

HE 13/2025 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esitys sisältää ehdotuksen valtion aluehallintouudistukseen liittyvästä lainsäädännöstä. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Lupa- ja valvontavirastosta, laki elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta ja laki Ahvenanmaan valtionvirastosta. Lakiehdotus sisältää säännökset virastojen organisaatiosta, johtamisesta, tulosohjauksesta ja hallinnon järjestämisestä. Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten perustamisen johdosta on tarpeen tarkentaa säännöksiä ohjaustoimivallasta ja viranomaisten yhteistyöstä. Lupa- ja valvontaviraston tehtäviin kuuluisivat aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston tehtävät sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueelle kuuluvia tehtäviä. Elinvoimakeskusten tehtäviin kuuluisivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille kuuluvat tehtävät siltä osin kuin niitä ei siirretä Lupa- ja valvontavirastolle. Uudistuksen yhteydessä aluehallintovirastojen metsäpalojen täyhystyksen hallinnointi- ja ohjaustehtävät siirrettäisiin sisäministeriöön, kilpailu- ja kuluttajahallinnon tehtävät siirrettäisiin Kilpailu- ja kuluttajavirastoon, eläinten terveyttä ja hyvinvointia ja elintarvikkeita koskevat tehtävät Ruokavirastoon sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten julkisen henkilöliikenteen tehtävät Liikenne- ja viestintävirastoon. Ahvenanmaan valtionviraston asema ja tehtävät säilyisivät nykyisellään. Lakiehdotus sisältää säännökset Ahvenanmaan valtionviraston toimipaikasta, johtamisesta, tulosohjauksesta, hallinnon järjestämisestä ja tehtävistä. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion aluehallintouudistukseen liittyviä muita lakeja. Laki aluehallintovirastoista, laki Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirastosta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta kumottaisiin.

Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	30
1 Asian tausta ja valmistelu	30
1.1 Tausta.....	30
1.2 Valmistelu.....	30
2 Nykytila ja sen arviointi	32
2.1 Valtionhallinto	32
2.1.1 Valtion keskushallinto	32
2.1.1.1 Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto	33
2.1.1.2 Ruokavirasto	37
2.1.1.3 Kilpailu- ja kuluttajavirasto	39
2.1.1.4 Turvallisuus- ja kemikaalivirasto	40
2.1.1.5 Väylävirasto	41
2.1.1.6 Liikenne- ja viestintävirasto	42
2.1.2 Valtion aluehallinto	42
2.1.2.1 Aluehallintovirastot	42
2.1.2.2 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset.....	58
2.1.2.3 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus	86
2.1.3 Ahvenanmaan valtionvirasto	89
2.2 Nykytilan arviointi.....	93
2.2.1 Valtionhallinnon organisaatorakenteista yleisesti	93
2.2.2 Valtionhallinto	94
2.2.2.1 Sosiaali- ja terveysministeriön toimialan lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävät	98
2.2.2.2 Aluehallintovirastot	100
2.2.2.3 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset.....	107
2.2.2.4 Ahvenanmaan valtionvirasto	115
2.2.3 Kielellisten oikeuksien toteutuminen	117
3 Tavoitteet.....	122
3.1 Hallitusohjelman linjaukset	122
3.2 Lupa- ja valvontavirastoa koskevat tavoitteet	123
3.3 Elinvoimakeskuksia koskevat tavoitteet.....	124
3.4 Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevat tavoitteet	125
3.5 Muihin virastoihin siirtyviä tehtäviä koskevat tavoitteet.....	126
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset.....	126
4.1 Keskeiset ehdotukset	126
4.1.1 Organisaatorakenteista palvelujen tehokkuuden näkökulmasta	126
4.1.2 Valtion aluehallinnon uudelleenorganisointi ja tehtäväsiirrot	127
4.1.2.1 Lupa- ja valvontavirasto ja siihen koottavat tehtävät	130
4.1.2.2 Elinvoimakeskukset ja niihin koottavat tehtävät	134
4.1.2.3 Ahvenanmaan valtionvirasto	137
4.1.2.4 Muille valtion viranomaisille siirtyvät tehtävät.....	138
4.2 Pääasialliset vaikutukset	138
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	138

4.2.1.1	Vaikutukset kotitalouksiin	138
4.2.1.2	Vaikutukset julkiseen talouteen	138
4.2.1.3	Määrärahojen siirrot momenttien välillä	139
4.2.1.4	Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten toimeenpanon kustannukset vuosina 2024-2026.....	141
4.2.1.5	Valtionhallinnon hallitusohjelman tuottavuusohjelman toteuttaminen ja muu linjattu toimintamenojen sopeutustarve	142
4.2.2	Vaikutukset kansantalouteen	144
4.2.3	Vaikutukset yrityksiin.....	144
4.2.4	Ympäristövaikutukset	148
4.2.5	Vaikutukset viranomaisten toimintaan	149
4.2.5.1	Lupa- ja valvontavirastoon siirtyvät viranomaistehtävät ja vaikutukset organisaatioon.....	149
4.2.5.2	Elinvoimakeskuksiin siirtyvät tehtävät ja vaikutukset organisaatioon	159
4.2.5.3	Vaikutukset Ahvenanmaan valtionvirastoon	160
4.2.5.4	Muihin organisaatioihin siirtyvien tehtävien vaikutukset.....	160
4.2.5.5	Vaikutukset muihin valtion viranomaisiin, kuntiin ja hyvinvointialueisiin	162
4.2.5.6	Valtion aluehallinnon uudistamisesta aiheutuvat vaikutukset hallintotuomioistuimiin.....	163
4.2.5.7	Tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointi	164
4.2.5.8	Tietosuojat	183
4.2.5.9	Henkilöstövaikutukset	186
4.2.6	Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset	192
4.2.6.1	Perus- ja ihmisoikeuksien arvioiminen.....	192
4.2.6.2	Yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo	196
4.2.6.3	Vaikutukset kielellisiin oikeuksiin	197
4.2.6.4	Vaikutukset saamelaiden asemaan.....	202
4.2.7	Aluekehitysvaikutukset.....	203
4.2.8	Ahvenanmaan valtionvirasto	206
5	Muut toteuttamisvaihtoehdot.....	207
5.1	Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	207
5.2	Alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittäminen	209
5.3	Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	210
5.3.1	Eurooppalaiset hallintojärjestelmät ja valtioneuvoston alaisen valtionhallinnon rakenteet.....	210
5.3.2	Keskeisimpien toimialojen ja tehtäväkokonaisuuksien organisointimallit eräissä verokkimaissa	212
5.3.2.1	Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien organisointi.....	212
5.3.2.2	Työsuojelun valvonnan tehtävien organisointi.....	213
5.3.2.3	Ympäristöllisten lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien organisointi	214
5.3.2.4	Elinvoimatehtävien organisointi	214
5.3.2.5	Liikennetehtävien organisointi	216
5.3.2.6	Maaseututehtävien organisointi	216
6	Lausuntopalautte.....	217
6.1	Lupa- ja valvontavirastoa koskeva ehdotus	218

6.2 Elinvoimakeskus- ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta koskeva ehdotus	230
6.3 Ahvenanmaan valtionvirastoa koskeva ehdotus	246
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	248
7.1 Laki Lupa- ja valvontavirastosta	248
7.2 Laki elinvoimakeskuksesta sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta	290
7.3 Laki Ahvenanmaan valtionvirastosta	319
7.4 Ulkoministeriön toimiala	327
7.4.1 Laki kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämisestä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta	327
7.4.2 Laki Suomen talousvyöhykkeestä	327
7.5 Oikeusministeriön toimiala.....	328
7.5.1 Adoptiolaki	328
7.5.2 Asuntokauppalaki	328
7.5.3 Asunto-osakeyhtiölaki	329
7.5.4 Avioliittolaki.....	329
7.5.5 Eurooppaosuuskuntalaki.....	329
7.5.6 Eurooppayhtiölaki.....	329
7.5.7 Hallintolaki	330
7.5.8 Kuluttajansuojalaki	330
7.5.9 Laki asianajajista	330
7.5.10 Laki asumisoikeusyhdistyksistä.....	331
7.5.11 Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä.....	331
7.5.12 Laki eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta.....	331
7.5.13 Laki hedelmöityshoidoista.....	331
7.5.14 Laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa.....	332
7.5.15 Laki kieltotoimenpiteitä koskevista edustajakanteista.....	332
7.5.16 Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta	332
7.5.17 Laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista	332
7.5.18 Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta	333
7.5.19 Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa	333
7.5.20 Laki positiivisesta luottotietorekisteristä	333
7.5.21 Laki pysäköinninvalvonnasta	333
7.5.22 Laki rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta.....	333
7.5.23 Laki syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta	334
7.5.24 Laki yrityksen saneerauksesta	334
7.5.25 Löytötavaralaki	334
7.5.26 Oikeudenkäymiskaari	335
7.5.27 Osakeyhtiölaki	335
7.5.28 Osuuskuntalaki	335
7.5.29 Perintökaari	336

7.5.30 Rikoslaki	336
7.5.31 Rikosrekisterilaki	336
7.5.32 Ryhmärakennuttamislaki	336
7.5.33 Saamen kielilaki.....	337
7.5.34 Turvallisuustutkintalaki	337
7.5.35 Ulosottokaari.....	337
7.5.36 Vaalilaki.....	337
7.5.37 Valmiuslaki.....	338
7.5.38 Vesilaki	339
7.5.39 Yhdistyslaki	356
7.6 Sisäministeriön toimiala	357
7.6.1 Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa	357
7.6.2 Laki hätäkeskustoiminnasta.....	357
7.6.3 Laki pelastustoimen järjestämisestä	357
7.6.4 Laki sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021–2027	357
7.6.5 Laki Suomen lipusta	358
7.6.6 Laki vaaratiedotteesta	358
7.6.7 Palosuojelurahastolaki	358
7.6.8 Pelastuslaki	358
7.6.9 Ulkomaalaislaki	360
7.7 Puolustusministeriön toimiala	360
7.7.1 Laki terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa	360
7.7.2 Puolustustilalaki.....	361
7.8 Valtiovarainministeriön toimiala.....	361
7.8.1 Laki Digi- ja väestötietovirastosta	361
7.8.2 Kuntalaki.....	361
7.8.3 Laki eräiden juomapakkausten valmisteverosta	362
7.8.4 Laki Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta eräiden juomapakkausten valmisteverosta	362
7.8.5 Laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa	362
7.8.6 Laki hyvinvointialueesta.....	362
7.8.7 Laki julkisen hallinnon yhteispalvelusta	362
7.8.8 Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta	362
7.8.9 Laki maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta.....	362
7.8.10 Laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä	363
7.8.11 Laki panttilainauslaitoksista	363
7.8.12 Laki pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan	364
7.8.13 Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä	364
7.8.14 Laki rahoitusvakausviranomaisesta	365
7.8.15 Laki tulotietojärjestelmästä.....	365
7.8.16 Sijoitusrahastolaki.....	366
7.8.17 Säästöpankkilaki	366
7.8.18 Valtion virkamieslaki.....	366
7.8.19 Varainsiirtoverolaki	366

7.9 Opetus- ja kulttuuriministeriön toimiala.....	366
7.9.1 Ammattikorkeakoululaki	366
7.9.2 Hautausoimilaki	367
7.9.3 Laki ammatillisesta koulutuksesta	367
7.9.4 Laki Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta.....	367
7.9.5 Laki kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä.....	367
7.9.6 Laki kuntien kulttuuritoiminnasta.....	368
7.9.7 Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta	368
7.9.8 Laki opiskelijoiden oikeusturvalautakunnasta.....	368
7.9.9 Laki taiteen perusopetuksesta	368
7.9.10 Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta	368
7.9.11 Laki valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta	368
7.9.12 Laki vapaasta sivistystyöstä.....	369
7.9.13 Laki yleisistä kirjastoista	369
7.9.14 Laki ylioppilastutkinnosta	369
7.9.15 Liikuntalaki.....	369
7.9.16 Lukiolaki.....	370
7.9.17 Muinaismuistolaki	370
7.9.18 Nuorisolaki	370
7.9.19 Oppivelvollisuuslaki	371
7.9.20 Oppivelvollisuuslaki	371
7.9.21 Perusopetuslaki	371
7.9.22 Tekijänoikeuslaki.....	371
7.9.23 Varhaiskasvatuslaki	372
7.9.24 Yliopistolaki	373
7.10 Maa- ja metsätalousministeriön toimiala.....	373
7.10.1 Elintarvikelaki.....	373
7.10.2 Elintarvikemarkkinalaki	374
7.10.3 Eläinlääkintähuoltolaki	375
7.10.4 Eläntäutilaki.....	375
7.10.5 Kalastuslaki.....	378
7.10.6 Kasvinterveyslaki	382
7.10.7 Kiinteistönmuodostamislaki	382
7.10.8 Kolttalaki	383
7.10.9 Laki eläimistä saatavista sivutuotteista.....	384
7.10.10 Laki eläinjalostustoiminnasta	385
7.10.11 Laki eläinlääkäriammattin harjoittamisesta	385
7.10.12 Laki eläinten hyvinvoinnista.....	386
7.10.13 Laki eläinten kuljetuksesta	388
7.10.14 Laki eläinten lääkitsemisestä	389
7.10.15 Laki eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta	390
7.10.16 Laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä	390
7.10.17 Laki eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisen siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi	391
7.10.18 Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista	392

7.10.19 Laki Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta.....	392
7.10.20 Laki Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta	393
7.10.21 Laki hukkakauran torjunnasta.....	394
7.10.22 Laki kalastuksesta Tenojoen vesistöissä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta....	395
7.10.23 Laki kasvinsuojeluaineista.....	395
7.10.24 Laki kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta	395
7.10.25 Laki kaupanvahvistajista	396
7.10.26 Laki kiinteistöjen kauppahintarekisteristä	396
7.10.27 Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta	396
7.10.28 Laki luonnonmukaisesta tuotannosta.....	396
7.10.29 Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023–2027	397
7.10.30 Laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa	398
7.10.31 Laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta.....	398
7.10.32 Laki maatalouden rakennetuista	399
7.10.33 Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä.....	400
7.10.34 Laki maatilatalouden kehittämisrahastosta.....	401
7.10.35 Laki merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä.....	401
7.10.36 Laki metsityksen määräaikaisesta tukemisesta.....	401
7.10.37 Laki Metsähallituksen erävalvonnasta.....	401
7.10.38 Laki metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä	401
7.10.39 Laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta	402
7.10.40 Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista	402
7.10.41 Laki porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta.....	404
7.10.42 Laki ruokahallinnon tietovarannosta	404
7.10.43 Laki Ruokavirastosta	404
7.10.44 Laki saariston kehityksen edistämisestä	405
7.10.45 Laki Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta.....	405
7.10.46 Laki Suomen metsäkeskuksesta	405
7.10.47 Laki tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta	405
7.10.48 Laki tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta	407
7.10.49 Laki tulvariskien hallinnasta.....	408
7.10.50 Laki valtiontakauksista maatalojen maksuvalmiuslainoille	408
7.10.51 Laki vesihuollon tukemisesta	409
7.10.52 Laki vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä	409
7.10.53 Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta	409
7.10.54 Laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta.....	410
7.10.55 Laki yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista	411
7.10.56 Lannoitelaki	411
7.10.57 Luopumiseläkelaki.....	411

7.10.58 Metsälaki.....	412
7.10.59 Metsästyslaki	412
7.10.60 Patoturvallisuuslaki.....	412
7.10.61 Poronhoitolaki.....	412
7.10.62 Rehulaki	413
7.10.63 Riistahallintolaki.....	413
7.10.64 Riistavahinkolaki	413
7.10.65 Siemenlaki	413
7.10.66 Taimiaineistolaki	413
7.10.67 Vesihuoltolaki.....	413
7.10.68 Yhteisaluelaki	414
7.10.69 Yhteismetsälaki.....	414
7.11 Liikenne- ja viestintäministeriön toimiala	414
7.11.1 Ilmailulaki.....	414
7.11.2 Kyberturvallisuuslaki.....	414
7.11.3 Laki ajoneuvojen siirtämisestä	415
7.11.4 Laki Liikenne- ja viestintävirastosta.....	415
7.11.5 Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä	416
7.11.6 Laki liikenteen palveluista	420
7.11.7 Laki sähköisen viestinnän palveluista	420
7.11.8 Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta	420
7.11.9 Laki Väylävirastosta	421
7.11.10 Merenkulun ympäristönsuojelulaki	421
7.11.11 Ratalaki	422
7.11.12 Tieliikennelaki	422
7.11.13 Vesiliikennelaki	423
7.11.14 Yksityistielaki	423
7.12 Työ- ja elinkeinoministeriön toimiala	424
7.12.1 Henkilöstörahasolaki	424
7.12.2 Kaivoslaki	424
7.12.3 Kilpailulaki	424
7.12.4 Laki alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta.....	425
7.12.5 Laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta	425
7.12.6 Laki brexit-mukautusvarauksen kansallisesta toimeenpanosta	426
7.12.7 Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta	426
7.12.8 Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista	426
7.12.9 Laki kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä	426
7.12.10 Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta	427
7.12.11 Laki kotoutumisen edistämisestä.....	427
7.12.12 Laki kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa	431
7.12.13 Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä	431
7.12.14 Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta.....	431
7.12.15 Laki matkapalveluyhdistelmien tarjoajista	432

7.12.16 Laki nuorista työntekijöistä	432
7.12.17 Laki perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä.....	433
7.12.18 Laki ravitsemisyriyten uudelleentyölistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä	433
7.12.19 Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä.....	433
7.12.20 Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä	434
7.12.21 Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista	434
7.12.22 Laki työntekijöiden lähettämisestä	435
7.12.23 Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä.....	435
7.12.24 Laki uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä	437
7.12.25 Laki valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista	437
7.12.26 Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028.....	437
7.12.27 Laki yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä.....	438
7.12.28 Mittauslaitelaki	438
7.12.29 Työaikalaki	438
7.12.30 Ydinenergi laki.....	438
7.12.31 Palkkaturvalaki	438
7.12.32 Vuosilomalaki.....	439
7.13 Sosiaali- ja terveystoiministeriön toimiala.....	439
7.13.1 Alkoholilaki	439
7.13.2 Huumausainelaki	442
7.13.3 Kemikaalilaki.....	442
7.13.4 Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä	442
7.13.5 Laki eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta	443
7.13.6 Laki eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista	443
7.13.7 Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista	443
7.13.8 Laki kehitysvammaisten erityishuollosta	443
7.13.9 Laki kliinisestä lääketutkimuksesta	443
7.13.10 Laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta	444
7.13.11 Laki kuntouttavasta työtoiminnasta	444
7.13.12 Laki laiva-apteekista.....	444
7.13.13 Laki lapsen kohdistuneen seksuaali- ja pahoinpitelyrikkoksen selvittämisen järjestämisestä.....	444
7.13.14 Laki liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta	444
7.13.15 Laki Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta	444
7.13.16 Laki lääkinnällisistä laitteista	444
7.13.17 Laki lääkärin hyväksymisestä luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi	445
7.13.18 Laki potilasasiavastaavista ja sosiaali-asiavastaavista	445
7.13.19 Laki rajat ylittävistä terveydenhuollosta	445
7.13.20 Laki raskauden keskeyttämisestä.....	445
7.13.21 Laki rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta.....	446
7.13.22 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä	446

7.13.23 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä	447
7.13.24 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta.....	448
7.13.25 Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä.....	451
7.13.26 Laki sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta	451
7.13.27 Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta	451
7.13.28 Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta	452
7.13.29 Laki sähköisestä lääkemääräyksestä.....	452
7.13.30 Laki Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä	452
7.13.31 Laki Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta.....	452
7.13.32 Laki toimeentulotuesta.....	452
7.13.33 Laki työsuojeluhallinnosta	452
7.13.34 Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta.....	453
7.13.35 Laki valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle	454
7.13.36 Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta	454
7.13.37 Lastensuojelulaki	455
7.13.38 Lääkelaki.....	455
7.13.39 Mielenterveyslaki	458
7.13.40 Panostajalaki	458
7.13.41 Potilasvakuutuslaki	459
7.13.42 Sairausvakuutuslaki	460
7.13.43 Sosiaalihuoltolaki	460
7.13.44 Steriloimislaki.....	460
7.13.45 Säteilylaki	461
7.13.46 Tartuntatautilaki.....	461
7.13.47 Terveydenhuoltolaki.....	462
7.13.48 Terveydensuojelulaki.....	463
7.13.49 Tupakkalaki	465
7.13.50 Työterveyshuoltolaki	469
7.13.51 Työttömyysturvalaki.....	469
7.13.52 Työturvallisuuslaki	470
7.14 Ympäristöministeriön toimiala	471
7.14.1 Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille	471
7.14.2 Laki eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta	471
7.14.3 Laki Etelämantereen ympäristönsuojelusta	471
7.14.4 Laki hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista	471
7.14.5 Jätelaki	471
7.14.6 Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta	476
7.14.7 Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta	476
7.14.8 Luonnonsuojelulaki	476
7.14.9 Maa-ainoslaki.....	484
7.14.10 Maastoliikennelaki.....	485
7.14.11 Merensuojelulaki	486
7.14.12 Laki pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta	486

7.14.13 Laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä	487
7.14.14 Laki rakennusperinnön suojelemisesta	488
7.14.15 Rakentamislaki	489
7.14.16 Laki rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta	490
7.14.17 Laki Suomen ympäristökeskuksesta.....	491
7.14.18 Laki Tammisaaren saariston kansallispuistosta.....	491
7.14.19 Ulkoilulaki	491
7.14.20 Laki Urho Kekkosen kansallispuistosta.....	491
7.14.21 Laki vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään.....	491
7.14.22 Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä	492
7.14.23 Ympäristönsuojelulaki	495
7.14.24 Laki ympäristövahinkorahastosta	505
7.14.25 Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä.....	505
8 Lakia alemman asteinen sääntely	506
8.1 Lupa- ja valvontavirasto	506
8.2 Elinvoimakeskukset ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.....	508
8.3 Ahvenanmaan valtionvirasto	510
9 Voimaantulo	510
10 Toimeenpano ja seuranta.....	511
10.1 Lupa- ja valvontavirasto	512
10.2 Elinvoimakeskukset ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.....	516
10.3 Ahvenanmaan valtionvirasto	519
10.4 Sisäministeriö, Ruokavirasto, Liikenne- ja viestintävirasto sekä Kilpailu- ja kuluttajavirasto	519
10.5 Eduskunnalle uudistuksesta annettava valtioneuvoston selvitys	519
11 Suhde muihin esityksiin	519
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	523
12.1 Valtion aluehallinnon ja valtion virastorakenteiden uudistaminen	524
12.1.1 Perusoikeuksien turvaaminen ja perusoikeuksien toteutumisen valvonta.....	526
12.1.2 Työsuojelu	529
12.1.3 Ympäristöperusoikeus	530
12.1.4 Ahvenanmaan valtionvirasto	534
12.2 Kielelliset oikeudet	535
12.2.1 Valtion aluehallinnon uudistus ja ruotsin kieli	536
12.2.2 Valtion aluehallinnon uudistus ja saamen kieli	538
12.3 Muut arvioinnissa huomioon otettavat seikat	538
12.3.1 Henkilötietojen suoja ja henkilötietojen käsittely.....	538
12.3.2 Hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle	543
12.3.3 Virkojen erityiset kelpoisuusvaatimukset.....	546
12.3.4 Säädöstaso.....	547
12.3.5 Valmiuslain muuttaminen.....	548
LAKIEHDOTUKSET	550
1. Laki Lupa- ja valvontavirastosta	550
2. Laki elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta	563

3. Laki Ahvenanmaan valtionvirastosta	574
4. Laki kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta	577
5. Laki Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 18 §:n muuttamisesta	578
6. Laki adoptiolain muuttamisesta	578
7. Laki asuntokauppalain 2 luvun muuttamisesta	580
8. Laki asunto-osakeyhtiölain 6 luvun 18 ja 45 §:n sekä 9 luvun 6 ja 13 §:n muuttamisesta	581
9. Laki avioliittolain 22 ja 23 §:n muuttamisesta	583
10. Laki eurooppaosuuskuntalain 8 §:n muuttamisesta	583
11. Laki eurooppayhtiölain 8 §:n muuttamisesta	584
12. Laki hallintolain 58 §:n muuttamisesta	584
13. Laki kuluttajansuojalain muuttamisesta	585
14. Laki asianajajista annetun lain 6 §:n muuttamisesta	586
15. Laki asumisoikeusyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta	587
16. Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 5 luvun 7 §:n muuttamisesta	588
17. Laki eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annetun lain 4 a §:n muuttamisesta	589
18. Laki hedelmöityshoidoista annetun lain muuttamisesta	590
19. Laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta	591
20. Laki kieltotoimenpiteitä koskevista edustajakanteista annetun lain muuttamisesta	592
21. Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta	593
22. Laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain 2 §:n muuttamisesta	594
23. Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 17 c §:n muuttamisesta	595
24. Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 5 luvun 8 §:n muuttamisesta	596
25. Laki positiivisesta luottorekisteristä annetun lain 28 ja 29 §:n muuttamisesta	596
26. Laki pysäköinnin valvonnasta annetun lain 10 ja 11 §:n muuttamisesta	597
27. Laki rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta	598
28. Laki syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta	599
29. Laki yrityksen saneerauksesta annetun lain 10 ja 71 §:n muuttamisesta	600
30. Laki löytötavaralain muuttamisesta	601
31. Laki oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 12 §:n muuttamisesta	602
32. Laki osakeyhtiölain muuttamisesta	603
33. Laki osuuskuntalain muuttamisesta	604
34. Laki perintökaaren 22 luvun 7 §:n ja 25 luvun 8 §:n muuttamisesta	606
35. Laki rikoslain 22 luvun 5 §:n ja 30 luvun 12 §:n muuttamisesta	607

36. Laki rikosrekisterilain 4 §:n muuttamisesta.....	608
37. Laki ryhmärakennuttamislain 23 ja 27 §:n muuttamisesta	608
38. Laki saamen kielilain 2 ja 27 §:n muuttamisesta.....	609
39. Laki turvallisuustutkintalain 16 §:n muuttamisesta.....	610
40. Laki ulosottokaaren 2 luvun 2 §:n muuttamisesta	610
41. Laki vaalilain muuttamisesta	611
42. Laki valmiuslain muuttamisesta	612
43. Laki vesilain muuttamisesta	617
44. Laki yhdistyslain muuttamisesta.....	662
45. Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta	663
46. Laki hätäkeskustoiminnasta annetun lain 20 §:n muuttamisesta	665
47. Laki pelastustoimen järjestämisestä annetun lain muuttamisesta.....	666
48. Laki sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021–2027 annetun lain 29 §:n muuttamisesta	668
49. Laki Suomen lipusta annetun lain 5 §:n muuttamisesta	668
50. Laki vaaratiedotteesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta	669
51. Laki palosuojelurahastolain muuttamisesta.....	669
52. Laki pelastuslain muuttamisesta	671
53. Laki ulkomaalaislain muuttamisesta.....	674
54. Laki terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain 6 §:n muuttamisesta	676
55. Laki puolustustilalain 12 §:n muuttamisesta	676
56. Laki Digi- ja väestötietovirastosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta	677
57. Laki kuntalain 10 §:n muuttamisesta	677
58. Laki eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 7 §:n muuttamisesta .	678
59. Laki Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta annetun lain 9 §:n muuttamisesta	678
60. Laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 16 §:n muuttamisesta	679
61. Laki hyvinvointialueesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta.....	679
62. Laki julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain 8 a §:n muuttamisesta.....	680
63. Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta	680
64. Laki maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain 15 ja 16 §:n muuttamisesta	681
65. Laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 79 §:n muuttamisesta	682
66. Laki panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta.....	682
67. Laki pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain 5 §:n muuttamisesta	685
68. Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta	686
69. Laki rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 5 luvun 10 §:n muuttamisesta	691
70. Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta.....	692
71. Laki sijoitusrahastolain 12 luvun 4 §:n muuttamisesta.....	693
72. Laki säästöpankkilain 44 b §:n muuttamisesta	693

73. Laki valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta	694
74. Laki varainsiirtoverolain 13 ja 14 §:n muuttamisesta.....	695
75. Laki ammattikorkeakoululain 34 ja 35 §:n muuttamisesta.....	695
76. Laki hautausoimilain muuttamisesta	696
77. Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 111 ja 118 §:n muuttamisesta	699
78. Laki Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta	699
79. Laki kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain 27 §:n muuttamisesta	700
80. Laki kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.....	700
81. Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta.....	701
82. Laki opiskelijoiden oikeusturvalautakunnasta annetun lain 12 §:n muuttamisesta..	702
83. Laki taiteen perusopetuksesta annetun lain muuttamisesta	702
84. Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 25 §:n muuttamisesta	703
85. Laki valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	704
86. Laki vapaasta sivistystyöstä annetun lain 25 k ja 25 l §:n muuttamisesta.....	704
87. Laki yleisistä kirjastoista annetun lain 4 ja 16 §:n muuttamisesta.....	705
88. Laki ylioppilastutkinnosta annetun lain 21 §:n muuttamisesta.....	705
89. Laki liikuntalain muuttamisesta.....	706
90. Laki lukiolain muuttamisesta.....	707
91. Laki muinaismuistolain 7 ja 18 §:n muuttamisesta	709
92. Laki nuorisolain 4 ja 25 §:n muuttamisesta	709
93. Laki oppivelvollisuuslain 24 §:n muuttamisesta	710
94. Laki oppivelvollisuuslain muuttamisesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta.....	711
95. Laki perusopetuslain muuttamisesta.....	711
96. Laki tekijänoikeuslain 26 l §:n muuttamisesta	713
97. Laki varhaiskasvatuslain muuttamisesta.....	714
98. Laki yliopistolain 43 b ja 43 c §:n muuttamisesta	717
99. Laki elintarvikelain muuttamisesta.....	718
100. Laki elintarvikemarkkinalain 13 b §:n muuttamisesta.....	722
101. Laki eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta	722
102. Laki eläintautilain muuttamisesta	724
103. Laki kalastuslain muuttamisesta	733
104. Laki kasvinterveyslain muuttamisesta	745
105. Laki kiinteistönmuodostamislain muuttamisesta.....	748
106. Laki kolttalain muuttamisesta.....	749
107. Laki eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain muuttamisesta	754
108. Laki eläinjalostustoiminnasta annetun lain 12 §:n 3 momentin kumoamisesta	756
109. Laki eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta	756
110. Laki eläinten hyvinvoinnista annetun lain muuttamisesta.....	758
111. Laki eläinten kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta.....	767
112. Laki eläinten lääkitsemisestä annetun lain muuttamisesta	770

113. Laki eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain 13 §:n muuttamisesta	773
114. Laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta	773
115. Laki eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain muuttamisesta.....	777
116. Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 11 §:n muuttamisesta	779
117. Laki Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain muuttamisesta	780
118. Laki Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta.....	783
119. Laki hukkakauran torjunnasta annetun lain muuttamisesta.....	788
120. Laki kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain muuttamisesta.....	789
121. Laki kasvinuojeluaineista annetun lain muuttamisesta	791
122. Laki kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain muuttamisesta.....	792
123. Laki kaupanvahvistajista annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	794
124. Laki kiinteistöjen kauppahintarekisteristä annetun lain 4 ja 5 §:n muuttamisesta .	795
125. Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:n Laki muuttamisesta.....	796
126. Laki luonnonmukaisesta tuotannosta annetun lain muuttamisesta	796
127. Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annetun lain muuttamisesta	798
128. Laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annetun lain muuttamisesta	803
129. Laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta	804
130. Laki maatalouden rakennetuista annetun lain muuttamisesta	806
131. Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta.....	811
132. Laki maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain 3 ja 3 a §:n muuttamisesta	813
133. Laki merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain 5 ja 27 §:n muuttamisesta	814
134. Laki metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta	815
135. Laki Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain 19 §:n muuttamisesta.....	816
136. Laki metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain 27 ja 28 §:n muuttamisesta	817
137. Laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta.....	817
138. Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain muuttamisesta	818
139. Laki porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta	826
140. Laki ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain 5 §:n muuttamisesta	827

141. Laki Ruokavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	828
142. Laki saariston kehityksen edistämisestä annetun lain 12 §:n muuttamisesta	828
143. Laki Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	829
144. Laki Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 6 ja 9 §:n muuttamisesta.....	829
145. Laki tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain muuttamisesta	830
146. Laki tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta.....	835
147. Laki tulvariskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta	840
148. Laki valtiontakauksista maatalojen maksuvalmiuslainoille annetun lain muuttamisesta	842
149. Laki vesihuollon tukemisesta annetun lain muuttamisesta.....	843
150. Laki vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain 16 §:n muuttamisesta	844
151. Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta	845
152. Laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta	847
153. Laki yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta	852
154. Laki lannoitelain 23 ja 38 §:n muuttamisesta	854
155. Laki luopumiseläkelain 16 §:n muuttamisesta	854
156. Laki metsälain 7 a ja 14 b §:n muuttamisesta.....	855
157. Laki metsästyslain 23 ja 88 §:n muuttamisesta	856
158. Laki patoturvallisuuslain 5 §:n muuttamisesta	856
159. Laki poronhoitolain muuttamisesta	857
160. Laki rehulain 27 §:n muuttamisesta.....	859
161. Laki riistahallintolain 5 §:n muuttamisesta.....	859
162. Laki riistavahinkolain 47 ja 50 §:n muuttamisesta	860
163. Laki siemenlain 23 §:n muuttamisesta	860
164. Laki taimiaineistolain 7 a §:n muuttamisesta	861
165. Laki vesihuoltolain muuttamisesta	861
166. Laki yhteisalueainelain muuttamisesta.....	863
167. Laki yhteismetsälain 37 §:n muuttamisesta.....	864
168. Laki ilmailulain muuttamisesta.....	865
169. Laki kyberturvallisuuslain 26 §:n muuttamisesta.....	866
170. Laki ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain muuttamisesta.....	866
171. Laki Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	868
172. Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain muuttamisesta	869
173. Laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta	886
174. Laki sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 318 §:n muuttamisesta.....	887
175. Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta	888
176. Laki Väylävirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	889
177. Laki merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta	889

178. Laki ratalain muuttamisesta	892
179. Laki tieliikennelain muuttamisesta	894
180. Laki vesiliikennelain muuttamisesta.....	895
181. Laki yksityistielain muuttamisesta	896
182. Laki henkilöstörahasolain 59 a §:n muuttamisesta.....	899
183. Laki kaivoslain muuttamisesta	900
184. Laki kilpailulain muuttamisesta.....	901
185. Laki alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahoittamisesta annetun lain muuttamisesta	903
186. Laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta	905
187. Laki brexit-mukautusvarauksen kansallisesta toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta	906
188. Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta ..	908
189. Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 143 §:n muuttamisesta	909
190. Laki kiinteistöväilyliikkeistä ja vuokrahuoneiston välityslikkeistä annetun lain muuttamisesta	909
191. Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	912
192. Laki kotoutumisen edistämistä annetun lain muuttamisesta	913
193. Laki kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain 5 §:n muuttamisesta	924
194. Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain muuttamisesta	925
195. Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain muuttamisesta	926
196. Laki matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain muuttamisesta	927
197. Laki nuorista työntekijöistä annetun lain muuttamisesta.....	928
198. Laki perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta ..	929
199. Laki ravitsemisyriyten uudelleentyölistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä annetun lain 16 §:n muuttamisesta	932
200. Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain 10 ja 12 §:n muuttamisesta	933
201. Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain muuttamisesta	934
202. Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain muuttamisesta	935
203. Laki työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 16 §:n muuttamisesta	937
204. Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta	938
205. Laki uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain 4 §:n muuttamisesta.....	944
206. Laki valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain muuttamisesta	945
207. Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetun lain muuttamisesta.....	946

208. Laki yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain 10 §:n muuttamisesta	948
209. Laki mittauslaitelain 34 ja 38 §:n muuttamisesta	948
210. Laki työaikalain 39 §:n muuttamisesta	949
211. Laki ydinenergialain 23 §:n muuttamisesta	950
212. Laki palkkaturvalain muuttamisesta	950
213. Laki vuosilomalain 37 §:n muuttamisesta	953
214. Laki alkoholilain muuttamisesta.....	953
LIITE	958
ALKOHOLILAIN 74 JA 75 §:SSÄ TARKOITETUT VALVONTAMAKSUT	958
215. Laki huumausainelain muuttamisesta.....	960
216. Laki kemikaalilain muuttamisesta	961
217. Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annetun lain 4 §:n muuttamisesta	962
218. Laki eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta	962
219. Laki eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista annetun lain muuttamisesta	963
220. Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 14 ja 60 §:n muuttamisesta	964
221. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 75 a §:n muuttamisesta	965
222. Laki kliinisestä lääketutkimuksesta annetun lain 16 ja 28 §:n muuttamisesta	966
223. Laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 35 §:n muuttamisesta	966
224. Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 24 §:n muuttamisesta	967
225. Laki laiva-apteekista annetun lain 14 §:n muuttamisesta	967
226. Laki lapsen kohdistuneen seksuaali- ja pahoinpitelyrikoksen selvittämisen järjestämisestä annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta	968
227. Laki liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta annetun lain 18 §:n muuttamisesta.....	969
228. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta	969
229. Laki lääkinnällisistä laitteista annetun lain 46 §:n muuttamisesta.....	970
230. Laki lääkärin hyväksymisestä luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi annetun lain muuttamisesta	971
231. Laki potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista annetun lain 8 ja 14 §:n muuttamisesta	971
232. Laki rajat ylittävistä terveydenhuollosta annetun lain 7 ja 25 §:n muuttamisesta	972
233. Laki raskauden keskeyttämisestä annetun lain muuttamisesta	973
234. Laki rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain 7 a §:n muuttamisesta	974
235. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain muuttamisesta	975
236. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta	980
237. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain muuttamisesta	981
238. Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain muuttamisesta	986

239. Laki sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	989
240. Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta	990
241. Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	990
242. Laki sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamisesta	991
243. Laki Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojelulaitoksista annetun lain 2 §:n muuttamisesta	992
244. Laki Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta	992
245. Laki toimeentulotuesta annetun lain 27 c §:n muuttamisesta	993
246. Laki työsuojeluhallinnosta annetun lain muuttamisesta	993
247. Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta	994
248. Laki valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle annetun lain 12 §:n muuttamisesta	998
249. Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annetun lain 4 ja 5 §:n muuttamisesta	998
250. Laki lastensuojelulain muuttamisesta	999
251. Laki lääkelain muuttamisesta	1000
252. Laki mielenterveyslain 17 c ja 22 f §:n muuttamisesta	1004
253. Laki panostajalain muuttamisesta	1005
254. Laki potilasvakuutuslain 55 ja 57 §:n muuttamisesta	1009
255. Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta	1010
256. Laki sosiaalihuoltolain muuttamisesta	1012
257. Laki sterilöimislain muuttamisesta	1013
258. Laki säteilylain 139 §:n muuttamisesta	1014
259. Laki tartuntatautilain muuttamisesta	1014
260. Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta	1018
261. Laki terveydensuojelulain muuttamisesta	1020
262. Laki tupakkalain muuttamisesta	1025
263. Laki työterveyshuoltolain 23 ja 24 §:n muuttamisesta	1036
264. Laki työttömyysturvalain muuttamisesta	1036
265. Laki työturvallisuuslain 65 §:n muuttamisesta	1040
266. Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain 21 e §:n muuttamisesta	1040
267. Laki eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetun lain 9 ja 15 §:n muuttamisesta	1041
268. Laki Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 7 §:n muuttamisesta	1042
269. Laki hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain 12 ja 16 §:n muuttamisesta	1042
270. Laki jätelain muuttamisesta	1043
271. Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14 ja 16 §:n muuttamisesta	1056
272. Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	1057
273. Laki luonnonsuojelulain muuttamisesta	1057

274. Laki maa-aineslain muuttamisesta.....	1074
275. Laki maastoliikennelain muuttamisesta.....	1077
276. Laki merensuojelulain muuttamisesta	1079
277. Laki pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta	1080
278. Laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä annetun lain 10 §:n muuttamisesta	1082
279. Laki rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain muuttamisesta	1083
280. Laki rakentamislain muuttamisesta	1087
281. Laki rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain muuttamisesta.....	1091
282. Laki Suomen ympäristökeskuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	1093
283. Laki Tammisaaren saariston kansallispuistosta annetun lain 1 c §:n muuttamisesta	1094
284. Laki ulkoilulain muuttamisesta.....	1095
285. Laki Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun lain 6 d §:n muuttamisesta.....	1096
286. Laki vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään annetun lain 7 §:n muuttamisesta.....	1096
287. Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta	1097
288. Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta	1105
289. Laki ympäristövahinkorahastosta annetun lain 10 ja 21 §:n muuttamisesta	1127
290. Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta	1128
LIITTEET	1130
RINNAKKAISTEKSTIT	1130
4. Laki kemiallisten aineiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta	1130
5. Laki Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 18 §:n muuttamisesta	1130
6. Laki adoptiolain muuttamisesta	1131
7. Laki asuntokauppalain 2 luvun muuttamisesta.....	1134
8. Laki asunto-osakeyhtiölain 6 luvun 18 ja 45 §:n sekä 9 luvun 6 ja 13 §:n muuttamisesta	1136
9. Laki avioliittolain 22 ja 23 §:n muuttamisesta	1138
10. Laki eurooppaosuuskuntalain 8 §:n muuttamisesta.....	1139
11. Laki eurooppayhtiölain 8 §:n muuttamisesta.....	1140
12. Laki hallintolain 58 §:n muuttamisesta.....	1141
13. Laki kuluttajansuojalain muuttamisesta	1141
14. Laki asianajajista annetun lain 6 §:n muuttamisesta.....	1144
15. Laki asumisoikeusyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta.....	1145
16. Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 5 luvun 7 §:n muuttamisesta	1147
17. Laki eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annetun lain 4 a §:n muuttamisesta	1148
18. Laki hedelmöityshoidoista annetun lain muuttamisesta	1149

19. Laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta	1152
20. Laki kieltotoimenpiteitä koskevista edustajakanteista annetun lain muuttamisesta	1153
21. Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta	1155
22. Laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain 2 §:n muuttamisesta	1157
23. Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 17 c §:n muuttamisesta	1158
24. Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 5 luvun 8 §:n muuttamisesta	1159
25. Laki positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 28 ja 29 §:n muuttamisesta.....	1160
26. Laki pysäköinninvalvonnasta annetun lain 10 ja 11 §:n muuttamisesta.....	1161
27. Laki rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai Laki vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta	1163
28. Laki syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta.....	1166
29. Laki yrityksen saneerauksesta annetun lain 10 ja 71 §:n muuttamisesta.....	1166
30. Laki löytötavaralain muuttamisesta.....	1167
31.. Laki oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 12 §:n muuttamisesta.....	1170
32. Laki osakeyhtiölain muuttamisesta.....	1170
33. Laki osuuskuntalain muuttamisesta.....	1173
34. Laki perintökaaren 22 luvun 7 §:n ja 25 luvun 8 §:n muuttamisesta.....	1175
35. Laki rikoslain 22 luvun 5 §:n ja 30 luvun 12 §:n muuttamisesta.....	1177
36. Laki rikosrekisterilain 4 §:n muuttamisesta.....	1178
37. Laki ryhmärakennuttamislain 23 ja 27 §:n muuttamisesta	1179
38. Laki saamen kielilain 2 ja 27 §:n muuttamisesta.....	1180
39. Laki turvallisuustutkintalain 16 §:n muuttamisesta.....	1181
40. Laki ulosottokaaren 2 luvun 2 §:n muuttamisesta	1182
41. Laki vaalilain muuttamisesta	1183
42. Laki valmiuslain muuttamisesta	1184
43. Laki vesilain muuttamisesta	1194
44. Laki yhdistyslain muuttamisesta.....	1270
45. Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta	1272
46. Laki hätäkeskustoiminnasta annetun lain 20 §:n muuttamisesta	1276
47. Laki pelastustoimen järjestämisestä annetun lain muuttamisesta.....	1276
48. Laki sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021–2027 annetun lain 29 §:n muuttamisesta	1280
49. Laki Suomen lipusta annetun lain 5 §:n muuttamisesta	1281
50. Laki vaaratiedotteesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta	1282
51. Laki palosuojelurahastolain muuttamisesta	1283
52. Laki pelastuslain muuttamisesta	1285

53. Laki ulkomaalaislain muuttamisesta.....	1290
54. Laki terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain 6 §:n muuttamisesta	1293
55. Laki puolustustilalain 12 §:n muuttamisesta	1294
56. Laki Digi- ja väestötietovirastosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta	1295
57. Laki kuntalain 10 §:n muuttamisesta	1295
58. Laki eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 7 §:n muuttamisesta	1296
59. Laki Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta annetun lain 9 §:n muuttamisesta	1297
60. Laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 16 §:n muuttamisesta	1298
61. Laki hyvinvointialueesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta.....	1299
62. Laki julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain 8 a §:n muuttamisesta.....	1299
63. Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta	1300
64. Laki maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain 15 ja 16 §:n muuttamisesta	1301
65. Laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 79 §:n muuttamisesta	1302
66. Laki panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta.....	1303
67. Laki pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain 5 §:n muuttamisesta	1308
68. Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta	1309
69. Laki rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 5 luvun 10 §:n muuttamisesta ...	1318
70. Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta.....	1318
71. Laki sijoitusrahastolain 12 luvun 4 §:n muuttamisesta.....	1320
72. Laki säästöpankkilain 44 b §:n muuttamisesta	1321
73. Laki valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta	1321
74. Laki varainsiirtoverolain 13 ja 14 §:n muuttamisesta.....	1322
75. Laki ammattikorkeakoululain 34 ja 35 §:n muuttamisesta.....	1323
76. Laki hautausoimilain muuttamisesta	1324
77. Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 111 ja 118 §:n muuttamisesta	1329
78. Laki Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksista annetun lain 7 §:n muuttamisesta	1329
79. Laki kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain 27 §:n muuttamisesta	1330
80. Laki kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.....	1331
81. Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta.....	1331
82. Laki opiskelijoiden oikeusturvalautakunnasta annetun lain 12 §:n muuttamisesta	1333
83. Laki taiteen perusopetuksesta annetun lain muuttamisesta	1334
84. Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 25 §:n muuttamisesta	1335
85. Laki valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	1336

86. Laki vapaasta sivistystyöstä annetun lain 25 k ja 25 l §:n muuttamisesta.....	1336
87. Laki yleisistä kirjastoista annetun lain 4 ja 16 §:n muuttamisesta.....	1337
88. Laki ylioppilastutkinnosta annetun lain 21 §:n muuttamisesta.....	1338
89. Laki liikuntalain muuttamisesta.....	1340
90. Laki lukiolain muuttamisesta.....	1341
91. Laki muinaismuistolain 7 ja 18 §:n muuttamisesta	1344
92. Laki nuorisolain 4 ja 25 §:n muuttamisesta.....	1345
93. Laki oppivelvollisuuslain 24 §:n muuttamisesta	1346
94. Laki oppivelvollisuuslain muuttamisesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta.....	1347
95. Laki perusopetuslain muuttamisesta.....	1348
96. Laki tekijänoikeuslain 26 l pykälän muuttamisesta.....	1351
97. Laki varhaiskasvatuslain muuttamisesta.....	1352
98. Laki yliopistolain 43 b ja 43 c §:n muuttamisesta	1357
99. Laki elintarvikelain muuttamisesta.....	1358
100. Laki elintarvikemarkkinalain 13 b §:n muuttamisesta.....	1367
101. Laki eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta	1368
102. Laki eläintautilain muuttamisesta	1371
103. Laki kalastuslain muuttamisesta.....	1388
104. Laki kasvinterveyslain muuttamisesta	1411
105. Laki kiinteistönmuodostamislain muuttamisesta.....	1415
106. Laki kolttalain muuttamisesta.....	1417
107. Laki eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain muuttamisesta.....	1426
109. Laki eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta	1430
110. Laki eläinten hyvinvoinnista annetun lain muuttamisesta.....	1433
111. Laki eläinten kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta.....	1450
112. Laki eläinten lääkitsemisestä annetun lain muuttamisesta	1457
113. Laki eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain 13 §:n muuttamisesta	1461
114. Laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta	1462
115. Laki eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain muuttamisesta.....	1468
116. Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 11 §:n muuttamisesta	1472
117. Laki Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain muuttamisesta	1473
118. Laki Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta.....	1478
119. Laki hukkakauran torjunnasta annetun lain muuttamisesta.....	1488
120. Laki kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain muuttamisesta.....	1490
121. Laki kasvinsuojeluaineista annetun lain muuttamisesta	1492
122. Laki kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain muuttamisesta.....	1493
123. Laki kaupanvahvistajista annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	1498
124. Laki kiinteistöjen kauppahintarekisteristä annetun lain 4 ja 5 §:n muuttamisesta	1499

125. Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	1501
126. Laki luonnonmukaisesta tuotannosta annetun lain muuttamisesta	1502
127. Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annetun lain muuttamisesta	1505
128. Laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annetun lain muuttamisesta ...	1512
129. Laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta	1514
130. Laki maatalouden rakennetuista annetun lain muuttamisesta	1517
131. Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta	1526
132. Laki maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain 3 ja 3 a §:n muuttamisesta	1531
133. Laki merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain 5 ja 27 §:n muuttamisesta	1533
134. Laki metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta	1534
135. Laki Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain 19 §:n muuttamisesta	1535
136. Laki metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain 27 ja 28 §:n muuttamisesta	1536
137. Laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen Laki eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta	1537
138. Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain muuttamisesta	1538
139. Laki porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta	1552
140. Laki ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain 5 §:n muuttamisesta	1553
141. Laki Ruokavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	1554
142. Laki saariston kehityksen edistämisestä annetun lain 12 §:n muuttamisesta	1555
143. Laki Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	1556
144. Laki Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 6 ja 9 §:n muuttamisesta	1557
145. Laki tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain muuttamisesta	1558
146. Laki tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta	1567
147. Laki tulvariskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta	1575
148. Laki valtiontakauksista maatalojen maksuvalmiuslainoille annetun lain muuttamisesta	1578
149. Laki vesihuollon tukemisesta annetun lain muuttamisesta	1581
150. Laki vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain 16 §:n muuttamisesta	1583
151. Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta ..	1583
152. Laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta	1587

153. Laki yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta	1597
154. Laki lannoitelain 23 ja 38 §:n muuttamisesta	1599
155. Laki luopumiseläkelain 16 §:n muuttamisesta	1600
156. Laki metsälain 7 a ja 14 b §:n muuttamisesta	1601
157. Laki metsästyslain 23 ja 88 §:n muuttamisesta	1602
158. Laki patoturvallisuuslain 5 §:n muuttamisesta	1604
159. Laki poronhoitolain muuttamisesta	1605
160. Laki rehulain 27 §:n muuttamisesta	1607
161. Laki riistahallintolain 5 §:n muuttamisesta	1608
162. Laki riistavahinkolain 47 ja 50 §:n muuttamisesta	1609
163. Laki siemenlain 23 §:n muuttamisesta	1610
164. Laki taimiaineistolain 7 a §:n muuttamisesta	1611
165. Laki vesihuoltolain muuttamisesta	1611
166. Laki yhteisalueain muuttamisesta	1614
167. Laki yhteismetsälain 37 §:n muuttamisesta	1615
168. Laki ilmailulain muuttamisesta	1616
169. Laki kyberturvallisuuslain 26 §:n muuttamisesta	1618
170. Laki ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain muuttamisesta	1619
171. Laki Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	1622
172. Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain muuttamisesta	1623
173. Laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta	1655
174. Laki sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 318 §:n muuttamisesta	1657
175. Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta	1658
176. Laki Väylävirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	1659
177. Laki merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta	1660
178. Laki ratalain muuttamisesta	1664
179. Laki tieliikennelain muuttamisesta	1668
180. Laki vesiliikennelain muuttamisesta	1670
181. Laki yksityistielain muuttamisesta	1672
182. Laki henkilöstörahastolain 59 a §:n muuttamisesta	1677
183. Laki kaivoslain muuttamisesta	1677
184. Laki kilpailulain muuttamisesta	1680
185. Laki alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain muuttamisesta	1682
186. Laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta	1686
187. Laki brexit-mukautusvarauksen kansallisesta toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta	1688
188. Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta	1692
189. Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 143 §:n muuttamisesta	1693
190. Laki kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain muuttamisesta	1694
191. Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	1699

192. Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta	1700
193. Laki kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain 5 §:n muuttamisesta	1723
194. Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain muuttamisesta	1723
195. Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain muuttamisesta	1725
196. Laki matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain muuttamisesta	1727
197. Laki nuorista työntekijöistä annetun lain muuttamisesta.....	1729
198. Laki perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta	1731
199. Laki ravitsemisyriyten uudelleentyöllistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten Laki hyväksymisestä annetun lain 16 §:n muuttamisesta	1736
200. Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain 10 ja 12 §:n muuttamisesta	1737
201. Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain muuttamisesta	1738
202. Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain muuttamisesta	1741
203. Laki työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 16 §:n muuttamisesta	1744
204. Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta	1745
205. Laki uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain 4 §:n muuttamisesta.....	1757
206. Laki valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain muuttamisesta	1758
207. Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetun lain muuttamisesta.....	1760
208. Laki yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain 10 §:n muuttamisesta	1763
209. Laki mittauslaitelain 34 ja 38 §:n muuttamisesta	1764
210. Laki työaikalain 39 §:n muuttamisesta	1765
211. Laki ydinenergialain 23 §:n muuttamisesta	1766
212. Laki palkkaturvalain muuttamisesta	1767
213. Laki vuosilomalain 37 §:n muuttamisesta	1771
214. Laki alkoholilain muuttamisesta.....	1772
LIITE	1782
ALKOHOLILAIN 74 JA 75 §:SSÄ TARKOITETUT VALVONTAMAKSUT	1782
215. Laki huumausainelain muuttamisesta.....	1784
216. Laki kemikaalilain muuttamisesta	1786
217. Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annetun lain 4 §:n muuttamisesta ...	1787
218. Laki eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta	1788
219. Laki eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista annetun lain muuttamisesta	1789
220. Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 14 ja 60 §:n muuttamisesta	1791
221. Laki kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 75 a §:n muuttamisesta ...	1792

222. Laki kliinisestä lääketutkimuksesta annetun lain 16 ja 28 §:n muuttamisesta	1793
223. Laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 35 §:n muuttamisesta	1794
224. Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 24 §:n muuttamisesta	1795
225. Laki laiva-apteekista annetun lain 14 §:n muuttamisesta	1796
226. Laki lapsen kohdistuneen seksuaali- ja pahoinpitelyrikoksen selvittämisen järjestämisestä annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta	1797
227. Laki liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta annetun lain 18 §:n muuttamisesta	1798
228. Laki Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta	1798
229. Laki lääkinnällisistä laitteista annetun lain 46 §:n muuttamisesta	1799
230. Laki lääkärin hyväksymisestä luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveydentilan Laki seurannan suorittavaksi lääkäriksi annetun lain muuttamisesta ...	1801
231. Laki potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista annetun lain 8 ja 14 §:n muuttamisesta	1802
232. Laki rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain 7 ja 25 §:n muuttamisesta	1804
233. Laki raskauden keskeyttämisestä annetun lain muuttamisesta	1805
234. Laki rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain 7 a §:n muuttamisesta	1807
235. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain muuttamisesta	1808
236. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta ..	1817
237. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain muuttamisesta	1819
238. Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain muuttamisesta	1829
239. Laki sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta ..	1835
240. Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta	1835
241. Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	1836
242. Laki sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamisesta	1837
243. Laki Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä annetun lain 2 §:n muuttamista	1839
244. Laki Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta ...	1839
245. Laki toimeentulotuesta annetun lain 27 c §:n muuttamisesta	1840
246. Laki työsuojeluhallinnosta annetun lain muuttamisesta	1841
247. Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta	1842
248. Laki valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle annetun lain 12 §:n muuttamisesta	1848
249. Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annetun lain 4 ja 5 §:n muuttamisesta	1849
250. Laki lastensuojelulain muuttamisesta	1850

251. Laki lääkelain muuttamisesta	1852
252. Laki mielenterveyslain 17 c ja 22 f §:n muuttamisesta	1860
253. Laki panostajalain muuttamisesta.....	1861
254. Laki potilasvakuutuslain 55 ja 57 §:n muuttamisesta.....	1868
255. Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta	1869
256. Laki sosiaalihuoltolain muuttamisesta.....	1872
257. Laki sterilöimislain muuttamisesta	1874
258. Laki säteilylain 139 §:n muuttamisesta	1875
259. Laki tartuntatautilain muuttamisesta.....	1876
260. Laki terveydenhuoltolain muuttamisesta.....	1883
261. Laki terveydensuojelulain muuttamisesta.....	1886
262. Laki tupakkalain muuttamisesta	1895
263. Laki työterveyshuoltolain 23 ja 24 §:n muuttamisesta	1913
264. Laki työttömyysturvalain muuttamisesta.....	1915
265. Laki työturvallisuuslain 65 §:n muuttamisesta	1921
266. Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain 21 e §:n muuttamisesta	1921
267. Laki eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetun lain 9 ja 15 §:n muuttamisesta	1922
268. Laki Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 7 §:n muuttamisesta	1923
269. Laki hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain 12 ja 16 §:n muuttamisesta	1924
270. Laki jätelain muuttamisesta	1925
271. Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14 ja 16 §:n muuttamisesta	1950
272. Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta .	1951
273. Laki luonnonsuojelulain muuttamisesta	1952
274. Laki maa-aineslain muuttamisesta.....	1981
275. Laki maastoliikennelain muuttamisesta.....	1986
276. Laki merensuojelulain muuttamisesta	1989
277. Laki pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta	1991
278. Laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä annetun lain 10 §:n muuttamisesta	1995
279. Laki rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain muuttamisesta	1995
280. Laki rakentamislain muuttamisesta	2002
281. Laki rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain muuttamisesta.....	2008
282. Laki Suomen ympäristökeskuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	2012
283. Laki Tammisaaren saariston kansallispuistosta annetun lain 1 c §:n muuttamisesta	2014
284. Laki ulkoilulain muuttamisesta.....	2014
285. Laki Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun lain 6 d §:n muuttamisesta.....	2017
286. Laki vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään annetun lain 7 §:n muuttamisesta.....	2017

287. Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta	2018
288. Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta	2032
289. Laki ympäristövahinkorahastosta annetun lain 10 ja 21 §:n muuttamisesta	2073
290. Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta	2074
ASETUSLUONNOKSET	2079
1. Asetus Lupa- ja valvontavirastosta	2079
2. Asetus elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta	2082

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan valtion aluehallintoa uudistetaan. Uudistuksen kannalta merkitykselliset hallitusohjelman kirjaukset kuvataan tarkemmin jäljempänä 3.1 luvussa. Hallitusohjelman mukaan tämä tarkoittaa lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien kokoamista uuteen perustettavaan monialaiseen virastoon, johon yhdistetään Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, jäljempänä myös *Valvira*, aluehallintovirastot, jäljempänä myös *AVI*, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, jäljempänä myös *ELY-keskus* tai *ELY*, Y-vastualueen tarkoituksenmukaiset tehtävät. Viraston pääasiallinen ohjausvastuu osoitetaan valtiovarainministeriölle. Virastolla on valtakunnallinen toimivalta. ELY-keskusten osalta monialainen valtion aluehallinto kootaan nykyistä vahvemmille alueille elinvoimakeskuksiin. Hallitusohjelman mukaan lainsäädäntöä valmistellaan siten, että uusi monialainen virasto ja elinvoimakeskukset käynnistävät toimintansa lähtökohtaisesti vuoden 2025 aikana, mutta viimeistään vuoden 2026 alusta.

1.2 Valmistelu

Valtiovarainministeriö on 22.9.2023 asettanut valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeen (VM114:00/2023) ja samalla hankkeen ohjausryhmän ja valmisteluryhmän (Dnro VN/25102/2023). Ohjausryhmän tehtävänä on ollut hankkeen ohjaus ja linjaaminen sekä raportointi ministerityöryhmälle. Valmisteluryhmän tehtävänä on ollut hankkeen valmistelun organisointi, koordinointi ja yhteensovittaminen sekä hallituksen esityksen valmistelu ja yhteen kokoaminen. Esitystä on käsitelty yhteiskunnan uudistamisen ministerityöryhmässä. Ohjausryhmä on 14.1.2025 hyväksynyt esityksen. Hallituksen esitysluonnokseen on tehty ennen sen jakamista valtioneuvoston yleisistuntoon oikeuskanslerin ennakkotarkastuksessaan edellyttämät muutokset ja välttämättömät tekniset viimeistelyt.

Valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeen tehtävänä oli valmistella hallituksen esityksen muotoon hallitusohjelman mukaiset lainsäädäntömuutokset vaikutusarvioiteineen Valviran, aluehallintovirastojen, ELY-keskusten ja Ahvenanmaan valtionviraston tehtävien ja hallinnon organisoinnista uuteen valtakunnalliseen virastoon, elinvoimakeskuksiin sekä Ahvenanmaan valtionvirastoon. Hankkeen tehtävänä oli tunnistaa hallitusohjelman linjausten johdosta mahdollisesti muodostuvat uuden valtakunnallisen viraston ja muiden keskushallinnon virastojen tehtävien päällekkäisyydet sekä valmistella osaksi hallituksen esitystä ratkaisut näiden päällekkäisyyksien poistamiseksi, tehdä ehdotukset tarvittavista toimenpiteistä asian jatkovalmistelua varten mukaan lukein toimeenpanohankkeen asettaminen ja resursointi. Valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeeseen asetettiin myös lupa-, ohjaus- ja valvontaviraston alaryhmä 6.11.2023, elinvoimakeskusten alaryhmä, Ahvenanmaan valtionviraston alaryhmä 19.10.2023 ja sidosryhmien seurantaryhmä.

Valtion aluehallinnon uudistamisen valmisteluryhmä asetti 19.10.2023 alaisuuteensa Ahvenanmaan valtionviraston asemaa ja tehtäviä käsittelevän alatyöryhmän (Ahvenanmaaryhmä). Ryhmän tuli tarkistaa Ahvenanmaan valtionviraston tehtävien säädösperusta ja valmistella ne muutokset, jotka johtuvat valtakunnan aluehallintoviranomaisten tehtävien kokoamisesta yhteen valtakunnan laajuiseen virastoon ja aluehallintovirastoista annetun lain kumoamisesta. Työryhmä antoi ehdotuksensa laiksi Ahvenanmaan valtionvirastosta valmisteluryhmälle 22.4.2024 ja jatkoi esityksen yhteensovittamista aluehallintouudistuksen

lainsäädäntöehdotusten kanssa. Alatyöryhmän tulee lisäksi tehdä alustava suunnitelma muutosehdotusten toimeenpanemiseksi. Työryhmän toimikausi on 19.10.2023-31.12.2025.

Valtion aluehallintouudistukseen liittyvä hallituksen esitys on valmisteltu yhteistyössä kaikkien niiden ministeriöiden kanssa, joiden toimialan lainsäädäntöön liittyviä tehtäviä aluehallintovirastot, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja Ahvenanmaan valtionvirasto hoitavat. Ministeriöiden valmistelijat muodostivat niin sanotun lainvalmistelutiimin. Lainvalmistelutiimin tehtävänä oli valmistella hallituksen esitys viimeistään toukokuun 2024 aikana lausuntokierrokselle. Hallituksen esitysluonnos on ollut lausunnoilla 19.6.-1.9.2024. Saaduista lausunnoista on laadittu tiivistelmä (Dnro VN/25102/2023), joka on 29.10.2024 julkaistu hankkeen verkkosivulla (VM114:00/2023). Lainvalmistelutiimi viimeisteli valtion aluehallintouudistukseen liittyvän hallituksen esityksen loka-joulukuun 2024 aikana.

Valtiovarainministeriö on 30.8.2024 neuvotellut saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 9 §:n mukaisesti saamelaiskäräjien kanssa uudistuksen vaikutuksista saamelaisten asemaan.

Yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain (1233/2013) 6 luvussa säädetään yhteistoiminnasta valtionhallintoa ja yhtä tai useampaa hallinnonalaa koskevissa asioissa. Hankkeen vastuuministeriönä toimiva valtiovarainministeriö ja pääsopijajärjestöjen nimeämät edustajat tekivät 18.12.2023 sopimuksen poikkihallinnollisesta yhteistoiminnasta hankkeessa. Valtiovarainministeriö asetti 30.1.2024 poikkihallinnollisen yhteistoimintaelimen käsittelemään uudistuksessa virastosta toiseen siirtyvää henkilöstöä koskevia asioita. Yhteistoimintaelimen toimikausi on 30.1.2024-31.12.2025.

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019), jäljempänä *tiedonhallintalaki*, 8 §:n 2 momentin mukaan toimialasta vastaavan ministeriön on laadittava 5 §:n 3 momentin mukainen arviointi, kun valmisteltavat säännökset vaikuttavat tietoaineistoihin ja tietojärjestelmiin. Tiedonhallinnan muutosvaikutuksista on laadittu erillinen selvitys.

Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskeväksi lainsäädännöksi (HE 14/2018 vp) sisälsi muun ohella ehdotuksen uuden Valtion lupa- ja valvontaviraston perustamiseksi. Virastoon esitettiin koottavaksi pääosa lakkautettavaksi ehdotettavien aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävistä sekä osa lakkautettavaksi ehdotettavien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävistä. Esitykseen sisältyi myös ehdotus laiksi Ahvenanmaan valtionvirastosta. Hallituksen esitys raukesi.

Eduskunta on käsitellessään eräiden vihreän siirtymän hankkeiden väliaikaista etusijaa (HE 128/2022 vp) hyväksynyt lausuman, jonka mukaisesti se edellyttää, että ympäristöllisten menettelyjen kehittämistä jatketaan tavoitteena menettelyjen yhdentäminen kohti valtakunnallisen mallin kautta toteutettavaa yhden luukun lainsäädäntöä ja lupaa. (EV 188/2022 vp – HE 128/2022 vp).

Lainsäädännön arviointineuvosto on ottanut arvioitavakseen esityksen ja ehdottanut 13.11.2024 antamassaan lausunnossa (Dnro VN/31244/2024-VNK-2) tarkemmin kuvatulla tavalla muutoksia esitykseen. Esitystä on täydennetty lausunnon johdosta.

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunnon johdosta hallituksen esityksessä on kuvattu tarkemmin nykytilan haasteet eri virastoissa ja kuinka uudistuksen on tarkoitus muuttaa

nykytilaa, kuvattu tarkemmin uudistuksen vaikutukset yritysten toimintaan ja uudistuksen vaikutukset ympäristöön, ja arvioitu ohjausjärjestelmän riskejä ja vaikutuksia yhteistyöhön. Tämän lisäksi on kuvattu tietojärjestelmämuutosten viivästyksien vaikutukset sekä epävarmuustekijät muutuskustannuksiin, kuvattu esimerkinomaisesti virkamiesten tehtävänkuviiin mahdollisesti tulevista muutoksista ja kuvattu esimerkinomaisesti aluehallintovirastojen keskeiset tehtävät ja asiaryhmät. Lisäksi on kuvattu muiden riskiarvioiden lisäksi nimenomaisesti toimeenpanoon liittyvät riskit sekä muutokset työsuojelun valvontaan ja riskeihin. Esityksessä on lisäksi laajennettu vaikutusarvioita koskien saamelaisten asemaan.

Esitys on ollut ennakkotarkastuksessa valtioneuvoston oikeuskanslerinvirastossa, joka on antanut 28.1.2025 ennakkotarkastusmuistion (Dnro OKV/2390/23/2024-OKV-3), jossa kuvataan tarkemmin tarkastuksen havainnot ja ehdotuksia. Esitykseen on tehty muutoksia ennakkotarkastusmuistiossa esille nostettujen huomioiden johdosta. Säättämisjärjestysperustelujen lukuun 12.1.1 lisätty perustelut koskien ministeriön määräyksen valituskieltoa koskien sekä pykälän säännöskohtaisia perusteluita on täydennetty. Säättämisjärjestysperusteluihin lukuun 12.1.3 täydennetty yleisen edun valvontayksikön valitusoikeuden laajuutta koskevilla teksteillä. Lupa- ja valvontavirastoa koskevasta laista on poistettu 32 § (Lupia, rekisteröintejä ja ilmoituksia koskevat siirtymäsäännökset) tarpeettomana sekä virastolakien muutoksenhakua koskevista säännöksistä poistettu tekstit ”jollei muualla laissa toisin säädetä”. Lisäksi esitykseen on tehty muita teknisluonteisia muutoksia.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Valtionhallinto

Perustuslain 119 §:ssä säädetään valtionhallinnosta. Pykälän 1 momentin mukaan valtion keskushallintoon voi kuulua valtioneuvoston ja ministeriöiden lisäksi virastoja, laitoksia ja muita toimielimiä. Valtiolla voi lisäksi olla alueellisia ja paikallisia viranomaisia. Eduskunnan alaisesta hallinnosta säädetään erikseen lailla. Valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista on pykälän 2 momentin mukaan säädettävä lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Valtion alue- ja paikallishallinnon perusteista säädetään niin ikään lailla. Valtionhallinnon yksiköistä voidaan muutoin säätää asetuksella.

Perustuslain 122 §:ssä säädetään hallinnollisista jaotuksista. Pykälän 1 momentin mukaan hallintoa järjestettäessä tulee pyrkiä yhteensopiviin aluejaotuksiin.

2.1.1 Valtion keskushallinto

Valtion keskushallinto koostuu valtioneuvostosta sekä valtion keskushallinnon virastoista ja laitoksista. Laitoksella tarkoitetaan viraston kaltaista toimintayksikköä, joka ei ensisijaisesti hoida hallintoasioita vaan vastaa pikemminkin palvelutehtävästä. Valtioneuvostoon kuuluu 12 ministeriötä sekä oikeuskanslerin virasto. Vuoden 2023 alussa valtioneuvostotason alaisen keskushallinnon virastojen lukumäärä oli 59. Luku ei sisällä eduskunnan alaisia virastoja (Ulkopolitiittinen instituutti ja valtionalouden tarkastusvirasto) eikä tuomioistuinelaitosta. Eniten keskushallinnon virastoja on opetus- ja kulttuuriministeriön (11 virastoa), oikeusministeriön (10 virastoa) ja valtiovarainministeriön (9 virastoa) hallinnonaloilla.

Keskushallinnon virastoissa tehtiin vuonna 2022 kaikkiaan 50285 henkilötyövuotta (htv) kymmenen ministeriön alaisuudessa (valtioneuvoston kanslian tai ulkoministeriön alaisuudessa ei ole virastoja). Eniten henkilötyövuosia tehtiin puolustusministeriön (12576) ja valtiovarainministeriön (11 255) alaisuudessa, vähiten ympäristöministeriön alaisuudessa (739

htv). Suuri osa virastoista on pieniä: yli kolmasosassa virastoja työpanos jää alle 100 henkilötyövuoden keskiarvon ollessa 680 htv ja mediaanin 246 htv. Kahdessatoista keskushallinnon virastossa tehdään yli 1000 henkilötyövuotta, suurimpina Puolustusvoimat (12576), Verohallinto (5116) ja Rajavartiolaitos (2894 htv).

Valtaosa keskushallinnon virastoista on yhden ministeriön ohjaamia ns. sektorivirastoja. Muutamissa tapauksissa virastoa tulosohjaa usea ministeriö. Tällaisia monialaisia keskushallinnon virastoja ovat Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) sekä Suomen ympäristökeskus (Syke). Tukesin hallinnollisesta ohjauksesta ja valvonnasta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö. Sen lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja ympäristöministeriö ohjaavat virastoa yhteistoiminnassa kukin omalla toimialallaan ja osallistuvat halutessaan tulosneuvotteluihin. Syke kuuluu ympäristöministeriön hallinnonalaan, ja sitä ohjaa lisäksi maa- ja metsätalousministeriö vesivarojen käyttöön ja hoitoon liittyvissä tehtävissä.

Keskushallinnossa on myös virastoja, joilla itsellään on tulosohjaustehtäviä. Tällaisia virastoja ovat mm. Poliisihallitus (keskusrikospoliisin, poliisilaitosten ja Poliisiammattikorkeakoulun tulosohjaus), Opetushallitus (Valteri-koulu sekä valtion ammatilliset oppilaitokset), sekä Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (valtion koulukodit, valtion mielisairaalat ja Vankiterveydenhuollon yksikkö). Substanssiin liittyviä alue- tai paikallishallinnon ohjaustehtäviä on mm. Väylävirastolla, Liikenne- ja viestintävirastolla, Tukesilla, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviralla, Ruokavirastolla sekä Kilpailu- ja kuluttajavirastolla.

Keskushallinnon uudistushankkeen esiselvityksen (VM:n julkaisu 37/2016) mukaan kaksi kolmasosaa virastojen henkilöstövoimavaroista käytetään erilaisiin julkisen vallan käyttötehtäviin. Ne voidaan jakaa lupa-, valvonta-, norminanto-, ohjaus- ja valtionavustustehtäviin, muihin rahoitus- ja tukipäätöksiin, verojen ja veronluonteisten maksujen keräämiseen, täytäntöönpano-, operatiiviset turvallisuusviranomais-, tilasto- ja rekisteriviranomais- ja muihin julkisen vallan käyttötehtäviin. Kolmasosa henkilöstövoimavaroista käytetään sellaisiin tehtäviin, jotka eivät sisällä julkisen vallan käyttämistä. Ne voidaan jakaa julkisten palveluiden tuottamiseen, hallinnonalan kehittämistehtäviin, tutkimus- ja arviointitehtäviin, maksullisiin palvelutehtäviin, konsernipalveluihin, viraston sisäiseen hallintoon ja tukipalveluihin sekä muihin tehtäviin.

Tehtävätarkastelussa keskushallinnon virastojen tyypillisin päätehtäväryhmä on erilaiset valvontatehtävät, joita hoitaa keskushallinnon esiselvityksen mukaan päätehtävänään yhdeksän virastoa ja muina tehtävinä 15 virastoa. Työpanoksella mitattuna keskushallinnon yleisin tehtäväryhmä kohdistuu operatiivisiin turvallisuusviranomaistehtäviin. Operatiivisia turvallisuusviranomaistehtäviä hoitaa päätehtävänään kuusi virastoa. Kaiken kaikkiaan operatiivisia turvallisuusviranomaistehtäviä hoidetaan kymmenessä virastossa.

Valtionhallinnon viimeaikainen kehitys on johtanut kohti suurempia virastokokonaisuuksia ja valtakunnallista toimivaltaa useilla hallinnonaloilla. Eräät aiemmin monitasoiset viranomaiset on 2010-luvulla muutettu valtakunnallisiksi keskushallinnon viranomaisiksi (Tulli, Verohallinto, Maanmittauslaitos). Myös Ulosottolaitos, Syyttäjälaitos, Rikosseuraamuslaitos ja Kansallisarkisto toimivat valtakunnallisina virastoina. Vastaavanlainen kehitys kohti valtakunnallista virastorakennetta on käynnissä mm. oikeusavussa.

2.1.1.1 Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) on sosiaali- ja terveysministeriön alainen keskusvirasto, joka edistää ohjauksen ja valvonnan keinoin oikeusturvan toteutumista ja palvelujen laatua sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä elinympäristön ja väestön terveysriskien hallintaa. Valviran toimiala ja tehtävät on määritelty Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetussa laissa (669/2008).

Tehtävät

Valviran tehtävänä on huolehtia terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994), sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (817/2015), hyvinvointialueesta annetussa laissa (611/2021), sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa (612/2021), työterveyshuoltolaissa (1383/2001), terveydenhuoltolaissa (1326/2010), mielenterveyslaissa (1116/1990), sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa (741/2023), tartuntatautilaissa (1227/2016), terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa (322/1987), sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetussa laissa (703/2023), sosiaalihuoltolaissa (1301/2014), kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977), terveydensuojelulaissa (763/1994), alkoholilaissa (1102/2017), tupakkalaissa (549/2016) ja vankiterveydenhuollon yksiköstä annetussa laissa (1635/2015) sille säädetystä lupahallinnosta, ohjauksesta ja valvonnasta. Valvira valvoo myös rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain (1015/2005) mukaisesti sovittelupalvelujen järjestämistä sekä turvakotitoimintaa valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelujen tuottajille annetun lain (1354/2014) mukaisesti. Lisäksi viraston tehtävänä on huolehtia raskauden keskeyttämisestä, sterilisoinnista, hedelmöityshoitoista sekä adoptiota koskevassa lainsäädännössä sille säädettyistä tehtävistä. Virasto hoitaa lisäksi ne edellä tarkoitetun lainsäädännön nojalla sen toimialaan liittyvät tehtävät, jotka sosiaali- ja terveysministeriö sille määrää. Valviralla on lisäksi varhaiskasvatustalain (540/2018) mukaisia varhaiskasvatuksen ohjaus- ja valvontatehtäviä. Valvira valvoo varhaiskasvatusta erityisesti silloin, kun kyseessä ovat periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat sekä silloin, kun asia koskee usean aluehallintoviraston toimialuetta tai koko maata. Samoin Valviralla on elintarvikelakiin (297/2021), maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annettuun lakiin (999/2012) ja luonnonmukaisesta tuotannosta annettuun lakiin (1330/2021) liittyviä tehtäviä alkoholilain osalta. Valvira on yksi toimivaltaisista viranomaisista, joka voi antaa vaaratiedotteen vaaratiedotelain (466/2012) nojalla.

Valvira myöntää hakemuksen perusteella oikeuden harjoittaa sosiaali- tai terveydenhuollon ammattia laillistettuna ammattihenkilönä sekä merkitsee hakemuksesta oikeuden käyttää nimikesuojattua sosiaali- tai terveydenhuollon ammattinimikettä Suomessa ja ulkomailla koulutetuille sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöille. Valvira myös tekee päätöksen sosiaali- ja terveyspalvelujen palveluntuottajan ja palveluyksikön rekisteröimisestä silloin, kun palveluja tuotetaan useamman kuin yhden aluehallintoviraston toimialueella tai kun palveluntuottaja rekisteröidään ilman palveluyksikköä. Rekisteröinti on edellytys sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamiselle.

Valvira ohjaa ja valvoo sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden toimintaa sekä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden toimintaa. Valvira käsittelee terveydenhuollon tai sosiaalihuollon ammattihenkilön valvontaa koskevan asian silloin, jos se on periaatteellisesti tärkeä tai laajakantoinen, jos asia saattaa edellyttää turvaamis- tai kurinpitotoimenpiteitä taikka jos aluehallintovirasto on esteellinen käsittelemään asiaa. Terveydenhuollon ammattihenkilöiden osalta Valviralle kuuluvat myös asiat, joissa epäillään hoitovirhettä, joka on johtanut kuolemaan tai vaikeaan pysyvään vammautumiseen sekä asiat,

jotka liittyvät oikeuslääkärin tekemään kuolemansyyn selvittämiseen. Valvira voi poistaa terveydenhuollon tai sosiaalihuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuden tai rajoittaa sitä taikka antaa kirjallisen varoituksen. Valvira ohjaa aluehallintoviraston toimintaa valvonnan ja siihen liittyvän ohjauksen toimeenpanossa, yhteensovittamisessa ja yhdenmukaistamisessa. Valvira valvoo sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen ja tuottamisen lainmukaisuutta ja antaa valvontaan liittyvää ohjausta, jos kysymyksessä on periaatteellisesti tärkeitä tai laajakantoisia asioita; asiat, jotka koskevat usean aluehallintoviraston toimialuetta tai koko maata; asiat, jotka liittyvät olennaisesti Valvirassa käsiteltävään muuhun valvonta-asiaan; sekä asiat, joissa aluehallintovirasto on esteellinen.

Ympäristöterveydenhuollossa Valvira vastaa terveydensuojelulain ja tupakkalain toimeenpanosta, ohjauksesta sekä yleisesti ympäristöterveydenhuoltoon liittyvien asiantuntijatehtävien ja kehittämishankkeiden hoitamisesta. Ympäristöterveydenhuollossa Valvira ja aluehallintovirastot laativat yhteistyössä ohjeita ja linjauksia sekä järjestävät erilaisia ohjaustilaisuuksia.

Valviralle kuuluu myös tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden markkinointikiellon valvonta ja tuotevalvonta. Valvira ylläpitää tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyyntilupien ja tukkumyynti-ilmoitusten rekisteriä. Valvira hyväksyy terveydensuojelulain perusteella talousteknistä ja talousvesihygieenistä sekä laitosteknistä ja allasvesihygieenistä osaamistestausta suorittavat testaajat ja valvoo testaajien toimintaa sekä myöntää testin suorittaneille todistukset. Valvira ylläpitää myös osaamistestausjärjestelmää (OSTI). Valvira voi terveydensuojelulain perusteella myös antaa määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveydellisen haitan poistamiseksi tai sen syntymisen ehkäisemiseksi. Määräyksiä voidaan antaa, kun terveyshaitta ulottuu laajalle alueelle tai muutoin on erityisen merkityksellinen. Lisäksi Valvira laatii suunnitelman talousveden laadun turvaamiseksi onnettomuuksissa tai vastaavissa muissa häiriötilanteissa.

Valvira on alkoholin valmistuksen, tukkumyynnin, verottoman käytön ja väkiviinan maahantuonnin lupa- ja valvontaviranomainen. Viraston tehtäviin kuuluvat aluehallintovirastojen lupahallinnon ja valvonnan ohjaus ja kehittäminen, alkoholihallinnon tieto- ja viestintäpalveluiden tuottaminen sekä alkoholijuomien vähittäismyynnin ja anniskelun sekä mainonnan ja myynninedistämisen valvonta koko maassa. Valvira on alkoholilupasioiden käsittelyä ja valvontaa sekä alkoholitilastointia varten elinkeinonharjoittajista pidettävän valtakunnallisen alkoholielinkeinorekisterin (Allu) vastuullinen rekisterinpitäjä. Valvira vastaa EU:n yhteisen maatalouspolitiikan mukaisen alkoholituotteiden (erityisesti viinituotteiden) valvonnasta.

Valviran tehtävänä on lisäksi valvoa sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien vaatimustenmukaisuutta ja ylläpitää julkista rekisteriä sille ilmoitetuista sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmistä ja hyvinvointisovelluksista. Lisäksi Valviralle kuuluu sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain (552/2019) mukaisia rekisterinpitäjän tehtäviä sekä tietoturvallisten käyttöympäristöjen valvontatehtävä. Valvira saa lisäksi antaa vaaratiedotteita.

Näiden tehtäväkokonaisuuksien lisäksi Valviran tulee useiden sosiaali- ja terveydenhuollon erityislakien sekä alkoholilainsäädännön nojalla huolehtia aluehallintovirastojen toiminnan ohjauksesta niiden toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi.

Valviralla on toimivalta vaaratiedotteen antamiseen, koska virasto huolehtii useista sosiaali- ja terveysalan asiakokonaisuuksista, joihin liittyen saattaa myös ilmaantua tarve antaa vaaratiedote.

Organisaatio, ohjaus ja johtaminen

Valvira on sosiaali- ja terveysministeriön alainen keskushallinnon virasto. Valvira solmii tulossopimuksen sosiaali- ja terveysministeriön kanssa hallituskausittain. Valvira johtaa valtioneuvoston nimittämä ylijohdaja.

Valvirassa on kaksi substanssiosastoa, joista yksi vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta-asioista, tietojärjestelmien valvonnasta ja sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain mukaisista valvontatehtävistä sekä palveluntuottajien ja palveluyksiköiden rekisteröinneistä. Toiselle osastolle kuuluu ammattioikeuksiin, alkoholihallintoon, tupakkavalvontaan ja terveydensuojeluun liittyvät tehtävät sekä raskaudenkeskeyttämis- ja sterilöimisasiat ja hedelmöityshoitoluvat. Tukipalvelut kuuluvat hallinto-osastolle (henkilöstö- ja taloushallinto sekä tietohallinto) ja ylijohdajan alaisuudessa toimivalle viestintäryhmälle. Lisäksi viraston kehittämistehtävät hoidetaan ylijohdajan alaisuudessa. Osa Valviralle kuuluvista tehtävistä ratkaistaan lautakunnissa (sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta sekä raskauden keskeyttämis- ja sterilöimisasioiden lautakunta). Lisäksi Valviran yhteydessä toimivat adoptiolautakunta ja valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta. Tällä hetkellä molemmat viranomaiset on sijoitettu Valviran hallinto-osastolle.

Taulukko 1. Valviran henkilötyövuodet 2023-2024

Tehtäväkokonaisuus	2023	2024
Johto ja hallinto	45	39
Terveys ja sosiaalinen hyvinvointi	140	151
Terveydenhuollon oikeusturva	80	87
Sosiaalihuollon oikeusturva	23	25
Alkoholista aiheutuvien haittojen ehkäisy	19	20
Elinympäristön terveysriskien hallinta	18	19
Ydintoimintojen tietojärjestelmät	10	9
Tukija ja adoptiolautakunta	11	10
Yhteensä	206	209

Toiminnan rahoitus ja maksullinen toiminta

Pääosan Valviran rahoituksesta muodostaa valtion talousarviossa myönnettävä toimintamääräraha. Vuoden 2024 talousarviossa virastolle on osoitettu 14 734 000 euron toimintamääräraha (momentti 33.02.05.). Valviran talousarvio perustuu osittaiseen nettobudjetointiin. Bruttobudjetoidut tulot ovat budjetoitu momentille 12.33.02. Vuoden 2024 alusta lukien toimintamomentille kirjattavat tulot ovat terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammattioikeuksia koskevista laillistamis- ja nimikesuojauspäätöksistä, tupakkalain mukaisista ilmoituksista, sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien ja palveluyksiköiden rekisteröinneistä sekä valtakunnallisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan lausunnoista saatavia tuloja. Lisäksi aluehallintovirastot suorittavat rekisteröintiä koskevista maksuista Valviralle osuuden, joka kattaa palveluntuottajien rekisteröintiin liittyvistä toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ulkopuoliset asiantuntijat

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi käyttää Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 5 §:n perusteella ulkopuolisia asiantuntijoita. Ulkopuolisista asiantuntijoista valtaosa on pysyviä asiantuntijoita. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto käyttää asiantuntijoita lääketieteen eri erikoisaloilta, sosiaalihuollon eri osa-alueilta, hoitotyön, varhaiskasvatuksen ja oikeustieteen aloilta, painottuen erityisesti lääketieteen eri erikoisaloihin. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto pyytää eri asioiden valmistelun yhteydessä asiantuntijoilta lausuntoja. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto hyödyntää asiantuntijoiden erityisosaamista, kun virasto tarvitsee tietyn erityisalan osaamista, jollaista virastossa ei ole. Niin sanottuja ad hoc -asiantuntijoita voidaan käyttää silloin, kun tarvittavaa asiantuntemusta ei ole virastolla tai sen pysyvillä asiantuntijoilla. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi käyttää asiantuntijoita esimerkiksi ammattihenkilöiden valvonnassa sekä organisaatiovalvonnan ennakkotarkastus- ja tarkastuskäynneillä. Ulkopuolisia asiantuntijoita käytetään myös asumispalveluyksiköiden tarkastuksissa, jotka ovat kotirauhan piirissä. Ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttäminen tarkastuksissa perustuu sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain 20 ja 37 §:ään sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 92 §:ään. Lisäksi ad hoc -asiantuntijoita voidaan käyttää viraston muissa tehtävissä. Myös aluehallintovirastot käyttävät Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ulkopuolisia asiantuntijoita.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto laatii ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa hallintolain (434/2003) 3 §:ssä tarkoitetun hallintosopimuksen yksittäisten tehtävien hoitamisesta. Ulkopuolisen asiantuntijan hoitaessa yksittäisiä hallintosopimuksen mukaisia tehtäviä, ulkopuoliselle asiantuntijalle voidaan luovuttaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 669/2008) 5 §:n 2 momentin ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 26 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella salassa pidettäviä tietoja. Ulkopuoliset asiantuntijat voivat olla lääketieteen johtavia asiantuntijoita, jotka voivat antaa lausuntoja esimerkiksi silloin, kun kyse on terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettua valvontaa. Erityisesti terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja sosiaalihuollon ammattihenkilöiden valvontaan liittyvien asiantuntijalausuntojen valmistelu voi edellyttää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain nojalla salassa pidettävien potilasasiakirjojen tai sosiaalihuollon asiakkuuteen liittyvien asiakirjojen käsittelyä, joista erityisesti potilasasiakirjat ovat henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn perusteella erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia henkilötietoja. Ulkopuolisten asiantuntijoihin tulee sovellettavaksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 23 §:n säännös vaitiolovelvollisuudesta.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto on laatinut Toimintaohjeen ulkopuolisten asiantuntijoiden nimeämisestä ja sopimussuhteen solmimisesta¹. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto perehdyttää ulkopuoliset asiantuntijat selostamalla heille keskeisimmät velvollisuudet (muun muassa tehtävässä toimiminen virkavastuulla, salassa pidettävien tietojen käsittely ja esteellisyyksymykset) mutta myös ulkoisen asiantuntijan tehtävästä suoriutumiseksi asetetuista vaatimuksista (asiantuntijalausannon laatiminen tai muu asiantuntijatehtävä). Koska asiantuntijat ovat pääasiassa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä, jotka päivittäin ovat tekemisissä salassa pidettävien asiakirjojen kanssa, on heidän perehdyttäminen salassa pidettävien tietojen käsittelyyn vaivattomampaa. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn perusteella

¹ V/42286/2023

rekisterinpitäjänä toimittaa asiantuntijoille salassa pidettävät ja lausunnon antamista varten tarpeelliset asiakirjat kirjattuna postilähetyksenä. Postilähetyksen mukana toimitetaan myös valmis palautuskuori ja tarkat ohjeet asiakirjojen palauttamiselle. Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto rekisterinpitäjänä varmistaa, että salassa pidettävät asiakirjat palautetaan lausunnon antamisen jälkeen. Asiantuntijoilla ei ole pääsyä asiakirjoihin sähköisen yhteyden kautta.

2.1.1.2 Ruokavirasto

Ruokavirasto aloitti toimintansa 1.1.2019, kun Elintarviketurvallisuusvirasto, Maaseutuvirasto sekä osa Maanmittauslaitoksen tietotekniikan palvelukeskusta yhdistettiin uudeksi virastoksi. Ruokaviraston toimiala ja tehtävät on määritelty laissa Ruokavirastosta (371/2018).

Tehtävät

Ruokavirastolle kuuluvat tehtävät, jotka liittyvät vastuuseen Euroopan maatalouden tukirahastosta ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien tukien ja korvausten hallinnoinnista, maksatuksesta ja valvonnasta sekä niiden edellyttämistä tietojärjestelmistä ja niiden turvallisuudesta (maksajavirastotehtävät). Lisäksi Ruokavirastolle kuuluvat muut kuin edellä mainituista rahastoista sekä kansallisista varoista maa-, puutarha- ja porotaloudelle, luontaiselinkeinoille, koltille sekä maaseudun kehittämistoimenpiteisiin myönnettävien tukien ja korvausten sekä maataloustuotteiden markkinajärjestelyn toimeenpanoon liittyvät tehtävät. Ruokavirasto neuvoo, ohjaa ja kouluttaa ELY-keskuksia, kuntien yhteistyöalueita ja Leader -ryhmiä tukijärjestelmien toimeenpanossa.

Ruokaviraston toimialaan kuuluvat lisäksi elintarvikkeiden ja maa- ja metsätalouden tuotantopanosten turvallisuutta ja laatua, eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä kasvinterveyttä koskevat asiat. Ruokavirasto vastaa toimialansa valvonnan ja muiden viranomaistoimenpiteiden johtamisesta, kehittämisestä, ohjaamisesta ja suorittamisesta. Ruokavirastolle tulee CER- ja NIS2-direktiivien mukaisia valvonta- ja tukitehtäviä.

Ruokavirastolle kuuluu valvonta- ja seurantanäytteiden laboratorioanalytiikka, eläintautien laboratoriodiagnostiikka sekä vertailulaboratoriotoiminta. Ruokaviraston tehtäviin kuuluu toimialansa riskinarviointi, tieteellinen tutkimus sekä muut tutkimukset ja selvitykset, sekä toimialansa riskinhallinta ja petostentorjunta. Lisäksi Ruokaviraston tehtäviin kuuluu elintarvikkeiden sekä eläinten, kasvien ja niistä saatavien tuotteiden viennin edistäminen ja ohjaus. Viraston tehtäviin kuuluvat maanjärjestelyyn liittyvät ja muut vastaavat tehtävät, maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmän ja sen rekistereiden ylläpito ja kehittäminen sekä tietojen luovuttaminen oman toimialansa osalta ja toimialaansa liittyvä viestintä, tiedotus, neuvonta, koulutus sekä kansainvälinen yhteistyö. Lisäksi Ruokavirastolle kuuluvat muut laissa säädettyt ja maa- ja metsätalousministeriön määräämät viraston toimialaan kuuluvat tehtävät. Lisäksi Ruokavirasto tuottaa muita tietohallinnon palveluita maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan virastoille ja laitoksille sekä muille julkisia tehtäviä hoitaville tahoille.

Lisäksi Ruokavirasto hoitaa ne metsätaloutta, kalataloutta ja riistataloutta koskevat tehtävät, jotka sille on erikseen säädetty tai jotka maa- ja metsätalousministeriö sille erikseen määrää. Suomen vähävaraisille jaettava aineellinen apu on osa EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaa ”Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027”. Ruokavirasto toimii välittävänä toimielimenä aineellisen avun hankkeissa.

Ruokavirasto on ilmoitettu komissiolle EU:n metsäkatoasetuksen (EU) 2023/1115 tarkoittamaksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi Suomessa. Lainsäädännöllisesti Ruokaviraston

asema vahvistetaan asetuksen täytäntöönpanoa koskevan lain säätämisen yhteydessä vuoden 2024 aikana. Ruokaviraston tehtäväkenttä laajenee nykyisin sen tehtäviin kuuluvan EU:n puutavara-asetuksen (EU) N:o 995/2010 puun lisäksi kuuteen muuhun hyödykeryhmään, jotka ovat nautakarja, kaakao, kahvi, öljypalmu, kumi ja soija.

Organisaatio, ohjaus ja johtaminen

Ruokavirasto on maa- ja metsätalousministeriön alainen keskushallinnon virasto. Ruokavirasto solmii maa- ja metsätalousministeriön kanssa vuosittain tulossopimuksen alkavan vuoden toiminnallisista tavoitteista myönnettävien määrärahojen puitteissa. Ruokavirastoa johtaa valtioneuvoston nimittämä pääjohtaja.

Organisaatiossa on kolme linjaa ja kaksi toimintakokonaisuutta. Maaseutulinja vastaa Suomen maksajavirastona tukijärjestelmien ja Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman varojen maksamisen ja käytön asianmukaisesta hallinnosta ja valvonnasta. Elintarvikeketjulinja vastaa elintarvikkeiden ja maa- ja metsätalouden tuotantopanosten, rehut, lannoitevalmisteet, kasvien lisäysaineistot, metsänviljelyaineisto ja kasvinsuojeluaineet – turvallisuuden ja laadun, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kasvinterveyden valvonnasta.

Laboratorio- ja tutkimuslinja vastaa eläin- ja kasvitautien diagnostiikasta, elintarvikkeiden, rehujen, lannoitteiden, kasvinsuojeluaineiden ja kasvien laboratoriotutkimuksista, valvonta- ja seuranta- ja tutkimusnäytteiden laboratorioanalytiikasta, vertailulaboratoriotoiminnasta sekä riskinarvioinnista. Linja tekee myös tieteellistä tutkimusta ja pitää yllä kansallisesti tarvittavaa tutkimusinfrastruktuuria toimialoillaan.

Sisäisten palvelujen toimintakokonaisuus vastaa henkilöstö- ja talousasioista, toimitilojen käyttäjäpalveluista sekä asiakirjahallinnosta ja tietosuojasta, oikeudellisista palveluista ja hankintatoimista. Digitaalisten palvelujen toimintakokonaisuus vastaa keskitetystä tietohallinnon ohjauksesta ja koordinoinnista, Ruokaviraston tietojärjestelmien kehityksen ja jatkuvuuden turvaamisen tuottamisesta sekä ICT-hankinnoista ja tietoturvasta. Lisäksi toimintakokonaisuus vastaa Ruokaviraston ulkoisille asiakkaille tuotettavista IT-palveluista.

Pääjohtajan suorassa alaisuudessa toimivat sisäinen tarkastus ja esikunta. Lisäksi Ruokavirastoon on sijoitettu elintarvikemarkkinavaltuutetun toimisto ja Maaseutuverkostoyksikkö. Ruokaviraston yhteydessä toimivat myös eläinlääkintävahinkojen arviolautakunta ja porovahinkolautakunta. Nämä kaikki ovat itsenäisiä toimijoita.

Toiminnan rahoitus ja maksullinen toiminta

Pääosan Ruokaviraston rahoituksesta muodostaa valtion talousarviossa myönnettävä toimintamääräraha. Vuoden 2024 talousarviossa viraston toimintaan on osoitettu 79 483 000 euron nettomääräraha (momentti 30.20.01). Lisäksi noin neljännes viraston rahoituksesta saadaan maksullisen toiminnan, yhteisrahoitteisen toiminnan sekä muiden tulojen kautta. Maksullisen julkisoikeudellisen toiminnan tuotoista suurimmat liittyvät lihantarkastuksen, nautaeläinten rekisteröinnin, luomuvälvönnän ja kansallisen vierasainevalvonnan tuloihin. Lisäksi virastolla on liiketaloudellisen toiminnan tuottoja.

2.1.1.3 Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) on perustettu 1.1.2013, jolloin Kilpailuvirasto ja Kuluttajavirasto muutettiin Kilpailu- ja kuluttajavirastoksi ja erilliset virastot lakkautettiin.

Samalla niiden tehtävät ja henkilöstö siirrettiin Kilpailu- ja kuluttajavirastoon. KKV:n toimiala ja tehtävät on määritelty Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetussa laissa (661/2012).

Tehtävät

Kilpailu- ja kuluttajavirasto toteuttaa kilpailu- ja kuluttajapolitiikkaa, varmistaa markkinoiden toimivuutta, panee täytäntöön kilpailulakia (948/2011 ja EU:n kilpailusääntöjä, suorittaa julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, hankintalaki), vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1398/2016, erityisalojen hankintalaki) noudattamisen valvontaa sekä turvaa kuluttajan taloudellista ja oikeudellista asemaa. Kilpailu- ja kuluttajavirastossa on kuluttaja-asiamies.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto tekee esityksiä, aloitteita ja huomautuksia kilpailun edistämiseksi ja kilpailua rajoittavien säännösten ja määräysten purkamiseksi, julkisten hankintojen avoimuuden ja syrjimättömyyden edistämiseksi sekä kuluttajapolitiikan ja kuluttajansuojan kehittämiseksi sekä huolehtii sille kilpailulaissa säädetyistä tehtävistä ja valvoo kilpailulain nojalla tehtyjen päätösten noudattamista. Se myös huolehtii sille hankintalaissa sekä erityisalojen hankintalaissa säädetyistä tehtävistä. Kilpailu- ja kuluttajavirasto edistää ja toteuttaa kuluttajavalistusta ja –kasvatusta, tekee toimialaansa liittyviä tutkimuksia, selvityksiä ja vertailuja, huolehtii kuluttajaneuvonnan järjestämisestä sekä huolehtii muista sille säädetyistä tai määrättyistä tehtävistä.

Organisaatio, ohjaus ja johtaminen

Kilpailu- ja kuluttajavirastoa johtaa valtioneuvoston nimittämä pääjohtaja. Pääjohtaja vastaa viraston toiminnan kehittämisestä ja tuloksellisuudesta sekä tavoitteiden saavuttamisesta.

Kilpailu- ja kuluttajavirastossa on lisäksi kaksi valtioneuvoston nimittämää ylijohtajaa, joista toinen johtaa kilpailuasioden vastuualuetta ja toinen kuluttaja-asioiden vastuualuetta. Kuluttaja-asioiden vastuualueen ylijohtaja toimii kuluttaja-asiamiehenä.

Pääjohtaja ratkaisee Kilpailu- ja kuluttajavirastossa ratkaistavat asiat, jollei niitä ole säädetty tai työjärjestyksessä määrätty muun virkamiehen ratkaistaviksi. Pääjohtaja vahvistaa Kilpailu- ja kuluttajaviraston työjärjestyksen. Pääjohtaja voi ottaa yksittäistapauksessa ratkaistavakseen asian, joka työjärjestyksen nojalla muutoin olisi hänen alaisensa ratkaistava. Pääjohtaja ei voi ottaa ratkaistavakseen kuluttaja-asiamiehelle säädettyjä valvonta-asioita.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston valvontatoiminnat on sekä kilpailuasioissa että kuluttaja-asioissa järjestettävä siten, että viraston ja kuluttaja-asiamiehen riippumattomuus ja puolueettomuus näille kuuluvien valvontatehtävien hoitamisessa on turvattu.

Kilpailu- ja kuluttajavirastolla voi olla neuvottelukunta, jonka työ- ja elinkeinoministeriö asettaa.

Toiminnan rahoitus ja maksullinen toiminta

Kilpailu- ja kuluttajaviraston rahoitus muodostuu valtion talousarviossa myönnettävästä toimintamäärärahasta. Vuoden 2024 talousarviossa virastolle on osoitettu momentille 32.01.06 nettomäärärahaa 20 309 000 euroa. Toimintamomentille kirjattavat tulot koskevat matkapakettien vakuusvalvonnan rekisteröintituottoja, viraston liiketaloudellisiin perusteiden mukaisesti laskutettavien suoritteiden tuottoja, sekä EU-yhteisrahoitteisen,

Euroopan kuluttajakeskus Suomessa hankkeen tuottoja. Matkapakettien vakuusvalvonnan valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksuista perittävät tulot kirjataan veroluonteisten tulojen momentille 11.19.09 Muut verotulot. KKV:llä ei ole valtion aluehallintoon liittyviä, lupa- tai valvontatehtävistä perittäviä tuloja.

2.1.1.4 Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Tukesin toimintaa sääntelee laki Turvallisuus- ja kemikaalivirastosta (1261/2010). Tukesin ehkäisee henkilö-, omaisuus- ja ympäristövahinkoja sekä terveys- ja ympäristöhaittoja ja varmistaa vaatimusten mukaisten tavaroiden ja palveluiden vapaata liikkuvuutta. Tukes toimii työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla.

Tehtävät

Tukesin tehtävänä on valvoa ja edistää tuotteisiin, palveluihin ja tuotantojärjestelmiin liittyvää teknistä turvallisuutta ja vaatimustenmukaisuutta, kuluttajaturvallisuutta, kemikaaliturvallisuutta, kasvinsuojeluaineiden turvallisuutta ja laatua sekä pätevyyden toteamisjärjestelmää (akkreditointijärjestelmä). Tukesin tehtävänä on lisäksi huolehtia arviointilaitosten pätevyyden arviointiin ja akkreditointiin liittyvistä tehtävistä. Lisäksi Tukes vastaa malminetsintään ja kaivostoimintaan liittyvistä viranomaistehtävistä. Mittauslaitelain (707/2011) 34 §:n mukaan lain noudattamista valvovat Turvallisuus ja kemikaalivirasto (Tukes) ja aluehallintovirastot. Tukes ohjaa ja yhtenäistää valvontaviranomaisten toimintaa mittauslaitelain noudattamisen valvonnassa. Tukes vastaa lisäksi kaivoslain ja kemikaaliturvallisuuslain mukaisten lupien myöntämisestä.

Organisaatio, ohjaus ja johtaminen

Tukesia johtaa valtioneuvoston nimittämä pääjohtaja. Tukesin organisaatiossa on viisi yksikköä: kemikaalisyksikkö, teollisuusyksikkö, tuoteyksikkö, FINAS-akkreditointipalvelu ja tieto- ja kehitysyksikkö.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa Tukesin yleishallinnollisesta ohjauksesta ja valvonnasta. Työ- ja elinkeinoministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö sekä ympäristöministeriö ohjaavat Tukesia yhteistoiminnassa kukin omalla toimialallaan.

Toiminnan rahoitus ja maksullinen toiminta

Tukesin rahoitus muodostuu valtion talousarviossa myönnettävästä toimintamäärärahasta. (Tukes on osittain nettobudjetoitu virasto, jonka rahoituksesta 90 % muodostuu talousarviossa myönnetystä määrärahasta). Vuoden 2024 talousarviossa virastolle on osoitettu momentille 32.01.nettomäärärahaa 23 534 000 euroa. Tukesin tehtävien rahoitus on siirtynyt pääosin Tukesin toimintamomentille. Ympäristöministeriön toimintamomentilla rahoitetaan rakennustuotteiden markkinavalvonnan sekä tuotteiden ekologisen suunnittelun ja energiamerkintöjen markkinavalvonnan tehtävät, joista Tukes tekee erillisen tulossopimuksen. Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö rahoittaa vaarallisten aineiden kuljetuksen valvonnan tehtäviä liikenne- ja viestintävirasto Traficomin kanssa tehtävän tulossopimuksen mukaisesti. Tämän toiminnan rahoitus laskutetaan Tukesin toimintamomentille sopimuksen mukaisesti. Toimintamomentille kirjattavat tulot perustuvat suoritteisiin ja tuotteiden valvonnasta aiheutuneiden kustannusten korvauksiin, joista säädetään työ- ja elinkeinoministeriön asetuksessa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1283/2021) ja Tukesin toimialaan kuuluvissa sektorilaeissa.”

2.1.1.5 Väylävirasto

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalaan kuuluva Väylävirasto vastaa väylänpitäjänä tie-, rata- ja vesiväylien palvelutason ylläpidosta ja kehittämisestä valtion hallinnoimilla liikenneväylillä. Viraston tehtävistä säädetään Väylävirastosta annetun lain (862/2009) 2 §:ssä. Pykälän perusteella virasto vastaa ELY-keskusten toimialaohjauksesta liikennejärjestelmän toimivuuden, liikenneturvallisuuden, tie- ja liikenneolojen ja tienpidon osalta ja vastaa tienpidon yhteensovittamisesta ELY-keskuksissa. Väylävirasto osallistuu ELY-keskusten tulossopimusten laadintaan. Muita ohjauksen välineitä ovat toimintalinjat, ohjeet, laadunhallinnanmenettelyt ja sovitut toimintamallit (mm. hankinnan ohjeistus). Väylävirasto ja ELY-keskukset käyttävät myös yhteisiä väylänpidon ja taloudenhallinnan järjestelmiä. Väylävirasto osoittaa ELY-keskuksille käytettäväksi valtion väyläverkon rahoitusta ja vastaa määrärahojen seurannasta.

Valtioneuvosto nimittää Väyläviraston pääjohtajan. Väyläviraston pääjohtaja nimittää ELY-keskusten liikenne- ja infrastruktuurivastuualueiden johtajat. Lisäksi pääjohtaja asettaa Väyläviraston ja ELY-keskusten asiantuntijoista koostuvia yhteistyöverkostoja, joiden tehtävänä on tukea linjaorganisaatioiden toimintaa ja osaltaan varmistaa asioiden riittävän laaja-alainen valmistelu sekä yhtenäiset menettelyt eri puolilla maata.

2.1.1.6 Liikenne- ja viestintävirasto

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalaan kuuluva Liikenne- ja viestintävirasto hoitaa liikenteen ja sähköisen viestinnän viranomaistehtäviä. Viraston tehtävistä säädetään Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain (935/2018) 2 §:ssä. Pykälän mukaan virasto vastaa julkisen henkilöliikenteen valtion rahoituksen ja yksityistieavustusten kohdentamisesta ELY-keskuksille ja Varsinais-Suomen ELY-keskukseen keskitettyjen saariston liikenne- ja kuljetuspalveluiden rahoituksesta valtion talousarvion puitteissa sekä ELY-keskusten toimialaohjauksesta näiltä osin. Joukkoliikenteen osalta liikenne- ja viestintävirasto koordinoi valtakunnallisia joukkoliikenteen kehittämishankkeita ja yhteensovittaa toimivaltaisten viranomaisten joukkoliikennetoimintaa. Liikenne- ja viestintävirastoa johtaa valtioneuvoston nimittämä pääjohtaja.

2.1.2 Valtion aluehallinto

Nykymuotoinen valtion aluehallinto muodostettiin vuoden 2010 alussa voimaan tullessa aluehallinnon uudistuksessa (ns. ALKU-uudistus). Tuolloin toteutetun aluehallinnon uudistamisen yleistavoitteena oli saada aikaan kansalais- ja asiakaslähtöisesti, tehokkaasti ja tuloksellisesti toimiva valtion aluehallinto. Tavoitteena oli myös vahvistaa ja lisätä maakuntien liittojen roolia ja asemaa aluekehitystyössä sekä edistää valtion aluehallinnon ja maakuntien liittojen yhteistyötä.

Aluehallinnon uudistuksessa lääninhallitusten, työ- ja elinkeinokeskusten, alueellisten ympäristökeskusten, ympäristölupavirastojen, tiepiirien ja työsuojelupiirien työsuojelutoimistojen tehtävät koottiin kahteen monialaiseen valtion viranomaiseen, joita ovat aluehallintovirastot (AVI) sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskus). Ahvenanmaalla valtion monialaisena hallintoviranomaisena toimii Ahvenanmaan valtionvirasto.

Aluehallintovirastoille koottiin tehtäviä lääninhallituksilta, alueellisilta ympäristökeskuksilta, ympäristölupavirastoilta ja työsuojelupiirien työsuojelutoimistoilta. Aluehallintovirastot edistävät alueellista yhdenvertaisuutta hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja

valvontatehtäviä alueilla. ELY-keskusten tehtävät puolestaan muodostuvat aiemmin työ- ja elinkeinokeskusten, alueellisten ympäristökeskusten, lääninhallitusten ja tiepiirien hoitamista tehtävistä. ELY-keskukset edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla. Aluehallintouudistuksella lisäksi vahvistettiin maakuntien liittojen toimivaltaa aluekehitystyötä kokoavana ja yhteen sovittavana viranomaisena. Maakuntaohjelman vaikuttavuutta vahvistettiin ja maakuntien liitoille siirrettiin valtion aluehallinnosta alueiden kehittämistehtäviä.

2.1.2.1 Aluehallintovirastot

Manner-Suomessa on kuusi aluehallintovirastoa. Aluehallintovirastojen toiminta-ajatuksista, toimialasta ja tehtävistä, organisoinnista, toimivallasta, toimialueista sekä ohjauksesta ja johtamisesta säädetään aluehallintovirastoista annetussa laissa (896/2009) sekä aluehallintovirastoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (906/2009).

Ahvenanmaan maakunnassa on aluehallintovirastoista annetussa laissa tarkoitettuna valtion monialaisena hallintoviranomaisena Ahvenanmaan valtionvirasto.

Tehtävät

Aluehallintovirastot edistävät alueellista yhdenvertaisuutta hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtäviä alueilla. Aluehallintovirastoa johtaa valtioneuvoston nimittämä ylijohtaja. Aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n mukaan aluehallintovirastot hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavilla toimialoilla: 1) sosiaali- ja terveydenhuolto; 2) ympäristöterveydenhuolto; 3) koulutus-, lasten päivähoito-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimi; 4) oikeusturvan edistäminen ja toteuttaminen; 5) ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädännön alaan kuuluvat lupa- ja muut hakemusasiat; 6) pelastustoimi; 7) työsuojelun valvonta ja kehittäminen, työssä käytettävien tuotteiden tuotevalvonta sekä työsuojelulainsäädännön noudattamisen valvonta työsuojeluviranomaisena sekä 8) kuluttaja- ja kilpailuhallinto.

Aluehallintoviraston tehtävänä on lisäksi peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointi, varautumisen yhteensovittaminen alueella ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestäminen, valmiussuunnittelun yhteensovittaminen, alueellisten maanpuolustuskurssien järjestäminen, kuntien valmiussuunnittelun tukeminen, valmiusharjoitusten järjestäminen, alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun edistäminen sekä viranomaisten johtaessa turvallisuuteen liittyviä tilanteita alueella tukea toimivaltaisista viranomaisista ja tarvittaessa sovittaa yhteen toimintaa niiden kesken. Aluehallintovirastolla voi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä.

Mainittuja erityislainsäädännössä aluehallintovirastoille osoitettuja henkilötyömäärältään merkittävimpiä tehtäviä ovat ministeriöiden toimialoittain lueteltuina:

Oikeusministeriö

Oikeusministeriön toimialan lainsäädännössä aluehallintovirastojen tehtävät liittyvät muun ohella vesilakiin (587/2011), joka kuuluu oikeusministeriön esittelyvastuulle, mutta vesilain ohjaustehtävät on jaettu maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön kesken kummankin ministeriön toimialan mukaan. Aluehallintoviraston tehtäviin kuuluvat eräät yhtiöoikeudelliset tehtävät, perhe- ja jäämisoikeuteen liittyvät tehtävät, löytötavaralakiin (778/1988), maksutalletuslakiin (281/1931), kuluttajansuojalakiin (38/1978), asuntokauppalakiin (843/1994), kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta

annettuun lakiin (603/1977), pysäköinninvalvonnasta annettuun lakiin (727/2011), syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annettuun lakiin (422/1974), ryhmärakennuttamislakiin (190/2015), vaalilakiin (714/1998), valmiuslakiin (1552/2011) ja yhdistyslakiin (503/1989) liittyvät tehtävät sekä Etelä-Suomen aluehallintovirastoon keskitettynä positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain (739/2022) mukaiset tehtävät.

Sisäministeriö

Sisäministeriön tehtäviin kuuluu sisäministeriöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (1056/2013) 1 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaan pelastustoimi ja 10 kohdan mukaan aluehallinnon yhteinen varautuminen poikkeusoloihin ja häiriötilanteisiin ja siihen liittyvät keskushallinnon tehtävät. Sisäministeriön toimialaan kuuluu valtioneuvoston ohjesäännön (262/2003) 15 §:n 4 kohdan mukaan pelastustoimi ja 8 kohdan mukaan aluehallinnon yhteinen varautuminen poikkeusoloihin ja häiriötilanteisiin.

Pelastuslain (379/2011) 23 §:n 1 momentin mukaan sisäministeriö johtaa, ohjaa ja valvoo pelastustointa, huolehtii pelastustoimen valtakunnallisista valmisteluista ja järjestelyistä, yhteensovittaa eri ministeriöiden ja toimialojen toimintaa pelastustoimessa ja sen kehittämisessä sekä huolehtii muista sisäministeriölle pelastuslaissa säädettyistä tehtävistä. Pelastuslain 23 §:n 2 momentin mukaan aluehallintovirasto tukee sisäministeriötä edellä mainituissa tehtävissä. Hyvinvointialueen pelastustoimen ja sen palvelujen saatavuuden tason ohjauksesta ja valvonnasta säädetään pelastustoimen järjestämisestä annetussa laissa (613/2021). Pelastustoimen järjestämislain 7 §:ssä säädetään pelastuslain 23 §:ä vastaavasti sisäministeriön ja aluehallintoviraston tehtävistä.

Aluehallintoviraston pelastustoimen ja varautumisen -vastuualueen tehtäviin kuuluu pelastustoimen järjestämislain 14, 17 ja 18 §:n mukaisia tehtäviä, kuten asiantuntija-arvion laatiminen, pelastustoimen valvonta sekä pelastustoimen palvelujen saatavuuden ja tason valvonta toimialueellaan ja hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutason riittävyyden valvonta. Aluehallintovirasto voi tutkia kantelun johdosta, onko hyvinvointialue toiminut voimassa olevien lakien mukaan hyvinvointialueista annetun lain (611/2021) 11 §:n 2 momentin perusteella. Aluehallintoviraston pelastustoimen ja varautumisen -vastuualue voi antaa valvonnan yhteydessä määräyksiä, joita voidaan tehostaa sakon uhalla.

Lisäksi vastuualueen tehtäviin kuuluvat aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin 1, 3 ja 4 kohdissa tarkoitetut tehtävät. Kyseisen lainkohdan 3 kohdan mukaisesti tehtäviin sisältyvät varautumisen alueelliset tehtävät.

Pelastustoimen ja varautumisen -vastuualueelle kuuluu metsäpalojen lentotähystyksen hallinnointi ja ohjaus sekä ulkoisten pelastussuunnitelmien ja harjoitusten toteutumisen valvonta pelastuslain nojalla. Aluehallintoviraston tehtäviin kuuluu pelastuslain nojalla myös tukea sisäministeriötä sen tehtävässä vastaa pelastustoimen valtakunnallisen tilannekuvatoiminnan järjestämisestä yhteistoiminnassa hyvinvointialueiden valtakunnallisen pelastustoimen tilannekuvan järjestämisestä vastaavan hyvinvointialueen pelastuslaitoksen kanssa. Lisäksi aluehallintoviraston pelastuslain mukaisista tehtävistä pelastustoimessa on annettu tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksessa pelastustoimesta (407/2011).

Vastuualue hoitaa myös pelastustoimen valtionavustustehtäviä ja palosuojelurahastolaissa (306/2003) säädettyjä tehtäviä. Etelä-Suomen aluehallintovirasto hengenpelastusmitalista annetun tasavallan presidentin asetuksessa (146/2011) säädettyjä tehtäviä.

Valtiovarainministeriö

Valtiovarainministeriö vastaa aluehallintovirastojen yleishallinnollisesta ohjauksesta. Ministeriö ohjaa aluehallintovirastojen yhteistä hallinto- ja kehittämisspalvelut -vastuualuetta, jolle on aluehallintovirastoista annettu asetuksessa (906/2009) säädetty erikseen virastojen hallintotehtäviä. Tehtävät koostuvat virastojen henkilöstöhallinto-, taloushallinto-, asiakirjahallinto-, tietohallinto-, toimitilahallinto- ja viestintäpalveluista. Viestintäpalveluja koskeva muutos toteutettiin asetusmuutoksella (1002/2023) 1.1.2024 lukien, jonka jälkeen vastuualue on vastannut aluehallintovirastojen yhteisistä viestintäratkaisuksista, viestintäpäälliköiden siirryttyä kunkin aluehallintoviraston palvelukseen. Lisäksi vastuualue vastaa julkisen hallinnon yhteispalvelusta annettu laissa (223/2007) tarkoitettujen yhteispalvelusopimuksien rekisterin ylläpidosta sekä yhteispalvelun ja siihen osallistuvien valtion viranomaisten yhteistyön valtakunnallisista kehittämistehtävistä.

Aluehallintovirasto hoitaa valtiovarainministeriön toimialan lainsäädännössä sille säädettyjä tehtäviä. Näitä ovat panttilainauslaitoksista annettu laissa (1353/1992) säädetty lupa- ja valvontatehtävät (keskitetty Etelä-Suomen aluehallintovirastolle), kuntalain (410/2015) 10 §:ssä ja hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 11 §:ssä säädetty kantelujen käsittelytehtävät, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettu laissa (444/2017) säädetty valvontatehtävät (keskitetty Etelä-Suomen aluehallintovirastoon) ja digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettu laissa (306/2019) säädetty valvontaviranomaistehtävät (keskitetty Etelä-Suomen aluehallintovirastoon). Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) nojalla aluehallintovirasto voi myös sakon uhalla määrätä kunnan tai kotikuntakorvauksen saajan noudattamaan laissa säädettyä velvoitetta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla merkittävimmän tehtäväkokonaisuuden muodostavat aluehallintovirastoissa hoidetut opetus- ja kulttuuritoimen (koulutus-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimi sekä varhaiskasvatus) ohjaus-, valvonta- ja valtionapuviranomaistehtävät. Tehtäviä ohjataan viraston tulossopimusmekanismin kautta sekä suoraan toiminnallisesti ministeriöstä. Aluehallintovirastot järjestävät täydennyskoulutusta, arvioivat peruspalvelujen saatavuutta, osallistuvat kansainvälisten asioiden hoitamiseen sekä ohjeistavat ja tukevat turvallisuuteen ja varautumiseen liittyvissä asioissa. Tehtäviin liittyy myös informaatio-ohjaus sekä muiden seuranta- ja arviointitehtävien suorittaminen.

Aluehallintoviraston opetustoimi ja kulttuuri –vastuualueen tehtävät liittyvät kiinteästi varhaiskasvatuslaissa (540/2018), perusopetuslaissa (628/1998), lukiolaissa (714/2018), ammatillisesta koulutuksesta annettu laissa (531/2017), tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettu laissa (1215/2020), vapaasta sivistystyöstä annettu laissa (632/1998) ja taiteen perusopetuksesta annettu laissa (633/1998) valtiolle ja kunnalle säädettyjen tehtävien valvontaan, mutta myös luvan perusteella yksityiselle opetuksen ja koulutuksen järjestäjälle säädettyjen tehtävien valvontaan. Aluehallintovirasto valvoo myös oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013) säädettyä opiskeluhoitoa toteutumista.

Varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen kannalta aluehallintovirastojen opetustoimi ja kulttuuri -vastuualueen keskeisiin tehtäviin kuuluvat kuntalain 10 §:ssä, ja valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetun lain (634/1998) 6 §:ssä säädetty kantelujen käsittelytehtävät opetustoimen osalta sekä varhaiskasvatuslain 51 ja 53 §:ssä säädetty varhaiskasvatuksen lupa- ja valvontaviranomaistehtävät ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa säädetty valvontatehtävä. Opetus- ja kulttuuritoimi –vastuualueelle kuuluu hyvinvointialueiden

valvonnassa erityisesti yhteisöllisen opiskeluhuollon kokonaisuus ja oppilaalle sekä opiskelijalle säädettyjen oikeuksien toteutuminen, muun terveydenhuoltoon liittyvän valvonnan jäädessä peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueelle. Nykyisin voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 64 §:n 1 momentin 5 kohdan viittaussäännöksen ja 2 momentin (yksityiset) sekä kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 56 §:n perusteella aluehallintovirasto voi asettaa sakon uhan antamansa määräyksen tehosteeksi ((kts. SiVL 5/2010 vp²).). Aluehallintovirasto toimii perusopetuslain (628/1998) ja varhaiskasvatuslain nojalla muutoksenhakuviranomaisena. Lisäksi aluehallintoviraston tehtäviin kuuluu muun muassa opetus- ja kulttuuritoimen määrärahasidonnaiset valtionavustustehtävät, yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) mukaisena valtion alueellisena hallintoviranomaisena toimiminen ja tekijänoikeuslain (404/1961) nojalla jälleennyöntikorvauksen maksuvelvollisuuden noudattamisen valvontaa sekä muinaismuistolaisissa (295/1963) säädetyt tehtävät.

Keskitettyjen tehtävien osalta Itä-Suomen aluehallintoviraston opetustoimi ja kulttuuri - vastuualue hoitaa hautausoimilain (457/2003) mukaisista lupa-asioita ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston opetustoimi ja kulttuuri -vastuualueella toimii ruotsinkielinen opetustoimen palveluyksikkö.

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriön toimialalla aluehallintovirastojen tehtäviin kuuluvat muun ohella erityislainsäädännöissä säädetyt, kuten elintarvikelain (297/2021) ja eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023), suunnittelu-, ohjaus- ja valvontatehtävät sekä eläintautilain (76/2021) eläintautien ehkäisemistä, seuranta ja torjuntaa koskevat suunnittelu-, ohjaus- ja valvontatehtävät toimialueellaan mutta myös muut aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut ympäristöterveydenhuollon tehtävät ja 3 momentissa tarkoitetut erikseen säädetyt tehtävät sekä vesilain ja lain vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (1709/2015) mukaiset tehtävät.

Ympäristöterveydenhuollon kokonaisuus määrittellään terveydenhuoltolain (1326/2010) 21 §:ssä, jonka 3 momentin mukaan ympäristöterveydenhuollosta säädetään terveydensuojelulaisissa (763/1994), tupakkalaisissa (549/2016), elintarvikelaisissa ja eläinlääkintähuoltolaisissa (285/2023), joista kaksi viimeksi mainittua kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön toimialaan. Eläinlääkintähuoltolain kautta ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntöön kuuluu lisäksi eläintautilain (76/2021), eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015), eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain (1069/2021), eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023), eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) ja eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014) sääntely.

Aluehallintovirasto valvoo myös helposti pilaantuvien elintarvikkeiden kansainvälisiä kuljetuksia ja tällaisissa kuljetuksissa käytettävää erityiskalustoa ATP-sopimuksen mukaisesti. Aluehallintovirastot osallistuvat valvontaan kunnallisten valvontaeläinlääkärien tukena ja varmistavat, että pakkokeinoja käytetään tarvittaessa. Aluehallintovirasto voi tarvittaessa tehostaa antamia määräyksiä sakon uhalla. Aluehallintovirastot vastaavat eläinten kuljetuksesta annetun lain mukaisista hakemuksista koskien neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2005 mukaisia eläinkuljettajalupia.

² <https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/sivut/trip.aspx?triptype=ValtiopaivaAsiakirjat&docid=sivl+5/2010>

Eläintautilain nojalla vastustettavien eläintautien epäilyjen ja taudinpurkausten aikana aluehallintovirastot johtavat taudintorjuntaa toimialueellaan ja tekevät taudintorjuntaa koskevia hallintopäätöksiä. Aluehallintovirastot järjestävät kiireellisten eläintautitehtävien hoidon myös virka-ajan ulkopuolella. Aluehallintovirastojen tehtäviin kuuluvat myös eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain ja eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain mukaiset ohjaus- ja valvontatehtävät, eläinlääkintähuoltolaissa säädetty eläinlääkäripalvelujen ja eläinlääkäriammattin harjoittajien valvonta, tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (1334/2022) tarkoitettujen ehdollisuuksien valvonta ja poronhoitolaissa (848/1990) tarkoitettu lain noudattamisen valvonta, minkä lisäksi virasto päättää poronhoitolain nojalla paliskuntien rajoista.

Etelä-Suomen aluehallintovirastoon on keskitetty tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetussa laissa (497/2013) säädetyt tehtävät.

Vesilain mukaisten lupa-asioiden käsittely on keskitetty neljän aluehallintoviraston (Etelä-Suomi, Itä-Suomi, Länsi- ja Sisä-Suomi sekä Pohjois-Suomi) ympäristölupavastuualueille. Vesilaki kuuluu oikeusministeriön esittelyvastuulle, mutta vesilain ohjaustehtävät on jaettu maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön kesken kummankin ministeriön toimialan mukaan. Etelä-Suomen aluehallintovirasto toimii vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain (1709/2015) mukaisesti EU:n vieraslajiasetuksessa (EU) N:o 1143/2014 tarkoitettuna lupaviranomaisena eli voi poikkeustapauksissa myöntää luvan rajoituksista poikkeamiseksi EU:ssa haitalliseksi vieraslajiksi säädetyn lajien osalta. Etelä-Suomen aluehallintovirasto myös valvoo antamiensa lupien noudattamista. Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta kuuluu maa- ja metsätalousministeriön esittelyvastuulle, ja sen mukaisia velvoitteita hoidetaan yhteiskunnan eri sektoreilla kustakin toimialasta vastaavan ministeriön ohjauksessa. Tehtävää hoidetaan osana maa- ja metsätalousministeriön ohjaamaa ympäristöterveydenhuollon tehtäväkokonaisuutta.

Työ- ja elinkeinoministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriön toimialalla aluehallintovirastojen tehtäviin kuuluvat monet valvonta- ja rekisteröintitehtävät. Aluehallintovirastot tehtäviin kuuluvat kiinteistövälitysliikkeistä ja vuokrahuoneistojen välitysliikkeistä annetun lain (1075/2000) mukaiset valvonta- ja rekisteröintitehtävät, kuluttajansuojalain (38/11978) mukaiset kulutusluottojen markkinoinnin valvontatehtävät, hintamerkintäasetuksen (553/2013) hinnan ilmoittamisen valvontatehtävä, kilpailulain (948/2011) mukaiset kilpailuneutraliteetin ja kilpailun valvonta sekä kilpailun edistäminen, matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain (921/2017) mukaiset vakuuden asettamis- ja rekisteröitymisvalvontatehtävät, mittauslaitelain (707/2011) mukaiset mittauslaitteiden varmentamisen valvontatehtävät ja kotouttamisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) mukaiset ja toimialaansa kuuluvissa asioissa maahanmuuttajien kokoutumisen edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palvelujen suunnittelu-, ohjaus- ja valvontatehtävät. Lisäksi aluehallintovirastojen tehtäviin kuuluvat vuoden 2025 alusta voimaan tulevan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) perusteella kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palvelujen suunnittelu, ohjaus ja valvonta toimialaansa kuuluvissa asioissa sekä perheryhmäkotitoiminnan ohjaus ja valvonta yhdessä Valviran, hyvinvointialueen ja ELY-keskuksen kanssa sekä vuoden 2025 alusta voimaan tulleen työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) perusteella työvoimaviranomaisen valvonta.

Sosiaali- ja terveysministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriön toimialalla aluehallintovirastojen tehtävät voidaan jakaa karkeasti sosiaali- ja terveyshuollon lupa-, rekisteröinti-, valvonta- ja ohjaustehtäviin, kattaen myös terveydenhuollon ja sosiaalihuollon ammattihenkilöiden toiminnan ohjauksen ja valvonnan, valtionkorvaustehtäviin, terveyden edistämiseen, ympäristöterveydenhuollon ja alkoholihallinnon lupa-, valvonta- ja ohjaustehtäviin ja työsuojeluntehtäviin.

Aluehallintovirastojen tehtävänä on huolehtia terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994), sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (817/2015), hyvinvointialueesta annetussa laissa (611/2021), sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa (612/2021), työterveyshuoltolaissa (1383/2001), terveydenhuoltolaissa (1326/2010), mielenterveyslaissa (1116/1990), sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa (741/2023), tartuntatautilaissa (1227/2016), terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa (322/1987), sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetussa laissa (703/2023), sosiaalihuoltolaissa (1301/2014), avioliittolaissa (234/1929), päihdehuoltolaissa (41/1986), ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annetussa laissa (523/2015), lastensuojelulaissa (417/2007), rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetussa laissa (1201/2013), lapsen kohdistuneen seksuaali- ja pahoinpitelyrikoksen selvittämisen järjestämisestä annetussa laissa (1009/2008), kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977), terveydensuojelulaissa (763/1994), alkoholilaissa (1102/2017), tupakkalaissa (549/2016), hedelmöityshoidoista annetussa laissa (1237/2006), ja Vankiterveydenhuollon yksiköstä annetussa laissa (1635/2015) niille säädetyistä lupa- ja rekisteröintihallinnosta, ohjauksesta ja valvonnasta sekä varautumistehtävistä toimialueellaan. Aluehallintovirastot valvovat toimialueellaan turvakotitoimintaa valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelujen tuottajille annetun lain (1354/2014) mukaisesti.

Aluehallintovirastot ohjaavat ja valvovat sosiaali- ja terveydenhuollon varautumista ja ympäristöterveydenhuollon alueellista varautumista arjen häiriötiloihin ja poikkeusolosuhteisiin sekä vastaavat poikkeusoloissa valmiuslain 86 §:n mukaisista toimeenpanotehtävistä. Aluehallintoviraston tehtäviin kuuluu myös terveydensuojelun ohjaaminen ja valvominen alueellaan, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tukeminen ja ohjaus sekä ehkäisevän päihdetyön ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen. Lisäksi aluehallintoviraston tehtäviin kuuluu romansioissa ohjaaminen ja neuvonta sekä kouluttaminen ja tiedottaminen.

Eräät sosiaali- ja terveydenhuollon valtionkorvauksia koskevat tehtävät on keskitetty Lounais-Suomen aluehallintovirastolle (terveydenhuoltolaki 63 § 2 mom. sekä sosiaalihuoltolaki 60 b § 1 mom. ja 60 c § 1 mom.). Lisäksi Lounais-Suomen aluehallintovirasto on hoitanut sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon liittyvää harjoittelua koskevia korvausasioita 1.1.2023 alkaen. Aluehallintovirastot hoitavat seuraavia valtion rahoitusten ja korvausten maksatuksia: Valtion korvaus yliopistotasoiseen terveyden ja sosiaalityön tutkimukseen, valtion korvaus lääkäreiden ja hammaslääkäreiden koulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin, valtion korvaus sairaanhoitajan rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämään koulutukseen, valtion korvaus sosiaalihuollon ammattihenkilöiden yliopistollisesta erikoistumiskoulutuksesta, valtion korvaus sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvän ammattitaitoa edistävän harjoittelun järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin ja valtion korvaus lapsen kohdistuneen seksuaali- ja pahoinpitelyrikoksen selvittämisen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Aluehallintovirastot ohjaavat ja valvovat terveydensuojelua ja ympäristöterveydenhuollon järjestämistä toimialueellaan sekä arvioivat kuntien terveydensuojelun valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista. Aluehallintovirastot käsittelevät talousveden poikkeuslupahakemukset ja talous- ja uimavesien epidemia- ja häiriötilanneilmoitukset. Terveydensuojelulain perusteella

aluehallintovirasto voi myös toimialueellaan antaa määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveydellisen haitan poistamiseksi tai sen syntymisen ehkäisemiseksi. Aluehallintovirastot käsittelevät kunnallisten ympäristöterveydenhuollon viranomaisten toiminnasta tehdyt kantelut. Aluehallintovirastot ohjaavat kuntia tupakkalain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten toimeenpanossa toimialueellaan sekä arvioivat alueensa kuntien valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumisen. Aluehallintovirastot huolehtivat myös alueellisesta toiminnasta tupakoinnin lopettamiseksi. Aluehallintovirastot osallistuvat Valviran kanssa kuntien valvontayksiköiden ohjaamiseen ja toimialakohtaisten ohjeiden laatimiseen terveydensuojelussa ja tupakkavalvonnassa.

Aluehallintovirasto myöntää toimialueellaan alkoholilain mukaiset alkoholijuomien anniskelu- ja vähittäismyyntiluvat sekä vähittäismyyntipaikkaa ja luovutuspaikkaa koskevat luvat sekä valvoo alueellaan alkoholijuomien anniskelua, vähittäismyyntiä, myyntikieltoa sekä alkoholijuomien mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa.

Aluehallintovirastojen työsuojelun tehtävät muodostuvat asiakas- ja viranomaisaloitteisesta työsuojeluvalvonnasta, vakavien työtapaturmien, ammattitautien ja työperäisten sairauksien syiden selvittämisestä ja ehkäisemisestä, tuotevalvonnasta sekä työrikosten käsittelyyn osallistumisesta. Tehtäviin kuuluu myös eräitä lupia sekä tutkintojen tunnustamispäätöksiä. Työsuojelun vastuualueet toimivat muissa paitsi Lapin aluehallintovirastossa. Työsuojelun osalta aluehallintovirasto on toimivaltainen myös Ahvenanmaan maakunnassa. Aluehallintoviraston työsuojelun tehtäviä hoitava vastuualue on riippumaton valvontatehtävää hoitaessaan. Vastuualueen toiminta on järjestettävä siten, että riippumattomuus ja puolueettomuus työsuojelun valvontatehtävässä on turvattu. Vastuualueelle ei saa antaa sellaisia muita tehtäviä, jotka voivat vaarantaa työsuojelun valvontatehtävien asianmukaisen hoitamisen tai riippumattomuuden.

Työsuojelun ohjaus tapahtuu sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osaston suorassa, viraston muusta organisaatiosta ja tehtävistä riippumattomassa tulosohtauksessa. Myös toiminnan rahoitus on erillinen aluehallintoviraston yleisestä rahoituksesta, omana momenttinaan valtion talousarviossa.

Työsuojelun tehtävät perustuvat pääasiassa lakiin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta (44/2006), lakiin työsuojeluhallinnosta (16/1993), lakiin työsuojeluhenkilörekisteristä (1039/2001), työturvallisuuslakiin (738/2002), työterveyshuoltolakiin (1383/2001), lakiin eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta (1016/2004) sekä alakohtaiseen erityissääntelyyn. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan kuuluvassa työainsäädännössä tehtäviä on useita ja ne perustuvat keskeisesti työsopimuslakiin (55/2001), työntekijöiden lähettämisestä annettuun lakiin (447/2016), yksityisyyden suojasta työelämässä annettuun lakiin (759/2004), opintovapaalakiin (274/1979), tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annettuun lakiin (1233/2006), merityösopimuslakiin (756/2011), vuorotteluvapaalakiin (1305/2002), työaikalakiin (872/2019), merityöaikalakiin (296/1976), työajasta kotimaan liikenteessä annettuun lakiin (248/1982), vuosilomalakiin (162/2005), merimiesten vuosilomalakiin (433/1984), nuorista työntekijöistä annettuun lakiin (998/1993) sekä työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annettuun lakiin (400/2004). Työsuojelua koskevia erityissäännöksiä on myös kaivoslaissa (621/2011), sähköturvallisuuslaissa (1135/2016) ja painelaitelaissa (1144/2016).

Työsuojelun tehtävissä on kyse kattavasta yli sataan säädökseen perustuvasta työsuojelun ohjauksesta ja valvonnasta, jota suoritetaan suunnitelmallisena oma-aloitteisena ohjauksena ja valvontana, tarkastustoimintana ja reaktiivisena valvontana. Virasto voi käyttää tehtävissään

tarvittaessa sakon uhkaa. Tehtäviin kuuluu myös eräitä lupia sekä tutkintojen tunnustamispäätöksiä, jotka ovat omakustannusarvon mukaisia maksullisia suoritteita. Lisäksi toimialan lainsäädäntöön kuuluu kemikaalilain (599/2013) mukainen valvonta, joka lukeutuu ympäristönsuojelutehtäviin. Kemikaalilain 10 §:ssä säädetään työsuojeluviranomaisen valvontavelvoitteesta sellaisessa työssä, jossa työnantaja on velvollinen noudattamaan työturvallisuuslakia. Myös eräiden muiden hallinnonalojen lainsäädäntö sisältää valvontatehtäviä työsuojeluviranomaiselle, kuten esimerkiksi ulkomaalaislaki (301/2004).

Ympäristöministeriö

Ympäristöministeriön toimialalla aluehallintovirastojen tehtävät jakautuvat karkeasti ympäristönsuojelulaissa (527/2014) säädettyihin lupa-, ilmoitus- ja korvausasioihin sekä vesilaisissa säädettyihin lupa-, tutkimuslupa-, hallintopakko- ja erillisiin korvausasioihin, eräisiin käyttöoikeuden myöntämistä, kulkuväyläksi määräämistä, vesialueen rajan määräämistä ja valtavyölyän ulottuvuuden vahvistamista koskeviksi asioiksi sekä eräiksi vesitaloushankkeisiin liittyviin erimielisyysasioihin.

Aluehallintoviraston ympäristölupa-asioita hoitava vastuualue on lupa- ja muita hakemusasioita hoitaessaan sekä viraston kilpailuasioita hoitava vastuualue kilpailuasioita hoitaessaan riippumaton. Näiden vastuualueiden toiminta on järjestettävä siten, että riippumattomuus ja puolueettomuus edellä mainituissa tehtävissä on turvattu. Viraston ympäristölupa-asioita hoitavalle vastuualueelle ei saa antaa sellaisia muita tehtäviä, jotka voivat vaarantaa lupa- ja muiden hakemusasioiden käsittelyn riippumattomuuden.

Laissa eräiden ympäristö- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa (898/2009) säädetään eräiden ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten lupahakemusten käsittelyjärjestyksestä (ns. etusijamenettely), asioiden ratkaisukokoonpanosta sekä äänestyksestä.

Ympäristönsuojelulain mukaiset lupatehtävät on jaettu aluehallintoviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kesken ympäristönsuojelulaissa ja ympäristönsuojelusta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (713/2014) tarkemmin säädettyllä tavalla.

Ympäristönsuojelulain mukaisten lupa-asioiden käsittelyssä otetaan huomioon muun muassa ympäristönsuojelulain ja jätelain (646/2011) sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset, mitä luonnonsuojelulaissa (9/2023) ja sen nojalla säädetään sekä mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa tai merenhoitosuunnitelmassa esitetään, mutta myös vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun asetuksen (1022/2006) säännökset. Aluehallintovirastot käsittelevät eräissä tilanteissa myös maa-aineslain (555/1981) mukaisia lupa-asioita silloin, jos hankkeeseen sovelletaan ympäristölupahakemuksen ja maa-aineslupahakemuksen yhteiskäsittelymenettelyä ja ympäristönsuojelulain mukainen lupa kuuluu valtion lupaviranomaisen toimivaltaan.

Aluehallintovirastot toimivat vesilain mukaisina lupaviranomaisina, jonka tehtävänä on ratkaista lupa-, tutkimuslupa-, hallintopakko- ja erilliset korvausasiat, eräät käyttöoikeuden myöntämistä, kulkuväyläksi määräämistä, vesialueen rajan määräämistä ja valtavyölyän ulottuvuuden vahvistamista koskevat asiat sekä eräät vesitaloushankkeeseen liittyvät erimielisyysasiat. Ympäristönsuojelulaissa säädetään vesilain mukaisen hakemuksen ja ympäristölupahakemuksen yhteiskäsittelystä. Vesilain ohella sovellettavaksi tulee muun muassa myös koskiensuojelulaki (35/1987). Vesilaki kuuluu oikeusministeriön toimialaan, mutta vesilain ohjaustehtävät on jaettu ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön

kesken kummankin ministeriön toimialan mukaan. Vesilain noudattamisen valvonnasta ja sen järjestämiseen liittyvistä menettelyistä tarkempia säädöksiä voidaan antaa ympäristöministeriön asetuksella.

Eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annettua lakia (764/2019) voidaan soveltaa ympäristönsuojelulain, vesilain, maa-aineslain, kaivoslain (621/2011), luonnonuojelulain, rakentamislain (751/2023, voimaan 1.1.2025) sekä vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) mukaisen lupa-asian käsittelyyn myös aluehallintovirastossa.

Pääsääntöisesti rakentamislain 132 §:n 2 momentin mukaan asemakaava-alueella tapahtuvaan ojittamiseen tai toisen alueelle ojittamista varten sijoitettavaan suojapenkereeseen tai pumppuasemaan sovelletaan, mitä rakentamislain 131 §:ssä säädetään. Asian ratkaisee tällöin kunnan määräämä viranomainen. Lain 132 §:n 3 momentissa on säädetty poikkeustilanteet, jolloin asemakaava-alueella tapahtuvaan ojittamiseen tai toisen alueelle ojittamista varten sijoitettavaan suojapenkereeseen tai pumppuasemaan koskeva asia ratkaistaan noudattamalla vesilain 5 luvun säännöksiä. Eräs tällainen tilanne on se, että ojitus edellyttää aluehallintoviraston lupaa tai ojitustoimituksen päätöstä. Pykälän 3 momentin mukaiset tilanteet ovat sellaisia, ettei niissä ole kyse tyypillisestä asemakaava-alueella tapahtuvasta veden johtamiseksi tarpeellisen ojan sijoittamisesta.

Ulkoministeriön hallinnonalaan kuuluvan Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) mukaan Etelä-Suomen aluehallintovirasto toimii ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisena lupaviranomaisena talousvyöhykkeellä (18 §).

Aluehallintovirastojen erikoistumistehtävät

Aluehallintovirastojen valtakunnalliset erikoistumistehtävät ovat kootusti seuraavat:

Etelä-Suomen aluehallintovirasto:

- Maa- ja metsätalousministeriön alaiset tehtävät
 - Eläinkoelupien esittely hankelupalautakunnalle
 - Vieraslajiasetuksen (1143/2014) 8 ja 9 artiklan mukaiset luvat ja valvonta
- Saavutettavuuden valvonta
 - Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019) mukaisten saavutettavuusvaatimusten valvonta
- Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunta
 - Valvoo lain rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi (444/2017) noudattamista
 - Ylläpitää rahanpesun valvontarekisteriä
- Perintätoiminnan toiminnan harjoittajien rekisteröinti ja valvonta

- Valvoo perintätoiminnan harjoittajia ja pitää yllä perintätoiminnan harjoittajien rekisteri perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain (411/2018) nojalla)

- Panttilainauslaitosten valvonta ja luvat

- Hengenpelastusmitalilautakunnan sihteeritehtävät

Lounais-Suomen aluehallintovirasto:

- Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön myöntämien valtionavustushankkeiden maksatus- ja hallinnointitehtävät

- Aluehallintovirastojen sisäinen tarkastus

Itä-Suomen aluehallintovirasto:

- Hautausoimilain mukaiset luvat ja lausunnot sekä valvonta

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto:

- Löytötavaratoimistojen luvat ja valvonta

- Asukasdemokratiaan liittyvä neuvonta

- Osakaskuntien sääntöjen vahvistaminen

- Työllisyyden kuntakokeilujen valvonta

- Työvoimaviranomaisen valvonta

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto:

- Vankiterveydenhuollon ja Puolustusvoimien terveydenhuollon ohjaus ja valvonta

- Metsäpalojen tähytyslennot

- Peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointi

Lapin aluehallintovirasto:

- Saamen kieleen liittyvät tehtävät

- saamenkielisen varhaiskasvatuksen turvaamiseksi saamelaisten kotiseutualueen kunnille myönnettävät valtionavustukset sekä saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävät valtionavustukset

- valtionavustukset saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseksi ja kehittämiseksi saamelaisten kotiseutualueella

- Poronhoitolain mukaiset tehtävät, elintarvikelain mukaiset poroteurastamoja, valvontaa ja lihantarkastusta koskevat tehtävät sekä tietyt eläintautilaissa, eläinsuojelulaissa ja eläinten

kuljetuksesta annetussa laissa tarkoitettavat tehtävät poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa.

Taulukko 2. Aluehallintovirastojen henkilötyövuodet 2022-2024

Vastuualue ja toimintoryhmä/toiminto	2022	2023	2024
Ylijohtajat ja johdon tuki	26	26	30
Opetus- ja kulttuuritoimi	100	98	97
Sivistystoimen ohjaus ja valvonta	42	43	40
Sivistystoimen palvelujen rahoitus	34	32	31
Kantelut	7	7	9
Tiede, koulutus ja varhaiskasvatus	7	6	6
Muut tehtävät	11	10	10
Ruotsinkielinen opetustoimi	13	13	12
Pelastustoimi ja varautuminen	41	48	44
Pelastustoimen valvonta	12	11	13
Pelastustoimi	11	8	5
Varautumistehtävät	18	28	25
Muut tehtävät	0	1	1
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	390	408	403
Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta, ohjaus ja luvat	157	163	162
Alkoholiluvat ja -valvonta	39	37	34
Ympäristöterveydenhuolto, STM:n toimiala	10	10	9
Ympäristöterveydenhuolto, MMM:n toimiala	63	63	10
Elinkeinoasioiden valvonta ja luvat pl. kilpailu- ja kuluttajahallinto	16	18	18
Kilpailu- ja kuluttajahallinto sekä markkinoiden toiminta ja kilpailun edistäminen	11	10	9
Kantelut	56	65	59
Rahoitusmarkkinoiden toiminta	8	9	10
Muut tehtävät	29	34	36
Työsuojelu	428	433	418
Asiakasaloitteinen valvonta	69	68	70
Viranomaisaloitteinen valvonta	351	359	344
Muut tehtävät	7	6	5
Ympäristöluvut	145	146	150
Ympäristöluvut	86	79	71
Vesitalousluvut	35	38	35
Muut tehtävät	24	28	43
AVI:n hallinto- ja kehittämisspalvelut	121	118	114
Kaikki yhteensä	1 263	1 290	1 269

Organisaatio

Aluehallintovirastoista annetun lain 5 §:n mukaan aluehallintovirastojen lukumäärästä, toimialueista, nimistä ja toimipaikoista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:ssä on säädetty aluehallintovirastojen nimistä, toimialueista ja toimipaikoista. Aluehallintovirastoja ovat Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Lounais-Suomen aluehallintovirasto, Itä-Suomen aluehallintovirasto, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto ja Lapin aluehallintovirasto. Aluehallintovirastoilla on yhteensä 12 toimipaikkaa sekä 14 muuta työskentelypaikkaa.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueeseen kuuluvat Uudenmaan, Kanta-Hämeen, Päijät-Hämeen, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakunnat. Viraston päätoimipaikka on Hämeenlinnassa ja muut toimipaikat Helsingissä ja Kouvolassa. Virastossa on henkilöstöä noin 556 henkilötyövuotta (vuoden 2022 tilinpäätöstieto).

Lounais-Suomen aluehallintoviraston toimialueeseen kuuluvat Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakunnat. Viraston päätoimipaikka on Turussa. Virastossa on henkilöstöä noin 134 henkilötyövuotta (2022).

Itä-Suomen aluehallintoviraston toimialueeseen kuuluvat Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnat. Viraston päätoimipaikka on Mikkelissä ja muut toimipaikat Kuopiossa ja Joensuussa. Virastossa on henkilöstöä noin 139 henkilötyövuotta (2022).

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueeseen kuuluvat Pirkanmaan, Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnat. Viraston päätoimipaikka on Vaasassa ja muut toimipaikat Tampereella ja Jyväskylässä. Virastossa on henkilöstöä noin 262 henkilötyövuotta (2022).

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimialueeseen kuuluvat Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnat. Viraston päätoimipaikka on Oulussa. Virastossa on henkilöstöä noin 145 henkilötyövuotta (2022).

Lapin aluehallintoviraston toimialueeseen kuuluu Lapin maakunta. Viraston päätoimipaikka on Rovaniemellä. Virastossa on henkilöstöä noin 42 henkilötyövuotta (2022).

Aluehallintovirastoista annetun lain 6 §:n mukaan aluehallintovirasto huolehtii sille säädettyjen tehtävien hoitamisesta toimialueellaan. Aluehallintovirasto voi kuitenkin hoitaa tehtäviä myös useamman kuin yhden viraston toimialueella, jos toimialueen laajentamisella voidaan tehostaa virastojen toimintaa ja valtion henkilöstö- ja muiden voimavarojen käyttöä, parantaa palvelujen saatavuutta, edistää alueen suomen- ja ruotsinkielisen sekä saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella saamenkielisen vähemmistön kielellisten oikeuksien toteutumista tai turvata tehtävissä tarvittavan erityisasiantuntemuksen saatavuus taikka toimialueen laajentaminen on tarkoituksenmukainen muun vastaavan syyn vuoksi. Vastuualueiden sijoittumisesta aluehallintovirastoihin ja virastojen toimialueen laajentamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Se, mitä vastuualueita kussakin aluehallintovirastossa on, vaihtelee. Lisäksi virastojen toimialueita on laajennettu valtioneuvoston asetuksella useassa virastolle kuuluvassa tehtävässä. Toimialueen laajentamisesta työsuojelun tehtävissä säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella ja ympäristölupa-asioiden tehtävissä ympäristöministeriön asetuksella.

Aluehallintovirasto jakautuu sille kuuluvien tehtävien hoitamista varten vastuualueisiin. Viraston vastuualueista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Kaikissa aluehallintovirastoissa on peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue, opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualue sekä pelastustoimi ja varautuminen -vastuualue. Näiden lisäksi Etelä-

Suomen aluehallintovirastossa, Itä-Suomen aluehallintovirastossa ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa on ympäristölupavastuualue ja kaikissa muissa aluehallintovirastoissa paitsi Lapin aluehallintovirastossa on työsuojelun vastuualue.

Etelä-Suomen aluehallintovirastossa on aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualue, jonka toimialueena on koko maa Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta. Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualue hoitaa kaikkien aluehallintovirastojen sisäisen toiminnan hallinto- ja kehittämispalvelutehtäviä. Aluehallintovirastojen työsuojelun tehtävien yhteisten tukipalvelujen järjestämisestä säädetään erikseen. Jokaisessa aluehallintovirastossa on lisäksi vastuualueista erillisenä toimiva johdon tuen yksikkö, joka tukee viraston johtamista ja hoitaa sellaisia viraston hallinto- ja kehittämispalvelutehtäviä, joita ei hoideta valtakunnallisesti aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualueella.

Aluehallintovirastoilla on yksi ruotsinkielinen opetustoimen palveluyksikkö, jonka toimialueeseen kuuluu koko maa. Yksikkö toimii Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa sen vastuualueista erillisenä yksikkönä.

Aluehallintovirastoista annetun lain 6 a §:ssä säädetään määräyksestä tehdä tilapäisesti toisen aluehallintoviraston tehtäviä. Aluehallintoviraston virkamies voidaan toisen aluehallintoviraston pyynnöstä asettaa tilapäisesti ja virkamiehen virkapaikkaa muuttamatta toisen aluehallintoviraston käytettäväksi. Päätöksen asiasta tekee nimittävä viranomais. Jos aluehallintovirastot eivät pääse asiassa yhteisymmärrykseen, voi päätöksen tehdä myös toimialaohjauksesta vastaava ministeriö. Päätöksessä on mainittava, missä laajuudessa virkamies on toisen aluehallintoviraston käytettävissä. Aluehallintovirastot ovat käyttäneet tätä mahdollisuutta enenevässä määrin.

Virkamiehen vastaanottava aluehallintovirasto voi määrätä virkamiehen tekemään 1 momentissa tarkoitettussa laajuudessa vastaanottavalle aluehallintovirastolle kuuluvia asianomaisen virkamiehen virkaa vastaavia tehtäviä. Pelastustoimen asioita hoitavan vastuualueen tehtävien ja ympäristölupa-asioita hoitavan vastuualueen tehtävien osalta määräyksen antaa kyseisen vastuualueen päällikkö. Työsuojelun tehtäviä hoitavan vastuualueen virkamiehen määräämisestä tekemään toiselle aluehallintovirastolle kuuluvia tehtäviä säädetään työsuojeluhallinnosta annetun lain 3 §:ssä. Mahdollisuutta määrätä aluehallintoviraston virkamies tekemään tilapäisesti toisen aluehallintoviraston tehtäviä on hyödynnetty erityisesti ympäristölupavastuualueen tehtävissä.

Johtaminen

Aluehallintovirastoa johtaa valtioneuvoston nimittämä viraston johtaja, jonka nimikkeenä on ylijohtaja. Viraston johtaja vastaa viraston toiminnan tuloksellisuudesta ja viraston yhteisten tulostavoitteiden saavuttamisesta. Aluehallintoviraston vastuualueella johtaa vastuualueen päällikkö. Vastuualueen päällikön nimikkeenä on johtaja. Hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualueen päällikön nimikkeenä on hallintojohtaja. Vastuualueen päällikkö vastaa vastuualueen toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta.

Aluehallintovirastolla on johtoryhmä, joka huolehtii viraston toimintojen yhteensovittamisesta. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii viraston johtaja. Johtoryhmän muusta kokoonpanosta määrätään viraston työjärjestyksessä.

Aluehallintoviraston johtaja ratkaisee viraston toimivaltaan kuuluvat asiat, jollei niitä ole säädetty tai työjärjestyksessä määrätty viraston muun virkamiehen ratkaistaviksi. Työsuojelun, ympäristölupa-asioiden ja pelastustoimen tehtäviä hoitavan vastuualueen toimivaltaan kuuluvat asiat ratkaisee kuitenkin asianomaisen vastuualueen päällikkö, jollei niitä ole säädetty tai vastuualueen työjärjestyksessä määrätty vastuualueen muun virkamiehen ratkaistaviksi taikka jollei päätöksenteosta ole toisin säädetty.

Aluehallintoviraston johtaja voi ottaa ratkaistavakseen asian, jonka viraston virkamies työjärjestyksen mukaan saa ratkaista. Viraston johtaja ei kuitenkaan voi ottaa ratkaistavakseen asiaa, joka kuuluu viraston työsuojelun tai ympäristölupa-asioiden tehtäviä hoitavan vastuualueen toimivaltaan tai joka kuuluu pelastustoimen tehtäviä hoitavan vastuualueen toimivaltaan ja koskee pelastuslaissa tarkoitettuja asioita.

Aluehallintoviraston hallinnon ja toimintojen järjestämisestä sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta, lukuun ottamatta ympäristölupa-asioiden ja työsuojelun tehtäviä hoitavia vastuualueita, määrätään viraston työjärjestyksessä. Aluehallintoviraston työjärjestyksestä päättää viraston johtaja. Myös aluehallintoviraston vastuualueella voi tarvittaessa olla työjärjestys. Työjärjestyksessä voidaan antaa tarkempia määräyksiä vastuualueen toimintojen järjestämisestä sekä henkilöstön tehtävistä ja työskentelypaikkakunnista. Vastuualueen työjärjestyksestä päättää vastuualueen päällikkö.

Ohjaus

Aluehallintovirastojen ohjaus jakaantuu yleishallinnolliseen ohjaukseen, strategiseen suunnitteluun, tulosohtaukseen sekä toimialaohjaukseen.

Aluehallintovirastojen yleishallinnollinen ohjaus kuuluu lain 7 §:n mukaan valtiovarainministeriölle. Yleishallinnollisella ohjauksella tarkoitetaan sitä, että aluehallintovirastot kuuluvat valtiovarainministeriön toimialalle siinä merkityksessä, kuin ministeriöiden välisestä toimialajaoista säädetään valtioneuvostosta annetussa laissa (175/2003) ja sen perusteella annetussa valtioneuvoston ohjesäännössä. Tämä koskee esimerkiksi viraston hallintoa ja sen järjestämistä koskevaa normiohjausta. Yleishallinnollinen ohjaus pitää sisällään myös sen, että valtiovarainministeriö vastaa aluehallintovirastojen strategisen suunnittelun ja tulosohtauksen koordinoinnista sekä virastojen yhteisiä toimintoja koskevasta toimialaohjauksesta.

Aluehallintovirastoista annetun lain 8 §:ssä säädetään virastojen strategisesta suunnittelusta ja tulosohtauksesta. Aluehallintovirastojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintaa koskevien yleisten tavoitteiden saavuttamiseksi sekä alueiden näkemysten huomioon ottamiseksi laaditaan virastoille ja keskuksille niiden toiminnan yleistä suunnittelua, ohjausta ja järjestämistä varten yhteinen strategia-asiakirja (strateginen suunnittelu). Lisäksi jokaiselle aluehallintovirastolle laaditaan tulossopimus (tulosohtaus). Strategia-asiakirja ja tulossopimukset laaditaan hallituksen toimikaudeksi, ja niiden sisältö tarkistetaan tarvittaessa vuosittain ottaen huomioon valtiontalouden kehukset ja valtion talousarvio.

Valtiovarainministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö laativat strategia-asiakirjan yhdessä oikeusministeriön, sisäministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön sekä yhteistyössä aluehallintovirastojen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja tarvittavin osin maakunnan liittojen kanssa. Jos strategia-asiakirjan sisällöstä ei saavuteta yksimielisyyttä ministeriöiden kesken, ratkaisee asian valtioneuvosto.

Valtiovarainministeriö laatii aluehallintovirastojen tulossopimukset yhdessä oikeusministeriön, sisäministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön ja ympäristöministeriön ja lain 10 §:ssä tarkoitettujen aluehallintovirastoja ohjaavien keskushallinnon virastojen sekä yhteistyössä aluehallintovirastojen ja tarvittavin osin maakunnan liittojen kanssa.

Aluehallintovirastojen toiminnan strategisen suunnittelun ja tulosohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista sekä suunnittelun ja ohjauksen yhteensovittamista varten perustettavista ryhmistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Aluehallintovirastojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten yhteisessä strategiaasiakirjassa on oma osuutensa työsuojelun tehtävien suunnittelua ja ohjausta varten. Sosiaali- ja terveysministeriö laatii erilliset tulossopimukset aluehallintovirastojen työsuojelun tehtävien ohjausta varten. Aluehallintovirastojen työsuojelun tehtäviä koskevan strategisen suunnittelun ja tulosohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Aluehallintovirastojen toimialaohjauksesta säädetään lain 10 §:ssä. Toimialaohjauksella tarkoitetaan virastojen sektorikohtaista operatiivista toimintaa koskevaa ohjausta, josta vastaavat toimialoittain asianomaiset ministeriöt tai näiden sijasta keskushallinnon virastot. Aluehallintovirastojen toimintaa ohjaavat omilla toimialoillaan oikeusministeriö, sisäministeriö, valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö sekä se keskushallinnon virasto, jonka tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrätty (toimialaohjaus). Valtiovarainministeriö huolehtii viraston yhteisiä toimintoja ja muita viraston yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta toimialaohjauksesta. Aluehallintovirastojen toimialaohjauksen menettelytavoista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Rahoitus

Aluehallintovirastojen toimintamenot budjetoidaan valtiovarainministeriön pääluokan momentille aluehallintoviraston toimintamenot (mom. 28.40.01, siirtomääräraha 2 v., jatkossa AVI-momentti) ja sosiaali- ja terveysministeriön pääluokan momentille työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot (mom. 33.02.07, siirtomääräraha 2 v., jatkossa TS-momentti).

TS-momentilta maksetaan työsuojelun vastuualueiden henkilöstömenot ja matkamenot sekä eräät muut esimerkiksi työsuojelun vastuualueiden tiettyihin kehittämistoimenpiteisiin liittyvät verrattain vähäiset menot. AVI-momentilta maksetaan virastojen kaikki muut menot pl. edellä mainitut.

AVI-momentille on osoitettu vuoden 2024 valtion talousarviossa 70 493 000 euron nettomäärärahaa. Nettoutettavia tuloja momentille arvioidaan kertyvän 16 038 000 euroa. Tuloista hieman yli puolet kertyy peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen julkisoikeudellisista suoritteista ja hieman alle puolet ympäristölupavastuualueiden julkisoikeudellisista suoritteista. Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen tuloista merkittävimpiä ovat alkoholihallinnon sekä yksityisen terveydenhuollon ja yksityisten sosiaalipalvelujen julkisoikeudelliset maksutulot. TS-momentille on osoitettu vuoden 2023 valtion talousarviossa 29 663 000 euron nettomääräraha. Nettoutettavia tuloja momentille arvioidaan kertyvän 232 000 euroa.

Momenttien mukainen jakautuminen ohjauksessa jatkuu tulossopimustasolle. Valtiovarainministeriön koordinoimassa prosessissa valmisteltavissa tulossopimuksissa osoitetaan virastoille määrärahat AVI-momentilta kaikkien muiden paitsi työsuojelun tavoitteiden saavuttamiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osasto puolestaan osoittaa aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueille valmisteltavissa omissa tulossopimuksissaan määrärahat TS-momentilta työsuojelun tavoitteiden saavuttamiseksi. Neuvotteluprosessit käydään erillään toisistaan, vaikkakin valtiovarainministeriön edustaja osallistuu työsuojelun vastuualueiden ja sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osastojen välisiin tulosneuvotteluihin. Esimerkiksi aluehallintovirastojen ylijohdajat eivät kuitenkaan näihin neuvotteluihin osallistu. AVI-momenttia koskevasta osuudesta neuvoteltaessa osallistuvat tulosneuvotteluihin kaikki aluehallintovirastoja ohjaavat ministeriöt sekä kunkin aluehallintoviraston ylijohdaja ja vastuualuejohtajat mukaan lukien työsuojelun vastuualueen johtaja.

Aluehallintovirastojen tulossopimuksissa AVI-momentin mukaiset määrärahat on jaettu sopimuksen liitteessä aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen 14 §:n 3 momentin mukaisesti hallinnonaloittain. Jako on kuitenkin laskennallinen ja perustuu varsinaisen tulossopimuksen puolella olevaan henkilötyövuosikehykseen.

Alueelliset ja valtakunnalliset yhteistyörakenteet

Aluehallintovirastot toimivat useissa alueellisissa verkostoissa ja foorumeissa, joissa luodaan yhteistä strategista tilannekuvaa ja -ymmärrystä, vaihdetaan tietoa sekä sovitaan tarvittaessa yhteisistä toimenpiteistä. Aluehallintovirastojen johto tapaa kuntien, maakuntien liittojen ja hyvinvointialueiden johtoa. Aluehallintovirastot osallistuvat myös maakuntien yhteistyöryhmiin (MYR) ja vastaavat alueellisten valmiustoimikuntien ja turvallisuusfoorumien kokoontumisesta sekä valmiusharjoitusten järjestämisestä. Pohjois-Suomen ja Lapin aluehallintovirastot tekevät siviilivarautumiseen liittyvää yhteistyötä Pohjois-Ruotsin ja Pohjois-Norjan kanssa. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto puolestaan tekee siviilivalmiuteen liittyvää yhteistyötä Merenkurkun yli.

Aluehallintovirastot ovat edustettuina muun muassa vapaaehtoisien maanpuolustuksen alueellisissa neuvottelukunnissa, ELY-neuvottelukunnissa ja alueellisissa romaniasiain neuvottelukunnissa. Ne myös järjestävät tapaamisia alueiden kansanedustajien kanssa.

Aluehallintovirastot kuuluvat Euroopan valtion aluehallintojen yhdistykseen (European Association of State Territorial Representatives, EASTR), jossa niitä edustaa ylijohdaja.

Aluehallintovirastot osallistuvat myös erilaisiin valtakunnallisiin verkostoihin ja foorumeihin. Ilmastotyössä ELY-keskusten kanssa, sisäisen turvallisuuden kansallisessa yhteistyöryhmässä, maanpuolustusopetuksen neuvottelukunnassa, lapsiasianeuvottelukunnassa, alueiden uudistumisen neuvottelukunnassa, maaseutupolitiikan neuvostossa ja matkailufoorumissa aluehallintovirastoja edustaa ylijohdaja. Tammikuussa 2025 on asetettu uusi Työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta. Lisäksi aluehallintovirastoilla on edustaja muun muassa valtakunnallisessa romaniasiain neuvottelukunnassa, yhdenvertaisuusasioiden neuvottelukunnassa, rikosentorjuntaneuvostossa sekä poikkeusolojen sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnassa.

2.1.2.2 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset

Manner-Suomessa on viisitoista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta (ELY-keskus). ELY-keskuksista yhdeksässä on kolme vastuualuetta elinkeinot, työvoima ja osaaminen –

vastuualue (E-vastuualue), ympäristö ja luonnonvarat – vastuualueet (Y-vastuualue), ja liikenne ja infrastruktuuri – vastuualue (L-vastuualue). Kolmen vastuualueen ELY-keskuksia ovat Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Pirkanmaan, Kaakkois-Suomen, Pohjois-Savon, Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin ELY-keskukset. Kahden vastuualueen ELY-keskuksia, E- ja Y-vastuualueet, ovat Hämeen, Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Kainuun ELY-keskukset. ELY-keskuksia, joissa on ainoastaan E-vastuualue, ovat Pohjanmaan ELY-keskus ja Satakunnan ELY-keskus. Puuttuvan vastuualueen tehtävien hoitamisesta ELY-keskuksen alueella säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:ssä.

ELY-keskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen tukipalvelut sekä valtaosa valtionavustusten ja korvausten maksatuksia koskevista palveluista on koottu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskukseen (*jäljempänä kehittämis- ja hallintokeskus tai KEHA-keskus tai KEHA*). Kehittämis- ja hallintokeskus aloitti toimintansa 1.1.2015. Se hoitaa viidentoista ELY-keskuksen ja viidentoista TE-toimiston kaikki talous- ja henkilöstöhallinnon, toimialariippumattoman tietohallinnon ja eräiden toimialojen toimialasidonnaiset tietohallinnon palvelut (erotuksena Valtorin toimialasidonnaisista palveluista) asianhallinnan ja virastopalvelujen tehtävät sekä yhteiset viestintäpalvelut ja kehittämistehtäviä. Näiden tukipalvelujen lisäksi se hoitaa TE-toimistojen puolesta kaikkien tukien ja korvausten maksamista, maksamisen keskeytystä, takaisinperintää ja takaisinperinnän kohtuullistamista koskevat tehtävät, sekä ELY-keskusten ja TE-toimistojen ohella valtionavustusten ja korvausten valvontatehtäviä.

Vuonna 2022 ELY-keskuksissa oli yhteensä 3295 henkilötyövuoden voimavarat (toimintamenoilla palkattuja noin 2675 htv), joihin sisältyvät kehittämis- ja hallintokeskuksen noin 558 henkilötyövuoden voimavarat (toimintamenoilla 531 htv). ELY-keskusten henkilöstömäärät vaihtelivat keskuksittain noin 46 henkilötyövuoden (Satakunta) ja 296 henkilötyövuoden (Varsinais-Suomi) välillä (vaihtelu toimintamenoilla palkattujen osalta on 39 - 232 htv). Viidentoista E-vastuualueen henkilöstövoimavarat olivat yhteenlaskettuina 883 henkilötyövuotta (toimintamenoilla 720 htv), kolmentoista Y-vastuualueen 1 014 henkilötyövuotta (toimintamenoilla 716 htv) ja yhdeksän L-vastuualueen voimavarat 419 henkilötyövuotta (toimintamenoilla 418 htv). Vastuualueiden ulkopuolisissa ELY-keskusten yksiköissä oli noin 330 henkilötyövuoden voimavarat (toimintamenoilla noin 198 htv). ELY-keskusten valtakunnallisissa yksiköissä (työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus, ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus) oli yhteensä 649 henkilötyövuotta (toimintamenoilla 623 htv).

Tehtävät

ELY-keskukset edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 §:n mukaan ELY-keskukset hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavilla toimialoilla: 1) yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edistäminen; 2) innovaatiot ja kansainvälistyvä liiketoiminta; 3) työmarkkinoiden toimivuus, työvoiman saatavuus ja työllisyys; 4) koulutus, osaaminen ja kulttuuri; 5) maahanmuutto, kotouttaminen ja hyvät etniset suhteet (vuoden 2025 alusta lukien maahanmuutto, kotoutumisen edistäminen ja hyvät väestösuhteet); 6) maatilatalous, kalatalous, maaseudun kehittäminen, eläintunnistusjärjestelmä sekä maa- ja metsätalouden tuotantopanosten turvallisuus ja kasvinterveys; 7) energia ja sen tuotanto; 8) liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot, maanteiden pito sekä julkisen liikenteen järjestäminen; 9) ympäristönsuojelu, alueiden käyttö, rakentamisen ohjaus, kulttuuriympäristön hoito, luonnon monimuotoisuuden suojelu ja kestävä käyttö sekä vesivarojen käyttö ja hoito; 10) palkkaturva-asiat; ja 11) eräät edellä mainittuihin tehtäviin

liittyvät rakennerahasto- ja aluekehitystehtävät. ELY-keskusten tehtävänä on lisäksi 1) ohjata ja valvoa 3 luvussa tarkoitettuja työ- ja elinkeinotoimistoja; 2) valmistella liikenteen peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointia; 3) valvoa yleistä etua ympäristö- ja vesiasioissa, tuottaa ja jakaa ympäristöä koskevaa tietoa sekä parantaa ympäristötietoutta, ehkäistä ja torjua ympäristövahinkoja ja -haittoja, huolehtia valtion vesitaloudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista sekä huolehtia ympäristö-, vesihuolto- ja vesistöiden toteuttamisesta. ELY-keskuksen muista tehtävistä säädetään erikseen. ELY-keskusten tehtävänä on 1.1.2025 alkaen 1) alueellinen työllisyyden edistäminen ja työelämän kehittäminen; (23.3.2023/382) aiemman työ- ja elinkeinotoimistojen ohjauksen ja valvonnan sijaan.

Erityislainsäädännössä ELY-keskuksille osoitettuja henkilötyömäärältään merkittävimpiä tehtäviä ovat vastuualueittain lueteltuina:

Elinkeinot, työvoima ja osaaminen -vastuualue

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) säädetään ammatillisen koulutuksen järjestäjien sekä ELY-keskusten yhteistyöstä työvoimakoulutuksen järjestämisen osalta. Lain 98 §:n mukaan työvoimakoulutuksessa opiskeluoikeus alkaa ja päättyy koulutuksen järjestäjän ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai työ- ja elinkeinotoimiston sopimana ajankohtana. Opiskeluoikeuden päättymiseen työvoimakoulutuksessa sovelletaan lisäksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2023) 5 luvun 5 §:ää. Lain 124 §:n mukaan työvoimakoulutuksen tarjontaa suunniteltaessa koulutuksen järjestäjän on tehtävä yhteistyötä työ- ja elinkeinotoimiston sekä elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö tekee yhteistyötä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa elinikäisen ohjauksen (ELO) kehittämisessä valtakunnallisesti. ELO-yhteistyössä ELY-keskuksilla on keskeinen rooli alueidensa ohjaustyön kehittämisen koordinaatiossa. ELY-keskukset vastaavat alueellisesta elinikäisen ohjauksen (ELO) kehittämisestä elinikäisen oppimisen edistämiseksi. ELY-keskukset ja niiden koordinoimat laaja-alaiset, alueelliset ELO-yhteistyöryhmät edistävät verkostoyhteistyön keinoin ohjauspalveluiden saatavuutta ja laatua. ELO-toiminta on maakunnissa strategista ja monitasoista työtä, jota ELY-keskuksissa pystytään edistämään myös erilaisin hankkein.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ohjaa yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen toimintaa. Palvelukeskus on itsenäinen viranomaislain, ja sitä koskeva laki jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta (682/2021) tuli voimaan 1.9.2021.

ELY-keskukset hoitavat myös EU-rakennerahastojen toimeenpanotehtäviä OKM:n hallinnonalan osalta. Tehtävä hoidetaan TEM:n johdolla osana aluekehittämisen ja rakennerahastolain (756/2021) säätelyä.

Kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain (166/2019) 4 §:n 2 momentin mukaan kulttuurin ja taiteen edistämisen tehtäviä alueilla hoitavat ELY-keskukset sekä Museovirasto ja Taiteen edistämiskeskus niitä koskevan lainsäädännön mukaisesti.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ovat hoitaneet perustamisestaan saakka kulttuuritehtäviä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävät ovat kattaneet kulttuuri- ja luovien alojen sekä luovan talouden tehtäviä. ELY-keskusten rooli sekä valtakunnallisena

että alueellisena kulttuuri- ja luovien alojen hankerahoittajana on merkittävä. Hämeen ELY-keskus on toiminut rahoittavana viranomaisena kulttuuri- ja luovien alojen valtakunnallisissa Euroopan sosiaalirahaston teemoissa usealla ohjelmakaudella. Muut ELY-keskukset ovat rahoittaneet myös alueellisia Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman hankkeita sekä Euroopan unionin maaseuturahaston hankkeita. Lisäksi ELY-keskukset ovat rahoittaneet mm. yritystoimintaan, osaamiseen, työllisyyteen ja kotoutumiseen liittyneitä hankkeita.

Maa- ja metsätalousministeriö

Viljelijätukihallinnon tehtävät

ELY-keskusten tehtävänä on viljelijätukien tarkastusten, paikan päällä tehtävien valvontojen, tiettyjen ehdollisuuden osa-alueiden valvontojen ja koordinoitien ja laadunarviointien suorittaminen omalla toimialueellaan, vuosittaisen viljelijäkoulutuksen järjestäminen, sidosryhmäyhteistyö, viljelijöiden ohjeistaminen tukiasioissa sekä peltolohkorekisterin ristiintarkastusten ja tukiehtojen ristiintarkastusten perusteella tehtävien selvitysten ja tarkastusten suorittaminen. ELY-keskukset tekevät tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain nojalla päätöksen mm. eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetussa laissa tarkoitetusta maatilojen neuvontapalvelujen korvauksen, luonnonmukaisen tuotannon korvauksen tarkoitetun ja ei-tuotannollisten investointien korvauksen myöntämisestä, maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetussa laissa tarkoitetusta puutarhatuotteiden sekä metsämarjojen ja -sienten varastoinnin tuen, kasvihuonetuotannon tuen, porotalouden tuen ja mehiläistalouden tuen myöntämisestä sekä eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetussa laissa tarkoitetusta ympäristösopimusten korvauksen myöntämisestä.

Rahoituskaudella 2023-2027 ELY-keskukset vastaavat viljelijöiden selvityspyyntöihin lähettämien paikkaan sidottujen valokuvien käsittelystä ja käsittelyyn osallistuvien kuntien yhteistyöalueiden kouluttamisesta. ELY-keskukset suorittavat myös komission edellyttämiä IACS-järjestelmien laadunarviointeja sekä tarpeen mukaan pinta-alamonitoroinnin nopeita kenttäkäyntejä.

Viljelijätukien osalta ELY-keskukset hallinnoivat myös mm. ympäristösopimuksia ja luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksia (hallintoviranomaistehtävä). Näiden osalta ELY-keskukset tekevät päätökset sopimusten ja sitoumusten myöntämisestä ja siirtämisestä sekä tähän liittyen uutena toimenä pinta-alaperusteisiin sopimukseen liittyvät pakolliset maastokatselmoinnit (hallintoviranomaistehtävä) ja valmistelevat niiden maksatuksia (maksajavirastotehtävä). Lisäksi ELY-keskukset hoitavat sopimusten valvonta- ja takaisinperintätehtäviä (maksajavirastotehtävä). ELY-keskusten tehtäviin kuuluu myös päätöksen tekeminen kunnan tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain nojalla tekemistä päätöksistä tehdyistä oikaisuvaatimuksista. Tehtävät on eriytettävä asianmukaisesti.

Maaseudun kehittämistukiin liittyvät tehtävät

Maksajavirastotehtävien lisäksi ELY-keskuksille on siirretty myös hallintoviranomaisen tehtäviä. ELY-keskukset toimeenpanevat maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023-2027 annetun lain (1325/2022) nojalla myönnettäviä maaseudun kehittämistukia. Kehittämistukien osalta ELY-keskukset tekevät tukien myöntöpäätökset ja maksupäätökset sekä näihin liittyvät hallinnolliset tarkastukset. Rahoituskaudella 2023-2027 investointitukiin liittyviin maksuhakemuksiin tehdään hallinnollinen tarkastuskäynti paikan päällä investointikohteessa vain riskiperusteisesti. Lisäksi ELY-keskukset tekevät

takaisinperintäpäätökset kaikkien maaseudun kehittämistukien osalta. Ruokavirasto (maksajavirasto) vastaa perintätoimenpiteistä, myös viljelijätuissa YT-alueiden ja ELY-keskusten tekemien takaisinperintäpäätösten osalta.

Maa- ja porotalouden rakennetukilakien sekä kolttalain mukaisiin tukiin ja poronhoitoon liittyvät tehtävät

ELY-keskusten tehtävänä on toimeenpanna maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) ja kolttalain (253/1995) mukaisia tukia kuten esimerkiksi investointitukia. Lapin ELY-keskus on kahden viimeksi mainitun lain osalta toimivaltainen viranomaisena. Maa- ja porotalouden rakennetukilakien sekä kolttalain mukaisiin tukiin liittyvien tehtävien osalta ELY-keskukset hoitavat vastaavia tehtäviä kuin edellä Maaseudun kehittämistukiin liittyvät tehtävät- kohdassa on selvitetty. Näitä ovat muun muassa tukien myöntö- ja maksupäätökset sekä näihin liittyvät hallinnolliset tarkastukset kuten myös tukien takaisinperintäpäätökset. ELY-keskuksen tehtäviin kuuluu lisäksi päättää porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain (987/2011) mukaisten korvausten maksamisesta silloin, kun lain korvausjärjestelmä on poikkeuksellisten sää- tai luonnonolosuhteiden vuoksi otettu käyttöön valtioneuvoston päätöksellä.

Poronhoitolain mukaan Lapin ELY-keskus myöntää määrärahaa Paliskuntain yhdistyksen toimintaan sekä valtakunnan rajalle rakennettavan proosteaidan rakentamiseen ja ylläpitoon.

Maa- ja metsätalouden tuotantopanosten turvallisuuteen, kasvinterveyteen ja luonnonmukaiseen maataloustuotantoon liittyvät tehtävät

ELY-keskukset valvovat maatalouden tuotantopanoksia eli rehuja (rehulaki 1263/2020), lannoitevalmisteita (lannoitelaki 711/2022), kasvinsuojeluaineita (laki kasvinsuojeluaineista 1563/2011), siemeniä (siemenlaki 600/2019) ja taimiaineistoja (taimiaineistolaki 1205/1994). Lisäksi ELY -keskukset valvovat kasvinterveyttä (kasvinterveyslaki 1110/2019) ja suorittavat hukkakauravalvontaa (laki hukkakauran torjunnasta 185/2002) sekä laativat tarvittaessa hukkakauran torjuntasuunnitelmia. Rehujen, lannoitevalmisteiden ja kasvien lisäysaineistojen osalta ELY-keskukset suorittavat myös markkinavalvontaa.

Luonnonmukaisten maataloustuotteiden tuotantoa ELY-keskukset valvovat luonnonmukaisesta tuotannosta annetun lain (1330/2021) mukaisesti. ELY-keskukset valvovat myös luomukeruualueita ja luomutuotteiden markkinoille saattamista, sekä jalostamattomien maataloustuotteiden käsittelyä tuotannon yhteydessä.

Eläinten tunnistamiseen ja rekisteröintiin liittyvät tehtävät

ELY-keskukset valvovat toimialueellaan eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamista eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain (1069/2021) perusteella.

Markkinajärjestelyyn ja saariston kehitykseen liittyvät tehtävät

ELY-keskuksille kuuluu EU:n yhteisen maatalouspolitiikan mukaiseen maataloustuotteiden markkinajärjestelyyn liittyviä valvontatehtäviä, erityisesti interventiovarastoinnin osalta. Asiasta säädetään maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetussa laissa (999/2012).

Varsinais-Suomen ELY-keskukselle kuuluvat saariston kehityksen edistämisestä annetussa laissa (494/1981) tarkoitetut saariston yhteysalusliikenteen hankintaan ja avustuksiin sekä palvelutason määrittelyyn liittyvät tehtävät. Asiasta säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (382/2023) 5§:n 6 kohdassa.

Kalatalouden tehtävät

Kalataloushallinto on kaksiportainen muodostuen maa- ja metsätalousministeriöstä sekä ELY-keskuksista. Kalataloustehtäviä ei hoideta keskusvirastossa muutamaa yksittäistä tehtävää lukuun ottamatta. Kalatalouden tehtävät sijoittuvat E-vastuualueille ja ne on osoitettu keskittämistehtävinä kolmelle ELY-keskukselle: Varsinais-Suomi, Pohjois-Savo ja Lappi. Jokaisella näistä on useita toimipisteitä niin, että lähes kaikkien maakuntien alueella on sijoitettuna vähintään yksi kalatalousvirkamies.

Kalataloushallinnon tehtävät perustuvat Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan ja sen kansalliseen toimeenpanoon liittyvään lainsäädäntöön sekä mm. kalastuslakiin, vesilakiin ja ympäristönsuojelulakiin sekä rajajokiin liittyvään lainsäädäntöön.

Elinkeinokalatalouden tehtävät liittyvät koko arvoketjuun: kaupalliseen kalastukseen ja kalankasvatukseen sekä kalanjalostukseen ja kalakauppaan. Valtaosa tehtävistä perustuu EU:n asetuksiin, jotka ovat jäsenmaissa suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä. EU:n yhteinen kalastuspolitiikka käsittää kalastuksen säätelyn, valvonnan ja markkinajärjestelyn sekä kalataloustietojen keruun ja rahoitustukijärjestelmän (Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahasto, EMKVR).

Varsinais-Suomen ELY-keskus vastaa EU:n yhteisen kalastuspolitiikan valvonnasta valtakunnallisena keskittämistehtävänä, koska koko Itämeren kattavaa ja kansainvälistä yhteistyötä vaativaa kalastuksenvalvontaa ei voi hajauttaa pieniin alueellisiin yksiköihin.

Kalakantojen hoidon ja vapaa-ajankalatalouden tehtävät koostuvat lupa-, valvonta- ja edistämistehtävistä sekä kalastuksen järjestämiseen esim. kalastuksen rajoittamiseen liittyvistä hallintopäätöksistä. Esimerkkeinä tehtävistä voidaan mainita kalastuksen järjestämiseen, kalastuksen rajoittamiseen, kalakantojen hoitoon, kalatalousvelvoitteiden valvontaan ja toimeenpanoon sekä kalastonhoitomaksuvarojen jakamiseen liittyvät tehtävät. Tehtävien lainsäädännöllinen perusta on kalastuslaissa, vesilaissa, ympäristönsuojelulaissa, laissa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä, rajajokisopimuksissa ja niiden kansalliseen toimeenpanoon liittyvissä valtuuslaeissa.

Vesilakiin ja ympäristönsuojelulakiin perustuvia tehtäviä ovat kalatalouden yleisen edun valvonta, kalatalousvelvoitteiden toteuttamissuunnitelmien ja kalataloudellisten tarkkailusuunnitelmien hyväksyminen ja toteutuksen valvonta sekä kalatalousmaksujen periminen ja käyttösuunnitelmien hyväksyminen ja toteuttaminen. ELY-keskusten kalatalousviranomaiset käyttävät puhevaltaa yleisen kalatalousedun osalta vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisissa hankkeissa.

Myös Euroopan unionin lainsäädännöstä tulee suoraan vapaa-ajankalataloutta ja kalakantojen hoitoa velvoittavaa lainsäädäntöä. Lisäksi useissa direktiiveissä, mm. vesipuitedirektiivi ja meristrategiadirektiivi, on velvoitteita, jotka välillisesti tuovat tehtäviä alueelliselle kalataloushallinnolle.

Tehtäviin kuuluu myös 118 kalatalousalueen ohjaus, valvonta ja toiminnan rahoittaminen sekä ohjata ja valvoa valtion varoin tehtävää kalatalouden neuvontatyötä.

Työ- ja elinkeinoministeriö

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 §:n mukaan ELY-keskukset hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan sekä innovaatioiden ja kansainvälistyvän liiketoiminnan edistämiseksi (897/2009). Edellä todetun mukaisia erikseen säädettyjä tehtäviä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla ovat 3 §:n 1 ja 2 kohdan perusteella ovat yrityksen kehittämisavustukseen ja yritysten toimintaympäristön kehittämisavustukseen liittyvät toimeenpanotehtävät perustuen lakiin valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 (758/2021) ja valtioneuvoston asetus valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 (895/2021). Alueelliseen kuljetustukeen liittyvät toimeenpanotehtävät perustuvat valtioneuvoston asetukseen alueellisesta kuljetustuesta vuosina 2023–2025 (1015/2022).

Yrityksen kehittämisavustusta ja toimintaympäristön kehittämisavustusta koskevat yritysrahoituspalvelut (sekä EU:n osarahoittama, että kansallinen) on keskitetty neljään ns. Rakennerahasto-ELY-keskukseen (Häme, Keski-Suomi, Etelä-Savo ja Pohjois-Pohjanmaa) perustuen valtioneuvoston asetukseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista (1373/2018). Alueellista kuljetustukea koskevat toimeenpanotehtävät on keskitetty Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen perustuen valtioneuvoston asetukseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista.

ELY-keskukset toimivat yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan sekä innovaatioiden ja kansainvälistyvän liiketoiminnan edistämiseksi alueellaan myös verkostotyön, neuvonnan ja aktiivoinnin muodossa. ELY-keskuksille määrättyjä tehtäviä edistetään yhteistyössä sidosryhmien ja muiden toimijoiden kanssa erilaisten vakiintuneiden verkostojen ja työryhmien tai tilannekohtaisten prosessien (ml. äkilliset rakennemuutostilanteet) avulla. ELY-keskukset aktivoivat ja tukevat yritysten t&k- ja innovaatiotoimintaa sekä puhtaaseen siirtymään liittyvää kehittämistyötä. ELY-keskukset tarjoavat osana Team Finland -verkostoa kansainvälistymispalveluja kasvu- ja kansainvälistymishaluisille pk-yrityksille. ELY-keskus tarjoaa osin yhteistyössä muiden kumppanien kanssa yrittäjyyden ja yritysten kehittämisen tueksi valtakunnallisesti keskitettyinä yhteisinä puhelin- ja digitaalisina palveluina neuvontaa (Pk-yritysten rahoitusneuvonta, Team Finland -yhteydenotto palvelu, Yritys-Suomi-puhelinpalvelu ja Oma Yritys-Suomi verkkopalvelu ja Yrittäjän talousapu).

ELY-keskukset edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla. ELY-lain mukaan ELY-keskusten tehtävänä on ohjata ja valvoa työ- ja elinkeinotoimistoja. Tehtävä lakkaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain muuttamisesta annetun lain (382/2023) voimaantulon jälkeen. ELY-keskukset hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä muun muassa yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edistämisen, työmarkkinoiden toimivuuden, työvoiman saatavuuden ja työllisyyden toimialoilla sekä palkkaturva-asioiden toimialoilla. Edellä mainittuihin tehtäviin sisältyy esimerkiksi yritysten neuvonta-, rahoitus- ja kehittämispalveluja. Lisäksi ELY-keskukset muun muassa hankkivat julkisia työvoima- ja yrityspalveluja yhteistyössä työ- ja elinkeinotoimistojen kanssa sekä suunnittelevat, koordinoivat ja seuraavat työllisyysmäärärahan käyttöä alueellaan. ELY-keskukset osallistuvat myös yhdessä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston Ruotsinkielisen sivistystoimen palveluyksikön kanssa elinikäisen ohjauksen kehittämiseen. ELY-keskuksilla on toimialueillaan vastuu myös kotoutumisen alueellisesta kehittämisestä, yhteistyöstä, yhteensovittamisesta ja seurannasta sekä kuntien tukemisesta ja neuvonnasta kotoutumisen edistämiseksi. ELY-keskukset myös sopivat kuntien kanssa erityisesti kiintiöpakolaisten ohjaamisesta kuntiin.

ELY-keskusten tehtävänä on jatkossa alueellinen työllisyyden ja työelämän edistäminen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulon jälkeen. Tehtävään sisältyisi elinkeinoelämän ja yritysten koulutus- ja osaamistarpeiden seuranta ja ennakointi osana valtakunnallista tiedolla johtamisen kokonaisuutta sekä työelämän laadun kehittäminen, alueellisten työmarkkinoiden kokonaiskuvan ylläpitäminen ja kansainvälisen rekrytoinnin alueelliseen yritysyhteistyöhön osallistuminen sekä eräät muut työllisyyttä tukevat toimenpiteet, jotka liittyvät ELY-keskusten alueellisen elinvoiman edistämistehtävään. Edellä mainittujen tehtävien tarkoituksena on tukea myös työvoimaviranomaisten toimintaa työvoimapalvelujen järjestämiseksi yhteistyössä KEHA-keskuksen, maakuntien liittojen ja muiden toimijoiden kanssa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa jatkossa työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelujen järjestämisestä toimialueellaan sijaitseville työvoimapalveluiden järjestämisestä vastaaville työvoimaviranomaisille.

Yrittäjien oleskeluluvan osapäätöstehtävä on keskitetty Uudenmaan ELY-keskukseen. Maahanmuuttovirasto tekee päätöksen luvan myöntämisestä.

Uusi kotoutumisen edistämisestä annettu laki tulee voimaan 1.1.2025 ja kumoaa voimassa olevan, samannimisen lain. ELY-keskuksen rooli alueellisena kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistämisen toimijana on keskeinen. Vuoden 2025 alkaen voimaantulevan kotoutuslain 55 §:ssä säädetään ELY-keskuksen tehtävistä, joita ovat kotoutumisen ja asettautumisen edistämisen alueellinen kehittäminen, yhteistyö, yhteensovittaminen ja seuranta sekä valvoa työvoiman ulkopuolella oleville kotoutuja-asiakkaille tarkoitettujen kunnan kotoutuspalveluiden saatavuutta, laatua ja vaikuttavuutta. ELY-keskusten tehtävänä on myös tukea ja neuvoa kuntia ja hyvinvointialueita kotoutumisen edistämässä, pakolaisten kuntaan ohjaamisen alueellisen strategian laatiminen ja toimeenpano sekä pakolaisten vastaanotosta maksettavista korvauksista sopiminen kunnan ja hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi ELY-keskusten tehtäviin kuuluu ilman huoltajaa maassa asuvien lasten ja nuorten perheryhmäkotien ja muiden asumisyksikköjen perustamisesta sopiminen, ohjaus ja valvonta sekä ilman huoltajaa maassa asuvien lasten ja nuorten edustajien toiminnan ohjaus ja valvonta. ELY-keskusten tehtävänä on myös edistää hyvien väestösuhteiden ja väestöryhmien välistä vuoropuhelua ja yhteistyötä. ELY-keskukset voivat lisäksi toimia valtionapuviranomaisena kotoutumisen edistämiseen liittyvissä tehtävissä.

ELY-keskusten elinikäisen ohjauksen (ELO) kehittäminen on alueellinen koordinoititehtävä, joka perustuu valtakunnallisen ELO-foorumin laatimaan elinikäisen ohjauksen strategiaan (2020-2028). ELO-fooriumia johdetaan sekä työ- ja elinkeinoministeriöstä että opetus- ja kulttuuriministeriöstä.

Tehtäväkenttä pohjautuu yllä kuvattuun työelämän alueelliseen kehittämistoimintaan. Tehtäväkenttä tarkentuu vuonna 2024 saatujen kokemusten pohjalta sekä alueuudistuksen edetessä.

Liikenne ja infrastruktuuri –vastuualue

Liikenne- ja viestintäministeriö

ELY-keskuksissa hoidetaan alueellisia liikennetehtäviä, joita ovat liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus ja tie- ja liikenneolot, alueellinen tienpito, yksityisteiden avustukset, liikennepalveluiden kehittäminen, julkinen henkilöliikenne ja saaristoliikenne. Liikennejärjestelmän toimivuus –tehtävässä (alueellinen liikennejärjestelmätyö) ELY-

keskuksen tehtävänä on varmistaa valtakunnallisten tavoitteiden toteutuminen, tieverkon pitkäjänteinen kehittäminen sekä liikenteen turvallisuus-, sujuvuus- ja ympäristöhaittojen minimointi. Alueellisen tienpidon tehtävät sisältävät teiden hoitoa, kunnossapitoa, parantamista ja pienempiä tiehankkeita. Käytännön tienpidon suorittavat urakoitsijat ostopalveluna. Liikenneturvallisuuden ja tie- ja liikenneolojen tehtävässä ELY-keskukset edistävät liikenneturvallisuutta tienpidon toimilla ja tekemällä yhteistyötä mm. Liikenneturvan, poliisin, pelastuslaitoksen ja kuntien kanssa.

Alueellisessa liikennejärjestelmätyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävänä on varmistaa valtakunnallisten tavoitteiden toteutuminen, tieverkon pitkäjänteinen kehittäminen sekä liikenteen turvallisuus, sujuvuus ja ympäristöhaittojen minimointi. Liikenneturvallisuutta ELY-keskukset edistävät tienpidon toimilla ja tekemällä yhteistyötä Liikenneturvan, poliisin, pelastuslaitoksen ja kuntien kanssa. Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset vastaavat alueensa tienpidon tehtävien hoitamisesta Väyläviraston ohjauksen mukaisesti. ELY-keskusten tienpidon tehtäviin kuuluvat alueellinen teiden hoito, kunnossapito, parantaminen ja pienemmät teiden rakentamishankkeet. Väylävirasto vastaa maantieverkon omistajan tehtävistä ja merkittävistä hankkeista.

Tehtäväkokonaisuuden mukaisia tehtäviä hoidetaan pääsääntöisesti yhdeksässä ELY-keskuksessa liikenne- ja infrastruktuuri vastuualueilla. Kuitenkin tienpitoon kuuluvat kunnossapidon ja rakentamisen hankinnat hoidetaan neljässä ELY-keskuksessa. Valtakunnallisesti yhteen ELY-keskukseen keskitettyjä tehtäviä ovat tienpidon luvat (Pirkanmaa), vahingonkorvaukset ja ajoneuvojen siirrot (Lappi), Saaristoliikenne (Varsinais-Suomi), teiden hoitourakoiden kilpailutus (Varsinais-Suomi), liikenteen asiakaspalvelut (Pirkanmaa) sekä museo- ja perinneasiat (Pirkanmaa).

ELY-keskukset myöntävät yksityistielain (560/2018) mukaiset harkinnanvaraiset valtionavustukset tiekunnille yksityisteiden tienpitoon. ELY-keskukset vastaavat alueellisen ja paikallisen julkisen henkilöliikenteen ostoista ja kehittämisestä. Julkisen henkilöliikenteen valtionavustukset perustuvat lakiin liikenteen palveluista (320/2017), valtionavustuslakiin (688/2001) ja niiden nojalla annettuun asetukseen liikenteen palvelujen valtionavustuksista (509/2018) sekä valtion talousarvion kirjauksiin. Joukkoliikenteen toimivaltaisina viranomaisina toimii yhdeksän ELY-keskusta, joille Liikenne- ja viestintävirasto kiintiöi joukkoliikenteen määrärahan. ELY-keskukset ostavat määrärahojensa puitteissa kuntien välistä liikennettä, jolla turvataan maaseutualueiden välttämättömiä yhteyksiä. ELY-keskukset hankkivat alueensa joukkoliikennettä kilpailutetuilla sopimuksilla, joiden rahoitukseen kunnat voivat osallistua. ELY-keskukset tekevät yhdessä alueensa kuntien kanssa joukkoliikenteen palvelutasosuunnitelman, jossa tarkastellaan liikkumistarpeita kuntien välillä ja määrittellään tavoiteltava liikennepalvelujen tarjonta seuraavalle 4-5 vuodelle. Lisäksi ELY-keskukset voivat myöntää valtionavustuksia alueensa pienille toimivaltaisille viranomaisille ja muille kunnille.

Varsinais-Suomen ELY-keskukseen on keskitetty saariston vakituisen väestön kuljetuspalveluista huolehtiminen. Tehtävä sisältää 12 yhteysluereitin kilpailutukset, saaristoliikenteen tukemisen ja laiturien omistamisen ja kunnossapidon. Samaan ELY-keskukseen on keskitetty myös tienpitoon kuuluva maantielautojen hoito.

Ympäristö ja luonnonvarat –vastuualue

Ympäristöministeriö

Ympäristönsuojelulain mukaisia valvontaviranomaisia ovat ELY-keskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. ELY-keskukset valvovat aluehallintovirastojen myöntämiä ympäristölupia ja ilmoituspäätöksiä sekä suorittavat rekisteröintejä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset valvovat kunnan myöntämiä ympäristölupia, muita päätöksiä ja rekisteröintejä. ELY-keskukset toimivat lisäksi maa-aineslain mukaisina valvovina viranomaisina myös silloin, kun hankkeeseen sovelletaan ympäristölupahakemuksen ja maa-aineslupahakemuksen yhteiskäsittelymenettelyä ja ympäristönsuojelulain mukainen lupa kuuluu valtion lupaviranomaisen toimivaltaan. Ympäristönsuojelulain mukaan valvonnan tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta ja perustua ympäristöriskien arviointiin. ELY-keskusten on säännöllisen valvonnan järjestämiseksi laadittava valvontasuunnitelma, jossa kuvataan alueen erityispiirteet, valvonnan tarpeet, valvonnan voimavarat ja keinot sekä valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Ympäristöministeriö on antanut vuonna 2016 ELY-keskuksille ohjeet valvonnan järjestämisestä (YM4/401/2016). Valvontaan kuuluu valvontasuunnitelman mukaisten määräaikaistarkastusten lisäksi muut tilanteen edellyttämät tarkastukset, toiminnanharjoittajien kanssa käytävät neuvottelut, määräaikaishavaintien tarkastukset ja lupahakemuksista annettavat lausunnot. Valvonnan tavoitteena on varmistaa, että toiminnanharjoittajat noudattavat ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä ympäristöluvan lupamääräyksiä kuten päästörajojen noudattamista. Määräaikaistarkastuksista ja muista valvontatoimenpiteistä voidaan periä maksu, jonka suuruudesta määrätään valtioneuvoston asetuksella ELY-keskusten maksullisista suoritteista. ELY-keskuksella on myös ympäristönsuojelulain nojalla pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen liittyviä tehtäviä, kuten vastaanottaa, tarkastaa ja tehdä päätös maaperän tai pohjaveden puhdistamisesta sekä valvoa päätösten toteuttamista. ELY-keskus tukee kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa. Lisäksi ELY-keskuksella on ohjaus- ja edistämistehtävä laissa mainittujen tehtävien osalta, yleinen valvontatehtävä ja velvollisuus käyttää yleisen edun puhevaltaa lain mukaisessa päätöksenteossa.

Jätelain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat ELY-keskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Jätelain tarkoituksena on edistää kiertotaloutta ja luonnonvarojen käytön kestävyyttä, vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta, ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa vaaraa ja haittaa terveydelle ja ympäristölle, varmistaa toimiva jätehuolto sekä ehkäistä roskaantumista. Jätelailla on pantu täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2008/98/EY) jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta (jätedirektiivi), useita muita jätelajikohtaisia direktiivejä sekä viimeksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/904 tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämisestä (kertakäyttömuovidirektiivi). Jätelain mukaisesti valvontaviranomaisen on määräajoin tarkastettava sellaiset laitokset ja yritykset, joiden toiminnassa harjoitetaan jätteen laitos- tai ammattimaista käsittelyä, syntyy vaarallista jätettä, harjoitetaan jätteen ammattimaista kuljettamista tai keräystä, toimitaan jätteen välittäjinä tai toteutetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja. Lisäksi ELY-keskuksissa tehdään ennakoivalvontaa esimerkiksi hyväksymällä jätteen ammattimaisia kuljettajia ja välittäjiä jätehuoltorekisteriin. Jos toiminta edellyttää ympäristölupaa, tarkastukset kuitenkin suoritetaan ympäristönsuojelulain mukaisessa lupavalvonnassa. Jätelain mukainen alueellinen yhteistyöryhmä, joka on ELY-keskuksen perustama, toimeenpanee ja seuraa valtakunnallista jättesuunnitelmaa sekä kehittää ja edistää kiertotalousohjelman toimeenpanoa ja kiertotalousmarkkinoita. ELY-keskuksella on lisäksi ohjaus- ja edistämistehtävä laissa mainittujen tehtävien osalta, yleinen valvontatehtävä ja velvollisuus käyttää yleisen edun puhevaltaa lain mukaisessa päätöksenteossa. Lisäksi eräitä jätelain mukaisia valvontatehtäviä on keskitetty yhdelle ELY-keskukselle: Pirkanmaan ELY-keskus valvoo jätelain 6 luvun mukaista tuottajavastuusääntelyä sekä Kaakkois-Suomen ELY-keskus hyväksyy keskitetysti Suomen ulkopuolelle sijoittautuneet jätteen kuljettajat ja välittäjät jätehuoltorekisteriin.

ELY-keskukset vastaavat pääosin luonnonsuojelulain mukaisten päätösten tekemisestä, toimeenpanosta ja valvonnasta. Ne edistävät luonnon monimuotoisuuden suojelua ja kestävästä käytöstä sekä maiseman suojelua alueellaan, vastaavat niille erikseen säädetyistä viranomaistehtävistä, valvovat luonnonsuojelulain säännösten noudattamista ja käyttävät luonnonsuojelun yleisen edun puhevaltaa. ELY-keskukset tekevät luonnonsuojelulain nojalla päätöksiä muun muassa Natura 2000 -alueita, luonnonsuojeluohjelmia, yksityismaiden luonnonsuojelualueita, lajien ja luontotyypin suojelua, luontovahinkoja, luonnonsuojelulaista poikkeamista (lupa) sekä valvontaa ja pakkokeinoja koskevissa asioissa. Keskeisiä ovat luonnonsuojelualueiden perustamiseen ja alueiden hankintaan liittyvät tehtävät. ELY-keskukset vastaavat myös EU-sääntelyn asettamien velvoitteiden toimeenpanosta ja valvonnasta sekä lausunnonantotehtävistä esimerkiksi kaavoituksen ja ympäristöllisten lupien osalta. Lisäksi ne toimivat tukiviranomaisena luonnon monimuotoisuuden suojelua ja hoitoa koskevissa tuki- ja avustusasioissa. Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävästä käytön edistämisen tehtäviin kuuluu myös luonnon monimuotoisuutta koskeva yleinen viestintä, neuvonta ja tietoisuuden lisääminen.

Vesilain mukaisia valvontaviranomaisia ovat ELY-keskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Vesilaki on oikeusministeriön esittelyvastuulla, ja sen mukaisia tehtäviä ohjaavat maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö toimialoillaan. Vesilain noudattamisen valvonnasta ja sen järjestämiseen liittyvistä menettelyistä tarkempia säädöksiä voidaan vesilain mukaan antaa ympäristöministeriön asetuksella.

ELY-keskuksen valvontatehtävään kuuluu vesilain ja sen nojalla annettujen alemmanasteisen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonta (laillisuusvalvonta), yleisen edun valvonta vesiasioissa, vesilain mukaisten ilmoitusasioiden käsittely, vesitaloushankkeen vaikutusten tarkkailuun liittyvien suunnitelmien vahvistaminen.

ELY-keskus on vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004), jäljempänä myös vesienhoitolaki) ja sen nojalla annettujen asetusten mukainen vesienhoitoviranomainen jota ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö ohjaavat toimialoillaan. ELY-keskukselle kuuluu vesienhoidon suunnittelu- ja edistämistehtävät ja merenhoidon alueelliset tehtävät, jotka perustuvat EU:n sääntelyyn. EU:n direktiiveistä keskeisimpiä ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2000/60/EY) yhteisön vesipolitiikan puitteista (vesipuitedirektiivi), Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2008/56/EY) yhteisön meriympäristöpolitiikan puitteista (meristrategiapuitedirektiivi) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2006/118/EY) pohjaveden suojelusta pilaantumiselta ja huononemiselta (pohjavesidirektiivi) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi ympäristölaatuunormeista vesipolitiikan alalla (2008/105/EY), muutettuna direktiivillä. ELY-keskukset on raportoitu EU:n komissiolle vesipuitedirektiivin mukaisiksi viranomaisiksi. Lisäksi ELY-keskuksilla on velvollisuus edistää vesien- ja merenhoidon toimenpiteiden toteuttamista. Vesienhoidon perustoimenpiteet perustuvat myös useisiin EU:n direktiiveihin kuten yhdyskuntajätevesidirektiiviin, uimavesidirektiiviin, juomavesidirektiiviin sekä nitraattidirektiiviin. ELY-keskuksella on myös vesienhoitolakiin perustuva vesienhoitoa ja merenhoitoa koskevan tuen järjestämistehtävä.

ELY-keskukset toimivat yleisinä maa-aineslain mukaista toimintaa alueellaan ohjaavina ja valvovina viranomaisina.

ELY-keskukset toimivat ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetussa laissa (252/2017) tarkoitettuina yhteysviranomaisina. Yhteysviranomainen vastaa YVA-menettelyn järjestämisestä ja ohjauksesta. Sen tärkeimpiä tehtäviä on järjestää YVA-menettelyyn liittyvät ennakkoneuvottelut, järjestää arviointiohjelmaan ja arviointiselostukseen liittyvät kuulemiset,

antaa lausunto arviointiohjelmasta sekä antaa perusteltu päätelmä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. ELY-keskus tekee myös päätöksen arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa. ELY-keskus toimii ympäristöministeriön hallinnonalalla useiden valtionavustuslain mukaisten valtionavustusten valtionapuviranomaisena. Esimerkiksi pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain (246/2019) mukaan Pirkanmaan ELY-keskuksen tehtävänä on pilaantuneiden alueiden pilaantuneisuuden selvittämisen ja puhdistamisen tukeminen tai järjestäminen.

Lisäksi ELY-keskuksen ympäristöministeriön hallinnonalaan kuuluvia tehtäviä ovat myös eräät viranomaistehtävät laissa ympäristövahinkorahastosta (1262/2022), laissa erälle ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta (383/2009), laissa kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta (64/1986), laissa hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista (416/2012), laissa vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään (121/2011), maastoliikennelaissa (1710/1995) ja ulkoilulaissa (606/1973).

ELY-keskuksissa on myös ympäristöministeriön perustama ympäristöasioiden asiakaspalvelukeskus, jossa neuvotaan asiakkaita ELY-keskusten ympäristöön liittyvissä tehtävissä ja palveluissa, aluehallintovirastojen ympäristö- ja vesilupa-asioissa, annetaan yleisneuvontaa ympäristöasioissa ja sähköisen asioinnin käytössä. Toiminnasta 1 htv kohdentuu maa- ja metsätalousministeriön tehtäviin. Lisäksi ELY-keskuksissa tehdään ympäristöministeriön ohjauksessa ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen pois lukien maankäyttösektorin ilmastotoimet, liittyvää ilmastotyötä (valvontaa, ohjausta ja kehittämistehtäviä) sekä ilmastotyön rahoittamista (avustukset).

ELY-keskus edistää kunnan alueiden käytön suunnittelun järjestämistä (alueidenkäyttölaki (132/1999), 31.12.2024 saakka maankäyttö- ja rakennuslaki). ELY-keskuksen on valvottava, että kaavoituksessa ja muussa alueiden käytössä otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat. Valvontatehtävään liittyvän valitusoikeuden lisäksi ELY-keskus voi kunnan hyväksytyä yleiskaavan tai asemakaavan tehdä kunnalle kirjallisen oikaisukehotuksen, jos kaava on laadittu ottamatta huomioon valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita tai muutoin vastoin lain säännöksiä ja on yleisen edun mukaista saattaa asia uudelleen kunnassa päätettäväksi.

Rakentamislaisissa (751/2023, voimaan 1.1.2025) säädetään rakennusten ja rakennuskohteiden suunnittelusta, rakentamisesta ja käytöstä. Rakentamislain mukaan ELY-keskuksen tehtävänä on edistää rakennustoimen järjestämistä ja valvoa rakentamislain 4 §:ssä säädettyllä tavalla rakentamista. Rakentamislaisissa on nimenomaisesti säädetty siitä, milloin ELY-keskuksella on valitusoikeus kunnan viranomaisen rakentamislain nojalla tekemästä päätöksestä.

ELY-keskus toimii rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) mukaisena valvontaviranomaisena. Lain 4 §:n 2 momentin mukaan rakennusperinnön säilyttämistä tämän lain nojalla edistävät ja valvovat ELY-keskukset ja Museovirasto. ELY-keskuksen valvontatehtävään sisältyy tarkastusoikeus, suojelusta ja poikkeamisesta päättäminen sekä alueen rakennetun kulttuuriympäristön tilan ja kehityksen seuranta. ELY-keskukset päättävät myös suojelusta poikkeamisesta. Lisäksi ELY-keskukset myöntävät rakennusperinnön hoidon avustuksia kulttuurihistoriallisesti merkittävien rakennusten omistajille.

Ympäristöasioiden yleisen edun puhevaltaa käyttää tällä hetkellä ELY-keskus. Ympäristöasioiden yleisen edun valvonta perustuu voimassa olevaan ympäristölainsäädäntöön, kuten ympäristönsuojelulakiin, vesilakiin, jätelakiin ja luonnonsuojelulakiin. Kokonaisuuteen kytkeytyvät myös alueiden käytön lainsäädännöstä johtuvat kaavoituksen valvontakysymykset ja rakentamisen valvontakysymykset.

Yleisen edun valvonnan voidaan katsoa edustavan yleisesti kaikkia haitankärsijöitä ja sillä tavoitellaan yksityistä intressiä laajemman kokonaisuuden valvontaa. Haitankärsijänä ei ole lainkaan tai pelkästään yksityishenkilö tai henkilöryhmä vaan kohteena on yleisempi kokonaisuus. Yleisen edun valvonta tarkoittaa erityisesti sellaisia etuja, jotka ovat yhteisiä tai joille ei suoranaisesti löydy puolestapuhujaa. Esimerkiksi ympäristöllä ei ole tahoa, joka voisi puhua ympäristön puolesta sen pilaantumista aiheuttavissa asioissa. Yleisesti esimerkiksi kaikkien alueen asukkaiden etu voi olla sellainen yleinen etu, jonka valvominen on osa viranomaisten yleisen edun valvonnan tehtävää.

Yleisen edun valvonta on osa ympäristönsuojelulain mukaista viranomaistoimintaa ja laillisuusvalvontaa, sillä ympäristönsuojelulain kokonaisuudessa se nivoutuu kiinteästi yhteen ympäristönsuojelulain periaatteisiin, ympäristön pilaantumiseen, mukaan lukien terveyshaittojen aiheutumisen ehkäisemiseen, jolloin pilaantumisen kohteena ja ympäristönsuojelulain mukaisen suojan kohteina ovat ympäristö ja ihmiset. Ympäristönsuojelulaissa yleisen edun valvonta on olennainen osa lain mukaista viranomaistoimintaa, päätöksentekoa ja valvontaa. Yleisen edun valvonta on osa kaikkia toimia ennakkovalvonnasta jälkivalvontaan saakka. Vastaavasti yleinen etu on sisäänrakennettu luonnonsuojelulain tavoitteisiin, päätöksentekoon ja muutoksenhakuun.

ELY-keskusten valvontatehtävien hoitaminen on järjestettävä siten, että asioiden käsittelyn puolueettomuus varmistetaan, kun tehtävänä on valvoa yleistä etua ympäristö- ja vesiasioissa, tuottaa ja jakaa ympäristöä koskevaa tietoa sekä parantaa ympäristötietoutta, ehkäistä ja torjua ympäristövahinkoja ja -haittoja, huolehtia valtion vesitaloudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista sekä huolehtia ympäristö-, vesihuolto- ja vesistöiden toteuttamisesta (laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista 4 §:n 3 mom.).

Ulkoministeriön hallinnonalaan kuuluvan Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisena yhteysviranomaisena sekä luonnonsuojelulaissa, ympäristönsuojelulaissa, vesilaisissa ja jätelaisissa tarkoitettuna valvontaviranomaisena talousvyöhykkeellä toimii ELY-keskus. Toimivaltainen ELY-keskus on se, jonka toimialueen kohdalla hanke talousvyöhykkeellä sijaitsee (18 §).

Maa- ja metsätalousministeriö

Vesitalous

ELY-keskusten vesitaloustehtäviä ovat vesivarojen käytön ja hoidon viranomais-, asiantuntija-, edistämis- ja valvontatehtävät liittyen vesihuoltoon, vedenhankintaan ja viemärointiin, vesistöjen säännöstelyyn, tulvariskien hallintaan, maankuivatukseen ja kasteluun, patoturvallisuuteen, vesistöjen kunnostukseen, valtion velvoitteisiin vesilain mukaisena luvanhaltijana sekä rajavesistöasioihin. ELY-keskukset hoitavat vesitaloustehtäviä vesistöalueittaisessa yhteistyössä, ja monissa niistä toimivalta on keskitetty valtakunnallisesti.

Vesitaloustehtävät perustuvat seuraaviin säädöksiin: vesilaki ja valtioneuvoston asetus vesitalousasioista (1560/2011), laki tulvariskien hallinnasta (620/2010) ja valtioneuvoston asetus tulvariskien hallinnasta (659/2010), patoturvallisuuslaki (494/2009) ja valtioneuvoston asetus patoturvallisuudesta (319/2010), vesihuoltolaki (119/2001), valtioneuvoston asetus vesihuollon tietojärjestelmästä ja tiedottamisesta (6/2023) sekä valtioneuvoston asetustalousoveden tuotantoketjun riskienhallinnasta ja omavalvonnasta (7/2023), laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä ja valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006), laki Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen

lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta (722/2010), laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta (1331/1991) sekä toimialaan kuuluvat tukiasetukset.

Vesilain mukaisia valvontaviranomaisia ovat ELY-keskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. ELY-keskuksen valvontatehtävään kuuluu vesilain ja sen nojalla annettujen alemman asteisen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonta (laillisuusvalvonta), yleisen edun valvonta vesiasioissa, vesilain mukaisten ilmoitusasioiden käsittely, vesitaloushankkeen vaikutusten tarkkailuun liittyvien suunnitelmien vahvistaminen sekä kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman hyväksymisasiat ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelman vahvistamisasiat.

ELY-keskusten tehtävät liittyen vesihuollon varmistamiseen, patoturvallisuuteen ja tulvariskien hallintaan ovat yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaisia strategisia tehtäviä. Vesihuollon toimintavarmuus on yhteiskunnan toimivuuden kannalta keskeinen huoltovarmuuskysymys, ja patoturvallisuus varmistaa osaltaan energiantuotantoa.

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ELY-keskuksia vesitaloustehtävissä valtion talousarviossa asetettavien vaikuttavuustavoitteiden, tulosohjauksen, resurssiohjauksen, informaatio-ohjauksen sekä muun vuorovaikutuksen keinoin.

Pirkanmaan ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat –vastuualueella toimii ympäristöasioiden asiakaspalvelukeskus (Y-aspa), jossa neuvotaan asiakkaita elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ympäristöön ja luonnonvaroihin liittyvissä tehtävissä ja palveluissa sekä aluehallintovirastojen ympäristö- ja vesilupa-asioissa, ja annetaan yleisneuvontaa ympäristö- ja luonnonvara-asioissa ja sähköisen asioinnin käytössä.

Ilmasto- ja vieraslajitehtävät

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus hoitaa maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa valtakunnallisesti keskitettynä tehtävänä ilmastolain (423/2022) 10 §:n mukaisten valtioneuvoston selonteon kansallisesta ilmastomuutokseen sopeutumissuunnitelmasta sekä ilmastolain (423/2022) 12 §:n mukaisten valtioneuvoston selonteon maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta toimeenpanoon liittyvää alueellista koordinoitua, seurantaa ja edistämistehtäviä. Tehtäväkokonaisuuteen kuuluvat myös määrärahasidonnaiset valtionaputehtävät. Poikkihallinnollisena koordinaatiotehtävä on sijoitettu ELY-keskuksen ylijohtajan suoraan alaisuuteen. Ilmastolaki kuuluu ympäristöministeriön esittelyvastuulle, maankäyttösektorin hillintätoimet ja sopeutuminen kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön ohjausvastuulle, ja lain mukaisia velvoitteita hoidetaan yhteiskunnan eri sektoreilla kustakin toimialasta vastaavan ministeriön ohjauksessa.

ELY-keskuksen vieraslajitehtävänä on vastata haitallisten vieraslajien tuonnin ja leviämisen ennalta ehkäisemistä ja hallintaa koskevan EU:n vieraslajiasetuksen (1143/2014) ja kansallisen vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain (1709/2015) noudattamisen valvonnasta sekä päättää vieraslajien torjuntaa koskevista nopeisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä. Kainuun ELY-keskus hoitaa maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa valtakunnallisesti keskitettynä tehtävänä vieraslajilainsäädännön mukaisten valvonta- ja edistämistehtävien tehtävien koordinoitua ja mahdollisia valtionaputehtäviä.

Sisäministeriö

Ulkomaalaislain (301/2004) 72 b §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus seuraa yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa alueensa työmarkkinatilannetta ja tekee päätöksen, jossa annetaan linjaukset ulkomaisen työvoiman käytön yleisistä edellytyksistä sen alueella. Ulkomaalaislain 79 a §n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee osapäätöksen yrittäjän oleskelulupahakemukseen.

Henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetussa laissa (615/202) säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeudesta käsitellä ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmään tallentamia tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi sekä ELY keskuksen tiedonsaantioikeuksista ja tietojenluovutusmahdollisuudesta.

Pelastuslain 22 b §:n mukainen suunnitelma alueella sattuvan öljyvahingon varalta on toimitettava tiedoksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Pelastuslain 22 c §:n mukainen sataman pitäjän ja rannikkoalueen toiminnanharjoittajan laatima suunnitelma alueella sattuvan öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon varalta on toimitettava tiedoksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Pelastuslain 111 a §:n mukaan öljyvahinkojen jälkitorjuntaa johtaa asianomaisen kunnan määräämä viranomainen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa ja sovittaa yhteen jälkitorjuntatöitä, jos torjunta ulottuu usean kunnan alueelle. Öljyvahinkojen jälkitorjunnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluu ympäristöministeriölle.

Taulukko 3. ELY-keskusten henkilötyövuodet 2023-2024

Vastuualue ja toimintoryhmä/toiminto	2023 toimintamenot	2023 kaikki momentit	2024 toimintamenot	2024 kaikki momentit
ELY-keskusten johto ja yhteiset	90	93	92	96
Elinkeino, työvoima ja osaaminen	886	1164	881	1 162
Alueiden kehittäminen ja maakunnan liittojen yhteistoiminta-alueet	34	105	38	110
Elinkeinopolitiikka, energiapolitiikka sekä ilmastopolitiikan kansallisen valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittaminen	57	62	54	58
Innovaatio- ja teknologiapoliitiikka, yritysten kansainvälistyminen ja tekninen turvallisuus	52	88	47	86
Työllisyys, työttömyys ja julkinen työvoimapalvelu	197	215	185	197
Maahanmuuttajien kotouttaminen	46	52	52	62
Maaseudun kehittäminen, maatalous ja elintarvikkeet	373	503	378	513
Maatalouden tuotantotarvikkeiden turvallisuus ja laatu, eläinten terveys ja hyvinvointi sekä kasvinterveys	51	51	48	47
Kala-, riista- ja porotalous	56	67	58	68
Tiede, koulutus ja lasten päivähoido sekä taide, kulttuuri, liikunta ja nuorisotyö	20	21	21	21
Liikenne ja infrastruktuuri	420	422	416	417
Liikenneväylät, satamat ja lentopaikat	250	252	249	250

Vastuualue ja toimintoryhmä/toiminto	2023 toiminta menot	2023 kaikki momentit	2024 toiminta menot	2024 kaikki momentit
Tie- ja rautatieliikenne, siviili-ilmailu ja vesiliikenne: <u>Julkisen henkilöliikenteen järjestäminen</u>	26	26	26	26
Tie- ja rautatieliikenne, siviili-ilmailu ja vesiliikenne: <u>Muut tehtävät</u>	143	145	141	142
Ympäristö ja luonnonvarat	792	1 069	808	1 119
Alueiden käyttö: <u>Yleinen edistäminen</u>	38	42	33	34
Alueiden käyttö: <u>Öljylämmityksestä luopumisen avustus</u>	11	10	2	1
Alueiden käyttö: <u>Rakennusperinnön hoitoavustus</u>	5	5	4	5
Alueiden käyttö: <u>Muut tehtävät</u>	44	46	51	53
Luonnonsuojelu: <u>Luonnonsuojelualueiden toteuttaminen</u>	29	48	26	42
Luonnonsuojelu: <u>Elinympäristöjen suojeleminen ja hoito</u>	11	61	14	96
Luonnonsuojelu: <u>Luonnonsuojelun muu ohjaus</u>	58	70	57	67
Luonnonsuojelu: <u>Muut tehtävät</u>	34	55	37	61
Vesitalous	126	197	141	207
Ympäristönsuojelu: <u>Vesien ja merenhoitosuunnitelmien toimeenpano ja vesiensuojelun tehostamisohjelma</u>	13	38	10	33
Ympäristönsuojelu: <u>Ympäristökasvatus</u>	1	1	1	1
Ympäristönsuojelu: <u>Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen</u>	6	13	6	20
Ympäristönsuojelu: <u>Muut tehtävät</u>	416	483	426	498
Kaikki yhteensä	2 189	2 747	2 197	2 795

Keskitettyt ja erikoistumistehtävät

ELY-keskusten keskitetyt ja erikoistumistehtävät ovat kootusti seuraavat:

Uudenmaan ELY:

- Yrittäjän oleskeluluvat
- Palkkaturvalain toimeenpanon tehtävät ja merimiesten palkkaturva-asiat
- TE-toimistojen oikeudellinen ohjaus
- Meluntorjunnan asiantuntija- ja kehittämistehtävät
- Maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisen alueelliseen yhteensovittamiseen, suunnitteluun, ohjaukseen ja seurantaan liittyvät tehtävät ja muut erikseen määrättävät tehtävät Uudenmaan, Hämeen ja Kaakkois-Suomen ELY-keskusten alueilla

- Vesienhoidon suunnittelun koordinointi Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueella
- Kuntien lähivirkistysalueiden kehittämisen ja kunnostuksen tukitehtävät
- Valtakunnallinen työpolitiikan hankintojen kehittämistoimi (sis. HHJ-järjestelmän pääkäyttäjän tehtävän)
- Kunta- ja järjestö-Helmi-avustustehtävät
- Kotoutumisentuki.fi ylläpito- ja kehittäminen
- FEC-koulutusten hankinta

Varsinais-Suomen ELY:

- Maanteiden kunnossapidon ja rakentamisen hankinta Varsinais-Suomen, Satakunnan, Pirkanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ELY-keskusten toimialueilla.
- Maanteiden hoitourakoiden kilpailuttamista ja hankintapäätöstä koskevat tehtävät
- Rakennusperintölain mukaisten asioiden käsittelyn koordinointi ja kehittäminen ELY-keskuksissa
- Saariston yhteysalusliikenteen hankintaan, avustuksiin ja palvelutason määrittelyyn liittyvät tehtävät
- Maantielautta-liikenteen hankintaan ja palvelutason määrittelyyn liittyvät tehtävät
- Tieliikennelaissa tarkoitetut etuajo-oikeuteen yhteysaluksilla ja lautoilla liittyvät tehtävät
- Kalankasvatuksen ympäristönsuojelun asiantuntijatehtävät, Saaristomeren biosfäärialueen hallinnointi
- Kansallinen yritysasiakkuus –koordinaatio
- Kokemäenjoen vesistöalueen tulva- ja kuivuusriskien hallintatehtävät
- Lajisuojelua ja lintuja koskevat lupatehtävät
- Merenhoidon suunnittelun koordinointi
- Maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisen alueelliseen yhteensovittamiseen, suunnitteluun, ohjaukseen ja seurantaan liittyvät tehtävät ja muut erikseen määrättävät tehtävät sekä hyvien etnisten suhteiden edistämiseen liittyvät tehtävät Varsinais-Suomen ja Satakunnan ELY-keskusten alueilla
- Kokka kohti Suomea ESR-hanke
- Kasvihuonetuotannon tuki ja puutarhatuotteiden varastointituki (Uusimaa, Varsinais-Suomi, Satakunta, Kaakkois-Suomi, Pirkanmaa, Häme, Etelä-Savo)

- Biokaasulaitoksille kierrätyslannoitevalmisteiden tuotannon edistämiseen vuosina 2024–2026 myönnettävästä tuesta (81/2024) annetussa valtioneuvoston asetuksessa ELY-keskukselle säädetyt tehtävät

- Maatalousmaan kipsikäsittelytuen järjestämistehtävät

- Vesiensuojelun tehostamisohjelma: Maa- ja metsätalouden vesienhallinta

- Valtakunnalliset kalataloustehtävät:

- Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetussa laissa (1048/2016) tarkoitetut tehtävät

- Yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetussa laissa (1188/2014) tarkoitetut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle säädetyt tehtävät

- Kaupallisen kalastajan rekisteröintiä koskevat tehtävät

- Kalastuslain (379/2015) 77 §:ssä tarkoitetut kalojen maahantuontia koskevat tehtävät

- Kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinti

- Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 508/2014 76–80 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden rahoittamiseksi myönnettävien tukien myöntämiseen, seurantaan ja valvontaan liittyvät tehtävät

- Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston perustamisesta ja asetuksen (EU) 2017/1004 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1139 22–23 ja 32–34 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden rahoittamiseksi myönnettävien tukien myöntämiseen, seurantaan ja valvontaan liittyvät tehtävät

- Kaupallisen kalastuksen vakuutustukitehtävät

- Avustuksen myöntäminen ja maksaminen kaupalliselle kalastukselle ja kalankasvatukselle vahinkoja aiheuttavien halliurosten poistamisesta aiheutuviin kustannuksiin

- Sisävesiltä saatujen kaupallisen kalastuksen saaliiden ilmoittamisvelvollisuuteen liittyvät tehtävät

- Kalataloustehtävät Uudenmaan, Satakunnan, Kaakkois-Suomen, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ELY-keskusten toimialueilla:

- kalastuslaissa, Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetussa laissa, Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetussa laissa (997/2021), vesilaissa, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa ja

ympäristönsuojelulaissa säädetty kalatalouteen ja yleisen kalatalousedun valvontaan liittyvät tehtävät

Hämeen ELY:

- Rakennerahastotoiminnan hallinnointi Etelä-Suomen alueella
- OKM:n hallinnonalan valtakunnallisen ESR-kokonaisuuden Luovaa Osaamista hallinnointi
- Maatalouden ja maaseudun kehittämisen toimeenpanotehtävät, valtakunnallisten hankkeiden toimeenpano ja koordinointi
- Vantaanjoen vesistöalueen tulvariskien hallintatehtävät
- TEM:n hallinnonalan valtakunnallisen ESR-kokonaisuuden, Yhteistyöllä muutosturvaa hallinnointi
- Ympäristönsuojelun tietojärjestelmän valvonta ja kuormitus -osion koordinointi-, ylläpito- ja kehittämistehtävä
- Valtakunnallisen Maahanmuuttaneiden toimiva arki -ESR+-teemakokonaisuuden välittävän toimielimen tehtävät
- Kotoutumisen edistämiseen liittyvät valtakunnalliset valtionapuviranomaisen tehtävät

Pirkanmaan ELY:

- Ympäristöasioiden asiakaspalvelukeskus
- Liikenteen asiakaspalvelukeskus
- Valtaosa tienpidon luvista: viestintä- ja sähköjohtojen-, maakaasu- ja kaukolämpö- sekä vesihuoltoputkien sijoittaminen, palvelukohdeopasteet ja tienvarsimainokset, kioski- ja myyntisopimukset, tilapäiset luvat ja liikennejärjestelyt, tiealueeseen kohdistuvat luvat, yhdysteiden ja vähäliikenteisten seututeiden liittymäluvut sekä suoja- ja näkemäalueelle rakentaminen
- Tienpitoviranomaisen perinnetoimintaan liittyvät tehtävät
- Jätehuollon tuottajavastuuvalvonta
- Maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisen alueelliseen yhteensovittamiseen, suunnitteluun, ohjaukseen ja seurantaan liittyvät tehtävät ja muut erikseen määrättävät tehtävät sekä etnisten suhteiden alueellisen neuvottelukunnan asettaminen ja koordinointi Pirkanmaan ja Keski-Suomen ELY-keskusten alueilla
- Valtakunnallinen pilaantuneiden maa-alueiden tutkimus- ja kunnostusohjelman toteutus
- Öljysuojarahaston JASKA-hankkeen toimeenpano
- Pilaantuneisuuden selvittämistä tai puhdistamista koskevat avustukset

- Muut ympäristönhoitotöiden toteuttamiseen liittyvät tehtävät Pirkanmaan ja Hämeen ELY-keskusten toimialueilla
- Pientalojen öljy- ja maakaasulämmityksestä luopumista koskevat avustukset
- Käytöstä poistettujen ja hylättyjen kaivannaisjätealueiden selvitys- ja kunnostushankkeen toteuttaminen
- Erikoistumistehtävä ilmastolain (423/2022) 11 §:n mukaisen kansallisen keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman alueelliseen toimeenpanoon

Kaakkois-Suomen ELY:

- Maanteiden kunnossapidon ja rakentamisen hankinta Kaakkois-Suomen, Uudenmaan ja Hämeen ELY-keskusten toimialueilla
- Metsäteollisuuden ja siihen liittyvän kemianteollisuuden ympäristökysymyksiä koskevat asiantuntijatehtävät
- Kemikaalilain mukaisten valvontakysymysten asiantuntijatehtävät
- Tulvariskien hallinta Kymijoen ja Vuoksen vesistöalueilla
- Päijänteen ja sen alapuolisen Kymijoen säännöstelytehtävät
- Saimaan ja Vuoksen juoksutustehtävät
- Suomen ja Venäjän väliseen rajavesistöjä koskevaan sopimukseen liittyvät tehtävät
- Kansainvälisten jätteenkuljettajien rekisteröintiin liittyvät tehtävät
- Valtakunnallisen työpolitiikan hankintojen kehittämien

Etelä-Savon ELY:

- TE-asiakaspalvelukeskus: Henkilöstöasiakkaiden TE-puhelinpalvelut, Yritys-Suomi-puhelinpalvelu, Yritys-Suomi Talousapu-neuvontapalvelu
- Rakennerahastotoiminnan hallinnointi Itä-Suomen alueella
- EAKR:n ja ESR+:n osarahoittamien valtakunnallisten teemojen välittävän toimielimen tehtävät Etelä-Savon ELY-keskuksessa (TEM, OKM)
- Vesienhoidon suunnittelun koordinointi Vuoksen vesienhoitoalueella
- Saimaannorpan suojelu
- Rakennuttaminen, hankehallinta, hankinnat
- Keskitetyt avustukset (kaupunkivedet ja haitalliset aineet, erikseen määritellyt ohjelmat tai tarkoitukset, joilla edistetään vesihuollon tai vesiliiketoiminnan kehittämistä, kokeiluja, kumppanuuksia tai vientiä vesilaitosten kansainvälistyminen, vesilaitosten koronarahoitus)

- Vesihuoltotehtävät (ml. vesihuoltolain mukaiset ELY-tehtävät, NIS2-direktiivistä johtuvat vastuuviranomaisen tehtävät vesihuollon osalta)

- Kyberturvallisuusdirektiivin (NIS2) toimeenpano ja vastuuviranomaisen tehtävät jätehuollon osalta

Pohjois-Savon ELY:

- Kalataloustehtävät Pohjois-Savon, Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan, Keski-Suomen, Pirkanmaan ja Hämeen ELY-keskusten toimialueilla:

- kalastuslaissa, Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetussa laissa, Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetussa laissa, vesilaissa, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa ja ympäristönsuojelulaissa säädetyt kalatalouteen ja yleisen kalatalousedun valvontaan liittyvät tehtävät

- Maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisen alueelliseen yhteensovittamiseen, suunnitteluun, ohjaukseen ja seurantaan liittyvät tehtävät ja muut erikseen määrättävät tehtävät Pohjois-Savon, Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan ELY-keskusten alueilla

- Mehiläistalouden kansalliset, pesäkohtaiset tuet

- Vuoden 2024 loppuun saakka valtakunnallinen kehittämis- ja koordinaatiotehtävä valtakunnallisen kansainvälisen rekrytoinnin mallissa sekä yhteishankintakoulutuksen valtakunnallinen hankinta ammatillista kielitaitoa parantavassa työpaikkasuomi-/ruotsi-koulutuksissa.

Pohjois-Karjalan ELY:

- Pohjois-Karjalan biosfäärialueen hallinnointi osana UNESCO:n Ihminen ja biosfääri – ohjelmaa

- Metsitystukihakemuksiin liittyvä ELY-keskusten lausuntomenettelyn koordinointi ja ohjaus

- rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen koordinointi, valtakunnallinen erikoistumistehtävä

Keski-Suomen ELY:

- Rakennerahastotoiminnan hallinnointi Länsi-Suomen alueella

- ESR:n osarahoittamien valtakunnallisten teemojen välittävän toimielimen tehtävät Keski-Suomen ELY-keskuksessa (TEM)

- Ympäristökasvatuksen yhteensovittamis- ja asiantuntijatehtävät

- Maanteiden kunnossapidon ja rakentamisen kilpailuttamista, sopimuskauden aikaa ja takuu-aikaa koskevat ELY-keskukselle kuuluvat tehtävät Keski-Suomen, Pohjois-Savon, Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan ELY-keskusten toimialueilla

Etelä-Pohjanmaan ELY:

- Maa- ja metsätalouden vesienhallinnan asiantuntijatehtävät
- Peruskuivatuksen ja ojitustoimitusten asiantuntijatehtävät
- Valtion vesistö rakenteiden valtakunnallinen ylläpito
- Valtakunnallinen hydrologinen tiedontuotanto
- Vesienhoidon suunnittelun koordinointi Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueella
- Uusiutuvan energian yhteyspisteviranomaisen tehtävä
- Biomassojen ravinteiden kierrätystä edistävän tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan sekä investointien tukemisen toimeenpanotehtävät
- Vuoden 2025 alusta lukien ympäristövahinkorahastolaissa tarkoitettu maksunkantoviranomainen; ympäristövahinkomaksujen kantaminen sekä maksuvelvollisuuteen ja sen toteuttamiseen vaikuttavien tietojen tallettaminen ympäristönsuojelun tietojärjestelmään

Pohjanmaan ELY-keskus:

- Maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisen alueelliseen yhteensovittamiseen, suunnitteluun, ohjaukseen ja seurantaan liittyvät tehtävät ja muut erikseen määrättävät tehtävät Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskusten alueilla
- Kasvihuonetuotannon tuki ja puutarhatuotteiden varastointituki (Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaa, Keski-Suomi, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Kainuu, Lappi)

Pohjois-Pohjanmaan ELY:

- Rakennerahastotehtävät Pohjois-Suomessa
- EAKR:n ja ESR:n osarahoittamien valtakunnallisten teemojen välittävän toimielimen tehtävät
- Turvetuotannon ympäristönsuojelun koordinointi- ja asiantuntijatehtävät
- Rakennettujen vesistöjen kunnostuksen koordinointi
- Vesienhoidon suunnittelun koordinointi Oulujoen-Iijoen vesienhoitoalueella
- Tulvariskien hallinta Oulujoen vesistöalueella
- Metsitystukilausunnot kolmen pohjoisen ELY-keskuksen alueella
- Vesiensuojelun tehostamisohjelma; Maa- ja metsätalouden vesienhallinta
- Maa- ja metsätalouden vesienhallinnan asiantuntijapalvelutehtävät sekä maaperän, valuma-alueiden tai vesistöjen vesitalouden hallintaa edistävien ohjelmien keskitetyt avustukset

- Ilmastomuutokseen sopeutumisen ja maankäyttösektorin ilmastotehtävät: ilmastolain (423/2022) 10 §:ssä tarkoitetun kansallisen ilmastomuutokseen sopeutumis suunnitelman sekä 12 §:ssä tarkoitetun maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimeenpanoon liittyvät valtionavustuslaissa tarkoitetut valtionapuviranomaisen tehtävät sekä toimeenpanoon liittyvät alueelliset koordinointi-, seuranta- ja edistämistehtävät

- Maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisen alueelliseen yhteensovittamiseen, suunnitteluun, ohjaukseen ja seurantaan liittyvät tehtävät ja muut erikseen määrättävät tehtävät Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskusten alueilla

- Tulvasuojelu ja peltojen vesitalouden hallinta

- Alueellisen kuljetustuen myöntäminen ja maksaminen

Kainuun ELY:

- Patoturvallisuuden viranomais- ja kaivospatojen asiantuntijatehtävät

- Kaivannaistoiminnan ympäristöturvallisuuden asiantuntija- ja kehittämistehtävät

- Valtionapuviranomaisen tehtävät myönnettäessä avustusta hankkeeseen, jonka tarkoituksena on edistää haitallisista vieraslajeista aiheutuvien riskien hallintaa, Valtakunnallinen vieraslajikoordinaattorin tehtävä

Lapin ELY:

- Pohjois-Suomen kalatalous:

- kalastuslaissa, Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetussa laissa, Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetussa laissa, vesilaissa, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa ja ympäristönsuojelulaissa säädetyt kalatalouteen ja yleisen kalatalousedun valvontaan liittyvät tehtävät

- Rajajokien (Tenojoki, Näätämonjoki, Tornionjoki) kalataloustehtävät

- Maanteiden kunnossapidon ja rakentamisen hankinta Lapin, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskusten toimialueilla

- Arktisten alueiden ympäristöyhteistyön asiantuntijatehtävät sekä Etelämantereen ympäristösuojelun lupa- ja valvontatehtävät

- Tien kunnossapitoon liittyvät vahingonkorvausasiat sekä maantialeuille jätettyjen ajoneuvojen siirtoasiat

- Porotalouden rakennetuet ja muut kansalliset tuet

-Kolttalain mukaiset tuet

-Inarijärven säännöstelysopimuksen toimeenpanotehtävät yhteistyössä Norjan ja Venäjän viranomaisten kanssa

- Tenojoen kalastussäännön toimeenpanotehtävät yhteistyössä Norjan viranomaisten kanssa
- Vesienhoidon suunnittelun koordinointi Kemijoen vesienhoitoalueella, Tornionjoen kansainvälisellä vesienhoitoalueella ja Tenon-Näätämojoen-Paatsjoen kansainvälisellä vesienhoitoalueella
- Rajajokisopimuksen toimeenpano yhteistyössä Ruotsin viranomaisten kanssa
- Rajavesistösopimuksen toimeenpano yhteistyössä Norjan viranomaisten kanssa
- Yhteistyö Ruotsin ja Norjan kanssa tulvariskien hallinnassa
- Metsämarjojen ja -sienten varastointituet
- Kaivoserikoistumisen koordinaatio

Organisaatio

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 4 §:n 1 momentin mukaan ELY-keskusten lukumäärästä, toimialueista, nimistä ja toimipaikoista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen toimipaikasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:ssä on säädetty ELY-keskusten lukumäärästä, toimialueista, nimistä ja toimipaikoista. ELY-keskuksia ovat Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Satakunnan, Hämeen, Pirkanmaan, Kaakkois-Suomen, Etelä-Savon, Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan, Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin ELY-keskukset. Vastuualueiden sijoittumisesta ELY-keskuksiin säädetään asetuksen 3 §:ssä.

Uudenmaan ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Uudenmaan maakunta. Viraston toimipaikka on Helsingissä. Uudenmaan ELY-keskuksessa on elinkeinot, työvoima ja osaaminen – vastuualue (E-vastuualue) sekä ympäristö ja luonnonvarat – vastuualue (Y-vastuualue), joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella, ja liikenne ja infrastruktuuri – vastuualue (L-vastuualue), jonka tehtäviä hoidetaan viraston toimialueen lisäksi Hämeen ELY-keskuksen toimialueella.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluvat Varsinais-Suomen ja Ahvenanmaan maakunnat (itsehallintoon kuulumattomien asioiden osalta). Viraston päätoimipaikka on Turussa ja sivutoimipaikka Porissa. ELY-keskuksessa on E-vastuualue, jonka tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella ja Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuulumattomien tehtävien osalta Ahvenanmaalla sekä ja L- ja Y-vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueen lisäksi Satakunnan ELY-keskuksen toimialueella.

Satakunnan ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Satakunnan maakunta. Viraston toimipaikka on Porissa. ELY-keskuksessa on E-vastuualue, jonka tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella.

Hämeen ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluvat Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen maakunnat. Viraston päätoimipaikka on Lahdessa ja sivutoimipaikka Hämeenlinnassa. ELY-keskuksessa on E- ja Y-vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella.

Pirkanmaan ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Pirkanmaan maakunta. Viraston toimipaikka on Tampereella. ELY-keskuksessa on E-, Y- ja L-vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluvat Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakunnat. Viraston päätoimipaikka on Kouvolassa ja sivutoimipaikka Lappeenrannassa. ELY-keskuksessa on E-, Y- ja L-vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella.

Etelä-Savon ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Etelä-Savon maakunta. Viraston toimipaikka on Mikkelissä. ELY-keskuksessa on E- ja Y-vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Pohjois-Savon maakunta. Viraston toimipaikka on Kuopiossa. ELY-keskuksessa on E- ja Y-vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella, sekä L-vastuualue, jonka tehtäviä hoidetaan viraston toimialueen lisäksi Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon ELY-keskusten toimialueilla.

Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Pohjois-Karjalan maakunta. Viraston toimipaikka on Joensuussa. ELY-keskuksessa on E ja Y-vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella.

Keski-Suomen ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Keski-Suomen maakunta. Viraston toimipaikka on Jyväskylässä. ELY-keskuksessa on E-, L- ja Y-vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Etelä-Pohjanmaan maakunta. Viraston päätoimipaikka on Seinäjoella ja sivutoimipaikat Vaasassa ja Kokkolassa. ELY-keskuksessa on E-vastuualue, jonka tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella, sekä L- ja Y-vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueen lisäksi Pohjanmaan ELY-keskuksen toimialueella.

Pohjanmaan ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluvat Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnat. Viraston päätoimipaikka on Vaasassa ja sivutoimipaikka Kokkolassa. ELY-keskuksessa on E-vastuualue, jonka tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Pohjois-Pohjanmaan maakunta. Viraston päätoimipaikka on Oulussa ja sivutoimipaikka Ylivieskassa. ELY-keskuksessa on E- ja Y-vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella, ja L-vastuualue, jonka tehtäviä hoidetaan viraston toimialueen lisäksi Kainuun ELY-keskuksen toimialueella.

Kainuun ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Kainuun maakunta. Viraston toimipaikka on Kajaanissa. ELY-keskuksessa on E- ja Y-vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella.

Lapin ELY-keskuksen toimialueeseen kuuluu Lapin maakunta. Viraston päätoimipaikka on Rovaniemellä ja sivutoimipaikka Kemissä. ELY-keskuksessa on E-, L- ja Y-vastuualueet, joiden tehtäviä hoidetaan viraston toimialueella.

Muita valtakunnallisesti koottuja substanssitehtäviä

ELY-keskuksissa hoidetaan tehtäviä, jotka on keskitetty valtakunnallisesti yhteen ELY-keskukseen. Suuri osa näistä tehtävistä on volyymiltaan vähäisiä etenkin niillä alueilla, joilta se on siirretty koottua tehtävää hoitavan toisen ELY-keskuksen tehtäväksi.

ELY-keskusten toiminnan käynnistymisen jälkeen yhteen ELY-keskukseen on koottu tehtäviä seuraavasti.

Työ- ja elinkeinotehtävissä:

- Elinkeinojen kehittämiseen liittyviä tehtäviä Pirkanmaan ELY-keskuksessa (1.1.2017 alkaen siirretty TEKES:iin, lukuun ottamatta Team Finland-koordinaatiotehtäviä)
- Innovaatio- ja keksintötoimintaa ja liiketoiminnan kansainvälistymistä koskevat kehittämis- ja koordinaatiotehtävät
- Energiatuen myöntämisen tehtävät
- Työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus Etelä-Savon ELY-keskuksessa
- Palkkaturvain toimeenpanon tehtävät ja merimiesten palkkaturvain tehtävät Uudenmaan ELY-keskuksessa

Liikennetehtävissä:

- Tienpidon vahingonkorvaukset ja romuautojen siirrot Lapin ELY-keskuksessa
- Maantieläki: Tien kunnossapitoon liittyvät vahingonkorvausasiat
- Ajoneuvojen siirtäminen maanteillä: Omistajatietojen selvittäminen sekä siirto- ja korvauspäätökset
- Tienvarsiteknoologiaan liittyvät valmistelu-, suunnittelu- ja valvontatehtävät ja näihin liittyvät puite- ja huoltosopimuksia koskevat tehtävät Kaakkois-Suomen ELY-keskuksessa

Ympäristötehtävissä:

- Maatalouden ympäristönsuojelun koordinointi- ja asiantuntijatehtävät (Varsinais-Suomen ELY-keskus)

Luonnonvaratehtävissä:

- Peltojen vesitalouden hallintaan, peruskuivatukseen ja ojitukseen liittyvät asiantuntijatehtäviä hoidetaan Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa.
- Rakennettujen vesien hoidon asiantuntijatehtäviä hoidetaan Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa.

Johtaminen

ELY-keskuksen johtamisesta säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 9 §:ssä. Sen mukaan ELY-keskusta johtaa keskuksen johtaja, jona toimii keskuksen yhden vastuualueen päällikkö oman toimensa ohella. Keskuksen johtaja vastaa keskuksen toiminnan tuloksellisuudesta ja keskuksen yhteisten tulostavoitteiden saavuttamisesta. Valtioneuvosto määrää keskuksen johtajan määrääjäksi työ- ja elinkeinoministeriön esityksestä.

ELY-keskuksen vastuualuetta johtaa vastuualueen päällikkö. Vastuualueen päällikkö vastaa vastuualueen toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta.

ELY-keskuksella on johtoryhmä, joka huolehtii keskuksen toimintojen yhteensovittamisesta. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii keskuksen johtaja. Suomen metsäkeskuksen määräämä toimihenkilö osallistuu asiantuntijajäsenenä johtoryhmän työhön silloin, kun johtoryhmässä käsitellään asioita, jotka koskevat metsätaloutta. Johtoryhmän muusta kokoonpanosta määrätään keskuksen työjärjestyksessä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 9 §:n mukaan ELY-keskuksen johtaja ratkaisee keskuksen toimivaltaan kuuluvat asiat, jollei niitä ole säädetty tai työjärjestyksessä määrätty keskuksen muun virkamiehen ratkaistaviksi. ELY-keskuksen johtaja voi ottaa ratkaistavakseen asian, joka koskee keskuksen yhteisiä toimintoja sekä asian, joka koskee keskuksen yhteistä rakennerahasto-ohjelmatyötä. Keskuksen johtaja ei voi kuitenkaan ottaa ratkaistavakseen asiaa, joka kuuluu keskuksen vastuualueen tehtäviin ja toimivaltaan.

Ohjaus

ELY-keskusten ohjaus jakaantuu yleishallinnolliseen ohjaukseen, strategiseen suunnitteluun ja -tulosohjaukseen sekä toimialaohjaukseen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 6 §:n mukaan ELY-keskusten sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen yleishallinnollinen ohjaus kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle. Yleishallinnollisella ohjauksella tarkoitetaan sitä, että ELY-keskukset kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön toimialalle siinä merkityksessä, kuin ministeriöiden välisestä toimialajaosta säädetään valtioneuvostosta annetussa laissa (175/2003) ja sen perusteella annetussa valtioneuvoston ohjesäännössä. Tämä koskee esimerkiksi viraston hallintoa ja sen järjestämistä koskevaa normiohjausta. Yleishallinnollinen ohjaus pitää sisällään myös sen, että työ- ja elinkeinoministeriö vastaa ELY-keskusten strategisen suunnittelun ja tulosohjauksen koordinoinnista sekä virastojen yhteisiä toimintoja koskevasta toimialaohjauksesta. KEHA-keskus kuuluu ELY-keskusten virastoverkoston ja on itsenäinen työnantajavirasto (oman henkilöstönsä työnantajavirasto). ELY-keskukset ja KEHA-keskus muodostavat kuitenkin yhden kirjanpitoyksikön. Valtion talousarvioissa niiden toimintamenot ovat samalla momentilla 32.01.02, jolta työ- ja elinkeinoministeriö jakaa toimintamenot kullekin ELY-keskukselle ja kehittämis- ja hallintokeskukselle. KEHA-keskukselle on lisäksi jaettu myös momentin 32.01.03. (työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot) määrärahoja.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 7 §:ssä säädetään virastojen strategisesta suunnittelusta ja tulosohjauksesta. Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten yhteisen strategia-asiakirjan (strateginen suunnittelu) lisäksi jokaiselle ELY-keskukselle laaditaan tulossopimus (strateginen tulosohjaus). Strategia-asiakirja ja tulossopimukset laaditaan hallituksen toimikaudeksi, ja sopimusten sisältö täydennetään ja tarkistetaan tarvittaessa vuosittain ottaen huomioon valtiontalouden kehukset ja valtion talousarvio. Valtiovarainministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö laativat strategia-asiakirjan yhdessä muiden ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen ohjaukseen osallistuvien ministeriöiden ja

keskusvirastojen kanssa ja tarvittavin osin maakunnan liittojen kanssa. Jos strategia-asiakirjan sisällöstä ei saavuteta yksimielisyyttä ministeriöiden kesken, ratkaisee asian valtioneuvosto.

ELY-keskusten toiminnan strategisen suunnittelun ja tulosohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista sekä suunnittelun ja ohjauksen yhteensovittamista varten perustettavista ryhmistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

ELY-keskusten toimialaohjauksesta säädetään lain 8 §:ssä. ELY-keskusten toimintaa ohjaavat omilla toimialoillaan sisäministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja ympäristöministeriö tai keskushallinnon virasto, jonka tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrätty (toimialaohjaus). Työ- ja elinkeinoministeriö huolehtii ELY-keskuksen yhteisiä toimintoja ja muita elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta toimialaohjauksesta. ELY-keskusten toimialaohjauksen menettelytavoista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Toiminnan rahoitus ja maksullinen toiminta

ELY-keskusten toiminnan rahoitus muodostuu talousarviossa myönnettyistä määrärahoista, edelliseltä vuodelta siirtyneistä määrärahoista sekä maksullisen, yhteistoiminnan ja yhteisrahoitteisen toiminnan tuotoista.

Toimintaa rahoitetaan n. 150 talousarviotililtä (6 eri pääluokan momenteilta). Määrärahoista on käytössä arviomäärärahoja sekä 2- ja 3-vuotisia siirtomäärärahoja. Joidenkin määrärahojen osalta käytössä on myös valtuutus. Talousarvion toteumalaskelmalla määrärahojen ja valtuutuksien osalta raportoidaan vähintään kerran vuodessa määrärahojen ja valtuutuksien käytöstä. ELY-keskusten vuoden 2023 talousarviomäärärahat olivat kirjanpitoyksikön kirjanpidossa yhteensä 1740 milj. euroa. Kaikki määrärahat eivät näy kehittämis- ja hallintokeskuksen kirjanpitoyksikön kirjanpidossa, vaikka varsinainen toiminta on ELY-keskuksissa. L-vastuualueen osalta määrärahojen käyttötietoja näkyy myös Liikenneviraston kirjanpidossa ja Ruokaviraston ohjaamien tehtävien osalta Ruokaviraston kirjanpidossa, joihin tapahtumat siirretään. Palkkoja maksetaan n. 15 eri momentilta.

ELY-keskusten toimintamenot budjetoidaan työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan momentille 32.01.02 ELY-keskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v). Momentilta maksetaan myös KEHA-keskuksen oman toiminnan menoja. Momentin nettomääräraha vuoden 2025 talousarviossa on 237 401 000 euroa.

Maksullisen toiminnan tuotot olivat vuonna 2023 noin 9,8 milj. euroa. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat 8,0 milj. euroa. Maksullisen toiminnan tulot kertyvät pääosin seuraavista L-vastuualueen suoritteista; tiestön käyttö- ja työluvut ja Lapin ELY-keskukseen valtakunnallisesti keskitetyt siirtoajoneuvokäsittelyn maksut. Lisäksi tuottoja kertyy Y-vastuualueella ympäristönsuojelun valvontamaksuista, ympäristö- ja luonnonsuojelulain mukaisista päätöksistä, vastuualueen hallinnoimiin rekistereihin kirjattavista ilmoituksista, erilaisista poikkeamis-, kiello- ja rajoituspäätöksistä ja ympäristövaikutusten arviointi (YVA) -lausunnoista. E-vastuualueen julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot koostuivat pääosin kalastuslain ja -asetuksen mukaisista päätöksistä ja luvista sekä maataloustuen oikaisuvaatuspäätöksistä. Yhteisrahoitteisen toiminnan tulot sisältävät pääosin ELY-keskuksen itse toteuttamien hankkeiden sekä L- ja Y-vastuualueiden yhteisrahoitteisten hankkeiden tuotot.

Taulukko 4. Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot v. 2023 (9,8 milj. euroa) jakautuivat vastuualueittain seuraavasti:

Tuotot vastuualueittain	euro	%
E-vastuualue, yhteiset ja TE-toimisto	565 816	6
L-vastuualue	4 518 491	46
Y-vastuualue	4 717 819	48
Yhteensä	9 802 126	100

Vuoden 2023 tilinpäätöksen mukaan maksullisesta toiminnasta suurin osa, 9,8 milj. euroa (99,9 %), muodostui valtion maksuperustelain mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista. Tuotoista noin 9 700 euroa oli maksuperustelain mukaisia liiketaloudellisesti hinnoiteltuja suoritteita. Erityislakien perusteella määrättävistä maksuista tai hinnoiteltavista suoritteista saadut tuotot olivat vielä vähäisempiä.

Työ- ja elinkeinoministeriö osoittaa toimintamenomäärärahat vuosittain kullekin ELY-keskukselle yhtenä kokonaisuutena. Toimintamenomäärärahajako ELY-keskuksille toteutetaan ohjauksen keskeisenä yhteisesti sovittujen jakokriteerien pohjalta. ELY-keskukset laativat vuosittain toimintamenomäärärahajakosuunnitelman sekä henkilöstösuunnitelman vastuualueittain. Menettely tuo joustavuutta resurssien kohdentamiseen ja joustavampaa käyttöä yli vastuualueiden ja hallinnonalojen. Toimintamenojen käyttösuunnitelma ja henkilöstösuunnitelma perustuvat ELY-keskuksen strategiaan ja toiminnallisiin tulostavoitteisiin. Vastuualuekohtaiset suunnitelmat liitetään strategiaan tulossopimuksiin ja niiden vuosittaisiin tarkistuksiin ELY-keskuksista annetun asetuksen 18 §:n mukaisesti.

2.1.2.3 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus

KEHA-keskus hoitaa ELY-keskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen yhteisiä henkilöstö- ja taloushallinnon tehtäviä ja muita vastaavia palvelu- ja yleishallintotehtäviä sekä antaa yleishallinnollisia ohjeita ja ohjaa niiden soveltamista ELY-keskuksissa ja työ- ja elinkeinotoimistoissa.

KEHA-keskuksen toimipaikasta säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 26 §:ssä. Sen mukaan KEHA-keskuksen toimipaikka on Mikkelissä, ja KEHA-keskuksen henkilöstön virkapaikkoja ovat kaikki ELY-keskukset ja TE-toimistot. Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskuksen virkapaikkoja voi olla muissa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan virastojen toimipaikoissa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään tarkemmin KEHA-keskuksen tehtävistä. Asetuksen mukaan KEHA-keskus hoitaa muun muassa ELY-keskusten ja työ- ja elinkeinotoimistojen kirjanpitoyksikkö- ja talousjärjestelmätehtävät, henkilöstöhallinnon tehtävät, tietohallinnon ohjaustehtävät, palvelut ja palveluhankinnat sekä yhteiset viestintäpalvelut ja viestintäpalveluhankinnat. Lisäksi KEHA-keskus hoitaa ELY-keskusten ja työ- ja elinkeinotoimistojen yhteiset valmiustehtävät, yleishallinnon tehtävät, yhteiset sisäiset koulutus- ja kehittämistehtävät ja niiden hankinnat sekä tietyt tukien ja avustusten maksamista, käytön valvontaa ja takaisinperintää koskevat tehtävät. Lisäksi KEHA-keskus toimii siviilipalveluslain (1446/2007) 7 §:n 3 momentin mukaisesti siviilipalveluskeskuksena. Siviilipalveluskeskus on kehittämis- ja hallintokeskuksen erillisyyksikkö.

KEHA-keskukselle kuuluu myös ELY-keskusten ja työ- ja elinkeinotoimistojen hallintoasioiden esittelytehtäviä. KEHA-keskus muun muassa esittelee kullekin ELY-keskukselle ja työ- ja elinkeinotoimistolle ratkaistavaksi toimintamenojen käyttösuunnitelman sekä tietyt kanteluasioita koskevat vastaukset sille tai niille ELY-keskuksille tai työ- ja elinkeinotoimistoille, joita kantelu koskee. Lisäksi KEHA-keskus esittelee virkanimitykset ja työsuhteeseen ottamista koskevat päätökset sekä muut kuin virkavapautta koskevat palvelussuhteeseen liittyvät päätökset sille ELY-keskukselle tai työ- ja elinkeinotoimistolle, jota päätös koskee.

Lisäksi KEHA-keskus antaa ELY-keskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen henkilöstöjen tasapuolisen kohtelun, asiakkaiden tasapuolisen kohtelun ja tehtävien valtakunnallisesti yhdenmukaisen hoitamisen kannalta tarpeelliset ohjeet tehtäväkseen säädetyissä kehittämis- ja hallintoasioissa sekä avustusten maksamista, käytön valvontaa ja takaisinperintää koskevissa tehtävissä.

KEHA-keskus tukee ELY-keskusten ELO-työtä (Elinikäisen ohjauksen verkosto- ja kehittämisyhdistyö), ja KEHA-keskuksessa toimii lisäksi monialaisten palveluiden tukirakenne. Monialainen työ käsittää tässä yhteydessä nuorille suunnatut Ohjaamot, työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP), maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalvelut sekä työvoimalle tarkoitettua matalan kynnyksen työllistymistä tukevat palvelupisteet.

Kehittämis- ja hallintokeskuksen maksatustehtävät

KEHA-keskus hoitaa lisäksi julkisen vallan käytön piiriin kuuluvia maksatustehtäviä. KEHA-keskus hoitaa ELY-keskuksen suoraan valtionavustuslain nojalla myöntämän valtionavustuksen maksamista ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät. KEHA-keskus hoitaa ELY-keskuksen lisäksi myös valtionavustuslain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä. Lisäksi KEHA-keskus voi hoitaa ELY-keskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen erityislainsäädännön nojalla myöntämien avustusten maksamista, niiden käytön valvontaa ja takaisinperintää sekä valtion korvauksia koskevia tehtäviä siten kuin niistä erikseen säädetään.

KEHA-keskus maksaa työ- ja elinkeinotoimiston myöntämät julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaiset tuet ja korvaukset sekä seuraa valtion virastoille tai laitoksille osoitettujen määrärahojen käyttöä. Näihin tukiin ja avustuksiin kuuluvat palkkatuet, starttirahat, lisätuet ja yritysten kehittämispalvelua koskevat avustukset. KEHA-keskus hoitaa myös näiden avustusten takaisinperintää koskevat tehtävät. Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskuksella on muissa laeissa säädettyjä valtionavustusten maksatustehtäviä.

KEHA-keskus maksaa erityislainsäädännön nojalla eräitä valtion korvauksia. KEHA-keskus maksaa valtion talousarvion rajoissa korvauksia kunnille kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisista toimenpiteistä ja kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain mukaisen toiminnan järjestämisestä ja varustamoille merimiesten matkakustannuksista, jotka maksetaan valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain (1068/2013) nojalla. Muita valtion korvausten maksamista koskevia tehtäviä KEHA-keskuksella ovat maantielain (503/2005) mukaisten maantietoitimituksessa tienpitoviranomaisen maksettavaksi määrättyjen korvausten ja tilusjärjestelykorvausten maksaminen sekä ratalain (110/2007) mukaisten ratatöimituksessa ja yksityistietoitimituksessa radanpitäjän maksettavaksi.

KEHA-keskus ei kuitenkaan hoida esimerkiksi maa- ja metsätalousministeriön toimialan maaseudun kehittämisen ja maa- ja elintarviketalouden tukien maksatuksia, vaan ne hoidetaan Ruokavirastossa.

Kehittämisen- ja hallintokeskuksen tietohallintotehtävät

KEHA-keskus hoitaa myös ELY-keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen ja aluehallintovirastojen. Tietohallintopalveluina KEHA-keskus kehittää, tuottaa ja hankkii sähköisiä palveluja ja tietojärjestelmiä sekä hoitaa muita vastaavia sille säädettyjä ja määrättyjä tehtäviä. Nämä tietohallintopalvelut ovat toimialasidonnaisia tietohallintopalveluja erotuksena toimialariippumattomista perustietotekniikan palveluista, joita Valtori-palvelukeskus hoitaa valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain (1226/2013) nojalla. Lisäksi KEHA-keskukselle on säädetty tehtäviä myös muualla lainsäädännössä, kuten rekisterinpitäjyyteen liittyvät tehtävät julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa.

KEHA-keskus ei kuitenkaan hoida monia ELY-keskusten toimialakohtaisia tietohallintotehtäviä lainkaan. Esimerkiksi maa- ja metsätalousministeriön toimialan tehtävien toimialakohtaiset tietohallintopalvelut hoidetaan Ruokavirastossa, Luonnonvarakeskuksessa ja Suomen ympäristökeskuksessa.

TE-palvelu ja KOTO 2024 –uudistusten vaikutukset KEHA-keskuksen tehtäviin

Julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirtyi työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille vuoden 2025 alusta alkaen. Hallituksen esitys julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisestä (HE 207/2022) sisältää muutoksia myös KEHA-keskuksen tehtäviin.

Esityksen mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetusta laista kumotaan työ- ja elinkeinotoimistoja koskevat säännökset, mutta KEHA-keskus hoitaa jatkossakin ELY-keskusten yhteisiä henkilöstö- ja taloushallinnon tehtäviä ja muita vastaavia palvelu-, yleishallinto- ja tietohallintotehtäviä sekä nykyistä vastaavasti valtionavustusten maksamista ja takaisinperintää koskevia tehtäviä. KEHA-keskus vastaa jatkossakin työvoimapalveluiden valtakunnallisista tietojärjestelmäpalveluista, mutta jatkossa KEHA-keskus tarjoaa palvelut työ- ja elinkeinotoimistojen sijaan kuntien ja työllisyysalueiden työvoimaviranomaisille. KEHA-keskus vastaa myös työvoimapalvelujen valtakunnallisia sähköisiä palveluja koskevasta neuvonnasta.

KEHA-keskuksen hoidettavaksi tulee lisäksi myös kokonaan uusia työvoimapalveluihin liittyviä tehtäviä. KEHA-keskuksen tehtävänä on jatkossa seurata ja arvioida työvoimapalvelujen tuloksellisuutta ja toimivuutta sekä tuottaa niitä koskevaa tietoa. KEHA-keskus tuottaa tietoa työ- ja elinkeinoministeriölle alueellisten työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelujen sekä ministeriön oman analyysitoiminnon ja politiikkavalmistelun tueksi. Myös työvoimaviranomaiset voivat hyödyntää KEHA-keskuksen tuottamaa tietoa työvoimapalvelujen järjestämisessä.

KEHA-keskuksen tehtäviin kuuluu jatkossa myös kansainvälisen rekrytoinnin edistäminen. KEHA-keskus tarjoaa valtakunnallisesti palveluja, joilla edistetään työperäistä maahanmuuttoa ja työvoiman kansainvälistä liikkuvuutta. KEHA-keskuksen kansainvälisen rekrytoinnin tehtävät ovat osa niin sanottua Work in Finland -toimintoa, jota KEHA-keskus hoitaa yhdessä Business Finland Oy:n kanssa.

Uutena tehtävänä KEHA-keskukselle siirtyivät myös palkkaturva-asiat, joita se hoitaa keskitetysti koko Suomen alueella. Palkkaturvatehtävät on nykyisin keskitetty Uudenmaan

ELY-keskukseen. Lisäksi KEHA-keskukselle siirrettiin nykyisin Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimistoon keskitetyt harkintaa vaativat työttömyysturvatehtävät.

KEHA-keskuksen tehtäväksi tulee antaa tietoa ja neuvontaa työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiittisista edellytyksistä työnhakijoille ja viranomaisille. KEHA-keskuksen työttömyysturvaneuvontatehtävät vastaisivat pääasiassa nykyisen työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksen ja Uudenmaan ELY-keskuksen Oikeudellisen tuen työttömyysturvaan liittyviä neuvontatehtäviä. Lisäksi KEHA-keskus tulee tarjoamaan työvoimaviranomaisille, sekä kotoutumisen edistämislain osalta kunnille ja muille toimijoille, oikeudellista neuvontaa sekä tukimateriaalia ja kouluttaa merkittävistä lainsäädännön muutoksista työvoimapalvelujen järjestämislakiin, työttömyysturvalakiin ja lakiin kotoutumisen edistämiseen sekä työllistymisen monialaisesta edistämisestä annettuun lakiin liittyen.

Vuoden 2025 alusta voimaan tulevan kotoutumislain kokonaisuudistuksen myötä KEHA-keskuksen vastuulle on tulossa maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseen ja asettautumiseen liittyviä tehtäviä. KEHA-keskuksen tehtävänä on seurata ja arvioida kotoutumisen edistämisen tuloksellisuutta ja toimivuutta sekä tuottaa sitä koskevaa tietoa. Lisäksi KEHA-keskuksella on kotoutumisen edistämisen valtakunnallinen osaamisen ja palveluiden kehittämisen ja palveluiden yhteensovittamisen tuki, kotoutumislain toimeenpanoon liittyvä oikeudellinen neuvonta sekä muu kuntien ja muiden kotoutumisen edistämisen toimijoiden tukeminen kotoutumisen ja asettautumisen edistämisessä valtakunnallisella tasolla. Jatkossa KEHA-keskuksen tehtävänä on myös vastata kotoutumislain mukaisen perustietoaineiston yhteensovittamisesta, kääntämisestä ja jakelusta. Lisäksi KEHA-keskus vastaa valtakunnallisen tietovarannon ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden kehittämisestä ja ylläpidosta. KEHA-keskus vastaa myös kotoutumislaissa säädetyistä korvaushakemusten käsittelyyn ja maksamiseen liittyvistä tehtävistä ja voi toimia valtionavustuslain 12, 19, 21 ja 22 §:ssä tarkoitetussa tehtävässä valtionapuviranomaisena kotoutumisen edistämiseen liittyvien tehtävien osalta. KEHA-keskus hoitaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lisäksi myös valtionavustuslain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä.

2.1.3 Ahvenanmaan valtionvirasto

Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991, jatkossa *itsehallintolaki*) säädetään Ahvenanmaan maakunnan ja valtakunnan välisestä lainsäädäntövallan jaosta. Hallintovallan jako noudattaa maakunnan ja valtakunnan lainsäädäntövallan jakoa. Tämä muodostaa perustan viranomaisten vastuulle ja yhteistyölle valtion palvelujen järjestämisessä koko maassa yhdenvertaisesti.

Maaherrasta ja Ahvenanmaan valtuuskunnasta säädetään itsehallintolaissa. Ahvenanmaan valtionvirastosta säädetään aluehallintovirastoista annetussa laissa (896/2009) sekä aluehallintovirastoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (906/2009). Aluehallintovirastoista annetun lain mukaan Ahvenanmaan maakunnassa on valtionhallinnon viranomaisena Ahvenanmaan valtionvirasto, jota johtaa maaherra.

Aluehallintovirastoista annetun lain 16 §:n mukaan maaherra toimii Ahvenanmaan valtionviraston päällikkönä. Maaherran virka kuuluu valtion ylimpiin virkoihin, jotka mainitaan valtion virkamieslain 26 §:ssä ja valtion virkamiesasetuksen 28 §:ssä. Nimittämismenettelystä ja näiden virkojen kelpoisuusvaatimuksista säädetään tarkemmin valtion virkamieslain 8 §:n 2 momentissa. Maaherran tulee olla Suomen kansalainen.

Maaherra edustaa hallitusta Ahvenanmaan maakunnassa. Tästä säädetään itsehallintolain 4 §:ssä. Itsehallintolain 8 luvussa säädetään muun muassa maaherran nimittämisestä,

virkaatoimittavasta maaherrasta ja maaherran vapauttamisesta virasta. Itsehallintolain 52 §:n mukaan maaherraksi nimitetään henkilö, jolla on tarvittavat edellytykset toimia virastossa siten, että maakunnan hallintoa ja valtion turvallisuutta hoidetaan hyvin. Maaherran nimittää tasavallan presidentti sovittuaan asiasta maakuntapäivien puhemiehen kanssa. Jos yksimielisyyteen ei päästä, presidentti nimittää maaherran maakuntapäivien ehdottamista viidestä henkilöstä.

Ahvenanmaan valtionviraston toimialueeseen kuuluu Ahvenanmaan maakunta ja viraston päätoimipaikka on Maarianhamina. Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa toimialueellaan aluehallintovirastoista annetun lain 16 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunnassa lain 4 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä, jotka Ahvenanmaan itsehallintolain mukaan kuuluvat valtakunnan toimivaltaan, tehtävät, jotka on sille säädetty valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvassa lainsäädännössä, maakuntalaeissa sille säädetty tehtävät, sekä tasavallan presidentin Ahvenanmaan itsehallintolakiin perustuvissa nk. sopimusasetuksissa sille säädetty tehtävät.

Aluehallintovirastoista annetun lain 16 §:n mukaan määräytyvät tehtävät

Aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n mukaan aluehallintovirastot hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavilla toimialoilla: 1) sosiaali- ja terveydenhuolto; 2) ympäristöterveydenhuolto; 3) koulutus-, lasten päivähoito-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimi; 4) oikeusturvan edistäminen ja toteuttaminen; 5) ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädännön alaan kuuluvat lupa- ja muut hakemusasiat; 6) pelastustoimi; 7) työsuojelun valvonta ja kehittäminen, työssä käytettävien tuotteiden tuotevalvonta sekä työsuojelulainsäädännön noudattamisen valvonta työsuojeluviranomaisena; 8) kuluttaja- ja kilpailuhallinto.

Aluehallintoviraston tehtävänä on lain 4 §:n mukaan lisäksi: peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointi, varautumisen yhteensovittaminen alueella ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestäminen, valmiussuunnittelun yhteensovittaminen, alueellisten maanpuolustuskurssien järjestäminen, kuntien valmiussuunnittelun tukeminen, valmiusharjoitusten järjestäminen sekä alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun edistäminen ja viranomaisten johtaessa turvallisuuteen liittyviä tilanteita alueella tukea toimivaltaisista viranomaisista ja tarvittaessa sovittaa yhteen toimintaa niiden kesken.

Aluehallintovirastoista annetun lain 16 §:n mukaan aluehallintovirastoille säädetty valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat tehtävät kuuluvat Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle. Näistä aluehallintovirastojen tehtävistä säädetään oikeusministeriön toimialalla asunto-osakeyhtiölaissa (1599/2009), ryhmärakennuttamislaisissa (190/2015) osakeyhtiölaissa (624/2006), vaalilaissa (714/1998), asuntokauppalaissa (843/1994), yhdistyslaissa (503/1989), kuluttajansuojalaissa (38/1978), rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931, maksutalletuslaki) kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa (566/2020) turvallisuustutkintalaissa (525/2011), laissa avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä (389/1988), laissa asumisoikeusyhdistyksistä (1072/1994), eurooppayhtiölaissa (742/2004), eurooppaosuuskuntalaissa (906/2006), ja osuuskuntalaissa (421/2013), valtiovarainministeriön toimialalla laissa panttilainauslaitoksista (1353/1992), opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla hautausoimilaissa (457/2003) ja tekijänoikeuslaissa (404/1961) maa- ja metsätalousministeriön toimialalla eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (387/2014, lääkitsemislaki) ja yhteisalueella (758/1989), työ- ja elinkeinoministeriön toimialalla kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetussa laissa (661/2012), mittauslaitelaissa (707/2011) ja kilpailulaissa (948/2011) sekä sosiaali- ja terveysministeriön toimialalla lääkelaisissa (395/1987), alkoholilaissa (1143/1994), lastensuojelulaissa (417/2007). ja kehitysvammaisten

erityishuollosta annetussa laissa (519/1977). Lastensuojelulaissa ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa aluehallintovirastolle on säädetty rajoituksia koskevia valvontatehtäviä, joita Ahvenanmaan valtionvirasto on hoitanut Ahvenanmaan maakunnassa.

Aluehallintovirastoille kuuluvat työsuojelutehtävät kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen perusteella Lounais-Suomen aluehallintoviraston toimialueeseen siten, että se kattaa myös Ahvenanmaan maakunnan. Lääkelain (395/1987) 7 luvussa säädetään lääkehuollosta sairaaloissa, terveyskeskuksissa ja sosiaalihuollon laitoksissa. Lain 68 ja 71 §:ssä tarkoitettujen aluehallintoviranomaisen tehtävät kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan osalta Lounas-Suomen aluehallintovirastolle. Hautaustoimilaisissa tarkoitettujen aluehallintoviraston tehtävät kuuluvat Itä-Suomen aluehallintovirastolle myös Ahvenanmaan maakunnan osalta.

Valtakunnan lainsäädännössä Ahvenanmaan valtionvirastolle säädetyt tehtävät

Valtakunnan lainsäädäntöön kuuluvissa laeissa Ahvenanmaan valtionvirastolle on säädetty lukuisia tehtäviä, joita aluehallintovirastot eivät hoida. Ahvenanmaan valtionvirastolle on säädetty tehtäviä mm. seuraavissa laeissa:

Oikeusministeriön toimiala

- avioliittolaki (234/1929),
- perintökaari (40/1965),
- laki holhoustoimesta (442/1999),
- uskonnonvapauslaki (453/2003),
- laki kuolleeksi julistamisesta (127/2005),
- laki edunvalvontavaltuutuksesta (648/2007),
- ulosottokaari (705/2007),
- laki kaupanvahvistajasta (573/2009),
- laki avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta (26/2011),
- laki julkisesta notaarista (420/2014),
- laki valtion oikeus- ja edunvalvonta-alueesta (477/2016),
- etu- ja sukunimilaki (946/2017),
- vanhemmuuslaki (775/2022).

Sisäministeriön toimiala

- kansalaisuuslaki (359/2003) ja sitä edeltäneet kansalaisuuslait,
- ulkomaalaislaki (301/2004),

- pelastuslaissa (379/2011) säädetyt väestönsuojeluun varautumisen ja väestönsuojelukoulutuksen tehtävät,

- vaaratiedotelain (466/2012) mukainen vaaratiedotteiden antaminen esimerkiksi tilanteissa, joissa on kyse muun muassa väestönsuojelusta ja poikkeusoloihin varautumisesta.

Valtiovarainministeriön toimiala

- laki väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalvelusta (661/2009),

- kotikuntalaki (201/1994),

- laki Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä (1156/2019),

- ajoneuvoverolaki (1281/2003),

- laki polttoainemaksuista (1280/2003),

- laki hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta (185/2013).

Maa- ja metsätalousministeriön toimiala

- laki tiettyjen Euroopan Unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta (1334/2022),

- laki maaseutuyrittäjien luopumistuesta (1293/1994),

- laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta (612/2006),

- laki EU:n suorista viljelijätuesta (1332/2023).

Liikenne- ja viestintäministeriön toimiala

- laki liikenteen palveluista (320/2017),

- laki alusrekisteristä (512/1993),

- laki kiinteän laajakaistan rakentamisen tuesta (1262/2020), jossa Ahvenanmaan valtionvirastolle säädetyt tehtävät on siirretty sopimusasetuksella (115/2021) Ahvenanmaan maakuntahallituksen tehtäviin.

Sosiaali- ja terveysministeriön toimiala

- laki sukupuolen vahvistamisesta (295/2023).

Sopimusasetuksissa Ahvenanmaan valtionvirastolle säädetyt tehtävät

Ahvenanmaan valtionvirastolle ja maaherralle tai maakunnan hallitukselle on lisäksi säädetty tehtäviä itsehallintolain 32 §:n tarkoittamilla sopimusasetuksilla. Valtionvirastolle tai maaherralle säädetyt tehtävät sisältyvät esimerkiksi seuraaviin sopimusasetuksiin

- eräiden maakuntapäivä- ja kunnallisvaaleja sekä neuvoa-antavia kunnallisia kansanäänestyksiä koskevien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaalla annettuun Tasavallan presidentin asetukseen (819/2023),
- poliisihallinnosta Ahvenanmaan maakunnassa annettuun Tasavallan presidentin asetukseen (56/2020),
- eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvontaan liittyvien hallintotehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annettuun Tasavallan presidentin asetukseen (31/2012), sekä
- poikkeusoloihin varautumista koskevien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annettuun Tasavallan presidentin asetukseen (900/2000).

Maakuntalaeissa Ahvenanmaan valtionvirastolle säädetyt tehtävät

Ahvenanmaan valtionvirastolle on säädetty tehtäviä myös maakuntalaeissa, kuten

- Ahvenanmaan vaalilaki (ÅFS 2019:45) ja siihen liittyen sopimusasetus (819/2023)
- Yleisiä teitä koskevan maakuntalain (ÅFS 1957:23) mukaisia tehtäviä (tietoimitusmääräys)

Muut kuin lakisääteiset tehtävät

Lakisääteisten tehtävien lisäksi valtionvirasto hoitaa Ahvenanmaan valtuuskunnan sihteeristötehtäviä.

Valtionviraston hallinto ja rahoitus

Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa itse sisäiset hallintopalvelunsa, mutta aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen 5 a §:n mukaan hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualueen on annettava tarvittaessa tukea Ahvenanmaan valtionvirastolle vastuualueelle kuuluvissa tehtävissä.

Vaaratiedotelain (466/2012, muutettu 1210/2020) 8 §:n mukaan Hätäkeskuslaitoksen on tarvittaessa avustettava 3 §:n 1–3 ja 15 kohdassa tarkoitettuja viranomaisia vaaratiedotteen kääntämisessä toiselle kansalliskielelle. Lain 3 §:n kohdan 15 mukaan näihin viranomaisiin kuuluu Ahvenanmaan valtionvirasto.

Ahvenanmaan valtionviraston toiminta rahoitetaan valtiovarainministeriön pääluokan aluehallintoviraston toimintamomentilta 28.40.01. Viraston henkilöstömäärä on vaihdellut viime vuosina noin 14–15 henkilötyövuoden välillä. Virasto on oma kirjanpitoyksikkönsä.

Valtionviraston ohjaus

Ahvenanmaan valtionviraston ohjausta on toteutettu samoin periaattein kuin aluehallintovirastojenkin. Valtiovarainministeriö vastaa ohjauksen koordinoinnista, tekee viraston kanssa tulossopimuksen ja antaa kannanoton viraston tilinpäätöksestä. Muut ohjaavat ministeriöt ovat osallistuneet viraston kanssa käytäviin tulosneuvotteluihin sekä muihin ohjauksen prosesseihin siinä laajuudessa kuin viraston hoitamat hallinnonalan tehtävät ovat edellyttäneet

2.2 Nykytilan arviointi

2.2.1 Valtionhallinnon organisaatorakenteista yleisesti

Valtionhallinto Suomessa jakaantuu eduskunnalle vastuussa olevaan keskushallintoon, aluehallintoon ja paikallishallintoon. Valtion keskushallinnon muodostavat ministeriöt ja niiden alaisuudessa toimivat virastot ja laitokset. Valtion aluehallinnon muodostavat aluehallintovirastot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Paikallishallinnon puolestaan muodostavat erilaiset virastot, kuten poliisilaitokset ja ulosottolaitokset. Välillinen valtionhallinto puolestaan tukee valtion viranomaisia tehtävien hoitamisessa.

Keskushallinnon virastorakennetta on uudistettu viimeisten kahdenkymmenenviiden vuoden aikana monin tavoin. Hallinnollisia keskusvirastoja ja muita keskushallinnon organisaatioita on yhdistetty ja lakkautettu ja siirretty niiden tehtäviä ministeriöihin, uusiin perustettuihin tai jo olemassa oleviin organisaatioihin ja valtion alue- ja paikallishallintoon. Valtio on myös luopunut kokonaan joidenkin yksiköiden toiminnasta. Valtion virastorakenteeseen on tullut muun muassa uusia palvelukeskuksia, kuten Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeet, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori ja Senaatti-kiinteistöt, jotka tuottavat tuki- ja hallintopalveluja valtion viranomaisille.

Valtionhallinnon tuottavuusohjauksen keskeisiä välineitä ovat normiohjauksen lisäksi ministeriöiden hallinnonalojen toiminta- ja taloussuunnitelmat, kehys- ja talousarviomenettely, tulohajaus sekä toimintakertomus- ja tilinpäätösmentely. Tuottavuutta ja tehokkuutta parannetaan rakenteita ja toimintatapoja uudistamalla, tietotekniikan käytöllä ja tehostamalla yleishallinnon toimintoja sekä monipuolistamalla palvelujen tuotantotapoja ja lisäämällä alueellista ja muuta yhteistyötä viranomaisten ja muiden toimijoiden kesken.

Keskus-, alue- ja paikallishallinnon kehittämisessä on otettu huomioon useiden toimintaympäristön nopeiden muutosten ja näkökulmien asettamat uudet vaatimukset. Näitä ovat muun muassa kansallisen ja kansainvälisen häiriö- ja turvallisuustilanteiden muutokset, kansainvälisen kehityksen, tasapainoisen yhteiskunnallisen ja alueellisen kehittämisen, osallisuuden ja demokratian, tuottavuuden, palvelujen saatavuuden ja tietoyhteiskuntakehityksen näkökulmat.

2.2.2 Valtionhallinto

Nykyinen valtionhallinnon luokittelutapa valtion keskus-, alue- ja paikallishallinnoksi perustuu pitkälti käsitykseen kunkin viraston toimialueesta ja sen laajuudesta. Ministeriöillä ja keskushallinnon virastoilla toimialue on koko maan laajuinen. Lisäksi keskushallinnon ominaispiirteeksi on perustuslain esitöissä kuvattu tehtävien hoitaminen keskitetysti. Aluehallinnon viranomaisten toimialue on puolestaan oletettu määritelmällisesti alueelliseksi ja paikallishallinnon toimialueet taas vielä tätä pienemmiksi kokonaisuuksiksi, paikallisiksi.

Hallinnon rakenteiden toteutunut kehitys on kuitenkin asettanut edellä todetut tyyppi- ja rakenteelliset hallintomallien luokittelun perustana kyseenalaisiksi. Valtion viranomaisten organisaatorakenteiden muuttuessa useiden nykyisten viranomaisten organisoitumisen tapa sisältää piirteitä sekä perinteisestä keskushallinnosta että perinteisestä alue- tai paikallishallinnosta. Valtionhallintoon on viime vuosina muodostettu valtakunnallisen toimivallan omaavia keskushallinnon virastoja kokonaisuuksista, joihin on aiemmin kuulunut myös alueellisen tai paikallisen toimivallan omaavia itsenäisiä virastoja. Näitä uusia valtakunnallisia ja siten keskushallinnon virastoja kuitenkin luonnehtivat edelleen monet sellaiset määreet, jotka on tavattu yhdistää valtion alue- tai paikallishallintoon. Kuten

esimerkiksi, että tehtävillä on selvä alueellinen ulottuvuus ja että tehtäviä ei voida tosiasiallisesti hoitaa kuin olemalla läsnä aina kyseisellä alueella (esim. paikalla käymistä edellyttävä tarkastustoiminta). Esimerkkejä tällaisista viranomaisista ovat Tulli, Verohallinto, Maanmittauslaitos, Syyttäjälaitos ja Ulosottolaitos, joissa jokaisessa on viime vuosien aikana uudistettu viranomaisrakennetta siten, että moniportaisesta usean viraston rakenteesta on siirrytty valtakunnallisen viranomaisen malliin. Vastaavanlainen uudistus tulee oikeusavussa, talous- ja velkaneuvonnassa sekä yleisessä edunvalvonnassa voimaan vuoden 2025 alusta. Toimintoja hoidetaan viranomaisen valtakunnallisesta toimivallasta huolimatta alueellisesti alueellisista yksiköistä tai toimipisteistä käsin.

Samanaikaisesti edellä kuvatun kehityksen kanssa on toinen osakokonaisuus valtionhallinnosta edennyt rakenteen kehittämisessä hallinnonalat ylittävän kokoamisen periaatteella. Aluehallintovirastoihin ja ELY-keskuksiin on koottu hallinnonalarajojen yli entisiä sektorikohtaisia aluehallintoviranomaisia. Aluehallinnon yhdeksi ominaispiirteeksi onkin noussut poikkihallinnollisuus. Samalla näillä viranomaisilla on kuitenkin edelleen säilynyt peruslähtökohtana alueellinen toimivalta. Toimivallan alueellisuus ei kuitenkaan ole säilynyt yksinomaisena toimivallan määrittäjänä, vaan sekä aluehallintovirastoissa että ELY-keskuksissa osa tehtävistä on säädetty valtakunnallisesti hoidettaviksi vain yhdelle virastolle, mitä taas on pidetty yhtenä keskeisenä keskushallinnon viranomaisen ominaispiirteenä. Viranomaisten käytettävissä olevien resurssien vähentyessä on tehtäviä keskitetty valtakunnallisiksi enenevässä määrin. Sekä aluehallintovirastoissa että ELY-keskuksissa on myös virastojen hallintotehtävät koottu valtakunnallisesti hoidettaviksi. Kuuden aluehallintoviraston hallinto- ja kehittämistehtävät on koottu Etelä-Suomen aluehallintovirastoon sijoitetulle valtakunnalliselle aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualueelle (HAKE-vastuualue). ELY-keskusten ja TE-toimistojen hallinto- ja kehittämispalvelutehtäviä hoitamaan on puolestaan perustettu valtakunnallinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus). KEHA-keskus on luonteeltaan valtion keskushallintoon kuuluva palvelukeskustyypinen virasto (ks. HaVM 30/2014 vp).

Valtion keskus- ja aluehallinnon keskeisimpänä erottelevana tekijänä ei voidakaan enää perustellusti pitää yksinomaan toimialueen käsitettä. Käytännössä monien keskushallinnon viranomaisen organisointi perustuu ainakin osin aluejakoon ja alueelliseen toimintaan, mitä on pidetty perinteisenä aluehallinnon organisaation piirteenä. Toisaalta alue- ja paikallishallinnossa tehtäviä on puolestaan järjestetty valtakunnallisen toimivallan ja keskitetyn tehtävien hoitamisen pohjalta, mitä taas on pidetty perinteisesti keskushallinnon organisaation piirteenä.

Hallinnon rakenteiden kehitys onkin valtionhallinnon sisällä edennyt siten, että perinteinen toimivallan valtakunnallisuuden, alueellisuuden tai paikallisuuden tyyppi ei enää ole yksinomainen hallinnon rakenteiden erottelutekijä, vaan valtakunnalliseksi keskushallinnon viranomaiseksi perinteisesti luokiteltavilla viranomaisilla voi olla laajastikin alueellisesti toteutettavaa ja alueellisesti organisoitua toimintaa, kun taas perinteisellä alue- tai paikallishallinnon viranomaisella saattaa olla osassa tehtäviä valtakunnallinen toimivalta.

Suomen hallinnon siilomaisuus on ollut OECD:n tekemien maa-arviointien huomion kohteena. OECD:n vuoden 2014 Suomen maa-arvioinnin yksi keskeisistä havainnoista oli se, että Suomen hallintoa leimaa edelleen voimakas jakautuminen toisistaan irrallisiin politiikkalohkoihin. Myös eri ohjausjärjestelmien, kuten hallitusohjelman toimeenpanoprosessin, valtion talousarvioprosessin ja tulosohjauksen, keskinäinen irrallisuus myötävaikuttaa hallinnonalakohtaiseen siiloutumiseen. Myös vuoden 2022 raportissa valtion ennakoivasta ohjauksesta (Anticipatory Innovation Governance Model in Finland) OECD nosti siiloutumisen

yhdeksi pysyväisluonteiseksi suomalaisen hallinnon ominaispiirteeksi. Samalla raportissa kuitenkin tuodaan esiin, että ratkaisut negatiivisten vaikutusten hallintaan voivat olla paitsi rakenteellisia myös operationaalisia, kuten esimerkiksi liikkuvuuden lisääminen tai tiimirakenteiden luominen hallinnonalarajat ylittävästi.

Eurooppalaisia hallintomalleja selvittäneessä Valtioneuvoston tutkimushankkeessa (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisut 37/2016) on todettu, että eri maissa toteutettu kehitys kohti valtakunnallisia virastomalleja on vahvistanut sektoriajattelua. Valtakunnallisia virastoja on rakennettu pääsääntöisesti sektorikohtaisiksi virastoiksi. Valtakunnallistaminen on tehostanut ohjausta ja resurssien kohdentamista, mutta toisaalta hankaloittanut eri virastojen välistä yhteistyötä paikallisella ja alueellisella tasolla. Toisaalta useat kansainväliset selvitykset tuovat esille myös tiettyjä monialavirastoihin liittyviä riskejä.

Valtion aluehallinnon henkilöstöresurssit ovat pienentyneet varsin merkittävästi sekä vuoden 2010 ALKU-uudistusta edeltävään aikaan verrattuna että 2010-luvun aikana. Vähemmän vuodesta 2007 vastaavissa toiminnoissa vuoden 2020 alkuun oli noin 2 200 henkilötyövuotta ja yli kolmasosa henkilöstöstä. Vastaava vähennys 2010-luvun alusta 2020-luvun alkuun oli puolestaan noin 1 400 henkilötyövuotta ja yli neljäsosa henkilöstöstä. Lukuihin sisältyy vähennystä sekä ennallaan säilyneiden tehtävien puitteissa että tehtäväsiirtojen takia. Tarkkaa laskelmaa kohdentumisesta näiden suhteen ei ole mahdollista tehdä. Selvää kuitenkin on, että valtaosa henkilöstöresurssien vähennyksistä on toteutettu ennallaan säilyneiden tehtävien puitteissa, sillä tiedossa olevat tehtäväsiirrot muihin virastoihin eivät ole aikavälillä olleet suuruudeltaan lähellekään samaa mittaluokkaa henkilöstövähennyksen kokonaisuuden kanssa.

Virastokokonaisuuksittain tarkasteltuna henkilöstö on vähentynyt erityisesti ELY-keskuksissa. Erityisen merkittävästi ELY-keskusten henkilöstöä vähennettiin neljän vuoden ajanjaksolla vuosien 2013–2017 välisessä vertailussa, jolloin ELY-keskusten henkilötyövuodet vähenivät yli tuhannella vuoden 2013 noin 4 000:stä vuoden 2017 noin 2 950:een. Aluehallintovirastoissa henkilöstömäärä on tehtäväsiirrot huomioiden säilynyt käytännössä ennallaan.

Vuodesta 2016 alkaen valtion aluehallinnon henkilöstömäärä on kokonaisuutena vakiintunut melko tasaiselle noin 4 100–4 300 henkilötyövuoden tasolle. Vuodesta 2019 alkaen henkilöstömäärät ovat kääntyneet hienoiseen kasvuun, mikä on johtunut aluehallintovirastoissa erityisesti koronaepidemian torjunnan edellyttämästä määräaikaisesta lisäresursoinnista useissa eri toiminnoissa ja ELY-keskuksissa hallitusohjelman mukaisista määräaikaisista lisäresursseista erityisesti Y-vastualueella.

Taulukko 5. Aluehallintovirastojen henkilötyövuodet

Aluehallintovirastot	2010	2015*	2021**	2022	2023	2010-2023	2010-2023 %
Henkilötyövuotta	1 231	1 249	1 283	1 278	1 308	76	6,2

* Vuodelle 2014 aluehallintovirastoihin siirtyi ELY-keskuksista 53 htv:n edestä opetus- ja kulttuuritoimen tehtäviä ja henkilöstöä

** Vuoden 2020 alussa maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö (10 htv) lakkautettiin Digi- ja väestötietoviraston perustamisen yhteydessä

Taulukko 6. ELY-keskusten henkilötyövuodet

ELY-keskukset	2010	2015*	2021**	2022	2023	2010 - 2023	2010 – 2023 %
Henkilötyövuotta, toimintamenoilla	3 379	2 883	2 616	2 675	2858	521	-15,4
Henkilötyövuotta, muut momentit	927	401	540	620	595	332	-35,8
Henkilötyövuotta, yhteensä	4 306	3 285	3 156	3 295	3453	853	-19,8

* 2014: Keksintösäätiön siirto E-vastuualueelle 19 htv. 2014: KUPO-tehtävien siirto E-vastuualueelta aluehallintovirastoihin 53 htv. 2017: Pirkanmaan ELY-keskuksen innovaatio- ja kansainvälistymistehtävien sekä energiatukitehtävien (valtionapuviranomaisen tehtävien) siirto E-vastuualueelta Tekesiin 93 htv. 2019: Yrittäjien oleskelulupien käsittelyn siirto E-vastuualueelle 3 htv. 2015–2018 YT-neuvotteluissa sovitut säästöt E-vastuualueella 129 htv. Siviilipalvelukeskuksen siirto KEHAan 23 htv ja 2015–2018 YT-neuvotteluissa sovitut säästöt KEHAssa 150 htv.

** 2016: VALTTI-yksikön siirto L-vastuualueelta Liikennevirastoon 9 htv. 2015–2018 YT-neuvotteluissa sovitut säästöt L-vastuualueella 89 htv. 2015–2018 YT-neuvotteluissa sovitut säästöt Y-vastuualueella 108 htv. 2015–2018 YT-neuvotteluissa sovitut säästöt sisäisissä yksiköissä (pl. KEHA) 66 htv.

Nykyiseen valtion aluehallinnon virastorakenteeseen liittyy haasteita. Valtion aluehallinnon virastorakenteen ja tehtävienjaon selvityshankkeen tavoitteena vuonna 2022 oli selvittää ja kuvata valtion aluehallinnon virastorakenteen ja tehtävienjaon muutosvaihtoehdot poliittisen päätöksenteon pohjaksi. Selvitystyö kattoi valtion aluehallinnon virastot sekä yhteydet näitä ohjaaviin keskushallinnon virastoihin. Hankkeen loppuraportin (Valtion aluehallinnon virastorakenteen ja tehtävienjaon selvityshankkeen loppuraportti, Valtiovarainministeriön julkaisuja 2022:36)³ mukaan nykymallissa voimavarat ja osaaminen ovat jakautuneet useisiin aluehallinnon virastoihin ja asiat tulevat vireille kuhunkin päätöksenteossaan itsenäiseen alueelliseen virastoon. Voimavarojen liikuttelemisen virastorajojen yli toiminnan tarpeiden (esimerkiksi asiamäärien muutosten) mukaan on monivaiheista ja hidasta. Ongelma koskee erityisesti erityisasiantuntemusta edellyttäviä asiantuntijatehtäviä. Pieni yksikkökoko aiheuttaa ongelmia myös esimerkiksi asiantuntijoiden rekrytoinnissa, kollegiaalisen tuen järjestämisessä ja osaamisen turvaamisessa sekä sijaisjärjestelyissä. Keskeiseksi valtion aluehallinnon nykytilan haasteeksi tunnistettiin rajalliset voimavarat, jotka tehtäväkohtaisesti vaihdellen koetaan tehtävämääriin nähden riittämättömiksi. Mikäli valtion aluehallinnon työmäärä edelleen kasvaa voimavarojen säilyessä ennallaan tai vähetessä, on riskinä, että lakisääteisten tehtävien hoitaminen ja tulostavoitteiden saavuttaminen vaarantuvat.

Ympäristötehtävissä lupa- ja valvontaviranomaisten määrä ja niiden erilaiset aluerajat, alueellinen toimivalta sekä tehtäväjako aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten välillä eivät ole tarkoituksenmukaisia lupamenettelyn sujuvuuden ja investointien käynnistymisen, asiakkaan,

³ <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-243-7>

asiantuntijuuden hyödyntämisen tai yhden luukun palveluiden näkökulmasta ja aiheuttavat haasteita myös hakijoiden tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi. Myös vuoden 2023 alusta toimintansa aloittaneet hyvinvointialueet jakautuvat epätasaisesti aluehallintovirastojen alueille, minkä vuoksi nykyiset aluerajat tulisi pystyä entistä useammin ylittämään. Sote-uudistuksen myötä lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä toteuttavien viranomaisten rooli, tehtävät ja työnjako sosiaali- ja terveydenhuollossa muuttuivat olennaisesti. Valvontaviranomaisten päätehtävänä on valvoa hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen lainmukaisuutta ja antaa siihen liittyvää ohjausta. Valtion aluehallinnon virastorakenteen ja tehtävienjaon selvityshankkeen loppuraportissa arvioitiin, että valvonnan painopistettä tulisi suunnata järjestämisvelvollisuuden laillisuusohjaukseen sekä omavalvontatehtävän tukeen ja valvontaan nykyiset aluerajat ylittävästi, ja siten, että ohjauksella ja valvonnalla varmistetaan valtakunnallinen yhdenvertaisuus sekä asiakas-, potilas- ja elinympäristön turvallisuuden toteutuminen eri alueilla.

Loppuraportissa todettiin myös, että erityisesti oikeusturva-, lupa- ja valvontatehtävissä useat erilliset ja itsenäiset virastot aiheuttavat haasteita pyrkimyksessä yhdenmukaiseen valvontaan, ratkaisukäytäntöihin ja menettelytapoihin. Tämä nähtiin ongelmaksi yhdenvertaisuuden ja tasapuolisuuden sekä menettelyjen sujuvuuden ja asioiden käsittelyaikojen näkökulmista. Vastuualueiden, keskittämisten ja erikoistumistehtävien virastokohtaisen vaihtelun myötä valtion aluehallinnon rakenne ja tehtävienjako on moniulotteinen, eikä kovin selkeä.

Selvityshankkeessa tunnistettiin aluehallinnon virastojen toimintaympäristössä useita muutoksia, joilla on joko suoraa vaikutusta virastoihin tai jotka aiheuttavat muutospaineita virastojen toimintaan ja rakenteeseen. Näitä ovat esimerkiksi työllisyyden kuntakokeilu ja sitä seuraava laajempi uudistus sekä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistus vuoden 2023 alusta. Myös digitalisaatioon, demografisiin tekijöihin ja monipaikkaiseen työhön liittyvät muutokset vaikuttavat valtion aluehallintoon. Toimintaympäristön muutosten nähtiin kärjistävän eräiden tehtävien nykyorganisoinnin muutostarpeita. Tämä havainto koskee erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistusta suhteessa aluehallintovirastojen sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan ja ohjauksen tehtäviin sekä uusiutuvien energiamuotojen ja puhtaan siirtymän aiheuttamaa investointien suurta kasvua suhteessa ympäristöllisiin menettelyihin sekä aluehallintovirastoissa että ELY-keskuksissa.

Loppuraportissa esitettiin muutosvaihtoehtoja, jotka kuvattiin määrittelemällä neljä eri kehittämissuuntaa ja arvioimalla niitä. Kaikissa kehittämissuunnissa nähtiin olevan tehtävittäin vaihdellen vahvuutensa ja heikkoutensa. Valtion aluehallinnon rakenteen kehittämisessä olennaiseksi arvioitiin sen linjaaminen, otetaanko tavoitteeksi ensisijaisesti monialainen vai hallinnonalakohtainen ja alueellisen vai valtakunnallisen toimivallan organisoimisen malli.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen tavoitteena on vahvistaa Suomen investointiympäristön houkuttelevuutta ja lisätä Suomeen suuntautuvia investointeja. Investointihankkeiden etenemisen pullonkaulana on yleisesti pidetty lupaprosessien monimutkaisuutta ja hitautta. Yhdeksi keinoksi sujuvoittaa viranomais- ja luvitusprosesseja on arvioitu yhden luukun asiakaslähtöinen palvelumalli. Tähän on tartuttu myös pääministeri Orpon hallituksen ohjelmassa, johon on investointien edistämiseksi kirjattu tavoite edetä kohti yhden luukun mallia, jossa asiointi ja lupien haku tapahtuvat keskitetysti ja digitaalisesti yhden, toimivan ja käyttäjälähtöisen lupaprosessin kautta.

2.2.2.1 Sosiaali- ja terveysministeriön toimialan lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävät

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) ja aluehallinnonvirastojen työnjakoa ja yhteistyötä on vuosien varrella selvitetty eri yhteyksissä (viimeisimpinä Sosiaali- ja

terveysministeriön raportteja ja muistioita 2021:26, Sosiaali- ja terveysministeriön toimialan lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenjärjestelymahdollisuudet ja Valtiovarainministeriön julkaisuja 2022:36: Valtion aluehallinnon virastorakenteen ja tehtävienjaon selvityshankkeen loppuraportti). Selvityksissä on todettu, että Valviran ja aluehallintovirastojen valvontatehtävien hoitamisen yhdenmukaisuuteen liittyviä haasteita, tehtävien päällekkäisyyksiä tai epäselvyyksiä työjaossa tai ohjauksuhteissa ei ole mahdollista ratkaista pelkästään nykyrakenteessa tehtävienjaon muuttamisella, vaan ne edellyttävät myös rakenteiden muuttamista.

Sosiaali- ja terveysministeriön toimialan lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenjärjestelymahdollisuudet - työryhmän työ vaiheistettiin kahteen osaan. Selvitystyön ensimmäisessä vaiheessa työryhmän työ rajattiin koskemaan Valviran tehtäviä kokonaisuudessaan sekä aluehallintovirastojen tehtäviä, joita hoidetaan peruspalvelut, oikeusturva ja luvat (POL)-vastuualueilla sosiaali- ja terveysministeriön ohjauksessa. Työryhmän loppuraportin mukaan selvitystyön ensimmäisen vaiheen kehittämistarpeet liittyvät erityisesti virastojen lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien hoitamisen sekä johtamisen valtakunnallisuuteen, nykyrakenteen toimivaltojen päällekkäisyyteen tai rinnakkaisuuteen sekä tehtävien ohjauksen haasteisiin. Virasto- ja tehtäväkokonaisuus on hajautunut, virastojen työnjaossa on päällekkäisyyttä ja rinnakkaisuutta, joista aiheutuu haasteita tehtävien hoitamiseksi, ohjauksen yhteensovittaminen ministeriöissä on haastavaa ja virastoilta edellytetään erityistä panostusta niiden välisen yhteistyön rakentamiseen sekä koordinaatioon. Myöskään valvontavirastojen asiakkaan näkökulmasta tehtävien hallinnollinen rakenne tai myöskään oikeuksien toteutuminen ja ratkaisukäytännöt eivät aina näydyt selkeinä tai yhdenmukaisina. Selvityksessä nostettiin esille myös muissa tehdyissä selvityksissä esille nousseet ratkaisukäytäntöjen vaihtelevuus alueellisesti sekä valtakunnallisesti.

Sote-uudistus ja sen myötä syntynyt uusi hyvinvointialuerakenne ovat asettaneet koko palvelujärjestelmän valvonnalle uusia tarpeita ja vaatimuksia, jotka edellyttävät toiminnalta ja sen johtamiselta kykyä valtakunnallisuuteen. Valvonnan painopistettä tulisi suunnata järjestämisvelvollisuuden laillisuusohjaukseen sekä omavalvontatehtävän valvontaan aiemmat aluerajat ylittävästi. Hyvinvointialueiden järjestämistehtävän tuki edellyttää yhdenmukaista laillisuusvalvontaa sekä yhdensuuntaista kansallista ohjausta ja tukea kaikilta ohjaukseen kytkettyiltä tahoilta. Edelleen viime vuosien poikkeukselliset tapahtumat, kuten koronapandemia, ovat osoittaneet, kuinka laajasti tehtävien suorittamisessa ja asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamisessa tarvitaan toiminnan valtakunnallista yhteensovittamista, yhdenmukaisuutta, samoin kuin valtakunnallisesti koottua ohjausta. Nykyinen hajautunut rakenne ei tue tätä, vaan ennemminkin aiheuttaa hallinnollista taakkaa.

Nykytilan kehittämistarpeet kytkeytyvät vahvasti myös ajantasaisen ja systemaattisen tiedon käytön edistämiseen sekä yhteisen tietopohjan kehittämiseen. Nykyrakenteessa haasteena on se, ettei yhteistä tietoa ole riittävässä määrin ja reaaliaikaisesti saatavissa järjestelmistä, koska virastoissa on erilliset asianhallintajärjestelmät. Tämä aiheuttaa haasteita ja lisäkustannuksia myös yhteisten rekisterien kehittämiseen, kun integraatiot tulee rakentaa molempiin järjestelmiin. Vuoden 2024 alusta lukien yhteisiä valvontatietoja voidaan kuitenkin hyödyntää nykyistä laajemmin, kun sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien rekisteri Soteri otetaan käyttöön. Rekisteri ja sen tiedon kustannustehokas hyötykäyttö edellyttävät kuitenkin edelleen jatkokehitystä niin Valvirassa kuin aluehallintavirastoissa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon laillisuusvalvonnan lisäksi Valviralle ja aluehallintovirastoille kuuluu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (ml. ehkäisevä päihdetyö) ohjaus ja valvonta. Nykyrakenteessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valvonnan ja ohjauksen kokonaisuus on jakautunut useille eri toimijoille. Valvonnan ja siihen sisältyvän ohjauksen valtakunnallista

yhdenmukaisuutta tulisi parantaa sekä kiinnittää erityistä huomiota eri toimijoiden välisten yhteistyörakenteiden sekä niitä tukevien toimintamallien varmistamiseen tehtävien hoidossa. Virastorakenteen valtakunnallistaminen voisi mahdollistaa ohjaus- ja valvontaresurssien tasapuolisemman jakautumisen alueille. Olennaista on myös riittävä aluetuntemus kuntien ja hyvinvointialueiden tukemiseksi. Kehittämiskohteena voisi olla eri alueilla toimivien henkilöiden osittainen erikoistuminen tiettyihin asiantuntemusteemoihin, joissa he voisivat konsultoida tarvittaessa muitakin kuin omia alueitaan. Tämä mahdollistuisi nykyistä paremmin valtakunnallisessa organisaatiorakenteessa.

Edellisten lisäksi Valvirassa on terveydensuojelun valtakunnallinen ohjaus, tupakkalain valvonnan valtakunnallinen ohjaus ja valvonta, alkoholihallinnon valtakunnalliset lupa ja valvontatehtävät sekä aluehallinnon ohjaus. Aluehallintovirastossa on puolestaan POL-vastuualueella terveydensuojelun ja tupakkalainvalvonnan alueellinen ohjaus ja kuntien valvontayksiköiden valvonta (ympäristöterveydenhuolto) sekä alkoholihallinnossa alueellinen lupahallinto ja valvonta. Myöskään näissä osittain päällekkäisissä tehtävissä nykyinen rakenne ja usealle eri toimijalle hajautettu ohjaus- ja johtamisjärjestelmä eivät tue optimaalisella tavalla rajallisten voimavarojen käyttöä tai valtakunnallista yhdenmukaisuutta tehtävien hoidossa. Ympäristöterveydenhuollossa nykyinen usealle itsenäiselle virastolle hajautunut rakenne ei myöskään tue erikoistumista eri valvonnan sektorien valtakunnalliseen ohjaamiseen. Alueellinen ohjaus ei ole enää niin merkittävässä roolissa, koska kunnallisten ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköiden koot ovat kasvaneet ja osaaminen eri valvonnan sektoreille on syventynyt. Tällöin myös ohjauksessa olisi tarpeen nykyistä enemmän painottaa erikoistumista.

Valviran toiminnasta on tehty myös ulkoinen arviointi vuonna 2015 sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön toimeksiannosta. Arvioinnista laaditun raportin mukaan Valviran kokonaisvaikuttavuus on varsin hyvä ottaen huomioon käytettävissä olevat voimavarat, tehtäväkentän laajuus, käsiteltävien asioiden määrän lisääntyminen sekä saatavilla olevat rekisteri- ja tilastotiedot. Raportin mukaan vaikuttavuutta voidaan entisestään lisätä muuttamalla työtapoja ja tehostamalla valvontaan käytettävissä olevien voimavarojen käyttöä. Arvioinnin mukaan myös valvonnan tietopohjaa olisi hyvä vahvistaa. Arvioinnissa todettiin, että Valviran toimintaa voitaisiin edelleen kehittää siihen suuntaan, että Valvira saisi entistä paremmat mahdollisuudet kohdentaa valvontaansa riskien perusteella sekä priorisoida käsiteltävät asiat. Useiden sosiaali- ja terveydenhuollon erityislakien, alkoholilainsäädännön sekä ympäristöterveydenhuoltoa koskevan lainsäädännön nojalla Valviran tulee huolehtia aluehallintovirastojen toiminnan ohjauksesta niiden toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi. Käytännössä tehtävä on ongelmallinen, koska aluehallintovirastot ovat itsenäisiä virastoja, jotka ratkaisevat asiat kuitenkin itsenäisesti ja myös vastaavat tekemistään ratkaisuista. Valviralla ei ole välineitä aluehallintovirastojen ohjaamiseen, eikä Valvira voi muuttaa aluehallintovirastojen päätöksiä. Arvioinnin mukaan Valviran ohjaussuhteita aluehallintovirastoihin olisi selkiytettävä.

Valvontatehtävien päällekkäisyys aluehallintovirastojen ja Valviran kesken on joissakin tapauksissa johtanut tehtävien ”pallotteluun” Valviran ja aluehallintoviraston välillä. Eriäviä näkemyksiä on ollut joissakin tapauksissa myös sen määrittelyssä, mikä on periaatteellisesti merkittävää ja laajakantoista. Koska virastot ovat itsenäisiä ja myös virastojen asianhallintajärjestelmät toisistaan erillisiä, pelkästään asioiden mahdollisen yhtäaikaisen vireilläolon eri virastoissa selvittäminen on jossain tapauksissa ollut runsaasti resursseja ja aikaa vievää.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö on virastoihin kohdistuvassa ohjauksessaan arvioinut, että virastot ovat toimineet sinänsä tuloksellisesti niin toiminnan vaikuttavuuden edistämiseksi kuin

valvonnan kohdentamisen ja yhdenmukaisuuden parantamiseksi, mutta samalla todennut, että toimenpiteitä toiminnan kehittämiseksi tavoitteiden saavuttamiseksi sekä voimavarojen yhteisen käytön hyödyntämiseksi ja toimintatapojen kehittämiseksi on edelleen syytä määrätietoisesti jatkaa. Ohjauksessaan ministeriö on myös arvioinut, että tavoitteiden saavuttaminen täysimääräisesti nykymuotoisessa eri toimijoille hajautetussa rakenteessa ja ohjaussuhteissa on lähestulkoon mahdotonta. Valvonnan yhdenmukaisuuden vaatimus on entisestään korostunut hyvinvointialueiden käynnistettyä toimintansa. Myös toimintaympäristön poikkeukselliset tapahtumat sekä julkisen talouden kestävyysvaje ja talouden niukkenevat resurssit edellyttävät virastoilta toimintavarmuuden parantamista sekä tätä tukien voimavarojen tehokkaampaa käyttöä ja vaikuttavampaa kohdentamista, mitä nykyinen usealle toimijalle hajautunut rakenne ei edistä.

Virkamiesten sijoittuminen

Sosiaali- ja terveystalouden lupa- ja valvontavirastolla on 20.3.2024 päivätyn tiedon mukaan päätoimipaikka Helsingissä ja Rovaniemellä. Helsingin päätoimipaikassa työskentelee yhteensä 181 virkamiestä, joista 35 on määräaikaista. Rovaniemen toimipaikassa työskentelee yhteensä 27 virkamiestä, joista 9 on määräaikaista.

2.2.2.2 Aluehallintovirastot

Nykyiset kuusi aluehallintovirastoa ovat virastojen perustamisesta lähtien olleet virastoina kooltaan ja tehtäviltään varsin erilaisia. Toteutettujen toimialueiden laajennusten edellytyksenä on aluehallintovirastoista annetun lain mukaan ollut, että toimialueen laajentamisella voidaan tehostaa virastojen toimintaa ja valtion henkilöstö- ja muiden voimavarojen käyttöä, parantaa palvelujen saatavuutta, edistää alueen suomen- ja ruotsinkielisen sekä saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitettua saamelaisten kotiseutualueella saamenkielisen vähemmistön kielellisten oikeuksien toteutumista tai turvata tehtävissä tarvittavan erityisasiantuntemuksen saatavuus taikka toimialueen laajentaminen on tarkoituksenmukainen muun vastaavan syyn vuoksi.

Virastojen vastuualuekohtaisten toimialuelaajennusten lisäksi osa aluehallintovirastojen tehtävistä koottiin valtakunnallisesti hoidettaviksi jo virastojen perustamisvaiheessa. Esimerkiksi hautausoimilaisissa (457/2003) tarkoitettua lupa- ja valvonta-asiat hoidetaan valtakunnallisesti Itä-Suomen aluehallintovirastossa. Lisäksi aluehallintovirastoilla on valtakunnallinen ruotsinkielinen opetustoimen yksikkö, joka on sijoitettu organisatorisesti osaksi Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoa. Aluehallintovirastojen toimialueiden laajentaminen virastojen perustoimialueita laajemmiksi ja toimintojen valtakunnallinen kokoaminen on perustunut keskeisimmin tarpeeseen tehostaa virastojen toimintaa ja valtion henkilöstö- ja muiden voimavarojen käyttöä, parantaa palvelujen saatavuutta sekä turvata tehtävissä tarvittavan erityisasiantuntemuksen saatavuus.

Toimialueiden valtakunnallistamista on katsottu tarpeelliseksi jatkaa myös virastojen perustamisen jälkeen. Hallitus antoi helmikuussa 2013 eduskunnalle selonteon aluehallinnon uudistuksen toimeenpanosta ja toteutumisesta (VNS 1/2013 vp). Selonteossa linjattiin, että aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten toimivaltaa muutetaan osassa tehtäviä valtakunnalliseksi. Joiltakin osin virastoissa todettiin jo olevan käytössä toimintatapa, jossa asiantuntemusta ja resursseja on koottu joko valtakunnalliseksi tai viraston maantieteellistä toimialuetta laajemmaksi tehtäväkokonaisuudeksi, mutta aluehallintovirastoissa ja ELY-keskuksissa oli selonteon mukaan tarpeen tarkastella myös uusia mahdollisuuksia määrittellä viraston toimivalta joissakin tehtävissä alueellisen jaotuksen sijaan valtakunnalliseksi toimivallaksi. ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen hallinnollisten tehtävien hoitaminen ja

niihin liittyvät ns. erikoistumisyksiköt tulisi selonteon mukaan koota toisaalta yhden ELY-keskuksen ja toisaalta yhden aluehallintoviraston alaisuuteen henkilöstön kuitenkin työskennellessä alueellisesti hajautettuna. Selonteossa arvioitiin, että tehtävien kokoamisella voidaan vähentää henkilöstötarvetta hallinnollisissa tehtävissä ja myös yhtenäistää toimintaa.

Selonteossa arvioidun mukaisesti aluehallintovirastoissa toteutettiin 1.3.2015 lukien aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalveluiden kokoaminen yhdeksi valtakunnalliseksi hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualueeksi. Vastuualue toimii organisatorisesti osana Etelä-Suomen aluehallintovirastoa, mutta sen henkilöstö on sijoitettuna kaikkiin aluehallintovirastoihin ja vastuualueen tehtävänä on tuottaa hallinto- ja kehittämispalvelut tasapuolisesti kaikille aluehallintovirastoille. Virastojen hallinto- ja kehittämispalveluiden kokoamisen tavoitteena oli mahdollistaa vähenevien hallinnon resurssien joustavampi ja tehokkaampi käyttö ja lisätä toiminnan yhdenmukaisuutta.

Koko vastuualuetta tai laajempia tehtäväkokonaisuuksia koskevien toimialueiden laajentamisen lisäksi aluehallintovirastoilla on lukuisia yksittäisiä tehtäviä, jotka yksi aluehallintovirasto hoitaa valtakunnallisesti. Tällaisia ovat muun muassa rahanpesun rekisteröinti- ja valvontatehtävät, perintätoimen valvontatehtävät, aluehallintovirastojen sisäinen tarkastus, sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustusten hallinnointiin liittyvät valtakunnalliset tehtävät, vankiterveydenhuollon yksiköstä annetussa laissa (1635/2015) ja terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa (322/1987) tarkoitetut aluehallintovirastojen valvontatehtävät, saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettäviin valtionavustuksiin liittyvät tehtävät, liikuntarakentamisen tutkimus- ja kehittämishankkeisiin liittyvät tehtävät, työllisyyden edistämisen kuntakokeilun valvontatehtävä sekä 1.1.2025 lukien työvoimaviranomaisen valvontatehtävä.

Virastorajojen välistä resurssien ja asiantuntemuksen käytettävyyden joustoa on haettu aluehallintovirastoista annettuun lakiin säädetyllä 6 a §:llä, joka tuli voimaan 1.1.2014. Säännöksellä mahdollistettiin se, että aluehallintoviraston virkamies voidaan toisen aluehallintoviraston pyynnöstä asettaa tilapäisesti ja virkamiehen virkapaikkaa muuttamatta toisen aluehallintoviraston käytettäväksi. Virkamiehen vastaanottava aluehallintovirasto voi määrätä virkamiehen tekemään päätöksessä määrätyssä laajuudessa vastaanottavalle aluehallintovirastolle kuuluvia asianomaisen virkamiehen virkaa vastaavia tehtäviä. Säännöksen tavoitteena oli mahdollistaa aluehallintovirastojen henkilöstöresurssien joustavampi ja tehokkaampi käyttö erityisasiantuntemusta vaativien hallintoasioiden käsittelyssä sekä tilapäisten ruuhkatilanteiden purkamisessa. Jo aiemmin vastaavan kaltaisen menettelyn mahdollistavaa sääntelyä oli sisältynyt virastojen työsuojelun tehtäviä ja ympäristölupatehtäviä koskevaan lainsäädäntöön. Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueella on vuosien saatossa säädöksen mahdollistamaa virkamiehen asettamista toisen viraston käyttöön hyödynnetty enenevässä määrin. Säännöksen käyttö on jäänyt toiminnan kokonaisvolyymiin näkökulmasta vähäiseksi edellä todettua ja ympäristölupatehtäviä lukuun ottamatta.

Valtion keskus- ja aluehallinnon virastaselvitys -hankkeessa (VIRSU-hanke) aluehallinnon selvitysryhmän raportissa (Valtiovarainministeriön julkaisu 4/2015) analysoitiin muun muassa aluehallintovirastojen tehtäviä ja niiden hoitamista parhaiten palvelevaa rakennetta asiakas-, organisaatio- ja sidosryhmänäkökulmista. Selvitysryhmä katsoi, että hallinnon rakenne tulisi nähdä ennen kaikkea käytännöllisenä kysymyksenä siten, että rakenteella on ennen kaikkea tehtävien hoitoa palveleva rooli. Näistä lähtökohdista keskeiseksi kysymykseksi analyysissa muodostui, minkälainen rakenne parhaiten tukee valtion – ja laajemmin tarkasteltuna julkishallinnon – tehtävien hoitamista.

VIRSU-hankkeen aluehallinnon selvitysryhmän raportissa päädyttiin aluehallintovirastojen tehtävien osalta yleisarvioon, jonka mukaan aluehallintovirastojen tehtävissä ratkaisujen ja palvelujen tulee olla valtakunnallisesti yhdenmukaisia ja asiakkaiden palvelutarpeisiin liittyä useiden toimialojen palveluja. Lisäksi aluehallintovirastojen tehtävien nähtiin usein edellyttävän niiden hoitamista käytännössä alueellisesti ja tehtävien tuloksellista hoitamista edistävän tehtävien vastuuttamisen monialaiselle viranomaiselle. Johtopäätöksenä oli myös, että aluehallintovirastojen tehtäviin liittyvän päätöksenteon tulisi useimmissa tapauksissa olla valtakunnalliseen toimivaltaan sidottua ja että tehtävien ensisijaiset sidosryhmät ovat alueellisia.

Virastojen tehtävien kannalta nykyistä virastorakennetta on myös arvosteltu sen suhteen, että kuuden itsenäisen viraston malli on omiaan tuottamaan alueellisia eroavaisuuksia ratkaisukäytännöissä. Hallitusohjelman toimeenpanto aluehallintovirastoissa -hankkeessa (HAVI-hanke, Aluehallintovirastojen julkaisuja 1/2016) sekä muun muassa Valviran ja aluehallintovirastojen työnjakoa ja yhteistyötä kehittäneen työryhmän muistiossa vuodelta 2014 nousivat esille tällaiset erot. Erityisesti yrityksissä koettiin, että ratkaisukäytännöt vaihtelevat alueellisesti sekä valtakunnallisesti.

Aluehallintovirastojen erillisuus on käytännössä johtanut siihen, että toimintakäytännöt ovat jossakin määrin eriytyneet ja samanlaisissa asioissa on eri aluehallintovirastoissa tehty erilaisia päätöksiä. Myös aluehallintovirastojen aktiivisuus esimerkiksi valvontakäytännöissä vaihtelee. Se, että aluehallintovirastoilla on alueelliset toimipaikat, on asiakasnäkökulmasta katsoen myönteinen asia. Kuitenkin yhdenmukaisuutta eri aluehallintovirastojen toimintakäytännöissä tulisi vahvistaa.

Myös aluehallintovirastojen tehtävien suhde niitä ohjaaviin keskushallinnon virastoihin on osoittautunut paikoin ongelmalliseksi. Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaa aluehallintovirastoissa ohjaa Valvira. Samoin Valvira ohjaa aluehallintovirastojen toimintaa niiden toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa. Käytännössä tehtävä on ongelmallinen, koska aluehallintovirastot ovat itsenäisiä virastoja, jotka ratkaisevat asiat itsenäisesti ja myös vastaavat tekemistään ratkaisuksista. Valviran ohjausrooli on kuitenkin jäänyt melko ohueksi, eikä se ole pystynyt estämään päätöksenteon eriytymistä. Valviralla ei ole ollut välineitä aluehallintovirastojen ohjaamiseen, eikä Valvira voi muuttaa aluehallintovirastojen päätöksiä. Vastaavasti virastojen toimivaltajako toisaalta valtakunnallisiin tehtäviin, toisaalta alueellisiin tehtäviin on aiheuttanut tulkinnallisia ongelmia. Aluehallintovirastojen ja Valviran työnjakoa ja yhteistyötä on kuvattu tarkemmin edellä Valviraa koskevassa kohdassa 2.2.1.1.

Nykyinen organisaatorakenne on osoittautunut erityisen haasteelliseksi eräissä tehtäväryhmissä. Esimerkiksi nykyisellään valtion virastojen rajat (AVI:t, ELY:t) vaikeuttavat tehokasta toimintaa ympäristöllisissä tehtävissä.

Alueelliset varautumistehtävät

Kukin varautumisvelvollinen vastaa valmiuslain (1552/2011) nojalla omiin lakisäätöihin tehtäviin liittyvästä varautumisesta sekä sen yhteensovittamisesta yhteistoimintatahojen kanssa. Lisäksi valmiuslain mukaan varautumista johtaa ja valvoo valtioneuvosto sekä kukin ministeriö toimialallaan. Kukin ministeriö yhteensovittaa varautumista omalla toimialallaan. Varautumisen yhteensovittamisesta valtioneuvostossa säädetään erikseen.

Aluehallintovirastoilla ei ole toimivaltuuksia suhteessa muiden viranomaisten varautumistehtäviin. Aluehallintovirastot eivät siis varsinaisesti ja tosiasiallisesti yhteensovita

alueellista varautumista. Käytännössä aluehallintovirastot ovatkin edistäneet alueellista varautumisen yhteensovittamista, ja varautumisen yhteensovittaminen perustuu tosiasiaassa yhdessä sopimiseen.

Alueellisten toimijoiden ja alueellisten viranomaisten rooli ja merkitys varautumisessa on keskeinen. Aluehallintovirastoilla on alueellinen tuntemus, valmiit yhteistyörakenteet ja kyky luoda alueellista tilannekuvaa ja -tietoisuutta varautumisen tilasta. Aluehallintovirastot järjestävät vuosittain alueellisia valmiusharjoituksia ja maanpuolustuskursseja, mikä mahdollistaa näkökulman alueellisiin ja paikallisiin tehtäviin ja yhteistoimintaan. Aluehallintovirastot toteuttavat osin eri tavoin alueellisen valmiussuunnittelun yhteensovittamisen ja kuntien valmiussuunnittelun tukemisen tehtäviä. Keskeisenä toiminnan muotona korostuu kuitenkin alueelliset verkostot ja harjoitustoiminta. Aluehallintovirastojen varautumistehtävät koostuvat useista tehtävistä ja toiminnoista ja toteutetut toimintatavat myös hieman vaihtelevat aluehallintovirastoittain.

Aluehallintovirastoilla on verkostojen, asiakasrajapinnan ja sidosryhmien kautta laaja-alainen ymmärrys kunkin toiminta-alueen erityispiirteistä ja tarpeista. Tämä ymmärrys on keskeistä lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtävissä onnistumisessa alueilla. Alueellinen ja paikallinen tuntemus, tunnettuisuus ja pitkäaikainen yhteistyö luovat vahvan verkostoitumiskyvyn, josta on merkittävä hyöty aluehallintovirastojen perustoiminnassa. Aluehallintovirastojen toimialuekohtaiset verkostot ja keskeisten toimijoiden henkilökohtainen tuntemus ovat olleet avainasemassa silloin, kun on pitänyt luoda uudenlaisia yhteistyömalleja nopeasti muuttuvissa tilanteissa kriisin aikana. Aluehallintovirastoista annetussa laissa säädettyä yhteensovittamistehtävää ei ole laissa tarkemmin määritelty, mutta sillä on tarkoitettu aluehallintovirastoista annetun lain 4 pykälän 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua varautumisen yhteensovittamista alueella ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestämistä. Esimerkiksi alueellisista valmiustoimikunnista, niiden asettamisesta, tehtävistä ja johtamisesta taikka varautumisen tilaa koskevan alueellisen tilannekuvan ja –tietoisuuden seuraamisesta ei ole nimenomaisia säännöksiä.

Paikallista ja alueellista turvallisuussuunnittelua koskeva velvoittava sääntely on hyvin vähäistä tällä hetkellä. Aluehallintovirastoilla on tehtävänä alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun edistäminen, mutta se ei vastaa varsinaisesti turvallisuussuunnittelusta. Myöskään kuntia velvoittavaa säädöstä turvallisuussuunnittelun tekemisestä ei ole. Lisäksi pelastuslain 42 §:n mukaisesti pelastuslaitoksen tulee osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön. Paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun toteutus käytännössä hiipui vuoden 2014 jälkeen niin toiminnan kuin siihen osoitettujen resurssien osalta, kun sisäisen turvallisuuden ohjelmat lopetettiin. Vuonna 2019 työtä on käynnistetty uudestaan sisäministeriön turvallisuussuunnittelun kansallisten linjausten julkaisun myötä.

Turvallisuuskomitea antoi 22.6.2022 suosituksen alueellisen ja paikallisen varautumisen yhteensovittamisen edistämiseksi. Turvallisuuskomitea nosti esiin, että tarvittaessa alueellisen ja paikallisen varautumisen kehittämiseksi on arvioitava myös lainsäädännön muutostarpeita tehtävien ja vastuiden selkiyttämiseksi. Tulevaisuudessa tulisi harkita nykyisten alueellisten valmius- ja turvallisuusfoorumien roolin yhtenäistämistä ja kehittämistä huomioiden maantieteelliset vastuualueet. Alueellisen ja paikallisen varautumisen kehittäminen edellyttää koko yhteiskunnan poikkileikkaavaa ja yhteensovittavaa toimintamallia myös jatkossa.

Työsuojelu

Nykyisin työsuojeluviranomaisen valvontatoimivalta on rajattu aluehallintoviranomaisen maantieteelliseen alueeseen. Nykyisen kaltainen maantieteellisiin rajoihin perustuva toimivalta

voi erityisesti alueiden reunoilla johtaa epätarkoituksenmukaiseen organisoitumiseen. Mahdolliset erot valvonnan toteutuksessa tai lainsäädännön tulkinnoissa voivat myös johtaa työnantajan kannalta vaikeisiin tilanteisiin.

Työsuojelun vastuualueiden toimintaa on jo usean vuoden ajan kehitetty kohti valtakunnallisuutta mm. seuraavin toimenpitein: lupa-asioiden ja hätätyöilmoitusten käsittely on keskitetty sekä työsuojeluhallinnon substanssiin liittyvä tietohallinto, viestintä ja koulutus on keskitetty, tietyt uudet valvontatehtävät (tilaajavastuu, lisäeläkkeet) on alusta asti organisoitu valtakunnallisiksi tehtäviksi, puhelinneuvonta on organisoitu valtakunnallisesti ja viranomaisaloitteinen valvonta suunnitellaan valtakunnallisesti. (Sosiaali- ja terveysministeriön toimialan lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenjärjestelymahdollisuudet, STM 2021:26).

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta totesi lausunnossaan valtioneuvoston selonteosta eduskunnalle aluehallintouudistuksen toimeenpanosta ja toteutumisesta (TyVL 3/2013 vp), että työsuojelun vastuualueet poikkeavat valvottavien määrän ja maantieteellisen alueen laajuuden puolesta huomattavasti toisistaan, mikä vaikeuttaa tasalaatuisen palvelun tuottamista sekä työsuojelutarkastajien osaamisen varmistamista ja kehittämistä maan eri osissa. Valiokunta piti tärkeänä, että työsuojeluvalvonnan toiminta-alueiden ja toimivallan uudelleen organisoinnin mahdollisuudet sekä työsuojelualueiden valtakunnalliset erikoistumismahdollisuudet selvitetään.

Työsuojeluhallinnossa on toteutettu valtakunnallinen moniviranomaisyhteistyön kehittämiseen tähtäävä hanke. Sen havainnot ja kokemukset ovat osoittaneet, että valtakunnalliselle viranomaisyhteistyön kehittämiseksi ja koordinoinnille on laajaa yhteiskunnallista tarvetta. Viranomaisyhteistyön toteuttamisessa on suuria alueellisia eroja määrässä sekä yhteistyöviranomaisissa. (Oman toiminnan analyysi – runkokausi 2020–2022, Aluehallintovirasto 2023).

Työsuojeluvalvonnan painopiste on työpaikoilla tapahtuvissa tarkastuksissa. Siksi työsuojeluviranomaisen alueellinen ja paikallinen läsnäolo on tärkeää. Se mahdollistaa sujuvan ja kustannustehokkaan valvonnan toteuttamisen lähellä työpaikkoja ja asiakkaita. Alueellinen läsnäolo ja paikallistuntemus auttavat myös valvonnan suuntaamisessa ja yhteistyössä alueellisten toimijoiden ja sidosryhmien kanssa.

Ympäristöterveydenhuolto

Aluehallintovirastot ovat suoriutuneet nykyisistä maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan ympäristöterveydenhuollon tehtävistään pääsääntöisesti hyvin. Maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston, aluehallintovirastojen ja kuntien muodostama neliportainen hallintorakenne ei kuitenkaan ole riittävän joustava ja ketterä eläintautien torjuntatilanteissa, laajemmissa elintarvike- tai rehupuolen poikkeustilanteissa tai eläinten lääkitsemisen valvonnassa eikä sillä voida varmistaa yhtenäistä lainsäädännön toimeenpanoa ja valvontaa eri puolilla maata. Erikoistuminen on nykyisessä rakenteessa mahdollista, mutta se edellyttää erityissäännösten voimaansaattamista suhteessa lähtökohtaan, jossa kaikissa virastoissa hoidetaan kaikkia tehtäviä. Kaikissa virastoissa ei myöskään ole riittävää oikeudellista tukea yksityiskohtaisen substanssilainsäädännön tulkitsemiseksi ja hallintopäätösten valmistelemiseksi. Joissakin aluehallintovirastoissa on myös ollut vaikeuksia rekrytoida uusia asiantuntijoita, ja pienet yksiköt ovat haavoittuvaisia sairastapausten yhteydessä ja sijaistaminen on vaikeampi järjestää. Osittain aluehallintovirastojen hoitamat tehtävät ovat myös päällekkäisiä Ruokaviraston hoitamien tehtävien kanssa (mm. kuntien elintarvikevalvonnan ja sivutuotevalvonnan ohjaus ja

ympäristöterveydenhuollon kanteluiden käsittely), minkä vuoksi resurssien käyttö ei ole tehokasta.

Kilpailu- ja kuluttajahallinnon tehtävät

Aluehallintovirastojen kilpailu- ja kuluttaja-asioihin liittyviä tehtäviä ovat muun muassa kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamisesta markkinoinnissa annetun valtioneuvoston asetuksen (533/2013) mukainen hinnan ilmoittamisen valvonta markkinoinnissa, mittauslaitelain (707/2011) mukainen noudattamisen valvonta yhdessä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) kanssa, matkapalveluyhdistelmistä annetun lain (901/2017) mukainen matkapakettien eli matkapalveluyhdistelmiä tarjoavien matkanjärjestäjien rekisteröitymisen valvonta, kilpailulain (948/2011) mukainen kilpailuolosuhteiden selvittäminen ja kilpailun edistäminen yhdessä Kilpailu- ja kuluttajaviraston kanssa ja kuluttajansuojalain (38/1978) mukainen kuluttajaluottojen markkinoinnin valvonta sekä EU-yhteistyö ja kilpailu- ja kuluttajapoliittisten selvitysten tekeminen yhteistyössä Kilpailu- ja kuluttajaviraston kanssa. Kilpailu- ja kuluttajahallinnon tehtävien hoitaminen eri aluehallintovirastoissa on pirstaloitunutta, mikä osaltaan on voinut heikentää tehtävien tehokkainta ja vaikuttavuudeltaan parasta tapaa hoitaa ja organisoida tehtäviä. Lainsäädäntö on monimutkaistunut, jonka vuoksi Kilpailu- ja kuluttajaviraston käytännön ohjaaminen on viime aikoina korostunut. Tehtäväkokonaisuus on pieni, minkä vuoksi riittävän osaamisen ylläpitäminen on hankalaa.

Ympäristötehtävät

Ympäristötehtävät on keskitetty neljään aluehallintovirastoon ja kolmeentoista ELY-keskukseen. Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten ympäristötehtävät kytkeytyvät toisiinsa monin eri tavoin, aina lupa-asian ennakkolisistä menettelyistä jälkivalvontaan saakka. Kytkestä kuvataan myös esityksen kohdassa 2.2.1.3.

Nykyinen alueellinen toimivalta ja tehtävien jakautuminen aiheuttaa ympäristöllisten lupa- ja valvontatehtävien sujuvalle hoitamiselle pullonkaulan. Lupa- ja valvontaviranomaisten määrä ympäristötehtävissä eri aluerajoin, alueellinen toimivalta sekä aluehallintovirastoja ja ELY-keskuksia koskeva tehtäväjako ei ole tarkoituksenmukainen erityisesti lupamenettelyn sujuvuuden ja investointien käynnistymisen, asiakkaan, asiantuntijuuden hyödyntämisen tai yhden luokun palveluiden näkökulmasta ja aiheuttaa haasteita myös hakijoiden tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi.

Alueellisen toimivallan aluehallintovirastot sekä ELY-keskukset toimivat samojen ympäristöön vaikuttavien toimintojen ympärillä, aluehallintovirastojen myöntäessä ympäristö- ja vesitalousluvut ja ELY-keskusten vastatessa alkuvaiheen YVA-menettelystä ja luonnonsuojelulain mukaisista menettelyistä ja ohjauksesta, jälkivalvonnasta sekä osallistumisesta viranomaisroolissa lupamenettelyyn sen eri vaiheissa. Viranomaisten välistä yhteistyötä, erityisesti lupa- ja valvontaviranomaisen yhteistyötä, on kuitenkin pyritty tiivistämään, viimeisimpänä ympäristönsuojelulakiin säädetty pykälä viranomaisten yhteistyöstä lupa-asian käsittelyssä (YSL 44 b §). Esimerkiksi YVA-menettelyn ja lupamenettelyn suhteessa on tunnistettu haasteita siinä, että YVA-menettelyssä ei ole välttämättä pystytty parhaalla mahdollisella tavalla ennakoimaan myöhemmin järjestettävän lupamenettelyn vaatimuksia. Lisäksi ja osittain myös edellä mainitusta syystä YVA-menettely ja sen tulokset eivät aina ole parhaalla mahdollisella tavalla tulleet huomioiduksi ja hyödynnetyksi lupamenettelyssä, vaikkakin säännöksillä on mahdollistettu menettelyllistä, kuten kuulemisten yhteensovittamista.

Virastojen alueellisesti rajattu toimivalta ja työmäärään nähden riittämätön henkilöstömäärä aiheuttaa ympäristöhallinnon lupa- ja valvontatehtäville selkeitä haasteita. Valtion lupa- ja valvontatehtävistä sekä niihin liittyvistä ohjaustehtävistä vastaavien virastojen tehtäviä, niiden mahdollista päällekkäisyyttä tai sijoittumista eri virastoihin sekä virastojen organisatorisia ratkaisuja on selvitetty useasti edellisten hallituskausien aikana vuodesta 2012 lähtien. Selvityksille on yhteistä, että virastojen alueellisesti rajattu toimivalta ja työmäärään nähden riittämätön henkilöstömäärä aiheuttaa ympäristöhallinnon lupa- ja valvontatehtäville selkeitä haasteita. Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten nykyinen alueellinen toimivalta ja tehtäväjako ei myöskään ole optimaalinen lupamenettelyiden ja muiden hallinnollisten menettelyjen sujuvuuden, asiantuntijuuden, asiakkaan tai yhden luukun palveluiden näkökulmasta.

Virkamiesten sijoittuminen

Kuudella aluehallintovirastolla on 18.3.2024 päivätyn tiedon mukaan palveluksessa yhteensä 1329 virkamiestä, joista suurimman osan virkapaikka on Helsingissä (276 virkamiestä), Turussa (147), Oulussa (145), Tampereella (139), Vaasassa (120) ja Hämeenlinnassa (109). Muissa toimipaikoissa virkamiesten määrä vaihtelee 60 virkamiehestä vähimmillään seitsemään. Ympäristölupavastuualueen virkamiehistä (155 virkamiestä yhteensä) suurimman osan virkapaikka on Vaasassa (37 virkamiestä), Oulussa (27), Helsingissä (21), Hämeenlinnassa (20) ja Turussa (11). Muissa toimipaikoissa virkamiesten määrä vaihtelee seitsemästä virkamiehestä vähimmillään yhteen.

2.2.2.3 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset

ELY-keskusten nykytilalle leimaa antavaa on samojen tehtävien hoitaminen huomattavasti vähäisemmin henkilötyövuosin kuin ELY-keskusten toiminnan alkaessa. ELY-keskusten toiminnan tehostaminen aloitettiin pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen kaudella, kun hallitus kohdensi ELY-keskusten toimintamenoille 500 henkilötyövuotta vastaavat säästöt, mutta myöhensi vuosien 2014 – 2015 säästöt toteutettaviksi vuosina 2016 – 2017. Tällöin työ- ja elinkeinoministeriö käynnisti kuudesta hankkeesta koostuvan niin sanotun Iskukykyinen ELY-keskus -kokonaisuuden, jonka tarkoituksena oli turvata ELY-keskusten tehtävien laadukas hoitaminen resurssien vähenemisestä huolimatta. Kokonaisuuden muodostivat erilliset hankkeet ohjaus- ja suunnittelujärjestelmän yksinkertaistamiseksi, toiminnan ja palveluiden sähköistämiseksi, ELY-keskusten ja TE-toimistojen yhteisen kehittämis- ja hallintoyksikön (KEHA-keskus) perustamiseksi, asiakaspalvelun toimintamallin luomiseksi, erikoistumisten ja keskittämisten lisäämiseksi sekä ELY-keskusten maksullisten suoritteiden hintatason tarkistamiseksi (yhteinen maksupolitiikka).

Kevään 2014 ja 2015 kehyspäätöksissä ELY-keskusten toimintamenoille kohdistettiin aikaisempien säästötavoitteiden lisäksi yhteensä 33 miljoonan euron lisäsäästöt toteutettaviksi vuosina 2015 – 2018. Uusi säästötavoite aikaisemman lisäksi merkitsi 700 henkilötyövuoden vähentämistavoitetta ELY-keskusten virastoverkostossa, jossa 80 – 85 prosenttia kuluista aiheutuu palkkaus- ja muista henkilöstömenoista. Tämän lisäksi Euroopan unionin rakennerahastojen teknisen tuen säästöt rakennerahastokaudella 2014 – 2020 aiheuttivat yhteensä 56 miljoonan euron säästöpaineen. Henkilöstön vähentämistavoite merkitsi käytännössä 17 prosentin vähentämistavoitetta ELY-keskusten valtakunnalliseen henkilötyövuosien määrään ELY-keskusten lakisääteisten tehtävien säilyessä entisellään.

Pääministeri Kataisen hallituksen ohjelman mukaan ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen ohjausjärjestelmää tuli tehostaa ja toimintaa kehittää keskusten alkuperäisen määrän ja rakenteen pohjalta. Lakisääteisten tehtävien laadukas hoitaminen toteutettiin lähinnä

keskittämällä voimakkaasti eräitä keskeisiä substanssitehtäviä sekä perustamalla palvelukeskustyyppinen kehittämis- ja hallintokeskus hoitamaan ELY-keskusten ja TE-toimistojen tukitehtäviä sekä tukien ja avustusten maksatus- ja takaisinperintätehtäviä. Vuosien 2010 ja 2022 välillä ELY-keskusten henkilötyövuosikehys on laskenut 4 306 htv:sta 2 645 htv:een⁴.

Toimintamenojen niukkenemisestä johtuen ELY-keskusten palveluprosesseja on jatkuvasti kehitetty ja tehtävien hoitamista koottu yhä harvempien ELY-keskusten vastuulle. Laaja-alaisia tehtäviä hoidetaan nykyisin kaikissa volyymiltaan merkittävässä tehtävissä yhtä ELY-keskusta laajemmalla toimialueella.

Tehtävien keskittäminen on edellyttänyt ELY-keskusten palvelujen sähköistämistä ja virkamiehiltä uudenlaista työskentelykulttuuria ja johtamista. Valtaosa tehtävien keskittämisestä on toteutettu siten, että virkamiehet on virkoiheen siirretty siihen ELY-keskukseen, jolle tehtävät on keskitetty, mutta virkamiesten virkapaikat ovat säilyneet entisellään tehtävää aikaisemmin hoitaneessa ELY-keskuksessa. Virastoverkoston virkamiehet ovat laajalti oppineet niin sanottuun monipaikkaiseen työskentelyyn, jossa työtoverit ja esimies työskentelevät fyysisesti etäällä toisissa ELY-keskuksissa.

Supistuneista resursseista huolimatta ELY-keskusten sidosryhmä- ja asiakastyytyväisyys ovat säilyneet korkealla tasolla. Tämä ilmenee myös työ- ja elinkeinoministeriön syksyllä 2023 teettämästä ELY-keskusten virastokokonaisuutta koskevasta ulkoisesta arvioinnista (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten virastokokonaisuuden arviointi: Näkökulmia ohjaukseen, johtamiseen ja vaikuttavuuteen, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2024:1 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165364>). Arvioinnissa tarkasteltiin ELY-keskusten kokonaisuutta ohjauksen, johtamisen ja organisoinnin sekä vaikuttavuuden näkökulmista.

Arvioinnin mukaan ELY-keskusten ohjausjärjestelmä on kompleksinen, raskas ja hajautunut. Sitä leimaavat käytäntöjen erilaisuus ja moninaisuus. Ohjaus- ja johtamisjärjestelmässä on tunnistettu haasteita, mutta niistä huolimatta ELY-keskukset ovat onnistuneet asiakkaiden ja sidosryhmien mukaan pääosin hyvin. Toimintojen keskittäminen on pienentänyt ELY-keskusten alueellista itsenäisen viraston roolia ja vahvistanut ministeriöiden ohjausta. E-, L- ja Y-vastuualueet toimivat hyvin itsenäisesti eikä eri vastuualueiden välisiä synergioita ole syntynyt siinä määrin kuin tavoiteltiin ELY-virastokokonaisuutta rakennettaessa. ELY-keskusten tulostavoitemittarit mittaavat pääosin suoritteita eikä mittareiden tulostulosten perusteella tehdä systemaattista kehittämistyötä.

Arvioinnissa todettiin, että ELY-keskusten ohjausmalli heijastuu sekä ELY-keskusten väliseen että niiden sisäiseen johtamiseen. Ohjauksen hallinnonalakohtaisuus näkyy ELY-keskusten johtamisjärjestelmässä vastuualueiden vahvana asemana. Vastuualueita ja eri tehtäväkokonaisuuksia ohjaavien ministeriöiden ohjauksen yksityiskohtaisuus vähentää johtamisen liikkumavaraa sekä vastuualuetasolla että ELY-keskustasolla. Johtamisjärjestelmän painottuminen vastuualueille selkeyttää vastuualueiden työnjakoa, mutta vähentää johtamisen liikkumavaraa vastuualueiden välisissä tehtävissä. Vaikka ELY-keskusten OTO-ylijohtajuusmallissa on ilmeisiä ongelmia, on sen käytännössä koettu toimineen pääasiassa hyvin.

⁴ Ei sisällä KEHA-keskuksen eikä TE-aspan henkilötyövuosia.

Poikkihallinnollisen yhteistyön keskeisenä haasteena pidettiin sitä, että ELY-keskusten ohjauk käytännöt, organisaatorakenne, johtamismalli ja rahoitus on suunniteltu tiukasti keskushallinnon hallinnonalarajojen mukaisesti. Nykyinen johtamisjärjestelmä mahdollistaa ELY-keskusten toimimisen, mutta ohjauksjärjestelmää ja johtamisjärjestelmää kehittämällä ELY-keskukset voisivat saavuttaa paremmin vaikuttavuustavoitteensa.

Arvioinnin johtopäätöksinä suositeltiin, että ohjauksjärjestelmää kehitettäisiin siten, että se tukisi nykyistä paremmin ELY-keskusten asiakaslähtöisyyttä ja toimijuutta sekä vahvistaisi alueellista ja paikallista osallisuutta. Edelleen ministeriöiden välistä yhteistyötä ELY-keskusten ohjauksessa tulisi tiivistää ja ohjaukskeinot tulisi sovittaa nykyistä yhtenäisemmäksi kokonaisuudeksi. ELY-keskusten (tai niiden seuraajien) itsenäisyyttä ja sisäistä yhtenäisyyttä tulisi vahvistaa vaikuttavuuden kehittämiseksi. ELY-keskusten rakennetta tulisi myös yksinkertaistaa ja erillisten virastojen määrää vähentää. Tavoitteenasetanta tulisi kytkeä selvemmin tuloksiin ja vaikutuksiin ja kohdentaa sille tasolle, joissa ELY-keskus ja sen asiantuntijat toimivat. ELY-keskusten vaikuttavuusajattelua ja vaikuttavuudella johtamista tulisi systematisoida.

Ennakointi

Työmarkkinoiden toiminnan turvaamiseksi ja kohtaannon edistämiseksi tarvitaan laadukasta ennakoititietoa työvoima- ja osaamistarpeista. Nykyisellään ELY-keskukset tuottavat alueellista ennakoititietoa yhden tai useamman maakunnan alueella ja tavoitteena on, että tieto palvelee mahdollisimman hyvin myös työssäkäyntialueita. Ennakointitietoa työvoima- ja osaamistarpeista on tarpeen tuottaa seutu- ja maakuntakohtaisesti.

Jatkuva oppiminen ja elinikäinen ohjaus

TE-palveluiden järjestämisvastuun siirtyessä uusille työllisyysalueille ja työvoimakoulutuksen hankintatehtävän siirtyessä nykyisiltä ELY-keskuksilta kuntien tehtäväksi, elinvoimakeskusten rooli painottuu alueellisten työvoima- ja osaamistarpeiden ennakointiin sekä tilannekuvan ylläpitämiseen alueellisista palvelutarpeista ja palveluiden saatavuudesta. Tässä työssä elinvoimakeskukset toimivat yhteistyössä ja tukevat työllisyysalueita niiden työssä vaikuttavien, oikea-aikaisten ja alueelliseen tarjontaan vastaavien palveluiden järjestämisessä henkilö- ja työnantaja-asiakkaille.

Maahanmuutto

ELY-keskusten rooli työperusteisen maahanmuuton edistämässä vaihtelee alueittain. Kaikilla ELY-keskuksilla on työperusteisen maahanmuuton tehtäviä, mutta niitä on keskitetty erityisesti Pohjois-Savon ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksille sekä Uudenmaan TE-toimistolle. Alueellinen erikoistuminen on ollut hyödyllistä erityisesti osaamisen ja asiantuntemuksen kehittymisen näkökulmasta. Alueellisesti maahanmuuton edistämistoimien volyyymi riippuu paljolti määräaikaisesta tai hankerahoituksesta. Samalle alueelle on voitu saada rahoitusta useasta paikasta, esimerkiksi korkeakoululle opetus- ja kulttuuriministeriöstä ja Talent Hub -toimintaan työ- ja elinkeinoministeriöstä. Toisilla alueilla taas edistämistoimia tehdään huomattavasti kevyemmällä voimavaroilla. Suurta vaikutusta on myös erityisesti suurten kaupunkien aktiivisuudella. Edellä kuvattu todetaan myös valtioneuvoston tarkastusviraston (VTV) tarkastuksessa (13/2022) liittyen työperusteiseen maahanmuuttoon. Tarkastuksen tueksi tehdyissä kartoituksissa monet ELY-keskukset kokivat työperusteisen maahanmuuton tehtävät yleistasoiksi ilman selvää tavoitteenasettelua. Vastuunjako ja koordinaatiota on myös tarpeen selkiyttää sekä konkretisoida ELY-keskusten toiminnan vaikuttavuuden seuranta ja mittarointia. Näihin haasteisiin haetaan ratkaisuja erityisesti ELY-keskusten ja Work in Finland

-toiminnon yhteistyöstä sekä valtion ja kuntien yhteistyön tiivistämisestä kansainvälisen rekrytoinnin tukipalveluissa.

Liikenne ja infrastruktuuri –vastuualueen tehtävät

ELY-keskuksissa hoidetaan alueellisia liikennetehtäviä, joita ovat liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus ja tie- ja liikenneolot, alueellinen tienpito, yksityisteiden avustukset, liikennepalveluiden kehittäminen, julkinen henkilöliikenne ja saaristoliikenne.

Tienpidon tehtävissä olennaista on valtakunnallinen kokonaisuuden hallinta, yhdenmukainen tienpito sekä verkon jatkuvuus, laatu ja resurssien tehokas käyttäminen. Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) on suosittanut Liikenneverkon elinkaaren hallintaa koskeneessa tulokellisuustarkastuskertomuksessaan 12/2020, että valtioneuvosto arvioi ELY-keskusten liikennetoimialan tarkoituksenmukaisuutta ja tieverkon hallinnan siirrosta Väylävirastoon koituvat hyödyt.

ELY-keskukset käyttävät julkisen liikenteen määrärahoja ensisijaisesti kuntien välisen liikenteen ostoihin. Jäljelle jäävästä määrärahasta myönnetään valtionavustuksia. ELY-keskukset myöntävät julkisen liikenteen valtionavustukset pienille toimivaltaisille tieliikenteen viranomaisille ja muille kunnille. Liikenne- ja viestintävirasto vastaa sen sijaan julkisen henkilöliikenteen tuista suurille ja keskisuurille kaupungeille. ELY-keskusten myöntämissä valtionavustuksissa alueensa kunnille ja kuntaviranomaisille kuntien omiin joukkoliikennehankintoihin ja kehittämiseen sekä ELY-liikenteen hankinnoissa on suurta alueellista vaihtelua. Hallitusohjelma sisältää julkisesti järjestettyjen liikennepalveluiden kehittämisen kokonaisuutena yhteistyössä kuntien ja hyvinvointialueiden kanssa. Samalla hallitusohjelman mukaan tavoitteena on varmistaa, että palveluiden järjestämiseen suunnatuista resursseista saadaan mahdollisimman suuri lisäarvo. Kuljetusten yhdistäminen edellyttää yhteistä tietopohjaa ja digitalisaation hyödyntämistä.

Maaseudun kehittäminen sekä maa- ja elintarviketalous

Maaseudun kehittämisen sekä maa- ja elintarviketalouden tehtävien tavoitteena on parantaa ihmisten, eläinten ja kasvien terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta, maaseudun elinvoimaisuutta sekä uusiutuvien luonnonvarojen kestävään käyttöön perustuvan elinkeinotoiminnan kilpailukykyä. ELY-keskukset edistävät maatalouden kannattavuutta ja kilpailukykyä mm. tukemalla sukupolvenvaihdoksia ja rahoittamalla kilpailukykyä sekä ympäristön tilaa ja kestävää tuotantotapaa edistäviä investointeja. Viljelijätukien toimeenpanoon liittyviä tehtäviä ovat esimerkiksi tarkastuksiin, valvontaan sekä viljelijätukihakemusten vastaanottoon ja neuvontaan liittyvät tehtävät. ELY-keskuksilla on laaja-alainen kehittämis- ja edistämistehtävä alueen maaseudun kehittämisen painopisteiden kokoamisessa osana CAP-suunnitelmaa sekä yhteensovitus tehtävä muuhun alueiden kehittämiseen. Maaseudun kehittämisen toimeenpanotehtäviä ovat tukien myöntö- ja maksupäätökset sekä hallinnolliset tarkastukset.

Maaseudun kehittämisen sekä maa- ja elintarviketalouden tehtäviä hoidetaan kaikissa viidessätoista ELY-keskuksessa. Lisäksi maatalouden tehtäviä hoidetaan noin kuudellakymmenellä kuntien muodostamalla yhteistyöalueella. Tehtävät ovat unionin lainsäädännössä säädeltyjä tukihakemusten käsittely-, valvonta- ja laadunarviointitehtäviä. EU-säädökset edellyttävät tehokasta kansallista hallinto- ja valvontajärjestelmää ja ELY-keskusten tekemät valvonnat ovat siksi hyvin tärkeitä. Puutteet valvonnoissa voivat aiheuttaa EU-tukien maksamisen keskeyttämisen ja jopa rahoituskorjauksia. Ruokaviraston maaseutulinja

akkreditoituna maksajavirastona ohjaa tehtäviä ja maksaa noin kahden miljardin euron maaseutu- ja maataloustuet maataloille ja muille tahoille.

Ruokaviraston elintarvikeketjulinja ohjaa tehtäviä maatalouden tuotantopanosten (rehut, lannoitevalmisteet, kasvinsuojeluaaineet, kasvien lisäsaaineisto) lisäksi kasvinterveyden ja luonnonmukaisen maataloustuotannon, eläinten merkitsemisen ja rekisteröinnin, hukkakauravalvonnan, kasvisten kaupan pitämisen valvonnan sekä kasveista saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniää alkutuotannossa koskevan valvonnan osalta. Tarkastukset (ml. näytteenotto) toimivat lähtökohtaisesti hyvin alueellisuuden varmistuen. Valvonnan teemoituksella on voitu kohdentaa resursseja tarvittaviin kohteisiin. Luomuvalvonnan osalta nähdään tärkeänä parantaa valvonnan vaikuttavuutta ja vähentää vaiheittain ostopalveluiden käyttöä valvonnan kustannuksia vähentäen. Myös tarkastusten toteutus tarkoituksenmukaiseen aikaan tulisi varmistaa.

Vesitaloustehtävät

Vesitaloustehtävissä keskeinen aluejako ovat vesistöalueet, joilla säännöstelyä ja tulvariskien hallintaa hoidetaan ylimatekunnallisesti. Tehtävien hoitoa on keskitetty kolmelle yhteistyöalueelle, jotka noudattavat vesistöalueita. Lisäksi vesihuoltoon ja patoturvallisuuteen liittyvien turvallisuus-kriittisten tehtävien hoito on keskitetty valtakunnallisesti voimavarojen kokoamiseksi, toimintatapojen yhdenmukaistamiseksi sekä nopean reagointikyvyn varmistamiseksi. ELY-keskusten Y-vastuualueiden vesitaloustehtävien voimavarat ovat merkittävästi vähentyneet vuoden 2010 ALKU-uudistuksen jälkeen. Tehtävien hoidossa on päädytty ELY-kohtaiseen erikoistumiseen, jotta tehtävissä tarvittava erityisosaaminen olisi kaikkien alueiden käytettävissä. Voidaan todeta, että ELY-keskusten nykyinen aluejako ei sovellu näiden tehtävien hoitoon ja että jatkossa tehtävät tulee järjestää merkittävästi suurempien alueiden hoidettaviksi. Nykyiset keskittämiset on syytä jatkossakin säilyttää.

Vesitaloustehtäviin kuuluvat valtion vesilain mukaisten lupien haltijan ja vesistö rakenteiden omistajan tehtävät, joita hoidetaan vesitaloustehtävien yhteisellä hydrologisen erityisosaamisen voimavaralla, eikä niiden hoitamista näin ollen voi eriyttää muista vesitaloustehtävistä. Nämä aktiivista vesilain mukaisten lupien mukaista käyttötoimintaa ja lupien ajantasaisena pitoa sisältävät tehtävät on jatkossakin järjestettävä vesilain mukaisesta luvituksesta riippumattomasti.

Kalataloustehtävät

Kalataloushallinnon kaksiportaisuuden johdosta ELY-keskukset vastaavat hyvin monenlaisista kalatalouden tehtävistä, jotka perustuvat laaja-alaiseen lainsäädännölliseen pohjaan.

Kalataloustehtävien keskittäminen kolmeen ELY-keskukseen on toiminut hyvin. Keskittämiseen päädyttiin tehtävien hoidon riittävän asiantuntemuksen takaamiseksi ja mm. sijaisuuksien hoitamisen varmistamiseksi. Aiemmin pienemmissä yksiköissä oli liian isoja asiakokonaisuuksia yhden virkamiehen vastuulla ja hallinto oli haavoittuvainen.

Kalatalouden tehtävien pitäminen yhtenäisenä kokonaisuutena aluehallinnossa on tärkeää hallinnon toimintakyvyn ja tuottavuuden kannalta. Nykyinen kolmen kala-asioita hoitavan ELY-keskuksen malli turvaa niukkojen henkilöresurssien joustavan käytön ja tehtävien hoitoon tarvittavan osaamisen säilymisen. Kalatalouden asiantuntijoiden tehtävänkuvat ELY-keskuksissa muodostuvat useista eri kalatalouden tehtävistä, jolloin asiantuntijoiden työpanosta käytetään joustavasti ja kustannustehokkaasti.

ELY-keskusten hallinnoiman pienen EMKVR-ohjelman varoja ei voi myöskään jakaa pieniin osiin, sillä se vaarantaisi merkittävien hankkeiden joustavan rahoitusmahdollisuuden. Kolmelle ELY-keskukselle jaettuna varojen käyttö on joustavaa ja tarkoituksenmukaista.

Kalatalouden tehtävien vastuu on valtioneuvoston ohjesäännön mukaan maa- ja metsätalousministeriöllä, mutta aluehallinnon henkilöresurssit ovat työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan virastoissa ELY-keskuksissa. Tämä on koettu epäkohdaksi.

Ympäristötehtävät

Ympäristötehtävät on keskitetty kolmeentoista ELY-keskukseen ja neljään aluehallintovirastoon. Nykyinen alueellinen toimivalta ja tehtävien jakautuminen aiheuttaa ympäristöllisten lupa- ja valvontatehtävien sujuvalle hoitamiselle pullonkaulan. ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen ympäristötehtävät kytkeytyvät toisiinsa monin eri tavoin, aina lupasian ennakkolisistä menettelyistä jälkivalvontaan saakka. Kytkestä kuvataan myös esityksen kohdassa 2.2.1.2.

ELY-keskusten Y-vastuualueiden voimavarat ovat merkittävästi vähentyneet vuoden 2010 ALKU-uudistuksen jälkeen. Erityisen merkittävästi ELY-keskusten henkilöstöä vähennettiin neljän vuoden ajanjaksolla vuosien 2013–2017 välisessä vertailussa, jolloin ELY-keskusten henkilötyövuodet vähenivät yli tuhannella vuoden 2013 noin 4 000:stä vuoden 2017 noin 2 950:een. Voimavarojen niukkuus on saattanut pidentää ympäristöllisten menettelyjen käsittelyaikoja. Kokonaisuutena arvioiden aluehallinnon virastot ympäristötoimialalla ovat kuitenkin saavuttaneet toiminnalliselle tuloksellisuudelle asetut tavoitteet hyvin sekä pidemmällä aikavälillä että viime vuosina. Joissakin ympäristötehtävissä on jouduttu useampana vuonna laskemaan tulostavoitteita ja sopeuttamaan toimintaa voimavarojen niukkuudesta johtuen.⁵

ELY-keskusten vesienhoidon ja merenhoidon lakisäätteisissä EU-direktiiveihin perustuvissa suunnittelu- ja toimeenpanotehtävissä korostuvat valtakunnallinen yhdenmukaisuus ja liittymäpinta lupamenettelyihin. Vesienhoidon ja merenhoidon alueelliseen tietoon ja yhteistyöhön perustuvat suunnittelujärjestelmät ovat olleet toimintakykyisiä huolimatta ELY-keskusten vähenevistä voimavaroista ja tehtävien vaativuudesta.

ELY-keskusten alueidenkäytön tehtävät ovat pääosin alueidenkäyttölain (31.12.2024 saakka maankäyttö- ja rakennuslaki) mukaisia valvonta- ja edistämistehtäviä. Alueidenkäyttölain säännökset eri viranomaisten rooleista korostavat kuntien valtaa ja vastuuta maankäytössä. ELY-keskusten tehtävinä painotetaan valtakunnallisten tavoitteiden turvaamista, neuvotteluyhteistyötä sekä neuvonta- ja asiantuntija-avun antamista kunnille. Valvontatehtävän tarkoitus on turvata valtakunnallisten ja maakunnallisesti merkittävien asioiden huomioiminen kaavoituksessa ja muussa alueidenkäytössä. Vuonna 2017 voimaan tulleella maankäyttö- ja rakennuslain muutoksella ELY-keskusten kaavoitusta koskeva ohjaustehtävä poistettiin ja valvontatehtävä rajattiin edellä mainittuun valtakunnallisiin ja maakunnallisesti merkittäviin asioihin. Samalla lakimuutoksella ELY-keskuksen maankäyttö- ja rakennuslain mukainen valitusoikeus rajattiin koskemaan valvontatehtävän mukaisia asioita. Rajausta valtakunnallisiin tai maakunnallisesti merkittäviin asioihin ei ole muiden lakien mukaisissa ELY-keskuksen valvontatehtävissä. ELY-keskus voi valittamalla vaikutuksiltaan paikallisesta kaavasta näin

⁵ Valtion aluehallinnon virastorakenteen ja tehtävienjaon selvityshankkeen loppuraportti, Valtiovarainministeriön julkaisuja 2022:36.

ollen kuitenkin turvata esim. luonnonsuojelulain mukaisen arvon säilymisen. Alueidenkäytön lainsäädäntöä uudistetaan pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaisesti. Ympäristöministeriö asetti työryhmän, jonka toimikausi kesti 30.9.2024 asti ja jonka tehtävänä oli valmistella uusi alueidenkäyttölaki hallituksen esityksen muotoon. Tavoitteena on, että hallitus voi antaa lakiesityksen eduskunnalle kevädistuntokaudella 2025. Alueidenkäyttölain uudistuksen yhteydessä tarkastellaan myös ELY-keskuksen alueidenkäytön tehtäviä.

ELY-keskusten rakennusperinnön ja kulttuuriympäristön hoidon tehtävä on osa alueidenkäytön kokonaisuutta ja sitä hoidetaan jaetuin resurssein alueidenkäytön yhteydessä. Tehtäviin kuuluu kulttuuriympäristön hoito sekä rakennusperinnön säilyttämisen edistäminen ja valvonta. ELY-keskukset tekevät rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010, rakennusperintölaki) mukaisia rakennussuojelu- ja poikkeamispäätöksiä sekä myöntävät avustuksia rakennusperinnön hoitoon. Lisäksi Varsinais-Suomen ELY-keskukseen on sijoitettu valtakunnallinen erikoistumistehtävä rakennusperintölain mukaisten asioiden koordinointiin ja kehittämiseen. Rakennusperinnön suojelemisesta annettua lakia on 1.1.2021 muutettu siten, että ELY-keskusten tekemien rakennussuojelupäätösten alistamisesta ympäristöministeriön vahvistettaviksi ja samalla ministeriön asemasta ensimmäisenä valitusasteena on luovuttu. Alistusmenettely on ollut käytössä muun muassa lain yhdenmukaisen soveltamisen ja valtion korvausvastuiden ennakoimisen turvaamiseksi. Vuosina 2011-2019 ELY-keskusten tekemistä päätöksistä ministeriön käsittelyssä muuttui n. 20 prosenttia. Lisäksi useisiin pysytettyihin päätöksiin on ministeriössä tehty teknisiä korjauksia. Alistusmenettelyn avulla on siten ollut mahdollista linjata lain soveltamista ja valvoa suojelupäätösten teknistä laatua. Rakennussuojelupäätösten osalta valtakunnallinen toimivalta yhtenäistäisi soveltamiskäytäntöä. Yhdenmukainen rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain ja maankäyttö- ja rakennuslain soveltaminen on keskeistä oikeusturvan ja yhdenvertaisuuden kannalta. Perustuslakivaliokunta on myös kiinnittänyt huomiota soveltamiskäytännön yhtenäisyyteen ja siihen, ettei lain soveltaminen eriytyisi alueellisesti (PeVL 38/2020 vp ja PeVL 6/2010 vp). Ympäristövaliokunta on painottanut, että rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain toimeenpanossa tulee huolehtia siitä, ettei rakennussuojeluasioissa synny eri puolilla maata toisistaan poikkeavia tulkintakäytäntöjä. Siksi on tärkeää varmistaa, että ELY-keskusten voimavarat, ohjeistus ja koulutus ovat riittävällä tasolla päätösten yhdenmukaisuuden ja alueellisen tasavertaisuuden turvaamiseksi (YmVM 9/2020 vp).

Ympäristöministeriö on selvittänyt erityisesti ympäristöllisten lupamenettelyiden kehittämistä useissa tutkimus- ja selvityshankkeissa. Valtion lupa- ja valvontaviranomaistoimintojen mahdollinen yhdistäminen on esitetty yhtenä keinona edistää investointien viivytyksetöntä lupakäsittelyä (Investointien tehokas lupamenettely säädetyin aikarajan puitteissa -selvitys; Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimushanke 2020:29⁶). Myös asiakkaiden kannalta ympäristötehtävien kokoamisen yhteen virastoon on arvioitu selkeyttävän tilannetta ja helpottavan asiointia (Rainio 2012). Valtion aluehallinnon virastorakenteen ja tehtävienjaon selvityshankkeen loppuraportissa valtakunnallisen viraston perustaminen nähtiin mahdollisuutena sekä poikkihallinnolliseen että valtakunnallisesti yhdenmukaiseen toimintaan ja lupamenettelyjen ja muiden hallinnollisten hyväksymismenettelyjen sekä valvonnan valtakunnallisen organisointitavan vaikuttavan positiivisesti yhdenvertaisuuden ja tasapuolisuuden sekä menettelyjen sujuvuuden ja käsittelyaikojen näkökulmista.⁷

⁶ <https://tietokayttoon.fi/julkaisut/raportti?pubid=URN:ISBN:978-952-287-927-1>

⁷ Valtion aluehallinnon virastorakenteen ja tehtävienjaon selvityshankkeen loppuraportti, Valtiovarainministeriön julkaisuja 2022:36.

Eduskunta on vastauksessaan EV 188/2022 vp ottanut kantaa ympäristöllisten menettelyjen nykytilaan ja kehittämiseen. Eduskunnan vastaukseen sisältyvässä ympäristövaliokunnan mietinnössä (YmVM 13/2022 vp) todetaan, että ympäristöllisten menettelyjen sujuvoittamisessa keskeistä on viranomaisten riittävien resurssien ja digitalisaation tehokkaan hyödyntämisen ohella selkeä hallinnollinen rakenne, jossa voidaan tehokkaasti edistää korkeatasoisen asiantuntemuksen kehittymistä ja hyödyntämistä toiminnan sijainnista riippumatta. Tämä edellyttää valiokunnan mukaan lupa- ja valvontatehtävien osaamisen yhdistämistä yhteen valtakunnallisen viraston malliin. Valiokunta on pitänyt hyvänä ympäristöministeriön pyrkimystä rakenteellisiin uudistuksiin ympäristöllisten menettelyjen yhdistämiseksi kohti yhden luukun lainsäädäntöä ja lupaa, kun se on esittänyt perustettavaksi valtakunnallisen toimivallan omaavan lupa-, ohjaus- ja valvontaviranomaisen, johon yhdistettäisiin ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen ympäristövastuualueen tehtävät. Rakenne- ja lainsäädäntömuutosten lisäksi olisi valiokunnan mukaan tarpeen vauhdittaa erityisesti vihreän siirtymän investointien lupien ja muiden menettelyiden viranomaiskäsitelyä digitalisaation ja riittävien henkilövoimavarojen turvin. Eduskunnan ympäristövaliokunta on vastaavasti myös lausunnoissaan 1/2023 vp ja 2/2023 vp korostanut ympäristölupamenettelyn toimivuuden ja sujuvuuden kannalta olennaisina tekijöinä ajanmukaisen lainsäädännön ohella hallinnollista selkeyttä, viranomaisten riittäviä resursseja ja digitalisaation tehokasta hyödyntämistä ja todennut, että keskittämällä hallinto yhteen valtakunnalliseen ympäristöviranomaiseen toiminnassa olisi mahdollista saavuttaa toiminnallisia ja menettelyllisiä etuja. Ympäristöllisillä lupamenettelyillä on valiokunnan mukaan merkittävä rooli paitsi ilmasto- ja luontotavoitteiden saavuttamisessa myös vihreän siirtymän investointien toteutumisen ja ennakoitavan toimintaympäristön, talouskasvun ja ympäristöriskien hallinnan kannalta. Valiokunta on korostanut, että yhden valtakunnallisen viraston mallissa voidaan tehokkaasti edistää korkeatasoisen asiantuntemuksen kehittymistä ja hyödyntämistä toiminnan sijainnista riippumatta.

Rahoitustehtävät

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan kansalliset yritystuet, joita ELY-keskukset myöntävät valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetun lain (758/2021) nojalla, on keskitetty neljään rakennerahastoasioista vastaavaan ELY-keskukseen. Keskittämiskäytäntö on lisännyt toiminnan oikeusvarmuutta ja yhtenäisiä menettelytapoja sekä mahdollistanut kustannuksiltaan tehokkaampia rahoituspalveluja yritysasiakkaille. Keskittäminen mahdollisti poikkeustilanteessa nopealla aikataululla järjestettyjen nk. koronatukien nopean toimeenpanon sujuvin sijaisjärjestelyin ja yhteisen työjonon avulla. Työ- ja elinkeinoministeriön v. 2020 teettämän ulkoisen arvioinnin perusteella yrityksen kehittämisavustuksen myöntämis- ja maksamisprosessit toimivat pääsääntöisesti hyvin. Valtaosa yrityksistä kokee hakuprosessin sujuvaksi ja yritykset ovat pääosin erittäin tyytyväisiä ELY-keskusten tarjoamaan tukeen sen osalta.

Virkamiesten sijoittuminen

Viidellätoista elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksella on 18.3.2024 päivätyn tiedon mukaan palveluksessa yhteensä 2868 virkamiestä, joista 571 virkamiestä on palkattu erillisrahoituksella. Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten henkilöstö jakaantuu seuraavasti:

- Etelä-Pohjanmaan ELY:n palveluksessa on 247 virkamiestä, joista merkittävin osa on Seinäjoella (131) ja Vaasassa (77)

- Etelä-Savon ELY:n palveluksessa on 259 virkamiestä, joista merkittävin osa on Mikkelissä (132).
- Hämeen ELY:n palveluksessa on 115 virkamiestä, joista merkittävin osa on Hämeenlinnassa (66).
- Kaakkois-Suomen ELY:n palveluksessa on 180 virkamiestä, joista merkittävin osa on Kouvolassa (130)
- Kainuun ELY:n palveluksessa on 79 virkamiestä, joista merkittävin osa on Kajaanissa (72)
- Keski-Suomen ELY:n palveluksessa on 219 virkamiestä, joista merkittävin osa on Jyväskylässä (171)
- Lapin ELY:n palveluksessa on 186 virkamiestä, joista merkittävin osa on Rovaniemellä (161)
- Pirkanmaan ELY:n palveluksessa on 253 virkamiestä, joista merkittävin osa on Tampereella (240)
- Pohjanmaan ELY:n palveluksessa on 72 virkamiestä, joista merkittävin osa on Vaasassa (56)
- Pohjois-Karjalan ELY:n palveluksessa on 99 virkamiestä, joista kaikki ovat Joensuussa
- Pohjois-Pohjanmaan ELY:n palveluksessa on 295 virkamiestä, joista merkittävin osa on Oulussa (217)
- Pohjois-Savon ELY:n palveluksessa on 148 virkamiestä, joista merkittävin osa on Kuopiossa (134)
- Satakunnan ELY:n palveluksessa on 44 virkamiestä, joista kaikki ovat Porissa
- Uudenmaan ELY:n palveluksessa on 311 virkamiestä, joista merkittävin osa on Helsingissä (275)
- Varsinais-Suomen ELY:n palveluksessa on 316 virkamiestä, joista merkittävin osa on Turussa (217)

ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksella on 18.3.2024 päivätyn tiedon mukaan palveluksessa yhteensä 672 virkamiestä, joista erillisrahoituksella 67 virkamiestä. Suurimmalla osalla virkamiehistä virkapaikka on Helsingissä (108 virkamiestä), Tampereella (67), Turussa (60), Jyväskylässä (53), Oulussa (41). Muissa toimipaikoissa virkamiesten määrä vaihtelee 37 virkamiehestä vähimmillään yhteen.

Ympäristö ja luonnonvarat –vastualueen palveluksessa on 18.3.2024 päivätyn tiedon perusteella yhteensä 1104 virkamiestä, joista suurimman osan virkapaikka on Tampereella (114), Turussa (108) Helsingissä (101), Oulussa (94), Rovaniemellä (70), Jyväskylässä (66), Vaasassa (63), Kouvolassa (56), Kuopiossa (53), Seinäjoella (53), Joensuussa (51) ja Mikkelissä (47). Muissa toimipaikoissa virkamiesten määrä vaihtelee 41 virkamiehestä vähimmillään yhteen.

2.2.2.4 Ahvenanmaan valtionvirasto

Asunto-osakeyhtiölaissa, ryhmärakennuttamislaisissa, osakeyhtiölaissa, vaalilaissa, asuntokauppalaissa, yhdistyslaissa, kuluttajansuojalaissa, maksutalletuslaissa, kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa, turvallisuustutkintalaissa, laissa avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä, laissa asumisoikeusyhdistyksistä, eurooppayhtiölaissa, eurooppaosuuskuntalaissa, osuuskuntalaissa, tekijänoikeuslaissa, yhteisalueissa, laissa kilpailu- ja kuluttajavirastosta, mittauslaitelaissa, kilpailulaissa, lastensuojelulaissa, kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa ja alkoholilaissa säädetään aluehallintovirastoille tehtäviä, joista Ahvenanmaan maakunnassa vastaa Ahvenanmaan valtionvirasto. Näihin lakeihin on tarpeen lisätä säännös siitä, että aluehallintovirastoille säädetystä Ahvenanmaan itsehallintolain mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvasta tehtävästä Ahvenanmaan maakunnassa vastaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

Kuluttajaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista (566/2020) annetun lain 2 § 2 momentin 5 kohdassa säädetään aluehallintovirastoille toimivalta, kun kyse on kuluttajansuojasta kuluttajille tarjottavien tuotteiden hintojen ilmoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/6/EY ja kulutusluottodirektiivin noudattamisen valvonnasta sekä siltä osin kuin ne valvovat asuntoluottodirektiivin noudattamista, sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettaviksi tulevissa laeissa. Käytännössä on todettu, että tehtävä on tarkoituksenmukaisinta hoitaa aluehallintoa ylemmällä tasolla, Kilpailu- ja kuluttajavirastoissa. Tästä johtuen ehdotetaan, että kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain 2 § 2 momentin 5 kohta kumotaan. Tämä ei muuta Ahvenanmaan valtionviraston voimassa oleviin kuluttajansuojalakiin, Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annettuun lakiin, kilpailulakiin eikä mittauslaitelakiin perustuvia kuluttaja- ja kilpailuhallinnon tehtäviä.

Valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvaan lainsäädäntöön kuuluvat myös hautaustoimilaki ja lääkitsemislaki, joihin ei kuitenkaan ehdoteta muutoksia tässä yhteydessä. Lääkitsemislain osalta maa- ja metsätalousministeriön johdolla valmistellaan erillisiä ratkaisuja aluehallintouudistuksen aikataulussa. Hautaustoimilain mukaiset aluehallintoviranomaisen tehtävät myös Ahvenanmaan maakunnan osalta siirtyvät Itä-Suomen aluehallintovirastolta Lupa- ja valvontavirastolle. Lisäksi pidetään välttämättömänä, että Lupa- ja valvontavirasto hoitaisi Ahvenanmaan valtionviraston vastuulle kuuluvat työsuojelutehtävät, lääkelain mukaiset tietyt lupatehtävät sekä laissa panttilainauslaitoksista säädetty lupa- ja valvontatehtävät.

Ahvenanmaan valtionviraston alueellisen varautumisen tehtävistä ei säädetä muualla kuin aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin 3 kohdassa. Tämän vuoksi ehdotettavassa Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevassa laissa olisi säännökset alueellisen varautumisen tehtävistä. Muilta osin on katsottu, että erillislainsäädännössä on säädetty riittävästi Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluvista tehtävistä. Erillislaeissa aluehallintovirastoille säädettyt tehtävät säädetään uudelle perustettavalle Lupa- ja valvontavirastolle tai muulle valtakunnan viranomaiselle erikseen.

Alueelliseen varautumiseen kuuluvat tehtävät Ahvenanmaan maakunnassa

Itsehallintolain mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat valmius poikkeusolojen varalta (27 § 34 kohta) ja väestönsuojelu (27 § 28 kohta). Ahvenanmaan valtionvirasto on valmiuslain (1152/2011) 12 §:ssä tarkoitettu valtion hallintoviranomainen, jonka tulee valmiussuunnitelmilla ja poikkeusolojen toimintaan varautumisella sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa, Voimassa

olevan aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan aluehallintovirastojen tehtäviin kuuluu varautumisen yhteensovittaminen alueella ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestäminen, valmiussuunnittelun yhteensovittaminen, alueellisten maanpuolustuskurssien järjestäminen, kuntien valmiussuunnittelun tukeminen, valmiusharjoitusten järjestäminen sekä alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun edistäminen. Ahvenanmaan erityisaseman vuoksi Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviin kuuluu siviilivalmiuskoulutuksen - ei maanpuolustuskurssien - järjestelyihin osallistuminen. Valtionviraston väestönsuojelutehtävistä säädetään tarkemmin pelastuslaissa (379/2011).

Ahvenanmaan valtionviraston varautumisen tehtävistä säädetään lisäksi tasavallan presidentin sopimusasetuksessa (TPA 900/2000) poikkeusoloihin varautumista koskevien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa. Sopimusasetuksen 1 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunnassa niistä valtakunnan viranomaisille kuuluvista valmistelevista hallintotehtävistä, jotka kuuluvat väestönsuojeluun, huoltovarmuuteen tai yleiseen poikkeusoloihin varautumiseen, huolehtivat valtakunnan ja maakunnan viranomaiset yhdessä. Sopimusasetuksen mukaan tehtäviä varten on valmiusasioiden yhteistyövaltuuskunta, jota johtavat maaherra ja maaneuvos.

Aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin 3 kohtaa vastaava säännös alueellisen varautumisen yhteistyötehtäviä on tarkoitus säätää perustettavan Lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi. Valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvien vastaavien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnan alueella säädettäisiin Ahvenanmaan valtionvirastosta annettavassa laissa.

Viranomaisten yhteistyöstä

Ahvenanmaan valtionviraston nykyiset tehtävät Ahvenanmaan maakunnassa kattavat valtakunnan alueelle perustettavien Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten eräät tehtävät sekä Digi- ja väestötietovirastolle (DVV), kilpailu- ja kuluttajavirastolle (KKV), Liikenne- ja viestintävirastolle (Traficom), Patentti- ja rekisterihallinnolle (PRH) sekä Ruokavirastolle kuuluvia tehtäviä.

Viranomaisten yhteistyöstä säädetään hallintolaissa. Ahvenanmaan valtionvirasto vastaa Digi- ja väestötietovirastolle kuuluvista väestökirjanpidon tehtävistä Ahvenanmaan maakunnassa. Näillä tehtävillä on merkitystä erityisesti kansalaisten perusoikeuksien yhdenvertaisen toteutumisen kannalta. Tähän liittyvästä Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston välisestä yhteistyöstä on katsottu tarpeelliseksi selkeysystä ehdottaa säännöstä Digi- ja väestötietovirastosta annettuun lakiin. Lisäksi viranomaisten välisestä virka-avusta säädetään ehdotettavassa laissa erikseen.

Valtionviraston rahoitus

Nykyisin Ahvenanmaan valtionviraston toiminta rahoitetaan aluehallintovirastojen toimintamenomomentilta ja viraston määrärahasta neuvotellaan ja päätetään tulohajautusprosessissa. Viraston toiminnan rahoituksen järjestäminen valtion talousarviossa muuttuisi siten, että viraston määrärahat eriyttäisiin omaksi toimintamenomomentikseen valtion talousarviossa v. 2026 alkaen. Jatkossa määräraha määräytyisi talousarvion perusteella. Valtionvirasto jatkaisi omana kirjanpitoyksikkönään.

2.2.3 Kielellisten oikeuksien toteutuminen

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Suurin osa viraston virkamiehistä on suorittanut ylemmän korkeakoulututkinnon, jonka kautta virkamiehillä voidaan olevan julkishallinnossa tarvittava ruotsin kielen taito. Virasto järjestää virkamiehille ruotsin kielen kursseja. Virasto käyttää käännöspalveluja. Sähköisen asioinnin tietojärjestelmät pyritään kääntämään ruotsin kielelle ennen niiden julkaisua. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta-asioista noin yksi prosentti hoidetaan ruotsin kielellä ja noin viisi prosenttia sosiaali- ja terveydenhuollon ammattioikeuksia koskevista asioista. Alkoholihallinnossa tehdään tarkastuksia ja valvontapäätöksiä ruotsiksi noin 10 kappaletta vuodessa. Alkoholijuomien valmistajista on noin viisi prosenttia ruotsinkielisiä, kun taas tukkumyyjistä ja muista luvanhaltijoista pienempi osa. Luvanhaltijoita ohjataan puhelimitse ja sähköpostitse ruotsin kielellä muutamia kertoja vuodessa. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto palvelee asiakkaitaan ja sidosryhmiään aina myös ruotsin kielellä asiointitavasta riippumatta. Näitä asiakkaita ovat muun muassa kuntien valvontayksiköt, elinkeinonharjoittajat, kansalaiset sekä palveluntuottajat ja -järjestäjät asioissa, jotka koskevat lupahallintoa, rekisteröintiä ja muita yhteydenottoja koskevaa neuvontaa ja ohjeistusta. Virasto tuottaa uutta lainsäädäntöä koskevaa koulutusta ruotsin kielellä. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston voidaan arvioida suoriutuneen hyvin ruotsinkielisten palvelujen tuottamisessa.

Aluehallintovirastot

Aluehallintovirastojen arvioiden mukaan niiden palveluksessa on noin 51 henkilöä, joiden äidinkielenä on ruotsi. Nämä henkilöt sijoittuvat aluehallintovirastoissa pääasiassa Etelä-Suomen, Lounais-Suomen ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoihin, joista jälkimmäisen erikoistumistehtävänä on aluehallintovirastojen ruotsinkielinen opetustoimen palveluyksikkö. Lisäksi ei-ruotsinkielisistä aluehallintovirastojen virkamiehistä 29 on ilmoittanut ruotsin kielen taitonsa sujuvaksi ja 135 hyväksi ruotsin kielen taidoksi. Arviolta noin 20 % Etelä-Suomen, Lounais-Suomen ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastojen virkamiehistä omaa ruotsin kielen taidon (äidinkieli, sujuva tai hyvä ruotsin kielen taito). Aluehallintoviraston arvion mukaan vuonna 2023 yhteydenotoista noin 2 prosenttia (603 kpl) on ollut ruotsinkielisiä. Erityisesti Etelä-Suomen ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston sekä Lounais-Suomen aluehallintoviraston tehtävissä painottuvat ruotsinkielinen asiointi. Aluehallintovirastot ylläpitävät verkkopalveluja, sähköisiä asiointipalveluja, lomakkeita ja asiointiohjeista suomen kielen lisäksi myös ruotsin kielellä, minkä lisäksi kuulutukset ja lehti-ilmoitukset voidaan tehdä kummallakin kansalliskielellä, dokumenttipohjien, käyntikorttien, esitteiden ja muun esittelymateriaalin lisäksi. Aluehallintovirastojen voidaan arvioida suoriutuneen hyvin ruotsinkielisten palvelujen tuottamisessa.

Työsuojelun puhelinpalvelusta vastaa Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Työsuojelun puhelinpalvelu palvelee asiakkaita suomen, ruotsin ja englannin kielillä porrastetusti. Työsuojelun puhelinpalvelu on vastannut vuoden 2023 aikana 421 puhelun englannin kielellä ja 135 puhelun ruotsin kielellä. Työsuojelun puhelinpalveluneuvojat pystyvät hoitamaan myös suomenkielisiä puheluja. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueella ei ole tunnistettu tarpeita saamenkieliselle käännöspalvelulle. Työsuojelun puhelinpalvelussa korostuvat erityisesti englanninkieliset kieliryhmät. Työsuojelun vastuualueen voidaan arvioida hoitaneen eri kieliryhmien palvelut hyvin.

Lapin aluehallintoviraston erityistehtäviin kuuluvat saamen kieleen liittyvät asiat. Nämä Lapin aluehallintovirastolle kuuluvat tehtävät liittyvät erityisesti varhaiskasvatuksen ja opetustoimen valvontaan sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja muun sääntelyn perusteella valtionavustustehtäviin, mutta Lapin aluehallintovirasto hoitaa myös saamenkielisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen valvontaa. Kuntien ja hyvinvointialueiden saamenkielisten palvelujen järjestämisestä ei ole juurikaan kanneltu Lapin

aluehallintovirastolle. Virasto käännättää tarpeen mukaan päätökset saamen kielelle mutta myös julkiset kuulutukset ja tiedoksiannot. Lapin aluehallintoviraston voidaan arvioida hoitaneen tämän erityistehtävän nykyisillä resursseilla hyvin. Lapin aluehallintovirasto ei ole arvioinut tarpeelliseksi perustaa erillistä saamen kielellä palvelevaa yksikköä. Edellä todetun perusteella on arvioitu, että saamenkielisten kielelliset oikeudet toteutuvat lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Myös Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualue käännättää saamen kielelle kuulutukset.

Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ruotsinkielisen väestön osuus ja siten ruotsinkielisten palvelujen tarve on suurin Pohjanmaan, Varsinais-Suomen ja Uudenmaan keskusten alueilla. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista säädetyn lain (897/2009) 23 §:ssä säädetään kielivähemmistön palveluyksiköstä. Pykälän mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella voi sen toimialaan kuuluvien tehtävien hoitamiseksi olla erillinen alueen suomen- tai ruotsinkielistä taikka saamelaiskäräjistä annetussa laissa tarkoitettulla saamelaisten kotiseutualueella saamenkielistä vähemmistöä palveleva yksikkö. Valtioneuvoston asetuksella on säädetty Uudenmaan ja Pohjanmaan keskuksissa toimivista palveluryhmistä, jotka hoitavat myös Hämeen, Keski-Suomen ELY-keskusten sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen ruotsinkielisiä asiakaspalvelutehtäviä.

Pohjanmaan ELY-keskuksessa asiakkaita palvelee suullisesti ja kirjallisesti heidän omalla äidinkiellään, suomeksi tai ruotsiksi. Henkilökunnasta 73 prosenttia ilmoittaa tarvitsevansa ruotsin kieltä työssä päivittäin. Keskuksen järjestämät tilaisuudet, kokoukset ja koulutukset sekä yhteydenpito mediaan, ovat kaksikielisiä, osallistujat käyttävät puheenvuoroissaan omaa äidinkieltään. Kaksikielistä aineistoa tuotetaan asiakaspalvelua, sidosryhmä- ja verkostoyhteistyötä sekä mediaa ja muuta viestintää varten kattavasti. Keskus tuottaa pääsääntöisesti käännoistyöt itse.

Uudenmaan ELY-keskuksessa kaikissa niissä palveluissa (maaseuturahoitus-, työllisyyden tutkimus-, kotitutumisen edistämis-, hankinta- ja liikennetehtävät sekä vesistöyksikön eräissä tehtävissä), joissa on paljon ruotsinkielisiä henkilöasiakkaita, on henkilöstöä, jotka puhuvat ruotsia sujuvasti, ja asiointikielenä käytetään ruotsia. Keskus järjestää tilaisuuksia myös ruotsin kielellä tai tulkattuna. Keskuksessa on useita henkilöitä, joilla on sujuva suullinen ja kirjallinen ruotsi. Henkilöasiakkaille hankituissa palveluissa palveluntuottajat veloitetaan tarvittaessa tarjoamaan palvelua myös ruotsin kielellä. Kaikki oleelliset asiakirjat tuotetaan tarvittaessa ruotsin kielellä ja kaikki oleelliset julkaisut julkaistaan ruotsiksi.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa äidinkielenään tai lähes äidinkielenä suomeksi ruotsia käyttäviä on noin 30 virkailijaa eli noin 10 prosenttia suhteutettuna koko henkilöstön määrään (323) osuuden vaihdelta suuresti yksiköiden välillä (0-20 %). Henkilöstön ruotsin kielen taidon taso virkatehtävien hoidossa vaihtelee suurestikin ja samoin yksikkötasolla on merkittäviä eroja. Lähtökohtaisesti kuitenkin yksikkötasolla ruotsinkielisistä tehtävistä ja asiakaspalvelutilanteista selvittää vähintään tyydyttävästi tai jopa hyvin. Yksiköissä, joissa on paljon ruotsin kielistä asiointia ja suoritteita, on myös enemmän ruotsin kieltä hallitsevia.

Erityishuomio kiinnittyy ELY-keskuksen toimialueen vahvasti ruotsinkieliseen saaristoon. Tarpeita ruotsin kielen riittävään osaamiseen ko. alueella tuo esim. valtakunnallisesti katsottuna pienimittakaavaisen elintarviketuotannon kilpailukykyyn kehittäminen sekä lisäksi työ Saaristomeren tilan parantamiseksi. Nämä painotukset sisältyvät laajasti ELY-keskuksen asiantuntijoiden työhön ja edellyttävät näin ollen keskeiseltä maakunnan aluehallinnon toimijalta toimintakykyä myös juuri ruotsin kielellä. Erityisesti puhtaaseen siirtymään liittyen

YVA-asioissa on tällä hetkellä runsaasti merituulivoimahankkeita. Lisäksi pohjoisessa Satakunnan alue rajoittuu Pohjanmaan kaksikielisiin kuntiin, jolloin myös maalle sijoittuvien YVA-hankkeiden asiakirjat on käännettävä ruotsiksi, jos vaikutusalue ulottuu ao. kuntiin. Myös YVA-yleisötilaisuudet edellyttävät välillä ruotsin kielen suullista käyttöä asiakirjojen laatimisen lisäksi. Lisäksi lausuntoja ja mielipiteitä tulee välillä ruotsin kielellä. Kahden saaristokunnan (Parainen ja Kemiönsaari) ympäristöviranhaltijat käyttävät ensisijaisesti ruotsia asioidessaan ELY-keskuksen kanssa.

Voidaan arvioida, että keskimääräinen ruotsinkielisten suoritteiden määrä ELY-keskustasolla ei ainakaan ylitä 10 prosenttia. Ruotsin kielistä asiointia eri muodoissaan (käyntinä ELY-keskuksessa ja käyntinä asiakkaalla, puhelimitse, sähköpostitse, kirjeitse) toteutuu yksiköittäin tarkastellen suoritteiden mukaisilla osuuksilla. Käännöstyötä tehdään paljon. Käännöksiä teetetään jonkin verran Pohjanmaan ELY-keskuksessa. Ulkoisilta toimijoilta hankittuihin käännöspalveluihin ELY-keskus käytti määrärahoja v. 2023 yhteensä noin 44 000 euroa.

Hämeen ja Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on kummallakin ruotsinkielinen palveluryhmä eräissä tehtävissä. Hämeen ruotsinkieliset palvelut tuotetaan Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa ja Keski-Suomen ruotsinkieliset palvelut Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa. Hämeen ELY-keskuksen rahoitusyksikkö hoitaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun asetuksen 6 §:n 2 momentin mukaiset alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain 10 §:n mukaiset välittävän toimielimen tehtävät sekä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 8 luvun 5 §:ssä tarkoitetut yritystoiminnan kehittämispalvelutehtävät Hämeen, Uudenmaan ja Kaakkois-Suomen ELY-keskusten alueella. EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen valtakunnallisten teemojen osalta toimialueena on koko Suomi. Koska Hämeen ELY-keskus muuten toimii suomenkielisellä alueella, on työjärjestyksessä todettu erikseen, että rahoitusyksikössä on ruotsinkielinen palveluryhmä. Rahoitusyksikön päälliköltä edellytetään molempien kielten hyvää osaamista. Kaikki tarvittavat päätökset laaditaan ruotsiksi ja osa asiakirjoista käännetään.

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alaisena toimiva rahoitusyksikkö sijaitsee Vaasan toimipisteessä ja siinä on ruotsinkielinen palveluryhmä. Maakunnissa, joissa merkittävä osa asiakkaista on ruotsinkielisiä, on vastuumaksajilla hyvät valmiudet hoitaa tehtäviä ruotsiksi. Ruotsinkielisten hakemusten määrä on arviolta keskimäärin n. 3-5 % kokonaishankekanasta vuosittain. Ruotsin kieltä äidinkielenään puhuvat (4 henkilöä) käsittelevät myös suomenkielisiä hakemuksia. Kaikki hakemukset ja päätökset on saatavissa halutessaan ruotsinkielisinä, minkä lisäksi myös muut asiakirjat, ohjeet, materiaalit ja koulutusmateriaalit laaditaan ruotsiksi.

Liikenteen asiakaspalvelukeskus

Liikenteen asiakaspalvelukeskuksessa työskentelee kaikkiaan 12 asiakasneuvojaa, joista tällä hetkellä yksi on äidinkieleltään ruotsinkielinen. Liikenteen asiakaspalvelussa on lähivuosina järjestetty useita ruotsinkursseja. Kielitoimiston tasoarvion mukaan kurssien osallistujista erittäin hyvin tai hyvin ruotsia osaa puolet henkilöstöstä. Suhteessa ruotsinkielisen asioinnin määrään ruotsin kielen osaaminen liikenteen asiakaspalvelukeskuksessa on vahvaa. Liikenteen asiakaspalvelukeskuksessa ei ole käyntiasiointia. Vuonna 2023 puhelinasiointin palveluvalikossa ruotsin kielen kielivalinnan teki 1 % puhelinasiakkaista. Vuonna 2023 ruotsinkielisiä puhelujä tulikaikkiaan 220, suomenkielisiä 22 000. Sähköpostitse ja palauteväylän asiointilomakkeen kautta liikenteen asiakaspalvelukeskukseen tuli noin 420 ruotsinkielistä kirjallista yhteydenottoa, suomenkielisiä yhteydenottoja tuli noin 35 000. Keskitetyt asiakaspalvelut - yksikössä tienpidon lupien ja erikoiskuljetusten sähköinen asiointi

on toteutettu suomeksi ja ruotsiksi. Palauteväylä -portaalissa keskeisimmät artikkelit eli noin 270 artikkelia 430 artikkelista on käännetty ruotsiksi. Ruotsinkielisillä artikkeleilla on yhteensä n. 600 lukukertaa vuodessa, suomenkielisillä artikkeleilla noin 32 000 lukukertaa vuodessa. Liikenteen asiakaspalvelussa ei ole sen 17-vuotisen historian aikana tullut kertaakaan esiin saamenkielisen asioinnin tarvetta. Siihen on kuitenkin varauduttu siten, että tarvittaessa konsultoidaan Lapin ELY-keskusta tulkkaus- ja käännöspalveluiden tarpeesta.

TE-puhelinpalvelujen puhelinpalvelut ja chat-palvelut

TE-asiakaspalvelukeskuksen tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja tuotetaan n. 165 asiantuntijan ja 19 TMC-konsultin toimesta henkilö-, työntäjä-, yritys- ja viranomaisasiakkaille. TE-asiakaspalvelukeskukselle tarjottiin vuonna 2023 n. 688 000 puhelua ja chat-kontaktia, joista hoidettiin n. 554 000 kpl. Lisäksi kontakteja saatiin muiden sähköisten kanavien ja somen kautta (mm. sähköiset palvelupyynnöt, Työmarkkinatorin palautteet ja Ohjaustaverkossa.fi:n neuvontapyynnöt). Tällä hetkellä ruotsia äidinkielenään puhuu yhteensä yhdeksän (9) asiantuntijaa (valtakunnalliset TE-palvelut 8 asiantuntijaa ja valtakunnalliset yrityspalvelut 1 asiantuntija). Yrityspalveluiden osalta muiden kuin äidinkieltä puhuvien ruotsin kielen taitotaso vaihtelee, ja siksi vain muutama henkilö osallistuu päivittäiseen asiakaspalveluun ruotsin kielellä. TE-palveluiden osalta 9 henkilöä osallistuu päivittäiseen asiakaspalveluun äidinkielenään puhuvien lisäksi. Saamen kielen osaamista ei ole, mutta ei myöskään kysyntää lainkaan. TE-asiakaspalvelukeskuksessa ei ole käyntiasiointia. Ruotsinkielistä asiointia yrityspalveluissa v. 2023 n. 400, joka n. 2 % kaikista kontakteista. TE-palveluissa v. 2023 ruotsinkielisiä puheluita tarjottiin n. 10 000 kpl, lisäksi sähköposteja n 150 kpl ja tekstiviestejä n. 750 kpl – kaikista kontakteista kuitenkin vain vajaat 2 %. Saame 0 %. TE-asiakaspalvelukeskuksessa ei juurikaan virallisasiakirjoja/päätöksiä neuvontapalveluissa ole käännetty ruotsiksi. Saamen kieleen ei lainkaan. TE-asiakaspalvelukeskuksen ruotsinkieliset palvelut ovat saaneet erinomaista asiakaspalautetta, asteikolla 1-5 palautteet ovat olleet 4,6-4,7.

Ympäristöasioiden asiakaspalvelukeskus

Ympäristöasioiden asiakaspalvelukeskuksessa asiakkaita palvellaan myös ruotsiksi ja lähes kaikilla asiakasneuvojilla on ruotsin kielen perusosaamista. Ympäristöasioiden palvelukeskuksella on ruotsinkielinen puhelinlinja, jonka puhelut ohjautuvat asiakasneuvojille heidän ruotsin kielen taitotasonsa mukaan ja aina ensisijaisesti parhaiten ruotsia osaavalle. Ympäristöasioiden asiakaspalvelukeskuksessa ei tilastoida asiointia tarkasti kielen perusteella. Ruotsinkielisen puhelinlinjan käyttöasteen ja yleisen kokemuksen perusteella ruotsinkielistä asiointia on kaikissa asiointikanavissa muutama prosentti. Päätöspohjat ja muut materiaalit ovat valmiiksi ruotsinkielisiä ja käsittelijöillä on riittävä ruotsin kielen osaaminen. Kaikki ympäristötiedon verkkopalvelut, kuten myös ympäristöasioiden asiakaspalvelun oma usein kysytyä ympäristöstä -palvelu on käännetty ruotsiksi samoin kuin asiakaspalvelun omat tiedot löytyvät verkosta ruotsiksi. Saameksi ympäristöasioiden asiakaspalvelukeskuksella ei nykyisellä henkilöstöllä ole palvelua ja ympäristöaiheisia verkkosisältöjä on käännetty saameksi vain poikkeustapauksissa.

Saamen kielten palvelutarve ja toteutuminen Lapin ELY-keskuksessa

Saamenkielistä asiointia ei ELY-keskuksessa käytännössä ole. L- ja Y-vastuualueen osalta asiointia ei ole tai on erittäin harvoin, E-vastuualueen osaltakaan ei saamenkielisiä hakemuksia tai yhdenottoja ole ollut. Myöskään pyyntöjä ei ole toistaiseksi esitetty. Kolttalain mukaisten tukien osalta ei ole ollut saamenkielistä asiointia missään muodossa.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa saamen kielen käytöstä annetun ohjeistuksen mukaan saamen kielilain 8 §:ssä on säädetty viranomaisten tiedottamisveloitteesta. Sen mukaan viranomaisen ilmoitukset, kuulutukset ja julkapanot sekä muut yleisölle annettavat tiedotteet sekä opasteet ja yleisön käytettäväksi tarkoitetut lomakkeet täyttöohjeineen on saamelaisten kotiseutualueella laadittava ja annettava myös saamen kielellä. Poro- ja kolttatukia voi hakea saamen kielillä, mutta käytännössä hakemuksia ei ole tullut.

Lapin ELY-keskuksessa ei ole kokoaikaisia saamen kielen taitoisia. Tenojoella ELY-keskuksen palveluksessa osan vuotta olevat kalastuksenvalvojat ovat saamenkielisiä, samoin yhteistyö käytännön valvonnan osalta on saamenkielistä Norjan ja Suomen valvojien välillä. Kokouskäytännöistä Tenojoen paikallisen seurantaryhmän kokouksissa on saamen tulkki paikalla ja kokouspöytäkirjat käännetään saamenkieliseksi ja erillistä tulkkauspalvelua käytetään harvemmin. Tenon suomalais-norjalaisen lohikantojen hoitoryhmän kokouksissa on simultaanitulkkaus. Tenon kalastussääntöä koskevissa neuvotteluissa on ajoittain ollut kolmikielinen simultaanitulkkaus, jonka järjestämisestä on huolehtinut maa- ja metsätalousministeriö. Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kalatalousalueiden ja viranomaisen välinen yhteydenpito toteutetaan suomen kielellä. Saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaiset neuvottelut on käyty tähän mennessä suomen kielellä.

Osa virallisista asiakirjoista käännetään kolmelle saamen kielelle esim. tiesuunnitelmaselostukset. Y- vastuualueella saamen kielelle käännetään esim. vesienhoidon ja tulvariskien hallinnan suunnittelun asiakirjoja. Käännöstarpeita voi syntyä myös YVA- yms. ympäristöllisiin menettelyihin liittyen. Kolttalain mukaisten tukien hakulomakkeita ja verkkosivujen ohjeistusta on käännetty koltansaameksi. Porotalouden ja luontaiselinkeinojen sekä kolttala-alueen kehittämistoimintaa koskeva tutkimusrahoituksen hakuilmoitus käännetään ELY-keskuksen verkkosivuille kolmelle saamen kielelle. Porotalouden eläinvoimien tuen tukihauun ilmoitus julkaistaan Lapin kansassa kolmella saamen kielellä. Kolttalain mukaiset tuet käännetään ainoastaan koltansaameksi.

Kalatalousalueiden (Inari, Utsjoki, Enontekiö) käyttö- ja hoitosuunnitelmien hyväksymispäätökset sekä kalastussäännöt käännetään saameksi, Inarin osalta kaikille kolmelle saamen kielelle. Kokonaissumma, joka saamen kielen käännöksiin Lapin ELY-keskuksessa käytetään, vaihtelee vuosittain, mutta on keskimäärin 20 000-40 000 euroa vuodessa.

3 Tavoitteet

3.1 Hallitusohjelman linjaukset

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan valtion aluehallintoa uudistetaan. Valtion aluehallinnon uudistuksen tavoitteena on vahvistaa yhdenmukaista lupa- ja valvontakäytäntöä alueesta riippumatta ja sujuvoittaa lupaprosesseja. Kehittämisen pääperiaatteena on monialaisuus. Hallitusohjelman mukaan tämä tarkoittaa lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien kokoamista uuteen perustettavaan monialaiseen virastoon, johon yhdistetään Valvira, Aluehallintovirastot sekä ELY-keskusten Y-vastuualueen tarkoituksenmukaiset tehtävät. Viraston pääasiallinen ohjausvastuu osoitetaan valtiovarainministeriölle. Virastolla on valtakunnallinen toimivalta. Hallitusohjelman mukaan alueellinen läsnäolo ja toimintakyky turvataan hyvinvointialueiden yhteistyöalueisiin perustuen. Virastolla voi kuitenkin olla tätä laajempi toimipisteverkosto. Hallitusohjelmassa on pidetty tärkeänä, että uudistuksessa varmistetaan kielellisten oikeuksien toteutuminen.

Hallitusohjelman mukaan kiinnitetään erityistä huomiota varautumisvastuiden aukottomaan toteutumiseen ja yhteistoiminnan toteutumiseen alueellisten viranomaisten kanssa. ELY-

keskusten puitteissa järjestetyn hallinnon osalta lähtökohtana on monialainen valtion aluehallinto, joka kootaan nykyistä vahvemmillemme alueille elinvoimakeskuksiin. Uudistamisessa huomioidaan käynnissä oleva TE-uudistus. Elinvoimakeskukset ja niiden alueet muodostetaan nykyisten täyden palvelun ELY-keskusten pohjalta mahdollistaen tarvittaessa korkeamman toimipistemäärän. Elinvoimakeskusten määrää voidaan kasvattaa enintään yhdellä elinvoimakeskuksella palveluiden turvaamiseksi molemmilla kansalliskielillä. Edelleen mahdollistetaan elinvoimakeskusten erikoistuminen ja keskinäinen työnjako.

Hallitusohjelman mukaan valtion aluehallinnon uudistamisen osalta valmistelu tehdään niin, että uuden mallin mukaan järjestetty valtion aluehallinto käynnistää toimintansa lähtökohtaisesti vuoden 2025, mutta viimeistään vuoden 2026 alusta. Varmistetaan, ettei muutosvaihe vaaranna käynnissä olevien prosessien sujuvuutta. Uudistamisessa huomioidaan valtionhallinnon tuottavuusohjelma ja toimintamenojen sopeutustarve.

Hallitusohjelman mukaan ympäristölupakäsittely (lupa-, valvonta- ja ohjaustehtävät) kootaan juridisesti yhtenä viranomaisena toimivaan valtakunnalliseen kokonaisuuteen, jossa hyödynnetään monipaikkaisen työskentelyn mahdollisuuksia. Investointien edistämiseksi edetään kohti yhden luukun mallia, jossa asiointi ja lupien hakeminen tapahtuu keskitetysti ja digitaalisesti yhden, toimivan ja käyttäjälähtöisen lupaprosessin kautta. Yhdellä viranomaisella on vastuullaan lupaprosessin eteneminen ja koordinointi tarvittavine selvityksineen.

Hallituskaudella kiinnitetään erityistä huomiota valmiuden, varautumisen ja hallinnon resilienssin kysymyksiin sekä pelastustoimen valtakunnallista ohjausta ja valvontaa kehitetään. Hallitusohjelmassa on pidetty tärkeänä yhtenäistää sosiaali- ja terveyspalveluiden valvontaa ja koota lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävät yhden viraston alaisuuteen. Tällä varmistetaan, että valvonta sekä lupakäytännöt ovat yhdenvertaiset sekä julkiselle että yksityiselle palveluntuotannolle.

Hallitusohjelman kirjauksien perusteella uudistus rajautuu valtion tehtävien uudelleen järjestämiseen. Valtion ja kuntien, maakuntien tai hyvinvointialueiden välistä tehtävänjakoa ei muuteta tässä uudistuksessa. Uudistuksen lähtökohtana on säilyttää virastojen nykyinen toimipaikkaverkosto, jolla osaltaan varmistetaan tehtävien edellyttämä alueellisten erityispiirteiden tuntemus, ja jonka vuoksi olisi perusteltua, että alueellisten erityispiirteiden tuntemusta edellyttäviä virkoja tulisi sijoittaa kyseisen alueen toimipaikkaan. Uudistus toteutetaan virastojen toimipaikkaverkostoa ja lähtökohtaisesti niihin sijoitettujen virkojen virkapaikkoja muuttamatta.

3.2 Lupa- ja valvontavirastoa koskevat tavoitteet

Uuteen virastoon kootaan aluehallintovirastojen, Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston tehtävät sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen tarkoituksenmukaiset tehtävät. Kansalaisten, yritysten ja muiden viraston asiakkaisiin kuuluvien toimijoiden näkökulmasta uudistuksen pidemmän aikavälin tavoitteena on tuottaa palveluja vaikuttavammin, yhdenvertaisemmin, tehokkaammin, laadukkaammin ja saavutettavammin. Tavoitteena on tehostaa ja yhdenmukaistaa viraston valtakunnallista ohjausta sekä edistää kansalaisten ja yritysten yhdenvertaisuutta yhtenäisen lupa- ja valvontatoiminnan myötä. Muutoksen tavoitteena on entistä tehokkaammin mahdollistaa viraston koordinoitu ja tehokas strateginen ohjaus, tavoitteiden asettaminen ja niiden seuranta.

Voimavarojen käyttöä tehostamalla ja valvonnan vaikuttavuutta parantamalla voidaan myös varmistaa asiakkaiden ja potilaiden oikeudet ja turvallisuus sekä parantaa ihmisten turvallisuutta

ja vähentää onnettomuuksia. Hallinnon rakennetta erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon sekä ympäristömenettelyiden osalta selkeytetään. Viraston tehtävissä voidaan tehokkaasti edistää korkeatasoisen asiantuntemuksen kehittymistä ja hyödyntämistä toiminnan sijainnista riippumatta. Tämän katsotaan mahdollistuvan, koska virasto voi valtakunnallisena keskushallintovirastona kehittää ja ottaa käyttöön yhtenäiset ja tehokkaat valtakunnalliset käsittelyprosessit ja käytännöt sekä lain soveltamiseen liittyvät tulkinnat. Ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistaminen mahdollistaa muun muassa ratkaisukäytäntöjen ennakoitavuuden kautta asiakkaiden yhdenvertaisuuden ja muiden perusoikeuksien yhdenmukaista toteutumista. Nykytilassa aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeusturva ja luvat –vastuualueet ja ympäristötehtäviä hoitavat ovat enenevässä määrin käyttäneet aluehallintovirastoista annetun lain 6 a §:ssä säädettyä mahdollisuutta asettaa aluehallintoviraston virkamies toisen aluehallintoviraston pyynnöstä tilapäisesti ja virkamiehen virkapaikkaa muuttamatta toisen aluehallintoviraston käytettäväksi. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriö on kesällä 2024 ratkaissut tällaisen päätöksen. Valtakunnallisessa virastossa tällaiselle menettelylle ei olisi enää tarvetta. Toiminnan tehokkuuden ja laadun kehittäminen mahdollistuvat, siten, että viraston käytössä olevia resursseja voidaan kohdentaa koko valtakunnan alueella tarpeiden mukaisesti ja joustavasti työnjohto- ja valvontaoikeutta käyttämällä. Virasto vastaisi vastuullaan olevista lupaprosesseista siten, että lupa-asioita käsitellään yhdenmukaistetuilla prosesseilla käsittelypaikasta riippumatta ja luvanhakijoiden kanssa keskustellaan ennakoiden ja tarpeen mukaan lupa-asioihin liittyvistä velvollisuuksista, selvitystarpeista ja reunaehdoista. Palvelujen laadullinen paraneminen näkyy kansalaisille ja yrityksille asiointin sujuvoitumisena, käsittelyaikojen lyhentymisenä sekä vähentyvänä muutoksenhakutarpeena.

Koko yhteiskunnan ja kansantalouden näkökulmista tavoitteena on edistää investointeja käyttäjälähtöisten lupaprosessien, keskitettyjen ja digitaalisten asiointipalvelujen sekä resurssien ja osaamisen tehokkaamman hyödyntämisen avulla. Tämä edellyttää lupa- ja valvontatehtävien osaamisen yhdistämistä yhteen valtakunnallisen viraston malliin. Esimerkiksi vihreän siirtymän investointien lupien ja muiden menettelyiden viranomaiskäsitteilyn kehittäminen ja ympäristöministeriön hankkeet ympäristöllisten menettelyjen yhdistämiseksi kohti yhden luukun lainsäädäntöä ja lupaa edellyttävät virastorakennemuutokset.

Hallinnon rakenteen, toimivuuden ja sisäisen tehokkuuden näkökulmista tavoitteena on, että virasto aloittaa toimintansa viimeistään vuoden 2026 alusta ja muutosvaihe ei vaaranna käynnissä olevia prosesseja. Tavoitteena on lisäksi, että viraston alueellinen läsnäolo ja toimintakyky turvataan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueisiin perustuen. Tämän toteuttamiseksi virastolla voi olla laajempi toimipaikkaverkosto. Tavoitteena on myös varmistaa varautumisvastuiden aukoton toteutuminen ja parantaa hallinnon resilienssiä sekä huomioida valtionhallinnon tuottavuusohjelma ja toimintamenojen sopeutustarve. Uudistus toteutetaan noudattaen hyvää henkilöstöpolitiikkaa sekä kielelliset oikeudet turvaavalla tavalla.

Nykytilassa haasteena ovat olleet virastojen toiminnan vaikuttavuus, tehokkuus ja laatu. Toiminnan vaikuttavuutta ovat heikentäneet esimerkiksi aluehallintovirastojen keskenään erilaiset valvonta- ja ratkaisukäytännöt, joita esimerkiksi Valvira ei ole pystynyt täysin yhdenmukaistamaan sosiaali- ja terveysalan tehtävien osalta johtuen muun muassa aluehallintovirastojen itsenäisestä alueellisesta toimivallasta. Hajautunut rakenne sekä Valviran ja aluehallintovirastojen tehtävien päällekkäisyys ja rinnakkaisuus ovat aiheuttaneet ongelmia myös valvonnan tehokkuudelle. Hajautuneesta virastorakenteesta johtuen laillisuusvalvonnassa on ollut haasteita myös tiedon hyötykäytössä, sen kokoamisessa ja jakamisessa, mitä osaltaan on pyritty edistämään muun muassa järjestelmä uudistusten myötä. Ratkaisukäytäntöjen vaihtelevuus alueellisesti ja valtakunnallisesti heijastuu kielteisellä tavalla virastojen toiminnan laatuun. Esimerkiksi ympäristöalan tehtävissä lupa- ja valvontaviranomaisten määrä eri

aluerajoin, alueellinen toimivalta sekä aluehallintovirastoja ja ELY-keskuksia koskeva tehtäväjako ei ole tarkoituksenmukainen erityisesti lupamenettelyn sujuvuuden ja investointien käynnistymisen, asiakkaan, asiantuntijuuden hyödyntämisen tai yhden luukun palveluiden näkökulmasta ja aiheuttaa haasteita myös hakijoiden tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi. Uudistuksen tavoitteena on yhdenmukaistaa valtakunnallisesti asioiden käsittelyprosesseja ja ratkaisukäytäntöjä, millä osaltaan varmistetaan valvonnan ja lupakäytäntöjen yhdenmukaisuus koko maassa, millä arvioidaan olevan vaikutuksia myös palvelujen laatuun. Myös tarkoituksenmukaisten ympäristöalan tehtävien kokoaminen samaan virastoon tehostaa näiden asioiden hoitamista, kun sama asiantuntemus on koko valtakunnan alueella käytettävissä ja tarve pyytää lausuntoja toisilta viranomaisilta vähentyy. Lisäksi yksi viranomaisratkaisu mahdollistaa valtakunnallisen toimintamallin kehittämisen, valtakunnalliset työjonot ja henkilöstöerikoistumisen. Uudistuksen tulisi näkyä asiakkaalle muun muassa nykyistä ennakoitavampana ja sujuvampana asiankäsittelynä ja yhdenmukaisena ratkaisukäytäntönä. Yhdistettynä ympäristöllisten asioiden yhden luukun asiointimahdollisuutta koskevan hankkeen kanssa uudistuksen tulisi näkyä nopeampana ja sujuvampana lupakäsittelynä.

3.3 Elinvoimakeskuksia koskevat tavoitteet

Uudistuksen tavoitteena on monialainen valtion aluehallinto, joka kootaan nykyistä vahvemmille alueille elinvoimakeskuksiin. Elinvoimakeskuksia koskevan uudistuksen tavoitteena on muodostaa nykyisten ELY-keskusten pohjalta uusi vahva ja toimintakykyinen valtion aluehallinto alueiden elinvoiman edistämiseksi. Uudistuksen myötä tarjoutuu mahdollisuus uudistaa ja tehostaa valtion aluehallinnon toimintaa. Ympäröivä yhteiskunta on muutoksessa, ja kustannustehokkuuden ohella valtion aluehallinnon toimintaa tulee uudistaa alue- ja asiakaslähtöisemmäksi sekä tuloksellisemmaksi ja vaikuttavammaksi. Tavoitteena on, että sekä valtakunnallisella että alueellisella tasolla valtion aluehallinto kykenee tukemaan alueiden elinvoimaa. Elinvoimakeskusten toiminnan on tarkoitus tukea alueiden omiin vahvuuksiin ja erityispiirteisiin perustuvaa alueiden kehittämistä yhteistyössä maakuntien liittojen kanssa.

Tavoitteena on, että virastojen tehtävät ja toimialueet ovat asiakkaille selkeät. Elinvoimakeskusten palveluiden saatavuus järjestetään sekä toimipaikat ja toiminnot sijoitetaan siten, että keskusten tehtävät hoidetaan tuloksellisesti ja palvelun saatavuus vastaa eri asiainnoinn keinoja käyttäen eri asiakasryhmien palvelutarpeeseen. Palveluiden saatavuutta ja yksiköiden ja toimintojen sijoittumista koskevat päätökset tehdään siten, että yhdenvertaisuus, kielelliset oikeudet ja muut perusoikeudet toteutuvat. Elinvoimakeskusten toimipaikkoja olisi kaikissa maakunnissa. Päätoimipaikoista ja toimipaikoista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Sivutoimipaikoista määrättäisiin keskusten työjärjestyksellä.

Elinvoimakeskusten toimialueita muodostettaessa huolehditaan niiden johdonmukaisesta rakenteesta ja resurssien tasapuolisesta ja tehokkaasta käytöstä. Kymmenen elinvoimakeskusta mahdollistaisi elinvoimakeskusten kehittämisen pääosin tehtäviltään yhteneväisinä, jolloin aluehallinto tulisi helpommin hahmotettavaksi. Virastojen palvelujen tuottaminen olisi tällöin tarkoituksenmukaista sekä turvaisi riittävät resurssit ja osaamisen kullekin virastolle. Edelleen mahdollistetaan elinvoimakeskusten erikoistuminen ja keskinäinen työnjako. Valtakunnallisesti tai alueellisesti keskitettyjen tehtävien osalta pyritään toiminnalliseen johdonmukaisuuteen ja keskittämään sellaiset toiminnallisesti synergiset toiminnot, jotka eivät edellytä vahvaa paikallistuntemusta ja läsnäoloa. Esimerkiksi EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoitustehtävien organisoiminen arvioidaan uudelleen rahastokauden vaihtuessa. Tavoitteena on, että EU-rahoituksen hakeminen ja päätöksenteko tapahtuu alueilla tulevan ohjelmakauden alusta.

Tavoitteena on vahvistaa elinvoimakeskusten johtamisen edellytyksiä suhteessa nykyiseen ELY-keskusten johtamismalliin. Ylijohtajan ja osastopäälliköiden selkeytyvät johto- ja vastuusuhteet tehostavat viraston lakisääteisten tehtävien hoitamista. Elinvoimakeskusten ohjausta koskevien vastuiden ja velvollisuuksia selkeyttämisen myötä tavoitteena on tehostaa ohjaukseen liittyviä hallinnollisia prosesseja ja parantaa ohjauksen ja sitä kautta virastojen toiminnan vaikuttavuutta.

Tavoitteena on kehittää ohjauksen strategisuutta, vaikuttavuutta, poikkihallinnollisuutta ja tukeaa monialaista ja asiakaslähtöistä tehtävien toimeenpanoa tiiviissä alueellisissa kumppanuuksissa. Hallinnon rakenteen, toimivuuden ja sisäisen tehokkuuden näkökulmista tavoitteena on, että elinvoimakeskukset aloittavat toimintansa viimeistään vuoden 2026 alusta ja muutosvaihe ei vaaranna käynnissä olevia prosesseja. Uudistus toteutetaan noudattaen hyvää henkilöstöpolitiikkaa.

3.4 Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevat tavoitteet

Kansalaisten, yritysten ja muiden virastojen asiakkaisiin kuuluvien toimijoiden näkökulmasta uudistuksen tavoitteena on, että viraston toiminta jatkuu nykyisellä hyvällä tasolla. Lisäksi tavoitteena on varmistaa asiointiin yhdenvertaisuus viraston palveluissa Ahvenanmaalla suhteessa vastaaviin palveluihin muualla Suomessa.

Lakiehdotukset eivät lisää eivätkä vähennä Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviä. Säädös- ja organisaatioympäristön muuttuessa valtionviraston ja valtakunnanviranomaisten välistä yhteistyötä kehitetään. Hallinnon rakenteen, toimivuuden ja sisäisen tehokkuuden näkökulmista tavoitteena on, että Ahvenanmaan valtionvirasto jatkaa toimintaansa rakennemuutoksen voimaantulon yli siten, että muutosvaihe ei vaaranna käynnissä olevia prosesseja. Ehdotettavan Ahvenanmaan valtionvirastosta annettavan lain tavoitteena on turvata toiminnan jatkuminen nykyisellään mutta myös vakiinnuttaa voimassa olevat käytännöt toiminnan ohjauksessa ja tulossopimuksen valmistelussa ja toimeenpanossa, mikä mahdollistaa myös toiminnan kehittämisen. Lisäksi tavoitteena on luoda edellytyksiä Ahvenanmaan valtionviraston hyvälle yhteistyölle muiden valtionviranomaisten kanssa valtakunnassa ja itsehallintoviranomaisten kanssa Ahvenanmaan maakunnassa.

3.5 Muihin virastoihin siirtyviä tehtäviä koskevat tavoitteet

Kilpailu- ja kuluttaja-asioiden hoitamisen kannalta esityksen tavoitteena on löytää tehokkain ja vaikuttavuudeltaan paras tapa organisoida aluehallintovirastojen nykyiset kilpailu- ja kuluttajahallinnon tehtävät. Aluehallintovirastot ovat avustaneet Kilpailu- ja kuluttajaviraston valvontatehtävissä rajatulla toimivallalla. Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on selkeä päätehtävä – markkinoiden toimivuuden edistäminen. On luontevaa, että nämä aluehallintoviraston tehtävät liitetään osaksi pääkokonaisuutta.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan ympäristöterveydenhuollon tehtävien hallinnon rakennetta tiivistetään siirtämällä tehtävät aluehallintovirastoista Ruokavirastoon. Siirron tavoitteena on yhtenäistää valvontaa, joustavoittaa resurssien käyttöä ja vähentää päällekkäisyyksiä tehtävien hoidossa. Eläintautiepidemioiden hoidossa lyhyt hallinnollinen ketju sujuvoittaisi toimintaa. Ruokavirasto pystyisi myös laajemmilla resursseilla tarjoamaan asiantuntijoille mahdollisuuden erikoistua, jolloin asiantuntemus syvenee ja tehtävien hoito tehostuu. Alueellinen läsnäolo turvataan, ja keskushallinnon parantunut alueiden tuntemus tuo hyötyjä toimijoille.

ELY-keskusten julkisen henkilöliikenteen tehtävien siirtämisellä aluehallintouudistuksen yhteydessä Liikenne- ja viestintävirastoon tavoitellaan resurssien entistä tehokkaampaa käyttöä. Tarkoituksena on tukea tietopohjan sekä koordinaation keskittämistä. Julkisesti järjestettyjen liikennepalveluiden kehittäminen kokonaisuutena yhteistyössä kuntien ja hyvinvointialueiden kanssa ja kuljetusten yhdistäminen edellyttävät yhteistä tietopohjaa ja digitalisaation hyödyntämistä. Tehtävän keskittäminen mahdollistaisi hankintojen yhdistämisen nykyistä paremmin liikkumistarpeiden näkökulmasta ja yhtenäistäisi toimintatapoja ja prosesseja. Myös sidosryhmien suuntaan tilanne olisi nykyistä selkeämpi ja ennustettavampi, kun valtion vastinpareja olisi yksi. Liikenne- ja viestintävirasto pystyisi myös laajemmilla resursseilla tarjoamaan asiantuntijoille mahdollisuuden erikoistua ja syventää asiantuntemusta. Uudistuksessa tarkoituksenmukaiset alueelliset liikennepalvelut ja niiden laadukas järjestäminen turvataan.

Metsäpalojen tähytyksen hallinnointi- ja ohjaustehtävien siirtäminen sisäministeriöön tehostaisi toimintaa metsäpaloihin varautumisessa ja metsäpalojen tähytystoiminnan hoitamisessa sekä vähentäisi valtiolle aiheutuvia kustannuksia. Metsäpalot edellyttävät enenevässä määrin pelastustoimelta kansainvälistä yhteistyötä ja Sisäministeriö pyytää tarvittaessa pelastustoimeen kuuluvaa kansainvälistä apua.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

4.1.1 Organisaatorakenteista palvelujen tehokkuuden näkökulmasta

Keskeisinä tavoitteina organisaatio koon kasvattamiselle on parantaa palvelujen laadun sekä hallinnon tuottavuuden ja tehokkuuden lisäämistä yhdenmukaistamalla ja yksinkertaistamalla hallinnon prosesseja sekä lisäämällä automaation käyttöä palveluprosesseissa. Palvelujen keskittämisellä on myös haluttu varmistua palvelutuotannossa tarvittavan osaamisen säilymisestä ja kehittymisestä nopean teknologisen kehityksen toimintaympäristössä.

Esityksen tavoitteena on keventää hallinnon rakennetta siten, että aluehallintoon muodostuisi toiminnallisesti ja vastuunjaon kannalta nykyistä selkeämpi kokonaisuus ja sen toiminta olisi yhteiskunnallisesti nykyistä vaikuttavampaa ja kustannustehokkaampaa. Tavoitteena on myös vahvistaa toimialan digitalisaation edellytyksiä sekä uutta teknologiaa kehittäen helpottaa toimintatapojen uudistamista ja toimintakulttuurin kehittämistä.

Aluehallintouudistuksessa muodostuvat uudet organisaatiot mahdollistavat organisaation (palvelu) toiminnan johtamisen aiempaa tuottavammin ja vaikuttavammin. Yksittäisen organisaation tasolla palvelujen tuottavuuteen vaikuttavat mm. henkilöstö ja henkilöstön osaamisen kehittäminen, teknologia, johtaminen, palvelujen standardointi sekä organisaation sisäinen yhteistyö palvelutuotannossa.⁸ Palvelutuotannon prosessilla on kaksijakoinen tuotos. Ensimmäinen liittyy tuotosten määrään ja toinen tuotosten laatuun (prosessin laatu ja tuotoksen

⁸ Hofmeister, J., Kanbach, D.K. & Högrevé, J. Service productivity: a systematic review of a dispersed research area. *Manag Rev Q* 74, 1249–1281 (2024). <https://doi.org/10.1007/s11301-023-00333-9>.

laatu).⁹ Kooltaan suuressa organisaatiossa on mahdollista panostaa näihin tekijöihin pienempää organisaatiota enemmän.

Organisaation toiminnan palvelun tuottavuuteen (yhdistetty hinta- ja laatuvaikutus) vaikuttavat eniten työntekijöiden työn määrä palvelun tuotannossa ja tuotettavan palvelun laatu. Näiden lisäksi tuottavuuteen vaikuttavat palveluprosessin ja palvelun suunnittelu, työntekijätasoinen tuottavuus sekä tukitoimintojen järjestäminen.¹⁰

Hajautettu organisaatorakenne näyttäisi vaikuttavan työntekijöiden tyytyväisyyteen, lisäävän autonomiaa ja mahdollistaa paremman päätöksenteon. Sen sijaan organisaatorakenteen yhteys suorituskykyyn on monimutkainen. Suorituskyky näyttäisi riippuvan organisaation tarpeista ja on tiiviissä yhteydessä organisaation strategiaan, joka voi toteutua keskitetyssä, hajautetussa tai näiden yhdistelmä rakenteessa.¹¹

4.1.2 Valtion aluehallinnon uudelleenorganisointi ja tehtäväsiirrot

Uudistuksessa perustettaisiin uusi Lupa- ja valvontavirasto. Viraston toimialueena on koko maa, jollei erikseen toisin säädetä. Virasto olisi valtakunnallinen virasto, jonka toimialue kattaa myös Ahvenanmaan maakunnan. Virastolla olisi toimivaltaa myös Ahvenanmaalla niissä tehtävissä, jotka kuuluvat valtakunnan lainsäädäntötoimivaltaan. Valtakunnan toimivaltaan kuuluvista tehtävistä säädetään erityislainsäädännössä.

Uudistuksessa perustettaisiin uudet valtion aluehallinnon monialaiset elinvoimakeskukset, joita olisi kymmenen. Elinvoimakeskukset ja niiden toimialueet olisivat seuraavat: Uudenmaan elinvoimakeskus, Lounais-Suomen elinvoimakeskus, Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus, Sisä-Suomen elinvoimakeskus, Keski-Suomen elinvoimakeskus, Itä-Suomen elinvoimakeskus, Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus, Pohjanmaan elinvoimakeskus, Pohjois-Suomen elinvoimakeskus sekä Lapin elinvoimakeskus. Keskusten päätoimipaikoista ja toimipaikoista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Keskuksilla olisi toimipaikka kaikissa maakunnissa.

Lisäksi säädettäisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta. Keskus muodostuisi nykyisestä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta, jonka tehtävät vuoden 2025 alusta lukien muuttuivat merkittävästi. Julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirtyi työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille vuoden 2025 alusta alkaen. Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä sisältää muutoksia myös KEHA-keskuksen tehtäviin. KEHA-keskukselle siirtyvät uudet tehtävät liittyvät työllisyyteen ja työllisyyden hoitoon. Lisäksi vuoden 2025 alusta voimaan tulleen kotoutumislain kokonaisuudistuksen myötä KEHA-keskuksen vastuulle on tullut maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseen ja

⁹ Grönroos C., Ojasalo K., Service productivity: Towards a conceptualization of the transformation of inputs into economic results in services, *Journal of Business Research*, Volume 57, Issue 4, 2004, Pages 414-423, [https://doi.org/10.1016/S0148-2963\(02\)00275-8](https://doi.org/10.1016/S0148-2963(02)00275-8).

¹⁰ Hofmeister, J., Kanbach, D.K. & Högrevé, J. Measuring and managing service productivity: a meta-analysis. *Rev Manag Sci* 18, 739–775 (2024). <https://doi.org/10.1007/s11846-023-00620-5>.

¹¹ Rubel, A. Centralized and Decentralized Organizational Structure: The Impact on Employee Satisfaction and Performance. the 8th North American International Conference on Industrial Engineering and Operations Management, Houston, Texas, USA, June 13-16, 2023. ja Chen, Qinglan & Eriksson, Tor. (2019). The mediating role of decentralization between strategy and performance: Evidence from Danish firms. *Journal of Organizational Change Management*. ahead-of-print. 10.1108/JOCM-05-2018-0128.

asettautumiseen liittyviä tehtäviä. Siksi KEHA-keskuksen nimeksi tulisi jatkossa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus (lyhenne KEHA-keskus).

Koska Ahvenanmaan valtionvirastosta on tarkoitus säätää aluehallintovirastoista annetun lain kumoutuessa, ei Ahvenanmaan valtionvirastosta säätämistä pidetä uuden viraston perustamisena. Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa monialaisena valtion hallintoviranomaisena sen tehtäväksi säädettyjä lainsäädännön toimeenpano- ja valvontatehtäviä ja turvaa sellaisten valtion palvelujen saatavuutta, jotka säädetään sen tehtäviksi ja joista muu valtionviranomaisen ei vastaa Ahvenanmaan maakunnassa.

Taulukko 7 Henkilötyövuodet ja toimintojen sijoittuminen uuteen virastorakenteeseen

Tehtävä	Htv	Tehtävän siirtosuunta
E-vastuualueiden kaikki tehtävät (TEM, MMM, OKM)	880	Elinvoimakeskus (EVK)
KEHA-keskuksen tehtävät (TEM)	550	Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus
TE-aspan tehtävät (TEM)	90	Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus
Y-vastuualueiden lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävät (YM, MMM) (alla tarkemmin eroteltuna)	650	
Luonnon monimuotoisuuden viranomaistehtävät ja LS alueiden toteuttaminen	115	Lupa- ja valvontavirasto (LVV)
Alueidenkäytön tehtävät	65	Luvituksen kokonaisuuteen kuuluvat tehtävät LVV:n, selkeät edistämisen- ja neuvontatehtävät EVK:n siltä osin kuin ne edistävät elinvoimaa.
Rakennussuojelu	8	Lupa- ja valvontavirasto (LVV)
Vesien ja merenhoidon suunnittelu	106	Luvituksen kokonaisuuteen kuuluvat tehtävät LVV:n, selkeät edistämisen- ja neuvontatehtävät EVK:n siltä osin kuin ne edistävät elinvoimaa.
Vesien tilan seuranta	osin ulkoistettu	Luvituksen kokonaisuuteen kuuluvat tehtävät LVV:n, selkeät edistämisen- ja neuvontatehtävät EVK:n siltä osin kuin ne edistävät elinvoimaa.
Vesilain valvonta	42	Lupa- ja valvontavirasto (LVV)
Ilmastotoimet, koordinoitua tehtävät	3	Lupa- ja valvontavirasto (LVV)
Ympäristönsuojelu	240	Lupa- ja valvontavirasto (LVV)
Ympäristönvaikutusten arviointi YVA	38	Lupa- ja valvontavirasto (LVV)
Y –vastuualueen asiakaspalvelu	12	Lupa- ja valvontavirasto (LVV)
Muut YM erikoistumistehtävät	10	Lupa- ja valvontavirasto (LVV)
Y-vastuualueiden muut tehtävät (YM) (alla tarkemmin eroteltuna)	200	
Luonnon monimuotoisuuden edistämistehtävät	120	Elinvoimakeskus (EVK)
Tuet ja avustukset sekä erillisrahoituksella toteutettavat hankkeet	sis. ylläoleviin	Elinvoimakeskus (EVK)
Liikenteeseen ja ilmastovaikutuksiin liittyvä alueidenkäytön edistäminen	5	Elinvoimakeskus (EVK)
Rakennusperinnön hoitoavustukset	5	Elinvoimakeskus (EVK)
Vesien ja merenhoidon edistäminen ja toteuttaminen	36	Elinvoimakeskus (EVK)
Ilmastonmuutoksen hillintä ja kiertotalous, edistäminen	12	Elinvoimakeskus (EVK)
Ympäristökasvatus	1	Elinvoimakeskus (EVK)
Öljylämmitysavustus	27	Elinvoimakeskus (EVK)

Tehtävä	Htv	Tehtävän siirtosuunta
ELY-keskusten vesitaloustehtävät ja eräät muut Y-vastuualueiden MMM:n toimialan tehtävät (MMM)	150	Elinvoimakeskus (EVK)
Tienpidon hankinnat (LVM)	100	Elinvoimakeskus (EVK)
Julkinen henkilöliikenne (LVM)	30	Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Muut L-vastuualueen tehtävät (LVM)	300	Elinvoimakeskus (EVK)

Taulukossa 7 kuvataan nykyisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävien siirtosuunnista perustettavien virastojen kesken. Aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävät siirtyvät eräitä edellä 3.5 luvussa todettuja poikkeuksia lukuun ottamatta Lupa- ja valvontavirastoon.

4.1.2.1 Lupa- ja valvontavirasto ja siihen koottavat tehtävät

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Lupa- ja valvontavirastosta. Viraston keskeisinä tehtävinä olisivat erikseen säädetyt lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus-, lupa-, rekisteröinti- ja valvontatehtävät sekä yleisen edun valvonta. Virasto olisi oikeudelliselta luonteeltaan valtakunnallinen ja monialainen valtion keskushallintoviranomainen, joka turvaisi alueilla vuorovaikutuksessa toimien perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista. Viraston toimialueena olisi koko maa, jollei erikseen toisin säädetä. Virastolla olisi toimipaikat jokaisella sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueella, joiden lisäksi virastolla voisi olla muitakin toimipaikkoja ja työntekopaikkoja.

Virastoon koottaisiin pääasiassa nykyisten aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävät sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle kuuluvat tehtävät. Sosiaali- ja terveysalalla tehtävät koostuisivat sosiaali- ja terveydenhuollon, mukaan lukien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, terveydensuojelun sekä alkoholi- ja tupakkahallinnon ja adoptioasioiden hallinnon lupa- ja rekisteröinti-, ohjaus-, valvonta- ja rahoitustehtävistä sekä eräistä muutoksenhakuviranomaistehtävistä.

Ehdotuksessa ympäristöhallinnon viranomaisrakennetta muutettaisiin niin, että valtion lupa- ja valvontatehtävät kuuluisivat samalle viranomaiselle, jolla olisi valtakunnallinen toimivalta. Ympäristöalalla lupa- ohjaus- ja valvontatehtäviä ovat keskeisesti ympäristönsuojelutehtävät mukaan lukien ympäristövahinkojen ja -haittojen ehkäisemiseen ja torjuntaan liittyvät tehtävät, luonnon monimuotoisuuden suojelun viranomaistehtävät sekä korvausasiat, vesilain lupa- ja valvontatehtävät, ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn (YVA) kytkeytyvät tehtävät, alueiden käytön valvonta ja kunnan alueiden käytön suunnittelun tukeminen sekä rakentamisen valvonta, ohjaus ja rakennussuojelu, vesien ja merenhoidon järjestäminen ja vesien tilan seuranta, ilmastotoimien koordinointi, jätelain mukaiset tehtävät sekä muut ympäristöministeriön toimialaerikoistumistehtävät, joihin kuuluu myös korvausten maksua koskevia tehtäviä. Virastolle kuuluisivat myös ympäristölainsäädäntöön perustuvat yleisen edun valvonnan tehtävät.

Virastoon koottaisiin myös aluehallintovirastojen hoitamat opetusta, koulutusta, kirjastoja, liikuntaa, nuorisoa ja hautaamista koskevat lupa-, valvonta-, ohjaus- ja rahoitustehtävät ja muutoksenhakuviranomaistehtävät sekä aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa-

ja valvontaviraston varhaiskasvatustehtävät. Lisäksi virasto hoitaisi nykyisin aluehallintovirastoille kuuluvat työsuojelutehtävät.

Nämä erityislainsäädännössä säädetty tehtävät on kuvattu tarkemmin nykytilan kuvauksessa. Voimassa olevan valtion virkamieslain 5 a §:n sääntelyn perusteella valtionhallinnon toimintojen uudelleenjärjestelyn yhteydessä virat ja niihin nimetyt virkamiehet siirtyvät samaan virastoon tai samoihin virastoihin kuin tehtävät siirtyvät. Vastaavalla tavalla siirtyvät myös määräaikaiseen virkasuhteeseen nimetyt virkamiehet, mutta myös työsopimussuhteiset työntekijät. Henkilöstövaikutuksia on kuvattu kattavammin jäljempänä.

Laissa säädettäisiin viraston tehtävänä olevasta varautumisen alueellisen yhteistyön järjestämisestä. Varautumisen alueellinen yhteistyö olisi järjestettävä varautumisen yhteistyöalueilla, joilla tarkoitettaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 35 §:ssä tarkoitettujen yhteistyöalueiden kanssa maantieteellisesti yhtenäisiä alueita. Pelastuslain (379/2011) 2 a §:n 1 momentin 7 kohdan nojalla myös pelastustoiminnan yhteistyöalueet vastaavat edellä mainittuja yhteistyöalueita.

Laissa säädettäisiin nykyistä tarkemmin, mitä varautumisen alueellinen yhteistyö sisältäisi. Yhteys alueellisen varautumisen ja pelastustoimen välillä säilyisi, koska pelastustoimen ohjaus- ja valvonta-asiat siirtyisivät myös Lupa- ja valvontavirastoon ja molempia tehtäväkokonaisuuksia hoidettaisiin samalla osastolla. Tehtävän hoitaminen maantieteellisellä varautumisen yhteistyöalueella varmistaisi valtakunnallisen viraston alueellisen läsnäolon ja yhteistoiminnan toteutumisen alueellisten viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Tehtävien siirrossa ei muuteta toimialakohtaista varautumista tai sen yhteensovittamista.

Yhteys alueellisen varautumisen ja pelastustoimen välillä ja alueellinen läsnäolo ja toimintakyky turvataan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueisiin perustuen. Erityistä huomiota kiinnitetään varautumisvastuiden aukottomaan toteutumiseen ja yhteistoiminnan toteutumiseen alueellisten viranomaisten kanssa.

Lisäksi laissa säädettäisiin alueellisista valmiustoimikunnista ja niiden tehtävistä. Alueellisten valmiustoimikuntien asettamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Viraston tehtävät organisoitaisiin pääjohtajan alaisuudessa toimiville osastoille, joita johtavat osastopäälliköt, sekä pääjohtajan välittömässä alaisuudessa toimiville ja osastojen ulkopuolisille toimintayksiköille ja yksiköille. Osastoilla ja toimintayksiköissä voi olla työjärjestyksen määräyksellä perustettuja yksiköitä, joita johtavat yksikön päälliköt. Virastoa johtaisi pääjohtaja, jonka välittömässä alaisuudessa toimisivat osastojen osastopäälliköt. Pääjohtajan alaisuudessa toimisivat myös osastojen ulkopuoliset toimintayksiköt ja yksiköt sekä niiden päälliköt. Osastoilla ja toimintayksiköissä voisi olla yksiköitä, joita johtaisi yksikön päälliköt.

Virastossa olisi sosiaali- ja terveystieteiden osasto, varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin osasto, ympäristöosasto, työsuojeluosasto, pelastustoimen ja varautumisen osasto sekä yleinen osasto. Osastojen tehtäviin kuuluisivat toimialan erityislaeissa säädettyjä tehtäviä.

Yleinen osasto hoitaisi viraston yhteisiä toimintoja, viraston sisäiseen hallintoon liittyviä tehtäviä ja muita tehtäviä, jotka eivät luonteensa vuoksi kuulu muulle osastolle tai toimintayksikölle. Yleinen osasto hoitaisi viraston yhteiset henkilöstö- ja taloushallinnon tehtävät ja muut vastaavat palvelu- ja yleishallintotehtävät sekä antaisi valtakunnallisen

yhdenmukaisuuden kannalta tarpeelliset ohjeet viraston osastoille ja toimintayksiköille. Yleinen osasto hoitaisi viraston kirjanpitoyksikkö- ja talousjärjestelmätehtävät, henkilöstöhallinnon tehtävät, asiakirjahallinnon ja –hallinnan sekä tiedonhallinnan tehtävät, tietohallinnon ohjaustehtävät, palvelut ja palveluhankinnat. Viraston viestintä olisi sijoitettu yleiselle osastolle, lukuun ottamatta työsuojeluosaston viestintää, ellei viestintää organisoida viraston työjärjestyksen määräyksellä pääjohtajan alaisuudessa toimivaan yksikköön.

Yleisellä osastolla olisi valmiuspäällikkö, joka vastaisi viraston valmiusasioista yhteistyössä osastojen kanssa. Yleinen osasto hoitaisi viraston yleishallinnon tehtävät, yhteiset sisäiset koulutus- ja kehittämistehtävät ja niiden hankinnat. Lisäksi yleinen osasto avustaisi viraston osastoja virkanimityksissä ja työsuhteeseen ottamista koskevissa asioissa sekä muissa palvelussuhteeseen liittyvissä asioissa. Lähtökohtana olisi, että viraston osastot esittelisivät virkamiehiään koskevat nimitykset ja muut asiat itsenäisesti. Yleisellä osastolla olisi tietosuojavastaava, ja osasto vastaisi tietoturvallisuuden ja tietosuojan tuesta, ohjauksesta ja kehittämisestä siltä osin kuin se kuuluu viraston vastuulle.

Virasto hankkisi perustietotekniikkapalvelut keskitetysti pääosin Valtorilta. Tietohallintopalveluina viraston yleinen osasto kehittäisi, tuottaisi ja hankkisi sähköisiä palveluja ja tietojärjestelmiä sekä hoitaisi muita vastaavia sille säädettyjä ja määrättyjä tehtäviä. Tietojärjestelmien kehittämisestä ja tuotannosta voisi vastata myös jokin toinen virasto. Siirtymäkauden ajan virasto turvautuisi muun muassa aluehallintovirastoille palveluja tuottavaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseen.

Viraston yleishallinnollisesta ohjauksesta vastaisi valtiovarainministeriö, joka huolehtisi myös viraston hallintoa ja muita yhteisiä toimintoja sekä muista viraston yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisista toimenpiteistä koskevasta ohjauksesta. Virastoa ohjaisivat omilla toimialoillaan oikeusministeriö, sisäministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä ympäristöministeriö (toimialaohjaava ministeriö).

Valtiovarainministeriö vastaisi viraston ohjauksen koordinoinnista ja yhteensovittamisesta sekä ohjaukseen sisältyvistä yhteisistä hallinnollisista tehtävistä. Valtiovarainministeriö asettaisi suunnittelun ja ohjauksen yhteensovittamiseksi ohjausryhmän, jossa olisi edustus jokaisesta toimialaohjaavasta ministeriöstä. Valtiovarainministeriö vastaisi myös viraston toimintaan tarkoitettujen määrärahojen talousarvio- ja kehusehdotusten yhteensovittamisesta ja valmistelusta. Toimialaohjaavat ministeriöt tekisivät toimialaansa koskevat ehdotukset valtiovarainministeriölle. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaisi määrärahoja koskevien talousarvio- ja kehusehdotusten yhteensovittamisesta ja valmistelusta työsuojelun toimialan osalta.

Toimialaohjaavat ministeriöt laativat virastolle tulossopimuksen yhteistyössä viraston kanssa. Valtiovarainministeriö vastaisi viraston tulostavoitteiden yhteensovittamisesta ja valmistelusta sekä tulosohjauksen yhteensovittamisesta. Toimialaohjaavat ministeriöt vastaisivat oman toimialansa osalta tulossopimuksen sisältöehdotusten tekemisestä valtiovarainministeriölle. Toimialaohjaavan ministeriön vaatimuksesta tulossopimukseen tulisi sisällyttää toimialaa koskeva erillinen osio. Sosiaali- ja terveysministeriö laatisi työsuojelun toimialaa koskevan erillisen osion viraston tulossopimukseen.

Nimitystoimivallassa noudatettaisiin pääsääntöisesti yksi yli yhden –periaatetta, lukuun ottamatta työsuojeluosastoa, jonka johtaja nimittäisi alaisuudessaan toimivat virkamiehet ja ottaisi palvelukseen muun henkilöstön. Valtioneuvosto nimittäisi pääjohtajan ja osastopäälliköt virkaan enintään viideksi vuodeksi, lukuun ottamatta työsuojeluosaston osastopäällikköä, joka

nimitettäisiin virkaan. Poikkeuksen muodostaisivat myös pääjohtajan välittömässä alaisuudessa ja osastojen ulkopuolisten toimintayksiköiden johtajat, jotka valtiovarainministeriö määräisi tehtävään enintään viideksi vuodeksi. Valtiovarainministeriöllä olisi myös toimivalta peruuttaa antamansa tehtävään määräyksen. Pääjohtaja nimittäisi muiden osastojen yksikön päälliköt kuin työsuojeluosaston. Ehdotus sisältäisi säännökset osastopäällikön viran, yksikön päällikön viran ja toimintayksikön johtajan erityisistä kelpoisuusvaatimuksista.

Aluehallintovirastojen välillä on ollut jo usean vuoden ajan toistuvasti suuria eroja asioiden käsittelyajoissa. Erot ilmentävät epäyhdenmukaisuutta myös virastojen menettelytavoissa ja asiakkaiden saamassa palvelussa. Virastoissa on viime vuosina tehty huomattaviakin toimenpiteitä toiminnan yhdenmukaistamiseksi ja tehostamiseksi sekä osaamisen hyödyntämiseksi virastojen kesken, mutta raportoinnissa näkyvät erot käsittelyajoissa eivät ole poistuneet. Nykytilan keskeisimpinä ongelmina asiakkaiden ja palvelujen tuottajien näkökulmasta ovat muun muassa aluehallintovirastojen erot asioiden käsittelyajoissa, keskenään erilaiset tulkinta- ja ratkaisukäytännöt ja alueellinen toimivalta. Esimerkiksi vuonna 2021 kaikkien eri kantelujen käsittelyn mediaaniaika (kuukautta) oli parhaimmillaan 0,8 kuukautta, mutta huonoimmillaan 8 kuukautta. Erot ovat kaventuneet vuoteen 2023 mennessä, jolloin lyhyimmillään käsittelyaika oli 0,8 kuukautta ja pisimmillään 2,6 kuukautta. Myös ympäristöluvituksessa ja sosiaali- ja terveydenhuollon luvissa on havaittavissa merkittäviä eroavaisuuksia käsittelyajoissa eri aluehallintovirastojen kesken.¹² Eri aluehallintovirastojen välillä on eroavaisuuksia ratkaisukäytännöissä, mitä esimerkiksi luvanhakijat ovat pitäneet ongelmallisena, mikä on tarkoittanut esimerkiksi sitä, että alueesta riippuen samankaltaisissa tapauksissa lupa on voitu jonkun aluehallintoviraston toimesta myöntää, mutta toinen aluehallintovirasto on hylännyt lupahakemuksen tai samankaltaisiin ympäristölupapäätöksiin on annettu erilaisia lupamääräyksiä. Myös Valviran pyrkimykset aluehallintovirastojen ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseen ovat osoittautuneet haasteelliseksi. Alueellinen toimivalta on puolestaan tarkoittanut eräissä tehtävissä sitä, että asiakkaiden ja palvelujen tuottajien on haettava eri aluehallintovirastojen toimialueilla harjoitettavaan luvanvaraiseen toimintaan lupia eri aluehallintovirastoilta (esimerkiksi alkoholijuomien anniskelu ja vähittäismyynti), mikä on lisännyt asiakkaiden ja palvelujen tuottajien hallinnollista taakkaa. Myös valvonnakohteena olevasta toiminnasta tehty kantelu ja sen käsittely on hajautunut useisiin eri virastoihin. Nykytilassa aluehallintovirastojen näkökulmasta ongelmana on myös maksullisten suoritteiden kustannusvastaavuus. Esimerkiksi aluehallintovirastojen ympäristöluvut vastuualueen maksullisten julkisoikeudellisten suoritteiden katteellisuus vaihteli 2023 vaihdellut parhaimmillaan 51,1 prosentista aina 33,2 prosenttiin, keskimääräisen kustannusvastaavuuden ollessa 40,1 prosenttia. Asetettu tavoite oli 55 prosenttia.

Nykytilan haasteena on myös ollut Valviran ja aluehallintovirastojen tehtävien päällekkäisyys ja rinnakkaisuus, mikä on aiheuttanut käytännössä ongelmia valvonnan sujuvuudelle ja vaikuttavuudelle, ja voi johtaa asioiden käsittelyn viivästymiseen muun muassa asioiden siirtojen vuoksi. Haasteita on tunnistettu myös muun muassa eri toimijoiden väliseen tiedonkulkuun liittyen.

Valtion aluehallintouudistuksen myötä viraston johdon, erityisesti viraston osastojen osastopäälliköiden, tehtävänä on laatia virastolle valtakunnalliset käsittelyprosessit, joiden voidaan arvioida nopeuttavan asioiden käsittelyä. Perusteltua olisi, että valtakunnallisten käsittelyprosessien kehittämisen lähtökohdaksi otettaisiin sen aluehallintoviraston prosessit, jotka ovat nykytilassa mittareilla mitattuna tehokkaimmat. Valtakunnallisessa virastossa

¹² Aluehallintovirastojen tilipäätös 2023.

virkamiesten kohdentaminen esimerkiksi tehtäviin, jotka ovat ruuhkautuneet, on nykytilaan nähden merkittävästi vaivattomampaa, minkä osaltaan voidaan arvioida nopeuttavan asioiden käsittelyä. Erityisesti viraston osastojen osastopäälliköiden tehtävänä on myös varmistaa, että viraston ratkaisukäytäntö on yhdenmukainen koko maassa, mikä osaltaan vahvistaa asiakkaiden ja palvelujen tuottajien yhdenvertaisuutta ja tasapuolisuutta alueesta riippumatta. Merkittävimpänä riskinä on, että viraston johto epäonnistuu valtakunnallisten käsittelyprosessien laadinnassa esimerkiksi siten, että virastossa valtakunnallisten käsittelyprosessien kehittämisen lähtökohdaksi otetaan sen aluehallintoviraston käsittelyprosessit, joissa työn tuottavuus on heikointa. Viraston johto voi myös epäonnistua viraston ratkaisukäytännön yhdenmukaistamisessa tai tämä voi tapahtua hyvin hitaasti, sillä virastoon yhdistyy useita nykyisin päätöksenteossaan itsenäisiä virastoja omine toimintakulttuureineen ja toimintatapoineen. Koko maan kattavan toimivallan omaavan viraston etuna on, että asiakas ja palvelun tuottaja voi hakea esimerkiksi lupaa yhdellä kertaa, yhdeltä viranomaiselta, eri alueilla harjoitettavaan toimintaan. Kun lupa- ja valvontatehtävät siirretään yhdelle valtakunnalliselle toimijalle, vähenee viranomaisten välisen koordinaation tarve ja toiminnan voidaan arvioida sen johdosta sujuvoituvan ja tehostuvan. Valtakunnallisessa virastossa on nykytilaa paremmat mahdollisuudet nostaa maksullisten suoritteiden kustannusvastaavuutta toimintaa tehostamalla muun muassa ympäristöalalla.

4.1.2.2 Elinvoimakeskukset ja niihin koottavat tehtävät

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta. Elinvoimakeskukset olisivat oikeudelliselta luonteeltaan valtion aluehallintoa ja toimisivat alueellisesti. Virastoihin koottaisiin pääasiassa nykyisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävät lukuun ottamatta Lupa- ja valvontavirastolle siirtyviä ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueelle kuuluvia tehtäviä sekä liikenne ja infrastruktuuri – vastuualueelta julkisen henkilöliikenteen aluehallinnon tehtävät, jotka siirrettäisiin Liikenne- ja viestintävirastoon (Traficom). ELY-keskusten ympäristö- ja luonnonvarat –vastuualueen tehtävistä luonnon monimuotoisuuden edistämisen- ja rakennusperinnön hoitoavustuksiin liittyvät tehtävät, alueidenkäytön, vesien ja merenhoidon toimeenpanon edistämisen- ja neuvontatehtävät siirtyisivät elinvoimakeskuksiin. Elinvoimakeskukset hoitaisivat jatkossa elinkeinoihin, työllisyyteen, maahanmuuttoon ja kotoutumiseen, kulttuuriin, maatalouteen ja maaseudun kehittämiseen, liikenteeseen, alueidenkäytön edistämiseen, vesitalouteen, luonnon monimuotoisuuden suojeluun ja vesien hyvän tilan edistämiseen sekä kalatalouteen liittyviä tehtäviä alueillaan.

Nykyisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävistä elinkeinot, työvoima ja osaaminen –vastuualueen sekä liikenne ja infrastruktuuri –vastuualueiden tehtävät koottaisiin kymmeneen virastoon. Nämä olisivat lähtökohtaisesti monialaisia, useiden hallinnonalojen tehtäviä hoitavia itsenäisiä virastoja. Tehtävien keskittäminen olisi keskusten välillä edelleen mahdollista tietyin laissa säädetyin edellytyksin. Elinvoimakeskusten palvelujen tuottaminen turvataan molemmilla kansalliskielillä. Virastoja johtaisivat päätoimiset ylijohtajat, jotka valtioneuvosto nimittäisi. Keskusten ylijohtaja vastaisi keskuksen toiminnan tuloksellisuudesta ja keskuksen yhteisten tulostavoitteiden saavuttamisesta työ- ja elinkeinoministeriölle ja muille toimialaohjauksesta vastaaville ministeriöille ja keskushallinnon virastoille. Valtioneuvosto nimittäisi keskuksen ylijohtajan työ- ja elinkeinoministeriön esityksestä. Työ- ja elinkeinoministeriö pyytäisi asiassa ennen esityksen tekemistä lausunnot tai kuulisii muutoin muita keskuksia ohjaavia ministeriöitä ja keskushallinnon virastoja.

Elinvoimakeskusten yleishallinnollisesta ohjauksesta vastaisi työ- ja elinkeinoministeriö. Keskusten toimintaa ohjaisivat ja valvoisivat omilla toimialoillaan opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja

elinkeinoministeriö ja ympäristöministeriö tai keskushallinnon virasto, jonka tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrätty. Keskuksia ohjaavia keskusvirastoja olisivat Ruokavirasto ja Väylävirasto. Kysymys olisi keskusten sektorikohtaista toimintaa koskevasta ohjauksesta ja hallinnonalan toiminnan valvonnasta. Toimialaohjauksella toteutettaisiin osaltaan perustuslain 68 §:n 1 momentissa kullekin ministeriölle toimialallaan kuuluvaa vastuuta hallinnon asianmukaisesta toiminnasta.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaisi virastojen ohjauksen koordinoinnista ja yhteensovittamisesta sekä ohjaukseen sisältyvistä yhteisistä hallinnollisista tehtävistä. Työ- ja elinkeinoministeriö asettaisi suunnittelun ja ohjauksen yhteensovittamiseksi yhteensovittamisryhmän, jossa olisi edustus jokaisesta toimialaohjaavasta ministeriöstä ja keskushallinnon virastosta sekä elinvoimakeskusten ja Työllisyys, kehittämis- ja hallintokeskuksen edustajat. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaisi myös viraston toimintaan tarkoitettujen määrärahojen talousarvio- ja kehysehdotusten yhteensovittamisesta ja valmistelusta. Laki sisältäisi säännökset elinvoimakeskuksille laadittavasta yhteisestä strategia-asiakirjasta sekä elinvoimakeskusten strategisista tulossopimuksista.

Elinvoimakeskuksen osastoja johtaa osastopäällikkö, jonka nimittäisi elinvoimakeskuksen ylijohtaja. Nimittäminen valmisteltaisiin tiiviissä yhteistyössä osaston pääasiallista toimialaa ohjaavan ministeriön kanssa. Osastopäällikkö vastaisi keskuksen ylijohtajalle osaston toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta osana viraston tuloksellisuutta. Elinvoimakeskuksen ylijohtaja nimittäisi osastopäällikön suorat alaiset osastopäällikön esityksestä. Elinvoimakeskuksen osaston muun henkilöstön nimittäisi osastopäällikkö.

Elinvoimakeskusten läsnäolo maakunnissa varmistetaan. Keskusten päätoimipaikoista ja toimipaikoista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Sivutoimipaikkojen tarkemmasta sijainnista määrättäisiin elinvoimakeskuksen työjärjestyksessä. Keskusten osastorakenteesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Rakenne voisi jossain määrin vaihdella keskuskohtaisesti. Laissa säädettäisiin kriteereistä, jotka keskuksen osastorakenteen tulisi täyttää. Osastojen koon tulisi olla riittävä toiminnan tulokselliseksi järjestämiseksi. Kaikille keskuksille yhteiset tehtävät tulisi lähtökohtaisesti organisoida samalla osastojoalla. Laissa säädetyt perusteet huomioon ottaen voidaan arvioida, että keskukseen voitaisiin perustaa kolmesta neljään osastoa, keskuksen koosta ja keskusten välisestä tehtävänjaosta riippuen. Edelleen mahdollistettaisiin elinvoimakeskusten erikoistuminen ja keskinäinen työnjako.

Elinvoimakeskusten toimintamenot budjetoitaisiin yhdelle momentille yleishallinnollisen ohjaajan pääluokkaan. Valtakunnallisen viraston talousarvio- ja kehysehdotuksen valmistelun lähtökohtana toimii viraston tekemä ehdotus ja kehysmenettelyn ollessa voimassa, edellinen kehyspäättös. Elinvoimakeskusten osalta talousarvio- ja kehysehdotusten valmistelun lähtökohtana toimisi toimintamenomomenttia koskien ohjaavien tahojen tekemät ehdotukset ja, kehysmenettelyn ollessa voimassa, edellinen kehyspäättös. Toimintamenomäärärahat osoitettaisiin kullekin elinvoimakeskukselle yhtenä kokonaiseränä. Virastojen tulisi tuottaa osastokohtaiset käyttösuunnitelmat määräraahajaon jälkeen. Ratkaisu tukisi keskuksen poikkihallinnollista johtamista ja johtamista esimerkiksi poikkeustilanteissa. Elinvoimakeskuksille laadittaisiin yhteinen strategia hallituskausittain, millä tuettaisiin vaikuttavaa, poikkihallinnollista, monialaista ja asiakaslähtöistä tehtävien toimeenpanoa tiiviissä alueellisissa kumppanuuksissa. Poikkihallinnollinen strategia tukisi jokaiselle elinvoimakeskukselle valmisteltavaa omaa, koko keskusta koskevaa strategista tulossopimusta.

Aluehallinnon uudistuksen aikataulun ja häiriöttömän siirtymän takaamiseksi uudistuksen voimaantuloon mennessä varmistetaan ensisijaisesti toimialasidonnaisten digipalveluiden

käytettävyys uusissa viranomaisissa niiden aloittaessa toimintansa ja tätä seuraavassa siirtymävaiheessa noudattaen periaatetta, jossa nykyisiin järjestelmiin ja niitä koskeviin vastuisiin tehdään alkuvaiheessa vain välttämättömät muutokset. Uudistuksessa varmistetaan säädöksillä, että elinvoimakeskukset sekä Lupa- ja valvontavirasto voivat hankkia ja käyttää niitä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen digi- ja maksatuspalveluja, joita KEHA-keskus tällä hetkellä tuottaa muutoksen kohteena oleville virastoille ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on mahdollisuus niitä mainittujen virastojen käyttöön tuottaa.

Elinvoimakeskuksia koskevan lakiesityksen lukuun 3 on koottu valtaosa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta koskevista säännöksistä nykyisestä ELY-keskuksia koskevasta laista. Osa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta koskevista säännöksistä on koottu lukuun 4 (Erinäiset säännökset) ja voimaantulo- ja siirtymäsäännöksiä koskevaan lukuun 5. Säännöksiin esitetään tehtäväksi vain välttämättömät aluehallinnon uudistuksesta aiheutuvat muutokset edellä selostetun siirtymää koskevan linjauksen mukaisesti.

Esityksen mukaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaisi elinvoimakeskusten yhteiset henkilöstö- ja taloushallinnon sekä sisäisen tarkastuksen tehtäviä ja muut vastaavat palvelu- ja yleishallintotehtävät sekä antaisi valtakunnallisen yhdenmukaisuuden kannalta tarpeelliset ohjeet elinvoimakeskuksille. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaisi elinvoimakeskusten kirjanpitoyksikkö- ja talousjärjestelmätehtävät, henkilöstöhallinnon tehtävät, tietohallinnon ohjaustehtävät, palvelut ja palveluhankinnat sekä viestintäpalvelut ja viestintäpalveluhankinnat. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaisi elinvoimakeskusten yhteiset valmiustehtävät, mutta elinvoimakeskuksilla olisi omat valmiuspäälliköt, jotka vastaisivat elinvoimakeskusten omasta valmiustoiminnasta ja sidosryhmäyhteistyön koordinoinnista. Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaisi elinvoimakeskusten yleishallinnon tehtävät, yhteiset sisäiset koulutus- ja kehittämistehtävät ja niiden hankinnat sekä tietyt tukien ja avustusten maksamista, käytön valvontaa ja takaisinperintää koskevat tehtävät sekä eräät hallintoasioiden esittelytehtävät (toimintamenojen käyttösuunnitelma sekä tietyt kanteluasiat). Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus esittelisi virkanimitykset ja työsuhteeseen ottamista koskevat päätökset sekä muut kuin virkavapautta koskevat palvelussuhteeseen liittyvät päätökset sille elinvoimakeskukselle, jota päätös koskee. Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voisi sopimuksen perusteella tuottaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle tietojärjestelmäpalveluja ja hoitaa palvelujen digitalisaatiota edistäviä tehtäviä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hankkisi elinvoimakeskusten perustietotekniikkapalvelut keskitetysti pääosin Valtorilta. Osan perustietotekniikkapalveluista (mm. pilviympäristöt) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hankkisi Valtorin kautta, mutta kehittäisi ja ylläpitäisi niitä itse. Periaate vastaisi nykytilaa KEHA-keskuksen ja ELY-keskusten välillä. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaisi jatkossa myös elinvoimakeskusten tietohallintopalvelut. Tietohallintopalveluina Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus kehittäisi, tuottaisi ja hankkisi sähköisiä palveluja ja tietojärjestelmiä sekä hoitaisi muita vastaavia sille säädettyjä ja määrättyjä tehtäviä. Tietojärjestelmien osalta niiden kehittämisestä ja tuotannosta voisi vastata myös jokin toinen virasto. Käytäntö olisi sama kuin nykyisin.

Vuonna 2024 julkaistun ELY-keskusten virastokokonaisuuden arvioinnin perusteella yhtenä ELY-keskusten kehityskohteena tunnistettiin johtamisjärjestelmään liittyvät asiat. Arvioinnissa todettiin muun muassa, että aluehallintoa uudistettaessa tulee vahvistaa ELY-keskusten sisällä toimialojen välistä synergiaa, resurssien ja rahoituksen parempaa koordinaatiota ja strategista johtamista sekä vahvistaa eri virastojen välistä yhteistyötä sekä niiden johtamisjärjestelmiä ja muita sisäisiä yhteisiä toimintatapoja. Arvioinnin mukaan samassa yhteydessä on syytä

arvioida, onko tarkoituksenmukaista, että keskuksen ylijohtajan tehtävää hoidetaan oman toimen ohella siten, että ylijohtaja valitaan vastuualueiden johtajien joukosta. Ylijohtajalla ei ole normaalia päällikköviraston johtamismaandaattia yli muiden vastuualueiden. Mallin on todettu luovan ilmeisiä riskejä virastojen johtamiseen yhtenäisenä ja itsenäisenä toimijana. Valtion aluehallintouudistuksen myötä elinvoimakeskuksia johtaisivat päätoimiset ylijohtajat, jotka valtioneuvosto nimittää. Muutoksen arvioidaan vahvistavan elinvoimakeskusten kokonaisjohtamista.

Virastoarvioinnissa todettiin myös, että aluehallinnon tehokkaan toimivuuden ja prosessien sujuvuuden näkökulmasta olisi oleellista, että ELY-keskukset rakentuisivat yhdenmukaiselle rakenteelle. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ELY-keskusten toimialueet tulisi määritellä yhdenmukaisesti ja lähtökohtaisesti niiden toiminnot olisivat samoja. Arvioinnin mukaan olisi suositeltavaa, että ELY-keskusten (tai niiden seuraajien) rakennetta yksinkertaistettaisiin ja erillisten virastojen määrää vähennettäisiin. Vaikka yhteistyö ELY-keskusten sisällä on vuosien mittaan parantunut, on toisaalta vuosien myötä tullut yhä vaikeammaksi puhua missään mielessä yhtenäisestä ELY-virastokokonaisuudesta. Aluehallinnon tehokkaan toimivuuden ja prosessien sujuvuuden näkökulmasta olisi oleellista, että ne rakentuisivat yhdenmukaiselle rakenteelle. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ELY-keskusten toimialueet tulisi määritellä yhdenmukaisesti ja lähtökohtaisesti niiden toiminnot olisivat samoja. Valtion aluehallintouudistuksen myötä elinvoimakeskuksia olisi vähemmän kuin nykyisiä ELY-keskuksia. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin keskusten nimien ja toimialueiden lisäksi keskusten yhtenäisestä osastorakenteesta. Jokaisessa elinvoimakeskuksessa olisi jatkossa vähintään kolme osastoa. Keskusten lukumäärän vähentämisen arvioidaan vaikuttavan siten, että perustettavat elinvoimakeskukset ovat vahvoja toimijoita. Elinvoimakeskuksilla olisi kuitenkin useita keskitettyjä tehtäviä, mikä tarkoittaa sitä, että elinvoimakeskukset olisivat keskenään erilaisia ja eri kokoisia. Jatkossa keskitettyjen tehtävien määrää pyritään rajoittamaan laissa säädetyin kriteerein ja tarkastelemaan mahdollisuuksia keskitettyjen tehtävien vähentämiseen.

4.1.2.3 Ahvenanmaan valtionvirasto

Esityksessä ehdotetaan, että säädetään laki Ahvenanmaan valtionvirastosta. Laissa säädettäisiin valtionviraston toimipaikasta Ahvenanmaan maakunnassa, valtionviraston ohjauksesta, hallinnon järjestämisestä, tehtävistä ja maaherrasta valtionviraston johtajana. Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaisi sille nykyisinkin kuuluvia tehtäviä.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia asunto-osakeyhtiölakiin, ryhmärakennuttamislakiin, osakeyhtiölakiin, vaalilakiin, asuntokauppalakiin, yhdistyslakiin, kuluttajansuojalakiin, maksutalletuslakiin, turvallisuustutkintalakiin, lakiin avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä, lakiin asumisoikeusyhdistyksistä, eurooppayhtiölakiin, eurooppaosuuskuntalakiin, osuuskuntalakiin, tekijänoikeuslakiin, yhteisaluelakiin, lakiin Kilpailu- ja kuluttajavirastosta, mittauslaitelakiin, kilpailulakiin, lastensuojelulakiin, lakiin kehitysvammaisten erityishuollosta ja alkoholilakiin. Näissä laeissa aluehallintovirastoille säädetyt valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat tehtävät ehdotetaan säädettäväksi Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluviksi tehtäviksi.

Lääkitsemislakiin tarvittavat muutokset valmistellaan erikseen vastuuministeriön johdolla aluehallintouudistuksen aikataulussa.

Lounais-Suomen aluehallintovirastolle säädetyt työsuojelun ja lääkehuollon tehtävät Ahvenanmaan maakunnan osalta siirtyvät uuden Lupa- ja valvontaviraston tehtäviksi siten kuin erikseen tullaan säätämään. Esityksessä ehdotetaan, että Digi- ja väestötietovirastosta annetun

lain 3 §:ään lisätään säännös Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston yhteistyöstä. Muutoksella tuetaan asteista etenemistä kohti entistä digitaalisempaa palveluiden tuottamista kehittämällä tietojärjestelmien sekä sähköiseen asioinnin, asianhallinnan ja arkistoinnin palvelujen toimivuutta yhteistyössä. Kehitystyö ajoittuu useamman vuoden ajalle ja sitä toteutetaan käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa.

4.1.2.4 Muille valtion viranomaisille siirtyvät tehtävät

Uudistuksen yhteydessä aluehallintovirastojen kilpailu- ja kuluttajahallinnon tehtävät siirrettäisiin Kilpailu- ja kuluttajavirastoon sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia, elintarvikkeita sekä poronhoidon valvontaa koskevat tehtävät Ruokavirastoon sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksien julkisen henkilöliikenteen tehtävät Liikenne- ja viestintävirastoon.

Metsäpalojen tähytysten hallinnointi- ja ohjaustehtävät siirrettäisiin sisäministeriöön. Metsäpalojen tähytystoiminnan hoitaminen sisäministeriössä tehostaa toimintaa metsäpaloihin varautumisessa ja tähytystoiminnan hoitamisessa sekä vähentää valtiolle aiheutuvia kustannuksia. Metsäpalot edellyttävät enenevässä määrin pelastustoimelta kansainvälistä yhteistyötä. Sisäministeriö voi pyytää tarvittaessa pelastustoimeen kuuluvaa kansainvälistä apua Euroopan unionilta, toiselta valtiolta tai kansainväliseltä järjestöltä.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

4.2.1.1 Vaikutukset kotitalouksiin

Hallituksen esityksen mukaisella tehtävien uudelleen organisoinnilla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia kotitalouksiin.

4.2.1.2 Vaikutukset julkiseen talouteen

Hallituksen esityksen mukainen tehtävien uudelleen organisointi rajoittuu valtionhallinnon sisälle, eikä sillä ole tunnistettavissa selkeitä taloudellisia vaikutuksia julkisen hallinnon muihin toimijoihin kuten kuntiin ja hyvinvointialueisiin.

Valtionhallinnon sisällä uudistuksella on tunnistettavissa budjettitekniisiä vaikutuksia määrärahasiirtoina valtion talousarvion pääluokkien ja momenttien välillä sekä muutoksen aiheuttamina kertaluonteisina muutuskustannuksina kohdistuen valtiovarainministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkiin. Nämä muutuskustannukset katetaan kehyksen puitteissa kyseisten hallinnonalojen määrärahoja muutoksen toteuttamiseen kohdistamalla. Myös Ruokavirastolle, Kilpailu- ja kuluttajavirastolle ja Liikenne- ja viestintävirastolle arvioidaan aiheutuvan jossain määrin muutuskustannuksia. Lisäksi muutos osaltaan mahdollistaa kyseessä oleviin viranomaisiin ja tehtäviin kohdistuvien valtionhallinnon tuottavuusohjelman ja muiden toimintamenosäästöjen mukaisten säästöjen käytännön toteuttamisen.

Esityksellä uudistettaisiin erityisesti lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien hoitoa kokoamalla nämä tehtävät valtakunnallisesti toimivaan virastoon. Suomeen liittyvä investointikiinnostus kytkeytyy erityisesti puhtaan kohtuuhintaisen sähkön saantiin sekä lupamenettelyn sujuvuuteen. Esimerkiksi Elinkeinoelämän keskusliiton ylläpitämä vihreän siirtymän investointien dataikkuna, joka sisältää euromääräiset investointitiedot yritysten vihreiden investointien

hankeaihiosta vuosilta 2021-2035, arvioi helmikuussa 2024 investointiaihioiden kokonaismääräksi 229 miljardia euroa mainitulla aikavälillä (lähde: <https://ek.fi/tutkittua-tietoa/vihreat-investoinnit/>, viitattu 14.2.2024). Näistä investoinneista kaikki eivät tule toteutumaan, mutta eri ympäristöllisissä menettelyissä on kymmenien mrd. eurojen investoinnit (ml. YVA-menettelyt). Valtiovarainministeriö on arvioinut taloudellisessa katsauksessaan kesäkuussa 2023, että mikäli vihreän siirtymän investointeja toteutuisi tällä vuosikymmenellä esim. noin 18 mrd. euron edestä, tarkoittaisi se joka tapauksessa 3 mrd. euron lisäystä investointeihin vuosittain eli noin prosentin suhteessa BKT:hen. Investointien käynnistymisellä on merkittäviä vaikutuksia myös verotuloihin ja työllisyyteen.

Nykyisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten muutos elinvoimakeskuksiksi toteutetaan julkisen talouden näkökulmasta neutraalisti. Eräiden liikennetehtävien jakautuminen nykyisen yhdeksän ELY-keskuksen sijasta kymmeneen elinvoimakeskukseen aiheuttaa nykytilanteeseen verrattuna kustannuksia, joiden voidaan arvioida olevan suuruudeltaan joidenkin henkilötyövuosien laajuisia ja suhteessa virastouudistuksen kokonaisuuteen vähäisiä. Lupa- ja valvontavirastoon siirtyvät tehtävät siirtyvät henkilöstö- ja muine voimavaroineen ja elinvoimakeskuksiin siirtyvät tehtävät samoin. Toimintojen ja esimerkiksi rahoitusprosessien kehittämällä voidaan lisätä tehokkuutta ja vastata osaltaan valtion tuottavuusohjelman tavoitteisiin keskipitkällä aikavälillä.

Ahvenanmaan valtionviraston tehtävät eivät lisäänty eivätkä vähene uudistuksessa. Ehdotuksilla ei arvioida olevan suoria taloudellisia vaikutuksia.

4.2.1.3 Määrärahojen siirrot momenttien välillä

Hallituksen esityksen mukaisten tehtävien uudelleenorganisoinnin kohteena olevien viranomaisten yhteenlasketut toimintamäärärahat ovat vuoden 2024 talousarviossa yhteensä noin 330 miljoonaa euroa. Tämä on noin 2,1 % valtion vuoden 2023 toiminnan menojen nettokertymästä (15,8 miljardia euroa). Toiminnan tuottoja kyseessä oleville momenteille nettoutetaan talousarvion mukaan vuonna 2024 noin 52,2 miljoonaa euroa. Kululajeista selkeästi suurin on henkilöstökulut, joka muodostaa noin 68 prosenttia kyseessä olevien viranomaisten yhteenlasketuista vuosittaisista bruttokuluista. Alla olevassa taulukossa on esitetty kyseessä olevien viranomaisten toimintamäärärahat talousarvion 2024 ja julkisen talouden suunnitelman 2025–2028 mukaisina. Määrärahat eivät sisällä hallitusohjelman mukaisen tuottavuusohjelman eivätkä muita hallituksen linjaamia säästöpäätöksiä sillä näiden kohdennus tapahtuu talousarviossa 2025 ja julkisen talouden suunnitelmassa 2026-2029.

Taulukko 8. Nykyisten virastojen toimintamomenttien määrärahat 2024-2028

Miljoonaa euroa	2024	2025	2026	2027	2028
28.40.01 Aluehallintovirastojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v.)	70,5	69,2	69,1	67,9	67,9
33.02.07 Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v.)	29,7	29,5	29,2	28,7	28,7
33.02.05 Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v.)	14,7	14,6	14,8	14,3	14,3
32.01.02 ELY-keskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v.)	220,4	224,2	235,5	225,9	225,9

Miljoonaa euroa	2024	2025	2026	2027	2028
Yhteensä	335,3	337,5	348,6	336,8	322,5

Uudistuksessa Lupa- ja valvontaviraston toimintamenot kootaan kahdelle toimintamenomomentille. Pääosa toiminnan rahoituksesta kootaan valtiovarainministeriön pääluokkaan vuosien 2026–2029 kehyksen yhteydessä perustettavaksi ehdotettavalle Lupa- ja valvontaviraston toimintamenomomentille. Tälle momentille siirretään valtion vuoden 2024 talousarvion mukaisen rakenteen perusteella tarkasteltuna aluehallintoviraston toimintamenomomentin 28.40.01 (siirtomääräraha 2 v) määrärahat pois luettuna sisäministeriön, Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja Ruokaviraston sekä Ahvenanmaan valtionviraston toimintamenomenteille siirrettävät määrärahat. Lisäksi momentille siirretään ELY-keskusten toimintamenomomentilta 32.01.02 (siirtomääräraha 2 v) ELY-keskuksista ja KEHA-keskuksesta uuteen virastoon siirrettäviä tehtäviä vastaavat toimintamenomäärärahat sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran toimintamenomomentin 33.02.05 (siirtomääräraha 2 v) määrärahat. Edellä kuvattujen siirtojen yhteisvaikutuksena Lupa- ja valvontaviraston momentille siirtyy arviolta noin 120 miljoonaa euroa määrärahaa. Lopullinen määräraha tarkentuu valtion talousarvion valmistelussa.

Valtiovarainministeriön pääluokan momentin ohella Lupa- ja valvontaviraston toimintaa tullaan rahoittamaan myös sosiaali- ja terveysministeriön pääluokan momentilta. Momentilta rahoitetaan viraston työsuojelun toimialan henkilöstömenot, matkamenot sekä eräät muut verrattain vähäiset menot. Ratkaisu kahdesta toimintamenomomentista toimii jatkumona aiemmin vuonna 2010 aluehallinnon uudistuksen yhteydessä linjatulle ratkaisulle varmistuen viraston rahoitus- ja ohjausmallin yhteensopivuuden Suomen ratifioiman ILO:n yleissopimuksen ja Euroopan komission työsuojeluvallonnalle asettamien vaatimusten kanssa. Momentti vastaa suoraan valtion vuoden 2024 talousarvion sosiaali- ja terveysministeriön pääluokan Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenomomenttia 33.02.07 (siirtomääräraha 2 v), jonka nettomääräraha on vuoden 2024 talousarvion tasossa 29,6 miljoonaa euroa. Lopullinen määräraha tarkentuu valtion talousarvion valmistelussa.

Elinvoimakeskuksien toimintamenot kootaan yhdelle toimintamenomomentille työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan. Momentille periytyvät valtion vuoden 2024 talousarvion mukaisen rakenteen perusteella tarkasteltuna elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten toimintamenomomentin 32.01.02 (siirtomääräraha 2 v) määrärahat pois luettuna Lupa- ja valvontavirastoon siirrettäviä tehtäviä sekä Liikenne- ja viestintävirastoon siirrettäviä tehtäviä vastaavat määrärahat. Elinvoimakeskuksien momentille siirtyy niiden ensimmäistä toimintavuotta 2026 varten arviolta 190 miljoonaa euroa määrärahaa. Lopullinen määräraha tarkentuu valtion talousarvion valmistelussa.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan ympäristöterveydenhuollon tehtävät (noin 60 henkilötyövuotta) siirretään aluehallintovirastoista Ruokavirastoon. Tehtävien hoitamista varten järjestetään tarkoituksenmukainen toimipisteverkko käyttäen hyväksi mahdollisuuksien mukaan jo olemassa olevia toimipisteverkostoja. Valtion talousarvion näkökulmasta tehtävien siirto tarkoittaisi määrärahasiirtoja aluehallintovirastojen toimintamenoista (mom. 28.40.01) Ruokaviraston toimintamenoihin (mom. 30.20.01). Määrärahan siirto koskisi muun muassa aluehallintovirastoista siirtyvän henkilöstön palkka- ja matkajenot, osuutta muista yleiskustannuksista sekä hallinto- ja tukipalveluista. Valmistelun edetessä tulee lisäksi selvitettäväksi käytössä olevien tietojärjestelmien hallintaan ja siirron jälkeiseen käytettävyyteen liittyvät erilliskysymykset, joiden ratkaisusta voi aiheutua määrärahatarpeita. Aluehallintovirastojen nyt ylläpitämät, alueellisesti hajautetut eläintautivalmiusvarastot siirtyisivät Ruokaviraston omistukseen sellaisenaan, sijoitettuna sinne, mihin läänineläinlääkäritkin sijoitetaan.

Aluehallintovirastoissa ja Ruokavirastossa hoidetaan vähäisessä määrin päällekkäisiä ympäristöterveydenhuollon tehtäviä, jotka poistuisivat siirron myötä. Päällekkäisyyttä on ollut elintarvikevalvonnan ohjauksessa sekä eläinlääkintähuolto ja eläinlääkärin ammatinharjoittamista koskevien kanteluiden käsittelyssä. Vuonna 2022 Ruokavirastossa ratkaistiin 64 kantelua ja vastaavasti vastaanotettiin 57 uutta kantelua eläinlääkäreistä.

Kuntatalouteen siirrolla ei olisi vaikutuksia, mutta eräiden valtion tehtävien hoidosta kunnille maksettavat korvaukset (mom. 30.20.20) siirtyisivät maksettavaksi Ruokavirastoon. Korvaukset voitaisiin hoitaa keskitetysti, jolla voidaan saada synergiaetua niiden hallinnointiin sekä yhtenäistää korvauslinjauksia.

Kalataloustehtävien siirtäminen elinvoimakeskuksiin kokonaisuudessaan mahdollistaa nykyisten kalataloustehtävien hoitamisen olemassa olevilla henkilöstöresursseilla ja tarvittavan osaamisen säilyttämisen tehtävien hoidossa. Tehtävien hoitaminen edellyttää jatkossakin kalataloustehtävien keskittämistä.

Tehtäväsiirto aluehallintovirastoista Kilpailu- ja kuluttajavirastoon edellyttää arvion mukaan noin 10 henkilötyövuoden siirtoa aluehallintovirastoista kilpailu- ja kuluttajavirastoon sekä tätä vastaavaa määrärahasiirtoa aluehallintovirastojen toimintamenoista Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenoihin.

Metsäpalojen tähyystoiminnan siirto aluehallintovirastoista sisäministeriölle edellyttää arvion mukaan kahden henkilötyövuoden siirtoa aluehallintovirastoista sisäministeriöön sekä tätä vastaavaa määrärahasiirtoa aluehallintovirastojen toimintamenoista sisäministeriön toimintamenoihin.

Tehtäväsiirto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista Liikenne- ja viestintävirastoon edellyttää arvion mukaan noin 26 henkilötyövuoden siirtoa elinvoima-, liikenne- ja ympäristökeskuksista Liikenne- ja viestintävirastoon sekä tätä vastaavaa määrärahasiirtoa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenoista Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenoihin.

4.2.1.4 Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten toimeenpanon kustannukset vuosina 2024-2026

Lupa- ja valvontaviraston toimeenpanoa valmistelemaan on maaliskuussa 2024 asetettu toimeenpanohanke. Hankkeen kokonaiskustannuksiksi on budjetoitu vuosina 2024–2026 yhteensä 7,7 miljoonaa euroa. Kustannukset muodostuvat toimeenpanon johtamisesta ja koordinoinnista, ICT:n ja digitaalisten työvälineiden ja palveluiden muutoksista sekä ratkaisuksista, hallinnollisista ratkaisuksista ja järjestelmistä, henkilöstön muutoksen tuesta, johdon rekrytoinnista sekä uuden viraston viestintäprojektista. Toimeenpanon kustannukset rahoitetaan valtiovarainministeriön pääluokkaan varatuista määrärahoista. Kustannuksista merkittävimpiä ovat toimialasidonnaisten ja toimialariippumattomien tietojärjestelmien muutostarpeista aiheutuvat kustannukset sekä hallinnollisten järjestelmien ja viestintäratkaisujen muutostarpeista aiheutuvat kustannukset.

Lupa- ja valvontaviraston käyttämät toimialariippumattomat ICT-palvelut tuotetaan Valtorin toimesta. Toimialariippumattomiin palveluihin liittyen käytössä on Valtorin tuotteistamia uusia yhteisiä palveluita, sekä virastokohtaisia palveluita mm. asianhallinnassa, dokumentinhallinnassa ja raportoinnissa. Näiden yhdenmukaistaminen aiheuttaa lisäkustannuksia, joiden määrän arvioidaan kuitenkin olevan pieni verrattuna toimialasidonnaisiin ICT- ja digipalveluihin. Suurimmat muutuskustannukset on arvioitu

syntyvän asianhallintajärjestelmän muutostarpeista ja käyttäjähallintaan liittyvistä muutuskustannuksista. Näitä muutoksia on valmisteltava jo ennen uudistuksen voimaantuloa ja uuden viraston toiminnan aloittamista ja siten kustannuksiakin syntyy jo ennen vuotta 2026. Toimialasidonnaisten palveluiden osalta käytössä on lukuisia sähköisiä rekisterejä, järjestelmiä ja palveluja sekä sähköisen asiointin ja käsittelyn sekä niihin liittyvien tukipalveluiden tuottamisen ratkaisuja. Esimerkiksi ympäristötehtävissä KEHA-keskuksen lisäksi toimialasidonnaisia järjestelmiä ja palveluja tuottavat Suomen ympäristökeskus ja Metsähallitus. Toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi ja riskien hallitsemiseksi näiden olemassa olevien ratkaisujen käyttöä on tarkoitus jatkaa uudessa virastossa sen ensimmäisinä toimintavuosina ja järjestelmien uusintaa, sulauttamista ja muuta kehittämistä toteuttaa voimaantulosta alkavan siirtymäajan puitteissa kustannustehokkaasti eri järjestelmien elinkaaret huomioiden. Tämä toimeenpanohankkeessa sovellettava periaate ns. sellaisenaan siirrosta aiheuttaa kuitenkin myös kustannuksia. Yhteensä uudistuksen edellyttämän Lupa- ja valvontaviraston ICT- ja digipalvelukokonaisuuden toteuttamisen kustannuksiksi on arvioitu noin 4,3 miljoonaa euroa.

Lupa- ja valvontaviraston perustaminen edellyttää talous- ja henkilöstöhallinnon KIEKU-järjestelmän osalta uuden KIEKU-järjestelmän käyttöönottoprojektin toteuttamista. Virastojen KIEKU-käyttöönottoprojektit kestävät noin vuoden ja Palkeet laskuttaa käyttöönottoprojektin kustannukset. Yksistään tämän työn kustannusarvio on 482 000 euroa. Vastaavasti uuden viraston laskujen ja asiakirjojen kierrätys ja arkistointijärjestelmä Rondo ja matkahallintajärjestelmä M2 on perustettava. Lisäksi uudelle virastolle tulee luoda intra- ja internet-sivustoratkaisut. Näiden hallinnollisiin järjestelmiin ja ratkaisuihin sekä viestinnän ratkaisuihin liittyvien eri toimien kustannuksiksi on arvioitu noin 1,4 miljoonaa euroa.

Elinvoimakeskusten toimeenpanoa on valmisteltu osana elinvoimakeskus-asiantuntijasihteeristöä vuoden 2024 alusta lukien ja toimeenpanoa valmistelemaan on lokakuussa 2024 asetettu valtakunnallinen toimeenpanohanke. Hankkeen kokonaiskustannuksiksi on budjetoitu vuosina 2024-2026 yhteensä 3,5 miljoonaa euroa. Elinvoimakeskusaluekohtaisesta valmistelusta vastaavat ELY-keskukset. Kustannukset muodostuvat toimeenpanon johtamisesta ja koordinoinnista, elinvoimakeskusten yhteisen asiakaspalvelumallin rakentamisesta, tietohallinnon ja digityöympäristön välttämättömistä muutoksista, tietojärjestelmämuutoksista ja tiedonhallintaan liittyvistä muutoksista, taloushallinnon järjestelmämuutoksista, muutosviestinnästä sekä henkilöstön muutosvalmennuksesta. Merkittävimmät kustannukset muodostuvat tietojärjestelmien, digityöympäristön ja järjestelmätoimittajien muutuskustannuksista, joiden arvioidaan olevan noin 1,4 miljoonaa euroa.

Toimeenpanohankkeiden kustannukset tarkentuvat toimeenpanon edetessä ja lopulliset vaikutukset tarkentuvat valtion talousarvion valmistelun yhteydessä.

4.2.1.5 Valtionhallinnon hallitusohjelman tuottavuusohjelman toteuttaminen ja muu linjattu toimintamenojen sopeutustarve

Hallitusohjelmassa on linjattu valtionhallinnon tuottavuusohjelmasta, jolla tuetaan hallituksen julkisen talouden kestävyystavoitetta. Tuottavuusohjelman toimintamenoja vähentävä vaikutus on vuoden 2027 tasossa 243 miljoonaa euroa jääden pysyvästi kehyksiin. Valtion aluehallinnon uudistuksen ja tuottavuusohjelman suhteesta hallitusohjelmassa on linjattu, että uudistamisessa huomioidaan valtionhallinnon tuottavuusohjelma ja toimintamenojen sopeutustarve.

Tuottavuusohjelman mukaiset euromääräiset säästöt on kohdistettu uudistuksen kohteena olevien aluehallintovirastojen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä KEHA-

keskuksen ja Valviran toimintamenomomenteille julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2025-2028.

Alla olevassa taulukossa on kuvattu tuottavuusohjelman mukaiset säästöt nykyisten virastojen mukaisella toimintamenomomenttirakenteella.

Taulukko 9. Tuottavuusohjelman (JTS2025-2028) mukaiset säästöt nykyisten virastojen mukaisella toimintamenomomenttirakenteella

Miljoonaa euroa	2026	2027	2028
28.40.01 Aluehallintovirastojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v.)	1,292	2,115	2,115
33.02.07 Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v.)	0,6	1,03	1,03
33.02.05 Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v.)	0,4	0,8	0,8
32.01.02 ELY-keskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v.)	4,525	11,31	11,31
Yhteensä	6,817	15,255	15,255

Uudistuksen myötä yllä olevassa taulukossa esitetyt säästöt ja myöhemmin tarkentuvat muut virastokohtaiset lisäsopeutussäästöt periytyvät siirtyvien tehtävien mukaisten määrärahojen suhteessa uudistuksessa perustettavien uusien virastojen toimintamenomomenteille. Momenttikohtaiset vaikutukset tarkentuvat ja päätetään valtion talousarvion 2026 ja julkisen talouden suunnitelman 2026-2029 valmistelun yhteydessä.

Virastoille, joita uudistus koskee, ei ole tuottavuusohjelman ja valtionhallinnolle yleisesti asetettujen toimintamenosäästöjen lisäksi asetettu suoraan uudistukseen kytkeytyen erillisiä toimintamenojen säästötavoitteita. Tämä on perusteltua, sillä lyhyellä muutaman vuoden aikavälillä uudistuksen toteuttaminen väistämättä nostaa kustannustasoa muutoksen edellyttämän lisätyön ja välttämättömien toimenpiteiden myötä. Pidemmällä aikavälillä vaikutus on kuitenkin arvioitavissa kustannusten näkökulmasta positiiviseksi, sillä uudistus luo nykyistä paremmat rakenteelliset edellytykset parantaa valtionhallinnon toiminnan tuottavuutta, kun nykyisin useassa eri viranomaisessa hoidetuissa tehtävissä poistetaan hallinnollisia päällekkäisyyksiä ja yhtenäistetään toimintatapoja. Uuden rakenteen mahdollistamalla valvonnan ja asiakasohjauksen yhteisillä toimintamalleilla ja muilla toiminnallisilla uudistuksilla on mahdollista saavuttaa säästöjä.

Uudistus mahdollistaa esimerkiksi hallintopalvelujen tarjoamisen yhdessä kokonaisuudessa laajemmalle kokonaisuudelle. Monelta osin prosesseina yleisluontoiset skaalautuvat talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinto sekä asianhallintatoiminnot ja muut yhteiset tai rinnakkaiset toiminnot on mahdollista toteuttaa tuottavammin kuin nykyisin. Digitalisaation edistämiseksi on mahdollista luoda paitsi toimialakohtaisia niin myös toimialojen yhteisiä järjestelmä- ja tiedonhallintaratkaisuja, mikä parantaa yhteentoimivuutta ja on kustannustehokkaampaa. Valtakunnallisten tietovarantojen tietojen voidaan arvioida olevan jatkossa nykyistä vertailukelpoisempia ja paremmin analysoitavissa, mikä mahdollistaa paremman tilannekuvan toiminnan suunnittelun pohjaksi. Suurempi virastokokonaisuus mahdollistaa myös isommat ja vaikuttavammat investoinnit sähköisiin järjestelmiin sekä tekoälyn ja robotiikan hyödyntämiseen.

Nämä toiminnalliset kehittämistoimet vaikuttavat pidemmällä aikavälillä kustannuksia alentavasti, vaikka toimeenpanoa välittömästi seuraavina vuosina 2026-2028 kustannukset todennäköisesti kertaluonteisista muutoskustannuksista johtuen hetkellisesti kasvavat.

Kaikki edellä mainitut kustannusvaikutukset ovat arvioita ja lopulliset vaikutukset tarkentuvat valtion talousarvion valmistelun yhteydessä.

4.2.2 Vaikutukset kansantalouteen

Hallituksen esityksen mukaisen tehtävien uudelleenorganisoinnin vaikutukset kansantalouteen ovat välillisiä, mutta parhaimmillaan varsin merkittäviä. Vaikutuskanavana toimivat erityisesti yritystoiminnan käynnistämisen ja investointien toteuttamisen sujuvoituminen ja nopeutuminen sekä lupa- ja valvontatoiminnan yhtenäistymisen myötä vahvistuva luottamus julkisen hallinnon osaltaan luomien yritystoiminnan edellytysten tasapuolisuuteen ja vakauteen. Erityisesti investointiluvituksen sujuvuus ja ennakoitavuus voi toimia myös Suomen keskeisenä kilpailuetuna kansainvälisten yritysten suurista investoinneista kilpailtaessa.

Yritystoiminnan ja investointien näkökulmasta erityisen merkittävä asia on niin sanottu vihreä siirtymä ja sen edellyttämät investoinnit sekä Lupa- ja valvontaviraston rooli näiden investointien lupa- ja valvontaviranomaisena. Virasto muun muassa toimii ympäristö- ja vesiluvat myöntävänä valtion viranomaisena, vastaa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä sekä vastaa edellä mainittujen lupien mukaisten lupaehtojen toteutumisen valvonnasta. Esimerkiksi Elinkeinoelämän keskusliiton ylläpitämä vihreän siirtymän investointien dataikkuna, joka sisältää euromääräiset investointitiedot yritysten vihreiden investointien hankeaihiosta vuosilta 2021-2035, arvioi helmikuussa 2024 investointiaihoiden kokonaismääräksi 229 miljardia euroa mainitulla aikavälillä (lähde: <https://ek.fi/tutkittua-tietoa/vihreat-investoinnit/>, viitattu 14.2.2024). Vaikka kyse on aihioista ja siten toteutumiseltaan epävarmoista suunnitelmista, joista oletettavasti suurikin osa jää toteutumatta eri syistä, on kokonaissumma niin suuri, että jo pienikin vaikutus kyseisten investointien lupakäsittelyn sujuvoitumiseen voi näkyä kansantalouden tasolla positiivisena muutoksena.

Toinen kansantalouden tasolla merkittävä toimiala, jonka luvituksesta Lupa- ja valvontavirasto vastaa, on yksityiset sosiaali- ja terveystaloudet. Yksityisten sosiaali- ja terveystalouksien tuottajien, eli yritysten, järjestöjen ja säätiöiden, osuus koko sote-palvelualasta on noin 22 prosenttia (lähde: <https://stm.fi/yksityiset-sotepalvelut>, viitattu 14.2.2024). Ne toimivat sekä julkisesti että yksityisesti rahoitetuilla markkinoilla ja täydentävät julkisia palveluja. Yksityiset palveluntuottajat voivat myydä palvelujaan joko hyvinvointialueille, kunnille tai suoraan asiakkaille. Sujuvalla luvituksella on olennainen merkitys koko palvelujärjestelmän toiminnan sekä myös volyymiltaan merkittävän liiketoimintasektorin elinvoimaisuuden kannalta.

Ehdotuksella muuttaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset elinvoimakeskuksiksi ei arvioida olevan suoria kansantaloudellisia vaikutuksia.

4.2.3 Vaikutukset yrityksiin

Lupa- ja valvontavirastoon kootaan laajasti paitsi kuntiin ja hyvinvointialueisiin niin myös yrityksiin kohdistuvia valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä. Virastolla on valtakunnallinen toimivalta, joten se pystyy organisoimaan prosessinsa valtakunnallisesti, soveltamaan toiminnassaan yhtenäisiä ratkaisukäytäntöjä sekä kohdistamaan resursseja ja hyödyntämään erityisasiantuntemusta joustavasti. Lupakäytännöistä arvioidaan tulevan yhdenmukaisempia ja yrityksille tärkeä ennustettavuus paranee. Nämä kaikki ovat positiivisia kehityskulkuja yrityksiin kohdistuvien taloudellisten vaikutusten näkökulmasta.

Muutos nykytilaan tulee olemaan merkittävä, sillä esimerkiksi sosiaali- ja terveystoimialalla on tällä hetkellä vastaavissa tehtävissä seitsemän itsenäisen toimivallan virastoa, ympäristötoimialalla 17 ja työsuojelun toimialalla viisi. Virastorakenteen tiivistymisen ja toimintojen kokoamisen myötä viranomaisten välisen koordinaation tarve vähenee oleellisesti ja prosessien kehittäminen helpottuu. Yritykset löytävät lupapalvelut nykyistä helpommin ja yhden toimivaltaisen viranomaisen tuottamana, kun uudistuksessa hallitusohjelman mukaisesti edetään investointien edistämiseksi kohti yhden luokun mallia, jossa asiointi ja lupien haku tapahtuvat keskitetysti ja digitaalisesti yhden, toimivan ja käyttäjälähtöisen lupaprosessin kautta. Yhdellä viranomaisella on vastuullaan lupaprosessin eteneminen ja koordinointi tarvittavine selvityksineen.

Käytännön kehitystyö uusissa rakenteissa tulee vaatimaan aikaa, mutta näkyy pidemmällä aikavälillä yrityksille hallinnollisen taakan kevenemisenä, sillä oikean viranomaisen löytäminen helpottuu ja viranomaisen sisäisten prosessien nopeutuminen lyhentää suoraan esimerkiksi elinkeinotoimintaan tarvittavien lupien käsittelyaikoja. Vaikutus kohdistuu erityisesti ympäristöllisiä lupia ja sosiaali- ja terveystoimialan lupia toimintaansa tarvitseviin yrityksiin, sillä Lupa- ja valvontavirasto on olennainen viranomainen näillä toimialoilla. Lupa- ja valvontakäytäntöjen valtakunnallisen yhdenmukaistamisen voidaan arvioida vähentävän myös muutoksenhaun tarvetta. Viranomaisten välisten transaktiokustannusten pieneneminen sekä prosessien muu yksinkertaistuminen ja nopeutuminen pienentävät myös toimintaan kohdistuvia kokonaiskustannuksia, mikä näkyy yrityksille pidemmällä aikavälillä maksullisten lupasuoritteiden hintojen reaalisisena alenemisena.

Lupa- ja valvontavirastoon koottavia tehtäviä tällä hetkellä hoitavat viranomaiset ovat tehneet tehtävissä jo tähän asti hyvin tiivistä yhteistyötä niin varsinaisessa tuotannollisessa toiminnassa kuin eri kehittämishankkeissa sekä yhteisten linjausten valmistelussa. Koska kehitystyötä on siten jo tehty ja sitä jatketaan uudessa rakenteessa, voidaan arvioida, että myös lyhyemmällä, muutaman vuoden aikavälillä nähdään yrityksiin kohdistuvissa taloudellisissa vaikutuksissa hyvää kehitystä, vaikkakin positiivisten vaikutusten voidaan olettaa näkyvän erityisesti pidemmällä, kymmenen vuoden aikavälillä.

Esityksen mukaan elinvoimakeskusten toiminta-ajatuksena olisi edistää alueiden elinvoimaa. Tässä tarkoituksessa keskuksat edistäisivät muun muassa alueiden ja niiden elinkeinotoiminnan kestävä kasvua ja puhdasta siirtymää, uudistumista ja kilpailukykyä. Keskuksat edistäisivät lisäksi yrittäjyyttä ja elinkeinotoimintaa toimialueellaan. Keskuksat olisivat monialaisia valtion aluehallinnon viranomaisia, jotka hoitaisivat erikseen säädettyjä kehittämis-, rahoitus- ja toimeenpanotehtäviä.

Asiakaslähtöisesti, digitalisaatiota hyödyntäen ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa toimivalla aluehallinnolla on keskeinen merkitys yritysten toimintaedellytysten parantamisen ja kehittämisen kannalta. Esityksen mukaan elinvoimakeskusten tehtävänalaa kuuluisi suoraan yritystoimintaa edistävien tehtävien lisäksi keskeisiä yritysten toimintaympäristöön vaikuttavia asioita mm. liikenteen ja ympäristön toimialoilla.

Edellä mainittujen monialaisten tehtävien hoitaminen yhdessä virastoissa edistäisi synergiahyötyä, jonka arvioidaan luovan keskuksille mahdollisuuden muodostaa selkeä kuva alueidensa tilanteesta ja alueiden yritysten toimintaedellytyksiä koskevista tarpeista. Tämän voidaan puolestaan arvioida edistävän keskusten mahdollisuuksia edistää toiminta-ajatuksensa mukaisesti alueidensa elinvoimaa.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan vastuulla olevien EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmanvälittävän toimielimen rahoitus- ja maksatustehtävien sekä kansallisen

yritysrahoituksen tehtävien keskittäminen neljään ELY-keskukseen vuonna 2014 on ulkopuolisen arvioinnin mukaan hallintoon käytettyjen resurssien tehostamisen lisäksi mahdollistanut hallinnon tasalaatuisuutta asiakkaille, erikoistumista, syvempää asiantuntemusta ja hyvän yhteistyöverkoston muodostumista asiantuntijoiden välillä.

Virastojen määrän väheneminen nykyisestä 15 yhteensä 10 elinvoimakeskukseen ei käytännössä aiheuta juurikaan muutosta elinvoimakeskusten yrityksille tarjoamiin työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan palveluihin. Yritysten aktivointi- ja neuvontatoimia tehdään jatkossakin kaikilla alueilla. Myös yritysrahoitusta käsitteleviä asiantuntijoita sijaitisi edelleen eri alueilla.

Uudistuksen voidaan arvioida vaikuttavan myönteisesti yritysten toimintaan. Esimerkiksi nykytilassa yritys, jonka tarkoituksena on harjoittaa luvanvaraista elinkeinoa kahden eri aluehallintoviraston toimialueella, on saattanut joutua asioimaan kahdessa eri viranomaisessa esimerkiksi alkoholin anniskelu- ja vähittäismyyntitoiminnan osalta. Uudistuksen jälkeen yritys saa palvelun yhdeltä viranomaiselta. Valtakunnallisessa virastossa henkilöresurssien kohdentaminen tarpeen edellyttämällä tavalla tehtäviin on vaivattomampaa kuin aiemmin, minkä lisäksi valtakunnallisten asioiden käsittelyprossien voidaan arvioida jouduttavan asioiden käsittelyä. Myös ratkaisukäytännön yhdenmukaistaminen lisää hallinnon asiakkaiden yhdenvertaisuutta. Koska uudistuksessa ei ehdoteta sisällöllisiä muutoksia virastojen tehtäviä koskevaan aineellisoikeudelliseen lainsäädäntöön, jolloin voidaan perustellusti arvioida, ettei sääntelytaakkaan tule muutoksia.

Jatkossa yksi viranomainen, Lupa- ja valvontavirasto, olisi vastuussa ympäristötoimialan asioiden, kuten ympäristölupien, käsittelystä ja valvonnasta verrattuna nykytilaan, jossa toimivalta on jakautunut neljälle aluehallintovirastolle ja 13:sta ELY-keskukselle. Viraston eri osa-alueiden asiantuntijuus olisi hyödynnettävissä koko valtakunnan alueella niin lupa- kuin valvonta-asioissa. Ympäristövalvonnan osalta muutos tarkoittaa siirtymistä alueellisista valvontaohjelmista valtakunnalliseen valvontaohjelmaan ja mahdollistaa riskiperusteisen valvonnan kehittämisen edelleen. Nykyinen aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten välinen lausuntomenettely poistuisi monelta osin, mikä lisää päätöksenteon joutuisuutta ja sujuvuutta. Päätösten perusteena olevien olennaisten seikkojen dokumentointia kirjallisesti edellytettäisiin jatkossakin, mikä on tärkeää myös hakijan oikeusturvan takaamiseksi. Yritysten näkökulmasta virastouudistus vahvistaisi yhdenmukaisuutta ja valtakunnallista yhdenvertaisuutta sekä yhtenäistäisi lupapäätösten sisältöä ja lupien valvontaa koko maassa. Virastouudistus, sen toimeenpanohanke, ympäristöllisten asioiden yhden luukun asiointimahdollisuutta koskeva hanke ja sähköisen lupajärjestelmän kehittäminen yhdessä yhdenmukaistavat ja sujuvoittavat lupakäsittelyä sekä parantavat lupapäätösten laatua, millä on suotuisia vaikutuksia yrityksille.

TEM:n hallinnonalan yrityspalvelujen sisältö ei ole perusteiltaan muuttumassa tehtävien siirtyessä elinvoimakeskusten vastuulle vuoden 2026 alusta lukien. Edelleen jatketaan yritysrahoituspalveluja keskitettynä toimintona ja kussakin elinvoimakeskuksessa neuvontaa, palveluohjausta ja verkostotyötä nykyiseen tapaan. Yritykselle voidaan myöntää yrityksen kehittämisavustusta Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 ohjelman painopisteiden (TKI, digitalisaatio, kasvu, kilpailukyky ja kansainvälistyminen sekä puhdas siirtymä) mukaisesti. Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustusta voidaan myöntää em. sisältöihin edistämään mm. oppi- ja tutkimuslaitosten ja yritysten verkostoitumista. Lisäksi Itä- ja Pohjois-Suomessa voidaan myöntää alueellista kuljetustukea. HE:ssä elinvoimakeskuksista tuodaan aiempaa vahvemmin säädöspohjalle elinvoimakeskusten tehtävät liittyen alueen yrittäjyyden ja elinkeinon edistämiseen sekä neuvontaan, palveluohjaukseen ja verkostotyöhön. Säännöskohtaisissa perusteluissa viitataan Team Finland -toimintaan, TKI-toiminnan edistämiseen sekä alueellisten investointien edistämiseen ja rakennemuutostilanteisiin

Rahoituspalveluihin liittyvä uudistaminen on oma prosessinsa käynnistytyn arvioinnilla vuonna 2026 ja tähdäten uudistettuun lainsäädäntöön v. 2028, jolloin keskeisen rahoituslähteen EU:n seuraava ohjelmakausi käynnistyy. Nykyisen ohjelmakauden aikana rahoitustuotteiden osalta tehdään erilaista pilotointia ja toimivuustarkastelua mm. kehittämisavustuksen käytössä kokeillaan erityisesti kertakorvausmallin soveltamista kohdennetuilla sisällöillä ja pilotoidaan ESR+-hankerahoituksen toimivuutta yritysten liiketoimintaosaamisen lisäämisessä.

Sekä rahoitukseen että neuvontaan, palveluohjaukseen ja verkostotyöhön liittyen tarkastellaan hallitusohjelman ja TEM:n strategioiden ja ohjelmien toimeenpanoa yhteistyössä erityisesti TEM:n hallinnonalan yrityspalvelutoimijoiden kanssa. Em. strategiatyötä jalkautetaan ELY-keskuksissa ja elinvoimakeskuksissa sekä tulostavoitteiden että informaatio-ohjauksen avulla. Erityisesti em. liittyvän verkostotoiminnan osalta kunkin ELY-keskuksen E-vastuualueen ja tulevien elinvoimakeskusten TEM:n hallinnonalan toimista vastaavien yksiköiden johtava rooli alueen yrityspalveluverkostossa on keskeinen.

Tavoitteena on, että jatkossakin TEM:n ja MMM:n hallinnonalojen yrityspalvelut toimivat elinvoimakeskuksissa joustavasti ja asiakaslähtöisesti yritysasiakastarpeiden ja käytettävissä olevien tuki-instrumenttien pohjalta yhteen sovittaen. Elinvoimakeskus luo yhteistyömenettelyt alueensa kuntien kanssa yrityspalveluissa niin, että sekä kuntien vastuulla olevan osaavan työvoiman tarjonnan ja yritysten tarpeiden kohtaanto toteutuu parhaalla mahdollisella tavalla ja että eri toimijoiden tarjoamat palvelut muodostavat kullakin alueella tehokkaan palvelukokonaisuuden ml. alueellisen Team Finland –koordinaation osana uudistettavaa Team Finland -toimintaa.

Maaseudun yritykset

Maaseudun yrityksin kohdistuvia EU:n maaseuturahaston tukijärjestelmiä on tähän asti hoidettu kaikissa ELY-keskuksissa. Jatkossa elinvoimakeskuksia olisi nykyisiä ELY-keskuksia vähemmän. ELY-keskusten vahvuutena oleva maaseutualueiden yritysten toimialojen, rakenteen ja paikallisten olosuhteiden tuntemus saattaisi heiketä alueellisen läsnäolon supistumisen myötä. Uudessa tilanteessa yhteistyö ja verkostoituminen elinvoimakeskusten ja niiden alueiden toimijoiden kanssa korostuu, jotta yritysten rahoitus- ja muihin palvelutarpeisiin voidaan vastata riittävällä tavalla. Myös rahoittajien yhteistyön toimivuudesta tulee huolehtia, jotta erilaiset rahoitusmuodot saadaan yhteensovitetua aluetasolla tarkoituksenmukaisella tavalla ottaen huomioon eri rahoittajaviranomaisten toimintojen sijoittumisen erilaiset ratkaisut elinvoimakeskuksiin. Mitä järkevämmän organisointi hoidetaan, sitä laadukkaampaa, tasapuolisempaa, ja tehokkaampaa myös ajallisesti valvonta on. Pidemmän päälle se takaa tukien maksun maataloille suunnitellusti. Tietyissä maaseudun kehittämisen tehtävissä voi olla vaarana paikallistuntemuksen väheneminen, millä voi olla merkitystä maatalojen, muiden yritysten ja alueiden mahdollisuuksiin saada tukea.

Tukihallintoon liittyvien tehtävien viranomaisorganisoinnin muutoksen ei odoteta vaikuttavan osallisena oleviin maataloihin. Asiointimatkat voivat pidentyä, mutta valtaosa tukihallinnon hakemusprosesseista on jo sähköisessä muodossa. Ruokavirastoon keskitettävien tehtävien osalta vaikutukset maataloihin arvioidaan myös vähäisiksi.

Oletettavaa on myös, että ammattitaitoinen henkilöstö siirtyy valtaosin uuteen organisaatioon. Ympäristöterveydenhuoltoon liittyvien tehtävien siirron ei myöskään odoteta vaikuttavan maataloihin. Läänineläinlääkäreiden toimipisteet jäävät lähtökohtaisesti nykyisille paikkakunnille.

4.2.4 Ympäristövaikutukset

Uudistuksella arvioidaan olevan vähäisiä välillisiä ympäristövaikutuksia. Ympäristölainsäädännön tehtävien hoidon järjestäminen esitetyllä tavalla loisi selkeän toimivallanjaon perustettavien uusien viranomaisten välillä. Uudistuksen yhteydessä myös toimintatapoja uudistettaisiin, mikä mahdollistaisi ympäristölainsäädännön tehokkaan täytäntöönpanon. Lupa- ja valvontavirasto olisi vastuussa ympäristötoimialan lupa- ja valvontasioiden, kuten ympäristölupien, käsittelystä ja viraston eri osa-alueiden asiantuntijuus olisi hyödynnettävissä koko valtakunnan alueella. Riskiperusteisen ympäristövalvonnan muutos alueellisesta valtakunnalliseen yhdenmukaistaa valvontaa tasoittaen alueellisia eroja ja mahdollistaa riskiperusteisen valvonnan kehittämisen edelleen. Jatkossa yleisen edun valvontaa koskien tulisi tietyissä tilanteissa olemaan viraston sisäinen kuulemismenettely ja rajattu muutoksenhakuoikeus, mikä viime kädessä takaisi yleisen ympäristöedun huomioon ottamisen päätöksenteossa jatkossakin. Uudistuksella edistetään lupapäätösten ja lupien valvonnan tasalaatuisuutta koko maassa sekä mahdollistetaan prosessien ja osaamisen kehittäminen edelleen virastossa ja elinvoimakeskuksissa.

Yleisen edun valvontayksikön rajatun muutoksenhakuoikeuden näkökulmasta on huomattava, että aluehallintovirastot antoivat v. 2019-2022 yhteensä 4199 ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaista päätöstä ja samana aikana ELY-keskukset hakivat muutosta vain noin reilussa 1 %:ssa tapauksista. Muutoksenhakutarpeen voidaan kuitenkin arvioida vähentyvän uudistuksen myötä vaikka se poista yleisen edun valvontayksikön muutoksenhakuoikeuden tarpeellisuutta, joka esityksessä rajataan painavan yleisen edun turvaamiseen, lain soveltamisalaan liittyvien merkittävien oikeuskysymysten ratkaisemiseen ja lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseen.

Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten melko vakiintuneiden tehtävien yhdistyessä samaan virastoon on oletettavaa, että alkuvaiheessa tähän saattaa liittyä joitakin haasteita ja epävarmuuksia, joita kuitenkin pyritään jo uudistuksen toimeenpanovaiheessa ratkaisemaan mm. henkilöstöä ja asiakkaita kehitysohjelmaan osallistamalla sekä uusia toimintamalleja luomalla. Ympäristövaikutusten näkökulmasta Lupa- ja valvontaviraston arvioidaan edistävän lupamenettelyiden selkeyttä, vahvistavan asiantuntemusta ja ympäristöön liittyvien tietojen ja selvitysten yhdenmukaisempaa käsittelyä, mikä välillisesti edistää myös ympäristövaikutusten parempaa arviointia ja voi osaltaan turvata ympäristönsuojelun tasoa.

Koska suuri osa nykyisistä ELY-keskusten Y-vastualueen tehtävistä siirtyy Lupa- ja valvontavirastoon, on etenkin alkuvaiheen riskinä, että virastojenvälisyys hidastaa ympäristönsuojelu- ja luonnonsuojelunäkökohtien huomioimisen elinvoimakeskuksissa hoidettavissa vesitalous-, maatalous- ja kalataloustehtävissä. Asia on kuitenkin ratkaistavissa mm. varmistamalla, että alueellisten virastojen ja valtakunnallisen viraston välinen kanssakäyminen jatkuu matalalla kynnyksellä, mahdollistamalla ja kannustamalla virastojen väliseen yhteistyöhön sekä luomalla uusia virastojen välisen yhteistyön toimintamalleja.

Esitys painottuu hallintoa ja viranomaisten keskinäistä toimivallanjakoa koskevien säännösten uudistamiseen ja heijastuu jossain määrin myös ympäristöllisiä menettelyjä koskeviin säännöksiin. Sen sijaan ympäristöön kohdistuviin aineellisiin säännöksiin ei esitetä muutoksia, joten esitys ei vaikuttaisi suoranaisesti ympäristön tilaan.

4.2.5 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

4.2.5.1 Lupa- ja valvontavirastoon siirtyvät viranomaistehtävät ja vaikutukset organisaatioon

Viraston ohjauksessa siirtyminen kuuden aluehallintoviraston ja Valviran ohjauksesta yhteen useaan ministeriön yhteiseen tulosohtaukseen ja strategiatyöhön mahdollistaa ohjaustoiminnan kokonaisuuden tehostumisen. Samoin valtion alue- ja keskushallinnon nykyisten päällekkäisten tehtävien purkaminen ja siitä johtuva keskushallinnon virastojen ja aluehallintovirastojen välisen ohjausrakenteen poistuminen keventävät viranomaisten välistä ohjaukokonaisuutta. Nykyisin aluehallintovirastojen ohjaukseen kuuluvia tehtäviä, kuten virastojen toiminnan yhdenmukaisuuden ohjaus, siirtyy uudessa virastorakenteessa viraston sisäisen johtamisen piiriin kuuluvaksi. Viraston ohjauksen ja toisaalta viraston sisäisen johtamisen välinen jako selkeytyy uudessa virastorakenteessa. Viraston sisäinen organisoituminen sektorikohtaisiksi toimialoiksi edistää vuorovaikutteista ministeriön ja toimialan välistä ohjausta. Ehdotettu ohjausmalli voi sisältää riskin, mikäli eri ministeriöt ehdottavat virastolle keskenään ristiriidassa olevia tulostavoitteita tai tulostavoitteita, joihin ei ole varattu määrärahaa, jolloin on mahdollista, ettei virasto saavuta asetettuja tulostavoitteita. Myös tulostavoitteet, jotka edellyttävät viraston perustehtäviin kohdennettujen resurssien uudelleen kohdentamista osastorajat ylittävällä tavalla viraston sisällä, voi johtaa siihen, ettei virasto saavuta asetettuja tulostavoitteita. On olemassa riski, että vahvasti tietyn toimialaohjaavan ministeriön ohjauksessa olevan osaston toimintaa aletaan ohjata ohi viraston pääjohtajan ja laissa säädettyjen ohjauksen yhteensovittamismekanismien. Riskin välttäminen edellyttää viraston sisäistä vahvaa johtamis- ja toimintakulttuuria, yhteistyötä sekä ohjaavien tahojen tiivistä vuorovaikutusta.

Valtakunnallinen monialainen virastorakenne mahdollistaa eri toimialojen välisen vuorovaikutuksen, yhteensovituksen ja yhteistyön lisääntymisen. Virastolla on mahdollisuus poikkihallinnollisesti yhteen sovittaa esimerkiksi valvontatoimintaa niin strategisesti, operatiivisesti kuin prosessuaalisesti ja asiallisesti, eli hyödyntää esimerkiksi yhteisiä tarkastuskäyntejä, käsitellä samassa menettelyssä saman valvottavan useampia asioita. Monialainen virastorakenne mahdollistaa asiantuntemuksen verkostomaisen hyödyntämisen viraston sisällä siten, että tarvittavaa asiantuntijaresurssia voidaan joustavasti kohdentaa toimialojen erityistarpeiden ja työtilanteiden mukaan eikä sitä tarvitse hankkia viraston ulkopuolelta.

Valtakunnallinen toimivalta on edellytys viraston toimintaa ja asiakkaita palvelevan digitalisaation täysimääräiselle käyttöönotolle, sillä tietoteknisten ratkaisujen hyödyntäminen edellyttää uusien valtakunnallisesti yhdenmukaisten toimintaprosessien luomista ja käyttöönottoa. Tehtävien kokoaminen valtakunnalliseen viranomaiseen luo nykyistä selvästi paremmat edellytykset toimintatapojen, ratkaisukäytäntöjen, palvelumallien ja palvelutason yhtenäisyydelle koko maassa. Toimintatapojen muutoksen saavuttaminen edellyttää uudessa virastossa toiminnan ja prosessien johtamisen määrätietoista kehittämistyötä sekä resurssien varmistamista kehittämiselle. Viraston toimipaikkaverkko on tarkoitus muodostaa siten, että se ottaa huomioon henkilöstön toiminnallisesti tarkoituksenmukaisen sijoittumisen.

Ehdotetun lain mukaisesti virastolla olisi toimipaikka kaikilla sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueilla. Virastolla tulee olemaan myös muita työnteon paikkoja. Viraston toimipaikoista määrättäisiin viraston työjärjestyksessä paitsi päätoimipaikasta, josta säädettäisiin. Vaikka toimivalta päätetään sijoittumisesta olisi säädetty virastolle itselleen, valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain (728/2021) mukaan ministeriö voi kuitenkin sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, pidättää itselleen toimialaansa kuuluvan viranomaisen päätösvalan yksiköiden ja toimintojen sijoittumista sekä

yksiköissä annettavan palvelun laajuutta, aukioloa tai muuta palvelun saatavuutta koskevassa asiassa. Ennen valtion yksikköjen ja toimintojen sijoittamista ja yksikössä annettavan asiakaspalvelun saatavuutta koskevan päätöksen tekemistä tulee arvioida, miten ne edistävät valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetussa laissa tai siinä säädettyssä valtakunnallisessa suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumista. Lain mukaan valtion palveluiden saatavuus tulee järjestää sekä yksiköt ja toiminnot sijoittaa siten, että koko maan kattavasti valtion tehtävät hoidetaan tuloksellisesti ja palvelun saatavuus vastaa eri asiainnoinn keinoja käyttäen eri asiakasryhmien palvelutarpeeseen perusoikeudet (yhdenvertaisuus, kielelliset oikeudet ja muut perusoikeudet) turvaavalla tavalla. Valtion palveluiden saatavuutta ja yksiköiden ja toimintojen sijoittamista koskevien päätösten ja suunnitelmien tulee lisäksi vahvistaa elinvoimaisuutta, turvallisuutta ja valtion kilpailukykyä työnantajana maan eri osissa.

Toimipaikkaverkosta määrätään viraston työjärjestyksessä, jota koskeva ehdotus laaditaan virastouudistushankkeen toimeenpanohankkeessa. Työjärjestyksen vahvistaa viraston toimiva johto. Laissa säädettyt tavoitteet ohjaavat virastoverkkoa koskevaa päätöksentekoa. Virasto toimisi valtakunnallisesti, mutta alueellisissa toimipaikoissa laajalla toimipaikkaverkostolla. Esitettujen lainmuutosten taikka virastouudistuksen itsessään ei arvioida aiheuttavan välitöntä muutostarvetta nykyiseen toimipaikkaverkoston. Osa viraston tehtävistä edellyttää alueellista läsnäoloa. Viraston toimipaikkaverkko on tarkoitus muodostaa siten, että se ottaa huomioon henkilöstön toiminnallisesti tarkoituksenmukaisen sijoittumisen. Kaikissa toimipaikoissa ei tehtäisi kaikkien viraston toimialojen tehtäviä vaan henkilöstö sijoittuisi jatkossakin eri toimipaikkoihin ja työntekopaikkoihin tehtävien hoidon kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Kattavan alueellisen toimipaikkaverkon tarpeellisuus korostuu tehtävissä, jotka edellyttävät paikan päällä tehtävää tarkastustoimintaa. Tällaisia tehtäviä sisältyy esimerkiksi työsuojeluvalvontaan, ympäristövalvontaan ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen palvelutuotannon valvontaan.

Uusi valtakunnallinen virastorakenne edellyttää myös erilaisten yhteistyörakenteiden ja yhdyspintojen arviointia ja uudelleen rakentamista. Uudistuksen ei voida arvioida vaikuttavan kielteisesti eri viranomaisten keskinäisiin ja kuntien kanssa tehtävään yhteistyöhön, koska yhteistyötä koskevaa sääntelyä ei ehdoteta muutettavaksi uudistuksen yhteydessä. Lupa- ja valvontaviraston johdon on kuitenkin perusteltua arvioida yhteistyön muotoja ja niiden tarkoituksenmukaisuutta suhteessa viraston tehtävien tulokselliseen hoitamiseen nähden ja tarpeen mukaan luopua sellaisista yhteistyömuodoista, jotka eivät tue viraston toimintaa tai virastolle asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on hoitanut työllisyyden edistämisen kuntakokeilun valvontatehtävää lakiin työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta (1269/2020) perustuen. Työllisyyden kuntakokeilujen valvonta on valtakunnallinen erikoistumistehtävä, joka on sijoitettu Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon POL-vastuualueen oikeus- turvayksikköön. Työllisyyden edistämisen kuntakokeilu päättyi 31.12.2024 ja julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyi valtion työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille 1.1.2025 alkaen. Uudistuksen myötä työvoimapalveluiden järjestämisestä toimialueellaan vastaa kunnan tai kuntayhtymän työvoimaviranomainen. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto vastaisi 1.1.2025 alkaen työvoimaviranomaisen valvontatehtävää lain työvoimapalveluiden järjestämisestä perusteella. Työvoimaviranomaisen valvontatehtävä ei olisi suoranaisesti uusi tehtävä, koska se jatkaisi pääosin työllisyyden edistämisen kuntakokeilun valvontatehtävää. Valvonnan keskittämällä yhdelle aluehallintovirastolle pyritään varmistamaan valvonnan yhtenäisyyttä ja osaamista. Työvoimaviranomaisen valvonta on käytännön toimintaympäristöltään hyvin erilainen tehtävä kuin aluehallintoviraston muut tehtävät. Hallinto-osasto voisi hoitaa tehtäviä, jotka eivät

luonteensa vuoksi kuulu muulle osastolle. Työ- ja elinkeinoministeriön toimialaohjauksessa olevaa valvontatehtävää hoidettaisiin viraston hallinto-osastolla.

Ympäristötehtävät

Ympäristölainsäädännön täytäntöönpanotehtäviä hoidettaisiin uudistuksen jälkeen Lupa- ja valvontavirastossa, elinvoimakeskuksissa, maakuntien liitoissa ja kunnissa. Näiden viranomaisten yhteistyö on keskeinen edellytys uudistuksen onnistuneelle toteuttamiselle. Uudistuksessa syntyy selkeä toimivallanjako ympäristötehtävissä Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten välille; Lupa- ja valvontavirasto vastaa ympäristöllisistä lupa-, valvonta- ja ohjaustehtävistä ja elinvoimakeskusten tehtävänä on erityisesti ohjelma- ja hanketyöllä vahvistaa luonnon monimuotoisuutta ja parantaa ympäristön ja vesistön hyvää tilaa sekä edistää ilmastotyötä esimerkiksi EU-rahoituksen ja aluekehityksen puitteissa.

Valtion ympäristöllisten lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien kokoamisella ja yhdistämisellä valtakunnallisesti toimivaltaiseen Lupa- ja valvontavirastoon luodaan edellytykset näiden tehtävien nykyistä asiakaslähtoisemmälle, sujuvammalle, kustannustehokkaammalle ja yhdenmukaisemmalle toimeenpanolle. Tehtävien kokoaminen mahdollistaa hallitusohjelman mukaisen etenemisen kohti yhden luukun mallia, jossa asiointi ja lupien haku tapahtuisi keskitetysti ja digitaalisesti yhden, toimivan ja käyttäjälähtöisen lupaprosessin kautta. Perustettavalla viranomaisella on jatkossa vastuullaan lupaprosessin eteneminen ja koordinointi tarvittavine selvityksineen. Tämä viranomaisen vastaisi myös siitä, että luvan hakijalla on mahdollisuus etukäteen keskustella lupamenettelyihin liittyvistä velvollisuuksista, selvitystarpeista ja reunaehdoista.

Hallitusohjelman mukaan nykyisellään valtion virastojen rajat (AVI:t, ELY:t) vaikeuttavat tehokasta toimintaa. Nykyisin 13 ELY-keskuksessa ja 4 aluehallintovirastossa hoidettavien ympäristötehtävien kokoaminen yhteen valtakunnallisesti toimivaltaiseen virastoon parantaa mahdollisuuksia hyödyntää voimavaroja ja asiantuntemusta koko maassa tarkoituksenmukaisella ja tehokkaalla tavalla. Valtakunnallisen viraston malli mahdollistaa resurssien joustavamman kohdentamisen ja työn tasaisemman jakautumisen. Lisäksi valtakunnallisen viraston malli mahdollistaa nykyistä laajemmin erikoistumisen kulloinkin tarvittaviin asiantuntijuusaiheisiin.

Ympäristötehtävien osalta perustettava Lupa- ja valvontavirasto hoitaisi jatkossa nykyisten aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten toimivaltaan kuuluvia lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä sekä niihin kytkeytyviä muita tehtäviä. Näitä ovat EU-ympäristölainsäädäntöön sekä kansallisesti erityisesti ympäristönsuojelulain, vesilain, jätelain, luonnonsuojelulain, ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain, alueidenkäyttölain, maa-aineslain, rakentamislain, rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain sekä eräiden muiden ympäristöä koskevien lakien mukaiset tehtävät sekä ympäristöasioiden yleisen edun valvonnan tehtävät. Lupa- ja valvontavirastolle siirrettäisiin samalla ympäristöministeriöltä jätelaissa säädetty akkujen ja paristojen vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksiin liittyvä viranomaistehtävä.

Hallitusohjelman mukaisesti sujuva lupamenettely sekä siitä syntyvä puhdas siirtymä ja talouskasvu varmistetaan huolehtimalla lupaviranomaisten hyvästä asiakaspalvelukyvyistä ja johtamisesta, toimivista digitaalisista järjestelmistä sekä riittävästä resursoinnista. Valtakunnallinen toimivalta onkin edellytys myös viraston toimintaa ja asiakkaita palvelevan digitalisaation täysimääräiselle käyttöönotolle, sillä tietoteknisten ratkaisujen hyödyntäminen edellyttää uusien valtakunnallisesti yhdenmukaisten toimintaprosessien luomista ja käyttöönottoa. Tehtävien kokoaminen valtakunnalliseen viranomaiseen luo nykyistä selvästi

paremmat edellytykset toimintatapojen, ratkaisukäytäntöjen, palvelumallien ja palvelutason yhtenäisyydelle ja jatkokehittämiselle koko maassa. Toimintatapojen muutoksen saavuttaminen edellyttää uudessa virastossa toiminnan ja prosessien johtamisen määrätietoista kehittämistyötä sekä resurssien varmistamista kehittämiselle.

Uudistus mahdollistaa ympäristöllisten menettelyjen yhden luukun palvelujen toteuttamisen valtion hallinnossa. Ympäristöllisten menettelyjen yhden luukun palveluja koskevaa lainsäädäntöä valmistellaan parhaillaan ja tätä koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle samanaikaisesti valtion aluehallinnon uudistusta koskevan ehdotuksen kanssa keväällä 2025 (YM63:00/2023). Yhden luukun palvelujen toteutuessa keskeiset ympäristöön liittyvät lupamenettelyt, kuten ympäristölupa, vesilain mukainen lupa, luonnonsuojelulain mukaiset poikkeamispäätökset sekä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tehtävät hoidettaisiin yhdessä viranomaisessa ja lupia haettaisiin yhdestä paikasta.

Hallitusohjelman mukainen virasto- ja samanaikaisesti käynnissä oleva yhden luukun lainsäädäntöuudistus mahdollistavat siirtymisen kohti aikaisempaa yhdennetympää menettelyä ja lupaa. Lupamenettely ja valvonta muodostavat uudessa virastossa ennako- ja jälkivalvonnan jatkumon yhtenäisenä kokonaisuutena. Valtakunnallinen toimivalta ympäristötehtävissä edistää toiminnan suunnitelmallisuutta, läpinäkyvyyttä ja valvonnan yhdenmukaistumista sekä paikkariippumattomien ja alueellisten prosessien arviointia, kehittämistä ja yhdentämistä. Maan parhaat asiantuntijat voidaan osoittaa hankkeen sijaintipaikasta riippumatta kulloisenkin hankkeen käsittelyyn. Kun keskeisten ympäristötehtävien hoitaminen toteutetaan jatkossa valtakunnallisen viranomaisen toimesta, saavutetaan tätä kautta koko maahan yhtenäisemmät käytännöt, mikä edistää yhdenvertaisuutta esimerkiksi toiminnanharjoittajien kannalta. Ympäristötehtävissä valtakunnallinen viranomainen on omiaan takaamaan lupatehtävien asianmukaisen hoitamisen ja ympäristön tilan heikentymättömyyden, kun näitä tehtäviä hoidetaan valtakunnallisesti yhtenäisillä toimintatavoilla. Ympäristölupa-asioissa ja vesilain mukaisissa asioissa sekä näiden lakien mukaisten lupien valvonnassa tarvitaan monialaista asiantuntemusta, mikä on nykyistä paremmin turvattavissa valtakunnallisessa virastossa kuin hajautetussa hallinnossa. Lupa- ja valvontavirasto myös toimisi jatkossa tehokkaana luvituksen yhteyspisteenä ja mahdollistaisi sen, että toiminnanharjoittaja voisi asioida vain yhden valtion lupaviranomaisen kanssa.

Ympäristöasioiden osalta siirtyminen aluehallintovirastoista ja ELY-keskuksista yhteen lupa-, ohjaus- ja valvontaviranomaiseen parantaa toiminnan sujuvuutta ja sillä osaltaan saavutetaan merkittäviä synergiaetuja, kun lupa- ja valvontatehtävät ovat hallinnollisesti samassa viranomaisessa. Muutos lähentää ympäristötoimialan lupa- ja valvontatoimeja ja mahdollistaa tiiviimmän yhteistyön ennako- ja jälkivalvontatehtävissä sekä vahvistaa asioiden kokonaisvaltaisempaa käsittelyä. Samalla myös tiedonkulku tehostuu ja viranomaisilta pyydettyjen lausuntojen määrä vähenee. Muutos edellyttää viraston sisäisiä ennakollisia menettelyjä eri tehtäväkokonaisuuksien yhteensovittamiseksi.

Luonnonsuojelun osalta viranomaistehtävät ja korvaustehtävät sekä toisaalta luonnon monimuotoisuuden hyvän tilan edistämistehtävät jakautuisivat Lupa- ja valvontavirastoon ja elinvoimakeskuksiin. Lupa- ja valvontavirasto vastaisi valtaosasta luonnonsuojelulain mukaisten oikeusharkintaa edellyttävien päätösten tekemisestä, kun taas elinvoimakeskuksille siirtyisivät luonnon monimuotoisuuden ja hoidon edistämiseen liittyvät tukiviranomaistehtävät sekä luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestäväen käytön sekä maiseman suojelun edistämistehtävät alueellaan. Tehtäväjako voidaan pitää edellä mainituin yhden luukun palveluiden kehittämiseen liittyvin perustein luontevana ja Lupa- ja valvontaviraston lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien kokonaisuutta hyvin tukevana. Toisaalta jakautumisen voidaan katsoa myös jossakin määrin vaikuttavan viranomaistyön vaikuttavuuteen: yksittäisen

elinvoimakeskusten luonnonsuojelun henkilöresurssin arvioidaan jäävän verrattain pieneksi, mikä voi vaikuttaa osaamisen tasoon ja työn määrään organisaatiossa. Uudistus vaatii myös tältä osin uudenlaisen yhteistyön kehittämisen muodostettavien virastojen välille, jotta vapaaehtoisen luonnonsuojelun keinot tukisivat mahdollisimman hyvin säädösperusteista luonnonsuojelua.

Vastaavasti kuin luonnonsuojelulakiin perustuvilla viranomaistehtävillä, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisen tehtävillä on kiinteä liittymäpinta ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaisiin lupa- ja valvontatehtäviin. Tämän vuoksi tehtävät osoitettaisiin Lupa- ja valvontavirastolle. Vesienhoidon tavoitteiden asettamisella ja toimenpiteiden suunnittelulla on vaikutusta merenhoitoon ja Itämeren tilan parantamiseen, minkä vuoksi tehtävät tulee tehdä keskitetysti samassa viranomaisessa. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämistehtäväkokonaisuuden keskittäminen Lupa- ja valvontavirastoon takaisi valtakunnallisen yhdenmukaisuuden ja toiminnanharjoittajien tasapuolisen kohtelun. Vesienhoidon järjestämiseen liittyvät tarkastelut toistuvat kuuden vuoden välein vesienhoitosuunnitelmien tarkistamista varten. Eri vesienhoidon osatehtävillä on kiinteä yhteys toisiinsa ja niitä ei voi erottaa toisistaan. Vesien ja meren hyvän tilan saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi suunniteltujen toimenpiteiden edistämistä ja neuvontatehtävät siirtyisivät elinvoimakeskukseen, joilla olisi tehtävän hoitoa varten parhaat edellytykset toimia alueen sidosryhmien ja toimijoiden kanssa.

Virastouudistuksen myötä ympäristölainsäädännössä korostuu yleisen edun valvonnan ja siihen liittyvän laillisuusvalvonnan toteutumisedellytysten erityisen järjestämisen tarve. Aluehallintovirastolle kuuluvien lupatehtävien ja elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle kuuluvien laillisuus- sekä yleisen edun valvontatehtävien osoittaminen Lupa- ja valvontaviraston hoidettavaksi merkitsee muutosta viranomaisjärjestelmään. Yleisen edun valvontaan liittyy keskeisesti kysymys oikeudesta hakea muutosta viranomaisen tekemään päätökseen. Kansallisesti yleistä etua valvovan viranomaisen muutoksenhakuoikeudesta on säädetty oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n 1 momentissa sekä useissa aineellisissa laeissa. Yleisen edun valvontaa koskevat näkökohdat saattavat eräissä tilanteissa edellyttää yleistä etua valvovan tahon mahdollisuutta saattaa lupaviranomaisen antaman päätöksen lainmukaisuus muutoksenhakutuomioistuimen tutkittavaksi. Koska viranomaisen ei voi hakea muutosta omaan päätökseensä, edellyttää viraston sisäisestä muutoksenhakuoikeudesta säätäminen asiassa puhevaltaa käyttävän tahon järjestämistä muodollisesti asian ratkaisevasta viranomaisesta erilleen. Tämä toteutettaisiin säätämällä Lupa- ja valvontavirastolaissa yleistä etua ympäristöä koskevassa päätöksenteossa ja muutoksenhaussa valvovasta yksiköstä. Yleisen edun valvontayksikön sisäisen muutoksenhakuoikeuden käyttämisen erityislaatuisuuden korostamiseksi laissa ehdotetaan valitusoikeuden rajaamista tiettyihin laissa yksilöityihin tilanteisiin. Yksiköllä olisi lisäksi mahdollisuus tulla kuulluksi lupahakemuksesta ja saattaa siten käsityksensä lupaviranomaisen tietoon ennakkollisesti jo lupamenettelyvaiheessa, joka vähentäisi tarvetta turvautua muutoksenhakuun. Lähtökohtaisesti nykyisten ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen ympäristötehtävien kokoaminen samaan viranomaiseen ja yhden luukun luvan kehittäminen edistävät merkittäväällä tavalla ympäristöllisen päätöksenteon ja yleisen edun intressien yhteensovittamista ja ovat siten omiaan kokonaisuutena vähentämään muutoksenhaun tarvetta.

Vesitaloustehtävät

ELY-keskusten Y-vastuualueiden vesitaloustehtävät siirtyvät pääosin elinvoimakeskukseen, vesilain lupa- ja valvontatehtävät siirtyvät valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon. Vesitaloustehtävissä tarvittavaa erityisosaamista (mm. hydrologia) on vahvistettava tehtävien jakautuessa eri organisaatioihin.

Kalataloustehtävät

ELY-keskusten nykyisin E-vastuualueilla hoidettavat kalataloustehtävät siirtyvät keskitettyinä tehtävinä elinvoimakeskuksiin. Yleisen kalatalousedun valvonta ja osallistuminen ympäristö- ja vesitalouslupaprosesseihin on alueellisen kalatalousviranomaisen keskeinen perustehtävä. Koska elinvoimakeskuksen kalatalousviranomaisen vastaisi kalastuksesta ja kalakannoista, hoitaisi se myös jatkossa niitä koskevan yleisen edun valvonnan.

Työsuojelun tehtävät

Työsuojelun tehtävät ehdotetaan organisoitavaksi omaksi osastokseen, jota johtaisi osastopäällikkö. Ratkaisuvuolta työsuojeluosaston tehtävissä olisi osastopäälliköllä tai muulla virkamiehellä sen mukaan kuin osaston työjärjestyksessä määrätään. Osaston henkilöstön nimittäisi osastopäällikkö. Työsuojeluosaston osastopäällikkö nimitettäisiin virkaansa muista toimialojen johtajista poiketen toistaiseksi. Lakiehdotuksen 4 §:n mukaan työsuojelun tehtäviä hoitava osasto on riippumaton työsuojelun tehtäviä hoitaessaan. Osaston toiminta on järjestettävä siten, että riippumattomuus ja puolueettomuus näissä tehtävissä on turvattu. Työsuojeluosastolle ei saa antaa sellaisia muita tehtäviä, jotka voivat vaarantaa näiden tehtävien asianmukaisen hoitamisen tai riippumattomuuden.

Työsuojelun tehtävien ohjaus järjestettäisiin muista viraston tehtävistä poikkeavalla tavalla. Sosiaali- ja terveysministeriö laatisi työsuojeluosastoa koskevan erillisen osion viraston tulossopimukseen. Nykytilaa vastaavasti työsuojelun toimintamäärärahat tulisivat omalta sosiaali- ja terveysministeriön pääluokkaan sijoittuvalla toimintamenomomentillaan. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaisi työsuojeluosaston toimintaan tarkoitettua määrärahaa koskevan talousarvio- ja kehusehdotuksen valmistelusta. Työsuojelun erityisasema huomioitaisiin myös viraston johtamismallissa.

Edellä mainitut ehdotukset työsuojeluosaston ja sen toiminnan organisoimiseksi Lupa- ja valvontavirastossa varmistavat, että työsuojeluviranomaisen tehtävien hoidon riippumattomuus on turvattu Suomen ratifioiman (SopS 44/1949) kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleisen konferenssin vuonna 1947 hyväksymän ammattientarkastusta teollisuudessa ja kaupassa koskevan sopimuksen (yleissopimuksen nro 81) edellyttämin tavoin.

Viraston henkilöstön työsuojeluvalvonta ehdotetaan järjestettäväksi erityisratkaisulla, jossa sosiaali- ja terveysministeriön nykyistä rajoitettua roolia toimia työsuojeluviranomaisena laajennettaisiin siten, että se toimisi työsuojeluviranomaisena myös silloin, kun työsuojeluvalvonta kohdistuu Lupa- ja valvontavirastoon. Tosiasiallisesti virastoon voidaan arvioida kohdistuvan työsuojeluvalvontaa arviolta muutamia kertoja vuodessa. Sosiaali- ja terveysministeriö voisi valvonnan toteuttamiseksi määrätä tapauskohtaisesti harkiten viraston työsuojelun toimialan tarkastajan suorittamaan valvonta- ja tarkastustehtävän virastossa. Määräämismenettelystä säädettäisiin Lupa- ja valvontavirastosta annettavassa laissa. Tarkastajat toimisivat tässä tehtävässään sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osaston johdon ja valvonnan alla. Lisäksi erikseen säädettäisiin, ettei palvelussuhde virastoon tee näitä tarkastajia hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla esteelliseksi asiassa, joka koskee viraston työsuojeluvalvontaa. Viranomaisaloitteisen työsuojeluvalvonnan kohdistamisesta virastoon päättäisi sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osasto.

Ehdotetulla ratkaisulla mahdollistetaan se, että Lupa- ja valvontaviraston virkamiehet, mukaan lukien työsuojelun toimialan virkamiehet, voivat muiden työntekijöiden tavoin turvautua työsuojeluviranomaiseen työsuojeluvalvontaa, ohjausta ja neuvontaa edellyttävissä asioissa eikä työsuojeluviranomaisena toimi virkamiesten työnantaja. Ehdotettu ratkaisu on lisäksi

toiminnallisesti tarkoituksenmukaisella tavalla järjestettävissä eikä se rakenteellisella raskaudellaan ja jäykkyydellään tarpeettomasti sido työsuojeluvalvontaa valtakunnan tasolla käytettävissä olevaa kokonaisresurssia, vaan mahdollistaa tavanomaisen työsuojeluvalvonnan järjestämisen tehokkaasti ja tuottavasti. Lisäksi malli mahdollistaa sen, että työsuojelutarkastajien eri tehtävien erityisasiantuntemus olisi käytettävissä myös virastoon kohdistuvassa työsuojeluvalvonnassa.

Työsuojeluosaston valtakunnallinen toimivalta Lupa- ja valvontavirastossa edistäisi yhtenäisiä toimintatapoja käytännön tarkastustoiminnassa sekä tarkastustoiminnan ratkaisukäytännön yhdenmukaisuutta valtakunnallisesti. Valtakunnallinen työsuojeluosasto olisi organisoitu saman johdon alle ja annetut toimintatapa- ja tulkintaohjeet olisivat yhteiset kaikille tarkastajille. Tarkastustoiminnassa tulee huomioida hyvän hallinnon periaatteet, kuten asiakkaiden tasapuolinen kohtelu sekä oikeutettujen odotusten suoja, mikä ohjaa tarkastustoimintaa tekeviä huomioimaan saman viranomaisen vastaavanlaisia aikaisempia ratkaisuja omassa ratkaisutoiminnassaan. Valtakunnan tasolla yhtenäisempi tarkastustoiminta ja ratkaisukäytäntö palvelisi sekä työnantajien että työntekijöiden etua, kun valvonnan toteutus ja lainsäädännön tulkinta olisi nykyistä yhdenmukaisempaa ja ennakoitavampaa. Kokemukset epäyhtenäisestä ja alueellisesti poikkeavista ratkaisukäytännöistä ovat olleet erityisesti useammalla alueella toimiville työnantajille haastavia. Lisäksi valtakunnallinen organisoituminen edistäisi palvelun tasalaatuisuutta ja käsittelyaikojen yhdenmukaistumista työpaikan maantieteellisestä sijainnista riippumatta.

Organisoituminen valtakunnalliseksi yksiköksi varmistaisi myös, että henkilöstön erityisasiantuntemusta olisi mahdollista käyttää nykyisiä toimialuerajoja laajemmin, kun henkilö- ja osaamisresurssit olisivat tarvittaessa käytettävissä valtakunnallisesti. Paikkariippumatonta valvontaa voitaisiin hoitaa siellä, missä on resurssia ja osaamista parhaiten saatavilla. Esimerkiksi epäasialliseen kohteluun tai häirintään liittyvä viranomaisvalvonta voidaan paikkariippumattomana valvontana keskittää erityisasiantuntemusta omaaville tarkastajille. Lisäksi esimerkiksi kemiallisten tekijöiden valvonnan osaamista voidaan käyttää valtakunnallisesti vaativien erityiskohteiden valvonnassa, johon alueellisesti ei ole osaamista tarjolla. Valtakunnallinen organisoituminen edistäisi henkilö- ja osaamisresurssin tehokkaampaa ja tarkoituksenmukaisempaa käyttöä ja kehittämistä valtakunnallisesti. Valtakunnallisessa virastossa tiettyjä valvontatehtäviä voisi keskittää tarpeen mukaan nykyistä helpommin tehostaen viranomais toimintaa myös tulevaisuudessa. Tehtävien keskittäminen muutamille asiantuntijoille näkyisi asiakkaille entistä yhtenäisempinä ja tasalaatuisempina tarkastuskertomuksina ja viranomaispäätöksinä.

Lisäksi työsuojeluviranomaisen toiminnan valtakunnallinen järjestäminen sekä lupa- ja valvontaviraston poikkihallinnollisuus vahvistaisi työsuojeluviranomaisen tekemää viranomaisyhteistyön tasalaatuisuutta, selkeyttä ja tuloksellisuutta. Sujuva viranomaisyhteistyö esimerkiksi Verohallinnon, Maahanmuuttoviraston ja poliisin kanssa on keskeistä työsuojeluviranomaisen työn tuloksellisuuden kannalta.

Riskinä uudistuksessa voidaan nähdä, että viiden työsuojelun vastuualueen toimintatapojen yhtenäistäminen voi olla käytännössä haastavaa. Sen onnistuminen vaatii johdon lisäksi koko henkilöstön sitoutumista yhteisiin toimintatapoihin ja tulkintakäytäntöihin, sekä valmiutta muuttaa omia toimintatapoja. Muutos ei välttämättä tapahdu nopeasti. Toisaalta tulee huomioida, että työsuojeluviranomaisen jotkut tehtävät, kuten asiakaspalvelu, on jo valtakunnallisesti organisoitu ja esimerkiksi lupatehtäviä on jo keskitetty tietyille aluehallintovirastoille. Näin ollen siirtyminen valtakunnallisiin toimintatapoihin ei ole välttämättä suuri haaste, koska työsuojeluviranomaisella on jo kokemusta valtakunnallisesta toiminnasta.

Haasteena voi myös olla, että toimintatapoja yhtenäistäessä tulee määritellä valtakunnallisten palvelujen toimitusaika- ja laatuavoitteet. Tämä voi merkitä sitä, että joidenkin palvelujen käsittelyajat voivat pidentyä aikaisemmasta alueellisesta toimintamallista poiketen.

Varhaiskasvatus, koulutus ja kulttuuri -toimialan tehtävät

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla virastouudistuksen vaikutukset viranomaisten toimintaan ovat monella tavalla myönteisiä. Aluehallintovirastojen ratkaisukäytännöissä on ollut havaittavissa jossakin määrin eriytynyttä ohjausta ja päätöksentekoa siten, että eri alueilla on tehty erilaisia tulkintoja lainsäädännöstä. Valtakunnallisessa virastossa johtaminen ja ohjaus selkeytyvät. Tämä antaa mahdollisuuden esimerkiksi oikeusturvaan ja valvontaan kuuluvien prosessien kehittämiseen ja yhteensovittamiseen. Tämä selkeyttää, yhdenmukaistaa ja tehostaa päätöksentekoa. Myös henkilöstöresursseja voidaan kohdentaa paremmin todellisten tarpeiden mukaisesti yhtenäisessä valtakunnallisessa virastossa.

Virastouudistus antaa myös mahdollisuuden kirkastaa viraston perustehtävää ja keskittyä aiempaa selkeämmin viraston lakisääteisiin perustehtäviin, joka varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen osalta on lupa-, oikeusturva- ja valvontaviranomaisena toimiminen. Ohjausta ja toimintaa voidaan niin ikään yhteen sovittaa paremmin siten, että ohjaus jatkossa kohdennettaisiin esimerkiksi kanteluista nouseviin kysymyksiin.

Kirjastojen osalta aluehallintovirastot ovat yhdenmukaistaneet prosessejaan ja toimivat jo nyt hyvinkin valtakunnallisesti, kuitenkin myös alueellista tuntemustaan maksimaalisesti hyödyntäen. Valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto tukee jo tapahtunutta kehitystä esimerkiksi henkilöstöresurssien hyödyntämisessä ja toimintaprosessien yhdenmukaistamisessa. Esityksellä ei siten tältäkin osin arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia viranomaisten toimintaan.

Jatkossa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionavustustehtävät, jotka ovat kuuluneet aluehallintovirastoille, siirtyisivät valtakunnalliselle virastolle. Keskittäminen yhteen virastoon aikaisemman kuuden viraston sijasta selkeyttää, yhdenmukaistaa ja tehostaa valtionavustusten myöntämiseen liittyvää päätöksentekoa ja valmistelua. Koska valtakunnallinen virasto toimisi kuitenkin monipaikkaisesti, voitaisiin alueellinen asiantuntemus turvata valtionavustushakemusten käsittelyssä jatkossakin.

Nykyisin liikunnan sekä nuorisotyön ja -politiikan aluehallinnon tehtävistä ovat vastanneet aluehallintovirastot. Kyseiset valtioneuvoston asetuksella säädettävät tehtävät siirtyisivät lähtökohtaisesti valtakunnalliselle virastolle, joten uudistuksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia viranomaisten toimintaan tai alueellisesti hoidettavien valtionhallinnon tehtävien toteuttamiseen.

Sosiaali- ja terveystoimialan tehtävät

Valviran ja aluehallintovirastojen sosiaali- ja terveysalalla on sekä päällekkäisyyttä että rinnakkaisuutta, joka on aiheuttanut käytännössä ongelmia valvonnan sujuvuudelle ja vaikuttavuudelle. Erillisistä asianhallintajärjestelmistä johtuen virastot ovat saattaneet tehdä päällekkäistä työtä, ja asioiden selvittäminen ja siirtäminen virastojen välillä on aiheuttanut hallinnollista taakkaa ja viivästyttänyt asioiden käsittelyä. Kun lupa- ja valvontatehtävät siirretään yhdelle valtakunnalliselle toimijalle, vähenee viranomaisten välisen koordinaation tarve ja toiminnan voidaan arvioida sen johdosta sujuvoituvan ja tehostuvan. Valtakunnallisessa virastossa myös tehtävissä toimivia henkilöresursseja voitaisiin käyttää nykyistä tehokkaammin. Valtakunnalliset tietojärjestelmät puolestaan helpottaisivat ajantasaisen ja

vertailukelpoisen tiedon hankintaa ja laajentaisivat valvonnan tietopohjaa. Selkeä ja yhdenmukainen valtakunnallinen rakenne tukee myös tehtävien vaikuttavampaa hoitamista yhdessä muiden viranomaisten ja toimijoiden kuten hyvinvointialueiden ja kuntien kanssa sekä suhteessa niihin. Tämä edellyttää kuitenkin aiemmin todetuin tavoin paitsi viraston toimintatapojen kehittämistä myös yhteistyörakenteiden ja yhdyspintojen arviointia ja tarvittaessa uudelleen rakentamista.

Pelastustoimi ja varautuminen –toimialan tehtävät

Aluehallintovirasto on valvonut pelastustointia sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa toimialueellaan sekä oma-aloitteisesti että kanteluihin perustuen. Valvontatehtävien kokoaminen yhteen monialaiseen virastoon toisi synergiaetuja. Aluehallintovirastojen pelastustoimen ja varautumisen alueellisten tehtävien kokoaminen yhteen valtakunnalliseen virastoon parantaisi ja yhdenmukaistaisi hyvinvointialueiden ohjausta entisestään ja säästäisi sekä voimavaroja että resursseja. Pelastustoimen valtionavustuksiin liittyvät sekä palosuojelurahastolain mukaiset tehtävät, kuten myös hengenpelastusmitalien myöntämiseen liittyvät tehtävät, on tarkoituksenmukaista siirtää uuteen Lupa- valvontavirastoon.

Alueellinen varautuminen

Varautumisen alueelliset yhteistyötehtävät voidaan nähdä valtion kokonaisuutena ajavana tehtäväkokonaisuutena. Säättämällä tehtäväkokonaisuudesta riittävän tarkkarajaisesti vältytään varautumisen ja eri viranomaisia koskevan muun hallinnonala- ja toimialakohtaisen sääntelyn (ml. valtioneuvostolle ja ministeriöille kuuluvat ohjaus-, valvonta- ja yhteensovitus tehtävät sekä johtamisvastuut erilaisissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa) kanssa päällekkäiseltä tai ristiriitaihin johtavalta toiminnalta. Tehtävien siirrossa ei muuteta toimialakohtaista varautumista tai sen yhteensovittamista.

Varautumisen alueellisen yhteistyön järjestämistehtävien täsmentäminen lainsäädännön tasolla vahvistaisi varautumisvastuiden yhteensovittamista ja varmistaisi varautumisen yhteistoiminnan toteutumista alueellisten viranomaisten kanssa. Tämä toteuttaisi erityisesti hallitusohjelman kirjausta siitä, että erityistä huomiota kiinnitetään varautumisvastuiden aukottomaan toteutumiseen ja yhteistoiminnan toteutumiseen alueellisten viranomaisten kanssa. Valtakunnallisen toimiala- ja tehtäväkohtaisen yhteensovittamisen lisäksi alueellisten tehtäväkokonaisuuksien mahdollisimman hyvä hoitaminen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa edellyttää eri toimijat yhteen kokoavaa yhteistoimintaa sekä yhteensovittamisen rakenteita. Yhteistoiminnalla tarkoitetaan esimerkiksi kunkin alueellisen ja paikallisen toimijan tilanneymmärrykseen ja varautumiseen liittyvien tietojen jakamista eri toimijoiden kesken, yhteistä harjoittelu-, koulutus- ja suunnittelutoimintaa sekä yhteisesti merkittävien riskien arvioimista. Esityksen mukainen varautumisen alueellinen yhteistoiminta edistää laaja-alaisesti eri toimijoiden varautumisen kokonaisuutta ja yhteensopivuutta aluetasolla. Eri toimijat yhteen kokoavaa yhteistoimintaa sekä yhteensovittamisen rakenteita vahvistettaisiin säättämällä alueellisista valmiustoimikunnista ja niiden tehtävistä.

Valtakunnallinen virasto ja toimialaministeriöiden toiminnan- ja tulosohjauksen vahvistuminen mahdollistaisivat varautumisen yhteensovittamisen toteuttamisen valtakunnallisesti nykyistä yhdenmukaisemmin suoraan sisäministeriön ohjauksessa. Tehtävässä ei olisi kyse johtamisesta, vaan yhdessä tekemisestä, jonka tarkoituksena olisi optimoida eri toimijoiden vastuulla olevaa toimintaa yhteisen päämäärän saavuttamiseksi. Tehtäväkokonaisuus edistäisi kokonaisturvallisuuden toimintamallin mukaisesti viranomaisten, elinkeinoelämän ja järjestöjen valmiussuunnittelua ja muuta varautumista.

Varautumisen yhteistyöalueet olisivat yksi alueellista varautumista selkiyttävä ja alueellista läsnäoloa tukeva muutos ja se toteuttaisi hallitusohjelman kirjausta siitä, että valtakunnallisen viraston alueellinen läsnäolo ja toimintakyky turvataan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueisiin perustuen ja erityistä huomiota kiinnitetään varautumisvastuiden aukottomaan toteutumiseen ja yhteistoiminnan toteutumiseen alueellisten viranomaisten kanssa. Yhteys alueellisen varautumisen ja pelastustoimen välillä säilyisi, mikä on voimavarojen, osaamisen ja toiminnan synergian näkökulmasta kannatettavaa.

Rahapelitoiminnan valvonta

Sisäministeriössä on valmisteilla hallitusohjelman mukainen hallituksen esitys rahapelijärjestelmän uudistamiseksi ja osin kilpailulle avaamiseksi lisenssimallilla. Lainsäädäntöhankkeessa (SM053:00/2023) valmistellun hallituksen esityksen mukaan valmisteilla olevan uuden rahapelilain mukaisena lupa- ja valvontaviranomaisena toimisi Lupa- ja valvontavirasto. Poliisihallitus vastaisi viranomaistehtävistä kuitenkin rahapelilaissa säädettävän siirtymävaiheen ajan. Hallituksen esitys rahapelilaiksi on tarkoitus antaa eduskunnalle keväällä 2025. Valtiovarainministeriö on 17.10.2024 asettanut uuden rahapelijärjestelmän mukaisen lupa- ja valvontatoiminnan toimeenpanoa koskevan hankkeen (Dnro VN/19168/2024), jonka tehtävänä on tarkoitus muun muassa laatia tarkempi hankesuunnitelma lupa- ja valvontatehtävien organisoimiseksi ja siirtämiseksi toimivaltaiselle viranomaiselle sekä suunnitella ja tehdä väliaikaisen toimintamallin lisäksi ehdotus lupa- ja valvontatoimintaa koskevan toimintayksikön organisaatorakenteesta. Toimeenpanohankkeen asettamispäätöksen mukaan hankkeessa on huomioitava ja yhteensovitettava rahapelijärjestelmän uudistamisen lainsäädäntöhanke ja valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhanke, kuten myös näissä mahdollisesti tapahtuvat muutokset.

Lupa- ja valvontaviraston päätoimipaikka

Lausuntomenettelyn jälkeisessä jatkovalmistelussa on arvioitu viraston päätoimipaikan sijoittumista. Viraston päätoimipaikaksi on päätetty jatkovalmistelussa esittää Tamperetta. Arvioinnin lähtökohtana ollut nykyinen aluehallintovirastojen toimipaikkaverkosto, joka tulee olemaan Lupa- ja valvontaviraston alueellisen läsnäolon perusta. Tampereella sijaitsee nykyisin Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston henkilötöyvuosina mitattuna suurin toimipaikka. Alueellisen läsnäolon varmistaminen edellyttää laajaa toimipisteverkkoa. Valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain tavoitteiden mukaisesti valtion palvelut ja toiminnot tulee järjestää siten, että koko maan kattavasti valtion tehtävät hoidetaan tuloksellisesti ja palvelun saatavuus vastaa eri asiakasryhmien palvelutarpeeseen perusoikeudet turvaavalla tavalla. Viraston on lain mukaan toimittava alueiden kanssa vuorovaikutuksessa. Tampereen maantieteellinen sijainti on keskeinen suhteessa viraston toimipaikkoihin nähden, minkä lisäksi Tampereella on erinomaiset julkiset liikenneyhteydet. Valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain tavoitteiden mukaisesti toimipaikan sijainnin tulee vahvistaa valtion kilpailukykyä työnantajana maan eri osissa. Tampereen voidaan arvioida olevan myös ammattitaitoisen työvoiman saatavuuden näkökulmasta hyvä valinta. Päätoimipaikan on myös perusteltua sijaita toimipaikassa, jossa jo on laajasti viraston toimintaa. Tampereella sijaitsee nykyisin henkilötöyvuosina mitattuna aluehallintovirastojen kolmanneksi suurin toimipaikka ja siihen tulee yhdistymään merkittävä osa nykyisen ELY-keskuksen Y-vastuualueen toimintaa. Tampereesta arvioidaan tulevan Lupa- ja valvontaviraston toiseksi suurin toimipaikka. Tampereen toimipaikka kehittyy seuraavien vuosien aikana yhteensä 2000 valtion eri virastojen virkamiehen yhteiseksi työympäristöksi. Yleisesti ottaen päätoimipaikan sijoittumisella arvioidaan olevan vain vähäisiä vaikutuksia alueen elinvoimaan. Päätoimipaikkaa koskevan päätös ei juurikaan johda virkojen siirtämiseen. Päätoimipaikalla ei pääsääntöisesti ole suurta merkitystä oikeudellisessa mielessä.

Päätoimipaikan ohella säädettäisiin tarkemmin yhden toimipaikan sijainnista. Hämeenlinnan toimipaikkaan voitaisiin pidemmällä aikavälillä koota esimerkiksi viraston omia yhteisiä hallinnon tukipalveluita, joita Hämeenlinnassa jo aluehallintovirastojen eräiden yhteisten tukipalvelutoimintojen osalta on. Lisäksi voitaisiin koota Hämeenlinnassa jo oleviin valtio työntekopaikkoihin esimerkiksi Lupa- ja valvontavirastolle suunnattuja KEHA:n tukipalveluita. Tukipalveluiden kokoamisessa huomioidaan erityisesti viraston laatiman valmiussuunnitelman mukainen kriittisten toimintojen jatkuvuuden hallinnan kannalta välttämätön henkilökunta. Tukitoimintojen kokoamista toteutettaisiin pidemmällä aikavälillä, eläköitymisen ja muun vastaavan poistuman kautta, ottaen huomioon valtion talouden säästöt.

4.2.5.2 Elinvoimakeskuksiin siirtyvät tehtävät ja vaikutukset organisaatioon

Nykyisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten E- ja L-vastuualueiden tehtävät, lukuun ottamatta julkisen henkilöliikenteen tehtäviä, siirtyisivät elinvoimakeskusten hoidettavaksi samoin kuin Y-vastuualueen tehtävät, jotka eivät siirry Lupa- ja valvontavirastoon ja joita olisivat vesitaloustehtävien (pl. vesilain lupa- ja valvontatehtävät sekä eräät muut vesilain tehtävät) lisäksi luonnon monimuotoisuuden hyvän tilan edistämistehtävät ja ympäristöhankkeiden toteuttaminen, alueidenkäytön, ilmastotyön ja kiertotalouden edistäminen, rakennusperinnön hoitoavustukset, öljylämmitysavustukset, vesien ja merenhoidon toimenpiteiden edistäminen, neuvonta ja toteuttaminen sekä ympäristökasvatus. Näitä elinvoimakeskuksiin koottavia tehtäviä on kuvattu tarkemmin nykytilan kuvauksessa ja nykytilan arvioinnissa.

Tehtävien hoitoa myös keskitettynä on pidettävä välttämättömänä, kun esimerkiksi tehtävien luonne, riippumattomuus, jääviyskysymykset tai maantieteelliset seikat puoltavat joko tehtävien keskittämistä. Elinvoimakeskuksia tulisi olemaan 10 nykyisiin 15 elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen verrattuna. Virastojen määrän supistuminen mahdollistaa virastojen ohjauksen tehostamista ja parantaa virastojen kykyä palvella asiakkaita myös kielelliset oikeudet turvaten.

Suuri osa ELY-keskusten Y-vastuualueiden tehtävistä siirtyy uudistuksessa valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon. Elinvoimakeskuksiin koottavien erinäisten tehtävien haasteena voisi olla, että tehtäviä hoitavien virkamiesten määrä jää organisaatiossa varsin vähäiseksi. Edellä kuvattu haaste voisi liittyä erityisesti elinvoimakeskuksiin koottaviin Y-vastuualueen tehtäviin, jotka eivät siirry valtion aluehallinnon uudistuksen yhteydessä Lupa- ja valvontavirastoon. Tällä voi olla vaikutuksia yksittäisen elinvoimakeskuksen osaamiseen ja kykyyn hoitaa sille asetettuja tehtäviä. Haasteen merkityksellisyyden arvioinnissa on kuitenkin kiinnitettävä huomiota siihen, että kymmeneen elinvoimakeskukseen yhdistetään 15 nykyistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta, jolloin yksittäisiä elinvoimakeskuksiin koottavia tehtäviä hoitava henkilöstömäärä tulisi nousemaan olennaisesti nykyisestään. Elinvoimakeskukset voivat työnjohto- ja valvontaoikeudella jakaa tehtäviä nykytilaa paremmin nykyistä suuremmalle määrälle virkamiehiä, mikä puolestaan tasoittaa virkamiesten työmäärää. Lisäksi on myös huomattava hallintolain 10 §:ssä säädetty velvoite viranomaisten välisestä yhteistyöstä, jonka perusteella elinvoimakeskukset voivat tehdä yhteistyötä, minkä lisäksi elinvoimakeskuksia koskevaan lakiin ehdotetaan säädettäväksi mahdollisuus asettaa elinvoimakeskuksen virkamies enintään kolmen vuoden ajaksi toisen elinvoimakeskuksen käytettäväksi. Nykyistä suuremmat elinvoimakeskukset voivat tarjota virkamiehille parempia uralla etenemismahdollisuuksia sekä asiantuntijana että esihenkilönä. Näillä keinoilla elinvoimakeskukset voivat mahdollistaa virkamiesten mahdollisuudet laajentaa omaa osaamistaan. Näillä keinoilla voidaan osaltaan ennalta ehkäistä edellä todettuja mahdollisia haasteita.

Uudistuksen ei voida arvioida vaikuttavan kielteisesti elinvoimakeskuksia ohjaavien eri viranomaisten keskinäiseen yhteistyöhön, koska ohjausta ja yhteistyötä koskevaa sääntelyä ei ehdoteta muutettavaksi nykyisestä ELY-keskusten sääntelystä merkittävästi uudistuksen yhteydessä. Elinvoimakeskusten toimeenpanohankkeen yhteydessä on tarkastelussa ohjauksen kehittämisen kokonaisuus, jossa tarkastellaan muun muassa ohjaavien tahojen yhteistyötä ja yhteistyömenettelyjä ja niiden vaikuttavuuden lisäämistä. Ehdotettu ohjausmalli voi sisältää riskin, mikäli ohjaavat tahot ehdottavat virastolle keskenään ristiriidassa olevia tulostavoitteita tai tulostavoitteita, joihin ei ole varattu määrärahaa, jolloin on mahdollista, ettei virasto saavuta asetettuja tulostavoitteita.

TE-palvelu-uudistuksella, joka tuli voimaan vuoden 2025 alussa, on arvioitavissa olevan vaikutusta jatkossa myös elinvoimakeskusten ja kuntien väliseen yhteistyöhön, jossa valtion ohjauksen rooli ja työvälineet muuttuvat suhteessa työvoimaviranomaisiin. Toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten vuoksi elinvoimakeskusten johdon on perusteltua arvioida yhteistyön muotoja ja niiden tarkoituksenmukaisuutta suhteessa keskusten tehtävien tulokselliseen hoitamiseen nähdessä.

4.2.5.3 Vaikutukset Ahvenanmaan valtionvirastoon

Esityksellä ei arvioida olevan vaikutuksia Ahvenanmaan valtionvirastoon tai sen organisaatioon. Viranomaisten yhteistyötä ja matalan kynnyksen yhteydenpitoa myös ruotsin kielellä tulisi tukea tulohjauksen keinoin. Viranomaisten väliseen yhteistyöhön olisi kiinnitettävä erityistä huomiota toimeenpanon suunnittelussa.

4.2.5.4 Muihin organisaatioihin siirtyvien tehtävien vaikutukset

Ruokavirastoon siirtyvät tehtävät

Ympäristöterveydenhuollon tehtävien siirto aluehallintovirastoista Ruokavirastoon edellyttää n. 60 henkilön integroimista Ruokaviraston organisaatioon ja sijoittamista lähtökohtaisesti Ruokaviraston tai valtion muihin toimitiloihin nykyisille paikkakunnilleen. Asiantuntijuus paranee ja erikoistuminen tehostuu, kun resurssit voidaan paremmin jakaa eri tehtäviin. Samalla Ruokavirasto saa joustavuutta resurssien käyttöön. Pöytäkirjat ja asioiden käsittelyajat yhtenäistyvät valtakunnallisesti, mikä osaltaan parantaa kansalaisten ja toimijoiden yhdenvertaisuutta.

Ruokavirastoon siirtyvien tehtävien osalta on huolehdittava siitä, että aluehallintoviraston nyt tekemä elintarvikevalvonnan ohjaus ja arviointitehtävät sijoittuvat Ruokavirastossa tehokkaasti ja synergiassa elintarvikevalvonnan yleisen ohjauksen ja yleisen auditoinnin kanssa. Sama koskee aluehallintovirastojen elintarvikevalvonnan operatiivisia tehtäviä.

Aluehallintovirastoista Ruokavirastoon siirtyvien eläinten terveyden ja hyvinvoinnin tehtävien osalta Ruokaviraston on järjestettävä alueellinen läsnäolo. Alueellisen eläintautivalmiuden ylläpito on yksi keskeisimpiä aluehallintovirastojen eläinlääkintähuollon sektorin tehtäviä. Valmiuden ylläpito edellyttää alueellisen tuotantorakenteen ja toimijoiden sekä alueellisten erityispiirteiden tuntemista ja huomioon ottamista. Alueellisten eläintautivalmiusvarastojen ylläpito ja kunnaneläinlääkäreiden kouluttaminen ovat osa alueellista varautumista. Aluehallintovirastoilla on myös muilla eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sektoreilla merkittävä rooli alueensa kuntien ja kunnan viranhaltijoiden ohjauksessa ja koulutuksessa. Tämä edellyttää tiiviiden alueellisten kontaktien säilymistä. Siirtyvät tehtävät edellyttävät muutoksia Ruokaviraston nykyisiin organisaatio- ja toimipaikkarakenteisiin. Kustannusvaikutusta ei voi arvioida vielä.

Alueellisen asiantuntemuksen säilyttämisestä on huolehdittava myös tulevaisuudessa henkilöstön vaihtuessa.

Tehtävien siirto ei aiheuta muutoksia asiakkaiden velvoitteisiin, mutta palvelun tuottaja muuttuu. Tämä edellyttää Ruokavirastolta palveluiden löydettävyydestä ja saatavuudesta huolehtimista. Muutoksia vaaditaan muun muassa verkkosivuihin, lomakkeisiin ja sähköiseen asiointiin.

Tehtävien siirrossa on varmistettava vaadittava henkilöresurssi ja osaaminen, joko henkilöstön siirtona tai määrärahoina. Varsinaisten ympäristöterveydenhuollon tehtävien lisäksi on huomioitava myös siirtyvien oikeudellisten ja hallinnollisten tehtävien resursointi. Aluehallintovirastojen eläinten terveyden ja hyvinvoinnin tehtäviin sisältyy esimerkiksi hallintopäätöksiä, kanteluiden käsittelyä, uhkasakkojen ja seuraamusmaksujen asettamista. Lisäksi tehtäviin sisältyy hallinnollisia tukitehtäviä kuten asiakirjahallinnan tehtäviä sekä laskujen käsittelyä ja maksatusten hoitamista.

Vaikutukset ovat vähäiset Ruokaviraston ohjaamiin maaseudun kehittämisen ja maatalouden tehtäviin sekä niihin sisältyviin maksajavirastotehtäviin. Uudistus mahdollistaa maksajavirastotehtävien kokoamisen maksajavirastosopimuksen mukaisesti selkeäksi, tehokkaaksi ja yhtenäiseksi rakenteeksi, joka selkeyttää vastuuta tehtävien hoidosta ja ohjaussuhteista.

Muutoksella ei katsota olevan suuria vaikutuksia Ruokaviraston elintarvikelinjan ohjaaman valvonnan toimeenpanoon ELY-keskuksissa. Resurssien jakautumista eri sektoreilla uusiin Elinvoimakeskuksiin pitäisi kuitenkin tarkastella uudelleen. Esimerkiksi kasvinterveyden valvonnassa uuden lainsäädännön ja tehdyn riskinarvioinnin perusteella valvonnan alueellinen jakautuminen on muuttumassa. Lisäksi luomutarkastuksiin liittyvää laskutusta ja siihen liittyvää työnjakoa Ruokaviraston ja Elinvoimakeskusten välillä on hyvä tarkastella uudistuksen yhteydessä uudelleen.

Vaikutukset kuntien tehtäviin ympäristöterveydenhuollossa ovat periaatteessa vähäiset. Elintarvikevalvonnan osalta aluehallintovirastojen tekemä ohjaus ja arviointityö siirtyisi Ruokaviraston tehtäväksi. Tämä on toivottu uudistus ja selkeyttää ohjaus- arviointityötä myös kuntien näkökulmasta. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osalta aluehallintoviranomaisten tehtävä on ollut operatiivinen ja vastuujaako kunta-aluehallintovirasto muuttuisi kunta-Ruokavirasto kohtaiseksi. Tämä ei sinänsä vaikuta kuntien viranomaisten toimintaan mutta on huomioitava muutos niiden toimintaympäristössä. Kuntien ohjaus yhdenmukaistuu ja päätöksenteko tehostuu, kun ohjaus ja päätökset tehdään samassa viranomaisessa.

Hyvinvointialueiden osalta ei ole suoranaisia muutoksia. On kuitenkin huomioitava, että varautumisen suhteen hyvinvointialueiden ja kunnallisten ympäristöterveydenhuollon yksiköiden välille on hyvinvointialuekohtaisesti muodostunut erilaisia yhteistyömuotoja, joissa aluehallintovirastojen ympäristöterveydenhuollon viranomaiset ovat osittain mukana.

Ruokaviraston tulee huolehtia osaltaan yhteistyön jatkumisesta aluehallintovirastoista Lupa- ja valvontavirastoon siirtyvien terveydensuojelun asiantuntijoiden kanssa, jotta kuntien yhdenmukainen ohjaus esimerkiksi säteilyvaara- tai vesiepidemiatilanteessa onnistuu.

Kilpailu- ja kuluttajavirastoon siirtyvät tehtävät

Kilpailu- ja kuluttaja-asioiden kannalta tehtävien kokoaminen Kilpailu- ja kuluttajavirastoon poistaa nykyisen virastorakenteen keskinäiset ohjaussuhteet ja tehostaa toimintaa. Resurssit,

joita töiden teettäminen aluehallintovirastoilla on vaatinut, voidaan kohdentaa tarkoituksenmukaisemmin laajempien kokonaisuuksien johtamiseen. Kilpailu- ja kuluttajavirasto voisi hyödyntää asiantuntijaresurssit tiedon keräämisen sijasta tiedon analysointiin.

Liikenne- ja viestintävirastoon siirtyvät tehtävät

ELY-keskusten julkisen henkilöliikenteen tehtävien siirtämisellä Liikenne- ja viestintävirastoon mahdollistettaisiin resurssien entistä tehokkaampi käyttö. Tehtävän keskittäminen mahdollistaisi hankintojen yhdistämisen nykyistä paremmin liikkumistarpeiden näkökulmasta ja yhtenäistäisi toimintatapoja ja prosesseja. Myös sidosryhmien suuntaan tilanne olisi selkeä ja ennustettava, kun valtion vastinpareja olisi yksi. Tarkoituksena on lisäksi tukea yhteisen tietopohjan ja digitalisaation kehittämistä. Tämä mahdollistaisi julkisesti järjestettyjen liikennepalveluiden kehittämisen kokonaisuutena. Henkilöstölle tulisi lisää mahdollisuuksia oman asiantuntemuksen kehittämiseen ja erikoistumiseen. Liikenne- ja viestintävirasto jatkaa alueellista liikennejärjestelmäsuunnittelua ja käytännön suunnittelua yhdessä kuntien, hyvinvointialueiden, oppilaitosten ja elinkeinoelämän kanssa.

Sisäministeriöön siirtyvät tehtävät

Metsäpalojen tähystystoiminnan hoitaminen sisäministeriössä tehostaa valtion ja pelastustoimen kokonaistoimintaa metsäpaloihin varautumisessa ja tähystystoiminnan hoitamisessa sekä sitä myöten vähentää siitä valtiolle aiheutuvia kustannuksia. Metsäpalot edellyttävät enenevässä määrin pelastustoimelta kansainvälistä yhteistyötä sekä rajat ylittäviä toimintamalleja metsäpaloihin varautumiseksi. Sisäministeriö voi pyytää tarvittaessa pelastustoimeen kuuluvaa kansainvälistä apua Euroopan unionilta, toiselta valtiolta tai kansainväliseltä järjestöltä. Metsäpalojen ehkäisy, havaitseminen ja sammuttaminen muodostavat kokonaisuuden, joka vaatii yhtenäisen suunnitelmallisuuden lisäksi maa- ja ilmatoiminnan yhteensovittamista pelastustoimessa.

4.2.5.5 Vaikutukset muihin valtion viranomaisiin, kuntiin ja hyvinvointialueisiin

Uudistus ei sinänsä vaikuta valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden viranomaisten toimintaan mutta on huomioitava muutos niiden toimintaympäristössä. Lupa- ja valvontavirastoon kootaan laajasti kuntiin ja hyvinvointialueisiin kohdistuvia valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä. Muutos nykytilaan tulee olemaan merkittävä, sillä esimerkiksi sosiaali- ja terveystoimialalla on tällä hetkellä vastaavissa tehtävissä seitsemän itsenäisen toimivallan virastoa, ympäristötoimialalla 17 ja työsuojelun toimialalla viisi. Virastorakenteen tiivistymisen ja toimintojen kokoamisen myötä viranomaisten välisen koordinaation tarve vähenee ja prosessien kehittäminen helpottuu. Lupa- ja valvontavirastolla on valtakunnallinen toimivalta, joten se pystyy organisoimaan prosessinsa valtakunnallisesti, soveltamaan toiminnassaan yhtenäisiä ratkaisukäytäntöjä sekä kohdistamaan resursseja ja hyödyntämään erityisasiantuntemusta joustavasti. Ohjaus ja valvonta selkeytyvät kuntien ja hyvinvointialueiden näkökulmasta. Ohjaus- ja valvontakäytännöistä arvioidaan tulevan yhdenmukaisempia. Käytännön kehitystyö uusissa rakenteissa tulee vaatimaan aikaa. Kuntien ja hyvinvointialueiden tehtävät eivät esityksen myötä muutu.

Jatkossa kukin elinvoimakeskus toimisi usean maakunnan alueella, valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävällä tavalla. Näin ollen tulevat elinvoimakeskukset osallistuvat toimialueellaan usean aluekehittämisviranomaisena toimivan maakunnan liiton kanssa alueen kehittämiseen ja sen suunnitteluun. Muutos ei kaikille keskuksille ole suuri, sillä jo nykyisin osa ELY-keskuksista toimii usean maakunnan alueella.

Elinvoimakeskusten tehtävillä on lukuisia yhtymäpintoja kuntien tehtävien kanssa, joten muutoksella on vaikutuksia kuntien toimintaympäristöön, koska kunnat ovat keskeisiä elinvoimakeskusten yhteistyötahoja. Lisäksi elinvoimakeskuksilla ja kunnilla on alueiden elinvoiman edistämiseen liittyviä tehtäviä omassa roolissaan. Useiden elinvoimakeskusten toimialueet laajenevat, mikä edellyttää uusien yhteistyömallien kehittämistä. Esimerkiksi tulisi tunnistaa tarve tehdä yhteistyötä paikallisten yrityspalvelutoimijoiden, kuten esimerkiksi kuntien kehitysyhtiöiden kanssa. Lisäksi joukkoliikennetehtävien siirtyminen Liikenne- ja viestintävirasto Traficomiin luo yhteistyötarpeen Traficomin, kuntien ja elinkeinokeskusten välille.

4.2.5.6 Valtion aluehallinnon uudistamisesta aiheutuvat vaikutukset hallintotuomioistuimiin

Lupa- ja valvontavirasto

Lupa- ja valvontavirasto on toimivallaltaan valtakunnallinen virasto, jonka päätöksistä haettaisiin muutosta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 10 §:n 3 ja 4 momenttien tarkoittamin tavoin alueelliselta hallinto-oikeudelta. Aluehallintovirastojen päätöksistä muutoksenhaku on nykyisin ohjautunut pääsääntöisesti oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 §:n 1 momentin perusteella sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä on hallintopäätöksen tehneen viranomaisen toimialue. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja valtakunnallisesti yhteen aluehallintovirastoon keskitetyissä tehtävissä muutoksenhaku on ohjautunut oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 §:n 3 ja 4 momenttien perusteella. Aluehallintovirastojen päätöksistä tehdyt valitukset siten ohjautuvat nykyisin lähes kaikkiin alueellisiin hallinto-oikeuksiin. Vaikka viraston päätöksistä tehtyjä valituksia ohjautuisi kaikkiin hallinto-oikeuksiin, voidaan kuitenkin arvioida, että erityisesti Helsingin hallinto-oikeuteen tulisi nykyistä enemmän valitusasioita käsiteltäväksi. Ympäristönsuojelulain ja vesilain lupapäätöksistä tehdyt valitukset ohjautuisivat jatkossakin valtakunnallisesti Vaasan hallinto-oikeuteen. Valtakunnallisella virastolla olisi paremmat mahdollisuudet pyrkiä yhdenmukaistamaan erityislainsäädännön tulkinta- ja soveltamiskäytäntöä sekä tätä kautta yhtenäistämään ratkaisukäytäntöjä, jolla voidaan arvioida olevan muutoksenhakutarvetta vähentävä vaikutus pidemmällä aikavälillä.

Elinvoimakeskukset

Elinvoimakeskukset ovat nykytilaa vastaavalla tavalla toimivallaltaan alueellisia virastoja, joiden päätöksiin haettaisiin muutosta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 §:n 1 tai 2 momentin perusteella joko siltä hallinto-oikeudelta, jonka tuomiopiirissä on hallintopäätöksen tehneen viranomaisen toimialue tai jos päätöksen tehneen viranomaisen toimialue on useammassa kuin yhdessä tuomiopiirissä, siltä hallinto-oikeudelta, jonka tuomiopiirissä viranomaisen päätoimipaikka sijaitsee. Elinvoimakeskusten päätöksistä tehtyjen valitusten voidaan arvioida ohjautuvan nykytilaa vastaavalla tavalla eri hallinto-oikeuksiin.

Esityksellä ei edellä todetun vuoksi ole arvioitu olevan merkittäviä vaikutuksia hallintotuomioistuimiin.

Ahvenanmaan valtionvirasto

Ahvenanmaan valtionviraston tekemistä päätöksistä tehdyt valitukset ohjautuvat nykytilaa vastaavalla tavalla Ahvenanmaan hallintotuomioistuimeen. Esityksellä ei edellä todetun vuoksi ole arvioitu olevan vaikutuksia Ahvenanmaan hallintotuomioistuimeen.

4.2.5.7 Tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointi

Yleistä

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019), jäljempänä *tiedonhallintalaki*, 8 §:n 2 momentin mukaan toimialasta vastaavan ministeriön on laadittava 5 §:n 3 momentin mukainen arviointi, kun valmisteltavat säännökset vaikuttavat tietoaineistoihin ja tietojärjestelmiin. Lisäksi ministeriön on arvioitava suunniteltujen säännösten vaikutukset asiakirjojen julkisuuteen ja salassapitoon. Momentin yksityiskohtaisten perustelujen (HE 284/2018 vp) mukaan pykälän 2 momentin mukaan toimialasta vastaavan ministeriön on laadittava myös tiedonhallinnan muutosten arviointi, kun lainvalmisteluun liittyy tiedonhallintaa koskevia säännöksiä. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että lainsäädännön valmisteluvaiheessa tunnistetaan tiedonhallintaan kohdistuvien säännösten vaikutukset viranomaisten toimintaan ja että arvioinnin perusteella voidaan ryhtyä suunnittelemaan kohdealueen tiedonhallinnan muutoksia tarkemmin. Arvioinnin avulla lainvalmistelussa tunnistetaan nykytila ja suoritetaan arvio tavoitetilasta valmisteltavan lain näkökulmasta.

Tiedonhallintayksikön on ylläpidettävä viranomaisen käsittelyssä olevista ja olleista asioista asiarekisteriä, johon rekisteröidään asiaa, asiankäsittelyä ja asiakirjoja koskevat tiedot. Asiarekisteri on looginen kokonaisuus, joka koostuu tiedonhallintayksikössä muodostuvista asiankäsittelyn metatiedoista riippumatta siitä, missä tietojärjestelmässä ne muodostuvat.

Valtion aluehallinnon uudistamishankkeen tiedonhallinnan muutosvaikutusten arvioinnista laaditaan erillinen selvitys, joka täydentyy lausuntokierroksen aikana ja valmistuu ennen valtion aluehallinnon uudistamishanketta koskevan hallituksen esityksen antamista eduskunnalle kuitenkin viimeistään ennen valtion aluehallinnon uudistusta koskevan lainsäädännön toimeenpanoa.

Tiedonhallinnan järjestäminen ja tiedonhallinnan vastuut

Virastojen johto vastaa tiedonhallintalaissa tiedonhallintayksikölle säädettyjen velvollisuuksien toteuttamisesta, jotka liittyvät tiedonhallinnan vastuiden määrittelyyn, ajantasaisten ohjeiden ylläpitoon, koulutuksen tarjoamiseen, asianmukaisiin työvälineisiin ja valvonnan järjestämiseen sekä tiedonhallintamallin ylläpitoon ja muutosvaikutusten arviointiin. Johto vastaa myös siitä, että tietoturvallisuutta ja varautumista koskevat vaatimukset toteutuvat ja asianhallinta on järjestetty lainmukaisella tavalla. Tiedonhallintalain 4 §:n 2 momentin yksityiskohtaisten perustelujen mukaan johdolla tarkoitetaan valtion viraston tai laitoksen päällikköä, joka on tyypillisesti virkanimikkeeltään pääjohtaja tai ylijohtaja.

Tiedonhallinnan järjestämiseen liittyviä arviointikohteita ovat tiedonhallintayksikön johtaminen, säännösten toteutumisen valvonta, tiedonhallintamallin ylläpito, tietoturvallisuuden varmistaminen, riskien arviointi, häiriötilanteisiin varautuminen sekä tietovarannot.

Tiedonhallintayksiköt

Nykytila

Tiedonhallintayksikön on ylläpidettävä viranomaisen käsittelyssä olevista ja olleista asioista asiarekisteriä, johon rekisteröidään asiaa, asiankäsittelyä ja asiakirjoja koskevat tiedot. Viranomaisen on rekisteröitävä viipymättä sille saapunut tai sen laatima asiakirja

asiarekisteriin. Tiedonhallintayksikön on huolehdittava siitä, että asiarekisterin tai sen osan julkisista merkinnöistä on mahdollista tuottaa tiedot tiedonsaantia koskevien pyyntöjen yksilöimiseksi.

Aluehallintouudistus kohdistuu 23 tiedonhallintayksikköön (aluehallintovirastot, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus). Lisäksi aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueella ja työsuojelun vastuualueella on omat kirjaamonsa ja nämä vastuualueet vastaavat itsenäisesti tiedonhallinnastaan näiltä osin.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa tai sen yhteydessä toimii useampi toimielin. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta ja raskauden keskeyttämis- ja sterilöimisasioiden lautakunta ovat osa virastoa, joka toimii mainittujen lautakuntien osalta tiedonhallintayksikkönä ja rekisterinpitäjänä. Adoptiolautakunta ja valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta ovat puolestaan tiedonhallintalain määritelmien perusteella omia viranomaisia, jotka vastaavat tiedonhallintaa koskevista velvoitteista itsenäisesti, viraston toimiessa tiedonhallintayksikkönä. Lisäksi adoptiolautakunta ja valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta toimivat rekisterinpitäjinä käyttämiensä rekisterien osalta.

Kukin aluehallintovirasto on itsenäinen tiedonhallintayksikkönsä, mutta aluehallintovirastojen kirjaamistoiminto on keskitetty Etelä-Suomen aluehallintoviraston hallinto- ja kehittämispalvelut –vastuualueelle, joka huolehtii kaikkien kuuden aluehallintoviraston kirjaamistoimintojen tuottamisesta eräin poikkeuksin. Käyttövaltuuksien hallinnalla asioiden näkyvyyttä rajoitetaan sekä eri aluehallintovirastojen mutta myös eri vastuualueiden välillä. Jokaisessa aluehallintovirastossa, jossa toimii työsuojeluvastuualue tai ympäristölupavastuualue, on näillä vastuualueilla kuitenkin oma aluehallintovirastokohtainen kirjaamistoimintonsa. Aluehallintovirastojen muut vastuualueet käyttävät yhteistä kirjaamistoimintoa. Aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualue ja työsuojelun vastuualue toimivat rekisterinpitäjinä käyttämiensä erityistehtäviin liittyvien rekisterien osalta ja vastaavat rekisterinpitäjälle säädetyistä velvoitteista. Osassa työsuojelun rekistereistä aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet toimivat yhteisrekisterinpitäjinä.

Muutos

Nykyiset seitsemän tiedonhallintayksikköä lakkautetaan, eli aluehallintovirastot ja Valvira, ja perustetaan yksi uusi tiedonhallinnan järjestämisestä vastaava virasto Lupa- ja valvontavirasto. Esityksessä ehdotetaan, että kuuden aluehallintoviraston ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävät sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueelle kuuluvat tarkoituksenmukaiset lupa- ja valvontatehtävät siirtyvät uudelle lupa- ja valvontavirastolle, joka jatkossa toimisi virastolle lainsäädännössä kuuluvissa tehtävissä tiedonhallintalain tarkoittamana tiedonhallintayksikkönä ja rekisterinpitäjänä, eräin jäljempänä mainituin poikkeuksin. Lupa- ja valvontaviraston yleinen osasto vastaisi viraston henkilöstö-, taloushallinto- ja tietohallinnosta sekä muista tehtävistä hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin kuvatulla tavalla. Ne henkilörekisterit, joissa eri aluehallintovirastojen vastuualueet ovat toimineet yhteisrekisterinpitäjinä ja ne henkilörekisterit, joissa aluehallintovirastot ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ovat toimineet yhteisrekisterinpitäjinä, lakkaavat yhteisrekisterinpitäjyydet uudistuksen seurauksena. Uudistuksessa kumotaan kyseessä olevia virastoja koskevat lait. Henkilörekisterit siirtyvät uudistuksen yhteydessä Lupa- ja valvontavirastoon, jolloin joko virasto tai sen osatot toimivat rekisterinpitäjänä.

Nykytilaa vastaavalla tavalla adoptiolautakunta ja valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta toimisivat rekisterinpitäjänä käyttämiensä rekisterien osalta. Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosasto hoitaisi asioiden kirjaamisen ja muut kirjaamopalvelunsa ja toimisi rekisterinpitäjänä työsuojelutehtävissä käyttämiensä operatiivisten rekisterien osalta. Muiden viraston käytössä olevien rekisterien osalta rekisterinpitäjä määräytyy yleisten henkilötietojen suojaa koskevien säännösten perusteella. Viraston työjärjestyksen määräyksellä voidaan osoittaa osastoille tehtäviä mutta myös vastuut tehtävien edellyttämistä rekistereistä. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston käytössä on useita rekistereitä, joista jatkossa vastaisi lupa- ja valvontavirasto.

ELY-keskukset, eli viisitoista tiedonhallintayksikköä, lakkautetaan. Valtion aluehallinnon uudistuksen myötä viidentoista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät koottaisiin pääsääntöisesti, lukuun ottamatta muihin organisaatioihin siirrettäviä tehtäviä, kymmeneen elinvoimakeskukseen, jotka toimisivat laissa määriteltyinä tiedonhallintayksikköinä ja joissa kunkin viraston johdolla olisi vastuu tiedonhallintalain veloitteiden toteuttamisesta omassa virastossaan. Suurin osa ELY-keskusten Y-vastuualueiden tehtävistä siirtyisi kuitenkin lupa- ja valvontavirastoon ja ELY-keskusten L-vastuualueiden julkisen henkilöliikenteen tehtävät Liikenne- ja viestintävirastoon. ELY-keskusten yhteisiä henkilöstö-, talous- ja tietohallinnon tehtäviä hoitava kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus) hoitaisi jatkossa elinvoimakeskusten yhteiset henkilöstö-, taloushallinto- ja tietojärjestelmäpalvelut, mutta osa keskuksen tehtävistä siirtyisi välittömästi tai siirtymäajan puitteissa Lupa- ja valvontavirastoon. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus toimisi omana tiedonhallintayksikkönään, minkä lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus tuottaisi ja ylläpitäisi palveluna tulevien elinvoimakeskusten yhteistä tiedonhallintamallia. Tiedonhallintamallia ylläpidetään palvelujen, asiantuntijajärjestelmien ja tietoaaineistojen hallinnan suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi, tiedonsaantia koskevien oikeuksien ja rajoitusten toteuttamiseksi, moninkertaisen tietojen keruun vähentämiseksi, tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteentoimivuuden toteuttamiseksi sekä tietoturvallisuuden ylläpitämiseksi.

Vaikutukset

Virastojen vastuulla olevat tehtävät ja näin ollen tehtävien suorittamisen edellyttämät tiedot eivät uudistuksen myötä laajene tai muutu, mutta tehtävien toteuttamisvastuu ja siitä seuraava tietojen käsittely ja hallinta organisoidaan erilaiseen virastorakenteeseen. Vaikutukset kohdistuvat uusien virastojen johdon vastuisiin huolehtia tiedonhallintalain tiedonhallintayksiköille säädettyjen velvollisuuksien toteuttamisesta. Näitä vastuita selvitetään ja laaditaan asianmukaiset suunnitelmat ennen uusien virastokokonaisuuksien käynnistymistä virastouudistuksen toimeenpanohankkeessa, jossa tulee suunnitella uusien virastojen osalta vastuiden määrittely, ajantasaisten ohjeiden ylläpito, koulutuksen tarjoaminen, asianmukaiset työvälineet ja valvonnan järjestäminen sekä tiedonhallintamallin ylläpito ja muu muutosvaikutusten arviointi. Samoin tulee suunnitella vaikutukset asianhallinnan järjestämiseen, asiarekisterin ylläpito ja asiakirjajulkisuuskuvausten ylläpito sekä vaikutukset tietoturvallisuutta ja varautumista koskevien vaatimusten toteuttamiseen, toimintaympäristön seuranta ja riskien arviointi, tietoturvallisuus- ja varautumistoimenpiteiden mitoittaminen.

Kirjanpitoyksiköt

Kirjanpitoyksiköitä ovat toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisena kokonaisuutena virastot, laitokset ja muut toimielimet. Kirjanpitoyksikön muodostamisesta määrää valtiovarainministeriö asianomaista ministeriötä kuultuaan. Kirjanpitoyksiköt vastaavat maksuliikkeestään, kirjanpidostaan ja tilinpäätöksestään sekä laativat viraston tai laitoksen toimintakertomuksen. Valtiokonttori määrää kuitenkin ne maksuliikettä, kirjanpitoa ja sen

yhteydessä järjestettävää muuta seurantaa ja tilinpäätöksen laatimista koskevat tehtävät, jotka hoidetaan keskitetysti ja joista vastaa keskitettyjä taloushallintotehtäviä hoitava virasto tai laitos. Keskitetyistä taloushallintotehtävistä vastaavalla virastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada kirjanpitoyksiköihin kuuluvilta virastoilta, laitoksilta ja muilta toimielimiltä tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät salassa pidettävät asiakirjat lukuun ottamatta joitakin turvallisuusluokiteltuja tietoja, joista on säädetty erikseen.

Muutosvaikutus

Lupa- ja valvontavirastosta on tarkoitus muodostaa itsenäinen kirjanpitoyksikkö, johon liittyviä tehtäviä hoidetaan voimassa olevien säännösten perusteella Etelä-Suomen aluehallintovirastossa kaikkien aluehallintovirastojen osalta, Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastossa sekä kehittämis- ja hallintokeskuksessa kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueiden osalta. Uudistuksen yhteydessä kirjanpitoyksikön tehtäviin liittyvät tiedonsaantioikeudet siirtyisivät kirjanpitoyksikön tehtäviä hoitaville Lupa- ja valvontaviraston virkamiehille.

ELY-keskukset ja KEHA-keskus ovat yksi kirjanpitoyksikkö ja tarkoituksena on, että jatkossa elinvoimakeskukset ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus muodostavat kokonaisuutena itsenäisen kirjanpitoyksikön.

Asiakirjajulkisuus ja asiakirjajulkisuuden toteuttaminen

Asiakirjajulkisuuteen liittyviä arviointikohteita ovat asiakirjajulkisuuskuvausten ylläpidosta vastaava, asianhallinnasta vastaava ja asiakirjojen antamisesta vastaavat.

Asiarekisterien ylläpito

Nykytila

Kuuden aluehallintoviraston ja Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston käytössä on paperiaineistojen lisäksi erilliset asianhallintajärjestelmät sekä operatiiviset tietojärjestelmät. Yksistään kuudella aluehallintovirastolla on käytössään yli 50 tietojärjestelmää ja muut järjestelmät mukaan luettuna yhteensä noin 80 tietojärjestelmää sekä Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastolla on käytössään noin 13 tietojärjestelmää, jotka sisältävät asiarekisteritietoja. Viidellätoista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksella on paperiaineiston lisäksi seitsemän asiarekisteriä, joiden lisäksi niiden käytössä on 48 tietojärjestelmää, joissa on asiarekisterin tietoja. Kuudella aluehallintovirastolla on käytössään omat asiarekisterinsä.

Muutos

Jatkossa lupa- ja valvontavirasto toimisi tiedonhallintayksikkönä ja se vastaisi virastoon koottavien tehtävien edellyttämistä paperiaineistoista, asianhallintajärjestelmistä, operatiivisista tietojärjestelmistä sekä useista kymmenistä tietojärjestelmästä, jotka sisältävät asiarekisteritietoja. Lupa- ja valvontavirasto vastaisi jatkossa nykyisin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueelle kuuluvien tarkoituksenmukaisten lupa- ja valvontatehtävien edellyttämistä tietojärjestelmistä, jotka siirtyvät koottavien tehtävien mukana Lupa- ja valvontavirastoon. Kymmenen elinvoimakeskusta ja kehittämis- ja hallintokeskus vastaisivat paperiaineistoista, asianhallintajärjestelmästä ja noin 48 tietojärjestelmästä, joissa on asiarekisterin tietoja. Lupa- ja valvontaviraston sosiaali- ja terveystieteiden osaston yhteydessä toimiva adoptiolautakunta ja

valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta vastaavat käyttämistään asiarekistereistä. Suomen ympäristökeskus ja Metsähallitus ylläpitävät tietojärjestelmiä, joissa myös voi olla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen asiarekisteritietoja. Ympäristöministeriö toimii ympäristönsuojelun tietojärjestelmän valvontaosion (YLVA) järjestelmään tallennettujen henkilötietojen osalta rekisterinpitäjänä.

Vaikutus

Valtaosa asiarekistereistä siirtyy uusiin virastorakenteisiin sellaisenaan. Uuden viraston (tiedonhallintayksikkö) on määriteltävä siirtyvät tietojärjestelmät, joissa asiarekisterin tietoja ylläpidetään osaksi tiedonhallintayksikön asiarekisteriä, ja tarkistettava ylläpitoon liittyvät vastuut ja tarvittavat ohjeistukset ja kuvaukset. Osa tietoaaineistoista ja asiakirjoista siirretään ja konvertoidaan uusien virastojen ylläpitämiin tietojärjestelmiin. Kyseiset asiat tarkentuvat virastouudistuksen toimeenpanon valmistelun yhteydessä. Pidemmän aikavälin tavoitteena on yhdenmukaistaa toimintatapoja, asioista ylläpidettävää asiarekisteriä ja tietojen käsittelyssä käytettäviä tietojärjestelmiä. Tämä yhdenmukaistaa ja tehostaa asiakirjojen ja tietoaaineistojen hallintaa ja mahdollistaa asioiden käsittelyn yhdenmukaisen seurannan viraston tehtävissä.

ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen nykyiseen yhteiseen asiarekisteriin (Uspa) täytyy määritellä uudet organisaatorakenteet ja siirtää vireillä olevat asiat uusiin organisaatioihin. ELY-keskusten ympäristöasioita on vuodenvaihteessa 2024/2025 vireillä arviolta 200 000 kpl. Näistä suurin osa siirtyy Lupa- ja valvontavirastoon. Tällä hetkellä julkiset asiakirjat ovat nähtävissä sekä ELY-keskusten että aluehallintovirastojen käyttäjille. Organisaatiouudistus vaatii käyttövaltuuksien määrittelemistä uudelleen. Asiakirjojen näkyvyydet käsittelijöille pitää myös erikseen tarkastella. Salassa pidettävien asiakirjojen näkyvyys on nykyisin rajattu käsittelijäoikeuksilla.

Tietopyyntöjen vastaanotto, asiakirjojen antaminen ja asiakirjajulkisuuskuvauksen ylläpito

Nykytila

Kuusi aluehallintovirastoa, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus vastaavat vireille tulleiden tietopyyntöjen käsittelystä ja päättämisestä.

Tällä hetkellä tietopyyntöjen käsittelyn käytännöt virastoissa (aluehallintovirastot, Valvira sekä ELY:t ja KEHA-keskus) eroavat toisistaan.

Aluehallintovirastoissa tietopyynnön käsittelystä on vastannut hallinto- ja kehittämispalvelut - vastuualueen tietopalvelutoiminto, mikäli tietopyyntö on kohdistunut asiaan/asioihin, joiden käsittely on päättynyt. Vireillä olevien asioiden osalta tietopyynnöt on ohjattu kirjaamosta niille vastuualueille tai yksiköihin, joiden vastuulla on ollut käsitellä kyseinen substanssiasia. Kuitenkin työsuojelu- ja ympäristölupavastuualue ovat vastanneet substanssiasioitaan koskevien tietopyyntöjen käsittelystä riippumatta tiedustellun asian käsittelyvaiheesta. Mikäli tietopyyntö on koskenut useamman aluehallintoviraston asioita, on se tapauksesta riippuen joko käsitelty jokaisessa aluehallintovirastossa erikseen tai (erityisesti mikäli pyyntö on koskenut päätyneitä asioita), siihen vastaamisen on koordinoitunut hallinto- ja kehittämispalvelut - vastuualue. Tutkimuslupa-asiat, jotka ovat koskeneet kahta tai useampaa aluehallintovirastoa, on ratkaissut Valtiovarainministeriö lukuun ottamatta toisilain mukaisia asioita, joissa toimivalta on siirretty Findatalle myös silloin, kun tutkimuslupa on koskenut vain yhtä aluehallintovirastoa. Sosiaali- ja terveysministeriö on ratkaissut tutkimuslupa-asiat, jotka ovat koskeneet kahden tai useamman aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueita.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa tietopyynnön käsittelystä on vastannut se osasto, jonka vastuulla on ollut käsitellä kyseinen substanssiasia. Mikäli tietopyyntö on käsitelty koko Valviran toimintaa, se on ohjattu hallinto-osastolle, jossa tietopyynnön on käsitellyt viraston lakimies. Hallinto-osasto on myös vastannut tutkimuslupien myöntämisestä julkisuuslain tai toisiolain nojalla – tosin toisiolain mukaiset asiat on siirretty ilmoituksella Findatalle.

Asiakirjajulkisuuskuvauksista on ylläpidetty aluehallintovirastoissa hallinto- ja kehittämisspalvelut -vastuualueen toimesta yhteisenä kuudelle aluehallintovirastolle. Nykyiset virastot ovat laatineet omat asiakirjajulkisuuskuvaukset nykyisistä tietovarannoistaan. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston osalta asiakirjajulkisuuskuvaukset on laadittu ja julkaistu Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla, myös adoptiolautakunnan ja valtakunnallisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan osalta.

Muutos

Uudistuksen myötä virastojen ja niiden kirjaamoiden määrä vähenee nykyisestä. Tulevissa elinvoimakeskuksissa olisi edelleen jokaisessa omat kirjaamonsa, mutta nykyisten viidentoista ELY-keskuksen sijasta muodostetaan kymmenen elinvoimakeskusta, miltä osin kirjaamojen määrä lukumääräisesti vähenisi.

Uudistuksen jälkeen vireille tulleet tietopyynnot käsitellään ja niistä päätetään Lupa- ja valvontavirastossa, kymmenessä elinvoimakeskuksessa ja kehittämis- ja hallintokeskuksessa. Lupa- ja valvontavirastoa koskevan lainsäädännön toimeenpanohankkeessa tarkoituksena on yhdenmukaistaa käytäntöjä, koska tietopalvelutoiminnon järjestämisestä nykykäytännöt poikkeavat toisistaan kaikissa virastoissa. Virastojen kirjaamot vastaisivat tietopyyntöjen kirjaamisesta ja tietopyyntöjen käsittelystä sekä tarpeen mukaan tietopyynnön ohjaamisesta viraston osastolle asian käsitelleen virkamiehen käsiteltäväksi, mikäli tietopyynnön kohteena oleva asiakirja on joko kokonaisuudessaan taikka osin salassa pidettävä. Lupa- ja valvontaviraston sosiaali- ja terveysalan osaston yhteydessä toimiva adoptiolautakunta ja valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta vastaavat niiden asioita koskevien tietopyyntöjen käsittelystä, kuten myös työsuojeluosasto.

KEHA-keskus ylläpitää ELY-keskusten, TE-toimistojen ja KEHA-keskuksen kuvausta asiakirjajulkisuudesta. Tulevaisuudessa jokaisella elinvoimakeskuksella olisi oma kirjaamo ja näiden palveluista vastaisi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.

Vaikutus

Suurelta osin asiakirjojen vastaanoton ja luovuttamisten menettelyt siirtyvät sellaisenaan uuteen virastorakenteeseen. Ympäristötoimialan osalta Lupa- ja valvontavirastoon siirtyvät tietoaineistot ja niiden rekisteröintitiedot joudutaan käymään kattavasti läpi, suunnittelemaan tietojen siirto sekä rekisteröimään ne käytettävään asiarekisteriin, ellei toimeenpanon suunnittelussa päädytä järjestämään ennen tehtävien siirtoa syntyneiden tietoaineistojen säilyttäminen ja hallinta toisin. Pidemmällä aikavälillä virastouudistus mahdollistaa toimintatapojen, asiarekisterin ja tietojen käsittelystä käytettävien tietojärjestelmien vahvemman yhdenmukaistamisen.

Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten perustamisen toimeenpanohankkeen yhteydessä on arvioitava, millä tavoin tietopalvelu hoidetaan ja miten tietopalvelun vastuut uudessa virastossa jakautuvat ja millä tavoin tietovarannot kuvataan virastojen asiakirjajulkisuuskuvaukseen. Lupa- ja valvontavirastolle laadittaisiin uusi

asiakirjajulkisuuskuvaus, johon kootaan tiedot kaikista tietovarannoista, jotka liittyvät viraston säädettyihin tehtäviin. Vastaavalla tavalla elinvoimakeskukset ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus laatisivat uudet asiakirjajulkisuuskuvaukset, joihin koottaisiin tiedot kaikista tietovarannoista, jotka liittyvät elinvoimakeskusten ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtäviin.

Asiakirjojen julkisuus, salassapito ja suoja

Nykytila

Aluehallintovirastoissa erityisesti peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueella terveydenhuollon ja sosiaalihuollon tehtävissä muodostuvat asiakirjat ovat usein salassa pidettäviä ja sisältävät tietoja erityisistä henkilötietoryhmistä tai sosiaalihuollon asiakkuudesta. Samoin salassa pidettäviä tietoja käsitellään esimerkiksi ympäristöterveydenhuollossa, elinkeinovalvonnassa, alkoholivalvonnassa, vahingonkorvausasioissa, oikeudellisten etujen valvonnassa, haasteiden ja tiedoksiantojen vastaanotossa, ampumayhdistyslupa-asioissa, oikeusturva-asioissa, oikeudellisten palvelujen asioissa sekä valtion edustaminen oikeusistuimissa ja muissa viranomaisissa -tehtävissä. Salassa pidettäviä asioita käsitellään myös opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualueella, pelastustoimi ja varautuminen -vastuualueella sekä ympäristölupavastuualueella. Työsuojelun vastuualueen tehtävissä syntyy erityisesti työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 10 §:n perusteella salassa pidettävää tietoa. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävissä muodostuvat asiakirjat ovat usein salassa pidettäviä. Yleisimmät salaamisperusteet ovat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 6, 20, 21 (Tukija), 25 ja 32 kohdissa. Merkittävin osa asioista sisältää myös arkaluonteisia henkilötietoja, erityisesti tietoja henkilön terveydentilasta tai sosiaalihuollon asiakkuudesta. Usean viraston yhdistyessä muutoksia tulee tietoaineistojen käyttöoikeuksiin ja käsittelyyn. Näiden yhteensovittaminen tietojärjestelmätasolla vaatii määrittelyä ja käyttöoikeuksien tarkastelua/periyttämistä. Samoin tulee arvioidavaksi, millä tavoin vanhojen tietoaineistojen näkyvyys rajataan, ts. onko pääsyoikeutta toisen viraston vanhoihin aineistoihin vai ei ja millä tavalla aineistojen käyttöoikeuksia voidaan periyttää.

ELY-keskusten ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueiden tehtävissä muodostuvista asiakirjoista osa sisältää tietoja liike- ja ammattisalaisuudesta tai henkilön terveydentilasta ja ovat siten salassa pidettäviä. Ympäristöön kohdistuvaa kuormitusta ja ympäristön tilaa koskevat tiedot ovat lähtökohtaisesti julkisia.

Muutos

Lainsäädännössä virastoille osoitetut tehtävät ja niihin liittyvät velvollisuudet eivät virastouudistuksen myötä muutu. Tarkoituksena olisi, että Lupa- ja valvontavirastossa menettely jatkuisi nykytilaa vastaavalla tavalla. Myös ELY-keskuksissa ja KEHA:ssa on toimittu vastaavalla tavalla ja tämä menettely jatkuisi nykytilaa vastaavalla tavalla elinvoimakeskuksissa ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksessa.

Tietovarantojen ylläpito, tiedonsaantioikeudet ja rekisterinpito

Tietovarannot ja rekisterit

Nykytila

ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen tietovarannot, rekisterit ja tietovastuulliset on luetteloitu. Myös Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa on tiedonhallintamalli. Ruokaviraston ja Liikenne- ja viestintäviraston vastuulla on tietovarantoja ja rekistereitä. Ympäristötehtävissä käytettävien tietovarantojen ja -järjestelmien ylläpidosta vastaavat tällä hetkellä KEHA-keskuksen lisäksi myös Suomen ympäristökeskus ja Metsähallituksen luontopalvelut.

Henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn perusteella aluehallintovirastot, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja kehittämis- ja hallintokeskus toimivat kukin rekisterinpitäjinä. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa on useita rekistereitä, joissa se on yhteisrekisterinpitäjä aluehallintovirastojen kanssa (esim. Soteri). Näiden osalta yhteisrekisterinpitäjäys lakkaa. Lisäksi Ympäristöterveydenhuollon valtakunnalliseen tietojärjestelmän (VATI-järjestelmä) osalta Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto on yhteisrekisterinpitäjä kuntien kanssa. Aluehallintovirastot ovat ympäristöterveydenhuollossa Ruokaviraston kanssa yhteisrekisterinpitäjiä tietyissä rekistereissä, joihin liittyvät tehtävät keskitetään uudistuksessa Ruokavirastoon, jolloin yhteisrekisterinpitäjäys lakkaa.

Muutos

Lupa- ja valvontaviraston tiedonhallintamalliin on koottava edeltäjävirastojen tietovarantojen ja -aineistojen sekä rekisterien kuvaukset ja yhdenmukaistettava ne. Tiedonhallintamallin ylläpidon tekninen toteutus ja ylläpitovastuu ja ylläpitokäytäntö on määriteltävä uudessa virastossa.

Ympäristötehtävissä käytettävien tietovarantojen ja tietojärjestelmien tulee olla käytettävissä sekä elinvoimakeskuksissa että Lupa- ja valvontavirastossa. Näiden järjestelmien osalta on tärkeää selkeyttää ylläpito ja tiedonsaantioikeudet. Näitä tietovarantoja ja -järjestelmiä ylläpitävät ja kehittävät tällä hetkellä KEHA:n lisäksi Suomen ympäristökeskus ja Metsähallitus.

ELY-keskusten ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueet ovat eräiden ympäristönsuojelujärjestelmien osalta yhteisrekisterinpitäjiä. Tarkoituksenmukaista on, että yhteisrekisterinpitäjäyksiä puretaan mahdollisimman paljon ja uusi Lupa- ja valvontavirasto olisi toimialaansa kuuluvien rekisterien osalta jatkossa rekisterinpitäjä, vaikka tiettyjen rekisterien osalta rekisterinpitäjänä toimivat edellä mainitut Lupa- ja valvontaviraston osastot tai toimielimet.

KEHA-keskukseen nimitetty tietosuojavastaava seuraa henkilötietojen käsittelyä ELY-keskuksessa ja auttaa tietosuojasäännösten noudattamisessa sekä toimii rekisteröityjen ja tietosuojavaltuutetun toimiston yhteyshenkilönä. Tietosuojavastaava koordinoi tietosuojatyön kehittämistä. Lisäksi KEHA-keskus vastaa siitä, että tietoturvan ja tietosuojan vaatimukset toteutetaan koskien digitaalisten palveluiden (tietojärjestelmät, alustat ja muut sähköiset palvelut) tuottamista ja kehittämistä.

Muutoksen jälkeen Lupa- ja valvontavirasto, elinvoimakeskukset ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus toimisivat rekisterinpitäjinä sekä Lupa- ja valvontaviraston sosiaali- ja terveysalan osaston yhteydessä toimivat adoptiolautakunta ja valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta toimisi jatkossa itsenäisinä rekisterinpitäjinä. Myös Lupa- ja valvontaviraston ympäristöosasto ja työsuojeluosasto toimisivat jatkossakin oman toimialan operatiivisten tietojärjestelmien rekisterinpitäjänä. Uudistuksen jälkeen perustettujen virastojen

tulisi huolehtia rekisterinpitäjälle säädetyistä velvoitteista, siltä osin kuin vastuu ei kuulu toimielimille tai rekisterinpitäjänä toimiville osastoille.

Tiedonsaantioikeudet

Virastojen tehtävistä säädetään noin 280 erityislaissa, joissa merkittävässä osassa on säädetty tiedonsaantioikeutta koskevia säännöksiä. Ottaen huomioon virastojen laaja-alaiset tehtävät ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena arvioida tehtäviä koskevissa laeissa säädettyjä tiedonsaantioikeuksia koskevia asioita, koska näitä erityislakeja ei ole tarkoitus muuttaa valtion aluehallinnon uudistamisen yhteydessä. Tehtäviä koskeviin lakeihin on pääsääntöisesti tarkoitus tehdä vain uutta virastorakennetta koskevat teknisluonteiset muutokset. Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiin on tarkoitus säätää erinäisiä tiedonhallintaan liittyviä säännöksiä, jotka arvioidaan erikseen jäljempänä.

Tietojärjestelmät ja -palvelut

Lupa- ja valvontaviraston käynnistymiseen mennessä on riskienhallinnan vuoksi ja uudistuksen kiireinen aikataulu huomioon ottaen tarkoitus tehdä tietojärjestelmiin ainoastaan välttämättömät vähimmäismuutokset, jotta toimintaa voidaan jatkaa keskeytyksettä.

Toimialariippumattomat konsernipalvelut (TORI): nykytila ja muutokset

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeet tuottaa virastoille lainsäädännön ja Valtiokonttorin antamien määräysten perusteella talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja. Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori puolestaan tuottaa virastoille lainsäädännön perusteella toimialariippumattomia palveluja. Esimerkiksi aluehallintovirastojen digitaalisessa asiointipalvelussa käytetään Valtorin tarjoamaa TOIMI/Service Now –ratkaisua. Nämä kahden viraston tuottamat palvelut muodostavat niin sanotut konsernipalvelut. Konsernipalvelujen tuottamisessa käytetään lukuisia henkilöstö- ja taloushallinnon tietojärjestelmiä sekä muita tietojärjestelmiä.

Virastot käyttäisivät edelleen konsernipalveluja ja näihin liittyviä tietojärjestelmiä. Esityksessä ei ehdoteta muutoksia näiden konsernipalvelujen osalta. Lupa- ja valvontaviraston käyttämät toimialariippumattomat ICT-palvelut tuotetaan Valtorin toimesta. Toimialariippumattomiin palveluihin liittyen käytössä on Valtorin tuotteistamia uusia yhteisiä palveluita sekä virastokohtaisia palveluita mm. asianhallinnassa, dokumentinhallinnassa ja raportoinnissa. Konsernipalveluja koskeviin tietojärjestelmiin on tehtävä uutta virastoa koskevat muutokset, jotka koskevat muun muassa viraston organisaattiorakennetta, hyväksymisketjuja, henkilöstön sijoittumista virastoon, ja monia muita vastaavia muutoksia.

Toimeenpanohankkeessa tulee arvioitavaksi eri virastojen henkilöstöhallinnon prosessien eroavaisuuksia ja luoda uusille virastoille prosessit yhteen henkilöstöhallinnon tietojärjestelmään siirryttäessä. Hyvin suunnitelluilla prosesseilla on merkitystä tietojärjestelmien sisältöihin. Toimeenpanohankkeessa aloitetaan erillinen hanke Palkeiden ja Valtorin kanssa, koska uuden viraston perustaminen edellyttää muutoksia henkilöstöhallinnon tietojärjestelmiin varsinkin, kun uusi virasto muodostuu virkamiehistä, joiden palkat määräytyvät kolmen eri tarkentavan virkaehtosopimuksen perusteella.

Toimialasidonnaiset tietojärjestelmät (TOSI) ja -palvelut – nykytila ja muutokset

Toimialasidonnaisten palveluiden osalta käytössä on lukuisia sähköisiä rekisterejä, järjestelmiä ja palveluja sekä sähköisen asiointin ja käsittelyn sekä niihin liittyvien tukipalveluiden

tuottamisen ratkaisuja. Toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi ja riskien hallitsemiseksi näiden olemassa olevien ratkaisujen käyttöä on tarkoitus jatkaa uudessa virastossa sen ensimmäisinä toimintavuosina ja järjestelmien uusintaa, sulauttamista ja muuta kehittämistä toteuttaa voimaantulosta alkavan siirtymäajan puitteissa kustannustehokkaasti eri järjestelmien elinkaaret huomioiden.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on käytössään noin 13 tietojärjestelmää, jotka sisältävät asiarekisteritietoja ja asianhallintajärjestelmän. Näiden lisäksi on useita tietojärjestelmiä muun muassa tukitoimintojen toteuttamiseen (esimerkiksi Palkeet ja Valtori). Ruokavirasto tuottaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle ympäristöterveydenhuollon keskitettyä toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmää.

KEHA-keskus hoitaa ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen tietohallintopalveluja (toimialasidonnaisia digipalveluita). Tietohallintopalveluina KEHA-keskus kehittää, tuottaa ja hankkii sähköisiä palveluja, muita digitalisaatiota edistäviä palveluita ja tietojärjestelmiä sekä hoitaa muita vastaavia sille säädettyjä ja määrättyjä tehtäviä. Nämä tietohallintopalvelut ovat toimialasidonnaisia erotuksena toimialariippumattomista perustietotekniikan palveluista, joita Valtori hoitaa valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain (1226/2013) nojalla. KEHA-keskuksen lisäksi myös Syke tarjoaa merkittävän määrän TOSI-järjestelmiä lupa- ja valvontavirastolle (n. 40 järjestelmää). Näiden järjestelmien käyttötarve jatkuu toistaiseksi Lupa- ja valvontavirastossa.

Pääosa aluehallintovirastojen keskeisistä toimialasidonnaisista digipalveluista tulee aluehallintovirastoille KEHA-keskuksen kautta joko KEHA-keskuksen omana tuotantona tai KEHA-keskuksen hankkimina. Näitä palveluja on yhteensä kymmeniä ja esimerkkejä niistä ovat asianhallinta- ja sen integraatiot (USPA+TOJ+SOTE valvonnan lisä- ja tilastotiedot), ympäristö- ja vesilupien käsittely (eLUPA), opetus- ja kulttuurialan valtionavustuspalvelu (VADI), alkoholihallinnon mobiilitarkastus (Wirta) sekä henkilöstö- ja talousresurssien suunnittelujärjestelmä (Ressu).

Ympäristöä ja siihen vaikuttavia toimintoja koskevia tietoja varten on ympäristönsuojelun tietojärjestelmä. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä muodostuu tiedoista, jotka talletetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, aluehallintovirastojen, Ilmatieteen laitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja ympäristöministeriön ylläpitämiin tietojärjestelmiin, rekistereihin ja tiedostoihin. Luonnonsuojelun tietojärjestelmä muodostuu luonnon monimuotoisuutta ja siihen vaikuttavia toimintoja koskevista tiedoista. Luonnonsuojelun tietojärjestelmä koostuu tiedoista, jotka tallennetaan tai on tallennettu ympäristöministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, Metsähallituksen, Suomen ympäristökeskuksen ja Luonnontieteellisen keskuksen (ylläpitäjät) ylläpitämiin tietojärjestelmiin, rekistereihin ja asianhallintajärjestelmiin. Vesien ja merenhoitoon liittyviä tietojärjestelmiä ja -varantoja ylläpitää Suomen ympäristökeskus. Pinta- ja pohjavesien sekä Itämeren tietovarantoihin tallennetaan vesien- ja merenhoidon järjestämisessä tarvittavat muun muassa fysikaalis-kemialliset ja biologiset laatu tiedot. Tietoja ovat tuottaneet ja keränneet pääasiassa ympäristöhallinto, erityisesti Suomen ympäristökeskus ja ELY-keskukset. Vesien tietojärjestelmän ensisijaisia käyttäjiä ovat lupa- ja valvontaviranomaiset sekä vesienhoitoviranomaiset. Muita käyttäjiä ovat mm. tutkimuslaitokset ja lupien lupamääräyksiin perustuvia velvoitetarkkailuja toteuttavat kaupalliset toimijat. Tiedot ovat myös muiden yritysten sekä kansalaisten käytettävissä muun muassa hankkeiden suunnittelussa niissä tarvittavien lähtötietojen kokoamisessa. Käynnissä on vesitietojärjestelmiä koskeva uudistushanke.

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen tietojärjestelmistä Ruokavirasto omistaa maksajaviraston substanssietojärjestelmät, joita ELY-keskukset käyttävät viljelijätukien ja maaseudun kehittämistukien toimeenpanotehtävissä. ELY-keskukset käsittelevät ja ratkaisevat tuki- ja maksuhakemuksia, valvovat tukiehtojen täyttymistä, hyväksyvät seurantatietoja ja hoitavat tukien takaisinperintään liittyviä tehtäviä. Ruokavirasto ylläpitää ja kehittää tietojärjestelmiä sekä niihin liittyvää sähköistä asiointia. Keskeiset järjestelmät ovat Tukisovellus ja Hyrrä-verkkopalvelu. Tukisovelluksessa hallinnoidaan viljelijätukia ja Hyrrä-verkkopalvelussa yritys-, hanke- ja rakennetukia sekä neuvontakorvausta.

Uudistus ei aiheuta muutoksia tietojärjestelmiä koskeviin vastuisiin. Ruokavirasto omistaa mainitut tietojärjestelmät myös jatkossa substanssilaeissa säädetyn mukaisesti. Aluehallinnon uusi virastorakenne edellyttää kuitenkin muutosten tekemistä toimialasidonnaisiin tietojärjestelmiin.

Kalatalouden tietojärjestelmät tulisivat uudistuksen jälkeenkin sijoittumaan toimialalaeissa säädetyn mukaisesti Ruokavirastoon.

Ruokaviraston elintarvikelinjan ohjaaman valvonnan toimeenpanon tiedonhallintaan ja tietovarantoihin muutoksella on jonkin verran vaikutusta, kun valvonnan resurssit jakaantuvat uusiin elinvoimakkeuksiin.

SDG-asetuksen velvoittaman rajat ylittävän sähköisen asioinnin toteutus aluehallintovirastoista siirtyvien lupapalveluiden osalta aiheuttaa Ruokavirastolle kustannuksia. Uudistus ei aiheuta muutoksia tietojärjestelmiä koskeviin vastuisiin. Ruokavirasto omistaa mainitut tietojärjestelmät myös jatkossa toimialalaeissa säädetyn mukaisesti. Aluehallinnon uusi virastorakenne edellyttää kuitenkin muutosten tekemistä toimialasidonnaisiin tietojärjestelmiin. Muun muassa Pääsynhallinta-järjestelmään tehdään muutoksia. Pääsynhallinta-järjestelmällä hallinnoidaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan viranomaistietojärjestelmien käyttöoikeuksia. Tukisovellukseen tehtävät keskeiset muutokset liittyvät tukien käsittelyyn, koodistoon, tukilaskentaan, tukipäätöksiin sekä tuensaajien siirtoon uudelle käsittelyalueelle. Tukien käsittelyyn liittyviä muutoksia on tehtävä vastaavalla tavalla Hyrrä-verkkopalveluun. Lisäksi Hyrrä-verkkopalveluun on muun muassa uudistettava sekä kartta-, alue- ja paikkatiedon että alueellisten myöntövaltuuskiintiöiden sovelluslogiikka. Tietojärjestelmiin tehtävät muutokset tarkentuvat toimeenpanon edetessä.

Tietoturvaluus ja varautuminen

Nykytila

Aluehallintovirastot ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ovat vastanneet itsenäisinä virastoina tietoturvan ja tietosuojan johtamisesta ja toteuttamisesta organisaatioissaan. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa on oma tietoturvavastaava ja tietosuojavastaava. Myös aluehallintovirastoilla on oma tietoturvavastaava ja tietosuojavastaava.

KEHA-keskus vastaa keskitetysti ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen tietoturvaluisuuden ja tietosuojan tuesta, ohjauksesta ja kehittämisestä virastokokonaisuuden osalta. ELY-keskukset vastaavat itsenäisinä virastoina tietoturvan ja tietosuojan johtamisesta ja toteuttamisesta organisaatioissaan. Jokaisella ELY-keskuksella on myös oma tietoturvavastaavansa. KEHA-keskuksen tehtävään nimetty tietoturvavastaava tukee ELY-keskuksia tietoturvaluisuusasioiden yleisessä johtamisessa sekä vastaa ELY-keskusten tietoturvaluudesta vastaavien henkilöiden ryhmän ohjauksesta. Tietosuojavastaava koordinoi tietosuojatyön kehittämistä. Lisäksi KEHA-

keskus vastaa siitä, että tietoturvan ja tietosuojan vaatimukset toteutetaan koskien digitaalisten palveluiden (tietojärjestelmät, alustat ja muut sähköiset palvelut) tuottamista ja kehittämistä.

Muutokset

Jatkossa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaisi keskitetysti tietoturvallisuuden ja tietosuojan tuesta, ohjauksesta ja kehittämisestä. Elinvoimakeskukset vastaisivat itsenäisinä virastoina tietoturvan ja tietosuojan johtamisesta ja toteuttamisesta organisaatioissaan. Jokaisella elinvoimakeskuksella tulisi olla oma tietoturvavastaavansa. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävään nimetty tietoturvavastaava tukisi ja ohjaisi elinvoimakeskuksia tietoturvallisuusasioissa. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseen nimitetty tietosuojavastaava toimisi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen ja elinvoimakeskusten tietosuojavastaavana sekä koordinoisi tietosuojatyön kehittämistä. Nykytilaa vastaavasti Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaisi digitaalisten palvelujen vaatimuksien mukaisuudesta sekä niiden tuottamisesta ja kehittämisestä.

Jatkossa lupa- ja valvontavirasto vastaa tietoturvan ja tietosuojan johtamisesta ja toteuttamisesta omassa organisaatioissaan. Lupa- ja valvontaviraston yleinen osasto vastaisi keskitetysti tietoturvallisuuden ja tietosuojan tuesta, ohjauksesta ja kehittämisestä virastokokonaisuuden osalta eräin poikkeuksin. Yleisellä osastolla olisi tietosuojavastaava, ja osasto vastaisi tietoturvallisuuden ja tietosuojan tuesta, ohjauksesta ja kehittämisestä siltä osin kuin se kuuluu viraston vastuulle. Sosiaali- ja terveystieteiden osaston yhteydessä toimivat itsenäiset toimielimet vastaisivat omasta tietoturvasta ja tietosuojasta sekä sen johtamisesta ja toteuttamisesta. Yleiselle osastolle sijoitettu tietosuojavastaava seuraisi henkilötietojen käsittelyä virastossa ja auttaisi tietosuojasääntösten noudattamisessa sekä toimisi rekisteröityjen ja tietosuojavaltuutetun toimiston yhteyshenkilönä, siltä osin kuin virasto toimii henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn perusteella rekisterinpitäjänä. Tietosuojavastaava koordinoisi tietosuojatyön kehittämistä. Lisäksi yleinen osasto vastaisi osaltaan siitä, että tietoturvan ja tietosuojan vaatimukset toteutettaisiin koskien digitaalisten palveluiden (tietojärjestelmät, alustat ja muut sähköiset palvelut) kehittämistä. Lupa- ja valvontavirastolle ei säädetä uusia tehtäviä valtion aluehallinnon uudistuksen yhteydessä, joten nykytilan mukaisia tietoturvallisuutta ja varautumista koskevia vaatimuksia voidaan toteuttaa uuden viraston käynnistäessä toimintaansa. Kaikkien itsenäisten rekisterinpitäjien on kunkin nimettävä tietosuojavastaava, mutta tämä voi olla useammalle rekisterinpitäjälle yhteinen.

Vaikutukset

Uusien virastojen tehtävät eivät muutu, vaan ne jakautuvat uudessa virastorakenteessa uudella tavalla. Uusia tehtäviä tai tehtävähdistelmiä ei synny siten, että muodostuisi tarve käsitellä aiemmasta poiketen salassa pidettäviä ja turvallisuusluokiteltavia tietoja. Tehtäviä koskevat vaatimukset tai tehtävien järjestäminen eivät muutu siten, että olisi tarve arvioida toiminnan jatkuvuuden turvaavia toimenpiteitä eri tavoin kuin nykyisin. Tietoturvallisuutta ja varautumista koskevissa vaatimuksissa ei synny merkittäviä muutoksia. Kyse on voimassa olevien vaatimusten toteuttamisesta uusissa virastoissa.

Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten käynnistymisen yhteydessä on tarkoitus toimia nykyisten käytäntöjen mukaisesti. Virastojen tulee voimassa olevan yleislainsäädännön mukaisesti arvioida varautumistarpeitaan toiminnan käynnistymisen jälkeen. Koska tehtäväkokonaisuus säilyy ennallaan, uusien virastojen ei arvioida olevan varautumisen näkökulmasta kriittisempiä toimijoita kuin nykyiset virastot eikä niihin ole välttämätöntä kohdistaa tiukempia tai laajempia vaatimuksia varautumisen osalta.

Ahvenanmaan valtionvirasto

Ahvenanmaan valtionvirastosta on tarkoitus säätää erikseen, sillä valtion aluehallinnon uudistusta koskevassa lakiehdotuksessa ehdotetaan kumottavaksi aluehallintovirastoista annettu laki. Lakiehdotuksen mukaan Ahvenanmaan valtionvirasto jatkaisi toimintaansa nykytilaa vastaavalla tavalla. Ahvenanmaan valtionvirastosta muodostettaisiin kirjanpitoyksikkö. Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviin ei ehdoteta muutoksia. Virasto käyttäisi ja kehittäisi nykytilaa vastaavalla tavalla sen käytössä olevia tietojärjestelmiä. Tämän vuoksi on arvioitu, ettei ehdotetulla Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevan lain säätämisellä ole vaikutuksia Ahvenanmaan valtionviraston tiedonhallintaan tai tietojärjestelmiin.

Muihin organisaatioihin siirtyvien tehtävien vaikutukset tiedonhallintaan

Ruokavirasto

Tiedonhallinnan osalta tulee muutoksia rekisterinpitäjyyteen sekä tiedon tuottamista, säilyttämistä, käyttämistä, luovuttamista, arkistointia ja tuhoamista koskeviin vastuisiin. Esimerkiksi osa siirtyvistä tietoaineistoista on Arkistolaitoksen seulontapäätöksen mukaisesti pysyvästi säilytettävää tietoa ja siihen liittyvät vastuut siirtyvät aluehallintovirastoista Ruokavirastoon. Vastuiden osalta on vielä tarkemmin arvioitava erityisesti yhteisrekisterinpitäjyyteen liittyviin tehtäviin kohdistuvat vaikutukset ja kustannukset.

Tietoaineistojen ja rekistereiden tietosisältöihin ei oletettavasti ole tulossa merkittäviä muutoksia. Tietojen ylläpidon prosessit muuttuvat Ruokaviraston prosesseiksi. Ruokavirastoon siirtyvien tietoaineistojen määrä on suuri ja tietoja eri muodoissa ja järjestelmissä. Tiedon siirtyminen, yhdenmukaisuus, yhdisteltävyys ja tuotannon jatkuvuus on turvattava. Tehtävien vaikutukset resursseihin ja kustannuksiin on arvioitava. Tiedonsaanti- ja luovutusosoikeuksien osalta ei oletettavasti tule muutoksia muutoin kuin vaihtuvien organisaatioiden osalta.

Ruokaviraston toteuttamiin eläinten terveyden ja hyvinvoinnin tehtävien substanssijärjestelmiin ei todennäköisesti ole tulossa suuria muutoksia lukuun ottamatta aluehallinnon uuden toimialuejaon vaatimat muutokset. Aluehallintovirastoissa on kuitenkin käytössä myös muita kuin Ruokaviraston toteuttamia järjestelmiä kuten KEHA-keskuksen hallinnoima USPA-asianhallintajärjestelmä, jonne on kertynyt arkistotietoa tehdyistä valvonnoista. Aluehallintovirastot ovat keränneet tietoa myös kuntien tekemistä valvonnoista raportointia varten. Tiedon siirtyminen aluehallintouudistuksen yhteydessä on varmistettava. Erikseen tulee selvittää, mitä sellaisia aluehallintovirastojen tietojärjestelmiä ja sähköisen asioinnin palveluita on käytössä, joille ei ole vastaavia järjestelmiä Ruokavirastossa. Näille pitää kehittää vastaavat järjestelmät, jollei järjestelmät ole siirrettävissä Ruokavirastoon.

Aluehallintovirastoilla on ollut käytössä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin tehtävien osalta omia lomakkeita, jotka ovat olleet saavutettavia ja käytettäviä asiakkaille. Aluehallintovirastojen internetsivut ovat tarjonneet ohjausta ja neuvontaa asiakkaille, sivustot ovat saavutettavat. Näiden hyödynnettävyys Ruokaviraston toiminnassa tulee selvittää. Valtori ylläpitää aluehallintovirastoille koe-eläintoiminnan hankelupien hallinnointiin ServiceNow-järjestelmää. Tehtävien siirtyessä Ruokavirastoon on joko toteutettava vastaava järjestelmä tai selvitettävä olemassa olevan järjestelmän käyttömahdollisuuksia.

Aluehallintoviranomaiset käyttävät pääosin Ruokaviraston ylläpitämiä Ympäristöterveydenhuollon järjestelmiä elintarviketurvallisuuden tehtävissään sekä USPA-asianhallintajärjestelmää. Uudistus tulee aiheuttamaan järjestelmiin tarvittavia aluemuutoksia

sekä USPA-tietojen siirtoja. Myös poroteurastuksen valvontatehtävien ja niihin liittyvän laskutuksen siirtyminen Ruokaviraston tehtäväksi tulee aiheuttamaan muutoksia.

Kilpailu- ja kuluttajahallinnon tehtävien tiedonhallinta

Kilpailu- ja kuluttajahallinnon tehtävien siirtäminen Kilpailu- ja kuluttajavirastoon edellyttää rekisterien siirtämistä. Siirtyvien rekisterien määrä on vähäinen. Aluehallintoviraston toiminnan aikana kertynyt asiakirja-aineisto jää Lupa- ja valvontavirastolle ja KKV:n virkamiesten tiedonsaantioikeus on turvattava. Aineistoa voidaan lainata tai sopia sen luovuttamisesta tai sitten hoitaa normaalin tietopalvelun kautta.

Julkisen henkilöliikenteen tehtävien tiedonhallinta

Liikenne- ja viestintävirastoon 2026 siirtyvät julkisen henkilöliikenteen (joukkoliikenteen) tehtävät aiheuttavat muutoksia Liikenne- ja viestintäviraston tiedonhallinnan rekisterinpitäjyyteen sekä tiedon tuottamisen, säilyttämisen, käyttämisen, arkistoinnin ja tuhoamisen vastuisiin. Kuten Ruokaviraston kohdalla, myös Liikenne- ja viestintävirastoon siirtyvistä tietoaineistoista osa on mahdollisesti Arkistolaitoksen seulontapäätöksen mukaisesti pysyvästi säilytettävää aineistoa, jonka säilyttämisen ja siirtämisen vastuut siirtyvät Liikenne- ja viestintävirastolle. Mikäli aineistoissa on mukana yhteisrekisterinpitäjyyden aineistoja, niiden siirtyminen edellyttää tarkempaa arviointia vaikutuksista ja kustannuksista. Tarkoituksena on selvittää joukkoliikenteen tiedonhallinta, tietoaineistot, tiedon omistajuus sekä tiedon tuottamiseen liittyvä kokonaisuus kuten asiakaspalvelun järjestäminen.

Siirtyvien aineistojen tietosisältöihin ei siirron yhteydessä oleteta kohdistuvan muutostarpeita ja ne siirtyvät Liikenne- ja viestintäviraston ylläpidettäviksi. Siirtyvät tietoaineistot sijaitsevat useassa eri järjestelmässä ja siirtyvää tietoa arvioidaan olevan runsaasti. Näitä järjestelmiä ovat esim. valtakunnallinen liikennelupajärjestelmä Vallu, joka on mahdollisesti korvautumassa OSSI-järjestelmällä, KEHA-keskuksen Yleinen avustusjärjestelmä YA, Cloudia kilpailutusten ja sopimusten hallinnointi, USPA asianhallintajärjestelmä, Handi taloushallintajärjestelmä, Kieku henkilöstöasioiden hallinnointiin sekä Taimi työtila dokumenttien hallinnointiin. Myös Liikenteen asiakaspalvelukeskuksen neuvontapalveluiden joukkoliikenteen osuus ja ELY-keskusten joukkoliikenteen nettisivut kuuluvat osaltaan siirrettävään kokonaisuuteen. Suurin osa tietoaineistosta on tuotantokäytössä myös siirron jälkeen, joka luo erityisiä paineita tiedon jatkuvan käytettävyyden turvaamiselle. ELY-joukkoliikenteen tietojärjestelmiä ylläpitävän KEHA:n rooli tulee täsmentää tunnistamalla, että siirto ulottuu myös KEHA:n toimintoihin.

Liikenne- ja viestintäviraston tiedonhallintavelvoitteiden täyttäminen siirtyvän aineiston suhteen edellyttää selkeää resursointia sekä vastaanottavalta että luovuttavalta osapuolelta ja siirron kustannusten tarkkaa arviointia. Tietopyyntöjen ja tietoluovutusten osalta siirrolla ei oletettavasti ole merkittävää vaikutusta palveluihin.

Siirto tulee vaikuttamaan olennaisesti Liikenne- ja viestintäviraston tietojärjestelmiin. Siirtyvien tietoaineistojen migraatiot Liikenne- ja viestintäviraston asianhallintajärjestelmään, dokumentinhallintajärjestelmään sekä säilytettävien aineistojen siirto Liikenne- ja viestintäviraston palvelimille aiheuttaa muutoksia myös sen tiedonohjaukseen. Tämän lisäksi KEHA-keskuksen USPA-asianhallinnan arkistossa olevien valvontatietojen siirtotarve on selvítettävä.

Tiedonhallinnan muutoksen riskit ja niiden hallinta uudistuksessa

Lupa- ja valvontavirasto

Lupa- ja valvontavirastoon siirrettävät tehtävät muodostavat nykyisellään hyvin monimutkaisen kokonaisuuden tiedonhallinnan näkökulmasta. Tehtäviä hoidetaan aluehallintovirastoissa, ELY-keskuksissa, KEHA-keskuksessa ja Valvirassa yhteensä 23 virastossa ja rekisterinpitäjiä on vielä tätä useampia. Lupa- ja valvontaviraston toiminnan kannalta oleellisia järjestelmiä ylläpidetään ja kehitetään kaikissa edellä mainituissa toimijoissa sekä lisäksi Suomen ympäristökeskuksessa ja Metsähallituksessa. Erilaisia järjestelmiä, joissa käsitellään toiminnan kannalta oleellisia tietoja ja monissa myös henkilötietoja, on tunnistettu yhteensä noin 200. Yhdistyvillä virastoilla on käytössään kaksi keskeistä asianhallintajärjestelmää (USPA ja Sampo), joiden käyttö järjestelmäkytköksineen jatkuu mahdollisimman muuttumattomana uudessa virastossa. Lupa- ja valvontavirastolle laadittavassa tiedonohjaussuunnitelmassa yhdistetään eri virastojen toiminnot tavalla, joka vaatii mahdollisimman vähän uudenlaisten järjestelmäkytkösten luomista. Tiedonohjaussuunnitelmassa pyritään mahdollisuuksien mukaan myös huomioimaan edellytykset sille, että Lupa- ja valvontavirasto voisi tulevaisuudessa ottaa käyttöönsä myös yhden yhteisen asianhallintajärjestelmän ilman merkittäviä muutoksia tiedonohjaussuunnitelmakokonaisuuteen.

Tunnistettuja riskejä näin laajamittaisessa tiedonhallintakokonaisuuden muutoksessa järjestelmämuutosten ohella ovat tiedonhallintayksiköiden ja rekisterinpitäjien vastuiden määrittelyyn liittyvät epäselvyydet. Lupa- ja valvontavirastossa toimii itsenäisiä tiedonhallintayksiköitä, joiden osalta tulee selkiyttää kysymykset tiedonhallintalain mukaisten velvollisuuksien toteuttamisesta. Myös tietyt toisille viranomaisille siirtyvät tehtävät (esim. Ruokavirasto) ovat kokonaisuudessaan laajoja.

Riskinä on myös tunnistettu nykyisten tietojärjestelmien ja ICT-palveluiden tuottajien (Valtori, Metsähallitus, Suomen ympäristökeskus, KEHA ja alihankkijat) resurssit tarvittaviin tietojärjestelmä- ja ICT-muutoksiin ja erityisesti KEHA:n osalta yhteisten alustapalvelujen vastuukysymykset ja kustannusten jyvitys.

Tehtävien moninaisuudesta ja nykyisen rakenteen moniulotteisuudesta aiheutuvia riskejä pyritään viraston toimeenpanohankkeessa hallitsemaan usein toisiaan täydentävin keinoin. Uudistus on tarkoitus toimeenpanna ja saattaa voimaan vuoden 2026 alussa mahdollisimman pienin keskeisiin järjestelmiin toteutettavien muutoksin. Ensisijaisena tavoitteena on varmistaa järjestelmien toiminta ja käytettävyys sekä sitä kautta toiminnan ja asiakaspalvelun jatkuvuus muutoksen yli. Lisäksi toimeenpanohankkeen organisoinnissa ja resursoinnissa on pyritty kiinnittämään huomiota riskien hallintaan. Toimeenpanohankkeen osana toimii oma tietohallintoryhmänsä, jossa on edustus kaikista keskeisistä toimijoista ja toimeenpanohankkeen hanketoimistossa sekä tiiviissä yhteistyössä tietohallintoryhmän kanssa työskentelee täysiaikaisesti ICT-projektipäällikkö. Samoin toimeenpanohankkeeseen osana toimii oma ryhmänsä uuden viraston asianhallinnan ja arkistoinnin valmistelua varten. Toimeenpanohankkeessa on lisäksi asetettu lokakuun 2024 alusta tiedonohjaussuunnitelmaprojekti, jota vetää täysiaikaisesti rooliin nimetty projektipäällikkö tukena virastojen edustajista muodostuva projektiryhmä. Toimialariippumattomien ja toimialasidonnaisten tietoteknisten järjestelmien välttämättömiin muutoksiin sekä talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmiin tarvittaviin muutoksiin on varattu useita miljoonia euroja rahoitusta hankkeen toimeenpanorahoituksen budjetista. Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeissa ja Valtorissa on perustettu ja resursoitu omat projektinsa viraston perustamiseksi tarvittavien muutosten toteuttamiseksi.

Riskienhallintakokonaisuutta ajatellen on samalla kuitenkin muistettava, että yhdistyvien virastojen tehtävät eivät muutu, vaan ne jakautuvat uudessa virastorakenteessa uudella tavalla. Uusia tehtäviä tai tehtäväyhdistelmiä ei synny siten, että muodostuisi tarve käsitellä aiemmasta poiketen salassa pidettäviä ja turvallisuusluokiteltavia tietoja. Myöskään tehtäviä koskevat

vaatimukset tai tehtävien järjestäminen eivät muutu siten, että olisi tarve arvioida toiminnan jatkuvuuden turvaavia toimenpiteitä eri tavoin kuin nykyisin. Tietoturvallisuutta ja varautumista koskevissa vaatimuksissa ei synny merkittäviä muutoksia. Kyse on enemmänkin voimassa olevien vaatimusten toteuttamisesta uudessa virastossa

Lisäksi toimeenpanohankkeen aikana mallinnetaan viraston tarkemman suunnittelutyön ja toimeenpanon edetessä ja rinnalla kokonaisarkkitehtuuria ensin toiminta-arkkitehtuurista lähtien ja asteittain tieto-, tietojärjestelmä- ja teknologia-arkkitehtuurin tarkempiin kuvauksiin edeten. Tarkoituksena on luoda toimeenpanohankkeen aikana ja uuden viraston toiminnan aloittamiseen mennessä mahdollisimman pitkälle hyödynnettävissä olevat arkkitehtuuriperiaatteet ja kokonaisarkkitehtuurin hallintamalli sekä keskeisimpiä kuvauksia viraston kokonaisarkkitehtuurista eri arkkitehtuurinäkökulmista. Tavoitteena on tarjota viraston johdolle toiminnan aloittamishetkestä alkaen mahdollisimman hyvät edellytykset toiminnan systemaattiseen ja hallittuun kehittämiseen sekä tiedonhallintaan.

Tietojärjestelmämuutosten viivästyksistä aiheutuvat seuraamukset Lupa- ja valvontavirastolle

Tietojärjestelmämuutoksiin liittyy merkittäviä riskejä, jotka voivat vaikuttaa sekä hallinnon asiakkaiden palvelukokemukseen että viranomaisten tehtävien hoitamiseen. Keskeiset riskit liittyvät viivästyksiin, teknisiin ongelmiin, riippuvuuksiin eri järjestelmien välillä sekä vastuiden ja koordinoinnin epäselvyyksiin.

Tietojärjestelmämuutosten viivästyminen voi aiheuttaa huomattavia haittoja. Asiakkaiden näkökulmasta palveluiden saatavuus ja toimivuus voivat heikentyä, mikä johtaa usein tyytymättömyyteen. Esimerkiksi aluehallinnon sähköisen asiointipalvelun tai sosiaali- ja terveystietopalvelutuottajien keskusrekisterin viivästyminen voi vaikeuttaa sujuvaa asiointia ja tehdä hallinnollisista prosesseista monimutkaisempia. Viranomaisten työn kannalta viivästykset voivat puolestaan haitata perustavanlaatuisen tehtävien hoitamista, kuten päätöksenteon oikea-aikaisuutta ja tiedonhallintaa. Asianhallintajärjestelmien toiminnalliset puutteet voivat viivästyttää esimerkiksi vesi- ja ympäristölupien käsittelyä, mikä heijastuu suoraan yhteiskunnan toimintaan. Muutoksia voidaan osin joutua tekemään myös uuden viraston aloittamisen jälkeen, mikä voi hankaloittaa sujuvaa tehtävien hoitamista.

Tietojärjestelmien omistajuus ja käyttöoikeudet vaihtelevat nykytilassa virastojen ja toimialojen välillä, ja tärkeimpiä järjestelmiä ovat muun muassa asianhallintajärjestelmät, vesi- ja ympäristölupaprosessien käsittelyjärjestelmät sekä aluehallinnon sähköiset asiointipalvelut. Asianhallintajärjestelmät ovat keskeisiä viranomaisten päätöksenteossa ja asiakirjojen hallinnassa, mutta niihin liittyy riskejä erityisesti yhteensopivuuden ja integraatioiden osalta. Vesi- ja ympäristölupajärjestelmien viivästykset voivat vaikeuttaa lupaprosessien sujuvuutta ja hidastaa elinkeinoelämän toimintaa. Sosiaali- ja terveystietopalvelutuottajien keskusrekisterin viivästykset taas voivat vaikeuttaa palveluntuottajien hallinnointia ja valvontaa.

Myös useat samanaikaiset muutoshankkeet muodostavat riskin toimeenpanolle. Keskeisin näistä on TE-palvelu-uudistus, jossa työllisyyspalvelut ja niitä hoitavat yli 4 000 virkamiestä siirretään kuntiin ja joka työllistää erityisesti KEHA-keskusta. Tämä muodostaa resurssiriskin Lupa- ja valvontaviraston toimeenpanon kannalta, sillä aluehallintovirastot tukeutuvat hyvin laajasti KEHA:n ylläpito- ja kehitysvastuulla oleviin tietojärjestelmiin. Esimerkiksi aluehallintovirastojen nykyinen asianhallintajärjestelmä on KEHA:n tarjoama.

Toimialariippumattomat järjestelmät, kuten viestintäratkaisut (Teams, sähköposti, kalenteri), ovat olennaisia viranomaisten työssä. Näiden järjestelmien toimintahäiriöt voivat lamauttaa sisäisen ja ulkoisen viestinnän, mikä hankaloittaa tehokasta työskentelyä. Lisäksi

tiedontallennusratkaisut, kuten Tiimeri ja verkkolevyt, ovat kriittisiä tiedonhallinnan ja turvallisuuden kannalta, ja niiden häiriöt voivat johtaa tiedon menetykseen tai vaikeuttaa tiedon käytettävyyttä. Myös työvälineiden, kuten mobiilipäätelaitteiden ja videoneuvotteluratkaisujen, käyttöoikeudet ja tietoturva ovat erityisen tärkeitä, etenkin etätyöskentelyyn yleistyessä. Tavoitteena on yhtenäistää eri virastojen toimialariippumattomat ratkaisut yhdeksi toimivaksi kokonaisuudeksi. Kyseiset palvelut tarjoaa nykyisille virastoille sekä uudelle Lupa- ja valvontavirastolle Valtori ja siten Valtorin riittävät resurssit ja osaaminen ovat onnistumiselle kriittisen tärkeitä ja siten samalla merkittävin riski.

Tietojärjestelmämuutoksiin liittyy monimutkaisia riippuvuuksia, vastuunjako ja koordinaatiota, jotka voivat jäädä epäselviksi. Vaikka kaikkia yksityiskohtia ei voida ennakoida, on olennaista kiinnittää huomiota järjestelmien välisten riippuvuuksien hallintaan, selkeään omistajuuteen ja vastuiden määrittelyyn sekä resursoinnin riittävyyteen. Riskiä hallitaan tekemällä keskeisimmistä selvitettävistä tietojärjestelmäkokonaisuuksista sekä näihin toteutettavista muutoksista erilliset sopimukset virastojen välillä. Lisäksi muutosten aikataulut ja budjetit pyritään laatimaan realistisesti, jotta vältetään yllätykset ja niiden vaikutukset budjettiin ja toiminnallisiin tavoitteisiin. Tietojärjestelmämuutoksiin on varattu erillisrahoitusta ja varaus vie valtaosan Lupa- ja valvontaviraston toimeenpanoon kaiken kaikkiaan varatuista yli 7 miljoonan euron kertaluonteisista toimeenpanon määrärahoista.

Yhteenvedon voidaan todeta, että tietojärjestelmämuutosten viivästyksillä voi olla toteutuessaan merkittäviä haitallisia vaikutuksia sekä hallinnon asiakkaille että viranomaisten perustehtävien hoitamiseen. Riskien tehokas hallinta, konkreettisten kehitysvaiheiden suunnittelu ja vastuunjako sekä riittävä resursointi niin määrärahoina ja henkilötöyvuosina kuin osaamisenakin ovat keskeisiä riskien hallitsemiseksi ja onnistuneen lopputuloksen saavuttamiseksi.

Elinvoimakeskukset

Syksyllä 2024 vaikuttaa siltä, että tieto- ja viestintätekniisten muutosten valmisteluun sekä läpivientiin on hyvät edellytykset ja riittävästi valmistelu-aikaa. Riskejä ja erityisiä huomioitavia asioita on tunnistettu, mutta kokonaisuutena arvioiden riskitasot ovat varsin maltilliset.

Siirtymässä pääosa tietojärjestelmien ja muiden digipalveluiden käytöstä jatkuu mahdollisimman paljon ”as-is” -periaatteella ja on siksi suurelta osin muutosten hallintaa, eikä uuden rakentamista. Järjestelmämuutoksia tarvitaan elinvoimakeskusten aluejaon muuttuessa, jotta asioita voidaan kohdentaa järjestelmissä oikealle alueelle. Lisäksi uuden viraston visuaaliset muutokset sekä toiminnan uudelleenjärjestelyt vaativat muutoksia sekä järjestelmiin että yhteisiin alustoihin. Riskinä on, että tarvittavia muutoksia ei ehditä toteuttamaan, jos päätökset organisaatiosta ja sen rakenteesta jäävät kovin myöhäiseksi. Onkin keskeistä, että vuoden 2025 ensimmäisellä vuosipuoliskolla olisi tarkempia tietoja uusien virastojen tehtävistä, organisaatioista ja aluejaoista, jotta tietotekniset muutokset ehditään riittävän ajoissa valmistella.

Elinvoimakeskuksiin siirryttäessä on turvattava tiedon saatavuus ja järjestelmien käytön jatkuvuus. Erityisen keskeistä on varmistaa sähköisen asioinnin eli ulkoisten asiakkaiden prosessien sujuvuus. Osa ELY-keskuksen tehtävistä siirtyy TEM-hallinnonalalta toiselle hallinnonalalle toiseen virastoon ja sen myötä uudessa virastossa on huolehdittava mm. käyttäjien tehtävien mukaiset käyttöoikeudet tietojärjestelmiin. Riskinä tähän liittyen on, että jää tunnistamatta, mitä käyttöoikeuksia elinvoimakeskuksen käyttäjille tarvitaan siitä huolimatta, että ko. tehtäväalueen tehtäviä siirtyy ELY-keskuksiin verrattuna muualle. Lisäksi

on varmistettava, että siirtyvän tehtävän myötä järjestelmässä oleva historiatieto pysyy eheänä ja on saatavilla, mikäli siihen on tehtävän uudella toimijalla oikeus.

Määrättyjen ympäristö- ja joukkoliikennetehtävien siirtyessä toiselle hallinnonalalle ja toisiin virastoihin on myös näiden tarvitsemien järjestelmän ylläpito ja tuki turvattava. Vähäisenä riskinä on näiden järjestelmien sopimusten vastuisiin liittyvät epäselvyydet.

Tietojärjestelmien on oltava ELY-keskusten käytössä normaalisti vuoden 2025 loppuun saakka ja lopulliset muutokset voidaan tehdä vuodenvaihteessa, jotta uudet elinvoimakeskukset voivat jatkaa järjestelmien käyttöä 2026 alusta lähtien uusilla käyttöoikeuksilla ja mahdollisilla rakenteisilla (alueet ja organisaatiot) muutoksilla. Tämä tuo aikatauluriskiä vuoden vaihteeseen, mutta sitä voidaan hyvällä suunnittelulla ja ennakoinnilla hallita.

Samanaikaisesti on käynnissä Lupa- ja valvontaviraston toimeenpanohanke ja nämä kaksi hanketta vaikuttavat osin samoihin digipalveluihin ja joilla on samoja ICT-palvelutoimittajia. Näissä on riskinä, järjestelmätoimittajilla saattaa olla kriittisiä asiantuntijariippuvuuksia näiden kahden hankkeen välillä. Tunnistettu kriittinen resurssi on Valtori, joka toteuttaa toimialariippumattomat tietotekniset muutostyöt kahteen suureen toimeenpanohankkeeseen ja niillä on vaikutusta moneen organisaatioon. Tiivis ja sujuva yhteistyö hankkeiden välillä sekä huolellinen suunnittelu onkin tärkeää koko muutoksen läpiviennin ajan. Valtori on lisäksi tarkoitus kytkeä kiinteästi mukaan elinvoimakeskusten valmisteluun.

Elinvoimakeskusten ja Lupa- ja valvontaviraston organisointiin liittyvien välttämättömien tieto- ja viestintäteknisten muutosten lisäksi tulee huolehtia KEHA-keskuksen kaikkien asiakkaiden palvelujen normaalista tuottamisesta ja kehittämisestä myös muutosten aikana, jotta turvataan henkilöstölle ja asiakkaille käyttäjäystävälliset, toimintaa tukevat ja turvalliset tieto- ja viestintätekniset palvelut. Riskinä on, että resurssit ei riitä sekä kaikkeen tarvittavaan muutos-, tuotanto- ja kehitystyöhön vaan töitä on vahvasti priorisoitava.

Tietojärjestelmämuutosten viivästyksistä aiheutuvat seuraamukset elinvoimakeskuksille

Tietojärjestelmämuutoksessa on luotava uudet käyttövaltuudet muun muassa aluejaon muuttumisen vuoksi. Käyttövaltuuksiin tehtävillä muutoksilla on vaikutuksia järjestelmien käyttöön ja sen myötä vaikutuksia myös järjestelmien saatavuuteen. Muutosten myötä viranomaistehtävissä tarvittavat käyttövaltuudet voivat olla esimerkiksi liian laajat tai liian suppeat, ja väärin määritellyt käyttövaltuudet tuovat riskin tietojärjestelmän ja tietosisällön luotettavuudelle.

Tietojärjestelmämuutosten viivästyminen voi myös vaarantaa lakisääteisissä käsittelyn määräajoissa pysymisen. Esimerkiksi avustushakemukset ovat kokonaisuutena rahallisesti sekä määrällisesti suuria ja käsittely joudutaan tekemään usein tiukallakin aikataululla. Riskinä tietojärjestelmien puutteellisessa toiminnassa on avustusten ruuhkautuminen ja kohtuuttoman pitkät käsittelyajat, mikäli järjestelmien käytössä on pidemmän aikaa käyttökatkoa siirtymän aikana. Viivästyminen voi aiheuttaa avustusten hakijalle jopa taloudellisia ongelmia.

Tietojärjestelmämuutosten aiheuttamien mahdollisten riskien hallitsemiseksi on varmistettava tarvittaviin tietojärjestelmiin pääsy saumattomasti sekä oikeat käyttövaltuudet, vaikka viranomaisen työnantaja, organisaatio ja alueellinen toimialue vaihtuvat. Järjestelmien muutokset on suunniteltava ja toteutettava niin, että ne aiheuttavat mahdollisimman lyhyen katkon viranomaisen toiminnalle. Pääsy ja järjestelmien toimivuus on testattava huolellisesti. On kartoitettava prosessit, joissa on lakisääteisiä tai muita huomioitavia määräaikoja vaativia tehtäviä, jotta voidaan huomioida tarvittavat resurssit, mikäli häiriötilanne vaatii manuaalista

työtä. Tärkeää on myös tehdä tiivistä yhteistyötä virastojen toimeenpanohankkeiden välillä, koska kyseiset muutoshankkeet vaikuttavat vahvasti samoihin tietojärjestelmiin ja muutos tapahtuu samassa aikataulussa.

Uudistuksen kustannukset toimialariippuvaisten ja toimialasidonnaisten palvelujen osalta

Kehittämisen- ja hallintokeskukselta virastoihin siirtyvät osuudet

Kehittämisen- ja hallintokeskuksen tällä hetkellä Y-vastuualueille tarjoamien ICT- ja digipalveluiden kustannukset ja niitä vastaavien määrärahojen siirtäminen Lupa- ja valvontavirastolle. Siirto sisältää sekä toimialariippumattomia (TORI) että toimialasidonnaisia (TOSI) palveluita. Lupa- ja valvontaviraston Y-järjestelmä- ja alustatehtävien siirtäminen edellyttää myös tehtäviä hoitavien virkamiesten ja rahoituksen siirron, mikä osaltaan varmistaa tiedonhallinnan jatkuvuuden virastossa.

Toimialariippumattomat palvelut, joiden kustannukset on mahdollista jakaa toimijoittain. Näitä ovat erityisesti Valtorin palvelut. KEHA-keskuksen kustannus yht. n. 6,9 milj. euroa, joista erotetaan Lupa- ja valvontaviraston ja Liikenne- ja viestintäviraston osuus. Toimialariippumattomat palvelut, joiden kustannuksia ei ole vielä tällä hetkellä mahdollista jakaa toimijoittain käytettävissä olevien tietojen vajavaisuuden vuoksi, mutta joiden osalta tietopohjaa täsmennetään ja se mahdollistanee kustannusten jaon lähitulevaisuudessa. KEHA-keskuksen kustannus yht. n. 2,7 milj. euroa, kustannusosuudet eivät KEHA-keskuksen mukaan erotettavissa toimijoittain.

Toimialasidonnaiset palvelut ja järjestelmät, joiden kustannukset on mahdollista eriyttää kirjanpidosta ja joiden hallinnointi ja ylläpito siirtyvät joko heti uudistuksen voimaantullessa 1.1.2026 tai viimeistään 31.12.2028 mennessä KEHA-keskukselta Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa- ja valvontavirastolle siirtyvä kustannusosuus noin 0,54 milj. euroa, Liikenne- ja viestintävirastolle siirtyvä noin 0,37 milj. euroa. Yhteiset ja monikäyttöiset alustat, joiden kustannuksia ei ole mahdollista jakaa toimijoittain käytettävissä olevilla tiedoilla nyt eikä todennäköisesti myöskään lähitulevaisuudessa. KEHA-keskuksen kokonaiskustannuksesta ei ole saatu tietoa, kustannusosuudet eivät KEHA-keskuksen mukaan erotettavissa toimijoittain.

Epävarmuudet muutuskustannuksien osalta

Suurimmat epävarmuudet muutuskustannuksissa liittyvät tietojärjestelmiin. Toimeenpanohankkeessa on pyritty valmisteluun osallistuvien nykyisten virastojen asiantuntijoiden toimesta arvioimaan hankkeen aikana tarvittavia määrärahoja. Ennakoimattomia kustannuksia saattaa kuitenkin ilmetä valmistelun edetessä tarkemmalle ja konkreettisemmalle tasolle. Lisäksi kustannustarpeita on suhteutettu hankkeen varmistettuun budjettiin eli joidenkin ehdotettujen ei-kriittisten tarpeiden osalta määrärahoja on priorisoitu ja tehty päätökset siitä, että niitä ei voida toteuttaa. Toimeenpanohankkeessa priorisoidaan ja toteutetaan vain viraston häiriöttömän käynnistymiseen liittyvät välttämättömät toimet. Tämä voi vaikuttaa valmistelun laatuun ja siihen, että kaikkia sinänsä hyviksi katsottuja ja tunnistettuja kehittämistarpeita ei pystytä vielä hankkeen aikana toteuttamaan vaan ne siirtyvät toteutettavaksi viraston toiminnan aloittamisen jälkeen.

Valtorin toimialariippumattomien järjestelmien ja laitteiden muutuskustannuksiin liittyy useita epävarmuustekijöitä, jotka johtuvat projektin laajuudesta, osapuolten määrästä, osapuolten nykyratkaisujen erilaisuuksista ja käytettävissä olevista resursseista. Budjettia on arvioitu käytettävissä olevien tietojen perusteella, mutta vastaavia projekteja on ollut toistaiseksi vähän,

eikä aiempaa kokemusta varsinkaan vastaavan laajuisista muutoksista juuri ole. Tiukka aikataulu, YT-menettelyt ja resurssien rajallisuus lisäävät riskejä.

ELY-keskusten ympäristövastuualueen toimialasidonnaisten tietojärjestelmien muutostokustannusten arviointi on ollut haastavaa, koska ei ole vielä täysin selvää, mitä tarvittavat järjestelmämuutokset tarkalleen sisältävät. Epäselvyyttä tarpeista ja kustannusten suuruudesta on esimerkiksi käyttöoikeuksien, toimintalogiikan muutosten, aluerajojen poistamisen sekä muuttamisen, diaarimuutosten ja pääsynhallinnan osalta. Myös eräät muut tarpeet, kuten uudet testiympäristöt ja niiden aikataulut, ovat toistaiseksi osin avoimina. Lisäksi vastuukysymykset eivät monitoimijaympäristössä ole täysin yksiselitteisiä: vastuu muutoksista kuuluu viimekädessä kunkin tietojärjestelmäkokonaisuuden omistajalle, joita ovat SYKE, Metsähallitus ja KEHA-keskus, mutta muutoksien tekemisen vaatima sisällöllinen ohjaus hajautuu laajaan kenttään eri virastoja, mikä vaikeuttaa koordinaatiota ja hidastaa muutosten toimeenpanoa. Uusi Lupa- ja valvontavirasto ei ole uudistuksen voimaan tultua edellä tarkoitettujen järjestelmien ja alustapalveluiden ainoa käyttäjä. Yhteistyötä ja sovittamista tulee näin ollen tehdä siis myös ns. kolmansien osapuolten kanssa.

Elinvoimakeskusten tehtävien toteuttamiseen tarkoitettuja tietojärjestelmiä on paljon. Lisäksi toimintaympäristö on kompleksinen mm. tietojärjestelmäintegraatioiden vuoksi. Muutostarpeiden arviointi on toimintaympäristöstä johtuen haastavaa, koska myös kerrannaisvaikutuksia joudutaan arvioimaan yhteisiä digitaalisia alustoja tai liitännäistietojärjestelmiä hyödyntävien tietojärjestelmien osalta. Aluehallintouudistus aiheuttaa kaikkiin tietojärjestelmiin välttämättömiä toimenpiteitä, jotta tehtävien hoitaminen muodostettavissa virastoissa on mahdollista. Jokaisen tietojärjestelmän tarvitsemat muutokset on arvioitava erikseen ja muutosten toteuttamiseen tarvitaan KEHA-keskuksen asiantuntijoiden lisäksi useiden eri järjestelmätoimittajien työtä. Vielä ei tiedetä tarkkaan järjestelmäkohtaisia muutostokustannuksia, koska tarvittavien muutosten arviointi on kesken. Lisäksi suuri muutostarve kohdistuu digityöympäristön ja perustietotekniikan palveluihin, kuten työasemat, käyttäjävaltuudet, sähköposti. Perustietotekniikan palveluista vastaa Valtori, joka tekee tarkemman kustannusarvion toteutuksesta.

Välttämättömät muutokset uusien elinvoimakeskusten toimintavarmuuden ja toiminnan kannalta on toteutettava, joten rahoitukseen liittyvät riskit ovat mahdollisia. Riskinä on, että muutoksiin varattu rahoitus ei riitä. Kustannusten hallitsemiseksi muutokset on suunniteltava niin, että järjestelmiin ei tehdä välttämättömiin toimenpiteisiin kuulumattomia kehitystoimenpiteitä, vaan ainoastaan ne muutokset, joilla elinvoimakeskusten toiminta on turvattu. Mikäli kaikesta huolimatta kustannukset ylittyvät, tullaan käymään neuvottelut järjestelmien omistajien kanssa siitä, onko heillä mahdollista osallistua muutostokustannuksiin.

4.2.5.8 Tietosuoja

Tietosuoja-asetuksessa on vahvistettu säännöksiä rekisterinpitäjän vastuusta, joka liittyy tämän suorittamaan tai rekisterinpitäjän puolesta suoritettuun henkilötietojen käsittelyyn. Rekisterinpitäjän vastuulla on erityisesti varmistaa, että henkilötietojen käsittelytoimet ovat asianmukaisia ja tehokkaita ja sen on voitava osoittaa, että käsittelytoimet ovat tietosuoja-asetuksen mukaisia. Rekisterinpitäjän on kaikessa henkilötietojen käsittelyssä otettava huomioon käsittelyn luonne, laajuus, asiayhteys ja tarkoitukset sekä luonnollisten henkilöiden oikeuksiin ja vapauksiin liittyvät riskit.

Tietosuoja-asetuksessa säädetään rekisteröidyn oikeuksista, joihin kuuluvat muun muassa oikeus saada tieto henkilötietojen käsittelystä, rekisteröidyn oikeus tutustua itseään koskeviin henkilötietoihin sekä oikeus epätarkkojen ja virheellisten henkilötietojen oikaisemiseen tai

poistamiseen. Rekisteröity käyttää näitä oikeuksiaan suhteessa rekisterinpitäjään. Ottaen huomioon rekisterinpitäjän roolin sen varmistamisessa, että rekisteröity voi tosiasiallisesti käyttää oikeuksiaan, lainsäädäntöä voidaan ehdottaa tarkennettavaksi niissä tilanteissa, joissa voisi syntyä epäselvyyttä rekisterinpitäjistä.

Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvat, tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa mainitut tiedot tarkoittavat henkilötietoja, jotka ovat erityisen arkaluonteisia perusoikeuksien ja –vapauksien kannalta. Tietosuoja-asetuksen mukaisesti näitä tietoja on suojeltava erityisen tarkasti, huomioiden, että niihin liittyvän käsittelyn asiayhteys voi aiheuttaa huomattavia riskejä perusoikeuksille ja –vapauksille. Tietosuoja-asetuksen lähtökohtana on, että tällaisia henkilötietoja ei saa käsitellä, jollei käsittelyä ole nimenomaisesti sallittu tietosuoja-asetuksessa säädetyillä perusteilla. Jos erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittelykiellosta poiketaan lailla, on poikkeuksista säädettävä nimenomaisesti joko unionin tai jäsenvaltion lainsäädännössä. Useimmat tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan poikkeamisperusteet myös edellyttävät erityisiä suojatoimia rekisteröidyn oikeuksien turvaamiseksi erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien henkilötietojen käsittelyn yhteydessä. Lisäksi jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai ottaa käyttöön lisäehtoja, mukaan lukien rajoituksia, jotka koskevat geneettisten tietojen, biometrinen tietojen tai terveystietojen käsittelyä.

Perustuslakivaliokunta on tarkistanut kantaansa henkilötietojen käsittelyä koskevan sääntelyn lakitasoisuuden, kattavuuden ja yksityiskohtaisuuden vaatimuksista (PeVL 17/2018 vp, ks. PeVL 14/2018 vp.). Perustuslakivaliokunnan mielestä lähtökohtaisesti riittävää on, että henkilötietojen suojaa ja käsittelyä koskeva sääntely on yhteensopivaa tietosuoja-asetuksen kanssa. Valiokunnan käsityksen mukaan tietosuoja-asetuksen yksityiskohtainen sääntely mahdollistaa myös viranomaistoiminnan sääntelyn osalta nykyistä kansallista sääntelymallia huomattavasti yleisemmän, henkilötietojen suojaa ja käsittelyn perusteita sääntelevän lakitasoisen sääntelyn. (PeVL 14/2018 vp, s. 4.) Perustuslakivaliokunnan mielestä on kuitenkin selvää, että erityislainsäädännön tarpeellisuutta on arvioitava tietosuoja-asetuksenkin edellyttämän riskiperustaisen lähestymistavan mukaisesti kiinnittämällä huomiota tietojen käsittelyn aiheuttamiin uhkiin ja riskeihin. Mitä korkeampi riski käsittelystä aiheutuu luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille, sitä perustellumpaa on yksityiskohtaisempi sääntely. Tällä seikalla on erityistä merkitystä arkaluonteisten tietojen käsittelyn kohdalla. (PeVL 14/2018 vp, s. 5)

Perustuslakivaliokunnan mukaan arkaluonteisten tietojen käsittelyä koskevaa sääntelyä on, tietosuoja-asetuksen mahdollistamissa puitteissa, edelleen syytä arvioida sääntelyn laintasoisuuden näkökulmasta. Tietosuoja-asetusta yksityiskohtaisemman sääntelyn tarve tulee kuitenkin perustella myös tietosuoja-asetuksen puitteissa tapauskohtaisesti. Tällöin on syytä kiinnittää huomiota myös asetuksessa omaksuttuun riskiperusteiseen lähestymistapaan. Valiokunta painottaa, että myös arkaluonteisten henkilötietojen käsittelyä koskevassa sääntelyssä on syytä pyrkiä selkeään ja ymmärrettävään lainsäädäntöön (PeVL 14/2018 vp, s. 6). Perustuslakivaliokunnan mukaan arkaluonteisten henkilötietojen käsittelyä koskevan sääntelyn on oltava tietosuoja-asetuksen mahdollistamissa puitteissa yksityiskohtaista ja kattavaa (PeVL 17/2018 vp, s. 7).

Vaikka EU:n tietosuoja-asetuksen soveltamisen alkamisen johdosta kansallisessa lainsäädännössä tulee tietosuoja-asetuksen 9 artiklaan valitun erityisten henkilötietoryhmien käsitteen vuoksi välttää arkaluonteisten tietojen käsitteen käyttämistä sääntelyn selvyden vuoksi (PeVL 14/2018 vp, s. 9), pitää perustuslakivaliokunta edelleen perusteltuna kuvata valtiosääntöisesti tiettyjä henkilötietoryhmiä nimenomaan arkaluonteisiksi. (PeVL 15/2018 vp, s. 39, PeVL 17/2018 vp, s. 6) Perustuslain säädöshierarkkisen aseman vuoksi on selvää, että valiokunnan käytännössä arkaluonteisiksi esimerkiksi käsittelyn aiheuttamien riskien ja uhkien

perusteella arvioidut tiedot eivät alaltaan tyhjentävästi samaistu henkilötietolain sääntelyyn (PeVL 15/2018 vp, s. 41, PeVL 17/2018 vp, s. 7)

Lupa- ja valvontavirasto

Lähtökohtaisesti Lupa- ja valvontavirasto toimisi henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn perusteella rekisterinpitäjänä ja vastaisi rekisterinpitäjälle säädetyistä velvoitteista. Eräät osastot ja toimielimet kuitenkin määrittelevät henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot, jonka perusteella nämä toimivat rekisteriensä osalta rekisterinpitäjinä. Ehdotetun valtion aluehallinnon uudistuksen yhteydessä ei ole tarkoitus muuttaa henkilötietojen käsittelyä, vaikka tehtäviä koottaisiin uuteen Lupa- ja valvontavirastoon. Edellä todetulla tavalla (s. 128) on tarkoituksena, että Lupa- ja valvontavirasto toimisi lähtökohtaisesti toimialaansa kuuluvien rekisterien rekisterinpitäjänä, lukuun ottamatta eräitä osastoja ja toimielimiä, jotka määrittelevät henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot. Esimerkiksi aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston yhteisrekisterinpitäjyydet ja aluehallintoviraston eri vastuualueiden yhteisrekisterinpitäjyydet purkaantuvat virastoja koskevien lakien kumoutuessa, ja vastuut rekisterinpidosta siirtyvät pääsääntöisesti tehtävien myötä uudelle Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa- ja valvontaviraston sosiaali- ja terveysalan osaston yhteydessä toimivat adoptiolautakunta ja valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta toimisivat jatkossa itsenäisinä rekisterinpitäjinä. Myös Lupa- ja valvontaviraston ympäristöosasto ja työsuojeluosasto toimisivat jatkossakin oman toimialan operatiivisten tietojärjestelmien rekisterinpitäjänä. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot eivät muutu esityksen johdosta eikä myöskään käsiteltävien henkilötietojen joukko laajene. Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asioita käsittelevät jatkossakin sosiaalihuollon ja terveydenhuollon sekä oikeustieteellisen koulutuksen saaneet henkilöt, jonka johdosta tietoturvaan liittyvien riskien voidaan arvioida olevan vähäisiä. Viraston oikeus käsitellä henkilötietoja perustuu lähtökohtaisesti kansallisissa erityislaeissa säädettyihin tehtäviin, jolloin sillä voidaan katsoa olevan oikeus käsitellä henkilötietoja yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohtien perusteella. Henkilötietojen käsittely edellä todettujen yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohtien perusteella edellyttävät 6 artiklan 3 kohdan a ja b alakohtien perusteella, että käsittelyn perustasta on säädettävä joko unionin oikeudessa tai rekisterinpitäjään sovellettavassa jäsenvaltion lainsäädännössä. Henkilötietojen käsittely perustuu tehtäviä koskeviin lakeihin. Suurempi virasto mahdollistaa valtakunnallisten käsittelyprosessien kehittämisen, jonka seurauksena toiminnan voidaan arvioida muuttuvan tietoturvallisemmaksi. Suuremmalla virastolla on nykyistä paremmat mahdollisuudet kehittää valtakunnallisten käsittelyprosessien lisäksi sisäisen valvonnan mekanismeja, joilla osaltaan voidaan varmistua, että henkilötietojen käsittelijät käsittelevät henkilötietoja viraston rekisterinpitäjänä antamien ohjeiden mukaisesti.

Ehdotetun Lupa- ja valvontavirastosta annettavan lain perusteella Lupa- ja valvontavirasto voisi käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita lakisääteisiä tehtäviä hoitaessaan ja virasto voisi tarpeen mukaan siirtää avustavia teknisluateisia tehtäviä yksityiselle taholle. Erityisesti ulkopuoliset asiantuntijat käsitelisivät yksittäisiä tehtäviä suorittaessaan erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia henkilötietoja. Ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttämisestä on kuvattu tarkemmin Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoa koskevassa nykytilan kuvauksessa. Myös avustavia tehtäviä hoitavat voisivat käsitellä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia henkilötietoja hoitaessaan kirjaamiseen liittyviä avustavia teknisluateisia tehtäviä. Viraston tehtäviin rekisterinpitäjänä kuuluisi perehdyttää nykytilaa vastaavalla tavalla ulkopuoliset asiantuntijat ja avustavia tehtäviä hoitavat henkilötietojen käsittelyyn. Viraston tulisi rekisterinpitäjänä huolehtia ja valvoa siitä, että ulkopuoliset asiantuntijat ja avustavia tehtäviä hoitavat yksityiset toimijat noudattavat viraston rekisterinpitäjänä antamia velvoittavia ohjeita henkilötietojen käsittelystä. Virasto rekisterinpitäjänä viime kädessä vastaa siitä, että sen

toiminnassa noudatetaan henkilötietojen suojaa koskevaa sääntelyä ja että viraston asiakkaat pääsevät käyttämään rekisteröidyille säädettyjä oikeuksiaan. Virasto voisi jatkossakin nykytilaa vastaavalla tavalla käyttää ulkopuolia asiantuntijoita esimerkiksi ammattihenkilöiden valvonnassa. Ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttäminen tarkastuksissa perustuu sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain 20 ja 37 §:ään sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 92 §:ään. Myös varhaiskasvatuslain (540/2018) 56 §:n, lääkelain (395/1987) 71 §:n, sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain (552/2019) 31 §:n säännökset mahdollistavat ulkopuolisen asiantuntijan käyttämisen tarkastuksissa.

Elinvoimakeskukset ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus

Valtion aluehallinnon uudistamista koskevissa laeissa ehdotetut elinvoimakeskukset toimisivat henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn perusteella rekisterinpitäjänä ja vastaisivat rekisterinpitäjälle säädettyistä velvoitteista. Elinvoimakeskukset vastaisivat itsenäisinä virastoina tietoturvan ja tietosuojan johtamisesta ja toteuttamisesta organisaatioissaan. Ehdotus ei aiheuttaisi muutosta henkilötietojen käsittelylle eikä se laajentaisi käsittelyä henkilötietojen osalta. Myöskään elinvoimakeskusten henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset tai keinot eivät muuttuisi ehdotuksen johdosta. Elinvoimakeskusten oikeus käsitellä henkilötietoja perustuisi lähtökohtaisesti kansallisissa erityislaeissa säädettyihin tehtäviin tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseen, jolloin niillä voidaan katsoa olevan oikeus käsitellä henkilötietoja yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohtien perusteella.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaisi elinvoimakeskusten osalta keskitetystä tietoturvallisuuden ja tietosuojan tuesta, ohjauksesta ja kehittämisestä. Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaisi siitä, että tietoturvan ja tietosuojan vaatimukset toteutetaan koskien digitaalisten palveluiden (tietojärjestelmät, alustat ja muut sähköiset palvelut) tuottamista ja kehittämistä. Ehdotuksella ei siis olisi vaikutuksia Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen nykyiseen rooliin, tehtäviin ja vastuisiin.

4.2.5.9 Henkilöstövaikutukset

Valtion aluehallinnon uudistamisessa on kyse valtionhallinnon toimintojen uudelleenjärjestelystä, jossa noudatetaan valtion virkamieslakia (750/1994), jäljempänä *virkamieslaki*, jonka 5 a—5 c §:n mukaan virat ja niihin nimitetyt virkamiehet siirtyvät samaan virastoon kuin tehtävät siirtyvät. Mikäli virkamiehen tehtäviin kuuluu yli puolet siirtyviä tehtäviä, tulisi hänen virkansa siirtää tehtävät vastaanottavalle virastolle. Virkamiehen siirtymistä tehtäviensä perusteella arvioidaan virkamiehen taustaviran perusteella, mikäli virkamies on nimitetty määräaikaiseen virkasuhteeseen taikka jos virkamies toimii uudistuksen yhteydessä lakkaavissa henkilöjohtamista (esihenkilötehtävät) sisältävissä tehtävissä. Siirtyvien tehtävien edellyttämät talous-, henkilöstö- ja muut sisäisen hallinnon resurssit siirtyisivät vastaavassa suhteessa tehtävät vastaanottavalle virastolle. Tehtävien hoitamisen edellyttämät toimintamäärärahat siirtyvät joka tapauksessa tehtävät vastaanottavalle virastolle, vaikka virkoja ja niihin nimitettyjä virkamiehiä ei siirtyisi tehtäviensä mukana. Virka voitaisiin siirtää ilman virkamiehen suostumusta, jos virka siirretään virkamiehen oman työssäkäyntialueen sisällä tai hänen työssäkäyntialueelleen. Työssäkäyntialueella tarkoitetaan 31.12.2024 saakka voimassa olevan virkamieslain 5 a §:n 3 momentin sääntelyn perusteella julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 1 luvun 9 §:n mukaista aluetta. Uuden virkamieslain 5 a §:n 3 momentin tullessa voimaan 1.1.2025 lukien, määritellään työssäkäyntialue työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain 10 §:n tarkoittamalla tavalla. Henkilön työssäkäyntialue ulottuu 80 kilometrin etäisyydelle hänen tosiasiallisesta asuinpaikastaan. Määräaikaisessa virkasuhteessa työskentelevät

virkamiehet siirtyisivät uuteen virastoon määräaikaisen virkasuhteensa keston ajaksi. Myös työsuhteeseen henkilöstöön sovellettaisiin virkamieslain 5 a—5 c §:n säännöksiä.

Esimerkiksi jos virkamiehen tehtäviin on kuulunut henkilöjohtamista ja virkamies ei tule valituksi henkilöjohtamistehtävään, hänen virkansa tehtävät voivat muuttua asiantuntijatehtäväksi. Myös tilanteissa, jossa virkamies on hoitanut osittain toiseen organisaatioon siirtyviä tai jääviä tehtäviä, hänen tehtävänkuvansa muutetaan vastaamaan työnantajan tarpeita. Esimerkkinä tällaisesta ovat luonnonsuojelun tehtävät, joissa sama virkamies on hoitanut sekä vapaaehtoista luonnonsuojelun toteutusta, joka on jatkossa elinvoimakeskusten tehtävä, että oikeusvaikutteista luonnonsuojelun toteutusta, joka on jatkossa Lupa- ja valvontaviraston tehtävä. Näiden virkamiesten tehtävänkuvat muuttuvat virastouudistuksessa. Lisäksi esimerkkinä todettakoon, että Valviran aluehallintovirastojen ohjaustehtävissä olevien virkamiesten tehtävät loppuvat virastouudistuksen yhteydessä, jolloin heidän tehtävänkuvanmukaiset aluehallintovirastojen ohjaustehtävät voivat muuttua esimerkiksi lupa- ja valvontatehtäviksi. Myös tilanteissa, joissa virkamiehen tehtävät jakaantuvat viraston osaston eri yksiköille, voi tapahtua tehtävänkuvassa muutoksia. Edellä todetuissa tapauksissa muutokset voivat vaikuttaa virkamiehen tehtävän vaatavuustason mukaiseen palkkaukseen viraston käytössä olevan palkkausjärjestelmää koskevan tarkentavan virkaehtosopimuksen mukaisesti. Pidemmällä aikavälillä virkamiesten tehtävänkuvat voivat muuttua osana normaalia uralla etenemistä tai resurssien uudelleen kohdentamista.

Henkilöstön palvelussuhteen ehtoihin sovelletaan virkamieslain 5 a §:n nojalla tehtävien siirroissa, mitä niistä virkaehtosopimuksissa sovitaan tai laissa säädetään. Valtion virkamiehiin sovellettavat yleiset palvelussuhteen ehdot sisältyvät pääosin keskustason virkaehtosopimukseen. Virkamiehen siirtyminen valtion sisäisissä organisaatiomuutoksissa ei näin ollen aiheuta muutoksia virkamiehen yleisiin palvelussuhteen perusteisiin. Palvelussuhde-etuuskien määräytymisen kannalta palvelussuhde jatkuu valtiolla yhdenjaksoisena. Virastoon siirtyvien henkilöiden palkkataso turvataan siten kuin siitä on sovittu valtion virka- ja työehtosopimuksen allekirjoittamispöytäkirjan liitteessä.

Uudistuksen yhteydessä aluehallintovirastojen kilpailu- ja kuluttajahallinnon tehtävät siirrettäisiin Kilpailu- ja kuluttajavirastoon, eläinten terveyttä ja hyvinvointia ja elintarvikkeita koskevat tehtävät Ruokavirastoon sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksien julkisen henkilöliikenteen tehtävät Liikenne- ja viestintävirastoon. Lisäksi metsäpalojen tähytyksen hallinnointi- ja ohjaustehtävät siirrettäisiin sisäministeriöön.

Henkilöstöön liittyvien muutosten toteuttamisen lähtökohtana on hyvä ja laadukas henkilöstöpolitiikka. Muutostilanteissa noudatetaan yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annettua lakia (1233/2013) ja henkilöstön edustajat ovat mukana muutostilanteen valmistelussa ja toteuttamisessa. Muutoksen johtaminen edellyttää koko henkilöstön osallistamista muutokseen. Muutoksen johtaminen edellyttää henkilöstön tiedonsaannista ja vaikutusmahdollisuuksista huolehtimista. Hyvän henkilöstöpolitiikan noudattamisella voidaan varmistaa muutoksen onnistunut valmistelu ja toteuttaminen, huolehtia henkilöstön työhyvinvoinnista sekä motivaatiosta muutoksen keskellä. Ammattitaitoinen, hyvinvoiva, motivoitunut, sitoutunut ja tuloksellisesti toimiva henkilöstö on myös jatkossa tärkein edellytys vaikuttavien ja tuloksellisten palveluiden tuottamiselle.

Digitalisoituminen on tuonut mukanaan mahdollisuuksia järjestää uudella tavalla palveluja, hallintoa ja tehtäviä. Valtionhallinnon monipaikkaisuuden edistämistä koskevat linjaukset hyväksyttiin valtiovarainministeriössä 24.5.2021. Linjausten mukaan paikkasidonnainen ja monipaikkainen työ ovat valtiolla samanarvoisia työtapoja. Mahdollisuus tehdä työtä

monipaikkaisesti sekä sovittaa joustavasti työ ja yksityiselämä yhteen edistävät valtionhallinnosta uudistumista ja parantavat kilpailukykyä työnantajana.

Taulukko 10. Henkilötyövuodet ja toimintojen sijoittuminen uuteen virastorakenteeseen. Kyseessä on arvio, joka perustuu vuoden 2023 tietoihin.

	Lupa- ja valvonta virasto	Elinvoimakeskukset	Liikenne- ja viestintävirasto - Traficom	Kilpailu- ja kuluttajavirasto	Ruokavirastot	Sisäministeriö	Siirtyvät substanssin suhteessa	Yhteensä
KAIKKI YHTEENSÄ	1 960	1 946	26	10	63	2	237	4 244
ELY-KESKUKSET YHTEENSÄ	683	1 946	26	0	0	0	93	2 748
ELY-keskusten johto ja yhteiset yhteensä	-	-	-	-	-	-	93	93
Elinkeino, työvoima ja osaaminen	2	1 162	-	-	-	-	-	1 164
Liikenne ja infrastruktuuri	-	396	26	-	-	-	-	422
Ympäristö ja luonnonvarat	681	388	-	-	-	-	-	1 069
ALUEHALLINTO VIRASTOT YHTEENSÄ	1 071	0	0	10	63	2	144	1 290
Ylijohtajat ja johdon tuki	-	-	-	-	-	-	26	26
Opetus- ja kulttuuritoimi	98	-	-	-	-	-	-	98
Pelastustoimi ja varautuminen	46	-	-	-	-	2	-	48
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	335	-	-	10	63	-	-	408
Ruotsinkielinen opetustoimi	13	-	-	-	-	-	-	13
Työsuojelu	433	-	-	-	-	-	-	433
Ympäristöluvut	146	-	-	-	-	-	-	146
AVIen hallinto- ja kehittämisspalvelut	-	-	-	-	-	-	118	118
VALVIRA YHTEENSÄ	206	0	0	0	0	0	0	206
Johto ja hallinto	45	-	-	-	-	-	-	45
Terveys ja sosiaalinen hyvinvointi	140	-	-	-	-	-	-	140

	Lupa- ja valvonta virasto	Elinv oima kesku kset	Liikenne - ja viestintä virasto - Trafico m	Kilpailu- ja kuluttaja virasto	Ruokavi rastot	Sisämin isteriö	Siirtyvät substanssin suhteessa	Yhte ensä
Ydintoimintojen tietojärjestelmät	10	-	-	-	-	-	-	10
Tukija ja adoptiolautakunta	11	-	-	-	-	-	-	11

KEHA-keskuksen henkilöstö ja toiminnot eivät sisälly yllä olevaan taulukkoon. Ne siirtyisivät uudistuksessa siirtyvien tehtävien suhteessa tehtävät vastaanottaviin virastoihin.

Hallituksen 15.-16.4.2024 neuvottelema julkisen talouden suunnitelma vuosille 2025-2028 vaikeuttaa virastoon siirtyvän henkilöstön määrän arviointia. Siirtyvän henkilöstön määrää on vaikea arvioida, koska päätöstä säästöjen kohdentumisesta eri organisaatioihin ei ole tehty. Valtion aluehallinnon uudistuksella ei tavoitella henkilöstövähennyksiä.

Lupa- ja valvontavirasto

Virastoon siirtyisivät lähes kaikki kuuden aluehallintoviraston ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston virkamiehet mutta myös uuteen virastoon siirtyviä tehtäviä hoitavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksien ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen virkamiehet, lukuun ottamatta Ruokavirastoon, Kilpailu- ja kuluttajavirastoon sekä sisäministeriöön siirtyviä tehtäviä hoitavia virkamiehiä. KEHA-keskus tuottaa tällä hetkellä palveluita kaikille ELY-keskusten vastuualueille. Ympäristöhallinnon lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävät ja näihin kytkeytyvät KEHA-keskuksen tehtävät (yleishallinnolliset tehtävät eli henkilöstöhallinto-, talous-, toimitila-, asianhallinta- ja perustietotekniikkapalvelujen sekä tietohallintopalvelujen järjestämistehtävät) siirtyvät osaksi Lupa- ja valvontavirastoa tehtäväjaon mukaisesti. Nykyisin KEHA-keskuksen toimialasidonnaisten digitaalisten palvelujen kehittämisen ja tuottamisen tavoitella selvitetään siirtymäajan puitteissa ja niiden järjestäminen sekä mahdolliset henkilöstösiirrot toteutetaan selvityksen pohjalta tehtävien päätösten ja aikataulujen mukaisesti.

Viraston henkilöstömäärä olisi arviolta yhteensä 2150 henkilötyövuotta myös substanssin suhteessa siirtyvät henkilötyövuodet huomioiden. Tässä vaiheessa ei voida esittää tarkkoja lukuja viraston henkilöstön kokonaismäärästä eikä myöskään siirtyvän henkilöstön määräästä eläköitymisten, irtisanoutumisten, määräaikaisten virkasuhteiden päättymisen ja muiden syiden takia. Viraston perustaminen johtaa ylimmän johdon virkojen määrän vähenemiseen. Nykyisten aluehallintovirastojen virkamiehiä olisi tästä noin 1206 henkilötyövuotta, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston virkamiehiä olisi arviolta noin 206 henkilötyövuotta ja nykyisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksien ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen ja vastuualueelle palveluja tuottavien kehittämis- ja hallintokeskuksen virkamiehiä olisi arviolta noin 740 henkilötyövuotta myös substanssin suhteessa siirtyvät henkilötyövuodet sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen osalta noin 30 henkilötyövuoden arvio siirtyvästä henkilötyövuosimäärästä huomioiden. Henkilöstövaikutukset on arvioitu vuoden 2023 tietojen perusteella. Henkilöstömäärä tarkentuu vasta kun uusi virasto aloittaa toimintansa.

Viraston toimintoja järjestettäessä henkilöstölle pyritään löytämään aikaisempia tehtäviä vastaavia tehtäviä. Pääsääntöisesti henkilöstö jatkaa aiemmissa tehtävissään. Toimintojen uudelleenjärjestelyn myötä henkilöstön tehtäväkuviin ja työrooleihin saattaa tulla kuitenkin myös muutoksia, jotka voivat vaikuttaa myös virkamiehen palkkaukseen. Aluehallintovirastoista annetun lain ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain kumoamisen myötä päättyvät näiden organisaatioiden sekä osastopäälliköiden tai vastaavien virat mutta myös yksikön päälliköiden tehtävät. Uudessa virastossa on tarkoitus järjestellä uudelleen organisaatorakenne ja täyttää rakenteen edellyttämät johtajien ja yksikön päälliköiden virat. Henkilöjohtamista sisältävät tehtävät, joita on tehty virkaan sisältyvinä tehtävinä tai tehtävään annetun määräyksen perusteella ovat muutoksen kohteina. Tehtävään annetut määräykset päättyvät virastolakien kumoutuessa. Muutoksen kohteena ovat myös ne Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston virat, joiden tehtäviin kuuluvat nykyisten aluehallintovirastojen ohjaustehtävät. Lähtökohtaisesti virkaan sisältyviä esihenkilötehtäviä tehneille virkamiehille, samoin kuin esimerkiksi aluehallintovirastojen ohjaustehtäviä hoitaneille virkamiehille, pyritään tarjoamaan saman tasoisia tehtäviä. Virkamieslain 5 c §:n nojalla, jos viran tehtävät muuttuvat uudelleenjärjestelyn yhteydessä olennaisesti, viran tilalle voidaan perustaa uusi virka ja virka voidaan täyttää ilman haettavaksi julistamista nimittämällä siihen uudelleenjärjestelyn kohteena oleva viraston virkaan nimitetty virkamies. Viraston virat ovat viraston yhteisiä.

Esityksen tavoitteena on, että viraston henkilöstö jatkaisi työskentelyä alueilla. Henkilöstön siirtymisiä paikkakunnalta toiselle pyrittäisiin välttämään. Viraston tehtäviä hoidetaan monipaikkaisesti eri puolilla Suomea. Esityksen mukaan virastolla olisi päätoimipaikan lisäksi toimipaikka kaikilla sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueilla, joiden lisäksi virastolla voisi olla muita työntekopaikkoja, sen mukaan, mitä viraston työjärjestyksellä määrättäisiin. Tämä mahdollistaa monipaikkaisuuden säilymisen ja joustavan muutoksen myös työntekijälähtöisestä näkökulmasta. Digitaalisten ja muiden valtakunnallisten toimintatapojen ja prosessien kehittyessä virastossa, tehtäviä voitaisiin osoittaa virkatehtäviä nykytilaa tasaisemmin ja hyödyntäen viraston osaamisverkostoa. Valtakunnallinen virasto voisi avata henkilöstölle parempia mahdollisuuksia vaihtaa työskentelypaikkaa henkilön itse niin tahtoessa esimerkiksi elämäntilanteen muuttuessa. Viraston virat ovat yhteisiä virkoja ja virasto voi päättää niiden sijoittamisesta. Henkilöstölle voi lisäksi avautua uudistuksessa mahdollisuuksia siirtyä työskentelemään pysyvästi myös johonkin muuhun viraston toimipaikkaan, kuin missä henkilö on työskennellyt. Uusi virasto voi tarjota virkamiehilleen paremmat mahdollisuudet laajentaa tehtäviä.

Virasto loisi mahdollisuuksia henkilöstön osaamisen uudenlaiseen ja valtakunnalliseen hyödyntämiseen sekä varmistaisi osaamisen säilymisen tehtävien hoitoon. Samalla muutos edellyttäisi henkilöstön osaamisen kehittämistä vastaamaan uudenlaista toimintaympäristöä sekä mahdollisia uusia tehtäviä ja toimintatapoja. Entistä suurempi organisaatio antaisi henkilöstölle myös paremmat mahdollisuudet oman osaamisen ja asiantuntijuuden kehittämiseen sekä uralla etenemiseen sekä asiantuntijoina että esihenkilöinä. Virastossa olisi nykyisiä organisaatioita paremmat mahdollisuudet työn tasaamiseen ja sijaisjärjestelyihin valtakunnallisesti, minkä voidaan arvioida heijastuvan työhyvinvointiin ja jaksamiseen. Suurempi virasto tarjoisi myös nykyistä paremmat mahdollisuudet turvata työpaikkojen säilyminen esimerkiksi tehtävien lakatessa. Tarkoituksena on, että virasto neuvottelisi uudesta palkkausjärjestelmästä.

Elinvoimakeskukset ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus

Perustettaviin elinvoimakeskuksiin siirtyisi ELY-keskusten muut kuin Lupa- ja valvontavirastoon sekä Liikenne- ja viestintävirastoon siirtyvät tehtävät. Elinvoimakeskuksiin

jäisi ELY-keskusten E-vastuualueiden tehtävät kokonaisuudessaan, L-vastuualueiden liikenteen toimivuuteen ja turvallisuuteen sekä tienpitoon liittyvät tehtävät, Y-vastuualueiden luonnon monimuotoisuuden, vesien hyvän tilan ja ilmastotyön edistämiseen, kulttuuriympäristön hoitoon sekä ympäristökasvatukseen liittyvät tehtävät, Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaan sekä Euroopan unionin maataloustuki- ja maaseuturahastoon liittyvät toimeenpanotehtävät sekä pääosin kaikkiin edellä mainittuihin tehtäväkokonaisuuksiin liittyvät muut ELY-keskusten tehtävät elinvoimakeskukseen jäävien substanssitehtävien suhteessa. ELY-keskusten edellä mainittuja tehtäviä hoitava virka- ja työsuhteinen henkilöstö sekä vastaavat virat ja tehtävät siirtyvät elinvoimakeskuksiin. Elinvoimakeskusten henkilöstömäärä olisi yhteensä 2014 henkilötyövuotta myös substanssin suhteessa siirtyvät henkilötyövuodet huomioiden. Henkilöstövaikutukset on arvioitu vuoden 2023 kustannuslaskennan tietojen perusteella. Tässä vaiheessa ei voida esittää tarkkoja lukuja viraston henkilöstön kokonaismäärästä eikä myöskään siirtyvän henkilöstön määrästä eläköitymisten, irtisanoutumisten, määräaikaisten virkasuhteiden päättymisen ja muiden syiden takia, mutta myös sen vuoksi, ettei elinvoimakeskusten toimialueista ole vielä säädetty valtioneuvoston asetuksella. Esityksen tavoitteena on, että viraston henkilöstö jatkaisi työskentelyä alueilla. Henkilöstön siirtymisiä paikkakunnalta toiselle pyrittäisiin välttämään.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain kumoamisen myötä päättyvät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten päälliköiden virat sekä osastopäälliköiden tai vastaavien virat mutta myös yksikön päälliköiden tehtävät. Elinvoimakeskuksissa on tarkoitus järjestellä uudelleen organisaatorakenne ja täyttää rakenteen edellyttämät osastopäälliköiden ja yksikön päälliköiden virat. Henkilöjohtamista sisältävät tehtävät, joita on tehty virkaan sisältyvinä tehtävinä tai tehtävään annetun määräyksen perusteella ovat muutoksen kohteina. Tehtävään annetut määräykset päättyvät virastolakien kumoutuessa. Lähtökohtaisesti virkaan sisältyviä esihenkilötehtäviä tehneille virkamiehille pyritään tarjoamaan saman tasoisia tehtäviä.

Elinvoimakeskuksia koskevassa lakiehdotuksessa ehdotetaan, että kehittämis- ja hallintokeskus jatkaisi toimintaansa suhteessa elinvoimakeskuksiin lähes nykytilaa vastaavalla tavalla. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa jatkossakin elinvoimakeskusten tehtäviin liittyvät kehittämis- ja hallintotehtävät. Lisäksi tulevien elinvoimakeskusten toimintaan liittyvät maksatuspalvelut säilytetään keskitettyinä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävinä. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hankkii perustietotekniikkapalvelut keskitetysti Valtorilta elinvoimakeskusten käyttöön vastaavasti kuin nykytilassa. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus -elinvoimakeskukset -kokonaisuus vastaa itse digipalveluidensa järjestämisestä. Edellä todettuun perustuen muutoksella ei tältä osin ole vaikutuksia Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen henkilöstöön muutoin kuin Lupa- ja valvontavirastoon siirtyvien tehtäväkokonaisuuksien osalta.

Lakiehdotuksen mukaan elinvoimakeskusten määrästä, toimialueista sekä päätoimipaikoista ja toimipaikoista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Asetusluonnokset ovat tämän hallituksen esityksen liitteinä. Elinvoimakeskuksia on jatkossa vähemmän kuin ELY-keskuksia, joten virastojen toimialueet muuttuvat nykyisestä. Virastoilla tulee kuitenkin valtion aluehallintona olemaan päätoimipaikkojen lisäksi useampia muita toimipaikkoja. Niinpä henkilöstön virkapaikkojen arvioidaan säilyvän pääsääntöisesti ennallaan. Nykyistä laajemmat keskusten toimialueet loisivat kuitenkin henkilöstölle mahdollisuuksia oman osaamisen ja asiantuntijuuden kehittämiseen sekä uralla etenemiseen sekä asiantuntijoina että esihenkilöinä. Suuremmissa elinvoimakeskuksissa olisi jonkin verran nykyisiä organisaatioita paremmat mahdollisuudet työn tasaamiseen ja sijaisjärjestelyihin. Lisäksi elinvoimakeskuksilla, joista osa tulee olemaan henkilömäärältään suhteellisen pieniä, tulisi olemaan myös nykyisin ELY-keskuksilla oleva mahdollisuus (ELY-laki 5a§, ns. ristiinesittelymahdollisuus) asettaa

virkamies enintään kolmen vuoden määräajaksi virkamiehen virkapaikkaa muuttamatta toisen keskuksen käytettäväksi tehtäviin määräämismenettelyä hyödyntämällä työn tasaamiseen ja sijaisuusjärjestelyihin valtakunnallisesti.

Uudistuksen yhteydessä elinvoimakeskusten organisaatiot uudistuvat ja sen myötä täytetään keskusten ylijohantajien ja osastopäälliköiden virat. Myös esihenkilötehtävät organisoidaan ja täytetään elinvoimakeskusten aloittaessa toimintansa. Elinvoimakeskuksia johtaisivat päätoimiset ylijohattajat, jotka valtioneuvosto nimittäisi. ELY-keskusten ylijohattajat ovat hoitaneet ylijohattajan tehtävää tehtävään määrättyinä oman toimensa ohella.

Henkilöstö jatkaa pääsääntöisesti nykyisissä tehtävissään uudessa organisaatiossa. Virkamieslain 5 c §:n nojalla, jos viran tehtävät muuttuvat uudelleenjärjestelyn yhteydessä olennaisesti, viran tilalle voidaan perustaa uusi virka ja virka voidaan täyttää ilman haettavaksi julistamista nimittämällä siihen uudelleenjärjestelyn kohteena oleva viraston virkaan nimitetty virkamies. Viraston virat ovat viraston yhteisiä. Tehtäviin ja työrooleihin saattaa kuitenkin tehtäviä uudelleen järjestettäessä tulla muutoksia, joilla on vaikutusta henkilöstön palkkaukseen. Näissä tilanteissa palkkataso turvataan siten kuin siitä on sovittu valtion virka- ja työehtosopimuksen allekirjoittamispöytäkirjan liitteessä. ELY-keskuksilla ja KEHA-keskuksella on yhteinen palkkausjärjestelmä eikä uutta henkilöstöä siirry uudistuksen yhteydessä muista virastoista tähän kokonaisuuteen. Palkkausjärjestelmän kehittämistarpeet arvioidaan hankkeen toimeenpanon yhteydessä.

Ahvenanmaan valtionvirasto

Koska Ahvenanmaan valtionvirastosta on tarkoitus säätää aluehallintovirastoista annetun lain kumoutuessa, ei Ahvenanmaan valtionvirastosta säätämistä pidetä uuden viraston perustamisena. Lakiehdotukset eivät vähennä Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviä eikä valtakunnanviranomaisten määrää, joiden kanssa se tekee yhteistyötä valtion palvelujen yhdenvertaiseksi järjestämiseksi Ahvenanmaan maakunnassa. Ahvenanmaan valtionviraston virkoihin nimitetyt virkamiehet jatkavat viraston palveluksessa, samoin kuin määräaikaisiin virkasuhteisiin nimitetyt virkamiehet määräaikaisen virkasuhteen keston ajan. Tehostuvan yhteistyön muiden valtionhallinnon virastojen kanssa voidaan arvioida tehostavan valtionviraston toimintaa sekä yhdenmukaistavan viraston ratkaisukäytäntöjä muiden vastaavia tehtäviä hoitavien organisaatioiden kanssa. Valtionvirasto on soveltanut toiminnassaan aluehallintovirastojen palkkausjärjestelmää koskevaa tarkentavaa virkaehtosopimusta. Aluehallintovirastoista annetun lain kumoutuessa päättyvät myös palkkausjärjestelmää koskevat tarkentavat virkaehtosopimukset. Valtionviraston tulisi neuvotella uudesta palkkausjärjestelmää koskevasta virkaehtosopimuksesta.

4.2.6 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset

4.2.6.1 Perus- ja ihmisoikeuksien arvioiminen

Lupa- ja valvontaviraston keskeisimpänä tehtävänä on toimia lupa- ja valvontaviranomaisena. Viraston valvontatehtävät kytkeytyvät kiinteästi perustuslaissa turvattuihin oikeuksiin ja toisaalta myös perustuslaissa turvattujen oikeuksien toteutumisen valvontaan. Näistä oikeuksista on säädetty perustuslain 6 (Yhdenvertaisuus), 10 (Yksityiselämän suoja), 16 (Sivistykselliset oikeudet), 17 (Oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin), 18 (Oikeus työhön ja elinkeinonvapaus), 19 (Oikeus sosiaaliturvaan), 20 (Vastuu ympäristöstä) ja 21 §:ssä (Oikeusturva). Virasto osaltaan toteuttaa lupahallinnon ja valvonnan keinoin perustuslain 22 §:ssä julkiselle vallalle säädettyä velvollisuutta turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen, koska sen tehtävänä on valvoa ja edistää edellä mainittujen perusoikeuksien

toteutumista. Viraston keskeisimmät valvontatehtävät painottuvat sosiaali- ja terveydenhuollon ja terveydensuojelun, varhaiskasvatuksen, opetuksen, koulutuksen, pelastustoimen, työsuojelun ja ympäristöasioiden valvontaan, jonka voidaan arvioida tehostuvan uudessa virastossa.

Viraston keskeisimmät asiaryhmät muodostavat kanteluasiat, valvonta-asiat ja luvanvaraiseksi säädetyn elinkeinon harjoittamiseen oikeuttavat luvat sekä rekisteröinnit. Kanteluasioita ovat esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuoltoon, varhaiskasvatukseen, opetustoimeen ja kuntien yleiseen toimialaan liittyvät kantelut. Varhaiskasvatuksessa kantelut kohdentuvat esimerkiksi henkilöstömitoitukseen ja henkilöstön kelpoisuuksiin, lapsen tukeen, varhaiskasvatusympäristön turvallisuuteen ja lapsen varhaiskasvatusoikeuteen. Perusopetuksessa kantelut kohdentuvat esimerkiksi oppimisen tukeen, työntekijöiden käytökseen, kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön ja hyvään hallintoon. Valvonta-asioita ovat esimerkiksi yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarjoajaan tai alkoholijuomien anniskeluun kohdistuva valvonta, jossa valvontaviranomainen voi käyttää järeämpiä keinoja, kuten peruuttaa lupa määräajaksi tai pysyvästi. Myös varhaiskasvatuksen toiminnassa ilmenneet epäkohdat voivat käynnistää valvontatoimet. Joissakin tilanteissa valvontaviranomainen voi velvoittaa valvonnakohteen korjaamaan toimintaansa hallintopakon, kuten sakon uhalla. Lupa-asioita ovat esimerkiksi alkoholijuomien anniskeluluvat ja vähittäismyyntiluvat, ympäristöluvut ja löytötavaratoimiston pitämiseen oikeuttavat luvat sekä yksityisen päiväkotitoiminnan palveluntuottajien luvat. Lupa-asioihin rinnastettavia ovat sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajien ja niiden palveluyksiköiden rekisteröinnit, jotka ovat edellytys palvelujen tuottamiselle. Edellä todetut ovat hallintoasioita, joiden käsittelystä säädetään lähtökohtaisesti hallintolaissa. Myös tehtäviä koskevissa aineellisoikeudellisessa lainsäädännössä voi olla asioiden käsittelyä koskevia säännöksiä. Koska tarkoituksena ei ole uudistuksen yhteydessä muuttaa asioiden käsittelyä koskevaa sääntelyä, voidaan perustellusti arvioida, ettei uudistus vaikuta kielteisellä tavalla prosesseihin. Uudistus sen sijaan mahdollistaa kehittämään valtakunnalliset asioiden käsittelyprosessit, joiden voidaan arvioida jouduttavan asioiden käsittelyä ja yhdenmukaistamaan ratkaisukäytännön eri asiaryhmissä sekä eri puolilla Suomea, mikä osaltaan lisää hakijoiden yhdenvertaisuutta. Esimerkiksi nykytilassa viraston asiakas, jonka tarkoituksena on harjoittaa luvanvaraista elinkeinoa kahden eri aluehallintoviraston toimialueella, on voinut joutunut asioimaan kahdessa eri viranomaisessa, kuten esimerkiksi alkoholijuomien anniskelu- ja vähittäismyyntitoiminnan osalta. Uudistuksen jälkeen hallinnon asiakas saa palvelun yhdeltä viranomaiselta. Edellä luvussa 4.2.5.7 Tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointi on kuvattu tarkemmin tiedonhallinnan muutoksen riskit ja niiden hallinta.

Nykytilassa on koettu ongelmalliseksi alueellinen toimivalta, jonka seurauksena esimerkiksi tarkastuksia tai valvontaa ei ole voinut tehdä se aluehallintovirasto, joka olisi tarkastuksenkohdetta lähimpänä. Lupa- ja valvontavirasto voi organisoida lupa- ja valvonta-asioiden käsittelyä alueellisesti, josta on lyhyin matka tehdä lupa-asioihin liittyvät tarkastukset ja valvontaa. Virasto voisi organisoida tarkastuksien ja valvonnan suorittamisen siten, että ne voidaan tehdä ajankäytöllisesti mahdollisimman tehokkaasti ja näin ollen myös vähin kustannuksin. Lupa- ja valvontavirasto valtakunnallisen toimivallan omaavana virastona voi järjestää lupa-, rekisteröinti-, tarkastus- ja valvontatehtävien hoitamisen nykytilaa paremmin, jolloin näiden asioiden käsittelyaikojen voidaan arvioida lyhentyvän. Käytännössä tämä voi tarkoittaa sitä, että luvanvaraisen elinkeinon harjoittamiseksi haettu lupa voitaisiin myöntää nykyistä joutuisammin. Myös valvontaa on mahdollista tehostaa osoittamalla valtakunnallisesta työjonosta tehtävät virkamiehille, mikä puolestaan tasaa eri alueilla olevia ruuhkia esimerkiksi kantelujen osalta. Virastolla olisi nykytilaa paremmat mahdollisuudet hyödyntää yksittäisten virkamiesten syvästä asiantuntemusta palvelemaan koko viraston tehtävien hoitamista.

Valtakunnallinen virasto voi kehittää toiminnan tehokkuutta ja laatua, mikä mahdollistaa viraston käytössä olevien resurssien kohdentamisen koko valtakunnan alueella tarpeiden mukaisesti ja joustavasti työjohto- ja valvontaoikeutta käyttämällä. Viraston tulisikin kehittää lupaprosesseja siten, että lupa-asioita käsitellään yhdenmukaistetuilla prosesseilla käsittelypaikasta riippumatta ja luvanhakijoiden kanssa keskustellaan ennakoiden ja tarpeen mukaan lupa-asioihin liittyvistä velvollisuuksista, selvitystarpeista ja reunaehdoista. Palvelujen laadullinen paraneminen näkyy kansalaisille ja yrityksille asioinnin sujuvoitumisena.

Viraston perustamisella ja tehtävien kokoamisella on tarkoitus edesauttaa viraston toiminnan tehokasta järjestämistä, minkä voidaan arvioida parantavan viraston edellytyksiä lainmukaisten perustehtävien laadukkaalle ja tehokkaalle hoitamiselle ja kehittämiselle. Tämä edesauttaisi osaltaan julkisen vallan mahdollisuutta turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen, mitä perustuslain 22 § edellyttää, ja parantaisi jokaisen oikeutta saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä toimivaltaisessa viranomaisessa, mitä perustuslain 21 §:n 1 momentti edellyttää. Uudistuksen voidaan arvioida nopeuttavan kanteluasioiden käsittelyaikoja ja tasaavan niitä eri puolilla maata. Virasto osaltaan toteuttaa lupahallinnon ja valvonnan keinoin perustuslain 22 §:ssä julkiselle vallalle säädettyä velvollisuutta turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumista. Lupahallinnon ja valvonnan keinoin virasto edistää edellä mainittujen perusoikeuksien toteutumista. Viraston keskeisimmät lupahallinto- ja valvontatehtävät painottuvat erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon ja terveydensuojelun, varhaiskasvatuksen, opetuksen, koulutuksen, pelastustoimen, työsuojelun ja ympäristöasioihin, jonka voidaan arvioida tehostuvan uudessa virastossa. Näitä asioita käsitellään myös jäljempänä 12.1 kohdassa.

Elinvoimakeskusten tehtävät liittyvät alueellisiin kehittämis-, rahoitus- ja toimeenpanotehtäviin, joilla edistetään eri alueiden elinvoimaa. Kansalaisten perusoikeuksien kannalta merkityksellisiä tehtäviä ovat elinkeinotoiminnan edellytysten ja alueellisen työllisyyden edistämiseen sekä turvalliseen elin- ja luonnonympäristöön ja liikkumiseen liittyvät tehtävät. Perusoikeuksien edistämisen edellyttämät keinot ovat yleensä kulloisistakin tarpeista ja alueellisista olosuhteista riippuvaisia ja siten harkinnanvaraisia säännösten ja resurssien puitteissa. Keskittämällä toimeenpanoa ja rahoitusvälineitä elinvoimakeskuksiin pystytään jatkossa keskittymään entistä enemmän nimenomaan alueelliseen elinvoimaan liittyviin kehittämis- ja rahoitustehtäviin. Elinvoimakeskusten osittain laajentuvilla toimialueilla tulee mahdollisuus yhdenmukaistaa toimintamalleja ja säännösten tulkintaa. Elinvoimakeskusten asiakkaita ovat yritykset, kunnat, erilaiset yhteisöt sekä yleisesti kansalaiset esimerkiksi liikenneturvallisuuden tai luonnonsuojelun toimien kohderyhminä. Toisaalta kattavalla alueellisella läsnäololla kaikissa maakunnissa voidaan turvata riittävä alueellisten olosuhteiden tuntemus ja niiden huomioiminen toimien määrittelyssä ja kohdentamisessa.

Kalataloustehtäviä hoitavien elinvoimakeskusten tehtävänä olisi valvoa yleistä etua kalatalousasioissa. Virasto käyttäisi puhevaltaa yleisen kalatalousedun osalta vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisissa hankkeissa. Vesitaloustehtäviä hoitavien elinvoimakeskusten tehtävänä olisi valvoa yleistä etua viraston hoidettaviksi säädetyissä vesitalousasioissa, huolehtia valtion vesitaloudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista sekä vesistö rakenteista ja edistää maa- ja metsätalouden vesienhallintaa. Niistä tehtävistä, joissa virasto valvoisi yleistä etua sille laeissa hoidettaviksi säädetyissä vesitalousasioissa, säädettäisiin vesilaisissa, tulvariskien hallinnasta annetussa laissa, patoturvallisuuslaissa ja vesihuoltolaisissa sekä rajavesistöjä koskevilla laeilla ja valtiosopimuksissa. Vesilain mukaisissa lupa- ja valvontatehtävissä yleisen edun valvonta kuuluisi Lupa- ja valvontavirastolle.

Valtion aluehallintouudistuksen riskit perus- ja ihmisoikeuksien näkökulmasta on arvioitu pieniksi, koska uudistuksen yhteydessä virkamiehistä suurimmalla osalla tehtävänkuvat eivät tule muuttumaan ja näin ollen he jatkavat pääasiassa samojen tehtävien hoitamista kuin ennen uudistusta ja toisaalta uudistuksessa ei myöskään muuteta sisällöllisesti virastojen tehtäviä koskevia aineellisoikeudellisia lakeja. Virastolakeihin ehdotettavilla siirtymäsäännöksillä varmistetaan osaltaan uudistuksen toimeenpano. Lisäksi aluehallintovirastojen ja Valviran tulosoikeuksissa painotetaan paitsi uudistuksen toimeenpanoa ja tätä tukevaa ennakoivaa kehittämistä, myös perustehtävien hoitamista ja jatkumista häiriöttömästi uudessa virastossa. Epäonnistuessaan uudistus voi aiheuttaa ensi vaiheessa viivästyksiä virastojen asioiden käsittelyssä, mikä voi heijastua viraston kaikkiin asiakasryhmiin esimerkiksi siten, että haettua lupaa ei pystytä myöntämään keskimääräisessä käsittelyajassa tai että kansalaisen vireille panemaa kanteluasiata ei saada ratkaistuksi keskimääräisessä käsittelyajassa. Myös valvontaa koskevassa päätöksenteossa voi olla viivästyksiä viraston alkuvaiheessa. Riskinä on myös asioiden käsittelyn ruuhkautuminen. Myös lakkaaviin virastoihin ja uuteen virastoon kohdistuvat säästöt voivat lisätä edellä todettuja riskejä, vaikka valtakunnallisella virastolla on nykytilaa paremmat mahdollisuudet kohdentaa virkamiehiä niihin tehtäviin, jotka ovat ruuhkautuneet tai jotka edellyttävät voimavarojen kohdentamista. Myös virastojen johdon epäonnistuminen valtakunnallisten asioiden käsittelyprosesseissa ja organisaatiokulttuurin luomisessa sisältää riskejä siitä, että virasto omaksuisi epätoivottuja ja tehottomia toimintatapoja. Kuten edellä 3.1 luvussa on todettu, uudistuksen yhteydessä tarkoituksena on säilyttää virastojen nykyinen toimipaikkaverkosto, jolloin voidaan perustellusti arvioida, ettei uudistus aiheuta kielteisiä vaikutuksia eri asiakasryhmille suunnattujen palvelujen saatavuuteen tai saavutettavuuteen. Edellä luvussa 4.2.5.7 Tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointi on kuvattu tarkemmin tiedonhallinnan muutoksen riskit ja niiden hallinta.

Lapsiin kohdistuvat vaikutukset

Lastensuojelun, sosiaalihuollon peruspalvelujen, vammaispalvelujen, terveydenhuollon ja varhaiskasvatuksen valvonta on jakautunut eri toimijoille (hyvinvointialueet, aluehallintovirastot, Valvira, eduskunnan oikeusasiamies ja oikeuskansleri) ja valvontaa koskeva sääntely on monimutkainen, johtuen osittain palvelu- ja tuottajarakenteen moninaisuudesta.

Esimerkiksi lastensuojelussa valvontamekanismit ja -menettelyt ovat osittain erilaiset lastensuojelun avo-, sijais- ja jälkihuollon palveluissa. Valvonta toteutuu eri tavoin myös lastensuojelun perhe- ja laitoshoidossa sekä Valtion koulukodeissa. Muun muassa lastensuojelun valvonnan jakautumisen haasteisiin on kiinnitetty huomiota monissa yhteyksissä. Eduskunnan tarkastusvaliokunta on Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomusta vuodelta 2019 koskevassa lausunnossaan (TrVL 1/2021) todennut käsityksensä, että valvonnan jakautuminen eri toimijoille ja asian monimutkainen sääntely vaikeuttavat tehokasta ohjaus- ja valvontatoimintaa sekä lisäävät riskiä siitä, että valvontaa jää myös tekemättä. Tarkastusvaliokunta on painottanut toimivaa valvontaa tärkeänä osana lasten perusoikeuksien toteutumista. Myös perustuslakivaliokunta on oikeusasiamiehen vuoden 2018 kertomusta (K 11/2019 vp) käsitelleessä mietinnössään (PeVM 2/2019 vp) todennut, että lasten perusoikeuksien toteutuminen lastensuojelussa edellyttää käytännössä myös lastensuojelulaitosten toiminnan riittävää valvontaa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa julkisen ja yksityisen palvelutuotannon valvontaa on vastikään yhdenmukaistettu vuoden 2024 alussa voimaan tulleella lailla sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta. Laissa on säädetty yhdenmukaisen ennakkollisen valvonnan lisäksi palvelunjärjestäjän ja palveluntuottajan omavalvonnasta sekä palvelunjärjestäjän velvollisuudesta valvoa sille palveluja tuottavia palveluntuottajia. Omavalvontavelvoitetta koskeva sääntely korostaa palvelunjärjestäjien ja palveluntuottajien omaa vastuuta toiminnan asianmukaisesta ja laadukkaasta järjestämisestä ja

tuottamisesta. Tavoitteena on varmistaa palvelujen laatu ja palvelujen käyttäjien oikeuksien toteutuminen ennakolta ja siten ehkäistä ennalta tilanteet, joiden perusteella valvontaviranomaisen pitäisi jälkikäteen valvonnan keinoin puuttua toimintaan. Omavalvontaa koskeva sääntely ei kuitenkaan korvaa viranomaisten vastuulla olevaa laillisuusvalvontaa. Nyt ehdotettavien muutosten voidaan arvioida vaikuttavan myönteisellä tavalla lapsiin ja nuoriin siltä osin, kun valvontalain mukaisesta sosiaali- ja terveyspalvelujen viranomaisvalvonnasta ja siihen sisältyvästä ennakkollisesta valvonnasta sekä ohjauksesta vastaisi jatkossa yksi valtakunnallinen lupa- ja valvontavirasto. Ehdotuksilla ei muutoin muuteta edellä kuvattua sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan kokonaisuutta tai lastensuojelun valvontaa, jota koskevaa erityissääntelyä on edelleen myös lastensuojelulaisissa.

Lasten ja nuorten palveluissa on nykyisin alueellisia eroja muun muassa sosiaalipalveluissa, lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa, lastensuojelussa sekä vammaisten lasten ja perheiden palveluissa. Valtakunnallisen yhdenmukaisen ohjauksen ja valvonnan voidaan arvioida edistävän palveluiden alueellista yhdenvertaisuutta.

Lasten asiat voivat myös olla moninaisia. Esimerkiksi lasten sosiaali- ja terveydenhuollon asiat voivat liittyä myös varhaiskasvatukseen tai perusopetukseen. Kantelun tekeminen lapsen ja nuoren asiassa eri valvontaviranomaisiin edellyttää kantelun tekijältä monialaisessa asiassa enemmän tietoa, taitoa ja työtä, kun kantelijan on tunnistettava oikea viranomainen ja kohdennettava asiansa kullekin valvovalle viranomaiselle oikein. Kantelun tekeminen voidaan arvioida tältä osin helpottuvan monialaisessa valtakunnallisessa virastossa.

Aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston nykyisten tehtävien kokoamisen yhteen valtakunnalliseen valvovaan viranomaiseen voidaan arvioida osaltaan yhdenmukaistavan ohjausta ja valvontaa sekä valvonta- ja tulkintakäytäntöjä lapsiin ja perheisiin kohdistuvien palveluiden osalta. Toisaalta uudistuksessa ei oteta kantaa palveluiden valvonnan sisällölliseen sääntelyyn eikä eri viranomaisten valvontavastuisiin. Näitä kysymyksiä on tarkoitus arvioida erikseen osana kunkin toimialan aineellisoikeudellisia uudistuksia, esimerkiksi osana lastensuojelulainsäädännön kokonaisuusuudistusta.

Opetustoimen kanteluiden ja oikaisuvaatimusten käsittelyn voidaan arvioida jossain määrin tehostuvan ja ajoittaisten ruuhkahuippujen tasoittuvan valtakunnallisessa organisaatiossa, joka mahdollistaa työn organisoimisen valtakunnallisiin työjonoihin. Oikeusturvakeinojen käytön nopeutuminen vaikuttaisi lasten ja nuorten sivistyksellisten oikeuksien käytännön toteutumiseen. Valtakunnallisessa virastossa yhdenmukainen lain tulkinta eri puolilla maata vahvistaa asiakkaiden oikeusturvaa ja tekee hallintotoiminnasta nykyistä ennakoitavampaa.

4.2.6.2 Yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo

Valtakunnallisten ja yhtenäisten valvonnan linjausten ja käytäntöjen voidaan arvioida vahvistavan kansalaisten alueellista yhdenvertaisuutta. Valtakunnallinen virasto voi tuottaa palveluja vaikuttavammin, yhdenvertaisemmin, tehokkaammin, laadukkaammin ja saavutettavammin. Yhtenäiset ja tehokkaat käsittelyprosessit sekä yhdenmukainen lain tulkinta eri puolilla maata vahvistavat asiakkaiden oikeusturvaa ja tekevät hallintotoiminnasta nykyistä ennakoitavampaa. Myös tällä hetkellä maan eri osissa vallitsevat erot kantelujen käsittelyajoissa ja kantelujen perusteella annetuissa päätöksissä yhdenmukaistuvat, mikä sekkin osaltaan vahvistaa kansalaisten yhdenvertaisuutta ja parantaa oikeusturvaa perustuslain 21 §:n edellyttämällä tavalla. Valtakunnallinen ja yhdenmukainen laillisuusvalvonta ja -ohjaus voi myös osaltaan vahvistaa palveluiden yhdenvertaista saatavuutta, laatua ja turvallisuutta.

Elinvoimakeskusten nykyisiä ELY-keskuksia osittain laajemmat toimialueet edistävät asiakkaiden yhdenvertaista kohtelua ja palvelujen saatavuuden tehostamista. Laajemmilla toimialueilla palvelujen tuottamista ja asioiden käsittelyä on mahdollista sujuvoittaa esimerkiksi ruuhkatilanteissa töiden järjestelyillä keskuksen sisällä.

Esityksen ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioidaan kohdistuvan samalla tavalla naisiin ja miehiin eikä uudistuksella arvioida olevan merkittäviä sukupuolivaikutuksia.

Uusien virastojen muodostamisen vaikutukset työntekijöiden palkkatasa-arvoon

Valtion aluehallinnon uudistamista koskevien lakien toimeenpanoon liittyviin henkilöstösiirtoihin uusiin virastoihin sovelletaan valtion virkamieslain 5 a—5 c §:n säännöksiä. Muutoksessa noudatettaisiin myös naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annettua lakia (609/1986), jäljempänä *tasa-arvolaki*. Uudet virastot toimivat työnantajina. Työnantajaa koskee tasa-arvolain kielto soveltaa palkka- ja muita palvelussuhteen ehtoja siten, että työntekijä tai työntekijät joutuvat sukupuolen perusteella epäedullisempaan asemaan kuin yksi tai useampi työnantajan samassa tai samanarvoisessa työssä oleva työntekijä. Tasa-arvolain 6 b §:n mukaisella palkkakartoituksella tulisi selvittää, ettei saman työnantajan palveluksessa olevien samaa tai samanarvoista työtä tekevien naisten ja miesten välillä ole perusteettomia palkkaeroja. Eräät muutostilanteet, kuten liikkeenluovutus, voivat olla hyväksyttävä peruste palkkaerolle tietyn siirtymävaiheen ajan. Uusien työnantajien on ryhdyttävä toimenpiteisiin perusteettomien palkkaerojen poistamiseksi kohtuullisessa ajassa.

4.2.6.3 Vaikutukset kielellisiin oikeuksiin

Oikeudesta käyttää suomen ja ruotsin kieltä

Perustuslain mukaisesta oikeudesta käyttää suomea tai ruotsia säädetään kielilaisissa (423/2003). Valtion viranomaisessa jokaisella on oikeus käyttää suomen tai ruotsin kieltä. Viranomaisen velvollisuudet riippuvat kielilainsäädännössä siitä, onko viranomainen yksikielinen vai kaksikielinen. Kaksikielisen viranomaisen tulee muun muassa palvella yleisöä suomeksi ja ruotsiksi sekä käyttää yhteydenotoissaan asiakkaan kieltä. Erilaiset säännökset koskevat lisäksi muun muassa asian käsittelykieltä. Lisäksi valtion viranomaisten henkilöstöltä vaadittavat kielitaitovaatimukset julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetussa laissa (424/2003) määräytyvät sen mukaan, onko kysymyksessä yksi- vai kaksikielinen viranomainen. Kielilain 5 §:n 1 momentin mukaan kielellisen jaotuksen perusyksikkönä on kunta. Lain 6 §:ssä säädetään perusteista, joilla viranomaiset jakautuvat yksikielisiin ja kaksikielisiin viranomaisiin. Kielilain 6 §:n perusteella viranomaisen alueellisen yksikön tai muun alueellisen organisaation kielellinen asema määräytyy sen virka-alueen kielellisen aseman mukaan. Kuntien kielellisestä asemasta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvosto on antanut asetuksen kuntien kielellisestä asemasta vuosina 2023-2033 (1385/2022).

Viranomaisten kielellinen asema nykytilassa

Lupa- ja valvontavirastoon koottavia tehtäviä nykyisin hoitavista viranomaisista ovat kielilaisa tarkoitettu tavoin kaksikielisiä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira sekä aluehallintovirastoista Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Lounais-Suomen aluehallintovirasto ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto. Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelutehtäviä valtakunnallisesti kaikissa aluehallintovirastoissa hoitava ja Etelä-Suomen aluehallintovirastoon organisatorisesti kuuluva hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualue on niin ikään kaksikielinen. Ympäristötehtäviä hoitavista ELY-keskuksista ovat kaksikielisiä Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Uudenmaan ELY-keskus ja Varsinais-Suomen

ELY-keskus, joka on hoitanut ympäristötehtävät myös Satakunnassa. ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintotehtäviä hoitava KEHA-keskus on keskushallinnon viranomaiseksi luokiteltavana viranomaisena niin ikään kaksikielinen.

Kielilain tarkoittamalla tavalla yksikielisiä suomenkielisiä viranomaisia ovat aluehallintovirastoista Itä-Suomen aluehallintovirasto, Lapin aluehallintovirasto ja Pohjois-Suomen aluehallintovirasto sekä Valtion lupa- ja valvontavirastolle siirtyviä ympäristö- ja palkkaturvatehtäviä hoitavista ELY-keskuksista Etelä-Savon ELY-keskus, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Hämeen ELY-keskus, Kainuun ELY-keskus, Keski-Suomen ELY-keskus, Lapin ELY-keskus, Pirkanmaan ELY-keskus, Pohjois-Karjalan ELY-keskus, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjois-Savon ELY-keskus ja Satakunnan ELY-keskus. Valtion lupa- ja valvontavirastoon ei ehdoteta siirrettäväksi sellaisia ELY-keskusten tehtäviä, joita on nykyisin organisoitu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 34 §:n tarkoittamiin ruotsinkielisiin palveluryhmiin.

Nykyisistä ELY-keskuksista kaksikielisiä ovat Kaakkois-Suomen, Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Pohjanmaan keskuksat. Yksikielisiä ovat siten loput 11 ELY-keskusta.

Esityksen luvussa 2.2.2 kielellisten oikeuksien toteutumista nykytilassa on kuvailtu ruotsinkielisten palvelutarpeen määrää sekä arvioitu henkilöstön kielitaitoa. Ruotsinkielisten palveluiden ja henkilöstön kielitaidon on arvioitu vastaavan kysyntää.

Uusien perustettavien viranomaisten kielellinen asema

Esityksessä ehdotetaan, että Lupa- ja valvontavirasto olisi valtakunnallinen keskushallintoviranomainen, jonka toimialueena on koko maa, jollei erikseen toisin säädetä. Viraston tulee hoitaa tehtäviään molemmilla kansalliskielillä perustuslain ja kielilain mukaisesti. Lupa- ja valvontaviraston henkilöstö sijoittuisi monipaikkaisesti eri puolille maata ja sen palvelut kohdistuisivat koko maahan. Lupa- ja valvontavirasto olisi kaksikielinen.

Esityksessä ehdotetaan, että elinvoimakeskukset ovat alueellisesti toimivia viranomaisia. Elinvoimakeskukset ovat, virka-alueesta riippuen, yksi- tai kaksikielisiä. Elinvoimakeskusten asiakaspalvelut tuotettaisiin valtakunnallisissa asiakaspalvelukeskuksissa, digitaalisten palvelujen osalta Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksessa ja alueellisissa toimipaikoissa. Elinvoimakeskusten toimialueista on tarkoitus säätää valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää perustettavaksi kymmenen elinvoimakeskusta, joista kaksikielisiä olisivat Pohjanmaan, Uudenmaan, Kaakkois-Suomen ja Lounais-Suomen elinvoimakeskukset. Yksikielisiä olisivat Sisä-Suomen, Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan, Itä-Suomen, Pohjois-Suomen sekä Lapin elinvoimakeskukset. Elinvoimakeskukset olisivat siten kielilain 6 §:n 3 momentin tarkoittamia alueellisia yksiköitä, joiden kielellinen asema määräytyy sen alueella olevien kuntien perusteella. Jos alueella on ainoastaan yksikielisiä kuntia, virasto olisi yksikielinen. Jos alueella on erikielisiä kuntia ja vähintään yksi kaksikielinen kunta, virasto olisi kaksikielinen.

Elinvoimakeskusten asiakaspalvelut tuotettaisiin valtakunnallisissa asiakaspalvelukeskuksissa, digitaalisten palvelujen osalta Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksessa ja alueellisissa toimipaikoissa. Elinvoimakeskuksista ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta ehdotetun lain 23 pykälässä säädettäisiin elinvoimakeskuksen kielivähemmistön palveluyksiköstä. Ehdotettu säännös koskisi perustuslain 17 §:ssä tarkoitettuja suomen, ruotsin ja saamen kieliä tasapuolisesti. Pykälä sisältäisi myös asiaa koskevan asetuksenantovaltuuden. Kielilain 6 §:n 2 momentin mukaan voidaan erityisistä syistä virka-alueen kielivähemmistön tarpeita varten perustaa yksikielisiä yksiköitä tai osastoja. Ehdotettu pykälä täydentäisi ja

täsmenäisi edellä mainittua kielilain säännöstä asiasta. Myös ehdotetun lain 4 § sisältää kielivähemmistöjä koskevan säännöksen, jonka mukaan eräänä keskuksen toimialueen laajentamisperusteena voisi olla alueen kielivähemmistöjen oikeuksien edistäminen. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin, että alue- ja rakennepolitiikan välittävän toimielimen tehtäviä hoitavilla elinvoimakeskuksilla voisi olla ruotsinkielinen palveluryhmä kyseisten tehtävien hoitamista varten. Palveluryhmän henkilöstön virkapaikkoja voisi olla kaikissa elinvoimakeskuksissa. Lisäksi myös valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin, että Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen ruotsinkielistä asiakaspalvelua varten elinvoimakeskuksessa voisi olla palveluryhmä, johon kuuluvan henkilöstön virkapaikka voisi olla muussa virastossa.

Kielilainsäädännöstä johtuvat velvoitteet eivät muutu ehdotetussa viranomaisrakenteen uudelleenorganisoinnissa niiden tehtävien hoidon osalta, jotka siirtyvät Lupa- ja valvontavirastoon Valvirasta, eivätkä niiden tehtävien osalta, jotka siirtyvät kaksikielisisä virastoissa hoidettavien aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten y-vastuualueiden tehtävien osalta. Lisäksi kaikkien aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten hallintopalvelutehtävistä ovat vastanneet myös nykyisin oikeudelliselta asemaltaan kaksikieliset viranomaiset. Sen sijaan kolmesta nykyisestä aluehallintovirastosta uuteen virastoon siirtyvien tehtävien osalta viranomaisen kielellinen asema muuttuu yksikielisestä viranomaisesta kaksikieliseksi viranomaiseksi.

Nykyisin aluehallintovirastoilla on Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon sijoitettu viraston vastuualueista erillinen aluehallintovirastojen ruotsinkielinen opetustoimen palveluyksikkö, jonka toimialueena on koko maa. Yksiköstä on säädetty valtioneuvoston asetuksella aluehallintovirastoista annetun lain 18 §:n nojalla. Palveluyksikön tehtävänä on hoitaa aluehallintovirastojen toimialaan kuuluvat ruotsinkielisen koulutustoimen ja varhaiskasvatuksen tehtävät perustamis- ja investointihankkeita koskevia tehtäviä lukuun ottamatta. Lisäksi palveluyksikkö toimii asiantuntijana ruotsinkielistä väestöä koskevissa kirjastotoimeen ja perusopetuslaissa (628/1998), lukiolaissa (629/1998), taiteen perusopetuksesta annetussa laissa (633/1998) ja lasten päivähoidosta annetussa laissa (36/1973) tarkoitettuihin investointihankkeisiin liittyvissä asioissa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialaan kuuluvissa ruotsinkielistä väestöä koskevissa koulutukseen ja osaamiseen liittyvissä asioissa. Palveluyksikön henkilöstö on sijoittuneena kaksikielisten aluehallintovirastojen toimipaikkoihin. Esityksessä ehdotetaan, että Lupa- ja valvontaviraston varhaiskasvatuksen-, koulutuksen ja kulttuurin osastolla olisi nykytilaa vastaavalla tavalla ruotsinkielinen yksikkö, jonka henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksessa muun muassa kielitaidon osalta. Tarkoituksena on, että myös jatkossa opetus- ja kulttuuritoimen toimialan tehtävissä toteutettaisiin kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien tason pysyttämiseksi nykyisellään organisatorinen ratkaisu, jossa tietyt opetus- ja kulttuuritoimen toimialan tehtävät organisoitaisiin kielellisin perustein toimialan sisälle omaksi yksiköksen. Ruotsinkielinen yksikkö palvelisi tehtävässään ruotsinkielistä väestöä koko maassa.

Perustuslain 122 §:n mukaan hallintoa järjestettäessä tulee pyrkiä yhteensopiviin aluejaotuksiin, joissa turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan. Kielelliset oikeudet ovat perusoikeuksia ja tämän vuoksi on pidetty perusteltuna säätää virastolaissa Lupa- ja valvontaviraston toimipaikoista jokaisella sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueella. Lisäksi virastolla olisi laissa säädetty päätoimipaikka. Lisäksi virastolla voisi olla viraston työjärjestyksellä määrättäviä muita toimipaikkoja ja työntekopaikkoja. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi viraston toimintaa velvoittavasti, että viraston toimintaa järjestettäessä on huolehdittava kielellisten oikeuksien toteutumisesta, millä osaltaan voidaan turvata kielellisten oikeuksien toteutuminen toimipaikoista ja työntekopaikoista määrättäessä.

Arvio kielellisten oikeuksien toteutumisesta käytännössä

Kielellisten oikeuksien voidaan arvioida parantuvan erityisesti niiden ruotsinkielisten asiakkaiden kohdalla, jotka ovat nykyisin asuneet yksikielisen alueellisen viranomaisen toimialueella. Mahdollisuus järjestää viranomaistoimintoja joustavasti alueellisten toimialuerajojen estämättä loisi nykyistä paremmat edellytykset myös kielellisten näkökohtien huomioon ottamiseen toimintoja järjestettäessä. Viraston palveluja tuotettaisiin valtakunnallisesti. Lupa- ja valvontaviraston asiakkailta olisi oikeus kääntyä minkä tahansa viraston toimipaikan puoleen ja saattaa asiansa vireille riippumatta heidän asuinkunnastaan. Jotta kielelliset oikeudet toteutuisivat parhaimmalla mahdollisella tavalla, voisi virasto ohjata asiakkaan vireille paneman asian viraston sisällä nykytilaa laajemmalle joukolla kielitaitoisia virkamiehiä, mitä voidaan pitää kielellisten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta perusteltuna. Lupa- ja valvontaviraston käytössä olisivat edelleen puhelinpalvelut, joista annetaan asiakkaille menettelyllisen neuvonnan lisäksi neuvontaa työsuojelun toimialan asioissa suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Valtakunnallinen puhelinpalvelu puolestaan mahdollistaa, ettei asiakkaan välttämättä tarvitse matkustaa viraston toimipaikkoihin neuvontapalveluja saadakseen, vaan neuvontapalvelut ovat asiakkaiden käytettävissä toimipaikasta riippumatta.

Esityksellä ei voida arvioida olevan kielteisiä vaikutuksia eri alueiden kielisuhteisiin eikä kielivähemmistöihin kuuluvien vaikutusmahdollisuuksiin. Julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) 6 §:n 1 momentin mukaan valtion henkilöstöltä, jolta edellytetään säädettynä kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkintoa, vaaditaan kaksikielisessä viranomaisessa viranomaisen virka-alueen väestön enemmistön kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää suullista ja kirjallista taitoa. Koska moniin Lupa- ja valvontaviraston virkoihin on tarkoitus säätää erityiseksi kelpoisuusvaatimukseksi ylempi korkeakoulututkinto, voidaan sen arvioida edistävän kielitaitoa.

Vaikka nykyisistä alueellisista viranomaisista ehdotetaan muodostettavaksi valtakunnallinen viranomainen, säilyvät viraston toimipaikat ja toiminta alueilla. Aivan kuten nykyisinkin, tulee työnantajan julkisyhteisöjen henkilöstöltä edellytettävästä kielitaidosta annetun lain 3 §:n mukaisesti varmistaa, että viraston henkilöstöllä on myös käytännössä tehtävien edellyttämä kielitaito. Kaikkien työntekijöiden ei tarvitse osata molempia kieliä, mutta tehtävät on järjestettävä niin, että palvelu turvataan molemmilla kielillä. Tämä velvoite ja tosiasiallinen kyky antaa palvelua myös ruotsin kielellä korostuvat erityisesti niillä alueilla, joilla nykyisinkin on toiminut kaksikielinen alueellinen viranomainen. Palvelujen antaminen sekä suomeksi että ruotsiksi tulee varmistaa tehtävien organisoinnissa kielelliset näkökulmat huomioon ottamalla, henkilöstön koulutuksella sekä edellyttämällä, että tehtäviä hoitavilla henkilöillä on käytännössä tehtävien edellyttämä kielitaito. Erityisesti Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla, Lounais-Suomessa ja Uudellamaalla viraston on myös jatkossa rekrytoinneissa huolehdittava siitä, että alueella toimeenpantaviin tarkastus- ja valvonta- ja muihin tehtäviin rekrytoidaan myös henkilöstöä, jolla on tosiasialliset edellytykset palvella asiakkaita myös ruotsiksi. Rekrytointitilanteissa on kiinnitettävä huomiota rekrytoitavan tosiasialliseen kielitaitoon ja rekrytointitapaan, jotta kielitaitoista henkilöstöä on siellä missä sitä tarvitaan.

Esityksen luvussa 2.2.2 kielellisten oikeuksien toteutumista nykytilassa on kuvailtu ruotsinkielisten palvelutarpeen määrää sekä arvioitu henkilöstön kielitaitoa. Ruotsinkielisten palveluiden ja henkilöstön kielitaidon voidaan vastaisuudessa arvioida vastaavan kysyntää. Kielitaitoisten virkamiesten palkkaamisen valtakunnalliseen virastoon voidaan arvioida helpottuvan, sillä valtakunnallinen virasto mahdollistaa henkilöstölle paremmat mahdollisuudet oman osaamisen ja asiantuntijuuden kehittämiseen, mutta myös uralla etenemiseen sekä

asiantuntijoina että esihenkilöinä. Valtakunnallisessa virastossa olisi nykyisiä organisaatioita paremmat mahdollisuudet työn tasaamiseen ja sijaisjärjestelyihin valtakunnallisesti. Suurempi virasto tarjoaisi myös nykyistä paremmat mahdollisuudet turvata työpaikkojen säilyminen tehtävien lakatessa tai siirtyessä toiseen organisaatioon. Lisäksi valtakunnallinen virasto voisi tarjota henkilöstölleen parempia mahdollisuuksia vaihtaa virkapaikkaa esimerkiksi elämäntilanteen muuttuessa.

Elinvoimakeskuksista lähes puolet olisivat kaksikielisiä virastoja. Toimialueiltaan ne kattaisivat vähintään samat maakunnat, joilla nykyisin kaksikieliset ELY-keskukset toimivat. Koska elinvoimakeskusten asiakaspalvelut tuotettaisiin jatkossakin valtakunnallisissa asiakaspalvelukeskuksissa, digitaalisten palvelujen osalta Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksessa ja alueellisissa toimipaikoissa, ei myöskään kielipalveluihin tulisi käytännössä muutoksia. Liikenteen asiakaspalvelukeskus palvelisi jatkossakin valtakunnallisesti elinvoimakeskusten liikenneasioissa suomen ja ruotsin kielillä, joten kielellisten oikeuksien toteutumiseen ei tältä osin olisi tulossa muutoksia. Suhteessa ruotsinkielisen asioinnin määrään ruotsin kielen osaaminen liikenteen asiakaspalvelukeskuksessa on vahvaa. Liikenteen asiakaspalvelukeskuksessa ei ole käyntiasioita.

Valtakunnallinen TE-puhelinpalvelujen asiakaspalvelukeskus siirtyi TE24-uudistuksen myötä vuoden 2025 alusta lukien osaksi KEHA-keskusta ja palvelee jatkossa kuntien työvoimaviranomaisia ja heidän asiakkaitaan, joten elinvoimakeskusten henkilö- ja yritysasiakkaille ei jatkossa toistaiseksi olisi valtakunnallista molemmilla kansalliskielillä asiakkaita palvelevaa työvoima- ja elinkeinopalvelujen asiakaspalvelukeskusta. Elinvoimakeskus-toimeenpanohankkeen hankesuunnitelmaluonnoksen mukaan elinvoimakeskusten toimeenpanovaiheessa on tavoitteena rakentaa elinvoimakeskusten yhteinen asiakaspalvelumalli, jossa huomioidaan palvelujen tarve ja tarjoaminen kaikissa elinvoimakeskusten palveluissa ja palveluihin liittyvät vaatimukset myös molemmilla kansalliskielillä niiden elinvoimakeskusten toimialueilla, joilla on kaksikielisiä kuntia.

Ympäristöasioiden asiakaspalvelukeskus, joka palvelee asiakkaita ympäristöasioissa valtakunnallisesti ja molemmilla kansalliskielillä, siirtyy tehdyn tehtäväjakolinjauksen mukaisesti osaksi Lupa- ja valvontavirastoa. Lupa- ja valvontavirasto- ja elinvoimakeskus – toimeenpanohankkeiden aikana on tarkoitus selvittää, palvelisiko ympäristöasioiden asiakaspalvelukeskus jatkossa asiakkaita vain Lupa- ja valvontaviraston ympäristöasioissa vai palvelisiko se jatkossa myös elinvoimakeskusten asiakkaita ympäristöasioissa. Lupa- ja valvontavirastoon siirtyvien ympäristöasioiden osalta kielellisten oikeuksien toteutumiseen ei siten olisi tulossa muutoksia. Elinvoimakeskusten ympäristöasioiden osalta kielellisten oikeuksien toteutuminen tulisi huomioimaan toimeenpanovaiheen aikana elinvoimakeskusten yhteisen asiakaspalvelumallin rakentamisessa ja selvittämällä ympäristöasioiden asiakaspalvelukeskuksen mahdollisuudet palvella jatkossa ympäristöasioissa myös elinvoimakeskusten asiakkaita.

Esityksessä ehdotettu Ahvenanmaan valtionviraston toimialueena on ainoastaan Ahvenanmaan maakunta. Ahvenanmaan maakuntaa koskevat kielisäännökset sisältyvät Ahvenanmaan itsehallintolakiin (1144/1991), jonka 36 §:n mukaan maakunta on ruotsinkielinen. Ahvenanmaan osalta kielellisiin oikeuksiin ei aiheutuisi muutoksia esityksen johdosta.

Kielellisten oikeuksien arvioinnin yhteydessä valtion aluehallinnon uudistuksella ei ole arvioitu olevan vaikutuksia muiden kieliryhmien osalta.

Oikeudesta käyttää saamen kieltä

Esitykseen sisältyy saamen kielilain (1086/2003) muutos, jolla lain soveltamisala laajennettaisiin koskemaan valtakunnallista Lupa- ja valvontavirastoa ja elinvoimakeskuksia.

Saamen kielilain 2 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla saamen kielilakia sovelletaan muun muassa valtion piiri- ja paikallishallinnon viranomaisiin, jonka alueella Enontekiön, Inarin, Sodankylän ja Utsjoen kunnat sijaitsevat. Lainkohdan nojalla laki tulee sovellettavaksi voimassa olevien säännösten mukaan Lapin aluehallintoviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimintaan edellä todetuilla toimialueilla.

Esityksessä ehdotetaan, että nykyiset aluehallintovirastot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset lakkaavat. Aluehallintovirastojen, sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ympäristövastuualueiden tehtävät siirtyvät perustettavalle valtakunnalliselle Lupa- ja valvontavirastolle. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksien E- ja L-vastuualueiden tehtävät, lukuun ottamatta julkisen henkilöliikenteen tehtäviä, puolestaan siirtyvät perustettaville alueellisille elinvoimakeskuksille.

Koska Lupa- ja valvontaviraston virka-alueena olisi koko maa, saamen kielilakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että Lupa- ja valvontavirasto saatettaisiin saamen kielilain soveltamisalan piiriin samalla tavoin kuin eräiden toimialueeltaan valtakunnallisten viranomaisten ja laitosten osalta on tehty. Tästä syystä ehdotetaan, että saamen kielilain 2 §:n 1 momentin 7 kohtaan lisätään uutena virastona Lupa- ja valvontavirasto. Saamen kielilain 2 §:n 1 momentin 3 kohtaa olisi tarkoitus muuttaa siten, että siinä mainittaisiin ainoastaan alueellisesti toimivat elinvoimakeskukset. Lisäksi saamen kielilain 27 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Lupa- ja valvontavirastossa voi saamelaisten kotiseutualueella olla saamen kielen avustaja vastaavasti kuin esimerkiksi Lapin aluehallintovirastossa on nykyisin voinut olla. Lapin elinvoimakeskuksen toimialue vastaisi nykyistä Lapin ELY-keskuksen toimialuetta, eikä elinvoimakeskukseen jatkossa kuuluvien tehtävien saamen kielen palvelujen suhteen tulisi muutosta.

Viranomaisilla on velvoite laatia ilmoitukset, kuulutukset ja julkipanot sekä muut yleisölle annettavat tiedotteet, opasteet ja yleisölle tarkoitettut lomakkeet täyttöohjeineen saamelaisten kotiseutualueella myös saamen kielellä eikä tähän uudistuksen myötä olisi tulossa muutoksia. Velvoite tultaisiin huomioimaan elinvoimakeskusten yhteisessä asiakaspalvelumallissa.

Liikenteen asiakaspalvelukeskuksessa varaudutaan jatkossakin siihen, että tarvittaessa konsultoidaan Lapin elinvoimakeskuksen tulkkaus- ja käännöspalveluiden tarpeesta.

Kielellisten oikeuksien arvioinnin yhteydessä valtion aluehallinnon uudistuksella ei ole arvioitu olevan vaikutuksia muiden kieliryhmien osalta.

4.2.6.4 Vaikutukset saamelaisten asemaan

Edellä luvussa 1.2 on kuvattu, että valtion aluehallintouudistuksesta on 30.8.2024 käyty saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaiset neuvottelut. Neuvotteluissa nousivat esille alueellinen läsnäolo, paikallistuntemus, ympäristöasiat ja elinvoiman edistäminen. Nämä seikat ovat nousseet esille myös valtion aluehallintouudistusta koskevan lainsäädännön valmistelun yhteydessä. Uudistukselle asetetut tavoitteet on kuvattu tarkemmin luvussa 3.1, joista ilmenee toimipaikkaverkoston säilyttäminen mutta myös alueellisten erityispiirteiden tuntemuksen säilyttäminen. Ympäristöasiat puolestaan kytkeytyvät kiinteästi sisällöllisiin uudistuksiin, kuten yhden luukun periaate –lainsäädäntöhankkeeseen. Valtion aluehallintouudistuksessa ei olla esittämässä sisällöllisiä muutoksia elinkeinojen ja elinvoiman edistämiseen. Edellä todetulla

perusteella voidaan uudistuksen vaikutuksien arvioida jäävän vähäisiksi suhteessa saamelaisten asemaan nähden.

4.2.7 Aluekehitysvaikutukset

Valtion aluehallintouudistuksen tavoitteet tukevat toteutuessaan alueiden elinvoiman kasvua. Esimerkiksi yritysten ja elinkeinoelämän näkökulmasta luvitukseen, valvontaan ja viranomaistehtäviin nopeutta ja yhdenmukaisuutta tuovat ratkaisut ovat kannatettavia, ja onnistuessaan tällä voi olla positiivisia vaikutuksia aluekehittämiseen. On kuitenkin huolehdittava, että valtakunnallisen viraston henkilöstön alueellinen tuntemus on hyvää ja ympäristöluvitusta käsitteleviä toimipisteitä on jatkossakin kattavasti eri puolilla Suomea.

Nykyisten ELY-keskusten toimialueita osittain suuremmat elinvoimakeskusten toimialueet voivat mahdollistaa aiempaa vahvemman maakuntarajat ylittävän yhteistyön ja edistää muun muassa ylimaakunnallisten yritysverkostojen syntymistä. Laajentuvien toimialueiden ”reuna-alueiden” ymmärrystä ja osaamista tai laajan toimialueen sisäisistä eroista tuntemusta voidaan ylläpitää kattavalla, jokaiseen maakuntaan sijoittuvalla keskusten toimipaikkaverkostolla ja monipaikkaiseen työkuultuuriin perustuvalla toimintamallilla. Uusissa elinvoimakeskuksissa on asiantuntemusta alueiden vahvuuksien tunnistamiseen ja voimavaroja niiden hyödyntämiseen. Nykyistä laajemmilla toimialueilla työskentelevillä asiantuntijoilla olisi aikaisempaa parempi mahdollisuus toimiala- tai teema –kohtaiseen erikoistumiseen. On tärkeää kiinnittää huomiota keskusten toimintakulttuurissa säännölliseen sidosryhmäyhteistyöhön koko toimialueen kattavasti ja siten varmistaa laajenevien toimialueiden huomioiminen. Uusien elinvoimakeskusten aiempia ELY-keskuksia laajemmissa toimialueissa on olemassa riski paikallis- ja/tai aluetuntemuksen ja –päätöksenteon heikkenemiselle, jos toimipaikkojen määrää myöhemmin supistettaisiin.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin elinvoimakeskusten päätoimipaikoista ja toimipaikoista. Elinvoimakeskusten sivutoimipaikoista määrättäisiin viraston työjärjestyksessä. Toteutuessaan tällä voidaan aluekehittämisen näkökulmasta katsoa olevan positiivisia vaikutuksia muun muassa aluetuntemuksen ja alueellisten verkostojen myötä. ELY-keskusten luomilla työpaikoilla on myös suhteellisesti suurempi merkitys alueilla, joilla on vähemmän valtion työpaikkoja.

Elinvoimakeskuksen toimialueen sisällä saattaa olla suuriakin vaihteluja elinkeinorakenteessa ja –dynamiikassa. Elinkeinojen kehittämistyössä ja päätöksenteossa on tarpeen ottaa huomioon alueen sisäinen monimuotoisuus, eri alueiden yhteistyön mahdollisuudet ja potentiaali alueiden elinkeinotoiminnan ja ekosysteemien kehittämiseen. Sama huomio koskee elinkeinojen lisäksi myös muita tehtäväaloja. Lisäksi aluekehittämisen näkökulmasta toimet, jotka tukevat alueiden välistä yhteistyötä ja siten vähentävät alueiden välisiä ja sisäisiä kehityseroja, vaikuttavat positiivisesti alueiden kehittymiseen.

Elinvoimakeskusten toimialueista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella, jota koskeva luonnos on tämän hallituksen esityksen liitteenä. Nykyisten ELY-keskusten toimialueista säilyisivät ennallaan Lapin, Pohjanmaan, Keski-Suomen ja Uudenmaan toimialueet. Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskusten toimialueet yhdistettäisiin, mikä vastaa jo nykyistä L-tehtävien hoitamisen aluetta. Keskusten yhteistoiminta on tiivistä myös E-tehtävissä, koska Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus hoitaa myös Kainuun alueella EU:n rakennepolitiikan välittävän toimielimen tehtävää. Uuden toimialueen aluetuntemus ja yhteistoiminta eri toimijoiden kanssa on jo siten tuttua. Esitetty Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon elinvoimakeskuksen toimialue olisi uusi. Nykyisin Pohjois-Savon ELY-keskuksessa hoidetaan viraston toimialueen tehtävien lisäksi liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen tehtäviä Pohjois-

Karjalan ja Etelä-Savon ELY-keskusten toimialueilla. Lisäksi Etelä-Savon ELY hoitaa oman toimialueensa lisäksi Pohjois-Savon, ja Pohjois-Karjalan ELY-keskusten alueella EU:n rakennepolitiikan välittävän toimielimen tehtävää, joten alueiden tuntemus ja yhteistyö on jo tiivistä. Esitetty Varsinais-Suomen ja Satakunnan elinvoimakeskuksen toimialue vastaisi nykyistä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri sekä ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueiden tehtävien toimialuetta Satakunnan ELY-keskuksen toimialueella. Nykyisten ELY-keskusten yhteistyö on tiivistä ja aluetuntemus kattavaa. Pohjanmaan elinvoimakeskuksen toimialue olisi nykyistä vastaava eli kattaisi myös Keski-Pohjanmaan maakunnan. Pohjanmaan elinvoimakeskus hoitaisi jatkossa nykyisen ELY-keskuksen Pohjanmaata koskevat E-vastuualueen tehtävät ja lisäksi eräitä liikenteen tehtäviä myös Etelä-Pohjanmaan toimialueella. Niiltä osin myös Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskuksen tehtävät eroaisivat nykyisen ELY-keskuksen L-tehtävistä, kun sen nykyisin hoitamia liikennetehtäviä jaettaisiin osin Pohjanmaalle hoidettavaksi. Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen maakunnista muodostuva Sisä-Suomen elinvoimakeskus olisi uusi. Maakuntien yhteistoimintaa elinkeino- ja liikenneasioissa on kuitenkin tehty aikaisemminkin. Esitetty Kymenlaakson, Etelä-Karjalan ja Päijät-Hämeen maakunnat kattava elinvoimakeskus olisi uusi, koska nykyisin Päijät-Hämeen maakunta kuuluu Hämeen ELY-keskuksen toimialueeseen. Muutos tasoittaisi elinvoimakeskusten resursseja ja tehtävävastuita, mikä tukisi hallitusohjelman tavoitetta elinvoimatehtävien kokoamisesta vahvoihin elinvoimakeskuksiin. Kaakkois-Suomea ja Päijät-Hämettä yhdistää samankaltainen elinkeinorakenne, työllisyystilanne, yhteinen yliopisto ja ammattikorkeakoulu sekä maantieteellisesti vesistöt ja Salpausselkä.

Kuva 1. Karttakuva nykytilanteesta.

Kuva 2. Karttakuva muutoksen jälkeisestä tilanteesta.

Maaseutuvaikutukset

Maaseutuvaikutusten arviointi tuo maantieteellisen ulottuvuuden ja siihen kytkeytyvät maaseutualueiden erityispiirteet säädösehdotusten valmisteluun. Arvioimalla vaikutuksia maaseutuun tunnistetaan, ovatko valmisteltavien esitysten vaikutukset maaseudulla ja maaseudulle merkittäviä ja liittyykö niihin mahdollisesti kielteisiä piirteitä, jotka heikentävät maaseudulla asuvien kansalaisten ja maaseudulla sijaitsevien yritysten yhdenvertaisuutta suhteessa niihin, jotka asuvat kaupungeissa.

Nykyisen valtion aluehallinnon tehtävät siirtyvät elinvoimakeskuksiin, valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon tai jonkin verran muihin keskusvirastoihin, kuten Ruokavirastoon. Kehittämisen-, rahoitus-, edistämisen- ja lupatehtävät sekä EU-rahoituksen varmistamisen edellyttämät valvonta- ja todentamistehtävät eivät supistu, mutta tehtäviä hoitavien virastojen määrä supistuu. Tämä voi merkitä käyntiasioinnissa asiointimatkojen pidentymistä ja viranomaisasiointijärjestelmän sijainnin muuttumista.

Valtakunnallisen Lupa- ja valvontaviraston perustamisen tavoitteena oleva luvituksen, valvonnan sekä viranomais tehtävien nopeus ja yhdenmukaisuus ovat positiivisia tavoitteita myös maaseutualueiden näkökulmasta. Esityksen mukaan elinvoimakeskusten toimipaikkoja olisi kaikissa maakunnissa ja elinvoimakeskuksilla voisi lisäksi olla laajempi palvelu- ja työskentelyverkosto, josta voitaisiin päättää viraston työjärjestyksessä. Hallitusohjelman mukaisesti elinvoimakeskusten määrä siis vähenee nykyisiin ELY-keskuksiin verrattuna. Tämä voi merkitä asiointimatkojen pidentymistä sekä alueellisten ja paikallisten olosuhteiden tuntemuksen vähentymistä pitkällä aikajänteellä. Lupa- ja valvontaviraston lupakäsittely sujuvoituu parhaimmalla tapauksella maaseudun asukkaiden ja yrittäjien näkökulmasta. Mahdollinen kielteinen vaikutus on sama kuin edellä elinvoimakeskusten kohdalla.

Esityksellä ei ole välittömiä vaikutuksia vakituiseen väestöön, väestörakenteeseen tai väestön hyvinvointiin ja terveyteen.

Palveluiden saavutettavuus paikan päällä asiointiin voi heikentyä, riippuen päätoimipaikkojen, toimipaikkojen ja sivutoimipaikkojen määrästä ja sijainnista. Sujuva digitaalinen asiointi puolestaan voi parantaa palveluiden saavutettavuutta. Maaseutualueille on tärkeää valtion alueellinen läsnäolo eli riittävä toimipiste- ja asiointiverkosto, toimiva digitaalinen infrastruktuuri sekä myös digitaalisten palveluiden kehittäminen. Kielteisiä vaikutuksia voi seurata, mikäli palveluiden toteuttamisessa nojaututaan entistä enemmän digitaalisiin palveluihin eikä huippunopeita yhteyksiä ole tai digitaalisten palveluiden tuesta ei huolehdita. Palveluiden digitalisoituessa palvelutarve pyritään varmistamaan eri alueita ja eri väestöryhmiä kuulemalla. Toimivan digitaalisen infrastruktuurin kehittäminen osaltaan helpottaa maaseudulla asuvien viranomaisissa asiointia. Käyntiasiointipalveluja käyttävien henkilöiden osalta voisi olla perusteltua kiinnittää huomiota siihen, ettei palveluiden saatavuus vaarannu. Etenkin huomioiden maaseudun väestölle tyypillinen ikärakenne, jossa yhä suurempi osa väestöstä on ikääntynyttä, voisi olla perusteltua huolehtia käyntiasiointipalveluista.

Virastojen rekrytoinneissa on kiinnitettävä huomiota siihen, että henkilöstöllä on edelleen paikallisten ja alueellisten olosuhteiden tuntemusta. Valtion aluehallinnon työpaikat ovat tärkeitä myös maaseutualueiden elinvoimaisuuden näkökulmasta. Uudistus lisää etätöiden ja paikkariippumattoman työn tarvetta ja mahdollisuuksia.

Uudistus vaikuttaa merkittävästi yritystoiminnan edellytyksiin. Vaikutuksen voidaan arvioida olevan myönteinen, mikäli lupaprosessit selkeytyvät ja yhdenmukaistuvat, ja kielteinen, mikäli lupaprosessi monimutkaistuu, pitkittyy ja alueellisten ja paikallisten olosuhteiden tuntemus

lupaprosessissa tai rahoituspäätöksiä tehtäessä katoaa. Uudistus ei sinällään vaikuta substanssimäärärahojen kokonaismäärään, mutta voi vaikuttaa avustuksia käsittelevien viranomaispalveluiden saatavuuteen ja palveluiden laatuun, mikäli esimerkiksi organisoitumisratkaisut eivät täytä tehtävien hoidon tarpeita ja edistä niiden yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Tätä kautta uudistuksella voi olla vähintäänkin välillisiä vaikutuksia myös huoltovarmuuteen ja ruokaturvaan. Uudistuksella on yhtymäpinnat kuntien elinvoimatehtäviin ja tästä syystä yhteistyö kuntien kanssa on vastaisuudessakin merkityksellistä.

4.2.8 Ahvenanmaan valtionvirasto

Aluehallintovirastoista annetussa laissa tarkoitettuna valtionhallinnon viranomaisena Ahvenanmaan maakunnassa on Ahvenanmaan valtionvirasto. Ahvenanmaan valtionvirasto vastaa tehtävistä, jotka on sille säädetty aluehallintovirastoista annetun lain 16 §:n perusteella. Nämä tehtävät ovat aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n mukaisia tehtäviä, jotka Ahvenanmaan itsehallintolain mukaan kuuluvat valtakunnan toimivaltaan. Lisäksi valtionvirasto hoitaa valtakunnan lainsäädäntöön kuuluvissa erityislaeissa, Ahvenanmaan maakuntalaeissa sekä tasavallan presidentin Ahvenanmaan itsehallintolakiin perustuvissa nk. sopimusasetuksissa sille säädettyjä tehtäviä.

Tarkoitus on, että Ahvenanmaan maakunnassa olisi jatkossakin Ahvenanmaan valtionvirasto, jonka tehtävät muodostuisivat vastaaviksi kuin sillä on tälläkin hetkellä. Tämän johdosta on tarpeen säätää Ahvenanmaan valtionvirastosta erikseen. Tällaisena säännöksenä ehdotetaan säädettäväksi laki Ahvenanmaan valtionvirastosta.

Aluehallintovirastoista annetun lain kumoaminen ei muuta valtionviraston asemaa valtion aluehallinnon viranomaisena Ahvenanmaalla nykytilaan nähden. Valtionviraston tehtäviin tällä kuitenkin on vaikutusta. Lain 16 §:n lakatessa olemassa voimassa poistuu samalla mekanismi, jolla tehtäviä on osoitettu automaattisesti Ahvenanmaan valtionvirastolle. Jatkossa valtion viranomaisille säädettävät tehtävät tulevat Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviksi vain, mikäli ne erikseen laissa osoitetaan sille. Siten uudistuksen yhteydessä Ahvenanmaan valtionviraston tehtäväksi on säädettävä ne tehtävät, joita se on nykyisin hoitanut kumottavaksi ehdotettavan aluehallintovirastoista annetun lain 16 §:n 1 momentin nojalla ja joita sen on tarkoitus vastaisuudessakin hoitaa. Nämä tehtävät on uudistuksen yhteydessä osoitettava Lupa- ja valvontavirastolle valtakunnan alueella sekä Ahvenanmaan maakunnan alueella Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Tehdyn selvityksen mukaan tämän johdosta muutettavia säännöksiä olisivat asunto-osakeyhtiölaki, ryhmärakennuttamislaki, osakeyhtiölaki, vaalilaki, asuntokauppalaki, yhdistyslaki, kuluttajansuojalaki, maksutalletuslaki, laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä, laki asumisoikeusyhdistyksistä, eurooppayhtiölaki, eurooppaosuuskuntalaki, osuuskuntalaki, turvallisuustutkintalaki, tekijänoikeuslaki, yhteisaluelaki, laki kilpailu- ja kuluttajavirastosta, mittauslaitelaki, kilpailulaki, lastensuojelulaki, laki kehitysvammaisten erityishuollosta ja alkoholilaki. Voimassa olevassa valtakunnan lainsäädäntöön kuuluvassa erityislainsäädännössä on erilaisia viittauksia aluehallintoviranomaisiin ja Ahvenanmaan valtionvirastoon. Tehdyn selvityksen perusteella näyttäisi siltä, että Ahvenanmaan valtionviraston osalta säädökset ovat selkeitä. Sen sijaan aluehallintoviranomaisille säädetyt tehtävät on pääsääntöisesti erikseen säädettävä joko uuden perustettavan Lupa- ja valvontaviraston tai muun valtakunnan viranomaisen tehtäväksi ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston tehtäväksi, mikäli tehtävää hoidetaan Ahvenanmaan maakunnassa. Erityislainsäädäntöä olisi tarkistettava siten, että säädöksissä ei enää viitata aluehallintovirastoihin.

Maaherra edustaa itsehallintolain mukaisesti Ahvenanmaan maakunnassa hallitusta, ja hänen johtamallaan Ahvenanmaan valtionvirastolla olisi nykytilaa vastaavasti Ahvenanmaan maakunnassa yleistoimivalta kantaa ja vastata valtion puolesta sekä valvoa tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta siten kuin siitä erikseen laissa säädetään, ja niissä tilanteissa, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole laissa erikseen määrätty.

Muutoksella on em. johdosta vaikutuksia myös ohjaustoimivaltaan ja yhteistyötyöhön Ahvenanmaan valtionviraston ja valtakunnan muilla alueilla toimivaltaisten viranomaisten kesken. Ahvenanmaan valtionviraston nykyiset tehtävät Ahvenanmaan maakunnassa kattavat valtakunnan alueelle perustettavien Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten eräät tehtävät sekä Digi- ja väestötietovirastolle (DVV) Kilpailu- ja kuluttajavirastolle, Liikenne- ja viestintävirastolle, Patentti- ja rekisterihallinnolle sekä Ruokavirastolle kuuluvia tehtäviä.

Ahvenanmaan valtionviraston tehtävistä olisi säädettävä selkeästi. Tehtäviin kuuluu mm. väestökirjanpidon tehtäviä, jotka ovat merkittäviä erityisesti kansalaisten perusoikeuksien yhdenvertaisen toteutumisen kannalta. Lisäksi valtion palvelujen saatavuus Ahvenanmaan maakunnassa on järjestettävä yhdenvertaisesti vastaavalla tavalla kuin valtakunnan muillakin alueilla ottaen huomioon, mitä säädetään valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetussa laissa (728/2021) sekä laissa digitaalisten palveluiden tarjoamisesta annetussa laissa (306/2019). Tähän liittyen ehdotetaan muutoksia myös Digi- ja väestötietovirastosta annettuun lakiin.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Valtion virastorakennetta laajasti ja valtion aluehallinnon virastorakennetta sen osana on mahdollista organisoida perustuslain ja muun yleislainsäädännön puitteissa hyvin joustavasti. Tässä hallituksen esityksessä valitulle toteuttamisvaihtoehdolle on siten tunnistettavissa periaatteessa lukuisa määrä erilaisia periaatteellisia toteuttamisvaihtoehtoja ja niiden tarkempia variaatioita. Eri toteuttamisvaihtoehtoja on myös viime vuosina selvitetty ja arvioitu useaan otteeseen. Viimeisimpinä tällaisina selvityksinä voidaan mainita osina Keskus- ja aluehallinnon virastoseselvitys -hanketta (VIRSU) toteutetut Keskushallinnon virastorakenneselvitys (Valtiovarainministeriön julkaisuja 3/2015) ja Aluehallinnon selvitysryhmän raportti (Valtiovarainministeriön julkaisuja 4/2015), Aluehallinnon ja monialaisten maakuntien parlamentaarinen selvitystyö -raportti (Valtiovarainministeriön julkaisuja 1/2021) ja sen osana toteutettu Selvitys Valviran ja aluehallintovirastojen sosiaali- ja terveyspalveluiden valvonta-, lupa- ja ohjaustehtävien uudelleenjärjestelyvaihtoehdoista, sekä Valtion aluehallinnon virastorakenteen ja tehtävienjaon selvityshankkeen loppuraportti (Valtiovarainministeriön julkaisuja 36/2022).

Edellä mainituista viimeisimmässä vuoden 2022 Valtion aluehallinnon virastorakenteen ja tehtävienjaon selvityshankkeen loppuraportissa selvitettiin valtion aluehallinnon rakenteen muutosvaihtoehtoja poliittisen päätöksenteon pohjaksi ja tunnistettiin neljä mahdollista kehittämissuuntaa. Nämä olivat kehittäminen nykyrakenteen pohjalta (vaihtoehto 0+), aluehallinnon virastojen koon kasvattaminen ja tehtäväjakojen selkeyttäminen (vaihtoehto 1), aluehallinnon virastojen yhdistäminen valtakunnallisiksi virastoiksi (vaihtoehto 2) sekä

tehtävien siirtäminen keskushallinnon hallinnonalakohtaisiin ja/tai monialaiseen virastoon (vaihtoehto 3).

Kehittämisessä nykyrakenteen pohjalta (vaihtoehto 0+) keskeisenä periaatteena olisi toiminnan kehittäminen nykyisen (monialaisen 6 aluehallintoviraston ja 15 ELY-keskuksen) rakenteen pohjalta. Virastorakenteen näkökulmasta tilanne säilyisi muuttumattomana ja tehtävät organisoitaisiin edelleen alueellisesti kunkin viraston alueellisen toimivallan mukaan. Aluehallinnon virastot eivät olisi tehtäviltään keskenään täysin verrannollisia, vaan niillä olisi nykymallin mukaisesti eri määrä vastuualueita ja tehtäviä ja siten myös erilaisia aluejakoja eri tehtävissä. Tehtävänjako alue- ja keskushallinnon välillä säilyisi nykyisen mukaisena. Vaihtoehdon mukaisella kehittämisellä olisi arvion mukaan vain vähäisiä vaikutuksia niin virastokentän avainlukujen, henkilöstön kuin muutosten toimeenpanonkin näkökulmista. Talousarviovaikutuksia ei olisi lainkaan.

Aluehallinnon virastojen koon kasvattamisen ja tehtäväjakojen selkeyttämisen (vaihtoehto 1) keskeisiä periaatteita olisivat puolestaan alueellisen toimivallan virastorakenteella jatkaminen, virastojen määrän vähentäminen ja siten virastokoon suurentaminen sekä aluehallinnon virastojen tehtäväjakojen selkeyttäminen. Valtion aluehallinto muodostuisi edelleen aluehallintovirastoista ja ELY-keskuksista, mutta virastoja olisi ollut merkittävästi nykyistä vähemmän. Tehtäviä olisi mahdollista organisoida joko alueellisella toimivallalla kunkin aluehallintoviraston tai ELY-keskuksen hoidettavaksi tai valtakunnallisella toimivallalla vain yhden aluehallintoviraston tai ELY-keskuksen hoidettavaksi koko maan alueella. Vaihtoehdon mukaisella kehittämisellä olisi laajat vaikutukset virastojen avainlukujen näkökulmasta sillä virastojen määrä vähenisi merkittävästi. Kohtalaisia vaikutukset olisivat henkilöstön näkökulmasta sillä monen työnantajavirasto vaihtuisi, mutta työpaikkana kuitenkin säilyisi valtion aluehallinnon virasto sekä muutosten toimeenpanon näkökulmasta sillä muutos edellyttäisi koordinoitua poikkihallinnollista hanketta. Talousarviovaikutukset olisivat vähäisiä.

Aluehallinnon virastojen yhdistämisessä valtakunnallisiksi virastoiksi (vaihtoehto 2) keskeisenä periaatteena olisi valtakunnallinen toimivalta valtion tehtävissä ja tämän toteuttaminen muodostamalla aluehallintovirastoista ja ELY-keskuksista kaksi monialaista valtakunnallisen toimivallan virastoa. Kehittämissuunta tarkoittaisi alueellisen toimivallan virastojen lakkauttamista ja siten käytännössä valtion aluehallinnon loppumista nykyisessä muodossaan. Vaihtoehdossa on samoja piirteitä tässä hallituksen esityksessä valitun kehittämissuunnan kanssa sillä se sisältää aluehallintovirastojen fuusioinnin valtakunnallisen viraston malliin. Erona sen sijaan on elinvoimakeskusten osalta toteutettava ratkaisu. Vaihtoehdon mukaisella kehittämisellä olisi erittäin laajat vaikutukset niin virastokentän avainlukujen, henkilöstön kuin muutosten toimeenpanonkin näkökulmasta. Virastojen määrä vähenisi radikaalisti, jokaisen työntekijän työnantajavirasto muuttuisi, samoin kuin työnteon malli ja käytännön toimeenpano muodostuisi erittäin laajaksi sekä useita tarkempia linjauksia edellyttäväksi kokonaisuudeksi. Talousarviovaikutukset olisivat kohtalaisia, sillä vaikka määrärahasiirtoja ei isossa mittakaavassa aiheutuisi, muutoksen toimeenpano edellyttäisi kuitenkin lisämäärärahoja.

Tehtävien siirtämisen keskushallinnon hallinnonalakohtaisiin ja/tai monialaiseen virastoihin (vaihtoehto 3) keskeisenä periaatteena olisi valtakunnallinen toimivalta valtion tehtävissä ja tämän toteuttaminen siirtämällä valtion aluehallinnon tehtävät joko jo olemassa oleviin tai uusiin perustettaviin keskushallinnon virastoihin. Kehittämissuunta johtaisi myös keskushallinnon laajaan muutokseen. Myös tällä vaihtoehdolla on samoja piirteitä tässä hallituksen esityksessä valitun kehittämissuunnan kanssa valtakunnallisen toimivallan laajan soveltamisen vuoksi. Vaihtoehdon mukaisella kehittämisellä olisi erittäin laajat vaikutukset niin avainlukujen, henkilöstön, talousarvion kuin muutoksen toimeenpanonkin näkökulmista. Valtion aluehallinto lakkaisi ja virastojen määrä vähenisi dramaattisesti, kaikkien

työntekijöiden työnantajavirasto vaihtuisi, yli 300 miljoonan euron edestä toimintamäärärahoja siirrettäisiin useiden eri momenttien välillä ja toimeenpanokustannukset olisivat merkittävät toimeenpanon kestäessä vähintään yhden kokonaisen hallituskauden ajan.

Selvityshankkeessa arvioitiin edellä kuvattuja kehittämissuuntia sen suhteen, miten ne tukisivat toiminnan tuloksellisuutta, asiakaslähtöisyyttä ja ohjattavuutta. Kaikissa kehittämissuunnissa todettiin olevan tehtävittäin vaihdellen vahvuutensa ja heikkoutensa ja kehittämissuuntiin sisältyi monia erilaisia vaihtoehtoisia skenaarioita käytännön toteutuksiksi. Selvityshankkeen loppuraportissa valtion aluehallinnon rakenteen kehittämisessä pidettiin olennaisena sen linjaamista, otetaanko tavoitteeksi ensisijaisesti monialainen vai hallinnonalakohtainen ja alueellisen vai valtakunnallisen toimivallan organisoinnin malli. Mahdollisessa tulevassa uudistustyössä nähtiin todennäköisenä jonkinlainen eri kehittämissuuntia yhdistävä ratkaisu, joksi tässä hallituksen esityksessä valittua ratkaisua voidaan hyvin luonnehtiakin. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa linjatussa rakenneratkaisussa on tunnistettavissa olennaisia piirteitä vaihtoehdosta 2 aluehallintovirastojen valtakunnalliseksi virastoksi kokoamisen myötä, vaihtoehdosta 3 siinä hahmotetun hyvin paljon Lupa- ja valvontavirastoa muistuttavan uuden valtakunnallisen monialainen valtion lupa-, ohjaus- ja valvontaviraston muodossa sekä vaihtoehdosta 1 nykyistä vahvemmillemme alueille koottavien elinvoimakeskusten ja sitä kautta edelleen toimintaansa jatkavan valtion aluehallinnon muodossa.

Valmistelussa on arvioitu vaihtoehtoa, jossa säädösympäristössä ei tehdä muutoksia. Tämä etenemistapa ei mahdollistaisi Ahvenanmaan valtionviraston toiminnan jatkumista nykyisellään. Tämän vuoksi valmistelun lähtökohdaksi on otettu välttämättömien säädösten valmistelu. Ahvenanmaan valtionvirasto voidaan tehtävineen 1) liittää uuteen perustettavaan Lupa- ja valvontavirastoon ja sitä ohjaavan ministeriön ohjaustoimivaltaan tai 2) se voi kuulua kuten nykyäänkin valtiovarainministeriön hallinnonalaan ja valtiovarainministeriön yleishallinnolliseen ohjaukseen, mutta olla samalla organisatorisesti itsenäinen virasto Ahvenanmaan maakunnassa. Näistä vaihtoehdoista jälkimmäisen katsotaan parhaiten turvaavan sitä, että Ahvenanmaan maakunnassa on monialainen valtionvirasto, joka vastaa siitä, että valtion palvelut ovat saavutettavissa Ahvenanmaan maakunnassa siten kuin valtakunnan muillakin alueilla. Tämän katsotaan toteutuvan parhaiten säätämällä Ahvenanmaan valtionviraston asemasta, tehtävistä ja johtamisesta uusi erillinen laki Ahvenanmaan valtionvirastosta.

5.2 Alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittäminen

Aluehallintovirastot ovat osallistuneet pelastustoiminnan johtamisessa tarvittavan tilannekuvatoiminnan ylläpitämiseen pelastuslain 23 §:n ja pelastustoimesta annetun valtioneuvoston asetuksen (407/2011) 5 §:n 2 kohdan nojalla. Aluehallinnon uudistuksen ja siihen liittyvän lainsäädäntövalmistelun yhteydessä on esitetty, että alueellisen varautumisen yhteistyötä ja tilannekuvatoimintaa vahvistettaisiin ja kehitettäisiin.

Aluehallinnon uudistuksen aikataulusta johtuen sekä rakenteiden kehittämiseen ja tilannekuvan jakamiseen liittyvät juridiset ja käytännön kysymykset edellyttävät pidempää selvitysaikaa. Siitä syystä tätä kehittämiskokonaisuutta ei ollut mahdollista toteuttaa tämän aluehallinnon uudistuksen kanssa yhtä aikaa.

Sisäministeriö ja valtiovarainministeriö ovat 26.6.2024 asettaneet alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittämishankkeen toimikaudelle 15.8.2024-30.8.2025 (asettamispäätös 26.6.2024, VN/18970/2024-SM-1). Kehittämishankkeessa tulee selvittää ja kuvata kuntien, kaupunkien, hyvinvointialueiden ja valtion alueellisten toimijoiden sekä kirkon

ja huoltovarmuuskriittisten kolmannen sektorin sekä yritysten varautumisen nykytilanne ja vastuut. Lisäksi hankkeen tulee selvittää alueellisten yhteistyörakenteiden järjestämisen eri vaihtoehtot ja tehdä ehdotuksensa tarkoituksenmukaisimmasta toimintamallista ja sen ohjauksesta. Kehittämishankkeessa käynnistetään alueelliset pilottihankkeet ja hyödynnetään niistä saatuja havaintoja alueellisesti yhtenäisen varautumisen yhteistyön perusrakenteen määrittelyssä ja valtion ohjauksen kehittämistyössä. Lisäksi kehittämishankkeessa tulee selvittää ja kuvata häiriötilanteiden ja poikkeusolojen hallinnan edellyttämän tilannekuvatoiminnan nykytila ja tehdä ehdotus, miten häiriötilanteiden ja poikkeusolojen tilannekuvatoiminta olisi tarkoituksenmukaisinta järjestää hyödyntäen jo olemassa olevia tilannekuvajärjestelyjä ja -toiminnallisuuksia välttämällä päällekkäisten toiminnallisuuksien sekä uusien kustannusten syntymistä. Selvityksessä tulee huomioida sekä alueellisen tilannekuvan kokoamiseen, analysointiin ja välittämiseen, että alueellisille ja paikallisille toimijoille välitettävän tilannetiedon menettelytavat ja tähän liittyvä tietoturva ja muut vastaavat näkökohdat. Lisäksi tulee huomioida alueellisen tilannekuvatoiminnan kytkennät valtakunnallisiin tilannekuvan kokoamiseen sekä turvallisuusjohtamiseen liittyviin käytäntöihin. Hankkeen aikana selvitetään lainsäädännön asettamat reunaehdot ja varautumisen ja tilannekuvatyön tietoturvallisuuteen liittyvät oikeudelliset kysymykset. Osana valmistelua laaditaan malli kriisitilanteiden alueelliseen koordinaatioon ja johtovastuusiin sekä valtion ohjauksen kehittämiseen. Hankkeen tavoitteiden mukaiset ehdotukset ja vaihtoehtot tulee olla käytettävissä 30.4.2025 mennessä. Loppuraportti jätetään 30.8.2025 mennessä.

5.3 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

5.3.1 Eurooppalaiset hallintojärjestelmät ja valtioneuvoston alaisen valtionhallinnon rakenteet

Eurooppalainen julkishallinto ja hallintojärjestelmät vaihtelevat suuresti valtioittain. Vaihtelu koskee erityisesti julkishallinnon kokonaisjärjestelyä eli valtion, alueiden ja kuntien eri toimijoiden työnjakoa ja voimavarojen jakoa, mutta myös järjestelyjä kunkin valtionhallinnon - tai tarkemmin valtioneuvoston alaisen valtionhallinnon rakenteiden - sisällä. Viimeisin verrattain kattava myös nimenomaisesti valtionhallinnon rakenteita kuvaava ja vertaileva suomeksi toteutettu selvitys on syyskuussa 2016 julkaistu Eurooppalaiset hallintojärjestelmät vertailussa -raportti (<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/79593>). Raportissa tarkastellaan kahdeksan EU-maan hallintojärjestelmiä kokonaisuudessaan sekä tarkemmin kunkin maan valtioneuvostotason alaista virastorakennetta.

Hallinnon perusrakenteiltaan Suomi on muiden Pohjoismaiden tapaan hajautettu yhtenäisvaltio, jonka tunnuspiirteisiin kuuluu muun muassa vahva kuntasektori. Käytännössä eroavaisuudet Pohjoismaiden hallinto-organisaatioiden välillä ovat kuitenkin melko suuria ja Suomi poikkeaa monella tavalla Skandinavian maista. Läpileikkaava piirre Suomen mallissa on, että hallinnon rakenteista ja toiminnasta säädetään muita Pohjoismaita useammin lailla. Tämä näkyy sekä isoissa että pienissä asioissa. Esimerkiksi ministeriöjaosta säädetään Suomessa lailla valtioneuvostosta, Ruotsissa asetuksella ja Norjassa hallituksen päätöksellä.

Suomen hallinnon muita maita vankempi lainsäädännöllinen asema ei kuitenkaan tarkoita, ettei muutoksia tapahtuisi. Päinvastoin on todettava, että hallinnon uudistusten tiheys ja laajuus on ollut yhtä suurta, ellei suurempaa kuin vertailumaissa sekä valtionhallinnossa että kuntasektorilla. Hallintopolitiikka on ollut tärkeässä asemassa Suomen hallitusten ohjelmissa vuoden 1987 jälkeen. Ruotsin ja Tanskan hallitukset ottavat harvoin kantaa hallinnollisiin kysymyksiin omissa ohjelmissaan. Ainoastaan Norjassa hallinnon uudistaminen on ollut samalla tavalla näkyvästi poliittisella agendalla kuin Suomessa.

Suomen vuoden 1997 ja 2010 valtion aluehallinnon uudistukset muuttivat valtion aluehallinnon perusrakennetta muista Pohjoismaista poikkeavaksi. Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa valtion alueellisen yleishallintoviranomaisen (läänin tai vastaavan) aluejako on paria poikkeusta lukuun ottamatta yhteneväinen itsehallinnollisen aluetason aluejaon kanssa. Merkillepantavaa ja muista maista poikkeavaakin lisäksi on, että Suomessa on kaksi erillistä laissa määritettyä poikkihallinnollista valtion aluehallintoviranomaista, aluehallintovirastot (6) ja ELY-keskukset (15), joiden aluejaot eivät ole keskenään täysin yksi yhteen, vaikka ovatkin sinänsä maakunta- ja hyvinvointialuejakoon perustuen samoista perusaluejaoista muodostettuja. Myös tietoinen jakopyrkimys ja -periaate valtion viranomaistehtäviin (aluehallintovirastot) ja valtion kehittämistehtäviin (ELY-keskukset) edustaa toisenlaista ajattelu- ja organisointitapaa kuin muissa Suomen verrokkimaissa.

Vaikka eroja järjestelmien välillä on siten selkeästi ja helposti osoitettavissa, niin samalla on tunnistettavissa tiettyjä trendejä ja samankaltaisuuksia maiden välillä. Vuoden 2016 raportissa näitä nostettiin esiin seuraavasti: erillisvirastojen lukumäärä on vähentynyt tuntuvasti kaikissa tarkastelumaissa, valtion paikallis- ja aluehallinto on voimakkaan muutoksen alaisena, valtionhallinnon uudistuksissa trendinä on siirtyminen itsenäisistä valtion paikallis- ja aluehallintoviranomaisista kohti valtakunnallisia virastoja, jotka itse päättävät omasta paikallis- ja alueorganisaatiostaan, ja ministeriö- ja sektorijako ohjaa virastorakennetta voimakkaasti, jolloin monialaiset virastot ovat poikkeuksia. Ministeriöt ovat myös useimmiten hyvin voimakkaita ja itsenäisiä toimijoita ja hallinnon rakenteet siilomaisia: virastot ovat yhteydessä omaan ministeriöönsä. Tosin tässä tarkastelussa Ruotsi muodostaa eräänlaisen poikkeuksen, koska Ruotsissa hallitus toimii ensisijaisesti kollektiivina ja vuodesta 1997 alkaen kaikki ministeriöt ainakin muodollisesti yhtenä viranomaisena.

Tässä hallituksen esityksessä valittua organisointitratkaisua muistuttavaa mallia ei ole tunnistettavissa muissa maissa. Tosin eräät yksittäiset piirteet, kuten tehtävien kokoaminen isompiin virastokokonaisuuksiin, valtakunnallisen toimivallan hyödyntäminen organisoinnissa, yhden valtion aluehallinnon viranomaisen malli ovat yhteneviä tässä hallituksen esityksessä valitun toteutusmallin kanssa. Yhtenä selkeimpänä erona näyttytyy suomalainen monialaisen organisoinnin malli – erityisesti kun kyse on valtakunnallisesta ja siten keskushallintoon identifioituvasta virastosta. Verrokkimaissa organisointi perustuu hyvinkin tiukasti hallinnonalarajoihin eikä monialaisia virastoja juurikaan ole löydettävissä muuten kuin valtion aluehallinnosta ja erityisesti pohjoismaista.

Seuraavassa esitetään vielä vertailun syventämiseksi ja konkretisoimiseksi joitakin keskeisiä tunnuslukuja ja ominaispiirteitä Suomesta sekä Suomen eräistä verrokkimaista erityisesti valtioneuvoston alaisia valtionhallinnon rakenteita koskien.

Suomessa valtioneuvoston alainen hallinto koostuu tällä hetkellä 104 tulosohtajasta virastosta, joista 22 on valtion aluehallinnon virastoja (aluehallintovirastot, ELY-keskukset ja Ahvenanmaan valtionvirasto). Virastojen kokonaismäärä on ollut laskusuunnassa ja vielä vuonna 2016 tulosohtajuuksia virastoja oli 205 kappaletta. Lisäksi valtion toimintaa on organisoitu varsin laajasti myös muuhun kuin virastomuotoon: liikelaitoksiksi, erityistehtävayhtiöiksi, talararvion ulkopuolisiksi rahastoiksi sekä muiksi julkisoikeudellisiksi organisaatioiksi.

Ruotsissa valtionhallinto koostui vuonna 2016 neljästä eduskunnan alaisesta viranomaisesta, kolmesta valtion liikelaitoksesta sekä 219 itsenäisestä valtioneuvoston alaisesta virastosta. Lukuun sisältyvät 21 lääninhallitusta sekä 30 yliopistoa/korkeakoulua.

Tanskassa virastoja oli vuonna 2016 131, minkä lisäksi ministeriön alaisiin erillisvirastoihin laskettiin itsenäiset oppilaitokset, yliopistot, kulttuurilaitokset sekä kirkon hallinto.

Viron valtionhallinnossa voidaan erotella neljän tyyppisiä virastoja ja organisaatioita: valtion virastot, itsenäiset virastot, julkiset laitokset sekä yksityisoikeudelliset laitokset. Valtion virastoihin lasketaan ministeriöt (11), valtion virastot (27), maakunnat (15, jotka siis osa valtionhallintoa) sekä muut (9). Niiden tehtävänä on valvoa kuntien toimintaa ja koordinoita alueen kehitystä.

Alankomaissa perustettiin 1980- ja 1990-luvuilla paljon itsenäisiä virastoja (agencies), joille yleensä annettiin jokin määrätty tehtävä. 2000-luvulla itsenäisiä virastoja alettiin kuitenkin katsoa kriittisesti ja niiden määrä alkoi vähetä. Esimerkiksi parlamentin edustajat ovat katsoneet, että heillä tulisi olla selkeämpi kokonaiskuva valtionhallinnosta. Näin ollen, kun vielä 1990-luvulla ja 2000-luvun alussa virastojen määrä kasvoi, on määrä sittemmin kääntynyt selvään laskuun.

Iso-Britanniassa ministeriöiden alaisia virastoja oli 2010-luvun puolivälissä noin 350. Maan valtionhallinnon rakenteen kehitykselle ovat olleet 1980-luvulta alkaen ominaisia erilaiset uudistusohjelmat, kuten yksityistäminen, Next Step -uudistuksen mukaisesti perustetut korostetun etäällä hallituksesta toimivat ns. toimeenpanevat virastot sekä Public Bodies Reform, jonka päämääränä oli lisätä toiminnan läpinäkyvyyttä ja vastuunalaisuutta.

Portugalin valtionhallinto noudattaa ranskalaista, napoleaanista organisaatiokulttuuria. Siihen kuuluu vahva weberiläinen hallintojärjestelmä ja legaalishallinnollinen kulttuuri. Keskeisenä vedenjakajana tämän perinteen ja uudistusten välillä toimii vuoden 1986 EU-jäsenyys vaikkakin vasta 1990-luvun puolivälistä alkaen reformit alkoivat varsinaisesti saada vauhtia. Uudistuspyrkimykset johtivat ensin hajauttamiseen ja uusia yksiköitä luotiin runsaasti. 2000-luvun alkupuolelta suunta kääntyi kuitenkin kutakuinkin päinvastaiseksi, ja kun vuonna 2002 Portugalissa oli vielä 440 ministeriöiden ulkopuolista yksikköä, oli niitä vuonna 2009 enää 250.

Kroatiassa on 20 ministeriötä ja näiden alla erilaisia virastoja. Itsenäistymisen jälkeen virastoja perustettiin järjestelmän perusteita luodessa joka toimialalla runsaasti, eri tarkoituksiin, ja ilman yhtenäistä oikeudellista viitekehystä. 2000-luvun puolella tärkeä vaikuttava tekijä on ollut EU-jäsenyysprosessi. Käsillä olevat uudistussuunnitelmat kattavat virastojen yhdistämisiä, laadun kehittämistä, sekä toiminnan tehostamista. Kroatian voi luonnehtia 2010-luvun puolivälissä olleen matkalla kohti eurooppalaista julkishallinnon mallia. Käynnissä olleet uudistussuunnitelmat koskivat mm. valtionhallinnon yksiköiden määrän vähentämistä sekä niiden oikeudellisen säätelyn yhdenmukaistamista.

5.3.2 Keskeisimpien toimialojen ja tehtäväkokonaisuuksien organisointimallit eräissä verrokkimaissa

Verrokkimaiden ratkaisuja voidaan tarkastella ja vertailla Suomeen paitsi hallintojärjestelmien kokonaisuuksien tasolla niin myös olennaisimpien yksittäisten toimialojen tai tehtäväkokonaisuuksien organisoinnin näkökulmasta.

5.3.2.1 Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien organisointi

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontatehtävät on organisoitu pohjoismaissa toisistaan poikkeavasti. Missään muussa Pohjoismaassa ei ole ympäristöterveydenhuollon valvonnan ja alkoholihallinnon tehtäviä organisoitu sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan yhteyteen. Lisäksi missään muussa Pohjoismaassa tai tietävästi missään muussakaan maassa sosiaali- ja terveysalan valvontaa ei ole organisoitu samaan virastoon muiden toimialojen valvonnan kanssa. Jos tarkastellaan pelkästään sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan tehtäviä, organisoitumisissa on myös eräitä samankaltaisuuksia. Täysin Suomen

valvontaviranomaisjärjestelmää vastaavaa organisointia ei ole missään muussa Pohjoismaassa. Norjan Statens Helsetilsyn – Fylkesmenn (county governor) –malli muistuttaa peruseriaatteiltaan Valviran ja aluehallintovirastojen muodostamaa Suomen nykytilan mukaista ratkaisua. Norjassa Helsetilsynet edustaa keskusvirastoa ja itsenäiset Fylkesmenn – virastot aluehallintoa, jotka toimivat Helsetilsynetin ohjauksessa. Myös kyseisen mallin, keskusvirasto ja aluehallinto -rakenne, keskeiset haasteet, muun muassa päällekkäinen toimivalta, epäselvänä näyttäytyvä tehtäväjako sekä usean itsenäisen viranomaisen muodostama valvontakokonaisuus, muistuttavat Suomen nykytilan mallin haasteita.

Tanskassa sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta on eriytetty toisistaan. Terveystieteiden valvonnasta vastaavalla Sundhetstyrelsen on laajasti tehtäviä, jotka Suomessa hoitavat eri viranomaiset (sosiaali- ja terveysministeriö, Terveystieteiden- ja hyvinvoinnin laitos, Valvira ja aluehallintovirastot). Sosiaalihuollon yleisestä ohjauksesta ja valvonnasta vastaa toukokuussa tapahtuneen muutoksen seurauksena Social- og Boligstyrelsen ja se toimii sosiaali- ja asuntopoliittisten yhteydessä, mutta sosiaalihuollon kanteluista vastaa saman ministeriön alainen kanteluasioiden virasto (Ankestyrelsen). Tanskassa ei ole Suomen aluehallintovirastoja vastaavaa sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaviranomaista.

Ruotsin Inspektion för vård och omsorg (IVO) -virasto on varsin selkeä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä keskus- että alueellinen valvontaviranomainen. IVO on yksi yhtenäinen viranomainen, jolla on kuusi alueellista osastoa. Osastoilla on viraston työjärjestyksessä määritellyt omia valtakunnallisia erikoistumistehtäviä (esimerkiksi lasten ja nuorten palveluiden valvonnan koordinointi). IVO:n tehtävänä on organisaatioiden ja ammattihenkilöiden valvonnan ohella myöntää sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiolupia. IVO:n tehtäviin ei kuitenkaan kuulu Suomessa Valviran tehtävänä olevat ammattioikeushakemusasiat, jotka Ruotsissa käsittelee Socialstyrelsen.

5.3.2.2 Työsuojelun valvonnan tehtävien organisointi

Työsuojeluvälvonta on organisoitu Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa keskenään samankaltaisella tavalla, joka poikkeaa Suomen työsuojeluviranomaisen organisoitumisesta. Toisin kuin Suomessa muissa Pohjoismaissa työsuojeluvälvonnasta vastaava viranomainen on organisoitu erilliseksi virastoksi.

Ruotsi

Ruotsissa työympäristövirasto eli Arbetsmiljöverket toimii työsuojeluasioiden hallintoviranomaisena. Virasto on työministeriön yhteydessä toimiva itsenäinen viranomainen. Arbetsmiljöverket valvoo työpaikoilla työympäristöä koskevien sääntöjen noudattamista tekemällä työpaikkatarkastuksia ja tarpeellisia päätöksiä. Keskustoimiston lisäksi viraston valvontaosastolla on alueellisia toimipisteitä jokaisella 5 alueella.

Norja

Norjan työtarkastusviranomainen (Arbeidstilsynet) on työministeriön alainen valtion virasto, joka keskittyy työsuojeluun. Arbeidstilsynet valvoo työympäristölain ja sen nojalla annettujen sääntöjen ja määräysten noudattamista. Keskustoimiston lisäksi valvontaosastolla on 20 paikallisyksikköä 4 eri alueella.

Tanska

Tanskan työtarkastusviranomainen (Arbejdstilsynet) on työministeriön alaisuudessa toimiva virasto. Arbejdstilsynetin päätehtävät ovat tarkastusten tekeminen yrityksissä, työsuojeluun liittyvien sääntöjen laatiminen ja neuvontatyö. Keskustoimiston lisäksi virastolla on kolme alueellista valvontakeskusta.

5.3.2.3 Ympäristöllisten lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien organisointi

Pohjoismaiden ympäristöllisten lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien organisointia on kuvattu Pohjoismaiden ministerineuvoston julkaisussa Nordic Environmental Permitting Processes vuodelta 2023 (<https://pub.norden.org/temanord2023-522/index.html>). Yleisesti voidaan todeta toimivallan jakautuvan kunnallisten ja alueellisten tai valtakunnallisten viranomaisten kesken. Ruotsissa, kuten Suomessa voimassa olevan lain mukaan, vastuu lupia koskevasta päätöksenteosta on erillään lupien myöhemmästä valvonnasta tai täytäntöönpanosta. Tanskassa, Norjassa ja Islannissa puolestaan ympäristölakien valvonta ja täytäntöönpano luvanvaraisen toiminnan osalta kuuluu pääsääntöisesti lupaviranomaiselle.

Ruotsissa lääninhallituksilla (Länsstyrelser) on yleisvastuu ympäristöllisissä asioissa, ja alueelliset lupalautakunnat (Miljöprövningsdelegationen) toimivat ympäristölle vaarallisten toimintojen osalta lupaviranomaisina. Kunnat toimivat jossain määrin ympäristölain mukaisina päätöksentekijöinä. Maa- ja ympäristöoikeudet (Mark- och miljödomstolar) toimivat lupaviranomaisina laitoksille ja toiminnoille, joilla katsotaan olevan merkittäviä ympäristövaikutuksia, sekä vesitoiminnoille. Myös kansallisilla viranomaisilla, kuten Naturvårdsverket ja Kemikalieinspektionen, on toimivaltaa ympäristöllisessä päätöksenteossa. Kansalliset virastot voivat antaa valvontaa ja täytäntöönpanoa koskevia yleisiä ohjeita ja suosituksia muille viranomaisille. Varsinainen luvanhaltijoihin kohdistuva valvonta ja täytäntöönpano kuuluu kuitenkin alue- tai paikallisviranomaisille.

Tanskan ympäristönsuojeluvirasto (Miljøstyrelsen) päättää monimutkaisimpien teollisuuslaitosten ja -toimintojen luvista. Muuna lupaviranomaisena ja YVA-viranomaisena toimii pääsääntöisesti kunnanhallitus tai kunta. Valvonnasta ja täytäntöönpanosta vastaa sama viranomainen, joka on myöntänyt kyseisen luvan, eli kunta tai ympäristönsuojeluvirasto. Ympäristönsuojeluvirasto valmistelee ministerin hyväksyttäväksi lakisäätteiset säännöt ja ohjeet.

Norjassa pilaantumisen torjunnan hallinnosta vastaavat suurelta osin ympäristökeskus (Miljødirektoratet) ja maaherra (statsforvaltaren), vaikka myös kunnilla on joitain tehtäviä. Pilaantumisen torjuntalain mukaiset luvat myöntää yleensä ympäristökeskus, vaikka alueellista tai paikallista merkitystä omaavaa toimintaa koskeva toimivalta on siirretty maaherralle. YVA-menettely on osa kaavoitus- tai lupamenettelyä. Norjan valvonta- ja täytäntöönpanoviranomainen on sama kuin kyseisen luvan myöntänyt viranomainen, mutta joissain tapauksissa toiminnanharjoittajia valvoo maaherra. Maaherra valvoo myös kuntien viranomaisia niillä alueilla, joissa kunnilla on valvonta- ja täytäntöönpanotoimivaltaa.

Islannissa vastuu ympäristölainsäädännön valvonnasta ja täytäntöönpanosta jakautuu keskus- ja paikallistasolle. Kansallisesti toimivaltaisia viranomaisia ovat esimerkiksi ympäristökeskus, elintarvike- ja eläinlääkintävirasto ja Energiavirasto. Paikallistasoon kuuluvat kunnat sekä kuntien toimielimet ja toimikunnat. Valvonta ja täytäntöönpano luvanvaraisen toiminnan osalta kuuluu pääsääntöisesti lupaviranomaiselle.

5.3.2.4 Elinvoimatehtävien organisointi

Yrityspalvelujärjestelmät

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisusarjassa on julkaistu Yrityspalvelut 2024+ raportti (Yritykset 2022:21), jossa on tarkasteltu muun muassa Tanskan ja Ruotsin yrityspalvelujärjestelmien hallinnollisia rakenteita.

Raportin mukaan Tanskassa tehtiin vuonna 2018 suurempi yrityspalvelu-uudistus, koska aiemmassa järjestelmässä oli paljon päällekkäisyyttä paikallisten, alueellisten ja valtion yrityspalveluiden välillä. Aiemmista kolmesta tasosta siirryttiin kahden tason malliin, jossa on kansallinen keskitetty ja alueellinen palvelu. Muutos oli merkittävä, koska 79 kunnallisesta ja viidestä alueellisesta toimipisteestä siirryttiin kuuteen keskitettyyn toimipisteeseen ja kansallisen tason päätöksentekoon. Kunnilla ei siis erikseen ole yrityspalveluita, mutta kuntien omista tavoitteista on johtunut, etteivät palvelut ole kuitenkaan loppuneet täysin. On huomattavaa, että kunnilla ei myöskään saa olla omia digitaalisia verkkoyrityspalveluita, vaan nämä tarjotaan keskitetysti. Sen sijaan kunnat rahoittavat alueellisia palveluita ja tarjoavat yritys kohtaista neuvontaa. Uudistuksen tarkoituksena on ollut keskittää voimavaroja ja vähentää päällekkäisyyttä siirtämällä henkilöstöä kunnista alueelliselle tasolle. Alueelliset palvelut antavat neuvontaa sekä etänä että konttorilla, ja niillä on palveluksessaan eri alojen kuten esim. myynnin ja kansainvälistymisen asiantuntijoita.

Yrityspalvelukokonaisuutta ohjaa Tanskassa kansallinen johtokunta (board), jossa kaikki toimijat ovat edustettuina. Mukana on yritysten lisäksi kuntien, alueiden ja yritys järjestöjen edustajia. Puheenjohtaja on kuitenkin aina yritysten edustaja. Johtokunta ohjaa rahoitusta ohjelmilla, joiden painotuksista myös päätetään johtokunnan kuukausittaisissa kokouksissa. Johtokunta ottaa ohjelmien teemoissa huomioon alueelliset ja paikalliset tarpeet ja päättää myös pääsykriteereistä. Rahoituksesta puolet kohdistuu Kööpenhaminan pääkaupunkiseudulle, jossa myös puolet maan väestöstä asuu. Yrityspalvelu-uudistuksessa EU-rahoituksen ohjaus siirrettiin johtokunnalle. EU-rahoituksessa on suurempia rajoituksia siirroissa eri ohjelma-alueille. Ministeriöt ovat mukana ehdotuksien esittäjinä, mutta niillä ei ole äänioikeutta. Malli on siis yrityspainotteinen. Rahoituksen lisäksi yrityksiä tuetaan myös veroedulla, joita ei tarvitse hakea erikseen. Suurin osa yrityspalveluista on maksuttomia. Haasteina yrityspalveluissa ovat, että vain kuusi prosenttia yrityksistä käyttää niitä ja että pienet ja keskisuuret teollisuusyritykset painottuvat. Lisäksi suuri osa tuesta ohjautuu yrityksille, jotka jo aiemmin ovat käyttäneet palveluja. Ohjelmien vaikuttavuuden arviointi ei myöskään ole hyvällä tasolla, koska yhtenäistä raportointijärjestelmää ja yhtenäisiä raportointikriteerejä ei käytetä. Valtionhallinnon ja kuntien tarjoamien yrityspalveluiden sisältö on vahvasti säänneltyä nyt tehdyssä yrityspalvelumuutoksessa. Erona Suomeen on, että kunnat eivät ole itsenäisiä toimijoita tarjonnassaan, vaan niiden toiminta on yrityspalvelutarjonnan osalta tarkkaan määritelty. Niillä ei esimerkiksi saa olla omia digitaalisia yrityspalveluja, ja neuvontapalvelut on keskitetty alueellisiin palvelupisteisiin.

Ruotsin yrityspalvelut jakautuvat Suomen tavoin kansalliseen, alueelliseen ja paikalliseen tasoon. Suomen Business Finlandia vastaava Business Sweden toimii yhteistyössä kahdeksantoista alueellisen Team Sweden organisaation kanssa, jotka tarjoavat neuvonta- ja muita palveluja. Se tekee myös yhteistyötä alueellisten investointien edistämistoimistojen (IPA) kanssa. Kaikilla kahdeksallatoista alueellisella Teamilla on omia kehittämisohjelmiaan. Esimerkiksi eteläisimmän Ruotsin, Skånen, organisaatiolla on kaksitoista erilaista teemaohjelmaa puhtaasta teknologiasta tieto- ja viestintäteknologiaan.

Työvoimapalvelut

Julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirtyi työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille vuoden 2025 alusta alkaen. Hallituksen esitys julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisestä (HE 207/2022 vp) sisältää muutoksia myös KEHA-keskuksen

tehtäviin. Edellä todetussa hallituksen esityksessä kohdassa 5.2 on käsitelty työvoimapalveluja koskeva ulkomainen lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot.

5.3.2.5 Liikennetehtävien organisointi

Ruotsissa tieverkoston omistaa ja sen suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta vastaa liikennevirasto (Trafikverket). Virasto vastaa myös liikenneturvallisuuden kehittämisestä ja liikenteenohjauskeskuksista.

Norjassa, Tanskassa ja Virossa tieverkoston omistaa ja sen suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta vastaa tievirasto. Norjassa kuitenkin monien teiden hallinnointia on Public Private Partnership -kumppanuusmallin myötä ulkoistettu yksityisille yrityksille muutamien kymmenien vuosien määräajaksi. Tanskassa joitakin siltoja sekä Juutinrauman moottori- ja rautatietä hallinnoivat valtio-omisteiset yhtiöt osana moniportaista yhtiöjärjestelyä.

Alankomaissa tieverkoston hallinnointi on jakaantunut neljään tasoon: suurinta osaa moottori- ja pikateistä hallinnoi liikennevirasto (Rijkswaterstaat). Muita valtateitä ja muutamia moottoriteitä hallinnoivat maakunnat. Alemman tason tieverkkoa hallinnoivat kunnat.

Englannissa ylätason tieverkoston omistaa ja sen suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta vastaa valtio-omisteinen yhtiö (Highways England). Yhtiö vastaa muun muassa strategisesti tärkeiden valtateiden toiminnasta ja ylläpidosta sekä tieliikenteenohjauksesta. Alemman tason julkiset tiet ovat pääosin maakuntien hallinnassa.

Portugalissa tieverkoston omistaa ja sen suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta vastaa valtio-omisteinen yhtiö (Infraestruturas de Portugal) toimilupasopimuksella, joka päättyy vuonna 2099. Yhtiön tehtävänä on myös liikenteen ohjaus. Yhtiö on ulkoistanut osan ylläpito- ja kehittämistehtävistä yksityisille yhtiöille pitkillä kumppanuussopimuksilla. Osa tieverkosta on suoraan valtion tai paikallisviranomaisten vastuulla.

5.3.2.6 Maaseututehtävien organisointi

EU-säädöksistä tulee EU:n rahoittamien tukien osalta hoidettavat tehtävät ja veloitteet, sekä toimielimet, jotka jäsenmaiden on nimettävä. Kukin jäsenmaa järjestää oman hallintojärjestelmänsä mukaisesti toimeenpanon siten, että EU-säädösten vaatimukset täyttyvät. Tämän vuoksi eri EU:n jäsenmaissa tehtävien organisointi vaihtelee. Osassa EU:n jäsenmaissa hallintojärjestelmä on hajautetumpaa, kuten esimerkiksi Ranskassa, Saksassa ja Puolassa. Osassa EU:n jäsenmaista hallintojärjestelmä on keskitetympi, kuten esimerkiksi Tanskassa ja Virossa. Euroopan komissio ja EU:n tilintarkastustuomioistuin valvovat, ettei jäsenmaiden hallinto- ja valvontajärjestelmissä ole puutteita. Mikäli puutteita ilmenee, niistä voi seurata rahoitusoikaisuja.

Kukin jäsenvaltio on tehnyt oman yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelmansa. Tarpeiden perusteella jäsenvaltio määrittää kehittämisen tavoitteet, valitsee näihin vastaavat toimenpiteet ja määrittää rahoituksen. Eri jäsenvaltioiden julkistamat yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevat suunnitelmat löytyvät kootusti: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-strategic-plans_en. Strategiasuunnitelmissa on myös kerrottu toimeenpanevista viranomaisista ja muista tahoista.

Ruotsissa yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevan suunnitelman hallinto- ja maksajaviranomaistehtävistä vastaa Ruotsin maatalousvirasto. Maatalousvirasto on maatalouden, kalastuksen ja maaseudun hallintoviranomainen. Ruotsissa alueellisena

valvontaviranomaisena toimii 21 lääninhallitusta. Lääninhallitusten tehtäväalueisiin kuuluu mm. elintarvikkeiden valvonta, eläinten hyvinvointi ja yleiset eläinlääkintäasiat, maatalous ja maaseutu, eläinlääkärien toiminnan valvonta ja eläintautien vastaisten toimenpiteiden johtaminen ja yhteensovittaminen sekä kalastus. Maaseudun kehittämiseen liittyvät toimeenpanotehtävät on uudella rahoituskaudella siirretty Ruotsissa maakunnille (Region). Joitakin maaseudun kehittämistehtäviä on kuitenkin edelleen myös lääninhallituksilla.

Tanskassa maksajavirastotehtäviä hoitaa ruoka-, maatalous- ja kalastusministeriön alainen maatalousvirasto. Ministeriön alla toimii myös eläinlääkintä- ja elintarvikevirasto sekä kalastusvirasto. Virastot suorittavat sektoreillaan muun muassa valvontatehtäviä. Tanskassa on hyvin keskitetty toimeenpanomalli.

Yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevan suunnitelman hallintoviranomainen Virossa on maaseutumisteriö. Suunnitelman maksajavirastotehtäviä Virossa hoitaa Viron maatalousrekistereiden ja tiedon lautakunta (PRIA). Hallintojärjestelmä Virossa on keskitetty.

6 Lausuntopalaute

Valtiovarainministeriö pyysi lausuntoja kaikilta ministeriöiltä, ylemmiltä laillisuusvalvojilta, aluehallintovirastoilta, ELY-keskuksilta (ja KEHA:lta), kaupungeilta ja kunnilta, hyvinvointialueilta, maakuntien liitoilta, eduskuntapuolueilta, valtion pääsopijajärjestöiltä ja muilta työnantaja- ja työntekijäjärjestöiltä. Lausuntoa pyydettiin myös korkeimmalta hallinto-oikeudelta, Vaasan hallinto-oikeudelta, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta, Ahvenanmaan valtionvirastolta sekä virastoilta, joihin muutoksen on arvioitu vaikuttavan, mutta myös muilta virastoilta. Lisäksi lausuntoa on pyydetty muilta keskeisiltä organisaatioilta, yhdistyksiltä ja toimielimiltä. Lausuntoaika oli 19.6.-1.9.2024.

Valtiovarainministeriö on yhteistyössä valmisteluhankkeeseen osallistuneiden muiden ministeriöiden kanssa laatinut erillisen lausuntotiivistelmän 6.9.2024 mennessä saaduista lausunnoista, joka on julkaistu [hankkeen verkkosivulla](https://vm.fi/hanke?tunnus=VM114:00/2023) (<https://vm.fi/hanke?tunnus=VM114:00/2023>). Lausuntotiivistelmästä ilmenevät lähemmin lausuntonsa antaneet.

Useat lausunnonantajat ovat joko kannattaneet esitystä taikka suhtautuneet esitykseen ainakin varauksellisen myönteisesti. Suurin osa lausunnonantajista ei ole selkeästi vastustanut esitystä. Esimerkiksi korkein hallinto-oikeus on muun ohella todennut, että ehdotus on laadittu hyvin ja siinä on perusteellisesti käsitelty eri näkökohtia uuden viranomaisen luomiseksi, minkä lisäksi lausunnossa on todettu, että se, miten hallinto järjestetään, on lähtökohtaisesti tarkoituksenmukaisuuskysymys. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia on muun ohella todennut, että Lupa- ja valvontaviraston valtakunnallinen toimivalta on hyvä ratkaisu ja että sääntämisyjärjestysjaksossa on tunnistettu esitysluonnoksen kannalta relevantit perustuslain säännökset mutta myös pitänyt hyvänä erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon valvontatehtävien rakenteiden muuttamista.

Myös elinvoimakeskuksia sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta koskeva ehdotus on saanut lausunnonantajilta kannatusta tai ainakin varauksellisen myönteistä palautetta. Perustettavien elinvoimakeskusten monialaisuutta, alue- ja asiakaslähtöisyyttä kannatetaan. Kriittisimmin uudistuksen tavoitteiden toteutumiseen on suhtautunut SAK ry, joka on kyllä pitänyt tavoitteita perusteltuina, mutta todennut, että suunnitellut valtionhallinnon säästöt voivat kumota uudistuksen hyödyt. Elinkeinoelämän keskusliitto EK, jäljempänä EK, katsoo, että hallituksen esitysluonnos jättää kokonaisuutena kertomatta, miten uudet muodostettavat elinvoimakeskukset eroavat vanhasta järjestelmästä ja luovat jatkossa nimenomaan uudenlaisia

sujuvia palveluita (ns. maakunnista maailmalle) yhteistyössä esimerkiksi kuntien, työllisyysalueiden ja valtakunnallisten Team Finland-toimijoiden kesken. Oikeuskanslerinvirasto on kiinnittänyt huomiota tiedonhallinnan ja tietosuojan vastuisiin uudistuksissa. Useat lausunnonantajat ovat korostaneet ympäristötehtävien siirron sujuvuuden tärkeyttä, uudistuksen tuomien tuottavuuden mahdollisuuksien hyödyntämistä sekä uusien keskusten resurssien riittävydestä huolehtimista.

6.1 Lupa- ja valvontavirastoa koskeva ehdotus

Yleistä

Lausunnonantajista suurin osa pitää ehdotettua Lupa- ja valvontavirastoa koskevaa sääntelyä lähtökohdiltaan hyvänä ja perusteltuna. Lausunnoissa on arvioitu ehdotettavan sääntelyn tehostavan resurssien käyttämistä, mikä ilmenisi lyhyempinä asioiden käsittelyaikoina. Myös lupakäytäntöjen yhdenmukaistamista valtakunnallisesti ja asiakkaiden tasapuolisen kohtelun varmistamista on pidetty tärkeänä. Useat lausunnonantajat ovat pitäneet tärkeänä, että uudistuksessa varmistetaan kielellisten oikeuksien toteutuminen molemmilla kansalliskielillä. Osa lausunnonantajista on pohtinut toimipaikkojen sitomisen tarkoituksenmukaisuutta sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueisiin.

Yleisperustelut

Aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston osin päällekkäinen toimivalta on koettu ongelmalliseksi lausuntojen perusteella (mm. eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia ja TEHY). Turvallisuuskomitean sihteeristö on pitänyt hyvänä, että teksteissä on huomioitu Turvallisuuskomitean suositus alueellisen ja paikallisen varautumisen yhteensovittamisen edistämiseksi. On myös nostettu esille, että henkilötyövuosien vähentyminen vaikuttaa ympäristötehtävien hoitamiseen eikä valtakunnallinen toimivalta välttämättä ratkaise resursseihin liittyviä ongelmia, vaan ongelman ratkaiseminen edellyttäisi tehtäviä koskevan lainsäädännön muuttamista. EK on katsonut, että eri viranomaisten välinen yhteistyö on ratkaisevan tärkeää investointien sujuvaksi etenemiseksi eri puolella Suomea. Pisimpinä vaiheina ovat erityisesti ympäristövaikutusten arviointimenettely ja muutoksenhaku. EK:n mukaan erityisesti investointiluvituksen sujuvoittaminen liittyy käsittelyaikojen lyhenemisen lisäksi myös viranomaisten välisen koordinaation parantamiseen ja lupaharkinnan ennakoitavuuden paranemiseen. Sähköisten palvelujen ei tule rajoittua vain lupahakemusvaiheeseen, vaan sähköisen asiointin tulee ulottua kaikkeen toimintaan valvonnasta raportointiin.

Suurimmalla osalla ei ole ollut huomautettavaa uudistuksen tavoitteisiin. Osa lausunnonantajista on selkeästi kannattanut esityksen tavoitteita tai pitänyt esityksen tavoitteita hyvänä sekä osa on lausuntojen perusteella vaikuttanut suhtautuvan tavoitteisiin vähintään neutraalisti. Eräät järjestöt sekä korkein hallinto-oikeus ja Vaasan hallinto-oikeus ovat pitäneet ympäristöosastolla olevaa yleisen edun valvontayksikköä erityisen tärkeänä uudistuksen kannalta. Osa ruotsinkielisistä edunvalvontajärjestöistä on pitänyt tavoitetta kielellisten oikeuksien turvaamisesta hyvänä, mutta myös tärkeänä ja kiitettävänä tavoitetta yhtenäisten, alueellisesti riippumattomien lupa- ja valvontakäytäntöjen luomisesta ja lupaprosessien sujuvoittamisesta.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia on painottanut lausunnossaan erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon näkökulmaa ja pitänyt ensinnäkin tärkeänä, että mahdollisen organisaatiomuutoksen kustannus- ja hyötynäkökohtia painotetaan siten, että valvonnan resurssi- ja kehittämistarpeet voidaan tyydyttää. Erityisesti vähäisten valvontaan käytettävissä

olevien voimavarojen nykyistä parempi kohdentaminen olisi tärkeää, jotta perusteettomilta päällekkäisiltä valvontatoimenpiteiltä vältyttäisiin. Valvontaa tulisi kehittää palveluiden käyttäjien oikeuksia tehokkaasti edistävällä tavalla. Eri valvovien viranomaisten ratkaisut ja tulkinnat lain soveltamisesta ovat saattaneet samankaltaisissa asioissa poiketa toisistaan. Osa lausunnonantajista on todennut eräisiin tehtäviin liittyvän asiantuntemuksen hajaantuvan uudistuksen myötä Lupa- ja valvontavirastoon ja elinvoimakeskuksiin, ja pitänyt sitä ongelmallisena tehtäviä hoitavien asiantuntijoiden määrä huomioiden.

Erityisesti työntekijäjärjestöt (mm. JUKO ja SAK) ovat katsoneet, ettei uudistuksen valmistelussa ole otettu mukaan henkilöstöä tai sitä edustavia järjestöjä mukaan niin kattavasti kuin olisi voinut olla perusteltua. Useat työntekijäjärjestöt ovat pitäneet uudistuksen tavoitteita kannatettavana tai vähintään pääosin perusteltuina (mm. STTK, SAK, TEHY ja SUPER). Työntekijäjärjestöissä on katsottu, että erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon lupa-, ohjaus- ja valvontatoimintaa olisi vahvistettava nykyisestä, mikä edellyttäisi viranomaisresurssien lisäämistä. Viranomaisresursseja on ehdotettu myös ympäristön, työsuojelun ja varhaiskasvatuksen ohjauksen sekä valvonnan tehtäviin. Myös säästöjen vaikutukset uusien virastojen toimintaan on aiheuttanut huolta (mm. JUKO). Säästöt voivat vaikuttaa kielteisellä tavalla myös uudistukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen (mm. JUKO ja SAK). Erityisesti työntekijäjärjestöt katsoivat, ettei uudistuksen toteuttamisvaihtoehtoja ole selvitetty riittävästi ja pitäneet muitakin vaihtoehtoja mahdollisina (mm. JUKO, Suomen Lääkäriliitto ja SAK).

Valtioneuvoston oikeuskanslerinvirasto on todennut, että liian vähäiset resurssit voivat vaarantaa erityisesti valvonnan ja omavalvonnan laatua ja määrää. Myös eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian lausunnossa on puolestaan kiinnitetty huomiota Lupa- ja valvontaviraston lupa- ja valvontatehtävien resursseihin.

Jatkovalmistelussa on sekä lakiehdotusta että sen perusteluja täydennetty ja korjattu lausuntopalautteen perusteella (erityisesti OM, OKV, AVI:t ja Valvira). Erityisesti tiedonhallinnan muutosvaikutuksien arviointia sekä riskiarviointia koskevat tekstit on lisätty ja muutoinkin korjattu ja täydennetty perusteluja. Maaseutuvaikutuksia on täydennetty Kuluttajaliiton lausunnon perusteella.

Uudistuksen vuoksi on perustettu yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 6 luvun mukainen ryhmä, jossa on käsitelty säännöllisesti asioita valmistelun edetessä. Valmistelussa on noudatettu uudistuksen käynnistyessä tehtyä linjausta, jonka perusteella tehtäviä koskevia aineellisoikeudellisia lakeja ei muuteta uudistuksen yhteydessä, kuin tekemällä niihin vain teknisluonteiset ja uudistuksen johdosta välttämättömät muutokset. Jatkovalmistelussa on lisäksi arvioitu, että erityisesti ELY-keskusten eräiden Y-vastuualueen tehtävien jakautuessa kahden viraston kesken tulee jatkossa kiinnittää erityistä huomiota organisaatioiden käytännön yhteistyön kehittämiseen. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaa ja sen sisältöä koskevat aineellisoikeudelliset kysymykset ratkaistaan erikseen osana ko. lainsäädännön kehittämistä ja valmistelua. Myös muita ehdotettuja tehtäväsiirtoja koskevat kysymykset ratkaistaan erikseen osana ko. lainsäädännön kehittämistä ja valmistelua. Valtion aluehallintouudistusta koskeva esitys ei sisällä uusille virastoille kohdistuvia säästöjä. Viraston toimintamäärärahat ratkaistaan vuoden 2026 talousarvion yhteydessä.

Lakia alemman asteinen sääntely

Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry on vastustanut, että viraston toimipaikoista ja työntekopaikoista määrättäisiin työjärjestyksellä, minkä lisäksi JUKO katsoo, että työjärjestyksen valmistelu olisi tehtävä yhteistyössä henkilöstön kanssa. Jatkovalmistelussa on

pidetty tärkeänä, että viraston työjärjestys käsitellään yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain (1233/2013) 3 luvun mukaisesti yhteistoimintamenettelyssä, mutta lainsäädännön perusteella viraston työjärjestystä ei ole välttämätöntä valmistella yhteistyössä henkilöstön kanssa. Jatkovalmistelussa on tehty eräitä korjauksia ja täsmennyksiä virastoasetusta koskevaan luonnokseen.

Toimeenpano ja seuranta

Valtioneuvoston oikeuskanslerinvirasto on todennut lausunnossaan, että myös siirtymävaiheessa on ennakoivasti selvitettävä ja varmistettava asianmukainen asioiden käsittely ilman aiheetonta viivytystä sekä muutenkin hyvän hallinnon toteutuminen sekä riittävän laaja-alaisesti myös tarvittava ohjaus, voimavarat sekä toiminnan valvonta muuttuvassa organisaatiossa. Eräissä muissakin lausunnoissa on esitetty huolia kireän aikataulun mahdollisesti toimeenpanolle aiheuttamiin ongelmiin (mm. Lastensuojelun keskusliitto). Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian lausunnossa on hallinnon asiakkaiden oikeusturvan toteutumiseksi pidetty tärkeänä, että hallinnon uusista rakenteista tiedotetaan ja virastolle tehdään muun muassa toimivat internetsivut. Uudistus ja sen tavoitteet nähdään useissa lausunnoissa hyvänä, mutta nopea siirtymäaika herättää huolen toimeenpanon onnistumisesta. Lausunnoissa on katsottu, että vireillä olevat kriittiset luvitusprosessit tai muut vireillä olevat asiat eivät saa keskeytyä tai pitkittyä uudistuksen vuoksi.

Myös muiden lausunnonantajien palautteen perusteella jatkovalmistelussa on arvioitu tarpeelliseksi lisätä ehdotettavaan virastolakiin uusia siirtymäsäännöksiä, joilla osaltaan varmistetaan lakkaavissa virastoissa vireillä olevien asioiden häiriötön siirto uuteen virastoon. Esitykseen on lisätty toimeenpanohankkeita ja niiden tehtäviä koskevat tekstit. Toimeenpanohankkeiden valmistelutoimilla varmistetaan osaltaan asioiden häiriötön käsittely ja vireillä olevien asioiden siirto uudelle virastolle. Toimeenpanohankkeen valmistelutoimet kattavat myös viraston viestintää koskevat asiat, jolla osaltaan varmistetaan uusia rakenteita koskeva viestintä.

Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Oikeusministeriö on kiinnittänyt huomiota siihen, soveltuvatko tietosuojalain 6 §:ssä säädetyt suojatoimet sellaisenaan ja on kehottanut yhteisrekisterinpitoon liittyen kiinnittämään huomiota perustuslakivaliokunnan tätä koskeviin linjauksiin (erit. PeVL 7/2019 vp). Myös tiedonluovutussäännöksiä koskevaa vakiintunutta perustuslakivaliokunnan käytäntöä tulisi käsitellä säätämisyjärjestysperusteluissa alueelliseen varautumiseen liittyen. Oikeusministeriö on yhtynyt HE-luonnoksessa (s. 257) olevaan toteamaan siitä, että ehdotetut muutokset eivät laajenna valmiuslaissa säädettyjä poikkeuksia ja että ehdotetut muutokset ovat luonteeltaan teknisiä ja lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Valtioneuvoston oikeuskanslerinvirasto on lausunnossaan muun ohella todennut, että perustuslain 124 §:ssä julkisen hallintotehtävän siirtämiselle säädetty tarkoituksenmukaisuuden vaatimus on oikeudellinen edellytys tehtävien antamiselle. Tarkoituksenmukaisuuden arvioinnissa tulisi hallinnon tehokkuuden ja muiden hallinnon sisäisiksi luonnehdittavien tarpeiden lisäksi kiinnittää erityistä huomiota yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen tarpeisiin ja myös hallintotehtävän luonne olisi otettava huomioon (HE 1/1998 vp, s. 179). Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 26/2017 vp (s. 51-53) todennut muun muassa, että tehtävien siirtämisen edellytyksenä on, että perustuslain 124 §:ssä säädettyjen edellytysten, tarkoituksenmukaisuusvaatimus mukaan luettuna, osoitetaan täyttyvän tapauskohtaisesti kunkin tehtäväkokonaisuuden osalta. Esityksessä olisi tarpeen perustella tarkemmin

ulkoistamismahdollisuuden piiriin säädettävien julkisten hallintotehtävien ulkoistamisen tarkoituksenmukaisuus perustuslain 124 §:n edellyttämällä tavalla.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia on pitänyt perusteltuna täydentää perusteluja koskien hallintotehtävän antamista muulle kuin viranomaiselle. Asetuksenantovaltuuksien käsittely PL 80 §:n kannalta on pidetty melko yleisluontoisena. Oikeusasiamiehen kanslia on pitänyt hyvänä, että ehdotettavat asetusantovaltuudet selostettaisiin säädöstasoa koskevassa jaksossa ja esitettäisiin arvio niiden täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta. Ehdotuksella tavoitellaan nykyistä yhdenmukaisempaa lupa- ja valvontakäytäntöä ja palveluiden yhdenvertaisempaa saavutettavuutta sekä yhtenäisempiä käsittelyaikoja. Tästä näkökulmasta ehdotus parantane oikeusasiamiehen kanslian mukaan julkisen vallan mahdollisuutta turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumista PL 22 §:n edellyttämällä tavalla etenkin, jos toiminnan riittävät resurssit pystytään turvaamaan.

Oikeusministeriön lausunnon perusteella on täydennetty esityksen sisällöllisiä perusteluja ja arviota kyseisen tiedonluovutussäännöksen suhteesta perustuslakivaliokunnan vakiintuneeseen tiedonluovutuksia koskevaan lausuntokäytäntöön. Esityksen 12 luvun perusteluja on muutoinkin täydennetty erityisesti oikeuskanslerinviraston ja oikeusasiamiehen kanslian lausunnon perusteella.

Yleiset säännökset

Oikeusministeriö on katsonut, että lakiluonnoksen lain tarkoitusta koskevaan pykälään on sisällytetty eräissä kohdin tarpeetonta tai lain tasolle kuulumatonta sääntelyä. Toisaalta useassa lausunnossa on nostettu esiin Lupa- ja valvontaviraston tehtäviin liittyvä alueellinen ulottuvuus, alueilla tehtävä yhteistyö ja paikallistuntemuksen merkitys. Moni lausunnonantaja on muistuttanut, että alueelliset erityispiirteet ja paikallinen asiantuntemus tulee ottaa viraston toiminnassa huomioon. Suomen kuntaliitto on ehdottanut, että alueellisen vuorovaikutuksen turvaamiseksi virastojen sekä kuntien ja maakuntien yhteistyön muodoista säädettäisiin virastolaissa tai valtioneuvoston asetuksessa. Myös eräät muut lausunnonantajat ovat todenneet, että yhteistyö elinvoimakeskusten kanssa on määritelty suppeasti. Jatkovalmistelussa on katsottu, että lain tarkoitusta koskeva säännös katsotaan edelleen tarpeelliseksi toimintamallia ohjaavan luonteen vuoksi. Jatkovalmistelussa ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia oikeusministeriön lausunnon perusteella, koska kyse ei ole valtiosääntöoikeudellisesta ongelmasta. Virasto, kunnat ja maakunnat ovat viranomaisia, joiden välisestä yhteistyöstä säädetään hallintolain 10 §:ssä, jonka perusteella virasto voi luoda yhteistyön eri muotoja kuntien ja maakuntien kanssa, mutta myös elinvoimakeskusten kanssa.

Lausunnoissa on ehdotettu tarkennuksia ja lisäyksiä viraston tehtäviä, kuten esimerkiksi elinkeino-oikeudellisia tehtäviä sekä oikeusturvatehtäviä, koskevaan sääntelyyn (AVI:t ja JUKO). Eräät lausunnonantajat ovat katsoneet, että tehtävien jako Lupa- ja valvontaviraston sekä elinvoimakeskusten välillä vaatii selvennystä. Apulaisoikeusasiamies, työ- ja elinkeinoministeriö sekä Uudenmaan ELY-keskus ovat katsoneet, että kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille 1.1.2025 siirtyneiden työvoimapalvelujen valvonta olisi syytä mainita laissa. Poliisihallitus on ehdottanut lisättäväksi säännöstä rahapelialan lupa- ja valvontatehtävästä. EK on puolestaan katsonut jäävän epäselväksi, kuinka samaan asiaan lukeutuvat viranomaistehtävät ympäristöasioissa tosiasiaassa tulevat jakautumaan ja mitkä niiden vaikutukset olisivat yrityksiin. Jatkovalmistelussa on katsottu, että ehdotetun sääntelyn perusteella toimivaltainen viranomainen ilmenee selvästi tehtäviä koskevasta aineellisoikeudellisesta lainsäädännöstä. Ehdotetun sääntelyn perusteella virasto hoitaa muita sille erikseen säädettyjä tehtäviä, joka kattaa elinkeino-oikeudellisten tehtävien sekä oikeusturvatehtävien lisäksi myös työvoimapalvelujen valvonnan että mahdollisesti

myöhemmin vuonna 2027 virastolle tehtäväksi säädettyt rahapelialan lupa- ja valvontatehtävät. Muilta osin ehdotuksen pykälää ja perusteluja on täydennetty lausuntopalautteen perusteella.

Organisaatio

Muutama lausunnonantaja on vastustanut sitä, että Lupa- ja valvontavirastolla olisi vain viisi alueellista yksikköä (sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueisiin perustuen) tai että viraston toimipaikat sijaitsevat sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueilla. Uudistuksen yhteydessä ei ole tarkoitus vähentää viraston toimipaikkoja. Ehdotetun sääntelyn perusteella toimipaikoista määrätään viraston työjärjestyksellä, eikä tätä lähtökohtaa ole katsottu jatkovalmistelussa tarkoituksenmukaiseksi muuttaa. Lausuntopalautteen perusteella on tehty joitakin täsmennyksiä ehdotuksen pykälään ja perusteluihin.

Lausunnoissa on ehdotettu viestinnän organisointia suoraan pääjohtajan alaisuuteen (AVI:t, Valvira ja eräät edunvalvontajärjestöt), minkä lisäksi on ehdotettu perustettavaksi elinkeino-oikeudellinen yksikkö ja oikeusturvayksikkö (AVI:t ja JUKO). Jatkovalmistelussa hallinto-osaston nimi ehdotetaan muutettavaksi yleiseksi osastoksi, joka kuvastaa paremmin osaston laaja-alaisia tehtäviä. Virastolain säännöksiä ehdotettaisiin muutettavaksi siten, että viraston pääjohtajan voi tahtoessaan viraston työjärjestyksen määräyksellä organisoida yleisen osaston toimintoja omaksi yksikökseen suoraan alaisuuteensa, mikä lisää pääjohtajan mahdollisuuksia muokata organisaatiota tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. On kuitenkin huomattava, että pääjohtaja voi ottaa ehdotetun sääntelyn perusteella johdettavakseen yleiselle osastolle organisoituja toimintoja. Muutoin jatkovalmistelussa on katsottu elinkeino-oikeudellisten tehtävien osalta, että viraston johto voi harkita virastouudistuksen tultua voimaan näiden tehtävien tarkoituksenmukaisimman organisointitavan virastolain puitteissa. Viestinnän organisointi yleiselle osastolle ei ongelmallista viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta annetun valtioneuvoston asetuksen (1030/1999) 2 a luvun säännösten näkökulmasta.

Johtaminen

Valtioneuvoston kanslia on huomauttanut lausunnossaan, että Lupa- ja valvontaviraston pääjohtajan sekä elinvoimakeskuksen ylijohtajan päätösvallan otto-oikeutta koskevaa sääntelyä tulisi vielä tarkastella suhteessa valtionhallinnolta vaadittavaan toimintakykyyn normaaliolojen häiriötilanteissa ja valmiuslaissa tarkoitetuissa poikkeusoloissa. Valtioneuvoston kanslian näkemyksen mukaan ehdotettu sääntely ei asianmukaisesti varmista valtionhallinnon reagointi- ja päätöksentekokykyä häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa, jos pääjohtajan ja ylijohtajan päätösvallan otto-oikeutta on rajattu ehdotuksen mukaisella tavalla. Jatkovalmistelussa on arvioitu valtioneuvoston kanslian yleisluonteisia huomioita ratkaisuvallasta ja pääjohtajan otto-oikeudesta. Valtioneuvoston kanslian lausunnossa ei ole tarkemmin yksilöity, millä tavoin ehdotettu malli olisi ongelmallinen. Myöskään viraston toimintakyvyn varmistaminen häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa ei voida arvioida edellyttävän pääjohtajan otto-oikeutta osastoille kuuluviin asioihin. Viraston on arvioitu kykenevän toimimaan normaaliolojen lisäksi myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Osastoilla ratkaistavien asioiden valmistelu ja ratkaiseminen normaalioloissa mutta myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa edellyttävät tavanomaisia ja normaaleja sijaisjärjestelyjä, joilla varmistetaan viraston ja osastojen päätöksenteko- ja toimintakyky. Osaston johdon tehtäviin kuuluu myös huolehtia osaston tehtävien priorisoinnista normaaliolojen lisäksi myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Tehtävien priorisoinnilla puolestaan voidaan varmistaa viraston reagointikyky yllättävissä tilanteissa.

Lausuntopalautteissa on todettu työnantajavirkamiesten määrän olevan riittämätön viraston henkilöstömäärään nähden. Lausunnoissa on ehdotettu, että yksikön päälliköt tulisi säätää valtion virkaehtosopimusasetuksen 10 §:n 3 momentin 3 kohdan perusteella työnantajavirkamiehiksi. Jatkovalmistelussa on katsottu, ettei yksikön päälliköitä voida tulkita virkaehtosopimuksen 10 §:ssä tarkoitetuiksi työnantajavirkamiehiksi eikä tällä hetkellä virkaehtosopimuslain asetuksenantovaltuutukset mahdollista ehdotettua sääntelyä. Lausunnoissa on ehdotettu, että viraston toimintaan liittyen strategian laatiminen ja viraston tavoitteiden suunnittelu tulisi kirjata omana pykälänään. Jatkovalmistelussa on katsottu, että strategia ei kuulu lailla säätämisen piiriin. Virasto voi laatia strategiansa ilman siitä säätämistä. Muutoinkin säädöspohja viraston ohjauksesta ja johtamisesta katsotaan olevan kattava viraston tavoitteiden ja suunnittelun osalta. Lausunnoissa on ehdotettu, että viraston johtoryhmässä tulisi olla henkilöstön edustus (mm. henkilöstöjärjestöt ja ELY-keskukset). Jatkovalmistelussa on pidetty epätarkoituksenmukaisena säätää nimenomaisesti henkilöstön edustajasta, koska pykälässä ei myöskään säädetä muistakaan johtoryhmään kuuluvista tahoista. Perusteluihin on kuitenkin lisätty maininta, että johtoryhmässä voisi olla myös henkilöstön edustus. Johtoryhmän kokoonpanosta määrätään viraston työjärjestyksessä. Lausunnoissa on nähty ristiriitaa organisaatiota ja ratkaisuvalltaa koskevien pykäliden välillä erityisesti ympäristöasioissa mutta myös pelastustoimen asioissa. Tästä näkökulmasta on ehdotettu säädettäväksi, ettei pääjohtajalla olisi otto-oikeutta elinkeinovalvontaa ja oikeussuojaa koskeviin substanssiasioihin, jos ne on sijoitettu erilliseen yksikköön tai osastoon. Jatkovalmistelussa on pidetty epätarkoituksenmukaisena kaventaa pääjohtajan ratkaisuvalltaa koskevaa sääntelyä, joka vastaa valmistelulle asetettuja linjauksia. Sen sijaan jatkovalmistelussa on tarkennettu sääntelyä ympäristöasioiden osalta osastopäällikön ratkaisuvalltaa erityisesti korkeimman hallinto-oikeuden ja oikeusministeriön antamien lausuntojen perusteella. Lausunnoissa on noussut esille myös yhteisiä asioita koskeva virastolain säännös, jota jatkovalmistelussa on täydennetty lausuntopalautteen perusteella (AVI:t, AVI:n TS ja yhdenvertaisuusvaltuutettu sekä JHL).

Lupa- ja valvontaviraston ohjaus

Suurin osa ELY-keskuksista ja henkilöstöjärjestöistä on ehdottanut, että ohjauksen yhteensovittamisryhmässä olisivat edustettuina ministeriöiden lisäksi myös Lupa- ja valvontavirasto ja/tai sen pääjohtaja, mutta myös henkilöstön edustajat tai heitä edustavien järjestöjen edustajat. Myös viraston tulosohtaukseen osallistumiseen on ilmaistu halukkuutta laajemminkin. Valtioneuvoston oikeuskanslerinvirasto on kiinnittänyt huomiota erityisesti ministeriöiden välisten erimielisyyksien ratkaisemisen perusteisiin ja ristiriitatilanteissa toimintamalleihin, jotka tulisi olla kattavasti mietittynä, huomioiden viraston mahdollisuudet saavuttaa synergia- sekä tuottavuus- ja tehokkuusetuja ja että siiloutunutta toimintamallia ei siirretä sellaisenaan uuteen virastoon. Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on puolestaan katsonut, että ohjausjärjestelmän käytännön toimivuus herättää kysymyksiä johtamisen ja ohjauksen selkeyden näkökulmasta erityisesti tilanteissa, kun eri ministeriöiden välille syntyy ristiriitatilanteita. Lisäksi monet muut lausunnonantajat ovat ehdottaneet tarkennuksia ohjausta koskevaan sääntelyyn. Eräät lausunnonantajat ovat ehdottaneet palvelulupausta (asioiden käsittelyaika) koskevan säännöksen lisäämistä lakiin (mm. kauppakamarit ja Suomen Yrittäjät). Myös vahingonkorvausta koskevaa säännöstä on ehdotettu, mikäli asioiden käsittely viivästyisi. Huoltovarmuuskeskus on ehdottanut, että tulosohtauksessa otettaisiin huomioon huoltovarmuuden tarpeet. Myös hallinto-oikeuksien resurssien vahvistamista on ehdotettu. EK on puolestaan kantanut huolta yhteisen ohjauksen toimivuudesta.

Jatkovalmistelussa on muutettu yhteensovittamisryhmän nimi ohjausryhmäksi ja samalla on arvioitu, ettei lain tasolla ole tarpeen säädellä esityksessä ehdotettua tarkemmin yhteensovittamisryhmässä toimivista edustajista. Perusteluita on kuitenkin täydennetty siten, että ryhmä voi kutsua esimerkiksi pääjohtajan tai muita henkilöitä esittelemään asioita.

Jatkovalmistelussa on täydennetty ohjausta koskevan säännöksen yksityiskohtaisia perusteluja selkeyttämään viraston ohjausta, mutta myös tarkennettu taloussuunnittelua koskevaa säännöstä ja sen yksityiskohtaisia perusteluja erityisesti oikeuskanslerinviraston lausunnon perusteella. Jatkovalmistelussa on pidetty selvänä, että viime kädessä viraston johto vastaa viraston palvelustosta. Ottaen huomioon hallintolain 23 a §:n, virkarikoksia ja vahingonkorvausta koskevan sääntelyn, ei jatkovalmistelussa ole pidetty tarpeellisena sisällyttää edunvalvontajärjestöjen ehdottamaa sääntelyä virastolakiin.

Viraston erinäiset tehtävät

Useat lausunnonantajat ovat ehdottaneet viraston tehtäviä koskeviin säännöksiin muutoksia ja lisäyksiä. Aluehallintovirastot ovat esittäneet, että niiden tehtävistä poistettaisiin tiettyjä pelastustoimen toimialan tehtäviä. Ehdotusta on muutettu metsäpalojen tähytystoiminnan tehtäväsiirron osalta, mutta muutoin esitystä ei ole muutettu valmistelun peruslähtökohdan perusteella. Poliisihallitus on ehdottanut virastolakiin lisättäväksi rahapelialan lupa- ja valvontatehtäviä. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia sekä työ- ja elinkeinoministeriö ovat katsoleet, että kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille 1.1.2025 siirtyvien työvoimapalvelujen valvonta tulisi huomioida virastolaissa. Suomen kuntaliitto on ehdottanut, että Lupa- ja valvontavirastoa koskevassa laissa taikka elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevassa laissa säädettäisiin KEHA-keskukseen kohdistuvasta valvontavastuusta. Jatkovalmistelussa on katsottu, että ehdotetun sääntelyn perusteella virasto hoitaa muita sille erikseen säädettyjä tehtäviä. Sääntely näin ollen mahdollistaa myös rahapelialan lupa- ja valvontatehtävät ja työvoimapalvelujen valvontatehtävät, mikäli niitä koskevassa erityislainsäädännössä näin säädetään. Esityksen yksityiskohtaisia perusteluja on täydennetty. KEHA-keskusta valvovat sekä ylimmät laillisuuden valvojat että työ- ja elinkeinoministeriö perustuslain 68 §:n perusteella. Jatkovalmistelussa on myös täsmennetty lautakuntia ja muita toimielimiä koskevaa säännöstä ja sen perusteluja lausuntopalautteen perusteella (Tukija ja OM).

Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset

Jotkut lausunnonantajat ovat ehdottaneet yksikön päällikön viran kelpoisuusvaatimusten poistamista laista sen vuoksi, että lakkaavia virastoja koskevissa asetuksissa on säädetty vastuualueen johtajien erityisistä kelpoisuusvaatimuksista. Jatkovalmistelussa on kiinnitetty huomiota siihen, että Lupa- ja valvontaviraston osastoilla olevat yksiköt ovat kooltaan merkittävästi suurempia kuin lakkaavien virastojen yksiköt, minkä vuoksi valmistelussa on pidetty tarkoituksenmukaisena säätää yksikön päällikön virkojen erityisistä kelpoisuusvaatimuksista. Korkein hallinto-oikeus on kiinnittänyt lausunnossaan huomiota tehtävään määräämismenettelyyn ja todennut, ettei lausunnonmenettelyssä olleessa ehdotuksessa mainitusta päätöksestä (KHO 2022:134) ole tehtävissä kategorista päätelmää tehtävään määräämistä ja tehtävään annettujen määräysten peruuttamista koskevien ratkaisujen valituskelpoisuudesta. Jatkovalmistelussa on poistettu viittaus mainittuun korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen. Viime kädessä korkein hallinto-oikeus arvioi, ovatko tehtävämääräystä koskevat päätökset muutoksenhakukelpoisia vaiko ei.

Aluehallintovirastot ovat ehdottaneet muutoksia luvun säännöksiin: yksikön päälliköllä tulisi olla johtajan nimike, viraston tulisi voida edellyttää kielitaitovaatimuksia laista poiketen, osastopäällikön tulisi voida delegoida nimitystoimivalta toiselle henkilölle, yksikön päällikkö tulisi nimittää enintään viideksi vuodeksi, pääjohtajan tulisi nimittää toimintayksikön johtaja, ympäristöosaston osastopäällikön virassa kelpoisuusvaatimuksena olisi olla perehtyneisyys viran tehtäväalaa ja ympäristöosaston osastopäällikön tulisi voida nimittää osastonsa yksikön päälliköt pääjohtajan sijaan. Jatkovalmistelussa ei ole pidetty tarpeellisena säätää siitä, että

yksikön päälliköillä olisi johtajan nimike. Virasto voi hakuilmoituksessa todeta tarvittaessa, että parhaimmat valmiudet viran tehtävien menestyksellisen hoitamiseksi antaa esimerkiksi hyvä/erinomainen ruotsin kielen taito. Valmistelun alussa on pidetty nimitystoimivallan osalta tärkeänä yksi yli yhden –periaatetta erityisesti henkilöjohtamista sisältävien tehtävien osalta. Muutoinkin lausunnotmenettelyssä ollutta ehdotusta on pidetty tarkoituksenmukaisena, eikä sitä ole perusteltua muuttaa. Jatkovalmistelussa on kuitenkin tarkennettu viraston virkojen erityisiä kelpoisuusvaatimuksia koskevaa asetuksenantovaltuutta, jonka perusteella esimerkiksi kielellisten oikeuksien turvaamiseksi perustetun yksikön virkamiehille voitaisiin säätää kielitaitovaatimuksia koskevia erityisiä kelpoisuusvaatimuksia.

Erinäiset säännökset sekä voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Virastoa koskevaan lakiin on ehdotettu lisättäväksi vastaava virka-apua koskeva säännös kuin aluehallintovirastoista annetussa laissa on (PLM ja AVI:t). Oikeusministeriö ja Kalatalouden Keskusliitto ovat kiinnittäneet huomiota hallintokantelun käsittelyä koskevaan säännökseen. Jatkovalmistelussa on arvioitu, ettei virastolain yleinen virka-apua koskeva säännös ei anna virastolle oikeutta antaa virka-apua toiselle viranomaiselle eikä myöskään toiselle viranomaiselle toimivaltaa antaa virka-apua virastolle. Virka-avusta olisi näin ollen säädettävä tehtäviä koskevissa laeissa. Virastolakiin ehdotetaan säädettäväksi siirtymäsäännös, jonka perusteella kumotun aluehallintovirastoista annetun lain virka-apua koskevaa säännöstä sovellettaisiin 31.12.2028 saakka. Virastolakiin ei ole mahdollista tehdä kattavaa listausta kaikista tehtävistä ja viranomaisista, jotka voisivat antaa virastolle virka-apua. Jatkovalmistelussa on tehty muutoksia hallintokantelua koskevaan säännökseen erityisesti oikeusministeriön huomioiden perusteella.

Oikeusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, aluehallintovirastot sekä Valvira ovat tehneet useita huomioita ulkopuolisia asiantuntijoita koskevasta säännösehdotuksesta. Jatkovalmistelussa säätämistä on pidetty asianmukaisena ja tarpeellisena sekä säännöksen soveltamisalaa on tarkennettu. Aluehallintovirastot ovat pitäneet myös säännöstä avustavien tehtävien siirtämisestä yksityiselle taholle sisällöltään yleisluontoisena ja hyvin tulkinnanvaraisena sekä perustelujen täydentämistä tarpeellisena. Jatkovalmistelussa on katsottu tarpeelliseksi tehdä pieniä muutoksia säännöksen perusteluihin. Lausuntopalautteen perusteella on pidetty hyvänä turvata Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen Lupa- ja valvontavirastolle tuottamat tietojärjestelmäpalvelut, joilla osaltaan varmistetaan viraston toiminta (KEHA-keskus ja PRO). Toisaalta eräät lausunnonantajat ovat pitäneet ehdotettua sääntely ongelmallisena avoimen kilpailun ja tuottavuuden näkökulmasta (EK ja Keskuskauppakamari). Jatkovalmistelussa on katsottu, että Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus on keskeinen yhteistyötaho virastolle. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus on tuottanut palveluja aluehallintovirastoille pitkään. Jatkovalmistelussa on tarkennettu perusteluja ja ehdotettu siirtymäsäännöstä, jolla varmistetaan välttämättömien palvelujen tuottaminen virastolle siirtymäkauden loppuun.

Lausunnoissa on annettu palautetta siirtymäsäännöksistä (mm. POHA, ELY-keskukset, AVI ja KEHA-keskus). Jatkovalmistelussa on arvioitu välttämättömäksi täydentää siirtymäsäännöksiä ja tehdä siirtymäsäännöksiin välttämättömiä korjauksia. Jatkovalmistelussa on myös katsottu, että kysymys on tavanomaisista ja virastouudistuksissa yleisesti käytetyistä yleisistä siirtymäsäännöksistä, jotka eivät ole olleet ongelmallisia. Elinvoimakkeskuksiin siirtyviä tehtäviä koskevat siirtymäsäännökset tulee olla kyseisessä virastolaissa.

Lausuntopalautteesta esille nousseita asioita kootusti

Työsuojelu

Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet ovat todenneet, että 4 §:n pykälän 7 momentissa annetaan mahdollisuus viraston työjärjestyksellä määrätä viraston osastojen tehtävistä. Työsuojeluviranomainen katsoo, että ILO:n sopimuksen (SopS 44/1949) mukainen työsuojeluviranomaisen riippumaton asema edellyttää, ettei viraston työjärjestyksellä voida osoittaa tehtäviä työsuojeluosastolle. Jatkovalmistelussa on tarkennettu esityksen perusteluja siten, että on selvää, että määrätessä työjärjestyksellä osaston tehtävistä tulee erityisesti huomioida työsuojeluosaston riippumattomuus.

Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet katsovat, että työsuojeluosaston osastopäällikkö ei voi toimia viraston pääjohtajan välittömässä alaisuudessa, koska tämä vaarantaisi työsuojeluviranomaisen riippumattomuuden. Lakiehdotuksen perusteluissa mainitaan esimerkkejä pääjohtajan toimivallasta osastopäällikköön nähden. Näistä toimista työsuojelun vastuualueen johtajan osalta vastaa tällä hetkellä sosiaali- ja terveysministeriö, jolle mm. mahdollisten kurinpidollisten toimien tulisi jatkossakin kuulua. Työsuojeluviranomaisen riippumattomuuden vuoksi työsuojeluosaston työjärjestystä ei tulisi käsitellä viraston johtoryhmässä. Jatkovalmistelussa on katsottu, että työsuojeluosaston ja sen osastopäällikön riippumattomuus on turvattu osastolle kuuluvien tehtävien osalta. On kuitenkin ehdotettu muutosta, jonka perusteella sosiaali- ja terveysministeriö päättäisi työsuojeluosaston osastopäällikölle annettavaksi varoituksesta.

Elinkeinoelämän keskusliitto ei ole pitänyt perusteltuna, että työsuojeluosaston osastopäällikön virka täytettäisiin pysyvästi. Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet katsovat, että pääjohtajalla ei voisi olla päättävää tai esittelevää roolia työsuojelun osastopäällikön viran täytössä. JHL on pitänyt perusteettomana pääjohtajan kuulemista työsuojeluosaston osastopäällikön virantäytössä. Jatkovalmistelussa on tarkistettu perusteluja. Jatkovalmistelussa on pidetty selvänä, että sosiaali- ja terveysministeriö valmistelea työsuojeluosaston osastopäällikön nimityksen ja esittelee nimityksiasian valtioneuvoston yleisistunnolle. Ehdotuksen mukaan osastopäälliköiden virkoja täytettäessä on kuultava pääjohtajaa, minkä ei ole katsottu olevan ongelmallista.

Aluehallintovirastot ja JUKO ry ovat kiinnittäneet huomiota siihen, onko virastoon kohdistuva työsuojelun valvonta- ja tarkastus ehdotettu järjestettäväksi tehokkaalla ja luotettavalla tavalla. Esitysluonnoksen mukaan viraston työsuojelutarkastaja voisi tehdä työsuojelutarkastuksen samaan virastoon, jossa hän työskentelee. Työsuojelutarkastaja olisi tässä tapauksessa tarkastettavan viraston ylimmän johdon alainen. Tarkastuksella ja sen perusteella tehtävillä päätöksillä on velvoittava vaikutus. Ajatus siitä, että ylin johto ei olisi vapaaehtoisesti korjannut puutteita organisaation toiminnassa, mutta ryhtyisi toimiin yhden virkamiehen muun viranomaisen määräyksestä tekemän tarkastuksen lopputulemien perusteella, sekoittaa ulkoisen ja sisäisen tarkastuksen toisiinsa. Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry on katsonut, että valvonnan riippumattomuuden ja puolueettomuuden varmistamiseksi tarkastuksen suorittava viranhaltija tulisi siirtää virastosta valvonnan ajaksi suoraan sosiaali- ja terveysministeriön alaisuuteen. Jatkovalmistelussa on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että tarkastusta tehdessään työsuojelutarkastaja olisi palvelussuhteessa omaan virastoonsa, mutta toimisi työsuojeluviranomaisena toimivan sosiaali- ja terveysministeriön johdon ja valvonnan alaisena. Jatkovalmistelussa ei ehdoteta muutoksia lausuntomenettelyssä olleeseen ehdotukseen.

SAK:n ja JHL:n lausunnoissa on todettu, että säännösesityksistä on jätetty pois nykysäännösten vaatimus työläistarkastajista, joilla on useiden vuosien pituinen käytännön ammattityökokemus ja että jos viranhoito edellyttää tällaista kokemusta, on ennen viran täyttämistä pyydettävä lausunto keskeisiltä työntekijöiden keskusjärjestöiltä. Lausunnossa on pidetty tärkeänä, että henkilöstössä on riittävästi pidemmän ammattityökokemuksen omaavia tarkastajia. Jatkovalmistelussa on katsottu, että voimassa olevassa aluehallintoviraston virastoasetuksessa

olevaa sääntelyä niin sanotuista työläistarkastajista ei olla juurikaan sovellettu viime vuosien aikana. Tarvittava ammattiosaamisen taso on ollut turvattu työsuojeletarkastajien keskuudessa myös ilman säännöksen soveltamista. Menettelyyn, jossa hakijoista on pyydetty lausunto keskeisiltä palkansaajajärjestöiltä, on liittynyt epäselvyyksiä ja on katsottu sen vaikeuttavan ja hidastavan rekrytointeja. Myös lausunnot annettava merkitys valittavan henkilön valintakriteerinä on ollut epäselvä. Menettely ei edistä rekrytoitavien tasapuolista kohtelua eikä sitä voida pitää hyvän hallinnon mukaisena. Työsuojeleuvottelukunnassa käytännöstä on käyty keskustelua ja työmarkkinajärjestöille on ilmoitettu kesällä 2023, että lainkohta tullaan poistamaan seuraavan asetusmuutoksen yhteydessä. Viraston työjärjestys on käsiteltävä yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain (1233/2013) 3 luvun mukaisesti yhteistoimintamenettelyssä, mutta lainsäädännön perusteella viraston työjärjestystä ei ole välttämätöntä valmistella yhteistyössä henkilöstön kanssa.

Alueellinen varautuminen

Merkittävä osa lausunnonantajista lausui alueellisesta varautumisesta ja kannatti esitystä. Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota muun muassa CER-direktiivin toimeenpanoon (OKV) ja NIS2-direktiivin täytäntöönpanoon (STM), salassa pidettävien tietojen luovuttamiseen (OM ja Maahanmuuttovirasto) sekä millaiset alueet muodostaisivat varautumisalueet. Useat ELY-keskukset pitivät pääsääntöisesti perusteltuna, että varautumisen alueellisen yhteistyön järjestäminen varautumisen yhteistyöalueilla vastaisi pitkälle vallitsevaa tilannetta ja Lupa- ja valvontaviraston kyseiset tehtävät aluehallintoviraston tehtäviä aluehallintouudistuksen aikataulu huomioiden. Pirkanmaan hyvinvointialueen mukaan varautumisen yhteistyöalueiden määrittely sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueen kanssa maantieteellisesti yhtenäisiksi alueiksi edistää alueellista varautumista paremmin kuin nykyinen aluehallintovirastojen toimialueisiin perustuva aluejako. Satakunnan hyvinvointialue katsoi, että varautumisen yhteensovittamisen ja kehittämisen tehokas ja tarkoituksenmukainen taso on maakunta-/hyvinvointialueitaso.

Useissa kuntien, kaupunkien, ELY-keskusten, maakuntien liittojen, järjestöjen ja muiden liittojen lausunnoissa nostettiin esiin, että alueellisen varautumisen toteutusmallin muutostarpeet olisi otettava valmisteluun viivytyksettä, koska ehdotettu malli ei vastaa alueiden tarpeisiin esimerkiksi maakunnallisten yhteistyörakenteiden ylläpidon ja läsnäolon, tilannekuvan tuottamisen, ylläpidon ja toimittamisen tai elinkeinoelämän näkemysten huomioimisen osalta. Valtaosassa alueelliseen varautumiseen annetuissa lausunnoissa ehdotettiin lisättävän valmiustoimikuntien kokoonpanoon järjestöjen ja elinkeinoelämän edustuksen ja Liikenne- ja viestintäviraston ja korostettiin tiivistä yhteistyötä alueen yritysten, kuntien ja muiden toimijoiden sekä maatalousalan keskeisten toimijoiden kanssa. Muutamassa lausunnossa kiinnitettiin huomiota kuntien keskeiseen rooliin turvallisuussuunnittelussa, mutta myös rikollisuuden ja turvallisuusongelmien juurisyiden ratkaisemisessa. Myös paikallisen ja alueellisen tuntemuksen tärkeys alueellisessa varautumisessa nousi lausunnoissa esille. Yhdessä lausunnossa ehdotettiin harkittavaksi, että asetuksessa määritettäisiin tarkemmin valmiustoimikunnan vähimmäiskokoonpano.

Aluehallintovirastot kannattivat ehdotusta uuden viraston valmius- ja varautumistyöstä, mutta ehdottivat täsmennystä alueelliseen varautumisen osalta viraston tehtäviin ja vastuihin sekä varautumisen alueellisen yhteistyön järjestämiseen. Aluehallintovirastot ovat ehdottaneet perustelujen täsmenämistä alueen toimijoiden valmiussuunnittelun edistämisen osalta sekä kyseisen tehtävän suhteen tarkentamista valmiusharjoitusten ja maanpuolustuskurssien järjestämiseen. Aluehallintovirastojen mukaan esitysluonnoksen puutteena on, ettei se ota kantaa näiden rakenteiden rooliin osana varautumisen alueellista yhteistoimintaa eikä alueellisen valmiustoimikunnan ja näiden maakunnallisten rakenteiden suhteeseen. Lisäksi

esitysluonnos jättää epäselväksi alueellisen valmiustoimikunnan häiriötilanteiden ja poikkeusolojen aikaisen roolin.

Jatkovalmistelussa esitystä on täydennetty lausuntopalautteen pohjalta. Virastolakiin ehdotettavilla siirtymäsäännöksillä osaltaan varmistetaan, että direktiivien kansallisissa toimeenpanolaeissa säädetty tehtävät ohjautuvat toimivaltaiseen viranomaiseen. Salassa pidettävien tietojen luovuttamista koskevaa sääntelyä ja perusteluja on täsmennetty. Valmiustoimikunnan kokoonpanosta säädettäisiin esityksen mukaan valtioneuvoston asetuksessa lupa- ja valvontavirastosta siten, että alueellisessa valmiustoimikunnassa on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä tarpeellinen määrä muita jäseniä alueellisten erityispiirteiden ja tarpeiden mukaisesti. Valmiustoimikunnan jäsenten lukumäärää arvioitaessa tulisi ottaa huomioon alueelliset erityispiirteet sekä tarpeet valmiustoimikunnan tehtävien hoitamiseksi. Tämä tarkoittaa, että valmiustoimikunta valitsee tarvitsemansa jäsenet, jotka voivat tulla alueen yrityksistä, kunnista ja muista toimijoista, kuten esimerkiksi elinkeinoelämästä ja järjestöistä alueen erityistarpeiden mukaisesti. Esitystä ei ole muutettu tältä osin. Valmistelun lähtökohdaksi on ollut nykyisten aluehallintovirastojen tehtävien siirto uuteen valtion lupa- ja valvontavirastoon. Esitykseen ei tehty hyvinvointialueiden ja Lupa- ja valvontaviraston tehtävien osalta muutoksia, koska kaikilla mainituilla virnaomaisilla ei ole yhteneväisiä alueellisia toimivaltuuksia, eikä sellaisia voida tässä uudistuksessa valmistella. Tässä uudistuksessa ei ole voitu tehdä isoja rakenteellisia muutoksia, lisätä hyvinvointialueiden tehtäviä tai tehdä muutoksia pelastustoimen tai sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakien sisältöön. Esitetyn pykälän 2 momentin 6 kohdan mukaan viraston tehtävänä olisi seurata alueellista varautumisvalmiutta. Viraston tulisi seurata alueen toimijoiden yleistä varautumisvalmiutta varautumisen alueellisen yhteistyön perustaksi. Lisäksi luonnoksessa valtioneuvoston asetus Lupa- ja valvontavirastosta on esitetty säädettävän, että alueellisen valmiustoimikunnan tehtävänä on edistää toimijoiden yhteisen tilanneymmärryksen muodostamista turvallisuuteen vaikuttavista ilmiöistä ja tapahtumista. Muun tilannekuvan kokoomisen mahdollisuuksia ja ratkaisuja arvioidaan sisäministeriön ja valtiovarainministeriön asettamassa kehittämishankkeessa alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnasta. Varautumisen johtamisesta valtioneuvostotasolla säädetään yleisesti valmiuslain 13 pykälässä. Varautumisen johtaminen toteutuu asianomaista toimijaa koskevan yleisen johtamissääntelyn ja sen ohella muun muassa työjärjestysten ja hallintosääntöjen mukaisesti. Esitystä ei ole muutettu tältä osin.

Yleisen edun valvontayksikkö

Useat lausunnonantajat ovat kiinnittäneet huomiota ympäristöosastolla olevaan yleisen edun valvontayksikköön. Oikeusministeriö on kiinnittänyt huomiota perustuslain 119 §:n 2 momentin säännökseen, jonka mukaan valtionhallinnon toimielimen yleisistä perusteista on säädettävä lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Jatkovalmistelussa esitykseen tulee myös lisätä asianmukainen selvitys siitä, mitä tällaisella riippumattomuuden vaatimuksella käytännössä tarkoitetaan, sekä huolehtia siitä, että esimerkiksi johtamista, ratkaisuvallaa ja työjärjestystä koskevat säännökset ovat yhdenmukaisia riippumattomuuden ja PL 119 §:n 2 mom. vaatimusten kanssa. Myös muun muassa korkein hallinto-oikeus on kiinnittänyt huomiota yleisen edun valvonnan järjestämisen tärkeyteen sekä eräiden tehtävien riippumattomuuden varmistamiseen. EK on puolestaan katsonut jääneen epäselväksi, kohdistuisiko yleistä etua valvovan yksikön muutoksenhakuoikeus vain viraston päätöksiin ja ehdottanut perustelujen täsmentämistä. Jatkovalmistelussa on tarkennettu säännöksiä ja perusteluja erityisesti oikeusministeriön ja korkeimman hallinto-oikeuden lausuntojen perusteella. Ympäristönsuojelulakiin ja vesilakiin on lisätty säännökset yksikön kuulemisesta lupamenettelyvaiheessa ja lisäksi valitusoikeutta on yleisen edun valvontayksikön sisäisen

muutoksenhakuoikeuden käyttämisen viimesijaisuuden korostamiseksi rajattu laissa yksilöityihin tilanteisiin.

Alueiden käyttö

Erityisesti Suomen Kuntaliitto, useat kaupungit ja kunnat sekä maakuntien liitot ovat nostaneet lausunnoissaan esille, ettei valtion ja kuntien välistä tehtävänjakoa tule muuttaa alueiden käytön valvonnan ja ohjauksen osalta. Puolustusministeriö on ehdottanut, että Lupa- ja valvontavirastosta annettavaan lakiin tulisi sisällyttää alueiden käytön valvonta, koska tällä hetkellä ei uudistettavan alueidenkäyttölain sisältö ole selvillä, minkä lisäksi myös perusteluja olisi myös täydennettävä. Myös EK on ehdottanut, ettei virastolle tule säätää nykytilaan verrattuna laajempaa ohjausvaltaa kunnan alueidenkäytön suunnittelun järjestämiseen eikä myöskään laajentaa viraston valvontatoimivaltaa. Jatkovalmistelussa on pidetty selvänä, ettei valtion ja kuntien, maakuntien tai hyvinvointialueiden välistä tehtävänjakoa muuteta tällä esityksellä. Viraston tehtävät ja toimivalta alueiden käytön osalta määräytyvät tarkemmin samanaikaisesti valmistelussa olevan alueidenkäyttölain perusteella. Jatkovalmistelussa tämän esityksen mukaista Lupa- ja valvontaviraston alueiden käytön tehtävää on tarkennettu.

Ehdotukset tehtäväsiirroista, tehtävien keskittämisestä yms.

Lukuisissa lausunnoissa on todettu, että eräät tehtävät jakaantuvat Lupa- ja valvontaviraston sekä elinvoimakeskusten välillä (mm. eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia, ELY-keskukset). On myös ehdotettu vesihuoltoon erikoistunutta yksikköä Pohjanmaalle (ruotsinkieliset kunnat), alueidenkäytön tehtävien keskittämistä yhdelle viranomaiselle jakamisen sijaan (Suomen Kuntaliitto, Rakli, useat ELY-keskukset). Muutamissa lausunnoissa on otettu kantaa ympäristövaikutuksien arviointiin (YVA), jolla on katsottu olevan yhteys alueiden kehittämiseen ja jonka tulisi olla elinvoimakeskusten tehtäviä. Jatkovalmistelussa on arvioitu, että aiempia linjauksia muuttavia tehtäväsiirtoja puoltavia uusia seikkoja, joita ei olisi otettu aiemmassa tehtäväjakokysymystä koskevassa valmistelutyössä huomioon, ei ole juurikaan noussut lausuntopalautteessa esiin. Jatkovalmistelussa on kuitenkin pidetty tärkeänä, että esimerkiksi ELY-keskusten luonnonsuojelutehtävien jakautuessa kahden viraston kesken tulee jatkossa kiinnittää erityistä huomiota organisaatioiden käytännön yhteistyön kehittämiseen. YVA-menettely puolestaan kytkeytyy tiiviisti Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä oleviin lupamenettelyihin, ja näiden menettelyjen keskinäistä suhdetta ollaan hallitusohjelman mukaan edelleen tiivistämässä osana ympäristöministeriön yhden luukun palvelujen hanketta.

Ehdotukset muun lainsäädännön kehittämiseksi

HUS-yhtymä on todennut, että sosiaali- ja terveydenhuollon ohjauksen näkökulma ja etenkin palvelujärjestelmän ohjauksen näkökulma on kuitenkin jäänyt puuttumaan tästä esityksestä. Suomen Yrittäjät ry on puolestaan todennut, että lupien valituskäytäntöjä uudistettaisiin siten, että samasta asiasta voi valittaa hallinto-oikeuteen vain kerran. Valvira on esittänyt muutosta 15 §:n 4 momenttiin, jonka mukaan omasta pyynnöstä poistettujen ammattioikeuksien palauttaminen käsiteltäisiin valvontalautakunnassa. Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry ehdottaa, että sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnassa olisi sosiaali- ja terveydenhuollon nimikesuojattuja ammattihenkilöitä edustavan lähi- ja perushoitajaliiton edustus. STTK ry ja Tehy ry puolestaan katsovat, että lautakuntaan tulisi lisätä jäsen, joka edustaisi hoitotyön ja hoitotieteen asiantuntemusta. Tällaisena asiantuntijana valvontalautakunnassa voisi toimia esimerkiksi hyvinvointialueen hoitotyön professiojohtaja. Lisäksi lautakunnassa tulee olla edustettuna asiantuntemus kustakin ammattialasta, jonka harjoittajia koskevia asioita lautakunnassa käsitellään. Valviran näkemyksen mukaan esitysluonnoksessa ehdotetut muutokset valvontalautakunnan kokoonpanoon ovat hyviä.

Valmistelun alussa on tehty linjaus, jonka perusteella tehtäviä koskevia aineellisoikeudellisia lakeja ei muuteta uudistuksen yhteydessä, kuin vain tekemällä niihin teknisluonteiset muutokset. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaa ja sen sisältöä koskevat aineellisoikeudelliset kysymykset ratkaistaan erikseen osana ko. lainsäädännön kehittämistä ja valmistelua. Lisäksi muutoksenhakua koskevat asiat liittyvät aina tehtäviä koskevaan lainsäädäntöön, eikä niitä ole mahdollista ratkaista tässä yhteydessä. Lausunntoimenettelyssä olleella ehdotuksella ei olla siirtämässä vesilainsäädäntöä oikeusministeriöltä ympäristöministeriölle. Tässä hankkeessa ei olla säätämässä lainsäädännön valmisteluvastuita ministeriöltä toiselle.

6.2 Elinvoimakeskuksia sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta koskeva ehdotus

Yleistä

Suurin osa lausunnonantajista on kannattanut elinvoimakeskusten perustamista ja niiden pienempää määrää suhteessa nykyisten ELY-keskusten määrään. Samalla halutaan varmistaa keskusten alueellinen läsnäolo ja kiitetään ehdotusta, että keskuksilla on toimipaikka kaikissa maakunnissa. Sen sijaan eräät lausunnonantajat ovat esittäneet huolensa siitä, että elinvoimakeskusten päätoimipaikoista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Lausunnonantajien mukaan tämä voi heikentää pitkällä aikavälillä muun muassa paikallistuntemusta. Useat lausunnonantajat ovat pitäneet tärkeänä, että uudistuksessa varmistetaan kielellisten oikeuksien toteutuminen molemmilla kansalliskielillä.

Yleisperustelut

Ruokavirasto on esittänyt, että hallituksen esityksen nykytilan kuvausta tulisi täydentää eräiden ELY-keskusten tehtävien kuvausten osalta. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus on esittänyt täydennystarpeita sille osoitettujen kalataloustehtäviin liittyvien tehtävien sekä työttömyysturvaneuvontatehtävien osalta. Huoltovarmuuskeskus on esittänyt, että hallituksen esityksen nykytilan kuvauksessa ja sen arvioinnissa tulisi tarkentaa ja kuvata, miten lakisääteisillä tehtävillä ja tehtäväryhmillä toteutetaan sekä toimeenpannaan huoltovarmuutta ja mikä on näiden tehtävien rooli huoltovarmuuden turvaamisessa. EK on puolestaan todennut, että nykytilan arvioinnissa olisi nostettava esille nykyisten ELY-keskusten rooli yrityspalvelujen osalta, jossa ELY-keskukset tarjoavat osin yhteistyössä muiden kumppanien kanssa yrittäjyyden ja yritysten kehittämisen tueksi neuvontapalveluja. Jatkovalmistelussa on korjattu ja täydennetty nykytilan kuvausta koskevia tekstejä.

Uudistuksen tavoitteita on pääosin pidetty perusteltuina ja kannatettavina. Kuntaliitto on korostanut valtion aluehallinnon uudistuksen mahdollisuuksia tehostaa toimintaa ja kehittää yhteistyötä kuntien kanssa. Eräät kaupungit ovat pitäneet tavoitteita hyväksyttävänä, mutta ovat ehdottaneet, että yhteistyö kuntien kanssa olisi kirjattava esityksen tavoitteisiin. EK on ehdottanut, että tässä uudistuksessa otettaisiin huomioon laaja-alaisemmin ja kokonaisvaltaisemmin hallituksen muutkin uudistamishankkeet.

SAK ry on pitänyt tavoitteita perusteltuina, mutta todennut, että suunnitellut valtionhallinnon säästöt voivat kumota uudistuksen hyödyt. Ammattiliitto Pro on korostanut ympäristötehtävien siirron sujuvuuden tärkeyttä. Suomen Yrittäjät ry on kritisoinut laajaa elinvoiman määritelmää, joka voi johtaa sen mukaan epätarkkuuksiin. Kuluttajaliitto ry on painottanut asiakaslähtöisyyden tärkeyttä ja esittänyt huolensa palveluiden saatavuudesta. EK on korostanut, että uudistuksen myötä viraston asiakkaille tulisi tarjota selkeä palvelupolku riippumatta siitä, miltä hallinnon tasolta asiakkuus alkaa. Lisäksi EK on ehdottanut harkittavaksi, että elinvoimakeskusten yhteensovittamisryhmässä olisi edustus Team

Finlandista. EK on ollut huolissaan erityisesti KasvuCRM-järjestelmän tulevaisuudesta ja siitä, kuinka uudistuksen jälkeen varmistetaan asiakastietojen saumaton kulkeminen ja sujuvat palvelut.

Useat lausunnonantajat, muun muassa useat ELY-keskukset ovat tuoneet esiin yksityiskohtaisia täsmentämistarpeita vaikutusarviointeja koskeviin kuvauksiin. Näitä ovat esimerkiksi varautumisen alueellinen yhteistyön järjestämisen osalta. ELY-keskusten mukaan tehtävien järjestäminen pelkästään varautumisen yhteistyöalueilla ei varmista riittävää alueellista läsnäoloa maakuntatasolla, joka on monien toimijoiden toiminta-alue edellyttäen korvaavia ja täydentäviä varautumisjärjestelyjä, kuten maakunnallisia valmiusfoorumeita. Lisäksi ELY-keskukset ovat pitäneet käsitettä ”täyden palvelun keskuksia” harhaanjohtavana, koska lukuisat ja merkittävät elinvoimakeskusten tehtävät olisivat keskitettyjä joko valtakunnallisesti tai vain muutama elinvoimakeskukseen.

Huoltovarmuuskeskusten mukaan pääasiallisissa vaikutuksissa olisi tarpeen arvioida keskeisten ehdotusten vaikutuksia huoltovarmuuden turvaamisessa, sillä säädösehdotuksilla on vaikutusta huoltovarmuuden toteuttamiseen viranomaistoiminnan kautta. Kuntaliitto ja eräät kunnat ovat todenneet, että valtion aluehallinnon tehtävillä on lukuisia yhtymäpintoja kuntien tehtävien kanssa, joten muutoksella on väistämättä vaikutuksia kuntiin ja niitä tulisi arvioida yhteistyössä kuntakentän kanssa perusteellisemmin kuin esityksessä on arvioitu.

Kuluttajaliitto ry on todennut, että elinvoimakeskusten laajemmilla toimialueilla voi olla myös mahdollisia vahingollisia seuraamuksia esimerkiksi alueelliselle yhdenvertaisuudelle. Kuluttajaliitto ry on kiinnittänyt tältä osin huomiota vaikutusarvioinnissa esitettyyn arvioon, jonka mukaan elinvoimakeskusten asiointipaikkojen määrän vähentyminen nykyisestä ELY-keskusten määrästä pidentää asiointimatkoja sekä pitkällä aikavälillä mahdollisesti myös vähentää alueellista tuntemusta.

Uudistuksen kustannuksien osalta ELY-keskusten näkemysten mukaan kustannusten ei voida katsoa olevan vähäisiä tilanteessa, jossa elinvoimakeskukset muiden valtion virastojen tapaan toteuttavat hallitusohjelman tuottavuusohjelman ja hallituksen kehysriihen 16.4.2023 päätösten mukaisia sopeuttamistoimia toimintamäärärahojen vähentyessä. Lisäksi vähäistä suurempia kustannuksia syntyy siitä, että Hämeen ELY-keskuksesta Kanta-Hämeen maakunta ja Päijät-Hämeen maakunta tulevat kuulumaan eri elinvoimakeskuksiin. Lisäksi on todettu, ettei julkista taloutta koskevissa vaikutuksissa ole huomioitu, että liikennetehtävien jakautumisen lisäksi myös vesienhoidon tehtävien jakautuminen kahteen organisaatioon lisää kustannuksia. EK on katsonut, että yritysten kasvun ja kansainvälistymisen lisäämisellä on haettava myönteistä vaikutusta kansantalouteen. EK katsoo, että TKI-toiminta tulisi kytkeytyä kansallisesti keskeisiin strategioihin, joilla edistetään kilpailukykyä, hyvinvointia ja tuottavuutta.

Kunta- ja hyvinvointialueuudenantajat KT on esittänyt huolensa mahdollisuudesta, että elinvoimakeskusten henkilöstön vähennykset lisäävät työtaakkaa kunnissa. Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry (jäljempänä JUKO ry) on esittänyt huolta henkilöstöressurssien riittävydestä tilanteessa, jossa osa siirtyy jo vuoden 2025 alusta lukien kuntiin TE2024 uudistuksen yhteydessä ja säästöjen vaikutuksesta henkilöstöä voi myös vähentyä. Ammattiliitto Pro ry ja STTK ry ovat korostaneet, että henkilöstön muutostukeen on julkisen talouden tiukoista reunaehdoista huolimatta kyettävä panostamaan myös taloudellisesti. STTK ry:n mukaan henkilöstön kuuleminen muutoksessa on olennaista. STTK ry on esittänyt, että jo pelkästään työntäjän kilpailukyyn turvaamiseksi työtehtävien vaatavuus- ja palkkataso on säilytettävä vähintään nykyisellään.

Useiden lausunnonantajien, muun muassa ELY-keskusten, mukaan vesienhoidon ja luonnonsuojelun tehtävien jakaantuminen Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten välille tulee kuitenkin vähentämään merkittävästi nykyisin käytössä olevaan osaamispääomaa sekä herättää huolia kyseisten tehtävien riittävästä resursoinnista. Lisäksi tehtävien jakaantuminen voi aiheuttaa tiedonkulun ja muun vuorovaikutuksen vähenemistä ja elinkeinoelämän tilannekuvan ja -ymmärryksen heikkenemistä ympäristöviranomaisessa.

Vaikutusten arviointeja on täydennetty soveltuvin osin lausuntojen perusteella. Jatkovalmistelussa on erityisesti tiedonhallinnan muutosvaikutuksien arviointia sekä riskiarviointia koskevat tekstit on lisätty ja muutoinkin täydennetty muun muassa alue- ja maaseutuvaikutuksia.

Uudistuksen valmistelun yhteydessä on linjattu keväällä 2024, ettei esityksessä ehdoteta elinvoimakeskuksille uusia varautumiseen liittyviä tehtäviä, koska varautumiseen liittyvien tehtävien kokonaisuutta tarkastellaan sisäministeriön ja valtiovarainministeriön asettamassa kehittämishankkeessa alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnasta. Virastojen resurssikysymykset kytkeytyvät osaksi valtion talousarviota. Virastojen toimintamäärärahat ratkaistaan vuoden 2026 talousarvion yhteydessä. Valtion aluehallintouudista koskeva esitys ei ole säästölaki.

ELY-keskusten Y-vastuualueen tehtävien jakautuessa kahden viraston kesken tulee jatkossa kiinnittää erityistä huomiota organisaatioiden käytännön yhteistyön kehittämiseen.

Toimeenpano ja seuranta

Muutamat lausunnonantajat, erityisesti työntekijäjärjestöt, ovat kiinnittäneet huomiota uudistuksen lyhyeen toimeenpano-aikaan, joka muodostaa riskin asiakaspalvelun toimivuudelle sekä esittäneet, että uudistuksen voimaantuloa tulisi siirtää vuoden 2027 alkuun, jotta uudistus voitaisiin valmistella hyvin.

Ehdotettu uudistus perustuu hallitusohjelman kirjauksiin ja ehdotuksessa on arvioitu tarkoituksenmukaisimmat vaihtoehdot, joilla hallitusohjelman kirjauksien mukaisiin tavoitteisiin päästäisiin. Virastolain siirtymäsäännöksillä ja toimeenpanohankkeen valmistelutoimilla varmistetaan asioiden häiriötön käsittely ja vireillä olevien asioiden siirto uusille virastoille. Tällä pyritään välttämään katkokset virastojen tarjoamissa palveluissa.

Lakia alemman asteinen sääntely

Useat ELY-keskukset ovat ehdottaneet, että tulisi poistaa kohdat, joissa lakiehdotuksen 3 §:n 1 momenttiin sisältyisi valtuus valtioneuvoston asetuksella säätää päätoimipaikoista ja luettelo päätoimipaikoista.

Suhde muihin esityksiin

Useat lausunnonantajat ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että alueidenkäyttölain uudistaminen etenee eri tahdissa verrattuna aluehallintouudistukseen ja että alueidenkäyttölain uudistaminen tulisi huomioida erityisesti ehdotuksen sisältämän perustettavien virastojen tehtävänjaon kannalta.

Viraston tehtävät ja toimivalta alueiden käytön osalta määräytyy tarkemmin alueidenkäyttölain perusteella. Tässä ehdotuksessa ei muuteta valtion ja kuntien välistä tehtävänjakoa taikka tehdä mainittuun lakiin viraston tehtäviä koskevia sisällöllisiä muutoksia. Alueidenkäytön tehtävien

jakautumisesta Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen kesken päätetään poliittisessa jatkovalmistelussa.

Laki elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Yleiset säännökset

Oikeusministeriö on todennut, että lakiluonnokseen on sisällytetty useissa kohdin tarpeetonta tai lain tasolle kuulumatonta sääntelyä.

EK ja useat muut elinkeinoelämän järjestöt ovat pitäneet tärkeänä sitä, että elinvoimakeskuksilla on kyky luoda yhteistyötä eri toimijoiden välille sekä tarjota yrityksille kasvun ja kansainvälistymisen työkaluja ja varmistaa, että yritykset saavat tarkoituksenmukaisia palveluita sujuvasti ja oikea-aikaisesti. Mainitut järjestöt korostavat myös, että eri toimijoiden välisten vastuiden ja roolien tulisi olla selkeitä esimerkiksi alueiden kehittämisen, yrityspalveluiden sekä työllisyyspalveluiden kohdalla. Eri tahojen välillä tehtävään yhteistyöhön tulisi panostaa muun muassa luomalla hyvät yhteistyökäytännöt aluetasolla. Huomiota on kiinnitetty myös eri toimijoiden väliseen tietojenvaihtoon ja tietojärjestelmiin. EK on katsonut, että elinvoimakeskuksien tulee keskittyä tarjoamaan yritystoiminnan kehittämiseen liittyviä palveluita vahvassa yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa sekä yksityisen että julkisen sektorin kanssa. Esityksessä tulisikin kuvata miten asioita tehdään jatkossa entistä tehokkaammin, asiakkaat paremmin huomioiden ja kuinka digitalisaatiota hyödynnetään. Erityisesti päällekkäisiä toimia muiden kanssa tulisi välttää.

Lisäksi useat muut tahot kuten hyvinvointialueet ja kulttuurialan toimijat ovat korostaneet lausunnoissaan elinvoimakeskusten ja muiden toimijoiden välisten yhdyspintojen tunnistamista sekä vastuiden ja roolien selkeää määrittelyä. Esimerkiksi hyvinvointialueiden ja elinvoimakeskusten keskinäisen yhdyspinnan on todettu liittyvän voimakkaimmin työllisyyden ja kotoutumisen edistämiseen. Elinvoimakeskusten tulisi tunnistaa elinkeinoelämän tarpeiden ohella myös esimerkiksi alueen muiden suurien työnantajien, kuten hyvinvointialueiden tarpeet työvoiman saatavuuden suhteen. Aluetasolla kulttuuritoiminnan kehittämisen on puolestaan todettu kuuluvan jo nykyisellään lakiin perustuen valtion, kuntien ja maakuntien liittojen tehtäviin. Jos elinvoimakeskukselle kirjataan myös kulttuurin kehittämisen tehtävä, tulisi eri toimijoiden väliset vastuut määritellä selkeästi päällekkäisyyksien ja katveiden välttämiseksi.

Useat ELY-keskukset ovat lausuneet, että vesienhoidon suunnittelu- ja edistämistehtävien tehokas hoito edellyttää tiivistä yhteistyötä virastojen kesken. Tästä syystä tulisi harkita yhteistyön edellyttämistä myös lainsäädännössä.

Elinvoimakeskusten toiminta-ajatusta koskevassa säädöksessä tunnistetaan elinvoimakeskusten yhteistyön tarve ja laaja-alaisesta yhteistyöstä säädetään luonnoksen 21 §:ssä. Käytännön yhteistyön menettelyjä voidaan tarkemmin ja aluelähtöisesti valmistella toimeenpanohankkeen ja virastojen toiminnan käynnistämisen yhteydessä eri tahojen kanssa ottaen huomioon niiden roolit.

Tehtäväryhmät ja tehtävät

Eräät ministeriöt ovat nostaneet lausunnoissaan esiin joitakin täsmennystarpeita elinvoimakeskusten tehtäviä ja tehtäväryhmiä koskeviin sanavalintoihin, kuten esimerkiksi alueiden kehittämiseen ja liikennejärjestelmään liittyviin tehtäviin sekä ilmastotehtäviin. Myös Ruokavirasto on esittänyt 2 §:n perustelujen täsmenmistä maa- ja puutarhatalouden tehtävien osalta.

Elinkeinoelämän järjestöt ovat korostaneet elinvoimakeskusten keskeistä roolia yritysten kansainvälistymisen tukemisessa. Elinvoimakeskuksissa tulisi olla vahvat neuvontapalvelut liittyen Team Finland -verkostoon. Myös elinvoimakeskusten rooli TKI-panostusten kasvattamisessa tulisi huomioida. Myös Business Finland on tuonut lausunnossaan esiin tarpeen täsmentää elinvoimakeskusten 2 §:n perusteluja siten, että niistä kävisi paremmin ilmi Business Finlandin ja elinvoimakeskusten välinen työnjako esimerkiksi yritysten neuvonnassa. EK on ehdottanut, että elinvoimakeskusten tärkeimpänä tehtävänä tulisi olla yritystoiminnan tuottavuuden kestävä kasvu, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, kansainvälistyminen ja kilpailukyky. Lisäksi EK on ehdottanut harkitsemaan ja arvioimaan, kuinka elinvoimakeskukset pystyvät vastaamaan eri asiakasryhmien tarpeisiin.

Useat lausunnonantajat ovat nostaneet lausunnoissaan esiin, ettei valtion aluehallinnon uudistuksella tule muuttaa kuntien ja valtion välistä työnjakoa. Lausujien näkemyksen mukaan elinvoimakeskusten roolin alueiden kehittämisessä tulisi vastata nykyisten ELY-keskusten roolia eli niiden tulisi osaltaan edistää alueellista kehittämistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla.

Maakuntien liitot ovat esittäneet, että Euroopan unionin (jäljempänä EU) alue- ja rakennepoliittikan rahastojen rahoitustehtävät siirrettäisiin elinvoimakeskuksille seuraavan ohjelmakauden alussa niin, että jokainen keskus vastaisi omista rahoituspäätöksistään.

Kuntaliitto ja useat maakuntien liitot ovat tuoneet esiin, että aluehallinnon uudistuksen tulisi uudistaa elinvoimakeskuksiin siirtyviä liikennetehtäviä siten, että ne valtakunnallisten näkökulmien lisäksi integroituvat nykyistä paremmin alueellisen elinvoiman muihin tehtäviin. Tällaisia ovat esim. alueidenkäytön ja ilmastotyön edistäminen, elinkeinotoiminnan ja työssäkäynnin edellytysten luominen sekä yhteistyö kuntien kanssa.

Useammassa lausunnossa on esitetty elinvoimakeskusten asemaa ja toiminta-ajatusta koskevan 1 §:n sekä elinvoimakeskusten tehtävryhmiä ja tehtäviä koskevan 2 §:n perustelujen täydentämistä siltä osin, mitä huoltovarmuudella tarkoitetaan ja miten elinvoimakeskukset toteuttavat huoltovarmuutta. Lisäksi on nostettu esiin, että ehdotetussa 2 §:ssä tulisi näkyä elinvoimakeskusten valmiussuunnitteluun liittyvät tehtävät. Ruokavirasto on esittänyt 2§:n täydentämistä siten, että maatalouden alkutuotannon osalta alueelliset valmius- ja varautumistehtävät osoitettaisiin elinvoimakeskuksille lisäämällä säännökseen huoltovarmuuden lisäksi valmiutta ja varautumista koskeva tehtävä maatalouden alkutuotannon alueelliseen varautumiseen liittyen. Lisäksi useat ELY-keskukset ovat nostaneet esiin tarpeen selvittää elinvoimakeskusten roolia ja tehtävää huoltovarmuuden ja turvallisuuden edistämiseksi, mutta tunnistavat sen olevan parhaillaan selvittettävänä valtionneuvoston asettamassa hankkeessa.

Lausuntojen perusteella on lakiehdotuksen toiminta-ajatusta koskevaa säännöstä täydennetty tekemällä elinkeinotoimintaa koskeva lisäys sekä täsmennetty eräitä tehtäviä koskevia sanamuotoja ja lisäksi on täydennetty tehtäviä koskevia säännöskohtaisia perusteluja. Perusteluissa on kuvattu tarkemmin elinvoimakeskusten roolia yritystoimintaan liittyvissä tehtävissä sekä yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edistämiseksi sekä yritystoimintaa edistävissä neuvonnassa, palveluohjauksessa ja verkostotyössä. Perusteluissa on lisäksi täsmennetty, että elinvoimakeskusten rooli alueiden kehittämisessä vastaisi nykyisten ELY-keskusten roolia alueiden kehittämisessä. Esityksellä ei siis muuteta aluekehittämisviranomaisina toimivien maakuntien liittojen tai muiden viranomaisten välistä tehtäväjako.

Tehtäväjako

Useat ELY-keskukset ovat todenneet alueidenkäytöntehtävän jakamisen Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten välillä jäävän vielä sisällöltään jäsentymättömäksi ja jakamisen todennäköisesti lisäävän hallinnollista kitkaa ja kustannuksia. Osa ELY-keskuksista on ehdottanut parempana ratkaisuna kaikkien alueidenkäytön tehtävien keskittämistä Lupa- ja valvontavirastoon. Lisäksi eräät ELY-keskukset ovat lausuneet, että vieraslajitehtävien sijoittumista Lupa- ja valvontavirastoon tulisi vielä harkita uudelleen tehtäviin liittyvien liikenne- ja maaseutunäkökohtien vuoksi.

Kuntaliitto on esittänyt huolen siitä, että kunnat joutuvat kaavoituksen yhteydessä tekemään päällekkäistä yhteistyötä usean eri valtion aluehallintoviranomaisen kanssa, mikä kuluttaa tarpeettomasti voimavaroja ja voi johtaa tulkintavaikeuksiin valtion eri viranomaisten näkemysten välillä. Parempi olisi, että erityisesti alueidenkäyttöä koskevat tehtävät keskitettäisiin yhdelle viranomaiselle.

Muutama lausunnonantaja on kyseenalaistanut vesitaloustehtävien ja kalataloustehtävien sijoittamisen eri virastoon kuin muut ympäristötehtävät. Energiateollisuus ry on tuonut lausunnossaan esiin, että lausunnoilla ollut ratkaisu kalataloustehtävien siirtymisestä elinvoimakeskuksiin ei tue yhden luukun periaatteen toteutumista sellaisissa lupa- ja valvontasioissa, joihin liittyy kalatalouskysymyksiä. Energiateollisuus ry:n mukaan yleisen kalatalousedun valvojina elinvoimakeskukset antaisivat lausuntoja näistä asioista, voisivat käyttää vireillepano-oikeutta sekä viime kädessä valittaa lupaviraston päätöksistä. Myös Suomen luonnonsuojeluliitto (jäljempänä SLL) on nähnyt, että kalatalousviranomaisen tehtävät tulisi sijoittaa Lupa- ja valvontavirastoon elinvoimakeskusten sijaan. Kuntaliitto ja SLL ovat kiinnittäneet huomioita vesitaloustehtävien sijoittumiseen elinvoimakeskuksiin, tämä poikkeaa muiden ympäristöasioiden sijoittumisesta. Energiateollisuus ry on tukenut ehdotettua ratkaisua, jossa vesitaloustehtävät sijoittuisivat elinvoimakeskuksiin.

Museovirasto on kiinnittänyt huomiota siihen, että esityksessä eriytetään rakennusperinnön suojele- ja avustustehtävät eri virastoille. Museovirasto on pitänyt tärkeänä sitä, että valtakunnallisen viraston ja elinvoimakeskusten välillä huolehditaan riittävästä tiedonkulusta ja yhteistyöstä rakennussuojelun ja avustusten välillä.

Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry (jäljempänä Rakli) on pitänyt erittäin tärkeänä, että maankäytön suunnittelussa ja luvituksessa – ja niitä koskevassa lainsäädännössä – toimijoiden roolit ovat selkeät. Rakli on pitänyt riskinä, että Lupa- ja valvontaviraston rinnalle muodostettavat elinvoimakeskukset hajauttavat toimijoiden rooleja kaavoituksessa, mikäli elinvoimakeskuksille osoitetaan tehtäviä parhaillaan valmisteltavaan alueidenkäyttölakiin. EK:n mukaan uudistuksen tavoitteena tulisi olla, että elinvoimakeskukset koordinoisivat alueellisia Team Finland verkostoja, mutta myös sen, että elinvoimakeskusten tulisi pystyä antamaan laajempaa neuvontaa kuin mitä sääntely mahdollistaa.

Fortum Oyj on katsonut tarpeelliseksi, että elinvoimakeskusten erikoistumisalueet käytäisiin vielä läpi ja niitä yhtenäistettäisiin, jotta virastojen tehtävät ja toimialueet olisivat asiakkaille selkeät. Kun esimerkiksi vesienhoidon suunnittelutehtävät ollaan säätämässä Lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi, ei ole Fortum Oyj:n mukaan perusteita pitää elinvoimakeskuksiin jääviä vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaistehtäviä erillään vesitaloustehtävistä. Fortum Oyj on kiinnittänyt huomiota myös siihen, että elinvoimakeskuksiin ehdotetulla, vesitaloustehtäviin kuuluvalla tulvariskien hallintatehtävällä on EU-direktiivinkin mukaisesti selvä yhteys vesien- ja merenhoidon suunnitteluun.

Kaivosteollisuus ry:n näkemyksestä kaivostoiminnassa rakennettujen patojen viranomaistehtävät tulisi säätää elinvoimakeskuksen sijaan Lupa- ja valvontaviraston

hoidettavaksi, sillä kaivospatot ovat olennainen osa kaivosten ympäristöluvitettavaa kokonaisuutta.

Suomen vesistönsäätiön vesistöpaneeli on esittänyt, että yleisen edun valvonnan ympäristöasioissa tulisi kuulua elinvoimakeskusten tehtäviin kuten kalatalousasioiden yleisen edun valvonnan osalta on ehdotettu. Vesistöpaneelin mukaan valtion aluehallinnon keskeisiä tehtäviä on huolehtia vesistöistä, vesiluonnosta ja vesien virkistyskäytöstä muun muassa niiden tilaa heikentävissä hankkeissa, eikä näitä tehtäviä ei tulisi eriyttää toisistaan eri virastoihin.

Virastojen tehtävät ja toimivalta alueiden käytön osalta määräytyy tarkemmin alueidenkäyttölain perusteella. Tässä ehdotuksessa ei muuteta valtion ja kuntien välistä tehtävienjakoa taikka tehdä mainittuun lakiin viraston tehtäviä koskevia sisällöllisiä muutoksia. Alueidenkäytön tehtävien jakautumisesta Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen kesken päätetään poliittisessa jatkovalmistelussa.

Organisaatio

Digi- ja väestötietovirasto (jäljempänä DVV) on kiinnittänyt huomiota siihen, että lakiesityksessä on kiinnitetty uuden perustettavan viraston organisaatorakenne ja toisaalta säädetty asioista, jotka voisi järjestää myös työjärjestyksessä määräämällä. DVV on todennut, että sillä on kokemusta usean viraston fuusiosta ja olisi tärkeää, että organisaation sisäistä rakennetta ei kiinnitettäisi lainsäädännöllä, jolloin organisaatiolla on mahdollisuus järjestää sisäinen toiminta sille parhaalla mahdollisella tavalla ja muokata sitä toiminnan vakiintuessa.

KEHA-keskus on esittänyt, että vastaavasti kuin lakiesityksessä Lupa- ja valvontavirastosta, tulisi myös elinvoimakeskusten osalta todeta, että elinvoimakeskuksilla on sisäinen tarkastus. Sisäisen tarkastuksen järjestäminen tulisi olla mainittu myös kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävissä joko laissa tai asetuksessa.

Elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevan asetusluonnoksen mukaan elinvoimakeskuksella voi olla elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa osastorakenteelle säädettyjen ehtojen rajoissa myös muita osastoja, mikäli keskuksen toiminnalliset tarpeet sitä edellyttävät. Muista osastoista päätettäisiin keskuksen työjärjestyksessä. Lisäksi keskuksessa voi olla osastot yhdistäviä ja muita yksiköitä. Jatkovalmistelussa on täydennetty lakiesitystä siten, että elinvoimakeskusten sisäinen tarkastus huomioidaan.

Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen

Kuntaliitto sekä useat kunnat ja maakuntien liitot ovat todenneet, että elinvoimakeskusten toimialaohjaus tulisi viideltä ministeriöltä. Tähän voi sisältyä riski aluehallinnon siiloutumisesta ja alueellisen toimivallan tosiasiallisesta kaventumisesta. Lisäksi maakunnan liitot ovat pitäneet erittäin tärkeänä, että elinvoimakeskusten tulossopimukset noudattavat ja tukevat kunkin maakunnan voimassa olevaa maakuntaohjelmaa. Kuntaliitto on pitänyt tärkeänä, että ministeriöiden ohjaus pitäytyy strategisella tasolla. Myös eräät järjestöt ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että ohjaus on esityksessä jaettu viidelle eri ministeriölle, mihin liittyy riski siitä, että toiminta ei perustu laajaan kokonaiskuvaan, vaan yksittäisten ministeriöiden omiin lähtökohtiin. Lisäksi on kyseenalaistettu, voiko elinvoimakeskuksista muodostua ohjaustavasta takia tosiasiallisesti vahvoja ja johdonmukaisia toimijoita.

ELY-keskukset ovat esittäneet, että elinvoimakeskusten yhteisessä yhteensovittamisryhmässä tulisi olla edustettuna myös elinvoimakeskukset. Lisäksi ELY-keskukset ovat esittäneet, että

listaan elinvoimakeskusten johtoryhmän jäsenistä olisi syytä lisätä henkilöstön edustaja. Samoin ELY-keskukset ovat esittäneet, että myös elinvoimakeskukset tulisi lisätä tahoiksi, joiden kesken tulee saavuttaa yksimielisyys strategia-asiakirjan sisällöstä. Lisäksi KEHA-keskus on esittänyt, että säädöksiin lisättäisiin KEHA-keskuksen mahdollisuus osallistua yhteensovittamisryhmän toimintaan.

EK on pitänyt erityisen tärkeänä, että yleishallinnollisen ohjauksen ja toimialaohjauksen välillä olisi usein löydettävä yhteys toisiinsa ja niitä koskevia toimia olisi valmisteltava yhdessä. Näistä juuri esimerkiksi digitalisaatio- ja tietojärjestelmähankkeet ovat esimerkki toiminnasta, joka tulee toteuttaa käytännössä yleishallinnollisen ja toimialaohjauksen rajapinnassa.

Energiateollisuus ry on nähnyt perusteltuna ja tärkeänä sen, että ministeriöt ohjaavat omilla toimialoillaan viraston toimintaa. Eri ministeriöiden jaettua vastuuta kuuluu mm. vesikysymyksiin. Vesilain sekä vesienhoidon ohjaustehtävät on jaettu maa- ja metsätalous- ja ympäristöministeriön kesken kummankin ministeriön toimialan mukaan. Nykyinen ohjausvastuu on säilytettävä selkeänä.

Huoltovarmuuskeskus on lausunnossaan pyytänyt varmistamaan, että elinvoimakeskusten yleishallinnollisesta ja toimialakohtaisesta ohjauksesta vastaavat ministeriöt sekä keskuksia ohjaavat keskusvirastot huomioivat huoltovarmuuden tarpeet 6 §:n mukaisessa ohjauksessa sekä 7 §:n pykälän mukaisessa strategisessa suunnittelussa ja tulosohtauksessa sekä erityisesti strategisten tulossopimusten laadinnassa, sillä huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain (1390/1992) 4 §:n mukaan ministeriöt kehittävät huoltovarmuutta omalla toimialallaan sekä valmiuslain (1552/2011) 13 §:n nojalla johtavat, valvovat ja yhteensovittavat varautumista omalla toimialallaan.

MTK ja eräät sen paikallisyhdistykset ovat esittäneet, että elinvoimakeskusten strategia tulisi laatia yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa siten, että strategia asetettaisiin julkisesti nähtäville ja lausuttavaksi ja/tai että laissa korostettaisiin myös muutoin alueen yhteistoimintaa ja alueen erityispiirteitä ja vahvuuksia. KEHA-keskus on todennut näkevänsä tarpeelliseksi, että sillä olisi mahdollisuus osallistua jollakin tasolla elinvoimakeskusten tulossopimusten laadintaprosessiin. Perusteena tähän on se, että KEHA-keskus on kytköksissä monessa asiassa elinvoimakeskuksiin ja vastaa monista elinvoimakeskusten hallinnollisista-, digi- ja maksatuspalveluista. EK on ehdottanut harkittavaksi, että elinvoimakeskusten johtoryhmien toiminnassa tulisi ottaa huomioon elinkeinoelämän alueelliset ja valtakunnalliset näkökulmat ja tarpeet.

Oikeusministeriö ja valtioneuvoston kanslia ovat kiinnittäneet huomiota lakiehdotuksen 10 §:n 2 momentissa säädettyyn elinvoimakeskuksen ylijohtajan otto-oikeuden rajaamiseen. Oikeusministeriö ei pidä tarpeellisena säännöksen viittausta EU-lainsäädäntöön. Valtioneuvoston kanslian mukaan ylijohtajan päätösvallan otto-oikeutta koskevaa sääntelyä tulisi vielä tarkastella suhteessa valtionhallinnolta vaadittavaan toimintakykyyn normaaliolojen häiriötilanteissa ja valmiuslaissa tarkoitetuissa poikkeusoloissa. Valtioneuvoston kanslian mukaan ehdotettu sääntely ei asianmukaisesti varmista valtionhallinnon reagointi- ja päätöksentekokykyä häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa, jos ylijohtajan päätösvallan otto-oikeutta on rajattu ehdotuksen mukaisella tavalla.

Maa- ja metsätalousministeriö on puolestaan esittänyt, että yleisen edun riippumattoman käsittelyn kannalta tulisi ottaa huomioon ylijohtajan ohella myös osastopäälliköt. Ruokavirasto on ottanut kantaa lakiluonnoksen 10 §:än, jossa säädettäisiin asioiden ratkaisuvallasta elinvoimakeskuksissa. Pykälän ensimmäisen momentin mukaan elinvoimakeskuksen ylijohtaja ratkaisee keskuksen toimivaltaan kuuluvat asiat, jollei niitä ole säädetty tai työjärjestyksessä

määrätty keskuksen muun virkamiehen ratkaistaviksi tai EU:n lainsäädännöstä ei muuta johdu. EU:n lainsäädännöllä viitataan Ruokaviraston maaseutulinjan elinvoimakeskuksille siirtämiin maksajavirastotehtäviin. Ruokavirasto on pyytänyt varmistamaan, että ylijohdajan otto-oikeutta koskeva säännös on muotoiltu siten, ettei ylijohdajalla ole maksajavirastotehtävissä otto-oikeutta.

Lakiesitystä on muutettu lausuntopalautteen perusteella siten, että lisätään säännökset elinvoimakeskusten sisäisestä tarkastuksesta (3 ja 13 §). Muutoksella täydennetään säädöspohjaa nykytilaa vastaavaksi. Lisäksi on täydennetty elinvoimakeskusten tulossopimusten laatimista koskevaa säännöstä (7 §) siten, että siinä huomioidaan KEHA-keskuksen rooli, mikä täydentää säädöspohjaa nykytilaa vastaavaksi. Ohjauksen yhteensovittamisryhmän kokoonpanoa täydennetään elinvoimakeskusten ja KEHA-keskuksen edustuksella (8 §). Muutos vastaa nykytilaa, jossa virastojen johto on ollut edustettuna vastaavassa ryhmässä käymässä dialogia ohjaavien tahojen kanssa. Elinvoimakeskusten johtoryhmän kokoonpanosta ei säädetä tarkemmin (9 §), vaan siitä määrätään keskuksen työjärjestyksessä. Ehdotettu sääntely mahdollistaa määräämään viraston työjärjestyksessä johtoryhmän kokoonpanosta, tarpeen mukaan myös henkilöstön edustajasta sekä muista tahoista.

Lakiesityksen 10 §:n 2 momenttia on täydennetty Ruokaviraston lausunnon perusteella.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat säännökset

Työ- ja elinkeinoministeriö on kiinnittänyt huomiota siihen, että esityksessä tulee huomioida työvoimapalvelu-uudistuksen täydennytyssä hallituksen esityksessä tehdyt muutokset (HE 37/2024, voimaantulo 1.1.2025) KEHA-keskuksen tehtäviin sekä hallituksen esitysluonnos koskien työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja valmiuslain muuttamisesta. Kunta- ja hyvinvointityönantajat KT on ehdottanut, että KEHA-keskuksia koskevien säännöksiä vielä tarkistettaisiin vastaamaan työvoimapalvelujen järjestämislakiin tehtävien muutoksia (HE 37/2024vp). Näillä täsmennettäisiin keskuksen tehtäviä työvoimaviranomaisten tukemisessa sekä keskuksen roolia asiakaspalvelun kokonaisuudessa.

Oikeusministeriön mukaan olisi perusteltua täsmentää KEHA:n lakiluonnoksen 13 §:n mukaista tehtävää esitellä elinvoimakeskuksen päätettäväksi valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettyjä hallintoasioita siten, että säännöksestä kävisi ilmi hallintoasioiden liittyvän viraston talouteen ja henkilöstöhallintoon.

Kuntaliitto sekä eräät maakuntien liitot ja kunnat ovat tuoneet esiin, että KEHA:n tehtävänä olisi seurata ja arvioida työvoimapalvelujen tuloksellisuutta ja toimivuutta sekä tuottaa niitä koskevaa tietoa. KEHA toimisi tällöin kyseenalaisessa kaksoisroolissa; toisaalta se tarjoaisi tietojärjestelmäpalveluja ja neuvontaa ja jopa hoitaisi osaa työnhakija-asiakasprosessia käsitellessään ja antaessaan lausunnon harkintaa vaativista työttömyysturvatehtävistä, ja samaan aikaan seuraisi ja arvioisi palvelun tuloksellisuutta ja toimivuutta. Ratkaisu tähän olisi poistaa työllisyyspalveluiden arviointi KEHA-keskuksen tehtävistä ja säätää se jonkin riippumattoman tahon tehtäväksi. Lisäksi lausujat ovat todenneet, että olisi tärkeää, että myös itse KEHA-keskukseen kohdistuisi riippumattoman viraston harjoittamaa valvontaa, siis viraston, joka voisi käsitellä myös KEHA:n toimintaa koskevia kanteluita. Luonteva valvontavirasto olisi Kuntaliiton mukaan uusi Lupa- ja valvontavirasto.

EK on todennut kannattavansa sitä, että kehittämis- ja hallintokeskus toimii viranomaisten, kuten elinvoimakeskusten, hallinto- ja tukipalveluiden tuottajana. EK on kuitenkin pitänyt huolestuttavana sitä, että kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävissä esitetään yhtenä tehtävänä

hyvin laajassa tehtäväportfoliossa vain työvoimapalvelujen tuloksellisuuden ja toimivuuden seuranta ja arviointia sekä niitä koskevan tiedon tuottamista. Jatkovalmistelussa tulisi sen mukaan huomioitava myös yrityspalveluiden kokonaisjärjestelmän tuloksellisuuden ja toimivuuden seuranta ja arviointi.

ELY-keskukset ovat ehdottaneet, että kehittämis- ja hallintokeskuksen johtoryhmän kokoonpanoon kuuluisi hallinto- ja kehittämiskeskuksen johtajan lisäksi ainakin elinvoimakeskukseen nimeämä edustaja. STTK ry, JUKO ry sekä Ammattiliitto Pro ry ovat esittäneet, että kehittämis- ja hallintokeskuksen johtoryhmään lisättäisiin henkilöstön edustus.

KEHA-keskus on esittänyt virkojen täyttämistä koskevaan 19 §:ään lisäystä, jonka mukaan kehittämis- ja hallintokeskuksen johtaja nimittäisi kehittämis- ja hallintokeskuksen muun henkilöstön, ellei keskuksen työjärjestyksessä toisin määrätä.

Oikeusministeriön lausuntopalautteen perusteella jatkovalmistelussa on täydennetty 13 §:n säännöstä siten, että siitä käy ilmi hallintoasioiden liittyvän viraston talouteen ja henkilöstöhallintoon. Lakiesityksen 13 §:n 2 momentin 8 kohdan mukaan KEHA-keskus hoitaa myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä. KEHA-keskuksen tehtävistä liittyen kotoutumisen edistämiseen säädetään laissa kotoutumisen edistämisestä. Lakiehdotuksen 16 §:n 2 momentin mukaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen johtoryhmän kokoonpanosta määrätään kehittämis- ja hallintokeskuksen työjärjestyksessä. Johtoryhmän kokoonpanosta ei ole katsottu tarpeelliseksi säätää laissa. Ehdotettu sääntely mahdollistaa määräämään viraston työjärjestyksessä johtoryhmän kokoonpanosta, tarpeen mukaan myös henkilöstön edustajasta sekä muista tahoista.

Erinäiset säännökset

Puolustusministeriö on esittänyt harkittavaksi, että elinvoimakeskuksille säädettäisiin oikeus saada virka-apua muilta viranomaisilta ja antaa virka-apua muille viranomaisille. Oikeusministeriön mukaan lakiehdotuksen 20 §:n sisältämän valituskiellon tarpeellisuutta tulisi arvioida sekä perustella valituskiellon tarpeellisuus yksityiskohtaisesti sekä säännöksen säännöskohtaisissa perusteluissa, että säätämisyjärjestysperusteluissa.

EK on esittänyt, että elinvoimakeskusten tehtäviin liittyvien yhteistyörakenteiden merkitystä ja vaikuttavuutta tulee uudistuksen yhteydessä kasvattaa nykyisestä. EK on esittänyt elinvoimakeskusten tehtäviin liittyvän yhteistyösäännöksen (21 §) perustelujen täydentämistä siten, että elinvoimakeskusten yhteistyötahoina mainittaisiin myös muun muassa alueen aktiiviset työnantaja- ja kasvuyritykset, jotka hakevat työkaluja kasvun ja kansainvälistymisen edistämiseksi. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on puolestaan kiinnittänyt huomiota siihen, miten varmistetaan tarvittava ja välttämätön yhteistyö Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten välillä.

KEHA-keskus on nostanut esiin mahdollisuuden, että lakiehdotuksen 22 §:n mukainen kielivähemmistön palveluyksikkö voisi olla myös jonkin tai joidenkin elinvoimakeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen yhteinen. Tällainen yksikkö voisi olla KEHA-keskuksen mukaan teoriassa mahdollinen esimerkiksi kotoutumiseen tai kansainväliseen rekrytointiin liittyen.

Puolustusministeriön lausunnon perusteella lakiehdotukseen on lisätty uusi säännös virka-avusta. Lakiehdotuksen 20 §:n perusteluja on täydennetty oikeusministeriön lausunnon perusteella. Lisäksi on lisätty säännös koskien sitä, että kielivähemmistön palveluyksikkö voisi olla myös jonkin tai joidenkin elinvoimakeskusten ja Työllisyys-, kehittämis- ja

hallintokeskuksen yhteinen. Lisäksi on täydennetty elinvoimakeskusten yhteistyötä koskevan säännöksen perusteluissa lausuntopalautteessa mainittuja tahoja.

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Hämeen ELY-keskus on tuonut esiin, ettei siirtymäsäännöksissä ole otettu riittävästi huomioon tilanteita, joissa ELY-keskus muuttuu uudistuksen myötä kahdeksi eri elinvoimakeskukseksi. Täsmäntäminen on Hämeen ELY-keskuksen mukaan tarpeen, koska uusi elinvoimakeskusten rakenne tältä osin merkitsee muutosta alueellisten varojen jakoon ja useita Suomen CAP-suunnitelman toimeenpanossa huomioitavia asioita.

Lakiehdotuksen jatkovalmistelussa on täydennetty ehdotuksen siirtymäsäännöksiä.

Valtioneuvoston asetus elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Toimialueet ja toimipaikat

Useat lausunnonantajat, kuten useat ELY-keskukset, ovat todenneet elinvoimakeskusten toimipaikoista säätämisen olevan välttämätöntä. Sen sijaan monissa lausunnoissa on todettu, että elinvoimakeskusten päätoimipaikoista ei tule säätää.

Uudenmaan liitto sekä Espoon ja Helsingin kaupungit ovat pitäneet Uudenmaan ja Päijät-Hämeen maakunnat käsittävää toimialuetta liian laajana ja esittävät Uudellemaalle omaa elinvoimakeskusta. Hämeen ELY-keskus on todennut, että sen toimialueen jakaminen kahteen eri elinvoimakeskukseen voi vaikeuttaa sidosryhmien työtä Hämeen alueella ja sidosryhmyön pirstoutumista. Hämeenlinnan kaupunki, Hämeen kauppakamari sekä MTK Häme ovat lausuneet ensisijaisena kantanaan, että Kanta- ja Päijät-Hämeen alueille tulisi perustaa oma yhteinen elinvoimakeskus. Hämeenlinnan kaupunki on pitänyt Kanta-Hämeen kuulumista Pirkanmaan kanssa saman elinvoimakeskuksen toimialueeseen toiseksi parhaana ratkaisuna, mikäli Hämeeseen ei ole hallitusohjelman kirjausten vuoksi toteutettavissa omaa elinvoimakeskusta. Lahden kaupunki ja Hollolan kunta ovat esittäneet, että Etelä-Suomen elinvoimakeskuksen päätoimipaikaksi määritellään Lahti.

Monet lausujat ovat tuoneet esille huolensa pohjalaismaakuntien eriyttämisestä kahteen kokonaisuuteen. Keski-Pohjanmaan liiton ja eräiden kuntien näkemysten mukaan pohjalaismaakuntien eriyttämisen sijaan tulisi pyrkiä niiden synergian tiivistämiseen, joka turvattaisiin Etelä-Pohjanmaalla sijaitsevalla, pohjalaismaakuntien yhteisellä elinvoimakeskuksella. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut, että Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen L-vastuualueen vahvuus, huomioiden tehtävien järjestäminen kahdessa elinvoimakeskuksessa esityksessä esitetyllä tavalla, on haasteellista.

Varsinais-Suomen ELY-keskus on tuonut esiin, että pohjalaismaakuntien (Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Pohjanmaa) osalta asetuksessa esitetty nykyisen Liikennevastuualueen jakaminen kahteen eri elinvoimakeskukseen heijastuu toimintaan ongelmallisesti ja toiminnan tehokkuutta vähentävästi myös ko. maakuntia laajemmin. Tienpidon hankintojen osalta läntinen hankinta-alue, joka nykyisin on Varsinais-Suomen ELY-keskuksen osana, on tiivis osa kaikkien alueensa ELY-keskusten liikennevastuualuetta. Hankinta-alueen yksiköiden päälliköt osallistuvat kaikkien alueen ELY-keskusten liikennevastuualueiden johtoryhmytyöhön, yhteistyö tienpidon suunnitteluun ja toiminnanohjaukseen kunkin ELY-keskuksen osalta on kiinteä. Esityksen mukaan elinvoimakeskuksia tulisi ko. alueelle yksi lisää. Tämä lisää työmäärää myös hankinta-alueella.

EK on ehdottanut harkittavaksi, että itäisen Suomen haastavampi kokonaistilanne otettaisiin huomioon siten, että Kymenlaaksosta Kainuuseen ulottuvan alueen julkiset yrityspalvelut tulisi tarjota hajautetun kunta- ja työllisyysalueiden ja useiden elinvoimakeskusten sijaan keskitetysti yhden elinvoimakeskusten toimesta.

Lausuntopalautteen perusteella järjestettiin 20.11.2024 lausunnonantajien, sidosryhmien sekä hallinnonedustajien kuulemistilaisuus Päijät-Hämeen sijoittumisesta elinvoimakeskusten toimialueeseen. Kuulemistilaisuudessa olivat edustettuina asian kannalta keskeiset sidosryhmät, kuten esimerkiksi asianosaiset maakuntien liitot, ELY-keskukset, kaupungit sekä järjestöt. Tilaisuudessa esiteltiin kolme eri vaihtoehtoa Päijät-Hämeen maakunnan sijoittumista koskien. Lausuntokierroksella olleen vaihtoehdon lisäksi toisena vaihtoehtona tarkasteltiin Päijät-Hämeen maakunnan sijoittumista Kaakkois-Suomen elinvoimakeskusten toimialueeseen kaikkien tehtävien osalta. Kolmantena vaihtoehtona tarkasteltiin ratkaisua, jossa Päijät-Hämeen maakunta sijoittuisi Kaakkois-Suomen elinvoimakeskusten toimialueeseen mutta Etelä-Suomen elinvoimakeskus vastaisi EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja yritysrahoituksen välittävän viranomaisen tehtävistä oman toimialueensa lisäksi Kaakkois-Suomen elinvoimakeskusten alueella ja mahdollisista kotoutumisen edistämisen valtionapujen rahoittajatehtävistä valtakunnallisesti. Kuulemistilaisuudessa käydyssä keskustelussa ei syntynyt sellaista toimialuejakoratkaisua, joka olisi saanut laajaa yhteistä kannatusta. Asia esiteltiin Valtion aluehallintouudistuksen yhteistoiminta-elin kokouksessa 20.11.2024 ja valmisteluryhmässä 21.11.2024. Hankkeen ohjausryhmä linjasi asiasta 14.1.2024 edellä kuvatun toisen vaihtoehdon mukaisesti. Linjauksen mukaan Päijät-Hämeen maakunta sijoitettaisiin Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson maakuntien kanssa Kaakkois-Suomen elinvoimakeskusten toimialueeseen, jonka päätoimipaikkana olisi Kouvola. Muutoksen myötä Etelä-Suomen elinvoimakeskusten nimi muutettaisiin Uudenmaan elinvoimakeskukseksi.

Elinvoimakeskusten nimet

Hämeen ELY-keskus on ehdottanut Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen toimialueen elinvoimakeskusten nimeksi Sisä-Suomen elinvoimakeskus. MTK-Häme on ehdottanut nimeksi Hämeen-Pirkanmaan elinvoimakeskus.

Kuusamon kaupunki on ehdottanut ja Pohjois-Pohjanmaan liitto on kannattanut Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun uuden yhteisen elinvoimakeskusten nimeksi Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun elinvoimakeskus, jolloin olisi selkeää, millä alueella toimitaan. Lisäksi kaupunki on todennut, että Pohjois-Suomen sivutoimipaikan sijoittaminen Kuusamoon olisi perusteltua elinvoimakeskusten toimialueen laajuuden ja erityispiirteiden johdosta. Lapin ELY-keskus ei ole kannattanut kahden maakunnan nimestä koostuvaa Pohjois-Suomen elinvoimakeskusten nimeä.

Satakuntaliitto ja Satakunnan ELY-keskus kannattavat Lounais-Suomen elinvoimakeskusten nimeä.

Useat tahot ovat lausuneet, että elinvoimakeskusten toimialueen muodostuessa useammasta maakunnasta, tulisi elinvoimakeskusten nimen kuvata mahdollisimman hyvin koko toimialuetta, eikä nimen alkuosaa saisi olla vain yhden maakunnan nimi.

Jatkovalmistelussa on linjattu elinvoimakeskusten virallisista nimistä. Lausuntopalaute huomioon ottaen Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen maakunnat kattavan elinvoimakeskusten nimeksi ehdotetaan Sisä-Suomen elinvoimakeskus. KEHA-keskuksen nimeksi on jatkovalmistelussa linjattu Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.

Organisaatio

Liikenne- ja viestintäministeriö on kritisoinut asetusluonnoksessa ehdotettua elinvoimakeskusten osastorakennetta sekä keskusten ohjaus- ja johtamisjärjestelmän painottumista osastoille. Ehdotettu ratkaisu voisi liikenne- ja viestintäministeriön mukaan johtaa siihen, että nykytilan arvioinnissa havaitut epäkohdat ELY-keskusten ohjaus- ja johtamisjärjestelmään liittyen jatkuisivat, koska nykyisen järjestelmän on todettu vähentävän johtamisen liikkumavaraa vastuualueiden välisissä tehtävissä. Lisäksi asetusluonnoksen pitkälti nykyisenkaltainen tiukasti määrätty hallinnonalakohtainen osastorakenne jopa hämärtää koko hankkeen tarkoitusta. Hallituksen esityksen mukaan elinvoimakeskusten toiminnan on tarkoitus tukea alueiden omiin vahvuuksiin ja erityispiirteisiin perustuvaa alueiden kehittämistä. Olennaista tällöin on, että alueella on mahdollisuudet ottaa käyttöön alueen kannalta parhaat toimintatavat ja ratkaisut.

Maa- ja metsätalousministeriö on kannattanut lausunnossaan erityisesti elinvoimakeskusten asetuksella määriteltyä osastorakennetta, jossa maaseututehtävät on koottu yhteen. Maa- ja metsätalousministeriö on katsonut, että jokaisessa elinvoimakeskuksessa tulee olla maaseutuasioita hoitava osasto. Maaseututehtävien kokonaisuus käsittää maaseutu-, maatalous- ja maksajavirastotehtävät ml. CAP-suunnitelman maaseudun yritysrahoituksen ja Leader-toimintatavan. Ministeriön näkemyksen mukaan yhteisten periaatteiden mukaan osastorakennetta tulee säädellä tarve, yhteiskunnallinen vaikuttavuus, tehtävien tehokas hoitaminen ja asiakaslähtöisyys: nämä kaikki periaatteet toteutuvat silloin, kun maaseututehtäviä ei hajoteta, vaan säilytetään kokonaisuutena. Etenkin maksajavirastokokonaisuuden kannalta on ministeriön mukaan tärkeää, että elinvoimakeskusten osastorakenne on yhtenäinen ja vastuut ovat selkeät. Myös Ruokavirasto on pitänyt erittäin tärkeänä, että CAP-suunnitelman toimeenpanotehtävät mukaan lukien maaseuturahastosta myönnettävät yritys- ja hanketuet on jokaisessa elinvoimakeskuksessa sijoitettu asetusluonnoksessa mainitulle maaseutupalvelujen osastolle. Myös eräät ELY-keskukset sekä MTK:n paikallisyhdistykset ovat pitäneet kannatettavana asetuksella määriteltyä osastorakennetta, jossa maaseututehtävät on koottu yhteen maaseutuosastoon.

ELY-keskukset ovat todenneet lausunnoissaan, että elinvoimakeskusten sisäiseen organisoitumiseen tulee jättää enemmän vapausasteita, sillä asetus tuottaa eriasteisia haasteita organisaation koosta ja tehtävämäärästä riippuen. Vapausasteiden puuttuminen saattaa lausujien mukaan johtaa epätarkoituksenmukaiseen ja tehotomaan osastorakenteeseen. Ehdotettu sääntely saattaa haastaa alueellisiin erityiskysymyksiin vastaamisen ja samalla heikentää keskusten poikkihallinnollisuutta. Sen sijaan maaseutupalvelujen ja ympäristötehtävien yhdistäminen on saanut osalta ELY-keskuksista kannatusta.

Ammattiliitto Pro ry on lausunnossaan todennut, että asetustasolla säädetty osastojako rajoittaa viraston mahdollisuuksia reagoida kulloisenkin tilanteen vaatimalla tavalla. Lisäksi asetuksessa kuvattu osastojako viestii selkeästi, että elinvoimakeskusten sisälle muodostuu vahvat sektoriputket. Osastojakoa ei voi pitää resurssien tehokkaan käytön kannalta tarkoituksenmukaisena.

SLL:n näkemyksen mukaan olisi parasta, että kaikki ympäristö-, vesi- ja kalataloustehtävät siirrettäisiin Lupa- ja valvontavirastoon. Jos ympäristötehtäviä tulisi kuitenkin myös elinvoimakeskuksiin, niitä ei missään nimessä pitäisi alistaa samaan yksikköön kuin maaseutuasiat. SLL:n näkemyksen mukaan oma itsenäinen, riippumaton ja puolueeton yleisen edun valvontayksikkö kuten Lupa- ja valvontavirastossa olisi tarpeen myös yleisen kalatalousedun valvonnassa.

Elinvoimakeskuksia sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta koskevan asetusluonnoksen mukaan elinvoimakeskuksella voi olla elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa osastorakenteelle säädettyjen ehtojen rajoissa myös muita osastoja, mikäli keskuksen toiminnalliset tarpeet sitä edellyttävät. Muista osastoista päätettäisiin keskuksen työjärjestyksessä. Lisäksi elinvoimakeskuksessa voi olla osastot yhdistäviä ja muita yksiköitä.

Keskitetyt tehtävät

Useat lausunnonantajat ovat kritisoineet keskitettyjen tehtävien määrää elinvoimakeskuksissa ja painottaneet alueellisen asiantuntemuksen tärkeyttä.

Liikenne- ja viestintäministeriö on kiinnittänyt huomiota liikennetehtävien hoitamiseen ja todennut, että liikennetehtävien hoitaminen kymmenessä elinvoimakeskuksessa vaatisi lisää henkilöresursseja ja tienpidon rahojen jakamista entistä pienempiin kokonaisuuksiin. Liikenne- ja viestintäministeriön mukaan ehdotuksessa esitetty kompromissi siitä, että Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus sekä Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan elinvoimakeskus järjestävät liikennetehtävät yhdessä ehdotuksessa esitetyllä tavalla ei ole tehokkuuden ja henkilöstön kannalta järkevää. Lisäksi ratkaisusta aiheutuu liikenne- ja viestintäministeriön mukaan väistämättä myös lisäkustannuksia. Myös eräät muut lausunnonantajat ovat pitäneet ehdotusta Pohjanmaan alueen liikennetehtävien järjestämisestä epätarkoituksenmukaisena.

Useat lausunnonantajat ovat kannattaneet kalataloustehtävien keskittämistä kolmeen elinvoimakeskukseen omana kokonaisuutenaan sekä nykyisen aluejaon säilyttämistä ja kalataloustehtävien keskittämistä Lounais-Suomen, Lapin ja Itä-Suomen elinvoimakeskuksiin.

Uudenmaan ELY-keskus on pitänyt kotoutumista edistävien tehtävien keskittämistä tarkoituksenmukaisena valtakunnallisten toimintatapojen yhdenmukaistamisen ja korvauksia hakevien yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Satakunnan ELY-keskuksen on sen sijaan huomauttanut, että kotoutumisen edistämisestä aiheutuvien kustannusten korvauksista sopimisen ja päätöksenteon tehtävät edellyttävät paljon paikallista yhteistyötä kuntien ja hyvinvointialueiden kanssa ja tällä hetkellä tehtävää hoidetaan jokaisessa ELY-keskuksessa. Satakunnan ELY-keskus on esittänyt, että tehtävän keskittäminen voi ainakin alkuvaiheessa ruuhkauttaa päätöksentekoa ja pidentää käsittelyaikoja. Myös Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on katsonut, että näiden tehtävien keskittämisessä tulisi huomioida tehokkuus ja asiakasnäkökulma. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen mukaan keskittämisellä menetetään merkittävästi osaamista alueellisista elinvoimakeskuksista, ja kuntien ja hyvinvointialueiden näkökulmasta yhteistyötahot lisääntyvät.

Kotoutumista edistävien tehtävien keskittämisen resursointiin liittyen Uudenmaan ELY-keskus on huomauttanut, että keskittämiseen liittyy uusien toimintatapojen käyttöönottoa, käytäntöjen yhdenmukaistamista sekä selkeiden ohjeiden tekemistä. Nämä vaativat lisää henkilötyövoimaa, joten on kartoitettava ja varmistettava uuden keskitetyn toiminnon asianmukainen resursointi jo siirtymävaiheessa. Lisäksi Satakunnan ELY-keskus on huomauttanut, että keskittämisratkaisulla on merkitystä myös henkilöstöressurssien ja työpaikkojen sijoittumiseen.

Kuntaliitto on katsonut, että elinvoimakeskusten toimialueen laajentaminen tietyissä tehtävissä hämärtää osaltaan keskusten alueellista luonnetta ja tekee hallinnollisesta rakenteesta sekavan ja kansalaisille vaikeasti ymmärrettävän. Myös useiden muiden lausunnonantajien mukaan se, että elinvoimakeskuksilla olisi runsaasti valtakunnallisesti keskitettäviä tehtäviä heikentää yksittäisiä elinvoimakeskuksia ja kaventaa niiden luonnetta aidosti monialaisina yksikköinä toimialueillaan. Keskitetyt tehtävät tulisi lausujien näkemyksen mukaan jakaa mahdollisimman

tasapuolisesti maakunnallisten toimipaikkojen kesken ja jatkossa niiden lisäämisestä tulisi säätää vain erityisen painavin perustein.

Myös monet ELY-keskukset ovat todenneet, että elinvoimakeskuksista on muotoutumassa hyvin erilaisia ja erikokoisia sekä tehtäväsällöltään että toimintamandaatiltaan, mikä ei niiden näkemyksen mukaan vastaa hallitusohjelmaan kirjattua vahvojen elinvoimakeskusten tavoitetta. Esiin on nostettu mm. liikennetehtävien jakaminen pohjalaismaakuntien osalta sekä ehdotettu EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen rahoitustehtävien osoittamista jokaiselle elinvoimakeskukselle. Osa ELY-keskuksista on esittänyt kritiikkiä myös ilmastonmuutoksen hillintää ja osin kiertotaloutta koskevan tehtävän keskittämisestä ilmaisten huolensa työn kytkeytymiseen alueille ja toisaalta voimavarojen riittävyteen.

Suomen Yrittäjät ry on kiinnittänyt huomiota eräiden keskitettyjen tehtävien sijoittamispaikkoihin ja kyseenalaistanut, perustuvatko ratkaisut alueiden vahvuuksiin ja erityishaasteisiin. Lisäksi Suomen Yrittäjät ry on todennut rakennerahastotehtävien keskittämisen heikentävän alueiden toimivaltaa ja mahdollisuutta hyödyntää kunkin alueen tarpeita ja elinkeinoelämän tuntemusta. JHL ry ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ovat puolestaan esittäneet, että rakennerahastotehtävät tulisi keskittää nykyistä vastaavalla tavalla. Molemmat ovat myös painottaneet, että myöntö- ja maksatustoiminto ovat osa saumatonta yhteistä rahoitusprosessia, minkä takia ne tulisi organisoida samoihin elinvoimakeskuksiin.

MTK on esittänyt, että valkuposkivanhojen maataloudelle aiheuttamien ongelma- ja vahinkoasioiden hallinnointi keskitetään Itä-Suomen elinvoimakeskukseen.

Lausuntopalautteen perusteella keskitettyjä tehtäviä koskevia säännöksiä on täydennetty ja muokattu teknisesti. Tehtävien hoitamista keskitetysti puoltaa asiantuntijaosaamisen turvaaminen sekä resurssien tehokas käyttö.

Vesitalouden sekä vesienhoidon ja merenhoidon osalta keskitetyt tehtävät

Maa- ja metsätalousministeriö on pitänyt tarkoituksenmukaisena ja välttämättömänä ehdotusta vesitaloustehtävien keskittämisestä Lounais-Suomen, Kaakkois-Suomen ja Lapin elinvoimakeskusten toimialueille. Ratkaisussa korostuvat vesistötehtävät alavirtaperiaatteella, rajavesistötehtävät sekä synergia kalataloustehtävien kanssa. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö on kannattanut ehdotusta tiettyjen vesitaloustehtävien säilymisestä valtakunnallisesti keskitettyinä tehtävinä. Maa- ja metsätalousministeriö on katsonut, että vesitaloustehtävät olisi tarkoituksenmukaista järjestää niin, että niitä hoitaviin elinvoimakeskuksiin perustetaan vesitalousasioita hoitava osasto, johon voi tarpeen mukaan sijoittaa myös muiden toimialojen tehtäviä. Myös Lapin ELY-keskus, Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Varsinais-Suomen ELY-keskus ja Etelä-Karjalan liitto ovat tukeneet esitettyä keskittämisratkaisua vesitaloustehtävien osalta.

Useat lausunnonantajat ovat lausuneet, että toisiinsa tiiviisti liittyvien ja toisiaan tukevien tehtävien keskittäminen tulisi tehdä samoille toimialueille. Tällaisia tehtäviä olisivat ainakin vesienhoidon toimeenpanon edistämistehtävät, kalatalouteen liittyvät tehtävät ja vesitaloustehtävät.

Eräät ELY-keskukset ovat esittäneet, että vesien- ja merenhoidon tehtävät olisi luontevaa ja perusteltua osoittaa jokaiselle elinvoimakeskukselle ilman keskittämistä, koska tehtäviin liittyy keskeisesti yhteistyö- ja vuorovaikutus alueen muiden toimijoiden kanssa ja ratkaisulla voitaisiin hakea synergiaetuja elinvoimakeskuksiin sijoitettavien luonnonsuojelun tehtävien kanssa.

Pirkanmaan ELY-keskus on todennut, että vesitehtävien (vesien ja merenhoidon toimeenpano ja tukiviranomaisen ja vesitalousviranomaisen tehtävät) hoitaminen keskitettyinä on nykyisessä ja erityisesti tulevassa voimavaratilanteessa välttämätöntä tehtävien onnistuneen hoidon kannalta. Ilman keskittämisiä henkilöriskit muodostuvat liian suuriksi erityisesti, koska osa tehtävistä on yhteiskunnan turvallisuusstrategiaan sisältyviä tehtäviä. Tehtävien keskittämisessä on huolehdittava riittävästä alueellisesta läsnäolosta. Tehtävien hoitamiseen on oltava resurssit, vaikka toimivalta on alueen ulkopuolella. Pirkanmaan ELY-keskus on lisäksi lausunut, että vesienhoidon ja merenhoidon edistäminen kytkeytyvät hyvin vahvasti toisiinsa. Merenhoidon tehtävien keskittäminen eri tavalla kuin vesienhoidon edistämistehtävien keskittäminen, johtaisi siihen, että nykyisten rannikkoalueiden tulisi osoittaa vesien ja merenhoidon tehtäviä hoitavaa henkilöstöä kolmeen eri virastoon. Ottaen huomioon tehtäviä hoitavan henkilöstön vähäisyyden, on todennäköistä, että ratkaisu heikentäisi tehtävän hoitamista ja heikentäisi tehtävien synergioita. Tukiviranomaisen tehtäviä voitaisiin keskittää yhteen elinvoimakeskukseen. Varsinais-Suomen liitto ei ole pitänyt perusteltuna, että vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpanon edistämistehtävät eriytetään, vaan ne pitäisi säilyttää yhden viranomaisen vastuulla.

Varsinais-Suomen ELY-keskus on tukenut lausunnossaan tiettyjen nykyisin Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukseen keskitettyjen vesitaloustehtävien siirtoa Lounais-Suomen elinvoimakeskukselle, sillä vesistö- ja tulvariskien hallinnan hoitaminen alavirtaperiaatteen mukaisesti puoltavat tehtävän keskittämistä Lounais-Suomen elinvoimakeskukselle. Useat pohjalaiset lausunnonantajat sen sijaan ovat vastustaneet nykyisin Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukseen keskitettyjen vesitaloustehtävien keskittämistä Lounais-Suomen elinvoimakeskukseen. Lausijat ovat nähneet, että vesistö- ja tulvariskien hallinnan keskittäminen tulisi säilyttää Pohjanmaalla, jossa suurin osa valtion vesistö- ja tulvariskien hallinnan sijaitsee. Myös Suomen Yrittäjät ry on kyseenalaistanut esitettyä keskittämiskäytäntöä.

Pohjois-Pohjanmaan liitto ja Kainuun liitto ovat lausuneet, että nykyisin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen keskitettyjä vesistö-, ilmasto- ja patoturvallisuustehtäviä ei tulisi siirtää Lapin elinvoimakeskukselle, koska Pohjois-Suomen elinvoimakeskuksen alueella tarjotaan tehtäviin liittyvää koulutusta, ja tehtävien siirto aiheuttaisi toiminnallisia haittoja.

Energiateollisuus ry on yhtynyt myös perusteluissa esitettyyn näkökulmaan siitä, että valtakunnallisen yhdenmukaisuuden ja toiminnanharjoittajien tasapuolisen kohtelun vuoksi myös vesienhoidon viranomaistehtävien laaja keskittäminen on perusteltua. Kala- ja vesitaloustehtävien sekä vesienhoidon toimeenpanotehtävän osalta Energiateollisuus ry on esittänyt toimialuemäärittelyjen uudelleen tarkastamista siten, että nämä vesiin liittyvät tehtävät muodostavat tarkoituksenmukaiset kokonaisuudet.

Ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön vesitehtävät ovat sisällöltään ja luonteeltaan eri tehtäviä. Maa- ja metsätalousministeriön vesitaloustehtävät liittyvät vesivaroihin, vesihuoltoon, patoturvallisuuteen, tulvariskien hallintaan ja valtion vesirakenteisiin.

Vesistö- ja tulvariskien hallinnan hoitaminen alavirtaperiaatteen mukaisesti puoltavat tehtävän keskittämistä Lounais-Suomen elinvoimakeskukselle, joka koordinoi ylimatekunnallista yhteistyötä Kokemäenjoen tulvariskien hallinnassa. Valtion vesistö- ja tulvariskien hallinnan omistuksen ja hoidon keskitetty tehtävä on tarkoitus edelleen sijoittaa nykyisenkaltaisesti Pohjanmaalle, vaikka tehtävä hallinnollisesti siirtyy. Lausunnolla olleessa HE-luonnoksessa ehdotettua ratkaisua pidettiin välttämättömänä turvallisuuskriittisten tehtävien hoidon varmistamiseksi, koska vesitaloustehtävien voimavarat

jakautuvat Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten välille, ja samanaikaisesti hallintoon kohdistuu merkittäviä säätöpaineita.

Suomi on jaettu vesipuitedirektiivin edellyttämällä tavalla vesienhoitoalueisiin, jotka pääsääntöisesti perustuvat valuma-alueisiin. Elinvoimakeskusten vesienhoidon tehtävien keskittäminen on tehty vesienhoitoalueita mukaillen. Vesienhoidon toimenpanon edistämistehtävät keskitettäisiin viidelle alueelle vesienhoitoaluejakoa mukaillen. Vesienhoitoaluejako on perusteltu ratkaisu toimenpanon edistämisen sijoittamisessa asianomaisiin elinvoimakeskuksiin.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus

KEHA-keskus on esittänyt asetusluonnoksen kehittämis- ja hallintokeskuksen toimipaikkaa koskevan 17 §:n täydentämistä siten, että kehittämis- ja hallintokeskuksella voisi olla myös muita työtekopaikkoja. Lisäksi KEHA-keskus on kiinnittänyt huomiota asetusluonnoksen 20 §:ssä säädettyyn kehittämis- ja hallintokeskuksen virkamiehen esittelytoimivaltaan ja todennut säännöksen olevan ristiriidassa lakiluonnoksen 12 §:n kanssa siltä osin, kuin lakiluonnoksessa on säädetty elinvoimakeskuksen osastopäällikölle esittelyvaltaa nimitysasioissa.

KEHA-keskus on esittänyt sen hoitamien tietohallintotehtäviä koskevien asetusluonnoksen 21 §:n mukaisten muotoilujen uudistamista ja tarkentamista ja kiinnittänyt huomiota samassa säännöksessä säädettyyn ohjeiden antamista koskevaan tehtävään.

Asetusluonnosta on täydennetty soveltuvin osin KEHA-keskuksen lausunnon perusteella.

6.3 Ahvenanmaan valtionvirastoa koskeva ehdotus

Ahvenanmaan maakuntahallitus on pitänyt lähtökohdiltaan hyvänä Ahvenanmaan valtionvirastosta ehdotettua sääntelyä. Maakuntahallitus on ehdottanut eräitä muutoksia valtionvirastoa koskevaan lakiesitykseen. Maakuntahallitus on ehdottanut valtionviraston siirtämistä valtiovarainministeriön toimialalta valtioneuvoston kanslian toimialalle. Maakuntahallitus on ehdottanut, ettei valtionvirastoa koskevassa laissa viitattaisi valtion virkamieslakiin valtionviraston päällikkönä toimivan maaherran osalta, sillä maakuntahallituksen tulkinnan mukaan itsehallintolaissa on säädetty tyhjentävästi maaherran nimittämisestä, eikä sitä ole kuultu ehdotukseen kirjatun tulkinnan osalta. Maakuntahallitus on katsonut, että 3 § 1 momentissa pitäisi olla kohta, jonka mukaan tehtävät, joita ei ole säädetty toiselle valtionviranomaiselle Ahvenanmaan maakunnassa, mutta joita hoidetaan Ahvenanmaalla, kuuluisivat Ahvenanmaan valtionvirastolle. Maakuntahallituksen näkemyksen mukaan uuden Lupa- ja valvontaviraston perustaminen edellyttäisi eräiden sopimusasetusten muuttamista. Maakuntahallituksella on lainsäädäntövaltaa liittyen sosiaali- ja terveydenhoitoon. Näiden tehtävien osalta on epäselvää, mikä on Lupa- ja valvontaviraston toimivalta Ahvenanmaalla. Maakuntahallitus pitää myös epäselvänä sitä, kuinka Lupa- ja valvontavirasto järjestää palveluja Ahvenanmaalla ruotsinkielellä. Maakuntahallitus ehdottaa Lupa- ja valvontavirastolle omaa toimipistettä maakunnan alueelle tai vaihtoehtoisesti, että sopimusasetuksella tietyt tehtävät siirretään maakuntahallinnolle. Maakuntahallitus ehdottaa, että valtionviraston sijainnista säädetäisiin laissa yleisemällä tasolla. Se on ehdottanut eräitä muutoksia liitelakeihin kuten alkoholilakiin ja kuluttajansuojasäännöksiin.

Ahvenanmaan valtionvirasto kannattaa aluehallintouudistuksen linjauksia ja pitää tarpeellisena, että Ahvenanmaan valtionvirastosta säädetään oma laki. Valtionvirasto kiinnittää myös huomiota siihen, että maaherran nimitystä koskevassa nykytilan kuvauksessa esitetään tulkinta, jota muodostettaessa maakuntahallitusta ei ole kuultu ja ehdottaa, että tältä osin asian

valmistelua jatketaan erillisessä työssä. Valtionviraston pitää toimivana ratkaisuna sitä, että yleishallinnollisena ohjaajana jatkaisi valtiovarainministeriö. Lausunnossaan se tuo esiin viraston toimialan, joka on laajempi kuin nykyisten aluehallintovirastojen – ja käsittää yhteistyötä eri hallinnonaloille kuuluvien valtionviranomaisten kanssa. Tämän tulisi näkyä muiden ministeriöiden ohjaustoiminnassa siten, että Ahvenanmaan valtionviraston käytössä olisi vastaavat palvelujen tuottamista tukevat tietojärjestelmät kuin valtakunnan muillakin alueilla. Valtionvirasto katsoo, että lakiehdotuksen tehtäviä koskevasta 3 §:n säännöksestä puuttuu maininta virastolle pitkään kuuluneista kuluttaja- ja kilpailulainsäädäntöön kuuluvista tehtävistä. Valtionvirasto ehdottaa myös, että virastolle lisätään yleinen velvollisuus virka-avun antamiseen. Lisäksi valtionvirasto kiinnittää huomiota alkoholilain muutokseen ja lastensuojelulain muutokseen ja ehdottaa täsmennyksiä. Valtionviraston lausunnossa on tuotu esiin kehitystarpeita, joihin on jatkossa tarpeen kiinnittää huomiota. Se on ehdottanut, että valtionviraston hallintopäällikön pätevyysvaatimukseksi säädettäisiin oikeustieteen maisterin tutkinto. Valtionvirasto on todennut myös vireillä olevan rahapelilainsäädännön valmistelun, ja sen, että Ahvenanmaan valtionviraston toimivaltaa kuluttaja- ja kilpailuoikeudellisissa kysymyksissä pitäisi vielä tarkastella tässä yhteydessä tarkemmin. Valtionvirasto pitää epätydyttävänä sitä, että työsuojeluhallinnolla ei ole palvelupaikkaa Ahvenanmaalla ja toteaa, että valtionvirastolla on mahdollisuus tarjota työtila työsuojelutarkastajan tehtäviä hoitavalle asiantuntijalle. Ahvenanmaan valtionvirasto on tuonut esiin tehtävänsä ja kokemuksensa yhteistyöstä itsehallintoviranomaisten ja muiden valtakunnanviranomaisten kanssa ja ehdottaa yhteistyön kehittämistä ja lisäämistä mm. resurssien käytön tehostamiseksi ja tarvittaessa myös säästöjen toteuttamiseksi.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto on ehdottanut, että kilpailulain 41 §:n muutoksen säännöskohtaisiin perusteluihin lisätään seuraava: “Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun valtioneuvoston asetuksen (728/2012) tehtäviä koskevan 1 §:n perusteella Kilpailu- ja kuluttajavirasto toimii kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 35 artiklassa tarkoitettuna kansallisena kilpailuviranomaisena.”

Kilpailuvirasto ja oikeusministeriö kiinnittävät huomiota tarpeeseen tarkistaa kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain 2 § 2 momentissa aluehallintovirastolle säädetty toimivalta.

Onnettomuustutkintakeskus on ehdottanut, että turvallisuustutkintalain 16 §:ään ja sen toiseen momenttiin lisättäisiin erillisenä kohtana myös Ahvenanmaan valtionvirasto.

Digi- ja väestötietovirasto on ehdottanut lausunnossaan muutoksia ehdotukseen Digi- ja väestötietolain muuttamisesta. Se katsoo, että toisin kuin hallituksen esityksen perusteluihin on kirjattu, Digi- ja väestötietolain 3 §:n tehtäväsäännöksen muutos johtuu aluehallintouudistuksesta. Oikeuskanslerinvirasto on todennut lausunnossaan, että Ahvenanmaan valtionviraston osalta esityksessä olisi tarpeen tarkastella kysymystä siitä, onko virastolla jatkossakin mahdollista käyttää sille tehtäviä antavien erityisviranomaisten tieto- ja asiankäsittelyjärjestelmiä siten, että Ahvenanmaan asukkailla ja yrityksillä on yhtäläiset mahdollisuudet hyödyntää digitaalista asiointia omalla ruotsin kielellään kuin mitä Manner-Suomessa on mahdollista. Virastojen uudelleen järjestelyn ei tule tässä asiassa synnyttää uusia ongelmia.

Sosiaali- ja terveysministeriö on todennut, että alkoholilain 7 ja 26 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa on virhe, ja kirjoittaa lausunnossaan näihin tulevat korjaukset. Edelleen ministeriö toteaa, että alkoholilain 47 §:n 1 momentin tarkoittama ilmoitus tehdään voimassa olevan lainsäädännön mukaan ainoastaan sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle ja näin tulisi toimia jatkossakin eli ilmoitus tehdään Lupa- ja valvontavirastolle. Ministeriö ehdottaa

tarkennuksia vielä lain 68 § 4 momenttiin. Ministeriö on pyytänyt jatkovalmistelussa kiinnittämään huomiota sosiaali- ja terveysministeriön lausunnolla olevaan ehdotukseen alkoholilain muuttamisesta, joka koskee samoja pykäläitä kuin aluehallinnon uudistamista koskevan lainsäädännön liitelakina muutettavassa alkoholilaissa.

Lausuntojen perusteella on tehty muutoksia valtionvirastoa koskeviin säännöksiin, niiden perusteluihin sekä ehdotuksiin turvallisuustutkintalain ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki Lupa- ja valvontavirastosta

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Asema ja toiminta-ajatus. Säännöksen tarkoituksena on kuvata Lupa- ja valvontaviraston, jäljempänä *virasto*, hallinnollista asemaa valtion viranomaisjärjestelmän kokonaisuudessa. Pykälässä säädettäisiin lisäksi viraston toiminta-ajatukselta tavalla, joka ilmentää viraston perustehtävää yleisellä tasolla ja viraston tarkoitusta.

Pykälän mukaan virasto olisi perustuslain 119 §:n 1 momentista johdettavassa valtion keskus-, alue- ja paikallishallinnon viranomaisiin perustuvassa jaottelussa valtion keskushallintoon kuuluva virasto. Virasto olisi valtakunnallinen ja monialainen valtion keskushallintoviranomainen, joka turvaisi perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista alueilla toimien ja valvoisi yleistä etua sekä hoitaisi erikseen säädettyjä lupa-, valvonta-, rekisteröinti-, toimeenpano- ja ohjaustehtäviä. Virasto kantaisi ja vastaisi valtion puolesta sekä valvoisi tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa toimialaansa kuuluviissa asioissa sekä muualla kuin Ahvenanmaan maakunnassa sellaisissa asioissa, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole laissa erikseen säädetty. Tehtävät, joissa virasto toiminta-ajatustaan toteuttaa, määrittyisivät erityislainsäädännön mukaisesti eli virasto vastaisi tehtävistä ja niihin sisältyvästä yleisen edun valvonnasta vain sen mukaan kuin lailla erikseen säädetään. Viraston tehtävät liittyvät monella tapaa ihmisten perusoikeuksien sekä oikeusturvan turvaamiseen. Valtaosin kysymys on sekä julkisten että yksityisten toimijoiden ohjauksesta ja valvonnasta, jossa varmistetaan, että toimijoiden asiakkaat ja kansalaiset eri rooleissaan pääsevät heille kuuluviin oikeuksiin ja toisaalta, että toimijat täyttävät lakiin perustuvat velvollisuutensa. Viraston tehtävistä suurella osalla olisi perusoikeusliityntä niiden kytkeytyessä esimerkiksi perustuslain 6 §:ssä säädettyyn yhdenvertaisuuden turvaamiseen, 16 §:ssä säädettyihin sivistyksellisiin oikeuksiin, 17 §:ssä säädettyyn oikeuteen omaan kieleen ja kulttuuriin, 18 §:ssä säädettyyn oikeuteen työhön ja elinkeinovapauteen, 19 §:ssä säädettyyn oikeuteen sosiaaliturvaan sekä 20 §:ssä säädettyyn vastuuseen ympäristöstä. Virastolle ehdotetaan säädettäväksi myös yleisen edun valvontaan kuuluvia tehtäviä. Viraston keskeinen tarkoitus on olla monialainen toimija, joka pystyy toimeenpanemaan ja sovittamaan yhteen eri toimialojen toimintaa lisäarvoa tuottavalla tavalla. Virastolla on valtakunnallisesta toimivallastaan huolimatta keskeinen rooli valtion alueilla tapahtuvassa hallintotehtävien hoitamisessa, ja yhteydet elinvoimakkeuksiin, muihin valtion viranomaisiin, hyvinvointialueisiin ja kuntiin sekä elinkeinoelämään ja kansalaistoimintaan ovat välittömät ja vuorovaikutteiset.

Pykälän mukaan viraston toiminta-ajatuksena olisi toimia asiakaslähtöisesti ja poikkihallinnollisesti sekä moniammatillista asiantuntemusta hyödyntäen. Virastoon on sijoitettu erilaisia tehtäviä useilta eri hallinnonaloilta. Viraston rakenteen on tarkoitus tukea toimintatapojen uudelleentarkastelua ja niiden ketterää sopeuttamista viraston toimialoilla tapahtuviin muutoksiin. Viraston johtamisessa tulisi korostua uudenlainen tapa hahmottaa eri

toimialojen välisiä yhteyksiä ja tuottaa lisäarvoa sekä asiakkaalle että yhteiskunnalle luomalla monialaisia työskentelymalleja, joilla voidaan vastata muuttuvan toimintaympäristön asettamiin haasteisiin oikea-aikaisesti. Tämä toimintatapa tulisi ottaa käyttöön viraston kaikessa, niin valtakunnallisessa kuin alueellisessa toiminnassa.

Viraston toteuttamalla ohjauksella ja valvonnalla pyritään ennakoivasti, vuorovaikutteisesti ja yhdenvertaisesti varmistamaan valvonnan kohteena olevien toimialojen palveluiden käyttäjien oikeuksien toteutuminen sekä palvelun tuottajien velvoitteiden täyttäminen. Viraston toiminnan järjestäminen on suunniteltava ja toteutettava asiakaslähtöisesti siten, että viraston palvelumallit ja palvelukulttuuri sekä työskentelytavat sovitetaan vastaamaan viraston asiakkaiden tarpeita. Asiakaslähtöisyyden keskeisiä elementtejä ovat lisäksi verkostomainen yhteistyö asiakkaiden kanssa, helppokäyttöisyys, yhden luokun periaate ja palveluaika, mutta myös viraston tehostettu palvelukyky tehtävien sisäistä hoitamista parhaiten tukevien mallien avulla. Asiakaslähtöisyydellä on merkittävä yhteys viraston toiminnalliseen vaikuttavuuteen myös sitä kautta, että painopisteiltään ja toteuttamistavoiltaan moderni, joustava sekä asiakasprofiilin ja yhteiskunnallisten olojen mukaan muuntuva toiminta myös voi pyrkiä saavuttamaan korkeimman vaikutusasteen. Viraston tulee laillisuusvalvontaa merkittävästi kokoavana toimijana toimia puolueettomana ja vahvana oikeusvaltion ylläpitäjänä sekä toteuttaa valvontaa hallintolain (434/2003) mukaisia oikeusperiaatteita palvelleen.

Viraston toiminta-ajatuksena olisi toimia alueilla vuorovaikutuksessa perusoikeuksien ja oikeusturvan toteuttamiseksi. Toiminta-ajatus kytkeytyy kiinteästi edellä todetun lisäksi valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain (728/2021) 2 §:ssä säädetty tavoite turvata valtion palveluiden saatavuus koko maan kattavasti, mutta myös tehtävien edellyttämän alueellisen erityispiirteiden tuntemuksen ja alueellisen vuorovaikutuksen varmistamiseen. Viraston toiminta-ajatuksen mukaisen toiminnan kannalta olisi olennaista sijoittaa virkoja maantieteellisesti eri toimipaikkoihin. Erityisesti silloin kun viran tehtävät edellyttävät alueellista vuorovaikutusta tai alueellisten erityispiirteiden tuntemusta, tulisi virka sijoittaa kyseisen alueen toimipaikkaan. Käyntiasioinnin alueellinen varmistaminen sekä alueilla tehtävää ohjausta ja valvontaa olisi perusteltua tehdä kyseiseltä alueelta käsin, mitkä seikat puoltavat virkojen sijoittamista kyseisen alueen toimipaikkaan.

2 §. Toimialue. Pykälän mukaan viraston toimialueena olisi koko maa, jollei toisin säädetä. Virasto olisi valtakunnallinen virasto, jonka toimialue kattaa myös Ahvenanmaan maakunnan. Virastolla olisi toimivaltaa myös Ahvenanmaalla niissä tehtävissä, jotka kuuluvat valtakunnan lainsäädäntötoimivaltaan. Valtakunnan toimivaltaan kuuluvista tehtävistä säädetään erityislainsäädännössä. Näitä tehtäviä hoitavat Ahvenanmaan maakunnassa valtakunnan viranomaiset, joille tehtävä on säädetty. Ahvenanmaalla toimivia viranomaisia ovat Ahvenanmaan valtionvirasto sekä eräät muut viranomaiset, kuten Tulli ja Rajavartiolaitos.

3 §. Toimialat ja tehtävät. Pykälässä säädettäisiin niistä toimialoista, joihin liittyviä tehtäviä virastossa hoidetaan. Tehtävät ja niiden tarkempi sisältö määräytyvät nimenomaisen aineellisen lainsäädännön perusteella ja nyt ehdotetussa säännöksessä tehtävät on koottu tiiviiseen ilmaisuun. Pykälässä on kuitenkin pyritty kuvaamaan viraston päätehtäväalueet sekä päätehtäväalueiden pääasialliset sisällöt. Säännöksessä ei mainita kaikkia viraston tehtäviä edes siinä erikseen mainituilla tehtäväalueilla, mutta tarkoitus on, että laista välittyisi riittävän täsmällinen käsitys viraston valtiosääntöoikeudellisen aseman näkökulmasta keskeisistä tehtävistä.

Pykälän 1 momentin nojalla viraston toimialat olisivat 1) sosiaali- ja terveys -toimiala, 2) varhaiskasvatus, koulutus ja kulttuuri -toimiala, 3) ympäristö -toimiala sekä 4) työsuojelu -toimiala, 5) pelastustoimi ja varautuminen -toimiala. Sosiaali- ja terveys -toimialan tehtävät

muodostuvat aluehallintovirastojen sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston hoitamista sosiaali- ja terveysalan lupa- ja rekisteröinti-, ohjaus-, valvonta-, varautumis- ja rahoitustehtävistä sekä sosiaalihuollon lainsäädännössä sille säädetystä muutoksenhakuviranomaistehtävästä. Sosiaali- ja terveydenhuollon, mukaan lukien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävien lisäksi toimiala muodostuu terveydensuojelulain ja tupakkalain mukaisista lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävistä, alkoholilain mukaisista alkoholihallinnon lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävistä, sovittelupalvelujen järjestämisen ja turvakotitoiminnan valvonnasta sekä ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annetun lain mukaisista ohjaustehtävistä. Lisäksi toimialalle kuuluisi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain mukainen tehtävä valvoa ja edistää asiakastietojen käsittelyssä käytettävän tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen vaatimustenmukaisuutta sekä sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain mukainen tehtävä valvoa sosiaali- ja terveystietojen toisiokäyttöympäristöjä. Sosiaali- ja terveystoimiala hoitaisi myös hedelmöityshoitolaissa ja adoptiolaisissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle säädettyjä tehtäviä.

Varhaiskasvatus, koulutus ja kulttuuri -toimialan tehtävät muodostuvat aluehallintovirastojen koulutus-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen, hautaus-toimen sekä varhaiskasvatuksen lupa-, valvonta-, ohjaus-, ja rahoitustehtävistä sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston varhaiskasvatuksen valvonta- ja ohjaustehtävistä. Varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen osalta toimialan keskeisimpiä tehtäviä olisivat toimiminen muutoksenhakuviranomaisena eräissä koulutuslainsäädännön mukaisissa asioissa. Muita keskeisiä oikeusturvan toteutumiseen liittyviä tehtäviä olisivat opetukseen ja koulutukseen liittyvien kantelujen käsittely sekä varhaiskasvatukseen liittyvät kantelujen käsittely ja valvontatehtävät.

Ympäristötoimialan tehtävät koostuvat aluehallintovirastoissa ja ELY-keskuksissa hoidetuista ympäristönsuojelulain, vesilain, jätelain, luonnonsuojelulain, ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain, alueidenkäyttölain, maa-aineslain, rakentamislain, rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain, vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain sekä eräiden muiden ympäristöä koskevien lakien mukaisista tehtävistä. Eräitä muita ympäristöä koskevia lakeja olisivat esimerkiksi pääsääntöisesti menettelyllisiä säännöksiä sisältävät eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annettu laki, pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annettu laki sekä uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annettu laki (1145/2020). Näissä laeissa tarkoitettuja lupa-ohjaus- ja valvontatehtäviä ovat keskeisesti ympäristönsuojelutehtävät, luonnon monimuotoisuuden suojelun viranomaistehtävät sekä korvausasiat, vesilain lupa- ja valvontatehtävät, ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn (YVA) kytkeytyvät tehtävät, alueiden käytön valvonta ja kunnan alueidenkäytön suunnittelun tukeminen sekä rakentamisen ohjaus ja rakennussuojelu, vesien ja merenhoidon järjestäminen ja vesien tilan seuranta, ilmastotoimien koordinointi, jätelain mukaiset tehtävät sekä muut ympäristöministeriön toimialaerikoistumistehtävät. Virastolle kuuluisivat myös ympäristölainsäädäntöön perustuvat yleisen edun valvonnan tehtävät.

Työsuojelu -toimialan keskeisiä tehtäviä ovat työsuojelun valvonta ja kehittäminen sekä työssä käytettävien tuotteiden tuotevalvonta. Työsuojelu -toimialan tehtävät koostuvat nykyisistä aluehallintovirastojen työsuojelutehtävistä. Keskeisiä tehtäviä ovat työsuojelun valvonta, ohjaus, neuvonta ja kehittäminen sekä työssä käytettävien koneiden, laitteiden ja henkilönsuojainten tuotevalvonta. Tehtäviin kuuluu myös eräitä lupia ja tutkintojen tunnustamispäätöksiä.

Pelastustoimen ja varautumisen -toimialalla kysymys on tehtävistä, joita voimassa olevan pelastuslain, pelastustoimen järjestämislain, hyvinvointialueesta annetun lain, Palosuojelurahastolain, valtioneuvoston asetuksen pelastustoimesta ja Tasavallan presidentin asetuksen hengenpelastusmitalista mukaisesti on hoidettu aluehallintovirastoissa. Pelastustoimen ja varautumisen -toimialan tehtäviin kuuluisi valvoa pelastustointa sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa sekä oma-aloitteisesti, että kanteluihin perustuen. Tehtäviin kuuluisi valmistella pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyden arvioimiseksi hyvinvointialueittain vuosittainen asiantuntija-arvio. Tehtävänä olisi myös valvoa, että hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutaso on riittävä. Tehtäviin kuuluisi valvoa pelastuslain mukaisten erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoisten pelastussuunnitelmien ja harjoitusten toteutumista. Viraston pelastustoimen ja varautumisen -toimialan voisi asianomaisen ministeriön tai hyvinvointialueen pelastusviranomaisen esityksestä määrätä väestönsuojelun johto- ja muun erityishenkilöstön osallistumaan Pelastusopiston järjestämään väestönsuojelukoulutukseen. Tehtäviin kuuluisi vastaanottaa pelastuslain mukaiset valvontasuunnitelmat, joissa on määritettävä suoritettavat palotarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet sekä kuvattava, miten valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan. Sisäministeriö johtaa, ohjaa ja valvoo pelastustointa, huolehtii pelastustoimen valtakunnallisista valmisteluista ja järjestelyistä, yhteensovittaa eri ministeriöiden ja toimialojen toimintaa pelastustoimessa ja sen kehittämisessä sekä huolehtii muista sisäministeriölle pelastuslaissa säädettyistä tehtävistä. Viraston pelastustoimen ja varautumisen -toimialan tehtävänä olisi tukea sisäministeriötä edellä mainituissa tehtävissä. Lisäksi virasto tukisi sisäministeriötä pelastustoimen valtakunnallisen tilannekuvatoiminnan järjestämisessä. Myös pelastustoimen valtionavustuksiin liittyvät sekä palosuojelurahastolain mukaiset aluehallintovirastojen tehtävät, sekä hengenpelastusmitalien myöntämiseen liittyvät tehtävät on tarkoituksenmukaista siirtää uuteen virastoon.

Pelastustoimen ja varautumisen -toimialalla tehtäviin kuuluisi myös varautumisen alueellisen yhteistyön järjestäminen sekä alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun edistäminen. Poiketen muista toimialoista ja niiden tehtävistä, varautumisen alueellisen yhteistyön järjestämisestä säädetäisiin esityksen 13 §:ssä ja turvallisuussuunnittelun edistämisestä esitetyssä 3 pykälän 1 momentissa, koska tällä hetkellä kyseisistä tehtävistä säädetään aluehallintovirastolaissa eikä substanssilainsäädännössä. Alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun edistämisen tehtävä vastaa voimassa olevan aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin 3 kohdassa säädettyä aluehallintoviraston tehtävää. Alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun edistämisessä ei ole suoranaisesti kyse varautumisesta vaan arjen turvallisuudesta ja turvallisuuden edistämisestä. Alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelu voi sisältää ilkvallan ehkäisemistä, kauppakeskusten turvallisuutta ja muuta vastaavaa suunnittelua.

Pykälän 2 momentin mukaan virastolla voisi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä. Säännöksen on tarkoitus kattaa virastolle muilla kuin 1 momentissa tarkoitetuilla tehtäväaloilla säädetty erilliset oikeusturva-, lupa-, rekisteröinti- ja valvontatehtävät, kuten oikeusministeriön, sisäministeriön, valtiovarainministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonaloille kuuluvat mainitut tehtävät. Tällaisia ovat esimerkiksi eräät elinkeinovalvontaan kuuluvat tehtävät, työvoimaviranomaisten valvontatehtävät, vaaliasioita sekä yhteisöoikeudellista vähemmistösuojaa koskevat tehtävät ja maksutalletukset, mutta myös tekijänoikeuslain 2 b luvussa säädetty jälleenmyyntikorvaukseen liittyvän tiedonanto- ja selvitysvelvollisuuden noudattamisen valvonta. Näihin lukeutuisivat muun muassa valtiovarainministeriön toimialan tehtäviin kuuluvat rahanpesun valvontatehtävät sekä lain voimaantulon jälkeen virastolle säädettyvät muut tehtävät, kuten esimerkiksi viraston tehtäväksi suunniteltu rahapelejä koskeva tehtävä. Viraston laillisuusvalvontatehtäviin kuuluva keskeinen tehtäväryhmä ovat virastolle kuuluvat kantelutehtävät. Viraston

kantelunkäsittelytoimivalta perustuu toisaalta virastolle säädettyihin tehtäviin valvoa jotakin toimintaa tai toimialaa ja toisaalta virastolle kuntalain (410/2015) 10 §:ssä ja hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 11 §:ssä säädettyyn yleiseen toimialaan kohdistuvaan kanteluntutkimistoimivaltaan. Lisäksi virastolla voisi olla muita toimialaansa liittyviä tehtäviä, joiden osoittamisessa ja resursoinnissa on noudatettava sitä, mitä tässä laissa säädetään. Virastolle säädettyjen tehtävien tulisi olla sopusoinnussa viraston 1 §:ssä säädetyn toiminta-ajatuksen kanssa.

2 luku Organisaatio

4 §. Organisaatio. Pykälässä säädettäisiin viraston sisäisen organisoitumisen perusteista sekä eräiden tehtävien erityispiirteistä johtuvista rajoitteista toiminnan järjestämiselle. Laissa säädetyt organisoitumisen perusteet luovat reunaehdot viraston organisoitumiselle. Viraston toiminnan järjestämisen pohjana olisi pykälän 1 momentin nojalla viraston jakautuminen sille kuuluvien tehtävien hoitamista varten osastoihin. Virastossa voi myös olla osastojen ulkopuolisia toimintayksiköitä. Osastoista säädettäisiin ehdotetussa laissa, kun taas toimintayksiköistä voitaisiin säätää valtioneuvoston asetuksella. Osastot ja mahdollisesti aikanaan asetuksella perustettavat toimintayksiköt olisivat pääjohtajan alaisuudessa toimivia rakenteita, mutta osastoilla olisi hallinnollisesti erilainen ja itsenäisempi asema kuin toimintayksiköillä, mikä ilmenisi muun muassa työjärjestystä, ratkaisuvaltaa ja nimitystoimivaltaa koskevassa sääntelyssä. Osastot muodostettaisiin vastaamaan 3 §:ssä säädettyjä viraston tehtäväaloja. Toimintayksiköihin voidaan tarpeen mukaan organisoida viraston muita tehtäviä.

Osastot ja toimintayksiköt olisivat valtakunnallisesti toimivia tehtäväkokonaisuuksien hoitamista varten muodostettuja rakenteita eikä erillisiä aluetason tai muun jaotuksen mukaisia säädöstasolla määriteltäviä rakenteita olisi. Osastojen ja toimintayksiköiden työjärjestyksissä voitaisiin toimintaa tarvittaessa kuitenkin organisoida joko toiminnallisesti tai alueellisesti järjestäen. Ehdotetussa *1 momentissa* säädettäisiinkin, että osastoilla ja toimintayksiköillä voi olla niiden työjärjestyksessä määrättäviä toiminnallisia ja alueellisia yksiköitä. Toiminnalliset tai alueelliset yksiköt voisivat olla myös kielellisten oikeuksien turvaamiseksi esimerkiksi ruotsin, saamen tai muun kielisiä palveluyksiköitä. Osaston tai toimintayksikön työjärjestyksen määräyksien perusteella niissä olevat toiminnalliset tai alueelliset yksiköt puolestaan voisivat jakautua pienempiin kokonaisuuksiin tarkoituksenmukaisella tavalla, kuten esimerkiksi ryhmiin ja ryhmissä oleviin tiimeihin tai vastaaviin.

Toiminnallisten valtakunnallisten yksiköiden tehtävät pohjautuisivat asiaperusteisiin valtakunnallisiin ja yhtenäisiin tehtäväkokonaisuuksiin. Niiden tehtävät voivat pohjautua myös esimerkiksi tiettyyn valvonnan osatoimintoon tai erikoistumiseen, prosessiin tai kohdetoimialaan, esimerkiksi asiakkuuksiin. Näissä yksiköissä työskentelevät henkilöt kuuluisivat henkilöstöhallinnollisesti yksikköön maantieteellisestä sijainnistaan riippumatta ja perustuen heille määrättyihin tehtäviin, eli yksikön henkilöstö voi muodostua virkamiehistä ympäri maata. Yksikkörakennetta tulisi tarkastella siten, että toisiinsa elimellisesti kytkeytyviä prosesseja ei rikottaisi vaan organisoituminen tukisi tehtävien tuloksellista ja vaikuttavaa suorittamista sekä sisäisiä synergioita.

Toisaalta osastolle olisi mahdollista perustaa tarvittaessa myös alueellisia yksiköitä niiden tehtävien hoitamista varten, jotka edellyttävät alueellista läsnäoloa ja erityistä aluetuntemusta. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi asiakkaan luona toteutettava valvonta sekä muu alueellista läsnäoloa ja kohtuullisia etäisyyksiä edellyttävä toiminta. Näissä tapauksissa alueellisen organisoinnin tulisi olla välttämätöntä toiminnan kustannustehokkaaksi, vaikuttavaksi ja asiakaslähtöiseksi järjestämiseksi ja ensisijaisesti alueellisetkin tehtävät tulisi hahmottaa

valtakunnallisen toiminnan työnjaollisena asiana. Näihin yksiköihin henkilöstö sijoitettaisiin sijaintinsa mukaan ja heidän tehtävänsä määrättäisiin siten, että alueellinen toiminta mahdollistuu asiantuntevasti ja kustannustehokkaasti. Viraston virkamiehillä on aina valtakunnallinen toimivalta sisäisestä yksikköjaosta riippumatta.

Yksiköistä päätettäisiin osaston tai toimintayksikön työjärjestyksellä toiminnan luonteen ja tarpeiden perusteella. Rakenteen on tarkoitus tukea toiminnan vaikuttavuutta ja yhtenäistä valtakunnallista johtamista, alueellista näkyvyyttä ja vuorovaikutteisuutta sekä viraston toimipaikkaverkoston kehittämistä pitkällä aikavälillä vastaamaan muuttuvia toiminnallisia tarpeita. Edelleen tarkoituksena on edistää asiantuntemuksen, resurssien ja toimipaikkaverkoston joustavaa valtakunnallista hyödyntämistä.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin viraston osastoista. Viraston organisaatioon kuuluisi kuusi osastoa, joiden tehtävät vastaisivat viittä lain 3 §:n 1 momentin 1-5 kohdissa tarkoitettua viraston toimialaa. Lisäksi virastossa olisi yleinen osasto, jolla hoidettaisiin pääasiallisesti viraston sisäiseen hallintoon liittyviä tehtäviä. Viraston sisäinen hallinto tuottaisi koko virastolle yhteisiä hallinto- ja kehittämisspalveluja. Yhteisiä hallinto- ja kehittämisspalveluja olisivat esimerkiksi viraston henkilöstö-, talous-, asiakirjahallinnon ja -hallinnan sekä tiedonhallinnan tehtävät, tieto-, toimitila-, kehittämis- ja yleishallinnon palvelut. Yleinen osasto ei tuottaisi kaikkia hallinnon palveluja työsuojeluosastolle, joka vastaisi jatkossakin itsenäisesti asiakirjahallinnostaan, käännöspalveluistaan ja viestinnästään nykytilaa vastaavalla tavalla. Siltä osin kuin yleinen osasto ei tuottaisi palveluja osastoille, säädettäisiin tästä erikseen valtioneuvoston asetuksella. Yleinen osasto voisi hoitaa myös tehtäviä, jotka eivät luonteensa vuoksi kuulu muulle osastolle. Yleiselle osastolle osoitettaisiin myös sellaisia virastolle säädettyjä tehtäviä, joita hoitavien virkamiesten lukumäärä huomioiden ei ole tarkoituksenmukaista ja kustannustehokasta perustaa omaa osasto tai muita rakenteita, kuten toimintayksikköä. Yleinen osasto vastaisi viraston valmiuslain mukaisesta yleisestä varautumisesta ja viraston varautumistehtävistä, mutta myös viraston riskienhallinta- ja turvallisuusasioista. Jo nykyisellään ainakin Etelä-Suomen aluehallintoviraston hallinto- ja kehittämisspalvelut -vastuualueella on ollut valmiuspäällikkö, joka on hoitanut viraston varautumisasioita.

Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin työsuojelun tehtäviä hoitavan toimialan organisointia koskevista vaatimuksista. Työsuojeluhallinnon järjestämisessä virastossa olisi otettava huomioon työsuojeluhallinnosta annetun lain (16/1993) säännökset. Ehdotetun säännöksen mukaan työsuojeluosasto olisi riippumaton työsuojelun tehtäviä hoitaessaan. Toiminta olisi järjestettävä siten, että riippumattomuus ja puolueettomuus työsuojelun valvontatehtävässä olisi turvattu. Osastolle ei saa antaa sellaisia muita tehtäviä, jotka voivat vaarantaa työsuojelun valvontatehtävien asianmukaisen hoitamisen tai riippumattomuuden. Vastaava sääntely on jo ollut voimassa aluehallintovirastoista annetussa laissa. Työsuojelun aseman riippumattomuuden turvaaminen perustuu Suomen ratifioiman (SopS 44/1949) kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleisen konferenssin vuonna 1947 hyväksymän ammattientarkastusta teollisuudessa ja kaupassa koskevan sopimuksen (yleissopimuksen nro 81) ja erityisesti sen 3, 4 ja 6 artiklaan. Työsuojelun riippumattomuus on otettava huomioon viraston toiminnassa ja tehtävien organisoinnissa. Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin myös ympäristöosaston riippumattomuudesta lupa- ja valvontatehtäviä hoitaessaan. Mainittujen osastojen toiminta on järjestettävä siten, että riippumattomuus ja puolueettomuus näissä tehtävissä on turvattu eikä niille saa antaa sellaisia muita tehtäviä, jotka voivat vaarantaa näiden tehtävien asianmukaisen hoitamisen ja riippumattomuuden.

Pykälän 4 *momentissa* säädettäisiin siitä, että viraston 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä hoitavalla osastolla olisi yleistä etua ympäristöä koskevassa, viraston sisäisessä

päätöksenteossa ja muutoksenhaussa valvova yksikkö (yleisen edun valvontayksikkö). Yksiköllä olisi yleisen edun valvontatehtävässään itsenäinen ratkaisuvallta. Momentissa turvattaisiin yksikön toiminnan järjestäminen siten, että sen riippumattomuus ja puolueettomuus näissä tehtävissä on turvattu eikä yksikölle tai sen virkamiehille saa antaa sellaisia muita tehtäviä, jotka voivat vaarantaa näiden tehtävien asianmukaisen hoitamisen ja riippumattomuuden.

Yleisellä edulla ympäristöasioissa tarkoitetaan niitä yhteiskunnan näkökulmasta tärkeitä oikeushyviä, jotka eivät ole välittömästi palautettavissa yksittäisten kansalaisten tai muiden tahojen yksityiseksi eduksi. Yleisen edun valvonta koostuu erilaisista yleisistä eduista, joita valvovat eri viranomaiset niiden lakiin perustuvien valvontatehtävien perusteella. Eri viranomaiset edistävät oman valvontaintressinsä mukaista yleistä etua. Kyse voi olla esimerkiksi tietynlaisesta ympäristöntilasta, luonnon arvojen säilyttämisestä, virkistyskäyttöödellytysten turvaamisesta tai kulttuurihistoriallisesti merkittävän maisemakuvan säilyttämisestä. Lupa- ja valvontaviraston ympäristöosaston yleisen edun valvonnasta ja sen puhevallan käyttämisen tehtävästä säädetään nimenomaisesti ympäristönsuojelulaissa (21 § 2 mom.), vesilaissa (11 luku 9 §) ja luonnonsuojelulaissa (9 § 2 mom.).

Valtion aluehallinnon uudistuksessa nykyisin aluehallintovirastolle kuuluvien lupatehtävien ja elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle kuuluvien laillisuus- sekä yleisen edun valvontatehtävien osoittaminen Lupa- ja valvontaviraston hoidettavaksi merkitsee muutosta viranomaisjärjestelmään ja aiheuttaa tarpeen järjestää viraston sisäiseen päätöksentekoon liittyvä yleisen edun valvonta asianmukaisesti. Vesilaissa ja ympäristönsuojelulaissa säädettäisiin ensinnäkin viraston yleisen edun valvontayksikön kuulemisesta osana ympäristöosaston omia lupamenettelyjä. Yleistä etua valvovan yksikön näkemyksen selvittäminen ennakkolisesti tukee Lupa- ja valvontaviraston lupaharkintaa ja samalla vähentää mahdollista myöhempää tarvetta saattaa Lupa- ja valvontaviraston päätöksen lainmukaisuus valituksella tuomioistuimen ratkaistavaksi. Kuulemisosoikeuden lisäksi yleisen edun valvontaan liittyy kiinteästi oikeus hakea muutosta viranomaisen tekemään päätökseen. Yleistä etua valvovan viranomaisen muutoksenhakuoikeudesta on säädetty oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n 1 momentissa ja useissa aineellisissa laeissa. Kansallisen ympäristölainsäädännön puitteissa on varsin tavanomainen järjestely, että viranomaisen voi sille osoitettujen lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi hakea muutosta toisen viranomaisen tekemään päätökseen. Yleisen edun valvontaa koskevat näkökohdat saattavat eräissä tilanteissa edellyttää yleistä etua valvovan yksikön mahdollisuutta saattaa lupaviranomaisen antaman päätöksen lainmukaisuus muutoksenhakutuomioistuimen tutkittavaksi. Koska viranomaisen (Lupa- ja valvontavirasto) ei voi hakea muutosta omaan päätökseensä, edellyttää myös muutoksenhakuoikeudesta säätäminen asiassa puhevaltaa käyttävän tahon järjestämistä muodollisesti asian ratkaisevasta tahosta erilleen. Yleisen edun valvontayksikön muutoksenhakuoikeudesta säädettäisiin vesilaissa (15 luku 2 §), ympäristönsuojelulaissa (191 §) ja luonnonsuojelulaissa (135 §). Yksikköjärjestelyllä myötävaikutetaan osaltaan mahdollisuuteen selvittää myös hallintoprosessin sujuvuuden kannalta tärkeä tuomioistuimen mahdollisuus selvittää Lupa- ja valvontaviraston valvoman yleisen edun näkökulma nykyistä vastaavalla tavalla.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin aluehallintovirastoista annetun lain 18 §:ä vastaavalla tavalla siitä, että viraston varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin osastolla olisi ruotsinkielinen yksikkö, jonka sijoittumisesta, tehtävistä ja virkojen kelpoisuusvaatimuksista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Ruotsinkielisen yksikön tehtävänä on nykyisin hoitaa aluehallintovirastojen toimialaan kuuluvat ruotsinkielisen koulutustoimen ja varhaiskasvatuksen tehtävät. Lisäksi yksikkö toimii asiantuntijana elinkeino-, liikenne- ja

ympäristökeskusten toimialaan kuuluvissa ruotsinkielistä väestöä koskevissa koulutukseen ja osaamiseen liittyvissä asioissa. Yksikön virkojen kielitaitoa koskevana kelpoisuusvaatimuksena on ruotsin kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito sekä suomen kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito. Tarkoituksena on, että myös jatkossa osaston tehtävissä toteutettaisiin kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien varmistamiseksi organisatorinen ratkaisu, jossa tietyt toimialan tehtävät organisoitaisiin kielellisin perustein toimialan sisälle omaksi yksikökseen ja yksikön virkamiehille säädettäisiin nykyistä vastaava erityinen kielitaitovaatimus. Yksikön tehtävistä ja henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 6 momentin mukaan virastossa olisi nykytilaa vastaavasti sisäinen tarkastus, jonka tehtävistä on tarkemmin säädetty valtion talousarviosta annetun valtioneuvoston asetuksen (1243/1992) 70 §:n 1 momentissa.

Pykälän 7 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuutuksesta säätää viraston pääjohtajan välittömässä alaisuudessa toimivista ja osastojen ulkopuolisista toimintayksiköistä. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää myös osastojen, toimintayksiköiden ja muiden yksiköiden pääasiallisista tehtävistä samoin kuin viraston muun organisaation perusteista. Jos virastolle säädettäisiin uusi 3 §:n 1 momentin 1-5 kohdassa tarkoitettuun toimialaan sisältyvä tehtävä, kuuluisi se viraston sisäisessä tehtävänjaossa suoraan ehdotetun 4 §:n 2 momentin nojalla toimialasta vastaavalle viraston osastolle. Asetuksella täsmennettäisiin siten pykälän 2 momentissa säädettäväksi ehdotettua osastojen pääasiallisia tehtävämäärittelyjä. Toimialojen yksittäiset tehtävät perustuisivat lähtökohtaisesti kuitenkin muussa lainsäädännössä erikseen säädettyihin tehtäviin. Koska virastolle voidaan myöhemmin säätää uusia tehtäviä ja koska laissa taikka asetuksessa ei välttämättä aina voida säätää tarkkarajaisesti siitä, mille osastolle, toimintayksikölle tai muulle yksikölle tehtävä kuuluu, on tarpeen säätää siitä, että näiden tehtävien kuulumisesta osastoille, toimintayksiköille ja muille yksiköille voitaisiin tarpeen mukaan määrätä viraston työjärjestyksellä. Tehtävien määräämisessä työjärjestyksellä tulee huomioida, mitä 3 momentissa on todettu työsuojelun riippumattomuudesta. Työsuojeluosastolle ei saa antaa sellaisia tehtäviä, jotka voivat vaarantaa työsuojelun valvontatehtävien asianmukaisen hoitamisen tai riippumattomuuden.

Pykälän 8 momentissa säädettäisiin viraston alueellisesta organisoitumista ohjaavasti siitä, että virastolla olisi päätoimipaikka Tampereella ja toimipaikka Hämeenlinnassa. Lisäksi virastolla olisi vähintään yksi toimipaikka kaikilla sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueilla. Viraston päätoimipaikan määrittely on tarpeen muun ohella niin sanottujen forum -säännösten näkökulmasta, kuten esimerkiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 10 §:n 3 ja 4 momenttien näkökulmasta, joissa säädetään toimivaltaisesta hallinto-oikeudesta. Viraston päätoimipaikka toimisi viraston pääjohtajan virkapaikkana. Sen lisäksi virastolla voisi olla muita työntekopaikkoja. Työntekopaikalla tarkoitettaisiin esimerkiksi kahden tai useamman viraston yhteisessä käytössä olevia tiloja, joita viraston virkamiehet voisivat hyödyntää. Työntekopaikka voisi olla myös esimerkiksi toisen organisaation hallitsemisissa toimitiloissa. Työntekopaikoissa ei välttämättä olisi käyntiasiointipalvelua. Kaikissa toimipaikoissa ei olisi välttämätöntä tehdä kaikkia viraston toimialojen tehtäviä, vaan henkilöstö sijoittuisi eri toimipaikkoihin tehtävien hoidon kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Tehtävien tekemistavan tulisi ohjata viraston organisoitumista. Osa erityislainsäädännössä virastolle säädetyistä tehtävistä voivat edellyttää tarkastuksien tekemistä esimerkiksi luvanhaltijoiden tiloihin, jolloin tehtävässä on kyse olisi alueellisesti organisoitavasta tehtävästä, kun puolestaan taas osa tehtävistä, kuten hallintokantelujen käsittely, on luonteeltaan sellaista, joita voitaisiin hoitaa valtakunnallisissa toiminnallisissa yksiköissä. Momentin perusteella, jos viraston toimintaa organisoitaisiin pykälän 1 momentissa tarkoitettuihin alueellisiin yksiköihin, tulisi yksiköiden perustaminen perustua maakuntajakoon,

jolloin alue muodostuisi yhdestä tai useammasta maakunnasta. Aluejako tulisi pyrkiä sovittamaan yhteen muiden tehtävien hoidon kannalta keskeisten viranomaisten aluejakojen kanssa, jollei erityisistä syistä muuta johtuisi. Viraston organisoitumista ohjaavasti viraston velvoitteisiin kuuluisi huolehtia siitä, että viraston toiminnan järjestämisessä turvattaisiin kielellisten oikeuksien toteutuminen. Joissain tilanteissa tämä voisi puoltaa kieleen perustuvaa toiminnallista organisoitumista. Esimerkiksi kaksikielisenä kuntana Kokkolan tulisi mahdollisissa viraston organisoitumiseen liittyvissä alueellisissa jaoissa kuulua sellaiseen alueeseen, joka on kaksikielinen. Viraston toimipaikoista ja työntekopaikoista määrättäisiin tarkemmin viraston työjärjestyksellä, josta säädetäisiin 8 §:ssä. Toimipaikkaverkon joustavuus ja palveluperiaatteeseen vastaaminen puoltaisivat sitä, että valtion yksiköiden ja toimintojen maantieteellisestä sijoittumisesta ei nimenomaisesti säädetäisi virastoa koskevassa laissa tai valtioneuvoston asetuksessa. Lisäksi momentti sisältäisi viittauksen valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annettuun lakiin (728/2021), joka tulisi ottaa huomioon organisoitumisessa ja jonka perusteella virastolakiin ei olisi perusteltua säätää yleislaista poikkeavia tavoitteita alueellisen läsnäolon järjestämisestä. Mainitun lain mukaan valtion palveluiden saatavuus tulee järjestää sekä yksiköt ja toiminnot sijoittaa siten, että koko maan kattavasti valtion tehtävät hoidetaan tuloksellisesti ja palvelun saatavuus vastaa eri asiointien keinoja käyttäen eri asiakasryhmien palvelutarpeeseen perusoikeudet (yhdenvertaisuus, kielelliset oikeudet ja muut perusoikeudet) turvaavalla tavalla. Valtion palveluiden saatavuutta ja yksiköiden ja toimintojen sijoittamista koskevien päätösten ja suunnitelmien tulee lisäksi vahvistaa elinvoimaisuutta, turvallisuutta ja valtion kilpailukykyä työnantajana maan eri osissa. Viraston käyntiasiointipalvelut varmistettaisiin jokaisella sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueella. Säännöksellä ei kuitenkaan muodostettaisi palvelualueita, vaan virasto on valtakunnallinen ja palvelee asiakkaitaan valtakunnallisesti, jolloin asiointi on mahdollista asiakkaan valitsemassa asiointipaikassa. Säännöksellä tarkennettaisiin alueellista läsnäoloa koskevaa vähimmäissääntelyä varmistamalla, että käyntiasiointipisteitä on saatavilla riittävästi maan eri osissa.

3 luku Johtaminen

5 §. Johtaminen. Pykälässä säädetäisiin viraston johdosta, johtamisjärjestelmän perusteista ja vastuista. Virastoa johtaisi pääjohtaja, jonka välittömässä alaisuudessa toimisivat osastopäälliköt ja toimintayksiköiden johtajat. Viraston tulostavoitteet asetettaisiin tulossopimuksella.

Pykälän *1 momentin* mukaan virastoa johtaisi pääjohtaja. Pääjohtaja vastaisi ehdotetun säännöksen mukaan viraston toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta valtiovarainministeriölle ja muille virastoa ohjaaville ministeriöille. Viraston toiminnan tuloksellisuudesta vastaavalla pääjohtajalla olisi toimivalta päättää viraston toimintamäärärahojen ja henkilöstövoimavarojen jakautumisesta viraston sisällä budjetin ja tulossopimuksen puitteissa. Henkilöstövoimavarojen jakautumisen kannalta on välttämätöntä, että pääjohtaja päättäisi viraston virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta, lukuun ottamatta työsuojeluosastoa. Poikkeuksen muodostaisi työsuojeluosasto, jolla on oma toimintamomenttinsa. Pääjohtajan olisi huolehdittava valtion talousarviosta annetun valtioneuvoston asetuksen 69 ja 69 a §:ssä säädetyllä tavalla viraston sisäisestä valvonnasta. Pääjohtaja vastaisi siitä, että viraston toiminnassa noudatetaan virkatoimintaa ohjaavaa sääntelyä. Pääjohtajan tehtävissä korostuisi myös viraston sisäisten ja yhteisten toimintojen organisoiminen ja niihin liittyvän kehittämisen sekä yhtenäistämisen strateginen johtaminen, esimerkiksi yhteisestä työnantaja- ja henkilöstöpolitiikasta huolehtiminen. Pääjohtajan alaisuudessa toimivan yleisen osaston osastopäällikkö johtaisi pääjohtajan päättämällä tavalla viraston sisäisen hallinnon tehtäväkokonaisuuksia, kuten henkilöstö-, yleis-, talous- ja tietohallintoa sekä muita asioita, siltä osin kuin ne eivät kuulu muille osastoille tai

toimintayksiköille. Pääjohtaja voisi ottaa suoraan johdettavakseen yleisen osaston tehtäväkokonaisuuksia siltä osin kuin pääjohtaja arvioi tällaisen oikeuden käyttämisen tarkoituksenmukaiseksi. Pääjohtaja voisi delegoida viraston työjärjestyksellä ratkaisuvalltaansa esimerkiksi yleisen osaston osastopäällikölle tai muulle virkamiehelle, mutta pääjohtajalla olisi otto-oikeus yleisen osaston asioihin, kuten 6 §:ssä on säädetty. Viraston sisäiset toiminnot tulisi myös suunnitella ja toteuttaa mahdollisimman joustaviksi ja tehokkaiksi. Pääjohtaja vastaisi näistä velvoitteista virastoa ohjaaville ministeriöille. Pääjohtaja toimisi valtion virkaehtosopimusasetuksen (1203/1987) 10 §:n 3 momentin 3 kohdan perusteella valtion virkaehtosopimuslain (664/1970) tarkoittamana työnantajavirkamiehenä. Työnantajavirkamiehen aseman perusteella pääjohtaja toimisi lähtökohtaisesti viraston tarkentavaa virkaehtosopimusta koskevissa neuvotteluissa neuvotteluviranomaisena yleisen osaston osastopäällikön kanssa. Myös muut valtion virkaehtosopimusasetuksen 10 §:n 3 momentin 4 ja 5 kohdissa tarkoitetut yleisen osaston virkamiehet toimivat neuvotteluviranomaisina. Pääjohtaja taikka viraston työjärjestyksen nojalla viraston muu virkamies vahvistaisi viraston virkamiesten palkat, jollei niitä ole vahvistettu ministeriön toimesta, lukuun ottamatta työsuojeluosaston virkamiesten palkkoja, jotka vahvistaisi työsuojeluosaston osastopäällikkö. Pääjohtajan keskeisimpiä tehtäviä olisi siten johtaa viraston toiminta-ajatuksen ja sille asetettujen tavoitteiden mukaisesti viraston toiminnan kokonaisuutta ja toimintojen järjestämistä. Pääjohtajan välittömässä alaisuudessa toimivat kaikki osastopäälliköt, myös ympäristö- ja työsuojeluosastojen osastopäälliköt, joiden riippumattomuudesta on säädetty tarkemmin lailla. Pääjohtajalla olisi toimivalta puuttua osastopäälliköiden sellaiseen toimintaan, joka ei olisi laissa säädetyn riippumattomuuden piirissä. Pääjohtaja muun ohella vahvistaisi osastopäälliköiden vuosilomat sekä virkavapaudet siltä osin kuin niistä päättäminen kuuluu viraston toimivaltaan. Pääjohtaja voisi puuttua esimerkiksi osastopäälliköiden epäasialliseen käyttäytymiseen tai päihteiden käyttämiseen sekä tarvittaessa ryhtyä viraston käytössä olevan Varhaisen tuen toimintamallin tai vastaavan mukaisiin toimenpiteisiin. Pääjohtajan toimivaltaan kuuluisi antaa osastopäällikölle valtion virkamieslain (750/1994) 24 §:ssä tarkoitettu kirjallinen varoitus valtion virkamiesasetuksen (971/1994) 39 §:n 2 momentin perusteella, tai kirjallista varoitusta lievempiä kurinpidollisia seuraamuksia, jollei toimivaltaa ole työjärjestyksellä delegoitu muulle virkamiehelle. Työsuojeluosaston osastopäällikölle kirjallisen varoituksen antaisi sosiaali- ja terveysministeriö, ja tästä säädettäisiin pykälän 2 momentissa. Pääjohtajan tehtävänä olisi myös huolehtia muissa laeissa säädettyistä työnantajan velvoitteista, kuten esimerkiksi työturvallisuuslain (738/2002) velvoitteista, ja tarvittaessa käyttää työnantajalle kuuluvaa toimivaltaa, kuten esimerkiksi ryhtyä työturvallisuuslain 28 §:ssä säädetyllä tavalla toimenpiteisiin epäkohdan poistamiseksi myös osastopäälliköiden kohdalla. Toimivalta irtisanoa osastopäällikkö olisi valtioneuvostolla valtioneuvoston ohjesäännön (262/2003) 5 §:n 1 kohdan ja valtion virkamiesasetuksen 29 §:n 1 momentin perusteella. Valtioneuvosto päättäisi asiasta sen ministeriön esityksestä, joka on valmistellut kyseessä olevan osastopäällikön nimityksen.

Pykälän 2 momentin mukaan osastopäälliköllä olisi toimivalta päättää tehtävien hoitamisesta ja organisoinnista, toiminnan järjestämisestä sekä osaston sisäisestä henkilöstövoimavarojen jakautumisesta johtamassaan osastossa. Osastopäälliköt vastaisivat johtamiensa osastojen tuloksellisuudesta osana viraston tuloksellisuutta. Viraston osastopäälliköt ovat valtion virkaehtosopimusasetuksen 10 §:n 3 momentin 3 kohdan perusteella valtion virkaehtosopimuslain tarkoittamina työnantajavirkamiehinä. Osastopäällikön tehtäviin kuuluisi vastata viraston toiminnan kokonaisuudesta ja johtamansa osastojen toimintojen järjestämisestä koko virastolle asetettuja yhteisiä tavoitteita toteuttavalla tavalla. Osastopäällikön olisi huolehdittava valtion talousarviosta annetun valtioneuvoston asetuksen 69 ja 69 a §:ssä säädettyllä tavalla johtamansa osaston sisäisestä valvonnasta osana koko viraston sisäistä valvontaa. Osastopäälliköt vastaisivat myös osaltaan muun muassa siitä, että osastolla

noudatetaan viraston yhteistä työnantaja- ja henkilöstöpolitiikkaa ja muita työnantajan antamia määräyksiä, mutta myös virkatoimintaa ohjaavaa sääntelyä. Osastopäällikkö vastaisi näistä velvoitteista pääjohtajalle. Osastopäälliköiden velvollisuuksiin kuuluisi huolehtia viraston toimintatapojen yhtenäisyydestä ja tarvittaessa tehdä yhteistyötä muiden osastopäälliköiden ja toimintayksikköjen johtajien kanssa. Poikkeuksen muodostaisi työsuojeluosaston osastopäällikkö, joka vastaisi työsuojelun toimialan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta sosiaali- ja terveysministeriölle. ILO:n yleissopimuksessa nro 81 ammattientarkastuksesta teollisuudessa ja kaupassa 4 artiklassa todetaan, että ammattientarkastus on asetettava keskusviranomaisen tarkastuksen ja valvonnan alaiseksi. Suomessa keskusviranomaisena toimii sosiaali- ja terveysministeriö. Työsuojeluosaston toiminnan riippumattomuuden varmistamiseksi ja keskusviranomaisen valvonnan toteuttamiseksi työsuojeluosaston osastopäällikölle annettavasta kirjallisesta varoituksesta päättäisi sosiaali- ja terveysministeriö. Jos pääjohtaja katsoo, että on tarve puuttua osastopäällikön toimintaan, hänen tulee olla asiasta yhteydessä sosiaali- ja terveysministeriön. Pääjohtajan ja sosiaali- ja terveysministeriön tulee arvioida yhteisesti, onko toiminta laissa tarkoitettua riippumattomuuden piiriin kuuluvaa toimintaa. Pääjohtajan toimivaltaa puuttua työsuojeluosaston osastopäällikön toimintaan ei voisi työjärjestyksellä delegoida muulle virkamiehelle.

Pykälän 3 momentin mukaan toimintayksikön johtajalla olisi toimivalta päättää tehtävien hoitamisesta ja organisoinnista, toiminnan järjestämisestä sekä toimintayksikön sisäisestä henkilöstövoimavarojen jakautumisesta johtamassaan toimintayksikössä. Toimintayksikköjen johtajat vastaisivat johtamiensa toimiyksikköjen tuloksellisuudesta osana viraston tuloksellisuutta. Toimintayksikön johtajan tehtäviin kuuluisi vastata viraston toiminnan kokonaisuudesta ja johtamansa toimintayksikön toimintojen järjestämisestä koko virastolle asetettuja yhteisiä tavoitteita toteuttavalla tavalla. Toimintayksikön johtajan olisi huolehdittava valtion talousarviosta annetun valtioneuvoston asetuksen 69 ja 69 a §:ssä säädetyllä tavalla johtamansa toimintayksikön sisäisestä valvonnasta osana koko viraston sisäistä valvontaa. Toimintayksikköjen johtajat vastaisivat myös osaltaan muun muassa siitä, että osastolla noudatetaan viraston yhteistä työnantaja- ja henkilöstöpolitiikkaa ja muita työnantajan antamia määräyksiä, mutta myös virkatoimintaa ohjaavaa sääntelyä. Toimintayksikköjen johtajien velvollisuuksiin kuuluisi huolehtia viraston toimintatapojen yhtenäisyydestä ja tarvittaessa tehdä yhteistyötä muiden osastojen ja toimintayksikköjen johtajien kanssa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin osastolla tai toimintayksikössä olevan yksikön päällikön vastuista. Yksikön päällikkö vastaisi johtamansa yksikön toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta osana osaston taikka toimintayksikön ja viraston tuloksellisuutta. Yksikön päälliköt vastaisivat, että yksikössä noudatetaan viraston yhteistä työnantaja- ja henkilöstöpolitiikkaa ja muita työnantajan antamia määräyksiä, mutta myös virkatoimintaa ohjaavaa sääntelyä. Yksikön päällikön olisi huolehdittava valtion talousarviosta annetun valtioneuvoston asetuksen 69 ja 69 a §:ssä säädetyllä tavalla johtamansa yksikön sisäisestä valvonnasta osana osaston tai toimintayksikön sekä koko viraston sisäistä valvontaa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin viraston johtoryhmästä. Johtoryhmän tehtävänä olisi tukea pääjohtajaa viraston tulostavoitteiden saavuttamisessa, toimintojen yhteensovittamisessa ja muussa viraston johtamisessa. Viraston johtoryhmä sovittaisi yhteen eri osastojen johtamista viraston kokonaisjohtamiseen. Johtoryhmätyöskentelyn tulisi ohjata viraston eri osastojen ja toimintayksikköjen yhteistyötä ja edistää tiedonkulkua. Näiden seikkojen johdosta olisi tarkoituksenmukaista, että johtoryhmän kokoonpano määriteltäisiin viraston työjärjestyksessä riittävän edustavaksi. Johtoryhmän jäsenenä tulisi pääjohtajan lisäksi olla ainakin osastopäälliköt ja toimintayksikköiden johtajat. Johtoryhmässä voisi olla myös henkilöstön edustus. Erityisesti johtoryhmässä olisi syytä käsitellä viraston tulostavoitteiden saavuttamista,

viraston ehdotusta tulossopimukseksi, viraston talousarvioehdotusta sekä valtiontalouden kehusehdotusta, viraston toimintojen yhteensovittamista, yhteisiä palveluja sekä yhteistä kehittämistä. Lisäksi merkityksellistä on, että myös yhteisen toiminnan tulostavoitteiden saavuttamista ja toimialan kehittämistä sekä muuta viraston yhtenäisen toiminnan kannalta merkittävää toiminnan suunnittelua ja järjestämistä käsitellään säännönmukaisesti johtoryhmässä. Johtoryhmän tulisi myös käsitellä pääjohtajan johdolla hallinnonalojen vastuiden mukaisesti ja yleisen osaston kanssa yhteistyössä viraston turvallisuutta, riskienhallintaa, varautumista ja valmiussuunnittelua koskevia asioita.

6 §. Asioiden ratkaisuvallta. Pykälässä säädettäisiin virastossa käsiteltävien hallintoasioiden ratkaisuvallasta ja sen järjestämisestä. Virastossa käsiteltävät asiat voivat olla viraston tehtäviksi säädettyjä hallintotehtäviä tai viraston sisäiseen toimintaan liittyviä asioita. Virasto olisi pääasiallisesti niin sanottu päällikkövirasto, mutta tästä säädettäisiin tiettyjä poikkeuksia.

Pykälän *1 ja 2 momenteissa* säädettäisiin pääjohtajan ratkaisuvalltaan kuuluvista asioista. Säännöksen mukaan pääjohtaja ratkaisisi asiat, jotka eivät kuulu 4 §:n 2 momentin 1-5 kohdissa tarkoitettujen osastojen tai 15 §:ssä tarkoitettujen lautakuntien ja toimielinten tehtäviin, jollei toisin ole säädetty. Lain 8 §:n perusteella pääjohtaja voisi viraston työjärjestyksellä määrätä ratkaisuvalltaansa kuuluvan asian muun virkamiehen ratkaistavaksi. Pääjohtajalla olisi siten suoraan lakiin perustuva ratkaisuvallta kaikissa niissä asioissa, joita ei ole erikseen lailla, asetuksella tai työjärjestyksellä osoitettu viraston toimialan tehtäväksi taikka muulle virkamiehelle. Koska lain 4 §:ssä säädettäisiin lain 3 §:n 1 momentin 1-5 kohdissa tarkoitettut asiat viraston osastoille kuuluviksi, jäisivät ne pääjohtajan ratkaisuvallan ulkopuolelle. Pääjohtajalla ei olisi ratkaisuvalltaa muun muassa 15 §:ssä tarkoitettujen lautakuntien ja toimielinten päätöksentekoon, joista on säädetty muussa laeissa taikka asetuksessa. Pääjohtajalla olisi ratkaisuvallta siten erityisesti viraston yhteisten toimintojen järjestämistä koskevista ja muissa viraston toimintaa koskevissa yleisissä asioissa samoin kuin yleiselle osastolle ja toimintayksikölle kuuluvissa asioissa. Pääjohtajalla olisi lähtökohtaisesti ratkaisuvallta asioihin, jotka on säädetty tai työjärjestyksellä määrätty viraston yleiselle osastolle ja toimintayksikölle. Pääjohtaja päättäisi viraston työjärjestyksestä, jossa määrätään tarkemmin viraston organisaatiosta, hallinnon ja yhteisten toimintojen järjestämisestä, työntekopaikoista sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta. Pääjohtaja voisi päätösvaltansa kuuluvalla työjärjestyksellä delegoida ratkaisuvalltaansa esimerkiksi toimintayksikön johtajalle tai toimintayksikön muulle virkamiehelle. Lain 8 §:ssä säädetyllä tavalla viraston, yleisen osaston ja toimintayksikön työjärjestyksellä voitaisiin määrätä pääjohtajan ratkaisuvalltaan kuuluva asia muun virkamiehen ratkaistavaksi. Pääjohtajalla olisi otto-oikeus asioihin, joissa pääjohtajalle kuuluvaa päätösvaltaa olisi delegoitu pääjohtajan päätösvalttaan kuuluvalla työjärjestyksellä muulle virkamiehelle.

Pykälän *3 momentin* mukaan viraston 4 §:n 2 momentin 1-5 kohdissa tarkoitettulle osastolle kuuluvat asiat ratkaisee osastopäällikkö tai muu virkamies sen mukaan kuin osaston tai osastolla olevan yksikön työjärjestyksessä määrätään, ellei toisin ole säädetty. Ehdotettu momentti merkitsisi sitä, että osaston tehtäviksi tässä laissa tai virastoa koskevassa valtioneuvoston asetuksella säädettyt ja erityislainsäädännön kautta tarkemmin määrittyvät asiaryhmät ja viraston työjärjestyksellä määrättyt muut asiat ratkaisisi suoraan lain nojalla osastopäällikkö ilman, että pääjohtaja on niitä ensin delegoinut hänelle. Osastopäällikkö päättäisi myös johtamansa osaston työjärjestyksestä viraston johtoryhmäkäsittelyn jälkeen, josta säädettäisiin lain 8 §:ssä. Osastopäällikkö voisi työjärjestyksellä delegoida ratkaisuvalltaansa muulle virkamiehelle, esimerkiksi osastolla olevan yksikön päällikölle. Osastopäälliköllä olisi otto-oikeus asioihin, joissa osastopäällikölle kuuluvaa päätösvaltaa olisi delegoitu osaston työjärjestyksellä muulle virkamiehelle, jollei toisin olisi säädetty. Poikkeuksen muodostaisivat esimerkiksi 4 §:n 4 momentissa tarkoitettut yleisen edun valvontaan liittyvät asiat, jotka

ratkaistaan suoraan lain perusteella kyseisessä yksikössä. Eräiden ympäristöllisten lupa- ja hakemusasioiden käsittelystä ja mm. ratkaisukokoonpanosta säädettäisiin lisäksi valmisteltavana olevassa laissa eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin ympäristöosaston asioista, joihin ympäristöosaston osastopäälliköllä ei olisi otto-oikeutta. Lain 4 §:n 3 momentissa säädetään, että ympäristöosasto on riippumaton lupa-, hakemus-, ilmoitus- ja valvontatehtäviä hoitaessaan. 6 §:n 4 momentin mukaan ympäristöosaston osastopäällikkö ei voisi ottaa ratkaistavakseen asioita, jotka koskevat hallintopakkoasioita, ilmoitusasioita tai luonnonsuojelulain mukaisia poikkeuslupia taikka eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa (383/2009) tarkoitettuja ympäristövahinkojen korjaamista ja luontovahinkojen korjaamista koskevia asioita. Mainitut asiaryhmät ovat korostetun oikeusharkintaisia ja oikeusturvaa toteuttavia sekä vertautuvat asiaryhminä eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa annettavassa laissa ratkaisukokoonpanossa käsiteltäviin asioihin. Näiden asiaryhmien rajaaminen ympäristöosaston osastopäällikön otto-oikeuden ulkopuolelle toteuttaa osaltaan 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua riippumattomuutta. Lisäksi valmisteltavana olevassa laissa eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa säädettäisiin ratkaisukokoonpanossa ratkaistavat asiat, jotka myös rajautuvat osastopäällikön otto-oikeuden ulkopuolelle.

Ehdotetun sääntelyn nojalla pääjohtajalla ei olisi niin sanottua yleistä otto-oikeutta. Pääjohtaja ei siten voisi ottaa ratkaistavakseen asioita, jotka on säädetty tässä laissa tai muualla esimerkiksi osastopäällikön ratkaisuvaltaan. Pääjohtajalla olisi ehdotetun sääntelyn mukainen otto-oikeus sellaisiin asioihin, jotka 1 momentin mukaan kuuluvat pääjohtajan omaan ratkaisuvaltaan ja jotka hän on delegoinut muulle virkamiehelle.

7 §. Yhteiset asiat. Virastolle kuuluvat tehtävät, kuten esimerkiksi hallintokantelut tai muut valvonta-asiat, koskevat toisinaan yhtä useampaa viraston osastoa tai toimintayksikköä. Kantelu voi sisältää samanaikaisesti esimerkiksi terveydenhuoltoa, opetustoimea ja kunnan tai hyvinvointialueen yleishallintoa tai yleistä toimialaa koskevia asioita, joiden käsittely- ja ratkaisutoimivalta sekä käsittelystä edellytettävä asiantuntemus jakaantuvat viraston sisäisessä organisaatiossa yhtä useammalle osastolle ja toimintayksikölle. Pykälässä säädettäisiin, että jos asia kuuluu kahdelle tai useammalle osastolle tai toimintayksikölle, on viraston valmisteltava asiat yhdessä ja ratkaistava samalla kertaa, jollei asian samalla kertaa ratkaisemisesta aiheudu haitallista viivytystä. Säännöksen tarkoituksena on osaltaan konkretisoida sekä varmistaa ehdotetussa 1 §:ssä tarkoitetun asiakaslähtöisyyden, poikkihallinnollisuuden ja moniammatillisuuden toteutumista viraston toiminnassa. Säännöksellä ei kuitenkaan puututtaisi ratkaisutoimivallan jakoon viraston osastojen ja toimintayksiköiden välillä, vaan ratkaisutoimivalta määräytyisi myös yhteisissä asioissa ehdotetun sääntelyn mukaisesti. Myös salassapitosäännökset on otettava huomioon sen arvioinnissa, voidaanko asia ratkaista yhtä aikaa. Säännöksellä ei ole myöskään tarkoitus laajentaa osastojen ja toimintayksiköiden tiedonsaantioikeuksia osasto- ja yksikkörajat ylittäen. Esimerkiksi Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annetun lain (1171/2022) mukaisen ilmoituksen käsittely voisi kuulua useammalle osastolle tai toimintayksikölle, mutta ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteiden salassapitoa koskeva sääntely voisi estää asioiden yhtä aikaa ratkaisemisen, jos se saattaisi tarkoittaa samalla ilmoituksen kohteita koskevan tiedon saattamista toiselle osastolle tai toimintayksikölle. Säännöksen lähtökohtana on yhteinen valmistelu ja asian ratkaiseminen yhtäaikaaisesti joko yhdellä yhteisellä päätöksellä tai erillisillä päätöksillä, mutta esimerkiksi valvonta-asioissa saattaa asian luonne jonkin tehtäväalan osalta edellyttää niin kiireellistä puuttumista toimintaan, että asian samalla kertaa ratkaiseminen ei ole

mahdollista. Säännös mahdollistaisikin sen, että asioita ei ratkaista samalla kertaa, jos samalla kertaa ratkaisemisesta aiheutuu haitallista viivytystä.

8 §. Työjärjestys. Pykälän *1 momentin* mukaan viraston työjärjestyksessä annettaisiin tarkemmat määräykset viraston organisaatiosta, hallinnon ja yhteisten toimintojen järjestämisestä, viraston toimipaikoista ja työntekopaikoista sekä näiden sijainnista, viraston palveluiden saatavuuden perusteista sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta siltä osin kuin muussa laissa tai asetuksessa ei ole toisin säädetty taikka asiat eivät kuulu osaston tai toimintayksikön työjärjestyksellä määrättäväksi. Viraston työjärjestyksellä määrättäisiin siten nimenomaan viraston yhteisistä ja yleisistä asioista, kuten yleisistä sisäisistä määräyksistä, johtamisesta, johtoryhmätyöskentelystä, palvelussuhdeasioista, osastojen ja toimintayksiköiden, mukaan lukien hallintopalvelujen tehtävistä sekä näiden välisestä yhteistyöstä, perustettavista viraston yhteisistä toiminnoista ja niiden tehtävistä sekä ratkaisuvallasta viraston pääjohtajalle kuuluvissa yhteisissä asioissa. Työjärjestyksellä määrättäisiin myös tarkemmin viraston toimipaikoista. Viraston työjärjestyksessä määrättyjä toimipaikkoja vahvistettaessa olisi otettava erityisesti huomioon 1 §:ssä säädetty viraston toiminta-ajatus. Viraston työjärjestyksellä ei kuitenkaan voitaisi päättää sellaisista asioista, jotka kuuluvat osaston tai toimintayksikön työjärjestyksellä päätettäväksi ja siitä päätettäessä olisi muutenkin huomioitava työsuojelun ja ympäristötehtäville säädetty riippumattomuus. Viraston työjärjestyksellä ei voitaisi määrätä esimerkiksi osastojen asioiden ratkaisuvallasta ja valmistelusta. Viraston työjärjestyksellä voitaisiin antaa määräyksiä viraston pääjohtajan alaisuudessa toimivista yksiköistä. Pääjohtaja voisi organisoida tarpeen mukaan suorassa alaisuudessaan toimivalle yleiselle osastolle kuuluvia toimintoja suoraan alaisuudessaan toimivaan yksikköön. Viraston työjärjestys julkaistaisiin Suomen säädöskokoelmassa.

Pykälän *2 momentin* mukaan viraston osaston ja toimintayksikön työjärjestyksessä puolestaan annettaisiin tarkempia määräyksiä osaston ja toimintayksikön sisäisestä organisaatiosta, toimintojen järjestämisestä, asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta sekä henkilöstön tehtävistä ja sijoittumisesta. Osaston työjärjestyksellä päätettäisiin siten esimerkiksi osaston sisäisistä yksiköistä, niiden tehtävistä ja johtamisesta sekä mahdollisesta tarkemmasta toimintojen järjestämisestä, henkilöstön sijoittumisesta näihin yksiköihin ja toimenkuvien vahvistamisesta sekä ratkaisuvallan delegoinnista yksikköjen päälliköille ja muille virkamiehille. Työjärjestyksen nojalla annetuilla määräyksillä osastopäällikkö ja toimintayksikön johtaja määräisivät myös henkilöstön sijoittumisesta viraston toimipaikkoihin, jonka perusteella määräytyisivät virkamiesten virkapaikat.

Pykälän *3 momentin* mukaan viraston työjärjestyksestä päättäisi pääjohtaja. Osaston työjärjestyksestä päättäisi osastopäällikkö. Pääjohtaja päättäisi kuitenkin myös viraston yleisen osaston työjärjestyksestä, sillä näiden palvelujen järjestämisellä ja organisoinnilla on kiinteä yhteys pääjohtajan tehtäviin viraston johtamisessa ja yhtenäisen toiminnan edistämässä, sekä toimintayksikön työjärjestyksestä. Ennen työjärjestysten vahvistamista tulisi työjärjestykset käsitellä viraston johtoryhmässä. Tämän tarkoituksena on, että pääjohtajalla, osastopäälliköillä sekä toimintayksikön johtajalla on mahdollisuus esittää toisilleen näkemyksensä suunnitelluista työjärjestyksistä ja niiden keskinäisistä suhteista.

4 luku Ohjaus

9 §. Ohjaus. Pykälässä säädettäisiin viraston ohjauksesta, joka jaetaan yleishallinnolliseen ohjaukseen ja toimialaohjaukseen. Keskeisinä ministeriöiden keinoina ohjata hallintoaan ovat normiohjaus, resurssiohjaus ja informaatio-ohjaus.

Normiohjauksen taustalla ovat sekä perustuslain 2 §:n 3 momentissa säädetty vaatimukset että kaikille ministeriöille perustuslaissa säädetty valtiosääntöoikeudellinen tehtävä valmistella valtioneuvostosta annetun lain (175/2003) ja sen perusteella annetussa valtioneuvoston ohjesäännössä (262/2003) tarkemmin säädetyn toimialansa mukaiseen lainsäädäntöön liittyvät hallituksen esitykset valtioneuvostolle ja muut säädökset, kuten asetukset.

Resurssiohjaus puolestaan kytkeytyy kiinteästi ministeriöille perustuslaissa säädettyyn valtiosääntöoikeudelliseen tehtävään valmistella valtion talousarviosta annetussa laissa (423/1988), jäljempänä talousarviolaki, ja sen perusteella annetussa valtion talousarviosta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1243/1992), jäljempänä talousarvioasetus, tarkoitettu ministeriön ehdotus hallinnonalansa talousarvioksi. Talousarviolaisissa ja talousarvioasetuksessa säädetään valtion talousarviosta ja sen valmistelusta. Talousarviolaki ja sen perusteella annettu talousarvioasetus sisältävät säännökset talousarvioprosessista ja julkisen talouden suunnitteluprosessista. Prosessit pitävät sisällään myös ministeriöiden välisten erimielisyyksien ratkaisumekanismit. Valtioneuvoston väliset erimielisyydet valtiovarainministeriön laatimasta ehdotuksesta koskien eduskunnalle annettavan talousarvioesityksen sisältöä ratkaistaan viime kädessä budjettiriihessä. Perustuslain 83 §:n 1 momentin perusteella eduskunta päättää varainhoitovuodeksi kerrallaan valtion talousarvion.

Informaatio-ohjaus puolestaan kytkeytyy kiinteästi sekä valtioneuvoston ohjesäännön 11 §:n 1 momentissa ja talousarvioasetuksen 12 ja 65 §:ssä tarkoitettuun tulohajaukseen, että ministeriöiden yleiseen toimivaltaan ohjeistaa toimialansa lainsäädäntöä ja sen toimeenpanoa. Ohjaukseen voidaan katsoa lukeutuvan myös perustuslain 68 §:n 1 momentissa ministeriölle säädetty velvollisuus vastata hallintonsa asianmukaisesta toiminnasta, johon puolestaan kytkeytyy virka-astevalvontaan liittyvä toimivalta suhteessa muuhun alaiseensa hallintoon nähden.

Pykälän *1 momentin* mukaan viraston yleishallinnollisesta ohjauksesta vastaisi valtiovarainministeriö. Yleishallinnollisella ohjauksella tarkoitettaisiin sitä, että virasto kuuluisi valtiovarainministeriön toimialalle siinä merkityksessä, kuin ministeriöiden välisestä toimialajaosta säädetään valtioneuvostosta annetussa laissa (175/2003) ja sen perusteella annetussa valtioneuvoston ohjesäännössä (262/2003). Tämä koskisi esimerkiksi viraston hallintoa ja sen järjestämistä koskevaa normiohjausta.

Yleishallinnollinen ohjaaja vastaisi viraston organisaatiota ja hallintoa sekä viraston toimintaa poikkileikkaavasti koskevien säädösten valmistelusta. Tällainen olisi esimerkiksi viraston suoritteista perittäviä maksuja koskeva asetus. Yleishallinnollinen ohjaaja vastaisi myös viraston hallintoa koskevasta muusta ohjauksesta ja valvonnasta. Valtiovarainministeriön tehtävänä olisi huolehtia viraston hallintoa ja muita yhteisiä toimintoja sekä muita viraston yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta toimialaohjauksesta.

Yleishallinnollisen ohjauksen ja toimialaohjauksen välillä olisi usein yhteys toisiinsa ja niitä koskevia toimia olisi valmisteltava yhdessä. Digitalisaatio- ja tietojärjestelmähankkeet ovat esimerkki toiminnasta, joka toteutuisi käytännössä yleishallinnollisen ja toimialaohjauksen rajapinnassa. Tällaiset hankkeet olisivat osa viraston hallinnon järjestämistä, kokonaisarkkitehtuuria ja tiedonohjausta, mutta kytkeytyisivät samalla ja tavoiteltujen vaikutusten näkökulmasta ensisijaisesti sisällöllisiin politiikkatoimiin sekä kulloinkin kysymyksessä olevan toimialaohjaavan ministeriön toimialan lainsäädännön toimeenpanoon. Tehtäviä annetaan virastolle toimialaohjaukseen lukeutuvalla lainsäädännöllä. Toimialaohjauksesta vastaavan ministeriön toimialan lainsäädännön sisällöllinen ohjaus kuuluu asianomaiselle ministeriölle, mutta toimialan lainsäädännön edellyttämä toiminnan suuntaaminen, painottaminen ja menettelytavat liittyisivät myös yleishallinnolliseen

ohjaukseen siten, että viraston ohjauksen kokonaisuudella olisi luotava taloudelliset ja muut edellytykset virastolle lainsäädännön toimeenpanon edellyttämiin vaatimuksiin vastaamiseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin viraston toimialaohjauksesta. Kysymys olisi viraston sektorikohtaista toimintaa koskevasta ohjauksesta ja hallinnonalan toiminnan valvonnasta, josta vastaisivat toimialoittain asianomaiset ministeriöt. Toimialaohjauksella toteutettaisiin osaltaan perustuslain 68 §:n 1 momentissa kullekin ministeriölle toimialallaan kuuluvaa vastuuta hallinnon asianmukaisesta toiminnasta.

Viraston toimintaa ohjaisivat ja valvoisivat omilla toimialoillaan oikeusministeriö, sisäministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä ympäristöministeriö. Näitä ministeriöitä kutsuttaisiin toimialaohjaaviksi ministeriöiksi.

Kullakin toimialaohjaavalla ministeriöllä olisi toimivalta osoittaa virastolle tehtäviä omalle toimialalleen kuuluvissa asioissa ja tiettyjen reunaehtojen puitteissa. Osoitettujen tehtävien tulisi kuulua luonteeltaan toimialan tehtäviin, eivätkä ne voisi merkittävästi poiketa muista toimialalle lainsäädännössä osoitetuista tehtävistä. Tehtävät eivät voisi koskea esimerkiksi asioita, joista tulee säätää lailla tai lain nojalla. Lisäksi virastolle osoitettaviin tehtäviin olisi etukäteen varmistettava voimavarat. Toimialaohjauksessa ei lähtökohtaisesti voitaisi myöskään poiketa tulossopimuksessa asetetuista tavoitteista eikä määrätä niiden kanssa ristiriidassa olevasta toiminnasta. Toimialaohjauksessa olisi keskeistä viraston ja ohjaavan ministeriön välinen aktiivinen strateginen kumppanuus ja vuorovaikutus.

Kukin toimialaohjaava ministeriö vastaisi viraston muusta ohjauksesta oman toimialansa tehtävissä. Toimialaohjaavilla ministeriöillä olisi toimivalta antaa virastolle yleisiä, ei-sitovia ohjeita toimialansa lainsäädännön sisällöstä ja soveltamisesta sekä menettelytapavaatimuksista. Toimialaohjaukseen sisältyisi myös viraston toimintojen ja toiminnan valvonta ministeriön toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Ministeriö voisi osana laillisuusvalvontavelvoitettaan esimerkiksi pyytää virastolta selvitystä asian tai asioiden käsittelyyn liittyen ja ryhtyä saamansa selvityksen pohjalta toimivallansa oleviin toimenpiteisiin. Kukin ministeriö myös käsitelisi virastosta tehdyt hallintolain 8 a luvussa tarkoitetut hallintokantelut oman toimialansa osalta.

Ministeriöiden tulisi lähtökohtaisesti toteuttaa muuta ohjausta ja valvontaa koordinoitusti ja yhteisin toimenpitein. Jos ohjaus- tai valvonta-asia koskisi kahta tai useampaa viraston toimialaa tai toimintoa, tulisi ministeriöiden valmistella asiaa yhdessä.

Toimialaohjaus ei olisi viraston sisäisen operatiivisen toiminnan ohjausta. Viraston operatiivisen toiminnan ohjaus kuuluisi viraston johtamisen piiriin.

Pykälän 3 momentti sisältäisi asetuksenantovaltuuden, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää toimialaohjauksen menettelytavoista.

10 §. Ohjauksen yhteensovittaminen. Pykälässä säädettäisiin viraston ohjauksen yhteensovittamisesta. Koska kysymyksessä on virasto, jota ohjaavat useat ministeriöt, on ohjauksen yhteensovittamisesta perusteltua säätää erikseen.

Pykälän 1 momentin mukaan valtiovarainministeriö vastaisi ohjauksen koordinoinnista ja yhteensovittamisesta sekä ohjaukseen sisältyvistä yhteisistä hallinnollisista tehtävistä. Ohjauksen koordinointi- ja yhteensovittamistehtävä kuuluisi luontevasti valtiovarainministeriölle, joka toimisi ehdotetun 11 §:n 1 momentin mukaan yleishallinnollisena ohjaajana.

Jos ohjauksen toimenpiteitä yhteensovittaessa ilmenisi ministeriöiden välillä eriäviä näkemyksiä, toteutettaisiin toimenpiteet sen ministeriön kannan mukaan, jonka toimialaan asia kuuluu.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin ohjausryhmästä, jonka valtiovarainministeriö asettaisi suunnittelun ja ohjauksen yhteensovittamiseksi neljäksi vuodeksi kerrallaan. Ryhmässä olisivat edustettuina toimialaohjaavat ministeriöt. Ohjausryhmä voisi kutsua esimerkiksi pääjohtajan tai muita henkilöitä esittelemään asioita. Ryhmän tehtävänä olisi käsitellä kehys- ja talousarvio-, tulossopimus- ja tilinpäätöskannanottoasiat sekä muut strategiset linjaukset ja laajat kahta tai useampaa osastoa koskevat kehittämishankkeet. Ryhmä valmistelisi ja linjaisi toimialaohjaavien ministeriöiden yhteisiä kantoja näissä asioissa. Laajoilla kehittämishankkeilla tarkoitettaisiin esimerkiksi hankkeita, joilla olisi merkittäviä toiminnallisia tai taloudellisia vaikutuksia tai joissa tarvittaisiin viraston hallinnon vähäistä suurempaa työpanosta ja tästä syystä mahdollisesti priorisointia eri hankkeiden ja tehtävien kesken. Ohjausryhmän tehtävänä olisi myös seurata viraston alueellista vuorovaikutusta ja yhteistyötä, toimintojen sijoittumista ja palvelujen saatavuutta koko maan kattavasti ja ottaisi tämän huomioon viraston ohjauksessa. Palveluiden saatavuutta seurattaisiin erityisesti eri palvelukanavissa, mutta myös toimipaikkaverkosta ja henkilöstön sijoittumista.

Pykälän 3 *momentin* mukaan valtiovarainministeriö voisi asettaa myös muita ryhmiä valmistelemaan ja linjaamaan toimialaohjaavien ministeriöiden yhteisiä kantoja ohjaukseen kuuluvissa asioissa. Säännös mahdollistaisi ryhmien asettamisen tarveharkintaisesti ja joustavasti esimerkiksi tiettyä asiaa tai asiakokonaisuutta varten. Toisin kuin ohjausryhmän osalta, *momentissa* tarkoitettujen ryhmien toimikaudet olisivat vapaasti harkittavissa. Ryhmissä voisi olla tarpeen mukaan edustus toiminnan suunnittelua tukemassa myös muista kuin toimialaohjaavista ministeriöistä.

Pykälän 4 *momentti* sisältäisi asetuksenantovaltuuden, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä ohjauksen yhteensovittamista varten asetettavista ryhmistä, niiden tehtävistä ja menettelytavoista.

11 §. Taloussuunnittelu. Pykälässä säädettäisiin viraston taloussuunnittelusta. Virasto olisi yksi kirjanpitoyksikkö. Viraston toiminta rahoitettaisiin pääsääntöisesti kahdelta toimintamenomomentilta: valtiovarainministeriön pääluokkaan sijoitettavalta niin sanotulta pääasialliselta toimintamenomomentilta ja sosiaali- ja terveysministeriön pääluokkaan sijoitettavalta työsuojeluvalvonnan toimintamenomomentilta. Lähtökohtaisesti työsuojeluvalvonnan toimintamenomomentilta rahoitettaisiin työsuojeluvalvonnan henkilöstökulut, matkakulut sekä eräät muut verrattain vähäiset kulut ja muut aiheutuvat kustannukset sellaisista tehtävistä, joista työsuojeluosasto vastaa itsenäisesti viraston yleisen osaston sijaan. Muut viraston toiminnan kulut rahoitettaisiin lähtökohtaisesti pääasialliselta toimintamenomomentilta. Virastolla voisi kuitenkin perustellusta syystä olla käytettävissään myös muita valtion talousarvion momentteja siten kuin erikseen osana valtion talousarvion ja kehysten valmistelua päätettäisiin.

Pykälän 1 *momentin* tarkoituksena on varmistaa viraston osastoja toimialaohjaaville ministeriöille nykytilaa paremmat vaikutusmahdollisuudet viraston talous- ja kehysarvioehdotuksien valmistelun yhteydessä, mikä puolestaan kytkeytyy kiinteäksi osaksi toimialaohjaavien ministeriöiden perustuslain 68 §:ssä säädettyyn velvollisuuteen vastata hallintonsa asianmukaisesta toiminnasta. Virasto laatisi talousarvio- ja kehusehdotuksensa talousarvioasetuksen lähtökohtien mukaisesti. Ehdotetussa sääntelyssä tarkennettaisiin talousarvio- ja kehysesityksien käsittelyprosessia, siten, että viraston laatima talousarvio- ja kehusehdotusluonnos käsiteltäisiin 10 §:ssä tarkoitettussa ohjausryhmässä. Täydentävän

talousarvioehdotuksen ja lisätalousarvioehdotuksen käsittely ei pykälän mukaan edellyttäisi ohjausryhmän käsittelyä ennen sen toimittamista valtiovarainministeriölle. Nämä esitykset voivat tulla viraston lisäksi myös toimialaohjaavilta ministeriöiltä. Poikkeamista tältä osin on pidettävä tarkoituksenmukaista, koska sekä lisätalousarvioehdotus että täydentävä talousarvioehdotus joudutaan käsittelemään nopeassa aikataulussa ja yleensä niissä olevat ehdotukset ovat rajatumpia ja kohdistuvat yksittäisiin viraston tehtäviin. Jokaisella toimialaohjaavalla ministeriöllä olisi tosiasiallinen mahdollisuus osallistua ja ohjata talousarvio- ja kehusehdotusluonnoksen valmistelua. Viraston tulisi ministeriövastuun ja resurssisuunnittelun läpinäkyvyyden toteuttamiseksi laatia pääasiallisen toimintamenomomentin ehdotus sellaiseen muotoon, että siitä kävisi selkeästi ilmi resurssien suunniteltu jakautuminen talousarviovuonna tai kehyskaudella ministeriöiden toimialojen mukaan sekä toteumat kahdelta edeltävältä vuodelta. Viraston tekemä ehdotus toimisi talousarvio- ja kehysvalmistelussa pohjana, jota toimialaohjaavat ministeriöt arvioisivat ja kommentoisivat tehdessään omia ehdotuksiaan.

Ohjausryhmän käsittelyn jälkeen virasto toimittaisi talousarvioasetuksen 1 a §:n 2 momentista poiketen talousarvioehdotuksensa yleishallinnollisesta ohjauksesta vastaavalle valtiovarainministeriölle ja toimialaohjaaville ministeriöille, jonka jälkeen toimialaohjaavilla ministeriöillä olisi mahdollisuus ehdottaa valtiovarainministeriölle toimialansa osalta muutoksia talousarvio- ja kehusehdotukseen, mikäli viraston tekemä talousarvio- ja kehusehdotus ei vastaisi toimialaohjaavan ministeriön näkemystä. Tällä varmistetaan toimialaohjauksesta vastaavien ministeriöiden oikea-aikainen tiedonsaanti viraston talousarvioehdotuksesta mutta samalla varmistettaisiin jokaisen toimialaohjaavan ministeriön tosiasialliset mahdollisuudet esittää kantansa viraston talousarvioehdotukseen. Toimialaohjaavalla ministeriöllä olisi mahdollisuus ehdottaa muutoksia talousarvio- ja kehusehdotuksien valmisteluprosessin eri vaiheissa. Toimialaohjaavan ministeriön ehdotus liitettäisiin osaksi valmistelumateriaalia ja käsiteltäisiin osana valtiovarainministeriön hallinnonalan talousarvio- ja kehusehdotuksen valmistelua. Yleishallinnollisena ohjaajana toimivan valtiovarainministeriön tulisi varmistaa toimialaohjaavien ministeriöiden mahdollisuudet esittää muutoksia talousarvio- ja kehusehdotukseensa. Esimerkiksi valtiovarainministeriö varaisi toimialaohjaaville ministeriöille riittävästi aikaa esittää muutoksia valtiovarainministeriölle sen jälkeen, kun valtiovarainministeriö on allekirjoittanut ensimmäisen kannanottonsa ehdotukseksi eduskunnalle annettavaksi talousarvioesitykseksi. Lisätalousarvioehdotuksen käsittelyyn sovellettaisiin talousarvioasetuksen 2 §:n 2 momenttia.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin työsuojelun toimialan taloussuunnittelusta. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö vastaisi työsuojeluvalvonnan toimintamenomomenttia koskevan talousarvio- ja kehusehdotuksen valmistelun koordinoinnista ja ehdotuksen valmistelusta osaksi hallinnonalaansa esitystä.

12 §. Tulosohjaus. Pykälässä säädettäisiin viraston tulosohjauksesta. Pykälän 1 *momentin* mukaan toimialaohjaavat ministeriöt laatisivat virastolle tulossopimuksen yhteistyössä viraston kanssa. Koko virastoa koskevan tulossopimuksen allekirjoittavat toimialaohjaavien ministeriöiden ministerit ja viraston pääjohtaja sekä osastopäälliköt ja toimintayksiköiden johtajat.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin tarkemmin valtiovarainministeriön tehtävistä tulosohjauksessa. Momentin mukaan valtiovarainministeriö vastaisi viraston tulostavoitteiden yhteensovittamisesta ja valmistelusta sekä tulosohjauksen yhteensovittamisesta. Tämä tarkoittaisi sitä, että valtiovarainministeriön tehtävänä olisi huolehtia tulossopimuksen valmistelun koordinoinnista ja tulossopimuksen laatimisesta yhdeksi dokumentiksi. Valtiovarainministeriön tulisi sisällyttää tulossopimukseen tiedot resurssien suunnittelusta

jakautumisesta talousarviovuonna ja kehyskaudella ministeriöiden toimialojen mukaan sekä toteumat kahdelta edeltävältä vuodelta. Viraston tulisi tuottaa osana tulossopimuksen valmistelua näiden kirjausten tekemisen edellyttämä informaatio. Valtiovarainministeriö vastaisi myös siitä, että kullakin toimialaohjaavalla ministeriöllä olisi tosiasiallinen mahdollisuus tuoda esiin kantansa ja tehdä ehdotuksensa tulossopimuksessa virastolle asetettavista tavoitteista. Tarkemmasta toteutusmallista, kuten siitä, laatiiko pohjaesityksen virasto vai ministeriöt, voitaisiin sopia ministeriöiden ja viraston kesken.

Pykälän 3 momentin mukaan toimialaohjaavat ministeriöt vastaisivat oman toimialansa osalta tulossopimuksen sisältöehdotusten tekemisestä valtiovarainministeriölle. Säännöksen tarkoituksena on korostaa toimialaohjaavien ministeriöiden asemaa viraston tulossopimuksessa. Toisaalta säännöksellä asetettaisiin toimialaohjaaville ministeriöille velvollisuus tehdä toimialansa tehtäviä koskevat sisältöehdotukset. Käytännössä toimialaohjaavat ministeriöt toimittaisivat näkemyksensä kirjallisesti valtiovarainministeriölle sen antaman aikataulun ja muun ohjeistuksen mukaisesti yhteistä käsittelyä varten. Viraston organisaatiota, hallintoa ja muita yhteisiä asioita koskevien ehdotusten tekemisestä vastaisi valtiovarainministeriö.

Toimialaohjaavan ministeriön vaatimuksesta tulossopimukseen tulisi sisällyttää toimialaa koskeva erillinen osio. Tämä varmistaisi osaltaan toimialaohjaavien ministeriöiden mahdollisuuden vaikuttaa viraston tulossopimuksen sisältöön. Koordinaatiovastuussa oleva yleishallinnollinen ohjaaja eli valtiovarainministeriö olisi velvollinen noudattamaan toimialaohjaavan ministeriön kantaa.

Pykälän 4 momentin mukaan, jos ministeriöt eivät pääsisi yksimielisyyteen eri toimialoja koskevista ehdotuksista, valtiovarainministeriön tulisi sisällyttää toimialaa koskeva ministeriön ehdotus osaksi tulossopimusta. Tällä vahvistettaisiin toimialaohjaavien ministeriöiden asemaa ja mahdollisuutta vaikuttaa ohjaamansa toimialan tavoitteisiin ja niiden toteuttamiseen virastossa. Säännös tarkoittaisi, että kulloinkin kyseessä olevaa toimialaa koskien toimialaohjaavan ministeriön näkemys olisi ensisijainen muiden ministeriöiden, mukaan lukien yleishallinnollisen ohjaajan, kantoihin nähden. Viimekätinen päätösvalta kunkin toimialan tavoitteiden määrittelystä olisi siten kullakin ministeriöllä. Samalla säännös kuitenkin ilmentäisi sitä lähtökohtaa, että ensisijaisesti ministeriöiden tulisi käydä aitoa vuoropuhelua tulossopimuksen sisältöehdotuksista ja pyrkiä yleishallinnollisen ohjaajan johdolla yhteisymmärrykseen niistä. Valtiovarainministeriön tulisi puolestaan toimia aktiivisesti yleishallinnollisen ohjaajan roolissaan ja edesauttaa yhteisen näkemyksen syntymistä.

Pykälän 5 momentin mukaan toimialaohjaavat ministeriöt laatisivat virastoa koskevan tilinpäätöskannanoton. Tämä tarkoittaisi sitä, että virastolle laadittaisiin yksi koko virastoa koskeva tilinpäätöskannanotto. Valtiovarainministeriö vastaisi toimialaohjaavien ministeriöiden kannanottoehdotusten yhteensovittamisesta ja tilinpäätöskannanoton valmistelusta. Valtiovarainministeriö tekisi viraston organisaatiota, hallintoa ja muita yhteisiä asioita koskevat kannanottoehdotukset. Toimialaohjaavan ministeriön vaatimuksesta tai jos ministeriöt eivät pääsisi yksimielisyyteen kannanoton sisällöstä eri toimialojen osalta, valtiovarainministeriön tulisi sisällyttää tilinpäätöskannanottoon toimialaa koskeva erillinen osio.

5 luku Viraston erinäiset tehtävät

13 §. Varautumisen alueellinen yhteistyö. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin viraston tehtävänä olevasta varautumisen alueellisen yhteistyön järjestämisestä. Varautumisen alueellinen yhteistyö olisi järjestettävä varautumisen yhteistyöalueilla, jolla tarkoitettaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 35 §:ssä tarkoitettujen

yhteistyöalueiden kanssa maantieteellisesti yhtenäisiä alueita. Pelastuslain (379/2011) 2 a §:n 1 momentin 7 kohdan nojalla myös pelastustoiminnan yhteistyöalueet vastaavat edellä mainittuja yhteistyöalueita. Määritelmä ja varautumisen yhteistyöalue olisi siten myös pelastustoiminnan yhteistyöaluetta vastaava maantieteellinen alue. Varautumisen yhteistyöalueet olisivat tehtävän hoitamisen kannalta tarkoituksenmukaisemmat, kuin nykyiset 6 aluehallintoviraston alueet, ja ne selkeyttäisivät alueellista varautumista. Tehtävän hoitaminen maantieteellisellä varautumisen yhteistyöalueella varmistaisi valtakunnallisen viraston alueellisen läsnäolon ja yhteistoiminnan toteutumisen alueellisten viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin konkreettisista viraston tehtävistä järjestää varautumisen alueellista yhteistyötä. Voimassa olevan aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan aluehallintoviraston tehtävänä on varautumisen yhteensovittaminen alueella ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestäminen, valmiussuunnittelun yhteensovittaminen, alueellisten maanpuolustuskurssien järjestäminen, kuntien valmiussuunnittelun tukeminen, valmiusharjoitusten järjestäminen sekä alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun edistäminen. Edellä mainitut tehtävät muutettaisiin nykyistä tarkkarajaisempaan muotoon ja voimassa olevan aluehallintovirastoista annetun lain mukainen aluehallintovirastoille kuuluva yhteensovittamistehtävä kumottaisiin nykymuotoisina. Valmiuslain (1552/2011) 12 §:n mukaan valtioneuvoston, valtion hallintoviranomaisten, valtion itsenäisten julkisoikeudellisten laitosten, muiden valtion viranomaisten ja valtion liikelaitosten sekä hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien, kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa. Valmiuslain 13 §:ssä säädetään varautumisen johtamisesta, valvonnasta ja yhteensovittamisesta. Varautumista johtaa ja valvoo valtioneuvosto sekä kukin ministeriö toimialallaan. Kukin ministeriö yhteensovittaa varautumista omalla toimialallaan. Varautumisen yhteensovittamisesta valtioneuvostossa säädetään erikseen.

Toimialakohtaisesta varautumisesta säädetään lisäksi kunkin toimialan omassa lainsäädännössä. Toimialakohtaiseen varautumiseen sisältyy eri toimijoiden varautumisen yhteensovittaminen myös alueellisella tasolla. Esimerkiksi pelastustoimen viranomaiset johtavat eri toimijoiden pelastustoimintaan osallistumista koskevaa suunnittelua ja huolehtivat pelastustoimintaan liittyvän poikkeusolojen toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen sektorilainsäädännössä ja sen nojalla annetussa asetustasoisessa sääntelyssä säädetään varautumisen yhteensovittamisesta alueellisella tasolla. Tarvittavasta toimialakohtaisen varautumisen edellyttämän yhteistoiminnan järjestämisestä vastaisivat jatkossakin toimialan toimivaltaiset viranomaiset.

Kukin ministeriö johtaa, valvoo ja yhteensovittaa sekä ohjaa myös varautumista hallinnon- ja toimialoillaan valmiuslaissa ja omassa substanssilainsäädännössään säädetyn mukaisesti ja kukin varautumisvelvollinen vastaa omiin lakisäätöihin tehtäviin liittyvästä varautumisestaan sekä sen yhteensovittamisesta yhteistoimintatahojen kanssa. Tästä syystä aluehallintovirastot eivät tosiasiallisesti yhteensovita alueellista varautumista, eikä niillä ole toimivaltuuksia suhteessa muiden viranomaisten varautumistehtäviin. Käytännössä aluehallintovirastot ovatkin edistäneet alueellista varautumisen yhteensovittamista ja yhteistyötä, koska varautumisen yhteensovittaminen perustuu tosiasiaassa yhdessä sopimiseen. Tästä syystä tehtävä esitetään tarkennettavan varsinaisen yhteensovittamistehtävän sijaan varautumisen alueellisen yhteistyön järjestämiseksi.

Esitetty varautumisen alueellinen yhteistyötehtävä vastaisi tosiasiaassa voimassa olevaa käytäntöä. Tehtävässä ei olisi kyse johtamisesta tai valvonnasta, vaan yhteistyöstä, jonka tarkoituksena olisi optimoida eri toimijoiden vastuulla olevaa toimintaa yhteisen päämäärän

saavuttamiseksi. Kukin toimija vastaa jatkossakin omista varautumistehtävistään eri turvallisuustilanteisiin liittyen, eikä varautumisen alueelliseen yhteistyötehtävään kuuluisi yleisesti viraston tai sen muiden toimialueiden toimijoiden varautumisasiat.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan viraston tulisi järjestää varautumista tukevaa alueellista ennakkointityötä. Tehtävällä tarkoitetaan turvallisuuteen vaikuttavien toimintaympäristön muutosten seuranta- ja arviointityön järjestämistä yhteistyössä muiden tahojen kanssa. Käytännössä kyse olisi esimerkiksi määräajoin tai tarpeen mukaan alueen toimijoiden yhteistyössä laatimista katsauksista turvallisuuteen vaikuttavista toimintaympäristön tulevaisuuden näköpiirissä olevista muutoksista ja arvioinnista niiden mahdollisista varautumiseen liittyvistä vaikutuksista. Vastaavanlaista työtä tehdään jo nyt osalla alueista, mutta velvoite nostettaisiin lain tasolle.

Pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaan virasto vastaisi alueellisten riskiarvioiden kehittämisestä ja alueellisen riskiarvioinnin yhteensovittamisesta. Yhteisesti tunnistetut ja arvioidut riskit sekä toimija- ja toimialakohtaiset riskiarviot muodostaisivat ajantasaisia ja yhtenäisiä perusteita varautumisen suunnitteluun sekä harjoitus- ja koulutustoimintaan. Tehtävä sisältäisi alueellisten riskiarvioinnin menetelmien kehittämistyötä, osallistumista alueellisten riskien arviointiin ja niiden laatimisen koordinaation. Nykyisellään aluehallintovirastot ovat yhteistyössä pelastuslaitosten kanssa koordinoineet alueellisten riskien arvioinnin vuosina 2018 ja 2023 sisäministeriön ohjauksen ja toimeksiannon mukaisesti. Alueellista riskiarviointia on tarkoituksenmukaista tehdä jatkossakin ja se tehtäisiin hyvinvointialueiden maantieteellisen aluejaon mukaisesti.

Pykälän 2 momentin 3 kohdan mukaan viraston tulisi edistää kuntien ja alueen muiden toimijoiden, eli alueella toimivien viranomaisten, elinkeinoelämän ja järjestöjen, kuten esimerkiksi huoltovarmuuden kannalta keskeisten toimijoiden tai huoltovarmuuden alueorganisaatioiden valmiussuunnittelua. Tehtävä vastaisi nykyistä valmiussuunnittelun yhteensovittamistehtävää ja pitäisi sisällään myös nykyisen kuntien valmiussuunnittelun tukemistehtävän, joka sisältää muun muassa opetus- ja kulttuuritoimen toimialan valmiussuunnittelun tukemisen. Aluehallintovirastot ovat toteuttaneet osin eri tavoin kuntien valmiussuunnittelun tukemisen tehtävää. Keskeisenä toiminnan muotona korostuvat kuitenkin alueelliset verkostot ja harjoitustoiminta. Valmiussuunnittelun edistäminen kohdentuisi esityksen mukaan kuntien lisäksi muihinkin alueellisiin toimijoihin. Alueella tunnistettujen tarpeiden mukaisesti tehtäviä olisi kuitenkin mahdollista toteuttaa myös kohdennetusti kunnille esimerkiksi yhteisten yhteistoiminta- ja infotilaisuuksien muodossa. Kunnilla on vahva itsehallinnollinen asema ja kuntia velvoittaa lisäksi valmiuslain mukainen varautumisvelvoite, kuten muitakin julkisen hallinnon toimijoita.

Pykälän 2 momentin 4 kohdan mukaan viraston velvollisuutena olisi järjestää alueellista varautumista tukevia valmiusharjoituksia ja 5 kohdan mukaan alueellisia maanpuolustuskursseja. Aluehallintovirastojen nykyiset valmiusharjoitusten ja alueellisten maanpuolustuskurssien järjestämistehtävät nähdään tarpeellisena ja ne säilyisivät jatkossa. Alueellisissa valmiusharjoituksissa testataan valmiussuunnitelmien, viestiyhteyksien ja johtamisjärjestelmän toimivuutta kuvatus tilanteen ja annettujen tehtävien pohjalta. Harjoituksiin osallistuu viranomaisten lisäksi alueen kuntia, aluehallintoa sekä tarpeen mukaan elinkeinoelämän, tiedotusvälineiden ja muiden yhteisöjen toimijoita. Viime vuosina alueellisissa valmiusharjoituksissa on korostunut väestönsuojeluteema, ja aiemmin erilaiset luonnonilmiöiden aiheuttamat normaaliolojen häiriötilanteet. Maanpuolustuskursseilla käsitellään ulko- ja turvallisuuspolitiikan ajankohtaisia ja keskeisiä kysymyksiä ja perehdytään eri alojen järjestelyihin, varautumiseen ja valmiuteen normaalioloissa, häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Näkökulma on alueellisissa ja paikallisissa tehtävissä ja yhteistoiminnassa.

Yhteisellä harjoitus- ja koulutustoiminnalla edistettäisiin ja tuettaisiin alueellisten ja paikallisten toimijoiden vastuulla olevaa valmiussuunnittelua ja muita varautumistoimenpiteitä.

Pykälän 2 momentin 6 kohdan mukaan viraston tehtävänä olisi seurata alueellista varautumisvalmiutta. Viraston tulisi seurata alueen toimijoiden yleistä varautumisvalmiutta varautumisen alueellisen yhteistyön perustaksi. Tehtävä pitää sisällään yleisen varautumisvalmiuden ja kehitystarpeiden kokonaiskuvan muodostamisen ja ylläpitämisen. Tehtävä vastaisi nykykäytäntöä, jossa sisäministeriö on pyytänyt vuosittain aluehallintovirastoja kokoamaan varautumisen alueellisten tehtäviensä hoitamista sekä alueellisen varautumisen tilannetta ja kehitystarpeita käsittelevät raportit, joista sisäministeriö on koonnut valtakunnallisen raportin. Tämän kerätyn tiedon perusteella virasto hankkii yleiskuvan siitä, mihin asioihin viraston tulisi keskittyä ja mitä asioita sen tulisi erityisesti edistää, kehittää ja vahvistaa alueellisen varautumisen yhteistyötä järjestäessään. Kyseessä ei ole operatiivisen tilannekuvan muodostaminen, vaan varautumisen yleisen kokonaiskuvan eli varautumisen tilannekuvan muodostaminen ja ylläpitäminen.

Pykälän 2 momentin 7 kohdan mukaan viraston tulisi järjestää muuta alueellista yhteistoimintaa. Muulla yhteistoiminnalla tarkoitetaan esimerkiksi kunkin alueellisen ja paikallisen toimijan tilanneymmärrykseen ja varautumiseen liittyvien tietojen jakamista verkostomaisesti eri toimijoiden kesken muussa kuin valmiustoimikuntatyöskentelyssä sekä alueen toimijoiden varautumista edistävien tilaisuuksien järjestämistä, esimerkiksi seminaarit, työpajat ja teemakokoukset. Muuta yhteistoiminnan järjestämistä olisi myös maakuntatasoisten alueellisen varautumisen ja turvallisuuden yhteistoimintarakenteiden tukeminen ja yhdenmukaistaminen. Kokonaisuutena yhteistoiminta edistää laaja-alaisesti eri toimijoiden varautumisen kokonaisuutta ja yhteensopivuutta aluetasolla. Tehtäväkokonaisuus edistäisi kokonaisturvallisuuden toimintamallin mukaisesti viranomaisten, elinkeinoelämän ja järjestöjen valmiussuunnittelua ja muuta varautumista.

Pykälän 3 momentin mukaan viraston lakisääteiseksi tehtäväksi säädettäisiin nykyisten kaltaisten valmiustoimikuntien asettaminen. Alueelliset valmiustoimikunnat toimisivat viraston apuna varautumisen alueellisen yhteistyön suunnittelussa, kehittämisessä ja seurannassa. Ehdotettu sääntely vastaa nykytilaa, mutta valmiustoimikuntien asettaminen säädettäisiin lakitasolle. Tällä hetkellä valmiustoimikuntien asettamisesta ja tehtävistä on annettu sisäministeriön ohjauskirje aluehallintovirastoille (id 8956292 07.01 SMDno/2012/2204).

Alueelliset valmiustoimikunnat käsittelevät tällä hetkellä sen toimintaan osallistuvien osalta alueen valmiuden ja varautumisen tilannetta sekä yhteisesti sovittuja painopisteitä ja yhteisiä tavoitteita valmiusasioissa, seuraavat aktiivisesti alueella järjestettäviä valmiusharjoituksia ja tarvittaessa osallistuvat niiden suunnitteluun, toimivat viranomaisten välisenä yhteistyöelimenä sekä huolehtivat osaltaan valmiustehtäviin liittyvästä tiedottamisesta. Koronapandemian ja turvallisuusympäristön muutoksen myötä nykyisten alueellisten valmiustoimikuntien toiminta on aktivoitunut ja vakiintunut entisestään. Aluehallintovirastojen johtamalla alueellisilla valmiustoimikunnilla on ollut keskeinen rooli esimerkiksi aluetason poikkileikkaavan strategisen tilannekuvan muodostamisessa sekä eri tahojen välisen tiedonkulun varmistamisessa.

Jatkossakin alueelliset valmiustoimikunnat toimisivat yhtenä keskeisenä toimintamuotona varautumisen yhteistyössä ja alueellisena yhteistoimintaelimenä varautumiseen ja valmiussuunnitteluun sekä sisäiseen turvallisuuteen liittyvissä asioissa. Jatkossakin valmiustoimikunnissa edistettäisiin toimijoiden yhteistä tilanneymmärrystä ja käsiteltäisiin ajankohtaisia asioita. Valtakunnallisen toimiala- ja tehtäväkohtaisen yhteensovittamisen lisäksi alueellisten tehtäväkokonaisuuksien mahdollisimman hyvä hoitaminen häiriötilanteissa ja

poikkeusoloissa edellyttää eri toimijat yhteen kokoavaa yhteistoimintaa sekä yhteensovittamisen rakenteita. Valmiustoimikunta olisi jatkossakin yhteensovittamiselin, eikä sillä olisi operatiivista tehtävää. Häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa jokainen viranomaisen vastaa varautumisestaan ja oman toimintansa operatiivisesta johtamisesta laissa säädettyjen toimivaltuuksien nojalla, eikä valmiustoimikunnalla ole toimivaltuuksia johtaa muiden viranomaisten toimintaa. Tämä vastaisi nykytilaa.

Pykälän 3 momentti sisältäisi asetuksenantovaltuutuksen, jonka mukaan alueellisten valmiustoimikuntien asettamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin salassa pidettävien tietojen luovutusmahdollisuudesta. Varautumisen alueelliseen yhteistyöhön viranomaisen ja julkista hallintotehtävää hoitava saisi luovuttaa virastolle ja alueelliselle valmiustoimikunnalle välttämättömät tiedot, osallistuessaan varautumisen alueelliseen yhteistyöhön. Esityksen mukaisesti tiedon omistaja saisi luovuttaa välttämättömiä tietoja, jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (julkisuuslaki) 24 §:n 1 momentin 5, 7, 8, 9 ja 10 kohdan mukaan ovat salassa pidettäviä. Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin mukaan salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä (5 kohta) poliisin, Rajavartiolaitoksen, Tullin, vankeinhoitoviranomaisen ja Maahanmuuttoviraston taktisia ja teknisiä menetelmiä ja suunnitelmia koskevia tietoja sisältävät asiakirjat; 7 kohta) henkilöiden, rakennusten, laitosten, rakennelmien sekä tieto- ja viestintäjärjestelmien turvajärjestelyjä koskevat ja niiden toteuttamiseen vaikuttavat asiakirjat; 8 kohta) tiedot asiakirjoista, jotka koskevat onnettomuuksiin tai poikkeusoloihin varautumista, väestönsuojelua taikka turvallisuustutkintalain (525/2011) mukaista tutkintaa; 9 kohta) viranomaisten asiakirjoista, jotka koskevat valtion turvallisuuden ylläpitämistä ja 10 kohta) asiakirjoista, jotka koskevat sotilastiedustelua, puolustusvoimien varustamista, kokoonpanoa, sijoitusta tai käyttöä taikka muuta sotilaallista maanpuolustusta taikka maanpuolustusta palvelevia keksintöjä, rakenteita, laitteita tai järjestelmiä taikka maanpuolustuksen kannalta muutoin merkityksellisiä kohteita taikka puolustusvalmiuteen varautumista.

Esityksen mukainen tietojen luovutusmahdollisuus olisi sidottu tietojen välttämättömyyteen ja ainoastaan pykälässä säädettyä tarkoitusta varten. Tietoja ei näin ollen voisi luovuttaa tai pyytää muihin tehtäviin liittyen. Julkisuuslain näkökulmasta lähtökohtaisesti se, jonka hallussa tiedot ovat, päättää niiden julkisuudesta. Esityksen mukaan varautumisen alueelliseen yhteistyöhön osallistuva viranomaisen, kuten poliisi tai Maahanmuuttovirasto tai yksityinen toimija, joka hoitaa julkista hallintotehtävää, harkitsisi ja päättäisi mitä tietoja se voisi antaa varautumisen alueelliseen yhteistyöhön. Tietojen luovuttaja arvioi ja päättää ovatko luovutettavat tiedot sellaisia, että niiden luovutus tukee varautumisen alueellista yhteistyötä ja ovat siten välttämättömiä ja oikeasuhtaisia. Eri viranomaisilla on myös erilaisia tiedon suojaamisintressejä, joita ei voi arvioida kukaan toinen viranomaisen. Luovutettavien tietojen sisältöä ei ole voitu määritellä tarkemmin, koska tietojen sisältö on riippuvainen muun muassa alueesta, toimintaympäristöstä, turvallisuustilanteesta ja varautumisen alueelliseen yhteistyöhön osallistuvista toimijoista.

Myös julkisuuslain 26 pykälä mahdollistaa viranomaiselle tietyillä edellytyksillä salassa pidettävän tiedon luovuttamisen. Kyseisen pykälän 1 momentin mukaan viranomaisen voi antaa salassa pidettävästä viranomaisen asiakirjasta tiedon, jos: 1) tiedon antamisesta tai oikeudesta tiedon saamiseen on laissa erikseen nimenomaisesti säädetty; tai 2) se, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty, antaa siihen suostumuksensa. Pykälän 3 momentin mukaan viranomaisen voi antaa salassa pidettävästä asiakirjasta tiedon antamansa virka-aputehtävän suorittamiseksi sekä toimeksiannostaan tai muuten lukuunsa suoritettavaksi tehtävää varten, jos se on välttämätöntä tehtävän suorittamiseksi. Salassa pidettäviä tietoja voi

kuitenkin luovuttaa mainittuja tehtäviä varten myös silloin, kun salassa pidettävien tietojen poistaminen niiden suuren määrän tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi ei ilmeisesti ole tarkoituksenmukaista. Viranomaisen on ennakolta varmistuttava siitä, että tietojen salassapidosta ja suojaamisesta huolehditaan asianmukaisesti. Varautumisen alueelliseen yhteistyöhön osallistuvat viranomaiset voivat esityksen lisäksi luovuttaa myös salassa pidettäviä tietoja julkisuuslaissa säädettyjen edellytysten täytyessä.

Varautumisen alueellinen yhteistyö perustuu toimijoiden omaan haluun olla mukana, eikä viraston tehtävä tältä osin sisällä valvontaa. Tästä johtuen virastolla ei esityksen mukaan olisi tiedonsaantioikeutta salassa pidettäviin tietoihin esitetyn pykälän mukaisten tehtävien suorittamista varten, vaan salassa pidettävän tiedonhaltija voisi harkinnanvaraisesti luovuttaa tietoja.

Henkilötietojen käsittelyyn varautumisen alueellisessa yhteistyötehtävässä sovelletaan tietosuoja-asetusta ja tietosuojalakia. Tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaan henkilötiedoilla tarkoitetaan kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön liittyviä tietoja; tunnistettavissa olevana pidetään luonnollista henkilöä, joka voidaan suoraan tai epäsuorasti tunnistaa erityisesti tunnistetietojen, kuten nimen, henkilötunnuksen, sijaintitiedon, verkkotunnistetietojen taikka yhden tai useamman hänelle tunnusomaisen fyysisen, fysiologisen, geneettisen, psyykkisen, taloudellisen, kulttuurillisen tai sosiaalisen tekijän perusteella. Tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaan käsittelyllä tarkoitetaan toimintoa tai toimintoja, joita kohdistetaan henkilötietoihin tai henkilötietoja sisältäviin tietojoukkoihin joko automaattista tietojenkäsittelyä käyttäen tai manuaalisesti, kuten tietojen keräämistä, tallentamista, järjestämistä, jäsentämistä, säilyttämistä, muokkaamista tai muuttamista, hakua, kyselyä, käyttöä, tietojen luovuttamista siirtämällä, levittämällä tai asettamalla ne muutoin saataville, tietojen yhteensovittamista tai yhdistämistä, rajoittamista, poistamista tai tuhoamista. Tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 7 kohdan mukaan rekisterinpitäjällä tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, viranomaista, virastoa tai muuta elintä, joka yksin tai yhdessä toisten kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot.

Henkilötietojen käsittelyä voi tapahtua kaikilla 13 §:n 2 ja 3 momentin tehtäväkokonaisuuksilla. Varautumisen alueellisessa yhteistyötehtävässä viraston pelastustoimi ja varautuminen toimialueosaston virkamiehet käsittelevät henkilötietoja esimerkiksi valmiusharjoitusten sekä maanpuolustuskurssien ja muun koulutuksen järjestämisessä. Tällöin virasto kerää ja käsittelee muun muassa osallistujien nimiä, osoitteita, tehtävänimikkeitä, henkilötunnuksia ja työnantajan tietoja. Viraston virkamiehet saattavat käsitellä henkilötietoja myös esimerkiksi varmistaessaan, että yhteistyöhön osallistuvalla henkilöllä on oikeus tietyn tasoisten turvaluokiteltujen asiakirjojen käsittelyyn. Kyseisessä varautumisen alueellisissa tehtävissä tai valmiustoimikunnissa ei käsitellä erityisiä henkilötietoja eikä arkaluonteisia henkilötietoja.

Pykälässä ei olisi tarve säätää luovutettujen tietojen käsittelystä, koska käyttötarkoitussidonnaisuuden vaatimus seuraa suoraan tietosuojan yleislainsäädännöstä. Tietosuoja-asetuksen 6 artiklassa säädetään käsittelyn lainmukaisuudesta. Henkilötietojen käsittely varautumisen alueellisessa yhteistyötehtävässä perustuu kyseisen 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan sekä 3 kohtaan. Kyseisen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan käsittely on lainmukaista, kun se on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen veloitteen noudattamiseksi. Henkilötietoja käsitellään viraston esitetystä 13 §:ssä säädettyjen lakisääteisten tehtävien hoitamista varten, jotta viranomainen voi hoitaa lakisääteiset tehtävänsä tehokkaasti, nopeasti ja käytettävissä olevat resurssit huomioiden. Käsittely täyttää siten 6 artiklan 3 kohdan, koska 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua käsittelyn perustasta on säädetty rekisterinpitäjään sovellettavassa jäsenvaltion lainsäädännössä eli virastolaissa.

Viraston pelastustoimen ja varautumisen osasto määrittää henkilötietojen käsittelytarpeen 13 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi ja on siten näiden tietojen rekisterinpitäjä tietosuojasetuksen mukaan. Tietosuojasetuksen 5 artiklan 2 kohdan mukaan rekisterinpitäjä vastaa ja sen on pystyttävä tarvittaessa osoittamaan, että 5 artiklan mukaisia henkilötietojen käsittelyn periaatteita on noudatettu. Kyseisen artiklan mukaan henkilötietojen käsittelyn tulee olla lainmukaista, kohtuullista ja läpinäkyvää, tietojen käsittelyssä on noudatettava käyttötarkoitussidonnaisuutta, tietojen käsittely on minimoitava, käsittelyn on oltava täsmällistä, tietojen säilytystä on rajoitettava ja on huolehdittava tietojen eheydestä ja luottamuksellisuudesta. Tietosuojasetuksen III luvun mukaisista rekisteröidyn oikeuksista vastaa myös rekisterinpitäjä. Rekisterinpitäjä muun muassa toimittaa rekisteröidyn pyytäessä tälle 14 artiklassa mainitut henkilötiedot, oikaisee virheelliset henkilötiedot artiklan 16 ja poistaa tiedot 17 artiklan mukaan. Tietosuojasetuksen IV luvun 24 artiklassa säädetään rekisterinpitäjän vastuista. Näitä vastuuta on muun muassa, että rekisterinpitäjän on toteutettava tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla voidaan varmistaa ja osoittaa, että käsittelyssä noudatetaan tietosuojasetusta ja näitä toimenpiteitä tarkistetaan ja päivitetään.

14 §. *Peruspalvelujen saatavuuden arviointi ja valmiussuunnittelun tukeminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin peruspalvelujen saatavuuden arviointitehtävistä sekä valmiussuunnittelun tukemisesta, jotka liittyisivät varhaiskasvatus, koulutus ja kulttuuri – toimialaan. Viraston varhaiskasvatus, koulutus ja kulttuuri -toimialan lakisääteisenä tehtävänä olisi tehtäväalaansa kuuluvan valmiussuunnittelun tukeminen. Pykälässä säädettäisiin siten viraston tehtävistä häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisessa opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla. Voimassa olevan aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan aluehallintovirastojen tehtävänä on ollut muun ohella kuntien valmiussuunnittelun tukeminen. Aluehallintovirastojen nykyisten opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan tehtävien on tarkoitus siirtyä uudelle virastolle. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla kunnat toimivat myös jatkossa esimerkiksi pääasiallisina varhaiskasvatuksen ja opetuksen järjestäjinä, joten kunnilla säilyy täten ministeriön toimialan toimintojen osalta valmiuslain mukainen varautumisvastuu. Valmiussuunnittelun tukeminen tulisi toteuttaa yhteistyössä varhaiskasvatus, koulutus ja kulttuuri –toimialan ja pelastustoimi ja varautumisen –toimialan kanssa.

15 §. *Lautakunnat ja muut toimielimet.* Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin viraston sosiaali- ja terveysalan osastolla ja sen yhteydessä toimivista toimielimistä. Näitä olisivat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta, raskauden keskeyttämis- ja sterilöimisasioiden lautakunta, adoptiolautakunta sekä valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta. Toisin kuin osastolla toimivat 1 momentissa tarkoitetut lautakunnat, adoptiolautakunta ja valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta ovat julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019), jäljempänä tiedonhallintalaki, 2 §:n 1 kohdan ja viranomaisien toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999), jäljempänä julkisuuslaki, 4 §:n 1 momentin 8 kohdan perusteella tiedonhallintalaissa tarkoitettuja viranomaisia, jotka vastaisivat tiedonhallintalaissa viranomaiselle tarkemmin säädettyistä velvoitteista mutta myös henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn mukaisista rekisterinpitäjän velvollisuuksista.

Pykälän 3 momentti sisältäisi viittaussäännöksen, jonka mukaan adoptiolautakunnasta säädetään adoptiolaisissa ja valtakunnallisesta lääketieteellisestä tutkimuseettisestä toimikunnasta säädetään kliinisestä lääketutkimuksesta annetussa laissa (983/2021). Mainitun toimikunnan yhteydessä toimivasta lääketieteellisen tutkimuksen eettisen arvioinnin muutoksenhakujaostosta säädetään lääketieteellisestä tutkimuksesta annetussa laissa (488/1999).

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan tehtävistä ja toimivaltuuksista. Niistä säädetään tarkemmin laissa sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015) ja laissa terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994). Säännöksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnassa käsiteltäisiin ja ratkaistaisiin mainituissa laeissa viraston valvottaviksi säädettyjen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden muutoin kuin ammattihenkilön omasta hakemuksesta tapahtuvaa ammatinharjoittamisoikeuden rajoittamista ja menettämistä, ammatinharjoittamisluvan peruuttamista sekä ammattihenkilön ammattinimikkeen käytön kieltämistä koskevat asiat samoin kuin ammatinharjoittamisoikeuden, ammatinharjoittamisluvan ja ammattinimikkeen käyttöoikeuden takaisinsaamista sekä kurinpitoa koskevat asiat. Momentissa säädettäisiin myös raskauden keskeyttämis- ja sterilöimisasioiden lautakunnan tehtävistä ja toimivaltuuksista, joista säädetään tarkemmin raskauden keskeyttämisestä annetussa laissa (239/1970) ja sterilöimislaisissa (283/1970). Säännöksen mukaan raskauden keskeyttämis- ja sterilöimislautakunnassa käsiteltäisiin ja ratkaistaisiin mainituissa laeissa viraston hoidettavaksi säädettyjen raskauden keskeyttämisestä ja sterilöimisistä koskevat hakemukset. Vastaava sääntely sisältyy Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnan valvontavirastosta annettuun valtioneuvoston asetukseen (676/2008). Perustuslain 119 §:n 2 momentti kuitenkin edellyttää, että valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista säädetään lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Yleisillä perusteilla tarkoitetaan perustuslain esitöiden mukaan lähinnä yksikön nimeä, toimialaa sekä pääasiallisia tehtäviä ja toimivaltuuksia (HE 1/1998 vp, s. 174/II). Lautakuntien tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä, jonka vuoksi voimassa oleva sääntely ehdotetaan tältä osin siirrettäväksi lain tasolle. Samalla sääntelyä täsmennettäisiin viittaamalla erityislainsäädäntöön, jossa lautakuntien tehtävistä säädetään tarkemmin.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin lautakuntien asettamisesta ja organisaatiosta. Momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö asettaisi sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan ja raskauden keskeyttämis- ja sterilöimisasioiden lautakunnan viraston sosiaali- ja terveystieteiden osaston esityksestä neljäksi vuodeksi kerrallaan. Sosiaali- ja terveysministeriö voisi tarvittaessa muuttaa lautakunnan kokoonpanoa sen toimikauden aikana. Lautakunnan jäsenillä tulisi olla yksi tai useampi henkilökohtainen varajäsen. Lautakunnassa esittelijänä ja lautakunnan sihteerinä toimisivat viraston sosiaali- ja terveystieteiden osaston määräämät virkamiehet. Lautakuntien asettamisesta säädetään voimassa olevassa lainsäädännössä valtioneuvoston asetuksella Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastosta. Mainitun asetuksen 4 §:n mukaan sosiaali- ja terveysministeriö asettaa lautakunnat Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston esityksestä neljäksi vuodeksi kerrallaan. Perustuslain 119 §:n 2 momentti kuitenkin edellyttää, että valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista säädetään lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Perustuslakivaliokunta on katsonut myös toimielimen toimikauden mahdollisen määräaikaisuuden kuuluvan yleisiin perusteisiin (PeVL 12/2004 vp, s. 2-3). Tämän vuoksi lautakunnan asettamisesta säädettäisiin ehdotuksen mukaan jatkossa lailla perustuslain 119 § 2 momentin edellyttämällä tavalla. Ehdotetun säännöksen mukaan esityksen tekisi Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston sijaan viraston sosiaali- ja terveystieteiden osasto, jolle Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston tehtävät tältä osin siirtyvät. Pykälä vastaisi muutoin voimassa olevaa sääntelyä.

Pykälän 6 ja 7 momenteissa säädettäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan ja raskauden keskeyttämis- ja sterilöimisasioiden lautakunnan kokoonpanosta. Lautakuntien kokoonpanosta on säädetty voimassa olevassa lainsäädännössä valtioneuvoston asetuksessa Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastosta. Perustuslakivaliokunta on katsonut adoptiolakia ja adoptiolautakuntaa koskevan ehdotuksen tarkastelun yhteydessä, että lain tasoista sääntelyä on välttämätöntä täydentää säännöksillä,

joista käy ilmi muun muassa mikä lautakunnan kokoonpano on (PeVL 15/2011 vp, s. 5). Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan ja raskauden keskeyttämis- ja sterilöimisasioiden lautakunnan kokoonpanon perusteista ehdotetaan säädettäväksi jatkossa lain tasolla perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla. Edellä mainitun valtioneuvoston asetuksen 5 §:n 2 momentin mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnassa on puheenjohtaja ja viisi muuta jäsentä. Säännöksen on katsottu kuvaavan lautakunnan ratkaisukokoonpanoa, ja käytännössä lautakunnassa on ollut säännöksessä mainittua viittä useampi jäsen, jotta kaikki ammattialat, joiden harjoittajia koskevia asioita lautakunnassa käsitellään, olisivat asianmukaisesti edustettuina. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan kokoonpanoa koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin voimassa olevaan sääntelyyn nähden siten, että erikseen säädettäisiin asetettavan lautakunnan kokoonpanosta ja erikseen kulloisenkin asian käsittelevän lautakunnan ratkaisukokoonpanosta. Pykälän 5 momentin mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnassa olisi puheenjohtaja, jonka tulee olla viraston virkamies, ja tarpeellinen määrä muita jäseniä. Yhden jäsenistä tulisi edustaa lääketieteellistä, yhden oikeustieteellistä ja yhden sosiaalihuollon asiantuntemusta. Lisäksi lautakunnassa tulisi olla edustettuna asiantuntemus kustakin ammattialasta, jonka harjoittajia koskevia asioita lautakunnassa käsitellään. Lautakunta ratkaisisi asiat puheenjohtajan ja vähintään neljän jäsenen kokoonpanossa. Asiaa ratkaistessa jäsenistä yhden tulisi edustaa lääketieteellistä, yhden oikeustieteellistä ja yhden sosiaalihuollon asiantuntemusta sekä yhden sitä ammattialaa, jonka harjoittamista koskeva asia kulloinkin on käsiteltävänä. Henkilöllä voi olla useampi ammattioikeus, johon lautakunnan päätöksellä puututaan. Tällöin lautakunnan ratkaisukokoonpanossa tulisi olla edustus kustakin kyseessä olevasta ammattialasta.

Pykälän 7 momentti vastaisi voimassa olevaa sääntelyä. Sen mukaan raskauden keskeyttämis- ja sterilöimisasioiden lautakunnassa olisi puheenjohtaja, jonka tulee olla viraston virkamies, ja kolme muuta jäsentä. Yhden jäsenistä tulisi edustaa oikeustieteellistä, yhden lääketieteellistä ja yhden sosiaalihuollon asiantuntemusta. Lautakunnan olisi tarvittaessa kuultava psykiatrian, synnytysopin ja perinnöllisyyslääketieteen asiantuntijoita. Lisäksi sääntelyä täsmennettäisiin lautakunnan päätösvaltaisuuden osalta. Lautakunta olisi päätösvaltainen täysilukuisena.

Pykälän 8 momentissa säädettäisiin lautakuntien jäsenten oikeudesta saada kohtuullinen palkkio suoritetuista tehtävistä ja matkakustannusten korvaus. Palkkioiden perusteet vahvistaisi valtiovarainministeriö. Säännös on toissijainen suhteessa esimerkiksi valtakunnallisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikuntaa koskevaan säännökseen nähden (lääketutkimuslaki (983/2021) 24 §). Säännöstä sovellettaisiin, jos lautakuntien tai toimielinten palkkioista ei olisi muualla toisin säädetty. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä perusteiden vahvistamisesta.

16 §. Lautakunnan sähköinen kokous. Ehdotetun säännöksen mukaan lautakunnat voisivat päättää ja muutoin käsitellä niille kuuluvia asioita varsinaisessa kokouksessa tai sähköisessä toimintaympäristössä kokonaan tai osittain tapahtuvassa kokouksessa. Varsinaisella kokouksella tarkoitettaisiin kokousta, jossa lautakunnan jäsenet olisivat fyysisesti läsnä. Käsitellessään asioita sähköisessä kokouksessa, lautakunnan olisi huolehdittava tietoturvallisuudesta ja siitä, etteivät salassa pidettävät tiedot ole ulkopuolisten saatavissa.

Sääntely on tarpeen lautakuntien ja ratkaisukokoonpanon toiminnan tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi ja tietoturvallisuuden takaamiseksi. Sähköisen kokouksen mahdollistaman etäosallistumisen tarkoituksena olisi tehostaa ja joustavoittaa viraston työprosesseja. Sähköisen kokouksen käyttö ei saisi heikentää asianosaisten oikeusturvaa tai kollegiaalisen päätöksenteon edellytyksiä. Sähköiseltä kokoukselta edellytettäisiin aina, että sen mahdollistavat tietotekniset yhteydet täyttävät salassa pidettävien tietojen käsittelylle asetetut suojausvaatimukset.

Ehdotetun säännöksen mukaan lautakunnan olisikin sähköisen kokouksen osalta huolehdittava tietoturvallisuudesta ja siitä, etteivät salassa pidettävät tiedot olisi ulkopuolisten saatavissa. Vastaavan kaltainen säännös sisältyy kuntalain (410/2015) 98 §:n 2 momenttiin. Ehdotettu säännös koskisi kaikkia viraston lautakuntia, mukaan lukien ne lautakunnat kuten adoptiolautakunta, joista mahdollisesti säädetään muussa lainsäädännössä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että sähköisen kokouksen edellytyksenä on, että kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri voivat luotettavasti todentaa kokoukseen osallistuvat ja että kokoukseen osallistuva voi seurata kokouksen kulkua ja osallistua asioiden käsittelyyn. Ehdotettu 2 momentti vastaa kuntalain 99 §:ää.

Pykälä koskisi vain lautakuntia. Valtakunnallisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan mahdollisuudesta pitää sähköinen kokous ja sähköisestä päätöksentekomenettelystä säädetään kliinisestä lääketutkimuksesta annetussa laissa.

6 luku Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset

Luku sisältäisi viraston johdon virkoja koskevat nimitystoimivaltasäännökset ja säännökset eräiden virkojen erityisistä kelpoisuusvaatimuksista sekä asetuksenantovaltuutuksen säätää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin viraston muiden virkojen kelpoisuusvaatimuksista ja nimikkeistä.

17 §. Pääjohtajan viran täyttäminen. Pykälän 1 momentti sisältäisi säännöksen viraston pääjohtajan nimittämisestä. Koska kyse olisi valtiovarainministeriön yleishallinnollisessa ohjauksessa olevasta virastosta, kuuluisi pääjohtajan nimitysasian valmistelu valtiovarainministeriön vastuulle. Valtiovarainministeriö esittelisi nimitysasian valtioneuvoston yleisistunnolle. Pääjohtaja on valtion virkamiesasetuksen (971/1994) 28 §:n 2 momentin ja valtion virkamieslain (750/1994) 26 §:n 1 momentin 4 kohdan perusteella valtion ylintä virkamiesjohtoa, jolloin viraston pääjohtajan virkaan tulevat sovellettaviksi valtion virkamieslain 8 §:n 2 momentissa säädetyt erityiset kelpoisuusvaatimukset. Kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset tulevat julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) 6 §:n perusteella. Pääjohtajan virkaan voitaisiin nimittää vain Suomen kansalainen valtion virkamieslain 7 §:n 1 momentin 4 kohdan perusteella. Lisäksi virkaan nimitettävän olisi täytettävä muut valtion virkamieslaissa säädetyt edellytykset. Pääjohtaja nimitettäisiin valtion virkamieslain 9 a §:n 1 momentin perusteella enintään viiden vuoden määräajaksi, jollei erityisestä syystä ole perustetta nimittää tätä lyhyemmäksi määräajaksi.

18 §. Osastopäällikön viran täyttäminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin viraston pääjohtajan välittömässä alaisuudessa toimivan osastopäällikön viran täyttämisestä. Osastopäällikön virkaan nimittäisi valtioneuvosto sen ministeriön esityksestä, jonka toimialaan osaston tehtävät pääasiallisesti kuuluisivat. Virantäytön valmistelun yhteydessä ministeriön tulisi kuulla viraston pääjohtajaa ja muita osastoa ohjaavia ministeriöitä ennen nimityksen viemistä valtioneuvoston päätettäväksi. Osastopäälliköt nimitettäisiin valtion virkamieslain 9 a §:n 1 momentin viittaussäännöksen perusteella enintään viiden vuoden määräajaksi, pois lukien työsuojeluosaston osastopäällikköä, joka voitaisiin nimittää virkaan. Työsuojeluosaston riippumattomuuden toteutumisen takia osastopäällikkö nimitettäisiin virkaan, joka perustuu Kansainvälisen työjärjestön yleisen konferenssin vuonna 1947 hyväksymän, ammattientarkastusta teollisuudessa ja kaupassa koskevan sopimuksen voimaansaattamisesta annetun asetuksen (SopS 44/1949) 6 artiklaan, jonka mukaan tarkastushenkilökunnan tulee olla julkisia virkamiehiä, joiden asema ja työehdot ovat sellaiset, että ne takaavat heille vakinaisen virka-aseman sekä riippumattomuuden kaikista hallituksen vaihdoksista ja asiaankuulumattomasta ulkopuolisesta vaikutuksesta. Osastopäälliköt eivät ole hierarkkiselta

asemaltaan valtion hallinnon ylintä virkamiesjohtoa, jolloin virkoihin ei voida soveltaa suoraan valtion virkamieslain 8 §:n 2 momentissa säädettyjä erityisiä kelpoisuusvaatimuksia. Tämän vuoksi olisi perusteltua säätää osastopäälliköiden virkojen erityisistä kelpoisuusvaatimuksista. Virkojen erityisenä kelpoisuusvaatimuksena olisivat valtion virkamieslain 8 §:n 2 momentissa säädettyt ylimmän virkamiesjohdon erityiset kelpoisuusvaatimukset, joiden arviointikriteerit on kuvattu valtion virkamieslain 8 §:n 2 momentin muutokseen johtaneessa hallituksen esityksessä (HE 298/2014 vp) sivuilla 27-29 tarkemmin kuvatuilla kriteereillä. Kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset tulevat julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain 6 §:n perusteella. Lisäksi virkaan nimitettävän olisi täytettävä muut valtion virkamieslaissa säädetty edellytykset. Virkojen erityiset kelpoisuusvaatimukset vastaavat aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen (906/2009) 16 §:ssä säädettyjä erityisiä kelpoisuusvaatimuksia. Koska viraston perustamisen yhteydessä on tärkeää säilyttää ja varmistaa osastopäälliköiden palkkatason yhdenmukaisuus, laissa säädettäisiin nimityksen esittelevän ministeriön velvollisuudesta pyytää valtiovarainministeriöltä lausunto osastopäälliköiden palkkauksesta ennen nimittämistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuutuksesta tarvittaessa säätää valtioneuvoston asetuksella osastopäällikön nimikkeestä. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää osastopäällikön virkaan nimitetyllä olisi oikeus käyttää ylijohtajan arvonimeä.

19 §. *Yksikön päällikön viran täyttäminen sekä osaston muiden virkojen täyttäminen ja palvelukseen ottaminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin osastopäälliköiden välittömässä alaisuudessa toimivien yksiköiden päälliköiden nimitystoimivallasta. Osastopäällikön välittömässä alaisuudessa toimivan yksikön päällikön nimittäisi viraston pääjohtaja osastopäällikön tai hänen määräämänsä esittelystä. Yksikön päällikön viran kelpoisuusvaatimuksena olisivat ylempi korkeakoulututkinto, perehtyneisyys viran tehtäväalaa ja käytännössä osoitettu johtamistaito. Perehtyneisyyttä viran tehtäväalaa olisi mahdollista kartuttaa esimerkiksi työkokemuksella, tutkimustoiminnalla taikka muulla vastaavalla tavalla. Karttuneen perehtyneisyyden tulisi ensisijaisesti liittyä sisällöllisesti viran keskeisiin tehtäviin. Vähimmäisvaatimuksena voitaisiin pitää, että hakijalle karttunut perehtyneisyys liittyy edes osaksi viran keskeisiin tehtäviin taikka että siitä voidaan muutoin objektiivisesti arvioituna katsoa olevan etua täytettävänä olevan viran tehtävien menestykselliselle hoitamiseksi. Käytännössä osoitettua johtamistaitoa olisi arvioitava samalla tavalla kuin mitä valtion virkamieslain 8 §:n 2 momentissa on säädetty. Käytännössä osoitettua johtamistaitoa arvioitaisiin valtion virkamieslain 8 §:n 2 momentin muutokseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 298/2014 vp) sivuilla 27-29 tarkemmin kuvatuilla kriteereillä. Kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset tulevat julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain 6 §:n perusteella. Lisäksi virkaan nimitettävän olisi täytettävä muut valtion virkamieslaissa säädetty edellytykset. Osastopäällikkö puolestaan nimittäisi osastonsa muut virkamiehet ja ottaisi palvelukseen muun henkilöstön, lukuun ottamatta yleistä osastoa, jonka muut virkamiehet nimittäisi ja muun henkilöstön palvelukseen ottaisi pääjohtaja. Momentissa säädettäisiin työsuojeluosaston osastopäällikön nimitystoimivallasta, jolla poikettaisiin pääsäännön mukaisesta nimitystoimivallasta. Työsuojeluosaston osastopäällikkö nimittäisi johtamansa osaston yksikön päälliköt ja muut virkamiehet, perustuen ns. ILO-sopimuksen voimaansaattamisesta annetun asetuksen (SopS 44/1949) 6 artiklaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta työjärjestyksessä määrätä muun viraston virkamiehen ratkaistavaksi nimitystä ja palvelukseen ottamista koskevat asiat. Ehdotetun 2 momentin perusteella pääjohtajan nimitystoimivaltaa voitaisiin delegoida viraston työjärjestyksellä ja osastopäällikön nimitystoimivaltaa osaston työjärjestyksellä, joiden antamisesta on säädetty 8 §:ssä. Vastaavalla tavalla voitaisiin delegoida päätösvaltaa työsopimussuhteisen henkilöstön palvelukseen ottamisessa. Ehdotetun sääntelyn tavoitteena

olisi noudattaa lähtökohtaista yksi yli yhden -periaatetta erityisesti niiden virkojen osalta, joiden tehtäviin sisältyy henkilöjohtamista. Henkilöjohtamista sisältävillä tehtävillä tarkoitettiin tehtäviä, joita hoitavalle karttuisi virkamieslaissa tarkoitettua johtamiskokemusta. Mikäli toimivaltaa delegoitaisiin, tulisi ottaa huomioon edellä todettu periaate, ettei kukaan nimittäisi lähtökohtaisesti suoria alaisiaan.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuutuksesta tarvittaessa säätää valtioneuvoston asetuksella yksikön päällikön viran erityisistä lisäkelpoisuusvaatimuksista.

20 §. *Toimintayksikön johtajan tehtävään määräämistä koskevien asioiden ratkaiseminen sekä toimintayksikön muiden virkojen täyttämisen ja palvelukseen ottaminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin osaston ulkopuolisen toimintayksikön johtajan tehtävään määräämisestä. Valtiovarainministeriö ratkaisisi toimintayksikön johtajan tehtävään määräämistä koskevat asiat viraston pääjohtajan tai hänen määräämänsä esittelystä. Tehtävään voitaisiin määrätä viraston virassa oleva virkamies. Koska osastot ja toimintayksiköt olisivat pääjohtajan välittömässä alaisuudessa toimivia, on tästä näkökulmasta perusteltua, että toimintayksikön johtajat määrättäisiin tehtävään enintään viiden vuoden määräajaksi. Apulaisoikeuskansleri on 16.8.2023 antamassaan ratkaisussa katsonut, ettei virkaan vaadittavia kelpoisuusvaatimuksia voi kiertää tehtävään määräyksellä. Aluehallinnon uudistamishankkeen yhteydessä on pidetty välttämättömänä säätää toimintayksikön johtajan erityisistä kelpoisuusvaatimuksista. Toimintayksikön johtajan kelpoisuusvaatimuksena olisivat ylempi korkeakoulututkinto, perehtyneisyys viran tehtäväalaa ja käytännössä osoitettu johtamistaito. Näitä erityisiä kelpoisuusvaatimuksia arvioitaisiin samalla tavalla kuin yksikön päällikön virkaan säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia. Momentin sanamuodon perusteella valtiovarainministeriön toimivaltaan kuuluisi myös tehtävään annetun määräyksen peruuttaminen. Valtiovarainministeriö peruuttaisi tehtävään antamansa määräyksen pääjohtajan tai hänen määräämänsä esityksestä. Pääjohtaja nimittäisi muut toimintayksikön virkamiehet ja ottaisi palvelukseen muun henkilöstön, jolla tarkoitettaisiin työsopimussuhteisia. Vastaavalla tavalla kuin 19 §:n 2 momentissa on säädetty, pääjohtajan toimivaltaa nimittää virkamies ja ottaa palvelukseen työsopimussuhteinen henkilö voitaisiin delegoida viraston muun virkamiehen ratkaistavaksi.

21 §. *Muut erityiset kelpoisuusvaatimukset sekä osastoihin ja toimintayksiköihin kuulumattomien virkamiesten nimitystoimivalta ja palvelukseen ottaminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin asetuksenantovaltuutuksesta säätää tarvittaessa valtioneuvoston asetuksen viraston muiden virkojen kelpoisuusvaatimuksista. Tämä ei koskisi pääjohtajan, osastopäällikön, toimintayksikön johtajan ja yksikön päällikön virkoja, koska viraston päällikkönä toimivan pääjohtajan kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtion virkamieslaissa ja muiden mainittujen henkilöjohtamista sisältävien virkojen osalta erityisistä kelpoisuusvaatimuksista on tarkoitus säätää tässä laissa. Koska viraston perustamisen yhteydessä on tärkeää säilyttää ja varmistaa viraston nimikekäytäntöjen yhtenäisyys voitaisiin tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella säätää virastossa käytettävistä virkamiesten nimikkeistä. Myös viraston tehtävät voivat joiltakin osin edellyttää niitä hoitavilta virkamiehiltä esimerkiksi muuta oikeustieteen ylempää korkeakoulututkintoa kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkintoa taikka pelkän perehtyneisyyden sijaan vankkaa kokemusta viran tehtäväalasta. Tällöin olisi perusteltua säätää tiettyihin virkoihin liittyvistä erityisistä kelpoisuusvaatimuksista. Esimerkiksi ruotsinkielisten palvelujen järjestäminen virastossa voisi edellyttää kielitaitoa koskevia erityisiä kelpoisuusvaatimuksia. Ehdotetun säännöksen perusteella asiakkaiden ja palvelujen tarjoamiseen liittyvien kielellisten oikeuksien turvaamiseksi voitaisiin säätää esimerkiksi ruotsinkielisen tai saamenkielisen palveluyksikön virkamiesten kielitaitovaatimuksista. Pykälän 1 momentin säännöstä sovellettaisiin myös osastoilla ja toimintayksikössä oleviin yksiköihin.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin pääjohtajan nimitystoimivallasta silloin kun virkaa ei ole sijoitettu osastolle tai toimintayksikköön. Pääjohtaja ottaisi myös osastolle tai toimintayksikköön sijoittumattoman työsopimussuhteisen työntekijän. Viraston työjärjestyksessä olisi mahdollista delegoida nimitystoimivaltaa muulle virkamiehelle.

7 luku Erinäiset säännökset

22 §. *Virastoa tai sen virkamiestä koskevan hallintokantelun ratkaiseminen.* Pykälä sisältäisi ensinnäkin informatiivisen viittauksen hallintolain 8 a lukuun, jossa säädetään hallintokantelusta, ja toiseksi säännökset virastoa tai sen virkamiestä koskevan hallintokantelun ratkaisemisesta. Säännös koskisi tilanteita, joissa hallintokantelu on tehty virastolle tai sitä ohjaavalle ministeriölle. Säännöksellä ei puututa ylimpien laillisuusvalvojen tehtäviin ja toimivaltaan valvoa virastoa ja tutkia virastosta tehtyjä kanteluja.

Pykälän 1 *momentissa* säädettäisiin tilanteesta, jossa virastolle on tehty hallintokantelu viraston omasta toiminnasta tai sen virkamiehen toiminnasta. Lähtökohtana tällöin olisi, että hallintokantelun ratkaisee viraston pääjohtaja. Pääjohtaja voisi kuitenkin määrätä viraston työjärjestyksellä, että viraston osaston tai toimintayksikön tai niiden virkamiehen toiminnasta tehtyjen hallintokanteluiden ratkaisovalta kuuluu kyseisen osaston osastopäälliköille tai toimintayksikön johtajalle. Tällaisissa tilanteissa pääjohtajalla säilyisi kuitenkin otto-oikeus työjärjestyksellä delegoimaansa asiaan. Osastopäällikön tai toimintayksikön johtajan toimintaa koskevan hallintokantelun ratkaisisi pääjohtaja. Viraston pääjohtajan toimista virastolle tehdyn hallintokantelun ratkaisisi valtiovarainministeriö, jolle kuuluu viraston hallintoa koskeva toiminnallinen ohjaus. Viraston tulee siirtää hallintolain 21 §:n tarkoittamalla tavalla pääjohtajasta tehty kantelu valtiovarainministeriön käsiteltäväksi.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin viraston työsuojelutehtävien erityisasemasta johtuva poikkeus viraston työsuojelutehtäviä hoitavaa toimialaa koskevien hallintokantelujen käsittelyyn. Työsuojelutehtäviä hoitavasta osastosta tai sen virkamiehen toiminnasta virastolle tehdyn hallintokantelun ratkaisee ehdotetun 2 momentin mukaan työsuojeluosaston osastopäällikkö. Työsuojelutehtäviä hoitavan osaston osastopäälliköstä tehdyn hallintokantelun ratkaisisi sosiaali- ja terveysministeriö, viraston pääjohtajan sijaan. Viraston tulee siirtää hallintolain 21 §:n tarkoittamalla tavalla työsuojelutehtäviä hoitavan osaston osastopäälliköstä tehty kantelu sosiaali- ja terveysministeriön käsiteltäväksi.

Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin tilanteista, jossa virastosta tai sen virkamiehestä on tehty hallintokantelu ministeriöön. Ehdotetun viraston toiminnallista ohjausta koskevan säännöksen mukaan virastoa ohjaavat ministeriöt valvovat virastoa ministeriön toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Vastaavasti viraston tai sen virkamiehen toiminnasta ministeriölle tehdyn kantelun käsittelee ja ratkaisee se ministeriö, jonka toimialaan kuuluvasta asiasta hallintokantelussa on kyse. Säännöksessä ehdotetaan, että ministeriö voisi siirtää sille virastosta tai sen virkamiehen toiminnasta tehdyn hallintokantelun viraston käsiteltäväksi. Siirretyn kantelun käsittelyyn sovellettaisiin tällöin virastossa mitä 1 ja 2 momentissa säädetään. Ministeriöllä olisi laaja harkintavalta ratkaista käsitteleekö se hallintokantelun itse vai siirtääkö se hallintokantelun viraston käsiteltäväksi. Useissa tapauksissa hallintokantelun käsittely virastossa kantelun kohteen esimiesten toimesta voi johtaa nopeampaan, tarkoituksenmukaisempaan ja vaikuttavampaan kantelukäsittelyyn. Ministeriö voisi luonnollisesti edellyttää, että sille toimitetaan tiedoksi viraston kanteluasiassa antama päätös. Esimerkiksi periaatteellisesti tärkeissä tapauksissa hallintokantelu voi olla kuitenkin tarkoituksenmukaisempaa käsitellä ministeriössä. Ehdotetun 4 *momentin* mukainen siirtomahdollisuus ei koskisi viraston pääjohtajasta ministeriölle tehtyä hallintokantelua, joka käsiteltäisiin valtiovarainministeriössä,

eikä työsuojelutehtäviä hoitavan osaston osastopäällikön toimista tehtyä hallintokantelua, joka käsiteltäisiin sosiaali- ja terveysministeriössä.

Jos viraston pääjohtaja tai työsuojeluosaston osastopäällikkö olisi esteellinen käsittelemään hallintokantelua, tulisi viraston siirtää hallintokantelu ministeriössä käsiteltäväksi. Virasto siirtäisi tällaisessa tapauksessa hallintokantelun sen ministeriön käsiteltäväksi, jonka toimialaan kuuluvasta asiasta hallintokantelussa on kyse. Työsuojeluosasto siirtäisi työsuojelutehtäviä koskevan hallintokantelun sosiaali- ja terveysministeriön käsiteltäväksi.

23 §. *Ulkopuoliset asiantuntijat.* Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (817/2015) sekä sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa (741/2023) säädettyjä lupa-, rekisteröinti-, ohjaus- ja valvontatehtäviä hoitaessaan ja näissä asioissa päätöksiä tehdessään virasto käyttää julkista valtaa.

Muun muassa asiakirjajulkisuutta koskevassa ratkaisussaan korkein hallinto-oikeus on katsonut, että osallistuessaan lakisääteisten tehtävien hoitamiseen vakuutusyhtiöiden asiantuntijalääkärit osallistuvat myös julkisen vallan käyttämiseen. Myös muun muassa Valviran menettelyä julkisen hallintotehtävän antamisessa yksityiselle koskevassa apulaisoikeuskanslerin ratkaisussa on katsottu, että Valviran käyttämät pysyvät asiantuntijat hoitavat asiantuntijatehtävässään julkista hallintotehtävää.

Viraston sosiaali- ja terveydenhuolto -toimialalle kuuluviin lupa-, rekisteröinti-, ohjaus- ja valvontatehtäviin liittyvien asioiden käsittelyssä ja päätöksenteossa käytetään usein eri tieteen- tai muihin erityisaloihin perehtyneiden asiantuntijoiden lausuntoja. Lopullisen ratkaisun asiassa tekee kuitenkin aina virasto asian esittelystä vastaavan viraston virkamiehen esittelystä. Asiantuntijalausunto ei ole virastoa sitova, mutta välttämätön asian selvittämiseksi ja päätöksen tekemiseksi. Asiantuntijoita käytetään tavallisesti lääketieteen eri erikoisalojen asiantuntijuutta edellyttävissä asioissa, mutta viraston käyttämät pysyvät asiantuntijat edustavat laajasti viraston sosiaali- ja terveydenhuolto -toimialalla käsiteltävien asioiden sisällön asiantuntemusta. Pysyviä asiantuntijoita on lääketieteen eri erikoisaloilta, sosiaalihuollon ja hoitotyön eri osa-alueilta sekä oikeustieteen aloilta. Ulkopuolisia asiantuntijoita käytetään silloin, kun virasto tarvitsee tietyn erikois- tai erityisalan osaamista, jollaista viraston henkilöstöllä ei ole. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto on käyttänyt nykyisin sille kuuluvia tehtäviä hoitaessaan ulkopuolisia asiantuntijoita, niin pysyviä kuin ad hoc -asiantuntijoitakin. Pysyviä asiantuntijoita on käytössä nykyisin yli 200. Myös aluehallintovirastot ovat tehtävissään hyödyntäneet Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston pysyvien asiantuntijoiden asiantuntemusta.

Asiantuntijoita käytetään erityisesti virastossa vireillä olevissa sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa, terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetuissa laissa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa säädettyissä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä tai palvelunjärjestäjiä ja palveluntuottajia koskevissa kantelu- ja valvonta-asioissa, sekä muiden valvonta- tai tutkintaviranomaisten (mm. eduskunnan oikeusasiamies, oikeuskansleri, poliisi) virastolta pyytämässä lausunnoissa, jotka tyypillisesti voivat koskea esimerkiksi sosiaalihuollon tai terveydenhuollon ammattihenkilön tai palvelunjärjestäjän tai palveluntuottajan menettelyä, kuolemaan tai vaikeaan pysyvään vammautumiseen johtanutta hoitovirhe-epäilyä tai kuolemansyyn selvittämiseen liittyvää asiaa. Myös sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain ja sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain mukaisissa ohjaustehtävissä saattaa ajoittain olla tarpeen käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita. Ohjaustehtävät, joissa asiantuntijan käyttö on ollut tarpeen, ovat voineet liittyä esimerkiksi valvonnan yhteydessä esille tulleeseen sellaiseen laajempaan ohjaustarpeeseen, josta ei ole

aiempaa käytäntöä. Virastolle säädetyissä palveluntuottajien ja palveluyksikköjen rekisteröintiä koskevista lupa-asioissa käytetään myös ajoittain ulkopuolisia asiantuntijoita. Ennen rekisteröintiä tehtävistä ennakkotarkastuksista sekä valvontaan liittyvistä tarkastuksista ja niissä käytettävistä ulkopuolisista asiantuntijoista on kuitenkin säädetty erikseen laissa sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023). Myös muissa momentissa mainittuihin säädöksiin liittyvissä lupa-asioissa voi tulla vastaan ulkopuolisen asiantuntijan erityisosaamista vaativia asioita.

Pysyviä asiantuntijoita pyritään nimeämään valtakunnallisesti kattavasti eri alueilta, koska esimerkiksi saman hyvinvointialueen sisällä oleva asiantuntija on esteellinen arvioimaan kyseisen hyvinvointialueen asioita. Vaikka pysyviä asiantuntijoita nimetäänkin laajasti, tulee ajoittain vastaan tilanteita, jossa virasto joutuu käyttämään niin kutsuttuja ad hoc -asiantuntijoita. Tämä voi johtua esimerkiksi siitä, että kaikkia mahdollisia asiantuntijatarpeita ei kyetä ennakoimaan pysyviä asiantuntijoita nimitettäessä tai siitä, että kyseisen erityisalan pysyvä asiantuntija on esteellinen. Myös ad hoc -asiantuntijat hoitavat lausuntoja antaessaan julkista hallintotehtävää.

Tarvittavan asiantuntemuksen turvaamiseksi ja koska tehtävien satunnaisuuden ja vaihtelevan käyttötarpeen vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista, eikä käytännössä mahdollistakaan, että kaikkia aloja edustavat asiantuntijat toimisivat virkasuhteessa virastoon, pykälän 1 momentissa säädettäisiin viraston oikeudesta nimetä enintään neljän vuoden määräajaksi ulkopuolisia asiantuntijoita ja lisäksi tehdä hallintolain 3 §:ssä tarkoitettuja hallintosopimuksia yhteisöjen ja yksityisten henkilöiden kanssa. Sekä nelivuotiseksi kaudeksi nimetyt pysyvät asiantuntijat että sopimukseen perustuen muut ulkopuoliset asiantuntijat olisivat velvollisia antamaan virastolle asiantuntijalausuntoja. Pysyvien asiantuntijoiden kanssa ei tehtäisi sopimuksia, vaan virasto nimeäisi heidät tehtävänsä nimeämispäätöksellä enintään nelivuotiseksi kaudeksi. Nimeämismenettelyä käytettäisiin nykytilaa vastaavalla tavalla, minkä on katsottu olevan oikeudellisesti ongelmatonta. Niin kutsuttujen ad hoc -asiantuntijoiden kanssa tehtäisiin pykälässä mainittu hallintosopimus, jossa määritellään muun muassa sopimussuhteen voimassaoloon, palkkioon sekä vaitiolo- ja salassapitovelvollisuuteen liittyvät ehdot. Pysyvien asiantuntijoiden ehdot määriteltäisiin nimeämispäätöksessä. Pykälän 1 momentti sisältäisi myös aiemmin asetuksessa säädetyt vaatimukset ulkopuolisille asiantuntijoille. Vaatimuksena olisi nykytilaa vastaavalla tavalla, että ulkopuolinen asiantuntija on tunnetusti taitava ja kokenut henkilö, jolla on tehtävien kannalta merkityksellistä tieteellistä asiantuntemusta tai muuta asiantuntemusta. Pykälää on pidettävä välttämättömänä, jotta virasto voisi nykytilaa vastaavalla tavalla käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita säädettyjen tehtäviensä hoitamisessa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että ulkopuolisen asiantuntijan osallistumisesta tarkastuksiin ja muihin kuin 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin säädettäisiin erikseen. Virastolaissa oleva yleinen sääntely ei siten mahdollistaisi asiantuntijan käyttämistä tarkastuksissa tai muissa kuin 1 momentissa mainituissa tehtävissä vaan näistä tulisi säätää erikseen. Ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttämisestä tarkastuksissa on muun muassa säännökset sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain 20 ja 37 §:ssä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 92 §:ssä. Myös lääkelain (395/1987) 71 §:n sekä sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain (552/2019) 31 §:n säännökset mahdollistavat ulkopuolisen asiantuntijan käyttämisen tarkastuksissa. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto on erityislainsäädännön perusteella käyttänyt ulkopuolisia asiantuntijoita esimerkiksi valvonta-asioihin liittyvillä tarkastuskäynneillä. Virasto voisi nykytilaa vastaavalla tavalla käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita erityislaeissa säädetyin mukaisesti.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin viraston oikeudesta salassapitosäännösten ja muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä luovuttaa 1 momentissa tarkoitetuille ulkopuolisille asiantuntijoille mainitussa momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi välttämättömiä tietoja. Asiantuntijatehtävät voivat liittyä muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviin, jonka vuoksi on välttämätöntä, että asiantuntijoille voitaisiin luovuttaa salassa pidettäviä tietoja asiantuntijalausunnon antamiseksi. Koska esimerkiksi terveydentilaa koskevat salassa pidettävät tiedot ovat samalla henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn perusteella erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia henkilötietoja, on pidetty välttämättömänä säätää, että asiantuntijatehtäviä hoitavat toimisivat viraston valvonnassa sekä näiden henkilötietojen käsittelijöinä rekisterinpitäjänä toimivan viraston lukuun. Henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn perusteella virasto toimisi rekisterinpitäjänä, jonka velvollisuuksiin kuuluisi laatia dokumentoidut ohjeet henkilötietojen käsittelystä, joita henkilötietojen käsittelijänä toimivan asiantuntijan olisi noudatettava. Viime kädessä virasto rekisterinpitäjänä vastaisi sille kuuluvien henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta ja muista velvoitteista. Viraston sosiaali- ja terveysalan osaston velvollisuuksiin kuuluisi perehdyttää uudet asiantuntijat tehtäväänsä nykytilaa vastaavalla tavalla.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin ulkopuolisen asiantuntijan rikosoikeudellisesta virkavastuusta ja vahingonkorvausvelvollisuudesta. Rikosoikeudellista virkavastuuta ja virkarikoksia koskevat säännökset sisältyvät rikoslain (39/1889) 40 lukuun. Rikosoikeudellinen virkavastuu ulottuu 40 luvun 11 §:n määritelmäsäännöksen 5 kohdan nojalla myös viranomaisorganisaation ulkopuolella tapahtuvaan julkisen vallan käyttöön. Sen mukaan julkista valtaa käyttävällä henkilöllä tarkoitetaan ensiksikin sitä, jonka tehtäviin lain tai asetuksen nojalla kuuluu antaa toista velvoittava määräys tai päättää toisen edusta, oikeudesta tai velvollisuudesta taikka joka lain tai asetuksen nojalla tehtävässään tosiasiallisesti puuttuu toisen etuun tai oikeuteen (a kohta). Toiseksi julkista valtaa käyttävällä tarkoitetaan sitä, joka lain tai asetuksen nojalla taikka viranomaiselta lain tai asetuksen nojalla saadun toimeksiannon perusteella osallistuu edellä tarkoitettun päätöksen valmisteluun säännöksessä kuvatuin tavoin (b kohta). Pykälän 4 momentissa todettaisiin, että viraston asiantuntijana toimivaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Ehdotettu säännös vastaa tältäkin osin voimassa olevan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 5 §:n säännöstä. Koska perustuslakivaliokunta ei ole pitänyt asianmukaisena rajoittaa julkisen hallintotehtävän hoitamiseen liittyvää vastuuta pelkästään rikosoikeudelliseen virkavastuuseen, jos toiminnasta voi aiheutua vahinkoa (PeVL 24/2001 vp), on näin ollen perusteltua säätää 4 momentissa myös asiantuntijana toimivien vahingonkorvausvastuusta.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin ulkopuolisten asiantuntijoiden oikeudesta saada palkkio suoritetuista tehtävistä ja matkakustannusten korvaamisesta, joiden perusteet vahvistaisi valtiovarainministeriö sosiaali- ja terveysministeriön antaman lausunnon jälkeen.

24 §. Valtion edustaminen. Pykälässä säädettäisiin viraston tehtävästä edustaa tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta. Säännös vastaisi pääsääntöisesti voimassa olevaa aluehallintovirastoista annetun lain 21 §:n säännöstä.

Ehdotetun säännöksen mukaan virasto kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa toimialaansa kuuluvissa asioissa sekä muualla kuin Ahvenanmaan maakunnassa sellaisissa asioissa, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole laissa erikseen säädetty, jollei toiminnallisesta ohjauksesta vastaavan ministeriön edustaja sitä tee. Virastolla olisi siten nykyisten aluehallintovirastojen tapaan erityistoimivallan lisäksi yleistuomivaltaa edustaa valtiota niissä tilanteissa, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole laissa erikseen säädetty.

25 §. Työsuojelun valvonta. Pykälän 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö valvoisi työsuojelua koskevien säännösten noudattamista uudessa virastossa. Tämä olisi poikkeusratkaisu muusta työsuojeluvalvonnan järjestämisestä. Muu työsuojeluvalvonta on järjestetty siten, että virasto valvoo itse työsuojeluviranomaisena työsuojelua koskevien säännösten noudattamista niiden säädösten osalta, jotka on annettu työsuojeluviranomaisen valvottavaksi. Viraston itseensä kohdistamaan valvontaan liittyisi kuitenkin ongelmia sen osalta, kuinka uskottavana ja puolueettomana valvonta koettaisiin. Tämän vuoksi on katsottu tarpeelliseksi luoda menettely, jossa viraston valvonta annettaisiin viraston ulkopuolelle hoidettavaksi. Valvontatehtävissä on kysymys osin merkittävästä julkisen vallan käytöstä, joka edellyttää tehtävän antamista viranomaiselle. Työsuojeluhallinnon ohjaus ja valvonta on jo ennestään kuulunut sosiaali- ja terveysministeriölle. Siten ministeriöllä on jo entuudestaan asiantuntemusta työsuojelun valvontaan, mikä puoltaa tehtävän antamista sille.

Ministeriön rooli työsuojeluviranomaisena laajenisi periaatteessa käsittämään työsuojeluviranomaiselle kuuluvat valvontatehtävät kokonaisuudessaan. Työsuojeluviranomaisen valvottavaksi on annettu yli 100 säädöstä, mutta vain osa niistä tulee virastossa sen toiminta huomioon ottaen käytännössä noudatettavaksi. Ehdotettua valvontatehtävää helpottaa se, että ministeriöllä olisi valvottavanaan ainoastaan virasto. Virastoon liittyviä työsuojeluvalvonnan toimenpiteitä olisi nykykokemuksen perusteella arvioiden vain joitakin yksittäisiä tapauksia vuodessa.

Valvontatehtävän antamisella sosiaali- ja terveysministeriölle mahdollistettaisiin se, että viraston virkamiehet, mukaan lukien sen työsuojelun toimialan virkamiehet, voisivat muiden työntekijöiden tavoin turvautua työsuojeluviranomaiseen ja saattaa sen käsiteltäväksi palvelussuhteissaan tai työoloissaan epäkohdiksi kokemiaan asioita.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä olisi työsuojeluviranomaisena toimiessaan samat toimivaltuudet ja velvollisuudet kuin virastolla on muun työsuojelun valvonnan osalta. Sosiaali- ja terveysministeriön toimivaltuuksista ja velvollisuuksista työsuojeluviranomaisena säädettäisiin laissa työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on työsuojeluhallinnon ohjauksen ja valvonnan myötä jo ennestään asiantuntemusta työsuojeluviranomaisen valvontatehtävästä. Ottaen kuitenkin huomioon työsuojeluviranomaisen valvomien asioiden laajuus, on tarpeellista, että työsuojelutarkastajien erityisasiantuntemus olisi käytettävissä myös virastoon kohdistuvassa työsuojeluvalvonnassa. Tämän vuoksi pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettävän, että ministeriö voisi määrätä viraston työsuojelun toimialan tarkastajan suorittamaan virastoon kohdistuvan työsuojelutarkastuksen tai muun työsuojelua koskevien säännösten noudattamista koskevan valvontatoimenpiteen. Tarkastajalla tarkoitettaisiin tässä yhteydessä samaa kuin mitä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa on tarkoitettu tarkastajalla eli työsuojeluviranomaisessa valvonta- ja tarkastustehtävissä toimivaa virkasuhteista henkilöä. Tarkastajan oikeudet ja velvollisuudet määräytyisivät työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain mukaisesti. Tarkastaja voisi siten valvottavana olevan asian sitä edellyttäessä antaa esimerkiksi kehotuksen poistaa tai korjata säännösten vastainen olotila. Jos kehotusta ei noudatettaisi, tulisi tarkastajan saattaa asia sosiaali- ja terveysministeriön käsiteltäväksi. Myös sosiaali- ja terveysministeriön virkamies voisi tarvittaessa toimia tarkastajana ehdotetun työsuojelun valvontalain 2 §:n mukaisesti. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriöllä olisi työsuojelun valvontalain 12 §:n perusteella työsuojeluviranomaisena mahdollisuus käyttää apunaan pätevää ulkopuolista asiantuntijaa valvonnan kannalta merkityksellisen seikan selvittämisessä.

Momentti sisältäisi poikkeuksen hallintolaista, sillä siinä säädettäisiin, että tarkastajaan, joka ministeriön määräyksestä suorittaisi virastoon kohdistuvaa työsuojelusäännösten noudattamiseen liittyvää valvonta- tai tarkastustehtävää, ei sovellettaisi hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua palvelussuhdejääviä koskevaa esteellisyysperustetta. Valvonta- tai tarkastustehtävään määrätty tarkastaja olisi tehtävänsä aikana edelleen palvelussuhteessa omaan virastoonsa, mutta toimisi siinä työsuojeluviranomaisena toimivan sosiaali- ja terveysministeriön johdon ja valvonnan alaisena. Jos hallintolain palvelussuhdetta koskevaa esteellisyysperustetta sovellettaisiin, estäisi se työsuojelutarkastajien erityisasiantuntemuksen käytön virastoon kohdistuvassa työsuojeluvalvonnassa, jonka seurauksena virastossa työskentelevät virkamiehet saattaisivat joutua erilaiseen asemaan verrattuna työntekijöihin, jotka ovat muiden työnantajien palveluksessa. Palvelussuhdejääviä koskevaa kohtaa lukuun ottamatta hallintolain 28 §:n esteellisyysperusteita sovellettaisiin muilta osin tarkastajaan normaalisti.

Ehdotettua määräysmenettelyä voitaisiin käyttää viraston tai sen palveluksessa olevan henkilön asiakasaloitteisen yhteydenoton selvittämiseen sekä myös silloin, kun ministeriö katsoo tarkoituksenmukaiseksi oma-aloitteisesti valvoa, miten uudessa virastossa noudatetaan sille kuuluvia työsuojelua koskevia velvollisuuksia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että ministeriö on työsuojeluviranomaisena 1 momentin mukaista valvontatehtävää hoitaessaan riippumaton. Säännös vastaisi sitä, mitä viraston työsuojelun tehtäviä hoitavan toimialan osalta on ehdotettu säädettävän.

Pykälän 4 momentin mukaan mitä muualla työsuojelua koskevassa lainsäädännössä säädetään viraston tehtävistä työsuojeluviranomaisena, sovelletaan sosiaali- ja terveysministeriöön tilanteissa, joissa virasto on asiassa asianosaisena tai joka muuten koskee virastoa itseään. Momentti koskisi työnantajaa koskevia lupa- ja ilmoitusmenettelyjä, joita on työsuojelulainsäädännössä säädetty tehtäväksi virastolle, sekä muita valvontamenettelyä koskevia säännöksiä. Tällaisia virastolle tehtäviä ilmoituksia ja lupia ovat esimerkiksi työsuojelun valvontalaissa tarkoitettut ammattitauti-ilmoitus, tapaturmailmoitus ja muistutus tarkastuksesta sekä työaikalain mukaiset poikkeuslupat. Virasto ei siten myöntäisi itselleen työaikalain mukaisia poikkeuslupia tai vastaanottaisi itseään koskevia tapaturmailmoituksia, vaan viraston ollessa asiassa asianosaisena, vastaisi tällaisista tehtävistä sosiaali- ja terveysministeriö.

26 §. *Avustavien tehtävien siirtäminen yksityiselle taholle.* Pykälässä säädettäisiin mahdollisuudesta toteuttaa eräitä hallintopalvelujen avustavia tehtäviä ostamalla palvelu yksityiseltä toimijalta. Tehtävät olisivat rutiiniluonteisia avustavia tukitehtäviä, joissa ei käytetä merkittävää julkista valtaa. Viraston tehtävänä olisi valvoa yksityistä toimijaa. Vastaavanlainen sääntely on nykyisin voimassa esimerkiksi Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 2 b §:ssä. Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai sen nojalla. Esimerkiksi aluehallintovirastot käyttävät julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019), jäljempänä tiedonhallintalaki, 19 §:n 3 momentin perusteella yksityisiä toimijoita asiakirjojen sähköiseen muotoon muuttamisessa. Ehdotetun säännöksen tarkoituksena on laajentaa tiedonhallintalain 19 §:n 3 momentissa säädettyä viranomaisen oikeutta käyttää yksityisiä toimijoita.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että virasto voi siirtää hallintolain 3 §:ssä tarkoitettulla hallintosopimuksella sen 3 §:n mukaisiin tehtäviin liittyvän ja asianhallintaan kuuluvan avustavan tehtävän yksityiselle taholle. Näin ollen virasto voisi hankkia tällaisten tehtävien toteuttamisen ostopalveluna yksityiseltä toimijalta. Avustavalla tehtävällä tarkoitettaisiin säännösehdotuksen mukaan virastolle annettavien asiakirjojen vastaanottoa, lajittelua ja

tallentamista. Hallintosopimuksen nojalla yksityisellä toimijalla olisi siten mahdollisuus ottaa viraston puolesta vastaan sille osoitettuja asiakirjoja sekä lajitella niitä, mukaan lukien sisäisesti siirtää niitä oikealle vastaanottajataholle viraston organisaatiossa. Tallennustehtävällä tarkoitetaan asiakirjojen optista lukemista ja skannaamista sekä sähköistä tallentamista viraston tietojärjestelmän työjonoon. Asiakirjoihin sisältyvien tietojen erittely ja manuaalinen tallentaminen tietojärjestelmään olisi kuitenkin edelleen viraston tehtävä.

Tehtävä voitaisiin antaa vain toimijalle, jolla olisi riittävät tekniset edellytykset sekä riittävä osaaminen tällaisen tehtävän hoitamiseksi. Näiden edellytysten tarkempi sisältö ratkaistaisiin hankintamenettelyssä ja hankinnan perusteella tehtävässä toimeksiantosopimuksessa. Viraston on valvottava tehtävän hoidosta suoriutumista ja tarvittaessa siihen puututtava ja päätettävä sopimus, jos toimeksisaaja ei suoriudu tehtävästä asianmukaisesti. Toimeksiantosopimuksessa virasto edellyttää toimeksiannon saaneelta yksityiseltä toimijalta, että tämä sitoutuu viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 6 luvussa tarkoitetun salassapitovelvoitteen täyttämiseen kaikessa virastoon kohdistuvassa toiminnassaan ja edellyttää vastaavaa sitoutumista myös siltä käyttämältään henkilöstöltä, jonka toiminta kohdistuu virastoon. Samoin tulisi menetellä toimeksiannon saajan ja tämän mahdollisen alihankkijan välisessä suhteessa. Koska esimerkiksi terveydentilaa koskevat salassa pidettävät tiedot ovat samalla henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn perusteella erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia henkilötietoja, avustavia tehtäviä hoitavat toimisivat näiden henkilötietojen käsittelijöinä rekisterinpitäjänä toimivan viraston lukuun. Henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn perusteella virasto toimisi rekisterinpitäjänä, jonka velvollisuuksiin kuuluisi laatia dokumentoidut ohjeet henkilötietojen käsittelystä, joita henkilötietojen käsittelijän olisi noudatettava. Viime kädessä virasto rekisterinpitäjänä vastaisi sille kuuluvien henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta ja muista velvoitteista. Mainitut toimijat ovat toiminnassaan velvollisia noudattamaan hallinnon yleislakeja, vaikka yksityisinä toimijoina hoitavatkin osin myös julkista hallintotehtävää. Virkavastuusta ja vahingonkorvausvastuusta näissä tehtävissä toimivan henkilön osalta säädettäisiin pykälän 3 momentissa.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin informatiivisesti hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annettuun lakiin (571/2016). Laissa säädetään muun ohella päätösten ja muiden asiakirjojen lähettämisestä niiden vastaanottajille joko postitse tai sähköisellä tiedoksiannolla sekä tähän liittyvistä toimista. Näistä asioista ei siten säädettäisi erikseen, sillä ne on ratkaistu viitatussa lailla ja ns. TORI-asetuksella (Valtioneuvoston asetus valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä (132/2014)).

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että 1 momentissa tarkoitetuissa avustavissa tehtävissä toimivat henkilöt toimisivat tehtävässään virkavastuulla. Tämä koskisi myös rikosoikeudellista virkavastuuta. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

27 §. Tietojärjestelmä- ja muiden palvelujen tuottaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin nykytilaa vastaavalla tavalla, että elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa tarkoitettu Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voisi tuottaa virastolle tietojärjestelmäpalveluja ja hoitaa palvelujen digitalisaatiota edistäviä tehtäviä viraston lukuun. Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskus voisi tuottaa asiakirjojen ja tietoaaineistojen käsittely- ja arkistointipalveluja. Palvelujen tuottaminen olisi mahdollista virastojen välisen sopimuksen perusteella. Säännöksen tarkoituksena on turvata nykytilaa vastaavalla tavalla kehittämis- ja hallintokeskuksen virastolle tuottamat palvelut siihen saakka, kunnes virasto pystyy tuottamaan itsenäisesti säännöksessä tarkoitettut palvelut.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin viraston mahdollisuudesta tuottaa sopimuksen perusteella elinvoimakeskuksille asiakaspalveluja ja hallintolain 8 §:ssä tarkoitettua neuvontaa

ympäristöalan tehtävissä. Nykytilassa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tuottaa myös aluehallintovirastoille ympäristö- ja vesilupatehtävissä monikanavaista asiakaspalvelua, jota tarjotaan laajasti molempien virastojen verkkosivuilla sekä ympäristöhallinnon yhteisissä verkkopalveluissa. Asiakaspalvelu antaa yleisneuvontaa ympäristöasioissa, ohjaa tarvittaessa toimivaltaiselle viranomaiselle, opastaa asioiden vireillepanossa sekä ympäristöhallinnon verkkopalveluiden ja sähköisen asiointin käytössä. Lisäksi asiakaspalvelussa kehitetään verkkopalveluita asiakastarpeiden pohjalta. Keskitetty asiakaspalvelu on tarjonnut yhdenmukaisen, tasa-arvoisen, helposti tavoitettavan ja tehokkaan tavan toteuttaa neuvontaa yhden luukun periaatteella. Säännöksen tarkoituksena on säilyttää nykytilaa vastaavalla tavalla hyvänä pidetty palvelu, vaikka asiakaspalvelua tarjoava virasto vaihtuisi toiseksi.

28 §. Suoritteiden maksullisuus. Pykälä sisältäisi yleissäännöksen viraston suoritteiden maksujen määräytymisestä sekä asetuksenantovaltaa koskevan säännöksen. Pykälän *1 momentin* mukaan viraston suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992). Pääsääntöisesti viraston suoritteiden maksullisuus ja maksut perustuisivat valtion maksuperustelakiin, mutta viraston suoritteiden maksullisuudesta on lisäksi erityissäännöksiä viraston tehtäviä koskevissa laeissa, kuten esimerkiksi ympäristönsuojelulaissa. Pykälän *2 momentin* mukaan viraston suoritteiden maksuista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Valtakunnallisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan suoritteiden maksullisuudesta säädettäisiin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella nykytilaa vastaavalla tavalla.

29 §. Muutoksenhaku. Pykälä sisältäisi yleissäännöksen viraston päätösten muutoksenhausta. Eräissä viraston tehtäviä koskevissa laeissa, kuten esimerkiksi ympäristönsuojelulaissa ja vesilaissa, on lisäksi erityisiä muutoksenhakusäännöksiä, joita sovellettaisiin ehdotetun säännöksen sijasta haettaessa muutosta tällaisessa laissa tarkoitettuun viraston päätökseen.

Ehdotetun pykälän mukaan, jollei muualla laissa toisin säädetä, viraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Virasto olisi valtakunnallinen virasto, jonka toimialueena on koko maa.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 §:n 3 momentissa säädetään toimivaltaisen hallinto-oikeuden määräytymisestä sellaisessa tilanteessa, jossa päätöksen tehneen viranomaisen toimialueena on koko maa. Mainitun säännöksen mukaan, jos päätöksen tehneen viranomaisen toimialueena on koko maa, toimivaltainen on se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä valittajan kotipaikka sijaitsee. Jos päätös koskee kiinteistöä tai aluetta, toimivaltainen on kuitenkin se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä pääosa kiinteistöstä tai alueesta sijaitsee. Viranomaisen toimialueena pidetään koko maata myös silloin, kun Ahvenanmaa ei kuulu sen toimialueeseen. Virasto olisi siten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 §:n forum-säännöksessä tarkoitettulla tavalla valtakunnallinen viranomainen, jonka päätösten muutoksenhaun osalta toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyisi kaikissa tapauksissa lain 10 §:n 3 momentin mukaisesti, jollei asiasta olisi erikseen muuta säädetty. Viraston päätöksistä tehtyjä valituksia ohjautuisi siten kaikkiin hallinto-oikeuksiin.

30 §. Virka-apu. Pykälä sisältäisi informatiivisen säännöksen viraston velvollisuudesta antaa virka-apua muille viranomaisille ja sen oikeudesta saada virka-apua muilta viranomaisilta, mikäli virka-avun antamisesta tai saamisesta on säädetty erikseen. Säännös vastaisi voimassa olevaa aluehallintovirastoista annetun lain 19 §:ää. Pykälän mukaan viraston olisi annettava muille viranomaisille virka-apua, jos sen antamisesta olisi erikseen säädetty. Tästä esimerkkinä

voidaan todeta, että Puolustusvoimat on antanut aluehallintovirastolle virka-apua tartuntatautilain (1227/2016) 89 §:n 1 momentin perusteella. Ehdotettu sääntely tarkoittaisi sitä, että virastolla olisi toimivalta antaa virka-apua toiselle viranomaiselle, mutta vain niissä tapauksissa, joissa virka-apua pyytävällä olisi erityislainsäädäntöön perustuva oikeus saada sitä nimenomaan virastolta. Pykälän toisen lauseen mukaan virastolla olisi oikeus saada virka-apua muilta viranomaisilta tehtäviensä hoitamiseen, kun siitä erikseen säädetään.

8 luku Voimaantulo

31 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momentti sisältää lain voimaantulosäännöksen.

Pykälän 2 momentin mukaan lailla kumottaisiin aluehallintovirastoista annettu laki ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annettu laki. Vakiintuneen tulkinnan mukaisesti kumottavien lakien mukana kumoutuvat myös niissä olevien asetuksenantovaltuuksien nojalla annetut asetukset.

Pykälän 3 momentin mukaan muussa laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella lääninhallitukseen, aluehallintovirastoon, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoon, Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukseen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin ja Terveystieteiden tutkimuskeskukseen tarkoitettaisiin tämän lain tultua voimaan virastoa, jos viittauksessa tarkoitettavat tehtävät liittyisivät tämän lain 3 §:ssä tarkoitettuihin tai muualla laissa virastolle säädettyihin tehtäviin. Siirtymäsäännöksen tarkoituksena olisi varmistaa ja turvata laissa tai asetuksessa säädettyjen tehtävien hoidon jatkuvuus, virastoja koskevan sääntelyn kumoutuessa. Ehdotettua sääntelyä on pidettävä perusteltuna, sillä kokoluokaltaan mittavien valtionhallinnon rakenteellisten uudistuksien yhteydessä on varsin mahdollista, ettei kaikkien eri ministeriöiden toimialan lakeihin tai asetuksiin voida tai huomata tehdä tarpeellisia viraston nimeä koskevia muutoksia. Momenttia ei sen viimeisen virkkeen perusteella sovellettaisi tehtäviin, jotka ovat niin sanotun ALKU-uudistuksen yhteydessä siirtyneet lääninhallituksista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille tai Kehittämisen- ja hallintokeskukselle.

32 §. Sopimuksia, sitoumuksia ja vireillä olevia asioita koskevat siirtymäsäännökset. Pykälän 1 ja 2 momentti sisältäisivät virastolle siirtyviä vireillä olevia asioita, tehtyjä sopimuksia ja sitoumuksia ja niistä johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat siirtymäsäännökset. Aluehallintovirastoissa, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueilla vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät lain voimaan tullessa virastolle. Samoin siirtyisivät siirtyvien toimialojen arkistot, rekisterit ja tietoaaineistot virastolle. Esimerkiksi lääkelakiin on tarkoitus säätää siirtymäsäännös, jota sovellettaisiin tämän säännöksen asemasta. Myös Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston nimittämiä ulkopuolisia asiantuntijoita koskevat nimitykset katsottaisiin velvoitteiksi, jotka siirtyisivät virastolle. Virasto voisi käyttää nimitettyjä asiantuntijoita nimityksen päättämiseen saakka. Sama koskisi myös niitä asiantuntijoita, joiden kanssa on tehty hallintolaissa tarkoitettu hallintosopimus.

Ehdotettuja sopimuksia ja sitoumuksia koskevia siirtymäsäännöksiä ei kuitenkaan sovellettaisi, jos sopimusten ja sitoumusten sisällöstä johtuisi muuta. Sopimuksesta voisi esimerkiksi käydä nimenomaisesti ilmi, ettei sen ole tarkoitettu jatkuvan esitetyn kaltaisen organisaatiomuutoksen jälkeen.

33 §. Henkilöstön asemaa koskevat siirtymäsäännökset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin henkilöstöä koskevista siirtymäjärjestelyistä. Pykälän 1 momentin mukaan siirtymisessä

noudatettaisiin valtion virkamieslain 5 a—5 c §:n säännöksiä. Aluehallintovirastojen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ympäristö- ja luonnonvarat -vastualueen sekä näihin kytkeytyviä kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtäviä (yleishallinnolliset tehtävät eli henkilöstöhallinto-, talous-, toimitila-, asianhallinta- ja perustietotekniikkapalvelujen järjestämistehtävät) hoitavien virat ja niihin nimitetyt virkamiehet siirtyisivät virastoon, samoin kuin määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitetyt virkamiehet virkasuhteensa keston ajaksi. Siltä osin kuin aluehallintovirastojen tehtäviä siirrettäisiin muihin virastoihin, siirtyvät niitä tehtäviä hoitavien virat ja niihin nimitetyt virkamiehet näihin virastoihin, samoin kuin määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitetyt virkamiehet virkasuhteensa keston ajaksi. Mikäli virkamiehen tehtäviin kuuluu yli puolet siirtyviä tehtäviä, tulisi hänen virkansa siirtää tehtävät vastaanottavalle virastolle. Tehtävien hoitamisen edellyttämät toimintamäärärahat siirtyvät joka tapauksessa tehtävät vastaanottavalle virastolle, vaikka virkoja ja niihin nimitettyjä virkamiehiä ei siirtyisi tehtäviensä mukana. Pykälässä säädettäisiin, että edellä todettujen virastojen työsopimussuhteisiin työntekijöihin sovellettaisiin valtion virkamieslain 5 a—5 c §:n säännöksiä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että valtiovarainministeriö voisi perustaa ennen lain voimaantuloa uuden viraston pääjohtajan viran ja yleisen osaston osastopäällikön viran sekä viraston toiminnan kannalta välttämättömät muut virat. Mikäli pääjohtajan virka perustettaisiin valtiovarainministeriöön, olisi viran nimikkeenä muutosylijohtaja. Yleisen osaston osastopäällikön viran nimenä ministeriössä olisi muutosjohtaja. Virkojen nimikkeet muuttuisivat niiden siirtyessä virastoon. Vastaavalla tavalla viraston toimialaohjaavat ministeriöt voisivat perustaa ohjauksessaan olevien osastojen osastopäälliköiden virat ministeriöön muutosjohtajan viran nimikkeellä. Siirtymäsäännös on tarpeen uuden viraston järjestäytymisen varmistamiseksi. Pääjohtajan, yleisen osaston osastopäällikön ja muiden osastojen osastopäälliköiden virat perustettaisiin mahdollisimman pian sen jälkeen, kun laki olisi vahvistettu, jotta viranhoito voisi alkaa hyvissä ajoin ennen viraston toiminnan alkamista. Pääjohtajan (muutosylijohtajan) ja yleisen osaston osastopäällikön (muutosjohtajan) sekä muut mahdolliset virat perustettaisiin valtiovarainministeriöön, josta virat siirtyisivät lain voimaan tullessa virastoon. Vastaavalla tavalla toimialaohjauksesta vastaavat ministeriöt voisivat perustaa virat aluksi, vastaavalla tavalla kuin valtiovarainministeriö yleisen osaston osastopäällikön viran, ministeriöihin, joista virat siirtyisivät lain voimaan tullessa virastoon. Pääjohtajan ja yleisen osaston osastopäällikön rooli toiminnan käynnistämässä on keskeinen. Pääjohtaja päättää muun muassa viraston ja yleisen osaston työjärjestyksestä sekä viraston työjärjestyksellä ratkaisuvaltansa delegoinnista muulle virkamiehelle. Pääjohtajaa on myös kuultava osastopäällikön virkoja täytettäessä.

Jotta viraston välttämättömät toiminnot saadaan toteutettua heti viraston toiminnan alkaessa, on välttämätöntä, että ministeriöt voivat perustaa ministeriöihin viraston keskeiset virat, jotka ovat välttämättömiä heti toiminnan alkuvaiheessa. Lisäksi tarkoitus on, että nimitetyt virkamiehet nimitettäisiin virkamieslain 9 §:n 1 momentin perusteella määräaikaiseen virkasuhteeseen valtiovarainministeriöön valmistelemaan uudistuksen toimeenpanoa jo ennen lain voimaan tuloa, mikäli virkoja ei ehditä täyttämään.

Pykälän 3 momentin tavoitteena on varmistaa viraston toiminnan häiriötön käynnistyminen virastolain voimaantullessa, minkä on arvioitu edellyttävän viraston toimintaa koskevien päätöksien tekemistä ennen virastolain voimaantuloa. Edellä 2 momentissa tarkoitettuihin virkoihin tai virkasuhteisiin nimitetyillä olisi toimivalta tehdä virastoa koskevia päätöksiä ennen virastolain voimaantuloa. Vastaava oikeus tehdä virastoa koskevia päätöksiä olisi myös valtiovarainministeriöllä ja viraston osasto toimialaohjaavalla ministeriöllä. Ministeriöiden ratkaisuvallta olisi toissijaista suhteessa pääjohtajan (muutosylijohtajan) tai osastopäällikön

(muutosjohtajan) virkaan tai virkasuhteeseen nimitettyihin nähden. Myös tilanteessa, jossa pääjohtaja (muutosylijohtaja) tai osastopäällikkö (muutosjohtaja) olisivat esteellisiä ratkaisemaan asian, voisivat osaston toimialaohjauksesta vastaava ministeriö ratkaista asian. Mahdollinen esteellisyys voisi syntyä tilanteessa, jossa pääjohtajan tai osastopäällikön virkaa hakenut henkilö on myös ilmoittautunut yksikön päällikön tai alempiin henkilöjohtamisvirkoihin. Näissä tilanteissa on välttämätöntä, että ministeriöt pystyisivät ratkaisemaan yksikön päällikön virkaan nimittämistä koskevan asian. Ministeriöt tekisivät säännöksen perusteella välttämättömät päätökset vain siinä tilanteessa, jossa lain vahvistamisen viivästyisi taikka jos pääjohtajan (muutosylijohtajan) ja osastopäälliköiden (muutosjohtajien) virkoja ehdit täyttämään. Nämä pääjohtajan (muutosylijohtajan) ja osastopäälliköiden (muutosjohtajan), mutta myös ministeriöiden tekemät päätökset katsottaisiin viraston päätöksiksi, jonka perusteella virasto olisi virastolain voimaantulon jälkeen velvollinen antamaan esimerkiksi lausunnot hallintotuomioistuimille päätöksistä tehtyjen valitusten johdosta taikka antamaan selvityksiä ylimpien laillisuudenvalvojien selvityspyyntöjen johdosta. Virasto vastaisi kaikista ennen virastolain voimaantuloa tehdyistä päätöksistä aiheutuvista kustannuksista ja muista velvoitteista. Pääjohtaja (muutosylijohtaja) ja osastopäälliköt (muutosjohtajat) voisivat muun muassa päättää viraston ja osastojen työjärjestyksistä sekä muista viraston käynnistämiseen liittyvistä päätöksistä. Jos virastolaki vahvistettaisiin hyvissä ajoin, jonka jälkeen viraston pääjohtajan (muutosylijohtajan) ja osastopäälliköiden (muutosjohtajien) virat saataisiin täytettyä ennen virastolain voimaantuloa, voisivat 2 momentissa tarkoitettuihin virkoihin tai virkasuhteisiin nimitetyt ryhtyä täyttämään yksikön päällikön virkoja ja tehdä tarvittavat nimityspäätökset virastolain voimaantulosta lukien.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin myös valtiovarainministeriön ja muiden viraston osastojen toimialaohjaavien ministeriöiden toimivallasta määrätä yksikön päälliköt tehtävään. Säännöstä on pidetty tarpeellisena, jos lain vahvistaminen ja voimaantulo viivästyisivät taikka yksikön päällikön virkoja ei ehdittäisi täyttämään ennen virastolain voimaantuloa. Säännöksellä poikettaisiin 19 §:n säännöksen pääsäännöstä, jonka perusteella virastossa on yksikön päällikön virkoja. Lain 19 §:n säännöstä sovellettaisiin kuitenkin erityisten kelpoisuusvaatimusten osalta. Lisäksi säännöksellä poikettaisiin hallintolain (434/2003) 45 §:ssä säädetyistä perusteluvelvollisuudesta, ettei ministeriöiden antama määräystä tarvitsisi perustella. Lähtökohtana on, että yleislaista tulisi poiketa vain erityisestä painavasta syystä. Kertaluonteisesti tätä hallintolain vähäistä poikkeamista on pidettävä perusteltuna ja hyväksyttävänä, jos lain vahvistaminen jäisi esimerkiksi vuoden 2025 viimeisille päiville, mikä tarkoittaisi sitä, että ministeriöiden olisi mahdollista antaa tehtävämääräykset virastolain vahvistamisen jälkeen. Viraston häiriöttömän toiminnan aloittamisen turvaamisen voidaan arvioida olevan erityisen painava peruste yleislaista poikkeamiselle kertaluonteisesti. Ehdotettu säännös lisäisi jonkin verran ministeriöiden henkilöstöasioita käsittelevien yksiköiden tai muiden näistä tehtävistä vastaavien työmäärää, kun ne valmistelisivat yksikön päällikön määräykset ja ilmoittaisivat niistä virastojen sisäisillä verkkosivuilla. Valtiovarainministeriö ja muut toimialaohjaavat ministeriöt voisivat määrätä yksikön päälliköt määrääjäksi tehtävänsä kuitenkin enintään siihen saakka, kunnes yksikön päällikön virat on täytetty. Tarkoituksena olisi, että valtiovarainministeriö ja muut viraston osastoja toimialaohjaavat ministeriöt käyttäisivät sisäistä ilmoittautumismenettelyä, jolla kartoitettaisiin viraston osastojen työjärjestyksien mukaisten yksiköiden päällikön tehtävistä kiinnostuneet. Mikäli sisäistä ilmoittautumista ei ehditä suorittamaan, määräys annettaisiin lakkaavien virastojen johdolta saatujen tietojen perusteella. Tehtävämääräys voitaisiin antaa virkamiehelle, joka on antanut suostumuksen tehtävään. Lähtökohtaisesti yksikön päällikön tehtävään määrättäisiin siihen ilmoittautunut virkamies ja joka täyttää virkaan säädetyt kelpoisuusvaatimukset, koska tehtävään annettavalla määräyksellä ei saa kiertää säädettyjä erityisiä kelpoisuusvaatimuksia, kuten edellä 20 §:n perusteluissa on todettu. Siirtymäsäännöksen perusteella yksikön päällikön tehtävään annetut määräykset päättyisivät ilman erillisiä toimenpiteitä, kun virasto on täyttänyt

yksikön päällikön virat. Ehdotetun säännöksen tarkoituksena on myös varmistaa osastopäälliköiden aidot mahdollisuudet vaikuttaa osaston työjärjestyksessä määrättyjen yksiköiden päälliköiden valintoihin virastolain tultua voimaan. Mikäli viraston johdon virkoja ei ehdittäisi täyttämään ennen virastolain voimaantuloa, voitaisiin myös tässä tilanteessa käyttää määräysmenettelyä. Siirtymäsäännöksen perusteella ministeriön vireille panema yksikön päällikön tai muun viran täyttämistä koskeva asia siirtyisi tämän lain voimaantullessa viraston käsiteltäväksi. Viraston olisi ensimmäisen toimintavuoden aikana täytettävä tarvittavat yksikön päällikön virat. Virasto voisi täyttää yksikön päällikön virat ensimmäistä kertaa valtion virkamieslain 5 c §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla. Viraston olisi tässä tapauksessa käytettävä sisäistä ilmoittautumismenettelyä, jotta kaikilla viraston vakinaisessa virassa olevilla olisi mahdollisuus ilmoittautua yksikön päällikön virkoihin. Virasto voisi täyttää yksikön päällikön virat myös julkisella hakumenettelyllä, mikäli yksikön päällikön tehtävään ei olisi saatu ilmoittautuneita tai ilmoittautuneet eivät täyttäisi yksikön päällikön virkaan säädetyjä erityisiä kelpoisuusvaatimuksia tai tehtävän menestyksellisen hoitamisen edellyttämiä parhaimpia valmiuksia ja vaatimuksia. Myöhemmin yksikön päällikön virat täytettäisiin julkista hakumenettelyä käyttäen.

34 §. *Muutoksenhakua koskevat siirtymäsäännökset.* Pykälä sisältäisi muutoksenhakua koskevat siirtymäsäännökset. Pykälän 1 momentin mukaan päätökseen, joka on tehty ennen virastosta annettavan lain voimaantuloa, haettaisiin muutosta lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti. Pykälän 2 momentin mukaan vastaavasti virastosta annettavan lain voimaan tullessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyyn muutoksenhaussa sovellettaisiin lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että jos tuomioistuin kumoaa päätöksen, joka on tehty ennen virastosta annettavan lain voimaantuloa, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsiteltäisiin ja ratkaistaisiin virastosta annettavan lain mukaisesti. Pykälän säännökset on tarkoitettu esimerkiksi valtion virkamieslaissa säädettyä muutoksenhakua varten.

35 §. *Eräiden lautakuntien toimikautta koskeva siirtymäsäännös.* Lain voimaantulosäännöksen perusteella ennen lain voimaantuloa nimetty ammattihenkilöiden valvontalautakunta ja raskauden keskeyttämis- ja sterilöimisasioiden lautakunta voisi jatkaa toimikautensa loppuun lain voimaan tullessa voimassa olleella kokoonpanolla. Samalla tavalla myös ennen lain voimaantuloa nimetty adoptiolautakunta ja Valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta jatkaisivat toimintaansa toimikautensa loppuun. Estettä ei kuitenkaan luonnollisesti olisi kokoonpanon muuttamiseen.

36 §. *Kumotun lain tietojen antamista koskevan säännöksen soveltaminen eräissä sosiaali- ja terveysalan osaston tehtävissä sekä virka-apua koskevan säännöksen soveltaminen.* Sosiaali- ja terveysministeriö on uudistamassa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontaa koskevaa lainsäädäntöä, jonka yhteydessä on tarkoitus säätää tarkemmin viraston sosiaali- ja terveysalan osaston sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvonnan kannalta tarpeellisesta tiedonsaantioikeudesta. Ammattihenkilölainsäädännön uudistamisen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2027, jonka yhteydessä kumottaisiin tämä siirtymäsäännös tarpeettomana. Tämän vuoksi on pidetty välttämättömänä, että viraston sosiaali- ja terveysalan osaston ammattihenkilöiden valvontatehtävissä voitaisiin soveltaa kumottavaksi ehdotetun Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 6 §:ää sellaisena kuin se on laeissa 292/2018 ja 593/2022. Säännös on erityisen merkityksellinen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvonnassa, jossa suurin osa asioista on tullut vireille siten, että Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle ilmoitetaan oma-aloitteisesti asiakas

Lisäksi viraston toimintaan sovellettaisiin kumotun aluehallintovirastoista annetun lain 19 §:n virka-apua koskevaa säännöstä, vaikka virastolaki sisältäisi informatiivisen säännöksen virka-

avun antamisesta ja saamisesta. Tarkoituksena on, että myöhemmin arvioitaisiin virka-avun antamista ja saamista koskevien säännöksiä tarpeellisuutta osana viraston tehtäviä koskevien lakien kehittämistä ja valmistelua sekä tehdä tehtäviä koskeviin lakeihin virka-apua koskevat tarpeelliset muutokset.

Pykälän 3 momentin perusteella pykälä olisi voimassa 31.12.2028 saakka.

37 §. Eräiden palvelujen tuottaminen virastolle. Ehdotetun säännöksen tarkoituksena on turvata viraston tietojärjestelmä palvelujen tuottaminen siihen saakka, kunnes virasto voi ottaa vastattavakseen käytössään olevien tietojärjestelmien ylläpidon ja niiden kehittämisen. Ehdotettua säännöstä on pidetty välttämättömänä virastolle siirtyvien tarkoituksenmukaisten Y-vastuualueen ja aluehallintovirastojen tehtävien hoitamisen näkökulmasta, koska Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus ei voi toisaalta seuloa eikä näin ollen myöskään siirtää näiden siirtyvien tehtävien hoidon edellyttämiä asiakirja-aineistoja virastolle. Kehittämis- ja hallintokeskus on tuottanut aluehallintovirastoille useita tietojärjestelmäpalveluja painottuen erityisesti asianhallintajärjestelmään ja yhteiskäyttöisiin palvelualueisiin. Samalla kehittämis- ja hallintokeskus on hoitanut eräitä palvelujen digitalisaatiota edistäviä tehtäviä sekä tuottanut virastolle asiakirjojen ja tietoa-aineistojen käsittely- ja arkistointipalveluja.

Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus tuottaa elinvoima-, liikenne- ja ympäristökeskusten ympäristövastuualueille ja Lupa- ja valvontavirastolle siirtyviin tehtäviin kytkeytyviä lukuisia yhteiskäyttöisiä alustapalveluja sekä toimialasidonnaisia tietojärjestelmiä ja digipalveluja, joiden hallinnointi- ja kehittämisvastuuta ei ole tosiasiallisesti mahdollista siirtää Lupa- ja valvontavirastolle vielä uudistuksen voimaantulon aikataulussa 1.1.2026 mennessä. Ehdotettu säännös turvaa myös näiden palveluiden ja järjestelmien häiriöttömän tuottamisen ja varmistaa, että omistajuuden sekä siihen liittyvät resurssin kysymykset on mahdollista selvittää riittävän perusteellisesti ja huolellisesti uusien virastojen kesken sekä tehdä tämän suunnittelun perusteella ratkaisut muutosten toteuttamisesta vasta uudistuksen voimaan tultua siirtymäkauden aikana.

Ehdotetun 34 §:n perusteella lähtökohtana olisi, että 1.1.2026 lukien virat ja niihin nimitetyt virkamiehet siirtyvät samaan virastoon tai samoihin virastoihin kuin tehtävät siirtyvät. Vastaavalla tavalla myös määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitetyt virkamiehet ja työsopimussuhteiset työntekijät siirtyisivät. Tämän siirtymäsäännöksen perusteella Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen virastolle tuottamien palvelujen edellyttämät virkamiehet ja työsopimussuhteiset työntekijät eivät siirtyisi virastoon virastoa koskevan lain tullessa voimaan. Tällä siirtymäsäännöksellä varmistettaisiin, ettei Työllisyys- ja kehittämis- ja hallintokeskuksen tarvitsisi palkata virastoon siirtyvän henkilöstön tilalle uutta henkilöstöä tuottaakseen virastolle palveluja. Tarkoituksena on turvata kummankin viraston toiminta mahdollisimman kustannustehokkaasti. Jos virasto kuitenkin ottaisi hoidettavakseen ennen siirtymäajan päättymistä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen sille tuottamia palveluja tai osan niistä, siirtyisivät sitä mukaa näiden palvelujen tuottamisen edellyttämät virkamiehet ja työsopimussuhteiset työntekijät Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta virastoon. Virastolle Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen palveluja tuottavat virkamiehet ja työsopimussuhteiset siirtyisivät virastoon viimeistään 1.1.2029 lukien, jonka jälkeen Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus tuottaisi virastolle sopimuksen perusteella palveluja.

7.2 Laki elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta

1 luku Elinvoimakeskuksia koskevat yleiset säännökset

1 §. Elinvoimakeskusten asema ja toiminta-ajatus. Pykälässä säädettäisiin elinvoimakeskusten hallinnollisesta asemasta valtion viranomaisjärjestelmän kokonaisuudessa. Pykälässä säädettäisiin lisäksi keskusten toiminta-ajatukselta tavalla, joka ilmentää keskusten perustehtävää ja tarkoitusta yleisellä tasolla sekä keskusten keskeisistä toimintatavoista. Säännöstä tulkittaessa olisi luonnollisesti otettava huomioon myös ehdotetun lain 2 §:n säännökset keskusten tehtäväryhmistä ja tehtävistä. Säännöksen 2 ja 3 momentit olisivat luonteeltaan informatiivisia ja kuvaisivat elinvoimakeskusten tehtäväkokonaisuutta ja toimintatapoja.

Pykälän *1 momentin* mukaan keskuksot olisivat perustuslain 119 §:n 1 momentista johdettavassa valtion keskus-, alue- ja paikallishallinnon viranomaisiin perustuvassa jaotellussa valtion aluehallintoon kuuluvia viranomaisia. Lisäksi momentissa säädettäisiin yleisellä tasolla keskusten perustehtävistä. Elinvoimakeskukset toimisivat valtion aluehallintoviranomaisina valtion, kuntien, työllisyysalueiden ja hyvinvointialueiden vastuulle yhteisesti kuuluvassa aluehallinnon viranomaiskokonaisuudessa.

Pykälän *2 momentin* mukaan elinvoimakeskukset edistäisivät elinvoimaa. Lisäksi momentissa todettaisiin, mitä elinvoimalla tässä laissa tarkoitetaan luettelemalla sellaisia elinvoiman osatekijöitä, joilla on erityistä merkitystä elinvoimakeskusten tehtäviin liittyen. Elinvoiman käsitettä ei voida pitää vakiintuneena, minkä vuoksi elinvoiman osatekijöitä koskeva listaus ei olisi tyhjentyvä. Elinvoimaan vaikuttavia tekijöitä ja toimijoita on tunnistettavissa lukuisia, mikä korostaa elinvoimakeskusten tarvetta toimia laajassa yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa sekä yksityisen että julkisen sektorin toimijoiden kanssa.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin elinvoimakeskusten toimintatavoista. Elinvoimakeskusten toiminnan keskeiseksi toimintatavaksi määriteltäisiin asiakaslähtöisyys. Asiakaslähtöisyyden toteutumisen kannalta olisi tärkeää, että elinvoimakeskuksilla olisi muun muassa alue- ja asiakastuntemusta. Elinvoimakeskusten asiakkaita olisivat alueella asuvat, toimivat ja liikkuvat luonnolliset henkilöt sekä yritykset ja yhteisöt.

Elinvoimakeskukset pyrkisivät toimimaan digitalisaatiota hyödyntäen muun muassa siten, että keskuksot tarjoaisivat turvallisia, luotettavia, yhteensopivia ja asiakaslähtöisiä digitaalisia palveluita. Digitaalisten palveluiden avulla pyrittäisiin sujuvoittamaan prosesseja, parantamaan palveluiden ja toimintojen tuottavuutta sekä lisäämään yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Elinvoimakeskukset ennakoisivat ja tunnistaisivat alueen kehitystarpeita, toisivat alueen toimijoita yhteen ja tukisivat yhteistyötä toimialueellaan ja laajemmin. Tämän johdosta olisi tärkeää, että keskuksot järjestäisivät sekä sisäiset prosessinsa että ulkoiset suhteensa laaja-alaista yhteistyötä tukevalla tavalla ja pyrkisivät aktiivisesti tukemaan alueellista yhteistoimintaa sen eri muodoissa ja ottamaan osaa siihen. Elinvoimakeskusten yhteistyöstä eri toimijoiden kanssa säädettäisiin erikseen ehdotetun lain 21 §:ssä.

2 §. Elinvoimakeskusten tehtäväryhmät ja tehtävät. Pykälä sisältäisi elinvoimakeskusten tehtäväryhmien ja tehtävien yleisluonteisen määrittelyn. Koska keskuksen koko tehtäväkenttä ja sitä koskeva lainsäädäntö on erittäin laaja, tapahtuisi keskusten tehtävien ja niitä koskevan toimivallan yksityiskohtainen määrittely erityislainsäädännön kautta. Pykälässä säädettäisiin niistä tehtäväryhmistä, joihin liittyviä tehtäviä keskuksissa hoidetaan. Tehtävät ja niiden tarkempi sisältö määräytyvät muun nimenomaisen aineellisen lainsäädännön perusteella. Pykälässä on kuitenkin pyritty kuvaamaan keskusten päätehtäväalueet siten, että laista välittyisi riittävän täsmällinen käsitys keskusten valtiosääntöoikeudellisen aseman näkökulmasta keskeisistä tehtävistä. Tehtäväryhmät eivät viittaa keskuksen osastorakenteeseen.

Pykälän *1 momentin* mukaan elinvoimakeskukset hoitaisivat niille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavissa tehtävryhmissä 1) alueellisen työllisyyden, osaavan työvoiman saatavuuden sekä kulttuurin edistäminen, 2) maa- ja puutarhatalous, maaseudun kehittäminen, kala- ja porotalous, elintarvikkeet, maatalouden tuotantopanostentarvikkeiden turvallisuus ja laatu, luonnonmukainen tuotanto, eläinten terveys ja hyvinvointi, kasvinterveys sekä vesitalous, 3) liikennejärjestelmän toimivuus ja kestävyys, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot sekä maanteiden pito, 4) yritystoiminnan kestävä kasvu, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, kansainvälistyminen ja kilpailukyky sekä energiantuotanto, 5) työperusteinen maahanmuutto, maahanmuuttajien kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistäminen, 6) luonnon monimuotoisuuden hyvän tilan edistäminen sekä kulttuuriympäristön hoito, vesien ja meren hyvän tilan edistäminen, alueidenkäytön ja ilmastotyön edistäminen sekä ympäristökasvatus, 7) eräät tässä momentissa mainittuihin tehtävryhmiin liittyvät Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman välittävän toimielimen toimeenpanotehtävät sekä 2 kohdassa mainittuihin tehtävryhmiin liittyvät Euroopan maatalouden tukirahaston ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston tukien toimeenpanotehtävät sekä delegoidut maksajavirastotehtävät.

Alueellisen työllisyyden edistämistä, työvoiman osaamista ja kulttuuria koskevan tehtävryhmän osaamiseen liittyvät tehtävät muodostuisivat yhteistyöstä työllisyysalueiden kanssa, alueen työvoima- ja osaamistarpeisiin liittyvän tiedon tuottamisesta ja kokoamisesta, osaamisen ja elinikäisen ohjauksen alueellisen palvelujärjestelmän seurannasta sekä verkostotyöstä.

Alueellisen työllisyyden edistämisen tehtävässä elinvoimakeskukset toimisivat yhteistyössä alueellaan olevien työllisyysalueiden kanssa, josta säädetään työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain 9 §:ssä. Käytännön yhteistyön ja työllisyyspalvelujen kehittämisen välineenä olisivat alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö ja seurantakeskustelut, joista säädetään kyseisen lain 23 §:ssä. Elinvoimakeskuksilla olisi jatkossa niiden järjestämisessä toimialueellaan päävastuu yhteistyössä työllisyysalueiden, työ- ja elinkeinoministeriön sekä KEHA-keskuksen kanssa.

Tehtävryhmän kokonaisuus myös tukisi jatkuvan oppimisen edistämistä sekä jatkuvan oppimisen digitaalisen palvelukokonaisuuden tieto- ja palvelusisällön kehittymistä. Tehtävään sisältyisi oman alueen työvoiman ja osaamistarpeiden ennakointi yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Elinvoimakeskukset kokoaisivat oman alueensa työvoima- ja osaamistarpeiden tilannekuva- ja ennakointitietoa sekä vastaisivat Työvoimabarometrin ja Alueellisten kehitysnäkymien tiedonkeruusta, raportoinnista, sidosryhmäyhteistyön koordinoinnista ja alueellisen verkoston ylläpidosta. Tuottamallaan ennakointi- ja työmarkkinatiedolla elinvoimakeskukset voisivat tukea myös työllisyysalueiden työtä valtakunnallisten, hallituskaudeksi asettavien työllisyyttä edistävien tavoitteiden toteuttamisessa.

Sujuvien siirtymien ja toimivien työmarkkinoiden edistämiseksi elinvoimakeskukset johtaisivat ja koordinoisivat sekä osallistuisivat osaamisen, elinikäisen ohjauksen, ennakoinnin ja työelämän kehittämisen verkostojen toimintaan. Elinvoimakeskukset mm. johtaisivat elinikäisen ohjauksen alueellisia ELO-verkostoja valtakunnallisen elinikäisen ohjauksen strategian ja linjausten mukaisesti.

Elinvoimakeskusten tehtäviin kuuluisi kulttuurin edistäminen. Elinvoimakeskukset vahvistaisivat pykälässä tarkoitettua kulttuuritehtävän edistämiseksi kulttuurialan, luovien alojen ja luovan talouden toimijoiden toimintaa. Kulttuurialan osalta kyseessä olisivat samat kulttuurin ja luovien alojen tehtävät, joita elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset nykyisin

hoitavat. Kulttuurialalla tarkoitetaan erimerkiksi erilaisten kulttuurialan ja luovien alojen yhteisöjen toimintaa sekä luovan talouden aineettoman tuotannon synnyn, kasvun ja jakelun edellytysten tukemista. Elinvoimakeskukset edistäisivät kulttuuritehtävää yhteistyössä muiden viranomaisten kuten Taiteen edistämiskeskuksen, Museoviraston ja Lupa- ja valvontaviraston sekä kuntien, maakuntien liittojen ja hyvinvointialueiden kanssa.

Muissa elinvoimakeskuksille erikseen säädetyissä tehtävissä voi olla kulttuuriin liittyviä tehtäviä, jotka voivat koskea muun muassa *1 momentin 1 kohdan* työllisyyden edistämistä ja työvoiman osaamista, 4 kohdan yritystoiminnan kestävästä kasvusta, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toimintaa, kansainvälistymistä ja kilpailukykyä sekä 7 kohdan Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman toimeenpanotehtäviä ja Euroopan unionin maaseuturahastoa koskevia tehtäviä. Näitä tehtäviä hoitaessaan elinvoimakeskukset jatkaisivat kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain (166/2019) 4 §:n mukaisia valtion viranomaisen tehtäviä. Valtion viranomaisten tehtäviin kuuluu edistää toimialoillaan kulttuuri- ja taidetoimintaa koskevien tavoitteiden toteutumista kunnissa ja alueilla. Alueen elinvoimaisuuden edistämiseksi elinvoimakeskukset kehittäisivät osaltaan kulttuurialan toimintaa, verkostoja ja toimijoiden välistä yhteistyötä. Luovien alojen ja luovan talouden osalta elinvoimakeskukset muodostaisivat tärkeimmät yritys-, kasvu-, neuvonta-, koulutus- ja kansainvälistymispalvelut avoimeksi yhteistyöfoorumiksi ja verkostoksi luovien alojen yrityksille. Lisäksi elinvoimakeskukset edistäisivät toimia, joilla eri toimialojen yritykset voivat hyödyntää oman liiketoimintansa kehittämisessä luovan alan yritysten osaamista ja palveluja. Elinvoimakeskukset edistäisivät tuote- ja palvelukehitystä ja vientiä sekä alueellisen ja valtakunnallisen rahoituksen yhteyttä mm. rakennerahastotoiminnassa. Kulttuurimatkailun osalta elinvoimakeskukset edistäisivät kestävästä tuotekehityksestä ja osaamisen kehittämistä tukemalla kulttuuri- ja matkailualan toimijoiden alueellisia yhteistyöverkostoja.

Pykälän *1 momentin 2 kohdassa* tarkoitetut maa- ja puutarhataloutta, maaseudun kehittämistä, kala- ja porotaloutta, elintarvikkeita, maatalouden tuotantopanosten turvallisuutta ja laatua, eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvinterveyttä sekä vesitaloutta koskevan tehtäväryhmän tehtävät muodostuisivat seuraavasti.

Maa- ja puutarhatalouteen liittyvistä tehtävistä säädetään tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (1334/2022) 7 §:ssä. Mainitun säännöksen mukaan elinvoimakeskus tekisi ensinnäkin päätöksen maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetussa laissa (1559/2001) tarkoitetun puutarhatuotteiden sekä metsämarjojen ja -sienten varastoinnin tuen, kasvihuonetuotannon tuen, porotalouden tuen ja mehiläistalouden tuen myöntämisestä. Lisäksi elinvoimakeskus tekisi päätöksen tiettyjen eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain (1333/2022) nojalla myönnettävien korvausten myöntämisestä eli alkuperäiskasvilajikkeen ylläpitoa koskevasta ympäristösopimuksesta, maatilojen neuvontapalvelujen korvauksesta, luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta sekä ei-tuotannollisten investointien korvauksesta. Elinvoimakeskus tekisi lisäksi päätöksen tiettyjen eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:ssä tarkoitettujen ympäristösopimusten sekä mainitun lain 6 §:ssä tarkoitetun luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksen myöntämisestä sekä siirtämisestä ja päättämisestä kesken sopimus- tai sitoumuskauden. Elinvoimakeskus suorittaisi lisäksi tukien, korvausten ja ehdollisuuden tarkastusta ja valvontaa sekä laadunarviointia.

Maaseudun kehittämisen osalta elinvoimakeskukset toimeenpanisivat maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023-2027 annetun lain (1325/2022) nojalla myönnettäviä maaseudun kehittämistukia. Elinvoimakeskukset toimeenpanisivat maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) ja kolttalain (253/1995) mukaisia tukia kuten esimerkiksi investointitukia.

Elinvoimakeskusten kalataloustehtävät koostuisivat elinvoimakeskukselle kalastuslaissa, vesilaissa, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa ja ympäristönsuojelulaissa säädetyistä kalatalouteen ja yleisen kalatalousedun valvontaan liittyvistä tehtävistä sekä kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetussa laissa säädetyistä vakuutustekitehtävistä ja muista erikseen säädetyistä kalatalouden valtiontukitehtävistä. Elinvoimakeskusten Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanotehtäviä olisivat erityisesti Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetussa laissa (1048/2016), yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetussa laissa (1188/2014), Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetussa laissa (997/2021) sekä merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetussa laissa (690/2010) nykyisin elinvoima-, liikenne- ja ympäristökeskuksille säädetyt tehtävät.

Maatalouden tuotantopanosten turvallisuuteen ja laatuun liittyviin tehtäviin kuuluisi maatalouden tuotantopanosten eli rehujen (rehulaki 1263/2020), lannoitevalmisteiden (lannoitelaki 711/2022), kasvinsuojeluaineiden (laki kasvinsuojeluaineista 1563/2011), siementen (siemenlaki 600/2019) ja taimiaineistojen (taimiaineistolaki 1205/1994) valvonta ja tarvittavien viranomaisnäytteiden otto. Lisäksi elinvoimakeskukset valvoisivat luonnonmukaista tuotantoa (laki luonnonmukaisesta tuotannosta 1330/202), kasvinterveyttä (kasvinterveyslaki 1110/2019) sekä suorittaisivat hukkakauravalvontaa (laki hukkakauran torjunnasta 185/2002) ja laatisivat tarvittaessa hukkakauran torjuntasuunnitelmia.

Viraston vesitaloustehtäviä olisivat vesivarojen käytön ja hoidon viranomais-, asiantuntija-, edistämisen- ja valvontatehtävät liittyen vesihuoltoon, vedenhankintaan ja viemärintihtiin, vesistöjen säännöstelyyn, tulvariskien hallintaan, maankuivatukseen ja kasteluun, patoturvallisuuteen, vesistöjen kunnostukseen, valtion velvoitteisiin vesilain mukaisena luvanhaltijana sekä rajavesistöasioihin. Elinvoimakeskusten vesitaloustehtävistä säädetään seuraavissa säädöksissä: vesilaki (587/2011), laki tulvariskien hallinnasta (620/2010), patoturvallisuuslaki (494/2009), vesihuoltolaki (119/2001), laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004), laki Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta (722/2010), laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta (1331/1991), laki Suomen Hallituksen, Norjan Hallituksen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton Hallituksen kesken Inarinjärven säännöstelemisestä Kaitakosken voimalaitoksen ja padon avulla tehdyn sopimuksen sekä siihen liittyvän Suomen Hallituksen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton Hallituksen kesken tehdyn lisäpöytäkirjan eräiden säännösten hyväksymisestä (38 ja 39/1959) sekä näiden lakien nojalla annetut asetukset ja toimialaan kuuluvat tukiasetukset.

Ensimmäisen momentin 3 kohdassa tarkoitettua liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot sekä maanteiden pito -tehtävryhmän tehtävät muodostuisivat seuraavasti. Liikennejärjestelmän toimivuuteen vaikutetaan liikennejärjestelmätyöllä, maankäytön suunnittelun yhteistyöllä ja toimintaympäristön tilan seurannalla. Elinvoimakeskusten tehtävänä olisi varmistaa valtakunnallisten tavoitteiden toteutuminen, tieverkon pitkäjänteinen kehittäminen sekä liikenteen turvallisuus, sujuvuus ja ympäristöhaittojen minimointi. Tehtävistä säädetään liikennejärjestelmästä ja maanteista annetussa laissa (503/2005). Elinvoimakeskukset tekisivät alueellista liikenneturvallisuustyötä ja suunnittelisivat liikenneturvallisuustoimia. Liikenneturvallisuutta edistettäisiin tienpidon toimilla ja tekemällä yhteistyötä Liikenneturvan, poliisin, pelastuslaitoksen ja kuntien kanssa. Tie- ja liikenneolojen osalta elinvoimakeskusten tehtäviin kuuluisivat palvelutason määrittäminen, esiselvitykset, kestävä liikkuksen edistäminen, tieympäristöasiat, liikenteen

ohjaus ja nopeusrajoitusten asettaminen sekä tiestö-, liikenne- ja paikkatietojen ylläpito sekä varautuminen. Liikenteenohjaustehtävistä säädetään tieliikennelaissa (729/2018). Tie- ja liikenneolojen tehtäväkokonaisuuteen kuuluisivat myös maantielauttaliikenteen hankintaan ja palvelutason määrittelyyn ja saariston yhteysalusliikenteen hankintaan ja avustuksiin sekä palvelutason määrittelyyn liittyvät tehtävät. Maantielauttaliikenteestä säädetään osana tienpitoa liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 6 §:ssä. Saaristoliikenteestä puolestaan säädetään saariston kehityksen edistämiseksi annetussa laissa (494/1981). Myös tieliikennelain 184 §:n mukaiseen etuajo-oikeuteen lautoilla ja yhteysaluksilla liittyvät tehtävät kuuluisivat elinvoimakeskuksille. Elinvoimakeskukset myös varautuisivat normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 100 §:n mukaisesti yhteistyössä Väyläviraston kanssa. Lisäksi elinvoimakeskukset vastaisivat valmiuslaissa niille osoitetuista liikenteeseen liittyvistä tehtävistä. Maanteiden pidon –tehtäväryhmässä elinvoimakeskukset vastaisivat alueellisen tienpidon tehtävistä, jotka sisältävät liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain mukaisesti teiden hoidon, kunnossapidon, parantamisen ja teiden rakentamishankkeet. Väylävirasto vastaa kuitenkin kyseisen lain perusteella maantieverkon omistajan tehtävistä ja merkittävistä hankkeista. Elinvoimakeskukset seuraisivat tiestön ja siltojen tilaa ja suunnittelisivat kunnossapidon. Elinvoimakeskukset myös vastaisivat maanteiden yleis- ja hankesuunnittelusta liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 2 luvun mukaisesti. Lisäksi ne vastaisivat tievalaistus- ja sähkösuunnittelusta. Elinvoimakeskukset hankkisivat maanteiden kunnossapidon ja rakentamisen kilpailuttamalla ja huolehtisivat tilaajan tehtävistä sopimuskaudella ja takuuajana. Tähän tehtäväryhmään kuuluisivat myös tienpidon luvat, maanhankinta ja yksityistieavustukset. Elinvoimakeskukset myöntäisivät tieliikennelain 159 §:n mukaiset erikoiskuljetusluvat. Ne vastaisivat myös ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain 1508/2019 mukaisesti maantialueelle jätettyjen ajoneuvojen siirtoihin liittyvistä tehtävistä. Elinvoimakeskuksille kuuluisi myös muita liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetussa laissa säädettyjä liikenteen tilapäisiin järjestelyihin liittyviä tehtäviä, lupatehtäviä, poikkeamispäätöksiä ja päätösten noudattamisen valvontatehtäviä. Elinvoimakeskukset myöntäisivät yksityistieavustukset yksityistielain 83 §:n mukaisesti ja vastaisivat muista kyseisessä laissa, liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetussa laissa sekä tieliikennelaissa ja –asetuksessa niille säädetyistä yksityistieihin liittyvistä tehtävistä.

Ensimmäisen momentin 4 kohdassa tarkoitetuista yritystoiminnan kestäväan kasvuun, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan, kansainvälistymiseen ja kilpailukykyyn liittyvistä tehtävistä säädetään laissa valtioneuvoston asetuksella valtioneuvoston asetuksella alueellisesta kuljetustuesta vuosina 2021–2028 (758/2021) ja valtioneuvoston asetuksella valtioneuvoston asetuksella alueellisesta kuljetustuesta vuosina 2023–2025 (1015/2022). Mainittujen säädösten perusteella elinvoimakeskukset rahoittavat yrityksen kehittämisavustuksen, toimintaympäristön kehittämisavustuksen ja alueellisen kuljetustuen perusteella yritystoiminnan kestäväan kasvua, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa, kansainvälistymistä ja kilpailukykyä. Edellä todetun lainsäädännön perusteella voidaan myöntää avustusta pk-yrityksille innovatiivisiin, kasvuun, T&K-toimintaan ja kansainvälistymiseen liittyviin kehittämistoimenpiteisiin sekä aineellisiin ja aineettomiin investointeihin. Avustusta voidaan myöntää hankkeisiin, joilla arvioidaan olevan merkittävä vaikutus yrityksen kasvuun tai uudistumiseen, kansainvälistymiseen, innovaatiotoimintaan tai osaamisen vahvistamiseen, tuottavuuteen, digitaaliseen liiketoimintaan taikka ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, hiilineutraalisuuden edistämiseen tai energia- tai materiaalitehokkuuteen.

Edellä todetun lainsäädännön perusteella voidaan myöntää toimintaympäristön kehittämisavustusta voittoa tavoittelemattomille julkisille ja yksityisille yhteisöille sekä säätiöille yritystoiminnan kannalta tarpeellisiin selvityksiin, yritysten tarvitsemien palvelujen kehittämiseen, yritysten keskinäisen yhteistyön, yritysten ja korkeakoulujen sekä yritysten ja

tutkimuslaitosten yhteistyön sekä elinkeinoelämäverkottuneen tutkimuksen edistämiseen ja muihin yritysten toimintaympäristöä ja kehittymisedellytyksiä parantaviin hankkeisiin.

Alueellista kuljetustukea voidaan myöntää pienten ja keskisuurten yritysten jalostamien tuotteiden Suomessa tapahtuvasta kuljetuksesta. Kuljetustukea rautatie- ja maantiekuljetuksiin voidaan myöntää Suomessa suoritettavista tavarankuljetuksista, jos tuote on jalostettu asetuksessa määritellyillä alueilla pääosin Itä- ja Pohjois-Suomessa.

Elinvoimakeskusten energiantuotantoon liittyvien tehtävien avulla luodaan edellytyksiä kehittää kestävää energiantuotantoa muun muassa liikenneyhteyksien kehittämisen sekä yritysten kasvua ja osaavan työvoiman saatavuutta parantavien toimenpiteiden kautta. Tehtävästä säädetään ydinenergialain (990/1987) 23 §:n 5 momentissa, jonka perusteella elinvoimakeskus on varattava mahdollisuus antaa lausunto lupahakemuksesta. Elinvoimakeskusten lausuntoja hyödynnetään merkittävien energiahankkeiden, erityisesti ydinenergiahankkeiden, viranomaisprosesseissa arvioitaessa hankkeiden toteuttamisen edellytyksiä ja yhteiskunnan kokonaisedun toteutumista.

Momentin 5 kohdassa säädettäisiin työperusteisen maahanmuuton, maahanmuuttajien kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistämisen tehtäväryhmästä. Elinvoimakeskusten tehtävänä olisi edistää työperusteisen maahanmuuton sekä kansainvälisen osaamisen hyödyntämistä alueen elinkeinoelämän tarpeiden mukaisesti. Lisäksi elinvoimakeskusten tehtävä olisi edistää maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä sekä hyviä väestösuhteita. Tehtävistä säädetään tällä hetkellä työperusteisen maahanmuuton osalta ulkomaalaislain 72 b §:ssä (ulkomaisen työvoiman käytön alueelliset linjaukset) ja saman lain 79 a §:ssä (osapäätöksen tekeminen yrittäjän oleskelulupahakemukseen). Kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistämisen osalta tehtävistä säädetään kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa. Kotoutumislaisissa elinvoimakeskuselle säädettyjä tehtäviä ovat kotoutumisen ja asettautumisen edistämisen alueellinen kehittäminen, yhteistyö, yhteensovittaminen, seuranta ja valvonta, työvoiman ulkopuolella oleville järjestettävien kotoutumisen alkuvaiheen palveluiden saatavuuden, laadun ja vaikuttavuuden valvonta, kuntien ja hyvinvointialueiden tuki ja neuvonta kotoutumisen edistämisessä, kuntaan ohjaamisen alueellisen strategian laatiminen ja toimeenpano sekä kuntaan ohjaamisen tehtävät, alaikäisenä ilman huoltajaa saapuneille lapsille tarkoitettujen perheryhmäkotien perustamisesta sopiminen hyvinvointialueiden kanssa, perheryhmäkotien ohjaus ja valvonta yhteistyössä hyvinvointialueen, aluehallintoviraston (jatkossa lupa-, ohjaus- ja valvontaviraston), sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (jatkossa lupa-, ohjaus- ja valvontaviraston) ja tarvittaessa Maahanmuuttoviraston kanssa, alaikäisten edustajien toiminnan ohjaus ja valvonta, kotoutumislain mukaisista korvauksista sopiminen kunnan ja hyvinvointialueen kanssa, hyvien väestösuhteiden ja väestöryhmien välisen vuoropuhelun ja yhteistyön edistäminen sekä muut kuin edellä mainitut kotoutumislaisissa erikseen säädetyt tehtävät. Lisäksi elinvoimakeskus voi hoitaa valtionapuviranomaisena valtionavustuslain 9 ja 11 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä kotoutumisen edistämisessä. Elinvoimakeskukset voivat myös asettaa alueellisen maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmän tukemaan keskuksen kotoutumisen edistämisen tehtävien toteuttamista. Lisäksi hyvien väestösuhteiden edistämisen tehtävään sisältyy elinvoimakeskusille etnisten suhteiden neuvottelukunnasta annetulla valtioneuvoston asetuksella (771/2015) säädetty tehtävä asettaa alueellisen etnisten suhteiden neuvottelukunta. Elinvoimakeskukset koordinoivat alueellisen etnisten suhteiden neuvottelukunnan toimintaa alueellaan.

Momentin 6 kohdan luonnon monimuotoisuuden hyvän tilan edistämistä sekä kulttuuriympäristön hoitoa, vesien ja meren hyvän tilan edistämistä, alueidenkäyttöä ja ilmastotyön edistämistä sekä ympäristökasvatusta koskevan tehtäväryhmän tehtävät

muodostuisivat luonnonsuojelulain (9/2023) osalta luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön sekä maiseman suojelun edistämisestä elinvoimakeskuksen toimialueella, luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukiviranomaistehtävistä ja tuen toimeenpanon ohjauksesta, valvonnasta ja edistämisestä sekä yksityisten luonnonsuojelualueiden perustamisesta, yksityisen omistaman alueen määräaikaisesta rauhoittamisesta ja alueiden hankinnasta valtiolle vapaaehtoisen luonnonsuojelun toimenpideohjelmien tai muun vapaaehtoisen suojelun (esim. METSO- tai Helmi-ohjelma) toteuttamiseksi. Elinvoimakeskukset myös valmistelisivat hoito- ja käyttösuunnitelmia yksityisille luonnonsuojelualueille ja maisemanhoitoalueille sekä toteuttaisivat tarpeellisia hoito- ja kunnostustoimenpiteitä muun muassa uhanalaisten luontotyyppien esiintymillä ja uhanalaisten eliölajien elinympäristöillä. Kulttuuriympäristön hoidon tehtävä sisältäisi rakennusperinnön hoidon avustusviranomaisen tehtävän. Tehtävään sisältyisi rakennusperinnön hoitoavustusten myöntäminen sekä avustuksiin liittyvä neuvonta ja valvonta. Elinvoimakeskus voi myöntää avustusta kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennuksen omistajalle valtion talousarvion rajoissa. Avustusta myönnetään pääasiassa yksityisten omistajien sekä rakennusperinnön hoitoa omistajan tai haltijana edistävien yhteisöjen avustamiseen arvokkaan rakennusperinnön säilymistä turvaamiseksi suojeluarvojen mukaisella tavalla. Avustuksen saajista valtaosa on yksityisiä tahoja. Avustusta voidaan myöntää myös kunnille. Avustuksiin liittyvällä korjausneuvonnalla ehkäistään kunnostusratkaisuja, jotka saattaisivat olla rakennuksen ominaisuuksiin sopimattomia ja johtaa rakennuksen käyttökelvottomuuteen.

Avustuksen maksamisesta säädetään rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 16 §:ssä. Elinvoimakeskuksen myöntämän avustuksen maksamista, maksatuksen keskeytystä ja takaisinperintää koskevat valtioneuvoston asetuksen (688/2001) 12, 19, 21 ja 22 §:ssä mainitut tehtävät hoitaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus). Elinvoimakeskus hoitaa KEHA-keskuksen lisäksi myös valtioneuvoston asetuksen (15 §:n mukaisia valvontatehtäviä, jos kyseessä on elinvoimakeskuksen myöntämä avustus. Elinvoimakeskuksen alueidenkäytön edistämistehtävään kuuluisi esimerkiksi kestävän yhdyskuntarakenteen edistäminen rakennetussa ympäristössä. Ilmastotyöllä tarkoitettaisiin tehtäviä, jotka liittyvät ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja ilmastomuutoksen hillintään, mukaan lukien kiertotalouteen liittyvät tehtävät. Vesien ja meren hyvän tilan edistämisen tehtävät muodostuisivat vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisista vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtävistä.

Momentin 7 kohdassa tarkoitetuista eräiden tässä momentissa mainittuihin tehtäväryhmiin liittyvien Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanotehtävillä säädetään alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetussa laissa (756/2021), alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (797/2021), alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetussa laissa (757/2021), alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (867/2012), Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoista rahoitettavien kustannusten tukikelpoisuudesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (866/2021), valtioneuvoston asetuksessa (758/2021), valtioneuvoston asetuksessa (895/2021). Mainittujen säädösten perusteella elinvoimakeskukset voivat myöntää rahoitusta yritysten kehittämishankkeisiin; työllisyyttä, osaamista ja sosiaalista osallisuutta edistäviin hankkeisiin; eräisiin ympäristöön ja luonnonvaroihin sekä liikenteeseen ja infrastruktuuriin liittyviin hankkeisiin. Elinvoimakeskus toimii Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastojen valtionapuviranomaisena. Tehtävästä vastaava elinvoimakeskus vastaa siitä, että sen tekemissä rahoituslinjauksissa huomioidaan kaikkien alueeseen kuuluvien maakuntien ominaispiirteet ja

omat strategiat ja suunnitelmat. Tämä varmistetaan tiiviillä vuoropuhelulla välittävänä toimielimenä toimivan elinvoimakeskuksen ja alueen maakuntien kanssa.

Delegoituissa maksajavirastotehtävissä on kysymys maaseutu- ja maataloustehtävistä, joita vastaavia EU:n maksajavirastovaatimuksia ei ole muilla EU-rahastoilla. Maksajavirasto on komission asetuksen (EU) 2022/127 liitteen I mukaiset hyväksymisperusteet täyttävä jäsenvaltion hyväksymä elin, joka vastaa maatalousrahastojen menojen hallinnoinnista ja valvonnasta ja on komission tarkastelun kohteena näiden velvoitteiden täyttymisen osalta. Suomessa on yksi hyväksytty maksajavirasto eli Ruokaviraston maaseutulinja. Maksajaviraston maatalousrahastojen menojen hallinnointiin ja valvontaan liittyviä tehtäviä maksua lukuun ottamatta voidaan säädöksillä delegoida muille elimille. Tukien maksulla tarkoitetaan tällöin maksujen suorittamista. Tämä tarkoittaa, että tuen saajalle annettavan, tuen maksamisen edellytysten ja maksuhakemuksessa esitettyjen kustannusten tukikelpoisuuden arviointia koskevan hallintopäätöksen tekeminen voidaan siirtää tehtäväksi tukijärjestelmiä koskevassa lainsäädännössä. Siirrosta huolimatta maksajavirastolla säilyy viimekätinen vastuu tehtävien unionin lainsäädännön, komission hyväksymän yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman ja kansallisen lainsäädännön mukaisuudesta.

Delegoitujen maksajavirastotehtävien siirto elinvoimakeskuksille toteutettaisiin säädöksillä, minkä lisäksi elinvoimakeskusten kanssa solmittaisiin EU-säädösten edellyttämät maksajavirastosopimukset. Tehtävät eivät ole elinvoimakeskukselta edelleen siirrettävissä. Siirretyt tehtävät kattaisivat pinta-ala- ja eläinperusteisten tuki- ja korvausjärjestelmien ja ehdollisuuden tarkastusta ja valvontaa sekä laadunarviointia ja sen selvityspyyntöjen käsittelyä. Maaseudun kehittämistukien osalta siirrettäviä tehtäviä olisivat maksupäätösten valmistelu ja niihin liittyvä hallinnollinen tarkastus mahdollisine tuensajaan luona käynteineen. Delegoitujen tehtävien hoitaja kuvaisi delegoitujen maksajavirastotehtävien toimeenpanoa koskevan hallinto- ja valvontajärjestelmän sitä varten laaditussa kuvauksessa. Myös kansallisten tukien valvontatehtäviä hoidetaan soveltuvin osin vastaavilla periaatteilla.

Maksajavirastotehtävien lisäksi elinvoimakeskukset hoitaisivat myös muita tukien toimeenpanotehtäviä eli niin sanottuja hallintoviranomaistehtäviä, jotka liittyvät erityisesti tukien myöntämiseen.

Pykälän 2 *momentissa* määriteltäisiin elinvoimakeskuksille lisäksi tiettyjä tehtäviä, joista ei ole säädetty erikseen.

Momentin 1 *kohdan* mukaan elinvoimakeskusten tehtävänä olisi alueiden kehittäminen, yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edistäminen, yritystoimintaa edistävä neuvonta, palveluohjaus ja verkostotyö sekä työelämän laadun edistäminen. Momentin 1 kohdan mukaan elinvoimakeskusten tehtävänä olisi alueiden kehittäminen valtion vastuulla olevissa toimeenpano- ja kehittämistehtävissä oman toimialueensa maakunnissa. Elinvoimakeskuksen rooli alueiden kehittämisessä vastaisi elinvoimakeskuksen tehtäväryhmiin kuuluvissa asioissa nykyistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten roolia alueiden kehittämisessä (elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 2 ja 22 §). Momentin 1 kohta selkeyttäisi elinvoimakeskuksen tehtävää aluekehityksen osalta suhteessa aikaisempaan lainsäädäntöön (elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 3 §). Elinvoimakeskukset edistäisivät toimialueensa aluekehitystä maakunnan yhteistyöryhmissä, sekä yhteistyössä muiden sidosryhmien ja toimijoiden kanssa erilaisten verkostojen ja työryhmien avulla kuten alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetussa laissa (756/2021) säädetään. Tällä muutoksella ei olisi vaikutusta aluekehittämisviranomaisena

toimivan maakunnan liiton ja muiden viranomaisten tehtäväjakoon, josta säädetään laissa em. lain 2 luvussa. Muun muassa uuden EU-ohjelmakauden osalta keskustusten roolia voidaan vahvistaa ja tehtävien keskittämisen tarvetta arvioida uudelleen.

Elinvoimakeskukset edistäisivät yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edellytyksiä ja toimintaympäristöä yhteistyössä sidosryhmien ja muiden toimijoiden kanssa erilaisten verkostojen ja työryhmien tai tilannekohtaisten prosessien avulla. Elinvoimakeskukset käynnistäisivät ja koordinoisivat tarkoituksenmukaisia toimia paikallisen, seudullisen ja alueellisen sekä alueiden välisen yhteistyön edistämiseksi. Elinvoimakeskusten tehtävänä olisi seurata ja ennakoida alueensa elinkeinotoimintaa ja edistää investointien toteutumista. Elinvoimakeskukset kehittäisivät alueellista investointien edistämisen toimintamallia, joka tuottaisi muun muassa tarvittavaa ennakoitintietoa ja tilannekuvaa investoinneista alueilla sekä toimisi tarvittaessa valtakunnallisen investointinyrkin yhteistyötahona. Lisäksi elinvoimakeskusten tehtävänä olisi koordinoita ja seurata alueensa rakennemuutostilanteita, erityisesti äkillisiä rakennemuutostilanteita. Äkillisellä rakennemuutoksella (ÄRM) tarkoitetaan tilannetta, jossa alueellisesti tai valtakunnallisesti merkittävä työnantaja tai toimiala irtisanoo suuren määrän työntekijöitä kerralla konkurssin tai laajan sopeuttamistoimenpiteen johdosta. Elinvoimakeskusten tehtävänä olisi osallistua alueellaan myös pienempien ja paikallisten äkillisten rakennemuutostilanteiden sekä positiivisten rakennemuutostilanteiden koordinaatioon ja seurantaan, jotka vaativat tiivistä yhteistyötä alueen eri toimijoiden ja investointia tekevän yrityksen kesken.

Elinvoimakeskusten tehtävänä olisi edistää yritystoimintaa toimialueellaan neuvonnalla, palveluohjauksella ja verkostotyöllä tavoitteena yritysten kestävä kasvu, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, kansainvälistyminen ja kilpailukyky. Elinvoimakeskukset neuvoisivat pääosin kotimarkkinoilla toimivia, innovaatio- ja kansainvälistymispotentiaalia omaavia pieniä ja keskiuuria sekä kansainvälisen kasvun alkuvaiheessa olevia yrityksiä erityisesti tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan sekä kansainvälistymiseen ja kilpailukykyyn liittyen. Elinvoimakeskukset tarjoaisivat osana Team Finland -verkostoa neuvontapalveluja kasvu- ja kansainvälistymishaluisille pk-yrityksille ja ohjaisivat niitä yhteistyökumppanien palveluihin. Elinvoimakeskukset johtaisivat alueellisia Team Finland -verkostoja toimialueellaan. Elinvoimakeskusten neuvonta olisi laajempaa kuin oman viraston toimintaan liittyvää neuvontaa, jota viranomaisen tulee valtioneuvoston ja hallintolain nojalla antaa.

Lisäksi elinvoimakeskusten yritystoimintaa edistävä verkostotyö tukisi aluetason huoltovarmuuden tavoitetta turvata huoltovarmuuden kannalta kriittiset alueelliset toiminnot eri toimijoiden yhteistyönä. Alueellinen huoltovarmuustoiminta tukee eri toimijoiden häiriösietoisuuden yhteistoiminnan kehittämistä sekä elinkeinoelämän jatkuvuudenhallinnan ja varautumisen yhteistoimintaverkostojen ylläpitoa ja kehittämistä. Huoltovarmuuskeskus ja nykyiset ELY-keskukset ovat tehneet sopimusperusteista yhteistyötä elinkeinoelämän alueellisen varautumistyön eli ELVAR-toiminnan järjestämisessä. ELVAR-toiminnan tarkoituksena on kehittää elinkeinoelämän varautumista alue- ja maakuntatasolla, sekä varmistaa osaltaan elinkeinoelämän, julkishallinnon ja kolmannen sektorin yhteistoiminta ja tiedonvaihto. Huoltovarmuuskeskus asettaa ELVAR-toiminnalle vuosittain tavoitteet sekä painopisteet. Tämä yhteistyö siirtyisi ELY-keskuksilta elinvoimakeskuksille.

Elinvoimakeskusten tehtävänä olisi työelämän laadun edistäminen toimialueellaan: tehtävässä edistettäisiin työelämän laadun ja tuottavuuden yhtäaikaista ja kokonaisvaltaista kehittämistä alueilla ja alueen työpaikoilla yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Yritysten toimintaedellytyksien, työllisyyden ja työelämän edistäminen on kirjattu lakiin julkisista työvoima- ja yrityspalveluista. Elinvoimakeskukset kehittäisivät työelämää ja sen laatua alueen tarpeista lähtien, ne vastaisivat alueellisten verkostojen luomisesta, ylläpidosta ja

koordinoinnista, tai muihin työelämän laatua edistäviin alueen verkostoihin osallistumisesta osana alueen ekosysteemiä. Verkosto- ja ekosysteemitöiden avulla olisi mahdollista voimistaa Business Finlandin roolia työelämän kehittämisessä. Ekosysteemimaisesti toimivat verkostot voisivat myös toimia yli aluerajojen. Tehtävässä olisi keskeistä huomioida asiakasnäkökulma, varsinkin yritykset ja niiden tarpeet. Elinvoimakeskukset keräisivät, jakaisivat ja ylläpitäisivät tarvittavaa tietoa työelämän edelleen kehittämiseksi, mukaan lukien eri rahoitusmahdollisuuksista. Työelämän laadun edistämistä johdetaan työ- ja elinkeinoministeriöstä. Tehtäväkenttä tarkentuisi vuosina 2024 ja 2025 saatujen kokemusten pohjalta sekä alueuudistuksen edetessä.

Osana elinkeinotoiminnan ja työelämän laadun edistämisen tehtäviä elinvoimakeskuksilla olisi keskeinen rooli kansainvälisen rekrytoinnin tukemisessa ja kehittämisessä alueellaan. Elinvoimakeskukset toimisivat kansainvälisen rekrytoinnin valtakunnallisten palveluiden alueellisena yhteystahona työvoimaviranomaisille sekä muille alueen sidosryhmille. Elinvoimakeskukset tekisivät kansainvälisen työvoimatarpeen alueellista ennakointia ja ohjaisivat työnantajia kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin. Elinvoimakeskukset tekisivät yhteistyötä alueen oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa kansainvälisten opiskelijoiden työmarkkinoille pääsyn edistämiseksi.

Momentin 2 kohdan mukaan elinvoimakeskusten tehtävänä olisi tuottaa ja jakaa ympäristöä koskevaa tietoa, parantaa ympäristötietoutta sekä edistää ympäristöhankkeiden toteuttamista ja toteuttaa ympäristöhankkeita. Tavoitteena on mahdollistaa uusimman ympäristötiedon hyödyntäminen käytännön suunnittelussa, toimeenpanossa sekä vaikutusten seurannassa sekä alueen päätöksenteossa. Ympäristötiedon tuottamisen ja käytön hyvällä hallinnalla voidaan edistää eri toimijoiden ympäristötietoisuutta ja sen myötä kestävä kehitystä tukevaa päätöksentekoa. Tehtävänä on myös edistää ympäristökasvatusta yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa. Ympäristöhankkeiden edistäminen eri rahoitusinstrumenttien kautta toteuttaisi mm. luonnon hyvän tilan saavuttamisen ja ennallistamisen tavoitteita.

Momentin 3 kohdan mukaan kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen tehtävänä olisi valvoa yleistä etua kalatalousasioissa. Virasto käyttäisi puhevaltaa yleisen kalatalousedun osalta vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisissa hankkeissa. Vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen tehtävänä olisi valvoa yleistä etua viraston hoidettaviksi säädettyissä vesitalousasioissa, huolehtia valtion vesitaloudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista sekä vesistö rakenteista ja edistäisi maa- ja metsätalouden vesienhallintaa. Niistä tehtävistä, joissa virasto valvoisi yleistä etua sille laeissa hoidettaviksi säädettyissä vesitalousasioissa, säädettäisiin vesilaissa, laissa tulvariskien hallinnasta, patoturvallisuuslaissa ja vesihuoltolaissa sekä rajavesistöjä koskevissa laeissa ja valtiosopimuksissa. Vesilain mukaisissa lupa- ja valvontatehtävissä yleisen edun valvonta kuuluisi Lupa- ja valvontavirastolle. Valtion vesitaloudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista sekä vesistö rakenteista huolehtiminen käsittää valtion vastuulla oleviin vesistö hankkeisiin liittyvät luvanhaltijan velvollisuudet, eli esimerkiksi säännöstelyjen käyttötoiminnan, velvoitetyöt ja -tarkkailun sekä vesistö rakenteiden ylläpidon ja perusparannuksen. Tyypillisesti nämä valtion vastuulla olevat vesistö hankkeet liittyvät tulvasuojeluun ja maankuivatukseen. Virasto hoitaisi myös maa- ja metsätalouden vesienhallinnan edistämisen asiantuntijapalveluja alkutuotannon toiminnanharjoittajille liittyen mm. ojitukseen, kuivatukseen ja kasteluun sekä metsä- ja peltomaan hiilensidontaan ja CAP:sta myönnettävään yhteisten ojitusten investointitukeen.

Pykälän 3 momentin mukaan elinvoimakeskusten muista kuin 1 momentissa mainituista tehtävistä säädettäisiin erikseen.

Pykälän 4 momentin mukaan tämän pykälän 2 momentin mukaisista elinvoimakeskusten tehtävistä voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Asetuksenantovaltuus ei koskisi 2 momentin 3 kohdalla mainittuja yleisen edun valvonnan tehtäviä.

3 §. Elinvoimakeskusten organisaatio. Pykälän 1 momentin mukaan elinvoimakeskusten lukumäärästä, toimialueista, nimistä, osastorakenteesta sekä päätoimipaikoista ja toimipaikoista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Elinvoimakeskusten sivutoimipaikoista ja osastoista määrättäisiin tarkemmin kunkin elinvoimakeskuksen työjärjestyksessä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin elinvoimakeskuksen jakautumisesta tehtävien hoitamista varten osastoihin sekä kriteereistä, jotka keskuksen osastorakenteen tulisi täyttää. Osastojen koon tulisi olla riittävä toiminnan tulokselliseksi järjestämiseksi. Vähäisten henkilötyövuosien osastot eivät muodostaisi taloudellisesti tarkoituksenmukaista kokonaisuutta.

Kaikille keskuksille yhteiset tehtävät tulisi lähtökohtaisesti organisoida samalla osastojaolla, ellei se johda tuloksellisuuden kannalta kohtuuttoman pieniin osastoihin. Laissa säädetyt perusteet huomioon ottaen voidaan arvioida, että keskuksen voitaisiin perustaa vähintään kolme osastoa, keskuksen koosta ja keskusten välisestä tehtävänjaosta riippuen.

Toiminnallisesti tarkoituksenmukaiseen osastoon tulisi organisoida tehtäviä, jotka vaikuttavat toisiinsa ja samaan kokonaisuuteen liittyvät tavoitteet edistävät samoja tai samansuuntaisia päämääriä. Toiminnalliseen kokonaisuuteen kuuluvien tehtävien hoitamisessa tarvitaan myös osittain tai pitkälti samaa tietopohjaa tai samanlaista osaamista. Toiminnallisesti tarkoituksenmukainen toimintayksikkökokonaisuus edistäisi tehtävien tehokasta hoitoa ja vaikuttavuutta. Elinvoiman edistämisen ja siihen liittyvän keskuksen pääasiallisen tarkoituksen muodostavan tehtäväkokonaisuuden monialaisuus edellyttää laajojen osastojen perustamista pienten erityisiin tehtäviin keskittyvien osastojen sijaan.

Tehtävästä riippuen osastot hoitaisivat joko yksittäisen ministeriön toimialan tehtäviä tai useamman ministeriön toimialaan liittyviä tehtäviä.

Pykälän 3 momentin mukaan elinvoimakeskuksen osastorakenne ja tehtävien hoitaminen olisi järjestettävä siten, että siinä noudatetaan Euroopan unionin lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia tehtävien järjestämiselle, lainsäädäntöä sovelletaan kansallisesti yhdenmukaisesti ja siten, että asioiden ratkaiseminen toteutuu yhdenmukaisin periaattein. Säännös olisi luonteeltaan informatiivinen.

Pykälän 4 momentin mukaan elinvoimakeskuksen 2 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen kala- ja vesitalousasioiden yleisen edun valvontatehtävien hoitaminen olisi järjestettävä siten, että asioiden käsittelyn puolueettomuus varmistetaan.

Pykälän 5 momentin mukaan elinvoimakeskuksilla olisi yhteinen sisäinen tarkastus, jonka tehtävistä on tarkemmin säädetty valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 70 §:n 1 momentissa. Jokainen elinvoimakeskus ja sen johto on vastuussa sisäisen tarkastuksen järjestämisestä mutta elinvoimakeskusten sisäisen tarkastuksen tehtäviä hoitaa tämän lain 13 §:n 1 momentin mukaisesti Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus. KEHA-keskus valmistelisi elinvoimakeskusten sisäisen tarkastuksen ohjesäännön, jonka KEHA-keskuksen johtaja ja elinvoimakeskusten yliohtajat käsittelevät ja allekirjoittaisivat yhdessä.

4 §. *Elinvoimakeskusten toimivalta sekä toimialueet ja niiden laajentaminen.* Pykälä sisältäisi elinvoimakeskusten toimivaltaa sekä toimialueen määräytymistä ja sen laajentamista koskevat säännökset.

Elinvoimakeskukselle kuuluvista tehtävistä säädettäisiin 3 §:n 1 momentin mukaan erityislaeissa ja lisäksi eräistä sille kuuluvista tehtävistä säädettäisiin 3 §:n 2 momentissa ja 24 §:ssä. Elinvoimakeskusten toimialueista ja niiden laajentamisesta säädettäisiin 4 §:ssä. Elinvoimakeskuksen toimivalta määräytyisi siten sille erityislaeissa, ehdotetun lain 3 §:n 2 momentissa säädettyjen tehtävien ja 24 §:ssä säädettyjen tehtävien sekä kunkin keskuksen 3 §:n mukaan määräytyvän toimialueen kautta.

Pykälän *1 momentti* sisältäisi keskuksen toimivallan ja toimialueen määräytymistä koskevan pääsäännön, jonka mukaan elinvoimakeskus huolehtisi sille säädettyjen tehtävien hoitamisesta toimialueellaan ja käyttäisi sille kuuluvaa toimivaltaa siten kuin siitä ehdotetussa tai muussa laissa säädettäisiin. Keskusten toimivalta olisi pääsääntöisesti alueellinen ja se noudattaisi käytännössä keskusten toimialuejakoa. Elinvoimakeskusten toimialueista säädettäisiin ehdotetun lain 3 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin siitä, millä edellytyksillä edellä mainitusta pääsäännöstä olisi mahdollista poiketa ja tehdä keskuksen alueellista toimivaltaa koskevia järjestelyjä elinvoimakeskusten välillä. Säännöksen mukaan elinvoimakeskus voisi hoitaa tehtäviä myös useamman kuin yhden keskuksen toimialueella, jos toimialueen laajentamisella voitaisiin 1) parantaa palvelujen saatavuutta ja varmistaa asiakkaiden yhdenmukainen kohtelu, 2) tehostaa keskusten toimintaa ja valtion henkilöstö- ja muiden voimavarojen käyttöä, 3) edistää alueen suomen- ja ruotsinkielisen sekä saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella saamenkielisen vähemmistön kielellisten oikeuksien toteutumista, 4) turvata tehtävissä tarvittavan erityisasiantuntemuksen saatavuus, 5) varmistaa yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaisia elintärkeitä toimintoja taikka jos 6) tehtävän alueellinen luonne tai riippumattomuus tai puolueettomuus edellyttävät toimialueen laajentamista.

Pykälän viimeinen lause sisältää asetuksenantovaltuutta koskevan säännösehdotuksen, jonka mukaan keskusten toimialueiden laajentamisesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksenantovaltuuden säätäminen valtioneuvostotasolle on tässä tapauksessa perusteltua, koska kysymys on laajakantoisesta ja periaatteellisesti merkittävästä asiasta, joka koskee usean ministeriön hallinnonalaa ja niihin kuuluvien tehtävien järjestelyä.

5 §. *Määräys tehdä määräaikaisesti toisen elinvoimakeskuksen tehtäviä.* Pykälässä säädettäisiin mahdollisuudesta asettaa elinvoimakeskuksen virkamies toisen elinvoimakeskuksen pyynnöstä enintään kolmen vuoden määräajaksi hänen virkapaikkaansa muuttamatta toisen elinvoimakeskuksen käytettäväksi.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin menettelystä, jolla elinvoimakeskuksen virkamies voidaan asettaa toisen elinvoimakeskuksen tehtäviä hoitamaan. Käytettäväksi asettaminen edellyttäisi virkamiehen vastaanottavan elinvoimakeskuksen pyyntöä saada määräaikainen lisäresurssi tai virkamiehellä olevaa erityisasiantuntemusta vireillä olevan asian käsittelyssä.

Päätöksen virkamiehen asettamisesta toisen elinvoimakeskuksen käytettäväksi tekisi lähtökohtaisesti virkamiehen nimittävä ja henkilöresurssin määräajaksi yhteiseen käyttöön luovuttava viranomainen. Ehdotetun lain 12 §:ssä säädettäisiin elinvoimakeskusten virkojen täyttämisestä. Jos elinvoimakeskukset eivät olisi asiasta yksimielisiä, päätöksen asiassa tekisi työ- ja elinkeinoministeriö. Hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti työ- ja

elinkeinoministeriö varaisi virkamiehelle mahdollisuuden tulla kuulluksi, kuulisi resurssin luovuttavaa ja vastaanottavaa elinvoimakeskusta sekä tehtävään asetettavan virkamiehen tehtävien toimialaohjauksesta vastaavaa ministeriötä ja keskusvirastoa ennen päätöksen tekemistä.

Käytettäväksi asettamista koskevassa päätöksessä tulisi määrätä se prosenttiosuus, jolla virkamiehen työvoima olisi toisen elinvoimakeskusten käytettävissä sekä määräaika. Toisen elinvoimakeskusten tehtävien hoitaminen saisi määräaikana muodostaa enintään 50 % virkamiehen tehtävien kokonaisuudesta.

2 luku Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen

6 §. *Elinvoimakeskusten ohjaus.* Pykälässä säädettäisiin elinvoimakeskusten ohjauksesta, joka jaetaan yleishallinnolliseen ohjaukseen ja toimialaohjaukseen. Kaikkien ohjauksesta vastaavien ministeriöiden käytössä olisivat samat ohjausinstrumentit: lainsäädäntö, talousarvio- ja tulosohtaus sekä muu ohjaus ja valvonta. Muu ohjaus- ja valvonta tarkoittavat, että lainsäädännöllä sekä talousarvio- ja tulosohtauksella ohjaamisen lisäksi kullakin ministeriöllä on myös muilta osin oikeus ja velvollisuus valvoa hallintoa omalla toimialallaan ja ryhtyä toimenpiteisiin lakien, asetusten ja valtioneuvoston päätösten täytäntöönpanemiseksi. Muun ohjauksen ja valvonnan keinot määrittyvät yleisten hallinto-oikeudellisten säädösten ja periaatteiden mukaan.

Pykälän *1 momentin* mukaan keskusten yleishallinnollisesta ohjauksesta vastaisi työ- ja elinkeinoministeriö. Yleishallinnollisella ohjauksella tarkoitettaisiin sitä, että keskuksat kuuluisivat työ- ja elinkeinoministeriön toimialalle siinä merkityksessä, kuin ministeriöiden välisestä toimialajaosta säädetään valtioneuvostosta annetussa laissa (175/2003) ja sen perusteella annetussa valtioneuvoston ohjesäännössä (262/2003). Tämä koskisi esimerkiksi keskusten hallintoa ja sen järjestämistä koskevaa normiohtausa.

Yleishallinnollinen ohjaaja vastaisi keskusten organisaatiota ja hallintoa sekä keskusten toimintaa poikkileikkaavasti koskevien säädösten valmistelusta. Tällainen olisi esimerkiksi keskusten suoritteista perittäviä maksuja koskeva asetus. Yleishallinnollinen ohjaaja vastaisi myös keskusten hallintoa koskevasta muusta ohjauksesta ja valvonnasta. Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävänä olisi huolehtia keskusten hallintoa ja muita yhteisiä toimintoja sekä muita keskusten yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta ohjauksesta.

Talousarvio- ja tulosohtauksen koordinaatio ja kokoaminen kuuluisi yleishallinnollisen ohjaajan vastuulle siten, että samalla varmistettaisiin myös muiden toimialaohjauksesta vastaavien tahojen vaikutusmahdollisuus talousarvio- ja tulosohtauksen sisältöihin. Tämä tarkoittaa, että ohjausmallia koskevan sääntelyn tulee varmistaa kunkin toimialaohjauksesta vastaavan ministeriön tosiasiallinen mahdollisuus tehdä talous- ja kehysprosessiin esityksiä oman toimialansa tehtävien hoitamista koskeviksi resursseiksi sekä mahdollisuus saada tietoa resurssien kehittymisestä vähintään vuosittain ja ministeriöiden välisen toimialajaon mukaisesti tarkastellen.

Vaikka valmistelu toteutettaisiin yhteistyössä ja jokaisella ministeriöllä olisi oikeus ja velvollisuus tuoda osaksi valmistelua omat esityksensä, koordinaatio- ja kokoamisvastuun määrittelyllä varmistettaisiin se, että valtioneuvoston piiristä on selkeästi osoitettavissa se ministeriö ja ministeri, jonka vastuulla olisi viimekädessä varmistaa, että keskuksia koskevat määrärahat valmistellaan osaksi valtion talousarviota, keskuksille asetetaan tulostavoitteet ja keskusten tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta annetaan tilinpäätöskannanotto. Samalla

vastuun kokoamisella mahdollistettaisiin keskusten tehokas johtaminen ja toiminta yhtenä toiminnallistaloudellisena kokonaisuutena.

Elinvoimakeskusten toimintamenot budjetoitaisiin yhdelle momentille yleishallinnollisen ohjaajan pääluokkaan. Talousarvio- ja kehusehdotusten valmistelun lähtökohtana toimisi toimintamenomomenttia koskien ohjaavien tahojen tekemät ehdotukset ja, kehysmenettelyn ollessa voimassa, edellinen kehyspäättös. Toimintamenomäärärahat osoitettaisiin kullekin keskukselle yhtenä kokonaiseränä. Keskusten tulisi tuottaa määrärahaajaon jälkeen keskuskohtaiset käyttösuunnitelmat, joista näkyvät osastokohtaiset määrärahan kohdennukset. Ratkaisu tukisi keskuksen poikkihallinnollista johtamista ja johtamista esimerkiksi poikkeustilanteissa.

Yleishallinnollinen ohjaaja laatisi toimintamenomomentin ehdotuksen lähtökohtaisesti talousarvion laadintaohjeiden mukaisesti kehysten puitteissa. Toimialaohjaajat tekisivät uusia tai muuttuvia tehtäviä koskevat esityksensä talousarvioesitykseen mukaan otettavaksi. Yleishallinnollisesta ohjauksesta vastaavan ministeriön olisi liitettävä toimialaohjauksesta vastaavan ministeriön talousarvioesitys omaan talousarvioesitykseensä. Budjettineuvotteluissa kukin toimialaohjaaja puolustaisi oman hallinnonalansa esityksiä ja yleishallinnollinen ohjaaja kokonaisuutena.

Alueelliset jakokriteerit valmisteltaisiin yleishallinnollisen ohjaajan koordinoimana yhteistyössä keskusten ja toimialaohjaajien kanssa. Yleishallinnollisen ohjaajan pohjaesitys toimitettaisiin ohjaaville tahoille kommentoitaviksi alueellisiin jakokriteereihin perustuen käsittelyyn ohjaavaan toimielimeen/-elimiin.

Toimintamenomäärärahat jaettaisiin yleishallinnollisen ohjaajan päätöksellä elinvoimakeskuksille sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle. Toimintamenojen tasapuolisen jakautumisen varmistamiseksi keskusten työmäärää ja resurssitarpeita tarkasteltaisiin jatkuvasti ja jakoperusteita voitaisiin tarpeen vaatiessa muuttaa.

Elinvoimakeskuksille tapahtuvassa toimintamenojen alueellisessa jaossa huomioitaisiin myös esimerkiksi maksullisista suoritteista saatavat tulot. Maksuasetus valmisteltaisiin yhteistyössä yleishallinnollisesta ohjauksesta vastaavan sekä toimialaohjauksesta vastaavien ministeriöiden kanssa.

Eri toimialojen erillismäärärahat pidetään erillään toimintamenomäärärahoista. Erillismäärärahoilla mahdollistetaan muun muassa valtioneuvoston päätöksiin, hallitusohjelman määräaikaiseen toimeenpanoon ja EU-hankkeisiin liittyvä ohjelmatyö. Erillismäärärahoilla on mahdollista palkata määräaikaista henkilöstöä. Erillismäärärahamenettelyt perustuvat ohjelmiin, niitä koskeviin erillismäärärahoihin ja aluekohtaisiin tavoitteisiin, jotka on määritelty usein valtioneuvostossa tai Euroopan unionin tasolla. Määrärahat ja volyymit saattavat vaihdella merkittävästi eri ajanjaksoilla. Näihin määrärahoihin sisältyy myös henkilöstövoimavaroja, jotka vaihtelevat merkittävästi. Erillismäärärahat eivät sovellu jaettavaksi toimintameno-tyyppisten jakokriteerien pohjalta. Toimialaohjauksesta vastaavat tahot vastaavat erillismäärärahoilla rahoitettavien tehtävien ohjauksesta ja pitävät yleishallinnollisen ohjaajan ja muut ohjaavat tahot informoituina. Tavoitteet kytetään osaksi tulossopimusta. Vakituisten henkilöstön palkkausten ja muiden toimintameno-tyyppisten kustannuksen rahoitus tapahtuisi toimintamenomäärärahoilla; erillismäärärahoilla palkkaukset liittyisivät niillä rahoitettaviin toimintoihin (esimerkiksi hallitusohjelman toimeenpano, EU-hankkeet, ohjelmatyö).

Yleishallinnollisen ohjauksen ja toimialaohjauksen välillä olisi usein yhteys toisiinsa ja niitä koskevia toimia olisi valmisteltava yhdessä. Digitalisaatio- ja tietojärjestelmähankkeet ovat esimerkki toiminnasta, joka toteutuisi käytännössä yleishallinnollisen ja toimialaohjauksen rajapinnassa. Tällaiset hankkeet olisivat osa keskusten hallinnon järjestämistä, kokonaisarkkitehtuuria ja tiedonohjausta, mutta kytkeytyisivät samalla ja tavoiteltujen vaikutusten näkökulmasta ensisijaisesti sisällöllisiin politiikkatoimiin sekä kulloinkin kysymyksessä olevan toimialaohjaavan ministeriön lainsäädännön toimeenpanoon. Tehtävien antaminen virastolle toimialaohjaukseen lukeutuvalla lainsäädännöllä sekä sisällöllinen ohjaus toimialan lainsäädännön edellyttämistä toiminnan suuntaamisesta, painottamisesta ja menettelytavoista liittyisivät yleishallinnolliseen ohjaukseen siten, että keskusten ohjauksen kokonaisuudella olisi luotava taloudelliset ja muut edellytykset keskukselle lainsäädännön vaatimuksiin vastaamiseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin keskusten toimialaohjauksesta. Kysymys olisi keskusten sektorikohtaista toimintaa koskevasta ohjauksesta ja hallinnonalan toiminnan valvonnasta, josta vastaisivat toimialoittain asianomaiset ministeriöt tai se keskushallinnon virasto, jonka tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrätty. Toimialaohjauksella toteutettaisiin osaltaan perustuslain 68 §:n 1 momentissa kullekin ministeriölle toimialallaan kuuluvaa vastuuta hallinnon asianmukaisesta toiminnasta.

Keskusten toimintaa ohjaisivat ja valvoisivat omilla toimialoillaan opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja ympäristöministeriö tai keskushallinnon virasto, jonka tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrätty.

Kukin toimialaohjauksesta vastaava ministeriö vastaisi valtioneuvoston ohjesäännön mukaisen toimialansa säädösten valmistelusta.

Kullakin toimialaohjauksesta vastaavalla taholla olisi toimivalta osoittaa keskukselle tehtäviä omalle toimialalleen kuuluvissa asioissa ja tiettyjen reunaehtojen puitteissa. Tehtävät eivät voisi koskea esimerkiksi asioita, joista tulee säätää lailla tai lain nojalla. Lisäksi keskuksille osoitettaviin tehtäviin olisi etukäteen varmistettava voimavarat. Toimialaohjauksessa ei lähtökohtaisesti voitaisi myöskään poiketa tulossopimuksessa asetetuista tavoitteista eikä määrätä niiden kanssa ristiriidassa olevasta toiminnasta. Toimialaohjauksessa olisi keskeistä keskusten ja ohjaavien tahojen välinen aktiivinen strateginen kumppanuus ja vuorovaikutus.

Kukin toimialaohjauksesta vastaava taho vastaisi keskusten muusta ohjauksesta oman toimialansa tehtävissä. Toimialaohjauksesta vastaavilla tahoilla olisi toimivalta antaa keskuksille yleisiä, ei-sitovia ohjeita lainsäädännön sisällöstä ja soveltamisesta sekä menettelytapavaatimuksista. Toimialaohjaukseen sisältyisi myös keskusten toimintojen ja toiminnan valvonta ministeriön toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Ministeriö voisi osana laillisuusvalvontavelvoitettaan esimerkiksi pyytää keskuksilta selvitystä asian tai asioiden käsittelyyn liittyen ja ryhtyä saamansa selvityksen pohjalta toimivallassaan oleviin toimenpiteisiin. Kukin ministeriö myös käsitelisi keskuksista tehdyt hallintolain 8 a luvussa tarkoitetut hallintokantelut oman toimialansa osalta.

Ohjaavien tahojen tulisi lähtökohtaisesti toteuttaa muuta ohjausta ja valvontaa koordinoitusti ja yhteisin toimenpitein. Jos asia koskisi kahta tai useampaa keskuksen osastoa, tulisi ohjaavien tahojen valmistella asiaa yhdessä.

Toimialaohjaus ei olisi keskusten sisäisen operatiivisen toiminnan ohjausta. Keskusten operatiivisen toiminnan ohjaus kuuluisi kunkin keskuksen johtamisen piiriin.

Pykälän 3 momentti sisältäisi asetuksenantovaltuuden, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää toimialaohjauksen menettelytavoista.

7 §. *Elinvoimakeskusten strateginen suunnittelu ja tulosohjaus.* Pykälä sisältäisi säännökset elinvoimakeskuksille laadittavasta yhteisestä strategia-asiakirjasta sekä elinvoimakeskusten strategisista tulossopimuksista. Lisäksi säännös sisältäisi strategisen suunnittelun ja tulosohjauksen sisältöä ja menettelytapoja koskevan asetuksenantovaltuuden.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin elinvoimakeskusten yhteisestä strategia-asiakirjasta (strateginen suunnittelu) sekä elinvoimakeskusten strategisista tulossopimuksista (tulosohjaus). Elinvoimakeskuksille laadittaisiin yhteinen strategia hallituskausittain, millä tuettaisiin vaikuttavaa, poikkihallinnollista, monialaista ja asiakaslähtöistä tehtävien toimeenpanoa tiiviissä alueellisissa kumppanuuksissa. Strategia-asiakirjan laatiminen tukisi henkilöstön ja sidosryhmien sitouttamista. Poikkihallinnollinen strategia tukisi jokaiselle elinvoimakeskukselle valmisteltavaa omaa, koko keskusta koskevaa strategista tulossopimusta.

Pykälän 2 momentin mukaan yleishallinnollisesta ohjauksesta vastaava ministeriö laatisi yhdessä toimialaohjauksesta vastaavien ministeriöiden ja keskushallinnon virastojen kanssa kaikille elinvoimakeskuksille yhteisen strategia-asiakirjan hallituskausittain. Strategia-asiakirja laadittaisiin yhteistyössä elinvoimakeskusten, KEHA-keskuksen ja tarvittavin osin maakuntien liittojen kanssa. Strategian toteutumista seurattaisiin yhteisesti vuosittain osana tulostavoitteiden toteutumisen seurantaa. Strategia-asiakirja käsiteltäisiin 8 §:n 2 momentin mukaisessa yhteensovittamisryhmässä. Jos strategia-asiakirjan sisällöstä ei saavutettaisi yksimielisyyttä ministeriöiden kesken, asian ratkaisi valtioneuvoston yleisistunto.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin elinvoimakeskusten strategisten tulossopimusten laatimisesta. Kullekin elinvoimakeskukselle laadittaisiin oma, koko keskusta (tulosohjattu virasto) koskeva strateginen tulossopimus. Tulossopimukset laadittaisiin yhdessä toimialaohjaavien ministeriöiden ja keskushallinnon virastojen sekä yhteistyössä elinvoimakeskusten, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen ja maakuntien liittojen kanssa. Strategisten tulossopimusten painotuksia olisivat strategisuuden ohella alueellisuus, vaikuttavuus, poikkihallinnollisuus, monialaisuus sekä asiakaslähtöisyys. Strategisen tulosohjauksen tulisi olla aidosti strategista ja poikkihallinnollista, jolloin toimialaohjauksen tarve vähenisi.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetun asetuksenantovaltuuden nojalla voitaisiin valtioneuvoston asetuksella antaa tarkempia säännöksiä strategisen suunnittelun ja tulosohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista.

8 §. *Elinvoimakeskusten ohjauksen yhteensovittaminen.* Pykälässä säädettäisiin elinvoimakeskusten ohjauksen yhteensovittamisesta. Koska kysymyksessä ovat keskukset, joita ohjaavat useat ministeriöt, on ohjauksen yhteensovittamisesta perusteltua säätää erikseen.

Pykälän 1 momentin mukaan työ- ja elinkeinoministeriö vastaisi ohjauksen koordinoinnista ja yhteensovittamisesta sekä ohjaukseen sisältyvistä yhteisistä hallinnollisista tehtävistä. Ohjauksen koordinointi- ja yhteensovittamistehtävä kuuluisi luontevasti työ- ja elinkeinoministeriölle, joka toimisi ehdotetun 6 §:n 1 momentin mukaan yleishallinnollisena ohjaajana.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin yhteensovittamisryhmästä, jonka työ- ja elinkeinoministeriö asettaisi suunnittelun ja ohjauksen yhteensovittamiseksi neljäksi vuodeksi kerrallaan. Ryhmässä olisivat edustettuina lakiehdotuksen 6 §:n 2 momentissa mainitut toimialaohjaavat ministeriöt

ja siinä tarkoitetut keskushallinnon virastot sekä elinvoimakeskukset ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus. Elinvoimakeskuksilla ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella olisi kummallakin ryhmässä yksi edustaja. Ryhmän tehtävänä olisi käsitellä elinvoimakeskusten ja soveltuvien osin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen kehys- ja talousarvio sekä tulossopimus- ja tilinpäätöskannanottoasiat sekä 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu strategia-asiakirja, muut strategiset linjaukset ja laajat kahta tai useampaa keskusta koskevat kehittämishankkeet. Ryhmä valmistelisi ja linjaisi toimialaohjaavien ministeriöiden ja keskushallinnon virastojen yhteisiä kantoja näissä asioissa. Laajoilla kehittämishankkeilla tarkoitettaisiin esimerkiksi hankkeita, joilla olisi merkittäviä toiminnallisia tai taloudellisia vaikutuksia tai joissa tarvittaisiin keskusten yhteistä vähäistä suurempaa työpanosta ja tästä syystä mahdollisesti priorisointia eri hankkeiden ja tehtävien kesken. Yhteensovittamisryhmän tehtävänä olisi myös seurata elinvoimakeskusten alueellista vuorovaikutusta ja yhteistyötä, toimintojen sijoittumista ja palvelujen saatavuutta koko maan kattavasti ja ottaa nämä huomioon keskusten ohjauksessa.

Pykälän 3 momentin mukaan työ- ja elinkeinoministeriö voisi asettaa myös muita ryhmiä valmistelemaan ja linjaamaan 6 §:n 2 momentissa mainittujen toimialaohjaavien ministeriöiden ja siinä tarkoitettujen keskushallinnon virastojen yhteisiä kantoja ohjaukseen kuuluvissa asioissa. Säännös mahdollistaisi ryhmien asettamisen tarveharkintaisesti ja joustavasti esimerkiksi tiettyä asiaa tai asiakokonaisuutta varten. Toisin kuin yhteensovittamisryhmän osalta, momentissa tarkoitettujen ryhmien toimikaudet olisivat vapaasti harkittavissa.

Pykälän 4 momentti sisältäisi asetuksenantovaltuuden, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä ohjauksen ja strategisen suunnittelun yhteensovittamista varten asetettavista ryhmistä sekä niiden tehtävistä ja menettelytavoista.

9 §. Elinvoimakeskuksen johtaminen. Pykälän 1 momentin mukaan keskusta johtaisi ylijohtaja. Ylijohtaja vastaisi ehdotetun säännöksen mukaan keskuksen toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta työ- ja elinkeinoministeriölle ja muille keskusta ohjaaville ministeriöille ja keskushallinnon virastoille. Keskuksen toiminnan tuloksellisuudesta vastaavalla ylijohtajalla olisi toimivalta päättää keskuksen toimintamäärärahojen ja henkilöstövoimavarojen jakautumisesta viraston sisällä budjetin ja tulossopimuksen puitteissa. Ylijohtajan olisi huolehdittava valtion talousarviosta annetun valtioneuvoston asetuksen 69 ja 69 a §:ssä säädetyllä tavalla keskuksen sisäisestä valvonnasta. Ylijohtaja vastaisi siitä, että keskuksen toiminnassa noudatetaan virkatoimintaa ohjaavaa sääntelyä. Ylijohtajan tehtävissä korostuisi myös keskuksen sisäisten ja yhteisten toimintojen organisoiminen ja niihin liittyvän kehittämisen sekä yhtenäistämisen strateginen johtaminen, esimerkiksi yhteisestä työnantaja- ja henkilöstöpolitiikasta huolehtiminen. Ylijohtaja vastaisi näistä velvoitteista keskusta ohjaaville ministeriöille ja keskushallinnon virastoille.

Ylijohtaja toimisi valtion virkaehtosopimusasetuksen (1203/1987) 10 §:n 3 momentin 3 kohdan perusteella valtion virkaehtosopimuslain (664/1970) tarkoittamana työnantajavirkamiehenä. Ylijohtaja taikka keskuksen työjärjestyksen nojalla keskuksen muu virkamies vahvistaisi keskuksen virkamiesten palkat, jollei niitä ole vahvistettu ministeriön toimesta. Ylijohtajan keskeisimpiä tehtäviä olisi siten johtaa keskuksen toiminta-ajatuksen ja sille asetettujen tavoitteiden mukaisesti keskuksen toiminnan kokonaisuutta ja toimintojen järjestämistä. Ylijohtajan välittömässä alaisuudessa toimisivat kaikki osastopäälliköt. Ylijohtaja muun ohella vahvistaisi osastopäälliköiden vuosilomat sekä virkavapaudet.

Pykälän 2 momentti sisältäisi säännöksen keskuksen ylijohtajan nimittämisestä. Koska kyse olisi työ- ja elinkeinoministeriön yleishallinnollisessa ohjauksessa olevasta virastosta, kuuluisi ylijohtajan nimityksasian valmistelu työ- ja elinkeinoministeriön vastuulle. Työ- ja

elinkeinoministeriö valmistelisi nimitysasian yhteistoiminnassa 6 §:n 2 momentissa mainittujen ministeriöiden ja siinä tarkoitettujen keskushallinnon virastojen kanssa sekä pyytäisi asiassa ennen esityksen tekemistä lausunnot tai kuulisi muutoin edellä tarkoitettuja ministeriöitä ja keskushallinnon virastoja. Työ- ja elinkeinoministeriö esittelisi nimitysasian valtioneuvoston yleisistunnolle. Ylijohtaja on valtion virkamiesasetuksen (971/1994) 28 §:n 2 momentin ja valtion virkamieslain (750/1994) 26 §:n 1 momentin 4 kohdan perusteella valtion ylintä virkamiesjohtoa, jolloin keskuksen ylijohtajan virkaan tulevat sovellettaviksi valtion virkamieslain 8 §:n 2 momentissa säädettyt erityiset kelpoisuusvaatimukset. Kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset tulevat julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) 6 §:n perusteella. Ylijohtajan virkaan voitaisiin nimittää vain Suomen kansalainen valtion virkamieslain 7 §:n 1 momentin 4 kohdan perusteella. Lisäksi virkaan nimitettävän olisi täytettävä muut valtion virkamieslaissa säädetty edellytykset. Ylijohtaja nimitettäisiin valtion virkamieslain 9 a §:n 1 momentin perusteella enintään viiden vuoden määräajaksi, jollei erityisestä syystä ole perustetta nimittää tätä lyhyemmäksi määräajaksi.

Pykälän 3 momentin mukaan osastopäälliköt vastaisivat keskuksen ylijohtajalle johtamiensa toimintayksikköjen tuloksellisuudesta osana keskuksen tuloksellisuutta. Koska osastopäälliköt rinnastuvat keskusviraston osastopäällikön virkoihin, toimisivat osastopäälliköt valtion virkaehtosopimusasetuksen 10 §:n 3 momentin 3 kohdan perusteella valtion virkaehtosopimuslain tarkoittamina työnantajavirkamiehinä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin keskuksen johtoryhmästä. Neuvoa-antavan johtoryhmän tehtävänä olisi tukea keskuksen ylijohtajaa keskuksen tulostavoitteiden saavuttamisessa ja toimintojen yhteensovittamisessa sekä muussa keskuksen johtamisessa. Keskuksen johtoryhmä soveltaitaisi yhteen eri osastojen johtamista keskuksen kokonaisjohtamiseen. Johtoryhmätyöskentelyn tulisi ohjata keskuksen eri osastojen yhteistyötä ja edistää tiedonkulkua. Näiden seikkojen johdosta olisi tarkoituksenmukaista, että johtoryhmän kokoonpano määriteltäisiin keskuksen työjärjestyksessä riittävän edustavaksi. Johtoryhmän jäsenenä tulisi ylijohtajan lisäksi olla ainakin osastopäälliköt. Säännös mahdollistaisi myös sen, että työjärjestyksellä määrättäisiin henkilöstön edustuksesta elinvoimakeskuksen johtoryhmässä.

Erityisesti johtoryhmässä olisi syytä käsitellä keskuksen tulostavoitteiden saavuttamista, keskuksen ehdotusta tulossopimukseksi, valtion talousarvioehdotusta ja valtionalouden kehyysehdotusta, keskuksen käyttösuunnitelmaa määrärahojen kohdentamiseksi, keskuksen toimintojen yhteensovittamista, yhteisiä palveluja sekä yhteistä kehittämistä. Lisäksi merkityksellistä on, että myös yhteisen toiminnan tulostavoitteiden saavuttamista ja osastojen kehittämistä sekä muuta keskuksen yhtenäisen toiminnan kannalta merkittävää toiminnan suunnittelua ja järjestämistä käsiteltäisiin säännönmukaisesti johtoryhmässä.

10 §. *Asioiden ratkaiseminen elinvoimakeskuksessa.* Pykälässä säädettäisiin elinvoimakeskuksessa käsiteltävien hallintoasioiden ratkaisuvallasta ja sen järjestämisestä. Keskuksessa käsiteltävät asiat voivat olla keskuksen tehtäviksi säädettyjä hallintotehtäviä tai keskuksen sisäiseen toimintaan liittyviä asioita.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin elinvoimakeskuksen ylijohtajan ratkaisuvalltaan kuuluvista asioista. Säännöksen mukaan ylijohtaja ratkaisisi keskuksen toimivaltaan kuuluvat asiat, jollei niitä ole säädetty tai työjärjestyksessä määrätty keskuksen muun virkamiehen ratkaistaviksi tai Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu. Ylijohtaja voisi keskuksen työjärjestyksellä määrätä ratkaisuvalltaansa kuuluvan asian keskuksen muun virkamiehen ratkaistavaksi. Ylijohtajalla olisi siten suoraan lakiin perustuva ratkaisuvallta kaikissa niissä asioissa, joita ei ole erikseen lailla, asetuksella tai työjärjestyksellä osoitettu muulle virkamiehelle. Ylijohtaja

päätäisi keskuksen työjärjestyksestä, josta säädetään 11 §:ssä. Ylijohtaja voisi työjärjestyksellä delegoida ratkaisuvaltaansa esimerkiksi osastopäällikölle ja valtuuttaa hänet delegoimaan edelleen alaiselleen virkamiehelle. Ylijohtaja ei voisi kuitenkaan ottaa ratkaistavakseen asiaa, jos EU-lainsäädännöstä muuta johtuu. Esimerkiksi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla on erittäin paljon EU:n asetustasoista lainsäädäntöä, joka sitoo jäsenvaltioita sellaisenaan ja joihin voi sisältyä säännöksiä asioiden ratkaisemiseen liittyvien seikkojen osalta. Myös erilaisiin kriisitilanteisiin ja niihin liittyviin ns. kriisitukiin liittyen ei välttämättä ole kansallista lainsäädäntöä tukea myöntävästä viranomaisesta, vaan tästä joudutaan säätämään valtionavustuslain nojalla. Kriisitukiin liittyy myös usein suoraan EU-lainsäädännöstä tulevia reunaehtoja vaikkapa tukien myöntämisen ja maksamisen sekä komissiolle raportoinnin hyvinkin tiukoista aikataulurajoista, joiden laiminlyönti estää EU-rahoituksen saamisen.

Pykälän 2 *momentin* mukaan ylijohtajalla olisi ehdotetun sääntelyn mukainen otto-oikeus sellaisiin asioihin, jotka 1 momentin mukaan kuuluvat ylijohtajan omaan ratkaisuvaltaan ja jotka hän on delegoinut muulle virkamiehelle. Ylijohtaja ei siten voisi ottaa ratkaistavakseen asioita, jotka on säädetty tässä laissa tai muualla toisen virkamiehen ratkaisuvaltaan. Ylijohtaja ei myöskään voisi ottaa ratkaistavakseen asioita, joiden ratkaisuvaltaa EU-lainsäädäntö rajoittaa. Esimerkiksi Euroopan unionin maataloustuki- ja maaseuturahaston tukien toimeenpanotehtävät sekä delegoidut maksajavirastotehtävät ovat sellaisia, joissa elinvoimakeskuksen ylijohtajalla ei voi olla otto-oikeutta, vaan tehtävät on hoidettava EU-lainsäädännön ja maksajavirastosopimuksen mukaisesti. Pykälän 2 momentin perusteella ylijohtaja ei voisi ottaa ratkaistavakseen asiaa, joka kuuluu keskuksen 2 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaisiin tehtäviin tai mainitun pykälän 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettuihin Euroopan maatalouden tukirahaston tai Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston tukien toimeenpanotehtäviin tai delegoituihin maksajavirastotehtäviin. Nämä tehtävät liittyvät yleisen edun valvontaan kalatalousasioissa ja keskuksen tehtäväksi säädetävissä vesitalousasioissa sekä valtion vesitaloudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista sekä valtion vesistö rakenteista huolehtimiseen. Lisäksi ylijohtajalla ei olisi otto-oikeutta 2 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaisiin maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan maksajavirastotehtäviin.

11 §. *Elinvoimakeskuksen työjärjestys.* Pykälän 1 momentin mukaan elinvoimakeskuksen työjärjestyksessä määrättäisiin keskuksen hallinnon ja toimintojen järjestämisestä sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta. Keskuksen työjärjestyksellä määrättäisiin siten esimerkiksi keskuksen yhteisistä ja yleisistä asioista, kuten tarkemmasta organisaatiosta, asioiden valmistelusta ja esittelymenettelyn käytöstä, yleisistä sisäisistä määräyksistä, johtamisesta, johtoryhmätyöskentelystä, palvelussuhdeasioista sekä mahdollisesti tarvittavista yhteen sovittavista toimielimistä johtoryhmän lisäksi. Työjärjestyksellä määrättäisiin myös tarkemmin keskuksen sivutoimipaikoista. Elinvoimakeskuksen työjärjestyksestä päättäisi keskuksen ylijohtaja.

Pykälän 2 momentin mukaan keskuksen osastolla voisi tarvittaessa olla työjärjestys, jolla voidaan antaa tarkempia määräyksiä osaston toimintojen järjestämisestä ja henkilöstön tehtävistä. Osaston työjärjestyksellä voitaisiin siten määrätä esimerkiksi osaston sisäisistä yksiköistä, niiden johtamisesta, henkilöstön sijoittumisesta näihin yksiköihin ja toimenkuvien vahvistamisesta sekä ratkaisuvallan delegoinnista yksikköjen päälliköille ja muille virkamiehille. Osaston työjärjestyksestä päättäisi osastopäällikkö mutta ennen työjärjestyksen vahvistamista työjärjestys tulisi käsitellä keskuksen johtoryhmässä. Tämän tarkoituksena on, että ylijohtajalla, muilla osastopäälliköillä sekä mahdollisilla muilla johtoryhmän jäsenillä olisi mahdollisuus esittää näkemyksensä suunnitellusta työjärjestyksestä ja työjärjestysten keskinäisistä suhteista.

12 §. Elinvoimakeskuksen virkojen täyttäminen. Pykälässä säädettäisiin elinvoimakeskuksen virkojen täyttämistä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin keskuksen osastopäällikön, 2 momentissa osastopäällikön suorien alaisten ja 3 momentissa muiden keskuksen virkojen täyttämistä. Ehdotetun säännöksen 3 momentti sisältäisi virkojen kelpoisuusvaatimuksia koskevan asetuksenantovaltuuden. Keskuksen ylijohtajan nimittämisestä säädettäisiin ehdotetun lain 9 §:ssä.

Pykälän 1 momentin mukaan elinvoimakeskuksen ylijohtaja nimittäisi elinvoimakeskuksen osastopäällikön valtion virkamieslain 9 a §:n 1 momentissa tarkoitetuksi määrääjäksi. Osastopäällikön nimittäminen valmisteltaisiin yhteistoiminnassa osaston pääasiallista tehtävryhmää ohjaavan ministeriön ja tarvittaessa muiden osaston tehtäviä ohjaavien ministeriöiden kanssa, mikä tukisi ministeriön mahdollisuuksia ohjata toimialansa hallintoa. Nimityksen valmistelusta vastaavan keskuksen tulisi varata ministeriöille mahdollisuus osallistua nimityksen valmisteluun, joka voisi tarkoittaa ministeriöiden mahdollisuutta osallistua osastopäälliköiden rekrytointiin, esimerkiksi virantäytön vaatimusten määrittelyyn sekä hakijoiden haastatteluihin ja arviointiin. Keskuksen ylijohtaja pyytäisi asiassa lausunnot tai muutoin kuulisi kyseistä osastoa toimialaohjaavia ministeriöitä tai keskushallinnon virastoja.

Pykälän 2 momentin mukaan keskuksen ylijohtaja nimittäisi osastopäällikön suorat alaiset ja määräisi yksikön päälliköt tehtävään osastopäällikön esityksestä. Osastopäällikön suorilla alaisilla tarkoitettaisiin muun muassa esihenkilötehtävissä työskenteleviä virkamiehiä. Osaston muun henkilöstön nimittäisi osastopäällikkö.

Pykälän 3 momentin mukaan keskuksen ylijohtaja nimittäisi muun henkilöstön, jollei keskuksen työjärjestyksessä toisin määrättäisi. Ylijohtaja nimittäisi siten esimerkiksi osastojen ulkopuolisen henkilöstön.

Pykälän 4 momentin mukaan virkoja sijoitettaessa olisi otettava huomioon alueellinen läsnäolo ja hoidettavien tehtävien luonne. Alueellisen läsnäolon näkökulmasta olisi perusteltua, että avautuvat virat, esimerkiksi siitä riippumatta, kuuluvatko elinvoimakeskusten keskitetyt tehtävät viran tehtäviin, lähtökohtaisesti täytettäisiin siihen toimipaikkaan, johon virka on sijoitettu.

Pykälän 5 momentin mukaan elinvoimakeskuksen virkojen kelpoisuusvaatimuksista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

3 luku Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat säännökset

13 §. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät. Pykälässä säädettäisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA-keskus) tehtävistä. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät vastaisivat niitä tehtäviä, joita se hoitaa vuoden 2025 alusta alkaen, kun julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyi valtiolta kunnille (HE 207/2022). Työvoimapalveluita koskevan uudistuksen myötä työ- ja elinkeinotoimistojen tehtävät siirtyivät pääosin kuntien tehtäviksi ja tästä johtuen nykyiset työ- ja elinkeinotoimistot lakkautettiin. Julkisten työvoimapalveluiden siirtyminen kuntien järjestämisvastuulle aiheuttaa muutoksia myös ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen tehtäviin. Ehdotuksessa on otettu huomioon muutokset, jotka tulivat voimaan 1.1.2025 elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain muuttamisesta annettujen lakien (382/2023 ja 444/2024) nojalla.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen elinvoimakeskuksiin liittyvistä tehtävistä. KEHA-keskuksen tehtävänä olisi hoitaa elinvoimakeskusten yhteisiä henkilöstö- ja taloushallinnon sekä sisäisen tarkastuksen tehtäviä

ja muita vastaavia palvelu-, yleishallinto- ja tietohallintotehtäviä sekä antaa yleishallinnollisia ohjeita ja ohjata niiden soveltamista elinvoimakeskuksissa. KEHA-keskus antaisi yleishallinnollisina ohjeina etenkin talous- ja henkilöstöhallinnon ohjeita kuten taloussäännön, asiakirjahallinnon tiedonohjaussuunnitelman, matkustusohjeen, tietoturvaohjeen ja henkilöstöhallinnon ohjeet. Ohjaustehtävään kuuluisivat myös neuvotteluviranomaisen tehtävät KEHA-keskuksen omasta sekä elinvoimakeskusten puolesta samoin kuin virastoverkoston ohjaus palkkausjärjestelmään liittyvissä kysymyksissä. Elinvoimakeskuksiin liittyviin KEHA-keskuksen tehtäviin kuuluisi myös valtionavustuslain nojalla myönnettyjen avustusten maksatus-, takaisinperintä- ja valvontatehtäviä sekä valtion korvauksia koskevia tehtäviä. Lisäksi KEHA-keskus voisi hoitaa muun lain nojalla elinvoimakeskusten myöntämien avustusten maksamista, niiden käytön valvontaa ja takaisinperintää sekä valtion korvauksia koskevia tehtäviä siten kuin niistä erikseen säädetään.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin KEHA-keskuksen muista tehtävistä, jotka liittyvät muun muassa työvoimapalveluihin, kansainvälisen rekrytoinnin edistämiseen, palkkaturva-asioihin sekä neuvontaan koskien työttömyysetuuden saamisen työvoimapolittisia edellytyksiä. Pykälän 2 momentissa säädetyt tehtävät vastaisivat niitä tehtäviä, joita KEHA-keskus hoitaa vuoden 2025 alusta alkaen, kun julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyi valtiolta kunnille.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin KEHA-keskuksen tehtävästä hoitaa työ- ja elinkeinoministeriön kunnille, hyvinvointialueille ja työvoimaviranomaisille työllisyyden monialaiseksi edistämiseksi myöntämien valtionavustusten maksamista koskevat valtionavustuslain 12 §:n mukaiset tehtävät. Käytännössä kyse olisi niin sanottuun Ohjaamotoimintaan myönnettyjen valtionavustusten maksatustehtävästä. Työllistymisen monialaisesta edistämisestä säädetään laissa (381/2023). Valtion vuoden 2021 lisätalousarvioon sisältyy EU:n elpymisrahastosta rahoitettava kannustininstrumentti Ohjaamoiden monialaisuuden vahvistamiseksi. Kannustinmallin toteuttamiseen on myönnetty käytettäväksi yhteensä 6 500 000 euroa. Kannustinmalli tavoitteena on vahvistaa nuorille suunnattujen Ohjaamoiden tai Ohjaamotoiminnan kaltaisten palveluiden moniammatillisuutta. Kannustinmallilla on myös tavoitteena vahvistaa kannustimia ohjaamotoiminnan sosiaali- ja terveystalouden sekä koulutuspalveluiden integraatioon. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävänä on hoitaa työ- ja elinkeinoministeriön valtionavustuslakiin (688/2001) pohjautuvien Ohjaamotoimintaan myönnettyjen valtionavustusten maksatukset. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa valtionavustuslain mukaisista muista tehtävistä.

Momentin 4 mukaan KEHA-keskus voisi esitellä elinvoimakeskuksen päätettäväksi hallintoasioita, jotka liittyvät keskuksen talouteen ja henkilöstöhallintoon. Näistä asioista voitaisiin säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Asiat, jotka voitaisiin valtioneuvoston asetuksella säätää KEHA-keskuksessa valmisteltaviksi, olisivat muita kuin muutoksenhakukelpoisia hallintopäätöksiä hallinnon asiakkaille. Talous- ja henkilöstöhallinnon päätöksiä voitaisiin säätää Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen esiteltäviksi laajasti.

Momentin 5 mukaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voisi tuottaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle ja Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle tietojärjestelmäpalveluja ja hoitaa palvelujen digitalisaatiota edistäviä tehtäviä mainittujen virastojen lukuun. Palvelujen tuottaminen olisi mahdollista Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen sekä mainittujen virastojen välisten sopimusten perusteella. Säännös vastaisi nykytilaa, jossa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus tuottaa sopimusten perusteella mainituille virastoille säännöksessä tarkoitettuja palveluja.

Momentin 6 mukaan KEHA-keskuksen tehtävistä ja menettelytavoista voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

14 §. *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimipaikka ja organisaatio.* Pykälän *1 momentin* mukaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimipaikasta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi momentissa säädettäisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen sisäisestä organisaatiosta siten, että keskuksessa on vastuualueita. Vastuualueista määrättäisiin keskuksen työjärjestyksessä.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin palkkaturvan toimeenpanoon liittyvien valvontatehtävien järjestämisestä siten, että asioiden käsittelyn puolueettomuus varmistetaan.

15 §. *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen ohjaus.* Pykälässä säädettäisiin kehittämis- ja hallintokeskuksen ohjauksesta. Säännökset vastaisivat sisällöltään pääosin voimassa olevaa sääntelyä. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta koskevia säännöksiä koottaisiin ehdotetun lain 3 lukuun.

Pykälän *1 momentin* mukaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen yleishallinnollinen ohjaus kuuluisi työ- ja elinkeinoministeriölle.

Pykälän *2 momentin* mukaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toiminta palvelisi elinvoimakeskusten strategisia tavoitteita sekä työllisyyden edistämiseksi asetettuja valtakunnallisia tavoitteita. Työllisyyden edistämisen valtakunnallisten tavoitteiden asettamisesta säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 21 §:ssä.

Pykälän *3 momentin* mukaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen yleishallinnolliset tulostavoitteet määräisi työ- ja elinkeinoministeriö. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen yleishallinnollinen ohjaus olisi kevyempää kuin elinvoimakeskuksen tulostavoiteet ja vastaisi sitä tavoitteiden asettamista, jota työ- ja elinkeinoministeriö käyttää valtakunnallisten erillisyyksikköjen ohjauksessa. Elinvoimakeskusten toimialaohjauksesta vastaavat ministeriöt ja keskusvirastot ohjaisivat Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta omilla toimialoillaan. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen hoitamien maksatukseen liittyvät tehtävät kuuluvat sekä hallinnonalakohtaisesti prosesseihin että Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen maksatusprosessiin.

Pykälän *4 momentin* mukaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tietohallintopalveluja ohjaisivat ja niiden tulostavoitteista määräisivät työ- ja elinkeinoministeriö ja valtiovarainministeriö. Tietohallintopalvelujen ohjausta ja seurantaan varten tarpeelliset tiedot olisivat saatavissa eroteltuna muista Työllisyys-, kehittämis- ja hallintoyksikön toimintaa ja taloutta koskevista tiedoista.

Pykälän *5 momentin* mukaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen ohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

16 §. *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen johtaminen.* Pykälän *1 momentin* mukaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta johtaisi johtaja, joka vastaisi keskuksen toiminnan tuloksellisuudesta.

Pykälän *2 momentin* mukaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella olisi johtamisen tukena johtoryhmä, joka avustaisi keskuksen johtajaa ja sen yksiköiden johtajia Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimivaltaan kuuluvissa laajakantoisissa ja periaatteellisesti tärkeissä asioissa. Johtoryhmässä käsiteltävien asioiden laajakantoisuutta ja periaatteellista

tärkeyttä arvioitaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen näkökulman lisäksi sillä perusteella, mitä vaikutuksia niillä on elinvoimakeskuksiin sekä näiden asiakkaisiin ja sidosryhmiin sekä muihin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen asiakkaisiin. Johtoryhmän kokoonpanosta määrättäisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen työjärjestyksessä. Säännös mahdollistaisi myös sen, että työjärjestyksellä määrättäisiin henkilöstön edustuksesta elinvoimakeskuksen johtoryhmässä.

17 §. *Asioiden ratkaiseminen Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksessa.* Pykälän 1 momentin mukaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen johtaja ratkaisisi keskuksen toimivaltaan kuuluvat asiat, jollei niistä ole toisin säädetty tai keskuksen työjärjestyksessä toisin määrätty. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle olisi henkilöstö- ja hallintoasioissa tarkemmin säädetyllä tavalla eräissä asioissa, kuten virkanimityksissä, valmisteleva tehtävä, mistä syystä keskuksen johtajalla ei voisi olla ratkaisuvalltaa esimerkiksi elinvoimakeskusten henkilöstön virkanimityksissä, jotka 12 §:n mukaan kuuluvat elinvoimakeskuksen ylijohtajan tai osastopäällikön ratkaisuvalltaan.

Pykälän 2 momentin mukaan keskuksen johtaja voisi ottaa ratkaistavakseen asian, joka kuuluu Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimivaltaan.

18 §. *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen työjärjestys.* Pykälässä säädettäisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen työjärjestyksestä. Keskuksen toimintojen järjestämisestä, asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta säädettäisiin työjärjestyksessä, josta päättäisi keskuksen johtaja.

19 §. *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen virkojen täyttäminen.* Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen johtaja nimitettäisiin valtion virkamieslain 9 a §:n 1 momentin perusteella määräajaksi. Keskuksen johtajan nimittäisi työ- ja elinkeinoministeriö. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen johtaja nimittäisi tai ottaisi palvelukseen keskuksen muun henkilöstön, ellei keskuksen työjärjestyksessä toisin määrättäisi. Keskuksen virkojen kelpoisuusvaatimuksista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

4 luku Erinäiset säännökset

20 §. *Asioiden ratkaiseminen eräissä tapauksissa.* Pykälä sisältäisi säännökset elinvoimakeskuksen toimialan laajuudesta ja sen sisäisestä tehtävien järjestelystä mahdollisesti johtuvien ristiriita- ja kollisiotilanteiden ratkaisemiseksi. Tällainen tilanne saattaisi syntyä esimerkiksi tilanteessa, jossa osana vaellusesteiden purkuhanketta valtio lunastaa itselleen vesivoimalaitoksen. Tällaisessa tilanteessa elinvoimakeskuksesta tulisi padon omistaja, ja näin ollen myös vesilain mukaiseen lupaan liittyvien kalatalousvelvoitteiden haltija. Samaan patoon kohdistuisi kuitenkin myös elinvoimakeskuksen tekemää patoturvallisuuslain mukaista patoturvallisuusvalvontaa sekä kalatalousviranomaisen tekemää vesilain mukaisessa luvassa olevien kalatalousvelvoitteiden valvontaa. Elinvoimakeskus ei voisi samanaikaisesti toimia luvan haltijana ja padon omistajana sekä valvoa omaa toimintaansa kalatalous- ja patoturvallisuusviranomaisena. Jos hallintoasian käsittelyn puolueettomuus voi ilmeisesti vaarantua, olisi keskuksen ehdotetun säännöksen mukaan pyydettävä toimialaohjauksesta vastaavaa ministeriötä määräämään toinen elinvoimakeskus käsittelemään tämän asian. Ministeriön päätökseen ei saisi hakea muutosta valittamalla. Ministeriön päätös koskisi asian siirtämistä toisen elinvoimakeskuksen ratkaistavaksi, eikä muutoksenhakukiellon kohteena olevalla päätöksellä olisi siten vaikutuksia yksilön tai oikeushenkilön oikeusasemaan (oikeuksiin tai velvollisuuksiin), vaan kyse on hallinnon sisällä tapahtuvasta tehtävänsiirtopäätöksestä, jonka tarkoituksena on turvata hallintoasian puolueeton käsittely. Mahdollisen siirtopyynnön tekee aina elinvoimakeskus, eikä ministeriö voi oma-aloitteisesti

siirtää tehtäviä elinvoimakeskusten välillä. Kyseinen säännös vastaa voimassa olevan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 20 §:ää.

21 §. *Yhteistyö eri toimijoiden kanssa.* Pykälässä säädettäisiin elinvoimakeskusten tehtäviin liittyvästä yhteistyöstä ja sen edistämisestä toimialueensa paikallisten ja alueellisten sekä valtakunnallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa.

Ehdotetun lain 2 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseen liittyy lähes aina yhteistyön tarve ja usein erilaisten verkostojen muodostamisen, toiminnan koordinointiin tai niihin osallistumisen rooli joko paikallisella tai alueellisella tasolla. Elinvoimakeskusten paikallisia yhteistyötahoja eri tehtävryhmissä olisivat esimerkiksi kunnat, oppilaitokset, erilaiset elinkeinoelämän ja muut yhdistykset sekä erityisesti aktiiviset työnantaja- ja kasvuyritykset, jotka hakevat työkaluja kasvun ja kansainvälistymisen edistämiseksi. Alueellisella tasolla keskeisiä yhteistyötahoja ovat aluekehittämisviranomaisena toimivat maakuntien liitot, joiden kanssa yhteistyötä tehtäisiin muun muassa maakuntaohjelmien laatimisessa ja toimeenpanossa sekä osallistumalla valtion edustajina maakuntien yhteistyöryhmien toimintaan. Maakuntien liitot osallistuisivat osaltaan ehdotetun lain 7 pykälässä säädetyn elinvoimakeskusten strategia-asiakirjan sekä kunkin keskuksen tulossopimusesityksen laatimiseen, jotta alueiden kehittämisen tarpeet ja tavoitteet tulisivat huomioon otetuiksi elinvoimakeskusten ohjauksessa ja keskusten toiminnassa. Elinvoimakemukset olisivat keskeisiä EU:n alue- ja rakennepolitiikan sekä EU:n maataloustuki- ja maaseuturahaston toimeenpanotehtävien toteuttajia alueillaan.

Uusia seudullisella tai alueellisella tasolla huomioitavia viranomaistyötahoja olisivat vuoden 2025 alussa aloittaneet kuntien muodostamat työllisyysalueet. Niiden kanssa tapahtuvasta yhteistyöstä säädetään laissa työvoimapalvelujen järjestämisestä. Lain 23 §:ssä säädetään alueellisten työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskusteluista, jotka työ- ja elinkeinoministeriö ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus – jatkossa elinvoimakeskus - käyvät säännöllisesti työvoimaviranomaisten kanssa. Hyvinvointialueiden kanssa elinvoimakemukset tekisivät yhteistyötä ainakin työllisyyden ja kotoutumisen edistämiseen, kulttuuriin liittyvien hyvinvointipalvelujen edistämiseen sekä sote-palvelujen saavutettavuuteen liittyvissä tehtävissä.

Elinvoimakeskustan tehtäviin liittyviä valtakunnallisesti tärkeitä yhteistyötahoja olisivat esimerkiksi Lupa- ja valvontavirasto, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Liikenneturva, Business Finland sekä Energiavirasto. Valtakunnallisen lupa- ja valvontaviraston kanssa elinvoimakeskusten yhteistyö tulee olemaan tiivistä ja jatkuvaa erityisesti virastoon ELY-keskuksista siirtyvien Y-tehtävien osalta. Ympäristölainsäädännön täytäntöönpanotehtäviä hoidettaisiin uudistuksen jälkeen Lupa- ja valvontavirastossa, elinvoimakeskuksissa, maakuntien liitoissa ja kunnissa. Näiden viranomaisten yhteistyö on keskeinen edellytys uudistuksen onnistuneelle toteuttamiselle. Uudistuksessa syntyy selkeä toimivallanjako ympäristötehtävissä Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten välille; Lupa- ja valvontavirasto vastaa ympäristöllisistä lupa-, valvonta- ja ohjaustehtävistä ja elinvoimakeskusten tehtävänä on erityisesti ohjelma- ja hanketyöllä vahvistaa luonnon monimuotoisuutta ja parantaa ympäristön ja vesistön hyvää tilaa sekä edistää ilmastotyötä esimerkiksi EU-rahoituksen ja aluekehityksen puitteissa.

Elinvoimakeskusten tehtäviin voi liittyä kansainvälisiä yhteistyövelvoitteita, joita keskuskeskukset hoitaisivat niille tehtäviinsä osoitettujen resurssien puitteissa. Tällaisia olisivat esimerkiksi osallistuminen EU:n alue- ja rakennepolitiikan, EU:n maataloustuki- ja maaseuturahaston ja Euroopan meri- ja kalatalousrahaston ohjelmatyöhön liittyvään jäsenmaiden yhteistyöhön ja verkostoihin.

22 §. Virka-apu. Pykälä sisältäisi informatiivisen säännöksen elinvoimakeskuksen velvollisuudesta antaa virka-apua muille viranomaisille ja sen oikeudesta saada virka-apua muilta viranomaisilta, mikäli virka-avun antamisesta tai saamisesta on säädetty erikseen. Ehdotettu sääntely tarkoittaisi sitä, että elinvoimakeskuksella olisi toimivalta antaa virka-apua toiselle viranomaiselle, mutta vain niissä tapauksissa, joissa virka-apua pyytävällä olisi erityislainsäädäntöön perustuva oikeus saada sitä nimenomaan elinvoimakeskukselta. Pykälän toisen lauseen mukaan virastolla olisi oikeus saada virka-apua muilta viranomaisilta tehtäviensä hoitamiseen, kun siitä erikseen säädetään.

23 §. Kielivähemmistön palveluyksikkö. Pykälässä säädettäisiin elinvoimakeskuksen kielivähemmistön palveluyksiköstä. Ehdotettu säännös koskisi perustuslain 17 §:ssä tarkoitettuja suomen, ruotsin ja saamen kieliä tasapuolisesti. Pykälä sisältäisi myös asiaa koskevan asetuksenantovaltuuden. Kielilain 6 §:n 2 momentin mukaan voidaan erityisistä syistä virka-alueen kielivähemmistön tarpeita varten perustaa yksikielisiä yksiköitä tai osastoja. Ehdotettu pykälä täydentäisi ja täsmentäisi edellä mainittua kielilain säännöstä asiasta. Myös ehdotetun lain 4 § sisältää kielivähemmistöjä koskevan säännöksen, jonka mukaan eräänä keskuksen toimialueen laajentamisperusteena voisi olla alueen kielivähemmistöjen oikeuksien edistäminen.

Ehdotuksen tavoitteena on, että sen nojalla perustettava palveluyksikkö voisi esimerkiksi hoitaa vain tietyn tehtäväryhmän palveluja, mutta yksikön palveluntarjontaan voisi kuulua myös keskuksen useamman tai kaikkien tehtäväryhmien palveluja. Erityissääntelyn tarkoituksena on, että yksikkö voisi tarvittaessa tarjota asiakkailleen kokonaispalvelua näiden äidinkielellä. Tällaisen yksikön perustaminen ei saisi kuitenkaan johtaa siihen, että alueen vähemmistökielisen väestön tarpeista ei olisi huolehdittu samanlaisten perusteiden mukaan.

Pykälän *1 momentin* mukaan elinvoimakeskuksella voisi sen tehtäväryhmiin kuuluvien tehtävien hoitamiseksi olla erillinen alueen suomen- tai ruotsinkielistä taikka saamelaiskäräjistä annetussa laissa tarkoitettulla saamelaisten kotiseutualueella saamenkielistä vähemmistöä palveleva yksikkö. Palveluyksikkö voitaisiin perustaa myös Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseen sekä yhtä useamman elinvoimakeskuksen yhteiseksi yksiköksi. Lisäksi palveluyksikkö voitaisiin perustaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseen sekä yhden tai useamman elinvoimakeskuksen yhteiseksi yksiköksi.

Pykälän *2 momentin* mukaan kielivähemmistön palveluyksikön perustamisesta, tehtävistä, nimestä, toimialueesta ja toimipaikasta sekä henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksenantovaltuuden osoittaminen valtioneuvostotasolle olisi perusteltua, koska kysymys on merkittävästä keskuksen toimivaltaa koskevasta järjestelystä.

24 §. Valtion edustaminen. Pykälässä säädettäisiin elinvoimakeskusten ja KEHA-keskuksen tehtävästä edustaa tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta. Pykälän *1 momentin* mukaan keskus kantaisi ja vastaisi valtion puolesta sekä valvoisi tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa toimialaansa kuuluvissa asioissa, jollei toimialaohjauksesta vastaavan ministeriön tai keskushallinnon viraston edustaja sitä tee. Momentin toisen lauseen mukaan keskuksen oikeudesta käyttää valtion puolesta asianomistajan puhevaltaa säädettäisiin erikseen. Tällä tarkoitettaisiin esimerkiksi asianomistajan puhevallan käyttämistä valtion puolesta esimerkiksi konkurssiasioissa.

Pykälän *2 momentin* mukaan KEHA-keskus kantaisi ja vastaisi valtion puolesta sekä valvoisi tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa sen tehtäviksi säädettyissä asioissa, jollei toimialaohjauksesta vastaavan ministeriön tai keskushallinnon viraston edustaja sitä tee.

Jos elinvoimakeskuksen toimivaltaan kuuluvan asian vaikutukset koskisivat merkittävästi kahden tai useamman keskuksen toimialuetta, toimialaohjauksesta vastaava ministeriö päättäisi pykälän *3 momentin* mukaan, mikä keskus toimisi valtion edustajana tässä asiassa. Ministeriön päätökseen ei saisi hakea muutosta valittamalla.

25 §. Suoritteiden maksullisuus. Pykälä sisältäisi yleissäännökset elinvoimakeskusten sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen suoritteiden maksujen määräytymisestä sekä asetuksenantotoimivaltaa koskevan säännöksen. Pykälän *1 momentti* sisältäisi informatiivisen viittauksen valtion maksuperustelakiin (150/1992), jossa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista. Tämän perusteella määriteltäisiin, mitkä elinvoimakeskusten sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen suoritteet tai suoriteryhvät olisivat maksullisia ja mistä suoritteesta tai suoriteryhmästä maksu määrättäisiin omakustannusarvon perusteella sekä mitkä suoritteet hinnoiteltaisiin liiketaloudellisiin perustein.

Pykälän *2 momentin* mukaan elinvoimakeskusten ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen suoritteiden maksuista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

26 §. Muutoksenhaku. Pykälä sisältäisi yleissäännöksen elinvoimakeskusten sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen päätösten muutoksenhausta. Eräissä elinvoimakeskusten ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtäviä koskevissa laeissa, kuten esimerkiksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetussa laissa (503/2005) ja yksityistielaisissa (560/2018), on lisäksi erityisiä muutoksenhakusäännöksiä, joita sovellettaisiin ehdotetun säännöksen sijasta haettaessa muutosta tällaisessa laissa tarkoitettuun keskuksen päätökseen.

Ehdotetun pykälän mukaan elinvoimakeskuksen ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Lisäksi pykälä sisältäisi informatiivisen viittauksen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin (808/2019).

Elinvoimakeskukset ovat nykytilaa vastaavalla tavalla toimivallaltaan alueellisia virastoja, joiden päätöksiin haettaisiin muutosta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 §:n 1 tai 2 momentin perusteella joko siltä hallinto-oikeudelta, jonka tuomiopiirissä on hallintopäätöksen tehneen viranomaisen toimialue tai jos päätöksen tehneen viranomaisen toimialue on useammassa kuin yhdessä tuomiopiirissä, siltä hallinto-oikeudelta, jonka tuomiopiirissä viranomaisen päätoimipaikka sijaitsee. Mainitun säännöksen mukaan tilanteessa, jossa päätös koskee kiinteistöä tai aluetta, toimivaltainen on kuitenkin se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä pääosa kiinteistöstä tai alueesta sijaitsee. Elinvoimakeskusten päätöksistä tehtyjen valitusten voidaan siten arvioida ohjautuvan nykytilaa vastaavalla tavalla eri hallinto-oikeuksiin.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus on nykytilaa vastaavalla tavalla valtakunnallinen virasto, jonka toimialueena on koko maa. Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 §:n 3 momentissa säädetään toimivaltaisen hallinto-oikeuden määräytymisestä sellaisessa tilanteessa, jossa päätöksen tehneen viranomaisen toimialueena on koko maa. Mainitun säännöksen mukaan, jos päätöksen tehneen viranomaisen toimialueena on koko maa, toimivaltainen on se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä valittajan kotipaikka sijaitsee. Jos päätös koskee kiinteistöä tai aluetta, toimivaltainen on kuitenkin se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä pääosa kiinteistöstä tai alueesta sijaitsee. Viranomaisen toimialueena pidetään koko maata myös silloin, kun Ahvenanmaa ei kuulu sen toimialueeseen. Työllisyys, kehittämis- ja hallintokeskus olisi siten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 §:n forum-säännöksessä tarkoitettulla tavalla valtakunnallinen viranomainen, jonka päätösten

muutoksenhaun osalta toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyisi kaikissa tapauksissa lain 10 §:n 3 momentin mukaisesti, jollei asiasta olisi erikseen muuta säädetty. Työllisyys- kehittämis- ja hallintokeskuksen päätöksistä tehtyjä valituksia ohjautuisi siten kaikkiin hallinto-oikeuksiin.

5 luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

27 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momentti sisältää lain voimaantulosäännöksen.

Pykälän 2 momentti sisältäisi erillisen 13 §:n 3 momentin mukaista KEHA-keskuksen maksatustehtävää koskevan voimaantulosäännöksen. Työ- ja elinkeinoministeriön valtionavustusten myöntäminen Ohjaamo –toimintaan päättyy vuoden 2026 lopussa, jolloin viimeiset maksatukset tulisivat Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtäväksi vuoden 2027 aikana. Tämän jälkeen maksatustehtävä päättyy.

Pykälän 3 momentin mukaan lailla kumottaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annettu laki. Vakiintuneen tulkinnan mukaisesti kumottavien lakien mukana kumoutuvat myös niissä olevien asetuksenantovaltuuksien nojalla annetut asetukset.

Pykälän 4 momentin mukaan muussa laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen tarkoitettaisiin tämän lain tultua voimaan elinvoimakeskusta. Muussa laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukseen tarkoitettaisiin tämän lain tultua voimaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta. Siirtymäsäännösten tarkoituksena olisi varmistaa ja turvata laissa tai asetuksessa säädettyjen tehtävien hoidon jatkuvuus, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskusta koskevan sääntelyn kumoutuessa. Ehdotettua sääntelyä on pidettävä perusteltuna, sillä koko luokaltaan mittavien valtionhallinnon rakenteellisten uudistuksien yhteydessä on varsin mahdollista, ettei kaikkien eri ministeriöiden toimialan lakeihin tai asetuksiin voida tai huomata tehdä tarpeellisia viraston nimeä koskevia muutoksia.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin keskuskohtaisista siirtymäsäännöksistä. Säännösten avulla olisi tarkoitus varmistaa ja turvata laissa tai asetuksessa säädettyjen tehtävien hoidon jatkuvuus tilanteessa, jossa ELY-keskusten toiminta lakkaa ja niiden toiminta siirtyä elinvoimakeskuksiin tässä laissa säädetyin osin.

28 §. Sopimuksia, sitoumuksia ja vireillä olevia asioita koskevat siirtymäsäännökset. Pykälän 1 ja 2 momentti sisältäisivät elinvoimakeskuksille ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle siirtyviä vireillä olevia asioita, tehtyjä sopimuksia ja sitoumuksia ja niistä johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat siirtymäsäännökset. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyisivät lain voimaan tullessa toimivaltaiseen elinvoimakeskukseen. Samoin siirtyisi vastuu siirtyvien tehtävien arkistoista, rekistereistä ja tietoaineistoista elinvoimakeskuksille. KEHA-keskuksessa vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät lain voimaan tullessa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseen. Lisäksi esimerkiksi työttömyysturvalakiin on tarkoitus säätää siirtymäsäännös, jota sovellettaisiin tämän säännöksen asemasta.

Pykälän 3 momentin mukaan ehdotettuja sopimuksia ja sitoumuksia koskevia siirtymäsäännöksiä ei kuitenkaan sovellettaisi, jos sopimusten ja sitoumusten sisällöstä johtuisi

muuta. Sopimuksesta voisi esimerkiksi käydä nimenomaisesti ilmi, ettei sen ole tarkoitettu jatkuvan esitetyn kaltaisen organisaatiomuutoksen jälkeen.

29 §. Henkilöstön asemaa koskevat siirtymäsäännökset. Pykälässä säädettäisiin henkilöstöä koskevista siirtymäjärjestelyistä. Pykälän *1 momentin* mukaan siirtymisessä noudatettaisiin valtion virkamieslain 5 a - 5 c §:n säännöksiä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtäviä hoitavien virat ja niihin nimitetyt virkamiehet siirtyisivät elinvoimakeskuksiin, samoin kuin määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitetyt virkamiehet virkasuhteensa keston ajaksi. Siltä osin kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtäviä siirrettäisiin muihin virastoihin, siirtyvät niitä tehtäviä hoitavien virat ja niihin nimitetyt virkamiehet näihin virastoihin, samoin kuin määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitetyt virkamiehet virkasuhteensa keston ajaksi. Mikäli virkamiehen tehtäviin kuuluu yli puolet siirtyviä tehtäviä, tulisi hänen virkansa siirtää tehtävät vastaanottavalle virastolle. Tehtävien hoitamisen edellyttämät toimintamäärärahat siirtyvät joka tapauksessa tehtävät vastaanottavalle virastolle, vaikka virkoja ja niihin nimitettyjä virkamiehiä ei siirtyisi tehtäviensä mukana. Pykälässä säädettäisiin, että edellä todettujen virastojen työsopimussuhteisiin työntekijöihin sovellettaisiin valtion virkamieslain 5 a—5 c §:n säännöksiä. Samoja säännöksiä sovellettaisiin myös elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen henkilöstöön. Kehittämis- ja hallintokeskuksen johtaja jatkaisi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen johtajana toimikautensa loppuun.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin, että työ- ja elinkeinoministeriö voisi perustaa ennen lain voimaantuloa uusien elinvoimakeskusten ylijohtajien virat. Siirtymäsäännös on tarpeen elinvoimakeskusten järjestäytymisen varmistamiseksi. Ylijohtajien virat perustettaisiin mahdollisimman pian sen jälkeen, kun laki olisi vahvistettu, jotta viranhoito voisi alkaa hyvissä ajoin ennen keskusten toiminnan alkamista. Ylijohtajien virat perustettaisiin työ- ja elinkeinoministeriöön, josta virat siirtyisivät lain voimaan tullessa elinvoimakeskuksiin. Ylijohtajien rooli toiminnan käynnistämässä on keskeinen erityisesti siksi, että ylijohtaja nimittää keskuksen osastopäälliköt ja päättää keskuksen työjärjestyksestä.

Pykälän *3 momentin* tavoitteena on varmistaa elinvoimakeskusten toiminnan häiriötön käynnistyminen virastolain voimaantullessa, minkä on arvioitu edellyttävän keskuksen toimintaa koskevien päätöksien tekemistä ennen virastolain voimaantuloa. Edellä *2 momentissa* tarkoitettuihin virkoihin nimitetyillä olisi toimivalta tehdä keskusta koskevia päätöksiä ennen virastolain voimaantuloa. Vastaava oikeus tehdä keskusta koskevia päätöksiä olisi myös työ- ja elinkeinoministeriöllä ja keskuksen osastoa toimialaohjaavalla ministeriöllä. Ministeriöiden ratkaisuvallta olisi toissijaista suhteessa keskuksen ylijohtajan virkaan nimitettyihin nähden. Ministeriöt tekisivät säännöksen perusteella välttämättömät päätökset vain siinä tilanteessa, jossa lain vahvistamisen viivästyisi taikka jos ylijohtajien virkoja ei ehditä täyttämään. Nämä ylijohtajan mutta myös ministeriöiden tekemät päätökset katsottaisiin keskuksen päätöksiksi, jonka perusteella keskus olisi virastolain voimaantulon jälkeen velvollinen antamaan esimerkiksi lausunnot hallintotuomioistuimille päätöksistä tehtyjen valitusten johdosta taikka antamaan selvityksiä ylimpien laillisuudenvälvojen selvityspyyntöjen johdosta. Keskus vastaisi kaikista ennen virastolain voimaantuloa tehdyistä päätöksistä aiheutuvista kustannuksista ja muista velvoitteista.

Pykälän *4 momentin* mukaan tilanteessa, jossa elinvoimakeskuksen ylijohtajaa ei olisi nimitetty ennen lain voimaantuloa, ministeriö, jonka toimialaan osaston tehtävät pääasiallisesti kuuluvat, nimittäisi osastopäällikön sekä määräisi yksikön päälliköt tehtävään yhteistoiminnassa osaston muiden tehtäviä ohjaavien ministeriöiden kanssa lain voimaantulosta lukien enintään kuudeksi kuukaudeksi, mutta kuitenkin enintään siihen saakka, kunnes virasto on lain voimaantulon jälkeen täyttänyt osastopäällikön virat ja määrännyt yksikön päälliköt tehtävään.

30 §. *Muutoksenhakua koskevat siirtymäsäännökset.* Pykälä sisältäisi muutoksenhakua koskevat siirtymäsäännökset. Pykälän *1 momentin* mukaan päätökseen, joka on tehty ennen elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain voimaantuloa, haettaisiin muutosta lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti. Pykälän *2 momentin* mukaan vastaavasti elinvoimakeskuksia sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain voimaan tullessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyyn muutoksenhaussa sovellettaisiin lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin, että jos tuomioistuin kumoaa päätöksen, joka on tehty ennen elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain voimaantuloa, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsiteltäisiin ja ratkaistaisiin elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain mukaisesti. Pykälän säännökset on tarkoitettu esimerkiksi valtion virkamieslaissa säädettyä muutoksenhakua varten.

7.3 Laki Ahvenanmaan valtionvirastosta

1 luku Yleiset säännökset

1 §. *Asema ja toiminta-ajatus.* Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin nykytilaa vastaavasti siitä, että Ahvenanmaan maakunnassa on Ahvenanmaan valtionvirasto. Valtionvirasto hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa sille säädettyjä toimeenpano- ja valvontatehtäviä, ja turvaa niihin liittyvien valtion palvelujen saatavuutta. Ehdotuksen 3 §:ssä säädettäisiin tarkemmin valtionviraston tehtävistä.

Ahvenanmaan valtionvirasto on monialainen hallintoviranomainen Ahvenanmaan maakunnassa. Valtionvirastolle osoitetut tehtävät ovat esimerkiksi erilaisia lupa-, rekisteröinti- ja muita valvontatehtäviä, julkisen notaarin tehtäviä, eräitä oikeusturvatehtäviä, verojen ja maksujen kanton liittyviä tehtäviä, maataloushallintoon ja alueelliseen varautumiseen ja väestönsuojeluun liittyviä tehtäviä.

Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa eräitä Digi- ja väestötietovirastolle (DVV), Kilpailu- ja kuluttajavirastolle (KKV), Liikenne- ja viestintävirastolle (Traficom), Patentti- ja rekisterihallitukselle (PRH) sekä Ruokavirastolle kuuluvia tehtäviä Ahvenanmaan maakunnassa. Valtionviraston tehtävälajoista säädettäisiin ehdotetun lain 3 §:ssä ja viraston varsinaisista tehtävistä pääsääntöisesti muussa lainsäädännössä.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin siitä, että Ahvenanmaan valtionvirasto kuuluu valtiovarainministeriön hallinnonalalle, mikä vastaa nykytilannetta.

2 §. *Toimipaikka.* Ehdotetun säännöksen mukaan Ahvenanmaan valtionviraston toimipaikka sijaitsee Maarianhaminassa. Nykyisin Ahvenanmaan valtionviraston toimipaikasta on säädetty vastaavan sisältöisesti kumottavaksi ehdotetussa valtioneuvoston asetuksessa aluehallintovirastoista (906/2009).

3 §. *Toimiala ja tehtävät.* Pykälä sisältäisi Ahvenanmaan valtionviraston toimialan ja tehtävien yleisluonteisen määrittelyn. Pykälän *3 ja 4 momenttiin* sisältyy tehtäviä, joita ei säädetä muussa valtakunnan lainsäädännössä Ahvenanmaan valtionviraston tehtäväksi. Ahvenanmaan valtionviraston tehtävät perustuisivat jatkossa valtakunnan toimivaltaan kuuluvaan lainsäädäntöön sekä Ahvenanmaan itsehallintolain (jäljempänä *itsehallintolaki*) 32 §:n mukaisesti sopimusasetuksilla sille säädettyihin tehtäviin. Valtionvirasto vastaa myös eräistä maakuntalaeissa sille säädettyistä tehtävistä.

Pykälän 1 momentin mukaan Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaisi sille erikseen säädetty tehtävät kahdeksalla valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvalla toimialalla, jotka luetellaan laissa. Näitä toimialoja olisivat väestökirjanpito, julkisen notaarin tehtävät, holhoustoimi, veronkanto, alkoholihallinto, liikennehallinto, maataloushallinto, kuluttaja- ja kilpailuhallinto.

Väestökirjanpito. Digi- ja väestötietovirastosta annetun lain (304/2019) 11 §:n mukaan, jos lain 3 §:ssä tarkoitettu viraston tehtävä on muussa laissa tai sen nojalla säädetty maistraattien hoidettavaksi, Ahvenanmaan maakunnassa tehtävän hoitaa ja siihen liittyvää toimivaltaa käyttää Digi- ja väestötietoviraston sijaan Ahvenanmaan valtionvirasto, jollei erikseen toisin säädetä.

Väestökirjanpitotehtävillä tarkoitetaan ehdotetun lain 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa Ahvenanmaan valtionvirastolle valtakunnan lainsäädännön perusteella kuuluvia väestökirjanpidon paikallisviranomaistehtäviä. Väestökirjanpitotehtävien lisäksi tehtäviin kuuluisi esimerkiksi valtionvirastolle vaalilainsäädännössä kuuluvia tehtäviä sekä etu- ja sukunimilain, vanhemmuuslain, sukupuolen vahvistamista koskevan lain, uskonnonvapauslain, kuolleeksi julistamisesta annetun lain ja väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalvelusta annetun lain tarkoittamia tehtäviä.

Julkisen notaarin tehtävät. Julkisesta notaarista annetun lain (420/2014) 1 § 2 momentin mukaan Ahvenanmaan maakunnassa julkisia notaareita ovat Ahvenanmaan valtionviraston määräämät Ahvenanmaan valtionviraston virkamiehet.

Julkisen notaarin tehtävänä on esimerkiksi pyynnöstä 1) todistaa oikeaksi allekirjoituksia ja jäljennöksiä asiakirjoista; 2) todistaa, että viranomaisella tai henkilöllä on oikeus ryhtyä tietynlaiseen virkatoimeen tai että joku on tietystä virka-asemassa tai omaa tietyn kelpoisuuden taikka on oikeudellisesti pätevä edustamaan toista; 3) antaa todistuksia notaarille esitettyjen asiakirjojen sisällöstä sekä oikeudellisista ja taloudellisista olosuhteista; ja 4) olla todistajana tallelokeroon tai muun säilytyspaikan sulkemisessa tai avaamisessa.

Julkisen notaarin tehtävistä on säännöksiä myös muussa lainsäädännössä.

Holhoustoimi. Holhoustoimen tehtävillä viitattaisiin Ahvenanmaan valtionviraston holhousviranomaistehtävään. Holhoustoimilain (442/1999) 84 §:n 3 momentin mukaan Ahvenanmaan maakunnassa holhousviranomaisen tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

Veronkanto. Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluvilla veronkantotehtävillä viitattaisiin esimerkiksi valtionvirastolle ajoneuvoverolaissa (1281/2003) säädettyihin veronkantoviranomaistehtäviin sekä polttoainemaksusta annetun lain (1280/2003) mukaisiin tehtäviin.

Alkoholihallinto. Alkoholihallinnon tehtävillä viitattaisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle itsehallintolain 29 §:n 4 kohdan ja 30 §:n, nyt ehdotettavan lain, ja alkoholilain (1102/2017) nojalla kuuluviin vähittäismyynnin lupahallinnon ja valvonnan tehtäviin sekä markkinoinnin valvonnan tehtäviin. Nämä tehtävät säädetään voimassa olevassa alkoholilaissa aluehallintoviranomaisille, ja ne kuuluvat Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 16 §:n perusteella. Tähän ehdotukseen liittyy ehdotus alkoholilain muuttamisesta siten, että alkoholilaissa nämä tehtävät säädetään suoraan Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviksi.

Liikennehallinto. Liikennehallinnon tehtävillä tarkoitettaisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluvia alusrekisterilain (512/1993) ja liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) mukaisia tehtäviä.

Maataloushallinto. Maataloushallinnon tehtävillä tarkoitettaisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle jo nykyisin kuuluvia päätös-, valvonta- ja raportointitehtäviä, jotka liittyvät seuraavien säädösten soveltamisaloille: laki Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain (1332/2022), laki tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maa-talouden tukien toimeenpanosta (1334/2022) sekä tasavallan presidentin asetus eräiden eläinten tunnistamiseen ja rekisteröintiin liittyvien hallintotehtävien hoitamisesta Ahvenanmaalla (256/2024).

Kilpailu- ja kuluttajansuojahallinto. Aluehallintovirastolain 16 §:n ja 4 §:n 8 kohdan mukaan kilpailu- ja kuluttajahallinto Ahvenanmaan maakunnassa kuuluu valtion virastolle siltä osin kuin asiat kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Tämä koskee voimassa olevassa kuluttajansuojalaissa, kilpailulaissa, kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetussa laissa ja mittauslaitelaissa säädettyjä tehtäviä.

Tehtävät on tähän asti todettu kuuluviksi oikeusturvatehtäviin, mutta jatkossa siirryttäisiin asiaperusteiseen tehtävien luokitteluun, mikä edistäisi viranomaisten toiminnan julkisuutta ja läpinäkyvyyttä.

Kilpailulain mukaan kilpailu- ja kuluttajavirastolla on toimivalta kilpailuoikeudellisissa asioissa koko valtakunnassa, mikä kattaa myös Ahvenanmaan maakunnan. Kuluttaja-asiamiehen kuluttajansuojalain mukainen toimivalta kattaa koko valtakunnan, johon myös Ahvenanmaan maakunta kuuluu.

Osana aluehallintouudistusta koskevaa lainsäädäntöehdotusta säädetään Ahvenanmaan valtionvirastolle nimenomaisesti eräitä kuluttaja- ja kilpailuhallinnon tehtäviä kuluttajansuojalain 1 luvun 18 ja 20 §:ssä, 7 luvun 51 §:ssä, 7a luvun 33 §:ssä, kilpailulain 41 §:ssä, Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 1 luvun 6 §:ssä sekä mittauslaitelain 34 ja 38 §:ssä.

Ahvenanmaan valtionvirasto avustaa yleisessä neuvonnassa sekä vuosittaisen tulossopimuksen mukaan kuluttajansuojalain valvontaan liittyvissä tarkastuksissa ja kuluttajansuojalain toimeenpanon seurannassa kuten hintamerkintöjen ja kuluttajaluottojen markkinoinnin valvonnassa. Lisäksi se avustaa Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimeksiannosta kilpailulain 41 §:n mukaisesti. Ahvenanmaan valtionvirasto vastaa Ahvenanmaan maakunnassa mittauslaitelain mukaisesta seurannasta ja valvonnasta.

Ahvenanmaan maakunnassa on markkinoita, joihin sovelletaan maakunnan lainsäädäntöä, ja jotka siten poikkeavat valtakunnan vastaavista markkinoista. Esimerkiksi kiinteistönvälitystoiminta ja taksitoiminta kuuluvat maakunnan lainsäädäntövaltaan. Näiden säänneltyjen markkinoiden kilpailuolosuhteiden valvonta kuuluu kuitenkin valtakunnan toimivaltaan. Ahvenanmaan valtionvirasto avustaa maakunnan lainsäädännön ja paikallisen elinkeinoelämän tuntemuksessa näissä tapauksissa.

Pykälän 2 *momentin* mukaan Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaisi eräitä erikseen säädettyjä oikeusturvatehtäviä.

Oikeusturvatehtävät periytyvät Ahvenanmaan valtionvirastolle lääninhallitukselta. Kyse on hyvin tehtävistä vastaanottaa talletuksia, tietoja tai ilmoituksia, suorittaa valvontaa tai merkitä jokin toimi suoritetuksi. Osaa oikeusturvatehtävistä Ahvenanmaan valtionvirasto on hoitanut

Ahvenanmaan maakunnassa suoraan aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 16 §:n 1 momentin perusteella, kun tehtävä on säädetty aluehallintovirastolle ja se kuuluu valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Aluehallintouudistuksen yhteydessä aluehallintovirastojen tehtävät siirtyvät pääsääntöisesti Lupa- ja valvontavirastolle, ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle. Tehtävistä ei enää säädetä virastolaissa yleisellä tasolla vaan tehtävä säädettäisiin nimenomaisesti tietyille viranomaiselle substanssilaisissa.

Tämän vuoksi aluehallintouudistuksen yhteydessä ehdotetaan, että Ahvenanmaan valtionviraston tehtävistä Ahvenanmaan maakunnassa säädettäisiin tarkemmin oikeusturvatehtäviin liittyen maksutalletuslaissa, asunto-osakeyhtiölaissa, osuuskuntalaissa, yhdistyslaissa, eurooppayhtiölaissa, eurooppaosuuskuntalaissa, laissa asumisoikeusyhdistyksistä, turvallisuustutkintalaissa, avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetussa laissa, tekijänoikeuslaissa, asuntokauppalaissa, ryhmärakennuttamislaissa, vaalilaissa, yhteisalue-laissa ja mittauslaitelaissa.

Ahvenanmaan valtionvirasto on hoitanut edellä mainittuja tehtäviä aluehallintovirastoista annetun lain 16 §:n 1 momentin mukaisesti. Valtakunnan alueella tehtävät on ehdotettu kuulumaan jatkossa Lupa- ja valvontavirastolle, Ahvenanmaan maakunnassa tehtävät kuuluisivat edelleen valtionvirastolle.

Oikeusturvatehtävistä Ahvenanmaan valtionvirastolle on säädetty myös eräissä muissa voimassa olevissa laeissa, eikä niitä sen johdosta ole ollut tarpeen muuttaa.

Tämän esityksen nykytilan kuvauksessa on käyty läpi lainsäädäntö, jossa säädetään tehtäviä Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Pykälän 3 momentin ensimmäisessä virkkeessä säädetään alueellisen varautumisen tehtävistä, jotka vastaavat aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja valtakunnan lainsäädäntötoimivaltaan kuuluvia tehtäviä, joista Ahvenanmaan valtionvirasto vastaa Ahvenanmaan maakunnassa ja aluehallintovirastot toimialueillaan valtakunnan muilla alueilla.

Tehtävien perustasta Ahvenanmaan maakunnan alueella säädettäisiin laissa Ahvenanmaan valtionvirastosta. Ehdotusten valmistelussa on otettu huomioon, että itsehallintolain mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat valmius poikkeusoloihin (27 § 34 kohta) ja väestönsuojelu (27 § 28 kohta). Ahvenanmaan erityisaseman vuoksi Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviin kuuluu siviilivalmiuskoulutuksen - ei maanpuolustuskurssien - järjestelyihin osallistuminen. Valtionviraston väestönsuojelutehtävistä säädetään erikseen. Lisäksi on otettu huomioon se, että poikkeusoloihin varautumisen tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa säädetään tarkemmin sopimusasetuksessa (900/2000). Sopimusasetuksen 1 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunnassa niistä valtion viranomaisille kuuluvista valmistelevista hallintotehtävistä ja muista valmistelevista tehtävistä, jotka kuuluvat väestönsuojeluun, huoltovarmuuteen tai yleiseen poikkeusoloihin varautumiseen, huolehtivat valtakunnan ja maakunnan viranomaiset yhdessä. Sopimusasetuksen 3 §:ssä säädetään yhteistyövaltuuskunnasta, jota johtavat maaherra ja maaneuvos, ja johon kuuluu asetuksen 3 § 1 momentin mukaan maakunnan ja valtakunnan viranomaisten edustajia sen mukaan kuin valtuuskunnan työjärjestyksessä tarkemmin määritetään.

Ehdotettavan lain 3 §:n 3 momentin ensimmäisessä virkkeessä säädettäisiin, että Ahvenanmaan valtionvirasto huolehtisi toimivaltansa rajoissa Ahvenanmaan maakunnan alueella

varautumisen ja valmiussuunnittelun tehtävistä, joiden yhteensovittamisesta Ahvenanmaan itsehallintoviranomaisten kanssa säädetään erikseen.

Itsehallintolain 27 §:n 34 kohdan nojalla valmius poikkeusolojen varalta kuuluu valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Valmiuslain (1552/2011) 12 §:ssä säädetään yleisestä varautumisvelvollisuudesta poikkeusolojen varalle, joka koskee myös Ahvenanmaalla toimivia valtion viranomaisia, Ahvenanmaan valtionvirastoa, ja maakunnan kuntia. Samoin kuin aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin 3 kohdan säännöksellä ei ollut tarkoitus, ei nyt ehdotettavallakaan säännöksellä ole tarkoitus muuttaa valtioneuvoston ohjesäännön (262/2003) 16 §:ssä tarkoitettua kokonaisuunpuolustuksen yhteensovittamisen tehtävää, joka on säädetty puolustusministeriölle.

Momentin kolmas virke sisältää informatiivisen säännöksen siitä, että maaherran ja Ahvenanmaan valtionviraston tehtävistä väestönsuojelussa säädetään erikseen.

Itsehallintolain 27 §:n 28 kohdan mukaan väestönsuojelu kuuluu valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Itsehallintolain 30 §:n 3 kohdan mukaan maakunnan viranomaiset osallistuvat väestönsuojeluun siten kuin sopimusasetuksella säädetään.

Pelastuslaissa (379/2011) säädetään tarkemmin väestönsuojeluun varautumisesta. Pelastuslain mukaan Ahvenanmaan valtionvirasto huolehtii yleisesti Ahvenanmaan maakuntaa koskevien väestönsuojeluvuoksettujen ja -järjestelyjen yhteensovittamisesta. Pelastustoimi kuuluu muilta osin maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Ahvenanmaan valtionvirasto voi antaa vaaratiedotteet Ahvenanmaan maakunnassa vaaratiedotteista annetun lain (466/2012) 3 §:n mukaan esimerkiksi, kun on kyse väestönsuojelusta ja varautumisesta poikkeusoloihin.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että valtionvirastolla voi olla myös muita sille säädettyjä tehtäviä. Tällä viitataan erityisesti itsehallintolain 32 §:ssä tarkoitetuilla sopimusasetuksilla Ahvenanmaan valtionvirastolle mahdollisesti säädettäviin tehtäviin. Itsehallintolaki sisältää säännöksiä maaherran tehtävistä. Maaherran tehtäviin liittyen Ahvenanmaan valtionvirasto on hoitanut muun muassa Ahvenanmaan valtuuskunnan sihteeristötehtävät. Näistä tehtävistä ehdotetaan selkeyden vuoksi säädettäväksi laissa.

4 §. Valtion edustaminen. Säännös liittyy itsehallintolain 4 §:n sääntöön, jonka mukaan maaherra edustaa maakunnassa hallitusta. Pykälässä säädettäisiin tarkemmin Ahvenanmaan valtionviraston tehtävästä valvoa tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta. Säännös vastaisi voimassa olevaa aluehallintovirastoista annetun lain 21 §:n säännöstä. Tässä ehdotettavan säännöksen mukaan Ahvenanmaan valtionvirasto kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa toimialaansa kuuluvissa asioissa sekä sellaisissa asioissa, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole laissa erikseen määrätty, jollei toiminnallisesta ohjauksesta vastaavan ministeriön tai keskushallinnon viraston edustaja sitä tee. Valtionvirastolla olisi siten nykytilaa vastaavasti sen tehtäviin liittyvän toimivallan lisäksi yleistoimivalta edustaa valtiota niissä tilanteissa, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole laissa erikseen määrätty. Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta edustaa valtiota rajautuisi alueellisesti Ahvenanmaan maakuntaan.

2 luku Ahvenanmaan valtionviraston ohjaus

5 §. Ohjaus. Ehdotetun lain mukaan Ahvenanmaan valtionviraston yleishallinnollisesta ohjauksesta vastaisi valtiovarainministeriö. Ahvenanmaan valtionvirasto kuuluisi

valtiovarainministeriön hallinnonalalle. Yleishallinnollinen ohjaus olisi esimerkiksi viraston hallintoa ja sen järjestämistä koskevaa normiohjausta. Se pitäisi sisällään myös sen, että valtiovarainministeriö vastaisi Ahvenanmaan valtionviraston tulosohjauksen koordinoinnista ja tähän liittyvästä yhteistyöstä. Tämä vastaisi nykytilaa.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston tehtävien sisällöllisestä ohjauksesta. Toiminnallisessa ohjauksessa on kysymys viraston sektorikohtaista tehtävien ja toimintojen hoitamisesta sekä palvelujen järjestämistä ja tuottamista koskevasta ohjauksesta ja tähän liittyvästä yhteistyöstä. Tästä vastaisivat toimialoittain asianomaiset ministeriöt sekä se keskushallinnon virasto, jonka tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrätty.

Ahvenanmaan valtionvirastolle on säädetty oikeusministeriön, sisäministeriön, valtiovarainministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonaloille kuuluvia tehtäviä. Vastuu näiden tehtävien ohjaamisesta ja valvomisesta kuuluisi kullekin ministeriölle toimialallaan. Toimivaltainen toiminnallisesti ohjaava ministeriö tai keskushallinnon virasto määräytyisi erityislainsäädännön ja ministeriöiden osalta myös valtioneuvoston ohjesäännön toimialajaon mukaisesti.

Keskeisiä Ahvenanmaan valtionviraston yhteistyöviranomaisia ovat Digi- ja väestötietovirasto (DVV), Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV), Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom), Patentti- ja rekisterihallitus (PRH), Ruokavirasto sekä perustettavat Lupa- ja valvontavirasto (LVV) ja elinvoimakeskukset (EVK).

Tässä esityksessä ehdotetaan Digi- ja väestötietovirastosta annetun lain muuttamista siten, että Digi- ja väestötietovirasto vastaa yhdessä Ahvenanmaan valtionviraston kanssa siitä, että DVV:n tehtäviin kuuluvien valtion palveluiden saatavuus järjestetään Ahvenanmaan maakunnassa tuloksellisesti. Digi- ja väestötietovirasto vastaisi erityisesti palveluiden tuottamisessa käytettävien tietojärjestelmien sekä sähköisen asioinnin, asianhallinnan ja arkistoinnin palvelujen toimivuudesta ja kehittämisestä. Tämä tehtävä liittyy Digi- ja väestötietoviraston lakisäätteisten tehtävien toimeenpanoon Ahvenanmaan maakunnassa, jossa Ahvenanmaan valtionvirasto toimii valtion viranomaisen tehtäviä varten.

Pääsääntöisesti toiminnallinen ohjaus pohjautuisi valtionviraston kanssa tehtävällä tulossopimuksella sovittuihin valtionviraston ohjauksen yleisiin linjauksiin. Toiminnallisessa ohjauksessa ei siten voitaisi poiketa tulossopimuksessa asetetuista tavoitteista eikä määrätä niiden kanssa ristiriidassa olevasta toiminnasta. Toiminnallisessa ohjauksessa olisi keskeistä viraston ja ohjaavan ministeriön välinen aktiivinen vuorovaikutus. Toiminnallinen ohjaus olisikin tyypillisimmillään tavanomaista päivittäiseen ja operatiiviseen toimintaan liittyvää suoraa ohjausta ja neuvontaa (*informaatio-ohjaus*) sekä ministeriön ja viraston virkamiesten keskinäistä yhteistyötä.

Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin, että Ahvenanmaan valtionvirastoa ohjaavien ministeriöiden tulisi vastata toimialoillaan siitä, että Ahvenanmaan valtionviraston ja valtakunnan viranomaisten yhteistyö tukee valtion palvelujen järjestämistä ja saatavuutta yhdenvertaisesti valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan alueella. Tarkoituksena on varmistua siitä, että ohjaavat ministeriöt kiinnittävät toimialansa normaalin lakisäätteen ohjaus- ja valvontavelvollisuuden rajoissa huomiota hallinnonalansa virastojen yhteistyöhön ja palveluiden yhdenvertaiseen saatavuuteen.

Lisäksi pykälän 4 *momentissa* ehdotetaan säädettäväksi, että valtiovarainministeriö huolehtisi nykytilaa vastaavasti valtionviraston yhteisiä toimintoja ja muita viraston yhtenäisen toiminnan

kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta toiminnallisesta ohjauksesta. Tällaisilla valtiovarainministeriön toiminnalliseen ohjaukseen kuuluvilla toiminnoilla tai toimenpiteillä tarkoitettaisiin esimerkiksi valtionviraston talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon, tietohallinnon, tietopalvelun, viestinnän tai hankintatoimen tehtäviä taikka muita vastaavia yhteisiä tukitehtäviä.

6 §. Tulossopimus. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston ohjausasiakirjana toimivasta tulossopimuksesta. Tulossopimuksella tarkoitettaisiin valtion talousarviosta annetun valtioneuvoston asetuksen (1243/1992) 11 §:ssä tarkoitettua asiakirjaa. Tulossopimus laadittaisiin vuosittain ottaen huomioon valtiontalouden kehukset ja valtion talousarvio. Tulossopimus laaditaan valtionviraston kanssa käytävissä tulosneuvotteluissa.

Aluehallintovirastoille ja ELY-keskuksille on nykyisin laadittu tulossopimuksen lisäksi hallituksen toimikaudeksi erillinen strategia-asiakirja, joka on kattanut myös Ahvenanmaan valtionviraston. Erillisen strategia-asiakirjan laatimisesta ehdotetaan aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten lakkauttamisen myötä luovuttavan. Ahvenanmaan valtionviraston tulossopimukseen on tarkoitus sisällyttää operatiivisen osan lisäksi strategisempi osa.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin tulossopimuksen laatimismenettelystä. Valtiovarainministeriö laatisi tulossopimuksen yhdessä Ahvenanmaan valtionvirastoa toiminnallisesti ohjaavien ministeriöiden ja keskushallinnon virastojen sekä yhteistyössä Ahvenanmaan valtionviraston kanssa. Ahvenanmaan valtionviraston kanssa käytäviin tulosneuvotteluihin voisivat osallistua kaikki toiminnallisesti ohjaavat ministeriöt sekä keskushallinnon virastot ja tulossopimuksen allekirjoittaisivat nykykäytäntöä vastaavasti valtiovarainministeriö ja Ahvenanmaan valtionvirasto.

3 luku Johtaminen

7 §. Johtaminen. Pykälässä säädettäisiin siitä, että Ahvenanmaan valtionvirasto olisi jatkossakin maaherran johtama päällikkövirasto.

Maaherra toimisi valtionviraston päällikkönä ja sen henkilöstön esimiehenä sekä vastaisi viraston toiminnasta. Virastopäällikkönä maaherra vastaisi valtionviraston toiminnan kehittämisestä ja tuloksellisuudesta sekä tulostavoitteiden saavuttamisesta. Maaherran nimittämisestä ja eräistä maaherran tehtävistä on säädetty itsehallintolaissa. Maaherra kuuluu virka-asemaltaan valtion ylimpiin virkoihin, jotka on mainittu valtion virkamieslain (750/1994) 26 §:ssä ja valtion virkamiesasetuksen (971/1994) 28 §:ssä. Näiden virkojen nimitysmenettelystä ja kelpoisuusvaatimuksista säädetään tarkemmin valtion virkamieslaissa.

8 §. Ratkaisovalta ja virkojen täyttäminen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että maaherra ratkaisee viraston toimivaltaan kuuluvat asiat, jollei niitä ole säädetty tai työjärjestyksessä määrätty viraston muun virkamiehen ratkaistaviksi. Ahvenanmaan valtionviraston työjärjestyksestä, jolla maaherra voisi delegoida ratkaisovaltaa muille valtionviraston virkamiehille, säädettäisiin ehdotetun lain 10 §:ssä. Pykälässä säädettäisiin myös maaherran otto-oikeudesta asiaan, jonka hän on työjärjestyksellä delegoinut valtionviraston muun virkamiehen ratkaistavaksi.

Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että Ahvenanmaan valtionviraston virkamiehet nimittää ja muun henkilöstön palvelukseen ottaa maaherra. Tämä vastaisi nykytilaa.

9 §. Työjärjestys. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston työjärjestyksestä, josta päättäisi maaherra. Työjärjestys sisältäisi määräykset valtionviraston organisaatiosta, hallinnon ja toimintojen järjestämisestä sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta

10 §. Hallintopalveluiden järjestäminen. Pykälässä säädettäisiin hallintopalveluiden järjestämistä koskevasta tuesta. Kyse on viraston tehtävien hoitoa tukevien sisäisten hallintopalvelujen edellyttämistä järjestelyistä, joista jokainen virasto vastaa lähtökohtaisesti itse. Tuki olisi pääsääntöisesti informaatio-ohjausta. Jatkossakin valtionvirasto tulisi olemaan oma kirjanpitoyksikkö, joka saa toimintaansa varten valtion talousarviosta tietyn määrärahan.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että Ahvenanmaan valtionvirastolla on oikeus saada 5 §:ssä tarkoitetuilta ministeriöiltä ja keskushallinnon virastoilta tukea siten kuin tulossopimuksessa erikseen sovitaan tai erikseen säädetään.

Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluu Ahvenanmaan maakunnassa tehtäviä, joita valtakunnan muulla alueella hoitavat perustettavat Lupa- ja valvontavirasto ja alueelliset elinvoimakeskukset, Digi- ja väestötietovirasto (DVV), Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV), Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom), Patentti- ja rekisterihallitus (PRH) sekä Ruokavirasto. Valtionviraston hallinnon on tuettava myös yhteistyötä näiden viranomaisten kanssa.

Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston yhteistyöstä Digi- ja väestötietovirastosta annetun lain mukaisten tehtävien järjestämiseksi säädettäisiin Digi- ja väestötietovirastossa annetussa laissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että valtionvirastolla on oikeus saada pyynnöstä tukea hallintopalveluiden järjestämisessä Lupa- ja valvontavirastolta. Esimerkiksi tieto- tai henkilöstöhallintotehtävissä valtionvirastolla saattaa olla tarvetta tukeutua suuremman viraston hallintopalveluihin. Tarvittaessa valtionvirasto esimerkiksi otettaisiin mukaan Lupa- ja valvontaviraston julkisiin hankintoihin liittyviin puitejärjestelyihin, siltä osin kuin se on tuloksellisen toiminnan kannalta tarkoituksenmukaista. Nykyisin voimassa olevassa aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen 5 a §:n 1 momentissa on säädetty, että aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualueen on annettava tarvittaessa tukea Ahvenanmaan valtionvirastolle sen vastuualueelle kuuluvissa tehtävissä. Tuki on lähinnä informaatio-ohjausta, ei taloudellista. Tarkoitus on, että tämä yhteistyö jatkuu.

Valtion keskitettyjen palveluntuottajien Palkeiden ja Valtorin palvelut ovat myös Ahvenanmaan valtionviraston käytettävissä sopimusperusteisesti. Näin olisi jatkossakin.

11 §. Hallintopäällikön erityiset kelpoisuusvaatimukset. Hallintopäällikön viran erityisinä kelpoisuusvaatimuksina ovat oikeustieteen muu ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto sekä perehtyneisyys viran tehtävälleen ja käytännössä osoitettu johtamistaito.

Perehtyneisyyttä viran tehtävälleen olisi mahdollista kartuttaa esimerkiksi työkokemuksella, tutkimustoiminnalla taikka muulla vastaavalla tavalla.

Käytännössä osoitettua johtamistaitoa olisi arvioitava samalla tavalla kuin mitä valtion virkamieslain 8 §:n 2 momentissa on säädetty. Tässä noudatetaan valtion virkamieslain 8 §:n 2 momentin muutokseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 298/2014) vp) sivuilla 27-29 tarkemmin kuvattuja kriteereitä.

Kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset tulevat Ahvenanmaan itsehallintolain 42 §:n ja sen perusteella annetun Ahvenanmaan maakunnassa valtion palveluksessa olevilta vaadittavasta kielitaidosta annetun valtioneuvoston asetuksen (1218/2007) 4 §:n perusteella.

4 luku Erinäiset säännökset

12 §. Virka-apu. Pykälä sisältäisi informatiivisen säännöksen Ahvenanmaan valtionviraston velvollisuudesta antaa virka-apua muille valtakunnan viranomaisille ja sen oikeudesta saada virka-apua muilta valtakunnan viranomaisilta, mikäli virka-avun antamisesta tai saamisesta on säädetty erikseen. Säännös vastaisi voimassa olevaa aluehallintovirastoista annetun lain 19 §:ää. Pykälän mukaan Ahvenanmaan valtionviraston olisi annettava muille viranomaisille virka-apua, jos sen antamisesta olisi erikseen säädetty. Ehdotettu sääntely tarkoittaisi sitä, että virastolla olisi toimivalta antaa virka-apua toiselle viranomaiselle, mutta vain niissä tapauksissa, joissa virka-apua pyytävällä olisi erityislainsäädäntöön perustuva oikeus saada sitä nimenomaan Ahvenanmaan valtionvirastolta. Ahvenanmaan valtionvirastolla olisi oikeus saada virka-apua muilta valtakunnan viranomaisilta tehtäviensä hoitamiseen, kun siitä erikseen säädetään.

13 §. Suoritteiden maksullisuus. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston suoritteiden maksullisuudesta ja viitattaisiin valtion maksuperustelakiin (150/1992). Ahvenanmaan valtionviraston suoritteiden maksullisuudesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella, jollei toisin ole säädetty. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella säädettäisiin kuitenkin viraston tehtäviin kuuluvien liikenne- ja viestintäministeriön toimialan suoritteiden maksuista kuten esimerkiksi liikennelupien maksuista ja alusrekisterisuoritteista perittävistä maksuista.

14 §. Muutoksenhaku. Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Ahvenanmaan hallintotuomioistuimeen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviä koskevissa laeissa on eräitä pääsäännöstä poikkeavia muutoksenhakusäännöksiä. Esimerkiksi polttoainemaksusta annetun lain mukaan veronkantoviranomaisena toimivan Ahvenanmaan valtionviraston päätöksestä valitetaan Helsingin hallinto-oikeuteen.

15 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momentti sisältää lain voimaantulosäännöksen.

7.4 Ulkoministeriön toimiala

7.4.1 Laki kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta

12 §. Uhkasakko. Voimassa olevassa laissa uhkasakon määrääjäksi on määritelty aluehallintovirasto, joka nyt muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.4.2 Laki Suomen talousvyöhykkeestä

18 §. Toimivaltainen viranomaisen ympäristönsuojeluun ja vesirakentamiseen sovellettavassa lainsäädännössä. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 2 momentissa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Viittaus toimivaltaiseen viranomaiseen poistettaisiin tarpeettomana, koska Lupa- ja valvontaviraston toimivalta olisi valtakunnallinen. Koska kaikki tehtävät kuuluisivat jatkossa

yhdelle virastolle, muutettaisiin pykälää siten, että kaikki tehtävät lueteltaisiin yhdessä momentissa. Pykälän otsikkoa muutettaisiin vastaamaan pykälän asiasisältöä.

7.5 Oikeusministeriön toimiala

7.5.1 Adoptiolaki

21 §. *Adoptioneuvonnan pyytäminen.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

22 §. *Adoptioneuvonnan antajat.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

86 §. *Adoptiolautakunta.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

87 §. *Lupa adoptiotoimiston ylläpitämiseen ja kansainvälisen adoptiopalvelun antamiseen.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

89 §. *Luvan peruuttaminen.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

91 §. *Tietojen antaminen.* Pykälän 1 ja 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

92 §. *Asiakirjojen säilyttäminen ja siirtäminen.* Pykälän 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.5.2 Asuntokauppalaki

2 luku Ostajan suojaaminen rakentamisvaiheessa

4 §. *Turva-asiakirjojen säilyttäminen.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 1 momenttiin sisältyvä maininta aluehallintovirastosta, jonka toimialueella yhtiön rakennukset sijaitsevat, muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhtiön rakennukset sijaitsevat Ahvenanmaan maakunnassa.

4 a §. *Turva-asiakirjojen tarkistaminen ja niiden luovuttaminen rakentamisvaiheen päätyttyä.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunta.

20 §. *Osakkeenostajien kokous.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa.

7.5.3 Asunto-osakeyhtiölaki

6 luku Yhtiökokous

18 §. *Koolle kutsuminen.* Pykälän 2 momentissa aluehallintoviraston tehtävä säädetään Ahvenanmaan valtionvirastolle, kun yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontavirastolle, kun yhtiön kotipaikka on valtakunnan muulla alueella. Pykälän 1 momenttia ei muutettaisi.

45 §. *Vakuuden asettaminen lunastushinnasta ja lunastushinnan tallettaminen.* Pykälän 2 momentissa aluehallintoviraston tehtävä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle ja Lupa- ja valvontavirastolle siten, että lunastushinta talletetaan Ahvenanmaan valtionviraston huostaan, kun yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontaviraston huostaan, kun yhtiön kotipaikka on valtakunnan muulla alueella.

9 luku Tilintarkastus, toiminnantarkastus ja erityinen tarkastus

6 §. *Toiminnantarkastajan valinta ja toimikausi.* Pykälän 4 momentissa aluehallintoviraston tehtävä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston tehtäväksi, kun yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi, kun yhtiön kotipaikka on muualla valtakunnassa.

13 §. *Erityisen tarkastuksen määrääminen.* Pykälän 1 ja 3 momentissa aluehallintoviraston tehtävä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston tehtäväksi, kun yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi, kun yhtiön kotipaikka on muualla valtakunnassa. Pykälän 2 momenttia ei muutettaisi.

7.5.4 Avioliittolaki

22 §. Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Samalla pykälän 3 momentti kumottaisiin tarpeettomana.

23 §. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.5.5 Eurooppaosuuskuntalaki

8 §. *Osuuskunnan kokous.* Pykälän 2 momentissa aluehallintoviraston tehtävä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle, kun eurooppaosuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontavirastolle, kun eurooppaosuuskunnan kotipaikka on muualla valtakunnassa.

7.5.6 Eurooppayhtiölaki

8 §. *Yhtiökokous.* Pykälän 2 momentissa aluehallintoviraston tehtävä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle, kun eurooppayhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontavirastolle, kun eurooppayhtiön kotipaikka on muualla valtakunnassa.

7.5.7 Hallintolaki

58 §. *Tiedoksianto viranomaiselle.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.5.8 Kuluttajansuojalaki

2 luku Markkinointi ja menettely asiakassuhteessa

18 §. *Ahvenanmaan valtionviraston kiello eräissä asioissa.* Pykälän otsikko muutettaisiin siten, että aluehallintoviraston kiello olisi jatkossa Ahvenanmaan valtionviraston kiello eräissä asioissa. Lisäksi pykälän 1 ja 3–5 momenttia muutettaisiin siten, että Ahvenanmaan valtionvirasto valvoisi säännöksessä tarkoitettuja hinnan ilmoittamista koskevia säännöksiä Ahvenanmaan maakunnassa ja voisi määrätä asiassa kiellon. Muutos on tarpeen, koska aluehallintoviraston tämän lain mukaiset tehtävät siirretään aluehallintouudistuksen yhteydessä Kilpailu- ja kuluttajavirastolle. Kilpailu- ja kuluttajavirastossa toimivan kuluttaja-asiamiehen tehtävistä säädetään jo laissa, mutta Ahvenanmaan valtionviraston kyseessä olevan kiellonmääräämisoikeuden säilyttämiseksi Ahvenanmaan maakunnassa asiasta olisi tarpeen säätää nimenomaisesti. Ahvenanmaan valtionviraston toimialueesta säädetään ehdotettavassa laissa Ahvenanmaan valtionvirastosta.

20 §. *Valvonta.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamista markkinoinnissa valvoisi jatkossakin kuluttaja-asiamies, mutta lisäksi Ahvenanmaan maakunnassa valvonta kuuluisi Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviin. Kuluttaja-asiamiehen toimivalta kattaisi jatkossakin koko maan.

7 luku Kuluttajaluotot

51 §. *Valvontaviranomaiset.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että säännöksessä ei enää mainittaisi aluehallintovirastoja ja niitä ohjannutta Kilpailu- ja kuluttajavirastoa, koska aluehallintouudistuksen yhteydessä aluehallintovirastot lakkautetaan ja niiden tämän lain mukaiset tehtävät siirretään Kilpailu- ja kuluttajavirastolle. Kilpailu- ja kuluttajavirastossa toimivan kuluttaja-asiamiehen tehtävistä säädetään jo laissa. Sen sijaan pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi virke, jonka mukaan Ahvenanmaan maakunnassa luvun säännösten noudattamista valvoisi kuluttaja-asiamiehen ja Finanssivalvonnan lisäksi Ahvenanmaan valtionvirasto.

7a luku Asunto-omaisuuteen liittyvät kuluttajaluotot

33 §. *Valvontaviranomaiset.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että säännöksessä ei enää mainittaisi aluehallintovirastoja ja niitä ohjannutta Kilpailu- ja kuluttajavirastoa, koska aluehallintouudistuksen yhteydessä aluehallintovirastot lakkautetaan ja niiden tämän lain mukaiset tehtävät siirretään Kilpailu- ja kuluttajavirastolle. Kilpailu- ja kuluttajavirastossa toimivan kuluttaja-asiamiehen tehtävistä säädetään jo laissa. Sen sijaan pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi virke, jonka mukaan Ahvenanmaan maakunnassa luvun säännösten noudattamista valvoisi kuluttaja-asiamiehen ja Finanssivalvonnan lisäksi Ahvenanmaan valtionvirasto.

7.5.9 Laki asianajajista

6 §. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.5.10 Laki asumisoikeusyhdistyksistä

19 §. *Koolle kutsuminen.* Pykälässä aluehallintoviraston tehtävä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle, kun asumisoikeusyhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontavirastolle, kun asumisoikeusyhdistyksen kotipaikka on muualla valtakunnassa.

51 a §. *Toiminnantarkastajan valinta, toimikausi ja sijainen.* Pykälän 3 momentissa aluehallintoviraston tehtävä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle, kun asumisoikeusyhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontavirastolle, kun asumisoikeusyhdistyksen kotipaikka on muualla valtakunnassa.

54 §. *Erityinen tarkastus.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintoviraston tehtävä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle, kun asumisoikeusyhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontavirastolle, kun asumisoikeusyhdistyksen kotipaikka on muualla valtakunnassa.

66 §. *Lunastustakuurahaston valvonta.* Pykälän 3 momentissa aluehallintoviraston tehtävä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle, kun asumisoikeusyhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontavirastolle, kun asumisoikeusyhdistyksen kotipaikka on muualla valtakunnassa.

7.5.11 Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä

7 §. *Lunastusriidat.* Pykälän 1 momentissa aluehallintoviraston tehtävä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle, kun yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontavirastolle, kun yhtiön kotipaikka on muualla valtakunnassa.

7.5.12 Laki eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta

4 a §. *Valvonta ja hallintopakko.* Pykälän 1 momentin johdantolauseessa, 3 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.5.13 Laki hedelmöityshoidoista

6 §. *Sukusolujen ja alkioden hävittäminen.* Pykälän 4 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

22 §. *Luovutusrekisteri.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

24 §. *Lupa.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

26 §. *Toimintatiedot ja toiminnan tarkastus.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

27 §. *Luvan peruuttaminen.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

28 §. *Toiminnan lopettaminen.* Pykälän *1 momentissa* Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän *2 momentissa* aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.5.14 Laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa

5 §. Pykälän *2 momentissa* Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. Pykälän *3 momentissa* Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

21 §. Pykälän *2 momentissa* Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.5.15 Laki kielotoimenpiteitä koskevista edustajakanteista

5 §. *Oikeutettu yksikkö kotimaisia edustajakanteita varten.* Pykälän *1 momentissa* Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

6 §. *Oikeutettu yksikkö rajat ylittäviä edustajakanteita varten.* Pykälän *1 momentissa* Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

9 §. *Edustajakanteista tiedottaminen.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.5.16 Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta

9 §. Pykälässä elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

52 §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

68 §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

79 §. Pykälän *2 momentissa* aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.5.17 Laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista

2 §. *Yhteistyöasetuksen mukaiset toimivaltaiset viranomaiset.* Pykälän *2 momentin 5 kohta* kumottaisiin tarpeettomana. *Momentin 6 kohdassa* Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.5.18 Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta

17 c §. *Asiantuntija-avustajan pätevyysvaatimukset.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.5.19 Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa

5 luku Markkinaoikeudellisten asioiden käsittely

8 §. *Hakemuksen antaminen tiedoksi eräissä muissa tapauksissa.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.5.20 Laki positiivisesta luottotietorekisteristä

28 §. *Valvontaviranomaiset ja kehoitus.* Pykälässä Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

29 §. *Valvontaviranomaisen ja Tulorekisteriyksikön tiedonsaantioikeus.* Pykälässä Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.5.21 Laki pysäköinninvalvonnasta

10 §. *Toimivaltaiset viranomaiset.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. *Lupa kunnalliseen pysäköinninvalvontaan.* Pykälän 1 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.5.22 Laki rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta

1 §. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi ja Ahvenanmaan valtionvirastoksi. Ahvenanmaan valtionvirasto olisi nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun suorituspaikka on Ahvenanmaalla.

Pykälän 2 momentti vastaisi asiasisällöltään voimassa olevaa lakia, mutta siihen tehtäisiin kielellisiä tarkistuksia.

Pykälän nykyisen 3 momentin mukaan arvo-osuusrekisterin pitäjän on ilmoitettava talletuksesta suorituspaikan aluehallintovirastolle tai, jos suorituspaikka ei ole tiedossa, sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueeseen Helsingin kaupunki kuuluu. Tämä korvattaisiin viittauksella 1 momentissa tarkoitettuun virastoon. Momentin kaksi viimeistä virkettä siirrettäisiin uudeksi 4 momentiksi. Edellä mainitun lisäksi momenttiin tehtäisiin kielellisiä ja teknisiä tarkistuksia.

2 §. Pykälän 1 momentissa ilmoitus suorituksen tallettamisesta tulisi aluehallintoviraston sijaan antaa Lupa- ja valvontavirastolle. Kun suorituspaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ilmoitus tehtäisiin kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastolle.

3 §. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta aluehallintovirasto muutettaisiin talletuksen vastaanottaneeksi virastoksi, joka olisi tilanteesta riippuen siis joko Valtion lupa- ja valvontavirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto. Lisäksi pykälään tehtäisiin pieni kielellinen tarkistus.

4 §. Pykälä vastaisi muuten voimassa olevaa lakia, mutta aluehallintovirasto muutettaisiin talletuksen vastaanottaneeksi virastoksi, joka olisi tilanteesta riippuen Lupa- ja valvontavirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto. Lisäksi pykälään tehtäisiin pieni kielellinen tarkistus.

6 §. Pykälä koskee aluehallintoviraston velvollisuutta tallettaa varat luottolaitokseen. Velvollisuus säädettäisiin koskemaan Ahvenanmaan valtionvirastoa ja Lupa- ja valvontavirastoa.

7 §. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta *1 momentissa* aluehallintovirasto muutettaisiin talletetun vastaanottaneeksi virastoksi, joka olisi tilanteesta riippuen joko Valtion lupa- ja valvontavirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto. Lisäksi momenttiin tehtäisiin pieni kielellinen tarkistus.

7.5.23 Laki syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta

7 §. Pykälän *3 momentissa* aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.5.24 Laki yrityksen saneerauksesta

10 §. *Velkojatoimikunta.* Julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisen (HE 207/2022 vp) johdosta tarkoituksenmukainen viranomaisen nimeämään työvoimaviranomaista edustava jäsen velkojatoimikuntaan on 1.1.2025 alkaen velallisen kotipaikan työllisyysalue. Tämän vuoksi pykälän *4 momentissa* velallisen kotipaikan työvoima- ja elinkeinokeskus muutettaisiin velallisen kotipaikan työllisyysalueeksi.

71 §. *Päätös menettelyn aloittamisesta.* Julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisen (HE 207/2022 vp) johdosta tarkoituksenmukainen viranomaisen nimeämään työvoimaviranomaista edustava jäsen lain 10 §:n mukaiseen velkojatoimikuntaan on 1.1.2025 alkaen velallisen kotipaikan työllisyysalue. Tämän vuoksi lain 71 §:n *3 momentin* viittauksessa kyseiseen säännökseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin työllisyysalueeksi.

7.5.25 Löytötavaralaki

6 luku Löytötavaratoimistot

21 a §. *Luvan myöntämisen edellytykset.* Pykälän *1 momentissa* aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

25 §. *Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

25 a §. *Pakkokeinot.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

25 b §. *Luvan peruuttaminen.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.5.26 Oikeudenkäymiskaari

11 luku Tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä

12 §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.5.27 Osakeyhtiölaki

5 luku Yhtiökokous

17 §. *Koolle kutsuminen.* Pykälän 2 momentissa aluehallintoviraston tehtävä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle, kun yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontavirastolle, kun yhtiön kotipaikka on muulla valtakunnassa.

7 luku Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

7 §. *Erityisen tarkastuksen määrääminen.* Pykälän 1 ja 3 momentissa aluehallintoviraston tehtävä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle, kun yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontavirastolle, kun yhtiön kotipaikka on muulla valtakunnassa.

18 luku Vähemmistöosakkaiden lunastaminen

11 §. *Lunastushinnan suorittaminen ja oikeuksien siirtyminen.* Pykälän 2 momentissa aluehallintoviraston tehtävä säädetään Ahvenanmaan valtionvirastolle, kun yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontavirastolle, kun yhtiön kotipaikka on muualla valtakunnassa.

7.5.28 Osuuskuntalaki

5 luku Osuuskunnan kokous ja edustajisto

18 §. *Kokouksen koolle kutsuminen.* Pykälän 2 momentissa aluehallintoviraston tehtävä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle, kun osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontavirastolle, kun osuuskunnan kotipaikka on muualla valtakunnassa.

40 §. *Valinnan laiminlyönti.* Pykälässä aluehallintoviraston tehtävä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle, kun osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontavirastolle, kun osuuskunnan kotipaikka on muualla valtakunnassa.

7 luku Tilintarkastus, toiminnantarkastus, jäsenen tarkastusoikeus ja erityinen tarkastus

7 §. *Toiminnantarkastajan valinta ja toimikausi.* Pykälän 4 momentissa aluehallintoviraston tehtävä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle, kun osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontavirastolle, kun osuuskunnan kotipaikka on muualla valtakunnassa.

15 §. *Erityisen tarkastuksen määrääminen.* Pykälän 1 ja 3 momentissa aluehallintoviraston tehtävä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle, kun osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontavirastolle, kun osuuskunnan kotipaikka on muualla valtakunnassa.

26 luku Riitojen ratkaiseminen

9 §. *Lunastushinnan suorittaminen ja oikeuksien siirtyminen.* Pykälän 2 momentissa aluehallintoviraston tehtävä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle, kun osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontavirastolle, kun osuuskunnan kotipaikka on muualla valtakunnassa.

7.5.29 Perintökaari

22 luku Erityisjälkisäädöksen ja tarkoitemääräyksen täytäntöönpanosta.

7 §. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

25 luku Jäämistöön kuuluvan maatilan jakamisesta.

8 §. Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa sekä 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

Vuoden 2019 alusta lukien Maaseutuviraston toimintaa on jatkanut Ruokavirasto, kun Maaseutuvirastosta annettu laki (666/2006) kumottiin Ruokavirastosta annetulla lailla (371/2018). Tästä syystä Maaseutuvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

7.5.30 Rikoslaki

22 luku Sikiön, alkion ja perimän loukkaamisesta.

5 §. *Laiton sukusolujen käyttö.* Pykälän 4 kohdassa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

30 luku Elinkeinorikoksista

12 §. *Syyteoikeus.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.5.31 Rikosrekisterilaki

4 §. Pykälän 1 momentin 3 a kohdassa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoiksi.

7.5.32 Ryhmärakennuttamislaki

23 §. *Ryhmärakennuttamisasiakirjat.* Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta sen 2 momenttiin sisältyvä maininta aluehallintovirastosta, jonka toimialueella yhtiön rakennukset sijaitsevat, muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Tämän lisäksi momentissa mainittaisiin erikseen Ahvenanmaan valtionvirasto, joka olisi

nykyiseen tapaan toimivaltainen silloin, kun yhtiön rakennukset sijaitsevat Ahvenanmaan maakunnassa.

27 §. Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjän tehtävistään perimät palkkiot. Pykälä vastaisi muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta siihen sisältyvä maininta aluehallintovirastosta muutettaisiin virastoksi. Virastolla tarkoitettaisiin joko Lupa- ja valvontavirastoa tai Ahvenanmaan valtionvirastoa siitä riippuen, kumpi on toimivaltainen. Lisäksi pykälään lisättäisiin selvytyden vuoksi uusi virke, jonka mukaan Ahvenanmaan valtionviraston tehtävien suorittamisesta perimistä maksuista säädetään ehdotettavassa laissa Ahvenanmaan valtionvirastoksi.

7.5.33 Saamen kielilaki

2 §. Lain soveltamisala. Pykälän 1 momentin 3 kohdasta poistettaisiin maininta aluehallintovirastosta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin elinvoimakseksi tehtävien siirtämisen vuoksi. Aluehallintoviraston tehtävät siirtyisivät aluehallintouudistuksessa uudelle valtakunnalliselle virastolle, Lupa- ja valvontavirastolle. Saamen kielilakia sovellettaisiin Lupa- ja valvontavirastoon samoin perustein kuin muihinkin valtakunnallisiin toimijoihin, jotka on lueteltu kohdassa 7. Maininta Lupa- ja valvontavirastosta ehdotetaan lisättäväksi pykälän 1 momentin 7 kohtaan.

27 §. Saamen kielen avustaja. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus elinvoimakseksi tehtävien siirtämisen vuoksi.

7.5.34 Turvallisuustutkintalaki

16 §. Ilmoitusvelvollisuus. Pykälän 2 momentin 3 kohdassa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoksi.

7.5.35 Ulosottoakaari

2 luku Ulosottooperusteet

2 §. Ulosottooperusteiden luettelo. Pykälän 1 momentin 6 kohdasta poistetaan aluehallintoviraston päätös ulosottooperusteena, koska sen tehtävät siirtyvät Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa- ja valvontavirasto on valtion keskushallintoviranomainen eikä sitä tarvitse luettelossa erikseen mainita, koska ulosottooperusteiden luettelossa on jo mainittu valtion keskushallintoon kuuluvan viraston päätös ulosottooperusteena.

7.5.36 Vaalilaki

11 §. Vaalipiirilautakunta. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja Ahvenanmaan valtionvirastoksi Ahvenanmaan maakunnassa.

99 §. Asiakirjojen ja tarvikkeiden säilyttäminen. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja Ahvenanmaan valtionvirastoksi Ahvenanmaan maakunnassa.

192 §. *Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta.* Pykälään lisätään tieto siitä, että lain 11 ja 99 §:ssä säädetään Ahvenanmaan valtionviraston toimialaan kuuluvista tehtävistä.

7.5.37 Valmiuslaki

29 §. *Valvonta- ja ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

32 §. *Vähittäiskaupan säännöstely.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

33 §. *Muun kaupan säännöstely.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

34 §. *Teollisuustuotannon sääntely.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

38 §. *Sähkön käytöstä perittävä ylitysmaksu.* Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

41 §. *Lämmityspolttoöljyn säännöstely.* Pykälän 2 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

42 §. *Maakaasun käytön rajoittaminen.* Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

45 §. *Puun ja turpeen saannin turvaaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

49 §. *Aloitus- ja jatkamisluvan sekä ostoluvan myöntäminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

66 §. *Tietojärjestelmäalan valmiusyksikkö ja sen tehtävät.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

69 §. *Tieliikenteen polttonesteen säännöstelyviranomaiset.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

70 §. *Polttonesteen käyttö lupa.* Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

73 §. *Tieliikenteen polttonesteen sääntelyviranomaisten muut tehtävät.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

74 §. *Tiekuljetusviranomaiset.* Pykälässä elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

86 §. *Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden toiminta.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

91 §. *Työnvälityspakko.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

97 §. *Työmääräys.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

103 §. *Työvelvollisuusrekisteri.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus sekä kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

103 a §. *Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi. Lisäksi pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

126 §. *Tiedotusten julkaisuvelvollisuus.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus elinvoimakeskukseksi tehtävien siirtämisen vuoksi.

7.5.38 Vesilaki

1 luku Yleiset säännökset

6 §. *Valtaväylä.* Pykälän 3 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. *Viranomaiset.* Pykälässä säädettäisiin vesilain mukaisia tehtäviä hoitavista viranomaisista. Voimassa olevan lain mukaan tehtäviä hoitavat aluehallintovirastot, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset. Ojitusasioita käsitellään lisäksi erityisessä ojitustoimitusmenettelyssä. Pykälään tehtäisiin valtion aluehallinnon uudistuksesta johtuvat muutokset.

Pykälän 1 momentti sisältäisi Lupa- ja valvontavirastoa koskevat säännökset. Lupa- ja valvontavirasto toimisi vesilain mukaisena lupaviranomaisena sekä valvoisi vesilain noudattamista yhdessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa. Lupa- ja valvontatehtäviä hoitaessaan Lupa- ja valvontavirasto valvoisi yleistä etua. Tästä säädettäisiin vesilain 11 luvun 9 §:ssä.

Pykälän 2 momentti sisältäisi elinvoimakeskuksia koskevat säännökset. Elinvoimakeskuksille kuuluisi vesitaloustehtäviä ja kalataloustehtäviä, joista säädettäisiin vesilain lisäksi muualla lainsäädännössä.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja ojitustoimituksen tehtävissä ei tapahtuisi muutosta. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallasta ojitusasioissa säädettäisiin vesilain 5 luvussa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo lisäksi vesilain noudattamista, josta säädetään lain 14 luvussa.

2 luku Yleiset oikeudet, velvollisuudet ja rajoitukset

5 a §. *Johdon sijoittaminen toisen vesialueelle.* Pykälän 2 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

6 §. *Haitan poistaminen ja ruoppausmassan sijoittaminen.* Pykälän 2 ja 3 momentissa lupaviranomainen ja valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

9 §. *Rakennelman kunnossapito ja poistaminen.* Pykälän 2 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. *Eräiden vesiluontotyyppien suojelu.* Pykälän 2 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

14 §. *Oikeus toisen rakennelmaan.* Pykälän 1 ja 3 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

14 a §. *Oikeuden myöntäminen.* Pykälän 2 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

15 §. *Ilmoittamisvelvollisuus.* Pykälän 1 ja 2 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

3 luku Luvanvaraiset vesitaloushankkeet

2 §. *Vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus.* Pykälän 1, 2 ja 3 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

3 §. *Aina luvanvaraiset vesitaloushankkeet.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

4 a §. *Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen.* Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 §. *Luvan voimassaolo.* Pykälän 3 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. *Tarkkailuvelvoite.* Pykälässä lupaviranomainen ja valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Voimassa olevan lain mukaan hankkeen vaikutusten tarkkailusta määrätään vesilain mukaisessa luvassa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi lupaan sisältyvän määräyksen perusteella velvoittaa erillisellä päätöksellä hankkeesta vastaavan tarkkailemaan hankkeen vaikutuksia. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valvontatehtävien siirtyessä Lupa- ja valvontavirastolle, antaa Lupa- ja valvontavirasto vaikutusten tarkkailua koskevat määräykset lupa-asian ratkaisemisen yhteydessä tai myöhemmin erikseen.

Hankkeen kalataloudellisten vaikutusten tarkkailua koskevien kysymysten ratkaisemista kaikissa tilanteissa lupa-asian yhteydessä ei kuitenkaan voida pitää toimivana ratkaisuna. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvien kalataloustehtävien siirtyessä elinvoimakeskukselle, tulisi kalatalousasioita koskevan tarkkailutehtävästä päättämisen olla edelleen määrättävissä elinvoimakeskuksessa hoidettavaksi. Tästä säädettäisiin pykälän 1 momentissa.

Tarkkailua koskevan päätöksen muuttamista tarkoittavan asian vireillepano-oikeudesta säädettäisiin pykälän 3 momentissa. Hankkeen vaikutusten tarkkailulla on merkitystä useiden eri viranomaisten lakisääteisten tehtävien hoitamiseen sekä muiden tahojen intresseihin. Tämä vuoksi asian vireillepano-oikeus tulisi olla niillä tahoilla, joiden tehtävien hoitamiseen tai perusteluihin oikeuksiin hankkeella on vaikutusta.

14 §. Kalatalousvelvoite ja kalatalousmaksu. Pykälän 1 ja 4 momentissa lupaviranomainen ja kalatalousviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja kalataloustehtäviä hoitavaksi elinvoimakeskukseksi.

15 §. Kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelma. Pykälän 1 ja 2 momentissa kalatalousviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

Pykälän 3 momentissa säädetään kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelman muuttamista koskevan asian vireillepanoon oikeutetuista tahoista. Päätöksen tehnyt elinvoimakeskus voisi muuttaa päätöstä omasta aloitteestaan, mutta asiaa koskevan vaatimuksen voisi esittää myös Lupa- ja valvontavirasto, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, muu asiassa yleistä etua valvova viranomainen, kunta tai hankkeesta haittaa kärsivä asianosainen.

Päätöksen muuttamista koskevan asian vireillepano-oikeus tulisi olla myös kalatalousalueella. Kalatalousalueet ovat julkisoikeudellisia yhdistyksiä, joiden tarkoituksena on kehittää alueensa kalataloutta sekä edistää jäsentensä yhteistoimintaa kalavarojen kestävästä käytöstä ja hoidon järjestämiseksi. Kalatalousalueen jäseniä ovat alueen kalastusoikeuden haltijat sekä valtakunnalliset kalastusalan järjestöt.

16 §. Valmistelulupa. Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 3 momentissa tarkoitettujen valtion valvontaviranomaisen tehtävät siirtyvät osaksi Lupa- ja valvontavirastoon ja osaksi elinvoimakeskukseen. Vastaavasti kuin itse luparatkaisulla, valmistelulupaa koskevalla päätöksellä voi olla vaikutusta elinvoimakeskukselle kuuluvien tehtävien hoitamiseen. Tämän vuoksi Lupa- ja valvontavirastolla tulisi olla mahdollisuus pyytää lausunto lupapäätöksen muutosta hakeneiden lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta ja vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavalta elinvoimakeskukselta, jos asialla olisi merkitystä näille kuuluvien tehtävien hoitamiseen.

17 §. Valmistelulupaa koskeva päätös. Pykälän 2 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

18 §. Valmistumisilmoitus. Pykälässä lupaviranomainen ja valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

19 §. Hankkeen keskeyttäminen. Pykälän 2 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

20 §. *Lupamääräysten määräaikainen tarkistaminen.* Pykälän 2 ja 3 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

Pykälän 3 momentissa tarkoitetut valtion valvontaviranomaisen tehtävät siirtyvät osaksi Lupa- ja valvontavirastoon ja osaksi elinvoimakeskukseen. Jos luvanhaltija ei ole tehnyt lupamääräysten tarkistamista koskevaa hakemusta määräajassa, Lupa- ja valvontavirasto voisi tarvittaessa määrätä luvan raukeamaan. Lähtökohtaisesti kyse on sentyyppisestä valvontatehtävästä, jonka hoitaminen kuuluu Lupa- ja valvontavirastolle. Elinvoimakeskukselle kuuluvien vesitaloustehtävien hoitaminen edellyttää, että elinvoimakeskus voisi tarvittaessa tehdä asiaa koskevan hakemuksen.

21 §. *Lupamääräysten muu tarkistaminen ja uusien määräysten antaminen.* Pykälän 1 ja 4 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

Pykälän 1 momentissa säädetään Lupa- ja valvontaviraston oikeudesta ottaa lupamääräysten tarkistamista ja uusien määräysten antamista koskeva asia käsiteltäväkseen omasta aloitteesta. Säännös koski kaikkia 1 momentin mukaisia perusteita. Pykälän 4 momentissa säädetään asian vireillepanoon oikeutetuista muista tahoista. Toisin kuin Lupa- ja valvontaviraston osalta, näiden tahojen vireillepano-oikeutta on rajoitettu osaan perusteita tai sen käyttämiselle on asetettu lisäedellytyksiä.

22 §. *Kalatalousvelvoitetta tai -maksua koskevien määräysten tarkistaminen.* Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja kalatalousviranomainen elinvoimakeskukseksi.

23 §. *Lupamääräysten muuttaminen luvanhaltijan hakemuksesta.* Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

24 §. *Luvan määrääminen raukeamaan.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

4 luku Veden ottaminen

2 §. *Veden ottaminen omalta alueelta.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

3 §. *Pintaveden ottaminen toisen vesialueelta.* Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

4 §. *Pohjaveden ottaminen toisen alueelta.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

6 §. *Veden ottamista koskeva päätös.* Pykälän 3 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

9 §. *Veden ottamista koskevasta luvasta poikkeaminen.* Pykälässä lupaviranomainen ja valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. *Veden ottamisen rajoittaminen.* Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. *Vedenottamon suoja-alue.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Suoja-alueen määrääminen voisi tulla vireille Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta. Asiaa koskeva vireillepano-oikeus tulisi kuitenkin olla hankkeesta vastaavan tai asianosainen lisäksi myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella sekä vesitaloustehtäviä hoitavalla elinvoimakeskuksella.

12 §. *Suoja-alueääräykset.* Pykälän 2 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

13 §. *Lunastusoikeus suoja-alueella.* Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

5 luku Ojitus

3 §. *Ojituksen luvanvaraisuus.* Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

4 §. *Ojitustoimituksen tarpeellisuus.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

6 §. *Ojituksesta ilmoittaminen.* Pykälässä valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

9 §. *Oikeus ojittaa toisen alueella.* Pykälän 2 ja 3 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

15 §. *Ojitus suunnitelman laatiminen.* Pykälän 1 ja 3 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

22 §. *Ojitusyhteisö.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän voimassaolevan 2 momentin mukaan ojitusyhteisö voitaisiin perustaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vaatimuksesta. Ojitusyhteisön perustamista koskevan asian vireillepano-oikeus tulisi olla Lupa- ja valvontaviraston lisäksi myös elinvoimakeskuksella, jolle ojitus- ja kuivatushankkeiden edistämistä koskevat tehtävät siirtyvät.

24 §. *Ojitusyhteisön perustaminen ja säännöt.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Mainitun momentin 2 virkkeen mukaan viranomaisen aloitteeseen perustuva yhteisön perustaminen ratkaistaisiin ojitustoimituksessa. Virkkeeseen tehtävisiin 22 §:n 2 momentista johtuvat muutokset.

30 §. *Kiinteistöpankki.* Pykälän 2 momentissa lupaviranomainen ja valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

31 §. *Ojitustoimituksen vireilletulo.* Pykälän 1 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Ojitustoimituksen toimitusmieheksi on yleensä määrätty elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen palveluksessa oleva insinööri. Ojituksen edistämistehtävien siirtyessä elinvoimakeskuksiin, esitetään, että määräys tulisi antaa elinvoimakeskuksen palveluksessa olevalle henkilölle. Työnjohdollisista syistä johtuen toimitusmiehen henkilöstä päättämisen tulisi kuulua elinvoimakeskukselle.

32 §. *Lupa- ja valvontavirastossa käsiteltävä ojitus.* Lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi pykälän otsikossa ja 1 momentissa.

33 §. *Toimituskokous.* Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin tehtävien siirtämisestä johtuvat muutokset. Ehdotetun säännöksen mukaan toimitusmiehen tulisi varata Lupa- ja valvontavirastolle ja vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukselle tilaisuus antaa lausuntonsa ojitushankkeesta.

35 §. *Kokouksesta ilmoittaminen.* Pykälän 1 momenttiin tehtävien siirtämisestä johtuvat muutokset. Ojitusoimituksen kokouksista ilmoitettaisiin Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla.

36 §. *Päätös ojitusasiassa.* Pykälän 2 ja 3 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

37 §. *Ojitusoimituksen päätöksen tiedoksianto.* Pykälässä valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

Pykälän 2 momentissa säädetään ojitusoimituksen päätöksen jäljennöksen lähettämisestä viranomaisille. Koska päätöksellä saattaa olla merkitystä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisten ja vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavien elinvoimakeskusten tehtävien hoitamiseen, tulisi päätös lähettää näille tahoille.

39 §. *Ojitusoimituksen kustannukset.* Pykälän 2 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

6 luku Keskivedenkorkeuden pysyvä muuttaminen

7 §. *Osallistuminen keskivedenkorkeuden alentamisen kustannuksiin.* Pykälän 3 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 §. *Osallistuminen keskivedenkorkeuden nostamisen kustannuksiin.* Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

9 §. *Keskivedenkorkeuden nostamista varten perustettava yhteisö.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 luku Säännöstely

4 §. *Esitys säännöstelyyn osallistumisesta.* Pykälän 1, 3 ja 4 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

5 §. *Osallistuminen säännöstelyhankkeeseen.* Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

6 §. *Säännöstely-yhteisö.* Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. *Säännöstely-yhteisön jäsenet.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. *Ulkopuolisen hyödynsaajan vastuu säännöstelyn kustannuksista.* Pykälän 1 ja 3 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 luku Vesivoiman hyödyntäminen

8 §. *Osallistumistarjous.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

9 §. *Julkinen kuulutus osallistumisesta voimalaitoksen rakentamiseen.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. *Lupahakemus.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

9 luku Puutavaran uitto

4 §. *Uiton toimintapaikan käyttötarkoituksen muuttaminen.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

5 §. *Uittajan oikeudet.* Pykälän 2 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. *Yhteisuito.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 §. *Uittovahingon korvaaminen.* Pykälän 2 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. *Haitallisten uppopuiden poistaminen vesistöistä.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja valtion valvontaviranomainen muutettaisiin elinvoimakeskukseksi 1-3 momentissa. Puhdistamismääräyksen antamista koskeva asia voi voimassaolevan lain mukaan tulla vireille valtion valvontaviranomaisena toimivan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai asiasta haittaa kärsivän hakemuksesta. Sääntelyä esitetään tarkistettavaksi siten, että asia voisi tulla Lupa- ja valvontavirastossa vireille viraston omasta aloitteesta, tai elinvoimakeskuksen tai asiasta haittaa kärsivän hakemuksesta.

Pykälän 2 momentissa säädetään viranomaisen oikeudesta poistaa vesistöistä vaaraa tai haittaa aiheuttavat uppopuut ja muut uittojätteet. Kyse on sellaisista käytännön toimenpiteistä, jotka eivät edellytä vesilain mukaista lupaa, vaan jotka voidaan toteuttaa suoraan lain nojalla. Sanottu tehtävä ehdotetaan osoitettavaksi elinvoimakeskukselle.

12 §. *Uittoyhteisön jäsenet.* Pykälän 2 ja 3 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

16 §. *Kiinteän omaisuuden luovuttaminen ja ulosmittaus.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

17 §. *Rahastot.* Pykälän 2 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

19 §. Uittoyhdistyksen purkaminen. Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Valtion valvontaviranomaisena toimivan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vesitalousasioiden edistämistehtävät siirtyvät elinvoimakeskukseen, minkä vuoksi virastolla tulisi olla oikeus panna vireille uittoyhdistyksen purkamista koskeva asia.

20 §. Uittoyhdistyksen selvitystoimet. Pykälässä lupaviranomainen ja valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja vesitaloustehtäviä hoitavaksi elinvoimakeskukseksi. Pykälän 2 momentissa mukainen varojen siirtämistä koskeva asia voisi tulla vireille selvitystoimista vastaavan tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksen lisäksi Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta.

21 §. Jälkihoitotoimenpiteet. Voimassa olevan lain mukaan uiton toimintapaikkaa koskevan luvan raukeamaan määräämistä koskeva asia on tullut aluehallintovirastossa vireille valtion valvontaviranomaisena toimivan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hakemuksesta. Pykälän 1 momentti esitetään tarkistettavaksi siten että Lupa- ja valvontavirasto voisi ottaa asian käsiteltäväkseen omasta aloitteestaan tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta.

Pykälän 2 momentissa säädetään uittoa varten tehtyjen laitteiden ja rakennelmien poistamisesta tai muuttamisesta. Voimassa olevan lain mukaan tämä tehtävä kuuluu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Kyse on sellaisista käytännön toimenpiteistä, jotka eivät edellytä vesilain mukaista lupaa, vaan jotka voidaan toteuttaa suoraan lain nojalla. Säännös esitetään tarkistettavaksi siten, että Lupa- ja valvontaviraston lisäksi vesitaloustehtävistä vastaava elinvoimakeskus voisi suorittaa pykälässä tarkoitetut toimet. Viranomaisten keskinäisen tehtävienjaon selkeyden vuoksi elinvoimakeskuksen toimiin ryhtymisen tulisi perustua Lupa- ja valvontaviraston antamaan määräykseen.

10 luku Kulkuväylät ja muut vesiliikennealueet

2 §. Yleiseksi kulkuväyläksi määrääminen. Pykälän 1 ja 2 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 1 momentissa Liikennevirasto korjattaisiin Väylävirastoksi.

3 §. Yleiseksi kulkuväyläksi määräämisen edellytykset. Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 3 momentissa Liikennevirasto korjattaisiin Väylävirastoksi.

4 §. Yleistä kulkuväylää koskevan päätöksen muuttaminen. Pykälän 2 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

5 §. Turvalaitteiden asettaminen. Pykälän 2 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 3 momentissa Liikennevirasto korjattaisiin Väylävirastoksi.

7 §. Oikeus toisen vesialueeseen eräissä tapauksissa. Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 §. Eräät puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen tehtäviä varten tarpeelliset oikeudet. Pykälän 2 ja 3 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

9 §. *Edunmenetysten korvaaminen.* Pykälän 2 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. *Kulkuväylän käytön maksullisuus.* Pykälän 1 ja 2 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 luku Hakemusmenettely

1 §. *Soveltamisala.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

2 §. *Hakemusasian vireillepano.* Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

6 §. *Lausunnot.* Pykälässä säädettäisiin hakemusasiassa pyydettävistä lausunnoista. Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Tehtävien järjestelyt vähentävät tarvetta lausuntojen pyytämiseen muilta viranomaisilta. Koska hakemusasian mukaisella toiminnalla saattaa olla vaikutusta elinvoimakeskukselle kuuluvien vesitaloustehtävien tai kalataloustehtävien hoitamiseen, säädettäisiin pykälän 1 momentissa velvollisuudesta pyytää elinvoimakeskukselta lausunto hakemuksesta. Lausuntoa ei kuitenkaan olisi tarpeen pyytää niissä tilanteissa, joissa se on ilmeisen tarpeetonta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lisäksi Lupa- ja valvontaviraston yleisen edun valvontayksikön kuulemisesta. Yleisen edun valvontayksikön tulisi lausua käsityksensä hankkeen toteuttamisen edellytyksistä lupamenettelyvaiheessa osana viranomaisten, asianosaisten ja muiden tahojen kuulemista. Yksikön käsityksen selvittäminen tukee asian ratkaisevan Lupa- ja valvontaviraston lupaharkintaa ja samalla vähentää yleisen edun valvontayksikön tarvetta saattaa Lupa- ja valvontaviraston päätöksen lainmukaisuus valituksella tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Tarkoituksena ei ole, että yleistä etua valvovaa yksikköä kuultaisiin kaikista vesilain mukaisista hakemusasioista. Suuri osa vesilain mukaisista lupa-asioista on pienimuotoisia rakentamishankkeita, joiden vaikutukset vesiympäristöön tai muihin vesienkäyttömuotoihin yleiseltä kannalta tarkasteltuna ovat vähäiset. Yleisen edun valvonta painottuu tyypillisesti hankkeen toteuttamisen edellytysten arviointiin ja intressivertailussa relevanttien, keskenään erisuuntaisiin intresseihin liittyvien näkökohtien saattamiseen lupaviranomaisen tietoon. Tyypillisiä hakemuksia, joista yksikköä kuultaisiin, voisivat olla esimerkiksi uutta hanketta koskeva lupahakemus tai olemassa olevaa hanketta koskeva merkittävä muutos. Käyttöoikeus- tai korvauskysymyksissä on tyypillisesti kyse sellaisista hankkeista aiheutuvista yksityisoikeudellisten oikeussuhteista, joihin ei liity merkittäviä yleiseen etuun kytkeviä seikkoja. Myöskään laillisuusvalvonta-asian käsittelyyn lupa- ja valvontavirastossa ei lähtökohtaisesti liity sentyyppistä harkintaa, jota varten yleistä etua valvovaa yksikköä olisi tarpeen kuulla. Toisaalta ympäristön tilan ennalleen saattamiseen saattaa eräissä tilanteissa liittyä senkaltaista harkintaa, että yksikön kuuleminen voisi olla perusteltua.

Ehdotetun säännöksen mukaan Lupa- ja valvontaviraston olisi varattava yleisen edun valvontayksikölle tilaisuus tulla kuulluksi yhteiskunnan kannalta merkittävästä hankkeesta ja hankkeesta, jolla voi olla huomattavia tai laajalle ulottuvia vaikutuksia vesiympäristöön tai vesien käyttöön. Lupa- ja valvontaviraston arvioitavaksi jäisi, onko hakemuksessa kyse tällaisesta hankkeesta. Yhteiskunnan kannalta merkittävällä hankkeella tarkoitettaisiin hanketta, jolla pyritään välittömästi edistämään yhteiskunnan kannalta tavoiteltavia päämääriä tai joka välillisesti vaikuttaa niihin. Säännöksessä ei rajattaisi hankkeen tyyppiä tai sen koon perusteella,

millaista hanketta olisi pidettävä yhteiskunnan kannalta merkittävänä. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole, että yksikköä kuultaisiin kaikista pienistä yhteiskunnallisia tavoitteita edistävästä hankkeista. Hankkeen toteuttajataholla ei myöskään olisi tässä suhteessa merkitystä, mutta luonnollisten henkilöiden hankkeissa hyödyillä on harvoin yleisempää merkitystä.

Yleisen edun valvonnan tarpeellisuus korostuu erityisesti sellaisissa hankkeissa, joilla voi olla huomattavia tai laajalle ulottuvia vaikutuksia vesiympäristöön tai vesien käyttöön. Hankkeen koolla ei olisi tässäkään suhteessa ratkaisevaa merkitystä. Tyypillisesti kyse on uusista suuremmista hankkeista, joilla on tai voi olla merkittäviä vesiympäristön tilaa muuttavia vaikutuksia. Sinänsä merkittävätkään muutokset vesiympäristön tilassa, jos ne rajoittuvat suppealle alueelle, eivät aina merkitse yleisen edun valvonnan näkökulmasta sen kaltaista tilannetta, jossa yleistä etua valvovaa yksikköä olisi tarpeen kuulla. Toisaalta maantieteellisesti pieneenkin alueeseen saattaa kohdistua hyvin erilaisia vesienkäyttöön liittyviä yleisen edun valvonnan näkökulmasta relevantteja intressejä.

Valtion viranomaiset valvovat vesilain 11 luvun 9 ja 6 §:n mukaisesti yleistä etua kukin toimialallaan vesilain mukaisessa menettelyssä. Jos vesiin tai vesien käyttöön liittyvä yhteiskunnallisesti merkittävä tehtävä tai käyttömuoto, esimerkiksi kalatalouden edistäminen, on lainsäädännössä osoitettu jonkin viranomaisen hoidettavaksi, ei yleistä etua valvovaa yksikköä olisi tarpeen kuulla tästä. Kaikille yhteiskunnallisesti merkittävillä intresseillä ei kuitenkaan ole osoitettavissa selkeätä yksittäistä tahoa, jolle asiaa koskevan puhevallan käyttäminen kuuluu. Erityisesti tämänkaltaisissa tilanteissa yleistä etua valvovan yksikön kuulemisella olisi merkitystä näiden näkökohtien saattamiseksi osaksi lupaharkintaa.

7 §. Muistutukset ja mielipiteet. Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

9 §. Viranomaisen puhevalta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvien valvontatehtävien Lupa- ja valvontavirastoon siirtämisen myötä Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä olisi valvoa yleistä etua vesilain mukaisissa lupa- ja valvontatehtävissä, josta säädettäisiin pykälän 1 momentissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin muiden yleistä etua valvovien viranomaisten puhevallasta vesilain mukaisissa hakemusasioissa. Viranomaiselle lailla säädetyn tehtävän hoitaminen saattaa edellyttää osallistumista vesilain mukaiseen menettelyyn, jos asiassa annettavalla ratkaisulla on vaikutusta viranomaiselle valvottavaksi kuuluvan edun kannalta. Puhevallan laajuus määrittyisi vesilaille ja muulla lainsäädännöllä viranomaisille osoitettujen tehtävien kautta.

10 §. Hakemuksen tiedoksiäntö ja hakemuksesta tiedottaminen. Pykälän 1 ja 2 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 a §. Lupahakemuksesta ja arviointiselostuksen täydentämisestä kuuleminen. Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

12 §. Lupahakemusten yhteiskäsittely. Pykälän 3 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

13 §. Yhdessä käsitteleminen. Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

14 §. Tarkastus. Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

15 §. Suullinen todistelu. Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

16 §. Erityisen selvityksen hankkiminen. Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälässä tarkoitetun selvityksen on hankkinut ympäristöhallinnon palveluksessa oleva, riittävän asiantunteva henkilö. Koska ympäristöhallinto käsitteenä on hallinnollisten muutosten jälkeen vanhentunut ja epäselvä, poistettaisiin sanottu vaatimus laista.

18 §. Asian ratkaiseminen osittain. Pykälän 1 ja 3 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

19 §. Aikaisemman päätöksen muuttaminen. Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

20 §. Vakuus. Pykälän 2 ja 3 momentissa aluehallintovirasto ja lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

22 §. Päätöksen tiedoksianto ja päätöksestä tiedottaminen. Pykälän 1 ja 2 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Voimassa olevan pykälän 2 momentin mukaan päätöksen jäljennös on toimitettava muun muassa valvontaviranomaisille. Säännös ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että jäljennös olisi toimitettava kalataloustehtäviä tai vesitaloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukseksi, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja muille yleistä etua valvoville viranomaisille.

23 §. Edunvalvontakustannusten korvaaminen. Pykälän 1 ja 3 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

24 §. Asian käsittely kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa. Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

12 luku Vesioikeudellinen yhteisö

5 §. Sääntöjen vahvistaminen. Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 §. Yhteisön rekisteröinti. Pykälässä lupaviranomainen ja valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

9 §. Tietojen merkitseminen. Pykälässä valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. Oikeus saada tietoja. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin viranomaisten oikeudesta saada maksutta tarpeelliset tiedot vesiyhteisörekisteristä vesilain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi. Ehdotuksen mukaan näitä viranomaisia olisivat Lupa- ja valvontavirasto, vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

11 §. Yhteisön kokous. Pykälän 4 momentissa säädetään toimintansa lakaneen yhteisön kokouksen koolle kutsumiseen oikeutetuista tahoista. Voimassa olevan lain mukaan oikeus on

yhteisön jäsenellä tai valvontaviranomaisella. Oikeus tulisi olla vesilain valvonnasta vastaavien Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lisäksi myös vesitaloustehtäviä ja kalataloustehtäviä hoitavalla elinvoimakeskuksella, jonka tehtävien hoitamiseen yhteisölle kuuluvista velvoitteista huolehtimisella on merkitystä.

17 §. Päätöksen moitteenvarauisuus. Pykälän 2 ja 3 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

18 §. Oikaisuvaatimus. Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

19 §. Yhteisön purkautuminen. Pykälän 1, 3 ja 4 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

13 luku Korvaukset

6 §. Korvausasioita käsittelevät viranomaiset ja tuomioistuimet. Pykälän 1 ja 3 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. Hakemusasiaan liittyvät korvaukset. Pykälän 3 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 §. Erilliset korvausasiat. Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

15 §. Vedensaannin turvaaminen. Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

16 §. Korvauksen maksaminen. Pykälän 1 ja 3 momentissa aluehallintovirasto ja lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

18 §. Korvauksen palauttaminen. Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Samalla pykälässä käytetty ilmaus muutoksenhakuviranomainen muutettaisiin muutoksenhakutuomioistuimeksi.

19 §. Kiinnitetylle omaisuudelle maksettava korvaus. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto ja lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

22 §. Korvausvelvollisuuden poistaminen. Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

14 luku Valvonta ja hallintopakko

1 §. Valvontaviranomaiset. Pykälän 1 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

2 §. Viranomaisen toimet lainvastaisen menettelyn johdosta. Tehtävien siirtämisen vuoksi pykälässä valvontaviranomainen muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseksi.

3 §. *Tiedonsaanti ja tarkastusoikeus.* Tehtävien siirtämisen vuoksi pykälässä valvontaviranomainen muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseksi.

4 §. *Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

5 §. *Menettely hallintopakkoasiassa.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluva vesilain noudattamisen valvontatehtävä siirtyisi uudelle Lupa- ja valvontavirastolle, joka ratkaisisi hallintopakkoasiat. Asian ratkaisemiseksi saattaa olla tarpeen kuulla muita viranomaisia, josta säädettaisiin pykälän 1 momentissa. Pykälän 1 momentissa valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseksi.

6 §. *Luontovahingon korjaaminen.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. *Luontovahingosta ilmoittaminen.* Pykälässä valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 §. *Uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka.* Pykälässä säädetään päävelvoitteen noudattamisen turvaamiseksi asetettavista tehosteista. Lupa- ja valvontaviraston toimiessa valvontaviranomaisena ei pykälän 1 momentissa olisi enää tarpeen säätää sen mahdollisuudesta teettää tekemättä jätetty toimenpide. Momentissa säädettaisiin kuitenkin mahdollisuudesta antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle oikeus teettää tarvittava toimenpide.

9 §. *Omistajattomat rakennelmat.* Voimassa olevan sääntelyn mukaan lupaviranomainen voi rakennelman kunnossapidon laiminlyöntitilanteissa oikeuttaa valvontaviranomaisen ryhtymään haitan tai vaaran poistamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin valtion kustannuksella.

Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Tehtävien siirtämisen myötä Lupa- ja valvontavirasto voisi itse ryhtyä tai oikeuttaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakseksen ryhtymään valvontaviranomaisen ryhtymään haitan tai vaaran poistamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin valtion kustannuksella. Asia voisi tulla Lupa- ja valvontavirastossa vireille viraston omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakseksen hakemuksesta.

10 §. *Valvontaviranomaisen välittömät toimet.* Pykälässä valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseksi.

11 §. *Toiminnan keskeyttäminen.* Pykälässä valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseksi. Lupa- ja valvontaviraston olisi käynnistettävä toiminnan keskeyttämisen jälkeen 4 §:n mukainen hallintopakkomenettely. Myös kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voisi panna hallintopakkomenettelyn vireille hakemuksella.

13 §. *Toimenpiteet valmistumisilmoituksen johdosta.* Pykälän 1 momentissa valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja 2 momentissa Lupa- ja valvontavirastoksi ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseksi.

14 §. Vireillepano. Pykälässä säädetään hallintopakkoasian toissijaisesta vireillepano-oikeudesta. Lähtökohtaisesti hallintopakkoasian vireillepano kuuluu vesilain laillisuusvalvonnasta vastaaville tahoille, eli Lupa- ja valvontavirastolle tai kunnan ympäristösuojeluviranomaiselle. Jos Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristösuojeluviranomainen eivät hallintopakkoasiaa kuitenkaan ole käynnistäneet, voisivat asian panna hakemuksella vireille muut pykälässä luetellut tahot. Luettelon 4 kohtaan ehdotetaan selkeyden vuoksi lisättäväksi vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus.

15 luku Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

1 §. Muutoksenhaku. Pykälän *1 momentissa* lupaviranomainen ja valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

Pykälän *3 momentissa* säädetään muutoksenhausta 3 luvun 11 §:ssä tarkoitetun yhteistarkkailua tai tarkkailusuunnitelman hyväksymistä tai muuttamista koskevaan päätökseen sekä mainitun luvun 15 §:ssä tarkoitettuun kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman hyväksymistä ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelman vahvistamista koskevaan päätökseen ja näistä perittävään maksuun. Yhteistarkkailusta ja tarkkailusuunnitelmista päättäisi jatkossa Lupa- ja valvontavirasto. Lupa- ja valvontavirasto voi yksittäisen lupa-asian kalatalouskysymysten osalta siirtää tarkkailua koskevaa toimivaltaansa elinvoimakeskukselle. Elinvoimakeskuksessa hyväksyttäisiin myös kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelmat ja vahvistettaisiin kalatalousmaksun käyttösuunnitelmat. Näiden osalta muutosta haettaisiin ensi vaiheessa Lupa- ja valvontavirastolle tehtävällä oikaisuvaatimuksella.

2 §. Valitusoikeus. Pykälän *1 momentin 5 kohtaan* esitetään sisällytettäväksi säännökset vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen valitusoikeudesta. Elinvoimakeskuksen lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi on tarpeen voida tarvittaessa saattaa vesilain nojalla annetun päätöksen lainmukaisuus tuomioistuimen arvioitavaksi. Viranomainen voisi kuitenkin hakea muutosta vain sille kuuluvien tehtävien hoitamiseen kytkeytyvillä perusteilla.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin viraston yleisen edun valvontayksikön oikeudesta hakea muutosta Lupa- ja valvontaviraston vesiasiaissa antamaan päätökseen. Yleisen edun valvontayksikölle varattaisiin tilaisuus tulla kuulluksi jo vesiasiaa koskevasta hakemuksesta ja saattaa käsityksenä lupaviranomaisen tietoon jo lupamenettelyvaiheessa, joka vähentää tarvetta turvautua muutoksenhakuun. Puhevallan käyttäminen lupamenettelyvaiheessa ei kuitenkaan olisi muutoksenhakuoikeuden käyttämisen edellytys. Yleistä etua valvova yksikkö voisi laissa säädettyjen edellytysten täytyessä hakea muutosta myös sellaiseen päätökseen, jota koskevasta hakemuksesta yksikköä ei ole kuultu tai josta yksikkö ei ole lausunut.

Yleistä etua valvovat viranomaiset ovat käyttäneet muutoksenhakuoikeutta harkiten ja perustellusti. Viranomaiset tekemät valitukset johtavat selvästi useammin päätöksen sisällön muuttumiseen muutoksenhaun myötä kuin yksityishenkilöiden tekemät valitukset. Yleisen edun valvontayksikön muutoksenhakuoikeuden käyttämisen erityislaatuisuuden korostamiseksi laissa ehdotetaan kuitenkin valitusoikeuden rajaamista laissa yksilöityihin tilanteisiin. Rajaukset eivät koskisi pykälän *1 momentissa* määriteltyjä muita viranomaistahoja. Valitusoikeuden käsilläolon, eli yhden tai useamman edellytyksen täyttymisen, ratkaisisi muutoksenhaku tuomioistuimen osana ehdottomien prosessinedellytysten tutkintaa.

Yksikkö voisi hakea muutosta Lupa- ja valvontaviraston antamaan päätökseen 1) ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai muun näihin rinnastettavan painavan yleisen edun

turvaamiseksi; 2) lain soveltamiseen liittyvien merkittävien oikeuskysymysten selventämiseksi; tai 3) lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi. Edellytykset olisivat toisiinsa nähden itsenäisiä, eli yhdenkin edellytyksen täyttyminen olisi riittävää.

Ensimmäinen edellytys koskee Lupa- ja valvontaviraston tehtäviin kuuluvien ympäristönsuojelun ja luonnonsuojelulain vaatimusten huomioon ottamista niille kuuluvalla painoarvolla lupaharkinnassa. Sanotulla perusteella yksikkö voisi hakea muutosta myös sellaiseen muuhun näihin rinnastuvaan painavaan yleiseen etuun, jonka valvomista ei muualla lainsäädännössä olisi selkeästi osoitettu jonkin toisen viranomaisen tehtäväksi. Yksikön harkittavaksi jäisi, onko päätös tai siihen sisältyvä yksittäinen määräys siten ristiriidassa suojattavien oikeushyvien kanssa, että päätöksen lainmukaisuus tulisi saattaa tuomioistuimen arvioitavaksi.

Toinen edellytys koski niitä tilanteita, jossa päätökseen sisältyy lain soveltamisen kannalta merkittävä oikeuskysymys. Tässä suhteessa ratkaisevaa olisi se, mikä merkitys tai ohjausvaikutus oikeuskysymyksellä olisi muiden vesiasioiden tai laajemminkin ympäristöasioiden ratkaisemisen kannalta. Kyse voisi olla esimerkiksi Euroopan unionin lainsäädännön suhteesta kansalliseen lainsäädäntöön tai uuden joustavan säännöksen soveltamisesta epäselvässä tilanteessa.

Kolmannessa edellytyksessä (lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistaminen) on kyse osin samasta asiasta kuin toisessa edellytyksessä. Edellytyksen tarkoituksena on mahdollistaa muutoksenhaku esimerkiksi sellaisessa tilanteessa, jossa Lupa- ja valvontavirasto myöntäisi luvan aikaisemmasta soveltamiskäytännöstä poiketen puutteellisin perustein. Vastaavasti tilanne, jossa lupaan liitettäisiin aiemmasta käytännöstä poiketen merkittävä lupamääräys tai jätettäisiin tällainen pois vakiintuneesti käytetty lupamääräys ilman asianmukaisia perusteita saattaisi muodostaa perusteen muutoksenhauille.

4 §. *Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

4 a §. *Eräiden valitusasioiden käsittely kiireellisenä.* Pykälän viittaussäännös ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annetun lain 2 §:ään muutettaisiin viittaukseksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa annetun lain 11 §:ään.

7 §. *Lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpano.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 §. *Hallintopakkoa koskevan päätöksen täytäntöönpano.* Pykälän 1 momentissa viranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseksi.

9 §. *Tarkkailua koskevan päätöksen täytäntöönpano.* Tarkkailusuunnitelmia hyväksyivät jatkossa Lupa- ja valvontavirasto tai kalatalousasioita hoitavat elinvoimakeskukset. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin tästä johtuvat muutokset.

16 luku Rangaistussäännökset

2 §. *Vesilain luparikkomus.* Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

3 §. Vesilain rikkominen. Pykälässä valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

5 §. Lupa- ja valvontaviraston puhevalta rikosasiassa. Pykälässä ja sen otsikossa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

17 luku Kiinteistöoikeudellisia säännöksiä

1 §. Lunastuksesta ilmoittaminen. Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

4 §. Panttioikeus ja muut oikeudet. Pykälän 2 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

5 §. Tietojen merkitseminen kiinteistötietojärjestelmään. Pykälän 1 ja 5 momentissa lupaviranomainen ja valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

6 §. Kiinteistötoimitus. Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. Oikeudet ja velvollisuudet omistajanvaihdoksessa. Pykälän 3 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 §. Käyttöoikeuden antaminen. Pykälän 1 ja 2 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. Tilusjärjestely. Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

18 luku Erinäisiä säännöksiä

1 §. Ympäristönsuojelun ja luonnonsuojelun tietojärjestelmiin merkittävät tiedot. Pykälän 1 ja 2 momentissa lupaviranomainen ja valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

2 §. Tietojen merkitseminen. Pykälän 1 ja 2 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

3 §. Viranomaisen oikeus saada tietoja maksutta. Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja valtion valvontaviranomainen elinvoimakeskukseksi. Pykälän 2 momentissa Liikennevirasto korjattaisiin Väylävirastoksi.

3 a §. Vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvitys. Pykälän 1 ja 2 momentissa lupaviranomainen ja valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja vesitalousasioita hoitavaksi elinvoimakeskukseksi. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lisäksi velvollisuudesta laatia selvitys riittävässä yhteistyössä Lupa- ja valvontaviraston kanssa.

Nykyisen pykälän 3 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus huolehtii 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien

hoitamisesta toisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella. Pykälässä tarkoitettavat tehtävät keskitettäisiin uudistuksen yhteydessä kolmeen elinvoimakeskukseen, joiden toimialueiden rajat noudattaisivat vesistöalueita. Säännös ei ole enää tarpeellinen.

4 §. Vaarantorjuntatoimet. Pykälässä lupaviranomainen ja valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinvoimakeskukseksi. Lupa- ja valvontavirasto voisi joko ryhtyä itse tai se voisi määrätä vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskukseen tai vesitaloushankkeesta vastaavan ryhtymään pykälän tarkoittamiin vaarantorjuntatoimiin. Vaarantorjuntatoimiin ryhtymistä koskeva asia voisi tulla vireille joko Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskukseen hakemuksesta.

5 §. Jäästä aiheutuvien vahinkojen torjuminen. Pykälässä valtion viranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi ja valtion valvontaviranomainen Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. Tutkimuslupa. Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 §. Lupa- ja valvontavirastossa käsiteltävä erimielisyys. Pykälän otsikossa ja pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

9 §. Käyttö- tai omistusoikeutta koskeva erimielisyys. Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. Lupa- ja valvontaviraston lausunto. Pykälässä ja sen otsikossa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

12 §. Asian käsittelystä perittävät maksut. Pykälän 1, 3 ja 4 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 1 momentin mukainen valvontaviranomainen viittaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valvontatehtävät siirtyvät Lupa- ja valvontavirastoon, minkä vuoksi valvontaviranomainen muutettaisiin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseksi.

17 §. Viranomaisten tiedonvaihto. Pykälässä valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

18 §. Vesialueen rajan määrittäminen. Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

19 §. Vesitalousasioita koskeva tietopalvelu. Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

19 luku Voimaantulo

5 §. Päätökseen sisältyvien määräysten tarkistaminen. Pykälän 2 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. Säännöstely. Pykälässä lupaviranomainen, valtion valvontaviranomainen ja kalatalousviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi

ja elinvoimakeskukseksi. Pykälän 1 momentissa tarkoitettua selvityksen laadinnasta vastaisi elinvoimakeskus.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin sääntelyn koskevien lupamääräysten tarkistamista tarkoittavan hakemuksen jättämiseen oikeutetuista tahoista. Ehdotetun säännöksen mukaan asia voisi tulla vireille Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä ja kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen tai kunnan hakemuksesta.

9 §. Tarkkailuvelvoite. Pykälässä lupaviranomainen ja valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavaksi elinvoimakeskukseksi. Tarkkailuvelvoitteen määräämistä jälkikäteen tarkoittava asia voisi siten tulla Lupa- ja valvontavirastossa vireille viraston omasta aloitteesta tai elinvoimakeskuksen hakemuksesta.

10 §. Kalatalousvelvoite ja kalatalousmaksu. Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

12 §. Aikaisemmin tehdyt rakennelmat. Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

16 §. Aikaisemmin annetun päätöksen selventäminen. Pykälän 1 ja 3 momentissa lupaviranomainen ja valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinvoimakeskukseksi ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseksi. Selventävien määräysten antamista tarkoittava asia voisi tulla vireille Lupa- ja valvontaviraston omasta tai aloitteesta tai lainkohdassa yksilöityjen tahojen hakemuksesta.

19 §. Toiselle kuuluvan vesivoiman käyttäminen. Pykälän 2 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.5.39 Yhdistyslaki

4 §. Luvanvaraiset yhdistykset. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälään lisättäisiin säännös siitä, että Ahvenanmaan maakunnassa lupaviranomainen on Ahvenanmaan valtionvirasto.

20 §. Yhdistyksen kokous. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ahvenanmaan valtionvirastoksi, kun yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, tai Lupa- ja valvontavirastoksi, kun yhdistyksen kotipaikka on muualla valtakunnassa.

22 §. Muun päätöksenteon järjestäminen. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ahvenanmaan valtionvirastoksi, kun yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, tai Lupa- ja valvontavirastoksi, kun yhdistyksen kotipaikka on muualla valtakunnassa.

38 a §. Toiminnantarkastus. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ahvenanmaan valtionvirastoksi, kun yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, tai Lupa- ja valvontavirastoksi, kun yhdistyksen kotipaikka on muualla valtakunnassa.

7.6 Sisäministeriön toimiala

7.6.1 Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa

3 §. *Ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjät ja vastuunjako.* Pykälän 2 momentin 10 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

11 §. *Tiedonsaantioikeus ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjien välillä.* Pykälän 1 momentin 1-3 ja 7-8 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

13 §. *Muu tiedonsaantioikeus.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.6.2 Laki hätäkeskustoiminnasta

20 §. *Viranomaisten tiedonsaantioikeus hätäkeskustietojärjestelmästä.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.6.3 Laki pelastustoimen järjestämisestä

6 §. *Pelastustoimen palvelutasopäätös.* Pykälän 3 ja 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. *Pelastustoimen yleinen ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen.* Pykälän 3 ja 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

13 §. *Hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuus.* Pykälän 2 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

14 §. *Lupa- ja valvontaviraston asiantuntija-arvio.* Pykälän otsikossa ja pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

15 §. *Sisäministeriön vuosittainen selvitys.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

17 §. *Pelastustoimen valvonta ja siihen liittyvä ohjaus.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

18 §. *Pelastustoimen palvelutason valvonta.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

19 §. *Tiedonsaantioikeus.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.6.4 Laki sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021–2027

29 §. *Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoasetuksen 19 ja 20 artiklan määrärahoja koskeva tietojen saanti ja luovuttaminen.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis-

ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

7.6.5 Laki Suomen lipusta

5 §. Pykälässä aluehallintovirastot muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus elinvoimakeskukseksi. Samalla pykälässä Rajavartiolaitos korjattaisiin kirjoitettavaksi isolla alkukirjaimella.

7.6.6 Laki vaaratiedotteesta

3 §. *Toimivaltaiset viranomaiset.* Pykälän 12 kohdassa sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.6.7 Palosuojelurahastolaki

4 §. *Palosuojelumaksun maksuunpano.* Pykälän 1 momentissa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

Pykälän 2-4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 5 momentti vastaisi voimassa olevaa sääntelyä.

5 §. *Palosuojelumaksun tilitys.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

6 §. *Vanhentuminen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. *Muutoksenhaku palosuojelumaksun maksuunpanoon.* Pykälän 1 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.6.8 Pelastuslaki

22 b §. *Suuren öljyvaraston haltijan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

22 c §. *Sataman pitäjän ja rannikkoalueen toiminnanharjoittajan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

23 §. *Sisäministeriön ja Lupa- ja valvontaviraston tehtävät.* Pykälän otsikossa sekä pykälän 2 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

26 §. *Pelastusviranomaiset.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

31 §. *Vastuu metsäpalojen tähytyksestä ja maastopalovaroituksen antamisesta.* Pykälän 1 momentissa säädetty vastuu metsäpalojen tähytyksestä siirrettäisiin aluehallintovirastoista aluehallinnon uudistuksen yhteydessä sisäministeriölle resurssineen.

Maastopalot edellyttävät enenevässä määrin pelastustoimelta kansainvälistä yhteistyötä sekä rajat ylittäviä toimintamalleja maastopaloihin varautumiseksi. Metsäpalojen tähytystoiminnasta vastaavan tahon on kyettävä johtamaan, ohjaamaan ja kehittämään toimintaa valtakunnallisesti sekä tarvittaessa tukeutumaan kansainvälisiin järjestelmiin. Pelastuslain 38 §:n 1 momentin b kohdan mukaan sen lisäksi, mitä valtioiden välillä on sovittu ja jollei kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetusta laista (418/2017) muuta johdu, sisäministeriö voi pyytää tarvittaessa pelastustoimeen kuuluvaa kansainvälistä apua Euroopan unionilta, toiselta valtiolta tai kansainväliseltä järjestöltä.

Pykälän 1 momentissa määritelty tehtävä siirrettäisiin aluehallinnon uudistuksen yhteydessä sisäministeriölle resurssineen (2 htv). Tehtävän siirrolla tehostettaisiin tehtävän hoitamista ja vähennettäisiin siitä valtiolle aiheutuvia kustannuksia. Tehtävän hoitamisella sisäministeriössä tehostettaisiin valtion ja pelastustoimen kokonaistoimintaa maastopaloihin varautumisessa. Maastopalot edellyttävät enenevässä määrin pelastustoimelta kansainvälistä yhteistyötä sekä rajat ylittäviä toimintamalleja maastopaloihin varautumiseksi, mikä puoltaisi tehtävän siirtoa sisäministeriölle.

Metsäpalojen ehkäisy, havaitseminen ja sammuttaminen muodostavat kokonaisuuden, joka vaatii yhtenäisen suunnitelmallisuuden lisäksi maa- ja ilmatoiminnan yhteensovittamista pelastustoimessa. Pelastustoimi muodostuu useista toimijoista ja kokonaisuutta johdetaan pelastuslain 23 §:n mukaisesti sisäministeriöstä. Valtion aluehallinnon uudistuksessa muodostuva valtakunnallinen lupa- ja valvontavirasto tulee pelastustoimen osalta keskittymään hyvinvointialueiden valvontaan, jolloin valtakunnallinen metsäpalojen tähytystoiminta jäisi irralliseksi kokonaisuudeksi. Tästä johtuen, vastuu metsäpalojen tähytyksen hallinnoinnista ja ohjauksesta siirrettäisiin sisäministeriöön.

31 a §. *Tilannekuvatoiminta.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

48 §. *Eriyistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

67 §. *Velvollisuus osallistua väestönsuojelukoulutukseen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

79 §. *Valvontasuunnitelma.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

87 §. *Velvollisuus tilastotietojen antamiseen.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

91 §. *Toimenpiderekisteri.* Pykälän 5 momentin 2 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinvoimakseksi.

105 §. *Uhkasakko ja teettämisuhka.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

111 a §. *Öljyvahinkojen torjunta.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.6.9 Ulkomaalaislaki

72 b §. *Ulkomaisen työvoiman käytön alueelliset linjaukset.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

79 §. *Yrittäjän oleskelulupa.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

79 a §. *Elinvoimakeskuksen osapäätös yrittäjän oleskelulupahakemukseen.* Pykälässä ja sen otsikossa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Muutos tehtäisiin koko pykälän muutoksena.

83 §. *Maahanmuuttoviraston toimivalta.* Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Samassa yhteydessä tehtäisiin tekniset muutokset pykälän 1, 2 ja 4 momentin viittaussäännöksiin. Ulkomaalaislain 36 § on muutettu 1.9.2024 voimaan tulleella lailla 472/2024 (HE 26/2024 vp) siten, että sen sisältö on jaettu useampaan erilliseen pykälään. Kyseisen lainmuutoksen yhteydessä olisi pitänyt korjata myös 83 §:n viittaussäännökset 36 §:ään, mutta muutos oli erehdyksessä jäänyt tekemättä. Pykälän 1 ja 2 momentin viittaussäännökseen lisättäisiin viittaus 36 a, 36 b ja 36 d §:ään. Pykälän 4 momentissa viitattaisiin niin ikään 36, 36 a, 36 b ja 36 d §:ään ja samalla momentin sanamuotoa täsmennettäisiin.

84 §. *Käsittelyajat.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

190 §. *Muutoksenhaku.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Samalla pykälän otsikko muutettaisiin.

7.7 Puolustusministeriön toimiala

7.7.1 Laki terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa

6 §. Pykälässä säädetään Puolustusvoimien terveydenhuollon suunnittelun, ohjauksen ja valvonnan järjestämisen vastuutahoista. Pykälän 1 momentin mukaan Puolustusvoimien terveydenhuollon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat Pääesikunnalle. Pykälän 2–3 momentit on kumottu 14.4.2023 voimaan tulleella sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetulla lailla (741/2023).

Pykälän 4 momentin mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa aluehallintoviraston toimintaa valvonnan ja siihen liittyvän ohjauksen toimeenpanossa, yhteensovittamisessa ja yhdenmukaistamisessa. Lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto valvoo 3 momentissa tarkoitetun Puolustusvoimien terveydenhuollon lainmukaisuutta ja antaa siihen liittyvää ohjausta erityisesti silloin, kun kysymyksessä ovat periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat (1 kohta), asiat, jotka liittyvät olennaisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa käsiteltävään muuhun terveydenhuoltoon tai terveydenhuollon ammattihenkilöä koskevaan valvonta-asiaan (2 kohta) ja asiat, joita

aluehallintoviraston valvonta-asioita käsittelevät virkamiehet ovat esteellisiä käsittelemään (3 kohta).

Pykälä ehdotetaan muutettavaksi kokonaan.

Pykälän *1 momentin* mukaan Puolustusvoimien terveydenhuollon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluisivat edelleen pääesikunnalle. Momentti vastaa sisällöltään voimassa olevan pykälän 1 momenttia,

Koska Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi, pykälän *2 momentissa* säädettäisiin Lupa- ja valvontaviraston tehtävistä valvoa ja ohjata Puolustusvoimien terveydenhuollon lainmukaisuutta. Pykälän *2 momentissa* viitattaisiin terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain 1 §:n *1 momenttiin*, jossa säädetään Puolustusvoimien tehtävistä järjestää terveydenhuoltovastuullaan olevien henkilöiden terveydenhuollon. Puolustusvoimat voi myös muutoin antaa terveydenhuoltopalveluja siten kuin mainitussa laissa säädetään.

Pykälässä ei virastojen yhdistämisen vuoksi olisi enää tarpeen säätää valvonta-asioista, joita virkamiehet ovat esteellisiä käsittelemään. Myös voimassa olevan pykälän *4 momentin* säännös, joka koskee aluehallintoviraston ohjaamista, olisi tehtävien muutoksen vuoksi jatkossa tarpeeton. Lisäksi voimassa olevan pykälän *5 momentin* asetuksenantovaltuus olisi valtion aluehallinnon uudistuksen vuoksi tarpeeton.

7.7.2 Puolustustilalaki

12 §. Pykälän *1 momentin* mukaan aluehallintovirasto voi rajoittaa oikeutta poistua tietyltä paikkakunnalta sekä kieltää ulkona liikkumisen määrättyinä aikoina tai määrättyillä paikoilla ilman poliisin lupaa, jos väestön turvallisuus tai sotilaallisen maanpuolustuksen tärkeä etu sitä vaatii. Pykälän *2 momentin* mukaan kiireellisessä tapauksessa *1 momentissa* tarkoitetun määräyksen voi antaa poliisilaitoksen päällikkö. Päätös on välittömästi alistettava aluehallintoviraston vahvistettavaksi.

Pykälän *1 ja 2 momentissa* aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.8 Valtiovarainministeriön toimiala

7.8.1 Laki Digi- ja väestötietovirastosta

3 §. *Viraston tehtävät.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi *4 momentti*, jonka mukaan Digi- ja väestötietovirasto vastaa yhdessä Ahvenanmaan valtionviraston kanssa siitä, että 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen valtion palveluiden saatavuus järjestetään Ahvenanmaan maakunnassa tuloksellisesti. Digi- ja väestötietovirasto vastaa erityisesti palveluiden tuottamisessa käytettävien tietojärjestelmien sekä sähköisen asioinnin, asianhallinnan ja arkistoinnin palvelujen toimivuudesta ja kehittämisestä. Tämä tarkoittaa asteittaista etenemistä kohti entistä digitaalisempaa palvelutarjontaa kyseisissä tehtävissä. Uudistus ajoittuu useamman vuoden ajalle.

7.8.2 Kuntalaki

10 §. *Kuntien seuranta ja laillisuusvalvonta.* Pykälän *2 momentissa* aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.8.3 Laki eräiden juomapakkausten valmisteverosta

7 §. *Tuottajarekisteriin hyväksyminen.* Pykälää muutettaisiin siten, että Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoon.

7.8.4 Laki Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta eräiden juomapakkausten valmisteverosta

9 §. *Käteisvarojen palauttaminen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän nykyinen kirjaus siitä, mihin aluehallintovirastoon varat talletetaan, poistettaisiin tarpeettomana, koska perustettavalla Lupa- ja valvontavirastolla olisi valtakunnallinen toimivalta.

7.8.5 Laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa

16 §. *Tullin oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä.* Pykälän 1 momentin 18 kohdassa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.8.6 Laki hyvinvointialueesta

11 §. *Hyvinvointialueiden seuranta ja laillisuusvalvonta.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.8.7 Laki julkisen hallinnon yhteispalvelusta

8 a §. *Yhteispalvelurekisteri.* Pykälän 1 momentin mukaan rekisterinpitäjänä toimivasta aluehallintovirastosta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tehtävän siirtämisen vuoksi momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että rekisterinpitäjänä toimisi Lupa- ja valvontavirasto. Lisäksi momentissa on säännös, jonka mukaan yhteispalvelun toimeksisaajan on ilmoitettava aluehallintovirastolle tiedot yhteispalvelusopimuksen tekemisestä, muuttamisesta ja päättymisestä. Aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.8.8 Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta

56 §. *Uhkasakko.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.8.9 Laki maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta

15 §. *Tietojen antaminen Verohallinnolle ja eräille muille viranomaisille.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskuksiksi.

16 §. *Verohallinnon ja eräiden muiden viranomaisten oikeus oma-aloitteiseen tietojen antamiseen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskuksiksi.

7.8.10 Laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä

79 §. *Virka-apu.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.8.11 Laki panttilainauslaitoksista

3 §. Pykälässä lain noudattamista keskushallintoviranomaisena valvova Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lupa- ja valvontavirasto on alueellisista aluehallintovirastoista poiketen valtakunnallinen keskushallinnon viranomainen. Lupa- ja valvontavirasto vastaa myös Ahvenanmaan maakunnan alueella tämän lain toimeenpanon valvonnasta. Ahvenanmaan valtionvirasto avustaa tähän liittyvissä tehtävissä siten kuin vuosittaisessa tulossopimuksessa erikseen sovitaan.

4 §. Pykälän *1 ja 2 momentissa* aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lupa- ja valvontavirasto vastaa myös Ahvenanmaan maakunnan alueella harjoitettavaa toimintaa koskevan lupahakemuksen käsittelystä. Ahvenanmaan valtionvirasto avustaa tähän liittyvissä tehtävissä siten kuin vuosittaisessa tulossopimuksessa erikseen sovitaan.

5 §. Pykälän *2 momentissa* aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 a §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 b §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

13 a §. Pykälän *4 ja 5 momentissa* aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

30 §. Pykälän *2 momentissa* aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

30 a §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

30 b §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

40 §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän *3 momentista* poistettaisiin säännös, jonka mukaan uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Hämeenlinnan hallinto-oikeus. Uhkasakon maksettavaksi

tuomitsemisessa ei ole perustetta poiketa uhkasakkolain 10 §:ssä säädetystä, jonka mukaan uhkasakon tuomitsee maksettavaksi uhkasakon asettanut viranomainen.

40 a §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

40 b §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.8.12 Laki pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan

5 §. Pykälän 2 momentista poistettaisiin velvoite toimittaa päätös enklaavin siirtämisestä tiedoksi aluehallintovirastolle. Koska perustettavalla Lupa- ja valvontavirastolla olisi valtakunnallinen toimivalta, ei tämänkaltaisen päätöksen toimittaminen sille tiedoksi olisi enää tarpeellista.

7.8.13 Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä

5 luku Rahanpesun valvontarekisteri

2 §. *Rahanpesun valvontarekisterin pitäjä ja käyttötarkoitus.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

3 §. *Hakemus rekisteriin merkitsemiseksi ja rekisteröinnin edellytykset.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

4 §. *Rahanpesun valvontarekisteriin merkittävät tiedot ja muutoksista ilmoittaminen.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

5 §. *Luotettavuus.* Pykälän 4–6 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

6 §. *Rahanpesun valvontarekisteriin merkittyjen tietojen poistaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. *Tietojen antaminen rahanpesun valvontarekisteristä.* Pykälän 2 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 §. *Tietojen päivittäminen väestötietojärjestelmästä, kaupparekisteristä ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 luku Valvonta

1 §. *Valvontaviranomaiset ja ilmoitus rahanpesun selvittelykeskukselle.* Pykälän 1 momentin 4 kohdassa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

1 a §. *Asianajajayhdistyksen vuosikertomus.* Pykälän 1 momentin 1 kohdassa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 luku Hallinnolliset seuraamukset

1 §. Rikemaksu. Pykälän 6 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

2 §. Julkinen varoitus. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

3 §. Seuraamusmaksu. Pykälän 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

4 §. Luotto- tai rahoituslaitokselle määrättävän seuraamusmaksun suuruus. Pykälän 7 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. Hallinnollisen seuraamuksen määräämisoikeuden vanhentuminen. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 §. Hallinnollisen seuraamuksen ja muun päätöksen julkistaminen. Pykälän 5 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. Asianajajyhdistyksen esitys aluehallintovirastolle hallinnollisen seuraamuksen määräämisestä. Pykälän otsikossa ja 1, 3 ja 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. Luotto- tai rahoituslaitokselle määrättyistä seuraamuksista ilmoittaminen Euroopan pankkiviranomaiselle. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

9 luku Erinäiset säännökset

3 §. Valvontaviranomaisten ja asianajajyhdistyksen kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö sekä tietojenvaihto. Pykälän 6 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

3 b §. Tietojen toimittaminen Euroopan pankkiviranomaiselle. Pykälässä Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

6 §. Määräyksenantovaltuus. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.8.14 Laki rahoitusvakausviranomaisesta

5 luku Talletussuoja

10 §. Korvausten maksaminen. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.8.15 Laki tulotietojärjestelmästä

13 §. Tiedon käyttäjien oikeus saada tietoja tulotietojärjestelmästä. Pykälän 1 momentin 23, 23 a ja 23 b kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus

muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi. Pykälän *1 momentin 23 kohdassa* viittaus kumottavaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettuun lakiin (897/2009) korvattaisiin viittauksella uuteen elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annettuun lakiin. Lisäksi pykälän *1 momentin 25 kohdassa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.8.16 Sijoitusrahastolaki

12 luku Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat rahasto-osuudet

4 §. *Yhteistilillä olevien rahasto-osuuksien lunastaminen omistajien lukuun.* Pykälän *3 momentissa* rahastoyhtiön kotipaikan aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.8.17 Säästöpankkilaki

44 b §. Pykälän *1 momentissa* aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.8.18 Valtion virkamieslaki

7 §. Pykälän *1 momentin 9 kohdassa* aluehallintoviraston pelastustoimen ja varautumisen tehtäviä hoitavan vastuualueen päällikön virkaa koskeva kansalaisuusvaatimus muutettaisiin koskemaan Lupa- ja valvontaviraston pelastustoimen ja varautumisen osaston osastopäällikön virkaa.

7.8.19 Varainsiirtoverolaki

13 §. *Eräät kiinteistön vaihdot.* Pykälän *1 kohdassa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi teknisluonteisena tarkistuksena *2 kohdassa* mainitun luonnonsuojelulain säädöskokoelmanumero ehdotetaan muutettavaksi viittaamaan voimassa olevaan luonnonsuojelulakiin.

14 §. *Eräät maaseutuelinkeinolainsäädännön mukaiset luovutukset.* Pykälän *2 momentissa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.9 Opetus- ja kulttuuriministeriön toimiala

7.9.1 Ammattikorkeakoululaki

34 §. *Opiskeluoikeuden peruuttamiseen liittyvä tiedonsaanti.* Pykälän *6 momentissa* mainittu Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) ehdotetaan muutettavaksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

35 §. *Opiskeluoikeuden palauttaminen.* Pykälän *2 momentissa* mainittu Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) ehdotetaan muutettavaksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.9.2 Hautaustoimilaki

8 §. *Rekisteröity uskonnollinen yhdyskunta* taikka muu rekisteröity yhteisö tai säätiö hautausmaan ylläpitäjänä. Pykälän 1–3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. *Ilmoitukset lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

15 §. *Hautausmaan lakkauttaminen.* Pykälän 2 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

16 §. *Yksityisen haudan perustaminen.* Pykälän 1 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

17 §. *Krematorion perustaminen.* Pykälän 1 ja 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

21 §. *Krematorion toiminnan lopettaminen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

24 §. *Haudatun ruumiin tai tuhkan siirto.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

26 §. *Valvonta ja hallintopakko.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

28 §. *Voimaantulo- ja siirtymäsäännös.* Pykälän 6 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.9.3 Laki ammatillisesta koulutuksesta

111 §. *Oikaisuvaatimus.* 111 §:n 1 momentin johdantokappale ehdotetaan muutettavaksi siten, että oikaisua voisi jatkossa vaatia Lupa- ja valvontavirastolta.

118 §. *Henkilöstö.* 118 §:n 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa Lupa- ja valvontavirasto voisi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden.

7.9.4 Laki Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta

7 §. *Yhteistyö Opetushallituksen ja työ- ja elinkeinohallinnon alueellisten toimijoiden kanssa.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että palvelukeskuksen tulisi tehdä yhteistyötä Opetushallituksen ja elinvoimakeskusten kanssa.

7.9.5 Laki kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä

27 §. *Laiminlyönnin oikaiseminen.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.9.6 Laki kuntien kulttuuritoiminnasta

4 §. *Valtion viranomaisten tehtävät.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ehdotetaan muutettavaksi elinvoimakseksi.

7.9.7 Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta

40 §. *Valtionavustuksen hakeminen.* Aluehallintovirasto ehdotetaan muutettavaksi Lupa- ja valvontavirastoksi

57 §. *Valtionapuviranomainen.* Aluehallintovirasto ehdotetaan muutettavaksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

64 §. *Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain eräiden säännösten soveltaminen.* Pykälän 1 momentin 5 kohdan sanamuoto ehdotetaan muutettavaksi siten, että aluehallintovirasto muutetaan Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.9.8 Laki opiskelijoiden oikeusturvalautakunnasta

12 §. *Oikeus saada tietoja ja virka-apua.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lautakunnalla ja hallinto-oikeudella olisi salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa Lupa- ja valvontavirastolle sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot vireillä olevasta opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevasta käsittelystä sekä opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

7.9.9 Laki taiteen perusopetuksesta

9 §. *Henkilöstö.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

11§. *Valtionosuus.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.9.10 Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta

25 §. *Muutoksenhaku.* Muutoksenhausta tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun päätökseen säädetään 25 §:ssä. 25 §:n 1 momentin johdantokappaletta ä ehdotetaan muutettavaksi siten, että laissa tarkoitettuun päätökseen saisi vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta.

7.9.11 Laki valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta

6 §. *Laillisuusvalvonta.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälään lisättäisiin säännös siitä, että Lupa- ja valvontavirasto on toimivaltainen tutkimaan myös ulkomailla järjestettyä opetusta koskevan asian.

7.9.12 Laki vapaasta sivistystyöstä

25 k §. *Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen.* Aluehallintovirasto ehdotetaan muutettavaksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

25 l §. *Muutoksenhaku oppivelvollisille suunnattua koulutusta koskevaan päätökseen.* Johdantokappale ehdotetaan muutettavaksi siten että aluehallintovirasto muutetaan Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.9.13 Laki yleisistä kirjastoista

4 §. *Valtion viranomaisten tehtävät.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälästä poistettaisiin aluehallintovirastoja koskevat aluemääritelmät.

16 §. *Arviointi.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.9.14 Laki ylioppilastutkinnosta

21 §. *Muutoksenhaku rehtorin ja koulutuksen järjestäjän monijäsenisen toimielimen päätökseen.* Voimassa olevassa 21 §:ssä säädetään oikaisun vaatimisesta rehtorin päätökseen, jossa on eväty osallistumisoikeus ylioppilastutkintoon tai sen kokeeseen. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että Lupa- ja valvontaviraston oikaisumenettelyssä antamaan päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Koska voimassa oleva muutoksenhakusäännöksen kirjoitusasu on vanhentunut ja koska 21 §:n 3 momentissa on vanhentunut viittaus jo kumottuun hallintolainkäyttölakiin, ehdotetaan 21 § kirjoitettavaksi selkeyden vuoksi kokonaan uudelleen.

7.9.15 Liikuntalaki

4 §. *Valtion vastuu.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirastot muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi. Liikunnan aluehallinnon tehtävien sijaan momentissa viitattaisiin liikunnan alueellisesti hoidettaviin valtionhallinnon tehtäviin.

7 §. *Alueellinen liikuntaneuvosto.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi. Ehdotetun säännöksen mukaan Lupa- ja valvontavirastossa olisi asiantuntijaelimenä alueellinen liikunta-neuvosto, jonka maakunnan liitto asettaa. Jatkossakin alueellisen liikuntaneuvoston tehtävistä, kokoonpanosta ja asettamisesta säädettäisiin 7 §:n 2 momentin mukaisesti tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

9 §. *Rahoitus liikunnan alueellisesti hoidettaviin valtionhallinnon tehtäviin.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi. Liikunnan aluehallinnon toiminnan sijaan pykälässä ja sen otsikossa viitattaisiin liikunnan alueellisesti hoidettaviin valtionhallinnon tehtäviin.

15 §. *Valtionapuviranomainen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.9.16 Lukiolaki

49 § Oikaisuvaatimus. Lain 49 § sääntelee oikeutta vaatia oikaisua lukiolain tarkoittamaan päätökseen. Oikaisua voi vaatia aluehallintovirastolta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että oikaisua voisi vaatia Lupa- ja valvontavirastolta. Lisäksi pykälän 2 momentissa menettelyä oikaisuvaatimusmenettelyssä ehdotetaan täsmennettäväksi.

51 § Muutoksenhaku. 51 §:ssä säädetään oikaisuvaatimuksen tekemistä koskevasta määräajasta. Oikaisuvaatimus tulee pykälän mukaan tehdä aluehallintovirastoon 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistetaan viittaus aluehallintovirastoon.

53 § Muutoksenhaku opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen. Lukiolain 53 §:ssä säädetään muutoksenhausta opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen. Säännöksen 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että opiskelija voisi hakea opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen muutosta Lupa- ja valvontavirastolta.

54 § Valituskiellot. Valituskielloja sääntelevänä 54 §:n 2 momenttia muutettaisiin siten, että aluehallintoviraston sijasta säädettäisiin Lupa- ja valvontavirastosta.

55 § Toimivaltainen hallinto-oikeus ja aluehallintoviranomainen. 55 §:ssä säädetään toimivaltaisesta hallinto-oikeudesta ja aluehallintoviranomaisesta. Voimassa olevan lain mukaan Etelä-Suomen aluehallintovirasto on toimivaltainen, jos opetusta järjestetään ulkomailla. Koska Lupa- ja valvontavirasto on valtakunnallinen virasto, voidaan laista poistaa maininta toimivaltaisesta aluehallintoviranomaisesta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin ulkomailla tapahtuvaa opetusta koskeva toimivaltasäännös..

57 § Henkilöstö. 57 §:ssä säädetään rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista. Säännöksen 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Lupa- ja valvontavirasto voisi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden.

61 § Rahoitus. 61 § sääntelee valtionavustusten myöntämisestä investointihankkeisiin. Säännöksen 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtionapuviranomaisena investointihankkeissa toimisi Lupa- ja valvontavirasto.

7.9.17 Muinaismuistolaki

7 §. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

18 §. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.9.18 Nuorisolaki

4 §. Valtion vastuu. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirastot muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi. Nuorisotyön ja -politiikan aluehallinnon tehtävien sijaan momentissa viitattaisiin nuorisotyön ja -politiikan alueellisesti hoidettaviin valtionhallinnon tehtäviin.

25 §. Valtionapuviranomainen. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.9.19 Oppivelvollisuuslaki

24 §. Muutoksenhaku. Pykälän *1 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentissa säädeltyihin päätöksiin saisi hakea oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta. *2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.9.20 Oppivelvollisuuslaki

24 §. Muutoksenhaku. Voimassa olevassa oppivelvollisuuslain 24 §:ssä säädetään muutoksenhausta aluehallintovirastoon muun ohella, kun kyse on pidennetystä oppivelvollisuudesta. Pykälää on kuitenkin muutettu lailla 1091/2024 siten, että pidennetyn oppivelvollisuuden sijaan pykälässä säädetään varhennetusta oppivelvollisuudesta. Laki tulee voimaan vasta 1.8.2026.

Koska tällä hallituksen esityksellä ehdotetaan 24 §:ää muutettavaksi siten, että muutosta voisi hakea jatkossa aluehallintoviraston sijaan Lupa- ja valvontavirastosta, ja koska tämän muutoksen ehdotetaan tulevan voimaan jo vuoden 2026 alusta lukien, ehdotetaan 24 §:ää muutettavaksi siten, että 1.8.2026 lukien muutosta varhennetun oppivelvollisuuden tilanteissa haettaisiin Lupa- ja valvontavirastosta.

7.9.21 Perusopetuslaki

37 §. Henkilöstö. Pykälän *3 momentissa* aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

42 §. Oikaisuvaatimus. Pykälässä aluehallintovirasto ehdotetaan muutettavaksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Samalla, koska pykälän *1 momentin 5 kohta* on kumottu lailla 1216/2020, ja koska *1 momentin 3–5 kohdat* on muutettu 1.8.2025 voimaan tulevalla lailla (1090/2024), koko pykälä ehdotetaan selkeyden vuoksi kirjoitettavaksi uudelleen.

42 b §. Muutoksenhakuaika. Pykälässä aluehallintovirasto ehdotetaan muutettavaksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

42 c §. Muutoksenhaku oppilaan arviointia koskevaan päätökseen. Pykälän *2 momentissa* aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

42 d §. Valituskiellot. Pykälän *2 momentissa* aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

42 f §. Toimivaltainen hallinto-oikeus. Pykälän otsikosta ehdotetaan poistettavaksi viittaus aluehallintoviranomaiseen. Lisäksi pykälästä ehdotetaan poistettavaksi viittaus Etelä-Suomen aluehallintovirastoon toimivaltaisena aluehallintovirastona. Lupa- ja valvontavirasto valtakunnallisena virastona olisi toimivaltainen toimimaan oikaisu- ja kanteluviranomaisena, kun opetus järjestetään ulkomailla.

43 §. Rahoitus. Pykälän *2 momentissa* aluehallintovirasto ehdotetaan muutettavaksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.9.22 Tekijänoikeuslaki

26 1 §. Tiedonanto- ja selvitysvelvollisuuden noudattamisen valvonta. Lain 26 k §:n *2 momentissa* tarkoitettun tiedonanto- ja selvitysvelvollisuuden noudattamisen valvontaan liittyvät

tehtävät siirtyisivät aluehallintovirastolta Lupa- ja valvontavirastolle. Pykälän 1–3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi. Lupa- ja valvontaviraston toimialue ei kata Ahvenanmaan maakuntaa. Pykälään lisättäisiin tästä johtuen uusi viides momentti, jonka mukaan pykälän 1–3 momentissa Lupa- ja valvontavirastolle säädetty tehtävät kuuluvat Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle. Selkeyden vuoksi koko pykälä ehdotetaan muutettavaksi kokonaisuudessaan.

7.9.23 Varhaiskasvatuslaki

42 § Suunnittelun, arvioinnin, valvonnan ja lupamenettelyn tiedonsaanti. Pykälän 4 momentissa mainitut aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ehdotetaan muutettavaksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi ruotsinkielisessä versiossa oleva virhe ehdotetaan korjattavaksi poistamalla ruotsinkielisen version momentin lopussa oleva maininta ”för berdrivande av privat småbarnspedagogik”. Tätä vastaavaa mainintaa ei ole suomenkielisessä versiossa.

44 § Lupa harjoittaa yksityistä päiväkotitoimintaa. Pykälän 1 momentissa mainittu aluehallintovirasto ehdotetaan muutettavaksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

45 § Päiväkodin johtajan ja perhepäivähoidon vastuuhenkilön nimeäminen. Pykälän 2 momentissa mainittu aluehallintovirasto ehdotetaan muutettavaksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

46 § Tietojen tallettaminen rekisteriin. Pykälän 1 momentin mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) ja aluehallintovirastot pitävät valtakunnallista tietojärjestelmää (palveluntuottajien rekisteri). Koska esityksessä ehdotetaan, että sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) että aluehallintovirastojen tehtävät siirtyisivät uuteen perustettavaan Lupa- ja valvontavirastoon, ehdotetaan momentin sanamuotoa tarkistettavaksi siten, että siinä puhuttaisiin Lupa- ja valvontavirastosta nykyisten Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) ja aluehallintovirastojen sijaan.

48 § Omavalvontasuunnitelma. Pykälässä mainittu Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) ehdotetaan muutettavaksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

51 § Valtion ohjausjärjestelmä. Pykälän 2 momentissa mainittu aluehallintovirasto ehdotetaan muutettavaksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

Pykälän 4 momentin mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) ohjaa aluehallintojen toimintaa niiden toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi. Koska esityksessä ehdotetaan, että sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) että aluehallintovirastojen tehtävät siirtyisivät uuteen perustettavaan Lupa- ja valvontavirastoon, ehdotetaan 4 momentti kumottavaksi tarpeettomana.

Pykälän 5 momentissa mainittu Sosiaali ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) ehdotetaan muutettavaksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

52 § Valvontaviranomaiset. Pykälän sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä aluehallintoviraston ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) sijaan puhuttaisiin Lupa- ja valvontavirastosta.

55 § Tarkastusoikeus. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä puhuttaisiin Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) sijaan Lupa- ja valvontavirastosta.

57 b § Toimenpiteet ilmoituksen johdosta. Pykälän 3 ja 4 momentteja ehdotetaan muutettavaksi siten, että aluehallintoviraston ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) sijaan niissä puhuttaisiin Lupa- ja valvontavirastosta.

59 § *Valvontaviranomaisten ja lupaviranomaisen välinen yhteistyö.* Pykälän 2 momentissa mainitut Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) sekä aluehallintovirasto ehdotetaan muutettavaksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

60 § *Rahoitus ja avustukset.* Pykälän 3 momentissa mainittu aluehallintovirasto ehdotetaan muutettavaksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

62 § *Muutoksenhaku varhaiskasvatusoikeutta, lapselle annettavaa tukea ja varhaiskasvatukseen ottamista koskevaan päätökseen.* Pykälän 1 momentissa mainittu aluehallintovirasto ehdotetaan muutettavaksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.9.24 Yliopistolaki

43 b §. *Opiskeluoikeuden peruuttamiseen liittyvä tiedonsaanti.* Pykälän 6 momentissa mainittu Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) ehdotetaan muutettavaksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

43 c §. *Opiskeluoikeuden palauttaminen.* Pykälän 2 momentissa mainittu Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) ehdotetaan muutettavaksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.10 Maa- ja metsätalousministeriön toimiala

7.10.1 Elintarvikelaki

10 §. *Rekisteröity elintarviketoiminta.* Pykälän 6 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi, jolle siirrettäisiin myös aluehallintovirastolle kuuluneet tehtävät.

11 §. *Hyväksytyt elintarvikehuoneisto.* Pykälän 3 ja 4 momentissa aluehallintoviraston tehtävät siirrettäisiin Ruokaviraston tehtäväksi. Aluehallintoviraston ilmoitusvelvollisuus poistettaisiin pykälän 5 momentista tarpeettomana.

12 §. *Tiedottaminen elintarviketoiminnasta liikkuvassa elintarvikehuoneistossa.* Pykälän 1 momentin 3 kohdassa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

24 §. *Ruokaviraston tehtävät.* Pykälän 2 momenttiin siirrettäisiin kumottavasta 25 §:stä aluehallintoviraston tehtäviä.

Momentin 1 kohdan mukaan Ruokavirasto arvioisi kunnan elintarvikevalvonnan järjestämistä ja julkaisisi arvioinnin tulokset. Virasto arvioisi myös kuntien valvontasuunnitelmat ja tarkastaisi niiden noudattamista.

Momentin 2 kohdan mukaan Ruokavirasto huolehtisi lihantarkastuksesta ja muusta elintarvikevalvonnasta teurastamoiden ja riistankäsittelylaitosten sekä niiden yhteydessä olevien hyväksytyjen elintarvikehuoneistojen lisäksi poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa hyväksytyissä elintarvikehuoneistoissa.

Momentin 3 kohdan mukaan Ruokavirasto huolehtisi alkuperätilalla tai muualla teurastamon ulkopuolella tapahtuvasta ante mortem –tarkastuksesta tarvittaessa myös poroteurastamon ulkopuolella sekä nimeäisi tarvittaessa momentin 4 kohdan mukaan eläinlääkärin huolehtimaan mainitusta tarkastuksesta.

Muilta osin momentti säilyisi ennallaan.

25 §. *Aluehallintoviraston tehtävät.* Pykälä kumottaisiin tarpeettomana, koska aluehallintoviraston tehtävät siirrettäisiin 24 §:ään Ruokaviraston tehtäviksi.

26 §. *Elinvoimakeskuksen tehtävät.* Pykälässä elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskuksiksi. Lisäksi vanhentunut viittaus maatalouden tukien toimeenpanosta annettuun lakiin korjattaisiin.

27 §. *Kunnan tehtävät.* Pykälän 4 momentin 1 kohdassa kunnan velvollisuus tehdä aluehallintovirastolle ilmoituksia ja raportteja poistettaisiin tarpeettomana. Mainitun momentin 5 kohdassa kunnan tehtäväksi säädettäisiin huolehtia tarvittaessa ante mortem –tarkastuksesta myös poroteurastamon ulkopuolella.

Pykälän 5 momenttiin lisättäisiin kunnalle mahdollisuus hoitaa lihantarkastusta ja muuta elintarvikevalvontaa myös poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa hyväksytyissä elintarvikehuoneistoissa, jos kunta on tehnyt siitä Ruokaviraston kanssa sopimuksen.

28 §. *Lupa- ja valvontaviraston tehtävät.* Sosiaali- ja terveysalan valvontavirastoa koskeva pykälä muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi koskemaan Lupa- ja valvontavirastoa, jolle siirrettäisiin myös aluehallintovirastolle kuuluneet tehtävät.

40 §. *Tarkastus- ja läsnäolo-oikeus.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi säännökset, jotka koskevat aluehallintovirastoa.

45 §. *Viranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi säännökset, jotka koskevat viranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuutta aluehallintovirastolle.

46 §. *Tiedonantovelvollisuus eläinten terveydentilasta ja pito-olosuhteista.* Pykälästä poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi säännös, joka koskee kunnan oikeutta ilmoittaa aluehallintovirastolle eläinten terveydentilaa tai pito-olosuhteita koskevia tietoja.

73 §. *Kunnan suorittamasta elintarvikevalvonnasta perittävät muut maksut.* Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin 27 §:ään tehtyjen muutosten takia maininta poroteurastamon ulkopuolella tehtävän tarkastuksen maksullisuudesta.

79 §. *Rekisterit.* Pykälän 1 ja 2 momentista poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi tarpeettomana aluehallintovirastoa koskevat säännökset. Pykälän 5 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.10.2 Elintarvikemarkkinalaki

13 b §. *Viranomaisten välinen tietojenvaihto.* Pykälän 2 momentin 4 kohdassa tehtävän siirtämisen vuoksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi, elinkeino-, liikenne- ja ympäristövirasto elinvoimakeskukseksi ja

aluehallintovirasto Ruokavirastoksi. Ehdotettavassa muutoksessa ei ole kyse tehtävän siirrosta, vaan tietojenvaihtoon oikeutettujen viranomaisten nimien päivittämisestä.

7.10.3 Eläinlääkintähuoltolaki

Eläinlääkintähuoltolaki, jota ehdotetaan muutettavaksi, ei ole vielä voimassa. Lain voimaantulosäännöstä on muutettu lailla 321/2024 siten, että laki tulee voimaan vuoden 2026 alusta.

3 §. *Viranomaiset.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirastolle säädetyt tehtävät siirrettäisiin tehtävien siirtämisen vuoksi 1 momenttiin Ruokaviraston tehtäviksi. Pykälän 2 momentti kumottaisiin tarpeettomana.

4 §. *Eläinlääkäripalveluja koskeva valtakunnallinen suunnitelma.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi siten, että Ruokaviraston tehtäviin valvonnan suunnittelun osalta ei kuuluisi ainoastaan yleisten tavoitteiden laatiminen.

5 §. *Eläinlääkäripalveluja koskeva alueellinen suunnitelma.* Pykälä, joka koskee aluehallintoviraston alueellista suunnittelua, kumottaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi tarpeettomana.

6 §. *Järjestäjän suunnitelma.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi. Lisäksi momentista poistettaisiin viittaus alueellisiin suunnitelmiin.

13 §. *Toimintaedellytykset ja ilmoitusvelvollisuus toimipisteistä sekä vastuu potilasasiakirjojen säilyttämisestä.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

22 §. *Korvaus valvontatehtävistä.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

23 §. *Ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

26 §. *Tarkastusoikeus.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi säännökset, jotka koskevat aluehallintoviraston Ruokavirastoon nähden rinnakkaista tarkastusoikeutta sekä Ruokaviraston oikeutta määrätä aluehallintovirasto suorittamaan tarkastuksen.

32 §. *Viranomaisen tiedonsaantioikeus ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi säännökset, jotka koskevat aluehallintoviraston Ruokavirastoon nähden rinnakkaista tiedonsaantioikeutta sekä mainittujen viranomaisten oikeutta saada tietoja toisiltaan.

7.10.4 Eläintautilaki

3 §. *Määritelmät.* Pykälän 1 momentin 11 kohdasta, jossa luetellaan eläinterveysviranomaiset, poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi maininta aluehallintovirastosta, jolloin laissa tarkoitettuja eläinterveysviranomaisia olisivat enää kunnaneläinlääkäri ja Ruokavirasto.

13 §. *Sitoutuminen vapaaehtoiseen terveystalvontaan sekä päätös terveystluokasta.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

14 §. B- tai c-luokan taudin hävittämisohjelmaan sisältyvä pitopaikkojen luokittelu. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

19 §. *Velvollisuus ilmoittaa eläintaudeista.* Pykälän 1 momentissa kunnaneläinlääkäri ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi eläinterveysviranomaiseksi.

20 §. *Eläinlääkärin ja laboratorion ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 1 momentissa kunnaneläinlääkäri ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi eläinterveysviranomaiseksi.

22 §. *Eläinterveysviranomaisen ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

Pykälän 2 momentista poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi säännös aluehallintoviraston velvollisuudesta toimittaa Ruokavirastolle tietoja ja yhteenvetoja.

Pykälän 3 momentissa kunnaneläinlääkäri ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi eläinterveysviranomaiseksi.

25 §. A–c-luokan tautia koskevat toimenpiteet. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi. Momenttiin jäisi säännös pitopaikkakohtaista hallintopäätöksistä, mutta säännös aluehallintoviraston velvollisuudesta antaa päätökset tiedoksi Ruokavirastolle poistettaisiin.

Pykälän 2 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

Pykälän 4 momentista poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi säännös, joka koskee aluehallintoviraston velvollisuutta antaa päätökset tiedoksi Ruokavirastolle.

29 §. *Vyöhykettä koskevasta päätöksestä poikkeaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

32 §. *Tautitilanteen selvittäminen ja taudin leviämisen estäminen.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi. Momenttiin jäisi säännös pitopaikkakohtaista hallintopäätöksistä, mutta säännös aluehallintoviraston velvollisuudesta antaa päätökset tiedoksi Ruokavirastolle poistettaisiin.

Pykälän 2 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

34 §. *Taudin leviämisen estämistä koskevan päätöksen voimassaolo.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

36 §. *TSE-asetuksen nojalla suoritettava taudintorjunta.* Pykälän 2 momentista poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi säännökset aluehallintoviraston ja Ruokaviraston välisestä toimivallanjaosta. Tehtävät säädettäisiin kaikilta osin Ruokavirastolle.

Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

38 §. *Toimenpiteet eräiden zoonoosien leviämisen estämiseksi.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

39 §. *Pitopaikkojen hyväksyminen maaeläinten ja niistä saatujen tuotteiden siirtoja varten.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

40 §. *Sperman keräysaseman hyväksyminen kotimaankauppaa varten.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

41 §. *Alkioiden keräysryhmän hyväksyminen kotimaankauppaa varten.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

42 §. *Kotimaankauppaa varten hyväksytyyn sperman keräysaseman ja alkioiden keräysryhmän toiminta.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

45 §. *Siirtoihin liittyvät toimijoiden ja viranomaisten ilmoitukset.* Pykälän 3 momentissa kunnaneläinlääkäri ja aluehallintovirasto sekä valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi eläinterveysviranomaiseksi.

60 §. *Väliaikainen kuljetuskielto.* Pykälän 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

61 §. *Toimivalta päättää muista kiiretoimista ja uusia tauteja koskevista toimenpiteistä.* Pykälän 3 momentista poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi maininta aluehallintovirastosta sekä aluehallintoviraston ja Ruokaviraston toimivaltajaosta.

67 §. *Ruokavirasto.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi siten, että Ruokaviraston tehtäviä ei olisi rajattu valtakunnallisen tason toimiin.

Pykälän 2 momenttiin koottaisiin kumottavaksi ehdotettavassa 68 §:ssä luetellut aluehallintoviraston tehtävät. Momentin 1 kohta muutettaisiin siten, että Ruokavirastolle kuuluisi myös alueellisen eläintautivalmiuden ylläpito. Momentin 2 kohdan mukaan Ruokaviraston suunnitteluvelvollisuudesta poistettaisiin rajausta valtakunnalliseen suunnitteluun. Momentin uuden 7 kohdan mukaan Ruokavirastolle siirtyisivät kumottavaksi ehdotetun 68 §:n 2 momentin 3 kohdassa säädetyt taudintorjuntaan liittyvät tehtävät. Momentin 7 kohta muuttuisi 8 kohdaksi. Momentin uuden 9 kohdan mukaan Ruokavirastolle siirtyisivät kumottavaksi ehdotetun 68 §:n 2 momentin 6 kohdassa säädetyt tehtävät.

Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että Ruokaviraston vastuulle kuuluisivat eläintautilain mukaiset viranomaistehtävät myös poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa hyväksytyissä elintarvikehuoneistoissa. Nämä tehtävät on säädetty aluehallintoviraston vastuulle kumottavaksi ehdotetun 68 §:n 5 momentissa.

Pykälän 4 momentin mukaan Ruokavirastolle siirtyisi aluehallintovirastolle kuuluva, kumottavaksi ehdotetun 68 §:n 3 momentissa säädetty velvollisuus järjestää eläintautien torjuntaan ja tautitilanteen selvittämiseen liittyvä päivystys virka-ajan ulkopuolella.

Pykälän 5 momenttiin siirtyisi kumottavaksi ehdotettuun 68 §:n 4 momenttiin sisältyvä asetuksenantovaltuus, joka koskee valmiussuunnittelua.

68 §. *Aluehallintovirasto.* Pykälä kumottaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi tarpeettomana.

69 §. *Kunnaneläinlääkäri.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

Pykälän 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi, minkä lisäksi momentista poistettaisiin säännös, joka koskee aluehallintoviraston oikeutta määrätä kunnaneläinlääkäri taudintorjuntatehtäviin myös toisen aluehallintoviraston toimialueelle.

72 §. *Työvelvolliset laajan eläntautiepidemian sattuessa.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

73 §. *Taudintorjunnan johtaminen ja taudintorjunnasta tiedottaminen.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi. Viittaus toimialueeseen sekä säännökset aluehallintoviraston toimimisesta EU-lainsäädännössä tarkoitettuna alueellisena taudintorjuntakeskuksena poistettaisiin.

Pykälän 2 momentista poistettaisiin säännökset Ruokaviraston roolista aluehallintovirastojen suorittaman taudintorjunnan ohjaamisessa, valvonnassa ja yhteensovittamisessa. Säännökseen, joka koskee Ruokaviraston toimintaa kansallisena taudintorjuntakeskuksena, lisättäisiin maininta toiminnasta EU-lainsäädännössä tarkoitettuna alueellisena taudintorjuntakeskuksena.

76 §. *Tiedonsaantioikeus.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

91 §. *Kielto ja rajoitus.* Pykälän 1 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

93 §. *Toimenpiteet, kun jäsenvaltioiden välisiä siirtoja koskevia vaatimuksia on rikottu.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

94 §. *Uhkasakko ja teettäminen.* Pykälän 1 momentista, jonka mukaan uhkasakon voi asettaa aluehallintovirasto, Ruokavirasto tai Tulli, poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi maininta aluehallintovirastosta.

94 a §. *Eläinvalvonnan seuraamusmaksu.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

96 §. *Viranomaisen suoritteista perittävät maksut.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

7.10.5 Kalastuslaki

13 §. *Alueellinen lupa kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa sekä 2 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

14 §. *Kaupallisesta kalastuksesta kalastusoikeuden haltijoille maksettava korvaus.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

15 §. *Etusijalle asettaminen luvan myöntämisessä kaupalliseen kalastukseen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

16 §. *Lupaehtojen muuttaminen ja luvan peruuttaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. *Lisäksi 3 momenttiin* tehtäisiin pieni lakitekninen korjaus.

18 §. *Alueellinen lupa kalastusopastointaan.* Pykälän 1-3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

19 §. *Kalatalousviranomaiset.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

20 §. *Elinvoimakeskuksen tehtävät.* Pykälän otsikossa, pykälän 1 momentin johdantokappaleessa ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

21 §. *Elinvoimakeskuksen toimivalta talousvyöhykkeellä.* Pykälän otsikossa ja pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

22 §. *Kalatalousaluejako.* Pykälän 3 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

24 §. *Kalatalousalueiden tehtävät.* Pykälän 9 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

30 §. *Kalatalousalueen säännöt.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

31 §. *Kirjanpito ja tilintarkastus.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

32 §. *Kalatalousalueen toiminnan valvonta.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

33 §. *Alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

37 §. *Käyttö- ja hoitosuunnitelman hyväksyminen.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa ja 3-5 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

38 §. *Käyttö- ja hoitosuunnitelman voimassaolo ja muuttaminen.* Pykälän 2-4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

39 §. *Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpanon valvonta.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

40 §. *Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpano ja seuranta.* Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

47 §. *Elinvoimakeskuksen poikkeuslupa.* Pykälän otsikossa ja 1 momentin johdantokappaleessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

53 §. *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivalta rajoittaa kalastusta.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

54 §. *Yleiskalastusoikeuksien rajoittaminen.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa ja pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

57 §. *Elinvoimakeskuksenoikeus määrätä pyyntimitoista.* Pykälän otsikossa ja pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

60 §. *Sopimukset saimaannorpan suojelemiseksi.* Pykälässä Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Itä-Suomen elinvoimakeskukseksi.

61 §. *Korvaukset uhanalaisten eläinlajien suojelusta aiheutuneesta haitasta.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

64 §. *Vaelluskalavesistöjen sekä koski- ja virta-alueiden määrittely.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

67 §. *Kalaväylä.* Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

69 §. *Kalaväylän ja jokisualueiden rajojen selvittäminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi tehtäisiin pieni lakitekkinen korjaus.

71 §. *Kalatiessä kalastaminen.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

72 §. *Poikkeus kiellosta kalastaa jokisualueella, kalaväylässä sekä kalatiessä.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

74 §. *Kalojen ja rapujen istuttaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

76 §. *Poikkeukset istutuskiellosta.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

77 §. *Kalojen ja rapujen maahantuonti.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

83 §. *Maksuvarojen jakaminen.* Pykälän 1–3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

88 §. *Kaupallisten kalastajien ryhmät.* Pykälän 2 momentin 2 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

89 §. *Kaupallisia kalastajia koskevan rekisteröinnin voimassaolo ja päättymisen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

90 §. *Sisävesiltä saatujen kaupallisen kalastuksen saaliiden ilmoittamisvelvollisuus.* Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi 1 momenttiin tehtäisiin pieni lakitekniinen korjaus.

92 §. *Kalavarojen käytön ja hoidon tietovaranto.* Pykälän 2–4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi 3–4 momenttiin tehtäisiin pieniä lakitekniisiä korjauksia.

94 §. *Kalavarojen käytön ja hoidon tietovarannon rakenne ja sisältö.* Pykälän 1 momentin 1 ja 3–8 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi momenttiin tehtäisiin pieniä lakitekniisiä korjauksia.

95 a §. *Kalavarojen käytön ja hoidon tietovarannon tietojen luovuttaminen.* Pykälän 2 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi 2 momenttiin tehtäisiin pieni lakitekniinen korjaus.

101 §. *Kalastusvalvojen toiminnan valvonta.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

103 §. *Kalastusvalvojan kelpoisuusvaatimukset ja hyväksyminen.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

104 §. *Kalastusvalvojan koe ja koulutus.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi oikaisuvaatimusta koskeva sääntely muutettaisiin informatiiviseksi viittaukseksi hallintolakiin.

105 §. *Kalastusvalvojakortti ja -tunnus.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

106 §. *Kalastusvalvojan hyväksymisen peruuttaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

107 §. *Kalastusvalvojan valtuutus ja toimialue.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

117 §. *Tapahtumailmoitus.* Pykälän 3 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

124 §. *Muutoksenhaku elinvoimakeskuksen päätökseen.* Pykälän otsikossa sekä 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.6 Kasvinterveyslaki

6 §. *Kiireelliset toimenpiteet eräissä tilanteissa.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7 §. *Ruokaviraston ohjaus elinvoimakeskuksen tehtävissä.* Pykälän otsikossa ja pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

12 §. *Elinvoimakeskus.* Pykälän otsikko ja pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

15 §. *Valvontasuunnitelmat.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

19 §. *Ulkopuolinen virallinen kasvintarkastaja ja eräiden tehtävien siirtäminen muille kuin viranomaisille.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

24 §. *Rekisterinpitäjä ja rekisterin tiedot.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

25 §. *Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

28 §. *Päätösvalta eräissä tapauksissa.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

31 §. *Kasvintuhoojan torjunnasta aiheutuvien kustannusten korvaaminen.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.7 Kiinteistönmuodostamislaki

33 §. Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

75 §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

203 §. Pykälän 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

205 §. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.10.8 Kolttalaki

11 §. Kalaistutukset. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtymisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

12 §. Eräät tienteko- ja vesihuoltotyöt. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

13 b §. Lainan myöntämisen edellytykset. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

18 §. Tuen, valtiontakauksen ja lainan hakeminen, myöntäminen ja maksaminen. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lapin elinvoimakeskukseksi.

19 §. Rakentamisen ohjaus ja tarkastukset. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

21 §. Osto- ja siirtomenettely. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

27 §. Maan käyttöä koskeva suunnitelma. Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

28 §. Maan hakeminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

29 §. Myyntipäätös. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

31 §. Maanmittaustoimitukset. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

35 §. Tienteko- ja vesihuoltotyöt. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

36 §. Rajoitukset. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

37 §. Eräät lisäehdot. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

38 §. Myyntihintasaamisen ja lainojen irtisanominen. Pykälän 1–3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

55 §. Täytäntöönpanoviranomaiset. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lapin elinvoimakeskukseksi. Pykälän 2 momentista poistettaisiin maininta Lapin aluehallintovirastosta.

55 a §. Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

63 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

64 §. Käsittelymaksun periminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

65 a §. Säännösten soveltaminen Elinvoimakeskukseen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

70 §. Aikaisemmat panttioikeudet. Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.9 Laki eläimistä saatavista sivutuotteista

3 §. Määritelmät. Pykälän kohdassa 17 tehtävien siirtämisen vuoksi maininta aluehallintovirastosta poistettaisiin tarpeettomana. Lisäksi Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

30 §. Hävittäminen poikkeuksellisissa olosuhteissa. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

31 §. Sivutuotteita hautaamalla hävittävän kirjanpito- ja ilmoitusvelvollisuus. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

44 §. Aluehallintovirasto. Aluehallintoviraston tehtävien siirtyessä Ruokavirastoon pykälä kumottaisiin tarpeettomana. Ruokavirasto vastaa jo valtakunnallisesti niistä tehtävistä, joista aluehallintovirasto pykälässä säädetyn mukaisesti toimialueellaan vastaa.

48 §. Kunnaneläinlääkärin antama virka-apu. Pykälän otsikossa ja pykälässä maininta aluehallintoviraston virka-avusta poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi tarpeettomana. Lisäksi pykälässä Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

49 §. Valvontasuunnitelma. Pykälän alueellista suunnitelmaa koskeva 2 momentti kumottaisiin tarpeettomana aluehallintoviraston tehtävien siirtyessä Ruokavirastoon.

50 §. Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus. Pykälän 3 momentista poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi tarpeettomana maininta aluehallintovirastosta.

59 §. Viranomaisten suoritteista valtiolle perittävät maksut. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

63 a §. Sivutuotevalvonnan seuraamusmaksu. Pykälän 1 momentin johdantokappaleesta poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi tarpeettomana maininta aluehallintovirastosta.

68 §. Luvan peruuttaminen. Pykälässä Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi. Lisäksi aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

70 §. Uhkasakko ja teettämishukka. Pykälästä poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi tarpeettomana maininta aluehallintovirastosta.

71 §. Päätösvallan siirtäminen eräissä tapauksissa. Aluehallintoviraston tehtävien siirtyessä Ruokavirastoon pykälä ehdotetaan muutettavaksi kokonaisuudessaan. Voimassa olevan pykälän *1 momentti*, jossa säädetään aluehallintoviraston tehtävistä, ei enää tämän vuoksi tarpeettomana sisältyisi ehdotettuun pykälään. Pykälän asiasisältö säilyisi muutoin nykyisellään. Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin pykälässä Ruokavirastoksi.

Ehdotetun 71 §:n *1 momentin* mukaan Ruokavirasto voisi päättää lain 63–65 ja 67 §:ssä hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä kunnan tai useampien kuntien alueella, jos se perustellusta syystä arvioi kunnaneläinlääkärin toimet riittämättömiksi. Ehdotetun 71 §:n *2 momentin* sisältö säilyisi nykytilanteeseen verrattuna muutoin ennallaan vain viittaus viranomaisiin muutettaisiin momentissa Ruokavirastoksi. Momentin mukaan Ruokaviraston olisi viipymättä ilmoitettava tekemästään päätöksestä asianomaisille kunnille.

7.10.10 Laki eläinjalostustoiminnasta

12 §. Valvonta. Voimassa olevan *3 momentin* mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto (Ruokavirasto) voi käyttää valvonnassaan apunaan aluehallintovirastoa. Pykälän *3 momentti* kumottaisiin, koska momentissa tarkoitettujen aluehallintovirastojen tehtävät siirretään Ruokavirastolle.

7.10.11 Laki eläinlääkärinammatin harjoittamisesta

12 §. Ilmoitus- ja tietojenantovelvollisuus. Pykälän *1 momentista*, jonka mukaan tietoja ilmoitetaan Ruokavirastolle ja aluehallintovirastolle, poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi tarpeettomana viittaukset aluehallintovirastoon. Pykälän *2 momentissa* aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

19 §. Ohjaus ja valvonta. Pykälän *2 momentti* muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi siten, että Ruokavirastolle kuuluisi lain täytäntöönpanon ja noudattamisen ohjaus ja valvonta muutoinkin kuin keskushallinnon viranomaisena.

Pykälän *3 momentin* säännökset aluehallintoviraston roolista kumottaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi.

Pykälän nykyisessä *4 momentissa*, joka siirtyisi *3 momentiksi*, Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi. Momentista poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi tarpeettomana aluehallintoviraston Ruokavirastoon nähden rinnakkainen rooli kantelujen käsittelyssä.

22 §. Vastaanotto toiminnan tarkastaminen. Pykälän *1 momentista*, jossa säädetään Ruokaviraston ja aluehallintoviraston rinnakkaisesta oikeudesta suorittaa tarkastus, poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi tarpeettomana viittaus aluehallintovirastoon. Lisäksi poistettaisiin säännös Ruokaviraston oikeudesta määrätä aluehallintovirasto suorittamaan tarkastuksen.

33 §. Eläinlääkärirekisteriin merkittyjen tietojen säilyttämisajat sekä rekisterin käyttö ja tietojen luovuttaminen. Pykälän *2 momentti*, joka koskee aluehallintoviraston oikeutta saada tietoja Ruokaviraston pitämästä rekisteristä, kumottaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi tarpeettomana.

40 §. Tiedonsaantioikeus. Pykälästä, jossa säädetään Ruokaviraston ja aluehallintoviraston rinnakkaisesta tiedonsaantioikeudesta, poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi tarpeettomana viittaus aluehallintovirastoon.

7.10.12 Laki eläinten hyvinvoinnista

5 §. Määritelmät. Pykälän 6 kohdan viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

46 §. Ilmoituksenvarainen eläinkilpailujen järjestäminen. Pykälän 2 momentin viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

47 §. Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämistä koskevan ilmoituksen sisältö. Pykälän 4 kohdan viittaus aluehallintoviraston toimialueeseen poistettaisiin tarpeettomana.

48 §. Kilpailueläinlääkärin tehtävät ja pätevyys. Pykälän 3 momentin viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

50 §. Eläintarha, pysyvä ja kiertävä eläinnäyttely sekä sirkus. Pykälän 1 momentin viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

52 §. Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskevan luvan hakeminen. Pykälän viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

55 § Toiminnan tarkastaminen ja valvonta. Pykälän viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

56 §. Toiminnanharjoittajan eräät ilmoitukset ja toiminnassa tapahtuvat muutokset. Pykälän 1, 3 ja 4 momentin viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

57 §. Kotieläinpihasta tehtävä ilmoitus. Pykälän viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

58 §. Luonnonvaraisten eläinlajien tarhouksesta tehtävä ilmoitus. Pykälän viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

59 §. Broilerikasvattamot. Pykälän 1 ja 3 momentin viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

60 §. Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito. Pykälän viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

61 §. Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittaminen. Pykälän 1 momentin viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

67 §. Eläinten lopetukseen liittyvästä toiminnasta ilmoittaminen. Pykälän 1 ja 2 momentin viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

68 §. *Eläinten joukkolopetus.* Pykälän 2 ja 3 momentin viittaus aluehallintovirastoon poistettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

71 §. *Ruokavirasto.* Pykälään lisätään 72 §:ssä mainitut aluehallintoviraston tehtävät. Lisäksi pykälän 3 momentin viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

72 §. *Aluehallintovirasto.* Pykälä kumotaan aluehallintoviraston tehtävien siirtämisen vuoksi.

73 §. *Tulli.* Pykälän viittaus aluehallintovirastoon poistettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi.

77 §. *Valvontasuunnitelmat.* Pykälän 2 momentti kumottaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi.

78 §. *Tarkastus ja näytteenotto.* Pykälän 4 momentin viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

82 §. *Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen.* Pykälän 5 momentin viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

86 §. *Broilereiden ja sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamolla.* Pykälän 3 momentin viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

87 §. *Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus.* Pykälän 2 momentin viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

94 §. *Määräys korjaavista toimenpiteistä ja kasvatustiheyden alentamisesta broilereiden tuotannossa.* Pykälän 1 ja 2 momentin viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

96 §. *Toiminnan keskeyttäminen.* Pykälän 3 momentin viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

97 §. *Kiireellisen hoidon hankkiminen.* Pykälän 1 momentin viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

101 §. *Eläintarhaa, sirkusta ja eläinnyttelyä koskevan luvan peruuttaminen ja muuttaminen.* Pykälän viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

102 §. *Ilmoitusta edellyttävän eläintenpidon ja toiminnan kieltäminen.* Pykälän viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

103 §. *Uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka.* Pykälän 1 momentin viittaus aluehallintovirastoon poistetaan tehtävän siirtämisen vuoksi.

104 §. *Ruokaviraston päätös hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä.* Pykälä kumotaan tehtävän siirtämisen vuoksi.

106 §. *Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat rekisterit.* Pykälän 3 momentin 5 kohdan viittaus aluehallintovirastoon poistetaan tehtävän siirtämisen vuoksi.

114 §. *Perittävät maksut.* Pykälän 2 momentin viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

115 §. *Asiantuntijoille ja avustajille maksettavat palkkiot ja korvaukset.* Pykälän viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

116 §. *Hallinnollisista pakkokeinoista ja löytöeläinten talteenotosta aiheutuvat kustannukset.* Pykälän viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

120 §. *Eräiden eläinyksilöiden hallussapito.* Pykälän 2 momentin viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

124 §. *Luonnonvaraisten eläinten hallussapitoa koskevat siirtymäsäännökset.* Pykälän 3 momentin viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

125 §. *Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat siirtymäsäännökset.* Pykälän 1, 5 ja 6 momentin viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

7.10.13 Laki eläinten kuljetuksesta

4 §. *Määritelmät.* Pykälän 7 kohdassa oleva viittaus aluehallintovirastoon poistettaisiin, tehtävän siirtämisen vuoksi.

16 §. *Eläinkuljettajaluvan hakeminen.* Pykälän 1 momentissa oleva viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi. Lisäksi pykälästä poistettaisiin tarpeettomana viittaus toimialueeseen, koska Ruokavirasto toimii koko maan alueella.

17 §. *Eläinkuljettajaluvan myöntäminen ja peruuttaminen.* Pykälässä oleva viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

18 §. *Muutosten ilmoittaminen.* Pykälän viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

19 §. *Maantiekuljetusvälineiden hyväksymistodistus.* Pykälässä oleva viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

21 §. *Maantieajoneuvojen kuljettajien ja hoitajien pätevyystodistus.* Pykälässä oleva viittaus oleva viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi. Lisäksi 1 momentista poistettaisiin tarpeettomana viittaus toimialueeseen, koska Ruokavirasto toimii koko maan alueella.

22 §. *Tarkastusasemat.* Pykälässä oleva viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi. Lisäksi 1 momentista poistettaisiin tarpeettomana viittaus toimialueeseen, koska Ruokavirasto toimii koko maan alueella.

24 §. *Ruokavirasto.* Pykälän 6 kohdan viittaus lain 25 §:n korjattaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi. Lisäksi pykälään lisätään kohdat 7-8, joiden mukaan Ruokavirasto huolehtii eläinkuljetusasetuksen, valvonta-asetuksen sekä tämän lain täytäntöönpanosta ja noudattamisen

valvonnasta, on eläinkuljetusasetuksen 20 artiklassa tarkoitettu karja-aluksia tarkastava toimivaltainen viranomainen ja tarkastusasema-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen sekä on toimivaltainen viranomainen reittisuunnitelmiin liittyvissä tarkastuksissa ja muissa toimenpiteissä, jotka toteutetaan ennen pitkää kuljetusta tai kuljetuksen jälkeen.

25 §. Aluehallintovirasto. Pykälä kumotaan tarpeettomana tehtävien siirtämisen vuoksi. Pykälän 1-4 momenteissa luetellut tehtävät siirtyvät Ruokavirastoon.

26 §. Paikalliset viranomaiset. Pykälän 2 momentissa oleva viittaus 24 §:n 1 momenttiin muutetaan lain 24 §:n 1 momentin 9 kohtaan. Pykälän 2 momentin viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

27 §. Tulli. Pykälässä oleva viittaus aluehallintovirastoon poistettaisiin, tehtävän siirtämisen vuoksi.

27 b §. Valvontasuunnitelmat. Pykälän 2 momentti kumotaan tarpeettomana tehtävän siirtämisen vuoksi.

28 §. Tarkastus- ja näytteenotto. Pykälän 2 momentissa oleva viittaus Lapin aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi. Pykälän 4 momentissa oleva viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

36 §. Eläinkuljettajarekisteri. Pykälän 2 momentin 4 kohta kumottaisiin, tehtävän siirtämisen vuoksi.

38 §. Uhkasakko ja teettäminen Pykälän 1 momentista poistettaisiin maininta aluehallintovirastosta, tehtävän siirtämisen vuoksi.

44 §. Perittävät maksut. Pykälän 2 momentissa oleva viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

7.10.14 Laki eläinten lääkitsemisestä

6 §. Määritelmät. Pykälän 11 kohdasta poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi maininta aluehallintovirastosta.

15 §. Eläinlääkärin oikeus luovuttaa lääkkeitä. Pykälän 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi. Samalla 4 momentista poistettaisiin edellytys siitä, millä toimialueella hakemus tehtäisiin, koska Ruokaviraston tehtävät eivät ole jaoteltu alueittain.

28 §. Aluehallintovirasto. Pykälä, joka koskee aluehallinto-viraston alueellisia tehtäviä, kumottaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi tarpeettomana

29 §. Kunnaneläinlääkäri. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

32 §. Valtakunnallinen ja alueellinen valvontasuunnitelma. Pykälän 2 momentti kumottaisiin tarpeettomana tehtävien siirtämisen vuoksi.

41 §. Määräykset ja kiellot. Pykälän 1—4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

42 §. Uhkasakko ja teettäminen. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

43 §. Haltuunotto. Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

44 §. Haltuunotetun omaisuuden säilyttäminen ja käyttäminen. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

51 §. Valtakunnalliset eläinten terveydenhuolto-ohjelmat. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi. Samalla 2 momentista poistettaisiin maininta toimialueesta koska Ruokaviraston tehtäviä ei ole jaoteltu alueittain.

7.10.15 Laki eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta

13 §. Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle. Pykälän 2 kohdassa oleva viittaus aluehallintovirastoon muutetaan tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.10.16 Laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä

4 §. Kokoamisia toteuttavien pitopaikasta riippumattomien toimijoiden rekisteröinti. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

5 §. Vesiviljelypitopaikkojen rekisteröinti. Pykälän 1 momentissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

6 §. Eräitä eläimiä kuljettavien henkilöiden rekisteröinti. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

14 §. Porojen tunnistaminen poronhoitoalueella. Pykälän 2 momentissa Lapin aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

16 §. Suljettujen pitopaikkojen toimijoille ja eläimiä eräitä erityistarkoituksia varten pitävillä toimijoille myönnettävät poikkeukset. Pykälän johdantokappaleessa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

18 §. Eräiden eläinten tunnistusasiakirjat toiseen jäsenvaltioon siirtoa varten. Pykälän 1 momentin 2 ja 3 kohdassa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

20 §. Ruokavirasto. Aluehallintoviraston tehtävien siirtyessä Ruokavirastoon koottaisiin pykälään tehtävät, joista säädetään 20 ja 21 §:ssä. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin kumottavaksi ehdotetusta 21 §:stä eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamisen valvontatehtävä. Aluehallintovirasto suoritti valvontaa toimialueellaan. Ruokaviraston toimialue on valtakunnallinen, minkä vuoksi säädetty valvontatehtävä olisi valtakunnallinen. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin kumottavaksi ehdotetusta 21 §:stä poroteurastamoiden valvonta. Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin uusi 6 kohta, jossa säädettäisiin

Ruokavirastolle tehtäväksi vastata Euroopan unionin jäsenvaltiolle ja toimivaltaiselle viranomaiselle säädetyistä eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevista tehtävistä siltä osin kuin tehtävät eivät kuulu muun viranomaisen toimivaltaan. Kohta vastaisi kumottavaksi ehdotetun 21 §:n 2 momentin 3 kohtaa.

21 §. Aluehallintovirasto. Aluehallintoviraston tehtävät siirtyessä Ruokavirastoon pykälä kumottaisiin tarpeettomana. Pykälässä säädetyistä tehtävistä Ruokavirastolle siirtyvistä tehtävistä säädetään ylempänä 20 §:ssä.

22 §. Elinvoimakeskus. Pykälän otsikossa ja pykälässä elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

24 §. Tulli. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

26 §. Eräiden tehtävien siirtäminen muulle kuin viranomaiselle. Pykälän 1 ja 3 momentista poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi tarpeettomana maininta aluehallintovirastosta.

28 §. Tiedonsaantioikeus. Pykälän 3 momentissa tehtävien siirtämisen vuoksi aluehallinto muutettaisiin Ruokavirastoksi ja elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus muutettaisiin elinvoimakeskukseksi.

33 §. Rajoitus, kieltö ja muut hallinnolliset toimenpiteet. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi ja elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus elinvoimakeskukseksi. Pykälän 5 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirron vuoksi Ruokavirastoksi.

36 §. Eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksu. Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi ja elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus elinvoimakeskukseksi.

40 §. Viranomaisten suoritteista perittävät maksut. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

41 §. Muulle kuin viranomaiselle maksettavat palkkiot ja korvaukset. Pykälän 1 momentista poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi tarpeettomana maininta aluehallintovirastosta.

7.10.17 Laki eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi

2 §. Määritelmät. Pykälän 3 kohdan a alakohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi maanmittaustoimisto muutettaisiin Maanmittauslaitokseksi.

7 §. Pakkoperintä. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

11 §. Tietojen luovuttaminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi Maaseutuvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi ja viittaus maanmittaustoimistoon poistettaisiin tarpeettomana, koska Maanmittauslaitoksen hallinto on organisoitu uudelleen siten, että Maanmittauslaitoksen

organisaattiorakenteesta on poistettu maanmittaustoimistot hallinnollisesti itsenäisinä piirihallinnon toimintayksikköinä.

13 §. Maksuhelpotukset. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

14 §. Lainojen ja saamisten siirrot. Pykälän 1 momentin 4 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

15 §. Saneerausmenettelyt. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

16 §. Lainojen ja saamisten vakuuksia koskevat ilmoitukset. Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

17 §. Muu vakuuksien hoito. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

18 §. Irtisanominen. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.18 Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista

11 §. Korvauksen maksamisen edellytykset. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.19 Laki Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta

2 §. Maa- ja metsätalousministeriön tehtävät. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin viraston nimen muuttumisen vuoksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

4 §. Välittävät toimielimet ja valtionapuviranomaiset. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi ja kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin viraston nimen muuttumisen vuoksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

6 §. Ohjelman yhteensovittaminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

15 §. Tuen myöntäminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

17 §. Tuen myöntäminen yhdenmetyt meripolitiikan toimenpiteisiin. Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

18 §. Tuen myöntäminen maa- ja metsätalousministeriön vahvistaman käyttösuunnitelman perusteella. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

21 §. Tuen maksaminen. Pykälän 1 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin viraston nimen muuttumisen vuoksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

22 §. Takaisinperinnän menettelyt. Pykälässä kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin viraston nimen muuttumisen vuoksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

24 §. Tietojärjestelmän yhteisrekisterinpitäjät. Pykälän 1, 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lounais-Suomen elinvoimakeskukseksi ja kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin viraston nimen muuttumisen vuoksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

25 §. Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi ja kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin viraston nimen muuttumisen vuoksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

29 §. Toimivaltainen elinvoimakeskus. Pykälän otsikossa ja pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi viittaus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 5 §:ään korvattaisiin viittauksella elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 4 §:ään.

7.10.20 Laki Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta

6 a §. Jokialueiden kaupallisia lohisaaliita koskevat erityismääräykset. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

10 §. Kalastusluvat. Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

11 §. Kalastusluvan siirtäminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

16 §. Siirrettävien käyttöoikeuksien siirtäminen. Pykälän 6 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

17 §. Aloittavien kaupallisten kalastajien ei-siirrettävät käyttöoikeudet. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

18 §. Erilliset kalastuskiintiöt. Pykälän 5 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

19 §. Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakomenettely. Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

20 §. *Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakaminen.* Pykälän 1-3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

21 §. *Suomen kalastuskiintiöihin tehtävien muutosten vaikutus toimijakohtaisiin kalastuskiintiöihin.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

22 §. *Toimijakohtaisen kalastuskiintiön siirtäminen.* Pykälän 4 ja 5 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi pykälän 4 momenttiin tehtäisiin lakitekniinen korjaus korvaamalla verbi tarkistaa verbillä tarkastaa.

25 §. *Lohisaaliita koskevat erityismääräykset.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

26 §. *Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttömaksu.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

27 §. *Siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä.* Pykälän 6 ja 8 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

29 §. *Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä.* Pykälän 2 ja 5 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi pykälän 2 momenttiin tehtäisiin lakitekniisiä korjauksia korvaamalla toistuvasti esiintyvä 4 §:n 4 momentti ilmauksella mainitussa momentissa.

30 §. *Kaupallisen kalastuksen siirrettäviä ja ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia ja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskeva rekisteri.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

32 §. *Haltijan oikeus käyttää kalastuskiintiörekisterin tietoja.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

39 §. *Toimivaltainen rekisterinpitäjä.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.21 Laki hukkakauran torjunnasta

6 §. *Katselmus ja torjuntasuunnitelma.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

10 §. *Valvontaviranomaiset.* Pykälän 1 ja 2 momentissa Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

22 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.22 Laki kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta

3 §. *Kalastussäännössä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen.* Pykälän 2-4 momentissa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lapin elinvoimakeskukseksi.

6 §. *Hoitosuunnitelman valmistelu ja vahvistaminen.* Pykälän 2 momentissa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lapin elinvoimakeskukseksi.

8 b §. *Kalatalousalueen toiminnan valvonta.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

13 §. *Sopimuksen paikallinen seurantaryhmä.* Pykälässä Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lapin elinvoimakeskukseksi.

7.10.23 Laki kasvinsuojeluaineista

4 §. *Määritelmät.* Pykälän 1 momentin 8 kohdassa Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

22 §. *Kasvinsuojeluaineen lentolevityksen toteuttaminen.* Pykälän 1 momentissa Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

24 b §. *Elinvoimakeskus.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta koskeva pykälä muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi koskemaan elinvoimakeskusta.

38 §. *Kielto.* Pykälän 3 momentissa Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.24 Laki kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta

10 §. *Kalastusvakuutuslaitoksen hyväksyminen.* Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi pykälän 3 momenttiin tehtäisiin lakitekkinen korjaus korvaamalla hyväksyntä hyväksymisellä.

11 §. *Kalastusvakuutuslaitoksen avustamis- ja tiedonantovelvollisuus.* Pykälän 1-4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi pykälän 2 momenttiin tehtäisiin lakitekkinen korjaus korvaamalla hyväksyntä hyväksymisellä.

13 §. *Korvauksen hakeminen valtiolta.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

15 §. *Kalastusvakuutuslaitoksen ohjaus ja valvonta.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi pykälän 2 momenttiin tehtäisiin lakitekkinen korjaus korvaamalla hyväksyntä hyväksymisellä.

16 §. *Tuen saajan valvonta.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

18 §. *Takaisinperinnän menettelyt.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi pykälän 1 momentin viittausta 17 §:n 3 momenttiin täydennettäisiin viittauksella 17 §:n 2 momenttiin.

19 §. *Toimivaltainen elinvoimakeskus.* Pykälän otsikossa ja pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lounais-Suomen elinvoimakeskukseksi.

20 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentissa Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lounais-Suomen elinvoimakeskukseksi.

23 §. *Valtionapurahastoa koskevat siirtymäjärjestelyt.* Pykälän 2 momentin 4 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.25 Laki kaupanvahvistajista

1 §. *Virka-asemaan perustuva kaupanvahvistajan tehtävä.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.26 Laki kiinteistöjen kauppahintarekisteristä

4 §. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

5 §. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi sekä aluehallintovirasto Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.10.27 Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta

6 §. Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi sekä aluehallintovirasto Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.10.28 Laki luonnonmukaisesta tuotannosta

7 §. *Elinvoimakeskus.* Pykälän otsikossa ja pykälän 1 ja 2 momentin johdantokappaleissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

8 §. *Lupa- ja valvontavirasto.* Pykälän otsikossa ja pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävien siirtymisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. *Valvontasuunnitelmat.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Pykälän 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

14 §. *Valtuutettu tarkastaja.* Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

17 §. *Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

28 §. *Rekisteriin liittyvät vastuut.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

31 §. *Luettelon julkaiseminen toimijoista ja sertifiikaateista.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävien siirtymisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

34 §. *Tilapäinen ainesosalupa.* Pykälän 2 ja 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.10.29 Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023–2027

26 §. *Toimenpiteen toteutusaika.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

30 §. *Hakuaika ja hakumahdollisuudesta tiedottaminen.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

32 §. *Toimivaltainen Elinvoimakeskus.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

33 §. *Tuen hakeminen paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä.* Pykälän 2 ja 4 momenteissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

34 §. *Tukihakemuksen arviointi.* Pykälän 2 ja 3 momenteissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

36 §. *Tuen myöntäminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

43 §. *Maksujen hyväksyminen ja suorittaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

44 §. *Tiedon antaminen seuranta varten.* Pykälän 1 ja 2 momenteissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

47 §. *Tarkastusoikeus.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

48 §. *Tarkastuksen suorittaminen.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

50 §. *Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

54 §. *Takaisinperintää ja maksamisen lopettamista koskeva päätös.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

57 §. *Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen.* Pykälän 1 ja 3 momenteissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

60 §. *Valituskielto.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.30 Laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa

7 §. *Ennakkotieto.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi Maaseutuvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

10 §. *Valtioneuvoston päätöksenteko-oikeus.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi Maaseutuvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

11 §. *Tehtävien hoidon ohjaus ja valvonta.* Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi Maaseutuvirasto ja Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

12 §. *Virka-apu ja tiedonantovelvollisuus.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi Maaseutuvirasto ja Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

7.10.31 Laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta

50 §. *Oikeus vaatia selvitystä luopumistuen saajalta.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

63 §. *Lain toimeenpano.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Samassa yhteydessä muutettaisiin myös Maaseutuvirasto Ruokavirastoksi.

64 §. *Lain toimeenpano Ahvenanmaan maakunnassa.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

65 §. *Valvonnan järjestäminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Samassa yhteydessä muutettaisiin myös Maaseutuvirasto Ruokavirastoksi.

66 §. *Tuen saajia ja sitoumusten antajia koskevien tarkastusten suorittaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Samassa yhteydessä muutettaisiin myös Maaseutuvirasto Ruokavirastoksi.

70 §. *Oikeus saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Samassa yhteydessä muutettaisiin myös Maaseutuvirasto Ruokavirastoksi.

73 §. *Eläkelaitoksen oikeus ja velvollisuus antaa tietoja.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Samassa yhteydessä muutettaisiin myös Maaseutuvirasto Ruokavirastoksi.

7.10.32 Laki maatalouden rakennetuista

13 §. *Tuettavaa toimenpidettä koskevat edellytykset.* Pykälän 4 momentissa vesilaisa tarkoitettu valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi vesitaloustehtäviä hoitavaksi elinvoimakeskukseksi.

19 §. *Toimenpiteen toteutusaika.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

22 §. *Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

27 §. *Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

30 §. *Määräaika tuen hakemiselle.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

31 §. *Tukihakemuksen arviointi.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

33 §. *Tukipäätös.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

34 §. *Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtäminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

37 §. *Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

38 §. *Nostolupa.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

40 §. *Tietojen antaminen seurantaan varten.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

40 a §. *Ilmoitus tuen käytön ehtojen vastaisesta hankintamenettelystä.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

44 §. *Tarkastusoikeus.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

45 §. *Tarkastuksen suorittaminen.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

46 §. *Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

49 §. *Takaisinperinnän kohtuullistaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

50 §. *Takaisinperintää ja maksamisen lopettamista koskeva päätös.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

54 §. *Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus.* Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

61 §. *Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

64 §. *Varojen alueellinen kohdentaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

66 §. *Valituskielto.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.33 Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä

42 §. *Tietojen ilmoittamisessa toimivaltainen viranomainen ja ilmoitusmenettelyt.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

46 b §. *Kaupan pitämisen vaatimukseen liittyvissä hakemuksissa ja ilmoituksissa toimivaltainen viranomainen.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

46 g §. *Kaupan pitämiseen liittyvien tietojen rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

53 §. *Varastoon toimitettavien ja sieltä poistettavien tuotteiden tarkastus.* Pykälän 1-3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi..

56 §. *Hyväksytyjen toimijoiden ja hintaselvityksiä antavien toimijoiden tarkastukset.* Pykälän 2 ja 4 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

58 b §. *Kaupan pitämisen vaatimukseen liittyvät Lupa- ja valvontaviraston tarkastukset.* Pykälän otsikossa ja pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

58 e §. *Elinvoimakeskuksen käyttö apuna kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksissa.* Pykälän otsikossa ja pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

59 §. *Yksityisten toimijoiden käyttö apuna tarkastuksissa.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.34 Laki maatilatalouden kehittämisrahastosta

3 §. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

3 a §. Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.35 Laki merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä

5 §. *Toimivaltainen rekisterinpitäjä.* Pykälän 1 ja 2 momentissa Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lounais-Suomen elinvoimakeskukseksi ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus elinvoimakeskukseksi.

27 §. *Tietojen luovutuksesta päättäminen.* Pykälässä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lounais-Suomen elinvoimakeskukseksi.

7.10.36 Laki metsityksen määräaikaisesta tukemisesta

13 §. *Ennen tukipäätöstä hankittava lausunto.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinvoimakeskukseksi.

14 §. *Tukipäätös.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinvoimakeskukseksi.

28 §. *Metsäkeskuksen yhteistyö viranomaisten kanssa.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinvoimakeskukseksi.

7.10.37 Laki Metsähallituksen erävalvonnasta

19 §. *Valvonta.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Koska Lupa- ja valvontavirasto olisi valtakunnallinen virasto, momentista poistettaisiin viittaus viraston toimialueeseen.

7.10.38 Laki metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä

27 §. *Metsäkeskuksen selvittämisvelvollisuus.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinvoimakeskukseksi.

28 §. *Eräät hakemuksen ratkaisemista ja hankehaun käynnistämistä varten tarvittavat hakijan selvitykset.* Pykälän 5 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.10.39 Laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta

2 §. Pykälän 2 *momentissa* aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Koska Lupa- ja valvontavirasto olisi valtakunnallinen virasto, momentista poistettaisiin määre alueellisesti toimivaltaisesta virastosta.

3 §. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Kaakkois-Suomen elinvoimakeskukseksi ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Koska Lupa- ja valvontavirasto olisi valtakunnallinen virasto, momentissa ei tarvittaisi viittausta 2 §:n 2 *momenttiin* toimivaltaisen viraston osalta. Pykälästä poistettaisiin maa- ja metsätalousministeriön määräyksenantovalta tehtävää hoitavasta tahosta. Menettelyjä keskitettyjen tehtävien osoittamisessa elinvoimakeskuksille on tarkoitus yhdenmukaistaa siten, että aiemman kaltaisesta hallinnollisella päätöksellä määräämisestä luovutaan.

4 §. Pykälän 1 *momentissa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Kaakkois-Suomen elinvoimakeskukseksi.

7.10.40 Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista

36 §. *Valtionlainan myöntämisen edellytykset.* Pykälän 1 *momentissa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

40 §. Korkotukilainan koron arviointi. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

43 §. *Toimenpiteen toteutusaika.* Pykälän 2 *momentissa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

46 §. *Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus.* Pykälän 2 *momentissa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

49 §. *Määräaika tuen hakemiselle.* Pykälän 1 *momentissa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Pykälän 3 *momentissa* Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lapin elinvoimakeskukseksi.

50 §. Tukihakemuksen arviointi. Pykälän 1 ja 3 *momentissa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

52 §. *Neuvottelu saamelaiskäräjien kanssa.* Pykälän 1 *momentissa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

53 §. *Tukipäätös.* Pykälän 1 *momentissa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

55 §. *Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtäminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

57 §. *Avustusmuotoisen investointituen, asunnonrakentamistuen ja paliskunnalle aitojen kunnossapitoon myönnetyn tuen maksaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

58 §. *Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

61 §. *Nostolupa.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

62 §. *Valtionlainan vakuus.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

63 §. *Valtionlainan lyhentäminen ja koron suorittaminen.* Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

65 §. *Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen.* Pykälän 1—3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

73 §. *Valtionvastuu.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

87 §. *Erityiset etuudet.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

88 §. *Erityisen etuuden peruuttaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

89 §. *Liiketoimintasuunnitelman seuranta.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

93 §. *Tarkastusoikeus.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

94 §. *Tarkastuksen suorittaminen.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

95 §. *Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa ja 6 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

96 §. *Valtionlainan määrääminen irtisanottavaksi.* Pykälän 2 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.97 §. Tuen saajan ilmoitusvelvollisuus ja ennakkotieto. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.101 §. Takaisinperinnän kohtuullistaminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.102 §. Takaisinperintää ja maksamisen lopettamista koskeva päätös. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

105 §. *Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus.* Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

109 §. *Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen.* Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

112 §. *Varojen alueellinen kohdentaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

119 §. *Aikaisemman lainsäädännön soveltaminen.* Pykälän 2 momentissa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lapin elinvoimakeskukseksi.

126 §. *Eräät aikaisemman lainsäädännön mukaiset toimenpiteet ja oikeussuhteet.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.41 Laki porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta

6 §. *Vahingon toteaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

11 §. *Korvauksen hakeminen.* Pykälän 1 momentissa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lapin elinvoimakeskukseksi.

12 §. *Päätös korvauksesta.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi Maaseutuvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

14 a §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

15 §. *Korvauksen maksun keskeyttäminen ja korvauksen takaisinperintä.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.42 Laki ruokahallinnon tietovarannosta

5 §. *Rekistereihin liittyvät vastuut.* Pykälän 1 momentissa elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi aluehallintoviraston tehtävien siirtyessä Ruokavirastoon poistettaisiin pykälästä tarpeettomana maininta aluehallintovirastosta.

7.10.43 Laki Ruokavirastosta

1 §. *Toimiala.* Viraston toimialaa koskevaa pykälää täydennettäisiin siten, että poronhoidon valvontatehtävät lisättäisiin pykälässä lueteltuihin viraston tehtäviin. Poronhoitolain valvontatehtävät siirtyvät aluehallintouudistuksessa Lapin aluehallintovirastolta Ruokaviraston tehtäviin.

Voimaantulosäännös. Säännökseen sisällytettäisiin siirtymäsäännös, jonka mukaan muualla laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella aluehallintovirastoon tarkoitetaan lain voimaan

tultua Ruokavirastoa, jos viittauksessa tarkoitetut tehtävät liittyvät Ruokavirastosta annetun lain 1 ja 2 §:ssä tai muualla laissa virastolle säädettyihin tehtäviin. Siirtymäsäännöksen tarkoituksena olisi varmistaa ja turvata laissa tai asetuksessa säädettyjen tehtävien hoidon jatkuvuus aluehallintovirastoja koskevan sääntelyn kumoutuessa.

Säännöksen 2 *momenttiin* sisällytettäisiin siirtymäsäännös koskien aluehallintovirastojen myöntämiä lupia, tekemiä päätöksiä tai rekisteröintejä sekä aluehallintovirastoille tehtyjä ilmoituksia. Nämä jäisivät voimaan siinä muodossa, kuin ovat olleet lain voimaan tullessa.

Säännöksen 3 *momentissa* säädettäisiin sopimuksia, sitoumuksia ja vireillä olevia asioita koskevista siirtymäsäännöksistä. Momentissa säädettäisiin, että Aluehallintovirastosta siirtyviä 1 ja 2 §:ssä tarkoitettuja tai muualla laissa Ruokavirastolle säädettyjä tehtäviä koskevat arkistot, rekisterit ja tietoaaineistot sekä vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyisivät ehdotetun muutoslain tullessa voimaan Ruokavirastolle. Säännöksen 4 momentissa todettaisiin, että edellä 3 *momentissa* tarkoitetut sopimukset ja sitoumukset siirtyisivät Ruokavirastolle kuitenkin vain, jollei niiden sisällöstä muuta johdu.

Säännöksen 5 momentissa olisi viittaussäännös valtion virkamieslain 5 a – 5 c §:ään, jossa säädetään virkamiesten asemasta.

7.10.44 Laki saariston kehityksen edistämisestä

12 §. *Ympäristönhoitoavustus.* Pykälän 2 ja 3 *momentissa* oleva viittaus, liikenne- ja ympäristökeskukseen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.45 Laki Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta

2 §. Pykälässä Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lapin elinvoimakeskukseksi.

7.10.46 Laki Suomen metsäkeskuksesta

6 §. *Maakunnallinen metsäneuvosto ja sen tehtävät.* Pykälän 2 *momentin 1 kohdassa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinvoimakeskukseksi.

9 §. *Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävät.* Pykälän 1 *momentin 3 kohdassa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa ja valvontavirastoksi ja elinvoimakeskukseksi.

7.10.47 Laki tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta

8 §. *Henkilöstön koulutus- ja pätevyysvaatimukset.* Pykälän 1 ja 2 *momentin* viittaus Etelä-Suomen aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

10 §. *Eläimiä koskeva kirjanpito ja tilastot.* Pykälän 2 ja 3 *momentin* viittaus Etelä-Suomen aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

- 21 §.** *Toimintalupa ja sen hakeminen.* Pykälän 1 ja 2 momentin viittaus Etelä-Suomen tai Itä-Suomen aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.
- 23 §.** *Muutokset henkilöstössä ja toiminnassa.* Pykälän viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.
- 27 §.** *Hankeluvan muuttaminen.* Pykälän 2 ja 3 momentin viittaus Etelä-Suomen aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.
- 28 §.** *Hankeessa käytetyn tai siihen tarkoitetun eläimen vapauttaminen, luovuttaminen ja palauttaminen.* Pykälän 3 momentissa oleva viittaus, liikenne- ja ympäristökeskukseen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.
- 29 §.** *Takautuva arviointi.* Pykälän 2 ja 3 momentin viittaus Etelä-Suomen aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.
- 29 a §.** *Hanketta koskevien asiakirjojen säilyttäminen.* Pykälän 1 momentin viittaus Etelä-Suomen aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.
- 30 §.** *Takautuva arviointi.* Pykälän 1 momentin viittaus Etelä-Suomen aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.
- 31 §.** *Asioiden valmistelu ja käsittely lautakunnassa.* Pykälän viittaus 1 ja 2 momentin viittaus Etelä-Suomen aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.
- 33 §.** *Lautakunnan henkilöstö.* Pykälän viittaus Etelä-Suomen aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.
- 35 §.** *Valvontaviranomaiset.* Pykälän viittaus aluehallintovirastoihin muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi. Lisäksi 2 momentti kumotaan tarpeettomana.
- 36 §.** *Ruokaviraston eräät tehtävät.* Pykälän otsikko ja johdantokappaleen viittaus Etelä-Suomen aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.
- 38 §.** *Valvontasuunnitelma.* Pykälän 1 momentin viittaus Etelä-Suomen tai Itä-Suomen aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.
- 40§.** *Tarkastus- ja läsnäolo-oikeus.* Pykälän 2 momentin viittaus Etelä-Suomen tai Itä-Suomen aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.
- 45§.** *Rekisteri toiminnanharjoittajista.* Pykälän 2 momentin johdantokappaleen viittaus Etelä-Suomen tai Itä-Suomen aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.
- 46§.** *Hankerekisteri.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleen viittaus Etelä-Suomen aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi. Pykälän 3 momentin viittaus Etelä-Suomen tai Itä-Suomen aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.
- 48§.** *Hankeluvan peruuttaminen.* Pykälän viittaus Etelä-Suomen tai Itä-Suomen aluehallintovirastoon tai aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

49§. *Toimintaluvan peruuttaminen.* Pykälän viittaus aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

50§. *Uhkasakko ja teettäminen.* Pykälän 1 momentin viittaus Etelä-Suomen tai Itä-Suomen aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

53§. *Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta.* Pykälän 1 momentin viittaus Etelä-Suomen aluehallintovirastoon muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

7.10.48 Laki tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta

6 §. *Ruokavirasto.* Koska aluehallintovirastoille tällä hetkellä kuuluvat ehdollisuuden valvontaan liittyvät tehtävät siirrettäisiin Ruokavirastoon, pykälän 2 momenttiin lisättäisiin Ruokaviraston tehtäviin ehdollisuuden valvontaa.

7 §. *Elinvoimakeskus.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

8 §. *Lupa- ja valvontavirasto.* Koska aluehallintovirastolle tällä hetkellä kuuluvat sosiaalisen ehdollisuuden valvontaan liittyvät tehtävät siirrettäisiin Lupa- ja valvontavirastolle, pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. *Viranomaisen alueellinen toimivalta.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lapin elinvoimakeskukseksi.

20 §. *Hallinnollinen tarkastus ja ristiintarkastus.* Pykälän 3, 4, 6 ja 7 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

21 §. *Pinta-alamonitorointi.* Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

25 §. *Tarkastusoikeus.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

26 §. *Ehdollisuutta koskevat erityiset säännökset.* Pykälän 1–3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin elinvoimakeskukseksi ja 2 momentissa aluehallintovirasto Ruokavirastoksi tehtävän siirtämisen vuoksi. Lisäksi pykälän 2 momentissa oleva viittaus eläinsuojelulakiin muutettaisiin viittaukseksi voimassa olevaan eläinten hyvinvoinnista annettuun lakiin (693/2023).

26 a §. *Sosiaalista ehdollisuutta koskevat erityiset säännökset.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin työsuojelutehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän 1 momentissa säädettäisiin voimassa olevaa lainsäädäntöä vastaavasti selkeyden vuoksi, että lupa- ja valvontavirastoin työsuojelun tehtäviä hoitava toimiala suorittaisi sosiaalisen ehdollisuuden valvontatehtävän.

30 §. *Valvonnassa noudatettava menettely.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

49 §. *Maitorekisteri.* Pykälän 5 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

50 § Tietojen antaminen seurantaan varten. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

54 §. Muutoksenhaku. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lapin elinvoimakeskukseksi.

7.10.49 Laki tulvariskien hallinnasta

4 §. Elinvoimakeskuksen tehtävät. Pykälän otsikossa, 1 ja 2 momentin johdantokappaleessa sekä 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Momentti 4 poistettaisiin. Menettelyjä keskitettyjen tehtävien osoittamisessa elinvoimakeskuksille on tarkoitus yhdenmukaistaa siten, että aiemman kaltaisesta hallinnollisella päätöksellä määräämisestä luovutaan.

8 §. Merkittävät tulvariskialueet. Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

15 §. Tulvaryhmä. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

17 §. Osallistuminen ja tiedottaminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

18 §. Vesistö- ja meritulvariskien hallintasuunnitelmien hyväksyminen. Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

24 §. Tietojen luovuttaminen. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

25 §. Tietojen toimittaminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.50 Laki valtiontakauksista maatilojen maksuvalmiuslainoille

3 §. Valtiontakauksen myöntövaltuus ja enimmäismäärä sekä takaajan vastuun toteutuminen. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

4 §. Valtiontakauksen kohteena oleva luotto. Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

6 §. Valtiontakauksen hakeminen ja myöntäminen. Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

8 §. Tarkastusoikeus ja tarkastuksen suorittaminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

10 §. Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus. Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

11 §. Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi pykälässä oleva viittaus maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain (28/2014) 64 §:ään muutettaisiin viittaukseksi maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annetun lain (1325/2022) 57 §:ään.

12 §. Muutoksenhaku. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi pykälässä korvattaisiin muutoksenhakuun sovellettu aiempi hallintolainkäyttölaki (586/1996) sen korvanneella lailla oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019).

7.10.51 Laki vesihuollon tukemisesta

5 §. Tukipäätös. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

9 §. Avustushakemus. Pykälän 1, 2 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

13 §. Sopimus valtion työstä. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

14 §. Tietojärjestelmä. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.52 Laki vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä

16 §. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi

7.10.53 Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta

7 §. Viranomaiset. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja 3 momentissa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

13 §. Luvan peruuttaminen. Pykälän 1 momentissa Etelä-Suomen aluehallintovirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

14 §. Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus. Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

17 §. Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

18 §. Takavarikointi ja hävittäminen. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja 2 momentti poistettaisiin tarpeettomana kaikkien lain mukaisten tehtävien Lupa- ja valvontavirastoon siirtämisen vuoksi.

20 §. *Ilmoitus esitutkintaviranomaiselle.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.10.54 Laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta

4 §. *Maa- ja metsätalousministeriö.* Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

5 §. *Elinvoimakeskus.* Pykälässä ja sen otsikossa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7 §. *Ruokavirasto ja kunnalliset elintarvikevalvontaviranomaiset.* Pykälästä ja sen otsikosta poistettaisiin aluehallintovirasto tehtävän Ruokavirastoon siirtämisen vuoksi.

13 §. *Kalastusluvan tilapäinen peruuttaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

15 §. *Moottoritehon mittaaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

18 §. *Vapautukset eräistä velvoitteista.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

19 §. *LIS-kalastuksesta peräisin olevien kalastustuotteiden hävittäminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

20 §. *Ilmoituksia vastaanottava viranomainen, määräajan laskeminen ja tarkemmat määräykset.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

21 §. *Alle kymmenmetrisen kalastusaluksen kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvia kalalajeja koskevat saalisilmoitukset.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

22 §. *Alle kymmenmetrisen kalastusaluksen muita kuin kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvia kalalajeja koskevat saalisilmoitukset.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

27 §. *Ilmoitus kalastuspäiväkirjan, jälleenlaivaus- ja purkuilmoituksen ja saalisilmoituksen allekirjoittajista.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

28 §. *Ensiostajaksi ilmoittautuminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi pykälän viimeisen virkkeen viittaukseen tehtäisiin lakitekkinen korjaus.

28 a §. *Kuljetusasiakirja.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi pykälään tehtäisiin lakitekkinen korjaus.

36 §. Saalistodistusrekisteri. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi pykälän *2 momenttiin* tehtäisiin lakitekkinen korjaus.

38 §. Yhteisrekisterinpitäjät. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

49 §. Rikkomukset. Pykälän *25 kohdassa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

65 §. Rikkomusrekisterin yhteisrekisterinpitäjät. Pykälän *1 momentissa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

69 §. Tietojen luovuttaminen rekistereistä. Pykälän *2 momentissa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

69 a §. Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen. Pykälän *8 ja 12 kohdassa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.55 Laki yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista

6 §. Alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma. Pykälän *1 momentissa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7 §. Paikallinen kehittämisstrategia. Pykälän *1 momentissa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

8 §. Yhteistyö. Pykälän *2 momentissa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

11 §. Välittävä toimielin. Pykälän *1 momentissa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

18 §. Tekninen apu. Pykälän *1 momentissa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.56 Lannoitelaki

23 §. Elinvoimakeskus. Pykälän otsikko ja pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

38 §. Kielto. Pykälän *4 momentissa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.57 Luopumiseläkelaki

Lain 16 §:n *3 momentissa* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.58 Metsälaki

7 a §. *Maanomistajan ja metsäkeskuksen ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

14 b §. *Menettely liito-oravailmoituksesta.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.10.59 Metsästyslaki

23 §. *Metsästyksen rajoittaminen yleisen turvallisuuden vuoksi.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 3 momentti poistettaisiin tarpeettomana, koska siinä säädetään aluehallintovirastojen toimialueista talousvyöhykkeellä, ja Lupa- ja valvontaviraston toimialue olisi koko valtakunta.

88 §. *Lain noudattamisen valvonta.* Pykälän 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.10.60 Patoturvallisuuslaki

5 §. *Viranomaiset.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lapin elinvoimakeskukseksi.

Patoturvallisuusviranomaisen tehtävä hoidetaan nykyisin valtakunnallisena tehtävänä Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa, jolle toimivalta on keskitetty maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä. Patoturvallisuus kuuluu yhteiskunnan turvallisuuskriittisiin tehtäviin, jossa keskeistä on paitsi pato-onnettomuuksien estäminen myös energiahuoltovarmuuden ja kriittisen infran turvaaminen. Tämä turvallisuuskriittinen tehtävä on syytä osoittaa lainsäädännöllä suoraan sitä valtakunnallisesti hoitavalle taholle voimavaran ja osaamisen riittävyyden ja tehtävän yhdenmukaisen hoidon varmistamiseksi.

Momentti 3 poistettaisiin, sillä menettelyjä keskitettyjen tehtävien osoittamisessa elinvoimakeskuksille on tarkoitus yhdenmukaistaa siten, että aiemman kaltaisesta hallinnollisella päätöksellä määräämisestä luovutaan.

7.10.61 Poronhoitolaki

6 §. *Paliskunta.* Pykälän 3 momentissa Lapin aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi

8 §. *Paliskunnan perustaminen.* Pykälän 1 momentissa Lapin aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

14 §. *Paliskunnan kokouksen koollekutsuminen.* Pykälän 1 momentissa Lapin aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

28 §. *Poroerotusten suorittaminen.* Pykälän 2 ja 3 momentissa Lapin aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

39 a §. *Valtakunnan rajalle rakennettava esteita.* Pykälän 3 momentissa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lapin

elinvoimakeskukseksi. Lisäksi säädettäisiin, että Lapin elinvoimakeskus hakee pykälän 1 momentissa tarkoitettua lunastustoimitusta. Kyse olisi sääntelyä selkeyttävästä muutoksesta, joka ei muuttaisi nykytilaa. Voimassa olevaa pykälää koskevien hallituksen esityksen perustelujen (HE 143/2016 vp, s. 17–18) mukaan ELY-keskus toimisi aidan käyttöoikeuden perustamiseksi, korvaamiseksi ja sijainnin määrittämiseksi tarvittavan lunastustoimituksen hakijana.

48 §. *Paliskuntain yhdistyksen toiminnan rahoitus.* Pykälässä Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lapin elinvoimakeskukseksi.

52 §. *Valvonta.* Pykälässä Lapin aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi.

7.10.62 Rehulaki

27 §. *Elinvoimakeskus.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.63 Riistahallintolaki

5 §. *Alueelliset riistaneuvostot.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.64 Riistavahinkolaki

47 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

50 §. *Ruokaviraston valvontatehtävä.* Pykälän otsikossa sekä 1 ja 2 momentissa Maaseutuvirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ruokavirastoksi ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.65 Siemenlaki

23 §. *Valvontaviranomaiset ja sertifiointiviranomainen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.66 Taimiaineistolaki

7 a §. *Valvontaviranomaiset.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.67 Vesihuoltolaki

4 §. *Viranomaiset.* Pykälän 2 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

15 §. *Vesihuoltolaitoksen selvilläolo- ja tarkkailuvollisuus.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

15 b §. *Vesihuollon häiriötilanteista ilmoittaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

20 d §. *Vesihuollon tietojärjestelmä.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

29 §. *Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.10.68 Yhteisaluelaki

18 §. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi tai, kun osakaskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, Ahvenanmaan valtionvirastoksi.

31 a §. Pykälän 2 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi tai, kun osakaskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, Ahvenanmaan valtiovirastoksi. ja

33 §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi tai, kun osakaskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, Ahvenanmaan valtionvirastoksi.

7.10.69 Yhteismetsälaki

37 §. *Pantinhaltijan aseman turvaaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.11 Liikenne- ja viestintäministeriön toimiala

7.11.1 Ilmailulaki

76 §. *Lentopaikkojen ja muiden alueiden käyttö.* Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi ja ympäristöasioiden osalta Lupa- ja valvontavirastoksi.

80 §. *Rakentamislupa-asian käsittelyyn liittyvä kuulemismenettely.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi ja ympäristöasioiden osalta Lupa- ja valvontavirastoksi.

81 b §. *Rakentamislupaa koskevan päätöksen tiedoksianto ja päätöksestä tiedottaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

181 a §. *Muutoksenhakuun oikeutetut eräissä tapauksissa.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.11.2 Kyberturvallisuuslaki

26 §. *Valvovat viranomaiset.* Pykälän 1 momentin 4 kohdassa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi ja 5 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja

ympäristökeskus elinvoimakeskukseksi. Lisäksi kohdassa 5 todetut liitteen II kohdassa 8 tarkoitetut toimijat siirrettäisiin kohtaan 4. Muutokset tehtäisiin tehtävän siirtämisen vuoksi.

7.11.3 Laki ajoneuvojen siirtämisestä

4 §. *Velvollisuus siirtää ajoneuvo onnettomuuspaikalta.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

5 §. *Siirto pysäköimistä koskevan säännöksen perusteella.* Pykälän 1 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

6 §. *Siirto tiealueella tehtävän työn tai järjestettävän tapahtuman perusteella.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7 §. *Hylätyn ajoneuvon siirto.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

15 §. *Toimivaltaiset viranomaiset.* Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi 3 momentin sanamuotoihin tehtäisiin tekninen tarkistus.

7.11.4 Laki Liikenne- ja viestintävirastosta

2 §. *Viraston tehtävät.* Pykälän 1 momentin 7 kohdasta poistettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialaohjaus ja rahoituksen kohdentaminen tehtävien siirtyessä Liikenne- ja viestintävirastoon. Samalla kohtaan lisättäisiin julkisen henkilöliikenteen järjestäminen ja palveluiden yhteensovittaminen. Pykälän 8 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

Voimaantulosäännös. Säännökseen sisällytettäisiin siirtymäsäännös, jonka mukaan muualla laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen tarkoitetaan lain voimaan tultua Liikenne- ja viestintävirastoa, jos viittauksessa tarkoitetut tehtävät liittyvät Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 2 §:ssä tai muualla laissa virastolle säädettyihin tehtäviin. Siirtymäsäännöksen tarkoituksena olisi varmistaa ja turvata laissa tai asetuksessa säädettyjen tehtävien hoidon jatkuvuus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia koskevan sääntelyn kumoutuessa.

Säännöksen 2 momenttiin sisällytettäisiin siirtymäsäännös koskien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen myöntämiä lupia, tekemiä päätöksiä tai rekisteröintejä sekä sille tehtyjä ilmoituksia. Nämä jäisivät voimaan siinä muodossa, kuin ovat olleet lain voimaan tullessa.

Säännöksen 3 momentissa säädettäisiin sopimuksia, sitoumuksia ja vireillä olevia asioita koskevista siirtymäsäännöksistä. Momentissa säädettäisiin, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta siirtyviä 2 §:ssä tarkoitettuja tai muualla laissa Liikenne- ja viestintävirastolle säädettyjä tehtäviä koskevat arkistot, rekisterit ja tietoaaineistot sekä vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyisivät ehdotetun muutoslain tullessa voimaan Liikenne- ja viestintävirastolle. Säännöksen 4 momentissa todettaisiin, että edellä 3 momentissa tarkoitetut sopimukset ja sitoumukset siirtyisivät Liikenne- ja viestintävirastolle kuitenkin vain, jolle niiden sisällöstä muuta johdu.

Säännöksen 5 momentissa olisi viittaussäännös valtion virkamieslain 5 a – 5 c §:iin, joissa säädetään virkamiesten asemasta.

7.11.5 Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä

4 a §. *Esitys maantien toiminnallisesta luokasta.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

6 §. *Maantielautat.* Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

8 §. *Maantiehen kuuluvat palvelualueet.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

11 §. *Tienpidosta vastaavat viranomaiset.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

15 f §. *Maantien suunnittelun tehtävät.* Pykälän 2 - 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Pykälän 4 momenttiin lisättäisiin Lupa- ja valvontavirasto viranomaiseksi, jonka kanssa elinvoimakeskus tekisi yhteistyötä yleissuunnitelmaa ja tiesuunnitelmaa tehtäessä.

15 g §. *Hankearviointi.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

15 h §. *Yleissuunnittelua ja tiesuunnittelua koskevat suunnitteluperusteet.* Pykälän 2 - 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

16 §. *Tutkimusoikeus.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi 2 momentin sanamuotoon tehtäisiin tekninen tarkistus.

17 §. *Tien suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu.* Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävien siirtyessä osittain elinvoimakeskuksiin ja osittain Lupa- ja valvontavirastoon pykälän 2 momenttiin lisättäisiin Lupa- ja valvontavirasto kunnan lisäksi tahoksi, jonka puolto tarvitaan, jotta yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa. Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin Lupa- ja valvontavirasto yhteistyötahoksi kunnan ja maakunnan liiton lisäksi.

24 §. *Yksityisten teiden liittymät ja maatalousliittymät sekä laskuojat tiesuunnitelmassa.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

27 §. *Suunnitelmien nähtäville asettaminen ja muistutusten tekeminen.* Pykälän 1 - 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi 3 momenttiin tehtäisiin tekninen korjaus.

27 a §. *Lausunnot ja kunnan vastine muistutuksiin.* Pykälän 1 - 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alueidenkäytön valvontarooliin siirtyessä Lupa- ja

valvontavirastoon Lupa- ja valvontavirasto lisättäisiin viranomaiseksi, jolta elinvoimakeskuksen on pyydettävä lausunto.

27 b §. Ennakkoneuvottelu. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

27 c §. Yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymisesitys. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

30 §. Suunnitelmien muuttaminen ja vähäinen poikkeaminen. Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

32 §. Seuranta ja jälkiarviointi. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

34 §. Rajoitettu kunnossapito. Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

35 §. Liikenteen tilapäinen kieltäminen tai rajoittaminen. Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

36 §. Tilapäinen kulkutie. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. 2 momentissa päivitetäisiin viittaus voimassaolevaan tieliikennelakiin.

37 §. Liittyminen maantiehen. Pykälän 1-4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

38 §. Liittymän ja ylityskohdan tekeminen, kunnossapito ja muuttaminen. Pykälän 1, 2 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

40 §. Liittymän poistaminen. Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

42 §. Tiealueeseen kohdistuva työ sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittaminen tiealueelle. Pykälän 1 - 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

42 a §. Tiettyjen kaapeleiden sijoittaminen tiealueelle. Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi 1 momentissa korjattaisiin kirjoitusvirhe.

42 b §. Siirto-, suojaamis- ja poistamisvelvoite. Pykälän 1 - 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi 3 momentin sanamuotoon tehtäisiin tekninen tarkistus.

43 §. Erityisen talvitien ja kulkuväylän risteäminen. Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

44 §. *Maantien suoja-alue.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

45 §. *Maantien näkemäalue.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

47 §. *Poikkeamisvalta.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

48 §. *Poikkeukset rajoituksista.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

49 §. *Kasvillisuuden ja luonnonesteiden poistamista koskeva menettely.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

51 §. *Lumiaita ja lumen sijoittaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

52 §. *Tienvarsimainonta ja -ilmoittelu.* Pykälän 2 - 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

52 b §. *Määräystenantovaltuus.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

54 §. *Maantietoimituksen vireilletulo.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

56 §. *Haltuunotto.* Pykälän 1, 3 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

56 a §. *Yksityisen tien luovuttaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

57 §. *Lunastuksen kohteen vahvistaminen ja omistusoikeuden syntyminen tiealueeseen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi momentin sanamuotoihin tehtäisiin tekninen tarkistus.

62 §. *Lunastuksen käsitteleminen kahtena toimituksena.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

69 §. *Yksityistiejärjestelyt.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

74 §. *Muut korvaukset ja korvauksia koskeva maantietoimitus.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

75 §. *Maantietoimitus erityisissä tapauksissa.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

79 §. *Korvausten maksaminen ja korko.* Pykälän 1, 2 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen

kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

81 §. *Pakkotäytäntöönpano erityisissä tapauksissa.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

83 §. *Vähäiset korvaukset.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

85 §. *Maantietoimituksen kustannukset.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

88 §. *Maantien lakkaaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

90 §. *Entisen tiealueen rakenteet ja laitteet.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

91 §. *Entisen tiealueen siirtyminen.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

93 §. *Entinen tiealue yksityisenä tienä.* Pykälän 3 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

95 §. *Liitännäisalueen lakkauttaminen.* Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

95 a §. *Tiealueen osan lakkauttaminen ja luovuttaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

100 §. *Varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

100 b §. *Tienpidon omavalvonta.* Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

101 §. *Hallinnolliset pakkokeinot.* Pykälän 1 - 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

101 a §. *Oikeus saada tietoja.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

102 §. *Kustannusten periminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi pykälän sanamuotoihin tehtäisiin tekninen tarkistus.

103 §. *Päätösten tiedoksi antaminen ja tiedoksisaanti.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

104 §. *Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi

elinvoimakeskukseksi. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin Lupa- ja valvontavirasto viranomaiseksi, jolle elinvoimakeskuksen on lähetettävä ilmoitus suunnitelmien hyväksymistä, niiden voimassaoloajan pidentämistä sekä maantien toiminnallisen luokan vahvistamista koskevasta päätöksestä Lupa- ja valvontaviraston alueidenkäytön valvontaroolin johdosta.

105 §. Muutoksenhaku. Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

107 §. Päätösten välitön täytäntöönpano. Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

108 a §. Maantierekisteri. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.11.6 Laki liikenteen palveluista

174 §. Määrärahan kohdentaminen ja käyttö. Pykälän 2 momentti muutettaisiin siten, että Liikenne- ja viestintävirasto voi käyttää valtion talousarviossa osoitettua määrärahaa 173 §:n 1 momentin 1–2 kohdassa mainittuihin tarkoituksiin 181 §:n 1 momentissa säädetyn toimivaltansa rajoissa. Pykälän 4 momentti, jossa säädetään toimivaltaisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten oikeudesta käyttää määrärahaa, kumottaisiin.

174 a §. Valtionavustuksen maksaminen ja käytön valvominen. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

175 a §. Takaisinperintään liittyvien tehtävien hoitaminen. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

181 §. Palvelusopimusasetuksessa tarkoitetut tieliikenteen toimivaltaiset viranomaiset Pykälän 1 momentissa toimivaltaiset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävän siirtymisen vuoksi Liikenne- ja viestintävirastoksi. Selkeyden vuoksi ehdotetaan muutosta pykälän 5 momentin viittaukseen toimivaltaisen viranomaisen Liikenne- ja viestintävirastolta saamiinsa tietoihin.

7.11.7 Laki sähköisen viestinnän palveluista

318 §. Tietojen luovuttaminen viranomaisesta. Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus elinvoimakeskukseksi tehtävän siirtämisen vuoksi.

7.11.8 Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta

33 §. Sisäinen pelastussuunnitelma ja vastuuhenkilö. Pykälän 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Vastaavasti alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin alueelliseksi elinvoimakeskukseksi.

35 §. Satama-alueen turvallisuus selvityksen hyväksyminen. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Vastaavasti alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin alueelliseksi elinvoimakeskukseksi.

124 §. *Muut viranomaistehtävät.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.11.9 Laki Väylävirastosta

2 §. *Viraston tehtävät.* Pykälän 1 momentin 6 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.11.10 Merenkulun ympäristönsuojelulaki

9 luku

6 §. *Sataman jätehuoltosuunnitelman hyväksyminen.* Pykälän 1, 4 ja 5 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Viittaus toimialueeseen ja toimivaltaiseen viranomaiseen poistettaisiin tarpeettomina, koska Lupa- ja valvontaviraston toimivalta olisi valtakunnallinen.

7 §. *Sataman jätehuoltosuunnitelmasta kuuleminen ja tiedottaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

12 luku

1 §. *Valvontaviranomaiset.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

4 §. *Lupa- ja valvontaviraston valvontatehtävät.* Pykälän otsikossa ja pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

9 §. *Virka-apu.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin maininta aluehallintovirastosta. Pykälän perustelujen mukaan virka-apu koskisi pääsyn turvaamista tarvittaessa vaikeakulkuisiin kohteisiin ja valtuuksia yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi ja pakkotoimiin. Aluehallintovirastolla tai nyt esitettävillä uusilla viranomaisilla ei kuitenkaan olisi sellaisia toimivaltuuksia, joita muilla pykälässä tarkoitetuilla viranomaisilla on, joten maininta alueellisesta viranomaisesta voidaan poistaa tarpeettomana.

15 §. *Hallintopakko.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

16 §. *Uhkasakko, teettämishukka ja keskeyttämishukka.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

19 §. *Tarkemmat säännökset.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

13 luku

1 §. *Maksu, palkkiot ja kustannusten korvaaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.11.11 Ratalaki

8 §. *Yleistä rautatien suunnittelusta.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin elinvoimakeskukseksi sekä Lupa- ja valvontavirastoksi. Elinvoimakeskukset vastaavat alueellisesta liikennejärjestelmästä ja Lupa- ja valvontavirastolla on valvontarooli.

10 §. *Rautatiealueen suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu.* Pykälän 3 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

22 a §. *Lausunnot ja kunnan vastine muistutuksiin.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

25 a §. *Tasoristeyksiä koskevat ratasuunnitelmat.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

43 a §. *Puhevallasta ratatoimituksessa.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

69 §. *Korvausten maksaminen ja korko.* Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

89 a §. *Eräät vahingonkorvausasiat.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

91 §. *Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

92 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.11.12 Tieliikennelaki

65 §. *Liikenteenohjaaja.* Pykälän 2 momentin 4 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

71 §. *Liikenteenohjauslaitteen asettaminen.* Pykälän 1 momentin 1 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

184 §. *Poikkeukset velvollisuudesta noudattaa liikennesääntöjä, liikenteenohjauslaitteita ja ajoneuvon käyttöä koskevia säännöksiä.* Pykälän 5 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

191 §. *Erikoiskuljetusluvan myöntäminen.* Pykälän 1 ja 5 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.11.13 Vesiliikennelaki

54 §. *Vesiliikennemerkin ja Lupa- ja valvontaopasteen asettaminen.* Pykälän 2 momentissa alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

102 §. *Kielto- ja rajoitusasioiden käsittely.* Pykälän 1 momentissa alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinvoimakeskukseksi.

106 §. *Lupa kilpailuihin, harjoituksiin ja muihin tapahtumiin.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Tehtävän siirtyessä valtakunnalliselle virastolle säännös alueellisen toimivallan määräytymisestä poistettaisiin.

132 §. *Ympäristöhaittojen ehkäisemiseen ja torjumiseen liittyvä valvonta.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.11.14 Yksityistielaki

13 §. *Yksityistien lakkaaminen ja muuttuminen kaduksi.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

21 §. *Tien rakentaminen Natura 2000 -verkostoon sisältyvällä alueella tai sen läheisyydessä.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

23 §. *Teettämishaku.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

61 §. *Tiekunnan kokouksen koollekutsuminen.* Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

73 §. *Yksityistietoimituksen hakeminen.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

83 §. *Valtionavustus.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

85 §. *Liikenteen salliminen avustettavalla tiellä.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

88 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinvoimakeskukseksi. 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi 3 momentin sanamuotoihin tehtäisiin tekninen tarkistus.

91 §. *Päätösten välitön täytäntöönpano.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.12 Työ- ja elinkeinoministeriön toimiala

7.12.1 Henkilöstörahaslakia

59 a §. *Maksettavaksi erääntyneen vähäisen rahasto-osuuden lakkaaminen.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.12.2 Kaivoslaki

37 §. *Lausunnot lupahakemuksesta.* Pykälän 1 momentin 2 kohdassa ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

58 §. *Lupapäätöksestä tiedottaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

146 §. *Lopputarkastus.* Pykälän 2 momentin 3 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän sanajärjestyksestä muutettaisiin muutoksen edellyttämällä tavalla.

152 §. *Viranomaisen tiedonsaantioikeus.* Pykälän 5 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

159 §. *Vireillepano-oikeus.* Pykälän 4 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

165 §. *Valitusoikeus.* Pykälän 1 momentin 4 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.12.3 Kilpailulaki

35 §. *Tarkastukset elinkeinonharjoittajan liiketiloissa.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin maininta aluehallintovirastosta, koska kilpailu- ja kuluttajaoikeudelliset tehtävät siirrettäisiin uudistuksen yhteydessä Kilpailu- ja kuluttajavirastolle.

36 §. *Tarkastukset muissa tiloissa.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin maininta aluehallintovirastosta, koska kilpailu- ja kuluttajaoikeudelliset tehtävät siirrettäisiin uudistuksen yhteydessä Kilpailu- ja kuluttajavirastolle.

37 §. *Menettely tarkastusta toimitettaessa.* Pykälän 1, 4 ja 6 momentista poistettaisiin maininta aluehallintovirastosta, koska kilpailu- ja kuluttajaoikeudelliset tehtävät siirrettäisiin uudistuksen yhteydessä Kilpailu- ja kuluttajavirastolle.

41 §. *Ahvenanmaan valtionviraston tehtävät.* Pykälän otsikkoa ja sen sisältöä muutettaisiin siten, että aluehallintovirasto korvataan Ahvenanmaan valtionvirastolla. Viittaus aluehallintovirastojen tehtäviin on tarpeen poistaa kilpailu- ja kuluttajaoikeudellisten tehtävien siirtyessä Kilpailu- ja kuluttajavirastolle. Aluehallintovirastolain 16 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunnassa aluehallintovirastojen valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat tehtävät hoitaa

Ahvenanmaan valtionvirasto. Aluehallintouudistuksen yhteydessä ei ole tarkoitus muuttaa Ahvenanmaan valtionviraston asemaa tai tehtäviä, minkä johdosta tämän lain 41 §:ssä säädettäisiin Ahvenanmaan kilpailuoikeudellisista tehtävistä, joita täsmennetään edelleen Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimeksiannoissa.

Kilpailunrajoituksia koskevien päätösten tekeminen ei kuulu voimassa olevan lainsäädännön mukaan aluehallintovirastojen toimivaltaan. Siten ne eivät kuulu myöskään Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviin Ahvenanmaan maakunnassa, eivätkä jatkossa Lupa- ja valvontavirastolle muualla valtakunnassa. Siten kilpailulain soveltamispäätöksiä tekisivät Suomessa jatkossakin Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja markkinaoikeus. Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun valtioneuvoston asetuksen (728/2012) tehtäviä koskevan 1 §:n perusteella Kilpailu- ja kuluttajavirasto toimii kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 35 artiklassa tarkoitettuna *kansallisena kilpailuviranomaisena*.

7.12.4 Laki alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta

12 §. *Elinvoimakeskuksen toimivalta.* Pykälässä ja pykälän otsikossa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

13 §. *Elinvoimakeskuksen harkintavalta eräissä tapauksissa.* Pykälässä ja pykälän otsikossa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

14 §. *Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman valtakunnallisten teemojen hankkeet.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

75 §. *Viranomaisten oikeus saada ja luovuttaa tietoja.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

81 §. *Muutoksenhaku työ- ja elinkeinoministeriön päätökseen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman välittävän toimielimen hanke- ja tukiasioita sekä toimivaltaisen maakunnan liiton ja Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomaisen Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallista vastinrahoitusta koskevaan päätökseen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.12.5 Laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta

6 §. *Vastuu alueiden kehittämisestä.* Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettu laki laiksi elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta.

8 §. *Alueiden kehittämisen suunnittelu.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

9 §. *Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävät.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

10 §. *Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman välittävä toimielin.* Pykälän 1 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.12.6 Laki brexit-mukautusvarauksen kansallisesta toimeenpanosta

4 §. *Elinvoimakeskusten tehtävät ja toimivalta.* Pykälässä ja pykälän otsikossa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettu laki elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetuksi laiksi. Lisäksi ruotsinkielisen pykälän 3 momentin johdantokappaletta muutettaisiin niin, että se vastaisi suomenkielistä versiota.

5 §. *Valtionvarainministeriön valtionvarain controller -toiminnon tehtävät.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7 §. *Viranomaisten oikeus tietojen luovuttamiseen ja tiedonsaantioikeudet.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

9 §. *Kansallisten viranomaisten tarkastusoikeudet.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

10 §. *Tarkastajan toimivalta.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

11 §. *Virka-apu.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

12 §. *Kirjanpitoaineiston ja muun todentavan aineiston säilyttäminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.12.7 Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta

4 §. *Valvontaviranomaiset.* Pykälän 7 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.12.8 Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista

143 §. *Tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle.* Pykälän 16 kohdassa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.12.9 Laki kiinteistövälityslinkeistä ja vuokrahuoneiston välityslinkeistä

5 a §. *Luotettavuus.* Pykälän 4 ja 5 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. *Välityslinkeirekisteri, rekisteri-ilmoitus ja muutoksista ilmoittaminen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 §. *Rekisteröinnin edellytykset.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

16 a §. *Välittäjäkokeen suorittaneiden rekisteri.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

17 §. *Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

18 §. *Pakkokeinot.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

19 §. *Rekisteristä poistaminen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

21 §. *Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston päätökseen.* Pykälän otsikossa ja 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.12.10 Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta

6 §. *Velvollisuus antaa tietoja.* Pykälän 1 momentissa poistettaisiin maininta aluehallintovirastosta, koska aluehallintovirastojen kilpailu- ja kuluttajaoikeudelliset tehtävät siirrettäisiin uudistuksen yhteydessä Kilpailu- ja kuluttajavirastolle. Momenttiin lisättäisiin maininta siitä, että Kilpailu- ja kuluttajavirasto voisi pyytää toimittamaan tietoja Ahvenanmaan valtionvirastolle, jolla on toimivaltaa silloin, kun elinkeinoharjoittajan toimipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa.

Voimaantulosäännös. Säännökseen sisällytettäisiin siirtymäsäännös, jonka mukaan muualla laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella aluehallintovirastoon tarkoitetaan lain voimaan tultua Kilpailu- ja kuluttajavirastoa, jos viittauksessa tarkoitettavat tehtävät liittyvät Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) 1 ja 2 §:ssä tai muualla laissa virastolle säädettyihin tehtäviin. Siirtymäsäännöksen tarkoituksena olisi varmistaa ja turvata laissa tai asetuksessa säädettyjen tehtävien hoidon jatkuvuus aluehallintovirastoja koskevan sääntelyn kumoutuessa.

Säännöksen 2 momenttiin sisällytettäisiin siirtymäsäännös koskien aluehallintovirastojen myöntämiä lupia, tekemiä päätöksiä tai rekisteröintejä sekä aluehallintovirastoille tehtyjä ilmoituksia. Nämä jäisivät voimaan siinä muodossa, kuin ovat olleet lain voimaan tullessa.

Säännöksen 3 momentissa säädettäisiin sopimuksia, sitoumuksia ja vireillä olevia asioita koskevista siirtymäsäännöksistä. Momentissa säädettäisiin, että aluehallintovirastosta siirtyviä 1 ja 2 §:ssä tarkoitettuja tai muualla laissa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle säädettyjä tehtäviä koskevat arkistot, rekisterit ja tietoaaineistot sekä vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyisivät ehdotetun muutoslain tullessa voimaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle. Säännöksen 4 momentissa todettaisiin, että edellä 3 momentissa tarkoitettavat sopimukset ja sitoumukset siirtyisivät Kilpailu- ja kuluttajavirastolle kuitenkin vain, jollei niiden sisällöstä muuta johdu.

Säännöksen 5 momentissa olisi viittaussäännös valtion virkamieslain (750/1994) 5 a – 5 c §:ään, jossa säädetään virkamiesten asemasta.

7.12.11 Laki kotoutumisen edistämisestä

5 §. *Määritelmät.* Pykälän 15 ja 16 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

11 §. *Perustieto suomalaisesta yhteiskunnasta.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus (*kehittämis- ja hallintokeskus*) muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

33 §. *Ilman huoltajaa maassa olevan lapsen asumisen järjestäminen.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Pykälän 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

36 §. *Edustajatoiminnan ohjaus, suunnittelu ja valvonta.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

39 §. *Edustajalle maksettava palkkio ja kulut.* Pykälän 1 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

40 §. *Kuntaan ohjaamisen valtakunnallinen suunnittelu ja kehittäminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusalueet muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

41 §. *Kuntaan ohjaamisen alueellinen suunnittelu, kehittäminen ja toimeenpano.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

42 §. *Sopimus kuntaan ohjaamisesta ja kotoutumisen edistämisestä.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Muutos tehtäisiin koko pykälän muutoksena.

43 §. *Kuntaan ohjaaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

51 §. *Kotoutumisen edistämisen valtakunnallinen suunnittelu, kehittäminen ja ohjaus.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi pykälän 2 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi. Muutos tehtäisiin koko pykälän muutoksena.

55 §. *Elinvoimakeskuksen tehtävät.* Pykälässä ja pykälän otsikossa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi pykälän 1 ja 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

56 §. *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät.* Pykälässä ja pykälän otsikossa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

57 §. *Lupa- ja valvontaviraston tehtävät.* Pykälässä ja pykälän otsikossa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa-

ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

58 §. *Alueellinen maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmä.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

59 §. *Valtion korvaus kunnalle ja hyvinvointialueelle.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi pykälän 1 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

64 §. *Korvaus vastaanottoon varautumisesta.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Muutos tehtäisiin koko pykälän muutoksena.

65 §. *Valtion korvaus erityiskustannuksista.* Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

67 §. *Sodissa vapaaehtoisina palvelleista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

68 §. *Ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuvien kustannusten korvaaminen.* Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

69 §. *Korvaus alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleen lapsen tai nuoren asumisen tai tuen järjestämisestä.* Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

70 §. *Korvausten maksaminen.* Pykälän 1 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

71 §. *Maksetun korvauksen palautusvelvollisuus.* Pykälässä kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

74 §. *Kotoutumisen edistämisen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut.* Pykälässä kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

75 §. *Kunnan lisäosa valtakunnalliseen kotoutumisen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen.* Pykälän 2 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

76 §. *Kotoutumisen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavat tiedot.* Pykälän 1 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja

hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

77 §. *Valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettujen tietojen poistaminen.* Pykälässä kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

78 §. *Kotoutumisen valtakunnallisen tietovarannon rekisterinpitäjät.* Pykälässä kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

79 §. *Valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin kuuluvan asiakastietojärjestelmän käyttöoikeudet.* Pykälän 3 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

80 §. *Käyttöoikeuden myöntäminen valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin kuuluvaan asiakastietojärjestelmään.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi pykälässä kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

81 §. *Valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin kuuluvaan asiakastietojärjestelmään myönnetyn käyttöoikeuden muuttaminen ja poistaminen.* Pykälän 4 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

82 §. *Kuntaan ohjaamisen valtakunnallisen suunnittelun tiedonsaanti.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

83 §. *Kuntaan ohjaamisen alueellinen tiedonsaanti.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

86 §. *Kotoutumista edistävien palveluiden tarjoamiseen liittyvä tiedonsaantioikeus.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

89 §. *Laskennallisten korvausten käsittelyyn liittyvä tiedonsaantioikeus.* Pykälän 1 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi. Muutos tehtäisiin koko pykälän muutoksena.

90 §. *Muiden korvausten hakemiseen ja käsittelyyn liittyvä tiedonsaantioikeus.* Pykälän 2–4 ja 6 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi pykälän 1 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

91 §. *Ohjaus- ja valvontatehtäviin liittyvä tiedonsaantioikeus.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi ja Sosiaali- ja

terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

92 §. *Elinvoimakeskuksen muu tiedonsaantioikeus.* Pykälässä ja pykälän otsikossa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

95 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 5 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

102 §. *Siirtymäsäännökset.* Pykälän 4 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

7.12.12 Laki kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa

5 §. *Valvonta.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi aluehallintovirasto Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.12.13 Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä

2 §. *Soveltamisala.* Soveltamisalasäännöstä muutettaisiin vastaamaan voimassa olevaa sääntelyä. Pykälän 2 momentin 4 ja 5 kohdassa mainitut lait on kumottu ja ne on korvattu sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetulla lailla (741/2023), jonka 5 §:ssä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajasta. Lisäksi momentin 5 kohtaa muutettaisiin siten, että kohdassa todettaisiin lakia sovellettavan varhaiskasvatuslain (540/2018) 43 §:ssä tarkoitettuun yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajaan. Tämä muutos liittyy ehdotuksen 4 §:n 2 momentin muutokseen. Lasten päivähoidosta annetun lain (36/1973) nimike on muutettu varhaiskasvatuslaiksi ja sääntelyä on tarkennettu vaadittavista luvista ja ilmoituksista, minkä johdosta myös 4 §:n 1 ja 3 momenttia esitetään muutettavaksi lain selkeyttämiseksi. Lakia sovelletaan edellä mainittuihin palveluntuottajiin 2 §:n 1 momentissa mainituin edellytyksin. Lisäksi edellä mainituissa laeissa on erityismääräyksiä rikosrekisteriotteen vaatimisesta, joihin viitataan ehdotetuissa 4 §:n muutoksissa.

4 §. *Sosiaali- ja terveydenhuollon tai yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajan rikosrekisteriote.* Pykälän 1 ja 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi muutettaisiin 2 momentissa viittaussäännös vastaamaan lain muutettua nimeä ja tarkennettaisiin viittausta sovellettaviin pykäliin voimassa olevan varhaiskasvatuslain (540/2018) 44 a §:ään ja 44 e §:n 3 momenttiin.

Lisäksi ruotsinkielistä pykälää korjattaisiin kielellisesti siten, että 2 momentissa oleva sana ”omedelbart” korvattaisiin sanoilla ”utan dröjsmål”.

10 §. *Rangaistussäännökset.* Pykälän 1 momentin 2 kohdassa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi kohtaa korjattaisiin niin, että se vastaisi 4 §:n 3 momenttiin tehtyä muutosta.

7.12.14 Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta

8 §. *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät.* Pykälän otsikossa ja pykälässä muutettaisiin nimenmuutoksen takia elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja

hallintokeskus ja lyhenne kehittämis- ja hallintokeskus Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

Pykälän 2 ja 3 momenteissa muutettaisiin sanat 'työsuojeluviranomaisille' ja 'työsuojeluviranomaisten' monikosta yksikköön, koska jatkossa tehtäviä hoidetaan yhdessä valtakunnallisessa virastossa (Lupa- ja valvontavirasto), eikä alueellisia työsuojeluviranomaisia enää ole.

9 §. Valvonta. Pykälän 1 momentissa muutettaisiin sana 'työsuojeluviranomaiset' monikosta yksikköön, koska jatkossa tehtäviä hoidetaan yhdessä valtakunnallisessa virastossa (Lupa- ja valvontavirasto), eikä alueellisia työsuojeluviranomaisia enää ole.

11 §. Tietojensaantioikeus ja asiakirjojen säilyttämisvelvollisuus. Pykälän 1 ja 2 momentissa muutettaisiin nimenmuutoksen takia kehittämis- ja hallintokeskus Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

Pykälän 3 momentin ruotsinkielisessä versiossa ehdotetaan muutettavaksi sana en arbetarskyddsmyndighet muotoon arbetarskyddsmyndigheten, koska jatkossa tehtäviä hoidetaan yhdessä valtakunnallisessa virastossa (Lupa- ja valvontavirasto), eikä alueellisia työsuojeluviranomaisia enää ole.

12 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momentissa muutettaisiin nimenmuutoksen takia kehittämis- ja hallintokeskus Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

7.12.15 Laki matkapalveluyhdistelmien tarjoajista

18 §. Valvonta. Pykälästä poistettaisiin maininta aluehallintovirastosta, koska tämän lain mukaiset aluehallintovirastoille kuuluvat kuluttajaoikeudelliset tehtävät siirrettäisiin Kilpailu- ja kuluttajavirastolle.

19 §. Valvontaviranomaisen oikeus saada tietoja. Pykälän 1 momentista poistettaisiin maininta aluehallintovirastosta, koska tämän lain mukaiset aluehallintovirastoille kuuluvat kuluttajaoikeudelliset tehtävät siirrettäisiin Kilpailu- ja kuluttajavirastolle.

20 §. Tiedonsaanti viranomaiselta. Pykälästä poistettaisiin maininta aluehallintovirastosta, koska tämän lain mukaiset aluehallintovirastoille kuuluvat kuluttajaoikeudelliset tehtävät siirrettäisiin Kilpailu- ja kuluttajavirastolle.

21 §. Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen. Pykälästä poistettaisiin maininta aluehallintovirastosta, koska tämän lain mukaiset aluehallintovirastoille kuuluvat kuluttajaoikeudelliset tehtävät siirrettäisiin Kilpailu- ja kuluttajavirastolle.

7.12.16 Laki nuorista työntekijöistä

15 §. Poikkeusluvut. Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

16 §. Nähtävänäpito. Pykälän 1 momentista muutettaisiin maininta työsuojeluviranomaisista yksikkömuotoon vastaamaan ehdotettua muutosta yhdestä työsuojeluviranomaisesta.

17 §. Valvonta. Pykälästä muutettaisiin maininta työsuojeluviranomaisista yksikkömuotoon vastaamaan ehdotettua muutosta yhdestä työsuojeluviranomaisesta.

7.12.17 Laki perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä

5 §. *Perintätoiminnan harjoittajien rekisteri.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. *Rekisteri-ilmoitus ja muutoksista ilmoittaminen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi ruotsinkielisen pykälän 2 momenttiin lisättäisiin sanat ”och utredningar”, jolloin se vastaisi suomenkielisessä versiossa käytettyä terminologiaa.

8 §. *Rekisteröinnin edellytykset.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. *Vakavaraisuus.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

14 §. *Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

15 §. *Oikeus saada tietoja eräistä viranomaisten rekistereistä.* Pykälän 1–3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

16 §. *Pakkokeinot.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

17 §. *Rekisteristä poistaminen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

18 §. *Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston päätökseen.* Pykälän otsikossa ja pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.12.18 Laki ravitsemisyriyten uudelleentyölistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä

16 §. *Toimivaltainen viranomainen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus) muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

7.12.19 Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä

10 §. *Läiminlyöntimaksun määrääminen.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin maininta aluehallintovirastosta, koska aluehallintoviraston tehtävät siirrettäisiin uudistuksen yhteydessä Lupa- ja valvontavirastolle.

Pykälän 2 momentissa oleva muutoksenhakua koskeva sääntely muutettaisiin nykyisten käytänteiden mukaiseksi. Viittaus siihen, että viraston päätöksestä annettuun hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan, kumottaisiin, koska oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) on asiasta säännös. Lisäksi viittaus kumottuun hallintolainkäyttölakiin (586/1996)

korvattaisiin viittauksella voimassa olevaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin.

12 §. *Valvonta.* Pykälän 1 ja 2 momentista muutettaisiin maininta työsuojeluviranomaisista yksikkömuotoon vastaamaan tehtyä muutosta yhdestä työsuojeluviranomaisesta. Lisäksi 2 momentista muutettaisiin maininnat aluehallintovirastosta tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.12.20 Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä

12 §. *Monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakastietoaineisto ja -järjestelmä.* Pykälä muutettaisiin. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus (*kehittämis- ja hallintokeskus*) muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi. Lisäksi pykälän 2 ja 4 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

13 §. *Rekisterinpitäjät.* Pykälässä kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

17 §. *Nuorten hyvinvoinnin ja elämänhallinnan valmennus.* Pykälässä kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

18 §. *Monialaisten palveluiden kehittämisen tuen tarjoaminen.* Pykälässä kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

7.12.21 Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista

1 §. *Työneuvoston asema.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 §. *Lausunnon pyytäjä ja sen pyytäminen.* Pykälän 2 kohdassa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

9 §. *Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiat.* Pykälässä ja sen otsikossa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. *Poikkeuslupa-asian käsittely Lupa- ja valvontavirastossa.* Pykälän otsikossa sekä 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. *Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan päätökseen.* Pykälässä ja otsikossa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

17 §. *Työneuvoston asiakirjat ja poikkeuslupapäätökset.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän otsikon

suomenkielistä sanamuotoa muutettaisiin kirjoitusvirheen korjaamiseksi. Uusi otsikko olisi *Työneuvoston asiakirjat ja poikkeuslupapäätökset*.

7.12.22 Laki työntekijöiden lähettämisestä

16 §. *Toimivaltaiset viranomaiset.* Pykälän 1–4 momenteista muutettaisiin maininta työsuojeluviranomaisista yksikkömuotoon vastaamaan tehtyä muutosta yhdestä työsuojeluviranomaisesta. Lisäksi pykälän 5 momentti kumottaisiin tarpeettomana.

7.12.23 Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä

9 §. *Yhteistyövelvollisuus.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus (*kehittämis- ja hallintokeskus*) muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

23 §. *Alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

25 §. *Valvonta.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

26 §. *Oma-aloitteisen valvonnan seuraamukset.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

112 §. *Asiakastietojen käyttötarkoitukset.* Pykälän 1 momentin 2 kohdassa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi. Lisäksi viittaus kumottavaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettuun lakiin (897/2009) korvattaisiin viittauksella uuteen elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annettuun lakiin (/).

114 §. *Käsiteltävät tiedot.* Pykälän 1 momentin 3 kohdassa, 2 momentin 2 kohdassa sekä 3 momentin 2 kohdassa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

116 §. *Muiden viranomaisten ja palveluntuottajien tiedonsaantioikeus.* Pykälässä kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi. Lisäksi pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

119 §. *Tietojen luovuttamista koskevat erityissäännökset.* Pykälässä kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

Lisäksi 2 momentissa olevaa viittausta työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 114 §:n tarkennettaisiin mainitsemalla ”tämän lain” ennen viittausta 114 §:n.

120 §. *Työvoimapalvelujen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut.* Pykälän 1 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

120 a §. *Asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta täydentävät lisäosat.* Pykälässä kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

121 §. *Työvoimapalvelujen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavat tiedot.* Pykälän 1 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

122 §. *Työvoimapalvelujen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettujen tietojen poistaminen ja arkistointi.* Pykälän 1 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

123 §. *Työvoimapalvelujen valtakunnallisen tietovarannon rekisterinpitäjät.* Pykälässä kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

124 §. *Valtakunnallisen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden käyttöoikeudet.* Pykälän 4 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

125 §. *Käyttöoikeuden myöntäminen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen.* Pykälässä kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi. Pykälän 1 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän 1 momentin 3 a kohdassa viittaus kumottavaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettuun lakiin (897/2009) korvattaisiin viittauksella uuteen elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annettuun lakiin.

126 §. *Valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen myönnetyn käyttöoikeuden muuttaminen ja poistaminen.* Pykälän 4 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

130 §. *Työnhakuprofiilien tietovaranto.* Pykälän 4 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

131 §. *Palvelualustan käytön valvonta.* Pykälässä kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

145 §. *Oikaisuvaatimus ja valitus.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

7.12.24 Laki uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä

4 §. *Yhteyspisteviranomainen.* Pykälän 1 momentissa Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.12.25 Laki valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista

4 §. *Toimivaltainen viranomainen.* Pykälässä muutettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus nimen vaihtumisen vuoksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

5 §. *Hakemus ja hakemuksen käsittely.* Pykälän 1 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

6 §. *Tarkastusoikeus.* Pykälän 1 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

9 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

7.12.26 Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028

4 §. *Viranomaiset.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Viittaus kumottavaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettuun lakiin (897/2009) ja sen nojalla annettuun valtioneuvoston asetukseen korvattaisiin viittauksella uuteen elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annettuun lakiin ja sen nojalla annettavaan valtioneuvoston asetukseen.

13 §. *Avustuspäätös.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

17 §. *Valvonta.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

18 §. *Tarkastusoikeus.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

19 §. *Tiedonsaantioikeus.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

20 §. *Tietojen luovuttaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.12.27 Laki yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä

10 §. *Asiakastietojärjestelmän tietojen luovuttaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävän siirtymisen vuoksi elinvoimakeskuksiksi. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

7.12.28 Mittauslaitelaki

34 §. *Valvontaviranomaiset.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirastot muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi sekä Ahvenanmaan maakunnan alueella Ahvenanmaan valtionvirastoksi.

38 §. *Valvontaviranomaisen oikeus saada ja luovuttaa salassa pidettäviä tietoja.* Pykälän 2 momentin 2 kohdassa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi sekä Ahvenanmaan maakunnan alueella Ahvenanmaan valtionvirastoksi.

7.12.29 Työaikalaki

39 §. *Poikkeuslupa.* Pykälää muutettaisiin siten, että sen 1 momentin johdantokappaleessa ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.12.30 Ydinenergilaki

23 §. *Lupahakemusten käsitteleminen.* Pykälän 5 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi sekä elinvoimakeskukseksi että Lupa- ja valvontavirastoksi. Molemmat tahot voisivat antaa muutoksen jälkeen lausunnon.

7.12.31 Palkkaturvalaki

3 §. *Viranomaiset.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus (*kehittämis- ja hallintokeskus*) muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

10 §. *Hakemus ja hakijat.* Pykälän 1 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

13 §. *Pesänhoitajan työsuhdesaatavuusluettelo.* Pykälässä kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

15 §. *Palkkaturvan maksaminen.* Pykälän 3 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

19 §. *Maksuhuojennukset.* Pykälässä kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

24 §. *Saatavan selvittäminen työnantajan konkurssissa.* Pykälän 2 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

26 §. *Hallintovalitus.* Pykälän 1 momentissa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

28 c §. *Tiedonsaanti muulta kuin asianosaiselta.* Pykälässä kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi. Lisäksi pykälän 1 momentissa maininta työsuojeluviranomaisista korjattaisiin yksikkömuotoon.

28 d §. *Tietojen luovuttaminen.* Pykälän 1 momentissa ja 2 momentin johdantokappaleessa kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

7.12.32 Vuosilomalaki

37 §. *Valvonta.* Pykälässä muutettaisiin maininta työsuojeluviranomaisista yksikkömuotoon vastaamaan tehtyä muutosta yhdestä työsuojeluviranomaisesta.

7.13 Sosiaali- ja terveysministeriön toimiala

7.13.1 Alkoholilaki

7 §. *Lupaviranomaiset.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ahvenanmaan valtionvirastoksi, kun vähittäismyyntipaikka sijaitsee Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontavirastoksi, kun vähittäismyynti- tai anniskelupaikka sijaitsee muualla valtakunnassa tai hakijalla ei ole kotipaikkaa Suomessa. Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

26 §. *Vähittäismyyntipaikka ja vähittäismyyntiluvan myöntäminen.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ahvenanmaan valtionvirastoksi, kun vähittäismyyntipaikka sijaitsee Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontavirastoksi, kun vähittäismyyntipaikka sijaitsee muualla valtakunnassa tai hakijalla ei ole kotipaikkaa Suomessa.

27 §. *Luovutuspaikka ja alkoholiuoman luovuttaminen ostajalle.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ahvenanmaan valtionvirastoksi, kun luovutuspaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontavirastoksi, kun luovutuspaikka on muualla valtakunnassa.

28 §. *Alkoholijuomien muu myynti.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi, joka vahvistaisi myymäläauton ja – veneen reitin. Lisäksi säädettäisiin, että Ahvenanmaan valtionvirasto hyväksyisi reitin, joka kulkee yksinomaan Ahvenanmaan maakunnan alueella.

29 §. *Ilmoittaminen maahantuonnista ja viennistä.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Tehtävä on valtakunnallinen.

47 §. *Alkoholijuomien vähittäismyynti ja anniskelu ulkomaanliikenteen aluksissa.* Pykälän 1 ja 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

53 §. *Lievästi denaturoidun väkiviinan ja alkoholivalmisteen myynti.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi, jonka toimivalta on valtakunnallinen.

54 §. *Lisävaatimukset lievästi denaturoidun väkiviinan ja alkoholivalmisteen denaturoinnille.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi, jonka toimivalta on valtakunnallinen.

57 §. *Henkilökunnan osaaminen.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi, jonka toimivalta on valtakunnallinen.

60 §. *Valvonta.* Teknisistä syistä pykälä muutettaisiin kokonaisuudessaan, mutta niin, että se vastaisi pitkälle nykyistä säännöstä tehtävän siirto huomioiden.

Pykälä muutettaisiin niin, että 1 momentissa säädettäisiin siitä, että Lupa- ja valvontavirasto valvoo alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua sekä markkinointia koko maassa sekä ilmailulaissa (864/2014) ja merilaissa (674/1994) tarkoitetuilla aluksilla, joilla on Suomen kansallisuus. Momentti vastaisi nykyisen lainsäädännön 2 momenttia, jossa tehtävän siirtämisen vuoksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto on muutettu Lupa- ja valvontavirastoksi.

Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin tarkemmin Lupa- ja valvontaviraston tehtävät. Nämä vastaisivat nykyisen lainsäädännön 3 momenttia, mutta momentin 4 kohtaan tehtäisiin lakitekninen tarkistus. Tehtävän siirron vuoksi Lupa- ja valvontavirastolla ei olisi enää ohjaustehtävää, sillä virastojen yhdistyessä tälle ei ole tarvetta. Tämä otettaisiin huomioon pykälän otsikossa.

Pykälän 3 momentin mukaan Tulli valvoisi tässä laissa säädettyjen maahantuontikieltojen ja -rajoitusten sekä 32 §:n noudattamista. Tämä vastaisi nykyistä 5 momenttia.

Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin siitä, että Ahvenanmaan maakunnassa alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja markkinointia valvoo Ahvenanmaan valtionvirasto.

61 §. *Valvontaohjelma.* Pykälä kumottaisiin tarpeettomana. Valvontaohjelmalla ohjataan pykälän 1 momentin mukaan alkoholijuomien anniskelun ja vähittäismyyntin sekä markkinoinnin alueellista lupahallintoa ja valvontaa yhdenmukaiseen ratkaisukäytäntöön ja tämän lain tehokkaaseen täytäntöönpanoon. Kun lupahallinnosta ja valvonnasta vastaisi jatkossa yksi valtakunnallinen virasto, ei ohjaukselle olisi enää tarvetta. Pykälän 2 momentissa tarkoitettut toimenpiteet ja menettelytavat puolestaan tulevat määritellyiksi vuosittaisilla valvontasuunnitelmissa.

66 §. *Alkoholielinkeinorekisteri.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

68 §. *Valvontaviranomaisen kiellot ja turvaamistoimet.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 4 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ahvenanmaan valtionvirastoksi, kun menettely tapahtuu Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontavirastoksi, kun menettely tapahtuu muualla valtakunnassa. Ahvenanmaan valtionvirasto voisi antaa väliaikaisen määräyksen, kun kyse olisi sen toimivaltaan kuuluvasta asiasta.

73 §. *Seuraamukset rikkomuksista ulkomaanliikenteessä ja alkoholiyhtiön vähittäismyynnissä.* Pykälän 1 ja 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Ahvenanmaan valtionvirastoksi, kun myynti tapahtuu Ahvenanmaan maakunnassa, ja Lupa- ja valvontavirastoksi, kun myynti tapahtuu muualla valtakunnassa.

74 §. *Lupa- ja valvontaviraston perimät maksut.* Pykälän otsikossa ja 1 ja 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälän 1 momenttia täsmennettäisiin. Voimassa olevan momentin mukaan suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992). Maksuperustelaisissa säädetään kuitenkin suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista, joten olisi tarpeellista täsmentää momentin muotoilua tätä vastaavaksi. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin uudet 5 ja 6 kohdat, jotka olisivat samat kuin muutettavan 75 §:n 1 ja 2 kohdat.

75 §. *Ahvenanmaan valtionviraston perimät maksut.* Pykälän otsikko muutettaisiin. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston perimistä maksuista. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että Ahvenanmaan valtionviraston suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa ja Ahvenanmaan valtionvirastosta annetussa laissa. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vähittäismyynnin valvontamaksusta. Anniskelun valvontamaksusta ei säädettäisi, koska anniskelu kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain mukaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

80 §. *Valvontamaksua ja alkoholiyhtiön päätöstä koskeva oikaisuvaatimus.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Viraston toimivalta on valtakunnallinen. Lisäksi momenttiin tehtäisiin kielellinen tarkastus. Lisäksi pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että siinä huomioitaisiin uudistunut muutoksenhakua koskeva yleissääntely.

81 §. *Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen.* Pykälä muutettaisiin kokonaan. Pykälän otsikko muutettaisiin koskemaan muutoksenhakua Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston päätöksestä. Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja Ahvenanmaan valtionvirastoksi. Lisäksi momenttia muutettaisiin siten, että siinä huomioitaisiin uudistunut muutoksenhakua koskeva yleissääntely. Voimassa olevan pykälän 2 momentti kumottaisiin tarpeettomana. Nykyinen 3 momentti siirtyisi 2 momentiksi siten, että Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja Ahvenanmaan valtionvirastoksi.

82 §. *Markkinointia koskevan asian saattaminen markkinaoikeuden käsiteltäväksi.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja Ahvenanmaan valtionvirastoksi.

91 §. Kuulemisvelvollisuus. Pykälän ruotsinkielinen sanamuoto muuttuisi otsikossa. Lisäksi pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

Liite. Liitteen 2 kohdassa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Liitteen 5 kohdassa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.2 Huumausainelaki

30 §. Kirjanpitovelvollisuus. Pykälän 1 momentista poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi tarpeettomana viittaus aluehallintovirastoon.

34 §. Lupa- ja valvontaviranomaiset. Pykälän 4 momentista poistettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi tarpeettomana viittaus aluehallintovirastoon.

40 §. Tietojen luovuttaminen. Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

46 §. Hallinnolliset pakkokeinot. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.3 Kemikaalilaki

10 §. Työsuojeluviranomainen. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. Lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Pykälän otsikossa, 1 momentin johtolauseessa ja 2 momentissa Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

55 §. Muutoksenhaku. Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.4 Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä

4 §. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin täsmennys siitä, että Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kehittämis- ja ohjaustehtävä on valtakunnallinen. Pykälän 2 momentissa aluehallintovirastot muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi sekä tarkennettaisiin, että uuden viraston tehtävä suuntautuisi kuntiin ja hyvinvointialueisiin. Nämä muutokset olisivat tarpeellisia, koska voimassa olevan 4 §:n mukaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitos kehittää ja ohjaa ehkäisevää päihdetyötä koko maassa yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Aluehallintovirastot ohjaavat toimialueensa ehkäisevää päihdetyötä, suunnittelevat ja kehittävät sitä yhteistyössä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa sekä tukevat toimialueensa kuntia ehkäisevän päihdetyön toteuttamisessa ja kehittämisessä. Aiemmin Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ja aluehallintovirastojen toimivaltuuksien jako ei ole ollut epäselvä, koska kullakin aluehallintovirastoilla on ollut oma toimialueensa. Pykälään on tarpeen tehdä täsmennyksiä, jotta työnjako myös Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ja Lupa- ja valvontaviraston välillä olisi selkeä. Lisäksi 2 momentista poistettaisiin maininnat toimialueesta, sillä tehtävä olisi valtakunnallinen.

7.13.5 Laki eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta

3 §. *Rangaistussäännös.* Pykälän 3 momentin 2 ja 3 kohdassa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Momentin 2 kohtaan tehtäisiin kielellinen tarkistus.

7.13.6 Laki eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista

4 §. *Lupaviranomainen.* Pykälässä lupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. *Ilmoitusvelvollisuus muutoksista.* Pykälän kirjoitusasu korjattaisiin vastaamaan ehdotettua 4 §:ää.

16 §. *Valvonta.* Pykälän 1 momentissa lain noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset muutettaisiin työsuojeluviranomaiseksi johtuen Lupa- ja valvontaviraston valtakunnallisesta toimivallasta. Pykälän 2 momentti kumottaisiin tarpeettomana. Viraston valtakunnallisesta toimivallasta johtuen säännös lupaviranomaisen ja rekisterinpitäjän tehtävien keskittämisestä ei olisi enää tarpeen.

7.13.7 Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista

14 §. *Kuntoutuksesta aiheutuneiden kustannusten korvaaminen.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi suomenkieliseen 2 momenttiin tehtäisiin tekninen muutos, jossa kuntoutusterapia muutettaisiin oikeaan muotoon kuntoutuspsykoterapiaksi.

60 §. *Tietojensaantioikeus.* Pykälän 4 ja 7 momentissa Terveystieteiden tutkimuskeskus, nykyisin Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi ruotsinkielisiin 4 ja 7 momenttiin tehtäisiin kielenhuollollisia muutoksia.

7.13.8 Laki kehitysvammaisten erityishuollosta

75 a §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoksi. 3 a luvun nojalla tapahtuvien rajoitustoimenpiteiden käytössä on kyse Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n 24 kohdan mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvasta hallinnollisesta puuttumisesta henkilökohtaiseen vapauteen. Itsehallintolain 30 §:ssä säädetyn pääsäännön mukaan hallinnosta valtakunnan lainsäädäntövaltan piiriin kuuluvissa asioissa huolehtivat valtakunnan viranomaiset. Tästä syystä pykälässä säädettäisiin aluehallintovirastolle säädetyn tehtävän kuulumisesta Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle.

7.13.9 Laki kliinisestä lääketutkimuksesta

16 §. *Valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

28 §. *Oikeus saada tietoja.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.10 Laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta

35 §. *Valvonta.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.11 Laki kuntouttavasta työtoiminnasta

24 §. *Valtion korvaus.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin nimen muuttamisen vuoksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

7.13.12 Laki laiva-apteekista

14 §. *Valvonta ja tietojenantovelvollisuus.* Pykälässä viittaukset työsuojeluviranomaisiin muutettaisiin yksikkömuotoon. Pääsääntöisenä työsuojeluviranomaisena toimivan Lupa- ja valvontaviraston toimialueena olisi työsuojelun tehtävissä koko maa. Pykälän 1 momentissa viitattaisiin jatkossakin terveydenhuollon valvontaviranomaisiin. Näitä olisivat lääkealan turvallisuus ja kehittämiskeskus Fimea sekä Lupa- ja valvontavirasto sen hoitaessaan sille erikseen säädettyjä tehtäviä sosiaali- ja terveystoimialalla. Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontaviraston terveydenhuollon valvontaviranomaiseksi.

7.13.13 Laki lapseen kohdistuneen seksuaali- ja pahoinpitelyrikoksen selvittämisen järjestämisestä

5 §. *Sopimus palvelujen tuottamisesta.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. *Korvausten maksaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.14 Laki liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta

18 §. *Lautakunnan oikeus saada virka-apua potilasvahinkoasiassa.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.15 Laki Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselta

7 §. *Tietojen saanti.* Pykälän 1 momentin 4 kohdassa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.16 Laki lääkinnällisistä laitteista

46 §. *Oikeus saada ja velvoite luovuttaa tietoja.* Pykälän 3–6 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.17 Laki lääkärin hyväksymisestä luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi

1 §. *Luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi hyväksyminen.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Samalla päivitetäisiin lakiviittaus koskemaan voimassa olevaa säteilylakia.

4 §. *Luettelo hyväksytyistä säteilyyn perehtyneistä työterveyslääkäreistä.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

5 §. *Muutoksenhaku.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälää muutettaisiin siten, että siinä huomioitaisiin uudistunut muutoksenhakua koskeva yleissääntely.

7.13.18 Laki potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista

8 §. *Potilasasiavastaavan, sosiaaliasiavastaavan ja vastuuhenkilön tehtävät.* Pykälän 4 ja 5 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja 5 momenttiin tehtäisiin kielellisiä tarkistuksia.

14 §. *Potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien toiminnan valvonta ja valtakunnallinen rekisteri.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.19 Laki rajat ylittävistä terveydenhuollosta

7 §. *Hoitoon ottamisen rajoittaminen.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

25 §. *Yhteistyövelvoite.* Pykälässä aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.20 Laki raskauden keskeyttämisestä

1 §. Pykälän 3 momentin johdantokappaleessa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

5 §. Pykälän 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

5 a §. Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

6 §. Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. Pykälässä säädetään Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston edeltäjästä Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksesta. Nämä viittaukset muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälässä säädetään siitä, että raskauden keskeyttämiseen

liittyvät hakemusasiat, jotka on säädetty Lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi, käsitellään virastossa toimivassa raskaudenkeskeyttämis- ja steriloisasioiden lautakunnassa. Lisäksi pykälässä nyt oleva säännös, jonka mukaan lautakunnasta säädetään tarkemmin asetuksella, korvattaisiin informatiivisella viittauksella, jonka mukaan lautakunnasta säädetään Lupa- ja valvontavirastosta annetussa laissa.

10 a §. Pykälä kumottaisiin. Pykälässä säädetään siitä, että raskaudenkeskeyttämis- ja steriloisasioiden lautakunnassa kuuluvista asioista voidaan päättää myös sähköisessä kokouksessa. Sähköisestä kokouksesta olisi jatkossa säännökset Lupa- ja valvontavirastosta annetussa laissa.

11 §. Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston edeltäjää Terveydenhuollon oikeusturvakeskusta koskeva viittaus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

15 §. Pykälän 2 momentissa oleva säännös, jonka mukaan terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen on ohjattava lausunnonantaja- ja suorittajalääkäreitä yhdenmukaiseen käytäntöön keskeyttämisperusteiden tulkinnaissa, kumottaisiin. Lain 11 §:ssä jo säädetään Lupa- ja valvontaviraston veloitteesta valvoa yhdenmukaista käytäntöä, eikä näin yksityiskohtainen sääntely ohjaamisesta ole tarpeellista.

7.13.21 Laki rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta

7 a §. *Palvelujen järjestämisen valvonta.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.22 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä

65 §. *Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut.* Pykälän 2-4 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

80 §. *Tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten rekisteröinti.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

82 §. *Tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen käyttöönoton jälkeinen seuranta.* Pykälän 1-2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

88 §. *Kansaneläkelaitoksen ja tietoturvallisuuden arviointilaitoksen ilmoittamisvelvollisuus.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

89 §. *Tietojärjestelmien valvonta ja tarkastukset.* Pykälän 1-2 ja 4 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

90 §. *Ilmoittaminen tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen olennaisten vaatimusten poikkeamista sekä tietoverkkoihin kohdistuvista tietoturvallisuuden häiriöistä.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi ruotsinkielistä pykälää korjattaisiin kielellisesti siten, että pykälän

1 momentin ensimmäisessä lauseessa oleva sana ”denna” korvattaisiin sanoilla ”tjänstetillhandahållaren eller apoteket”.

91 §. *Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeus valvontaa varten.* Pykälän otsikossa ja pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

92 §. *Lupa- ja valvontaviraston oikeus ulkopuolisen asiantuntijan käyttöön.* Pykälän otsikossa ja pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

93 §. *Määräys velvollisuuksien täyttämiseksi.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

94 §. *Käytössä oleviin tietojärjestelmiin ja hyvinvointisovelluksiin kohdistuvat velvollisuudet.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

95 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän *1 ja 3 momentissa* Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

96 §. *Ulkasakko.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

97 §. *Ohjaus, valvonta ja seuranta.* Pykälän *3 momentissa* Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

99 §. *Maksut.* Pykälän *3 momentissa* Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Korjataan pykäläviittauksen kirjoitusvirhe suomenkieliseen ehdotukseen.

7.13.23 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

2 §. *Määritelmät.* Pykälän *5 kohdassa* Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

13 §. *Vuokratyövoiman ja yksityiseltä palveluntuottajalta hankittavan työvoiman käyttö.* Pykälän *5 momentissa* aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

30 §. *Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arviot.* Pykälän *2 ja 3 momentissa* Valvira ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

51 §. *Varautuminen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueella.* Pykälän *2 momentin 3 kohdassa* aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.24 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta

4 §. Määritelmät. Pykälän 9 kohdassa aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi ruotsinkielisen pykälän 6 kohtaa muutettaisiin siten, että viittaus valvontaviranomaisiin monikkomuodossa muutettaisiin yksikkömuotoon, sillä jatkossa lain mukaan olisi vain yksi valvontaviranomainen.

5 §. Oikeus tuottaa sosiaali- ja terveystalvontavirastoja. Pykälän 1 momentissa Valvira muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. Palveluntuottajien rekisteri. Pykälän 1 momentissa Valvira muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lupa- ja valvontavirasto olisi jatkossa ainoa rekisterinpitäjä, jonka vuoksi pykälän 2 momentti kumottaisiin tarpeettomana.

12 §. Rekisteriin tallennettavat tiedot ja niiden poistaminen. Suomenkielisen pykälän 2 momentin toisessa ja viimeisessä lauseessa olevat viittaukset valvontaviranomaisiin monikkomuodossa muutettaisiin yksikkömuotoon, sillä jatkossa lain mukaan olisi vain yksi valvontaviranomainen. Valvontaviranomaisella tarkoitettaisiin 4 §:n 9 kohdan mukaan Lupa- ja valvontavirastoa. Ruotsinkielisen pykälän 2 momentissa kaikki viittaukset valvontaviranomaiseen ovat jo yksikössä. Sen sijaan ruotsinkielisen pykälän 1 momentin 3 kohtaa muutettaisiin siten, että viittaus valvontaviranomaisiin monikkomuodossa muutettaisiin yksikkömuotoon.

13 §. Rekisteritietojen käyttö. Pykälän 1 momentissa viittaus valvontaviranomaisiin monikkomuodossa muutettaisiin yksikkömuotoon, sillä jatkossa lain mukaan olisi vain yksi valvontaviranomainen. Valvontaviranomaisella tarkoitettaisiin 4 §:n 9 kohdan mukaan Lupa- ja valvontavirastoa.

15 §. Toimivaltainen viranomainen. Pykälässä säädetään toimivaltaisesta viranomaisesta palveluntuottajan rekisteröinnissä. Aluehallintovirastojen ja Valviran tehtävien siirtyessä Lupa- ja valvontavirastolle, olisi jatkossa vain yksi valvontaviranomainen, joka on määritelty 4 §:n 9 kohdassa. Pykälä kumottaisiin tarpeettomana.

20 §. Ennakkotarkastus. Pykälän 3 momentissa säädetään ennakkotarkastuksen osalta toimivaltaisesta viranomaisesta. Säännöksen mukaan ennakkotarkastuksen tekee se valvontaviranomainen, joka käsittelee palveluyksikköä koskevan rekisteröinti-ilmoituksen. Säännöksen mukaan Valvira voi pyytää aluehallintovirastoa tekemään tarkastuksen. Pykälässä säädetään myös mahdollisuudesta tehdä ennakkotarkastus teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti. Jatkossa, aluehallintovirastojen ja Valviran tehtävien siirtyessä Lupa- ja valvontavirastolle, olisi vain yksi ennakkotarkastuksia tekevä valvontaviranomainen. Tämän vuoksi momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä säädettäisiin ainoastaan ennakkotarkastuksen tekemisestä teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

27 §. Palveluntuottajan omavalvonta. Pykälän 2 momentissa viittaus valvontaviranomaisiin monikkomuodossa muutettaisiin yksikkömuotoon, sillä jatkossa lain mukaan olisi vain yksi valvontaviranomainen. Valvontaviranomaisella tarkoitettaisiin 4 §:n 9 kohdan mukaan Lupa- ja valvontavirastoa.

31 §. Asetuksenantovaltuus ja määräykset. Pykälän 2 momentissa Valvira muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

32 §. Viranomaisvalvonta ja siihen liittyvä ohjaus. Pykälässä säädetään valvontalain mukaista viranomaisvalvontaa toteuttavista valvontaviranomaisista ja niiden työnjaosta. Jatkossa, aluehallintovirastojen ja Valviran tehtävien siirtyessä Lupa- ja valvontavirastolle, olisi vain yksi valvontaviranomainen. Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä säädetyistä valvontatehtävistä vastaisi Lupa- ja valvontavirasto. Momentista poistettaisiin maininnat toimialueesta, koska Lupa- ja valvontavirastolla olisi valtakunnallinen toimivalta. Samalla täsmennettäisiin ruotsinkielisen momentin sanamuotoa.

Pykälän *3 momentissa* säädetään Valviran tehtävästä ohjata aluehallintovirastojen toimintaa. Lisäksi momentissa säädetään Valviran valvontavastuulle kuuluvista asioista. *4 momentissa* on asetuksenantovaltuus, jonka mukaan Valviran ja aluehallintoviraston työnjaosta valvonnassa ja siihen liittyvässä ohjauksessa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. *3 ja 4 momentit* kumottaisiin tarpeettomana.

34 §. Viranomaisten välinen yhteistyö. Pykälässä säädetään viranomaisten välisestä yhteistyöstä. Pykälän *1 momentin* mukaan valvontaviranomaisten on tarvittaessa toimittava yhteistyössä keskenään ja muiden viranomaisten kanssa hoitaessaan tässä laissa säädettyjä tehtäviä. Jatkossa, aluehallintovirastojen ja Valviran tehtävien siirtyessä Lupa- ja valvontavirastolle, olisi vain yksi valvontaviranomainen. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä viitattaisiin valvontaviranomaiseen yksikkömuodossa ja siitä poistettaisiin valvontaviranomaisten keskinäiseen yhteistyöhön liittyvä viittaus. Ehdotetun säännöksen mukaan valvontaviranomaisen olisi tarvittaessa toimittava yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa hoitaessaan tässä laissa säädettyjä tehtäviä.

Pykälän *5 momentissa* aluehallintovirasto ja Valvira muutettaisiin valvontaviranomaiseksi, jotta valvontaviranomaiseen viitattaisiin pykälässä johdonmukaisesti vain yhdellä nimikkeellä. Valvontaviranomaisella tarkoitettaisiin 4 §:n 9 kohdan mukaan Lupa- ja valvontavirastoa.

35 §. Ohjaus- ja arviointikäynnit. Ruotsinkielisen pykälän *1 momenttia* muutettaisiin siten, että viittaus valvontaviranomaisiin monikkomuodossa muutettaisiin yksikkömuotoon, sillä jatkossa lain mukaan olisi vain yksi valvontaviranomainen.

36 §. Tarkastusoikeus. Pykälän *1 momentissa* säädetään valvontaviranomaisen tarkastusoikeudesta. Momentista ehdotetaan poistettavaksi Valviran oikeus määrätä aluehallintovirasto suorittamaan puolestaan tarkastuksen, koska tehtävä kuuluisi valtakunnallisesti Lupa- ja valvontavirastolle.

44 §. Täytäntöönpano. Pykälän *1 momentissa* Valvira ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

45 §. Tiedonsaantioikeus. Pykälän *1 ja 5 momentissa* Valvira ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Vastaavasti *2 ja 4 momentissa* valvontaviranomainen muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi, jotta valvontaviranomaiseen viitattaisiin pykälässä johdonmukaisesti Lupa- ja valvontavirastona. *2 ja 5 momenttia* täsmennettäisiin siten, että Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeus koskisi vain tämän lain mukaisten tehtäviensä suorittamista varten välttämättömiä tietoja.

Pykälän *1 momentissa* on listattu ne tahot, joilta Valviralla, jatkossa Lupa- ja valvontavirastolla, on oikeus maksutta ja salassapitosäännösten estämättä saada tämän lain mukaisten tehtäviensä suorittamista varten välttämättömät tiedot. Lakiin johtaneen hallituksen esityksen mukaan Valviralla olisi ollut oikeus saada tarvittavat tiedot myös ”muilta viranomaisilta ja muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä”. Säännöstä kuitenkin täsmennettiin eduskuntakäsittelyn aikana

niin, että säännöksessä luetellaan kaikki ne tahot, joiden tietoja tiedonsaantioikeus koskee. Työllisyysrahastoa ei mainita säännöksessä. Kuitenkin palveluntuottajan luotettavuuden toteamista koskevan 7 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan valvontaviranomaisen tulee palveluntuottajan tai henkilön luotettavuuden arvioinnissa ottaa huomioon muun muassa toistuvat työttömyysvakuutusmaksuihin liittyvien maksuvelvollisuuksien hoitamisen laiminlyönnit arviointia edeltäneen kolmen vuoden ajalta. Säännökseen ehdotetaan lisättäväksi Työllisyysrahasto, joka kerää työttömyysvakuutusmaksut, jotta valvontaviranomaisella olisi mahdollisuus saada kaikki luotettavuuden arviointia koskevan tehtävänsä kannalta välttämättömät tiedot.

46 §. Tietojen luovuttaminen. Pykälän 1 momentissa säädetään valvontaviranomaisten oikeudesta luovuttaa toisilleen salassapitosääntöjen estämättä tässä laissa tarkoitettujen tehtävien suorittamisessa tarvittavat välttämättömät tiedot ja selvitykset. Jatkossa, aluehallintovirastojen ja Valviran tehtävien siirtyessä Lupa- ja valvontavirastolle, olisi vain yksi valvontaviranomainen. Tämän vuoksi 1 momentti kumottaisiin tarpeettomana. Samalla 2 momentissa olevat viittaukset valvontaviranomaiseen muutettaisiin viittauksiksi Lupa- ja valvontavirastoon, jotta viittaukset olisivat johdonmukaisia tiedonsaantioikeutta koskevan 45 §:n kanssa.

47 §. Tietojen luovuttaminen viranomaisille. Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa valvontaviranomainen muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi, jotta viittaus valvontaviranomaiseen olisi johdonmukainen 45 ja 46 §:ssä käytettävien viittausten kanssa.

48 §. Virka-apu. Pykälässä Valvira ja aluehallintovirastot muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

49 §. Rekisteröintiin liittyvien suoritteiden maksullisuus. Pykälän 2 momentissa säädetään rekisteröintiin liittyvistä toimenpiteistä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta aluehallintovirastojen ja Valviran välillä. Jatkossa olisi vain yksi rekisteröinneistä vastaava valvontaviranomainen, jonka vuoksi momentti kumottaisiin tarpeettomana. Pykälä sisältäisi jatkossa ainoastaan rekisteröintiä koskevan päätöksen maksullisuutta koskevan säännöksen sekä viittaussäännöksen valtion maksuperustelakiin (150/1992). Voimassa olevaa säännöstä kuitenkin täsmennettäisiin tältä osin. Lisäksi pykälän otsikkoa muutettaisiin vastaamaan paremmin pykälän asiasisältöä.

55 §. Aikaisemman luvan ja tehdyn ilmoituksen rekisteröinti. Pykälän 1 momentissa Valvira ja aluehallintovirastot muutettaisiin tehtävän siirtymisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Samalla momentista poistettaisiin maininta toimialueesta, sillä virasto olisi valtakunnallinen. Vastaavasti pykälän 2 momentissa valvontaviranomainen muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi, jotta pykälässä valvontaviranomaiseen viitattaisiin johdonmukaisesti Lupa- ja valvontavirastona.

Voimaantulo. Säännöksessä säädettäisiin muutosten voimaantulosta. Muutoslailla tehdään pääasiassa tehtävien siirtymisen vuoksi tarpeelliset muutokset. Lisäksi lain 45 §:ään, jossa säädetään niistä tahoista, joilta Valviralla, jatkossa Lupa- ja valvontavirastolla, on oikeus maksutta ja salassapitosääntöjen estämättä saada tämän lain mukaisten tehtäviensä suorittamista varten välttämättömät tiedot, ehdotetaan lisättäväksi tämän lain säätämiseen johtaneessa hallituksen esityksessä tarkoitetun mukaisesti Työllisyysrahasto. Selvyyden vuoksi siirtymäsäännöksessä säädettäisiin kuitenkin, että tämän lain voimaan tullessa aluehallintovirastossa tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa vireillä ollut asia käsiteltäisiin loppuun noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

7.13.25 Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä

6 §. *Palveluista vastaavat viranomaiset ja organisaatiot sekä tietoaaineistorajaukset.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirastot muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja tehtäisiin rajaus, että pykälä koskee Lupa- ja valvontavirastoa siltä osin kuin se käsittelee sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyviä asioita. Pykälän 4 kohta kumottaisiin ja 5 kohtaan lisättäisiin Lupa- ja valvontavirasto.

28 §. *Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen ilmoittamisvelvollisuus.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

30 §. *Tietojärjestelmien valvonta ja tarkastukset.* Pykälän 1, 2 ja 4 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

31 §. *Lupa- ja valvontaviraston oikeus ulkopuolisen asiantuntijan käyttöön.* Pykälän otsikossa ja 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

32 §. *Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeus.* Pykälän otsikossa ja pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

33 §. *Lupa- ja valvontaviraston määräys puutteiden korjaamiseksi ja uhkasakko.* Pykälän otsikossa ja 1–4 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

34 §. *Määräys velvollisuuksien täyttämiseksi.* Pykälän 1–3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

50 §. *Palveluista perittävät korvaukset.* Pykälän 5 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

56 §. *Ohjaus, valvonta ja seuranta.* Pykälän 2 ja 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

58 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja momentin sanamuotoa selkeytettäisiin.

7.13.26 Laki sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta

1 §. *Sosiaalialan osaamiskeskustoiminta.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.27 Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta

14 §. *Asian käsittely.* Pykälän 9 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin nimen muuttamisen vuoksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

7.13.28 Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta

6 §. *Toimivaltaiseksi nimetyt laitokset eräissä työnhakuun liittyvissä tilanteissa.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin nimen muuttamisen vuoksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

7.13.29 Laki sähköisestä lääkemääräyksestä

7 §. *Lääkemääräyksen allekirjoittaminen ja ammattioikeuden tarkistaminen.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

15 §. *Tietojen luovuttaminen viranomaisille ja tieteelliseen tutkimukseen.* Pykälän 1 momentin 1 kohdassa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

24 §. *Ohjaus, seuranta ja valvonta.* Pykälän 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

24 b §. *Biologisten lääkkeiden määräämisen ohjaus ja valvonta.* Pykälän 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Momentista poistettaisiin tarpeettomana ilmoittamisen tekeminen momentissa mainittujen asioiden osalta erikseen Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle ja toimivaltaiselle aluehallintovirastolle, koska aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävien yhdistämisen ja siirtämisen seurauksena ei olisi enää tarvetta säätää kahdelle erilliselle virastolle ilmoittamisesta.

7.13.30 Laki Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä

2 §. *Ohjaus, johto ja valvonta.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirastot muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.31 Laki Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksesta

5 §. *Oikeus saada ja käsitellä tietoja.* Pykälän 1 momentin 3 kohdassa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.32 Laki toimeentulotuesta

27 c §. *Määräaikojen noudattamisen seuranta.* Pykälän 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.33 Laki työsuojeluhallinnosta

1 §. Pykälästä poistettaisiin viittaus alueellisuuteen valtion aluehallinnon kokonaisuudistuksen myötä. Pykälässä todettaisiin, että työsuojeluhallinnon tehtävänä on sosiaali- ja terveysministeriön johdolla huolehtia työsuojelun ohjauksesta ja valvonnasta. Työsuojelun ohjaus koostuu sosiaali- ja terveysministeriön toteuttamasta tulohjauksesta sekä viraston työsuojeluosaston toteuttamasta informaatio-ohjauksesta työpaikoilla. Työsuojelun valvonnasta

säädetään tarkemmin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006).

3 §. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja vastuualue osastoksi. Pykälästä poistettaisiin tarpeettomana maininta toisen aluehallintoviraston työsuojelun tehtäviä hoitavasta vastuualueesta.

4 §. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että Lupa- ja valvontavirastolla olisi tarpeellinen määrä työsuojelulautakuntia. Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosaston osastopäällikölle annettaisiin oikeus päättää työsuojelulautakuntien lukumäärästä sekä niiden kokoonpanosta. Lautakuntien pääasialliset tehtävät ovat olleet ja olisivat myös jatkossa pykälän 1 momentin mukaisesti työsuojelua koskevien periaatekysymysten käsittely, työsuojelun yhtenäistäminen ja edistäminen sekä alan yhteistoiminnan kehittäminen. Jokaisella aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueella on ollut alueellista kolmikantayhteistyötä varten työmarkkinajärjestöjen edustajista koostuva työsuojelulautakunta. Työsuojelulautakuntien toiminnan tarkoituksena on ollut työsuojeluvalvonnan tukeminen ja kehittäminen sekä yhdysiteenä toimiminen työsuojelun vastuualueiden ja alueellisten työsuojelutoimijoiden ja työmarkkinajärjestöjen välillä. Työsuojelulautakuntia koskevan sääntelyn taustalla vaikuttaa kansainvälisen työjärjestön ILO:n yleissopimuksen nro 81 (Ammattientarkastus teollisuudessa ja kaupassa) 5 artiklan vaatimus siitä, että työsuojeluviranomaisen on ryhdyttävä sopiviin toimenpiteisiin edistääkseen yhteistyötä ammattientarkastushenkilökunnan sekä työnantajien ja työntekijöiden tai heidän järjestöjensä välillä. Momenttiin sisältyvän asetuksenantovaltuuden sanamuotoa tarkennettaisiin lisäämällä siihen, että työsuojelulautakunnan toiminnasta ja sen järjestämisestä voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Asetuksenantovaltuuden tarkentaminen selkeyttäisi asetuksella säänneltäviksi tarkoitettujen asioiden alaa. Asetuksella voitaisiin antaa säännöksiä esimerkiksi lautakunnan kokoontumisesta ja mahdollisuudesta asettaa jaostoja, kuten nykyisessä asetuksessa työsuojelulautakunnista on tehty. Lisäksi momenttiin tehtäisiin lakitekniisiä tarkistuksia.

7.13.34 Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta

2 §. Määritelmät. Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluviranomaisena toimiminen ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan Lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta, jossa säädettäisiin siitä, että sosiaali- ja terveysministeriö valvoo työsuojelua koskevien säännösten noudattamista Lupa- ja valvontaviraston osalta.

16 §. Käyttökielto ja väliaikainen käyttökielto. Pykälän 1 momentin suomenkielisestä sanamuodosta poistettaisiin sana ”asianomainen”. Pykälän 1 momentin ruotsinkieliseen sanamuotoon tehtäisiin kielellinen korjaus. Työsuojeluviranomainen määräytyisi 2 §:n mukaisesti ja se olisi pääsääntöisesti Lupa- ja valvontavirasto.

18 §. Teknisen laitteen luovuttamiskielto. Pykälän 1 ja 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

21 a §. Oikeus hankkia tekninen laite tutkittavaksi valehenkilöllisyyttä käyttäen. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

28 §. Työnantajaa edustava yhteistoimintahenkilö. Pykälän 1 momentissa viittaus työsuojeluviranomaisiin muutettaisiin yksikkömuotoon. Pääsääntöisenä

työsuojeluviranomaisena toimivan Lupa- ja valvontaviraston toimialueena olisi työsuojelun tehtävissä koko maa.

29 §. *Työsuojeluvaltuutettu ja varavaltuutetut.* Pykälän 1 momentissa viittaus työsuojeluviranomaisiin muutettaisiin yksikkömuotoon. Pääsääntöisenä työsuojeluviranomaisena toimivan Lupa- ja valvontaviraston toimialueena olisi työsuojelun tehtävissä koko maa.

31 §. *Työsuojeluvaltuutetun tehtävät.* Pykälässä viittaus työsuojeluviranomaisiin muutettaisiin yksikkömuotoon. Pääsääntöisenä työsuojeluviranomaisena toimivan Lupa- ja valvontaviraston toimialueena olisi työsuojelun tehtävissä koko maa.

43 c §. *Yhteistoiminnan osapuolet yhteisellä työpaikalla.* Pykälän 2 momentissa viittaus työsuojeluviranomaisiin muutettaisiin yksikkömuotoon. Pääsääntöisenä työsuojeluviranomaisena toimivan Lupa- ja valvontaviraston toimialueena olisi työsuojelun tehtävissä koko maa.

44 §. *Muutoksenhaku työsuojeluviranomaisen päätökseen.* Pykälän 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

45 §. *Muistutus.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin työsuojeluviranomaiseksi. Pääsääntöisenä työsuojeluviranomaisena toimii Lupa- ja valvontavirasto.

46 §. *Kuoleman tai vaikean vamman aiheuttaneesta työtapaturmasta ilmoittaminen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin työsuojeluviranomaiseksi. Pääsääntöisenä työsuojeluviranomaisena toimii Lupa- ja valvontavirasto.

46 a §. *Ammattitaudista tai työstä johtuvasta muusta työperäisestä sairaudesta ilmoittaminen.* Pykälän 1 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin työsuojeluviranomaiseksi. Pääsääntöisenä työsuojeluviranomaisena toimii Lupa- ja valvontavirasto.

54 §. *Valvonta.* Pykälässä lain noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset muutettaisiin yksikkömuotoon. Pääsääntöisenä työsuojeluviranomaisena toimivan Lupa- ja valvontaviraston toimialueena olisi työsuojelun tehtävissä koko maa.

7.13.35 Laki valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle

12 §. *Viranomaiset.* Pykälän 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi voimassa olevan säännöksen viittaukset sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 6 lukuun ja 46 ja 48 §:ään sekä yksityisistä sosiaalipalveluista annettuun lakiin (922/2011) korvattaisiin informatiivisella viittauksella sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annettuun lakiin (741/2023), jolla mainitut lait on kumottu.

7.13.36 Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta

4 §. *Kunnan ja ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen ilmoitukset.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa ja 2–4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

5 §. *Valtioneuvoston päätöksenteko-oikeus.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.37 Lastensuojelulaki

27 a §. *Määräaikojen noudattamisen valvonta.* Pykälän 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

79 §. *Sijaishuollon valvonta.* Pykälän 2 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin aluehallintovirastolle säädetyn tehtävän kuulumisesta Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle siltä osin, kun on kyse Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n 24 kohdan mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvasta hallinnollisesta puuttumisesta henkilökohtaiseen vapauteen. Itsehallintolain 30 §:ssä säädetyn pääsäännön mukaan hallinnosta valtakunnan lainsäädäntövallan piiriin kuuluvissa asioissa huolehtivat valtakunnan viranomaiset. Valvonta kuuluu muilta osin Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntö- ja hallintovaltaan. Pykälän 2 ja 3 momentissa sijoitus- tai sijoittajahyvinvointialueelle säädettyjä tehtäviä hoitaisivat jatkossakin 93 a §:n mukaisesti kyseessä olevat Ahvenanmaan maakunnan kunnat. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin samalla teknisluonteinen muutos lisäämällä säännökseen tahot, joiden valvontaa toteuttaessaan tulee toimia yhteistyössä sijoittajahyvinvointialueen kanssa.

80 §. *Muu valvonta.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastoksi. Pykälän toisessa virkkeessä säädettäisiin siitä, että Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto on valvontaa toteuttaessaan varattava lapselle tilaisuus luottamukselliseen keskusteluun viraston edustajan kanssa.

7.13.38 Lääkelaki

30 g §. Pykälässä säädetään Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean (Fimea) velvollisuudesta ylläpitää valtakunnallista lääkkeiden haittavaikutusrekisteriä ja viranomaisten velvollisuudesta ilmoittaa toisilleen niiden tietoon tulleista epäillyistä haittavaikutuksista. Pykälän 3 momentissa Sosiaali- ja Terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Virasto vastaanottaisi jatkossa Fimean ilmoitukset lääkkeen käyttöön liittyvästä virheestä johtuvista epäillyistä haittavaikutuksista ja virasto olisi velvoitettu välittömästi ilmoittamaan Fimealle epäillyistä haittavaikutuksista, jotka on saatettu sen tietoon.

32 §. Pykälän 1 momentissa säädetään lääkkeiden tukkukaupasta. Momentin 2 kohdan mukaan lääkkeiden tukkukaupalla tarkoitetaan kaikkea ammattimaisesti ja vastiketta vastaan harjoitettavaa toimintaa, jonka tarkoituksena on lääkkeiden hankkiminen ja hallussapito niiden toimittamiseksi edelleen apteekkeille, sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille ja muille tämän lain 34, 35 ja 88 §:ssä tarkoitetuille tahoille. Voimassa olevassa lainkohdassa viitataan lääkelain 88 §:ään, joka on jo kumottu aikaisemmin lailla 985/2021. Tämän vuoksi teknisenä muutoksena esitetään, että mainitusta 1 momentin 2 kohdasta poistettaisiin 88 §.

68 §. Pykälässä säädetään sosiaalihuollon palveluasumisen yksikössä (toimintayksikkö) ylläpidettävästä rajatusta lääkevarastosta.

Pykälän 3 momentissa säädetään yksityiseltä palveluntuottajalta edellytettävästä luvasta. Lupaviranomainen on aluehallintovirasto toimialueellaan, Ahvenanmaan osalta Lounais-Suomen aluehallintovirasto tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, jos palveluntuottajalla on toimintayksikköjä useamman kuin yhden aluehallintoviraston alueella.

Momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että lupahakemus tehtäisiin jatkossa Lupa- ja valvontavirastolle kaikissa tapauksissa. Muilta osin momentti säilyisi muuttumattomana.

Pykälän *4 momentissa* säädetään kunnalta edellytettävästä ilmoituksesta. Ilmoituksen vastaanottaa aluehallintovirasto alueellaan ja Ahvenanmaan osalta Lounais-Suomen aluehallintovirasto. Momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että ilmoitukset vastaanottaisi kaikilta kunnilta Lupa- ja valvontavirasto. Muilta osin momenttia ei ehdoteta muutettavan.

Pykälän *5 momentissa* säädetään muista ilmoituksista. Ilmoitukset tehdään viranomaiselle, joka on käsitellyt kyseistä varastoa koskevan lupahakemuksen tai ilmoituksen. Lisäksi säädetään viranomaisen oikeudesta vaatia uuden lupahakemuksen tekemistä. Momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että viranomaisen sijaan viitattaisiin Lupa- ja valvontavirastoon. Viranomaistehtävien siirtyessä Lupa- ja valvontavirastolle ei ole enää tarpeen huolehtia siitä, että samaa rajattua lääkevarastoa koskevat ilmoitukset käsittelee sama viranomainen.

71 §. Pykälässä säädetään rajatun lääkevaraston valvonnasta, tarkastuksista ja seuraamuksista. Pykälän *1–5 momenttia* ehdotetaan muutettavan seuraavassa kuvatuin tavoin. Pykälän 1 momentin mukaan kunta tarkastaa vuosittain alueellaan olevat rajatut lääkevarastot ja raportoi aluehallintovirastolle. Lounais-Suomen aluehallintovirasto huolehtii Ahvenanmaalla sijaitsevien rajattujen lääkevarastojen tarkastamisesta. Momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että aluehallintovirastojen tehtävistä huolehtisi Lupa- ja valvontavirasto.

Pykälän *2 momentissa* säädetään aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston oikeudesta tarkastaa rajattu lääkevarasto ja oikeudesta saada virka-apua poliisilta. Momenttia muutettaisiin siten, että toimivaltainen viranomainen olisi Lupa- ja valvontavirasto. Momentista ehdotetaan poistettavan Valviran oikeus määrätä aluehallintovirasto suorittamaan tarkastus, koska tehtävä kuuluisi valtakunnallisesti Lupa- ja valvontavirastolle.

Pykälän *3 momentissa* säädetään viranomaisten oikeudesta käyttää tarkastuksissa avustajaa. Momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että aluehallintoviraston ja Valviran sijaan oikeus olisi Lupa- ja valvontavirastolla. Momentin mainintaa viranomaisesta ei muutettaisi, koska viraston lisäksi kunnalla säilyisi oikeus momentin mukaiseen avustajaan tarkastuksissa.

Pykälän *4 momentissa* säädetään aluehallintoviraston ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston oikeudesta määrätä seuraamuksia. Momenttia muutettaisiin siten, että oikeus seuraamusten määräämiseen olisi Lupa- ja valvontavirastolla.

Pykälän *5 momentissa* säädetään viranomaisen oikeudesta antaa huomautus tai kiinnittää toimijan huomiota säännösten noudattamiseen. Momenttia muutettaisiin siten, että viranomaisen täsmennettäisiin olevan Lupa- ja valvontavirasto. Muilta osin momenttia ei muutettaisi.

72 §. Pykälässä säädetään rajattuja lääkevarastoja koskevien tietojen tallentamisesta ja käsittelystä. Pykälän *1 momentissa* säädetään tietojen tallentamisesta aluehallintovirastojen ja Valviran asianhallintarekistereihin sekä tiettyjen momentissa listattujen tietojen tallentamisesta viranomaisten yhteiseen rekisteriin. Momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että tietojen tallentamista koskevat velvoitteet koskisivat jatkossa Lupa- ja valvontavirastoa.

Pykälän *2 momentissa* säädetään rekisterinpitäjistä ja rekisterissä olevien tietojen käsittelystä. Momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että Lupa- ja valvontavirasto toimisi jatkossa rekisterinpitäjänä ja vastaisi ainoana viranomaisena tietojen tallentamisesta ja mahdollisesta

luovuttamisesta. Koska rekisteri sisältäisi kaikkia rajattuja lääkevarastoja koskevat tiedot, saisi valtakunnallisen Lupa- ja valvontaviraston henkilöstö käsitellä tietoja vain siltä osin kuin se on välttämätöntä 68 ja 71 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Pykälän 3 momentti koskee viranomaisten välistä tietojen luovutusta. Valviran ja aluehallintovirastojen rajattuja lääkevarastoja koskevien tehtävien siirtyessä Lupa- ja valvontavirastoon, ei ole tarpeen säätää näiden viranomaisten välisestä tietojenvaihdosta. Valtakunnallisesti toimivan Lupa- ja valvontaviraston henkilöstön tietojen käsittelyä olisi kuitenkin rajattu 2 momentissa säädetyllä tavalla. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että siinä säädettäisiin Lupa- ja valvontaviraston oikeudesta luovuttaa toimintayksikköä valvovalle kunnalle välttämättömät tiedot sen 68 ja 71 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Henkilötietojen käsittely osana Lupa- ja valvontaviraston velvoitteita perustuisi EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan. Jos viraston olisi välttämätöntä käsitellä toimintayksiköiden asiakkaiden henkilö- ja potilastietoja, tietojen käsittely perustuisi yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan h alakohtaan. Viranomaisten tietojen salassapidosta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 22–24 §:ssä.

73 §. Pykälässä säädetään viranomaistoimenpiteiden maksullisuudesta. Valviran ja aluehallintovirastojen suoritteiden maksuista säädetään niitä koskevissa asetuksissa. Pykälän 1 momentti sisältää viittaukset lakeihin, joiden nojalla ko. asetukset on annettu. Viittaukset ehdotetaan korvattavan viittauksella Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 28 §:n 2 momenttiin, jossa olisi viraston maksuasetusta koskeva asetuksenantovaltuus.

89 b §. Pykälässä säädetään viranomaisten välisestä tietojen vaihdosta. Pykälän 1 momentin nojalla Fimealla olisi oikeus saada tietoja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta, jota koskevat maininnat ehdotetaan muutettavan Lupa- ja valvontavirastoksi. Momentin esitöiden mukaan (HE 183/2013 vp) tiedot voisivat koskea esim. terveydenhuollon ammatinharjoittamisoikeuksien poistamista, rajoittamista, valvontatoimia tai haittavaikutuksiin johtaneita lääkitysvirheitä. Vain sellaisia tietoja tulisi antaa, jotka täyttävät momentin mukaiset edellytykset.

90 §. Pykälässä säädetään salassapitovelvollisuudesta. Pykälän 3 momentin mukaan Fimea saa luovuttaa tietoja yksityisen ja yhteisen liikesalaisuudesta momentissa mainituille viranomaisille silloin kun se on välttämätöntä niiden lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi. Momentissa aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

92 a §. Pykälässä säädetään lääkkeiden markkinoinnin valvonnasta. Pykälän 3 momentin mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintovirastojen tulee valvoa, että terveydenhuollon ammattihenkilöt, joilla on oikeus määrätä tai toimittaa lääkkeitä, noudattavat lääkelain 92 §:ssä säädettyä kieltoa. Valvonnasta säädetään muutoin terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa. Momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että valvontatehtävä siirtyisi Lupa- ja valvontavirastolle.

93 §. Pykälässä säädetään Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen oikeudesta kieltää lääkkeen markkinoinnin uudistaminen tai määrätä markkinoinnin oikaisu. Määräyksiä voidaan tehostaa uhkasakolla. Pykälän 3 momentin mukaan uhkasakon tuomitsee aluehallintovirasto Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen vaatimuksesta. Momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

102 §. Pykälässä säädetään muutoksenhakuoikeudesta viranomaisten päätöksiin. Pykälän 3 momentissa säädetään 68 ja 71 §:ssä tarkoitettuja päätöksiä koskevasta muutoksenhausta. Momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että säännöksessä mainitut aluehallintovirasto ja Valvira korvattaisiin Lupa- ja valvontavirastolla, joka huolehtisi jatkossa 68 ja 71 §:ssä säädetyistä rajattuja lääkevarastoja koskevista viranomaistehtävistä. Muilta osin pykälää ei muutettaisi, paitsi 1 momentissa, 2 momentissa ja 3 momentin ensimmäisessä virkkeessä mainituista päätöksistä poistettaisiin pykälät 87, 87 a ja 87 c, koska ne on kumottu lailla (985/2021).

Läkelain muuttamisesta annetun lain siirtymäsäännökset. Läkelain muuttamisesta annetun lain säännöksillä aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston läkelain mukaiset tehtävät siirrettäisiin Lupa- ja valvontavirastolle.

Viranomaistehtävien siirto tuo mukanaan tarpeen siirtää viranomaisten asianhallintajärjestelmistä rajattuja lääkevarastoja koskevat tiedot Lupa- ja valvontavirastolle, samoin kuin rajattuja lääkevarastoja koskeva rekisteri ja sen hallinta. Lupa- ja valvontavirasto käsittelee tietoja jatkossa samoin perustein kuin aluehallintovirastot ja Valvira ovat niitä käsitelleet. Rekisterissä olevat tiedot ovat ajantasaisia läkelain 72 §:n mukaisten säilytysaikaa koskevien säännösten nojalla. On kuitenkin mahdollista, että viranomaisten asianhallintajärjestelmissä on olemassa myös sellaisia rajattujen lääkevarastojen tietoja, joita koskeva toiminta on jo lopetettu. Asianhallintajärjestelmissä olevien tietojen osalta tämän vuoksi säädettäisiin, että tiedot on siirrettävä vain siltä osin kuin ne ovat välttämättömiä Lupa- ja valvontavirastolle 68 ja 71 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

7.13.39 Mielenterveyslaki

17 c §. *Hoidon jatkamisesta päättäminen erityistilanteissa.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

22 f §. *Erityisten rajoitusten kesto ja niiden täytäntöönpanon valvonta.* Pykälän 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi 4 momentissa ruotsinkieliseen sanamuotoon ehdotetaan kielellistä korjausta.

7.13.40 Panostajalaki

5 §. *Pätevyyskirjan myöntäminen.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

6 §. *Terveystilan osoittaminen.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 §. *Panostajan koulutus.* Pykälän 2 ja 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. *Poikkeukset koulutus- ja työkokemusvaatimuksista.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. *Pätevyyskirjan hakeminen.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

12 §. *Turvallisuusselvitys.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

14 §. *Pätevyyskirjan uusiminen.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

15 §. *Pätevyyskirjan peruuttaminen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

16 §. *Pätevyyskirjan väliaikainen peruuttaminen.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

17 §. *Huomautus.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

18 §. *Pätevyyskirjan haltijan ilmoitusvelvollisuus.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

19 §. *Työnantajan ilmoitusoikeus.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

20 §. *Poliisin ilmoitusvelvollisuus.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

21 §. *Terveystieteiden ammattihenkilön ilmoitusoikeus.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

22 §. *Panostajan pätevyyskirjojen rekisteri.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

23 §. *Tietojen luovuttaminen, henkilötietojen käsittely ja rekisteröidyn oikeudet.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

26 §. *Poikkeuslupa.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

28 §. *Valvonta.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

29 §. *Pätevyyskirjan kaava.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.41 Potilasvakuutuslaki

55 §. *Potilasvakuutuskeskuksen oikeus saada virka-apua.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

57 §. *Potilasvakuutuskeskuksen ilmoitusoikeus.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.42 Sairausvakuutuslaki

1 luku Lain tarkoitus ja soveltamisala

4 §. Määritelmät. Pykälän 2 kohdassa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

3 luku Hoito- ja tutkimuskorvaukset

6 §. Sairaanhoidokorvauksen korvaustaksan enimmäismäärä ja perusteet sekä korvaustaksan vahvistaminen. Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

19 luku Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

4 §. Tiedot hoitolaitoksilta, vankiloilta ja Lupa- ja valvontavirastolta. Pykälän otsikossa sekä 3 ja 4 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

5 §. Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa. Pykälän 1 momentin 3 kohdassa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.43 Sosiaalihuoltolaki

22 a §. Perheryhmäkotit. Pykälän 5 momentissa Sosiaali- ja terveysalan valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

25 §. Mielensterveystyö. Pykälän 5 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

60 b §. Koulutuskorvauksien maksaminen. Pykälän 1 momentissa Lounais-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

60 c §. Yliopistotasoisien sosiaalityön tutkimuksen rahoitus. Pykälän 1 momentissa Lounais-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.44 Steriloimislaki

4 §. Pykälän 1 momentin 3 kohdassa ja 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälästä lisäksi kumottaisiin nyt pykälän 4 momentissa oleva asetuksenantovaltuutus. Asetuksenantovaltuutus viittaa sääntelyyn, joka on kumottu steriloimislain 1 ja 4 §:n muuttamisesta annetulla lailla (296/2023).

5 §. Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälässä säädetään siitä, että raskauden keskeyttämiseen liittyvät hakemusasiat, jotka on säädetty Lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi, käsitellään virastossa toimivassa raskaudenkeskeyttämis- ja steriloimisasioiden lautakunnassa. Pykälässä nyt oleva säännös, jonka mukaan lautakunnasta säädetään tarkemmin asetuksella,

korvattaisiin informatiivisella viittauksella, jonka mukaan lautakunnasta säädetään Lupa- ja valvontavirastosta annetussa laissa.

Pykälässä oleva muutoksenhakua koskeva oikaisuvaatimusta ja muutoksenhakua koskeva sääntely muutettaisiin nykyisten käytänteiden mukaisiksi. Viittaus siihen, että viraston päätöksestä annettuun hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan, kumottaisiin, koska oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) on asiasta säännös. Pykälässä täsmennettäisiin selvyyden vuoksi sitä, että jos lääkäri tai kaksi lääkäriä on antanut kielteisen päätöksen steriloinnista, ei tästä päätöksestä voisi hakea erikseen muutosta. Lain 4 §:n mukaan hakija voi tällöin hakea sterilointia Lupa- ja valvontavirastolta. Tästä päätöksestä voi hakea oikaisua virastolta ja muutosta hallinto-oikeudelta.

8 §. Pykälässä viitattaisiin laillistetun lääkärin ja terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen myöntämän luvan saaneen lääkärin sijaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) tarkoittamaan laillistettuun lääkäriin ja ammatinharjoittamisluvan saaneeseen lääkäriin. Säännöksessä mainittu terveydenhuollon oikeusturvakeskus yhdistyi vuonna 2009 Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen kanssa, muodostaen Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston. Oikeuden harjoittaa ammattia laillistettuna lääkärinä sekä ammatinharjoittamisluvan myöntäisi tehtävän siirtämisen vuoksi jatkossa Lupa- ja valvontavirasto. Pykälässä ei ole välttämätöntä viitata viranomaiseen, joka myöntää ammatinharjoittamisluvan tai oikeuden harjoittaa ammattia, vaan riittävää on viitata lakiin, jonka nojalla ne on myönnetty.

7.13.45 Säteilylaki

139 §. *Valtion huolehtimisvelvollisuus.* Pykälän 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.46 Tartuntatautilaki

7 §. *Valtakunnallinen torjuntatyö.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 §. *Torjuntatyö Lupa- ja valvontavirastossa.* Pykälän otsikossa ja pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lupa- ja valvontavirasto sovittaisi yhteen ja valvoisi tartuntatautien torjuntaa valtakunnallisesti. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin lisäksi siten, että Lupa- ja valvontavirastossa on oltava riittävä määrä virastoon virkasuhteessa olevia tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä. Lupa- ja valvontavirasto olisi valtakunnallinen toimija, jolla on tartuntatautilaissa säädetty toimivalta päättää useista perusoikeuksia rajoittavista toimenpiteistä, minkä vuoksi virastossa on oltava riittävä määrä virkasuhteisia tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä.

12 §. *Torjuntatyön valvonta.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 2 ja 3 momentti kumottaisiin tarpeettomana, sillä aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävien yhdistämisen ja siirtämisen seurauksena ei olisi enää tarvetta säätää kahden erillisen viraston tehtävänjaosta.

13 §. *Asetuksenantovaltuus.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 2 momentti kumottaisiin tarpeettomana, sillä aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävien

yhdistämisen ja siirtämisen seurauksena ei olisi enää tarvetta säätää kahden erillisen viraston tehtävänjaosta.

15 §. *Kohdennetut terveystarkastukset.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

16 §. *Pakollinen terveystarkastus.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

18 §. *Laboratoriotutkimukset ja toimilupa.* Pykälän 2, 4 ja 5 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

36 §. *Hoitoon liittyvien infektioiden rekisterit.* Pykälän 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

40 §. *Tietojen luovuttaminen rekistereistä.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

58 §. *Laajaan tartunnanvaaraan liittyvät toimenpiteet.* Pykälän 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi säädettäisiin, että Lupa- ja valvontavirasto voisi tehdä useaa hyvinvointialuetta koskevan päätöksen.

71 §. *Äkillinen vakava terveysvaara.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

89 §. *Virka-apu.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.47 Terveystieteiden tutkimuskeskus

27 §. *Mielenterveyden hoito.* Pykälän 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

60 §. *Valtion korvaus koulutuksesta muulle terveydenhuollon toimintayksikölle kuin yliopistolliselle sairaalalle.* Pykälän 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

63 §. *Koulutuskorvauksen ja tutkimusrahoituksen maksaminen.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 2 momentissa Lounais-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

68 a §. *Lääketieteellisten asiantuntijalausuntojen antaminen.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

78 a §. *Terveystieteiden tutkimuskeskuksen palveluvalikoimaneuvosto.* Pykälän 3 momentissa säädetään Terveystieteiden tutkimuskeskuksen palveluvalikoimaneuvoston kokoonpanosta. Pykälän 3 momentissa poistettaisiin Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tahona, joka on edustettuna neuvostossa. Pykälään ei lisättäisi Lupa- ja valvontavirasto tahona, joka on edustettuna neuvostossa. Ottaen huomioon viraston valvontatehtävä, katsotaan perustelluksi, ettei se enää ole edustettuna neuvostossa. Momentista lisäksi poistettaisiin Suomen Kuntaliitto ry

lakisääteisenä tahona, joka neuvostossa tulee olla edustettuna. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu on siirtynyt kunnilta hyvinvointialueille, jolloin Suomen Kuntaliiton lakisääteinen jäsenyys ei ole enää perusteltua. Käytännössä toimikaudelle 2023–2026 asetetussa neuvottelukunnassa Kuntaliiton edustajana on Hyvil Oy, joka on hyvinvointialueiden perustama, muun muassa hyvinvointialueille neuvontaa antava yhtiö. Momentin mukaan neuvostossa tulee olla suomalaisen terveydenhuolto- ja sosiaaliturvajärjestelmän asiantuntemus. Neuvostoon on nimetty jäseniä hyvinvointialueilta. Estettä ei olisi, että myös jatkossa Hyvil Oy:stä nimettäisiin jäsen neuvostoon tämän asiantuntemuksen edustajana.

Lain voimaantulosäännöksen perusteella toimikaudelle 2023–2026 nimetty palveluvalikoimanuuvosto voisi jatkaa toimikautensa loppuun lain voimaan tullessa voimassa olleella kokoonpanolla. Täten jos Sosiaali- ja terveystalouden lupa- ja valvontaviraston jäsen ja varajäsen siirtyvät Lupa- ja valvontaviraston palvelukseen, voisivat he jatkaa toimikauden loppuun ilman erillisen muutospäätöksen tekoa. Estettä ei kuitenkaan luonnollisesti olisi jäsenen muuttamiseen. Suomen Kuntaliittoa edustavan Hyvil Oy:n jäsen ja varajäsen voisi myös jatkaa toimikauden loppuun, tai jos on tarve muuttaa Hyvil Oy:n jäsentä, voisi hän jatkossa edustaa suomalaisen terveydenhuoltojärjestelmän asiantuntemusta.

7.13.48 Terveydensuojelulaki

4 §. *Terveydensuojelun valtakunnallinen johto, ohjaus ja valvonta.* Pykälän otsikko muutettaisiin terveydensuojelun valtakunnalliseksi johdoksi, ohjaukseksi ja valvonnaksi. Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveystalouden lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi Lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi säädettäisiin terveydensuojelun valvonta ja kuntien terveydensuojelun valvontasuunnitelmien ja niiden toteutumisen arviointi siten kuin ne ovat voimassa olevassa terveydensuojelulain 5 §:ssä säädetyt aluehallintovirastojen tehtäväksi. Uuden Lupa- ja valvontaviraston tulisi toimia terveydensuojeluasioissa myös elinympäristöterveyden alueellisen edistämisen roolissa, ei pelkästään valtakunnallisena toimijana.

4 a §. *Valtakunnallinen valvontaohjelma.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveystalouden lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

5 §. *Alueellinen terveydensuojelu.* Pykälä kumottaisiin tarpeettomana, sillä Lupa- ja valvontaviraston tehtävistä säädettäisiin 4 §:n 2 momentissa.

6 §. *Kunnan terveydensuojelutehtävät.* Pykälän 4 momentissa Sosiaali- ja terveystalouden lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 §. *Häiriötilanteisiin varautuminen.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveystalouden lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

17 a §. *Laatuvaatimuksista poikkeaminen.* Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

18 §. *Talousvettä toimittavan laitoksen toiminnan hyväksyminen.* Pykälän 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin elinvoimakeskuksiksi tehtävän siirtämisen vuoksi. Lisäksi Lupa- ja valvontaviraston osalta poistettaisiin viittaus alueellisuudesta, sillä Lupa- ja valvontavirasto olisi valtakunnallinen virasto.

18 a §. *Ilmoitusvelvollisuus vedenjakelualueesta.* Pykälän 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

19 a §. *Vedentuotantoketjun riskienhallintasuunnitelma.* Pykälän 3 momentista poistettaisiin informatiivinen viittaus vesihuoltolain (119/2001) 4 §:ään, jossa säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja kunnan ympäristökeskuksen osallistumisesta talousveden tuotantoketjun riskienhallintaan. Ehdotuksella ei ole oikeusvaikutuksia.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä talousveden riskienhallinnassa on esitetty perustelut hallituksen esityksessä HE 196/2022 vp. Nykyiset Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät jakautuvat siten, että vesienhoitoon liittyvät tehtävät siirtyvät Lupa- ja valvontavirastoon ja vesihuoltoon liittyvät tehtävät elinvoimakeskusiin. Talousveden tuotantoketjun riskienhallinnan kannalta sekä vesienhoitoon että vesihuoltoon liittyvät tehtävät ovat ensiarvoisen tärkeitä.

Voimassa olevan vesihuoltolain 4 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen osallistuvat tarvittaessa toimialoiltaan terveydensuojelulaisissa tarkoitettuun vedentuotantoketjun riskienhallintaan tarvittavien ympäristötietojen kokoamiseen sekä riskienhallinnan toimenpiteiden tunnistamiseen. Tehtävän siirtämisen vuoksi tämä vesihuoltolain mukainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävä siirtyy elinvoimakeskukseksi.

Lupa- ja valvontavirastoon siirtyy vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen vesienhoitolainsäädännön mukaiset tehtävät. Näitä ovat muun muassa tietojen kokoaminen vesien ominaispiirteistä, ihmisen toiminnan aiheuttamista vaikutuksista vesiin, Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaan suojeltavista alueista ja talousveden ottoon tarkoitetuista alueista sekä vesien tilan luokittelu. Lupa- ja valvontavirasto valmistelee myös vesienhoitoaluekohtaiset vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat, järjestää vesien seurannan ja laatii vesien tilan seurantaohjelmat, mikä tulisi ottaa huomioon talousveden tuotantoketjun riskienhallinnan suunnittelussa.

Talousveden tuotantoketjun riskienhallinnan ja riskienhallintasuunnitelmien laatimisen kannalta on välttämätöntä, että nykyinen yhteistyö terveydensuojelun, vesihuollon sekä vesienhoidon välillä jatkuu myös vastaisuudessa.

Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinvoimakeskukseksi.

20 §. *Veden laatua koskeva valvonta, määräykset ja tiedottaminen.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

20 a §. *Talousveden välityksellä leviävän taudin ehkäiseminen.* Pykälän 2 momentissa asianomainen aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

20 b §. *Talousvesihygieeninen osaaminen.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

21 §. *Tietokokonaisuudet.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

28 a §. *Allasvesihygieeninen osaaminen.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

47 §. *Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus.* Pykälän 2 ja 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 2 momentissa säädetään kunnan terveydensuojeluviranomaisen sekä aluehallintoviraston velvollisuudesta antaa tietoja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle. Säännöksestä poistettaisiin viittaus aluehallintovirastoon, sillä virastojen välistä tiedonantoa koskevalle säännökselle ei olisi jatkossa tehtävien siirtymisen vuoksi tarvetta. Lisäksi momenttia täydennettäisiin 4 §:ään ehdotetun valvontatehtävän osalta. Momentin mukaan siinä säädetty tiedot annettaisiin tämän lain mukaista valvontaa, valvonnan ohjausta, seurantaa, raportointia tai tilastointia varten. Ruotsinkielisen pykälän 2 momentissa käytetty sana ”tillstålla” muutettaisiin sanaksi ”lämna” jolloin se myös vastaisi 3 momentissa käytettyä terminologiaa.

48 §. *Virka-apu.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

49 a §. *Tutkimuslaboratoriot.* Pykälän 3 ja 4 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

49 b §. *Tutkimuslaboratorioiden valvonta.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

50 a §. *Terveydensuojeluvalvonnasta perittävät muut maksut.* Pykälän 4 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

52 §. *Lupa- ja valvontaviraston määräykset.* Pykälän otsikossa ja pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

53 §. *Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämishukka.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

59 a §. *Testi ja testaaminen.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa ja 2 ja 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.49 Tupakkalaki

6 §. *Lupa- ja valvontaviraston tehtävät.* Pykälän otsikossa ja 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi Lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi säädettäisiin huolehtia toiminnasta tupakoinnin lopettamiseksi. Voimassa olevan tupakkalain 7 §:n mukaan kyseinen tehtävä kuuluu aluehallintovirastoille niiden toimialueella.

7 §. *Aluehallintoviraston tehtävät.* Pykälä kumottaisiin tarpeettomana, sillä Lupa- ja valvontaviraston tehtävistä säädettäisiin 6 §:ssä.

9 §. *Muiden viranomaisten tehtävät.* Pykälän 2 ja 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi 2 momentin ruotsinkieliseen sanamuotoon tehtäisiin kielellinen tarkistus.

10 §. *Tupakkatuotteen valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi säännöksen kieliasua tarkistettaisiin niin, että viittaus Euroopan unioniin korvattaisiin viittauksella EU:hun. Muutos ehdotetaan ainoastaan suomenkieliseen tekstiin, koska ruotsinkielisessä lakitekstissä on jo oikeanlainen muotoilu.

14 §. *Ainesosa-, päästö- ja paloturvallisuusilmoitukset.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

15 §. *Muutosilmoitukset.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

16 §. *Markkinatutkimukset ja myyntimäärät.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa ja 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

18 §. *Tiukennettu ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 2 ja 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

20 §. *Ilmoitus uudesta tupakkatuotteesta.* Pykälän 1 momentissa, 2 momentin johdantokappaleessa ja 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi 1 momentin ruotsinkieliseen sanamuotoon tehtäisiin kielellinen tarkistus.

21 §. *Tupakkatuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

22 §. *Eräiden muiden tuotteiden valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet.* Pykälän 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi säännöksen kieliasua tarkistettaisiin niin, että viittaus Euroopan unioniin korvattaisiin viittauksella EU:hun. Muutos ehdotetaan ainoastaan suomenkieliseen tekstiin, koska ruotsinkielisessä lakitekstissä on jo oikeanlainen muotoilu.

26 §. *Ennakoilmoitus sähkösavukkeista, täyttösäiliöistä ja höyrystettäväksi tarkoitetuista nikotiinittomista nesteistä.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

27 §. *Markkinatutkimukset ja myyntimäärät sähkösavukkeista, nikotiininesteistä ja höyrystettäväksi tarkoitetuista nikotiinittomista nesteistä.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

28 §. *Haittavaikutusten seuranta ja korjaavat toimenpiteet.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

29 §. *Ainesosailmoitukset poltettavaksi tarkoitetuista kasviperäisistä tuotteista.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

30 §. *Eräitä muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

42 a §. *Talouden toimijan tunnuksen tekeminen toimimattomaksi.* Pykälän johdantokappaleessa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi täsmennettäisiin viittausta teknisistä standardeista tupakkatuotteiden jäljitettävyysohjelman perustamista ja toimintaa varten annettuun komission täytäntöönpanoasetukseen (EU) 2018/574. Muutos ehdotetaan ainoastaan suomenkieliseen tekstiin, koska ruotsinkielisessä lakitekstissä on jo oikeanlainen muotoilu.

49 §. *Vähittäismyyntilupaa koskevat ilmoitukset.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

50 §. *Tukkumyynnin ilmoituksenvaraisuus.* Pykälän 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

60 §. *Tukkumyynnin rajoitukset.* Pykälän 5 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

83 §. *Valvontaohjelma.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

84 §. *Valvontasuunnitelma.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi poistettaisiin maininta alueellisuudesta, sillä tehtävä olisi valtakunnallinen.

85 §. *Varmistuslaboratorion hyväksyminen.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

86 §. *Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa ja 5 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi 5 momentin ruotsinkieliseen sanamuotoon tehtäisiin kielellinen tarkistus.

87 §. *Tiedonsaantioikeus.* Pykälän 1–3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi 3 momentista poistettaisiin maininta aluehallintovirastosta.

88 §. *Tietojen luovuttaminen.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

89 §. *Virka-apu.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

90 §. *Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut.* Pykälän 3 momentin johdantokappaleessa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

91 §. *Tupakkalain valvontamaksut.* Pykälän 4 momentin johdantokappaleessa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

93 §. *Kustannusten korvaaminen kunnalle.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi säännöksen ruotsinkieliseen sanamuotoon tehtäisiin kielellinen tarkistus.

94 §. *Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

95 §. *Vähittäismyyntilupien ja tukkumyynti-ilmoitusten rekisteri.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa ja 3 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

99 §. *Markkinointia koskeva kieltö.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

100 §. *Myyntikieltö.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

100 a §. *Vaatus turvaominaisuuden korvaamisesta tai muuttamisesta.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

100 b §. *Aitoustekijän tarjoajan riippumattomuuden varmistaminen.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

101 §. *Markkinoilta poistaminen.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

102 §. *Väliaikainen kieltö.* Pykälän 1 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

103 §. *Oikaisu.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

104 §. *Varmistuslaboratorion toiminnan keskeyttäminen ja hyväksymisen peruuttaminen.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

105 §. *Ulkasakko ja teettämishaku.* Pykälän 1 ja 2 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

106 §. *Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan päätöksiin.* Pykälän otsikossa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

107 §. *Muutoksenhaku markkinaoikeudellisiin asioihin.* Pykälässä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

112 §. *Lupa- ja valvontaviraston kuuleminen.* Pykälässä ja sen otsikossa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.13.50 Työterveyshuoltolaki

23 §. *Rangaistukset.* Pykälän 4 momentin suomenkielisestä sanamuodosta poistettaisiin sana ”asianomainen”. Lisäksi pykälän 4 momentin ruotsinkieliseen sanamuotoon tehtäisiin kielellinen tarkistus. Pääsääntöisenä työsuojeluviranomaisena toimivan Lupa- ja valvontaviraston toimialueena olisi työsuojelun tehtävissä koko maa.

24 §. *Valvonta.* Pykälän 1 momentissa terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 1 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 2 momentissa viittaus työsuojeluviranomaisiin muutettaisiin yksikkömuotoon. Pääsääntöisenä työsuojeluviranomaisena toimivan Lupa- ja valvontaviraston toimialueena olisi työsuojelun tehtävissä koko maa. Pykälän 3 momentti kumottaisiin. Jatkossa työsuojeluviranomainen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto kuuluisivat samaan Lupa- ja valvontavirastoon ja viraston sisäisestä lausuntomenettelystä ei säädettäisi lain tasolla. Myös jatkossa, jos työnantaja on laiminlyönyt tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten mukaan työnantajan velvollisuudeksi säädettyjen työterveyshuoltopalvelujen järjestämisen ja syntyy erimielisyyttä järjestämisvelvollisuuden sisällöstä, on työsuojeluviranomaisen ennen työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa tarkoitetun työnantajaa velvoittavan päätöksen tekemistä pyydettävä lausunto 1 momentissa tarkoitetun tehtävän hoitavalta Lupa- ja valvontavirastossa. Lausunnon pyytämisestä ohjeistettaisiin viraston sisäisissä ohjeissa.

7.13.51 Työttömyysturvalaki

1 luku Yleiset säännökset

4 §. *Lain toimeenpano.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin nimen vaihtamisen vuoksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

2 a luku Työvoimapolitiittisesti moitittava menettely

4 §. *Työstä kieltäytyminen.* Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin nimen vaihtamisen vuoksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

11 luku Toimeenpanoa koskevat säännökset

2 §. *Velvollisuus tietojen antamiseen.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin nimen vaihtamisen vuoksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

4 §. *Työvoimaviranomaisen työvoimapolitiittinen lausunto.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin nimen vaihtamisen vuoksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

4 a §. *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen työvoimapoliittinen lausunto.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin nimen vaihtamisen vuoksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

4 c §. *Tämän luvun poikkeava soveltaminen Ahvenanmaan maakunnassa.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin nimen vaihtamisen vuoksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

4 d §. *Valvonta.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin nimen vaihtamisen vuoksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

12 luku Muutoksenhaku

1 §. *Muutoksenhakuoikeus.* Pykälän 5 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin nimen vaihtamisen vuoksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

9 §. *Oikeudenkäyntikulujen jakaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin nimen vaihtamisen vuoksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

13 luku Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

1 §. *Oikeus tietojen saamiseen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin nimen vaihtamisen vuoksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

3 §. *Tietojen luovuttaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin nimen vaihtamisen vuoksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi.

Voimaantulo. Säännöksessä säädettäisiin muutosten voimaantulosta. Selvyyden vuoksi siirtymäsäännöksessä säädettäisiin, että Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaisi niiden työttömyysturva-asioiden hoitamisesta, jotka ovat vireillä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksessa lain tullessa voimaan.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaisi myös niiden työttömyysturva-asioiden hoitamisesta, jotka ovat aiemmin kuuluneet elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle ja tulevat uudelleen vireille esimerkiksi muutoksenhakuasteen antaman päätöksen johdosta.

7.13.52 Työturvallisuuslaki

65 §. *Lain noudattamisen valvonta.* Pykälässä lain noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset muutettaisiin yksikkömuotoon johtuen siitä, että Lupa- ja valvontaviraston toimialueena olisi työsuojelun tehtävissä koko maa.

7.14 Ympäristöministeriön toimiala

7.14.1 Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille

21 e §. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.14.2 Laki eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta

9 §. *Viranomaisen oikeus ryhtyä toimenpiteisiin.* Pykälässä alueellinen ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

15 §. *Valtion osallistuminen korjaaviin toimenpiteisiin.* Pykälässä alueellinen ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.14.3 Laki Etelämantereen ympäristönsuojelusta

7 §. *Lupaviranomainen.* Pykälän 1 momentissa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.14.4 Laki hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista

12 §. *Viranomaisten tehtävät.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi, jolle kuuluisi jatkossa viranomaistehtävät Suomessa ja Suomen talousvyöhykkeellä.

16 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Samalla momentin sanamuoto muutettaisiin vastaamaan nykyisiä lainkirjoittajan ohjeita.

7.14.5 Jätelaki

7 §. *Vaarallisen jätteen luokittelusta poikkeaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. 2 momentista poistettaisiin säännös viranomaisen toimivallasta, sillä jatkossa ympäristölupapäätökset tämän säännöksen osalta tehtäisiin toimialueeltaan valtakunnallisessa Lupa- ja valvontavirastossa.

22 §. *Valtion viranomaiset.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. 4 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. 5 momentti kumottaisiin tarpeettomana. 6 momentissa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

24 §. *Yleiset valvontaviranomaiset.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

25 §. *Muut valvontaviranomaiset.* Pykälän 2 ja 3 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

48 e §. *Kunnan jätehuolto- ja siivouskustannusten ilmoittaminen ja korvaaminen.* Pykälässä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

49 d §. *Sopimusta koskevien tietojen antaminen valvontaviranomaiselle.* Pykälän 1 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

51 §. *Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus.* Pykälän 2 ja 3 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

53 a §. *Tuottajan omavalvonta.* Pykälän 3 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

54 §. *Tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus.* Pykälän 2 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

61 §. *Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajalta vaadittava vakuus.* Pykälän 1-3 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

62 §. *Tuottajayhteisöön liittyminen.* Pykälän 2 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

64 §. *Tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajan ja tuottajayhteisön toiminnan turvaaminen.* Pykälässä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

66 c §. *Tuottajavastuujärjestelmien yhteistyöryhmä.* Pykälässä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

70 §. *Juomapakkausten palautusjärjestelmään kuuluvien pakkausten merkinnät.* Pykälässä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

75 §. *Siivoamisesta määrääminen.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

88 §. *Alueelliset yhteistyöryhmät.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän otsikko muutettaisiin monikkomuotoon. Ehdotuksen mukaan Lupa- ja valvontaviraston olisi asetettava vähintään kuusi alueellista yhteistyöryhmää tukemaan valtakunnallisen jätesuunnitelman valmistelua, toimeenpanoa ja toimeenpanon seurantaa. Voimassa olevan lain mukaan alueelliset yhteistyöryhmät pohjautuvat ELY-keskusten alueellisuuteen, mutta jatkossa yhteistyöryhmien alueet päätettäisiin Lupa- ja valvontavirastossa.

Valtakunnallinen jätesuunnitelma on EU:n jätedirektiivin edellyttämä koko maata kattava suunnitelma, joka on myös vaatimuksena Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) rahoituksen saamiselle. Jotta valtakunnalliseen jätesuunnitelmaan saataisiin alueellista tietoa jätehuollon tilasta ja kiertotalouden edistämisen tarpeista sekä saataisiin alueelliset toimijat sitoutumaan

suunnitelman toteuttamiseen, tarvitaan alueellista yhteistyötä jätesuunnitelman toimeenpanossa, seurannassa sekä uuden suunnitelman laatimisessa. Alueelliset yhteistyöryhmät ovat aloittaneet toimintansa vasta vuonna 2022 edellisen suuren jätelainsäädännön uudistuksen jälkeen. Yhteistyöryhmät ovat osoittautuneet toimivaksi kanavaksi sitouttaa paikallisia toimijoita valtakunnallisten tavoitteiden toteuttamiseen ja tuoda kentän näkemystä jätepolitiikan kehittämiseen. Lupa- ja valvontavirasto kokoaisi ryhmät alueellisten tarpeiden mukaan. Jotta alueelliset ryhmät pysyisivät alueellisen tiedon kanavana, asetetaan kuitenkin kuuden alueellisen ryhmän vähimmäisvaatimus. Jos ryhmistä tulee kovin laajoja, menetetään yhteys alueelliseen tietoon.

92 §. Menettely kunnan jätehuoltomääräyksiä annettaessa. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

93 §. Jäteneuvonta. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja viittaus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 §:n 2 momenttiin poistettaisiin.

94 §. Hakemus toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

95 a §. Vastavuoroinen tunnustaminen. Pykälän 1 momentissa Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

96 §. Päätös jätehuoltorekisteriin hyväksymisestä. Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

97 §. Jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

98 §. Ote jätehuoltorekisteristä. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

99 §. Jätehuoltorekisteriin hyväksymisen tai merkitsemisen peruuttaminen ja raukeaminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

101 §. Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi. Pykälän 1 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

103 §. Päätös tuottajarekisteriin hyväksymisestä. Pykälän 1 ja 3 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

104 §. Ote tuottajarekisteristä. Pykälässä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

105 §. *Tuottajan tai jäsenen ilmoittaminen tuottajarekisteriin.* Pykälässä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

106 §. *Tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen.* Pykälän *1 ja 2 momentissa* Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

107 §. *Tuottajarekisteriin hyväksymisen peruuttaminen ja raukeaminen.* Pykälän *1 momentissa* Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

107 a §. *Ilmoittamisesta vastaava viranomaisena.* Lailla 54/2024 lisättiin jätelakiin luku 11 a, joka koskee akkujen ja paristojen vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten nimeämistä ja ilmoittamista ilmoitetuiksi laitoksiksi. Ympäristövaliokunta piti lakiehdotukseen antamassa lausunnossaan 2/2023 vp tarpeellisenä, että viranomaistehtävän siirtämismahdollisuutta uuteen valmistelussa olevaan lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä hoitavaan monialaiseen virastoon selvitetään myöhemmin tarkoituksenmukaisen järjestelyn varmistamiseksi. Ympäristöministeriö ei toimi muiden tuoteryhmien vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten nimeämisestä vastaavana viranomaisena. Tehtävä siirretään Lupa- ja valvontavirastolle valtion aluehallinnon uudistamisen yhteydessä.

107 b §. *Ilmoitetuksi laitokseksi hyväksymistä koskeva hakemus.* Tehtävä siirretään Lupa- ja valvontavirastolle valtion aluehallinnon uudistamisen yhteydessä. Tarkemmat perustelut 107 a §:n kohdalla.

107 c §. *Ilmoitetuksi laitokseksi hyväksyminen ja hyväksymisen rajaaminen tai peruuttaminen.* Pykälän *1 momentissa* säädetty tehtävä siirretään Lupa- ja valvontavirastolle valtion aluehallinnon uudistamisen yhteydessä. Tarkemmat perustelut 107 a §:n kohdalla.

108 a §. *Viranomaisten tehtävät aluskierrätysasetuksen ja Hongkongin yleissopimuksen toimeenpanossa.* Pykälän *1 momentissa* aluehallintovirasto ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Samalla säännöksen kirjoitusasua yksinkertaistetaan, koska säännöksessä ei olisi enää tarpeen erottaa luvan myöntävää ja laitosta valvovaa viranomaista. Pykälän *2 momentissa* Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

108 b §. *Aluskierrätysuunnitelma ja ennakoilmoitukset aluksen siirrosta ja purkamisesta.* Pykälän *1 momentissa* asianomainen aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän *2 momentissa* aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja päätöksen tiedoksi saattaminen Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja asianomaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle poistetaan näiden tehtävien siirtyessä Lupa- ja valvontavirastolle. Pykälän *3 momentissa* asianomainen aluehallintovirasto ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

108 c §. *Ilmoitus aluksen purkamisen loppuunsaattamisesta.* Pykälän *1 momentissa* asianomainen aluehallintovirasto ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän *2 momentissa* aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

122 §. Tiedonsaantioikeus. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja 3 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 5 momentissa säädetty tiedonsaantioikeus siirretään Lupa- ja valvontavirastolle valtion aluehallinnon uudistamisen yhteydessä. Tarkemmat perustelut 107 a §:n kohdalla.

124 §. Tarkastukset ja valvontasuunnitelmat. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

128 §. Tuottajavastuuta koskevan rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen. Pykälässä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

132 §. Laiminlyöntimaksun suuruus. Pykälän 3 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

134 §. Vireillepano-oikeus. Pykälän 1 momentin 4 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

136 §. Toiminta rikosasiassa. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Erillinen maininta asianomistaja- asemasta tuottajavastuuta koskevissa rikosasioissa poistettaisiin tarpeettomana.

137 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momentissa muutettaisiin sanamuotoa vastaamaan nykyisiä lainkirjoittajan ohjeita. Lisäksi ”jollei jäljempänä toisin säädetä” muutetaan muotoon ”jollei tässä laissa toisin säädetä”, koska muutoksenhausta säädetään myös jätelain 107 e §:n kohdalla. Pykälän 2 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. 2 momentin muutoksenhakusäännöstä yksinkertaistettaisiin ja useampaan muutoksenhakuun sovellettaisiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaisia säännöksiä.

138 §. Valitusoikeus. Pykälän 1 momentin 4 kohtaa muutettaisiin siten, että valitusoikeus olisi toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella sekä Lupa- ja valvontavirastolla kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksestä.

2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

142 §. Jätehuollon rekisterit ja tuottajarekisteri. Pykälän 1-3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Koska jätehuoltorekisterillä ei enää olisi yhteisrekisterinpitäjiä, 2 momentista poistettaisiin maininta siitä, että kukin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa yleisessä tietosuojasetuksessa (EU) 2016/679 rekisterinpitäjälle säädetyistä velvollisuuksista ja rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta jätehuoltorekisteriin tallentamiensa tietojen osalta, ja momentin sanamuoto muutettaisiin informatiiviseksi viittaukseksi yleiseen tietosuojasetukseen.

Voimaantulo. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan päivänä kuuta 20. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen laatimia 124 §:ssä tarkoitettuja suunnitelmia sovellettaisiin, kunnes Lupa- ja valvontavirasto on laatinut valtakunnallisen suunnitelman. Siirtymäaika valtakunnallisen suunnitelman laatimiselle on kaksi vuotta. Määräajassa on otettu huomioon, että uuden viraston

alkuvaiheessa on paljon toimeenpanoa edellyttäviä toimenpiteitä. Valvontakohteiden valvontaluokka säilyisi siirtymäaikana ennallaan ja mahdollinen uudelleenarviointi tehtäisiin vain toiminnan muuttuessa tai ilmenneiden ympäristövaikutusten tai -riskien vuoksi. Lain voimaan tullessa ympäristöministeriössä vireillä oleva 107 b §:n mukainen hakemus käsitellään loppuun ympäristöministeriössä.

7.14.6 Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta

14 §. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi tehtävän siirtämisen vuoksi.

16 §. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi tehtävän siirtämisen vuoksi.

7.14.7 Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta

2 §. *Lupa- ja valvontaviraston tehtävät.* Pykälässä ja sen otsikossa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja viittaus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettuun lakiin poistettaisiin.

7.14.8 Luonnonsuojelulaki

9 §. *Luonnonsuojelun valtion viranomaiset.* Pykälän 1 momenttiin ei tehtäisi muutoksia. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin niin, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät siirrettäisiin Lupa- ja valvontavirastolle luonnonsuojelulain säännösten noudattamisen valvomisen ja luonnonsuojelun yleisen edun puhevallan käyttämisen osalta. Lupa- ja valvontavirastolle kuuluisi myös omaan toimialaansa liittyviä luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön sekä maiseman suojelun edistämistehtäviä. Lisäksi se vastaisi tässä laissa sille säädetyistä viranomaistehtävistä ja tukisi mahdollisuuksien mukaan kunnan toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvat tehtävät siirrettäisiin elinvoimakeskukselle luonnonsuojelulain 4 luvun mukaisten tukiviranomaiselle kuuluvien tehtävien osalta. Lisäksi elinvoimakeskus edistäisi luonnon monimuotoisuuden suojelua ja kestävää käyttöä sekä maiseman suojelua alueellaan ja vastaisi tässä laissa sille säädetyistä viranomaistehtävistä.

Koska pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 3 momentti, nykyiset 3-5 momentit siirtyisivät 4-6 momenteiksi.

13 §. *Kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia ja toimintaohjelma.* Pykälän 5 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

16 §. *Luonnonsuojeluohjelman oikeusvaikutukset.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

18 §. *Luonnonsuojelun seuranta.* Pykälässä 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi vastaava tehtävä elinvoimakeskukselle alueellaan, sillä ne vastaavat osaltaan luonnonsuojelualueiden hoidosta sekä uusien alueiden perustamisesta. On

tarkoituksenmukaista, että ennallistamis- ja luonnonhoitotoimien seuranta luonnonsuojelualueilla on sillä organisaatiolla, joka toimenpiteet on toteuttanut.

20 §. *Avustus luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon edistämiseen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin lisäksi siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

21 §. *Tuki.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

23 §. *Tuen järjestäminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

25 §. *Tuen hakeminen ja suostumuksen antaminen.* Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

26 §. *Tuen myöntämisen edellytykset.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

27 §. *Tukihakemuksen tai suostumuksen peruuttaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

28 §. *Päätös ja sopimus tuesta.* Pykälän 2–4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Mikäli tukipäätöksellä myönnettäisiin tukea ennallistamista, kunnostusta ja hoitoa edistäviin toimenpiteisiin esimerkiksi yksityisellä luonnonsuojelualueella tai tämän lain 77 §:ssä tarkoitettulla päätöksellä määritellyllä erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeällä esiintymispaikalla, elinvoimakeskuksen tulee olla yhteydessä luonnonsuojelulain säännösten noudattamista valvovaan viranomaiseen eli Lupa- ja valvontavirastoon ennen päätöksen tekemistä.

29 §. *Tuen keskeyttäminen ja takaisinperintä.* Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

30 §. *Takaisinperittävälle tuelle määrättävä korko ja viivästyskorko.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

31 §. *Kirjanpito.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

32 §. *Hakuaika ja tiedottaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

35 §. *Hankkeiden ja suunnitelmien arviointi.* Pykälän 2–4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 2 momentista poistettaisiin säännökset, jotka koskevat ympäristöministeriön päätöstä määrätä lausunnon antajasta, jos viranomainen itse on hankkeen suunnittelija tai toteuttaja, sekä ympäristöministeriön päätöksen muutoksenhakuelpoisuuden rajoitusta, sillä niille ei yhden valtakunnallisen viraston perustamisen seurauksena olisi enää tarvetta. Jatkossa Lupa- ja

valvontavirasto ei itse enää voisi vastata hankkeen suunnittelusta tai toteuttamisesta, vaan tämänkaltaiset toimeenpanoon liittyvät tehtävät kuuluisivat pääasiassa Elinvoimakeskusten tai muiden viranomaisten toimivaltaan. Samasta syystä pykälän 3 momentista poistettaisiin säännös, joka koskee Natura-arviointia koskevan lausunnon antamisen määräajan alkamista ympäristöministeriön 2 momentissa tarkoitettun päätöksen tiedoksisaannista.

36 §. Viranomaisen keskeyttämis- ja ilmoitusvelvollisuus. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

37 §. Toimenpiteestä vastaavan ilmoitusvelvollisuus. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

38 §. Toimenpiteen kieltäminen tai rajoittaminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

41 §. Natura 2000 -verkoston toteuttaminen. Pykälän 2 momentin maininta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta ja Metsähallituksesta poistettaisiin tarpeettomana. Lisäksi viittaus maankäyttö- ja rakennuslakiin muutettaisiin viittaukseksi alueidenkäyttölakiin (132/1999).

47 §. Yksityinen luonnonsuojelualue. Pykälän nykyisen 1 momentin säännökset jaettaisiin kolmeen momenttiin Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten välisen toimivallanjaon vuoksi, mutta pykälä vastaisi muutoin sisällöllisesti voimassa olevan lain 47 §:ää.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Lupa- ja valvontaviraston toimivallasta perustaa luonnonsuojelualue yksityisen omistamalle alueelle tilanteessa, jolloin maanomistaja itse hakee alueensa suojelua tai yhtyy Lupa- ja valvontaviraston tekemään suojeluesitykseen. Lupa- ja valvontavirasto voisi perustaa yksityisen luonnonsuojelualueen luonnonsuojelulain 15 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien, 144 §:ssä tarkoitettujen ennen vuoden 1996 luonnonsuojelulain (1096/1996) voimaantuloa hyväksytyjen luonnonsuojeluohjelmien ja -päätösten tai Natura 2000 -verkoston suojelun toteuttamiseksi. Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto voisi perustaa yksityisen luonnonsuojelualueen esimerkiksi luonnonsuojelulain luontotyyppien ja eliölajien suojelemiseksi taikka maakuntakaavan suojelualuevarauksen tai oikeusvaikutteisen yleiskaavan suojelualuevarauksen toteuttamiseksi. Suojeltavaan alueeseen voisi sisältyä myös luonnonsuojeluohjelmaan tai suojelualuevaraukseen kuulumatonta aluetta, jos sen sisällyttäminen yksityiseen luonnonsuojelualueeseen on luonnonsuojelullisista syistä perusteltua.

Uudessa 2 momentissa säädettäisiin elinvoimakeskusten toimivallasta perustaa luonnonsuojelualue yksityisen omistamalle alueelle tilanteessa, jolloin maanomistaja itse hakee alueensa suojelua tai yhtyy elinvoimakeskusten tekemään suojeluesitykseen. Elinvoimakeskus voisi perustaa yksityisen luonnonsuojelualueen luonnonsuojelulain 14 §:ssä tarkoitettujen vapaaehtoisen luonnonsuojelun toimenpideohjelmien tai muun vapaaehtoisen suojelun, kuten vapaaehtoisuuteen perustuvien METSO- tai Helmi-ohjelman, toteuttamiseksi. Elinvoimakeskus voisi perustaa yksityisen luonnonsuojelualueen maakuntakaavan suojelualuevarauksen tai oikeusvaikutteisen yleiskaavan suojelualuevarauksen toteuttamiseksi silloin, kun kaavassa suojelumerkinnällä osoitettu alue täyttää vapaaehtoisuuteen perustuvissa ohjelmissa suojeltaville alueille asetetut kriteerit.

Uudessa 3 momentissa säädettäisiin erityisesti shikaanitarkoituksessa tehtyjen rauhoitushakemusten (rauhoitushakemukset, joiden tosiasiallinen tarkoitus on estää jokin epätoivottu maankäyttö alueen läheisyydessä) varalta myös muiden yleiseen etuun liittyvien näkökohtien huomioon ottamisesta harkittaessa 1 ja 2 momentissa tarkoitettun yksityisen

luonnonsuojelualan perustamista. Lisäksi 3 momentin mukaan edellytyksenä luonnonsuojelualan muodostamiselle olisi, että alueelle annettavista yksityiskohtaisista rauhoitusmääräyksistä ja aluetta koskevista mahdollisista korvauksista olisi ennalta sovittu alueen omistajan ja toimivaltaisen viranomaisen, eli Lupa- ja valvontaviraston tai elinvoimakeskuksen välillä.

Koska pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 2 ja 3 momentti, nykyiset 2–3 momentit siirtyisivät 4–5 momentiksi. Pykälän 4 momentiksi siirtyvässä nykyisessä 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

48 §. *Yksityisen omistaman alueen määräaikainen rauhoittaminen.* Pykälän nykyisen 1 momentin säännökset jaettaisiin kahteen momenttiin Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen välisen toimivallanjaon vuoksi, mutta pykälä vastaisi muutoin sisällöllisesti voimassa olevan lain 48 §:ää.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yksityisen omistaman alueen määräaikaisesta rauhoittamisesta Lupa- ja valvontaviraston ja yksityinen maanomistajan välisellä sopimuksella luonnonsuojelulain edellyttämän lajisuojelun edistämiseksi.

Uudessa 2 momentissa säädettäisiin yksityisen omistaman alueen määräaikaisesta rauhoittamisesta Lupa- ja valvontaviraston ja yksityinen maanomistajan välisellä sopimuksella vapaaehtoisen suojelun edistämiseksi.

Koska pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 2 momentti, nykyiset 2 ja 3 momentti siirtyisivät 3 ja 4 momentiksi. Pykälän 3 momentiksi siirtyvään nykyiseen 2 momenttiin, jossa säädetään yksityisen omistaman alueen määräaikaista rauhoittamista koskevan sopimuksen voimassaolosta, vaikka alue siirtyisi uudelle omistajalle, lisättäisiin viittaus myös 2 momentissa tarkoitettuun yksityisen maanomistajan ja elinvoimakeskuksen väliseen sopimukseen.

53 §. *Yksityisen luonnonsuojelualan rauhoitusmääräykset.* Pykälän 2 momentissa muutettaisiin viittaus 47 §:n 2 momentista 47 §:n 4 momentiksi ehdotettavan 47 §:n muutosten vuoksi. Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

54 §. *Poikkeaminen yksityisen luonnonsuojelualan rauhoitusmääräyksistä.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

57 §. *Luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelma.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin elinvoimakeskuksen toimivallasta valmistella hoito- ja käyttösuunnitelma yksityiselle luonnonsuojelualueelle. Koska pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 4 momentti, nykyinen 4 momentti siirtyisi 5 momentiksi.

61 §. *Yksityisen luonnonsuojelualan lakkauttaminen ja rauhoitusmääräysten lieventäminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 2 momentin viittaus 47 §:n 1 momenttiin muutettaisiin viittaukseksi 47 §:n 1–3 momenttiin ehdotettavan 47 §:n muutosten vuoksi. Lisäksi toisessa momentissa korjattaisiin kirjoitusvirhe eli ”47 § 1 momentin” muutettaisiin muotoon ”47 §:n 1–3 momentin”.

64 §. *Suojellut luontotyypit.* Pykälän 1 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

66 §. *Poikkeus luontotyyppin hävittämis- ja heikentämiskiellosta.* Pykälän 1 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

67 §. *Uhanalaisten luontotyyppien hoito.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi niiltä osin, kun kyse on maanomistajan suostumuksella toteutettavista tarpeellisista hoito- ja kunnostustoimenpiteistä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi niiltä osin, kun kyse on 64 §:ssä tarkoitetun päätöksen tekijästä. Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin, että elinvoimakeskuksen ja Metsähallituksen on pyydettävä luonnonsuojelulain säännösten noudattamista valvovan viranomaisen eli Lupa- ja valvontaviraston lausunto ennen 2 momentissa tarkoitettujen hoito- ja kunnostustoimenpiteiden toteuttamista.

72 §. *Kuolleena löydetty rauhoitettu eläin.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

77 §. *Erityisesti suojeltavien eliölajien esiintymispaikkojen suojelu.* Pykälän 2 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

79 §. *Euroopan unionin tärkeinä pitämien eliölajien esiintymispaikkojen suojelu.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

80 §. *Uhanalaisten eliölajien elinympäristöjen hoito.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin, että elinvoimakeskuksen ja Metsähallituksen on pyydettävä luonnonsuojelulain säännösten noudattamista valvovan viranomaisen eli Lupa- ja valvontaviraston lausunto ennen 2 momentissa tarkoitettujen hoito- ja kunnostustoimenpiteiden toteuttamista.

81 §. *Uusina tavattujen eliölajien suojelu.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

83 §. *Poikkeus eliölajin suojelua koskevista säännöksistä.* Pykälän 1 ja 7 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

85 §. *Erityisesti suojeltavan eliölajin avustettu leviäminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

89 §. *Poikkeukset eliölajien hallussapidon, vaihdannan, maahantuonnin ja maastaviennin kiellosta.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

92 §. *Maisemanhoitoalueen perustaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja 3 momentissa elinvoimakeskukseksi.

93 §. *Maisemanhoitoaluetta koskevat määräykset.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

94 §. *Maisemanhoitoalueen lakkauttaminen.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

96 §. *Luonnonmuistomerkin rauhoituksen lakkauttaminen.* Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

103 §. *Luonnonarvojen tuottaminen.* Pykälän 3–5 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

104 §. *Päätös hyvityksen korvaavuudesta.* Pykälän 1, 2 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

105 §. *Poikkeus hyvitysalueen suojelusta.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

108 §. *Alueiden hankinta valtiolle.* Pykälän nykyisen 2 momentin säännökset jaettaisiin kahteen momenttiin Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen välisen toimivallanjaon vuoksi, mutta pykälä vastaisi muutoin sisällöllisesti voimassa olevan lain 108 §:ää. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Lupa- ja valvontaviraston, elinvoimakeskuksen ja Metsähallituksen välisestä toimivallanjaosta alueiden luonnonsuojelutarkoituksessa tapahtuvissa hankintatehtävissä.

Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan Lupa- ja valvontavirasto hoitaisi alueiden luonnonsuojelutarkoituksessa tapahtuvaan hankintaan liittyvät tehtävät 15 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien, 144 §:ssä tarkoitettujen ennen vuoden 1996 luonnonsuojelulain (1096/1996) voimaantuloa hyväksytyjen luonnonsuojeluohjelmien ja -päätösten tai Natura 2000 -verkoston suojelun toteuttamiseksi taikka muutoin luonnonsuojelutarkoituksessa. Lupa- ja valvontavirasto voisi hankkia alueita valtiolle siten myös esimerkiksi luonnonsuojelulain luontotyyppien ja eliölajien suojelemiseksi taikka maakuntakaavan suojelualuevarauksen tai oikeusvaikutteisen yleiskaavan suojelualuevarauksen toteuttamiseksi. Hankinnan kohteena olevaan alueeseen voisi sisältyä myös luonnonsuojeluohjelmaan tai suojelualuevaraukseen kuulumatonta aluetta, jos se on esimerkiksi luonnonsuojelullisista tai kiinteistöteknisistä syistä perusteltua.

Pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaan elinvoimakeskus hoitaisi alueiden luonnonsuojelutarkoituksessa tapahtuvaan hankintaan liittyvät tehtävät 14 §:ssä tarkoitettujen vapaaehtoisen luonnonsuojelun toimenpideohjelmien tai muun vapaaehtoisen suojelun, kuten vapaaehtoisuuteen perustuvien METSO- tai Helmi-ohjelman, toteuttamiseksi. Elinvoimakeskus voisi hoitaa hankintatehtäviä myös esimerkiksi maakuntakaavan suojelualuevarauksen tai oikeusvaikutteisen yleiskaavan suojelualuevarauksen toteuttamiseksi silloin, kun kaavassa suojelumerkinnällä osoitettu alue täyttää vapaaehtoisuuteen perustuvissa ohjelmissa suojeltaville alueille asetetut kriteerit.

Pykälän 2 momentin 3 kohdan mukaan Metsähallitus hoitaisi alueiden luonnonsuojelutarkoituksessa tapahtuvaan hankintaan liittyvät tehtävät olemassa olevan luonnonsuojelualueverkoston täydentämiseksi. Metsähallitus tekee aluehankintoja suojelualuekiinteistöjen rakenteen parantamiseksi, luonnon ennallistamistoimien mahdollistamiseksi, jos se on ollut tarpeen esimerkiksi luonnonarvojen kannalta tärkeiden

aluekokonaisuuksien muodostamiseksi, sekä luonnonsuojelua tai luonnonsuojelualueiden käyttöä tukevien toimintojen mahdollistamiseksi. Metsähallituksen aluehankinta voi olla perusteltua myös tilanteissa, joissa luonnontilansa menettäneitä alueita muutetaan suotuisaksi jollekin eliölajiryhmälle, kuten lintukosteikoita ja -peltoja perustettaessa.

Nykyiseen 2 momenttiin sisältyvä asetuksenantovaltuutta koskeva säännös siirrettäisiin sellaisenaan uudeksi 3 momentiksi.

111 §. *Valtion korvausvelvollisuus.* Pykälän 1 momentin 3 kohdassa muutettaisiin viittaus 47 §:n 2 momentista 47 §:n 4 momentiksi ehdotettavan 47 §:n muutosten vuoksi.

115 §. *Korvausten jaksottaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

117 §. *Luonnonsuojelun tietojärjestelmä.* Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinvoimakeskuksiksi.

118 §. *Luonnonsuojelun tietojärjestelmään tallennettavat tiedot.* Pykälän 1 momenttiin ei tehtäisi muutoksia. Pykälän 2 momentissa ja 7 momentiksi siirtyvässä nykyisessä 6 momentissa elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa todettaisiin elinvoimakeskuksen tallennusvastuu luonnonsuojelun tietojärjestelmään tallennettavista tiedoista.

Koska pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 3 momentti, nykyiset 3–6 momentit siirtyisivät 4–7 momentiksi.

120 §. *Tietojen luovuttaminen ja oikeus saada tietoja.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin niin, että siitä poistettaisiin maininta aluehallintovirastosta. Aluehallintoviraston tehtävät siirtyisivät Lupa- ja valvontavirastoon, joten tiedonsaantioikeudesta säätämiseksi ei olisi enää tarvetta.

121 §. *Päätösten tiedoksi antaminen ja päätöksistä tiedottaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja 3 momentissa Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinvoimakeskuksiksi.

122 §. *Valvonnan järjestäminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

124 §. *Väliaikainen toimenpidekielto.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

126 §. *Pakkokeinot.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

127 §. *Luontovahingon ehkäiseminen ja korjaaminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

128 §. *Erityinen vireillepano-oikeus.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

129 §. Toiminta rikosasiassa. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

134 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin tekninen korjaus, joka ei muuttaisi säännöksen sisältöä. Pykälän 2 momentin mukaan tämän lain mukaiseen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla noudattaen, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään, jollei jäljempänä toisin säädetä. Säännöksessä viittaus on sikäli harhaanjohtava, että muutoksenhakukieltoja sisältyy myös sitä edeltäviin säännöksiin eli lain 35 §:n 2 momenttiin, josta muutoksenhakukelpoisuuden rajoitusta koskeva säännös tosin ehdotetaan nyt poistettavaksi, 57 §:n 4 momenttiin ja 92 §:n 5 momenttiin. Tämän vuoksi pykälän 2 momentissa muutettaisiin harhaanjohtava sana ”jäljempänä” ilmaisuksi ”tässä laissa”.

Pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 4 momentti, joka koskisi toimivaltaista hallinto-oikeutta haettaessa muutosta Lupa- ja valvontaviraston luonnonsuojelulain nojalla tekemään päätökseen, joka ei koske kiinteistöä tai aluetta. Ehdotuksen mukaan poiketen siitä, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 §:n 3 momentissa säädetään, valitus Lupa- ja valvontaviraston luonnonsuojelulain nojalla tekemästä päätöksestä, joka ei koske kiinteistöä tai aluetta, tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä sijaitsee sen henkilön kotikunta tai sen yhteisön kotipaikka, jota päätös pääosin koskee.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 10 §:n 3 momentin nojalla haettaessa muutosta valtakunnallisesti toimivaltaisen viranomaisen päätökseen, joka ei koske kiinteistöä tai aluetta, toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy valittajan kotipaikan mukaan. Luonnonsuojelulain nojalla tehtyjen, muita kuin korvausta, tukea, avustusta tai vapaaehtoisen hyvittämisen korvaavuutta koskevien päätösten osalta muutoksenhakuun oikeutettujen piiri on laaja, jolloin muutoksenhaku sellaisista Lupa- ja valvontaviraston päätöksistä, jotka eivät koske kiinteistöä tai aluetta, hajautuisi useaan hallinto-oikeuteen, jos valittajien kotipaikat sijaitsevat eri hallinto-oikeuksien tuomiopiireissä. Tästä syystä pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin toimivaltaisen hallinto-oikeuden määräytymisestä tällaisissa tapauksissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 §:n 3 momentista poikkeavalla tavalla.

Jos Lupa- ja valvontaviraston päätös sen sijaan koskisi kiinteistöä tai aluetta, toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyisi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 §:n 3 momentin mukaan, eli toimivaltainen olisi se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä pääosa kiinteistöstä tai alueesta sijaitsee. Samoin siinä tapauksessa, jos Lupa- ja valvontaviraston päätös koskisi useaa kiinteistöä tai aluetta, jotka sijaitsevat eri hallinto-oikeuksien tuomiopiireissä, taikka useaa henkilöä tai yhteisöä, joiden kotipaikat sijaitsevat eri hallinto-oikeuksien tuomiopiireissä, toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyisi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 §:n 4 momentin mukaan.

Valtaosa luonnonsuojelulain nojalla tehtävistä päätöksistä koskee tiettyä kiinteistöä tai aluetta. Tällaisia ovat esimerkiksi yksityisen luonnonsuojelun alueen perustamispäätös taikka luontotyyppin tai erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan rajauspäätös. Luonnonsuojelulain nojalla tehtäviä päätöksiä, jotka eivät koske kiinteistöä tai aluetta, ovat esimerkiksi lain 54 §:n 2 momentin nojalla tehty päätös yksityisen luonnonsuojelun alueen rauhoitusmääräyksistä myönnetyn poikkeusluvan siirrosta, 83 §:n 6 momentin nojalla tehty päätös eliölajin suojelua koskevista säännöksistä myönnetyn poikkeusluvan siirrosta sekä lain 89 §:n nojalla tehty päätös eliölajien hallussapidon, vaihdannan, maahantuonnin ja

maastaviennin kiellosta poikkeamisesta. Osa luonnonsuojelulain nojalla tehtävistä päätöksistä, kuten lain 126 §:n nojalla tehty päätös pakkokeinojen käytöstä, on luonteeltaan sellaisia, että vaikka ne usein koskevatkin toimintaa tietyllä kiinteistöllä tai alueella, eivät ne silti välttämättä aina kohdistu nimenomaisesti tiettyyn kiinteistöön tai alueeseen (esim. eliölajin hallussapitokiellon noudattamisen laiminlyönnin vuoksi vireille tullut hallintopakkoasia).

Toimivaltainen hallinto-oikeus kävisi ilmi päätöksen tehneen viranomaisen antamasta valitusosoituksesta. Päätöksen kohteena olevan henkilön kotikunnan tai yhteisön kotipaikan mahdollinen muuttuminen viranomaisen päätöksentekoaikajankohdan jälkeen ei vaikuttaisi toimivaltaisen tuomioistuimen määräytymiseen, vaan ratkaiseva olisi päätöspäivänä vallitseva tilanne.

Koska pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 4 momentti, nykyinen 4 momentti siirtyisi 5 momentiksi

135 §. *Valitus muun lain nojalla tehdystä päätöksestä.* Pykälän 1 momentissa elinkeino- ja ympäristökeskus muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jolla tarkennettaisiin 1 momentissa säädettyä valitusoikeutta. Sen mukaan Lupa- ja valvontaviraston omaan toimivaltaan kuuluvasta päätöksestä valitusoikeus olisi Lupa- ja valvontavirastossa yleistä etua valvovalla yksiköllä, jos siitä olisi ympäristönsuojelulain 191 §:n 2 momentissa ja vesilain 15 luvun 2 §:n 2 momentissa erikseen säädetty.

140 §. *Kumotun lain mukaiset suojellut luontotyypit.* Pykälää muutettaisiin korjaamalla maininta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista muotoon ”viranomainen”, sillä lainkohdassa tarkoitettuja päätöksiä ovat voineet tehdä myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia edeltäneet alueelliset ympäristökeskukset.

141 §. *Kumotun lain mukaiset eliölajien esiintymispaikat.* Pykälää muutettaisiin korjaamalla maininta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista muotoon ”viranomainen”, sillä lainkohdassa tarkoitettuja päätöksiä ovat voineet tehdä myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia edeltäneet alueelliset ympäristökeskukset. Kumotun luonnonsuojelulain (1096/1996) 47 §:n 5 momentti on lisätty lakiin muutoksella 384/2009 ja se on tullut voimaan 1.7.2009 eli myös alueelliset ympäristökeskukset ovat voineet tehdä kyseisiä päätöksiä.

144 §. *Soveltaminen ennen kumotun lain voimaantuloa hyväksytyihin luonnonsuojeluohjelmiin ja -päätöksiin.* Pykälässä muutettaisiin viittaus 47 §:n 2 momentista 47 §:n 4 momentiksi ehdotettavan 47 §:n muutosten vuoksi.

7.14.9 Maa-aineslaki

2 §. *Poikkeukset soveltamisalaan.* Pykälässä aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälään päivitetäisiin viittaukset ajantasaisiin kaivoslakiin ja vesilakiin.

4 b §. *Ottamisen ohjaus ja valvonta.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. *Lupaviranomainen ja lausunnot.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

13 §. *Lupahakemuksen tiedoksianto ja lupahakemuksesta tiedottaminen.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

14 §. *Valvontaviranomainen ja hallintopakkoasia.* Pykälän 5 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

15 §. *Ottamisen keskeyttäminen.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi 1 momenttia koskevaan viittaukseen tehtäisiin tekninen muutos.

16 §. *Lupamääräysten muuttaminen, lupapäätöksestä poikkeaminen ja luvan peruuttaminen.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

19 §. *Lupapäätöksen tiedoksianto ja lupapäätöksestä tiedottaminen.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

20 a §. *Valitusoikeus.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

20 c §. *Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

23 §. *Valvontamaksu ja valtion avustus.* Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

23 a §. *Ilmoittamisvelvollisuus.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

23 b §. *Tietojärjestelmä.* Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.14.10 Maastoliikennelaki

8 §. *Alueelliset kiellot ja rajoitukset.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

9 §. *Kielto- ja rajoitusasiain käsittely.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

10 §. *Kiellon ja rajoituksen voimaantulo.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. *Kiellon tai rajoituksen merkitseminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

12 §. *Päätöksen muuttaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

25 §. Maastoliikenneerikkomus. Pykälän 4 kohdassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

28 §. Lupa- ja valvontaviraston erityislupa. Pykälän otsikossa ja pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

32 §. Valvonta. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.14.11 Merensuojelulaki

9 §. Ruoppausmassan sijoittamista koskeva lupa. Pykälän 5 momentissa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Samalla päivitetäisiin vesilain säädösnumero.

10 §. Merelle tehtävät rakennelmat. Pykälän 2 momentissa liikenneministeriö muutettaisiin liikenne- ja viestintäministeriöksi. Pykälän 3 momentissa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. Merenpohjan ja sen sisustan tutkimista ja hyväksikäyttöä koskeva lupa. Pykälän 4 momentissa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.14.12 Laki pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta

1 a §. Soveltaminen kaivannaisjätteiden jätealueiden kunnostamiseen. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi selventävä säännös pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetussa laissa säädettyjen menettelyjen soveltamisesta myös kaivannaisjätteiden jätealueiden kunnostamisen tukemista koskeviin tehtäviin ja riskienhallintaan. Voimassa olevan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1373/2018) 7.1 §:n 12 kohdan mukaan Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueilla kaivannaisjätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (190/2013) 15 §:n mukaisten käytöstä poistettujen tai hylättyjen vakavaa ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavien kaivannaisjätteiden jätealueiden riskienhallintaa, alueiden selvitys- ja kunnostushankkeiden kilpailuttamista, hankintapäätösten tekemistä sekä sopimuksenaikaista ja sen jälkeistä toimintaa koskevat tehtävät sekä näiden alueiden avustuksia koskevat tehtävät. Käytännössä käytöstä poistettujen tai hylättyjen vakavaa ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavien kaivannaisjätteiden jätealueiden kunnostamisen tukemisesta koskeviin tehtäviin ja riskienhallintaan on sovellettu pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetussa laissa säädettyjä menettelyjä. Ehdotettu säännös olisi voimassa olevan asiantilan toteava säännös sillä muutoksella, että Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

4 §. Lupa- ja valvontaviraston tehtävät. Pykälässä ja sen otsikossa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lupa- ja valvontavirastolle kuuluisivat kaikki valtionapuviranomaisen tehtävät, mukaan lukien voimassa olevassa 10 a §:ssä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskukselle säädetty avustuksen maksamista ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät.

6 §. *Valtionavustuksen myöntämisen edellytykset.* Pykälän 1 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

8 §. *Asiantuntijapalvelu.* Pykälässä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Samalla pykälän informatiivista viittausta valtion maksuperustelakiin täsmennettäisiin.

10 §. *Valtionavustuspäätös.* Pykälän 1 ja 2 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

10 a §. *Kehittämisen- ja hallintokeskuksen tehtävät.* Lain 10 a § ehdotetaan kumottavaksi. Voimassa olevassa pykälässä säädetään 4 §:stä poiketen, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa avustuksen maksamista ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät. Kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ohella myös mainitun lain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä. Ehdotuksen 4 §:n mukaan Lupa- ja valvontavirastolle kuuluisivat kaikki valtionapuviranomaisen tehtävät, mukaan lukien voimassa olevassa 10 a §:ssä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskukselle säädetyt avustuksen maksamista ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät.

12 §. *Alueen pilaantuneisuuden selvittämisen ja alueen puhdistamisen järjestäminen.* Pykälän 1-3 momentissa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

Voimaantulo. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan päivänä kuuta 20. Jätelain (1072/1993) 35 § on kumottu 1.1.2020 pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain voimaan tullessa. Pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain 14 §:n 2 momentin mukaan tuolloin hallintoviranomaisessa vireillä olleissa jätelain (1072/1993) 35 §:n mukaisissa valtion jätehuoltotyöjärjestämään liittyvissä asioissa noudatetaan pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on säädetty tämän tehtävän hoitaminen kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten alueella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1373/2018) 7 §:n 1 momentin 10 kohdassa. Tällä hetkellä kyseisiä jätehuoltotöitä on vireillä vielä kolme kappaletta, joita ei saada saatettua loppuun ennen 31.12.2025. Tämän vuoksi jätehuoltotyötehtävä tulee aluehallintouudistuksessa osoittaa Lupa- ja valvontavirastolle, jolle siirtyvät myös muut pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain mukaiset viranomais tehtävät.

7.14.13 Laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä

10 §. *Viranomaisten tiedonsaantioikeudet salassapidettävistä tiedoista.* Pykälässä aluehallintovirastot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinvoimakeskuksiksi. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi. Viranomaiset listattaisiin aakosjärjestyksessä.

7.14.14 Laki rakennusperinnön suojelemisesta

4 §. Viranomaiset. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimaketuksiksi ja Lupa- ja valvontavirastoksi. Elinvoimaketusten tehtävänä olisi rakennusperinnön säilyttämisen edistäminen. Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä olisi rakennusperinnön säilyttämisen valvonta. Museoviraston edistämisen- ja valvontatehtävä säilyisi voimassa olevan lain mukaisena.

5 §. Asian vireilletulo. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

6 §. Vaarantamiskielto. Pykälän 1, 2 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7 §. Asianosaisten kuuleminen ja lausunnot. Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

9 §. Suojelua koskeva päätös. Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

10 a §. Poikkeaminen suojelupäätöksestä. Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

10 b §. Menettely haettaessa poikkeamista suojelupäätöksestä. Pykälän 1–3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. Valtion omistaman rakennuksen luovutus. Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

12 §. Suojelusta ilmoittaminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

16 §. Avustuksen myöntäminen ja maksaminen. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimaketuksiksi ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristöketusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittäminen- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

17 §. Välttämättömät kunnostustyöt. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi muutettaisiin vanhentunut viittaus verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettuun lakiin.

18 §. Tarkastusoikeus. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi hallintolakia koskeva informatiivinen viittaus muutettaisiin aineelliseksi, koska kyse on valvontatyypisistä tarkastuksesta.

19 §. Vahingosta ilmoittaminen. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

20 §. Seurannan järjestäminen. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi poistettaisiin viittaus seurannan erikseen säätämisestä tarpeettomana.

23 a §. Menettely rikosasioissa. Pykälän 1–3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

23 b §. Oikeus saada tietoja. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinvoimakeskukseksi. Lisäksi pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

7.14.15 Rakentamislaki

4 §. Lupa- ja valvontaviraston tehtävät. Pykälässä ja sen otsikossa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

19 §. Rakennusjärjestyksen hyväksyminen, kuuleminen ja julkaiseminen. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

66 §. Lausunto purkamis- ja maisematyöluvasta sekä rakentamisluvasta. Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Samalla momentin numerointi on muutettu vastaamaan voimassa olevaa luonnonsuojelulakia.

67 §. Lausunto poikkeamisluvasta sekä rakentamisluvasta suunnittelutarvealueelle sijoittuvan rakennuspaikan osalta. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ympäristön- tai luonnonsuojelun kannalta merkittävää aluetta tai kulttuuriperinnön suojelun tai virkistystarpeiden kannalta merkittävää aluetta tai kohdetta koskien. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi valtion liikenneverkkoa koskien.

67 a § Lausunto puhtaan siirtymän sijoittamisluvasta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

75 §. Ympäristövaikutusten arviointi. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

132 §. Veden johtaminen ja ojittaminen. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

179 §. Valitusoikeus rakentamisluvasta. Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

179 a § Valitusoikeus puhtaan siirtymän sijoittamisluvasta. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

182 §. *Valitusoikeus purkamisluvasta.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän sanamuotoa on selkeytetty, mutta sillä ei olisi tarkoitus muuttaa säännöstä sisällöllisesti.

185 §. *Eräiden päätösten tiedoksianto ja tiedottaminen.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

188 §. *Viranomaisen tiedonsaantioikeus.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.14.16 Laki rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta

3 §. *Euroopan unionin valtioneuvoston päätöksen soveltaminen.* Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

6 §. *Elinvoimakeskuksen tehtävät.* Pykälän otsikossa ja pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Maakotkan ja sääksen pesintään perustuvan tuen osalta kyseessä olisi keskittämistä vaativa tehtävä. Esityksessä ehdotetaan, että Lapin elinvoimakeskus käsittelee ja ratkaisee hakemukset maakotkan pesintään perustuvasta tuesta ja Keski-Suomen elinvoimakeskus hakemukset sääksen pesintään perustuvasta tuesta.

7 §. *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät.* Pykälän otsikossa ja pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi. Lisäksi pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

10 §. *Avustuksen tarkoitus.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

19 §. *Viljelys- ja eläinvahingosta ilmoittaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

20 §. *Viljelys- ja eläinvahingon toteaminen ja arviointi.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

28 §. *Avustuksen hakeminen.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

30 §. *Korvauksen ja tuen hakeminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

31 §. *Korvaushakemus.* Pykälän 3 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

36 §. *Avustuksen, korvauksen ja tuen palauttaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

37 §. *Avustuksen, korvauksen ja tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus muutettaisiin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

38 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseksi valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeesta johtuvan nimen muuttamisen vuoksi.

7.14.17 Laki Suomen ympäristökeskuksesta

1 §. *Suomen ympäristökeskuksen toiminta-ajatus ja tehtävät.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä aluehallintovirastot muutettaisiin tehtävien siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinvoimakeskukseksi.

7.14.18 Laki Tammissaaren saariston kansallispuistosta

1 c §. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.14.19 Ulkoilulaki

4 §. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

11 §. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi pykälään tehtäisiin tekninen muutos poistamalla siitä sanat soveltuvin osin.

12 §. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

14 §. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

29 §. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.14.20 Laki Urho Kekkosen kansallispuistosta

6 d §. Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

7.14.21 Laki vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään

7 §. *Valvontaviranomaiset.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.14.22 Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä

3 §. Vesienhoitoalue. Pykälään lisättäisiin uusi *2 momentti*, johon siirrettäisiin valtioneuvostolle osoitettu asetuksenantovaltuus 6 §:stä. Valtuus olisi jatkossa siten vesienhoitoalueita koskevan perussäännöksen yhteydessä. Valtuussäännöksen sisältö säilyisi ennallaan.

Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä vesienhoitoalueista. Tarkemmat säännökset vesienhoitoalueista sisältyvät vesienhoitoalueista annetun valtioneuvoston asetuksen (1303/2004) 1 §:ään ja liitteisiin 1 (Vesienhoitoalueita määrittävät vesistöalueet) ja 2 (Vesienhoitoalueilla kokonaan tai osittain sijaitsevat kunnat).

4 §. Viranomaiset. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisesta ja vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisesta. Momentin ensimmäisen virkkeen mukaan tämän lain mukaisena vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisena toimisi tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirasto. Momentin toisen virkkeen mukaan tämän lain mukaisena toimeenpano- ja tukiviranomaisena toimisi tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskus. Momenttiin sisältyisi myös informatiivinen viittaus elinvoimakeskuksia koskevaan sääntelyyn.

Pykälän 3 ja 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiseksi.

Pykälän uusi 6 momentti sisältäisi valtioneuvostolle osoitetun asetuksenantovaltuuden. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettujen viranomaisten tehtävistä.

5 §. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen tehtävät. Pykälä sisältäisi jatkossa kolme momenttia. Pykälän otsikossa ja 1-3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiseksi. Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaus toimialueeseen tarpeettomana. Pykälään tehtäisiin myös eräitä teknisiä tarkistuksia

6 §. Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtävät. Pykälä sisältäisi keskeiset vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtävät.

Pykälän 1 momentin mukaan vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtävänä olisi edistää toimenpiteiden toteuttamista toimialueellaan. Näillä tarkoitettaisiin muun muassa osaltaan toimenpideohjelman toteuttamista, toimenpideohjelman toteuttamisen seuraamista sekä sen toteutumisen edistämistä. Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtävien keskittämisestä säädetään elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annettavan lain nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa. Lisäksi erillisrahoituksella voidaan osoittaa edistämistä ja tukitehtäviä elinvoimakeskukselle.

Pykälän 2 momentti sisältäisi informatiivisen viittauksen tämän lain 1 a luvun tehtäviin. Luku 1 a koskee vesien- ja merenhoidon tukea. Pykälässä olisi myös informatiivinen viittaus siitä, että kalatalousviranomaisesta säädetään kalastuslaissa (379/2015).

6 b §. Tuen järjestäminen. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiseksi.

6 e §. *Tuen hakeminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiseksi.

6 f §. *Hakuaika ja tiedottaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiseksi.

6 g §. *Tuen myöntämisen edellytykset.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiseksi.

6 h §. *Tukihakemuksen peruuttaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiseksi.

6 i §. *Päätös ja sopimus.* Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiseksi.

6 j §. *Tuen keskeyttäminen ja takaisinperintä.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiseksi.

6 k §. *Korko ja viivästyskorko.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiseksi.

6 l §. *Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku tukea koskevista päätöksistä.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiseksi.

6 m §. *Kirjanpito.* Pykälässä säädettäisiin tuen saajan velvollisuudesta. Tuen saajan olisi pidettävä hankkeesta kirjanpitolain (1336/1997) mukaista kirjanpitoa erillisellä kustannuspaikalla tai muulla tavalla siten, että tuen käytön valvonta on vaikeudetta mahdollista. Lisäksi ehdotetaan säädettävän, että tuen saajan olisi säilytettävä kaikki tuen toteuttamiseen liittyvät tositteet kirjanpitolain mukaisesti.

Voimassa olevassa tuen muodossa (maatalousmaan kipsikäsitteily) kirjanpitoa koskeva samansisältöinen säännös sisältyy valtioneuvoston asetukseen (510/2020). Tuen saajan velvollisuudesta olisi perustuslain 80 §:n valossa säädettävä laissa. Säännös koskisi jatkossa kaikkia tuen saajia riippumatta tuen muodosta.

9 §. *Seuranta.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiseksi. Säännöksessä täsmennetään miltä osin tarkkailutietoja otetaan huomioon vesienhoidossa.

10 a §. *Pohjavesialueen määrittäminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiseksi.

10 b §. *Pohjavesialueen luokitus.* Pykälän 1-2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiseksi. Pykälän 3 momentin asetuksenantovaltuuteen tehtäisiin tekninen tarkistus.

10 c §. *Pohjavesialueen rajan ja luokituksen muuttaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiseksi.

10 d §. *Pohjavesialueen määrittämisen ja luokituksen valmistelu.* Pykälän 1-2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiseksi. Pykälän 3 momentin asetuksenantovaltuuteen tehtäisiin tekninen tarkistus.

10 f §. *Pohjavesialueen suojelusuunnitelman valmistelu.* Pykälän 1-2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiseksi. Pykälän 3 momentin asetuksenantovaltuuteen tehtäisiin tekninen tarkistus.

11 §. *Vesienhoitosuunnitelma.* Pykälän 4 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiseksi ja siihen lisättäisiin myös vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomainen. Näillä viranomaisilla olisi oikeus saada maksutta tietoja tässä laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi. Momentissa ei olisi enää tarvetta erityisesti mainita vesienhoitosuunnitelmaa. Toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtävistä säädetään edellä tämän lain 6 §:ssä. Momentista on poistettu vanhentunut viittaus maa- ja metsätalousministeriön kumottuun lakiin.

13 §. *Vesienhoitosuunnitelman valmistelu.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiseksi.

14 §. *Yhteistyö vesienhoitosuunnitelman valmistelussa.* Pykälän 1 ja 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiseksi. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin myös tekninen tarkistus. Yhteistyö ja vuorovaikutus olisi jatkossa järjestettävä vesienhoitoalueen eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa.

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin toimeenpano- ja tukiviranomainen ja vesitalous- ja kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus, joiden edustaja olisi myös ohjausryhmässä. Maa- ja metsätalousministeriön nimeämän kalatalousviranomaisen sijasta kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus huolehtisi kalatalouden edustamisesta. Momenttiin sisältyisi myös maininta muiden vesienhoitoon ja merenhoitoon liittyvien tehtäväkokonaisuuksien edustajista, joita olisivat esimerkiksi luonnonsuojelua edustavat viranomaistahot. Momentti sisältäisi myös informatiivisen viittauksen elinvoimakeskuksia koskevaan lainsäädäntöön.

15 §. *Osallistuminen ja tiedottaminen.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiseksi.

Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin teknisluonteinen tarkistus vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen velvollisuuteen julkaista tieto kuulutuksesta. Tieto kuulutuksesta olisi julkaistava asianomaisen vesienhoitoalueen kunnissa. Tämä perustuu siihen, että järjestämisviranomaisen toimialue olisi jatkossa vesienhoidossa Manner-Suomi.

16 §. *Vesienhoitosuunnitelman käsittely.* Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiseksi.

17 §. *Vesienhoitosuunnitelman hyväksyminen.* Pykälän 2 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiseksi.

Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin lisäksi teknisluonteinen tarkistus vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen velvollisuuteen julkaista tieto kuulutuksesta. Tieto kuulutuksesta olisi julkaistava asianomaisen vesienhoitoalueen kunnissa. Tämä perustuu siihen, että järjestämisviranomaisen toimialue olisi jatkossa vesienhoidossa Manner-Suomi.

26 a §. *Merenhoidon järjestäminen.* Pykälän 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiseksi. Momentista poistettaisiin tarpeettomana säännös alueellisen merenhoidon järjestämisen yhteensovittamisesta sekä informatiivinen viittaus yhteensovittavista viranomaisista.

26 f §. *Merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelma.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiseksi.

26 j §. *Osallistuminen ja tiedottaminen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiseksi.

26 l §. Valtioneuvoston asetus merenhoidon järjestämisestä. Pykälän 6 kohdasta poistettaisiin maininta yhteensovittavista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta.

7.14.23 Ympäristönsuojelulaki

15 §. *Ennaltavaraantumiselvöllisyys.* Pykälän 2 momentissa valtion lupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

21 §. Ympäristöministeriö. Ympäristönsuojelulain 3 luvun viranomaissäännöksiä selkiytettäisiin valtion lupa- ja valvontaviranomaisten yhdistymisen yhteydessä. Pykälän otsikko muutettaisiin ympäristöministeriöksi. Pykälässä säädettäisiin ainoastaan ympäristöministeriön tehtävistä. 2-5 momentit kumottaisiin ja niissä olevat säännökset siirrettäisiin uusiin pykäliin: 2 ja 3 momentit Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan 21 a §:ään, 4 momentti Suomen ympäristökeskusta koskevaan 23 a §:ään ja 5 momentti Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa koskevaan 23 b §:ään.

21 a §. *Lupa- ja valvontavirasto.* Ympäristönsuojelulain viranomaissäännösten selkiyttämiseksi lakiin lisättäisiin Lupa- ja valvontavirastoa koskeva 21 a §.

Ehdotuksen mukaan valtion valvontaviranomaisen ja valtion lupaviranomaisen tehtävät siirrettäisiin perustettavalle Lupa- ja valvontavirastolle. Ehdotuksessa ympäristönsuojelulain viranomaisrakennetta muutettaisiin niin, että valtion lupa- ja valvontatehtävät kuuluisivat samalle viranomaiselle, jolla olisi valtakunnallinen toimivalta. Ehdotuksen mukaan ympäristönsuojelulain mukaista toimivaltaa lupa- ja valvonta-asioissa olisi Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella.

1 momenttiin siirrettäisiin muutettuina voimassa olevan 21 §:n 2 ja 3 momentin säännökset, lukuun ottamatta yleisen edun puhevallan käyttöä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

2 momentin mukaan Lupa- ja valvontavirasto huolehtisi toiminnassaan ja päätöksenteossään ympäristönsuojelun yleisen edun toteutumisesta sekä käyttäisi osaltaan ympäristönsuojelun yleisen edun puhevaltaa tämän lain mukaisessa päätöksenteossa. Voimassa oleva 21 §:n 2 momentti sisältää säännöksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten velvollisuudesta käyttää osaltaan ympäristönsuojelun yleisen edun puhevaltaa tämän lain mukaisessa päätöksenteossa siten kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa laissa (897/2009) ja sen nojalla säädetään. Säännöksen sanamuotoa täsmennettäisiin vastaamaan ympäristönsuojelun yleisen edun valvonnan todellista, kokonaisvaltaista luonnetta. Ympäristönsuojelulaissa yleisen edun valvonta ja huomioon ottaminen on osa ympäristölupapäätöksentekoa hallintomenettelyineen, muita hyväksymismenettelyitä ja

valvontaa. Yleisen edun toteutumisesta huolehtivat sekä valvontaviranomaiset että lupaviranomaiset, joskin yleisen edun puhevaltaa (joka kulminoituu valitusoikeuteen) käyttää tällä hetkellä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

23 §. *Yleiset valvontaviranomaiset.* Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Ympäristönsuojelulain viranomaissäännösten selkiyttämiseksi 2 momentti kumottaisiin ja säännös siirrettäisiin uuteen elinvoimakeskusta koskevaan 23 c §:ään. Ruotsinkielisessä 1 momentissa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen muutetaan monikkomuotoon, millä tarkoitetaan kaikkia kunnallisia ympäristönsuojeluviranomaisia.

23 a §. *Suomen ympäristökeskus.* Ympäristönsuojelulain viranomaissäännösten selkiyttämiseksi lakiin lisättäisiin Suomen ympäristökeskusta koskeva 23 a §. Pykälään siirrettäisiin 21 §:n 4 momentin säännös. Suomen ympäristökeskuksen markkina- ja valvontatehtävistä säädetäisiin edelleen erikseen 24 a §:n 2 momentissa.

23 b §. *Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.* Ympäristönsuojelulain viranomaissäännösten selkiyttämiseksi lakiin lisättäisiin Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa koskeva 23 b §. Pykälään koottaisiin säännökset Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ympäristönsuojelulain mukaisista tehtävistä. 1 momentti vastaisi voimassa olevan 21 §:n 5 momenttia ja 2 momentti 24 §:n 1 momenttia. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston markkina- ja valvontatehtävistä säädetäisiin edelleen erikseen 24 a §:n 1 momentissa.

23 c §. *Elinvoimakeskus.* Ympäristönsuojelulain viranomaissäännösten selkiyttämiseksi lakiin lisättäisiin elinvoimakeskusta koskeva 23 c §. Pykälään siirrettäisiin 23 §:n 2 momentti muutettuna siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi. Samaan pykälään lisättäisiin 2 momentiksi selkeyttävä säännös, jonka mukaan kalatalousviranomaisena toimiva elinvoimakeskus valvoo 57 §:ssä tarkoitettujen kalatalousmääräysten noudattamista. Nykyhetkellä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kalatalousviranomaisen valvoo ympäristöluvuissa annettuja kalatalousmääräyksiä, mutta tästä ei ole nimenomaista säännöstä laissa. Virastouudistuksen myötä kalatalousviranomaisen tehtävä siirtyy elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista elinvoimakeskuksiin.

24 §. *Muut valvontaviranomaiset.* Ympäristönsuojelulain viranomaissäännösten selkiyttämiseksi pykälän 1 momentti kumottaisiin ja säännös siirrettäisiin Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tehtäviä koskevaan uuteen 23 b §:ään.

29 a §. *Ilmoituksenvaraisen toiminnan luvanvaraisuus.* Pykälän 2 momentissa valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

34 §. *Toimivaltainen lupaviranomainen.* Pykälässä valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisätään 2 momentin 1 kohtaan puuttuva sana kunnan.

36 §. *Lupa-asian siirtäminen.* Pykälässä valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

37 §. *Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alueellinen toimivalta lupa-asioissa.* Pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan säännöksen muuttuvaa sisältöä. Jatkossa lupaviranomaisen

alueellisesta toimivallasta olisi tarpeen säännellä vain kuntien osalta, sillä valtion ympäristölupaviranomaisena toimivan Lupa- ja valvontaviraston toimialue on koko maa.

Pykälän 2 momentti kumottaisiin, koska kalatalousmääräysten tarkistaminen lupahakemuksen yhteydessä on jatkossa valtakunnallisesti toimivan Lupa- ja valvontaviraston tehtävä.

38 §. *Toimivallan siirto lupa-asiassa* Lupa- ja valvontavirastolta kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Pykälän otsikossa ja 1 momentissa valtion ympäristölupaviranomainen ja valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

39 a §. *Hakijan neuvonta.* Pykälän 2 momentista poistettaisiin valtion ympäristölupaviranomaisen velvollisuus kutsua tapaamiseen aina mukaan valtion valvontaviranomainen, sillä jatkossa valtion lupa- ja valvontaviranomaisena toimii sama taho, Lupa- ja valvontavirasto. Jatkossa viraston sisäisin menettelyin huolehditaan siitä, että lupasiaa koskevassa tapaamisessa huomioidaan myös valvonnan näkökulma.

42 §. *Lausunnot.* Pykälän 2 momentissa valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja valtion valvontaviranomainen poistettaisiin.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin Lupa- ja valvontaviraston yleisen edun valvontayksikön kuulemisesta. Yleistä etua valvovalla yksiköllä olisi mahdollisuus esittää kirjallisesti näkökantansa luvan myöntämisen edellytyksistä lupamenettelyvaiheessa osana viranomaisten, asianosaisten ja muiden tahojen kuulemista. Yleistä etua valvovan yksikön käsityksen selvittäminen tukee asian ratkaisevan Lupa- ja valvontaviraston lupaharkintaa ja samalla vähentää yleisen edun valvontayksikön tarvetta saattaa Lupa- ja valvontaviraston päätöksen lainmukaisuus valituksella tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Ehdotetun säännöksen mukaan Lupa- ja valvontaviraston on varattava yleisen edun valvontayksikölleen tilaisuus tulla kuulluksi yhteiskunnan kannalta merkittävästä hankkeesta ja hankkeesta, jolla voi olla huomattavia tai laajalle ulottuvia vaikutuksia ympäristöön tai ympäristön käyttöön. Lupa- ja valvontaviraston arvioitavaksi jäisi, onko hakemuksessa kyse tällaisesta hankkeesta. Yhteiskunnan kannalta merkittävällä hankkeella tarkoitettaisiin hanketta, jolla pyritään välittömästi edistämään yhteiskunnan kannalta tavoiteltavia päämääriä tai joka välillisesti vaikuttaa niihin. Säännöksessä ei rajattaisi hankkeen tyyppiä tai sen koon perusteella, millaista hanketta olisi pidettävä yhteiskunnan kannalta merkittävänä. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole, että myös kaikkien pienien yhteiskunnallisia tavoitteita edistävien hankkeiden kohdalla varattaisiin yleisen edun valvontayksikölle tilaisuus tulla kuulluksi. Hankkeen toteuttajataholla ei myöskään olisi tässä suhteessa merkitystä, mutta luonnollisten henkilöiden hankkeissa hyödyillä on harvoin yleisempää merkitystä. Yleisen edun valvonnan tarpeellisuus korostuu erityisesti sellaisissa hankkeissa, joilla voi olla huomattavia tai laajalle ulottuvia vaikutuksia ympäristöön tai ympäristön käyttöön. Säännöksessä tarkoitettu hanke ei voisi kuitenkaan olla pienimuotoista toimintaa. Tyypillisesti kyse voisi olla uusista suurehkoista hankkeista, joilla on tai voi olla laadultaan tai määrältään merkittäviä päästöjä.

Tarkoituksena ei ole, että yleisen edun valvontayksikölle varattaisiin tilaisuus tulla kuulluksi kaikissa Lupa- ja valvontaviraston ympäristönsuojelulain mukaisissa hakemusasioissa. Yleisen edun valvonta painottuu tyypillisesti luvan myöntämisen edellytysten arviointiin. Tyypillisiä hakemuksia, joissa varattaisiin tilaisuus tulla kuulluksi voisivat olla esimerkiksi uutta hanketta koskeva lupahakemus tai olemassa olevaa hanketta koskeva ympäristövaikutusten kannalta tai ympäristön pilaantumisen vaaran kannalta merkittävä muutos.

Voimassa olevaan 3 momenttiin, joka siirtyy 4 momentiksi, lisättäisiin säännös, jonka mukaan lupaviranomainen voisi tarvittaessa järjestää keskustelun 1 ja 2 momenteissa tarkoitettujen viranomaisten kanssa erityisesti koskien näiden viranomaisten osaamisen ja asiantuntemuksen välittämisen turvaamista eri tehtävälajoilla. Tällä mahdollistettaisiin joustava tiedon ja osaamisen vaihtuminen ympäristölupa-asioissa Lupa- ja valvontaviraston ja muiden viranomaisten kesken. Voimassa oleva 4 momentti siirtyy 5 momentiksi.

Jatkossa Lupa- ja valvontavirastossa varmistettaisiin ennakkollisten menettelyjen kautta erilaisten näkökulmien huomioiminen päätöksenteossa. Lupa- ja valvontaviraston sisäinen asian valmistelu ja eri tehtäväkokonaisuuksien asiantuntemuksen hyödyntäminen päätöksenteossa toteutuisi joustavasti. Vaikka sisäisestä lausunnotmenettelystä ei säädettäisi (lukuun ottamatta 3 momentin yleisen edun valvontayksikön kuulemista), olennaisten näkökohtien huomioimisen tulisi viraston sisällä lähtökohtaisesti perustua kirjalliseen muotoon. Tällä varmistettaisiin se, että lupa- ja muiden asioiden laissa säädettyjen edellytysten täytyminen ja yleistä etua koskevat näkökohdat sisällytettäisiin täysimääräisesti päätöksentekoon ja tämä olisi myös jälkikäteen todennettavissa, myös muutoksenhaussa. Olennaisten näkökohtien tallentaminen olisi tarpeen erityisesti Lupa- ja valvontavirastossa sovellettavan EU-lainsäädännön velvoitteiden takia, jotta päätöksenteossa osaltaan varmistettaisiin asianmukainen EU-oikeuden noudattaminen. Asiaan liittyvä valmisteluaineisto on julkista, millä edistettäisiin viranomaistoiminnan ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä. Julkisuusperiaatteen ja asianosaisten osallistumisoikeuksien nojalla viranomaisen asiaan liittyvä relevantti valmisteluaineisto on julkista, ja aineisto on hakijan sekä asianosasten ja muun yleisön saatavissa pyydettyäessä. Erilaiset asiaa koskevat tiedot ja selvitykset tallennettaisiin käsittelyaineistoon ja ne tulisivat julkisiksi jo valmisteluvaiheessa. Tällaisia selvityksiä olisivat esimerkiksi viraston sisällä syntyvät erilaiset luontoselvitykset ja näkemykset Natura-arvioinnin osalta sekä muut mahdolliset asian kannalta tarpeelliset selvitykset.

44 §. *Lupahakemuksen tiedoksianto ja lupahakemuksesta tiedottaminen.* Pykälän 2 momentissa valtior lupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

80 §. *Luvan tarkistaminen uusien päätelmien vuoksi.* Pykälän 2-4 momentissa valvontaviranomainen ja lupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Direktiivilaitoksia koskevat lupa- ja valvontatehtävät kuuluisivat jatkossa aluehallintoviraston ja elinvoima-, liikenne- ja ympäristökeskusten sijaan Lupa- ja valvontavirastolle.

81 §. *Tarkistamismenettely.* Pykälän 1 momentissa lupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

85 a §. *Ympäristölupa-asioita koskeva tietopalvelu.* Pykälässä valtior lupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

88 §. *Luvan raukeaminen.* Pykälän 2 momentissa muutettaisiin asian vireille paneviksi viranomaisiksi lupaviranomaisen ja valvontaviranomaisen sijasta Lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, sillä ne toimivat tämän lain mukaisina lupa- ja valvontaviranomaisina.

89 §. *Luvan muuttaminen.* Pykälän 2-3 momenttia muutettaisiin siten, että lupaviranomaisen ja valvontaviranomaisen tilalle muutettaisiin Lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

89 a §. *Kalatalousvelvoitteen ja kalatalousmaksun muuttaminen.* Pykälässä valtion ympäristölupaviranomaisen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

92 §. *Luvan selventäminen.* Pykälässä muutettaisiin lupaviranomaisen ja valvontaviranomaisen tilalle Lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, sillä ne toimivat tämän lain mukaisina lupa- ja valvontaviranomaisina.

93 §. *Luvan peruuttaminen.* Pykälän 1 momentissa muutettaisiin lupaviranomaisen ja valvontaviranomaisen tilalle Lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen.

95 §. *Maaperää ja pohjavettä koskevat toimet direktiivilaitoksen toiminnan päättyessä.* Pykälän 1 momentissa valtion valvontaviranomaisen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 4 momentissa valtion valvontaviranomaisen ja valtion ympäristölupaviranomaisen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

99 §. *Menettely poikkeuksellisissa tilanteissa.* Pykälän 1, 3 ja 4 momentissa valtion valvontaviranomaisen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

104 §. *Valtioneuvoston päätöksen valmistelu.* Pykälän 2 momentissa aluehallintovirastot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

105 §. *Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetun laitoksen toiminnasta toimitettavat tiedot ja päätöksen noudattamisen seuranta.* Pykälän 1-3 momentissa valtion valvontaviranomaisen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

106 c §. *Uusien keskisuurten energiantuotantoyksiköiden polttoainetehon yhteenlaskusääntö.* Pykälän 1 momentissa valtion ympäristölupaviranomaisen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

106 d §. *Polttoaineiden saatavuushäiriöihin liittyvät poikkeukselliset tilanteet.* Pykälän 1-3 momentissa valtion ympäristölupaviranomaisen ja valtion valvontaviranomaisen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

106 e §. *Tietojen rekisteröinti ja julkaiseminen.* Pykälässä valtion ympäristölupaviranomaisen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

115 a §. *Ilmoitusvelvollisuus ja toimivaltainen viranomaisen.* Pykälän 3 momentissa valtion ympäristölupaviranomaisen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

116 §. *Rekisteröinti-ilmoitus toiminnan rekisteröintiä varten.* Pykälän 4 momentissa valtion valvontaviranomaisen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

118 §. *Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta.* Pykälän 1 momentissa valtion valvontaviranomaisen ja 3 momentissa valtion viranomaisen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

123 §. Poikkeuksellinen tilanne luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa ja rekisteröitävässä toiminnassa. Pykälän 1 ja 4 momentissa valtion valvontaviranomainen ja valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

126 §. *Korvauksista päättäminen erikseen.* Pykälässä valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

129 §. *Ennen lupa-asian ratkaisua aiheutuneen vahingon korvaaminen.* Pykälässä valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

130 §. *Ennakoimattoman vahingon korvaaminen.* Pykälässä valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

131 §. *Korvausasian käsittely käräjäoikeudessa.* Pykälän 2-4 momentissa valtion ympäristölupaviranomainen ja valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

135 §. *Selvitysvelvollisuus ja puhdistamistarpeen arviointi.* Pykälän 1-2 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

136 §. *Päätös pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta.* Pykälän 1-2 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

137 §. *Puhdistamisesta määrääminen.* Pykälän 1 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

138 §. *Toimivallan siirto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.* Pykälän 1 momentissa valtion valvontaviranomainen ja valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

143 §. *Ympäristön tilan seuranta.* Pykälän 1 momentissa valtion valvontaviranomainen ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Koska alueellisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävät siirtyvät valtakunnallisen Lupa- ja valvontaviraston hoidettavaksi, muutettaisiin voimassa olevassa säännöksessä ”valtion valvontaviranomaisen alueellinen ympäristön tilan seuranta” alueelliseksi ja valtakunnalliseksi. Kyse olisi seurannan sisällön, laadun ja määrän arvioinnista. Ensisijaisesti valtakunnallisella seurannalla tuettaisiin kuntien seurantavelvollisuuden toteuttamista esimerkiksi suunnittelun ja ohjauksen keinoin. Vesienhoitoon ja merenhoitoon liittyvästä pinta- ja pohjavesien sekä Itämeren tilan seurannasta ja seurantatiedoista tiedottamisesta säädetään vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa ja sen nojalla.

147 §. *Määräaika ilmansuojelusuunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman laatimiseksi ja suunnitelmien laatimismenettely.* Pykälän 3, 4 ja 6 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. 6 momentin määräajan suomenkielinen kirjoitusasu muutettaisiin yksiselitteiseksi ja kieliopillisesti oikeaksi.

148 §. *Hiekoituksesta ja suolauksesta aiheutuvat raja-arvojen ylitykset.* Pykälän 2-3 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

152 §. *Meluselvitysten ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmien laatimismenettely.* Pykälän 2 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

153 §. *Tietojen antaminen meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista.* Pykälässä valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

166 §. *Viranomaisen ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 2 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Samalla lisätään ruotsinkieliseen 2 momenttiin ”tai sen nojalla säädetty velvollisuus”, joka puuttuu voimassa olevasta ruotsinkielisestä sanamuodosta.

168 §. *Säännöllinen valvonta.* Pykälän 1, 2 ja 4 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Koska alueellisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävät siirtyvät valtakunnallisen Lupa- ja valvontaviraston hoidettavaksi, olisi Lupa- ja valvontaviraston valvontasuunnitelma valtakunnallinen. Lupa- ja valvontaviraston valtakunnallinen valvontasuunnitelma on myös tarkoituksenmukainen riskiperusteisen valvonnan suunnittelun, viranomaisresurssien kohdentamisen ja toiminnanharjoittajien tasapuolisen kohtelun kannalta.

169 §. *Tarkastus onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa.* Valtion aluehallinnon uudistamisen myötä sekä valvontaviranomainen, jonka toimivaltaan kuuluu aluskierrätyslaitosta koskevan ympäristöluvan valvonta, että työsuojeluviranomainen olisi jatkossa Lupa- ja valvontavirasto. Koska pykälän 2 momentissa tarkoitetut valvontaviranomaisen, työsuojeluviranomaisen ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen tehtävät kuuluisivat esityksen mukaan Lupa- ja valvontavirastolle, ei asiasta olisi enää tarpeen säätää niin yksityiskohtaisella tasolla kuin voimassa olevassa säännöksessä. Velvoitteiden rikkomista koskeviin kohtiin lisättäisiin ympäristönsuojelu ja työsuojelu, jotta Lupa- ja valvontaviraston kahtalainen rooli aluskierrätystä koskevissa tarkastuksissa kävisi selkeästi ilmi myös pykälästä. Lupa- ja valvontavirastosta annettavan lain mukaan työsuojelua koskevat asiat kuuluisivat työsuojeluosastolle ja ympäristölupa-asiat ympäristöosastolle. Lupa- ja valvontavirasto päättäisi sisäisin järjestelyin ilmoitusvelvollisuuden hoitamisesta Kansainväliselle merenkulkujärjestölle ja Euroopan komissiolle. Säännöstä muutetaan poistamalla vaatimukset salassapidettävän tiedon luovuttamisesta ja vaatimus englannin kielisyydestä tarpeettomana, koska esityksen mukaan tietoja ei vaihdeta virastojen välillä vaan viraston sisällä.

170 §. *Ilmoitus toiminnan aloittamisesta sekä toiminnan muutoksista ja toiminnanharjoittajan vaihtumisesta.* Pykälän 5 momentissa valtion valvontaviranomainen ja valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

171 §. *Tarkkailu toisen alueella.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että jatkossa Lupa- ja valvontavirasto tai luvan myöntämisen yhteydessä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voisi myöntää toiminnanharjoittajalle säännöksessä selostetun tarkkailuoikeuden.

175 §. *Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen.* Pykälän 2 momentissa valtion valvontaviranomainen ja valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

176 §. *Määräys vesistön merkittävän pilaantumisen ja luontovahingon korjaamiseksi.* Pykälässä valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

178 §. *Ilmoitus vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja luontovahingosta.* Pykälässä valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

181 §. *Toiminnan keskeyttäminen.* Pykälän 3 momentissa valtion valvontaviranomainen ja valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

182 a §. *Viranomaisen toimivalta eräissä tilanteissa.* Pykälän 1 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

186 §. *Vireillepano-oikeus.* Pykälässä valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

188 §. *Toiminta rikosasiassa.* Pykälän 2 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

189 §. *Valvontaviranomaisten vastuunjako luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen valvonnassa.* Pykälän 1-2 momentissa valtion valvontaviranomainen ja valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Voimassa olevan 2 momentin sisältö jaettaisiin kahdeksi momentiksi (2 ja 3 momentiksi).

190 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 4 momentissa valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Samalla momentin sanamuoto muutettaisiin vastaamaan nykyisiä lainkirjoittajan ohjeita.

191 §. *Valitusoikeus.* Pykälän 1 momentin 4 kohtaa muutettaisiin siten, että valitusoikeus olisi toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella sekä Lupa- ja valvontavirastolla kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksestä. Voimassa olevan ja myös esitykseen sisältyvän 5 kohdan mukaan valitusoikeus on asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella. Valtion aluehallinnon uudistamisen myötä elinvoimakeskuksille siirtyvät kalatalousasioiden ja tiettyjen vesitalousasioiden yleisen edun valvontatehtävät. Niistä tehtävistä, joissa virasto valvoisi yleistä etua sille laeissa hoidettaviksi säädetyissä vesitalousasioissa, säädettäisiin vesilaissa, laissa tulvariskien hallinnasta, patoturvallisuuslaissa ja vesihuoltolaissa sekä rajavesistöjä koskevissa laeissa ja valtiosopimuksissa. Muiden asiassa yleistä etua valvovien viranomaisten ohella elinvoimakeskuksilla olisi valitusoikeus 5 kohdan mukaisesti niiden käyttäessä yleisen edun puhevaltaa kalatalousasioissa tai niille säädetyissä vesitalousasioissa.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös Lupa- ja valvontaviraston yleisen edun valvontayksikön oikeudesta hakea muutosta Lupa- ja valvontaviraston antamaan päätökseen. Järjestelyn taustalla on valtion aluehallinnon uudistamisesta johtuva, tällä hetkellä kahdessa viranomaisessa hoidettavien tehtävien kokoaminen uuteen Lupa- ja valvontavirastoon. Viranomaisen intressi hakea muutosta toisen viranomaisen tekemään

päätökseen kytkeytyy sille osoitettujen lakisääteisten tehtävien hoitamiseen. Voimassaolevan lain mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on voinut hakea muutosta aluehallintoviraston päätökseen. Jatkossa ympäristönsuojelulain mukaiset valtion lupa- ja valvontatehtävät yhdistettäisiin samaan viranomaiseen, Lupa- ja valvontavirastoon, jossa tehtävien hoitaminen olisi ennakoivampaa ja erilaiset näkökulmat yhteen sovittavampaa. Lupa- ja valvontavirastossa mahdollistetaan valvonnan näkökulmien huomioon ottaminen useammassa vaiheessa lupapäätösten valmistelua. Aluehallintovirastot antoivat vuosina 2019-2022 yhteensä 4199 ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaista päätöstä. Samana aikana elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset hakivat muutosta 52 päätökseen, mikä on vain reilu yksi prosentti tapauksista. Valitusten osuus on jatkuvasti vähentynyt viime vuosien aikana. Valituksista valtaosa johti päätöksen tarkistamiseen tai kumoamiseen, mikä tarkoittaa, että valitukset ovat olleet perusteltuja ja tehokkaita. Valtion aluehallinnon uudistuksen myötä muutoksenhakutarpeen arvioidaan konkretisoituvan entistä harvemmin.

Yleistä etua valvovalla yksiköllä olisi mahdollisuus esittää kirjallisesti näkökantansa hakemuksesta ja saattaa käsityksenä lupaviranomaisen tietoon jo lupamenettelyvaiheessa, mikä vähentää tarvetta turvautua muutoksenhakuun. Puhevallan käyttäminen lupamenettelyvaiheessa ei kuitenkaan olisi muutoksenhakuoikeuden käyttämisen edellytys. Yleisen edun valvontayksikkö voisi laissa säädettyjen edellytysten täytyessä hakea muutosta myös sellaiseen päätökseen, jota koskevasta hakemuksesta sille ei ole varattu tilaisuutta tulla kuulluksi tai josta yksikkö ei ole esittänyt kirjallisesti näkemystään.

Yleistä etua valvovat viranomaiset ovat käyttäneet muutoksenhakuoikeutta harkiten ja perustellusti. Viranomaisten tekemät valitukset johtavat selvästi useammin päätöksen sisällön muuttumiseen muutoksenhaun myötä kuin yksityishenkilöiden tekemät valitukset. Yleistä etua valvovan yksikön muutoksenhakuoikeuden käyttämisen erityislaatuisuuden korostamiseksi laissa ehdotetaan kuitenkin valitusoikeuden rajaamista laissa yksilöityihin tilanteisiin. Rajaukset eivät koskisi pykälän 1 momentissa määritellyjä muita viranomaistahoja. Valitusoikeuden käsilläolon, eli yhden tai useamman edellytyksen täyttymisen, ratkaisisi muutoksenhakutuomioistuin osana ehdottomien prosessinedellytysten tutkintaa.

Lupa- ja valvontaviraston yleisen edun valvontayksiköllä olisi oikeus valittaa Lupa- ja valvontaviraston tekemästä päätöksestä, jos se olisi tarpeen 1) ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai muun näihin rinnastettavan painavan yleisen edun turvaamiseksi, 2) lain soveltamisalaan liittyvien merkittävien oikeuskysymysten ratkaisemiseksi tai 3) lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi. Edellytykset olisivat toisiinsa nähden itsenäisiä, eli yhdenkin edellytyksen täytyminen olisi riittävää. Muutos vastaa ehdotettua vesilain 15 luvun 2 §:n säännöstä. Valituksenalaisen päätöksen tyyppiä ei ole säännöksessä rajattu, mutta pääasiassa valitusten voidaan tämän säännöksen kriteerien perusteella arvioida kohdistuvan lupapäätöksiin ja jossain määrin hallintopakkopäätöksiin ja koeluonteisesta toiminnasta tehtävien ilmoitusten johdosta annettaviin päätöksiin.

Ensimmäinen edellytys koskee lupa- ja valvontaviraston tehtäviin kuuluvien ympäristönsuojelulain ja luonnonsuojelulain vaatimusten huomioon ottamista lupaharkinnassa. Sanotulla perusteella yksikkö voisi hakea muutosta päätökseen perustuen myös sellaiseen muuhun näihin rinnastuvaan painavaan yleiseen etuun, jonka valvomista ei muulla lainsäädännössä olisi selkeästi osoitettu jonkin toisen viranomaisen tehtäväksi. Yksikön harkittavaksi jäisi, onko päätös tai siihen sisältyvä yksittäinen määräys siten ristiriidassa lain suojaamien oikeushyvien kanssa, että päätöksen lainmukaisuus tulisi saattaa tuomioistuimen arvioitavaksi.

Toinen edellytys koskisi niitä tilanteita, jossa päätökseen sisältyy lain soveltamisen kannalta merkittävä oikeuskysymys. Tässä suhteessa ratkaisevaa olisi se, mikä merkitys tai ohjausvaikutus oikeuskysymyksellä olisi muiden ympäristöasioiden ratkaisemisen kannalta. Kyse voisi olla esimerkiksi Euroopan unionin lainsäädännön suhteesta kansalliseen lainsäädäntöön tai uusien säännösten soveltamisesta epäselvässä tilanteessa.

Kolmannessa edellytyksessä (lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistaminen) on kyse osin samasta asiasta kuin toisessa edellytyksessä. Edellytyksen tarkoituksena on mahdollistaa muutoksenhaku esimerkiksi sellaisessa tilanteessa, jossa Lupa- ja valvontavirasto myöntäisi luvan aikaisemmasta soveltamiskäytännöstä poiketen puutteellisin perustein. Vastaavasti tilanne, jossa lupaan liitettäisiin aiemmasta käytännöstä poiketen merkittävä lupamääräys tai jätettäisiin tällainen pois vakiintuneesti käytetty lupamääräys ilman asianmukaisia perusteita, saattaisi muodostaa perusteen muutoksenhauille.

Voimassa oleva *2 momentti* siirtyisi *3 momentiksi* ja valtion valvontaviranomainen muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi.

192 §. *Oikaisuvaatimus tarkkailusuunnitelmaa ja tarkkailumääräysten muuttamista koskevasta päätöksestä.* Pykälässä valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

194 §. *Oikaisuvaatimus direktiivilaitoksen luvan tarkistamisvelvollisuutta koskevasta päätöksestä.* Pykälässä valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja maininta valtion valvontaviranomaisesta poistettaisiin tarpeettomana.

197 §. *Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa.* Pykälän *3 momentissa* valtion ympäristölupaviranomainen ja valvontaviranomainen muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseksi, sillä ne toimisivat tämän lain mukaisina lupa- ja valvontaviranomaisina.

203 §. *Menettely kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä annettaessa.* Pykälässä valtion valvontaviranomainen ja valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

205 §. *Maksut.* Pykälän *1 momentissa* valtion lupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

207 §. *Todistajan kuuleminen.* Pykälässä valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

212 §. *Menettely valtion rajat ylittävien vaikutusten huomioonottamiseksi eräissä tilanteissa.* Pykälän *1-3 momentissa* valtion ympäristölupaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

214 §. *Kuuleminen ja tiedottaminen yhteistoteutuksesta.* Pykälän *1 momentissa* valtion valvontaviranomaiset muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

221 a §. *Alusten purkamista koskevat erityissäännökset.* Pykälän *2 momentista* poistettaisiin viittaukset työsuojeluviranomaisen antamaan lausuntoon, koska valtion aluehallinnon uudistamisen myötä sama viranomainen eli Lupa- ja valvontavirasto toimisi sekä työsuojeluviranomaisena että aluskierrätyslaitosta koskevan ympäristölupahakemuksen

ratkaisevana viranomaisena. Lupa- ja valvontavirastosta annettavan lain mukaan työsuojelua koskevat asiat kuuluisivat viraston työsuojeluosastolle ja ympäristölupa-asiat ympäristöosastolle. Säännöksen soveltaminen edellyttäisi yhteistyötä Lupa- ja valvontaviraston osastojen välillä. Pykälän 4 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

222 §. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja aluehallintovirastot muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi ja elinvoimakeskuksiksi. Esimerkiksi vesihuoltolain 15 §:ssä säädetään laitoksen velvollisuudesta huolehtia siitä, että pohjaveden vedenottopisteiden tiedot toimitetaan ELY-keskukselle, jatkossa elinvoimakeskukselle, joka tallentaisi nämä tiedot ympäristönsuojelun pohjavesiä koskevaan tietojärjestelmään.

223 §. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään talletettavat tiedot. Pykälän 1, 2 ja 6 momentissa valtion ympäristölupaviranomainen ja valtion valvontaviranomainen muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

Voimaantulo. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan päivänä kuuta 20. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen laatimia 168 §:ssä tarkoitettuja valvontasuunnitelmia sovellettaisiin, kunnes Lupa- ja valvontavirasto on laatinut valtakunnallisen valvontasuunnitelman. Siirtymäaika valtakunnallisen valvontasuunnitelman laatimiselle on kaksi vuotta. Määräajassa on otettu huomioon, että uuden viraston alkuvaiheessa on paljon toimeenpanoa edellyttäviä toimenpiteitä. Valvontakohteiden valvontaluokka säilyisi siirtymäaikana ennallaan ja mahdollinen uudelleenarviointi tehtäisiin vain toiminnan muuttuessa tai ilmenneiden ympäristövaikutusten tai -riskien vuoksi.

7.14.24 Laki ympäristövahinkorahastosta

10 §. Maksunkantoviranomainen. Pykälässä Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

21 §. Katselmuslautakunta. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

7.14.25 Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä

10 §. Yhteysviranomainen. Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 2 ja 3 momentit poistettaisiin, sillä niille ei yhden valtakunnallisen viraston perustamisen seurauksena olisi enää tarvetta.

11 §. Toimivaltainen viranomainen. Pykälän 1 ja 3 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Pykälän 2 momentti poistettaisiin, sillä sille ei yhden valtakunnallisen viraston perustamisen seurauksena olisi enää tarvetta. Voimassa oleva 3 momentti muuttuisi näin ollen 2 momentiksi.

32 §. Ohjaus, valvonta ja seuranta. Pykälän 2 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi maininta toimialueesta poistettaisiin, sillä sille ei yhden valtakunnallisen viraston perustamisen seurauksena olisi enää tarvetta. Lisäksi tehtäisiin pykälän ruotsinkieliseen sanamuotoon korjauksia niin, että se vastaisi paremmin suomenkielisen sanamuodon sisältöä. Pykälän ruotsinkielisessä otsikossa sana utveckling muutettaisiin sanaksi uppföljning sekä pykälän 1

momentissa sana övertakning muutettaisiin sanaksi uppföljning. Sana uppföljning vastaa paremmin suomenkielisessä sanamuodossa käytettyä sanaa seuranta.

34 §. *Valitusoikeus arvioinnin puuttumisen tai puutteellisuuden perusteella.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

35 §. *Pakkokeinot.* Pykälässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

37 §. *Muutoksenhaku arviointimenettelyn soveltamista koskevaan päätökseen.* Pykälän 1 momentissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lisäksi tehtäisiin tekninen muutos pykälän 1 momentin viittaukseen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin (808/2019).

8 Lakia alemman asteinen sääntely

8.1 Lupa- ja valvontavirasto

Lupa- ja valvontavirastoa koskevan lakiehdotuksen 4 §:n 5 momentin mukaan varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin osastolla olevan ruotsinkielisen yksikön virkamiesten erityisistä lisäkelpoisuusvaatimuksista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena on, että ruotsinkielisen yksikön virkojen kelpoisuusvaatimuksena olisi julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) 6 §:n 1 momentissa säädetyistä poiketen ruotsin kielen erinomainen kielitaito suullinen ja kirjallinen taito sekä suomen kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito.

Lakiehdotuksen 4 §:n 5 momentin perusteella on tarkoitus säätää varhaiskasvatuksen-, koulutuksen ja kulttuurin osastolla olevan ruotsinkielisen yksikön virkojen erityisistä kelpoisuusvaatimuksista erityisesti kielitaitovaatimuksien osalta. Saman pykälän 7 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää viraston pääjohtajan alaisuudessa toimivista osastojen ulkopuolisista toimintayksiköistä, mutta myös osastojen, toimintayksiköiden ja muiden yksiköiden pääasiallisista tehtävistä samoin kuin viraston muun organisaation perusteista. Ehdotettu säännös mahdollistaa säätää virastolle pääjohtajan alaisuudessa ja toimintaosastojen ulkopuolisista toimintayksiköistä, joille voitaisiin tarpeen mukaan osoittaa tehtäviä, joiden ei voitaisi katsoa kuuluvan luontevasti viraston osastojen tehtäviin. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin myös säätää osastoille, toimintayksiköille ja muille yksiköille kuuluvista tehtävistä ja muun organisaation perusteista. Asetuksella voitaisiin tarvittaessa säätää erityisesti viraston osastoille kuuluvista tehtävistä, jotka eivät ole selkeästi osoitettavissa viraston osastoille.

Lakiehdotuksen 9 §:n 3 momentin mukaan viraston toimialaohjauksen menettelytavoista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella. Lakiehdotuksen 10 §:n 4 momentin mukaan ohjauksen yhteensovittamista varten asetettavista ryhmistä, niiden tehtävistä ja menettelytavoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Säännökset mahdollistavat säätää viraston ohjauksen menettelytavoista tarkemmin.

Lakiehdotuksen 13 §:n 3 momentin perusteella alueellisten valmiustoimikuntien asettamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin viraston velvollisuudesta asettaa jokaiselle varautumisen yhteistyöalueelle valmiustoimikunta. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin myös valmiustoimikunnan puheenjohtajasta, varapuheenjohtajasta sekä valmiustoimikunnan

muista jäsenistä, joiden lukumäärä jäisi viraston harkintaan. Jäsenten lukumäärää arvioitaessa tulisi ottaa huomioon alueelliset erityispiirteet sekä tarpeet valmiustoimikunnan tehtävien hoitamiseksi. Valtioneuvoston asetuksella niin ikään säädettäisiin valmiustoimikuntien tehtävistä.

Lakiehdotuksen 15 §:n 8 momentin perusteella lautakuntien ja toimielinten jäsenillä on oikeus saada kohtuullinen palkkio ja korvaus matkakustannuksista, joiden perusteet vahvistaisi valtiovarainministeriö. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin perusteiden vahvistamisesta. Palkkiot ja korvaukset maksettaisiin valtiovarainministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti. Tarkoituksena olisi myös, että valtiovarainministeriön olisi pyydettävä sosiaali- ja terveysministeriön lausunto ennen perusteiden vahvistamista, sillä lain 15 §:ssä tarkoitettut lautakunnat ja toimielimet toimivat sosiaali- ja terveysalan osastolla tai sen yhteydessä.

Lakiehdotuksen 18 §:n 2 momentin mukaan osastopäällikön nimikkeestä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää, että osastopäällikkö voisi käyttää ylijohtajan arvonimeä.

Lakiehdotuksen 19 §:n 2 momentin mukaan yksikön päällikön erityisistä lisäkelpoisuusvaatimuksista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella. Mahdollisuus säätää tarvittaessa yksikön päällikön erityisistä lisäkelpoisuusvaatimuksista on välttämätön, sillä virastolla voi tulla tarve keskittää esimerkiksi oikeudellista osaamista koskevat asiat yhteen yksikköön, jolloin on välttämätöntä, että tämän yksikön päällikön viran erityisenä lisäkelpoisuusvaatimuksena olisi esimerkiksi muu oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto. Yksikön päällikön virkaan voitaisiin myös säätää tarvittaessa muista erityisistä lisäkelpoisuusvaatimuksista, kuten esimerkiksi pelkän perehtyneisyyden sijaan voitaisiin edellyttää vankkaa kokemusta viran tehtävälästä.

Lakiehdotuksen 21 §:n 1 momentin mukaan viraston muiden virkojen erityisistä kelpoisuusvaatimuksista ja nimikkeistä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella. Viraston perustamisen yhteydessä on pidetty tärkeänä säilyttää ja varmistaa viraston nimikekäytäntöjen yhtenäisyys. Tämän varmistamiseksi valtioneuvoston asetuksella voitaisiin tarvittaessa säätää virastossa käytettävistä virkamiesten nimikkeistä. Myös viraston tehtävät voivat joiltakin osin edellyttää niitä hoitavilta virkamiehiltä esimerkiksi muuta oikeustieteen ylempää korkeakoulututkintoa kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkintoa taikka pelkän perehtyneisyyden sijaan vankkaa kokemusta viran tehtävälästä. Tällöin olisi perusteltua säätää tiettyihin virkoihin liittyvistä erityisistä kelpoisuusvaatimuksista. Esimerkiksi ruotsinkielisten palvelujen järjestäminen virastossa voisi edellyttää kielitaitoa koskevia erityisiä kelpoisuusvaatimuksia.

Lakiehdotuksen 28 §:n 2 momentin perusteella viraston suoritteiden maksuista säädetään valtioneuvoston asetuksella, mitä voidaan pitää perusteltuna sen sijaan, että maksuasetuksen antaisi valtiovarainministeriö, sillä virasto hoitaa laaja-alaisesti eri ministeriöiden toimialan erityislainsäädännössä säädettyjä tehtäviä.

Vakiintuneen tulkinnan mukaisesti kumottavien lakien mukana kumoutuvat myös niissä olevien asetuksenantovaltuuksien nojalla annetut asetukset. Aluehallintovirastoista annetun lain kumoutuessa tällaisia olisivat valtioneuvoston asetus aluehallintovirastoista (906/2009), sosiaali- ja terveysministeriön asetus eräiden aluehallintovirastojen työsuojelun vastualueen toimialueista (1494/2015) ja ympäristöministeriön asetus ympäristölupavastualueiden sijoittumisesta aluehallintovirastoihin ja niiden toimialueiden laajentamisesta (984/2009).

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain kumoutuessa tällaisia olisi valtioneuvoston asetus Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta (676/2008).

Viraston perustaminen aiheuttaisi muutoksia valtioneuvoston ohjesäännön (262/2003) 3 §:n 15 kohtaan, 11 §:n 3 momenttiin ja 17 §:n 12 kohtaan. Viraston perustaminen aiheuttaisi pieniä muutostarpeita myös valtiovarainministeriöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (610/2003) 1 ja 2 §:ään sekä valtiovarainministeriön työjärjestyksestä annetun valtiovarainministeriön asetuksen (359/2023) 13 ja 19 §:ään.

8.2 Elinvoimakeskukset ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus

Lakiehdotuksen 2 §:n 4 momentin perusteella elinvoimakeskusten 2 momentissa säädettyistä muista kuin yleisen edun valvonnan tehtävistä voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentin perusteella elinvoimakeskusten lukumäärästä, toimialueista, nimistä, osastoista ja päätoimipaikoista sekä toimipaikoista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asteuksella on tarkoitus säätää kymmenestä elinvoimakeskuksesta ja niiden toimialueista. Elinvoimakeskusten toimialueet on tarkoitus muodostaa seuraavan maakuntajakoon perustuvan aluejaon mukaisesti: 1. Uudenmaan maakunta, 2. Varsinais-Suomen, Satakunnan ja Ahvenanmaan maakunnat, 3. Etelä-Karjalan, Kymenlaakson ja Päijät-Hämeen maakunnat, 4. Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen maakunnat, 5. Keski-Suomen maakunta, 6. Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnat, 7. Etelä-Pohjanmaan maakunta, 8. Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnat, 9. Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnat ja 10. Lapin maakunta. Elinvoimakeskusten päätoimipaikat on tarkoitus sijoittaa Helsinkiin, Turkuun, Kouvolaan, Tampereelle, Jyväskylään, Kuopioon, Seinäjoelle, Vaasaan, Ouluun ja Rovaniemelle. Muita toimipaikkoja ovat Lahti, Pori, Lappeenranta, Hämeenlinna, Mikkeli, Joensuu, Kokkola ja Kajaani.

Asetuksella säädettäisiin elinvoimakeskusten yhtenäisemmästä osastorakenteesta siten, että jokaisessa elinvoimakeskuksessa on niiden tehtävistä ja koosta riippuen vähintään kolme osastoa, joista ensimmäinen hoitaisi elinkeinojen ja osaamisen, toinen liikenteen ja kolmas maaseutupalvelujen tehtäviä sekä ympäristötehtäviä. Elinvoimakeskuksella voisi olla elinvoimakeskuksista annetussa laissa osastorakenteelle säädettyjen ehtojen rajoissa myös muita osastoja, mikäli keskuksen toiminnalliset tarpeet sitä edellyttävät.

Lakiehdotuksen 4 §:n 3 momentin mukaan elinvoimakeskusten toimialueen laajentamisesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää elinvoimakeskusten toimialueen laajentamisesta asetuksella tarkemmin säädettyjen tehtävien osalta. Toimialueen laajentamisella tarkoitetaan käytännössä tiettyjen tehtävien hoitamisen keskittämistä valtakunnallisesti tai tarkemmin rajatulla alueella. Elinvoimakeskus hoitaisi tehtäviä toimialuettaan laajemmalla alueella vain, jos toimialueen laajentamiselle laissa säädetty edellytykset täyttyisivät. Pääosin nykyisten ELY-keskusten keskitettyjen tehtävien määrä ei muuttuisi.

Lakiehdotuksen 6 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä elinvoimakeskusten toimialaohjauksen menettelytavoista. Lakiehdotuksen 7 §:n 4 momentin perusteella elinvoimakeskusten toiminnan strategisen suunnittelun ja tulosohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella on tarkoitus säätää, että työ- ja elinkeinoministeriö vastaisi elinvoimakeskusten strategisen suunnittelun ja tulosohjauksen järjestämisestä elinvoimakeskusten osalta ja siitä, että keskuksille laaditaan yhteinen strategia-

asiakirja sekä keskuskohtaiset tulossopimukset. Strategia-asiakirjassa esitettäisiin elinvoimakeskusten strategiset tavoitteet, jotka perustuisivat: hallitusohjelmaan, hallituksen strategia-asiakirjaan, valtioneuvoston kehyspäättöksiin, valtakunnallisiin alueiden kehittämisen painopisteisiin, maakuntaohjelmiin, hallituksen politiikkaohjelmiin, muihin kuin 5 ja 6 kohdissa tarkoitettuihin poikkihallinnollisiin ohjelmiin ja lainsäädäntöön ja kansainvälisiin sopimuksiin. Tulossopimus laadittaisiin kullekin elinvoimakeskukselle hallituskaudeksi. Asetuksella on tarkoitus säätää tulossopimuksen tarkemmasta sisällöstä.

Lakiehdotuksen 8 §:n 4 momentin perusteella elinvoimakeskusten ohjauksen ja strategisen suunnittelun yhteensovittamista varten asetettavista ryhmistä, niiden tehtävistä ja menettelytavoista voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella on tarkoitus säätää tarkemmin ryhmistä, jotka valmistelevat ja yhteensovittavat ohjauksen yhteensovittamisryhmässä käsiteltäviä asioita sekä tahoista, jotka voisivat olla edustettuina näissä ryhmissä.

Lakiehdotuksen 12 §:n 5 momentin mukaan elinvoimakeskuksen virkojen kelpoisuusvaatimuksista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin muun muassa elinvoimakeskuksen osastopäälliköiden kelpoisuusvaatimuksista ja tarpeen vaatiessa myös muiden virkojen kelpoisuusvaatimuksista. Asetuksella säädettäisiin osastopäällikön erityiseksi kelpoisuusvaatimukseksi ylempi korkeakoulututkinto, tehtävän edellyttämä monipuolinen kokemus, käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus.

Lakiehdotuksen 13 §:n 3 momentin perusteella Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen virkamies esittelisi elinvoimakeskuksen päätettäväksi valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettyjä hallintoasioita. Asetuksella on tarkoitus säätää, että näitä olisivat muun muassa toimintamenojen käyttösuunnitelma kullekin elinvoimakeskukselle, virkanimitykset ja palvelussuhteeseen liittyvät päätökset.

Lakiehdotuksen 13 §:n 4 momentin mukaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävistä voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella on tarkoitus säätää Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtäväksi hoitaa elinvoimakeskusten kirjanpitoyksikkö- ja talousjärjestelmätehtävät, henkilöstöhallinnon tehtävät, tietohallinnon ohjaustehtävät, palvelut ja palveluhankinnat, yhteiset viestintäpalvelut ja viestintäpalveluhankinnat, yhteiset valmiustehtävät, yleishallinnon tehtävät, yhteiset sisäiset koulutus- ja kehittämistehtävät sekä niiden hankinnat; sekä tukien ja avustusten maksamista, käytön valvontaa ja takaisinperintää koskevat tehtävät, joista säädetään erikseen. Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävänä olisi ohjeistaa elinvoimakeskuksia kehittämis- ja hallintoasioissa sekä avustusten maksamista, käytön valvontaa ja takaisinperintää koskevilla tehtävissä. Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaisi elinvoimakeskusten tietohallintopalveluja. Asetuksella on tarkoitus säätää informatiivisesta viittauksesta Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiin, jonka perusteella Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voisi tarjota Lupa- ja valvontavirastolle tietohallintopalvelujapalveluita.

Lailla työvoimapalveluiden järjestämisestä siirrettiin julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu 1.1.2025 alkaen valtiolta kunnille ja lakkautettiin TE-toimistot. Järjestämisvastuun siirto vaikuttaa sekä ELY-keskusten että kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtäviin ja tehtävämuutokset on toteutettu ELY-keskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaan virastolakiin tehdyillä muutoksilla (382/2023).

Kehittämis- ja hallintokeskuksen uudeksi tehtäväksi on säädetty muun muassa seurata ja arvioida työvoimapalvelujen tuloksellisuutta ja toimivuutta sekä tuottaa niitä koskevaa tietoa.

Näiden tehtävien osalta on annettu tarkempaa sääntelyä muuttamalla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettua valtioneuvoston asetusta (Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta 387/2024). Nämä KEHA-keskuksen tehtäviä 1.1.2025 alkaen tarkentavat säännökset on otettu huomioon tässä esityksessä.

Lakiehdotuksen 14 §:n 1 momentin mukaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimipaikasta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella on tarkoitus säätää, että Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimipaikka olisi Mikkelissä. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen henkilöstön virkapaikkoja voisivat olla kaikkien elinvoimakeskusten toimipaikat. Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen henkilöstön virkapaikkoja voisivat olla myös muissa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan virastojen toimipaikoissa.

Lakiehdotuksen 15 §:n 5 momentin perusteella Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toiminnan ohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella on tarkoitus säätää, että työ- ja elinkeinoministeriö huolehtisi siitä, että Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle laaditaan tulostavoiteasiakirja. Lisäksi asetuksella säädettäisiin, että työ- ja elinkeinoministeriö sekä valtiovarainministeriö laatisivat yhdessä tietohallintopalvelujen tulostavoitteet.

Lakiehdotuksen 19 §:n 3 momentin mukaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen virkojen kelpoisuusvaatimuksista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin muun muassa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen johtajan kelpoisuusvaatimuksista ja tarpeen vaatiessa myös muiden virkojen kelpoisuusvaatimuksista.

Lakiehdotuksen 22 §:n perusteella kielivähemmistön palveluyksikön perustamisesta, tehtävistä, nimestä, toimialueesta ja toimipaikasta sekä henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Lakiehdotuksen 24 §:n 2 momentin mukaan elinvoimakeskusten sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen suoritteiden maksuista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

8.3 Ahvenanmaan valtionvirasto

Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevan lakiehdotuksen 14 §:n 2 momentin perusteella Ahvenanmaan valtionviraston suoritteiden maksuista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Liikenne- ja viestintäministeriön toimialan suoritteiden maksuista säädettäisiin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevat säännökset kumoutuvat aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen myötä.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan 1.1.2026.

Jätelain muuttamista koskevaan 270 lakiehdotukseen sisältyy siirtymäsäännös, jonka mukaan lain voimaan tullessa voimassa olevia elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen laatimia jätelain 124 §:ssä tarkoitettuja suunnitelmia sovellettaisiin, kunnes Lupa- ja valvontavirasto on laatinut valtakunnallisen suunnitelman. Siirtymäaika valtakunnallisen suunnitelman laatimiselle on kaksi vuotta. Määräajassa on otettu huomioon, että uuden viraston alkuvaiheessa on paljon toimeenpanoa edellyttäviä toimenpiteitä. Valvontakohteiden valvontaluokka säilyisi siirtymäaikana ennallaan ja mahdollinen uudelleenarviointi tehtäisiin vain toiminnan

muuttuessa tai ilmenneiden ympäristövaikutusten tai -riskien vuoksi. Vastaava siirtymäsäännös sisältyy 288 lakiehdotukseen koskien ympäristönsuojelulain 168§:ssä tarkoitettua valvontasuunnitelmaa.

Läkelain muuttamista koskevaan 251 lakiehdotukseen sisältyy siirtymäsäännös, jonka mukaan lain voimaan tullessa Lupa- ja valvontavirastolle luovutettaisiin rajattuja lääkevarastoja koskeva 72 §:ssä tarkoitettu rekisteri ja aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston omissa asianhallintajärjestelmissä olevat rajattuja lääkevarastoja koskevat tiedot siinä määrin kuin ne ovat välttämättömiä Lupa- ja valvontavirastolle lain 68 ja 71 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain muuttamista koskevalla 237 lakiehdotuksella tehdään pääasiassa tehtävien siirtymisen vuoksi tarpeelliset muutokset sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annettuun lakiin. Lisäksi lain 45 §:ään, jossa säädetään niistä tahoista, joilta Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla, jatkossa Lupa- ja valvontavirastolla, on oikeus maksutta ja salassapitosäännösten estämättä saada samassa laissa säädettyjen tehtäviensä suorittamista varten välttämättömät tiedot, ehdotetaan lisättäväksi Työllisyysrahasto. Selvyyden vuoksi lakiin sisältyisi siirtymäsäännös, jonka mukaan lain voimaan tullessa aluehallintovirastossa tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa vireillä ollut asia käsiteltäisiin kuitenkin loppuun noudattaen lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Työttömyysturvalain muuttamista koskevaan 264 lakiehdotukseen sisältyy siirtymäsäännös, jonka mukaan Työllisyys- kehittämis- ja hallintokeskus vastaisi niiden työttömyysturva-asioiden hoitamisesta, jotka ovat vireillä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksessa lain tullessa voimaan. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaisi myös niiden työttömyysturva-asioiden hoitamisesta, jotka ovat aiemmin kuuluneet elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle ja tulevat uudelleen vireille esimerkiksi muutoksenhakuasteen antaman päätöksen johdosta.

Oppivelvollisuuslain 24 §:ää on muutettu lailla 1091/2024 siten, että siinä säädettäisiin pidennetyn oppivelvollisuuden sijaan varhennetusta oppivelvollisuudesta. Tämä muutos tulee kutienkin voimaan vasta 1.8.2026. Sen vuoksi ehdotetaan, että myös tähän hallituksen esitykseen sisältyvä laki oppivelvollisuuslain muuttamisesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta tulisi voimaan 1.8.2026.

10 Toimeenpano ja seuranta

Valtiovarainministeriö on asettanut valtakunnallisen lupa-, ohjaus- ja valvontaviraston toimeenpanohankkeen ajalle 12.4.2024–31.12.2025. Toimeenpanohankkeen tavoitteena on toteuttaa uuden viraston suunnittelu ja perustaminen. Työ- ja elinkeinoministeriö on vastaavasti asettanut toimeenpanohankkeen elinvoimakeskusten perustamiseksi ajalle 1.10.2024–28.2.2026.

Lupa- ja valvontavirastoa sekä elinvoimakeskuksia ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta koskevien toimeenpanohankkeiden tavoitteena on toteuttaa uusien virastojen suunnittelu ja perustaminen. Lähtökohtana on virastojen perustoiminnan ja asiakaspalvelun sujuvuuden turvaaminen mahdollisimman laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Toimeenpanohankkeissa noudatetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa ja osallistetaan henkilöstöä muutoksen valmistelussa laaja-alaisesti. Toimeenpanohankkeissa toteutetaan hallitusohjelman tavoitteita ja muita hallituksen poliittisia linjauksia. Valmistelussa huomioidaan myös toimeenpanohankkeisiin liittyvät muut kehityshankkeet. Virastoja koskevat

toimeenpanohankkeet on lähtökohdiltaan organisoitu samalla tavalla. Toimeenpanohanke koostuu ohjausryhmästä, valmisteluryhmästä ja hankeryhmästä sekä koordinaatioryhmistä ja niiden alaisista ryhmistä.

Ohjausryhmän tehtävänä on seurata toimeenpanohankkeen etenemistä ja vastata toimeenpanohankkeen strategisesta ohjauksesta. Valmisteluryhmän tehtävänä on puolestaan päättää hankkeen keskeisistä valmistelulinjauksista, hyväksyä hankeryhmän tuotokset sekä ratkaista mahdolliset ristiriitakysymykset sekä edistää ohjaavien ministeriöiden ja uudistuksessa mukana olevien organisaatioiden yhteistyötä. Ohjausryhmä ja valmisteluryhmä ovat molemmille toimeenpanohankkeille yhteiset ja yhtenevät kokoonpanoiltaan. Kummankin toimeenpanohankkeen hankeryhmän tehtävänä on raportoida valmisteluryhmälle hankkeen etenemisestä, valmistella valmisteluryhmälle ehdotukset viraston ohjauksen järjestämiseksi, johtamisjärjestelmäksi, organisoitumiseksi sekä työjärjestykseksi, valmistella valmisteluryhmälle ehdotukset viraston ylimmän johdon sekä keskijohdon nimitysprosessista ja johdon osaamisvaatimuksista, hyväksyä hankejohtajan esitykset, ohjata, linjata, yhteensovittaa ja koordinoita alaisissaan ryhmissä tapahtuvaa valmistelua yhteistyössä hankejohtajan kanssa, huolehtia uudistuksen kokonaisuuden hallinnasta, seurata muiden hankkeiden ja uudistusten etenemistä ja yhteensovittaa työskentelyä muiden hankkeiden kanssa, toteuttaa hankkeen aikaista valtakunnallista sidosryhmäyhteistyötä sekä tukea tarvittaessa valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeen työtä hallituksen esityksen valmistelussa.

10.1 Lupa- ja valvontavirasto

Lupa- ja valvontaviraston toimeenpanohankkeessa on kolme koordinaatioryhmää: Lupa-, ohjaus- ja valvontakoordinaatioryhmä, Yhteiset toiminnot –koordinaatioryhmä ja Muutoksen koordinaatioryhmä. Lupa- ja valvontaviraston perustamisen koordinaatioryhmissä ja niiden alla toimivissa alatyöryhmissä toimii tällä hetkellä hieman yli 250 aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston sekä ELY-keskusten Y-vastuualueiden ja KEHA-keskuksen siirtyviä tehtäviä hoitavaa virkamiestä.

Lupa-, ohjaus- ja valvontakoordinaatioryhmän tehtävänä on koordinoita alaryhmien valmistelutyötä ja hallinnoida niiden välisiä keskinäisriippuvuuksia (esimerkiksi toimialan valtakunnalliset prosessit, sisäinen organisoituminen), valmistella ja yhteensovittaa yhteiset linjaukset lupa-, ohjaus- ja valvontakäytännöille, huolehtia osaltaan, että uudistuksen tavoite vahvistaa yhdenmukaisia lupa-, ohjaus- ja valvontakäytänteitä toteutuu sekä antaa tarvittava substanssituki yhteisten palvelujen ja projektien valmistelulle. Ryhmän alaisuudessa toimivat seuraavat alaryhmät: Sosiaali ja terveys, Varhaiskasvatus, koulutus ja kulttuuri, Ympäristö, Työsuojelu, Pelastustoimi ja varautuminen sekä Elinkeinovalvonta, oikeusturva (ja mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto). Yhteisenä tehtävänä on valmistella ehdotukset toimialojen valtakunnallisista prosesseista ja sisäisen organisoitumisen vaihtoehtoista, laatia ehdotuksen toimialan sisäisestä työnjaosta, mallityöjärjestyksestä ja muista sisäisistä määräyksistä, valmistella ehdotus henkilöstön sijoittumisesta toimialan sisällä, kartoittaa toimialan sisäisen osaamisen ja osaamisen kehittämistarpeet sekä ohjata toimialan tulevan henkilöstön rekrytointeja ja uusien tehtävänkuvien suunnittelua, tuottaa arvio toimialan resurssitarpeista, tukea toimialasidonnaisten tietojärjestelmien käyttöönoton varmistamista, huolehtia toimialan asiakas- ja sidosryhmäyhteistyöstä, tunnistaa toimialan riskit sekä valmistella toimialan varautumisen tehtävät.

Yhteiset toiminnot –koordinaatioryhmän tehtävänä on koordinoita alaryhmien valmistelutyötä ja hallinnoida niiden välisiä keskinäisriippuvuuksia (esimerkiksi toiminnon valtakunnalliset prosessit, sisäinen organisoituminen), valmistella ehdotukset talousarvioksi, valmistella

ehdotus hallintotehtävien valtakunnallisista prosesseista ja sisäisen organisoitumisen vaihtoehtoista, laatia ehdotus hallinnon toimialan mallityöjärjestyksestä, muista sisäisistä määräyksistä sekä muista yhteisistä linjauksista hallinnon eri toiminnoille, valmistella ehdotus henkilöstön sijoittumisesta hallinnon toimialan sisällä, kartoittaa hallinnon toimialan sisäisen osaamisen ja osaamisen kehittämistarpeet sekä ohjata toimialan tulevan henkilöstön rekrytointeja ja uusien tehtävänkuvien suunnittelua, vastata Ahvenanmaan valtionviraston tukitehtävien jatkotyöstämisestä, vastata itsenäisen Adoptiolautakunnan ja Valtakunnallisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan (Tukija) siirron valmistelusta sekä vastata kv. tehtävien (ml. Ahvenanmaa) organisoinnin suunnittelusta. Ryhmän alaisuudessa toimivat seuraavat alaryhmät: Kehittäminen ja johdon tukitoiminnot, Tietohallinto, Henkilöstöhallinto, Taloushallinto ja Asianhallinta ja arkistointi. Yhteisenä tehtävänä on valmistella tarvittavat ehdotukset yhteiset toiminnot –koordinaatioryhmän työskentelyn tueksi liittyen valtakunnallisiin prosesseihin, sisäiseen organisoitumiseen, mallityöjärjestykseen sekä muihin sisäisiin määräyksiin toiminnon osalta, kartoittaa toiminnon sisäisen osaamisen ja osaamisen kehittämistarpeet sekä ohjata toiminnon tulevan henkilöstön rekrytointeja ja uusien tehtävänkuvien suunnittelua, suunnitella substanssitoimialoille tarjottava toimintotuki, tuottaa arvio toimintayksikön resurssitarpeista ja henkilöstön sijoittumisesta, huolehtia toiminnon sidosryhmäyhteistyöstä sekä tunnistaa toiminnon riskit.

Muutoksen koordinaatioryhmän tehtävänä on koordinoita alaryhmien valmistelutyötä ja hallinnoida niiden välisiä keskinäisriippuvuuksia, suunnitella muutoksen johtamisen tukea johdolle, esihenkilöille ja valmisteluryhmille (mentorointi/koulutukset/valmennus) sekä tunnistaa ryhmien välisiä yhdyspintoja. Ryhmän alaisuudessa toimivat seuraavat alaryhmät: Asiakasasiointi, Henkilöstö- ja organisaatiokulttuuri ja Viestintä.

Ryhmien työn ohella toimeenpanon tiettyjä keskeisiä ja merkittävää päätoimista valmisteluresurssia edellyttäviä tehtäviä on organisoitu projekteiksi. Näitä ovat verkkosivuprojekti, intra-projekti, tiedonohjaussuunnitelma-projekti sekä palkkausjärjestelmäprojekti. Lisäksi valtion yhteisistä palveluntuottajista Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeet sekä Valtori ovat perustaneet omat projektinsa muutoksen toteuttamiseksi omien vastuidensa osalta. Kaikki projektit toimivat tiiviisti osana hanketta ja tekevät käytännön valmistelutyötä yhdessä hankkeen ryhmien ja niihin kuuluvien asiantuntijoiden kanssa. Lupa- ja valvontaviraston toimeenpanohankkeen käyttöön on varattu valtion vuosien 2023-2025 talousarvioihin sisältyvistä määrärahoista momenteilta 28.01.21 Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha ja 28.40.03 Palvelurakenteen ja valtion hallintorakenteen kehittäminen yhteensä 7,5 miljoonan euron rahoitus. Pääosa määrärahatarpeesta kohdistuu toimialariippumattomien ja toimialasidonnaisten välttämättömien tietojärjestelmämuutoksien toteuttamiseen.

Edellä todettujen alatyöryhmien tehtävät on määritelty tarkemmin toimeenpanohankkeen asettamispäätöksen liitteessä. Projektien tehtävät on määritelty hankkeen hankeryhmän niistä tekemisissä asettamispäätöksissä. Toimeenpanohankkeiden valmistelutoimien tarkoituksena on osaltaan varmistaa uuden viraston häiriötön käynnistys sekä hallita rakennemuutokseen liittyviä riskejä. Riskienhallintaa toteutetaan lisäksi hankkeen yhteisillä raportointikäytännöillä ja -näkymillä kriittisten tehtävien ja tuotosten etenemisen vaiheesta sekä laajemmalla riskianalyysillä, joka on toteutettu ensimmäisen kerran hankesuunnitelman valmistelun yhteydessä keväällä 2024 ja päivitetään kaikki ryhmät kattavasti kolmeen kertaan hankkeen aikana.

Lisäksi Lupa- ja valvontavirastoa koskevassa ehdotuksessa on ehdotettu tavanomaisten siirtymäsäännöksiä lisäksi myös esityksessä ehdotetun uudistuksen kannalta merkityksellisiä siirtymäsäännöksiä, joiden tarkoituksena on turvata viraston toiminnan häiriötön käynnistys.

Siirtymäsäännökset kattavat tavanomaisten siirtymäsäännösten lisäksi myös tämän uudistuksen näkökulmasta tarpeellisia erityisiä siirtymäsäännöksiä, kuten muun muassa lupia, rekisteröintejä ja ilmoituksia koskevat siirtymäsäännökset, eräiden lautakuntien ja toimielinten toimikautta koskevan siirtymäsäännöksen, siirtymäsäännöksen kumotun lain tietojen antamista koskevan säännöksen soveltamisesta eräissä sosiaali- ja terveysalan osaston tehtävissä sekä siirtymäsäännöksen eräiden palvelujen tuottamisesta Lupa- ja valvontavirastolle. Koska kokoluokaltaan mittavien valtionhallinnon rakenteellisten uudistuksien yhteydessä on varsin mahdollista, ettei kaikkien eri ministeriöiden toimialan lakeihin tai asetuksiin voida tai huomata tehdä tarpeellisia viraston nimeä koskevia muutoksia, on tätä asiaa koskevalla siirtymäsäännöksellä tarkoitus varmistaa ja turvata laissa tai asetuksessa säädettyjen tehtävien hoidon jatkuvuus, virastoja koskevan sääntelyn kumoutuessa.

Valtion aluehallintouudistuksen toimeenpanoon liittyvät riskit erityisesti henkilöstön ja johtamisen uudelleen organisoinnin näkökulmasta on arvioitu pieniksi, koska uudistuksen yhteydessä virkamiehistä suurimmalla osalla tehtävänkuvat eivät välttämättä tule muuttumaan olennaisesti ja näin ollen he jatkavat pääasiassa samojen tehtävien hoitamista kuin ennen uudistusta ja toisaalta uudistuksessa ei myöskään muuteta sisällöllisesti virastojen tehtäviä koskevia aineellisoikeudellisia lakeja. Pidemmällä aikavälillä virkamiesten tehtävänkuvat voivat muuttua osana normaalia uralla etenemistä tai resurssien uudelleen kohdentamista virastoissa. Tehtävänkuvia koskevia mahdollisia muutoksia on kuvattu edellä luvussa 4.2.5.9.

Lupa- ja valvontaviraston rakenteesta johtuen, virastossa tulee olemaan vähemmän henkilöjohtamistehtäviä. Johtamisrakenteen muutoksesta aiheutuviin riskeihin varaudutaan virastolakiin otettavin siirtymäsäännöksin sekä niiden mukaisten prosessien tarkemmalla suunnittelulla ja toteuttamisella toimeenpanohankkeen ja ministeriöiden yhteistyönä. Viraston siirtymäsäännöksen perusteella valtiovaraministeriö voi perustaa ministeriöön pääjohtajan viran muutosylijohtajan viran nimikkeellä ja yleisen osaston osastopäällikön viran muutosjohtajan nimikkeellä. Lisäksi valtiovaraministeriö voi perustaa muita käynnistysvaiheen kannalta kriittisiä virkoja ja täyttää ne. Myös viraston osastoja toimialaohjaavilla ministeriöillä on mahdollisuus perustaa osastopäälliköiden virat muutosjohtajan nimikkeellä. Ehdotettujen siirtymäsäännösten turvin muutosylijohtaja ja muutosjohtajat voivat ratkaista viraston toiminnan käynnistämisen kannalta välttämättömät asiat, joita koskevat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät virastolle. Tarkoituksena on käynnistää myös yksikön päälliköiden virkojen täyttäminen ja nimittää niihin ilmoittautuneet virkamiehet ennen virastolakien voimaantuloa. Ehdotetuissa siirtymäsäännöksissä säädettäisiin myös valtiovaraministeriön ja muiden viraston osastojen toimialaohjaavien ministeriöiden toimivallasta määrätä yksikön päälliköt tehtävään, jos lain vahvistaminen ja voimaantulo viivästyisivät taikka yksikön päällikön virkoja ei ehdittäisi täyttämään ennen virastolain voimaantuloa. Tarkoituksena olisi, että valtiovaraministeriö ja muut viraston osastoja toimialaohjaavat ministeriöt käyttäisivät sisäistä ilmoittautumismenettelyä, jolla kartoitettaisiin viraston osastojen työjärjestyksien mukaisten yksiköiden päällikön tehtävistä kiinnostuneet. Mikäli sisäistä ilmoittautumista ei ehditä suorittamaan, määräys annettaisiin lakkaavien virastojen johdolta saatujen tietojen perusteella, virkamiehen suostumukseen perustuen. Ehdotettujen siirtymäsäännösten perusteella ministeriöt voivat ratkaista virastoa oikeudellisesti sitovasti viraston käynnistämisen kannalta välttämättömät asiat, joita koskevat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät virastolle. Tämä koskee myös yksikön päälliköiden määräämistä tehtävään, mikäli lakien vahvistamisen ja voimaantulon välille jäisi vain vähän aikaa. Ehdotetut siirtymäsäännökset mahdollistavat tehtävämääräyksien antamisen nopeallakin aikataululla. Valtiovaraministeriö voi tarvittaessa nimittää viraston pääjohtajan ja yleisen osaston osastopäällikön määräaikaiseen virkasuhteeseen. Myös osastoja toimialaohjaavilla ministeriöillä on vastaava mahdollisuus. Näillä toimenpiteillä voidaan osaltaan varmistaa virastojen toiminnan häiriötön käynnistäminen. Edellä luvussa 4.2.5.7 Tiedonhallinnan

muutosvaikutusten arviointi on kuvattu tarkemmin tiedonhallinnan muutoksen riskit ja niiden hallinta.

Kaikille uudistuksen piiriin kuuluville virastoille kohdistuu valtion tuottavuusohjelman mukaisia sekä muita hallituksen päättämiä toimintamenosäästöjä. Säästöt kohdennetaan virastojen toimintamenomenteille osin vasta vuoden 2025 talousarviossa ja vuosien 2026-2029 julkisen talouden suunnitelmassa, joita ei ole vielä tätä valmistellessa käsitelty eduskunnassa. Ennakoivat suunnittelutiedot säästöistä ovat kuitenkin käytettävissä ja säästöjen kokonaisuus vaihtelee virastoittain siten, että vuoden 2027 säästöjen pysyvää tasoa vuoden 2024 talousarvion tasoon suhteuttaessa aluehallintovirastojen toimintamenoihin kohdistuu 7,8 prosentin (5 481 000 euroa) säästö, ELY-keskusten toimintamenoihin 9,2 prosentin (20 355 000 euroa) säästö, Valviran toimintamenoihin 6,8 prosentin (1 000 000 euroa) säästö ja työsuojelun toimintamenoihin 4,5 prosentin (1 330 000 euroa) säästö. Näin ollen Lupa- ja valvontaviraston pääasialliselle toimintamenomomentille periytyy aluehallintovirastoilta, ELY-keskuksilta ja Valviralta yhteensä noin 8,8 prosentin määrärahavähennys, kun suhteutetaan vuoden 2027 vähennystasoa tämän hetken resurssikehykseen eli vuoden 2024 talousarvioon. Ilmiselvää on, että näin iso määrärahojen vähennys tarkoittaa toimitila-, ICT- ja palvelujen ostokulujen karsimisen ohella myös henkilöstökuluihin kohdistuvaa vähennystarvetta. Vaikutusta henkilöstöresursseihin on arvioitu viraston toimeenpanohankkeessa ja karkea arvio on, että kaikissa viraston tehtävissä tulisi varautua toimimaan vuodesta 2027 alkaen karkeasti arvioiden noin 10 prosenttia pienemmällä resurssilla kuin nykyisin. Vaikutus voidaan ilmaista myös niin, että jokaista 10 henkilöä kohden osoitetut tehtävät pitäisi jatkossa pystyä hoitamaan yhtä henkilöä vähemmällä työpanoksella eli yhdeksän henkilön voimin.

Säästöt aiheuttavat kahdenlaisia riskejä. Taloussuunnittelun ja määrärahojen riittävyyden näkökulmasta riskiksi muodostuu budjetoinnin ja määrärahojen seurannan onnistuminen ja siten se, että uudessa virastossa on ajantasainen tilannekuva viraston taloudesta, jotta annettujen määrärahojen puitteissa pysytään vuosina 2026 ja 2027, kun samanaikaisesti muutos todennäköisesti aiheuttaa ennakoimattomia kustannuksia ja määrärahat vähenevät merkittävästi. Toiminnan näkökulmasta riskiksi puolestaan muodostuu tehtävien hoito ja palvelutason ja palvelujen laadun ylläpito sekä myös parantaminen uudistuksen tavoitteiden mukaisesti käytettävissä olevien resurssien vähetessä.

Taloussuunnittelun ja määrärahojen riittävyyden riskejä voidaan hallita hyvällä valmistelulla ja suunnittelulla. Viraston määrärahat valmistellaan osaksi julkisen talouden suunnitelmaa vuosille 2026-2029 ja ovat siten tiedossa keväällä 2025. Tähän suunnittelutietoon sekä muuhun toimeenpanohankkeessa tehtävään työhön pohjaten virastolle valmistellaan vuoden 2025 aikana tarkempi sisäinen budjetti kustannuspaikoittain (käytännössä osastoittain) ja kululajeittain. Samalla suunnitellaan talouden seurannan prosesseja, käytäntöjä ja raportteja siten, että ne ovat viraston johdon käytössä vuoden 2026 alusta uuden viraston aloittaessa. Oleellista määrärahan riittävyyden näkökulmasta on myös vastuullinen rekrytointipolitiikka nykyisissä virastoissa. Virastoissa ei tulisi tehdä pysyviä rekrytointeja sellaisiin virkoihin, jotka tulevat muodostumaan tulevassa uudessa virastossa ns. päällekkäisiksi. Tätä harkintaa varten toimeenpanohankkeessa jaetaan virastojen kesken aktiivisesti tietoa säästönäkymästä sekä muista asiaan vaikuttavista tekijöistä. Toiminnan näkökulmasta säästöjen aiheuttamia riskejä voidaan hallita edellä kuvatulla aktiivisella tietojenjaolla ja suunnittelulla, jotta varmistetaan, että ymmärrys käytettävissä olevista resursseista on yhteinen ja realistinen. Tämä mahdollistaa puolestaan sen, että resurssinäköymä voidaan huomioida osana osastojen tarkempaa organisoimisen, palvelujen ja prosessien suunnittelua.

10.2 Elinvoimakeskukset ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus

Elinvoimakeskusten toimeenpanohankkeen organisaatio muodostuu ohjausryhmästä, valmisteluryhmästä, hankeryhmästä, toimeenpanoryhmästä, yleishallintokokonaisuudesta, digitaalisuus ja tieto –kokonaisuudesta, asiakkuuksien hallinta, sidosryhmäyhteistyö ja viestintä –kokonaisuudesta, alueellisista muutosryhmistä sekä hankejohtajasta ja hankekoordinaattorista. Lisäksi hankeryhmä voi asettaa erillisprojekteja, joissa tehdään ryhmien työtä palvelevaa ja ryhmäraajat ylittävää valmistelua.

Julkisen henkilöliikenteen tehtävät siirtyvät ELY-keskuksista Liikenne- ja viestintävirasto Traficomiin. Julkisen henkilöliikenteen tehtävien siirrosta vastaava projektipäällikkö kutsutaan mukaan elinvoimakeskusten toimeenpanoryhmään. Elinvoimakeskusten toimeenpanohankkeessa tehdään tiivistä yhteistyötä Lupa- ja valvontaviraston toimeenpanohankkeen ja muiden sidoshankkeiden kanssa.

Ohjausryhmänä toimii valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeen ohjausryhmä. Ryhmä ohjaa myös Lupa- ja valvontaviraston toimeenpanohanketta. Ohjausryhmän tehtävänä on seurata toimeenpanohankkeen etenemistä ja vastata toimeenpanohankkeen strategisesta ohjauksesta.

Elinvoimakeskusten sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen ohjauksen kehittämisen kokonaisuudessa työestetään esimerkiksi kaikkien ohjausmenettelyjen läpikäynti; säädösohjaus, resurssiohjaus, tulosohtaus, informaatio-ohjaus. Tarkoituksena on ohjaavien tahojen yhteistyön ja yhteistyömenettelyjen kehittäminen ja vaikuttavuuden lisääminen sekä ohjauksen vuorovaikutuskanavien ja menettelyjen kehittäminen. Tehtävänä on elinvoimakeskusten yhteisen palvelu- ja digikehittämismallin sekä elinvoimakeskusten yhteisen strategian, vision ja toiminta-ajatuksen sekä tavoitteiden laadinta. Lisäksi keskuksille laaditaan tulossopimukset ja tavoitemittaristo strategian pohjalta. Työn etenemisestä raportoidaan valmisteluryhmälle.

Elinvoimakeskusten toimeenpanohankkeen hankeryhmän tehtävänä on raportoida valmisteluryhmälle hankkeen etenemisestä, vastata toimeenpanohankkeen johtamisesta yhdessä hankejohtajan kanssa, hyväksyä eri tehtäväkokonaisuuksissa työstetyt työsuunnitelmat sekä erillisprojektien projektisuunnitelmat, ohjata muutosviestintää, ohjata, linjata, yhteensovittaa ja koordinoita alatyöryhmissä tapahtuvaa valmistelua, huolehtia uudistuksen kokonaisuuden hallinnasta, seurata muiden hankkeiden ja uudistusten etenemistä ja yhteensovittaa työskentelyä muiden hankkeiden kanssa sekä toteuttaa hankkeen aikaista valtakunnallista sidosryhmäyhteistyötä, tukea tarvittaessa valtion aluehallinnon uudistamisen lainsäädäntöhankkeen työtä. Hankeryhmän puheenjohtajana toimii hankejohtaja ja varapuheenjohtajana ELY-keskusten edustaja.

Hankejohtaja vastaa toimeenpanohankkeen operatiivisesta johtamisesta. Hankejohtajan tehtävänä on mm. johtaa toimeenpanoryhmän työtä, vastata yhdessä hankeryhmän kanssa siitä, että valmistelu on hankkeelle asetettujen tavoitteiden mukaista, vastata hankkeen aikataulusta ja taloudesta, Hankejohtaja vastaa hankkeen kaikkien ryhmien ja projektien työskentelyn yhteensovituksesta ja tiedonkulusta ja johtaa, ohjaa ja seuraa hankkeen kaikkien ryhmien ja projektien työskentelyä ohjausryhmän, valmisteluryhmän ja hankeryhmän linjausten mukaisesti. Hankejohtaja vastaa hankkeen viestinnästä ja yhteisten tilaisuuksien järjestämisestä yhteistyössä hankkeen muutosviestijöiden, hankekoordinaattorin ja viestintäryhmän puheenjohtajan kanssa sekä raportoi hankkeen etenemisestä valmisteluryhmälle. Lisäksi hankejohtaja huolehtii hankkeen hallinnollisista tehtävistä sekä toimeenpanon riskienhallinnan kokonaiskuvasta. Työ- ja elinkeinoministeriö on määrännyt hankejohtajan tehtävään.

Toimeenpanoryhmän tehtävänä on seurata, ohjata ja tukea hankkeen kaikkien kokonaisuuksien, ryhmien ja projektien työtä sekä valmistella raportointiaineistoa hanke-, valmistelu- ja ohjausryhmille, seurata ja tukea alueellisten muutosryhmien työtä, yhteensovittaa hankkeen alatyöryhmien valmistelua ja hallinnoida niiden välisiä keskinäisriippuvuuksia, hallita toimeenpanon riskienhallintaa hankejohtajan tukena sekä käynnistää tarvittaessa toimeenpanoon liittyviä erillisprojekteja. Toimeenpanoryhmän puheenjohtajana toimii hankejohtaja ja varapuheenjohtajana ELY-keskusten edustaja. Hankepäälliköt ja erillisprojektien projektipäälliköt osallistuvat toimeenpanoryhmän kokouksiin. Alatyöryhmien puheenjohtajat osallistuvat tarvittaessa toimeenpanoryhmän kokouksiin.

Toimeenpanohankkeen valmistelukokonaisuudet ovat yleishallinto-, digitaalisuus ja tieto- sekä asiakkuuksien hallinta, sidosryhmäyhteistyö ja viestintä -kokonaisuudet. Valmistelukokonaisuuksille on nimetty hankepäälliköt. Hankepäälliköt raportoivat alatyöryhmien työn edistymisestä toimeenpanoryhmälle. Hankepäälliköillä on oikeus osallistua alatyöryhmien kokouksiin. Toimeenpanoryhmien tehtävät on kuvattu toimeenpanohankkeen hankesuunnitelmassa ja asettamispäätöksen liitteessä 2.

Toimeenpanoa varten on nimetty alueelliset muutosryhmät elinvoimakeskuksittain. Niiden kokoamisesta, organisoimisesta ja nimittämisestä vastaavat ELY-keskukset. Alueelliset muutosryhmät vastaavat ELY-keskusten johdon ohjauksessa ja tuella alueellisesta valmistelusta ja raportoivat työn etenemisestä toimeenpanoryhmälle, hankeryhmälle ja valmisteluryhmälle.

Toimeenpanon tueksi organisoidaan tarvittaessa erillisprojekteja. Projekteissa tehdään toimeenpanoa kokonaisuutena tukevaa valmistelua. Projektien työtä ohjaavat hankeryhmä, valmisteluryhmä ja ohjausryhmä. Projektit raportoivat hankejohtajalle, toimeenpanoryhmälle ja hankeryhmälle. Kokonaisarkkitehtuurikuvauksen erillisprojekti on käynnistynyt toimeenpanohankkeen käynnistyessä ja sen tehtävänä on työstää kuvaus elinvoimakeskusten tavoitetilasta virastojen toiminnan käynnistyessä. Projektille on nimetty projektipäällikkö ELY-keskuksesta. Tiedonhallinnan muutosvaikutusten arvioinnin erillisprojekti on myös käynnistynyt toimeenpanohankkeen käynnistyessä ja arvioinnin valmistumisen määräaika on vuoden 2024 loppuun mennessä. Projektille on nimetty projektipäällikkö KEHA-keskuksesta.

Siirtymäsäännökset kattava tavanomaisten siirtymäsäännösten lisäksi myös tämän uudistuksen näkökulmasta kattavasti erityisiä siirtymäsäännöksiä, kuten muun muassa sisältäisivät elinvoimakeskuksille ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle siirtyviä vireillä olevia asioita, tehtyjä sopimuksia ja sitoumuksia ja niistä johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat siirtymäsäännökset. Samoin siirtyisi vastuu siirtyvien tehtävien arkistoista, rekistereistä ja tietoaineistoista elinvoimakeskuksille. Työllisyys, kehittämis- ja hallintokeskuksessa vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät lain voimaan tullessa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseen. Lisäksi esimerkiksi työttömyysturvalakiin on tarkoitus säätää siirtymäsäännös, jota sovellettaisiin tämän säännöksen asemasta.

Koska kokoluokaltaan mittavien valtionhallinnon rakenteellisten uudistuksien yhteydessä on varsin mahdollista, ettei kaikkien eri ministeriöiden toimialan lakeihin tai asetuksiin voida tai huomata tehdä tarpeellisia viraston nimeä koskevia muutoksia, on tätä asiaa koskevalla siirtymäsäännöksellä tarkoitus varmistaa ja turvata laissa tai asetuksessa säädettyjen tehtävien hoidon jatkuvuus, virastoja koskevan sääntelyn kumoutuessa.

Elinvoimakeskuksia koskevan siirtymäsäännöksen perusteella työ- ja elinkeinoministeriö voi perustaa ministeriöön elinvoimakeskusten ylijohtajien virat. Ehdotetun siirtymäsäännöksen turvin ylijohtajat voisivat valmistella keskusten toiminnan käynnistämiseksi tarvittavia

toimenpiteitä. Tällä toimenpiteellä voidaan osaltaan varmistaa keskusten toiminnan häiriötön käynnistäminen.

Elinvoimakeskusten toimeenpanohankkeessa on laadittu muutoksen johtamisen ja henkilöstöpoliittiset periaatteet, jotka koskevat ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen henkilöstöä valtion aluehallintohallintouudistuksessa. Muutoksen johtaminen edellyttää muutoksen kohteena olevien virastojen johdolta sitoutumista uudistukseen, vahvaa johtamista ja viestintää sekä toimivaa, muutoksen vaikutukset ennakoivaa henkilöstösuunnittelua. Henkilöstöä osallistetaan muutoksen tekemiseen. Uudistuksen valmistelun aikana turvataan sujuva asiakaspalvelu, virastojen tehtävien hoitaminen ja jatkuvuus sekä virastojen palvelukyky. Palvelukyvyn turvaamiseksi viraston johdon on huolehdittava toiminnan kannalta riittävästä resursseista ja osaamisen ylläpidosta. ELY-keskukset ja KEHA-keskus voivat niille osoitetut määrärahat sekä virastoille asetetut säästötavoitteet huomioiden täyttää vapautuvia virkoja, jotta virastojen palvelukyky ei vaarannu. Virastojen on turvattava riittävän osaamisen säilyminen uudistusta toteutettaessa. On tärkeää, että osana muutoksen alueellista valmistelua virastojen johto yhteistyössä koordinoi virkojen täyttöä sekä säästötavoitteiden toteutuminen että riittävän osaamisen säilyminen huomioiden.

Tehtävien siirtyessä uusiin virastoihin on hyvissä ajoin tarkasteltava tehtävien uudelleenjärjestelytarpeita, jotta siirtyminen uuteen organisaatioon tapahtuisi mahdollisimman kokonaisilla tehtävillä. Tehtäväjärjestelyt tulee aloittaa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, jotta tarvittavaa osaamista voidaan kehittää. Tehtäväjärjestelyissä pyritään säilyttämään tehtävän vaativuuksien vähintään nykyisellä tasolla. Muutokseen liittyvät valtion yhteistoimintalain mukaiset yhteistoimintamenettelyt toteutetaan yhteistoimintalain mukaisesti sellaisessa käsittelyvaiheessa, että asiaan voidaan vielä tosiasiallisesti vaikuttaa. Osana yhteistoimintamenettelyjä muutoksen kohteena olevan henkilöstön kanssa käydään muutoskeskustelut. Jokaisella henkilöllä on halutessaan oikeus henkilökohtaiseen muutoskeskusteluun. Muutos vaikuttaa myös henkilöstön työssä jaksamiseen ja työhyvinvointiin. Henkilöstöä, esihenkilöitä ja johtoa tuetaan uudistuksen valmistelun edetessä järjestämällä valmennuksia sekä hyödyntämällä työterveyshuollon palveluja sekä antamalla henkilöstön käyttöön itsenäisesti hyödynnettäviä työkaluja muutoksen käsittelyyn. Tukitoimenpiteiden tarpeet kartoitetaan ja toimenpiteitä voidaan myös räätälöidä eri virastojen tai henkilöstöryhmien tarpeisiin. Onnistunut muutoksen johtaminen edellyttää avoimuutta, oikean tiedon välittämistä ja johdon läsnäoloa. Säännöllinen ja tiivis vuorovaikutus henkilöstön kanssa ehkäisee väärinkäsitysten syntymistä ja luo turvallisuuden tunnetta. Viestinnän on oltava selkeää. Henkilöstölle on viestittävä muutoksen lähtökohdista, tavoitteilasta, valmistelun etenemisestä, muutoksen toteutustavasta vaikutuksineen sekä päätösten sisällöstä ja perusteluista. Johdon käyttöön valmistellaan yhteistä viestintämateriaalia, jotta viestintä eri virastoissa on yhdenmukaista. Muutos toteutetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen.

Ympäristötoimialan osalta riskiksi on tunnistettu se, että Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten välinen tehtäväjako luonnonsuojelun, alueidenkäytön ja vesien ja merenhoidon osalta jäisi epäselväksi ja tehtävien välisiä riippuvuuksia ei tunnustettaisi. Tällöin jäisi epäselväksi, minkä viraston vastuulle tietyn tehtävän hoitaminen kuuluisi, tai että yhteisten tehtävien hoitamisen jatkumo katkeaisi, taikka virastojen välinen yhteistyö ei toteutuisi. Riskin välttämiseksi on lainsäädäntöön esitetty selkeät vastuut tehtävistä, ja toimeenpanovaiheessa on olennaista tehdä aktiivista yhteistyötä Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten kesken yhteistyön sujuvuuden takaamiseksi. Riskinä on myös elinvoimakeskusten toimintatapojen eriytyminen ympäristötehtävien hoidossa. Luonnonsuojelun ja vesienhoidon ja merenhoidon osalta riskinä on, että edistämistehtävää toteutetaan eri tavoin, eikä ympäristön kokonaisuus ja tavoitteet toteudu parhaalla mahdollisella tavalla. Riskin välttämiseksi on olennaista tehdä yhteistyötä elinvoimakeskusten kesken sekä elinvoimakeskusten ja Lupa- ja valvontaviraston

kesken. Myös elinvoimakeskusten ohjauksella voidaan hallita tätä riskiä. ELY-keskusten Y-vastuualueen elinvoimakeskuksille siirtyvistä edistämistehtävistä osaa on toteutettu erillismäärärahoilla, jotka tulevat jatkossa vähenemään, jolloin tehtävien vaikuttavuus pienenee.

10.3 Ahvenanmaan valtionvirasto

Uudistus koskee myös Ahvenanmaan valtionvirastoa, mutta viraston toimintaan ei ole kuitenkaan tarkoitus tehdä merkittäviä muutoksia. Ahvenanmaan valtionvirasto jatkaa toimintaansa ja sen kehittämistä nykytilaa vastaavalla tavalla sitä koskevan virastolain tultua voimaan.

10.4 Sisäministeriö, Ruokavirasto, Liikenne- ja viestintävirasto sekä Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Uudistus koskee myös sisäministeriötä, Ruokavirastoa, Liikenne- ja viestintävirastoa sekä Kilpailu- ja kuluttajavirastoa siltä osin kuin näille siirretään tehtäviä aluehallintovirastoilta ja ELY-keskuksilta. Kyseisten tehtäväsiirtojen toteuttamiseksi on käynnistetty omat toimeenpanoprojektinsa, joissa valmistellaan tehtäväsiirtojen edellyttämät käytännön muutokset tehtävät vastaanottavissa virastoissa. Virastolakeihin ehdotetaan myös siirtymäsäännöksiä, joilla osaltaan varmistetaan vireillä olevien asioiden siirtyminen tehtävät vastaanottavalle virastolle ja näin ollen myös asioiden häiriöttömän käsittelyn jatkuvuus.

10.5 Eduskunnalle uudistuksesta annettava valtioneuvoston selvitys

Valtioneuvosto laatii uudistuksesta selvityksen eduskunnalle viimeistään 31.12.2028. Selvityksessä arvioidaan uudistukselle asetettujen keskeisten tavoitteiden toteutumista sekä virastorakenteen ja toiminnan tuloksellisuutta. Lisäksi arvioidaan uudistukseen liittyviä jatkokehittämistarpeita.

11 Suhde muihin esityksiin

Yhden luukun palvelujen lainsäädäntöhanke

Ympäristöministeriö on 1.8.2023 asettanut yhden luukun palvelujen hankkeen tukemaan ja edistämään pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman yhden luukun mallin mukaista ympäristöllistä luvitusta (VN/21409/2023). Tämän ympäristöministeriön hallinnonalaan koskevan hankkeen tavoitteena on toteuttaa hallitusohjelman mukaista valtion aluehallinnon uudistusta ja siihen liittyviä ympäristöllisten lupamenettelyjen kehittämistoimia. Esityksessä ehdotetaan useita säännösmuutoksia, joilla toteutettaisiin ympäristöllisten asioiden yhden luukun asiointimahdollisuutta uudessa Lupa- ja valvontavirastossa. Esitykseen sisältyy osin samoja muutettavia säännöksiä, kuin tähän hallituksen esitykseen ja esitys on monelta osin riippuvainen tämän hallituksen esityksen voimaantulosta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulain 34, 44 ja 175 §, vesilain 11 luvun 2, 11 a, 12 § ja 15 luvun 4 a § sekä luonnonsuojelulain 35 §, joita ehdotetaan muutettavaksi myös tässä esityksessä.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa, johon osin sisällytettäisiin säännökset eräiden lupamenettelyiden yhteensovittamisesta ja lupa-asioiden yhteiskäsittelystä. Tämän lisäksi lakiin sisällytettäisiin muita lupamenettelyiden ja lupa-asioiden käsittelyn yhdenmukaisuutta ja sujuvuutta edistäviä säännöksiä. Esityksellä ehdotetaan kumottavaksi laki eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta sekä laki ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa. Ympäristönsuojelulakia, vesilakia ja luonnonsuojelulakia ehdotetaan

täydennettäväksi säännöksillä, jotka mahdollistavat Lupa- ja valvontavirastossa luonnonsuojelulain mukaisen laji- tai luontotyyppisuojelesta poikkeamista koskevan hakemuksen käsittelyn yhdessä ympäristönsuojelulain tai vesilain mukaisen lupahakemuksen kanssa. Esityksellä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia sekä ympäristönsuojelulakia säätämällä mahdollisuudesta sovittaa yhteen ympäristövaikutusten arviointia koskevan selostuksesta ja lupahakemuksesta kuuleminen nykyistä laajemmin. YVA-lakiin ehdotetaan myös useita muita muutoksia. Esityksellä myös pantaisiin täytäntöön eräiden EU-säädösten lupamenettelyä koskevia säännöksiä. Esityksellä myös tehtäisiin muutoksia eräisiin muihin lakeihin liittyen etusijan voimassaoloaikaan. Säädösten mukaisesti kansallisesti nimettävänä yhteispisteviranomaisena toimisi uusi Lupa- ja valvontavirasto. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräiksi muiksi siihen liittyviksi laeiksi on tarkoitus antaa eduskunnalle budjettilakina keväällä 2025. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samaan aikaan 1.1.2026 tässä hallituksen esityksessä ehdotetun valtion aluehallinnon uudistusta koskevan lainsäädännön kanssa ja niiden käsittely on yhteensovitettava eduskuntakäsittelyssä.

Alueidenkäyttölain uudistus

Alueidenkäytön lainsäädäntöä uudistetaan parhaillaan pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaisesti. Ympäristöministeriön asettaman työryhmän toimikausi päättyi 30.9.2024. Tavoitteena on, että hallitus voi antaa lakiesityksen alueidenkäyttölaista eduskunnalle kevätistuntokaudella 2025. Alueidenkäyttölaki ei käynnissä olevasta uudistuksesta johtuen ole tässä esityksessä muutettavien lakien joukossa, mutta sillä on osaltaan riippuvuussuhde tähän hallituksen esitykseen. Alueidenkäyttölain uudistuksessa tarkastellaan myös Lupa- ja valvontaviraston sekä elinvoimakeskusten alueidenkäyttöä koskevia tehtäviä.

Uusiutuvan energian lupamenettelylaki

Eduskunnalle annetaan kevätistuntokaudella 2025 hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Uudistuksessa esitetään muutettavaksi uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain 4 § sekä luonnonsuojelulain 4 ja 35 §, joita ehdotetaan muutettavaksi myös tässä esityksessä.

Ympäristönsuojelulaki ja jätelaki

Samanaikaisesti tämän esityksen kanssa eduskunnassa on käsiteltävänä hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta (lupamääräysten tarkistamismenettely). Esityksen mukaan ympäristönsuojelulakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan Lupa- ja valvontavirasto voi antaa ympäristöluvassa määräyksen uutta toimintaa tai toiminnan olennaista muutosta koskevien lupamääräysten tarkistamiseksi. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulain 42 §, jota ehdotetaan muutettavaksi myös tässä esityksessä.

Eduskunnalle annetaan kevätistuntokaudella 2025 hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jätelain ja ympäristönsuojelulain muuttamisesta. Esityksen mukaan jätelaissa säädettäisiin uusi hyväksymismenettely aineen tai esineen luokittelumiseksi sivutuotteeksi tai jätteeksi luokittelun päättämiseksi. Uudistuksessa esitetään muutettavaksi eräitä pykäläitä, jotka sisältyvät myös tähän esitykseen.

Merensuojelulaki

Samanaikaisesti tämän esityksen kanssa eduskunnassa on käsiteltävänä hallituksen esitys eduskunnalle merten biologisen monimuotoisuuden suojelusta ja kestävästä käytöstä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla alueilla tehdyn, Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen alaisen sopimuksen (BBNJ-yleissopimus) hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi. Esitys sisältää lukuisia merensuojelulakia koskevia muutosehdotuksia, joissa muun ohella esitetään lain 9 §:n 5 momentin, 10 §:n 3 momentin ja 11 §:n 4 momentin kumoamista. Kaikkia kolmea lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi myös tässä esityksessä. BBNJ-yleissopimuksen hyväksymiseen liittyvien merensuojelulain muutosten olisi tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti kuin yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan.

Laki vesihuoltolain muuttamisesta

Vesihuoltolakia uudistetaan parhaillaan. Tavoitteena on, että hallitus antaa lakiesityksen vesihuoltolain muuttamisesta kevästuntokaudella 2025. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on vesihuoltolain mukainen valtion valvontaviranomainen, ja vesihuoltolain mukaiset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät on tarkoitus siirtää elinvoimakeskukseksi. Tiedyt vesihuoltolain pykälät ovat avoinna sekä tässä esityksessä että vesihuoltolain muuttamista koskevassa esityksessä samanaikaisesti.

Valmiuslain kokonaisuudistus

Valmiuslain tarkoituksena on poikkeusoloissa turvata väestön toimeentulo ja maan talouselämä, ylläpitää oikeusjärjestystä, perusoikeuksia ja ihmisoikeuksia sekä turvata valtakunnan alueellinen koskemattomuus ja itsenäisyys. Tämän tarkoituksen saavuttamiseksi poikkeusoloissa saatetaan tarvita viranomaisten poikkeuksellisia toimivaltuuksia. Valmiuslaissa säädetään normaalista poikkeavista toimivaltuuksista esimerkiksi perusoikeuksista poikkeamiseen, valtionalouden hoitoon ja hallinnon järjestämiseen poikkeusoloissa.

Valmiuslain kokonaisuudistuksessa arvioidaan valmiuslain ajantasaisuus, toimivuus ja kehittämistarpeet sekä valmistellaan uudistuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat säädösehdotukset. Uudistuksen tavoitteena on saattaa valmiuslaki vastaamaan nykyaikaista käsitystä yhteiskunnan kokonaisturvallisuudesta ja sitä uhkaavista tekijöistä.

Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2025. Hallituksen esityksen luonnos on tarkoitus lähettää julkiselle lausuntokierrokselle vuoden 2025 alkupuolella.

Valtion aluehallinnon uudistushanke linkittyy osin valmiuslain uudistukseen. Valmiuslaissa on huomioitava toimivaltuuksien osalta valtion aluehallinnon uudistus ja siihen liittyvät uudet rakenteet.

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista

Hallituksen esityksessä (HE 179/2024 vp) ehdotetaan muutettaviksi ulkomaalaislakia, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten annettua lakia, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annettua lakia ja kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annettua lakia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2025.

Rahapelijärjestelmää koskeva uudistus

Sisäministeriö on valmistelemassa rahapelijärjestelmää koskevaa ehdotusta. Rahapelijärjestelmää koskevan lainsäädännön on toimiluvan hakemista, myöntämistä ja sen edellytyksistä sekä toimivaltaisesta viranomaisesta ja viranomaisen tiedonsaantioikeudesta koskevien säännösten osalta tarkoitus tulla voimaan 1 päivä tammikuuta 2026. Rahapelitoiminnan lupa- ja valvontatehtävät on tarkoitus siirtää Poliisihallitukselta Lupa- ja valvontavirastolle rahapelilaissa säädettävän siirtymävaiheen jälkeen, viimeistään 1.1.2027, mutta mahdollisesti jo vuoden 2026 aikana.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräksi muiksi laeiksi

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräksi muiksi laeiksi (HE 205/2024 vp) on eduskunnan käsiteltävänä. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta. Lailla pannaan täytäntöön kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä ja direktiivin 2008/114/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2557 (CER-direktiivi). CER-direktiivillä tavoitellaan keskinäisriippuvaisten, yhteiskunnan toimintakyvyn kannalta kriittisten palveluiden häiriönsietokyvyn turvaamisen parantamista sekä yhteiskunnan taloudellisten toimintojen ylläpitämistä. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös turvallisuus selvityslakia, rikosrekisteritietojen säilyttämisestä ja luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annettua lakia, rikosrekisterilakia, eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annettua lakia, Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista ja rikosrekisteritietojen vaihtamista koskevien määräysten soveltamisesta annettua lakia ja sakon täytäntöönpanosta annettua lakia. Esityksen 1 lakiehdotuksen 19 §:n 2 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi tehtäviä Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä 19 §:n 7 kohdassa Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastolle ja aluehallintovirastoille ja 19 §:n 8 kohdassa Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastolle. Näitä virastoja koskevat lait ehdotetaan kumottavaksi, jonka vuoksi eduskunnan olisi yhteensovitettava nämä lait.

Laki perusopetuslain muuttamisesta

Eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys perusopetuslain muuttamisesta (HE 212/2024). Esityksessä ehdotetaan muun ohella muutettavaksi perusopetuslain 42 d §:ää, jota ehdotetaan muutettavaksi myös tällä hallituksen esityksellä. Eduskuntaa pyydetään huomioimaan tämä ja tekemään tarvittava yhteensovitus.

Laki alkoholilain muuttamisesta

Eduskunnan käsiteltävänä on myös hallituksen esitys alkoholilain muuttamisesta (HE 173/2024 vp). Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi alkoholilakia siten, että mahdollistettaisiin alkoholiyhtiö Alko Oy:lle sekä toimijoille, joilla on alkoholi juomien vähittäismyyntilupa, alkoholi juomien verkkokauppa sekä muut jakeluun ja noutoon perustuvat vähittäismyyntikonseptit, kuten alkoholi juomien toimitus. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi osin samoja pykäläitä kuin tässä esityksessä. Näitä ovat alkoholilain 7, 57, 60 ja 75 §. Kyseisiin pykäläisiin mainitussa esityksessä ehdotetut muutokset tulee ottaa huomioon tämän

esityksen käsittelyssä. Mainitussa esityksessä esitetään muutoksia myös alkoholilain 61 §:ään, joka ehdotetaan tässä esityksessä kumottavaksi.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys kyberturvallisuudirektiivin (NIS 2 -direktiivi) täytäntöönpanoa koskeväksi lainsäädännöksi (HE 57/2024 vp). Esityksessä ehdotetaan muun ohella muutettavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 90 §:ää, joka ehdotetaan muutettavaksi myös tässä esityksessä. Kyseiseen pykälään mainitussa esityksessä ehdotetut muutokset tulee ottaa huomioon tämän esityksen käsittelyssä.

Laki panostajalain muuttamisesta

Eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys e laeiksi työsuojelun yhteistoimintahenkilöiden rekisteröinnistä sekä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 47 §:n ja panostajalain muuttamisesta (HE 200/2024 vp). Esityksessä ehdotetaan muun ohella muutettavaksi panostajalain 28 §:ää, jota ehdotetaan muutettavaksi myös tällä hallituksen esityksellä. Eduskuntaa pyydetään huomioimaan tämä ja tekemään tarvittava yhteensovitus.

Laki tupakkalain muuttamisesta

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta (HE 221/2024 vp) ehdotetaan muutoksia osittain samoihin säännöksiin (tupakkalain 91 §:n 4 momentin johdantokappale, 94 §:n 2 momentti sekä 100 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 ja 4 kohta) kuin virastouudistusta koskevassa esitysluonnoksessa, mikä olisi huomioitava tämän esityksen eduskuntakäsittelyssä.

Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain, puoluelain, vaalilain sekä kansalaisaloitelain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan käsiteltävänä on myös hallituksen esitys laeiksi ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain, puoluelain, vaalilain sekä kansalaisaloitelain 10 §:n muuttamisesta (HE 190/2024 vp). Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi osin samoja vaalilain säännöksiä kuin tässä esityksessä. Näitä ovat vaalilain 11 §:n 1 momentti sekä 99 §:n otsikko ja 2 momentti. Kyseisiin pykäliin mainitussa esityksessä ehdotetut muutokset tulee ottaa huomioon tämän esityksen käsittelyssä.

Kyberturvallisuuslaki

Eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys kyberturvallisuudirektiivin (NIS 2 -direktiivi) täytäntöönpanoa koskeväksi lainsäädännöksi (HE 57/2024). Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi kyberturvallisuuslaki. Laissa nimettäisiin valvovat viranomaiset sektorikohtaisesti NIS1-direktiivin mukaista valvontamallia jatkaen. Valvovia viranomaisia olisivat muun muassa Sosiaali- ja terveydenalan lupa- ja valvontavirasto ja Etelä-Savon ELY-keskus, joiden tehtävät on aluehallintouudistuksessa tarkoitus siirtää Lupa- ja valvontavirastolle ja elinvoimakkeuksille.

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Esityksessä ehdotetaan perustettavaksi valtiovarainministeriön hallinnonalaan kuuluva Lupa- ja valvontavirasto. Virasto olisi monialainen, monen hallinnonalan tehtäviä suorittava valtakunnallinen keskushallinnon virasto. Lisäksi esitykseen sisältyy ehdotus laiksi

elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta ja laiksi Ahvenanmaan valtionvirastosta. Esitystä tulee arvioida perustuslain hallinnon järjestämistä koskevien 119 §:n ja 122 §:n sekä 120 §:n ja siihen liittyen perustuslain säätämisyjärjestyksessä säädetyn Ahvenanmaan itsehallintolain kannalta. Kielellisten oikeuksien osalta ehdotusta tulee arvioida perustuslain 17 §:n lisäksi myös suhteessa perustuslain 122 §:ään. Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen sisältyy säännös, jonka nojalla virasto voisi siirtää eräitä avustavia tehtäviä yksityiselle taholle, joten ehdotusta tulee arvioida myös perustuslain 124 §:n kannalta. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että Lupa- ja valvontavirasto hoitaisi nykyisin aluehallintovirastoille kuuluvat työsuojelun tehtävät. Esitys kytkeytyy siten myös perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaiseen julkisen vallan velvoitteeseen huolehtia työvoiman suojelusta. Työsuojeluvälön järjestämistä määrittävät myös eräät Suomea velvoittavat kansainväliset sopimukset. Elinvoimakeskuksia sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaan lakiehdotukseen sisältyy muutoksenhakukieltoa koskeva säännös, jota on arvioitava suhteessa perustuslain 21 §:n mukaiseen oikeuteen saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Virastojen tehtävien laadun ja laajuuden vuoksi on arvioitava myös esityksen vaikutuksia perusoikeuksien toteutumisen näkökulmasta.

12.1 Valtion aluehallinnon ja valtion virastorakenteiden uudistaminen

Esityksessä ehdotetaan perustettavaksi uusi valtakunnallinen ja monialainen valtion virasto. Lupa- ja valvontavirasto turvaa alueilla toimien perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus-, lupa-, rekisteröinti- ja valvontatehtäviä. Tämän lisäksi lailla perustetaan kymmenen elinvoimakeskusta, jotka ovat alueellisen toimivallan virastoja.

Ehdotetuilla organisaatiolaeilla säädettäisiin muun muassa virastojen nimistä, johtamisesta ja organisoitumisesta sekä ohjaamisesta. Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten tehtävistä ja toimivallasta säädettäisiin kuten nykyisinkin erityislaeissa, Virastojen yksittäisten tehtävien suuresta lukumäärästä johtuen virastoista annettavissa laeissa säädettäisiin nykyisten aluehallintovirastojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tapaan virastojen toimialoista ja niiden pääasiallisista tehtäväryhmistä, kuitenkin nykyistä sääntelytapaa selvästi tarkentaen ja säätämällä tehtävistä lain tasolla. Virastojen toimialat ja tehtävät on pyritty kuvaamaan siten, että kansalaisilla on mahdollisuus muodostaa selkeä kuva virastojen tehtävistä ja roolista osana julkista hallintoa. Tämä lisää osaltaan hallinnon läpinäkyvyyttä ja selkeyttä julkisen hallinnon eri toimijoiden välistä työnjakoa. Viraston yksittäisistä tehtävistä ja niihin liittyvistä toimivaltuuksista säädettäisiin kutakin tehtävää koskevissa erityissäännöksissä.

Perustuslain 119 §:n 1 momentin mukaan valtion keskushallintoon voi kuulua virastoja, laitoksia ja muita toimielimiä. Pykälän 2 momentin mukaan valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista on säädettävä lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Valtion alue- ja paikallishallinnon perusteista säädetään niin ikään lailla. Valtionhallinnon yksiköistä voidaan muutoin säätää asetuksella. Perustuslakia koskevan hallituksen esityksen (HE 1/1998 vp) mukaan valtion keskushallinnolla tarkoitetaan alueellisesti koko maan kattavaa hallintoa ja siihen liittyviä tehtäviä keskitetysti hoitavia hallintoyksiköitä. Keskushallinnossa voi olla ministeriöiden välittömään alaisuuteen tai niiden hallinnonalalle muuten kuuluvia virastoja, laitoksia ja toimielimiä. Toimielinten yleisillä perusteilla tarkoitetaan hallituksen esityksen mukaan lähinnä yksikön nimeä, toimialaa sekä pääasiallisia tehtäviä ja toimivaltuuksia. Julkisen vallan käyttämisestä on perustuslain esitöiden mukaan kyse esimerkiksi silloin, kun voidaan tehdä päätöksiä yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista taikka käyttää pakkokeinoja tai puuttua muuten yksilön perusoikeuksiin. Perustettavaan Lupa- ja

valvontavirastoon yhdistettävistä tehtävistä etenkin aluehallintovirastojen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueen tehtävänä on valvoa ja edistää perusoikeuksien toteutumista. Näistä tehtävistä on säädetty voimassa olevissa aineellisoikeudellisissa erityislaeissa. Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä ja perustuslain 119 §:n edellyttämien tavoin virastot ehdotetaan perustettavaksi lailla. Laissa säädettäisiin virastojen yleisistä perusteista perustuslain 119 §:n mukaisesti.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on käytännössään katsonut (esim. PeVL 6/2002 vp, PeVL 29/2006 vp, PeVL 42/2006 vp ja PeVL 5/2008 vp), että perustuslain 119 §:n 2 momentin säännösten tarkoituksena ei ole ollut pidättää valtionhallinnon yksiköitä koskevia ratkaisuja yksinomaan säädösmuodossa tehtäviksi vaan, että niitä voidaan tehdä myös yksittäisin hallintopäätöksin. Esityksen mukaan Lupa- ja valvontaviraston työjärjestyksessä annettaisiin lakia tarkemmat määräykset viraston organisaatiosta, hallinnon ja yhteisten toimintojen järjestämisestä, työskentelypaikkakunnista sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta siltä osin, kun asiat eivät kuulu osaston työjärjestyksellä määrättäväksi. Vastaavasti säädettäisiin elinvoimakeskusten osalta.

Lupa- ja valvontaviraston työjärjestys julkaistaisiin Suomen säädöskokoelmassa. Lupa- ja valvontaviraston osaston työjärjestyksessä annettaisiin tarkempia määräyksiä osaston sisäisestä organisaatiosta, toimintojen järjestämisestä, asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta sekä henkilöstön tehtävistä. Tarkoituksena on, että viraston organisoitumisen perusyksikköinä olevat osastot olisivat valtakunnallisesti toimivia tehtäväkokonaisuuksien hoitamista varten muodostettuja rakenteita eikä virastossa olisi erillisiä aluetason tai muun jaotuksen mukaisia säädösten määrittämiä rakenteita. Osastojen ja toimintayksiköiden työjärjestyksissä voitaisiin niiden toimintaa tarvittaessa kuitenkin organisoida sekä toiminnallisesti että alueellisesti järjestäen. Viraston osaston sisäiselle yksikölle määrätty maantieteellinen vastuualue ei kuitenkaan muodostaisi yksikölle alueellista toimivaltaa, jolloin viraston osastojen sisään ei muodostuisi aluehallintoa eikä organisoitumisella olisi myöskään erillisiä kielellisiä vaikutuksia viraston yleiseen kielelliseen asemaan.

Perustuslain 68 §:n mukaan kukin ministeriö vastaa toimialallaan valtioneuvostolle kuuluvien asioiden valmistelusta ja hallinnon asianmukaisesta toiminnasta. Ministeriöllä on velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin lakien, asetusten ja valtioneuvoston päätösten täytäntöön panemiseksi toimialallaan. Lisäksi ministeriöllä – ja ministerillä sen päällikkönä – on oikeus ja velvollisuus ohjata ja valvoa alaistiaan hallintoa. Ministeriön hallinnonalan katsotaan koostuvan sen toimialan virastoista ja laitoksista.

Esityksen mukaan Lupa- ja valvontaviraston yleishallinnollisesta ohjauksesta vastaisi valtiovarainministeriö ja virasto olisi valtiovarainministeriön hallinnonalan virasto. Virasto hoitaa merkittäviä julkisia hallintotehtäviä usean eri ministeriön toimialalla. Lupa- ja valvontavirasto rakentuu selkeiden osastojen mukaisesti. Viraston sisäinen osastotason rakenne on nähty tarpeelliseksi nostaa lain tasolle ohjauksen selkeyden vuoksi.

Valtiovarainministeriö yhdessä muiden toimialaohjaavien ministeriöiden kanssa vastaisivat perustuslain 68 §:n 1 momentin mukaisesti toimialallaan hallinnon asianmukaisesta toiminnasta. Lupa- ja valvontavirastoa koskevan esityksen mukaisen ohjauksen yhteensovittamisen ja jakautumisen toimialaohjauksesta vastaavien ministeriöiden kesken voidaan katsoa olevan sopusoinnussa ministeriöiden perustuslain 68 §:ssä säädetyn tehtävän kanssa. Ministeriöiden perustuslain 68 §:ssä säädettyä tehtävää korostavat virastolaissa ehdotettu ratkaisu, jossa toimialaohjaavat ministeriöt vastaisivat viraston ohjauksesta oman toimialansa tehtävien osalta ja toisaalta toimialaohjaavat ministeriöt tekisivät toimialaansa

koskevat ehdotukset talousarviosta. Toimialaohjaavien ministeriöiden roolia korostaa, että jos ministeriöt eivät pääsisi yksimielisyyteen eri toimialoja koskevissa ehdotuksissa, tulisi valtiovarainministeriön valmistella hallinnonalaansa koskeva talousarvioehdotus toimialaohjaavan ministeriön kannan mukaisena. Myös tilinpäätöskannanottoon olisi sisällytettävä toimialaohjaavan ministeriön vaatimuksesta erillinen osio taikka silloin jos kannanotosta ei päästäisi yksimielisyyteen. Lisäksi toimialaohjaavat ministeriöt valmistelisivat ohjauksessaan olevien osastojen päällikköinä toimivien osastopäälliköiden nimitykset ja esittelisivät ne valtioneuvoston yleisistunnolle. Jos osastoa ohjaa useampi ministeriö, tulisi nimityksen valmistelevan ministeriön kuulla muita osastoa ohjaavia ministeriöitä. Toimialaohjaavien ministeriöiden toimivaltaan kuuluisi käsitellä ohjauksessaan olevan osaston tai sen virkamiehen toiminnasta tehdyt kantelut, mikä osaltaan vahvistaa ministeriöiden roolia valvoa toimialansa hallinnon asianmukaista toimintaa. Toimialaohjaavat ministeriöt vastaisivat myös virkamiesoikeudellisten asioiden valmistelusta niiden osastopäälliköiden kohdalla, joiden nimityksen ministeriöt ovat valmistelleet. Ehdotetun sääntelyn voidaan arvioida olevan nykyistä selkeämpää, minkä lisäksi ministeriöiden rooleista ja vastuista on säädetty tarkemmin.

Lupa- ja valvontaviraston toimialueena on koko maa, kun taas elinvoimakeskukset olisivat perustuslain 119 §:ssä tarkoitettua valtion aluehallintoa. Virastojen rakenne ja toiminta järjestettäisiin siten, että kansalaisten ja eri yhteisöjen palveluiden saatavuudesta ja kielellisten oikeuksien toteutumisesta huolehditaan. Lupa- ja valvontaviraston päätoimipaikasta säädettäisiin lailla ja ehdotetun lain perusteella Lupa- ja valvontavirastolla olisi toimipaikka jokaisella sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueella Toimipaikoista kuitenkin määrättäisiin tarkemmin viraston työjärjestyksellä. Niistä ei säädettäisi nyt esitettävän lain nojalla annettavassa asetuksessa.

Perustuslakivaliokunnan käytännössä on katsottu, että perustuslain 119 §:n säännös mahdollistaa viranomaisten toimialueista säätämisen lakia alemman asteisin säännöksin (esim. PeVL 42/2006 ja PeVL 5/2008). Esityksen mukaan elinvoimakeskus huolehtisi pääsäännön mukaan sille säädettyjen tehtävien hoitamisesta toimialueellaan ja käyttäisi sille kuuluvaa toimivaltaa siten kuin elinvoimakeskuslaissa tai muissa laeissa säädettäisiin. Elinvoimakeskus voisi kuitenkin hoitaa tehtäviä myös useamman kuin yhden keskuksen toimialueella, jos toimialueen laajentamisella voitaisiin parantaa palvelujen saatavuutta ja varmistaa asiakkaiden yhdenmukainen kohtelu, tehostaa keskusten toimintaa ja valtion henkilöstö- ja muiden voimavarojen käyttöä, edistää alueen suomen- ja ruotsinkielisen sekä saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitettua saamelaisen kotiseutualueella saamenkielisen vähemmistön kielellisten oikeuksien toteutumista, turvata tehtävissä tarvittavan erityisasiantuntemuksen saatavuus, varmistaa yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaisia kriittisiä toimintoja taikka tehtävän alueellinen luonne tai riippumattomuus edellyttäisivät toimialueen laajentamista. Elinvoimakeskuksille kuuluvia tehtäviä voitaisiin siten esimerkiksi koota yhteen tai useampaan keskuksen. Toimialueen laajentamisen edellytyksistä säädettäisiin lain tasolla. Elinvoimakeskusten toimialueista ja niiden laajentamisesta säädettäisiin pääsääntöisesti valtioneuvoston asetuksella.

12.1.1 Perusoikeuksien turvaaminen ja perusoikeuksien toteutumisen valvonta

Perustuslain 22 § sisältää yleisen julkiseen valtaan kohdistuvan perus- ja ihmisoikeuksien turvaamisvelvoitteen. Tämä säännös korostaa perusoikeusudistuksen esitöiden mukaan (HE 309/1993 vp, s. 75/I) pyrkimystä perusoikeuksien aineelliseen turvaamiseen. Lupa- ja valvontaviraston lupa- ja valvontatehtävät kytkeytyvät kiinteästi perustuslaissa turvattuihin oikeuksiin ja toisaalta myös perustuslaissa turvattujen oikeuksien toteutumisen valvontaan. Näistä oikeuksista on säädetty perustuslain 6 (Yhdenvertaisuus), 10 (Yksityiselämän suoja), 16 (Sivistykselliset oikeudet), 17 (Oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin), 18 (Oikeus työhön ja

elinkeinonvapaus), 19 (Oikeus sosiaaliturvaan), 20 (Vastuu ympäristöstä) ja 21 §:ssä (Oikeusturva).

Ehdotetulla virastolailla tai toimialalainsäädäntöön tehtävillä virastouudistuksesta johtuvilla tekniluonteisilla muutoksilla ei voida arvioida olevan välittömiä taikka välillisiä kielteisiä vaikutuksia perusoikeuksien turvaamisen kannalta. Aluehallintovirastot, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat –vastuualue jatkavat toimintaansa ja niille erityislainsäädännössä kuuluvien asioiden käsittelyä katkeamattomasti siihen saakka, kunnes perustettava Lupa- ja valvontavirasto aloittaa toimintansa ja ryhtyy hoitamaan sille erityislaeissa säädettyjä vastaavia tehtäviä. Perustettavalle virastolle kuuluu useita eri laeissa säädettyjä tehtäviä, kuten muun muassa lainsäädännön toimeenpano-, lupa-, rekisteröinti-, ohjaus- ja valvontatehtäviä, jotka liittyvät kiinteästi perusoikeuksien toteutumisen turvaamiseen.

Ehdotettu laki ja sen tavoitteet liittyvät keskeisesti PL 6 §:n mukaiseen yhdenvertaisuusperiaatteeseen. Palveluja järjestettäessä ei tehdä eroa sille, onko asiakkaana yksityinen kansalainen, yritys tai yhteisö. Perustuslain 6 §:n 1 momentti sisältää vaatimuksen oikeudellisesta yhdenvertaisuudesta. Säännöksen mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Ihmisiä on kohdeltava lainsäädännössä, tuomioistuimissa ja viranomaistoiminnassa samanlaisissa olosuhteissa samalla tavoin. Yhdenvertaisuusperiaatteeseen sisältyy myös mielivallan kieltö. Lainsäädäntövallan rajoituksia täsmentävät 2 momentin syrjintäkiellot, jotka estävät ihmisten asettamisen ilman hyväksyttävää syytä eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Säännöksessä lueteltuja perusteita voidaan pitää syrjintäkiellon ydinalueena. Luetteloa ei ole kuitenkaan tarkoitettu tyhjentäväksi, vaan eri asemaan asettaminen on kielletty myös muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Hyväksyttävällä perusteella ei puolestaan voida tarkoittaa kenen tahansa mitä tahansa hyväksyttävänä pitämää perustetta, vaan perusteiden on oltava hyväksyttäviä nimenomaan perusoikeusjärjestelmän kannalta, kuten eduskunnan perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti linjannut.

Syrjintäkieltö koskee myös toimenpiteitä, jotka välillisesti johtavat syrjivään lopputulokseen. Tältä osin syrjinnän olemassaolo arvioidaan menettelyn tosiasiallisten seurausten kannalta. Tosiasiallisen yhdenvertaisuuden toteutuminen saattaa kuitenkin edellyttää poikkeamista muodollisesta yhdenvertaisuudesta hyväksyttävän tarkoituksiperän ja suhteellisuusperiaatteen rajoissa. Yhdenvertaisuusvaatimus ei estä niin sanottua positiivista erityiskohtelua. Eri ihmisryhmien kohtelulle toisistaan poikkeavalla tavalla on kuitenkin oltava yhteiskuntapoliittisesti hyväksyttävä syy. Perustuslain 6 §:n 2 momentti kieltää suosinnan tai jonkin yksilön tai ryhmän asettamisen etuoikeutettuun asemaan, jos tämä samalla merkitsisi toisiin kohdistuvaa syrjintää (HE 309/1993 vp, 43).

Hyvän hallinnon periaatteen mukaisesti palvelut tulisi saavuttaa yhdenvertaisesti. Perustuslakivaliokunta on korostanut huomion kiinnittämistä maan eri osissa olevien ihmisten yhdenvertaiseen kohteluun ja heidän tosiasiallisiin mahdollisuuksiinsa saada perusoikeuksien toteutumisen kannalta välttämättömiä palveluja (PeVL 37/2006 vp s. 2–3). Uuden valtakunnallisen keskushallintoviranomaisen toiminnan kannalta tulee arvioitavaksi, onko valtakunnallinen virasto rakenteellisesti organisoitu siten, että sen voidaan arvioida tukevan viraston erityislainsäädännössä säädettyjen tehtävien tehokasta hoitamista ja palveluiden saatavuutta alueellista yhdenvertaisuutta edistävällä tavalla.

Viraston perustamisella ja tehtävien kokoamisella on tarkoitus edesauttaa viraston toiminnan tehokasta järjestämistä, minkä voidaan arvioida parantavan viraston edellytyksiä lainmukaisten

perustehtävien laadukkaalle ja tehokkaalle hoitamiselle ja kehittämiselle. Tämä edesauttaisi osaltaan julkisen vallan mahdollisuutta turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen, mitä perustuslain 22 § edellyttää, ja parantaisi jokaisen oikeutta saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä toimivaltaisessa viranomaisessa, mitä perustuslain 21 §:n 1 momentti edellyttää. Uudistuksen voidaan arvioida lyhentävän kanteluasioiden käsittelyaikoja ja tasaavan niitä eri puolilla maata. Nykytilassa virastoissa vireille tulleiden asioiden määrät poikkeavat olennaisesti alueesta riippuen, mikä on johtanut siihen, että asioiden käsittelyajat poikkeavat olennaisesti eri aluehallintovirastoissa. Valtakunnallinen virasto mahdollistaisi valtakunnallisesti työjonot ja yhtenäiset käsittelyajat. Valtakunnallinen ilman oikeudellisesti sitovia toimivalta-aluejakoja toimiva virasto voisi esimerkiksi osoittaa lupa- tai valvontatehtävän suorittamisen maantieteellisesti lähimpään yksikköön ilman alueellisesta toimivallasta tulevia rajoitteita tilanteessa, jossa tehtävän hoitaminen edellyttää läsnäoloa. Luvanvaraisen elinkeinon harjoittamiseksi haettu lupa voitaisiin myöntää nykyistä joutuisammin, minkä voidaan katsoa kytkeytyvän kiinteästi perustuslain 18 §:ssä säädettyyn elinkeinovapauteen. Lisäksi luvanvaraista palvelua voitaisiin tarjota sujuvammin, mikä puolestaan kytkeytyy esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen tarjoamiseen perustuslain 19 §:n edellyttämällä tavalla. Valtakunnallisessa rakenteessa erityisosaaminen olisi yhdenvertaisemmin hyödynnettävissä koko maan kattavasti. Valtakunnallinen virasto voi kehittää toiminnan tehokkuutta ja laatua, joka mahdollistaa viraston käytössä olevien resurssien kohdentamisen koko valtakunnan alueella tarpeiden mukaisesti ja joustavasti. Virastouudistus edistää mahdollisuuksia järjestää maan eri osissa olevien ihmisten ja yhteisöjen palvelut ja muu toiminta perusoikeudet turvaavalla tavalla.

Yhdenmukaiset lupa- ja valvontakäytännöt sekä yhdenmukainen valtakunnallinen ohjaus puolestaan kiinnittyvät perustuslain 6 §:ssä säädettyyn yhdenvertaisuuteen koko valtakunnan alueella koskien ihmisille suunnattujen palvelujen laatua, saatavuutta ja tavoitettavuutta. Valtakunnallinen virasto mahdollistaa valtakunnallisesti yhtenäiset käsittelyprosessit, käytännöt ja tulkinnat sekä yhdenmukaistaa asioiden ratkaisukäytäntöä ja parantaa ennakoitavuutta. Palvelujen näkökulmasta tämä on merkityksellistä erityisesti perustuslain 16 §:ssä säädettyjen sivistyksellisten oikeuksien ja perustuslain 19 §:ssä säädettyjen riittävien sosiaali- ja terveyspalvelujen näkökulmasta.

Elinvoimakeskuksia koskevaan lakiehdotukseen sisältyvä valituskielto

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Lisäksi 2 momentin mukaan käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Perustuslain 21 §:n säännökset eivät estä säätämästä lailla vähäisiä poikkeuksia niissä turvattuihin oikeuksiin, kunhan tällaiset poikkeukset eivät muuta kulloinkin kyseessä olevan oikeusturvatakeen asemaa pääsääntönä eivätkä yksittäistapauksessa vaaranna yksilön oikeusturvaa (esim. PeVL 68/2014 vp, s. 3/I). Perustuslakivaliokunnan mielestä perustuslain 21 §:n 1 momentissa turvatuun oikeuden luonteen ja 2 momentin lakivarauksen takia on selvää, että valitus- ja muutoksenhakukieltoja koskee lailla säätämisen vaatimus (esim. PeVL 12/2004 vp, s. 3/II). Muutoksenhakuoikeuteen kohdistuvaa rajoitusta ei voi perustaa yksin esimerkiksi lakiesityksen perustelulausumien varaan. Perustuslakivaliokunta on kuitenkin katsonut, että tällainen kielto on välttämätöntä perustella lain esitöissä riittävällä tavalla (PeVL 10/2012 vp s.

7 ja PeVL 17/2021 vp s. 35). Lisäksi perustuslakivaliokunta on ottanut kantaa viraston puolueetonta käsittelyä koskevaan kysymykseen (PeVL 21/2009 vp).

Elinvoimakeskuksia sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta koskevan lakiehdotuksen 20 § sisältää valituskiellon. Pykälän mukaan, jos elinvoimakeskuksen toimivaltaan kuuluvan valvontaa, velvoitteiden asettamista tai oikeuden myöntämistä koskevan hallintoasian puolueeton käsittely voi ilmeisesti vaarantua sen vuoksi, että keskus on tai on ollut asiassa myös asianosaisena, keskuksen on, jollei asian puolueetonta käsittelyä voida keskuksen sisäisin toimenpitein järjestää, pyydettävä 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua ministeriötä määräämään toinen elinvoimakeskus käsittelemään ja ratkaisemaan asia. Ministeriön päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Ministeriön päätös koskisi asian siirtämistä toisen elinvoimakeskuksen ratkaistavaksi, eikä muutoksenhakukiellon kohteena olevalla päätöksellä olisi siten vaikutuksia yksilön tai oikeushenkilön oikeusasemaan (oikeuksiin tai velvollisuuksiin), vaan kyse on hallinnon sisällä tapahtuvasta tehtävänsiirtopäätöksestä, jonka tarkoituksena on turvata hallintoasian puolueeton käsittely. Mahdollisen siirtopyynnön tekee aina elinvoimakeskus, eikä ministeriö voi oma-aloitteisesti siirtää tehtäviä elinvoimakeskusten välillä. Kyseinen säännös vastaa voimassa olevan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 20 §:ää.

Hallituksen esityksessä ei ehdoteta muutettavaksi valtion lainsäädännön toimeenpano-, lupa- ja valvontatehtävien hoitamista. Näin ollen esityksellä ei voida katsoa olevan suoria tai epäsuoria kielteisiä vaikutuksia perusoikeuksien toteutumisen valvonnan alaan ja sisältöön. Näillä muutoksilla voidaan arvioida olevan perusoikeuksien toteutumista tukeva vaikutus.

12.1.2 Työsuojelu

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan julkisen vallan on huolehdittava työvoiman suojelusta. Perustuslain säännöstä konkretisoidaan työsuojelulainsäädännöllä. Suomessa työsuojeluviranomaiset vastaavat viranomaisten suorittamasta työsuojeluvalvonnasta. Työsuojeluviranomaisina toimivat aluehallintovirasto sekä sosiaali- ja terveysministeriö sen hoitaessa tuotteiden turvallisuuden valvontaan liittyviä tehtäviä.

Kansainvälisen työjärjestön ILO:n yleisen konferenssin vuonna 1947 hyväksymän ammattientarkastusta teollisuudessa ja kaupassa koskevan sopimuksen (yleissopimus nro 81) tavoitteena on turvata työntekijöiden suojelua koskevien määräysten noudattaminen säännöllisten työpaikoille kohdistettavien tarkastusten avulla ensisijaisesti teollisilla ja kaupan työpaikoilla. Yleissopimus edellyttää tehokasta ja puolueetonta ammattientarkastusjärjestelmää. Yleissopimuksessa on määräyksiä mm. ammattientarkastuksen ohjauksesta, resursseista, toimintaedellytyksistä, riippumattomuudesta sekä tarkastajien oikeuksista ja velvollisuuksista. Sopimuksen perusteella työsuojeluvalvonta järjestetään yhden keskusviranomaisen alaiseksi, millä tavoitellaan yhtä kansallista työsuojelupolitiikkaa, työsuojeluvalvonnan yhdenmukaista toimeenpanoa ja voimavarojen käyttöä.

Suomi on ratifioinut ILO:n ammattientarkastusta koskevan yleissopimuksen nro 81 vuonna 1949. Suomi on ratifioinut vuonna 1997 myös yleissopimukseen liittyvän pöytäkirjan. Pöytäkirja laajensi ammattientarkastusta koskevan yleissopimuksen määräykset koskemaan toimintaa ei-kaupallisella palvelusektorilla. Ammattientarkastusjärjestelmää on sovellettava kaikkiin työpaikkoihin, joissa ammattientarkastajien tehtävänä on valvoa niiden määräysten noudattamista, jotka koskevat työntekijöiden työoloja ja suojelua työn aikana. Ainoastaan Puolustusvoimat ja rajavartiolaitos ovat jääneet sotilaallisten harjoitusten osalta pöytäkirjan soveltamisalan ulkopuolelle.

ILO:n sopimuksissa on määräksiä ammatintarkastusjärjestelmän ja työsuojelutarkastajien riippumattomuudesta ja puolueettomuudesta. Sopimusten perusteella työsuojelutarkastajille ei saa antaa sellaisia muita tehtäviä, jotka häiritsevät heidän ensisijaisten velvollisuuksiensa suorittamista. Sama vaatimus kohdistuu tarkastajien arvovaltaan ja puolueettomuuteen suhteessaan työnantajiin ja työntekijöihin. Tarkastushenkilökunnan asema tulee lisäksi olla sellainen, että se takaa vakinaisen virka-aseman sekä riippumattomuuden kaikista hallituksen vaihdoksista ja asiaankuulumattomasta ulkopuolisesta vaikutuksesta.

Voimassa olevan aluehallintovirastosta annetun lain mukaan aluehallintoviraston työsuojelun tehtäviä hoitava vastuualue on riippumaton valvontatehtävää hoitaessaan ja vastuualueen toiminta on järjestettävä siten, että riippumattomuus ja puolueettomuus työsuojelun valvontatehtävässä on turvattu. Valtioneuvoston aluehallintouudistuksesta eduskunnalle antamassa selonteossa (VNS 1/2013 vp) arvioitiin, että työsuojelun valvonnalta edellytettävä riippumattomuus on nykyisessä aluehallintomallissa toteutunut hyvin. Perustuslakivaliokunta on selonteosta antamassaan lausunnossa PeVL 15/2013 vp todennut, että mahdollisessa työsuojelun toimivallan tarkistamisessa tai muussa työsuojeluvalvonnan uudelleenjärjestämisessä on edelleen tärkeää huolehtia viranomaistoiminnan riippumattomuuden ja puolueettomuuden säilymisestä sekä asianmukaisista valvontaresursseista.

Hallituksen esityksestä eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi (HE 14/2018) työelämä- ja tasa-arvovaliokunta totesi lausunnossaan (TyVL 2/2018), että esitetty työsuojeluvalvonnan organisointi osaksi valtakunnallista Luova-virastoa olisi vastannut työsuojeluvalvonnan riippumattomuutta koskevilta perusratkaisuiltaan sen hetkistä työsuojelun organisointia aluehallintovirastoissa. Valiokunnan näkemyksen mukaan tehtävien hoidon riippumattomuus oli otettu esityksessä huomioon ILO:n yleissopimuksen nro 81 edellyttämin tavoin.

Työsuojeluvalvonnan riippumattomuutta asemaa on kuvattu ja arvioitu tarkemmin tässä hallituksen esityksessä. Esitetty työsuojeluvalvonnan organisointi osaksi valtakunnallista Lupa- ja valvontavirastoa vastaa työsuojeluvalvonnan riippumattomuutta koskevilta perusratkaisuiltaan niin nykyistä työsuojelun organisointia aluehallintovirastoissa kuin hallituksen esityksessä eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi ehdotettua työsuojelun organisointia. Esitetyllä lainsäädännöllä turvataan työsuojeluvalvonnan riippumattomuuden ja puolueettomuuden säilyminen sekä työsuojeluun kohdennettujen valvontaresurssien läpinäkyvyys.

Valtakunnallisen viranomaisen rakenne tukee toimintatapojen, ratkaisukäytäntöjen ja palvelutason yhtenäisyyttä koko maassa, mikä turvaa asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun eri puolilla maata. Lisäksi esityksessä ehdotetaan ratkaisua järjestää virastoon kohdistuva työsuojeluvalvonta sosiaali- ja terveysministeriön toimesta siten, että viraston virkamiehet voivat yhdenvertaisesti muiden työntekijöiden tavoin turvautua työsuojeluviranomaiseen.

12.1.3 Ympäristöperusoikeus

Perustuslain 20 §:n 1 momentin mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Säännös ilmaisee ihmisten kaikinpuolisen vastuun sellaisesta taloudellisen ja yhteiskunnallisen toiminnan kokonaislinjasta, joka turvaa elollisen ja elottoman luonnon monimuotoisuuden säilymistä (ks. HE 309/1993 vp, s. 66/II). Säännöksen piiriin kuuluvat sekä ympäristön tuhoutumisen tai pilaantumisen estäminen että

aktiiviset luonnolle suotuisat toimet. Perustuslain 20 §:n 2 momentissa säädetään julkiselle vallalle velvoite pyrkiä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Säännös on tarkoitettu vaikuttamaan ensisijaisesti lainsäätäjän ja muiden norminantajien toimintaan (HE 309/1993 vp, s. 66 II). Oikeuskirjallisuudessa ja perustuslakivaliokunnan lausunnoissa (mm. PeVL 21/1996 vp ja PeVL 38/1998 vp) on omaksuttu tulkinta, jonka mukaan kyse on normatiivisesti velvoittavasta perusoikeussäännöksestä; ympäristöperusoikeussäännöksen ilmaisemat ympäristöarvot tulee ottaa huomioon kaikessa ympäristöllisesti merkityksellisessä lainsäädännössä ja lainkäytössä. Ratkaisussa (KHO 2002:86) myös korkein hallinto-oikeus totesi, että ympäristöperusoikeussäännös ohjaa osaltaan lakien soveltamista ja tulkintaa. Ympäristöperusoikeuden oikeudellinen merkitys ja painoarvo ovat vahvistuneet säätämisaikakohdan ja silloin esitettyjen julistuksenomaisuuteen viittaavien perustelujen jälkeen (esimerkiksi PeVL 55/2018 vp, PeVL 69/2018 vp).

Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Hallinnon lainalaisuusperiaatteen toteutuminen edellyttää tehokasta viranomaisten toiminnan lainmukaisuuden valvontaa, joka korostaa erityisesti toiminnan julkisuuden ja tehokkaan oikeusturvan merkitystä. Viranomaisten toimintaa ja asiakirjojen julkisuutta koskeva lainsäädäntö sekä varsin laajat muutoksenhakumahdollisuudet luovat hyvät edellytykset lainalaisuuden vaatimuksen toteutumiselle.

Yleisen edun valvonta ympäristö- ja vesitalousasioissa

Yleinen ja yksityinen etu ovat keskeisiä käsitteitä ympäristöoikeudessa. Yksityinen etu viittaa tietyn yksityisen henkilön tai tahon intressiin, kun taas yleisellä edulla ympäristöasioissa tarkoitetaan niitä yhteiskunnan näkökulmasta tärkeitä oikeushyviä, jotka eivät ole välittömästi palautettavissa yksittäisten kansalaisten tai muiden tahojen yksityiseksi eduksi. Kyse voi olla esimerkiksi tietynlaisesta ympäristön tilasta, luonnon arvojen säilyttämisestä, virkistyskäytöedellytysten turvaamisesta tai kulttuurihistoriallisesti merkittävän maisemakuvan säilyttämisestä. Varsinkin laajoilla hankkeilla on tyypillisesti samanaikaisesti vaikutuksia useampiin yleiseksi eduksi katsottaviin intresseihin.

Ympäristöasioiden yleisen edun valvonta on perinteisesti kuulunut osaksi valtion viranomaiselle kuuluvia tehtäviä ympäristölainsäädännössä. Voimassa olevassa sääntelyssä tämä ilmenee ympäristönsuojelulaissa (527/2014), luonnonsuojelulaissa (9/2023) ja erityisesti vesilaisissa (587/2011). Yleisen edun valvonnasta ELY-keskuksen tehtävänä ympäristö- ja vesiasioissa on substanssilainsäädännön ohella säädetty myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa laissa (897/2009).

Yleisen edun valvonta on elimellinen osa viranomaiselle kuuluvaa tehtävää. Se voi tarkoittaa esimerkiksi asian vireillepanoa, osallistumista lupamenettelyyn antamalla hanketta koskeva lausunto tai muutoksen hakemista lupaviranomaisen antamaan päätökseen tilanteessa, jossa esimerkiksi lupamääräykset eivät riittävällä tavalla turvaa yleisten etujen toteutumista. Yleisen edun valvonnan tarve ei rajaudu yksinomaan lupamenettelyyn, vaikka lupamenettely onkin keskeinen mekanismi erilaisten intressien huomioon ottamiseen.

Yleisen edun valvomisen ympäristöasioissa toteuttaa osaltaan perustuslain 20 §:n 2 momentin julkiseen valtaan kohdistuvaa toimeksiantoa. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Säännös velvoittaa julkista valtaa järjestämään hallinnon siten, että se turvaa perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumisen. Osana perustuslain 20 §:n ympäristöperusoikeuden toteutumista ja julkisen vallan turvaamisvelvoitteen toteuttamista viranomaisilla katsotaan olevan lakisäätöinen yleisen edun

valvontatehtävä toimialallaan. Julkiseen valtaan kohdistuva vaatimus järjestää hallinto perusoikeudet ja ihmisoikeudet turvaavalla tavalla tai hallinnon järjestämistä koskeva perustuslain 11 luku ei velvoita järjestämään viranomaisrakenteita tietyllä tavalla. Perustuslain näkökulmasta on kuitenkin merkityksellistä, turvaako esitetty hallintorakenne perusoikeudet ja ihmisoikeudet perustuslain 2, 20 ja 22 §:n edellyttämällä tavalla.

Ympäristöllisessä päätöksenteossa viranomaisvalvonnan asema eri suuntaisten intressien lainmukaisen painotuksen varmistamisessa on keskeinen. Yleisen edun toteutumisesta huolehtivat ympäristöasioissa sekä valvontaviranomaiset että lupaviranomaiset. Yleisen edun valvonnan järjestämiseen valtion aluehallintouudistuksen yhteydessä liittyy erityisesti kysymys yleistä etua valvovan viranomaisen oikeudesta hakea muutosta lupa- tai muun viranomaisen antamaan päätökseen. Perustuslaissa tarkoitettuun valtion viimekätiseen vastuuseen nähden on pidetty välttämättömänä, että valtion valvontaviranomaisella on mahdollisuus saattaa yleistä etua koskeva ympäristöä koskevan päätöksen lainmukaisuus riippumattoman tuomioistuimen käsiteltäväksi myös silloin, kun päätöksen on tehnyt valtion viranomainen.

Yleistä etua valvovien viranomaisten valitusoikeuden on katsottu turvaavan erisuuntaisten yhteiskunnallisten intressien toteutumisen osana hallinnon lainalaisuusvalvontaa ja EU-oikeuden tehokasta täytäntöönpanoa. Suomen oikeusjärjestelmässä viranomaisen valitusoikeus kuuluu hallintoprosessin perusrakenteisiin, mikä ilmenee oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 7 §:stä. Mainitun säännöksen mukaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Viranomainen saa hakea muutosta valittamalla myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi. Ympäristölainsäädännössä viranomaisen muutoksenhakuoikeutta koskeva kysymys on yleensä ratkaistu lakiin otetulla nimenomaisella säännöksellä.

Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään arvioinut viranomaisen muutoksenhakuoikeuden hyväksyttävyyttä. Perustuslakivaliokunta on pitänyt viranomaisen muutoksenhakuoikeutta hyväksyttävänä, kun se on lailla rajoitettu esimerkiksi oikeuskäytännön yhtenäisyyden ylläpitoon liittyviin perusteisiin taikka viranomaisen rajoitettua muutoksenhakuoikeutta voidaan asioiden laatu ja luonne huomioon ottaen pitää muuten perusteltuna (esim. PeVL 48/2017 vp). Ympäristölainsäädännön osalta viranomaisen muutoksenhakuoikeutta ei lähtökohtaisesti ole pidetty ongelmallisena. Perustuslakivaliokunta ei esimerkiksi ole kiinnittänyt viranomaisen muutoksenhakuoikeuteen huomiota ympäristönsuojelulain (PeVL 10/2014 vp), vesilain (PeVL 61/2010 vp) tai luonnonsuojelulain (PeVL 67/2022 vp) kokonaisuudistuksia koskevissa lausunnoissaan. Yleistä etua valvovan viranomaisen muutoksenhakuoikeudesta on myös nimenomaisesti säädetty vuonna 2019 annetussa laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa. Perustuslakivaliokunta on pitänyt viranomaisen valitusoikeutta omistakin päätöksistä asioiden laatu ja luonne huomioon ottaen mahdollisena, jos valitusoikeuden käyttäminen on kytketty oikeuskäytännön yhtenäisyyden ylläpitämiseen liittyviin perusteisiin (esim. PeVL 47/2005 vp, PeVL 22/2013 vp). Viranomaisen omaan päätökseensä kohdistaman muutoksenhakuoikeuden on kuitenkin katsottu voivan olla omiaan heikentämään asian käsittelyn asianmukaisuutta sekä viranomaisen riittävään selvittämiseen ja valmisteluun liittyvä päätöksentekoa. Lisäksi tämä saattaa luoda vaikutelman viranomaisesta asianosaisen mahdollisena vastapuolena. Tällöin onkin pidetty asianmukaisena, että muutoksenhaussa omia päätöksen koskien puhevaltaa käyttäisi muu kuin päätöksen tehneen viranomaisen palveluksessa oleva virkamies. Perustuslakivaliokunta ei kuitenkaan ole kiinnittänyt lausunnessaan huomiota esimerkiksi veronsaajien oikeudenvilvontayksikön hallinnolliseen suhteeseen verohallintoon, minkä voi ajatella ehdotusta vastaavana esimerkkinä organisaation sisäisestä riippumattomasta yksiköstä (PeVL 5/2008 vp). Esitetyn valtion

aluehallintouudistuksen myötä ympäristölainsäädännössä korostuu yleisen edun valvonnan erityisen järjestämisen tarve. Lähtökohtaisesti nykyisten ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen ympäristötehtävien kokoaminen samaan viranomaiseen ja yhteiskäsittelyjen kehittäminen edistää merkittäväällä tavalla ympäristöllisen päätöksenteon yhteensovittamista, mutta se ei poista erilaisten toimintojen ennakkovalvontaan kohdistuvaa, asian ratkaisevasta kokoonpanosta erillistä yleisen edun valvonnan tarvetta. Tämän ei arvioida vaikuttavan asioiden käsittelyaikaa pidentävästi. Nykytilassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ovat hakeneet muutosta noin reiluun yhteen prosenttiin aluehallintovirastojen ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisista viimeaikaisista päätöksistä. Valitusten osuus on vähentynyt viime vuosien aikana. Valituksista valtaosa on johtanut päätöksen tarkistamiseen tai kumoamiseen, mikä tarkoittaa, että valitukset ovat olleet perusteltuja ja tehokkaita. Lupa- ja valvontavirastossa nykyisten ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen osin toisistaan erilliset lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävät yhdistyvät samaan viranomaiseen. Tämän seurauksena yleisen edun intressit ja laaja asiantuntemus pystytään tuomaan päätösten valmisteluvaiheessa esille nykyistä sujuvammin ja monipuolisemmin ennen päätöksentekoa ja päätöksenteon aikana, minkä arvioidaan merkittävästi vähentävän viranomaisen muutoksenhaun kautta tapahtuvaa tarvetta yleisen edun valvontaan. Tätä myös täydennettäisiin säätämällä ympäristönsuojelulaissa ja vesilaissa viraston yleisen edun valvontayksikön kuulemisesta ennakkolisesti lupamenettelyvaiheessa. Järjestely ei kuitenkaan kokonaan poista yleisen edun valvontaan kuuluvan muutoksenhakuoikeuden viimesijaisen turvaamisen tarvetta.

Lupa- ja valvontavirastolailla säädettäisiin, että viraston ympäristötehtäviä hoitavalla toimialalla on yleistä etua ympäristöä koskevassa päätöksenteossa ja muutoksenhaussa valvova yksikkö. Yksiköllä olisi itsenäinen puhevalta yleisen edun valvonnan asioissa viraston sisäisissä menettelyissä. Yksikkö ei käyttäisi valvontaoikeuttaan viraston ulkopuolisessa laillisuus- ja yleisen edun valvonnassa. Laissa turvattaisiin yksikön toiminnan järjestäminen siten, että sen riippumattomuus ja puolueettomuus kyseisissä tehtävissä on turvattu eikä yksikölle saa antaa sellaisia muita tehtäviä, jotka voivat vaarantaa näiden tehtävien asianmukaisen hoitamisen ja riippumattomuuden. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä yksikön tehtävistä. Vastaavasti uudistuksen yhteydessä muutettavissa ympäristönsuojelulaissa, vesilaissa ja luonnonsuojelulaissa säädettäisiin siitä, että Lupa- ja valvontavirastossa yleistä etua valvovalla yksiköllä olisi oikeus valittaa Lupa- ja valvontaviraston tekemästä päätöksestä, jos se on tarpeen ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai muun näihin rinnastettavan painavan yleisen edun turvaamiseksi, lain soveltamiseen liittyvien merkittävien oikeuskysymysten selvittämiseksi tai lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi. Ehdotuksella viranomaisen valitusoikeutta siten nykytilaan nähden rajattaisiin. Tämä tarkoittaa, että kynnys yleisen edun valvontaan perustuvan muutoksenhakuoikeuden käyttämiseen valtion ympäristöviranomaisen lupapäätöksiä koskien nousisi nykytilanteeseen nähden. Yleisen edun valvontayksiköllä olisi valitusoikeus viraston päätöksiin vain silloin, kun laissa säädetyt erityiset perusteet täytyisivät. Tämän arvioidaan käytännössä samalla tarkoittavan, että hallintotuomioistuimeen päätyisi jatkossa nykyistä vähemmän viranomaisen yleisen edun valvonnan perusteella tekemiä valituksia. Tuomioistuimiin voisi rajauksen myötä jatkossa päätyä suhteessa enemmän toiminnanharjoittajan, asianosaisten ja muiden tahojen yksityisten intressien edistämiseksi tehtyjä valituksia kuin valvovan viranomaisen nimissä tehtyjä, yleisen edun turvaamiseksi tehtyjä valituksia. Tällä voi olla negatiivista vaikutusta oikeuskäytännön yhdenmukaisuuteen ja siihen, että hallinto-oikeuksien käsiteltäväksi tulee monipuolisia asioita.

Valitusoikeuden rajaaminen Lupa- ja valvontaviraston omien päätösten osalta ehdotetulla tavalla tarkoittaisi myös sitä, että kynnys yleisen edun valvontaan perustuvaan muutoksenhakuun muodostuisi valtion myöntämien ympäristö- ja vesilupien osalta korkeammaksi kuin siinä tilanteessa, että ympäristöluvan myöntäjänä toimisi kunta. Kuntien

ympäristönsuojeluviranomaisia on kuitenkin suuri määrä ja ne ovat keskenään erilaisia ja lisäksi ratkaisukäytännöt saattavat vaihdella. Lupa- ja valvontaviraston valitusoikeus ilman erityisiä kriteerejä kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten päätöksistä ylläpitää ympäristönsuojelulain ja vesilain soveltamiskäytännön yhtenäisyyttä ja siten yhdenvertaisuutta.

Valmistelussa on otettu huomioon se, että lainsäätäjän tulee valita erilaisista perusteltavissa olevista vaihtoehdoista sellainen, joka parhaiten edistää perusoikeuksien toteutumista (ks. esim. PeVL 63/2016 vp). Esityksessä pyritään lainsäädännön tasolla varmistamaan, että yleisen edun valvonnan järjestämisessä ja muutoksenhakuoikeuksien tarkastelussa turvataan asianmukaisesti perustuslailliset ja oikeusvaltion toimintamuotoihin liittyvät reunaehdot. Esitetyssä järjestelyssä valtion viranomaisella säilyisi mahdollisuus saattaa ympäristöä koskevan yleisen edun kannalta merkittävän päätöksen lainmukaisuus tuomioistuimen tutkittavaksi myös siinä tilanteessa kuin päätöksen on tehnyt sama valtion viranomainen. Ehdotuksessa on otettu huomioon perustuslakivaliokunnan aiemmat lausunnot ja järjestelyn poikkeuksellisuus kohdistettaessa muutoksenhakua viranomaisen omiin päätöksiin. Viraston sisäinen valitusoikeus on organisoitu erilliseen riippumattomaan yksikköön ja sen valitusoikeus on lailla rajattu muun muassa lainsäädännön soveltamisen ja oikeuskäytännön yhtenäisyyteen kytkeytyviin perusteisiin. Lupa- ja valvontaviraston omiin päätöksiin kohdistuvaa valitusoikeutta arvioidaan sovellettavan harvoin, koska yleinen etu tulee pääsääntöisesti riittävällä tavalla huomioonotetuksi Lupa- ja valvontaviraston omassa päätöksenteossa ja ennakkolisissa menettelyissä. Lupa- ja valvontavirastossa pystytään ottamaan lähtökohtaisesti yleisen edun valvonnan näkökohdat huomioon jo asioiden valmisteluvaiheessa (koska koko viraston asiantuntemus on mahdollista hyödyntää valtakunnallisesti), eikä alueellista vaihtelua soveltamiskäytäntöön pitäisi ilmetä. Kuitenkin ympäristöperusoikeuden takaaminen edellä kuvatusti edellyttää yleisen edun valitusoikeutta myös Lupa- ja valvontaviraston omista päätöksistä. Lupa- ja valvontaviraston yleisen edun valvontayksikön valitusoikeudella tietyin edellytyksin viraston omista päätöksistä pyritään vähentämään viranomaisten välisiä valituksia kynnystä nostamalla, mutta takaamaan ympäristöperusoikeuden edellyttämä valitusoikeus yleisen edun nimissä.

Nykytilaa vastaavasti elinvoimakeskuksiin siirtyvien kalatalous- ja vesitaloustehtävien yleisen edun valvonta säilyisi osana kala- ja vesitaloustehtäviä.

12.1.4 Ahvenanmaan valtionvirasto

Perustuslain 120 §:n mukaan Ahvenanmaan itsehallintolaissa lainsäädäntövalta on jaettu valtakunnan ja maakunnan kesken. Itsehallintolain 18 §:ssä luetellaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat asiat ja 27 §:ssä valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat asiat. Hallintovalta Ahvenanmaalla jakautuu valtakunnan ja maakunnan kesken pääsääntöisesti sen mukaan, kummalla on lainsäädäntövalta tietyllä oikeudenalalla (itsehallintolain 23 ja 30 §). Itsehallintolain 27 §:n 3 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat valtion viranomaisten järjestysmuotoa ja toimintaa. Säännös kattaa muun ohessa valtion viranomaisten hallinnollisen organisaation ja toiminnan sääntelyn. Ahvenanmaan valtionvirastosta säättäminen kuuluu siten valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Ahvenanmaan valtionvirasto on perustuslain 119 §:n 1 momentissa tarkoitettu valtion alueellinen viranomainen. Virastosta säädetään nykyisin aluehallintovirastoista annetussa laissa. Perustuslain 119 §:n 2 momentin mukaan valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista on säädettävä lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Valtion alue- ja paikallishallinnon perusteista säädetään niin ikään lailla. Yleisillä perusteilla säännöksessä tarkoitetaan lähinnä yksikön nimeä, toimialaa sekä pääasiallisia tehtäviä ja toimivaltuuksia (HE 1/1998 vp). Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Aluehallintovirastojen lakkauttamisen ja aluehallintovirastoista annetun lain kumoamisen

johdosta Ahvenanmaan valtionvirastosta ehdotetaan säädettäväksi oma virastolakinsa. Lailla ehdotetaan säädettäväksi Ahvenanmaan valtionviraston nimestä, toimialasta ja pääasiallisista tehtävistä, toimialueesta, toimipaikasta sekä viraston ohjauksesta ja johtamisesta sekä eräistä toimivaltuuksista. Viraston yksittäisten tehtävien suuresta lukumäärästä johtuen virastosta annettavassa laissa säädettäisiin nykyisten aluehallintovirastojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tapaan viraston tehtävälajoista ja viraston yksittäisistä tehtävistä ja niihin liittyvistä toimivaltuuksista säädettäisiin kutakin tehtävää koskevassa erityislaissa.

Ehdotettavan Ahvenanmaan valtionvirastosta annetun lain 1 §:n mukaan Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa monialaisena valtion hallintoviranomaisena sille säädettyjä lainsäädännön toimeenpano- ja valvontatehtäviä Ahvenanmaan maakunnassa ja turvaa siten sellaisten valtion palvelujen saatavuutta, joista muu valtionviranomainen ei vastaa Ahvenanmaan maakunnassa. Valtionvirastolle ei säädettäisi toimivaltaa hoitaa tehtäviä, joita ei ole säädetty sille. Mikäli tehtävää ei ole säädetty muullekaan Ahvenanmaan maakunnassa toimivalla valtakunnanviranomaiselle, tehtävästä vastaa muu valtakunnan viranomainen, jolle tehtävä on säädetty.

Ahvenanmaan valtionviraston pääasiallisena tehtävänä olisi tukea alueellista yhdenvertaisuutta hoitamalla valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvan lainsäädännön toimeenpano- ja valvontatehtäviä Ahvenanmaan maakunnassa. Tavoitteena on lisäksi turvata Ahvenanmaan itsehallintolain 6 luvun kielisäännösten toteutuminen valtion palvelujen järjestämisessä sekä yhteistyö valtakunnan viranomaisten ja Ahvenanmaan maakunnan itsehallintoviranomaisten kesken, mitä voidaan pitää tärkeänä perusoikeuksien toteutumisen ja valtion palvelujen tuloksellisen järjestämisen kannalta maakunnassa.

Ehdotettavan lain 3 §:ssä säädetään Ahvenanmaan valtionviraston tehtävistä tehtävryhmittäin, joihin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Pääsääntöisesti valtionviraston tehtävistä säädetään jatkossa, valtionaluehallintovirastoista annetun lain kumoutuessa, valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvassa lainsäädännössä ja sopimusasetuksissa.

Ehdotus sisältää muutosehdotuksia 22 muuhun lakiin siitä syystä, että aluehallintovirastoista annetun lain voimassa ollessa lain 4 §:n tarkoittamiin valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluviin tehtävryhmiin kuuluvia tehtäviä ei ole tarpeen säätää erikseen Ahvenanmaan valtionvirastolle. Nyt kun säännös kumotaan, on tarpeen säätää erillisissä laeissa aluehallintovirastoille säädetyt tehtävät nimenomaisesti Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluviksi Ahvenanmaan maakunnassa. Lisäksi Digi- ja väestötietovirastosta annetun lain tehtäviin ehdotetaan lisättäväksi säännös Digi- ja väestötietoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston yhteisvastuusta valtion palvelujen järjestämisestä Ahvenanmaan maakunnassa. Kyse on kansalaisten perusoikeuksien toteutumisen kannalta merkityksellisistä väestökirjanpidon tehtävistä.

Ehdotetuilla Ahvenanmaan valtionvirastosta annettavilla säännöksillä ei ole vaikutusta Ahvenanmaan itsehallinnolliseen asemaan. Ehdotuksella ei ole vaikutusta myöskään Ahvenanmaan itsehallintolaissa säädettyyn maaherran asemaan.

12.2 Kielelliset oikeudet

Esityksen vaikutuksia kielellisiin oikeuksiin on arvioitava erityisesti perustuslain 17 §:n oikeuden omaan kieleen ja kulttuuriin turvaavan säännöksen kannalta. Asiaa on arvioitava myös perustuslain 121 §:n 4 momenttiin sisältyvän saamelaisten kieltä ja kulttuuria koskevaa itsehallintoa kuvaavan säännöksen kannalta sekä perustuslain 122 §:n hallinnollisia jaotuksia koskevan säännöksen näkökulmasta. Perustuslain 17 §:n 1 momentin mukaan Suomen

kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi. Pykälän 2 momentin mukaan jokaisen oikeus käyttää tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa asiassaan omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia, sekä saada toimituskirjansa tällä kielellä turvataan lailla. Julkisen vallan on huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan. Pykälän 3 momentin mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana sekä romaneilla ja muilla ryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamelaisten oikeudesta käyttää saamen kieltä viranomaisessa säädetään lailla. Viittomakieltä käyttävien sekä vammaisuuden vuoksi tulkitsemis- ja käännösapua tarvitsevien oikeudet turvataan lailla. Perustuslain 17 §:n 1 momentissa todetaan maan virallinen kaksikielisyyden periaate ja se sisältää ajatuksen kansalliskielten yhdenvertaisuudesta. Perustuslain 17 §:n säännös edellyttää paitsi kielten muodollisesti yhdenvertaista kohtelua myös suomen- ja ruotsinkielisen väestön tosiasiallisen tasa-arvon turvaamista muun muassa yhteiskunnallisten palvelujen järjestämisessä (vrt. HE 309/1993 vp. siv. 65, PeVM 9/2002 vp. ja PeVL 21/2009 vp.). Perustuslakivaliokunta on käytännössään korostanut sitä, että viranomaisten toimialueita ja toimipaikkoja järjestettäessä huolehditaan asianomaisen viranomaisen tarjoamien palvelujen saatavuudesta sekä perustuslain 17 §:ssä turvattujen kielellisten oikeuksien toteutumisesta (PeVL 29/2006, PeVL 42/2006).

Esityksessä ehdotetaan Lupa- ja valvontavirastoa koskevan lain 4 §:ään nimenomaista säännöstä, jonka perusteella viraston organisoitumista ohjaavasti viraston ja sen johdon velvoitteisiin kuuluisi huolehtia siitä, että viraston toiminnan järjestämisessä turvattaisiin kielellisten oikeuksien toteutuminen. Esityksessä ehdotetaan myös, että lähtökohtaisesti virasto voisi työjärjestyksen määräyksellä, mutta tarvittaessa myös valtioneuvoston asetuksella, perustaa kielellisten oikeuksien turvaamiseksi yksiköitä. Näissä yksiköissä toimivien virkamiesten erityisistä kelpoisuusvaatimuksista kielitaidon osalta voitaisiin säätää valtioneuvoston asetuksella.

Esityksessä ehdotetaan, että elinvoimakeskusten toimialueen laajentamisen eräänä perusteena voisi olla, että laajentamisella voidaan edistää alueen suomen- ja ruotsinkielisen sekä saamelaisten kotiseutualueella saamenkielisen vähemmistön kielellisten oikeuksien toteutumista. Lisäksi elinvoimaketuksilla voisi olla niiden toimialaan kuuluvien tehtävien hoitamiseksi erillinen alueen suomen ja ruotsin tai saamelaisten kotiseutualueella saamenkielistä vähemmistöä palveleva yksikkö.

12.2.1 Valtion aluehallinnon uudistus ja ruotsin kieli

Uuteen valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon kootaan tehtäviä, joita on osaksi aiemmin hoidettu kaksikielisessä valtion keskushallinnon virastossa ja kaksikielisissä valtion aluehallinnon virastoissa sekä osaksi hoidettu yksikielisesti suomenkielisissä valtion aluehallinnon virastoissa. Perustettavaksi ehdotetun Lupa- ja valvontaviraston toimialueeseen tulee kuulumaan koko maa, jollei erikseen toisin säädetä. Virasto on oikeudelliselta asemaltaan keskushallinnon valtakunnallinen virasto ja siten kielilain 6 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu tavoin kaksikielinen viranomainen. Viraston tulee hoitaa tehtäviään molemmilla kansalliskielillä perustuslain ja kielilain mukaisesti.

Perustuslain 122 §:n 1 momentin mukaan hallintoa järjestettäessä tulee pyrkiä yhteensopiviin aluejaotuksiin, joissa turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan. Valtion aluehallinnon uudistuksessa huolehditaan ihmisten yhdenvertaisuuden ja kielellisten ja muiden perusoikeuksien turvaamisesta viraston palveluissa ja niiden saatavuudessa. Tämän vuoksi on pidetty perusteltuna säätää virastolaissa, että Lupa- ja valvontavirastolla olisi toimipaikat jokaisella sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueella. Tarkoituksena on, että Lupa- ja

valvontavirasto organisoituu sille kuuluvien tehtävien hoitamiseksi osastoihin ja toimintayksiköihin. Viraston osastoista säädettäisiin laissa ja toimintayksiköistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Viraston toimintaa järjestettäessä olisi huolehdittava myös palvelujen saatavuudesta ja kielellisten oikeuksien toteutumisesta. Sekä osastot että toimintayksiköt olisivat valtakunnallisia toimintoja ja siten kaksikielisiä. Viraston muista toimipaikoista ja työntekopaikoista määrättäisiin viraston työjärjestyksellä. Tarkoituksena on, että toimipaikat eivät kuitenkaan muodosta virastolle sellaista alueorganisaatiota, jolla olisi alueellisesti määrittyvä virka- tai toimialue, mistä syystä myös toimipaikoissa tulee noudattaa kielilain kaksikielisille valtion viranomaisille säädettyjä velvollisuuksia.

Julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) 6 §:n 1 momentin mukaan valtion henkilöstöltä, jolta edellytetään säädettyinä kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkintoa, vaaditaan kaksikielisessä viranomaisessa viranomaisen virka-alueen väestön enemmistön kielen erinomaista suullista ja kirjallista taitoa sekä toisen kielen tyydyttävää suullista ja kirjallista taitoa. Koska moniin Lupa- ja valvontaviraston virkoihin on tarkoitus säätää erityiseksi kelpoisuusvaatimukseksi ylempi korkeakoulututkinto, voidaan sen arvioida edistävän kielitaitoa. Vaikka nykyisistä alueellisista viranomaisista ehdotetaan muodostettavaksi valtakunnallinen viranomainen, säilyvät viraston toimipaikat ja toiminta alueilla. Aivan kuten nykyisinkin, tulee työnantajan julkisyhteisöjen henkilöstöltä edellytettävästä kielitaidosta annetun lain (424/2003) 3 §:n mukaisesti varmistaa, että viraston henkilöstöllä on myös käytännössä tehtävien edellyttämä kielitaito. Kaikkien työntekijöiden ei tarvitse osata molempia kieliä, mutta tehtävät on järjestettävä niin, että palvelu turvataan molemmilla kielillä. Valtakunnallisen viraston perustamisen voidaan arvioida parantavan viraston edellytyksiä palvella kansalliskielillä, sillä viraston tulee jatkossa huomioida kielitaitoa koskevat vaatimukset virkoja täytettäessä. Myös laissa ehdotettavat virkojen kelpoisuusvaatimukset ja asetuksenantovaltuudet säätää valtioneuvoston asetuksella virkojen kelpoisuusvaatimuksista nykyistä laajemmin osaltaan vahvistavat viraston virkamiesten kielitaitoa.

Viraston osastoilla ja toimintayksiköillä voisi olla niiden työjärjestyksessä määrättäviä toiminnallisia ja alueellisia yksiköitä. Jos viraston osaston tai toimintayksikön sisäinen yksikkö on tehtäviensä hoitamista varten määritelty alueelliseksi yksiköksi, se ei kuitenkaan muodostaisi yksikölle alueellista toimivaltaa, jolloin organisoitumisella ei olisi myöskään erillisiä kielellisiä vaikutuksia viraston yleiseen kielelliseen asemaan.

Kielellisten oikeuksien toteutumiseksi tehtäisiin varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin osaston tehtävissä nykyisen kaltainen erityisjärjestely. Virastosta annettavaksi ehdotetun lain mukaan virastossa olisi varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin osastolla ruotsinkielinen yksikkö, jonka tehtävistä ja henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena on, että myös jatkossa varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin toimialan tehtävissä toteutettaisiin kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien tason pysyttämiseksi nykyisellään organisatorinen ratkaisu, jossa tietyt varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin toimialan tehtävät organisoitaisiin kielellisin perustein toimialan sisälle omaksi yksikökseen. Ruotsinkielinen yksikkö palvelisi tehtävässään ruotsinkielistä väestöä koko maassa.

Perustuslakivaliokunta on käytännössään korostanut sitä, että viranomaisten toimialueita ja toimipaikkoja järjestettäessä huolehditaan asianomaisten viranomaisen tarjoamien palvelujen saatavuudesta sekä perustuslain 17 §:ssä turvattujen kielellisten oikeuksien toteutumisesta (PeVL 29/2006, PeVL 42/2006). Tämän vuoksi mahdollisuudesta elinvoimakeskusten toimialueiden laajentamiseen ja laajentamisen edellytyksistä ehdotetaan säädettäväksi lain tasolla.

Elinvoimakeskuslakiin sisältyy eräitä erityissäännöksiä, jotka edistävät kielellisten oikeuksien toteutumista. Kuten edellä on todettu, lakiehdotuksen mukaan elinvoimakeskuksen toimialueen laajentamisen eräänä perusteena voisi olla, että laajentamisella voidaan edistää alueen suomen- ja ruotsinkielisen vähemmistön kielellisten oikeuksien toteutumista. Lisäksi elinvoimakeskuksilla voisi olla niiden toimialaan kuuluvien tehtävien hoitamiseksi erillinen alueen suomen- ja ruotsinkielistä vähemmistöä palveleva yksikkö. Edellä mainituilla säännöksillä pyritään turvaamaan kielellisten oikeuksien toteutumista sekä kieliryhmien tasapuolista kohtelua aluehallinnon viranomaisten toiminnassa.

Ahvenanmaan valtionviraston toimialueena olisi nykyistä vastaavasti Ahvenanmaan maakunta. Ahvenanmaan itsehallintolain 36 §:n 1 momentin mukaan Ahvenanmaan maakunta on ruotsinkielinen. Maakunnassa valtion ja maakunnan viranomaisten sekä kunnallishallinnon virkakieli on ruotsi. Esitys ei vaikuta Ahvenanmaan valtionviraston kielelliseen asemaan.

12.2.2 Valtion aluehallinnon uudistus ja saamen kieli

Saamen kielilain (1086/2003) 2 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan viranomaisia, joihin saamen kielilakia sovelletaan, ovat aluehallintovirastot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, joiden toimialueeseen Enontekiön, Inarin, Sodankylän ja Utsjoen kunnat kokonaan tai osittain kuuluvat, ja niiden yhteydessä toimivat toimielimet. Näin ollen saamen kielilakia on sovellettu Lapin aluehallintovirastossa ja Lapin ELY-keskuksessa sekä lisäksi Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa ympäristölupatehtävien ja työsuojelutehtävien osalta. Jotta saamenkielisten kielelliset oikeudet eivät hallinnon rakenteen muuttuessa heikkene, sisältyy tähän hallituksen esitykseen saamen kielilain 2 §:n 1 momentin 3 ja 7 kohtia koskeva muutosehdotus, jolla Lupa- ja valvontavirasto lisätään niihin viranomaisiin, joihin saamen kielilakia sovelletaan. Lisäksi Saamen kielilain 27 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Lupa- ja valvontavirastossa voi saamelaisten kotiseutualueella olla saamen kielen avustaja vastaavasti kuin esimerkiksi Lapin aluehallintovirastossa on nykyisin voinut olla. Valtion viranomaisrakenteen uudistuksen ei arvioida heikentävän uuden viraston asiakkaiden suomen, ruotsin ja saamen kielen kielellisten oikeuksien toteutumista. Kieliryhmien palvelua omalla kielellään voidaan parantaa valtakunnallisen organisaation sisällä kokoamalla toimintoja käytettyjen kielten perusteella sekä kieliryhmiä koskevilla erityisjärjestelyillä. Valtakunnallisessa virastossa saamen kieltä taitavien asiantuntijuutta voidaan hyödyntää laaja-alaisemmin kuin aiemmin. Elinvoimakeskuksia koskevan lakiehdotuksen mukaan elinvoimakeskuksen toimialueen laajentamisen eräänä perusteena voisi olla, että laajentamisella voidaan edistää alueen saamelaisten kotiseutualueella saamenkielisen vähemmistön kielellisten oikeuksien toteutumista. Lisäksi elinvoimakeskuksilla voisi olla niiden toimialaan kuuluvien tehtävien hoitamiseksi erillinen alueen saamelaisten kotiseutualueella saamenkielistä vähemmistöä palveleva yksikkö. Edellä mainituilla säännöksillä pyritään turvaamaan kielellisten oikeuksien toteutumista sekä kieliryhmien tasapuolista kohtelua aluehallinnon viranomaisten toiminnassa.

12.3 Muut arvioinnissa huomioon otettavat seikat

12.3.1 Henkilötietojen suoja ja henkilötietojen käsittely

Esityksen virastolakiehdotukset sisältävät lainmuutoksia, jotka ovat osin merkityksellisiä perustuslain 10 §:ssä turvattun yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta. Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta on säädettävä tarkemmin lailla. Perustuslain 10 §:n mukaista suojaa täydentävät ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (Euroopan ihmisoikeussopimus) 8 artiklan mukainen yksityiselämän suoja sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 artiklassa turvattu yksityiselämän suoja ja 8

artiklassa turvattu henkilötietojen suoja. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneessa käytännössään pitänyt henkilötietojen suojan kannalta tärkeinä sääntelykohteina ainakin rekisteröinnin tavoitetta, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöä, niiden sallittuja käyttötarkoituksia mukaan luettuna tietojen luovutettavuus sekä tietojen säilytysaikaa henkilörekisterissä ja rekisteröidyn oikeusturvaa (esimerkiksi PeVL 31/2017 vp, PeVL 13/2016 vp).

Perustuslakivaliokunta on tietosuoja-asetuksen soveltamisen alkamisen johdosta katsonut olevan perusteltua tarkistaa aiempaa kantaansa henkilötietojen suojan kannalta tärkeistä sääntelykohteista (PeVL 14/2018 vp, s. 4). Perustuslakivaliokunnan mukaan on lähtökohtaisesti riittävää perustuslain 10 §:n 1 momentin kannalta, että sääntely täyttää EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa asetetut vaatimukset. Valiokunnan mukaan henkilötietojen suoja tulee turvata ensisijaisesti EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen ja kansallisen yleislainsäädännön nojalla. Kansallisen erityislainsäädännön säätämiseen tulee siten suhtautua pidättyvästi ja rajata sellainen vain välttämättömään tietosuoja-asetuksen salliman kansallisen liikkumavaran puitteissa (ks. PeVL 14/2018 vp, s. 4-5). Perustuslakivaliokunnan mukaan on kuitenkin selvää, että erityislainsäädännön tarpeellisuutta on arvioitava myös tietosuoja-asetuksenkin edellyttämän riskiperustaisen lähestymistavan mukaisesti kiinnittämällä huomiota tietojen käsittelyn aiheuttamiin uhkiin ja riskeihin. Mitä suurempi riski käsittelystä aiheutuu luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille, sitä perustellumpaa on yksityiskohtaisempi sääntely. Tällä seikalla on erityistä merkitystä arkaluonteisten tietojen käsittelyn osalta (ks. PeVL 14/2018 vp, s. 5).

Vaikka EU:n tietosuoja-asetuksen soveltamisen alkamisen johdosta kansallisessa lainsäädännössä tulee tietosuoja-asetuksen 9 artiklaan valitun erityisten henkilötietoryhmien käsitteen vuoksi välttää arkaluonteisten tietojen käsitteen käyttämistä sääntelyn selvyuden vuoksi (ks. myös PeVL 14/2018 vp), pitää perustuslakivaliokunta edelleen perusteltuna kuvata valtiosääntöisesti tiettyjä henkilötietoryhmiä nimenomaan arkaluonteisiksi (PeVL 15/2018 vp). Näillä tarkoitetaan laajempaa tietojoukkoa kuin vain tietosuoja-asetuksessa tarkoitettujen erityisten henkilö-tietoryhmät (ks. tältä osin myös esim. PeVL 17/2018 vp.). Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään (PeVL 15/2018 vp). Valiokunta on antanut myös erityistä merkitystä luovutettavien tietojen luonteelle arkaluonteisina tietoina arvioidessaan täsmällisyyttä ja sisältöä. Mikäli ehdotetut säännökset tietojen luovutuksesta ovat kohdistuneet myös arkaluonteisiin tietoihin, on tavallisen lain säätämisen järjestyksen käyttämisen edellytyksenä ollut sääntelyn täsmentäminen selostetun perustuslakivaliokunnan viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyä koskevan käytännön mukaiseksi (ks. esim. PeVL 15/2018 vp ja PeVL 38/2016 vp).

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 7/2019 vp) korostanut viranomaisen toimivaltaa koskevien säännöksiensä säätämisen merkitystä (ks. myös PeVL 62/2018 vp). Perustuslakivaliokunta on arvioinut viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyä perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta ja kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus ovat voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta "tarpeellisiin tietoihin", jos tarkoitettujen tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisällöt ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömyydestä" jonkin tarkoituksen kannalta (ks. esim. PeVL 17/2016 vp, s. 2—3 ja siinä viitatu lausunnot). Valiokunta on antanut erityistä merkitystä luovutettavien tietojen

luonteelle arkaluonteisina tietoina arvioidessaan täsmällisyyttä ja sisältöä. Erityisesti tilanteessa, jossa ehdotetut säännökset tietojen luovutuksesta ovat kohdistuneet myös arkaluonteisiin tietoihin, on tavallisen lain säätämisyjärjestyksen käyttämisen edellytyksenä ollut sääntelyn täsmäntäminen selostetun perustuslakivaliokunnan viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyä koskevan käytännön mukaiseksi (ks. esim. PeVL 15/2018 vp, s. 39).

Tässä ehdotuksessa ei ehdoteta virastojen nimiä koskevia teknisluonteisia muutoksia lukuun ottamatta muita muutoksia virastojen tehtäviä koskeviin aineellisoikeudellisiin lakeihin, joissa henkilötietojen suojaa ja käsittelyä sekä tiedonhallinnan muutosvaikutuksia on tullut käsitellä niiden säätämisen yhteydessä tarkemmin. Virastorakenteen muutosta koskevilla virastolaeilla ei säädetä virastojen tehtävistä eikä niiden toimivallasta, lukuun ottamatta Lupa- ja valvontavirastolle virastolaisissa säädettäväksi ehdotettua peruspalvelujen saatavuuden arviointitehtävää ja alueellisen varautumisen tehtävää ja jota käsitellään jäljempänä, vaan viraston toimivallasta säädetään erikseen kunkin ministeriön toimialan aineellisoikeudellisessä sääntelyssä, joiden kautta virastojen toimivalta käsitellä henkilötietoja määräytyy tarkemmin. Virastorakenteiden uudistamisen ei voida arvioida olevan ongelmallinen tietosuojalain (1050/2018) 6 §:ssä säädettyjen suojatoimien osalta, koska uudet virastot jatkavat nykytilaa vastaavalla tavalla samojen järjestelmien käyttämistä. Virastojen tehtäviä koskevissa laeissa on niiden säätämisen yhteydessä tullut käsitellä tarkemmin valtiosääntöisesti arkaluonteisten tietojen käsittelyä ja henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn tarkoittamien erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien henkilötietojen käsittely sekä näiden erityisistä suojatoimista.

Ehdotetuilla virastolaeilla luodaan hallinnollinen rakenne erityislainsäädännössä virastoille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Ehdotettujen virastolakien ei voida arvioida muuttavan olennaisesti henkilötietojen käsittelyä nykytilaan nähden. Ehdotetut virastot tai niiden osastot toimivat henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn perusteella rekisterinpitäjinä, joista poikkeuksen muodostavat Lupa- ja valvontaviraston sosiaali- ja terveystietojen osaston yhteydessä toimivat tiettyä tehtävää hoitava itsenäinen adoptiolautakunta ja valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta, jäljempänä toimielimet, jotka toimivat henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn tarkoituksena rekisterinpitäjinä. Lisäksi Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosasto toimivat jatkossakin oman toimialan operatiivisten tietojärjestelmien rekisterinpitäjinä, rekisterinpitäjän määräytyessä henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn perusteella. Ehdotetut virastolait eivät lähtökohtaisesti itsessään luo virastolle toimivaltaa käsitellä henkilötietoja. Henkilötietojen käsittely perustuu lähtökohtaisesti erityislajeissa säädettyyn toimivaltaan. Poikkeuksen muodostavat Lupa- ja valvontaviraston sosiaali- ja terveys -toimialan tehtävien hoitamiseksi käyttämät ulkopuoliset asiantuntijat ja viraston avustavia tehtäviä hoitavat, joille virastolaisissa ehdotetaan säädettäväksi oikeus saada ja käsitellä salassa pidettäviä tietoja. Ulkopuolisia asiantuntijoita käsitellään tarkemmin jäljempänä 12.3.2 luvussa. Myös virastolle ja alueellisille valmiustoimikunnille ehdotetaan säädettäväksi oikeus käsitellä henkilötietoja varautumisen alueellisen yhteistyötä koskevissa tehtävissä, jota on kuvattu tarkemmin jäljempänä. Yleisellä tasolla voidaan todeta, että esimerkiksi erityisesti Lupa- ja valvontaviraston tehtävät sosiaali- ja terveydenhuollon osalta sisältävät merkittävässä määrin erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien henkilötietojen käsittelyä. Näitä tehtäviä koskevissa aineellisoikeudellisissa laeissa on niiden säätämisen yhteydessä tullut käsitellä tarkemmin valtiosääntöisesti arkaluonteisten tietojen käsittelyä ja henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn tarkoittamien erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien henkilötietojen käsittely sekä tarpeen vaatiessa näiden edellyttämiä erityisiä suojatoimia. Uusille virastoille siirtyvät lakkaavien virastojen käyttämät henkilörekisterit, joiden voidaan arvioida täyttävän henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn mukaisia suojatoimia koskevat vaatimukset ja joiden on katsottu olevan riittäviä. Henkilötietojen suojaa

koskevan sääntelyn perusteella viraston päällikkö sekä toimielimet vastaavat viime kädessä delegoimattomasti siitä, että niiden tehtävissä henkilötietoja käsiteltäessä noudatetaan rekisterinpitäjän antamia henkilötietojen käsittelyä koskevia ohjeita.

Henkilötietojen käsittely

Perustuslain 119 §:n 2 momentin mukaan valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista on säädettävä lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Valtion alue- ja paikallishallinnon perusteista säädetään niin ikään lailla. Valtionhallinnon yksiköistä voidaan muutoin säätää asetuksella. Valmiustoimikuntia johdetaan viraston toimesta ja se voidaan katsoa omaksi kokonaisuudeksi viranomaisen sisällä. Alueelliset valmiustoimikunnat toimisivat viraston apuna varautumisen alueellisen yhteistyön suunnittelussa, kehittämisessä ja seurannassa. Valmiustoimikunnissa edistettäisiin toimijoiden yhteistä tilanneymmärrystä ja käsiteltäisiin ajankohtaisia asioita ja yhteistyö perustuu toimijoiden omaan haluun olla mukana. Valmiustoimikunnan tehtävät eivät sisällä julkisen vallan käyttöä. Alueellisista valmiustoimikunnista on kuitenkin selkeyden ja tehtävien määrittämisen johdosta perusteltua säätää erikseen, jotta niiden toiminta voidaan vakinaistaa laissa ja tehtävät tarkentaa asetuksessa.

Esityksen 1. lakiehdotuksessa säädettäisiin henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuusperustasta eli henkilötietoja voitaisiin käsitellä varautumisen alueellisessa yhteensovittamistehtävässä. Henkilötietojen käsittely ja tietojen tallentaminen viranomaisen rekisteriin on yksityisyyden suojaa rajoittava toimenpide. Sääntely on kuitenkin välttämätöntä ja oikeasuhtaista varautumisen alueellisen yhteistyön järjestämiseksi. Esimerkiksi varautumisen alueelliseen yhteistyöhön ja järjestettäviin koulutuksiin osallistuvien tai alueen varautumisen yhdyshenkilöiden henkilötietojen kerääminen on välttämätöntä sekä koulutuksen järjestämiseksi että alueellisen varautumisen ja valmiuden ylläpitämiseksi. Alueelliset varautumistehtävät voidaan nähdä valtion kokonaisuutena ajavana tehtäväkokonaisuutena ja alueellisten toimijoiden ja alueellisten viranomaisten rooli ja merkitys varautumisessa on keskeinen. Valmiustoimikunnissa edistetään toimijoiden yhteistä tilanneymmärrystä ja käsitellään ajankohtaisia asioita. Valtakunnallisen toimiala- ja tehtäväkohtaisen yhteensovittamisen lisäksi alueellisten tehtäväkokonaisuuksien mahdollisimman hyvä hoitaminen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa edellyttää eri toimijat yhteen kokoavaa yhteistoimintaa sekä yhteensovittamisen rakenteita sekä siihen liittyvä koulutusta.

Varautumisen alueellisessa yhteistyötehtävässä ei käsitellä syvälle henkilön yksityisyyteen meneviä tietoja, arkaluonteisia tietoja tai tietosuoja-asetuksen mukaisia erityisiä henkilötietoja. Henkilötietojen käsittely perustuu tietosuoja-asetuksen 6 artiklan c kohtaan eli käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Ei ole tarpeen, että henkilötietojen käsittelystä säädettäisiin yksityiskohtaisesti tai tarkemmin kansallisessa lainsäädännössä.

Tietosuoja-asetuksessa säädetään rekisteröidyn oikeussuojakeinoista, rekisterinpitäjän vastuusta ja annettuihin säännöksiin kohdistuvien rikkomisten johdosta määrättävistä seuraamuksista. Rekisteröidyllä on oltava oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle, jos hän katsoo, että häneen liittyvässä henkilötietojen käsittelystä rikotaan direktiivin nojalla annettuja säännöksiä. Mikäli valvontaviranomainen, jolle valitus on tehty, ei ole toimivaltainen, tulee viranomaisen omatoimisesti siirtää valitus toimivaltaiselle viranomaiselle. Niin luonnollisella henkilöllä kuin oikeushenkilölläkin tulee olla oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin valvontaviranomaista vastaan. Jos henkilölle aiheutuu aineellista tai aineetonta vahinkoa lainvastaisesta käsittelystä tai muusta direktiivin nojalla annettuja säännöksiä rikkovasta

menettelystä, hänellä on oikeus saada korvaus aiheutuneesta vahingosta rekisterinpitäjältä tai muulta jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti toimivaltaiselta viranomaiselta.

Tietosuoja-asetuksen säännöksiä täydennetään tietosuojalailla, jossa säädetään oikeusturvasta ja seuraamuksista. Tietosuojalaissa säädetään muun muassa rekisteröidyn oikeudesta saattaa asia tietosuojavaltuutetun käsiteltäväksi, jos rekisteröity katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä rikotaan sitä koskevaa lainsäädäntöä. Lisäksi lakiin sisältyvät säännökset tietosuojavaltuutetun oikeudesta asettaa uhkasakko tiettyjen päätösten ja tiedonsaantioikeuksien tehosteeksi. Laissa säädetään myös muutoksenhausta tietosuojavaltuutetun päätökseen. Päätöksen valituskelpoisuus määräytyy hallintolainkäyttölain mukaan. Tietosuojavaltuutetun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa nykyistä henkilötietolakia vastaavasti hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Tietosuojavaltuutetun päätöksessä voidaan määrätä, että sen päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää. Näin varmistetaan, että tietosuojavaltuutetulla on mahdollisuus puuttua tehokkaasti lainvastaiseen henkilötietojen käsittelyyn.

Viranomaisia sitoo hallinnon lainmukaisuusperiaate, ja viranomaisten on noudatettava hallinnon yleislakeja. Viranomaisissa tapahtuva lainmukainen henkilötietojen käsittely kuuluu viranomaisissa työskentelevien virkavelvollisuuksiin. Virkamiehen asemaan kuuluu muita laajempi vastuu työssä tehdyistä virheistä. Ensinnäkin virkavastuu voi toteutua rikosoikeudellisena virkavastuuna, kurinpidollisena virkavastuuna sekä vahingonkorvausvastuuna. Viranomaisen toiminnasta voidaan tehdä myös hallintokantelu ylemmälle viranomaiselle. Viranomaisen on kaikissa tilanteissa hoidettava lakisääteiset tehtävänsä. Esitys täyttää perustuslain mukaisten oikeussuojakeinojen vaatimukset eikä esitys sisällä rajoituksia oikeussuojakeinoihin.

Esityksen 1. lakiehdotus sisältää myös uuden säännöksen tietojen luovuttamisesta. Esityksen mukaan varautumisen alueelliseen yhteistyöhön osallistuva viranomainen tai julkista hallintotehtävää hoitava yksityinen voi luovuttaa viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 5, 7, 8, 9 ja 10 kohtien estämättä virastolle ja alueelliselle valmiustoimikunnalle niiden tässä laissa säädettyjen varautumisen alueellisten yhteistyötehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot. Tietojen luovuttaja arvioi ovatko tietojen käyttötarkoitukset yhteensopivia ja tukevatko ne varautumisen alueellista yhteistyötä eli onko tietojen luovutus välttämätöntä ja oikeasuhtaista.

Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään (PeVL 15/2018 vp, s. 39) kiinnittänyt huomiota siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus ovat voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta tarpeellisiin tietoihin, jos tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on valiokunnan mukaan pitänyt sisällyttää vaatimus tietojen välttämättömyydestä jonkin tarkoituksen kannalta (esimerkiksi PeVL 31/2017 sekä PeVL 17/2016 vp ja siinä viitatu lausunnot). Valiokunta ei toisaalta ole pitänyt hyvin väljiä ja yksilöimättömiä tietojensaantioikeuksia perustuslain kannalta mahdollisina edes silloin, kun ne on sidottu välttämättömyyskriteeriin (esimerkiksi PeVL 71/2014 vp, PeVL 62/2010 vp, ja PeVL 59/2010 vp).

Esityksen 1. lakiehdotuksessa oleva sääntely ei sisällä uusia tiedonsaantioikeuksia. Esityksen sääntely on tietojenluovuttamismahdollisuuden osalta sidottu tietojen välttämättömyyteen siltä osin, kun tietojen sisältöä ei ole voitu määrittellä tarkemmin. Oikeus tietojen luovutukseen on

sidottu luovutuksen saajan lakisääteisten tehtävien hoitamiseen eli luovutettavien tietojen tulee olla välttämättömiä lupa- ja valvontavirastoa koskevassa laissa säädettyjen varautumisen alueellisten yhteistyötehtävien hoitamiseksi. Varautumisen alueelliseen yhteistyöhön osallistuvien tahojen on voitava luovuttaa myös salassa pidettäviä tietoja silloin, kun luovuttaja katsoo, että tiedot ovat välttämättömiä varautumisen alueellisessa yhteistyössä. Luovutettavia tietosisältöjä ei ole mahdollista luetteloida laissa tyhjentävästi ja tietosisällöt ovat varautumistehtävissä erityisen sidottuja aikaan ja turvallisuustilanteeseen sekä mahdolliseen poikkeusoloon tai häiriötilanteeseen. Viranomaisen itse arvioi ja päättää salassa pidettävän tiedon luovutuksesta. Lisäksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain sääntely mahdollistaa muissakin, kuin esityksen mukaisissa tilanteissa viranomaiselle julkisuuslaissa säädettyillä edellytyksillä salassa pidettävän tiedon luovuttamisen. Esitys vastaa perustuslakivaliokunnan tulkintakäytäntöä.

12.3.2 Hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle

Perustuslain 124 §:ssä säädetään hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle. Julkisella hallintotehtävällä viitataan perustuslain 124 §:ssä verraten laajaan hallinnollisten tehtävien kokonaisuuteen, johon kuuluu esimerkiksi lakien toimeenpanoon sekä yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen etuja, oikeuksia ja velvollisuuksia koskevaan päätöksentekoon liittyviä tehtäviä (PeVL 17/2012 vp). Julkisin hallintotehtävinä on pidetty viranomaista avustavia tehtäviä, kuten viisumihakemuksiin liittyvien avustavien tehtävien antamista kunniakonsulille tai ulkoiselle palveluntarjoajalle (PeVL 55/2010 vp) sekä oleskelulupa-asioihin liittyvien tiettyjen avustavien ja teknisten tehtävien antamista toisen Schengen-valtion edustustolle (PeVL 62/2014 vp).

Perustuslain 124 §:n esitöiden mukaan lähtökohtana on, että julkisen hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle säädetään lailla. Julkinen hallintotehtävä voidaan perustuslain 124 §:n mukaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi. Tarkoituksenmukaisuusarvioinnissa tulee hallinnon tehokkuuden ja muiden hallinnon sisäisiksi luonnehdittavien tarpeiden lisäksi kiinnittää erityistä huomiota yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen tarpeisiin (HE 1/1998 vp, s. 179/II, PeVL 16/2016 vp, s. 3 ja PeVL 8/2014 vp, s. 3/II). Myös hallintotehtävän luonne on otettava huomioon (HE 1/1998 vp, s. 179/II, ks. esim. PeVL 6/2013 vp, s. 2/II, PeVL 65/2010 vp, s. 2/II, PeVL 57/2010 vp, s. 5/I). Siten tarkoituksenmukaisuusvaatimus voi palveluiden tuottamiseen liittyvien tehtävien kohdalla täytyä helpommin kuin esimerkiksi yksilön tai yhteisön keskeisiä oikeuksia koskevan päätöksenteon kohdalla (HE 1/1998 vp, s. 179/II, ks. myös PeVL 8/2014 vp, s. 4/I). Perustuslakivaliokunta on painottanut tarkoituksenmukaisuusvaatimuksen olevan oikeudellinen edellytys, jonka täytyminen jää tapauskohtaisesti arvioitavaksi (ks. PeVL 26/2017 vp ja siinä viitatus lausunnot sekä HE 1/1998 vp, s. 179/II). Tarkoituksenmukaisuusvaatimuksen täyttymistä tulee arvioida tapauskohtaisesti kunkin viranomaisorganisaation ulkopuolelle annettavaksi ehdotetun julkisen hallintotehtävän kohdalla erikseen (ks. esim. PeVL 44/2016 vp, s. 5). Edellytyksenä julkisen hallintotehtävän antamiselle muulle kuin viranomaiselle on perustuslain 124 §:n mukaan lisäksi se, ettei hallintotehtävän antaminen saa vaarantaa perusoikeuksia, oikeusturvaa eikä muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Säännös korostaa julkisia hallintotehtäviä hoitavien henkilöiden koulutuksen ja asiantuntemuksen merkitystä sekä sitä, että näiden henkilöiden julkisen valvonnan on oltava asianmukaista (HE 1/1998 vp, s. 179/II). Oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten toteutumisen varmistamisen kannalta on perustuslakivaliokunnan käytännössä tarkasteltu kysymyksiä hallinnon yleislakien soveltamisesta, virkavastuusta, sääntelyn yleisestä tarkkuudesta ja muusta asianmukaisuudesta, hallintotehtävää hoitavien henkilöiden sopiavuudesta ja pätevyyydestä sekä toiminnan valvonnasta (ks. PeVL 26/2017 vp, s. 49—50,

PeVL 33/2004 vp, s. 7, PeVL 46/2002 vp, s. 10, PeVL 27/2014 vp, s. 2—3, PeVL 5/2014 vp, s. 4).

Avustavien tehtävien siirtäminen

Lupa- ja valvontavirasto voisi ehdotetun 26 §:n mukaan siirtää viraston 3 §:n mukaisiin tehtäviin liittyvän asianhallinnan avustavan tehtävän sellaiselle yksityiselle taholle, jolla on riittävät tekniset edellytykset sekä riittävä osaaminen tällaisen tehtävän hoitamiseksi. Avustavia tehtäviä olisivat ehdotetun pykälän mukaan virastolle annettavien ilmoitusten ja muiden asiakirjojen vastaanotto, lajittelu sekä asiakirjojen ja niihin sisältyvien tietojen tallentaminen sähköisiä menetelmiä käyttäen asianhallinnan työjonoon. Avustavia tehtäviä hoitava henkilö toimisi ehdotetun säännöksen mukaan edellä tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan rikosoikeudellisella virkavastuulla.

Ehdotetun säännöksen tarkoituksena on ensinnäkin lisätä hallinnon tehokkuutta. Nykytilassa säännöksessä tarkoitettuja tehtäviä hoitavat oman toimensa ohella muun muassa virastomestarit tai muut virkasuhteessa olevat henkilöt. Tehtävän ulkoistaminen yksityiselle, jolla on tarvittava osaaminen tehtävän hoitamiseksi, tehostaisi viraston toimintaa siihen nähden, että tehtäviä hoitavat satunnaisesti oman työnsä ohella virkamiehet, joiden kokemus ja koulutus painottuvat toisaalle. Nykytilassa virastossa ei voida ennakoida asiakirjahallinnon henkilöstön vähentymistä muun muassa irtisanoutumisten ja eläköitymisten vuoksi eri toimipaikoissa. Ehdotettu sääntely mahdollistaa nopeastikin ulkoistamaan sääntelyn mukaiset tehtävät yllättävissä tilanteissa taikka muissa ruuhkatilanteissa työkuorman tasaamiseksi, jotta viraston toimipaikoissa pystyttäisiin palvelemaan paremmin käyntiasiointiasiakkaita, millä pyritään vastaamaan toisaalta hallinnon sisäisiin tarpeisiin sekä yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen tarpeisiin, mutta myös turvaamaan hallinnon asiakkaiden perusoikeudet ja oikeusturva sekä hyvän hallinnon vaatimukset. Avustavien tehtävien ulkoistaminen on yksi keino, joilla voidaan varmistaa tarpeen mukaan asiakirjahallinnon palvelut kaikissa viraston toimipaikoissa, mikä osaltaan vastataan yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen tarpeisiin.

Ehdotettu 26 § vastaa Verohallinnosta annetun lain 2 b §:ää, joka on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 30/2012 vp). Perustuslakivaliokunta on tuolloin todennut, että säännöksessä tarkoitettut tehtävät ovat vain viranomaista avustavia lähinnä rutiiniluonteisia tukitehtäviä, eikä niihin sisälly julkisen vallan käyttämistä. Perustuslakivaliokunta on arvioinut, että säännöksessä mainittujen teknisten tehtävien siirto on tarkoituksenmukaista ja sääntely täyttää muutoinkin perustuslakivaliokunnan käytännössä tämänkaltaiselle tehtävien siirrolle asetetut vaatimukset (ks. esim. PeVL 3/2009 vp, s. 4—5 ja PeVL 11/2006 vp). Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännössä on katsottu, että oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten toteutumisen varmistaminen perustuslain 124 §:ssä tarkoitettussa merkityksessä edellyttää, että asian käsittelyssä noudatetaan hallinnon yleislakeja ja että asioita käsittelevät toimivat virkavastuulla. Vastaavalla tavalla kuin Verohallinnosta annetun lain 2 b §:n kohdalla myös tässä tapauksessa mainittujen tehtävien siirron arvioidaan täyttävän perustuslain tarkoituksenmukaisuusedellytyksen sekä muut tällaiselle tehtävien siirrolle asetetut vaatimukset. Edellä todetun perusteella voidaan arvioida, että ehdotettu säännös on tarkoituksenmukainen.

Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännössä on katsottu, että oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten toteutumisen varmistaminen edellyttää muun muassa, että asian käsittelyssä noudatetaan hallinnon yleislakeja ja että asioita käsittelevät toimivat virkavastuulla. Ehdotetun sääntelyn perusteella ulkoistamisen edellytyksen on, että yksityisellä on riittävät tekniset edellytykset sekä riittävä osaaminen tällaisen tehtävän hoitamiseksi. Lisäksi ehdotettu sääntely sisältää säännökset siitä, että avustavia tehtäviä hoitavaan henkilöön sovelletaan hänen

hoitaessaan näitä tehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä mutta myös asianmukaiset viittaukset vahingonkorvauslakiin.

Perusoikeuksien, oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten turvaamisen kannalta merkityksellistä on myös yksityiselle annetun julkisen hallintotehtävän hoitamisen valvonta (ks. esim. PeVL 62/2014 vp, s. 3/I). Virastolaissa ehdotetaan säädettäväksi, että yksityinen toimija toimisi viraston valvonnassa. Viraston tehtävänä olisi valvoa tehtävän hoidosta suoriutumista ja tarvittaessa siihen puututtava ja päätettävä sopimus, jos toimeksisaaja ei suoriudu tehtävästä asianmukaisesti.

Ulkopuoliset asiantuntijat

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Esityksessä ehdotetaan, että Lupa- ja valvontavirasto voisi tarvittaessa käyttää tietyissä sille säädetyissä sosiaali- ja terveys -toimialalle kuuluvissa tehtävissä ulkopuolisia asiantuntijoita. Virasto voisi nimetä enintään neljän vuoden määräajaksi sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa, terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa ja sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa sille säädettyjen lupa-, rekisteröinti-, ohjaus ja valvontatehtävien hoitamiseksi tarpeellista asiantuntemusta edustavia ulkopuolisia asiantuntijoita ja lisäksi tehdä hallintolain 3 §:ssä tarkoitettuja hallintosopimuksia yhteisöjen ja yksityisten henkilöiden kanssa. Ulkopuoliset asiantuntijat olisivat velvollisia antamaan virastolle asiantuntijalausuntoja. Ulkopuolisten asiantuntijoiden osallistumisesta viraston tehtäviin liittyviin tarkastuksiin sekä muihin kuin ehdotuksessa mainittuihin tehtäviin säädettäisiin erikseen.

Virasto voisi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa ulkopuolisille asiantuntijoille tehtäviensä suorittamiseksi välttämättömiä tietoja. Asiantuntijat toimisivat viraston valvonnassa ja henkilötietojen käsittelijöinä viraston lukuun. Asiantuntijana toimivaan henkilöön sovellettaisiin rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

Ehdotettu sääntely vastaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 5 §:n säännöstä eräin tarkennuksin. Ulkopuolisia asiantuntijoita käytetään erityisesti virastossa vireillä olevissa sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa, terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetuissa laissa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa säädetyissä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä tai palvelunjärjestäjiä ja palveluntuottajia koskevissa kantelu- ja valvonta-asioissa, mutta myös muissa mainittuihin lakeihin liittyvissä lupa-, rekisteröinti- ja ohjaustehtävissä. Ulkopuolisia asiantuntijoita käytetään silloin, kun virasto tarvitsee tietyn erikois- tai erityisalan osaamista, jollaista viraston henkilöstöllä ei ole. Tehtävien satunnaisuuden ja vaihtelevan käyttötarpeen vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista, eikä käytännössä mahdollistakaan, että kaikkia aloja edustavat asiantuntijat toimisivat virkasuhteessa virastoon.

Ulkopuoliset asiantuntijat eivät valmistele viraston lukuun hallintopäätöksiä eivätkä esittele tai ratkaise asioita. Asiantuntijat eivät käytä julkista valtaa. Asiantuntijalausunto ei ole viranomaista sitova, mutta kuitenkin päätöksentekoa tukeva ja viraston asiaa koskevaan harkintaan vaikuttava erityistä asiantuntemusta sisältävä lausunto. Lopullisen ratkaisun asiassa tekee aina virasto asiaa käsittelevän viraston virkamiehen esittelystä. Osallistuessaan sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön, palvelunjärjestäjän tai palveluntuottajan oikeuksia tai

velvollisuuksia koskevan lupa-, rekisteröinti-, valvonta- tai ohjausasian valmisteluun ulkopuolisen asiantuntijan voidaan kuitenkin katsoa osallistuvan julkisen vallan käyttöön.

Virastolle kuuluvien tehtävien hoidossa tarvittavan monialaisen erityisasiantuntemuksen turvaamiseksi jatkossakin ehdotetaan lakiin otettavaksi nykyistä vastaavan sisältöinen säännös. Perustuslakivaliokunta on antanut vastikään valtiokonttorista annetun lain muuttamista koskevan lausuntonsa (PeVL 34/2024 vp), jossa se piti vastaavanlaisen hallintotehtävän antamista muulle kuin viranomaiselle perustuslain 124 §:ssä tarkoitetulla tavalla tarkoituksenmukaisena. Valiokunta kiinnitti huomiota siihen, että asiantuntijana toimivaan henkilöön sovelletaan kyseessä olleen esityksen mukaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä, ja katsoi sääntelyn vastaavan muutenkin perustuslain 124 §:n asettamia vaatimuksia. Edellä mainitun valossa voidaan arvioida, että myös nyt ehdotettu sääntely olisi tarkoituksenmukaista ja täyttäisi muutkin perustuslain 124 §:ssä säädetyt ja perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä muodostuneet edellytykset.

Henkilötietojen suojasta säädetään perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunta on EU:n tietosuojauudistuksen voimaantulon myötä tarkistanut kantaansa (PeVL 14/2018 vp) henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn vaatimuksista. Enää henkilötietojen käsittelystä kansallisesti säädettyä ei yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalalla yleensä edellytetä kattavaa ja yksityiskohtaista sääntelyä. Valiokunta on katsonut, että yleisen tietosuoja-asetuksen yksityiskohtainen sääntely, jota tulkitaan ja sovelletaan EU:n perusoikeuskirjassa turvattujen oikeuksien mukaisesti, muodostaa yleensä riittävän säännöspohjan myös perustuslain 10 §:ssä turvattun yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta. Valiokunnan mukaan henkilötietojen suoja tulee näin ollen turvata ensisijaisesti EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen ja kansallisen yleislainsäädännön nojalla. Kansallisen erityislainsäädännön säätämiseen tulee siten suhtautua pidättyvästi ja rajata se vain välttämättömään tietosuoja-asetuksen salliman kansallisen liikkumavaran puitteissa. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 23 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään ulkopuolisen asiantuntijan vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta ja 26 §:n 3 momentissa säädetään salassa pidettävän tiedon antamisesta viranomaisen lukuun toimivalle asiantuntijalle. Ulkopuolisilla asiantuntijoilla olisi vastaava salassapitovelvollisuus tehtävässään saamista arkaluontoisista asiakas- ja potilastiedoista kuin virkamiehillä. Valvontaviranomaisen on varmistettava, että käytettävät asiantuntijat ovat tietoisia salassapito- ja vaitiolovelvollisuudestaan. Salassapitovelvollisuus säilyisi asiantuntijatehtävän suorittamisen jälkeenkin.

Edellä todetuissa tehtävissä joudutaan käsittelemään salassa pidettäviä asiakirjoja, jotka voivat olla samalla henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn perusteella erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia henkilötietoja, kuten esimerkiksi terveydentilaa koskevat tiedot. Tehtäviä hoitavat ovat henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn perusteella henkilötietojen käsittelijöitä. Lupa- ja valvontavirasto puolestaan toimii kyseisten tietojen rekisterinpitäjänä ja vastaa rekisterinpitäjänä henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn perusteella rekisterinpitäjälle säädetyistä velvollisuuksista. Viraston tehtävänä rekisterinpitäjänä on ohjeistaa henkilötietojen käsittelijöitä. Koska voimassa olevan henkilötietojen suojaa koskevan sääntelyn voidaan arvioida luovan riittävät lainsäädännölliset puitteet henkilötietojen käsittelylle, ei esityksessä ole arvioitu olevan tarvetta säätää henkilötietojen suojasta tarkemmin.

12.3.3 Virkojen erityiset kelpoisuusvaatimukset

Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt lausunnossaan (PeVL 67/2010 vp) huomiota korkeimman poliisijohdon nimittämistä ja erityisiä kelpoisuusvaatimuksia koskevaan sääntelyyn. Perustuslakivaliokunta ei ole pitänyt asianmukaisena, että poliisin ylimpien

virkojen täyttämistä ja erityisistä kelpoisuusvaatimuksista olisi säädetty asetuksella. Vaikka ehdotettujen virastojen tehtävät ja virat poikkeavat olennaisesti poliisihallinnon vastaavista, on kuitenkin syytä kiinnittää huomiota siihen, että viraston virkamiesten tehtäviin voi kuulua muun muassa merkittävää julkisen vallan käyttämistä erityisesti valvonnan yhteydessä, jossa virasto voi sakon uhalla tehostaa antamaansa käskyä, kieltoa, teettämishukkaa tai keskeyttämishukkaa, joka voi koskea kuntaa, hyvinvointialuetta taikka yksityistä. Virastot myöntävät valtionavustuksia ja niiden takaisinperintää on pidetty merkittävänä julkisen vallan käyttönä. Viraston tehtäviin kuuluvissa lupa- ja valvontatehtävissä virasto voi valvonnan perusteella myös peruuttaa myöntämänsä luvan. Erityisesti myönnetyn elinkeinoluvan peruuttamista on pidetty merkittävämpänä toimenpiteenä kuin luvan myöntämistä. Päätösvalta asioissa määräytyy viime kädessä viraston tai osaston työjärjestyksessä, joten merkittäviä julkisen vallan käyttöön liittyviä tehtäviä voidaan osoittaa myös osastolla olevalle yksikön päällikölle taikka muulle virkamiehelle. Tästä syystä on pidettävä perusteltuna, että viraston pääjohtajan välittömässä alaisuudessa toimivien osastojen osastopäälliköiden ja toimintayksiköiden johtajien sekä yksikön päälliköiden viroille säädetään laissa erityiset kelpoisuusvaatimukset. Viraston päällikkönä toimivan virkaan sovelletaan ilman erikseen säätämistä valtion virkamieslain 8 §:n 2 momentissa säädettyjä valtion ylimmän virkamiesjohdon erityisiä kelpoisuusvaatimuksia. Osaston päällikkönä toimivan osastopäällikön virkaan on tarkoitus säätää lain tasolla virkamieslain 8 §:n 2 momentissa säädetty valtion ylimmän virkamiesjohdon erityiset kelpoisuusvaatimukset. Toimintayksikön johtajan erityiseksi kelpoisuusvaatimukseksi on puolestaan tarkoitus säätää lain tasolla ylempi korkeakoulututkinto, perehtyneisyys viran tehtävälleen ja käytännössä osoitettu johtamistaito. Osastolla ja toimintayksiköllä toimivan yksikön päällikön viran erityiset kelpoisuusvaatimukset olisivat samat erityiset kelpoisuusvaatimukset kuin toimintayksikön johtajalla. Lisäksi kielellisten oikeuksien turvaamisen johdosta on tarkoituksena myös tarvittaessa säätää kielitaitoa koskevia erityisiä lisäkelpoisuusvaatimuksia esimerkiksi niiden yksiköiden päälliköille ja muille virkamiehille, jotka hoitavat esimerkiksi ruotsinkieliseen ryhmään kuuluvien asioita.

12.3.4 Säädöstaso

Yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista tulee perustuslain 80 §:n mukaan säätää lailla. Lauseke koskee hallituksen esityksen mukaan myös virkamiesten oikeusaseman perusteita. Viraston päällikkönä toimivaa pääjohtajaa ja osastoja johtavia osastopäälliköitä sekä heidän ratkaisuvaltaansa koskevat säännökset otettaisiin lakiin, samoin kuin toimintayksiköiden ja muiden yksiköiden päälliköistä on säädetty lain tasolla. Viraston virkamiehiin sovellettaisiin valtion virkamieslakia. Ehdotettava laki sisältää säännökset osastopäälliköiden sekä yksikön päälliköiden kelpoisuusvaatimuksista. Asetuksenantovaltuudet on kuvattu tarkemmin edellä 8 luvussa.

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan asetuksenantovaltuus voidaan laissa säätää tasavallan presidentille, valtioneuvostolle tai ministeriölle. Asetuksen antaja voidaan perustuslain esitöiden mukaan valtuuttaa antamaan tarkempia säännöksiä yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvistä vähäisistä yksityiskohdista. Lain esitöiden mukaan lähtökohtana on, että valtioneuvoston yleisistunto antaa asetukset laajakantoisista ja periaatteellisesti tärkeistä asioista sekä niistä muista asioista, joiden merkitys sitä vaatii. Ministeriölle voitaisiin osoittaa asetuksenantovaltaa teknisluonteisemmissa sekä yhteiskunnalliselta ja poliittiselta merkitykseltään vähäisemmissä asioissa. Ehdotettavissa laeissa asetuksenantovaltuudet osoitettaisiin pääsääntöisesti valtioneuvostolle. Ehdotettavien asetuksenantovaltuuksien on arvioitu olevan perustuslain 80 §:n 1 momentin näkökulmasta täsmälliset ja tarkkarajaiset.

Esimerkiksi Lupa- ja valvontaviraston virkojen erityisistä kelpoisuusvaatimuksista ja erityisistä lisäkelpoisuusvaatimuksista, siltä osin kuin erityisistä kelpoisuusvaatimuksista ei säädetä laissa,

toimintayksiköistä, yksiköiden pääasiallisista tehtävistä ja viraston organisaation perusteista, viraston toimialaohjauksen menettelytavoista, ohjauksen yhteensovittamista varten asetetuista ryhmistä ja niiden tehtävistä ja menettelytavoista, palkkioiden perusteiden vahvistamisesta, osastopäällikön nimikkeestä ja suoritteiden maksullisuudesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Ehdotetut asetuksenantovaltuussäännökset ovat tavanomaisia ja tyyppillisiä virastolaeissa.

Elinvoimakeskusten osalta valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin elinvoimakeskusten nimistä, toimialueista, toimipaikoista, organisaatorakenteesta, strategisen suunnittelun ja tulosohtauksen sisällöstä ja menettelytavoista, ohjauksen yhteensovittamisryhmän asioiden valmistelusta, osastopäällikön kelpoisuusvaatimuksista, ruotsinkielisistä palveluryhmistä sekä tiettyihin tehtäviin liittyvistä kielitaitovaatimuksista. KEHA-keskuksen osalta valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin toimipaikasta, ohjauksesta, keskuksen ylimmän johtajan kelpoisuusvaatimuksista, hallintoasioiden esittelystä sekä annettaisiin tarkentavia säännöksiä tehtävistä.

Perustuslain 119 §:n 2 momentti edellyttää, että valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista säädetään lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Yleisillä perusteilla tarkoitetaan perustuslain esitöiden mukaan lähinnä yksikön nimeä, toimialaa sekä pääasiallisia tehtäviä ja toimivaltuuksia (HE 1/1998 vp, s. 174/II). Perustuslakivaliokunta on katsonut myös toimielimen toimikauden mahdollisen määräaikaisuuden kuuluvan yleisiin perusteisiin (PeVL 12/2004 vp, s. 2-3) ja edellyttänyt laintasoista sääntelyä julkista valtaa käyttävän lautakunnan kokoonpanosta (PeVL 15/2011 vp, s. 5). Viraston yhteydessä toimivien lautakuntien tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä, jonka vuoksi voimassa oleva lautakuntia koskeva asetuksentasoinen sääntely ehdotetaan siirrettäväksi eräin täsmennyksin lain tasolle.

Hallituksen käsityksen mukaan ehdotettu sääntely varautumisen alueellisesta yhteistyöstä ja alueellisesta valmiustoimikunnasta ei ole ongelmallinen perustuslain 10 §:ssä ja 119 §:n 2 momentissa säädetyn kannalta, kun otetaan kokonaisuutena huomioon sääntelyn tarkkarajaisuus ja täsmällisyys, sen tarpeellisuus yksilöiden ja yleisen turvallisuuden kannalta sekä se, että sääntely on yhdenmukainen EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen kanssa. Voimassa oleva laki aluehallintovirastoista sallii jo nyt henkilötietojen käsittelyn varautumisen alueellisessa edistämisessä ja yhteistyössä. Tämä on alueellisen varautumisen ja viranomaisen lakisääteisten tehtävien suorittamisen kannalta välttämätöntä, oikeasuhtaista ja siten perusteltua.

12.3.5 Valmiuslain muuttaminen

Valmiuslaki on säädetty perustuslain säätämisyjärjestyksessä niin sanottuna poikkeuslakina. Perustuslain säätämisyjärjestyksessä säädettyä lakia voidaan perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkinnan mukaan muuttaa tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä, jollei muuttavalla lailla laajenneta sitä poikkeusta, joka muutettavalla lailla on tehty perustuslakiin. Perustuslakivaliokunnan vakiintuneessa käytännössä on lisäksi katsottu, että myös sellaiset kokonaisuuden kannalta epäolennaiset lisäykset ja muutokset, jotka sinänsä merkitsevät perustuslakipoikkeuksen vähäistä laajentamista, voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä, jos poikkeuksena aikanaan säädetyn kokonaisyjärjestelyn luonnetta ja asiallista merkitystä ei tällä tavoin muuteta toisenlaiseksi (esim. PeVL 8/2006 vp, PeVL 57/2002 vp, PeVL 30/1998 vp).

Valmiuslakiin ehdotetut muutokset johtuvat valtion virastorakenteen uudistuksesta. Ehdotetut muutokset eivät laajenna valmiuslaissa säädettyjä poikkeuksia. Ehdotetut muutokset ovat luonteeltaan teknisiä ja lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ehdotettavien säännöksiä arvioidaan vastaavan perustuslakivaliokunnan lausunnoissaan esittämiä käytäntöjä, minkä vuoksi esityksen arvioidaan täyttävän perustuslain vaatimukset. Hallituksen arvion mukaan esitys voidaan käsitellä tavallisen lain säätämismenettelyssä. Hallitus pitää kuitenkin suotavana, että perustuslakivaliokunta antaisi esityksestä lausunnon, koska erityisesti yleisen edun valvontayksikön valitusoikeuden laajuus on perustuslain 21 §:n näkökulmasta tulkinnanvarainen ja esityksessä on tältä osin uutta tulkintaa.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

Lupa- ja valvontavirastosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Asema ja toiminta-ajatus

Valtiolla on erikseen säädettyjä lupa-, valvonta-, rekisteröinti-, toimeenpano-, ja ohjaustehtäviä sekä yleisen edun valvontaa varten Lupa- ja valvontavirasto, jäljempänä *virasto*. Virasto on valtakunnallinen ja monialainen valtion keskushallinnon viranomainen, joka turvaa alueilla vuorovaikutuksessa toimien perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista. Virasto toimii asiakaslähtöisesti, poikkihallinnollisesti ja moniammatillista asiantuntemusta hyödyntäen. Virasto kuuluu valtiovarainministeriön hallinnonalaan.

2 §

Toimialue

Viraston toimialueena on koko maa, jollei erikseen toisin säädetä.

3 §

Toimialat ja tehtävät

Virasto hoitaa sille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavilla toimialoilla:

1) sosiaali- ja terveys –toimiala, johon sisältyy sosiaali- ja terveydenhuollon, mukaan lukien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, terveydensuojelun sekä alkoholi- ja tupakkahallinnon ja adoptioasioiden hallinnon lupa- ja rekisteröinti-, ohjaus-, valvonta- ja rahoitustehtäviä sekä muutoksenhakuviranomaistehtäviä;

2) varhaiskasvatus, koulutus ja kulttuuri –toimiala, johon sisältyy varhaiskasvatusta, opetusta, koulutusta, kirjastoja, liikuntaa, nuorisoa ja hautaamista koskevia lupa-, valvonta-, ohjaus- ja rahoitustehtäviä ja muutoksenhakuviranomaistehtäviä;

3) ympäristö -toimiala, johon sisältyy ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun, rakentamisen ja vesien- ja merenhoidon lupa-, ohjaus-, suunnittelu- ja valvontatehtäviä, vesitalousasioiden lupa- ja valvontatehtäviä, alueidenkäytön tukemis- ja valvontatehtäviä sekä ympäristövaikutusten arviointiin liittyviä tehtäviä ja muita ympäristön käyttämistä ja suojelua koskevia tehtäviä;

4) työsuojelu –toimiala, johon sisältyy työsuojeluhallinnon lupa-, valvonta- ja ohjaustehtäviä sekä olennaisessa määrin työssä käytettäviksi tarkoitettujen teknisten laitteiden tuotevalvontatehtäviä;

5) pelastustoimi ja varautuminen -toimiala, johon sisältyy pelastustoimen valvonta, pelastustoimen palvelujen laadun, saatavuuden ja tason valvonta ja arviointi, erityistä varaa aiheuttavien kohteiden ulkoisen pelastussuunnitelman ja harjoitusten toteutumisen valvonta, pelastustoimen valtionavustuksiin liittyvät tehtävät, varautumisen alueellisen yhteistyön järjestäminen ja alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun edistäminen.

Virasto hoitaa myös muita erikseen sille säädettyjä tehtäviä.

2 luku

Organisaatio

4 §

Organisaatio

Virasto jakautuu sille kuuluvien tehtävien hoitamista varten osastoihin. Virastolla voi olla myös osastojen ulkopuolisia toimintayksiköitä. Osastoilla ja osastojen ulkopuolisilla toimintayksiköillä voi olla niiden työjärjestyksessä määrättäviä toiminnallisia ja alueellisia yksiköitä.

Virastossa on seuraavat osastot:

- 1) sosiaali- ja terveystieteiden osasto, joka hoitaa 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä;
- 2) varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin osasto, joka hoitaa 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä;
- 3) ympäristöosasto, joka hoitaa 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä;
- 4) työsuojeluosasto, joka hoitaa 3 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä;
- 5) pelastustoimen ja varautumisen osasto, joka hoitaa 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä; ja
- 6) yleinen osasto, joka hoitaa viraston sisäiseen hallintoon liittyviä tehtäviä sekä muita tehtäviä, jotka eivät luonteensa vuoksi kuulu muulle osastolle tai toimintayksikölle.

Viraston työsuojeluosaston toiminnan ja tehtävien järjestämiseen sovelletaan, jollei tässä laissa toisin säädetä, työsuojeluhallinnosta annettua lakia (16/1993). Työsuojeluosasto on riippumaton työsuojelun tehtäviä hoitaessaan. Ympäristöosasto on riippumaton lupa-, hakemus-, ilmoitus- ja valvontatehtäviä hoitaessaan. Mainittujen osastojen toiminta on järjestettävä siten, että riippumattomuus ja puolueettomuus näissä tehtävissä on turvattu, eikä niille saa antaa sellaisia muita tehtäviä, jotka voivat vaarantaa näiden tehtävien asianmukaisen hoitamisen ja riippumattomuuden.

Ympäristöosastolla on yleistä etua ympäristöä koskevassa päätöksenteossa ja muutoksenhaussa valvova yleisen edun valvontayksikkö. Yksiköllä on yleisen edun valvontatehtävässään itsenäinen ratkaisovalta. Yksikön toiminta on järjestettävä siten, että sen riippumattomuus ja puolueettomuus näissä tehtävissä on turvattu eikä yksikölle saa antaa sellaisia muita tehtäviä, jotka voivat vaarantaa näiden tehtävien asianmukaisen hoitamisen ja riippumattomuuden.

Varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin osastolla on ruotsinkielinen yksikkö. Yksikön sijoittumisesta, tehtävistä ja virkojen erityisistä kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Virastolla on sisäinen tarkastus.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista toimintayksiköistä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella. Osastojen, toimintayksiköiden ja muiden yksiköiden pääasiallisista tehtävistä ja viraston muun organisaation perusteista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella. Tehtävien kuulumisesta osastoille, toimintayksiköille ja muille yksiköille voidaan määrätä tarkemmin viraston työjärjestyksellä.

Viraston päätoimipaikka on Tampereella ja toimipaikka Hämeenlinnassa. Lisäksi virastolla on vähintään yksi toimipaikka kaikilla sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueilla. Sen lisäksi virastolla voi olla muita työntekopaikkoja. Jos viraston toimintaa organisoidaan 1 momentissa tarkoitettuihin alueellisiin yksiköihin, tulee, jollei erityisistä syistä muuta johdu, niiden perustua maakuntajakoon ja aluejaotukset tulee pyrkiä sovittamaan yhteen muiden tehtävien hoidon kannalta keskeisten viranomaisten kanssa. Viraston toimintaa järjestettäessä on huolehdittava kielellisten oikeuksien toteutumisesta. Viraston palveluiden saatavuuden järjestämisen ja yksiköiden ja toimintojen sijoittamisen tavoitteista säädetään valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetussa laissa (728/2021). Viraston käyntiasiointipalvelut varmistetaan jokaisella sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueella.

3 luku

Johtaminen

5 §

Johtaminen

Virastoa johtaa pääjohtaja. Pääjohtaja vastaa viraston toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta valtiovarainministeriölle ja 9 §:ssä tarkoitetuille toimialaohjaaville ministeriöille.

Viraston osastoa johtaa pääjohtajan välittömässä alaisuudessa toimiva osastopäällikkö. Osastopäällikkö vastaa pääjohtajalle johtamansa osaston toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta osana viraston tuloksellisuutta. Työsuojeluosaston osastopäällikkö vastaa sosiaali- ja terveysministeriölle osaston tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta. Työsuojeluosaston osastopäällikölle annettavasta kirjallisesta varoituksesta päättää sosiaali- ja terveysministeriö.

Viraston toimintayksikköä johtaa toimintayksikön johtaja. Toimintayksikön johtaja vastaa pääjohtajalle johtamansa toimintayksikön toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta osana viraston tuloksellisuutta.

Osastolla tai toimintayksikössä olevan yksikön päällikkö vastaa johtamansa yksikön toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta osana osaston tai toimintayksikön ja viraston tuloksellisuutta.

Virastolla on johtoryhmä, joka tukee pääjohtajaa viraston tulostavoitteiden saavuttamisessa sekä toimintojen yhteensovittamisessa ja muussa viraston johtamisessa. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii pääjohtaja. Johtoryhmän muusta kokoonpanosta ja tarkemmista tehtävistä määrätään viraston työjärjestyksessä.

6 §

Asioiden ratkaisovalta

Pääjohtaja ratkaisee asiat, jotka eivät kuulu 4 §:n 2 momentin 1-5 kohdassa tarkoitettujen osastojen ja 15 §:ssä tarkoitettujen lautakuntien ja toimielinten tehtäviin, jollei toisin säädetä. Pääjohtaja ratkaisee yleiselle osastolle ja toimintayksiköille kuuluvat asiat, jollei päätösvaltaa ole työjärjestyksellä määrätty muulle virkamiehelle.

Pääjohtaja voi ottaa ratkaistavakseen asian, jonka viraston virkamies saa viraston, yleisen osaston tai toimintayksikön työjärjestyksen mukaan ratkaista, lukuun ottamatta 4 §:n 2 momentin 1-5 kohdassa tarkoitetuilla osastoilla ratkaistavia asioita.

Viraston 4 §:n 2 momentin 1-5 kohdassa tarkoitetuille osastolle kuuluvat asiat ratkaisee osastopäällikkö tai muu virkamies sen mukaan kuin osaston työjärjestyksessä määrätään, jollei

toisin säädetä. Osastopäällikkö voi ottaa ratkaistavakseen asian, jonka osaston virkamies saa osaston työjärjestyksen mukaan ratkaista, jollei toisin ole säädetty, lukuun ottamatta 4 §:n 4 momentissa tarkoitettussa yksikössä ratkaistavia asioita.

Ympäristöosaston osastopäällikkö ei voi ottaa ratkaistavakseen asioita, jotka koskevat hallintopakkoasioita, ilmoitusasioita tai luonnonsuojelulain (9/2023) mukaisia poikkeuslupia eikä eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa (383/2009) tarkoitettuja ympäristövahinkojen korjaamista ja luontovahinkojen korjaamista koskevia asioita.

7 §

Yhteiset asiat

Jos asia kuuluu kahdelle tai useammalle osastolle tai toimintayksikölle, asiat on valmisteltava yhdessä ja ratkaistava yhtä aikaa, jollei salassapitoa koskevista tai muista säännöksistä muuta johdu taikka siitä aiheudu haitallista viivytystä.

8 §

Työjärjestys

Virastolla on työjärjestys, jolla annetaan tarkemmat määräykset viraston organisaatiosta, hallinnon ja yhteisten toimintojen järjestämisestä, viraston toimipaikoista ja työntekopaikoista, viraston palveluiden saatavuuden perusteista sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta siltä osin kuin muualla laissa ei toisin säädetä taikka asiat eivät kuulu osaston tai toimintayksikön työjärjestyksellä määrättäviksi. Viraston työjärjestyksellä voidaan antaa määräyksiä pääjohtajan alaisuudessa toimivista yksiköistä. Niiden tehtäviksi voidaan määrätä tehtäviä, jotka eivät kuulu 4 §:n 2 momentin 1-5 kohdassa tarkoitetuille osastoille. Viraston työjärjestys julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa.

Viraston osastojen ja toimintayksiköiden työjärjestyksissä voidaan antaa tarkempia määräyksiä niiden toiminnallisista ja alueellisista yksiköistä ja muusta sisäisestä organisaatiosta sekä niille kuuluvien 3 §:ssä tarkoitettujen tehtävien järjestämisestä, asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta sekä virkamiesten tehtävistä ja sijoittautumisesta.

Viraston työjärjestyksestä päättää pääjohtaja. Osaston työjärjestyksestä päättää osastopäällikkö. Yleisen osaston ja toimintayksikön työjärjestyksestä päättää kuitenkin pääjohtaja. Ennen työjärjestyksestä päättämistä asia on käsiteltävä viraston johtoryhmässä.

4 luku

Ohjaus

9 §

Ohjaus

Viraston yleishallinnollinen ohjaus kuuluu valtiovarainministeriölle, joka huolehtii myös viraston hallintoa ja muita yhteisiä toimintoja sekä muita viraston yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta ohjauksesta.

Viraston toimintaa ohjaavat omilla toimialoillaan oikeusministeriö, sisäministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö sekä ympäristöministeriö (*toimialaohjaava ministeriö*).

Viraston toimialaohjauksen menettelytavoista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Ohjauksen yhteensovittaminen

Valtiovarainministeriö vastaa ohjauksen koordinoinnista ja yhteensovittamisesta sekä ohjaukseen sisältyvistä yhteisistä hallinnollisista tehtävistä.

Valtiovarainministeriö asettaa suunnittelun ja ohjauksen yhteensovittamiseksi neljäksi vuodeksi kerrallaan ohjausryhmän, jossa ovat edustettuina toimialaohjaavat ministeriöt. Ohjausryhmän tehtävänä on käsitellä kehys- ja talousarvio- sekä tulossopimus- ja tilinpäätöskannanottoasiat sekä muut strategiset linjaukset ja laajat kahta tai useampaa osastoa koskevat kehittämishankkeet. Lisäksi ohjausryhmän tehtävänä on seurata viraston alueellista vuorovaikutusta ja yhteistyötä, toimintojen sijoittumista ja palvelujen saatavuutta koko maan kattavasti.

Valtiovarainministeriö voi asettaa myös muita ryhmiä valmistelemaan ja linjaamaan toimialaohjaavien ministeriöiden yhteisiä kantoja ohjaukseen kuuluvissa asioissa. Ryhmissä voi olla edustus myös muista kuin toimialaohjaavista ministeriöistä.

Ohjauksen yhteensovittamista varten asetettavista ryhmistä sekä niiden tehtävistä ja menettelytavoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Taloussuunnittelu

Viraston talousarvio- ja kehusehdotus, lisätalousarvioehdotusta ja täydentävää talousarvioehdotusta lukuun ottamatta, käsitellään ennen talousarvioehdotuksen lähettämistä valtiovarainministeriölle ja toimialaohjaaville ministeriölle 10 §:ssä tarkoitetussa ohjausryhmässä. Toimialaohjaava ministeriö voi ehdottaa valtiovarainministeriölle toimialaansa koskevia muutoksia talousarvio- ja kehusehdotukseen valtiovarainministeriön hallinnonalan ehdotuksen laatimista varten. Valtiovarainministeriön hallinnonalan talousarvio- ja kehusehdotuksen ja tämän jälkeen muiden talousarvioesityksen valmistelua varten laadittujen ehdotusten tulee sisältää tieto toimialaohjaavien ministeriöiden ehdotuksista muutoksiksi, jos niitä ei ole sisällytetty hallinnonalan ehdotuksiin. Muutoin talousarvio- ja kehusehdotuksen valmisteluun sovelletaan valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) ja sen nojalla annettuja muita säännöksiä.

Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa talousarvio- ja kehusehdotuksen valmistelusta työsuojelun toimialan osalta.

12 §

Tulosohjaus

Toimialaohjaavat ministeriöt laativat virastolle tulossopimuksen yhteistyössä viraston kanssa.

Valtiovarainministeriö vastaa viraston tulostavoitteiden yhteensovittamisesta ja valmistelusta sekä tulosohjauksen yhteensovittamisesta.

Toimialaohjaavat ministeriöt vastaavat oman toimialansa osalta tulossopimuksen sisältöehdotusten tekemisestä valtiovarainministeriölle. Valtiovarainministeriö vastaa viraston organisaatiota, hallintoa ja muita yhteisiä asioita koskevien ehdotusten tekemisestä. Toimialaohjaavan ministeriön vaatimuksesta tulossopimukseen tulee sisällyttää toimialaa koskeva erillinen osio. Sosiaali- ja terveysministeriö laatii työsuojelun toimialaa koskevan erillisen osion viraston tulossopimukseen.

Jos ministeriöt eivät pääse yksimielisyyteen eri toimialoja koskevista ehdotuksista, valtiovarainministeriön tulee sisällyttää toimialaohjaavan ministeriön ehdotus osaksi tulossopimusta.

Toimialaohjaavat ministeriöt laativat viraston tilinpäätöstä koskevan kannanoton. Valtiovarainministeriö vastaa toimialaohjaavien ministeriöiden kannanottoehdotusten yhteensovittamisesta ja tilinpäätöskannanoton valmistelusta. Valtiovarainministeriön tulee sisällyttää tilinpäätöskannanottoon toimialaa koskeva erillinen osio, jos toimialaohjaava ministeriö sitä vaatii tai jos ministeriöt eivät pääse yksimielisyyteen kannanoton sisällöstä eri toimialojen osalta.

5 luku

Viraston erinäiset tehtävät

13 §

Varautumisen alueellinen yhteistyö

Varautumisen yhteistyöalueella tarkoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 35 §:ssä tarkoitettujen yhteistyöalueiden kanssa maantieteellisesti yhteneväisiä alueita.

Virasto vastaa varautumisen alueellisesta yhteistyöstä:

- 1) järjestämällä varautumista tukevaa alueellista ennakointityötä;
- 2) kehittämällä alueellisia riskiarvioita ja yhteensovittamalla ne;
- 3) edistämällä alueen toimijoiden valmiussuunnittelua;
- 4) järjestämällä alueellista varautumista tukevia valmiusharjoituksia;
- 5) järjestämällä alueellisia maanpuolustuskursseja;
- 6) seuraamalla alueellista varautumisvalmiutta;
- 7) järjestämällä muuta alueellista yhteistoimintaa.

Viraston apuna toimii alueellisia valmiustoimikuntia, jotka virasto asettaa. Ne toimivat varautumisen alueellisen yhteistyön suunnittelussa, kehittämisessä ja seurannassa. Niiden asettamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Viranomaisen ja julkista hallintotehtävää hoitava yksityinen saavat luovuttaa varautumisen alueelliseen yhteistyöhön osallistuessaan viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 5 ja 7–10 kohdassa säädetyn estämättä virastolle ja alueellisille valmiustoimikunnille niiden tässä laissa säädettyjen varautumisen alueellisten yhteistyötehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot.

14 §

Peruspalvelujen saatavuuden arviointi ja valmiussuunnittelun tukeminen

Viraston varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin osaston tehtävänä on peruspalvelujen saatavuuden arviointi sekä valmiussuunnittelun tukeminen toimialallaan.

15 §

Lautakunnat ja muut toimielimet

Sosiaali- ja terveysalan osastolla toimivat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta ja raskauden keskeyttämis- ja steriloisiasioiden lautakunta.

Sosiaali- ja terveysalan osaston yhteydessä toimivat itsenäiset adoptiolautakunta ja valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta.

Adoptiolautakunnasta säädetään adoptiolaisissa (22/2012). Valtakunnallisesta lääketieteellisestä tutkimuseettisesta toimikunnasta säädetään kliinisestä lääketutkimuksesta annetussa laissa (983/2021) ja sen erillisestä lääketieteellisen tutkimuksen eettisen arvioinnin muutoksenhakujaostosta lääketieteellisestä tutkimuksesta annetussa laissa (488/1999).

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnassa käsitellään ja ratkaistaan sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (817/2015) ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) viraston valvottaviksi säädettyjen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden muutoin kuin heidän omista hakemuksistaan tapahtuvaa ammatinharjoittamisoikeuden rajoittamista ja menettämistä, ammatinharjoittamisluvan peruuttamista ja ammattihenkilön ammatinimikkeen käytön kieltämistä koskevat asiat sekä ammatinharjoittamisoikeuden, ammatinharjoittamisluvan ja ammatinimikkeen käyttöoikeuden takaisinsaamista ja kurinpitoa koskevat asiat. Raskauden keskeyttämis- ja steriloisasioiden lautakunnassa käsitellään ja ratkaistaan raskauden keskeyttämisestä annetussa laissa (239/1970) ja steriloisimislaissa (283/1970) viraston hoidettaviksi säädettyt raskauden keskeyttämistä ja steriloisimista koskevat hakemusasiat.

Sosiaali- ja terveysministeriö asettaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan ja raskauden keskeyttämis- ja steriloisimisasioiden lautakunnan viraston sosiaali- ja terveysalan osaston esityksestä neljäksi vuodeksi kerrallaan. Lautakunnan jäsenillä tulee olla vähintään yksi henkilökohtainen varajäsen. Lautakunnassa esittelijöinä ja lautakunnan sihteereinä toimivat viraston sosiaali- ja terveysalan osaston määräämät virkamiehet.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnassa on puheenjohtaja, jonka tulee olla viraston virkamies, ja tarpeellinen määrä muita jäseniä. Yhden jäsenistä tulee edustaa lääketieteellistä, yhden oikeustieteellistä ja yhden sosiaalihuollon asiantuntemusta. Lisäksi lautakunnassa tulee olla edustettuna asiantuntemus kustakin ammattialasta, jonka harjoittajia koskevia asioita lautakunnassa käsitellään. Lautakunta ratkaisee asiat puheenjohtajan ja vähintään neljän jäsenen kokoonpanossa. Asia ratkaistaessa jäsenistä yhden tulee edustaa lääketieteellistä, yhden oikeustieteellistä ja yhden sosiaalihuollon asiantuntemusta sekä yhden sitä ammattialaa, jonka harjoittamista koskeva asia kulloinkin on käsiteltävänä.

Raskauden keskeyttämis- ja steriloisimisasioiden lautakunnassa on puheenjohtaja, jonka tulee olla viraston virkamies, ja kolme muuta jäsentä. Yhden jäsenistä tulee edustaa oikeustieteellistä, yhden lääketieteellistä ja yhden sosiaalihuollon asiantuntemusta. Lautakunta on päätösvaltainen täysilukuisena. Lautakunnan on tarvittaessa kuultava psykiatrian, synnytysopin ja perinnöllisyyslääketieteen asiantuntijoita.

Lautakuntien ja toimielinten jäsenillä on oikeus kohtuulliseen palkkioon ja matkakustannusten korvaukseen. Jollei muualla toisin säädetä, valtiovarainministeriö vahvistaa palkkioiden perusteet. Perusteiden vahvistamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

16 §

Lautakunnan sähköinen kokous

Edellä 15 §:ssä tarkoitetut lautakunnat voivat päättää ja muutoin käsitellä niille kuuluvia asioita osittain tai kokonaan sähköisessä toimintaympäristössä järjestetyssä kokouksessa. Sähköisessä kokouksessa lautakunnan on huolehdittava tietoturvallisuudesta ja siitä, etteivät salassa pidettävät tiedot ole ulkopuolisten saatavissa.

Sähköisen kokouksen edellytyksenä on, että kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri voivat luotettavasti todentaa kokoukseen osallistuvat ja että kokoukseen osallistuva voi seurata kokouksen kulkua ja osallistua asioiden käsittelyyn.

6 luku

Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset

17 §

Pääjohtajan viran täyttäminen

Valtioneuvosto nimittää viraston pääjohtajan valtiovarainministeriön esityksestä.

18 §

Osastopäällikön viran täyttäminen

Valtioneuvosto nimittää osastopäällikön sen ministeriön esityksestä, jonka toimialaan osaston tehtävät pääasiallisesti kuuluvat. Esityksen tekvän ministeriön on kuultava ennen päätöksentekoa viraston pääjohtajaa ja muita ministeriöitä, joiden toimialaan osaston tehtävät kuuluvat. Osastopäälliköt, lukuun ottamatta työsuojeluosaston osastopäällikköä, nimitetään valtion virkamieslain (750/1994) 9 a §:n 1 momentissa tarkoitetuksi määräajaksi. Osastopäällikön viran erityisinä kelpoisuusvaatimuksina ovat valtion virkamieslain 8 §:n 2 momentissa säädetyt erityiset kelpoisuusvaatimukset. Esityksen tekvän ministeriön on pyydettävä valtiovarainministeriöltä lausunto osastopäällikön palkkauksesta ennen nimittämistä.

Osastopäällikön nimikkeestä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

19 §

Yksikön päällikön viran täyttäminen sekä osaston muiden virkojen täyttäminen ja palvelukseen ottaminen

Viraston pääjohtaja nimittää osastopäälliköiden välittömässä alaisuudessa toimivien 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen yksiköiden päälliköt osastopäällikön tai hänen määräämänsä esittelystä. Osastopäällikön välittömässä alaisuudessa toimivan yksikön päällikön viran erityisinä kelpoisuusvaatimuksina ovat ylempi korkeakoulututkinto, perehtyneisyys viran tehtävälleen ja käytännössä osoitettu johtamistaito. Osastopäällikkö nimittää johtamansa osaston muut virkamiehet ja ottaa palvelukseen muun henkilöstön, lukuun ottamatta yleistä osastoa, jonka virkamiehet nimittää ja muun henkilöstön palvelukseen ottaa pääjohtaja. Työsuojeluosaston osastopäällikkö nimittää johtamansa osaston yksikön päälliköt ja muut virkamiehet sekä ottaa palvelukseen muun henkilöstön.

Viraston työjärjestyksessä voidaan määrätä viraston muun virkamiehen ratkaistavaksi pääjohtajan nimitystoimivaltaan kuuluva virkamiehen nimittämistä tai muun henkilöstön palvelukseen ottamista koskeva asia, lukuun ottamatta osastopäällikön välittömässä alaisuudessa toimivan yksikön päällikön virkaan nimittämistä. Osaston työjärjestyksessä voidaan määrätä viraston muun virkamiehen ratkaistavaksi osastopäällikön nimitystoimivaltaan kuuluva virkamiehen nimittämistä tai muun henkilöstön palvelukseen ottamista koskeva asia, lukuun ottamatta työjärjestyksen määräyksen perusteella nimitystoimivaltaa käyttävän suorassa alaisuudessa toimivan virkamiehen virkaan nimittämistä taikka nimittämistä virkaan, jonka tehtäviin kuuluu henkilöjohtamista.

Yksikön päällikön viran erityisistä lisäkelpoisuusvaatimuksista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

20 §

Toimintayksikön johtajan tehtävään määräämistä koskevien asioiden ratkaiseminen sekä toimintayksikön muiden virkojen täyttäminen ja muun henkilöstön palvelukseen ottaminen

Valtiovarainministeriö ratkaisee toimintayksikön johtajan tehtävään määräämistä koskevat asiat viraston pääjohtajan tai hänen määräämänsä esityksestä. Toimintayksikön johtaja määrätään tehtävään viiden vuoden määräajaksi, jollei erityisestä syystä ole perustetta määrätä tätä lyhyemmäksi määräajaksi. Toimintayksikön johtajan erityisinä kelpoisuusvaatimuksina ovat ylempi korkeakoulututkinto, perehtyneisyys viran tehtävälleen ja käytännössä osoitettu johtamistaito. Pääjohtaja nimittää toimintayksikön muut virkamiehet ja ottaa palvelukseen muun henkilöstön. Viraston työjärjestyksessä voidaan määrätä viraston muun virkamiehen ratkaistavaksi pääjohtajan nimitystoimivaltaan kuuluva toimintayksikön virkamiehen nimittämistä tai muun henkilöstön palvelukseen ottamista koskeva asia, lukuun ottamatta työjärjestyksen määräyksen perusteella nimitystoimivaltaa käyttävän suorassa alaisuudessa toimivan virkamiehen virkaan nimittämistä taikka nimittämistä virkaan, jonka tehtäviin kuuluu henkilöjohtamista.

21 §

Muut erityiset kelpoisuusvaatimukset sekä osastoihin ja toimintayksiköihin kuulumattomien virkamiesten nimitystoimivalta ja palvelukseen ottaminen

Viraston muiden virkojen erityisistä kelpoisuusvaatimuksista ja nimikkeistä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Pääjohtaja nimittää osastoon tai toimintayksikköön kuulumattomat virkamiehet ja ottaa palvelukseen muun henkilöstön, jollei viraston työjärjestyksessä toisin määrätä.

7 luku

Erinäiset säännökset

22 §

Virastoa tai sen virkamiestä koskevan hallintokantelun ratkaiseminen

Hallintokantelusta säädetään hallintolain (434/2003) 8 a luvussa. Viraston tai sen virkamiehen toiminnasta virastolle tehdyn hallintokantelun ratkaisee pääjohtaja. Viraston työjärjestyksessä voidaan määrätä, että viraston osaston tai toimintayksikön tai sen virkamiehen toiminnasta tehdyn hallintokantelun ratkaisee kuitenkin kyseisen osaston osastopäällikkö tai toimintayksikön johtaja. Osastopäällikön tai toimintayksikön johtajan toimista tehdyn hallintokantelun ratkaisee kuitenkin pääjohtaja. Pääjohtajan toimista virastolle tehdyn hallintokantelun ratkaisee valtiovarainministeriö.

Työsuojeluosaston tai sen virkamiehen toiminnasta virastolle tehdyn hallintokantelun ratkaisee työsuojeluosaston osastopäällikkö. Työsuojeluosaston osastopäälliköstä virastolle tehdyn hallintokantelun ratkaisee sosiaali- ja terveysministeriö.

Virastosta tai sen virkamiehen toiminnasta ministeriölle tehdyn hallintokantelun käsittelee ja ratkaisee se ministeriö, jonka toimialaan kuuluvasta asiasta hallintokantelussa on kyse. Ministeriö voi siirtää sille tehdyn muun kuin viraston pääjohtajan tai työsuojeluosaston osastopäällikön toimia koskevan hallintokantelun viraston käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi.

23 §

Ulkopuoliset asiantuntijat

Virasto voi nimetä enintään neljän vuoden määräajaksi sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (817/2015), terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) ja sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa (741/2023) sille säädettyjen lupa-, rekisteröinti-, ohjaus- ja valvontatehtävien hoitamiseksi tarpeellista asiantuntemusta edustavia ulkopuolisia asiantuntijoita ja lisäksi tehdä hallintolain 3 §:ssä tarkoitettuja hallintosopimuksia yhteisöjen ja yksityisten henkilöiden kanssa. Nimetyt pysyvät asiantuntijat ja hallintosopimuksen nojalla muut ulkopuoliset asiantuntijat ovat velvollisia antamaan virastolle asiantuntijalausuntoja. Ulkopuolisen asiantuntijan tulee olla tunnetusti taitava ja kokenut henkilö, jolla on tehtävien kannalta merkityksellistä tieteellistä asiantuntemusta tai muuta asiantuntemusta.

Ulkopuolisen asiantuntijan osallistumisesta tarkastuksiin ja muihin kuin 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin säädetään erikseen.

Virasto voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 1 momentissa tarkoitetuille ulkopuolisille asiantuntijoille heidän mainitussa momentissa tarkoitettujen tehtäviensä suorittamiseksi välttämättömiä tietoja. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen asiantuntijatehtävien suorittajat toimivat viraston valvonnassa ja henkilötietojen käsittelijöinä viraston lukuun.

Asiantuntijana toimivaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessa asiantuntijan tehtävää. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Ulkopuolisilla asiantuntijoilla on oikeus kohtuulliseen palkkioon ja matkakustannuksien korvaukseen, joiden perusteet valtiovarainministeriö vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriön lausunnon saatuaan.

24 §

Valtion edustaminen

Virasto kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa toimialaansa kuuluvissa asioissa sekä muualla kuin Ahvenanmaan maakunnassa myös sellaisissa asioissa, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole laissa erikseen säädetty, jollei toimialaohjaavan ministeriön edustaja sitä tee.

25 §

Työsuojelun valvonta

Sosiaali- ja terveysministeriö valvoo työsuojelua koskevien säännösten noudattamista virastossa.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi 1 momentissa tarkoitettun valvonnan toteuttamiseksi määrätä viraston työsuojeluosaston tarkastajan suorittamaan valvonta- ja tarkastustehtävän virastossa. Valvonta- ja tarkastustehtäviin määrättyyn viraston tarkastajaan ei sovelleta hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 kohtaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö on riippumaton 1 momentin mukaista valvontatehtävää hoitaessaan.

Mitä muualla laissa säädetään viraston tehtävistä työsuojeluviranomaisena, sovelletaan sosiaali- ja terveysministeriön tilanteissa, joissa virasto on asiassa asianosaisena tai joka muuten koskee virastoa itseään.

26 §

Avustavien tehtävien siirtäminen yksityiselle taholle

Virasto voi hallintolain 3 §:ssä tarkoitetulla hallintosopimuksella siirtää viraston tämän lain 3 §:n mukaisiin tehtäviin liittyvän asianhallinnan avustavan tehtävän sellaiselle yksityiselle taholle, jolla on riittävät tekniset edellytykset sekä riittävä osaaminen tällaisen tehtävän hoitamiseksi. Avustavia tehtäviä ovat virastolle annettavien ilmoitusten ja muiden asiakirjojen vastaanotto, lajittelu sekä asiakirjojen ja niihin sisältyvien tietojen tallentaminen sähköisiä menetelmiä käyttäen asianhallinnan työjonoon. Avustavien tehtävien suorittajat toimivat viraston valvonnassa ja henkilötietojen käsittelijöinä viraston lukuun.

Julkisen hallinnon yhteisistä sähköisistä tukipalveluista säädetään hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetussa laissa (571/2016).

Avustavia tehtäviä hoitavaan sovelletaan hänen hoitaessaan näitä tehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

27 §

Tietojärjestelmä- ja muiden palvelujen tuottaminen

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi sopimuksen perusteella tuottaa virastolle tietojärjestelmäpalveluja ja hoitaa palvelujen digitalisaatiota edistäviä tehtäviä sekä tuottaa virastolle asiakirjojen ja tietoaineistojen käsittely- ja arkistointipalveluja.

Virasto voi tuottaa sopimuksen perusteella elinvoimakeskuksille asiakaspalveluja ja hallintolain 8 §:ssä tarkoitettua neuvontaa ympäristöalan tehtävissä.

28 §

Suoritteiden maksullisuus

Valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

Viraston suoritteiden maksuista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Valtakunnallisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan suoritteiden maksuista säädetään kuitenkin sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella.

29 §

Muutoksenhaku

Viraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

30 §

Virka-apu

Viraston velvollisuudesta antaa muille viranomaisille virka-apua ja oikeudesta saada sitä niiltä säädetään erikseen.

8 luku

Voimaantulo

31 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan aluehallintovirastoista annettu laki (896/2009) ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annettu laki (669/2008).

Muussa laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella aluehallintovirastoon, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoon, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin, Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukseen ja Terveystieteiden tutkimuskeskukseen tarkoitetaan tämän lain tultua voimaan virastoa, jos viittauksessa tarkoitettavat tehtävät liittyvät tämän lain 3 §:ssä tarkoitettuihin tai muualla laissa virastolle säädettyihin tehtäviin. Muussa laissa tai asetuksessa lääninhallitukselle, alueelliselle ympäristökeskukselle, ympäristölupavirastolle taikka työsuojelupiirin työsuojelutoimistolle tai työsuojeluviranomaiselle hoidettavaksi säädetty tämän lain 3 §:ssä tarkoitettu tehtävä kuuluu virastolle.

32 §

Sopimuksia, sitoumuksia ja vireillä olevia asioita koskevat siirtymäsäännökset

Jollei muualla laissa toisin säädetä aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan virastolle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueilta sekä ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksesta virastoon siirtyvien tehtävien hoitamisen edellyttämät vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan virastolle.

Virastolle siirtyvät 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tämän lain voimaantuloon mennessä muodostuneet arkistot, rekisterit ja tietoaaineistot, ellei niitä koskevista vastuista ja velvollisuuksista tämän tai muun lain nojalla erikseen säädetä tai muuta sovita.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettavat sopimukset ja sitoumukset siirtyvät virastolle kuitenkin vain, jollei niiden sisällöstä muuta johdu.

33 §

Henkilöstön asemaa koskevat siirtymäsäännökset

Virkamiesten asemasta säädetään valtion virkamieslain 5 a—5 c §:ssä. Mainittuja pykäläiä sovelletaan myös työsopimussuhteisten työntekijöiden asemaan.

Valtiovarainministeriö voi ennen tämän lain voimaantuloa perustaa ministeriöön viraston pääjohtajan viran muutosylijohtajan nimikkeellä ja yleisen osaston osastopäällikön viran muutosjohtajan nimikkeellä. Nämä virat siirtyvät virastoon tämän lain tullessa voimaan. Valtiovarainministeriö voi lisäksi tarvittaessa ennen tämän lain voimaantuloa perustaa viraston toiminnan käynnistämisen kannalta välttämättömät virat, jotka siirtyvät virastoon tämän lain tullessa voimaan ja nimittää virkamiehet virkoihin niitä ensimmäisen kerran täytettäessä. Toimialaohjaava ministeriö, jonka toimialaan osaston tehtävät pääasiallisesti kuuluvat, voi perustaa ministeriöön viraston osastopäällikön viran muutosjohtajan nimikkeellä. Virat siirtyvät virastoon tämän lain tullessa voimaan. Ministeriöön perustetun muutosylijohtajan viran nimike muuttuu pääjohtajaksi ja muutosjohtajan viran nimike muuttuu osastopäälliköksi virkojen siirryttyä virastoon.

Edellä 2 momentissa tarkoitetulla tavalla ministeriöön perustettuun virkaan tai virkasuhteeseen nimitetty muutosylijohtaja ja muutosjohtaja voivat ennen tämän lain voimaantuloa ratkaista viraston käynnistämisen kannalta välttämättömät asiat. Myös valtiovarainministeriö ja viraston osastoa toimialaohjaava ministeriö, jonka toimialaan osaston tehtävät pääasiallisesti kuuluvat, voivat ratkaista viraston käynnistämisen kannalta välttämättömät asiat ennen kuin 2 momentissa tarkoitetut virat tai virkasuhteet on täytetty. Jos muutosylijohtaja tai muutosjohtaja ovat esteellisiä ratkaisemaan viraston käynnistämisen kannalta välttämättömät asiat ja nimitykset, ratkaisee muutosylijohtajalle kuuluvat asiat valtiovarainministeriö ja muutosjohtajalle kuuluvat asiat toimialaohjaava ministeriö, jonka toimialaan osaston tehtävät pääasiallisesti kuuluvat. Päätökset katsotaan viraston tekemiksi ja niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan virastolle. Valtiovarainministeriö ja viraston osastoa toimialaohjaava ministeriö, jonka toimialaan osaston tehtävät pääasiallisesti kuuluvat, voivat ennen tämän lain voimaantuloa 19 §:n 1 momentista, lukuun ottamatta viran erityisiä kelpoisuusvaatimuksia, ja hallintolain 45 §:stä poiketen määrätä viraston osaston yksikön päälliköt tehtävään lain voimaantulosta lukien enintään yhdeksi vuodeksi, mutta kuitenkin enintään siihen saakka, kunnes virasto on lain voimaantulon jälkeen täyttänyt yksikön päällikön virat. Valtiovarainministeriö voi ennen lainvoimaantuloa ratkaista 20 §:ssä tarkoitetun toimintayksikön johtajan tehtävään määräämistä koskevan asian. Yksikön päällikön tehtävään määrääminen edellyttää virkamiehen suostumusta. Lain voimaantullessa vireillä oleva ministeriön vireille panema viraston viran tai tehtävän täyttämistä koskeva asia tai muu viraston toiminnan käynnistämisen kannalta välttämätön asia siirtyy tämän lain voimaantullessa viraston käsiteltäväksi. Virasto voi täyttää yksikön päällikön virat tämän lain voimaantulon jälkeen ensimmäisen kerran valtion virkamieslain 5 c §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

34 §

Muutoksenhakua koskevat siirtymäsäännökset

Päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Tämän lain voimaan tullessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyyn muutoksenhaussa sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Jos tuomioistuin kumoaa päätöksen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain mukaisesti.

35 §

Eräiden lautakuntien ja toimielinten toimikautta koskeva siirtymäsäännös

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun valtioneuvoston asetuksen (676/2008) 4 §:n 1 momentin nojalla asetetut ammattihenkilöiden valvontalautakunta ja raskauden keskeyttämis- ja sterilöimisasioiden lautakunta voivat jatkaa toimikautensa loppuun lain voimaan tullessa voimassa olleella kokoonpanolla. Myös adoptiolautakunta ja Valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta voivat jatkaa toimikautensa loppuun lain voimaan tullessa voimassa olleella kokoonpanolla.

36 §

Kumotun lain tietojen antamista koskevan säännöksen soveltaminen eräissä sosiaali- ja terveysalan osaston tehtävissä sekä virka-apua koskevan säännöksen soveltaminen

Viraston sosiaali- ja terveysalan osaston sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontatehtävissä sovelletaan kumotun Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 6 §:ää sellaisena kuin se on laeissa 292/2018 ja 593/2022.

Viraston toimintaan sovelletaan tämän lain 30 §:ssä säädetystä poiketen kumotun aluehallintovirastoista annetun lain 19 §:ää virka-avusta.

Tämä pykälä on voimassa 31 päivään joulukuuta 2028.

37 §

Eräiden palvelujen tuottaminen virastolle

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus on 27 §:ssä säädetystä poiketen velvollinen tuottamaan virastolle mainitussa pykälässä tarkoitettuja ja muita välttämättömiä palveluja, joita se on tuottanut lain voimaantullessa aluehallintovirastoille sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueille virastoon siirtyvien tehtävien osalta. Tätä momenttia sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2028 saakka, jonka jälkeen palvelujen tuottamiseen sovelletaan, mitä 27 §:ssä on säädetty.

2.

Laki

elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Elinvoimakeskuksia koskevat yleiset säännökset

1 §

Elinvoimakeskusten asema ja toiminta-ajatus

Monialaisia erikseen säädettyjä kehittämis-, rahoitus- ja toimeenpanotehtäviä varten ovat valtion aluehallintoon kuuluvat elinvoimakeskukset. Elinvoimakeskukset kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan.

Elinvoimakeskukset edistävät elinvoimaa. *Elinvoimalla* tarkoitetaan tässä laissa kokonaisuutta, joka kuvaa alueen ja sen elinkeinotoiminnan kestävästä kasvusta ja puhdasta siirtymää, uudistumista ja kilpailukykyä sekä yrittäjyyden toimintaedellytyksiä, ruuantuotannon ja muun elinkeinotoiminnan kannattavuutta ja toimivia liikenneyhteyksiä, luonnonvarojen kestävästä käytöstä, luonnon monimuotoisuutta ja ympäristön hyvää tilaa, huoltovarmuutta ja turvallisuutta, työvoiman osaamista, työllisyyttä ja asukkaiden hyvinvointia sekä muita alueen vetovoimaa lisääviä tekijöitä.

Elinvoimakeskukset toimivat asiakaslähtöisesti, digitalisaatiota hyödyntäen ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

2 §

Elinvoimakeskusten tehtäväryhmät ja tehtävät

Elinvoimakeskukset hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavissa tehtäväryhmissä:

- 1) alueellisen työllisyyden, osaavan työvoiman saatavuuden sekä kulttuurin edistäminen;
- 2) maa- ja puutarhatalous, maaseudun kehittäminen, kala- ja porotalous, elintarvikkeet, maatalouden tuotantopanosten turvallisuus ja laatu, luonnonmukainen tuotanto, eläinten terveys ja hyvinvointi, kasvinterveys sekä vesitalous;
- 3) liikennejärjestelmän toimivuus ja kestävyys, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot sekä maanteiden pito;
- 4) yritystoiminnan kestävä kasvu, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, kansainvälistyminen ja kilpailukyky sekä energiantuotanto;
- 5) työperusteinen maahanmuutto, maahanmuuttajien kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistäminen;
- 6) luonnon monimuotoisuuden hyvän tilan edistäminen sekä kulttuuriympäristön hoito, vesien ja meren hyvän tilan edistäminen, alueidenkäytön ja ilmastotyön edistäminen sekä ympäristökasvatus;
- 7) eräät tässä momentissa mainittuihin tehtäväryhmiin liittyvät Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan ohjelman välittävän toimielimen toimeenpanotehtävät sekä 2 kohdassa mainittuihin tehtäväryhmiin liittyvät Euroopan maatalouden tukirahaston ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston tukien toimeenpanotehtävät sekä delegoidut maksajavirastotehtävät.

Elinvoimakeskusten tehtävänä on lisäksi:

- 1) alueiden kehittäminen, yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edistäminen, yritystoimintaa edistävä neuvonta, palveluohjaus ja verkostotyö sekä työelämän laadun edistäminen;
- 2) tuottaa ja jakaa ympäristöä koskevaa tietoa, parantaa ympäristötietoutta sekä edistää ympäristöhankkeiden toteuttamista ja toteuttaa ympäristöhankkeita;
- 3) valvoa yleistä etua kalatalousasioissa ja sille laeissa hoidettaviksi säädettyissä vesitalousasioissa, huolehtia valtion vesitaloudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista ja valtion vesistörakenteista sekä edistää maa- ja metsätalouden vesienhallintaa.

Elinvoimakeskusten muista kuin 1 momentissa mainituista tehtävistä säädetään erikseen.

Elinvoimakeskusten 2 momentissa tarkoitetuista muista kuin yleisen edun valvonnan tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Elinvoimakeskusten organisaatio

Elinvoimakeskusten lukumäärästä, toimialueista, nimistä, osastorakenteesta sekä päätoimipaikoista ja toimipaikoista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Elinvoimakeskusten sivutoimipaikoista ja osastoista määrätään tarkemmin elinvoimakeskusten työjärjestyksissä.

Kukin elinvoimakeskus jakautuu sille kuuluvien tehtävien hoitamista varten osastoihin. Keskuksen osastorakenteen tulee:

- 1) perustua toiminnan tarpeisiin;
- 2) tukea keskuksen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta, asiakaslähtöisyyttä ja tehtävien tehokasta hoitamista;
- 3) edistää eri hallinnonalojen tehtävien organisoimisen yhdistämisellä saavutettavaa hyötyä.

Elinvoimakeskuksen osastorakenne ja tehtävien hoitaminen on järjestettävä siten, että siinä noudatetaan Euroopan unionin lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia tehtävien järjestämiselle, lainsäädäntöä sovelletaan kansallisesti yhdenmukaisesti ja siten, että asioiden ratkaiseminen toteutuu yhdenmukaisin periaattein.

Elinvoimakeskuksen 2 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen valvontatehtävien hoitaminen on järjestettävä siten, että molemmille tehtäväalueille kuuluvien asioiden käsittelyn puolueettomuus varmistetaan.

Elinvoimakeskuksilla on yhteinen sisäinen tarkastus, joka järjestetään 13 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

4 §

Elinvoimakeskusten toimivalta sekä toimialueet ja niiden laajentaminen

Elinvoimakeskus huolehtii sille säädettyjen tehtävien hoitamisesta toimialueellaan ja käyttää sille kuuluvaa toimivaltaa siten kuin siitä tässä tai muussa laissa säädetään.

Elinvoimakeskus voi kuitenkin hoitaa tehtäviä myös useamman kuin yhden keskuksen toimialueella, jos toimialueen laajentamisella voidaan:

- 1) parantaa palvelujen saatavuutta ja varmistaa asiakkaiden yhdenmukainen kohtelu;
- 2) tehostaa keskusten toimintaa ja valtion henkilöstö- ja muiden voimavarojen käyttöä;
- 3) edistää alueen suomen- ja ruotsinkielisen sekä saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella saamenkielisen vähemmistön kielellisten oikeuksien toteutumista;
- 4) turvata tehtävissä tarvittavan erityisasiantuntemuksen saatavuus;
- 5) varmistaa yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaisia elintärkeitä toimintoja; taikka
- 6) turvata alueellisesta luonteesta johtuvan tai riippumattomuutta tai puolueettomuutta edellyttävän tehtävän hoitaminen.

Elinvoimakeskusten toimialueiden laajentamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

5 §

Määräys tehdä määräaikaisesti toisen elinvoimakeskuksen tehtäviä

Elinvoimakeskuksen virkamies voidaan toisen elinvoimakeskuksen pyynnöstä asettaa enintään kolmen vuoden määräajaksi hänen virkapaikkaansa muuttamatta toisen elinvoimakeskuksen käytettäväksi. Päätöksen asiasta tekee nimittävä viranomainen. Jos elinvoimakeskukset eivät pääse asiassa yhteisymmärrykseen, päätöksen asiassa tekee työ- ja elinkeinoministeriö. Päätöksessä on mainittava, missä laajuudessa virkamies on toisen elinvoimakeskuksen käytettävissä.

Virkamiehen vastaanottava elinvoimakeskus voi määrätä virkamiehen tekemään 1 momentissa tarkoitetussa päätöksessä mainitussa laajuudessa vastaanottavalle elinvoimakeskukselle kuuluvia asianomaisen virkamiehen virkaa vastaavia tehtäviä. Määräyksen antaa keskuksen ylijohtaja.

2 luku

Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen

6 §

Elinvoimakeskusten ohjaus

Elinvoimakeskusten yleishallinnollinen ohjaus kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle, joka huolehtii myös keskusten hallintoa ja muita yhteisiä toimintoja sekä muita keskusten yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta ohjauksesta.

Elinvoimakeskusten toimintaa ohjaavat omilla toimialoillaan opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja ympäristöministeriö tai se keskushallinnon virasto, jonka tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrätty (*toimialaohjaus*).

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä elinvoimakeskusten toimialaohjauksen menettelytavoista.

7 §

Elinvoimakeskusten strateginen suunnittelu ja tulosohtaus

Elinvoimakeskusten toimintaa koskevien yleisten tavoitteiden saavuttamiseksi sekä alueiden näkemysten huomioon ottamiseksi laaditaan keskuksille niiden toiminnan yleistä suunnittelua, ohjausta ja järjestämistä varten yhteinen strategia-asiakirja (*strateginen suunnittelu*). Lisäksi jokaiselle elinvoimakeskukselle laaditaan strateginen tulossopimus (*tulosohtaus*). Strategia-asiakirja ja tulossopimukset laaditaan hallituksen toimikaudeksi, ja niiden sisältö tarkistetaan tarvittaessa vuosittain ottaen huomioon valtiontalouden kehukset ja valtion talousarvio.

Työ- ja elinkeinoministeriö laatii strategia-asiakirjan yhdessä 6 §:n 2 momentissa mainittujen ministeriöiden ja siinä tarkoitettujen keskushallinnon virastojen sekä yhteistyössä elinvoimakeskusten, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen ja tarvittavin osin maakuntien liittojen kanssa. Jos strategia-asiakirjan sisällöstä ei saavuteta yksimielisyyttä ministeriöiden kesken, ratkaisee asian valtioneuvoston yleisistunto.

Työ- ja elinkeinoministeriö laatii elinvoimakeskusten tulossopimukset yhdessä 6 §:n 2 momentissa mainittujen ministeriöiden ja siinä tarkoitettujen keskushallinnon virastojen sekä yhteistyössä elinvoimakeskusten, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen ja maakuntien liittojen kanssa.

Elinvoimakeskusten toiminnan strategisen suunnittelun ja tulosohtauksen sisällöstä ja menettelytavoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Elinvoimakeskusten ohjauksen yhteensovittaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa elinvoimakeskusten ohjauksen koordinoinnista ja yhteensovittamisesta sekä ohjaukseen sisältyvistä yhteisistä hallinnollisista tehtävistä.

Työ- ja elinkeinoministeriö asettaa suunnittelun ja ohjauksen yhteensovittamiseksi neljäksi vuodeksi kerrallaan yhteensovittamisryhmän, jossa ovat edustettuina 6 §:n 2 momentissa mainitut toimialaohjaavat ministeriöt ja siinä tarkoitettut keskushallinnon virastot sekä elinvoimakeskukset ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus. Yhteensovittamisryhmän tehtävänä on käsitellä elinvoimakeskusten ja soveltuvien osin Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen kehys- ja talousarvio sekä tulossopimus- ja tilinpäätöskannanottoasiat sekä 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu strategia-asiakirja, muut strategiset linjaukset ja laajat kahta tai useampaa keskusta koskevat kehittämisshankkeet. Lisäksi yhteensovittamisryhmän tehtävänä on seurata elinvoimakeskusten alueellista vuorovaikutusta ja yhteistyötä, toimintojen sijoittumista ja palvelujen saatavuutta koko maan kattavasti.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi asettaa myös muita ryhmiä valmistelemaan ja linjaamaan 6 §:n 2 momentissa mainittujen toimialaohjaavien ministeriöiden ja siinä tarkoitettujen keskushallinnon virastojen yhteisiä kantoja ohjaukseen kuuluviissa asioissa.

Ohjauksen ja strategisen suunnittelun yhteensovittamista varten asetettavista ryhmistä sekä niiden tehtävistä ja menettelytavoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Elinvoimakeskuksen johtaminen

Elinvoimakeskusta johtaa ylijohtaja. Ylijohtaja vastaa keskuksen toiminnan tuloksellisuudesta ja keskuksen yhteisten tulostavoitteiden saavuttamisesta työ- ja elinkeinoministeriölle ja muille 6 §:n 2 momentissa mainituille ministeriöille ja siinä tarkoitetuille keskushallinnon virastoille.

Valtioneuvosto nimittää keskuksen ylijohtajan työ- ja elinkeinoministeriön esityksestä. Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee asian yhteistoiminnassa 6 §:n 2 momentissa mainittujen ministeriöiden ja siinä tarkoitettujen keskushallinnon virastojen kanssa sekä pyytää asiassa ennen esityksen tekemistä lausunnot tai kuulee muutoin edellä tarkoitettuja ministeriöitä ja keskushallinnon virastoja.

Elinvoimakeskuksen osastoa johtaa osastopäällikkö. Osastopäällikkö vastaa keskuksen ylijohtajalle osaston toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta osana keskuksen tuloksellisuutta.

Elinvoimakeskuksella on neuvoa antava johtoryhmä, joka tukee keskuksen ylijohtajaa keskuksen tulostavoitteiden saavuttamisessa ja toimintojen yhteensovittamisessa sekä muussa viraston johtamisessa. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii keskuksen ylijohtaja. Johtoryhmän muusta kokoonpanosta määrätään keskuksen työjärjestyksessä.

10 §

Asioiden ratkaiseminen elinvoimakeskuksessa

Elinvoimakeskuksen ylijohtaja ratkaisee keskuksen toimivaltaan kuuluvat asiat, jollei niitä ole säädetty tai työjärjestyksessä määrätty keskuksen muun virkamiehen ratkaistaviksi tai Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

Keskuksen ylijohtaja voi ottaa ratkaistavakseen asian, jonka keskuksen virkamies saa keskuksen työjärjestyksen mukaan ratkaista. Keskuksen ylijohtaja ei voi kuitenkaan ottaa ratkaistavakseen asiaa, joka kuuluu keskuksen 2 §:n 2 momentin 3 kohdassa mainittuihin tehtäviin tai mainitun pykälän 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettuihin Euroopan maatalouden tukirahaston tai Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston tukien toimeenpanotehtäviin tai delegoituihin maksajavirastotehtäviin.

11 §

Elinvoimakeskuksen työjärjestys

Elinvoimakeskuksella on työjärjestys, jolla määrätään hallinnon ja toimintojen järjestämisestä sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta. Elinvoimakeskuksen työjärjestyksestä päättää keskuksen ylijohtaja.

Elinvoimakeskuksen osastolla voi tarvittaessa olla työjärjestys, jolla voidaan antaa tarkempia määräyksiä osaston toimintojen järjestämisestä ja henkilöstön tehtävistä. Osaston työjärjestyksestä päättää osastopäällikkö. Ennen työjärjestyksestä päättämistä asia on käsiteltävä keskuksen johtoryhmässä.

12 §

Elinvoimakeskuksen virkojen täyttäminen

Elinvoimakeskuksen osastopäällikkö nimitetään virkaan valtion virkamieslain (750/1994) 9 a §:n 1 momentissa tarkoitetuksi määräajaksi. Osastopäällikön nimittää keskuksen ylijohtaja. Osastopäällikön nimittäminen valmistellaan yhteistoiminnassa osaston pääasiallista tehtäväryhmää ohjaavan ministeriön ja tarvittaessa muiden osaston tehtäviä ohjaavien ministeriöiden kanssa. Keskuksen ylijohtaja pyytää asiassa lausunnot tai muutoin kuulee kyseistä osastoa toimialaohjaavia ministeriöitä tai keskushallinnon virastoja ennen päätöksentekoa.

Keskuksen ylijohtaja nimittää osastopäällikön suorat alaiset ja määrää yksikön päälliköt tehtävään osastopäällikön esityksestä. Elinvoimakeskuksen osaston muun henkilöstön nimittää osastopäällikkö.

Keskuksen muun henkilöstön nimittää keskuksen ylijohtaja, jollei keskuksen työjärjestyksessä toisin määrätä.

Virkoja sijoitettaessa on otettava huomioon alueellinen läsnäolo ja hoidettavien tehtävien luonne.

Elinvoimakeskuksen virkojen kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

3 luku

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat säännökset

13 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät

Elinvoimakeskusten yhteisiä henkilöstö- ja taloushallinnon sekä sisäinen tarkastuksen tehtäviä ja muita vastaavia palvelu-, yleishallinto- ja tietohallintotehtäviä sekä yleishallinnollisten ohjeiden antamista ja niiden soveltamisen ohjaamista varten on Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa myös suoraan valtionavustuslain (688/2001) nojalla myönnetyn valtionavustuksen maksamista ja takaisinperintää koskevat mainitun lain 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät sekä elinvoimakeskusten lisäksi mainitun lain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi hoitaa elinvoimakeskusten muun lain nojalla myöntämien avustusten maksamista, niiden käytön valvontaa ja takaisinperintää sekä valtion korvauksia koskevia tehtäviä siten kuin niistä erikseen säädetään.

Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävänä on:

- 1) vastata työvoimapalveluiden valtakunnallisista tietojärjestelmäpalveluista;
- 2) seurata ja arvioida työvoimapalveluiden tuloksellisuutta ja toimivuutta sekä tuottaa niitä koskevaa tietoa;
- 3) hoitaa valtakunnallisia palveluja, joilla edistetään osaajien maahanmuuttoa ja työvoiman liikkuvuutta (*kansainvälisen rekrytoinnin palvelut*);
- 4) hoitaa palkkaturvalaissa (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalaissa (1108/2000) säädetty palkkaturvan toimeenpanoon liittyvät tehtävät;
- 5) hoitaa työttömyysturvalain (1290/2002) 11 luvussa sille säädetty tehtävät;
- 6) hoitaa julkisiin työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan sekä yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen liittyviä valtakunnallisia tieto- ja neuvontapalveluja;
- 7) tukea työvoimaviranomaisia työvoimapalvelujärjestelmän kehittämisessä sekä antaa työvoimaviranomaisille oikeudellista neuvontaa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023), työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain (381/2023),

työttömyysturvalain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) toimeenpanossa; sekä

8) hoitaa muut kuin 1–7 kohdassa tarkoitetut erikseen säädetyt tai työ- ja elinkeinoministeriön määräämät tehtävät.

Sen lisäksi mitä 1 momentissa säädetään, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa työ- ja elinkeinoministeriön työllisyyden monialaisesta edistämisestä annetussa laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi kunnille, hyvinvointialueille ja työvoimaviranomaisille myöntämien valtionavustusten maksamista koskevat valtionavustuslain 12 §:n mukaiset tehtävät.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen virkamies esittelee elinvoimakeskuksen päätettäväksi hallintoasioita, jotka liittyvät keskuksen talouteen ja henkilöstöhallintoon. Näistä asioista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi sopimuksen perusteella tuottaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle ja Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle tietojärjestelmäpalveluja ja hoitaa palvelujen digitalisaatiota edistäviä tehtäviä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimipaikka ja organisaatio

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimipaikasta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksessa on vastuualueita, joista määrätään keskuksen työjärjestyksessä. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen 13 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen tehtävien valvonnan hoitaminen on järjestettävä siten, että asioiden käsittelyn puolueettomuus varmistetaan.

15 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen ohjaus

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen yleishallinnollinen ohjaus kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toiminta palvelee elinvoimakeskusten strategisia tavoitteita sekä työllisyyden edistämiseksi asetettuja valtakunnallisia tavoitteita.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen yleishallinnolliset tulostavoitteet määrää työ- ja elinkeinoministeriö. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimintaa ohjaavat omilla toimialoillaan opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja ympäristöministeriö ja se keskushallinnon virasto, jonka tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrätty. Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen strategiseen ohjaukseen osallistuu soveltuvin osin 8 §:n 2 momentissa tarkoitettu ohjauksen yhteensovittamisryhmä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tietohallintopalveluja ohjaavat ja niiden tulostavoitteista määräävät työ- ja elinkeinoministeriö ja valtiovarainministeriö yhdessä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toiminnan ohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

16 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen johtaminen

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta johtaa johtaja, joka vastaa keskuksen toiminnan tuloksellisuudesta.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on johtamisen tukena johtoryhmä, joka avustaa johtajaa laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä asioita koskevassa päätöksenteossa. Johtoryhmän kokoonpanosta määrätään Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen työjärjestyksessä.

17 §

Asioiden ratkaiseminen Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksessa

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen johtaja ratkaisee keskuksen toimivaltaan kuuluvat asiat, ellei niistä toisin säädetä tai keskuksen työjärjestyksessä toisin määrätä.

Johtaja voi ottaa ratkaistavakseen asian, joka kuuluu Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimivaltaan.

18 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen työjärjestys

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimintojen järjestämisestä, asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta määrätään keskuksen työjärjestyksessä. Työjärjestyksestä päättää keskuksen johtaja.

19 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen virkojen täyttäminen

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen johtajan nimittää työ- ja elinkeinoministeriö. Keskuksen muut virkamiehet nimittää ja muun henkilöstön palvelukseen ottaa keskuksen johtaja, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen virkojen kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

4 luku

Erinäiset säännökset

20 §

Asioiden ratkaiseminen eräissä tapauksissa

Jos elinvoimakeskusten toimivaltaan kuuluvan valvontaa, velvoitteiden asettamista tai oikeuden myöntämistä koskevan hallintoasian puolueeton käsittely voi ilmeisesti vaarantua sen vuoksi, että keskus on tai on ollut asiassa myös asianosaisena, keskuksen on, jollei asian puolueetonta käsittelyä voida keskuksen sisäisin toimenpitein järjestää, pyydettävä 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua ministeriötä määräämään toinen elinvoimakeskus käsittelemään ja ratkaisemaan asia. Ministeriön päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

21 §

Yhteistyö eri toimijoiden kanssa

Elinvoimakeskus toimii tehtäviinsä liittyen yhteistyössä ja sen edistäjänä toimialueensa paikallisten, alueellisten sekä valtakunnallisten ja kansainvälisten viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa.

22 §

Virka-apu

Elinvoimakeskuksen velvollisuudesta antaa muille viranomaisille virka-apua ja oikeudesta saada sitä niiltä säädetään erikseen.

23 §

Kielivähemmistön palveluyksikkö

Elinvoimakeskuksella voi toimialaansa kuuluvien tehtävien hoitamiseksi olla erillinen alueen suomen- tai ruotsinkielistä taikka saamelaiskäräjistä annetussa laissa tarkoitettulla saamelaisten kotiseutualueella saamenkielistä vähemmistöä palveleva yksikkö. Palveluyksikkö voidaan perustaa myös Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseen sekä yhtä useamman elinvoimakeskuksen yhteiseksi yksiköksi. Lisäksi palveluyksikkö voidaan perustaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen sekä yhden tai useamman elinvoimakeskuksen yhteiseksi yksiköksi.

Kielivähemmistön palveluyksikön perustamisesta, tehtävistä, nimestä, toimialueesta ja toimipaikasta sekä virkojen kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

24 §

Valtion edustaminen

Elinvoimakeskus kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa toimialaansa kuuluvissa asioissa, jollei toimialaohjauksesta vastaavan ministeriön tai keskushallinnon viraston edustaja sitä tee. Elinvoimakeskuksen oikeudesta käyttää valtion puolesta asianomistajan puhevaltaa säädetään erikseen.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa sen tehtäviksi säädettyissä asioissa, jollei toimialaohjauksesta vastaavan ministeriön tai keskushallinnon viraston edustaja sitä tee.

Jos elinvoimakeskuksen toimivaltaan kuuluvan asian vaikutukset koskevat merkittävästi kahden tai useamman elinvoimakeskuksen toimialuetta, toimialaohjauksesta vastaava ministeriö päättää, mikä elinvoimakeskus toimii valtion edustajana asiassa. Ministeriön päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

25 §

Suoritteiden maksullisuus

Valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

Elinvoimakeskusten ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen suoritteiden maksuista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

26 §

Muutoksenhaku

Elinvoimakeskuksen ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

5 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

27 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 13 §:n 3 momentti on voimassa 30 päivään kesäkuuta 2027.

Tällä lailla kumotaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annettu laki (897/2009).

Muussa laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen, työ- ja elinkeinokeskukseen, alueelliseen ympäristökeskukseen, tiepiireihin tai Merenkululaitoksen yhteysalusliikenneyksikköön tarkoitetaan tämän lain tultua voimaan elinvoimakeskusta, jos tehtävät liittyvät 2 §:ssä tarkoitettuihin tai muualla laissa elinvoimakeskukselle säädettyihin tehtäviin. Muussa laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukseen tarkoitetaan tämän lain tultua voimaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta.

Muussa laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella, jos tehtävät liittyvät 2 §:ssä tarkoitettuihin tai muualla laissa elinvoimakeskukselle säädettyihin tehtäviin, tarkoitetaan:

- 1) Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella Uudenmaan elinvoimakeskusta;
- 2) Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja Satakunnan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella Lounais-Suomen elinvoimakeskusta;
- 3) Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella Kanta-Hämeen maakunnan osalta Sisä-Suomen elinvoimakeskusta;
- 4) Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella Päijät-Hämeen maakunnan osalta Kaakkois-Suomen elinvoimakeskusta;
- 5) Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella Itä-Suomen elinvoimakeskusta;
- 6) Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella Keski-Suomen elinvoimakeskusta;
- 7) Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskusta;
- 8) Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella Pohjanmaan elinvoimakeskusta;
- 9) Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella Pohjois-Suomen elinvoimakeskusta;
- 10) Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella Lapin elinvoimakeskusta.

28 §

Sopimuksia, sitoumuksia ja vireillä olevia asioita koskevat siirtymäsäännökset

Jollei muussa laissa toisin säädetä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta elinvoimakeskukseen siirtyvien 2 §:ssä tarkoitettujen tai muualla laissa elinvoimakeskukselle säädettyjen tehtävien arkistot, rekisterit ja tietoaaineistot sekä vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan vastaavalle alueellisesti toimivaltaiselle elinvoimakeskukselle.

Jollei muussa laissa toisin säädetä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseen siirtyvien tehtävien arkistot, rekisterit ja tietoaaineistot sekä vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettut sopimukset ja sitoumukset siirtyvät elinvoimakeskukselle tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle kuitenkin vain, jollei niiden sisällöstä muuta johdu.

29 §

Henkilöstön asemaa koskevat siirtymäsäännökset

Virkamiesten asemasta säädetään valtion virkamieslain 5 a—5 c §:ssä. Mainittuja pykälää sovelletaan myös työ sopimussuhteisten työntekijöiden asemaan.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi ennen tämän lain voimaantuloa perustaa elinvoimakeskusten ylijohtajien virat työ- ja elinkeinoministeriöön, josta virat siirtyvät elinvoimakeskuksiin tämän lain tullessa voimaan.

Edellä 2 momentissa tarkoitetulla tavalla työ- ja elinkeinoministeriöön perustettuun virkaan nimitetty ylijohtaja voi ennen tämän lain voimaantuloa ratkaista elinvoimakeskuksen käynnistämisen kannalta välttämättömät asiat. Myös työ- ja elinkeinoministeriö ja ministeriö, jonka toimialaan osaston tehtävät pääasiallisesti kuuluvat, voivat ratkaista keskuksen käynnistämisen kannalta välttämättömät asiat ennen kuin 2 momentissa tarkoitettut virat on täytetty. Päätökset katsotaan keskuksen tekemiksi ja niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan keskukselle. Lain voimaantullessa vireillä oleva ministeriön vireille panema keskuksen viran tai tehtävän täyttämistä koskeva asia tai muu keskuksen toiminnan käynnistämisen kannalta välttämätön asia siirtyy tämän lain voimaantullessa keskuksen käsiteltäväksi.

Jos elinvoimakeskuksen ylijohtajaa ei ole nimitetty ennen lain voimaantuloa, ministeriö, jonka toimialaan osaston tehtävät pääasiallisesti kuuluvat, nimittää osastopäällikön sekä määrää yksikön päälliköt tehtävään yhteistoiminnassa osaston muiden tehtäviä ohjaavien ministeriöiden kanssa lain voimaantulosta lukien enintään kuudeksi kuukaudeksi, mutta kuitenkin enintään siihen saakka, kunnes keskus on lain voimaantulon jälkeen täyttänyt osastopäällikön virat ja määrännyt yksikön päälliköt tehtävään.

30 §

Muutoksenhakua koskevat siirtymäsäännökset

Päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, haetaan muutosta tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Tämän lain voimaan tullessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyyn muutoksenhaussa sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Jos tuomioistuin kumoaa päätöksen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain mukaisesti.

3.

Laki

Ahvenanmaan valtionvirastosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Asema ja toiminta-ajatus

Ahvenanmaan maakunnassa toimii Ahvenanmaan valtionvirasto. Valtionvirasto hoitaa sille säädettyjä toimeenpano- ja valvontatehtäviä ja turvaa niihin liittyvien valtion palvelujen saatavuutta Ahvenanmaan maakunnassa.

Valtionvirasto kuuluu valtiovarainministeriön hallinnonalaan.

2 §

Toimipaikka

Ahvenanmaan valtionviraston toimipaikka sijaitsee Maarianhaminassa.

3 §

Toimiala ja tehtävät

Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa sille valtakunnan lainsäädännössä erikseen säädetyt tehtävät seuraavilla toimialoilla:

- 1) väestökirjanpito;
- 2) julkisen notaarin tehtävät;
- 3) holhoustoimi;
- 4) veronkanto;
- 5) alkoholihallinto;
- 6) liikennehallinto;
- 7) maataloushallinto;
- 8) kilpailu- ja kuluttajansuojahallinto.

Ahvenanmaan valtionvirasto vastaa eräistä erikseen säädettyistä oikeusturvatehtävistä.

Ahvenanmaan valtionvirasto huolehtii toimivaltansa rajoissa Ahvenanmaan maakunnan alueella varautumisen ja valmiussuunnittelun tehtävistä. Niiden yhteensovittamisesta Ahvenanmaan itsehallintoviranomaisten kanssa säädetään erikseen. Maaherran ja Ahvenanmaan valtionviraston tehtävistä väestönsuojelussa säädetään erikseen.

Ahvenanmaan valtionvirasto toimii Ahvenanmaan valtuuskunnan sihteeristönä ja sillä voi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä.

4 §

Valtion edustaminen

Ahvenanmaan valtionvirasto kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa toimialaansa kuuluvissa asioissa sekä sellaisissa asioissa, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole laissa erikseen säädetty, jollei toiminnallisesta ohjauksesta vastaavan ministeriön tai keskushallinnon viraston edustaja sitä tee.

2 luku

Ahvenanmaan valtionviraston ohjaus

5 §

Ohjaus

Ahvenanmaan valtionviraston yleishallinnollinen ohjaus kuuluu valtiovarainministeriölle.

Ahvenanmaan valtionvirastoa ohjaavat omilla toimialoillaan oikeusministeriö, sisäministeriö, valtiovarainministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä ne keskushallinnon virastot, joiden tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrätty.

Ohjaavat ministeriöt vastaavat toimialoillaan siitä, että Ahvenanmaan valtionviraston ja valtakunnan viranomaisten yhteistyö tukee valtion palvelujen järjestämistä ja saatavuutta yhdenvertaisesti valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan alueella.

Valtiovarainministeriö huolehtii viraston yhteisiä toimintoja ja muita viraston yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta toiminnallisesta ohjauksesta.

6 §

Tulossopimus

Ahvenanmaan valtionviraston toimintaa koskevien yleisten tavoitteiden saavuttamiseksi laaditaan viraston yleistä suunnittelua, ohjausta ja järjestämistä varten tulossopimus.

Valtiovarainministeriö laatii Ahvenanmaan valtionviraston tulossopimuksen yhdessä 5 §:ssä mainittujen virastoa toiminnallisesti ohjaavien ministeriöiden ja siinä tarkoitettujen keskushallinnon virastojen sekä yhteistyössä Ahvenanmaan valtionviraston kanssa.

3 luku

Johtaminen

7 §

Johtaminen

Ahvenanmaan valtionvirastoa johtaa maaherra. Maaherra vastaa viraston toiminnan kehittämisestä ja tuloksellisuudesta sekä tulostavoitteiden saavuttamisesta valtiovarainministeriölle ja muille 5 §:ssä mainituille ohjaaville ministeriöille.

8 §

Ratkaisuvalta ja virkojen täyttäminen

Maaherra ratkaisee viraston toimivaltaan kuuluvat asiat, jollei niitä ole säädetty tai työjärjestyksessä määrätty viraston muun virkamiehen ratkaistaviksi. Maaherra voi ottaa ratkaistavakseen asian, jonka viraston virkamies työjärjestyksen mukaan saa ratkaista.

Ahvenanmaan valtionviraston virkamiehet nimittää ja muun henkilöstön palvelukseen ottaa maaherra.

9 §

Työjärjestys

Ahvenanmaan valtionviraston organisaatiosta, hallinnon ja toimintojen järjestämisestä sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta määrätään viraston työjärjestyksellä. Viraston työjärjestyksestä päättää maaherra.

10 §

Hallintopalveluiden järjestäminen

Valtionvirastolla on oikeus saada tukea 5 §:ssä mainituilta ministeriöiltä ja siinä tarkoitetuilta keskushallinnon virastoilta tulossopimuksessa erikseen sovitun mukaisesti tai siten kuin tarvittaessa erikseen säädetään.

Valtionvirastolla on tarvittaessa oikeus saada tukea hallintopalveluiden järjestämisessä Lupa- ja valvontavirastolta.

11 §

Hallintopäällikön erityiset kelpoisuusvaatimukset

Hallintopäällikön viran erityisinä kelpoisuusvaatimuksina ovat oikeustieteen muu ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto sekä perehtyneisyys viran tehtävälleen ja käytännössä osoitettu johtamistaito.

4 luku

Erinäiset säännökset

12 §

Virka-apu

Ahvenanmaan valtionviraston velvollisuudesta antaa muille valtakunnan viranomaisille virka-apua ja oikeudesta saada sitä niiltä säädetään erikseen.

13 §

Suoritteiden maksullisuus

Ahvenanmaan valtionviraston suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

Jollei muualla laissa toisin säädetä, Ahvenanmaan valtionviraston suoritteiden maksuista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Liikenne- ja viestintäministeriön toimialan suoritteiden maksuista säädetään kuitenkin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

14 §

Muutoksenhaku

Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Ahvenanmaan hallintotuomioistuimeen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

15 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain (346/1997) 12 §, sellaisena kuin se on laissa 1384/2009, seuraavasti:

12 §

Uhkasakko

Valvontaviranomainen voi tehostaa 11 §:n nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla. Uhkasakon määrää maksettavaksi Lupa- ja valvontavirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) 18 §, sellaisena kuin se on laissa 1385/2009, seuraavasti:

18 §

Toimivaltainen viranomainen ympäristönsuojeluun ja vesirakentamiseen sovellettavassa lainsäädännössä

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisena yhteysviranomaisena, luonnonsuojelulaissa, ympäristönsuojelulaissa, vesilaissa ja jäteläissa tarkoitettuna valvontaviranomaisena talousvyöhykkeellä sekä ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisena lupaviranomaisena talousvyöhykkeellä toimii Lupa- ja valvontavirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

adoptiolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan adoptiolain (22/2012) 21 § ja 22 §:n 1 momentti, 86 §:n 1 momentti, 87 §:n 1 momentti, 89 § ja 91 §:n 1 ja 3 momentti sekä 92 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 21 §, 22 §:n 1 momentti, 87 §:n 1 momentti ja 92 §:n 3 momentti laissa 622/2022, seuraavasti:

21 §

Adoptioneuvonnan pyytäminen

Lapsen vanhemman, joka aikoo antaa alaikäisen lapsensa adoptiolapseksi, ja henkilön, joka aikoo adoptoida alaikäisen lapsen, on pyydettävä adoptioneuvonnan järjestämistä siltä hyvinvointialueelta, jonka alueella hänen kotikuntansa sijaitsee, tai Lupa- ja valvontaviraston luvan saaneelta adoptiotoimistolta.

22 §

Adoptioneuvonnan antajat

Adoptioneuvontaa saavat antaa hyvinvointialueet sekä adoptiotoimistot, jotka ovat saaneet Lupa- ja valvontaviraston luvan harjoittaa adoptioneuvontaa (*adoptioneuvonnan antajat*).

86 §

Adoptiolautakunta

Erityisenä asiantuntija-, lupa- ja valvontaviranomaisena adoptioasioissa toimii Lupa- ja valvontavirastossa oleva adoptiolautakunta.

87 §

Lupa adoptiotoimiston ylläpitämiseen ja kansainvälisen adoptiopalvelun antamiseen

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta myöntää luvan adoptiotoimiston ylläpitämiseen hyvinvointialueelle, Suomessa rekisteröidylle yhdistykselle sekä muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa rekisteröidylle yhdistykselle ja muulle vastaavalle yhteisölle.

89 §

Luvan peruuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto tai adoptiolautakunta voi peruuttaa 87 §:n nojalla myöntämänsä luvan, jos adoptioneuvontaa tai kansainvälistä adoptiopalvelua annettaessa ei noudateta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä taikka jos toiminnassa havaitaan puutteellisuuksia tai epäkohtia eikä niitä ole viraston tai lautakunnan asettamassa määräajassa korjattu tai poistettu.

91 §

Tietojen antaminen

Adoptioneuvonnan antaja ja palvelunantaja ovat salassapitosäännösten estämättä velvollisia antamaan maksutta sosiaali- ja terveysministeriölle, Lupa- ja valvontavirastolle ja adoptiolautakunnalle näiden pyytämät valvontaa tai muiden tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten tarpeelliset tiedot ja selvitykset.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä, Lupa- ja valvontavirastolla ja adoptiolautakunnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa toisilleen 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamisessa tarvittavat tiedot ja selvitykset.

92 §

Asiakirjojen säilyttäminen ja siirtäminen

Jos adoptiotoimisto tai palvelunantaja lopettaa tässä laissa tarkoitettun toimintansa, 1 momentissa tarkoitettut asiakirjat on siirrettävä sen hyvinvointialueen säilytettäväksi, jolle Lupa- ja valvontavirasto antaa tehtäväksi ottaa vastaan asiakirjat.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

asuntokauppalain 2 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asuntokauppalain (843/1994) 2 luvun 4 §:n 1 momentti, 4 a §:n 3 momentti ja 20 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1401/2009, seuraavasti:

2 luku

Ostajan suojaaminen rakentamisvaiheessa

4 §

Turva-asiakirjojen säilyttäminen

Jos osakeyhtiö hankkii talletuspankilta tai muulta luottolaitokselta luottoa, joka on kokonaan tai osaksi tarkoitus maksaa osakkeenomistajilta rakentamisvaiheen jälkeen perittävillä varoilla, luottoa antavan luottolaitoksen on säilytettävä turva-asiakirjat. Jollei osakeyhtiö hanki tällaista lainaa, Lupa- ja valvontaviraston on säilytettävä asiakirjat. Jos yhtiön rakennukset sijaitsevat Ahvenanmaan maakunnassa, Ahvenanmaan valtionviraston on kuitenkin säilytettävä asiakirjat. Myös jälkimmäisissä tapauksissa säilyttäjänä voi olla tehtävään suostuva luottolaitos. Turva-asiakirjojen säilyttäjänä toimivan luottolaitoksen on säilytettävä asiakirjat Suomessa ja, jos mahdollista, paikkakunnalla, jossa osakeyhtiön rakennukset sijaitsevat.

4 a §

Turva-asiakirjojen tarkastaminen ja niiden luovuttaminen rakentamisvaiheen päätyttyä

Turva-asiakirjojen säilyttäjän on seurattava myös sille 11 §:n mukaisesti tiedoksiannettuja kauppasopimuksia. Kun yhdestä neljäosasta asuinhuoneistoja on annettu kauppasopimus säilyttäjälle tiedoksi eikä säilyttäjä ole kuukauden kuluessa tästä saanut tiedoksi 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua kutsua osakkeenostajien kokoukseen, säilyttäjän on viipymättä ilmoitettava osakkeenostajille ostajan oikeudesta hakea Lupa- ja valvontavirastolta päätös, joka oikeuttaa hänet kutsumaan kokouksen koolle yhtiön kustannuksella. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, päätöstä haetaan kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastolta.

20 §

Osakkeenostajien kokous

Jollei edellä tarkoitettua osakkeenostajien kokousta ole kutsuttu säädetyssä järjestyksessä koolle, Lupa- ja valvontaviraston tulee yhtiön hallituksen jäsenen, tilintarkastajan, osakkeenomistajan tai osakkeenostajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhtiön kustannuksella. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, oikeuttajana toimii kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

asunto-osakeyhtiölain 6 luvun 18 ja 45 §:n sekä 9 luvun 6 ja 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asunto-osakeyhtiölain (1599/2009) 6 luvun 18 §:n 2 momentti ja 45 §:n 2 momentti, sekä 9 luvun 6 §:n 4 momentti ja 13 §:n 1 ja 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 6 luvun 45 §:n 2 momentti laissa 183/2019, seuraavasti:

6 luku

Yhtiökokous

18 §

Koolle kutsuminen

Jos yhtiökokousta ei kutsuta koolle, vaikka kutsu tulisi lain, yhtiöjärjestyksen tai yhtiökokouksen päätöksen mukaan toimittaa, tai jos kokouskutsusta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu, Lupa- ja valvontaviraston tulee hallituksen jäsenen, isännöitsijän, tilintarkastajan, toiminnantarkastajan tai osakkeenomistajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhtiön kustannuksella. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, oikeuttajana toimii kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

45 §

Vakuuden asettaminen lunastushinnasta ja lunastushinnan tallettaminen

582

Lunastushinta voidaan suorittaa tallettamalla se Lupa- ja valvontaviraston huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään, jos tallettamiseen on mainitun lain 1 §:n mukaiset edellytykset. Lunastaja ei tällöin saa pidättää itselleen oikeutta saada talletettua takaisin. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, talletus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionviraston huostaan.

9 luku

Tilintarkastus, toiminnantarkastus ja erityinen tarkastus

Toiminnantarkastus

6 §

Toiminnantarkastajan valinta ja toimikausi

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai yhtiöjärjestyksen mukaisesti, Lupa- ja valvontavirasto määrää toiminnantarkastajan siten kuin 5 §:n 2 momentissa säädetään tilintarkastajan määräämisestä. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, toiminnantarkastajan määrää kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

13 §

Erityisen tarkastuksen määrääminen

Osakkeenomistaja voi hakea Lupa- ja valvontavirastolta erityisen tarkastuksen toimittamista yhtiön hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Edellytyksenä on, että ehdotusta on yhtiökokouksessa käsitelty ja kannatettu 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Hakemus on tehtävä kuukauden kuluessa yhtiökokouksesta. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, erityisen tarkastuksen toimittamista haetaan kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastolta.

Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston on kuultava yhtiön hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Lupa- ja valvontavirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto voi määrätä yhden tai useamman erityisen tarkastajan. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

avioliittolain 22 ja 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan avioliittolain (234/1929) 22 § ja 23 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 22 § laeissa 101/1991, 1387/2009 ja 623/2022 sekä 23 §:n 3 momentti laissa 1387/2009, seuraavasti:

22 §

Perheasioiden sovittelun yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat Lupa- ja valvontavirastolle.

Perheasioiden sovittelun järjestämisestä huolehtii hyvinvointialue. Sovittelua voivat antaa lisäksi ne yhteisöt, yhtymät ja säätiöt sekä henkilöt, jotka ovat saaneet Lupa- ja valvontavirastolta luvan tähän toimintaan.

23 §

Myöntäessään luvan Lupa- ja valvontavirasto voi samalla antaa tarkempia määräyksiä toimialueesta ja tehtävistä sekä velvollisuudesta antaa Lupa- ja valvontavirastolle toiminnan valvontaa varten tarpeellisia tietoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

eurooppaosuuskuntalain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
muutetaan eurooppaosuuskuntalain (906/2006) 8 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1416/2009, seuraavasti:

8 §

Osuuskunnan kokous

Lupa- ja valvontavirasto on toimivaltainen viranomaisen käsittelemään hakemuksen, joka koskee sellaisen osuuskunnan kokouksen koolle kutsumista, joka on pidettävä eurooppaosuuskunta-asetuksen mukaan ja jota ei ole kutsuttu koolle säädetyssä ajassa. Jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, toimivaltainen viranomaisen on kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

eurooppayhtiölain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eurooppayhtiölain (742/2004) 8 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1410/2009, seuraavasti:

8 §

Yhtiökokous

Lupa- ja valvontavirasto on toimivaltainen viranomaisen käsittelemään hakemuksen, joka koskee sellaisen yhtiökokouksen koolle kutsumista, joka on pidettävä eurooppayhtiöasetuksen mukaan ja jota ei ole kutsuttu koolle säädettyssä järjestyksessä. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, toimivaltainen viranomaisen on kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

hallintolain 58 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallintolain (434/2003) 58 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1408/2009, seuraavasti:

58 §

Tiedoksianto viranomaiselle

Tiedoksianto toimitetaan sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa puhevaltaa. Jos valtion puhevaltaa käyttävästä viranomaisesta on epätietoisuutta, tiedoksianto toimitetaan Lupa- ja valvontavirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki

kuluttajansuojalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 18 § ja 20 §:n 2 momentti, 7 luvun 51 §:n 1 momentti ja 7 a luvun 33 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 luvun 18 § ja 20 §:n 2 momentti laissa 1395/2009 sekä 7 luvun 51 §:n 1 momentti ja 7 a luvun 33 §:n 1 momentti laissa 899/2017, seuraavasti:

2 luku

Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa

18 §

Ahvenanmaan valtionviraston kiello eräissä asioissa

Ahvenanmaan valtionvirasto voi määrätä 16 §:ssä tarkoitetun kiellon asiassa, joka koskee asunnon tai muun kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamisesta annettujen säännösten vastaista menettelyä Ahvenanmaan maakunnassa, jos lainvastaisuus on ilmeinen ja säännösten soveltamiskäytäntö tämänkaltaisessa asiassa on vakiintunut. Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Elinkeinonharjoittaja voi saattaa 1 momentissa tarkoitetun kiellon päätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi neljäntoista päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi.

Ahvenanmaan valtionvirasto voi asettaa määräämänsä kiellon tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi markkinaoikeus.

Ennen kuin Ahvenanmaan valtionvirasto määrää 1 momentissa tarkoitetun kiellon, sen on varattava elinkeinonharjoittajalle tilaisuus tulla kuulluksi.

Määrätessään 1 momentissa tarkoitetun kiellon Ahvenanmaan valtionviraston on tehtävä kirjallinen päätös ja huolehdittava sen antamisesta tiedoksi asianosaisille.

20 §

Valvonta

Kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamista markkinoinnissa valvovat kuluttaja-asiamies ja Ahvenanmaan maakunnassa lisäksi Ahvenanmaan valtionvirasto.

7 luku

Kuluttajaluotot

51 §

Valvontaviranomaiset

Tämän luvun säännösten noudattamista valvovat kuluttaja-asiamies sekä Finanssivalvonta silloin, kun luotonantajana on Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2–5 momentissa tarkoitettu taho tai 5 §:ssä tarkoitettu muu finanssimarkkinoilla toimiva. Ahvenanmaan maakunnassa tämän luvun säännösten noudattamista valvoo myös Ahvenanmaan valtionvirasto.

7 a luku

Asunto-omaisuuteen liittyvät kuluttajaluotot

33 §

Valvontaviranomaiset

Tämän luvun säännösten noudattamista valvovat kuluttaja-asiamies sekä Finanssivalvonta silloin, kun luotonantaja tai luotonvälittäjä on Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 2–5 momentissa tarkoitettu taho tai 5 §:ssä tarkoitettu muu finanssimarkkinoilla toimiva. Ahvenanmaan maakunnassa tämän luvun säännösten noudattamista valvoo myös Ahvenanmaan valtionvirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

14.

Laki

asianajajista annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asianajajista annetun lain (496/1958) 6 §n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 469/2017, seuraavasti:

6 §

Asianajajayhdistyksen hallituksen on valvottava, että asianajajat esiintyessään tuomioistuimessa tai muun viranomaisen luona sekä muussakin toiminnassaan täyttävät velvollisuutensa. Asianajajayhdistyksen hallitus tekee Lupa- ja valvontavirastolle esityksen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 8 luvun 10 §:ssä tarkoitetun rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun määräämisestä. Asianajaja on velvollinen antamaan hallitukselle tiedot, joita tätä valvontaa varten tarvitaan. Asianajajan

on myös sallittava hallituksen määräämän henkilön suorittaa tarkastus hänen toimistossaan, jos hallitus katsoo sen valvontaa varten tarpeelliseksi, sekä tällöin esitettävä ne asiakirjat, joiden tutkimista tarkastuksen toimittaminen edellyttää. Hallituksen jäsen ja tarkastuksen toimittaja eivät saa oikeudettomasti ilmaista sellaista salassa pidettävää tietoa, jonka he valvontaa suorittaessaan ovat saaneet tietää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

15.

Laki

asumisoikeusyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asumisoikeusyhdistyksistä annetun lain (1072/1994) 19 §, 51 a §:n 3 momentti, 54 §:n 1 ja 2 momentti sekä 66 §:n 3 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 19 § ja 51 a §:n 3 momentti laissa 1607/2009 sekä 54 §:n 1 ja 2 momentti ja 66 §:n 3 momentti laissa 1402/2009, seuraavasti:

19 §

Koolle kutsuminen

Hallitus kutsuu asumisoikeusyhdistyksen kokouksen koolle. Hallituksen jäsenellä on oikeus kutsua kokous koolle 32 §:n 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa. Jollei kokousta, joka tämän lain, sääntöjen tai yhdistyksen kokouksen päätöksen mukaan on pidettävä, ole kutsuttu säädettyssä järjestyksessä koolle, Lupa- ja valvontaviraston tulee hallituksen jäsenen, isännöitsijän, tilintarkastajan, toiminnantarkastajan tai yhdistyksen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhdistyksen kustannuksella. Jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, oikeuttajana toimii kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

51 a §

Toiminnantarkastajan valinta, toimikausi ja sijainen

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai sääntöjen mukaisesti, Lupa- ja valvontavirasto määrää toiminnantarkastajan siten kuin 53 §:n 2 momentissa säädetään tilintarkastajan määräämisestä. Jos asumisoikeusyhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, määrää toiminnantarkastajan kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

54 §

Erityinen tarkastus

Asumisoikeusyhdistyksen jäsen voi vaatia erityisen tarkastuksen toimittamista yhdistyksen hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päätyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Tätä koskeva ehdotus on tehtävä varsinaisessa yhdistyksen kokouksessa taikka siinä yhdistyksen kokouksessa, jossa asia kokouskutsun mukaisesti on käsiteltävä. Jos ehdotusta on kannattanut vähintään yksi kymmenesosa kaikista jäsenistä tai yksi kolmasosa kokouksessa läsnä olevista jäsenistä, jäsen voi kuukauden kuluessa kokouksesta hakea Lupa- ja valvontavirastolta tarkastajan määräämistä. Jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, tarkastajan määräämistä haetaan kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastolta.

Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston on varattava yhdistyksen hallitukselle tilaisuus tulla kuulluksi. Jos hakemus koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tilaisuus on varattava myös hänelle. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastukseen katsotaan olevan painavia syitä. Lupa- ja valvontavirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto voi määrätä yhden tai useamman tarkastajan. Tarkastajalla on oikeus saada yhdistykseltä palkkio.

66 §

Lunastustakuurahaston valvonta

Milloin Valtiokonttori havaitsee lunastustakuurahaston hallituksen menetelleen lain tai rahaston sääntöjen vastaisesti taikka laiminlyöneen tässä laissa säädetyt velvollisuutensa, Valtiokonttori voi määrätä hallituksen ryhtymään toimiin oikaisun aikaansaamiseksi tai kieltää virheellisen päätöksen täytäntöönpanon. Valtiokonttori voi asettaa määräyksen tai kiellon tehosteeksi uhkasakon rahaston hallituksen jäsenille. Uhkasakon määrää maksettavaksi Lupa- ja valvontavirasto. Jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla, uhkasakon määrää kuitenkin maksettavaksi Ahvenanmaan valtionvirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

16.

Laki

avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 5 luvun 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain (389/1988) 5 luvun 7 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1444/2015, seuraavasti:

5 luku

Avoimen yhtiön selvitystila

7 §

589

Lunastusriidat

Jos lunastustarjous on hylätty mutta lunastusta tarjonnut edelleen haluaa lunastaa yhtiöosuuden, hänen on 30 päivän kuluessa tarjouksen hylkäämisestä talletettava tarjottu lunastushinta Lupa- ja valvontaviraston huostaan siten, kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään, sekä 60 päivän kuluessa tarjouksen hylkäämisestä saatettava kysymys lunastusoikeudesta tuomioistuimen ratkaistavaksi nostamalla kanne tarjouksen saanutta vastaan, tai lunastusoikeus raukeaa. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, lunastushinta talletetaan kuitenkin Ahvenanmaan valtionviraston huostaan. Tuomioistuimen on lunastusta tarjonneen vaatimuksesta vahvistettava lunastusoikeus, lunastuksen suuruus ja muut ehdot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

17.

Laki

eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annetun lain 4 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annetun lain (768/2004) 4 a §:n 1 momentin johdantokappale sekä 3 ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1238/2023, seuraavasti:

4 a §

Valvonta ja hallintopakko

Lupa- ja valvontavirasto valvoo tämän lain ja sen nojalla ympäristön turvaamiseksi annettujen määräysten noudattamista. Valvontaviranomaisella tai sen määrämällä virkamiehellä on oikeus valvontaa varten:

Jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja määräyksiä ei ole noudatettu, Lupa- ja valvontaviraston on asian laatu huomioon ottaen kehotettava lopettamaan lain tai sen nojalla annettujen määräysten vastainen menettely. Jos joku rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua määräystä, Lupa- ja valvontavirasto voi:

- 1) kieltää häntä jatkamasta tai toistamasta lain tai sen nojalla annetun määräyksen vastaista menettelyä;
- 2) määrätä hänet täyttämään velvollisuutensa; tai
- 3) määrätä hänet oikaisemaan sen, mitä lain tai sen nojalla annettujen määräysten vastaisesti on tehty.

Lupa- ja valvontaviraston on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään

laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Uhkasakosta sekä teettämis- ja keskeyttämisuhasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

18.

Laki

hedelmöityshoidoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hedelmöityshoidosta (1237/2006) annetun lain 6 §:n 4 momentti, 22 ja 24 §, 26 §:n 2 momentti, 27 §:n 1 momentti sekä 28 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 4 momentti, 22 ja 24 §, 26 §:n 2 momentti ja 27 §:n 1 momentti laissa 254/2018 sekä 28 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1415/2009, seuraavasti:

6 §

Sukusolujen ja alkioden hävittäminen

Palvelujen antajan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle, jos sen tiedossa on, että tietyn luovuttajan sukusoluja ei ole käytetty hedelmöityshoitoon ennen niiden hävittämistä.

22 §

Luovutusrekisteri

Lupa- ja valvontavirasto pitää rekisteriä hedelmöityshoitoa varten tehdyistä sukusolujen ja alkioden luovutuksista (*luovutusrekisteri*). Rekisteriin talletetaan palvelujen antajan ilmoituksen perusteella luovuttajan yksilöintitiedot sekä tieto luovuttajan tunnuksesta, mahdollisesta 16 §:n 2 momentissa tarkoitetusta isyyden vahvistamista koskevasta suostumuksesta ja sen peruutuksesta sekä siitä, onko kyse siittiöiden, munasolujen vai alkioden luovutuksesta.

24 §

Lupa

Sukusolujen ja alkioden varastointiin ja hedelmöityshoidon antamiseen on oltava Lupa- ja valvontaviraston lupa. Lupa voidaan myöntää sellaiselle terveydenhuollon toimintayksikölle tai erikoislääkärille, jolla on toiminnan edellyttämä erityisasiantuntemus ja henkilökunta sekä asianmukaiset tilat ja laitteet toimintaa varten ja joka esittää selvityksen 9 §:ssä tarkoitetun neuvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Lupa voidaan myöntää myös niin, että se koskee vain tiettyä varastointi- tai hoitomenetelmää.

26 §

Toimintatiedot ja toiminnan tarkastus

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä toiminnan tarkastettavaksi.

27 §

Luvan peruuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa 24 §:ssä tarkoitetun luvan, jos sukusolujen tai alkioiden varastoinnissa taikka hedelmöityshoidossa on olennaisesti rikottu toimintaa koskevia säännöksiä. Jos toiminnassa esiintyy puutteita tai epäkohtia, Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä toiminnan keskeytettäväksi, kunnes puutteet tai epäkohdat on korjattu, taikka peruuttaa luvan, jos puutteita tai epäkohtia ei ole korjattu sen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

28 §

Toiminnan lopettaminen

Kun palvelujen antaja lopettaa toimintansa, sen sukusolujen ja alkioiden varastointiin liittyvät asiakirjat on siirrettävä säilytettäväksi Lupa- ja valvontaviraston määräämälle julkiselle palvelujen antajalle tai sellaiselle yksityiselle palvelujen antajalle, joka siihen suostuu. Myös jäljellä oleva sukusolujen tai alkioiden varasto on siirrettävä samalle palvelujen antajalle, jos se siihen suostuu. Muussa tapauksessa varasto on hävitettävä.

Kun palvelujen antaja lopettaa toimintansa, hoitosuostumukset on julkisessa terveydenhuollossa siirrettävä palvelujen antajan ylläpitäjän arkistoon ja yksityisessä terveydenhuollossa Lupa- ja valvontaviraston arkistoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

19.

Laki

kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain (21/1987) 5 §:n 2 momentti, 7 §:n 3 momentti ja 21 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 418/2009, seuraavasti:

5 §

Ennen kuin oikeusministeriö päättää vieraassa valtiossa määrätyn hoitoseuraamuksen täytäntöönpanosta Suomessa, sen on hankittava Lupa- ja valvontaviraston lausunto. Jos Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että hoitoseuraamuksen täytäntöönpano Suomessa ei ole perusteltua hoidon tarkoituksen saavuttamiseksi, sitä ei saa määrätä täytäntöönpantavaksi Suomessa.

7 §

Päättyessään vieraassa valtiossa määrätyn hoitoseuraamuksen täytäntöönpanon jatkamisesta oikeusministeriön on määrättävä, että seuraamus pannaan täytäntöön Lupa- ja valvontaviraston lausunnon mukaisesti tahdosta riippumattomana psykiatrisena sairaalahoidona. Suomeen siirrettyä henkilöä ei vieraassa valtiossa määrätyn hoitoseuraamuksen perusteella saa pitää tahdosta riippumattomassa hoidossa pidempään kuin vieraassa valtiossa on määrätty. Hoidossapidon kokonaiskesto laskettaessa on vähennettävä aika, jonka hoitoseuraamukseen määrätty on täytäntöönpanon siirtämisen perusteena olleen rikoksen johdosta ollut vapautensa menettäneenä. Suomen lain mukaisten tahdosta riippumattoman hoidon edellytysten selvittämisestä ja selvityksen käynnistämisen ajankohdasta säädetään mielenterveyslain 4 b luvun 22 o §:ssä.

21 §

Oikeusministeriö tekee hoitoseuraamuksesta 1 momentissa tarkoitetun päätöksen Lupa- ja valvontaviraston esityksestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

20.

Laki

kieltotoimenpiteitä koskevista edustajakanteista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kieltotoimenpiteitä koskevista edustajakanteista annetun lain (1101/2022) 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentti ja 9 § seuraavasti:

5 §

Oikeutettu yksikkö kotimaisia edustajakanteita varten

Kuluttaja-asiamies, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Finanssivalvonta, Liikenne- ja viestintävirasto, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, Lupa- ja valvontavirasto ja tietosuojavaltuutettu voivat oikeutettuina yksikköinä panna vireille kotimaisen edustajakanteen valvontavaltaansa kuuluvassa asiassa.

6 §

Oikeutettu yksikkö rajat ylittäviä edustajakanteita varten

Kuluttaja-asiamies, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Finanssivalvonta, Liikenne- ja viestintävirasto, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, Lupa- ja valvontavirasto ja tietosuojavaltuutettu voivat oikeutettuina yksikköinä valvontavaltaansa kuuluvassa asiassa panna vireille rajat ylittävän edustajakanteen toisessa ETA-valtiossa, jos elinkeinonharjoittajan menettely loukkaa kuluttajien yhteisiä etuja Suomessa 4 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

9 §

Edustajakanteista tiedottaminen

Kuluttaja-asiamiehen, Kilpailu- ja kuluttajaviraston, Finanssivalvonnan, Liikenne- ja viestintäviraston, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen, Lupa- ja valvontaviraston ja tietosuojavaltuutetun sekä oikeutetuksi yksiköksi nimetyn järjestön on tiedotettava yleisölle verkkosivustoillaan vireille panemistaan edustajakanteista, niiden käsittelyvaiheista sekä niiden johdosta annetuista ratkaisuista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

21.

Laki

kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) 9, 52 ja 68 § sekä 79 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 9 § laissa 762/2022, 52 § laeissa 1394/2009, 908/2013 ja 992/2021, 68 § laissa 1394/2009 sekä 79 §:n 2 momentti laissa 992/2021, seuraavasti:

9 §

Lupaviranomaisen on varattava tilaisuus lausunnon antamiseen sille kunnalle, jonka alueelle hanke sijoittuu tai jonka alueella hankkeen vaikutukset ilmenevät. Jos hankkeella on seudullista merkitystä, on tilaisuus varattava myös maakunnan liitolle ja Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa- ja valvontavirastolle on varattava tilaisuus lausunnon antamiseen myös, jos hankkeella on ympäristönsuojelun kannalta huomattava merkitys.

52 §

Hakijan on suoritettava kertakaikkinen korvaus tai, jos ennakkokorvausta on suoritettu, loppuosa korvauksesta kolmen kuukauden kuluessa toimituksen päättymisajankohdasta maksamalla korvaus korvauksensaajalle tai tämän määräämään rahalaitokseen taikka, jos korvaus on määrätty tallettavaksi, Lupa- ja valvontavirastoon.

Jos hakija on valittanut lunastuspäätöksestä, riidanalainen osa korvauksesta saadaan tallettaa Lupa- ja valvontavirastoon. Oikeudesta suorittaa korvaus tallettamalla on lisäksi voimassa, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931), jäljempänä *maksutalletuslaki*, säädetään. Talletetun korvauksen nostamisesta säädetään 70 §:ssä.

Kun korvaus talletetaan, hakijan on annettava Lupa- ja valvontavirastolle tarpeellisin osin jäljennös lunastuspäätöksestä.

Hakijan on viipymättä ilmoitettava korvauksen suorittamisesta Maanmittauslaitokselle ja samalla esitettävä siitä selvitys.

68 §

Kun korvaus on talletettu 49 §:n nojalla, Lupa- ja valvontaviraston on annettava tallettamisesta tieto Virallisessa lehdessä julkaistavalla yleistiedoksiannolla sekä kullekin asianomaiselle oikeudenhaltijalle, jonka osoite tiedetään, lisäksi erityistiedoksiannona.

Jos oikeudenhaltija haluaa käyttää oikeuttaan, hänen on tehtävä korvausta koskeva vaatimuksensa kolmen kuukauden kuluessa tallettamisesta tiedon saatuaan ja samalla esitettävä tarpeellinen selvitys oikeudestaan. Vaatimuksessa tarkoitettu korvaus on jaettava noudattaen soveltuvin kohdin, mitä ulosottoakaarissa (705/2007) säädetään ulosmitatun kiinteän omaisuuden myymisestä ja siinä kertyneiden varojen tilittamisestä ja jakamisesta. Jollei varojen jakamista ole vaadittu säädettyssä ajassa, Lupa- ja valvontaviraston on viipymättä suoritettava ne korvauksensaajalle.

Kun ennakkorvaus on määrätty tallettavaksi 64 §:ssä tarkoitettulla tavalla haltuunotokatselmuksen joutuisan suorittamisen turvaamiseksi, Lupa- ja valvontaviraston on ennen 1 ja 2 momentissa säädettyihin toimenpiteisiin ryhtymistä varattava haltuunotetun omaisuuden omistajalle tilaisuus ennakkorvauksen nostamiseen. Omistajalla on oikeus nostaa korvaus, jos hän osoittaa, ettei sen maksaminen hänelle loukkaa velkojien oikeutta ottaen huomioon, mitä 49 §:n 2 momentissa säädetään.

79 §

Kun Lupa- ja valvontaviraston korvauksen jakamista koskeva ilmoitus on saapunut, kirjaamisviranomaisen on ryhdyttävä viipymättä toimenpiteisiin tästä aiheutuvien merkintöjen tekemiseksi lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

22.

Laki

kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain (566/2020) 2 §:n 2 momentin 5 kohta sekä muutetaan 2 §:n 2 momentin 6 kohta seuraavasti:

2 §

Yhteistyöasetuksen mukaiset toimivaltaiset viranomaiset

Yhteistyöasetuksen mukaisia toimivaltaisia viranomaisia kuluttaja-asiamiehen lisäksi ovat:

6) Lupa- ja valvontavirasto siltä osin kuin se valvoo sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin sekä audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin 9–11 artiklan ja 19–26 artiklan noudattamista, sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettaviksi tulevissa laeissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

23.

Laki

lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 17 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain (361/1983) 17 c §, sellaisena kuin se on laissa 293/2016, seuraavasti:

17 c §

Asiantuntija-avustajan pätevyysvaatimukset

Asiantuntija-avustajalla tulee olla Lupa- ja valvontaviraston terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) nojalla myöntämä oikeus harjoittaa laillistettuna ammattihenkilönä psykologin tai lastenpsykiatriin ammattia taikka sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) nojalla myöntämä oikeus harjoittaa laillistettuna ammattihenkilönä sosiaalityöntekijän ammattia tai muu soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Lisäksi asiantuntija-avustajalla tulee olla tehtävän hoitamisessa edellytettävä täydennys- ja lisäkoulutus sekä kokemusta työskentelystä eroperheiden kanssa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

24.

Laki

oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 5 luvun 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain (100/2013) 5 luvun 8 §:n 2 momentti seuraavasti:

5 luku

Markkinaoikeudellisten asioiden käsittely

8 §

Hakemuksen antaminen tiedoksi eräissä muissa tapauksissa

Markkinaoikeuden on annettava 2 §:n 1 momentin 7 kohdassa mainitun ulkomaisen järjestön tai viranomaisen hakemus tiedoksi kuluttaja-asiamiehelle, Lupa- ja valvontavirastolle tai Viestintävirastolle kunkin valvontavaltaan kuuluvassa asiassa. Mainitulle viranomaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jollei kuuleminen tarpeettomasti viivytä asian ratkaisua.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

25.

Laki

positiivisesta luottorekisteristä annetun lain 28 ja 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain (739/2022) 28 ja 29 §, sellaisena kuin niistä on 28 § osaksi laissa 189/2023, seuraavasti:

28 §

Valvontaviranomaiset ja kehotus

Edellä 16, 19 ja 20 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden ja 18 §:ssä säädetyn ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamista valvoo Finanssivalvonta. Perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain (411/2018) 3 §:ssä tarkoitettujen perintätoiminnan harjoittajien osalta ilmoitus- ja ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamista valvoo kuitenkin Lupa- ja valvontavirasto.

Jos Tulorekisteriyksikkö havaitsee puutteita 16, 19 ja 20 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai 18 §:ssä säädetyn ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamisessa, se voi kehottaa kyseessä olevaa ilmoitusvelvollista oikaisemaan puutteet määräajassa. Jos ilmoitusvelvollinen ei kehotuksesta huolimatta oikaise puutteita, Tulorekisteriyksikkö voi saattaa asian Finanssivalvonnan tai Lupa- ja valvontaviraston tietoon valvontatoimenpiteiden käynnistämiseksi.

29 §

Valvontaviranomaisen ja Tulorekisteriyksikön tiedonsaantioikeus

Finanssivalvonnalla ja Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada ilmoitusvelvolliselta ja Tulorekisteriyksiköltä ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä 16, 19 ja 20 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden ja 18 §:ssä säädetyn ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamisen valvomiseksi. Tulorekisteriyksiköllä on oikeus luovuttaa tiedot oma-aloitteisesti tai pyynnöstä.

Finanssivalvonnalla ja Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa Tulorekisteriyksikölle oma-aloitteisesti tai pyynnöstä ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä 16, 19 ja 20 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden ja 18 §:ssä säädetyn ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamiseen liittyvän valvonta-asian selvittämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

26.

Laki

pysäköinnin valvonnasta annetun lain 10 ja 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pysäköinninvalvonnasta annetun lain (727/2011) 10 §:n 3 momentti ja 11 §:n 1 ja 3 momentti, seuraavasti:

10 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Lupa- ja valvontavirasto voi kunnanvaltuuston esityksestä tai sen suostumuksella ja saatuaan asianomaisen poliisilaitoksen päällikön lausunnon antaa 11 §:ssä tarkoitetun luvan siihen, että kunta alueellaan tai sen tietyllä osalla poliisin ohella huolehtii pysäköintiä ja pysäyttämistä sekä joutokäyntiä koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamisen valvonnasta sekä pysäköintivirhemaksujen ja muiden tässä laissa säädettyjen seuraamusten määräämisestä.

11 §

Lupa kunnalliseen pysäköinninvalvontaan

Lupa- ja valvontaviraston tulee kunnallista pysäköinninvalvontaa koskevan luvan myöntämistä harkitessaan ottaa huomioon alueen liikennetiheys, valvonnan tarve ja muut paikalliset olosuhteet sekä kunnan edellytykset asianmukaisesti huolehtia valvontatoimesta.

Lupa- ja valvontavirasto voi kunnanvaltuustoa kuultuaan ja saatuaan asianomaisen poliisilaitoksen päällikön lausunnon peruuttaa luvan tai muuttaa sen ehtoja, jos olosuhteissa on tapahtunut olennainen muutos tai asetettuja ehtoja ei ole noudatettu taikka valvontatointa ei muutoin ole hoidettu asianmukaisella tavalla. Ennen luvan peruuttamista Lupa- ja valvontaviraston on kuitenkin kehotettava kuntaa kohtuullisessa määräajassa korjaamaan havaitut puutteet. Kunnanvaltuusto voi tehdä esityksen luvan peruuttamisesta tai ehtojen muuttamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

27.

Laki

rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931) 1–4, 6 ja 7 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1389/2009, seuraavasti:

1 §

Jos se, jolla on toiselta saatavana rahaa, arvopapereita tai asiakirjoja, kieltäytyy suoritusta vastaanottamasta taikka hänen poissaolonsa, sairautensa tai muu sellainen syy estää suorituksen, suoritusvelvollisella on oikeus tallettaa suoritettava Lupa- ja valvontavirastoon, ja siten vapautua suoritusvelvollisuudestaan. Jos suorituspaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, talletus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastoon.

Edellä 1 momentissa säädettyä sovelletaan myös, jos suoritusvelvollinen ei tiedä eikä hänen pitäisikään tietää, kenelle suoritus on toimitettava tai kenellä kahdesta tai useammasta suorituksen vaatijasta on siihen oikeus.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu suoritusvelvollisuus koskee arvo-osuutta, suoritetaan talletus avaamalla arvo-osuusrekisterissä arvo-osuustili, jolle asianomaiset arvo-osuudet kirjataan. Tilin haltijaksi on merkittävä velkoja, jos velkoja on tiedossa, tai "tuntematon velkoja" ja tilille on merkittävä 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu suorituspaikka sekä maininta siitä, että kysymys on suoritusvelvollisuudesta vapautumiseksi tehdystä suorituksesta. Arvo-osuusrekisterin pitäjän on heti tilin avaamisen jälkeen ilmoitettava talletuksesta 1 momentissa tarkoitettulle virastolle.

Mitä jäljempänä säädetään talletuksen vastaanottaneesta virastosta, sovelletaan siihen virastoon, jolle 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehty. Arvo-osuuksien siirtämiseen tililtä, velkojalle tehtävään ilmoitukseen sekä suoritusvelvollisuudesta vapautumiseen sovelletaan, mitä jäljempänä säädetään.

2 §

Sen, joka tahtoo 1 §:ssä mainitulla tavalla tallettaa suoritettavan, on ilmoitettava siitä kirjallisesti Lupa- ja valvontavirastolle. Jos suorituspaikka on Ahvenanmaan maakunnassa,

ilmoitus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastoon. Ilmoituksessa on mainittava syy, johon vaatimus suoritusvelvollisuuden täyttämisestä tallettamalla perustuu, sekä kaikki ne seikat, joiden tunteminen on tarpeen luovutettaessa talletettua siihen oikeutetulle.

Tallettamisesta on suoritusvelvollisen ilmoitettava talletettuun oikeutetulle viipymättä, jos se on mahdollista, tai, jos useammat vaativat talletettua itselleen, kullekin heistä.

3 §

Suoritusvelvollinen voi talletusta tehdessään pidättää itselleen oikeuden saada talletettu takaisin. Jos joku on vaatinut talletuksen vastaanottaneelta virastolta talletettua itselleen, sitä ei kuitenkaan voida ilman hänen suostumustaan antaa suoritusvelvolliselle, ellei vaatimusta ole lainvoimaisesti hylätty.

4 §

Jos tallettaminen on aiheutunut siitä, että kaksi tai useampi on vaatinut talletettua, talletuksen vastaanottanut virasto ei saa antaa sitä kenellekään heistä ennen kuin he ovat sopineet asiasta tai asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

6 §

Lupa- ja valvontavirastoon tai Ahvenanmaan valtionvirastoon tämän lain nojalla talletetut varat on talletettava viipymättä luottolaitokseen. Luottolaitokseen talletetuille varoille maksettavan koron saa se, joka saa nostaa talletuksen. Jollei Lupa- ja valvontavirastossa tai Ahvenanmaan valtionvirastossa ole varmaa säilytyspaikkaa, myös arvopaperit ja asiakirjat on säilytettävä luottolaitoksessa.

Maksu, joka säilyttämisestä ehkä vaaditaan, on tallettajan suoritettava. Jos hän sen laiminlyö, talletettu tai tarpeellinen osa siitä saadaan myydä maksun suorittamiseksi.

7 §

Jollei talletettua ole annettu pois kymmenen vuoden kuluessa tallettamisesta, tallettaja saa sen takaisin, vaikka hän ei olisi pidättänyt itselleen 3 §:ssä mainittua oikeutta. Tallettajan on kuitenkin vaadittava talletettua talletuksen vastaanottaneelta virastolta vuoden kuluessa mainitun määräajan päättymisestä. Muutoin talletettu menee valtiolle.

Jos kysymys oikeudesta talletettuun on tuomioistuimen tai välimiesten käsiteltävänä, kun kymmenen vuotta tallettamisesta on kulunut, lasketaan vuoden määräaika siitä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

28.

Laki

**syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta
maksettavasta korvauksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain (422/1974) 7 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1175/2009, seuraavasti:

7 §

Valtion etua ja oikeutta korvausasiassa valvoo Valtiokonttori, jonka pyynnöstä Lupa- ja valvontaviraston on määrättävä asiamies käyttämään valtion puhevaltaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

29.

Laki

yrityksen saneerauksesta annetun lain 10 ja 71 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) 10 §:n 4 momentti ja 71 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 10 §:n 4 momentti laissa 794/1998 ja 71 §:n 3 momentti laissa 365/2017, seuraavasti:

10 §

Velkojatoimikunta

Jos velallisen palveluksessa työsuhteen perusteella olevan henkilöstön määrä säännöllisesti on vähintään 50, velallisen kotipaikan työllisyysalueella on oikeus nimetä velkojatoimikuntaan yksi työvoimaviranomaista edustava henkilö, joka saa osallistua toimikunnan työhön ilman äänivaltaa.

71 §

Päätös menettelyn aloittamisesta

Selvittäjän on viipymättä annettava päätös tiedoksi velallisen hakemuksesta tai selvityksestä ilmeneville velkojille sekä takaajille, kanssavelallisille ja vakuuden asettajille. Jos kysymyksessä on 10 §:n 4 momentissa tarkoitettu velallinen, päätös on annettava tiedoksi myös asianomaiselle työllisyysalueelle. Maksukyvyttömyysmenettelyistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2015/848 tarkoitetuille ulkomaisille velkojille ilmoitus on toimitettava siten kuin asetuksessa edellytetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

30.

Laki

löytötavaralain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan löytötavaralain (778/1988) 21 a §:n 1 momentti, 25 ja 25 a § sekä 25 b §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1397/2009, seuraavasti:

21 a §

Luvan myöntämisen edellytykset

Lupa- ja valvontaviraston on myönnettävä hakijalle lupa löytötavaratoimiston pitämiseen 5 §:ssä tarkoitettujen löytötavaroiden käsittelyä varten, jos:

- 1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;
- 2) hakija ei ole konkurssissa ja jos hakija on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;
- 3) hakija on ilmoittanut vastaavan hoitajan, joka täyttää 21 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset.

25 §

Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Lupa- ja valvontavirasto valvoo löytötavaratoimistojen toimintaa.

Löytötavaratoimiston on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava Lupa- ja valvontavirastolle valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettuja sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen vastaavan hoitajan luotettavuuden selvittämiseksi. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään erikseen.

25 a §

Pakkokeinot

Lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä löytötavaratoimiston pitäminen, jos löytötavaratoimistoa pidetään tämän lain vastaisesti ilman lupaa. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos löytötavaratoimisto tai vastaava hoitaja laiminlyö tästä laista johtuvan velvollisuuden, Lupa- ja valvontavirasto voi kehottaa löytötavaratoimistoa tai vastaavaa hoitajaa täyttämään velvollisuuden määräajassa. Jos laiminlyönnit ovat vakavia tai jos ne annetusta kehotuksesta huolimatta toistuvat, Lupa- ja valvontavirasto voi osaksi tai kokonaan kieltää löytötavaratoimiston toiminnan määräajaksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakosta on muutoin voimassa, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

25 b §

Luvan peruuttaminen

Lupa- ja valvontaviraston on peruutettava lupa löytötavaratoimiston pitämiseen, jos:

- 1) löytötavaratoimisto on lopettanut toimintansa;
- 2) 21 a §:ssä säädetty luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty;
- 3) löytötavaratoimistolla ei enää ole vastaavaa hoitajaa, joka täyttää 21 §:n 2 momentissa säädetty edellytykset, eikä löytötavaratoimisto ole Lupa- ja valvontaviraston kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uutta vastaavaa hoitajaa; taikka
- 4) löytötavaratoimiston tai vastaavan hoitajan toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyöntejä ja löytötavaratoimistolle on jo aiemmin asetettu määräaikainen toimintakielto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

31.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 12 §, sellaisena kuin se on laissa 1386/2009,
seuraavasti:

11 luku

Tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä

12 §

Tiedoksianto valtiolle on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle tai sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa valtion puhevaltaa. Kun tiedoksianto on toimitettu Lupa- ja valvontavirastolle, sen tulee toimittaa jäljennös tiedoksi annetuista asiakirjoista sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa valtion puhevaltaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

32.

Laki

osakeyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osakeyhtiölain (624/2006) 5 luvun 17 §:n 2 momentti, 7 luvun 7 §:n 1 ja 3 momentti ja 18 luvun 11 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1413/2009, seuraavasti:

5 luku

Yhtiökokous

17 §

Koolle kutsuminen

Jos yhtiökokousta ei kutsuta koolle, vaikka kutsu tulisi lain, yhtiöjärjestyksen tai yhtiökokouksen päätöksen mukaan toimittaa, tai jos kokouskutsusta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu, Lupa- ja valvontaviraston tulee hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen, toimitusjohtajan, tilintarkastajan tai osakkeenomistajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhtiön kustannuksella. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, oikeuttajana toimii kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

7 luku

Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

7 §

Erityisen tarkastuksen määrääminen

Osakkeenomistaja voi hakea Lupa- ja valvontavirastolta erityisen tarkastuksen toimittamista yhtiön hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, hakemus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastolle. Edellytyksenä on, että ehdotusta on yhtiökokouksessa käsitelty ja kannatettu 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Hakemus on tehtävä kuukauden kuluessa yhtiökokouksesta.

Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston on kuultava yhtiön hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Lupa- ja valvontavirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto voi määrätä yhden tai useamman erityisen tarkastajan. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

18 luku

Vähemmistöosakkeiden lunastaminen

11 §

Lunastushinnan suorittaminen ja oikeuksien siirtyminen

Lunastushinta voidaan suorittaa tallettamalla se Lupa- ja valvontaviraston huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään, jos tallettamiseen on mainitun lain 1 §:n mukaiset edellytykset. Lunastaja ei tällöin saa pidättää itselleen oikeutta saada talletettua takaisin. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, talletus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionviraston huostaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

33.

Laki

osuuskuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osuuskuntalain (421/2013) 5 luvun 18 §:n 2 momentti ja 40 §, 7 luvun 7 §:n 4 momentti ja 15 §:n 1 ja 3 momentti sekä 26 luvun 9 §:n 2 momentti, seuraavasti:

5 luku

Osuuskunnan kokous ja edustajisto

18 §

Kokouksen koolle kutsuminen

Jos osuuskunnan kokousta ei kutsuta koolle, vaikka kutsu tulisi lain, sääntöjen tai osuuskunnan kokouksen päätöksen mukaan toimittaa, tai jos kokouskutsusta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu, Lupa- ja valvontaviraston on hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen, toimitusjohtajan, tilintarkastajan, toiminnantarkastajan tai osuuskunnan jäsenen hakemuksesta oikeutettava hakija kutsumaan kokous koolle osuuskunnan kustannuksella. Jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, oikeuttajana toimii kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

40 §

Valinnan laiminlyönti

Jos edustajiston jäsenten valinta laiminlyödään, noudatetaan, mitä 18 §:n 2 momentissa säädetään Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston oikeudesta oikeuttaa hakija kutsumaan koolle tarvittava kokous. Siinä tarkoitettun hakemuksen edustajiston vaalin järjestämisestä voi tehdä myös osuuskunnan jäsen.

7 luku

Tilintarkastus, toiminnantarkastus, jäsenen tarkastusoikeus ja erityinen tarkastus

7 §

Toiminnantarkastajan valinta ja toimikausi

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai sääntöjen mukaisesti, Lupa- ja valvontavirasto määrää toiminnantarkastajan noudattaen, mitä 5 §:ssä säädetään tilintarkastajan määräämisestä. Jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, määräyksen antaa kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

15 §

Eriyisen tarkastuksen määrääminen

Jäsen voi hakea Lupa- ja valvontavirastolta erityisen tarkastuksen toimittamista osuuskunnan hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, hakemus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastolle. Edellytyksenä on, että ehdotusta on osuuskunnan kokouksessa käsitelty ja kannatettu 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Hakemus on tehtävä kuukauden kuluessa osuuskunnan kokouksesta.

Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston on kuultava osuuskunnan hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Lupa- ja valvontavirasto tai Ahvenanmaan valtiovirasto voi määrätä yhden tai useamman erityisen tarkastajan. Määräyksen voi panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

26 luku

Riitojen ratkaiseminen

9 §

Lunastushinnan suorittaminen ja oikeuksien siirtyminen

Lunastushinta voidaan suorittaa tallettamalla se Lupa- ja valvontaviraston huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään, jos tallettamiseen on mainitun lain 1 §:n mukaiset edellytykset. Lunastaja ei tällöin saa pidättää

itselleen oikeutta saada lunastushintaa takaisin. Jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, talletus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionviraston huostaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

34.

Laki

perintökaaren 22 luvun 7 §:n ja 25 luvun 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perintökaaren (40/1965) 22 luvun 7 §:n 2 momentti ja 25 luvun 8 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1392/2009, seuraavasti:

22 luku

Erityisjälkisäädöksen ja tarkoitemääräyksen täytäntöönpanosta

7 §

Kun on kysymys määräyksestä yleishyödylliseen tarkoitukseen, voi Lupa- ja valvontavirasto määrätä sopivan henkilön ajamaan kannetta.

25 luku

Jäämistöön kuuluvan maatilán jakamisesta

8 §

Ennen lopullista perinnönjakoa, jossa sovelletaan tämän luvun säännöksiä, pesänjakajan on tarvittaessa tai kuolinpesän osakkaan vaatimuksesta hankittava elinvoimakeskukselta, jonka alueella jäämistöön kokonaan tai osaksi kuuluvan maatilán talouskeskus sijaitsee, lausunto siitä:

Jos osakas ei hyväksy elinvoimakeskuksen lausuntoa, hän voi kuukauden kuluessa siitä, kun hän todistettavasti sai tiedon tästä lausunnosta, pyytää 1 momentissa mainituista seikoista Ruokaviraston lausunnon. Ruokaviraston tulee lähettää lausuntonsa lausunnon pyytäjälle ja pesänjakajalle.

Elinvoimakeskuksen ja Ruokaviraston on annettava tässä pykälässä tarkoitettu lausuntonsa kiireellisenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

35.

Laki

rikoslain 22 luvun 5 §:n ja 30 luvun 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 22 luvun 5 §:n 4 kohta ja 30 luvun 12 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 22 luvun 5 §:n 4 kohta laissa 373/2009 ja 30 luvun 12 §:n 1 momentti
laissa 411/2011, seuraavasti:

22 luku

Sikiön, alkion ja perimän loukkaamisesta

5 §

Laiton sukusolujen käyttö

Joka

4) varastoi sukusoluja tai alkioita taikka antaa hedelmöityshoitoa ilman hedelmöityshoitolain 24 §:ssä tarkoitettua Lupa- ja valvontaviraston lupaa tai vastoin mainitun lain 6 §:n 3 momentissa säädettyä aikarajoitusta taikka

on tuomittava *laittomasta sukusolujen käytöstä* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

30 luku

Elinkeinorikoksista

12 §

Syyteoikeus

Syyttäjän on ennen markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista varattava kuluttaja-asiamiehelle sekä ennen alkoholijuoman markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista Lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus antaa lausuntonsa asiassa. Tuomioistuimen on markkinointirikosta ja kilpailumenettelyrikosta koskevaa asiaa käsitellessään varattava kuluttaja-asiamiehelle sekä alkoholijuoman markkinointirikosta koskevaa asiaa käsitellessään Lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

36.

Laki

rikosrekisterilain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikosrekisterilain (770/1993) 4 §:n 1 momentin 3 a kohta, sellaisena kuin se on laissa 733/2014, seuraavasti:

4 §

Rikosrekisteristä voidaan 3 §:ssä tai muussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa henkilöä koskeva tieto:

3 a) Lupa- ja valvontavirastolle rahanpesun ehkäisemiseksi annetun lainsäädännön mukaan ilmoitusvelvollisten yritysten vastuuhenkilöiden taustan selvittämiseksi;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

37.

Laki

ryhmärakennuttamislain 23 ja 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ryhmärakennuttamislain (190/2015) 23 §:n 2 momentti ja 27 §, seuraavasti:

23 §

Ryhmärakennuttamisasiakirjat

Jos asunto-osakeyhtiö hankkii rakentamisvaiheessa luottolaitokselta luottoa, luottoa antavan luottolaitoksen on säilytettävä ryhmärakennuttamisasiakirjat. Jos asunto-osakeyhtiö ei hanki tällaista luottoa, Lupa- ja valvontaviraston on säilytettävä asiakirjat. Jos yhtiön rakennukset sijaitsevat Ahvenanmaan maakunnassa, Ahvenanmaan valtionviraston on kuitenkin säilytettävä asiakirjat. Myös jälkimmäisissä tapauksissa säilyttäjänä voi olla tehtävään suostuva luottolaitos. Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjänä toimivan luottolaitoksen on säilytettävä asiakirjat Suomessa ja, jos mahdollista, yhtiön rakennusten sijaintikunnassa.

27 §

Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjän tehtävistään perimät palkkiot

Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjänä toimivalla luottolaitoksella on oikeus periä kohtuullinen palkkio osakekirjojen painattamisesta, ryhmärakennuttamisasiakirjojen ja osakekirjojen säilyttämisestä sekä muiden laissa säädettyjen tehtävien suorittamisesta asunto-osakeyhtiöltä sekä todistusten ja jäljennösten antamisesta niiden pyytäjältä. Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjänä toimivan viraston näiden tehtävien suorittamisesta perimistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992). Ahvenanmaan valtionviraston tehtävien suorittamisesta perimistä maksuista säädetään lisäksi Ahvenanmaan valtionvirastosta annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

38.

Laki

saamen kielilain 2 ja 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan saamen kielilain (1086/2003) 2 §:n 1 momentin 3 ja 7 kohta sekä 27 §, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 647/2021 ja 7 kohta laissa 1136/2023 sekä 27 § laissa 1137/2019, seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala

Viranomaisia, joihin tätä lakia sovelletaan, ovat:

3) elinvoimakeskukset, joiden toimialueeseen edellä mainitut kunnat kokonaan tai osittain kuuluvat, ja niiden yhteydessä toimivat toimielimet;

7) Oikeuspalveluvirasto, Ulosottolaitos, Verohallinto, Kansaneläkelaitos, Maanmittauslaitos, Digi- ja väestötietovirasto, Maatalousyrittäjien eläkelaitos ja Lupa- ja valvontavirasto;

27 §

Saamen kielen avustaja

Lupa- ja valvontavirastossa, elinvoimakeskuksessa, Digi- ja väestötietovirastossa sekä valtion piiri- ja paikallishallinnon viranomaisessa voi saamelaisten kotiseutualueella olla saamen kielen avustaja. Avustajan palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

39.

Laki

turvallisuustutkintalain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan turvallisuustutkintalain (525/2011) 16 §:n 2 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 439/2023, seuraavasti:

16 §

Ilmoitusvelvollisuus

Ilmoitusvelvollisuus on myös:

3) Lupa- ja valvontavirastolla ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolla;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

40.

Laki

ulosottokaaren 2 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulosottokaaren (705/2007) 2 luvun 2 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1161/2013, seuraavasti:

2 luku

Ulosottoerusteet

2 §

Ulosottoerusteiden luettelo

611

Ulosottoperusteita ovat seuraavat asiakirjat:

6) valtioneuvoston, ministeriön ja valtion keskushallintoon kuuluvan viraston päätös sekä muu hallintopäätös, jos sen täytäntöönpanosta tämän lain mukaisessa järjestyksessä säädetään muussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

41.

Laki

vaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaalilain (714/1998) 11 §:n 1 momentti, 99 §:n 2 momentti ja 192 §, sellaisina kuin ne ovat, 11 §:n 1 momentti laissa 271/2013, 99 §:n 2 momentti laissa 1404/2009 ja 192 § laissa 1132/2019, seuraavasti:

11 §

Vaalipiirilautakunta

Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston on toimialueillaan hyvissä ajoin ennen eduskuntavaaleja asetettava jokaiseen 5 §:ssä tarkoitettuun vaalipiiriin vaalipiirilautakunta. Sen toimikausi kestää, kunnes uusi lautakunta on valittu. Vaalipiirilautakunnat asettaa Lupa- ja valvontavirasto. Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirilautakunnan asettaa kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

99 §

Asiakirjojen ja tarvikkeiden säilyttäminen

Vaalien tuloksen vahvistamisen jälkeen äänestysliput ja kappale ehdokaslistojen yhdistelmää tai presidentinvaalin ehdokasluetteloa on pantava päällykseen, joka sinetöidään oikeusministeriön määräämällä tavalla. Ne on säilytettävä, kunnes lähinnä seuraavat vastaavat vaalit on toimitettu. Laskelmat on säilytettävä pöytäkirjan liitteenä. Hallussaan olevat asiakirjat ja vaaleissa käytetyt tarvikkeet vaalipiirilautakunnan on luovutettava Lupa- ja valvontavirastolle säilytettäväksi. Ahvenanmaan maakunnassa hallussaan olevat asiakirjat ja vaaleissa käytetyt tarvikkeet vaalipiirilautakunnan on kuitenkin luovutettava Ahvenanmaan valtionvirastolle säilytettäväksi.

192 §

612

Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta

Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Digi- ja väestötietovirastolle 18 §:n 5 momentin, 23 §:n 2 momentin, 24 §:n 1 ja 3 momentin, 25 §:n, 26 §:n 1-4 momentin, 27 §:n ja 29 §:n 1 momentin mukaan eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa kuuluvat tehtävät, sekä sille 11 ja 99 §:ssä säädetyt tehtävät.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

42.

Laki

valmiuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valmiuslain (1552/2011) 29 §:n 1 momentti, 32 §:n 2 momentti, 33 §:n 2 momentti, 34 §:n 2 momentti, 38 §:n 2 ja 3 momentti, 41 §:n 2 ja 4 momentti, 42 §:n 2 ja 3 momentti, 45 §, 49 §:n 1 momentti, 66 §:n 1 momentti, 69 §:n 1 momentti, 70 §:n 2 ja 3 momentti, 73 §:n 2 momentti, 74 §, 86 §:n johdantokappale, 91 §:n 1 momentti, 97 §:n 2 momentti sekä 103, 103 a ja 126 §,

sellaisina kuin niistä ovat 29 §:n 1 momentti, 32 §:n 2 momentti, 33 §:n 2 momentti, 34 §:n 2 momentti, 41 §:n 2 ja 4 momentti, 42 §:n 2 ja 3 momentti, 45 §, 66 §:n 1 momentti, 74 § sekä 86 §:n johdantokappale laissa 706/2022, 70 §:n 2 momentti laissa 631/2022, 91 §:n 1 momentti, 97 §:n 2 momentti sekä 103 ja 103 a § laissa 1099/2024 ja 126 § laissa 1188/2022, seuraavasti:

29 §

Valvonta- ja ilmoitusvelvollisuus

Väestön toimeentulon turvaamiseksi 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa elinkeinonharjoittaja on velvollinen pyynnöstä ilmoittamaan työ- ja elinkeinoministeriölle, Kilpailu- ja kuluttajavirastolle sekä Lupa- ja valvontavirastolle tiedot sellaisten päivittäistavara- ja palvelusvälineiden kulutushyödykkeiden kysyntä- ja tarjontatilanteesta, joilla on huomattava merkitys väestön toimeentulolle ja kansanterveydelle. Lisäksi elinkeinonharjoittajan on pyydyttyssä laajuudessa ilmoitettava hyödykkeen hinta tai hinnoitteluperuste ja niiden muutokset, jos se on hintavalvontaa varten välttämätöntä.

32 §

Vähittäiskaupan säännöstely

Säännöstelyn ohjaus ja toimeenpano kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle, Lupa- ja valvontavirastolle ja kunnille. Kunnat myöntävät ostoluvat, vastaavat alueellaan ostolupahallinnosta ja tiedottavat ostolupamenettelystä.

33 §

Muun kaupan säännöstely

Valtioneuvoston asetuksella säädetään säännöstelyn alaisista hyödykkeistä sekä säännöstelyssä noudatettavasta menettelystä. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa tässä pykälässä tarkoitetun kaupan yleisestä säännöstelystä ja säännöstelyn valvonnasta. Elinvoimakeskus myöntää toimialueellaan I momentissa tarkoitetut ostoluvat.

34 §

Teollisuustuotannon säännöstely

Työ- ja elinkeinoministeriö sekä elinvoimakeskus vastaavat teollisuustuotannon säännöstelystä ja valvonnasta.

38 §

Sähkön käytöstä perittävä ylitysmaksu

Ylitysmaksun perinnästä on voimassa, mitä verojen ja maksujen perinnästä on säädetty. Ylitysmaksun kantaa sähkön vähittäismyyjä. Ylitysmaksujen kantamista valvovat elinvoimakeskukset.

Elinvoimakeskus voi hakemuksesta myöntää luvan ostaa sähköä yli kulutuskiintiön määrän ilman ylitysmaksua väestön toimeentulon tai maanpuolustuksen kannalta välttämättömään tarkoitukseen.

41 §

Lämmityspolttoöljyn säännöstely

Elinvoimakeskus voi hakemuksesta myöntää luvan ylittää kiintiö, jos se on välttämätöntä väestön terveyden tai turvallisuuden varmistamiseksi. Perusteista ylittää kiintiö säädetään tarkemmin työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

Tarkemmat säännökset lämmityspolttoöljyn säännöstelyn toimeenpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Työ- ja elinkeinoministeriö sekä elinvoimakeskus vastaavat säännöstelyn valvonnasta.

42 §

Maakaasun käytön rajoittaminen

Elinvoimakeskukset määrittävät toimialueillaan ne tarkoitukset, joihin maakaasun käyttö on I momentin nojalla sallittu.

Rajoituksen noudattamista valvovat työ- ja elinkeinoministeriön ohjeiden mukaisesti Energiavirasto, maakaasumarkkina- ja energiavirasto (587/2017) tarkoitettu verkonhaltija sekä toimialueellaan elinvoimakeskus.

45 §

Puun ja turpeen saannin turvaaminen

Maan talouselämän, energiahuollon ja välttämättömän rakentamisen turvaamiseksi 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa elinvoimakeskus voi päätöksellään velvoittaa maanomistajan, puutavaran tai turpeen omistajan taikka puun hakkuu- tai turpeen otto-oikeuden haltijan luovuttamaan puuta, puutavaraa ja turvetta elinvoimakeskukselle sekä Puolustusvoimille.

Metsäkeskus on pyynnöstä velvollinen antamaan tarpeellista virka-apua elinvoimakeskukselle sekä Puolustusvoimille 1 momentissa tarkoitettujen päätösten tekemiseksi ja toimeenpanemiseksi.

49 §

Aloitus- ja jatkamisluvan sekä ostoluvan myöntäminen

Kunnan rakennustarkastaja myöntää rakennushankkeen aloitus- ja jatkamisluvan. Lupa- ja valvontavirasto myöntää kuitenkin aloitus- ja jatkamisluvan alueellisesti merkittävillä hankkeilla ja ympäristöministeriö valtakunnallisesti merkittävillä hankkeilla. Alueellisesti merkittävät ja valtakunnallisesti merkittävät hankkeet määritellään valtioneuvoston asetuksella.

66 §

Tietojärjestelmäalan valmiusyksikkö ja sen tehtävät

Sähköisten tieto- ja viestintäjärjestelmien toimivuuden turvaamiseksi, niihin kohdistuvien tietoturva-uhkien torjumiseksi ja yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa työ- ja elinkeinoministeriö voi liikenne- ja viestintäministeriön esityksestä perustaa elinvoimakeskuksiin alueellisia tietojärjestelmäalan valmiusyksiköitä. Tietojärjestelmäalan valmiusyksiköitä johtaa ja valvoo Liikenne- ja viestintävirasto.

69 §

Tieliikenteen polttonesteen säännöstelyviranomaiset

Tieliikenteen polttonesteen säännöstelyviranomaisia ovat liikenne- ja viestintäministeriö sekä liikenteen polttoaineyksiköt, joita perustetaan elinvoimakeskuksiin ja poliisilaitoksiin. Liikenteen polttoaineyksiköt toimivat liikenne- ja viestintäministeriön johdon ja valvonnan alaisina.

70 §

Polttonesteen käyttö lupa

Liikenne- ja viestintäministeriö myöntää käyttöluvan valtion viranomaisille ja valtion liikelaitoksille. Elinvoimakeskus myöntää käyttöluvan hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän viranomaisille, kunnallisille viranomaisille sekä liikenteenharjoittajalle ja muulle yritykselle ja yhteisölle.

Tämän pykälän 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut moottoriajoneuvot on merkittävä elinvoimakeskuksen ylläpitämään ajoneuvojen varaamista poikkeusolojen käyttöön koskevaan luetteloon.

73 §

Tieliikenteen polttonesteen säännöstelyviranomaisten muut tehtävät

Sen lisäksi, mitä 70 §:ssä säädetään, kuuluu elinvoimakeskuksen tehtäviin:

- 1) toimeenpanna säännöstely toimialueellaan;
- 2) ohjata ja valvoa poliisilaitosten liikenteen polttoaineyksiköiden toimintaa;
- 3) tiedottaa säännöstelystä toimialueellaan;
- 4) valvoa säännöstelyä toimialueellaan.

74 §

Tiekuljetusviranomaiset

Tässä luvussa tarkoitettuja tiekuljetusviranomaisia ovat liikenne- ja viestintäministeriö ja elinvoimakeskukset. Tiekuljetuksia johtaa ja valvoo 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa liikenne- ja viestintäministeriö valtakunnallisesti ja elinvoimakeskus toimialueellaan. Tiekuljetusviranomaiset voivat myös rajoittaa tiekuljetuksia siten kuin 75 §:ssä säädetään.

Elinvoimakeskukset voivat perustaa 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa kuljetusohjausyksiköitä, jotka toimivat liikenne- ja viestintäministeriön johdon ja valvonnan alaisina.

86 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden toiminta

Väestön sosiaali- ja terveydenhuollon turvaamiseksi 3 §:n 1, 2 ja 4–6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa sosiaali- ja terveysministeriö sekä Lupa- ja valvontavirasto voi päätöksellään velvoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikön:

91 §

Työnvälityspakko

Maanpuolustuksen, väestön suojaamisen, terveydenhuollon tai toimeentulon taikka huoltovarmuuden kannalta erityisen merkityksellisten toimialojen työvoiman saatavuuden turvaamiseksi muulla kuin tällaisella toimialalla toimiva työnantaja saa palkatessaan uusia työntekijöitä 3 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa ottaa palvelukseensa vain työvoimapolveluiden järjestämisestä annetussa laissa (380/2023) tarkoitettujen työvoimaviranomaisten (*työvoimaviranomainen*) osoittamia työnhakijoita (*työnvälityspakko*).

Ahvenanmaan maakunnassa työnvälityspakosta vastaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.

97 §

Työmääräys

Ahvenanmaan maakunnassa 1 momentissa tarkoitetun työmääräyksen antaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.

103 §

Työvelvollisuusrekisteri

Työ- ja elinkeinoministeriö päättää työvelvollisuusrekisterin perustamisesta 3 §:n 1, 2 ja 4–6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa työvelvollisuuden täytäntöönpanoa ja työvoiman ohjausta varten. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa rekisterin perustamisesta.

Työvelvollisuusrekisteri sisältää tietoja työvelvollisista ja työnantajista. Rekisteriin tallennetaan työvelvollisen tunnistetiedot. Rekisteriin voidaan lisäksi tallentaa tietoja työvelvollisen ammatista, koulutuksesta ja työllisyydestä sekä huoltovelvollisuudesta, työkyvystä ja käytettävyydestä. Rekisteriin tallennetaan lisäksi tietoja työnantajien nimistä ja tuotanto- tai palvelutoimialoista sekä toimipaikkojen sijainnista. Työkykyyn liittyvät terveydentilaa tai vammaisuutta koskevat tiedot saa tallentaa, jos tietojen käsittely on välttämätöntä niiden huomioon ottamiseksi 99 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla. Rekisteriin tallennettavat tiedot ovat salassa pidettäviä.

Työ- ja elinkeinoministeriö, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus sekä työvoimaviranomaiset ovat työvelvollisuusrekisterin yhteisrekisterinpitäjiä. Työvoimaviranomaiset vastaavat luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679, jäljempänä *yleinen tietosuoja-asetus*, rekisterinpitäjälle säädetyistä velvoitteista siltä osin kuin ne käsittelevät rekisterin tietoja tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa 1 momentissa säädetyn lisäksi rekisterin yleisestä toiminnasta ja käytettävyydestä, tietojen eheydestä, suojaamisesta ja säilyttämisestä sekä rekisteriin liittyvien palvelujen teknisestä toteuttamisesta. Kukin työvoimaviranomainen vastaa rekisterinpitäjän tehtävistä käsittelyvastaullaan olevien tietojen osalta. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa yleisessä tietosuoja-asetuksessa rekisterinpitäjälle säädetyistä velvoitteista siltä osin, kun se päättää rekisterin perustamisesta. Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa tietojen luovuttamisesta työvelvollisuusrekisteristä niille tahoille, joille on laissa säädetty oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tietoja työvelvollisista. Rekisteröity voi kuitenkin käyttää yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisia oikeuksiaan suhteessa kuhunkin rekisterinpitäjään ja kutakin rekisterinpitäjää vastaan.

Tiedot poistetaan työvelvollisuusrekisteristä kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun tämän lain II osan soveltaminen on päättynyt. Poistettavat tiedot arkistoidaan. Arkistotoimen tehtävistä ja arkistoon siirrettävistä asiakirjoista on voimassa, mitä arkistolaisissa (831/1994) tai sen nojalla säädetään tai määrätään.

103 a §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 103 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja rekisteröidyn lisäksi väestö- ja eläketurvarekistereistä sekä lääkintä- ja terveydenhuollossa työskentelevien henkilöiden tietoja Lupa- ja valvontaviraston rekistereistä, jos tiedot ovat tarpeen niille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella ja työvoimaviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada muilta viranomaisilta tietoja yritysten tai muiden yhteisöjen merkityksestä maanpuolustukselle tai maan talouselämän jatkuvuuden turvaamiselle, jos tiedot ovat tarpeen työvelvollisuuden tarkoituksenmukaisen toteuttamisen kannalta.

Työvelvollisuusrekisteristä voidaan sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, luovuttaa 95 §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden tietoja sosiaali- ja terveysministeriölle sekä Lupa- ja valvontavirastolle, siltä osin kuin tiedot ovat tarpeellisia 95 §:n 2 momentissa tarkoitettua työvelvollisuuden suunnittelua ja järjestämistä varten.

126 §

Tiedotusten julkaisuvelvollisuus

Julkaisija ja ohjelmatoiminnan harjoittaja ovat velvollisia korvauksetta julkaisemaan tai lähettämään valtioneuvoston, ministeriön, Lupa- ja valvontaviraston, elinvoimakeskuksen, aluehallituksen, kunnanhallituksen, poliisin, Rajavartiolaitoksen sekä sotilas- tai pelastusviranomaisen tämän lain soveltamista tai noudattamista koskevat tiedotukset, jotka tämän lain tarkoituksen saavuttamiseksi on saatettava nopeasti koko väestön tai tietyn alueen asukkaiden tietoon. Tällainen tiedotus on viivytyksettä sellaisenaan julkaistava asianomaisessa aikakautisessa julkaisussa, verkkojulkaisussa tai ohjelmassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

43.

Laki

vesilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vesilain (587/2011) 1 luvun 6 §:n 3 momentti ja 7 §, 2 luvun 5 a §:n 2 momentti, 6 §:n 2 ja 3 momentti, 9 §:n 2 momentti, 11 §:n 2 momentti, 14 §:n 1 ja 3 momentti, 14 a §:n 2 momentti sekä 15 §:n 1 ja 2 momentti, 3 luvun 2 §:n 1–3 momentti, 3 §:n 1 momentti, 4 a §, 8 §:n 3 momentti, 11 §:n 1–3 momentti, 14 §:n 1 ja 4 momentti, 15 §, 16 §:n 1 ja 3 momentti, 17 §:n 2 momentti, 18 §, 19 §:n 2 momentti, 20 §:n 2 ja 3 momentti, 21 §:n 1 ja 4 momentti, 22 ja 23 § sekä 24 §:n 1 momentti, 4 luvun 2 §:n 1 momentti, 3 §, 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 3 momentti, 9 ja 10 §, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 2 momentti ja 13 §, 5 luvun 3, 4 ja 6 §, 9 §:n 2 ja 3 momentti, 15 §:n 1 ja 3 momentti, 22 §, 24 §:n 1 momentti, 30 §:n 2 momentti, 31 §:n 1 momentti, 32 §:n otsikko ja 1 momentti, 33 §:n 2 momentti, 35 §:n 1 momentti, 36 §:n 2 ja 3 momentti, 37 § ja 39 §:n 2 momentti, 6 luvun 7 §:n 3 momentti, 8 § ja 9 §:n 1 momentti, 7 luvun 4 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 5 ja 6 §, 7 §:n 1 momentti sekä 10 §:n 1 ja 3 momentti, 8 luvun 8 §:n 1 momentti, 9

§:n 1 momentti ja 10 §:n 1 momentti, 9 luvun 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 2 momentti, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 2 momentti, 10 §, 12 §:n 2 ja 3 momentti, 16 §:n 1 momentti, 17 §:n 2 momentti, 19 §:n 1 momentti sekä 20 ja 21 §, 10 luvun 2 §:n 1 ja 2 momentti, 3 §, 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 2 ja 3 momentti, 7 §, 8 §:n 2 ja 3 momentti, 9 §:n 2 momentti sekä 10 §:n 1 ja 2 momentti, 11 luvun 1 §:n 1 momentti, 2 ja 6 §, 7 §:n 1 momentti, 9 §, 10 §:n 1 ja 2 momentti, 11 a §, 12 §:n 3 momentti, 13 ja 14 §, 15 §:n 1 momentti, 16 §, 18 §:n 1 ja 3 momentti, 19 §, 20 §:n 2 ja 3 momentti, 22 §:n 1 ja 2 momentti, 23 §:n 1 ja 3 momentti sekä 24 §, 12 luvun 5 §:n 1 momentti, 8 ja 9 §, 10 §:n 2 momentti, 11 §:n 4 momentti, 17 §:n 2 ja 3 momentti, 18 §:n 1 momentti sekä 19 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 13 luvun 6 §:n 1 ja 3 momentti, 7 §:n 3 momentti, 8 §:n 1 momentti, 15 §, 16 §:n 1 ja 3 momentti, 18 §, 19 §:n 1 momentti ja 22 §, 14 luvun 1 §:n 1 momentti, 2 ja 3 §, 4 §:n 1 ja 2 momentti, 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentti, 7 §, 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentti sekä 10, 11, 13 ja 14 §, 15 luvun 1 ja 2 §, 4 §:n 1 momentti, 4 a §, 7 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti ja 9 §:n 1 momentti, 16 luvun 2, 3 ja 5 §, 17 luvun 1 §, 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 ja 5 momentti, 6 §:n 1 momentti, 7 §:n 3 momentti, 8 §:n 1 ja 2 momentti sekä 11 §:n 1 momentti, 18 luvun 1 §:n 1 ja 2 momentti, 2 §:n 1 ja 2 momentti, 3, 3 a, 4 ja 5 §, 7 §:n 1 momentti, 8, 9 ja 10 §, 12 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 17 ja 18 § sekä 19 §:n 1 momentti, 19 luvun 5 §:n 2 momentti, 7 §:n 1–3 momentti, 9, 10 ja 12 §, 16 §:n 1 ja 3 momentti sekä 19 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 5 a §:n 2 momentti, 6 §:n 3 momentti ja 15 §:n 2 momentti, 5 luvun 31 §:n 1 momentti ja 35 §:n 1 momentti, 7 luvun 4 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 8 luvun 8 §:n 1 momentti ja 9 §:n 1 momentti, 11 luvun 10 §:n 1 ja 2 momentti sekä 22 §:n 1 ja 2 momentti laissa 505/2019, 2 luvun 14 §:n 1 ja 3 momentti, 14 a §:n 2 momentti ja 15 §:n 1 momentti, 3 luvun 3 §:n 1 momentti ja 11 §:n 1 momentti, 4 luvun 3 ja 13 §, 10 luvun 7 §, 16 luvun 3 §, 17 luvun 8 §:n 1 ja 2 momentti sekä 18 luvun 12 §:n 1 momentti laissa 611/2017, 3 luvun 4 a § laissa 998/2024, 3 luvun 15 §, 5 luvun 6 ja 37 § sekä 14 luvun 13 § osaksi laissa 505/2019, 3 luvun 21 §:n 1 ja 4 momentti sekä 18 luvun 3 a § laissa 1193/2013, 4 luvun 12 §:n 2 momentti laissa 531/2014, 5 luvun 3 § osaksi laissa 531/2014, 5 luvun 4 § ja 18 luvun 4 § osaksi laissa 1193/2013, 5 luvun 9 §:n 3 momentti laissa 774/2023, 11 luvun 2 § laeissa 505/2019 ja 491/2022, 11 luvun 11 a § laissa 766/2019, 11 luvun 15 §:n 1 momentti laissa 803/2015, 13 luvun 6 §:n 3 momentti laissa 975/2017, 14 luvun 6 §:n 1 momentti sekä 18 luvun 1 §:n 1 momentti ja 2 §:n 1 momentti laissa 34/2023, 15 luvun 1 § laeissa 975/2017, 505/2019 ja 822/2019, 15 luvun 4 a § laissa 1145/2022, 17 luvun 6 §:n 1 momentti ja 11 §:n 1 momentti laissa 910/2013 sekä 18 luvun 19 §:n 1 momentti laissa 907/2020, seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

6 §

Valtaväylä

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta vahvistaa valtaväylän leveyden ja sijainnin. Jos tärkeät syyt sitä vaativat, valtaväylä voidaan määrätä leveämmäksi tai kapeammaksi tai sen sijainti muualle kuin 1 ja 2 momentissa säädetään.

7 §

Viranomaiset

Lupa- ja valvontavirasto ratkaisee tässä laissa tarkoitetut lupa-asiat, valvoo tämän lain noudattamista ja hoitaa muut sille tässä laissa säädettyt tehtävät.

Elinvoimakeskus hoitaa sille kuuluvat vesitaloustehtävät ja kalataloustehtävät siten kuin tässä ja muussa laissa säädetään.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja ojitustoimituksen toimivallasta ojitusasioissa säädetään 5 luvussa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo lisäksi tämän lain noudattamista.

2 luku

Yleiset oikeudet, velvollisuudet ja rajoitukset

5 a §

Johdon sijoittaminen toisen vesialueelle

Hankkeesta vastaavan on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitetusta toimenpiteestä vesialueen omistajalle vähintään 60 vuorokautta ennen toimenpiteen suorittamista. Yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle ilmoitus voidaan toimittaa yhteisalueain 26 §:n estämättä julkaisemalla tieto ilmoituksesta Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain (434/2003) 62 §:ssä säädetään. Tieto ilmoituksesta on lisäksi julkaistava sen kunnan, jonka alueelle johto sijoitetaan, verkkosivuilla noudattaen, mitä kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään. Ilmoitusvelvollisuudesta Lupa- ja valvontavirastolle säädetään tämän luvun 15 §:ssä.

6 §

Haitan poistaminen ja ruoppausmassan sijoittaminen

Ruoppausmassan sijoittaminen toisen maa-alueelle edellyttää maanomistajan suostumusta. Lupa- ja valvontavirasto voi kuitenkin myöntää oikeuden ruoppausmassan sijoittamiseen, jos sen sijoittamisesta ei aiheudu alueen käytölle sanottavaa haittaa ja sijoittamiseen ei tarvitse hakea ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua ympäristölupaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta toimenpiteestä ja työn suorittamistavasta on ilmoitettava vesialueen omistajalle vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteen suorittamista. Yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle ilmoitus voidaan toimittaa yhteisalueain 26 §:n estämättä julkaisemalla tieto ilmoituksesta Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain 62 §:ssä säädetään. Tieto ilmoituksesta on lisäksi julkaistava sen kunnan, jonka alueelle hanke sijoittuu tai sen vaikutukset ulottuvat, verkkosivuilla noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Ilmoitusvelvollisuudesta Lupa- ja valvontavirastolle säädetään tämän luvun 15 §:ssä.

9 §

Rakennelman kunnossapito ja poistaminen

Ilman Lupa- ja valvontaviraston lupaa ei saa poistaa rakennelmaa, joka vaikuttaa vedenkorkeuteen tai vedenjuoksuun. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että rakennelman poistaminen ei merkittävästi loukkaa yleistä tai yksityistä etua.

11 §

Eräiden vesiluontotyyppien suojelu

Lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen 1 momentissa säädetystä kiellosta, jos momentissa mainittujen vesiluontotyyppien suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu. Jos 1 momentissa tarkoitettu seuraus aiheutuisi hankkeesta, johon on haettu tämän lain mukaista lupaa, lupa-asian yhteydessä on viran puolesta tutkittava kysymys poikkeuksen myöntämisestä. Poikkeuksesta on voimassa, mitä Lupa- ja valvontaviraston luvasta säädetään.

14 §

Oikeus toisen rakennelmaan

Jos toiselle kuuluva rakennus, laitos tai muu rakennelma, jonka poistaminen ei sisälly 13 tai 13 a §:n nojalla myönnettyyn oikeuteen, estää vesitaloushankkeen toteuttamista, Lupa- ja valvontavirasto voi mainituissa pykälissä säädetyn edellytyksin myöntää oikeuden sen poistamiseen, muuttamiseen tai hyväksi käyttämiseen.

Jos omistaja haluaa poistaa rakennelman, jonka käyttämiseen toiselle on myönnetty lupa ja jota käyttäjä edelleen tarvitsee, Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta myöntää viimeksi mainitulle oikeuden lunastaa sen itselleen. Lunastushinta määrätään rakennelman silloisen arvon mukaan ottaen huomioon, mitä rakentamiskustannuksista on jo omistajalle suoritettu, sekä haitta, joka rakennelman pysyttämisestä toisen alueella aiheutuu.

14 a §

Oikeuden myöntäminen

Oikeuden myöntämistä koskevan asian ratkaisee Lupa- ja valvontavirasto lupa-asian yhteydessä tai erillisestä hakemuksesta. Oikeuden myöntämisestä aiheutuvan edunmenetyksen korvaamisesta säädetään 13 luvussa.

15 §

Ilmoittamisvelvollisuus

Hankkeesta vastaavan on ilmoitettava kirjallisesti Lupa- ja valvontavirastolle:

- 1) 5 a §:ssä ja 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimenpiteestä;
- 2) maa-ainesten ottamisesta vesistön pohjasta, jos ottaminen ei 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan edellytä lupaa;
- 3) pinta- ja pohjaveden ottamisesta, jos otettava määrä on yli 100 kuutiometriä vuorokaudessa ja ottaminen ei 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan edellytä lupaa.

Ilmoitus on tehtävä vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteen aloittamista. Edellä 5 a §:ssä tarkoitettua hankkeesta ilmoitus on kuitenkin tehtävä vähintään 60 vuorokautta ennen toimenpiteen aloittamista. Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä

ilmoitus sähköisesti. Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä hyväksyä ilmoituksen antamisen paperisena.

3 luku

Luvanvaraiset vesitaloushankkeet

2 §

Vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus

Vesitaloushankkeella on oltava Lupa- ja valvontaviraston lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos:

- 1) aiheuttaa tulvan vaaraa tai yleistä vedenvähyyttä;
- 2) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista;
- 3) melkoisesti vähentää luonnon kauneutta, ympäristön viihtyisyyttä tai kulttuuriarvoja taikka vesistön soveltuvuutta virkistyskäyttöön;
- 4) aiheuttaa vaaraa terveydelle;
- 5) olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä;
- 6) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa kalastukselle tai kalakannoille;
- 7) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vesiliikenteelle tai puutavaran uitolle;
- 8) vaarantaa puron uoman luonnontilan säilymisen; tai
- 9) muulla 1–8 kohdassa mainittuun verrattavalla tavalla loukkaa yleistä etua.

Vesitaloushankkeella on lisäksi oltava Lupa- ja valvontaviraston lupa, jos 1 momentissa tarkoitettu muutos aiheuttaa edunmenetystä toisen vesialueelle, kalastukselle, veden saannille, maalle, kiinteistölle tai muulle omaisuudelle. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos edunmenetys aiheutuu ainoastaan yksityiselle edulle ja edunhaltija on antanut hankkeeseen kirjallisen suostumuksensa.

Lupa- ja valvontaviraston lupa tarvitaan myös:

- 1) sellaiseen noron tai ojan taikka sen vedenjuoksun muuttamiseen, josta aiheutuu vahinkoa toisen maalle, jos asianomainen ei ole antanut tähän suostumustaan eikä kyse ole 5 luvussa tarkoitettusta ojituksesta;
 - 2) sellaiseen vesialueelle tehtävän rakennelman käyttöön, josta aiheutuu häiriötä toisen kiinteistön käytölle eikä asianomainen ole antanut tähän suostumustaan.
-

3 §

Aina luvanvaraiset vesitaloushankkeet

Edellä 2 §:ssä tarkoitetuista seurauksista riippumatta seuraavilla vesitaloushankkeilla on aina oltava Lupa- ja valvontaviraston lupa:

- 1) valtäväylän tai yleisen kulku- tai uittoväylän sulkeminen tai supistaminen sekä väylän käyttämistä vaikeuttavan laitteen tai muun esteen asettaminen;
- 2) veden ottaminen vesihuoltolaitoksen tai vesihuoltolaitokselle vettä toimittavan tarpeisiin taikka siirrettäväksi muualla käytettäväksi, muu pohjaveden ottaminen, kun otettava määrä on yli 250 kuutiometriä vuorokaudessa sekä muu toimenpide, jonka seurauksena

pohjavesiesiintymästä poistuu muutoin kuin tilapäisesti pohjavettä vähintään 250 kuutiometriä vuorokaudessa;

3) veden imeyttäminen maahan tekopohjaveden tekemiseksi tai pohjaveden laadun parantamiseksi;

4) sillan tai kuljetuslaitteen tekeminen yleisen kulku- tai valtaväylän yli;

5) vesi-, viemäri-, voima- tai muun johdon tekeminen yleisen kulkuväylän ali;

6) maa-alueen muuttaminen pysyvästi vesialueeksi vesistön vedenkorkeutta nostamalla;

7) vesivoimalaitoksen rakentaminen;

8) vesialueen ruoppaaminen, jos ruoppausmassan määrä ylittää 500 kuutiometriä, jollei kyse ole julkisen kulkuväylän kunnossapidosta;

9) ruoppausmassan sijoittaminen hylkäämistarkoituksessa Suomen aluevesillä, jollei kyse ole merkityksettömän pienestä määrästä ruoppausmassaa;

10) maa-aineksen ottaminen vesialueen pohjasta muuhun kuin tavanomaiseen kotitarvekäyttöön;

11) uiton vakinaisen toimintapaikan perustaminen.

4 a §

Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen

Lupa- ja valvontavirasto myöntää lupa-asian yhteydessä hakemuksesta poikkeuksen vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 20 a ja 20 b §:n vaatimuksista mainitun lain 20 c §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä.

8 §

Luvan voimassaolo

Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä ennen määräajan päättymistä hakemuksesta pidentää 2 momentissa tarkoitettua määräaikaa. Pidentämistä koskevassa päätöksessä voidaan tarkistaa tai täydentää luvan määräyksiä.

11 §

Tarkkailuvelvoite

Luvassa on määrättävä luvan haltija tarvittaessa tarkkailemaan hankkeen toteuttamista ja sen vaikutuksia. Lupa- ja valvontavirasto, tai sen määräyksestä kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus, voi määrätä useat luvan haltijat yhdessä tarkkailemaan toimintojensa vaikutusta (*yhteistarkkailu*) tai hyväksyä toiminnan tarkkailemiseksi osallistumisen alueella tehtävään seurantaan. Yhteistarkkailu voi koskea myös ympäristönsuojelulakiin ja tähän lakiin perustuvaa tarkkailua. Tarkkailua koskevassa päätöksessä voidaan antaa oikeus tarkkailla toisen alueella ja sijoittaa tarkkailun edellyttämät laitteet ja rakennelmat toisen alueelle. Tarkkailusta aiheutuvien edunmenetysten korvaamisesta säädetään 13 luvussa.

Luvan haltija voidaan luvassa velvoittaa esittämään tarkkailusuunnitelma 1 momentissa tarkoitettua tarkkailun tarkemmasta järjestämisestä Lupa- ja valvontaviraston tai sen määräämän viranomaisen hyväksyttäväksi niin ajoissa, että tarkkailu voidaan aloittaa toiminnan alkaessa tai muuna toiminnan vaikutusten kannalta tarkoituksenmukaisena ajankohtana.

Yhteistarkkailua tai tarkkailusuunnitelman hyväksymistä koskevan päätöksen tehnyt viranomaislainen voi muuttaa päätöstä luvan voimassaolosta huolimatta. Asia voi tulla vireille tarkkailusta päättäneen viranomaisen omasta aloitteesta tai luvanhaltijan, Lupa- ja valvontaviraston, vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen, yleistä etua valvovan viranomaisen, kunnan tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta. Yhteistarkkailua koskevaa päätöstä on muutettava aina, jos yhteistarkkailuun on määrätty osallistumaan uusi luvanhaltija.

14 §

Kalatalousvelvoite ja kalatalousmaksu

Jos vesitaloushankkeesta aiheutuu kalakannoille tai kalastukselle vahinkoa, hankkeesta vastaava on veloitettava ryhtymään toimenpiteisiin vahinkojen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi (*kalatalousvelvoite*) taikka määrättävä maksamaan tällaisten toimenpiteiden kohtuullisia kustannuksia vastaava maksu kalataloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukselle (*kalatalousmaksu*).

Kalatalousmaksu käytetään 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä niiden tuloksellisuuden seurantaan sillä vesialueella, johon hankkeen vahingollinen vaikutus ulottuu. Lupa- ja valvontavirasto voi antaa kalataloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukselle määräyksiä maksun käytöstä.

15 §

Kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelma

Hankkeesta vastaavan on laadittava yksityiskohtainen suunnitelma luvassa määrätyn kalatalousvelvoitteen toteuttamiseksi (*kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma*). Kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus hyväksyy kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman. Suunnitelman laatiminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos kalatalousvelvoite on vähäinen ja sen sisällöstä määrätään yksityiskohtaisesti luvassa.

Kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus vahvistaa suunnitelman, jossa yksilöidään kalatalousmaksulla tehtävät toimenpiteet (*kalatalousmaksun käyttösuunnitelma*). Saman vesialueen haittojen ehkäisemiseksi määrättyjen kalatalousmaksujen käytöstä voidaan laatia yhteinen suunnitelma.

Päätös kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman hyväksymisestä ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelman vahvistamisesta on tehtävä noudattaen, mitä hallintolaissa säädetään. Päätös annetaan tiedoksi ja siitä tiedotetaan noudattaen, mitä tämän lain 11 luvun 22 §:ssä säädetään hakemusasiaa koskevan päätöksen tiedoksiannosta ja tiedottamisesta. Päätöksestä tehtävästä oikaisuvaatimuksesta säädetään 15 luvun 1 §:n 3 momentissa. Päätöstä voidaan muuttaa viran puolesta taikka hankkeesta vastaavan, Lupa- ja valvontaviraston, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, asiassa yleistä etua valvovan viranomaisen, kunnan, kalatalousalueen tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta.

16 §

Valmistelulupa

Lupa- ja valvontavirasto voi perustellusta syystä lupapäätöksessään oikeuttaa hakijan ryhtymään jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä hankkeen toteuttamista valmisteleviin

toimenpiteisiin (*valmistelulupa*). Toimenpiteet on lupapäätöksessä tarpeellisilta osin yksilöitävä. Toisen aluetta saadaan käyttää edellä tarkoitettuihin toimenpiteisiin vain, jos sellainen oikeus luvassa perustetaan tai oikeudenhaltijat siihen muuten suostuvat.

Valmistelulupa voidaan samoin edellytyksin myöntää valitusajan kuluessa tai 14 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä erikseen tehdystä hakemuksesta. Hakemuksesta on kuultava elinvoimakeskusta, jos asialla on merkitystä sille kuuluvien vesitaloustehtävien tai kalataloustehtävien hoitamisen kannalta, kunnan ympäristönsuojeluviranomaista ja lupapäätökseen muutosta hakeneita. Päätös on tämän jälkeen tehtävä viivytyksettä. Myönnetystä valmisteluluvasta on ilmoitettava välittömästi hallinto-oikeudelle ja muutosta hakeneille. Se, joka on valittanut pääasiassa tehdystä päätöksestä, voi hallinto-oikeudessa vaatia valmistelulupaa koskevaa ratkaisua kumottavaksi tai muutettavaksi ilman, että hänen olisi siitä erikseen valitettava.

17 §

Valmistelulupaa koskeva päätös

Lupa- ja valvontaviraston tulee määrätä, onko lupapäätöksessä määrätyt korvaukset tai osa niistä suoritettava ennen valmisteluluvassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymistä. Korvaus saadaan nostaa hyväksyttävää vakuutta vastaan. Tässä momentissa tarkoitettuun Lupa- ja valvontaviraston päätökseen ei saa hakea muutosta.

18 §

Valmistumisilmoitus

Hankkeesta vastaavan on tehtävä Lupa- ja valvontavirastolle ilmoitus vesitaloushankkeen valmistumisesta tai hankkeeseen kuuluvan rakennelman käyttöönottamisesta (*valmistumisilmoitus*).

19 §

Hankkeen keskeyttäminen

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta antaa luvan 1 momentissa tarkoitettua hankkeen keskeyttämiselle. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hankkeen keskeyttäminen ei merkittävästi loukkaa yleistä tai yksityistä etua.

20 §

Lupamääräysten määräaikainen tarkistaminen

Lupapäätöksessä on tällöin määrättävä, mihin mennessä luvanhaltijan on saatettava yksilöityjen lupamääräysten ajanmukaisuus Lupa- ja valvontaviraston tutkittavaksi ja mitä selvityksiä tuolloin on esitettävä.

Lupa- ja valvontaviraston on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus. Jos luvanhaltija ei ole tehnyt hakemusta määräajassa, Lupa- ja valvontavirasto voi omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen taikka haittaa tai vahinkoa kärsivän hakemuksesta määrätä, että lupa raukeaa, ja antaa tällöin tarvittavat määräykset.

21 §

Lupamääräysten muu tarkistaminen ja uusien määräysten antaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi omasta aloitteesta tai hakemuksesta tarkistaa lupamääräyksiä ja antaa uusia määräyksiä, jos:

- 1) hankkeen toteuttamisesta lupamääräysten mukaisesti aiheutuu haitallisia vaikutuksia, joita lupamääräyksiä annettaessa ei ole ennakoitu ja joita ei muutoin voida riittävästi vähentää;
- 2) hankkeen toteuttamisesta lupamääräysten mukaisesti aiheutuu olosuhteiden muutosten vuoksi haitallisia vaikutuksia, joita ei muutoin voida riittävästi vähentää;
- 3) turvallisuusasiat tätä edellyttävät; tai
- 4) tulvasta tai kuivuudesta voi aiheutua yleistä vaaraa ihmisen hengelle, turvallisuudelle tai terveydelle, suurta vahinkoa yleiselle edulle tai suurta ja laaja-alaista vahinkoa yksityiselle edulle, eikä näitä vaikutuksia muutoin voida riittävästi vähentää.

Hakemuksen lupamääräysten tarkistamisesta tai uusien määräysten antamisesta 1 momentin 1–3 kohdan nojalla voi tehdä haitallisen vaikutuksen kohteena olevan yksityisen edun haltija, kunta, vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai asiassa yleistä etua valvova viranomainen. Hakemuksen 1 momentin 4 kohdan nojalla voi tehdä vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus ottaen huomioon, mitä 18 luvun 3 a §:ssä säädetään. Lupa- ja valvontaviraston on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus.

22 §

Kalatalousvelvoitetta tai -maksua koskevien määräysten tarkistaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta muuttaa kalatalousvelvoitetta ja kalatalousmaksua koskevia määräyksiä, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet. Kalataloudellisesti epätarkoituksenmukaiseksi osoittautunutta velvoitetta voidaan lisäksi tarkistaa, jos velvoitteen kalataloudellista tulosta voidaan parantaa sen toteuttamiskustannuksia merkittävästi lisäämättä.

Jos kalatalousmaksu on määrätty vuosittain suoritettavaksi ja sen perusteena oleva kustannustaso on muuttunut, kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus perii maksun kustannustason nousua vastaavasti tarkistettuna. Tarkistus tehdään täysin kymmenin prosentein ja muutoin Lupa- ja valvontaviraston määräämiä perusteita noudattaen.

Jos maksun tarkistuksesta syntyy erimielisyyttä, asia voidaan saattaa hakemuksella Lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi. Kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen on viipymättä palautettava se osa peritystä kalatalousmaksusta, joka ylittää Lupa- ja valvontaviraston päätöksellä myöhemmin määrätyn maksun suuruuden.

23 §

Lupamääräysten muuttaminen luvanhaltijan hakemuksesta

Jos vesitaloushanketta toteutettaessa havaitaan tarkoituksenmukaiseksi muuttaa lupamääräyksiä, Lupa- ja valvontavirasto voi luvanhaltijan hakemuksesta muuttaa lupamääräyksiä. Muuttamisen edellytyksenä on, että muutos on merkitykseltään vähäinen eikä

se sanottavasti koske toisen oikeutta tai etua. Lupa- ja valvontaviraston on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus.

24 §

Luvan määrääminen raukeamaan

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta määrätä, että lupa raukeaa, jos:

- 1) luvanhaltijaa ei enää ole taikka luvanhaltijaa ei voida hankaluudetta saada selville;
 - 2) hanke on menettänyt alkuperäisen merkityksensä; tai
 - 3) luvanhaltija sitä pyytää.
-

4 luku

Veden ottaminen

2 §

Veden ottaminen omalta alueelta

Vesialueen omistaja tai haltija saa sen estämättä, mitä 3 luvun 2 §:n 2 momentissa säädetään, ilman Lupa- ja valvontaviraston lupaa ottaa pintavettä tavanomaista kiinteistökohtaista käyttöä varten.

3 §

Pintaveden ottaminen toisen vesialueelta

Kiinteistön omistaja ja haltija saa ottaa pintavettä toisen vesialueelta tavanomaista kiinteistökohtaista käyttöä varten sekä sijoittaa vesialueelle ottamisen edellyttämän laitteen ja johdon, jos ottamisesta ei aiheudu 3 luvun 2 §:n mukaisia seurauksia. Edellytyksenä on lisäksi, että ottamisesta ei aiheudu haittaa niille, jotka Lupa- ja valvontaviraston luvan tai vesialueen omistuksen tai hallinnan perusteella ottavat vettä samalta vesialueelta.

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta antaa oikeuden muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun pintaveden ottamiseen ja sitä varten tarpeellisten laitteiden sijoittamiseen toisen alueella.

4 §

Pohjaveden ottaminen toisen alueelta

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta antaa oikeuden pohjaveden ottamiseen ja sitä varten tarpeellisten laitteiden sijoittamiseen toisen alueella, jos ottaminen ei edellytä 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan lupaa.

6 §

Veden ottamista koskeva päätös

Jos veden ottamisen tarve on muutoin kuin ohimenevästi poistunut tai olennaisesti pienentynyt ja samaan vesiesiintymään on tarpeen myöntää toiselle oikeus veden ottamiseen, Lupa- ja valvontavirasto voi tarkistaa veden ottamista koskevan päätöksen määräyksiä. Asia on käsiteltävä noudattaen, mitä 11 luvussa hakemusmenettelystä säädetään.

9 §

Veden ottamista koskevasta luvasta poikkeaminen

Veden ottamista koskevan luvan haltija saa vedenhankinnan erityistilanteissa ilman Lupa- ja valvontaviraston lupaa toimittaa tilapäisesti vettä muuhunkin kuin luvassa tarkoitettuun käyttöön, jos tämä on tarpeen yhdyskunnan vesihuollon häiriöttömän toiminnan turvaamiseksi taikka muusta tähän verrattavasta painavasta syystä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu toimenpiteestä on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle.

10 §

Veden ottamisen rajoittaminen

Jos pitkäaikainen kuivuus tai muu siihen verrattava syy aiheuttaa veden saannin huomattavan vähentymisen, Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta velvoittaa vedenottamon omistajan määrääjäksi rajoittamaan ottamosta otettavan veden määrää tavanomaista kiinteistökohtaista käyttöä tai yhdyskunnan vesihuoltoa varten tarvittavan vedenoton turvaamiseksi.

Jos rajoituksesta aiheutuu ottamon omistajalle tai luvanhaltijalle kohtuutonta edunmenetystä, Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta määrätä edunmenetykset rajoituksen hakijan ja muiden rajoituksesta olennaista hyötyä saavien korvattaviksi.

11 §

Vedenottamon suoja-alue

Lupa- ja valvontavirasto voi veden ottamista koskevassa päätöksessään tai erikseen määrätä pohjaveden ottamon ympärillä olevan alueen suoja-alueeksi. Suoja-alue voidaan määrätä, jos alueen käyttöä on tarpeen rajoittaa veden laadun tai pohjavesiesiintymän antoisuuden turvaamiseksi. Suoja-aluetta ei saa määrätä laajemmaksi kuin on välttämätöntä. Jos asia ei ole tullut vireille Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta, vaatimuksen tai hakemuksen suoja-alueen määrittämisestä voi tehdä hankkeesta vastaava, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus tai asianosainen.

12 §

Suoja-aluemääräykset

Lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen suoja-aluemääräyksistä. Poikkeuksen myöntämisestä ympäristölupa-asian yhteydessä säädetään ympäristönsuojelulain 47 §:n 4 momentissa.

13 §

Lunastusoikeus suoja-alueella

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta antaa yhdyskunnan vesihuollon järjestämistä tai muuta yleistä tarvetta palvelevan vedenottamon omistajalle tai haltijalle oikeuden lunastaa omaksi suoja-alueella oleva alue, jos se on tarpeen vedenottoa palvelevia laitteita tai rakennelmia varten.

5 luku

Ojitus

3 §

Ojituksen luvanvaraisuus

Ojituksella sekä ojan käyttämisellä ja kunnossapidolla on oltava tämän lain mukainen Lupa- ja valvontaviraston lupa, jos se voi aiheuttaa:

- 1) ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua pilaantumista vesialueella; tai
- 2) 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja seurauksia, jollei kysymys ole yksinomaan puron yläpuolisella alueella suoritettavan ojituksen aiheuttamasta puron virtaaman muuttumisesta.

4 §

Ojitustoimituksen tarpeellisuus

Ojitusta koskeva asia, joka ei 3 §:n mukaan edellytä Lupa- ja valvontaviraston lupaa, on käsiteltävä ojitustoimituksessa, jos:

- 1) ojitus aiheuttaa tulva-alueen poistamisen tai pienentämisen taikka vesien virtaamissuunnan huomattavaa muuttumista;
- 2) oja on tehtävä maantien, rautatien, kaapelin, kaasuputken, vesijohdon, lämpöputken tai viemärin alitse eikä tienpitäjä, radanpitäjä tai kaapelin, kaasuputken, vesijohdon, lämpöputken tai viemärin omistaja ole antanut suostumustaan toimenpiteeseen;
- 3) yhteisestä ojituksesta ei voida sopia ja hyödynsääjiä on vähintään kolme; tai
- 4) kyse on ojitustoimituksessa aikaisemmin päätetyn suunnitelman muuttamisesta, ojitussyhteisön perustamisesta tai purkamisesta taikka jäsenten oikeuksia ja velvollisuuksia yhteisössä koskevasta asiasta.

Mitä 1 momentin 2 kohdassa säädetään uuden ojan tekemisestä, koskee myös olemassa olevan uoman suurentamista.

6 §

Ojituksesta ilmoittaminen

Hankkeesta vastaavan on ilmoitettava muusta kuin vähäisestä ojituksesta Lupa- ja valvontavirastolle vähintään 60 vuorokautta ennen ojitukseen ryhtymistä. Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä ilmoitus sähköisesti. Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä hyväksyä ilmoituksen toimittamisen paperisena. Ilmoitusta ei kuitenkaan tehdä, jos ojituksesta on määrätty 3–5 §:ssä tarkoitettussa päätöksessä,

liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetussa laissa (503/2005) tarkoitetussa tiesuunnitelmassa tai ratalaissa (110/2007) tarkoitetussa ratasuunnitelmassa. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot hankkeesta vastaavasta, kuvaus hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista sekä hankkeen vaikutusalueesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

Lupa- ja valvontaviraston tulee tarvittaessa kehottaa hankkeesta vastaavaa hakemaan 3 §:ssä tarkoitettua lupaa tai 4 §:ssä tarkoitettua ojitustoimitusta.

9 §

Oikeus ojittaa toisen alueella

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus voidaan antaa, jos se on tarpeen alueen tarkoituksenmukaista kuivattamista varten tai 7 §:n 1 momentissa tarkoitettun seurauksen estämiseksi. Oikeus johtaa vettä toisen putkiojaan voidaan antaa vain, jos veden johtaminen pois muutoin ei ole mahdollista ilman kohtuuttomia kustannuksia. Oikeuden antamisesta päättää kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, ellei ojitus edellytä Lupa- ja valvontaviraston lupaa tai ojitustoimituksen päätöstä.

Asemakaava-alueella 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun oikeuden antamista koskevaan asiaan sovelletaan, mitä rakentamislain 132 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään, jollei:

- 1) kyse ole alueidenkäyttölain 10 luvussa tarkoitettusta ranta-asemakaava-alueesta;
- 2) ojitus palvele asemakaavassa osoitettujen maa- ja metsätalousalueiden maankuivatusta;
- 3) ojitus sijoitu suurimmalta osin asemakaava-alueen ulkopuolelle;
- 4) ojituksesta aiheudu haittaa tai veden johtamisen tarvetta kolmannen omistamalle kiinteistölle; tai
- 5) ojitus edellytä Lupa- ja valvontaviraston antamaa lupaa tai ojitustoimituksen päätöstä.

15 §

Ojitussuunnitelman laatiminen

Ojitussuunnitelma on laadittava, jos ojitus edellyttää Lupa- ja valvontaviraston lupaa, ojitustoimituksessa annettua päätöstä tai asian laatu tai laajuus sitä muutoin edellyttää.

Ojitussuunnitelman laatimisesta vastaa hakija tai muu hyödynsaaja. Lupa- ja valvontaviraston tai toimitusmiehen on ennen ojitussuunnitelman vahvistamista tehtävä siihen ne muutokset tai lisäykset, jotka tämän lain nojalla ovat tarpeen. Jos ojitussuunnitelma on 1 momentin mukaan laadittava eikä suunnitelmaa ole esitetty, toimitusmiehen tai Lupa- ja valvontaviraston on huolehdittava ojitussuunnitelman hankkimisesta.

22 §

Ojitusyhteisö

Yhteisen ojituksen toteuttamista varten on perustettava ojitusyhteisö, kun hyödynsaajia on vähintään kolme ja:

- 1) ojitukseen tarvitaan Lupa- ja valvontaviraston lupa;
- 2) sopimusta yhteisestä ojituksesta ei saada aikaan; tai
- 3) joku hyödynsaajista vaatii yhteisön perustamista, ja sitä on ojituksen toteuttamista, ojen kunnossapitoa tai muiden ojituksesta johtuvien asioiden hoitamista varten pidettävä tarpeellisenä.

Ojitusyhteisö voidaan perustaa 1 momentissa säädetyin edellytyksin myös Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vaatimuksesta, jos hyödynsaajat eivät ole ryhtyneet toimenpiteisiin yhteisön perustamiseksi ja sitä on ojituksesta johtuvien asioiden hoitamista varten edelleen pidettävä tarpeellisena.

24 §

Ojitusyhteisön perustaminen ja säännöt

Ojitusyhteisö on perustettava ojitusasiaa Lupa- ja valvontavirastossa tai ojitustoimituksessa käsiteltäessä, jolleivät hyödynsaajat perustamisesta toisin sovi. Jos ojitusyhteisö perustetaan 22 §:n 2 momentin nojalla Lupa- ja valvontaviraston aloitteesta tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vaatimuksesta, asia ratkaistaan ojitustoimituksessa.

30 §

Kiinteistöpankki

Lupa- ja valvontaviraston on ojitusasiaa koskevan päätöksen antamisen jälkeen ilmoitettava 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut maksuosuudet korkoineen kirjaamisviranomaiselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin merkittäviksi. Jos maksuosuutta koskevaan päätökseen haetaan muutosta, Lupa- ja valvontaviraston on viipymättä ilmoitettava tästä kirjaamisviranomaiselle. Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle asiassa annetusta ratkaisusta, kun se on tullut lainvoimaiseksi. Jos asia on ratkaistu ojitustoimituksessa, ilmoitukset kirjaamisviranomaiselle tekee Lupa- ja valvontavirasto.

31 §

Ojitustoimituksen vireilletulo

Ojitustoimitusta on haettava Lupa- ja valvontavirastolta. Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä hakemus sähköisesti. Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä hyväksyä hakemuksen toimittamisen paperisena. Hankkeesta vastaavan on Lupa- ja valvontaviraston pyynnöstä toimitettava hakemusasiakirjat paperisena, jos se on tarpeen asian käsittelyn vuoksi. Lupa- ja valvontaviraston on annettava määräys ojitustoimituksen pitämiseen elinvoimakeskuksen palveluksessa virkavastuulla toimivalle henkilölle, jolla on riittävä asiantuntemus (*toimitusmies*). Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimitusmiehen pätevyysvaatimuksista.

32 §

Lupa- ja valvontavirastossa käsiteltävä ojitus

Jos toimitusmies havaitsee, että ojitus tai sen yhteydessä toteutettava toimenpide edellyttää Lupa- ja valvontaviraston lupaa, toimitusmiehen on kehotettava toimituksen vireillepanijaa hakemaan mainittua lupaa.

33 §

Toimituskokous

Toimitusmiehen on kutsuttava toimituskokoukseen ne, joiden oikeutta tai etua ojitusasia saattaa koskea. Toimitusmiehen on varattava Lupa- ja valvontavirastolle, vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tilaisuus lausunnon antamiseen ojitushankkeesta.

35 §

Kokouksesta ilmoittaminen

Ojitustoimituksen toimituskokouksesta ja loppukokouksesta on vähintään 14 päivää ennen kokousta julkisesti kuulutettava Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on lisäksi julkaistava niiden kuntien, joiden alueelle ojituksen vaikutukset ulottuvat, verkkosivuilla noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Ojitussuunnitelma on samassa ajassa toimitettava tämän luvun 33 §:n 2 momentissa mainituille viranomaisille ja asetettava yleisesti nähtäville Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuille. Toimituskokouksesta ja loppukokouksesta on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella lähetetyssä kirjeessä niille maanomistajille, joita ojitus koskee. Jos ojitus koskee toisen maalla olevaa puroa, jossa on voimalaitos tai muu rakennelma, on toimituskokouksesta ja loppukokouksesta ilmoitettava myös laitoksen tai rakennelman omistajalle.

36 §

Päätös ojitusasiassa

Jos ojitus edellyttää 2 luvun 11 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeusta, ei ojitustoimituksessa saa antaa päätöstä ennen kuin Lupa- ja valvontaviraston on ratkaissut poikkeuksen myöntämistä koskevan asian.

Lupa- ja valvontaviraston päätökseen ojitusasiassa sovelletaan, mitä edellä 1 momentissa säädetään ojitustoimituksen päätöksen sisällöstä.

37 §

Ojitustoimituksen päätöksen tiedoksianto

Ojitustoimituksen päätös on annettava tiedoksi julkisella kuulutuksella Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Päätös on annettava 30 päivän kuluessa toimituskokouksesta tai loppukokouksesta, jollei Lupa- ja valvontavirasto erityisistä syistä pidennä tätä aikaa.

Päätöksestä on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia koskee. Päätös on toimitettava hakijalle ja jäljennös siitä muulle sitä pyytäneelle asianosaiselle. Jäljennös päätöksestä on myös lähetettävä asianomaisten kuntien

ympäristönsuojeluviranomaisille sekä vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukselle.

39 §

Ojitustoimituksen kustannukset

Jos Lupa- ja valvontavirasto tai ojitustoimituksen toimitusmies hankkii ojitussuunnitelman taikka jos hakijan tai muun hyödynsaajan esittämä suunnitelma vaatii huomattavaa täydentämistä, hakijan on suoritettava siitä valtiolle aiheutuneet kustannukset. Maksun suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaisesti.

6 luku

Keskivedenkorkeuden pysyvä muuttaminen

7 §

Osallistuminen keskivedenkorkeuden alentamisen kustannuksiin

Jos keskivedenkorkeuden alentamisesta tulee 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa yksityisen hyödyn lisäksi muuta huomattavaa etua, Lupa- ja valvontavirasto voi luvan myöntämisen yhteydessä hakemuksesta velvoittaa tällaisen edun saajan osallistumaan hankkeen kustannuksiin. Edun saajan vastattavaksi tulevan määrän on oltava kohtuullinen ja enintään hänelle tulevan edun suuruinen.

8 §

Osallistuminen keskivedenkorkeuden nostamisen kustannuksiin

Lupa- ja valvontavirasto voi lupapäätöksessään hakemuksesta velvoittaa keskivedenkorkeuden nostamista tarkoittavasta hankkeesta yksityistä hyötyä saavan osallistumaan hankkeen toteuttamiskustannuksiin. Hyödynsaajan maksettavaksi tulevan määrän tulee vastata hyödynsaajan osuutta hankkeen kokonaishyödyistä. Määrä ei kuitenkaan saa ylittää hyödynsaajan saamaa yksityistä hyötyä.

9 §

Keskivedenkorkeuden nostamista varten perustettava yhteisö

Keskivedenkorkeuden nostamisen toteuttamista varten on perustettava yhteisö siten kuin 12 luvussa säädetään, jos luvanhakijoita on enemmän kuin yksi. Lupa- ja valvontaviraston tulee vahvistaa yhteisön säännöt lupapäätöksellä siten kuin 12 luvun 5 §:ssä säädetään.

7 luku

Säännöstely

4 §

Esitys säännöstelyyn osallistumisesta

Jos säännöstelystä ilmeisesti aiheutuu hyötyä muille, lupanhakijan on tarjottava hyödynsaajille osallistumista säännöstelyyn toimittamalla asiaa koskevan esityksen Lupa- ja valvontavirastolle. Kun hakijana on valtion viranomainen, esitystä säännöstelyyn osallistumisesta ei ole tarpeen tehdä.

Lupa- ja valvontaviraston on annettava esitys tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Lupa- ja valvontaviraston on kehoitettava hyödynsaajia ilmoittamaan Lupa- ja valvontavirastolle osallistumisestaan hankkeeseen. Esitystä ei kuuluteta, jos esitykseen liitetyn suunnitelman perusteella on ilmeistä, ettei lupaa sen mukaiseen hankkeeseen voida antaa.

Jos esitys säännöstelyyn osallistumisesta on tehty muulloin kuin lupahakemuksen yhteydessä, hanketta koskeva lupahakemus on tehtävä vuoden kuluessa kuulutusajan päättymisestä, jollei Lupa- ja valvontavirasto hakemuksesta ole pidentänyt määräaikaa.

5 §

Osallistuminen säännöstelyhankkeeseen

Toisen vireille panemasta säännöstelyhankkeesta merkittävää hyötyä saavalla on oikeus osallistua säännöstelyhankkeeseen. Hyötyä saavan on ilmoitettava osallistumisestaan kirjallisesti Lupa- ja valvontavirastolle kuulutuksessa määrätyn ajan kuluessa.

Jos 1 momentin mukaan osallistumiseen oikeutettu hyödynsaaja on ilmoittanut osallistuvansa hankkeen toteuttamiseen, Lupa- ja valvontaviraston on säännöstelyä koskevan lupa-asian tultua vireille osoitettava hakija ryhtymään 12 luvussa tarkoitettuihin toimenpiteisiin säännöstely-yhteisön perustamiseksi.

6 §

Säännöstely-yhteisö

Säännöstelyhanketta varten on perustettava säännöstely-yhteisö, jos lupanhakijoita on enemmän kuin yksi tai jos hyödynsaaja 5 §:n 1 momentin mukaisesti ilmoittaa osallistuvansa toisen vireille panemaan hankkeeseen. Yhteisö on perustettava siten kuin 12 luvussa säädetään. Lupa- ja valvontavirasto vahvistaa yhteisön säännöt 12 luvun 5 §:n mukaisesti lupapäätöksellä.

7 §

Säännöstely-yhteisön jäsenet

Säännöstely-yhteisön jäseniä ovat lupanhakijat, säännöstelyyn 5 §:n mukaan osallistuvaksi ilmoittautuneet ja ne hyödynsaajat, jotka yhteisö myöhemmin on hyväksynyt jäseniksi. Säännöstely-yhteisössä voi jäsenenä olla myös ojitusyhteisö tai muu vesioikeudellinen yhteisö, jos Lupa- ja valvontavirasto harkitsee sen asianmukaiseksi.

10 §

Ulkopuolisen hyödynsaajan vastuu säännöstelyn kustannuksista

Lupa- ja valvontavirasto voi lupapäätöksessä hakemuksesta velvoittaa hyödynsaajan, joka ei halua osallistua säännöstelyhankkeeseen, osallistumaan hankkeen kustannuksiin. Valtiota ei pidetä hyödynsaajana, ellei säännöstelystä välittömästi aiheudu hyötyä valtion omaisuudelle tai valtion säännöstelyhankkeelle.

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta määrätä hankkeesta vastaavan antamaan selvityksen 1 momentissa tarkoitetun suorituksen käytöstä. Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava selvitys sitä vaatineelle.

8 luku

Vesivoiman hyödyntäminen

8 §

Osallistumistarjous

Aloitteentekijän on tarjottava muille 5 §:n mukaan osallistumaan oikeutetuille osallistumista voimalaitoksen rakentamiseen. Asiaa koskeva esitys on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle.

9 §

Julkinen kuulutus osallistumisesta voimalaitoksen rakentamiseen

Lupa- ja valvontaviraston on annettava 8 §:ssä tarkoitettu esitys tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Lupa- ja valvontaviraston on kehotettava osallistumaan oikeutettuja ilmoittamaan kirjallisesti Lupa- ja valvontavirastolle osallistumisestaan hankkeeseen sekä esittämään tarvittava selvitys osallistumisoikeudestaan viimeistään kuulutuksessa määrätynä päivänä. Esitystä ei kuuluteta, jos siihen liitetyn selvityksen perusteella on ilmeistä, ettei lupaa hankkeeseen voida antaa.

10 §

Lupahakemus

Hanketta koskeva lupahakemus on tehtävä vuoden kuluessa 9 §:ssä tarkoitetussa kuulutuksessa määrätyn ajan päättymisestä uhalla, että aloite on muutoin katsottava rauenneeksi. Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta pidentää määräaika.

9 luku

Puutavaran uitto

4 §

Uiton toimintapaikan käyttötarkoituksen muuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi uittajan hakemuksesta antaa oikeuden uiton toimintapaikan käyttämiseen myös puutavaran muuta vesitse tapahtuvaa kuljettamista varten.

5 §

Uittajan oikeudet

Uittaja saa varastoida tilapäisesti puutavaraa uiton harjoittamista varten jälle, jos vesialueen ja erityiseen käyttöön otetun rannan omistaja ovat antaneet suostumuksensa tähän. Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta antaa oikeuden tässä momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

7 §

Yhteisuitto

Uitto on harjoitettava puutavaran omistajien yhteiseen lukuun yhteisuittona. Lupa- ja valvontavirasto voi kuitenkin hakemuksesta antaa luvan yksityisuittoon tietyllä alueella, jos uiton harjoittaminen yksityisuittona on vesistössä uittettavan puutavaran kuljetuskustannukset huomioon ottaen yhteisuittoa edullisempaa eikä uiton harjoittaminen yksityisuittona aiheuta haittaa uiton yleiselle järjestelylle eikä vesistön muulle käytölle.

8 §

Uittovahingon korvaaminen

Uittovahingon korvaamista koskeva vaatimus on tehtävä korvausvelvolliselle kirjallisesti viimeistään vahingon tapahtumista seuraavan kalenterivuoden aikana. Jos asianosaiset eivät sovi uittovahingon korvaamisesta, asia voidaan panna Lupa- ja valvontavirastossa vireille erillisenä korvausasiana.

10 §

Haitallisten uppopuiden poistaminen vesistöstä

Lupa- ja valvontavirasto voi puhdistaa tai velvoittaa uittajan puhdistamaan vesistön sellaisesta uitosta jääneestä uponneesta tai uppoamistilassa olevasta puutavarasta tai uittotarvikkeista, jotka aiheuttavat haittaa vesistön käyttämiselle. Jos uittajaa ei enää ole, määräys voidaan antaa vesistössä viimeksi uittoa harjoittaneelle. Jos asia ei ole tullut vireille Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta, hakemuksen uittajan velvoittamiseksi puhdistamaan vesistö voi tehdä vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus tai haittaa kärsivä. Asian käsittelyssä on noudatettava soveltuvin osin, mitä 14 luvussa säädetään.

Kun uitto on lakannut eikä toimivaa uittoyhteisöä ole, vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus voi 1 momentissa säädetyn estämättä poistaa vesistöstä vaaraa tai haittaa aiheuttavat uppopuut ja muut uittojätteet, jos toimenpiteestä ei aiheudu 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta.

Jos Lupa- ja valvontavirasto tai vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus on 1 tai 2 momentin nojalla puhdistanut vesistön, vesistöä nostettu puutavara siirtyy valtion omaisuudeksi.

12 §

Uittoyhteisön jäsenet

Metsänomistajilla on oikeus yhteiseen edustajaan uittoyhteisössä. Uittoyhteisön tulee pyytää niitä metsäkeskuksia, joiden toimialueelta tulevaa puutavaraa yhteisö uittaa, nimeämään ehdokkaansa metsänomistajien edustajaksi. Lupa- ja valvontaviraston tulee määrätä metsänomistajien edustajaksi metsäkeskusten nimeämistä ehdokkaista se, joka parhaiten edustaa alueen metsänomistajia.

Metsänomistajia uittoyhteisössä edustavalla on oikeus saada kohtuullinen korvaus tehtävästään hänet ehdokkaaksi nimenneeltä metsäkeskukselta. Jos uittettava puutavara on peräisin useiden metsäkeskusten toimialueilta, metsäkeskukset vastaavat korvauksen suorittamisesta siinä suhteessa, missä alue, jolta uittettava puutavara tulee, jakaantuu metsäkeskusten toimialueisiin. Jos korvauksen suuruudesta tai sen jakaantumisesta metsäkeskusten kesken syntyy erimielisyyttä, asia voidaan panna vireille Lupa- ja valvontavirastossa siten kuin 11 luvussa säädetään.

16 §

Kiinteän omaisuuden luovuttaminen ja ulosmittaus

Uittoyhteisö saa luovuttaa tai kiinnittää velan vakuudeksi sille kuuluvaa kiinteää omaisuutta, jos Lupa- ja valvontavirasto on hakemuksesta antanut siihen luvan. Hakemus on hylättävä, jos omaisuuden säilyminen uittoyhteisön hallinnassa on uiton jatkuvan harjoittamisen kannalta välttämätöntä.

17 §

Rahastot

Uittoyhteisön on haettava rahaston perustamista ja sen sääntöjen hyväksymistä koskevalle yhteisön kokouksen päätökselle Lupa- ja valvontaviraston vahvistus. Lupa- ja valvontavirasto voi tehdä rahaston sääntöihin yhteisön jäsenten edun turvaamiseksi tarpeellisia muutoksia.

19 §

Uittoyhteisön purkaminen

Uittoyhteisö on purettava sen jälkeen, kun yhteisuito on päätynyt vesistöissä tai sen osassa. Jos uittoyhteisön hallitus ei viiden vuoden kuluessa uiton päättymisestä ole ryhtynyt yhteisön purkamiseksi tarpeellisiin toimiin, Lupa- ja valvontaviraston on omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta ryhdyttävä toimiin uittoyhteisön purkamiseksi ja hallituksen velvoittamiseksi ryhtymään tarpeellisiin toimiin tai selvitysmiesten määräämiseksi. Hakemuksen uittoyhteisön purkamiseksi ja selvitysmiesten määräämiseksi voi

tehdä myös uittoyhteisön toimiva tai viimeksi toiminut hallitus. Selvitysmiehiä voi olla yksi tai useampia tehtävän laajuudesta riippuen. Selvitysmiehillä on tehtävää hoitaessaan uittoyhteisön hallitukselle kuuluvat valtuudet.

20 §

Uittoyhteisön selvitystoimet

Uittoyhteisölle kuuluva irtain ja kiinteä omaisuus, jonka säilyttäminen vesistöalueella jatkuvan uiton harjoittamiseksi ei ole välttämätöntä, on muutettava rahaksi. Selvitystoimista vastaavan on laadittava esitys uittoyhteisön kiinteän omaisuuden rahaksi muuttamisesta ja jätettävä sitä koskeva hakemus Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa- ja valvontaviraston on määrättävä, mikä osa kiinteästä omaisuudesta on muutettava rahaksi. Muu osa kiinteästä omaisuudesta on määrättävä siirrettäväksi valtiolle.

Uittoyhteisön omaisuuden myynnistä saaduilla varoilla on maksettava uittoyhteisön velat. Loput varat on käytettävä uiton jälkihoitotoimenpiteisiin asianomaisella vesistöalueella. Lupa- ja valvontavirasto voi omasta aloitteesta tai selvitystoimista vastaavan tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta määrätä varat siirrettäväksi vesitaloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukselle, jos se ottaa huolehtiakseen 21 §:n mukaisista jälkihoitotoimenpiteistä.

Selvitysmiesten tehtävä päättyy kaikkien uittoyhteisön varojen ja velvoitteiden tultua selvitettyä tai varojen siirrettyä vesitaloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukselle 2 momentin mukaisesti.

21 §

Jälkihoitotoimenpiteet

Jos uitto vesistössä tai sen osassa on päättynyt eikä sillä alueella ole toimivaa uittoyhteisöä, Lupa- ja valvontavirasto voi omasta aloitteestaan tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta määrätä uiton toimintapaikkoja koskevat luvat raukeamaan.

Lupa- ja valvontaviraston tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen tulee Lupa- ja valvontaviraston määräyksestä ryhtyä toimenpiteisiin sellaisten aikaisemmin harjoitettua uittoa varten tehtyjen laitteiden ja rakennelmien poistamiseksi tai muuttamiseksi, jotka voivat olla vaaraksi tai haitaksi vesistöä käytettäessä, sekä peratun uoman palauttamiseksi ennalleen. Jos toimenpiteistä aiheutuu 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, toimenpiteille on haettava lupa. Asia voidaan käsitellä samanaikaisesti 1 momentissa tarkoitettun asian kanssa tai erikseen.

10 luku

Kulkuväylät ja muut vesiliikennealueet

2 §

Yleiseksi kulkuväyläksi määrääminen

Lupa- ja valvontavirasto voi Väyläviraston hakemuksesta määrätä julkiseksi kulkuväyläksi sellaisen vesistön osan, joka on tarpeen pitää avoinna yleistä laiva- tai veneliikennettä varten.

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta määrätä yleiseksi paikallisväyläksi julkiseen väylään kuulumattoman vesistön osan, joka on tarpeen pitää avoinna yleistä laiva- tai veneliikennettä varten. Yleisenä veneliikenteenä pidetään myös vapaa-ajan veneilyä.

3 §

Yleiseksi kulkuväyläksi määrittämisen edellytykset

Yleiseksi kulkuväyläksi määrättävän vesistön osan on täytettävä vaatimukset, jotka vesistössä harjoitettava liikenne huomioon ottaen yleiselle kulkuväylälle kohtuudella voidaan asettaa. Lupa- ja valvontaviraston päätöksessä on määrättävä yleisen kulkuväylän sijainti. Jos sijainti joltakin osin vahvistetaan poikkeamaan siitä, mitä hakemuksessa on esitetty, hakijalle on varattava tilaisuus vastineen esittämiseen ennen päätöksen tekemistä.

Väyläksi määrittämistä koskevaan päätökseen on sisällytettävä myös määräykset ruoppauksesta ja ruoppausmassan sijoittamisesta vesialueelle tai muista toimenpiteistä, jos nämä ovat tarpeen väylän rakentamiseksi. Lupa- ja valvontavirasto voi kuitenkin asian laajuuden tai muun syyn vuoksi määrätä väylästä erikseen ennen sanotuista toimenpiteistä päättämistä.

Lupa- ja valvontaviraston on väyläksi määrittämistä koskevassa päätöksessä määrättävä, milloin yleinen paikallisväylä otetaan käyttöön. Julkisen kulkuväylän käyttöön ottamisesta päättää Väylävirasto.

4 §

Yleistä kulkuväylää koskevan päätöksen muuttaminen

Julkisen kulkuväylän ylläpitäjä voi sen estämättä mitä 1 momentissa säädetään, merenkulun turvallisuuden ylläpitämiseksi tai muun tärkeän syyn vuoksi muuttaa vähäisessä määrin kulkuväylän sijaintia tai ulottuvuutta, jos siitä ei aiheudu yleisten tai yksityisten etujen loukkausta. Muutoksesta on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle.

5 §

Turvalaitteiden asettaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa yleisen kulkuväylän ylläpitäjälle luvan muun kuin 1 momentissa tarkoitetun merenkulun turvalaitteen asettamiseksi vesistöön tai sen rannalle sekä turvalaitteiden näkymistä häiritsevien esteiden poistamiseen, jos asiasta ei ole sovittu alueen omistajan kanssa. Erityiseen käyttöön otetulle alueelle lupaa ei saa myöntää ilman pakottavaa tarvetta.

Väylävirastolla on 1 ja 2 momentissa säädetyin edellytyksin oikeus sijoittaa yleisen kulkuväylän ulkopuolelle sellaisia turvalaitteita, jotka ovat tarpeen matalikon tai karin merkitsemiseksi tai muusta vastaavasta syystä.

7 §

Oikeus toisen vesialueeseen eräissä tapauksissa

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää hakijalle kulkuväylään liittyvää yleistä lastaus- tai ankkuroimisaluetta tai yleistä satamaa varten oikeuden toisen vesialueen käyttöön saamiseen tai omaksi lunastamiseen, jos:

- 1) hanke täyttää 3 luvun 4 §:n 1 momentissa säädetty edellytykset;
- 2) hanke turvaa satamapalveluiden saatavuutta, tärkeäksi katsottavaa liikennettä tai elinkeinotoimintaa taikka palvelee muuta vastaavaa yleistä etua; ja
- 3) hanke on yleisen tarpeen vaatima.

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää hakijalle kulkuväylään liittyvää yksityistä ankkuroimisaluetta varten käyttöoikeuden toiselle kuuluvaan vesialueeseen, jos 3 luvun 4 §:n 1 momentissa säädetty edellytykset täyttyvät. Rannan omistajalle voidaan myöntää käyttöoikeus toiselle kuuluvaan vesialueeseen yksityistä lastauspaikkaa tai satamaa varten, jos tämän pykälän 1 momentissa säädetty edellytykset täyttyvät.

8 §

Eräät puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen tehtäviä varten tarpeelliset oikeudet

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää Puolustusvoimille tai Rajavartiolaitokselle niiden tehtävien suorittamiseksi tarpeellisen käyttö- tai lunastusoikeuden lastaus- tai ankkuroimisaluetta taikka satamaa varten muissakin kuin 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

Hakijan on annettava Lupa- ja valvontavirastolle riittävä selvitys haetun oikeuden tai toimenpiteen tarpeellisuudesta.

9 §

Edunmenetysten korvaaminen

Väylän ylläpitäjä on velvollinen korjaamaan tai korvaamaan kulkuväyläksi määräämisestä tai väylän tavanomaisesta käytöstä aiheutuvan edunmenetyksen, jonka sietämistä ei ole pidettävä kohtuullisena. Ennalta arvioitavien edunmenetysten korjaamisesta tai korvaamisesta on määrättävä kulkuväyläksi määräämistä koskevassa päätöksessä. Lupa- ja valvontavirasto voi myös määrätä, että annettuja korjaus- tai korvausmääräyksiä on erikseen tarkistettava päätöksessä määrättävänä ajankohtana. Jos edunmenetyksiä ei voida ennakolta arvioida, Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä väylän ylläpitäjän panemaan määrääjassa vireille korvausten määräämistä tarkoittavan hakemusasian.

10 §

Kulkuväylän käytön maksullisuus

Vesistöissä olevan kulkuväylän käyttämisestä ei saa periä maksua. Jos rakentamiskustannukset ovat huomattavan suuret, Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta myöntää yksityisen kulkuväylän ylläpitäjälle ja liikenne- ja viestintäministeriö yleisen paikallisväylän ylläpitäjälle oikeuden rakentamiskustannusten korvaamiseksi periä maksua väylän käyttäjiltä. Päätöksessä on määrättävä maksun suuruus ja perusteet sekä aika, jonka oikeus periä maksuja on voimassa.

Yksityiseen kulkuväylään kuuluvan sulkun- tai muun laitteen omistajalla on oikeus periä kohtuullinen maksu laitteen käyttämiseen kuuluvista palveluksista. Omistaja tai se, jonka

oikeutta tai etua asia saattaa koskea, voi hakea Lupa- ja valvontavirastolta maksun suuruuden ja perusteiden vahvistamista.

11 luku

Hakemusmenettely

1 §

Soveltamisala

Hakemusasioiden käsittelyyn Lupa- ja valvontavirastossa sovelletaan hallintolain lisäksi tämän luvun säännöksiä.

2 §

Hakemusasian vireillepano

Asia pannaan vireille Lupa- ja valvontavirastossa hakemuksella. Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä hakemus sähköisesti. Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä hyväksyä hakemuksen jättämisen paperisena. Hankkeesta vastaavan on Lupa- ja valvontaviraston pyynnöstä toimitettava hakemusasiakirjat paperisena, jos se on tarpeen asian käsittelyn vuoksi.

Lupa- ja valvontaviraston on tehtävä vireille tulleesta asiasta merkintä 18 luvun 19 §:ssä tarkoitettuun vesitalousasioiden tietopalveluun. Merkinnästä tulee ilmetä asian lisäksi vireilletulopäivä, hankkeesta vastaavan nimi ja hankkeen sijaintikunta. Tietojen julkaisemisessa noudatetaan, mitä mainitun pykälän 2 momentissa säädetään päätökseen sisältyvien tietojen julkaisemisesta ja henkilötietojen poistamisesta.

6 §

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydettyvä lausunto vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavalta elinvoimakeskukselta sekä asianomaisilta yleistä etua valvovilta viranomaisilta, jollei lausunnon pyytäminen näiltä ole ilmeisen tarpeetonta. Yhteiskunnan kannalta tärkeästä hankkeesta, jolla on valtakunnallista merkitystä ja josta voi aiheutua huomattavia tai laajalle ulottuvia haitallisia vaikutuksia, on pyydettyvä lausunto valtioneuvostolta. Lupa- ja valvontaviraston on varattava yleisen edun valvontayksikölleen tilaisuus tulla kuulluksi yhteiskunnan kannalta merkittävästä hankkeesta tai hankkeesta, jolla voi olla huomattavia tai laajalle ulottuvia vaikutuksia vesiympäristöön tai vesien käyttöön.

Lupa- ja valvontaviraston on lisäksi pyydettyvä lausunto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta niissä kunnissa, joissa hakemuksen tarkoittaman hankkeen vaikutukset saattavat ilmetä, sekä hakemuksen tarkoittaman hankkeen sijaintialueen kunnalta ja tarvittaessa hankkeen vaikutusalueen kunnilta.

Jos hanke sijoittuu tai sen vaikutukset ulottuvat saamelaisien kotiseutualueelle ja hanke voi vaikuttaa saamelaisille alkuperäiskansana kuuluviin oikeuksiin, Lupa- ja valvontaviraston on varattava saamelaiskäräjille tilaisuus antaa lausunto.

Lupa- ja valvontavirasto voi hankkia myös muita asiaan liittyviä tarpeellisia lausuntoja ja selvityksiä.

7 §

Muistutukset ja mielipiteet

Lupa- ja valvontaviraston on ennen asian ratkaisemista varattava niille, joiden oikeutta, etua tai velvollisuutta asia saattaa koskea (*asianosainen*), tilaisuus tehdä muistutuksia asiasta.

9 §

Viranomaisen puhevalta

Lupa- ja valvontavirasto valvoo yleistä etua lupa- ja valvontatehtävissä.

Hakemusasiassa on asianosaisen puhevalta yleistä etua valvovilla valtion viranomaisilla niille kuuluvien tehtävien osalta sekä niiden kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilla, joiden alueelle hakemuksessa tarkoitettun hankkeen vaikutukset saattavat ulottua.

10 §

Hakemuksen tiedoksianto ja hakemuksesta tiedottaminen

Lupa- ja valvontaviraston on annettava hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Kuulutuksesta on käytävä ilmi, mitä muistutuksia tehtäessä ja mielipiteitä ilmaistaessa on noudatettava. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kuulutuksen sisällöstä ja sen julkaisemisesta.

Kuulutus ja hakemusasiakirjat on pidettävä nähtävillä 30 päivän ajan Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla. Lupa- ja valvontavirasto voi kuitenkin asian laatu huomioon ottaen päättää, että kuulutus ja hakemusasiakirjat on pidettävä nähtävillä tätä pitempään, kuitenkin enintään 45 päivän ajan.

11 a §

Lupahakemuksesta ja arviointiselostuksen täydentämisestä kuuleminen

Jos lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 27 §:ssä tarkoitettu arviointiselostuksen täydentäminen ovat samaan aikaan vireillä, Lupa- ja valvontavirasto voi lupahakemuksesta kuulemisen yhteydessä kuulla arviointiselostuksesta noudattamalla, mitä mainitun lain 20 §:ssä säädetään. Mielipiteet ja lausunnot arviointiselostuksesta sekä muistutukset ja mielipiteet lupahakemuksesta on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle vähintään 45 päivän ja enintään 60 päivän kuluessa Lupa- ja valvontaviraston määräämästä päivästä.

12 §

Lupahakemusten yhteiskäsittely

Jos tämän lain mukaista hakemusasiaa käsiteltäessä ilmenee hankkeen edellyttävän myös ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa, Lupa- ja valvontaviraston on määrättävä hakija tekemään kohtuullisessa ajassa ympäristölupahakemus uhalla, että vireillä oleva lupahakemus muussa tapauksessa jätetään tutkimatta.

13 §

Yhdessä käsitteleminen

Jos hakemukset liittyvät läheisesti toisiinsa, Lupa- ja valvontavirasto voi käsitellä ne yhdessä, jos sitä on pidettävä tarkoituksenmukaisena eikä yhteinen käsittely kohtuuttomasti viivytä asian käsittelyä tai aiheuta muuta haittaa.

14 §

Tarkastus

Lupa- ja valvontavirasto tai sen palveluksessa oleva virkamies voi suorittaa asiassa hallintolain 39 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen. Tarkastuskertomus on liitettävä asiakirjoihin.

15 §

Suullinen todistelu

Lupa- ja valvontavirasto voi hallintolain 38 §:n mukaisen katselmuksen yhteydessä tai muutoin tarpeen mukaan kuulla vakuutuksen nojalla todistajaa sekä suullisesti asianosaista.

16 §

Erityisen selvityksen hankkiminen

Tiedoksiantamisen tapahduttua Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä hankittavaksi asian ratkaisemisen kannalta erityistä selvitystä, jota ei muuten voida vaikeudetta saada. Selvitystä hankittaessa asianosaisille on tarvittaessa varattava tilaisuus tulla kuulluiksi.

Selvityksen hankkii riittävän asiantunteva henkilö. Jos selvityksen hankkii muu kuin Lupa- ja valvontaviraston palveluksessa oleva henkilö, määrätään hänet Lupa- ja valvontaviraston sivutoimiseksi esittelijäksi selvityksen tekemistä varten.

Selvitys laaditaan lausunnoksi. Lausunto ja muut asiakirjat on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun Lupa- ja valvontavirasto on ilmoittanut menettelyn aloittamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä erityisen selvityksen hankkimisessa noudatettavasta menettelystä.

18 §

Asian ratkaiseminen osittain

Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä antaa hakemusasiassa päätöksen yksittäisestä asiakysymyksestä ennen asian ratkaisemista muilta osin. Korvaukseen sovelletaan tällöin, mitä 13 luvussa säädetään.

Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä määrätä hakemuksen mukaisesta toimenpiteestä aiheutuvan vahingon korvaamisen ratkaistavaksi myöhemmin. Lupa- ja valvontaviraston on asiaa ratkaistessaan velvoitettava hankkeesta vastaava hankkimaan korvausasian ratkaisemiseksi tarpeellinen selvitys ja panemaan määräajassa vireille hakemus asiassa annetun korvausratkaisun täydentämiseksi. Päätös korvauskysymyksen siirtämisestä ratkaistavaksi erikseen ei estä vahingonkärsijää hakemasta korvausta tämän lain mukaisesti.

19 §

Aikaisemman päätöksen muuttaminen

Antaessaan myöhemmin päätöksen asiasta siltä osin kuin sitä ei vielä ole ratkaistu, Lupa- ja valvontavirasto voi tehdä aikaisempaan päätökseensä ainoastaan sellaisia muutoksia, jotka ovat välttämättömiä ristiriitaisten tai ilmeisen epätarkoituksenmukaisten määräysten poistamiseksi.

Jos 18 §:n 2 momentin mukaisessa päätöksessä asetetun kalatalousvelvoitteen tai maksun perusteista on saatu uutta selvitystä, Lupa- ja valvontavirasto voi ottaa viran puolesta käsiteltäväkseen velvoitteen tai maksun tarkistamista ja täydentämistä koskevan asian. Lupapäätöstä voidaan tällöin tarkistaa 3 luvun 14 §:n mukaiseksi sen estämättä, mitä lupamääräysten tarkistamisesta muutoin tässä laissa säädetään.

20 §

Vakuus

Vakuus asetetaan Lupa- ja valvontavirastolle, jonka tulee valvoa korvauksensaajan etuja vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskevissa asioissa. Vakuuden määrää on tarvittaessa tarkistettava.

Vakuus on vapautettava, kun korvausvelvollisuus on täytetty taikka kun korvausta koskeva päätös on saanut lainvoiman eikä toimintaa sitä ennen ole aloitettu. Jos korvaukset määrätään maksettaviksi toistuvaiserin, vakuus kuitenkin vapautetaan, kun korvauksen määräämistä koskeva päätös saa lainvoiman, jos kaikki siihen mennessä erääntyneet maksuerät on maksettu tai muun säännöksen nojalla talletettu. Vakuuden vapauttamista koskevaan Lupa- ja valvontaviraston päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

22 §

Päätöksen tiedoksianto ja päätöksestä tiedottaminen

Lupa- ja valvontaviraston on annettava hakemusasiaa koskeva päätös tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään.

Päätös on toimitettava hakijalle. Päätöksestä on toimitettava jäljennös niille, jotka ovat sitä pyytäneet, vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukselle, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Tieto päätöksen antamisesta on lähetettävä sähköisesti tiedossa olevalla osoitteella 11 §:ssä tarkoitetuille asianosaisille, 9 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille ja asiassa muistutuksen tehneille sekä mielipiteen ilmaisille.

23 §

Edunvalvontakustannusten korvaaminen

Asianosaiset vastaavat omista kuluistaan Lupa- ja valvontavirastossa.

Jos vahinkoa kärsineen hakemuksesta määrätään vahingon aiheuttajan suoritettavaksi korvaus tai toimenpide, Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä vahingon aiheuttajan suorittamaan vahinkoa kärsineelle korvausta asian selvittämisestä aiheutuneista kuluista. Jos asianosaiselle on myönnetty oikeusapua oikeusapulain (257/2002) nojalla, Lupa- ja valvontaviraston on korvausasian ratkaisemisen yhteydessä vahvistettava avustajan palkkion suuruus ja oikeusavun saajan omavastuuosuus sekä veloitettava hänet suorittamaan omavastuuosuus avustajalleen siten kuin mainitussa laissa säädetään.

24 §

Asian käsittely kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa

Asian käsittelyyn kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa sovelletaan, mitä 1–11, 13, 14, 17 ja 21–23 §:ssä säädetään asian käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa.

12 luku

Vesioikeudellinen yhteisö

5 §

Sääntöjen vahvistaminen

Vesioikeudellisen yhteisön säännöt vahvistaa Lupa- ja valvontavirasto, jollei 5 luvun 24 §:stä muuta johdu. Säännöt on vahvistettava, jos ne ovat lain mukaiset eikä niistä aiheudu vahinkoa jäsenelle. Sääntöihin voidaan tehdä vähäisiä muutoksia, jos se on tarpeen sääntöjen vahvistamiseksi.

8 §

Yhteisön rekisteröinti

Lupa- ja valvontavirasto merkitsee perustetun yhteisön vesiyhteisörekisteriin. Jos yhteisö on perustettu ja sen säännöt vahvistettu ojitustoimituksessa, Lupa- ja valvontavirasto vastaa tietojen merkitsemisestä vesiyhteisörekisteriin.

9 §

Tietojen merkitseminen

Vesioikeudellisen yhteisön on ilmoitettava 6 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuneista muutoksista Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa- ja valvontavirasto merkitsee muutokset vesiyhteisörekisteriin.

Lupa- ja valvontavirasto tekee Vaasan hallinto-oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä johtuvat merkinnät vesiyhteisörekisteriin.

10 §

Oikeus saada tietoja

Lupa- ja valvontavirastolla, vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavalla elinvoimakeskuksella ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on oikeus saada maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi tarpeelliset tiedot vesiyhteisörekisteristä.

11 §

Yhteisön kokous

Jos yhteisön toiminta on lakannut, yhteisön jäsen, Lupa- ja valvontavirasto, vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi kutsua yhteisön kokouksen päättämään hallituksen taikka yhden tai useamman toimitsijan asettamisesta huolehtimaan yhteisölle kuuluvista velvoitteista.

17 §

Päätöksen moitteenvaraisuus

Edellä 1 momentissa tarkoitettu asia on pantava vireille hakemuksella Lupa- ja valvontavirastossa 60 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Jos päätöksen johdosta on tehty 18 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus, jäsenellä on kuitenkin oikeus panna asia vireille 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen tiedoksisaamisesta.

Lupa- ja valvontavirasto voi ennen asian lopullista ratkaisemista erityisestä syystä antaa luvan päätöksen täytäntöönpanoon, jos täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi.

18 §

Oikaisuvaatimus

Jäsen, jonka oikeutta yhteisön kokouksen, hallituksen tai toimitsijan päätös koskee, voi 17 §:ssä säädetyn estämättä vaatia yhteisön kokoukselta päätöksen oikaisemista. Oikaisuvaatimus voidaan tehdä sillä perusteella, että päätös ei ole syntynyt laillisessa järjestyksessä tai se on lain tai yhteisön sääntöjen vastainen taikka loukkaa oikaisun vaatijan oikeutta. Oikaisuvaatimusta ei voi tehdä, jos päätökselle on haettava Lupa- ja valvontaviraston vahvistus.

19 §

Yhteisön purkautuminen

Yhteisö ei voi purkautua, jos sillä on vesitaloushankkeelle myönnettyyn lupaan tai oikeuteen perustuvia velvoitteita tai vastuita. Jos yhteisö on luvanhaltijana 3 luvun 19 §:ssä tarkoitetussa hankkeessa, yhteisö voi purkautua, jos Lupa- ja valvontavirasto on antanut luvan hankkeen keskeyttämiselle.

Purkautumisesta päättäneen yhteisön on maksettava sille kuuluvat velat ja huolehdittava Lupa- ja valvontaviraston sille määräämistä velvoitteista. Jos kaikki yhteisön velkojat eivät ole tiedossa, yhteisön on otettava julkinen haaste tuntemattomille velkojille. Jos yhteisön varat ovat

velkoja suuremmat ja yhteisön jäsenten välisistä oikeussuhteista ei muuta johdu, ylijäämä on jaettava jäsenten kesken äänimäärän mukaan.

Selvitystoimista 2 momentin mukaan vastaavan tai jonkun yhteisön jäsenistä on ilmoitettava yhteisön purkautumisesta Lupa- ja valvontavirastolle 45 päivän kuluessa selvitystoimien saattamisesta loppuun. Ilmoitukseen tulee liittää loppuselvytys, josta ilmenee 3 momentissa säädetyt seikat. Lupa- ja valvontaviraston on tarkastettava ilmoitus. Jos yhteisön purkautumiseen liittyvät selvitystoimet on suoritettu siten kuin 3 momentissa säädetään, Lupa- ja valvontaviraston on todettava yhteisö purkautuneeksi ja tehtävä asiasta merkintä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

13 luku

Korvaukset

6 §

Korvausasioita käsittelevät viranomaiset ja tuomioistuimet

Tässä luvussa tarkoitetun edunmenetyksen korvaamista koskevan asian ratkaisee Lupa- ja valvontavirasto, jollei 2 ja 3 momentista muuta johdu.

Käräjäoikeus käsittelee:

- 1) henkilövahingon korvaamista koskevan asian;
- 2) 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun asian, jollei asia ympäristönsuojelulain 130 §:n mukaan kuulu Lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi;
- 3) 4 §:ssä tarkoitetun asian, jollei merilaista muuta johdu; sekä
- 4) 5 §:ssä tarkoitetun asian, jollei 7 §:n 2 momentista muuta johdu tai asiassa ole vireillä 14 luvun 4 §:ssä tarkoitettua hallintopakkomenettelyä.

7 §

Hakemusasiaan liittyvät korvaukset

Viranomaisen on käsiteltävä 2 momentissa tarkoitettu vaatimus, jollei siitä aiheudu olennaista viivästystä. Jos vaatimusta ei voida käsitellä lupa-asian yhteydessä, korvausta on vaadittava Lupa- ja valvontavirastossa erillisellä hakemuksella. Korvausvaatimuksen erikseen käsittelemistä koskevaan ratkaisuun ei saa hakea valittamalla muutosta.

8 §

Erilliset korvausasiat

Lupa- ja valvontavirastossa voidaan aiemman ratkaisun estämättä vaatia hakemuksella korvausta edunmenetyksestä, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu. Jos edunmenetyks on aiheutunut ojitustoimituksen tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsittelemästä asiasta, ratkaisee asian kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

15 §

Vedensaannin turvaaminen

Jos luvanvarainen vesitaloushanke estää tai huomattavasti vaikeuttaa vedenottoa, Lupa- ja valvontaviraston on korvaukseen oikeutetun vaatimuksesta määrättävä korvausvelvollinen korvauksen sijasta tekemään tarpeelliset toimenpiteet vedensaannin turvaamiseksi.

Korvaukseen oikeutettu vastaa 1 momentin nojalla tehtyjen laitteiden ja rakennelmien kunnossapidosta, jollei Lupa- ja valvontavirasto olosuhteet huomioon ottaen toisin määrää.

Jos 1 momentissa tarkoitettu edunmenetys aiheutuu vedenottamon tekemisestä tai käyttämisestä, Lupa- ja valvontavirasto voi korvauksen sijasta antaa korvaukseen oikeutetulle oikeuden saada ottamosta enintään hänen aiempaa kulutusta vastaavan määrän vettä. Oikeuden antamisesta ei saa aiheutua kohtuuttomia kustannuksia, eikä se saa vaarantaa ottamon käyttötarkoitusta. Oikeus on voimassa niin kauan kuin ottamoa käytetään. Oikeudenhaltija on velvollinen maksamaan saamastaan vedestä sitä vastaavan osuuden ottamon käyttökustannuksista. Korvausvelvollinen vastaa tarvittavan vesijohdon tekemisestä ja kunnossapidosta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu toimenpiteestä aiheutuva hyöty on 1 momentissa tarkoitettua edunmenetystä suurempi, Lupa- ja valvontavirasto voi toimenpiteestä päätettäessä velvoittaa korvaukseen oikeutetun kohtuuden mukaan osallistumaan toimenpiteen kustannuksiin enintään hänen saamaansa hyötyä vastaavalla osuudella.

16 §

Korvauksen maksaminen

Korvausvelvollisuutta koskevassa ratkaisussa on määrättävä, milloin ja miten korvaus suoritetaan. Vahvistettu korvaus on määrättävä maksettavaksi yhdellä kertaa, jolleivät erityiset syyt vaadi sen maksamista määräajoin. Määräajoin maksettavan korvauksen suorittamisesta voidaan korvauksen saajan vaatimuksesta määrätä asetettavaksi Lupa- ja valvontaviraston hyväksymä vakuus.

Kertakaikkinen rahakorvaus on määrättävä maksettavaksi tai asianmukaisesti tallettavaksi Lupa- ja valvontavirastoon ratkaisussa määrättyinä aikana ennen korvausvelvollisuuden aiheuttavaan toimenpiteeseen ryhtymistä, jolleivät asianosaiset toisin sovi tai 3 luvun 17 §:stä tai 11 luvun 18 §:n 2 momentista muuta johdu. Korvaus on kuitenkin maksettava vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Korvaus on määrättävä maksettavaksi 30 päivän kuluessa korvauspäätöksen antamisesta 1 §:n 3 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa ja 11 luvun 18 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, jos luvassa tarkoitettu toiminta on aloitettu.

18 §

Korvauksen palauttaminen

Korvauksen maksajalla on oikeus vaatia perusteetta tai liikaa maksetun korvauksen palauttamista Lupa- ja valvontavirastolle osoitetulla hakemuksella. Lupa- ja valvontavirasto tai muutoksenhakutuomioistuin voi korvauksen määrä ja olosuhteet huomioon ottaen määrätä, ettei korvausta tarvitse palauttaa.

19 §

Kiinnitetylle omaisuudelle maksettava korvaus

Jos kertakaikkinen korvaus määrätään suoritettavaksi kiinteistön tai siihen kuuluvan alueen luovuttamisesta, kiinteään omaisuuteen perustetusta käyttöoikeudesta tai siihen tämän lain

nojalla muutoin kohdistetusta toimenpiteestä ja kysymyksessä olevaan omaisuuteen on vahvistettu kiinnitys, Lupa- ja valvontavirasto tulee samalla määrätä, että korvaus on päätöksen saatua lainvoiman talletettava Lupa- ja valvontavirastoon ja jaettava niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta säädetään. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus kuin hänellä oli panttioikeuden kohteena olleeseen omaisuuteen.

22 §

Korvausvelvollisuuden poistaminen

Jos luvan saajan on 16 §:n 3 momentin nojalla maksettava korvaus tai osa siitä ennen toimenpiteen aloittamista ja hän sittemmin ilmoittaa luopuvansa hankkeesta, jota ei ole aloitettu, Lupa- ja valvontavirasto voi määrätessään luvan rauenneeksi luvanhaltijan hakemuksesta poistaa siinä asetetun korvausvelvollisuuden.

14 luku

Valvonta ja hallintopakko

1 §

Valvontaviranomaiset

Lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

2 §

Viranomaisen toimet lainvastaisen menettelyn johdosta

Jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei ole noudatettu, Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on asian laatu huomioon ottaen:

- 1) kehotettava lopettamaan säännösten tai määräysten vastainen menettely;
- 2) pantava vireille 4 §:ssä tarkoitettu hallintopakkoasia;
- 3) ilmoitettava asiasta poliisille esitutkintaa varten, jollei tekoa ole olosuhteet huomioon ottaen pidettävä vähäisenä.

3 §

Tiedonsaanti ja tarkastusoikeus

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella ja niiden määräämillä virkamiehillä tai viranhaltijoilla on oikeus valvontaa varten:

- 1) saada viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä välttämättömiä tietoja viranomaisilta sekä toiminnanharjoittajilta;
- 2) kulkea toisen alueella;
- 3) tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä;
- 4) päästä paikkaan, jossa toimintaa harjoitetaan;

5) tarkkailla toiminnan vaikutuksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus on myös Lupa- ja valvontavirastoa tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaista tehtävässään avustavalla henkilöllä.

Lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen saavat tehdä 1 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa vain, jos se on välttämätöntä hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojelemiseksi, tai milloin on perusteltu syy epäillä 16 luvun 1 §:ssä tarkoitettua tekoa.

4 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Jos joku rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, Lupa- ja valvontavirasto voi:

- 1) kieltää häntä jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä;
- 2) määrätä hänet täyttämään velvollisuutensa;
- 3) määrätä hänet oikaisemaan sen, mitä säännösten tai määräysten vastaisesti on tehty.

Jos ojituksessa tai ojan käytössä on menetelty tämän lain säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti taikka jos ojan kunnossapito laiminlyödään, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa 1 momentissa tarkoitettua kiellon tai määräyksen. Jos kieltä tai määräystä annettaessa joudutaan ratkaisemaan kysymys Lupa- ja valvontaviraston luvan tarpeellisuudesta tai luvan noudattamisesta, kiellon tai määräyksen antaa kuitenkin Lupa- ja valvontavirasto. Jos asiaa käsiteltäessä havaitaan, että kyse on lupaa edellyttävästä hankkeesta tai luvan noudattamisesta, asia on siirrettävä Lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi.

5 §

Menettely hallintopakkoasiassa

Ennen kiellon tai määräyksen antamista on sille, jota kieltä tai määräys koskee, varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tarvittaessa on kuultava myös muita asianosaisia, kunnan ympäristönsuojeluviranomaista ja yleistä etua valvovia viranomaisia.

6 §

Luontovahingon korjaaminen

Jos tämän lain säännösten vastainen patoamiseen taikka vedenottoon liittyvä toimenpide tai velvollisuuksien laiminlyönti aiheuttaa tai uhkaa välittömästi aiheuttaa huomattavan haitallisen muutoksen vesistössä tai pohjavedessä taikka luonnonsuojelulain 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettua luontovahingon, Lupa- ja valvontaviraston on, sen lisäksi, mitä tämän luvun 4 §:ssä säädetään, määrättävä haitan aiheuttanut ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi taikka ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa (383/2009) tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin. Asian käsittelyssä noudatetaan tämän luvun 5 §:ssä säädettyä menettelyä.

7 §

Luontovahingosta ilmoittaminen

Edellä 6 §:ssä tarkoitetun haitan tai vahingon tai niiden välittömän uhan aiheuttaneen on viipymättä ilmoitettava asiasta Lupa- ja valvontavirastolle ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin haitan tai vahingon ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäiseksi.

8 §

Uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka

Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, 4 tai 6 §:n nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voidaan oikeuttaa tekemään tarvittava toimenpide.

9 §

Omistajattomat rakennelmat

Jos 2 luvun 9 §:n 1 momentissa säädetty rakennelman kunnossapito laiminlyödään eikä rakennelman omistajaa tai siitä muutoin vastaavaa tiedetä eikä saada hankaluudetta selville, Lupa- ja valvontavirasto voi omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta ryhtyä tai oikeuttaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen ryhtymään haitan tai vaaran poistamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin valtion kustannuksella. Lupa- ja valvontaviranomainen voi omasta aloitteesta tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta määrätä toimenpiteistä valtiolle aiheutuneet kulut kokonaan tai osaksi perittäviksi kunnossapidon laiminlyöneeltä, jos tämä myöhemmin saadaan selville.

10 §

Valvontaviranomaisen välittömät toimet

Jos tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen toimenpide tai laiminlyönti aiheuttaa välitöntä haittaa tai vaaraa turvallisuudelle, terveydelle tai muulle tärkeälle yleiselle edulle taikka huomattavaa vaaraa toisen omaisuudelle, Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin haitan tai vaaran poistamiseksi.

Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on 1 momentissa tarkoitetun toimenpiteen jälkeen viivytyksettä pantava vireille 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu hallintopakkoa koskeva asia, jollei tämä ole tarpeetonta.

11 §

Toiminnan keskeyttäminen

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi keskeyttää 2 luvun 15 §:ssä tarkoitetun toiminnan, jos se on ilmeisen lainvastaista. Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on keskeyttämisen jälkeen viivytyksettä pantava vireille tämän luvun 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu hallintopakkoa koskeva asia, jollei tämä ole tarpeetonta.

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi määrätä, että sen palveluksessa oleva virkamies tai viranhaltija antaa 1 momentissa tarkoitetun määräyksen.

13 §

Toimenpiteet valmistusilmoituksen johdosta

Lupa- ja valvontaviraston on annettava sille toimitettu valmistusilmoitus julkisella kuulutuksella tiedoksi noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään, jos kyseessä olevasta hankkeesta aiheutuu merkittäviä tai laajalle ulottuvia ympäristövaikutuksia. Tieto kuulutuksesta on julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai tiedottaminen on muutoin tarpeetonta.

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi ilmoituksen johdosta suorittaa hallintolain 39 §:n mukaisen tarkastuksen tai ryhtyä muihin tämän luvun 3 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin sen selvittämiseksi, onko hanke toteutettu lupamääräysten mukaisesti.

14 §

Vireillepano

Jollei 4 tai 6 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen hakemuksesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) vesitaloushankkeen sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella hankkeen ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus tai muu asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

15 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

1 §

Muutoksenhaku

Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen ja ojitustoimituksessa annettuun päätökseen haetaan valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään

oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Lupa- ja valvontaviraston tai kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen 3 luvun 11 §:ssä tarkoitettuun yhteistarkkailua tai tarkkailusuunnitelman hyväksymistä tai muuttamista koskevaan päätökseen sekä kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen mainitun luvun 15 §:ssä tarkoitettuun kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman hyväksymistä ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelman vahvistamista koskevaan päätökseen ja näistä perittävää maksua koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa. Lupa- ja valvontaviraston on annettava oikaisuvaatimukseen annettu päätös tiedoksi ja tiedotettava siitä noudattaen, mitä 11 luvun 22 §:ssä säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta noudattaen, mitä 1 momentissa säädetään.

2 §

Valitusoikeus

Muutosta tämän lain nojalla annettuun päätökseen saa hakea:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) vesitaloushankkeen sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella hankkeen ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) hankkeen sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;
- 5) vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus, jos se on tarpeen sille kuuluvien tehtävien hoitamiseksi, tai muu 11 luvun 9 §:ssä tarkoitettu yleistä etua valvova viranomainen;
- 6) saamelaiskäräjät, jos vesitaloushanke sijoittuu tai sen vaikutukset ulottuvat saamelaisten kotiseutualueelle ja hanke voi vaikuttaa saamelaisille alkuperäiskansana kuuluviin oikeuksiin.

Muutosta Lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa hakea myös virastossa yleistä etua valvova yksikkö, jos se on tarpeen ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai muun näihin rinnastettavan yleisen edun turvaamiseksi tai lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi.

4 §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Vaasan hallinto-oikeus voi tarvittaessa varata Lupa- ja valvontavirastolle tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tilaisuuden antaa lausuntonsa valituksesta.

4 a §

Eräiden valitusasioiden käsittely kiireellisenä

Eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa annetun lain (/) 11 §:ssä tarkoitettua lupahakemusta koskeva asia on muutoksenhakutuomioistuimessa käsiteltävä kiireellisenä suhteessa muihin tämän lain mukaisiin lupa-asioihin.

7 §

Lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpano

Vaasan hallinto-oikeus voi hakijan pyynnöstä määrätä, että hanke voidaan valituksesta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen. Päätös voidaan määrätä pantavaksi täytäntöön kokonaan tai osaksi tai tietyinä ajankohtana. Määräys voidaan antaa, jos toiminnan aloittamiselle esitetään perusteltu syy, täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa. Vakuus asetetaan Lupa- ja valvontavirastolle. Vaatimus vakuuden asettamisesta ei koske valtiota tai sen laitosta eikä kuntaa tai kuntayhtymää.

8 §

Hallintopakkoa koskevan päätöksen täytäntöönpano

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi asian kiireellisyyden tai muun erityisen syyn vuoksi määrätä, että 14 luvun 4 §:ssä tarkoitettua päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

9 §

Tarkkailua koskevan päätöksen täytäntöönpano

Lupa- ja valvontavirasto tai kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus voi hyväksyessään sille esitetyn tarkkailusuunnitelman määrätä, että päätöstä on noudatettava oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta huolimatta.

16 luku

Rangaistussäännökset

2 §

Vesilain luparikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

- 1) ryhtyy 3 luvun 2 tai 3 §:ssä taikka 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun hankkeeseen ilman Lupa- ja valvontaviraston myöntämää lupaa,
- 2) toteuttaa hankkeen luvan vastaisesti tai laiminlyö lupamääräyksen noudattamisen,
- 3) vaarantaa 2 luvun 11 §:n 1 momentissa tarkoitettun vesiluontotyypin luonnontilan ilman Lupa- ja valvontaviraston myöntämää poikkeusta,
- 4) laiminlyö saattaa lupaan perustuvan hankkeen loppuun siten, että siitä saattaa aiheutua haittaa tai vaaraa toiselle tai toisen omaisuudelle,

- 5) laiminlyö lakiin tai lupaan perustuvan velvollisuutensa pitää kunnossa patoa, rakennelmaa, laitetta tai pengertä vesistöissä tai sen ulkopuolella,
6) laiminlyö lakiin tai lupaan perustuvan velvollisuutensa pitää kunnossa ojaa, vedenjohtoa tai viemäriä,
7) laiminlyö lakiin tai lupaan perustuvan velvollisuutensa kulkuväylän ylläpitämiseen tai
8) ryhtyy 5 luvun 4 §:ssä tarkoitettuun hankkeeseen ilman ojitustoimituksen päätöstä tai toteuttaa hankkeen ojitustoimituksen päätöksen vastaisesti,
on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vesilain luparikkomuksesta* sakkoon.

3 §

Vesilain rikkominen

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

- 1) estää 2 luvun 10 §:n vastaisesti veden vapaata juoksua norossa tai ojassa siten, että teosta aiheutuu vähäistä suurempi yksityisen edun loukkaus,
2) ottaa pintavettä toisen vesialueelta 4 luvun 3 §:n vastaisesti tai pohjavettä toisen alueelta mainitun luvun 4 §:n vastaisesti,
3) estää ilman laillista oikeutta vesistöissä kulkemista, puutavaran uittoa tai muuta tähän lakiin tai sen nojalla annettuun lupaan tai oikeuteen perustuvaa vesi- tai maa-alueen käyttämistä,
4) käyttää väärin 9 luvun 5 tai 6 §:ssä uittajalle säädettyjä oikeuksia tai toimii vastoin uittosäännön määräyksiä,
5) toimii vastoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen 4 luvun 2 §:n taikka 5 luvun 5 tai 9 §:n nojalla antamaa päätöstä,
6) liikkuu vesistöissä, ottaa vettä, sijoittaa rakennelman tai johdon toisen vesialueelle tai ryhtyy 2 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen vastoin mainitun luvun 3–5, 5 a tai 6–8 §:ää tai
7) laiminlyö ilmoittaa toimenpiteestä Lupa- ja valvontavirastolle vastoin 2 luvun 15 §:ää tai 5 luvun 6 §:ää,
on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vesilain rikkomisesta* sakkoon.

5 §

Lupa- ja valvontaviraston puhevalta rikosasiassa

Jos tässä luvussa rangaistavaksi säädettyä tekoa koskevassa rikosasiassa on loukattu yleistä etua, Lupa- ja valvontavirasto käyttää asiassa asianomistajan puhevaltaa.

17 luku

Kiinteistöoikeudellisia säännöksiä

1 §

Lunastuksesta ilmoittaminen

Lupa- ja valvontaviraston on viipymättä ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtäviä merkintöjä varten päätöksestä, jolla on annettu oikeus tai määrätty velvollisuus lunastaa kiinteistö tai sen määräala, kiinteistöjen yhteinen alue tai sen määräala taikka kiinteistörekisterilain (392/1985) 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu liitännäisalue.

Kun lunastusta koskeva päätös on tullut lainvoimaiseksi ja päätöksessä määrätty korvaus on maksettu omistajalle tai talletettu asianmukaisesti, Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava asiasta kirjaamisviranomaiselle.

4 §

Panttioikeus ja muut oikeudet

Jos muuta kiinteistöön kohdistuvaa oikeutta ei hankkeen toteuttamisen vuoksi voida säilyttää tai oikeuden käyttäminen huomattavasti vaikeutuu ja haltija vaatii oikeuden lunastamista, Lupa- ja valvontaviraston tulee lunastamista koskevassa päätöksessä määrätä oikeus raukeamaan siitä lukien, kun päätös on tullut lainvoimaiseksi ja oikeuden menettämisestä suoritettavaksi määrätty korvaus maksettu tai asianmukaisesti talletettu.

5 §

Tietojen merkitseminen kiinteistötietojärjestelmään

Lupa- ja valvontaviraston on huolehdittava sellaisen lainvoiman saaneen päätöksen merkitsemisestä kiinteistötietojärjestelmään, jolla on myönnetty oikeus:

- 1) tehdä toisen maalle uoma tai muu rakennelma;
- 2) saattaa toiselle kuuluvaa aluetta pysyvästi veden alle;
- 3) käyttää toisen omistamaan kiinteistöön tai yhteiseen alueeseen kuuluvaa vesivoimaa;
- 4) muutoin kuin 1–3 kohdassa tarkoitetulla tavalla jatkuvasti käyttää hyväksi toisen kiinteää omaisuutta.

Kiinteistötietojärjestelmään voidaan merkitä myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemä päätös ja ojitustoimituksessa tehty päätös. Ojitustoimituksessa tehdyn päätöksen merkitsemisestä kiinteistötietojärjestelmään huolehtii Lupa- ja valvontavirasto.

6 §

Kiinteistötoimitus

Jos 5 §:ssä tarkoitettuja tietoja ei voida merkitä kiinteistötietojärjestelmään ilman erityistä selvitystä, Maanmittauslaitoksen on annettava Lupa- ja valvontaviraston hakemuksesta määräys kiinteistötoimituksen suorittamiseen. Toimitukseen sovelletaan, mitä kiinteistönmuodostamislaissa säädetään kiinteistönmäärityksestä.

7 §

Oikeudet ja velvollisuudet omistajanvaihdoksessa

Jos säännöstelyä tai veden ottamista koskeva lupa tai oikeus siirtyy toiselle, saajan on ilmoitettava siirrosta Lupa- ja valvontavirastolle. Siirrosta on ilmoitettava lisäksi, jos lupaan sisältyy kalatalousvelvoite.

8 §

Käyttöoikeuden antaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää hakijalle 2 luvun 12, 13, 13 a ja 14 §:ssä tarkoitetun oikeuden, jos:

- 1) hakijalle on myönnetty tämän lain mukainen lupa;
- 2) hakija on muutoin kuin tämän lain nojalla saanut oikeuden hankkeen edellyttämään alueeseen, mutta alue riidan, konkurssin tai ulosoton johdosta tai muusta syystä on joutunut pois siltä, jolle sen lupaa myönnettäessä katsottiin kuuluvan; ja
- 3) käyttöoikeus hankkeen laatu ja merkitys huomioon ottaen katsotaan tarpeelliseksi.

Jos oikeus voimalaitoksessa käyttöön otettuun vesivoimaan on 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla menetetty, Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta antaa voimalaitoksen omistajalle 8 luvun 5 §:n mukaisen pysyvän käyttöoikeuden tähän vesivoimaan. Lupa rakentaa voimalaitos pysyy voimassa siitä huolimatta, että oikeus voimalaitoksessa käyttöön otettavaan vesivoimaan tai alueeseen joko kokonaan tai osaksi on menetetty edellä tarkoitettulla tavalla.

11 §

Tilusjärjestely

Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava lainvoiman saanut lupapäätös Maanmittauslaitokselle, jos:

- 1) päätöksellä annetaan 6 luvun 6 §:n mukainen käyttöoikeus; tai
 - 2) päätöksen mukaisen hankkeen toteuttaminen aiheuttaa vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetussa laissa tarkoitettua tilusten pirstoutumista tai supistumista, kulkuyhteyksien katkeamista tai vaikeutumista taikka muuta vastaavanlaista haittaa.
-

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

1 §

Ympäristönsuojelun ja luonnonsuojelun tietojärjestelmiin merkittävät tiedot

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkitään tiedot Lupa- ja valvontaviraston, Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden tämän lain nojalla antamista päätöksistä. Luonnonsuojelun tietojärjestelmään merkitään tiedot Lupa- ja valvontaviraston, Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden 2 luvun 11 §:n 2 momentissa tarkoitetuista päätöksistä ja poikkeamisista.

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään voidaan lisäksi merkitä tietoja:

- 1) kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain nojalla antamista päätöksistä;
 - 2) ojitustoimitusten päätöksistä;
 - 3) Lupa- ja valvontavirastolle tehdyistä ilmoituksista;
 - 4) ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla annetuista viranomaisten päätöksistä.
-

2 §

Tietojen merkitseminen

Merkinnän ympäristönsuojelun tietojärjestelmään ja luonnonsuojelun tietojärjestelmään tekee asian ratkaissut viranomainen. Jos asia on ratkaistu ojitustoimituksessa, merkinnän tekee Lupa- ja valvontavirasto.

Lupa- ja valvontavirasto tekee myös merkinnän ympäristönsuojelun tietojärjestelmään 10 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitetusta julkisen kulkuväylän muuttamisesta.

3 §

Viranomaisen oikeus saada tietoja maksutta

Lupa- ja valvontavirastolla, vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavalla elinvoimakeskuksella ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on, sen estämättä mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus saada maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi tarpeelliset tiedot ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä.

Väylävirastolla on merikartan ylläpitämiseksi oikeus saada maksutta tarpeelliset tiedot yleisestä paikallisväylästä sen ylläpitäjältä.

3 a §

Vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvitys

Vesitalousasioita hoitava elinvoimakeskus laatii tarvittaessa selvityksen toimenpiteistä, joilla tulvasta tai kuivuudesta aiheutuvia haitallisia vaikutuksia voidaan vähentää (*vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvitys*). Selvityksessä on tarkasteltava sellaisia vedenkorkeuksiin ja virtaamiin vaikuttavia toimenpiteitä, jotka hankkeesta vastaava voi suorittaa vesitaloushanketta toteuttaessaan. Selvityksessä on lisäksi tarkasteltava mahdollisuuksia sovittaa toimenpiteet yhteen vesistöalueen muiden vesitaloushankkeiden kanssa siten, että tulvasta tai kuivuudesta aiheutuvat vahingolliset seuraukset jäävät kokonaisuutena arvioiden mahdollisimman vähäisiksi. Selvitys on laadittava riittävässä yhteistyössä hankkeista vastaavien, asianomaisten kuntien, Lupa- ja valvontaviraston ja muiden viranomaisten kanssa.

Vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvityksen perusteella vesitalousasioita hoitava elinvoimakeskus voi tehdä Lupa- ja valvontavirastolle hakemuksen vesitaloushanketta koskevien lupamääräysten tarkistamiseksi tai uusien määräysten antamiseksi 3 luvun 21 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla.

4 §

Vaarantorjuntatoimet

Jos poikkeuksellisista luonnonoloista tai muusta ylivoimaisesta tapahtumasta aiheutuu tulva tai muu sellainen vesistön tai sen vesiolojen muutos, josta voi aiheutua yleistä vaaraa ihmisen hengelle, turvallisuudelle tai terveydelle, suurta vahinkoa yleiselle edulle tai suurta ja laaja-alaista vahinkoa yksityiselle edulle, Lupa- ja valvontaviraston on ryhdyttävä tai määrättävä vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus tai vesitaloushankkeesta vastaava ryhtymään vaaran poistamiseksi tai vahinkojen vähentämiseksi välttämättömiin väliaikaisiin toimenpiteisiin. Määräys voidaan antaa sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään tai sen nojalla annetuissa luvissa tai päätöksissä määrätään.

Jos luvan saaneen vesitaloushankkeen toteuttamiseksi on tarpeen ryhtyä kiireellisesti väliaikaisiin toimenpiteisiin hanketta uhkaavan kuivuuden, tulvan, sortuman, jään tai muun

poikkeuksellisen syyn vuoksi, Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta antaa vesitaloushankkeesta vastaavalle oikeuden ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin haitallisten seurausten estämiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu asia tulee vireille Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta. Jos asian kiireellisyys tai muu painava syy sitä edellyttää, 1 ja 2 momentissa tarkoitettu asia voidaan käsitellä noudattamatta, mitä 11 luvussa säädetään hakemusasioiden käsittelystä. Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu Lupa- ja valvontaviraston päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

5 §

Jäästä aiheutuvien vahinkojen torjuminen

Laitoksen tai rakennelman omistajalla, uittajalla ja vesitaloustehtäviä hoitavalla elinvoimakeskuksella on oikeus jäätymisestä tai jäästä johtuvan vahingon tai haitan estämiseksi räjäyttää jäätä, asettaa tilapäisiä puomeja ja suorittaa muita välttämättömiä toimenpiteitä.

Jäästeen räjäyttämässä on noudatettava tarpeellista varovaisuutta. Räjäyttäminen on tehtävä niin, ettei yleistä tai yleisesti käytettyä talvitietä ilman pakottavaa tarvetta katkaista eikä kalakantaa sanottavasti vahingoiteta. Räjäyttämistä on ilmoitettava poliisille ja Lupa- ja valvontavirastolle.

7 §

Tutkimuslupa

Jos asiasta ei sovita, Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta antaa oikeuden toisen alueella tehtäviin maaperä-, vesimäärä- tai muihin tutkimuksiin, jotka ovat tarpeen tässä laissa tarkoitettun hankkeen vaikutusten tai toteuttamismahdollisuuksien taikka pohjavesivarojen selvittämiseksi (*tutkimuslupa*). Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lupahakemuksen sisällöstä ja siihen liitettävistä selvityksistä.

8 §

Lupa- ja valvontavirastossa käsiteltävä erimielisyys

Luvan tarpeellisuutta, lupamääräysten soveltamista, hankkeen toteuttamista, kunnossapitovelvollisuutta, laitoksen tai rakennelman poistamista taikka olojen ennalleen palauttamista koskeva erimielisyys, jonka ratkaisu ilmeisesti vaikuttaa muuhunkin kuin kantajan tai vastaajan oikeuteen tai etuun, käsitellään Lupa- ja valvontavirastossa. Asia pannaan vireille hakemuksella.

Jos 1 momentissa tarkoitettu asia on pantu vireille käräjäoikeudessa, käräjäoikeuden on siirrettävä asia 1 momentissa tarkoitettulta osin Lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi. Käräjäoikeus ei saa ratkaista korvausta koskevaa vaatimusta ennen kuin 1 momentissa tarkoitettu erimielisyys on ratkaistu lainvoimaisesti.

9 §

Käyttö- tai omistusoikeutta koskeva erimielisyys

Jos asianosaisten välillä syntyy luvan tai oikeuden myöntämisen edellytyksenä olevaa käyttö- tai omistusoikeutta koskeva erimielisyys, jota ei voida ratkaista hakemuksen yhteydessä

esikysymyksenä, Lupa- ja valvontaviraston on päätöksellään osoitettava asianosainen määräajassa panemaan käräjäoikeudessa vireille asiaa koskeva kanne tai, jos asia on kiinteistönmuodostamislain 281 §:n nojalla ratkaistava kiinteistötoimituksessa, hakemaan sanottua toimitusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös ei estä hakemuksen edelleen käsittelyä ja lupa-asian ratkaisemista, ellei Lupa- ja valvontavirasto katso olevan painavia syitä käsittelyn siirtämiseen siksi, kunnes erimielisyys on ratkaistu.

10 §

Lupa- ja valvontaviraston lausunto

Jos yleisessä tuomioistuimessa on käsiteltävänä riita- tai rikosasia, jonka ratkaiseminen edellyttää erityistä vesitalousasioiden tuntemusta, tuomioistuimen on hankittava asiasta lausunto Lupa- ja valvontavirastolta.

12 §

Asian käsittelystä perittävät maksut

Tämän lain mukaisen asian käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa voidaan periä maksu. Maksua ei peritä viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireillepannun asian käsittelystä. Muiden vaatimuksesta vireillepannun asian käsittelystä voidaan periä maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä suoritettavaksi ennakkomaksun 1 momentissa tarkoitetuista asian käsittelykustannuksista ja samalla määrätä, että asian käsittelyä ei jatketa ennen kuin maksu on suoritettu tai hyväksyttävä vakuus sen maksamisesta asetettu. Ennakkomaksun on perustuttava Lupa- ja valvontaviraston laatimaan laskelmaan.

Lupa- ja valvontavirasto määräämään viranomaisen 3 luvun 11 §:n 3 momentissa ja mainitun luvun 15 §:ssä tarkoitetuista päätöksistä voidaan periä maksu siten kuin 1 momentissa säädetään.

17 §

Viranomaisten tiedonvaihto

Lupa- ja valvontaviraston tulee antaa sille toimitetusta 2 luvun 15 §:ssä tarkoitettusta ilmoituksesta tieto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jonka alueella toteutettavasta toimenpiteestä on kysymys tai jonka alueelle toimenpiteen vaikutukset kohdistuvat.

18 §

Vesialueen rajan määrittäminen

Jos 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettua vesialueen rajaa maata vasten on vesistön säännöstelyn aiheuttaman vedenkorkeuksien vaihtelun vuoksi vaikea määrätä, Lupa- ja valvontavirasto voi tarvittaessa lupapäätöksessä tai erikseen tehdystä hakemuksesta määrätä, missä sanotun rajan on katsottava kulkevan.

Jos vettä on sallittu pidettäväksi määrättyllä samalla ylimmällä korkeudella huomattava osa kasvukaudesta, voidaan vesialueen raja maata vasten määrätä tämän korkeuden mukaisesti.

Muussa tapauksessa Lupa- ja valvontaviraston tulee rajaa määrätessään asianmukaisesti ottaa huomioon säännöstelyn aikaisten sallittujen ylimpien vedenkorkeuksien ajankohta ja pysyvyys.

19 §

Vesitalousasioita koskeva tietopalvelu

Lupa- ja valvontaviraston on julkaistava vesitalousasiassa antamansa päätös muutoksenhauille säädetyn ajan päättymisen jälkeen verkkosivuillaan, jollei sitä asian merkitys huomioon ottaen ole pidettävä tarpeettomana (*vesitalousasioiden tietopalvelu*). Päätöksessä saadaan julkaista hankkeesta vastaavan nimi sekä hankkeen vaikutuspiiriin kuuluvien kiinteistöjen nimet ja kiinteistötunnukset.

19 luku

Voimaantulo

5 §

Päätökseen sisältyvien määräysten tarkistaminen

Jollei tästä luvusta muuta johdu, Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta tarkistaa ennen tämän lain voimaantuloa annettuun lupaan tai lupaan rinnastuvaan muuhun viranomaisen tekemään päätökseen sisältyviä määräyksiä tai antaa uusia määräyksiä noudattaen soveltuvien osin, mitä 3 luvun 21 §:ssä säädetään.

7 §

Säännöstely

Jos säännöstelyhankkeesta, jolle on myönnetty lupa ennen 1 päivää toukokuuta 1991, aiheutuu vesiympäristön ja sen käytön kannalta huomattavia haitallisia vaikutuksia, vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen tulee selvittää mahdollisuudet vähentää säännöstelyn haitallisia vaikutuksia. Selvitys on tehtävä riittävässä yhteistyössä luvanhaltijan, säännöstelystä hyötyä saavien, vaikutusalueen kuntien, Lupa- ja valvontaviraston ja asianomaisten viranomaisten kanssa. Selvitystä tehtäessä tulee tarvittaessa kuulla muitakin asianosaistahoja.

Kun 1 momentissa tarkoitettu selvitys on tehty, vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus tai kunta voi hakea lupamääräysten tarkistamista tai uusien määräysten asettamista, jollei haitallisia vaikutuksia voida muutoin riittävästi vähentää ja jos asia ei ole tullut vireille Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta.

Tarkistamisen edellytyksenä on, että siitä saatava hyöty on yleisen edun kannalta olosuhteisiin nähden merkittävä. Tarkistaminen ei saa myöskään vähentää huomattavasti säännöstelystä saatavaa kokonaisyötyä eikä muuttaa olennaisesti säännöstelyn alkuperäistä tarkoitusta, ellei se ole jo menettänyt merkityksensä. Jos tarkistamisen edellytykset ilmeisesti ovat olemassa, Lupa- ja valvontavirasto voi, jollei hakemusasiakirjoissa ole riittävä selvitystä, määrätä myös luvanhaltijan toimittamaan Lupa- ja valvontavirastolle tarvittavat lisäselvitykset. Tähän Lupa- ja valvontaviraston päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta. Jollei luvanhaltija ole

toimittanut lisäselvitystä määräajassa Lupa- ja valvontavirastolle, se voidaan teettää hänen kustannuksellaan. Tarkistamiseen sovelletaan, mitä 3 luvun 21 §:ssä säädetään.

9 §

Tarkkailuvelvoite

Lupa- ja valvontavirasto voi omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta määrätä 3 luvun 11 §:n mukaisen tarkkailuvelvoitteen myös hankkeelle, jolle on myönnetty lupa ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla. Tarkkailuvelvoitteen määräämisestä ja muuttamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 3 luvun 11 §:ssä säädetään.

10 §

Kalatalousvelvoite ja kalatalousmaksu

Lupa- ja valvontavirasto voi 3 luvun 22 §:n mukaisesti hakemuksesta tai omasta aloitteesta muuttaa myös ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla annettua kalatalousvelvoitetta tai kalatalousmaksua koskevia määräyksiä.

Tarkistamisen edellytyksenä on, että sitä on pidettävä yleisen tai tärkeän yksityisen edun kannalta tarpeellisenä. Lupa- ja valvontaviraston tulee päätöksessään ottaa huomioon kalatalousmaksun määräämisestä kuluneen ajan pituus ja muut asiaan vaikuttavat näkökohdat.

12 §

Aikaisemmin tehdyt rakennelmat

Jos ennen vanhan vesilain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla on myönnetty lupa rakentaa vesistöön, Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta velvoittaa tällaisen luvan nojalla tehdyn rakennelman omistajan sallimaan kalakannan säilyttämistä, liikenteen turvaamista, uiton toimittamista tai vesistön tilan turvaamista varten tarpeellisten laitteiden tekeminen ja luovuttamaan käytettäväksi niitä varten tarvittavan vesimäärän.

Rakennelman omistajalle 1 momentissa tarkoitettua velvoitteen aiheutuva edunmenetyks on korvattava, jos se ei ole vähäinen. Jos rakennelman omistaja kuitenkin olisi 1 momentissa tarkoitettun lainsäädännön mukaan ollut velvollinen korvauksetta poistamaan rakennelman eikä hän sitä halua poistaa, Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa hänet omalla kustannuksellaan tekemään tarvittavat laitteet ja rakennelmat.

16 §

Aikaisemmin annetun päätöksen selventäminen

Jos vesitaloushankkeelle on ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla myönnetty viranomaisen päätöksellä lupa tai oikeus ja luvan tai oikeuden sisällöstä taikka haltijasta on epäselvyyttä, Lupa- ja valvontavirasto voi selventää tällaista päätöstä tai korvata sen tämän lain mukaisella päätöksellä.

Hakemuksen 1 momentissa tarkoitettussa asiassa voi tehdä luvan tai oikeuden haltija, vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, hankkeen

välittömänä kohteena olevan alueen omistaja tai alueeseen kohdistuvan muun oikeuden haltija. Lupa- ja valvontavirasto voi ottaa asian käsiteltäväkseen myös omasta aloitteestaan.

19 §

Toiselle kuuluvan vesivoiman käyttäminen

Se, joka voi osoittaa oikeutensa 1 momentissa tarkoitettussa voimalaitoksessa käyttöön otettuun vesivoimaan, voi hakemuksella pyytää Lupa- ja valvontavirastoa määräämään ajan, jonka kuluessa voimalaitoksen omistajan on ryhdyttävä 8 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun menettelyyn. Asian käsittelystä on soveltuvin osin voimassa, mitä 14 luvussa säädetään hallintopakosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

44.

Laki

yhdistyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhdistyslain (503/1989) 4 §, 20 §:n 3 momentti, 22 § ja 38 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 4 § ja 20 §:n 3 momentti laissa 1398/2009, 22 § laissa 135/2023 ja 38 a §:n 3 momentti laissa 1210/2015, seuraavasti:

4 §

Luvanvaraiset yhdistykset

Yhdistystä, jonka toimintaan kuuluu harjoittaminen ampuma-aseiden käyttöön ja joka ei ole yksinomaan metsästystä varten, ei saa perustaa ilman Lupa- ja valvontaviraston lupaa. Ahvenanmaan maakunnassa lupaviranomainen on kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

20 §

Yhdistyksen kokous

Vaatus kokouksen pitämisestä on esitettävä kirjallisesti yhdistyksen hallitukselle. Hallituksen on viipymättä vaatimuksen saatuaan kutsuttava kokous koolle. Jollei kokousta ole kutsuttu koolle tai vaatimusta ole voitu esittää hallitukselle, Lupa- ja valvontaviraston tulee kokouksen pitämistä vaatineen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhdistyksen kustannuksella tai velvoittaa hallitus siihen sakon uhalla. Jos yhdistyksen

kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, hakijan oikeuttaa tai hallituksen velvoittaa kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

22 §

Muun päätöksenteon järjestäminen

Jos säännöissä mainittu asia on yhdistyksessä päätettävä määrättyä aikana 17 §:n 6 momentissa tai 19 §:ssä tarkoitetulla tavalla eikä näin ole menetelty, on yhdistyksen jäsenellä oikeus kirjallisesti vaatia hallitukselta tällaisen päätöksenteon järjestämistä. Jollei hallitus vaatimuksesta huolimatta ole järjestänyt päätöksentekoa tai jollei vaatimusta ole voitu esittää hallitukselle, Lupa- ja valvontaviraston tulee päätöksenteon järjestämistä vaatineen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija järjestämään äänestystilaisuus, postiaänestys tai äänestys teknisen apuvälineen avulla yhdistyksen kustannuksella taikka velvoittaa hallitus siihen sakon uhalla. Jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, hakijan oikeuttaa tai hallituksen velvoittaa kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

38 a §

Toiminnantarkastus

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai yhdistyksen sääntöjen mukaisesti, Lupa- ja valvontavirasto määrää ilmoituksesta toiminnantarkastajan noudattaen vastaavasti, mitä tilintarkastuslain 2 luvun 8 §:n 3 ja 4 momentissa tilintarkastajan määräämisestä säädetään. Jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, määrää toiminnantarkastajan kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

45.

Laki

henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain (615/2020) 3 §:n 2 momentin 10 kohta, 11 §:n 1 momentin 1–3, 7 ja 8 kohta sekä 13 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 228/2024, seuraavasti:

3 §

Ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjät ja vastuunjako

Kukin viranomainen saa käsitellä tallentamiaan tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi seuraavasti:

10) elinvoimakeskus 1 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohdassa tarkoitettua käsittelytarkoituksessa;

11 §

Tiedonsaantioikeus ulkomaalaisasioiden asiankäsitteilyjärjestelmän rekisterinpitäjien välillä

Käsitellessään tietoja ulkomaalaisasioiden asiankäsitteilyjärjestelmässä:

1) Maahanmuuttovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain (359/2003), kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain (907/2017), jäljempänä kausityölaki, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain (908/2017), jäljempänä *ICT-laki*, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (719/2018), jäljempänä *tutkija- ja opiskelijalaki*, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten annetun lain (224/2024), jäljempänä *erityisosaaialaki*, kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011), jäljempänä *vastaanottolaki*, säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain (116/2002), jäljempänä *säilölaki*, ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023), jäljempänä *kotoutumislaki*, mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot poliisilta, suojelupoliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä, ulkoministeriöltä, edustustolta, elinvoimakeskukselta sekä hyvinvointialueen viranomaiselta ja Helsingin kaupungilta;

2) vastaanottokeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua käsittelytarkoituksessa vastaanottolain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, toiselta vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä ja elinvoimakeskukselta;

3) järjestelykeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettua käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain ja vastaanottolain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, toiselta järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä ja elinvoimakeskukselta;

7) elinvoimakeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohdassa tarkoitettua käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain ja kotoutumislain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, edustustolta sekä hyvinvointialueen viranomaiselta ja Helsingin kaupungilta;

8) hyvinvointialueen viranomaisella ja Helsingin kaupungilla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua käsittelytarkoituksessa kotoutumislain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, vastaanottokeskukselta ja elinvoimakeskukselta.

13 §

Muu tiedonsaantioikeus

Maahanmuuttovirastolla on 1 §:n 1 momentissa, vastaanottokeskuksella 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa, järjestelykeskuksella 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa, säilöönottoyksiköllä 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa, elinvoimakeskuksella, ulkoministeriöllä ja edustustolla 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa sekä hyvinvointialueen viranomaisella ja Helsingin kaupungilla 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain, kausityölain, ICT-lain, tutkija- ja opiskelijalain, erityisosaaajalain, vastaanottolain, säilölain ja kotoutumislain mukaisten tehtävien hoitamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta välttämättömät luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä koskevat tiedot viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:ssä tarkoituilta tahoilta sekä yksityiseltä palveluntuottajalta ja ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyä edustajalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

46.

Laki

hätäkeskustoiminnasta annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hätäkeskustoiminnasta annetun lain (692/2010) 20 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 438/2023, seuraavasti:

20 §

Viranomaisten tiedonsaantioikeus hätäkeskustietojärjestelmästä

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada hätäkeskustietojärjestelmästä salassapitosäännösten estämättä pelastustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen valvontatehtäviään varten välttämättömät tiedot maksutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

47.

Laki

pelastustoimen järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lain pelastustoimen järjestämisestä (613/2021) 6 §:n 3 ja 4 momentti, 7 §:n 3 ja 4 momentti, 13 §:n 2 ja 3 momentti, 14 ja 15 §, 17 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 ja 2 momentti sekä 19 §, sellaisena kuin niistä on 15 § laissa 470/2024, seuraavasti:

6 §

Pelastustoimen palvelutasopäätös

Hyvinvointialueen on pyydettävä palvelutasopäätöksestä ennen sen hyväksymistä Lupa- ja valvontaviraston lausunto. Aluevaltuuston hyväksymä palvelutasopäätös on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle.

Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä palvelutasopäätösten sisällön perusteista, rakenteesta ja seurannasta sekä Lupa- ja valvontaviraston suorittamasta arvioinnista.

7 §

Pelastustoimen yleinen ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen

Lupa- ja valvontavirasto tukee sisäministeriötä 1 ja 2 momentissa säädetyissä tehtävissä. Sisäministeriön ja Lupa- ja valvontaviraston tehtävistä sekä eri ministeriöiden ja toimialojen valtakunnallisesta yhteistoiminnasta pelastustoimessa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuus

Hyvinvointialueen on laadittava vuosittain selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta alueellaan. Selvityksessä on kuvattava ja arvioitava, miten pelastustoimen valtakunnalliset tavoitteet, sekä mahdolliset sisäministeriön antamat toimenpidesuositukset on otettu huomioon hyvinvointialueella. Lisäksi selvitykseen on sisällytettävä hyvinvointialueen alustava esitys 11 §:ssä tarkoitetuksi investointisuunnitelman pelastustoimea koskeväksi osaksi. Selvitys tulee toimittaa sisäministeriölle ja Lupa- ja valvontavirastolle.

Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettun seurannan vähimmäistietosisällöstä, 2 momentissa tarkoitettuun selvitykseen tulevista tiedoista sekä ajankohdasta, jolloin selvitys on toimitettava sisäministeriölle ja Lupa- ja valvontavirastolle.

14 §

Lupa- ja valvontaviraston asiantuntija-arvio

Lupa- ja valvontavirasto valmistelee pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyyden arvioimiseksi hyvinvointialueittain vuosittain asiantuntija-arvion. Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti,

pelastustoimen palvelujen tarvetta, saatavuuden sekä laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä, investointien tarvetta ja vaikutuksia. Asiantuntija-arviot toimitetaan sisäministeriölle ja julkaistaan julkisessa tietoverkossa.

Lupa- ja valvontavirasto kokoaa hyvinvointialueittain laatimistaan asiantuntija-arvioista sisäministeriölle valtakunnallisen asiantuntija-arvion. Valtakunnallisen asiantuntija-arvion kokoamisessa Lupa- ja valvontavirasto hyödyntää lisäksi hyvinvointialueiden 13 §:n 2 momentissa tarkoitettuja selvityksiä. Lupa- ja valvontaviraston oikeudesta saada tietoja hyvinvointialueilta säädetään 19 §:ssä.

Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tiedoista, joiden tulee sisältyä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin Lupa- ja valvontaviraston asiantuntija-arvioihin sekä ajankohdasta, jolloin ne on toimitettava sisäministeriölle.

15 §

Sisäministeriön vuosittainen selvitys

Sisäministeriö laatii vuosittain valtakunnallisen selvityksen, jossa arvioidaan tarpeita ja uhkia vastaavien pelastustoimen palvelujen toteutumista ja rahoituksen tason riittävyyttä. Selvityksessä hyödynnetään 13 §:ssä tarkoitettuja hyvinvointialueiden selvityksiä ja 14 §:ssä tarkoitettua Lupa- ja valvontaviraston asiantuntija-arviota. Selvityksen tulee sisältää ehdotus tarvittavista toimenpiteistä julkisen talouden suunnitelman, valtion talousarvion sekä hyvinvointialueesta annetun lain 12 a §:ssä tarkoitettujen hyvinvointialueiden tehtäviä koskevien valtakunnallisten tavoitteiden laatimista sekä muuta valtakunnallista ohjausta varten

17 §

Pelastustoimen valvonta ja siihen liittyvä ohjaus

Lupa- ja valvontavirasto valvoo pelastustointia sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa toimialueellaan.

18 §

Pelastustoimen palvelutason valvonta

Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on valvoa, että hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutaso on riittävä.

Jos palvelutasossa on Lupa- ja valvontaviraston arvion mukaan huomattavia puutteita tai epäkohtia eikä niitä korjata Lupa- ja valvontaviraston asettamassa määräajassa, Lupa- ja valvontavirasto voi määräajassa velvoittaa hyvinvointialueen oikaisemaan sen, mitä on tehty tai lyöty laimin.

19 §

Tiedonsaantioikeus

Hyvinvointialueen tulee antaa sisäministeriölle ja Lupa- ja valvontavirastolle niiden pyytämät välttämättömät tiedot ja selvitykset tässä laissa niille säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi. Tiedot ja selvitykset on annettava maksutta ja sen estämättä, mitä tietojen salassapitovelvollisuudesta säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

48.

Laki

sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021–2027 annetun lain 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021–2027 annetun lain (1125/2021) 29 §:n 3 momentti, seuraavasti:

29 §

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoasetuksen 19 ja 20 artiklan määrärahoja koskeva tietojen saanti ja luovuttaminen

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, elinvoimakeskuksella sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa tarkoitettujen salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tämän lain 28 §:n 1 momentissa tarkoitetun määrärahan käyttämiseksi Maahanmuuttovirastolta maksutta ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmästä niitä tietoja, jotka ovat tarpeellisia henkilön tunnistamista, hänen kuntaan sijoittumisensa ajankohdan ja kotikuntansa määrittämistä varten sekä tiedon henkilölle ulkomaalaislain (301/2004) nojalla myönnetystä oleskeluluvan perusteesta. Tällaisia tietoja ovat Maahanmuuttoviraston asiakasnumero, Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisjärjestön tapausnumero, tieto henkilön Suomeen saapumisen ajankohdasta, tieto henkilön sijoituskunnasta, kiintiövalintavuodesta, valintaotosta, henkilön syntymäajasta ja kansalaisuudesta sekä kiintiövalintapäätöksen jälkeen, ennen Suomeen saapumista syntyneistä lapsista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

49.

Laki

Suomen lipusta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Suomen lipusta annetun lain (380/1978) 5 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1418/2009, seuraavasti:

5 §

Suorakaiteista valtiolippua käyttävät eduskunta, ministeriöt, ministeriöiden alaiset keskushallinnon virastot ja niihin verrattavat virastot ja laitokset, korkein oikeus, korkein hallinto-oikeus, hovioikeudet, Lupa- ja valvontavirasto, elinvoimakeskus, Suomen ulkomailla olevat diplomaattiset tai niihin rinnastettavat edustustot ja lähetettyjen konsulien johtamat konsulinedustustot, Suomen Pankki, Kansaneläkelaitos, Suomen akatemia, julkisoikeudelliset yliopistot, Rajavartiolaitos sekä valtion alukset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

50.

Laki

vaaratiedotteesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaaratiedotteesta annetun lain (466/2012) 3 §:n 12 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1210/2020, seuraavasti:

3 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Vaaratiedotteen saa antaa:

12) Lupa- ja valvontavirasto;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

51.

Laki

palosuojelurahastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan palosuojelurahastolain (306/2003) 4–7 §, sellaisina kuin ne ovat, 4 ja 6 § laissa 1422/2009, 5 § laissa 1355/2018 ja 7 § laissa 1389/2019, seuraavasti:

4 §

Palosuojelumaksun maksuunpano

Maksuunpanon toimittaa ja maksupäivän määrää kalenterivuositain Lupa- ja valvontavirasto. Finanssivalvonnan on vuosittain viimeistään 15 päivänä heinäkuuta annettava Lupa- ja valvontavirastolle palosuojelumaksun määräämistä varten tiedot maksuvelvollisista ja muita tarpeellisia tietoja ja selvityksiä. Lupa- ja valvontaviraston tulee ennen heinäkuun loppua lähettää kehoitus maksuvelvollisille maksuunpanoa varten tarvittavien tietojen antamisesta. Vakuutuksenantajien ja Suomessa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa harjoittavan ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön asiamiehen tulee antaa Lupa- ja valvontavirastolle kirjallisesti tiedot maksuunpanoa varten vuosittain viimeistään 15 päivänä syyskuuta.

Jollei tietoja anneta Lupa- ja valvontavirastolle määräajassa, Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus sakon uhalla velvoittaa asianomainen antamaan tiedot uuden määräajan kuluessa tai toimittaa maksuunpano muun saatavissa olevan selvityksen perusteella. Uhkasakkoa koskevassa asiassa sovelletaan, mitä uhkasakkolaisissa (1113/1990) säädetään.

Maksuvelvollisen on suoritettava palosuojelumaksu Lupa- ja valvontaviraston päätöksessään määräämään maksupaikkaan eräpäivänä. Palosuojelumaksun erääntyneelle määrälle maksetaan viivästyskorkoa siten kuin korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa säädetään.

Jos maksuunpantava määrä on pienempi kuin 10 euroa, sitä ei panna maksuun.

5 §

Palosuojelumaksun tilitys

Lupa- ja valvontaviraston on suoritettava palosuojelumaksut palosuojelurahastoon maksuunpanon toimittamista koskevan kalenterivuoden loppuun mennessä. Edellä 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun vakuutuksenvälittäjän on suoritettava palosuojelumaksu oma-aloitteisesti sisäministeriön määräämään maksupaikkaan viimeistään 15 päivänä syyskuuta.

6 §

Vanhentuminen

Velvollisuus suorittaa palosuojelumaksu vanhentuu 5 vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jolta Lupa- ja valvontaviraston olisi tullut toimittaa maksuunpano.

7 §

Muutoksenhaku palosuojelumaksun maksuunpanoon

Lupa- ja valvontaviraston tekemään palosuojelumaksun maksuunpanoa koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaisissa (434/2003).

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Maksuunpantu palosuojelumaksu on maksettava muutoksenhausta huolimatta määräaikana. Palosuojelumaksu on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Jos maksu poistetaan tai sitä

alennetaan, Lupa- ja valvontaviraston tai palosuojelurahaston on palautettava muutoksenhaun johdosta annetun lainvoimaisen päätöksen perusteella liikaa maksettu määrä. Palautettavalle määrälle maksetaan korkoa korkolain 3 §:n 2 momentin mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

52.

Laki

pelastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan pelastuslain (379/2011) 22 b §:n 1 momentti, 22 c §:n 1 momentti, 23 §:n otsikko sekä 2 ja 3 momentti, 26 §:n 1 momentti, 31 §:n 1 momentti, 31 a §:n 3 momentti, 48 §:n 3 momentti, 67 §, 79 §:n 3 momentti, 87 §:n 1 momentti, 91 §:n 5 momentin 2 kohta, 105 §:n 1 momentin johdantokappaleka 111 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 22 b §:n 1 momentti, 22 c §:n 1 momentti, 26 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto, 31 §:n 1 momentti ja 111 a §:n 3 momentti laissa 1353/2018, 23 §:n otsikko sekä 2 ja 3 momentti, 67 §, 79 §:n 3 momentti ja 87 §:n 1 momentti laissa 616/2022, 31 a §:n 3 momentti laissa 436/2023, 48 §:n 3 momentti laissa 563/2023, 91 §:n 5 momentin 2 kohta laissa 1171/2016 ja 105 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 754/2023, seuraavasti:

22 b §

Suuren öljyvaraston haltijan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta

Jos öljyn määrä muualla kuin rannikolla sijaitsevalla varastoalueella on miljoona litraa tai suurempi, varastoija on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon varalta. Varastoijan on myös hankittava öljyvahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa sekä huolehdittava siitä, että saatavissa on sen käyttöön perehtynyttä henkilöstöä. Suunnitelma on toimitettava tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle.

22 c §

Sataman pitäjän ja rannikkoalueen toiminnanharjoittajan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta

Pääasiassa kauppamerenkulun käyttöön tarkoitetun sataman pitäjä ja muun rannikkoalueella miljoona litraa tai sitä enemmän öljyä tai muita haitallisia aineita varastoivan laitoksen toiminnanharjoittaja on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon varalta. Sataman pitäjän ja toiminnanharjoittajan on hankittava öljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa. Toiminnanharjoittajan tulee myös huolehtia siitä, että torjuntakaluston käyttäjiksi on saatavissa koulutettua henkilöstöä. Suunnitelma on toimitettava tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle.

23 §

Sisäministeriön ja Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Lupa- ja valvontavirasto tukee sisäministeriötä 1 momentissa säädetyissä tehtävissä sekä huolehtii muista Lupa- ja valvontavirastolle tässä laissa säädetyistä tehtävistä.

Sisäministeriön ja Lupa- ja valvontaviraston tämän lain mukaisista tehtävistä pelastustoimessa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

26 §

Pelastusviranomaiset

Valtion pelastusviranomaisia ovat sisäministeriön pelastusylijohtaja ja hänen määräämänsä sisäministeriön ja Lupa- ja valvontaviraston virkamiehet.

31 §

Vastuu metsäpalojen tähytyksestä ja maastopalovaroituksen antamisesta

Sisäministeriön on järjestettävä harvaan asutulla seudulla tehokas metsäpalojen tähytys, jos metsäpalon vaara on ilmeinen.

31 a §

Tilannekuvatoiminta

Lupa- ja valvontavirasto tukee sisäministeriötä 2 momentissa säädetyssä tehtävässä.

48 §

Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma

Ulkoiden pelastussuunnitelman ja harjoitusten toteutumista valvoo Lupa- ja valvontavirasto. Tapahtuneesta onnettomuudesta on tehtävä merkinnät 91 §:ssä tarkoitettuun toimenpiderekisteriin.

67 §

Velvollisuus osallistua väestönsuojelukoulutukseen

Sisäministeriö ja Lupa- ja valvontavirasto voivat asianomaisen ministeriön tai hyvinvointialueen pelastusviranomaisen esityksestä määrätä väestönsuojelun johto- ja muun

erityishenkilöstön osallistumaan Pelastusopiston järjestämään väestönsuojelukoulutukseen enintään kymmeneksi vuorokaudeksi vuodessa. Ahvenanmaan maakunnassa esityksen tekee Ahvenanmaan valtionvirasto.

79 §

Valvontasuunnitelma

Valvontasuunnitelman tulee perustua hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen. Valvontasuunnitelma on tarkistettava vuosittain ja muutoin, jos tarkistamiseen on erityinen syy. Valvontasuunnitelma on toimitettava tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle.

87 §

Velvollisuus tilastotietojen antamiseen

Hyvinvointialueen pelastusviranomaisen tulee toimittaa pelastustoimen suoritteista, voimavaroista, järjestelyistä ja muusta varautumisesta sekä toimenpiderekisteristä maksutta sisäministeriölle, Lupa- ja valvontavirastolle ja Pelastusopistolle tietoja, jotka ovat tarpeen tilastojen tekemistä varten. Tiedot voidaan tarvittaessa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla, ja ne voivat sisältää myös salassa pidettäviä tietoja.

91 §

Toimenpiderekisteri

Rekisterissä olevat tiedot saadaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä, silloin kun tietojen saaminen on välttämätöntä:

2) öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjuntaa ja siihen varautumista sekä vesitilannepalvelua ja tulvariskien hallintaa varten Suomen ympäristökeskukselle, Lupa- ja valvontavirastolle ja elinvoimakeskukselle;

105 §

Uhkasakko ja teettämishukka

Hyvinvointialueen pelastusviranomainen tai, jos on kyse 8 kohdassa tarkoitetusta asiasta, Lupa- ja valvontavirasto taikka, jos on kyse 9 kohdassa tarkoitetusta asiasta, rakentamisluvan myöntävä viranomainen voi määrääjässä velvoittaa oikaisemaan sen, mitä on tehty tämän lain vastaisesti tai lyöty laimin. Määräys voidaan antaa sille, joka:

111 a §

Öljyvahinkojen jälkitorjunta

Jälkitorjuntaa johtaa asianomaisen kunnan määräämä viranomainen. Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja sovittaa yhteen jälkitorjuntatöitä, jos torjunta ulottuu usean kunnan alueelle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

53.

Laki

ulkomaalaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaislain (301/2004) 72 b, 79 ja 79 a §, 83 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 84 §:n 2 momentti sekä 190 §:n otsikko ja 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 72 b, 79 ja 79 a § ja 190 §:n otsikko laissa 216/2023 sekä 83 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 84 §:n 2 momentti ja 190 §:n 1 momentti laissa 389/2023, seuraavasti:

72 b §

Ulkomaisen työvoiman käytön alueelliset linjaukset

Elinvoimakeskus seuraa yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa alueensa työmarkkinatilannetta ja tekee päätöksen, jossa annetaan linjaukset ulkomaisen työvoiman käytön yleisistä edellytyksistä sen alueella.

79 §

Yrittäjän oleskelulupa

Ulkomaalaiselle, jonka tarkoituksena on johtavassa asemassa harjoittaa yritystoimintaa ja jonka hakemukseen elinvoimakeskus on tehnyt myönteisen osapäätöksen, myönnetään hakemuksesta yrittäjän oleskelulupa.

79 a §

Elinvoimakeskuksen osapäätös yrittäjän oleskelulupahakemukseen

Yrittäjän oleskeluluvan myöntäminen perustuu harkintaan, jossa tulee varmistaa, että:

- 1) yritystoiminta tapahtuu Suomeen rekisteröidyssä yrityksessä;
- 2) yrityksellä arvioidaan olevan kannattavan liiketoiminnan edellytykset;
- 3) yrityksellä on riittävät resurssit liiketoiminnan toteuttamiseen;
- 4) yritystoiminnassa ei ole olennaisesti laiminlyöty lakisääteisiä velvollisuuksia suorittaa veroja tai maksuja.

Ulkomaalaisen on toimitettava 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä koskevat tiedot. Elinvoimakeskus voi pyytää ulkomaalaista toimittamaan yritystä tai yritystoimintaa koskevia

hakemuksen ratkaisemisen kannalta välttämättömiä muita tietoja siltä osin kuin se ei saa niitä toisen viranomaisen tietovarannosta.

Elinvoimakeskuksen tulee osapäätöstä tehdessään varmistaa, että ulkomaalaisen toimeentulo on turvattu yritystoiminnasta saatavalla tulolla oleskeluluvan voimassaolon ajan. Yritystoiminnan alkuvaiheessa toimeentulo voi olla turvattu ansiotyöstä saatavalla tulolla, yrityksen käytössä olevalla alkurahoituksella tai hakijan käytettävissä olevilla omilla rahavaroilla.

Jos osapäätös on myönteinen, siinä määrätään, mille ajalle yrittäjän oleskelulupa voidaan myöntää ja onko myönnettävä oleskelulupa tilapäinen vai jatkuva.

Toimivaltaisesta elinvoimakeskuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

83 §

Maahanmuuttoviraston toimivalta

Maahanmuuttovirasto myöntää 79 a §:ssä tarkoitetun myönteisen osapäätöksen tai 80 a §:ssä tarkoitetun lausunnon jälkeen, yrittäjän oleskeluluvan ja kasvuyrittäjän oleskeluluvan, jollei 36, 36 a, 36 b tai 36 d §:stä muuta johdu. Kasvuyrittäjän oleskeluluvan osalta Maahanmuuttovirasto arvioi, onko ulkomaalaisen toimeentulo turvattu 39 §:n mukaisesti.

Maahanmuuttovirasto myöntää muut tässä luvussa tarkoitetut oleskeluluvat, jos oleskeluluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät ja 36, 36 a, 36 b tai 36 d §:stä ei muuta johdu. Maahanmuuttovirasto päättää, onko kyse 49 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta perusteettomuudesta

Jos hakija ei täytä 11 §:n 1 momentin 1, 4 tai 5 kohdassa säädettyjä maahantulon edellytyksiä tai 35 §:ssä säädettyä vaatimusta matkustusasiakirjan voimassaolosta taikka oleskelulupaa ei myönnetä 36, 36 a, 36 b tai 36 d §:ssä säädetyllä perusteella, Maahanmuuttovirasto voi hylätä työntekijän ja yrittäjän oleskelulupaa koskevan hakemuksen ilman 72 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua harkintaa ja elinvoimakeskuksen osapäätösharkintaa.

84 §

Käsittelyajat

Elinvoimakeskuksen on tehtävä osapäätös viimeistään kuukauden kuluessa 1 momentissa tarkoitettua hakemuksen vastaanottamisesta. Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin on annettava kasvuyrittäjän jatkolupaa koskeva lausunto viimeistään kuukauden kuluessa Maahanmuuttoviraston 80 b §:n 2 momentin nojalla tekemästä pyynnöstä. Maahanmuuttoviraston on osapäätöksen tai lausunnon saatuaan tehtävä hakemukseen päätös viimeistään kuukauden kuluessa.

190 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettuun Maahanmuuttoviraston, poliisin, rajatarkastusviranomaisen, elinvoimakeskuksen, Suomen edustuston ja opetus- ja kulttuuriministeriön päätökseen sekä Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin lausuntoon saa hakea muutosta valittamalla.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. Elinvoimakeskuksen osapäätökseen ja Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin lausuntoon haetaan muutosta kuitenkin vasta pääasian yhteydessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

54.

Laki

terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain (322/1987) 6 §, sellaisena kuin se on laeissa 1447/2015 ja 741/2023 seuraavasti:

6 §

Puolustusvoimien terveydenhuollon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat pääesikunnalle.

Lupa- ja valvontavirasto valvoo 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun Puolustusvoimien terveydenhuollon lainmukaisuutta ja antaa siihen liittyvää ohjausta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

55.

Laki

puolustustilalain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan puolustustilalain (1083/1991) 12 §, sellaisena kuin se on laissa 1429/2009 seuraavasti:

12 §

Lupa- ja valvontavirasto voi rajoittaa oikeutta poistua tietyltä paikkakunnalta sekä kieltää ulkona liikkumisen määrättyinä aikoina tai määrättyillä paikoilla ilman poliisin lupaa, jos väestön turvallisuus tai sotilaallisen maanpuolustuksen tärkeä etu sitä vaatii.

Kiireellisessä tapauksessa 1 momentissa tarkoitetun määräyksen voi antaa poliisilaitoksen päällikkö. Päätös on välittömästi alistettava Lupa- ja valvontaviraston vahvistettavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

56.

Laki

Digi- ja väestötietovirastosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään Digi- ja väestötietovirastosta annetun lain (304/2019) 3 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

3 §

Viraston tehtävät

Digi- ja väestötietovirasto vastaa yhdessä Ahvenanmaan valtionviraston kanssa siitä, että 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen valtion palveluiden saatavuus järjestetään Ahvenanmaan maakunnassa tuloksellisesti. Digi- ja väestötietovirasto vastaa erityisesti palveluiden tuottamisessa käytettävien tietojärjestelmien sekä sähköisen asioinnin, asianhallinnan ja arkistoinnin palvelujen toimivuudesta ja kehittämisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

57.

Laki

kuntalain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntalain (410/2015) 10 §:n 2 momentti seuraavasti:

10 §

Kuntien seuranta ja laillisuusvalvonta

Lupa- ja valvontavirasto voi kantelun johdosta tutkia, onko kunta toiminut voimassa olevien lakien mukaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

58.

Laki

eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain (1037/2004) 7 §, sellaisena
kuin se on, laissa 771/2020, seuraavasti:

7 §

Tuottajarekisteriin hyväksyminen

Sen, joka oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) mukaisesti antamassaan veroilmoituksessa ilmoittaa, että juomapakkaukset kuuluvat toimivaan palautusjärjestelmään, tulee osoittaa, että Lupa- ja valvontavirasto on hyväksynyt juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän tuottajarekisteriin siten kuin jätelain 103 §:ssä säädetään tai että juomapakkaukset on hyväksytty Ahvenanmaan maakunnan lainsäädännön mukaiseen vastaavaan rekisteriin. Ympäristöviranomaisten on ilmoitettava rekisteriin tehtävistä muutoksista välittömästi Verohallinnolle. Jos tuottajarekisterin tiedot aiheuttavat muutoksia verovelvollisen verotukseen, muutokset huomioidaan tietojen toimittamista seuraavan kalenterikuukauden verotuksessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

59.

Laki

Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta
annetun lain (432/2021) 9 § seuraavasti:

9 §

679

Käteisvarojen palauttaminen

Väliaikaisesta haltuunotosta vapautettavat käteisvarat on asetettava asianosaisen saataville tai palautettava hänelle siten kuin asianomainen henkilö ja toimivaltainen viranomainen erikseen sopivat. Toimivaltainen viranomainen voi tallettaa Lupa- ja valvontavirastoon sellaiset käteisvarat, joihin soveltuu rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annettu laki (281/1931).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

60.

Laki

henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (650/2019) 16 §:n 1 momentin 18 kohta seuraavasti:

16 §

Tullin oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä

Tullilla on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, oikeus saada tehtäviensä suorittamista ja henkilörekisteriensä ylläpitämistä varten salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja rekistereistä siten kuin käytännön menettelyistä asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, seuraavasti:

18) Lupa- ja valvontaviraston rahanpesun valvontarekisteristä tiedot ja rekisteröitävää koskevat tunnistetiedot tulli- ja verovalvontaa ja tullirikostorjuntaa varten;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

61.

Laki

hyvinvointialueesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 11 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 468/2024, seuraavasti:

11 §

Hyvinvointialueiden seuranta, ohjaus ja laillisuusvalvonta

Lupa- ja valvontavirasto voi kantelun johdosta tutkia, onko hyvinvointialue toiminut voimassa olevien lakien mukaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

62.

Laki

julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain 8 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain (223/2007) 8 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 247/2017, seuraavasti:

8 a §

Yhteispalvelurekisteri

Yhteispalvelusopimuksista on pidettävä rekisteriä, johon talletetaan tiedot sopimuksen osapuolista, asiointipisteen sijaintipaikasta, sen palveluvalikoimasta ja sopimuksen voimassaoloajasta sekä muut vastaavat sopimusten seurannan edellyttämät tiedot. Rekisterinpitäjänä toimii Lupa- ja valvontavirasto. Yhteispalvelun toimeksisaajan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle tiedot yhteispalvelusopimuksen tekemisestä, muuttamisesta ja päättymisestä kuukauden kuluessa edellä mainitusta tapahtumasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

63.

Laki

kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

681

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) 56 §
seuraavasti:

56 §

Uhkasakko

Jos kunta, kuntayhtymä tai opetuksen järjestäjä on valtionosuustehtäviä järjestäessään jättänyt noudattamatta laissa tai lain nojalla säädetyn tai määrätyn veloitteen, Lupa- ja valvontavirasto voi asianomaista ministeriötä kuultuaan sakon uhalla määrätä kunnan tai kotikuntakorvauksen saajan noudattamaan veloitetta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

64.

Laki

maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain 15 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain (603/2006) 15 § ja 16 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1181/2016, seuraavasti:

15 §

Tietojen antaminen Verohallinnolle ja eräille muille viranomaisille

Verohallinnolla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada maa- ja metsätalousministeriöltä, elinvoimakeskuksilta sekä Ahvenanmaan valtionvirastolta tässä laissa tarkoitetun valmisteveron palauttamista sekä siihen liittyvää valvontaa varten tarpeellisia tietoja hakijalle myönnetystä 2 §:n 2–4, 4 a ja 5 kohdassa tarkoitetusta tukityypistä ja tuen maksupäivästä. Hakijasta on oikeus saada yksilöinti- ja yhteystietoina hakijan nimi-, henkilö- tai yhteisötunnus sekä viranomaiselle ilmoitettu osoite.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, elinvoimakeskuksilla sekä Ahvenanmaan valtionvirastolla on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada Verohallinnolta tässä laissa tarkoitetun valmisteveron palauttamista sekä siihen liittyvää valvontaa varten tarpeellisia tietoja palautuksen määrästä ja sen perusteesta. Palautuksen saajasta on oikeus saada yksilöinti- ja yhteystietoina palautuksen saajan nimi, henkilö- tai yhteisötunnus sekä Verohallinnolle ilmoitettu toimipaikan osoite.

16 §

Verohallinnon ja eräiden muiden viranomaisten oikeus oma-aloitteiseen tietojen antamiseen

Verohallinto voi salassapitosäännösten estämättä antaa omasta aloitteestaan tarpeellisia tässä laissa tarkoitettun veronpalautuksen saajaa ja myönnettyä veronpalautusta koskevia palautuksen oikeellisuuden valvontaan liittyviä tietoja maa- ja metsätalousministeriölle sekä elinvoimakkeuksille niiden laissa tai asetuksessa säädettyyn tehtävään liittyvän valvontavelvollisuuden täyttämiseksi, jos on syytä epäillä, että hakija ei olisi ollut oikeutettu 2 §:n 2–4, 4 a ja 5 kohdassa tarkoitettuun tukeen. Yksilöinti- ja yhteystietoina voidaan antaa palautuksen saajan nimi, henkilö- tai yhteisötunnus sekä Verohallinnolle ilmoitettu toimipaikan osoite.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

65.

Laki

oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 79 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) 79 § seuraavasti:

79 §

Virka-apu

Lupa- ja valvontavirasto ja poliisi ovat toimivaltansa puitteissa velvollisia antamaan vero- ja muutoksenhakuviranomaisille tarpeellista virka-apua.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

66.

Laki

panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan panttilainauslaitoksista annetun lain (1353/1992) 3 §, 4 §:n 1 ja 2 momentti, 5 §:n 2 momentti, 10, 11, 11 a ja 11 b §, 13 a §:n 4 ja 5 momentti, 30 §:n 2 momentti, 30 a, 30 b, 40, 40 a ja 40 b §,

sellaisina kuin ne ovat, 3 §, 4 §:n 1 ja 2 momentti, 5 §:n 2 momentti, 10, 11, 11 a ja 11 b §, 30 §:n 2 momentti, 30 a, 30 b, 40 a ja 40 b § laissa 1430/2009, 13 a §:n 4 ja 5 momentti laissa 1149/2015 sekä 40 § laeissa 1430/2009 ja 453/2017, seuraavasti:

3 §

Tämän lain noudattamista valvoo keskushallintoviranomaisena Lupa- ja valvontavirasto.

4 §

Panttilainaus toiminnan harjoittamiseen on haettava toimilupa Lupa- ja valvontavirastolta. Toimilupa voidaan myöntää myös perustettavalle panttilainauslaitokselle ennen sen rekisteröimistä.

Toimilupahakemuksessa on annettava tarpeellinen selvitys panttilainauslaitoksen omistajista ja heidän omistusosuuksistaan, hallinnosta sekä hallintoa hoitavista henkilöistä. Hakemukseen on liitettävä perustamiskirja. Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus vaatia myös muita tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Panttilainauslaitoksen toimilupahakemuksesta on pyydettävä asianomaisen paikkakunnan poliisin lausunto.

5 §

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan panttilainauslaitoksen liiketoimintaa koskevia, valvonnan kannalta tarpeellisia ehtoja.

10 §

Panttilainauslaitoksen sivutoimipaikkojen perustamisesta ja lopettamisesta on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle.

11 §

Ennen kuin panttilainauslaitos aloittaa toimintansa, laitoksen on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle:

1) täydellinen ote rekisteriviranomaisen suorittamasta laitoksen rekisteröinnistä, johon sisältyy yhtiöjärjestys;

2) hallituksen jäsenten ja varajäsenten, toimitusjohtajan sekä, jos varatoimitusjohtaja on valittu, varatoimitusjohtajan, tilintarkastajien ja varatilintarkastajien nimet, kansalaisuus ja kotipaikka;

3) selvitys siitä, miten pantit säilytetään sekä millä tavoin pantit vakuutetaan.

Jos 1 momentissa mainituissa tiedoissa tapahtuu muutos, siitä on viipymättä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle.

11 a §

Panttilainauslaitoksen on ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle ne panttilainauslaitoksen osuuksien omistajat, jotka omistavat vähintään 10 prosenttia osakepääomasta taikka joiden osuus tuottaa vähintään 10 prosenttia laitoksen osakkeiden äänivallasta tai muutoin oikeuttaa käyttämään siihen rinnastettavaa vaikutusvaltaa panttilainauslaitoksen hallinnossa, sekä omistusten suuruus. Ilmoituksessa on annettava tarpeelliset tiedot osuuden suuruudesta ja sen omistajasta. Panttilainauslaitoksen on välittömästi ilmoitettava sen tietoon tulleet osuuksien omistuksessa tapahtuneet muutokset.

Jos Lupa- ja valvontavirasto havaitsee osuuden omistuksen vaarantavan panttilainauslaitoksen varovaista ja tervettä liiketoimintaa, Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää osuuden omistajan äänivallan käyttämisen.

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta Lupa- ja valvontavirastolle.

11 b §

Toimiluvan haltijan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle jäljennökset tilintarkastuskertomuksesta ja tilinpäätöksestä liitteineen kahden kuukauden kuluessa tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta. Toimiluvan haltijan on myös viipymättä tehtävä Lupa- ja valvontavirastolle ilmoitus hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vaihtumisesta ja esitettävä selvitys toimitusjohtajan kelpoisuudesta.

13 a §

Lupa- ja valvontavirasto antaa panttilainauslaitokselle osakeyhtiölain 7 luvun 7 §:ssä tarkoitetun määräyksen.

Patentti- ja rekisterihallitus ja Lupa- ja valvontavirasto voivat kesken toimikauden erottaa määräämänsä tilintarkastajan toimestaan.

30 §

Osakeyhtiölain 6 luvun 10 §:n 2 momentissa ja 19 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan antaa panttilainauslaitokselle Lupa- ja valvontavirasto.

30 a §

Jos panttilainauslaitos aikoo siirtää kotipaikkansa Euroopan talousalueeseen kuuluvaan toiseen valtioon siten kuin eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklassa säädetään, panttilainauslaitoksen on lähetettävä Lupa- ja valvontavirastolle jäljennös mainitun artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetusta siirtosuunnitelmasta ja selonteosta viipymättä sen jälkeen, kun panttilainauslaitos on ilmoittanut suunnitelman rekisteröitäväksi.

Rekisteriviranomainen ei saa antaa eurooppayhtiölain (742/2004) 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Lupa- ja valvontavirasto on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitetun luvan myöntämistä, että panttilainauslaitos ei ole noudattanut kotipaikan siirtoa tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitetusta määräpäivästä vain, jos Lupa- ja valvontavirasto on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

30 b §

Jos panttilainauslaitos osallistuu rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella, rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain 4 §:n 3 momentissa taikka osakeyhtiölain 16 luvun 26 §:ssä tai jakautumista koskevaa 17 luvun 25 §:ssä tarkoitettua todistusta, jos Lupa- ja valvontavirasto on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitetun luvan myöntämistä, että panttilainauslaitos ei ole noudattanut sulautumista, jakautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai 17 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitetusta määräpäivästä vain, jos Lupa- ja valvontavirasto on ilmoittanut, ettei se vastusta sulautumista tai jakautumista.

40 §

Lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä panttilainaus toiminta, jota harjoitetaan ilman tässä laissa säädettyä toimilupaa.

Jos toimiluvan haltija laiminlyö, mitä sen velvollisuudeksi tässä laissa tai rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa säädetään taikka toimiluvan haltijan

yhtiöjärjestyksessä määrätään, Lupa- ja valvontavirasto voi kehottaa toimiluvan haltijaa täyttämään velvollisuutensa määräajassa.

Lupa- ja valvontavirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kielloa on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakosta säädetään muilta osin uhkasakkolaissa (1113/1990).

40 a §

Lupa- ja valvontaviraston on peruutettava toimilupa, jos:

1) panttilainauslaitoksen toiminnassa on olennaisesti rikottu lakia, asetusta tai viranomaisen niiden nojalla antamia tai vahvistamia määräyksiä taikka jos luvan myöntämiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa;

2) panttilainauslaitos on lopettanut toimintansa yli 6 kuukauden ajaksi;

3) panttilainauslaitoksen toimintaa ei ole aloitettu 12 kuukauden sisällä toimiluvan myöntämisestä; tai

4) toimilupaa haettaessa on annettu vääriä tietoja.

Jos Lupa- ja valvontavirasto peruuttaa 1 momentin nojalla panttilainauslaitoksen toimiluvan, Lupa- ja valvontavirasto voi samalla antaa määräyksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulee tapahtua.

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava toimiluvan peruuttamisesta rekisteriviranomaiselle.

Jos toimiluvan peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta, Lupa- ja valvontavirasto voi sen sijasta antaa toimiluvan haltijalle kirjallisen varoituksen.

Lupa- ja valvontavirasto voi panttilainauslaitoksen hakemuksesta peruuttaa panttilainauslaitoksen toimiluvan, jos panttilainauslaitos on päättänyt lopettaa luvanvaraisen toiminnan harjoittamisen. Tässä momentissa tarkoitettuun toimiluvan peruuttamiseen sovelletaan, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään.

40 b §

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada valvontaa sekä toimiluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevien asioiden käsittelyä varten tarpeellisia tietoja rikosrekisteristä ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettua sakkorekisteristä.

Lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus pyynnöstä saada toimiluvan haltijalta tämän lain noudattamisen valvontaa varten muut tarpeelliset tiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

67.

Laki

pienien erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan pienien erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain (1197/1997) 5 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1576/2019, seuraavasti:

5 §

Siirtopäätöksen tekeminen ja tiedoksianto

Maanmittauslaitoksen on määrättävä siirtopäätös tulemaan voimaan kalenterivuoden alusta, ja päätös on tehtävä ennen edellisen vuoden kesäkuun loppua. Päätös siirtämisestä on julkaistava Virallisessa lehdessä sekä lähetettävä viipymättä tiedoksi valtiovarainministeriölle, Kirkkohallitukselle, Digi- ja väestötietovirastolle ja Verohallinnolle sekä asianomaisille kunnille. Lisäksi jäljennös päätöksestä on lähetettävä viipymättä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuille alueiden omistajille. Tieto päätöksestä katsotaan saaduksi, kun se on julkaistu Virallisessa lehdessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

68.

Laki

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 5 luvun 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 momentti, 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 4–6 momentti, 6 §:n 1 ja 2 momentti, 7 §:n 2 ja 3 momentti sekä 8 §, 7 luvun 1 §:n 1 momentin 4 kohta ja 1 a §:n 1 momentin 1 kohta, 8 luvun 1 §:n 6 momentti, 2 §:n 3 momentti, 3 §:n 4 momentti, 4 §:n 7 momentti, 7 §, 8 §:n 5 momentti, 10 §:n otsikko sekä 1, 3 ja 4 momentti sekä 11 §:n 3 momentti, 9 luvun 3 §:n 6 momentti, 3 b § ja 6 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 5 luvun 5 §:n 5 momentti ja 9 luvun 6 §:n 2 momentti laissa 406/2018, 7 luvun 1 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 187/2023, 7 luvun 1 a §:n 1 momentin 1 kohta ja 9 luvun 3 §:n 6 momentti laissa 573/2019, 8 luvun 11 §:n 3 momentti laissa 600/2021 ja 9 luvun 3 b § laissa 444/2023, seuraavasti:

5 luku

Rahanpesun valvontarekisteri

2 §

Rahanpesun valvontarekisterin pitäjä ja käyttötarkoitus

Lupa- ja valvontavirasto pitää rekisteriä 1 §:ssä tarkoitetuista ilmoitusvelvollisista rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi (*rahanpesun valvontarekisteri*).

3 §

Hakemus rekisteriin merkitsemiseksi ja rekisteröinnin edellytykset

Lupa- ja valvontaviraston on rekisteröitävä hakija, jos:

- 1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;
- 2) hakijaa ei ole määrätty liiketoimintakieltoon;
- 3) hakija toimittaa 4 §:ssä tarkoitettut tiedot;
- 4) valuutanvaihtotoimintaa harjoittava ja 1 luvun 2 §:n 1 momentin 21 kohdassa tarkoitettu ilmoitusvelvollinen on tämän luvun 5 §:ssä tarkoitettulla tavalla luotettava.

4 §

Rahanpesun valvontarekisteriin merkittävät tiedot ja muutoksista ilmoittaminen

Ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle viipymättä 1 momentissa tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuneista muutoksista.

5 §

Luotettavuus

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettuja sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä pykälässä tarkoitettua luotettavuuden selvittämiseksi tai 6 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja rekisteröintiä hakevan veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta ja kytkennöistä, jotka ovat tarpeen tässä pykälässä tarkoitettua luotettavuuden selvittämiseksi, 6 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten tai rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada 5 momentissa tarkoitettuja tietoja vastaavat tarpeelliset tiedot myös hakijaan liittyvästä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 2 §:ssä tarkoitettua organisaatiosta ja tämän pykälän 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

6 §

Rahanpesun valvontarekisteriin merkittyjen tietojen poistaminen

Lupa- ja valvontaviraston on poistettava ilmoitusvelvollinen rahanpesun valvontarekisteristä, jos:

- 1) ilmoitusvelvollinen ei enää täytä rekisteröinnin edellytyksiä;
- 2) ilmoitusvelvollisen toiminnassa on olennaisesti rikottu tätä lakia tai Lupa- ja valvontaviraston sen nojalla antamia määräyksiä; tai
- 3) ilmoitusvelvollinen on lopettanut toimintansa.

Lupa- ja valvontaviraston on ennen 1 momentin 2 kohtaan perustuvan päätöksen tekemistä varattava ilmoitusvelvolliselle kohtuullinen määräaika puutteen korjaamiselle.

7 §

Tietojen antaminen rahanpesun valvontarekisteristä

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, Lupa- ja valvontavirasto saa luovuttaa tiedon luonnollisen henkilön nimestä tai syntymäajasta tulosteena, teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti taikka saattaa ne yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta. Henkilötietoja voidaan hakea sähköisen tietoverkon kautta vain yksittäisinä hakuina.

Lupa- ja valvontavirasto saa luovuttaa tiedot Lupa- ja valvontaviraston rahanpesun valvontarekisteriin tallennetusta henkilötunnuksen tunnusosasta vain, jos luovuttaminen täyttää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetyt edellytykset. Rekisteriin tallennettua henkilötunnuksen tunnusosaa koskevan tiedon antamisen edellytyksenä on, että tietopyynnön tekijä antaa Lupa- ja valvontavirastolle selvityksen tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

8 §

Tietojen päivittäminen väestötietojärjestelmästä, kaupparekisteristä ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus päivittää väestötietojärjestelmästä tiedostojaan ja tarkistaa rekisteröitäväksi ilmoitettujen henkilöiden henkilötiedot niiden oikeellisuuden toteamiseksi.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus päivittää rahanpesun valvontarekisterin tietoja kaupparekisteristä ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä.

7 luku

Valvonta

1 §

Valvontaviranomaiset ja ilmoitus rahanpesun selvittelykeskukselle

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat seuraavat viranomaiset:

4) Lupa- ja valvontavirasto 1 luvun 2 §:n 1 momentin 13, 14, 16–18 ja 20–26 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia siltä osin kuin ne eivät ole tämän momentin 1 kohdan nojalla Finanssivalvonnan valvomia ilmoitusvelvollisia.

1 a §

Asianajajayhdistyksen vuosikertomus

Asianajajayhdistyksen on laadittava vuosikertomus, jossa kerrotaan asianajajayhdistyksen:
1) 8 luvun nojalla Lupa- ja valvontavirastolle tekemät esitykset seuraamusten määräämiseksi;

8 luku

Hallinnolliset seuraamukset

1 §

Rikemaksu

Asianajajayhdistys tekee Lupa- ja valvontavirastolle esityksen rikemaksun määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

2 §

Julkinen varoitus

Asianajajayhdistys tekee Lupa- ja valvontavirastolle esityksen julkisen varoituksen määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

3 §

Seuraamusmaksu

Asianajajayhdistys tekee Lupa- ja valvontavirastolle esityksen seuraamusmaksun määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitetulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

4 §

Luotto- tai rahoituslaitokselle määrättävän seuraamusmaksun suuruus

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään luotto- tai rahoituslaitokselle määrättävän seuraamusmaksun suuruudesta, sovelletaan myös Lupa- ja valvontaviraston rahoituspalveluja tarjoavalle yritykselle määräämään seuraamusmaksuun, lukuun ottamatta, mitä 1 momentissa säädetään Finanssivalvonnan antamiin määräyksiin kohdistuneiden rikkomusten ja laiminlyöntien huomioimisesta kokonaisharkinnassa.

7 §

Hallinnollisen seuraamuksen määräämisoikeuden vanhentuminen

Valvontaviranomainen ei saa määrätä rikemaksua tai antaa julkista varoitusta eikä Lupa- ja valvontavirasto saa asianajajayhdistyksen tekemän esityksen johdosta määrätä rikemaksua tai antaa julkista varoitusta, jos päätöstä ei ole tehty viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti tapahtui, tai jatkettun rikkomuksen tai laiminlyönnin osalta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti päättyi.

Valvontaviranomainen ei saa määrätä seuraamusmaksua eikä Lupa- ja valvontavirasto saa asianajajayhdistyksen tekemän esityksen johdosta määrätä seuraamusmaksua, jos päätöstä ei ole tehty kymmenen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti tapahtui, tai jatkettun rikkomuksen taikka laiminlyönnin osalta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti päättyi.

8 §

Hallinnollisen seuraamuksen ja muun päätöksen julkistaminen

Lupa- ja valvontavirasto julkistaa myös asianajajayhdistyksen esityksestä määräämäänsä rikemaksua, julkista varoitusta tai seuraamusmaksua koskevan päätöksen. Julkistettavat tiedot eivät saa sisältää tietoja asianajajan asiakkaista tai muutoin sellaisia tietoja, joiden perusteella asiakkaan henkilöllisyys tosiasiallisesti paljastuu.

10 §

Asianajajayhdistyksen esitys Lupa- ja valvontavirastolle hallinnollisen seuraamuksen määräämisestä

Edellä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettulle asianajajalle ja hänen apulaiselleen määrättävää rikemaksua, julkista varoitusta ja seuraamusmaksua koskeva asia tulee vireille Lupa- ja valvontavirastossa asianajajayhdistyksen esityksestä. Asianajajayhdistyksen on tehtävä Lupa- ja valvontaviraston kanssa yhteistyötä tutkinnan aikana ennen esityksen tekemistä.

Asianajajayhdistyksen on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle sen pyynnöstä salassapitosäännösten estämättä asian ratkaisemiseksi välttämättömät lisätiedot.

Lupa- ja valvontaviraston on noudatettava viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 22 §:n mukaista salassapitovelvoitetta silloin, kun se käsittelee tietoja, joita koskee asianajajista annetulla lailla säädetty vaitiolovelvollisuus.

11 §

Luotto- tai rahoituslaitokselle määräytyistä seuraamuksista ilmoittaminen Euroopan pankkiviranomaiselle

Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava Finanssivalvonnalle 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot, jotka koskevat rahoituspalveluja tarjoavia yrityksiä. Finanssivalvonnan on toimitettava tiedot edelleen Euroopan pankkiviranomaiselle.

9 luku

Erinäiset säännökset

3 §

Valvontaviranomaisten ja asianajajayhdistyksen kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö sekä tietojenvaihto

Finanssivalvonta ja Lupa- ja valvontavirasto voivat käyttää tämän lain nojalla vastaanotettua salassa pidettävää tietoa, joka koskee luotto- tai rahoituslaitosta taikka rahoituspalveluja tarjoavaa yritystä, vain:

- 1) luotto- ja rahoituslaitoksen taikka rahoituspalvelua tarjoavan yrityksen valvonnassa;
 - 2) oikeudenkäynnissä tai hallinnollisessa menettelyssä, jossa haetaan muutosta tai oikaisua Finanssivalvonnan tai Lupa- ja valvontaviraston tekemään päätökseen;
 - 3) luotto- ja rahoituslaitosta sekä rahoituspalveluja tarjoavaa yritystä koskevan lainsäädännön nojalla vireillä olevassa oikeudenkäynnissä.
-

3 b §

Tietojen toimittaminen Euroopan pankkiviranomaiselle

Finanssivalvonnan ja Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava Euroopan pankkiviranomaiselle kaikki tiedot, joita se tarvitsee rahanpesudirektiivin mukaisten tehtäviensä hoitamiseen.

6 §

Määräyksenantovaltuus

Finanssivalvonta ja Lupa- ja valvontavirasto voivat antaa määräyksiä valvomansa ilmoitusvelvollisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevien tietojen säännöllisestä toimittamisesta ja toimittamistavasta Finanssivalvonnalle ja Lupa- ja valvontavirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

69.

Laki

rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 5 luvun 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain (1195/2014) 5 luvun 10 §:n 3 momentti seuraavasti:

5 luku

692

Talletussuoja

10 §

Korvausten maksaminen

Jos virastolla ei ole tarvittavia tietoja tallettajasta talletuksen korvaamiseksi 1 tai 2 momentissa säädettyssä ajassa, viraston on 2 momentissa säädettyssä ajassa talletettava korvaus Lupa- ja valvontavirastoon noudattaen, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

70.

Laki

tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 13 §:n 1 momentin 23, 23 a, 23 b ja 25 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 13 §:n 1 momentin 23 kohta laissa 442/2024 ja 13 §:n 1 momentin 23 a, 23 b ja 25 kohta laissa 402/2023, seuraavasti:

13 §

Tiedon käyttäjien oikeus saada tietoja tulotietojärjestelmästä

Tulorekisteriyksikkö välittää ja luovuttaa tulorekisterin tietoja, jotka tiedon käyttäjä on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeutettu muun lain nojalla saamaan suorituksen maksajalta tai toiselta tiedon käyttäjältä, seuraavasti:

23) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle palkkaturvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) toimeenpanoa varten, työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 120 §:n 1 momentissa tarkoitettujen työvoimapalvelujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen tuottamiseksi ja elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (/) säädetyn työvoimapalveluiden toimivuutta sekä tuloksellisuutta ja vaikutuksia koskevan tiedon tuottamista, arviointia ja seurantaa koskevan tehtävän hoitamiseksi;

23 a) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta annetun lain (537/2022) toimeenpanoa varten;

23 b) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle rekrytointitukikokeilusta annetun lain (20/2022) toimeenpanoa varten;

25) elinvoimakeskukseen ulkomaalaislaissa säädetyn yrittäjän oleskeluluvan osapäätöstä varten;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

71.

Laki

sijoitusrahastolain 12 luvun 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoitusrahastolain (213/2019) 12 luvun 4 §:n 3 momentti seuraavasti:

12 luku

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat rahasto-osuudet

4 §

Yhteistilillä olevien rahasto-osuuksien lunastaminen omistajien lukuun

Rahastoyhtiön on rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931) mukaisesti viipymättä talletettava varat, joista on vähennetty ilmoittamisesta ja lunastamisesta aiheutuneet kulut, Lupa- ja valvontavirastoon pidättämättä itselleen oikeutta saada talletettua takaisin. Rahasto-osuudenomistaja tai 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö voi osuustodistusta vastaan nostaa rahasto-osuutta vastaavan osuuden varoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

72.

Laki

säästöpankkilain 44 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

694

muutetaan säästöpankkilain (1502/2001) 44 b §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 664/2022, seuraavasti:

44 b §

Ylimääräinen isäntien kokous on pidettävä, kun isäntien puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, pankin hallintoneuvosto tai hallitus pitää sitä tarpeellisena taikka kun pankin tilintarkastaja tai kolmannes isännistä tai vähintään isäntien lukumäärän kolmannesta vastaava määrä isäntiä valittaessa äänioikeutettuja tallettajia taikka kantarahasto-osuuksien omistajat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa kaikista kantarahasto-osuuksista, kirjallisesti hallitukselta sitä vaativat ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Kokouskutsu on toimitettava 14 päivän kuluessa siitä, kun tallettajat tai kantarahasto-osuuden omistajat ovat esittäneet vaatimuksen. Jollei kutsua ole määrääjässä toimitettu, Lupa- ja valvontaviraston tulee tallettajan tai kantarahasto-osuuden omistajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle pankin kustannuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

73.

Laki

valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion virkamieslain (750/1994) 7 §:n 1 momentin 9 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1171/2019, seuraavasti:

7 §

Seuraaviin virkoihin voidaan nimittää vain Suomen kansalainen:

9) valtiovarainministeriön ja Digi- ja väestötietoviraston virka, johon kuuluu tieto- ja kyberturvallisuuteen olennaisesti vaikuttavia tehtäviä, Tullin virka, johon kuuluu oikeus pidättämiseen tai Suomen alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen osallistuminen tai Tullin toimialaan kuuluvia rikostutkinta- ja valvontatehtäviä, sekä Tullin pääjohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka, Lupa- ja valvontaviraston pelastustoimen ja varautumisen osaston osastopäällikön virka sekä Digi- ja väestötietoviraston pääjohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

74.

Laki

varainsiirtoverolain 13 ja 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan varainsiirtoverolain (931/1996) 13 § ja 14 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 13 § laissa 1436/2009 ja 14 §:n 2 momentti laissa 1000/2011, seuraavasti:

13 §

Eräät kiinteistön vaihdot

Veroa ei ole suoritettava siltä osin kuin kiinteistö on saatu vaihtamalla se toiseen kiinteistöön ja:

- 1) vaihto johtaa elinvoimakeskuksen tai metsäkeskuksen antaman todistuksen mukaan maa- tai metsätalouden harjoittamisen kannalta olennaisesti sopivampaan tilussijoitukseen; tai
- 2) vaihto on tapahtunut luonnonsuojelulain (9/2023) mukaisen luonnonsuojelun alueen perustamiseksi.

14 §

Eräät maatalouselinkeinolainsäädännön mukaiset luovutukset

Verovapauden edellytyksenä on elinvoimakeskuksen antama todistus siitä, että luovutus tapahtuu tai on tapahtunut 1 momentin 1 kohdassa mainittuun tarkoitukseen tai että luovutuksensaajalle on myönnetty 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu laina taikka että hänen vastattavakseen on siirretty 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu laina.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

75.

Laki

ammattikorkeakoululain 34 ja 35 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammattikorkeakoululain (932/2014) 34 §:n 6 momentti ja 35 §:n 2 momentti seuraavasti:

34 §

Opiskeluoikeuden peruuttamiseen liittyvä tiedonsaanti

696

Ammattikorkeakoululla on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa Lupa- ja valvontavirastolle sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot vireillä olevasta 33 §:ssä tarkoitetusta opiskeluoikeuden peruuttamista koskevasta käsittelystä sekä opiskeluoikeuden peruuttamista tai muuhun koulutukseen siirtämistä koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

35 §

Opiskeluoikeuden palauttaminen

Ammattikorkeakoululla on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa Lupa- ja valvontavirastolle sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluoikeuden palauttamista koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

76.

Laki

hautausoimilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hautausoimilain (457/2003) 8 §, 10 §:n 2 momentti, 15 §:n 2 ja 3 momentti, 16 §:n 1 ja 3 momentti, 17 §:n 1 ja 4 momentti, 21, 24 ja 26 § sekä 28 §:n 6 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1451/2009, seuraavasti:

8 §

Rekisteröity uskonnollinen yhdyskunta taikka muu rekisteröity yhteisö tai säätiö hautausmaan ylläpitäjänä

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää rekisteröidylle uskonnolliselle yhdyskunnalle tai sen rekisteröidylle paikallisyhteisölle taikka muulle rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan perustaa hautausmaa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on edellytykset ylläpitää hautausmaata asianmukaisesti ja että muut hautausmaan perustamiselle säädetyt edellytykset täyttyvät. Hautausmaata ei saa ylläpitää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Lupahakemukseen on liitettävä selvitys siitä, miten hautausmaan ylläpito tullaan järjestämään. Lupaan voidaan sisällyttää tarpeellisia hautausmaan ylläpitoa ja hoitoa koskevia ehtoja. Hautausmaan alueen laajentamiseen tai supistamiseen tulee saada Lupa- ja valvontaviraston lupa.

Lupa- ja valvontavirasto voi määrääjäksi tai toistaiseksi kieltää hautaamasta tässä pykälässä tarkoitettuun hautausmaahan, jos hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämiseen, tai jos toiminnassa rikotaan olennaisella tavalla tämän lain säännöksiä tai lupaehtoja.

10 §

Ilmoitukset lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin

Edellä 3 ja 7 §:ssä tarkoitetun hautausmaan ylläpitäjän on ilmoitettava maakaaren 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle kirjaamisviranomaiselle päätöksestä, joka koskee hautausmaan perustamista sen omistamalle kiinteistölle. Sama koskee päätöstä hautausmaan perustamisesta 9 §:n 1 momentissa tarkoitetun vuokra- tai muun käyttöoikeuden nojalla hallitulle kiinteistölle. Milloin hautausmaan ylläpitoon on myönnetty 8 §:n mukainen lupa, Lupa- ja valvontaviraston on tehtävä maakaaren 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle kirjaamisviranomaiselle ilmoitus siitä kiinteistöstä tai 9 §:n 1 momentissa tarkoitetusta oikeudesta, jota lupapäätös koskee. Alistettavasta päätöksestä ilmoitus tehdään sen jälkeen, kun alistusviranomainen on ratkaissut asian.

15 §

Hautausmaan lakkauttaminen

Rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan taikka muun rekisteröidyn yhteisön tai säätiön ylläpitämä hautausmaa voidaan lakkauttaa, kun 1 momentissa mainittu määräaika on kulunut ja Lupa- ja valvontavirasto on antanut siihen luvan.

Erityisen painavasta syystä hautausmaa voidaan Lupa- ja valvontaviraston luvalla lakkauttaa ja hautausmaan alue ottaa muuhun käyttöön 1 momentissa säädettyä aikaisemmin. Haudattujen lähimmille omaisille ja hautaoikeuden haltijalle on tällöin varattava tilaisuus tulla kuulluiksi.

16 §

Yksityisen haudan perustaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä hakemuksesta myöntää luvan perustaa yksityinen hauta nimetyn vainajan hautaamiseen hautaustarkoitukseen sopivaan paikkaan. Yksityisen haudan paikka tulee selvästi merkitä.

Yksityisestä haudasta on muuten soveltuvin osin voimassa, mitä 2 §:ssä, 8 §:n 2 momentissa, 13 §:n 1 momentissa sekä 15 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään sekä terveydensuojelulaissa ja sen nojalla hautaamisesta säädetään. Lupa- ja valvontaviraston on huolehdittava yksityistä hautaa koskevan merkinnän tekemisestä kiinteistötietojärjestelmään asianomaisen kiinteistörekisteriyksikön kohdalle. Merkintä poistetaan, kun yksityinen hauta on lakkautettu.

17 §

Krematorion perustaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää 3 ja 7 §:ssä tarkoitetulle julkisyhteisölle ja 8 §:ssä tarkoitetulle yhteisölle tai säätiölle luvan ylläpitää krematoriota.

Lupa- ja valvontavirasto voi määräjäksi kieltää krematorion toiminnan tai erityisen painavista syistä peruuttaa myöntämänsä ylläpitöluvan, jos hakija on antanut virheellisiä tietoja,

jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämiseen, tai jos toiminnassa toistuvasti rikotaan tämän lain säännöksiä tai lupaehtoja.

21 §

Krematorion toiminnan lopettaminen

Krematorion ylläpitäjän on tehtävä toiminnan lopettamisesta ilmoitus Lupa- ja valvontavirastolle.

24 §

Haudatun ruumiin tai tuhkan siirto

Haudattu ruumis tai tuhka saadaan erityisen painavista syistä Lupa- ja valvontaviraston luvalla siirtää toiseen hautaan. Haudatun ruumiin siirtämiseen tarvittavasta terveydensuojeluviranomaisen luvasta säädetään erikseen.

26 §

Valvonta ja hallintopakko

Lupa- ja valvontavirasto valvoo tämän lain mukaisten velvoitteiden täyttämistä. Lupa- ja valvontavirastolla on, sen estämättä, mitä salassapidosta erikseen säädetään, oikeus saada viranomaiselta, hautausmaan ja krematorion ylläpitäjältä sekä yksityisen haudan haltijalta valvonnan edellyttämät tiedot.

Jos hautausmaan tai krematorion ylläpitäjä taikka yksityisen haudan haltija on tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan jättänyt noudattamatta tässä laissa säädetyn tai sen nojalla määrätyn velvoitteen, voi Lupa- ja valvontavirasto sakon tai teettämisen uhalla määrätä mainitun tahon noudattamaan velvoitetta siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

28 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös

Tämän lain voimaan tullessa käytössä olevasta yksityisestä haudasta voi Lupa- ja valvontavirasto tehdä 16 §:n 3 momentissa tarkoitetun merkinnän kiinteistötietojärjestelmään. Jos tällainen merkintä tulee tehtäväksi ennen 1 päivää kesäkuuta 2005, merkintä tehdään kiinteistörekisteriin asianomaisen rekisteriyksikön kohdalle. Lupa- ja valvontaviraston tulee ilmoittaa kiinteistörekisterin pitäjälle merkinnän tekemistä varten tarpeelliset tiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

ammattillisesta koulutuksesta annetun lain 111 ja 118 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 111 §:n 1 momentin johdantokappale ja 118 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 111 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 1048/2020, seuraavasti:

111 §

Oikaisuvaatimus

Tässä laissa tarkoitettuun koulutuksen järjestäjän päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta, jollei tässä laissa toisin säädetä, jos päätös koskee:

118 §

Henkilöstö

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden. Yliopisto voi yksittäistapauksessa todeta henkilön kelpoiseksi antamaan opetusta jollakin taiteenalalla siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

78.

Laki

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta annetun lain (682/2021) 7 § seuraavasti:

7 §

Yhteistyö Opetushallituksen ja työ- ja elinkeinohallinnon alueellisten toimijoiden kanssa

Palvelukeskuksen tulee tehdä yhteistyötä Opetushallituksen ja elinvoimakeskusten kanssa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

79.

Laki

kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain (1433/2007) 27 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 672/2013, seuraavasti:

27 §

Laiminlyönnin oikaiseminen

Jollei 1 tai 2 momentin nojalla annettua kehotusta noudateta, Lupa- ja valvontavirasto voi Kansalliskirjaston tai instituutin hakemuksesta velvoittaa luovutus- tai tallettamisvelvollisen sakan uhalla täyttämään velvollisuutensa tai korjaamaan rikkomuksensa. Uhkasakon asettamisesta ja maksettavaksi tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

80.

Laki

kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain (166/2019) 4 §:n 2 momentti seuraavasti:

4 §

Valtion viranomaisten tehtävät

Kulttuurin ja taiteen edistämisen tehtäviä alueilla hoitavat Museovirasto, Taiteen edistämiskeskus ja elinvoimakeskukset niitä koskevan lainsäädännön mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

81.

Laki

opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 40 §, 57 §:n 1 momentti ja 64 §:n 1 momentin 5 kohta,
sellaisina kuin ne ovat 40 § laissa 938/2013, 57 §:n 1 momentti laissa 1410/2014 sekä 64 §:n 1 momentin 5 kohta laissa 1126/2022, seuraavasti:

40 §

Valtionavustuksen hakeminen

Perustamishankkeen valtionavustusta koskevat, valtionapuviranomaiselle osoitetut hakemukset tulee toimittaa Lupa- ja valvontavirastolle sen vuoden loppuun mennessä, joka edeltää sitä vuotta, jonka talousarvion perusteella valtionavustusta haetaan, ellei opetus- ja kulttuuriministeriö toisin määrää. Hakemukseen tulee liittää arvio hankkeen toteuttamisajankohdasta.

57 §

Valtionapuviranomainen

Lupa- ja valvontavirasto on valtionapuviranomainen 45 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa ja 1 §:n 3 momentin mukaisissa perustamishankkeita koskevissa asioissa lukuun ottamatta opetus- ja kulttuuriministeriön ennen vuotta 2007 myöntämien perustamishankkeiden valtionosuuksien ja avustusten maksamista.

64 §

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain eräiden säännösten soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettuun rahoitukseen sovelletaan lisäksi seuraavia kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain säännöksiä:

5) 56 §:n säännöstä Lupa- ja valvontaviraston toimivallasta uhkasakon asettamiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

82.

Laki

opiskelijoiden oikeusturvalautakunnasta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opiskelijoiden oikeusturvalautakunnasta annetun lain (956/2011) 12 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1409/2011, seuraavasti:

12 §

Oikeus saada tietoja ja virka-apua

Lautakunnalla ja hallinto-oikeudella on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa Lupa- ja valvontavirastolle sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot vireillä olevasta opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevasta käsittelystä sekä opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

83.

Laki

taiteen perusopetuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) 9 §:n 3 momentti, 10 §:n 2 momentti ja 11 §:n 3 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 9 §:n 3 momentti laissa 1447/2009, 10 §:n 2 momentti laissa 957/2015 sekä 11 §:n 3 momentti laissa 1415/2014, seuraavasti:

9 §

Henkilöstö

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä myöntää rehtorin kelpoisuusvaatimuksista erivapauden. Yliopisto voi yksittäistapauksessa todeta henkilön kelpoiseksi antamaan opetusta. Yliopistojen antamasta kelpoisuustodistuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

10 §

703

Muutoksenhaku

Päätökseen, joka koskee 12 §:ssä tarkoitettua oppilasmaksua ja oppilaaksi ottamista, saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

11 §

Valtionosuus

Koulutuksen järjestäjälle voidaan myöntää valtionavustusta valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointeihin siten kuin valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Valtionapuviranomaisena investointiavustuksia koskevissa asioissa on Lupa- ja valvontavirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

84.

Laki

tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tutkintokoulutukseen valmentavasta laista annetun lain (1215/2020) 25 §:n 1 momentin johdantokappale seuraavasti:

25 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos päätös koskee:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

85.

Laki

valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetun lain (634/1998) 6 §, sellaisena kuin se on laissa 1448/2009, seuraavasti:

6 §

Laillisuusvalvonta

Lupa- ja valvontavirasto voi kantelun perusteella tutkia, onko tässä laissa tarkoitettua koulutusta järjestettäessä toimittu säännösten ja määräysten mukaan. Lupa- ja valvontavirasto on toimivaltainen tutkimaan myös ulkomailla järjestettyä opetusta koskevan asian.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

86.

Laki

vapaasta sivistystyöstä annetun lain 25 k ja 25 l §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 25 k §:n 2 ja 3 momentti sekä 25 l §:n 1 momentin johdantokappale, sellaisina kuin ne ovat laissa 1219/2020, seuraavasti:

25 k §

Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen

Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, Lupa- ja valvontavirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Lupa- ja valvontaviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 2 momentissa tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

25 l §

Muutoksenhaku oppivelvollisille suunnattua koulutusta koskevaan päätökseen

Tässä luvussa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos päätös koskee:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

87.

Laki

yleisistä kirjastoista annetun lain 4 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) 4 §:n 2 momentti ja 16 §:n 2 momentti seuraavasti:

4 §

Valtion viranomaisten tehtävät

Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on:

- 1) edistää yleisiä kirjastoja koskevien valtakunnallisten kirjastopoliittisten tavoitteiden toteutumista;
- 2) seurata ja arvioida yleisten kirjastojen toimintaa;
- 3) edistää yleisten kirjastojen paikallisia, alueellisia, valtakunnallisia ja kansainvälisiä kehittämishankkeita; ja
- 4) suorittaa muut opetus- ja kulttuuriministeriön antamat tehtävät.

16 §

Arviointi

Valtakunnallisesta arvioinnista sekä valtakunnallisesta osallistumisesta kansainväliseen arviointiin päättää opetus- ja kulttuuriministeriö, joka vastaa arvioinnin toteutuksesta yhdessä Lupa- ja valvontaviraston kanssa. Kunta on velvollinen osallistumaan tässä momentissa tarkoitettuun arviointiin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

88.

Laki

ylioppilastutkinnosta annetun lain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

706

muutetaan ylioppilastutkinnosta annetun lain (502/2019) 21 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 802/2024, seuraavasti:

21 §

Muutoksenhaku rehtorin ja koulutuksen järjestäjän monijäsenisen toimielimen päätökseen

Rehtorin päätökseen, jolla on 8 §:n 1 momentin mukaisesti evätty osallistumisoikeus ylioppilastutkintoon tai sen kokeeseen, saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta. Muutoin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovelletaan, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen ja päätökseen, jolla rehtori tai koulutuksen järjestäjän monijäseninen toimielin on määrännyt 15 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitetun seuraamuksen, saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Seuraamusta kokeva päätös pannaan täytäntöön tehdystä valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomaisen kiellä täytäntöönpanoa. Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitukset tulee käsitellä kiireellisinä.

Jos päätös, jolla rehtori tai koulutuksen järjestäjän monijäseninen toimielin on määrännyt 15 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitetun seuraamuksen, kumotaan, ilmoittautuminen niihin kokeisiin, joihin henkilö on jäänyt rehtorin päätöksen jälkeen osallistumatta, mitätöity hakemukset ja koekohtaiset maksut palautetaan. Hallinto-oikeus tai korkein hallinto-oikeus voi valituksen hyväksyessään päättää, että kokelas saa aloittaa tutkinnon suorittamisen alusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

89.

Laki

liikuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan liikuntalain (390/2015) 4 §:n 2 momentti, 7 §:n 1 momentti sekä 9 ja 15 §, sellaisena kuin niistä on 15 § laissa 144/2023, seuraavasti:

4 §

Valtion vastuu

Liikunnan alueellisesti hoidettavista valtionhallinnon tehtävistä vastaa Lupa- ja valvontavirasto. Tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Alueellinen liikuntaneuvosto

Lupa- ja valvontavirastossa on asiantuntijaelimenä alueellinen liikuntaneuvosto, jonka maakunnan liitto asettaa.

9 §

Rahoitus liikunnan alueellisesti hoidettaviin valtionhallinnon tehtäviin

Opetus- ja kulttuuriministeriö osoittaa Lupa- ja valvontaviraston käyttöön vuosittain liikunnan alueellisesti hoidettaviin valtionhallinnon tehtäviin määrärahat, joiden käytöstä sovitaan Lupa- ja valvontaviraston kanssa. Ministeriö voi osoittaa Lupa- ja valvontavirastolle myös muita määrärahoja edelleen avustuksina myönnettäviksi.

15 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomainen 8–14 §:ssä tarkoitettujen avustusten osalta on opetus- ja kulttuuriministeriö. Lupa- ja valvontavirasto toimii valtionapuviranomaisena muissa kuin kustannuksiltaan merkittävässä perustamishankkeissa sekä 9 §:ssä tarkoitettujen virastojen käyttöön osoitettujen määrärahojen myöntämisessä. Suomen Akatemia voi toimia valtionapuviranomaisena liikuntatieteellisten avustusten myöntämisessä. Toimivallan jaosta valtionapuviranomaisten välillä voidaan tarkemmin säätää valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

90.

Laki

lukiolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lukiolain (714/2018) 49 ja 51 §, 53 §:n 2 momentti, 54 §:n 2 momentti, 55 §, 57 §:n 3 momentti ja 61 §:n 2 momentti,
sellaisena kuin niistä on 49 § osaksi laissa 801/2024, ja 51 § laissa 163/2022, seuraavasti:

49 §

Oikaisuvaatimus

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta, jos päätös koskee:

- 1) opiskelijaksi ottamista;
- 2) 23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä;
- 3) suoritettujen opintojen hyväksi lukemista;

- 4) opiskelun poikkeavaa järjestämistä;
- 5) oikeutta saada uskonnon tai elämäkatsomustiedon opetusta;
- 6) oikeutta saada erityisopetusta.

Muutoin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

51 §

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus 49 §:ssä tarkoitettussa asiassa, valitus 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä sekä valitus päätöksestä, joka koskee opiskelijalle annettavaa varoitusta, opiskelijan määräaikaista erottamista taikka asuntolasta erottamista määräajaksi tai lopullisesti, tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

53 §

Muutoksenhaku opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen

Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, Lupa- ja valvontavirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Muutoin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen Lupa- ja valvontavirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi.

54 §

Valituskiellot

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja Lupa- ja valvontaviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

55 §

Toimivaltainen hallinto-oikeus

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus.

57 §

Henkilöstö

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden.

61 §

Rahoitus

Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointihankkeisiin siten kuin valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Valtionapuviranomaisena investointihankkeissa on Lupa- ja valvontavirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

91.

Laki

muinaismuistolain 7 ja 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan muinaismuistolain (295/1963) 7 §:n 3 momentti ja 18 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1443/2009, seuraavasti:

7 §

Milloin kiinteistö, jolla suoja-alue sijaitsee, on saamisen tai toistuvan raha- tai tavaratulon kantamisoikeuden panttina, on korvaus, josta edellä tässä pykälässä säädetään, talletettava Lupa- ja valvontavirastoon ja jaettava niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta säädetään. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus kuin kiinteistöön. Tallettamista ei saa kuitenkaan toimittaa, jos esitetään panttioikeuden haltijan suostumus korvauksen tallettamatta jättämiseen taikka jos korvattavan edun vähäisyyden vuoksi tai muusta sellaisesta syystä haitan ei ole katsottava sanottavasti heikentäneen vakuuden arvoa.

18 §

Lupa- ja valvontavirasto voi tarvittaessa uhkasakkoa käyttäen kieltää ryhtymästä 1 momentissa tarkoitettulla alueella tutkimusta vaarantaviin toimenpiteisiin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

92.

Laki

nuorisolain 4 ja 25 §:n muuttamisesta

710

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan nuorisolain (1285/2016) 4 §:n 2 momentti ja 25 §:n 2 momentti seuraavasti:

4 §

Valtion vastuu

Nuorisotyön ja -politiikan alueellisesti hoidettavista valtionhallinnon tehtävistä vastaa Lupa- ja valvontavirasto. Tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

25 §

Valtionapuviranomainen

Ministeriö voi osoittaa Lupa- ja valvontaviraston myönnettäväksi valtion talousarvioon otettuja avustusrahoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

93.

Laki

oppivelvollisuuslain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oppivelvollisuuslain (1214/2020) 24 §:n 1 ja 2 momentti,
seuraavasti:

24 §

Muutoksenhaku

Pidennettyä oppivelvollisuutta, 7 §:ssä tarkoitettua oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä tai 15 §:ssä tarkoitettua opiskelupaikan osoittamista koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Koulutuksen järjestäjä ei saa vaatia oikaisua 15 §:ssä tarkoitettuun päätökseen. Muutoin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Edellä tarkoitettu valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Lupa- ja valvontaviraston opiskelupaikan osoittamista koskevassa asiassa oikaisuvaatimuksen perusteella antama päätös voidaan panna täytäntöön siitä tehdystä valituksesta huolimatta, ellei hallinto-oikeus toisin määrää. Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla

on ratkaistu pidennettyä oppivelvollisuutta tai 7 §:ssä tarkoitettua oppivelvollisuuden suorittamisen keskeytymistä koskeva valitus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

94.

Laki

oppivelvollisuuslain muuttamisesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oppivelvollisuuslain muuttamisesta annetun lain (1091/2024) 24 §:n 1 ja 2 momentti seuraavasti:

24 §

Muutoksenhaku

Varhennettua oppivelvollisuutta, 7 §:ssä tarkoitettua oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä tai 15 §:ssä tarkoitettua opiskelupaikan osoittamista koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Koulutuksen järjestäjä ei saa vaatia oikaisua 15 §:ssä tarkoitettuun päätökseen. Muutoin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Edellä tarkoitettu valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Lupa- ja valvontaviraston opiskelupaikan osoittamista koskevassa asiassa oikaisuvaatimuksen perusteella antama päätös voidaan panna täytäntöön siitä tehdystä valituksesta huolimatta, ellei hallinto-oikeus toisin määrää. Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu varhennettua oppivelvollisuutta tai 7 §:ssä tarkoitettua oppivelvollisuuden suorittamisen keskeytymistä koskeva valitus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

95.

Laki

perusopetuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

712

muutetaan perusopetuslain (628/1998) 37 §:n 3 momentti, 42 ja 42 b §, 42 c §:n 2 momentti, 42 d §:n 2 momentti, 42 f § ja 43 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 37 §:n 3 momentti laissa 1444/2009, 42 § laeissa 959/2015, 1216/2020, 163/2022, 716/2022 ja 1090/2024, 42 b § laissa 163/2022, 42 c §:n 2 momentti, 42 d §:n 2 momentti ja 42 f § laissa 959/2015, sekä 43 §:n 2 momentti laissa 1412/2014, seuraavasti:

37 §

Henkilöstö

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Opetushallitus voi tarvittaessa antaa asetuksen säännöksiä täydentäviä määräyksiä. Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden.

42 §

Oikaisuvaatimus

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta, jollei tässä laissa toisin säädetä, jos päätös koskee:

- 1) oppilaaksi ottamista;
 - 2) 13 §:ssä tarkoitettua oikeutta saada uskonnon ja elämäntiedon opetusta;
 - 3) 20 f §:ssä tarkoitettua päätöstä ja 31 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tulkitsemis- ja avustajapalveluja, muita opetuspalveluja ja erityisiä apuvälineitä;
 - 4) 18 §:ssä säädettyä opetuksen poikkeavaa järjestämistä;
 - 5) 18 a §:ssä säädettyä opiskelun poikkeavaa järjestämistä;
 - 6) 27 §:ssä säädettyä perusopetuksen poikkeavaa aloittamisajankohtaa;
 - 7) 46 a §:ssä tarkoitettua oppilaan tai opiskelijan eronneeksi katsomista.
- Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

42 b §

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus 42 §:ssä tarkoitettussa asiassa Lupa- ja valvontavirastoon, valitus hallintotuomioistuimeen 42 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettusta päätöksestä ja valitus päätöksestä, joka koskee oppilalle annettavaa kirjallista varoitusta sekä määräaikaista erottamista, tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tässä pykälässä tarkoitettut asiat tulee käsitellä kiireellisinä.

42 c §

Muutoksenhaku oppilaan arviointia koskevaan päätökseen

Oppilaan huoltaja tai muu laillinen edustaja taikka 15 vuotta täyttänyt oppilas itse saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, Lupa- ja valvontavirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista noudattaen mitä hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen Lupa- ja valvontavirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi.

42 d §

Valituskiellot

Lupa- ja valvontaviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 42 c §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

42 f §

Toimivaltainen hallinto-oikeus

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus.

43 §

Rahoitus

Perusopetuslain mukaiseen opetukseen ja toimintaan voidaan valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa myöntää valtionavustusta noudattaen, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointihankkeisiin noudattaen, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Investointihankkeiden valtionapuviranomaisena on Lupa- ja valvontavirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

96.

Laki

tekijänoikeuslain 26 l §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tekijänoikeuslain (404/1961) 26 l §, sellaisena kuin se on laissa 1442/2009, seuraavasti:

26 l §

Tiedonanto- ja selvitysvelvollisuuden noudattamisen valvonta

Lupa- ja valvontavirasto voi järjestön hakemuksesta velvoittaa myyjän täyttämään 26 k §:n 2 momentissa tarkoitetun velvollisuutensa sakon uhalla. Uhkasakon asettamisesta ja maksettavaksi tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus 26 k §:n 2 momentissa tarkoitetun tiedonanto- ja selvitysvelvollisuuden noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus. Myyjän on tarkastusta varten päästettävä tarkastuksen suorittaja hallinnassaan oleviin liiketiloihin sekä vaadittaessa esitettävä kirjanpitoa, liikekirjeenvaihtonsa, korvausvelvollisuuden alaista myyntiä koskevat asiakirjat ja muut asiakirjat, joilla voi olla merkitystä valvonnassa. Tarkastuksen suorittajalla on oikeus ottaa jäljennöksiä tarkastettavista asiakirjoista. Tarkastuksen suorittajalla on oikeus käyttää asiantuntijana perivän järjestön määräämää henkilöä. Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus luovuttaa perinnässä tarpeelliset tiedot järjestölle.

Poliisi on velvollinen tarvittaessa antamaan Lupa- ja valvontavirastolle virka-apua tälle 2 momentin nojalla kuuluvien tehtävien suorittamiseksi.

Joka 26 k §:n 2 momentin tai tämän pykälän nojalla on saanut tiedon toisen liiketoimista, ei saa oikeudettomasti käyttää sitä eikä ilmaista sitä muille.

Lupa- ja valvontavirastolle tässä pykälässä säädetty tehtävät kuuluvat Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

97.

Laki

varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan varhaiskasvatuslain (540/2018) 51 §:n 4 momentti, ja
muutetaan 42 §:n 4 momentti, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n 2 momentti, 46 §:n 1 momentti, 48 §, 51 §:n 2 ja 5 momentti, 52 §, 55 §:n 2 momentti, 57 b §:n 3 ja 4 momentti, 59 §:n 2 momentti, 60 §:n 3 momentti ja 62 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 42 §:n 4 momentti ja 46 §:n 1 momentti laissa 189/2024, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n 2 momentti ja 51 §:n 2 momentti laissa 326/2022, 57 b §:n 3 ja 4 momentti laissa 453/2021 sekä 62 §:n 1 momentti laissa 1183/2021, seuraavasti:

42 §

Suunnittelun, arvioinnin, valvonnan ja lupamenettelyn tiedonsaanti

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä ja maksutta saada pyydettyä muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta ja kytkennöistä, jotka ovat välttämättömiä yksityisen päiväkotitoiminnan harjoittamista koskevan lupahakemuksen käsittelemiseksi tai 43 a §:ssä tarkoitettujen yleisten edellytysten täyttymisen selvittämiseksi tai valvomiseksi

44 §

715

Lupa harjoittaa yksityistä päiväkotitoimintaa

Varhaiskasvatusta järjestävällä tai tuottavalla yksityisellä palveluntuottajalla on ennen toiminnan aloittamista oltava lupa harjoittaa päiväkotitoimintaa. Luvan myöntää hakemuksesta Lupa- ja valvontavirasto.

45 §

Päiväkodin johtajan ja perhepäivähoidon vastuuhenkilön nimeäminen

Yksityisen palveluntuottajan on viipymättä tehtävä kirjallinen ilmoitus päiväkodin johtajan vaihtumisesta ja päiväkodin johtajan yhteystietojen muutoksesta 44 §:ssä tarkoitetun luvan myöntäneelle Lupa- ja valvontavirastolle. Yksityisen palveluntuottajan on viipymättä tehtävä kirjallinen ilmoitus perhepäivähoidon vastuuhenkilön vaihtumisesta ja vastuuhenkilön yhteystietojen muutoksesta 44 e §:ssä tarkoitetun ilmoituksen vastaanottaneelle kunnan monijäseniselle toimielimelle.

46 §

Tietojen toimittaminen ja tallettaminen rekisteriin

Lupa- ja valvontavirasto pitää valtakunnallista tietojärjestelmää (*palveluntuottajien rekisteri*) 44 §:ssä tarkoitettujen lupa-asioiden käsittelyä sekä yksityisen päiväkotitoiminnan valvontaa ja tilastointia varten. Palveluntuottajan on toimitettava lupakäsittelyä ja rekisteröintiä varten tiedot lupaviranomaiselle sähköisen asiointipalvelun kautta. Lupaviranomainen rekisteröi palveluntuottajan ja sen toimipaikat, jos se myöntää päiväkotitoiminnalle luvan. Palveluntuottajaa koskevat tiedot tulee poistaa rekisteristä vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä lukien, kun palveluntuottaja ilmoittaa toiminnan lopettamisesta tai päiväkotitoiminnan harjoittamista koskeva lupa peruutetaan 44 d §:ssä tarkoitetussa tilanteessa.

48 §

Omavalvontasuunnitelma

Yksityisen palveluntuottajan on laadittava omavalvontasuunnitelma varhaiskasvatustoiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi. Yksityisen palveluntuottajan on pidettävä omavalvontasuunnitelma julkisesti nähtävänä ja seurattava sen toteutumista. Lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksiä omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta.

51 §

Valtion ohjausjärjestelmä

Varhaiskasvatuksen alueellinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta sekä valtakunnallisen lupaviranomaisen tehtävät kuuluvat Lupa- ja valvontavirastolle.

Opetus- ja kulttuuriministeriö laatii Lupa- ja valvontaviraston kanssa tulostavoiteasiakirjan varhaiskasvatukseen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi neuvoteltuaan asiasta sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

52 §

Valvontaviranomaiset

Varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisena on kunnan tai kuntayhtymän järjestämän ja tuottaman varhaiskasvatuksen osalta Lupa- ja valvontavirasto. Varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisia ovat yksityisen palveluntuottajan järjestämän ja tuottaman varhaiskasvatuksen osalta Lupa- ja valvontavirasto sekä 50 §:ssä tarkoitettu kunnan toimielin tai sen määräämä viranhaltija.

55 §

Tarkastusoikeus

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä kunnan toimielimen perustellusta syystä tarkastamaan yksityisen palveluntuottajan toimipaikan.

57 b §

Toimenpiteet ilmoituksen johdosta

Varhaiskasvatuksen johtavan viranhaltijan on ilmoitettava asiasta edelleen Lupa- ja valvontavirastolle, jos epäkohtaa tai ilmeisen epäkohdan uhkaa ei 1 ja 2 momentissa mainituista toimenpiteistä huolimatta poisteta. Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä, jos se on välttämätöntä asian käsittelemiseksi ja epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksen epäkohdan poistamiseksi ja päättää sitä koskevista lisätoimenpiteistä siten kuin 58 §:ssä säädetään

59 §

Valvontaviranomaisten ja lupaviranomaisen välinen yhteistyö

Kunnan toimielimen on heti ilmoitettava tämän lain mukaisessa valvonnassa tietoonsa tulleista puutteellisuuksista tai epäkohdista sekä 55–58 §:n perusteella tekemistään toimenpiteistä Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava 55–58 §:n perusteella tekemistään yksityisiä palvelujentuottajia koskevista toimenpiteistä niiden kuntien toimielimille, joiden alueella palveluja tuotetaan.

60 §

Rahoitus ja avustukset

Tämän lain mukaiseen toimintaan voidaan valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa myöntää kunnille ja kuntayhtymille valtionavustusta noudattaen, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää kunnille ja kuntayhtymille myös investointeihin noudattaen, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Valtionapuviranomaisena investointiavustuksia koskevista asioista on Lupa- ja valvontavirasto.

62 §

Muutoksenhaku varhaiskasvatusoikeutta, lapselle annettavaa tukea ja varhaiskasvatukseen ottamista koskevaan päätökseen

Lapsen varhaiskasvatusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua 50 §:ssä tarkoitettulta kunnan monijäseniseltä toimielimeltä. Edellä 15 e §:ssä tarkoitettuun lapsen tukea ja tukipalveluita koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

98.

Laki

yliopistolain 43 b ja 43 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yliopistolain (558/2009) 43 b §:n 6 momentti ja 43 c §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 954/2011, seuraavasti:

43 b §

Opiskeluoikeuden peruuttamiseen liittyvä tiedonsaanti

Yliopistolla on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa Lupa- ja valvontavirastolle sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot vireillä olevasta 43 a §:ssä tarkoitettusta opiskeluoikeuden peruuttamista koskevasta käsittelystä sekä opiskeluoikeuden peruuttamista tai muuhun koulutukseen siirtämistä koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

43 c §

Opiskeluoikeuden palauttaminen

Yliopistolla on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa Lupa- ja valvontavirastolle sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluoikeuden palauttamista koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

99.

Laki

elintarvikelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan elintarvikelain (297/2021) 25 § sekä
muutetaan 10 §:n 6 momentti, 11 §:n 3–5 momentti, 12 §:n 1 momentin 3 kohta, 24 §:n 2 momentti, 26 §, 27 §:n 4 momentin 1 ja 5 kohta sekä 5 momentti, 28 §, 40 §:n 1 momentti, 45 §:n 1 momentti, 46 §, 73 §:n 2 momentti sekä 79 §:n 1, 2 ja 5 momentti seuraavasti:

10 §

Rekisteröity elintarviketoiminta

Lupa- ja valvontavirasto käsittelee alkoholilain (1102/2017) 14 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun valmistustilan ja 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun varastointitilan rekisteröintiä koskevan ilmoituksen sekä mainitun lain 17 §:n 2 momentissa ja 26 §:ssä tarkoitettujen alkoholijuomien vähittäismyyntipaikkojen rekisteröintiä koskevan ilmoituksen.

11 §

Hyväksytyt elintarvikehuoneisto

Elintarvikehuoneiston sijaintikunta hyväksyy 1 momentissa tarkoitetut elintarvikehuoneistot. Ruokavirasto hyväksyy teurastamot, riistan käsittelylaitokset ja niiden yhteydessä olevat hyväksymistä edellyttävät elintarvikehuoneistot. Ruokavirasto hyväksyy myös poroteurastamot ja niiden yhteydessä olevat hyväksymistä edellyttävät elintarvikehuoneistot.

Elintarvikealan toimijan kotikunta hyväksyy 1 momentissa tarkoitetut elintarvikehuoneistot, jos ne ovat liikkuvia elintarvikehuoneistoja. Ruokavirasto hyväksyy liikkuvat teurastamot ja riistan käsittelylaitokset sekä niiden yhteydessä olevat hyväksymistä edellyttävät elintarvikehuoneistot. Ruokavirasto hyväksyy myös liikkuvat poroteurastamot ja niiden yhteydessä olevat hyväksymistä edellyttävät elintarvikehuoneistot.

Kunta ilmoittaa hyväksymänsä elintarvikehuoneiston Ruokavirastolle, joka antaa elintarvikehuoneistolle hyväksymisnumeron.

12 §

Tiedottaminen elintarviketoiminnasta liikkuvassa elintarvikehuoneistossa

Elintarvikealan toimijan on tiedotettava:

3) elintarviketoiminnasta liikkuvassa poroteurastamossa ja sen yhteydessä olevassa hyväksytyssä elintarvikehuoneistossa Ruokavirastolle;

24 §

Ruokaviraston tehtävät

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, Ruokavirasto:

1) arvioi kunnan elintarvikevalvonnan suunnittelua, järjestämistä ja toteuttamista sekä julkaisee arvioinnin tulokset;

2) huolehtii lihantarkastuksesta ja muusta elintarvikevalvonnasta teurastamoissa, poroteurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa hyväksytyissä elintarvikehuoneistoissa;

3) huolehtii tarvittaessa ante mortem -tarkastuksesta alkuperätilalla taikka muualla teurastamon tai poroteurastamon ulkopuolella;

4) nimeää tarvittaessa muun kuin Ruokaviraston tai kunnan palveluksessa olevan eläinlääkärin tekemään ante mortem -tarkastuksen alkuperätilalla taikka muualla teurastamon tai poroteurastamon ulkopuolella;

5) julkaisee suorittamansa elintarvikevalvonnan tulokset;

6) valvoo, että 34 §:ssä tarkoitetut laboratoriot noudattavat elintarvikesäännöksiä;

7) vastaa tarvittaessa yhteistyössä kuntien kanssa Euroopan unionin lainsäädännössä edellytettävien ja kansallisten seuranta- ja valvontaohjelmien suunnittelusta ja toteutuksesta;

8) osallistuu tarvittaessa yhteistyössä kuntien kanssa elintarvikevalvonnan viranomaisnäytteiden sekä 7 kohdassa tarkoitettuihin seuranta- ja valvontaohjelmiin liittyvien näytteiden ottamisen ja analysoinnin suunnitteluun ja toteuttamiseen;

9) vastaa valtakunnallisesti erityistä asiantuntemusta vaativista elintarvikeurvallisuuden valvontatehtävistä ja muista virallisista tehtävistä sekä valvontaraporttien kokoamisesta;

10) toimii Euroopan unionin lainsäädännössä ja kansainvälisissä sopimuksissa edellytettynä kansallisena viranomaisena tai yhteyspisteenä elintarvikevalvontaan liittyvissä asioissa silloin, kun sitä ei ole säädetty muun viranomaisen tehtäväksi;

11) arvioi elintarvikehygieniasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 852/2004 8 artiklassa tarkoitetut hyvän käytännön ohjeet;

12) laatii virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 (virallista valvontaa koskeva asetus) 115 artiklassa tarkoitetun elintarvikkeita koskevan valtakunnallisen valmiussuunnitelman;

13) johtaa ATP-sopimuksessa edellytettyä määräysten kansallista valvontaa ja hyväksyy mainitussa sopimuksessa edellytetyt kausitarkastus- ja tyyppitarkastusasemat.

26 §

Elinvoimakeskuksen tehtävät

Elinvoimakeskukset huolehtivat tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (1334/2022) tarkoitetuista ehdollisuuden valvontaan kuuluvista kasvintuotannon elintarvikehygieniää koskevista tarkastuksista. Elinvoimakeskukset voivat tehtävää hoitaessaan ottaa viranomaisnäytteitä kasvinsuojeluainejäämien tutkimiseksi. Lisäksi elinvoimakeskukset voivat ottaa Ruokaviraston toimeksiannosta muita viranomaisnäytteitä.

27 §

Kunnan tehtävät

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, kunta:

1) tekee Ruokavirastolle elintarvikesäännösten mukaiset ilmoitukset ja raportit;

5) huolehtii tarvittaessa ante mortem -tarkastuksesta alkuperätilalla tai muualla teurastamon tai poroteurastamon ulkopuolella;

Poiketen siitä, mitä 24 §:n 2 momentin 2 kohdassa säädetään, kunta voi hoitaa Ruokaviraston tehtäväksi säädetyn lihantarkastuksen ja muun elintarvikevalvonnan teurastamoissa, poroteurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa hyväksytyissä elintarvikehuoneistoissa, jos kunta on tehnyt siitä Ruokaviraston kanssa sopimuksen.

28 §

Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, Lupa- ja valvontavirasto suunnittelee, ohjaa ja suorittaa yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien juomien valvontaa.

40 §

Tarkastus- ja läsnäolo-oikeus

Valvontaviranomaisella ja 33 §:ssä tarkoitettulla toimeksiannon saaneella elimellä ja luonnollisella henkilöllä on oikeus tehdä virallisen valvonnan edellyttämiä tarkastuksia valvontakohteessa, tutustua asiakirjoihin ja elintarviketietoihin, tarkastaa toiminnassa käytetyt tilat, laitteet ja välineet sekä tarkastaa tilat, joita valvontaviranomainen perustellusta syystä epäilee käytettävän valvontakohteen elintarvike- tai kontaktimateriaalitoiminnassa. Valvontaviranomainen antaa tarvittaessa kehotuksia elintarvikesäännösten noudattamiseksi. Valvontaviranomaisen ohjauksessa olevalla opiskelijalla, joka suorittaa viranomaistoimintaan perehdyttävää harjoittelua, on oikeus olla läsnä valvontaviranomaisen suorittaessa valvontaa ja tarkastuksia. Ruokavirastolla on oikeus olla läsnä kunnan suorittaessa valvontaa ja tarkastuksia.

45 §

Viranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Valvontaviranomaisen on ilmoitettava Ruokavirastolle todetuista vaaroista ihmisen terveydelle sekä tarvittaessa sellaisista valvonnassa esille tulleista muista seikoista, joilla voi olla vaikutusta elintarvikkeiden tai elintarvikekontaktimateriaalien turvallisuuteen tai jäljitettävyyteen taikka niistä annettaviin tietoihin. Valvontaviranomaisen on lisäksi ilmoitettava tartuntatautilaissa tarkoitetuille viranomaisille sellaisista valvonnassa esille tulleista seikoista, joilla voi olla merkitystä väestön suojaamisessa tartuntataudeilta.

46 §

Tiedonantovelvollisuus eläinten terveydentilasta ja pito-olosuhteista

Alkutuotantopaikalla eläinlääkärikäynnin tekevän eläinlääkärin ja viranomaistehtävissä käyvän henkilön, joka käynnin yhteydessä havaitsee, että eläinten terveydentila tai pito-olosuhteet ovat sellaiset, että ne oleellisesti heikentävät kyseisistä eläimistä saatavien eläinperäisten elintarvikkeiden turvallisuutta tai laatua, on ilmoitettava tästä eläinten omistajalle tai haltijalle sekä kunnan tämän lain mukaisia tehtäviä hoitavalle valvontaviranomaiselle viipymättä. Kunnalla on oikeus ilmoittaa edellä mainituista seikoista eläimet tai elintarvikkeet vastaanottavalle toimijalle ja Ruokavirastolle.

73 §

Kunnan suorittamasta elintarvikevalvonnasta perittävät muut maksut

Kunta perii elintarvikealan toimijalta hyväksymänsä taksan mukaisen maksun 27 §:n 4 momentin 5 kohdassa tarkoitettua alkuperätilalla tai muualla teurastamon tai poroteurastamon ulkopuolella tehtävästä ante mortem -tarkastuksesta.

79 §

Rekisterit

Ruokavirasto ja kunnat pitävät yhdessä valvonnan ohjausta ja kehittämistä sekä suorittamaansa valvontaa varten valtakunnallista rekisteriä:

- 1) 8 §:ssä tarkoitettua rekisteröidystä alkutuotannosta ja 9 §:ssä tarkoitetuista hyväksytyistä alkutuotantopaikoista;
- 2) 10 §:ssä tarkoitettua rekisteröidystä elintarviketoiminnasta ja 11 §:ssä tarkoitetuista hyväksytyistä elintarvikehuoneistoista;
- 3) 13 §:ssä tarkoitettua rekisteröidystä kontaktimateriaalitoiminnasta;
- 4) 34 §:ssä tarkoitetuista virallisista laboratorioista ja nimetyistä omavalvontalaboratorioista.

Ruokavirasto ja kunnat ovat 1 momentissa tarkoitettujen rekisterien luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus) 26 artiklassa tarkoitettuja yhteisrekisterinpitäjiä. Ruokavirasto ja kunnat käyttävät ja pitävät rekisteriä ajan tasalla tässä laissa säädettyjen

tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Ruokavirasto vastaa rekisterin toimivuuteen liittyvien tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä.

Lupa- ja valvontavirasto pitää rekisteriä alkoholijuomien myyntipaikoista sekä alkoholijuomien valmistus- ja varastointipaikoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

100.

Laki

elintarvikemarkkinalain 13 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elintarvikemarkkinalain (1121/2018) 13 b §:n 2 momentin 4 kohta,
sellaisena kuin se on laissa 116/2021, seuraavasti:

13 b §

Viranomaisten välinen tietojenvaihto

Elintarvikemarkkinavaltuutettu voi omasta aloitteestaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tiedon tai asiakirjan, jonka se on saanut tai laatinut tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamisen yhteydessä, jos se on välttämätöntä:

4) Ruokavirastolle, Lupa- ja valvontavirastolle, elinvoimakeskukselle, Tullille ja kunnille niiden toimivaltaan kuuluvien maataloustuotteita tai elintarvikkeita koskevien vaatimusten tai niihin liittyvien tukien myöntämisedellytysten varmistamisen valvontaa varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

101.

Laki

eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 3 §:n 2 momentti ja 5 § sekä

muutetaan 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 3 momentti, 13 §:n 3 momentti, 22 §:n 1 momentti, 23 §:n 1 momentti, 26 §:n 1 momentti ja 32 §:n 1 momentti seuraavasti:

3 §

Viranomaiset

Ruokavirasto ohjaa ja valvoo tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista.

4 §

Eläinlääkäripalveluja koskeva valtakunnallinen suunnitelma

Ruokaviraston on laadittava suunnitelma 8 §:ssä tarkoitetun järjestämismääräyksen piiriin kuuluvista eläinlääkäripalveluista. Suunnitelman tulee sisältää eläinlääkäripalvelujen saatavuutta ja laatua koskevat yleiset tavoitteet. Siihen tulee myös sisältyä suunnitelma eläinlääkäripalvelujen valvonnasta.

6 §

Järjestäjän suunnitelma

Järjestäjän suunnitelmassa on otettava huomioon tässä laissa sekä 1 §:n 3 momentissa mainituissa laeissa tarkoitetut valtakunnalliset suunnitelmat. Ruokavirasto ohjaa järjestäjän suunnitelman laatimista sekä valvoo ja arvioi sen toteutumista.

13 §

Toimintaedellytykset ja ilmoitusvelvollisuus toimipisteistä sekä vastuu potilasasiakirjojen säilyttämisestä

Järjestäjän tulee ilmoittaa Ruokavirastolle niiden toimipisteiden yhteystiedot, joissa se tuottaa eläinlääkäripalveluja itse.

22 §

Korvaus valvontatehtävistä

Valtion varoista maksetaan järjestäjälle korvaus 20 §:n 2 momentissa tarkoitettujen valvontatehtävien suorittamisesta. Korvauksen perusteena ovat järjestäjälle aiheutuvat välittömät kustannukset. Korvaus ei saa ylittää tehtävistä järjestäjälle aiheutuneiden todellisten kustannusten määrää. Ruokavirasto maksaa korvauksen laskutusta vastaan.

23 §

Ilmoitusvelvollisuus

Yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan tulee tehdä toiminnastaan kirjallinen ilmoitus Ruokavirastolle.

26 §

Tarkastusoikeus

Ruokavirastolla on oikeus päästä paikkoihin, joissa tarjotaan eläinlääkäripalveluja, sekä tarkastaa järjestäjän, yliopiston ja yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan toimitilat, työvälineet, kirjanpito, potilasasiakirjat ja muut eläinlääkäripalvelujen tuottamista koskevat asiakirjat, jos se on tarpeen tässä laissa säädetyn valvonnan toteuttamiseksi.

32 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Ruokavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada eläinlääkäripalvelujen valvomiseksi välttämättömät palvelujen tuottamiseen liittyvät tiedot ja potilastiedot 30 §:ssä tarkoitetusta rekisteristä sekä järjestäjiltä, yliopistolta ja yksityisiltä eläinlääkäripalvelun tuottajilta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

102.

Laki

eläintautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eläintautilain (76/2021) 68 § sekä

muutetaan 3 §:n 1 momentin 11 kohta, 13 §:n 1 ja 2 momentti, 14 §:n 1 momentti, 19 §:n 1 momentti, 20 §:n 1 momentti, 22 §:n 1–3 momentti, 25 ja 29 §, 32 §:n 1–3 momentti, 34 §:n 1 momentti, 36 §:n 2 ja 3 momentti, 38 §:n 2 momentin johdantokappale, 39 §:n 1 ja 2 momentti, 40 §:n 2 momentin johdantokappale, 41 §:n 2 momentin johdantokappale, 42 §:n 3 momentti, 45 §:n 3 momentti, 60 §:n 4 momentti, 61 §:n 3 momentti, 67 §, 69 §:n 3 ja 4 momentti, 72 §:n 2 momentti, 73 §:n 1 ja 2 momentti, 76 §:n 3 momentti, 91 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 93 §:n 1 ja 2 momentti, 94 §:n 1 momentti, 94 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 96 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 22 §:n 3 momentti laissa 643/2022, 32 §:n 2 momentti laissa 33/2023, 67 § osaksi laissa 289/2023 sekä 76 §:n 3 momentti ja 94 a §:n 1 momentin johdantokappale laissa 1073/2021, seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

11) eläinterveysviranomaisella Ruokavirastoa ja kunnaneläinlääkäriä;

13 §

Sitoutuminen vapaaehtoiseen terveystarkintaan sekä päätös terveystarkinnasta

Toimijan, joka haluaa sitoutua vapaaehtoiseen terveystarkintaan, tulee ilmoittaa asiasta Ruokavirastolle. Ruokavirasto tekee päätöksensä päätöksensä, jos pitopaikassa ei noudateta 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuja kieltoja, ehtoja, rajoituksia ja velvoitteita.

Ruokavirasto saa peruuttaa terveystarkinnasta koskevan päätöksensä, jos pitopaikassa ei noudateta 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuja kieltoja, ehtoja, rajoituksia ja velvoitteita. Ruokaviraston tulee peruuttaa terveystarkinnasta koskeva päätös, jos toimija ilmoittaa lopettavansa terveystarkinnan kyseisen pitopaikan osalta.

14 §

B- tai c-luokan taudin hävittämishjelmaan sisältyvä pitopaikkojen luokittelu

Luetteloiduista lajeista pitopaikkoja voidaan luokitella eläinterveyslainsäädännön 31 ja 32 artiklan nojalla säädetyllä tavalla pitopaikan taudista vapaan aseman tai vektoreilta suojatun aseman perusteella alueella, jolla toteutetaan tämän lain 8 §:ssä tarkoitettua hävittämishjelmaa b- tai c-luokan taudin vastustamiseksi. Ruokavirasto tekee pitopaikan asemaa koskevat päätökset.

19 §

Velvollisuus ilmoittaa eläintautista

Jos toimija tai lemmikkieläinten pitäjä epäilee tai toteaa eläimellä olevan luetteloiduista tautista tai uusi tauti taikka muu torjuttava tai valvottava eläintauti, hänen on ilmoitettava asiasta eläinterveysviranomaiselle. Sama ilmoitusvelvollisuus on muulla luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä, joka osallistuu eläimen tutkimiseen, hoitoon, käsittelyyn, kuljetukseen, lopetukseen, teurastukseen, metsästykseseen, pyyntiin tai tarkkailuun. Epäilyä koskeva ilmoitus on tehtävä myös epätavallisesta kuolleisuudesta ja muista vakavan eläintaudin merkeistä, eläimen lähiympäristöstä otetusta näytteestä todetusta eläintautista sekä tuotantomäärien merkittävästä vähentymisestä määrittämättömästä syystä. Ilmoitus on tehtävä välittömästi, jos se koskee a-luokan tautia tai jos merkit viittaavat tällaisen taudin esiintymiseen. Ilmoitus on tehtävä heti kun se on käytännössä mahdollista, jos se koskee muuta luetteloiduista tautista, uutta tautia tai muuta torjuttavaa tai valvottavaa eläintautia tai jos merkit viittaavat tällaisen eläintaudin esiintymiseen.

20 §

Eläinlääkärin ja laboratorion ilmoitusvelvollisuus

Jos eläinlääkäri epäilee tai toteaa eläimellä olevan luetteloitu tai uusi tauti taikka muu ilmoitettava eläintauti, hänen on salassapitovelvollisuuden estämättä ilmoitettava asiasta eläinterveysviranomaiselle. Ilmoitus on tehtävä välittömästi, jos se koskee a-luokan tautia, ja heti kun se on käytännössä mahdollista, jos se koskee muuta luetteloitua tautia, uutta tautia tai muuta torjuttavaa tai valvottavaa eläintautia.

22 §

Eläinterveysviranomaisen ilmoitusvelvollisuus

Jos kunnaneläinlääkäri epäilee tai toteaa eläimellä olevan luetteloitu tauti, uusi tauti tai muu ilmoitettava eläintauti taikka jos hän vastaanottaa 19 tai 20 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen, hänen on ilmoitettava asiasta Ruokavirastolle. Lisäksi kunnaneläinlääkäri on kuukausittain toimitettava Ruokavirastolle yhteenveto kaikista virka-alueellaan todetuista luetteloiduista taudeista, uusista taudeista ja muista ilmoitettavista eläintaudeista. Yhteenvetoon ei kuitenkaan tarvitse merkitä tietoja, jotka on talletettu Ruokaviraston käytössä olevaan tietojärjestelmään.

Ruokaviraston on ilmoitettava luetteloitujen tautien, uusien tautien sekä muiden torjuttavien ja valvottavien eläintautilien esiintymisestä maa- ja metsätalousministeriölle.

Eläinterveysviranomaisen on ilmoitettava asianomaiselle hyvinvointialueen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille sellaisista eläintaudeista, joista voi aiheutua vaaraa ihmisten terveydelle.

25 §

A–c-luokan tautia koskevat toimenpiteet

Ruokavirasto huolehtii eläinterveys säännösten III osan II osastossa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetystä epidemiologisesta selvityksestä ja sellaisista mainituissa osastossa ja mainituissa säännöksissä säädettyistä alustavista taudintorjuntatoimenpiteistä ja muista taudintorjuntatoimenpiteistä, jotka koskevat a–c-luokan taudin leviämisen estämistä. Tässä tarkoituksessa Ruokavirasto tekee tarvittavat luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle osoitettavat taudin leviämisen estämistä koskevat päätökset.

Jos eläintaudin epäilyä ei voida sulkea pois tai eläintaudin esiintymistä vahvistaa eläintä lopettamatta, Ruokavirasto voi määrätä pidettävän eläimen lopetettavaksi.

Ruokavirasto voi myöntää sille, jolle taudin leviämisen estämistä koskeva päätös on osoitettu, luvan poiketa päätöksestä joltakin osin, jos eläinterveys säännöstö ja sen nojalla annetut säännökset tämän mahdollistavat, poikkeamiseen on perusteltu tarve eikä poikkeaminen aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa. Luvassa voidaan asettaa eläintaudin leviämisen estämiseksi tarpeellisia ehtoja.

Ruokavirasto päättää lisäksi eläinterveys säännösten III osan II osastossa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädettyistä muista kuin 1 momentissa tarkoitetuista a–c-luokan taudin vuoksi toteutettavista taudintorjuntatoimenpiteistä, ellei tässä laissa toisin säädetä. Tässä tarkoituksessa Ruokavirasto tekee tarvittavat luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle osoitettavat taudintorjuntatoimenpiteitä koskevat päätökset.

Poiketen siitä, mitä 1 ja 4 momentissa säädetään, vyöhykkeitä koskevasta toimivallasta säädetään jäljempänä tässä luvussa.

29 §

Vyöhykettä koskevasta päätöksestä poikkeaminen

Ruokavirasto saa myöntää Euroopan unionin säädöksissä sallittuja yksittäistapauksia koskevia ja tapauskohtaista riskinarviointia edellyttäviä poikkeuksia perustamallaan vyöhykkeellä noudatettavista kielloista, ehdoista, rajoituksista tai toteutettavista toimenpiteistä, jos poikkeaminen ei aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa. Lupa poikkeamiseen myönnetään hakemuksesta. Luvassa asetetaan eläintaudin vastustamiseksi välttämättömät ehdot.

Ruokavirasto voi hakemuksesta myöntää yksittäistapauksessa luvan poiketa 26 §:n 2 momentissa tarkoitettulla muulla rajoitusvyöhykkeellä tai rokotusvyöhykkeellä noudatettavista kielloista, ehdoista, rajoituksista tai toteutettavista toimenpiteistä, jos poikkeaminen sallitaan vyöhykettä koskevassa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä eikä se aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa. Luvassa asetetaan eläintaudin vastustamiseksi välttämättömät ehdot.

32 §

Tautitilanteen selvittäminen ja taudin leviämisen estäminen

Jos eläimellä epäillään muuta torjuttavaa tai valvottavaa eläintautia 19 tai 20 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen perusteella tai muusta syystä, eläinterveysviranomaisten tulee viipymättä pyrkiä selvittämään tautitilanne. Tässä tarkoituksessa eläinterveysviranomaiset voivat toteuttaa niitä tutkimuksia, joista a-luokan taudin osalta säädetään eläinterveys säännösten 54 artiklassa. Jos Ruokavirasto tutkimusten perusteella tai muusta syystä epäilee eläimellä muuta torjuttavaa eläintautia tai valvottavaa eläintautia tai mainittu eläintauti on todettu, Ruokavirasto voi toteuttaa välttämättömiä epidemiologista selvitystä sekä eläintaudin leviämisen estämistä koskevia toimenpiteitä, joista eläinterveys säännösten 55–57 ja 70 artiklassa säädetään a-luokan taudin osalta. Tässä tarkoituksessa Ruokavirasto tekee tarvittavat luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle osoitettavat taudin leviämisen estämistä koskevat päätökset.

Jos muun torjuttavan eläintaudin epäilyä ei voida sulkea pois tai eläintaudin esiintymistä vahvistaa eläintä lopettamatta, Ruokavirasto voi määrätä pidettävän eläimen lopettavaksi. Jos luonnonvaraisia eläimiä koskeviin toimenpiteisiin ryhtyminen edellyttää luonnonsuojelulaissa (9/2023), metsästyslaissa (615/1993) tai kalastuslaissa (379/2015) tarkoitettua lupaa, Ruokavirasto vastaa luvan hakemisesta.

Ruokavirasto voi myöntää sille, jolle taudin leviämisen estämiseksi tehty päätös on osoitettu, luvan poiketa päätöksestä joltakin osin, jos poikkeamiseen on perusteltu tarve eikä poikkeaminen aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa. Luvassa voidaan asettaa eläintaudin leviämisen estämiseksi tarpeellisia ehtoja.

34 §

Taudin leviämisen estämistä koskevan päätöksen voimassaolo

Ruokaviraston on kumottava 32 §:n 1 momentissa tarkoitettu päätös välittömästi, kun se ei enää epäile eläintautia. Päätös on kumottava välittömästi myös, kun on voitu laboratoriotutkimuksin tai muulla riittävällä tavalla varmistua siitä, ettei eläintautia enää esiinny pitopaikassa tai muussa paikassa tai ettei eläintaudista enää aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tehtyjen taudintorjuntatoimenpiteiden seurauksena.

36 §

TSE-asetuksen nojalla suoritettava taudintorjunta

Ruokavirasto huolehtii TSE-asetuksen 12 ja 13 artiklassa säädetyistä toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä.

Ruokavirasto voi myöntää hakemuksesta yksittäistapauksessa luvan poiketa siirtorajoituksia sisältävästä taudin leviämisen estämiseksi tehdystä päätöksestä, jos TSE-asetuksessa niin säädetään ja poikkeamiseen on perusteltu tarve eikä poikkeaminen aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa. Luvassa voidaan asettaa eläintaudin leviämisen estämiseksi tarpeellisia ehtoja.

38 §

Toimenpiteet eräiden zoonoosien leviämisen estämiseksi

Jos ihmisten terveydelle aiheutuvan vaaran torjumiseksi on välttämätöntä, Ruokavirasto voi 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa toteuttaa tai määrätä kunnaneläinlääkäriin toteuttamaan pitopaikassa tutkimuksen tautitilanteen selvittämiseksi sekä toimijalle osoitettavalla päätöksellään määrätä:

39 §

Pitopaikkojen hyväksyminen maaeläinten ja niistä saatujen tuotteiden siirtoja varten

Ruokavirasto päättää eläinterveyssäännösten 94 ja 95 artiklassa tarkoitetusta pitopaikkojen hyväksymisestä.

Ruokavirasto päättää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 täydentämisestä sulusolujen ja alkioiden pitopaikkojen hyväksymisen sekä tiettyjen pidettävien maaeläinten sulusolujen ja alkioiden unionin sisäisiin siirtoihin sovellettavien jäljitettävyyttä ja eläinterveyttä koskevien vaatimusten osalta annetussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2020/686 säädetyistä hyväksytyin sulusolujen ja alkioiden pitopaikan toimintaa koskevista kotijäsenvaltion viranomaisen poikkeusluvista.

40 §

Sperman keräysaseman hyväksyminen kotimaankauppaa varten

Ruokavirasto hyväksyy sperman keräysaseman hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että:

41 §

Alkioiden keräysryhmän hyväksyminen kotimaankauppaa varten

Ruokavirasto hyväksyy alkioiden keräysryhmän hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että:

42 §

Kotimaankauppaa varten hyväksytyin sperman keräysaseman ja alkioiden keräysryhmän toiminta

Toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista on ilmoitettava viipymättä Ruokavirastolle.

45 §

Siirtoihin liittyvät toimijoiden ja viranomaisten ilmoitukset

Eläinterveysviranomaisen tekee ne suunniteltuja eläinten ja tuotteiden siirtoja koskevat ilmoitukset määräpaikkana olevan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jotka eläinterveys säännösten tai sen nojalla annettujen säädösten mukaan ovat alkuperäjäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen vastuulla. Eläinterveysviranomaisen voi kuitenkin antaa toimijan huolehtia ilmoitusta varten tarvittavien perustietojen kirjaamisesta valvonta-asetuksessa tarkoitettuun virallisen valvonnan sähköiseen tiedonhallintajärjestelmään sekä silloin, kun siirrossa ei vaadita eläinterveystodistusta, myös ilmoituksen laatimisesta ja lähettämisestä järjestelmän kautta. Toimijalla, joka tallettaa tietoja sähköiseen tiedonhallintajärjestelmään, tai hänen edustajallaan on oikeus saada eläinterveysviranomaiselta maksutta tarvittavat järjestelmää koskevat käyttöoikeudet.

60 §

Väliaikainen kuljetuskielto

Ruokavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää hakemuksesta luvan poiketa tässä pykälässä tarkoitettuun kiellosta tai rajoituksesta edellyttäen, että luvan myöntäminen ei aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa.

61 §

Toimivalta päättää muista kiiretoimista ja uusista tauteista koskevista toimenpiteistä

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä koskevan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön kohdistuvan yksittäistapausta koskevan päätöksen tai rajoitusvyöhykkeen perustamista ja sillä noudatettavia kieltoja, ehtoja, rajoituksia ja toimenpiteitä koskevan päätöksen tekee Ruokavirasto.

67 §

Ruokavirasto

Ruokavirasto suunnittelee, ohjaa, kehittää ja toteuttaa eläintautien vastustamista sekä valvoo eläinterveyttä koskevien säädösten sekä niiden nojalla tehtyjen päätösten noudattamista.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Ruokaviraston tehtävistä, virasto:

- 1) vastaa eläintautivalmiuden ylläpidosta;
- 2) laatii eläintautien vastustamista koskevan suunnitelman, joka on osa valvonta-asetuksen mukaista monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa, sekä muita tarvittavia valmiussuunnitelmia eläintautien varalta;
- 3) järjestää a–c-luokan tautien ja muiden torjuttavien eläintautien diagnostiikkaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitamisen virka-ajan ulkopuolella;
- 4) valvoo nimeämiään laboratorioita, ilmoitusvelvollisia laboratorioita sekä 64 §:ssä tarkoitettua luvanvaraista toimintaa;
- 5) toimii valvonta-asetuksen 103 artiklan mukaisena yhteyselimenä;
- 6) vastaa eläintauteihin liittyvästä tilastoinnista ja raportoinnista;
- 7) huolehtii pitopaikkoihin ja muihin paikkoihin kohdistettujen taudintorjuntapäätösten sekä vyöhykkeillä suoritettavia tarkastuksia ja tutkimuksia, eläinten joukkorokotuksia tai lopetuksia sekä raatojen hävittämistä koskevien päätösten täytäntöönpanon suunnittelusta ja täytäntöönpanosta, lukuun ottamatta päätöksiä, joiden täytäntöönpano on säädetty toimijoiden tai lemmikkieläinten pitäjien vastuulle;
- 8) vastaa eläinterveyttä koskevien säädösten täytäntöönpanoon liittyvän koulutuksen järjestämisestä kunnaneläinlääkäreille sekä pitää luetteloa niistä kunnaneläinlääkäreistä, jotka ovat saaneet taudinpurkausten varalta erityistä valmiuskoulutusta;
- 9) vastaa toimivaltaisena viranomaisena tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaisista tehtävistä siltä osin kuin tehtävät eivät kuulu muun viranomaisen toimivaltaan.

Ruokavirasto valvoo ja toteuttaa eläintautien vastustamista elintarvikelaissa tarkoitetuissa teurastamoissa, poroteurastamoissa ja riistan käsittelylaitoksissa sekä niiden yhteydessä olevissa hyväksytyissä elintarvikehuoneistoissa, lukuun ottamatta teurastamoja, laitoksia ja elintarvikehuoneistoja, joiden elintarvikelain mukainen valvonta on elintarvikelain 27 §:n 5 momentissa tarkoitettulla tavalla siirretty kunnalle. Ruokavirasto suorittaa valvomiensa teurastamojen, poroteurastamojen, laitosten ja elintarvikehuoneistojen osalta kaikki ne tehtävät, jotka tämän lain mukaan muutoin kuuluisivat kunnaneläinlääkärille.

Ruokaviraston on järjestettävä a–c-luokan tautien, uusien tautien sekä muiden torjuttavien eläintautien torjuntaan ja tautitilanteen selvittämiseen liittyvien kiireellisten tehtävien hoitaminen virka-ajan ulkopuolella.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tilastoinnista ja raportoinnista sekä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen valmiussuunnitelmien sisällöstä.

69 §

Kunnaneläinlääkäri

Kiireellisessä tilanteessa, jossa kunnaneläinlääkäri epäilee tai eläimellä todetaan olevan a–c-luokan tauti, uusi tauti, muu torjuttava tai valvottava eläintauti ja jossa välittömät toimenpiteet ovat tarpeen eläintaudin leviämisen estämiseksi eikä Ruokavirasto ole vielä ryhtynyt asiassa toimenpiteisiin, kunnaneläinlääkäri voi tehdä väliaikaisesti voimassa olevan 25 §:n 1 momentissa, 32 §:n 1 momentissa tai 36 §:ssä tarkoitettua päätöksen. Päätös on välittömästi alistettava Ruokaviraston ratkaistavaksi. Ruokaviraston on tehtävä asiassa oma päätöksensä viivytyksettä, kuitenkin viimeistään neljäntoista vuorokauden kuluessa väliaikaisen päätöksen antamisesta.

Ruokavirasto voi tarvittaessa määrätä kunnaneläinlääkärin suorittamaan erikseen määriteltyjä tässä laissa kunnaneläinlääkärille säädettyjä tehtäviä tämän toimialueen ulkopuolella, jos kyseessä on a–c-luokan tauti, uusi tauti tai muu torjuttava eläintauti taikka jos valvottavaa eläintautia esiintyy poikkeuksellisen laajasti. Ruokaviraston tulee ensisijaisesti määrätä

tehtävään valmiuskoulutusta saanut kunnaneläinlääkäri. Määräystä annettaessa on otettava huomioon kunnan mahdollisuudet suorittaa lakisääteiset ja muut tehtävänsä.

72 §

Työvelvolliset laajan eläintautiepidemian sattuessa

Ruokavirasto voi antaa työmääräyksen, jos valvonta-asetuksen 30 tai 31 artiklassa säädetyt edellytykset täyttyvät. Toimivaltaisen viranomaisen velvollisuuksista säädetään valvonta-asetuksen 33 artiklassa. Ruokaviraston tulee huolehtia siitä, että työvelvollinen on selvillä tehtävän hoitamiseen liittyvistä velvollisuuksista ja vastuista.

73 §

Taudintorjunnan johtaminen ja taudintorjunnasta tiedottaminen

A–c-luokan taudin, uuden taudin sekä muun torjuttavan ja valvottavan eläintaudin taudinpurkauksissa Ruokavirasto johtaa eläintaudin torjuntaa ja sen leviämisen estämistä.

Ruokavirasto toimii tarvittaessa Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuna kansallisena ja alueellisena taudintorjuntakeskuksena.

76 §

Tiedonsaantioikeus

Ruokavirastolla on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta 94 a §:n mukaisen eläintautivalvonnan seuraamusmaksun määräämistä varten välttämättömät tiedot sakan täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettusta rekisteristä.

91 §

Kielto ja rajoitus

Ruokavirasto voi kieltää luetteloituun tai taudille alttiiseen lajiin kuuluvien eläinten tai niistä saatujen tuotteiden markkinoille saattamisen tai muun siirtämisen pitopaikkaan tai sieltä pois toistaiseksi taikka rajoittaa sitä toistaiseksi, jos toiminnan harjoittaminen edellyttää eläinterveyttä koskevien säädösten mukaista lupaa tai hyväksyntää eikä sitä ole myönnetty tai jos pitopaikan tai pidettävien eläinten osalta ei noudateta:

Käsitellessään 1 momentissa tarkoitettua asiaa Ruokavirasto voi asettaa mainitussa momentissa tarkoitettua kiellon, rajoituksen tai määräyksen väliaikaisena, jos se on ihmisten tai eläinten terveydelle aiheutuvan välittömän vaaran vuoksi välttämätöntä. Väliaikainen kieltä tai rajoitus on voimassa, kunnes Ruokavirasto antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. Ruokaviraston tulee huolehtia siitä, että asiassa tarvittavat selvitykset tehdään viivytyksettä.

93 §

Toimenpiteet, kun jäsenvaltioiden välisiä siirtoja koskevia vaatimuksia on rikottu

Jos toisesta jäsenvaltiosta toimitettu eläin tai tuote taikka eläimen tai tuotteen mukana olevat asiakirjat eivät täytä niille eläinterveyttä koskevissa säädöksissä säädettyjä vaatimuksia, Ruokavirasto tai Tulli voi määrätä eläimen pidettäväksi karanteenissa tai eristettynä määräpaikassa tai osoittamassaan muussa paikassa taikka tuotteen säilytettäväksi määräpaikassa tai osoittamassaan muussa paikassa siihen asti, kunnes puutteet on korjattu. Kunnaneläinlääkäri voi tehdä mainitun päätöksen kiireellisessä tilanteessa, jossa Ruokavirasto tai Tulli ei ole vielä ryhtynyt asiassa toimenpiteisiin. Kunnaneläinlääkärin on toimitettava tieto tekemästään päätöksestä välittömästi Ruokavirastolle.

Jos puutteita ei ole mahdollista korjata tai niitä ei ole korjattu asetetussa määräajassa, Ruokavirasto tai Tulli voi määrätä eläimen lopetettavaksi tai tuotteen hävitettäväksi. Se voi toimijan tai lemmikkieläinten pitäjän siihen suostuessa myös määrätä eläimen tai tuotteen palautettavaksi jäsenvaltioon, josta se on tuotu, jos kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomaisena hyväksyy palautuksen, taikka käsiteltäväksi tai eläimen pidettäväksi karanteenissa tai eristettynä viranomaisen osoittamassa muussa paikassa, jos eläimeen tai tuotteeseen liittyvä eläintaudin leviämiskaava on siten mahdollista poistaa.

94 §

Uhkasakko ja teettäminen

Ruokavirasto tai Tulli voi tehostaa 90–93 §:ssä tarkoitettua kieltoa, rajoitusta tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

94 a §

Eläintautivalvonnan seuraamusmaksu

Ruokavirasto voi määrätä vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron eläintautivalvonnan seuraamusmaksun sille, joka:

96 §

Viranomaisten suoritteista perittävät maksut

Ruokavirasto määrää ja perii valtiolle maksuja eläinterveyttä koskevien säädösten mukaisista kunnaneläinlääkärin suoritteista. Kunnaneläinlääkärin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaisissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään myös kunnaneläinlääkärin suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

103.

Laki

kalastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kalastuslain (379/2015) 13 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 4 momentti, 14–16 §, 18 §:n 1–3 momentti, 19 §:n 1 momentti, 20 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 21 §, 22 §:n 3 ja 4 momentti, 24 §:n 9 kohta, 30 §:n 2 momentti, 31 §:n 1 momentti, 32 ja 33 §, 37 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3–5 momentti, 38 §:n 2–4 momentti, 39 §, 40 §:n 2 ja 3 momentti, 47 §:n otsikko ja 1 momentin johdantokappale, 53 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 54 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 57 ja 60 §, 61 §:n 1 ja 2 momentti, 64 §:n 3 momentti, 67 §:n 4 momentti, 69 §, 71 §:n 3 momentti, 72 §, 74 §:n 2 ja 3 momentti, 76 §, 77 §:n 1 ja 2 momentti, 83 §:n 1–3 momentti, 88 §:n 2 momentin 2 kohta, 89 §, 90 §:n 1 ja 3 momentti, 92 §:n 2–4 momentti, 94 §:n 1 momentti, 95 a §:n 2 ja 4 momentti, 101 §, 103 §:n 2 momentti, 104 §:n 1 momentti, 105 §:n 1 momentti, 106 ja 107 §, 117 §:n 3 ja 4 momentti, 124 §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 60 § laissa 1633/2015, 88 §:n 2 momentin 2 kohta laissa 390/2021, 90 §:n 1 ja 3 momentti, 92 §:n 2–4 momentti, 94 §:n 1 momentti ja 95 a §:n 2 ja 4 momentti laissa 448/2023 sekä 124 §:n 1 momentti laissa 828/2019, seuraavasti:

13 §

Alueellinen lupa kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen

Kalavarojen kestävän tuoton ja hyödyntämisen sekä käyttö- ja hoitosuunnitelman toteutumisen turvaamiseksi elinvoimakeskus voi myöntää kaupalliselle kalastajalle enintään viiden vuoden määräajaksi luvan kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen, jos:

Elinvoimakeskuksen on luvassa määrättävä kalastukselle sallitut alueet, sallitut pyydykset, kalastuksen kohteena olevat kalalajit, sallitut kalastusajankohdat sekä tarvittaessa sallittu enimmäissaalis. Lisäksi luvassa voidaan määrätä, miten kaupallisen kalastajan on raportoitava saaliistaan.

Elinvoimakeskuksen lupapäätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

14 §

Kaupallisesta kalastuksesta kalastusoikeuden haltijoille maksettava korvaus

Kaupallisen kalastajan on 13 §:ssä tarkoitetun luvan saatuaan maksettava kalenterivuositain kalastusoikeuden haltijoille luvassa määrättyjen pyydysten mukaiset, elinvoimakeskuksen toimialueen käyttö- ja hoitosuunnitelmissa määritettyihin alueen käypiin hintoihin perustuvat kohtuulliset maksut korvauksena vesialueen käyttämisestä kaupalliseen kalastukseen.

15 §

Etusijalle asettaminen luvan myöntämisessä kaupalliseen kalastukseen

Jos lupaa tietylle vesialueelle hakee useampi kaupallinen kalastaja kuin alueen kalakantojen tilan perusteella lupia on mahdollista myöntää, elinvoimakeskus voi asettaa luvansaannissa etusijalle luvanhakijat, jotka kuuluvat 88 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kaupallisten kalastajien ryhmään I ja joilla on jo aiemmin ollut lupa harjoittaa kaupallista kalastusta samalla tai siihen liittyvillä vesialueilla.

16 §

Lupaehtojen muuttaminen ja luvan peruuttaminen

Elinvoimakeskuksen tulee seurata ja valvoa 13 §:n nojalla annetun luvan ehtojen täyttymistä. Elinvoimakeskuksen on muutettava luvan ehtoja, jos:

- 1) lupa-alueen olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet siten, ettei lupaehtojen mukaista kalastusta voida muuttuneiden olosuhteiden johdosta enää sallia; tai
- 2) luvassa tarkoitettu kalastus ei enää täytä käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisia vaatimuksia.

Elinvoimakeskuksen on peruutettava lupa, jos luvanhaltija toistuvasti laiminlyö 14 §:ssä tarkoitettujen maksujen suorittamisen taikka olennaisesti tai toistuvasti rikkoo asetettuja lupaehtoja tai tämän lain säännöksiä. Luvan peruuttamisen edellytyksenä on lisäksi, että luvanhaltija ei elinvoimakeskuksen huomautuksesta ja varoituksesta huolimatta lopeta lupaehtojen tai tämän lain säännösten rikkomista taikka suorita laiminlyötyjä maksuja kohtuullisen ajan kuluessa varoituksen antamisesta.

18 §

Alueellinen lupa kalastusopastointiaan

Kalastusmatkailun toimintaedellytysten turvaamiseksi elinvoimakeskus voi myöntää koko toimialuettaan tai sen osaa koskevan luvan järjestää kalastusmatkailutilaisuuksia, joihin osallistuu enintään kuusi kalastajaa kerrallaan ja joissa harjoitetaan onkimista, pilkkimistä tai viehekalastusta. Lupa on haettava kirjallisesti ja se voidaan myöntää, jos kalakantojen kestävä hyödyntäminen tämän sallii. Lupa voi olla voimassa enintään viisi vuotta kerrallaan.

Elinvoimakeskuksen on luvassa asetettava alueellisia kalastusrajoituksia tai päiväkohtaisia saaliskiintiöitä, jos kalataloudelliset näkökohdat tai alueen kalakantojen tila sitä edellyttävät. Elinvoimakeskuksen on pyydettävä toimialueensa kalatalousalueilta vuosittain lausunto alueellisten kalastusrajoitusten ja päiväkohtaisten saaliskiintiöiden asettamiseen vaikuttavista seikoista.

Elinvoimakeskus voi peruuttaa luvan, jos luvanhaltija olennaisesti rikkoo asetettuja ehtoja eikä elinvoimakeskuksen huomautuksesta ja varoituksesta huolimatta lopeta ehtojen rikkomista.

19 §

Kalatalousviranomaiset

Valtion kalatalousviranomaisia ovat maa- ja metsätalousministeriö sekä ne elinvoimakeskukset, joille kalatalousasiat kuuluvat.

20 §

Elinvoimakeskuksen tehtävät

Elinvoimakeskuksen tehtävänä on:

Kalastuksenvalvontaa koskevissa asioissa elinvoimakeskus voi toimia viranomaisen virka-apupyyntöön perustuen koko maan alueella.

21 §

Elinvoimakeskuksen toimivalta talousvyöhykkeellä

Elinvoimakeskukselle kuuluvista tehtävistä huolehtii Suomen talousvyöhykkeellä se elinvoimakeskus, jonka toimialueen kohdalla kysymyksessä oleva osa talousvyöhykkeestä sijaitsee. Elinvoimakeskuksen toimialueiden välisen rajan katsotaan jatkuvan aluevesien ulkorajalta suuntaansa muuttamatta talousvyöhykkeen ulkorajaan saakka.

22 §

Kalatalousaluejako

Kalatalousalueiden maantieteelliset rajat vahvistaa elinvoimakeskus 33 §:ssä tarkoitettun alueellisen kalatalouden yhteistyöryhmän ehdotuksen perusteella kuultuaan maa- ja metsätalousministeriötä ja muita keskeisiä tahoja. Elinvoimakeskus päättää myös kalatalousalueen jakamisesta, sen yhdistämisestä toiseen kalatalousalueeseen tai sen rajojen muuttamisesta, jos olosuhteiden muuttuminen tai muut erityiset syyt sitä edellyttävät. Hakemuksen edellä mainittujen toimenpiteiden tekemiseksi lukuun ottamatta rajojen vahvistamista voi tehdä kalatalousalue tai kalastusoikeuden haltija.

Elinvoimakeskus voi asianomaisia kalatalousalueita sekä kalastusoikeuden haltijoita kuultuaan myös oma-aloitteisesti päättää kalatalousalueen rajojen muuttamisesta. Jos syntyy epäselvyyttä siitä, minkä elinvoimakeskuksen toimivaltaan kalatalousalueen rajojen muuttaminen kuuluu, maa- ja metsätalousministeriö ratkaisee toimivaltaa koskevan kysymyksen.

24 §

Kalatalousalueiden tehtävät

Kalatalousalueen tehtävät ovat:

9) muut elinvoimakeskuksen tulosohjaukseen sekä tähän lakiin perustuvat tehtävät.

30 §

Kalatalousalueen säännöt

Säännöt valmistelee kalatalousalue ja vahvistaa elinvoimakeskus.

31 §

Kirjanpito ja tilintarkastus

Kalatalousalueen tilikausi on kalenterivuosi. Kalatalousalueen on vuosittain luovutettava kertomus toiminnastaan elinvoimakeskukselle. Kertomuksen tulee sisältää tiedot olennaisista tapahtumista tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen, arvio tulevasta kehityksestä sekä selvitys käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumisesta.

32 §

Kalatalousalueen toiminnan valvonta

Elinvoimakeskus valvoo toimialueensa kalatalousalueiden toimintaa. Elinvoimakeskuksella on oikeus saada kalatalousalueelta ja tilintarkastajilta salassapitosäännösten estämättä valvonnan kannalta tarpeelliseksi katsomansa tiedot, asiakirjat ja selvitykset. Kalatalousalueelta valvontaa varten saatuja tietoja ei saa ilmaista sivulliselle eikä käyttää muuhun tarkoitukseen ilman kalatalousalueen lupaa. Kalatalousalueen on ilmoitettava elinvoimakeskukselle hallituksensa puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja toiminnanjohtajan nimet ja yhteystiedot.

Jos kalatalousalue sijaitsee useamman elinvoimakeskuksen toimialueella, kalatalousaluetta koskevat asiat käsitellään siinä elinvoimakeskuksessa, jonka toimialueella enin osa kyseisen kalatalousalueen vesipinta-alasta sijaitsee.

33 §

Alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä

Elinvoimakeskus asettaa toimialueelleen alueellisia kalatalouden yhteistyöryhmiä avustamaan alueen kalatalousasioiden hoitamisessa, näkemysten yhteensovittamisessa sekä tutkimustiedon hyödyntämisessä. Yhteistyöryhmä asetetaan viideksi vuodeksi kerrallaan ja se koostuu kalatalousalueiden, kalatalous- ja ympäristöjärjestöjen, tutkimuksen, hallinnon, maakuntien liittojen sekä saamelaiden kotiseutualueella Saamelaiskäräjien edustajista.

Yhteistyöryhmä toimii elinvoimakeskuksen ohjauksessa ja sen tehtävänä on tehdä esityksiä ja aloitteita kalastuksen järjestämisestä ja kalakantojen hoidosta. Yhteistyöryhmä arvioi käyttö- ja hoitosuunnitelmia ja niissä esitettyjä käyttö- ja hoitotoimenpiteitä sekä tekee esityksiä eri alueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmissa sekä valtakunnallisissa kalavarojen hoitosuunnitelmissa esitettyjen toimenpiteiden yhteensovittamiseksi. Yhteistyöryhmä tekee elinvoimakeskukselle ehdotuksen toimialueensa kalatalousaluejaksi.

37 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman hyväksyminen

Elinvoimakeskus hyväksyy käyttö- ja hoitosuunnitelman. Suunnitelma on hyväksyttävä, jos se:

Elinvoimakeskus voi palauttaa ehdotuksen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi kalatalousalueelle uudelleen valmisteltavaksi, jos ehdotus ei täytä hyväksymisen edellytyksiä.

Jos kalatalousalue jättää ehdotuksen laatimatta määrääjässä tai ei ehdotuksen palauttamisesta huolimatta laadi hyväksymisen edellytykset täyttävää ehdotusta, elinvoimakeskus voi

pidättäytyä maksamasta kalatalousalueelle 82 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja varoja, kunnes hyväksymisen edellytykset täyttävä ehdotus on toimitettu elinvoimakeskukselle.

Elinvoimakeskus voi toimeenpanna kalatalousalueen ehdotukset tarvittaviksi kalastuksen alueellisiksi säätelytoimenpiteiksi rajoittamalla alueen kalastusta suunnitelman hyväksymistä koskevassa päätöksessään 53, 54 ja 57 §:ssä sekä 67 §:n 4 momentissa ja 71 §:n 3 momentissa säädettyjen toimivaltuuksiensa mukaisesti.

38 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman voimassaolo ja muuttaminen

Jos kalatalousalueen kalakantojen tila on suunnitelman voimassaoloaikana muuttunut niin oleellisesti, ettei suunnitelman toteuttaminen enää täyttäisi sille asetettuja tavoitteita, on kalatalousalueen ryhdyttävä toimiin suunnitelman muuttamiseksi. Aloitteen suunnitelman muuttamiseksi voi tehdä suunnitelman hyväksynyt elinvoimakeskus tai kalatalousalue itse.

Ehdotus suunnitelman muutokseksi on esitettävä hyväksyttäväksi elinvoimakeskukselle, joka hyväksyy muutokset osaksi suunnitelmaa 37 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen.

Ehdotus uudeksi suunnitelmaksi on esitettävä hyväksyttäväksi elinvoimakeskukselle viimeistään kuusi kuukautta ennen voimassaolevan suunnitelman voimassaolon päättymistä.

39 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpanon valvonta

Elinvoimakeskus valvoo, että kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma toimeenpannaan. Jos kalatalousalue laiminlyö suunnitelman toimeenpanon siten, että alueella olevan kalakannan tai -lajin elinvoimaisuus vaarantuu, elinvoimakeskus voi pidättäytyä maksamasta kalatalousalueelle 82 §:ssä tarkoitettuja varoja, kunnes toimeenpanoon on ryhdytty.

40 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpano ja seuranta

Elinvoimakeskuksen on kuuden kuukauden kuluessa suunnitelman hyväksymisestä ilmoitettava suunnitelmasta kunnan kaavoituksesta vastaavalle viranomaiselle. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriölle on ilmoitettava suunnitelmaan sisältyvistä säätelytoimenpide-ehdotuksista, jotka edellyttävät lainsäädännön muuttamista tai joilla on vaikutusta valtakunnallisten kalavarojen hoitosuunnitelmien laadintaan ja kehittämiseen.

Kalatalousalue, elinvoimakeskus sekä alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä seuraavat suunnitelman toimeenpanon vaikutuksia ja tavoitteiden toteutumista. Elinvoimakeskus on pyynnöstä oikeutettu saamaan kalatalousalueelta tietoja suunnitelman toteutumisesta.

47 §

Elinvoimakeskuksen poikkeuslupa

Elinvoimakeskus voi siirtoistutusta, kalanviljelytoimintaa, tutkimustyötä, kalastusperinteen ylläpitämistä, kalataloudellisten velvoitteiden toimeenpanemista tai hyödyntämistä taikka muuta kalavarojen käyttöön ja hoitoon liittyvää tarkoitusta varten perustellusta syystä myöntää poikkeusluvan:

53 §

Elinvoimakeskuksen toimivalta rajoittaa kalastusta

Elinvoimakeskus voi, jos vesialueella esiintyy kalalaji tai -kanta, jonka elinvoimaisuus tai tuotto on heikentynyt tai vaarassa heikentyä taikka vesialue on keskeinen kalalajin tai -kannan lisääntymisen kannalta:

Lisäksi elinvoimakeskus voi asettaa 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun rajoituksen tai kiellon, jos se vesiliikenteelle aiheutuvan vaaran estämiseksi on välttämätöntä.

54 §

Yleiskalastusoikeuksien rajoittaminen

Elinvoimakeskus voi määrättyllä vesialueella rajoittaa onkimista, pilkkimistä ja viehekalastusta taikka kieltää ne, jos se on tarpeen:

Elinvoimakeskus voi määrätä 1 momentissa tarkoitetun rajoituksen tai kiellon enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan joko omasta aloitteestaan taikka kalastusoikeuden haltijan, kaupallisen kalastajan, kalatalousalueen taikka sen aloitteesta, jonka etua asia koskee. Rajoitusta tai kieltä on haettava kirjallisesti ja hakemukseen on liitettävä selvitys hakemisen perusteista ja esitetystä rajoitus- tai kieltämisalueesta karttaliitteineen. Rajoitus- tai kieltämisalue voi olla kokonaisuudessaan enintään 25 prosenttia kalatalousalueen vesipinta-alasta. Rajoitukset tai kiellot eivät saa heikentää mahdollisuutta hyödyntää yleiskalastusoikeuksia enempää kuin on välttämätöntä rajoituksen tai kiellon tavoitteen toteuttamiseksi.

57 §

Elinvoimakeskuksen oikeus määrätä pyyntimitoista

Elinvoimakeskus voi alueellisen erityistilanteen huomioimiseksi kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta taikka omasta aloitteestaan määrätä alueelle 56 §:n nojalla säädettyistä laji- tai kantakohtaisista pyyntimitoista poikkeavat pyyntimitat, jos kalalajin tai -kannan tila alueella poikkeaa olennaisesti siitä, mikä on ollut perusteena sitä koskevien pyyntimittojen säätämiseksi.

Elinvoimakeskuksen oikeudesta määrätä pyyntimitoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

60 §

Sopimukset saimaannorpan suojelemiseksi

Itä-Suomen elinvoimakeskus sekä vesialueen omistaja tai erityisen oikeuden haltija voivat tehdä saimaannorppakannan elinvoimaisena säilymiseksi ja saimaannorpan suotuisan suojelutason saavuttamiseksi sopimuksen kalastuksen rajoittamisesta ja kieltämisestä tietyllä vesialueella. Sopimus voidaan tehdä enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

61 §

Korvaukset uhanalaisten eläinlajien suojelusta aiheutuneesta haitasta

Jos 59 §:n 1 momentin nojalla säädetty kiello aiheuttaa vesialueen omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellistä haittaa, hänellä on oikeus saada siitä valtiolta täysi korvaus. Valtiota korvausasiassa edustaa elinvoimakeskus.

Elinvoimakeskuksen sekä sen, joka katsoo olevansa oikeutettu korvaukseen, on pyrittävä sopimukseen korvauksen määrästä. Jos korvauksesta ei ole voitu sopia, toimitusta korvauksen määräämiseksi voidaan hakea Maanmittauslaitokselta vuoden kuluessa hakemuksen perusteena olevan kiellon voimaantulosta. Korvauksen määräämiseen sovelletaan, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977) säädetään. Korvaukselle on maksettava mainitun lain 95 §:n 1 momentin mukaista korkoa siitä päivästä, jolloin korvaukseen oikeutettu on hakenut Maanmittauslaitokselta määräystä korvaustoimituksesta.

64 §

Vaelluskalavesistöjen sekä koski- ja virta-alueiden määrittely

Vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueen rajat voidaan määrittää elinvoimakeskuksen päätöksellä.

67 §

Kalaväylä

Elinvoimakeskus voi kuitenkin kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta taikka omasta aloitteestaan määrätä kalaväylän leveyden tai sijainnin enintään kymmenen vuoden määräajaksi toisin, jos se kalan kulun turvaamiseksi on välttämätöntä.

69 §

Kalaväylän ja jokisuualueiden rajojen selvittäminen

Kalaväylän ja 66 §:ssä tarkoitettujen jokisuualueiden rajat voidaan selvittää ja merkitä kartalle elinvoimakeskuksen, kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta suoritettavassa maanmittaustoimituksessa. Toimituksen suorittaa toimitusinsinööri ilman uskottuja miehiä, ja siihen sovelletaan muutoin, mitä kiinteistönmuodostamislaissa rajankäynnistä säädetään. Toimituskustannuksista vastaa hakija.

71 §

Kalatiessä kalastaminen

Elinvoimakeskus voi, milloin vaelluskalakannan turvaaminen sitä edellyttää, enintään viiden vuoden määräajaksi kieltää kalastuksen padon alapuolella enintään viidensadan metrin matkalla samoin kuin patoaltaassa padon yläpuolella sekä tekojärvässä ja muussa tekoaltaassa.

72 §

Poikkeus kiellosta kalastaa jokisuualueella, kalaväylässä sekä kalatiessä

Elinvoimakeskus voi myöntää tilapäisen luvan 66, 68 tai 71 §:n mukaan kiellettyyn kalastukseen, jos tällainen toimenpide on välttämätön yleisen kalatalousedun turvaamiseksi tai muusta erityisestä syystä, eikä vaaranna kalan kulkua vesistöissä tai käyttö- ja hoitosuunnitelman toteuttamista.

74 §

Kalojen ja rapujen istuttaminen

Uuden lajin tai kannan kotiutusistutukseen sekä kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa määrittämättömään istutukseen on saatava elinvoimakeskuksen lupa. Lupa voidaan myöntää, jos istutus ei vaikeuta kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteuttamista eikä vaaranna kohdevesistön kala- tai rapukannan elinvoimaisena säilymistä taikka luonnon monimuotoisuutta.

Elinvoimakeskus voi kieltää istutusten tekemisen sellaisesta vesistöistä tai vesiviljelylaitoksesta, johon liittyy riski kala- tai raputautien leviämiseen luonnonvesiin.

76 §

Poikkeukset istutuskelloista

Elinvoimakeskus voi tutkimus-, koulutus- sekä kalanviljelytarkoituksiin, kaupallisen kalastuksen edellytysten olennaisen heikentymisen estämiseksi tai muusta erityisestä syystä myöntää poikkeuksen 73 ja 74 §:ssä tai niiden nojalla säädettyistä kelloista.

77 §

Kalojen ja rapujen maahantuonti

Elinvoimakeskus toimii tulokaslajien ja paikallisesti esiintymättömien lajien käytöstä vesiviljelyssä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 708/2007 tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Muun kuin Suomessa luonnonvaraisena esiintyvän kala- tai rapulajin tai niiden kantojen tai sukuosulujen maahantuonti luonnonvesiin päästämistä tai vesiviljelytoimintaa varten on kielletty ilman elinvoimakeskuksen lupaa. Elinvoimakeskus käsittelee maahantuontilupaa koskevat hakemukset 1 momentissa mainitussa neuvoston asetuksessa määrättyä menettelyä noudattaen.

83 §

Maksuvarojen jakaminen

Maa- ja metsätalousministeriö sekä sen määäämissä rajoissa elinvoimakeskus myöntävät varat 82 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin. Elinvoimakeskus myöntää varat 82 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin ja korvauksiin.

Edellä 82 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen korvausten jako vesialueen omistajille perustuu vesialueeseen kohdistuvaan viehekalastuksesta aiheutuvaan rasitukseen, joka vahvistetaan käyttö- ja hoitosuunnitelmassa. Jos kalatalousalueella ei ole voimassa olevaa

käyttö- ja hoitosuunnitelmaa, voi kalatalousalue tehdä erillisen esityksen elinvoimakeskukselle jaon perustana olevasta viehekalastusrasituksesta. Kalatalousalueet vastaavat jaon teknisestä toteuttamisesta. Jos vesialueen omistajalle jaossa tuleva määrä olisi enintään 50 euroa, varoja ei jaeta omistajalle, vaan ne jäävät asianomaiselle kalatalousalueelle käytettäväksi kalakantojen hoitoon. Korvauksia ei pidetä valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitettuna valtionavustuksena.

Maa- ja metsätalousministeriö sekä elinvoimakeskus voivat asettaa 82 §:n 1 momentin 1–3 ja 5 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin ja menoihin myönnettävien varojen käyttöä koskevia tulostavoitteita tai ehtoja varojen saajille.

88 §

Kaupallisten kalastajien ryhmät

Ryhmään I kuuluvat:

2) luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka ovat ryhtyneet tai ryhtyvät rekisteröitymisvuonna tai tätä edeltävänä vuotena harjoittamaan kaupallista kalastusta ja esittävät elinvoimakeskuksen hyväksymän suunnitelman siitä, miten itse pyydetyn kalan ja siitä jalostettujen kalastustuotteiden yhteenlasketusta myynnistä kertyvä liikevaihto ylittää 10 000 euroa viimeistään kolmantena tilikautena rekisteröitymisestä.

89 §

Kaupallisia kalastajia koskevan rekisteröinnin voimassaolo ja päättymisen

Kaupallisen kalastajan rekisteröinti on voimassa enintään kolme vuotta kerrallaan. Elinvoimakeskus antaa kaupalliselle kalastajalle todistuksen rekisteriin kuulumisesta. Jos kaupallinen kalastaja aikoo jatkaa kaupallisen kalastuksen harjoittamista rekisteröinnin voimassaolon päättymisen jälkeen, kaupallisen kalastajan tulee kirjallisesti hakea rekisteröinnin jatkamista elinvoimakeskukselta.

Kaupallinen kalastaja voidaan poistaa rekisteristä, jos hän ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua hakemusta tai ei enää täytä rekisteriin merkitsemisen edellytyksiä taikka jos hän toistuvasti tai jatkuvasti olennaisesti toimii vastoin tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä eikä elinvoimakeskuksen huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta korjaa toimintaansa.

Elinvoimakeskus poistaa kaupallisen kalastajan rekisteristä tämän lopetettua kaupallisen kalastustoiminnan. Kaupallinen kalastaja on velvollinen välittömästi ilmoittamaan elinvoimakeskukselle rekisteröintiedellytyksissä tapahtuneista muutoksista sekä toiminnan lopettamisesta.

90 §

Sisävesiltä saatujen kaupallisen kalastuksen saaliiden ilmoittamisvelvollisuus

Kaupallinen kalastaja on velvollinen pitämään muualla kuin merialueella tapahtuvasta kalastuksesta päiväkirjaa ja vähintään kerran kalenterivuodessa ilmoittamaan elinvoimakeskukselle pyytämänsä tai lukuunsa pyydetty saaliit kalalajikohtaisesti, pyyntialueet, kalastusalueen rekisteritunnuksen, saaliin purkamispaikat sekä kalastuksessa käytetyt

pyydykset ja niiden pyynnissä pitämisen ajan. Ilmoitus on annettava myös, jos kyseisen kalenterivuoden aikana ei ole harjoitettu kaupallista kalastusta.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettusta päiväkirjasta ja elinvoimakeskukselle ilmoitettavista tiedoista sekä tietojen jättämisen ajankohdista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

92 §

Kalavarojen käytön ja hoidon tietovaranto

Elinvoimakeskukset, Metsähallitus, Luonnonvarakeskus ja kalatalousalueet ovat kalavarojen käytön ja hoidon tietovarannon rekisterinpitäjiä. Kukin rekisterinpitäjä vastaa pitämiensä rekistereiden ajantasaisuudesta, niihin tallettamistaan tiedoista ja niiden oikeellisuudesta.

Elinvoimakeskus ja kalatalousalue ovat 94 §:n 1 momentin 3 ja 6 kohdassa tarkoitettujen rekisterien yhteisrekisterinpitäjiä. Rekisterinpitäjän velvollisuuksista, rekisterin yleisestä toiminnasta ja käytettävyydestä, tietojen eheydestä, suojaamisesta ja säilyttämisestä vastaa elinvoimakeskus. Rekisterinpitäjän velvollisuuksista vastaa kuitenkin kalatalousalue, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat kalatalousalueen tässä laissa määriteltyä tehtävää.

Kukin rekisterinpitäjä vastaa 94 §:n mukaisesti vastuullaan olevan rekisterin hallinnoimiseksi välttämättömän tietojärjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä. Elinvoimakeskuksen tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä vastaa elinvoimakeskus yhdessä maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Ruokavirasto tuottaa ylläpito- ja muita tietohallinnon palveluita elinvoimakeskuksen vastuulla oleville tietojärjestelmille.

94 §

Kalavarojen käytön ja hoidon tietovarannon rakenne ja sisältö

Tietovaranto muodostuu:

1) kaupallisista kalastajista pidettävästä rekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimivat elinvoimakeskukset; rekisteriin merkitään kaupallisen kalastajan nimi ja henkilö-, yritys- tai yhteisötunnus sekä äidinkieli, kaupallisen kalastajan koti- tai asuinpaikkatiedot ja yhteystiedot, tieto siitä, mihin 88 §:ssä tarkoitettuun kaupallisten kalastajien ryhmään kalastaja kuuluu, tieto siitä harjoittaako kaupallinen kalastaja kalastusta sisävesillä vai merialueella, tiedot saalisilmoituksista sekä tieto rekisteröinnin alku- ja päättymisajankohdasta;

2) kalastonhoitomaksurekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimii Metsähallitus; rekisteriin merkitään niiden Suomessa vakinaisesti asuvien henkilöiden nimet, osoitteet ja syntymäajat, joiden puolesta kalastonhoitomaksu on maksettu, suoritetun kalastonhoitomaksun määrä, maksuaika sekä aika, jolta kalastonhoitomaksu on maksettu, lisäksi voidaan merkitä myös muita yhteystietoja;

3) omistajakorvausrekisteristä, jonka yhteisrekisterinpitäjinä toimivat elinvoimakeskukset ja kalatalousalueet; rekisteriin merkitään 84 §:ssä tarkoitettut tiedot, vesialueen omistajan yhteystiedot tai yhteyshenkilöiden yhteystiedot;

4) istutusrekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimivat elinvoimakeskukset; rekisteriin merkitään jokaisesta kalanistutuksesta istuttajan, ilmoituksen jättäjän ja istutuserän vastaanottajan yhteystiedot, istutettu laji ja kanta, istutettavan erän alkuperä, istukkaiden koko, ikä ja kappalemäärä sekä istutuspaikka ja -aika;

5) kalatalousvelvoite- ja -maksurekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimivat elinvoimakeskukset; rekisteriin merkitään vesilain 3 luvun 15 §:ssä tarkoitettuja suunnitelmia koskevat tiedot;

6) kalatalousalueräkisteristä, jonka yhteisrekisterinpitäjinä toimivat elinvoimakeskukset ja kalatalousalueet; rekisteriin merkitään kalatalousalueen nimi, alueellinen ulottuvuus, vastuuhenkilöt, yhteystiedot ja kalatalousalueen päätösvaltaa käyttävän yleiskokouksen järjestämiseen tarvittavat tiedot;

7) kalastuksentralojarekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimivat elinvoimakeskukset; rekisteriin merkitään kalastuksentralojan nimi ja kuva sekä syntymäaika, henkilötunnus, hyväksynnän voimassaoloaika, valtuuttaja, toimialue sekä valtuutuksen voimassaoloaika;

8) kalastuksensääntelyyn liittyvästä tietoaineistosta, jonka rekisterinpitäjänä toimivat elinvoimakeskukset; tietoaineistoon merkitään tähän lakiin perustuvista sekä sen nojalla asetettavista viranomaisen kalastuksentraloituksista rajoituksen tyyppi, rajoituksen sisältö, rajoitusalue sekä rajoituksen kesto; sekä

9) vapaa-ajankalatalouden saalisrekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimii Luonnonvarakeskus; rekisteriin merkitään 62 a §:ssä tarkoitettun saalisilmoituksen perusteella kalastajan nimi ja osoitetiedot tai kalastusmatkailutilaisuuden järjestäjän nimi ja osoitetiedot, tiedot pyydetystä kalasta, pyyntiväline, päivämäärä ja pyyntialue; Luonnonvarakeskuksen on säilytettävä rekisteriin tallentamansa henkilötiedot erillään muista rekisterissä säilytettävistä tiedoista; henkilötietoja saavat käsitellä tunnistellisessa muodossa ainoastaan ne Luonnonvarakeskuksen henkilöt, joiden tehtävien suorittamiseksi se on välttämätöntä; Luonnonvarakeskuksen on nimettävä nämä henkilöt tai määriteltävä tehtävät.

95 a §

Kalavarojen käytön ja hoidon tietovarannon tietojen luovuttaminen

Kukin 94 §:ssä tarkoitettu rekisterinpitäjä saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa välttämättömiä mainitun pykälän mukaisia tietovarannon tietoja kalakantojen ja kalastuksen tutkimusta, seuranta ja käytön suunnittelua sekä valvontaa ja tilastojen laatimista varten maa- ja metsätalousministeriölle, Luonnonvarakeskukselle, elinvoimakeskukselle, Metsähallitukselle ja Ruokavirastolle.

Rekisterinpitäjät päättävät kukin tietojen luovuttamisesta oman toimialansa osalta. Tietojen luovuttamisesta 94 §:n 1 momentin 3 ja 6 kohdissa tarkoitettujen rekistereiden osalta päättää elinvoimakeskus.

101 §

Kalastuksentralojien toiminnan valvonta

Kalastuksentralojien yleisestä valvonnasta ja ohjauksesta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Elinvoimakeskukset vastaavat kalastuksentralojien toiminnan valvonnasta toimialueellaan.

Maa- ja metsätalousministeriöllä sekä elinvoimakeskuksilla on oikeus saada kalastuksentralojalta ja kalastuksentralojakoulutuksen järjestäjältä näiden toiminnan valvonnassa tarvittavia tietoja kalastuksentralovontatehtävien suorittamisesta ja kalastuksentralojakoulutuksen järjestämisestä.

103 §

Kalastuksenvalvojan kelpoisuusvaatimukset ja hyväksyminen

Kalastuksenvalvojaksi hyväksyy hakemuksesta se elinvoimakeskus, jonka toimialueeseen hakijan kotikunta kuuluu. Hyväksyminen on voimassa kymmenen vuotta.

104 §

Kalastuksenvalvojan koe ja koulutus

Kalastuksenvalvojan kokeen järjestämisestä ja valvonnasta vastaa elinvoimakeskus. Koetta koskevaan ratkaisuun on oikeus hakea oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

105 §

Kalastuksenvalvojakortti ja -tunnus

Elinvoimakeskus antaa kalastuksenvalvojaksi hyväksytylle kalastuksenvalvojakortin ja -tunnuksen. Kalastuksenvalvojan on pidettävä kortti sekä 107 §:ssä tarkoitettua valtuutusta koskeva asiakirja kalastuksenvalvontatehtävissä mukana ja esitettävä ne pyydettyinä. Kalastuksenvalvojan on lisäksi käytettävä kalastuksenvalvontatehtävissä kalastuksenvalvojatunnusta.

106 §

Kalastuksenvalvojan hyväksymisen peruuttaminen

Elinvoimakeskuksen on peruutettava kalastuksenvalvojaksi hyväksyminen, jos kalastuksenvalvoja sitä pyytää.

Elinvoimakeskus voi, jollei suullista huomautusta katsota riittäväksi seuraamukseksi, antaa kirjallisen varoituksen kalastuksenvalvojalle, joka toimii vastoin tämän lain mukaisia velvollisuuksiaan.

Elinvoimakeskus voi peruuttaa kalastuksenvalvojaksi hyväksymisen, jos kalastuksenvalvoja ei enää täytä 103 §:n 1 momentissa säädettyjä kelpoisuusehtoja tai jos hän olennaisesti tai toistuvasti rikkoo kalastuksenvalvontaa tai kalastusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä eikä kirjallista varoitusta ole pidettävä riittävänä seuraamuksena.

Kalastuksenvalvojan, jonka hyväksyminen on peruutettu, on palautettava 105 §:ssä tarkoitettu kalastuksenvalvojakortti ja -tunnus peruuttamispäätöksen tehneelle elinvoimakeskukselle sen määräämän kohtuullisen ajan kuluessa.

107 §

Kalastuksenvalvojan valtuutus ja toimialue

Edellä 103 §:n mukaan hyväksytyllä kalastuksenvalvojalla on oikeus valvoa kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista ainoastaan elinvoimakeskuksen, kalatalousalueen, osakaskunnan tai osakaskuntaan kuulumattoman vesialueen omistajan valtuuttamana valtuutuksessa määritellyllä alueella. Kalatalousalueen valtuuttamalla kalastuksenvalvojalla on oikeus valvoa kalastusta koskevien säännösten ja määräysten

noudattamista koko kalatalousalueen alueella riippumatta siitä, onko 121 §:ssä tarkoitettua päätöstä tehtävien siirrosta kalatalousalueelle tehty.

Kalatalousalue, osakaskunta ja osakaskuntaan kuulumattoman vesialueen omistaja ovat velvollisia ilmoittamaan valtuutuksen sisällöstä ja voimassaoloajasta kahden kuukauden kuluessa valtuutuksen voimaantulosta sille elinvoimakeskukselle, jonka toimialueeseen valtuuttajan alue pääasiallisesti kuuluu. Valtuutuksen päättymisestä alkuperäistä voimassaoloajankohtaa aikaisemmin tulee ilmoittaa elinvoimakeskukselle viivytyksettä.

117 §

Tapahtumailmoitus

Tapahtumailmoitukset on toimitettava kalastuksenvalvojan hyväksyneelle toimivaltaiselle elinvoimakeskukselle vuosittain kutakin kalastuksenvalvojan toimintavuotta seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä.

Elinvoimakeskuksen on säilytettävä tapahtumailmoitukset kahden vuoden ajan niiden toimituspäivästä, jonka jälkeen ne on hävitettävä.

124 §

Muutoksenhaku elinvoimakeskuksen päätökseen

Elinvoimakeskuksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Elinvoimakeskus voi määrätä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muualla tässä laissa toisin säädetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

104.

Laki

kasvinterveyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinterveyslain (1110/2019) 6, 7 ja 12 §, 15 §:n 2 momentti, 19 §:n 1 ja 2 momentti, 24 §:n 3 momentti, 25 §:n johdantokappale, 28 § sekä 31 §:n 3 momentti seuraavasti:

6 §

Kiireelliset toimenpiteet eräissä tilanteissa

746

Ruokavirasto voi kustannuksellaan tehdä tai teettää kiireellisiä ja kohtuullisia kasvintuhoojan torjuntatoimenpiteitä, jos toimenpiteiden tekemättä jättäminen vaarantaisi kasvinterveyden. Myös elinvoimakeskus voi tehdä tai teettää Ruokaviraston kustannuksella kiireellisiä ja vähäisiä kasvintuhoojan torjuntatoimenpiteitä, jos Ruokavirasto ennen toimenpiteisiin ryhtymistä antaa niihin luvan.

7 §

Ruokaviraston ohjaus elinvoimakeskuksen tehtävissä

Ruokavirasto ohjaa elinvoimakeskuksen toimenpiteitä kasvinterveysasetuksessa tarkoitettujen karanteenituhoojien hävittämiseksi ja leviämisen estämiseksi sekä mainitussa asetuksessa tarkoitettujen unionikaranteenituhoojien luetteloon sisällyttämiseksi, mutta alustavan arvion mukaan luetteloinnin edellytykset täyttävien tuhoojien hävittämiseksi ja leviämisen estämiseksi. Jos tuhooja on kasvinterveyden kannalta erityisen haitallinen tai vaadittavat toimenpiteet aiheuttavat erityisen haitallisia vaikutuksia, Ruokavirasto voi elinvoimakeskuksen puolesta tehdä päätöksen tuhoojan hävittämisestä tai leviämisen estämisestä. Jos Ruokavirasto tekee päätöksen, se vastaa toimenpiteistä elinvoimakeskuksen avustuksella.

Jos tuhoojan hävittäminen ja leviämisen estäminen edellyttää toimenpiteitä usean elinvoimakeskuksen alueella, Ruokavirasto vastaa tilannekuvan ylläpitämisestä ja toiminnan yhteensovittamisesta.

12 §

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskukset vastaavat kukin toimialueellaan siitä, että tämän lain ja Euroopan unionin kasvinterveyttä koskevia säännöksiä noudatetaan sekä virallinen valvonta ja muut viralliset toimet järjestetään valvonta-asetuksen mukaisesti.

15 §

Valvontasuunnitelmat

Elinvoimakeskus ja Tulli laativat kumpikin vastuullaan olevaa kasvinterveysvalvontaa koskevat vuosittaiset valvontasuunnitelmat. Valvontasuunnitelmissa on otettava huomioon Ruokaviraston laatima valtakunnallinen suunnitelma.

19 §

Ulkopuolinen virallinen kasvintarkastaja ja eräiden tehtävien siirtäminen muulle kuin viranomaiselle

Ruokavirasto ja elinvoimakeskukset voivat kirjallisesti nimetä ulkopuolisen luonnollisen henkilön, jolla on tehtävään asianmukainen koulutus, suorittamaan erikseen määritellyt viralliseen valvontaan ja muihin virallisiin toimiin liittyvät tehtävät (*virallinen kasvintarkastaja*). Tarkastusten perusteella mahdollisesti tehtävät hallinnolliset päätökset tekee nimennyt viranomainen.

Ruokavirasto ja elinvoimakeskukset voivat valvonta-asetuksen 28–33 artiklassa säädetyillä edellytyksillä kirjallisella toimeksiannolla siirtää viralliseen valvontaan ja muihin virallisiin toimiin liittyviä tarkastuksia, tutkimuksia ja selvityksiä toimielimen suoritettavaksi. Viralliseen valvontaan liittyviä tehtäviä voidaan siirtää luonnollisen henkilön suoritettavaksi. Tarkastusten perusteella mahdollisesti tehtävät hallinnolliset päätökset tekee toimeksiannon antanut viranomainen.

24 §

Rekisterinpitäjä ja rekisterin tiedot

Elinvoimakeskuksilla on oikeus käyttää, päivittää ja luovuttaa rekisteritietoja säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Ne myös vastaavat tehtäviensä osalta rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisesta sen mukaan, mitä luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus), jäljempänä *tietosuojasetus*, säädetään.

25 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle

Ruokavirasto ja elinvoimakeskukset saavat salassapitosäännösten estämättä luovuttaa asiakirjasta ja henkilörekisteristään tiedot, jotka ovat tarpeen:

28 §

Päätösvalta eräissä tapauksissa

Ruokavirasto voi päättää yhtä elinvoimakeskusta laajempaa aluetta koskevien 27 §:n 1 momentissa tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä.

Ruokavirasto voi päättää hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä myös yhden elinvoimakeskuksen alueella, jos se perustellusta syystä arvioi elinvoimakeskuksen toimet riittämättömiksi kasvinterveysvaaran estämiseksi.

Ruokaviraston on viipymättä ilmoitettava 1 ja 2 momentin nojalla tekemistään päätöksistä asianomaisille elinvoimakeskuksille.

31 §

Kasvintuhoojan torjunnasta aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Korvausta on haettava Ruokavirastolle osoitetulla hakemuksella kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hakija sai tiedon kustannusten syntymisestä tai vahingon ilmenemisestä. Hakemus on toimitettava asianomaiseen elinvoimakeskukseen ja siihen on liitettävä riittävä selvitys kustannuksista ja vahingoista. Elinvoimakeskus antaa lausunnon tekemäänsä torjuntapäätökseen liittyvästä korvaushakemuksesta Ruokavirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

105.

Laki

kiinteistönmuodostamislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 33 §:n 4 momentti, 75 §, 203 §:n 4 momentti sekä 205 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 33 §:n 4 momentti laissa 761/2023, 75 § laissa 597/2011, 203 §:n 4 momentti laissa 914/2011 sekä 205 §:n 2 momentti laissa 1476/2009, seuraavasti:

33 §

Jos lohkomisessa syntyy epätietoisuutta siitä, sijaitseeko määräala alueidenkäyttölain 72 §:n mukaisella ranta-alueella, on toimitusinsinöörin siirrettävä asia Lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi.

75 §

Jos ojitus koskee vain uusjakoaluetta tai 73 §:n 3 momentissa tarkoitettun ojan tekemistä, toimitusmiehet päättävät ojituksen suorittamisesta, jollei ojitukseen tarvita vesilain (587/2011) 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettua Lupa- ja valvontaviraston lupaa tai poikkeamista vesilain 2 luvun 11 §:ssä tarkoitettua kiellosta. Sama koskee ojituksesta päättämistä myös silloin, kun uusjakoalueeseen kuulumattomien kiinteistöjen omistajat suostuvat yhteiseen ojitukseen. Muussa tapauksessa asiasta päätetään sen mukaan kuin vesilaissa säädetään yhteisestä ojituksesta.

203 §

Maksuvelvollinen, joka on valittanut toimituksessa määrätystä korvauksesta, on velvollinen maksamaan riidanalaisen osan korvauksesta ja sille laskettavan koron korvauksensaajalle vain, jos korvauksensaaja asettaa maksuvelvollisen hyväksymän pantin tai muun vakuuden liikaa maksetun määrän ja sille suoritettavan koron palauttamisesta. Jos korvauksensaaja ei aseta hyväksyttävää vakuutta, riidanalainen osa korvauksesta saadaan tallettaa Lupa- ja valvontavirastoon siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään. Korvauksensaajalla on kuitenkin oikeus nostaa talletettu osa korvauksesta lainvoimaisen korvauksen yli menevän määrän ja sille varojen nostopäivästä laskettavan kuuden prosentin koron takaisin maksamisesta asetettavaa vakuutta vastaan.

205 §

Jos kiinteistön omistajalle alueen tai osuuden siirtämisen, tilusvaihdon, osittelusta poikkeamisen, maan tai rakennuksen lunastamisen taikka muun sellaisen toimenpiteen johdosta on määrätty maksettavaksi suuruudeltaan merkittävä korvaus ja kiinteistön arvo on edellä tarkoitetun toimenpiteen vuoksi siinä määrin alentunut, että kiinteistöön kohdistuva panttioikeuden haltijan oikeus saattaa vaarantua, on omistajalle tuleva korvaus korkoineen määrättävä tallettavaksi Lupa- ja valvontavirastoon. Talletettuun korvaukseen on panttioikeuden haltijalla sama oikeus kuin hänellä on kiinteistöön. Jollei kiinteistön omistaja voi näyttää kaikkien panttioikeuden haltijain antaneen lupaa talletetun korvauksen nostamiseen, on Lupa- ja valvontaviraston jaettava varat niin kuin kiinteän omaisuuden kauppahinnan jakamisesta ulosottoakaarissa (705/2007) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

106.

Laki

kolttalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kolttalain (253/1995) 11 §:n 2 momentti, 12 ja 13 b §, 18 §:n 1 momentti, 19 §:n 2 momentti, 21 §, 27 §:n 1 ja 2 momentti, 28 §, 29 §:n 1 momentti, 31 §:n 1 momentti, 35 §:n 1 momentti, 36 §, 37 §:n 1 momentti, 38 §:n 1–3 momentti, 55 ja 55 a §, 63 §:n 1 momentti, 64 ja 65 a § sekä 70 §:n 4 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 11 §:n 2 momentti laissa 568/2014, 12 ja 21 §, 27 §:n 1 ja 2 momentti, 28 §, 29 §:n 1 momentti, 31 §:n 1 momentti, 35 §:n 1 momentti, 36 §, 37 §:n 1 momentti, 38 §:n 1–3 momentti, 65 a § ja 70 §:n 4 momentti laissa 1474/2009, 13 b §, 18 §:n 1 momentti ja 64 § laissa 1677/2015, 19 §:n 2 momentti laissa 785/2023, 55 § laissa 1474/2009 ja 1330/2022, 55 a § laissa 1330/2022 sekä 63 §:n 1 momentti laissa 23/2021, seuraavasti:

11 §

Kalaistutukset

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta toimenpiteestä päättää elinvoimakeskus, joka voi antaa sen toteuttamisen Metsähallituksen, Luonnonvarakeskuksen tai yhteisen vesialueen osakaskuntien suorittavaksi.

12 §

Eräät tienteko- ja vesihuoltotyöt

Valtio voi tarvittaessa tehdä tai teettää kolttien tiloja varten tarpeelliset tienteko- ja vesihuoltotyöt. Elinvoimakeskus päättää asiasta.

Elinvoimakeskus huolehtii 1 momentin mukaisesti tehdyn tien kunnossapidosta, kunnes tie on luovutettu yksityiseksi tieksi tai yleisenä tienä käytettäväksi.

13 b §

Lainan myöntämisen edellytykset

Laina voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston vuosittain vahvistetun käyttösuunnitelman myöntämisvaltuuden rajoissa. Elinvoimakeskus päättää lainan enimmäismäärästä.

18 §

Tuen, valtiontakauksen ja lainan hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

Avustuksen, valtionlainan, korkotuen ja valtiontakauksen sekä valtiontakaukseen sisältyvän tuen myöntää hakemuksesta Lapin elinvoimakeskus.

19 §

Rakentamisen ohjaus ja tarkastukset

Rakentamiseen myönnettyjen avustusten ja lainojen käytön valvomiseksi ja maksamisen edellytysten toteamiseksi on rakennuspaikalla pidettävä rakentamislupapäätöksessä määrätty tarkastukset. Elinvoimakeskus voi tukea myöntäessään määrätä pidettäväksi muitakin tarpeellisiksi katsomiaan tarkastuksia. Tarkastukset suorittaa rakennuttajan kustannuksella kunnan rakennustarkastaja tai rakentamislupapäätöksessä määrätty henkilö. Jollei rakentamislupaa tarvita, tarkastuksen voi suorittaa myös muu pätevä henkilö, jonka elinvoimakeskus hyväksyy.

21 §

Osto- ja siirtomenettely

Elinvoimakeskus voi ostaa tämän lain tarkoituksiin tiloja, tilanosia, oikeuksia ja osuuksia. Kauppahinta ei saa ylittää käypää hintaa.

Elinvoimakeskus voi käyttää tämän lain tarkoituksiin myös maatilain (188/1977), luontaiselinkeinolain (610/1984), porotalouslain (161/1990) ja maaseutuelinkeinolain (1295/1990) tarkoituksiin muulla tavoin kuin oikeudesta hankkia maa- ja metsätalousmaata annetun lain (391/1978) nojalla hankittua maata.

Elinvoimakeskuksella on oikeus vaihtaa hallinnassaan olevaa maata muiden omistamaan tai muiden valtion virastojen hallinnassa olevaan maahan. Mikäli vaihdettavat alueet eivät arvoltaan vastaa toisiaan, korvataan erotus rahana.

Metsähallitus siirtää, elinvoimakeskuksen tehtyä siitä esityksen, hallinnassaan olevasta valtion maasta tämän lain tarkoituksiin tarvittavat alueet elinvoimakeskuksen hallintaan. Metsähallituksen hallinnassa olevaa maata voidaan siirtää myös ennakolta elinvoimakeskuksen hallintaan lähinnä asumiseen soveltuvien tilojen muodostamista varten. Jos Metsähallitus ja elinvoimakeskus eivät ole yksimielisiä siirrettävästä alueesta, on alueen siirtämistä koskeva asia saatettava maa- ja metsätalousministeriön ratkaistavaksi.

27 §

Maan käyttöä koskeva suunnitelma

Elinvoimakeskuksen tulee laatia hankitun tai muulla tavalla saadun maan käyttöä koskeva erityinen suunnitelma, jollei kysymys ole samalla kertaa vain yhden tai muutaman 24 §:ssä tarkoitettun tilan tai muun alueen muodostamisesta taikka 25 §:ssä tarkoitettusta omaisuudesta.

Milloin omaisuutta käytetään muuhun kuin tämän lain tarkoituksiin eikä elinvoimakeskuksella ole, sen mukaan kuin erikseen säädetään, oikeutta luovuttaa valtion maaomaisuutta, on asia tältä osin siirrettävä maa- ja metsätalousministeriön käsiteltäväksi.

28 §

Maan hakeminen

Maata haetaan kirjallisesti elinvoimakeskukselta. Hakemuksesta on hankittava kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen lausunto sekä tarvittaessa myös asianomaisen kolttien kyläkokouksen lausunto.

29 §

Myyntipäätös

Elinvoimakeskus päättää tilan, alueen tai muun etuuden myymisestä hakijalle sekä maksu- ja muista luovutusehdoista.

31 §

Maanmittaustoimitukset

Elinvoimakeskuksen maanmittausinsinööri tai hänen määräyksestään maanmittausteknikko voi suorittaa tämän lain täytäntöönpanoon liittyvän maanmittaustoimituksen sen mukaisesti kuin kiinteistönmuodostamislainsäädännössä (554/1995) säädetään. Elinvoimakeskus voi myös huolehtia tämän lain mukaisten maanmittaustoimitusten vireille saattamisesta.

35 §

Tienteko- ja vesihuoltotyöt

Jos valtio on tehnyt tai teettänyt tämän lain mukaisia tiloja varten tie- ja vesihuoltotyötä, peritään tilan omistajalta työn kustannuksista se määrä, jolla tilan arvon tarkoitukseensa käytettynä voidaan katsoa nousseen sanottujen töiden johdosta, enintään kuitenkin 10 prosenttia tilan osalle tulleiden kustannusten määrästä. Perittävän määrän takaisinmaksuaika on 10 vuotta ja sen vuotuinen korko neljä prosenttia. Kustannusten perinnästä päättää elinvoimakeskus.

36 §

Rajoitukset

Oikeustoimi, jolla ilman elinvoimakeskuksen lupaa luovutetaan tämän lain nojalla muodostettu tila tai alue tai sen osa, on mitätön. Elinvoimakeskuksen on myönnettävä luovutuslupa silloin, kun luovutuksensaajana on Inarin kunnassa asuva täysivaltainen koltti, joka ei ennestään omista tässä laissa tarkoitettua kiinteistöä, tai kun luovutuksensaajana on sellainen henkilö, joka voisi periä luovuttajan. Muulle henkilölle luovutusluvan saa myöntää vain erityisistä syistä.

Edellä 1 momentissa säädetyt rajoitukset ovat voimassa 20 vuotta siitä päivästä lukien, jona tilasta tai lisäalueesta tehty kauppakirja on allekirjoitettu. Rajoitusten estämättä on kolttatilan kiinnittäminen muun oikeuden kuin vuokraoikeuden vakuudeksi ja muu pantiksi velan maksamisen vakuudeksi sekä ulosmittaus ja pakkohuutokaupalla myyminen sallittu. Elinvoimakeskus voi, milloin siihen on olosuhteet huomioon ottaen erityisiä syitä, vapauttaa tilan tai sen osan tässä pykälässä säädetyistä rajoituksista. Rajoitusten merkitsemisestä kiinteistörekisteriin sekä niitä koskevista ilmoituksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Elinvoimakeskus voi liittää edellä tässä pykälässä tarkoitettua lupaa ja vapauttamista koskevaan päätökseen ehdon, että tämän lain nojalla syntynyt laina tai myyntihintasaaminen on kokonaan tai osaksi heti maksettava takaisin korkoineen. Jos tilaa varten on myönnetty tämän lain nojalla avustusta eikä sen myöntämisestä ole kulunut 10 vuotta, voidaan päätökseen myös liittää ehto, että sanottu avustus tai osa siitä on heti maksettava valtiolle takaisin.

37 §

Eräät lisäehdot

Milloin tämän lain nojalla maata, luottoa tai avustusta saanut henkilö taikka se, jolle hänen tilansa tai sen osan omistus- tai hallintaoikeus on siirtynyt, taikka jos heitä on useita, kukaan heistä ei ole kolmeen vuoteen vakituisesti asunut asianomaisella tilalla, elinvoimakeskus voi määrätä tilaa tai aluetta rasittavan valtion saamisen, valtionlainan tai avustuksen osaksi tai kokonaan takaisin maksettavaksi. Avustusta ei kuitenkaan voida määrätä maksettavaksi takaisin, jos sen myöntämisestä on kulunut 10 vuotta.

38 §

Myyntihintasaamisen ja lainojen irtisanominen

Elinvoimakeskus voi 36 ja 37 §:ssä säädetyin lisäksi valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävien perusteiden määrätä tämän lain mukaisen valtion myyntihintasaamisen ja valtionlainan maksettavaksi takaisin osaksi tai kokonaan yhdessä tai useammassa erässä, jos velallinen on valtiolta maata ostaessaan tai lainaa hakiessaan antanut olennaisessa kohdissa erehdyttäviä tietoja tai menetellyt muutoin vilpillisesti, luovuttanut kiinteistön osaksi tai kokonaan tai jättänyt noudattamatta 61 §:ssä tarkoitettua suunnitelmaa taikka jos tila on joutunut ulosottoon myytäväksi. Elinvoimakeskus voi valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävien perusteiden määrätä myyntihintasaamisen ja lainan heti takaisin maksettavaksi myös silloin, kun velallinen ei ole noudattanut kauppa- tai velkakirjassa asetettuja muita ehtoja. Jos valtionlainan tai myyntihintasaamisen irtisanomisen perusteena kuitenkin on lyhennyksen tai koron maksun viivästyminen, valtionlainan takaisinperimisestä ja myyntihintasaamisen irtisanomisesta päättää Valtiokonttori.

Takaisin perittävät 1 momentissa tarkoitettut valtionlainat saadaan periä elinvoimakeskuksen lainvoimaisen päätöksen nojalla ulosottoon siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään. Tässä laissa tarkoitettujen valtionlainojen erääntyneet maksut saadaan periä sanotussa järjestyksessä ilman eri päätöstä.

Elinvoimakeskus voi antaa ennakkotiedon siitä, aiheuttaako toimenpide valtionlainan tai myyntihintasaamisen irtisanomisen taikka avustuksen takaisin perimisen.

55 §

Täytäntöönpanoviranomaiset

Maa- ja metsätalousministeriö, Ruokavirasto, Lapin elinvoimakeskus, Inarin kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen sekä Metsähallitus huolehtivat tämän lain täytäntöönpanosta. Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Tämän lain mukaisissa tehtävissä voidaan, sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään, käyttää apuna muita valtion viranomaisia.

55 a §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Tätä lakia toimeenpantaessa maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston ja elinvoimakeskuksen oikeuteen saada ja luovuttaa tietoja sovelletaan porotalouden rakennetukilain 109 §:ää.

63 §

Muutoksenhaku

Elinvoimakeskuksen päätökseen haetaan muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen.

64 §

Käsittelymaksun periminen

Tämän lain nojalla annetuista päätöksistä peritään maksu siten kuin maksujen perimisestä erikseen säädetään. Luottojen maksuhelpotuksia sekä avustuksen ja muun tuen myöntämistä koskevat elinvoimakeskuksen päätökset ovat kuitenkin maksuttomia.

65 a §

Säännösten soveltaminen elinvoimakeskukseen

Mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään maaseutuelinkeinopiiristä ja sen toimialueesta, koskee elinvoimakeskusta ja sen toimialuetta.

70 §

Aikaisemmat panttioikeudet

Milloin tila tai alue on 2 momentissa säädetyn tavoin panttina, tulee elinvoimakeskuksen lähettää asianomaiselle tuomarille ilmoitus panttioikeutta koskevan merkinnän tekemistä varten kiinnitysrekisteriin. Kun saaminen on täysin maksettu, tulee elinvoimakeskuksen lähettää ilmoitus asianomaiselle tuomarille tilan tai alueen vapautumisesta panttivastuusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

107.

Laki

eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) 44 § ja 49 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 49 §:n 2 momentti laissa 1118/2022, sekä *muutetaan* 3 §:n 17 kohta, 30 §, 31 §:n 2 momentti, 48 §, 50 §:n 3 momentti, 59 §:n 2 momentti, 63 a §:n 1 momentin johdantokappale sekä 68, 70 ja 71 §, sellaisina kuin niistä ovat 30 osaksi laissa 78/2021 sekä 49 §:n 2 momentti, 50 §:n 3 momentti, 59 §:n 2 momentti, 63 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 70 § laissa 1118/2022 seuraavasti

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

17) toimivaltaisella viranomaisella Ruokavirastoa tai kunnaneläinlääkäriä sen mukaan, kumman toimivaltaan asia on tässä laissa säädetty kuuluvaksi.

30 §

Hävittäminen poikkeuksellisissa olosuhteissa

Ruokavirasto voi myöntää luvan sivutuoteasetuksen 19 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetun aineksen hävittämiseen hautaamalla maahan tai toimittamalla hyväksytylle kaatopaikalle alueilla, joissa se on perusteltua ilmastollisista, luonnonmullistuksellisista tai muista poikkeuksellisista olosuhteista johtuvista syistä tai jos hävittäminen muulla tavalla ei ole käytännössä mahdollista.

Ruokavirasto voi eläintautilaissa tarkoitetun taudin leviämisen estämistä ja taudintorjuntatoimenpiteitä koskevan päätöksen yhteydessä päättää eläintautitapauksissa sivutuoteasetuksen 19 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisesti muun kuin sivutuoteasetuksen 8 artiklan a kohdan i alakohdassa tarkoitetun luokkaan 1 kuuluvan aineksen hävittämisestä hautaamalla maahan tai tämän lain 29 §:ssä säädetystä kiellosta poiketen polttamalla avotulella, jos kuljetus lähimpään käsittelylaitokseen aiheuttaisi vaaraa terveydelle tai jos käsittelylaitosten kapasiteetti on ylittynyt eläintautiepidemian johdosta.

31 §

Sivutuotteita hautaamalla hävittävän kirjanpito- ja ilmoitusvelvollisuus

Toimijan on tautitapauksissa ilmoitettava viipymättä Ruokavirastolle sivutuotteiden hautamisesta ennen hautaamista.

48 §

Kunnaneläinlääkärin antama virka-apu

Ruokavirastolla on oikeus tarvittaessa saada kunnaneläinlääkäriltä toimialueellaan virka-apua Ruokavirastolle 43 §:n mukaan kuuluvan valvontatehtävän hoitamiseen silloin, kun se on yksittäistapauksissa tehtävän laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista.

50 §

Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

Ruokavirastolla on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tämän lain 63 a §:n mukaisen seuraamusmaksun määräämistä varten.

59 §

Viranomaisten suoritteista valtiolle perittävät maksut

Ruokavirasto määrää ja perii valtiolle maksuja tämän lain mukaisista kunnaneläinlääkärin suoritteista. Kunnaneläinlääkärin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta sekä suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

63 a §

Sivutuotevalvonnan seuraamusmaksu

Ruokavirasto voi määrätä toimijan maksamaan vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron sivutuotevalvonnan seuraamusmaksun sille, joka laiminlyö:

68 §

Luvan peruuttaminen

Jos luvanhaltija rikkoo olennaisella tavalla lupaehtoja, Ruokavirasto voi peruuttaa 21 §:n 1 ja 2 momentissa ja 30 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan ja kunnaneläinlääkäri 8 §:ssä tarkoitetun luvan, jos luvanhaltija ei ole korjannut puutteita asetetussa määräajassa.

70 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Ruokavirasto voi tehostaa 63 §:ssä tarkoitettua määräystä, 64 §:ssä tarkoitettua kieltoa tai 67 §:ssä tarkoitettua uudelleen käsittelyä, hävittämistä, markkinoilta poistamista tai palauttamista koskevaa määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

71 §

Päätösvallan siirtäminen eräissä tapauksissa

Ruokavirasto voi päättää 63, 64, 65 ja 67 §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä yhden tai useamman kunnan alueella, jos se perustellusta syystä arvioi kunnaneläinlääkärin toimet riittämättömiksi.

Ruokaviraston on viipymättä ilmoitettava tekemästään päätöksestä asianomaisille kunnille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

108.

Laki

eläinjalostustoiminnasta annetun lain 12 §:n 3 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan eläinjalostustoiminnasta annetun lain (319/2014) 12 §:n 3 momentti.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

109.

Laki

eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 33 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1499/2015, sekä

muutetaan 12 §:n 1 ja 2 momentti, 19 §, 22 §:n 1 momentti ja 40 §, sellaisina kuin ne ovat, 12 §:n 1 ja 2 momentti laissa 840/2024, 19 § laeissa 301/2006, 1484/2009 ja 1499/2015, 22 §:n 1 momentti laissa 286/2023 sekä 40 § laissa 281/2023, seuraavasti:

12 §

Ilmoitus- ja tietojenantovelvollisuus

Eläinlääkäriammattin harjoittaja on velvollinen salassapitosäännösten estämättä antamaan Ruokaviraston vaatimia, tässä laissa säädettyjen ja muiden eläinlääkintähuollon viranomaistehtävien kannalta tarpeellisia tilastotietoja hoitamistaan tautitapauksista sekä Ruokaviraston vaatimia tautitapauksiin tai muutoin eläinlääkäriammattin harjoittamiseen liittyviä mainittujen viranomaistehtävien kannalta välttämättömiä selvityksiä ja selityksiä. Eläinlääkäriammattia harjoittava laillistettu eläinlääkäri on lisäksi velvollinen ilmoittamaan asuinpaikkansa ja osoitteensa sekä niiden muutokset Ruokavirastolle.

Eläinlääkäriammattin harjoittaja on salassapitosäännösten estämättä velvollinen ilmoittamaan viipymättä kunnaneläinlääkärille tai Ruokavirastolle sellaisia ammattitoiminnassaan saamia tietoja, jotka ovat välttämättömiä eläintautilaissa (76/2021) tarkoitettujen luetteloitujen tautien, uusien tautien, muiden torjuttavien eläintautien ja valvottavien eläintautien leviämisen estämiseksi, sekä ilmoittamaan eläimestä, jonka hän ammattitoiminnassaan havaitsee tai epäilee tuodun Suomeen vastoin eläintautien vastustamiseen liittyviä tuontivaatimuksia. Eläinsuojelullisten syiden niin edellyttäessä eläinlääkäriammattin harjoittaja on salassapitosäännösten estämättä velvollinen viipymättä ilmoittamaan hoitamastaan tapauksesta tai hoidon yhteydessä eläintenpitopaikassa tekemistään havainnoista eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa (693/2023) tarkoitetulle valvontaviranomaiselle ja antamaan tapauksen selvittämiseksi välttämättömät tiedot.

19 §

Ohjaus ja valvonta

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo ylimpänä viranomaisena tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista.

Ruokavirasto huolehtii tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta sekä noudattamisen ohjauksesta ja valvonnasta.

Tehtäviensä suorittamiseksi Ruokavirasto käsittelee eläinlääkäri ammattitoimintaa koskevia kanteluja. Menettelyssä sovelletaan, mitä hallintolain (434/2003) 8 a luvussa säädetään hallintokantelusta.

22 §

Vastaanotto toiminnan tarkastaminen

Ruokavirasto voi tarkastaa eläinlääkäriammattin harjoittajan vastaanotto-, tutkimus- ja hoitotilat sekä potilasasiakirjat, jos se on tarpeen tässä laissa säädetyn valvonnan toteuttamiseksi.

40 §

Tiedonsaantioikeus

Ruokavirastolla on pyynnöstä oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta valtion, kunnan ja kuntayhtymän viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä samoin kuin apteekilta ja lääketukkukaupalta 2, 4 ja 5 luvussa sekä 32 ja 42 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja selvitykset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

110.

Laki

eläinten hyvinvoinnista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 72 §, 77 §:n 2 momentti ja 104 §, sekä

muutetaan 5 §:n 1 momentin 6 kohta, 46 §:n 2 momentti, 47 §:n 1 momentin 4 kohta, 48 §:n 3 momentti, 50 §:n 1 momentti, 52 ja 55 §, 56 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 57 ja 58 §, 59 § 1 ja 3 momentti, 60 §, 61 §:n 1 momentti, 67 §:n 1 ja 2 momentti, 68 §:n 2 ja 3 momentti, 71 §:n 2 ja 3 momentti, 73 §, 78 §:n 4 momentti, 82 §:n 5 momentti, 86 §:n 3 momentti, 87 §:n 2 momentti, 94 §:n 1 ja 2 momentti, 96 §:n 3 momentti, 97 §:n 1 momentti, 101 ja 102 §, 103 §:n 1 momentti, 106 §:n 3 momentin 5 kohta, 114 §:n 2 momentti sekä 115 ja 116 §, 120 §, 124 §:n 3 momentti ja 125 §:n 1, 2 ja 5 momentti sellaisina kuin niistä ovat 78 §:n 4 momentti ja 114 §:n 2 momentti laissa (839/2024), seuraavasti:

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) valvontaviranomaisella Ruokavirastoa, Tullia, kunnaneläinlääkäriä, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavaa viranhaltijaa ja poliisia;

46 §

Ilmoituksenvarainen eläinkilpailujen järjestäminen

Eläinkilpailun järjestäjän on tehtävä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus Ruokavirastolle. Ilmoitus voi olla määräaikainen tai toistaiseksi voimassa oleva. Ilmoitus on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista ja viipymättä toiminnan loppuessa, jos ilmoitus on tehty toistaiseksi voimassa olevana, tai toiminnan oleellisesti muuttuessa.

47 §

Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämistä koskevan ilmoituksen sisältö

Edellä 46 §:n 1 momentissa tarkoitettusta ilmoituksesta tulee käydä ilmi:

4) maakunta, jonka alueella toimintaa harjoitetaan;

48 §

Kilpailueläinlääkärin tehtävät ja pätevyys

Jos kilpailueläinlääkäri havaitsee, että eläinkilpailu tarpeettomasti vaarantaa eläimen hyvinvointia eikä kilpailun järjestäjä ryhdy sille 45 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyihin toimenpiteisiin, hänen on ilmoitettava asiasta viipymättä kunnaneläinlääkärille, Ruokavirastolle tai poliisille. Eläinten hyvinvointiin liittyvien syiden niin edellyttäessä kilpailueläinlääkäri on velvollinen ilmoittamaan viipymättä kunnaneläinlääkärille, Ruokavirastolle tai poliisille myös kilpailussa käytettävästä eläimestä. Kilpailueläinlääkäri on velvollinen antamaan tapauksen selvittämiseksi tarpeelliset tiedot. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös tietoja, joista eläinlääkärillä on eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 16 §:n nojalla salassapitovelvollisuus.

50 §

Eläintarha, pysyvä ja kiertävä eläinnäyttely sekä sirkus

Eläimiä ei saa pitää eläintarhassa, pysyvässä tai kiertävässä eläinnäyttelyssä tai käyttää sirkuksessa ilman Ruokaviraston lupaa.

52 §

Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskevan luvan hakeminen

Ruokavirastolta on haettava lupaa:

- 1) eläintarhan ja pysyvän eläinnäyttelyn pitämiseen;
- 2) sirkuksen ja kiertävän eläinnäyttelyn pitämiseen;
- 3) ulkomaisen sirkuksen ja kiertävän eläinnäyttelyn pitämiseen.

55 §

Toiminnan tarkastaminen ja valvonta

Ruokaviraston on tarkastettava eläintarha, pysyvä ja kiertävä eläinnäyttely sekä sirkus ennen toiminnan aloittamista ja luvan sisältöä merkittävästi muuttavan tai luvan voimassaoloaikaa koskevan asian ratkaisemista.

Ruokaviraston on valvottava toimintaa säännöllisin tarkastuksin.

56 §

Toiminnanharjoittajan eräät ilmoitukset ja toiminnassa tapahtuvat muutokset

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava viipymättä kirjallisesti Ruokavirastolle sellaisista suunnitelluista toiminnassa tapahtuvista muutoksista, joilla voi olla merkitystä arvioitaessa, ovatko luvan saamisen edellytykset edelleen olemassa. Ruokavirasto arvioi ilmoituksen perusteella, täyttyvätkö luvan myöntämistä koskevat vaatimukset edelleen ja ilmoittaa siitä luvan haltijalle.

Kiertävän eläinnyttelyn ja kiertävän sirkuksen kiertuepaikoista ja aikatauluista on ilmoitettava Ruokavirastolle vuosittain, vähintään 30 vuorokautta ennen kiertueelle lähtemistä. Ilmoitus on tehtävä viipymättä myös kiertuepaikkoja ja aikatauluja koskevista muutoksista. Toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava viipymättä Ruokavirastolle.

57 §

Kotieläinpihasta tehtävä ilmoitus

Sen lisäksi, mitä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa (1069/2021) säädetään eläinten pitämisestä ja pitopaikasta ilmoittamisesta sekä tietojen tallettamisesta, kotieläinpihan pitäjän on ilmoitettava Ruokavirastolle eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin tallettavaksi tiedot eläinten pitäjän pätevydestä sekä selvitys siitä, kuinka eläinten hoito on tarkoitus järjestää.

58 §

Luonnonvaraisten eläinlajien tarhauksesta tehtävä ilmoitus

Sen lisäksi, mitä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa säädetään eläinten pitämisestä ja pitopaikasta ilmoittamisesta sekä tietojen tallettamisesta, riistanhoidollista tarhausta varten pidettävien eläinten pitäjän sekä tuotantoeläiminä pidettävien kuusipeurojen, biisonien, vesipuhveleiden, villisikojen, strutsien, emujen, viiriäisten, helmikanojen, fasaanien, peltopyiden ja heinäisorsien pitäjän on ilmoitettava Ruokavirastolle eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin tallettavaksi tiedot eläinten pitäjän pätevydestä sekä selvitys siitä, kuinka eläinten hoito on tarkoitus järjestää. Riistanhoidollista tarhausta harjoittavan eläinten pitäjän on lisäksi ilmoitettava, mihin metsästyslain 3 §:ssä tarkoitettuun riistanhoidolliseen tarkoitukseen eläimiä pidetään.

59 §

Broilerikasvattamot

Sen lisäksi, mitä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa säädetään eläinten pitopaikasta ilmoittamisesta ja tietojen tallettamisesta, broilereiden omistajan tai pitäjän on ilmoitettava Ruokavirastolle pitopaikkarekisteriin tallettavaksi tiedot kasvattamon rakennusten niistä kasvatusosastoista, joissa broileriparvia kasvatetaan. Broilerilla tarkoitetaan lihantuotantoa varten pidettävää tuotantopolven lintua, joka kuuluu Gallus gallus-lajiin.

Jos broilereiden kasvatustiheys on yli 33 elopainokiloa neliometriä kohti, broilereiden omistajan tai pitäjän on laadittava broilerikasvattamon tuotantojärjestelmästä kirjallinen

kuvaus, johon on sisällytettävä tekniset tiedot rakennuksista ja niiden laitteista. Kuvaus on pidettävä ajan tasalla. Kasvattamossa käytettävästä kasvatustiheydestä tai siihen tehtävästä muutoksesta ja tuotantojärjestelmää koskevista keskeisistä tiedoista on ilmoitettava Ruokavirastolle viimeistään 15 päivää ennen ensimmäisen parven sijoittamista rakennukseen. Tuotantojärjestelmään tehdyistä muutoksista, jotka voivat vaikuttaa broilereiden hyvinvointiin, on ilmoitettava viipymättä Ruokavirastolle.

60 §

Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito

Liitteessä 2 tarkoitettua ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa koirien, kissojen ja muiden seura- ja harrastuseläinten pitoa harjoittavan on viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista tai lopettamista taikka toiminnan oleellisesti muuttuessa tehtävä siitä kirjallinen ilmoitus Ruokavirastolle.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta hevoseläimiä pitäviin. Hevoseläinten pitäjien ilmoitusvelvollisuudessa noudatetaan eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annettua lakia. Sen lisäksi ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa hevoseläimiä pitävän on ilmoitettava Ruokavirastolle eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin talletettavaksi tiedot eläinten pitäjän pätevydestä sekä selvitys siitä, kuinka eläinten hoito on tarkoitettu järjestää.

61 §

Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittaminen

Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitoa harjoittavan on viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista tai lopettamista tai toiminnan oleellisesti muuttuessa tehtävä siitä kirjallinen ilmoitus Ruokavirastolle.

67 §

Eläinten lopetukseen liittyvästä toiminnasta ilmoittaminen

Toiminnanharjoittajan, joka harjoittaa eläinten lopetustoimintaa, tai eläinten omistajan tai pitäjän, joka lopettaa suuria määriä eläimiä kerralla säännöllisesti, on hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista tai lopettamista taikka toiminnan oleellisesti muuttuessa tehtävä siitä kirjallinen ilmoitus Ruokavirastolle. Ilmoitusvelvollisuus ei koske teurastustoimintaa.

Lopetusasetuksen 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu ilmoitus turkiseläinten lopetuksesta on tehtävä Ruokavirastolle.

68 §

Eläinten joukkolopetus

Ruokavirasto ja kunnaneläinlääkäri ovat lopetusasetuksen 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja toimintasuunnitelman laativia viranomaisia ja 2 kohdassa tarkoitettuja toimintasuunnitelman toteutumista ja eläinten hyvinvointia varmistavia viranomaisia.

Ruokavirasto on lopetusasetuksen 18 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu viranomainen, joka voi myöntää poikkeuksia lopetusasetuksen säännöksistä.

71 §

Ruokavirasto

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Ruokaviraston tehtävistä, virasto:

1) vastaa valvonta-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua koordinaatiosta ja yhteydenpidosta komission ja muiden jäsenvaltioiden kanssa;

2) toimii valvonta-asetuksen 103 artiklassa tarkoitettuna yhteyselimenä;

3) valvoo eläinten hyvinvointisäädösten noudattamista rajatarkastusasemalla ja poistumispaikalla;

4) toimii lopetusasetuksen 13 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna viranomaisena, jonka tehtävänä on arvioida hyvän toimintatavan oppaat, ja 4 kohdassa tarkoitettuna viranomaisena, joka voi kehittää ja julkaista hyvän toimintatavan oppaita;

5) on valvonta-asetuksen 138 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen toimissa, jotka koskevat lopetusasetuksen mukaisia liikkumisen rajoittamiseen ja tainnutukseen käytettävien välineiden käyttöohjeita;

6) valitsee otannalla tilat Euroopan unionin eläinten hyvinvointia koskevien säädösten edellyttämään säännölliseen valvontaan;

7) vastaa eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvästä tilastoinnista ja raportoinnista;

8) toimii lopetusasetuksen 21 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna kelpoisuustodistuksia antavana viranomaisena sekä 5 kohdassa tarkoitettuna väliaikaisia kelpoisuustodistuksia antavana viranomaisena;

9) peruuttaa lopetusasetuksen mukaisen kelpoisuustodistuksen valvonta-asetuksen 138 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena;

10) huolehtii eläinten hyvinvointia koskevissa säädöksissä edellytetyn otantaan perustuvan säännöllisen valvonnan järjestämisestä;

11) osallistuu eläinten hyvinvointisäädösten valvontaan ja täytäntöönpanoon oma-aloitteisesti sekä paikallisen eläinsuojeluviranomaisen pyydettyä laajassa tai vaikeassa eläinsuojelutapauksessa tehtävien siirtämistä Ruokavirastolle;

12) päättää ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1384/2015) soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tuottamasta oikeudesta tehdä tämän lain 15 §:ssä sallittuja leikkauksia, muita kipua aiheuttavia toimenpiteitä, eläinten keinosiemennystä, muita keinolliseen lisäämiseen liittyvien toimenpiteitä Suomessa sekä mainitun lain soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tuottamasta oikeudesta toimia tämän lain 30 §:ssä tarkoitettuna eläinten pitäjänä tai muuna hoitajana Suomessa.

Ruokavirasto vastaa eläinten hyvinvoinnin valvonnasta elintarvikelaissa tarkoitetuissa teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa, lukuun ottamatta teurastamoja ja laitoksia, joiden mainitun lain mukainen valvonta on mainitun lain 27 §:n 5 momentissa tarkoitettulla tavalla siirretty kunnalle. Elintarvikelaissa tarkoitetuissa poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvistä tehtävistä huolehtii koko maan alueella Ruokavirasto. Ruokavirasto ja kunta ovat valvomiensa teurastamojen ja laitosten alueella lopetusasetuksen 21 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja väliaikaisia kelpoisuustodistuksia antavia viranomaisia.

73 §

Tulli

Tulli valvoo Ruokaviraston ja kunnaneläinlääkäriin ohella eläinten hyvinvointisäädösten noudattamista, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon.

78 §

Tarkastus ja näytteenotto

Ruokavirasto voi määrätä virkaeläinlääkäriin tekemään tarkastuksen tai tarkastuksia eläinten hyvinvointisäädösten noudattamisen valvomiseksi taikka Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämiseksi tai Euroopan unionin lainsäädännön niin edellyttäessä. Ruokavirasto voi päättää vastaavista tarkastuksista myös omissa valvonnassaan.

82 §

Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

Jos asiantuntijaa tai avustajaa käyttää apunaan muu valvontaviranomainen kuin Ruokavirasto, asiantuntijan tai avustajan käyttämisestä aiheutuville kustannuksille on haettava etukäteen Ruokaviraston hyväksyntä.

86 §

Broilereiden ja sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamolla

Jos eläinten hyvinvointiarvion mukaan eläinten hyvinvointi on heikentynyt kasvatusaikana, 71 §:n 3 momentissa tarkoitetun viranomaisen on ilmoitettava siitä eläinten omistajalle tai pitäjälle, teurastamotoimijalle sekä Ruokavirastolle. Näiden on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin.

87 §

Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Edellä 71 §:n 3 momentissa tarkoitetun kunnan viranomaisen on, jos se epäilee eläinten hyvinvointisäädöksiä rikotun tai rikottavan teuraseläimiä toimittavassa eläintenpitoyksikössä, salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava asiasta Ruokavirastolle ja annettava Ruokavirastolle valvontaa varten välttämättömät tiedot.

94 §

Määräys korjaavista toimenpiteistä ja kasvatustiheyden alentamisesta broilereiden tuotannossa

Jos broilereiden hyvinvointiarvion mukaan broilereiden hyvinvointi on heikentynyt kasvatusaikana, Ruokavirasto voi sen lisäksi, mitä muualla tässä luvussa säädetään, määrätä broilereiden omistajan tai pitäjän tekemään broilereiden pitopaikassa broilereiden hyvinvoinnin kannalta tarvittavat korjaavat toimenpiteet.

Jos broilereiden hyvinvointi on heikentynyt kasvatusaikana toisiaan välittömästi seuraavassa kolmessa parvessa vähintään kahdesti tai jos broilereiden omistajan tai pitäjän todetaan rikkoneen eläinten hyvinvointisäädöksiä, Ruokavirasto voi määrätä broilereiden kasvatustiheyden alennettavaksi.

96 §

Toiminnan keskeyttäminen

Jos toiminnassa on kyse luvan- tai ilmoituksenvaraisesta toiminnasta ja toiminnan keskeyttää muu valvontaviranomainen kuin Ruokavirasto, keskeyttämisestä on ilmoitettava viipymättä Ruokavirastolle.

97 §

Kiireellisen hoidon hankkiminen

Valvontaviranomainen voi ryhtyä välittömiin toimenpiteisiin ja hankkia eläimelle ravintoa, juotavaa tai eläimen tarvitsemaa muuta hoitoa, jos se on välttämätöntä eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi eikä hyvinvointia voida turvata riittävän varmasti muulla tavoin. Eläin voidaan tässä tarkoituksessa myös ottaa haltuun ja toimittaa muualle saamaan hoitoa. Jos toimenpiteeseen ryhtyy muu valvontaviranomainen kuin Ruokavirasto, toimenpiteestä on ilmoitettava viipymättä Ruokavirastolle.

101 §

Eläintarhaa, sirkusta ja eläinnäyttelyä koskevan luvan peruuttaminen ja muuttaminen

Ruokavirasto voi peruuttaa 50 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan ja sulkea laitoksen, jos luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty tai jos toiminnanharjoittaja rikkoo olennaisella tavalla eläinten hyvinvointisäädöksiä. Luvan peruuttamisen ja laitoksen sulkemisen sijaan lupaa voidaan muuttaa ja laitoksen osa sulkea, jos se on eläinten hyvinvoinnin turvaamisen kannalta riittävää. Luvan peruuttamisen tai muuttamisen ja laitoksen tai sen osan sulkemisen edellytyksenä on lisäksi, ettei toiminnanharjoittaja ole korjannut epäkohtia viranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa, joka voi olla enintään kaksi vuotta.

Ruokaviraston on tarkastettava laitos tarvittaessa ennen luvan peruuttamista tai sen muuttamista.

Jos toimintalupa peruutetaan, toiminnanharjoittajan on toteutettava Ruokaviraston hyväksymät toimet eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Jos muut toimet eivät ole tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia, eläimet on lopetettava. Eläintarhojen osalta toimista päätettäessä on pyrittävä turvaamaan luonnonvaraisen eläimistön suojelun ja biologisen monimuotoisuuden suojelun tavoitteet.

102 §

Ilmoitusta edellyttävän eläintenpidon ja toiminnan kieltäminen

Ruokavirasto voi kieltää 46 §:ssä tarkoitetun eläinkilpailujen järjestämisen, 57 §:ssä tarkoitetun kotieläinpihan pitämisen, 58 §:ssä tarkoitetun luonnonvaraisten eläinlajien tarhauksen, 60 §:ssä tarkoitetun seura- ja harrastuseläinten pidon, 61 §:ssä tarkoitetun avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittamisen ja 67 §:ssä tarkoitetun eläinten lopetukseen liittyvän toiminnan kokonaan tai osaksi, jos toiminnanharjoittaja rikkoo olennaisella tavalla eläinten hyvinvointisäädöksiä. Edellytyksenä toiminnan kieltämiselle on lisäksi, ettei toiminnanharjoittaja ole Ruokaviraston asettamassa kohtuullisessa määräajassa korjannut epäkohtia. Toiminta voidaan kieltää, vaikka toimintaa koskeva ilmoitusvelvollisuus olisi lyöty laimin.

Jos Ruokavirasto kieltää 1 momentissa tarkoitetun toiminnan tai sen osan, toiminnanharjoittajan on toteutettava tarvittavat toimenpiteet kiellon noudattamiseksi. Tarvittaessa toiminnanharjoittajan on myytävä tai muutoin luovutettava kielletyssä toiminnassa käytetyt omistamansa eläimet, luovutettava hallussaan olevat muut eläimet niiden omistajille sekä toteutettava muut Ruokaviraston hyväksymät välttämättömät toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi niin, että eläinten hyvinvointi turvataan.

103 §

Uhkasakko, teettämisuhtu ja keskeyttämisuhtu

Ruokavirasto ja Tulli voivat tehostaa tämän luvun nojalla määrättyä velvoitetta uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään.

106 §

Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat rekisterit

Eläinkilpailujen järjestämistä koskevaan rekisteriin talletetaan seuraavat tiedot:

5) millä alueella toimintaa harjoitetaan;

114 §

Perittävät maksut

Ruokavirasto määrää ja perii valtiolle maksuja kunnaneläinlääkärin suorittamasta Euroopan unionin lainsäädännön ja tämän lain noudattamisen valvonnasta ja muista kunnaneläinlääkärin suoritteista. Kunnaneläinlääkärin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaisissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään myös kunnaneläinlääkärin suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä.

115 §

Asiantuntijoille ja avustajille maksettavat palkkiot ja korvaukset

Ruokavirasto maksaa 82 §:ssä tarkoitetulle asiantuntijalle ja avustajalle palkkion ja korvauksen matkakustannuksista.

116 §

Hallinnollisista pakkokeinoista ja löytöeläinten talteenotosta aiheutuvat kustannukset

Eläinten omistajan tai pitäjän on maksettava 97 §:n 1 momentin, 98 §:n 1 ja 3 momentin sekä 99 §:n 1, 2 ja 4 momentin mukaisista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset. Jos eläin on myyty tai toimitettu teurastettavaksi tai jos eläimestä on saatu muuta tuloa, kustannukset on vähennettävä eläimen kauppahinnasta tai eläimestä saadusta muusta tulosta ja jäännös on annettava eläinten omistajalle tai pitäjälle. Ruokavirasto kattaa toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset väliaikaisesti ja perii ne takautuvasti eläinten omistajalta tai pitäjältä.

Edellä 1 momentissa ja 26 §:n 4 momentissa tarkoitetut kustannukset ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Jollei kustannuksia saada perityksi, ne jäävät Ruokaviraston tai kunnan vahingoksi.

120 §

Eräiden eläinyksilöiden hallussapito

Eläimen omistajan tai pitäjän on tehtävä ilmoitus muun kuin liitteessä 1 tarkoitetun eläimen hallussapidosta Ruokavirastolle kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

124 §

Luonnonvaraisten eläinten hallussapitoa koskevat siirtymäsäännökset

Eläimen pitäjän on ilmoitettava 1 tai 2 momentissa tarkoitetun eläimen hallussapidosta Ruokavirastolle kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

125 §

Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat siirtymäsäännökset

Eläintarhan tulee ilmoittaa eläintarhaluvan myöntäneelle Ruokavirastolle, miten se osallistuu 51 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin. Ilmoitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa seura- tai harrastuseläinten pitoa harjoittavan toimijan, joka ei ole tehnyt toimintaa koskevaa ilmoitusta kumotun lain nojalla, on tehtävä 60 §:ssä tarkoitettu ilmoitus Ruokavirastolle kahden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittajan tulee tehdä 61 §:ssä tarkoitettu ilmoitus Ruokavirastolle kahden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

111.

Laki

eläinten kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) 25 §, 27 b §:n 2 momentti ja 36 §:n 1 momentin 4 kohta sellaisina kuin ne ovat, 25 § ja 27 b §:n 2 momentti laissa 668/2021, 36 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 561/2021, ja

muutetaan lain 4 §:n 7 kohta, 16 §:n 1 momentti, 17—19, 21 ja 22 §, 24 §:n 1 momentti, 26 §:n 2 momentti, 27 §, 28 §:n 2 ja 5 momentti, 38 §:n 1 momentti ja 44 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 7 kohta, 24 §:n 1 momentti, 26 §:n 2 momentti, 27 §, 28 §:n 2 ja 5 momentti ja 38 § 44 §:n 2 momentti laissa 668/2021 sekä 16 §:n 1 momentti, 17—19 §, 21 ja 22 § ja laissa 1501/2009, seuraavasti:

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

7) valvontaviranomaisella Ruokavirastoa, Tullia, kunnaneläinlääkäreitä ja poliisia;

16 §

Eläinkuljettajaluvan hakeminen

Eläinkuljetusasetuksessa tarkoitettua eläinkuljettajalupaa haetaan Ruokavirastolta.

17 §

Eläinkuljettajaluvan myöntäminen ja peruuttaminen

Ruokavirasto myöntää eläinkuljettajaluvan, jos hakija täyttää eläinkuljetusasetuksessa asetetut vaatimukset.

Ruokavirasto voi peruuttaa luvan, jos eläinkuljettaja olennaisella tavalla rikkoo eläinten kuljetusta koskevaa lainsäädäntöä tai jos eläinten kuljetus ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä eikä eläinkuljettaja korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

18 §

Muutosten ilmoittaminen

Eläinkuljettajan tulee tehdä eläinkuljetusasetuksen 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ilmoitus lupaa koskevien edellytysten muutoksista Ruokavirastolle.

19 §

Maantiekuljetusvälineiden hyväksymistodistus

Eläinkuljetusasetuksessa tarkoitettua hyväksymistodistusta pitkiin kuljetuksiin käytettävälle maantiekuljetusvälineelle haetaan Ruokavirastolta. Eläinkuljetusasetuksessa edellytetyn tarkastuksen kuljetusvälineelle suorittaa Ruokavirasto tai Ruokaviraston määräämä virkaeläinlääkäri.

Ruokavirasto myöntää hyväksymistodistuksen, jos kuljetusväline täyttää eläinkuljetusasetuksessa asetetut vaatimukset. Ruokavirasto voi peruuttaa hyväksymistodistuksen, jos kuljetusväline ei enää täytä säädettyjä vaatimuksia eikä hyväksymistodistuksen haltija korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Hyväksymistodistus voidaan kuitenkin peruuttaa heti, jos kuljetusvälineessä oleva puute on sellainen, että se välittömästi vaarantaa kuljetettavien eläinten hyvinvoinnin.

21 §

Maantieajoneuvojen kuljettajien ja hoitajien pätevyystodistus

Eläinkuljetusasetuksessa tarkoitettujen kotieläiminä pidettävien hevos-, nauta-, lammas-, vuohi- tai sikaeläinten taikka siipikarjan kuljetukseen tarkoitettujen maantieajoneuvon kuljettajan ja hoitajan pätevyystodistusta haetaan Ruokavirastolta.

Pätevyystodistuksen myöntää Ruokavirasto. Pätevyystodistuksen myöntämisestä säädetään eläinkuljetusasetuksen 17 artiklan 2 kohdassa.

22 §

Tarkastusasemat

Tarkastusasemia koskevista yhteisön vaatimuksista ja direktiivin 91/628/ETY liitteessä tarkoitettujen reittisuunnitelman mukauttamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1255/97, jäljempänä *tarkastusasema-asetus*, tarkoitettua tarkastusaseman hyväksymistä haetaan Ruokavirastolta.

Ruokavirasto hyväksyy tarkastusaseman, jos tarkastusasema ja siellä harjoitettava toiminta täyttävät tarkastusasema-asetuksessa säädetyt vaatimukset. Ruokavirasto voi peruuttaa hyväksymisen, jos toiminnanharjoittaja olennaisella tavalla rikkoo tarkastusasema-asetusta taikka jos tarkastusasema tai siellä harjoitettava toiminta ei enää täytä hyväksymisen edellytyksiä eikä toiminnanharjoittaja korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Tarkastusaseman käytön keskeyttämisestä säädetään tarkastusasema-asetuksen 3 artiklan 4 kohdassa.

24 §

Ruokavirasto

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Ruokaviraston tehtävistä, virasto:

- 1) suunnittelee, ohjaa ja valvoo keskushallinnon viranomaisena eläinkuljetusasetuksen, valvonta-asetuksen sekä tämän lain täytäntöönpanoa ja noudattamista;
- 2) vastaa valvonta-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettusta koordinaatiosta ja yhteydenpidosta komission ja muiden jäsenvaltioiden kanssa;
- 3) toimii valvonta-asetuksen 103 artiklassa tarkoitettuna yhteyselimenä;
- 4) nimeää poistumispaikat;
- 5) valvoo eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain noudattamista rajatarkastusasemalla ja poistumispaikalla;
- 6) vastaa eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta elintarvikelaissa (297/2021) tarkoitettujen teurastamoiden ja poroteurastamojen alueella;
- 7) on eläinkuljetusasetuksen 20 artiklassa tarkoitettu karja-aluksia tarkastava toimivaltainen viranomainen ja tarkastusasema-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen;
- 8) on toimivaltainen viranomainen reittisuunnitelmiin liittyvissä tarkastuksissa ja muissa toimenpiteissä, jotka toteutetaan ennen pitkää kuljetusta tai kuljetuksen jälkeen.

26 §

Paikalliset viranomaiset

Poiketen siitä, mitä 24 §:n 1 momentin 8 kohdassa säädetään reittisuunnitelmiin liittyvistä tarkastuksista ja muista toimenpiteistä, jotka toteutetaan ennen pitkää kuljetusta, kunnaneläinlääkäri voi tehdä toimialueellaan reittisuunnitelmia koskevia tarkastuksia ja muita reittisuunnitelmia koskevia toimenpiteitä kuljetuksissa, joita tehdään toistuvasti samaan määräpaikkaan saman toimijan toimesta. Lisäksi Ruokavirasto voi yksittäistapauksessa määrätä kunnaneläinlääkäriä tekemään reittisuunnitelmia koskevia tarkastuksia ja muita reittisuunnitelmia koskevia toimenpiteitä.

27 §

Tulli

Tulli valvoo Ruokaviraston ja kunnaneläinlääkäriä ohella eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain noudattamista, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon.

28 §

Tarkastus- ja näytteenotto

Jos muussa kuin kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvassa kuljetuksessa on aihetta epäillä, että eläintä kuljetetaan 2–4 luvun vastaisesti, valvontaviranomaisella on oikeus suorittaa tarkastus. Poliisi ja Tulli voivat suorittaa tarkastuksen ilman epäilyäkin. Sama oikeus on Ruokavirastolla teurastamon, poroteurastamon, rajatarkastusaseman ja poistumispaikan alueella.

Ruokavirasto voi määrätä virkaeläinlääkärit tekemään tarkastuksen tai tarkastuksia eläinten kuljetusta koskevien säädösten noudattamisen valvomiseksi taikka Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämiseksi tai Euroopan unionin lainsäädännön niin edellyttäessä. Ruokavirasto voi päättää vastaavista tarkastuksista myös omassa valvonnassaan.

38 §

Uhkasakko ja teettäminen

Ruokavirasto ja Tulli voivat tehostaa 37 §:ssä tarkoitettua määräystä tai kieltoa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

44 §

Perittävät maksut

Ruokavirasto määrää ja perii valtiolle maksuja kunnaneläinlääkäriin Euroopan unionin lainsäädännön ja tämän lain mukaisista suoritteista. Perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään myös kunnaneläinlääkäriin suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

112.

Laki

eläinten lääkitsemisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014) 28 § ja 32 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on viimeksi mainittu laissa 16/2022, sekä
muutetaan 6 §:n 11 kohta, 15 §:n 4 momentti, 29 §, 41 §:n 1—4 momentti, 42 §:n 1 momentti, 43 §:n 1 ja 2 momentti, 44 §:n 2 momentti ja 51 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 11 kohta ja 15 §:n 4 momentti laissa 16/2022, seuraavasti:

6 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

11) valvontaviranomaisella Ruokavirastoa, kunnaneläinlääkäreitä ja Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskusta;

15 §

Eläinlääkärin oikeus luovuttaa lääkkeitä

Eläinlääkäri voi kuitenkin luovuttaa lääkkeitä eläinten tai ihmisten terveyttä uhkaavissa vaikeissa eläinten joukkosairastumisissa, vaikka ei olisi tutkinut itse kaikkia eläimiä ennen lääkkeiden luovutusta. Eläinlääkärin on tehtävä luovutuksesta tällöin välittömästi ilmoitus Ruokavirastolle.

29 §

Kunnaneläinlääkäri

Kunnaneläinlääkäri huolehtii tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnasta Ruokaviraston määräyksen mukaisesti eläinten pitopaikoissa. Ruokavirasto voi esteellisyuden välttämiseksi määrätä kunnaneläinlääkärin suorittamaan näitä tehtäviä toimialueensa ulkopuolella.

41 §

Määräykset ja kiellot

Ruokavirasto voi määrätä tuotantoeläimen lopetettavaksi sekä sen ruhon ja eläimestä saadut tuotteet hävitettäväksi, jos eläimelle on annettu tämän lain nojalla kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, muuhun kuin sallittuun käyttötarkoitukseen, tai jos eläimen käsittelyssä on käytetty tämän lain nojalla kiellettyä laitetta tai tarviketta. Ruokavirasto voi myös kieltää tällaisen eläimen myynnin tai muun luovuttamisen, eläimen teurastamisen elintarvikkeena tai rehuna käytettäväksi ja eläimestä saatavien tuotteiden luovuttamisen elintarvikkeina tai rehuna käytettäväksi. Ruokavirasto voi lisäksi kieltää tehtävien tutkimusten ja selvitysten ajaksi muiden tuotantoeläinten siirtämisen kyseisestä eläinten pitopaikasta.

Ruokavirasto voi määrätä pitopaikan muun tuotantoeläimen lopetettavaksi ja hävitettäväksi, jos kyseisen pitopaikan toisesta tuotantoeläimestä tai siitä saadusta tuotteesta on todettu tämän lain nojalla kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, ja eläimen omistaja tai haltija kieltäytyy vastaamasta kustannuksista, jotka aiheutuvat tutkimuksista sen selvittämiseksi, onko eläimelle annettu tällaista lääkeainetta.

Ruokavirasto voi kieltää tehtävien tutkimusten ja selvitysten ajaksi tuotantoeläinten siirtämisen eläinten pitopaikasta ja eläimistä saatavien tuotteiden luovuttamisen elintarvikkeena tai rehuna käytettäväksi, jos eläimestä saadussa elintarvikkeessa todetaan lääkejäämiä yli sallittujen enimmäismäärien.

Ruokavirasto voi määrätä eläinten pitopaikan ja muut saman henkilön omistamat tai hallussa pitämät eläinten pitopaikat väliaikaisesti tehostettuun valvontaan, jos tuotantoeläimessä tai siitä saadussa tuotteessa on todettu tämän lain nojalla kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, taikka jos eläimistä saaduissa elintarvikkeissa on toistuvasti todettu lääkejäämiä yli sallittujen enimmäismäärien.

42 §

Uhkasakko ja teettäminen

Ruokavirasto voi tehostaa 41 §:ssä tarkoitettua määräystä tai kieltoa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

43 §

Haltuunotto

Ruokavirasto voi 41 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ottaa eläinten pitopaikassa taikka eläimen omistajan tai haltijan hallussa olevan rehun, lääkkeen tai muun eläinten käsittelyssä käytettävän aineen taikka eläinlääkinnässä käytettävän laitteen tai tarvikkeen haltuunsa, jos on syytä epäillä, että rehu, lääke tai muu eläinten käsittelyssä käytettävä aine sisältää tämän lain nojalla kiellettyjä lääkeaineita tai lääkeaineita, joiden käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, tai että eläinlääkinnässä käytettävän laitteen tai tarvikkeen käyttö on tämän lain nojalla kielletty.

Lisäksi Ruokavirasto voi ottaa eläinten pitopaikassa taikka eläimen omistajan tai haltijan, eläinlääkäriin tai muun tässä laissa mainitun toimijan hallussa olevan lääkkeen tai muun eläinten käsittelyssä käytettävän aineen haltuunsa, jos on perusteltua syytä epäillä, että lääkettä tai ainetta on hankittu tai luovutettu tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti.

44 §

Haltuunotetun omaisuuden säilyttäminen ja käyttäminen

Ruokavirasto päättää siitä, miten haltuunotetun omaisuuden suhteen on meneteltävä. Haltuunotettu omaisuus voidaan määrätä hävitettäväksi, jos haltuunotetun omaisuuden todetaan sisältävän tämän lain nojalla kiellettyjä lääkeaineita tai lääkeaineita, joiden käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, tai jos haltuunotetun eläinlääkinnässä käytettävän laitteen tai tarvikkeen käyttö on tämän lain nojalla kielletty, taikka lääkkeitä on todettu hankitun tai luovutetun tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti. Muussa tapauksessa omaisuus on määrättävä palautettavaksi sen omistajalle tai haltijalle.

51 §

Valtakunnalliset eläinten terveydenhuolto-ohjelmat.

Terveydenhuolto-ohjelmaa hallinnoivan tahon on ilmoitettava Ruokavirastolle epäillessään, että tämän lain ja sen nojalla annettuja säännöksiä ei ole noudatettu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

113.

Laki

eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain (1277/2019) 13 §:n 2 kohta seuraavasti:

13 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle

Ruokavirasto saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa asiakirjasta ja henkilörekisteristään tiedot, jotka ovat välttämättömiä:

2) Lupa- ja valvontavirastolle, Rajavartiolaitokselle, kunnaneläinlääkärille, kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle ja Verohallinnolle niiden laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

114.

Laki

eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain (1069/2021) 21 § ja muutetaan 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti, 6 §, 14 §:n 2 momentti, 16 §:n johdantokappale, 18 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta, 20 ja 22 §, 24 §:n 1 momentti, 26 §:n 1 ja 3 momentti, 28 §:n 3 momentti, 33 §:n 3 ja 5 momentti, 36 §:n 1 momentin johdantokappale, 40 §:n 2 momentti sekä 41 §:n 1 momentti seuraavasti:

4 §

Kokoamisia toteuttavien pitopaikasta riippumattomien toimijoiden rekisteröinti

Sorkka- ja kavioläinten ja siipikarjan kokoamista toteuttavien pitopaikasta riippumattomien toimijoiden on ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava Ruokavirastolle eläinterveys säännösten 90 artiklassa tarkoitetut tiedot.

5 §

Vesiviljelypitopaikkojen rekisteröinti

Vesiviljelypitopaikkojen toimijoiden on ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava elinvoimakeskukselle tiedot vastuullaan olevista vesiviljelypitopaikoista. Jos pitopaikalle on eläinterveys säännösten 176–179 artiklan ja eläintautilain 43 §:n nojalla haettava Ruokaviraston hyväksyntä, tietoja rekisteröintiä varten ei kuitenkaan tarvitse erikseen ilmoittaa.

6 §

Eräitä eläimiä kuljettavien henkilöiden rekisteröinti

Sen, joka kuljettaa jäsenvaltioiden välillä tai Euroopan unionin ulkopuolelle kavia- ja sorkkaeläimiä tai siipikarjaa taikka kaupallisessa tarkoituksessa koiria, kissoja ja frettejä, on ennen kuljetustoiminnan aloittamista ilmoitettava Ruokavirastolle eläinterveys säännösten 87 artiklan mukaiset tiedot kavia- ja sorkkaeläinten kuljetustoiminnasta ja maaeläinten pitopaikkoja koskevan delegoidun asetuksen 3 artiklassa tarkoitetut tiedot koirien, kissojen ja frettien tai siipikarjan kuljetustoiminnasta. Ilmoitusta ei kuitenkaan vaadita, jos kuljettajalla on eläinkuljetuslainsäädännön mukainen eläinkuljettajalupa.

14 §

Porojen tunnistaminen poronhoitoalueella

Paliskunta pitää poronhoitolain 30 §:ssä tarkoitettua poroluetteloa paliskunnan osakkaiden omistamista poroista. Ruokavirasto pitää rekisteriä paliskunnista.

16 §

Suljettujen pitopaikkojen toimijoille ja eläimiä eräitä erityistarkoituksia varten pitävillä toimijoille myönnettävät poikkeukset

Ruokavirasto voi hakemuksesta myöntää toimijalle luvan poiketa eläimen tunnistusvaatimuksista seuraavasti:

18 §

Eräiden eläinten tunnistusasiakirjat toiseen jäsenvaltioon siirtoa varten

Siirrettäessä eläimiä jäsenvaltioiden välillä niiden mukana tulee olla tunnistusasiakirja tai siirtoasiakirja, joilla eläinten siirtoisuus voidaan osoittaa, seuraavasti:

2) kiertävän sirkuksen ja eläinnäytöksen maaeläimillä Ruokaviraston myöntämä maaeläinten pitopaikkoja koskevan delegoidun asetuksen 77 artiklassa tarkoitettu siirtoasiakirja tai 78 artiklassa tarkoitettu tunnistusasiakirja;

3) kiertävän sirkuksen ja eläinnäytöksen linturyhmillä Ruokaviraston myöntämä maaeläinten pitopaikkoja koskevan delegoidun asetuksen 79 artiklassa tarkoitettu tunnistusasiakirja.

20 §

Ruokavirasto

Ruokavirasto ohjaa ja valvoo eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamista sekä suunnittelee ja kehittää valvontaa.

Ruokavirasto valvoo eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamista niissä teurastamoissa, poroteurastamoissa ja riistan käsittelylaitoksissa, joissa se valvoo elintarvikelainsäädännön noudattamista.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Ruokaviraston tehtävistä, se:

- 1) laatii eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevan valtakunnallisen suunnitelman, joka on osa valvonta-asetuksen mukaista monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa;
- 2) vastaa eläinten merkitsemisen ja rekisteröinnin valvonnan tilastoinnista ja raportoinnista;
- 3) koordinoi valvonta-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaista yhteistyötä;
- 4) toimii valvonta-asetuksen 103 artiklassa tarkoitettuna yhteyselimenä;
- 5) vastaa valvonta-asetuksen 113 artiklassa tarkoitettua vuosikertomuksesta;
- 6) vastaa Euroopan unionin jäsenvaltiolle ja toimivaltaiselle viranomaiselle säädetyistä eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevista tehtävistä siltä osin kuin tehtävät eivät kuulu muun viranomaisen toimivaltaan.

22 §

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskus valvoo toimialueellaan eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamista.

24 §

Tulli

Tulli valvoo Ruokaviraston ohella eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamista muun valvontansa yhteydessä, kun eläimiä siirretään jäsenvaltioiden välillä.

26 §

Eräiden tehtävien siirtäminen muulle kuin viranomaiselle

Ruokavirasto voi kirjallisella toimeksiannolla siirtää viralliseen valvontaan liittyviä tarkastuksia luonnollisen henkilön suoritettavaksi, jos valvonta-asetuksen 30 artiklassa säädetyt edellytykset täyttyvät. Toimeksiannon saaneella ei ole oikeutta päästä tehtäviensä suorittamiseksi pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin.

Ruokavirasto voi peruuttaa 1 momentissa tarkoitetun toimeksiannon ja 2 momentissa tarkoitetun valtuutuksen, jos toimeksiannon tai valtuutuksen saanut laiminlyö toimeksiannossa tai valtuutuksessa asetettujen ehtojen noudattamisen tai muutoin olennaisella tavalla rikkoo tehtäviin liittyviä velvoitteitaan. Edellytyksenä toimeksiannon ja valtuutuksen peruuttamiselle on, että puutteita ei ole korjattu viranomaisen kehotuksesta huolimatta asetetussa määräajassa.

28 §

Tiedonsaantioikeus

Ruokavirastolla ja elinvoimakeskuksella on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tämän lain 36 §:n mukaisen seuraamusmaksun määräämistä varten.

33 §

Rajoitus, kieltö ja muut hallinnolliset toimenpiteet.

Ruokavirasto voi elinvoimakeskuksen puolesta tapauskohtaisesti kieltää eläinten siirtämisen pitopaikasta pois tilanteessa, jossa toimijaa epäillään vakavista puutteista eläinten tunnistamisessa, jos kieltö on ihmisten tai eläinten terveydelle, eläinten hyvinvoinnille tai elintarviketurvallisuudelle aiheutuvan vakavan vaaran vuoksi välttämätöntä.

Tunnistamattoman eläimen lopettamisesta päättää Ruokavirasto valvonta-asetuksen 138 artiklan 2 kohdan k alakohdan mukaisesti.

36 §

Eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksu

Ruokavirasto ja elinvoimakeskus voivat määrätä vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksun sille, joka:

40 §

Viranomaisten suoritteista perittävät maksut

Ruokavirasto määrää ja perii valtiolle maksuja eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten nojalla toteutetuista kunnaneläinlääkäriin suoritteista. Kunnaneläinlääkäriin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta sekä suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

41 §

Muulle kuin viranomaiselle maksettavat palkkiot ja korvaukset

Ruokavirasto maksaa 26 §:n 1 momentissa tarkoitetuista toimeksisaajan suorittamista tehtävistä palkkiota tai korvausta sekä korvaa aiheutuneita kustannuksia sopimuksen perusteella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

115.

Laki

eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain (78/2007) 2 §:n 3 kohdan a alakohta, 7 §:n 2 momentti, 11 §, 13 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentin 4 kohta, 15 §, 16 §:n 3 momentti, 17 § ja 18 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1505/2009, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

3) tukijärjestelmästä vastaavalla viranomaisella:

a) elinvoimakeskusta sekä Maanmittauslaitosta, jos kysymys on 1 §:n 1 kohdassa, 2 kohdan b, d tai e alakohdassa tai 3 kohdassa mainitun lain nojalla myönnettyjä lainoja ja syntyneitä saamia koskevasta tukijärjestelmästä; taikka

7 §

Pakkoperintä

Valtiokonttori huolehtii pakkohuutokaupan hakemisesta pyydettyään tarvittaessa 1 §:ssä tarkoitettua lainasta tai saamisesta ensin elinvoimakeskuksen lausunnon. Pakkahuutokauppaa haettaessa Valtiokonttorin tulee selvittää, onko sillä perittävänä muita 1 §:ssä tarkoitettuja lainojen tai saamisten eräänntyneitä maksuja samalta velalliselta tai onko pakkohuutokaupan kohteena oleva kiinteistö vakuutena muista 1 §:ssä tarkoitetuista lainoista tai saamisista taikka sellaisessa toimituksessa mukana, jota koskeva rahoituspäätös on jo tehty. Valtiokonttorin on huolehdittava valtion edun valvonnasta myös silloin, kun joku muu hakee sellaisen kiinteistön pakkohuutokauppaa, joka on myös 1 §:ssä tarkoitettun lainan tai saamisen vakuutena. Valtiokonttorin on huolehdittava, että pakkohuutokauppaan osallistuu tarvittaessa joko Valtiokonttorin edustaja tai muu virkamies valtion edun valvojana. Jollei Valtiokonttorin edustaja ole läsnä pakkohuutokaupassa, ensisijainen velvollisuus olla läsnä on elinvoimakeskuksen edustajalla. Valtiokonttorin on myös selvitettävä yhdessä elinvoimakeskuksen kanssa, onko valtion saamisen turvaamiseksi tarkoituksenmukaista ostaa kiinteistö pakkohuutokaupassa valtiolle.

11 §

Tietojen luovuttaminen

Elinvoimakeskuksella, metsäkeskuksella, Ruokavirastolla, Maanmittauslaitoksella ja maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada Valtiokonttorilta tietoja niistä 1 §:ssä tarkoitetuista lainoista ja saamisista, joista se vastaa tai jotka kuuluvat sen valvottavana olevaan tukijärjestelmään. Sama oikeus on maa- ja metsätalousministeriöllä sekä sillä viranomaisella, joka vastaa maatilatalouden kehittämisrahaston kirjanpidosta. Valtiokonttori voi luovuttaa tiedot teknisen käyttöyhteyden avulla.

13 §

Maksuhelpotukset

Yhden tai useamman lyhennys- tai korkoerän maksuhelpotuksista päättää Valtiokonttori, jos maksuhelpotusta haetaan 1 §:n 2 kohdan a tai c—e alakohdassa taikka 3 kohdassa tarkoitetun saamisen tai lainan lyhennykselle tai korolle. Edellä 1 §:n 1 kohdassa tai 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun saamisen ja lainan lyhennys- ja korkoerän maksuhelpotuksesta päättää elinvoimakeskus. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää toimivaltaisesta elinvoimakeskuksesta.

14 §

Lainojen ja saamisten siirrot

Jos sen kiinteistön omistaja vaihtuu, jonka omistaminen on ollut lainan tai saamisen syntymisen perusteena, lainan tai saamisen siirtäminen uuden omistajan vastattavaksi taikka lainan tai saamisen velkavastuusta vapauttaminen voidaan hyväksyä siten kuin laissa tai sen nojalla säädetään tai on määrätty, päätöksellä, jonka tekee:

4) Elinvoimakeskus, jos kysymys on muusta 1 §:ssä tarkoitettusta saamisesta tai lainasta kuin 1—3 kohdassa tarkoitettua.

15 §

Saneerausmenettelyt

Suostumuksen yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitettuun menettelyyn tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993) tarkoitettuun menettelyyn taikka niitä vastaavaan vapaaehtoiseen laissa säädettyyn menettelyyn antaa Valtiokonttori tai, jos menettely koskee 1 §:n 1 kohdassa tai 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua lainaa tai saamista, elinvoimakeskus. Jos suostumuksen antaminen kuuluu elinvoimakeskukselle, Valtiokonttorin on annettava sille lausunto, jonka tulee sisältää asian käsittelyyn tarvittavat tiedot lainasta tai saamisesta.

16 §

Lainojen ja saamisten vakuuksia koskevat ilmoitukset

Muun 1 §:ssä tarkoitetun saamisen tai lainan loppuun maksamisesta Valtiokonttorin on toimitettava kirjallisesti tieto sille elinvoimakeskukselle, jonka alueella oleva kiinteistö on saamisen tai lainan panttina. Elinvoimakeskuksen on ilman aiheutonta viivytystä ilmoitettava lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtävää merkintää varten kiinteistön vapautumisesta panttivastuusta ja toimitettava kuitti velalliselle.

17 §

Muu vakuuksien hoito

Suostumuksen 1 §:n 1 kohdan a—d, f—n tai p alakohdassa tarkoitetun lainan tai saamisen vakuusjärjestelyihin ja panttivastuusta vapauttamiseen antaa elinvoimakeskus noudattaen, mitä laissa tai lain nojalla vakuusjärjestelyn edellytyksistä säädetään.

18 §

Irtisanominen

Ennen 1 §:n 1 kohdassa tai 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun lainan tai myyntihintasaamisen irtisanomista Valtiokonttorin on tarvittaessa pyydettävä lausunto elinvoimakeskuksilta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

116.

Laki

eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain (1333/2022) 11 §:n 2 momentti seuraavasti:

11 §

Korvauksen maksamisen edellytykset

Neuvojan on annettava neuvonnasta elinvoimakeskukselle ennakoilmoitus. Maatilojen neuvontapalveluista maksettavan korvauksen edellytyksenä on, että neuvonnan saaja on vahvistanut neuvontapalvelun toteutumisen, neuvontatapahtumasta ja annetun neuvonnan sisällöstä annetaan riittävä selvitys ja että korvausta haetaan neljän kuukauden kuluessa edellä mainitusta ennakoilmoituksesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

117.

Laki

Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain (997/2021) 2 §:n 2 momentti, 4 §:n 1 momentti, 6 ja 15 §, 17 §:n 1 ja 3 momentti, 18, 21 ja 22 §, 24 §:n 1–3 momentti sekä 25 ja 29 §, sellaisina kuin niistä ovat 24 §:n 1–3 momentti ja 25 § laissa 1180/2023, seuraavasti:

2 §

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävät

Ohjelman yhdenmukaisen ja tehokkaan toimeenpanon varmistamiseksi maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo elinvoimakeskuksia, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta ja 5 §:ssä tarkoitettuja kalatalouden paikallisia toimintaryhmiä niiden hoitaessa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä.

4 §

Välittävät toimielimet ja valtionapuviranomaiset

Elinvoimakeskukset ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus toimivat yleisasetuksen 71 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuina välittävinä toimieliminä. Mainitut viranomaiset toimivat myös valtionavustuslain 4 §:n 1 kohdassa tarkoitettuina valtionapuviranomaisina.

6 §

Ohjelman yhteensovittaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa ohjelman yhteensovittamisesta muiden yleisasetuksen soveltamisalaan kuuluvien rahasto-ohjelmien ja rahoitusvälineiden kanssa. Elinvoimakeskukset vastaavat ohjelmaan sisältyvien alueellisten toimenpiteiden toimeenpanon yhteensovittamisesta muiden alueella toteutettavien edellä mainittujen ohjelmien ja niiden kehittämistoimenpiteiden kanssa. Kalatalouden paikalliset toimintaryhmät vastaavat paikallisten strategioiden yhteensovittamisesta muiden alueellisten kehittämistoimenpiteiden kanssa yhteistyössä alueen elinvoimakeskusten kanssa.

15 §

Tuen myöntäminen

Elinvoimakeskus päättää tuen myöntämisestä.

Maa- ja metsätalousministeriö voi määräaikaisen hakumenettelyn avaamisen yhteydessä päättää, että elinvoimakeskus tekee päätöksen tuen myöntämisestä saatuaan asiasta maa- ja metsätalousministeriön lausunnon. Elinvoimakeskus voi poiketa ministeriön lausunnosta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön taikka ohjelman vastaista tai jos sillä ei ole riittävää määrärahaa toimenpiteen rahoittamiseen.

Ratkaistessaan hakemusta kalatalouden paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä elinvoimakeskus tekee päätöksen saatuaan 16 §:ssä tarkoitetun lausunnon toimivaltaiselta kalatalouden paikalliselta toimintaryhmältä. Elinvoimakeskus voi poiketa kalatalouden paikallisen toimintaryhmän lausunnosta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön taikka ohjelman vastaista tai jos kalatalouden paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiössä ei ole riittävää määrärahaa toimenpiteen rahoittamiseen.

17 §

Tuen myöntäminen yhdennetyn meripolitiikan toimenpiteisiin

Elinvoimakeskus voi myöntää tukea erityisasetuksen 31–34 artiklassa tarkoitetuille toimenpiteille valtioneuvoston kanslian vahvistaman käyttösuunnitelman perusteella.

Elinvoimakeskus voi poiketa käyttösuunnitelmasta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön vastaista taikka sen käytössä olevat määrärahat eivät riitä tuen myöntämiseen.

18 §

Tuen myöntäminen maa- ja metsätalousministeriön vahvistaman käyttösuunnitelman perusteella

Elinvoimakeskus voi myöntää tukea yleisasetuksen 36 artiklassa tarkoitettuun tekniseen apuun ja erityisasetuksen 22 artiklassa tarkoitettuun kalastuksen valvontaan maa- ja metsätalousministeriön vahvistaman käyttösuunnitelman perusteella. Käyttösuunnitelman perusteella voidaan myöntää tukea myös monivuotisille tutkimus- ja kehittämisohjelmille.

Elinvoimakeskus voi poiketa käyttösuunnitelmasta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön vastaista taikka sen käytössä olevat määrärahat eivät riitä tuen myöntämiseen.

21 §

Tuen maksaminen

Tuen maksamisesta päättää Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.

Tuen maksamisesta päättää kuitenkin elinvoimakeskus, jos toimenpiteelle maksetaan tukea ilman erillistä maksatushakemusta, ja menettelystä on ilmoitettu toimenpidettä koskevan 13 §:n 2 momentissa tarkoitetun määräaikaisen hakumenettelyn yhteydessä.

22 §

Takaisinperinnän menettelyt

Tuen takaisinperinnästä päättää Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus. Maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen perimään tuen takaisin, jos se katsoo valtionavustuslain 21 tai 22 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyvän.

24 §

Tietojärjestelmän yhteisrekisterinpitäjät

Maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, elinvoimakeskukset sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus ovat tietojärjestelmän ja sen tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä.

Rekisterinpitäjän velvollisuuksista vastaa:

- 1) elinvoimakeskus, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat tukipäätösprosessia;
- 2) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat maksupäätös- tai takaisinperintäprosessia;
- 3) henkilötietojen luovuttamiseen liittyvien tehtävien osalta Lounais-Suomen elinvoimakeskus;
- 4) valtiovarainministeriö, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat tarkastusviranomaisen tehtäviä;
- 5) maa- ja metsätalousministeriö, jos kyseessä on muu kuin 1–3 kohdassa tarkoitettu henkilötietojen käsittely tai yleinen ylläpitoon ja käytettävyyteen, tietojen suojaamiseen ja säilyttämiseen sekä tietoturvallisuuteen liittyvä tehtävä.

Maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, elinvoimakeskukset sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus saavat käyttää tietojärjestelmää ja sen tietovarantoa niille säädettyjen tehtävien edellyttämässä laajuudessa sekä vastaavat niille säädettyjen tehtävien mukaisesti siitä, että tietojärjestelmään tallennetaan oikeat ja riittävät tiedot.

25 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, valtiovarainministeriöllä, elinvoimakeskuksilla, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella ja 28 §:n 2 momentin nojalla tarkastuksia tekevällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta, julkista tehtävää hoitavalta taholta ja kalatalouden paikalliselta toimintaryhmältä hakijaa ja tuensaajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, valtiovarainministeriöllä, elinvoimakeskuksilla ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja, tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

29 §

Toimivaltainen elinvoimakeskus

Tässä laissa tarkoitettuja elinvoimakeskukselle säädettyjä tehtäviä hoitaa se elinvoimakeskus, jonka toimialueella tuettava toimenpide pääosin toteutetaan tai jonka alueella hakijan

toimipaikka sijaitsee, jollei elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain (/) 4 §:n nojalla elinvoimakeskusten toimivallasta muuta säädetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

118.

Laki

Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1048/2016) 6 a §:n 1 momentti, 10 §:n 1 ja 2 momentti, 11 §, 16 §:n 6 momentti, 17 §:n 1 momentti, 18 §:n 5 momentti, 19 §:n 2 ja 3 momentti, 20 §:n 1–3 momentti, 21 §, 22 §:n 4 ja 5 momentti, 25 §:n 1 momentti, 26 §:n 3 momentti, 27 §:n 6 ja 8 momentti, 29 §:n 2 ja 5 momentti, 30 §:n 2 momentti, 32 §:n 1 momentti ja 39 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 6 a §:n 1 momentti, 21 § ja 29 §:n 2 ja 5 momentti laissa 872/2018, 17 §:n 1 momentti, 18 §:n 5 momentti, 19 §:n 2 ja 3 momentti ja 32 §:n 1 momentti laissa 3/2023 sekä 20 §:n 1–3 momentti ja 27 §:n 6 ja 8 momentti laissa 353/2021, seuraavasti:

6 a §

Jokialueiden kaupallisia lohisaaliita koskevat erityismääräykset

Jokialueelta kaupallisessa kalastuksessa pyydettyjen Itämerestä peräisin olevien lohien ensimyynti on sallittu vain sellaisille kaupallisille kalastajille, jotka ovat ilmoittaneet elinvoimakeskukselle aikovansa kyseisenä vuonna harjoittaa lohien kaupallista kalastusta jokialueella. Jokialueella kaupallisessa kalastuksessa saadut lohet on merkittävä elinvoimakeskukselta saadun tunnisteen avulla siten, että voidaan tunnistaa lohta pyytäneen kaupallisen kalastajan nimi ja tunnus.

10 §

Kalastusluvut

Elinvoimakeskus myöntää neuvoston valvonta-asetuksen 7 artiklassa ja komission valvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitetut kalastusluvut vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Elinvoimakeskus pitää rekisteriä luvan saaneista kalastusaluksista ja niiden kalastuslisenssinhaltijoista.

Jos kalastuslupia haetaan useammalle kalastusalukselle kuin lupia voidaan Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan säännösten mukaan myöntää, etusijalle asetetaan sellaiset kalastuslisenssinhaltijat, joiden kalastusluokset ovat kyseisen lisenssinhaltijan hallinta-aikana ilmoittaneet elinvoimakeskukselle kyseisessä luvassa tarkoitettujen kalakantojen saaliita

viimeisten viiden haettavaksi julistamista edeltävän vuoden aikana useimpina kalenterivuosina. Enintään kymmenen prosenttia jaettavista luvista tai Euroopan unionin säännöksellä Suomelle osoitettu ja siitä edellä tarkoitetun jaon jälkeen jäljellä oleva lupamäärä voidaan varata sellaisille kalastuslisenssin haltijoille, joiden aluksilla ei ole ollut kyseisen kalalajin ilmoitettuja saaliita edellä tarkoitetun viiden vuoden aikana. Tällaisille kalastuslisenssien haltijoille varattavien lupien myöntämisessä asetetaan etusijalle sellaiset kalastuslisenssinhaltijat, joiden kalastusaluksen pääkoneen kilowatteina ilmaistu teho on pienin.

11 §

Kalastusluvan siirtäminen

Jos kalastusluvan haltija luovuttaa luvassa mainitun aluksen eikä kalastusluvasta muuta ole luovutuksen osapuolten kanssa kirjallisesti sovittu, elinvoimakeskus siirtää kalastusluvan jäljellä olevaksi ajaksi aluksen uudelle kalastuslisenssinhaltijalle, jos aluksen kansallisuus ei luovutuksen johdosta muutu. Kalastusluvan haltija voi sopia luovutuksensaajan kanssa, että kalastuslupa ei seuraa luovutettavaa alusta. Tällöin elinvoimakeskus siirtää luvan luovuttajan toiseen kalastusalueeseen, jos se Euroopan unionin säädösten mukaan on mahdollista eikä sitä ole kielletty muualla laissa.

16 §

Siirrettävien käyttöoikeuksien siirtäminen

Siirrettävän käyttöoikeuden siirto tulee voimaan, kun elinvoimakeskus on merkinnyt siirron 30 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin. Siirtäjän ja siirron saajan on haettava siirron merkitsemistä yhdessä.

17 §

Aloittavien kaupallisten kalastajien ei-siirrettävät käyttöoikeudet

Elinvoimakeskus voi jakaa kirjallisen hakemuksen perusteella kalastuslain 88 §:ssä tarkoitettuun ryhmään I rekisteröityneelle aloittavalle kaupalliselle kalastajalle, joka omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusaluksen, enintään viideksi kalenterivuodeksi silakan tai lohen rysäkalastukseen kaupallisen kalastajakohtaisen ei-siirrettävän käyttöoikeuden, jonka suuruus vastaa enintään kahta promillea siitä Suomen silakan tai lohen kalastuskiintiön osasta, josta on vähennetty tämän lain 12 §:ssä tarkoitettua Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävät kiintiömäärät sekä 18 §:ssä tarkoitettua erilliset kalastuskiintiöt. Silakan kalastuskiintiöistä jaetaan ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia siten, että ne ovat voimassa enintään vuoden 2026 loppuun saakka.

18 §

Erilliset kalastuskiintiöt

Silakan rysäkalastuksen erillisistä kalastuskiintiöistä jaetaan vuosittain syyskuun 1 päivän jälkeen jäljellä olevat käyttämättömät kiintiönosat 20 §:n 3 momentin mukaisesti silakan troolikalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille. Elinvoimakeskus jakaa kiintiömäärät siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille ilman 26 §:ssä säädettyä käyttömaksun suorittamisvelvoitetta.

19 §

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakomenettely

Elinvoimakeskus jakaa ei-siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen lisäysten ja vähennysten jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

Elinvoimakeskus jakaa siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen lisäysten ja vähennysten ja 2 momentin mukaisesti toteutetun jaon jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

20 §

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakaminen

Elinvoimakeskus jakaa Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöt toimijakohtaisiksi kalastuskiintiöiksi kalenterivuositain määräaikaan mennessä saapuneiden siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoiden hakemusten perusteella 19 §:ssä säädettyjen menettelyiden mukaisesti. Päätöksessään elinvoimakeskus ottaa huomioon mahdolliset 23 §:ssä tarkoitetut toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä luopumiset, 27 §:n 5 momentissa tarkoitettu käyttömaksun maksamatta jättämisestä ja 27 §:n 6 momentissa tarkoitettu omistuspohjan ilmoitusvelvollisuuden noudattamatta jättämisestä johtuvat toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden menetykset sekä 29 §:n 4 momentissa tarkoitettu toimijakohtaisen kalastuskiintiön ylityksestä tehtävät vähennykset.

Elinvoimakeskus voi vahvistaa maa- ja metsätalousministeriön päätöksen perusteella seuraavaa vuotta koskevat väliaikaiset toimijakohtaiset kalastuskiintiöt, joiden suuruus on enintään 90 prosenttia siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien perusteella tietyistä Suomen kalastuskiintiöstä jaettavista toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä, jos:

1) Suomen kalastuskiintiön jakamiseen vaikuttava muutoksenhaun käsittely tai muu oikeuskäsittely on kesken; tai

2) Itämeren kiintiöasetusta ei ole julkaistu eikä seuraavan vuoden Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöitä ole vahvistettu, jolloin väliaikaiset toimijakohtaiset kalastuskiintiöt voivat olla lisäksi enintään kansainvälisen merentutkimusneuvoston antaman tieteellisen neuvon alarajan suuruiset.

Kun maa- ja metsätalousministeriö on selvittänyt edellisen vuoden toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöä koskevat tiedot, se voi jakaa mahdolliset 27 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettut valtiolle palautuneet siirrettävät käyttöoikeudet 28 §:ssä säädetyn menettelyn mukaisesti ja muuttaa tarvittaessa siirrettäviä käyttöoikeuksia koskevia päätöksiä. Edellisen vuoden toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöä koskevien tietojen perusteella tai kun tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettuja perusteita ei enää ole, elinvoimakeskus muuttaa tarvittaessa toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä tai väliaikaisia toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevia päätöksiä.

21 §

Suomen kalastuskiintiöihin tehtävien muutosten vaikutus toimijakohtaisiin kalastuskiintiöihin

Jos Suomen kalastuskiintiö Euroopan unionin neuvoston päätöksellä pienenee tai suurenee kesken kalenterivuoden, elinvoimakeskus muuttaa tarvittaessa 20 §:ssä tarkoitettuja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevia päätöksiään siten, että Suomen kalastuskiintiöiden lisäykset ja vähennykset jaetaan siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien suhteessa.

22 §

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön siirtäminen

Jos toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija siirtää toimijakohtaisen kalastuskiintiön tai osan siitä kaupalliselle kalastajalle, jota ei ole rekisteröity 30 §:n mukaiseen rekisteriin, siirtäjän ja siirron saajan on haettava siirron merkitsemistä yhdessä elinvoimakeskukselta, joka tarkastaa, että siirron saaja on rekisteröity kaupalliseksi kalastajaksi ja omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusalueen.

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön siirto tulee voimaan päivämäärästä, jolle elinvoimakeskus on vahvistanut siirron 30 §:n mukaiseen rekisteriin.

25 §

Lohisaaliita koskevat erityismääräykset

Merialueelta pyydettyjen lohien ensimyynti on sallittu vain lohien toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijalle. Muiden kaupallisten kalastajien on vapautettava rysäkalastuksessa saadut lohet. Lohien toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan on merkittävä myytävät lohet elinvoimakeskukselta saadun tunnusteen avulla siten, että voidaan tunnistaa kenen toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä lohi on peräisin.

26 §

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttömaksu

Elinvoimakeskus määrää toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevassa 20 §:n 1 momentissa tarkoitettussa jakopäätöksessä käyttömaksun siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijalle hänen saamastaan toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä.

27 §

Siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä

Siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltija on velvollinen toimittamaan vuosittain osana toimijakohtaisen kalastuskiintiön hakua kaikki ne hakemuksen jättämisen ajankohdan mukaiset tiedot käyttöoikeuden haltijana toimivan kaupallisen kalastajan omistusperustasta ja siinä edellisen haun jälkeen tapahtuneista muutoksista 14 §:ssä säädetyn keskittymisrajoituksen arvioimiseksi. Omistusperustaa koskevissa tiedoissa tulee eritellä jokainen omistajajyksikkö ja yksikön omistusosuus sekä näiden omistukset ja osuudet muissa kotimaisissa ja ulkomaisissa yhteisöissä. Jos siirrettävän tai ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltija ei toimita vaadittuja tietoja omistusperustasta toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden hakumenettelyn yhteydessä tai elinvoimakokeskuksen sen jälkeen lisätietopyynnössä määräämään määräaikaan mennessä, haltija menettää oikeutensa hakua koskevan vuoden toimijakohtaiseen kalastuskiintiöön.

Maa- ja metsätalousministeriö päättää siirrettävien käyttöoikeuksien vähentämisestä 2, 3 ja 7 momentissa tarkoitettujen käyttöoikeuksien osalta. Jos siirrettävää käyttöoikeutta on 2 tai 3 momentin perusteella jo vähennetty haltijalta, kyseisen haltijan toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöä tarkastellaan uuden kolmen vuoden tarkastelujakson perusteella, joka alkaa haltijan käyttöoikeuden vähentämisestä tehdyn päätöksen sisältämän kolmen vuoden tarkastelujakson jälkeen. Elinvoimakokeskus päättää ei-siirrettävien käyttöoikeuksien menettämisestä 4 momentissa tarkoitettujen käyttöoikeuksien osalta.

29 §

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä

Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöiden kalastaminen on kielletty ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä, lukuun ottamatta 18 §:ssä tarkoitettujen erillisten kalastuskiintiöiden perusteella harjoitettavaa kalastusta. Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija ei saa kalastaa kyseistä Suomen kalastuskiintiötä, jos haltijan sitä koskeva toimijakohtainen kalastuskiintiö on täytynyt tai ylittynyt 4 §:n 4 momentissa tarkoitettussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitulla lisämäärällä. Kalastus on keskeytettävä heti, jos on ilmeistä, että toimijakohtainen kalastuskiintiö on täytynyt tai ylittynyt mainitussa momentissa tarkoitettussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitulla lisämäärällä. Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija saa toimijakohtaisen kalastuskiintiön täytyttyä tai ylityttyä mainitussa momentissa tarkoitettussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitulla lisämäärällä kalastaa 18 §:ssä tarkoitettujen erillisten kalastuskiintiöiden ja niitä koskevien säännösten perusteella. Elinvoimakokeskus voi myöntää luvan tutkimus- ja koulutustarkoituksessa tapahtuvaan trooli- tai rysäkalastukseen ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä siten, että saaliit kirjataan erilliseen kalastuskiintiöön tai jätetään Euroopan unionin säästöjen perusteella kirjaamatta Suomen kalastuskiintiöön.

Jos toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija ylittää toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä tai ylittää toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä 4 §:n 4 momentissa tarkoitettussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitun lisämäärän, haltijalla on saaliin purkamisen jälkeen 72 tuntia aikaa hankkia lisää toimijakohtaista kalastuskiintiötä ja ilmoittaa siitä elinvoimakokeskukselle välttääkseen 3 ja 4 momentissa tarkoitettuja seuraamukset.

30 §

Kaupallisen kalastuksen siirrettäviä ja ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia ja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskeva rekisteri

Kalastuskiintiörekisteriä pitävät maa- ja metsätalousministeriö ja elinvoimakeskus. Päävastuullinen rekisterinpitäjä on elinvoimakeskus. Kumpikin rekisterinpitäjä vastaa rekisteriin tallettamistaan tiedoista ja niiden oikeellisuudesta. Rekisterin tietoja voidaan luovuttaa Luonnonvarakeskukselle tutkimusta ja tilastojen laatimista varten.

32 §

Haltijan oikeus käyttää kalastuskiintiörekisterin tietoja

Siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoilla on oikeus rekisteriin kuuluvassa sähköisessä palvelussa nähdä omat tietonsa sekä siirtää hallussaan oleva toimijakohtainen kalastuskiintiö kokonaan tai osittain toiselle rekisteriin tallennetulle toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijalle. Siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijat voivat antaa elinvoimakeskukselle suostumuksensa sille, että rekisteriin kuuluvat muut haltijat voivat sähköisessä palvelussa nähdä haltijan tunnistetiedot sekä siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden määrät ja niiden kulloinkin käyttämättömät määrät.

39 §

Toimivaltainen rekisterinpitäjä

Elinvoimakeskus on sisävesialusten osalta toimivaltainen rekisterinpitäjä. Elinvoimakeskus päättää sisävesialusten rekisteröinnistä ja rekisteristä poistamisesta ja tekee niihin liittyvät merkinnät rekisteriin sekä vastaa merkintöjen oikeellisuudesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

119.

Laki

hukkakauran torjunnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hukkakauran torjunnasta annetun lain (185/2002) 6 §:n 3 momentti, 10 § ja 22 §:n 1 ja 2 momentti sellaisina kuin ne ovat 6 §:n 3 momentti ja 10 § laissa 1490/2009 sekä 22 §:n 1 ja 2 momentti laissa 30/2021, seuraavasti:

6 §

Katselmus ja torjuntasuunnitelma

Maaseutuelinkeinoviranomaisen tulee siirtää torjuntasuunnitelman tekeminen elinvoimakeskukseksi, jos siihen on erityistä syytä tai jos alue, jolla hukkakauraa esiintyy, sijaitsee useamman kunnan alueella.

10 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Ruokavirasto, joka käyttää valvonnassaan apunaan elinvoimakuksia ja maaseutuelinkeinoviranomaisia.

Kasvintuotannosta saatavien tuotteiden ja tavaroiden maahantuontia valvoo Ruokaviraston ohella tullilaitos.

22 §

Muutoksenhaku

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen muuhun kuin 6 §:ssä tai 5 luvussa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua siltä elinvoimakukselta, jonka toimialueella asianomainen kunta tai, jos kyseessä on kuntayhtymä, kuntayhtymän kotipaikka sijaitsee.

Ruokaviraston päätökseen sekä elinvoimakuksen oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan tai muuhun päätökseen haetaan muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Muilta osin muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

120.

Laki

kalastuksesta Tenojoen vesistöissä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kalastuksesta Tenojoen vesistöissä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain (176/2017) 3 §:n 2–4 momentti, 6 §:n 2 momentti, 8 b § sekä 13 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2–4 momentti ja 6 §:n 2 momentti laissa 207/2024 ja 8 b § laissa 322/2022, seuraavasti:

3 §

Kalastussäännössä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen

Kalastussäännön 8, 10, 19, 33, 37, 39 ja 40 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on Lapin elinvoimakeskus.

Kalastussäännön 35 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on Lapin elinvoimakeskus. Mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitetuissa hankkeissa toimivaltainen viranomainen on kuitenkin maa- ja metsätalousministeriö.

Lapin elinvoimakeskuksen on pyydettävä lausunto Tenon kalatalousalueelta ennen kalastussäännön 40 §:ssä tarkoitettua poikkeusluvan myöntämistä opetuskalastusta tai kulttuuritapahtumia varten.

6 §

Hoitosuunnitelman valmistelu ja vahvistaminen

Luonnonvarakeskuksen tulee valmistella suunnitelma yhteistyössä Lapin elinvoimakeskuksen sekä Tenon kalatalousalueen kanssa.

8 b §

Kalatalousalueen toiminnan valvonta

Kalatalousalueen toiminnan valvontaan sovelletaan, mitä kalastuslain 32 §:ssä säädetään elinvoimakeskuksen oikeudesta valvoa toimialueensa kalatalousalueiden toimintaa sekä oikeudesta saada kalatalousalueelta ja tilintarkastajilta salassapitosäännösten estämättä valvonnan kannalta tarpeelliseksi katsomansa tiedot.

13 §

Sopimuksen paikallinen seurantaryhmä

Lapin elinvoimakeskus asettaa paikallisen seurantaryhmän arvioimaan sopimuksen vaikutuksia. Paikallinen seurantaryhmä voi tehdä esityksiä ja aloitteita kalastuksen järjestämisestä ja kalakantojen hoidosta sekä sovittaa yhteen alueen näkemyksiä. Paikallisen seurantaryhmän tehtävänä on lisäksi välittää paikallista perinteistä tietämystä sopimuksen 12 artiklassa tarkoitettulle seuranta- ja tutkimusryhmälle sekä lohikantoja koskevia tieteellisiä tutkimustuloksia sidosryhmille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

121.

Laki

kasvinsuojeluaineista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) 4 §:n 1 momentin 8 kohta, 22 §:n 1 momentti, 24 b § ja 38 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 544/2024, seuraavasti:

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

8) valvontaviranomaisella Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa, Ruokavirastoa, elinvoimakeskusta sekä Tullia;

22 §

Kasvinsuojeluaineen lentolevityksen toteuttaminen

Kasvinsuojeluaineen lentolevitys on suoritettava erityistä huolellisuutta noudattaen ja siten, ettei siitä aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai kohtuutonta haittaa ympäristölle. Lentolevityksestä on hyvissä ajoin ennen levitystä ilmoitettava elinvoimakeskukselle, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja terveydensuojeluviranomaiselle sekä kunnaneläinlääkärille.

24 b §

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskukset valvovat Ruokaviraston ohella kasvinsuojeluaineiden käyttöä ja käytön yhteydessä tapahtuvaa käsittelyä ja varastointia.

Elinvoimakeskukset valvovat 22 §:ssä tarkoitettua lentolevityksen toteuttamista.

38 §

Kielto

Elinvoimakeskus voi sille 24 b §:ssä säädetyn toimivallan mukaisesti kieltää kasvinsuojeluaineiden 22 §:ssä tarkoitetun lentolevityksen, jos lentolevitys ei täytä tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

122.

Laki

kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain (998/2012) 10 §:n 2 ja 3 momentti, 11 §:n 1–4 momentti, 13 §:n 2 momentti, 15, 16, 18 ja 19 §, 20 §:n 1 momentti sekä 23 §:n 2 momentin 4 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 19 § laissa 200/2015 ja 20 §:n 1 momentti laissa 45/2021, seuraavasti:

10 §

Kalastusvakuutuslaitoksen hyväksyminen

Elinvoimakeskus päättää hakijan hyväksymisestä toimimaan kalastusvakuutuslaitoksena. Päätös tehdään hakemuksesta, josta on käytävä ilmi hyväksymisen edellytysten kannalta tarpeelliset tiedot. Päätökseen voidaan ottaa vakuutustuen hallinnoimiseen liittyviä ehtoja, jos se on tarpeen yhdenmukaisten menettelyjen varmistamiseksi kalastusvakuutuslaitoksissa.

Elinvoimakeskus voi peruuttaa kalastusvakuutuslaitoksen hyväksymisen, jos hyväksymisen edellytykset eivät enää täyty. Ennen hyväksymisen peruuttamista tulee vakuutuslaitokselle antaa mahdollisuus kohtuullisessa ajassa korjata virhe, jos korjaaminen on mahdollista. Peruuttamista koskeva päätös tulee voimaan välittömästi seuraavan kalenterivuoden tammikuun 1 päivänä.

11 §

Kalastusvakuutuslaitoksen avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Kalastusvakuutuslaitoksen on vahinkotapahtumaa selvittäessään otettava huomioon valtion etu vakuutustuen maksajana ja viivytyksettä saatettava elinvoimakeskuksen tietoon epäily mahdollisista tukeen liittyvistä väärinkäytöksistä.

Kalastusvakuutuslaitoksen on ilmoitettava hyvissä ajoin ennakolta elinvoimakeskukselle sellaisista muutoksista, jotka koskevat vakuutus sopimuksen ehtoja, vakuutusmaksuja tai muita olosuhteita, joilla voi olla merkitystä kalastusvakuutuslaitoksen hyväksymisen kannalta.

Kalastusvakuutuslaitoksella on velvollisuus ilmoittaa arvoltaan 50 000 euroa ylittävistä vahingoista elinvoimakeskukselle ennen korvauksen maksamista. Elinvoimakeskukselle on varattava tilaisuus tarkastaa vahinko ennen korvauksen suorittamista. Kalastusvakuutuslaitoksen on avustettava elinvoimakeskusta tarkastuksessa antamalla tietoja ja asiantuntija-apua.

Kalastusvakuutuslaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa elinvoimakeskukselle sellaisia tuen saajaa ja vakuutuskohtetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä vakuutustuen maksamisen edellytysten selvittämiseksi ja valvomiseksi.

13 §

Korvauksen hakeminen valtiolta

Hakemus osoitetaan elinvoimakeskukselle. Hakemukseen on liitettävä selvitys tuen saajista, tukeen oikeuttavien vahinkojen perusteella maksetuista korvauksista ja niihin sisältyvän tuen osuudesta tai tarvittavan ennakon määrästä sekä kuvaus vahinkotapahtumista.

15 §

Kalastusvakuutuslaitoksen ohjaus ja valvonta

Elinvoimakeskus ohjaa ja valvoo kalastusvakuutuslaitoksia niiden hoitaessa tässä laissa säädettyjä tehtäviä. Muusta kalastusvakuutuslaitosten valvonnasta säädetään 10 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa.

Elinvoimakeskuksella on oikeus suorittaa tarkastus kalastusvakuutuslaitoksen toimitiloissa. Tarkastus voi koskea kaikkia tiloja ja tietoja, jotka ovat merkityksellisiä hyväksymisen edellytysten ja vakuutustuen asianmukaisen hallinnon valvomiseksi. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

16 §

Tuen saajan valvonta

Elinvoimakeskuksella on oikeus suorittaa vakuutustuen edellytysten ja määrän toteamiseksi tai valvomiseksi tarkastus tuen saajan aluksella sekä tiloissa, joita käytetään kalastukseen liittyvän elinkeinotoiminnan harjoittamiseen. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

Elinvoimakeskuksella on oikeus saada tarkastuksen suorittamiseksi tarvittavat tiedot ja asiakirjat maksutta sekä ottaa vahinkotapahtumaa koskeva aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä sen hallussapitoa.

18 §

Takaisinperinnän menettelyt

Tuen takaisinperinnästä päättää elinvoimakeskus. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun elinvoimakeskus sai tiedon takaisinperinnän perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua vakuutuskorvauksen maksamisesta.

Elinvoimakeskus vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperintäpäätös voidaan ulosottoin panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä ulosottokaassa (705/2007) säädetään.

19 §

Toimivaltainen elinvoimakeskus

Tässä laissa elinvoimakeskukselle säädettyjä tehtäviä hoitaa kaikkien elinvoimakeskusten toimialueella Lounais-Suomen elinvoimakeskus. Muut elinvoimakeskukset, joiden toimialue rajautuu Suomen merialueen rannikkoon, antavat virka-apua toimialueillaan 11 §:n 3 momentissa tarkoitettujen vahinkotapahtumien toteamiseksi tehtävissä tarkastuksissa sekä 16 §:ssä tarkoitetuissa tarkastuksissa.

20 §

Muutoksenhaku

Kalastusvakuutuslaitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua Lounais-Suomen elinvoimakeskukselta. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa. Jos samaa vahinkotapahtumaa koskeva asia on vireillä muussa valituselimessä tai tuomioistuimessa, oikaisuvaatimuksen käsittely on keskeytettävä, kunnes edellä tarkoitettu asia on ratkaistu.

23 §

Valtionapurahastoa koskevat siirtymäjärjestelyt

Valtionapurahastosta saatua tuottoa ei kuitenkaan 1 päivästä tammikuuta 2014 lähtien saa käyttää kalastusvakuutuslaitoksen tavanomaisen toiminnan rahoittamiseen. Tuotto, joka kertyy mainitun päivän jälkeen, on tilitettävä vuosittain valtiolle siltä osin kuin sitä ei käytetä johonkin seuraavista tarkoituksista:

- 4) Elinvoimakeskuksen avustaminen tuen saajan tai vahinkotapahtumien tarkastuksessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

123.

Laki

kaupanvahvistajista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupanvahvistajista annetun lain (573/2009) 1 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1143/2019, seuraavasti:

1 §

Virka-asemaan perustuva kaupanvahvistajan tehtävä

795

Kaupanhahvistajia ovat:

1) henkikirjoittajat, julkiset notaarit, poliisipäälliköt, apulaispoliisipäälliköt, johtavat kihlakunnanvoudit, kihlakunnanvoudit ja maakunnanvoudi sekä elinvoimakeskukseen maanmittausinsinöörit;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

124.

Laki

kiinteistöjen kauppahintarekisteristä annetun lain 4 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kiinteistöjen kauppahintarekisteristä annetun lain (552/1980) 4 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 474/2019, seuraavasti:

4 §

Kaupanhahvistajan on ilmoitettava vahvistamansa kiinteistönkauppa tai muu luovutus samoin kuin elinvoimakeskukseen on ilmoitettava maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) nojalla tehty kiinteän omaisuuden kauppa kauppahintarekisterin pitäjälle. Maakaaren (540/1995) 2 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa luovutuksen saajan on ilmoitettava kiinteän omaisuuden luovutus taikka yhteisomistuksen purkusopimus, luovutuksen saajan kansalaisuus sekä muut osapuolia yksilöivät tiedot kauppahintarekisterin pitäjälle. Tarkempia säännöksiä ilmoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

5 §

Kauppahintarekisteri on julkinen. Siitä on pyydetäessä annettava otteita ja muita tietoja. Maanmittauslaitos saa teknisen käyttöyhteyden avulla luovuttaa tietoja kauppahintarekisteristä oikeushallinnon viranomaiselle, Lupa- ja valvontavirastolle, elinvoimakeskukseen, kunnalle, Verohallinnolle, puolustusministeriölle, Puolustusvoimille, Rajavartiolaitokselle, poliisille ja muulle esitutkintaviranomaiselle, pelastusviranomaiselle, kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitavalle viranomaiselle, väestökirjahallinnon viranomaiselle, Metsähallitukselle, Senaattikiinteistöille ja kaupanhahvistajalle. Maanmittauslaitos saa lisäksi hakemuksen perusteella myöntää luvan tietojen saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla. Tietoja saadaan luovuttaa ja välittää sille, joka tarvitsee tietoja 1 §:n 2 momentissa mainittua tai muuta niihin verrattavaa kiinteistöihin liittyvää käyttötarkoitusta taikka kansallisen turvallisuuden varmistamista varten. Lupaan voidaan ottaa tietojen hakuperustetta, muuta järjestelmän käyttöä ja sen valvontaa koskevia ehtoja. Lupaa ei saa myöntää eikä automaattiseen tietojenkäsittelyyn sellaisenaan soveltuvaa tiedostoa tai muuta laajaa tietoaaineistoa saa luovuttaa, ellei luvan hakija tai tietojen pyytäjät luotettavasti selvitä hyväksyttävää tarkoitusta, johon tietoja käytetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

125.

Laki

kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain (453/2002) 6 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 473/2019, seuraavasti:

6 §

Tietojen luovuttaminen tietopalveluna ja käsittelyn rajoittaminen

Maanmittauslaitos saa teknisen käyttöyhteyden avulla luovuttaa 4 §:ssä tarkoitetun viranomaisen puolesta tietoja kiinteistötietojärjestelmästä oikeushallinnon viranomaiselle, Lupa- ja valvontavirastolle, elinvoimakeskukselle, kunnalle, Verohallinnolle, puolustusministeriölle, Puolustusvoimille, Rajavartiolaitokselle, poliisille ja muulle esitutkintaviranomaiselle, pelastusviranomaiselle, kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitavalle viranomaiselle, väestökirjahallinnon viranomaiselle, Metsähallitukselle, Senaatti-kiinteistöille ja kaupanvahvistajalle. Lisäksi hakemuksen perusteella Maanmittauslaitos saa myöntää luvan tietojen saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla. Tietoja saadaan luovuttaa ja välittää sille, joka tarvitsee tietoja yhdyskuntasuunnittelua, kiinteistönvälitystä, kiinteistönarviointia, luoton myöntämistä ja valvontaa tai muuta näihin verrattavaa kiinteistöihin liittyvää käyttötarkoitusta taikka kansallisen turvallisuuden varmistamista varten. Käyttölupaan voidaan ottaa tietojen hakuperustetta, muuta järjestelmän käyttöä ja sen valvontaa koskevia ehtoja. Lupaa ei kuitenkaan tarvita kiinteistötunnusta ja kiinteistöjaotusta koskevan tiedon saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

126.

Laki

luonnonmukaisesta tuotannosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luonnonmukaisesta tuotannosta annetun lain (1330/2021) 7 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2 momentin johdantokappale, 8 §, 11 §:n 2 ja 3 momentti, 14 §:n

1 ja 3 momentti, 17 §:n 2 momentti, 28 §:n 2 momentti, 31 § sekä 34 §:n 2 ja 3 momentti seuraavasti:

7 §

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskus valvoo:

Elinvoimakeskus toimii luomuasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena, jos kyse on liitteen II:

8 §

Lupa- ja valvontavirasto

Lupa -ja valvontavirasto valvoo yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien luonnonmukaisten alkoholijuomien ja väkiviinan valmistusta, valmistuttamista, varastointia, markkinoille saattamista ja tukkukauppaa. Virasto valvoo 6 §:n 2 momentin 5 kohdassa säädetystä poiketen yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien luonnonmukaisten alkoholijuomien ja väkiviinan tuontia ja vientiä harjoittavia toimijoita.

11 §

Valvontasuunnitelmat

Monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman lisäksi Ruokaviraston on laadittava vuosittainen valvontasuunnitelma elinvoimakeskuksen ja suorittamansa valvonnan järjestämiseksi. Vuosittaisessa valvontasuunnitelmassa on määritettävä tarkastusten sisältö sekä valvontakohteiden riskinarvioinnin ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

Lupa- ja valvontaviraston on laadittava 8 §:ssä tarkoitettusta valvonnasta vuosittainen valvontasuunnitelma, jossa on määritettävä tarkastusten sisältö sekä valvontakohteiden riskinarvioinnin ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

14 §

Valtuutettu tarkastaja

Ruokavirasto voi kirjallisesti nimetä ulkopuolisen luonnollisen henkilön suorittamaan erikseen määriteltyjä viralliseen valvontaan liittyviä tehtäviä (valtuutettu tarkastaja). Valtuutettu tarkastaja voi tehdä elinvoimakeskuksen toimeksiannolla viralliseen valvontaan liittyviä tarkastuksia, tutkimuksia tai selvityksiä. Tarkastusten perusteella mahdollisesti tehtävät hallinnolliset päätökset tekee toimeksiannon antanut valvontaviranomainen.

Ruokavirasto vastaa virallista valvontaa ja muita virallisia toimia suorittavien valtuutettujen tarkastajien koulutuksesta. Lisäksi Ruokaviraston ja elinvoimakeskuksen on valvottava valtuutettujen tarkastajien toimintaa.

17 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Ruokavirasto ja elinvoimakeskus saavat lisäksi omasta aloitteestaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä valvontaa suorittaessa saatuja tietoja, jotka ovat välttämättömiä ympäristönsuojelulaissa (527/2014) tarkoitettulle viranomaiselle ympäristönsuojelua koskevia lakisääteisiä valvontatehtäviä varten.

28 §

Rekisteriin liittyvät vastuut

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen 8 §:ssä tarkoitettujen tehtävien osalta rekisteriä pidetään alkoholilain 66 §:n nojalla. Rekisterinpitäjä on Lupa- ja valvontavirasto.

31 §

Luettelon julkaiseminen toimijoista ja sertifikaateista

Ruokavirasto julkaisee luomusasetuksen 34 artiklan 6 kohdassa tarkoitetun ajantasaisen luettelon toimijoista ja sertifikaateista. Edellä 8 §:ssä tarkoitetun toiminnan osalta ajantasaisen luettelon toimijoista ja sertifikaateista julkaisee kuitenkin Lupa- ja valvontavirasto.

34 §

Tilapäinen ainesosalupa

Lupa- ja valvontavirasto voi luomusasetuksen 25 artiklan mukaisesti pyynnöstä myöntää toimijalle tilapäisesti luvan käyttää muita kuin luonnonmukaista alkuperää olevia ainesosia luonnonmukaisten alkoholijuomien valmistuksessa.

Ruokavirasto tekee luomusasetuksen 25 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen luonnonmukaisten jalostettujen elintarvikkeiden tuotannon osalta ja Lupa- ja valvontavirasto luonnonmukaisten alkoholijuomien valmistuksen osalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

127.

Laki

maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annetun lain (1325/2022) 26 §:n 2 momentti, 30 §:n 2 momentti, 32 §, 33 §:n 2 ja 4 momentti, 34 §:n 2 ja 3 momentti, 36 ja 43 §, 44 §:n 1 ja 2 momentti, 47 §:n 1 momentti, 48 §:n 3 momentti, 50 §:n 1 momentti, 54 §, 57 §:n 1 ja 3 momentti sekä 60 § seuraavasti:

26 §

Toimenpiteen toteutusaika

Elinvoimakeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua toteutusaikaa hakemuksesta, joka on tehty ennen toteutusajan päättymistä. Toteutusajan pidentämiselle tulee olla hyväksyttävä syy, joka ei ole ollut tiedossa toteutusajasta päätettäessä. Toteutusaika voidaan jättää pidentämättä, jos varoja, joista tuki on myönnetty, tai muitakaan varoja ei ole käytettävissä tuen maksuun hyväksytyin toteutusajan jälkeen. Jos toimenpiteen toteutusajan pidentämistä koskeva hakemus toimitetaan kohtuullisessa ajassa 1 momentissa tarkoitetun toteutusajan päättymisen jälkeen, Elinvoimakeskus voi käsitellä näin toimitetun hakemuksen, jos määräajan noudattamatta jättäminen johtuu hakijan vakavasta terveydentilaa koskevasta muutoksesta tai muusta hakijasta riippumattomasta yllättävästä, ennalta arvaamattomasta tapahtumasta taikka muusta ylivoimaisesta esteestä.

30 §

Hakuaika ja hakumahdollisuudesta tiedottaminen

Elinvoimakeskuksen on tarkoituksenmukaisessa laajuudessa tiedotettava toimivaltaansa kuuluvan tuen hakumahdollisuudesta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tuen myöntämisen pääasiallisista edellytyksistä ja ehdoista.

32 §

Toimivaltainen elinvoimakeskus

Tuen myöntää se elinvoimakeskus, jonka toimialueella tuettava toimenpide on tarkoitus toteuttaa, jollei elinvoimakeskuksesta sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain (/) 4 §:n nojalla elinvoimakeskuksen toimivallasta muuta säädetä.

Jos tuettava toimenpide on tarkoitus toteuttaa useamman kuin yhden elinvoimakeskuksen toimialueella, toimivaltainen on se elinvoimakeskus, jonka toimialueella tuettava toimenpide on tarkoitus pääosin toteuttaa. Elinvoimakeskukset voivat kuitenkin siirtää tällä tavoin toimivaltaiselta elinvoimakeskuksesta hakemuksen toisen elinvoimakeskuksen ratkaistavaksi, jollei elinvoimakeskuksesta sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetusta laista tai sen nojalla säädetystä muuta johdu ja asianomaiset elinvoimakeskukset suostuvat siirtoon.

Jos kehittämishankkeella on pääasiassa valtakunnallisia tavoitteita, toimivaltainen on se elinvoimakeskus, jolle maa- ja metsätalousministeriö on osoittanut varat valtakunnallisen hankkeen rahoitusta varten.

33 §

Tuen hakeminen paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä

Toimivaltainen paikallinen toimintaryhmä tarkistaa, että sille toimitettu hakemus täyttää hakemukselle säädetyt muotovaatimukset, ja antaa lausunnon tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuudesta paikallisen strategian tavoitteiden kannalta. Paikallinen toimintaryhmä toimittaa tukihakemuksen sekä lausuntonsa toimivaltaiselle elinvoimakeskukselle.

Ruokavirasto antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset hakemuksen toimittamisesta elinvoimakeskukseen sekä hakemuksen käsittelystä.

34 §

Tukihakemuksen arviointi

Ennen tukihakemuksen ratkaisemista koskevan päätöksen tekemistä elinvoimakeskus voi pyytää muulta viranomaiselta lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on välttämätöntä tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Elinvoimakeskus voi ennen yritystuen myöntämistä tehdä yritystuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi yrityskäynnin. Yrityskäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Yrityskäynnin kohteena eivät saa olla pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitettut tilat.

36 §

Tuen myöntäminen

Elinvoimakeskus päättää tuen myöntämisestä. Jos tuettava toiminta on tarkoitus toteuttaa useamman kuin yhden elinvoimakeskuksen toimialueella, on toimivaltaisen elinvoimakeskuksen hankittava ennen tuen myöntämistä muiden asianomaisten elinvoimakeskusten lausunto. Tukea voidaan myöntää toisen elinvoimakeskuksen rahoituskiintiöstä ainoastaan, jos kyseinen elinvoimakeskus antaa puoltavan lausunnon.

Edellytyksenä tuen myöntämiselle paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä on toimintaryhmän antama puoltava lausunto hakemuksesta. Elinvoimakeskus voi poiketa paikallisen toimintaryhmän puoltavasta lausunnosta vain, jos tuen myöntäminen olisi vastoin Euroopan unionin tai kansallista lainsäädäntöä. Elinvoimakeskus ratkaisee myös hakemuksen, jota paikallinen toimintaryhmä ei ole puoltanut. Paikallisen toimintaryhmän on viipymättä toimitettava hakemus lausuntoineen elinvoimakeskukselle.

43 §

Maksujen hyväksyminen ja suorittaminen

Hanke- ja yritystuen maksamisesta päättää tuen myöntänyt elinvoimakeskus. Ruokavirasto vastaa menojen lopullisesta hyväksymisestä sekä maksujen suorittamisesta tuen saajille. Maksuja koskevat päätökset voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

44 §

Tiedon antaminen seuranta varten

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Ruokavirastolla on salassapitosäännösten estämättä ja korvauksetta oikeus saada elinvoimakeskuksilta sekä toimintaryhmiltä avustusjärjestelmän hallinnoinnin edellyttämät tarpeelliset tiedot ja selvitykset avustusten hakemisesta, myöntämisestä, maksamisesta ja valvonnasta. Maa- ja metsätalousministeriöllä on vastaava oikeus saada tietoja Ruokavirastolta.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinvoimakeskuksella on oikeus saada tietoja avustusten käytöstä avustuksen saajilta. Lisäksi tuen saajan on annettava tuettavan toimenpiteen edistymistä ja vaikuttavuutta koskevat selvitykset ja seurantatiedot elinvoimakeskukselle ja vastaavat tiedot toimintaryhmien kautta haetuista avustuksista on annettava toimintaryhmälle.

47 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Ruokavirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi toimeenpanosta vastaaviin viranomaisiin ja tuen saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen saajien osalta elinvoimakeskuksilla sekä hallinnointilain 12 §:ssä tarkoitetulla todentamisviranomaisella siltä osin kuin hallinnointilain 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetussa horisontaaliasetuksessa tai sen nojalla säädetään. Jos tukea on tämän lain 24 §:ssä tarkoitetulla tavalla siirretty muulle taholle, on edellä mainituilla viranomaisilla ja todentamisviranomaisella oikeus tarkastaa myös tämän taloutta ja toimintaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi. Jos tuen kohteena oleva toiminta tai tuetun investoinnin kohde on luovutettu ilman, että tukea on samalla siirtynyt, mainituilla viranomaisilla ja todentamisviranomaisella on oikeus tarkastaa luovutettu toiminta tai kohde luovutuksensaajan luona.

48 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastuksesta on laadittava tarkastuskertomus, joka toimitetaan viipymättä asianomaiselle elinvoimakeskukselle sekä Ruokavirastolle.

50 §

Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Elinvoimakeskus on velvollinen lopettamaan tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

- 1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;
- 2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;
- 3) tuen ehtoja ei ole noudatettu;
- 4) tuen saaja on luovuttanut tuetun investoinnin kohteen taikka olennaisesti supistanut tai lopettanut tuen kohteena olevan toiminnan 27 §:n vastaisesti;

5) tuen saaja on asetettu konkurssiin ennen 27 §:n 2 momentissa tarkoitetun määräajan päättymistä ja tuen saajan toiminnassa on tehty rikoslain (39/1889) 39 luvussa tarkoitettu velallisen rikos;

6) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai

7) Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maaseudun kehittämisen tukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

54 §

Takaisinperintää ja maksamisen lopettamista koskeva päätös

Elinvoimakeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen lopettamisesta päätös. Päätöksessä määrätään takaisinperittävä määrä ja ilmoitetaan sen suorittamisen eräpäivä, joka on 60 päivän kuluttua takaisinperintäpäätöksen tekopäivästä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun elinvoimakeskus sai tiedon 50 §:ssä säädetystä perusteesta, ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta.

57 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinvoimakeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa tarkoitettun asian käsittelemiseksi. Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinvoimakeskuksella on vastaava oikeus saada tällaiset tiedot ja selvitykset avustusten käytöstä tuen saajilta.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinvoimakeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle ja Euroopan unionin toimielimelle sellaiset tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saadut tuen saajaa koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

60 §

Valituskielto

Elinvoimakeskuksen 26 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräajan pidentämistä koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

128.

Laki

maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annetun lain (210/2010) 7 §:n 2 momentti, 10 §:n 2 momentti, 11 §:n 2 ja 3 momentti sekä 12 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 12 §:n 1 momentti laissa 585/2014, seuraavasti:

7 §

Ennakkotieto

Ennakkotiedon antaa maa- ja metsätalousministeriö kuultuaan asianomaista elinvoimakeskusta sekä Ruokavirastoa.

10 §

Valtioneuvoston päätöksenteko-oikeus

Valtioneuvoston on ennen 1 momentissa tarkoitettun päätöksen tekemistä kuultava asianomaisia kuntia ja elinvoimakeskuksia sekä Ruokavirastoa.

11 §

Tehtävien hoidon ohjaus ja valvonta

Ruokavirasto sekä elinvoimakeskukset ohjaavat ja valvovat toimialansa osalta tehtävien hoitoa kunnissa ja kuntayhtymissä.

Ruokavirasto sekä elinvoimakeskus voivat tarkastaa kunnan ja kuntayhtymän tässä laissa tarkoitettun toiminnan sekä tehtäviä hoitavan yksikön. Kunnan ja kuntayhtymän on salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömät tiedot ja asiakirjat.

12 §

Virka-apu ja tiedonantovelvollisuus

Kunta ja kuntayhtymä ovat velvollisia antamaan maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle, elinvoimakeskukselle sekä muille valtion viranomaisille virka-apua 1 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin liittyvissä asioissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

129.

Laki

maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) 50 ja 63-65 §, 66 §:n 1 momentti, 70 §:n 2 momentti sekä 73 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 50, 63 ja 64 §, 66 §:n 1 momentti, 70 §:n 2 momentti ja 73 §:n 3 momentti laissa 1499/2009 sekä 65 § laeissa 441/2007 ja 1499/2009, seuraavasti:

50 §

Oikeus vaatia selvitystä luopumistuen saajalta

Eläkelaitos, Elinvoimakeskus tai kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen voi perustellusta syystä vaatia luopumistuen saajalta selvityksen siitä, että hän edelleen täyttää luopumistuen saamisen edellytykset. Jollei tuensaaja toimita selvitystä hänelle asetetussa kohtuullisessa määräajassa, joka ei saa olla kuukautta lyhyempi, eläkelaitos voi päättää, että luopumistuen suorittaminen keskeytetään, kunnes selvitys on toimitettu.

63 §

Lain toimeenpano

Tämän lain toimeenpanosta huolehtivat kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset, elinvoimakeskukset, Ruokavirasto, maa- ja metsätalousministeriö sekä eläkelaitos.

64 §

Lain toimeenpano Ahvenanmaan maakunnassa

Tämän lain mukaan elinvoimakeskukselle kuuluvien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa vastaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

65 §

Valvonnan järjestäminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa luopumistuen käytön valvonnasta. Valvonnan toteuttamisesta vastaa Ruokavirasto. Ministeriöllä on oikeus ohjata ja valvoa eläkelaitoksen toimintaa siltä osin kuin se suorittaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Ruokavirastolla on oikeus tarkastaa eläkelaitoksen toimintaa tässä laissa tarkoitetun tukijärjestelmän toimeenpanon osalta.

Eläkelaitoksen on tukijärjestelmää toimeenpannessaan huolehdittava, ettei tukea makseta sitoumusten vastaisesti. Eläkelaitoksen on järjestettävä toimintansa niin, että maa- ja

metsätalousministeriö ja Ruokavirasto voivat valvoa tuen myöntämisen ja maksamisen edellytysten täyttymistä sekä sitoumusten noudattamista.

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen ja elinvoimakeskuksen tehtävänä on osaltaan valvoa annettujen sitoumusten noudattamista.

66 §

Tuen saajia ja sitoumusten antajia koskevien tarkastusten suorittaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinvoimakeskuksella on oikeus teettää palveluksessaan olevilla virkamiehillä ennakolta ilmoittamatta tässä laissa tarkoitetun tuen myöntämisen ja maksamisen ehtojen sekä sitoumusten noudattamisen valvonnassa tarvittavia tarkastuksia.

70 §

Oikeus saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisäätteisten tehtävien toimeenpanemiseksi

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla, elinvoimakeskuksella sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saamista koskevien säännösten estämättä eläkelaitokselta luopumistuen saajaa ja sitoumuksen antajaa koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä 65 ja 66 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Ruokavirastolla on oikeus saada tietoja kaikista luopumistuen saajista ja sitoumuksen antajista. Elinvoimakeskuksella sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisella on oikeus saada tietoja niistä tuensaajista ja sitoumuksen antajista, jotka ovat antaneet sitoumuksen asianomaisen viranomaisen toimialueella sijaitsevasta maatilasta.

73 §

Eläkelaitoksen oikeus ja velvollisuus antaa tietoja

Eläkelaitoksen on annettava luopumistuen käytön seuranta ja valvontaa varten maa- ja metsätalousministeriölle ja Ruokavirastolle tuen käyttämisen ja tukijärjestelmän toimeenpanon valvomiseksi välttämättömät 70 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot. Tietojen antamisesta annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinvoimakeskuksella on oikeus saada eläkelaitokselta tieto luopumistuen saajan ja hänen puolisonsa sekä sitoumuksen antajan ja hänen puolisonsa henkilötunnuksesta sekä yhteystiedoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

maatalouden rakennetuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 13 §:n 4 momentti, 19 §:n 2 momentti, 22 §:n 1 ja 2 momentti, 27 §:n 1 ja 2 momentti, 30 §:n 1 momentti, 31 §, 33 §:n 1 momentti, 34 ja 37 §, 38 §:n 1 momentti, 40 ja 40 a §, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n 3 momentti, 46 §:n 1 momentin johdantokappale, 49 ja 50 §, 54 §:n 1 ja 3 momentti sekä 61, 64 ja 66 §,

sellaisina kuin ne ovat, 13 §:n 4 momentti, 19 §:n 2 momentti, 37 ja 40 §, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n 3 momentti, 46 §:n 1 momentin johdantokappale, 50 §, 54 §:n 3 momentti ja 61 § laissa 1328/2022, 22 §:n 1 ja 2 momentti, 27 §:n 1 ja 2 momentti, 31 ja 34 §, 54 §:n 1 momentti sekä 64 ja 66 § laissa 1507/2009, 30 §:n 1 momentti, 33 §:n 1 momentti, 38 §:n 1 momentti ja 49 § laissa 1187/2014 sekä 40 a § laeissa 499/2011, 1412/2016 ja 661/2018, seuraavasti:

13 §

Tuettavaa toimenpidettä koskevat edellytykset

Jos tuettavaan toimenpiteeseen sisältyy rakentamisinvestointi, hakijan on lisäksi esitettävä rakentamista koskeva suunnitelma, josta käy ilmi rakentamisinvestoinnin toimivuus, tarkoituksenmukaisuus ja ympäristöön sopivuus. Jos tuettavaan toimenpiteeseen sisältyy yhteinen ojitusinvestointi, hakijan on esitettävä ojitushankkeesta vesilain 5 luvun 15 §:n mukainen ojitussuunnitelma. Tuettavasta toimenpiteestä on saatava vesilaissa tarkoitetun vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen puoltava lausunto, jonka edellytyksenä on, että toimenpide edistää ympäristön tilaa.

19 §

Toimenpiteen toteutusaika

Elinvoimakeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitetussa määräajassa ja että määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaikaa voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan. Jos toimenpiteen toteuttamisen pidentämistä koskeva hakemus toimitetaan kohtuullisessa ajassa 1 momentissa tarkoitetun määräajan päättymisen jälkeen, elinvoimakeskus voi käsitellä näin toimitetun hakemuksen, jos määräajan noudattamatta jättäminen johtuu hakijan vakavasta terveydentilaa koskevasta muutoksesta tai muusta hakijasta riippumattomasta yllättävästä, ennalta arvaamattomasta tapahtumasta taikka muusta ylivoimaisesta esteestä.

22 §

Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus

Tuen saaja on velvollinen antamaan elinvoimakeskukselle tuettavaa toimenpidettä, sen edistymistä sekä tuen käyttöä koskevat oikeat ja riittävät tiedot.

Tuen saajan on viivytyksettä ilmoitettava elinvoimakeskukselle sellaisista asemaansa, toimintaansa tai tuettavaa toimenpidettä koskevista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta tuen maksamisen edellytyksiin tai jotka voivat johtaa tuen takaisinperintään.

27 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Tuen kohteena oleva laina saadaan siirtää toiselle 52 §:n mukaisesti hyväksytylle luotonantajalle. Laina saadaan siirtää toiselle tuen saajalle, jos elinvoimakeskus tämän hyväksyy 34 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä.

Tuen kohteena olevan lainan ehtoja saadaan muuttaa edellyttäen, ettei tällä ole vaikutusta tuen myöntämisen edellytysten tai ehtojen täyttämiseen taikka valtion asemaan takaajana. Muussa tapauksessa tuen saajan on hankittava lainan ehtojen muuttamiseen elinvoimakeskuksen lupa. Lupaa ei voida myöntää, jos lainan ehtojen muuttaminen vaikuttaa tuen myöntämisen edellytysten täyttämiseen.

30 §

Määräaika tuen hakemiselle

Tuen hakemiselle voidaan asettaa määräaika. Jos hakuaikaa ei aseteta, tukihakemukset voidaan ratkaista tukijaksoittain. Tukihakemus on toimitettava toimivaltaiselle elinvoimakeskukselle. Jollei elinvoimakeskuksesta sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain (/) nojalla toimivallasta muuta säädetä, toimivaltainen on se elinvoimakeskus, jonka toimialueella maatilan talouskeskus sijaitsee tai, jos maatilan talouskeskus sijaitsee usean elinvoimakeskuksen toimialueella, se elinvoimakeskus, jonka toimialueella pääosa maatilan tuotantorakennuksista sijaitsee.

31 §

Tukihakemuksen arviointi

Ennen tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemistä elinvoimakeskus voi pyytää muilta viranomaisilta lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on välttämätöntä tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Elinvoimakeskus voi ennen tuen myöntämistä suorittaa tuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi maatilakäynnin. Maatilakäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Maatilakäyntiä ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

33 §

Tukipäätös

Elinvoimakeskus päättää tuen myöntämisestä. Päätöksestä on käytävä selvästi ilmi myönnetyn tuen määrä, tässä laissa säädetty tuen ehdot, sen maksamisen ja takaisinperinnän edellytykset sekä takauksen ehdot. Päätöksestä on lisäksi käytävä ilmi Euroopan unionin

lainsäädännössä asetetut ehdot ja edellytykset. Rakentamisinvestointia koskevalla päätöksellä hyväksytään rakentamista koskeva suunnitelma.

34 §

Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtäminen

Tukipäätöksen mukainen oikeus tukeen voidaan siirtää toiselle 5 §:ssä tarkoitetulle taholle, jos kyseisen tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Siirron saajan on haettava päätöksen mukaisen oikeuden siirtämistä 29 §:ssä tarkoitettua menettelyä noudattaen. Tukipäätöksen siirtämisestä päättää elinvoimakeskus.

37 §

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Avustuksen maksamisesta päättää elinvoimakeskus. Elinvoimakeskus kokoaa myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne Ruokavirastolle. Ruokavirasto vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

38 §

Nostolupa

Luvan tuen kohteena olevan lainan tai sen erän nostamiseen myöntää hakemuksesta elinvoimakeskus. Nostoluvan hakemiseen sovelletaan, mitä 36 §:n 1 momentissa säädetään maksun hakemisesta. Hakemukseen on liitettävä luvan myöntämiseen tarvittavat tilinpitoasiakirjat ja selvitykset. Nostoluvan hakemiselle voidaan asettaa määräaika, jota voidaan pidentää kerran ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta. Määräajan pidentämiseen tulee olla hyväksyttävä syy.

40 §

Tietojen antaminen seurantaan varten

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla ja elinvoimakeskuksella on oikeus saada tuen saajalta suunnitelma-asetuksen 7 artiklassa ja sen liitteessä I tarkoitetut tukien seurantaan ja vaikuttavuuden arviointia varten tarpeelliset selvitykset ja seurantatiedot.

Tuen saajan on pyynnöstä esitettävä liiketoimintasuunnitelman toteutumista koskevat selvitykset elinvoimakeskukselle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä selvitysten ja seurantatietojen sisällöstä. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset liiketoimintasuunnitelman toimittamisesta elinvoimakeskukselle.

40 a §

Ilmoitus tuen käytön ehtojen vastaisesta hankintamenettelystä

Jollei tuettavan toimenpiteen hankintaan sovelleta julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia, tarjouksen tekijällä, jonka tarjous ei ole johtanut 20 §:ssä tarkoitetussa hankintamenettelyssä hankintasopimukseen, on kahden viikon kuluessa tarjouksen hylkäämisestä tiedon saatuaan tekemästään ilmoituksesta oikeus saada tuen myöntäneeltä elinvoimakeskukselta perusteltu vastaus siitä, onko hankinta toteutettu tuen maksamisen edellytykset täyttävällä tavalla. Vastaus annetaan sen jälkeen, kun elinvoimakeskus on käsitellyt hankintaan myönnetyn tuen maksamista koskevan hakemuksen. Jos tuen maksamista koskevaa hakemusta käsiteltäessä ilmoituksen johdosta havaitaan, että hankintamenettelyssä on tapahtunut olennainen virhe, tuen maksamiseen ja jo maksetun tuen takaisinperintään sovelletaan, mitä 46 §:ssä säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettua vastausta ei ole voitu antaa kuuden kuukauden kuluessa ilmoituksen saapumisesta sen johdosta, että tuen maksamista ei ole vielä haettu, elinvoimakeskuksen on pyydettävä tuen saajalta vastauksen antamiseksi tarpeelliset tiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitetulla tarjouksen tekijällä, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole oikeutta tietoon, jonka elinvoimakeskus on saanut 1 momentissa tarkoitetun vastauksen antamiseksi ja joka koskee toisen tarjouksen tekijän liikesalaisuutta. Tieto tarjousten vertailussa käytetystä hinnasta ja muusta tekijästä on kuitenkin aina annettava.

44 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Ruokavirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta elinvoimakeskuksilla.

45 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastuksessa noudatettavasta menettelystä säädetään hallintolain 39 §:ssä. Tarkastuskertomus on toimitettava viipymättä asianomaiselle elinvoimakeskukselle sekä Ruokavirastolle.

46 §

Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Elinvoimakeskus on velvollinen lopettamaan tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

49 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Elinvoimakeskus voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen

kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

50 §

Takaisinperintää ja maksamisen lopettamista koskeva päätös

Elinvoimakeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen lopettamisesta päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä ja sen suorittamiselle asetettava eräpäivä, joka on 60 päivän kuluttua takaisinperintäpäätöksen tekopäivästä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun elinvoimakeskus sai tiedon 46 §:ssä säädetystä perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta.

54 §

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan on ilmoitettava elinvoimakeskukselle tuen kohteena olevan lainan siirtämisestä toiselle luotonantajalle sekä sellaisista 27 §:n 2 momentissa tarkoitetuista lainan ehtojen muutoksista, jotka eivät edellytä elinvoimakeskuksen lupaa.

Luotonantajalla ja keskusrahallaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle sekä elinvoimakeskukselle sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

61 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston sekä elinvoimakeskuksen oikeuteen saada ja luovuttaa tämän lain nojalla myönnettyä tukea koskevia tietoja sovelletaan, mitä kehittämistukilain 57 §:ssä säädetään.

64 §

Varojen alueellinen kohdentaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa 14 §:n 1 momentissa tarkoitetun myöntämisvaltuuden tai määrärahan suuntaamisesta tässä laissa tarkoitettuihin tukiin ja päättää niiden osoittamisesta elinvoimakeskusten käyttöön.

66 §

Valituskielto

Elinvoimakeskuksen 19 §:n 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

131.

Laki

maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain (999/2012) 42 §:n 1 momentti, 46 b §:n 2 momentti, 46 g §:n 2 momentti, 53 §:n 1—3 momentti, 56 §:n 2 ja 4 momentti, 58 b ja 58 e § sekä 59 §:n 2 momentti

sellaisina kuin ne ovat, 42 §:n 1 momentti ja 46 g §:n 2 momentti laissa 565/2021, 46 b §:n 2 momentti, 53 §:n 1 ja 3 momentti, 56 §:n 2 ja 4 momentti, 58 e § ja 59 §:n 2 momentti laissa 1336/2022, 53 §:n 2 momentti laissa 1074/2016 ja 58 b § osaksi laeissa 207/2018 ja 1336/2022, seuraavasti:

42 §

Tietojen ilmoittamisessa toimivaltainen viranomainen ja ilmoitusmenettelyt

Hintaselvityksen antamisesta vastaavan toimijan on toimitettava tiedot Luonnonvarakeskukselle, joka käsittelee tiedot ja toimittaa ne EU:n toimielimille sekä tarvittaessa päättää tietojen luovutuksesta. Edellä 41 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun etyylialkoholialan toimijan on kuitenkin toimitettava tiedot Lupa- ja valvontavirastolle, joka vastaa edellä mainituista toimenpiteistä.

46 b §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä hakemuksissa ja ilmoituksissa toimivaltainen viranomainen

Hakemus ja ilmoitus on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle, jos kyse on viinialan tuotteista, joiden alkoholipitoisuus ylittää 2,8 tilavuusprosenttia, eikä kyse ole 1 momentissa tarkoitetusta tuonnista.

46 g §

Kaupan pitämiseen liittyvien tietojen rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen

Rekisteriin sovelletaan ruokahallinnon tietovarannosta annettua lakia (560/2021). Tullille toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemiseen, käyttöön ja luovuttamiseen sovelletaan, mitä henkilötietojen käsittelystä Tullin osalta säädetään. Lupa- ja valvontavirastolle toimitettujen

tietojen rekisteriin merkitsemiseen, käsittelyyn ja luovuttamiseen sovelletaan alkoholilain (1102/2017) 64 ja 66 §:ää sen estämättä, mitä mainitun lain 66 §:n 1 momentissa säädetään rekisterin pitämisestä lupa-asioiden käsittelyä ja valvontaa sekä alkoholitilastointia varten.

53 §

Varastoon toimitettavien ja sieltä poistettavien tuotteiden tarkastus

Ruokavirasto tarkastaa luuttomaksi leikattavan naudanlihan, elinvoimakeskus viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden tuotteiden interventiovarastoon ja yksityisessä varastoinnissa käytettäviin tiloihin toimittamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettulla tavalla. Ruokavirasto ottaa ja tutkii näytteet interventiovarastoon toimitettavasta voista ja maitojauheesta sekä tutkii interventiovarastoon toimitettavista viljatuotteista otetut näytteet.

Elinvoimakeskus tarkastaa sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, yksittäisten interventiovarastolle toimitettavien viljatuotekuormien laadun aistinvaraisesti (viljatuotteiden alustava laaduntarkastus) ennen tuotteiden siirtoa varastoon, jos tämä on tarpeen selvästi laatuvaatimuksista poikkeavien erien erottamisen varmistamiseksi.

Tulli tarkastaa tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden yksityisessä varastoinnissa käytettävistä tiloista poistamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitettulla tavalla. Ruokavirasto tarkastaa luuttomaksi leikattavan naudanlihan, elinvoimakeskus viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden interventiovarastosta poistamisen yhteydessä, jos tämä on tarpeen tuotteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi.

56 §

Hyväksytyjen toimijoiden ja hintaselvityksiä antavien toimijoiden tarkastukset

Lupa- ja valvontavirasto tarkastaa etyylialkoholiin liittyvien tietojen ilmoittamisesta vastaavan toimijan toiminnan vaatimustenmukaisuuden.

Ruokavirastolla ja Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus päästä hintaselvityksen ja etyylialkoholiin liittyvien tietojen antamisesta vastaavan toimijan tiloihin ja tarkastaa ilmoitusvelvollisuuden kattamaan toimintaan liittyvät asiakirjat ja kirjanpito ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen ja ilmoitettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

58 b §

Kauppanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla, kun kyse on viinialan tuotteista, joiden alkoholipitoisuus ylittää 2,8 tilavuusprosenttia, lukuun ottamatta 58 a §:ssä tarkoitettuja tarkastuksia.

Lupa- ja valvontavirasto tarkastaa EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla, kun kyse on viinialan tuotteista, joiden alkoholipitoisuus ylittää 2,8 tilavuusprosenttia, lukuun ottamatta 58 a §:ssä tarkoitettuja tarkastuksia.

Lupa- ja valvontavirasto vastaa sille 46 b ja 46 c §:n nojalla kuuluvan hyväksymisen, todistuksen, luvan tai vapautuksen myöntämisedellytysten täyttymisen varmistamiseksi tarvittavista tarkastuksista.

58 e §

Elinvoimakeskuksen käyttö apuna kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksissa

Ruokavirasto voi käyttää kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä tarkastuksissa apunaan elinvoimakeskusta, kun kyse on:

- 1) hedelmistä tai vihanneksista;
- 2) muna-alan tuotteiden tuotantotavoista;
- 3) siipikarjanliha-alan tuotteiden tuotantotapaa koskevista vapaaehtoisista merkinnöistä.

59 §

Yksityisten toimijoiden käyttö apuna tarkastuksissa

Ruokavirasto voi oikeuttaa elinvoimakeskuksen käyttämään interventiovarastoon toimitettavien viljatuotteiden tarkastuksessa apuna viljatuotteiden interventiovarastonpitäjää tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastusten tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Interventiovarastonpitäjällä on oltava tehtävän edellyttämät riittävät tekniset ja hallinnolliset resurssit ja tämän tarkastuksessa käyttämällä henkilöstöllä tehtävän edellyttämä kokemukseen tai koulutukseen perustuva riittävä ammattitaito. Interventiovarastonpitäjän on kirjattava ja ilmoitettava Ruokavirastolle toteutettuihin tarkastuksiin liittyvät tiedot. Henkilökunnan ammattitaidosta, interventiovarastolta edellytettävistä resursseista sekä kirjattavista ja ilmoitettavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

132.

Laki

maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain 3 ja 3 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) 3 §:n 2 momentti ja 3 a §:n 1 ja 2 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 2 momentti laissa 1458/2009 sekä 3 a §:n 1 ja 2 momentti laissa 19/2021, seuraavasti:

3 §

Rahaston varoja voidaan käyttää 1 momentissa säädettyihin tarkoituksiin tarpeellisten maa- ja vesialueiden ostamiseen tai vaihtamiseen. Maa- ja vesialueita voidaan ostaa, vaihtaa ja luovuttaa käypään hintaan. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset maa- ja vesialueiden ostamisesta, vaihtamisesta ja luovuttamisesta käypään hintaan. Valtio voi myydä maata velaksi enintään vuoden maksuajalla. Velaksi annettavalle kauppahinnalle tai sen osalle on hankittava vakuus. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset myynnissä noudatettavasta menettelystä, valtion myyntihintasaamisen takaisinmaksamisesta ja myyntihintasaamisen perimisestä. Hankittua omaisuutta voidaan käyttää myös muihin kuin tämän lain tarkoituksiin, milloin se sanotuin tavoin käytettynä on selvästi tarkoituksenmukaisempaa. Tällöin noudatetaan, mitä oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annetussa laissa (973/2002) säädetään. Maa- ja metsätalousministeriö tai elinvoimakeskus voi kiinteistönmuodostamislaisissa (554/1995) tarkoitettujen toimitusmiesten esityksestä myös siirtää hallinnassaan olevaa omaisuutta käytettäväksi uusjaossa toimitusmiesten esittämällä tavalla tämän lain mukaan maansaantiin oikeutettujen tilojen koon suurentamiseksi ja jakoalueen tilussijoituksen parantamiseksi. Rahaston varoja voidaan käyttää myös muihin kuin tämän lain mukaisiin tarkoituksiin sen mukaan kuin siitä erikseen lailla säädetään. Valtion talousarviossa varoja voidaan osoittaa myös muihin maatilatalouden kehittämistarkoituksiin.

3 a §

Rahaston varoihin kuuluvaa kiinteää omaisuutta luovutettaessa tulee elinvoimakeskuksen asettaa ostajaksi ilmoittautuneet keskinäiseen etusijajärjestykseen. Etusijajärjestyttä harkittaessa on erityisesti otettava huomioon muodostuvien maatilojen elinkelpoisuus ja tilusten tarkoituksenmukainen sijainti sekä hakijoiden edellytykset menestyä maatilatalouden harjoittajina. Elinvoimakeskuksen edellä tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Kauppakirjojen laatimisesta ja allekirjoittamisesta 3 §:n 1 momentin mukaisiin tarkoituksiin luovutetun omaisuuden osalta huolehtii valtion puolesta elinvoimakeskus. Ostajan on allekirjoitettava kauppakirja elinvoimakeskuksen asettaman 30 vuorokauden pituisen määräajan kuluessa uhalla, että elinvoimakeskus voi katsoa oikeuden ostamiseen rauenneeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

133.

Laki

merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain 5 ja 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain (690/2010) 5 §:n 1 ja 2 momentti sekä 27 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 199/2015, seuraavasti:

5 §

Toimivaltainen rekisterinpitäjä

Lounais-Suomen elinvoimakeskus on toimivaltainen rekisterinpitäjä kaikkien elinvoimakeskusten toimialueella. Lounais-Suomen elinvoimakeskus päättää alusten rekisteröinnistä ja rekisteristä poistamisesta, myöntää 12 ja 18 §:ssä tarkoitetut rekisteröintiluvat ja tekee kalastus- ja vesiviljelyaluksiin liittyvät merkinnät rekisteriin.

Lounais-Suomen elinvoimakeskus vastaa rekisteriin tallettamiensa tietojen oikeellisuudesta sekä hallinnoi rekisteritilaa ja tekee alusryhmien rekisteritilaa koskevat merkinnät rekisteriin.

27 §

Tietojen luovutuksesta päättäminen

Lounais-Suomen elinvoimakeskus päättää kalastusalusrekisteriin merkittyjen tietojen luovuttamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

134.

Laki

metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain (1114/2020) 13 §, 14 §:n 1 momentti ja 28 § seuraavasti:

13 §

Ennen tukipäätöstä hankittava lausunto

Metsäkeskuksen on pyydettävä ennen 14 §:ssä tarkoitetun tukipäätöksen tekemistä Lupa- ja valvontavirastolta ja toimivaltaiselta elinvoimakeskukselta lausunto hakemuksesta.

Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen on lausunnossaan otettava kantaa tehtäviensä osalta 6 §:n 1 momentin 3–6 kohdassa säädettyjen edellytysten toteutumiseen sekä tarvittaessa 5 §:n 4 momentin asiakokonaisuuksiin ja metsitettävän alueen vesitalouteen. Jos hakemus kohdistuu kokonaisuudessaan entiselle turvetuotantoalueelle, lausunnossa ei kuitenkaan tarvitse ottaa kantaa 6 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetyn edellytyksen toteutumiseen. Lausunto on sitova.

14 §

Tukipäätös

Metsäkeskuksen on metsitystuen myöntämistä tai epäämistä koskevaa tukipäätöstä tehdessään otettava huomioon 13 §:n 2 momentissa tarkoitetut Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen sitovat lausunnot.

28 §

Metsäkeskuksen yhteistyö viranomaisten kanssa

Tämän lain toimeenpanossa metsäkeskuksen on toimittava tarvittavassa yhteistyössä Ruokaviraston, Lupa- ja valvontaviraston, elinvoimakeskusten, Maanmittauslaitoksen, Museoviraston ja kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten kanssa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

135.

Laki

Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain (1157/2005) 19 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1494/2009, seuraavasti:

19 §

Valvonta

Maa- ja metsätalousministeriö valvoo Metsähallituksen erävalvonnan lainmukaisuutta ja asianmukaisuutta. Lupa- ja valvontavirasto valvoo erävalvontaan kuuluvien toimivaltuuksien käyttöä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

136.

Laki

metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain 27 ja 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain (71/2023) 27 § ja 28 §:n 5 momentti, sellaisena kuin niistä on 28 §:n 5 momentti laissa 711/2024, seuraavasti:

27 §

Metsäkeskuksen selvittämismäärä

Metsäkeskuksen tulee ennen asian ratkaisemista selvittää, kohdistuuko aiottuun toimenpiteeseen luonnonsuojelulain 16 §:stä, 5 luvusta, 47, 53, 64, 65, 77–79, 81, 85, 91–94, 104, 124 ja 125 §:stä johtuvia rajoitteita. Metsäkeskuksen tulee tarvittaessa pyytää hakemuksesta lausunto Lupa- ja valvontavirastolta sekä siltä elinvoimakeskukselta, jonka toimialueella toimenpide on tarkoitus toteuttaa. Metsäkeskus saa kuitenkin ratkaista asian ilman Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen lausuntoa sen jälkeen, kun kaksi kuukautta on kulunut lausuntopyynnön lähettämisestä Lupa- ja valvontavirastoon ja elinvoimakeskukseen.

28 §

Eräät hakemuksen ratkaisemista ja hankehaun käynnistämistä varten tarvittavat hakijan selvitykset

Suometsän vesiensuojelutoimenpiteiden ja piennarttien tekemisen tukea koskevaa päätöstä ei saa tehdä ennen kuin metsäkeskukselle on toimitettu Lupa- ja valvontavirastolle tehty ojitusselitys ja siitä mahdollisesti annettu lausunto, jos suometsän hoitosuunnitelmaan sisältyvästä toimenpiteestä on tehtävä vesilain (587/2011) 5 luvun 6 §:n mukainen ojitusselitys. Myöskään yksityistien perusrakennuksen tukea koskevaa päätöstä ei saa tehdä ilman mainittua selvitystä, jos kyseiseen toteuttamissuunnitelmaan sisältyvästä toimenpiteestä on tehtävä vesilain mukainen ojitusselitys.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

137.

Laki

Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksu säännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksu säännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain (1331/1991) 2 §:n 2 momentti, 3 § ja 4 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 2 momentti ja 3 § laissa 1467/2009 sekä 4 §:n 1 momentti laissa 598/2011, seuraavasti:

2 §

Jos korvauksista ei päästä sopimukseen, voidaan korvausasia saattaa hakemuksella Lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi.

3 §

Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen on tarkkailtava juoksutuksen aikana sen vaikutuksia saimaannorpan elinoloihin sekä kalastoon ja kalastukseen maa- ja metsätalousministeriön hyväksymällä tavalla. Tarkkailua koskeva erimielisyys voidaan saattaa Lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi noudattaen, mitä vesilaissa säädetään hakemusasiasista.

4 §

Juoksutuksen hoitajien on pidettävä kirjaa normaalista poikkeavien juoksutusten alkamis- ja päättymisajankohdista. Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen on tiedotettava niistä noudattaen soveltuvin osin, mitä vesilain 11 luvun 22 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

138.

Laki

porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) 36 §:n 1 momentti, 40 §, 43 §:n 2 momentti, 46 §:n 2 momentti, 49 §:n 1 ja 3 momentti, 50 §:n 1 ja 3 momentti, 52 §:n 1 momentti, 53 §:n 1 momentti, 55 §, 57 §:n 1 momentti, 58 §, 61 §:n 3 momentti, 62 §:n 1 momentti, 63 §:n 4 momentti, 65 §:n 1—3 momentti, 73 §:n 3 momentti, 87 §:n 2 momentti, 88 §:n 1 momentti, 89 §, 93 §:n 1 momentti, 94 §:n 3 momentti, 95 §:n 1 momentin johdantokappale ja 6 momentti, 96 §:n 2 ja 4 momentti, 97 §:n 2 momentti, 101 ja 102 §, 105 §:n 1 ja 3 momentti, 109 §:n 1 ja 3, 112 §, 119 §:n 2 momentti sekä 126 §, sekä 112 §.

sellaisina kuin niistä ovat 40 §, 43 §:n 2 momentti, 57 §:n 1 momentti, 58 §, 93 §:n 1 momentti, 94 §:n 3 momentti, 95 §:n 1 momentin johdantokappale ja 6 momentti, 105 §:n 3 momentti sekä 109 §:n 1 ja 3 momentti laissa 1329/2022, 49 §:n 1 ja 3 momentti, 73 §:n 3 momentti ja 97 §:n 2 momentti laissa 1676/2015, 89 § laeissa 1676/2015 ja 1329/2022 sekä 102 § osaksi laissa 1329/2022, seuraavasti:

36 §

Valtionlainan myöntämisen edellytykset

Valtionlaina voidaan myöntää maatalatalouden kehittämisrahaston vuosittain vahvistetun käyttösuunnitelman myöntämisvaltuuden rajoissa. Elinvoimakeskus päättää tukipäätöksellään valtionlainan enimmäismäärästä. Enimmäismäärä ei saa ylittää luotonantajan hyväksymää enimmäismäärää.

40 §

Korkotukilainan koron arviointi

Jos elinvoimakeskuksella on aihetta epäillä lainan koron ylittävän 38 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun koron, se voi pyytää Ruokavirastoa arvioimaan, täyttääkö lainan korko edellä mainitussa lainkohdassa tarkoitetun edellytyksen. Luotonantajan on toimitettava Ruokavirastolle sen asiassa pyytämä selvitys.

43 §

Toimenpiteen toteutusaika

Elinvoimakeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaika hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitetussa määräajassa ja että määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaika voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan. Jos toimenpiteen toteuttamisen pidentämistä koskeva hakemus toimitetaan kohtuullisessa ajassa 1 momentissa tarkoitetun määräajan päättymisen jälkeen, elinvoimakeskus voi käsitellä näin toimitetun hakemuksen, jos määräajan noudattamatta jättäminen johtuu hakijan vakavasta terveydentilaa koskevasta muutoksesta tai muusta hakijasta riippumattomasta yllättävästä, ennalta arvaamattomasta tapahtumasta taikka muusta ylivoimaisesta esteestä.

46 §

Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus

Tuen saajan on viivytyksettä ilmoitettava toimivaltaiselle elinvoimakeskukselle sellaisista asemaansa, toimintaansa tai tuettavaa toimenpidettä koskevista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta tuen maksamisen edellytyksiin tai jotka voivat johtaa tuen takaisinperintään.

49 §

Määräaika tuen hakemiselle

Tuen hakemiselle voidaan asettaa määräaika. Jos määräaika ei aseteta, tukihakemukset voidaan ratkaista tukijaksoittain. Tukihakemus on toimitettava elinvoimakeskukselle.

Toimivaltainen viranomainen on Lapin elinvoimakeskus, jollei jäljempänä 119 §:ssä tai 127 §:n nojalla toisin säädetä.

50 §

Tukihakemuksen arviointi

Ennen tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemistä elinvoimakeskus voi pyytää muilta viranomaisilta, Paliskuntain yhdistykseltä tai saamelaiskäräjiltä lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on tarpeen tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Elinvoimakeskus voi ennen tuen myöntämistä suorittaa tuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi tilakäynnin porotaloustilalla, luontaiselinkeinotilalla tai muussa kohteessa, jossa elinkeinonharjoittaja tai paliskunta aikoo toteuttaa investoinnin. Tilakäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Tilakäynti porotalous- ja luontaiselinkeinotilalla ei saa koskea pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyjä tiloja.

52 §

Neuvottelu saamelaiskäräjien kanssa

Saatuun käyttöön vuosittaiset määrärahat elinvoimakeskuksen on neuvoteltava saamelaiskäräjien kanssa periaatteista, joita tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten lisäksi noudatetaan tuettavista kohteista päätettäessä.

53 §

Tukipäätös

Elinvoimakeskus päättää tuen ja valtiontakauksen myöntämisestä.

55 §

Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtäminen

Edellä 5–9 luvussa tarkoitettua tukea koskeva tukipäätöksen mukainen oikeus tukeen voidaan siirtää toiselle 4 luvussa säädetty edellytykset täyttävälle, jos kyseisen tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Siirron saajan on haettava päätöksen mukaisen oikeuden siirtämistä 48 §:ssä tarkoitettua menettelyä noudattaen. Tukipäätöksen siirtämisestä päättää elinvoimakeskus.

57 §

Avustusmuotoisen investointituen, asunnonrakentamistuen ja paliskunnalle aitojen kunnossapitoon myönnetyn tuen maksaminen

Porotalous- tai luontaiselinkeinoyritystä varten myönnetyn investointituen ja asunnonrakentamistuen sekä paliskunnan investointituen ja aitojen kunnossapitotuen maksamista haetaan noudattaen 48 §:n 1 momentissa säädettyä. Tuen maksamista koskevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä tukihakemuksen käsittelystä 48 §:ssä säädetään. Maksuhakemus voidaan tehdä myös 48 §:ssä säädetyn mukaisesti tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella. Hakemuksen jättämiselle voidaan asettaa kohtuullinen määräaika, joka lasketaan tukipäätöksen tekemisestä tai, jos kyse on tuettavan toimenpiteen viimeisestä maksuhakemuksesta, tuettavan toimenpiteen toteutuksen päättymisestä. Hakemus on toimitettava tuen myöntäneelle elinvoimakeskukselle.

58 §

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Edellä 5–9 luvussa tarkoitetun avustuksen maksamisesta päättää elinvoimakeskus. Elinvoimakeskus kokoaa myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne Ruokavirastolle. Ruokavirasto vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

61 §

Nostolupa

Jos kyse on nuoren elinkeinon harjoittajan aloitustuen kohteena olevasta lainasta ja tuki on myönnetty ennen elinkeinon harjoittamisen aloittamista, nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen saaja esittää selvityksen elinkeinon harjoittamisen aloittamisesta tilalla. Jos tuki on myönnetty 17 §:n 1 momentissa tarkoitetun sitoumuksen perusteella, nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen saaja osoittaa toteuttaneensa 22 §:n 2 momentissa tarkoitetut toimenpiteet. Jos laina nostetaan kahdessa erässä, on viimeksi mainittu selvitys esitettävä toisen erän nostamista varten. Erityisestä syystä elinvoimakeskus voi myöntää nostoluvan ennen toimenpiteiden toteuttamista.

62 §

Valtionlainan vakuus

Valtionlainalla tulee lainaa nostettaessa olla pankkitoiminnassa yleisesti käytetty vakuus, jollei elinvoimakeskus erityisestä syystä myönnä vakuuden hankkimisesta vapautusta.

63 §

Valtionlainan lyhentäminen ja koron suorittaminen

Luotonantaja voi myöntää lyhennysmaksuille lykkäystä, jos tämä on tarpeen tuen saajan tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Lykkäystä voidaan myöntää enintään vuodeksi kerrallaan ja yhteensä enintään viideksi vuodeksi. Jos lykkäystä tulisi myönnettäväksi yhteensä enemmän kuin kolme vuotta, luotonantajan on pyydettävä lykkäykseen elinvoimakeskuksen lupa. Lykkäyksen johdosta laina-aikaa voidaan pidentää 36 §:n 2 momentin 1 kohdassa ja 38 §:n 1 kohdassa säädetyn enimmäisajan rajoissa tai jäljellä olevia lyhennysmaksuja korottaa.

65 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Valtionlaina tai tuen kohteena oleva muu laina saadaan siirtää toiselle hyväksytylle luotonantajalle. Laina saadaan siirtää toiselle tuen saajalle, jos elinvoimakeskus tämän hyväksyy 55 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä.

Valtionlainan ehtoja ei saa muuttaa ilman elinvoimakeskuksen lupaa.

Tuen kohteena olevan muun lainan ehtoja saadaan muuttaa edellyttäen, ettei tällä ole vaikutusta tuen myöntämisen edellytysten tai ehtojen täyttämiseen taikka valtion asemaan takaajana. Muussa tapauksessa tuen saajan on hankittava lainan ehtojen muuttamiseen elinvoimakeskuksen lupa. Jollei korkotukilainaan kohdistu valtioneuvoston päätös, laina saadaan siirtää ja sen ehtoja muuttaa rajoituksetta sen jälkeen, kun korkotuen maksaminen on päättynyt.

73 §

Valtionvastuu

Valtionlainan vakuutena olevan omaisuuden vapaaehtoinen rahaksi muuttaminen lainan takaisinperintää vaarantavalla tavalla saadaan tehdä vain elinvoimakeskuksen suostumuksella.

87 §

Erityiset etuudet

Edellytyksenä 1 momentissa tarkoitetun etuuden käyttämiselle on, että Metsähallitus päätöksellään myöntää siihen hakemuksesta luvan. Lupa voidaan antaa vain, jos asianomaisen rakennuksen sijoittamista tai maan käyttämistä on pidettävä porotalouden tai muun luontaiselinkeinon harjoittamisen kannalta välttämättömänä. Ennen luvan antamista Metsähallituksen on pyydettävä tukikohdan tarpeellisuudesta elinvoimakeskuksen ja porotaloutta varten tarvittavasta tukikohdasta sen paliskunnan lausunto, jonka alueelle se on tarkoitus sijoittaa. Lisäksi porotaloutta varten tarvittavasta tukikohdasta on pyydettävä saamelaiskäräjien lausunto, jos tukikohta on tarkoitus sijoittaa saamelaisalueelle. Lupa voidaan vastaavaa menettelyä noudattaen siirtää henkilölle, jolle luontaiselinkeinotilan hallinta on siirtynyt ja joka täyttää luvan myöntämisen edellytykset. Metsähallituksen päätöksessä on mainittava myös etuuteen sisältyvän tuen määrä, jos tuen määrästä 3 momentin nojalla säädetään.

88 §

Erityisen etuuden peruuttaminen

Metsähallitus voi, elinvoimakeskuksen annettua asiasta lausunnon, peruuttaa myönnetyn erityisen etuuden, jos etuutta ei voida pitää porotalouden tai muun luontaiselinkeinon harjoittamisen kannalta enää perusteltuna.

89 §

Liiketoimintasuunnitelman seuranta

Tuen saajan on esitettävä liiketoimintasuunnitelmaan sisältyvien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista koskevat selvitykset elinvoimakeskukselle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettujen selvitysten sisällöstä. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset selvitysten esitystavasta sekä niiden toimittamisesta elinvoimakeskukselle.

93 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Ruokavirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, maksajiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta elinvoimakeskuksella. Mainituilla viranomaisilla on tiedonsaantioikeus salassapitosäännöksistä riippumatta.

94 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastuksesta on laadittava tarkastuskertomus, joka toimitetaan viipymättä elinvoimakeskukselle sekä Ruokavirastolle.

95 §

Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Elinvoimakeskus on velvollinen lopettamaan 5–8 luvussa tarkoitettun tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

Takaisinperittäväksi määrätty tuki on maksettava takaisin viimeistään vuoden kuluessa elinvoimakeskuksen päätöksestä.

96 §

Valtionlainan määrääminen irtisanottavaksi

Elinvoimakeskus voi myös määrätä luotonantajan irtisanomaan valtionlainan, jos jokin 95 §:n 1 momentissa säädettyistä edellytyksistä täyttyy.

Irtisanottavaksi määrätty valtionlaina on maksettava takaisin enintään kahdessa erässä viimeistään puolen vuoden kuluessa elinvoimakeskuksen päätöksestä.

97 §

Tuen saajan ilmoitusvelvollisuus ja ennakkotieto

Tuen saajalle voidaan pyynnöstä antaa sitova ennakkotieto siitä, aiheuttaako suunniteltu toimenpide, joka koskee 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumusta, liiketoimintasuunnitelmaa, harjoitettua elinkeinoa tai tuen kohteena olleen omaisuuden muutosta tai luovutusta, 95 §:n 1 momentissa tai 96 §:ssä tarkoitettun seuraamuksen. Hakemuksessa on ilmoitettava yksilöitynä kysymys, josta ennakkotietoa haetaan, ja esitettävä asian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys. Ennakkotietoa koskeva elinvoimakeskuksen päätös on voimassa vuoden sen antamisesta. Elinvoimakeskus voi poiketa antamastaan ennakkotiedosta vain, jos hakija on toteuttanut toimenpidettään olennaisesti toisin kuin on ennakkotietoa koskevassa hakemuksessaan esittänyt tai jos hakija on esittänyt ennakkotiedon saamiseksi olennaisesti virheellisen tai puutteellisen tiedon.

101 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Elinvoimakeskus voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden tai kalastuksen rakennetukia koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

102 §

Takaisinperintää ja maksamisen lopettamista koskeva päätös

Elinvoimakeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen lopettamisesta sekä valtionlainan määräämisestä irtisanottavaksi päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä tai irtisanottava määrä, 99 §:ssä tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun elinvoimakeskus sai tiedon 95 §:ssä säädetystä perusteesta, ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta. Valtionlainaan liittyvä tuki katsotaan käytetyksi, kun viimeinen lainan korkoon liittyvä tukierä on tullut käytetyksi.

105 §

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan on ilmoitettava elinvoimakeskukselle tuen kohteena olevan lainan siirtämisestä toiselle luotonantajalle sekä sellaisista 65 §:n 3 momentissa tarkoitetuista lainan ehtojen muutoksista, jotka eivät edellytä elinvoimakeskuksen lupaa.

Luotonantajalla ja keskusrahallaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle sekä elinvoimakeskukselle sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

109 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinvoimakeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän terveydentilaa, taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolle sekä elinvoimakeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle ja julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle sellaisia tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle, julkista hallintotohtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

112 §

Varojen alueellinen kohdentaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun myöntämisvaltuuden tai määrärahan suuntaamisesta tässä laissa tarkoitettuihin tukiin ja päättää niiden osoittamisesta elinvoimakeskuksen käyttöön.

119 §

Aikaisemman lainsäädännön soveltaminen

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain, porotalouslain ja luontaiselinkeinolain sekä muun ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen lainsäädännön täytäntöönpanon osalta sekä mainitun lainsäädännön nojalla syntyneen valtion, kunnan ja luottolaitoksen saamisen osalta noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja niiden mukaisia sopimusehtoja, kuitenkin niin, että elinvoimakeskuksen toimivaltaan kuuluneen asian käsittelee ja ratkaisee Lapin elinvoimakeskus.

126 §

Eräät aikaisemman lainsäädännön mukaiset toimenpiteet ja oikeussuhteet

Porotilalain, luontaiselinkeinolain ja porotalouslain säännöksiä noudatetaan niiden asioiden osalta, jotka liittyvät mainittujen lakien täytäntöönpanoon ja joista ei tässä laissa säädetä toisin. Sanottu koskee myös maksuhelpotuksia sekä tilojen rajoituksia. Valtion saamisten siirtäminen, valtion saamisten sekä avustusten takaisin periminen, tilan tai sen osan rajoituksista ja panttivastuusta vapauttaminen, luovutuslupien myöntäminen sekä maksuhelpotusten myöntäminen valtion saamisten osalta kuuluu kuitenkin elinvoimakeskuksen toimivaltaan. Maa- ja metsätalousministeriön myöntämän avustuksen perii kuitenkin takaisin tuen myöntänyt ministeriö. Mainittuja lakeja noudatetaan soveltuvin osin myös lainojen osalta. Maksuhelpotukset ja lainojen siirrot ratkaisee kuitenkin lainan myöntänyt luottolaitos, jonka tulee tällöin noudattaa, mitä ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleessa lainsäädännössä on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

139.

Laki

porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain (987/2011) 6 §:n 1 ja 2 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 momentti, 14 a §:n 2 momentti ja 15 §, sellaisena kuin niistä on 14 a §:n 2 momentti laissa 43/2021, seuraavasti:

6 §

Vahingon toteaminen

Porotalouden harjoittajalle aiheutuneen vahingon arvioi kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen. Jos vahinko ja sen määrä on ilmeinen, elinvoimakeskus voi luopua arvion vaatimisesta.

Paliskunnalle aiheutuneen vahingon arvioi kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen tai elinvoimakeskus.

11 §

Korvauksen hakeminen

Korvausta on haettava kirjallisesti Lapin elinvoimakeskukselta. Hakijan on allekirjoitettava hakemus.

12 §

Päätös korvauksesta

Elinvoimakeskus tekee päätöksen korvauksen maksamisesta. Jos paliskunnalle aiheutuneen vahingon on arvioinut elinvoimakeskus, päätöksen korvauksen maksamisesta tekee Ruokavirasto.

14 a §

Muutoksenhaku

Elinvoimakeskuksen sekä Ruokaviraston päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

15 §

Korvauksen maksun keskeyttäminen ja korvauksen takaisinperintä

Päätöksen korvauksen maksun keskeyttämisestä ja korvauksen takaisinperimisestä tekee elinvoimakeskus. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä, korkolain (633/1982) 3 §:ssä tarkoitettu korko, niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä sekä mainitun lain 4 §:ssä tarkoitettu viivästyskorko.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun elinvoimakeskus sai tiedon valtionavustuslain 21 tai 22 §:ssä säädetystä perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua korvauksen viimeisen erän maksamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

140.

Laki

ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain (560/2021) 5 §:n 1 momentti seuraavasti:

5 §

Rekistereihin liittyvät vastuut

Ruokavirasto, elinvoimakeskus sekä kunta ovat ruokahallinnon tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä. Ruokavirasto vastaa rekisterien yleisestä toiminnasta ja käytettävyydestä, tietojen eheydestä, suojaamisesta ja säilyttämisestä sekä rekistereihin liittyvien palvelujen teknisestä toteuttamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

141.

Laki

Ruokavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Ruokavirastosta annetun lain (371/2018) 1 § seuraavasti:

1 §

Toimiala

Elintarvikkeiden ja maa- ja metsätalouden tuotantopanosten turvallisuuden ja laadun, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kasvinterveyden edistämistä, valvontaa ja tutkimusta, poronhoidon valvontaa sekä Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten toimenpiteiden, unionin rahoittamien maaseudun kehittämistoimien ja näitä täydentävien kansallisten toimenpiteiden toimeenpanotehtäviä varten on Ruokavirasto. Virasto on maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Muulla laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella aluehallintovirastoon tarkoitetaan lain voimaan tultua Ruokavirastoa, jos viittauksessa tarkoitettut tehtävät liittyvät Ruokavirastosta annetun lain (371/2018) 1 ja 2 §:ssä tai muualla laissa virastolle säädettyihin tehtäviin.

Aluehallintovirastojen ennen tämän lain voimaantuloa myöntämä lupa, tekemä päätös tai rekisteröinti sekä aluehallintovirastoille tehty ilmoitus jää voimaan siinä muodossa, kun se on tämän lain voimaantullessa.

Aluehallintovirastosta siirtyviä 1 ja 2 §:ssä tarkoitettuja tai muualla laissa Ruokavirastolle säädettyjä tehtäviä koskevat arkistot, rekisterit ja tietoaineistot sekä vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan Ruokavirastolle.

Edellä 3 momentissa tarkoitettut sopimukset ja sitoumukset siirtyvät Ruokavirastolle kuitenkin vain, jollei niiden sisällöstä muuta johdu.

Virkamiesten asemasta säädetään valtion virkamieslain (750/1994) 5 a—5 c §:ssä.

142.

Laki

saariston kehityksen edistämisestä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan saariston kehityksen edistämisestä annetun lain (494/1981) 12 §:n 2 ja 3 momenttia, sellaisina kuin ne ovat laissa 1630/2015 seuraavasti:

12 §

Ympäristönhoitoavustus

Avustuksen myöntää hakemuksesta elinvoimakeskus. Ympäristöministeriö vahvistaa saaristoasiain neuvottelukuntaa kuultuaan käyttöperusteet sekä alueelliset avustuskiintiöt sen jälkeen, kun elinvoimakeskukset ovat toimittaneet ministeriölle yhteenvedot hakemuksista.

Elinvoimakeskus sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa avustuksen maksamista, valvontaa ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain (688/2001) 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät. Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa elinvoimakeskuksen lisäksi valtionavustuslain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

143.

Laki

Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta annetun lain (722/2010) 2 § seuraavasti:

2 §

Rajajokisopimuksen 6 artiklassa tarkoitettuna sopimuspuolen nimeämänä viranomaisena ja 17 artiklassa tarkoitettuna valvontaviranomaisena toimii Suomessa Lapin elinvoimakeskus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

144.

Laki

Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 6 ja 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) 6 §:n 2 momentin 1 kohta ja 9 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 1421/2014, seuraavasti:

6 §

Maakunnallinen metsäneuvosto ja sen tehtävät

Metsäneuvoston tehtävänä on:

1) tehdä esitys metsäkeskuksen johtokunnalle metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön, maakunnan liittojen, Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten strategisen yhteistyön linjoista sekä antaa vuosittain arvio johtokunnalle metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön keskeisten tehtävien toteutumisesta ja kehittämistarpeista maakunnassa;

9 §

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävät

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävänä on:

3) päättää metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön, maakunnan liittojen, Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten strategisen yhteistyön valtakunnallisista linjoista;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

145.

Laki

tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain (497/2013) 8 §:n 1 ja 2 momentti, 10 §:n 2 ja 3 momentti, 21 §:n 1 ja 2 momentti, 23 §, 27 §:n 2 momentin johdantokappale ja 4 momentti, 28 §:n 3 momentti, 29 §:n 2 ja 3 momentti, 29 a §:n 1 momentti, 30 §:n 1 momentti, 31 §:n 1 ja 2 momentti, 33 ja 35 §, 36 §:n otsikko ja johdantokappale, 38 §:n 1 momentti, 40 §:n 2 momentti, 45 §:n 2 momentin johdantokappale, 46 §:n 1 ja 3 momentti, 48 ja 49 §, 50 §:n 1 momentti ja 53 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 28 §:n 3 momentti, 29 a §:n 1 momentti, 30 §:n 1 momentti, 36 §:n otsikko ja johdantokappale ja 49 § laissa 912/2020, 45 §:n 2 momentin johdantokappale laissa 567/2021, 46 §:n 3 momentti laissa 71/2019 ja 48 § osaksi laissa 912/2020, seuraavasti:

8 §

Henkilöstön koulutus- ja pätevyysvaatimukset

Hankkeen saa suunnitella tarkoitukseen soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö, joka on lisäksi suorittanut yliopiston tai korkeakoulun opetusohjelman mukaiset tai Ruokaviraston hyväksymät eläinten käyttöä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin koskevat opinnot.

Ruokavirasto hyväksyy hakemuksesta henkilön, joka on muualla kuin Suomessa suorittanut tarvittavat opinnot, päteväksi suunnittelemaan hankkeita Suomessa. Hyväksymisen edellytyksenä on, että suoritettavat opinnot vastaavat sisällöltään 1 momentissa tarkoitettuja opintoja.

10 §

Eläimiä koskeva kirjanpito ja tilastot

Toiminnanharjoittajan on pyydettyessä laadittava tilasto 1 momentin 1 ja 4 kohdassa tarkoitetuista tiedoista ja toimitettava se Ruokavirastolle.

Toiminnanharjoittajan, joka on käyttäjä, on lisäksi pidettävä kirjaa toteutettavista hankkeista ja laadittava tilasto niihin käytetyistä eläimistä sekä niille tehtyjen toimenpiteiden tosiasiallisesta vakavuudesta. Tilasto on toimitettava vuosittain Ruokavirastolle kolmen kuukauden kuluessa kalenterivuoden päättymisestä.

21 §

Toimintalupa ja sen hakeminen

Toiminnanharjoittajalla on oltava Ruokaviraston lupa toiminnan harjoittamiseen (*toimintalupa*).

Toimintalupaa on haettava Ruokavirastolta.

23 §

Muutokset henkilöstössä ja toiminnassa

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava 7 §:n 2, 3 ja 5 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vaihtumisesta Ruokavirastolle. Käyttäjän on viipymättä ilmoitettava 25 §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vaihtumisesta Ruokavirastolle.

Toimintalupaa on haettava uudelleen, jos toimintaa tai laitoksen rakennetta muutetaan merkittävästi tavalla, joka voi vaikuttaa haitallisesti eläinten hyvinvointiin. Toiminnan lopettamisesta on viipymättä ilmoitettava Ruokavirastolle.

27 §

Hankeluvan muuttaminen

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, Ruokavirasto voi myöntää luvan hanketta koskeviin vähäisiin muutoksiin, jos:

Ruokaviraston on ilmoitettava hankelupalautakunnalle lupaa koskevista muutoksista.

28 §

Hankkeessa käytetyn tai siihen tarkoitettun eläimen vapauttaminen, luovuttaminen ja palauttaminen

Ennen eläimen luontoon vapauttamista koskevan asian ratkaisemista lupahakemuksesta on tarvittaessa pyydettävä sen elinvoimakeskuksen lausunto, jonka toimialueella eläin on tarkoitus vapauttaa luontoon. Elinvoimakeskuksen tulee tarvittaessa kuulla asiasta muita viranomaisia.

29 §

Takautuva arviointi

Ruokavirasto tekee hankkeiden takautuvan arvioinnin. Hankeluvan haltijan on kolmen kuukauden kuluessa hankkeen päättymisestä toimitettava virastolle takautuvaa arviointia varten tarvittavat tiedot.

Ruokaviraston tulee toimittaa 1 momentissa tarkoitettut takautuvan arvioinnin tulokset tiedoksi hankeluvan haltijalle ja hankelupalautakunnalle.

29 a §

Hanketta koskevien asiakirjojen säilyttäminen

Ruokaviraston on säilytettävä kaikki hanketta koskevat asiakirjat vähintään kolmen vuoden ajan hankeluvan voimassaolon päättymisen jälkeen tai 31 §:n 2 momentissa tarkoitettun määräajan päättymisen jälkeen.

30 §

Hankelupalautakunnan asettaminen ja kokoonpano

Hankelupalautakunnan asettaa valtioneuvosto maa- ja metsätalousministeriön esityksestä viideksi vuodeksi kerrallaan. Lautakuntaan kuuluu puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä 16 muuta jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Lautakunnan kokoonpanossa tulee ottaa huomioon maan eri osien tasapuolinen edustus tässä laissa tarkoitettun toiminnan harjoittamisen kannalta. Lautakunta toimii Ruokaviraston yhteydessä. Jos lautakunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja taikka muu jäsen tai varajäsen eroaa kesken toimikauden, maa- ja metsätalousministeriö kutsuu hänen tilalleen uuden jäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

31 §

Asioiden valmistelu ja käsittely lautakunnassa

Lautakunnassa tai sen jaostossa käsiteltävät asiat valmistellaan Ruokavirastossa, josta myös käsiteltävät asiat esitellään. Lautakunnan tai sen jaoston kutsuu koolle lautakunnan tai jaoston puheenjohtaja tai tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtaja.

Päätös hanketta koskevaan lupahakemukseen on annettava viimeistään 40 työpäivän kuluttua siitä, kun kaikki asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot on toimitettu Ruokavirastolle. Ruokaviraston on lähetettävä hankeluvan hakijalle viipymättä ilmoitus vastaanotetuista hakemuksista sekä 40 työpäivän määräajasta, jonka kuluessa päätös tehdään. Jos se hankkeen monimutkaisuuden tai monitieteellisen luonteen vuoksi on perusteltua, päätöksen määräaika voidaan jatkaa 15 työpäivällä. Ruokaviraston on ilmoitettava hakijalle määräajan jatkamisesta ja sen perusteluista ennen ensin mainitun määräajan päättymistä.

33 §

Lautakunnan henkilöstö

Hankelupalautakunnalla on päätoimisia esittelijöitä ja toimistosihiteereitä, jotka ottaa palvelukseen Ruokavirasto. Esittelijän kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja hyvä perehtyneisyys eläinten käyttöön tieteellisissä ja opetustarkoituksissa.

35 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Ruokavirasto.

36 §

Ruokaviraston eräät tehtävät

Sen lisäksi, mitä Ruokaviraston tehtävistä muualla tässä laissa säädetään, virasto:

38 §

Valvontasuunnitelma

Ruokaviraston on laadittava vuosittain valvontasuunnitelma valvonnan järjestämisestä. Valvontasuunnitelmasta on käytävä ilmi suoritettavat tarkastukset, valvontakohdetyypit ja niiden tarkastustiheys. Lisäksi suunnitelmassa on esitettävä valvontakohdetyyppien riskinarvioinnin perusteet ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

40 §

Tarkastus- ja läsnäolo-oikeus

Ruokavirastolla on oikeus olla läsnä toteutettaessa hanketta ja tehtäessä toimenpidettä. Lisäksi virastolla on oikeus olla läsnä hankelupalautakunnan kokouksessa.

45 §

Rekisteri toiminnanharjoittajista

Ruokavirasto tallettaa rekisteriin seuraavat tiedot:

46 §

Hankerekisteri

Ruokavirasto pitää valvontaa ja valvonnan suunnittelua sekä tilastointia varten rekisteriä hankeluvista. Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

Maa- ja metsätalousministeriöllä sekä Ruokavirastolla on oikeus käyttää rekisteriä säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Henkilötietojen keräämisestä ja tallettamisesta sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämisestä ja luovuttamisesta säädetään lisäksi luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus), tietosuojalaissa (1050/2018) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

48 §

Hankeluvan peruuttaminen

Ruokavirasto voi peruuttaa hankeluvan, jos hankkeen toteuttamisessa on rikottu olennaisella tavalla hanketta koskevia säännöksiä, määräyksiä tai lupaehtoja eikä epäkohtia ole korjattu valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

Ruokavirasto peruuttaa hankeluvan, jos Euroopan komissio tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/63/EU 55 artiklan mukaisin perustein sitä vaatii.

Jos hankelupa peruutetaan, toiminnanharjoittajan on toteutettava Ruokaviraston hyväksymät toimet eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Jos muut toimet eivät ole tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia, eläimet on lopetettava.

49 §

Toimintaluvan peruuttaminen ja toiminnan keskeyttäminen

Ruokavirasto voi peruuttaa myöntämänsä toimintaluvan, jos toiminnanharjoittaja rikkoo olennaisella tavalla tässä laissa tai eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa (639/2023) tai niiden nojalla säädettyjä toimintaa koskevia vaatimuksia tai lupaehtoja taikka jos toiminta ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä eikä toiminnanharjoittaja korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

Jos Ruokavirastolla on perusteltua aihetta epäillä, että toiminnanharjoittaja toimii 1 momentissa tarkoitettulla tavalla ja siitä johtuen eläinten hyvinvointi vaarantuu eikä tilannetta voida korjata riittävän nopeasti tai riittävällä varmuudella 47 §:ssä tarkoitetuilla kielloilla, määräyksillä tai muilla toimenpiteillä, toiminta voidaan keskeyttää väliaikaisesti kokonaan tai

osittain asian selvittämistä varten. Toiminnan keskeyttämistä koskeva päätös on voimassa määräajan tai toistaiseksi, kunnes aluehallintovirasto antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa.

Jos toimintalupa peruutetaan tai toiminta keskeytetään, toiminnanharjoittajan on toteutettava Ruokaviraston hyväksymät toimet eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Jos muut toimet eivät ole tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia, eläimet on lopetettava.

50 §

Uhkasakko ja teettäminen

Ruokavirasto voi asettaa 47 §:ssä tarkoitettun kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai teettämisuhan.

53 §

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta

Ruokaviraston yhteydessä toimii tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta. Neuvottelukunnan tavoitteena on edistää korvaamisen, vähentämisen ja parantamisen periaatteen toteutumista. Valtioneuvosto asettaa neuvottelukunnan viideksi vuodeksi kerrallaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

146.

Laki

tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (1334/2022) 6 §:n 2 momentti, 7, 8 ja 11 §, 20 §:n 3, 4, 6 ja 7 momentti, 21 §:n 4 momentti, 25 §:n 1 momentti, 26 §:n 1–3 momentti, 26 a §:n 1 ja 2 momentti, 30 §:n 1 momentti, 49 §:n 5 momentti, 50 §:n 1 momentti sekä 54 §

sellaisena kuin niistä ovat 8 §, 26 §:n 2 momentti ja 26 a §:n 1 ja 2 momentti laissa 913/2024, seuraavasti:

6 §

Ruokavirasto

Ruokavirasto tekee päätöksen kansallisten tukien lain 6 §:n 2 kohdassa tarkoitettua kuljetusavustuksesta ja tuesta kotieläintalouden palveluille sekä eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:ssä tarkoitettua ympäristökorvauksesta, kun korvauksen perusteena on viimeksi mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettu alkuperäiskasvien varmuuskokeiden ylläpitoa koskeva ympäristösopimus tai alkuperäisrotujen perimän säilytystä koskeva ympäristösopimus. Asian käsittelyyn Ruokavirastossa sovelletaan tätä lakia. Ruokavirasto suorittaa lisäksi ehdollisuuden valvontaa siten kuin jäljempänä säädetään.

7 §

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskus tekee päätöksen:

1) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:ssä tarkoitettua ympäristökorvauksen myöntämisestä, jos korvauksen perusteena on mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettu alkuperäiskasvilajikkeen ylläpitoa koskeva ympäristösopimus;

2) kansallisten tukien lain 6 §:ssä tarkoitettua puutarhatuotteiden sekä metsämarjojen ja -sienten varastoinnin tuen, kasvihuonetuotannon tuen, porotalouden tuen ja mehiläistalouden tuen myöntämisestä;

3) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 10 §:ssä tarkoitettua maatalojen neuvontapalvelujen korvauksen myöntämisestä;

4) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 6 §:ssä tarkoitettua luonnonmukaisen tuotannon korvauksen myöntämisestä;

5) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 9 §:ssä tarkoitettua ei-tuotannollisten investointien korvauksen myöntämisestä;

6) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n 1 momentin 1—3 ja 6 kohdassa tarkoitettua ympäristösopimuksen ja 6 §:ssä tarkoitettua luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksen myöntämisestä sekä siirtämisestä ja päättämisestä kesken sopimus- tai sitoumuskauden.

Elinvoimakeskus suorittaa lisäksi tukien, korvausten ja ehdollisuuden tarkastusta ja valvontaa sekä laadunarviointia siten kuin jäljempänä säädetään.

8 §

Lupa- ja valvontavirasto

Lupa- ja valvontavirasto suorittaa sosiaalisen ehdollisuuden valvontaa siten kuin jäljempänä säädetään

11 §

Viranomaisen alueellinen toimivalta

Jollei elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain (/) nojalla toimivallasta muuta säädetä, toimivaltainen on se tämän lain 7—10 §:ssä tarkoitettu viranomainen, jonka toimialueella maatalan talouskeskus sijaitsee. Jos maatilalla ei ole talouskeskusta, toimivaltainen on se viranomainen, jonka toimialueella pääosa maatalan pelloista sijaitsee.

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen toimivaltainen elinvoimakeskus, jollei elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain nojalla toimivallasta muuta säädetä, on se elinvoimakeskus, jonka toimialueella:

- 1) investointi toteutetaan, jos hakemus koskee ei-tuotannollista investointia;
- 2) sopimuksen kohteena oleva alue sijaitsee, jos ympäristösopimuksen hakija on eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 9 §:ssä tarkoitettu rekisteröity yhdistys tai vesioikeudellinen yhteisö;
- 3) tuotteiden varasto sijaitsee, jos hakemus koskee metsämarjojen ja sienten varastointitukea;
- 4) mehiläistalouden harjoittajan toimintapiste sijaitsee, jos hakemus koskee mehiläistalouden tukea.

Porotalouden tukea koskevassa asiassa toimivaltainen viranomainen on Lapin elinvoimakeskus.

Kunta ja elinvoimakeskus voi siirtää asian toisen kunnan tai elinvoimakeskuksen ratkaistavaksi painavasta syystä.

20 §

Hallinnollinen tarkastus ja ristiintarkastus

Kunnan, elinvoimakeskuksen, Ahvenanmaan valtionviraston ja Ruokaviraston on tarkastettava tukihakemukseen sisältyvät tiedot. Toimivaltainen tuen myöntävä viranomainen tarkastaa hallinnollisessa tarkastuksessa tai ristiintarkastuksessa tukea koskevassa hakemuksessa olevat tiedot. Kunta tekee lisäksi hallinnollisessa tarkastuksessa havaitun ehdollisuuden laiminlyönnin osalta arvioinnin ja seuraamusehdotuksen siltä osin kuin on kyse sellaisista hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista ja kasvinsuojeluaineita koskevista ehdollisuuden vaatimuksista, mitkä ovat todennettavissa 12 §:ssä tarkoitettua tukea koskevan hakemuksen tiedoista.

Elinvoimakeskus tai Ahvenanmaan valtionvirasto tekee ristiintarkastuksessa selvitettäviksi tulleiden tuenhakijoiden osalta tarpeelliset tarkastukset, joiden tulos toimitetaan sähköisesti tuenhakijalle.

Ruokavirasto vastaa laadunarviointiasetuksen 4 artiklassa tarkoitettua paikkatietoperusteisen hakujärjestelmän laadunarvioinnista. Elinvoimakeskus tai Ahvenanmaan valtionvirasto voi tehdä paikkatietoperusteisen hakujärjestelmän laadunarviointiin liittyvän maastokäynnin pinta-alan määrittämiseksi.

Elinvoimakeskus tekee eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n 5 momentissa ja 9 §:n 3 momentissa tarkoitettua hallinnollisen tarkastuskäynnin. Hallinnollisessa tarkastuskäynnissä määritetään sopimuksen kohteena oleva ala ja sen tukikelpoisuus. Hallinnollisesta tarkastuskäynnistä ilmoitetaan tuen hakijalle enintään 14 vuorokautta ennen tarkastuksen suorittamista.

21 §

Pinta-alamonitorointi

Ruokavirasto vastaa laadunarviointiasetuksen 5 artiklassa tarkoitettua pinta-alamonitoroinnin laadunarvioinnista. Elinvoimakeskus tai Ahvenanmaan valtionvirasto tekee pinta-alamonitoroinnin laadunarviointiin liittyvät paikan päällä tehtävät tarkastuskäynnit. Laadunarvioinnin havainnot toimitetaan tuenhakijalle sähköisesti verkkopalvelussa ja tuenhakija voi korjata hakemusta hakemusjärjestelmäasetuksen 7 artiklassa säädetyllä tavalla.

25 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla, Ahvenanmaan valtionvirastolla ja elinvoimakeskuksella on oikeus suorittaa tässä laissa tarkoitetun tuen ja ehdollisuuden vaatimusten tarkastamiseksi ja valvomiseksi tuenhakijoihin ja -saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Jos tuen saamisen edellytysten valvonta tätä edellyttää, tarkastus saadaan suorittaa teurastamossa ja maataloustuotteiden jalostusta tai välittämistä harjoittavassa yrityksessä.

26 §

Ehdollisuutta koskevat erityiset säännökset

Elinvoimakeskus valvoo luonnonsuojelulain (9/2023) ja ympäristönsuojelulain (527/2014) noudattamista siltä osin kuin on kyse ehdollisuuden ympäristöön liittyvien lakisääteisten hoitovaatimusten noudattamisen sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta.

Elinvoimakeskus ja Ruokavirasto valvovat elintarvikelain (297/2021), eläintätilain (76/2021), eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014), rehulain (1263/2020), kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) ja eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) soveltamisalaan kuuluvien vaatimusten noudattamista siltä osin kuin on kyse muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen ehdollisuuden vaatimusten noudattamisen valvonnasta. Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, valvonnassa noudatetaan mainittujen lakien sekä eläinlääkintähuoltolain (285/2023) säännöksiä valvonnasta ja valvontaviranomaisista.

Elinvoimakeskus toimii ehdollisuuden valvontaseuraamusten yhteensovittajana.

26 a §

Sosiaalista ehdollisuutta koskevat erityiset säännökset

Lupa- ja valvontaviraston työsuojelun tehtäviä hoitava toimiala valvoo työsuojeluvalvonnan yhteydessä työturvallisuuslain (738/2002), työsopimuslain (55/2001), työaikalain (872/2019), työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) sekä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelun yhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) soveltamisalaan kuuluvien sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattamista tuenhakijan maataloustoiminnassa.

Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava vuosittain tiedot valvonnan yhteydessä annetuista täytäntöönpanokelpoisista päätöksistä toimivaltaiselle elinvoimakeskukselle ja Ahvenanmaan valtionvirastolle, jotka toimivat myös sosiaalisen ehdollisuuden valvontaseuraamusten yhteensovittajina. Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava tiedot täytäntöönpanokelpoisen päätöksen antamisvuotta seuraavan kalenterivuoden tammikuun loppuun mennessä.

30 §

Valvonnassa noudatettava menettely

Valvontaa suorittavalla henkilöllä on oltava Ruokaviraston, elinvoimakeskuksen tai Ahvenanmaan valtionviraston antama virkakortti tai tarkastusoikeuden osoittava asiakirja, joka on pyydettyessä esitettävä tuenhakijalle tai tämän edustajalle valvonnan yhteydessä.

49 §

Maitorekisteri

Maa- ja metsätalousministeriöllä, yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annetussa laissa tarkoitetulla todentamisviranomaisella, Ruokavirastolla, elinvoimakeskuksella, Ahvenanmaan valtionvirastolla sekä kuntien viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maitorekisteristä niille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi tarvittavat tiedot.

50 §

Tietojen antaminen seurantaa varten

Ruokavirastolla, Ahvenanmaan valtionvirastolla, elinvoimakeskuksella sekä kunnalla on oikeus saada tuensaajalta suunnitelma-asetuksen 7 artiklassa ja liitteessä I tarkoitetut tukien seurantaa ja vaikuttavuuden arviointia varten tarpeelliset selvitykset ja seurantatiedot.

54 §

Muutoksenhaku

Kunnan viranomaisen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua 11 §:n mukaan toimivaltaiselta elinvoimakeskukselta. Jos vaatimus koskee Ahvenanmaan maakunnan kunnan päätöstä, oikaisuvaatimus tehdään Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Ruokaviraston, elinvoimakeskuksen sekä Ahvenanmaan valtionviraston hallintopäätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Oikaisuvaatimukseen annettuun Ruokaviraston sekä elinvoimakeskuksen päätökseen haetaan muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Oikaisuvaatimukseen annettuun Lapin elinvoimakeskuksen päätökseen, joka koskee porotalouden tuen myöntämistä tai takaisinperintää, haetaan muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Oikaisuvaatimukseen annettuun Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen haetaan muutosta valittamalla Ahvenanmaan hallintotuomioistuimeen. Muilta osin muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

tulvariskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) 4 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 269/2020, sekä

muutetaan 4 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale, 2 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 8 §:n 3 momentti, 15 §:n 1 momentti, 17 §, 18 §:n 2 ja 3 momentti, 24 §:n 1 momentti ja 25 §,

sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale, 2 momentin johdantokappale ja 3 momentti ja 25 § laissa 269/2020 sekä 17 § ja 18 §:n 2 ja 3 momentti laissa 39/2021, seuraavasti:

4 §

Elinvoimakeskuksen tehtävät

Elinvoimakeskuksen tehtävänä on:

Lisäksi elinvoimakeskus huolehtii toimialallaan muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta tulvariskien hallinnasta. Erityisesti viraston tehtävänä on:

Elinvoimakeskuksen on otettava 2 momentin 3, 5 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa tehtävissä huomioon tulvista aiheutuvien riskien lisäksi muista tavanomaisesta poikkeavista vesiolioista aiheutuvat yleiseltä kannalta katsoen vahingolliset vaikutukset.

8 §

Merkittävät tulvariskialueet

Maa- ja metsätalousministeriö nimeää vesistöalueen ja merenrannikon merkittävät tulvariskialueet elinvoimakeskuksen ehdotuksesta. Ministeriön päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta valittamalla.

15 §

Tulvaryhmä

Tulvariskien hallintasuunnitelman laatimiseksi tarvittavaa viranomaisten yhteistyötä varten on tulvaryhmä sellaisella vesistöalueella ja merenrannikon alueella, jolle tulvariskien alustavan arvioinnin perusteella on nimetty yksi tai useampi merkittävä tulvariskialue. Tulvaryhmän muodostavat asianomaisten elinvoimakeskusten, maakunnan liittojen, kuntien ja alueiden pelastustoimien edustajat.

17 §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Elinvoimakeskuksen on varattava kaikille mahdollisuus tutustua 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuun ehdotukseen merkittävien tulvariskialueiden nimeämiseksi ja ehdotukseen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi sekä niiden tausta-asiakirjoihin ja varattava tilaisuus esittää mielipiteensä ehdotuksista. Elinvoimakeskus järjestää tarpeen mukaan tiedotustilaisuuksia, joissa varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiseen. Elinvoimakeskus pyytää lisäksi tarvittavat lausunnot.

Elinvoimakeskus antaa 1 momentissa tarkoitettut ehdotukset tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Tieto kuulutuksesta on julkaistava elinvoimakeskuksen toimialueen asianomaisissa kunnissa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä.

18 §

Vesistö- ja meritulvariskien hallintasuunnitelmien hyväksyminen

Maa- ja metsätalousministeriö toimittaa päätöksen hallintasuunnitelmien hyväksymisestä sähköisesti suunnitelmassa tarkoitettun vesistöalueen ja merenrannikon elinvoimakeskukselle.

Elinvoimakeskus antaa maa- ja metsätalousministeriön päätöksen tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Tieto kuulutuksesta on julkaistava elinvoimakeskuksen toimialueen asianomaisissa kunnissa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä. Elinvoimakeskus toimittaa lisäksi päätöksen sähköisesti niille viranomaisille, joita asian käsittelyn aikaisemmissa vaiheissa on kuultu.

24 §

Tietojen luovuttaminen

Viranomaisten on annettava elinvoimakeskukselle ja asianomaiselle kunnan viranomaiselle maksutta hallussaan olevia tulvariskien hallinnan suunnittelua varten tarpeellisia tietoja.

25 §

Tietojen toimittaminen

Elinvoimakeskus toimittaa Suomen ympäristökeskukselle digitaalisessa muodossa 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettut kartat, 4 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettun hydrologisen havaintotiedon, 8 §:n 3 momentissa ja 15 §:n 2 momentissa tarkoitettut päätökset ja 18 §:ssä tarkoitettut tulvariskien hallintasuunnitelmat.

Kunta asettaa elinvoimakeskuksen sekä Suomen ympäristökeskuksen saataville digitaalisessa muodossa tiedot 19 §:n 1 momentissa tarkoitetuista merkittävistä tulvariskialueista sekä kappaleet mainitussa lainkohdassa tarkoitetuista kartoista ja 19 §:n 2 momentissa tarkoitetuista hyväksytyistä tulvariskien hallintasuunnitelmista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

148.

Laki

valtioneuvoston päätöksen mukaisesti

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtioneuvoston päätöksen mukaisesti annettua lain (232/2019) 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 4 momentti, 6 §:n 2 ja 3 momentti, 8 §, 10 §:n 1 ja 2 momentti sekä 11 ja 12 § seuraavasti:

3 §

Valtioneuvoston myöntövaltuus ja enimmäismäärä sekä takaajan vastuun toteutuminen

Valtioneuvoston myöntövaltuus voidaan vahvistaa maatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa tarkoitukseen vahvistetun enimmäismäärän rajoissa. Tämän lain nojalla myönnettävien takausten jäljellä oleva yhteismäärä saa olla samanaikaisesti enintään 100 miljoonaa euroa. Maa- ja metsätalousministeriö päättää myöntövaltuuden osoittamisesta elinvoimakeskusten käyttöön.

4 §

Valtioneuvoston kohteena oleva luotto

Takauksen kohteena olevan luoton takaisinmaksua koskevia ehtoja saadaan muuttaa 3 momentissa tarkoitettujen laina-ajan rajoissa ja luotto saadaan siirtää toiselle 1 momentissa tarkoitettulle luotonantajalle, jos tällä ei ole vaikutusta takauksen myöntämisen ehtojen tai edellytysten täyttymiseen taikka valtion asemaan takaajana. Luotonantajan on ilmoitettava muutoksista elinvoimakeskukselle.

6 §

Valtioneuvoston hakeminen ja myöntäminen

Hakemus on toimitettava rakennetukilain 30 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimivaltaiselle elinvoimakeskukselle Ruokaviraston määräämänä hakuaikana.

Elinvoimakeskus päättää takauksen myöntämisestä. Takauksen myöntämisen edellytyksenä on, että luotonantaja on hyväksynyt takausta koskevaan hakemukseen sisältyvän lainan määrän ja lainaehdot.

8 §

Tarkastusoikeus ja tarkastuksen suorittaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinvoimakeskuksella on oikeus suorittaa tämän lain nojalla myönnettyyn takaukseen liittyviä tarkastuksia noudattaen rakennetukilain 44 §:ää ja 45 §:n 1 ja 3–5 momenttia.

10 §

Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus

Valtiontakauksen saaja on velvollinen antamaan elinvoimakeskukselle tietoja ja avustamaan tarkastuksessa noudattaen rakennetukilain 22 §:ää.

Valtiontakauksen kohteena olevan luoton luotonantaja on velvollinen antamaan maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle sekä elinvoimakeskukselle tietoja ja ilmoituksia noudattaen rakennetukilain 54 §:n 2–4 momenttia.

11 §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinvoimakeskuksilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada ja luovuttaa tämän lain nojalla myönnettyjä valtiontakauksia koskevia tietoja noudattaen maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annetun lain (1325/2022) 57 §:ää.

12 §

Muutoksenhaku

Elinvoimakeskuksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Muilta osin muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

149.

Laki

vesihuollon tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesihuollon tukemisesta annetun lain (686/2004) 5 §:n 1 momentti, 9 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 13 §:n 2 momentti ja 14 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1493/2009, seuraavasti:

5 §

Tukipäätös

Tämän lain mukaisen tuen myöntämisestä päättää asianomainen elinvoimakeskus maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön sille tätä varten myöntämien määrärahojen rajoissa.

9 §

Avustushakemus

Vesihuoltoavustusten hakemisesta ilmoittaa asianomainen elinvoimakeskus. Avustushakemus on toimitettava elinvoimakeskukselle ennen kuin tuettavan toimenpiteen toteuttaminen aloitetaan.

Elinvoimakeskuksen on tarvittaessa pyydettävä asianomaisen kunnan lausunto toimenpiteestä.

13 §

Sopimus valtion työstä

Sopimuksen tekee valtion puolesta elinvoimakeskus. Valtion tuen ollessa yli 2 000 000 euroa elinvoimakeskuksen on kuitenkin saatava asianomaiselta ministeriöltä oikeutus sopimuksen tekemiseen.

14 §

Tietojärjestelmä

Elinvoimakeskus tallentaa tarvittavat tiedot avustushakemuksista, tehdyistä tukipäätöksistä ja sopimuksista sekä tuettavien toimenpiteiden toteutumisesta Suomen ympäristökeskuksessa ylläpidettävään tietojärjestelmään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

150.

Laki

vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain (451/1988) 16 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 590/2011, seuraavasti:

16 §

Jos vahvistettu järjestelysuunnitelma koskee ojituksen yhteydessä suoritettavaa tilusjärjestelyä, toimitusinsinöörin on toimitettava järjestelysuunnitelma ja 14 §:n 2 momentissa tarkoitetut ehdotukset ojitussuunnitelman muutoksiksi ojitustoimituksen toimitusmiehelle tai Lupa- ja valvontavirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

151.

Laki

vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain (1709/2015) 7 §:n 1 ja 3 momentti, 13 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 ja 2 momentti, 17,18 ja 20 §, sellaisina kuin niistä ovat 7 §:n 1 ja 3 momentti laissa 682/2019, seuraavasti:

7 §

Viranomaiset

Lupa- ja valvontavirasto valvoo vieraslajiasetuksen ja tämän lain noudattamista, jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä. Lupa- ja valvontavirasto päättää nopeiden hävittämistoimenpiteiden toteuttamisesta vieraslajiasetuksen 17 ja 18 artiklan mukaisesti.

Lupa- ja valvontavirasto toimii vieraslajiasetuksen 8 ja 9 artiklassa tarkoitettuna lupaviranomaisena ja vastaa luvissa tarkoitettujen toimipaikkojen valvonnasta.

13 §

Luvan peruuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa vieraslajiasetuksen 8 tai 9 artiklan nojalla myönnetyn luvan, jos luvan määräyksiä on rikottu olennaisella tavalla eikä toimintaa ole saatettu luvan mukaiseksi Lupa- ja valvontaviraston asettaman kohtuullisen määräajan kuluessa.

14 §

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Lupa- ja valvontavirastolla ja Tullilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toisiltaan, toimijalta sekä vieraslajiasetuksen mukaista lupaa edellyttävää taikka tämän lain 11

§:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavalta tiedot, jotka ovat välttämättömiä vieraslajiasetuksen ja tämän lain noudattamisen valvontaa varten.

Lupa- ja valvontavirastolla tai sen määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus tehtävänsä suorittamista varten:

- 1) kulkea toisen alueella;
- 2) päästä paikkaan, jossa harjoitetaan vieraslajiasetuksen 8 tai 9 artiklan mukaista lupaa edellyttävää toimintaa taikka tämän lain 11 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa;
- 3) tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia sekä suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä.

17 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Lupa- ja valvontavirasto voi:

1) kieltää sitä, joka vieraslajiasetuksen 7 artiklan 1 kohdan taikka tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti pitää hallussaan, kasvattaa, kuljettaa, saattaa markkinoille, välittää taikka myy tai muutoin luovuttaa unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin, jatkamasta tai toistamasta mainittujen säännösten vastaista menettelyä;

2) määrätä sen, joka tahallaan tai huolimattomuudesta päästää ympäristöön unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin, hävittämään ympäristöön päässeen lajin esiintymän;

3) määrätä sen, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 3 §:n 1 momentissa säädettyä ympäristöön päästämisen kieltoa, hävittämään kiellon rikkomisen seurauksena ympäristöön päässeen lajin esiintymän;

4) määrätä kiinteistön omistajan tai haltijan täyttämään 4 §:ssä säädetyn velvollisuutensa;

5) määrätä toimijan täyttämään 5 §:ssä säädetyn velvollisuutensa.

Lupa- ja valvontaviraston on 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua määräystä antaessaan määrättävä myös siitä, millä tavalla vieraslajina tai haitallisena vieraslajina pidettävä lintu- tai nisäkäslaji on hävitettävä.

Lupa- ja valvontaviraston on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, 1 momentin nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Jollei 1 momentissa tarkoitettu asia ole tullut vireille Lupa- ja valvontaviraston aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille kunta tai kuntayhtymä, jonka toimialueella rikkomus tai laiminlyönti ilmenee tai jonka alueelle rikkomuksesta tai laiminlyönnistä aiheutuvat vaikutukset voivat ulottua, sekä asiassa yleistä etua valvova viranomainen tai muu julkista hallintotehtävää hoitava.

18 §

Takavarikointi ja hävittäminen

Lupa- ja valvontavirasto tai sen määräämä virkamies tai viranhaltija voi määrätä vieraslajiasetuksen taikka tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti hallussa pidetyn haitallisen vieraslajin takavarikoitavaksi ja hävitettäväksi.

Tavaran takavarikoinnista säädetään pakkokeinolaissa (806/2011).

20 §

Ilmoitus esitutkintaviranomaiselle

Jos Lupa- ja valvontavirastolla on todennäköisiä perusteita epäillä 21 §:ssä tarkoitetun teon tapahtuneen, sen on ilmoitettava asiasta poliisille tai Tullille esitutkintaa varten. Ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos teko on olosuhteet huomioon ottaen vähäinen eikä yleinen etu vaadi asian tarkempaa selvittämistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

152.

Laki

yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) 4 §:n 4 momentti, 5, 7 ja 13 §, 15 §:n 1 ja 2 momentti, 18 ja 19 §, 20 §:n 1 momentti, 21 §:n 1 momentti, 22 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentti, 28 §:n 1 momentti, 28 a, 36 ja 38 §, 49 §:n 25 kohta, 65 §:n 1 momentti, 69 §:n 2 momentti sekä 69 a §:n 8 ja 12 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 4 momentti, 18 §, 21 §:n 1 momentti ja 22 §:n 1 momentti laissa 208/2018, 7 ja 13 §, 20 §:n 1 momentti, 28 a ja 38 §, 49 §:n 25 kohta, 65 §:n 1 momentti, 69 §:n 2 momentti ja 69 a §:n 8 ja 12 kohta laissa 874/2022 sekä 15 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1017/2018, seuraavasti:

4 §

Maa- ja metsätalousministeriö

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaan liittyvien ohjaus- ja koordinoititehtävien siirtämisestä elinvoimakeskukselle.

5 §

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskus ja Rajavartiolaitos vastaavat Euroopan unionin yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevien säädösten ja päätösten noudattamisen valvonnasta kalastustoiminnassa. Elinvoimakeskus valvoo yhteiseen kalastuspolitiikkaan liittyvien kalastusta, saalista, kalan kuljetusta ja kalakauppaa koskevien ilmoitusvelvollisuuksien noudattamista ja vastaa ilmoitusten tallentamisesta 5 luvussa tarkoitettuihin rekistereihin.

Elinvoimakeskus valvoo yhteistyössä Tullin kanssa neuvoston LIS-asetuksen ja komission LIS-asetuksen säännösten noudattamista kalatuotteita maahan tuotaessa ja maasta vietäessä. Elinvoimakeskus on neuvoston LIS-asetuksen 15 artiklassa, 16 artiklan 1 kohdassa sekä 17, 18 ja 21 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, ja se antaa mainitun asetuksen 15 ja 18

artiklassa edellytetyn kalatuotteiden maahantuontia ja maastavientiä koskevan varmennuksen ja hyväksynnän.

Elinvoimakeskus on neuvoston LIS-asetuksessa ja komission LIS-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomaisena, joka myöntää ja peruuttaa komission LIS-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettua hyväksytyn talouden toimijan todistuksen (APEO-todistus) ja vastaa hyväksytyn talouden toimijan toiminnan valvonnasta ja siihen liittyvästä yhteistyöstä Euroopan unionin toimielinten ja muiden valtioiden kanssa. Neuvoston LIS-asetuksen 16 artiklassa ja komission LIS-asetuksen II luvussa säädetään hyväksytyn talouden toimijan asemasta, APEO-todistuksesta, todistuksen haku- ja myöntämismenettelystä, hyväksymisen edellytyksistä, hyväksytyn talouden toimijan tehtävistä, toiminnan valvonnasta ja toiminnan keskeyttämisestä.

7 §

Ruokavirasto ja kunnalliset elintarvikevalvontaviranomaiset

Ruokaviraston ja kunnallisten elintarvikevalvontaviranomaisten kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jäljitettävyyttä ja kuluttajille annettavia tietoja koskevasta valvonnasta säädetään elintarvikelaissa (297/2021). Jäljitettävyydestä ja kuluttajille annettavista tiedoista säädetään neuvoston valvonta-asetuksessa ja komission valvonta-asetuksessa.

13 §

Kalastuslupan tilapäinen peruuttaminen

Elinvoimakeskuksella ja Rajavartiolaitoksella on oikeus peruuttaa toimijalle myönnetty kalastuslupa tilapäisesti, jos on perusteltua syytä epäillä, että toimija on syyllistynyt 51 §:ssä tarkoitettuun vakavaan rikkomukseen ja että hän jatkaa lain vastaista toimintaansa. Päätös on voimassa, kunnes Ruokavirasto on käsitellyt asian tai samaa tekoa koskeva rikosoikeudellinen rangaistus on määrätty tai tuomittu, kuitenkin enintään 60 päivää sen antamisesta. Päätös voidaan panna täytäntöön, vaikka se ei olisi lainvoimainen, jollei valitusviranomaisella toisin määrää.

15 §

Moottoritehon mittaaminen

Elinvoimakeskus, Rajavartiolaitos tai Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä, että kalastuslupan moottoriteho on mitattava, jos kalastuslisenssissä ja moottorin valmistajan antamassa moottoritehotodistuksessa mainittu enimmäisteho eivät vastaa toisiaan tai jos on perusteltua syytä olettaa, että kalastuslupan moottoriteho ylittää kalastuslisenssissä mainitun moottoritehon.

Edellä tarkoitettu valvontaviranomaisena voi asettaa määräajan, jonka kuluessa moottoriteho tulee mitata ja sitä koskeva todistus toimittaa määräyksen antaneelle valvontaviranomaiselle. Jos valvontaviranomaisena ei ole saanut asettamassaan määräajassa hyväksyttävää todistusta moottoritehosta, elinvoimakeskus voi valvontaviranomaisen pyynnöstä peruuttaa kalastuslupan kalastuslisenssin toistaiseksi, kuitenkin enintään siihen saakka, kunnes viranomaiselle toimitetaan asianmukainen moottoritehotodistus.

18 §

Vapautukset eräistä velvoitteista

Elinvoimakeskus myöntää kalastuslisenssinhaltijan hakemuksesta vapautuksen velvollisuudesta ottaa käyttöön satelliittiseurantajärjestelmä tai varustaa alus kadonneen pyydyksen talteenoton mahdollistavilla laitteilla. Vapautus myönnetään sellaiselle Suomen lipun alla purjehtivalle vähintään 12 metriä mutta alle 15 metriä pitkälle kalastusalukselle, joka harjoittaa toimintaansa yksinomaan Suomen aluevesillä tai joka ei ole merellä koskaan pidempää kuin 24 tuntia laskettuna lähtöhetkestä satamaan paluuseen.

Elinvoimakeskus peruuttaa viipymättä vapautuksen, jos sen myöntämisperusteet eivät enää ole olemassa. Kalastuslisenssinhaltija on velvollinen ilmoittamaan hyvissä ajoin etukäteen elinvoimakeskukselle, jos kalastusaluksen kalastusalue tai kalastusaika muuttuu niin, että vapautus tulee peruuttaa.

19 §

LIS-kalastuksesta peräisin olevien kalastustuotteiden hävittäminen

Maahantuotava tai maastavietävä kalastustuote tai saalis hävitetään saalistodistuksen hyväksymistä tai varmentamista hakeneen kustannuksella, jos kalastustuote tai saalis on peräisin kalastuksesta, joka on lainvoimaisella päätöksellä todettu olevan neuvoston LIS-asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kalastusta (LIS-kalastus). Hävittämistä koskevan päätöksen tekee elinvoimakeskus samalla, kun se tekee saalistodistuksen hyväksymistä tai varmentamista koskevan päätöksen.

20 §

Ilmoituksia vastaanottava viranomaisen, määräajan laskeminen ja tarkemmat määräykset

Neuvoston valvonta-asetuksen 14 ja 15 artiklassa tarkoitettu kalastuspäiväkirja, 21 ja 22 artiklassa tarkoitettu jälleenlaivausilmoitus, 23 ja 24 artiklassa tarkoitettu purkamisilmoitus, 28 artiklassa tarkoitettu pyyntiponnistusilmoitus, 62–64 artiklassa tarkoitettu myynti-ilmoitus, 66 ja 67 artiklassa tarkoitettu haltuunottoilmoitus ja 68 artiklassa tarkoitettu kuljetusasiakirja toimitetaan Suomessa elinvoimakeskukselle. Neuvoston valvonta-asetuksen 17 artiklassa tarkoitettu ennakkoilmoitus ja tämän lain 20 a §:ssä tarkoitettu lohenkalastusta koskeva ennakkoilmoitus tehdään kalastuksenseurantakeskukselle.

21 §

Alle kymmenmetrisen kalastusalueen kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvia kalalajeja koskevat saalisilmoitukset

Kokonaispituudeltaan alle kymmenen metriä pitkän kalastusalueen päällikön tai hänen valtuuttamansa tulee 48 tunnin kuluessa saaliin purkamisen päättymisestä ilmoittaa saamansa lohisaaliit kappalemäärittäin ja kilogrammoittain sekä muiden kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvien kalalajien saaliit kilogrammoittain elinvoimakeskukselle.

22 §

Alle kymmenmetrisen kalastusalueen muita kuin kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvia kalalajeja koskevat saalisilmoitukset

Kokonaispituudeltaan alle kymmenen metriä pitkän kalastusaluksen päällikön tai hänen valtuuttamansa tulee antaa vähintään kalenterikuukausittain seuraavan kalenterikuukauden 20 päivään mennessä ilmoitus kyseisellä kalastusaluksella saaduista kaikista muista kuin 21 §:n mukaisesti ilmoitettavista saaliista elinvoimakeskukselle.

27 §

Ilmoitus kalastuspäiväkirjan, jälleenlaivaus- ja purkuilmoituksen ja saalisilmoituksen allekirjoittajista

Kalastuslisenssinhaltijan tulee ilmoittaa kirjallisesti elinvoimakeskukselle niiden henkilöiden henkilö- ja yhteystiedot, jotka ovat oikeutettuja allekirjoittamaan kalastuspäiväkirjan, jälleenlaivaus- ja purkamisilmoituksen tai antamaan niitä vastaavat sähköiset ilmoitukset tai 21 ja 22 §:ssä tarkoitetut saalisilmoitukset kalastuslisenssinhaltijan kalastusalusten pyytämistä saaliista. Ilmoituksesta on käytävä ilmi ilmoituksen antoon oikeutetun aseman kalastuslisenssinhaltijan aluksessa tai liiketoiminnassa. Tiedot tallennetaan kalastusalusrekisteriin.

28 §

Ensiostajaksi ilmoittautuminen

Jokaisen, joka ostaa suoraan kalastusalueelta tai kaupallista kalastusta harjoittavalta merialueelta pyydettyjä kalansaaliita taikka tällaisista saaliista kalastuksenharjoittajan itse valmistamia kalastustuotteita, on ilmoitettava neuvoston valvonta-asetuksen 59 artiklassa tarkoitettuun elinvoimakeskuksen pitämään kalastustuotteiden ensiostajarekisteriin. Poikkeuksesta rekisteröitymisvelvollisuudesta säädetään mainitun artiklan 3 kohdassa.

28 a §

Kuljetusasiakirja

Jos neuvoston valvonta-asetuksen 68 artiklassa tarkoitettu kalastustuote kuljetetaan saaliin kalastaneen lukuun, kuljetusasiakirja voidaan toimittaa elinvoimakeskukselle neuvoston valvonta-asetuksen 23 tai 24 artiklan mukaisen purkamisilmoituksen tai 21 §:n mukaisen ilmoituksen yhteydessä. Jos kalastustuote kuljetetaan ostajan lukuun, kuljetusasiakirja voidaan toimittaa neuvoston valvonta-asetuksen 62–64 artiklassa tarkoitetun myynti-ilmoituksen yhteydessä. Kuljetusasiakirja voidaan toimittaa myös neuvoston valvonta-asetuksen 66 tai 67 artiklassa tarkoitetun haltuunottoilmoituksen yhteydessä. Kuljettaja vastaa tällöinkin siitä, että kuljetusasiakirja saapuu määräajassa elinvoimakeskukselle.

Poiketen siitä, mitä neuvoston valvonta-asetuksen 68 artiklassa säädetään, kuljetettaessa Suomessa kokonaispituudeltaan enintään 12-metrisestä kalastusalueesta kuljetusvälineeseen lastattuja saaliita tai tällaisista saaliista peräisin olevia kalastustuotteita enintään 20 kilometrin päähän purkamispaikasta, niiden mukana ei tarvitse olla mainitun artiklan mukaista kuljetusasiakirjaa eikä kuljetusasiakirjaa tarvitse toimittaa elinvoimakeskukselle.

36 §

Saalistodistusrekisteri

Saalistodistusrekisteriin tallennetaan neuvoston LIS-asetuksen 12 artiklassa tarkoitetut, elinvoimakeskukselle toimitetut saalistodistukset liitteineen sekä tiedot saalistodistusten perusteella myönnettyistä maahantuontia ja maastavientiä koskevista luvista ja lupien epäämisistä. Rekisteriin tallennetaan myös tiedot Euroopan unionin LIS-alusluetteloon merkityistä kalastusaluksista ja niistä kolmansista maista, joiden tiedot komissio on julkaissut neuvoston LIS-asetuksen 35 artiklan mukaisesti.

Elinvoimakeskus käyttää saalistodistusrekisteriin tallennettuja tietoja hyväksyessään ja varmentaessaan saalistodistuksia sekä vastatessaan Euroopan komission tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden saalistodistusjärjestelmän toimeenpanoa koskeviin tiedusteluihin ja tietopyyntöihin. Maa- ja metsätalousministeriö käyttää tietoja neuvoston valvonta-asetuksessa ja neuvoston LIS-asetuksessa sekä komission valvonta-asetuksessa ja komission LIS-asetuksessa tarkoitetun keskinäisen avunannon edellyttämiin tehtäviin.

38 §

Yhteisrekisterinpitäjät

Elinvoimakeskus, Rajavartiolaitos ja maa- ja metsätalousministeriö ovat 30–35 §:ssä tarkoitettujen rekisterien yhteisrekisterinpitäjiä. Elinvoimakeskus, Tulli ja maa- ja metsätalousministeriö ovat 36 §:ssä tarkoitetun rekisterin yhteisrekisterinpitäjiä.

Maa- ja metsätalousministeriö käyttää rekistereitä yhteisen kalastuspolitiikan toimeenpanoon liittyvien raportointi- ja valvontavelvoitteiden täyttämiseen sekä ohjaa tietojärjestelmän kehittämistä, rekisterien ylläpitoa ja rekisterien pitoa. Elinvoimakeskus ja Rajavartiolaitos käyttävät rekistereitä hoitaessaan lakisääteisiä valvonta- ja raportointitehtäviään. Tulli käyttää 36 §:ssä tarkoitettua saalistodistusrekisteriä tehdessään kalastustuotteiden maahantuloa ja maastavientiä koskevia päätöksiä.

Elinvoimakeskus huolehtii 30–36 §:ssä tarkoitettujen rekistereiden tietoaosteiston tietosuojasetuksen 25 artiklassa tarkoitetusta tietosuojasta, 32 artiklassa tarkoitetusta käsittelyn turvallisuudesta, 35 artiklassa tarkoitetusta tietosuojaa koskevasta vaikutustenarvioinnista, 36 artiklassa tarkoitetusta ennakko-kuulemisesta ja 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista ja muista sellaisista tietosuojasetuksessa säädettyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista, jotka koskevat käytettävän tietojärjestelmän ja tietoaosteiston tietoturvallisuutta. Muut 1 momentissa mainitut yhteisrekisterinpitäjät vastaavat muista kuin edellä mainituista tietosuojasetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista 30–36 §:ssä tarkoitettuihin rekistereihin tallentamiensa tietojen osalta. Elinvoimakeskus on tietosuojasetuksen 26 artiklassa tarkoitettu rekisteröidyn yhteyspiste.

49 §

Rikkomukset

Ruokavirasto määrää rikkomusmaksun sille, joka:

25) laiminlyö täyttää ja toimittaa elinvoimakeskukselle asianmukaisesti neuvoston valvonta-asetuksen 66 tai 67 artiklassa tarkoitetut haltuunottoilmoitukset;

65 §

Rikkomusrekisterin yhteisrekisterinpitäjät

Maa- ja metsätalousministeriö, Ruokavirasto, Rajavartiolaitos, elinvoimakeskus ja kunnalliset elintarvikevalvontaviranomaiset ovat rikkomusrekisterin yhteisrekisterinpitäjiä. Rajavartiolaitos, elinvoimakeskus ja kunnalliset elintarvikeviranomaiset tallentavat rikkomusrekisteriin ne havaitsemaansa epäiltyä rikkomusta ja epäiltyä vakavaa rikkomusta koskevat tiedot, jotka ovat tarpeen epäillyn rikkomuksen tai vakavan rikkomuksen käsittelemiseksi Ruokavirastossa. Ruokavirasto tallentaa rikkomusrekisteriin tiedot, jotka liittyvät asian käsittelyyn Ruokavirastossa ja asiasta tehtyyn päätökseen. Maa- ja metsätalousministeriö käyttää rekisteriä yhteisen kalastuspolitiikan toimeenpanoon liittyvien raportointivelvoitteiden täyttämiseen sekä ohjaa tietojärjestelmän kehittämistä, rekisterien ylläpitoa ja rekisterien pitoa.

69 §

Tietojen luovuttaminen rekistereistä

Tietojen luovutuksesta päättää 64 §:ssä tarkoitettujen rikkomusrekisterin osalta Ruokavirasto ja 30–36 §:ssä tarkoitettujen rekistereiden osalta elinvoimakeskus. Ennen tietojen luovuttamista tietoja luovuttavan on varmistuttava siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

69 a §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Tässä laissa tarkoitetuista rekistereistä voidaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa käyttötarkoituksen kannalta välttämättömiä tietoja:

8) elinvoimakeskukselle yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaan;

12) kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain 19 §:ssä tarkoitettulle elinvoimakeskukselle vakuutustuen takaisinperintää varten;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

153.

Laki

yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annetun lain (1324/2022) 6 §:n 1 momentti, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 2 momentti, 11 §:n 1 momentti ja 18 §:n 1 momentti seuraavasti:

6 §

Alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma

Alueellisten tavoitteiden asettamiseksi ja niitä koskevien toimenpiteiden valmistelemiseksi laaditaan suunnitelma-asetuksen 69 artiklan 1 kohdan d, e, g ja h alakohdan mukaisista toimenpiteistä alueelliset maaseudun kehittämissuunnitelmat. Alueellisten kehittämissuunnitelmien laatimisesta vastaavat elinvoimakeskukset kukin toimialueellaan. Elinvoimakeskuksen ja paikallisen toimintaryhmän välisessä yhteistyöasiakirjassa määritellään tukikelpoinen alue.

7 §

Paikallinen kehittämisstrategia

Paikallisten tavoitteiden asettamiseksi ja niitä koskevien toimenpiteiden valmistelemiseksi laaditaan yleisasetuksen 32 artiklan mukaiset paikalliset kehittämisstrategiat. Paikallisten kehittämisstrategioiden laatimisesta vastaavat paikalliset toimintaryhmät. Elinvoimakeskuksen ja paikallisen toimintaryhmän välisessä yhteistyöasiakirjassa määritellään tukikelpoinen alue.

8 §

Yhteistyö

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa suunnitelman yhteensovittamisesta muiden suunnitelmien ja ohjelmien ja rahoitusvälineiden kanssa. Elinvoimakeskukset vastaavat alueellisten maaseudun kehittämissuunnitelmien sekä suunnitelmaan sisältyvien alueellisten tukitoimien toimeenpanon yhteensovittamisesta muiden alueella toteutettavien ohjelmien, suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden kanssa. Paikallisten kehittämisstrategioiden yhteensovittamisesta muiden paikallisten ohjelmien, paikallisten suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden kanssa vastaavat paikalliset toimintaryhmät yhteistyössä alueen elinvoimakeskuksen kanssa.

11 §

Välittävä toimielin

Välittäviä toimielimiä ovat Ruokavirasto, Ahvenanmaan valtionvirasto, elinvoimakeskukset sekä kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset.

18 §

Tekninen apu

Teknistä apua voidaan käyttää suunnitelma-asetuksen 125 artiklan mukaisiin toimiin maa- ja metsätalousministeriössä, Ruokavirastossa, maaseutuverkostossa sekä elinvoimakeskuksissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

154.

Laki

lannoitelain 23 ja 38 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lannoitelain (711/2022) 23 § ja 38 §:n 4 momentti seuraavasti:

23 §

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskukset valvovat Ruokaviraston ohella lannoitevalmisteita toimialueellaan.

38 §

Kielto

Jos asia ei siedä viivytystä, Ruokaviraston lisäksi elinvoimakeskus voi määrätä lannoitevalmiste-erää koskevan kiellon väliaikaisesti. Väliaikainen kiello on saatettava viivytyksettä Ruokaviraston ratkaistavaksi. Kielto raukeaa, jos Ruokavirasto ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua päätöstä kahden viikon kuluessa kiellon antamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

155.

Laki

luopumiseläkelain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

855

muutetaan luopumiseläkelain (16/1974) 16 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa, 1459/2009 seuraavasti:

16 §

Elinvoimakeskusten ja kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten asiana on eläkelaitoksen ohella valvoa, että luopumiseläkkeensaaja pidättyy tässä laissa tarkoitettulla tavalla maatalouden harjoittamisesta ja että 6 §:n 2 momentissa, 8 §:n 2 momentissa ja 12 a §:n 1 momentissa tarkoitettut sitoumukset täytetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

156.

Laki

metsälain 7 a ja 14 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsälain (1093/1996) 7 a §:n 3 momentti ja 14 b §,
sellaisina kuin ne ovat, 7 a §:n 3 momentti laissa 1085/2013 ja 14 b § laissa 1478/2009,
seuraavasti:

7 a §

Maanomistajan ja metsäkeskuksen ilmoitusvelvollisuus

Metsäkeskuksen on ilmoitettava välittömästi vastaanottamastaan metsänkäyttöilmoituksesta Lupa- ja valvontavirastolle, jos ilmoituksen mukaista käsittelyaluetta tai osaa siitä koskee 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu päätös.

14 b §

Menettely liito-oravailmoituksesta

Jos metsäkeskukselle saapunut metsänkäyttöilmoitus kohdistuu Lupa- ja valvontaviraston metsäkeskukselle toimittamassa asiakirjassa mainittuun liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaan, metsäkeskuksen on välittömästi ilmoitettava tästä Lupa- ja valvontavirastolle, maanomistajalle sekä tiedossaan olevalle maanomistajan edustajalle ja metsänhakkuuoikeuden haltijalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

157.

Laki

metsästyslain 23 ja 88 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsästyslain (615/1993) 23 § ja 88 §:n 4 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 23 § laissa 79/2021 sekä 88 §:n 4 momentti laissa 1469/2009,
seuraavasti:

23 §

Metsästyksen rajoittaminen yleisen turvallisuuden vuoksi

Jos yleisen turvallisuuden kannalta on erityisen tärkeää, Lupa- ja valvontavirasto voi määrääjäksi tietyllä alueella kieltää metsästyksen tai rajoittaa sitä. Ennen kiellon tai rajoituksen määräämistä on metsästysoikeuden haltijaa ja alueen omistajaa kuultava.

Lupa- ja valvontaviraston tulee kumota 1 momentissa tarkoitettu kiello tai rajoitus ennen määrääjän päättämistä, jos kiellon tai rajoituksen voimaapitämiseen ei enää ole tarvetta.

88 §

Lain noudattamisen valvonta

Jos tähän lakiin tai sen nojalla annettuun säännökseen tai määräykseen perustuva velvollisuus laiminlyödään, Lupa- ja valvontavirasto voi valvontaviranomaisen tai tässä laissa tarkoitetun yhteisön ilmoituksesta taikka sen hakemuksesta, jonka oikeutta tai etua asia koskee, määrätä laiminlyöjän täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

158.

Laki

patoturvallisuuslain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan patoturvallisuuslain (494/2009) 5 §, sellaisena kuin se on laissa 1511/2009,
seuraavasti:

857

5 §

Viranomaiset

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle.

Tässä laissa tarkoitettuna patoturvallisuusviranomaisena toimii Lapin elinvoimakeskus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

159.

Laki

poronhoitolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan poronhoitolain (848/1990) 6 §:n 3 momentti, 8 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 28 §:n 2 ja 3 momentti, 39 § a §:n 3 momentti sekä 48 ja 52 §, sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 3 momentti, 8 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 28 §:n 2 ja 3 momentti sekä 48 ja 52 § laissa 1466/2009 ja 39 § a §:n 3 momentti laissa 979/2016, seuraavasti:

6 §

Paliskunta

Paliskuntien toimialueiden rajat vahvistaa Ruokavirasto. Paliskuntien välinen esteita katsotaan kuitenkin paliskuntien rajaksi. Paliskunnan kotipaikka on siinä kunnassa, johon sen alue tai suurin osa siitä kuuluu.

8 §

Paliskunnan perustaminen

Paliskunta perustetaan kokouksessa, joka pidetään Ruokaviraston määräämänä aikana paliskunnan toimialueen rajojen tultua vahvistetuiksi. Kaikilla niillä poronmistajilla, joiden poroja paliskunnan alueella hoidetaan, on oikeus osallistua kokoukseen. Kokoukseen sovelletaan muutoin, mitä 13–15 §:ssä säädetään. Kokouksen kutsuu kuitenkin koolle Ruokaviraston määräämä henkilö.

14 §

Paliskunnan kokouksen koollekutsuminen

Paliskunnan kokouksen kutsuu koolle paliskunnan hallitus ilmoituksella, joka on julkaistava paliskunnan alueella leviävässä sanomalehdessä vähintään seitsemän päivää ennen kokousta. Lisäksi on paliskunnan hallituksen kutsuttava paliskunnan kokous koolle, milloin paliskunnan osakkaat, jotka omistavat vähintään kymmenen prosenttia paliskunnan osakkaiden lukuporoista, sitä tietyn asian ratkaisemiseksi vaativat. Jos kokousta ei ole kutsuttu koolle kuukauden kuluessa siitä, kun vaatimus todistettavasti esitettiin, Ruokavirasto voi oikeuttaa vaatimuksen esittäjän kutsumaan kokouksen koolle.

28 §

Poroerotusten suorittaminen

Milloin jäkälän jäätyminen tai muun tärkeän syyn vuoksi poroerotusten pitäminen jonakin vuonna aiheuttaa paliskunnalle kohtuutonta haittaa, Ruokavirasto voi vapauttaa paliskunnan poroerotusten pitämisestä. Porojen määräksi katsotaan tällöin edellisenä vuonna selvitetty poromäärä.

Jos paliskunta laiminlyö tarvittavien poroerotusten pitämisen, voi Ruokavirasto hakemuksesta oikeuttaa jonkin muun paliskunnan suorittamaan ne laiminlyöntiin syyllystyneen paliskunnan kustannuksella.

39 a §

Valtakunnan rajalle rakennettava esteaita

Valtakunnan rajalle rakennettu esteaita kuuluu Suomen valtiolle, joka vastaa aidan rakentamisesta ja ylläpidosta. Määrärahan tähän myöntää ja 1 momentissa tarkoitettua lunastustoimitusta hakee Lapin elinvoimakeskus. Valtion edustajalla on oikeus käyttöoikeuden perusteella liikkua alueella esteaidan rakentamista ja kunnossapitoa varten.

48 §

Paliskuntain yhdistyksen toiminnan rahoitus

Valtion tulo- ja menoarviossa on vuosittain osoitettava määräraha Paliskuntain yhdistyksen käytettäväksi sille tämän lain mukaan kuuluvien tehtävien suorittamiseen. Määrärahan myöntää Lapin elinvoimakeskus.

52 §

Valvonta

Ruokavirasto valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista ja täytäntöönpanoa.

Jos paliskunta tahallaan laiminlyö noudattaa sen toimintaa koskevia säännöksiä tai määräyksiä, tulee Ruokaviraston sakon uhalla tai uhalla, että tekemättä jätetty työ suoritetaan paliskunnan kustannuksella, määrätä oikaistavaksi se, mitä oikeudettomasti on tehty tai laiminlyöty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

160.

Laki

rehulain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rehulain (1263/2020) 27 § seuraavasti:

27 §

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskukset valvovat Ruokaviraston ohella rehuja omalla toimialueellaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

161.

Laki

riistahallintolain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan riistahallintolain (158/2011) 5 §:n 2 momentti seuraavasti:

5 §

Alueelliset riistaneuvostot

Alueelliset riistaneuvostot nimittää maa- ja metsätalousministeriö. Alueellisessa riistaneuvostossa on enintään kymmenen jäsentä. Alueelliseen riistaneuvostoon kuuluu kuusi 13 §:ssä tarkoitetun aluekokouksen esittämää jäsentä sekä maakuntaliiton edustaja, elinvoimakeskuksen edustaja, metsäkeskuksen edustaja sekä alueellisesti merkittävän maanomistajatahon edustaja. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen, jota koskevat samat säännökset kuin jäsentäkin. Maa- ja metsätalousministeriö nimittää puheenjohtajan sekä varapuheenjohtajan aluekokouksen esittämistä jäsenistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

162.

Laki

riistavahinkolain 47 ja 50 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan riistavahinkolain (105/2009) 47 §:n 1 momentti ja 50 §, sellaisina kuin ne ovat, 47 §:n 1 momentti laissa 36/2021 ja 50 § laissa 1510/2009, seuraavasti:

47 §

Muutoksenhaku

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen päätökseen saa vaatia oikaisua siltä elinvoimakeskukselta, jonka toimialueella asianomainen kunta sijaitsee.

50 §

Ruokaviraston valvontatehtävä

Ruokaviraston tehtävänä on suorittaa tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten sekä metsäkeskusten tarkastuksia. Tarkempia säännöksiä tarkastusten toteuttamisesta voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Ruokaviraston valvontatehtävään sovelletaan tällöin vastaavasti, mitä 49 §:ssä säädetään maa- ja metsätalousministeriön valvontatehtävästä.

Ruokavirasto voi käyttää apunaan tarvittaessa elinvoimakeskusten apua valvontatehtävänsä suorittamiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

163.

Laki

siemenlain 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

861

muutetaan siemenlain (600/2019) 23 §:n 1 momentti seuraavasti:

23 §

Valvontaviranomaiset ja sertifiointiviranomainen

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Ruokavirasto. Elinvoimakeskus valvoo siementen markkinointia toimialueellaan. Siementen maahantuontia valvoo Ruokaviraston ohella Tulli.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

164.

Laki

taimiaineistolain 7 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taimiaineistolain (1205/1994) 7 a §, sellaisena kuin se on laissa 488/2020, seuraavasti:

7 a §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Ruokavirasto, joka käyttää valvonnassa apunaan elinvoimakeskuksia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

165.

Laki

vesihuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vesihuoltolain (119/2001) 4 §:n 2 ja 4 momentti, 15 §:n 3 momentti, 15 b §:n 1 ja 3 momentti, 20 d §:n 1 momentti sekä 29 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 2 momentti laissa 681/2014, 4 §:n 4 momentti, 15 §:n 3 momentti ja 20 d §:n 1 momentti laissa 1259/2022, 15 b §:n 1 ja 3 momentti laissa 290/2018 sekä 29 §:n 2 momentti laissa 1488/2009, seuraavasti:

4 §

Viranomaiset

Tämän lain mukaisia valvontaviranomaisia ovat toimialoillaan elinvoimakeskus sekä kunnan terveydensuojeluviranomainen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Elinvoimakeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen osallistuvat tarvittaessa toimialoillaan terveydensuojelulaissa tarkoitettuun vedentuotantoketjun riskienhallintaan tarvittavien ympäristötietojen kokoamiseen sekä riskienhallinnan toimenpiteiden tunnistamiseen.

15 §

Vesihuoltolaitoksen selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuus

Vesihuoltolaitoksen on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja elinvoimakeskukselle 2 momentissa tarkoitetuissa raakavedestä tarkkailtavissa muuttujissa havaituista epätavallisista muutoksista.

15 b §

Vesihuollon häiriötilanteista ilmoittaminen

Vesihuoltolaitoksen, joka toimittaa vettä tai ottaa vastaan jätevettä vähintään 5 000 kuutiometriä vuorokaudessa, on ilmoitettava viipymättä elinvoimakeskukselle merkittävästä häiriöstä vesihuollossa. Jos häiriöstä ilmoittaminen on yleisen edun mukaista, elinvoimakeskus voi velvoittaa vesihuoltolaitoksen tiedottamaan asiasta tai vesihuoltolaitosta kuultuaan tiedottaa asiasta itse.

Elinvoimakeskus toimittaa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle. Elinvoimakeskuksen on lisäksi arvioitava, koskeeko 1 momentissa tarkoitettu häiriö muita Euroopan unionin jäsenvaltiota, ja ilmoitettava häiriöstä tarvittaessa jäsenvaltion asianomaiselle viranomaiselle.

20 d §

Vesihuollon tietojärjestelmä

Suomen ympäristökeskus ylläpitää vesihuollon tietojärjestelmää yhteistyössä elinvoimakeskuksen kanssa.

29 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Kuntaan kohdistuvan kiellon tai määräyksen antaa elinvoimakeskus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

166.

Laki

yhteisaluelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yhteisaluelain (758/1989) 18 §:n 3 momentti, 31 a §:n 2 ja 3 momentti sekä 33 §, sellaisina kuin ne ovat, 18 §:n 3 momentti laissa 99/2014, 31 a §:n 2 ja 3 momentti laissa 915/2011 sekä 33 § laissa 918/2013, seuraavasti:

18 §

Osakaskunnan säännöt ja sääntöjen muutos on alistettava Lupa- ja valvontaviraston vahvistettaviksi, ja ne tulevat voimaan, kun vahvistamispäätös on saanut lainvoiman. Lupa- ja valvontaviraston on vahvistettava säännöt, jos ne ovat lain mukaiset eikä niistä aiheudu vahinkoa osakkaalle. Jos osakaskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa Lupa- ja valvontaviraston tehtävät kuuluvat Ahvenanmaan valtionvirastolle.

31 a §

Edellä 1 momentissa tarkoitettu korvaus maksetaan järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaille, jos osakkaat ovat tiedossa ja jos korvaus on merkittävä. Korvaus maksetaan kuitenkin järjestäytymättömälle osakaskunnalle, jos korvaus on vähäinen taikka osakassuhteiden selvittämisen tai maksujen suorittamisen kustannukset maksettavan korvauksen määrään verrattuna ovat ilmeisen suuret. Jollei osakaskunta ole tehnyt päätöstä siitä, miten korvaus on sille maksettava, korvaus talletetaan Lupa- ja valvontavirastoon. Jos osakaskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, talletus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastoon. Jos talletettua korvausta ei nosteta 14 päivän kuluessa, Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston on talletettava korvaussumma pankkiin sitä varten perustettavalle tilille ja tallettamisessa noudatetaan, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annettussa laissa (281/1931) säädetään.

Talletettu korvaus on maksettava osakaskunnalle sen jälkeen, kun osakaskunta on järjestäytynyt taikka kokouksessaan päättänyt korvauksen nostamisesta sekä valinnut tehtävän

hoitamista varten asiamiehen. Ennen kuin korvaus on maksettu osakaskunnalle, Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston on maksettava korvaussummasta järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaalle kuuluva osuus, jos osakas esittää luotettavan selvityksen osuutensa suuruudesta.

33 §

Osakaskunnan säännöistä on lähetettävä Maanmittauslaitokselle ja Lupa- ja valvontavirastolle ote, josta ilmenevät 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot. Jos osakaskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ote on kuitenkin lähetettävä Ahvenanmaan valtionvirastolle. Samoin Maanmittauslaitokselle, Lupa- ja valvontavirastolle ja Ahvenanmaan valtionvirastolle on lähetettävä tiedot hoitokunnan puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta tai toimitsijasta ja hänen varamiehestään sekä heidän osoitteistaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

167.

Laki

yhteismetsälain 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteismetsälain (109/2003) 37 §, sellaisena kuin se on laissa 1491/2009, seuraavasti:

37 §

Pantinhaltijan aseman turvaaminen

Jos yhteismetsästä luovutetaan alue tai yhteismetsä myydään ja toimenpiteen vuoksi yhden tai useamman osakaskiinteistön arvo merkittävästi alenee, on osakaskunnan talletettava tällaiselle kiinteistölle kuuluva osuus kauppahinnasta korkoineen Lupa- ja valvontavirastoon, jos kiinteistöön kohdistuu panttisaamisia. Lohkomistoimituksessa on toimitusmiesten päätettävä, minkä kiinteistöjen osalta kauppahinta on talletettava. Kauppahintaa ei saa jakaa ennen toimitusmiesten ratkaisua.

Panttioikeuden tai kirjatun eläkeoikeuden haltijalla on talletettuun kauppahintaan sama oikeus kuin hänellä on osakaskiinteistöön. Jollei osakaskiinteistön omistaja voi näyttää edellä mainittujen oikeudenhaltijoiden antaneen lupaa talletetun kauppahinnan nostamiseen, Lupa- ja valvontaviraston on jaettava varat niin kuin kiinteän omaisuuden kauppahinnan jakamisesta säädetään ulosottokaareissa (705/2007).

Yhteismetsästä lunastetusta alueesta suoritettuun korvaukseen sovelletaan, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään kauppahinnasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

168.

Laki

ilmailulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ilmailulain (864/2014) 76 §:n 4 momentti, 80 §:n 1 momentti, 81 b §:n 1 momentti ja 181 a §, sellaisina kuin niistä ovat 76 §:n 4 momentti laissa 965/2018 sekä 81 b §:n 1 momentti ja 181 a § laissa 1327/2021, seuraavasti:

76 §

Lentopaikkojen ja muiden alueiden käyttö

Jos lentoturvallisuus, liikenteen sujuvuus, maanpuolustukselliset syyt, elinkeinon harjoittaminen tai haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisy niin vaativat, Liikenne- ja viestintävirasto voi kieltää muun kuin lentopaikan käytön tai rajoittaa 2 momentissa tarkoitetun alueen käyttöä ilma-alusten lentoonläättöön ja laskeutumiseen. Liikenne- ja viestintäviraston on kuultava Lupa- ja valvontavirastoa, asianomaista elinvoimakeskusta sekä tarpeen mukaan muita viranomaisia, jos kiellon tai rajoituksen syy on muu kuin lentoturvallisuus tai liikenteen sujuvuus.

80 §

Rakentamislupa-asian käsittelyyn liittyvä kuulemismenettely

Ennen lentopaikan rakentamisluvan myöntämistä on asianomaiselle kunnalle sekä asian laadun mukaan puolustusministeriölle, ympäristöministeriölle, Lupa- ja valvontavirastolle, elinvoimakeskukselle ja maakunnan liitolle varattava tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta.

81 b §

Rakentamislupaa koskevan päätöksen tiedoksiänto ja päätöksestä tiedottaminen

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, Liikenne- ja viestintäviraston on annettava rakentamislupaa koskeva päätös tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen hallintolain 62 a §:ää. Rakentamisluvan myöntämistä koskevasta päätöksestä on lisäksi ilmoitettava kunnalle, Lupa- ja valvontavirastolle ja maakunnan liitolle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle.

181 a §

Muutoksenhakuun oikeutetut eräissä tapauksissa

866

Rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen, on oikeus toimialaansa kuuluvissa asioissa hakea valittamalla muutosta sellaiseen rakentamisluvan myöntämistä koskevaan päätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat yhdistyksen tai säätiön toiminta-alueelle, jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Kunnalla, Lupa- ja valvontavirastolla ja maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen rakentamisluvan myöntämistä koskevaan päätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle, jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

169.

Laki

kyberturvallisuuslain 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kyberturvallisuuslain (/) 26 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohta seuraavasti:

26 §

Valvovat viranomaiset

Tämän lain, sen nojalla annettujen määräysten ja NIS 2 –direktiivin nojalla annettujen säännösten noudattamista valvoo:

- 4) Lupa- ja valvontavirasto siltä osin kuin kyse on liitteen I kohdan 13 alakohdassa a ja b sekä liitteen II kohdassa 8 tarkoitetuista toimijoista;
- 5) Elinvoimakeskus siltä osin kuin kyse on liitteen I kohdassa 14 ja 15 tarkoitetuista toimijoista;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

170.

Laki

ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain muuttamisesta

867

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain (1508/2019) 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 ja 4 momentti, 6 §:n 1 momentti, 7 § ja 15 §:n 2 ja 3 momentti seuraavasti:

4 §

Velvollisuus siirtää ajoneuvo onnettomuuspaikalta.

Jos ajoneuvoa ei ole siirretty 1 momentissa säädetyn ajan kuluessa, elinvoimakeskus tai kunta on velvollinen suorittamaan varastosiirron. Yksityistiellä tapahtuneen liikennevahingon osalta kunta suorittaa varastosiirron yksityistienpitäjän perustellusta pyynnöstä.

5 §

Siirto pysäköimistä koskevan säännöksen perusteella

Jos ajoneuvo on pysäköity pysäköimistä koskevan säännöksen vastaisesti tielle, elinvoimakeskus, poliisi, kunta tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi suorittaa lähi- tai varastosiirron aikaisintaan kahden vuorokauden kuluttua säännöksen vastaisen pysäköinnin alkamisesta.

Jos ajoneuvon pysäköinnistä aiheutuu vaaraa liikenneturvallisudelle, poliisi on velvollinen välittömästi siirtämään ajoneuvon. Jos pysäköinti aiheuttaa huomattavaa haittaa tien käytölle tai muulle liikenteelle, poliisi, elinvoimakeskus, kunta tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi toimittaa lähi- tai varastosiirron välittömästi.

6 §

Siirto tiealueella tehtävän työn tai järjestettävän tapahtuman perusteella

Jos pysäköidystä ajoneuvosta aiheutuu haittaa tiealueella tapahtuvalle kunnossa- tai puhtaanapidolle, korjaus- tai rakennustyölle taikka elinvoimakeskuksen tai kunnan luvalla järjestettävälle tapahtumalle, elinvoimakeskus, kunta tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi toimittaa ajoneuvon lähisiirron. Yksityistiellä kunta toimittaa lähisiirron yksityistienpitäjän perustellusta pyynnöstä.

7 §

Hylätyn ajoneuvon siirto

Jos ajoneuvon arvon, kunnan ja muiden ulkoisesti havaittavien seikkojen perusteella on ilmeistä, että muu ajoneuvo kuin romuajoneuvo on hylätty, elinvoimakeskus tai kunta on velvollinen alueellaan suorittamaan varastosiirron. Yksityistiellä tai yksityisalueella olevalle hylätylle ajoneuvolle kunta suorittaa varastosiirron yksityistienpitäjän tai yksityisalueen haltijan perustellusta pyynnöstä. Tämän pykälän säännöksiä sovelletaan myös poliisin haltuun jääneen hylätyn ajoneuvon siirtämiseen poliisin pyynnöstä.

15 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Tämän lain mukaisia toimivaltaisia viranomaisia ovat elinvoimakeskus alueensa tienpidon tehtävistä vastaavana viranomaisena maantiellä ja kunta kadunpitäjänä katuverkolla. Yksityistiellä ja -alueella toimivaltainen viranomainen on kunta siten kuin 4 ja 6–8 §:ssä säädetään. Poliisin toimivallasta säädetään 4 ja 5 §:ssä. Lisäksi poliisin toimivallasta on voimassa, mitä muualla laissa säädetään.

Toimivaltainen elinvoimakeskus voi sopimuksen nojalla antaa kunnalle hoidettavaksi keskukselle tämän lain mukaan kuuluvia julkisia tehtäviä tai ottaa hoidettavakseen tämän lain mukaan kunnalle kuuluvia julkisia tehtäviä. Elinvoimakeskuksen toimivallasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

171.

Laki

Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikenne- ja viestintävirastosta annettu lain (935/2018) 2 §:n 1 momentin 7 ja 8 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 1259/2020, seuraavasti:

2 §

Viraston tehtävät

Liikenne- ja viestintävirasto hoitaa seuraavia tehtäviä:

7) kehittää julkisen henkilöliikenteen, tavaraliikenteen ja logistiikan toimintaedellytyksiä sekä vastaa julkisen henkilöliikenteen järjestämisestä ja sovittaa yhteen julkisen henkilöliikenteen sekä muiden liikkumispalveluiden kehittämistä;

8) kehittää ja edistää yksityistieasioiden hoitamista valtakunnallisesti, huolehtii yksityisteihin liittyvistä asiantuntija- ja neuvontatehtävistä sekä vastaa yksityistieavustusten kohdentamisesta ja saariston liikenne- ja kuljetuspalveluiden rahoituksesta valtion talousarvion puitteissa sekä niihin liittyvästä elinvoimakeskuksen toimialaohjauksesta;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Muualla laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukseen tarkoitetaan lain voimaan tultua Liikenne- ja viestintävirastoa, jos viittauksessa tarkoitettut tehtävät liittyvät Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 2 §:ssä tai muualla laissa virastolle säädettyihin tehtäviin.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ennen tämän lain voimaantuloa myöntämä lupa, tekemä päätös tai rekisteröinti sekä sille tehty ilmoitus jää voimaan siinä muodossa kuin se on tämän lain voimaantullessa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta siirtyviä 2 §:ssä tarkoitettuja tai muualla laissa Liikenne- ja viestintävirastolle säädettyjä tehtäviä koskevat arkistot, rekisterit ja tietoaineistot sekä vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan Liikenne- ja viestintävirastolle.

Edellä 3 momentissa tarkoitettut sopimukset ja sitoumukset siirtyvät Liikenne- ja viestintävirastolle kuitenkin vain, jollei niiden sisällöstä muuta johdu.

Virkamiesten asemasta säädetään valtion virkamieslain 5 a—5 c §:ssä.

172.

Laki

liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 4 a §:n 1 momentti, 6 §:n 2 ja 3 momentti, 8 §, 11 §:n 1 ja 2 momentti, 15 f §:n 2—4 momentti, 15 g §:n 1 momentti, 15 h §:n 2—4 momentti, 16 §, 17 §:n 2 ja 3 momentti, 24 §:n 2 momentti, 27, 27 a ja 27 b §, 27 c §:n 1 momentti, 30 §:n 3 momentti, 32 §:n 2 momentti, 34 §, 35 §:n 1 ja 2 momentti, 36 ja 37 §, 38 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 40 §:n 2 ja 3 momentti, 42 §:n 1—4 momentti, 42 a §:n 1 ja 3 momentti, 42 b §:n 1—3 momentti, 43 §, 44 §:n 2 momentti, 45 §:n 2 momentti, 47 §, 48 §:n 2 momentti, 49 ja 51 §, 52 §:n 2—4 momentti, 52 b ja 54 §, 56 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 56 a §, 57 §:n 1 momentti, 62 §:n 1 momentti, 69 §:n 2 momentti, 74 §:n 2 momentti, 75 §:n 1 ja 2 momentti, 79 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 81, 83, 85 ja 88 §, 90 §:n 3 momentti, 91 §:n 2 momentti, 93 §:n 3 ja 4 momentti, 95 §:n 1 ja 3 momentti, 95 a §:n 1 ja 2 momentti, 100 §:n 1 ja 2 momentti, 100 b §:n 1 ja 3 momentti, 101, 101 a ja 102 §, 103 §:n 1 momentti, 104 §, 105 §:n 3 ja 4 momentti, 107 §:n 3 momentti sekä 108 a §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 4 a §:n 1 momentti, 103 §:n 1 momentti sekä 104 § laissa 139/2023, 6 §:n 2 ja 3 momentti laissa 158/2022, 8 § laeissa 572/2018 ja 766/2023, 11 §:n 1 ja 2 momentti, 32 §:n 2 momentti, 42 a §:n 1 ja 3 momentti, 42 b §:n 1—3 momentti, 52 b § sekä 108 a §:n 2 momentti laissa 980/2018, 15 f §:n 2—4 momentti, 15 g §:n 1 momentti, 15 h §:n 2—4 momentti, 16 §, 17 §:n 3 momentti, 24 §:n 2 momentti, 34 §, 35 §:n 1 ja 2 momentti, 36 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 37 §, 38 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 40 §:n 2 ja 3 momentti, 43 §, 44 §:n 2 momentti, 45 §:n 2 momentti, 47 §, 48 §:n 2 momentti, 49 ja 51 §, 52 §:n 2—4 momentti, 54 §, 56 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 56 a §, 57 §:n 1 momentti, 62 §:n 1 momentti, 74 §:n 2 momentti, 75 §:n 1 ja 2 momentti, 79 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 81, 83, 85 ja 88 §, 90 §:n 3 momentti, 91 §:n 2 momentti, 95 §:n 1 ja 3 momentti, 95 a §:n 1 ja 2 momentti, 100 b §:n 1 ja 3 momentti, 101, 101 a ja 102 §, sekä 107 §:n 3 momentti laissa 572/2018, 17 §:n 2 momentti laissa 766/2023, 27, 27 a ja 27 b §, 27 c §:n 1 momentti, 30 §:n 3 momentti, 36 §:n suomenkielinen sanamuoto, 42 §:n 1—4 momentti, 69 §:n 2 momentti, 93 §:n 3 ja 4 momentti sekä 100 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1501/2019 sekä 105 §:n 3 ja 4 momentti laissa 998/2021, seuraavasti:

4 a §

Esitys maantien toiminnallisesta luokasta

Väylävirasto tekee Liikenne- ja viestintävirastolle esityksen maantien kuulumisesta valta- tai kantateihin, valta- tai kantatien muuttamisesta seutu- tai yhdystieksi ja usean elinvoimakeskuksen aluetta koskevan toiminnallista luokkaa koskevan esityksen. Elinvoimakeskus tekee esityksen maantien kuulumisesta seutu- tai yhdysteihin.

6 §

Maantielautat

Lautoista on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään ja määrätään. Lauttaliikenteen palvelujen tuottaja vastaa siitä, että lossin kuljettaja on 18 vuotta täyttänyt ja tehtävään kykenevä. Lisäksi lauttaliikenteen palvelujen tuottaja vastaa siitä, että lossin kuljettaja on perehtynyt lossin koneistoon, rakenteeseen ja käyttöön sekä kansainvälisistä säännöistä yhteen törmäämisen ehkäisemiseksi merellä vuonna 1972 tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 30/1977) annettuihin sääntöihin ja vesiliikennelain (782/2019) 2 luvun säännöksiin lukuun ottamatta kanavia ja avattavia siltoja koskevia säännöksiä ja tuntee tämän pykälän 4 momentin nojalla annettujen säännösten sisällön. Lossin kuljettajalla on oltava riittävä terveys lossin kuljettamiseksi. Hänellä on myös oltava riittävä kielitaito, jotta hän voi antaa hätätilanneohjeet matkustajille. Lossi on miehitettävä siten, ettei lossia, sen henkilökuntaa, matkustajia, lastia, muuta omaisuutta tai ympäristöä saateta vaaralle alttiiksi. Elinvoimakeskus päättää tarvittaessa lossin miehityksestä. Lossi on peruskatsastettava ennen sen asettamista liikenteeseen suomalaisena aluksena. Lossille on peruskatsastuksen lisäksi tehtävä tarvittaessa uusintakatsastus, vuosikatsastus, välikatsastus ja määräaikainen katsastus. Muilta osin lossin katsastuksessa noudatetaan, mitä aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain 6 luvussa säädetään. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä lossien katsastuksesta.

Lautat liikennöivät pääsääntöisesti ilman aikataulua. Liikenteellisistä syistä voi elinvoimakeskus päättää, että lauttaa liikennöidään aikataulun mukaan. Päätöksen tulee samalla sisältää aikataulun määräämisen perusteet. Ennen asian ratkaisemista on elinvoimakeskuksen varattava niille, joita lauttaliikenne välittömästi koskee, mahdollisuus lausua mielipiteensä asiassa sekä hankittava asianomaisen kunnan ja tarvittaessa muunkin viranomaisen lausunto. Elinvoimakeskuksen tulee kuuluttaa päätöksestä, ja aikataulu on asetettava nähtäville lauttaipaikan välittömään läheisyyteen.

8 §

Maantiehen kuuluvat palvelualueet

Edellä 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulle pysäköintialueelle saadaan sijoittaa laitteita, rakennelmia ja rakennuksia kioskimyymälää varten sekä levähdysalueille myös kahvilaa, ravintolaa, polttoaineenjakehua, moottoriajoneuvojen huoltoa ja muuta tienkäyttäjien palvelua varten. Sen lisäksi, mitä rakentamislaisissa (751/2023) säädetään, laitteiden, rakennelmien ja rakennusten sijoittamiseen vaaditaan elinvoimakeskuksen suostumus.

Maantiehen kuuluville palvelualueille tulevien laitteiden, rakennelmien ja rakennusten sijoittamiseksi on elinvoimakeskuksen tehtävä tarvittaessa sopimus alueen käyttämisestä, rakentamisesta, tiedon tuottamisesta, liiketoiminnan harjoittamisesta ja valtiolle mahdollisesti tulevasta korvauksesta. Sopimuksen tekemiseksi on elinvoimakeskuksen pyydettävä tarjouksia luotettavilta, vakavaraisilta ja ammattitaitoisilta yrittäjiltä. Sopimus on tehtävä sen yrittäjän kanssa, joka asetetussa määräajassa on antanut liikenteen ja matkailun vaatimukset sekä alueen

käyttötarkoituksen edellyttämä palvelutaso huomioon ottaen kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen. Sopimusta ei saa siirtää toiselle ilman elinvoimakeskuksen suostumusta.

11 §

Tienpidosta vastaavat viranomaiset

Väylävirasto vastaa maantieverkon omistajan tehtävistä ja muista tienpidon tehtävistä siten kuin tässä laissa erikseen säädetään. Väylävirasto myös ohjaa elinvoimakeskuksia tienpidon tehtävien hoitamisessa.

Elinvoimakeskukset vastaavat alueensa tienpidon tehtävien hoitamisesta Väyläviraston ohjauksen mukaisesti. Väylävirasto vastaa kuitenkin merkittävien hankkeiden rakentamisesta.

15 f §

Maantien suunnittelun tehtävät

Elinvoimakeskus vastaa yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman laatimisesta.

Tienpitäjä voi kuitenkin ottaa vastattavakseen merkittävää hanketta koskevan yleissuunnitelman tai tiesuunnitelman laatimisen siihen kuuluvine tehtävineen. Se, mitä tässä laissa säädetään elinvoimakeskuksesta yleissuunnitelman, tiesuunnitelman, hankearvioinnin, suunnitteluperusteiden ja jälkiarvioinnin laatijana, koskee myös tienpitäjää sen vastatessa mainituista tehtävistä.

Yleissuunnitelmaa ja tiesuunnitelmaa laadittaessa elinvoimakeskus toimii yhteistyössä alueen kuntien, Lupa- ja valvontaviraston ja muiden viranomaisten kanssa. Suunnittelun on perustuttava maantien kehittämisen tarpeisiin, valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan ja alueelliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun, yleissuunnittelua ja tiesuunnittelua koskeviin suunnitteluperusteisiin sekä alueiden käytön suunnitteluun.

15 g §

Hankearviointi

Elinvoimakeskuksen on laadittava merkittävää tiehanketta koskevasta yleissuunnitelmasta ja tiesuunnitelmasta hankearviointi. Hankearviointi on laadittava myös merkittävää tiehanketta koskevista tiesuunnitelman vaiheittain toteutettavista ratkaisuksista.

15 h §

Yleissuunnittelua ja tiesuunnittelua koskevat suunnitteluperusteet

Valtatietä, kantatietä tai vilkasliikenteistä seututietä koskevaa yleissuunnitelmaa ja tiesuunnitelmaa koskevien suunnitteluperusteiden laatimisesta päättää tienpitäjä. Muuta maantietä koskevien suunnitteluperusteiden laatimisesta päättää elinvoimakeskus. Suunnitteluperusteiden valmistelusta vastaa elinvoimakeskus yhteistyössä tienpitäjän sekä muiden viranomaisten kanssa, joita asia koskee.

Tienpitäjä hyväksyy valtatieä, kantatieä sekä vilkasliikenteistä seututietä koskevat suunnitteluperusteet. Muuta maantietä koskevat suunnitteluperusteet hyväksyy elinvoimakeskus.

16 §

Tutkimusoikeus

Kun elinvoimakeskus on päättänyt aloittaa yleissuunnitelman tai tiesuunnitelman laatimisen, on kiinteistöllä sallittava tutkimustöiden suorittaminen. Tässä tarkoituksessa saadaan kiinteistöllä suorittaa mittaus, maastoon merkitseminen, kartoitus, maaperän tutkimus ja muu valmistava toimenpide. Tutkimustyössä ei toisen oikeuteen saa puuttua enempää kuin tutkimuksen tuloksen saavuttamiseksi on välttämätöntä eikä omistajalle tai oikeudenhaltijalle saa aiheuttaa tarpeetonta häiriötä.

Elinvoimakeskuksen on ilmoitettava yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman laatimisen sekä näihin liittyvien tutkimusten aloittamisesta kunnalle ja tienpitäjälle sekä kuuluttamalla tai muulla sopivaksi katsottavalla tavalla 27 §:n 1 momentissa tarkoitetuille henkilöille, ja näillä on oikeus olla tutkimuksissa saapuvilla ja lausua mielipiteensä asiassa.

17 §

Tien suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava ja yleiskaava on otettava huomioon alueidenkäyttölain mukaisesti. Yleissuunnitelmaa tai tiesuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta ja Lupa- ja valvontavirasto sitä puoltavat. Tiesuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kyse on vaikutuksiltaan vähäisestä poikkeuksesta ja kunta ja ne kiinteistönomistajat, joihin poikkeus välittömästi vaikuttaa, sitä puoltavat.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan maantie suunnitella, jos tien luonne huomioon ottaen tien sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan ilman kaavaakin riittävästi selvittää yhteistyössä kunnan, maakunnan liiton ja Lupa- ja valvontaviraston kanssa.

24 §

Yksityisten teiden liittymät ja maatalousliittymät sekä laskuojat tiesuunnitelmassa

Jos tiesuunnitelmassa kielletään käyttämästä ennestään olevaa yksityisen tien liittymää tai maatalousliittymää, on uuden kulkuyhteyden järjestämisestä määrättävä tiesuunnitelmassa, jolloin voidaan määrätä elinvoimakeskuksen kustannuksella tehtäväksi tarpeen mukaan yksityinen tie tai liittymä taikka perustettavaksi oikeus ennestään olevaan yksityiseen tiehen taikka maantienä lakkautettuun tai lakkaavaan tiehen tai tienosaan.

27 §

Suunnitelmien nähtäville asettaminen ja muistutusten tekeminen

Yleissuunnitelmaa ja tiesuunnitelmaa laadittaessa elinvoimakeskuksen on varattava kunnalle, kiinteistön omistajille ja muille asianosaisille sekä niille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin suunnitelma saattaa vaikuttaa, mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun, arvioida suunnitelman vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiassa.

Ennen suunnitelman hyväksymistä elinvoimakeskuksen on varattava 1 momentissa tarkoitetuille tahoille tilaisuus muistutuksen tekemiseen suunnitelmasta. Tässä tarkoituksessa on elinvoimakeskuksen asetettava yleissuunnitelma ja tiesuunnitelma nähtäville julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Kuulutus ja suunnitelma on kuitenkin pidettävä nähtävillä yhtäjaksoisesti 30 päivän ajan.

Tieto kuulutuksesta on julkaistava viipymättä niissä kunnissa, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä. Elinvoimakeskuksen on lisäksi ilmoitettava suunnitelman nähtäväksi asettamisesta tavallisella tiedoksiannolla niille kiinteistön omistajille ja haltijoille, joiden kiinteistöltä suunnitelman mukaan lunastetaan aluetta, joiden kiinteistön alueelle muodostuu suoja- tai näkemäalue, joiden kiinteistön alueeseen perustetaan muu oikeus tai joiden kiinteistö rajoittuu teialueeseen. Tavallisesta tiedoksiannosta säädetään hallintolaissa.

Muistutukset suunnitelmasta on toimitettava elinvoimakeskukselle ennen nähtävänäoloajan päättymistä. Elinvoimakeskuksen on esitettävä perusteltu kannanotto suunnitelmasta tehdyistä muistutuksista. Elinvoimakeskuksen on ilmoitettava kannanottonsa alueen kunnille sekä niille muistutuksen tehneille, jotka ovat sitä kirjallisesti pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa. Elinvoimakeskuksen perusteltu kannanotto ilmoitetaan Liikenne- ja viestintäviraston suunnitelmaa koskevassa hyväksymispäätöksessä.

27 a §

Lausunnot ja kunnan vastine muistutuksiin

Elinvoimakeskuksen on pyydettävä suunnitelmasta lausunto Lupa- ja valvontavirastolta sekä niiltä maakuntien liitoilta ja kunnilta, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu tai joiden alueella suunnitelman vaikutukset muutoin ilmenevät. Elinvoimakeskuksen on pyydettävä lausunto muultakin viranomaiselta, jos se on päätösharkinnassa tarpeen.

Elinvoimakeskuksen on varattava niille kunnille, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu, mahdollisuus lausua suunnitelmasta tehdyistä muistutuksista.

Elinvoimakeskuksen on esitettävä perusteltu kannanotto suunnitelmasta annettuihin lausuntoihin.

27 b §

Ennakkoneuvottelu

Yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman laatimisen aikana ennen suunnitelman toimittamista hyväksyttäväksi Liikenne- ja viestintäviraston on elinvoimakeskuksen tai muun viranomaisen pyynnöstä järjestettävä ennakkoneuvottelu. Virasto voi järjestää ennakkoneuvottelun myös omasta aloitteestaan. Ennakkoneuvottelu on järjestettävä kohtuullisessa ajassa pyynnön esittämisestä. Ennakkoneuvottelun tavoitteena on edistää suunnitelman vaatimien selvitys- ja arviointimenettelyjen hallintaa sekä elinvoimakeskuksen ja muiden viranomaisten välistä tiedonvaihtoa sekä parantaa selvitysten ja asiakirjojen laatua ja käytettävyyttä sekä sujuvoittaa menettelyjä.

27 c §

Yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymisesitys

Elinvoimakeskus tekee yleissuunnitelmasta ja tiesuunnitelmasta hyväksymisesityksen Liikenne- ja viestintävirastolle.

30 §

Suunnitelmien muuttaminen ja vähäinen poikkeaminen

Hyväksytystä tiesuunnitelmasta voidaan poiketa sitä muuttamatta, jos poikkeus on vaikutuksiltaan vähäinen ja elinvoimakeskus tai Väylävirasto harkitsee poikkeamisen suunnitelman toteuttamisen yhteydessä tarpeelliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi.

32 §

Seuranta ja jälkiarviointi

Väylävirasto voi erityisestä syystä päättää, että 15 g §:n 1 momentissa tarkoitetuista tiehankkeista, joista on tehty hankearviointi, on tehtävä myös jälkiarviointi. Jälkiarvioinnin laatimisesta vastaa elinvoimakeskus yhteistyössä tienpitäjän kanssa. Jälkiarvioinnissa on esitettävä selvitys tiehankkeen toteutuksen aikana tiesuunnitelmasta tehdyistä teknistaloudellisista poikkeuksista, liikenteen kehittymisestä sekä tiehankkeen kannattavuuden ja vaikuttavuuden kannalta merkittävien vaikutusten toteutumisesta.

34 §

Rajoitettu kunnossapito

Erityisestä syystä elinvoimakeskus voi päättää, että jotain maantietä tai maantienosaa ei pidetä 33 §:ssä tarkoitettussa kunnossa. Tällainen tie tai tienosa on suljettava yleiseltä liikenteeltä. Tien tai tienosan sulkeminen on osoitettava liikennemerkillä ja tallettamalla siitä tieto tienpitäjän osoittamaan rekisteriin tai tietojärjestelmään. Tien tai tienosan sulkemisesta on ilmoitettava poliisille ja pelastusviranomaisille, jos sulkemisella voi olla merkitystä niiden kiireellisten tehtävien hoitamisen kannalta eikä tieto ole saatavissa ajantasaisena tienpitäjän osoittamasta rekisteristä tai tietojärjestelmästä. Tarvittaessa tien tai tienosan sulkemisesta on ilmoitettava kuuluttamalla.

Elinvoimakeskus voi päättää, että osa määrätystä maantiehen kuuluvasta jalkakäytävästä tai pyörätiestä taikka yhdistetystä tai rinnakkaisesta pyörätiestä ja jalkakäytävästä pidetään kunnossa ilman liukkauden torjuntaa.

35 §

Liikenteen tilapäinen kieltäminen tai rajoittaminen

Jos ajoneuvoliikenne saattaa vaurioittaa maantietä, joka roudan sulamisen tai sateen takia taikka muusta tällaisesta syystä on rakenteeltaan heikentynyt, voi elinvoimakeskus kieltää toistaiseksi tai määräajaksi liikenteen tiellä tai sen osalla taikka rajoittaa liikennettä.

Erityisistä syistä elinvoimakeskus voi myöntää tilapäisen poikkeuksen 1 momentissa tarkoitetuista kielloista tai rajoituksesta, jos se harkitsee, että liikenneturvallisuus ei vaarannu

eikä maantie vaurioidu. Poikkeuslupa voidaan liittää tarpeellisia ehtoja. Yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömät kuljetukset eivät tarvitse poikkeuslupaa.

36 §

Tilapäinen kulkutie

Jos maantien tai siihen kuuluvan rakennelman sortumisen tai sortumisen vaaran vuoksi taikka poikkeuksellisten luonnonolosuhteiden johdosta liikenne tiellä estyy tai sitä joudutaan rajoittamaan taikka jos tietyö sitä erityisestä syystä edellyttää, elinvoimakeskuksella on oikeus järjestää toisen maalle tilapäinen kulkutie esteen tai rajoituksen poistamisen ajaksi. Ennen kulkutien järjestämistä on asianomaisen kiinteistön omistajalle tai haltijalle, jos mahdollista, varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Lisäksi yksityistielaisissa tarkoitettulle tiekunnalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jos mahdollista, jos yksityinen tie sijaitsee kyseisellä kiinteistöllä tai rajoittuu siihen. Tässä momentissa tarkoitettujen kulkutien kunnossapitoon sovelletaan, mitä 33 §:ssä säädetään.

Liikenneonnettomuuden tai muun vastaavan syyn estäessä maantien liikenteen voi tieliikennelain (729/2018) 65 §:ssä tarkoitettu liikenteenohjaaja järjestää toisen maalle tilapäisen kulkutien esteen poistamisen ajaksi.

Tieto tilapäisestä kiellosta ja rajoituksesta on osoitettava liikennemerkillä ja tallettamalla siitä tieto tienpitäjän osoittamaan rekisteriin tai tietojärjestelmään.

37 §

Liittyminen maantiehen

Edellä 24 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiellon tai määräyksen estämättä elinvoimakeskus voi antaa luvan yksityisen tien liittämiseen kiellon alaiseen maantiehen taikka kielletyn liittymän käyttämiseen tai liittymän käyttötarkoituksen muuttamiseen, jos kiinteistön tarkoituksenmukainen käyttö sitä vaatii eikä liittymästä ja sen käyttämisestä aiheudu vaaraa liikenneturvallisudelle. Jos kiinteistölle on tarpeen maatalousliittymä, on lupa sen tekemiseksi tässä momentissa tarkoitettuun tiehen myönnettävä, jos liittymä ja sen sijainti ovat sellaiset, ettei liikenneturvallisuus sen takia vaarannu. Lupa voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

Lupa yksityisen tien liittämiseksi muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun maantiehen on myönnettävä, jos liittymä on tarpeen kiinteistön käyttämiseksi ja liittymä sekä sen sijainti ovat sellaiset, ettei liikenneturvallisuus liittymän eikä sen käyttämisen takia vaarannu. Lupa voidaan liittää tarpeellisia ehtoja. Tässä momentissa tarkoitettuun tiehen saa tehdä elinvoimakeskuksen ohjeiden mukaan maatalousliittymän, jollei siitä aiheudu vaaraa liikenneturvallisudelle. Tällaisen maatalousliittymän tekemisestä on hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä ilmoitettava elinvoimakeskukselle.

Jos maastoliikennelaisissa (1710/1995) tarkoitettua moottorikelkkailureitin tai muun sitä vastaavan kulkuyhteyden perustamiseksi on maantien ylittämistä varten järjestettävä tiealueelle ylityskohta, elinvoimakeskus myöntää luvan toimenpiteen suorittamiseen, jos ylityskohdasta ei aiheudu vaaraa liikenneturvallisudelle eikä haittaa tienpidolle. Lupa voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

Mitä 1–3 momentissa säädetään, ei koske moottori- eikä moottoriliikenneteitä eikä 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuja runkoverkkoon kuuluvia maanteitä, joille pääsystä voidaan määrätä vain tiesuunnitelmassa. Erityisistä syistä elinvoimakeskus voi myöntää runkoverkkoon kuuluvaan maantiehen 1 momentin mukaisen liittymäluvan tai 3 momentin mukaisen luvan ylityskohdan järjestämiseksi.

38 §

Liittymän ja ylityskohdan tekeminen, kunnossapito ja muuttaminen

Yksityisen tien pitäjä ja maatalousliittymän haltija ovat velvollisia tekemään liittymänsä ja pitämään sen kunnossa elinvoimakeskuksen ohjeiden mukaan sillä tavoin, ettei niistä ole vaaraa liikenteelle eikä haittaa maantien kunnossapidolle. Elinvoimakeskus vastaa kuitenkin yksityistien liittymän ja maatalousliittymän rumpujen kunnossapidosta.

Jos ennestään olevan yksityisen tien liittymän tai maatalousliittymän muuttuneen tai merkittävästi lisääntyneen käytön johdosta aiheutuu vaaraa liikenteelle tai haittaa maantien kunnossapidolle, yksityisen tien pitäjä tai maatalousliittymän haltija on velvollinen kustannuksellaan elinvoimakeskuksen ohjeiden mukaan tekemään liittymään tai poikkeuksellisesti myös liittymäalueelle sellaiset muutokset, että liittymästä aiheutuva vaara tai haitta poistuu taikka vähenee, sekä hakemaan tarpeen vaatiessa uutta liittymälupaa.

Jos 1–3 momentin nojalla velvoitettu laiminlyö velvollisuutensa, elinvoimakeskus voi teettää vaaditut toimenpiteet laiminlyöjän kustannuksella tai keskeyttää rakennustyön. Teettämisen ja keskeyttämisuhasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

40 §

Liittymän poistaminen

Elinvoimakeskus voi poistaa kustannuksellaan asemakaavan vastaisen liittymän tai estää sen käytön, jos hyväksyttävä korvaava kulkuyhteys on järjestetty. Ennen toimenpiteeseen ryhtymistä on asianomaiselle kiinteistön omistajalle tai haltijalle ja kyseisen yksityisen tien tiekunnalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi ja, jos liittymää käytetään yleisesti liikenteeseen, tulee asiasta kuuluttaa.

Elinvoimakeskuksen on päivitettävä tieto liittymän poistamisesta tienpitäjän osoittamaan rekisteriin tai tietojärjestelmään viimeistään, kun liittymä poistetaan käytöstä.

42 §

Tiealueeseen kohdistuva työ sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittaminen tiealueelle

Tiealueeseen kohdistuvaan työhön sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle on oltava elinvoimakeskuksen lupa. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien tai laitteiden sijoittamista koskeva lupa on kuitenkin myönnettävä, jos sijoittamisesta ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle.

Luvan saaja on velvollinen suorittamaan 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet ja pitämään rakenteen, rakennelman ja laitteen kunnossa lupaehtojen mukaisesti. Luvan saaja on velvollinen kustannuksellaan tekemään elinvoimakeskuksen vaatimat muutokset taikka siirtämään tai poistamaan rakenteen, rakennelman tai laitteen, jos sen käyttämisestä aiheutuu 1 momentissa tarkoitettua vaaraa tai haittaa.

Jos muussa laissa säädetystä johtuen lupa ei ole tarpeen, on toimenpiteestä, hyvissä ajoin ennen siihen ryhtymistä, ilmoitettava elinvoimakeskukselle.

Jollei 1 tai 3 momentista, 8 §:n 1 momentista tai 42 a §:n 1 momentista muuta johdu, edellyttää tiealueen ja sillä olevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden käyttäminen muihin kuin maantietarkoituksiin elinvoimakeskuksen lupaa.

42 a §

Tiettyjen kaapeleiden sijoittaminen tiealueelle

Poiketen 42 §:n 1 momentissa säädetystä riittää, että sähkö- ja telekaapeleiden sekä niihin liittyvien jakokaappien ja kaapelikaivojen sijoittamisesta tiealueelle tehdään elinvoimakeskukselle ilmoitus edellyttäen, että kyse on:

- 1) maantien tai siihen kuuluvan jalkakäytävän ja pyörätien alituksesta;
 - 2) tien pituussuuntaiseen kaapeliin tehtävästä jatkoksesta tai siihen liittyvästä poikittaissuuntaisesta kaapelista tiealueen ulkopuolelle tai maantien alitse;
 - 3) maantien tai siihen kuuluvan jalkakäytävän ja pyörätien ylityksestä ilmajohdoilla;
 - 4) maantien varressa tiealueen ulkopuolelle asennettavasta tien pituussuuntaisesta ilmajohdosta, jonka johtoalue ulottuu tiealueelle;
 - 5) laajakaistahankkeiden uusista asiakasliittymistä, jos ne on hankittu vasta rakennustyön aikana;
 - 6) tien pituussuuntaisesta kaapeloinnista, jos kaapelia asennetaan tien pituussuuntaisesti yksinomaan olemassa olevaan putkitukseen.
-

Elinvoimakeskus voi ilmoituksen saatuaan, ennen ilmoitettua aloituspäivää kieltää toimenpiteen toteuttamisen, jos se harkitsee, että kaapelin sijoittaminen aiheuttaa vaaraa liikenneturvallisuudelle tai vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle. Suunniteltua toimenpidettä ei saa aloittaa ennen ilmoitettua aloituspäivää.

42 b §

Siirto-, suojaamis- ja poistamisvelvoite

Jos elinvoimakeskus katsoo, että tien siirtäminen, parantaminen tai muu tienpito edellyttää tiealueelle tämän lain nojalla sijoitetun rakenteen, rakennelman tai laitteen suojaamista, siirtämistä tai poistamista, rakenteen, laitteen tai rakennelman omistaja vastaa toimenpiteen kustannuksista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu toimenpide on tehtävä sähkö- ja telekaapeleiden enintään kolmen asiakkaan asiakasliittymien osalta kolmen kuukauden kuluessa ja muiden tiealueella sijaitsevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden osalta kuuden kuukauden kuluessa tienpitäjän ilmoituksesta. Elinvoimakeskus voi määrätä määräajan myös tätä pidemmäksi tai jatkaa määräaika, jos se on tarpeen toimenpiteen suorittamiseksi roudattoman kauden aikana tai muusta vastaavasta syystä.

Hankkeesta vastaava vastaa kuitenkin siirto-, suojaamis- ja poistamiskustannuksista, jos kohde on alun perin sijoitettu tiealueen ulkopuolelle tai elinvoimakeskus ei ole ilmoittanut luvan saajalle, että kohteeseen on tulossa asian käsittelyvuonna tai viiden vuoden kuluessa muu kuin pistemäinen tienpitotyö, joka edellyttää rakenteen, rakennelman tai laitteen siirtämistä tai poistamista. Siirtokustannusten korvaamisessa otetaan huomioon siirrettävän kohteen ikä ja korvaavan kaapelin tuoma kapasiteetin lisäys.

43 §

Erityisen talvitien ja kulkuväylän risteäminen

Jos laivaliikennettä talven aikana harjoitettaessa yleisessä kulkuväylässä jään avaamisen johdosta katkaistaan väylän poikki kulkeva erityinen talvitie, on elinvoimakeskuksen mahdollisuuksien mukaan asetettava paikalle silta tai lautta taikka muulla tavoin huolehdittava niistä toimenpiteistä, jotka ovat tarpeen liikenteen turvaamiseksi ja johtamiseksi väylän yli.

Ilman elinvoimakeskuksen suostumusta ei yksityistä kulkuväylää saa avata siten, että se katkaisee erityisen talvitien. Tarvittavan ylikulkulaitteen asettaminen ja kunnossapito ovat sen velvollisuutena, joka on väylän avannut tai joka sitä käyttää.

44 §

Maantien suoja-alue

Rakennusta ei saa pitää suoja-alueella. Elinvoimakeskuksella on liikenneturvallisuuden sitä vaatiessa ja varalaskupaikan osalta myös lentoturvallisuuden vuoksi oikeus poistaa suoja-alueelta kasvillisuutta.

45 §

Maantien näkemäalue

Elinvoimakeskuksella on oikeus poistaa näkemäalueelta sellainen kasvillisuus ja sellaiset luonnonesteet, jotka tarpeellista näkemäalaa rajoittamalla tuottavat vaaraa liikenneturvallisuudelle.

47 §

Poikkeamisvalta

Erityisistä syistä elinvoimakeskus voi myöntää poikkeuksen 44–46 §:ssä tarkoitetuista kielloista, jos se harkitsee, että liikenneturvallisuus ei vaarannu eikä tienpidolle aiheutuisi muuta kuin enintään vähäistä haittaa. Poikkeamispäätökseen voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

48 §

Poikkeukset rajoituksista

Jos 1 momentissa tarkoitettu kasvillisuus taikka rakennus, rakennelma tai laite aiheuttaa vaaraa liikenneturvallisuudelle tai haittaa tienpidolle, voi elinvoimakeskus määrätä sen poistettavaksi tai siirrettäväksi taikka määrätä siihen tehtäväksi tarvittavan muutoksen. Jollei omistaja suorita toimenpidettä sitä varten määrättyssä kohtuullisessa ajassa, elinvoimakeskuksella on oikeus suorittaa se kustannuksellaan.

49 §

Kasvillisuuden ja luonnonesteiden poistamista koskeva menettely

Ennen kuin elinvoimakeskus ryhtyy poistamaan 44 §:n 2 momentissa tai 45 §:n 2 momentissa tarkoitettua kasvillisuutta tai jälkimmäisessä lainkohdassa tarkoitettuja luonnonesteitä, tulee siitä ilmoittaa asianomaisen kiinteistön omistajalle tai haltijalle taikka siitä kuuluttaa hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä. Kiinteistön omistaja voi halutessaan itse huolehtia toimenpiteistä elinvoimakeskuksen osoituksen mukaan.

51 §

Lumiaita ja lumen sijoittaminen

Elinvoimakeskuksella on oikeus pystyttää tiealueen ulkopuolelle tilapäinen tai kiinteä lumiaita, jos se lumen tielle kerääntymisen estämiseksi on tarpeen. Kiinteä lumiaita saadaan asutulla alueella kuitenkin pystyttää vain kiinteistön omistajan tai haltijan suostumuksella tai, jos suostumusta ei saada, kunnan rakennusvalvontaviranomaisen antamalla luvalla. Lupa voidaan myöntää, jos lumiaita on tarpeen maantien pitämiseksi yleistä liikennettä tyydyttävässä kunnossa eikä aidasta tai sen pitämisestä aiheudu kiinteistölle merkittävää haittaa.

Elinvoimakeskuksella on oikeus maantien kunnossapidon yhteydessä sijoittaa maantiealueelta lunta tiealueen ulkopuolellekin.

52 §

Tienvarsimainonta ja -ilmoittelu

Edellä 1 momentissa tarkoitetun mainoksen tai ilmoituksen asettamisesta on ilmoitettava elinvoimakeskukselle, jollei jäljempänä toisin säädetä. Ilmoitukseen on liitettävä selvitys mainoksesta tai ilmoituksesta ja sen sijoittamispaikasta sekä selvitys kiinteistön omistajan tai -haltijan suostumuksesta sen pystyttämiseen. Elinvoimakeskus voi pyytää ilmoituksen johdosta kunnalta lausunnon.

Jos mainoksen tai ilmoituksen asettaminen ei täytä 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia, elinvoimakeskuksen on 30 päivän kuluessa ilmoituksen saapumisesta tehtävä päätös, jossa se voi kieltää mainoksen tai ilmoituksen asettamisen tai määrätä asettamiselle tarpeellisia ehtoja. Mainosta tai ilmoitusta ei saa asettaa ennen tämän määräajan umpeutumista. Elinvoimakeskus voi kuitenkin ilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä sallia mainoksen tai ilmoituksen asettamisen edellä mainittua ajankohtaa aikaisemmin. Aika, jonka mainos tai ilmoitus saa olla ilmoitetussa paikassaan, on 10 vuotta, jollei elinvoimakeskus määrää tätä lyhyempää aikaa.

Elinvoimakeskuksen on ennen rajoittavan tai kieltävän päätöksen antamista tehtävä yhteistyötä ilmoituksen tekijän ja asianomaisen kunnan kanssa.

52 b §

Määräystenantovaltuus

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarpeellisia määräyksiä 52 §:ssä tarkoitetun elinvoimakeskukselle tehtävän ilmoituksen sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä. Lisäksi virasto voi antaa liikenneturvallisuuden varmistamiseksi tarkempia määräyksiä 52 ja 52 a §:ssä tarkoitettujen mainosten ja ilmoitusten teknisistä ominaisuuksista ja sijoittamisesta.

54 §

Maantietoimituksen vireilletulo

Elinvoimakeskuksella on oikeus 26 §:n 1 momentin perusteella hakea maantietoimitusta, kun hyväksytty tiesuunnitelma on saanut lainvoiman tai on pantavissa täytäntöön valituksesta huolimatta, taikka 21 §:ssä tarkoitetun kirjallisen suostumuksen perusteella.

56 §

Haltuunotto

Tiesuunnitelmassa osoitetut tiealueet ja muut tienpitäjän käyttöön osoitetut alueet sekä perustettavat oikeudet otetaan tienpitäjän haltuun maantietoimituksessa pidettävässä haltuunotokatselmuksessa määrättyinä ajankohtana. Tiesuunnitelmassa osoitettu yksityistä tietä tai liittymää varten tarvittava alue otetaan tienpitäjän haltuun siksi ajaksi, kunnes tie tai liittymä on tehty. Haltuun otettaessa tienpitäjälle syntyy oikeus käyttää alueita ja oikeuksia tiesuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin kiinteistöön kohdistuvan muun oikeuden estämättä. Tässä momentissa tarkoitettu haltuunotto voi tapahtua myös vaiheittain elinvoimakeskuksen osoituksen mukaan.

Edellä 21 §:ssä tarkoitetuissa vaikutuksiltaan vähäisiksi arvioituissa tien parantamisissa voi haltuunotto tapahtua sopimuksen perusteella. Haltuunoton jälkeen tulee elinvoimakeskuksen kuitenkin viipymättä hakea maantietoimitusta.

Jos haltuun otetulla alueella olevan omaisuuden poistamisesta tai siirtämisestä ei päästä sopimukseen, elinvoimakeskuksen on asetettava poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle kohtuullinen ja tietyön kannalta sopiva määräaika, jonka päätyttyä elinvoimakeskus poistaa omaisuuden. Tällöin elinvoimakeskuksen on ennen omaisuuden poistamista, mikäli mahdollista, ilmoitettava siitä poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle.

56 a §

Yksityisen tien luovuttaminen

Edellä 56 §:n 1 momentissa tarkoitettu yksityinen tie luovutetaan elinvoimakeskuksen määräämänä ajankohtana tieosakkaille tai kiinteistön omistajalle sen jälkeen, kun tieosakkaista ja kunnossapidosta osakkaiden kesken on maantietoimituksessa päätetty ja toimitusta koskevan muutoksenhaun estämättä. Tien luovuttamiseksi voidaan tieosakkaista ja kunnossapidosta osakkaiden kesken määrätä maantietoimituksen kestäessä väliaikaisesti.

57 §

Lunastuksen kohteen vahvistaminen ja omistusoikeuden syntyminen tiealueeseen

Lunastuspäätöksessä vahvistetaan lunastuksen kohde tiesuunnitelman tai 21 §:ssä tarkoitetun kirjallisen suostumuksen perusteella, tarvittaessa elinvoimakeskuksen osoituksen mukaan. Tiesuunnitelmasta voidaan vähäisessä määrin poiketa, jos siihen on erityinen syy. Jäljempänä 75 §:n 2 momentissa tarkoitettussa maantietoimituksessa lunastuksen kohde vahvistetaan 5 §:n 3 momentin mukaisesti, tarvittaessa elinvoimakeskuksen osoituksen mukaan.

62 §

Lunastuksen käsitteleminen kahtena toimituksena

Sen lisäksi, mitä lunastuslain 20 §:ssä säädetään, toimitusinsinööri voi elinvoimakeskuksen esityksestä jakaa toimitusmääräyksen tarkoittamaa lunastusta koskevat asiat käsiteltäviksi kahdessa eri maantietoimituksessa, jos se ratkaistavien asioiden määrän tai laadun vuoksi taikka muusta syystä on tarkoituksenmukaista.

69 §

Yksityistiejärjestelyt

Yksityistieyhteydet ja tieoikeudet voidaan järjestellä yksityistielain 76 §:ssä tarkoitetussa alueellisessa yksityistietoimituksessa, joka voidaan suorittaa elinvoimakeskuksen pyynnöstä ilman erillistä hakemusta. Tällöin tämän lain 72 §:ssä tarkoitettua korvausta koskeva kysymys ratkaistaan tässä toimituksessa, johon lisäksi sovelletaan, mitä lunastuslain 82 §:ssä säädetään.

74 §

Muut korvaukset ja korvauksia koskeva maantietoimitus

Jos tästä laista johtuva korvaus- tai lunastuskysymys tulee esille muutoin kuin maantietoimituksen yhteydessä tai jos korvaus voidaan määrätä vasta maantietoimituksen päätyttyä eikä korvauksista sovita, on korvausasia ratkaistava elinvoimakeskuksen tai korvausta vaativan hakemuksesta pidettävässä maantietoimituksessa.

75 §

Maantietoimitus erityisissä tapauksissa

Elinvoimakeskuksen on haettava viipymättä maantietoimitusta, kun yksityinen tie tai katu on muutettu maantiekseksi taikka kun maantie tai liitännäisalue on lakkautettu.

Ennestään olevan maantien tiealueen tai liitännäisalueen taikka suoja- tai näkemäalueen rajan määrittämiseksi voidaan elinvoimakeskuksen tai kiinteistön omistajan hakemuksesta pitää maantietoimitus. Tällaisessa toimituksessa voidaan määrätä korvaus tien tai liitännäisalueen leventymisen aiheuttamista menetyksistä ja ratkaista 71 §:n 2 momentissa tarkoitettu korvausasia.

79 §

Korvausten maksaminen ja korko

Elinvoimakeskuksen suoritettaviksi määrättyt ennakko- ja lopulliset korvaukset niille maksettavine kuuden prosentin vuotuisine korkoineen tulee suorittaa kolmen kuukauden kuluessa niiden määrittämisestä. Korvauksen maksamisen viivästyessä sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua korkokannan mukaan.

Tilusjärjestelyssä alueen saaja on velvollinen maksamaan saamastaan alueesta korvauksen elinvoimakeskukselle siltä osin kuin korvausta ei voida vähentää elinvoimakeskuksen maksettaviksi määrättyistä suorituksista, ja alueen luovuttaja saa elinvoimakeskukselta

korvauksen luovuttamastaan alueesta. Tässä momentissa tarkoitettuihin korvauksiin sovelletaan, mitä 1 momentissa koron laskemisesta ja korvausten maksamisesta säädetään.

Maantietoimituksessa elinvoimakeskuksen maksettaviksi määrätty korvaukset ja edellä 2 momentissa tarkoitettut tilusjärjestelykorvaukset alueen luovuttajalle suorittaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.

81 §

Pakkotäytäntöönpano erityisissä tapauksissa

Maantietoimituksessa määrättyyn korvaukseen, joka asianosaisen on maksettava elinvoimakeskukselle, ja omaisuuteen, jonka omistus on tilusjärjestelyn vuoksi vaihtunut, sovelletaan, mitä kiinteistönmuodostamislain 288 §:ssä säädetään.

83 §

Vähäiset korvaukset

Jos lunastustoimikunta on määrännyt elinvoimakeskuksen maksamaan samalle asianosaiselle korvauksia, joiden kokonaissumma ei ylitä 20:tä euroa, niitä ei tarvitse maksaa eikä tallettaa.

85 §

Maantietoimituksen kustannukset

Elinvoimakeskus vastaa maantietoimituksen toimituskustannuksista. Edellä 74 §:n mukaisessa maantietoimituksessa toimituskustannukset on määrättävä osaksi tai kokonaan vaatimuksen esittäjän maksettaviksi, jos vaatimus on tehty ilmeisen aiheettomasti.

88 §

Maantien lakkaaminen

Jos maantietä parannettaessa tie on siirretty uuteen paikkaan eikä tiesuunnitelmassa ole määrätty, että tie entisellä paikallaan edelleen jää maantiekseksi, se tältä osin lakkaa olemasta maantie. Tämän estämättä elinvoimakeskus saa käyttää entistä tiealuetta muihin tietarkoituksiin sen mukaan kuin siitä tiesuunnitelmassa määrätään. Tällöin maantietoimituksessa tulee määrätä, että tiealue jää tienpitäjän omistukseen tai tieoikeus siihen jätetään voimaan. Jollei tällaista määräystä tiesuunnitelmassa ole annettu, alueen käyttö maantietarkoituksiin ja siihen kohdistuva oikeus lakkaa parannetun maantien tultua luovutetuksi yleiseen liikenteeseen.

Kun lakanneen maantien tiealuetta ei enää tarvita 1 momentissa tarkoitettuihin muihin tietarkoituksiin, elinvoimakeskus lakkauttaa alueen käytön ja siihen kohdistuvan tienpitäjän oikeuden. Tällaiseen alueeseen sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään entisestä tiealueesta.

90 §

Entisen tiealueen rakenteet ja laitteet

Oikeus pitää tiealueelle 42 tai 42 a §:n nojalla sijoitettuja rakenteita, rakennelmia ja laitteita pysyvässä voimassa elinvoimakeskuksen myöntämän luvan tai elinvoimakeskukselle tehdyn ilmoituksen mukaisesti tiealueen siirtyessä uudelle omistajalle.

91 §

Entisen tiealueen siirtyminen

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös 112 §:n 6 momentissa tarkoitettuja muihin tietarkoituksiin käytettyjä entisiä tiealueita elinvoimakeskuksen lakkautettua alueen käytön 88 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

93 §

Entinen tiealue yksityisenä tienä

Elinvoimakeskus vastaa 1 momentissa tarkoitetun entisen maantien kunnossapidosta maantien lakkaamista seuraavan kalenterivuoden lokakuun 1 päivään saakka.

Ennen elinvoimakeskuksen kunnossapitovelvollisuuden päättymistä on maantietoimituksessa päätettävä entisen maantien tienpitovelvollisuuden jakamisesta tieosakasten kesken. Tarvittaessa siitä voidaan määrätä väliaikaisesti. Tällainen määräys lakkaa olemasta voimassa, kun maantietoimitus on saanut lainvoiman, jollei tienpitovelvollisuuden jakamisesta päätettäessä ole sen voimassaolosta toisin määrätty.

95 §

Liitännäisalueen lakkauttaminen

Elinvoimakeskus lakkauttaa liitännäisalueen, kun sitä ei enää tarvita siihen tarkoitukseen, jota varten se on perustettu. Kun liitännäisalue lakkautetaan, lakkaa samalla siihen kohdistunut tieoikeus.

Jos liitännäisalueen lakkauttamisesta aiheutuu jollekin hyötyä, jota ei ole pidettävä vähäisenä, on hyödynsaaja velvollinen korvaamaan elinvoimakeskukselle saamansa hyödyn. Jollei korvauksesta sovita, asia on ratkaistava maantietoimituksessa.

95 a §

Tiealueen osan lakkauttaminen ja luovuttaminen

Elinvoimakeskus voi lakkauttaa maantietarkoituksiin tarpeettomia tiealueen osia. Tienpitäjän oikeus lakkautettuun tiealueen osaan lakkaa, kun lakkautuspäätös on tehty. Elinvoimakeskuksen on haettava viipymättä maantietoimituksen pitämistä, kun tiealueen osa on lakkautettu. Tiealueen osan lakkauttamiseksi voidaan tarvittaessa laatia ja hyväksyä tiesuunnitelma.

Tienpitäjän omistama lakkautettu tiealueen osa siirretään maantietoimituksessa viereiseen kiinteistöön noudattaen, mitä kiinteistönmuodostamislainsäädännössä säädetään. Jos tiealueen osan lakkauttaminen on tullut vireille muun kuin elinvoimakeskuksen aloitteesta, vastaa vireillepanija maantietoimituksen toimituskustannuksista. Tienpitäjän omistaman

tiealueen osan lakkauttamisesta saadun hyödyn korvaamiseen sovelletaan, mitä 95 §:n 3 momentissa säädetään.

100 §

Varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin

Tienpitäjän ja elinvoimakeskusten on yhteistyössä varauduttava normaaliolojen häiriötilanteisiin ja valmiuslaissa (1552/2011) tarkoitettuihin poikkeusoloihin sekä huolehdittava siitä, että toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi myös poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa. Niiden on osallistuttava toimintansa edellyttämällä tavalla valmiussuunnitteluun ja valmisteltava etukäteen normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa tapahtuvaa toimintaa.

Tienpitäjän on yhteistyössä elinvoimakeskusten kanssa laadittava valmiussuunnitelma, jonka laadinnassa on otettava huomioon maanteiden liikenteellinen merkitys ja keliolosuhteet ja niiden ennakoitavissa olevat muutokset sekä muut tienpitoon poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa vaikuttavat olosuhteet.

100 b §

Tienpidon omavalvonta

Tienpitäjän ja elinvoimakeskuksen on laadittava hoidettavinaan olevista tienpidon tehtävistä omavalvontaohjelma. Ohjelmassa tulee määritellä, miten laissa säädetyt tienpidon yleiset vaatimukset, matkojen ja kuljetusten palvelutaso maanteillä ja kunnossapidon tason toteutuminen varmistetaan. Omavalvontaohjelmassa on määrättävä, miten vaatimusten toteutumista seurataan ja miten havaitut puutteet korjataan.

Elinvoimakeskuksen on huolehdittava siitä, että palveluntuottajien kanssa tehtävissä sopimuksissa on riittävät määräykset palveluntuottajan valvonnasta sekä laatupoikkeamien käsittelystä elinvoimakeskuksen omavalvonnan toteuttamiseksi.

101 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Elinvoimakeskus voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, jatkamasta tai toistamasta lainvastaista menettelyä. Elinvoimakeskus voi myös määrätä sen, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, täyttämään velvollisuutensa. Elinvoimakeskus voi tehostaa päätöstään uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide tehdään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Uhkasakkoon, teettämiseen ja keskeyttämiseen sovelletaan muutoin, mitä uhkasakkolaissa säädetään.

Jos liikennettä välittömästi uhkaavan vaaran poistamiseksi on tarpeen kiireellinen toimenpide taikka jos on kysymys tiealueeseen kohdistuvan luvattoman toimenpiteen oikaisemisesta, elinvoimakeskuksella on oikeus toimenpiteeseen tai luvattoman toimenpiteen oikaisemiseen siihen velvollisen kustannuksella.

Jos elinvoimakeskusta estetään toimittamasta 2 momentissa tarkoitettua virkatehtävää tai estetään 16 §:n 1 momentissa tarkoitetun tutkimustyön suorittaminen, on poliisin annettava pyynnöstä virka-apua poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:n mukaisesti.

101 a §

Oikeus saada tietoja

Tienpitäjällä ja elinvoimakeskuksella on oikeus saada toisiltaan, muulta viranomaiselta sekä niiden puolesta sopimuksella määriteltyä tehtävää hoitavalta yksityiseltä palveluntarjoajalta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä tietoja, jotka ovat välttämättömiä tienpitäjälle ja elinvoimakeskukselle tässä laissa säädettyjen tienpito-, omavalvonta- ja lupatehtävien hoitamiseksi.

Tienpitäjällä ja elinvoimakeskuksella on oikeus luovuttaa salassa pidettäviä tietoja toimijalle, joka hoitaa sen puolesta sopimuksella määriteltyä tehtävää, jos tiedon saaminen on välttämätöntä tehtävän hoitamiseksi.

102 §

Kustannusten periminen

Jos elinvoimakeskuksella on oikeus tässä laissa tarkoitetun toimenpiteen suorittamiseen toisen kustannuksella, kustannukset voidaan periä noudattaen verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettua lakia (706/2007).

103 §

Päätösten tiedoksi antaminen ja tiedoksisaanti

Liikenne- ja viestintävirasto toimittaa yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymistä sekä niiden voimassaoloajan pidentämistä sekä maantien toiminnallisen luokan vahvistamista koskevan päätöksen elinvoimakeskukselle ja tienpitäjälle. Elinvoimakeskuksen on annettava päätös yleisesti tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Tieto kuulutuksesta on julkaistava viipymättä niissä kunnissa, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä.

104 §

Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille

Elinvoimakeskuksen on ilmoitettava tavallisella tiedoksiannolla yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymispäätöksestä niille suunnitelmasta muistutuksen tehneille, joiden osoite on tiedossa, samanaikaisesti, kun päätös 103 §:n mukaisesti annetaan yleisesti tiedoksi. Tavallisesta tiedoksiannosta säädetään hallintolaissa.

Elinvoimakeskuksen on lähetettävä ilmoitus yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymistä ja niiden voimassaoloajan pidentämistä koskevasta päätöksestä sekä maantien toiminnallisen luokan vahvistamista koskevasta päätöksestä kunnalle, Lupa- ja valvontavirastolle ja maakunnan liitolle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle. Ilmoitukseen on liitettävä tieto siitä, missä ja mihin asti päätös on nähtävillä.

105 §

Muutoksenhaku

Elinvoimakeskuksen päätöksestä 37 §:ssä, 38 §:n 2 momentissa, 42 §:n 1 momentissa, 42 a ja 47 §:ssä, 48 §:n 2 momentissa ja 52 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa valitetaan siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä päätöksessä tarkoitettu liittymä, ylityskohta, tiealue, kiinteistö taikka mainos tai ilmoitus sijaitsee.

Kunnalla, Lupa- ja valvontavirastolla sekä maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan tai maakunnan alueelle taikka viranomaisen toimialueelle.

107 §

Päätösten välitön täytäntöönpano

Päätöksessä, jonka elinvoimakeskus antaa 48 §:n 2 momentin nojalla, voidaan määrätä, että päätös on pantavissa täytäntöön valituksesta huolimatta.

108 a §

Maantierekisteri

Elinvoimakeskusten on toimitettava 1 momentin 3 kohdan kannalta tarpeelliset tiedot Väylävirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

173.

Laki

liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 174 §:n 4 momentti sekä 174 a ja 175 a §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1256/2020, ja
muutetaan 174 §: n 2 momentti sekä 181 §:n 1 ja 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 174 §: n 2 momentti laissa 1256/2020 sekä 181 §:n 1 ja 5 momentti laissa 60/2022, seuraavasti:

174 §

Määrärahan kohdentaminen ja käyttö

887

Liikenne- ja viestintävirasto saa käyttää valtion talousarviossa osoitettua määrärahaa 173 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa mainittuihin tarkoituksiin 181 §:n 1 momentissa säädetyn toimivaltansa rajoissa. Liikenne- ja viestintävirasto saa itse käyttää määrärahaa 173 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainittuun tarkoitukseen.

181 §

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitettut tieliikenteen toimivaltaiset viranomaiset

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitettuja tieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia ovat Liikenne- ja viestintävirasto sekä 2 momentissa mainitut kunnalliset viranomaiset ja 3 momentissa mainitut seudulliset viranomaiset.

Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus sisällyttää 179 §:n 3 momentin mukaisesti Liikenne- ja viestintävirastolle toimitettuja tietoja liikenteen järjestämistä koskevan tarjouskilpailun tarjouspyyntöön. Tarjouspyynnöstä ei kuitenkaan saa käydä ilmi yksittäisen yrityksen liikesalaisuutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

174.

Laki

sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 318 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 318 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, seuraavasti:

318 §

Tietojen luovuttaminen viranomaisesta

Liikenne- ja viestintävirastolla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamisen yhteydessä saamansa tai laatimansa asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto Energiavirastolle, Finanssivalvonnalle, Lupa- ja valvontavirastolle sekä elinvoimakeskukselle, jos se on näille säädettyjen tietoturvasääntöjen liittyvien tehtävien hoitamiseksi välttämätöntä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

175.

Laki

vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (541/2023) 33 §:n 4 momentti, 35 §:n 3 momentti ja 124 §:n 3 momentti seuraavasti:

33 §

Sisäinen pelastussuunnitelma ja vastuuhenkilö

Ennen sisäisen pelastussuunnitelman hyväksymistä Liikenne- ja viestintäviraston on varattava pelastusviranomaiselle, alueelliselle elinvoimakeskukselle, Lupa- ja valvontavirastolle, kunnalle sekä tarvittaessa muille viranomaisille mahdollisuus esittää mielipiteensä sisäisestä pelastussuunnitelmasta ja hyväksymisen jälkeen pidettävä sisäinen pelastussuunnitelma näiden saatavilla.

35 §

Satama-alueen turvallisuus selvityksen hyväksyminen

Ennen turvallisuus selvityksen hyväksymistä Liikenne- ja viestintäviraston on varattava pelastusviranomaiselle, alueelliselle elinvoimakeskukselle, Lupa- ja valvontavirastolle sekä tarvittaessa muille viranomaisille mahdollisuus esittää mielipiteensä turvallisuus selvityksestä ja hyväksymisen jälkeen pidettävä hyväksytty turvallisuus selvitys näiden saatavilla.

124 §

Muut viranomaistehtävät

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää tartuntavaarallisen aineen kuljetuksesta elävässä kantaja eläimessä ja tällaisen kuljetuksen ehdoista, jos aineen kuljetusta ei voida suorittaa millään muulla tavalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

176.

Laki

Väylävirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Väylävirastosta annetun lain (862/2009) 2 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 936/2018, seuraavasti:

2 §

Viraston tehtävät

Väylävirasto hoitaa seuraavia tehtäviä:

6) vastaa elinvoimakeskusten toiminnallisesta ohjauksesta toimialallaan ja tienpidon yhteensovittamisesta sanotuissa keskuksissa;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

177.

Laki

merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 9 luvun 6 §:n 1, 4 ja 5 momentti ja 7 §:n 1 momentti, 12 luvun 1 §:n 1 momentti, 4 §:n otsikko ja 1 momentti, 9 §:n 1 momentti, 15, 16 ja 19 § sekä 13 luvun 1 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 9 luvun 6 §:n 1 ja 4 momentti ja 7 §:n 1 momentti, 12 luvun 1 §:n 1 momentti, 15, 16 ja 19 § sekä 13 luvun 1 §:n 1 momentti laissa 669/2021, 9 luvun 6 §:n 5 momentti laissa 1116/2024 ja 12 luvun 4 §:n 1 momentti osaksi laissa 473/2016, seuraavasti:

9 luku

Jätteiden vastaanottojärjestelyt satamassa

6 §

Sataman jätehuoltosuunnitelman hyväksyminen

Sataman jätehuoltosuunnitelma on esitettävä arvioitavaksi ja hyväksyttäväksi Lupa- ja valvontavirastolle. Huvivenesataman ja sellaisen kalastussataman, johon vuosittain purettu

saalismäärä on alle 20 000 kilogrammaa, jätehuoltosuunnitelma on kuitenkin esitettävä arvioitavaksi ja hyväksyttäväksi sen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jonka alueella huvivenesatama sijaitsee.

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi jätehuoltosuunnitelmaa hyväksyessään antaa määräyksiä tarvittavista vastaanottolaitteista ja siitä, millä kielillä tiedot on annettava satamaa käyttävien alusten jätehuollosta vastaaville ja heidän edustajilleen, sekä muista suunnitelman toteuttamisen kannalta tarpeellisista seikoista.

Kun sataman jätehuoltosuunnitelma on hyväksytty, Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on merkittävä suunnitelma ympäristönsuojelulain 222 §:ssä tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

7 §

Sataman jätehuoltosuunnitelmasta kuuleminen ja tiedottaminen

Ennen sataman jätehuoltosuunnitelman esittämistä Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksyttäväksi sataman pitäjän on varattava satamaa käyttävien alusten haltijoille ja käyttäjille sekä heidän edustajilleen, toimivaltaisille viranomaisille sekä muille tahoille, joille jätehuoltosuunnitelmalla voi olla vaikutusta, tilaisuus lausua mielipiteensä sataman jätehuoltosuunnitelmasta ja sen tarkistamisesta. Jätehuoltosuunnitelman luonnos on pidettävä nähtävillä ennen sen esittämistä hyväksyttäväksi sataman pitäjän toimipaikassa ja muulla tarkoituksenmukaisella tavalla vähintään 14 päivän ajan sataman toiminta-aikana. Sataman pitäjän on ilmoitettava nähtävillä pitämisestä sataman käyttäjille ja muille tahoille ilmoitustaulullaan, sähköistä tiedonvälitystä apuna käyttäen, kirjeitse tai joillain muulla tiedon antamiseen soveltuvalla tarkoituksenmukaisella tavalla.

12 luku

Valvonta ja hallintopakko

1 §

Valvontaviranomaiset

Tässä laissa tarkoitettuja valvontaviranomaisia ovat Liikenne- ja viestintävirasto, Lupa- ja valvontavirasto, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset, Rajavartiolaitos, Tulli ja poliisi.

4 §

Lupa- ja valvontaviraston valvontatehtävät

Lupa- ja valvontavirasto valvoo toimialueellaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista siltä osin kuin säännökset ja määräykset koskevat:

- 1) sataman jätehuoltosuunnittelua;
- 2) aluksesta peräisin olevien jätteiden ja sedimenttien vastaanottolaitteita satamassa; ja
- 3) sataman jätehuoltoa koskevia maksuja.

9 §

Virka-apu

Ilmatieteen laitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja puolustusvoimien on annettava valvontaviranomaiselle tämän lain mukaisen tehtävän suorittamiseksi sellaista tarpeellista virka-apua, jonka antamiseen se on toimivaltainen.

15 §

Hallintopakko

Liikenne- ja viestintävirasto, Lupa- ja valvontavirasto, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset ja Tulli voivat tämän lain mukaiseen toimivaltaansa kuuluvassa asiassa:

- 1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä;
- 2) määrätä sen, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä, täyttämään muulla kuin 1 kohdassa tarkoitettuun tavoin velvollisuutensa;
- 3) määrätä 1 tai 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla menetellyt palauttamaan ympäristö ennalleen tai poistamaan rikkomuksesta ympäristölle aiheutunut haitta.

16 §

Uhkasakko, teettämisuhta ja keskeyttämisuhta

Liikenne- ja viestintävirasto, Lupa- ja valvontavirasto, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja Tulli voivat asettaa tämän lain nojalla antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon, teettämisuhan tai keskeyttämisuhan.

19 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Liikenne- ja viestintäviraston, Lupa- ja valvontaviraston, Rajavartiolaitoksen, Tullin ja poliisin tehtävistä valvontaviranomaisina ja niiden välisestä työnjaosta.

13 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Maksu, palkkiot ja kustannusten korvaaminen

Tässä laissa tarkoitetuista viranomaissuoritteista ja viranomaisen tarkastustoimenpiteistä perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992) ja sen nojalla. Kunnalle perittävän maksun perusteista määrätään kunnan hyväksymässä taksassa. Lupa- ja valvontavirastolle 9 luvun 6 §:n mukaan kuuluvista viranomaistehtävistä voidaan periä maksu, jonka perusteen on vastattava valtion maksuperustelaisissa säädettyjä perusteita.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

178.

Laki

ratalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ratalain (110/2007) 8 §:n 2 momentti, 10 §:n 3 ja 4 momentti, 22 a §:n 1 momentti, 25 a ja 43 a §, 69 §:n 4 momentti, 89 a §, 91 §:n 2 momentti sekä 92 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 8 §:n 2 momentti, 43 a § ja 69 §:n 4 momentti laissa 998/2018, 10 §:n 3 ja 4 momentti sekä 89 a § laissa 567/2016 sekä 22 a §:n 1 momentti, 25 a §, 91 §:n 2 momentti ja 92 §:n 2 momentti laissa 1502/2019, seuraavasti:

8 §

Yleistä rautatien suunnittelusta

Suunnitelmia tehtäessä rataverkon haltija toimii yhteistyössä maakuntien liittojen, kuntien, elinvoimakeskusten, Lupa- ja valvontaviraston sekä muiden viranomaisten kanssa. Suunnittelun on perustuttava rautatien kehittämisen tarpeisiin, valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan, alueelliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun sekä muuhun alueiden käytön suunnitteluun.

10 §

Rautatiealueen suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan olemassa olevan rautatien rakentamista koskeva yleissuunnitelma ja ratasuunnitelma laatia, jos hankkeen luonne huomioon ottaen suunnitelman suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan riittävästi selvittää yhteistyössä liikenneviranomaisten, kunnan, maakunnan liiton sekä Lupa- ja valvontaviraston kanssa.

Yleissuunnitelmaa tai ratasuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sekä Lupa- ja valvontavirasto sitä puoltavat. Ratasuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kyse on vaikutuksiltaan vähäisestä poikkeuksesta ja kunta ja ne kiinteistönomistajat, joihin poikkeus välittömästi vaikuttaa, sitä puoltavat.

22 a §

Lausunnot ja kunnan vastine muistutuksiin

Rataverkon haltijan on pyydettävä yleis- ja ratasuunnitelmasta lausunto Lupa- ja valvontavirastolta sekä niiltä maakuntien liitoilta ja kunnilta, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu ja joiden alueella suunnitelman vaikutukset muutoin ilmenevät. Rataverkon haltijan on pyydettävä muulta viranomaiselta lausunto, jos se on päätösharkinnassa tarpeen.

25 a §

Tasoristeyksiä koskevat ratasuunnitelmat

Väyläviraston lisäksi elinvoimakeskus voi laatia 20 §:n 2 momentissa tarkoitetun tasoristeyksiä koskevan ratasuunnitelman ja siihen sovelletaan tällöin, mitä tässä laissa säädetään rataverkon haltijasta.

43 a §

Puhevallasta ratatoimituksessa

Mitä tässä luvussa säädetään rataverkon haltijasta ratatoimituksen tai yksityistietoimituksen hakijana ja puhevallan käyttäjänä ratatoimituksessa, koskee myös toimivaltaista elinvoimakeskusta rataverkkoa koskevissa asioissa.

69 §

Korvausten maksaminen ja korko

Ratatoimituksessa ja 43 §:n 3 momentin mukaisessa yksityistietoimituksessa rataverkon haltijan maksettavaksi määrätyt korvaukset sekä edellä 2 momentissa tarkoitetut tilusjärjestelykorvaukset alueen luovuttajalle suorittaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus. Yksityisraidetta koskevat korvaukset maksaa rautatien omistaja tai haltija.

89 a §

Eräät vahingonkorvausasiat

Rataverkolla rautatieliikenteen palvelualueilla tapahtuneisiin esine- ja varallisuusvahinkoihin liittyvät korvausvaatimukset käsittelee ja ratkaisee elinvoimakeskus.

91 §

Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille

Päätöksen tiedoksi antamisesta 90 §:n 1 momentin mukaan vastaavan on lähetettävä yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymistä ja niiden voimassaoloajan pidentämistä koskevasta päätöksestä ilmoitus kunnalle, Lupa- ja valvontavirastolle ja maakunnan liitolle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle. Ilmoitukseen on liitettävä tieto siitä, missä ja mihin asti suunnitelma on nähtävillä.

92 §

Muutoksenhaku

Rataverkon haltijalla on oikeus hakea valittamalla muutosta yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätökseen. Kunnalla, Lupa- ja valvontavirastolla ja maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

179.

Laki

tieliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tieliikennelain (729/2018) 65 §:n 2 momentin 4 kohta, 71 §:n 1 momentin 1 kohta, 184 §:n 5 momentti ja 191 §:n 1 ja 5 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 65 §:n 2 momentin 4 kohta, 71 §:n 1 momentin 1 kohta ja 191 §:n 1 ja 5 momentti laissa 360/2020, seuraavasti:

65 §

Liikenteenohjaaja

Liikenteenohjaajana saa myös toimia henkilö, jonka:

4) Väylävirasto, elinvoimakeskus tai kunta määrää ohjaamaan liikennettä tiellä tai sen läheisyydessä tehtävän työn, tutkimuksen tai pitkäkestoisen liikennehäiriön vuoksi;

71 §

Liikenteenohjauslaitteen asettaminen

Liikenteenohjauslaitteen asettaa:

1) maantielle toimivaltainen elinvoimakeskus Väyläviraston ohjauksen perusteella;

184 §

Poikkeukset velvollisuudesta noudattaa liikennesääntöjä, liikenteenohjauslaitteita ja ajoneuvon käyttöä koskevia säännöksiä

Hälytysajoneuvolla sekä poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen virkatehtävässä olevalla ajoneuvolla on oikeus päästä lautalle ja yhteysalukselle ennen muita ajoneuvoja. Toimivaltainen elinvoimakeskus voi antaa määräyksiä siitä, missä järjestyksessä muut ajoneuvot pääsevät lautalle tai yhteysalukselle.

191 §

Erikoiskuljetusluvan myöntäminen

Luvan 159 §:ssä tarkoitettuun erikoiskuljetukseen myöntää toimivaltainen elinvoimakeskus. Erikoiskuljetusluvassa voidaan asettaa kuljetuksen reittiä, ajankohtaa ja muita kuljetuksen turvallisuuden ja sujuvuuden varmistamiseksi sekä liikenneympäristön suojaamiseksi tarvittavia ehtoja.

Toimivaltainen elinvoimakeskus voi peruuttaa erikoiskuljetusluvan määräajaksi tai kokonaan, jos luvanhaltija ei noudata erikoiskuljetusta koskevia säännöksiä, määräyksiä tai erikoiskuljetusluvassa asetettuja ehtoja taikka luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty. Luvan peruuttamisen sijasta luvanhaltijalle voidaan antaa huomautus tai kirjallinen varoitus, jos luvan peruuttaminen olisi kohtuutonta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

180.

Laki

vesiliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesiliikennelain (782/2019) 54 §:n 2 momentti, 102 §:n 1 momentti, 106 §:n 3 momentti ja 132 §, sellaisena kuin niistä on 54 §:n 2 momentti laissa 543/2021, seuraavasti:

54 §

Vesiliikennemerkin ja valo-opasteen asettaminen

Vesiliikennemerkin ja valo-opasteen sijoittamisesta yleiselle kulkuväylälle vastaa väylänpitäjä ja yleisen kulkuväylän ulkopuolisille alueille kunta. Lauttaväylän risteämän merkitsemisestä ja lauttaväylälle asetettavien valo-opasteiden asettamisesta vastaa toimivaltainen elinvoimakeskus. Rajoitetun alikulkukorkeusmerkin, ilmajohtomerkin sekä kaapeli- ja johtotaulun sekä niiden suuntamerkkien sijoittamisesta vastaa alikulkukorkeutta rajoittavan rakenteen, ilmajohdon, kaapelin tai putkijohdon omistaja.

102 §

Kielto- ja rajoitusasioiden käsittely

Esityksen 101 §:ssä tarkoitetuksi kielloksi tai rajoitukseksi voi tehdä kunta tai kunnan jäsen taikka sellainen viranomainen, yhteisö tai vesialueen omistaja, jota asia koskee. Kiellon tai rajoituksen määrittämisen voi panna vireille myös Väylävirasto, Liikenne- ja viestintävirasto, Lupa- ja valvontavirasto tai elinvoimakeskus. Esitys kiellon tai rajoituksen määrittämisestä on tehtävä kirjallisesti Liikenne- ja viestintävirastolle. Esityksestä tulee käydä ilmi kiellon tai rajoituksen voimassaoloaika ja perusteet sekä muut asian käsittelyn kannalta tarpeelliset seikat. Vesialue, jolle kielloa tai rajoitusta haetaan, on osoitettava mittakaavaltaan asianmukaisella kartalla.

106 §

Lupa kilpailuihin, harjoituksiin ja muihin tapahtumiin

Luvan usean kunnan alueella pidettävään tapahtumaan antaa Lupa- ja valvontavirasto.

132 §

Ympäristöhaittojen ehkäisemiseen ja torjumiseen liittyvä valvonta

Tämän lain noudattamisen valvonta kuuluu ympäristöhaittojen ehkäisemisen ja niiden torjumisen osalta Lupa- ja valvontavirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

181.

Laki

yksityistielain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityistielain (560/2018) 13 §:n 2 momentti, 21 §:n 1 momentti, 23 §:n 1 ja 2 momentti, 61 §:n 4 momentti, 73 §:n 2 momentti, 83 §:n 3 momentti, 85 §:n 2 momentti, 88 §:n 1–3 momentti sekä 91 §:n 1 momentti
sellaisina kuin niistä ovat 61 §:n 4 momentti, 83 §:n 3 momentti, 88 §:n 1–3 momentti ja 91 §:n 1 momentti laissa 1503/2019, seuraavasti:

13 §

Yksityistien lakkaaminen ja muuttuminen kaduksi

Kunnan kadunpitovelvollisuuden alettua sellaisen kadun osalta, jolle yksityistien tai sen osan liikenne on tarkoitettu siirtyväksi, tai kunnan ryhdyttyä sellaista katua rakentamaan, kunnan on otettava tällaisen kaduksi muuttuvan yksityistien tai sen osan tienpito hoidettavakseen. Tiesakkaalla tai tiekunnalla on oikeus saattaa kysymys kunnan velvollisuudesta ottaa tienpito hoidettavakseen Lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi ja se voi uhkasakolla velvoittaa kunnan täyttämään sanotun velvollisuuden.

21 §

Tien rakentaminen Natura 2000 -verkostoon sisältyvällä alueella tai sen läheisyydessä

Jos tien rakentaminen merkittävästi heikentäisi niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää luonnonsuojelulaissa tarkoitettuun Natura 2000 -verkostoon, eikä tien rakentamiselle olisi muutoin estettä, yksityistietoimituksen toimitusmiesten on yhteistyössä Lupa- ja valvontaviraston kanssa pyrittävä löytämään tien rakentamiselle sellainen vaihtoehto, jossa valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon sisällytettäväksi ehdottamalle tai siihen sisällytetylle alueelle aiheutuvat haitat jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

23 §

Teettämishakemus

Toimivaltainen elinvoimakeskus voi tiesakkaan, tiekunnan tai sellaisen kiinteistön omistajan, jonka kiinteistöä tieoikeus koskee, hakemuksesta tehostaa tämän lain nojalla annettua lainvoimaista tienpitoa koskevaa toimenpidettä koskevaa yksityistietoimituksen päätöstä tai tuomiota teettämishakemalla, jos toimenpiteeseen velvollinen ei ole ryhtynyt tarpeellisiin toimenpiteisiin yksityistietoimituksessa asetetussa määräajassa. Jos toimenpiteeseen velvollinen on tiekunta, on ennen teettämishakemusta täytäntöön pantavaksi toimitsijamiehelle tai hoitokunnalle varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi ja, jos tienpitoa koskevaa asiaa ei ole käsitelty tiekunnan kokouksessa, sille on varattava tilaisuus antaa määräajassa lausuntonsa asiasta.

Jos toimenpiteeseen velvollinen ei ole ryhtynyt tarpeellisiin toimenpiteisiin teettämishakemusta asettamispäätöksessä asetettuun määräaikaan mennessä, hakijan on teettämishakemusta määräämiseksi täytäntöön pantavaksi ilmoitettava tästä toimivaltaiselle elinvoimakeskukselle. Teettämishakemus määrätään täytäntöön pantavaksi oikeuttamalla hakija tai muu yksityinen tekemään tai teettämään yksityistietoimituksen päätöksessä määrätty toimenpiteet niihin velvollisen kustannuksella.

61 §

Tiekunnan kokouksen koollekutsuminen

Jos toimitsijamies tai hoitokunta tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho laiminlyö vuosikokouksen koollekutsumisen tai kieltäytyy kutsumasta tiesakkaita ylimääräiseen kokoukseen, voidaan kokous tiesakkaan hakemuksesta pitää yksityistietoimituksen yhteydessä toimitusinsinöörin johdolla taikka toimivaltainen elinvoimakeskus voi tiesakkaan hakemuksesta, varattuaan toimitsijamiehelle tai hoitokunnalle tilaisuuden tulla kuulluksi,

oikeuttaa hakijan kutsumaan tieosakkaat kokoukseen siten kuin 1 momentissa säädetään. Jos edellisen tiekunnan kokouksen koollekutsumisesta ja pitämisestä on kulunut viisi vuotta tai enemmän, tieosakas voi kutsua tiekunnan kokouksen koolle siten kuin 1 momentissa säädetään.

73 §

Yksityistietoimituksen hakeminen

Yksityistietoimitusta saa hakea tieosakas, kiinteistön tai muun rekisteriyksikön omistaja ja osaomistaja, yhteisen alueen osakas, 6 §:ssä tarkoitettu elinkeinonharjoittaja tai muu pykälässä tarkoitettu taho, tiekunta, jonka tietä asia koskee, sekä kunta, toimivaltainen elinvoimakeskus tai valtio. Yksityistietoimitusta tien aseman ja leveyden sekä tiehen kohdistuvien oikeuksien selvittämiseksi saa hakea myös kiinteistöön kohdistuvan erityisen oikeuden haltija. Ilman hakemusta Maanmittauslaitos tai muu kiinteistörekisterin pitäjä voi panna vireille yksityistietoimituksen kiinteistönmuodostamislain 283 §:ssä tarkoitettussa tilanteessa.

83 §

Valtionavustus

Valtionavustuksen myöntämisestä ja lakkauttamisesta 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun tienpitoon päättää se toimivaltainen elinvoimakeskus, jonka toimialueella tie tai suurin osa siitä on. Liikenne- ja viestintävirasto päättää määrärahan tai sen osan kohdentamisesta toimivaltaisille elinvoimakeskuksille. Valtionavustuksen myöntämisestä 1 momentin 2 ja 3 kohdan mukaisiin tarkoituksiin päättää Liikenne- ja viestintävirasto.

85 §

Liikenteen salliminen avustettavalla tiellä

Jos muusta kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvasta liikenteestä aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai rekisteriyksikön omistajalle tai liikenneturvallisuudelle, voidaan avustettavan tien käyttö kunnan suostumuksella muiden kuin tieosakkaiden hyväksi kieltää tai sitä rajoittaa taikka avustettava tie sulkea. Kunnan on pyydettävä ennen tällaisen suostumuksen antamista toimivaltaiselta elinvoimakeskukselta lausunto.

88 §

Muutoksenhaku

Elinvoimakeskuksen 83 §:n nojalla myöntämää valtionavustusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen ja 13 §:n 2 momentin mukaiseen Lupa- ja valvontaviraston sekä 23 §:n 1 ja 2 momentin ja 61 §:n 4 momentin mukaiseen elinvoimakeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla. Muutoksenhausta

hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä yksityistie sijaitsee.

Elinvoimakeskus saa hakea muutosta 85 §:n 2 momentissa tarkoitettua kunnan suostumusta koskevaan päätökseen.

91 §

Päätösten välitön täytäntöönpano

Tämän lain nojalla yksityistietoimituksessa tai tiekunnan kokouksessa tehty päätös sekä elinvoimakeskuksen 83 §:n mukainen valtionavustusta ja 61 §:n 4 momentin mukainen kokouksen koolle kutsumiseen oikeuttamista koskeva päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakutuomioistuimella toisin määrää. Maa-oikeus on tällöin päätösvaltainen myös, kun siinä on vain maa-oikeuden puheenjohtaja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

182.

Laki

henkilöstörahasolain 59 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilöstörahasolain (934/2010) 59 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 229/2023, seuraavasti:

59 a §

Maksettavaksi erääntyneen vähäisen rahasto-osuuden lakkaaminen

Jos rahaston jäsen ei pyynnöstä anna henkilöstörahasolalle vähäisen rahasto-osuuden maksamiseksi välttämättömiä tietoja, jäsenen saaminen henkilöstörahasolalta lakkaa kahden vuoden kuluttua siitä, kun jäsenen saatava olisi pitänyt maksaa 47 tai 58 §:n perusteella. Pyyntö tietojen toimittamiseksi on annettava todisteellisesti tiedoksi jäsenelle tai hänen oikeudenomistajalleen. Rahasto-osuutta pidetään vähäisenä, jos se alittaa Lupa- ja valvontavirastolle tehtävän maksutalletuksen käsittelymaksun määrän.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

183.

Laki

kaivoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaivoslain (621/2011) 37 §:n 1 momentin 2 kohta ja 2 momentti, 58 §:n 1 momentti, 146 §:n 2 momentin 3 kohta, 152 §:n 5 momentti, 159 §:n 4 kohta sekä 165 §:n 1 momentin 4 kohta,
sellaisena kuin niistä on 58 §:n 1 momentti laissa 966/2020, seuraavasti:

37 §

Lausunnot lupahakemuksesta

Lupaviranomaisen on pyydettävä malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa koskevasta hakemuksesta lausunto:

2) Lupa- ja valvontavirastolta;

Lupaviranomaisen on pyydettävä kaivosaluelunastuslupaa koskevasta hakemuksesta lausunto toiminnan vaikutusalueen kunnalta, asianomaiselta maakunnan liitolta ja Lupa- ja valvontavirastolta.

58 §

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös malminetsintäluvasta, kaivosluvasta ja kullanhuuhtontaluvasta on toimitettava hakijalle ja niille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet, sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Päätös on lisäksi toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle ja niille kunnille ja muille tahoille, joille on asian käsittelyn aikana annettu tieto ja joilta on pyydetty lausunto.

146 §

Lopputarkastus

Kaivosviranomaisen on tiedotettava lopputarkastuksesta:

3) Lupa- ja valvontavirastolle;

152 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

901

Kaivosviranomaisella, Lupa- ja valvontavirastolla, työsuojeluviranomaisella ja Säteilyturvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada malminetsintään, kaivostoimintaan ja kullanhuuhdontaan liittyvää valvontaa varten välttämättömiä tietoja toisiltaan ja käyttää toistensa hankkimia näytteitä. Alueen toimivaltaisella pelastusviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada kaivosviranomaiselta pelastustoiminnan kannalta tarpeellisia kaivosturvallisuuteen liittyviä tietoja.

159 §

Vireillepano-oikeus

Jollei 156 §:n 1 momentissa tarkoitettu asia ole tullut vireille kaivosviranomaisen omasta aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

- 4) Lupa- ja valvontavirasto tai muu asiassa toimialallaan yleistä etua valvova viranomainen;
-

165 §

Valitusoikeus

Malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdentalupaa koskevaan päätökseen, mainitun luvan voimassaolon jatkamista, raukeamista, muuttamista ja peruuttamista koskevaan päätökseen sekä kaivostoiminnan lopettamispäätökseen saa hakea muutosta:

- 4) Lupa- ja valvontavirasto ja muu asiassa toimialallaan yleistä etua valvova viranomainen;
-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

184.

Laki

kilpailulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kilpailulain (948/2011) 35 §:n 1 momentti, 36 §:n 1 momentti, 37 §:n 1, 4 ja 6 momentti sekä 41 §, sellaisina kuin ne ovat, 35 §:n 1 momentti, 36 §:n 1 momentti sekä 37 §:n 1, 4 ja 6 momentti laissa 546/2021 ja 41 § laissa 662/2012, seuraavasti:

35 §

Tarkastukset elinkeinonharjoittajan liiketiloissa

Kilpailu- ja kuluttajaviraston asianomaisella virkamiehellä on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi sekä 4 luvussa tarkoitettujen yrityskauppojen arvioimiseksi toimittaa kaikki tarvittavat tarkastukset elinkeinonharjoittajan hallinnassa olevissa liike- ja varastotiloissa, maa-alueilla ja kulkuneuvoissa. Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on velvollisuus Euroopan komission pyynnöstä toimittaa tarkastus siten kuin Euroopan unionin säädöksissä säädetään.

36 §

Tarkastukset muissa tiloissa

Kilpailu- ja kuluttajaviraston virkamiehellä on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus myös muissa kuin 35 §:ssä tarkoitetuissa tiloissa, jos voidaan perustellusti epäillä, että niissä säilytetään kirjanpitoa tai muita liiketoimintaan ja tarkastuksen kohteeseen liittyviä asiakirjoja, joilla voi olla merkitystä todistettaessa 5 tai 7 §:n taikka Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 tai 102 artiklan rikkomista.

37 §

Menettely tarkastusta toimitettaessa

Elinkeinonharjoittajan ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän on tarkastusta varten päästettävä Kilpailu- ja kuluttajaviraston, Euroopan komission ja toisen jäsenvaltion kilpailuviranomaisen virkamies taikka näiden valtuuttamat henkilöt hallinnassaan oleviin liike- ja varastotiloihin, maa-alueille ja kulkuneuvoihin. Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on oikeus tallennusvälineestä riippumatta tutkia elinkeinonharjoittajan ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän liikekirjeenvaihto, kirjanpito, tietojenkäsittelyn tallenteet, muut asiakirjat ja data, joilla voi olla merkitystä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnassa, ja ottaa niistä jäljennöksiä.

Toimittaessaan tarkastusta muissa kuin 35 §:ssä tarkoitetuissa tiloissa Euroopan komission ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston virkamiehellä on 1 momentissa säädetty toimivaltuudet mutta ei 3 momentissa säädettyjä toimivaltuuksia.

Euroopan komissio, Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja toisen jäsenvaltion kilpailuviranomainen voivat tarkastuksessa käyttää apunaan muita valtuuttamia henkilöitä.

41 §

Ahvenanmaan valtionviraston tehtävät

Ahvenanmaan valtionvirasto selvittää kilpailuolosuhteita ja kilpailunrajoituksia sekä Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimeksiannosta ryhtyy muihin toimenpiteisiin kilpailun edistämiseksi toimialueellaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

185.

Laki

alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahoittamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahoittamisesta annetun lain (757/2021) 12 ja 13 §, 14 §:n 2 momentti, 75 §:n 1 momentti sekä 81 §:n 1 momentti seuraavasti:

12 §

Elinvoimakeskuksen toimivalta

Toimivaltainen elinvoimakeskus voi myöntää tukea:

- 1) Euroopan aluekehitysrahaston varoista ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston varoista:
 - a) ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen sekä ympäristöön ja luonnonvaroihin liittyviin kehittämis- ja investointihankkeisiin;
 - b) liikenteeseen ja infrastruktuuriin liittyviin kehittämis- ja investointihankkeisiin;
 - 2) Euroopan sosiaalirahaston varoista ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston varoista työllisyyden, osaamisen ja sosiaalisen osallisuuden tukemiseen liittyviin kehittämissankkeisiin.
- Elinvoimakeskus toimii valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena myöntämiään tukia koskevista asioista.

Toimivaltainen elinvoimakeskus voi myöntää tukea myös itse toteuttamiinsa tässä pykälässä tarkoitettuihin hankkeisiin. Elinvoimakeskuksen on hallinnollisesti eriytettävä rahoittavan viranomaisen tehtävät ja itse toteuttamiinsa hankkeisiin liittyvät tuen hakijan ja saajan tehtävät toisistaan. Tätä lakia ja tämän lain nojalla annettavia valtioneuvoston asetuksia sovelletaan myös elinvoimakeskuksen itse toteuttamiin hankkeisiin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa säännöksiä myönnettävästä tuesta ja tuen käyttökohteista.

13 §

Elinvoimakeskuksen harkintavalta eräissä tapauksissa

Ennen 12 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tuen myöntämistä elinvoimakeskuksen on pyydettävä opetus- ja kulttuuriministeriöltä lausunto sen toimialaan kuuluvista hankkeista, jotka koskevat:

- 1) korkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen aloittamista;
- 2) korkeakouluverkon muutoksia.

Opetus- ja kulttuuriministeriö antaa elinvoimakeskusta sitovan lausunnon 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden lainmukaisuudesta sekä siitä, onko hanke opetus- ja kulttuuriministeriön korkeakoulu- ja tiedepolitiikan tavoitteiden mukainen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluviin hankkeisiin sovellettavasta lausuntomenettelystä.

14 §

Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman valtakunnallisten teemojen hankkeet

Valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä elinvoimakeskuksista ja maakuntien liitoista, jotka toimivat välittävänä toimieliminä valtakunnallisten teemojen hankkeiden osalta.

75 §

Viranomaisten oikeus saada ja luovuttaa tietoja

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, hallintoviranomaisella, kirjanpitoa hoitavalla viranomaisella, tarkastusviranomaisella, elinvoimakeskuksilla, maakuntien liitoilla ja Ruokavirastolla on oikeus viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa tarkoitettujen salassapitosäännösten estämättä saada maksutta toiselta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta taholta tuen hakijana ja tuen saajana toimivan luonnollisen henkilön ja oikeushenkilön taloudellista asemaa, liike- ja ammattitoimintaa ja niille julkisista varoista myönnettyä rahoitusta ja muuta tuen kannalta merkittävää olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa ja toimeenpanolaissa sekä yleisasetuksessa ja muissa 2 §:ssä mainituissa asetuksissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi. Muilla tässä momentissa mainituilla viranomaisilla kuin kirjanpitoa hoitavalla viranomaisella on oikeus saada edellä tarkoitettuja välttämättömiä tietoja tuen käytöstä myös tuen saajalta.

81 §

Muutoksenhaku työ- ja elinkeinoministeriön päätökseen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman välittävän toimielimen hanke- ja tukiasioita sekä toimivaltaisen maakunnan liiton ja Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomaisen Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallista vastinrahoitusta koskevaan päätökseen

Työ- ja elinkeinoministeriön tämän lain nojalla tekemään päätökseen sekä elinvoimakeskuksen, maakunnan liiton ja Ruokaviraston Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman välittävänä toimielimenä tekemään hanke- ja tukiasioita koskevaan päätökseen sekä toimivaltaisen maakunnan liiton ja Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomaisen Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallista vastinrahoitusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Tässä pykälässä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

186.

Laki

905

alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain (756/2021) 6 §:n 4 momentti, 8 §:n 2 momentti, 9 §:n 2 momentti sekä 10 §:n 1 ja 4 momentti seuraavasti:

6 §

Vastuu alueiden kehittämisestä

Elinvoimakeskuksista ja niiden tehtävistä alueiden kehittämisessä säädetään elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (/).

8 §

Alueiden kehittämisen suunnittelu

Maakuntien liitot edistävät alueidensa kehittämistä laatimalla maakunnan pitkän aikavälin strategisiin linjauksiin perustuvan tämän lain 25 §:ssä tarkoitetun maakuntaohjelman. Alueen kehittämisen suunnittelusta vastaa maakunnan liitto yhteistyössä kuntien, elinvoimakeskusten ja muun valtion aluehallinnon sekä muiden aluekehittämiseen osallistuvien tahojen kanssa.

9 §

Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävät

Työ- ja elinkeinoministeriö hoitaa 1 momentin 1–5 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä yhteistyössä muiden ministeriöiden, maakuntien liittojen, kuntien, elinvoimakeskusten ja muiden julkisten ja yksityisten toimijoiden kanssa.

10 §

Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman välittävä toimielin

Yleisasetuksen 71 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja välittäviä toimielimiä ovat elinvoimakeskukset, Ruokavirasto ja maakuntien liitot. Välittävän toimielimen tulee täyttää sekä Euroopan unionin että kansallisen lainsäädännön mukaiset tehtävien hoitamista koskevat vaatimukset.

Elinvoimakeskuksen välittävän toimielimen tehtäviä voidaan koota siten, että jokin elinvoimakeskus hoitaa välittäväälle toimielimelle säädettyjä tehtäviä toisen viraston toimialueella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

187.

Laki

brexit-mukautusvarauksen kansallisesta toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan brexit-mukautusvarauksen kansallisesta toimeenpanosta annetun lain (1352/2022) 4 §, 5 §:n 3 momentti, 7 ja 9 §, 10 §:n 1 momentti sekä 11 ja 12 § seuraavasti:

4 §

Elinvoimakeskuksen tehtävät ja toimivalta

Elinvoimakeskukset toimivat varauksen tukea välittävinä toimieliminä. Välittävät toimielimet hoitavat niille tässä laissa ja muualla laissa annettuja varaukseen liittyviä tehtäviä työ- ja elinkeinoministeriön lukuun ja sen vastuulla.

Elinvoimakeskukset toimivat hallinnoimiaan varauksesta rahoitettavia avustuksia koskevissa asioissa valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitettuina valtionapuviranomaisina.

Elinvoimakeskusten tehtävänä on lisäksi:

1) laatia EU-asetuksessa tarkoitettu hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvaus, kun on kysymys välittävän toimielimen omasta toiminnasta varaukseen liittyvien tehtävien hoidossa, ja ylläpitää kuvausta;

2) kirjata ja tallentaa myöntämästään avustuksesta aiheutuneita menoja koskevat ja muut tämän lain soveltamiseksi tarvittavat tiedot 6 §:ssä tarkoitettuun sähköiseen tietojärjestelmään;

3) antaa varauksen varoista myöntämistään avustuksista työ- ja elinkeinoministeriölle sen asettamaan määräaikaan mennessä EU-asetuksessa tarkoitettua johdon vahvistuslausumaa vastaava vahvistuslausuma.

Elinvoimakeskukselle säädettyjä tehtäviä hoitavista toimivaltaisista elinvoimakeskuksista säädetään elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (/) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

5 §

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnon tehtävät

Lisäksi valtiovarain controller -toiminto ilmoittaa tekemiensä tarkastusten tuloksista työ- ja elinkeinoministeriölle ja toimivaltaiselle elinvoimakeskukselle sekä laatii yhteenvedon suorittamistaan tarkastuksista varauksen käytöstä annettavaa jäsenvaltion varauksesta maksettavaa rahoitusosuutta koskevaa hakemusta varten.

7 §

Viranomaisten oikeus tietojen luovuttamiseen ja tiedonsaantioikeudet

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla sekä elinvoimakeskuksilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta toiselta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta taholta tuen hakijana ja tuen saajana toimivan luonnollisen henkilön ja oikeushenkilön taloudellista asemaa, liike- ja ammattitoimintaa, hakijalle ja saajalle julkisista varoista myönnettyä rahoitusta ja muuta tuen kannalta merkittävää olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa ja Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi. Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla sekä elinvoimakeskuksilla on oikeus saada tässä momentissa tarkoitettuja välttämättömiä tietoja tuen käytöstä myös tuen saajalta.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla sekä elinvoimakeskuksilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa tässä pykälässä tarkoitettuja välttämättömiä tiedot muulle viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle taholle ja Euroopan unionin toimielimelle, elimelle ja laitokselle niiden lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi.

9 §

Kansallisten viranomaisten tarkastusoikeudet

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla on oikeus tehdä työ- ja elinkeinoministeriön, elinvoimakeskuksiin sekä valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetun lain 5 §:ssä tarkoitettua avustuksen saajiin kohdistuvia tarkastuksia tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus tehdä elinvoimakeskuksiin sekä avustusten saajiin ja hakijoihin kohdistuvia tarkastuksia tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja elinvoimakeskusten sekä niiden käyttämän tarkastajan oikeudesta tarkastaa avustuksen hakijan ja avustuksen saajan liiketoimintaa säädetään lisäksi valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetun lain 18 §:ssä.

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminto, työ- ja elinkeinoministeriö sekä elinvoimakeskukset voivat tehdä tarkastuksen itse tai valtuuttaa muun tarkastustyötä tekevän viranomaisen tai tilintarkastajan tekemään sen puolestaan. Tilintarkastajan on oltava tilintarkastuslaissa (1141/2015) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetussa laissa (1142/2015) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Valtuutetun tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta päävastuussa oleva tilintarkastaja.

Ulkopuolinen asiantuntija voi työ- ja elinkeinoministeriön pyynnöstä avustaa tarkastuksessa. Tilintarkastajaan ja ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan valtion virkamieslain (750/1994) 14 ja 15 §:ää sekä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tässä laissa säädettyjä tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

10 §

Tarkastajan toimivalta

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla, työ- ja elinkeinoministeriöllä, elinvoimakeskuksilla ja niiden valtuuttamalla 9 §:ssä tarkoitettulla viranomaisella ja tilintarkastajalla on oikeus päästä tuen myöntämisen ja käytön kannalta merkityksellisiin rakennuksiin, toimitiloihin ja paikkoihin. Tarkastuksen saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa vain, jos niissä harjoitetaan ammattitoimintaa. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan kohdistuvan tarkastuksen voi toimittaa vain valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminto, työ- ja elinkeinoministeriö sekä

elinvoimakeskukset sekä niiden valtuuttama viranomainen. Ulkopuolisen asiantuntijan oikeuteen avustaa tarkastuksen toimittamisessa pysyväisluontoiseen asumiseen käytettävissä tiloissa sovelletaan, mitä 9 §:n 5 momentissa säädetään.

11 §

Virka-apu

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla, työ- ja elinkeinoministeriöllä, elinvoimakeskuksilla ja niiden valtuuttamalla 9 §:ssä tarkoitetuilla viranomaisella ja tilintarkastajalla sekä Euroopan unionin toimivaltaisilla toimielimillä, elimillä ja laitoksilla on oikeus saada poliisi-, tulli-, vero- ja ulosottoviranomaisilta virka-apua tarkastuksen tekemisessä.

12 §

Kirjanpitoaineiston ja muun todentavan aineiston säilyttäminen

Työ- ja elinkeinoministeriön, elinvoimakeskusten, ja valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnon on säilytettävä tämän lain toimeenpanoon liittyvä todentava aineisto vuoden 2029 loppuun, jollei kansallisessa lainsäädännössä taikka vähämerkityksistä tukea tai valtioneutua koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetä pidempää säilyttämisaikaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

188.

Laki

eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016) 4 §:n 7 momentti, sellaisena kuin se on laissa 248/2022, seuraavasti:

4 §

Valvontaviranomaiset

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Lupa- ja valvontavirasto ja kunnat alueellaan ovat tässä laissa tarkoitettuja markkinavalvontaviranomaisia tupakkalain osalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

189.

Laki

julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 143 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 143 §:n 16 kohta, sellaisena kuin se on laissa 499/2021, seuraavasti:

143 §

Tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle

Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi omasta aloitteestaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä valvonnassa saamansa tiedon tai asiakirjan jos se on tarpeen:

16) Lupa- ja valvontavirastolle tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetussa laissa (1233/2006) säädettyjä valvontatehtäviä varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

190.

Laki

kiinteistönvälityslikkeistä ja vuokrahuoneiston välityslikkeistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistönvälityslikkeistä ja vuokrahuoneiston välityslikkeistä annetun lain (1075/2000) 5 a §:n 4 ja 5 momentti, 7 ja 8 §, 16 a §:n 3 momentti, 17–19 §, 21 §:n otsikko ja 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat 5 a §:n 4 ja 5 momentti laissa 465/2017, 7 ja 18 § laissa 1523/2009, 8, 17 ja 19 § laeissa 1523/2009 ja 465/2017, 16 a §:n 3 momentti laissa 279/2013, 21 §:n otsikko laissa 1010/2015 ja 21 §:n 1 momentti laissa 365/2024, seuraavasti:

5 a §

Luotettavuus

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja ilmoituksen tekijän veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä, jotka ovat tarpeen tässä pykälässä tarkoitettun luotettavuuden selvittämiseksi tai 19 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada 4 momentissa tarkoitettuja tietoja vastaavat tiedot myös ilmoituksen tekijään liittyvästä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 2 §:ssä tarkoitettusta organisaatiosta ja 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

7 §

Välitysliikerekisteri, rekisteri-ilmoitus ja muutoksista ilmoittaminen

Lupa- ja valvontavirasto pitää välitysliikkeistä rekisteriä (*välitysliikerekisteri*). Jokaisella on oikeus saada tietoja rekisteriin merkityistä seikoista sekä otteita rekisteristä.

Sen, joka aikoo harjoittaa välitystoimintaa, on tehtävä ilmoitus rekisteriin merkitsemistä varten Lupa- ja valvontavirastolle. Rekisteri-ilmoituksen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista on viipymättä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle. Vastaavan hoitajan vaihtumisesta on ilmoitettava viimeistään kuukauden kuluttua siitä, kun edellisen tehtävä on päättynyt.

8 §

Rekisteröinnin edellytykset

Lupa- ja valvontaviraston on rekisteröitävä 7 §:n 2 momentissa tarkoitettu rekisteri-ilmoituksen tekijä kiinteistönvälitysliikkeeksi tai vuokrahuoneiston välitysliikkeeksi, jos:

- 1) ilmoituksen tekijällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;
- 2) ilmoituksen tekijä ei ole konkurssissa ja, jos hän on luonnollinen henkilö, on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;
- 3) ilmoituksen tekijä on luotettava;
- 4) ilmoituksen tekijällä on vastuuvakuutus, jonka vakuutusmäärän voidaan välitystoiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen arvioida riittävän toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamiseen ja joka muilta ehdoiltaan vastaa alalla tavanomaista vakuutuskäytäntöä;
- 5) ilmoituksen tekijä on ilmoittanut vastaavan hoitajan, joka täyttää 5 §:n 2 ja 3 momentissa säädetty edellytykset.

Lupa- ja valvontavirasto voi evätä rekisteröinnin, jos olosuhteet huomioon ottaen on ilmeistä, että ilmoituksen tekijä aikoo harjoittaa välitystoimintaa toisen välikätenä.

16 a §

Välittäjäkokeen suorittaneiden rekisteri

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada teknisen käyttöyhteyden avulla 1 momentissa tarkoitettut tiedot.

17 §

Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Tämän lain noudattamista valvoo Lupa- ja valvontavirasto.

Välitysliikkeen on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava Lupa- ja valvontavirastolle toimeksiantopäiväkirja ja siihen liittyvät asiakirjat sekä muut valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä vastaavan hoitajan ja 5 a §:n 3 momentissa ja 8 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun henkilön luotettavuuden selvittämiseksi tai 19 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään erikseen.

18 §

Pakkokeinot

Lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä välitystoiminta, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos välitysliike laiminlyö 7 §:n 3 momentissa, 10 tai 11 §:ssä säädetyn taikka 17 §:n 2 momentista johtuvan velvollisuuden, Lupa- ja valvontavirasto voi kehottaa välitysliikettä täyttämään velvollisuuden määräajassa. Jos vastaava hoitaja laiminlyö 5 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa välitysliikkeelle varoituksen. Jos laiminlyönnit ovat vakavia tai jos ne annetusta kehotuksesta tai varoituksesta huolimatta toistuvat, Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää osaksi tai kokonaan välitysliikkeen toiminnan määräajaksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakosta säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

19 §

Rekisteristä poistaminen

Lupa- ja valvontaviraston on poistettava välitysliike rekisteristä, jos:

- 1) välitysliike on lopettanut toimintansa;
- 2) 8 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa säädetyt rekisteröinnin edellytykset eivät enää täyty;
- 3) välitysliike harjoittaa välitystoimintaa toisen välikätenä;
- 4) välitysliikkeellä ei enää ole 8 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua vastaavaa hoitajaa eikä välitysliike ole Lupa- ja valvontaviraston kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uutta vastaavaa hoitajaa; tai
- 5) välitysliikkeen tai sen vastaavan hoitajan toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyönnejä ja liikkeelle on jo aiemmin asetettu määräaikainen toimintakielto.

Jos välitysliike on asetettu konkurssiin, välitysliike säilyy konkurssin estämättä rekisterissä kuuden kuukauden ajan. Konkurssipesän hoitajan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle viipymättä välitysliikkeen konkurssiin asettamisesta.

21 §

Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston päätökseen

Lupa- ja valvontaviraston muuhun kuin 18 ja 19 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

191.

Laki

Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) 6 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 567/2020, seuraavasti:

6 §

Velvollisuus antaa tietoja

Elinkeinonharjoittaja on velvollinen antamaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle kulutustavaroiden ja kuluttajapalveluiden vähittäismyyntihintoja koskevia tietoja 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tutkimuksia, selvityksiä ja vertailuja varten. Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi määrätä tiedot annettaviksi myös Lupa- ja valvontavirastolle tai, jos elinkeinonharjoittajan toimipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Muualla laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella aluehallintovirastoon tarkoitetaan lain voimaan tultua Kilpailu- ja kuluttajavirastoa, jos viittauksessa tarkoitettavat tehtävät liittyvät Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) 1 ja 2 §:ssä tai muualla laissa virastolle säädettyihin tehtäviin.

Aluehallintovirastojen ennen tämän lain voimaantuloa myöntämä lupa, tekemä päätös tai rekisteröinti sekä aluehallintovirastoille tehty ilmoitus jää voimaan siinä muodossa, kun se on tämän lain voimaantullessa.

Aluehallintovirastosta siirtyviä 1 ja 2 §:ssä tarkoitettuja tai muualla laissa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle säädettyjä tehtäviä koskevat arkistot, rekisterit ja tietoaaineistot sekä vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle.

Edellä 3 momentissa tarkoitettavat sopimukset ja sitoumukset siirtyvät Kilpailu- ja kuluttajavirastolle kuitenkin vain, jollei niiden sisällöstä muuta johdu.

Virkamiesten asemasta säädetään valtion virkamieslain (750/1994) 5 a—5 c §:ssä.

Laki

kotoutumisen edistämistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kotoutumisen edistämistä annetun lain (681/2023) 5 §:n 15 ja 16 kohta, 11 §:n 2 momentti, 33 §:n 3 ja 4 momentti, 36 §, 39 §:n 1 momentti, 40–43, 51 ja 55–58 §, 59 §:n 1 momentti, 64 §, 65 §:n 4 momentti, 67 §:n 1 momentti, 68 §:n 2 ja 3 momentti, 69 §:n 4 momentti, 70 §:n 1 momentti, 71 ja 74 §, 75 §:n 2 momentti, 76 §:n 1 momentti, 77 ja 78 §, 79 §:n 3 momentti, 80 §, 81 §:n 4 momentti, 82 ja 83 §, 86 §:n 3 momentti, 89 §, 90 §:n 1–4 ja 6 momentti, 91 ja 92 §, 95 §:n 5 momentti ja 102 §:n 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 15 ja 16 kohta, 36 §:n, 39 §:n 1 momentin, 40–43 ja 51 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 57 §, 59 §:n 1 momentti, 74 §, 75 §:n 2 momentin ruotsinkielinen sanamuoto, 76 §:n 1 momentti, 77 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 78 §, 79 §:n 3 momentin ruotsinkielinen sanamuoto, 80 §, 81 §:n 4 momentin ja 82 ja 83 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 90 §:n 4 momentti, 91 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 95 §:n 5 momentti ja 102 §:n 4 momentti laissa 1100/2024, 11 §:n 2 momentti, 39 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto, 56 §, 68 §:n 2 ja 3 momentti, 69 §:n 4 momentti, 86 §:n 3 momentti, 89 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 90 §:n 1–3 ja 6 momentti ja 92 §:n ruotsinkielinen sanamuoto laissa 322/2024, 55, 64 ja 71 §:n ruotsinkielinen sanamuoto osaksi laissa 1100/2024 sekä 71 §:n suomenkielinen sanamuoto osaksi laissa 322/2024, seuraavasti:

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

15) *kuntapaikalla* elinvoimakeskuksen ja kunnan 42 §:ssä tarkoitettuun sopimukseen perustuvaa kunnan ilmoitusta valmiudesta järjestää asunto, vastaanotto ja palvelut sekä ottaa 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettu maahanmuuttaja vastaan 4 luvussa tarkoitettussa kuntaan ohjaamisen menettelyssä;

16) *kuntaan ohjaamisella* menettelyä, jossa 43 §:ssä säädetyllä tavalla elinvoimakeskus ohjaa 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettua henkilön kunnan myöntämälle kuntapaikalle taikka kyseinen henkilö muuttaa vastaanottokeskuksesta kuntaan vastaanottokeskuksen tukitoimia hyödyntäen tai itsenäisesti;

11 §

Perustieto suomalaisesta yhteiskunnasta

Kukin tätä lakia soveltava viranomainen vastaa osaltaan 1 momentissa tarkoitettujen tietojen tuottamisesta ja ajan tasalla pitämisestä. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa tietojen yhteensovittamisesta, kääntämisestä ja jakelusta viranomaisten käyttöön.

33 §

Ilman huoltajaa maassa olevan lapsen asumisen järjestäminen

Hyvinvointialueen on sovittava elinvoimakeskuksen kanssa perheryhmäkodin perustamisesta, jos alueen palvelutarve sitä edellyttää. Hyvinvointialueen on ennen sopimuksen tekemistä kuultava kuntaa, johon perheryhmäkoti halutaan perustaa.

Aineiden ja esineiden haltuunottoon ja asukkaan käytössä olevien tilojen tarkastamiseen perheryhmäkodissa sovelletaan, mitä kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 60–62 §:ssä ja 63 §:n 1–3 momentissa säädetään. Aineiden ja esineiden haltuun ottamisesta ja asukkaan käytössä olevien tilojen tarkastamisesta tehdystä pöytäkirjasta toimitetaan jäljennös hyvinvointialueelle ja Lupa- ja valvontavirastolle. Perheryhmäkodin johtajalle ja muulle henkilöstölle tässä momentissa annettua rajoitustoimivaltaa sovelletaan kaikissa perheryhmäkodeissa riippumatta siitä, kuuluuko mainittu henkilöstö virkasuhteiseen vai muuhun henkilökuntaan, jollei erikseen lailla toisin säädetä.

36 §

Edustajatoiminnan ohjaus, suunnittelu ja valvonta

Elinvoimakeskus vastaa edustajatoiminnan ohjauksesta, suunnittelusta ja valvonnasta.

39 §

Edustajalle maksettava palkkio ja kulut

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus maksaa valtion varoista hakemuksesta lapselle määrätylle edustajalle palkkion tämän edustajan tehtäviin käyttämänsä ajan perusteella ja korvauksen edustamisesta aiheutuneista kuluista silloin, kun edustaja on määrätty tämän lain perusteella tai kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain perusteella ja alaikäiselle on myönnetty oleskelulupa.

40 §

Kuntaan ohjaamisen valtakunnallinen suunnittelu ja kehittäminen

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa kuntaan ohjaamisen valtakunnallisesta suunnittelusta ja kehittämisestä sekä valtakunnallisten kuntapaikkatavoitteiden asettamisesta elinvoimakeskuksille vuosittain.

41 §

Kuntaan ohjaamisen alueellinen suunnittelu, kehittäminen ja toimeenpano

Elinvoimakeskus vastaa kuntaan ohjaamisen alueellisesta suunnittelusta ja kehittämisestä sekä sen osana laadittavasta ja toimeenpantavasta 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan ohjaamisen alueellisesta strategiasta. Osana alueellista suunnittelua elinvoimakeskuksen on varmistettava, että alueella on valtakunnallisia tavoitteita vastaavasti kuntapaikkoja. Elinvoimakeskuksen on tuettava alueellaan kuntia ja hyvinvointialueita

varautumisessa ottaa vastaan 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettuja henkilöitä, jotka muuttavat kuntaan kuntapaikalle tai vastaanottokeskuksen tukitoimia hyödyntäen tai niitä hyödyntämättä.

Elinvoimakeskuksen on tehtävä alueellista suunnittelua yhteistyössä kuntien, hyvinvointialueiden, Maahanmuuttoviraston, alueella sijaitsevien vastaanotto- ja järjestelykeskusten ja perheryhmäkotien sekä muiden kuntaan ohjaamisen kannalta keskeisten viranomaisten sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

42 §

Sopimus kuntaan ohjaamisesta ja kotoutumisen edistämisestä

Kunta voi tehdä elinvoimakeskuksen kanssa sopimuksen kuntaan ohjaamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Sopimuksessa on sovittava varautumisesta 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vastaanottoon ja palvelujen järjestämiseen sekä kuntapaikoista, joille 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettu henkilö voidaan 43 §:n mukaan ohjata. Muun kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan on kuultava hyvinvointialuetta ennen sopimuksen laatimista. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan on kuultava Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaista ennen sopimuksen laatimista.

Sopimus on pääsääntöisesti monivuotinen ja sitä on tarkistettava vähintään neljän vuoden välein.

43 §

Kuntaan ohjaaminen

Elinvoimakeskuksen on ohjattava 42 §:ssä tarkoitetulla sopimuksella sovitulle kuntapaikalle:
1) Maahanmuuttoviraston esityksestä ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitetussa pakolaiskiintiössä Suomeen otettu henkilö; ja

2) vastaanottokeskuksen esityksestä 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö, joka on kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitetussa haavoittuvassa asemassa.

Elinvoimakeskus voi kuitenkin ohjata kuntaan Maahanmuuttoviraston tai vastaanottokeskuksen esityksestä myös muun 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun kuin tämän pykälän 1 momentissa tarkoitetun henkilön. Elinvoimakeskus voi ohjata kuntaan myös 2 §:n 4 momentissa tarkoitetun henkilön.

Ennen kuntapaikalle ohjaamista elinvoimakeskuksen on sovittava kuntaan ohjaamisesta kunnan kanssa. Muun kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan on kuultava hyvinvointialuetta ennen kuntaan ohjaamista, jos henkilöllä on ilmeisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelun tarpeita. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan on kuultava Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaista, jos henkilöllä on ilmeisiä terveydenhuollon palvelun tarpeita.

Edellä 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö voi muuttaa vastaanottokeskuksesta kuntaan hyödyntäen vastaanottokeskuksen tukitoimia tai niitä hyödyntämättä, jos henkilö pitää sitä tarkoituksenmukaisena.

Edellä 3 momentissa säädetystä poiketen, elinvoimakeskuksen on sovittava kunnan ja hyvinvointialueen kanssa 2 §:n 6 momentissa tarkoitetun lapsen tai nuoren ohjaamisesta sovitulle kuntapaikalle. Perustellusta syystä elinvoimakeskus, kunta ja hyvinvointialue voivat sopia edellä tarkoitetun lapsen tai nuoren sijoittamisesta 33 §:ssä tarkoitettuun perhehoitoon myös ilman 42 §:ssä tarkoitettua sopimusta.

51 §

Kotoutumisen edistämisen valtakunnallinen suunnittelu, kehittäminen ja ohjaus

Työ ja elinkeinoministeriö vastaa:

1) kotoutumisen edistämistä koskevan politiikan valtakunnallisesta suunnittelusta, kehittämisestä ja ohjauksesta sekä yhteensovittamisesta muiden politiikka-alojen ja hyvien väestösuhteiden edistämisen kanssa;

2) kotoutumisen kokonaisuuden ja kotoutumisen edistämistä koskevan politiikan seurannasta ja arvioinnista.

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa elinvoimakeskuksia ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta kotoutumisen edistämiseen ja hyvien väestösuhteiden edistämiseen liittyvissä tehtävissä.

55 §

Elinvoimakeskuksen tehtävät

Elinvoimakeskuksen vastuulla ovat seuraavat maahanmuuttajien kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistämiseen liittyvät tehtävät toimialueellaan:

1) kotoutumisen ja asettautumisen edistämisen alueellinen kehittäminen, yhteistyö, yhteensovittaminen ja seuranta sekä kunnan muille kotoutuja-asiakkaille kuin työnhakijaksi rekisteröityneille järjestettävien 2 luvussa tarkoitettujen palveluiden saatavuuden, laadun ja vaikuttavuuden valvonta;

2) kuntien ja hyvinvointialueiden tukeminen ja neuvonta kotoutumisen edistämisessä;

3) 41 §:ssä tarkoitetun 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan ohjaamisen alueellisen strategian laatiminen ja toimeenpano sekä muut 4 luvussa säädetyt kuntaan ohjaamisen tehtävät;

4) 2 §:n 6 momentissa tarkoitetuille lapsille tarkoitettujen perheryhmäkotien perustamisesta sopiminen hyvinvointialueen kanssa;

5) 2 §:n 6 momentissa tarkoitetuille lapsille tarkoitettujen perheryhmäkotien ohjaus ja valvonta yhdessä hyvinvointialueen, Lupa- ja valvontaviraston ja tarvittaessa Maahanmuuttoviraston kanssa;

6) 35 §:ssä tarkoitettujen edustajien toiminnan ohjaus ja valvonta;

7) 8 luvussa säädetyistä korvauksista sopiminen kunnan tai hyvinvointialueen kanssa;

8) hyvien väestösuhteiden ja väestöryhmien välisen vuoropuhelun ja yhteistyön edistäminen;

9) muut kuin 1–8 kohdassa tarkoitetut sille tässä laissa erikseen säädetyt tehtävät.

Lisäksi elinvoimakeskus voi toimia valtionavustuslain (688/2001) 9 ja 11 §:ssä tarkoitetuissa tehtävissä valtionapuviranomaisena kotoutumisen edistämiseen liittyvissä tehtävissä.

Elinvoimakeskuksen on tehtävä sille tässä laissa säädetyt tehtäviä hoitaessaan yhteistyötä Lupa- ja valvontaviraston kanssa.

56 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen vastuulla ovat seuraavat maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseen ja asettautumiseen liittyvät tehtävät:

1) kotoutumisen edistämisen tuloksellisuuden ja toimivuuden seuraaminen ja arvioiminen sekä sitä koskevan tiedon tuottaminen;

2) kotoutumisen edistämisen valtakunnallinen osaamisen ja palveluiden kehittämisen ja palveluiden yhteensovittamisen tukeminen, tämän lain toimeenpanoon liittyvä oikeudellinen neuvonta sekä muu kuntien ja muiden kotoutumisen edistämisen toimijoiden tukeminen kotoutumisen ja asettautumisen edistämisessä valtakunnallisella tasolla;

3) 8 luvussa säädettyjen korvaushakemusten käsittelyyn ja maksamiseen liittyvien tehtävien hoitaminen;

4) 9 luvussa säädettyjen tietojärjestelmän rekisterinpitoon liittyvien tehtävien hoitaminen; ja
5) muiden kuin 1—4 kohdassa tarkoitettujen tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitaminen.

Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi toimia valtionavustuslain 12, 19, 21 ja 22 §:ssä tarkoitetuissa tehtävissä valtionapuviranomaisena kotoutumisen edistämiseen liittyvien tehtävien osalta. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa elinvoimakeskuksen lisäksi myös valtionavustuslain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle tässä laissa säädetyistä tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

57 §

Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Lupa- ja valvontavirasto vastaa toimialaansa kuuluvissa asioissa kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palvelujen suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta sekä huolehtii, että maahanmuuttajien tarpeet otetaan huomioon muita Lupa- ja valvontaviraston toimialaan kuuluvia toimenpiteitä ja palveluja suunniteltaessa ja järjestettäessä.

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo 33 §:ssä tarkoitettun perheryhmäkodin toimintaa yhdessä hyvinvointialueen ja elinvoimakeskuksen kanssa. Sosiaalipalveluiden valvonnasta säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 5 luvussa.

Lupa- ja valvontaviraston on tehtävä sille tässä laissa säädettyjä tehtäviä hoitaessaan yhteistyötä elinvoimakeskusten kanssa.

58 §

Alueellinen maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmä

Elinvoimakeskus voi asettaa alueellisen maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmän. Yhteistyöryhmän tehtävänä on tukea elinvoimakeskusta 55 §:ssä tarkoitettujen tehtävien toteuttamisessa. Yhteistyöryhmällä voi olla muitakin maahanmuuttoon ja kotoutumisen edistämiseen liittyviä tehtäviä. Yhteistyöryhmään voi kuulua alueen kuntia, hyvinvointialueita, poliisi, vastaanotto- ja järjestelykeskuksia, muita viranomaisia, elinkeinoelämän edustajia sekä järjestöjä, yhdistyksiä, yhteisöjä ja kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja toteuttavia palveluntuottajia.

59 §

Valtion korvaus kunnalle ja hyvinvointialueelle

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus korvaa kunnalle ja hyvinvointialueelle valtion talousarvion rajoissa tässä laissa tarkoitettujen palveluiden järjestämisestä aiheutuvat kustannukset sen mukaan kuin tässä luvussa säädetään. Muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksettavien korvausten edellytyksenä on, että kunnassa on järjestetty kotoutumisohjelma. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksettavien korvausten edellytyksenä on, että kunnassa on laadittu kotoutumisen edistämistä annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 2012:74) 26 §:ssä tarkoitettu kunnan kotouttamisohjelma. Edellytyksenä on lisäksi, että kunta on tehnyt tämän lain 42 §:ssä tarkoitettun sopimuksen elinvoimakeskuksen kanssa.

64 §

Korvaus vastaanottoon varautumisesta

Kunnalle voidaan korvata 43 §:ssä tarkoitetulla tavalla kuntapaikalle ohjatun 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitetun henkilön vastaanottoon varautumisesta aiheutuneita välttämättömiä kustannuksia enintään neljän kuukauden ajalta ennen henkilön Suomeen tuloa tai kuntaan muuttoa. Perustellusta syystä kustannukset voidaan korvata enintään kahdeksalta kuukaudelta.

Kunnalle maksettavien korvausten edellytyksenä on lisäksi elinvoimakeskuksen päätös korvausten maksamisesta.

65 §

Valtion korvaus erityiskustannuksista

Korvaamisen edellytyksenä on lisäksi elinvoimakeskuksen päätös korvausten maksamisesta.

67 §

Sodissa vapaaehtoisina palvelleista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Elinvoimakeskus ja hyvinvointialue voivat sopia Suomen sodissa vuosina 1939–1945 vapaaehtoisena palvelleen entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevan henkilön ja hänen aviopuolisonsa terveydentilan tulotarkastuksesta, asumisesta, toimeentulon turvaamisesta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta.

68 §

Ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Elinvoimakeskuksen on varmistettava, että ihmiskaupan uhri on kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettu henkilö.

Korvaamisen edellytyksenä on lisäksi elinvoimakeskuksen päätös korvausten maksamisesta.

69 §

Korvaus alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleen lapsen tai nuoren asumisen tai tuen järjestämisestä

Korvaamisen edellytyksenä on lisäksi elinvoimakeskuksen päätös korvausten maksamisesta.

70 §

Korvausten maksaminen

Kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen on haettava tässä luvussa tarkoitettua korvausta Työllisyys-,

kehittämisen- ja hallintokeskukselle osoitetulla hakemuksella viimeistään kahden vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tapahtuneesta toiminnasta korvausta haetaan.

71 §

Maksetun korvauksen palautusvelvollisuus

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus voi määrätä kunnan, hyvinvointialueen tai Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen palauttamaan valtion maksaman korvauksen tai osan siitä, jos korvauksen suorittamista varten on annettu virheellisiä tai erehdyttäviä tietoja taikka muutoin käy selville, että korvaus on suoritettu perusteettomasti.

Palautettavalle määrälle on suoritettava korkolain 4 §:n 1 momentin mukaan määräytyvän korkokannan suuruisen viivästyskorko.

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskuksen päätös kunnalle, hyvinvointialueelle tai Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle perusteettomasti maksetun korvauksen palauttamisesta on tehtävä viimeistään viidentenä kalenterivuonna sen vuoden päättymisestä, jolta korvaus on maksettu.

74 §

Kotoutumisen edistämisen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus vastaa kotoutumisen valtakunnallisen tietovarannon ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden kehittämisestä ja ylläpidosta siten kuin tässä luvussa tarkemmin säädetään.

Kotoutumisen edistämisen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen kehittäminen toteutetaan yhteistyössä Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskuksen ja valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja käyttävien kuntien kanssa. Kunnalla on velvollisuus käyttää valtakunnallista tietovarantoa ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta kotoutumisen edistämisen toimeenpanossa.

75 §

Kunnan lisäosa valtakunnalliseen kotoutumisen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen

Lisäosien on oltava yhteensopivia asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden kanssa. Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus määrittelee tekniset ja tietoturvaan liittyvät vaatimukset, jotka lisäosan on täytettävä, jotta se voidaan liittää asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen.

76 §

Kotoutumisen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavat tiedot

Kunnalla ja Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskuksella on velvollisuus tallentaa valtakunnalliseen tietovarantoon tiedot, jotka ovat tarpeen 72 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien toteuttamiseksi. Kunnan on tallennettava 73 §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot jokaisesta kotoutuja-asiakkaasta ja maahanmuuttajasta, jolle tehdään 14 §:ssä tarkoitettu osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi tai jolle toteutetaan 22 §:ssä tarkoitettu suunnitelman tarkistus, mukaan lukien työnhakijasta.

77 §

Valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettujen tietojen poistaminen

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on poistettava valtakunnallisesta tietovarannosta kaikki asiakasta tai tässä laissa tarkoitettua palveluntuottajaa koskevat tiedot, kun asiakkuuden tai sopimussuhteen päättymisestä on kulunut neljä vuotta. Tietoa ei kuitenkaan tarvitse poistaa, jos se on tarpeen lakiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi tai vireillä olevan asian johdosta.

78 §

Kotoutumisen valtakunnallisen tietovarannon rekisterinpitäjät

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus ja kunnat ovat 74 §:ssä tarkoitetun valtakunnallisen tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa valtakunnallisen tietovarannon yleisen tietosuoja-asetuksen:

- 1) 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista;
- 2) 25 artiklassa tarkoitettuun sisäänrakennettuun ja oletusarvoiseen tietosuojasta;
- 3) 32 artiklassa tarkoitettuun käsittelyn turvallisuudesta;
- 4) 35 artiklassa tarkoitettuun tietosuojaa koskevasta vaikutustenarvioinnista;
- 5) 36 artiklassa tarkoitettuun ennakkokuulemisesta;

6) mukaisista, käytettävän tietojärjestelmän tietoturvallisuutta koskevista rekisterinpitäjän muista velvollisuuksista kuin 1–5 kohdassa tarkoitetuista velvollisuuksista.

Kunta vastaa muista kuin 2 momentissa tarkoitetuista yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista. Kukin kunta vastaa rekisterinpitäjän tehtävistä asiakkaidensa osalta. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus ja kunta vastaavat omien asiakkaidensa osalta tietojen luovuttamisesta valtakunnallisesta tietovarannosta niille tahoille, joille on laissa säädetty oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tietoja kotoutuja-asiakkaista.

79 §

Valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin kuuluvan asiakastietojärjestelmän käyttöoikeudet

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on viipymättä ilmoitettava kunnalle käyttöoikeuksien lokitiedoista havaitsemistaan poikkeamista. Kunnan on viipymättä selvitettävä, mistä havaitut poikkeamat johtuvat ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin, jos poikkeamat ovat seurausta käyttöoikeuksien väärinkäytöstä.

80 §

Käyttöoikeuden myöntäminen valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin kuuluvaan asiakastietojärjestelmään

Kunta myöntää käyttöoikeudet valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin palveluksessaan olevalle henkilölle sekä ulkopuolisen tahon palveluksessa olevalle henkilölle hankkimansa

palvelun osalta. Kunta myöntää käyttöoikeuden hyvinvointialueen palveluksessa olevalle henkilölle, joka osallistuu 14 §:ssä tarkoitettun osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin laatimiseen tai 16 §:ssä tarkoitettun kotoutumissuunnitelman laatimiseen tai sen 22 §:ssä tarkoitettuun tarkistamiseen. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus myöntää käyttöoikeudet palveluksessaan olevalle henkilölle taikka työ- ja elinkeinoministeriön tai elinvoimakeskuksen palveluksessa olevalle henkilölle. Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus myöntää käyttöoikeudet ulkopuolisten tahojen palveluksessa olevalle henkilölle, kun kyse on Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tai työ- ja elinkeinoministeriön tekemästä toimeksiannosta tai hankkimasta palvelusta.

Käyttöoikeus voidaan myöntää sellaiselle 1 momentissa tarkoitettun viranomaisen palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa:

- 1) tässä laissa säädettyjä tehtäviä;
- 2) 1 kohdassa tarkoitettuihin palveluihin, tukiin tai asiakasprosesseihin liittyviä valvonta-, kehittämis-, seuranta-, tilastointi-, ennakointi- tai ohjaustehtäviä; tai
- 3) rekisterinpitäjän tehtäviä taikka käyttöoikeuksien hallintaan ja lokitietojen keräämiseen liittyviä tehtäviä.

Käyttöoikeus voidaan myöntää lisäksi sellaiselle henkilölle, joka on:

- 1) työ- ja elinkeinoministeriön tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimeksiannosta erillistä arviointia, tarkastusta tai selvitystä tekevän tahon palveluksessa ja hoitaa arviointi-, tarkastus- tai selvitystehtävää;
- 2) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimeksiannosta 74 §:ssä tarkoitettujen tietojärjestelmäpalvelujen kehittämis- tai ylläpitotehtäviä tekevän tahon palveluksessa ja hoitaa tällaista kehittämis- tai ylläpitotehtävää; tai
- 3) kotoutumista edistävien palvelujen tuottajan palveluksessa ja hoitaa kotoutumisen edistämiseen liittyviä tehtäviä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa käyttöoikeuksien teknisestä avaamisesta käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen ilmoituksen perusteella.

81 §

Valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin kuuluvaan asiakastietojärjestelmään myönnetyn käyttöoikeuden muuttaminen ja poistaminen

Käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle käyttöoikeuden poistamisesta tai muuttamisesta. Edellä 80 §:n 3 momentissa tarkoitettun ulkopuolisen tahon on viipymättä ilmoitettava sen palveluksessa olevalle henkilölle käyttöoikeuden myöntäneelle viranomaiselle käyttöoikeuden poistamisen tai muuttamisen perusteista. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa käyttöoikeuden teknisestä poistamisesta tai muuttamisesta käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen ilmoituksen perusteella.

82 §

Kuntaan ohjaamisen valtakunnallisen suunnittelun tiedonsaanti

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja elinvoimakeskukselta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 40 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot kuntaan ohjatuista 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

83 §

Kuntaan ohjaamisen alueellinen tiedonsaanti

Maahanmuuttoviraston tai vastaanottokeskuksen on luovutettava elinvoimakeskukselle maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 43 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot niistä 2 §:n 3 momentin tarkoitetuista henkilöistä, joiden ohjaamista kuntapaikalle Maahanmuuttovirasto tai vastaanottokeskus esittää.

Muulla kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla ja hyvinvointialueella sekä Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisella on oikeus saada toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanotto- ja järjestelykeskukselta ja elinvoimakeskukselta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 42–44 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot kuntaan ohjatuista 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

86 §

Kotoutumista edistävien palveluiden tarjoamiseen liittyvä tiedonsaantioikeus

Kunnalla ja hyvinvointialueella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä toisiltaan, maahanmuuttajan edelliseltä kotikunnalta, elinvoimakeskukselta, tässä laissa tarkoitettulta palveluntuottajalta ja 35 §:ssä tarkoitettulta alaikäisen edustajalta 20 ja 22 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä varten välttämättömät tiedot 2 §:n 6 momentissa tarkoitetuista lapsista tai nuorista.

89 §

Laskennallisten korvausten käsittelyyn liittyvä tiedonsaantioikeus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta sekä Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 61 ja 62 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Kunnalla on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 61 §:ssä tarkoitettujen korvausten tarkastelemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Hyvinvointialueella ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 62 §:ssä tarkoitettujen korvausten tarkastelemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

90 §

Muiden korvausten hakemiseen ja käsittelyyn liittyvä tiedonsaantioikeus

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta sekä Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 63–65, 68 ja 69 §:ssä tarkoitettujen korvaushakemusten käsittelemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä, ihmiskaupan uhreista ja mainitun pykälän 6 momentissa tarkoitetuista lapsista tai nuorista.

Elinvoimakeskuksella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta, Digi- ja väestötietovirastolta, kunnalta ja hyvinvointialueelta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 64, 65, 68 ja 69

§:ssä tarkoitettujen päätösten tekemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä tai mainitun pykälän 6 momentissa tarkoitetuista lapsista ja nuorista. Elinvoimakeskuksella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja vastaanottokeskukselta 68 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot ihmiskaupan uhreista.

Hyvinvointialueella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 63 ja 65 §:ssä tarkoitettujen korvausten ja 65 §:ssä tarkoitettujen päätösten hakemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä. Hyvinvointialueella ja kunnalla on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 68 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi välttämättömät tiedot ihmiskaupan uhreista. Hyvinvointialueella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 69 §:ssä tarkoitettujen korvausten ja siinä tarkoitettujen päätösten hakemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 6 momentissa tarkoitetuista lapsista ja nuorista. Hyvinvointialueella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65, 68 ja 69 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi maahanmuuttajan siltä hyvinvointialueelta, jonka alueella maahanmuuttaja on viimeksi asunut, Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselta tai Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla 65, 68 tai 69 §:ssä tarkoitettu elinvoimakeskuksen päätös ja muut välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä, ihmiskaupan uhreista ja mainitun pykälän 6 momentissa tarkoitetuista lapsista tai nuorista.

Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65 ja 68 §:ssä tarkoitettujen korvausten ja mainituissa pykälissä tarkoitettujen päätösten hakemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä. Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65 ja 68 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi hyvinvointialueelta mainituissa pykälissä tarkoitettu elinvoimakeskuksen päätös ja muut välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Kunnalla on oikeus saada hyvinvointialueelta, Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65 §:n 2 momentissa tarkoitettujen korvausten ja mainitun pykälän 4 momentissa tarkoitettujen päätösten hakemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä. Kunnalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 64, 65 ja 68 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi maahanmuuttajan edelliseltä kotikunnalta mainituissa pykälissä tarkoitettu elinvoimakeskuksen päätös ja muut välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä tai ihmiskaupan uhreista.

91 §

Ohjaus- ja valvontatehtäviin liittyvä tiedonsaantioikeus

Elinvoimakeskuksella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 55 §:n 1 momentin 1, 5 ja 6 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot kunnalta, hyvinvointialueelta, Lupa- ja valvontavirastolta, 35 §:ssä tarkoitettulta edustajalta ja tässä laissa tarkoitettulta palveluntuottajalta.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 57 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot, kunnalta, hyvinvointialueelta, elinvoimakeskukselta, 35 §:ssä tarkoitettulta edustajalta ja tässä laissa tarkoitettulta palveluntuottajalta.

92 §

Elinvoimakeskuksen muu tiedonsaantioikeus

Elinvoimakeskuksella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 55 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot kunnalta, työvoimaviranomaiselta, hyvinvointialueelta, 35 §:ssä tarkoitettulta edustajalta ja tässä laissa tarkoitettulta palveluntuottajalta.

95 §

Muutoksenhaku

Elinvoimakeskuksen 43 §:ssä tarkoitettuun päätökseen kuntapaikalle ohjaamisesta ei saa hakea muutosta valittamalla.

102 §

Siirtymäsäännökset

Kunnan ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on tallennettava 76 §:ssä tarkoitettut tiedot kotoutumisen tietovarantoon 1 päivästä tammikuuta 2027.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

193.

Laki

kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) 5 §:n 1 momentti seuraavasti:

5 §

Valvonta

Verohallinto ja poliisi valvovat tämän lain noudattamista. Alkoholijuomien anniskeluluvan haltijan anniskelupaikassa lain noudattamista valvoo Lupa- ja valvontavirasto. Ahvenanmaan maakunnassa lain noudattamista valvoo Verohallinto. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

194.

Laki

lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) 2 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta, 4 § sekä 10 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta laissa 926/2012, 4 § laissa 932/2011 ja 10 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 1525/2009, seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Lakia sovelletaan 1 momentissa säädetyin edellytyksin myös:

- 4) sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 5 §:ssä tarkoitettuun sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajaan;
- 5) varhaiskasvatuslain (540/2018) 43 §:ssä tarkoitettuun yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajaan; ja

4 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon tai yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajan rikosrekisteriote

Jos sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajan toimialaan kuuluu palvelujen antaminen alaikäiselle, tulee palveluntuottajan antaa Lupa- ja valvontavirastolle nähtäväksi muuhun kuin työsopimussuhteeseen henkilökuntaan kuuluvalla henkilöltä, jolle kuuluu 2 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä, rikosrekisterilain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä rekisteröintihakemuksen yhteydessä sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain 16 §:n 2 momentin 7 kohdassa säädetyin mukaisesti.

Lupa- ja valvontaviraston, joka vastaanottaa varhaiskasvatuslain 44 a §:n mukaisen lupahakemuksen tai kunnan, joka vastaanottaa 44 e §:n 3 momentin mukaisen ilmoituksen, tulee pyytää mainituissa pykälissä tarkoitettulla tavalla muuhun kuin työsopimussuhteeseen kuuluvalla henkilöltä, jolle kuuluu 2 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä, viipymättä nähtäväksi rikosrekisterilain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä.

Tässä pykälässä tarkoitettu ote on pyydetty nähtäväksi myös ennen kuin muu kuin 1 momentissa tarkoitettu rekisteröintihakemuksessa tai 2 momentissa tarkoitettu lupahakemuksessa tai ilmoituksessa määritelty henkilö otetaan 2 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin. Palveluntuottajan on ilmoitettava asiasta Lupa- ja valvontavirastolle tai kunnalle.

10 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

2) rikkoo 4 §:n 3 momentissa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa Lupa- ja valvontavirastolle tai kunnalle muun kuin rekisteröintihakemuksessa taikka lupahakemuksessa tai ilmoituksessa määritellyn henkilön ottamisesta lain tarkoittamiin tehtäviin tai

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

195.

Laki

luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain (487/2021) 8 §, 9 §:n 1 momentti, 11 § ja 12 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 8 ja 11 § sekä 12 §:n 1 momentti laissa 390/2023, seuraavasti:

8 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus arvioi, onko luonnontuotekeruualan toimija 5 §:ssä tarkoitettulla tavalla luotettava. Arvio annetaan toimijan hakemuksesta vuodeksi kerrallaan.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus seuraa 5 ja 7 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttymisen ja antaa niistä edustustolle tai työsuojeluviranomaiselle näiden pyynnöstä lausunnon.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus antaa yhdessä työsuojeluviranomaisen kanssa neuvontaa 4–7 §:n soveltamisesta.

9 §

Valvonta

Tämän lain säännösten noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen noudattaen, mitä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

11 §

Tietojensaantioikeus ja asiakirjojen säilyttämisvelvollisuus

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella ja työsuojeluviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada luonnontuotekeruualan toimijalta tiedot ja asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädetyn seurannan ja valvonnan suorittamiseksi.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella ja työsuojeluviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin tai Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä tai tämän lain mukaisten velvoitteiden noudattamisesta, jos tiedot ovat välttämättömiä 5 §:ssä tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi.

Luonnontuotekeruualan toimijan tulee säilyttää tämän lain mukaisten velvollisuuksien hoitamiseen liittyvät tiedot siten, että ne ovat tarvittaessa vaivattomasti työsuojeluviranomaisen tarkastettavissa. Luonnontuotekeruualan toimijan on säilytettävä tiedot kahden vuoden ajan keruuvuoden päättymisestä lukien.

12 §

Muutoksenhaku

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen päätökseen luonnontuotekeruualan toimijan luotettavuudesta saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaisissa (434/2003).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

196.

Laki

matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain (921/2017) 18 §, 19 §:n 1 momentti, 20 ja 21 § seuraavasti:

18 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo Kilpailu- ja kuluttajavirasto.

19 §

Valvontaviranomaisen oikeus saada tietoja

Matkapalveluyhdistelmien tarjoajan on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle valvontaa varten välttämättömät asiakirjat ja tiedot.

20 §

Tiedonsaanti viranomaiselta

Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on oikeus salassapitovelvollisuuden ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä saada maksutta valvonnan, rekisteröinnin edellytysten ja rekisteristä poistamisen edellytysten selvittämisen kannalta välttämättömät tiedot toiselta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta. Tiedot voidaan luovuttaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

21 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Kilpailu- ja kuluttajavirasto saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valvonnassa saamiaan matkapalveluyhdistelmien tarjoajaa koskevia tietoja muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle, jos se on niiden tehtävien suorittamisen kannalta välttämätöntä, sekä syyttäjälle syyteharkintaa varten ja esitutkintaviranomaiselle rikosten ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

197.

Laki

nuorista työntekijöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) 15 §, 16 §:n 1 momentti ja 17 §, sellaisena kuin niistä on 15 § laissa 1517/2009, seuraavasti:

15 §

Poikkeusluvut

Lupa- ja valvontavirasto voi määräämillään ehdoilla sallia:

1) erityisestä syystä 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun henkilön työskentelyn esiintyjänä tai avustajana taide- ja kulttuuriesityksissä sekä muissa vastaavissa tilaisuuksissa, jos kyseinen toiminta ei vaaranna lapsen turvallisuutta taikka aiheuta haittaa hänen terveydelleen, kehitykselleen tai koulunkäynnilleen;

2) 14 vuotta täyttäneen nuoren työntekijän pitämisen työssä 2 §:n 2 momentin 2 kohdan sekä 2 luvun säännöksistä poikkeavasti, jos hänen ammatillinen kehityksensä tai muu tärkeä syy sitä edellyttää.

Lupa- ja valvontavirasto ei kuitenkaan voi antaa lupaa teettää nuorella työntekijällä 5 §:ssä sallitun ylityötuntimäärän lisäksi enempää kuin 40 tuntia ylityötä kalenterivuodessa eikä myöntää poikkeusta 8 §:n 1 ja 2 momentin lepoaikaa koskevista säännöksistä.

16 §

Nähtävänäpito

Jokaisessa työpaikassa, jossa on työssä yksi tai useampi nuori työntekijä, työnantajan on pidettävä sopivassa paikassa työntekijöiden nähtävänä tämä laki ja sen nojalla annetut täytäntöönpanosäännökset ja määräykset sekä viranomaisen päätökset niistä myönnettyistä poikkeuksista.

17 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

198.

Laki

perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain (411/2018) 5 §:n 1 momentti, 7 ja 8 §, 10 §:n 1 momentti, 14 §, 15 §:n 1–3 momentti, 16 ja 17 § sekä 18 §:n otsikko ja 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 18 §:n 1 momentti laissa 353/2024, seuraavasti:

5 §

Perintätoiminnan harjoittajien rekisteri

Lupa- ja valvontavirasto pitää rekisteriä perintätoiminnan harjoittajista (*perintätoiminnan harjoittajien rekisteri*).

7 §

Rekisteri-ilmoitus ja muutoksista ilmoittaminen

Sen, joka aikoo harjoittaa perintätoimintaa, on tehtävä ilmoitus Lupa- ja valvontavirastolle rekisteriin merkitystä varten (*ilmoituksen tekijä*). Rekisteri-ilmoitukseen on sisällytettävä:

- 1) 5 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot;
- 2) perintätoiminnasta vastaavan henkilön täydellinen nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika sekä selvitys vastaavan henkilön 4 §:n 1 momentissa säädetystä lainsäädännön tuntemuksesta;
- 3) vastaavan henkilön suostumus tehtävään;
- 4) selvitys 9 §:n 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä;
- 5) selvitys siitä, miten ilmoituksen tekijä aikoo huolehtia toimeksiantajan lukuun perittävien varojen (*asiakasvarat*) ja omien varojensa pitämisestä erillään ja asiakasvarojen säilyttämisestä luotettavalla tavalla;
- 6) selvitys siitä, miten ilmoituksen tekijä aikoo huolehtia toimeksiantajaa ja velallista koskevien tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

Ilmoituksen tekijän on Lupa- ja valvontaviraston pyynnöstä toimitettava muutkin tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen rekisteröinnin edellytysten täyttymisen arvioimiseksi.

Perintätoiminnan harjoittajan on viipymättä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista. Perintätoiminnasta vastaavan henkilön vaihtumisesta on ilmoitettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun edellisen tehtävä on päättynyt. Lisäksi perintätoiminnan harjoittajan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle toimintansa lopettamisesta.

8 §

Rekisteröinnin edellytykset

Lupa- ja valvontaviraston on rekisteröitävä ilmoituksen tekijä perintätoiminnan harjoittajaksi, jos:

- 1) ilmoituksen tekijällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;
- 2) ilmoituksen tekijä ei ole konkurssissa ja, jos ilmoituksen tekijä on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen ja hänen toimintakelpoisuuttaan ei ole rajoitettu eikä hänelle ole määrätty edunvalvojaa;
- 3) ilmoituksen tekijä on luotettava;
- 4) ilmoituksen tekijä on vakavarainen;
- 5) ilmoituksen tekijä on ilmoittanut perintätoiminnasta vastaavan henkilön, joka täyttää 4 §:n 1 momentissa säädetty edellytykset;
- 6) ilmoituksen tekijä kykenee huolehtimaan asiakasvaroista;
- 7) ilmoituksen tekijä kykenee huolehtimaan toimeksiantajaa ja velallista koskevien tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

Lupa- ja valvontavirasto voi evätä rekisteröinnin, jos olosuhteet huomioon ottaen on ilmeistä, että ilmoituksen tekijä aikoo harjoittaa perintätoimintaa toisen välikätenä.

10 §

Vakavaraisuus

Vakavaraisuutta arvioitaessa Lupa- ja valvontaviraston tulee ottaa huomioon ilmoituksen tekijän taloudellinen asema.

14 §

Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Tämän lain noudattamista valvoo Lupa- ja valvontavirasto.
Perintätoiminnan harjoittajan on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava Lupa- ja valvontavirastolle valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

15 §

Oikeus saada tietoja eräistä viranomaisten rekistereistä

Lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen ilmoituksen tekijän ja perintätoiminnasta vastaavan sekä 9 §:n 3 momentissa tarkoitetun henkilön luotettavuuden selvittämiseksi tai 17 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja ilmoituksen tekijän veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työkyvyttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä, jotka ovat tarpeen 9 §:ssä tarkoitetun luotettavuuden ja 10 §:ssä tarkoitetun vakavaraisuuden arvioimiseksi tai 17 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada 2 momentissa tarkoitettuja tietoja vastaavat tiedot myös ilmoituksen tekijään liittyvästä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 2 §:ssä tarkoitetusta organisaatiosta ja tämän lain 9 §:n 3 momentissa ja 10 §:n 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

16 §

Pakkokeinot

Lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä perintätoiminta, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos perintätoiminnan harjoittaja laiminlyö 7 §:n 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai laiminlyö 11 §:n 1 momentin säännöksen noudattamisen, Lupa- ja valvontavirasto voi kehottaa perintätoiminnan harjoittajaa täyttämään velvollisuutensa määräajassa. Jos perintätoiminnasta vastaava henkilö laiminlyö 4 §:n 2 momentissa säädetyn huolehtimisvelvollisuuden tai jos perintätoiminnan harjoittaja laiminlyö 12 §:ssä tai 14 §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa perintätoiminnan harjoittajalle varoituksen. Jos laiminlyönnit ovat vakavia ja jos ne annetusta kehotuksesta tai varoituksesta huolimatta toistuvat, Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää osaksi tai kokonaan perintätoiminnan harjoittajan toiminnan määräajaksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi asettaa 2 momentissa tarkoitetun kehotuksen tai kiellon tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltä on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syytä ole tarpeetonta.

17 §

Rekisteristä poistaminen

Lupa- ja valvontaviraston on poistettava perintätoiminnan harjoittaja perintätoiminnan harjoittajien rekisteristä, jos:

- 1) perintätoiminnan harjoittaja on lopettanut toimintansa;
- 2) 8 §:n 1 momentin 1–4 tai 6 taikka 7 kohdassa säädetyt rekisteröinnin edellytykset eivät enää täyty;
- 3) perintätoiminnan harjoittaja harjoittaa perintätoimintaa toisen välikätenä;
- 4) perintätoiminnan harjoittajan palveluksessa ei ole enää 8 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua perintätoiminnasta vastaavaa henkilöä eikä perintätoiminnan harjoittaja ole Lupa- ja valvontaviraston kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uutta vastaavaa henkilöä;
- 5) perintätoiminnan harjoittajan tai sen vastaavan henkilön toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyöntejä ja perintätoiminnan harjoittajalle on jo aiemmin asetettu samaa perustetta koskeva määräaikainen toimintakielto.

18 §

Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston päätökseen

Lupa- ja valvontaviraston muuhun kuin 16 ja 17 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

199.

Laki

ravitsemisyriyten uudelleentyöllistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ravitsemisyriyten uudelleentyöllistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä annetun lain (403/2020) 16 § seuraavasti:

16 §

Toimivaltainen viranomainen

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus on tämän lain tarkoittama toimivaltainen viranomainen. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus myöntää ja maksaa hakemuksen perusteella 3 §:n tarkoitetun tuen ja 5 §:ssä tarkoitetun hyvityksen. Sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, työ- ja elinkeinoministeriö tekee päätöksen 9 §:n 1 momentissa tarkoitettulla joukkoajolla suoritettavien hyvitysten myöntämisestä ja maksamisesta. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa 3 §:ssä tarkoitetun tuen ja 5 §:ssä tarkoitetun hyvityksen takaisinperinnästä siten kuin 13 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

200.

Laki

tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain 10 ja 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006) 10 §:n 1 ja 2 momentti sekä 12 §, sellaisina kuin ne ovat, 10 §:n 1 momentti ja 12 § laissa 1530/2009 sekä 10 §:n 2 momentti laissa 70/2017, seuraavasti:

10 §

Laiminlyöntimaksun määrääminen

Lupa- ja valvontavirasto määrää päätöksellään tilaajan maksamaan laiminlyöntimaksun päätöksessä asetetussa määräajassa. Oikeus antaa laiminlyöntimaksua koskeva päätös vanhentuu, jollei maksun määräämistä koskeva asia ole tullut vireille kahdessa vuodessa siitä, kun tässä laissa tarkoitettua sopimusta koskeva työ on päättynyt.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

12 §

Valvonta

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain noudattamista siten kuin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään, jollei tästä laista muuta johdu.

Työsuojeluviranomaisella on pyynnöstä oikeus saada tilaajalta nähtävikseen selvitysvelvollisuuteen liittyvät asiakirjat ja tarvittaessa jäljennökset niistä. Jos tarkastaja havaitsee, että edellytykset laiminlyöntimaksun määräämiselle ovat olemassa, hänen on saatettava asia välittömästi Lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi. Jos työsuojeluviranomaiselle on tehty ilmoitus siitä, että selvitysvelvollisuutta epäillään rikotun, Lupa- ja valvontaviraston on käsiteltävä asia kiireellisenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

201.

Laki

työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain (381/2023) 12, 13, 17 ja 18 §, sellaisena kuin niistä on 12 § osaksi laissa 437/2024, seuraavasti:

12 §

Monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakastietoaineisto ja -järjestelmä

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus kehittää ja ylläpitää monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakastietoaineistoa ja asiakastietojärjestelmää monialaisen tuen yhteistoimintamallin toteuttamiseksi.

Työvoimaviranomaisen, hyvinvointialueen ja Kansaneläkelaitoksen on talletettava 11 §:ssä tarkoitetut tiedot monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakastietojärjestelmällä asiakastietoaineistoon. Työttömän tietoja saa tallettaa tietoaineistoon sen jälkeen, kun asiakkuus monialaisen tuen yhteistoimintamallissa on alkanut. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on poistettava kaikki työtöntä koskevat tiedot, kun monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakkuuden päättymisestä on kulunut neljä vuotta. Tietoa ei kuitenkaan tarvitse poistaa, jos se on tarpeen säännöksiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi tai vireillä olevan asian johdosta.

Rekisteröidyllä ei ole yleisen tietosuoja-asetuksen 18 artiklassa säädettyä oikeutta 11 §:ssä tarkoitettujen tietojen käsittelyn rajoittamiseen.

Asiakastietojärjestelmän käyttö edellyttää henkilökohtaista käyttöoikeutta. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi myöntää käyttöoikeuden kunnan, kuntayhtymän, hyvinvointialueen tai Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä.

13 §

Rekisterinpitäjät

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus, työvoimaviranomaiset, hyvinvointialueet ja Kansaneläkelaitos ovat 11 §:ssä tarkoitettujen tietojen yhteisrekisterinpitäjiä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa asiakastietojärjestelmän ja tietoaaineiston yleisen tietosuoja-asetuksen:

- 1) 25 artiklassa tarkoitetusta sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta;
- 2) 32 artiklassa tarkoitetusta käsittelyn turvallisuudesta;
- 3) 35 artiklassa tarkoitetusta tietosuojaa koskevasta vaikutustenarvioinnista;
- 4) 36 artiklassa tarkoitetusta ennakkokuulemisesta;

5) 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista muista sellaisista yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädettyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista, jotka koskevat käytettävän tietojärjestelmän ja tietoaaineiston tietoturvasuutta.

Työvoimaviranomaiset, hyvinvointialueet ja Kansaneläkelaitos vastaavat muista kuin 2 momentin mukaisista yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista asiakastietoaineistoon tallettamiensa tietojen osalta.

17 §

Nuorten hyvinvoinnin ja elämänhallinnan valmennus

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus tarjoaa nuorten hyvinvoinnin ja elämänhallinnan valmennusta. Valmennuksen tehtävänä on vahvistaa nuorten hyvinvointia, osallisuutta ja poistaa koulutukseen ja työelämään kiinnittymisen esteitä. Valmennus perustuu nuoren kokemaan tarpeeseen, vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus seuraa valmennuksen vaikuttavuutta.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus neuvottelee kuntatoimijoiden tai hyvinvointialueiden kanssa toteutettavasta valmennuksesta. Neuvottelu voidaan käynnistää yhden osapuolen niin esittäessä.

18 §

Monialaisten palveluiden kehittämisen tuen tarjoaminen

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa palveluintegraation ja monialaisen työn kehittämisen tukipalvelua kunnille ja muille työllisyyttä edistävän monialaisen palvelun toimijoille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

202.

Laki

työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista (400/2004) annetun lain 1 § ja 8 §:n 2 kohta sekä 9–11 ja 17 §, sellaisina kuin ne ovat, 1, 10, 11 ja 17 § laissa 1527/2009, 8 §:n 2 kohta laissa 1336/2021 sekä 9 § laissa 877/2019, seuraavasti:

1 §

Työneuvoston asema

Työneuvosto on työ- ja elinkeinoministeriön alainen riippumaton erityisviranomainen, joka antaa lausuntoja 7 §:ssä tarkoitettujen työlaainsäädännön alaan kuuluvien lakien soveltamisesta ja tulkinnasta. Työneuvosto käsittelee ja ratkaisee myös 9 §:ssä tarkoitettussa Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaa päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen.

8 §

Lausunnon pyytäjä ja sen pyytäminen

Työneuvoston lausuntoa voi pyytää:

2) Lupa- ja valvontavirasto;

9 §

Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiat

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää hakemuksesta poikkeuksia työaikalain 39 §:n ja nuorista työntekijöistä annetun lain 15 §:n perusteella.

10 §

Poikkeuslupa-asian käsittely Lupa- ja valvontavirastossa

Ennen kuin Lupa- ja valvontavirasto tekee 9 §:ssä tarkoitetun päätöksen, on työnantajan varattava työehtosopimuslain (436/1946) nojalla sitovan työehtosopimuksen perusteella valitulle asianomaiselle luottamusmiehelle tai työsopimuslain (55/2001) 13 luvun 3 §:ssä tarkoitetulle luottamusvaltuutetulle mahdollisuus tulla kuulluksi asiassa joko suullisesti tai kirjallisesti. Jollei työpaikalla ole luottamusmiestä tai luottamusvaltuutettua, kuulemismahdollisuus on varattava työsuojeluvaltuutetulle, ja jollei tätäkään ole, kuulemismahdollisuus on varattava kullekin työntekijälle, jota päätös koskee.

Jos poikkeuslupa-asiaa ei voida Lupa- ja valvontavirastossa heti lopullisesti ratkaista ja kyse on voimassa olevan poikkeusluvan jatkamisesta, voidaan antaa väliaikainen päätös, joka on voimassa enintään siihen asti, kunnes asia voidaan lopullisesti päättää.

Myönnetty poikkeuslupa voidaan peruuttaa, jos luvan myöntäminen on perustunut virheellisiin tietoihin asiaan vaikuttavista tosiasioista tai olosuhteet ovat päätöksen antamisen jälkeen olennaisesti muuttuneet. Poikkeuslupaa peruutettaessa määrätään myös päivä, mistä lukien luvan voimassaolo päättyy. Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

11 §

Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan päätökseen

Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan päätökseen voi vaatia kirjallisesti oikaisua työneuvostolta. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Poikkeusluvan hakijan on tehtävä oikaisuvaatimus 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon, ja muun oikaisuvaatimuksen tekijän siitä, kun päätös tai sen jäljennös on pantu nähtäville työpaikalle. Oikaisuvaatimus on toimitettava työneuvostolle.

Oikeus oikaisuvaatimuksen tekemiseen on:

- 1) poikkeusluvan hakijalla;
- 2) niillä 10 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla työntekijöiden edustajilla tai työntekijöillä, joita on kuultu tai joita olisi pitänyt kuulla ennen Lupa- ja valvontaviraston asiassa tekemää ratkaisua; ja
- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun Lupa- ja valvontaviraston päätös välittömästi vaikuttaa.

17 §

Työneuvoston asiakirjat ja poikkeuslupapäätökset

Työneuvoston lausunnot ja päätökset sekä Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupia koskevat päätökset annetaan asianosaisille maksutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

203.

Laki

työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijöiden lähettämisestä annetun lain (447/2016) 16 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 166/2024, seuraavasti:

16 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Tätä lakia koskevasta tiedottamisesta vastaavat työ- ja elinkeinoministeriö sekä työsuojeluviranomainen. Työsuojeluviranomainen vastaa yhdellä kansallisella verkkosivustolla työehtojen yleisesti saatavilla pitämisestä. Hyvän kielenkäytön vaatimuksesta säädetään hallintolain (434/2003) 9 §:ssä.

Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen lukuun ottamatta 3 §:ssä mainittuja tasa-arvolain säännöksiä, joiden noudattamista valvovat tasa-arvovaltuutettu sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta.

Lähetettyjä työntekijöitä koskevan lainsäädännön noudattamisen valvonnassa tehtävästä Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisten välisestä hallinnollisesta yhteistyöstä vastaavat työsuojeluviranomainen sekä tasa-arvovaltuutettu ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta.

Taloudellisia hallinnollisia seuraamuksia ja sakkoja koskevien päätösten valtioiden rajat ylittävästä tiedoksiannosta vastaavat työsuojeluviranomainen sekä tasa-arvovaltuutettu ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta sekä hallintotuomioistuimet. Taloudellisten hallinnollisten seuraamusten ja sakkojen valtioiden rajat ylittävästä perinnästä vastaa Oikeusrekisterikeskus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

204.

Laki

työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 9, 23, 25 ja 26 §, 112 §:n 1 momentin 2 kohta, 114 §:n 1 momentin 3 kohta, 2 momentin 2 kohta ja 3 momentin 2 kohta, 116 ja 119 §, 120 §:n 1 momentti, 120 a §, 121 §:n 1 momentti, 122 §:n 1 momentti, 123 §, 124 §:n 4 momentti, 125 §, 126 §:n 4 momentti, 130 §:n 4 momentti, 131 § ja 145 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 112 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 728/2024, 114 §:n 1 momentin 3 kohta, 2 momentin 2 kohta ja 3 momentin 2 kohta, 120 §:n 1 momentti ja 120 a § laissa 435/2024 sekä 125 § osaksi laeissa 280/2024 ja 435/2024, seuraavasti:

9 §

Yhteistyövelvollisuus

Työvoimaviranomaisten tulee tehdä julkisten työvoimapalvelujen toimeenpanossa, suunnittelussa ja kehittämisessä yhteistyötä keskenään sekä elinvoimakeskusten, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen, hyvinvointialueiden, Kansaneläkelaitoksen ja muiden viranomaisten, koulutuksen järjestäjien, työelämän järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa.

23 §

Alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut

Työ- ja elinkeinoministeriö ja elinvoimakeskus käyvät säännöllisesti alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut työvoimaviranomaisten kanssa. Keskusteluihin voi osallistua myös muita työllisyyden edistämisen kannalta tarpeellisia tahoja.

Keskustelut perustuvat työllisyyttä ja työvoimapalveluja koskeviin seuranta- ja analyysitietoihin. Keskusteluissa on tarkasteltava työllisyyden edistämisen toteutumista kullakin elinvoimakeskuksen toimialueella suhteessa valtakunnallisiin tavoitteisiin ja alueen työllisyyden edistämisen toimintaympäristöön. Keskusteluissa tarkastellaan ainakin työvoimaviranomaisten järjestämien työvoimapalveluiden vaikuttavuutta, kehittämisen ja yhteistyön tarpeita sekä tuetaan kokemusten vaihtoa ja hyvien käytäntöjen levittämistä eri alueilla hyviksi havaituista ja vaikuttaviksi osoittautuneista työvoimapalveluista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä alueellisten työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelujen järjestämisestä ja sisällöstä.

25 §

Valvonta

Lupa- ja valvontavirasto käsittelee tässä laissa työvoimaviranomaiselle säädettyjen tehtävien ja julkisten työvoimapalveluiden lainmukaisuutta koskevat hallintokantelut. Hallintokantelusta säädetään hallintolain (434/2003) 8 a luvussa.

Lupa- ja valvontavirasto voi suorittaa 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin ja palveluihin liittyvää valvontaa myös omasta aloitteestaan. Valvontaan voi sisältyä tarkastuksia. Tarkastukseen sovelletaan, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä oma-aloitteisen valvonnan ja tarkastusten sisällöstä.

26 §

Oma-aloitteisen valvonnan seuraamukset

Jos oma-aloitteisen valvonnan yhteydessä todetaan, että työvoimaviranomainen tai tämän palveluksessa oleva henkilö on menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, Lupa- ja valvontavirasto voi kiinnittää valvottavan huomiota hyvän hallinnon vaatimuksiin tai saattaa tämän tietoon käsityksensä lain mukaisesta menettelystä. Jos tätä ei asian kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat huomioon ottaen pidetä riittävänä, valvottavalle voidaan antaa huomautus, jollei virheellinen menettely tai velvollisuuden täyttämättä jättäminen luonteensa tai vakavuutensa perusteella anna aihetta ryhtyä toimenpiteisiin muussa laissa säädetyn menettelyn käynnistämiseksi.

Jos tässä laissa tarkoitettujen palvelujen järjestämisessä havaitaan olennaisia puutteita taikka toiminta muutoin on lainvastaista, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa työvoimaviranomaiselle määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Määräyksen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle säännöllisesti valvontatoimista ja valvonnassa havaituista puutteista. Olennaisista puutteista työvoimaviranomaisen toiminnassa Lupa- ja valvontaviraston on kuitenkin ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle välittömästi.

112 §

Asiakastietojen käyttötarkoitukset

Asiakkaiden ja työvoimapalvelujen tuottajien tietoja voidaan käyttää:

2) kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa, työttömyysturvalaissa, kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa työvoimaviranomaiselle tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen tehtävien hoitamiseen sekä elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (/) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin liittyvien tehtävien sekä työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan liittyvän neuvonnan hoitamiseen;

114 §

Käsiteltävät tiedot

Henkilöasiakkaasta voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

3) työvoimapalvelujen asiakkuuteen ja työvoimaviranomaisen tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa asiointiin sekä asioinnin mahdollisesti edellyttämiin erityisjärjestelyihin liittyvät tiedot;

Työvoimapalveluja hakevasta tai saavasta työnantajasta voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

2) työvoimapalvelujen asiakkuuteen ja työviranomaisen tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa asiointiin liittyvät tiedot;

Työvoimapalvelujen tuottajasta voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

2) työvoimaviranomaisen tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa asiointiin liittyvät tiedot;

116 §

Muiden viranomaisten ja palveluntuottajien tiedonsaantioikeus

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta muulta valtion viranomaiselta, työvoimaviranomaiselta, muulta kunnan viranomaiselta, Business Finland -nimiseltä osakeyhtiöltä, Kansaneläkelaitokselta ja työttömyyskassalta tiedot, jotka ovat välttämättömiä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle tässä tai muussa laissa säädettyjen työvoimapalvelujen toimeenpanoon, seurantaan ja arviointiin liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta, muulta valtion viranomaiselta, työvoimaviranomaiselta ja muulta kunnan viranomaiselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä työ- ja elinkeinoministeriölle tässä tai muussa laissa säädettyjen työvoimapalvelujen toimeenpanoon, seurantaan, arviointiin ja ohjaukseen liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 25 §:ssä tarkoitetun valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot työvoimaviranomaiselta ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta.

Työvoimapalvelujen tuottajalla ja työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitun työvoimaviranomaisen järjestämän työllistymistä tukevan palvelun tuottajalla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta työvoimaviranomaiselta ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta henkilöasiakasta koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä palvelun tuottamiseksi ja toteuttamiseksi. Asiakkaan terveydentilaa koskevien tietojen luovuttaminen palveluntuottajalle on mahdollista vain, jos asiakas antaa tietojen luovuttamiseen yksilöidyn kirjallisen suostumuksen.

119 §

Tietojen luovuttamista koskevat erityissäännökset

Sen lisäksi, mitä 115 §:ssä säädetään, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus on velvollinen luovuttamaan oma-aloitteisesti salassapitosäännösten estämättä työ- ja elinkeinoministeriölle 120 §:ssä tarkoitettuun tietovarantoon tallennetut tiedot työnvälitystilaston laatimista varten. Tiedot on luovutettava maksutta.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 28 §:ssä tarkoitetun luvan antamisesta tämän lain 114 §:ssä tarkoitettujen salassa pidettävien tietojen luovuttamiseen tilastointia, tieteellistä tutkimusta taikka viranomaisten suunnittelu- tai selvitystyötä varten päättää Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus 120 §:ssä tarkoitetun tietovarannon osalta.

120 §

Työvoimapalvelujen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa työvoimapalvelujen valtakunnallisen tietovarannon, palvelualustan ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden sekä asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen liittymiseksi tarvittavien rajapintojen kehittämisestä ja ylläpidosta (työvoimapalvelujen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut).

Työvoimapalvelujen valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja kehitetään yhteistyössä työvoimaviranomaisen kanssa ottaen huomioon käytettävissä olevat määrärahat.

120 a §

Asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta täydentävät lisäosat

Työvoimaviranomainen voi hankkia 120 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta täydentäviä lisäosia. Lisäosan liittäminen 120 §:n 2 momentissa tarkoitettuun asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen edellyttää, että lisäosa:

1) täyttää Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen määrittelemät tekniset ja tietoturvaan liittyvät vaatimukset;

2) ei ole päällekkäinen mainitussa momentissa tarkoitettua käyttövelvoitteen piiriin kuuluvan asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden kanssa.

Jos lisäosan liittäminen tarvittavia rajapintoja tai muita teknisiä ja tietoturvaan liittyviä vaatimuksia ei ole määritelty, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus päättää rajapinnan toteuttamisesta ottaen huomioon muut työvoimapalvelujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen kehittämistarpeet.

Lisäosassa tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä 112 §:ssä säädetään asiakastietojen käyttötarkoituksista ja 114 §:ssä käsiteltävistä tiedoista. Työvoimaviranomainen vastaa yleisessä tietosuojasetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista ja tehtävistä lisäosassa tapahtuvan henkilötietojen käsittelyn osalta.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi sulkea lisäosan yhteyden 120 §:ssä tarkoitettuun tietovarantoon, jos lisäosa vaarantaa tietoturvaa tai -suojaa taikka henkilötietoja käsitellään tämän pykälän 3 momentissa säädetyn vastaisesti.

121 §

Työvoimapalvelujen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavat tiedot

Työvoimaviranomaisella ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on velvollisuus tallentaa valtakunnalliseen tietovarantoon tiedot, jotka ovat tarpeen:

- 1) työvoimapalvelujen järjestämiseksi ja tuottamiseksi;
 - 2) kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden järjestämiseksi, tuottamiseksi ja seuraamiseksi;
 - 3) asiakaspalvelun järjestämiseksi yli kunta- tai työllisyysaluerajojen sekä työvoimapalveluja koskevan neuvonnan tarjoamiseksi;
 - 4) työvoimapalvelujen yleisen ohjauksen, suunnittelun ja kehittämisen toteuttamiseksi;
 - 5) työllisyydenhoidon järjestämisen seurannan ja arvioinnin suorittamiseksi; sekä
 - 6) tilastointia ja tiedolla johtamista varten.
-

122 §

Työvoimapalvelujen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettujen tietojen poistaminen ja arkistointi

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on poistettava valtakunnallisesta tietovarannosta kaikki asiakasta tai palveluntuottajaa koskevat tiedot, kun asiakkuuden tai sopimussuhteen päättymisestä on kulunut neljä vuotta. Tietoa ei kuitenkaan tarvitse poistaa, jos se on tarpeen säännöksiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi tai vireillä olevan asian johdosta.

123 §

Työvoimapalvelujen valtakunnallisen tietovarannon rekisterinpitäjät

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus ja työvoimaviranomaiset ovat 120 §:ssä tarkoitetun valtakunnallisen tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa valtakunnallisen tietovarannon yleisen tietosuojasetuksen:

- 1) 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista;
- 2) 25 artiklassa tarkoitetusta sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta;
- 3) 32 artiklassa tarkoitetusta käsittelyn turvallisuudesta;
- 4) 35 artiklassa tarkoitetusta tietosuoja koskevasta vaikutustenarvioinnista;
- 5) 36 artiklassa tarkoitetusta ennakkokuulemisesta ja muista sellaisista yleisessä tietosuojasetuksessa säädetyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista, jotka koskevat käytettävän tietojärjestelmän tietoturvaluutta.

Työvoimaviranomaiset vastaavat muista kuin 2 momentin mukaisista yleisessä tietosuojasetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista. Kukin työvoimaviranomainen vastaa rekisterinpitäjän tehtävistä asiakkaidensa osalta.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus tai työvoimaviranomainen omien asiakkaidensa osalta vastaa tietojen luovuttamisesta valtakunnallisesta tietovarannosta niille tahoille, joille on laissa säädetty oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tietoja työvoimapalvelujen asiakkaista.

124 §

Valtakunnallisen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden käyttöoikeudet

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on viipymättä ilmoitettava asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden lokitiedoissa havaituista poikkeamista sille työvoimaviranomaiselle, jonka henkilöstön käyttöoikeuksiin poikkeamat liittyvät. Työvoimaviranomaisen on viipymättä selvítettävä, mistä havaitut poikkeamat johtuvat ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin, jos poikkeamat ovat seurausta virheellisestä tai lainvastaisesta menettelystä.

125 §

Käyttöoikeuden myöntäminen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen

Käyttöoikeus valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen voidaan myöntää kunnan, kuntayhtymän, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen, työ- ja elinkeinoministeriön tai Lupa- ja valvontaviraston palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa:

- 1) tässä laissa säädettyjä tehtäviä;
- 2) kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa säädettyjä työvoimapalveluun liittyviä tehtäviä;
- 3) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun työvoimakoulutukseen liittyviä tehtäviä;
- 3 a) elinvoimakokeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa tarkoitettuja kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin tai työvoimapalveluiden tai työttömyysturvan valtakunnalliseen neuvontaan liittyviä tehtäviä;

- 4) työttömyysturvalaissa säädettyjä tehtäviä;
6) 1–3 tai 3 a kohdassa tarkoitettuihin palveluihin, tukiin tai asiakasprosesseihin taikka työttömyysturvajärjestelmään liittyviä valvonta-, kehittämis-, seuranta-, tilastointi-, ennakointi- tai ohjaustehtäviä;
7) rekisterinpitäjän tehtäviä taikka käyttöoikeuksien hallintaan ja lokitietojen keräämiseen liittyviä tehtäviä.

Käyttöoikeus voidaan myöntää lisäksi sellaiselle henkilölle, joka on:

- 1) työ- ja elinkeinoministeriön tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimeksiannosta erillistä arviointia, tarkastusta tai selvitystä tekevän tahon palveluksessa ja hoitaa arviointi-, tarkastus- tai selvitystehtävää;
- 2) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimeksiannosta 120 §:ssä tarkoitettujen tietojärjestelmäpalvelujen kehittämis- tai ylläpitotehtäviä tekevän tahon palveluksessa ja hoitaa tällaista kehittämis- tai ylläpitotehtävää;
- 3) työvoimapalvelujen tuottajan palveluksessa ja hoitaa työvoimapalveluihin liittyviä tehtäviä.

Työvoimaviranomainen myöntää käyttöoikeuden valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa olevalle henkilölle sekä 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen työvoimapalvelujen tuottajan palveluksessa olevalle henkilölle hankkimansa palvelun osalta. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus myöntää käyttöoikeuden palveluksessaan olevalle henkilölle sekä työ- ja elinkeinoministeriön ja Lupa- ja valvontaviraston palveluksessa olevalle henkilölle. Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus myöntää käyttöoikeuden 2 momentissa tarkoitettujen työvoimapalvelujen ulkopuolisten tahon palveluksessa olevalle henkilölle, kun kyse on Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tai työ- ja elinkeinoministeriön tekemästä toimeksiannosta tai hankkimasta palvelusta.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa käyttöoikeuksien teknisestä avaamisesta käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen ilmoituksen perusteella.

126 §

Valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen myönnetyn käyttöoikeuden muuttaminen ja poistaminen

Käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle käyttöoikeuden poistamisesta tai muuttamisesta. Edellä 125 §:n 1 momentissa tarkoitettun valtion viranomaisen ja 125 §:n 2 momentissa tarkoitettun työvoimapalvelujen ulkopuolisen tahon on viipymättä ilmoitettava sen palveluksessa olevalle henkilölle käyttöoikeuden myöntäneelle viranomaiselle käyttöoikeuden poistamisen tai muuttamisen perusteista. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa käyttöoikeuden teknisestä poistamisesta tai muuttamisesta käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen ilmoituksen perusteella.

130 §

Työnhakuprofiilien tietovaranto

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus on työnhakuprofiilien tietovarannon rekisterinpitäjä.

131 §

Palvelualustan käytön valvonta

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus laatii palvelualustan käyttöehdot ja valvoo alustan käyttöä sekä alustalla julkaistun sisällön lain ja käyttöehtojen mukaisuutta. Käyttöehtoihin voi sisältyä palvelun käyttäjän ja ylläpitäjän vastuita, palvelualustan käyttöä koskevia teknisiä vaatimuksia, tietoturvallisuuden toteuttamista tarkentavia ja käyttöehtojen voimassaoloa koskevia ehtoja. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käyttöehtojen sisällöstä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi kehottaa palvelualustan käyttäjää määräajassa poistamaan julkaisemastaan sisällöstä lain tai käyttöehtojen vastaisen sisällön. Jos käyttäjä ei noudata kehotusta määräajassa, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi poistaa kyseisen sisällön. Jos käyttäjän alustalla julkaisema sisältö on toistuvasti lain tai käyttöehtojen vastaista, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi estää alustan käytön häneltä määräajaksi.

Sen lisäksi, mitä 49 §:ssä säädetään, myös Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi poistaa avointa työpaikkaa koskevan ilmoituksen palvelualustalta.

145 §

Oikaisuvaatimus ja valitus

Jollei tässä laissa toisin säädetä, työvoimaviranomaisen ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

205.

Laki

uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain (1145/2020) 4 §:n 1 momentti seuraavasti:

4 §

Yhteyspisteviranomainen

Lupa- ja valvontavirasto on tässä laissa tarkoitettu *yhteyspisteviranomainen*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

206.

Laki

valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain (1068/2013) 4 §, 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentti ja 9 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 4 § ja 5 §:n 1 momentti laissa 1135/2014, 6 §:n 1 momentti laissa 1234/2015 sekä 9 §:n 1 momentti laissa 440/2020, seuraavasti:

4 §

Toimivaltainen viranomainen

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa lain täytäntöönpanoa sekä vastaa korvausjärjestelmän kehittämisestä. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus tekee päätöksen korvausasiassa sekä huolehtii muista lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä.

5 §

Hakemus ja hakemuksen käsittely

Hakemus matkakustannusten korvaamisesta tehdään kirjallisesti Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseen. Työnantajan oikeus korvaukseen valtion varoista raukeaa, jollei sitä ole haettu yhden vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana oikeus korvaukseen on syntynyt.

6 §

Tarkastusoikeus

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus tehdä työnantajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia hakemuksen ja tehdyn päätöksen oikeellisuuden selvittämiseksi. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi erityisestä syystä valtuuttaa tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitetun tilintarkastajan tekemään tarkastuksen. Tarkastusta suorittavaan tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

9 §

Muutoksenhaku

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolain 7 a luvussa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

207.

Laki

valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetun lain (758/2021) 4 §, 13 §:n 2 momentti, 17 §:n 1 momentti, 18 §:n 1 momentti sekä 19 ja 20 § seuraavasti:

4 §

Viranomaiset

Tässä laissa tarkoitettuja avustuksia koskevia asioita käsittelevät elinvoimakeskukset. Toimivaltaisista elinvoimakeskuksista säädetään elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (/) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

13 §

Avustuspäätös

Jos avustuksen myöntämisen jälkeen hankkeen toteutuksessa tapahtuu olennaisia muutoksia, joiden vuoksi hanketta ei voida toteuttaa avustuspäätöksen mukaisesti, on avustuksen saajan haettava avustuspäätöksen muuttamista (*muutoshakemus*). Elinvoimakeskus voi avustuksen saajan hakemuksesta muuttaa avustuspäätöstä (*muutospäätös*). Muuttuneesta hankkeesta johtuvat kustannukset voidaan hyväksyä aikaisintaan muutoshakemuksen vireille tulosta alkaen.

17 §

Valvonta

Elinvoimakeskuksia avustusten myöntäjinä ja maksajina valvoo työ- ja elinkeinoministeriö. Avustusten käyttöä valvovat työ- ja elinkeinoministeriö ja elinvoimakeskukset. Työ- ja elinkeinoministeriö ja elinvoimakeskus voivat osana valvontaa suoritettavassa tarkastuksessa käyttää apuna muuta viranomaista tai ulkopuolista tilintarkastajaa.

18 §

Tarkastusoikeus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja elinvoimakeskuksella sekä niiden käyttämällä tarkastajalla on oikeus tarkastaa avustuksen hakijan ja avustuksen saajan liiketoimintaa avustuksen myöntämisen ja käytön edellyttämässä laajuudessa. Tarkastuksen suorittamiseksi avustuksen hakija tai avustuksen saaja on velvollinen ilman aiheutonta viivytystä korvauksetta esittämään tarkastusta suorittavalle kaikki tarvittavat asiakirjat ja muun avustuksen käyttöön liittyvän aineiston sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksessa. Tarkastusta suorittavalla on oikeus tässä tarkoituksessa päästä tarkastettavan hallitsemiin tai käytössä oleviin tiloihin ja alueille. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

19 §

Tiedonsaantioikeus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on salassapitosäännösten estämättä ja korvauksetta oikeus saada elinvoimakeskukselta avustusten hallinnoinnin edellyttämät välttämättömät tiedot ja selvitykset avustusten hakemisesta, myöntämisestä, maksamisesta, valvonnasta ja tarkastuksesta. Työ- ja elinkeinoministeriöllä sekä elinvoimakeskuksella on vastaava oikeus saada tällaiset tiedot ja selvitykset avustusten käytöstä avustuksen saajilta.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä sekä elinvoimakeskuksella on oikeus korvauksetta saada muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitamaan asetetulta yhteisöltä ja henkilöltä luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä koskeva, valvontavelvollisuuden hoitamiseksi tai avustushakemuksen käsittelemiseksi välttämätön tieto, joka muutoin olisi pidettävä salassa. Tietojen saamisesta säädetään lisäksi valtionavustuslain 31 §:ssä.

20 §

Tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä työ- ja elinkeinoministeriö ja elinvoimakeskus saavat luovuttaa tämän lain mukaista tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön taloudellisesta asemasta ja liikesalaisuudesta työ- ja elinkeinoministeriölle, ulkoministeriölle, ulkomaan edustukseen kuuluville edustustoille, elinvoimakeskuksille, Innovaatorahoituskeskus Business Finlandille, Business Finland Oy:lle, valtion erityisrahoitusyhtiölle, maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle, maakuntien liitoille, työ- ja elinkeinotoimistoille, veroviranomaiselle sekä 17 §:ssä tarkoitettua valvontaa suorittavalle muulle viranomaiselle tai ulkopuoliselle tilintarkastajalle, jos se on välttämätöntä asianomaiselle taholle laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Tietojen luovuttamisesta säädetään lisäksi valtionavustuslain 32 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

208.

Laki

yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain (293/2017) 10 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 446/2024, seuraavasti:

10 §

Asiakastietojärjestelmän tietojen luovuttaminen

Edellä 7 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja yrityspalvelujen toteuttamiseksi tarpeellisia muita kuin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja saa salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä luovuttaa työ- ja elinkeinoministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, ulkoministeriölle, ulkomaan edustukseen kuuluville edustustoille, elinvoimakeskuksille, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle, Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandille, Business Finland Oy:lle, valtion erityisrahoitusyhtiölle, Ruokavirastolle ja alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain 4 §:n 13 kohdassa tarkoitetuille välittäville toimielimille mainitun lain 28 §:n mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

209.

Laki

mittauslaitelain 34 ja 38 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan mittauslaitelain (707/2011) 34 §:n 1 momentti ja 38 §:n 2 momentin 2 kohta seuraavasti:

34 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain noudattamista valvovat Turvallisuus- ja kemikaalivirasto sekä Lupa- ja valvontavirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

38 §

Valvontaviranomaisen oikeus saada ja luovuttaa salassa pidettäviä tietoja

Sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, valvontaviranomainen saa luovuttaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatuja tietoja:

2) Lupa- ja valvontavirastolle, kuluttajansuojaviranomaiselle ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle, kun luovutettava asiakirja sisältää tälle viranomaiselle kuuluvien tehtävien suorittamiseksi keskeisiä tietoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

210.

Laki

työaikalain 39 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työaikalain (872/2019) 39 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 944/2024, seuraavasti:

39 §

Poikkeuslupa

Lupa- ja valvontavirasto voi määräämillään ehdoilla myöntää luvan:

1) poiketa 5 §:n mukaista säännöllistä työaikaa ja 25 §:n mukaista vuorokausilepoa koskevista säännöksistä työssä, jota tehdään vain aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava valmiina työhön siten, että työntekijälle 25 §:n mukaisten korvaavien lepoaikojen toteutuminen välittömästi työvuoron päättymisen jälkeen turvataan;

2) käyttää jaksotyöaikaa myös muussa kuin 7 §:ssä tarkoitetussa tehtävässä silloin, kun se on työajan järjestelyiden kannalta välttämätöntä;

3) tehdä yötyötä työssä, joka on toiminnan luonteen vuoksi välttämätöntä tehdä yöllä ja jota ei voida vaikeuksitta tehdä pelkästään päiväsaikaan;

4) poiketa 30 §:ssä säädetystä velvollisuudesta laatia työvuoroluettelo, jos sen laatiminen on työn epäsäännöllisen luonteen vuoksi erittäin vaikeaa.

Jos Lupa- ja valvontavirasto on myöntänyt työnantajalle 1 momentissa tarkoitetun luvan määräaikaisena eivätkä olosuhteet ole myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet, työnantaja ja luottamusmies tai, jollei luottamusmiestä ole valittu, luottamusvaltuutettu tai muu henkilöstön valtuuttama edustaja tai, jollei tällaista ole valittu, henkilöstö tai henkilöstöryhmä yhdessä voivat sopia Lupa- ja valvontaviraston myöntämän luvan tai vapautuksen jatkamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

211.

Laki

ydinenergialain 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ydinenergialain (990/1987) 23 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 964/2020, seuraavasti:

23 §

Lupahakemuksen käsitteleminen

Edellä 4 momentissa tarkoitettua hanketta koskeva lupahakemus saatetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Julkista kuulutusta on kuitenkin pidettävä nähtävillä vähintään 14 vuorokautta. Lisäksi kuntien on annettava hakemus tiedoksi kunnan ilmoituksena. Tieto kuulutuksesta on julkaistava asianomaisessa kunnassa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä. Elinvoimakeskukselle sekä Lupa- ja valvontavirastolle on lisäksi varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen hakemuksesta. Rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, voi esittää mielipiteensä hakemuksesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

212.

Laki

palkkaturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan palkkaturvalain (866/1998) 3 §, 10 §:n 1 momentti, 13 §, 15 §:n 3 momentti, 19 §, 24 §:n 2 momentti, 26 §:n 1 momentti, 28 c § sekä 28 d §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale,

sellaisina kuin ne ovat, 3 ja 13 §, 15 §:n 3 momentti, 19 §, 24 §:n 2 momentti, 26 §:n 1 momentti, 28 c § sekä 28 d §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale laissa 395/2023 sekä 10 §:n 1 momentti laissa 440/2024, seuraavasti:

3 §

Viranomaiset

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa lain toimeenpanoa sekä vastaa palkkaturvajärjestelmän kehittämisestä. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus tekee päätöksen palkkaturva-asiassa sekä huolehtii muista lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä.

10 §

Hakemus ja hakijat

Hakemus on toimitettava Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseen tai työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetulle (380/2023) työvoimaviranomaiselle. Ahvenanmaan maakunnassa hakemus on kuitenkin toimitettava Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseen. Hakemuksen voi ulkomailla jättää myös Suomen edustustoon.

13 §

Pesänhoitajan työsuhdesaatavaluettelo

Konkurssipesän hoitajan on viipymättä konkurssin alettua laadittava luettelo maksamatta olevista työsuhteesta johtuvista saatavista. Pesänhoitajan on yhteistyössä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa selvítettävä, mitkä saatavista voidaan maksaa palkkaturvana. Pesänhoitajan on varattava työntekijöille tai näiden edustajille tilaisuus lausua käsityksensä luetteloon merkityistä saatavista.

15 §

Palkkaturvan maksaminen

Työntekijälle maksettavasta palkkaturvasta Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus saa käyttää valtion tämän lain mukaisen vastasaatavan kuittaukseen enintään sen osan, joka työntekijän palkasta lain mukaan on ulosmitattavissa.

19 §

Maksuhuojennukset

Työ- ja elinkeinoministeriö ja asetuksella säädettävään määrään saakka Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi työllisyyden turvaamiseksi tärkeistä tai muista näihin rinnastettavista syistä taikka perimisen ollessa maksuvelvollisen taloudellinen asema huomioon ottaen kohtuutonta myöntää maksun suoritukselle lykkäystä tai vapauttaa työnantajan tai muun maksuvelvollisen kokonaan taikka osaksi maksuvelvollisuudestaan.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen maksuhuojennusta koskevassa asiassa tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

24 §

Saatavan selvittäminen työnantajan konkurssissa

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus tehdä muistutus sellaista konkurssissa valvottua saatavaa vastaan, joka voi tulla palkkaturvana maksettavaksi.

26 §

Hallintovalitus

Palkkaturvapäätökseen, jolla saatava on hylätty muilla kuin 21 ja 22 §:ssä mainituilla perusteilla tai jätetty tutkimatta, työntekijä saa hakea muutosta sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta kirjallisella valituksella. Valitus on toimitettava Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä, lausuntonsa ja kertyneet asiakirjat sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalle.

28 c §

Tiedonsaanti muulta kuin asianosaiselta

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada maksutta salassapitosäännösten estämättä veroviranomaisilta, ulosottoviranomaisilta, työsuojeluviranomaiselta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkelaitoksilta, työttömyyskassoilta, työvoimaviranomaisilta ja kunnilta lain täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot sekä Maahanmuuttovirastolta palkkaturvan hakijan työnteko-oikeuden selvittämiseksi välttämättömät tiedot.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä yhteisen rakennus- tai telakkatyömaan pääasiallista määräysvaltaa käyttävältä taholta tai muulta päätoteuttajalta sekä palkkaturvan hakijan työnantajan tilitoimistolta palkkaturva-asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot. Työnantajan tilitoimistolla on oikeus saada Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta kohtuullinen korvaus tiedonantovelvollisuuden täyttämistä aiheutuvista kustannuksista käytettävissä olevan määrärahan puitteissa.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus hankkia palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja myös muun Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asioita hoitavalta viranomaiselta tai yhteisöltä.

28 d §

Tietojen luovuttaminen

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asiaa hoitavalle viranomaiselle tai yhteisölle siellä vireillä olevan palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi lisäksi salassapitosäännösten estämättä omaaloitteisesti luovuttaa palkkaturvaan liittyviä tietoja, jotka ovat välttämättömiä:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

213.

Laki

vuosilomalain 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vuosilomalain (162/2005) 37 § seuraavasti:

37 §

Valvonta

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain noudattamista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

214.

Laki

alkoholilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan alkoholilain (1102/2017) 61 § sekä
muutetaan 7 §, 26 §:n 1 momentti, 27 §:n 2 momentti, 28 §:n 1 momentti, 29 §, 47 §:n 1 ja 3 momentti, 53 §:n 2 momentti, 54 §:n 1 momentti, 57 §:n 2 momentti, 60 §, 66 §:n 1 momentti, 68 §:n 2 ja 4 momentti, 73 §, 74 §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti, 75 §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti, 80 §:n 2 ja 3 momentti, 81 §, 82 §:n 2 momentti, 91 § sekä liitteen 2 ja 5 kohta seuraavasti:

7 §

Lupaviranomaiset

Alkoholijuomien vähittäismyynti- ja anniskeluluvan myöntää hakemuksesta Lupa- ja valvontavirasto, jos hakijan vähittäismyynti- tai anniskelupaikka sijaitsee Suomessa tai hakijalla ei ole kotipaikkaa Suomessa. Jos hakijan vähittäismyyntipaikka sijaitsee Ahvenanmaan maakunnassa, luvan myöntää kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

Muun luvan myöntää hakemuksesta Lupa- ja valvontavirasto.

26 §

Vähittäismyyntipaikka ja vähittäismyyntiluvan myöntäminen

Alkoholiyhtiön vähittäismyyntipaikan hyväksyy alkoholiyhtiön hakemuksesta Lupa- ja valvontavirasto. Jos myyntipaikka sijaitsee Ahvenanmaan maakunnassa, myyntipaikan hyväksyy kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Myyntipaikkaa ei saa hyväksyä, jos sen sijainnista aiheutuu kohtuutonta haittaa asuinympäristölle.

27 §

Luovutuspaikka ja alkoholijuoman luovuttaminen ostajalle

Luovutuspaikan hyväksyy alkoholiyhtiön hakemuksesta Lupa- ja valvontavirasto. Jos luovutuspaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, luovutuspaikan hyväksyy kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Luovutuspaikkaa ei saa hyväksyä, jos sen sijainnista aiheutuu kohtuutonta haittaa asuinympäristölle tai jos toiminnanharjoittaja ei täytä 13 §:ssä säädettyjä edellytyksiä.

28 §

Alkoholijuomien muu myynti

Alkoholiyhtiö saa myydä alkoholijuomia myös 17 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa myymäläautossa ja -veneessä, jonka reitin Lupa- ja valvontavirasto on vahvistanut. Ahvenanmaan valtionvirasto hyväksyy reitin, joka kulkee yksinomaan Ahvenanmaan maakunnan alueella.

29 §

Ilmoittaminen maahantuonnista ja viennistä

Se, joka tuo maahan tai vie maasta väkiviinaa taikka tuo maahan tai vie maasta alkoholijuomia kaupallisessa tarkoituksessa, on velvollinen ilmoittamaan toiminnan aloittamisesta Lupa- ja valvontavirastolle.

47 §

Alkoholijuomien vähittäismyynti ja anniskelu ulkomaanliikenteen aluksissa

Alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua saa harjoittaa Suomen ja ulkomaiden välillä tai ulkomailla kulkevassa vesi- ja ilma-aluksessa matkustajille se, joka on tehnyt toiminnastaan kyseisessä myyntipaikassa ilmoituksen Lupa- ja valvontavirastolle.

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää anniskelualueen käyttöön ottamisen tai rajoittaa ilmoituksen mukaista anniskelualueetta, jos alue ei täytä 18 §:n 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä.

53 §

Lievästi denaturoidun väkiviinan ja alkoholivalmisteen myynti

Se, joka myy lievästi denaturoitua väkiviinaa, on velvollinen ilmoittamaan toiminnan aloittamisesta Lupa- ja valvontavirastolle. Myyjän tulee pitää kirjaa ostajista ja väkiviinan elinkeinotoimintaan liittyvästä käyttötarkoituksesta. Myynnin valvontaan sovelletaan 62 §:ää.

54 §

Lisävaatimukset lievästi denaturoidun väkiviinan ja alkoholivalmisteen denaturoinnille

Jos lievästi denaturoitua väkiviinaa tai lievästi denaturoitua alkoholivalmistetta myydään siten, että on perusteltua syytä olettaa sitä käytettävän päihtymiseen, Lupa- ja valvontavirasto saa määrätä denaturointiaineita ja niiden pitoisuuksia koskevia lisävaatimuksia, jotka ovat välttämättömiä aineen tekemiseksi nautittavaksi kelpaamattomaksi. Lisävaatimukset eivät saa estää aineen käyttämistä sen 52 §:ssä tarkoitettuun käyttötarkoitukseen, jos mainittuun käyttötarkoitukseen ei ole käytettävissä muilla tavoin denaturoitua väkiviinaa tai alkoholivalmistetta.

57 §

Henkilökunnan osaaminen

Anniskeluluvanhaltijan on huolehdittava siitä, että 38 §:ssä tarkoitettulla vastaavalla hoitajalla tai muulla tehtävään nimetyllä henkilöllä on alkoholilain tuntemista osoittava Lupa- ja valvontaviraston hyväksymän mallin mukainen todistus.

60 §

Valvonta

Lupa- ja valvontavirasto valvoo alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua sekä markkinointia koko maassa sekä ilmailulaissa (864/2014) ja merilaissa (674/1994) tarkoitetuilla aluksilla, joilla on Suomen kansallisuus.

Lupa- ja valvontaviraston tehtäviin kuuluvat myös:

- 1) alkoholipitoisten aineiden valmistuksen, maahantuonnin, viennin ja tukkumyynnin valvonta;
- 2) alkoholijuomien verottomista varastoista tapahtuvan myynnin ja käyttöluvan mukaisen käytön valvonta;
- 3) alkoholihallinnon tieto-, tilastointi- ja viestintäpalveluiden tuottaminen;
- 4) tässä laissa säädettyt muut kuin 1—3 kohdassa tarkoitettut tehtävät.

Tulli valvoo tässä laissa säädettyjen maahantuontikieltojen ja -rajoitusten sekä 32 §:n noudattamista.

Ahvenanmaan maakunnassa alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja markkinointia valvoo Ahvenanmaan valtionvirasto.

66 §

Alkoholielinkeinorekisteri

Valvontaviranomaiset pitävät tässä laissa tarkoitettujen lupa-asioiden käsittelyä ja valvontaa sekä alkoholitilastointia varten alkoholielinkeinorekisteriä elinkeinonharjoittajista, joille on myönnetty tässä laissa tarkoitettu lupa tai jotka ovat hakeneet tällaista lupaa. Vastuullisena rekisterinpitäjänä toimii Lupa- ja valvontavirasto.

68 §

Valvontaviranomaisen kiellot ja turvaamistoimet

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää alkoholipitoisen aineen luovuttamisen markkinoille tai korvauksetta velvoittaa poistamaan alkoholipitoisen aineen markkinoilta, jos tuote tai sen esittely ovat siitä annettujen säännösten ja määräysten vastaisia tai jos tuotteen laatua tai siitä mahdollisesti aiheutuvia terveydellisiä haittoja ja vaaroja ei ole asianmukaisesti valvottu tai jos kiello on muutoin perusteltu ihmisten terveyden suojelemiseksi.

Jos 1–3 momentissa tarkoitettujen säännösten ja määräysten vastaisen tai terveydelle haitallisen menettelyn jatkaminen tai toistaminen on menettelyn laajuuden tai merkityksen johdosta tarpeen kiireellisesti estää, Lupa- ja valvontavirasto voi mainituissa momenteissa tarkoitettussa asiassa väliaikaisesti ennen asian lopullista ratkaisemista antaa tätä tarkoittavan kiellon. Jos menettely tapahtuu Ahvenanmaan maakunnassa, kiellon antaa kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Väliaikainen kiello tulee voimaan heti, ja se voidaan peruuttaa ennen asian lopullista ratkaisemista.

73 §

Seuraamukset rikkomuksista ulkomaanliikenteessä ja alkoholiyhtiön vähittäismyynnissä

Lupa- ja valvontavirasto voi supistaa vähittäismyynti- tai anniskeluajakoja 47 ja 48 §:ssä tarkoitettussa liikennevälineessä tai myyntipaikassa enintään kolmen kuukauden ajaksi, jos liikennevälineessä tai myyntipaikassa on huomautuksesta tai seuraamusmaksusta huolimatta ilmennyt 71 §:ssä tarkoitettuja rikkomuksia.

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää vähittäismyynnin tai anniskelun liikennevälineessä tai myyntipaikassa enintään kuukauden ajaksi, jos alkoholiyhtiö huomautuksesta tai seuraamusmaksusta huolimatta jatkaa 71 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettujen järjestyshäiriöiden johtuvat törkeästä huolimattomuudesta tai tahallisuudesta ja menettelyä on pidettävä olennaisena.

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää alkoholijuomien myynnin alkoholiyhtiön myymälässä enintään kuukauden ajaksi, jos alkoholiyhtiö huomautuksesta tai seuraamusmaksusta huolimatta jatkaa 71 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua velvollisuutensa rikkomista tai laiminlyöntiä. Jos myynti tapahtuu Ahvenanmaan maakunnassa, myynnin voi kieltää kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Lupa- ja valvontavirasto voi myös kieltää alkoholiyhtiötä toimittamasta alkoholijuomia 27 §:ssä tarkoitettuun luovutuspaikkaan, jos luovutuspaikassa rikotaan mainitun pykälän 3 momentissa säädettyjä velvollisuuksia. Jos myynti tapahtuu Ahvenanmaan maakunnassa, toimittamisen voi kieltää kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

74 §

Lupa- ja valvontaviraston perimät maksut

Lupa- ja valvontaviraston suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

Lupa- ja valvontavirasto perii tämän lain valvonnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi vuotuisen valvontamaksun:

1) 14 §:ssä tarkoitetun valmistusluvan haltijalta alkoholijuoman ja väkiviinan valmistuksen valvonnasta (valmistuksen valvontamaksu), ei kuitenkaan silloin, jos alkoholijuoman tai väkiviinan valmistus tapahtuu opetus- tai tutkimustarkoituksessa;

2) 15 ja 16 §:ssä tarkoitetun valmistus- tai tukkumyyntiluvan haltijalta alkoholijuoman ja väkiviinan tukkumyynnin valvonnasta (tukkumyynnin valvontamaksu);

3) 15 §:ssä tarkoitetun käyttöluvan haltijalta väkiviinan ja verottoman alkoholijuoman käytön valvonnasta (käytön valvontamaksu);

4) 47 ja 48 §:ssä tarkoitetun alkoholijuomien vähittäismyynti- ja anniskelutoiminnan harjoittajalta (ulkomaanliikenteen myynnin valvontamaksu);

5) 18 §:ssä tarkoitetun anniskeluluvan haltijalta anniskelun valvonnasta (anniskelun valvontamaksu);

6) 17 §:ssä tarkoitetun vähittäismyyntiluvan haltijalta ja alkoholiyhtiöltä vähittäismyynnin valvonnasta (vähittäismyynnin valvontamaksu).

75 §

Ahvenanmaan valtionviraston perimät maksut

Ahvenanmaan valtionviraston suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa ja Ahvenanmaan valtionvirastosta annetussa laissa (/).

Ahvenanmaan valtionvirasto perii suorittamastaan valvonnasta vähittäismyynnin valvontamaksun.

80 §

Valvontamaksua ja alkoholiyhtiön päätöstä koskeva oikaisuvaatimus

Edellä 79 §:n 1 momentissa tarkoitettuun alkoholiyhtiön päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

81 §

Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen

Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen, johon ei 82 §:ssä ole säädetty valituskieltoa, haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

82 §

Markkinointia koskevan asian saattaminen markkinaoikeuden käsiteltäväksi

Se, jolle Lupa- ja valvontavirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto on antanut 68 §:ssä tarkoitetun kieltopäätöksen tai väliaikaista kieltä koskevan määräyksen taikka asettanut 70 §:ssä tarkoitetun uhkasakon tai teettämisuhan, voi hakemuksella saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksen tai määräyksen tiedoksisaamisesta.

91 §

Kuulemisvelvollisuus

Ennen 90 §:n 4 momentin 3 kohtaan perustuvan alkoholirikkomusta koskevan syytteen nostamista syyttäjän on varattava Lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus antaa lausuntonsa ja tuomioistuimen on käsitellessään tällaista asiaa varattava Lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Liite

Alkoholilain 74 ja 75 §:ssä tarkoitetut valvontamaksut

2. Tukkumyynnin valvontamaksu

Valvontamaksukausi on 1.9.–31.8. Tukkumyynnin valvontamaksu muodostuu kiinteästä perusmaksusta ja toiminnan laajuuteen perustuvasta lisämaksusta seuraavasti:

Luvanhaltijakohtainen perusmaksu on 250 euroa. Jos luvanhaltijalla on enemmän kuin yksi varastointipaikka, valvontamaksua peritään kultakin lisävarastointipaikalta 95 euroa. Perusmaksu peritään myös niiltä luvanhaltijoilta, joiden lupa on voimassa kyseessä olevan valvontamaksukauden aikana.

Toiminnan laajuudesta riippuvan lisämaksun suuruus määräytyy valvontamaksukauden aikana Lupa- ja valvontavirastolle kuukausittain tukkumyynnin toimitustietoina raportoitujen tietorivien lukumäärän perusteella. Tietorivin muodostaa viraston tukkumyynnin toimitustietojen raportointia koskevassa ohjeessa määritelty asiakaskohtainen tuotetietorivi. Tietorivikohtainen valvontamaksu on 0,95 euroa / 10 riviä. Jos luvanhaltija toimittaa valvontaan tarvittavat tiedot viraston hyväksymällä tavalla tiedostomuotoisina määräajassa, näitä maksuja alennetaan 15 prosenttia. Perittävä valvontamaksu on kuitenkin vähintään perusmaksun suuruinen. Luvanhaltijakohtainen enimmäismaksu on kuitenkin 26 500 euroa.

Perusmaksua ei sovelleta luvanhaltijan ensimmäisenä laskutettavana toimintavuotena (1.9.–31.8.), vaan maksu peritään tällöin yksinomaan todellisten toimitustietojen perusteella. Alle 10 euron valvontamaksua ei tällöin kuitenkaan peritä. Ajallisesti enintään yhdeksi kuukaudeksi rajoitetun tukkumyyntiluvan haltijalta ei peritä vuotuista valvontamaksua.

5. Anniskelun valvontamaksu

Lupa- ja valvontavirasto perii toistaiseksi voimassa olevien anniskelulupien haltijoilta toimipaikkakohtaisen vuotuisen valvontamaksun. Valvontamaksu määrätään sataprosenttisenä alkoholina edellisen kalenterivuoden lasketuista tai vuoden pituisena laskenta-aikana arvioituista ostoista seuraavasti:

Anniskelun määrä vuodessa	Valvontamaksu
Alle 100 litraa	105 euroa
Vähintään 100 litraa mutta alle 2 000 litraa	210 euroa
Vähintään 2 000 litraa mutta alle 10 000 litraa	420 euroa
10 000 litraa tai enemmän	790 euroa

Anniskeluajan jatkamista koskeva erillinen valvonnan vuosimaksu on 760 euroa, jos anniskelua jatketaan yli 180 päivänä vuodessa kello neljään, ja muutoin 380 euroa.

215.

Laki

huumausainelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan huumausainelain (373/2008) 30 §:n 1 momentti, 34 §:n 4 momentti, 40 § ja 46 §:n 3 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 30 §:n 1 momentti ja 34 §:n 4 momentti laissa 323/2022, 40 § laissa 775/2009 ja 46 §:n 3 momentti laissa 1568/2009, seuraavasti:

30 §

Kirjanpitovelvollisuus

Tämän lain mukaisen luvan haltijan sekä 15 §:n 2 momentissa ja 22 §:n 3 momentissa tarkoitetun toimijan on pidettävä kirjaa valmistamistaan, viemistään, tuomistaan ja käsittelemistään huumausaineista. Kirjanpitovelvollisuus ei kuitenkaan koske henkilökohtaiseen lääkitykseen määrättyjä huumausaineiksi katsottavia lääkkeitä paitsi apteekkeissa, sairaaloissa ja terveyskeskuksissa ja 22 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa. Kirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana se on laadittu. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskusella on oikeus saada tässä momentissa tarkoitettu huumausainekirjanpitoaineisto nähtäväkseen salassapitosäännösten estämättä. Ruokavirastolla on oikeus saada nähtäväkseen eläinlääkärin huumausainekirjanpito.

34 §

Lupa- ja valvontaviranomaiset

Eläinlääkäreitä valvoo myös Ruokavirasto.

40 §

Tietojen luovuttaminen

Sen estämättä, mitä tietojen salassa pitamisestä säädetään, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus saa omasta aloitteestaan luovuttaa poliisille, tulli- ja rajavartiolaitosviranomaisille sekä Lupa- ja valvontavirastolle tämän lain mukaista valvontaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaisten lakisääteisten tehtävien hoitamista varten.

46 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon tuomitsee Lupa- ja valvontavirasto Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen vaatimuksesta. Uhkasakosta, teettämisuhasta ja keskeyttämisuhasta säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

216.

Laki

kemikaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kemikaalilain (599/2013) 10 §:n 2 momentti, 11 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti sekä 55 §:n 3 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 11 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti laissa 711/2020, seuraavasti:

10 §

Työsuojeluviranomainen

Jos työsuojeluviranomainen havaitsee valvonnan yhteydessä, että tämän lain tai Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön säännöksiä on todennäköisesti rikottu kemikaalin tai kemikaalia sisältävän laitteen tai esineen markkinoille tai käyttöön saattamisessa, työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) tarkoitettu tarkastaja voi väliaikaisesti kieltää kemikaalin tai kemikaalia sisältävän laitteen tai esineen luovuttamisen markkinoille tai käyttöön noudattaen soveltuvin osin, mitä mainitun lain 18 §:n 4 momentissa säädetään. Tarkastajan on siirrettävä asia Lupa- ja valvontavirastolle, joka saattaa asian Turvallisuus- ja kemikaaliviraston käsiteltäväksi.

11 §

Lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Lupa- ja valvontavirasto sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat:

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaista 1 momentissa tarkoitettussa valvonnassa.

55 §

Muutoksenhaku

Haettaessa muutosta Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa muutoksenhausta ja päätöksen täytäntöönpanosta säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

217.

Laki

ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annetun lain (523/2015) 4 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 549/2022, seuraavasti:

4 §

Sosiaali- ja terveysministeriö johtaa ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kehittää ja ohjaa valtakunnallisesti ehkäisevää päihdetyötä koko maassa yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa kuntien ja hyvinvointialueiden ehkäisevää päihdetyötä, suunnittelee ja kehittää sitä yhteistyössä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa sekä tukee kuntia ja hyvinvointialueita ehkäisevän päihdetyön toteuttamisessa ja kehittämisessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

218.

Laki

eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden teknisten laitteiden vaatimuksenmukaisuudesta annetun lain (1016/2004) 13 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 921/2021, seuraavasti:

13 §

Rangaistussäännös

Laiteturvallisuusrikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta rikkoo:

1) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta varmentaa, että EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu,

2) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat Lupa- ja valvontaviraston ja sosiaali- ja terveysministeriön saatavilla vaaditun ajan tai varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan antaa pyynnöstä näiden viranomaisten saataville,

3) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta toimittaa Lupa- ja valvontaviraston tai sosiaali- ja terveysministeriön perustellusta pyynnöstä tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi, kielellä, jota kyseinen viranomainen voi helposti ymmärtää,

4) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta ilmoittaa riskin aiheuttavasta tuotteesta sosiaali- ja terveysministeriölle,

5) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta varmistaa, että ryhdytään viipymättä tarvittaviin korjaaviin toimiin, jos tuote ei vastaa sille säädettyjä vaatimuksia, tai jos tämä ei ole mahdollista, vähentää kyseisestä tuotteesta aiheutuvia riskejä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

219.

Laki

eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista annetun lain (684/2015) 4, 7 ja 16 § seuraavasti:

4 §

Lupaviranomainen

Asbestipurkutyölupaa haetaan lupaviranomaisena toimivalta Lupa- ja valvontavirastolta.

7§

Ilmoitusvelvollisuus muutoksista

Luvanhaltijan on viipymättä ilmoitettava lupaviranomaiselle luvanvaraisen toiminnan lopettamisesta sekä sellaisista olennaisista muutoksista, joilla on vaikutusta 5 §:ssä tarkoitetun asbestipurkutyöluvan myöntämiseen.

16 §

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen. Valvonnasta säädetään työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

220.

Laki

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 14 ja 60 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) 14 §:n 2 momentti ja 60 §:n 4 ja 7 momentti, sellaisena kuin niistä on 14 §:n 2 momentti laissa 874/2010, seuraavasti:

14 §

Kuntoutuksesta aiheutuneiden kustannusten korvaaminen

Kuntoutuspsykoterapiasta aiheutuneista kustannuksista korvataan kuntoutujalle enintään vahvistetun korvaustason mukainen määrä. Valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan kuntoutuspsykoterapian korvaustason perusteet ja enimmäismäärät. Kuntoutuspsykoterapian korvaustasoa määrättäessä otetaan huomioon kuntoutuspsykoterapian laatu, sen vaatima työ ja aiheuttama kustannus, terapeutin koulutustaso ja korvauksiin käytettävissä olevat varat. Sosiaali- ja terveysministeriön on kuntoutuspsykoterapian korvaustason perusteita ja enimmäismääriä valmisteltaessa kuultava Kansaneläkelaitosta. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön on korvaustason perusteita ja enimmäismääriä valmisteltaessa varattava Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle, Lupa- ja valvontavirastolle sekä asianomaisia toimijoita edustaville järjestöille mahdollisuus lausunnon antamiseen.

60 §

Tietojensaantioikeus

Lupa- ja valvontavirastolla on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin merkityt tiedot sekä niissä tapahtuneet muutokset lääkäreistä, psykologeista, puhe-, toiminta- ja psykoterapeuteista, fysioterapeuteista sekä muista keskusrekisteriin merkityistä kuntoutusta antavista ammattihenkilöistä.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä tarkoitetut tiedot maksutta. Jos 4 momentissa tarkoitetut tiedot tarvitaan tiettyssä muodossa ja siitä aiheutuu Lupa- ja valvontavirastolle olennaisia lisäkustannuksia, on kustannukset kuitenkin korvattava.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

221.

Laki

kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 75 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) 75 a ja 82 §, sellaisena kuin se on laissa 381/2016, seuraavasti:

75 a §

Lupa- ja valvontaviraston on erityisesti valvottava 3 a luvun nojalla tapahtuvaa rajoitustoimenpiteiden käyttöä. Ahvenanmaan maakunnassa tapahtuvaa rajoitustoimenpiteiden käyttöä valvoo kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Lupa- ja valvontavirasto voi valvontaa toteuttaessaan varata erityishuollossa olevalle henkilölle tilaisuuden luottamukselliseen keskusteluun viraston edustajan kanssa. Ahvenanmaan maakunnassa keskustelun käymisestä huolehtii Ahvenanmaan valtionvirasto.

Jos toimintayksikössä on käytetty 42 l §:ssä tarkoitettua sitomista, toimintayksikön on tehtävä siitä kahden viikon kuluessa ilmoitus Lupa- ja valvontavirastolle. Ahvenanmaan maakunnassa ilmoitus tehdään Ahvenanmaan valtionvirastolle. Ilmoituksessa on mainittava henkilön tunnistetiedot, tiedot toimenpiteestä ja sen syystä sekä toimenpiteestä päättäneen lääkärin nimi. Henkilöä koskevat tunnistetiedot tulee hävittää kahden vuoden kuluttua tietojen saamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

222.

Laki

kliinisestä lääketutkimuksesta annetun lain 16 ja 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kliinisestä lääketutkimuksesta annetun lain (983/2021) 16 §:n 1 momentti ja 28 §:n 2 momentti seuraavasti:

16 §

Valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta

Lupa- ja valvontaviraston yhteydessä toimii itsenäinen ja riippumaton valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta. Valtioneuvosto asettaa toimikunnan sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä neljäksi vuodeksi kerrallaan.

28 §

Oikeus saada tietoja

Lupa- ja valvontavirasto, Verohallinto, Kansaneläkelaitos, alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta ja 16 §:ssä tarkoitettu toimikunta ovat velvollisia pyynnöstä antamaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle lääketutkimusasetuksessa, täytäntöönpanoasetuksessa ja tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot. Mainitut viranomaiset saavat toimittaa tutkittavien suojaamisen kannalta välttämättömäksi arvioimansa tiedon keskukselle myös omasta aloitteestaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

223.

Laki

korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 35 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain (695/2019) 35 § seuraavasti:

35 §

Valvonta

Lupa- ja valvontavirasto valvoo Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön ja 8 §:ssä tarkoitetun alihankkijan toiminnan lainmukaisuutta noudattaen Lupa- ja valvontavirastosta annettua lakia (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

224.

Laki

kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) 24 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1132/2014, seuraavasti:

24 §

Valtion korvaus

Valtion korvauksen takaisinperintään ryhtymisestä ja tarvittavista takaisinperintätoimista päättää Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus. Valtion korvauksen myöntämis- ja maksamismenettelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

225.

Laki

laiva-apteekista annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan laiva-apteekista annetun lain (584/2015) 14 §, sellaisena kuin se on laissa 972/2018, seuraavasti:

14 §

Valvonta ja tietojenantovelvollisuus

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista valvovat Liikenne- ja viestintävirasto, työsuojeluviranomainen ja terveydenhuollon valvontaviranomaiset.

Liikenne- ja viestintävirasto ja työsuojeluviranomainen ovat velvollisia pyynnöstä salassapitosäännösten estämättä antamaan Lupa- ja valvontaviraston terveydenhuollon valvontaviranomaiselle sellaiset tiedot lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden käytöstä sekä tehdyistä hoitotoimenpiteistä, jotka ovat välttämättömiä muussa lainsäädännössä sille säädettyjen valvontatehtävien suorittamiseksi. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuselle on salassapitosäännösten estämättä annettava lääkelain (395/1987) tai sen nojalla annettujen säännösten perusteella apteekkien valvonnassa tarvittavat välttämättömät tiedot laiva-apteekkiin sisältyvistä lääkkeistä ja niiden määristä sekä laiva-apteekkiin tehdyistä lääkehankinnoista. Tiedot on annettava maksutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

226.

Laki

lapseen kohdistuneen seksuaali- ja pahoinpitelyrikoksen selvittämisen järjestämisestä annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lapseen kohdistuneen seksuaali- ja pahoinpitelyrikoksen selvittämisen järjestämisestä annetun lain (1009/2008) 5 §:n 1 momentin johdantokappale ja 7 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 550/2022, seuraavasti:

5 §

Sopimus palvelujen tuottamisesta

Lupa- ja valvontavirasto tekee 2 §:ssä tarkoitetun hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän kanssa sopimuksen tässä laissa tarkoitettujen tutkimusten suorittamisesta. Sopimuksessa sovitaan:

7 §

Korvausten maksaminen

Lupa- ja valvontaviraston on maksettava 2 §:ssä tarkoitetulle hyvinvointialueelle tai HUS-yhtymälle huhtikuun loppuun mennessä kunakin varainhoitovuotena laskennallinen korvaus. Korvauksen suuruus määräytyy hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän alueella asuvien alle 16-vuotiaiden lasten määrän ja edellisen vuoden toiminnasta aiheutuneiden kustannusten perusteella.

Lopullisten kustannusten suorittamiseksi hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle selvitys 5 §:ssä tarkoitettuun sopimukseen perustuvista toteutuneista kustannuksista viimeistään varainhoitovuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

227.

Laki

liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta annetun lain (959/2019) 18 § seuraavasti:

18 §

Lautakunnan oikeus saada virka-apua potilasvahinkoasiassa

Lupa- ja valvontavirasto on velvollinen antamaan lautakunnalle virka-apua potilasvahinkoasiassa 16 §:ssä tarkoitetun tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

228.

Laki

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain (593/2009) 7 §:n 1 momentti seuraavasti:

7 §

Tietojen saanti

Keskuksella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä seuraavat tiedot silloin, kun ne ovat välttämättömiä 2 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi:

- 1) lääkkeiden hintalautakunnalta lääkevalmisteen korvattavuutta ja tukkuhintaa koskevan hakemuksen yhteydessä sille luovutetut tai siellä syntyneet tiedot;
- 2) Kansaneläkelaitokselta lääkkeiden määräämistä ja korvaamista koskevat tilasto- ja rekisteritiedot;
- 3) Terveysten ja hyvinvoinnin laitokselta tilasto- ja rekisteritiedot;
- 4) Lupa- ja valvontavirastolta tarvittavat rekisteritiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

229.

Laki

lääkinnällisistä laitteista annetun lain 46 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lääkinällisistä laitteista annetun lain (719/2021) 46 §:n 3–6 momentti seuraavasti:

46 §

Oikeus saada ja velvoite luovuttaa tietoja

Lupa- ja valvontavirasto, Verohallinto, Kansaneläkelaitos, Säteilyturvakeskus, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Potilasvakuutuskeskus, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Suomen Tulli, eettinen toimikunta ja kunnallinen viranomaislainen ovat velvollisia pyynnöstä antamaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuskeskelle MD-asetuksessa, IVD-asetuksessa ja tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot.

Jos Lupa- ja valvontavirasto havaitsee valvontatoiminnassaan lääkinällisiä laitteita koskevia merkittäviä puutteita tai muita merkittäviä epäkohtia, niistä on ilmoitettava Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuskeskelle. Lupa- ja valvontavirasto ja muut 3 momentissa tarkoitetut viranomaiset saavat toimittaa keskuskeskelle omasta aloitteestaan niiden oman viranomaistoiminnan yhteydessä esiin tulleita potilaita, sosiaalihuollon asiakkaita sekä kliinisen tutkimuksen tai suorituskykyä koskevan tutkimuksen tutkittavia koskevia tietoja, jos ne arvioivat tietojen toimittamisen olevan välttämätöntä potilaiden, asiakkaiden tai tutkittavien suojaamisen kannalta.

Jos Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuskeskus MD-asetuksen, IVD-asetuksen tai tämän lain mukaista valvontatoimintaa suorittaessaan havaitsee potilasturvallisuuteen tai sosiaalihuollon asiakkaiden turvallisuuteen liittyviä merkittäviä puutteita tai epäkohtia, sen on ilmoitettava niistä Lupa- ja valvontavirastolle. Tiedot voivat koskea potilaita, sosiaalihuollon asiakkaita sekä kliinisen tutkimuksen tai suorituskykyä koskevan tutkimuksen tutkittavia, jos keskuskeskus arvioi tietojen toimittamisen olevan välttämätöntä potilaiden, asiakkaiden tai tutkittavien suojaamisen kannalta.

Tässä pykälässä tarkoitetut tiedot saadaan ilmoittaa sekä asiakirjat ja selvitykset voidaan toimittaa Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuskeskelle tai Lupa- ja valvontavirastolle salassapitosäännösten estämättä. Tiedot, asiakirjat ja selvitykset on annettava maksutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

230.

Laki

lääkärin hyväksymisestä luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lääkärin hyväksymisestä luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi annetun lain (170/2017) 1, 4 ja 5 § seuraavasti:

1 §

Luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi hyväksyminen

Lupa- ja valvontavirasto hyväksyy hakemuksesta säteilylain (859/2018) 90 §:ssä tarkoitettuun luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi, laillistetun lääkärin (*säteilyyn perehtynyt työterveyslääkäri*), jolla on oikeus harjoittaa lääkärin ammattia itsenäisesti laillistettuna ammattihenkilönä Suomessa ja joka on perehtynyt työterveyshuoltoon ja säteilyn haitallisiin terveysvaikutuksiin.

4 §

Luettelo hyväksytyistä säteilyyn perehtyneistä työterveyslääkäreistä

Lupa- ja valvontaviraston on pidettävä saatavilla luettelo hyväksytyistä säteilyyn perehtyneistä työterveyslääkäreistä.

5 §

Muutoksenhaku

Edellä 1 §:ssä tarkoitettuun Lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

231.

Laki

potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista annetun lain 8 ja 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista annetun lain (739/2023) 8 §:n 4 ja 5 momentti sekä 14 §:n 2 momentti seuraavasti:

8 §

Potilasasiavastaavan, sosiaaliasiavastaavan ja vastuuhenkilön tehtävät

Edellä 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettu aluehallitukselle annettava selvitys on annettava lisäksi tiedoksi hyvinvointialueen alueen kuntien kunnanhallituksille ja Lupa- ja valvontavirastolle sekä tarvittaessa muille 2 §:n 1 momentissa tarkoitettujen palvelujen järjestäjille ja tuottajille. Hyvinvointialueen on julkaistava selvitys internetissä ja tiedotettava selvityksen julkaisemisesta.

Edellä 3 ja 4 §:ssä tarkoitettujen tahojen potilasasiavastaavien toiminnan vastuuhenkilöihin sovelletaan tämän pykälän 3 momenttia siltä osin, kuin siinä säädetään potilasasiavastaavien toimintaan liittyvistä vastuuhenkilön tehtävistä. Kukin vastuuhenkilö antaa mainitun momentin 3 kohdassa tarkoitettua selvityksen sille 3 tai 4 §:ssä tarkoitettulle taholle, jonka potilasasiavastaavien toiminnan vastuuhenkilö hän on, sekä tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle.

14 §

Potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien toiminnan valvonta ja valtakunnallinen rekisteri

Lupa- ja valvontaviraston on pidettävä potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista valtakunnallista rekisteriä. Rekisteriin merkitään potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien nimi- ja yhteystiedot, koulutus sekä toiminnan järjestäjä. Potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien toiminnan järjestäjien on annettava mainitut tiedot ja niiden muutokset sähköisesti Lupa- ja valvontavirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

232.

Laki

rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain 7 ja 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain (1201/2013) 7 §:n 2 momentti ja 25 §, sellaisena kuin niistä on 25 § laissa 346/2023, seuraavasti:

7 §

Hoitoon ottamisen rajoittaminen

Rajoituksen käyttöönotosta on ilmoitettava viivytyksettä Lupa- ja valvontavirastolle ja 24 §:ssä tarkoitetulle rajat ylittävän terveydenhuollon yhteyspisteelle.

25 §

Yhteistyövelvoite

Julkisen terveydenhuollon toimintayksiköt, Kansaneläkelaitos, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, Digi- ja väestötietovirasto sekä Lupa- ja valvontavirasto ovat velvollisia antamaan yhteyspisteelle maksutta kaikki yhteyspisteen tehtävien suorittamisen kannalta välttämättömät tiedot, tukemaan yhteyspisteen tietosisältöihin liittyvää työtä sekä varmistamaan oman hallintoalansa puitteissa tietosisältöjen ajantasaisuus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

233.

Laki

raskauden keskeyttämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan raskauden keskeyttämisestä annetun lain (239/1970) 10 a §, sellaisena kuin se on laissa 1097/2022, sekä

muutetaan 1 §:n 3 momentin johdantokappale, 5 §:n 3 momentti, 5 a §, 6 §:n 2 momentti, 10 ja 11 § sekä 15 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 3 momentin johdantokappale, 5 §:n 3 momentti, 5 a § ja 6 §:n 2 momentti laissa 1097/2022, 10 ja 11 § laissa 1085/1992 sekä 15 §:n 2 momentti laissa 328/2001, seuraavasti:

1 §

Lupa- ja valvontavirasto voi lisäksi myöntää luvan raskauden keskeyttämiseen raskaana olevan pyynnöstä kahdennentoista raskausviikon jälkeen, kun:

5 §

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan 1 §:n 3 momentissa tarkoitetussa tapauksessa raskauden keskeyttämiseen kahdennenkymmenennen raskausviikon loppuun saakka.

5 a §

Sen estämättä, mitä 1 ja 5 §:ssä säädetään, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa luvan raskauden keskeyttämiseen, jos lapsivesi- tai ultraäänitutkimuksella, serologisilla tutkimuksilla taikka muulla vastaavalla luotettavalla tutkimuksella on todettu vaikea sikiön sairaus tai ruumiinvika, ei kuitenkaan kahdenkymmenenneljän raskausviikon jälkeen.

6 §

Jos kahden lääkärin päätös on kielteinen, voidaan lupa raskauden keskeyttämiseen pyytää Lupa- ja valvontavirastolta.

10 §

Edellä 1, 5, 5 a ja 6 §:ssä tarkoitetut Lupa- ja valvontavirastolle kuuluvat asiat käsitellään raskaudenkeskeyttämis- ja steriloisasioiden lautakunnassa. Lautakunnasta säädetään Lupa- ja valvontavirastosta annetussa laissa (/).

Lupa- ja valvontaviraston on käsiteltävä 1 momentissa mainitut asiat kiireellisinä. Lupa- ja valvontaviraston asiasta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

11 §

Lupa- ja valvontaviraston on valvottava, että lausunnonantaja- ja suorittajalääkärit pyrkivät noudattamaan tasapuolista ja yhdenmukaista käytäntöä.

15 §

Raskauden keskeyttämistä koskevissa asioissa käytettävien lomakkeiden kaavat vahvistetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä raskauden keskeyttämistä koskevien asioiden käsittelystä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

234.

Laki

rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain 7 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain (1015/2005) 7 a §, sellaisena kuin se on laissa 680/2015, seuraavasti:

7 a §

Palvelujen järjestämisen valvonta

Lupa- ja valvontavirasto valvoo sovittelupalvelujen järjestämistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

235.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain (703/2023) 65 §:n 2—4 momentti, 80 §, 82 §:n 1—2 momentti, 88 §, 89 §:n 1—2 ja 4 momentti, 90—94 §, 95 §:n 1 ja 3 momentti, 96 §, 97 §:n 3 momentti ja 99 §:n 3 momentti seuraavasti:

65 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

Lupa- ja valvontaviraston on ylläpidettävä rooli- ja attribuuttitietopalvelua ja siihen liittyviä koodistoja, joiden avulla palvelunantajalle, apteekille, Kansaneläkelaitokselle ja Digi- ja väestötietovirastolle annetaan valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden käyttöä ja varmentamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta ja sen voimassaoloa koskeva tieto. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on ylläpidettävä koodistopalvelua, jonka avulla ylläpidetään ja jaetaan valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen edellyttämät asiakasasiakirjojen tietorakenteet.

Digi- ja väestötietovirasto toimii sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja muun henkilöstön, palvelunantajien sekä näiden palvelujen antamiseen osallistuvien organisaatioiden, niiden henkilöstön ja tietoteknisten laitteiden tunnistus- ja luottamuspalvelulaisissa tarkoitettuna varmentajana. Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus saada tämän tehtävänsä hoitamiseksi Lupa- ja valvontavirastolta sen ylläpitämästä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä varmenteen myöntämiseen ja peruuttamiseen, varmenteeseen, varmenteen tekniseen alustaan ja varmenteen toimittamiseen tarvittavat tiedot.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi Digi- ja väestötietovirastolta tiedot sen 3 momentin nojalla myöntämistä varmenteista.

80 §

Tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten rekisteröinti

Tietojärjestelmäpalvelun tuottajan on ilmoitettava tietojärjestelmästä ja hyvinvointisovelluksen valmistajan on ilmoitettava hyvinvointisovelluksesta Lupa- ja valvontavirastolle ennen tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen ottamista tuotantokäyttöön. Ilmoituksessa on oltava tieto tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen valmistajasta ja käyttötarkoituksesta sekä yhteyshenkilöstä. Lisäksi ilmoituksessa on oltava 85 §:n mukainen selvitys toiminnallisuutta koskevien vaatimusten toteutumisesta, 86 §:ssä tarkoitettu todistus yhteentoimivuuden testauksesta ja 87 §:ssä tarkoitettu todistus tietoturvallisuutta koskevien olennaisten vaatimusten täyttämistä. Tietojärjestelmäpalvelun tuottajan ja hyvinvointisovelluksen valmistajan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle

tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen tuotantokäyttöön tarkoitetun version tuen päättymisestä tai tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen siirtymisestä toisen tietojärjestelmäpalvelun tuottajan vastuulle.

Lupa- ja valvontavirasto ylläpitää julkista rekisteriä sille ilmoitetuista, vaatimukset täyttävistä sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmistä ja hyvinvointisovelluksista. Rekisterissä on oltava ajantasainen tieto:

1) tuotantokäyttöön tarkoitetuista tietojärjestelmistä ja hyvinvointisovelluksista, niiden käyttötarkoituksista sekä niiden täyttämistä olennaisista vaatimuksista;

2) luokkaan A kuuluvien tuotantokäyttöön hyväksytyjen tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten yhteentoimivuuden testauksen tuloksista;

3) luokkaan A kuuluvien tuotantokäyttöön hyväksytyjen tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten tietoturvallisuuden arvioinnista saadun tietoturvallisuuden arviointia koskevan todistuksen voimassaolosta; sekä

4) tuotantokäytössä olevan luokkaan A kuuluvan tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen merkittävästä poikkeamasta poikkeaman keston ajan.

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksiä ilmoituksen sisällöstä, voimassaolosta, ilmoituksen uudistamisesta ja rekisteriin merkittävistä tiedoista.

82 §

Tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen käyttöönoton jälkeinen seuranta

Tietojärjestelmäpalvelun tuottajan on seurattava ja arvioitava ajantasaisella järjestelmällisellä menettelyllä tietojärjestelmästä ja hyvinvointisovelluksen valmistajan hyvinvointisovelluksesta sen tuotantokäytön aikana saatavia kokemuksia. Tietojärjestelmän olennaisten vaatimusten merkittävistä poikkeamista on ilmoitettava kaikille järjestelmää käyttäville palvelunantajille ja apteekkeille. Hyvinvointisovelluksen merkittävistä poikkeamista on ilmoitettava kaikille hyvinvointisovelluksen käyttäjille. Luokkaan A kuuluvien tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten merkittävistä poikkeamista on tietojärjestelmäpalvelun tuottajan ja hyvinvointisovelluksen valmistajan ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle ja Lupa- ja valvontavirastolle.

Tietojärjestelmäpalvelun tuottajan on seurattava tietojärjestelmien ja hyvinvointisovelluksen valmistajan hyvinvointisovellusten olennaisten vaatimusten muutoksia ja tehtävä muutosten edellyttämät korjaukset. Tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen olennaisista muutoksista on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle. Luokkaan A kuuluvan tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen olennaisista muutoksista on lisäksi ilmoitettava tietoturvallisuuden arviointilaitokselle ja valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin liitetyn tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen olennaisista muutoksista on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle. Tietoturvallisuuden arviointia koskeva todistus tai yhteentoimivuuden testaus on uudistettava, jos tietojärjestelmään tai hyvinvointisovellukseen tehdään merkittäviä muutoksia, tai olennaisia vaatimuksia on muutettu tavalla, joka edellyttää uutta sertifiointia.

88 §

Kansaneläkelaitoksen ja tietoturvallisuuden arviointilaitoksen ilmoittamisvelvollisuus

Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle, Kansaneläkelaitokselle ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle tiedot kaikista myönnetyistä, muutetuista, täydennetyistä ja evätyistä 87 §:ssä tarkoitetuista todistuksista. Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle, tietoturvallisuuden

arviointilaitokselle ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle tiedot kaikista myönnettyistä, muutetuista, täydennetyistä ja evätyistä 86 §:ssä tarkoitetuista todistuksista.

Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen on pyydettäessä annettava Lupa- ja valvontavirastolle kaikki tarvittavat lisätiedot tietojärjestelmistä ja hyvinvointisovelluksista, joille arviointilaitos on myöntänyt tietoturvallisuuden arviointia koskevan todistuksen.

89 §

Tietojärjestelmien valvonta ja tarkastukset

Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on valvoa ja edistää tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten vaatimustenmukaisuutta.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus tehdä valvonnan edellyttämiä tarkastuksia. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta. Tarkastuksen suorittamiseksi tarkastajalla on oikeus päästä kaikkiin tiloihin, joissa harjoitetaan tässä laissa tarkoitettua toimintaa tai säilytetään tämän lain noudattamisen valvonnan kannalta merkityksellisiä tietoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Lisäksi tarkastusta toteutettaessa on noudatettava hallintolain 39 §:ää. Jos tarkastettava taho vastustaa tarkastuksen suorittamista tai muutoin yrittää vaikeuttaa sitä, on Lupa- ja valvontavirastolla oikeus saada tarpeellista poliisin virka-apua. Poliisin antamasta virka-avusta säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:n 1 momentissa.

Tarkastuksesta on laadittava pöytäkirja, josta on toimitettava jäljennös 30 päivän kuluessa asianosaiselle. Tarkastus katsotaan päättyneeksi, kun tarkastuspöytäkirjan jäljennös on annettu tiedoksi asianosaiselle. Lupa- ja valvontaviraston on säilytettävä tarkastuspöytäkirja kymmenen vuoden ajan tarkastuksen päättymisestä.

90 §

Ilmoittaminen tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen olennaisten vaatimusten poikkeamista sekä tietoverkkoihin kohdistuvista tietoturvallisuuden häiriöistä

Jos palvelunantaja tai apteekki havaitsee, että tietojärjestelmän olennaisten vaatimusten täyttymisessä on merkittäviä poikkeamia, sen on ilmoitettava asiasta tietojärjestelmäpalvelun tuottajalle. Jos tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen poikkeama voi aiheuttaa merkittävän riskin asiakas- tai potilasturvallisuudelle tai tietoturvalle, on palvelunantajan, apteekin, tietojärjestelmäpalvelun tuottajan tai tietojärjestelmän valmistajan, hyvinvointisovelluksen valmistajan, Kansaneläkelaitoksen tai Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ilmoitettava siitä Lupa- ja valvontavirastolle. Myös muu taho voi ilmoittaa Lupa- ja valvontavirastolle havaitsemistaan riskeistä. Henkilötietojen tietoturvaloukkauksista ilmoittamisesta tietosuojavaltuutetulle säädetään tietosuojasetuksen 33 artiklassa.

Palvelunantajan, apteekin, Kansaneläkelaitoksen ja tietojärjestelmäpalvelun tuottajan tai tietojärjestelmän valmistajan tai välittäjän on ilmoitettava viipymättä Lupa- ja valvontavirastolle sellaisesta sen käyttämiin käyttöympäristöihin ja tietoverkkoihin kohdistuvasta merkittävästä tietoturvallisuuteen liittyvästä häiriöstä, jonka seurauksena tietojärjestelmien käyttö ja sosiaali- ja terveystietopalveluiden toteuttaminen voi merkittävästi vaarantua. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, milloin häiriö on merkittävä, sekä ilmoituksen sisällöstä, muodosta ja toimittamisesta.

Jos 1 ja 2 momentissa tarkoitettu tietoturvallisuuteen liittyvästä poikkeamasta tai häiriöstä ilmoittaminen on yleisen edun mukaista, Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa palvelunantajan, apteekin, Kansaneläkelaitoksen, tietojärjestelmäpalvelun tuottajan tai

tietojärjestelmän valmistajan taikka välittäjän tiedottamaan yleisölle asiasta taikka kuultuaan ilmoitusvelvollista tiedottaa asiasta itse.

Lupa- ja valvontaviraston on arvioitava, koskeeko 1 ja 2 momentissa tarkoitettu julkista terveydenhuoltoa koskeva tietoturvallisuuteen liittyvä poikkeama tai häiriö muita Euroopan unionin jäsenvaltioita ja ilmoitettava tarvittaessa muille jäsenvaltioille.

91 §

Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeus valvontaa varten

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten valvontaa varten välttämättömät tiedot valtion ja hyvinvointialueen viranomaisilta sekä luonnollisilta ja oikeushenkilöiltä, joita tämän lain tai sen nojalla annetut säännökset ja päätökset sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmistä koskevat.

92 §

Lupa- ja valvontaviraston oikeus ulkopuolisen asiantuntijan käyttöön

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita avustajina arvioidessaan tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen vaatimustenmukaisuutta. Ulkopuoliset asiantuntijat voivat osallistua tämän lain mukaisiin tarkastuksiin sekä tutkia ja testata tietojärjestelmiä ja hyvinvointisovelluksia, mutta eivät voi tehdä hallintopäätöksiä. Ulkopuolisella asiantuntijalla tulee olla tehtävien edellyttämä asiantuntemus ja pätevyys. Ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

93 §

Määräys velvollisuuksien täyttämiseksi

Jos sosiaali- tai terveydenhuollon tietojärjestelmäpalvelun tuottaja tai tietojärjestelmän valmistaja, hyvinvointisovelluksen valmistaja, välittäjä taikka Kansaneläkelaitos on laiminlyönyt tässä laissa säädetyn velvollisuutensa, Lupa- ja valvontavirasto voi päätöksellään määrätä velvollisuuden täytettäväksi määräajassa.

94 §

Käytössä oleviin tietojärjestelmiin ja hyvinvointisovelluksiin kohdistuvat velvollisuudet

Lupa- ja valvontavirasto voi tehdessään 89 §:n nojalla tietojärjestelmää tai hyvinvointisovellusta koskevan valvonnan ja tarkastuksen samalla päätöksellään määrätä tietojärjestelmäpalvelun tuottajan tai tietojärjestelmän valmistajan korjaamaan tuotantokäytössä olevaa tietojärjestelmää koskevat puutteet ja hyvinvointisovelluksen valmistajan korjaamaan tuotantokäytössä olevaa hyvinvointisovellusta koskevat puutteet.

Jos tietojärjestelmä tai hyvinvointisovellus voi vaarantaa asiakas- tai potilasturvallisuuden tai toteuttaa puutteellisesti käyttötarkoituksen mukaiset olennaiset vaatimukset, eikä puutteita ole korjattu Lupa- ja valvontaviraston asettamassa määräajassa, virasto voi kieltää tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen käytön, kunnes puutteet on korjattu. Lisäksi Kansaneläkelaitos voi sulkea yhteyden ylläpitämiinsä valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin, jos niihin liitetty

tietojärjestelmä tai sen käyttäjätaho taikka hyvinvointisovellus tai sen käyttäjätaho vaarantaa valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen asianmukaisen toiminnan.

Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa tietojärjestelmäpalvelun tuottajan, hyvinvointisovelluksen valmistajan tai niiden valtuuttaman edustajan tiedottamaan tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen tuotantokäyttöä koskevasta kiellosta tai määräyksestä asettamassaan määräajassa ja määrämällään tavalla.

95 §

Muutoksenhaku

Lupa- ja valvontaviraston tekemän tarkastuksen yhteydessä annettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Lupa- ja valvontaviraston tämän lain nojalla tekemää päätöstä on oikaisuvaatimuksesta tai muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei oikaisuvaatimusta käsittelevä viranomainen tai hallintotuomioistuin toisin määrää.

96 §

Uhkasakko

Lupa- ja valvontaviraston tämän lain nojalla tekemää päätöstä voidaan tehostaa uhkasakolla. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

97 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

Tietosuojavaltuutettu, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus sekä Lupa- ja valvontavirasto ohjaavat ja valvovat niille säädetyn toimivallan mukaisesti osaltaan tämän lain noudattamista.

99 §

Maksut

Tietojärjestelmäpalvelun tuottaja vastaa sertifiointiin aiheuttamista kustannuksista. Kansaneläkelaitoksen 86 §:ssä tarkoitettuun yhteentoimivuuden testaukseen ilmoittautuminen on tietojärjestelmäpalvelun tuottajille maksullinen. Lupa- ja valvontavirastolle 80 §:n mukaan tehtävän ilmoituksen rekisteröinti ja merkintä julkiseen rekisteriin on maksullinen. Maksuista säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella ottaen huomioon, mitä valtion maksuperustelaisissa ja sen nojalla maksuista säädetään. Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen hyväksymisestä perittävistä maksuista säädetään tietoturvallisuuden arviointilaitoksista annetun lain 11 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

236.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 2 §:n 5 kohta, 13 §:n 5 momentti, 30 §:n 2 ja 3 momentti sekä 51 §:n 2 momentin 3 kohta seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) *valvontaviranomaisella* Lupa- ja valvontavirastoa.

13 §

Vuokratyövoiman ja yksityiseltä palveluntuottajalta hankittavan työvoiman käyttö

Jos hyvinvointialue käyttää hankittua tai vuokrattua työvoimaa 3 momentissa tarkoitetuilla perusteilla muutoin kuin täydentävästi, hyvinvointialueen on ilmoitettava asiasta sosiaali- ja terveysministeriölle ja Lupa- ja valvontavirastolle.

30 §

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arviot

Asiantuntija-arvioiden laatimista varten Lupa- ja valvontavirasto laatii vuosittain sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan yhteydessä saatujen tietojen perusteella selvityksen sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisesta toteutumisesta hyvinvointialueilla. Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava selvitys Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle sekä sosiaali- ja terveysministeriölle. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos hyödyntää asiantuntija-arvioiden laatimisessa myös 29 §:n 2 momentissa tarkoitettuja hyvinvointialueiden selvityksiä. Laitoksen oikeudesta saada muita tietoja hyvinvointialueilta ja yksityisiltä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tuottajilta säädetään Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain (668/2008) 5 ja 5 h §:ssä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä, joiden tulee sisältyä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arvioihin sekä Lupa- ja valvontaviraston selvityksiin, sekä niiden laatimisen aikataulusta ja ajankohdasta, jolloin ne on toimitettava Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle tai sosiaali- ja terveysministeriölle.

51 §

Varautuminen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueella

Yliopistollista sairaalaa ylläpitävällä hyvinvointialueella ja HUS-yhtymässä tulee yhteistyöalueen tilannekuvan luomista ja ylläpitämistä varten olla sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus. Sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen tehtävänä on yhteistyöalueellaan:

3) jakaa salassapitosäännösten estämättä yhteistyöalueensa hyvinvointialueille sekä Lupa- ja valvontavirastolle niiden tehtävien hoitamista varten 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tilannekuvatiedot;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

237.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 11 §:n 2 momentti, 15 § ja 32 §:n 3 ja 4 momentti, sekä

muutetaan 4 §:n 6 kohdan ruotsinkielinen sanamuoto ja 9 kohta, 5 §:n 1 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §, 13 §:n 1 momentti, 20 §:n 3 momentti, 27 §:n 2 momentti, 31 §:n 2 momentti, 32 §:n 2 momentti, 34 §:n 1 ja 5 momentti, 35 §:n 1 momentin ruotsinkielinen sanamuoto, 36 §:n 1 momentti, 44 §:n 1 momentti, 45 ja 46 §, 47 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 48, 49 ja 55 § seuraavasti:

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) *valvontaviranomaisella* Lupa- ja valvontavirastoa.

5 §

Oikeus tuottaa sosiaali- ja terveystalvveluja

Sosiaali- ja terveystalvveluja saa tuottaa vain palveluntuottaja, joka on 11 §:ssä tarkoitettussa Lupa- ja valvontaviraston ylläpitämässä valtakunnallisessa palveluntuottajien rekisterissä (*Soteri*) ja jonka palveluyksikkö on rekisterissä 21 §:n mukaisesti.

11 §

Palveluntuottajien rekisteri

Lupa- ja valvontavirasto ylläpitää valtakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien ja palveluyksikköjen rekisteriä (Soteri) palveluntuottajien ja sosiaali- ja terveyspalvelujen rekisteröintiä, valvontaa ja tilastointia sekä muiden viranomaisten lakisääteisiä tehtäviä varten. Lupa- ja valvontavirasto myös vastaa rekisterin toimivuuteen liittyvien tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä sekä rekisterin yleisestä toiminnasta ja käytettävyydestä, tietojen eheydestä, suojaamisesta ja säilyttämisestä.

12 §

Rekisteriin tallennettavat tiedot ja niiden poistaminen

Palveluntuottajien rekisteriin tallennetaan 16 ja 18 §:ssä säädetyt tiedot sekä

- 1) palveluntuottajan ilmoittamat toiminnan rekisteröinnin, valvonnan ja tilastoinnin kannalta tarpeelliset tiedot,
- 2) tiedot palveluntuottajan toiminnan muutoksista,
- 3) tiedot valvontaviranomaisen suorittamista tarkastuksista sekä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja kieltojen rikkomisesta,
- 4) tiedot valvontaviranomaisen tämän lain 38 §:n nojalla antamasta hallinnollisesta ohjauksesta ja kehotuksesta sekä 39 §:ssä tarkoitetusta seuraamuksesta tai valvonnan päättämisestä,
- 5) tiedot 40 ja 41 §:ssä tarkoitetusta rekisteröinnin poistamisesta ja peruuttamisesta, sekä
- 6) muilta viranomaisilta tai palveluntuottajalta saadut palvelutuotannon rekisteröinnin ja valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot.

Palveluntuottajaa ja palveluja koskevia tietoja säilytetään rekisterissä niin kauan kuin se on tässä laissa tarkoitettujen palvelujen tuottamisessa tarpeen. Merkintä valvontaviranomaisen määräämistä seuraamuksista säilytetään rekisterissä vain niin kauan kuin se on välttämätöntä, kuitenkin enintään viisi vuotta. Arkaluonteinen henkilötieto on poistettava rekisteristä, kun sen käsittely ei ole enää käyttötarkoituksen kannalta välttämätöntä. Jos palveluntuottaja on lopettanut toimintansa, niin valvontaviranomainen siirtää palveluntuottajaa tai palveluyksikköä koskevat tiedot valtakunnallisesta rekisteristä valvontaviranomaisen arkistoon. Tällöin myös tiedot valvontaviranomaisen määräämistä seuraamuksista poistetaan rekisteristä ja ne siirretään valvontaviranomaisen arkistoon.

13 §

Rekisteritietojen käyttö

Valvontaviranomaisella on oikeus käyttää ja pitää rekisteriä ajan tasalla tässä laissa säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.

20 §

Ennakkotarkastus

Ennakkotarkastus voidaan tehdä myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

27 §

Palveluntuottajan omavalvonta

Palveluntuottajan on otettava huomioon palveluyksikön omavalvontasuunnitelmaa tehtäessä ja muutettaessa palveluyksikön palveluja saavilta asiakkailta ja potilailta, heidän omaisiltaan ja läheisiltään sekä palveluyksikön henkilöstöltä säännöllisesti kerättävä palaute. Palveluyksikön omavalvontasuunnitelmaa tehtäessä ja muutettaessa on otettava huomioon myös valvontaviranomaisen antama ohjaus ja päätökset.

31 §

Asetuksenantovaltuus ja määräykset

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatisesta ja seurannasta.

32 §

Viranomaisvalvonta ja siihen liittyvä ohjaus

Lupa- ja valvontavirasto valvoo sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen järjestämisen ja tuottamisen lainmukaisuutta ja antaa siihen liittyvää ohjausta. Lupa- ja valvontavirasto valvoo myös vammaispalvelulain 11 §:ssä tarkoitetun henkilökohtaisen avun työnantajamallin mukaan toimivan henkilön toimintaa tämän lain 28 §:n velvoitteiden täyttämiseksi.

34 §

Viranomaisten välinen yhteistyö

Valvontaviranomaisen on tarvittaessa toimittava yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa hoitaessaan tässä laissa säädettyjä tehtäviä.

Lääkelaisissa (395/1987), biopankkilaisissa (688/2012), ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetussa laissa (101/2001), veripalvelulaissa (197/2005), kliinisestä lääketutkimuksesta annetussa laissa (983/2021) ja lääkinnällisistä laitteista annetussa laissa (719/2021) tarkoitettua toimintaa valvoo Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus (Fimea) ja säteilylaissa (859/2018) tarkoitettua toimintaa valvoo Säteilyturvakeskus (STUK). Jos valvontaviranomainen on valvonnassaan havainnut Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen valvontaan kuuluvissa toiminnoissa puutteita tai asiakas- ja potilasturvallisuutta olennaisesti vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia, niistä on ilmoitettava Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuselle. Säteilyn käytössä havaituista puutteista ja epäkohdista on ilmoitettava Säteilyturvakeskukselle.

36 §

Tarkastusoikeus

Valvontaviranomainen voi tarkastaa palvelunjärjestäjän sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan ja toiminnassa käytettävät toimitilat, tietojärjestelmät ja välineet sekä palveluntuottajan tässä laissa tarkoitettujen palveluyksiköiden toiminnan, toimitilat, tietojärjestelmät ja välineet. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta. Tarkastus perustuu valvontaviranomaisen antamaan tarkastusmääräykseen. Tarkastusmääräykseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Tarkastus voidaan tehdä myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

44 §

Täytäntöönpano

Lupa- ja valvontaviraston päätös, joka koskee toiminnan keskeyttämistä, palveluyksikön tai sen osan, laitteen tai välineen käytön kieltämistä taikka rekisteröinnin poistamista, voidaan panna muutoksenhausta huolimatta heti täytäntöön, jos se on asiakas- tai potilasturvallisuuden kannalta välttämätöntä. Toiminnan keskeyttämistä sekä palveluyksikön tai sen osan, laitteen tai välineen käytön kieltämistä koskeva päätös tai määräys voidaan antaa tarkastuksen yhteydessä suullisesti. Suullisesti annettu päätös tai määräys on annettava mahdollisimman pian kirjallisesti.

45 §

Tiedonsaantioikeus

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ja Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus maksutta ja salassapitosäännösten estämättä saada palvelunjärjestäjältä, sosiaali- ja terveystalvontuottajalta, terveydenhuollon ammattihenkilöltä, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöltä, veroviranomaiselta, ulosottoviranomaiselta, Harmaan talouden selvitysyksiköltä, Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselta, Potilasvakuutuskeskukselta, liikenne- ja potilasvahinkolautakunnalta, valtion terveydenhuollon yksiköiltä, valtion koulukodeilta, vankiloilta, Rikosseuraamuslaitokselta, puolustusvoimilta, työ- ja elinkeinotoimistolta, rakennusvalvonta-, ympäristö-, tulli- ja poliisiviranomaiselta, Oikeusrekisterikeskukselta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkesäätiöltä ja muulta eläkelaitokselta, Työllisyysrahastolta, vakuutuslaitokselta sekä apteekilta tämän lain mukaisten tehtäviensä suorittamista varten välttämättömät tiedot.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus maksutta ja salassapitosäännösten estämättä saada tämän lain mukaisten tehtäviensä suorittamista varten välttämättömät tiedot ulosottorekisteristä ja liiketoimintakieltorekisteristä.

Tiedot voidaan luovuttaa myös teknisen rajapinnan avulla. Ennen teknisen rajapinnan avaamista on varmistettava tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuilla tahoilla on oikeus ilman Lupa- ja valvontaviraston pyyntöä ja salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa Lupa- ja valvontavirastolle seikasta, joka voi vaarantaa asiakas- tai potilasturvallisuutta tai joka voi vaikuttaa valvottavan palveluntuottajan 6 §:ssä säädettyyn arviointiin.

Palvelunjärjestäjä ja palveluntuottaja ovat velvollisia antamaan sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnastaan Lupa- ja valvontaviraston tämän lain mukaisen ohjaus- ja valvontatehtävän toteuttamiseksi välttämättömiksi katsottavia tietoja ja selvityksiä maksutta ja salassapitosäännösten estämättä.

46 §

Tietojen luovuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto saa salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa poliisille henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten välttämättömät tiedot, jos Lupa- ja valvontavirasto tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan on saanut tietoja olosuhteista, joiden perusteella on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua mainitun uhkan tai teon kohteeksi. Lupa- ja valvontavirasto saa salassapitosäännösten estämättä lisäksi ilmoittaa poliisille sekä syyttäjälle tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan saamansa tiedon palveluntuottajasta tai palveluntuottajan palveluksessa olevasta henkilöstä ja muut asian selvittämiseksi välttämättömät tiedot, jos saadun tiedon perusteella palveluntuottajaa tai palveluntuottajan palveluksessa olevaa henkilöä on syytä epäillä rikoksesta, josta säädetty enimmäisrangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta, taikka erittäin tärkeä yleinen tai yksityinen etu vaatii asian selvittämistä.

47 §

Tietojen luovuttaminen viranomaisille

Salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä Lupa- ja valvontavirasto voi luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla valtakunnallisesta palveluntuottajien rekisteristä sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään:

48 §

Virka-apu

Poliisi on velvollinen antamaan Lupa- ja valvontavirastolle maksutta virka-apua 36 §:n mukaisen tarkastuksen, 39 §:n mukaisen keskeyttämisen ja käyttökiellon sekä 45 §:n mukaisen tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi.

49 §

Rekisteröintiin liittyvien suoritteiden maksullisuus

Edellä 21 §:ssä tarkoitettu rekisteröintiä koskeva päätös on maksullinen. Valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

55 §

Aikaisemman luvan ja tehdyn ilmoituksen rekisteröinti

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten perusteella myönnetty lupa tai rekisteröity ilmoitus yksityisestä sosiaalipalvelusta tai yksityisestä terveydenhuollosta jää voimaan. Lupa- ja valvontaviraston tulee kuitenkin viran puolesta ja maksutta muuttaa ennen lain voimaantuloa palveluntuottajalle myönnetyt luvat ja tehdyt rekisteröinnit tämän lain mukaisiksi palveluntuottajan ja palveluyksikköjen rekisteröinneiksi kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Jos sellaiseen toimintaan, johon on myönnetty lupa tai rekisteröinti aiemmin voimassa olleen lain perusteella, tulee olennaisia muutoksia, Lupa- ja valvontavirasto muuttaa ilmoituksen käsittelyn yhteydessä luvan tai rekisteröinnin viran puolesta palveluntuottajan kaikki palveluyksiköt kattavaksi tämän lain mukaiseksi rekisteröinniksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa aluehallintovirastossa tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa vireillä ollut asia käsitellään loppuun noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

238.

Laki

sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain (552/2019) 6 §:n 4 kohta sekä

muutetaan 6 §:n 5 kohta, 28 §, 30 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 31 §:n otsikko ja 1 momentti, 32—34 §, 50 §:n 5 momentti, 56 §:n 2 ja 3 momentti ja 58 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 32 § laissa 544/2022, seuraavasti:

6 §

Palveluista vastaavat viranomaiset ja organisaatiot sekä tietoineistorajaukset

Palveluista, joita tarvitaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sekä niihin yhdistettävien muiden tässä laissa tarkoitettujen henkilötietojen käsittelemiseksi 2 §:n mukaisiin käyttötarkoituksiin, säädetään 3 luvussa. Vastuu niiden tuottamisesta on Tietolupaviranomaisella sekä seuraavilla viranomaisilla ja organisaatioilla:

5) Lupa- ja valvontavirasto siltä osin kuin se käsittelee sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyviä asioita;

28 §

Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen ilmoittamisvelvollisuus

Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle tiedot kaikista myönnytyistä, muutetuista, täydennetyistä, määräajaksi tai kokonaan peruutetuista tai evätyistä todistuksista sekä 27 §:n mukaisista kehoituksista ja rajoituksista. Lisäksi tietoturvallisuuden arviointilaitoksen on pyydettäessä annettava Lupa- ja valvontavirastolle kaikki tarvittavat lisätiedot.

30 §

Tietojärjestelmien valvonta ja tarkastukset

Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on valvoa ja edistää sitä, että tietoturvalliset käyttöympäristöt täyttävät tietosuojaa ja tietoturvaa koskevat vaatimukset. Lupa- ja valvontavirasto ylläpitää julkista rekisteriä sille ilmoitetuista, vaatimukset täyttävistä käyttöympäristöistä.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus tehdä valvonnan edellytyksenä olevia tarkastuksia. Tarkastuksen suorittamiseksi tarkastajalla on oikeus päästä kaikkiin tiloihin, joissa harjoitetaan tässä laissa tarkoitettua toimintaa tai säilytetään tämän lain noudattamisen valvonnan kannalta merkityksellisiä tietoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

Lupa- ja valvontaviraston on säilytettävä tarkastuksesta laadittava tarkastuskertomus kymmenen vuoden ajan tarkastuksen suorittamisesta.

31 §

Lupa- ja valvontaviraston oikeus ulkopuolisen asiantuntijan käyttöön

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita arvioimaan tietoturvallisen käyttöympäristön vaatimustenmukaisuutta. Ulkopuoliset asiantuntijat voivat osallistua tämän lain mukaisiin tarkastuksiin sekä tutkia ja testata käyttöympäristöjä. Ulkopuolisella asiantuntijalla tulee olla tehtävien edellytyksenä oleva asiantuntemus ja pätevyys.

32 §

Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeus

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä käyttöympäristöjen valvontaa varten välttämättömät tiedot valtion ja hyvinvointialueen viranomaisilta sekä luonnollisilta ja oikeushenkilöiltä, joita tämän lain tai sen nojalla annetut säännökset koskevat.

33 §

Lupa- ja valvontaviraston määräys puutteiden korjaamiseksi ja uhkasakko

Lupa- ja valvontavirasto saa 30 §:n nojalla tehdyn tarkastuksen perusteella määrätä palveluntarjoajan korjaamaan tuotantokäytössä olevaa käyttöympäristöä koskevat puutteet.

Jos tietoturvallinen käyttöympäristö voi vaarantaa tietosuojan tai toteuttaa puutteellisesti tässä laissa sille asetetut vaatimukset eikä puutteita ole korjattu Lupa- ja valvontaviraston asettamassa määräajassa, lupa- ja valvontavirasto saa kieltää käyttöympäristön käytön, kunnes puutteet on

korjattu. Lisäksi Tietolupaviranomainen tai muu 6 §:ssä tarkoitettu viranomainen voi sulkea yhteyden ylläpitämiinsä tietojärjestelmiin, jos niitä käyttävä vaarantaa tai niihin liitetty ulkopuolinen järjestelmä voi vaarantaa niiden asianmukaisen toiminnan.

Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa palveluntarjoajan tai valtuutetun edustajan tiedottamaan käyttöympäristön tuotantokäyttöä koskevasta päätöksestä lupa- ja valvontaviraston asettamassa määräajassa ja määräämällä tavalla.

Lupa- ja valvontavirasto voi asettaa 1 momentin nojalla tekemänsä päätöksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toiminta keskeytetään osaksi tai kokonaan taikka että tekemättä jätetty toimenpide teetetään asianomaisen kustannuksella. Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava päätöksestään Tietolupaviranomaiselle.

34 §

Määräys velvollisuuksien täyttämiseksi

Jos palveluntarjoaja, 6 §:ssä tarkoitettu viranomainen tai henkilötietoja muutoin tämän lain mukaisesti käsittelevä on laiminlyönyt tässä laissa säädetyn tietojärjestelmiin tai niiden käyttöön liittyvän velvollisuutensa, Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä velvollisuuden täytettäväksi määräajassa.

Lisäksi Tietolupaviranomainen tai muu 6 §:ssä tarkoitettu viranomainen voi sulkea yhteyden ylläpitämiinsä tietojärjestelmiin, jos palveluntarjoaja, 6 §:ssä tarkoitettu viranomainen tai henkilötietoja muutoin tämän lain mukaisesti käsittelevä on Lupa- ja valvontaviraston asettamasta määräajasta huolimatta laiminlyönyt tässä laissa säädetyn tietojärjestelmiin tai niiden käyttöön liittyvän velvollisuutensa.

Lupa- ja valvontavirasto voi asettaa 1 momentin nojalla tekemänsä määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toiminta keskeytetään osaksi tai kokonaan taikka että tekemättä jätetty toimenpide teetetään asianomaisen kustannuksella. Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava päätöksestään Tietolupaviranomaiselle.

50 §

Palveluista perittävät korvaukset

Lupa- ja valvontavirastolle 30 §:n 1 momentin mukaan tehtävän ilmoituksen rekisteröinti ja merkintä julkiseen rekisteriin on maksullinen.

56 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

Tietosuojavaltuutettu, Lupa- ja valvontavirasto sekä Tietolupaviranomainen ohjaavat ja valvovat toimialueellaan niille säädetyn toimivallan mukaisesti osaltaan tämän lain noudattamista.

Tietolupaviranomaisen ja muiden tämän lain mukaisesti tietolupia myöntävien viranomaisten sekä Lupa- ja valvontaviraston on omalta osaltaan seurattava ja valvottava, että kunkin antamaan palveluun liittyvä tietosuoja ja tietoturva toteutuvat ja että niiden myöntämien lupien ehtoja noudatetaan. Jos joku on lainvastaisesti käsitellyt henkilötietoja, asianomaisen viranomaisen on oma-aloitteisesti ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin. Jos tietoja käsitellään 20 §:n 3 momentin nojalla muussa kuin Tietolupaviranomaisen tietoturvalisessä käyttöympäristössä, 19 §:ssä tarkoitettut lokitiedot sekä 22 §:n 2 momentissa tarkoitettun

käyttäjärekisterin tiedot on toimitettava Tietolupaviranomaiselle seurannan ja valvonnan toteuttamiseksi sen pyynnöstä ilman aiheetonta viivytystä.

58 §

Muutoksenhaku

Edellä 45 §:ssä tarkoitettuun tietopyyntöä koskevaan päätökseen sekä tietolupahakemusta ja luvan peruuttamista koskevaan päätökseen, jonka antaa Tietolupaviranomainen taikka 6 §:ssä tarkoitettu rekisterinpitäjä, sekä Lupa- ja valvontaviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

239.

Laki

sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annetun lain (1230/2001) 1 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 594/2022, seuraavasti:

1 §

Sosiaalialan osaamiskeskustoiminta

Osaamiskeskuksen voivat muodostaa kunkin toimialueen hyvinvointialueet yhdessä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden sosiaali- ja terveysalan oppilaitosten, maakunnan liittojen, Lupa- ja valvontaviraston, järjestöjen ja yritysten sekä muiden sosiaali- ja terveysalalla toimivien eri tahojen kanssa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

240.

Laki

990

sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain (1299/2006) 14 §:n 9 momentti, sellaisena kuin se on laissa 410/2023, seuraavasti:

14 §

Asian käsittely

Kansaneläkelaitos, työttömyyskassa, Työllisyysrahasto, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus, sekä työvoimaviranomainen ovat velvollisia toimittamaan asiakirjat muutoksenhakulautakunnalle sen vaatimassa muodossa maksutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

241.

Laki

sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain (352/2010) 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 439/2024, seuraavasti:

6 §

Toimivaltaiseksi nimetyt laitokset eräissä työnhakuun liittyvissä tilanteissa

Perusasetuksessa ja täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitettuja työvoimaviranomaisia Suomessa ovat 1 momentissa tarkoitettut työvoimaviranomaiset sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

242.

Laki

sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain (61/2007) 7 §:n 2 momentti, 15 §:n 1 momentin 1 kohta, 24 §:n 3 momentti ja 24 b §:n 3 momentti
sellaisina kuin ne ovat 7 §:n 2 momentti laissa 706/2023, 15 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 937/2019, 24 §:n 3 momentti laissa 1229/2010 ja 24 b §:n 3 momentti laissa 1232/2022, seuraavasti:

7 §

Lääkemääräyksen allekirjoittaminen ja ammattioikeuden tarkistaminen

Lääkemääräyksen laatijan oikeus lääkkeen määräämiseen tulee varmentaa ennen allekirjoitusta. Sähköisen lääkemääräyksen laatimisessa käytettävä tietojärjestelmä on toteutettava siten, että tieto ammattioikeuden voimassaolosta ja siitä, onko ammattioikeutta rajoitettu, tarkistetaan Lupa- ja valvontaviraston asiakastietolain 65 §:n 2 momentin mukaisesti ylläpitämästä rooli- ja attribuuttipalvelusta.

15 §

Tietojen luovuttaminen viranomaisille ja tieteelliseen tutkimukseen

Salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä Kansaneläkelaitos saa reseptikeskuksen yhteisrekisterinpitäjänä luovuttaa reseptikeskuksesta pyynnöstä sen lisäksi, mitä muualla lainsäädännössä säädetään:

1) Lupa- ja valvontavirastolle terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvonnassa tarvittavat tiedot lääkkeen määrääjien laatimista lääkemääräyksistä ja niiden toimittamisesta;

24 §

Ohjaus, seuranta ja valvonta

Tietosuojavaltuutettu, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus sekä Lupa- ja valvontavirasto ohjaavat ja valvovat niille säädetyn toimivallan mukaisesti tämän lain noudattamista.

24 b §

Biologisten lääkkeiden määräämisen ohjaus ja valvonta

Jos Kansaneläkelaitoksen valvonnassa käy ilmi, että itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiva lääkkeen määrääjä tai lääkkeen määrääjän työnantajana tai toimeksiantajana toimiva

terveydenhuollon toimintayksikkö käyttää tietojärjestelmää, joka ei täytä 5 b §:n edellytyksiä, Kansaneläkelaitos voi ilmoittaa asiasta Lupa- ja valvontavirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

243.

Laki

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojelulaitoksista annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojelulaitoksista annetun lain (1379/2010) 2 §:n 2 momentti seuraavasti:

2 §

Ohjaus, johto ja valvonta

Lisäksi 1 momentin mukaista toimintaa valvoo Lupa- ja valvontavirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

244.

Laki

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain (668/2008) 5 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 553/2019, seuraavasti:

5 §

Oikeus saada ja käsitellä tietoja

Edellä 2 §:n 1 momentin 1–3, 4 ja 4 d kohdassa Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle säädettyjen tehtävien hoitamista varten laitoksella on oikeus saada maksutta sekä

salassapitovelvoitteiden ja muiden tietojen käyttöä koskevien rajoitusten estämättä tunnistetietoineen väestöä koskevat välttämättömät tiedot seuraavasti:

3) Lupa- ja valvontavirastolta:

a) raskauden keskeyttämistä ja steriloinimista koskevat tiedot noudattaen raskauden keskeyttämisestä annettua lakia (239/1970) ja steriloinimislakia (283/1970);

b) tiedot sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 24 a §:ssä tarkoitetusta terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 16 §:ssä tarkoitetusta sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

245.

Laki

toimeentulotuesta annetun lain 27 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 27 c §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1023/2022, seuraavasti:

27 c §

Määräaikojen noudattamisen seuranta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tulee luovuttaa 1 momentissa tarkoitetut hyvinvointialueita koskevat tiedot edelleen Lupa- ja valvontavirastolle sen valtakunnallista ohjaus- ja valvontatehtävää varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

246.

Laki

työsuojeluhallinnosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työsuojeluhallinnosta annetun lain (16/1993) 1 ja 3 § sekä 4 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 1 § laissa 9/1997 sekä 3 § ja 4 §:n 2 momentti laissa 900/2009, seuraavasti:

1 §

Työsuojeluhallinnon tehtävänä on sosiaali- ja terveysministeriön johdolla huolehtia työsuojelun ohjauksesta ja valvonnasta.

3 §

Ministeriö voi Lupa- ja valvontavirastoa kuultuaan määrätä viraston työsuojeluosaston virkamiehen suostumuksellaan tekemään tilapäisesti ministeriölle kuuluvia tehtäviä.

4 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä varten on Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosaston yhteydessä tarpeellinen määrä työsuojelulautakuntia. Lautakuntien lukumäärän sekä niiden kokoonpanon määrää Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosaston osastopäällikkö kolmivuotiskaudeksi kerrallaan. Mitä edellä 1 momentissa säädetään työsuojeluneuvottelukunnan kokoonpanosta, koskee myös työsuojelulautakuntia. Työsuojelulautakunnan tehtävistä, kokoonpanosta, toiminnasta ja sen järjestämisestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

247.

Laki

työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) 2 §, 16 §:n 1 momentti, 18 §:n 1 ja 4 momentti, 21 a §:n 1 momentti, 28 §:n 1 momentti, 29 §:n 1 momentti, 31 §, 43 c §:n 2 momentti, 44 §:n 4 momentti, 45 ja 46 §, 46 a §:n 1 ja 3 momentti sekä 54 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laissa 1564/2009, 18 §:n 1 ja 4 momentti laissa 603/2013, 21 a §:n 1 momentti ja 44 §:n 4 momentti laissa 920/2021, 43 c § laissa 701/2006, 45 § laissa 1564/2009, 46 § ja 46 a §:n 1 ja 3 momentti laissa 482/2015 sekä 54 § laissa 449/2016, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *työsuojeluviranomaisella* Lupa- ja valvontavirastoa sekä sosiaali- ja terveysministeriötä (*ministeriö*) sen hoitaessa tuotteiden turvallisuuden valvontaan liittyviä tehtäviä ja valvoessa työsuojelua koskevien säännösten noudattamista Lupa- ja valvontavirastossa;

2) *tarkastajalla* työsuojeluviranomaiseen virkasuhteessa olevaa, jolla on toimivaltuudet suorittaa tässä laissa tarkoitettuja valvonta- ja tarkastustehtäviä; ja

3) *tuotteella* konetta, työvälinettä, henkilönsuojainta tai muuta teknistä laitetta taikka esinettä sekä kemikaalia taikka kemikaalia sisältävää laitetta tai esinettä.

16 §

Käyttökielto ja väliaikainen käyttökielto

Jos työpaikalla vallitsevasta puutteellisuudesta tai epäkohdasta aiheutuu työntekijälle hengen tai terveyden menettämisen vaara, työsuojeluviranomainen voi kieltää vaaraa aiheuttavan koneen, työvälineen tai muun teknisen laitteen, tuotteen tai työmenetelmän käyttämisen tai työnteon jatkamisen, kunnes lain vastainen olotila on korjattu tai poistettu. Työsuojeluviranomainen voi määrätä edellä mainitun käyttökiellon tehosteeksi uhkasakon siten kuin uhkasakkoilaisa säädetään.

18 §

Teknisen laitteen luovuttamiskielto

Jos Lupa- ja valvontavirasto on valvonnassaan havainnut, ettei markkinoille tai käyttöön tarkoitettu kone, työväline, henkilönsuojain tai muu tekninen laite ole säädettyjen vaatimusten mukainen tai se on muuten omiaan aiheuttamaan vaaraa henkilöille tai omaisuudelle, Lupa- ja valvontaviraston on tarpeelliselta osin siirrettävä asia ministeriön käsiteltäväksi.

Tarkastaja voi antaa 2 ja 3 momentissa tarkoitettun kiellon väliaikaisena, jos markkinoille tai käyttöön tarkoitettu tekninen laite ei ole säädettyjen vaatimusten mukainen tai jos se käyttöön otettuna voi aiheuttaa välitöntä vaaraa työntekijöiden turvallisuudelle tai terveydelle. Edellytyksenä on lisäksi, että väliaikainen kielto on valvonnan tarkoituksen toteutumisen kannalta välttämätön. Tarkastajan on siirrettävä asia Lupa- ja valvontavirastolle, joka saattaa asian ministeriön käsiteltäväksi. Tarkastajan, Lupa- ja valvontaviraston ja ministeriön on toimittava asiassa kiireellisesti.

21 a §

Oikeus hankkia tekninen laite tutkittavaksi valehenkilöllisyyttä käyttäen

Lupa- ja valvontavirastolla ja ministeriöllä on oikeus hankkia tekninen laite tutkittavaksi valehenkilöllisyyttä käyttäen, jos se on välttämätöntä teknisen laitteen vaatimustenmukaisuuden valvomiseksi. Mitä 21 §:n 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös, kun tekninen laite on hankittu tutkittavaksi valehenkilöllisyyttä käyttäen.

28 §

Työnantajaa edustava yhteistoimintahenkilö

Työnantajan on nimettävä edustajansa (*työsuojelupäällikkö*) tässä luvussa tarkoitettua yhteistoimintaa varten, jollei hän itse hoida tätä tehtävää. Työsuojelupäällikön tehtävänä on avustaa työnantajaa ja esimiehiä tehtävissä, jotka liittyvät työsuojelun asiantuntemuksen hankintaan sekä yhteistyöhön työntekijöiden ja työsuojeluviranomaisen kanssa. Tässä tarkoituksessa työsuojelupäällikön tehtävänä on ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin työnantajan ja työntekijöiden välisen yhteistoiminnan järjestämiseksi ja ylläpitämiseksi työpaikalla sekä toimia työsuojelua koskevan yhteistoiminnan kehittämiseksi.

29 §

Työsuojeluvaltuutettu ja varavaltuutetut

Työpaikalla, jossa säännöllisesti työskentelee vähintään kymmenen työntekijää, työntekijöiden on valittava keskuudestaan työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua edustajikseen tässä luvussa tarkoitettuun yhteistoimintaan sekä yhteydenpitoon työsuojeluviranomaiseen. Muussakin työpaikassa työntekijät voivat valita keskuudestaan edellä tarkoitettut valtuutetut. Työpaikan toimihenkilöasemassa olevilla työntekijöillä on oikeus valita keskuudestaan heitä edustava työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua.

31 §

Työsuojeluvaltuutetun tehtävät

Työsuojeluvaltuutettu edustaa työpaikan työntekijöitä käsiteltäessä 26 §:ssä tarkoitettuja asioita yhteistoiminnassa työnantajan kanssa ja suhteessa työsuojeluviranomaiseen. Tämän lisäksi työsuojeluvaltuutetun tehtävänä on oma-aloitteisesti perehtyä työpaikkansa työympäristöön ja työyhteisön tilaan liittyviin työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen vaikuttaviin asioihin sekä työsuojelusäännöksiin. Samoin hänen tulee osallistua työsuojelua koskeviin tarkastuksiin ja asiantuntijan tutkimuksiin, jos tämä tai työsuojeluviranomainen katsoo tutkimukseen osallistumisen tarpeelliseksi. Työsuojeluvaltuutetun tulee myös osaltaan kiinnittää edustamiensa työntekijöiden huomiota työn turvallisuutta ja terveellisyyttä edistäviin seikkoihin.

43 c §

Yhteistoiminnan osapuolet yhteisellä työpaikalla

Jos yhteinen työpaikka on rakennustyömaa, siellä työskentelevillä, eri työnantajien palveluksessa olevilla työntekijöillä on oikeus valita yhteinen työmaakohtainen työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua edustamaan heitä työsuojelun yhteistoiminnassa kyseisen työmaan kaikkien työnantajien ja itsenäisten työnsuorittajien kanssa sekä suhteessa työsuojeluviranomaiseen.

44 §

Muutoksenhaku työsuojeluviranomaisen päätökseen

Muutoksenhausta Lupa- ja valvontaviraston antamaan päätökseen, joka koskee työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004) 9 §:ssä tarkoitettuja poikkeuslupia, säädetään mainitussa laissa.

45 §

Muistutus

Työnantajalla, asianomaisella työsuojeluvaltuutetulla ja työntekijällä on oikeus tehdä työsuojeluviranomaiselle kirjallinen muistutus siitä, ettei työsuojelutarkastuksessa ole toimittu tämän lain mukaisesti. Muistutus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa työsuojelutarkastuksesta tai muusta valvontatoimenpiteestä. Muistutuksen johdosta on tutkittava tehdyt valvontatoimenpiteet ja tarvittaessa tehtävä uusi tarkastus. Muistutuksen tekijälle on kohtuullisessa ajassa asian selvittämisestä ilmoitettava muistutuksen aiheuttamista toimenpiteistä.

46 §

Kuoleman tai vaikean vamman aiheuttaneesta työtapaturmasta ilmoittaminen

Työnantajan on viipymättä ilmoitettava poliisille ja työsuojeluviranomaiselle työtapaturma- ja ammattitautilaissa (459/2015) tarkoitetusta työtapaturmasta, joka on aiheuttanut kuoleman tai vaikean vamman. Poliisin on viipymättä suoritettava tapahtumapaikalla poliisitutkinta. Siihen on kutsuttava työnantaja tai hänen edustajansa. Poliisitutkinnasta on annettava tieto myös työsuojeluviranomaiselle sekä työtapaturmassa vahingoittuneelle tai hänen edustajalleen. Jäljennös tutkintapöytäkirjasta on toimitettava vakuutuslaitokselle ja tutkimusta pyytäneelle sekä pyynnöstä asianosaiselle.

46 a §

Ammattitaudista tai työstä johtuvasta muusta työperäisestä sairaudesta ilmoittaminen

Jos lääkäri perustellusti epäilee työtapaturma- ja ammattitautilaissa tarkoitettua ammattitautia tai työstä johtuvaa muuta työperäistä sairautta, hänen on viipymättä tehtävä salassapitosäännösten estämättä asiasta ilmoitus työsuojeluviranomaiselle.

Työsuojeluviranomaisen tulee toimittaa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tiedot työterveyslaitokselle työperäisten sairauksien rekisteriä varten.

54 §

Valvonta

Työsuojeluviranomainen valvoo 5 ja 5 a luvussa säädettyä työsuojelun yhteistoimintaa ja 7 luvussa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta koskevien säännösten noudattamista.

Työsuojeluviranomainen ei kuitenkaan valvo yhteistoimintaa koskevien säännösten noudattamista, jos yhteistoiminnasta on sovittu 23 §:n 1 tai 2 momentissa tai 43 b §:n 1 momentissa säädetyn mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

248.

Laki

valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle annetun lain (1354/2014) 12 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 551/2022, seuraavasti:

12 §

Viranomaiset

Turvakotitoimintaa valvoo Lupa- ja valvontavirasto. Turvakotitoiminnan valvonnasta säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa (741/2023).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

249.

Laki

ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annetun lain 4 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annetun lain (410/2009) 4 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2–4 momentti sekä 5 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1571/2009, seuraavasti:

4 §

Kunnan ja ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen ilmoitukset

Kunnan tai 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteistoiminta-alueen on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle seuraavat tiedot:

Toimielimen on lisäksi ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle, mitkä kunnat yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat.

Kunnan tai yhteistoiminta-alueen on tarvittaessa perusteltava 3 §:ssä tarkoitettu poikkeus tehdessään 1 momentissa tarkoitettun ilmoituksen Lupa- ja valvontavirastolle.

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava 1–3 momentissa tarkoitettut tiedot sosiaali- ja terveysministeriölle.

5 §

Valtioneuvoston päätöksenteko-oikeus

Jos kunta, joka ei täytä 2 §:n 1 momentissa säädettyä edellytystä, ei tee päätöstä kuulumisestaan yhteistoiminta-alueeseen tai jos tällainen kunta jää siitä itsestään riippumattomista syistä yhteistoiminta-alueen ulkopuolelle, valtioneuvosto päättää kunnan kuulumisesta yhteistoiminta-alueeseen sekä kustannusten jaosta, hallintomallista, virkojen ja tehtävien järjestämisen perusteista ja muista yhteistoiminnan järjestämiseksi välttämättömistä asioista, joista kunnat eivät ole sopineet. Valtioneuvoston on kuultava ennen päätöksentekoa asianomaisia kuntia, Lupa- ja valvontavirastoa sekä yhteistoiminta-aluetta. Valtioneuvoston päätös yhteistoiminnan ehdoista on voimassa, kunnes asianomaiset kunnat toisin sopivat.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

250.

Laki

lastensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lastensuojelulain (417/2007) 27 a §:n 3 momentti, 79 §:n 2 ja 3 momentti sekä 80 §, sellaisina kuin ne ovat, 27 a §:n 3 momentti laissa 598/2013, 79 §:n 2 ja 3 momentti laissa 610/2022 sekä 80 § laeissa 542/2019 ja 741/2023, seuraavasti:

27 a §

Määräaikojen noudattamisen seuranta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tulee luovuttaa 1 momentissa tarkoitettut tiedot edelleen Lupa- ja valvontavirastolle sen valtakunnallista ohjaus- ja valvontatehtävää varten.

79 §

Sijaishuollon valvonta

Sijaishuoltopaikan toimintaa valvovat lisäksi sijoitushyvinvointialue ja Lupa- ja valvontavirasto. Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto valvoo sijaishuoltopaikan toimintaa siltä osin, kun on kyse Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 24 kohdan mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvasta hallinnollisesta puuttumisesta henkilökohtaiseen vapauteen. Valvontaa toteuttaessaan sijoitushyvinvointialueen, Lupa- ja valvontaviraston sekä Ahvenanmaan valtionviraston tulee toimia yhteistyössä sijoittajahyvinvointialueen kanssa.

Jos sijoittajahyvinvointialue havaitsee sijaishuoltopaikan toiminnassa sellaisia epäkohtia tai puutteita, jotka voivat vaikuttaa sijoitettujen lasten hoitoon tai huolenpitoon, sen tulee salassapitovelvoitteiden estämättä ilmoittaa asiasta viipymättä sijoitushyvinvointialueelle, Lupa- ja valvontavirastolle, tiedossaan oleville muille lapsia samaan sijaishuoltopaikkaan sijoittaneille hyvinvointialueille ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle.

80 §

Muu valvonta

Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston on seurattava lastensuojelulaitosten toimintaa 79 §:ssä säädetyn lisäksi viraston omasta aloitteestaan tekemien tarkastuskäyntien avulla ja erityisesti valvottava 11 luvun nojalla tehtäviä rajoituksia lastensuojelulaitoksissa. Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston on valvontaa toteuttaessaan varattava lapselle tilaisuus luottamukselliseen keskusteluun viraston edustajan kanssa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

251.

Laki

lääkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lääkelain (395/1987) 30 g §:n 3 momentti, 32 §:n 1 momentti, 68 §:n 3–5 momentti, 71 §, 72 §:n 1–3 momentti, 73 §:n 1 momentti, 89 b §:n 1 momentti, 90 §:n 3 momentti, 92 a §:n 3 momentti, 93 §:n 3 momentti ja 102 §:n 1–3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 30 g §:n 3 momentti, 32 §:n 1 momentti ja 89 b §:n 1 momentti laissa 1200/2013, 68 §:n 3–5 momentti, 71 §, 72 §:n 1–3 momentti, 73 §:n 1 momentti, 90 §:n 3 momentti ja 102 §:n 1–3 momentti laissa 1258/2021, 92 a §:n 3 momentti laissa 1546/2009 sekä 93 §:n 3 momentti laissa 1112/2010, seuraavasti:

30 g §

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle sekä Terveystieteiden tutkimuskeskuksen laitokselle tietoonsa tulleista ilmoituksista lääkkeen käyttöön liittyvästä virheestä johtuvista epäillyistä haittavaikutuksista. Lääkealan turvallisuus- ja

kehittämiskeskuksen on luovutettava saamansa rokotetta koskevat tiedot Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle. Lupa- ja valvontaviraston sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on välittömästi ilmoitettava Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle epäillyistä haittavaikutuksista, jotka on saatettu niiden tietoon.

32 §

Lääkkeiden tukkukaupalla tarkoitetaan kaikkea ammattimaisesti ja vastiketta vastaan harjoitettavaa toimintaa, jonka tarkoituksena on:

1) lääkkeitä koskevien tilausten vastaanottaminen ja muu kuin 2 momentissa tarkoitettu toimittaminen;

2) lääkkeiden hankkiminen ja hallussapito niiden toimittamiseksi edelleen apteekkeille, sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille ja muille tämän lain 34 ja 35 §:ssä tarkoitetuille tahoille; tai

3) lääkkeiden maasta vieminen.

68 §

Yksityisen palveluntuottajan on saatava lupa rajatun lääkevaraston ylläpitämiseen. Lupahakemus tehdään Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa myönnetään 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä. Luvan myöntämiseksi voidaan suorittaa tarkastus, jos se on tarpeen asiakasturvallisuuden turvaamiseksi. Lupa voidaan liittää asiakasturvallisuuden varmistamiseksi välttämättömiä ehtoja lääkevaraston lääkevalikoimasta, tiloista, ylläpitämisestä, omavalvonnasta ja lääkevarastoa ylläpitävän yksikön henkilöstöstä.

Kunnalla on velvollisuus tehdä ilmoitus toimintayksikössään olevasta rajatusta lääkevarastosta Lupa- ja valvontavirastolle. Kunnan on huolehdittava, että toimintayksikkö täyttää 2 momentissa säädetty edellytykset.

Yksityisen palveluntuottajan ja kunnan on ilmoitettava rajatun lääkevaraston ylläpitämiseen liittyvistä olennaisista muutoksista ja rajatun lääkevaraston ylläpitämisen lopettamisesta Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa- ja valvontavirasto voi edellyttää, että luvanhaltija rajatun lääkevaraston toiminnan lopettamisen uhalla tekee uuden lupahakemuksen olennaisen muutoksen johdosta, jos se on potilasturvallisuuden kannalta välttämätöntä.

71 §

Kunnan tulee tarkastaa kunnan alueella olevien toimintayksiköiden rajatut lääkevarastot vuosittain. Kunta raportoi tarkastuksesta Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa- ja valvontavirasto tarkastaa kuitenkin vuosittain Ahvenanmaalla sijaitsevat rajatut lääkevarastot.

Lupa- ja valvontavirasto vastaa rajatun lääkevaraston viranomaisvalvonnasta ja se voi tarkastaa rajatut lääkevarastot perustellusta syystä. Rajatun lääkevaraston tarkastajan on oltava terveydenhuollon asiantuntija, jolla on tarvittava lääkehoidon koulutus ja osaaminen. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta ja siitä on pidettävä pöytäkirjaa. Tarkastaja on päästettävä kaikkiin toimintayksikön tiloihin ja tälle on salassapitosäännösten estämättä pyydettyä esitettävä kaikki tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömät asiakirjat ja annettava niistä maksutta pyydetty jäljennökset. Tarkastajalla on oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana. Poliisin on tarvittaessa annettava Lupa- ja valvontavirastolle virka-apua tarkastuksen suorittamiseksi.

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnalla on oikeus käyttää tarkastuksissa avustajana laillistettua proviisorita tai laillistettua farmaseuttia, joka on perehtynyt tehtävään ja joka työskentelee sairaala-apteekissa, lääkekeskuksessa tai avohuollon apteekissa. Viranomaisen pyytäessä edellä

mainitulla laillistetulla farmaseutilla tai laillistetulla proviisorilla on velvollisuus avustaa viranomaista rajatun lääkevaraston tarkastuksessa. Tämä voi osallistua avustajana tarkastukseen muualla kuin pysyväisluontoiseen asumiseen tarkoitetuissa tiloissa. Tarkastuksessa avustava toimii rikosoikeudellisessa virkavastuussa hoitaessaan tätä tehtävää. Vahingonkorvauksesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974). Tarkastuksessa avustavalla on oikeus saada tehtävänsä suorittamiseksi välttämättömät tiedot rajatusta lääkevarastosta, varastossa olevista lääkevalmisteista, huumausaineiksi luokiteltavia lääkkeitä ja pkv-lääkkeitä koskevasta kirjanpidosta ja lääkehoitosuunnitelmasta sen estämättä, mitä salassapitovelvollisuudesta säädetään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin rajatun lääkevaraston tarkastuksesta.

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää rajatun lääkevaraston pitämisen ja antaa määräyksen valvonnassa tai tarkastuksessa havaitun puutteen korjaamiseksi, jos lääkevarastoa pidetään ilman 68 §:ssä tarkoitettua lupaa tai kunnan tekemää ilmoitusta, lääkevarasto ei täytä mainitun pykälän mukaisia edellytyksiä tai lääkevarastoa ylläpidetään tai lääkevarastosta toteutetaan lääkehoitoa 68–70 §:n vastaisesti tai lääkevarastoa koskevan luvan vastaisesti tai tavalla, joka vaarantaa asiakas- tai potilasturvallisuuden tai on muuten lainvastainen. Määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla.

Jos valvonnan yhteydessä todetaan, että palveluntuottaja tai toimintayksikkö on menetellyt virheellisesti tai jättänyt 68–70 §:ssä säädetyn velvollisuutensa täyttämättä mutta asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa palvelujen tuottajalle tai toimintayksikölle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle tai kiinnittää huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen. Huomautukseen ja huomion kiinnittämiseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

72 §

Edellä 68 ja 71 §:ssä säädettyjen viranomaistehtäviensä toteuttamiseksi Lupa- ja valvontavirasto tallentaa valvomiaan rajattuja lääkevarastoja koskevat tiedot omaan asianhallintajärjestelmäänsä. Lisäksi se tallentaa seuraavat tiedot rajattuja lääkevarastoja koskevaan rekisteriin:

1) tiedot rajattua lääkevarastoa ylläpitävistä palveluntuottajista ja toimintayksiköistä ja niiden ISO OID-yksilöintitunnukset Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kansallisen koodistopalvelun mukaisesti;

2) tiedot toimintayksikön johdosta, vastuuhenkilöistä, toimintayksikön terveydenhuollosta vastaavasta lääkäristä, lääkehoitosuunnitelman hyväksyneestä lääkäristä ja rajatun lääkevaraston vastuuhenkilöstä;

3) tiedot lääkevaraston mahdollisesta ennakkotarkastuksesta, tarkastuksen ajankohdasta ja tarkastuksen suorittaneesta viranomaisesta;

4) tiedot toimintayksikölle myönnetystä luvasta rajatun lääkevaraston ylläpitämiseen ja julkisen toimintayksikön rajattua lääkevarastoa koskevan ilmoituksen rekisteröinnistä ja niiden ajankohdista;

5) tiedot rajatun lääkevaraston tarkastuksesta valvonta-asian yhteydessä ja tarkastuksen ajankohdasta;

6) tiedot seuraamuksista, jotka toimintayksikölle on määrätty rajattujen lääkevarastojen ylläpidossa tapahtuneiden laiminlyöntien vuoksi;

7) tiedot rajatun lääkevaraston luvan päättymisestä ja lääkevaraston ylläpitämisen lopettamisesta ja niiden ajankohdista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun rekisterin rekisterinpitäjänä toimii Lupa- ja valvontavirasto, joka vastaa rekisteriin tallennetuista tiedoista ja tietojen luovuttamisen lainmukaisuudesta. Lupa- ja valvontaviraston henkilöstö saa käsitellä rajattuja lääkevarastoja koskevia tietoja vain siltä osin kuin se on välttämätöntä 68 ja 71 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa kullekin toimintayksikköä valvovalle kunnalle sen 68 ja 71 §:ssä tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi tarvittavat välttämättömät tiedot.

73 §

Edellä 68 ja 71 §:ssä tarkoitetut viranomaisten toimenpiteet ovat maksullisia. Lupa- ja valvontaviraston rajattuja lääkevarastoja koskevien suoritteiden maksuista säädetään Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 28 §:n 2 momentin nojalla.

89 b §

Lupa- ja valvontavirasto, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos sekä Kansaneläkelaitos ovat velvollisia pyynnöstä antamaan maksutta Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuslle tässä laissa säädettyjen lupa- ja valvontatehtävien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset sen estämättä, mitä salassapitovelvollisuudesta säädetään. Lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus ilman Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskusken pyyntöäkin ilmoittaa keskukselle sellaisesta terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuteen vaikuttavasta seikasta, jolla voi olla vaikutusta tämän lain mukaisen luvan myöntämiseen tai voimassaoloon. Kansaneläkelaitoksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus ilman Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskusken pyyntöäkin ilmoittaa keskukselle tietoonsa tulleista apteekkeista ja apteekkareista koskevista seikoista, joilla voi olla vaikutusta tämän lain mukaisen luvan myöntämiseen tai voimassaoloon.

90 §

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus saa luovuttaa tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan saamia tietoja yksityisen ja yhteisen liikesalaisuudesta Euroopan unionin toimielimelle ja muulle valvontaviranomaiselle Euroopan unionin säädöksissä edellytetyllä tavalla sekä Ruokavirastolle, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle, lääkkeiden hintalautakunnalle, Kansaneläkelaitokselle, Lupa- ja valvontavirastolle sekä poliisi-, tulli- ja syyttäväviranomaiselle silloin, kun se on välttämätöntä niiden lakisäateisten tehtävien hoitamiseksi.

92 a §

Lupa- ja valvontaviraston tulee valvoa, että terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitetut terveydenhuollon ammattihenkilöt, joilla on oikeus määrätä tai toimittaa lääkkeitä, noudattavat 92 §:ssä säädettyä kieltoa. Valvonnasta säädetään muutoin terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa.

93 §

Kiellon tai määräyksen tehosteeksi asetetun uhkasakon tuomitsee Lupa- ja valvontavirasto Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskusken vaatimuksesta.

102 §

Tarkastajan 78 §:ssä tarkoitettuun määräykseen saa vaatia oikaisua Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuselta. Myös Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskusken päätökseen 2, 6,

8, 12 a, 15 a, 15 c, 17 a, 30 e, 30 l, 30 n, 32, 48, 51, 52 a, 52 b, 53, 57 c, 61, 62, 67, 76 a ja 84 b §:ssä tarkoitetuissa asioissa saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Hallinto-oikeuden päätökseen 29 §:n 2 momentissa, 49, 50, 66, 80, 80 a, 80 b, 88 a, 93, 101 ja 101 a §:ssä tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen ilman valituslupaa.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen 2 §:n 4 momentissa sekä 6, 23 c, 30 l, 30 n, 59, 66, 80, 80 a, 80 b, 88 a, 93 ja 101 §:ssä tarkoitettuja päätöksiä, Lupa- ja valvontaviraston 68 ja 71 §:ssä tarkoitettuja päätöksiä sekä tarkastajan määräyksiä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen 21, 21 a ja 21 c §:n mukaiset lääkevalmisteen myyntilupapäätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen 40, 41, 52, 53 ja 54 §:n mukaisia päätöksiä ei saa panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa Lupa- ja valvontavirastolle luovutetaan rajattuja lääkevarastoja koskeva 72 §:ssä tarkoitettu rekisteri ja aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston omissa asianhallintajärjestelmissä olevat rajattuja lääkevarastoja koskevat tiedot siinä määrin kuin ne ovat välttämättömiä Lupa- ja valvontavirastolle 68 ja 71 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

252.

Laki

mielenterveyslain 17 c ja 22 f §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan mielenterveyslain (1116/1990) 17 c §:n 3 momentti ja 22 f §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 17 c §:n 3 momentti laissa 20/2016 ja 22 f §:n 4 momentti laissa 1066/2009, seuraavasti:

17 c §

Hoidon jatkamisesta päättäminen erityistilanteissa

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen päätös potilaan hoidon jatkamisesta väliaikaispäätöstä lukuun ottamatta on heti alistettava hallinto-oikeuden vahvistettavaksi. Lisäksi Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen on lähetettävä Lupa- ja valvontavirastolle ilmoitus tekemästään potilaan hoidon jatkamista tai hoidon lopettamista koskevasta päätöksestä väliaikaispäätöstä lukuun ottamatta. Ilmoituksessa on mainittava potilaan tunnistetiedot sekä syy 17 §:n 3 momentissa tarkoitettun määräajan ylitykselle.

22 f §

Erityisten rajoitusten kesto ja niiden täytäntöönpanon valvonta

Lupa- ja valvontavirastolle on kahden viikon välein toimitettava ilmoitus potilaiden eristämistä ja sitomisista. Lupa- ja valvontavirastolle tehtävässä ilmoituksessa on mainittava potilaan tunnistetiedot, tiedot toimenpiteestä ja sen syystä sekä toimenpiteen määränneen lääkärin nimi. Lupa- ja valvontaviraston tulee hävittää potilasta koskevat tunnistetiedot kahden vuoden kuluttua tietojen saamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

253.

Laki

panostajalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan panostajalain (423/2016) 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 2 momentti, 8 §:n 2 ja 3 momentti, 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §, 14 §:n 3 momentti, 15—21 §, 22 §:n 1 momentti, 23 §:n 1 momentti sekä 26, 28 ja 29 §, sellaisena kuin niistä on 23 §:n 1 momentti laissa 942/2019, seuraavasti:

5 §

Pätevyyskirjan myöntäminen

Panostajan pätevyyskirjan myöntää Lupa- ja valvontavirasto.

6 §

Terveystilan osoittaminen

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada lääkärinlausunto muulloinkin kuin pätevyyskirjan myöntämisen ja uusimisen yhteydessä, jos on syytä epäillä henkilön sopivuutta panostajaksi.

8 §

Panostajan koulutus

Panostajan perus- ja kertauskurssilla tulee olla nimettynä kurssin johtaja, jonka nimeää kurssin järjestävä taho. Kurssin johtajan tulee hyvissä ajoin, viimeistään 14 vuorokautta ennen kurssin aloittamista tehdä ilmoitus Lupa- ja valvontavirastolle. Ilmoitukseen tulee liittää Lupa- ja valvontaviraston vahvistama aineisto. Lupa- ja valvontavirastolla tai sen määräämällä on oikeus osallistua kurseille koulutuksen ohjaus- ja valvontatarkoituksessa.

Lupa- ja valvontavirasto valvoo panostajan peruskurssin jälkeen suoritettavaa kuulustelua ja se järjestetään Lupa- ja valvontaviraston hyväksymällä tavalla. Kuulustelussa voidaan käyttää apuna Lupa- ja valvontaviraston hyväksymää asiantuntijaa.

10 §

Poikkeukset koulutus- ja työkokemusvaatimuksista

Edellä 5 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettu pätevyys on myös henkilöllä, jolla on ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa (1384/2015) tarkoitettu päätös toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa myönnettyjen muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta räjätystyöhön. Päätöksen tekee Lupa- ja valvontavirasto.

11 §

Pätevyyskirjan hakeminen

Panostajan pätevyyskirjaa haetaan Lupa- ja valvontavirastolta. Hakemukseen on liitettävä tarvittavat selvitykset pätevyyskirjan myöntämisen edellytysten täyttymisestä.

12 §

Turvallisuusselvitys

Lupa- ja valvontaviraston on ennen panostajan pätevyyskirjan myöntämistä hankittava pätevyyskirjaa hakeneesta turvallisuusselvityslaisissa (726/2014) tarkoitettu suppea henkilöturvallisuusselvitys, jollei hakija esitä Lupa- ja valvontavirastolle mainitun lain mukaan annettua turvallisuusselvitystodistusta.

14 §

Pätevyyskirjan uusiminen

Jos pätevyyskirjan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä oleva kertauskurssi peruuntuu hakijasta riippumattomista syistä, hakijalla on oikeus saada perustellusta syystä jatkoaikaa pätevyyskirjalleen enintään kuusi kuukautta pätevyyskirjan voimassaolon päättymisestä. Jatkoaikaa haetaan Lupa- ja valvontavirastolta.

15 §

Pätevyyskirjan peruuttaminen

Lupa- ja valvontaviraston on peruutettava panostajan pätevyyskirjan voimassaolo, jos:

- 1) pätevyyskirjan haltija sitä itse pyytää; tai
- 2) hakemuksessa on annettu virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet pätevyyskirjan myöntämiseen.

Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa panostajan pätevyyskirjan, jos:

- 1) panostaja ei enää olojensa olennaisten muutosten vuoksi täytä 5–7 §:n mukaisia pätevyyskirjan myöntämisen edellytyksiä; tai

- 2) panostaja on pätevyyskirjaa edellyttävässä toiminnassa olennaisesti rikkonut tätä lakia, työturvallisuuslakia (738/2002) tai niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Jos 2 momentissa tarkoitetut puutteet tai laiminlyönnit voidaan korjata, Lupa- ja valvontaviraston on asetettava pätevyyskirjan haltijalle määräaika puutteiden tai laiminlyönnin korjaamiseksi. Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa pätevyyskirjan voimassaolon, jos pätevyyskirjan haltija ei ole korjannut puutetta tai laiminlyöntiä määräajassa.

Pätevyyskirjan voimassaolo peruutetaan enintään 12 kuukaudeksi tai toistaiseksi. Pätevyyskirjan haltijan on välittömästi luovutettava pätevyyskirja Lupa- ja valvontavirastolle.

Lupa- ja valvontavirasto voi päätöksessään määrätä, että peruuttamispäätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Lupa- ja valvontavirasto palauttaa pätevyyskirjan sen haltijalle hakemuksesta peruuttamispäätöksessä määrätyn ajan jälkeen. Pätevyyskirjaa, jonka voimassaolo on peruutettu toistaiseksi, haetaan kuten 11 §:ssä säädetään.

16 §

Pätevyyskirjan väliaikainen peruuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi kiireellisissä tapauksissa väliaikaisesti peruuttaa panostajan pätevyyskirjan voimassaolon, jos sen tietoon on tullut olennaisia seikkoja, jotka voisivat johtaa panostajan pätevyyskirjan voimassaolon peruuttamiseen.

Jos pätevyyskirjan haltijalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi vaarantaisi räjäytystöiden työturvallisuuden tai yleisen turvallisuuden, Lupa- ja valvontavirasto voi jättää kuulemisen tekemättä. Pätevyyskirjan voimassaolon väliaikainen peruuttaminen määrätään olemaan voimassa enintään kolme kuukautta. Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä, että väliaikaista peruuttamista koskevaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Pätevyyskirjan haltijan on välittömästi luovutettava pätevyyskirja, jonka voimassaolo on peruutettu väliaikaisesti, Lupa- ja valvontavirastolle.

17 §

Huomautus

Pätevyyskirjan voimassaolon peruuttamisen tai väliaikaisen peruuttamisen sijasta Lupa- ja valvontaviraston tulee antaa pätevyyskirjan haltijalle huomautus, jos pätevyyskirjan voimassaolon peruuttaminen tai väliaikainen peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta.

18 §

Pätevyyskirjan haltijan ilmoitusvelvollisuus

Panostajan pätevyyskirjan haltijan on viipymättä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle terveydellisessä sopivuudessaan tapahtuneista muutoksista, jotka estävät hänen toimimisensa panostajana.

19 §

Työnantajan ilmoitusoikeus

Panostajan pätevyyskirjan haltijan työnantajalla on oikeus ilmoittaa Lupa- ja valvontavirastolle tietoonsa tulleista seikoista, jotka voivat vaikuttaa pätevyyskirjan voimassaoloon. Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.

20 §

Poliisin ilmoitusvelvollisuus

Poliisin on viipymättä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle tietoonsa tulleista olennaisista seikoista, jotka voivat vaikuttaa panostajan pätevyyskirjan voimassaoloon.

21 §

Terveydenhuollon ammattihenkilön ilmoitusoikeus

Lääkärillä ja muulla terveydenhuollon ammattihenkilöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä tehdä Lupa- ja valvontavirastolle ilmoitus henkilöstä, jonka hän potilastietojen ja henkilön tapaamisen perusteella katsoo perustellusta syystä olevan terveydentilansa tai käyttäytymisensä perusteella sopimaton toimimaan panostajana.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoitusmenettelystä, ilmoitusten sisällöstä sekä niiden käsittelyyn oikeutetusta Lupa- ja valvontaviraston henkilöstöstä.

22 §

Panostajan pätevyyskirjojen rekisteri

Lupa- ja valvontavirasto pitää työsuojelun edistämiseksi ja asianmukaista valvontaa varten panostajan pätevyyskirjojen rekisteriä. Rekisteriin tallennetaan:

- 1) pätevyyskirjan haltijan nimi ja tunnistetiedot;
- 2) pätevyyskirjasta ilmenevän oikeutuksen laajuus ja pätevyyskirjan voimassaoloaika;
- 3) pätevyyskirjan haltijan terveydentilaa koskevat tiedot;
- 4) pätevyyskirjan haltijan koulutus, suoritettu kuulustelu ja työkokemus;
- 5) tieto pätevyyskirjan voimassaolon peruuttamisesta;
- 6) tieto pätevyyskirjan voimassaolon väliaikaisesta peruuttamisesta;
- 7) tieto Lupa- ja valvontaviraston 17 §:n nojalla antamasta huomautuksesta.

23 §

Tietojen luovuttaminen, henkilötietojen käsittely ja rekisteröidyn oikeudet

Lupa- ja valvontavirasto voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 22 §:ssä tarkoitettuja tietoja muulle viranomaiselle sen laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi sekä Euroopan unionin jäsenvaltion ja Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion viranomaiselle pätevyyskirjan myöntämiseen ja valvontaan liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

26 §

Poikkeuslupa

Lupa- ja valvontavirasto voi erityisistä syistä yksittäistapauksessa myöntää 68 vuotta täyttäneelle oikeuden toimia panostajana. Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto voi erityisistä syistä yksittäistapauksessa myöntää ulkomailla panostajaksi pätevöityneelle oikeuden toimia panostajana, vaikka tällä ei olisi 10 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöstä.

28 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista valvoo Lupa- ja valvontavirasto.

29 §

Pätevyyskirjan kaava

Lupa- ja valvontavirasto vahvistaa panostajan pätevyyskirjan kaavan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

254.

Laki

potilasvakuutuslain 55 ja 57 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan potilasvakuutuslain (948/2019) 55 ja 57 §, sellaisena kuin niistä 57 § on laissa 1146/2020, seuraavasti:

55 §

Potilasvakuutuskeskuksen oikeus saada virka-apua

Lupa- ja valvontavirasto on velvollinen antamaan Potilasvakuutuskeskukselle virka-apua 54 §:ssä tarkoitetun tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi.

57 §

Potilasvakuutuskeskuksen ilmoitusoikeus

Salassapitosäännösten ja muiden tiedonluovuttamista koskevien rajoitusten estämättä Potilasvakuutuskeskuksella on oikeus ilmoittaa Lupa- ja valvontavirastolle ja Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukseen sen tietoon tulleesta seikasta, joka voi vaarantaa potilasturvallisuutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

255.

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 1 luvun 4 §:n 2 kohta, 3 luvun 6 §:n 2 momentti sekä 19 luvun 4 §:n otsikko ja 3 ja 4 momentti sekä 5 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 4 §:n 2 kohta laissa 531/2009, 3 luvun 6 §:n 2 momentti ja 19 luvun 5 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 1203/2013 sekä 19 luvun 4 §:n otsikko ja 3 ja 4 momentti laissa 678/2014, seuraavasti:

1 luku

Lain tarkoitus ja soveltamisala

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) *muulla terveydenhuollon ammattihenkilöllä* sellaista sairaanhoitajaa, terveydenhoitajaa, kätilöä, fysioterapeuttia, laboratoriohoitajaa, erikoishammasteknikkoa, psykologia ja suuhygienistiä, jolle Lupa- ja valvontavirasto on myöntänyt oikeuden harjoittaa ammatiaan laillistettuna ammattihenkilönä;

3 luku

Hoito- ja tutkimuskorvaukset

6 §

Sairaanhoitokorvauksen korvaustaksan enimmäismäärä ja perusteet sekä korvaustaksan vahvistaminen

Edellä 1 momentissa tarkoitetut korvaustaksojen perusteet ja vahvistettavat korvaustaksat perustuvat tutkimus- ja hoitotoimenpiteen laatuun, sen vaatimaan työhön ja aiheuttamaan kustannukseen, korvattavan palvelun hoidolliseen arvoon ja korvauksiin käytettävissä oleviin varoihin. Sosiaali- ja terveysministeriön on korvaustaksojen perusteita valmisteltaessa kuultava Kansaneläkelaitosta. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön sekä Kansaneläkelaitoksen on korvaustaksojen perusteita ja korvaustaksoja valmisteltaessa varattava Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle, Lupa- ja valvontavirastolle, terveydenhuoltolain (1326/2010) 78 a §:ssä tarkoitetulle terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvostolle sekä asianomaisia toimijoita edustaville järjestöille mahdollisuus lausunnon antamiseen.

19 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

4 §

Tiedot hoitolaitoksilta, vankiloilta ja Lupa- ja valvontavirastolta

Lupa- ja valvontavirastolla on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 24 a §:n 2 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitetut terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin merkityt tiedot sekä niissä tapahtuneet muutokset lääkäreistä, hammaslääkäreistä, psykologeista, puhe-, toiminta- ja psykoterapeuteista sekä tämän lain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa mainituista muista terveydenhuollon ammattihenkilöistä.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta. Jos 3 momentissa tarkoitetut tiedot tarvitaan tietystä määrätystä muodossa ja siitä aiheutuu Lupa- ja valvontavirastolle olennaisia lisäkustannuksia, kustannukset on kuitenkin korvattava.

5 §

Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa

Kansaneläkelaitoksella on oikeus antaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä:

3) Lupa- ja valvontavirastolle sille kuuluvien tehtävien suorittamista varten tiedon lääkäristä, joka toistuvasti on määrännyt lääkkeitä huomattavasti enemmän kuin tässä laissa tarkoitettuun sairauden hoitoon nähden on tarpeellista;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

256.

Laki

1012

sosiaalihuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) 22 a §:n 5 momentti, 25 §:n 5 momentti, 60 b §:n 1 momentti ja 60 c §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 22 a §:n 5 momentti laissa 965/2024, 25 §:n 5 momentti laissa 1280/2022, 60 b §:n 1 momentti laissa 1155/2022 ja 60 c §:n 1 momentti laissa 449/2020, seuraavasti:

22 a §

Perheryhmäkoti

Lupa- ja valvontavirasto voi hyväksyä määräaikaaisesti perheryhmäkotitoiminnan aloittamisen ennen kuin sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 21 §:n 2 momentissa tarkoitettu rekisteröintipäätös on tehty, jos palvelua ei saada laajamittaisen maahantulon tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi muutoin järjestettyä.

25 §

Mielenterveystyö

Lupa- ja valvontaviraston tulee järjestää vuosittain lasten ja nuorten mielenterveystyön ja mielenterveyden hoidon työnjaon kehittämiseksi alueelliset yhteistyökokoukset.

60 b §

Koulutuskorvauksien maksaminen

Sosiaalityön erikoistumiskoulutukseen perustuva korvaus ja sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvään ammattitaitoa edistävään harjoitteluun perustuva korvaus maksetaan puolivuositain hakemusten perusteella. Ensimmäisen vuosipuoliskon osalta korvausta on haettava viimeistään saman vuoden 30 päivänä syyskuuta ja toisen vuosipuoliskon osalta viimeistään seuraavan vuoden 31 päivänä maaliskuuta. Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston on ratkaistava määräajassa jätetty korvaushakemus sen kalenterivuoden aikana, jolloin hakemus on saapunut.

60 c §

Yliopistotasaisen sosiaalityön tutkimuksen rahoitus

Sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää vuosittain hakemusten perusteella valtion rahoitusta yliopistotasoisille sosiaalityön tutkimushankkeille, jotka sopivat yhteen sosiaalityön tutkimustoiminnan painoalueiden ja tavoitteiden kanssa ja jotka on vertaisarvioitu. Ministeriö päättää rahoitusta saavista hankkeista vertaisarviointiin perustuen kuultuaan 2 momentissa tarkoitettua arviointiryhmää. Lupa- ja valvontavirasto maksaa tutkimusrahoituksen hankkeiden toteuttajille kahdessa erässä vuosittain.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

257.

Laki

steriloimislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan steriloimislain (283/1970) 4, 5 ja 8 §, sellaisina kuin ne ovat, 4 § laeissa 564/2002 ja 296/2023, 5 § laissa 1050/2015 ja 8 § laissa 561/1994, seuraavasti:

4 §

Steriloimiseen voidaan ryhtyä:

1) 1 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa steriloimisen suorittavan lääkärin päätöksellä;

2) 1 §:n 3 ja 4 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa kahden lääkärin päätöksellä;

3) 1 §:n 5 ja 6 kohdassa ja 2 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa Lupa- ja valvontaviraston luvalla.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun päätöksen tulee sisältää toimenpiteen suorittavan lääkärin sekä muun lääkärin antama kirjallinen lausunto, jossa he tarkasti ilmoittavat toimenpiteen syyt ja yksimielisesti toteavat tarvittavien edellytysten olevan olemassa.

Jos yhden lääkärin, tai 1 §:n 3 ja 4 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa, kahden lääkärin päätös on kielteinen, voidaan lupaa steriloimiseen pyytää Lupa- ja valvontavirastolta.

5 §

Tässä laissa tarkoitetut Lupa- ja valvontavirastolle kuuluvat asiat käsitellään raskauden keskeyttämis- ja steriloimisasioiden lautakunnassa. Lautakunnasta säädetään Lupa- ja valvontavirastosta annetussa laissa (/).

Tämän lain nojalla tehtyyn Lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Edellä 4 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun lääkärin tai lääkärin päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Tässä laissa tarkoitetut Lupa- ja valvontavirastolle kuuluvat asiat on käsiteltävä kiireellisinä Lupa- ja valvontavirastossa, hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

8 §

Steriloimisen suorittaa terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu laillistettu lääkäri tai ammatinharjoittamisluvan saanut lääkäri.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

258.

Laki

säteilylain 139 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan säteilylain (859/2018) 139 §:n 3 momentti seuraavasti:

139 §

Valtion huolehtimisvelvollisuus

Lupa- ja valvontavirasto laatii suunnitelman toimenpiteistä ja ohjeiden antamisesta alueella asuville ja työskenteleville henkilöille. Jollei oikeutusperiaatteesta muuta johdu, Lupa- ja valvontavirasto voi päättää, että vallitseva altistustilanne ei edellytä toimenpiteitä. Suunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteuttamisen valvonnasta säädetään erikseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

259.

Laki

tartuntatautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan tartuntatautilain (1227/2016) 12 §:n 2 ja 3 momentti ja 13 §:n 2 momentti sekä
muutetaan 7 §:n 2 momentti, 8 §:n otsikko ja 1 ja 2 momentti, 12 §:n 1 momentti, 13 §:n 1 momentti, 15 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti, 18 §:n 2, 4 ja 5 momentti, 36 §:n 4 momentti, 40 §:n 1 momentti, 58 §:n 1 ja 2 momentti, 71 § ja 89 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 7 §:n 2 momentti, 8 §:n otsikko ja 1 ja 2 momentti, 36 §:n 4 momentti, 58 §:n 1 ja 2 momentti, 71 § ja 89 §:n 1 momentti laissa 1149/2022, 16 §:n 1 momentti laissa 224/2021, 18 §:n 5 momentti laissa 643/2018 ja 40 §:n 1 momentti laissa 883/2023,
seuraavasti:

7 §

Valtakunnallinen torjuntatyö

Tartuntatautien torjunnan kansallisena asiantuntijalaitoksena toimii Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, joka tukee asiantuntemuksellaan sosiaali- ja terveystieteitä ja Lupa- ja valvontavirastoa, ylläpitää tartuntatautien torjuntaa palvelevia valtakunnallisia epidemiologisia seurantajärjestelmiä sekä ohjaa ja tukee tartuntatautien torjuntatyötä

hyvinvointialueilla, HUS-yhtymässä ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköissä. Laitos tutkii tartuntatauteja, seuraa ja selvittää tartuntatautien ilmaantumista ja esiintymistä, kehittää niiden diagnostiikkaa, seuranta ja torjuntaa sekä tiedottaa niistä ja antaa väestölle ohjeita tartunnan välttämiseksi ja leviämisen ehkäisemiseksi. Laitos huolehtii osaltaan rokotehuollosta, rokotteiden vaikutusten seuraamisesta sekä rokotteiden ja rokotusten haittavaikutusten selvittämisestä. Laitos toimii Euroopan unionin tartuntatautien epidemiologisesta seurannasta ja tartuntatautien ilmoittamisesta vastaavana kansallisena toimivaltaisena viranomaisena.

8 §

Torjuntatyö Lupa- ja valvontavirastossa

Lupa- ja valvontavirasto sovittaa yhteen ja valvoo tartuntatautien torjuntaa valtakunnallisesti. Lupa- ja valvontavirasto valvoo, että hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä ovat varautuneet alueellisesti terveydenhuollon häiriötilanteita varten. Lupa- ja valvontavirasto valvoo torjuntatyön säännösten mukaista toteuttamista sekä kansallisten suunnitelmien ja sosiaali- ja terveysministeriön päätösten toimeenpanoa. Lupa- ja valvontavirastossa on oltava riittävä määrä virastoon virkasuhteessa olevia tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä.

Lupa- ja valvontaviraston ja hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän on tehtävä yhteistyötä tartuntatautien torjunnassa. Lupa- ja valvontavirasto tekee tässä laissa säädettyt hallinnolliset päätökset käyttäen hyväksi päätöstä koskevan hyvinvointialueen, HUS-yhtymän ja yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta.

12 §

Torjuntatyön valvonta

Tartuntatautien torjuntatyön lainmukaisuuden valvonta ja siihen liittyvä ohjaus kuuluu Lupa- ja valvontavirastolle.

13 §

Asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 6 ja 7 §:ssä tarkoitetuista sosiaali- ja terveysministeriön, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä 6 ja 8 §:ssä tarkoitetuista Lupa- ja valvontaviraston tehtävistä sekä 11 §:ssä tarkoitettujen tartuntatautien neuvottelukunnan kokoonpanosta, asettamisesta ja tehtävistä.

15 §

Kohdennetut terveystarkastukset

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä järjestettäväksi jollakin paikkakunnalla tai tietyssä työpaikassa, laitoksessa, kulkuneuvossa tai vastaavassa paikassa oleskeleville terveystarkastuksen, jos tarkastus on yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi tarpeen. Terveystarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

16 §

Pakollinen terveystarkastus

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää, että 14 ja 15 §:n mukaiseen terveystarkastukseen osallistuminen on pakollista, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä. Päätös voi kohdistua yksittäiseen tai useaan henkilöön.

18 §

Laboratoriotutkimukset ja toimilupa

Lupa- ja valvontavirasto myöntää toimiluvat laboratorioille. Lupa- ja valvontaviraston on pyydettävä Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta lausunto ennen toimiluvan myöntämistä laboratorioille. Toimilupaan voidaan liittää välttämättömiä ehtoja palvelujen määrästä, henkilöstöstä, tiloista, laitteista ja tarvikkeista sekä toimintatavoista.

Lupa- ja valvontavirasto valvoo laboratorioita käyttäen hyväksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta. Jos toimiluvan myöntämisen jälkeen ilmenee, ettei laboratorio, sen alihankintalaboratorio tai sen valvoma toimintayksikkö täytä olennaisia luvan myöntämisen edellytyksiä ja sen toiminnassa esiintyy vakavia puutteita, joita ei Lupa- ja valvontaviraston määräyksestä huolimatta ole korjattu, Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa toimiluvan. Lupa- ja valvontaviraston tehtävistä ja toimivallasta on lisäksi voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

Lupa- ja valvontavirastolla ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten oikeus päästä tarkastamaan laboratorioiden tiloja, toimintaa ja valvonnassa tarvittavia asiakirjoja sekä saada korvauksetta salassapitosäännösten estämättä käyttöönsä tarvittavat tiedot, selvitykset, asiakirjat ja muu aineisto. Tiedonsaantioikeus koskee myös valvontaa varten tarvittavia tietoja liikesalaisuudesta. Tiedot, selvitykset, asiakirjat ja muu aineisto on annettava Lupa- ja valvontavirastolle tai Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle niiden asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Jollei tietoja, selvityksiä, asiakirjoja ja muuta aineistoa anneta asetetussa määräajassa, Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa antamaan ne sakon uhalla.

36 §

Hoitoon liittyvien infektioiden rekisterit

Terveydenhuollon toimintayksikön ja sosiaalihuollon toimintayksikön on annettava salassapitosäännösten estämättä tiedot Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle ja hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavalle lääkärille harvinaisesta ja vakavasta hoitoon liittyvien infektioiden ja mikrobilääkkeille erityisen vastustuskykyisten mikrobien aiheuttamasta epidemiasta ja epidemiaepäilystä. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on ilmoitettava Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle saamastaan tiedosta, jonka mukaan lääkeaineen epäillään aiheuttavan tartuntoja. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen sekä Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava Terveyden ja hyvinvoinnin

laitokselle saamastaan tiedosta, jonka mukaan lääkinnällisen laitteen epäillään aiheuttavan tartuntoja.

40 §

Tietojen luovuttaminen rekistereistä

Edellä 32, 33, 36, 37 ja 39 §:ssä tarkoitettuihin rekistereihin talletetut henkilötiedot on pidettävä salassa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos voi kuitenkin salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valtakunnallisesta tartuntatautirekisteristä ja tapauskohtaisesta rekisteristä tietoja Lupa- ja valvontaviraston tartuntataudeista vastaavalle lääkärille, hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavalle lääkärille sekä hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin nimeämälle tartuntatautien torjuntatyöhön osallistuvalla henkilöstöllä siinä laajuudessa kuin se on tartuntatautien torjuntatyöhön kuuluvien tehtävien vuoksi välttämätöntä.

58 §

Laajaan tartunnanvaaraan liittyvät toimenpiteet

Kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, hyvinvointialueen tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi ensisijaisesti päättää toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä. Lupa- ja valvontavirasto voi tehdä vastaavat päätökset tai useaa hyvinvointialuetta koskevan päätöksen. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Hyvinvointialueen toimielimen tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät hyvinvointialueella voimassa olevia Lupa- ja valvontaviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Jos muu kuin 1 momentissa tarkoitettu tartuntatauti aiheuttaa laajaa tartunnan vaaraa, hyvinvointialueen tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi alueellaan ensisijaisesti päättää oppilaitosten ja päiväkotien sulkemisesta, jos se on välttämätöntä taudin leviämisen ehkäisemiseksi. Lupa- ja valvontavirasto voi tehdä vastaavat päätökset tai useaa hyvinvointialuetta koskevan päätöksen. Hyvinvointialueen toimielimen tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät hyvinvointialueella voimassa olevia Lupa- ja valvontaviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

71 §

Äkillinen vakava terveysvaara

Jos pikaiset toimenpiteet ovat tarpeen yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi, sosiaali- ja terveysministeriö, Lupa- ja valvontavirasto ja hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin toimialueellaan voivat tehdä niitä koskevat välttämättömät 60, 61 ja 63 §:n mukaiset päätökset virkasuhteisen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin sijasta.

89 §

Virka-apu

Jos Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Lupa- ja valvontavirasto, tartuntatautien torjunnasta vastaava hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän toimitus taiikka hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri toteaa, että yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämistä ei voida muulla tavoin estää, poliisin, pelastusviranomaisen, Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen tai Tullin on annettava tämän pyynnöstä virka-apua. Virka-avun antamisen edellytyksenä on, että se ei vaaranna virka-apua antavalle viranomaiselle säädettyjen muiden tärkeiden tehtävien suorittamista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

260.

Laki

terveydenhuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 27 §:n 4 momentti, 60 §:n 3 momentti, 63 §:n 1 ja 2 momentti, 68 a §:n 3 momentti ja 78 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 27 §:n 4 momentti laissa 1281/2022, 60 §:n 3 momentti laissa 1191/2022, 63 §:n 1 momentti ja 68 a §:n 3 momentti laissa 581/2022, 63 §:n 2 momentti laissa 1154/2022 sekä 78 a §:n 3 momentti laissa 1202/2013, seuraavasti:

27 §

Mielenterveyden hoito

Lupa- ja valvontaviraston tulee järjestää vuosittain lasten ja nuorten mielenterveyden hoidon ja sosiaalihuollon mielenterveystyön työnjaon kehittämiseksi alueellisia yhteistyökokouksia.

60 §

Valtion korvaus koulutuksesta muulle terveydenhuollon toimintayksikölle kuin yliopistolliselle sairaalalle

Hyvinvointialueelle ja HUS-yhtymälle sekä Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle suoritetaan valtion varoista laskennallisin perustein korvaus yleislääketieteen erityiskoulutuksesta ja siihen rinnastettavasta koulutuksesta, laillistetun

hammaslääkärin käytännön palvelusta ja siihen rinnastettavasta koulutuksesta sekä hammaslääkärin peruskoulutukseen sisältyvästä syventävästä käytännön harjoittelusta johtuvista kustannuksista. Lisäksi korvausta suoritetaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettua Lupa- ja valvontaviraston määräämistä palvelusta, jota vaaditaan Euroopan talousalueeseen kuulumattoman valtion kansalaiselta, joka on suorittanut mainitun lain 4 §:ssä tai 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua koulutuksen ulkomailla, ammatinharjoittamisluvan saamiseksi mainituissa lainkohdissa tarkoitettuihin tehtäviin tai ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi laillistettuna ammattihenkilönä toimimiseen. Korvausta ei suoriteta siltä osin kuin palvelun kesto ylittää kuusi kuukautta, ellei Lupa- ja valvontavirasto edellytä tätä pidempää palvelua. Korvaus perustuu koulutuksessa olevien ja koulutuskuukausien määrään.

63 §

Koulutuskorvauksen ja tutkimusrahoituksen maksaminen

Lupa- ja valvontavirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto maksavat valtion koulutuskorvauksen. Tutkintojen ja opinnot aloittaneiden opiskelijoiden määrään perustuva koulutuskorvaus maksetaan hyvinvointialueelle, jossa on yliopistollinen sairaala, HUS-yhtymälle sekä erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutusta järjestävälle yliopistolle ilman eri hakemusta.

Toteutuneisiin koulutuskuukausiin perustuva korvaus, rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämän koulutuksen korvaus sekä toteutuneisiin harjoitteluviikkoihin perustuva korvaus maksetaan puolivuositain hakemusten perusteella. Ensimmäisen vuosipuoliskon osalta korvausta on haettava viimeistään saman vuoden 30 päivänä syyskuuta ja toisen vuosipuoliskon osalta viimeistään seuraavan vuoden 31 päivänä maaliskuuta. Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston on ratkaistava määräajassa jätetyt korvaushakemukset sen kalenterivuoden aikana, jona hakemus on saapunut. Lupa- ja valvontavirasto maksaa kuukausittain tutkimusrahoituksen yhteistyöalueen tutkimustoimikunnalle, joka maksaa rahoituksen edelleen hankkeiden toteuttajille.

68 a §

Lääketieteellisten asiantuntijalausuntojen antaminen

Lupa- ja valvontavirasto maksaa korvauksen Pohjois-Savon hyvinvointialueelle hakemuksesta kahdesti vuodessa. Ensimmäisen vuosipuoliskon osalta korvausta on haettava saman vuoden syyskuun loppuun mennessä ja toisen vuosipuoliskon osalta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

78 a §

Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvosto

Neuvostossa on puheenjohtaja ja enintään 15 jäsentä, joilla kullakin on henkilökohtainen varajäsen. Neuvosto tulee asettaa siten, että sosiaali- ja terveysministeriö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ja Kansaneläkelaitos ovat edustettuina. Neuvostossa tulee lisäksi olla lääketieteen, hammaslääketieteen, hoitotyön, oikeustieteen, terveystaloustieteen sekä suomalaisen terveydenhuolto- ja sosiaaliturvajärjestelmän asiantuntemus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 78 a §:n 3 momentin nojalla nimetty Terveystieteiden tutkimuskeskus voi jatkaa toimikautensa loppuun tämän lain voimaan tullessa voimassa olleella kokoonpanolla.

261.

Laki

terveydensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan terveydensuojelulain (763/1994) 5 §, sellaisena kuin se on laissa 1551/2009, ja *muutetaan* 4 §:n otsikko ja 2 momentti, 4 a §:n 1 momentti, 6 §:n 4 momentti, 8 §:n 2 momentti, 17 a §:n 1 momentti, 18 §:n 4 momentti, 18 a §:n 3 momentti, 19 a §:n 3 ja 4 momentti, 20 §:n 2 momentti, 20 a §:n 2 momentti, 20 b §:n 1 momentti, 21 §:n 1 momentti, 28 a §:n 1 momentti, 47 §:n 2 ja 3 momentti, 48 §, 49 a §:n 3 ja 4 momentti, 49 b §:n 1 momentti, 50 a §:n 4 momentti, 52 §, 53 §:n 2 momentti, 59 a §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n otsikko ja 2 momentti, 4 a §:n 1 momentti, 6 §:n 4 momentti, 8 §:n 2 momentti, 20 b §:n 1 momentti, 28 a §:n 1 momentti ja 59 a §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 3 momentti laissa 942/2016, 17 a §:n 1 momentti, 18 §:n 4 momentti, 18 a §:n 3 momentti, 19 a §:n 3 ja 4 momentti, 20 §:n 2 momentti, 21 §:n 1 momentti, 49 a §:n 3 ja 4 momentti sekä 49 b §:n 1 momentti laissa 1258/2022, 20 a §:n 2 momentti, 47 §:n 2 ja 3 momentti, 48 ja 52 § sekä 53 §:n 2 momentti laissa 1551/2009 ja 50 a §:n 4 momentti laissa 1187/2021, seuraavasti:

4 §

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen johto, ohjaus ja valvonta

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo terveydensuojelua sekä arvioi kuntien terveydensuojelun valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista.

4 a §

Valtakunnallinen valvontaohjelma

Lupa- ja valvontaviraston tulee laatia tämän lain valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma (*valvontaohjelma*).

6 §

Kunnan terveydensuojelutehtävät

Kunnan tehtävänä on myös huolehtia alueellaan tämän lain soveltamisalaan liittyvien Euroopan unionin asetusten noudattamisen valvonnasta sekä Maailman terveysjärjestön kansainvälisen terveyssäännösten (2005) (SopS 50 ja 51/2007) 20 ja 39 artiklassa tarkoitettujen todistusten myöntämisestä säännösten liitteessä 3 olevan mallin mukaisesti. Lupa- ja valvontavirasto nimeää ne Suomen satamat, joissa kunnan terveydensuojeluviranomaisen tulee tarkastaa alukset ja myöntää tarvittaessa todistukset.

8 §

Häiriötilanteisiin varautuminen

Lupa- ja valvontaviraston on laadittava suunnitelma talousveden laadun turvaamiseksi onnettomuuksissa tai vastaavissa muissa häiriötilanteissa.

17 a §

Laatuvaatimuksista poikkeaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi talousvettä toimittavan laitoksen tai veden käyttäjän omilla laitteilla otetun talousveden osalta veden omistajan hakemuksesta myöntää määräaikaisen poikkeuksen 17 §:n 5 momentin nojalla säädettyjen kemiallisten laatuvaatimusten täyttymisestä vedenjakelualueella.

18 §

Talousvettä toimittavan laitoksen toiminnan hyväksyminen

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on lähetettävä hakemus tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle, elinvoimakeskukseksi ja niille kuntien terveydensuojeluviranomaisille, joiden alueelle talousvettä toimittava laitos toimittaa vettä tai joiden alueelta se ottaa vettä, ja varattava näille tilaisuus antaa hakemuksesta lausunto.

18 a §

Ilmoitusvelvollisuus vedenjakelualueesta

Talousvettä toimittavan laitoksen on ylläpidettävä vedenjakelualueen rajaus vektorimuotoisena paikkatietona, jossa vedenjakelualue on tallennettu aluekohteena. Tiedot rajauksesta on toimitettava Lupa- ja valvontaviraston erikseen määrittelemällä tavalla kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja Suomen ympäristökeskukselle, joille on myös vuosittain ilmoitettava rajauksen muutoksista.

19 a §

Vedentuotantoketjun riskienhallintasuunnitelma

Riskienhallintasuunnitelma on laadittava yhteistyössä kunnan terveydensuojeluviranomaisen sekä muiden riskienhallinnan kannalta keskeisten viranomaisten ja sidosryhmien kanssa, jollei näiden osallistuminen suunnitelman laatimiseen ole ilmeisen tarpeetonta.

Talousvettä toimittavan laitoksen on otettava riskienhallintasuunnitelma huomioon omavalvonnassa ja toimitettava se kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, Lupa- ja valvontavirastolle, elinvoimakeskukselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on otettava riskienhallintasuunnitelma huomioon 6 ja 20 §:ssä tarkoitettussa viranomaisvalvonnassa.

20 §

Veden laatua koskeva valvonta, määräykset ja tiedottaminen

Valvontatutkimusten tulokset on tallennettava Lupa- ja valvontaviraston osoittamaan tietojärjestelmään ja talousveden valvontatutkimustuloksista on tiedotettava vedenkäyttäjille tietoverkossa.

20 a §

Talousveden välityksellä leviävän taudin ehkäiseminen

Saatuana tiedon talousveden aiheuttamasta epidemiasta tai sen epäilystä kunnan terveydensuojeluviranomaisen on tehtävä viipymättä tapausta koskeva selvitys ja ryhdyttävä toimenpiteisiin taudin leviämisen ehkäisemiseksi sekä ilmoitettava siitä edelleen Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle ja Lupa- ja valvontavirastolle.

20 b §

Talousvesihygieeninen osaaminen

Toiminnanharjoittajan on kustannuksellaan huolehdittava siitä, että talousvettä toimittavassa laitoksessa työskentelevillä talousveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekevillä henkilöillä on laitosteknistä ja talousvesihygieenistä osaamista osoittava Lupa- ja valvontaviraston antama todistus. Todistus annetaan henkilölle, joka on suorittanut hyväksytysti laitosteknistä ja talousvesihygieenistä osaamista arvioivan testin. Todistus on voimassa viisi vuotta.

21 §

Tietokokonaisuudet

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos laatii juomavesidirektiivin 18 artiklassa tarkoitetut tietokokonaisuudet. Lupa- ja valvontaviraston tulee osaltaan varmistaa, että Euroopan

komissiolla, Euroopan ympäristökeskuksella ja Euroopan tautienehkäisy- ja -
valvontakeskuksella on tietoyhteyden avulla pääsy näihin tietokokonaisuuksiin.

28 a §

Allasvesihygieeninen osaaminen

Toiminnanharjoittajan on kustannuksellaan huolehdittava siitä, että 13 §:n nojalla ilmoitusvelvollisessa uimahallissa, kylpylässä tai vastaavassa laitoksessa työskentelevillä, allasveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekevillä henkilöillä on laitosteknistä ja allasvesihygieenistä osaamista osoittava Lupa- ja valvontaviraston antama todistus. Todistus annetaan henkilölle, joka on suorittanut hyväksytysti laitosteknistä ja allasvesihygieenistä osaamista arvioivan testin. Todistus on voimassa viisi vuotta.

47 §

Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Kunnan terveydensuojeluviranomainen on velvollinen pyydettyään toimittamaan korvauksetta Lupa- ja valvontavirastolle tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja sekä valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaista valvontaa, valvonnan ohjausta, seurantaa, raportointia ja tilastointia varten.

Valvontaviranomaisen on toimitettava 2 momentissa tarkoitetut tiedot Lupa- ja valvontaviraston määräämällä tavalla.

48 §

Virka-apu

Poliisi ja Lupa- ja valvontavirasto ovat velvollisia tarvittaessa antamaan virka-apua kunnan terveydensuojeluviranomaiselle tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnassa.

49 a §

Tutkimuslaboratoriot

Laboratorion on toimitettava tämän lain nojalla tehdyt viranomaisille tarkoitetut talousveden, lämpimän käyttöveden ja uimaveden tutkimustulokset sähköisesti Lupa- ja valvontaviraston osoittamaan tietojärjestelmään.

Ruokavirasto hyväksyy laboratorion hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että laboratorio täyttää 2 ja 3 momentissa säädetyt vaatimukset. Ennen laboratorion hyväksymistä Ruokaviraston tulee pyytää hakemuksesta lausunto Lupa- ja valvontavirastolta, Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta tai Säteilyturvakeskukselta.

49 b §

Tutkimuslaboratorioiden valvonta

Ruokavirasto valvoo, että 49 a §:ssä tarkoitetut laboratoriot noudattavat tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Jos laboratorio toimii näiden vastaisesti, Ruokavirasto voi antaa Lupa- ja valvontavirastoa kuultuaan tarpeellisia määräyksiä toiminnan korjaamiseksi. Jos laboratorio ei Ruokaviraston määräyksistä huolimatta korjaa puutteita, Ruokavirasto voi peruuttaa laboratorion hyväksymisen määräajaksi. Ruokaviraston tulee antaa määräyksiä laboratorion toiminnan korjaamiseksi tai tarvittaessa toiminnan keskeyttämiseksi määräajaksi myös Lupa- ja valvontaviraston esityksestä.

50 a §

Terveydensuojeluvalvonnasta perittävät muut maksut

Valtio korvaa kunnille aiheutuneet kustannukset sellaisista Lupa- ja valvontaviraston kuntien toimeenpantavaksi ohjaamista tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään viraston tehtäviksi tai jotka liittyvät säädösten tai viraston ohjeiden valmisteluun.

52 §

Lupa- ja valvontaviraston määräykset

Milloin 51 §:ssä tarkoitettu terveyshaitta ulottuu laajalle alueelle tai muutoin on erityisen merkityksellinen, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveydellisen haitan poistamiseksi tai sen syntyminen ehkäisemiseksi.

53 §

Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan terveydensuojeluviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai että toiminta keskeytetään tai kielletään.

59 a §

Testi ja testaaminen

Edellä 20 b ja 28 a §:ssä tarkoitettuja testejä voivat järjestää Lupa- ja valvontaviraston hyväksymät testaajat. Testaajaksi hyväksytään henkilö:

Testi suoritetaan testiin osallistuvan valinnan mukaan joko suomeksi tai ruotsiksi. Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä testin laatimisesta, testin hyväksyttävän suorittamisen arvioinnista ja testitodistuksen sisällöstä.

Lupa- ja valvontavirasto valvoo testaajien toimintaa. Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa testaajan hyväksynnän, jos testaaja rikkoo olennaisesti toimintaansa koskevia säännöksiä eikä

ole korjannut toimintaansa Lupa- ja valvontaviraston kehotuksesta huolimatta asetetussa määräajassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

262.

Laki

tupakkalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan tupakkalain (549/2016) 7 § sekä

muutetaan 6 §:n otsikko ja johdantokappale, 9 §:n 2 ja 3 momentti, 10 §:n 2 momentti, 14 §:n 1 momentin johdantokappale, 15 §, 16 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 18 §:n 2 ja 3 momentti, 20 §:n 1 momentti, 2 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 21 §:n 1 momentti, 22 §:n 2 momentti, 26 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentin johdantokappale, 28 ja 29 §, 30 §:n 1 momentti, 42 a §:n johdantokappale, 49 §, 50 §:n 3 momentti, 60 §:n 5 momentti, 83 §:n 1 momentti, 84 §:n 3 momentti, 85 §, 86 §:n 1 momentin johdantokappale ja 5 momentti, 87 §:n 1—3 momentti, 88 §:n 1 momentti, 89 §, 90 §:n 3 momentin johdantokappale, 91 §:n 4 momentin johdantokappale, 93 §, 94 §:n 1 ja 2 momentti, 95 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 99, 100, 100 a ja 100 b §, 101 §:n 1 momentti, 102 §:n 1 momentti, 103 ja 104 §, 105 §:n 1 ja 2 momentti, 106 §:n otsikko sekä 107 ja 112 §,

sellaisina kuin niistä ovat, 26 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentin johdantokappale, 42 a §:n johdantokappale, 60 §:n 5 momentti, 91 §:n 4 momentin johdantokappale, 95 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti ja 106 §:n otsikko laissa 283/2022, 83 §:n 1 momentti laissa 1374/2016, 87 §:n 1—3 momentti sekä 100 a ja 100 b § laissa 248/2019, 88 §:n 1 momentti ja 94 §:n 2 momentti laissa 701/2018, 100 § osaksi laissa 262/2022, 105 §:n 1 momentti laissa 262/2022 sekä 107 § osaksi laissa 283/2022, seuraavasti:

6 §

Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa kuntia niille tämän lain perusteella kuuluvien tehtävien hoitamisessa ja huolehtii toiminnasta tupakoinnin lopettamiseksi. Lupa- ja valvontavirasto valvoo:

9 §

Muiden viranomaisten tehtävät

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikkö (*FINAS-akkreditointipalvelu*) avustaa Lupa- ja valvontavirastoa 85 §:ssä tarkoitettujen varmistuslaboratorioiden pätevyyden ja varmistusmenetelmien pätevyyden valvonnassa.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus avustaa Lupa- ja valvontavirastoa nikotiininesteisiin liittyvässä valvonnassa.

10 §

Tupakkatuotteen valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet

Velvoite toimittaa Lupa- ja valvontavirastolle ja Euroopan komissiolle (*komissio*) sekä muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tässä luvussa vaaditut tiedot on ensisijaisesti valmistajalla, jos valmistaja on sijoittautunut EU:hun. Velvoite toimittaa tiedot on ensisijaisesti maahantuojalla, jos valmistaja on sijoittautunut EU:n ulkopuolelle ja maahantuoja on sijoittautunut EU:hun. Velvoite toimittaa tiedot on yhteisesti valmistajalla ja maahantuojalla, jos sekä valmistaja että maahantuoja ovat sijoittautuneet EU:n ulkopuolelle.

14 §

Ainesosa-, päästö- ja paloturvallisuusilmoitukset

Ennen kuin tupakkatuotetta myydään tai muutoin luovutetaan kuluttajalle, valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle:

15 §

Muutosilmoitukset

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle, jos tuotteen koostumusta muutetaan niin, että muutos vaikuttaa 14 §:n nojalla toimitettuihin tietoihin. Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle muuttuneet tiedot ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

16 §

Markkinatutkimukset ja myyntimäärät

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle tupakkatuotteen ainesosia ja päästöjä koskien:

Valmistajan tai maahantuojan on lisäksi kerran vuodessa ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle tupakkatuotteiden tuote- ja tyyppikohtaisista myyntimääristään. Savukkeiden, sikarien ja pikkusikarien myyntimäärät on ilmoitettava kappaleina ja muiden tupakkatuotteiden myyntimäärät kilogrammoina.

18 §

Tiukennettu ilmoitusvelvollisuus

Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava 1 momentissa tarkoitettu raportti komissiolle sekä raportin jäljennös Lupa- ja valvontavirastolle ja muiden sellaisten EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, joissa tutkittua lisäainetta sisältävä tupakkatuote on saatettu markkinoille, viimeistään 18 kuukauden kuluessa siitä, kun lisäaine on lisätty 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuun luetteloon.

Komissio ja Lupa- ja valvontavirasto voivat pyytää valmistajalta tai maahantuojalta lisätietoja tutkitusta lisäaineesta. Lisätiedot kuuluvat raporttiin sen osana. Komissio ja Lupa- ja valvontavirasto voivat lisäksi pyytää riippumatonta tieteellistä elintä tekemään raportista vertaisarvioinnin.

20 §

Ilmoitus uudesta tupakkatuotteesta

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle uudesta tupakkatuotteesta, jota se aikoo alkaa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin tuote saatetaan markkinoille. Ilmoitukseen on liitettävä yksityiskohtainen kuvaus tuotteesta, sen käyttöohjeet sekä tiedot sen ainesosista ja päästöistä 14 §:n mukaisesti.

Valmistajan tai maahantuojan on samassa ajassa toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle myös:

Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle uudet tai päivitettyt tutkimukset ja muut 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Lupa- ja valvontavirasto voi vaatia valmistajaa tai maahantuojaa tekemään lisätestejä ja toimittamaan lisätietoja tuotteesta.

21 §

Tupakkatuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Tässä luvussa tarkoitettut ilmoitukset ja muut tiedot on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle sähköisessä muodossa. Sama koskee komissiolle ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille 18 §:n mukaan toimitettavia tietoja.

22 §

Eräiden muiden tuotteiden valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet

Velvoite toimittaa Lupa- ja valvontavirastolle ja komissiolle sekä muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tässä luvussa vaaditut tiedot on ensisijaisesti valmistajalla, jos valmistaja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on ensisijaisesti maahantuojalla, jos valmistaja on sijoittautunut EU:n ulkopuolelle ja maahantuoja on sijoittautunut EU:hun. Velvoite toimittaa tiedot on yhteisesti valmistajalla ja maahantuojalla, jos sekä valmistaja että maahantuoja ovat sijoittautuneet EU:n ulkopuolelle.

26 §

Ennakoilmoitus sähkösavukkeista, täyttösäiliöistä ja höyrystettäväksi tarkoitetuista nikotiinittomista nesteistä

Sähkösavukkeen, täyttösäiliön tai höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle tuotteesta, jota se aikoo alkaa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin tuote saatetaan markkinoille. Vastaavasti myös tuotteeseen tehtävästä merkittävästä muutoksesta on tehtävä ilmoitus ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

27 §

Markkinatutkimukset ja myyntimäärät sähkösavukkeista, nikotiininesteistä ja höyrystettäväksi tarkoitetuista nikotiinittomista nesteistä

Sähkösavukkeen tai nikotiininesteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava vuosittain Lupa- ja valvontavirastolle:

28 §

Haittavaikutusten seuranta ja korjaavat toimenpiteet

Sähkösavukkeiden tai täyttösäiliöiden valmistajan, maahantuojan ja jakelijan on perustettava järjestelmä tietojen keräämiseksi sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden epäillyistä haittavaikutuksista ihmisten terveydelle ja pidettävä tällaista järjestelmää yllä. Valmistajan, maahantuojan ja jakelijan on toimitettava järjestelmän tiedot Lupa- ja valvontavirastolle.

Jos jokin 1 momentissa tarkoitettu toimija katsoo tai sillä on syytä uskoa, että sen hallussa olevat ja markkinoille saatettavaksi tarkoitetut taikka markkinoille saatetut sähkösavukkeet tai täyttösäiliöt eivät ole turvallisia ja laadukkaita taikka muuten tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisia, toimijan on ryhdyttävä heti tarpeellisiin korjaaviin toimiin kyseisen tuotteen saattamiseksi säännösten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai sitä koskevan palautusmenettelyn järjestämiseksi. Tällöin toimijan on myös heti ilmoitettava asiasta Lupa- ja valvontavirastolle sekä markkinavalvontaviranomaisille muissa sellaisissa EU:n jäsenvaltioissa, joissa tuote on asetettu tai on tarkoitus asettaa saataville. Samalla on annettava yksityiskohtaiset tiedot erityisesti ihmisen terveyttä ja turvallisuutta koskevista riskeistä sekä mahdollisista korjaavista toimista ja niiden tuloksista.

29 §

Ainesosailmoitukset poltettavaksi tarkoitetuista kasvipiperäisistä tuotteista

Poltettavaksi tarkoitetun kasvipiperäisen tuotteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle tuotenimi- ja tyyppikohtainen luettelo tuotteen valmistamisessa käytetyistä ainesosista ja niiden määristä ennen kuin tuotetta myydään tai muutoin luovutetaan kuluttajille.

Valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle, jos tuotteen koostumusta muutetaan niin, että muutos vaikuttaa 1 momentin mukaisesti toimitettuihin tietoihin. Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle muuttuneet tiedot ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

30 §

Eräitä muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Tässä luvussa tarkoitettut ilmoitukset ja muut tiedot on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle sähköisessä muodossa.

42 a §

Talouden toimijan tunnuksen tekeminen toimimattomaksi

Komission jäljitettävyyasetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu tunnisteiden antaja saa Tullin tai Lupa- ja valvontaviraston pyynnöstä tehdä toimimattomaksi mainitun asetuksen 15 artiklassa tarkoitettun talouden toimijan tunnistekoodin, jos mainitun asetuksen 2 artiklan 2 alakohdassa tarkoitettu talouden toimija:

49 §

Vähittäismyyntilupaa koskevat ilmoitukset

Vähittäismyyntiluvan haltijan on ilmoitettava kunnalle 46 §:ssä tarkoitettun hakemuksen ja 48 §:ssä tarkoitettun ilmoituksen tietojen muutoksista sekä myynnin lopettamisesta. Kunnan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle luvan myöntämisestä ja peruuttamisesta, lupaa koskevista muutoksista, myyntirikkomuksista sekä myynnin lopettamisesta.

50 §

Tukkumyynnin ilmoituksenvaraisuus

Kunnan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle 1 momentissa tarkoitetuista ilmoituksista.

60 §

Tukkumyynnin rajoitukset

Tukkumyyjällä on oikeus saada Lupa- ja valvontavirastolta 1 ja 2 momentissa säädettyjen velvollisuuksiensa varmistamiseksi välttämättömät tiedot vähittäismyyntiluvan haltijoista ja tukkumyynti-ilmoituksen tehneistä elinkeinonharjoittajista sekä käsitellä näitä tietoja.

83 §

Valvontaohjelma

Lupa- ja valvontavirasto laatii tämän lain valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallisen tupakkalain valvontaohjelman (*valvontaohjelma*).

84 §

Valvontasuunnitelma

Lupa- ja valvontavirasto arvioi valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista.

85 §

Varmistuslaboratorion hyväksyminen

Edellä 12 §:ssä tarkoitetut päästömittaukset on varmistettava ja 13 §:ssä tarkoitetut savukkeiden palamisominaisuudet osoitettava laboratoriossa, joka on Lupa- ja valvontaviraston hyväksymä ja valvoma. Laboratorio ei saa olla tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan omistuksessa tai määräysvallassa. Lupa- ja valvontavirasto pitää yllä ja päivittää luetteloa hyväksytyistä laboratorioista ja toimittaa sen komissiolle.

Laboratorion on toimitettava hyväksymistä koskeva hakemuksensa Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa- ja valvontavirasto hyväksyy laboratorion, jos laboratorio esittää hakemuksensa liitteenä todistuksen siitä, että FINAS-akkreditointipalvelu on todennut laboratorion täyttävän kansainväliset vaatimukset varmistuslaboratorioiden pätevydestä ja että 12 ja 13 §:ssä tarkoitetut menetelmät kuuluvat laboratorion pätevyysalueeseen. Laboratorion on ilmoitettava hyväksymisen edellytyksiä koskevista muutoksista Lupa- ja valvontavirastolle.

Laboratorio katsotaan ilman eri päätöstä hyväksytyksi, jos laboratorio toimittaa Lupa- ja valvontavirastolle todistuksen siitä, että EU:n toisen jäsenvaltion viranomainen on hyväksynyt laboratorion, ja ilmoittaa ne perusteet, joilla laboratorio ja käytetyt varmistusmenetelmät on hyväksytty.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista laboratorioista ja niiden hyväksymisestä, hyväksymisen edellytyksenä olevasta akkreditointimenettelystä, valvonnan toteuttamisesta sekä Lupa- ja valvontavirastolle ja komissiolle tehtävistä ilmoituksista.

86 §

Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnalla on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten oikeus:

Jos 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja näytteitä ei anneta määräajassa, Lupa- ja valvontavirasto tai kunta voi asettaa veloitteen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee hallinto-oikeus uhkasakon asettajan hakemuksesta. Uhkasakkoa ei kuitenkaan saa asettaa, jos asianosaista on aihetta epäillä rikoksesta ja pyydetty aineisto liittyy rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

87 §

Tiedonsaantioikeus

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden valmistajilta, maahantuojilta ja myyjiltä sekä muilta viranomaisilta tietoja, jotka ovat välttämättömiä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vastaisen toiminnan selvittämiseksi. Lisäksi Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 32 §:n 2 momentissa tarkoitettuja aitoustehtäjän tarjoajalta ja sen mahdollisilta alihankkijoilta komission turvaominaisuus päätöksen 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Jos 1 momentissa tarkoitettuja tietoja ei anneta määräajassa, Lupa- ja valvontavirasto tai kunta voi asettaa veloitteen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee hallinto-oikeus uhkasakon asettajan hakemuksesta. Uhkasakkoa ei kuitenkaan saa asettaa, jos asianomaista on aihetta epäillä rikoksesta ja pyydetty aineisto liittyy rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

Kunta on pyydettyäessä velvollinen toimittamaan korvauksetta Lupa- ja valvontavirastolle tarkastuksia ja muita valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja ja valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaisen valvonnan ohjausta, seurantaa, raportointia ja tilastointia varten. Tiedot on toimitettava Lupa- ja valvontaviraston määräämällä tavalla.

88 §

Tietojen luovuttaminen

Salassapitosäännösten estämättä Lupa- ja valvontavirasto ja kunta saavat luovuttaa toiselle valvontaviranomaiselle tämän lain noudattamista valvottaessa ja valvontaan liittyvää tehtävää suorittaessa saatuja tietoja liikesalaisuudesta, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseiselle viranomaiselle säädetyn valvontatehtävän hoitamiseksi. Tietoja saa luovuttaa myös EU:n lainsäädännön tai muun Suomea sitovan kansainvälisen veloitteen edellyttämille ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille kyseisen lainsäädännön tai sopimuksen niin edellyttäessä.

89 §

Virka-apu

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnalla on oikeus saada muilta viranomaisilta virka-apua tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi ja päätösten täytäntöön panemiseksi.

90 §

Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut

Lupa- ja valvontavirasto voi periä valmistajalta tai maahantuojalta maksun:

91 §

Tupakkalain valvontamaksut

Lupa- ja valvontavirasto perii tämän lain valvonnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi vuosittain valvontamaksun tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja höyrystettäväksi tarkoitettujen nikotiinittomien nesteiden valmistajilta ja maahantuojilta. Valvontamaksu muodostuu seuraavasti niiden myyntimäärien perusteella, jotka valmistaja tai maahantuoja on edellisen kalenterivuoden aikana ilmoittanut Lupa- ja valvontavirastolle 16 ja 27 §:n nojalla:

93 §

Kustannusten korvaaminen kunnalle

Valtio korvaa kunnalle aiheutuneet kustannukset sellaisista kunnan virka-apuna suorittamista tupakkavalvonnan tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään Lupa- ja valvontaviraston tehtäviksi.

94 §

Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen

Lupa- ja valvontavirasto tallentaa 14–16 ja 18 §:n nojalla saadut tiedot sähköisesti niin, että komissiolla ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla on pääsy niihin. Lupa- ja valvontavirasto toimittaa 20 §:n nojalla saadut tiedot komissiolle. Lupa- ja valvontaviraston on lisäksi pyynnöstä toimitettava komissiolle ja toisen EU:n jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle 26–28 §:n nojalla saadut tiedot.

Lupa- ja valvontavirasto asettaa 14 §:n 1 momentin 1–4 kohdan sekä 15, 18, 26 ja 29 §:n nojalla saadut tiedot liikesalaisuuksia lukuun ottamatta yleisön saatavilla olevalle verkkosivustolle, josta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena tuotteen nimeä taikka rekisteröidyn nimeä tai yritys- ja yhteisötunnusta.

95 §

Vähittäismyyntilupien ja tukkumyynti-ilmoitusten rekisteri

Lupa- ja valvontavirasto ja kunnat pitävät lupa- ja ilmoitusasioiden käsittelyä, valvontaa, valvonnan ohjausta ja kehittämistä sekä tilastointia varten valtakunnallista rekisteriä elinkeinonharjoittajista:

Lupa- ja valvontavirasto ja kunnat ovat 1 momentissa tarkoitetun rekisterin luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679, jäljempänä *tietosuoja-asetus*, 26 artiklassa tarkoitettuja yhteisrekisterinpitäjiä. Kunta vastaa 2 momentissa tarkoitettujen tietojen kirjaamisesta rekisteriin ja niiden oikeellisuudesta. Lupa- ja valvontavirasto vastaa rekisterin tietojärjestelmän toimivuudesta, ylläpidosta ja kehittämisestä, tietojen käytettävyydestä, eheydestä, säilyttämisestä ja tuhoamisesta sekä muista tietosuoja-asetuksen mukaisista rekisterinpitäjän velvoitteista. Lupa- ja valvontavirasto toimii tietosuoja-asetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna rekisteröityjen yhteyspisteenä, jos rekisteröidyn pyyntö koskee useamman kuin yhden kunnan alueella sijaitsevia myyntipaikkoja. Kunta toimii tietosuoja-asetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna rekisteröityjen yhteyspisteenä, jos rekisteröidyn pyyntö koskee kunnan alueella sijaitsevaa myyntipaikkaa.

99 §

Markkinointia koskeva kieltö

Jos tupakkatuotetta, tupakan vastiketta, tupakointivälinettä, tupakkajäljitelmää, sähkösavuketta tai nikotiininesettä markkinoidaan 68 §:n vastaisesti eikä menettely rajoitu yhden kunnan alueelle, Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää markkinointitoimen tilaajaa, sen

toimeenpanijaa sekä näiden palveluksessa olevaa jatkamasta ja uudistamasta säännösten vastaista menettelyä.

100 §

Myyntikielto

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen ja poltettavaksi tarkoitetun kasvipärisen tuotteen myymisen ja muun luovuttamisen, jos:

1) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole perustanut 28 §:n 1 momentissa tarkoitettua haittavaikutusten seurantajärjestelmää tai pitänyt sitä yllä taikka kieltäytyy toimittamasta seurantajärjestelmän tietoja Lupa- ja valvontavirastolle;

2) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole 28 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tilanteessa ryhtynyt säännöksessä tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin tai on jättänyt tekemättä säännöksessä tarkoitettua ilmoituksen;

3) valmistaja tai maahantuoja ei ole toimittanut Lupa- ja valvontavirastolle 14–16, 18, 20, 26, 27 tai 29 §:ssä tarkoitettuja tietoja säädetyllä tavalla, säädetyssä ajassa tai säädettyä mallia käyttäen taikka jos toimitetut tiedot eivät pidä paikkaansa;

4) valmistaja tai maahantuoja on jättänyt suorittamatta Lupa- ja valvontavirastolle 90 §:n 3 momentissa tarkoitetun maksun.

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava komissiolle sellaisesta markkinavalvontalain 18 §:n nojalla määrätystä kiellosta, joka perustuu siihen, että tupakkatuote on tämän lain 11 §:n 1 momentin 1 tai 9 kohdan vastainen.

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää tupakkatuotteen myynnin ja muun luovuttamisen kuluttajille myös harkitessaan 85 §:n mukaisesti sen varmistamisesta vastuussa olevan varmistuslaboratorion hyväksymisen tai 104 §:n mukaisesti hyväksymisen peruuttamisen edellytyksiä, jos virastolla on perusteltu syy epäillä laboratoriota koskevien tietojen oikeellisuutta tai laboratorion toiminnan asianmukaisuutta. Myyntikieltoa määrättäessä on otettava huomioon, onko valmistajalla tai maahantuojoilla mahdollisuus tässä laissa tarkoitettujen velvoitteiden täyttämiseksi käyttää asian käsittelyn aikana toista hyväksyttyä laboratoriota.

Lupa- ja valvontaviraston on peruutettava myyntikielto heti, kun sille ei enää ole perustetta.

100 a §

Vaatimus turvaominaisuuden korvaamisesta tai muuttamisesta

Kunnan on ilmoitettava heti Lupa- ja valvontavirastolle, jos se epäilee 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun aitoustehtäjän koskemattomuuden vaarantuneen. Jos Lupa- ja valvontavirastolla on syytä uskoa aitoustehtäjän koskemattomuuden vaarantuneen, sen on vaadittava tuotteen valmistajalta tai maahantuojoilta, että kyseinen turvaominaisuus korvataan tai sitä muutetaan.

100 b §

Aitoustehtäjän tarjoajan riippumattomuuden varmistaminen

Jos 87 §:n 1 momentin nojalla toimitetuista tiedoista tai muutoin ilmenee, että 32 §:n 2 momentissa tarkoitettu aitoustehtäjän tarjoaja tai sen mahdolliset alihankkijat eivät enää täytä riippumattomuutta koskevia vaatimuksia, Lupa- ja valvontaviraston on kohtuullisessa määräajassa ja viimeistään sitä kalenterivuotta, jona tiedot vastaanotettiin, seuraavan

kalenterivuoden loppuun mennessä toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet riippumattomuutta koskevien edellytysten noudattamiseksi.

101 §

Markkinoilta poistaminen

Edellä 99 ja 100 §:ssä tarkoitetuissa asioissa Lupa- ja valvontavirasto voi asettamassaan määräajassa velvoittaa valmistajan tai maahantuojan ottamaan tuotteen pois markkinoilta tämän kustannuksella. Lupa- ja valvontaviraston on peruutettava markkinoilta poistamista koskeva velvoite heti, kun sille ei enää ole perustetta.

102 §

Väliaikainen kiello

Jos 99 tai 100 §:ssä tarkoitettujen säännösten vastaisen menettelyn jatkaminen tai uudistaminen on menettelyn laadun tai merkityksen johdosta tarpeen estää kiireellisesti, Lupa- ja valvontavirasto voi väliaikaisesti ennen asian lopullista ratkaisemista antaa tätä koskevan kiellon. Väliaikainen kiello tulee voimaan heti, ja se voidaan peruuttaa ennen asian lopullista ratkaisemista.

103 §

Oikaisu

Lupa- ja valvontavirasto voi 99, 100 tai 102 §:ssä säädetystä kiellosta taikka 101 §:ssä säädetystä markkinoilta poistamisesta päättäessään velvoittaa kiellon tai määräyksen saaneen suorittamaan asetetussa määräajassa ja viraston määräämällä tavalla virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja koskevan oikaisutoimen, jos sitä säännösten vastaisesta menettelystä aiheutuvien ilmeisten haittojen vuoksi on pidettävä tarpeellisena.

104 §

Varmistuslaboratorion toiminnan keskeyttäminen ja hyväksymisen peruuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi keskeyttää 85 §:ssä tarkoitetun varmistuslaboratorion toiminnan määräajaksi tai peruuttaa laboratorion hyväksymisen, jos:

- 1) FINAS-akkreditointipalvelu toteaa, ettei laboratorio täytä sen pätevyydelle tai varmistusmenetelmien pätevyydelle asetettuja vaatimuksia; tai
- 2) Lupa- ja valvontavirasto on saanut toisen jäsenvaltion viranomaiselta tai muulta taholta perustellun tiedon siitä, että laboratorio tai varmistusmenetelmät eivät täytä hyväksymiselle tai pätevyydelle asetettuja vaatimuksia tai ettei laboratorion ilmoittamia mittaustuloksia voida pitää luotettavina.

Lupa- ja valvontavirasto voi keskeyttää laboratorion toiminnan määräajaksi myös, jos virastolla on toiminnan kannalta olennaisessa asiassa perusteltu syy epäillä laboratoriota koskevien tietojen oikeellisuutta tai laboratorion toiminnan asianmukaisuutta eivätkä laboratoriolle annetut varoitukset ole johtaneet puutteiden korjaamiseen.

105 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Lupa- ja valvontavirasto tai kunta voi asettaa tämän lain säännösten perusteella antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että asetetun määräajan jälkeen tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske markkinaoikeudellisen määrättävää uhkasakkoa tai teettämisuhkaa, joista säädetään markkinaoikeudellisen lain 28 §:ssä.

Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan 107 §:ssä tarkoitettussa asiassa asettaman uhkasakon tuomitsee ja teettämisuhan täytäntöönpanosta päättää uhkasakon tai teettämisuhan asettajan hakemuksesta markkinaoikeus. Muutoksenhausta tällaiseen uhkasakkoon ja teettämisuhkaan säädetään 107 §:ssä.

106 §

Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan päätöksiin

107 §

Muutoksenhaku markkinaoikeudellisiin asioihin

Valittamalla ei saa hakea muutosta:

1) Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan antamaan kieltopäätökseen tai muuhun päätökseen, joka perustuu 68 §:n vastaiseen markkinointiin taikka siihen, että tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, täyttösäiliön, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen tai poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen vähittäismyyntipakkaus tai tuote itsessään on 5 luvun säännösten vastainen;

2) 1 kohdassa tarkoitettua päätöstä koskevaan uhkasakkoon tai teettämisuhkaan.

Se, jolle Lupa- ja valvontavirasto on antanut 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai asettanut 1 momentissa tarkoitetun uhkasakon tai teettämisuhan, voi hakemuksella saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta.

Se, jolle kunta on antanut 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai asettanut 1 momentissa tarkoitetun uhkasakon tai teettämisuhan, voi saattaa asian hakemuksella Lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Lupa- ja valvontaviraston päätöksen voi saattaa edelleen markkinaoikeuden käsiteltäväksi siten kuin 2 momentissa säädetään.

112 §

Lupa- ja valvontaviraston kuuleminen

Ennen 110 §:ssä tarkoitettua tupakan markkinointirikkomusta ja 111 §:ssä tarkoitettua tupakan markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista syyttäjän on varattava Lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus antaa lausuntonsa. Tuomioistuimen on tällaista asiaa käsitellessään varattava Lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

263.

Laki

työterveyshuoltolain 23 ja 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työterveyshuoltolain (1383/2001) 24 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1559/2009, sekä
muutetaan 23 §:n 4 momentti sekä 24 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 24 §:n 1 momentti laissa 612/2022 ja 24 §:n 2 momentti laissa 1559/2009, seuraavasti:

23 §

Rangaistukset

Ennen kuin virallinen syyttäjä nostaa syytteen tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten rikkomisesta, on hänen, jollei työsuojeluviranomainen ole ilmoittanut rikkomusta syytteeseen pantavaksi, hankittava asiasta lausunto sanotulta viranomaiselta. Virallisen syyttäjän tulee hyvissä ajoin, ennen kuin syyteasia otetaan tuomioistuimessa käsiteltäväksi, ilmoittaa siitä työsuojeluviranomaiselle.

24 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaan työnantajan järjestettäväksi kuuluvan työterveyshuollon toteuttamisesta huolehtivien työterveyshuoltopalveluja tuottavien yksiköiden ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden toiminnan sekä työterveyshuoltopalvelujen sisällön lääketieteellinen valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle ja Lupa- ja valvontavirastolle siten kuin siitä erikseen säädetään.

Työsuojeluviranomaisen on, sen mukaan kuin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa säädetään, valvottava, että työnantaja järjestää tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säädöksissä tarkoitetun työterveyshuollon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

264.

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

1037

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 4 §:n 3 momentti, 2 a luvun 4 §:n 4 momentti, 11 luvun 2 §:n 2 momentti, 4 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 2 ja 3 momentti, 4 a §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 4 momentti sekä 4 c ja 4 d §, 12 luvun 1 §:n 5 momentti ja 9 § sekä 13 luvun 1 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentin 1 kohta sekä 3 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 4 §:n 3 momentti, 2 a luvun 4 §:n 4 momentti, 11 luvun 4 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 2 ja 3 momentti, 4 a §:n otsikko sekä 2 ja 4 momentti sekä 4 c ja 4 d §, 12 luvun 1 §:n 5 momentti ja 9 § sekä 13 luvun 1 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentin 1 kohta sekä 3 §:n 1 momentti laissa 385/2023 sekä 11 luvun 2 §:n 2 momentti ja 4 a §:n 1 momentin johdantokappale laissa 438/2024, seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

4 §

Lain toimeenpano

Työvoimaviranomainen tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus antaa työttömyysetuuden saamisen työvoimapoliittisista edellytyksistä Kansaneläkelaitosta ja työttömyyskassaa sitovan lausunnon siten kuin 11 luvussa säädetään.

2 a luku

Työvoimapoliittisesti moitittava menettely

4 §

Työstä kieltäytyminen

Jollei muuhun arvioon ole aihetta, työnhakijan katsotaan kieltäytyneen työstä sinä päivänä, jona työvoimaviranomainen tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus saa tiedon työnhakijan 1 tai 2 momentissa tarkoitetusta menettelystä taikka työnhakija menettelee 1 tai 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä ajankohdasta, jona työnhakijan katsotaan kieltäytyneen työstä.

11 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

2 §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Työttömyysetuuden hakijan on esitettävä työvoimaviranomaisen ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen lausunnon antamiseksi tarpeelliset häntä henkilökohtaisesti koskevat

selvitykset työvoimaviranomaiselle tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle sen määräämällä tavalla.

4 §

Työvoimaviranomaisen työvoimapoliittinen lausunto

Työvoimaviranomainen antaa 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapoliittisen lausunnon:

1) tarvittaessa sellaisista 2 luvussa säädetystä etuuden saamisen yleisistä työvoimapoliittisista edellytyksistä, joita ei ole tämän luvun 4 a §:ssä säädetty Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen annettavaksi;

Työvoimapoliittinen lausunto annetaan Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan pyynnöstä. Lausuntoa on Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan pyynnöstä täydennettävä viipymättä. Jos työnhakija on ilmoittanut työvoimaviranomaiselle tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle hakevansa työmarkkinatukea tai työttömyyspäivärahaa, työvoimapoliittinen lausunto voidaan antaa ja sitä voidaan täydentää ilman erillistä pyyntöä.

Työvoimapoliittinen lausunto annetaan työnhakijalle tiedoksi 3 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä. Työnhakijalla on oikeus pyynnöstä saada tieto lausunnon työttömyyspäivärahaa hakevasta työnhakijasta tekee Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta.

4 a §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen työvoimapoliittinen lausunto

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus antaa 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapoliittisen lausunnon niistä työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä, joista säädetään seuraavissa lainkohdissa:

Hoitaessaan tässä pykälässä säädettyjä tehtäviä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi lisäksi antaa kaikkien työvoimaviranomaisten toimialueilla työvoimapoliittisen lausunnon muistakin kuin 1 momentissa tarkoitetuista työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä.

Mitä 4 §:n 2, 3 ja 4 momentissa säädetään työvoimapoliittisen lausunnon antamisesta, sovelletaan myös Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen antamiin työvoimapoliittisiin lausuntoihin.

4 c §

Tämän luvun poikkeava soveltaminen Ahvenanmaan maakunnassa

Poiketen siitä, mitä 4 §:n 1 momentissa säädetään työvoimaviranomaisen tehtävistä, Ahvenanmaan maakunnassa työvoimapoliittisen lausunnon henkilön oikeudesta ansiopäivärahaan 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen edellytysten osalta antaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.

Poiketen siitä, mitä 4 b §:ssä säädetään työvoimaviranomaisen tehtävistä, Ahvenanmaan maakunnassa 4 b §:ssä tarkoitetun ilmoituksen ansiopäivärahaa hakevasta työnhakijasta tekee Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.

4 d §

Valvonta

Tässä laissa työvoimaviranomaiselle ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen tehtävien valvontaan sovelletaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 25 ja 26 §:ää.

12 luku

Muutoksenhaku

1 §

Muutoksenhakuoikeus

Työvoimaviranomaisen ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen antamasta sitovasta lausunnosta ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

9 §

Oikeudenkäyntikulujen jakaminen

Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosikeus voivat velvoittaa työvoimaviranomaisen tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen korvaamaan oikeudenkäyntikulut kokonaisuudessaan tai osaksi Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle asiassa, jossa Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa velvoitetaan suorittamaan asianosaisen oikeudenkäyntikuluja ja oikeudenkäyntikulujen suoritusvelvollisuus perustuu pääasiassa tai osittain 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuun työvoimapolitiittiseen lausuntoon. Työvoimaviranomaista tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta on kuultava korvausvastuun jakamisesta.

13 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

1 §

Oikeus tietojen saamiseen

Kansaneläkelaitoksella, työvoimaviranomaisella, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella, työttömyyskassalla sekä tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain tai Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot:

Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus saada maksutta tässä tai muissa laeissa säädettyjen tehtäviensä hoitamista varten:

1) työvoimaviranomaiselta Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettu työvoimapolitiittinen lausunto;

3 §

Tietojen luovuttaminen

Salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus luovuttaa tehtävässään haltuunsa saamiaan tietoja työvoimaviranomaiselle ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiittisiin edellytyksiin vaikuttavista seikoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa niistä vireillä olevista ja uudelleen vireille tulevista tehtävistä, jotka tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan kuuluvat elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle.

265.

Laki

työturvallisuuslain 65 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työturvallisuuslain (738/2002) 65 § seuraavasti:

65 §

Lain noudattamisen valvonta

Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

266.

Laki

eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain 21 e §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain (634/1956) 21 e §, sellaisena kuin se on laissa 521/2023, seuraavasti:

21 e §

Oulangan kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä Metsähallituksen tueksi voidaan asettaa kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään neljätoista jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, elinvoimakeskuksen, asianomaisten kuntien ja paliskuntien, Puolustusvoimien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, kalatalousalueita, asukkaita sekä elinkeinoja edustavien yhteisöjen ja retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

267.

Laki

eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetun lain 9 ja 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetun lain (383/2009) 9 ja 15 § seuraavasti:

9 §

Viranomaisen oikeus ryhtyä toimenpiteisiin

Lupa- ja valvontavirasto voi valtion kustannuksella tehdä tai teettää välttämättömät vahingon ehkäisemistä tai rajoittamista koskevat toimenpiteet taikka korjaavat toimenpiteet vahingoittuneella alueella, jos:

1) asia on kiireellinen eikä 2 §:n 1 momentissa mainitussa laissa säädettyä menettelyä voida odottaa vahingon olennaisesti laajentumatta; tai

2) vahingon aiheuttanut toiminnanharjoittajaa ei vaikeudetta saada selville.

Lupa- ja valvontaviraston on 1 momentissa tarkoitetun toimenpiteen jälkeen tai kun mainitun momentin 2 kohdassa tarkoitettu toiminnanharjoittaja on saatu selville, viipymättä pantava vireille menettely korjaavista toimenpiteistä määräämiseksi 2 §:n 1 momentissa mainitun lain mukaisesti.

15 §

Valtion osallistuminen korjaaviin toimenpiteisiin

Jos toiminnanharjoittaja ei 11 §:stä johtuvasta syystä vastaa kustannuksista tai vahingon aiheuttaneen toiminnanharjoittajan kustannusvastuuta on 12 §:n nojalla kohtuullistettu, Lupa- ja valvontavirasto voi ympäristötyönä tehdä tai teettää korjaavat toimet.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

268.

Laki

Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain (28/1998) 7 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1020/2010, seuraavasti:

7 §

Lupaviranomainen

Tämän lain mukainen lupaviranomainen on Lupa- ja valvontavirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

269.

Laki

hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain 12 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain (416/2012) 12 §:n 2 momentti ja 16 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 16 §:n 1 momentti laissa 1426/2019, seuraavasti:

12 §

Viranomaisten tehtävät

Lupa- ja valvontavirasto valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamista Suomessa ja Suomen talousvyöhykkeellä.

16 §

1043

Muutoksenhaku

Lupa- ja valvontaviraston ja Energiaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudessa noudattaen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia (808/2019), jollei jäljempänä toisin säädetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

270.

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan jätelain (646/2011) 22 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 494/2022, sekä *muutetaan* 7 §:n 1 ja 2 momentti, 22 §:n 2, 4 ja 6 momentti, 24 §:n 1 momentti, 25 §:n 2 ja 3 momentti, 48 e §, 49 d §:n 1 momentti, 51 §:n 2 ja 3 momentti, 53 a §:n 3 momentti, 54 §:n 2 momentti, 61 §:n 1—3 momentti, 62 §:n 2 momentti, 64, 66 c ja 70 §, 75 §:n 2 momentti, 88 §:n otsikko ja 1 momentti, 92 §, 93 §:n 2 momentti, 94 §:n 2 momentti, 95 a §:n 1 momentti, 96 §:n 1 ja 3 momentti, 97 §, 98 §:n 2 momentti, 99 §, 101 §:n 1 momentti, 103 §:n 1 ja 3 momentti, 104 ja 105 §, 106 §:n 1 ja 2 momentti, 107 §:n 1 momentti, 107 a ja 107 b §, 107 c §:n 1 momentti, 108 a §:n 1 ja 2 momentti, 108 b §:n 1—3 momentti, 108 c §:n 1 ja 2 momentti, 122 §:n 2, 3 ja 5 momentti, 124 §:n 2 momentti, 128 §, 132 §:n 3 momentti, 134 §, 136 §:n 2 momentti, 137 §:n 1 ja 2 momentti, 138 § ja 142 §:n 1—3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 24 §:n 1 momentti laissa 757/2018, 25 §:n 2 momentti laissa 917/2021, 25 §:n 3 momentti, 48 e §, 53 a §:n 3 momentti ja 128 § laissa 1096/2022, 49 d §:n 1 momentti, 51 §:n 2 ja 3 momentti, 54 §:n 2 momentti, 62 §:n 2 momentti, 64 ja 66 c §, 88 §:n otsikko ja 1 momentti, 93 §:n 2 momentti ja 136 §:n 2 momentti laissa 714/2021, 61 §:n 1 momentti laissa 410/2014, 94 §:n 2 momentti, 95 a §:n 1 momentti, 96 §:n 1 ja 3 momentti, 97 §, 98 §:n 2 momentti, 99 ja 105 §, 122 §:n 2 momentti, 137 §:n 2 momentti ja 142 §:n 1—3 momentti laissa 494/2022, 107 a ja 107 b §, 107 c §:n 1 momentti ja 122 §:n 5 momentti laissa 54/2024, 108 a §:n 1 ja 2 momentti, 108 b §:n 1—3 momentti ja 108 c §:n 1 ja 2 momentti laissa 1120/2024, 124 §:n 2 momentti laissa 834/2017 sekä 137 § 1 momentti laissa 1421/2019, seuraavasti:

7 §

Vaarallisen jätteen luokittelusta poikkeaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi jätteen haltijan hakemuksesta tai omasta aloitteestaan yksittäistapauksessa päättää, että:

1) 6 §:n 3 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa vaaralliseksi jätteeksi luokiteltu jäte ei ole vaarallista jätettä, jos jätteen haltija osoittaa luotettavasti, ettei kyseisellä jätteellä ole yhtään vaaraominaisuutta ja ettei tämä ole seurausta jätteen laimentamisesta;

2) myös muu kuin 1 kohdassa tarkoitettussa asetuksessa vaaralliseksi jätteeksi luokiteltu jäte on vaarallista jätettä, jos jätteellä on jokin vaaraominaisuus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu asia voidaan käsitellä osana vireillä olevaa ympäristölupa-asiaa.

22 §

Valtion viranomaiset

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista toimialueellaan.

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää valtakunnallisena viranomaisena tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tuottajavastuuta koskevien tehtävien hoitamista.

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa toimialallaan jätteestä aiheutuvien terveyshaittojen ehkäisyä.

24 §

Yleiset valvontaviranomaiset

Tämän lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat Lupa- ja valvontavirasto sekä kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ne valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Lisäksi ne valvovat elohopea-asetuksen 10 artiklan 4 ja 6 kohdan, 11 ja 12 artiklan, 13 artiklan 1 ja 3 kohdan sekä 14 artiklan säännösten noudattamista.

25 §

Muut valvontaviranomaiset

Lupa- ja valvontavirasto valvoo tuottajavastuun valtakunnallisena viranomaisena tuottajavastuuta ja juomapakkausten palautusjärjestelmiä koskevien säännösten noudattamista.

Verohallinto valvoo toimialallaan 68 §:ssä tarkoitettuja juomapakkauksia koskevien tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista. Tulli valvoo yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa jätteiden kansainvälisiä siirtoja ja yhteistyössä Lupa- ja valvontaviraston kanssa tuottajavastuun piiriin kuuluvien tuotteiden etäkauppaa. Tulli valvoo lisäksi elohopea-asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tuontia jätteenä koskevan rajoituksen noudattamista.

48 e §

Kunnan jätehuolto- ja siivouskustannusten ilmoittaminen ja korvaaminen

Ollakseen oikeutettu tuottajan maksamiin korvauksiin kunnan on vuosittain toukokuun loppuun mennessä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle 48 d §:ssä tarkoitettujen jätehuolto- ja siivouskustannuksensa edelliseltä vuodelta. Ilmoituksessa on eriteltävä kustannukset, jotka ovat aiheutuneet:

1) roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetystä jätteen keräyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä;

2) roskaantumisen siivoamisesta, roskien kuljetuksesta ja käsittelystä;

3) erillisistä tupakkajätteelle tarkoitetuista jäteastioista sekä 48 b §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun tiedotuksesta ja neuvonnasta.

Lupa- ja valvontavirasto tekee päätöksen kunnalle maksettavista korvauksista 48 d §:ssä säädetyn perusteella. Päätöksessä on eriteltävä jokaisen 62 §:ssä tarkoitetun tuottajayhteisön ja tuottajan korvaukset tuoteryhmittäin ja päätöksestä on käytävä ilmi kullekin kunnalle maksettavan korvauksen kokonaismäärä. Tuottajayhteisön ja tuottajan on maksettava korvaukset Lupa- ja valvontavirastolle, joka tilittää ne edelleen kunnille. Tuottajan on maksettava korvausten perimisestä ja niiden tilittämisestä aiheutuvat kustannukset viranomaisille.

49 d §

Sopimusta koskevien tietojen antaminen valvontaviranomaiselle

Pakkausten tuottajayhteisön on vuosittain toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle yhteenveto kuntien kanssa edellisenä kalenterivuonna tehdystä 49 a §:ssä tarkoitetusta sopimuksesta ja sen toimeenpanosta. Yhteenvetoon on sisällytettävä ainakin tiedot sopimuksen osapuolista ja voimassaoloajasta sekä kiinteistöiltä ja alueellisista vastaanottoaikoista kerätyn pakkausjätteen määristä. Yhteenvetoon on myös liitettävä ammattitaitoisen ja riippumattoman tarkastajan arvio tuottajan kustannusvastuun toteutumisesta, mukaan lukien tiedot kiinteistöittäisen erilliskeräyksen kustannusten korvaamisesta kunnille ja jätteen haltijoille.

51 §

Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus

Tuottajan on vuosittain toimitettava selvitys järjestämästään tiedotuksesta Lupa- ja valvontavirastolle.

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä 1 ja 2 momentissa säädettyä suppeamman tiedotusvelvollisuuden tuottajalle, joka saattaa markkinoille ainoastaan yritysten käyttöön tarkoitettuja tuotteita silloin, kun se on toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista.

53 a §

Tuottajan omavalvonta

Lupa- ja valvontavirasto voi hyväksyä poikkeuksen 2 momentissa tarkoitetusta vaatimuksesta, jos se on perusteltua tuottajan toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen. Lupa- ja valvontavirasto voi tarvittaessa määrätä tarkastuksen teettämisestä 1 momentissa tarkoitetun omavalvonnan tueksi.

54 §

Tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus

Tuottajan on toimitettava tiivistelmä 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista sekä tiedot 53 a §:n 1 momentissa tarkoitetun suunnitelman mukaisista toimista ja tarkastuksista Lupa- ja valvontavirastolle kalenterivuositain taikka tämän määräyksestä useammin, jos se on tarpeen tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi. Tuottajan on myös 1 momentissa tarkoitettujen tietojen perusteella julkaistava vuosittain yleisessä tietoverkossa tiedot jätteen erilliskeräystä ja hyödyntämistä koskevien velvollisuuksiensa täyttymisestä.

61 §

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajalta vaadittava vakuus

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajan on asetettava Lupa- ja valvontaviraston eduksi vakuus, jolla katetaan tuottajan markkinoille saattamien kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanotosta, kuljetuksesta, muusta jätehuollosta ja näihin liittyvästä tiedotuksesta sekä uudelleenkäytön edistämisestä aiheutuvat kustannukset. Jäljempänä 62 §:ssä tarkoitettuun tuottajayhteisöön kuuluvan tuottajan ei tarvitse asettaa erillistä vakuutta.

Hyväksyttäviä vakuuksia ovat takaus, vakuutus ja pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kotipaikan omaava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos. Edellytyksenä on lisäksi, että Lupa- ja valvontavirasto saa vakuuden käyttöönsä vaatimuksen nojalla.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada vakuus käyttöönsä, kun tuottaja on todettu maksukyvyttömäksi tai kun tämä on kehotuksesta huolimatta laiminlyönyt jätehuollon järjestämisen. Lupa- ja valvontavirasto jakaa vakuuden markkinaosuuden mukaisessa suhteessa niille 142 §:ssä tarkoitettuun tuottajarekisteriin hyväksytyille tuottajille ja tuottajayhteisöille, jotka järjestävät vakuudenantajan markkinoille saattamien laitteiden jätehuollon.

62 §

Tuottajayhteisöön liittyminen

Lupa- ja valvontavirasto voi hyväksyä tuottajarekisteriin yksittäisen tuottajan, jos tuottajayhteisöön liittyminen on toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen ilmeisen tarpeetonta.

64 §

Tuottajarekisteriin hyväksytyyn tuottajan ja tuottajayhteisön toiminnan turvaaminen

Tuottajayhteisöllä on oltava riittävät taloudelliset voimavarat toimintansa asianmukaiseksi järjestämiseksi ja niin, että se voi vastata sille siirretyistä tuottajavastuuvetoista jatkuvasti vähintään kuuden kuukauden ajan. Tämän osoittamiseksi tuottajayhteisön on esitettävä Lupa- ja valvontavirastolle selvitys riittävästä taloudellisista järjestelyistä ja toimintasuunnitelma uudelleenkäytön ja jätehuollon järjestämisestä. Selvitys ja suunnitelma on annettava vuosittain tai jos toiminta muuttuu olennaisesti, kolmen kuukauden kuluessa muutoksesta.

Lupa- ja valvontavirasto voi edellyttää 1 momentissa tarkoitettua selvitystä taloudellisista järjestelyistä ja toimintasuunnitelmaa muulta kuin tuottajayhteisöön kuuluvalta tuottajalta silloin, kun se on tarkoituksenmukaista tuottajan toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen riittävien taloudellisten järjestelyjen osoittamisesta ja toiminnan turvaamiseksi laadittavista selvityksistä ja suunnitelmista sekä niiden toimittamisesta Lupa- ja valvontavirastolle.

66 c §

Tuottajavastuujärjestelmien yhteistyöryhmä

Lupa- ja valvontaviraston on yhteistyössä tuottajien kanssa asetettava yksi tai useampi yhteistyöryhmä tuottajavastuujärjestelmien ja 68 §:ssä tarkoitettujen palautusjärjestelmien toimintaa koskevaa säännöllistä tiedonvaihtoa varten. Yhteistyöryhmässä on oltava tuottajien, jakelijoiden ja viranomaisten edustajat sekä edustajat sellaisista julkisista ja yksityisistä jätealan toiminnanharjoittajista ja 134 §:n 2 kohdassa tarkoitetuista yhdistyksistä ja säätiöistä, joiden toimialaan yhteistyöryhmän tehtävät voivat olennaisesti liittyä. Lisäksi yhteistyöryhmässä on oltava edustajat uudelleenkäyttöä ja uudelleenkäytön valmistelua harjoittavista yrityksistä ja yhteisöistä.

70 §

Juomapakkausten palautusjärjestelmään kuuluvien pakkausten merkinnät

Juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on huolehdittava siitä, että palautusjärjestelmään kuuluviin juomapakkauksiin merkitään pantin määrä ja se, että ne kuuluvat juomapakkausten palautusjärjestelmään, jonka ylläpitäjä on hyväksytty 103 §:n mukaisesti. Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen merkintävelvollisuudesta, jos pakattuja juomia ei luovuteta kuluttajille tai merkintöjen puuttuminen ei olennaisesti vaikeuta juomapakkausten palauttamista.

75 §

Siivoamisesta määrääminen

Jos kunta laiminlyö 74 §:n 2 momentissa tarkoitetun siivoamisvelvollisuutensa, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa kunnalle siivoamisesta määräyksen.

88 §

Alueelliset yhteistyöryhmät

Lupa- ja valvontaviraston on asetettava vähintään kuusi alueellista yhteistyöryhmää tukemaan valtakunnallisen jättesuunnitelman valmistelua, toimeenpanoa ja toimeenpanon seurantaa. Alueellisessa yhteistyöryhmässä on oltava edustettuina toimialueen kunnat sekä sellaiset toiminnanharjoittajat ja 134 §:n 2 kohdassa tarkoitettut yhdistykset ja säätiöt, joiden tehtäviin tai tarkoitukseen asia voi liittyä.

92 §

Menettely kunnan jätehuoltomääräyksiä annettaessa

Ennen kunnan jätehuoltomääräysten antamista kunnan on varattava Lupa- ja valvontavirastolle sekä tarvittaessa muille viranomaisille tilaisuus lausunnon antamiseen. Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta asian käsittelyssä säädetään hallintolain 41 §:ssä.

Kunnan on tiedotettava jätehuoltomääräyksistä yleisesti siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Määräykset on oltava saatavilla tietoverkossa. Ne on lisäksi toimitettava tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle.

93 §

Jäteneuvonta

Lupa- ja valvontaviraston on edistettävä 12 §:n 1 momentissa tuotannon harjoittajalle sekä tuotteen valmistajalle ja maahantuojalle säädetyn selvilläolovelvollisuuden toteutumista.

94 §

Hakemus toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin

Hakemus tehdään Lupa- ja valvontavirastolle. Hakemus on tehtävä viranomaisen sähköisessä asiointipalvelussa. Hakemuksen voi toimittaa myös sähköpostitse tai paperisena, jos hakemuksen laatiminen sähköisessä asiointipalvelussa ei ole mahdollista. Suomen ulkopuolelle sijoittautuneen toiminnanharjoittajan on toimitettava hakemus suomen, ruotsin tai englannin kielellä. Vieraskielisistä todistuksista on annettava auktorisoidun kääntäjän tekemä tai muu luotettava käännös suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

95 a §

Vastavuoroinen tunnustaminen

Toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa rekisteröity jätteen kuljettaja voi toimittaa 94 §:ssä tarkoitetun hakemuksen sijaan todistuksen rekisteröinnistä Lupa- ja valvontavirastolle jätehuoltorekisteriin merkitsemiseksi (*vastavuoroinen tunnustaminen*). Todistuksessa on oltava tiedot kuljettajasta, rekisteröintiviranomaisesta ja rekisteröinnin voimassaolosta sekä muut olennaiset tiedot rekisteröinnin sisällöstä. Todistuksen lisäksi on toimitettava muut jätehuoltorekisteriin merkitsemiseen tarvittavat tiedot toiminnanharjoittajasta, Suomessa harjoitettavasta toiminnasta sekä toiminta-alueesta Suomessa. Tiedot on toimitettava suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi. Todistuksesta on annettava auktorisoidun kääntäjän tekemä tai muu luotettava käännös suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

96 §

Päätös jätehuoltorekisteriin hyväksymisestä

Lupa- ja valvontaviraston on ilman aiheutonta viivytystä tehtävä päätös jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevasta hakemuksesta tai tehtävä vastavuoroista tunnustamista koskeva

merkintä jätehuoltorekisteriin. Päätös tai tieto merkinnästä on toimitettava hakijalle. Suomen ulkopuolelle sijoittautuneelle toiminnanharjoittajalle päätös tai tieto merkinnästä tehdään suomeksi tai ruotsiksi. Päätöksestä tai merkinnästä on toimitettava tarvittaessa englanninkielinen käännös toiminnanharjoittajalle. Toimintaa ei saa aloittaa ennen kuin Lupa- ja valvontavirasto on hyväksynyt tai merkinnyt toiminnan jätehuoltorekisteriin. Hyväksymistä koskeva päätös ja vastavuoroista tunnustamista koskeva merkintä ovat voimassa toistaiseksi tai määräajan. Vastavuoroista tunnustamista koskeva merkintä tehdään määräajaksi, jos rekisteröinti toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa on tehty määräajaksi.

Lupa- ja valvontaviraston on merkittävä hakemuksen, päätöksen ja vastavuoroista tunnustamista koskevan merkinnän olennaiset tiedot jätehuoltorekisteriin.

97 §

Jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen

Jos jätehuoltorekisteriin hyväksyty tai vastavuoroisen tunnustamisen perusteella rekisteriin merkitty toiminta muuttuu olennaisesti tai lopetetaan, siitä on viivytyksettä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle ja tarvittaessa tehtävä uusi hakemus tai toimitettava 95 a §:ssä tarkoitettu todistus ja muut mainitussa pykälässä tarkoitettut tiedot. Lupa- ja valvontaviraston on merkittävät muuttuneet tiedot jätehuoltorekisteriin ja tarvittaessa muutettava hyväksymispäätöstä vastaavasti. Jos toiminta lopetetaan, toiminnanharjoittajan tiedot on poistettava jätehuoltorekisteristä.

Jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevaa päätöstä tai vastavuoroisen tunnustamisen perusteella tehtyä merkintää voidaan Lupa- ja valvontaviraston aloitteesta muuttaa, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet tai hyväksymisen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty.

98 §

Ote jätehuoltorekisteristä

Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava ote tarkistamista varten jätehuoltorekisteriin hyväksyty tai merkityn toiminnan harjoittajalle sen kalenterivuoden aikana, jolloin on kulunut kolme vuotta toiminnan hyväksymisestä tai merkitsemisestä jätehuoltorekisteriin tai, jos toimintaa on muutettu, viimeisen muutoksen hyväksymisestä rekisteriin. Toiminnanharjoittajan on tarkistamispyynnössä asetetussa kohtuullisessa määräajassa vastattava pyyntöön ja ilmoitettava muuttuneet tiedot.

99 §

Jätehuoltorekisteriin hyväksymisen tai merkitsemisen peruuttaminen ja raukeaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa jätehuoltorekisteriin hyväksymisen tai merkitsemisen, jos:

1) 95 §:n mukaisia hyväksymisen edellytyksiä ei enää saada täytetyiksi muuttamalla päätöstä 97 §:n mukaisesti;

2) toiminnanharjoittaja ei enää ole 95 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla luotettava ja peruste, jonka takia toimijaa ei pidetä luotettavana, on luonteeltaan olennainen ja vakava eikä toiminnanharjoittaja ole viranomaisen määräyksestä huolimatta korjannut epäkohtaa;

3) toiminnanharjoittaja on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet hyväksymisen tai merkitsemisen edellytyksiin; tai

4) toiminnanharjoittaja on elinkeinotoiminnassaan toistuvasti osoittanut ilmeistä piittaamattomuutta tämän lain säännöksistä tai on toistuvasti rikkonut päätöksen määräyksiä viranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta ja toiminnasta aiheutuu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Lupa- ja valvontaviraston on päätettävä, että jätehuoltorekisteriin hyväksyminen tai merkitseminen raukeaa, jos toiminnanharjoittaja ei vastaa 98 §:n 2 momentissa tarkoitettuun otteen tarkistamispyyntöön. Toiminnanharjoittajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen hyväksymisen tai merkitsemisen peruuttamista tai raukeamista. Lupa- ja valvontaviraston on poistettava jätehuoltorekisteristä tiedot toiminnanharjoittajasta, jonka hyväksyminen tai merkitseminen peruutetaan tai raukeaa.

101 §

Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi

Edellä 48 §:ssä tarkoitetun tuottajan, 62 §:ssä tarkoitetun tuottajayhteisön ja 68 §:ssä tarkoitetun juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on tehtävä Lupa- ja valvontavirastolle hakemus 142 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun tuottajarekisteriin hyväksymiseksi. Hakemus on tehtävä hyvissä ajoin siten, että käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuolto voidaan turvata.

103 §

Päätös tuottajarekisteriin hyväksymisestä

Lupa- ja valvontaviraston on ilman aiheetonta viivytystä tehtävä päätös tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevasta hakemuksesta. Päätös tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hyväksymisestä tuottajarekisteriin määrätään asian laadun mukaan olemaan voimassa toistaiseksi tai määräajan. Tuottajan hyväksymistä koskeva päätös on voimassa toistaiseksi.

Lupa- ja valvontaviraston on merkittävä hakemuksen ja päätöksen olennaiset tiedot tuottajarekisteriin.

104 §

Ote tuottajarekisteristä

Lupa- ja valvontaviraston on annettava tuottajarekisteriin hyväksytyille juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjälle ote tuottajarekisteristä. Palautusjärjestelmän ylläpitäjän on toimitettava ote järjestelmään liittyneille jäsenille.

105 §

Tuottajan tai jäsenen ilmoittaminen tuottajarekisteriin

Tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on ilmoitettava tuottajarekisteriin tuottajat tai jäsenet, joiden tämän lain mukaisista

velvollisuuksista tuottajayhteisö tai palautusjärjestelmän ylläpitäjä huolehtii. Valtuutetun edustajan osalta on lisäksi ilmoitettava valtuutuksen antaja ja tuottaja, joka muutoin vastaisi valtuutusta koskevien tuotteiden tuottajavastuuveloitteista. Jos tiedot muuttuvat, myös tästä on tehtävä ilmoitus rekisteriin. Lupa- ja valvontaviraston on merkittävä tiedot tuottajarekisteriin ja ilmoitettava merkinnästä ilmoituksen tekijälle. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

106 §

Tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen

Jos tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajan, tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän toiminta muuttuu olennaisesti taikka jos tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän jäsenet muuttuvat, on tästä ilmoitettava viivytyksettä Lupa- ja valvontavirastolle ja tarvittaessa tehtävä uusi hakemus. Lupa- ja valvontaviraston on merkittävä muuttuneet tiedot tuottajarekisteriin ja tarvittaessa muutettava tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevaa päätöstä.

Päätöstä voidaan muuttaa myös Lupa- ja valvontaviraston aloitteesta, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet tai päätöksen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty.

107 §

Tuottajarekisteriin hyväksymisen peruuttaminen ja raukeaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa tuottajarekisteriin hyväksymisen, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä Lupa- ja valvontaviraston kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti laiminlyö tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisen tuottajavastuuseen perustuvan velvollisuuden järjestää käytöstä poistetun tuotteen vastaanotto, uudelleenkäyttö, hyödyntäminen ja muu jätehuolto tai jos jotakin muuta 102 §:ssä säädettyä hyväksymisen edellytystä ei viranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta saada täytettyä.

107 a §

Ilmoittamisesta vastaava viranomainen

Lupa- ja valvontavirasto toimii akkuasetuksen 22 artiklassa tarkoitettuna vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen ilmoittamisesta sekä hyväksymisestä ja nimeämisestä vastaavana viranomaisena. Lupa- ja valvontavirasto valvoo tässä luvussa tarkoitettuja ilmoitettuja laitoksia.

107 b §

Ilmoitetuksi laitokseksi hyväksymistä koskeva hakemus

Suomeen sijoittautuneen vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen on haettava ilmoitetuksi laitokseksi hyväksymistä Lupa- ja valvontavirastolta. Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksia koskevista vaatimuksista säädetään akkuasetuksen 25 artiklassa.

Hakemukseen on liitettävä tiedot ja todistukset arviointilaitokselta edellytettävien vaatimusten täyttymisestä niiden akkujen ja paristojen osalta, joiden osalta laitos katsoo olevansa pätevä. Lisäksi hakemukseen on liitettävä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikön akkreditointipalvelun antama akkreditointitodistus siitä, että vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos täyttää akkuasetuksen vaatimukset. Jos arviointilaitos ei voi toimittaa akkreditointitodistusta, sen on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle tarpeelliset asiakirjatodisteet, joiden avulla Lupa- ja valvontavirasto voi arvioida hakijan täyttävän akkuasetuksen vaatimukset.

107 c §

Ilmoitetuksi laitokseksi hyväksyminen ja hyväksymisen rajaaminen tai peruuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto hyväksyy ja nimeää vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen ilmoitetuksi laitokseksi, jos laitos täyttää akkuasetuksen 25 artiklassa säädetyt vaatimukset ja akkuasetuksen 29 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja vastalauseita ei esitetä.

108 a §

Viranomaisten tehtävät aluskierrätysasetuksen ja Hongkongin yleissopimuksen toimeenpanossa

Aluskierrätysasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 11 alakohdassa ja Hongkongin yleissopimuksen 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on Lupa- ja valvontavirasto. Lupa- ja valvontavirasto ja Liikenne- ja viestintävirasto toimivat yhteistyössä aluskierrätyksen toimeenpanon seuraamiseksi ja aluskierrätysasetuksen 22 artiklassa tarkoitetun mainitun asetuksen ja Hongkongin yleissopimuksen kiertämisen ja rikkomisen ehkäisemiseksi.

108 b §

Aluskierrätysuunnitelma ja ennakoilmoitukset aluksen siirrosta ja purkamisesta

Sen lisäksi, mitä aluskierrätysasetuksessa säädetään, aluskierrätyslaitoksen on laadittava Hongkongin yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla aluksella aluskierrätysuunnitelma mainitun sopimuksen liitteen 9 säännön mukaisesti. Suunnitelma on tehtävä suomen- tai ruotsinkielisenä. Jos aluskierrätysuunnitelma laaditaan ulkomaiselle alukselle, aluskierrätyslaitoksen on tehtävä suunnitelmasta englannin-, ranskan- tai espanjankielinen käännös, jos kyseessä olevan aluksen lippuvaltion hallinto sitä vaatii. Aluskierrätyslaitoksen on toimitettava aluskierrätysuunnitelma Lupa- ja valvontavirastolle hyväksyttäväksi vähintään 45 vuorokautta ennen kuin se vastaanottaa Hongkongin yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvan aluksen purettavaksi. Suunnitelman lisäksi aluskierrätyslaitoksen on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle Hongkongin yleissopimuksen liitteen 24 säännön 2 kohdan mukaiset tiedot.

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava aluskierrätyslaitokselle, aluksen omistajalle ja Liikenne- ja viestintävirastolle kolmen vuorokauden kuluessa, että se on vastaanottanut aluskierrätysuunnitelman. Lupa- ja valvontavirasto hyväksyy aluskierrätysasetuksen 7 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa ja Hongkongin yleissopimuksessa tarkoitetun aluskierrätysuunnitelman ja antaa hyväksynnästä aluskierrätyslaitokselle kirjallisen päätöksen. Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava Hongkongin yleissopimuksessa tarkoitettu

aluskierrätysuunnitelmaa koskeva päätös tiedoksi aluksen omistajalle, Liikenne- ja viestintävirastolle ja Suomen ympäristökeskukselle.

Kun alukselle on myönnetty kierrätyskelpoisuuden osoittava kansainvälinen todistuskirja merenkulun ympäristönsuojelulain 8 a luvun 2 §:ssä säädetyn mukaisesti, aluskierrätyslaitoksen on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle purkamisen suunnitellusta aloittamisesta Hongkongin yleissopimuksen liitteen 24 säännön 3 kohdan mukaisesti.

108 c §

Ilmoitus aluksen purkamisen loppuunsaattamisesta

Kun alus on kokonaan tai osittain purettu aluskierrätysuunnitelman ja Hongkongin yleissopimuksen vaatimusten mukaisesti, aluskierrätyslaitoksen on laadittava yleissopimuksen liitteen 25 säännön mukainen loppuunsaattamisilmoitus. Ilmoitus on laadittava yleissopimuksen lisäyksessä 7 olevan mallin mukaisesti ja siihen on liitettävä raportti mahdollisista vaaratilanteista ja onnettomuuksista, jotka ovat aiheuttaneet haittaa ihmisten terveydelle tai ympäristölle. Ilmoitus on toimitettava 14 vuorokauden kuluessa purkamisen päättymisestä Lupa- ja valvontavirastolle.

Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava loppuunsaattamisilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle.

122 §

Tiedonsaantioikeus

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja toiminnanharjoittajan veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin tai Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta ja taloudesta, jotka ovat välttämättömiä 95 §:n 2 momentissa tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi sekä Liikenne- ja viestintävirastolta tiedot 95 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua liikenneluvasta.

Lupa- ja valvontavirastolla tai sen määräämällä virkamiehellä on lisäksi oikeus pyynnöstä saada tuottajayhteisöltä, tuottajalta, jakelijalta ja muulta 48 §:ssä tarkoitetun käytöstä poistetun tuotteen jätehuoltoa harjoittavalta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa sekä tämän lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot markkinoille saatettujen ja käytöstä poistettujen tuotteiden määrästä, keräyksestä tai viennistä taikka uudelleenkäytöstä, valmistelusta uudelleenkäyttöön, kierrätyksestä, hyödyntämisestä tai muusta jätehuollosta sekä muista näihin rinnastettavista seikoista.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvonnan suorittamiseksi välttämättömät akkuasetuksen 35 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tiedot sellaiselta ilmoittamaltaan vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokselta, jota akkuasetuksessa säädetty velvoitteet koskevat.

124 §

Tarkastukset ja valvontasuunnitelmat

Valvontaviranomaisen on laadittava sellaisten 1 momentissa tarkoitettujen toimintojen, joihin liittyy tai voidaan perustellusti olettaa liittyvän jätteen kansainvälisiä siirtoja, tarkastuksia ja muuta valvontaa varten suunnitelma. Lupa- ja valvontaviraston on laadittava jätteen ammattimaisen kuljettamisen ja jätteen välittämisen valvontaa varten suunnitelma. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava 100 §:ssä tarkoitettun jätteen ammattimaisen keräyksen valvontaa varten suunnitelma. Edellä tarkoitettujen suunnitelmien, jotka viranomaisen voi yhdistää ympäristönsuojelulain 168 §:n 4 momentissa tarkoitettuun valvontaohjelmaan, tulee perustua arviointiin jätteistä ja niiden jätehuollosta aiheutuvista riskeistä ja ympäristövaikutuksista.

128 §

Tuottajavastuuta koskevan rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Jos 6 luvussa tarkoitettu tuottaja tai tuottajayhteisö taikka 68 §:ssä tarkoitettu juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä ei ole järjestänyt 46 §:n 1 momentissa säädettyyn tuottajavastuuseen perustuvaa uudelleenkäyttöä, kierrätystä, muuta hyödyntämistä tai muuta jätehuoltoa tai jos se ei ole noudattanut 48 e §:ssä tarkoitettun päätöksen mukaista korvausten maksuvelvollisuutta tai 48 f §:ssä säädettyä velvollisuutta tehdä koostumus selvitys tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisesti, Lupa- ja valvontavirasto voi sen lisäksi, mitä 126 §:ssä säädetään:

1) velvoittaa tuottajan, tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän saattamaan toimintansa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaiseksi sekä osoittamaan muutokset tehdyiksi;

2) kieltää tuottajaa saattamasta 48 §:ssä tarkoitettua tuotetta markkinoille, kunnes tuottaja on hyväksytty tai merkitty 142 §:n mukaiseen tuottajarekisteriin tai kunnes tuottaja on suorittanut 48 e §:ssä tarkoitettun päätöksen mukaisen maksuvelvollisuutensa tai 48 f §:n mukaisen velvollisuuden tehdä koostumus selvitys.

132 §

Laiminlyöntimaksun suuruus

Lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus pyynnöstä saada laiminlyöntimaksun suuruuden määrittämistä varten Verohallinnolta yksilöimiensä yhteisöjen, yhtymien sekä liikkeen- ja ammatinharjoittajien verotusta varten antamat tiedot liikevaihdosta tai sitä vastaavasta tuotosta.

134 §

Vireillepano-oikeus

Jollei 75, 125 tai 126 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen omasta aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

1) se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;

2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;

3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;

4) Lupa- ja valvontavirasto sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

136 §

Toiminta rikosasiassa

Lupa- ja valvontavirasto on rikosasiassa asianomistaja, jos yleistä etua on loukattu. Suomen ympäristökeskus on jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevassa rikosasiassa asianomistaja, jos yleistä etua on loukattu.

137 §

Muutoksenhaku

Viranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudessa noudattaen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia (808/2019), jollei tässä laissa toisin säädetä. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Lupa- ja valvontaviraston päätökseen haetaan muutosta

1) siltä hallinto-oikeudelta, jonka tuomiopiirissä sijaitsee sen henkilön kotikunta tai sen yhteisön kotipaikka, jota päätös pääosin koskee, kun kyse on 103, 106 tai 107 §:ssä tarkoitettua päätöksestä tai mainituissa pykälissä säädettyjen veloitteiden rikkomista tai laiminlyöntiä koskevasta 126, 128 tai 133 §:ssä tarkoitettua päätöksestä; tai

2) Vaasan hallinto-oikeudelta, kun kyse on 7 §:n 2 momentin nojalla tehdystä päätöksestä.

138 §

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:

1) sillä, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;

2) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;

3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;

4) toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella sekä Lupa- ja valvontavirastolla kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksestä.

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa yleisen edun valvomiseksi sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

142 §

Jätehuollon rekisterit ja tuottajarekisteri

Jätehuollon rekisterien ja tuottajarekisterin rekisterinpitäjinä toimivat Suomen ympäristökeskus ja Lupa- ja valvontavirasto seuraavasti:

1) Suomen ympäristökeskus pitää rekisteriä, jossa on tiedot jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevista ilmoituksista ja ennakko hyväksyntää koskevista hakemuksista sekä niistä tehdyistä päätöksistä ja 117 c §:ssä tarkoitetuista kirjanpitoliedoista;

2) Lupa- ja valvontavirasto pitää jätehuoltorekisteriä, jossa on tiedot 94 §:ssä tarkoitetuista hakemuksista ja niistä tehdyistä päätöksistä, sekä 100 §:ssä tarkoitetuista ilmoituksista;

3) Lupa- ja valvontavirasto pitää tuottajarekisteriä, jossa on tiedot 101 §:ssä tarkoitetuista hakemuksista ja niistä tehdyistä päätöksistä sekä 105 §:ssä tarkoitetuista ilmoituksista;

4) Suomen ympäristökeskus pitää rekisteriä, jossa on tiedot 121 §:ssä tarkoitetuista siirtoasiakirjoista.

Sen lisäksi mitä luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus) säädetään, rekisterinpitäjä vastaa rekisterinsä ylläpidosta ja kehittämisestä. Edellä 1 momentin 2–4 kohdassa tarkoitettuja rekistereitä kehitetään yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa.

Suomen ympäristökeskus, Lupa- ja valvontavirasto sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen huolehtivat osaltaan siitä, että 1 momentissa tarkoitettuihin rekistereihin merkitään toiminnanharjoittajan nimi ja yhteystiedot, yritys- ja yhteisötunnus sekä muut niille rekisteriin hyväksymistä tai merkitsemistä varten ilmoitetut olennaiset tiedot. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen vastaa jätehuoltorekisteriin tallentamiensa tietojen oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekistereihin merkittävistä olennaisista tiedoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lupa- ja valvontaviraston on laadittava 124 §:n 2 momentissa tarkoitettu suunnitelma kahden vuoden kuluessa lain voimaan tulosta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten laatimat suunnitelmat ovat voimassa, kunnes Lupa- ja valvontavirasto on laatinut suunnitelman.

Tämän lain voimaan tullessa ympäristöministeriössä vireillä ollut 107 b §:n mukainen hakemus käsitellään loppuun ympäristöministeriössä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

271.

Laki

kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain (669/1978) 14 § 2 momentti ja 16 § 2 momentti sellaisina kuin ne ovat, 14 §:n 2 momentti laissa 803/2023 ja 16 §:n 2 momentti laissa 1575/2009 seuraavasti:

14 §

Kunnossa- ja puhtaanapitoa koskevien kunnallisten määräysten laatimista koskevaan menettelyyn sovelletaan, mitä rakentamislaisissa (751/2023) säädetään rakennusjärjestyksen laatimisesta. Määräykset annetaan kunnan päätöksellä. Ne on annettava Lupa- ja valvontavirastolle sekä poliisille tiedoksi.

16 §

Jollei kunta täytä sille kuuluvaa kadun ja yleisten alueiden kunnossapito- ja puhtaanapitovelvollisuutta, Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa kunnan siihen sakon uhalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

272.

Laki

kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) 2 §, sellaisena kuin se on laissa 1580/2009, seuraavasti:

2 §

Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Lupa- ja valvontavirasto edistää ja tukee kuntien ympäristönsuojelua siten kuin ympäristönsuojelun erityislainsäädännössä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

273.

Laki

luonnonsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luonnonsuojelulain (9/2023) 9 §, 13 §:n 5 momentti, 16 §:n 2 momentti, 18 §:n 3 momentti, 20 §:n 1 ja 2 momentti, 21 §:n 2 momentti, 23 §:n 1 momentti, 25 §:n 1 ja 3 momentti, 26 §:n 2 momentti, 27 §:n 1 momentti, 28 §:n 2–4 momentti, 29 §:n 1 ja 3 momentti, 30–32 §,

35 §:n 2–4 momentti, 36–38 §, 41 §:n 2 momentti, 47 ja 48 §, 53 §:n 2 ja 4 momentti, 54 §, 57 §:n 3 momentti, 61 §:n 1 ja 2 momentti, 64 §:n 1 ja 4 momentti, 66 §:n 1 ja 4 momentti, 67 §:n 2 momentti, 72 §:n 2 momentti, 77 §:n 2 ja 4 momentti, 79 §:n 1 momentti, 80 §:n 2 momentti, 81 §:n 1 momentti, 83 §:n 1 ja 7 momentti, 85 §, 89 §:n 1 momentti, 92 §:n 1–3 momentti, 93 §:n 3 momentti, 94 §:n 2 momentti, 96 §:n 2 ja 3 momentti, 103 §:n 3–5 momentti, 104 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 105 §:n 1 momentti, 108 §:n 2 momentti, 111 §:n 1 momentin 3 kohta, 115 §:n 1 momentti, 117 §:n 2 ja 3 momentti, 118 §, 120 §:n 2 momentti, 121 §:n 1 ja 3 momentti, 122 §:n 1 momentti, 124 §:n 1 momentti, 126 §:n 1 momentti, 127 §:n 1 ja 2 momentti, 128 §:n 1 momentti, 129 §:n 2 momentti, 134 §:n 1 ja 2 momentti sekä 135, 140, 141 ja 144 §, sellaisina kuin niistä ovat 35 §:n 4 momentti ja 83 §:n 7 momentti laissa 422/2024, sekä

lisätään 57 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, 67 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 840/2023, uusi 3 momentti, 80 §:ään uusi 3 momentti, 108 §:ään uusi 3 momentti ja 134 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

9 §

Luonnonsuojelun valtion viranomaiset

Ympäristöministeriö vastaa luonnon- ja maisemansuojelun yleisestä ohjauksesta, seurannasta ja kehittämisestä. Ympäristöministeriö on luonnonvaraisten eläinten ja kasvien suojelusta niiden kauppaa sääntelemällä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 338/97, jäljempänä CITES-asetus, tarkoitettu hallintoviranomainen.

Lupa- ja valvontavirasto edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua ja kestäväää käyttöä sekä maiseman suojelua, vastaa tässä laissa sille säädetyistä viranomaistehtävistä, valvoo tämän lain säännösten noudattamista ja käyttää luonnonsuojelun yleisen edun puhevaltaa sekä tukee mahdollisuuksien mukaan kunnan toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Elinvoimakeskus edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua ja kestäväää käyttöä sekä maiseman suojelua alueellaan ja vastaa tässä laissa sille säädetyistä viranomaistehtävistä. Elinvoimakeskus toimii lisäksi 4 luvun mukaisena tukiviranomaisena ja ohjaa, valvoo ja edistää tuen toimeenpanoa.

Metsähallitus vastaa valtion luonnonsuojelualueverkoston hallintaan, käyttöön ja hoitoon liittyvistä tehtävistä sekä muista sille tässä laissa osoitetuista viranomaistehtävistä.

Rajavartiolaitos osallistuu tämän lain noudattamisen valvontaan luonnonsuojelualueilla.

Tulli valvoo tämän lain ja CITES-asetuksen noudattamista maahantuonnissa, maastaviennissä, jälleenviennissä ja kauttakuljetuksessa.

13 §

Kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia ja toimintaohjelma

Elinvoimakeskus voi laatia alueelleen 1 momentissa tarkoitettua luonnon monimuotoisuusstrategiaa ja toimintaohjelmaa koskevan luonnon monimuotoisuuden toimeenpanosuunnitelman. Toimeenpanosuunnitelman laatimisessa tulee varmistaa riittävä vuorovaikutus alueen keskeisten toimijoiden kanssa.

16 §

Luonnonsuojeluohjelman oikeusvaikutukset

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa 1 momentissa säädetystä rajoituksesta, jos suojelun tarkoitus ei mainittavasti vaarannu.

18 §

Luonnonsuojelun seuranta

Metsähallitus, Lupa- ja valvontavirasto sekä toimialueellaan elinvoimakeskus vastaavat luonnonsuojelualueiden ja luonnonmuistomerkkien määrää ja pinta-alaa sekä niiden ekologista tilaa koskevasta seurannasta.

20 §

Avustus luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon edistämiseen

Elinvoimakeskus voi myöntää valtion talousarvion rajoissa avustusta hankkeisiin ja toimenpiteisiin luonnon monimuotoisuuden ja luonnon- ja kulttuurimaiseman suojelun ja hoidon edistämiseksi. Avustusta voidaan myöntää myös tutkimukseen ja kehitystyöhön.

Avustuksen maksamisesta, maksatuksen keskeytyksestä ja takaisinperinnästä säädetään valtionavustuslaissa (688/2001). Sen 12, 19, 21 ja 22 §:ssä tarkoitetut tehtävät hoitaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa elinvoimakeskuksen lisäksi myös valtionavustuslain 15 §:ssä tarkoitettuja valvontatehtäviä.

21 §

Tuki

Elinvoimakeskus voi myöntää tukea hakemuksesta tai maanomistajan kirjallisella suostumuksella. Jos tuki edistää tuen saajan taloudellista toimintaa, se voidaan myöntää ainoastaan hakemuksen perusteella.

23 §

Tuen järjestäminen

Elinvoimakeskus järjestää tuen hankinnan ja sen luovuttamisen tuen saajalle. Elinvoimakeskuksen tehtäviin kuuluu tukemisen suunnittelu, tuen hankinnan valmistelu, hankintapäätöksen ja -sopimuksen tekeminen, tavaroiden tai palveluiden maksaminen sekä hankinnan ja tuen luovuttamisen järjestäminen tukipäätökseen perustuen sekä muut tukemisen edellyttämät järjestämistehtävät.

25 §

Tuen hakeminen ja suostumuksen antaminen

Tukea on haettava kirjallisesti elinvoimakeskukselta tai maanomistajan on annettava siihen kirjallinen suostumuksensa ennen tuettavan toimen aloittamista. Tukea ei saa myöntää ennen kuin toimeen aikaisemmin myönnetyn tuen vaikutusaika on päättynyt.

Jos tukea myönnetään maanomistajan kirjallisen suostumuksen nojalla, on elinvoimakeskuksen varmistettava, että sillä on 2 momentissa tarkoitettut tiedot.

26 §

Tuen myöntämisen edellytykset

Tuki voi kattaa kustannukset osaksi tai kokonaan. Myönnettävän tuen laskentaperusteena on tavarasta tai palvelusta elinvoimakeskukselle aiheutuva arvonlisäverollinen kustannus.

27 §

Tukihakemuksen tai suostumuksen peruuttaminen

Tuen hakija saa peruuttaa hakemuksensa tai maanomistaja tuen myöntämiseen annetun suostumuksensa kokonaan tai osittain tukipäätöksen tiedoksi saamiseen saakka. Hakijan tai maanomistajan on viivytyksettä ilmoitettava peruuttamisesta kirjallisesti elinvoimakeskukselle.

28 §

Päätös ja sopimus tuesta

Elinvoimakeskuksen on ilmoitettava tuen saajalle tuen toteutunut rahallinen arvo toimenpiteiden valmistuttua.

Elinvoimakeskus voi tehdä tuensaajan kanssa sopimuksen toimen toteuttamisen ja tuen luovuttamisen yksityiskohdista. Sopimuksen on tarvittaessa sisällettävä määräykset sopijapuolten tehtävistä ja vastuista tukitoimien toteuttamisessa ja muista tukemisen käytännön toteuttamisen yksityiskohdista.

Jos tuki myönnetään maanomistajan suostumuksen perusteella, elinvoimakeskus ei saa antaa myönteistä päätöstä ennen kuin se on tehnyt sopimuksen maanomistajan kanssa toimen toteuttamisen ja tuen luovuttamisen yksityiskohdista.

29 §

Tuen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Elinvoimakeskuksen on keskeytettävä tukeminen, jos on ilmeistä, että:

- 1) tuen saaja on jättänyt ilmoittamatta tai antanut väärän tai harhaanjohtavan tiedon ja tämä on olennaisesti vaikuttanut tuen saantiin, määrään tai ehtoihin;
- 2) tuen saaja käyttää tukea olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin mihin tuki on myönnetty;
- 3) tuen saaja muutoin olennaisesti rikkoo tuen ehtoja.

Elinvoimakeskuksen on määrättävä jo luovutettu tuki tai sen arvo kokonaan tai osittain perittäväksi takaisin 1 ja 2 momentissa tarkoitetuilla perusteilla. Elinvoimakeskus voi kuitenkin olla perimättä tuen tai sen osan takaisin, jos tuen saaja on oikaissut 1 momentissa tarkoitetun menettelynsä ja tuen tavoitteiden saavuttaminen ei ole vaarantunut.

30 §

Takaisinperittävälle tuelle määrättävä korko ja viivästyskorko

Takaisin perittävän tuen rahamäärälle on maksettava tuen myöntämispäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään elinvoimakeskuksen asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa mainitun lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

31 §

Kirjanpito

Tuetusta tai avustetusta hankkeesta on pidettävä kirjanpitolain (1336/1997) mukaista kirjanpitoa erillisellä kustannuspaikalla tai muulla tavalla siten, että tuen tai avustuksen käytön valvonta on vaikeudetta mahdollista. Kaikki hankkeen toteuttamiseen liittyvät tositteet on säilytettävä kirjanpitolain mukaisesti. Tuen osalta kirjanpitovelvollinen on tuen hankinnasta vastaava elinvoimakeskus ja avustuksen osalta avustuksen saaja.

32 §

Hakuaika ja tiedottaminen

Elinvoimakeskus voi asettaa tuen tai avustuksen hakemiselle hakuajan. Elinvoimakeskuksen on tiedotettava mahdollisuudesta hakea tukea tai avustusta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tuen tai avustuksen myöntämisen edellytyksistä ja ehdoista.

35 §

Hankkeiden ja suunnitelmien arviointi

Luvan myöntävän tai suunnitelman hyväksyvän viranomaisen on valvottava, että 1 momentissa tarkoitettu arviointi tehdään. Viranomaisen on pyydettävä arvioinnista lausunto Lupa- ja valvontavirastolta ja siltä, jonka hallinnassa Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue on.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu lausunto on annettava viivytyksettä ja viimeistään kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun lausuntopyyntö on saapunut Lupa- ja valvontavirastoon.

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 3 luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä, tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettu arviointi tehdään tapauskohtaisesti arviointimenettelyn yhteydessä. Jos kyse on uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain (1145/2020) 3 §:n 5 kohdassa tarkoitetun uusiutuvan energian tuotantolaitoksen, eri uusiutuvia energialähteitä yhdistävän laitoksen tai lämpöpumpun ja samalla paikalla sijaitsevan energiavaraston rakentamista, päivittämistä tai käyttöä koskevasta hankkeesta tai tällaisen laitoksen, lämpöpumpun tai varaston sähköverkkoon liittämistä taikka uusiutuvan

energian lämmitys- tai jäähdytysverkkoon liittämistä koskevasta hankkeesta, arviointi tehdään aina arviointimenettelyn yhteydessä. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitetun yhteysviranomaisen on sisällytettävä tämän pykälän 2 momentissa tarkoitetut Lupa- ja valvontaviraston ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen haltijan lausunnot mainitun lain 23 §:ssä tarkoitettuun perusteltuun päätelmään.

36 §

Viranomaisen keskeyttämis- ja ilmoitusvelvollisuus

Viranomaisen, jolle laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden perusteella on tehty ilmoitus 35 §:n 1 momentissa tarkoitetusta hankkeesta tai suunnitelmasta, on ryhdyttävä toimivallassaan oleviin toimenpiteisiin hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen keskeyttämiseksi, kunnes mainitussa momentissa tarkoitettu arviointi on suoritettu. Viranomaisen on myös välittömästi ilmoitettava asiasta Lupa- ja valvontavirastolle.

37 §

Toimenpiteestä vastaavan ilmoitusvelvollisuus

Jos toimenpide saattaa merkittävästi heikentää Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja, toimenpiteestä vastaavan on ilmoitettava siitä Lupa- ja valvontavirastolle. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos toimenpide edellyttää viranomaisen lupaa tai 36 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta.

Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteeseen ryhtymistä. Se katsotaan toimitetuksi Lupa- ja valvontavirastolle, kun se on saapunut sille. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot toimenpiteestä, sen toteuttamistavasta ja vaikutuksista alueen suojelutavoitteisiin. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

38 §

Toimenpiteen kieltäminen tai rajoittaminen

Jos Lupa- ja valvontavirastolle 36 tai 37 §:n nojalla ilmoitettu toimenpide voisi merkittävästi heikentää Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja, Lupa- ja valvontaviraston on 30 vuorokauden kuluessa ilmoituksen saapumisesta kiellettävä toimenpiteeseen ryhtyminen tai rajoitettava sitä. Ennen päätöksen tekemistä Lupa- ja valvontaviraston on pyrittävä neuvottelemaan toimenpiteen toteuttamisen vaihtoehtoista toimenpiteestä vastaavan kanssa 34 §:ssä kielletyn seurauksen estämiseksi.

41 §

Natura 2000 -verkoston toteuttaminen

Alueiden suojelutavoitteiden perusteet sisältyvät Natura 2000 -tietokannan aluekohtaisiin tietolomakkeisiin. Viranomaisten on toteutettava Natura 2000 -verkoston alueiden suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja eliölaajien ekologisia vaatimuksia vastaavia, niiden säilyttämiseen, lisäämiseen tai parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä luonnonsuojelualueita perustettaessa ja muista tämän lain mukaisista toimenpiteistä päätettäessä. Vastaavia toimenpiteitä on toteutettava myös laadittaessa erämaalain (62/1991) mukaisten erämaa-

alueiden ja ulkoilulain (606/1973) nojalla perustettujen valtion retkeilyalueiden hoito- ja käyttösuunnitelmia sekä Natura 2000 -alueita koskevia hoito- ja käyttösuunnitelmia samoin kuin Natura 2000 -alueiden tilaa koskevia arvioita. Suojelutavoitteet on otettava huomioon myös alueidenkäyttölain (132/1999) mukaisia kaavoja laadittaessa kaavan tehtävän ja tarkoituksen edellyttämällä tavalla sekä tehtäessä ympäristönhoitoa koskevia tukipäätöksiä.

47 §

Yksityinen luonnonsuojelualue

Lupa- ja valvontavirasto voi maanomistajan hakemuksesta tai suostumuksella päätöksellään perustaa yksityisen luonnonsuojelualueen 43 §:n 2 momentissa tarkoitettujen perustamisedellytykset täyttävälle alueelle 15 §:ssä tarkoitettujen ohjelmien, 144 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päästösten tai Natura 2000 -verkoston suojelun toteuttamiseksi taikka muutoin luonnonsuojelutarkoituksessa.

Elinvoimakeskus voi maanomistajan hakemuksesta tai suostumuksella päätöksellään perustaa yksityisen luonnonsuojelualueen 43 §:n 2 momentissa tarkoitettujen perustamisedellytykset täyttävälle alueelle 14 §:ssä tarkoitettujen toimenpideohjelmien tai muun vapaaehtoisen suojelun toteuttamiseksi.

Harkittaessa 1 tai 2 momentissa tarkoitettua yksityisen luonnonsuojelualueen perustamista on otettava huomioon myös muut yleiseen etuun liittyvät näkökohdat. Yksityistä luonnonsuojelualueita ei saa perustaa, elleivät maanomistaja ja toimivaltainen viranomaisena ole sopineet alueen rauhoitusmääräyksistä ja aluetta koskevista korvauksista.

Lupa- ja valvontavirasto voi ilman maanomistajan hakemusta tai suostumusta päätöksellään perustaa luonnonsuojelualueeksi sellaisen yksityisen alueen, joka sisältyy valtioneuvoston hyväksymään luonnonsuojeluohjelmaan tai jonka suojelu on valtioneuvoston Natura 2000 -verkoston toteuttamista koskevan periaatepäätöksen mukaan toteutettava tässä laissa säädetysti.

Luonnonsuojelualueen merkitsemisestä säädetään 59 §:ssä. Tieto luonnonsuojelualueen perustamisesta on myös tallennettava kiinteistötietojärjestelmään.

48 §

Yksityisen omistaman alueen määräaikainen rauhoittaminen

Lupa- ja valvontavirasto ja yksityinen maanomistaja voivat tässä laissa edellytetyn lajisuojelun edistämiseksi tehdä sopimuksen 43 §:n 2 momentissa tarkoitettujen perustamisedellytykset täyttävän alueen määräaikaisesta rauhoittamisesta joko kokonaan tai tiettyjen toimenpiteiden osalta. Sopimus saadaan tehdä enintään 20 vuodeksi kerrallaan.

Elinvoimakeskus ja yksityinen maanomistaja voivat vapaaehtoisen suojelun edistämiseksi tehdä sopimuksen 43 §:n 2 momentissa tarkoitettujen perustamisedellytykset täyttävän alueen määräaikaisesta rauhoittamisesta joko kokonaan tai tiettyjen toimenpiteiden osalta. Sopimus saadaan tehdä enintään 20 vuodeksi kerrallaan.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen sopimukset ovat voimassa, vaikka alue siirtyy uudelle omistajalle.

Tieto sopimuksesta on tallennettava kiinteistötietojärjestelmään.

53 §

Yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräykset

Perustettaessa yksityinen luonnonsuojelualue 47 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla ilman maanomistajan suostumusta päätökseen otettavat rauhoitusmääräykset eivät saa rajoittaa maankäyttöä enempää kuin aluetta koskevasta luonnonsuojeluohjelmasta tai Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojeluperusteista johtuu, ellei maanomistaja ole muuhun suostunut. Asianosaisten lisäksi kunnalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen antamista.

Elinvoimakeskus ja Metsähallitus saavat maanomistajan suostumuksella toteuttaa yksityisen luonnonsuojelualueen luonnonhoidon tehtäviä.

54 §

Poikkeaminen yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä

Lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa yksityistä luonnonsuojelualueetta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai olemassa olevien yhdyskuntateknisten rakenteiden tai niihin liittyvien laitteiden kunnostamisen taikka tutkimuksen kannalta.

Jos 1 momentissa tarkoitettu oikeus siirretään toiselle, siirrosta on viipymättä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle. Luvan aikaisempi haltija vastaa kaikista lupaan liittyvistä velvoitteista, kunnes hänen tilalleen on hakemuksesta hyväksytty toinen.

57 §

Luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma

Lupa- ja valvontavirasto voi hyväksyä hoito- ja käyttösuunnitelman yksityiselle luonnonsuojelualueelle, jos suunnitelmalle on maanomistajan suostumus.

Elinvoimakeskus voi valmistella hoito- ja käyttösuunnitelman yksityiselle luonnonsuojelualueelle.

61 §

Yksityisen luonnonsuojelualueen lakkauttaminen ja rauhoitusmääräysten lieventäminen

Lupa- ja valvontavirasto voi alueen omistajan tai sen, jolla asiassa on intressi, hakemuksesta taikka ympäristöministeriön esityksestä kokonaan tai osittain lakkauttaa yksityisen omistaman alueen suojelun tai lieventää sen rauhoitusmääräyksiä, jos alueen luonnonarvot ovat oleellisesti vähentyneet. Sama koskee tilannetta, jossa alueen rauhoitus estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen eikä tälle hankkeelle tai suunnitelmalle ole teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa. Hakemuksesta on hankittava ympäristöministeriön lausunto.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen ehdoksi voidaan asettaa, että omistaja tai erityisen oikeuden haltija maksaa takaisin hänelle 47 §:n 1–3 momentin tai 111 §:n nojalla maksetun korvauksen kokonaan tai osittain, jos sitä on pidettävä kohtuullisena.

64 §

Suojellut luontotyypit

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää suojella seuraavien luontotyyppien (*suojeltu luontotyyppi*) luonnontilaisen tai luonnontilaiseen verrattavan esiintymän, joka on suojellun luontotyypin säilymiselle tärkeä:

- 1) hiekkarannat;
- 2) jalopuumetsiköt;
- 3) pähkinäpensaikot;
- 4) tervaleppämetsät;
- 5) merenrantaniityt;
- 6) lehdesniityt;
- 7) kedot;
- 8) rannikon metsäiset dyynit;
- 9) sisämaan tulvametsät;
- 10) harjumetsien valorinteet;
- 11) meriajokaspohjat;
- 12) suojaisat näkinpartaispohjat;
- 13) kalkkikalliot.

Jos 2 momentissa tarkoitettulla päätöksellä määritelty suojellun luontotyypin esiintymä on menettänyt merkityksensä luontotyypin suotuisan suojelutason saavuttamiselle tai säilyttämiselle, Lupa- ja valvontavirasto voi lakkauttaa esiintymän suojelun.

66 §

Poikkeus luontotyypin hävittämisen- ja heikentämiskiellosta

Lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen 64 §:n 2 momentissa tai 65 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiellosta, jos kyseisen luontotyypin suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu tai luontotyypin suojelu estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen eikä hankkeelle tai suunnitelmalle ole teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa.

Jos hanke tai toimenpide, jota varten lupa on myönnetty, siirtyy toiselle, luvan siirtoa on haettava Lupa- ja valvontavirastolta. Luvan saanut vastaa kaikista lupapäätöksen mukaisista velvollisuuksista, kunnes hänen tilalleen on hyväksytty toinen.

67 §

Uhanalaisten luontotyyppien hoito

Elinvoimakeskus ja Metsähallitus voivat lisäksi maanomistajan suostumuksella toteuttaa tarpeellisia hoito- ja kunnostustoimenpiteitä tiukasti suojellulla luontotyypillä sekä suojellulla luontotyypillä sen jälkeen, kun Lupa- ja valvontavirasto on tehnyt 64 §:ssä tarkoitetun päätöksen.

Elinvoimakeskuksen ja Metsähallituksen on pyydettävä Lupa- ja valvontaviraston lausunto ennen 2 momentissa tarkoitettujen hoito- ja kunnostustoimenpiteiden toteuttamista.

72 §

Kuolleena löydetty rauhoitettu eläin

Jos 1 momentissa tarkoitettulla eläimellä asianmukaisesti käsiteltynä on tieteellistä tai opetuksellista arvoa, se saadaan ottaa talteen ja ilman aiheutonta viivytystä luovuttaa Luonnontieteelliselle keskusmuseolle, muulle luonnontieteelliselle museolle tai laitokselle tai korkeakoululle, jonka on haettava hallussapitoon 89 §:ssä tarkoitettu Lupa- ja valvontaviraston lupa.

77 §

Erytyisesti suojeltavien eliölajien esiintymispaikkojen suojelu

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää suojella erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan. Suojelupäätöksessä on määriteltävä esiintymispaikan rajat. Esiintymispaikkaa ei saa hävittää eikä heikentää. Kielto tulee voimaan, kun päätös on annettu tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

Jos 2 momentissa tarkoitettu esiintymispaikka on menettänyt merkityksensä eliölajin suotuisan suojelutason saavuttamiselle tai säilyttämiselle, Lupa- ja valvontavirasto voi lakkauttaa esiintymispaikan suojelun.

79 §

Euroopan unionin tärkeinä pitämien eliölajien esiintymispaikkojen suojelu

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää suojella lintudirektiivin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun tai direktiivin liitteessä I mainitun eliölajin taikka luontodirektiivin liitteessä II mainitun eliölajin suotuisan suojelutason saavuttamisen tai säilyttämisen kannalta merkittävän esiintymispaikan.

80 §

Uhanalaisten eliölajien elinympäristöjen hoito

Elinvoimakeskus ja Metsähallitus voivat maanomistajan suostumuksella toteuttaa tarpeellisia hoito- ja kunnostustoimenpiteitä 78 §:ssä tarkoitettulla lisääntymis- ja levähdyspaikalla sekä 77 §:ssä tarkoitettulla erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikalla ja 79 §:ssä tarkoitettulla Euroopan unionin tärkeänä pitämän eliölajin esiintymispaikalla sen jälkeen, kun esiintymispaikan suojelusta on tehty päätös.

Elinvoimakeskuksen ja Metsähallituksen on pyydettävä Lupa- ja valvontaviraston lausunto ennen 2 momentissa tarkoitettujen hoito- ja kunnostustoimenpiteiden toteuttamista.

81 §

Uusina tavattujen eliölajien suojelu

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää suojella Suomessa uutena löydetyn tai tieteelle ennestään tuntemattoman eliölajin esiintymispaikan, jos se on välttämätöntä eliölajin tutkimiselle ja säilymiselle.

83 §

Poikkeus eliölajin suojelua koskevista säännöksistä

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa 70, 73, 74 ja 77-79 §:ssä säädetystä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Jos hanke tai toimenpide, jota varten lupa on myönnetty, siirtyy toiselle, luvan siirtoa on haettava Lupa- ja valvontavirastolta. Luvan saanut vastaa kaikista lupapäätöksen mukaisista velvollisuuksista, kunnes hänen tilalleen on hyväksytty toinen.

85 §

Erityisesti suojeltavan eliölajin avustettu leviäminen

Edellä 83 §:ssä säädetystä poiketen Lupa- ja valvontavirasto voi antaa mainitussa pykälässä tarkoitettun luvan erityisesti suojeltavan eliölajin yksilöiden tai niiden osien siirtämiseen eliölajin luontaisen levinneisyysalueen ulkopuolelle vain, jos se on eliölajin säilyttämisen tai suotuisan suojelutason saavuttamisen ja eliölajin ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta välttämätöntä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös voidaan muulla kuin valtion omistamalla alueella tehdä vain maanomistajan suostumuksella. Päätöksen edellytyksenä on, että maanomistaja ja Lupa- ja valvontavirasto ovat sopineet toimenpiteiden toteuttamisen yksityiskohdista.

89 §

Poikkeukset eliölajien hallussapidon, vaihdannan, maahantuonnin ja maastaviennin kielloista

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää poikkeuksen 87 ja 88 §:ssä säädetystä kielloista eliölajien tutkimus- ja suojelutarkoitukseen tai koulutustarkoitukseen.

92 §

Maisemanhoitoalueen perustaminen

Valtakunnallisen maisemanhoitoalueen perustamisesta ja tarkoituksesta päättää ympäristöministeriö maakunnan liiton tai Lupa- ja valvontaviraston esityksestä.

Maakunnallisen maisemanhoitoalueen perustamisesta ja tarkoituksesta päättää Lupa- ja valvontavirasto rekisteröidyn paikallisen tai alueellisen yhdistyksen, kunnan tai maakunnan liiton esityksestä.

Elinvoimakeskus voi laatia maisemanhoitoalueelle hoito- ja käyttösuunnitelman. Valtakunnallisen maisemanhoitoalueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta on sen valmisteluvaiheessa pyydettävä ympäristöministeriön lausunto.

93 §

Maisemanhoitoaluetta koskevat määräykset

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa maisemanhoitoaluetta koskevista määräyksistä.

94 §

Maisemanhoitoalueen lakkauttaminen

Ympäristöministeriö voi lakkauttaa valtakunnallisen maisemanhoitoalueen tai muuttaa sitä koskevaa päätöstä. Lupa- ja valvontavirasto voi kunnan tai maakunnan liiton esityksestä lakkauttaa maakunnallisen maisemanhoitoalueen tai muuttaa sitä koskevaa päätöstä.

96 §

Luonnonmuistomerkin rauhoituksen lakkauttaminen

Kunta voi yksityisen omistamalla alueella omistajan hakemuksesta tai Lupa- ja valvontaviraston esityksestä osittain tai kokonaan lakkauttaa luonnonmuistomerkin rauhoituksen, jos rauhoitukselle ei ole enää perusteita tai jos rauhoitus estää yleisen edun kannalta merkittävän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen.

Yksityisen alueen omistajan hakemuksesta on hankittava Lupa- ja valvontaviraston lausunto.

103 §

Luonnonarvojen tuottaminen

Lupa- ja valvontavirasto antaa maanomistajan hakemuksesta lausunnon hyvityssuunnitelmasta. Lausunto on toimitettava tiedoksi kunnalle ja maakuntaliitolle, jossa suunnitelmassa tarkoitettu alue sijaitsee.

Hyvityssuunnitelman mukaisten perustavien toimenpiteiden toteutuksen jälkeen Lupa- ja valvontavirasto antaa maanomistajan hakemuksesta lausunnon toimenpiteillä tuotettavien luonnonarvojen laadusta ja määrästä.

Lupa- ja valvontavirasto tallentaa maanomistajan hakemuksesta tiedon toimenpiteillä tuotettavien luonnonarvojen laadusta ja määrästä luonnonsuojelun tietojärjestelmään kuuluvaan rekisteriin.

104 §

Päätös hyvityksen korvaavuudesta

Heikennyksen aiheuttaja voi hakea Lupa- ja valvontavirastolta päätöstä hyvityksen korvaavuudesta. Hakemuksessa on esitettävä:

1) tiedot heikennettävästä alueesta, sen luonnonarvoista ja niiden tilasta ennen heikennystä sekä arvio luonnonarvoille aiheutuvasta heikennyksestä;

1069

2) tiedot niistä 103 §:n mukaisesti tuotetusta luonnonarvosta tai 100 §:ssä tarkoitettua suojeluhuvioksestä, jolla luontotyyppille tai eliölajin elinympäristölle aiheutuva heikennys hyvitetään.

Jos hakijan esittämä hyvitys täyttää 99–101 §:ssä säädetyt edellytykset, Lupa- ja valvontaviraston on hyväksyttävä hakemus. Lupa- ja valvontaviraston on päätöksessä kiellettävä hyvitysalueen luonnonarvojen hävittäminen ja heikentäminen ja määriteltävä hyvitysalueen rajat. Kielto tulee voimaan, kun päätös on annettu tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

Lupa- ja valvontavirasto tallentaa tiedon hyvittämisestä luonnonsuojelun tietojärjestelmään kuuluvaan rekisteriin.

105 §

Poikkeus hyvitysalueen suojelusta

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää poikkeuksen 104 §:n 2 momentissa säädetyistä kielloista, jos kielto estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen eikä hankkeelle tai suunnitelmalle ole teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa.

108 §

Alueiden hankinta valtiolle

Alueiden luonnonsuojelutarkoituksessa tapahtuvaan hankintaan liittyvät tehtävät hoitaa:

1) Lupa- ja valvontavirasto 15 §:ssä tarkoitettujen ohjelmien, 144 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päätösten tai Natura 2000 -verkoston suojelun toteuttamiseksi taikka muutoin luonnonsuojelutarkoituksessa;

2) elinvoimakeskus 14 §:ssä tarkoitettujen toimenpideohjelmien tai muun vapaaehtoisen suojelun toteuttamiseksi;

3) Metsähallitus olemassa olevan luonnonsuojelualueverkoston täydentämiseksi.

Alueiden hankintaan liittyvistä tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

111 §

Valtion korvausvelvollisuus

Valtio on velvollinen korvaamaan kiinteistön omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellisen haitan, joka aiheutuu:

3) 47 §:n 4 momentin nojalla perustetun luonnonsuojelun rauhoitussäännöksistä;

115 §

Korvausten jaksottaminen

Poiketen kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain 52 §:stä edellä 111 §:ssä tarkoitetun korvauksen maksatus voidaan Lupa- ja valvontaviraston vaatimuksesta jaksottaa enintään neljään vuotuisen maksuerään.

117 §

Luonnonsuojelun tietojärjestelmä

Luonnonsuojelun tietojärjestelmä koostuu tiedoista, jotka tallennetaan tai on tallennettu ympäristöministeriön, Lupa- ja valvontaviraston, elinvoimakeskusten, Metsähallituksen, Suomen ympäristökeskuksen ja Luonnontieteellisen keskusmuseon (*ylläpitäjät*) ylläpitämiin tietojärjestelmiin, rekistereihin ja asianhallintajärjestelmiin. Tietojärjestelmään tallennettavista tiedoista säädetään 118 §:ssä sekä vesilain 18 luvun 1 ja 2 §:ssä.

Ympäristöministeriö, Lupa- ja valvontavirasto, elinvoimakeskus, Metsähallitus, Suomen ympäristökeskus ja Luonnontieteellinen keskusmuseo ovat kukin luonnonsuojelun tietojärjestelmän rekisterinpitäjiä järjestelmään tallentamiensa tietojen osalta.

118 §

Luonnonsuojelun tietojärjestelmään tallennettavat tiedot

Ympäristöministeriön on tallennettava luonnonsuojelun tietojärjestelmään:

1) tämän lain nojalla tekemänsä päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä hallinto-oikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) 57 §:n 2 momentissa, 61 §:n 1 momentissa ja 92 §:n 3 momentissa tarkoitetut lausunnot;

3) luonnonsuojelun seurannan järjestämiseen liittyvät tiedot ja kertomukset.

Lupa- ja valvontaviraston on tallennettava tietojärjestelmään:

1) tämän lain nojalla tekemänsä päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä hallinto-oikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) 35 §:n 2 momentissa ja 92 §:ssä tarkoitetut lausunnot ja aloitteet sekä 108 §:ssä tarkoitettuun alueiden hankintaan liittyvät asiakirjat.

Elinvoimakeskuksen on tallennettava tietojärjestelmään:

1) tämän lain nojalla tekemänsä päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä hallinto-oikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) 108 §:ssä tarkoitettuun alueiden hankintaan liittyvät asiakirjat.

Metsähallituksen on tallennettava järjestelmään:

1) tämän lain nojalla tekemänsä päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä hallinto-oikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) 35 §:n 2 momentissa tarkoitettu lausunto Natura-arvioinnista, 60 §:n 1 momentissa tarkoitettu hakemus alueen liittämiseksi luonnonsuojelualueeseen sekä 108 §:ssä tarkoitettuun alueiden hankintaan liittyvät asiakirjat.

Ympäristöministeriö vastaa lisäksi 13-15, 33, 39 ja 114 §:ssä tarkoitettujen valtioneuvoston päätösten ja 39 §:ssä tarkoitetun Euroopan komission lausunnon tallentamisesta luonnonsuojelun tietojärjestelmään.

Luonnon monimuotoisuuden tilaa seuraavien viranomaisten ja Suomen ympäristökeskuksen sekä Luonnontieteellisen keskusmuseon on tallennettava 18 §:ssä tarkoitetut luonnonsuojelun seurantaan koskevat tiedot tietojärjestelmään. Seurantatietoja saavat tallettaa myös kyseisten viranomaisten hyväksymät muut tahot.

Kunnan ja maakunnan liiton on mahdollisuuksien mukaan toimitettava kunnan toiminnassa syntyviä luonnon monimuotoisuutta ja siihen vaikuttavia toimintoja koskevia tietoja Lupa- ja valvontavirastolle tallennettaviksi luonnonsuojelun tietojärjestelmään, jos tietojen suora tallentaminen tietojärjestelmään ei ole mahdollista.

120 §

Tietojen luovuttaminen ja oikeus saada tietoja

Ylläpitäjillä sekä Suomen Metsäkeskuksella, kunnilla ja maakuntien liitoilla, Suomen riistakeskuksella ja Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla on salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada luonnonsuojelun tietojärjestelmästä tiedot, jotka ovat välttämättömiä niille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

121 §

Päätösten tiedoksi antaminen ja päätöksistä tiedottaminen

Lupa- ja valvontaviraston on annettava 64, 77, 79, 81 ja 104 §:ssä ja Metsähallituksen on annettava 60 §:ssä tarkoitettu päätös tiedoksi hallintolain 62 a §:ssä tarkoitetulla julkisella kuulutuksella, ja tieto kuulutuksesta on julkaistava asianomaisessa kunnassa kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetyn mukaisesti. Päätökset on lisäksi tallennettava kiinteistötietojärjestelmään.

Ympäristöministeriön, Lupa- ja valvontaviraston, elinvoimakeskusten ja Metsähallituksen on julkaistava tämän lain nojalla tekemänsä päätökset internetsivuillaan. Internetissä julkaistava päätös saa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä sisältää sijaintitietoja.

122 §

Valvonnan järjestäminen

Lupa- ja valvontaviraston on valvottava tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten sekä Euroopan unionin säännösten noudattamista.

124 §

Väliaikainen toimenpidekielto

Lupa- ja valvontavirasto voi enintään kahdeksi vuodeksi kieltää 43 §:n 2 momentissa tarkoitetun alueen sellaisen käyttämisen, joka voi vaarantaa alueen suojelun tarkoituksen. Lupa- ja valvontaviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

126 §

Pakkokeinot

Jos joku lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamisen taikka ryhtyy niiden vastaiseen toimeen, Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää asianomaista jatkamasta tai toistamasta tekoa tai laiminlyöntiä ja sakon tai keskeyttämisen uhalla velvoittaa hänet määrääjassa poistamaan oikeudenvastaisen tilan tai korjaamaan laiminlyönnin taikka asettaa uhan, että tarpeelliset toimenpiteet teetetään asianomaisten kustannuksella. Lupa- ja valvontaviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

127 §

Luontovahingon ehkäiseminen ja korjaaminen

Jos luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka harjoittaa ammatillista toimintaa tai joka tosiasiallisesti määrää tästä toiminnasta (*toiminnanharjoittaja*), tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaa tai uhkaa välittömästi aiheuttaa tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai päätösten vastaisella toimenpiteellä tai laiminlyönnillä 3 §:n 7 kohdassa tarkoitetun luontovahingon, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava luontovahingosta tai sen välittömästä uhasta viipymättä Lupa- ja valvontavirastolle ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi.

Saatuaan tiedon luontovahingosta tai sen välittömästä uhasta Lupa- ja valvontaviraston on sen lisäksi, mitä 126 §:ssä säädetään, määrättävä haitan aiheuttanut toiminnanharjoittaja tarvittaessa ryhtymään toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi sekä määrättävä toiminnanharjoittaja ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa (383/2009) tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin. Vireillepano-oikeuteen sovelletaan tämän lain 128 §:n 1 momenttia.

128 §

Erityinen vireillepano-oikeus

Haittaa kärsivällä henkilöllä on oikeus saattaa 126 §:ssä tarkoitettu asia vireille Lupa- ja valvontavirastossa, jos vireillepanon tarkoituksena on estää luonnon tuhoutuminen tai luonnonarvojen heikentyminen, joka ei ole merkitykseltään vähäinen, tai käynnistää luontovahingon korjaaminen. Sama oikeus on 134 §:n 4 momentissa tarkoitettulla rekisteröidyllä yhteisöllä toiminta-alueellaan ja kunnalla.

129 §

Toiminta rikosasiassa

Lupa- ja valvontavirasto on rikosasiassa asianomistaja.

134 §

Muutoksenhaku

Elinvoimakeskuksen 4 luvun mukaiseen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Tämän lain mukaiseen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla noudattaen, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Poiketen siitä, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 §:n 3 momentissa säädetään, valitus Lupa- ja valvontaviraston tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, joka ei koske kiinteistöä tai aluetta, tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä sijaitsee sen henkilön kotikunta tai sen yhteisön kotipaikka, jota päätös pääosin koskee.

135 §

Valitus muun lain nojalla tehdystä päätöksestä

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus valittaa muun lain mukaisesta luvan myöntämisestä tai suunnitelman hyväksymisestä koskevasta päätöksestä sillä perusteella, että päätös on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai päätösten vastainen.

Jos 1 momentissa tarkoitetun päätöksen on tehnyt Lupa- ja valvontavirasto, noudatetaan ympäristönsuojelulain 191 §:n 2 momentissa ja vesilain 15 luvun 2 §:n 2 momentissa säädettyä.

140 §

Kumotun lain mukaiset suojellut luontotyypit

Kumotun lain 29 ja 30 §:n nojalla tehtyihin suojeltuja luontotyyppiä koskeviin viranomaisen päätöksiin sovelletaan tämän lain säännöksiä seuraavasti:

1) kumotun lain 29 §:n 1 momentin 1–5, 7 ja 8 kohdassa tarkoitettuihin luontotyyppihin sovelletaan tämän lain 64, 66 ja 67 §:ää;

2) kumotun lain 29 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuun puuttomat tai luontaisesti vähäpuustoiset hiekkadyynit luontotyyppiin sovelletaan tämän lain 65–67 §:ää.

141 §

Kumotun lain mukaiset eliölajien esiintymispaikat

Kumotun lain 47 §:n 2 ja 3 momentin nojalla tehtyihin erityisesti suojeltavien eliölajien esiintymispaikkojen suojelua koskeviin viranomaisen päätöksiin sovelletaan tämän lain 77, 80 ja 83 §:ää.

Kumotun lain 47 §:n 5 momentin nojalla tehtyihin lajien esiintymispaikkojen suojelua koskeviin viranomaisen päätöksiin sovelletaan tämän lain 79, 80 ja 83 §:ää.

144 §

Soveltaminen ennen kumotun lain voimaantuloa hyväksytyihin luonnonsuojeluohjelmiin ja -päätöksiin

Mitä 47 §:n 4 momentissa, 53 §:n 2 momentissa ja 114 §:ssä säädetään luonnonsuojeluohjelmasta, sovelletaan myös seuraaviin valtioneuvoston ennen kumotun lain voimaantuloa hyväksymiin suojeluohjelmiin ja -päätöksiin:

1) 24 päivänä helmikuuta 1978 hyväksytty kansallis- ja luonnonpuistojen kehittämisohjelma siihen myöhemmin tehtyine täydennyksineen;

2) 19 päivänä huhtikuuta 1979 ja 26 päivänä maaliskuuta 1981 hyväksytty soidensuojelun perusohjelma;

3) 3 päivänä kesäkuuta 1981 hyväksytty lintuvesiensuojeluohjelma;

4) 13 päivänä huhtikuuta 1989 hyväksytty lehtojensuojeluohjelma;

5) 24 päivänä elokuuta 1989 hyväksytty Mikkeliinsaarten saariryhmän suojelupäätös;

6) 20 päivänä joulukuuta 1990 hyväksytty rantojensuojeluohjelma;

7) 27 päivänä kesäkuuta 1996 hyväksytty vanhojen metsien suojeluohjelma.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

274.

Laki

maa-aineslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maa-aineslain (555/1981) 2 §, 4 b §:n 2 momentti, 7 §:n 2 momentti, 13 §:n 3 momentti, 14 §:n 5 momentti, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 3 momentti, 19 §:n 3 momentti, 20 a §, 20 c §:n 2 momentti, 23 §:n 3 momentti, 23 a §:n 2 momentti ja 23 b §:n 4 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 2 §, 7 §:n 2 momentti, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 3 momentti, 19 §:n 3 momentti ja 23 a §:n 2 momentti laissa 1577/2009, 4 b §:n 2 momentti ja 14 §:n 5 momentti laissa 977/2017, 13 §:n 3 momentti ja 20 c §:n 2 momentti laissa 1407/2019, 20 a § laissa 424/2015, 23 §:n 3 momentti laissa 764/2023 ja 23 b §:n 4 momentti laissa 557/2021, seuraavasti:

2 §

Poikkeukset soveltamisalaan

Tämä laki ei koske:

1) kaivoslakiin (621/2011) perustuvaa ainesten ottamista;

2) rakentamisen yhteydessä irrotettujen ainesten ottamista ja hyväksikäyttöä, kun toimenpide perustuu viranomaisen antamaan lupaan tai hyväksymään suunnitelmaan;

3) sellaista ainesten ottamista vesialueella, johon vesilain (587/2011) mukaan vaaditaan Lupa- ja valvontaviraston lupa.

4 b §

Ottamisen ohjaus ja valvonta

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo tämän lain mukaista toimintaa sekä 4 a §:ssä tarkoitettun yhteisen luvan mukaista toimintaa silloin, kun toiminnan lupa-asian käsittely kuuluu valtion ympäristölupaviranomaisen toimivaltaan.

7 §

Lupaviranomainen ja lausunnot

Ennen luvan myöntämistä lupaviranomaisen on pyydettävä Lupa- ja valvontaviraston lausunto, milloin:

- 1) alueella on valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä luonnonsuojelun kannalta;
- 2) alueella on merkitystä vesien suojelun kannalta; tai
- 3) aineiden ottaminen vaikuttaa välittömästi toisen kunnan alueeseen.

13 §

Lupahakemuksen tiedoksianto ja lupahakemuksesta tiedottaminen

Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua hanketta, Lupa- ja valvontavirastolle on varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen hakemuksesta. Rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kyseessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, voi esittää mielipiteensä hakemuksesta.

14 §

Valvontaviranomainen ja hallintopakkoasia

Edellä 1 ja 2 momentissa valvontaviranomaiselle säädetyt oikeudet ja velvoitteet koskevat Lupa- ja valvontavirastoa sen valvoessa 4 a §:ssä tarkoitetun yhteisen luvan mukaista toimintaa kunnassa.

15 §

Ottamisen keskeyttäminen

Lupa- ja valvontavirasto voi 1 momentissa säädetyin edellytyksin myös keskeyttää ottamisen silloin, kun ottaminen kohdistuu alueelle, jolla on luonnonsuojelun kannalta valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä, tai alueelle, jolla on merkitystä tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen suojelun kannalta.

16 §

Lupamääräysten muuttaminen, lupapäätöksestä poikkeaminen ja luvan peruuttaminen

Edellä 2 momentissa tarkoitettu muutos on merkittävä lupa-asiakirjoihin ja ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle.

19 §

Lupapäätöksen tiedoksianto ja lupapäätöksestä tiedottaminen

Ottamisluvasta on lisäksi viivytyksettä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle.

20 a §

Valitusoikeus

Valitusoikeus tämän lain mukaiseen lupapäätökseen on:

- 1) asianosaisella;
- 2) kunnan jäsenellä;
- 3) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 5) Lupa- ja valvontavirastolla sekä toiminnan vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- 6) muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.

Lupa- ja valvontavirastolla on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristön- ja luonnonsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemää lupapäätöstä tai kumonnut lupapäätöksen.

20 c §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Hallinto-oikeuden päätös on toimitettava valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koskevassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jollei tämä ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lisäksi toimitettava kunnan valvontaviranomaiselle sekä Lupa- ja valvontavirastolle.

23 §

Valvontamaksu ja valtion avustus

Kun edellä 4 a §:ssä tarkoitettun lupa-asian ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, lupahakemuksen tarkastamisesta ja yhteisen luvan valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan, mitä rakentamislain 79 §:ssä säädetään rakennustyön valvonnasta kunnille suoritettavasta maksusta. Kun 4 a §:n mukaisen lupa-asian ratkaisee Lupa- ja valvontavirasto, lupahakemuksen tarkastamisesta ja valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

23 a §

Ilmoittamisvelvollisuus

Lupaviranomaisen on vuosittain ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten perusteella otetun aineksen määrä ja laatu.

23 b §

Tietojärjestelmä

Tietojärjestelmää ylläpitävät Lupa- ja valvontavirasto ja Suomen ympäristökeskus, jotka toimivat luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) tarkoitettuina rekisterinpitäjinä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

275.

Laki

maastoliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maastoliikennelain (1710/1995) 8 §, 9 §:n 1 ja 2 momentti, 10 §, 11 §:n 1 momentti, 12 §, 25 §:n 4 kohta, 28 § sekä 32 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1586/2009, seuraavasti:

8 §

Alueelliset kiellot ja rajoitukset

Lupa- ja valvontavirasto voi 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttämisen tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella muuhun kuin 4 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun liikkumiseen taikka rajoittaa sitä. Kielto tai rajoitus on voimassa määräajan tai toistaiseksi.

Kielto tai rajoitus ei nopeusrajoitusta lukuun ottamatta koske 4 §:n 2 momentin 3–6 kohdassa tarkoitettua ajoa, ellei Lupa- ja valvontavirasto erityisen painavista syistä toisin määrää.

Lupa- ja valvontavirasto voi 1 momentissa tarkoitettussa päätöksessään määrätä nopeusrajoituksen maastossa alemmaksi kuin 29 §:n nojalla säädetty yleinen nopeusrajoitus.

9 §

Kielto- ja rajoitusasiain käsittely

Esityksen alueellisen kiellon tai rajoituksen määrittämisestä voi tehdä asianomainen kunta tai kunnan jäsen, paliskunta taikka sellainen viranomaislainen, yhteisö ja maanomistaja, jota asia koskee. Kiellon tai rajoituksen määrittämisen voi panna vireille myös Lupa- ja valvontavirasto.

Lupa- ja valvontaviraston on ennen kiellon tai rajoituksen määrittämistä kuultava kuntaa, jonka aluetta kielto tai rajoitus koskee, sekä varattava niille viranomaisille, yhteisöille ja maanomistajille sekä muille, joita asia koskee, tilaisuus tulla kuulluksi.

10 §

Kiellon ja rajoituksen voimaantulo

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä, että kielto tai rajoitus tulee voimaan muutoksenhausta huolimatta päätöksessä määrättyllä tavalla sen jälkeen, kun päätöksestä on tiedotettu. Muutoksenhakuviranomaisella voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

11 §

Kiellon tai rajoituksen merkitseminen

Alueellinen kielto tai rajoitus on merkittävä alueelle, jota se koskee, tai sen läheisyyteen. Lupa- ja valvontaviraston tulee määrätä merkitsemisestä kieltoa tai rajoitusta koskevassa päätöksessä. Jollei merkitsemisestä ole päätöksessä muuta määrättyä, kiellon tai rajoituksen merkitsemisestä vastaa Lupa- ja valvontavirasto. Velvollisuus kiellon tai rajoituksen merkitsemiseen valtion maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella on kuitenkin sillä viranomaisella, jonka hallinnassa alue on. Jos kielto tai rajoitus on annettu pelkästään yksityisen edun suojelemiseksi, merkitsemisestä vastaa hakija.

12 §

Päätöksen muuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi muuttaa 8 §:n nojalla annettua päätöstä, jos sitä tehtäessä vallinneet olot ovat olennaisesti muuttuneet tai jos päätöksen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty. Tällöin noudatetaan, mitä 9–11 §:ssä säädetään.

25 §

Maastoliikenne rikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

4) käyttää moottorikäyttöistä ajoneuvoa maastossa vastoin valtioneuvoston 7 §:n taikka Lupa- ja valvontaviraston 8 §:n perusteella antamaa kieltoa tai rajoitusta,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta tai 26 §:stä muuta johdu, *maastoliikenne rikkomuksesta* sakkoon.

28 §

Lupa- ja valvontaviraston erityislupa

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta myöntää henkilölle, jonka liikuntakyky on iän, vamman tai sairauden vuoksi rajoittunut, luvan poiketa 4 tai 8 §:ssä säädetystä kiellosta tai rajoituksesta.

32 §

Valvonta

Tämän lain toimeenpano ja lain noudattamisen ylin valvonta kuuluvat ympäristöministeriölle. Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten yleinen valvonta kuuluu Lupa- ja valvontavirastolle ja kunnassa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

276.

Laki

merensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merensuojelulain (1415/1994) 9 §:n 5 momentti, 10 §:n 2 ja 3 momentti sekä 11 §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat 9 §:n 5 momentti, 10 §:n 3 momentti ja 11 §:n 4 momentti laissa 1585/2009 sekä 10 §:n 2 momentti laissa 221/1995, seuraavasti:

9 §

Ruoppausmassan sijoittamista koskeva lupa

Jos 1 momentissa tarkoitettu ruoppausmassan sijoittaminen Suomen talusvyöhykkeen ulkopuolelle tai sen vaikutukset ulottuvat myös Suomen talusvyöhykkeelle tai aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta Lupa- ja valvontavirasto. Lupamenettelyyn ja muutoksenhakuun sovelletaan, mitä niistä säädetään vesilaissa (587/2011).

10 §

Merelle tehtävät rakennelmat

1080

Edellä 1 momentissa tarkoitettu Suomen ympäristökeskuksen lupa annetaan määräajaksi tai toistaiseksi. Voimassa oleva lupa voidaan ottaa häiritseväksi hakemuksesta tai valvontaviranomaisen aloitteesta uudelleen käsiteltäväksi ja, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, peruuttaa lupa tai muuttaa sen ehtoja. Ennen lupa-asian ratkaisemista on asiassa kuultava liikenne- ja viestintäministeriötä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu rakennelma ulottuu myös Suomen talousvyöhykkeelle tai aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta Lupa- ja valvontavirasto. Lupamenettelyyn ja muutoksenhakuun sovelletaan, mitä niistä säädetään vesilaissa.

11 §

Merenpohjan ja sen sisustan tutkimista ja hyväksikäyttöä koskeva lupa

Jos 1 momentissa tarkoitettu toiminta Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolella ulottuu myös Suomen talousvyöhykkeelle tai aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta Lupa- ja valvontavirasto. Lupamenettelyyn ja muutoksenhakuun sovelletaan, mitä niistä säädetään ympäristönsuojelulaissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

277.

Laki

pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain (246/2019) 10 a §, sellaisena kuin se on laissa 1451/2019,
muutetaan 4 §, 6 §:n 1 momentti, 8 §, 10 §:n 1 ja 2 momentti ja 12 §:n 1—3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 12 §:n 1—3 momentti laissa 179/2024, sekä
lisätään lakiin uusi 1 a § seuraavasti:

1 a §

Soveltaminen kaivannaisjätteiden jätealueiden kunnostamiseen

Tässä laissa säädettyjä menettelyjä sovelletaan myös käytöstä poistettujen tai hylättyjen vakavaa ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavien kaivannaisjätteiden jätealueiden kunnostamisen tukemiseen ja riskienhallintaan. Kaivannaisjätteiden jätealueiden kunnostamista voidaan tukea valtion talousarviossa siihen tarkoitukseen myönnettujen määrärahojen puitteissa.

Lupa- ja valvontavirasto hoitaa käytöstä poistettujen tai hylättyjen vakavaa ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavien kaivannaisjätteiden jätealueiden riskienhallintaa, alueiden selvitys- ja kunnostushankkeiden kilpailuttamista, hankintapäätösten tekemistä sekä

sopimuksenaikaista ja sen jälkeistä toimintaa koskevat tehtävät sekä näiden alueiden avustuksia koskevat tehtävät.

4 §

Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Lupa- ja valvontaviraston toimii valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitettuna valtionapuviranomaisena. Tehtävistä säädetään lisäksi valtionavustuslaissa.

Lupa- ja valvontaviraston tulee edistää pilaantuneiden alueiden kestävä riskienhallintaa. Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää tämän lain täytäntöönpanoa ja soveltamista neuvonnalla ja ohjauksella.

Lupa- ja valvontaviraston asiantuntijapalvelutehtävästä säädetään 8 §:ssä ja tehtävistä alueen pilaantuneisuuden selvittämisen ja pilaantuneen alueen puhdistamisen järjestäjänä 12 §:ssä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Lupa- ja valvontaviraston tehtävistä.

6 §

Valtionavustuksen myöntämisen edellytykset

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää avustusta 2 §:ssä säädettyyn tarkoitukseen, jos:

1) pilaantumisen aiheuttajaa ei saada selville tai aiheuttajaa ei tavoiteta, taikka pilaantumisen aiheuttaja ei kykene vastaamaan toimen kustannuksista; ja

2) alueen pilaantuneisuuden selvittäminen tai puhdistaminen on muulle kuin aiheuttajalle ilmeisen kohtuutonta.

8 §

Asiantuntijapalvelu

Lupa- ja valvontavirasto voi hakijan pyynnöstä antaa alueen pilaantuneisuuden selvittämiseen ja puhdistamiseen asiantuntijapalvelua. Palvelu on maksullista. Valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

10 §

Valtionavustuspäätös

Lupa- ja valvontavirasto tekee tämän lain mukaisen valtionavustuslain 11 §:ssä tarkoitetun valtionavustuspäätöksen.

Jos Lupa- ja valvontavirasto antaa alueen pilaantuneisuuden selvittämiseen tai puhdistamiseen 8 §:ssä tarkoitettua asiantuntijapalvelua, voidaan myös tätä koskeva tieto sisällyttää valtionavustuspäätökseen.

12 §

Alueen pilaantuneisuuden selvittämisen ja alueen puhdistamisen järjestäminen

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää järjestää alueen pilaantuneisuuden selvittämisen ja puhdistamisen, jos 6 §:ssä valtionavustuksen myöntämiselle säädetyt edellytykset täyttyvät.

Hakija, kiinteistön omistaja tai haltija taikka kunta osallistuu alueen pilaantuneisuuden selvittämisen ja puhdistamisen järjestämisen kustannuksiin Lupa- ja valvontaviraston tekemän päätöksen mukaisesti. Kustannukset jaetaan tarkoituksenmukaisessa suhteessa ottaen huomioon terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan vaaran tai haitan vakavuus tai todennäköisyys, toimen kiireellisyys, toimeen saadut muut julkiset varat ja muut näihin rinnastettavat seikat. Puhdistamisen järjestämisen kustannusten jakamisessa otetaan lisäksi huomioon hakijan, kiinteistön omistajan tai haltijan taikka kunnan saama taloudellinen hyöty sekä puhdistamiseen soveltuva menetelmä ja sen kestävyys.

Lupa- ja valvontavirasto vastaa kustannuksista kokonaan, jos se on yleisen ympäristöedun kannalta välttämätöntä asian kiireellisyyden, alueiden pilaantuneisuuden järjestelmällisen selvittämisen, vastuutahon puuttumisen, luonnonsuojelulainsäädännön nojalla suojellun alueen suojelutarkoituksen turvaamisen, vedenhankintakäytössä olevan pohjavesialueen vedenoton turvaamisen tai muun näihin rinnastettavissa olevan syyn takia. Lupa- ja valvontavirasto vastaa kustannuksista kokonaan myös, jos pilaantuneisuudesta aiheutuu tai uhkaa aiheutua erityisen vakavaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai yksilön asuinympäristölle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat jätelain (1072/1993) 35 §:ssä tarkoitetut valtion jätehuoltotyöjärjestelmään liittyvät asiat ja niistä johtuvat sitoumukset ja sopimukset siirtyvät tämän lain tullessa voimaan Lupa- ja valvontavirastolle.

278.

Laki

rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä annetun lain (431/2023) 10 §, sellaisena kuin se on laissa 772/2024, seuraavasti:

10 §

Viranomaisten tiedonsaantioikeudet salassapidettävistä tiedoista

Seuraavilla viranomaisilla on oikeus saada tehtäviensä hoitamisen kannalta välttämättömät tiedot maksutta salassapitosäännösten estämättä rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä:

- 1) Digi- ja väestötietovirasto;
- 2) elinvoimakeskukset
- 3) Häätäkeskuslaitos;
- 4) Lupa- ja valvontavirasto;
- 5) Maanmittauslaitos;
- 6) Museovirasto;

- 7) museolaissa (314/2019) tarkoitetut alueelliset vastuumuseot niiden hoitaessa mainitun lain 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua tehtävää;
- 8) pelastusviranomaiset;
- 9) puolustusministeriö;
- 10) Puolustusvoimat;
- 11) Ruokavirasto;
- 12) Tilastokeskus;
- 13) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus;
- 14) Verohallinto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

279.

Laki

rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 9 §:n 1 ja 3 momentti, 10 a §:n 1 ja 3 momentti, 10 b §:n 1—3 momentti, 11 ja 12 §, 16 §:n 1 momentti, 17 §:n 1 momentti, 18 §:n 1 momentti, 19 §, 20 §:n 2 momentti sekä 23 a ja 23 b §,

sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 momentti, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 9 §:n 1 ja 3 momentti, 10 a §:n 1 ja 3 momentti, 10 b §:n 1—3 momentti, 18 §:n 1 momentti sekä 23 a ja 23 b § laissa 1085/2020 ja 16 §:n 1 momentti laissa 1631/2015, seuraavasti:

4 §

Viranomaiset

Rakennusperinnön säilyttämistä tämän lain nojalla edistävät elinvoimakeskukset ja Museovirasto sekä valvovat Lupa- ja valvontavirasto ja Museovirasto.

5 §

Asian vireilletulo

Rakennuksen suojelua koskeva asia tulee Lupa- ja valvontavirastossa vireille sille tehdystä esityksestä tai sen omasta aloitteesta.

6 §

Vaarantamiskielto

1084

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää rakennuksen kulttuurihistoriallista merkitystä vaarantaviin toimenpiteisiin ryhtymisen (*vaarantamiskielto*). Vaarantamiskielto on kuitenkin määrättävä aina, kun suojelun turvaaminen sitä välttämättä edellyttää. Lupa- ja valvontavirasto voi lisäksi velvoittaa rakennuksen omistajan tai haltijan ryhtymään tarpeellisiin suojaamistoimenpiteisiin rakennuksen suojelun turvaamiseksi.

Vaarantamiskielto voidaan antaa, kun rakennuksen suojelua koskeva asia on vireillä. Jos vaarantamiskielto ei riittävällä tavalla turvaa rakennuksen säilymistä, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa vaarantamiskieltoa täydentäviä välttämättömiä määräyksiä.

Lupa- ja valvontaviraston on käsiteltävä suojelua koskeva asia kahden vuoden kuluessa vaarantamiskielton antamisesta.

7 §

Asianosaisten kuuleminen ja lausunnot

Lupa- ja valvontaviraston on ennen suojelua koskevan päätöksen tekemistä varattava rakennuksen ja kiinteistön omistajalle ja, jos rakennus tai kiinteistö ei ole omistajan hallussa, sen haltijalle sekä viereisen ja vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalle ja haltijalle tilaisuus tulla kuulluksi. Lupa- ja valvontaviraston on myös pyydettävä rakennuksen sijaintikunnan ja Museoviraston sekä tarvittaessa muun yhteisön lausunto. Saamelaisen kotiseutualueella ja saamelaista rakennusperintöä koskevissa asioissa on pyydettävä saamelaiskäräjien ja Saamelaismuseo Siidan lausunto. Koltta-alueella ja kolttsaamelaista rakennusperintöä koskevissa asioissa lausunto on lisäksi pyydettävä kolttien kyläkokoukselta.

Kun suojelua koskeva asia on tullut vireille, Lupa- ja valvontavirasto voi järjestää tilaisuuden, jossa 1 momentissa tarkoitetuilla kuultavilla sekä muilla, joiden oloihin asia saattaa huomattavasti vaikuttaa, on mahdollisuus tuoda esiin suojelun tarpeeseen, tavoitteisiin ja keinoihin liittyviä näkökohtia. Kutsu tilaisuuteen toimitetaan joko kirjeitse tai, jos kutsuttavien määrää ei voida etukäteen tietää, ilmoittamalla siitä vähintään yhdessä rakennuksen sijaintipaikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

9 §

Suojelua koskeva päätös

Rakennuksen suojelusta päättää Lupa- ja valvontavirasto.

Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava suojelua koskeva päätös tiedoksi ympäristöministeriölle.

10 a §

Poikkeaminen suojelupäätöksestä

Lupa- ja valvontavirasto voi rakennuksen tai kiinteistön omistajan tai haltijan hakemuksesta ja asettamallaan ehdoilla myöntää luvan poiketa suojelupäätöksestä, jos:

- 1) osa rakennuksesta on vahingoittunut ja vahingoittunut osa vaarantaa rakennuksen käyttötarkoituksen mukaista käyttöä tai suojelun perusteena olevien arvojen säilymistä;
- 2) rakennuksen käyttäminen käyttötarkoituksensa sekä muuttaminen uuteen soveltuvaan käyttötarkoitukseen on suojelun vuoksi estynyt; tai
- 3) siihen on muu erityisen painava rakennusperinnön käyttöä tai hoitoa edistävä peruste.

Lupa- ja valvontaviraston on poikkeamisluvan myöntäessään määrättävä aika, jonka kuluessa on haettava poikkeamisen perusteena olevan toimenpiteen toteuttamiseksi muussa laissa edellytettyä lupaa tai saatettava toimenpide loppuun. Määräaika alkaa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta ja voi olla enintään kaksi vuotta. Lupa- ja valvontavirasto voi luvansaajan hakemuksesta jatkaa määräaikaa enintään kahdella vuodella.

10 b §

Menettely haettaessa poikkeamista suojelupäätöksestä

Suojelupäätöksestä poikkeamista koskeva hakemus on tehtävä Lupa- ja valvontavirastolle kirjallisesti. Hakemus on perusteltava ja siinä on yksilöitävä, miltä osin suojelupäätöksestä on tarkoitus poiketa. Hakemukseen on liitettävä suunnitelma poikkeamista edellyttävästä toimenpiteestä. Muun kuin rakennuksen omistajan tekemään hakemukseen on liitettävä myös omistajan suostumus.

Lupa- ja valvontaviraston on ennen poikkeamista koskevan päätöksen tekemistä pyydettävä Museoviraston ja rakennuksen sijaintikunnan lausunto. Lisäksi 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuille muille tahoille on tarvittaessa varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Saamelaisten kotiseutualueella ja saamelaista rakennusperintöä koskevissa asioissa on pyydettävä saamelaiskäräjien ja Saamelaismuseo Siidan lausunto. Koltta-alueella ja kolttasaamelaista rakennusperintöä koskevissa asioissa lausunto on lisäksi pyydettävä kolttien kyläkokoukselta.

Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava poikkeamista koskeva päätös tiedoksi rakennuksen sijaintikunnan rakennusvalvontaviranomaiselle.

11 §

Valtion omistaman rakennuksen luovutus

Jos valtion omistamien rakennusten suojelua koskevien säännösten nojalla aiemmin suojeltu valtion omistama rakennus luovutetaan toiselle, Lupa- ja valvontaviraston on pantava vireille rakennuksen suojelua koskeva asia.

Luovuttajan on ilmoitettava edellä 1 momentissa tarkoitetun rakennuksen luovuttamisesta viivytyksettä Lupa- ja valvontavirastolle.

12 §

Suojelusta ilmoittaminen

Kun rakennuksen suojelemista koskeva asia on tullut vireille Lupa- ja valvontavirastossa, suojelua koskeva päätös on saanut lainvoiman tai suojelu on lainvoimaisesti lakkautettu, Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava siitä asianomaiselle kirjaamisviranomaiselle, jonka tulee tehdä siitä merkintä lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Ilmoituksessa on mainittava kiinteistö, jolla rakennus sijaitsee.

16 §

Avustuksen myöntäminen ja maksaminen

Elinvoimakeskus sekä Museovirasto voivat myöntää suojeltavaksi määrätyn rakennuksen omistajalle valtion talousarvion rajoissa avustusta rakennuksen hoitoa ja kunnossapitoa varten.

Elinvoimakeskuksen myöntämän avustuksen maksamista, maksatuksen keskeytystä ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain (688/2001) 12, 19, 21 ja 22 §:ssä mainitut tehtävät hoitaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa elinvoimakeskuksen lisäksi myös valtionavustuslain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä, jos avustuksen on myöntänyt elinvoimakeskus.

17 §

Välttämättömät kunnostustyöt

Jos rakennuksen omistaja on laiminlyönyt säilyttämisen ja suojelun tarkoituksen edellyttämän hoidon ja kunnostuksen, Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa hänet määräajassa ryhtymään tarpeellisiin toimiin rakennuksen kunnostamiseksi tai saattamiseksi ennalleen sakon uhalla tai uhalla, että Lupa- ja valvontavirasto teettää työn hänen kustannuksellaan. Toimenpiteistä johtuvat kustannukset maksetaan etukäteen valtion varoista. Kustannukset ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

18 §

Tarkastusoikeus

Jos on perusteltu syy epäillä, että rakennuksen suojelua koskevia tai vaarantamiskiellon yhteydessä annettuja määräyksiä taikka suojelupäätöksestä poikkeamiseen myönnetyn luvan ehtoja on rikottu, Museovirastolla sekä Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus toimittaa tarkastus rakennuksessa tai sen huonetiloissa. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa tarkastuksen saa kuitenkin toimittaa vain, jos on epäily sellaisesta rangaistavasta menettelystä, josta voi seurata vankeusrangaistus, ja jos se on rangaistavan menettelyn selvittämiseksi välttämätöntä. Tarkastukseen sovelletaan lisäksi, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

19 §

Vahingosta ilmoittaminen

Jos suojeltavaksi määrätty rakennus on vahingoittunut tai tuhoutunut, rakennuksen omistajan tai haltijan on ilmoitettava siitä viipymättä Lupa- ja valvontavirastolle. Tämän tulee välittömästi neuvoteltuaan asiasta Museoviraston kanssa päättää tarvittavista toimenpiteistä.

20 §

Seurannan järjestäminen

Lupa- ja valvontavirasto, maakunnan liitot ja kunnat huolehtivat kukin alueellaan rakennetun kulttuuriympäristön tilan ja kehityksen seurannasta.

23 a §

Menettely rikosasioissa

Lupa- ja valvontaviraston on tehtävä ilmoitus poliisille esitutkintaa varten, jos on aihetta epäillä rikoslain 48 luvun 6 §:ssä rangaistavaksi säädettyä tämän lain vastaista tekoa tai laiminlyöntiä.

Lupa- ja valvontaviraston on myös tehtävä ilmoitus poliisille esitutkintaa varten, jos on aihetta epäillä tämän lain 23 §:ssä säädettyä tekoa tai laiminlyöntiä. Ilmoitus voidaan kuitenkin jättää tekemättä, jos tekoa tai laiminlyöntiä on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä eikä yleinen etu vaadi ilmoituksen tekemistä.

Lupa- ja valvontavirastolle on 1 tai 2 momentissa tarkoitettua tekoa tai laiminlyöntiä käsiteltäessä esitutkinnassa ja syyteharkinnassa varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tuomioistuimen on tällaista asiaa käsitellessään varattava Lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

23 b §

Oikeus saada tietoja

Lupa- ja valvontavirastolla, elinvoimakeskuksella, Museovirastolla, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella sekä Maanmittauslaitoksella on niille tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, oikeus salassapitosäännösten estämättä saada Verohallinnolta maksutta asian käsittelemiseksi välttämättömät tiedot vainajan ja kuolinpesän osakkaan nimestä ja kotipaikasta sekä henkilötunnuksesta tai syntymä- ja kuolinpäivästä sekä tieto kuolinpesän pesänselvittäjästä, testamentin toimeenpanijasta tai pesänjakajasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

280.

Laki

rakentamislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rakentamislain (751/2023) 4 §, 19 §:n 2 momentti, 66 §:n 1 ja 2 momentti, 67 §:n 1 momentti, 67 a §, 75 §:n 1 momentti, 132 §:n 3 momentti, 179 §:n 3 momentti, 179 a §:n 1 momentti, 182 §:n 2 momentti, 185 §:n 2 momentti sekä 188 §,
sellaisina kuin niistä ovat 67 a §, 179 §:n 3 momentti, 179 a §:n 1 momentti ja 182 §:n 2 momentti laissa 897/2024, seuraavasti:

4 §

Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Lupa- ja valvontavirasto edistää rakennustoimen järjestämistä.

Lupa- ja valvontaviraston on valvottava, että rakentamisessa otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat.

19 §

Rakennusjärjestyksen hyväksyminen, kuuleminen ja julkaiseminen

Kunnan on asetettava ehdotus rakennusjärjestykseksi julkisesti nähtäville vähintään 30 päivän ajaksi. Kunnan ilmoitusten julkaisemisesta säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä. Kunnan jäsenille ja osallisille on varattava tilaisuus tehdä muistutus rakennusjärjestysehdotuksesta. Muistutus on toimitettava kunnalle ennen ehdotuksen nähtävänäoloajan päättymistä. Ehdotuksesta rakennusjärjestykseksi on pyydetävä lausunto Lupa- ja valvontavirastolta, maakunnan liitolta ja kunnalta, jonka alueiden käyttöön tai rakentamiseen rakennusjärjestys voi vaikuttaa. Muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet yhteystietonsa, on ilmoitettava kunnan perusteltu kannanotto esitettyyn mielipiteeseen.

66 §

Lausunto purkamis- ja maisematyöluvasta sekä rakentamisluvasta

Kunnan on pyydetävä Lupa- ja valvontaviraston lausunto purkamis- ja maisematyöluvhakemuksesta sekä sellaisesta rakentamis- ja sijoittamislupahakemuksesta, johon ei sovelleta suunnittelutarvealuetta koskevia säännöksiä, jos lupaa haetaan alueelle, joka kuuluu:

- 1) valtioneuvoston hyväksymään luonnonsuojeluohjelmaan;
- 2) luonnonsuojelulain (9/2023) nojalla suojellun luontotyypin alueeseen taikka erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikkaan, jolla on voimassa mainitun lain 64 §:n 1 momentissa tai 77 §:n 2 momentissa tarkoitettu päätös;
- 3) luonnonsuojelulain mukaiseen maisema-alueeseen; tai
- 4) maakuntakaavassa osoitettuun virkistys- tai suojelualueeseen.

Lausuntoa ei ole tarpeen pyytää, jos rakentaminen tai purkaminen perustuu poikkeamislupaan, josta Lupa- ja valvontavirasto on antanut lausunnon. Lausuntoa ei 1 momentin 4 kohdan perusteella ole myöskään tarpeen pyytää, jos alueella on asemakaava tai yleiskaava taikka aiemman rakentamista koskevan lainsäädännön mukainen oikeusvaikutteinen yleiskaava.

67 §

Lausunto poikkeamisluvasta sekä rakentamisluvasta suunnittelutarvealueelle sijoittuvan rakennuspaikan osalta

Kunnan on pyydetävä elinvoimakituksen lausunto poikkeamislupahakemuksesta sekä rakentamis- ja sijoittamislupahakemuksesta, johon sovelletaan suunnittelutarvealuetta koskevia säännöksiä, jos lupahakemus todennäköisesti koskee valtion liikenneverkkoa. Kunnan on pyydetävä Lupa- ja valvontaviraston lausunto poikkeamislupahakemuksesta sekä rakentamis- ja sijoittamislupahakemuksesta, johon sovelletaan suunnittelutarvealuetta koskevia säännöksiä, jos lupahakemus todennäköisesti koskee:

- 1) ympäristön- tai luonnonsuojelun kannalta merkittävää aluetta;
- 2) kulttuuriperinnön suojelun tai virkistystarpeiden kannalta merkittävää aluetta tai kohdetta.

67 a §

Lausunto puhtaan siirtymän sijoittamisluvasta

Kunnan on pyydettävä puhtaan siirtymän sijoittamislupahakemuksesta lausunto Lupa- ja valvontavirastolta, maakunnan liitolta sekä muulta valtion viranomaiselta, jos lupahakemus koskee merkittävästi sen toimialaa.

75 §

Ympäristövaikutusten arviointi

Jos rakentamisesta taikka muusta tämän lain mukaan luvanvaraisesta tai viranomaishyväksyntää edellyttävästä toimenpiteestä on tehtävä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi, on hakemuksen vireille tulosta sen lisäksi, mitä 63 §:ssä säädetään, tiedotettava yleisessä tietoverkossa. Lupa- ja valvontavirastolle on varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen hakemuksesta. Asiassa jätetyistä huomautuksista ja lausunnoista on laadittava yhteenveto, jonka on oltava yleisesti saatavilla päätöksen antamisajankohtana.

132 §

Veden johtaminen ja ojittaminen

Edellä 2 momentissa tarkoitettu asia ratkaistaan kuitenkin siten kuin vesilain 5 luvussa säädetään, jos:

- 1) kyse on ranta-asemakaava-alueesta;
- 2) ojitus palvelee asemakaavassa osoitettujen maa- ja metsätalousalueiden maankuivatusta;
- 3) ojitus sijoittuu suurimmalta osin asemakaava-alueen ulkopuolelle;
- 4) ojituksesta aiheutuu haittaa tai veden johtamisen tarvetta kolmannen omistamalle kiinteistölle;
- 5) ojitus edellyttää Lupa- ja valvontaviraston lupaa tai ojitustoimituksen päätöstä.

179 §

Valitusoikeus rakentamisluvasta

Jos rakentamisluvan mukainen rakentaminen merkitsee purkamislupaa edellyttävän valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävän rakennuksen purkamista, valitusoikeus rakentamisluvasta on myös Lupa- ja valvontavirastolla.

179 a §

Valitusoikeus puhtaan siirtymän sijoittamisluvasta

Valitusoikeus puhtaan siirtymän sijoittamisluvasta on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;

- 2) sellaisen kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
 - 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
 - 4) kunnalla;
 - 5) naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
 - 6) Lupa- ja valvontavirastolla;
 - 7) muulla kuin 4–6 kohdassa tarkoitettulla viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa.
-

182 §

Valitusoikeus purkamisluvasta

Kun rakennus on valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä, valitusoikeus rakennuksen purkamista koskevasta päätöksestä on myös Lupa- ja valvontavirastolla ja museoviranomaisella.

185 §

Eräiden päätösten tiedoksianto ja tiedottaminen

Kunnan on toimitettava 57 §:n mukainen poikkeamislupa hakijalle. Kunnan on toimitettava poikkeamislupa tai sen jäljennös myös niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa, sekä niille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet. Jos samassa muistutuksessa on useita muistuttajia, poikkeamislupaa tai sen jäljennöstä ei tarvitse lähettää kuin muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle. Ensimmäinen allekirjoittaja vastaa tiedon toimittamisesta muille allekirjoittaneille. Lisäksi kunnan on toimitettava poikkeamislupa viivytyksettä tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle.

188 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Ympäristöministeriöllä ja Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada kunnilta, maakuntien liitoilta ja muilta tämän lain mukaisilta viranomaisilta maksutta tämän lain ohjaamisen, seurannan ja kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

281.

Laki

rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain (15/2022) 3 §:n 4 momentti, 6, 7 ja 10 §, 19 §:n 1 momentti, 20 §:n 1 ja 2 momentti, 28 §, 30 §:n 1 momentti, 31 §:n 3 ja 4 momentti, 36 §:n 1 momentti, 37 § ja 38 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 §:n 4 momentti laissa 669/2024, seuraavasti:

3 §

Euroopan unionin valtiontukilainsäädännön soveltaminen

Tarkempia säännöksiä avustuksen, korvauksen tai sääksen pesintään perustuvan tuen myöntämisestä, myöntämisen edellytyksistä, maksamisesta, käytöstä ja elinvoimakeskuksen sekä avustuksen saajan velvollisuuksista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella noudattaen, mitä 2 momentissa mainituissa suuntaviivoissa määrätään ja mainitussa momentissa mainitussa asetuksessa säädetään.

6 §

Elinvoimakeskuksen tehtävät

Elinvoimakeskuksen tehtävänä on:

- 1) rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisyn edistäminen;
- 2) vahinkoilmoitusten, korvaus-, tuki- ja avustushakemusten sekä niitä koskevien oikaisuvaatimusten käsitteleminen ja ratkaiseminen;
- 3) avustuksen, korvauksen ja tuen toimeenpanotehtävät ja niihin liittyvä neuvonta, ohjaus, tiedotus ja valvonta.

Toimivaltainen valtion viranomainen on se elinvoimakeskus, jonka toimialueella vahinko tapahtuu. Lapin elinvoimakeskus käsittelee ja ratkaisee kuitenkin hakemukset maakotkan pesintään perustuvasta tuesta ja Keski-Suomen elinvoimakeskus hakemukset sääksen pesintään perustuvasta tuesta.

7 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa avustusten maksamista ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain (688/2001) 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa toimivaltaisen elinvoimakeskuksen ohella myös mainitun lain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä.

10 §

Avustuksen tarkoitus

Elinvoimakeskus voi myöntää avustusta 15, 21 ja 26 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen sekä rakennuksille aiheutuvien vahinkojen ennaltaehkäisemiseen valtion talousarviossa osoitettujen määrärahojen rajoissa. Avustusta voidaan myöntää tavaroiden ja palveluiden hankintaan sekä tutkimukseen ja kehitystyöhön.

19 §

Viljelys- ja eläinvahingosta ilmoittaminen

Vahingonkärsijän on tehtävä vahingon havaittuaan viipymättä vahinkoilmoitus elinvoimakeskukselle. Ilmoitus katsotaan toimitetuksi, kun se on saapunut viranomaiselle. Ilmoituksen tulee sisältää vahingonkärsijän yhteystiedot sekä tiedot vahingon sijainnista, vahingon aiheuttajasta ja ajankohdasta sekä vahingon kohteesta ja laajuudesta.

20 §

Viljelys- ja eläinvahingon toteaminen ja arviointi

Viljelysvahingon toteaa ja arvioi vahingonkärsijän pyynnöstä toimivaltainen kunnan viranomainen. Eläinvahingon toteaa ja arvioi elinvoimakeskuksen hyväksymä riippumaton asiantuntija. Arviointi on tehtävä viipymättä sen jälkeen, kun elinvoimakeskus on vastaanottanut vahinkoilmoituksen ja arvioinnin suorittava taho on saanut tiedon vahingosta.

Elinvoimakeskus voi siirtää eläinvahingon arviointia koskevan tehtävän sellaisen tahon hoidettavaksi, jolla on tarvittava pätevyys ja parhaimmat edellytykset eläinvahingon arvioimiseksi. Ulkopuoliseen arvioijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä laissa tarkoitettua tehtävää. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

28 §

Avustuksen hakeminen

Avustusta haetaan toimivaltaiselta elinvoimakeskukselta ennen avustettavan hankkeen tai toimenpiteen aloittamista. Avustuksen hakemisesta säädetään lisäksi valtionavustuslain 9 §:ssä. Elinvoimakeskus voi asettaa avustuksen hakemiselle hakuajan.

30 §

Korvauksen ja tuen hakeminen

Korvausta ja tukea haetaan toimivaltaiselta elinvoimakeskukselta. Korvausta haetaan ilman aiheutonta viivytystä vahingon toteamisen jälkeen. Edellä 5 luvussa tarkoitettua tukea haetaan vuosittain viimeistään 31 päivänä lokakuuta.

31 §

Korvaushakemus

Jos vahingon määrä voidaan todeta vasta seuraavalla kasvukaudella, hakemusta on tältä osin täydennettävä vahingon määrän todentavalla lisäselvityksellä. Lisäselvitys on toimitettava elinvoimakeskukselle vahinkoa seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä.

Hakijan tulee korvaushakemuksen käsittelyn yhteydessä pyynnöstä antaa tiedot muistakin seikoista, joita toimivaltainen elinvoimakeskus tarvitsee hakemuksen ratkaisemiseksi.

36 §

Avustuksen, korvauksen ja tuen palauttaminen

Korvauksen ja tuen saajan tulee viipymättä palauttaa elinvoimakeskukselle virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa korvaus tai tuki.

37 §

Avustuksen, korvauksen ja tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on päätöksellään määrättävä korvauksen ja tuen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu korvaus ja tuki takaisin perittäväksi, jos:

- 1) saaja on jättänyt ilmoittamatta seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan korvauksen tai tuen saantiin tai määrään taikka antanut siitä väärän tai harhaanjohtavan tiedon;
- 2) saaja on jättänyt palauttamatta korvauksen tai tuen, joka on 36 §:n mukaan palautettava;
- 3) korvaus tai tuki on muusta kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetusta syystä myönnetty tai maksettu perusteettomasti;
- 4) Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytetään.

38 §

Muutoksenhaku

Tämän lain mukaiseen elinvoimakeskuksen sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

282.

Laki

Suomen ympäristökeskuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen ympäristökeskuksesta annetun lain (1069/2009) 1 §:n 2 momentti seuraavasti:

1 §

1094

Suomen ympäristökeskuksen toiminta-ajatus ja tehtävät

- Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan Suomen ympäristökeskus erityisesti:
- 1) tutkii ja arvioi ympäristössä, alueiden käytössä ja vesivaroissa tapahtuvia muutoksia ja niiden syitä sekä kehittää keinoja haitallisten ympäristömuutosten ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa;
 - 2) tuottaa asiantuntijapalveluja ympäristöministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, Lupa- ja valvontavirastolle ja elinvoimakeskuksille;
 - 3) seuraa ja arvioi ympäristön tilaa ja kuormitusta sekä alueiden käyttöä ja vesivaroja sekä huolehtii niihin liittyvistä raportointivelvoitteista;
 - 4) ylläpitää ja kehittää toimialan tietojärjestelmiä, tietovarantoja ja tietopalveluja;
 - 5) osallistuu tehtäviinsä liittyvään kansainväliseen yhteistyöhön;
 - 6) edistää ympäristötietoisuutta ja tuottaa toimialansa koulutuspalveluja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

283.

Laki

Tammisaaren saariston kansallispuistosta annetun lain 1 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Tammisaaren saariston kansallispuistosta annetun lain (485/1989) 1 c §, sellaisena kuin se on laissa 526/2023, seuraavasti:

1 c §

Tammisaaren saariston kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä voidaan Metsähallituksen avuksi asettaa kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään kymmenen jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, elinvoimakeskuksen, asianomaisten kuntien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, asukkaita ja elinkeinoja edustavien yhteisöjen sekä retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

284.

Laki

ulkoilulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkoilulain (606/1973) 4, 11, 12, 14 ja 29 §, sellaisina kuin ne ovat, 4, 11, 12 ja 14 § laissa 1572/2009 sekä 29 § laissa 1413/2019, seuraavasti:

4 §

Ulkoilureittisuunnitelman vahvistaa Lupa- ja valvontavirasto. Ennen suunnitelman vahvistamista on niille, joiden oikeutta tai etua suunnitelma koskee, varattava tilaisuus muistutusten tekemiseen suunnitelman johdosta.

Kunnan on 1 momentissa säädettyssä tarkoituksessa pidettävä suunnitelma nähtävänä 14 päivän aikana. Muistutukset suunnitelmaa vastaan on Lupa- ja valvontavirastolle osoitettuna toimitettava asianomaiselle kunnalliselle viranomaiselle 30 päivän kuluessa suunnitelman nähtävänä olon päättymisestä lukien. Suunnitelman nähtäväksi asettamisesta sekä muistutusten tekemistavasta ja -ajasta on kunnan kustannuksellaan kuulutettava siinä järjestyksessä kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa saatetaan tiedoksi. Lisäksi on, jos se hankaluudetta voi tapahtua, suunnitelman nähtäväksi panemisesta erikseen ilmoitettava maanomistajille ja poronhoitoalueella paikalliselle paliskunnalle, joiden alueen kautta reitti tulisi kulkemaan.

Kunnan on toimitettava jätetyt muistutuskirjelmät omine lausuntoineen Lupa- ja valvontavirastolle.

11 §

Ulkoilureitin siirtämisestä on voimassa, mitä ulkoilureitin tekemisestä säädetään. Siirtämisestä voi maan omistaja tehdä asianomaiselle kunnalle esityksen. Kunnan vastustaessa siirtämistä voi maanomistaja saattaa asian Lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi.

12 §

Jollei ulkoilureitti tai sen osa olosuhteiden muututtua enää ole tarpeen yleistä ulkoilutoimintaa varten, voi Lupa- ja valvontavirasto siitä tai muusta erityisestä syystä kunnan tai maan omistajan hakemuksesta lakkauttaa ulkoilureitin tai sen osan.

Ulkoilureitin tai sen osan tultua lakkautetuksi siirtyy reittiin kuulunut alue korvauksetta omistajan hallintaan.

Lupa- ja valvontaviraston on ulkoilureitin lakkauttamisesta ilmoitettava kiinteistörekisterin pitäjälle, jonka asiana on huolehtia siitä, että ulkoilureitin lakkauttamisesta tehdään tarpeelliset merkinnät kiinteistörekisteriin.

14 §

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä kunnan huolehtimaan toisen kunnan aluetta koskevan ulkoilureittisuunnitelman laatimisesta, sen vahvistamisen hakemisesta, määräyksen hakemisesta ulkoilureittitoimitukseen ja ulkoilureitin pitämisestä, jos asianomainen kunta on tähän suostunut. Reitistä johtuvien kustannusten ja korvausten jakamisesta kuntien kesken määrää Lupa- ja valvontavirasto, jolleivät kunnat ole asiasta sopineet.

29 §

Lupa- ja valvontaviraston on annettava päätös ulkoilureittisuunnitelman vahvistamisesta tai ulkoilureitin lakkauttamisesta tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Tieto kuulutuksesta on julkaistava asianomaisessa kunnassa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

285.

Laki

Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun lain 6 d §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun lain (228/1983) 6 d §, sellaisena kuin se on laissa 525/2023, seuraavasti:

6 d §

Urho Kekkosen kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä on Metsähallituksen apuna kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään neljätoista jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, elinvoimakeskuksen, Saamelaiskäräjien, asianomaisten kuntien ja paliskuntien, Puolustusvoimien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, kalatalousalueita, asukkaita ja elinkeinoja edustavien yhteisöjen sekä retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

286.

Laki

vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään annetun lain (121/2011) 7 §:n 1 momentti seuraavasti:

7 §

Valvontaviranomaiset

Lupa- ja valvontavirasto, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset, metsäkeskukset, Energiamarkkinavirasto ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ovat 2 §:n 5 kohdassa tarkoitettuja valvontaviranomaisia, omalla toimialallaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

287.

Laki

vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 4 §:n 2—4 momentti, 5 ja 6 §, 6 b §:n 1 momentti, 6 e §:n 1 momentti, 6 f §, 6 g §:n 2 momentti, 6 h §:n 1 momentti, 6 i §:n 1 ja 3 momentti, 6 j ja 6 k §, 6 l §:n 1 momentti, 9 §:n 2 momentti, 10 a §:n 1 momentti, 10 b—10 d ja 10 f §, 11 §:n 4 momentti, 13 §, 14 §:n 1 ja 2 momentti, 15 §, 16 §:n 2 momentti, 17 §:n 2 ja 3 momentti, 26 a §:n 3 momentti, 26 f §:n 1 momentti, 26 j §:n 1 momentti ja 26 l §:n kohta 6,

sellaisina kuin ne ovat 4 §:n 2 momentti, 6 § 9 §:n 2 momentti, 11 §:n 4 momentti, 13 §, 14 §:n 1 ja 2 momentti sekä 16 §:n 2 momentti laissa 1593/2009, 4 §:n 3 momentti, 26 a §:n 3 momentti, 26 f §:n 1 momentti ja 26 l §:n 6 kohta laissa 272/2011, 4 §:n 4 momentti laissa 571/2014, 5 § laeissa 1593/2009, 272/2011 ja 507/2020, 6 b §:n 1 momentti, 6 e §:n 1 momentti, 6 f §, 6 g §:n 2 momentti, 6 h §:n 1 momentti, 6 i §:n 1 ja 3 momentti, 6 j ja 6 k § sekä 6 l §:n 1 momentti laissa 507/2020, 10 a §:n 1 momentti, 10 b, 10 c ja 10 f § laissa 1263/2014, 10 d § laeissa 1263/2014 ja 1410/2019, 15 § ja 17 §:n 2 ja 3 momentti laissa 1410/2019 sekä 26 j §:n 1 momentti laissa 272/2020, ja

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1833/2009, uusi 2 momentti, 4 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1593/2009, 272/2011 ja 571/2014, uusi 6 momentti sekä lakiin uusi 6 m § seuraavasti:

3 §

Vesienhoitoalue

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vesienhoitoalueista.

4 §

Viranomaiset

Tämän lain mukaisena vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisena toimii Lupa- ja valvontavirasto. Tämän lain mukaisena vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisena toimii elinvoimakeskus, josta säädetään elinvoimakuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (/) ja sen nojalla.

Ympäristöministeriö vastaa muiden Itämeren valuma-alueella sijaitsevien valtioiden kanssa tehtävästä merenhoidon suunnittelun yhteistyöstä. Suomen ympäristökeskus, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen sekä muut toimivaltaiset viranomaiset osallistuvat yhteistyöhön omilla toimialueillaan.

Suomen ympäristökeskus, Ilmatieteen laitos, Luonnonvarakeskus, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomainen, sekä Metsähallitus vastaavat merenhoidon seuranta- ja muista tehtävistä toimialoillaan.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettujen viranomaisten tehtävistä.

5 §

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen tehtävät

Kullakin vesienhoitoalueella vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen tehtäviin kuuluu:

- 1) laatia selvitys vesien ominaispiirteistä;
- 2) laatia selvitykset ihmisen aiheuttamista vaikutuksista vesiin;
- 3) laatia vedenkäytön taloudelliset selvitykset;
- 4) kerätä tiedot valtioneuvoston asetuksella säädettyistä alueista, jotka ovat Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaan suojeltavia;
- 5) kerätä tarpeelliset tiedot talousveden ottoon tarkoitetuista alueista;
- 6) valmistella vesien tilan luokittelu;
- 7) järjestää vesien seuranta ja laatia vesien seurantaohjelma;
- 8) valmistella vesienhoitosuunnitelma ja toimenpideohjelma;
- 9) hoitaa muut kuin 1—8 kohdassa tarkoitetut ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämät tehtävät vesienhoidon järjestämiseksi.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen tehtäviin merenhoidon järjestämisessä kuuluu:

- 1) osallistua Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman meriympäristön ominaispiirteiden ja meriympäristön tilan alustavan arvioinnin laatimiseen;
- 2) tehdä tarvittavat selvitykset meriympäristön hyvän tilan määrittämiseksi sekä ympäristötavoitteiden ja niihin liittyvien kuvaajien asettamiseksi;
- 3) osallistua Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman Itämeren tilan seurantaohjelman laatimiseen ja järjestää seuranta rannikkovesille;
- 4) valmistella merenhoitosuunnitelmaa ja sen toimenpideohjelmaa;
- 5) hoitaa muut kuin 1—4 kohdassa tarkoitetut ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämät tehtävät merenhoidon järjestämiseksi.

Suomen ympäristökeskus vastaa merenhoitosuunnitelman seurantaohjelman valmistelusta ja antaa 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tehtävissä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiselle asiantuntija-apua ja pitää 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista tiedoista laadittua rekisteriä.

6 §

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtävät

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtävänä on edistää toimenpiteiden toteuttamista toimialueellaan.

Vesienhoidon ja merenhoidon tuen järjestämistehtävästä säädetään 1 a luvussa. Kalatalousviranomaisesta säädetään kalastuslaissa (379/2015).

1 a luku

Vesienhoitoa ja merenhoitoa koskeva tuki

6 b §

Tuen järjestäminen

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomainen järjestää tuen hankinnan ja luovuttamisen tuen saajalle. Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtäviin kuuluu tukemisen suunnittelu, tuen hankinnan valmistelu, hankintapäätöksen ja -sopimuksen tekeminen sekä hankinnan ja tuen luovuttamisen järjestäminen tukipäätökseen perustuen sekä muut tukemisen edellyttämät järjestämistehtävät.

6 e §

Tuen hakeminen

Tukea on haettava vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiselta ennen tuettavan toimen aloittamista. Tukea ei voi hakea ennen kuin samaan toimeen myönnetyn tuen vaikutusaika on päättynyt.

6 f §

Hakuaika ja tiedottaminen

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomainen voi asettaa tuen hakemiselle hakuajan. Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen on tiedotettava tuen hakumahdollisuudesta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tuen myöntämisen edellytyksistä ja ehdoista.

6 g §

Tuen myöntämisen edellytykset

Tuki voi kattaa kustannukset osaksi tai kokonaan. Myönnettävän tuen laskentaperusteena on tavaran ja palvelun arvonlisäverollinen myyntihinta vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiselle.

6 h §

Tukihakemuksen peruuttaminen

Tuen hakija voi peruuttaa hakemuksen kokonaan tai osittain tukipäätöksen tiedoksi saamiseen saakka. Hakijan on viivytyksettä ilmoitettava peruuttamisesta kirjallisesti vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiselle.

6 i §

Päätös ja sopimus

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomainen tekee kirjallisen päätöksen tuesta. Päätös on tehtävä myös 6 h §:ssä tarkoitetussa asiassa.

Lisäksi vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomainen voi tehdä tuensaajan kanssa sopimuksen toimen toteuttamisen ja tuen luovuttamisen yksityiskohdista. Sopimuksen on sisällettävä tarpeelliset määräykset sopijapuolten tehtävistä ja vastuista tukemisessa sekä noudatettavasta menettelystä ja muista tukemisen käytännön toteuttamisen yksityiskohdista.

6 j §

Tuen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen on päätöksellään keskeytettävä tukeminen, jos:

1) on ilmeistä, että:

a) tuen saaja on jättänyt ilmoittamatta tai antanut väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan tuen saantiin, määrään tai ehtoihin;

b) tuen saaja käyttää tukea olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin tukipäätöksessä on myönnetty; tai

c) tuen saaja muutoin olennaisesti rikkoo tuen ehtoja; taikka

2) asianomaiseen tukeen sovellettava Euroopan unionin valtiontukea koskevan säädöksen noudattaminen tätä edellyttää.

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen on päätöksellään määrättävä jo luovutettu tuki tai sen arvo tai sen osa perittäväksi takaisin. Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomainen voi olla perimättä tukea tai sen osaa takaisin, jos tuen saaja on oikaissut 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun menettelynsä ja tuen tavoitteiden saavuttaminen ei ole vaarantunut.

6 k §

Korko ja viivästyskorko

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen on sisällytettävä takaisin perittäväälle määrälle tuen myöntämispäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

6 l §

Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku tukea koskevista päätöksistä

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen tämän luvun mukaiseen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

6 m §

Kirjanpito

Tuen saajan on pidettävä hankkeesta kirjanpitolain (1336/1997) mukaista kirjanpitoa erillisellä kustannuspaikalla tai muulla tavalla siten, että tuen käytön valvonta on vaikeudetta mahdollista. Tuen saajan on säilytettävä kaikki tuen toteuttamiseen liittyvät tositteet kirjanpitolain mukaisesti.

9 §

Seuranta

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen laatimat vesien seurantaohjelmat yhteensovitetaan vesienhoitoalueella ja liitetään vesienhoitosuunnitelmaan. Seurantaohjelmaa laadittaessa otetaan huomioon vesimuodostuman tilan kannalta edustava toiminnan harjoittajalle muun lain nojalla kuuluva tarkkailu.

10 a §

Pohjavesialueen määrittäminen

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen määrittää pohjaveden muodostumisalueen rajan (*muodostumisalue*) ja uloimman rajan alueelle, jolla on vaikutusta pohjavesimuodostuman veden laatuun tai muodostumiseen (*pohjavesialue*). Jos vedenhankintakäytössä olevan tai käyttöön soveltuvan pohjavesialueen tai sen muodostumisalueen rajaa ei ilman huomattavia vaikeuksia voida määrittää, pohjavesialue voidaan määrittää myös pistemäisenä.

10 b §

Pohjavesialueen luokitus

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen luokittelee pohjavesialueen vedenhankintakäyttöön soveltuvuuden ja suojelutarpeen perusteella:

1) 1-luokkaan vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesialueen, jonka vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdyskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai yli 50 ihmisen tarpeisiin;

2) 2-luokkaan muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen, joka pohjaveden antoisuuden ja muiden ominaisuuksiensa perusteella soveltuu 1 kohdassa tarkoitettuun käyttöön.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen luokittelee lisäksi E-luokkaan pohjavesialueen, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pohjavesialueen luokituksen perusteista.

10 c §

Pohjavesialueen rajan ja luokituksen muuttaminen

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on muutettava pohjavesialueen rajausta tai luokitusta, jos niihin olennaisesti vaikuttava tieto sitä edellyttää.

10 d §

Pohjavesialueen määrittämisen ja luokituksen valmistelu

Vesienhoitosuunnitelman laatimisen yhteydessä tehtävän pohjavesialueen määrittämisen ja luokituksen valmistelussa laadittavien valmisteluasiakirjojen tiedoksi antamisessa ja niitä koskevassa kuulemisessa noudatetaan, mitä 15 §:ssä säädetään. Jos pohjavesialueen luokkaa tai rajaa muutetaan vesienhoitosuunnitelman laatimisesta erillisenä menettelynä, 15 §:ssä säädetystä poiketen vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on pidettävä valmisteluasiakirjat nähtävillä vähintään 30 päivää. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on pyydettävä asiassa lausunto pohjavesialueen sijaintikunnalta ja niiltä kunnilta, joiden vedenhankintaan tai maankäyttöön pohjavesialueen rajauksella ja luokituksella voi olla vaikutusta sekä siltä maakunnan liitolta, jonka alueella pohjavesialue sijaitsee.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen tallettaa ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tiedot pohjavesialueiden rajoista, luokituksesta ja luokituksen perusteista sekä muista pohjavesialueen ominaisuuksista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valmistelussa esitettävistä tiedoista ja kuulemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tietojärjestelmään merkittävistä pohjavesialuetta koskevista tiedoista.

10 f §

Pohjavesialueen suojelusuunnitelman valmistelu

Kunnan on pohjavesialueen suojelusuunnitelmaa laadittaessa tai muutettaessa varattava kaikille mahdollisuus tutustua ehdotukseen ja esittää siitä mielipiteensä. Suojelusuunnitelmaa koskevasta ehdotuksesta on pyydettävä lausunto niiltä kunnilta, joita suojelusuunnitelma voi koskea, sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiselta.

Kunnan on julkaistava suojelusuunnitelma ja tiedotettava siitä sekä toimitettava suojelusuunnitelma vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiselle merkittäväksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä suojelusuunnitelman tiedottamisessa noudatettavasta menettelystä.

11 §

Vesienhoitosuunnitelma

Viranomaisten ja julkisia palveluja tarjoavien laitosten on annettava maksutta vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiselle ja vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiselle hallussaan olevia tarpeellisia muita tietoja kuin henkilötietoja vesienhoitosuunnitelman laatimiseksi tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi. Viranomaisten on luovutettava tietoja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) salassapitosäännösten estämättä.

13 §

Vesienhoitosuunnitelman valmistelu

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on vesienhoitosuunnitelman laatimista varten tehtävä:

- 1) hoitosuunnitelman laatimisen aikataulu ja työohjelma vähintään kolme vuotta ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista;
- 2) yhteenveto vesistöalueen hoitoa koskevista keskeisistä kysymyksistä vähintään kaksi vuotta ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista; sekä
- 3) hoitosuunnitelmaehdotus vähintään vuosi ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista.

14 §

Yhteistyö vesienhoitosuunnitelman valmistelussa

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on järjestettävä vesienhoitosuunnitelman valmistelun eri vaiheissa riittävä yhteistyö ja vuorovaikutus vesienhoitoalueen eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa. Tätä varten tulee olla vähintään yksi yhteistyöryhmä. Yhteistyöryhmiä voidaan perustaa myös vesistöalueittain.

Vesienhoitosuunnitelman yhteensovittamista varten vesienhoitoalueella on vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen ja toimeenpano- ja tukiviranomaisen, vesitalous- ja kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen, sekä muiden vesienhoitoon ja merenhoitoon liittyvien tehtäväkokonaisuuksien edustajista muodostuva ohjausryhmä. Ohjausryhmän toiminnasta vastaa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen. Ohjausryhmän kokoonpanosta määrää ympäristöministeriö. Elinvoimakeskuksen tehtävistä ja toimialueista säädetään elinvoimakeskuksista ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (/) ja sen nojalla.

15 §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on annettava 13 §:ssä tarkoitetut valmisteluasiakirjat tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on julkaistava tieto kuulutuksesta vesienhoitoalueen kunnissa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on varattava kaikille mahdollisuus tutustua valmisteluasiakirjoihin ja niiden tausta-asiakirjoihin ja esittää niistä mielipiteensä kirjallisesti tai sähköisesti kuuden kuukauden ajan, joka alkaa 1 momentissa tarkoitetun kuulutuksen julkaisemisajankohdasta.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on lisäksi pyydettävä tarvittavat lausunnot. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen järjestää tarpeen mukaan tiedotustilaisuuksia, joissa varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiseen. Valmisteluasiakirjoista ja menettelyn aikatauluista säädetään 13 §:ssä. Valmisteluasiakirjojen ja tausta-asiakirjojen julkisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

16 §

Vesienhoitosuunnitelman käsittely

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen toimittaa ohjausryhmässä käsitellyn ehdotuksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi ympäristöministeriölle.

17 §

Vesienhoitosuunnitelman hyväksyminen

Ympäristöministeriö julkaisee valtioneuvoston hyväksymät vesienhoitosuunnitelmat sähköisesti. Ympäristöministeriö toimittaa valtioneuvoston päätöksen sähköisesti vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiselle.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on annettava valtioneuvoston päätös tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on julkaistava tieto kuulutuksesta vesienhoitoalueen kunnissa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen toimittaa lisäksi päätöksen niille viranomaisille, joita asian käsittelyn aikaisemmissa vaiheissa on kuultu.

26 a §

Merenhoidon järjestäminen

Merenhoidon ja vesienhoidon yhteensovittamisesta vastaa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa.

26 f §

Merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelma

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen laatii toimenpideohjelman merenhoitosuunnitelmassa asetettujen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon toimenpiteiden kustannustehokkuuden sekä teknisen toteuttamiskelpoisuuden. Toimenpideohjelma voidaan laatia koskemaan yhtä tai useampaa merivesien osaa. Toimenpideohjelmassa tulee tarkastella toimenpiteiden vaikutuksia myös Suomen talousvyöhykkeen ulkopuoliseen merialueeseen.

26 j §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Ympäristöministeriön on yhteistyössä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen kanssa annettava merenhoitosuunnitelman valmisteluasiakirjat tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Tieto kuulutuksesta on julkaistava kunnissa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä. Ympäristöministeriön on yhteistyössä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen kanssa:

1) varattava kaikille mahdollisuus osallistua merenhoitosuunnitelman valmisteluun, tutustua merenhoitosuunnitelman valmisteluasiakirjoihin ja niiden tausta-asiakirjoihin sekä esittää niistä mielipiteensä kirjallisesti tai sähköisesti vähintään 30 vuorokauden ajan kuulutuksen julkaisemisajankohdasta lukien;

2) pyydettyä tarvittavat lausunnot; ja

3) järjestettävä tarpeen mukaan tiedotustilaisuuksia, joissa varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiseen.

Valtioneuvoston asetus merenhoidon järjestämisestä

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin:

6) Suomen ympäristökeskuksen tehtävistä merenhoidon suunnittelussa ja seurannassa sekä muista viranomaistehtävistä;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

288.

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 23 §:n 2 momentti ja 24 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 24 §:n 1 momentti laissa 916/2021,

muutetaan 15 §:n 2 momentti, 21 §, 23 §:n 1 ja 3 momentti, 29 a §:n 2 momentti, 34, 36 ja 37 §, 38 §:n 1 momentti, 39 a §:n 2 momentti, 42 §:n 2 ja 3 momentti, 44 §:n 2 momentti, 80 §:n 2—4 momentti, 81 §:n 1 momentti, 85 a §, 88 §:n 2 momentti, 89 §:n 2 ja 3 §:n momentti, 89 a ja 92 §, 93 §:n 1 momentti, 95 §:n 1 ja 4 momentti, 99 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 104 §:n 2 momentti, 105 §:n 1—3 momentti, 106 c §:n 1 momentti, 106 d §:n 1—3 momentti, 106 e §, 115 a §:n 3 momentti, 116 §:n 4 momentti, 118 §:n 1 ja 3 momentti, 123 §:n 1 ja 4 momentti, 126, 129 ja 130 §, 131 §:n 2—4 momentti, 135 §:n 1 ja 2 momentti, 136 §:n 1 ja 2 momentti, 137 §:n 1 momentti, 138 §:n 1 momentti, 143 §:n 1 ja 3 momentti, 147 §:n 3, 4 ja 6 momentti, 148 §:n 2 ja 3 momentti, 152 §:n 2 momentti, 153 §, 166 §:n 2 momentti, 168 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 169 §:n 2 momentti, 170 §:n 5 momentti, 171 §:n 1 momentti, 175 §:n 2 momentti, 176 ja 178 §, 181 §:n 3 momentti, 182 a §:n 1 momentti, 186 §, 188 §:n 2 momentti, 189 §, 190 §:n 4 momentti, 191, 192 ja 194 §, 197 §:n 3 momentti, 203 §, 205 §:n 1 momentti, 207 §, 212 § 1—3 momentti, 214 §:n 1 momentti, 221 a §:n 2 ja 4 momentti, 222 §:n 2 momentti sekä 223 §:n 1, 2 ja 6 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 15 §:n 2 momentti, 115 a §:n 3 momentti, 123 §:n 1 ja 4 momentti, 168 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 170 §:n 5 momentti, 171 §:n 1 momentti, 175 §:n 2 momentti, 181 §:n 3 momentti, 205 §:n 1 momentti ja 223 §:n 1, 2 ja 6 momentti laissa 1166/2018, 21 § laeissa 916/2021 ja 754/2024, 29 a §:n 2 momentti, 85 a §, 116 §:n 4 momentti ja 189 § laissa 905/2020, 39 a §:n 2 momentti laissa 437/2017, 44 §:n 2 momentti, 95 §:n 1 momentti, 99 §:n 4 momentti, 118 §:n 1 momentti, 136 §:n 2 momentti ja 192 § laissa 504/2019, 88 §:n 2 momentti ja 89 a § laissa 423/2015, 89 §:n 2 ja 3 §:n momentti laissa 490/2022, 106 c §:n 1 momentti, 106 d §:n 1—3 momentti ja 106 e § laissa 1064/2017, 143 §:n 1 ja 3 momentti laissa 49/2019, 147 §:n 3, 4 ja 6 momentti ja 212 §:n 1—3 momentti laissa 327/2016, 152 §:n 2 momentti laissa

1018/2018, 169 §:n 2 momentti ja 221 a §:n 2 ja 4 momentti laissa 1121/2024, 176 § osaksi laissa 10/2023, 182 a §:n 1 momentti laissa 1077/2018, 190 §:n 4 momentti ja 207 § laissa 1420/2019, 222 §:n 2 momentti laissa 1263/2022, sekä

lisätään lakiin uusi 21 a ja 23 a—23 c § ja 42 §:ään uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti ja nykyinen 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, seuraavasti:

15 §

Ennaltavarautumisvelvollisuus

Ennalta varautumista varten toiminnanharjoittajan, jonka ympäristöluvan myöntää Lupa- ja valvontavirasto, on laadittava riskinarviointiin perustuva varautumissuunnitelma, varattava tarpeelliset laitteet ja muut varusteet, laadittava toimintaohje, testattava laitteet ja varusteet sekä harjoiteltava toimia onnettomuuksia ja muita poikkeuksellisia tilanteita varten (*ennaltavarautumisvelvollisuus*). Suunnitelman sisältö, laajuus ja tarkkuus määräytyvät toiminnan luonteen perusteella. Varautumissuunnitelmaa ei kuitenkaan tarvitse laatia, jos valvontaviranomainen arvioi, että toiminta, sen vaikutukset ja riskit eivät edellytä suunnitelman laatimista. Suunnitelmaa ei myöskään ole tarpeen tehdä siltä osin kuin vastaava suunnitelma on laadittu vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005), pelastuslain (379/2011), kaivoslain (621/2011) tai muun lain nojalla eikä eläinsuojan toiminnasta.

21 §

Ympäristöministeriö

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat ympäristöministeriölle.

21 a §

Lupa- ja valvontavirasto

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista, valvoo näiden säännösten noudattamista, toimii valtion ympäristölupaviranomaisena ja käsittelee toimivaltaansa kuuluvat ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat asiat. Lupa- ja valvontavirasto tukee kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Lupa- ja valvontavirasto huolehtii toiminnassaan ja päätöksenteossaan ympäristönsuojelun yleisen edun toteutumisesta sekä käyttää osaltaan ympäristönsuojelun yleisen edun puhevaltaa tämän lain mukaisessa päätöksenteossa.

23 §

Yleiset valvontaviranomaiset

Tämän lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat Lupa- ja valvontavirasto valtion valvontaviranomaisena sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava valvonnassa havaitsemistaan puutteista kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tämän toimivaltaan kuuluvia mahdollisia toimenpiteitä varten. Vastaavasti kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on ilmoitettava valvonnassa havaitsemistaan puutteista Lupa- ja valvontavirastolle.

23 a §

Suomen ympäristökeskus

Suomen ympäristökeskus toimii otsonikerrosta heikentävistä aineista ja asetuksen (EY) N:o 1005/2009 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/590, jäljempänä *otsoniasetus*, sekä fluoratuista kasvihuonekaasuista, direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 517/2014 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/573, jäljempänä *F-kaasuasetus*, mukaisena toimivaltaisena viranomaisena sekä valvoo näiden asetusten noudattamista, jollei muualla tässä laissa toisin säädetä. Lisäksi Suomen ympäristökeskus ylläpitää ja kehittää parhaan käyttökelpoisen tekniikan tiedonvaihtoa, seuraa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä ja tiedottaa siitä. Suomen ympäristökeskus vastaa myös ympäristövahingon vaaraa aiheuttavien hylkyjen seurannasta ja saneerauksesta, jollei muualla laissa toisin säädetä, sekä öljy- tai muun kemikaalivahingon seurauksena likaantuneiden eläinten hoitamisen järjestämisestä.

23 b §

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta ja direktiivin 1999/13/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/42/EY mukaisena toimivaltaisena viranomaisena.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo 216 §:n 2 momentin nojalla annetun orgaanisia liuottimia sisältäviä tuotteita koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamista.

23 c §

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskus valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista siltä osin kuin on kyse yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmissä viljelijöille myönnettäviä suoria tukia koskevista säännöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 637/2008 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1307/2013 tarkoitettujen lakisääteisten hoitovaatimusten noudattamisen valvonnasta.

Elinvoimakeskus valvoo 64 §:ssä tarkoitettuna kalatalousviranomaisena 57 §:ssä tarkoitettujen kalatalousmääräysten noudattamista.

29 a §

Ilmoituksenvaraisen toiminnan luvanvaraisuus

Jos toimintaan tarvitaan ympäristölupa 1 momentin 2 tai 3 kohdan nojalla, ympäristöluvan käsittelee se viranomainen, jonka toimivaltaan kuuluu 115 a §:n nojalla käsitellä toimintaa koskeva ilmoitus. Jos lupa kuitenkin on tarpeen 27 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella, käsittelevä viranomainen on Lupa- ja valvontavirasto. Jos toimintaan tarvitaan ympäristölupa tämän pykälän 1 momentin 1 tai 4 kohdan nojalla, ympäristöluvan käsittelee Lupa- ja valvontavirasto.

34 §

Toimivaltainen lupaviranomainen

Lupa- ja valvontavirasto ratkaisee ympäristölupahakemuksen, jos:

- 1) toiminnalla saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia tai asian ratkaiseminen Lupa- ja valvontavirastossa muuten on perusteltua toiminnan laatu tai luonne huomioon ottaen;
- 2) muun kuin 1 kohdassa tarkoitetun toiminnan ympäristövaikutukset saattavat kohdistua huomattavassa määrin sijaintikuntaa laajemmalle alueelle;
- 3) toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi lupaa vesilain 3 luvun nojalla tai vesilaissa säädetyn muun kuin purkujohtoa koskevan tai tämän lain 68 ja 69 §:ssä tarkoitetun käyttöoikeuden perustamista ja lupahakemukset on 47 §:n mukaan käsiteltävä yhteiskäsittelyssä;
- 4) lupa on tarpeen 27 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee muun kuin 1 momentissa tarkoitetun lupahakemuksen. Lupa- ja valvontavirasto ratkaisee kuitenkin lupahakemuksen, jos:

- 1) toiminta sijaitsee usean kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella;
- 2) kyse on sotilaskäyttöön tarkoitetusta toiminnasta;
- 3) lupa-asian yhteydessä ratkaistaan 136 §:ssä tarkoitettu maaperän tai pohjaveden puhdistamista koskeva asia, eikä toimivaltaa mainitun pykälän mukaisissa asioissa ole siirretty kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Jos samalla toiminta-alueella sijaitsevien toimintojen lupa-asian ratkaisu kuuluu osaksi Lupa- ja valvontaviraston ja osaksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan ja toimintoihin on haettava lupaa siten kuin 41 §:ssä säädetään, lupa-asian ratkaisee Lupa- ja valvontavirasto.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista Lupa- ja valvontaviraston toimivaltaan kuuluvista toiminnoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

36 §

Lupa-asian siirtäminen

Jos lupahakemus on pantu vireille kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa ja asian selvittämisen yhteydessä ilmenee, että toiminnasta voi aiheutua vesistön pilaantumista, on asia siirrettävä Lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi yksittäistapauksessa siirtää päätösvaltaansa kuuluvan lupa-asian Lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi, jos asia vaatii sellaista asiantuntemusta, jota kunnassa ei voida saada tai jos asian käsittely Lupa- ja valvontavirastossa on tarkoituksenmukaista toiminnan sijaintiin tai luonteeseen liittyvästä erityisestä syystä.

37 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alueellinen toimivalta lupa-asioissa

Lupahakemuksen ratkaisee se 34 § 2 momentin mukaan toimivaltainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jonka toimialueelle toiminta sijoitetaan.

38 §

Toimivallan siirto lupa-asiassa Lupa- ja valvontavirastolta kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan Lupa- ja valvontavirastoa päättää, että liitteen 1 taulukon 2 mukaisten toimintojen lupa-asioissa toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Päätös voidaan rajoittaa koskemaan myös vain osaa edellä mainituista toiminnoista. Toimivaltaa ei kuitenkaan voida siirtää lupa-asiassa, joka koskee turvetuotantoa, kaivostoimintaa, koneellista kullankaivuuta, malmin tai mineraalien rikastamaa, lentoasemaa, satamaa, ydinvoimalaitosta, jätteenpolttolaitosta, jätteen rinnakkaispolttolaitosta taikka puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen toimintaa. Ennen toimivallan siirtoa koskevan päätöksen tekemistä Lupa- ja valvontavirastossa vireille tulleet asiat käsitellään loppuun Lupa- ja valvontavirastossa.

39 a §

Hakijan neuvonta

Lupaviranomainen voi lisäksi hakijan pyynnöstä tai omasta aloitteestaan järjestää tapaamisen lupa-asiasta hakijan ja viranomaisen välillä neuvonnan järjestämiseksi. Tapaamiseen voidaan kutsua myös muiden lupamenettelyyn osallistuvien viranomaisten edustajia ja muita asianosaisia.

42 §

Lausunnot

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, Lupa- ja valvontaviraston on pyydettävä lausunto hakemuksessa tarkoitetun toiminnan sijaintikunnalta ja tarvittaessa vaikutusalueen kunnilta.

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, Lupa- ja valvontaviraston on varattava yleisen edun valvontayksikölleen tilaisuus tulla kuulluksi yhteiskunnan kannalta merkittävästä hankkeesta ja hankkeesta, jolla voi olla huomattavia tai laajalle ulottuvia vaikutuksia ympäristöön tai ympäristön käyttöön.

Lupaviranomainen voi hankkia myös muita asiaan liittyviä tarpeellisia selvityksiä. Lisäksi lupaviranomainen voi tarvittaessa järjestää keskustelun 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen viranomaisten kanssa.

44 §

Lupahakemuksen tiedoksianto ja lupahakemuksesta tiedottaminen

Tieto kuulutuksesta on julkaistava myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään. Lisäksi kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen ole muutoin tarpeetonta. Kuulutus on annettava erikseen tiedoksi niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Lupa- ja valvontaviraston on julkaistava internetsivuillaan yleisölle tarkoitettu tiivistelmä lupahakemuksesta.

80 §

Luvan tarkistaminen uusien päätelmien vuoksi

Toiminnanharjoittajan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle selvitys luvan tarkistamisen tarpeesta perusteluineen. Selvitys on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun komissio on julkaissut päätöksen päätelmistä. Lupa- ja valvontavirasto voi antaa selvityksen tekemiselle pyynnöstä lisääaikaa.

Lupa- ja valvontavirasto arvioi, onko lupaa tarkistettava 1 momentin perusteella. Jos lupaa ei ole tarpeen tarkistaa, viranomaisen antaa tätä koskevan arvionsa toiminnanharjoittajalle ja tarkistamisasian käsittely päättyy. Jos lupaa on tarpeen tarkistaa, Lupa- ja valvontaviraston on määrättävä toiminnanharjoittaja jättämään sille tarkistamista koskeva hakemus. Hakemus on jätettävä viimeistään Lupa- ja valvontaviraston määräämänä päivänä, joka voi olla aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua määräyksen antamisesta. Eri toiminnanharjoittajat voidaan määrätä jättämään hakemuksensa samaan tai eri aikaan viranomaisen työn järjestelyn tai vireillä olevien asioiden määrän tai toiminnanharjoittajien erilaisen tilanteen vuoksi. Määräystä ei ole tarpeen antaa, jos vireillä on jo toiminnan lupa-asia, jossa 1 momentin mukaiset vaatimukset otetaan huomioon. Lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksen, vaikka toiminnanharjoittaja olisi lyönyt laimin 2 momentissa tarkoitetun selvityksen tekemisen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Lupa- ja valvontavirastolle toimitettavan selvityksen sisällöstä.

81 §

Tarkistamismenettely

Lupa- ja valvontavirasto tarkistaa toiminnanharjoittajan hakemuksesta luvan 80 §:n 1 momentissa säädettyjen perusteiden mukaisesti ja määrää tarvittaessa 78 §:n mukaisten lievempien päästöraja-arvojen noudattamisesta. Jos parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttöönotto edellyttää pidempää aikaa kuin teollisuuspäästädirektiivin 21 artiklan mukainen neljä vuotta, lupamääräyksissä voidaan antaa lisääaikaa tekniikan käyttöönotolle 78 §:n mukaisilla perusteilla.

85 a §

Ympäristölupa-asioita koskeva tietopalvelu

Lupa- ja valvontaviraston on julkaistava verkkosivuillaan ympäristötiedon saatavuuden varmistamiseksi tieto vireille tulleesta ympäristölupa-asiasta, tiedoksiannetusta ympäristölupa-asiasta ja sen kuulutusasiakirjoista sekä ympäristölupa-asiassa annetusta päätöksestä (*ympäristölupa-asioiden tietopalvelu*). Ympäristölupa-asioiden tietopalvelusta, jossa julkaistaan 222 §:ssä tarkoitettuja tietoja, voidaan hakea tietoja rajattuna hakuna käyttäen

hakuperusteena asian tunnistetietoja, toiminnanharjoittajan nimeä, hankkeen laatua tai sijaintikuntaa taikka tiettyä aikaväliä.

88 §

Luvan raukeaminen

Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään. Asian voi panna vireille Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen omasta aloitteestaan taikka toiminnanharjoittaja, kunta tai haitankärsijä.

89 §

Luvan muuttaminen

Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on lisäksi omasta aloitteestaan tai asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen tai haitankärsijän taikka 186 §:ssä tarkoitetun rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön aloitteesta muutettava lupaa, jos:

- 1) toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta;
- 2) toiminnasta voi aiheutua tässä laissa kielletty seuraus;
- 3) parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi päästöjä voidaan olennaisesti vähentää ilman kohtuuttomia kustannuksia;
- 4) toiminnan ulkopuoliset olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet ja luvan muuttaminen on tämän vuoksi tarpeen;
- 5) luvan muuttaminen on tarpeen luvan myöntämisen jälkeen laissa, valtioneuvoston asetuksessa tai Euroopan unionin säädöksessä annetun sitovan ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevan yksilöidyn vaatimuksen täyttämiseksi.

Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on lisäksi omasta aloitteestaan tai asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen aloitteesta muutettava luvan vakuutta koskevia lupamääräyksiä, jos lupaviranomainen arvioi, että jätteen käsittelytoiminnalle luvassa määrätyn vakuuden määrä ei ole riittävä 59 §:ssä tarkoitettujen toimien hoitamiseksi tai vakuus ei muutoin täytä 59–61 §:n mukaisia vaatimuksia.

89 a §

Kalatalousvelvoitteen ja kalatalousmaksun muuttaminen

Kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun muuttamisesta on voimassa, mitä vesilain 3 luvun 22 §:ssä säädetään. Jos kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun perusteista on saatu uutta selvitystä tämän lain 126 §:ssä tarkoitetussa korvausmenettelyssä, Lupa- ja valvontavirasto voi samalla ottaa viran puolesta velvoitteen tai maksun muuttamista koskevan asian käsiteltäväkseen sen estämättä, mitä määräysten muuttamisesta ja tarkistamisesta muutoin säädetään.

92 §

Luvan selventäminen

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi omasta aloitteestaan tai toiminnanharjoittajan pyynnöstä saattaa ympäristöluvan tiedot ajan tasalle antamalla asiasta kirjallisen lausuman. Lausuma voidaan antaa, jos se on merkitykseltään selventävä eikä sillä muuteta luvan tosiasiallista sisältöä niin, että muutoksesta voisi aiheutua ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa taikka muutosta kenenkään oikeuteen tai etuun.

93 §

Luvan peruuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi omasta aloitteestaan peruuttaa luvan, jos:

- 1) hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämisen edellytyksiin;
- 2) lupamääräyksiä on valvontaviranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti rikottu siten, että toiminnasta voi aiheutua luvan myöntämisen edellytysten vastainen seuraus;
- 3) toiminnan jatkamisen edellytyksiä ei saada täytetyksi lupaa muuttamalla.

95 §

Maaperää ja pohjavettä koskevat toimet direktiivilaitoksen toiminnan päättyessä

Jos direktiivilaitoksen toimintaan liittyen on tullut laatia 82 §:ssä tarkoitettu maaperän ja pohjaveden tilaa koskeva perustilaselvitys, toiminnanharjoittajan on mainitussa pykälässä tarkoitettu toiminnan päättyessä arvioitava maaperän ja pohjaveden tilaa suhteessa perustilaan. Arviossa on erityisesti tarkasteltava 66 §:ssä tarkoitettuja merkityksellisiä vaarallisia aineita, ja siihen on sisällytettävä selvitys mahdollisista perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimista. Arvio on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle tai, jos toimivalta perustilan palauttamista koskevissa asioissa on siirretty 4 momentin mukaisesti, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Viranomaisen tekee arvion johdosta päätöksen, jossa on annettava määräykset perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimista, jos maaperän tai pohjaveden tila toiminnan seurauksena eroaa huomattavasti perustilasta. Toimien tekninen toteutettavuus voidaan tällöin ottaa huomioon. Määräykset voivat koskea esimerkiksi pilaavien aineiden poistamista, vähentämistä, leviämisen estämistä tai hallitsemista sekä maa-aineksen hyödyntämistä. Päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään.

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan Lupa- ja valvontavirastoa päättää, että perustilan palauttamista koskevissa asioissa toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Toimivalta voidaan siirtää määräajaksi tai toistaiseksi. Päätöstä voidaan muuttaa, jos toimivallan siirtämisen edellytyksiä ei enää ole. Toimivallan siirron edellytyksistä, siinä noudatettavasta menettelystä ja asioiden käsittelystä siirtymävaiheessa noudatetaan, mitä 138 §:ssä säädetään.

99 §

Menettely poikkeuksellisissa tilanteissa

Suuren polttolaitoksen toiminnanharjoittajan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viipymättä polttoaineen saatavuudessa ilmenneistä

häiriöistä sekä energiantuotantoyksikön savukaasujen puhdistinlaitteiden häiriöistä ja rikkoutumisista.

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää polttoaineen saatavuudessa ilmenneen häiriön johdosta toiminnanharjoittajalle rajoitetuksi ajaksi oikeuden poiketa vähärikkistä polttoainetta käyttävässä energiantuotantoyksikössä sille asetettujen päästöraja-arvojen noudattamisesta tai oikeuden käyttää kaasumaista polttoainetta käyttävässä energiantuotantoyksikössä muuta kuin kaasumaista polttoainetta.

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tehneelle toiminnanharjoittajalle polttolaitoksen toimintaa koskevia määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi taikka kieltää tai keskeyttää toiminnan, jos se on tarpeen teollisuuspäästädirektiivin III luvun ja liitteen V mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi. Lupa- ja valvontaviraston tässä momentissa tarkoitettu päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään.

104 §

Valtioneuvoston päätöksen valmistelu

Valtioneuvoston päätöstä valmisteltaessa 186 §:ssä tarkoitetulle rekisteröidylle yhdistykselle ja säätiölle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Toiminnan sijaintikunnalta ja vaikutusalueen kunnilta sekä Lupa- ja valvontavirastolta on pyydettävä lausunto.

105 §

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetun laitoksen toiminnasta toimitettavat tiedot ja päätöksen noudattamisen seuranta

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetun laitoksen toiminnanharjoittajan on toimitettava vuosittain helmikuun loppuun mennessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Lupa- ja valvontavirastolle 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetty tiedot laitoksen toiminnasta ja päästöistä.

Toiminnanharjoittajan on lisäksi ilmoitettava välittömästi Lupa- ja valvontavirastolle laitoksen toiminnan olennaisesta muutoksesta, jolla saattaa olla vaikutusta päätöksen mukaisten päästöjen enimmäismäärien noudattamiseen.

Suomen ympäristökeskus laatii ympäristöministeriölle 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista yhteenvedon vuosittain marraskuun loppuun mennessä. Lisäksi Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava ympäristöministeriölle viipymättä 2 momentissa tarkoitetuista muutoksista.

106 c §

Uusien keskisuurten energiantuotantoyksiköiden polttoainetehon yhteenlaskusääntö

Jos kahden tai useamman uuden keskisuuren energiantuotantoyksikön savukaasut poistetaan tai tekniset ja taloudelliset tekijät huomioon ottaen voitaisiin toimivaltaisen viranomaisen arvion perusteella poistaa yhteisen piipun kautta, pidetään yksiköitä yhtenä kokonaisuutena, jonka polttoaineteho määräytyy yksiköiden yhteenlasketun polttoainetehon perusteella. Toimivaltainen viranomainen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai, jos toiminta on

luvanvaraista ja toimivaltainen lupaviranomainen on Lupa- ja valvontavirasto, Lupa- ja valvontavirasto.

106 d §

Polttoaineiden saatavuushäiriöihin liittyvät poikkeukselliset tilanteet

Jos tavanomaisesti vähärikkistä polttoainetta käyttävä keskisuuri energiantuotantolaitos ei pysty noudattamaan sille ympäristöluvassa asetettuja tai 10 §:n nojalla säädettyjä rikkidioksidin päästöraja-arvoja sen vuoksi, että vähärikkisen polttoaineen toimitukset ovat keskeytyneet vakavan polttoainepulan vuoksi, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava asiasta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen lupaviranomainen on Lupa- ja valvontavirasto, Lupa- ja valvontavirastolle. Ilmoituksen perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää toiminnanharjoittajalle enintään kuuden kuukauden ajaksi oikeuden poiketa kyseisten rikkidioksidin päästöraja-arvojen noudattamisesta.

Jos yksinomaan kaasumaista polttoainetta käyttävä keskisuuri energiantuotantolaitos ei pysty noudattamaan sille ympäristöluvassa asetettuja tai 10 §:n nojalla säädettyjä päästöraja-arvoja sen vuoksi, että polttoaineen toimitukset ovat keskeytyneet äkillisesti ja sen olisi muun kuin kaasumaisen polttoaineen käytön vuoksi asennettava savukaasujen puhdistinlaite, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava asiasta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen lupaviranomainen on Lupa- ja valvontavirasto, Lupa- ja valvontavirastolle. Ilmoituksen perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää toiminnanharjoittajalle enintään kymmenen päivän ajaksi oikeuden poiketa kyseisten päästöraja-arvojen noudattamisesta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava 1 ja 2 momentin nojalla myönnettyistä poikkeuksista ympäristöministeriölle viipymättä, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa poikkeuksen myöntämisestä. Ympäristöministeriö huolehtii siitä, että päätöksistä ilmoitetaan Euroopan komissiolle tiettyjen keskisuurista polttolaitoksista ilman joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2193, jäljempänä *keskisuuria polttolaitoksia koskeva direktiivi*, 6 artiklan 10 kohdan toisen alakohdan ja 6 artiklan 11 kohdan toisen alakohdan mukaisesti kuukauden kuluessa niiden myöntämisestä.

106 e §

Tietojen rekisteröinti ja julkaiseminen

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen viranomaisen on Lupa- ja valvontavirasto, Lupa- ja valvontaviraston on pidettävä rekisteröitäviä ja luvanvaraisia keskisuuria energiantuotantolaitoksia koskevista tiedoista rekisteriä. Rekisteriin talletetuista tiedoista on yleisessä tietoverkossa julkaistava keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin 9 artiklassa ja sen liitteessä 1 tarkoitetut tiedot lukuun ottamatta henkilötietoja. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin, mitä rekisteriin talletettuja tietoja julkaistaan yleisessä tietoverkossa.

115 a §

Ilmoitusvelvollisuus ja toimivaltainen viranomaisen

Lupa- ja valvontavirasto käsittelee ilmoituksen liitteen 4 kohdan 2 alakohdassa b ja kohdassa 3 tarkoitetuista toiminnoista sekä muista liitteen 4 toiminnoista, jos niissä on kyse sotilaskäyttöön tarkoitettusta toiminnasta.

116 §

Rekisteröinti-ilmoitus toiminnan rekisteröintiä varten

Edellä 32 §:n 2 momentissa tarkoitettu jätteen käsittelystä on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus Lupa- ja valvontavirastolle hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. Jos rekisteröitävällä toiminnalla on ympäristölupa ja lupa raukeaa 32 §:n 2 momentin nojalla, rekisteröinti-ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, vaan viranomaisen rekisteröi toiminnan omasta aloitteestaan ja ilmoittaa siitä viipymättä toiminnanharjoittajalle.

118 §

Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta

Toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle sähköisesti ilmoitus rakentamisesta, yleisötilaisuudesta tai muusta tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää. Jos toimenpide tehdään tai tapahtuma järjestetään usean kunnan alueella, ilmoitus tehdään Lupa- ja valvontavirastolle. Toiminnanharjoittajan asemassa oleva luonnollinen henkilö voi tehdä ilmoituksen paperisena.

Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä tai toiminnan aloittamista, kuitenkin viimeistään 30 vuorokautta ennen tätä ajankohtaa, jollei kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä määrätä tätä lyhyemmästä ajasta. Edellä 1 momentissa tarkoitettu Lupa- ja valvontaviraston toimivaltaan kuuluvan ilmoituksen osalta määräaika on kuitenkin aina 30 vuorokautta.

123 §

Poikkeuksellinen tilanne luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa ja rekisteröitävässä toiminnassa

Jos onnettomuudesta, ennakoimattomasta tuotantohäiriöstä tai muusta niihin rinnastettavasta yllättävästä, toiminnasta riippumattomasta poikkeuksellisesta syystä taikka rakennelman tai laitteen purkamisesta luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa aiheutuu päästöjä tai syntyy jätettä siten, että aiheutuu tilanne, jonka vuoksi ympäristölupaa, ilmoituspäätöstä tai toimintaa koskevan valtioneuvoston asetuksen vaatimuksia ei voida noudattaa tai tilanne, jossa voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi tavanomaisesta poikkeavia toimia jätehuollossa, on toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan ilmoitettava tapahtuneesta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle taikka Lupa- ja valvontavirastolle, jos Lupa- ja valvontavirasto myöntää toimintaan ympäristöluvan tai antaa ilmoituspäätöksen taikka 116 §:n

2 momentin mukainen ilmoitus on tehty Lupa- ja valvontavirastolle. Toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan on viipymättä ilmoituksen tekemisen jälkeen toimitettava viranomaiselle suunnitelma, jonka mukaisesti toiminnan päästöjä ja jätteitä sekä niistä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista voidaan rajoittaa poikkeuksellisen tilanteen aikana.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai Lupa- ja valvontaviraston on poikkeuksellisen tilanteen sitä edellyttäessä pantava omasta aloitteestaan vireille 89 §:ssä tarkoitettu menettely lupamääräysten muuttamiseksi tai 93 §:ssä tarkoitettu menettely luvan peruuttamiseksi.

126 §

Korvauksista päättäminen erikseen

Jos 125 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen yksityiskohtainen selvittäminen viivästyttäisi kohtuuttomasti lupa-asian ratkaisua, Lupa- ja valvontavirasto voi ratkaista luvan myöntämistä koskevan asian ja siirtää korvausasian myöhemmin ratkaistavaksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi myös määrätä vahinkojen korvaamisen joiltakin osin ratkaistavaksi myöhemmin, jos siihen tarpeellisen selvityksen puuttuessa tai muutoin on erityistä syytä. Luvan saaja on tällöin velvoitettava hankkimaan tarvittava selvitys ja panemaan määräajassa vireille hakemus asiassa annetun korvausratkaisun täydentämiseksi.

129 §

Ennen lupa-asian ratkaisua aiheutuneen vahingon korvaaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi ympäristölupa-asian yhteydessä käsitellä myös vaatimuksen, joka koskee hakemuksessa tarkoitettua toiminnasta ennen lupa-asian ratkaisemista aiheutuneen 125 §:ssä tarkoitettun vahingon korvaamista, jollei siitä aiheudu olennaista viivästystä. Jos vaatimusta ei käsitellä lupa-asian yhteydessä, Lupa- ja valvontavirasto käsittelee sen erillisenä asiana.

130 §

Ennakoimattoman vahingon korvaaminen

Korvausta vahingosta, jota ympäristölupaa myönnettäessä ei ollut ennakoitu, voidaan aiemman korvausratkaisun estämättä vaatia Lupa- ja valvontavirastolle tehtävällä hakemuksella. Samassa yhteydessä voidaan käsitellä vaatimus, joka koskee samalla toimenpiteellä luvasta poiketen aiheutetun vahingon korvaamista.

131 §

Korvausasian käsittely käräjäoikeudessa

Käräjäoikeus ratkaisee 129 ja 130 §:n estämättä vesistön pilaantumista koskevasta rikoksesta johtuvan korvausvaatimuksen. Lupa- ja valvontaviraston on jätettävä tutkimatta korvausasia, jos käräjäoikeudessa on vireillä rikosasia, johon korvausvaatimus perustuu.

Käräjäoikeuden on ilmoitettava korvausasian vireilletulosta Lupa- ja valvontavirastolle.

Käräjäoikeus ja muutoksenhakutuomioistuimet voivat pyytää lausunnon Lupa- ja valvontavirastolta, jos korvausasian ratkaiseminen vaatii erityistä ympäristönsuojelun tai vesiasioiden tuntemusta.

135 §

Selvitysvelvollisuus ja puhdistamistarpeen arviointi

Jos on aihetta epäillä maaperän tai pohjaveden pilaantumista, puhdistamisesta 133 §:n mukaan vastuussa olevan on selvítettävä alueen pilaantuneisuus ja puhdistamistarve. Selvitys on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle.

Jos puhdistamisesta vastuussa oleva ei huolehdi 1 momentin mukaisesta selvitysvelvollisuudestaan, Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä puhdistamisesta vastuussa olevan täyttämään velvollisuutensa. Määräys annetaan noudattaen, mitä 18 luvussa säädetään.

136 §

Päätös pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta

Maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen pilaantuneella alueella sekä puhdistamisen yhteydessä kaivetun maa-aineksen hyödyntämiseen kaivualueella tai poistamiseen toimitettavaksi muualla käsiteltäväksi voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus Lupa- ja valvontavirastolle, jos puhdistaminen ei 4 luvun nojalla edellytä ympäristölupaa. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään 45 vuorokautta ennen puhdistamisen kannalta olennaisen työvaiheen aloittamista.

Lupa- ja valvontavirasto tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen. Päätöksessä on annettava tarvittavat määräykset pilaantuneen alueen puhdistamisesta, puhdistamisen tavoitteista ja maa-aineksen hyödyntämisestä sekä tarkkailusta. Pilaantuneen alueen puhdistamisen on katettava toimet, jotka ovat tarpeen pilaavien aineiden poistamiseksi, vähentämiseksi, leviämisen estämiseksi tai hallitsemiseksi. Päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään.

137 §

Puhdistamisesta määrääminen

Lupa- ja valvontaviraston on määrättävä pilaantuneen maaperän tai pohjaveden puhdistamisesta, jollei puhdistamisesta 133 §:n mukaan vastuussa oleva ryhdy siihen. Määräys annetaan noudattaen, mitä 18 luvussa säädetään.

138 §

Toimivallan siirto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan Lupa- ja valvontavirastoa päättää, että pilaantunutta maaperää ja pohjavettä koskevissa tässä luvussa tarkoitetuissa asioissa, lukuun ottamatta 133 §:n 3 momenttia, toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Edellytyksenä toimivallan siirtämiselle on, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on riittävä asiantuntemus tehtävien asianmukaiseksi hoitamiseksi ja toimivallan siirrolla voidaan parantaa toiminnan tehokkuutta tai aikaansaada tasapainoinen työnjako viranomaisten kesken. Ennen toimivallan siirtoa koskevan päätöksen

tekemistä Lupa- ja valvontavirastossa vireille tulleet asiat käsitellään loppuun Lupa- ja valvontavirastossa.

143 §

Ympäristön tilan seuranta

Kunnan on alueellaan huolehdittava paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ympäristön tilan seurannasta asianmukaisin menetelmin. Lupa- ja valvontavirasto huolehtii osaltaan ympäristön tilan seurannasta alueellisella ja valtakunnallisella tasolla.

Lupa- ja valvontavirasto huolehtii yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa päästökattodirektiivin 9 artiklan mukaisesta ilmaan joutuvien päästöjen aiheuttamien haitallisten ekologisten muutosten seurannasta pintavesissä osana 7 momentissa tarkoitettua seurantaa. Luonnonvarakeskus huolehtii mainitun artiklan mukaisesta seurannasta metsämailla ja Ilmatieteen laitos huolehtii mainitun artiklan mukaisesta seurannasta otsonin kuormituksen osalta. Ympäristöministeriö teettää mainitun artiklan mukaisen seurannan suomailla. Seurannan järjestämisessä noudatetaan, mitä päästökattodirektiivin 9 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään.

147 §

Määräaika ilmansuojelusuunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman laatimiseksi ja suunnitelmien laatimismenettely

Suunnitelmia laadittaessa on suunnitelmaluonnoksista pyydettävä lausunto Lupa- ja valvontavirastolta ja muilta viranomaisilta, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

Valmiista suunnitelmista perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava siten kuin 3 momentissa säädetään. Valmiit suunnitelmat on lähetettävä tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle ja ympäristöministeriölle.

Kunnan on toimitettava vuosittain viimeistään 15. päivänä toukokuuta tiedot ilmansuojelusuunnitelman mukaisista toteutetuista toimista sekä mahdollisesta ilmansuojelusuunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman tarkistamisesta Lupa- ja valvontavirastolle ja ympäristöministeriölle.

148 §

Hiekoituksesta ja suolauksesta aiheutuvat raja-arvojen ylitykset

Selvitys on laadittava seitsemän kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona raja-arvo on ylittynyt ensimmäisen kerran. Selvitystä laadittaessa on noudatettava, mitä 147 §:n 3 momentissa säädetään yleisön osallistumismahdollisuuden varaamisesta ja Lupa- ja valvontavirastolta pyydettävästä lausunnosta.

Jos raja-arvo selvityksen laatimisen jälkeen ylittyy uudestaan, kunnan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle ja ympäristöministeriölle tiedot pitoisuuksien alentamiseksi jo tehdyistä toimista ja arvio niiden vaikutuksista sekä mahdollisesti tarvittavista lisätoimista. Jos tarvittavat lisätoimet ovat kuitenkin niin merkittäviä, että ne edellyttävät kokonaan uuden selvityksen laatimista, on noudatettava 2 momentissa tarkoitettua menettelyä.

152 §

Meluselvitysten ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmien laatimismenettely

Meluntorjunnan toimintasuunnitelmaa laadittaessa suunnitelmaluonnoksesta on pyydettävä lausunto vaikutusalueen kunnilta ja Lupa- ja valvontavirastolta, Liikenne- ja viestintävirastolta, lentoaseman pitäjältä sekä valtioneuvoston asetuksella säädettäviltä muilta tahoilta. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

153 §

Tietojen antaminen meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista

Meluselvitys ja meluntorjunnan toimintasuunnitelma on julkaistava ja niistä on tiedotettava tarvittavassa laajuudessa. Ne on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle. Lisäksi ne on tarpeen mukaan lähetettävä tiedoksi muille 152 §:n 1 momentissa mainituille vastuutahoille.

166 §

Viranomaisen ilmoitusvelvollisuus

Jos 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu valvontaviranomainen valvonnassa toteaa, että 163 §:n mukainen tai sen nojalla säädetty velvollisuus on laiminlyöty, sen on ilmoitettava asiasta Lupa- ja valvontavirastolle tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

168 §

Säännöllinen valvonta

Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen tämän lain mukaista säännöllistä valvontaa varten suunnitelma (*valvontasuunnitelma*). Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti.

Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on valvottava ympäristöluvanvaraisia, ilmoituksenvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Tarkastuskohteet ja -tiheys on määriteltävä ympäristöriskien arvioinnin perusteella.

Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (*valvontaohjelma*). Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

169 §

Tarkastus onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa

Jos kyse on turvallisesta ja ympäristön kannalta asianmukaisesta aluskierrätyksestä Hongkongissa 15 päivänä toukokuuta vuonna 2009 tehdyn Hongkongin kansainvälisen yleissopimuksen, jäljempänä *Hongkongin yleissopimus*, 9 artiklan 4 kohdassa tai 10 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa tarkoitetusta aluskierrätyslaitokselle tehtävästä tarkastuksesta tai yleissopimuksen velvoitteiden rikkomisesta, Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava ilmoituksen tehneelle sopimuspuolelle ja Kansainväliselle merenkulkujärjestölle mainitun sopimuksen 9, 10 ja 12 artiklan mukaisesti tiedot aluskierrätyslaitosta koskevien ympäristönsuojelun ja työsuojelun velvoitteiden rikkomisesta ja niiden johdosta toteutetuista toimista. Lupa- ja valvontaviraston on myös ilmoitettava aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1257/2013, jäljempänä *aluskierrätysasetus*, 21 artiklan mukaisesti ympäristönsuojelun ja työsuojelun rikkomuksista, jotka koskevat aluskierrätyslaitosta ja rikkomusten johdosta toteutetuista toimista mainitun artiklan mukaisesti Euroopan komissiolle.

170 §

Ilmoitus toiminnan aloittamisesta sekä toiminnan muutoksista ja toiminnanharjoittajan vaihtumisesta

Luvanvaraista toimintaa koskeva ilmoitus on tehtävä Lupa- ja valvontavirastolle, jos ympäristöluvan myöntää Lupa- ja valvontavirasto, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ilmoituksenvaraista toimintaa koskeva tämän pykälän mukainen ilmoitus on tehtävä Lupa- ja valvontavirastolle, jos ilmoituksen on käsitellyt Lupa- ja valvontavirasto, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Rekisteröitävää toimintaa koskeva ilmoitus on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jollei kysymys ole 32 §:n 2 momentissa tarkoitetusta jätteen käsittelystä, jolloin ilmoitus tehdään Lupa- ja valvontavirastolle.

171 §

Tarkkailu toisen alueella

Lupa- ja valvontavirasto, luvan myöntämisen yhteydessä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen lupapäätöksessään tai ilmoituksenvaraisen toiminnan osalta toimivaltainen viranomainen ilmoituspäätöksessään voi myöntää toiminnanharjoittajalle oikeuden tarkkailla toimintansa ympäristövaikutuksia ja ympäristön laatua toisen alueella, jollei alueen omistaja tai haltija ole antanut suostumustaan tähän. Oikeus tarkkailuun koskee

mittalaitteiden asentamista ja mittausten tekemistä sekä muuta vastaavaa toiminnan havainnointia ja seurantaa, samoin kuin tätä varten välttämätöntä liikkumista ja oleskelua alueella. Oikeus voidaan myöntää edellyttäen, että tarkkailu on tarpeen toiminnan ympäristövaikutusten selvittämiseksi ja ettei siitä aiheudu sanottavaa haittaa.

175 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan osalta määräyksen antaa Lupa- ja valvontavirasto, jos ympäristöluvan myöntää tai ilmoituspäätöksen antaa Lupa- ja valvontavirasto, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

176 §

Määräys vesistön merkittävän pilaantumisen ja luontovahingon korjaamiseksi

Jos 175 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun rikkomuksen tai laiminlyönnin seurauksena aiheutuu merkittävää vesistön pilaantumista tai luonnonsuojelulain 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettu luontovahinko, on sen lisäksi, mitä tämän lain 175 §:ssä säädetään, Lupa- ja valvontaviraston määrättävä toiminnanharjoittaja ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin.

Jos vesistön merkittävä pilaantuminen tai luontovahinko on aiheutunut onnettomuuden tai muun ennakoimattoman syyn seurauksena, on Lupa- ja valvontaviraston määrättävä vahingon aiheuttanut toiminnanharjoittaja eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin.

178 §

Ilmoitus vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja luontovahingosta

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle 176 §:ssä tarkoitettua vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja luontovahingosta sekä niiden välittömästä uhasta.

181 §

Toiminnan keskeyttäminen

Luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan keskeyttää Lupa- ja valvontavirasto, jos ympäristöluvan myöntää tai ilmoituspäätöksen antaa Lupa- ja valvontavirasto, ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jos se myöntää luvan tai antaa ilmoituspäätöksen.

182 a §

Viranomaisen toimivalta eräissä tilanteissa

Jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta aiheutuu tai uhkaa aiheutua vakavaa vaaraa tai vakavaa haittaa terveydelle tai ympäristölle, Lupa- ja valvontavirasto voi ryhtyä sellaisiin ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi välttämättömiin toimiin, jotka eivät pelastuslain 32 §:n mukaan kuulu pelastustoimintaan. Edellytyksenä toimiin ryhtymiselle on lisäksi, että:

- 1) toimien toteuttamista ei voida toiminnasta vastaavan tahon tosiasiallisen toimintakyvyn puuttumisen vuoksi varmistaa tämän lain 175 §:ssä tarkoitetussa menettelyssä; tai
- 2) toiminnasta vastaavaa tahoja ei viivytyksettä saada selville.

186 §

Vireillepano-oikeus

Jollei 135, 137, 175, 176, 180 tai 181 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) Lupa- ja valvontavirasto sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;
- 5) asiassa yleistä etua valvova viranomainen;
- 6) saamelaiskäräjät, jos ympäristövaikutukset ilmenevät saamelaisten kotiseutualueella, ja kolttien kyläkokous, jos ympäristövaikutukset ilmenevät kolttala-alueella.

Lupa- ja valvontavirasto voi panna vireille 202 §:n 3 momentin 7 kohdassa tarkoitetun kunnan ympäristönsuojelumääräyksen antamista koskevan asian, jos kunta ei ole antanut määräystä mainitussa kohdassa tarkoitetuista toimista.

188 §

Toiminta rikosasiassa

Lupa- ja valvontavirasto on rikosasiassa asianomistaja, jos yleistä etua on loukattu.

189 §

Valvontaviranomaisten vastuunjako luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen valvonnassa

Vastuu luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan 168 ja 169 §:n mukaisesta valvonnasta kuuluu Lupa- ja valvontavirastolle, jos toiminnan ympäristöluvan myöntää tai ilmoituspäätöksen tekee Lupa- ja valvontavirasto, ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jos se myöntää toiminnan ympäristöluvan tai tekee ilmoituspäätöksen.

Vastuu rekisteröitävän toiminnan 168 ja 169 §:ssä tarkoitetusta valvonnasta on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella. Vastuu 116 §:n 4 momentin nojalla rekisteröitävän toiminnan valvonnasta on kuitenkin Lupa- ja valvontavirastolla.

Rekisteröitävän ja ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta voidaan suorittaa osana samalla alueella sijaitsevan luvanvaraisen toiminnan valvontaa, jos se on valvonnan asianmukaiseksi ja

tehokkaaksi järjestämiseksi tarpeen. Luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan harjoittajaa ja viranomaista, jolle valvonta siirretään, on kuultava, jos valvonnasta vastaava viranomainen tämän vuoksi vaihtuu.

190 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta kunnan ympäristönsuojelumääräysten hyväksymistä sekä käsittelymaksua tarkoittavaa taksaa koskevaan päätökseen valittamalla säädetään kuntalaissa (410/2015). Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus hakea muutosta kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä koskevaan päätökseen.

191 §

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:

- 1) asianosaisella;
- 2) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella sekä Lupa- ja valvontavirastolla kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksestä;
- 5) asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella;
- 6) saamelaiskäräjillä sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan;
- 7) kolttien kyläkokouksella sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa kolttalaissa tarkoitettuja luontaiselinkeinoja.

Lupa- ja valvontaviraston yleisen edun valvontayksiköllä on oikeus valittaa Lupa- ja valvontaviraston tekemästä päätöksestä, jos se on tarpeen ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai muun näihin rinnastettavan painavan yleisen edun turvaamiseksi, lain soveltamisalaan liittyvien merkittävien oikeuskysymysten ratkaisemiseksi tai lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi.

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristönsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla Vaasan hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

192 §

Oikaisuvaatimus tarkkailusuunnitelmaa ja tarkkailumääräysten muuttamista koskevasta päätöksestä

Lupaviranomaisen määräämän viranomaisen 64 ja 65 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa hakea oikaisua lupaviranomaiselta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus tehdään Lupa- ja valvontavirastolle, jos yhteistarkkailuun kuuluvan jonkin toiminnan tarkkailuvelvoite on perustunut sen antamaan päätökseen. Oikaisuvaatimuksena

voidaan käsitellä myös yhteistarkkailun kustannuksien jakamista koskeva erimielisyys. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtävä päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen haetaan muutosta siten kuin 190 §:ssä säädetään. Tarkkailupäätöksestä perittävään maksuun haetaan oikaisua samassa järjestyksessä kuin päätöksestä. Oikaisuvaatimuksen käsittelyyn sovelletaan muutoin hallintolakia.

194 §

Oikaisuvaatimus direktiivilaitoksen luvan tarkistamisvelvollisuutta koskevasta päätöksestä

Toiminnanharjoittaja saa hakea oikaisua 80 §:n 3 momentissa tarkoitettuun luvan tarkistamista koskevaan päätökseen Lupa- ja valvontavirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

197 §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Vaasan hallinto-oikeuden päätös on toimitettava valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koskevassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jos tämä ei ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lisäksi toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille ja Suomen ympäristökeskukselle.

203 §

Menettely kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä annettaessa

Ennen kunnan ympäristönsuojelumääräysten antamista kunnan on varattava Lupa- ja valvontavirastolle sekä tarvittaessa muille viranomaisille tilaisuus lausunnon antamiseen. Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta asian käsittelyssä säädetään hallintolain 41 §:ssä. Asian valmistelusta on myös tiedotettava kunnan tietoverkkosivulla.

Kunnan on tiedotettava ympäristönsuojelumääräyksistä yleisesti siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Määräykset on oltava saatavilla kunnan tietoverkkosivulla. Ne on lisäksi toimitettava tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle.

205 §

Maksut

Sen lisäksi, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta, Lupa- ja valvontavirasto voi periä maksun:

1) laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta;

2) 169 §:n mukaisista tarkastuksista;

3) tarkastuksista, jotka ovat tarpeen 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi;

4) valvontatoimista, jotka ovat tarpeen 136 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen noudattamisen varmistamiseksi.

207 §

Todistajan kuuleminen

Lupa- ja valvontavirasto voi, jos se erityisestä syystä on tarpeen, kuulla todistajaa vakuutuksen nojalla sekä suullisesti asianosaista. Asianosaisille on varattava tilaisuus olla läsnä kuultaessa todistajaa tai asianosaista, ja heillä on oikeus esittää kysymyksiä sekä lausua käsityksensä todistajan tai asianosaisten kertomuksesta. Todistajalle maksettavaan korvaukseen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

212 §

Menettely valtion rajat ylittävien vaikutusten huomioonottamiseksi eräissä tilanteissa

Jos direktiivilaitoksen tai suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavan kaivannaisjätteen jätealueen toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Euroopan unionin toisen jäsenvaltion alueella, Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava tälle valtiolle tiedoksi kyseisen toiminnan ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät teollisuuspäästädirektiivin liitteen IV mukaiset tiedot samanaikaisesti kuin lupahakemuksesta tiedotetaan ja kuullaan 5 luvun mukaisesti. Samaa tiedotusmenettelyä noudatetaan myös sellaisen jäsenvaltion pyynnöstä, jossa kyseisestä toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Ympäristöministeriön on tarvittaessa neuvoteltava toisen valtion toimivaltaisen viranomaisen kanssa ennen lupa-asian ratkaisemista sen varmistamiseksi, että ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät teollisuuspäästädirektiivin liitteen IV mukaiset tiedot annetaan kyseisessä valtiossa asianmukaisesti ajaksi yleisesti saataville mahdollisten huomautusten esittämistä varten.

Lupa- ja valvontaviraston on lupa-asiaa ratkaistessaan otettava huomioon 1 momentin mukaiseen kuulemiseen perustuvat huomautukset.

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava 1 momentin mukaisesti kuullulle valtiolle ympäristölupapäätöksestä ja toimitettava sille teollisuuspäästädirektiivin 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut tiedot.

214 §

Kuuleminen ja tiedottaminen yhteistoteutuksesta

Ympäristöministeriön on ennen 213 §:ssä tarkoitetun päätöksen tekemistä pyydettävä hakemuksesta lausunto toiminnan sijaintikunnalta ja vaikutusalueen kunnilta, Lupa- ja valvontavirastolta sekä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetäviltä tahoilta. Lisäksi 186 §:ssä tarkoitetulle rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi hakemuksen johdosta.

221 a §

Alusten purkamista koskevat erityissäännökset

Edellä 1 momentissa tarkoitetun luvan myöntäminen edellyttää sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, että laitos täyttää aluskierrätysasetuksen ja Hongkongin yleissopimuksen työsuojelua koskevat vaatimukset. Työsuojeluviranomainen valvoo aluskierrätyslaitoksen osalta työsuojelua koskevien säännösten noudattamista soveltaen, mitä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään. Sen lisäksi, mitä tämän lain 93 §:ssä säädetään, lupa harjoittaa aluskierrätystä on peruutettava, jos työsuojelua koskevat vaatimukset eivät enää täyty.

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava aluskierrätyslaitoksille myönnettyistä luvista ja lupien muutoksista Euroopan komissiolle aluskierrätysasetuksen 14 artiklan mukaisesti ja Kansainväliselle merenkulkujärjestölle Hongkongin yleissopimuksen 7 ja 12 artiklan mukaisesti. Tiedot on toimitettava myös ympäristöministeriölle.

222 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä muodostuu tiedoista, jotka talletetaan Lupa- ja valvontaviraston, elinvoimakeskusten, Ilmatieteen laitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja ympäristöministeriön ylläpitämiin tietojärjestelmiin, rekistereihin ja tiedostoihin. Tietojärjestelmään talletettavista tiedoista säädetään 223 §:ssä, jätelaissa, vesilaissa, merenkulun ympäristönsuojelulaissa, vesihuoltolaissa (119/2001) ja vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa ja ympäristövahinkorahastosta annetussa laissa (1262/2022) sekä niiden nojalla. Tietojen tallettaminen voidaan tehdä konekielisenä tiedonsiirtona teknisen käyttöyhteyden avulla.

223 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään talletettavat tiedot

Lupa- ja valvontaviraston on talletettava tietojärjestelmään tämän lain nojalla antamansa päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä.

Lupa- ja valvontaviraston on talletettava tietojärjestelmään:

- 1) tämän lain nojalla antamansa päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;
 - 2) Lupa- ja valvontavirastolle tehtäviin rekisteröinti-ilmoituksiin perustuvat tiedot rekisteröitävistä toiminnoista;
 - 3) tämän lain mukaiseen valvontaan liittyvät tarkastuskertomukset ja muut valvontatoimia koskevat tiedot;
 - 4) 105 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot laitoksen toiminnasta ja päästöistä;
 - 5) 151 §:n 1 momentin 2–4 kohtien perusteella laaditut meluselvitykset ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmat;
 - 6) 168 §:ssä tarkoitetut Lupa- ja valvontaviraston laatimat valvontasuunnitelmat ja valvontaohjelmat;
 - 7) Lupa- ja valvontaviraston valvontavastuulle kuuluvan luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan seuranta- ja tarkkailutiedot ja muut vastaavat tiedot, jotka toiminnanharjoittaja on velvollinen toimittamaan valvontaviranomaiselle.
-

Kunta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voivat toimittaa edellä säädetyt tiedot Lupa- ja valvontavirastolle talletettavaksi tietojärjestelmään, jos niillä ei ole mahdollisuutta tallettaa tietoja itse.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lupa- ja valvontaviraston on laadittava 168 §:ssä tarkoitettu valvontasuunnitelma kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaan tulosta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten laatimat valvontasuunnitelmat ovat voimassa, kunnes Lupa- ja valvontavirasto on laatinut valvontasuunnitelman.

289.

Laki

ympäristövahinkorahastosta annetun lain 10 ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristövahinkorahastosta annetun lain (1262/2022) 10 § ja 21 §:n 2 momentti seuraavasti:

10 §

Maksunkantoviranomainen

Vuosittaisen ja kertaluonteisen ympäristövahinkomaksun määrää Lupa- ja valvontavirasto (*maksunkantoviranomainen*).

21 §

Katselmuslautakunta

Katselmuslautakuntaan kuuluu vähintään puheenjohtaja ja kaksi muuta jäsentä. Puheenjohtaja on Lupa- ja valvontavirastosta. Lautakunnalla tulee olla sen tehtävän kannalta tarpeellinen ympäristö- ja luonnontieteen sekä vahinkojen ja torjunta- ja ennallistamistoimien arviointiin liittyvä asiantuntemus sekä riittävä alueen paikallistuntemus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

290.

Laki

1128

ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 10, 11 §, 32 §, 34 §:n 1 momentti, 35 § ja 37 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 10 ja 11 § osaksi laissa 556/2021 sekä 37 §:n 1 momentti laissa 1428/2019, seuraavasti:

10 §

Yhteysviranomainen

Yhteysviranomaisena toimii Lupa- ja valvontavirasto. Yhteysviranomaisena toimii kuitenkin työ- ja elinkeinoministeriö, kun hanke koskee ydinenergialaissa (990/1987) tarkoitettua ydinlaitosta tai muuta sellaista laitosta, jossa käsitellään tai varastoidaan tai jonne loppusijoitetaan ydinjätteitä. Ydinenergialain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa kaivos- ja malminrikastustoiminnassa, jonka tarkoituksena on uraanin tai toriumin tuottaminen, yhteysviranomaisena toimii kuitenkin Lupa- ja valvontavirasto.

11 §

Toimivaltainen viranomainen

Lupa- ja valvontavirasto tekee päätöksen arviointimenettelyn soveltamisesta 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun hankkeeseen.

Työ- ja elinkeinoministeriö tekee 1 momentissa tarkoitettua päätöksen hankkeissa, jotka koskevat ydinenergialaissa tarkoitettua ydinlaitosta tai muuta sellaista laitosta, jossa käsitellään tai varastoidaan tai jonne loppusijoitetaan ydinjätteitä. Ydinenergialain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa kaivos- ja malminrikastustoiminnassa, jonka tarkoituksena on uraanin tai toriumin tuottaminen, päätöksen tekee kuitenkin Lupa- ja valvontavirasto.

32 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

Tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta sekä ympäristövaikutusten arvioinnin yleinen kehittäminen kuuluu ympäristöministeriölle. Muut ministeriöt huolehtivat täytäntöönpanon ohjauksesta ja seurannasta sekä arvioinnin kehittämisestä toimialallaan.

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo tämän lain täytäntöönpanoa.

34 §

Valitusoikeus arvioinnin puuttumisen tai puutteellisuuden perusteella

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus valittaa 3 §:ssä tarkoitettua hanketta koskevasta lupapäätöksestä sillä perusteella, että tässä laissa tarkoitettua ympäristövaikutusten arviointia ei ole suoritettu tai se on suoritettu olennaisilta osiltaan puutteellisesti.

35 §

Pakkokeinot

Jos 3 §:ssä tarkoitetun hankkeen toteuttaminen ei edellytä lupaa ja hankkeen toteuttamiseen ryhdytään ennen tässä laissa edellytettyä ympäristövaikutusten arviointia, Lupa- ja valvontavirasto voi sakon uhalla määrätä hankkeen toteuttamisen keskeytettäväksi siihen saakka, kunnes ympäristövaikutusten arviointimenettely on suoritettu. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

37 §

Muutoksenhaku arviointimenettelyn soveltamista koskevaan päätökseen

Hankkeesta vastaava saa hakea muutosta 13 §:ssä tarkoitettuun päätökseen sekä 36 §:n nojalla tehtyyn päätökseen, jolla hankkeesta vastaavan esitys on hylätty. Valitettaessa Lupa- ja valvontaviraston päätöksestä toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä pääosa kysymyksessä olevasta hankkeesta sijaitsee. Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 13.3.2025

Pääministeri

Petteri Orpo

Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen

4.

Laki

kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain (346/1997) 12 §, sellaisena kuin se on laissa 1384/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

Uhkasakko

Uhkasakko

Valvontaviranomainen voi tehostaa 11 §:n nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla. Uhkasakon määrää maksettavaksi aluehallintovirasto.

Valvontaviranomainen voi tehostaa 11 §:n nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla. Uhkasakon määrää maksettavaksi *Lupa- ja valvontavirasto*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

5.

Laki

Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) 18 §, sellaisena kuin se on laissa 1385/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

18 §

Viranomaisten alueellinen toimivalta

***Toimivaltainen viranomainen
ympäristönsuojeluun ja vesirakentamiseen
sovellettavassa lainsäädännössä***

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisena yhteysviranomaisena sekä luonnonsuojelulaisissa, ympäristönsuojelulaisissa, vesilaisissa ja jätelaisissa tarkoitettuna valvontaviranomaisena talousvyöhykkeellä toimii elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on se, jonka toimialueen kohdalla hanke talousvyöhykkeellä sijaitsee. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueiden välisen rajan katsotaan jatkuvan aluevesien ulkorajalta suuntaansa muuttamatta talousvyöhykkeen ulkorajaan saakka.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toimii ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisena lupaviranomaisena talousvyöhykkeellä.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisena yhteysviranomaisena, luonnonsuojelulaisissa, ympäristönsuojelulaisissa, vesilaisissa ja jätelaisissa tarkoitettuna valvontaviranomaisena talousvyöhykkeellä sekä ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisena lupaviranomaisena talousvyöhykkeellä toimii Lupa- ja valvontavirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

6.

Laki

adoptiolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan adoptiolain (22/2012) 21 § ja 22 §:n 1 momentti, 86 §:n 1 momentti, 87 §:n 1 momentti, 89 § ja 91 §:n 1 ja 3 momentti sekä 92 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 21 §, 22 §:n 1 momentti, 87 §:n 1 momentti ja 92 §:n 3 momentti laissa 622/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 §

21 §

Adoptioeuvonnan pyytäminen

Lapsen vanhemman, joka aikoo antaa alaikäisen lapsensa adoptiolapseksi, ja henkilön, joka aikoo adoptoida alaikäisen lapsen, on pyydettävä adoptioeuvonnan järjestämistä siltä hyvinvointialueelta, jonka alueella hänen kotikuntansa sijaitsee, tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston luvan saaneelta adoptiotoimistolta.

22 §

Adoptioeuvonnan antajat

Adoptioeuvontaa saavat antaa hyvinvointialueet sekä adoptiotoimistot, jotka ovat saaneet Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston luvan harjoittaa adoptioeuvontaa (adoptioeuvonnan antajat).

86 §

Adoptiolautakunta

Erityisenä asiantuntija-, lupa- ja valvontaviranomaisena adoptioasioissa toimii Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa oleva adoptiolautakunta.

87 §

Lupa adoptiotoimiston ylläpitämiseen ja kansainvälisen adoptiopalvelun antamiseen

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta myöntää luvan adoptiotoimiston ylläpitämiseen hyvinvointialueelle, Suomessa rekisteröidylle yhdistykselle sekä muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa

Adoptioeuvonnan pyytäminen

Lapsen vanhemman, joka aikoo antaa alaikäisen lapsensa adoptiolapseksi, ja henkilön, joka aikoo adoptoida alaikäisen lapsen, on pyydettävä adoptioeuvonnan järjestämistä siltä hyvinvointialueelta, jonka alueella hänen kotikuntansa sijaitsee, tai *Lupa- ja valvontaviraston* luvan saaneelta adoptiotoimistolta.

22 §

Adoptioeuvonnan antajat

Adoptioeuvontaa saavat antaa hyvinvointialueet sekä adoptiotoimistot, jotka ovat saaneet *Lupa- ja valvontaviraston* luvan harjoittaa adoptioeuvontaa (adoptioeuvonnan antajat).

86 §

Adoptiolautakunta

Erityisenä asiantuntija-, lupa- ja valvontaviranomaisena adoptioasioissa toimii *Lupa- ja valvontavirastossa* oleva adoptiolautakunta.

87 §

Lupa adoptiotoimiston ylläpitämiseen ja kansainvälisen adoptiopalvelun antamiseen

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta myöntää luvan adoptiotoimiston ylläpitämiseen hyvinvointialueelle, Suomessa rekisteröidylle yhdistykselle sekä muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa rekisteröidylle yhdistykselle ja muulle vastaavalle yhteisölle.

rekisteröidylle yhdistykselle ja muulle vastaavalle yhteisölle.

89 §

Luvan peruuttaminen

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai adoptiolautakunta voi peruuttaa 87 §:n nojalla myöntämänsä luvan, jos adoptioneuvontaa tai kansainvälistä adoptiopalvelua annettaessa ei noudateta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä taikka jos toiminnassa havaitaan puutteellisuuksia tai epäkohtia eikä niitä ole viraston tai lautakunnan asettamassa määräajassa korjattu tai poistettu.

91 §

Tietojen antaminen

Adoptioneuvonnan antaja ja palvelunantaja ovat salassapitosäännösten estämättä velvollisia antamaan maksutta sosiaali- ja terveysministeriölle, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle ja adoptiolautakunnalle näiden pyytämät valvontaa tai muiden tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten tarpeelliset tiedot ja selvitykset.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla ja adoptiolautakunnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa toisilleen 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamisessa tarvittavat tiedot ja selvitykset.

92 §

Asiakirjojen säilyttäminen ja siirtäminen

Jos adoptiotoimisto tai palvelunantaja lopettaa tässä laissa tarkoitetun toimintansa, 1 momentissa tarkoitetut asiakirjat on siirrettävä

89 §

Luvan peruuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto tai adoptiolautakunta voi peruuttaa 87 §:n nojalla myöntämänsä luvan, jos adoptioneuvontaa tai kansainvälistä adoptiopalvelua annettaessa ei noudateta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä taikka jos toiminnassa havaitaan puutteellisuuksia tai epäkohtia eikä niitä ole viraston tai lautakunnan asettamassa määräajassa korjattu tai poistettu.

91 §

Tietojen antaminen

Adoptioneuvonnan antaja ja palvelunantaja ovat salassapitosäännösten estämättä velvollisia antamaan maksutta sosiaali- ja terveysministeriölle, *Lupa- ja valvontavirastolle* ja adoptiolautakunnalle näiden pyytämät valvontaa tai muiden tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten tarpeelliset tiedot ja selvitykset.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä, *Lupa- ja valvontavirastolla* ja adoptiolautakunnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa toisilleen 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamisessa tarvittavat tiedot ja selvitykset.

92 §

Asiakirjojen säilyttäminen ja siirtäminen

Jos adoptiotoimisto tai palvelunantaja lopettaa tässä laissa tarkoitetun toimintansa, 1 momentissa tarkoitetut asiakirjat on siirrettävä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sen hyvinvointialueen säilytettäväksi, jolle Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto antaa tehtäväksi ottaa vastaan asiakirjat.

sen hyvinvointialueen säilytettäväksi, jolle *Lupa- ja valvontavirasto* antaa tehtäväksi ottaa vastaan asiakirjat.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

7.

Laki

asuntokauppalain 2 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan asuntokauppalain (843/1994) 2 luvun 4 §:n 1 momentti, 4 a §:n 3 momentti ja 20 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1401/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

2 luku

Ostajan suojaaminen rakentamisvaiheessa

Ostajan suojaaminen rakentamisvaiheessa

4 §

4 §

Turva-asiakirjojen säilyttäminen

Turva-asiakirjojen säilyttäminen

Jos osakeyhtiö hankkii talletuspankilta tai muulta luottolaitokselta luottoa, joka on kokonaan tai osaksi tarkoitus maksaa osakkeenomistajilta rakentamisvaiheen jälkeen perittävillä varoilla, luottoa antavan luottolaitoksen on säilytettävä turva-asiakirjat. Jollei osakeyhtiö hanki tällaista lainaa, *sen aluehallintoviraston, jonka toimialueella yhtiön rakennukset sijaitsevat*, on säilytettävä asiakirjat. Myös jälkimmäisessä tapauksessa säilyttäjänä voi olla tehtävään suostuva luottolaitos. Turva-asiakirjojen säilyttäjänä toimivan luottolaitoksen on säilytettävä asiakirjat Suomessa ja, mikäli mahdollista,

Jos osakeyhtiö hankkii talletuspankilta tai muulta luottolaitokselta luottoa, joka on kokonaan tai osaksi tarkoitus maksaa osakkeenomistajilta rakentamisvaiheen jälkeen perittävillä varoilla, luottoa antavan luottolaitoksen on säilytettävä turva-asiakirjat. Jollei osakeyhtiö hanki tällaista lainaa, *Lupa- ja valvontaviraston* on säilytettävä asiakirjat. *Jos yhtiön rakennukset sijaitsevat Ahvenanmaan maakunnassa, Ahvenanmaan valtionviraston on kuitenkin säilytettävä asiakirjat.* Myös jälkimmäisissä tapauksissa säilyttäjänä voi olla tehtävään suostuva luottolaitos. Turva-asiakirjojen säilyttäjänä toimivan luottolaitoksen on

Voimassa oleva laki

Ehdotus

paikkakunnalla, jossa osakeyhtiön rakennukset sijaitsevat.

säilytettävä asiakirjat Suomessa ja, jos mahdollista, paikkakunnalla, jossa osakeyhtiön rakennukset sijaitsevat.

4 a §

4 a §

Turva-asiakirjojen tarkastaminen ja niiden luovuttaminen rakentamisvaiheen päätyttyä

Turva-asiakirjojen tarkastaminen ja niiden luovuttaminen rakentamisvaiheen päätyttyä

Turva-asiakirjojen säilyttäjän on seurattava myös sille 11 §:n mukaisesti tiedoksiannettuja kauppasopimuksia. Kun yhdestä neljäosasta asuinhuoneistoja on annettu kauppasopimus säilyttäjälle tiedoksi eikä säilyttäjä ole kuukauden kuluessa tästä saanut tiedoksi 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua kutsua osakkeenostajien kokoukseen, säilyttäjän on viipymättä ilmoitettava osakkeenostajille ostajan oikeudesta hakea aluehallintovirastolta päätös, joka oikeuttaa hänet kutsumaan kokouksen koolle yhtiön kustannuksella.

Turva-asiakirjojen säilyttäjän on seurattava myös sille 11 §:n mukaisesti tiedoksiannettuja kauppasopimuksia. Kun yhdestä neljäosasta asuinhuoneistoja on annettu kauppasopimus säilyttäjälle tiedoksi eikä säilyttäjä ole kuukauden kuluessa tästä saanut tiedoksi 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua kutsua osakkeenostajien kokoukseen, säilyttäjän on viipymättä ilmoitettava osakkeenostajille ostajan oikeudesta hakea *Lupa- ja valvontavirastolta* päätös, joka oikeuttaa hänet kutsumaan kokouksen koolle yhtiön kustannuksella. *Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, päätöstä haetaan kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastolta.*

20 §

20 §

Osakkeenostajien kokous

Osakkeenostajien kokous

Jollei edellä tarkoitettua osakkeenostajien kokousta ole kutsuttu säädettyssä järjestyksessä koolle, aluehallintoviraston tulee yhtiön hallituksen jäsenen, tilintarkastajan, osakkeenomistajan tai osakkeenostajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhtiön kustannuksella.

Jollei edellä tarkoitettua osakkeenostajien kokousta ole kutsuttu säädettyssä järjestyksessä koolle, *Lupa- ja valvontaviraston* tulee yhtiön hallituksen jäsenen, tilintarkastajan, osakkeenomistajan tai osakkeenostajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhtiön kustannuksella. *Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, oikeuttajana toimii kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8.

Laki

asunto-osakeyhtiölain 6 luvun 18 ja 45 §:n sekä 9 luvun 6 ja 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asunto-osakeyhtiölain (1599/2009) 6 luvun 18 §:n 2 momentti ja 45 §:n 2 momentti sekä 9 luvun 6 §:n 4 momentti ja 13 §:n 1 ja 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 6 luvun 45 §:n 2 momentti laissa 183/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 luku

6 luku

Yhtiökokous

Yhtiökokous

18 §

18 §

Koolle kutsuminen

Koolle kutsuminen

Jos yhtiökokousta ei kutsuta koolle, vaikka kutsu tulisi lain, yhtiöjärjestyksen tai yhtiökokouksen päätöksen mukaan toimittaa, tai jos kokouskutsusta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu, aluehallintoviraston tulee hallituksen jäsenen, isännöitsijän, tilintarkastajan, toiminnantarkastajan tai osakkeenomistajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhtiön kustannuksella. Aluehallintoviraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

Jos yhtiökokousta ei kutsuta koolle, vaikka kutsu tulisi lain, yhtiöjärjestyksen tai yhtiökokouksen päätöksen mukaan toimittaa, tai jos kokouskutsusta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu, *Lupa- ja valvontaviraston* tulee hallituksen jäsenen, isännöitsijän, tilintarkastajan, toiminnantarkastajan tai osakkeenomistajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhtiön kustannuksella. *Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, oikeuttajana toimii kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.*

45 §

45 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Vakuuden asettaminen lunastushinnasta ja lunastushinnan tallettaminen

Vakuuden asettaminen lunastushinnasta ja lunastushinnan tallettaminen

Lunastushinta voidaan suorittaa tallettamalla se yhtiön kotipaikan aluehallintoviraston huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään, jos tallettamiseen on mainitun lain 1 §:n mukaiset edellytykset. Lunastaja ei tällöin saa pidättää itselleen oikeutta saada talletettua takaisin.

Lunastushinta voidaan suorittaa tallettamalla se *Lupa- ja valvontaviraston* huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään, jos tallettamiseen on mainitun lain 1 §:n mukaiset edellytykset. Lunastaja ei tällöin saa pidättää itselleen oikeutta saada talletettua takaisin. *Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, talletus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionviraston huostaan.*

9 luku

9 luku

Tilintarkastus, toiminnantarkastus ja erityinen tarkastus

Tilintarkastus, toiminnantarkastus ja erityinen tarkastus

Toiminnantarkastus

Toiminnantarkastus

6 §

6 §

Toiminnantarkastajan valinta ja toimikausi

Toiminnantarkastajan valinta ja toimikausi

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai yhtiöjärjestyksen mukaisesti, aluehallintovirasto määrää toiminnantarkastajan siten kuin 5 §:n 2 momentissa säädetään tilintarkastajan määräämisestä.

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai yhtiöjärjestyksen mukaisesti, *Lupa- ja valvontavirasto* määrää toiminnantarkastajan siten kuin 5 §:n 2 momentissa säädetään tilintarkastajan määräämisestä. *Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, toiminnantarkastajan määrää kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.*

13 §

13 §

Erityisen tarkastuksen määrääminen

Erityisen tarkastuksen määrääminen

Osakkeenomistaja voi hakea yhtiön kotipaikan aluehallintovirastolta erityisen

Osakkeenomistaja voi hakea *Lupa- ja valvontavirastolta* erityisen tarkastuksen

Voimassa oleva laki

tarkastuksen toimittamista yhtiön hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Edellytyksenä on, että ehdotusta on yhtiökokouksessa käsitelty ja kannatettu 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Hakemus aluehallintovirastolle on tehtävä kuukauden kuluessa yhtiökokouksesta.

Aluehallintoviraston on kuultava yhtiön hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Aluehallintovirasto voi määrätä yhden tai useamman erityisen tarkastajan. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

Ehdotus

toimittamista yhtiön hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Edellytyksenä on, että ehdotusta on yhtiökokouksessa käsitelty ja kannatettu 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Hakemus on tehtävä kuukauden kuluessa yhtiökokouksesta. *Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, erityisen tarkastuksen toimittamista haetaan kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastolta.*

Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston on kuultava yhtiön hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Lupa- ja valvontavirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto voi määrätä yhden tai useamman erityisen tarkastajan. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

9.

Laki

avioliittolain 22 ja 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan avioliittolain (234/1929) 22 § ja 23 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 22 § laeissa 101/1991, 1387/2009 ja 623/2022 sekä 23 §:n 3 momentti laissa 1387/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

22 §

Ehdotus

22 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Perheasioiden sovittelun yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön alaisena aluehallintovirastolle.

Perheasioiden sovittelun järjestämisestä huolehtii hyvinvointialue. Sovittelua voivat antaa lisäksi ne yhteisöt, yhtymät ja säätiöt sekä henkilöt, jotka ovat saaneet aluehallintoviraston luvan tähän toimintaan.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset ja ohjeet perheasioiden sovittelusta.

23 §

Myöntäessään luvan aluehallintovirasto voi samalla antaa tarkempia määräyksiä toimialueesta ja tehtävistä sekä velvollisuudesta antaa aluehallintovirastolle toiminnan valvontaa varten tarpeellisia tietoja.

Perheasioiden sovittelun yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat *Lupa- ja valvontavirastolle*.

Perheasioiden sovittelun järjestämisestä huolehtii hyvinvointialue. Sovittelua voivat antaa lisäksi ne yhteisöt, yhtymät ja säätiöt sekä henkilöt, jotka ovat saaneet *Lupa- ja valvontavirastolta* luvan tähän toimintaan.

23 §

Myöntäessään luvan *Lupa- ja valvontavirasto* voi samalla antaa tarkempia määräyksiä toimialueesta ja tehtävistä sekä velvollisuudesta antaa *Lupa- ja valvontavirastolle* toiminnan valvontaa varten tarpeellisia tietoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

10.

Laki

eurooppaosuuskuntalain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
muutetaan eurooppaosuuskuntalain (906/2006) 8 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1416/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Osuuskunnan kokous

8 §

Osuuskunnan kokous

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Aluehallintovirasto on toimivaltainen viranomaisen käsittelemään hakemuksen, joka koskee sellaisen osuuskunnan kokouksen koolle kutsumista, joka on pidettävä eurooppaosuuskunta-asetuksen mukaan ja jota ei ole kutsuttu koolle säädetyssä ajassa.

Lupa- valvontavirasto on toimivaltainen viranomaisen käsittelemään hakemuksen, joka koskee sellaisen osuuskunnan kokouksen koolle kutsumista, joka on pidettävä eurooppaosuuskunta-asetuksen mukaan ja jota ei ole kutsuttu koolle säädetyssä ajassa. *Jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, toimivaltainen viranomaisen on kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

11.

Laki

eurooppayhtiölain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eurooppayhtiölain (742/2004) 8 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1410/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Yhtiökokous

Yhtiökokous

Aluehallintovirasto on toimivaltainen viranomaisen käsittelemään hakemuksen, joka koskee sellaisen yhtiökokouksen koolle kutsumista, joka on pidettävä eurooppayhtiöasetuksen mukaan ja jota ei ole kutsuttu koolle säädetyssä järjestyksessä.

Lupa- ja valvontavirasto on toimivaltainen viranomaisen käsittelemään hakemuksen, joka koskee sellaisen yhtiökokouksen koolle kutsumista, joka on pidettävä eurooppayhtiöasetuksen mukaan ja jota ei ole kutsuttu koolle säädetyssä järjestyksessä. *Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, toimivaltainen viranomaisen on kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12.

Laki

hallintolain 58 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallintolain (434/2003) 58 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1408/2009,
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

58 §

58 §

Tiedoksianto viranomaiselle

Tiedoksianto viranomaiselle

Tiedoksianto toimitetaan sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa puhevaltaa. Jos valtion puhevaltaa käyttävästä viranomaisesta on epätietoisuutta, tiedoksianto toimitetaan aluehallintovirastolle.

Tiedoksianto toimitetaan sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa puhevaltaa. Jos valtion puhevaltaa käyttävästä viranomaisesta on epätietoisuutta, tiedoksianto toimitetaan *Lupa- ja valvontavirastolle*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

13.

Laki

kuluttajansuojalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 18 § ja 20 §:n 2 momentti, 7 luvun 51 §:n 1 momentti ja 7 a luvun 33 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 luvun 18 § ja 20 §:n 2 momentti laissa 1395/2009 sekä 7 luvun 51 §:n 1 momentti ja 7 a luvun 33 §:n 1 momentti laissa 899/2017, seuraavasti:

2 luku

**Markkinointi ja menettelyt
asiakassuhteissa**

18 §

Aluehallintoviraston kiello eräissä asioissa

Aluehallintovirasto voi määrätä 16 §:ssä tarkoitetun kiellon asiassa, joka koskee asunnon tai muun kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamisesta annettujen säännösten vastaista menettelyä, jos lainvastaisuus on ilmeinen ja säännösten soveltamiskäytäntö tämänkaltaisessa asiassa on vakiintunut. Aluehallintoviraston päätökseen ei saa hakea muutosta.

Elinkeinonharjoittaja voi saattaa 1 momentissa tarkoitetun kiellopäättöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi neljäntoista päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi.

Aluehallintovirasto voi asettaa määräämänsä kiellon tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi markkinaoikeus.

Ennen kuin aluehallintovirasto määrää 1 momentissa tarkoitetun kiellon, sen on varattava elinkeinonharjoittajalle tilaisuus tulla kuulluksi.

Määrätessään 1 momentissa tarkoitetun kiellon aluehallintoviraston on tehtävä kirjallinen päätös ja huolehdittava sen antamisesta tiedoksi asianosaisille.

20 §

Valvonta

2 luku

**Markkinointi ja menettelyt
asiakassuhteissa**

18 §

*Ahvenanmaan valtionviraston kiello eräissä
asioissa*

Ahvenanmaan valtionvirasto voi määrätä 16 §:ssä tarkoitetun kiellon asiassa, joka koskee asunnon tai muun kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamisesta annettujen säännösten vastaista menettelyä Ahvenanmaan maakunnassa, jos lainvastaisuus on ilmeinen ja säännösten soveltamiskäytäntö tämänkaltaisessa asiassa on vakiintunut. *Ahvenanmaan valtionviraston* päätökseen ei saa hakea muutosta.

Elinkeinonharjoittaja voi saattaa 1 momentissa tarkoitetun kiellopäättöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi neljäntoista päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan. Muutoin päätös jää pysyväksi.

Ahvenanmaan valtionvirasto voi asettaa määräämänsä kiellon tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi markkinaoikeus.

Ennen kuin *Ahvenanmaan valtionvirasto* määrää 1 momentissa tarkoitetun kiellon, sen on varattava elinkeinonharjoittajalle tilaisuus tulla kuulluksi.

Määrätessään 1 momentissa tarkoitetun kiellon *Ahvenanmaan valtionviraston* on tehtävä kirjallinen päätös ja huolehdittava sen antamisesta tiedoksi asianosaisille.

20 §

Valvonta

Kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamista markkinoinnissa valvovat kuluttaja-asiamies ja aluehallintovirastot.

Kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamista markkinoinnissa valvovat kuluttaja-asiamies ja *Ahvenanmaan maakunnassa lisäksi Ahvenanmaan valtionvirasto.*

7 luku

Kuluttajaluotot

51 §

Valvontaviranomaiset

Tämän luvun säännösten noudattamista valvovat kuluttaja-asiamies, Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja sen alaisina viranomaisina aluehallintovirastot sekä Finanssivalvonta silloin, kun luotonantajana on Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2-5 momentissa tarkoitettu taho tai 5 §:ssä tarkoitettu muu finanssimarkkinoilla toimiva.

7 luku

Kuluttajaluotot

51 §

Valvontaviranomaiset

Tämän luvun säännösten noudattamista valvovat kuluttaja-asiamies sekä Finanssivalvonta silloin, kun luotonantajana on Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2-5 momentissa tarkoitettu taho tai 5 §:ssä tarkoitettu muu finanssimarkkinoilla toimiva. *Ahvenanmaan maakunnassa tämän luvun säännösten noudattamista valvoo myös Ahvenanmaan valtionvirasto.*

7a luku

Asunto-omaisuuteen liittyvät kuluttajaluotot

33 §

Valvontaviranomaiset

Tämän luvun säännösten noudattamista valvovat kuluttaja-asiamies, *Kilpailu- ja kuluttajavirasto* ja sen alaisina viranomaisina aluehallintovirastot sekä Finanssivalvonta silloin, kun luotonantaja tai luotonvälittäjä on Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 2-5 momentissa tarkoitettu taho tai 5 §:ssä tarkoitettu muu finanssimarkkinoilla toimiva.

7a luku

Asunto-omaisuuteen liittyvät kuluttajaluotot

33 §

Valvontaviranomaiset

Tämän luvun säännösten noudattamista valvovat kuluttaja-asiamies sekä Finanssivalvonta silloin, kun luotonantaja tai luotonvälittäjä on Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 2-5 momentissa tarkoitettu taho tai 5 §:ssä tarkoitettu muu finanssimarkkinoilla toimiva. *Ahvenanmaan maakunnassa tämän luvun säännösten noudattamista valvoo myös Ahvenanmaan valtionvirasto.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

14.

Laki

asianajajista annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asianajajista annetun lain (496/1958) 6 §n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa
469/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Asianajajayhdistyksen hallituksen on valvottava, että asianajajat esiintyessään tuomioistuimessa tai muun viranomaisen luona sekä muussakin toiminnassaan täyttävät velvollisuutensa. Asianajajayhdistyksen hallitus tekee aluehallintovirastolle esityksen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 8 luvun 10 §:ssä tarkoitetun rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun määräämisestä. Asianajaja on velvollinen antamaan hallitukselle tiedot, joita tätä valvontaa varten tarvitaan. Asianajajan on myös sallittava hallituksen määräämän henkilön suorittaa tarkastus hänen toimistossaan, jos hallitus katsoo sen valvontaa varten tarpeelliseksi, sekä tällöin esitettävä ne asiakirjat, joiden tutkimista tarkastuksen toimittaminen edellyttää. Hallituksen jäsen ja tarkastuksen toimittaja eivät saa oikeudettomasti ilmaista sellaista salassa pidettävää tietoa, jonka he valvontaa suorittaessaan ovat saaneet tietää.

6 §

Asianajajayhdistyksen hallituksen on valvottava, että asianajajat esiintyessään tuomioistuimessa tai muun viranomaisen luona sekä muussakin toiminnassaan täyttävät velvollisuutensa. Asianajajayhdistyksen hallitus tekee *Lupa- ja valvontavirastolle* esityksen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 8 luvun 10 §:ssä tarkoitetun rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun määräämisestä. Asianajaja on velvollinen antamaan hallitukselle tiedot, joita tätä valvontaa varten tarvitaan. Asianajajan on myös sallittava hallituksen määräämän henkilön suorittaa tarkastus hänen toimistossaan, jos hallitus katsoo sen valvontaa varten tarpeelliseksi, sekä tällöin esitettävä ne asiakirjat, joiden tutkimista tarkastuksen toimittaminen edellyttää. Hallituksen jäsen ja tarkastuksen toimittaja eivät saa oikeudettomasti ilmaista sellaista salassa pidettävää tietoa, jonka he valvontaa suorittaessaan ovat saaneet tietää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

15.

Laki

asumisoikeusyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asumisoikeusyhdistyksistä annetun lain (1072/1994) 19 §, 51 a §:n 3 momentti, 54 §:n 1 ja 2 momentti sekä 66 §:n 3 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 19 § ja 51 a §:n 3 momentti laissa 1607/2009 sekä 54 §:n 1 ja 2 momentti ja 66 §:n 3 momentti laissa 1402/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

19 §

Koolle kutsuminen

Koolle kutsuminen

Hallitus kutsuu asumisoikeusyhdistyksen kokouksen koolle. Hallituksen jäsenellä on oikeus kutsua kokous koolle 32 §:n 3 momentissa tarkoitetussa tapauksessa. Jollei kokousta, joka tämän lain, sääntöjen tai yhdistyksen kokouksen päätöksen mukaan on pidettävä, ole kutsuttu säädettyssä järjestyksessä koolle, aluehallintoviraston tulee hallituksen jäsenen, isännöitsijän, tilintarkastajan, toiminnantarkastajan tai yhdistyksen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhdistyksen kustannuksella.

Hallitus kutsuu asumisoikeusyhdistyksen kokouksen koolle. Hallituksen jäsenellä on oikeus kutsua kokous koolle 32 §:n 3 momentissa tarkoitetussa tapauksessa. Jollei kokousta, joka tämän lain, sääntöjen tai yhdistyksen kokouksen päätöksen mukaan on pidettävä, ole kutsuttu säädettyssä järjestyksessä koolle, *Lupa- ja valvontavirasto* tulee hallituksen jäsenen, isännöitsijän, tilintarkastajan, toiminnantarkastajan tai yhdistyksen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhdistyksen kustannuksella. *Jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, oikeuttajana toimii kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.*

51 a §

51 a §

Toiminnantarkastajan valinta, toimikausi ja sijainen

Toiminnantarkastajan valinta, toimikausi ja sijainen

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai sääntöjen mukaisesti, aluehallintovirasto määrää toiminnantarkastajan siten kuin 53 §:n 2 momentissa säädetään tilintarkastajan määräämisestä.

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai sääntöjen mukaisesti, *Lupa- ja valvontavirasto* määrää toiminnantarkastajan siten kuin 53 §:n 2 momentissa säädetään tilintarkastajan määräämisestä. *Jos asumisoikeusyhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, määrää toiminnantarkastajan kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.*

54 §

Eriyinen tarkastus

Asumisoikeusyhdistyksen jäsen voi vaatia erityisen tarkastuksen toimittamista yhdistyksen hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Tätä koskeva ehdotus on tehtävä varsinaisessa yhdistyksen kokouksessa taikka siinä yhdistyksen kokouksessa, jossa asia kokouskutsun mukaisesti on käsiteltävä. Jos ehdotusta on kannattanut vähintään yksi kymmenesosa kaikista jäsenistä tai yksi kolmasosa kokouksessa läsnä olevista jäsenistä, jäsen voi kuukauden kuluessa kokouksesta hakea aluehallintovirastolta tarkastajan määräämistä.

Aluehallintoviraston on varattava yhdistyksen hallitukselle tilaisuus tulla kuulluksi. Jos hakemus koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tilaisuus on varattava myös hänelle. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastukseen katsotaan olevan painavia syitä. Aluehallintovirasto voi määrätä yhden tai useamman tarkastajan. Tarkastajalla on oikeus saada yhdistykseltä palkkio.

54 §

Eriyinen tarkastus

Asumisoikeusyhdistyksen jäsen voi vaatia erityisen tarkastuksen toimittamista yhdistyksen hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Tätä koskeva ehdotus on tehtävä varsinaisessa yhdistyksen kokouksessa taikka siinä yhdistyksen kokouksessa, jossa asia kokouskutsun mukaisesti on käsiteltävä. Jos ehdotusta on kannattanut vähintään yksi kymmenesosa kaikista jäsenistä tai yksi kolmasosa kokouksessa läsnä olevista jäsenistä, jäsen voi kuukauden kuluessa kokouksesta hakea *Lupa- ja valvontavirastolta* tarkastajan määräämistä. *Jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, tarkastajan määräämistä haetaan kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastolta.*

Lupa- ja valvontaviraston tai *Ahvenanmaan valtionviraston* on varattava yhdistyksen hallitukselle tilaisuus tulla kuulluksi. Jos hakemus koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tilaisuus on varattava myös hänelle. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastukseen katsotaan olevan painavia syitä. *Lupa- ja valvontavirasto* tai *Ahvenanmaan valtionvirasto* voi määrätä yhden tai useamman tarkastajan. Tarkastajalla on oikeus saada yhdistykseltä palkkio.

66 §

Lunastustakuurahaston valvonta

Milloin valtiokonttori havaitsee lunastustakuurahaston hallituksen menetelleen lain tai rahaston sääntöjen vastaisesti taikka laiminlyöneen tässä laissa säädetty velvollisuutensa, valtiokonttori voi määrätä hallituksen ryhtymään toimiin

66 §

Lunastustakuurahaston valvonta

Milloin Valtiokonttori havaitsee lunastustakuurahaston hallituksen menetelleen lain tai rahaston sääntöjen vastaisesti taikka laiminlyöneen tässä laissa säädetty velvollisuutensa, Valtiokonttori voi määrätä hallituksen ryhtymään toimiin

Voimassa oleva laki

Ehdotus

oikaisun aikaansaamiseksi tai kieltää virheellisen päätöksen täytäntöönpanon. Valtiokonttori voi asettaa määräyksen tai kiellon tehosteeksi uhkasakon rahaston hallituksen jäsenille. Uhkasakon määrää maksettavaksi lunastustakuurahaston kotipaikan aluehallintovirasto.

oikaisun aikaansaamiseksi tai kieltää virheellisen päätöksen täytäntöönpanon. Valtiokonttori voi asettaa määräyksen tai kiellon tehosteeksi uhkasakon rahaston hallituksen jäsenille. Uhkasakon määrää maksettavaksi *Lupa- ja valvontavirasto*. Jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaalla, uhkasakon määrää kuitenkin maksettavaksi Ahvenanmaan valtiovirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

16.

Laki

avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 5 luvun 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain (389/1988) 5 luvun 7 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1444/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 luku

5 luku

Avoimen yhtiön selvitystila

Avoimen yhtiön selvitystila

7 §

7 §

Lunastusriidat

Lunastusriidat

Jos lunastustarjous on hylätty, mutta lunastusta tarjonnut edelleen haluaa lunastaa yhtiöosuuden, hänen on 30 päivän kuluessa tarjouksen hylkäämisestä talletettava tarjottu lunastushinta *yhtiön kotipaikan aluehallintoviraston* huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta

Jos lunastustarjous on hylätty mutta lunastusta tarjonnut edelleen haluaa lunastaa yhtiöosuuden, hänen on 30 päivän kuluessa tarjouksen hylkäämisestä talletettava tarjottu lunastushinta *Lupa- ja valvontaviraston* huostaan siten, kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään sekä 60 päivän kuluessa tarjouksen hylkäämisestä saattaa kysymys lunastusoikeudesta tuomioistuimen ratkaistavaksi nostamalla kanne tarjouksen saanutta vastaan, tai lunastusoikeus raukeaa. Tuomioistuimen on lunastusta tarjonnan vaatimuksesta vahvistettava lunastusoikeus, lunastuksen suuruus ja muut ehdot.

(281/1931) säädetään, sekä 60 päivän kuluessa tarjouksen hylkäämisestä saatettava kysymys lunastusoikeudesta tuomioistuimen ratkaistavaksi nostamalla kanne tarjouksen saanutta vastaan, tai lunastusoikeus raukeaa. Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, lunastushinta talletetaan kuitenkin Ahvenanmaan valtionviraston huostaan. Tuomioistuimen on lunastusta tarjonnan vaatimuksesta vahvistettava lunastusoikeus, lunastuksen suuruus ja muut ehdot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

17.

Laki

eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annetun lain 4 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annetun lain (768/2004) 4 a §:n 1 momentin johdantokappale sekä 3 ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1238/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 a §

4 a §

Valvonta ja hallintopakko

Valvonta ja hallintopakko

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo tämän lain ja sen nojalla ympäristön turvaamiseksi annettujen määräysten noudattamista. Valvontaviranomaisella tai sen määräämällä virkamiehellä on oikeus valvontaa varten:

Lupa- ja valvontavirasto valvoo tämän lain ja sen nojalla ympäristön turvaamiseksi annettujen määräysten noudattamista. Valvontaviranomaisella tai sen määräämällä virkamiehellä on oikeus valvontaa varten:

Jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja määräyksiä ei ole noudatettu, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on asian laatu huomioon ottaen kehotettava lopettamaan lain tai sen nojalla annettujen määräysten vastainen menettely. Jos joku rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua määräystä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi:

1) kieltää häntä jatkamasta tai toistamasta lain tai sen nojalla annetun määräyksen vastaista menettelyä;

2) määrätä hänet täyttämään velvollisuutensa; tai

3) määrätä hänet oikaisemaan sen, mitä lain tai sen nojalla annettujen määräysten vastaisesti on tehty.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Uhkasakosta sekä teettämisen ja keskeyttämishuosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja määräyksiä ei ole noudatettu, *Lupa- ja valvontaviraston* on asian laatu huomioon ottaen kehotettava lopettamaan lain tai sen nojalla annettujen määräysten vastainen menettely. Jos joku rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua määräystä, *Lupa- ja valvontavirasto* voi:

1) kieltää häntä jatkamasta tai toistamasta lain tai sen nojalla annetun määräyksen vastaista menettelyä;

2) määrätä hänet täyttämään velvollisuutensa; tai

3) määrätä hänet oikaisemaan sen, mitä lain tai sen nojalla annettujen määräysten vastaisesti on tehty.

Lupa- ja valvontaviraston on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Uhkasakosta sekä teettämisen ja keskeyttämishuosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

18.

Laki

hedelmöityshoidoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hedelmöityshoidosta (1237/2006) annetun lain 6 §:n 4 momentti, 22 ja 24 §, 26 §:n 2 momentti, 27 §:n 1 momentti sekä 28 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 4 momentti, 22 ja 24 §, 26 §:n 2 momentti ja 27 §:n 1 momentti laissa 254/2018 sekä 28 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1415/2009, seuraavasti:

6 §

Sukusolujen ja alkioiden hävittäminen

Palvelujen antajan on ilmoitettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, jos sen tiedossa on, että tietyn luovuttajan sukusoluja ei ole käytetty hedelmöityshoitoon ennen niiden hävittämistä.

22 §

Luovutusrekisteri

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto pitää rekisteriä hedelmöityshoitoa varten tehdyistä sukusolujen ja alkioiden luovutuksista (luovutusrekisteri). Rekisteriin talletetaan palvelujen antajan ilmoituksen perusteella luovuttajan yksilöintitiedot sekä tieto luovuttajan tunnuksesta, mahdollisesta 16 §:n 2 momentissa tarkoitetusta isyyden vahvistamista koskevasta suostumuksesta ja sen peruutuksesta sekä siitä, onko kyse siittiöiden, munasolujen vai alkioiden luovutuksesta.

24 §

Lupa

Sukusolujen ja alkioiden varastointiin ja hedelmöityshoidon antamiseen on oltava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston lupa. Lupa voidaan myöntää sellaiselle terveydenhuollon toimintayksikölle tai erikoislääkärille, jolla on toiminnan edellyttämä erityisasiantuntemus ja henkilökunta sekä asianmukaiset tilat ja laitteet toimintaa varten ja joka esittää selvityksen 9 §:ssä tarkoitetun neuvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Lupa voidaan myöntää myös niin, että se koskee vain tiettyä varastointi- tai hoitomenetelmää.

26 §

6 §

Sukusolujen ja alkioiden hävittäminen

Palvelujen antajan on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle*, jos sen tiedossa on, että tietyn luovuttajan sukusoluja ei ole käytetty hedelmöityshoitoon ennen niiden hävittämistä.

22 §

Luovutusrekisteri

Lupa- ja valvontavirasto pitää rekisteriä hedelmöityshoitoa varten tehdyistä sukusolujen ja alkioiden luovutuksista (luovutusrekisteri). Rekisteriin talletetaan palvelujen antajan ilmoituksen perusteella luovuttajan yksilöintitiedot sekä tieto luovuttajan tunnuksesta, mahdollisesta 16 §:n 2 momentissa tarkoitetusta isyyden vahvistamista koskevasta suostumuksesta ja sen peruutuksesta sekä siitä, onko kyse siittiöiden, munasolujen vai alkioiden luovutuksesta.

24 §

Lupa

Sukusolujen ja alkioiden varastointiin ja hedelmöityshoidon antamiseen on oltava *Lupa- ja valvontaviraston* lupa. Lupa voidaan myöntää sellaiselle terveydenhuollon toimintayksikölle tai erikoislääkärille, jolla on toiminnan edellyttämä erityisasiantuntemus ja henkilökunta sekä asianmukaiset tilat ja laitteet toimintaa varten ja joka esittää selvityksen 9 §:ssä tarkoitetun neuvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Lupa voidaan myöntää myös niin, että se koskee vain tiettyä varastointi- tai hoitomenetelmää.

26 §

*Toimintatiedot ja toiminnan tarkastus**Toimintatiedot ja toiminnan tarkastus*

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi määrätä toiminnan tarkastettavaksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä toiminnan tarkastettavaksi.

27 §

27 §

*Luvan peruuttaminen**Luvan peruuttaminen*

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa 24 §:ssä tarkoitetun luvan, jos sukusolujen tai alkioiden varastoinnissa taikka hedelmöityshoidossa on olennaisesti rikottu toimintaa koskevia säännöksiä. Jos toiminnassa esiintyy puutteita tai epäkohtia, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi määrätä toiminnan keskeytettäväksi, kunnes puutteet tai epäkohdat on korjattu, taikka peruuttaa luvan, jos puutteita tai epäkohtia ei ole korjattu sen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa 24 §:ssä tarkoitetun luvan, jos sukusolujen tai alkioiden varastoinnissa taikka hedelmöityshoidossa on olennaisesti rikottu toimintaa koskevia säännöksiä. Jos toiminnassa esiintyy puutteita tai epäkohtia, *Lupa- ja valvontavirasto* voi määrätä toiminnan keskeytettäväksi, kunnes puutteet tai epäkohdat on korjattu, taikka peruuttaa luvan, jos puutteita tai epäkohtia ei ole korjattu sen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

28 §

28 §

*Toiminnan lopettaminen**Toiminnan lopettaminen*

Kun palvelujen antaja lopettaa toimintansa, sen sukusolujen ja alkioiden varastointiin liittyvät asiakirjat on siirrettävä säilytettäväksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston määräämälle julkiselle palvelujen antajalle tai sellaiselle yksityiselle palvelujen antajalle, joka siihen suostuu. Myös jäljellä oleva sukusolujen tai alkioiden varasto on siirrettävä samalle palvelujen antajalle, jos se siihen suostuu. Muussa tapauksessa varasto on hävitettävä.

Kun palvelujen antaja lopettaa toimintansa, sen sukusolujen ja alkioiden varastointiin liittyvät asiakirjat on siirrettävä säilytettäväksi *Lupa- ja valvontaviraston* määräämälle julkiselle palvelujen antajalle tai sellaiselle yksityiselle palvelujen antajalle, joka siihen suostuu. Myös jäljellä oleva sukusolujen tai alkioiden varasto on siirrettävä samalle palvelujen antajalle, jos se siihen suostuu. Muussa tapauksessa varasto on hävitettävä.

Kun palvelujen antaja lopettaa toimintansa, hoitosuostumukset on julkisessa terveydenhuollossa siirrettävä palvelujen antajan ylläpitäjän arkistoon ja yksityisessä terveydenhuollossa sen aluehallintoviraston arkistoon, jonka alueella palveluja on annettu.

Kun palvelujen antaja lopettaa toimintansa, hoitosuostumukset on julkisessa terveydenhuollossa siirrettävä palvelujen antajan ylläpitäjän arkistoon ja yksityisessä terveydenhuollossa *Lupa- ja valvontaviraston* arkistoon.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

19.

Laki

kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain (21/1987) 5 §:n 2 momentti, 7 §:n 3 momentti ja 21 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 418/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Ennen kuin oikeusministeriö päättää vieraassa valtiossa määrätyn hoitoseuraamuksen täytäntöönpanosta Suomessa, sen on hankittava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston lausunto. Jos Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto katsoo, että hoitoseuraamuksen täytäntöönpano Suomessa ei ole perusteltua hoidon tarkoituksen saavuttamiseksi, sitä ei saa määrätä täytäntöönpantavaksi Suomessa.

Ennen kuin oikeusministeriö päättää vieraassa valtiossa määrätyn hoitoseuraamuksen täytäntöönpanosta Suomessa, sen on hankittava *Lupa- ja valvontaviraston* lausunto. Jos *Lupa- ja valvontavirasto* katsoo, että hoitoseuraamuksen täytäntöönpano Suomessa ei ole perusteltua hoidon tarkoituksen saavuttamiseksi, sitä ei saa määrätä täytäntöönpantavaksi Suomessa.

7 §

7 §

Päätäessään vieraassa valtiossa määrätyn hoitoseuraamuksen täytäntöönpanon jatkamisesta oikeusministeriön on määrättävä, että seuraamus pannaan täytäntöön Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston lausunnon mukaisesti tahdosta riippumattomana psykiatrisena

Päätäessään vieraassa valtiossa määrätyn hoitoseuraamuksen täytäntöönpanon jatkamisesta oikeusministeriön on määrättävä, että seuraamus pannaan täytäntöön *Lupa- ja valvontaviraston* lausunnon mukaisesti tahdosta riippumattomana psykiatrisena

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sairaalahoitona. Suomeen siirrettyä henkilöä ei vieraassa valtiossa määrätyn hoitoseuraamuksen perusteella saa pitää tahdosta riippumattomassa hoidossa pidempään kuin vieraassa valtiossa on määrätty. Hoidossapidon kokonaiskesto laskettaessa on vähennettävä aika, jonka hoitoseuraamukseen määrätty on täytäntöönpanon siirtämisen perusteena olleen rikoksen johdosta ollut vapautensa menettäneenä. Suomen lain mukaisten tahdosta riippumattoman hoidon edellytysten selvittämisestä ja selvityksen käynnistämisen ajankohdasta säädetään mielenterveyslain 4 b luvun 22 o §:ssä.

21 §

Oikeusministeriö tekee hoitoseuraamuksesta 1 momentissa tarkoitetun päätöksen Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston esityksestä.

sairaalahoitona. Suomeen siirrettyä henkilöä ei vieraassa valtiossa määrätyn hoitoseuraamuksen perusteella saa pitää tahdosta riippumattomassa hoidossa pidempään kuin vieraassa valtiossa on määrätty. Hoidossapidon kokonaiskesto laskettaessa on vähennettävä aika, jonka hoitoseuraamukseen määrätty on täytäntöönpanon siirtämisen perusteena olleen rikoksen johdosta ollut vapautensa menettäneenä. Suomen lain mukaisten tahdosta riippumattoman hoidon edellytysten selvittämisestä ja selvityksen käynnistämisen ajankohdasta säädetään mielenterveyslain 4 b luvun 22 o §:ssä.

21 §

Oikeusministeriö tekee hoitoseuraamuksesta 1 momentissa tarkoitetun päätöksen *Lupa- ja valvontaviraston* esityksestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

20.

Laki

kieltotoimenpiteitä koskevista edustajakanteista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kieltotoimenpiteitä koskevista edustajakanteista annetun lain (1101/2022) 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentti ja 9 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Oikeutettu yksikkö kotimaisia edustajakanteita varten

Kuluttaja-asiamies, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Finanssivalvonta, Liikenne- ja viestintävirasto, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja tietosuojavaltuutettu voivat oikeutettuina yksikköinä panna vireille kotimaisen edustajakanteen valvontavaltaansa kuuluvassa asiassa.

6 §

Oikeutettu yksikkö rajat ylittäviä edustajakanteita varten

Kuluttaja-asiamies, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Finanssivalvonta, Liikenne- ja viestintävirasto, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja tietosuojavaltuutettu voivat oikeutettuina yksikköinä valvontavaltaansa kuuluvassa asiassa panna vireille rajat ylittävän edustajakanteen toisessa ETA-valtiossa, jos elinkeinonharjoittajan menettely loukkaa kuluttajien yhteisiä etuja Suomessa 4 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

9 §

Edustajakanteista tiedottaminen

Kuluttaja-asiamiehen, Kilpailu- ja kuluttajaviraston, Finanssivalvonnan, Liikenne- ja viestintäviraston, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja tietosuojavaltuutetun sekä oikeutetuksi yksiköksi nimetyn järjestön on tiedotettava yleisölle verkkosivustoillaan vireille panemistaan edustajakanteista, niiden käsittelyvaiheista sekä niiden johdosta annetuista ratkaisuksista.

Oikeutettu yksikkö kotimaisia edustajakanteita varten

Kuluttaja-asiamies, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Finanssivalvonta, Liikenne- ja viestintävirasto, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, *Lupa- ja valvontavirasto* ja tietosuojavaltuutettu voivat oikeutettuina yksikköinä panna vireille kotimaisen edustajakanteen valvontavaltaansa kuuluvassa asiassa.

6 §

Oikeutettu yksikkö rajat ylittäviä edustajakanteita varten

Kuluttaja-asiamies, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Finanssivalvonta, Liikenne- ja viestintävirasto, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, *Lupa- ja valvontavirasto* ja tietosuojavaltuutettu voivat oikeutettuina yksikköinä valvontavaltaansa kuuluvassa asiassa panna vireille rajat ylittävän edustajakanteen toisessa ETA-valtiossa, jos elinkeinonharjoittajan menettely loukkaa kuluttajien yhteisiä etuja Suomessa 4 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

9 §

Edustajakanteista tiedottaminen

Kuluttaja-asiamiehen, Kilpailu- ja kuluttajaviraston, Finanssivalvonnan, Liikenne- ja viestintäviraston, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, *Lupa- ja valvontaviraston* ja tietosuojavaltuutetun sekä oikeutetuksi yksiköksi nimetyn järjestön on tiedotettava yleisölle verkkosivustoillaan vireille panemistaan edustajakanteista, niiden käsittelyvaiheista sekä niiden johdosta annetuista ratkaisuksista.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

21.

Laki

kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) 9, 52 ja 68 § sekä 79 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 9 § laissa 762/2022, 52 § laeissa 1394/2009, 908/2013 ja 992/2021, 68 § laissa 1394/2009 sekä 79 §:n 2 momentti laissa 992/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

Lupaviranomaisen on varattava tilaisuus lausunnon antamiseen sille kunnalle, jonka alueelle hanke sijoittuu tai jonka alueella hankkeen vaikutukset ilmenevät. Jos hankkeella on seudullista merkitystä, on tilaisuus varattava myös maakunnan liitolle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle on varattava tilaisuus lausunnon antamiseen myös, jos hankkeella on ympäristönsuojelun kannalta huomattava merkitys.

52 §

Hakijan on suoritettava kertakaikkinen korvaus tai, jos ennakkorvausta on suoritettu, loppuosa korvauksesta kolmen kuukauden kuluessa toimituksen päättymisajankohdasta maksamalla korvaus korvauksensaajalle tai tämän määräämään rahalaitokseen taikka, jos korvaus on määrätty tallettavaksi, *kiinteistön sijaintipaikan* aluehallintovirastoon.

9 §

Lupaviranomaisen on varattava tilaisuus lausunnon antamiseen sille kunnalle, jonka alueelle hanke sijoittuu tai jonka alueella hankkeen vaikutukset ilmenevät. Jos hankkeella on seudullista merkitystä, on tilaisuus varattava myös maakunnan liitolle ja *Lupa- ja valvontavirastolle*. *Lupa- ja valvontavirastolle* on varattava tilaisuus lausunnon antamiseen myös, jos hankkeella on ympäristönsuojelun kannalta huomattava merkitys.

52 §

Hakijan on suoritettava kertakaikkinen korvaus tai, jos ennakkorvausta on suoritettu, loppuosa korvauksesta kolmen kuukauden kuluessa toimituksen päättymisajankohdasta maksamalla korvaus korvauksensaajalle tai tämän määräämään rahalaitokseen taikka, jos korvaus on määrätty tallettavaksi, *Lupa- ja valvontavirastoon*.

Jos hakija on valittanut lunastuspäätöksestä, riidanalainen osa korvauksesta saadaan

Jos hakija on valittanut lunastuspäätöksestä, riidanalainen osa korvauksesta saadaan tallettaa kiinteistön sijaintipaikan aluehallintovirastoon. Oikeudesta suorittaa korvaus tallettamalla on lisäksi voimassa, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931), jäljempänä maksutalletuslaki, säädetään. Talletetun korvauksen nostamisesta säädetään 70 §:ssä.

Kun korvaus talletetaan, hakijan on annettava aluehallintovirastolle tarpeellisin osin jäljennös lunastuspäätöksestä.

Hakijan on viipymättä ilmoitettava korvauksen suorittamisesta Maanmittauslaitokselle ja samalla esitettävä siitä selvitys.

68 §

Kun korvaus on talletettu 49 §:n nojalla, aluehallintoviraston on annettava tallettamisesta tieto virallisessa lehdessä julkaistavalla yleistiedoksiannolla sekä kullekin asianomaiselle oikeudenhaltijalle, jonka osoite tiedetään, lisäksi erityistiedoksiannota.

Jos oikeudenhaltija haluaa käyttää oikeuttaan, hänen on tehtävä korvausta koskeva vaatimuksensa kolmen kuukauden kuluessa tallettamisesta tiedon saatuaan ja samalla esitettävä tarpeellinen selvitys oikeudestaan. Vaatimuksessa tarkoitettu korvaus on jaettava noudattaen soveltuvin kohdin, mitä ulosottokaassa (705/2007) säädetään ulosmitatun kiinteän omaisuuden myymisestä ja siinä kertyneiden varojen tilittämisestä ja jakamisesta. Jollei varojen jakamista ole vaadittu säädettyssä ajassa, aluehallintoviraston on viipymättä suoritettava ne korvauksensaajalle.

Kun ennakko korvaus on määrätty tallettavaksi 64 §:ssä tarkoitetulla tavalla haltuunotokatselmuksen joutuisan suorittamisen turvaamiseksi, aluehallintoviraston on ennen 1 ja 2 momentissa säädettyihin toimenpiteisiin ryhtymistä varattava haltuunotetun

tallettaa *Lupa- ja valvontavirastoon*. Oikeudesta suorittaa korvaus tallettamalla on lisäksi voimassa, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931), jäljempänä maksutalletuslaki, säädetään. Talletetun korvauksen nostamisesta säädetään 70 §:ssä.

Kun korvaus talletetaan, hakijan on annettava *Lupa- ja valvontavirastolle* tarpeellisin osin jäljennös lunastuspäätöksestä.

Hakijan on viipymättä ilmoitettava korvauksen suorittamisesta Maanmittauslaitokselle ja samalla esitettävä siitä selvitys.

68 §

Kun korvaus on talletettu 49 §:n nojalla, *Lupa- ja valvontaviraston* on annettava tallettamisesta tieto virallisessa lehdessä julkaistavalla yleistiedoksiannolla sekä kullekin asianomaiselle oikeudenhaltijalle, jonka osoite tiedetään, lisäksi erityistiedoksiannota.

Jos oikeudenhaltija haluaa käyttää oikeuttaan, hänen on tehtävä korvausta koskeva vaatimuksensa kolmen kuukauden kuluessa tallettamisesta tiedon saatuaan ja samalla esitettävä tarpeellinen selvitys oikeudestaan. Vaatimuksessa tarkoitettu korvaus on jaettava noudattaen soveltuvin kohdin, mitä ulosottokaassa (705/2007) säädetään ulosmitatun kiinteän omaisuuden myymisestä ja siinä kertyneiden varojen tilittämisestä ja jakamisesta. Jollei varojen jakamista ole vaadittu säädettyssä ajassa, *Lupa- ja valvontaviraston* on viipymättä suoritettava ne korvauksensaajalle.

Kun ennakko korvaus on määrätty tallettavaksi 64 §:ssä tarkoitetulla tavalla haltuunotokatselmuksen joutuisan suorittamisen turvaamiseksi, *Lupa- ja valvontaviraston* on ennen 1 ja 2 momentissa säädettyihin toimenpiteisiin ryhtymistä varattava haltuunotetun omaisuuden

Voimassa oleva laki

Ehdotus

omaisuuden omistajalle tilaisuus ennakkokorvauksen nostamiseen. Omistajalla on oikeus nostaa korvaus, jos hän osoittaa, ettei sen maksaminen hänelle loukkaa velkojien oikeutta ottaen huomioon, mitä 49 §:n 2 momentissa säädetään.

omistajalle tilaisuus ennakkokorvauksen nostamiseen. Omistajalla on oikeus nostaa korvaus, jos hän osoittaa, ettei sen maksaminen hänelle loukkaa velkojien oikeutta ottaen huomioon, mitä 49 §:n 2 momentissa säädetään.

79 §

79 §

Kun aluehallintoviraston korvauksen jakamista koskeva ilmoitus on saapunut, kirjaamisviranomaisen on ryhdyttävä viipymättä toimenpiteisiin tästä aiheutuvien merkintöjen tekemiseksi lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

Kun *Lupa- ja valvontaviraston* korvauksen jakamista koskeva ilmoitus on saapunut, kirjaamisviranomaisen on ryhdyttävä viipymättä toimenpiteisiin tästä aiheutuvien merkintöjen tekemiseksi lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

22.

Laki

kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain (566/2020) 2 §:n 2 momentin 5 kohta sekä
muutetaan 2 §:n 2 momentin 6 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Yhteistyöasetuksen mukaiset toimivaltaiset viranomaiset

Yhteistyöasetuksen mukaiset toimivaltaiset viranomaiset

Yhteistyöasetuksen mukaisia toimivaltaisia viranomaisia kuluttaja-asiamiehen lisäksi ovat:

Yhteistyöasetuksen mukaisia toimivaltaisia viranomaisia kuluttaja-asiamiehen lisäksi ovat:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5) aluehallintovirastot, kun kyse on kuluttajansuojasta kuluttajille tarjottavien tuotteiden hintojen ilmoittamisessa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/6/EY ja kulutusluottodirektiivin noudattamisen valvonnasta sekä siltä osin kuin ne valvovat asuntoluottodirektiivin noudattamista, sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettaviksi tulevissa laeissa;

6) Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto siltä osin kuin se valvoo sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin sekä audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin 9–11 artiklan ja 19–26 artiklan noudattamista, sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettaviksi tulevissa laeissa.

(kumotaan)

6) Lupa- ja valvontavirasto siltä osin kuin se valvoo sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin sekä audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin 9–11 artiklan ja 19–26 artiklan noudattamista, sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettaviksi tulevissa laeissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

23.

Laki

lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 17 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain (361/1983) 17 c §, sellaisena kuin se on laissa 293/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 c §

17 c §

Asiantuntija-avustajan pätevyysvaatimukset

Asiantuntija-avustajan pätevyysvaatimukset

Asiantuntija-avustajalla tulee olla Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) nojalla myöntämä oikeus

Asiantuntija-avustajalla tulee olla Lupa- ja valvontaviraston terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) nojalla myöntämä oikeus harjoittaa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

harjoittaa laillistettuna ammattihenkilönä psykologin tai lastenpsykiatriin ammattia taikka sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) nojalla myöntämä oikeus harjoittaa laillistettuna ammattihenkilönä sosiaalityöntekijän ammattia tai muu soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Lisäksi asiantuntija-avustajalla tulee olla tehtävän hoitamisessa edellytettävä täydennys- ja lisäkoulutus sekä kokemusta työskentelystä eroperheiden kanssa.

laillistettuna ammattihenkilönä psykologin tai lastenpsykiatriin ammattia taikka sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) nojalla myöntämä oikeus harjoittaa laillistettuna ammattihenkilönä sosiaalityöntekijän ammattia tai muu soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Lisäksi asiantuntija-avustajalla tulee olla tehtävän hoitamisessa edellytettävä täydennys- ja lisäkoulutus sekä kokemusta työskentelystä eroperheiden kanssa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

24.

Laki

oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 5 luvun 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain (100/2013) 5 luvun 8 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 luku

5 luku

Markkinaoikeudellisten asioiden käsittely

Markkinaoikeudellisten asioiden käsittely

8 §

8 §

*Hakemuksen antaminen tiedoksi eräissä
muissa tapauksissa*

*Hakemuksen antaminen tiedoksi eräissä
muissa tapauksissa*

Markkinaoikeuden on annettava 2 §:n 1 momentin 7 kohdassa mainitun ulkomaisen järjestön tai viranomaisen hakemus tiedoksi kuluttaja-asiamiehelle, Sosiaali- ja

Markkinaoikeuden on annettava 2 §:n 1 momentin 7 kohdassa mainitun ulkomaisen järjestön tai viranomaisen hakemus tiedoksi kuluttaja-asiamiehelle, Lupa- ja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tai Viestintävirastolle kunkin valvontavaltaan kuuluvassa asiassa. Mainitulle viranomaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jollei kuuleminen tarpeettomasti viivytä asian ratkaisua.

valvontavirastolle tai Viestintävirastolle kunkin valvontavaltaan kuuluvassa asiassa. Mainitulle viranomaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jollei kuuleminen tarpeettomasti viivytä asian ratkaisua.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

25.

Laki

positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 28 ja 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain (739/2022) 28 ja 29 §, sellaisena kuin niistä on 28 § osaksi laissa 189/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

28 §

28 §

Valvontaviranomaiset ja kehotus

Valvontaviranomaiset ja kehotus

Edellä 16, 19 ja 20 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden ja 18 §:ssä säädetyn ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamista valvoo Finanssivalvonta. Perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain (411/2018) 3 §:ssä tarkoitettujen perintätoiminnan harjoittajien osalta ilmoitus- ja ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamista valvoo kuitenkin Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

Jos Tulorekisteriyksikkö havaitsee puutteita 16, 19 ja 20 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai 18 §:ssä säädetyn ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamisessa, se voi kehottaa kyseessä olevaa ilmoitusvelvollista oikaisemaan puutteet määräajassa. Jos ilmoitusvelvollinen

Edellä 16, 19 ja 20 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden ja 18 §:ssä säädetyn ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamista valvoo Finanssivalvonta. Perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain (411/2018) 3 §:ssä tarkoitettujen perintätoiminnan harjoittajien osalta ilmoitus- ja ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamista valvoo kuitenkin *Lupa- ja valvontavirasto*.

Jos Tulorekisteriyksikkö havaitsee puutteita 16, 19 ja 20 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai 18 §:ssä säädetyn ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamisessa, se voi kehottaa kyseessä olevaa ilmoitusvelvollista oikaisemaan puutteet määräajassa. Jos ilmoitusvelvollinen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ei kehotuksesta huolimatta oikaise puutteita, Tulorekisteriyksikkö voi saattaa asian Finanssivalvonnan tai Etelä-Suomen aluehallintoviraston tietoon valvontatoimenpiteiden käynnistämiseksi.

ei kehotuksesta huolimatta oikaise puutteita, Tulorekisteriyksikkö voi saattaa asian Finanssivalvonnan tai *Lupa- ja valvontaviraston* tietoon valvontatoimenpiteiden käynnistämiseksi.

29 §

29 §

Valvontaviranomaisen ja Tulorekisteriyksikön tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisen ja Tulorekisteriyksikön tiedonsaantioikeus

Finanssivalvonnalla ja Etelä-Suomen aluehallintovirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada ilmoitusvelvolliselta ja Tulorekisteriyksiköltä ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä 16, 19 ja 20 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden ja 18 §:ssä säädetyn ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamisen valvomiseksi. Tulorekisteriyksiköllä on oikeus luovuttaa tiedot oma-aloitteisesti tai pyynnöstä.

Finanssivalvonnalla ja *Lupa- ja valvontavirastolla* on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada ilmoitusvelvolliselta ja Tulorekisteriyksiköltä ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä 16, 19 ja 20 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden ja 18 §:ssä säädetyn ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamisen valvomiseksi. Tulorekisteriyksiköllä on oikeus luovuttaa tiedot oma-aloitteisesti tai pyynnöstä.

Finanssivalvonnalla ja Etelä-Suomen aluehallintovirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa Tulorekisteriyksikölle oma-aloitteisesti tai pyynnöstä ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä 16, 19 ja 20 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden ja 18 §:ssä säädetyn ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamiseen liittyvän valvonta-asian selvittämiseksi.

Finanssivalvonnalla ja *Lupa- ja valvontavirastolla* on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa Tulorekisteriyksikölle oma-aloitteisesti tai pyynnöstä ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä 16, 19 ja 20 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden ja 18 §:ssä säädetyn ilmoittautumisvelvollisuuden noudattamiseen liittyvän valvonta-asian selvittämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

26.

Laki

pysäköinninvalvonnasta annetun lain 10 ja 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan pysäköinninvalvonnasta annetun lain (727/2011) 10 §:n 3 momentti ja 11 §:n 1 ja 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Toimivaltaiset viranomaiset

Aluehallintovirasto voi kunnanvaltuuston esityksestä tai sen suostumuksella ja saatuaan asianomaisen poliisilaitoksen päällikön lausunnon antaa 11 §:ssä tarkoitetun luvan siihen, että kunta alueellaan tai sen tietyllä osalla poliisin ohella huolehtii pysäköintiä ja pysäyttämistä sekä joutokäyntiä koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamisen valvonnasta sekä pysäköintivirhemaksujen ja muiden tässä laissa säädettyjen seuraamusten määräämisestä.

Lupa- ja valvontavirasto voi kunnanvaltuuston esityksestä tai sen suostumuksella ja saatuaan asianomaisen poliisilaitoksen päällikön lausunnon antaa 11 §:ssä tarkoitetun luvan siihen, että kunta alueellaan tai sen tietyllä osalla poliisin ohella huolehtii pysäköintiä ja pysäyttämistä sekä joutokäyntiä koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamisen valvonnasta sekä pysäköintivirhemaksujen ja muiden tässä laissa säädettyjen seuraamusten määräämisestä.

11 §

11 §

Lupa kunnalliseen pysäköinninvalvontaan

Lupa kunnalliseen pysäköinninvalvontaan

Aluehallintoviraston tulee kunnallista pysäköinninvalvontaa koskevan luvan myöntämistä harkitessaan ottaa huomioon alueen liikennetiheys, valvonnan tarve ja muut paikalliset olosuhteet sekä kunnan edellytykset asianmukaisesti huolehtia valvontatoimesta.

Lupa- ja valvontaviraston tulee kunnallista pysäköinninvalvontaa koskevan luvan myöntämistä harkitessaan ottaa huomioon alueen liikennetiheys, valvonnan tarve ja muut paikalliset olosuhteet sekä kunnan edellytykset asianmukaisesti huolehtia valvontatoimesta.

Aluehallintovirasto voi kunnanvaltuustoa kuultuaan ja saatuaan asianomaisen poliisilaitoksen päällikön lausunnon peruuttaa luvan tai muuttaa sen ehtoja, jos olosuhteissa on tapahtunut olennainen muutos tai asetettuja ehtoja ei ole noudatettu taikka valvontatointa ei muutoin ole hoidettu asianmukaisella tavalla. Ennen luvan peruuttamista aluehallintoviraston on kuitenkin kehotettava kuntaa kohtuullisessa määräajassa korjaamaan havaitut puutteet. Kunnanvaltuusto voi tehdä esityksen luvan peruuttamisesta tai ehtojen muuttamisesta.

Lupa- ja valvontavirasto voi kunnanvaltuustoa kuultuaan ja saatuaan asianomaisen poliisilaitoksen päällikön lausunnon peruuttaa luvan tai muuttaa sen ehtoja, jos olosuhteissa on tapahtunut olennainen muutos tai asetettuja ehtoja ei ole noudatettu taikka valvontatointa ei muutoin ole hoidettu asianmukaisella tavalla. Ennen luvan peruuttamista *Lupa- ja valvontaviraston* on kuitenkin kehotettava kuntaa kohtuullisessa määräajassa korjaamaan havaitut puutteet. Kunnanvaltuusto voi tehdä esityksen luvan peruuttamisesta tai ehtojen muuttamisesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

27.

Laki

rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931) 1–4, 6 ja 7 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1389/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Jos se, jolla on toiselta saatavana rahaa, arvopapereita tai asiakirjoja, kieltäytyy suoritusta vastaanottamasta taikka hänen poissaolonsa, sairautensa tai muu sellainen syy estää suorituksen, suoritusvelvollisella on oikeus tallettaa suoritettava aluehallintovirastoon ja siten vapautua suoritusvelvollisuudestaan.

Sama olkoon lakina, jos suoritusvelvollinen ei tiedä eikä ole velvollinen tietämään, kenelle suoritus on toimitettava tahi kenellä kahdesta tai useammasta suorituksen vaatijasta on siihen oikeus.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu suoritusvelvollisuus koskee arvo-osuutta, suoritetaan talletus avaamalla arvo-osuusrekisterissä arvo-osuustili, jolle asianomaiset arvo-osuudet kirjataan. Tilin haltijaksi on merkittävä velkoja, jos velkoja on tiedossa, tai "tuntematon velkoja" ja tilille on merkittävä 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu suorituspaikka sekä maininta siitä, että kysymys on suoritusvelvollisuudesta vapautumiseksi tehdystä suorituksesta. Arvo-

1 §

Jos se, jolla on toiselta saatavana rahaa, arvopapereita tai asiakirjoja, kieltäytyy suoritusta vastaanottamasta taikka hänen poissaolonsa, sairautensa tai muu sellainen syy estää suorituksen, suoritusvelvollisella on oikeus tallettaa suoritettava *Lupa- ja valvontavirastoon*, ja siten vapautua suoritusvelvollisuudestaan.

Jos suorituspaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, talletus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastoon.

Edellä 1 momentissa säädettyä sovelletaan myös, jos suoritusvelvollinen ei tiedä eikä hänen pitäisikään tietää, kenelle suoritus on toimitettava tahi kenellä kahdesta tai useammasta suorituksen vaatijasta on siihen oikeus.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu suoritusvelvollisuus koskee arvo-osuutta, suoritetaan talletus avaamalla arvo-osuusrekisterissä arvo-osuustili, jolle asianomaiset arvo-osuudet kirjataan. Tilin haltijaksi on merkittävä velkoja, jos velkoja on tiedossa, tai "tuntematon velkoja" ja tilille

osuusrekisterin pitäjän on heti tilin avaamisen jälkeen ilmoitettava talletuksesta suorituspaikan aluehallintovirastolle tai, jos suorituspaikka ei ole tiedossa, sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueeseen Helsingin kaupunki kuuluu. Mitä jäljempänä säädetään aluehallintovirastosta, sovelletaan siihen aluehallintovirastoon, jolle ilmoitus on tehty. Arvo-osuuksien siirtämiseen tililtä, velkojalle tehtävään ilmoitukseen sekä suoritusvelvollisuudesta vapautumiseen sovelletaan, mitä jäljempänä säädetään.

2 §

Sen, joka tahtoo 1 §:ssä mainitulla tavalla tallettaa suoritettavan, on ilmoitettava siitä kirjallisesti suorituspaikan aluehallintovirastolle. Ilmoituksessa on mainittava syy, johon vaatimus suoritusvelvollisuuden täyttämisestä tallettamalla perustuu, sekä kaikki ne seikat, joiden tunteminen on tarpeen luovutettaessa talletettua siihen oikeutetulle.

Tallettamisesta on suoritusvelvollisen ilmoitettava talletettuun oikeutetulle viipymättä, jos se on mahdollista, tai, jos useammat vaativat talletettua itselleen, kullekin heistä.

3 §

Suoritusvelvollinen voi talletusta tehdessään pidättää itselleen oikeuden saada talletettu takaisin. Jos joku on aluehallintovirastolta vaatinut talletettua itselleen, sitä ei kuitenkaan voida ilman hänen suostumustaan antaa suoritusvelvolliselle, ellei vaatimusta ole lainvoimaisesti hylätty.

4 §

Milloin tallettaminen on aiheutunut siitä, että kaksi tai useampi on vaatinut talletettua, aluehallintovirasto ei saa antaa sitä

on merkittävä suorituspaikka sekä maininta siitä, että kysymys on suoritusvelvollisuudesta vapautumiseksi tehdystä suorituksesta. Arvo-osuusrekisterin pitäjän on heti tilin avaamisen jälkeen ilmoitettava talletuksesta *1 momentissa tarkoitettulle virastolle.*

Mitä jäljempänä säädetään talletuksen vastaanottaneesta virastosta, sovelletaan siihen virastoon, jolle 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehty. Arvo-osuuksien siirtämiseen tililtä, velkojalle tehtävään ilmoitukseen sekä suoritusvelvollisuudesta vapautumiseen sovelletaan, mitä jäljempänä säädetään.

2 §

Sen, joka tahtoo 1 §:ssä mainitulla tavalla tallettaa suoritettavan, on ilmoitettava siitä kirjallisesti Lupa- ja valvontavirastolle. *Jos suorituspaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ilmoitus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastoon.* Ilmoituksessa on mainittava syy, johon vaatimus suoritusvelvollisuuden täyttämisestä tallettamalla perustuu, sekä kaikki ne seikat, joiden tunteminen on tarpeen luovutettaessa talletettua siihen oikeutetulle.

Tallettamisesta on suoritusvelvollisen ilmoitettava talletettuun oikeutetulle viipymättä, jos se on mahdollista, tai, jos useammat vaativat talletettua itselleen, kullekin heistä.

3 §

Suoritusvelvollinen voi talletusta tehdessään pidättää itselleen oikeuden saada talletettu takaisin. Jos joku on vaatinut *talletuksen vastaanottaneelta virastolta* talletettua itselleen, sitä ei kuitenkaan voida ilman hänen suostumustaan antaa suoritusvelvolliselle, ellei vaatimusta ole lainvoimaisesti hylätty.

4 §

Jos tallettaminen on aiheutunut siitä, että kaksi tai useampi on vaatinut talletettua, *talletuksen vastaanottanut virasto* ei saa antaa

kenellekään heistä ennen kuin he ovat sopineet asiasta tai asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

sitä kenellekään heistä ennen kuin he ovat sopineet asiasta tai asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

6 §

Aluehallintovirastoon tämän lain nojalla talletetut varat on talletettava viipymättä luottolaitokseen. Luottolaitokseen talletetuille varoille maksettavan koron saa se, joka saa nostaa talletuksen. Jollei aluehallintovirastossa ole varmaa säilytyspaikkaa, myös arvopaperit ja asiakirjat on säilytettävä luottolaitoksessa.

Maksu, joka säilyttämisestä ehkä vaaditaan, on tallettajan suoritettava. Jos hän sen laiminlyö, talletettu tai tarpeellinen osa siitä saadaan myydä maksun suorittamiseksi.

7 §

Jollei talletettua ole annettu pois kymmenen vuoden kuluessa tallettamisesta, tallettaja saa sen takaisin, vaikkei hän olekaan pidättänyt itselleen 3 §:ssä mainittua oikeutta. Tallettajan on kuitenkin vaadittava talletettua aluehallintovirastolta vuoden kuluessa mainitun määräajan päättymisestä. Muutoin talletettu menee valtiolle.

Jos kysymys oikeudesta talletettuun on tuomioistuimen tai välimiesten käsiteltävänä, kun kymmenen vuotta tallettamisesta on kulunut, lasketaan vuoden määräaika siitä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

6 §

Lupa- ja valvontavirastoon tai Ahvenanmaan valtionvirastoon tämän lain nojalla talletetut varat on talletettava viipymättä luottolaitokseen. Luottolaitokseen talletetuille varoille maksettavan koron saa se, joka saa nostaa talletuksen. Jollei *Lupa- ja valvontavirastossa tai Ahvenanmaan valtionvirastossa* ole varmaa säilytyspaikkaa, myös arvopaperit ja asiakirjat on säilytettävä luottolaitoksessa.

Maksu, joka säilyttämisestä ehkä vaaditaan, on tallettajan suoritettava. Jos hän sen laiminlyö, talletettu tai tarpeellinen osa siitä saadaan myydä maksun suorittamiseksi.

7 §

Jollei talletettua ole annettu pois kymmenen vuoden kuluessa tallettamisesta, tallettaja saa sen takaisin, *vaikka hän ei olisi* pidättänyt itselleen 3 §:ssä mainittua oikeutta. Tallettajan on kuitenkin vaadittava talletettua *talletuksen vastaanottaneelta virastolta* vuoden kuluessa mainitun määräajan päättymisestä. Muutoin talletettu menee valtiolle.

Jos kysymys oikeudesta talletettuun on tuomioistuimen tai välimiesten käsiteltävänä, kun kymmenen vuotta tallettamisesta on kulunut, lasketaan vuoden määräaika siitä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

syöttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan syöttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain (422/1974) 7 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1175/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Valtion etua ja oikeutta korvausasiassa valvoo Valtiokonttori, jonka pyynnöstä aluehallintoviraston on määrättävä asiamies käyttämään valtion puhevaltaa.

Valtion etua ja oikeutta korvausasiassa valvoo Valtiokonttori, jonka pyynnöstä *Lupa- ja valvontaviraston* on määrättävä asiamies käyttämään valtion puhevaltaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

29.

Laki

yrityksen saneerauksesta annetun lain 10 ja 71 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) 10 §:n 4 momentti ja 71 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 10 §:n 4 momentti laissa 794/1998 ja 71 §:n 3 momentti laissa 365/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Velkojatoimikunta

Velkojatoimikunta

Voimassa oleva laki

Jos velallisen palveluksessa työsuhteen perusteella olevan henkilöstön määrä säännöllisesti on vähintään 50, velallisen kotipaikan työvoima- ja elinkeinokeskuksella on oikeus nimetä velkojatoimikuntaan yksi työvoima-asiain hallintoa edustava henkilö, joka saa osallistua toimikunnan työhön ilman äänivaltaa.

71 §

Päätös menettelyn aloittamisesta

Selvittäjän on viipymättä annettava päätös tiedoksi velallisen hakemuksesta tai selvityksestä ilmeneville velkojille sekä takaajille, kanssavelallisille ja vakuuden asettajille. Jos kysymyksessä on 10 §:n 4 momentissa tarkoitettu velallinen, päätös on annettava tiedoksi myös asianomaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Maksukyvyttömyysmenettelyistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2015/848 tarkoitetuille ulkomaisille velkojille ilmoitus on toimitettava siten kuin asetuksessa edellytetään.

Ehdotus

Jos velallisen palveluksessa työsuhteen perusteella olevan henkilöstön määrä säännöllisesti on vähintään 50, velallisen kotipaikan *työllisyysalueella* on oikeus nimetä velkojatoimikuntaan yksi *työvoimaviranomaista* edustava henkilö, joka saa osallistua toimikunnan työhön ilman äänivaltaa.

71 §

Päätös menettelyn aloittamisesta

Selvittäjän on viipymättä annettava päätös tiedoksi velallisen hakemuksesta tai selvityksestä ilmeneville velkojille sekä takaajille, kanssavelallisille ja vakuuden asettajille. Jos kysymyksessä on 10 §:n 4 momentissa tarkoitettu velallinen, päätös on annettava tiedoksi myös asianomaiselle *työllisyysalueelle*. Maksukyvyttömyysmenettelyistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2015/848 tarkoitetuille ulkomaisille velkojille ilmoitus on toimitettava siten kuin asetuksessa edellytetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
..

30.

Laki

löytötavaralain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan löytötavaralain (778/1988) 21 a §:n 1 momentti, 25 ja 25 a § sekä 25 b §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1397/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 a §

21 a §

Luvan myöntämisen edellytykset

Lupa- ja valvontaviraston myöntämisen edellytykset

Aluehallintoviraston on myönnettävä hakijalle lupa löytötavaratoimiston pitämiseen 5 §:ssä tarkoitettujen löytötavaroiden käsittelyä varten, jos:

1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;

2) hakija ei ole konkurssissa ja jos hakija on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;

3) hakija on ilmoittanut vastaavan hoitajan, joka täyttää 21 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset.

Lupa- ja valvontaviraston on myönnettävä hakijalle lupa löytötavaratoimiston pitämiseen 5 §:ssä tarkoitettujen löytötavaroiden käsittelyä varten, jos:

1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;

2) hakija ei ole konkurssissa ja jos hakija on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;

3) hakija on ilmoittanut vastaavan hoitajan, joka täyttää 21 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset.

25 §

25 §

Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeus

Aluehallintovirasto valvoo löytötavaratoimistojen toimintaa.

Löytötavaratoimiston on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava aluehallintovirastolle valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettuja sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen vastaavan hoitajan luotettavuuden selvittämiseksi. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään erikseen.

Lupa- ja valvontavirasto valvoo löytötavaratoimistojen toimintaa.

Löytötavaratoimiston on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava *Lupa- ja valvontavirastolle* valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettuja sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen vastaavan hoitajan luotettavuuden selvittämiseksi. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään erikseen.

25 a §

25 a §

Pakkokeinot

Lupa- ja valvontaviraston pakkokeinot

Aluehallintoviraston on kiellettävä löytötavaratoimiston pitäminen, jos löytötavaratoimistoa pidetään tämän lain vastaisesti ilman lupaa. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa

Lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä löytötavaratoimiston pitäminen, jos löytötavaratoimistoa pidetään tämän lain vastaisesti ilman lupaa. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa

olevaan tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos löytötavaratoimisto tai vastaava hoitaja laiminlyö tästä laista johtuvan velvollisuuden, aluehallintovirasto voi kehottaa löytötavaratoimistoa tai vastaavaa hoitajaa täyttämään velvollisuuden määräajassa. Jos laiminlyönnit ovat vakavia tai jos ne annetusta kehotuksesta huolimatta toistuvat, aluehallintovirasto voi osaksi tai kokonaan kieltää löytötavaratoimiston toiminnan määräajaksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Aluehallintovirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakosta on muutoin voimassa, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

25 b §

Luvan peruuttaminen

Aluehallintoviraston on peruutettava lupa löytötavaratoimiston pitämiseen, jos:

- 1) löytötavaratoimisto on lopettanut toimintansa;
- 2) 21 a §:ssä säädetyt luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty;
- 3) löytötavaratoimistolla ei enää ole vastaavaa hoitajaa, joka täyttää 21 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset, eikä löytötavaratoimisto ole aluehallintoviraston kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uutta vastaavaa hoitajaa; taikka
- 4) löytötavaratoimiston tai vastaavan hoitajan toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyöntejä ja löytötavaratoimistolle on jo aiemmin asetettu määräaikainen toimintakielto.

olevaan tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos löytötavaratoimisto tai vastaava hoitaja laiminlyö tästä laista johtuvan velvollisuuden, *Lupa- ja valvontavirasto* voi kehottaa löytötavaratoimistoa tai vastaavaa hoitajaa täyttämään velvollisuuden määräajassa. Jos laiminlyönnit ovat vakavia tai jos ne annetusta kehotuksesta huolimatta toistuvat, *Lupa- ja valvontavirasto* voi osaksi tai kokonaan kieltää löytötavaratoimiston toiminnan määräajaksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakosta on muutoin voimassa, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

25 b §

Luvan peruuttaminen

Lupa- ja valvontaviraston on peruutettava lupa löytötavaratoimiston pitämiseen, jos:

- 1) löytötavaratoimisto on lopettanut toimintansa;
- 2) 21 a §:ssä säädetyt luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty;
- 3) löytötavaratoimistolla ei enää ole vastaavaa hoitajaa, joka täyttää 21 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset, eikä löytötavaratoimisto ole *Lupa- ja valvontaviraston* kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uutta vastaavaa hoitajaa; taikka
- 4) löytötavaratoimiston tai vastaavan hoitajan toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyöntejä ja löytötavaratoimistolle on jo aiemmin asetettu määräaikainen toimintakielto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Voimassa oleva laki

Ehdotus

31.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 12 §, sellaisena kuin se on laissa 1386/2009,
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 luku

11 luku

Tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä

Tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä

12 §

12 §

Tiedoksianto valtiolle on toimitettava aluehallintovirastolle tai sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa valtion puhevaltaa. Kun tiedoksianto on toimitettu aluehallintovirastolle, sen tulee toimittaa jäljennös tiedoksi annetuista asiakirjoista sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa valtion puhevaltaa.

Tiedoksianto valtiolle on toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* tai sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa valtion puhevaltaa. Kun tiedoksianto on toimitettu *Lupa- ja valvontavirastolle*, sen tulee toimittaa jäljennös tiedoksi annetuista asiakirjoista sille viranomaiselle, joka käyttää asiassa valtion puhevaltaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

32.

Laki

osakeyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osakeyhtiölain (624/2006) 5 luvun 17 §:n 2 momentti, 7 luvun 7 §:n 1 ja 3 momentti ja 18 luvun 11 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1413/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 luku

5 luku

Yhtiökokous

Yhtiökokous

17 §

17 §

Koolle kutsuminen

Koolle kutsuminen

Jos yhtiökokousta ei kutsuta koolle, vaikka kutsu tulisi lain, yhtiöjärjestyksen tai yhtiökokouksen päätöksen mukaan toimittaa, tai jos kokouskutsusta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu, aluehallintoviraston tulee hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen, toimitusjohtajan, tilintarkastajan tai osakkeenomistajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhtiön kustannuksella. Aluehallintoviraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

Jos yhtiökokousta ei kutsuta koolle, vaikka kutsu tulisi lain, yhtiöjärjestyksen tai yhtiökokouksen päätöksen mukaan toimittaa, tai jos kokouskutsusta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu, *Lupa- ja valvontaviraston* tulee hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen, toimitusjohtajan, tilintarkastajan tai osakkeenomistajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhtiön kustannuksella. *Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, oikeuttajana toimii kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.*

7 luku

7 luku

Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

7 §

7 §

Erityisen tarkastuksen määrääminen

Erityisen tarkastuksen määrääminen

Osakkeenomistaja voi hakea yhtiön kotipaikan aluehallintovirastolta erityisen tarkastuksen toimittamista yhtiön hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Edellytyksenä on, että ehdotusta on yhtiökokouksessa käsitelty ja kannatettu 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Hakemus aluehallintovirastolle on tehtävä kuukauden kuluessa yhtiökokouksesta.

Osakkeenomistaja voi hakea yhtiön kotipaikan *Lupa- ja valvontavirastolta* erityisen tarkastuksen toimittamista yhtiön hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. *Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, hakemus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastolle.* Edellytyksenä on, että ehdotusta on yhtiökokouksessa käsitelty ja kannatettu 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Hakemus on tehtävä kuukauden kuluessa yhtiökokouksesta.

Aluehallintoviraston on kuultava yhtiön hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Aluehallintovirasto voi määrätä yhden tai useamman erityisen tarkastajan. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston on kuultava yhtiön hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Lupa- ja valvontavirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto voi määrätä yhden tai useamman erityisen tarkastajan. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

18 luku

18 luku

Vähemmistöosakkeiden lunastaminen

Vähemmistöosakkeiden lunastaminen

11 §

11 §

Lunastushinnan suorittaminen ja oikeuksien siirtyminen

Lunastushinnan suorittaminen ja oikeuksien siirtyminen

Lunastushinta voidaan suorittaa tallettamalla se yhtiön kotipaikan aluehallintoviraston huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään, jos tallettamiseen on mainitun lain 1 §:n mukaiset edellytykset. Lunastaja ei tällöin saa pidättää itselleen oikeutta saada talletettua takaisin.

Lunastushinta voidaan suorittaa tallettamalla se *Lupa- ja valvontaviraston* huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään, jos tallettamiseen on mainitun lain 1 §:n mukaiset edellytykset. Lunastaja ei tällöin saa pidättää itselleen oikeutta saada talletettua takaisin. *Jos yhtiön kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, talletus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionviraston huostaan.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

33.

Laki

osuuskuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osuuskuntalain (421/2013) 5 luvun 18 §:n 2 momentti ja 40 §, 7 luvun 7 §:n 4 momentti ja 15 §:n 1 ja 3 momentti sekä 26 luvun 9 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 luku

5 luku

Osuuskunnan kokous ja edustajisto

Osuuskunnan kokous ja edustajisto

18 §

18 §

Kokouksen koolle kutsuminen

Kokouksen koolle kutsuminen

Jos osuuskunnan kokousta ei kutsuta koolle, vaikka kutsu tulisi lain, sääntöjen tai osuuskunnan kokouksen päätöksen mukaan toimittaa, tai jos kokouskutsusta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu, aluehallintoviraston on hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen, toimitusjohtajan, tilintarkastajan, toiminnantarkastajan tai osuuskunnan jäsenen hakemuksesta oikeutettava hakija kutsumaan kokous koolle osuuskunnan kustannuksella. Aluehallintoviraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

Jos osuuskunnan kokousta ei kutsuta koolle, vaikka kutsu tulisi lain, sääntöjen tai osuuskunnan kokouksen päätöksen mukaan toimittaa, tai jos kokouskutsusta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä on olennaisesti rikottu, *Lupa- ja valvontaviraston* on hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen, toimitusjohtajan, tilintarkastajan, toiminnantarkastajan tai osuuskunnan jäsenen hakemuksesta oikeutettava hakija kutsumaan kokous koolle osuuskunnan kustannuksella. *Jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, oikeuttajana toimii kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.*

40 §

40 §

Valinnan laiminlyönti

Valinnan laiminlyönti

Jos edustajiston jäsenten valinta laiminlyödään, noudatetaan, mitä 18 §:n 2 momentissa säädetään aluehallintoviraston oikeudesta oikeuttaa hakija kutsumaan koolle tarvittava kokous. Siinä tarkoitetun hakemuksen edustajiston vaalin

Jos edustajiston jäsenten valinta laiminlyödään, noudatetaan, mitä 18 §:n 2 momentissa säädetään *Lupa- ja valvontaviraston* tai *Ahvenanmaan valtionviraston* oikeudesta oikeuttaa hakija kutsumaan koolle tarvittava kokous. Siinä tarkoitetun hakemuksen edustajiston vaalin

Voimassa oleva laki

Ehdotus

järjestämisestä voi tehdä myös osuuskunnan jäsen.

järjestämisestä voi tehdä myös osuuskunnan jäsen.

7 luku

7 luku

Tilintarkastus, toiminnantarkastus, jäsenen tarkastusoikeus ja erityinen tarkastus

Tilintarkastus, toiminnantarkastus, jäsenen tarkastusoikeus ja erityinen tarkastus

7 §

7 §

Toiminnantarkastajan valinta ja toimikausi

Toiminnantarkastajan valinta ja toimikausi

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai sääntöjen mukaisesti, aluehallintovirasto määrää toiminnantarkastajan noudattaen, mitä 5 §:ssä säädetään tilintarkastajan määräämisestä.

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai sääntöjen mukaisesti, *Lupa- ja valvontavirasto* määrää toiminnantarkastajan noudattaen, mitä 5 §:ssä säädetään tilintarkastajan määräämisestä. *Jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, määräyksen antaa kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.*

15 §

15 §

Erityisen tarkastuksen määrääminen

Erityisen tarkastuksen määrääminen

Jäsen voi hakea osuuskunnan kotipaikan aluehallintovirastolta erityisen tarkastuksen toimittamista osuuskunnan hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päätyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Edellytyksenä on, että ehdotusta on osuuskunnan kokouksessa käsitelty ja kannatettu 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Hakemus aluehallintovirastolle on tehtävä kuukauden kuluessa osuuskunnan kokouksesta.

Jäsen voi hakea *Lupa- ja valvontavirastolta* erityisen tarkastuksen toimittamista osuuskunnan hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päätyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. *Jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, hakemus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastolle.* Edellytyksenä on, että ehdotusta on osuuskunnan kokouksessa käsitelty ja kannatettu 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Hakemus on tehtävä kuukauden kuluessa osuuskunnan kokouksesta.

Aluehallintoviraston on kuultava osuuskunnan hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Aluehallintovirasto voi määrätä yhden tai

Lupa- ja valvontaviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston on kuultava osuuskunnan hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. *Lupa- ja*

Voimassa oleva laki

useamman erityisen tarkastajan. Määräyksen voi panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

26 luku

Riitojen ratkaiseminen

9 §

Lunastushinnan suorittaminen ja oikeuksien siirtyminen

Lunastushinta voidaan suorittaa tallettamalla se osuuskunnan kotipaikan aluehallintoviraston huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään, jos tallettamiseen on mainitun lain 1 §:n mukaiset edellytykset. Lunastaja ei tällöin saa pidättää itselleen oikeutta saada lunastushintaa takaisin.

Ehdotus

valvontavirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto voi määrätä yhden tai useamman erityisen tarkastajan. Määräyksen voi panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

26 luku

Riitojen ratkaiseminen

9 §

Lunastushinnan suorittaminen ja oikeuksien siirtyminen

Lunastushinta voidaan suorittaa tallettamalla se *Lupa- ja valvontaviraston* huostaan siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään, jos tallettamiseen on mainitun lain 1 §:n mukaiset edellytykset. Lunastaja ei tällöin saa pidättää itselleen oikeutta saada lunastushintaa takaisin. *Jos osuuskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, talletus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionviraston huostaan.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
..

34.

Laki

perintökaaren 22 luvun 7 §:n ja 25 luvun 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perintökaaren (40/1965) 22 luvun 7 §:n 2 momentti ja 25 luvun 8 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1392/2009, seuraavasti:

22 luku

**Erityisjälkisäädöksen ja
tarkoitemääräyksen täytäntöönpanosta**

7 §

Kun on kysymys määräyksestä yleishyödylliseen tarkoitukseen, voi aluehallintovirasto, jonka alueella täytäntöönpano on pääasiallisesti toimitettava, määrätä sopivan henkilön ajamaan kannetta.

25 luku

**Jäämistöön kuuluvan maatilan
jakamisesta**

8 §

Ennen lopullista perinnönjakoa, jossa sovelletaan tämän luvun säännöksiä, pesänjakajan on tarvittaessa tai kuolinpesän osakkaan vaatimuksesta hankittava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, jonka alueella jäämistöön kokonaan tai osaksi kuuluvan maatilan talouskeskus sijaitsee, lausunto siitä:

Jos osakas ei hyväksy elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausuntoa, hän voi kuukauden kuluessa siitä, kun hän todistettavasti sai tiedon tästä lausunnosta, pyytää 1 momentissa mainituista seikoista Maaseutuviraston lausunnon. Maaseutuviraston tulee lähettää lausuntonsa lausunnon pyytäjälle ja pesänjakajalle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Maaseutuviraston on annettava tässä pykälässä tarkoitettu lausuntonsa kiireellisenä.

22 luku

**Erityisjälkisäädöksen ja
tarkoitemääräyksen täytäntöönpanosta**

7 §

Kun on kysymys määräyksestä yleishyödylliseen tarkoitukseen, voi *Lupa- ja valvontavirasto* määrätä sopivan henkilön ajamaan kannetta.

25 luku

**Jäämistöön kuuluvan maatilan
jakamisesta**

8 §

Ennen lopullista perinnönjakoa, jossa sovelletaan tämän luvun säännöksiä, pesänjakajan on tarvittaessa tai kuolinpesän osakkaan vaatimuksesta hankittava *elinvoimakeskukselta*, jonka alueella jäämistöön kokonaan tai osaksi kuuluvan maatilan talouskeskus sijaitsee, lausunto siitä:

Jos osakas ei hyväksy *elinvoimakeskuksen* lausuntoa, hän voi kuukauden kuluessa siitä, kun hän todistettavasti sai tiedon tästä lausunnosta, pyytää 1 momentissa mainituista seikoista *Ruokaviraston* lausunnon. *Ruokaviraston* tulee lähettää lausuntonsa lausunnon pyytäjälle ja pesänjakajalle.

Elinvoimakeskuksen ja *Ruokaviraston* on annettava tässä pykälässä tarkoitettu lausuntonsa kiireellisenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

35.

Laki

rikoslain 22 luvun 5 §:n ja 30 luvun 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 22 luvun 5 §:n 4 kohta ja 30 luvun 12 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 22 luvun 5 §:n 4 kohta laissa 373/2009 ja 30 luvun 12 §:n 1 momentti
laissa 411/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 luku

22 luku

Sikiön, alkion ja perimän loukkaamisesta

Sikiön, alkion ja perimän loukkaamisesta

5 §

5 §

Laiton sukusolujen käyttö

Laiton sukusolujen käyttö

Joka

Joka

4) varastoi sukusoluja tai alkioita taikka antaa hedelmöityshoitoa ilman hedelmöityshoitolain 24 §:ssä tarkoitettua Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston lupaa tai vastoin hedelmöityshoitolain 6 §:n 3 momentissa säädettyä aikarajoitusta taikka

4) varastoi sukusoluja tai alkioita taikka antaa hedelmöityshoitoa ilman hedelmöityshoitolain 24 §:ssä tarkoitettua *Lupa- ja valvontaviraston* lupaa tai vastoin mainitun lain 6 §:n 3 momentissa säädettyä aikarajoitusta taikka

on tuomittava laittomasta sukusolujen käytöstä sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

on tuomittava laittomasta sukusolujen käytöstä sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

30 luku

30 luku

Elinkeinorikoksista

Elinkeinorikoksista

12 §

12 §

Syyteoikeus

Syyteoikeus

Syyttäjän on ennen markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista varattava kuluttaja-asiamiehelle sekä ennen alkoholijuoman markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle

Syyttäjän on ennen markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista varattava kuluttaja-asiamiehelle sekä ennen alkoholijuoman markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista *Lupa- ja valvontavirastolle* tilaisuus antaa lausuntonsa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tilaisuus antaa lausuntonsa asiassa. Tuomioistuimen on markkinointirikosta ja kilpailumenettelyrikosta koskevaa asiaa käsitellessään varattava kuluttaja-asiamiehelle sekä alkoholijuoman markkinointirikosta koskevaa asiaa käsitellessään Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

asiassa. Tuomioistuimen on markkinointirikosta ja kilpailumenettelyrikosta koskevaa asiaa käsitellessään varattava kuluttaja-asiamiehelle sekä alkoholijuoman markkinointirikosta koskevaa asiaa käsitellessään *Lupa- ja valvontavirastolle* tilaisuus tulla kuulluksi.

.....
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

36.

Laki

rikosrekisterilain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikosrekisterilain (770/1993) 4 §:n 1 momentin 3 a kohta, sellaisena kuin se on laissa 733/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Rikosrekisteristä voidaan 3 §:ssä tai muussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa henkilöä koskeva tieto:

3 a) Etelä-Suomen aluehallintovirastolle rahanpesun ehkäisemiseksi annetun lainsäädännön mukaan ilmoitusvelvollisten yritysten vastuuhenkilöiden taustan selvittämiseksi;

4 §

Rikosrekisteristä voidaan 3 §:ssä tai muussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa henkilöä koskeva tieto:

3 a) *Lupa- ja valvontavirastolle* rahanpesun ehkäisemiseksi annetun lainsäädännön mukaan ilmoitusvelvollisten yritysten vastuuhenkilöiden taustan selvittämiseksi;

.....
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

37.

Laki

ryhmärakennuttamislain 23 ja 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ryhmärakennuttamislain (190/2015) 23 §:n 2 momentti ja 27 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 §

23 §

Ryhmärakennuttamisasiakirjat

Ryhmärakennuttamisasiakirjat

Jos asunto-osakeyhtiö hankkii rakentamisvaiheessa luottolaitokselta luottoa, luottoa antavan luottolaitoksen on säilytettävä ryhmärakennuttamisasiakirjat. Jos asunto-osakeyhtiö ei hanki tällaista luottoa, sen aluehallintoviraston, jonka toimialueella yhtiön rakennukset sijaitsevat, on säilytettävä asiakirjat. Myös jälkimmäisessä tapauksessa säilyttäjänä voi olla tehtävään suostuva luottolaitos. Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjänä toimivan luottolaitoksen on säilytettävä asiakirjat Suomessa ja, jos mahdollista, yhtiön rakennusten sijaintikunnassa.

Jos asunto-osakeyhtiö hankkii rakentamisvaiheessa luottolaitokselta luottoa, luottoa antavan luottolaitoksen on säilytettävä ryhmärakennuttamisasiakirjat. Jos asunto-osakeyhtiö ei hanki tällaista luottoa, *Lupa- ja valvontaviraston* on säilytettävä asiakirjat. *Jos yhtiön rakennukset sijaitsevat Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan valtionviraston on kuitenkin säilytettävä asiakirjat.* Myös jälkimmäisissä tapauksissa säilyttäjänä voi olla tehtävään suostuva luottolaitos. Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjänä toimivan luottolaitoksen on säilytettävä asiakirjat Suomessa ja, jos mahdollista, yhtiön rakennusten sijaintikunnassa.

27 §

27 §

Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjän tehtävistään perimät palkkiot

Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjän tehtävistään perimät palkkiot

Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjänä toimivalla luottolaitoksella on oikeus periä kohtuullinen palkkio osakekirjojen painattamisesta, ryhmärakennuttamisasiakirjojen ja osakekirjojen säilyttämisestä sekä muiden laissa säädettyjen tehtävien suorittamisesta asunto-osakeyhtiöltä sekä todistusten ja

Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjänä toimivalla luottolaitoksella on oikeus periä kohtuullinen palkkio osakekirjojen painattamisesta, ryhmärakennuttamisasiakirjojen ja osakekirjojen säilyttämisestä sekä muiden laissa säädettyjen tehtävien suorittamisesta asunto-osakeyhtiöltä sekä todistusten ja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

jäljennösten antamisesta niiden pyytäjältä. Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjänä toimivan aluehallintoviraston näiden tehtävien suorittamisesta perimistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

jäljennösten antamisesta niiden pyytäjältä. Ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttäjänä toimivan *viraston* näiden tehtävien suorittamisesta perimistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992). *Ahvenanmaan valtionviraston tehtävien suorittamisesta perimistä maksuista säädetään lisäksi Ahvenanmaan valtionvirastosta annetussa laissa (/).*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

. .

38.

Laki

saamen kielilain 2 ja 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan saamen kielilain (1086/2003) 2 §:n 1 momentin 3 ja 7 kohta sekä 27 §, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 647/2021 ja 7 kohta laissa 1136/2023 sekä 27 § laissa 1137/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Lain soveltamisala

Lain soveltamisala

Viranomaisia, joihin tätä lakia sovelletaan, ovat:

Viranomaisia, joihin tätä lakia sovelletaan, ovat:

3) ne aluehallintovirastot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, joiden toimialueeseen edellä mainitut kunnat kokonaan tai osittain kuuluvat, ja niiden yhteydessä toimivat toimielimet;

3) *elinvoimakeskukset*, joiden toimialueeseen edellä mainitut kunnat kokonaan tai osittain kuuluvat, ja niiden yhteydessä toimivat toimielimet;

7) Oikeuspalveluvirasto, Ulosottolaitos, Verohallinto, Kansaneläkelaitos,

7) Oikeuspalveluvirasto, Ulosottolaitos, Verohallinto, Kansaneläkelaitos, Maanmittauslaitos, Digi- ja väestövirasto,

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Maanmittauslaitos, Digi- ja väestövirasto ja
Maatalousyrittäjien eläkelaitos;

Maatalousyrittäjien eläkelaitos ja Lupa- ja
valvontavirasto;

27 §

27 §

Saamen kielen avustaja

Saamen kielen avustaja

Aluehallintovirastossa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa, Digi- ja väestötietovirastossa sekä valtion piiri- ja paikallishallinnon viranomaisessa voi saamelaiden kotiseutualueella olla saamen kielen avustaja. Avustajan palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia.

Lupa- ja valvontavirastossa, elinvoimakeskuksessa, Digi- ja väestötietovirastossa sekä valtion piiri- ja paikallishallinnon viranomaisessa voi saamelaiden kotiseutualueella olla saamen kielen avustaja. Avustajan palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

39.

Laki

turvallisuuatutkintalain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan turvallisuuatutkintalain (525/2011) 16 §:n 2 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 439/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

16 §

Ilmoitusvelvollisuus

Ilmoitusvelvollisuus

Ilmoitusvelvollisuus on myös:

Ilmoitusvelvollisuus on myös:

3) aluehallintovirastolla;

3) Lupa- ja valvontavirastolla ja
Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan
valtionvirastolla;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

40.

Laki

ulosottokaaren 2 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulosottokaaren (705/2007) 2 luvun 2 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on
laissa 1161/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

2 luku

Ulosottoperusteet

Ulosottoperusteet

2 §

2 §

Ulosottoperusteiden luettelo

Ulosottoperusteiden luettelo

Ulosottoperusteita ovat seuraavat asiakirjat:

Ulosottoperusteita ovat seuraavat asiakirjat:

6) valtioneuvoston, ministeriön, valtion keskushallintoon kuuluvan viraston ja aluehallintoviraston päätös sekä muu hallintopäätös, jos sen täytäntöönpanosta tämän lain mukaisessa järjestyksessä säädetään muussa laissa.

6) valtioneuvoston, ministeriön ja valtion keskushallintoon kuuluvan viraston päätös sekä muu hallintopäätös, jos sen täytäntöönpanosta tämän lain mukaisessa järjestyksessä säädetään muussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

41.

Laki

vaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaalilain (714/1998) 11 §:n 1 momentti, 99 §:n 2 momentti ja 192 §, sellaisina kuin ne ovat, 11 §:n 1 momentti laissa 271/2013, 99 §:n 2 momentti laissa 1404/2009 ja 192 § laissa 1132/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

11 §

Vaalipiirilautakunta

Vaalipiirilautakunta

Aluehallintoviraston on hyvissä ajoin ennen eduskuntavaaleja asetettava jokaiseen 5 §:ssä tarkoitettuun vaalipiiriin vaalipiirilautakunta. Sen toimikausi kestää, kunnes uusi lautakunta on valittu. Lautakunnan asettaa se aluehallintovirasto, jonka alueella lautakunnan kokouspaikka on.

Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston on toimialueillaan hyvissä ajoin ennen eduskuntavaaleja asetettava jokaiseen 5 §:ssä tarkoitettuun vaalipiiriin vaalipiirilautakunta. Sen toimikausi kestää, kunnes uusi lautakunta on valittu. Vaalipiirilautakunnat asettaa Lupa- ja valvontavirasto. Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirilautakunnan asettaa kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.

99 §

99 §

Asiakirjojen ja tarvikkeiden säilyttäminen

Asiakirjojen ja tarvikkeiden säilyttäminen

Vaalien tuloksen vahvistamisen jälkeen äänestysliput ja kappale ehdokaslistojen yhdistelmää tai presidentinvaalin ehdokasluetteloa on pantava päällykseen, joka sinetöidään oikeusministeriön määräämällä tavalla. Ne on säilytettävä, kunnes lähinnä seuraavat vastaavat vaalit on toimitettu. Laskelmat on säilytettävä pöytäkirjan liitteenä. Hallussaan olevat asiakirjat ja vaaleissa käytetyt tarvikkeet vaalipiirilautakunnan on luovutettava aluehallintovirastolle säilytettäväksi.

Vaalien tuloksen vahvistamisen jälkeen äänestysliput ja kappale ehdokaslistojen yhdistelmää tai presidentinvaalin ehdokasluetteloa on pantava päällykseen, joka sinetöidään oikeusministeriön määräämällä tavalla. Ne on säilytettävä, kunnes lähinnä seuraavat vastaavat vaalit on toimitettu. Laskelmat on säilytettävä pöytäkirjan liitteenä. Hallussaan olevat asiakirjat ja vaaleissa käytetyt tarvikkeet vaalipiirilautakunnan on luovutettava *Lupa- ja valvontavirastolle* säilytettäväksi. *Ahvenanmaan maakunnassa hallussaan olevat asiakirjat ja vaaleissa käytetyt tarvikkeet vaalipiirilautakunnan on kuitenkin luovutettava Ahvenanmaan valtionvirastolle säilytettäväksi.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

192 §

192 §

Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta

Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta

Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Digi- ja väestötietovirastolle 18 §:n 5 momentin, 23 §:n 2 momentin, 24 §:n 1 ja 3 momentin, 25 §:n, 26 §:n 1–4 momentin, 27 §:n ja 29 §:n 1 momentin mukaan eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa kuuluvat tehtävät.

Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Digi- ja väestötietovirastolle 18 §:n 5 momentin, 23 §:n 2 momentin, 24 §:n 1 ja 3 momentin, 25 §:n, 26 §:n 1-4 momentin, 27 §:n ja 29 §:n 1 momentin mukaan eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa kuuluvat tehtävät, sekä sille 11 ja 99 §:ssä säädetty tehtävät.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

42.

Laki

valmiuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valmiuslain (1552/2011) 29 §:n 1 momentti, 32 §:n 2 momentti, 33 §:n 2 momentti, 34 §:n 2 momentti, 38 §:n 2 ja 3 momentti, 41 §:n 2 ja 4 momentti, 42 §:n 2 ja 3 momentti, 45 §, 49 §:n 1 momentti, 66 §:n 1 momentti, 69 §:n 1 momentti, 70 §:n 2 ja 3 momentti, 73 §:n 2 momentti, 74 §, 86 §:n johdantokappale, 91 §:n 1 momentti, 97 §:n 2 momentti sekä 103, 103 a ja 126 §,

sellaisina kuin niistä ovat 29 §:n 1 momentti, 32 §:n 2 momentti, 33 §:n 2 momentti, 34 §:n 2 momentti, 41 §:n 2 ja 4 momentti, 42 §:n 2 ja 3 momentti, 45 §, 66 §:n 1 momentti, 74 § sekä 86 §:n johdantokappale laissa 706/2022, 70 §:n 2 momentti laissa 631/2022, 91 §:n 1 momentti, 97 §:n 2 momentti sekä 103 ja 103 a § laissa 1099/2024 ja 126 § laissa 1188/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

29 §

29 §

Valvonta- ja ilmoitusvelvollisuus

Valvonta- ja ilmoitusvelvollisuus

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Väestön toimeentulon turvaamiseksi 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa elinkeinonharjoittaja on velvollinen pyynnöstä ilmoittamaan työ- ja elinkeinoministeriölle, Kilpailu- ja kuluttajavirastolle sekä aluehallintovirastolle tiedot sellaisten päivittäistavaranhuollon piiriin kuuluvien kulutushyödykkeiden kysyntä- ja tarjontatilanteesta, joilla on huomattava merkitys väestön toimeentulolle ja kansanterveydelle. Lisäksi elinkeinonharjoittajan on pyydytyssä laajuudessa ilmoitettava hyödykkeen hinta tai hinnoitteluperuste ja niiden muutokset, jos se on hintavalvontaa varten välttämätöntä.

Väestön toimeentulon turvaamiseksi 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa elinkeinonharjoittaja on velvollinen pyynnöstä ilmoittamaan työ- ja elinkeinoministeriölle, Kilpailu- ja kuluttajavirastolle sekä *Lupa- ja valvontavirastolle* tiedot sellaisten päivittäistavaranhuollon piiriin kuuluvien kulutushyödykkeiden kysyntä- ja tarjontatilanteesta, joilla on huomattava merkitys väestön toimeentulolle ja kansanterveydelle. Lisäksi elinkeinonharjoittajan on pyydytyssä laajuudessa ilmoitettava hyödykkeen hinta tai hinnoitteluperuste ja niiden muutokset, jos se on hintavalvontaa varten välttämätöntä.

32 §

Vähittäiskaupan säännöstely

Säännöstelyn ohjaus ja toimeenpano kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle, aluehallintovirastolle ja kunnille. Kunnat myöntävät ostoluvat, vastaavat alueellaan ostolupahallinnosta ja tiedottavat ostolupamenettelystä.

Säännöstelyn ohjaus ja toimeenpano kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle, *Lupa- ja valvontavirastolle* ja kunnille. Kunnat myöntävät ostoluvat, vastaavat alueellaan ostolupahallinnosta ja tiedottavat ostolupamenettelystä.

33 §

Muun kaupan säännöstely

Valtioneuvoston asetuksella säädetään säännöstelyn alaisista hyödykkeistä sekä säännöstelyssä noudatettavasta menettelystä. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa tässä pykälässä tarkoitetun kaupan yleisestä säännöstelystä ja säännöstelyn valvonnasta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myöntää toimialueellaan 1 momentissa tarkoitetut ostoluvat.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään säännöstelyn alaisista hyödykkeistä sekä säännöstelyssä noudatettavasta menettelystä. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa tässä pykälässä tarkoitetun kaupan yleisestä säännöstelystä ja säännöstelyn valvonnasta. *Elinvoimakeskus* myöntää toimialueellaan 1 momentissa tarkoitetut ostoluvat.

34 §

Teollisuustuotannon säännöstely

32 §

Vähittäiskaupan säännöstely

33 §

Muun kaupan säännöstely

34 §

Teollisuustuotannon säännöstely

Työ- ja elinkeinoministeriö sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaavat teollisuustuotannon säännöstelystä ja valvonnasta.

38 §

Sähkön käytöstä perittävä ylitysmaksu

Ylitysmaksun perinnästä on voimassa, mitä verojen ja maksujen perinnästä on säädetty. Ylitysmaksun kantaa sähkön vähittäismyyjä. Ylitysmaksujen kantamista valvovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi hakemuksesta myöntää luvan ostaa sähköä yli kulutuskiintiön määrän ilman ylitysmaksua väestön toimeentulon tai maanpuolustuksen kannalta välttämättömään tarkoitukseen.

41 §

Lämmityspolttoöljyn säännöstely

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi hakemuksesta myöntää luvan ylittää kiintiö, jos se on välttämätöntä väestön terveyden tai turvallisuuden varmistamiseksi. Perusteista ylittää kiintiö säädetään tarkemmin työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

Tarkemmat säännökset lämmityspolttoöljyn säännöstelyn toimeenpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Työ- ja elinkeinoministeriö sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaavat säännöstelyn valvonnasta.

42 §

Maakaasun käytön rajoittaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset määrittävät toimialueillaan ne tarkoitukset,

Työ- ja elinkeinoministeriö sekä *elinvoimakeskus* vastaavat teollisuustuotannon säännöstelystä ja valvonnasta.

38 §

Sähkön käytöstä perittävä ylitysmaksu

Ylitysmaksun perinnästä on voimassa, mitä verojen ja maksujen perinnästä on säädetty. Ylitysmaksun kantaa sähkön vähittäismyyjä. Ylitysmaksujen kantamista valvovat *elinvoimakeskukset*.

Elinvoimakeskus voi hakemuksesta myöntää luvan ostaa sähköä yli kulutuskiintiön määrän ilman ylitysmaksua väestön toimeentulon tai maanpuolustuksen kannalta välttämättömään tarkoitukseen.

41 §

Lämmityspolttoöljyn säännöstely

Elinvoimakeskus voi hakemuksesta myöntää luvan ylittää kiintiö, jos se on välttämätöntä väestön terveyden tai turvallisuuden varmistamiseksi. Perusteista ylittää kiintiö säädetään tarkemmin työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

Tarkemmat säännökset lämmityspolttoöljyn säännöstelyn toimeenpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Työ- ja elinkeinoministeriö sekä *elinvoimakeskus* vastaavat säännöstelyn valvonnasta.

42 §

Maakaasun käytön rajoittaminen

Elinvoimakeskukset määrittävät toimialueillaan ne tarkoitukset, joihin

Voimassa oleva laki

Ehdotus

joihin maakaasun käyttö on 1 momentin nojalla sallittu.

Rajoituksen noudattamista valvovat työ- ja elinkeinoministeriön ohjeiden mukaisesti Energiavirasto, maakaasumarkkina- ja ympäristökeskus (587/2017) tarkoitettu verkonhaltija sekä toimialueellaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

45 §

Puun ja turpeen saannin turvaaminen

Maan talouselämän, energihuollon ja välttämättömän rakentamisen turvaamiseksi 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi päätöksellään velvoittaa maanomistajan, puutavaran tai turpeen omistajan taikka puun hakkuu- tai turpeen otto-oikeuden haltijan luovuttamaan puuta, puutavaraa ja turvetta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä puolustusvoimille.

Metsäkeskus on pyynnöstä velvollinen antamaan tarpeellista virka-apua elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä puolustusvoimille 1 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemiseksi ja toimeenpanemiseksi.

49 §

Aloitus- ja jatkamisluvan sekä ostoluvan myöntäminen

Kunnan rakennustarkastaja myöntää rakennushankkeen aloitus- ja jatkamisluvan. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myöntää kuitenkin aloitus- ja jatkamisluvan alueellisesti merkittävillä hankkeilla ja ympäristöministeriö valtakunnallisesti merkittävillä hankkeilla. Alueellisesti merkittävät ja valtakunnallisesti merkittävät hankkeet määritellään valtioneuvoston asetuksella.

66 §

maakaasun käyttö on 1 momentin nojalla sallittu.

Rajoituksen noudattamista valvovat työ- ja elinkeinoministeriön ohjeiden mukaisesti Energiavirasto, maakaasumarkkina- ja ympäristökeskus (587/2017) tarkoitettu verkonhaltija sekä toimialueellaan *elinvoimakeskus*.

45 §

Puun ja turpeen saannin turvaaminen

Maan talouselämän, energihuollon ja välttämättömän rakentamisen turvaamiseksi 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa *elinvoimakeskus* voi päätöksellään velvoittaa maanomistajan, puutavaran tai turpeen omistajan taikka puun hakkuu- tai turpeen otto-oikeuden haltijan luovuttamaan puuta, puutavaraa ja turvetta *elinvoimakeskukselle* sekä Puolustusvoimille.

Metsäkeskus on pyynnöstä velvollinen antamaan tarpeellista virka-apua *elinvoimakeskukselle* sekä Puolustusvoimille 1 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemiseksi ja toimeenpanemiseksi.

49 §

Aloitus- ja jatkamisluvan sekä ostoluvan myöntäminen

Kunnan rakennustarkastaja myöntää rakennushankkeen aloitus- ja jatkamisluvan. *Lupa- ja valvontavirasto* myöntää kuitenkin aloitus- ja jatkamisluvan alueellisesti merkittävillä hankkeilla ja ympäristöministeriö valtakunnallisesti merkittävillä hankkeilla. Alueellisesti merkittävät ja valtakunnallisesti merkittävät hankkeet määritellään valtioneuvoston asetuksella.

66 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tietojärjestelmälän valmiusyksikkö ja sen tehtävät

Tietojärjestelmälän valmiusyksikkö ja sen tehtävät

Sähköisten tieto- ja viestintäjärjestelmien toimivuuden turvaamiseksi, niihin kohdistuvien tietoturvahkien torjumiseksi ja yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa työ- ja elinkeinoministeriö voi liikenne- ja viestintäministeriön esityksestä perustaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin alueellisia tietojärjestelmälän valmiusyksiköitä. Tietojärjestelmälän valmiusyksiköitä johtaa ja valvoo Liikenne- ja viestintävirasto.

Sähköisten tieto- ja viestintäjärjestelmien toimivuuden turvaamiseksi, niihin kohdistuvien tietoturvahkien torjumiseksi ja yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa työ- ja elinkeinoministeriö voi liikenne- ja viestintäministeriön esityksestä perustaa *elinvoimakeskuksiin* alueellisia tietojärjestelmälän valmiusyksiköitä. Tietojärjestelmälän valmiusyksiköitä johtaa ja valvoo Liikenne- ja viestintävirasto.

69 §

69 §

Tieliikenteen polttonesteen säännöstelyviranomaiset

Tieliikenteen polttonesteen säännöstelyviranomaiset

Tieliikenteen polttonesteen säännöstelyviranomaisia ovat liikenne- ja viestintäministeriö sekä liikenteen polttoaineyksiköt, joita perustetaan sellaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin, joissa on liikennetehtäviä hoitava vastuualue (*liikennetehtäviä hoitava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus*), sekä poliisilaitoksiin. Liikenteen polttoaineyksiköt toimivat liikenne- ja viestintäministeriön johdon ja valvonnan alaisina.

Tieliikenteen polttonesteen säännöstelyviranomaisia ovat liikenne- ja viestintäministeriö sekä liikenteen polttoaineyksiköt, joita perustetaan *elinvoimakeskuksiin* ja poliisilaitoksiin. Liikenteen polttoaineyksiköt toimivat liikenne- ja viestintäministeriön johdon ja valvonnan alaisina.

70 §

70 §

Polttonesteen käyttöluva

Polttonesteen käyttöluva

Liikenne- ja viestintäministeriö myöntää käyttöluvan valtion viranomaisille ja valtion liikelaitoksille. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenteen polttoaineyksikkö myöntää käyttöluvan hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän viranomaisille, kunnallisille viranomaisille

Liikenne- ja viestintäministeriö myöntää käyttöluvan valtion viranomaisille ja valtion liikelaitoksille. *Elinvoimakeskus* myöntää käyttöluvan hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän viranomaisille, kunnallisille viranomaisille sekä

Voimassa oleva laki

sekä liikenteenharjoittajalle ja muulle yritykselle ja yhteisölle.

Tämän pykälän 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut moottoriajoneuvot on merkittävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ylläpitämään ajoneuvojen varaamista poikkeusolojen käyttöön koskevaan luetteloon.

73 §

Tieliikenteen polttonesteen säännöstelyviranomaisten muut tehtävät

Sen lisäksi, mitä 70 §:ssä säädetään, kuuluu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenteen polttoaineyksikön tehtäviin:

- 1) toimeenpanna säännöstely toimialueellaan;
- 2) ohjata ja valvoa poliisilaitosten liikenteen polttoaineyksiköiden toimintaa;
- 3) tiedottaa säännöstelystä toimialueellaan;
- 4) valvoa säännöstelyä toimialueellaan.

74 §

Tiekuljetusviranomaiset

Tässä luvussa tarkoitettuja tiekuljetusviranomaisia ovat liikenne- ja viestintäministeriö sekä liikennetehtäviä hoitavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Tiekuljetuksia johtaa ja valvoo 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa liikenne- ja viestintäministeriö valtakunnallisesti ja liikennetehtäviä hoitava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimialueellaan. Ne voivat myös rajoittaa tiekuljetuksia siten kuin 75 §:ssä säädetään.

Liikennetehtäviä hoitavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset voivat perustaa 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa kuljetusohjausyksiköitä, jotka toimivat liikenne- ja viestintäministeriön johdon ja valvonnan alaisina

Ehdotus

liikenteenharjoittajalle ja muulle yritykselle ja yhteisölle.

Tämän pykälän 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut moottoriajoneuvot on merkittävä *elinvoimakeskuksen* ylläpitämään ajoneuvojen varaamista poikkeusolojen käyttöön koskevaan luetteloon.

73 §

Tieliikenteen polttonesteen säännöstelyviranomaisten muut tehtävät

Sen lisäksi, mitä 70 §:ssä säädetään, kuuluu *elinvoimakeskuksen* tehtäviin:

- 1) toimeenpanna säännöstely toimialueellaan;
- 2) ohjata ja valvoa poliisilaitosten liikenteen polttoaineyksiköiden toimintaa;
- 3) tiedottaa säännöstelystä toimialueellaan;
- 4) valvoa säännöstelyä toimialueellaan.

74 §

Tiekuljetusviranomaiset

Tässä luvussa tarkoitettuja tiekuljetusviranomaisia ovat liikenne- ja viestintäministeriö ja *elinvoimakeskukset*. Tiekuljetuksia johtaa ja valvoo 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa liikenne- ja viestintäministeriö valtakunnallisesti ja *elinvoimakeskus* toimialueellaan. *Tiekuljetusviranomaiset* voivat myös rajoittaa tiekuljetuksia siten kuin 75 §:ssä säädetään.

Elinvoimakeskukset voivat perustaa 3 §:n 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa kuljetusohjausyksiköitä, jotka toimivat liikenne- ja viestintäministeriön johdon ja valvonnan alaisina

Voimassa oleva laki

Ehdotus

86 §

86 §

*Sosiaali- ja terveydenhuollon
toimintayksiköiden toiminta*

*Sosiaali- ja terveydenhuollon
toimintayksiköiden toiminta*

Väestön sosiaali- ja terveydenhuollon turvaamiseksi 3 §:n 1, 2 ja 4–6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa sosiaali- ja terveysministeriö sekä toimialueellaan aluehallintovirasto voi päätöksellään velvoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikön:

Väestön sosiaali- ja terveydenhuollon turvaamiseksi 3 §:n 1, 2 ja 4–6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa sosiaali- ja terveysministeriö sekä *Lupa- ja valvontavirasto* voi päätöksellään velvoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikön:

91 §

91 §

Työnvälityspakko

Työnvälityspakko

Maanpuolustuksen, väestön suojaamisen, terveydenhuollon tai toimeentulon taikka huoltovarmuuden kannalta erityisen merkityksellisten toimialojen työvoiman saatavuuden turvaamiseksi muulla kuin tällaisella toimialalla toimiva työnantaja saa palkatessaan uusia työntekijöitä 3 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa ottaa palvelukseensa vain työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (380/2023) tarkoitettujen työvoimaviranomaisten (*työvoimaviranomainen*) osoittamia työnhakijoita (*työnvälityspakko*). Ahvenanmaan maakunnassa työnvälityspakosta vastaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus.

Maanpuolustuksen, väestön suojaamisen, terveydenhuollon tai toimeentulon taikka huoltovarmuuden kannalta erityisen merkityksellisten toimialojen työvoiman saatavuuden turvaamiseksi muulla kuin tällaisella toimialalla toimiva työnantaja saa palkatessaan uusia työntekijöitä 3 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa ottaa palvelukseensa vain työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (380/2023) tarkoitettujen työvoimaviranomaisten (*työvoimaviranomainen*) osoittamia työnhakijoita (*työnvälityspakko*). Ahvenanmaan maakunnassa työnvälityspakosta vastaa *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus*.

97 §

97 §

Työmääräys

Työmääräys

Ahvenanmaan maakunnassa 1 momentissa tarkoitettun työmääräyksen antaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus.

Ahvenanmaan maakunnassa 1 momentissa tarkoitettun työmääräyksen antaa *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus*.

103 §

103 §

Työvelvollisuusrekisteri

Työ- ja elinkeinoministeriö päättää työvelvollisuusrekisterin perustamisesta 3 §:n 1, 2 ja 4–6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa työvelvollisuuden täytäntöönpanoa ja työvoiman ohjausta varten. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus vastaa rekisterin perustamisesta.

Työvelvollisuusrekisteri sisältää tietoja työvelvollisista ja työnantajista. Rekisteriin tallennetaan työvelvollisen tunnistetiedot. Rekisteriin voidaan lisäksi tallentaa tietoja työvelvollisen ammatista, koulutuksesta ja työllisyydestä sekä huoltovelvollisuudesta, työkyvystä ja käytettävyydestä. Rekisteriin tallennetaan lisäksi tietoja työnantajien nimestä ja tuotanto- tai palvelutoimialoista sekä toimipaikkojen sijainnista. Työkykyyn liittyvät terveydentilaa tai vammaisuutta koskevat tiedot saa tallentaa, jos tietojen käsittely on välttämätöntä niiden huomioon ottamiseksi 99 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla. Rekisteriin tallennettavat tiedot ovat salassa pidettäviä.

Työ- ja elinkeinoministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus sekä työvoimaviranomaiset ovat työvelvollisuusrekisterin yhteisrekisterinpitäjiä.

Työvoimaviranomaiset vastaavat luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679, jäljempänä yleinen tietosuoja-asetus, rekisterinpitäjälle säädetyistä velvoitteista siltä osin kuin ne käsittelevät rekisterin tietoja tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Kehittämis- ja hallintokeskus vastaa 1 momentissa säädetyin lisäksi rekisterin yleisestä toiminnasta ja käytettävyydestä, tietojen eheydestä, suojaamisesta ja säilyttämisestä sekä

Työvelvollisuusrekisteri

Työ- ja elinkeinoministeriö päättää työvelvollisuusrekisterin perustamisesta 3 §:n 1, 2 ja 4–6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa työvelvollisuuden täytäntöönpanoa ja työvoiman ohjausta varten. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa rekisterin perustamisesta.

Työvelvollisuusrekisteri sisältää tietoja työvelvollisista ja työnantajista. Rekisteriin tallennetaan työvelvollisen tunnistetiedot. Rekisteriin voidaan lisäksi tallentaa tietoja työvelvollisen ammatista, koulutuksesta ja työllisyydestä sekä huoltovelvollisuudesta, työkyvystä ja käytettävyydestä. Rekisteriin tallennetaan lisäksi tietoja työnantajien nimestä ja tuotanto- tai palvelutoimialoista sekä toimipaikkojen sijainnista. Työkykyyn liittyvät terveydentilaa tai vammaisuutta koskevat tiedot saa tallentaa, jos tietojen käsittely on välttämätöntä niiden huomioon ottamiseksi 99 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla. Rekisteriin tallennettavat tiedot ovat salassa pidettäviä.

Työ- ja elinkeinoministeriö, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus sekä työvoimaviranomaiset ovat työvelvollisuusrekisterin yhteisrekisterinpitäjiä.

Työvoimaviranomaiset vastaavat luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679, jäljempänä yleinen tietosuoja-asetus, rekisterinpitäjälle säädetyistä velvoitteista siltä osin kuin ne käsittelevät rekisterin tietoja tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa 1 momentissa säädetyin lisäksi rekisterin yleisestä toiminnasta ja käytettävyydestä, tietojen eheydestä, suojaamisesta ja säilyttämisestä sekä rekisteriin liittyvien palvelujen teknisestä

rekisteriin liittyvien palvelujen teknisestä toteuttamisesta. Kukin työvoimaviranomainen vastaa rekisterinpitäjän tehtävistä käsittelyvastuullaan olevien tietojen osalta. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa yleisessä tietosuojasetuksessa rekisterinpitäjälle säädetyistä velvoitteista siltä osin, kun se päättää rekisterin perustamisesta. Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskus vastaa tietojen luovuttamisesta työvelvollisuusrekisteristä niille tahoille, joille on laissa säädetty oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tietoja työvelvollisista. Rekisteröity voi kuitenkin käyttää yleisen tietosuojasetuksen mukaisia oikeuksiaan suhteessa kuhunkin rekisterinpitäjään ja kutakin rekisterinpitäjää vastaan.

Tiedot poistetaan työvelvollisuusrekisteristä kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun tämän lain II osan soveltaminen on päättynyt. Poistettavat tiedot arkistoidaan. Arkistotoimen tehtävistä ja arkistoon siirrettävistä asiakirjoista on voimassa, mitä arkistolaissa (831/1994) tai sen nojalla säädetään tai määrätään.

103 a §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 103 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja rekisteröidyn lisäksi väestö- ja eläketurvarekistereistä sekä lääkintä- ja terveydenhuollossa työskentelevien henkilöiden tietoja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston rekistereistä, jos tiedot ovat tarpeen niille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksella ja työvoimaviranomaisella on oikeus

toteuttamisesta. Kukin työvoimaviranomainen vastaa rekisterinpitäjän tehtävistä käsittelyvastuullaan olevien tietojen osalta. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa yleisessä tietosuojasetuksessa rekisterinpitäjälle säädetyistä velvoitteista siltä osin, kun se päättää rekisterin perustamisesta. Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa tietojen luovuttamisesta työvelvollisuusrekisteristä niille tahoille, joille on laissa säädetty oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tietoja työvelvollisista. Rekisteröity voi kuitenkin käyttää yleisen tietosuojasetuksen mukaisia oikeuksiaan suhteessa kuhunkin rekisterinpitäjään ja kutakin rekisterinpitäjää vastaan.

Tiedot poistetaan työvelvollisuusrekisteristä kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun tämän lain II osan soveltaminen on päättynyt. Poistettavat tiedot arkistoidaan. Arkistotoimen tehtävistä ja arkistoon siirrettävistä asiakirjoista on voimassa, mitä arkistolaissa (831/1994) tai sen nojalla säädetään tai määrätään.

103 a §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 103 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja rekisteröidyn lisäksi väestö- ja eläketurvarekistereistä sekä lääkintä- ja terveydenhuollossa työskentelevien henkilöiden tietoja Lupa- ja valvontaviraston rekistereistä, jos tiedot ovat tarpeen niille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella ja työvoimaviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada muilta viranomaisilta tietoja yritysten tai muiden

salassapitosäännösten estämättä saada muilta viranomaisilta tietoja yritysten tai muiden yhteisöjen merkityksestä maanpuolustukselle tai maan talouselämän jatkuvuuden turvaamiselle, jos tiedot ovat tarpeen työvelvollisuuden tarkoituksenmukaisen toteuttamisen kannalta.

Työvelvollisuusrekisteristä voidaan sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, luovuttaa 95 §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden tietoja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle sekä aluehallintovirastolle, siltä osin kuin tiedot ovat tarpeellisia 95 §:n 2 momentissa tarkoitettujen työvelvollisuuden suunnittelua ja järjestämistä varten.

126 §

Tiedotusten julkaisuvelvollisuus

Julkaisija ja ohjelmatoiminnan harjoittaja ovat velvollisia korvauksetta julkaisemaan tai lähettämään valtioneuvoston, ministeriön, aluehallintoviraston, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, aluehallituksen, kunnanhallituksen, poliisin, Rajavartiolaitoksen sekä sotilas- tai pelastusviranomaisen tämän lain soveltamista tai noudattamista koskevat tiedotukset, jotka tämän lain tarkoituksen saavuttamiseksi on saatettava nopeasti koko väestön tai tietyn alueen asukkaiden tietoon. Tällainen tiedotus on viivytyksettä sellaisenaan julkaistava asianomaisessa aikakautisessa julkaisussa, verkkojulkaisussa tai ohjelmassa.

yhteisöjen merkityksestä maanpuolustukselle tai maan talouselämän jatkuvuuden turvaamiselle, jos tiedot ovat tarpeen työvelvollisuuden tarkoituksenmukaisen toteuttamisen kannalta.

Työvelvollisuusrekisteristä voidaan sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, luovuttaa 95 §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden tietoja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle sekä *Lupa- ja valvontavirastolle*, siltä osin kuin tiedot ovat tarpeellisia 95 §:n 2 momentissa tarkoitettujen työvelvollisuuden suunnittelua ja järjestämistä varten.

126 §

Tiedotusten julkaisuvelvollisuus

Julkaisija ja ohjelmatoiminnan harjoittaja ovat velvollisia korvauksetta julkaisemaan tai lähettämään valtioneuvoston, ministeriön, *Lupa- ja valvontaviraston*, *elinvoimakeskuksen*, aluehallituksen, kunnanhallituksen, poliisin, Rajavartiolaitoksen sekä sotilas- tai pelastusviranomaisen tämän lain soveltamista tai noudattamista koskevat tiedotukset, jotka tämän lain tarkoituksen saavuttamiseksi on saatettava nopeasti koko väestön tai tietyn alueen asukkaiden tietoon. Tällainen tiedotus on viivytyksettä sellaisenaan julkaistava asianomaisessa aikakautisessa julkaisussa, verkkojulkaisussa tai ohjelmassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

43.

Laki

vesilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vesilain (587/2011) 1 luvun 6 §:n 3 momentti ja 7 §, 2 luvun 5 a §:n 2 momentti, 6 §:n 2 ja 3 momentti, 9 §:n 2 momentti, 11 §:n 2 momentti, 14 §:n 1 ja 3 momentti, 14 a §:n 2 momentti sekä 15 §:n 1 ja 2 momentti, 3 luvun 2 §:n 1–3 momentti, 3 §:n 1 momentti, 4 a §, 8 §:n 3 momentti, 11 §:n 1–3 momentti, 14 §:n 1 ja 4 momentti, 15 §, 16 §:n 1 ja 3 momentti, 17 §:n 2 momentti, 18 §, 19 §:n 2 momentti, 20 §:n 2 ja 3 momentti, 21 §:n 1 ja 4 momentti, 22 ja 23 § sekä 24 §:n 1 momentti, 4 luvun 2 §:n 1 momentti, 3 §, 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 3 momentti, 9 ja 10 §, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 2 momentti ja 13 §, 5 luvun 3, 4 ja 6 §, 9 §:n 2 ja 3 momentti, 15 §:n 1 ja 3 momentti, 22 §, 24 §:n 1 momentti, 30 §:n 2 momentti, 31 §:n 1 momentti, 32 §:n otsikko ja 1 momentti, 33 §:n 2 momentti, 35 §:n 1 momentti, 36 §:n 2 ja 3 momentti, 37 § ja 39 §:n 2 momentti, 6 luvun 7 §:n 3 momentti, 8 § ja 9 §:n 1 momentti, 7 luvun 4 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 5 ja 6 §, 7 §:n 1 momentti sekä 10 §:n 1 ja 3 momentti, 8 luvun 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentti ja 10 §:n 1 momentti, 9 luvun 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 2 momentti, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 2 momentti, 10 §, 12 §:n 2 ja 3 momentti, 16 §:n 1 momentti, 17 §:n 2 momentti, 19 §:n 1 momentti sekä 20 ja 21 §, 10 luvun 2 §:n 1 ja 2 momentti, 3 §, 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 2 ja 3 momentti, 7 §, 8 §:n 2 ja 3 momentti, 9 §:n 2 momentti sekä 10 §:n 1 ja 2 momentti, 11 luvun 1 §:n 1 momentti, 2 ja 6 §, 7 §:n 1 momentti, 9 §, 10 §:n 1 ja 2 momentti, 11 a §, 12 §:n 3 momentti, 13 ja 14 §, 15 §:n 1 momentti, 16 §, 18 §:n 1 ja 3 momentti, 19 §, 20 §:n 2 ja 3 momentti, 22 §:n 1 ja 2 momentti, 23 §:n 1 ja 3 momentti sekä 24 §, 12 luvun 5 §:n 1 momentti, 8 ja 9 §, 10 §:n 2 momentti, 11 §:n 4 momentti, 17 §:n 2 ja 3 momentti, 18 §:n 1 momentti sekä 19 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 13 luvun 6 §:n 1 ja 3 momentti, 7 §:n 3 momentti, 8 §:n 1 momentti, 15 §, 16 §:n 1 ja 3 momentti, 18 §, 19 §:n 1 momentti ja 22 §, 14 luvun 1 §:n 1 momentti, 2 ja 3 §, 4 §:n 1 ja 2 momentti, 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentti, 7 §, 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentti sekä 10, 11, 13 ja 14 §, 15 luvun 1 ja 2 §, 4 §:n 1 momentti, 4 a §, 7 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti ja 9 §:n 1 momentti, 16 luvun 2, 3 ja 5 §, 17 luvun 1 §, 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 ja 5 momentti, 6 §:n 1 momentti, 7 §:n 3 momentti, 8 §:n 1 ja 2 momentti sekä 11 §:n 1 momentti, 18 luvun 1 §:n 1 ja 2 momentti, 2 §:n 1 ja 2 momentti, 3, 3 a, 4 ja 5 §, 7 §:n 1 momentti, 8, 9 ja 10 §, 12 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 17 ja 18 § sekä 19 §:n 1 momentti, 19 luvun 5 §:n 2 momentti, 7 §:n 1–3 momentti, 9, 10 ja 12 §, 16 §:n 1 ja 3 momentti sekä 19 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 5 a §:n 2 momentti, 6 §:n 3 momentti ja 15 §:n 2 momentti, 5 luvun 31 §:n 1 momentti ja 35 §:n 1 momentti, 7 luvun 4 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 8 luvun 8 §:n 1 momentti ja 9 §:n 1 momentti, 11 luvun 10 §:n 1 ja 2 momentti sekä 22 §:n 1 ja 2 momentti laissa 505/2019, 2 luvun 14 §:n 1 ja 3 momentti, 14 a §:n 2 momentti ja 15 §:n 1 momentti, 3 luvun 3 §:n 1 momentti ja 11 §:n 1 momentti, 4 luvun 3 ja 13 §, 10 luvun 7 §, 16 luvun 3 §, 17 luvun 8 §:n 1 ja 2 momentti sekä 18 luvun 12 §:n 1 momentti laissa 611/2017, 3 luvun 4 a § laissa 998/2024, 3 luvun 15 §, 5 luvun 6 ja 37 § sekä 14 luvun 13 § osaksi laissa 505/2019, 3 luvun 21 §:n 1 ja 4 momentti sekä 18 luvun 3 a § laissa 1193/2013, 4 luvun 12 §:n 2 momentti laissa 531/2014, 5 luvun 3 § osaksi laissa 531/2014, 5 luvun 4 § ja 18 luvun 4 § osaksi laissa 1193/2013, 5 luvun 9 §:n 3 momentti laissa 774/2023, 11 luvun 2 § laeissa 505/2019 ja 491/2022, 11 luvun 11 a § laissa 766/2019, 11 luvun 15 §:n 1 momentti laissa 803/2015, 13 luvun 6 §:n 3 momentti laissa 975/2017, 14 luvun 6 §:n 1 momentti sekä 18 luvun 1 §:n 1 momentti ja 2 §:n 1 momentti laissa 34/2023, 15 luvun 1 § laeissa 975/2017, 505/2019 ja 822/2019, 15 luvun 4 a § laissa 1145/2022, 17 luvun 6 §:n 1 momentti ja 11 §:n 1 momentti laissa 910/2013 sekä 18 luvun 19 §:n 1 momentti laissa 907/2020, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Yleiset säännökset

6 §

Valtaväylä

Lupaviranomainen voi hakemuksesta vahvistaa valtaväylän leveyden ja sijainnin. Jos tärkeät syyt sitä vaativat, valtaväylä voidaan määrätä leveämmäksi tai kapeammaksi tai sen sijainti muualle kuin 1 ja 2 momentissa säädetään.

7 §

Viranomaiset

Aluehallintovirasto toimii tässä laissa tarkoitettuna lupaviranomaisena. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja ojitustoimituksen toimivallasta ojitusasioissa säädetään 5 luvussa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (*valtion valvontaviranomainen*) ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimivat tässä laissa tarkoitettuina valvontaviranomaisina.

Tässä laissa tarkoitettuna kalatalousviranomaisena toimii se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vastuualue, jolle kalatalousasiat kuuluvat.

2 luku

Yleiset oikeudet, velvollisuudet ja rajoitukset

5 a §

Johdon sijoittaminen toisen vesialueelle

Hankkeesta vastaavan on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettua toimenpiteestä

1 luku

Yleiset säännökset

6 §

Valtaväylä

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta vahvistaa valtaväylän leveyden ja sijainnin. Jos tärkeät syyt sitä vaativat, valtaväylä voidaan määrätä leveämmäksi tai kapeammaksi tai sen sijainti muualle kuin 1 ja 2 momentissa säädetään.

7 §

Viranomaiset

Lupa- ja valvontavirasto ratkaisee tässä laissa tarkoitettua lupa-asiaa, valvoo tämän lain noudattamista ja hoitaa muut sille tässä laissa säädettyt tehtävät.

Elinvoimakeskus hoitaa sille kuuluvat vesitaloustehtävät ja kalataloustehtävät siten kuin tässä ja muussa laissa säädetään.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja ojitustoimituksen toimivallasta ojitusasioissa säädetään 5 luvussa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo lisäksi tämän lain noudattamista.

2 luku

Yleiset oikeudet, velvollisuudet ja rajoitukset

5 a §

Johdon sijoittaminen toisen vesialueelle

Hankkeesta vastaavan on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettua toimenpiteestä

vesialueen omistajalle vähintään 60 vuorokautta ennen toimenpiteen suorittamista. Yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle ilmoitus voidaan toimittaa yhteisäluelain 26 §:n estämättä julkaisemalla tieto ilmoituksesta valtion valvontaviranomaisen verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain (434/2003) 62 §:ssä säädetään. Tieto ilmoituksesta on lisäksi julkaistava sen kunnan, jonka alueelle johto sijoitetaan, verkkosivuilla noudattaen, mitä kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään. Ilmoitusvelvollisuudesta valtion valvontaviranomaiselle säädetään tämän luvun 15 §:ssä.

6 §

Haitan poistaminen ja ruoppausmassan sijoittaminen

Ruoppausmassan sijoittaminen toisen maa-alueelle edellyttää maanomistajan suostumusta. Lupaviranomainen voi kuitenkin myöntää oikeuden ruoppausmassan sijoittamiseen, jos sen sijoittamisesta ei aiheudu alueen käytölle sanottavaa haittaa ja sijoittamiseen ei tarvitse hakea ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua ympäristölupaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta toimenpiteestä ja työn suorittamistavasta on ilmoitettava vesialueen omistajalle vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteen suorittamista. Yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle ilmoitus voidaan toimittaa yhteisäluelain 26 §:n estämättä julkaisemalla tieto ilmoituksesta valtion valvontaviranomaisen verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain 62 §:ssä säädetään. Tieto ilmoituksesta on lisäksi julkaistava sen kunnan, jonka alueelle hanke sijoittuu tai sen vaikutukset ulottuvat, verkkosivuilla noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Ilmoitusvelvollisuudesta valtion valvontaviranomaiselle säädetään tämän luvun 15 §:ssä.

vesialueen omistajalle vähintään 60 vuorokautta ennen toimenpiteen suorittamista. Yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle ilmoitus voidaan toimittaa yhteisäluelain 26 §:n estämättä julkaisemalla tieto ilmoituksesta *Lupa- ja valvontaviraston* verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain (434/2003) 62 §:ssä säädetään. Tieto ilmoituksesta on lisäksi julkaistava sen kunnan, jonka alueelle johto sijoitetaan, verkkosivuilla noudattaen, mitä kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään. Ilmoitusvelvollisuudesta *Lupa- ja valvontavirastolle* säädetään tämän luvun 15 §:ssä.

6 §

Haitan poistaminen ja ruoppausmassan sijoittaminen

Ruoppausmassan sijoittaminen toisen maa-alueelle edellyttää maanomistajan suostumusta. *Lupa- ja valvontavirasto* voi kuitenkin myöntää oikeuden ruoppausmassan sijoittamiseen, jos sen sijoittamisesta ei aiheudu alueen käytölle sanottavaa haittaa ja sijoittamiseen ei tarvitse hakea ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua ympäristölupaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta toimenpiteestä ja työn suorittamistavasta on ilmoitettava vesialueen omistajalle vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteen suorittamista. Yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle ilmoitus voidaan toimittaa yhteisäluelain 26 §:n estämättä julkaisemalla tieto ilmoituksesta *Lupa- ja valvontaviraston* verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain 62 §:ssä säädetään. Tieto ilmoituksesta on lisäksi julkaistava sen kunnan, jonka alueelle hanke sijoittuu tai sen vaikutukset ulottuvat, verkkosivuilla noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Ilmoitusvelvollisuudesta *Lupa- ja valvontavirastolle* säädetään tämän luvun 15 §:ssä.

Voimassa oleva laki

9 §

Rakennelman kunnossapito ja poistaminen

Ilman lupaviranomaisen lupaa ei saa poistaa rakennelmaa, joka vaikuttaa vedenkorkeuteen tai vedenjuoksuun. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että rakennelman poistaminen ei merkittävästi loukkaa yleistä tai yksityistä etua.

11 §

Eräiden vesiluontotyyppien suojelu

Lupaviranomainen voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen 1 momentin kiellosta, jos momentissa mainittujen vesiluontotyyppien suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu. Jos 1 momentissa tarkoitettu seuraus aiheutuisi hankkeesta, johon on haettu tämän lain mukaista lupaa, lupa-asian yhteydessä on viran puolesta tutkittava kysymys poikkeuksen myöntämisestä. Poikkeuksesta on *soveltuvin osin* voimassa, mitä lupaviranomaisen luvasta säädetään.

14 §

Oikeus toisen rakennelmaan

Jos toiselle kuuluva rakennus, laitos tai muu rakennelma, jonka poistaminen ei sisälly 13 tai 13 a §:n nojalla myönnettyyn oikeuteen, estää vesitaloushankkeen toteuttamista, lupaviranomainen voi mainituissa pykälissä säädetyin edellytyksin myöntää oikeuden sen poistamiseen, muuttamiseen tai hyväksi käyttämiseen.

Jos omistaja haluaa poistaa rakennelman, jonka käyttämiseen toiselle on myönnetty lupa ja jota käyttäjä edelleen tarvitsee, lupaviranomainen voi hakemuksesta myöntää

Ehdotus

9 §

Rakennelman kunnossapito ja poistaminen

Ilman *Lupa- ja valvontaviraston* lupaa ei saa poistaa rakennelmaa, joka vaikuttaa vedenkorkeuteen tai vedenjuoksuun. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että rakennelman poistaminen ei merkittävästi loukkaa yleistä tai yksityistä etua.

11 §

Eräiden vesiluontotyyppien suojelu

Lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen 1 momentissa säädetyistä kiellosta, jos momentissa mainittujen vesiluontotyyppien suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu. Jos 1 momentissa tarkoitettu seuraus aiheutuisi hankkeesta, johon on haettu tämän lain mukaista lupaa, lupa-asian yhteydessä on viran puolesta tutkittava kysymys poikkeuksen myöntämisestä. Poikkeuksesta on voimassa, mitä *Lupa- ja valvontaviraston* luvasta säädetään.

14 §

Oikeus toisen rakennelmaan

Jos toiselle kuuluva rakennus, laitos tai muu rakennelma, jonka poistaminen ei sisälly 13 tai 13 a §:n nojalla myönnettyyn oikeuteen, estää vesitaloushankkeen toteuttamista, *Lupa- ja valvontavirasto* voi mainituissa pykälissä säädetyin edellytyksin myöntää oikeuden sen poistamiseen, muuttamiseen tai hyväksi käyttämiseen.

Jos omistaja haluaa poistaa rakennelman, jonka käyttämiseen toiselle on myönnetty lupa ja jota käyttäjä edelleen tarvitsee, *Lupa- ja valvontavirasto* voi hakemuksesta myöntää

Voimassa oleva laki

viimeksi mainitulle oikeuden lunastaa sen itselleen. Lunastushinta määrätään rakennelman silloisen arvon mukaan ottaen huomioon, mitä rakentamiskustannuksista on jo omistajalle suoritettu, sekä haitta, joka rakennelman pysyttämiseksi toisen alueella aiheutuu.

14 a §

Oikeuden myöntäminen

Oikeuden myöntämistä koskevan asian ratkaisee lupaviranomainen lupa-asian yhteydessä tai erillisestä hakemuksesta. Oikeuden myöntämisestä aiheutuvan edunmenetyksen korvaamisesta säädetään 13 luvussa.

15 §

Ilmoittamisvelvollisuus

Hankkeesta vastaavan on ilmoitettava kirjallisesti valtion valvontaviranomaiselle:

- 1) 5 a §:ssä ja 6 §:n 1 momentissa tarkoitetusta toimenpiteestä;
- 2) maa-ainesten ottamisesta vesistön pohjasta, jos ottaminen ei 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan edellytä lupaa;
- 3) pinta- ja pohjaveden ottamisesta, jos otettava määrä on yli 100 kuutiometriä vuorokaudessa ja ottaminen ei 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan edellytä lupaa.

Ilmoitus on tehtävä vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteen aloittamista. Edellä 5 a §:ssä tarkoitetusta hankkeesta ilmoitus on kuitenkin tehtävä vähintään 60 vuorokautta ennen toimenpiteen aloittamista. Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä ilmoitus sähköisesti. Valvontaviranomainen voi erityisestä syystä hyväksyä ilmoituksen antamisen paperisena.

Ehdotus

viimeksi mainitulle oikeuden lunastaa sen itselleen. Lunastushinta määrätään rakennelman silloisen arvon mukaan ottaen huomioon, mitä rakentamiskustannuksista on jo omistajalle suoritettu, sekä haitta, joka rakennelman pysyttämiseksi toisen alueella aiheutuu.

14 a §

Oikeuden myöntäminen

Oikeuden myöntämistä koskevan asian ratkaisee *Lupa- ja valvontavirasto* lupa-asian yhteydessä tai erillisestä hakemuksesta. Oikeuden myöntämisestä aiheutuvan edunmenetyksen korvaamisesta säädetään 13 luvussa.

15 §

Ilmoittamisvelvollisuus

Hankkeesta vastaavan on ilmoitettava kirjallisesti *Lupa- ja valvontavirastolle*:

- 1) 5 a §:ssä ja 6 §:n 1 momentissa tarkoitetusta toimenpiteestä;
- 2) maa-ainesten ottamisesta vesistön pohjasta, jos ottaminen ei 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan edellytä lupaa;
- 3) pinta- ja pohjaveden ottamisesta, jos otettava määrä on yli 100 kuutiometriä vuorokaudessa ja ottaminen ei 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan edellytä lupaa.

Ilmoitus on tehtävä vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteen aloittamista. Edellä 5 a §:ssä tarkoitetusta hankkeesta ilmoitus on kuitenkin tehtävä vähintään 60 vuorokautta ennen toimenpiteen aloittamista. Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä ilmoitus sähköisesti. *Lupa- ja valvontavirasto* voi erityisestä syystä hyväksyä ilmoituksen antamisen paperisena.

3 luku

3 luku

Luvanvaraiset vesitaloushankkeet

Luvanvaraiset vesitaloushankkeet

2 §

2 §

Vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus

Vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus

Vesitaloushankkeella on oltava lupaviranomaisen lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos:

1) aiheuttaa tulvan vaaraa tai yleistä vedenvähyyttä;

2) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista;

3) melkoisesti vähentää luonnon kauneutta, ympäristön viihtyisyyttä tai kulttuuriarvoja taikka vesistön soveltuvuutta virkistyskäyttöön;

4) aiheuttaa vaaraa terveydelle;

5) olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä;

6) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa kalastukselle tai kalakannoille;

7) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vesiliikenteelle tai puutavaran uitolle;

8) vaarantaa puron uoman luonnontilan säilymisen; tai

9) muulla edellä mainittuun verrattavalla tavalla loukkaa yleistä etua.

Vesitaloushankkeella on lisäksi oltava lupaviranomaisen lupa, jos 1 momentissa tarkoitettu muutos aiheuttaa edunmenetystä toisen vesialueelle, kalastukselle, veden saannille, maalle, kiinteistölle tai muulle omaisuudelle. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos edunmenetys aiheutuu ainoastaan yksityiselle edulle ja edunhaltija on antanut hankkeeseen kirjallisen suostumuksensa.

Lupaviranomaisen lupa tarvitaan myös:

Vesitaloushankkeella on oltava *Lupa- ja valvontaviraston* lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos:

1) aiheuttaa tulvan vaaraa tai yleistä vedenvähyyttä;

2) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista;

3) melkoisesti vähentää luonnon kauneutta, ympäristön viihtyisyyttä tai kulttuuriarvoja taikka vesistön soveltuvuutta virkistyskäyttöön;

4) aiheuttaa vaaraa terveydelle;

5) olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä;

6) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa kalastukselle tai kalakannoille;

7) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vesiliikenteelle tai puutavaran uitolle;

8) vaarantaa puron uoman luonnontilan säilymisen; tai

9) muulla *1–8 kohdassa* mainittuun verrattavalla tavalla loukkaa yleistä etua.

Vesitaloushankkeella on lisäksi oltava *Lupa- ja valvontaviraston* lupa, jos 1 momentissa tarkoitettu muutos aiheuttaa edunmenetystä toisen vesialueelle, kalastukselle, veden saannille, maalle, kiinteistölle tai muulle omaisuudelle. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos edunmenetys aiheutuu ainoastaan yksityiselle edulle ja edunhaltija on antanut hankkeeseen kirjallisen suostumuksensa.

Lupa- ja valvontaviraston lupa tarvitaan myös:

- 1) sellaiseen noron tai ojan taikka sen vedenjuoksun muuttamiseen, josta aiheutuu vahinkoa toisen maalle, jos asianomainen ei ole antanut tähän suostumustaan eikä kyse ole 5 luvussa tarkoitettusta ojituksesta;
- 2) sellaiseen vesialueelle tehtävän rakennelman käyttöön, josta aiheutuu häiriötä toisen kiinteistön käytölle eikä asianomainen ole antanut tähän suostumustaan.

- 1) sellaiseen noron tai ojan taikka sen vedenjuoksun muuttamiseen, josta aiheutuu vahinkoa toisen maalle, jos asianomainen ei ole antanut tähän suostumustaan eikä kyse ole 5 luvussa tarkoitettusta ojituksesta;
- 2) sellaiseen vesialueelle tehtävän rakennelman käyttöön, josta aiheutuu häiriötä toisen kiinteistön käytölle eikä asianomainen ole antanut tähän suostumustaan.

3 §

3 §

Aina luvanvaraiset vesitaloushankkeet

Aina luvanvaraiset vesitaloushankkeet

Edellä 2 §:ssä tarkoitetuista seurauksista riippumatta seuraavilla vesitaloushankkeilla on aina oltava lupaviranomaisen lupa:

- 1) valtavyhlän tai yleisen kulku- tai uittovyhlän sulkeminen tai supistaminen sekä väylän käyttämistä vaikeuttavan laitteen tai muun esteen asettaminen;
- 2) veden ottaminen vesihuoltolaitoksen tai vesihuoltolaitokselle vettä toimittavan tarpeisiin taikka siirrettäväksi muualla käytettäväksi, muu pohjaveden ottaminen, kun otettava määrä on yli 250 kuutiometriä vuorokaudessa sekä muu toimenpide, jonka seurauksena pohjavesiesiintymästä poistuu muutoin kuin tilapäisesti pohjavettä vähintään 250 kuutiometriä vuorokaudessa;
- 3) veden imeyttäminen maahan tekopohjaveden tekemiseksi tai pohjaveden laadun parantamiseksi;
- 4) sillan tai kuljetuslaitteen tekeminen yleisen kulku- tai valtavyhlän yli;
- 5) vesi-, viemäri-, voima- tai muun johdon tekeminen yleisen kulkuväylän ali;
- 6) maa-alueen muuttaminen pysyvästi vesialueeksi vesistön vedenkorkeutta nostamalla;
- 7) vesivoimalaitoksen rakentaminen;
- 8) vesialueen ruoppaaminen, jos ruoppausmassan määrä ylittää 500 kuutiometriä, jollei kyse ole julkisen kulkuväylän kunnossapidosta;
- 9) ruoppausmassan sijoittaminen hylkäämistarkoituksessa Suomen aluevesillä,

Edellä 2 §:ssä tarkoitetuista seurauksista riippumatta seuraavilla vesitaloushankkeilla on aina oltava *Lupa- ja valvontaviraston* lupa:

- 1) valtavyhlän tai yleisen kulku- tai uittovyhlän sulkeminen tai supistaminen sekä väylän käyttämistä vaikeuttavan laitteen tai muun esteen asettaminen;
- 2) veden ottaminen vesihuoltolaitoksen tai vesihuoltolaitokselle vettä toimittavan tarpeisiin taikka siirrettäväksi muualla käytettäväksi, muu pohjaveden ottaminen, kun otettava määrä on yli 250 kuutiometriä vuorokaudessa sekä muu toimenpide, jonka seurauksena pohjavesiesiintymästä poistuu muutoin kuin tilapäisesti pohjavettä vähintään 250 kuutiometriä vuorokaudessa;
- 3) veden imeyttäminen maahan tekopohjaveden tekemiseksi tai pohjaveden laadun parantamiseksi;
- 4) sillan tai kuljetuslaitteen tekeminen yleisen kulku- tai valtavyhlän yli;
- 5) vesi-, viemäri-, voima- tai muun johdon tekeminen yleisen kulkuväylän ali;
- 6) maa-alueen muuttaminen pysyvästi vesialueeksi vesistön vedenkorkeutta nostamalla;
- 7) vesivoimalaitoksen rakentaminen;
- 8) vesialueen ruoppaaminen, jos ruoppausmassan määrä ylittää 500 kuutiometriä, jollei kyse ole julkisen kulkuväylän kunnossapidosta;
- 9) ruoppausmassan sijoittaminen hylkäämistarkoituksessa Suomen aluevesillä,

Voimassa oleva laki

jollei kyse ole merkityksettömän pienestä määrästä ruoppausmassaa;

10) maa-aineksen ottaminen vesialueen pohjasta muuhun kuin tavanomaiseen kotitarvekäyttöön;

11) uiton vakinaisen toimintapaikan perustaminen.

4 a §

Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen

Lupaviranomainen myöntää lupa-asian yhteydessä hakemuksesta poikkeuksen vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 20 a ja 20 b §:n vaatimuksista mainitun lain 20 c §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä.

8 §

Luvan voimassaolo

Lupaviranomainen voi erityisestä syystä ennen määräajan päättymistä hakemuksesta pidentää 2 momentissa tarkoitettua määräaikaa. Pidentämistä koskevassa päätöksessä voidaan tarkistaa tai täydentää luvan määräyksiä.

11 §

Tarkkailuvelvoite

Luvassa on määrättävä luvanhaltija tarvittaessa tarkkailemaan hankkeen toteuttamista ja sen vaikutuksia. Lupaviranomainen, tai sen määräyksestä valtion valvontaviranomainen tai kalatalousviranomainen, voi määrätä useat luvanhaltijat yhdessä tarkkailemaan toimintojensa vaikutusta (yhteistarkkailu) tai hyväksyä toiminnan tarkkailemiseksi osallistumisen alueella tehtävään seurantaan. Yhteistarkkailu voi koskea myös ympäristönsuojelulakiin ja tähän lakiin

Ehdotus

jollei kyse ole merkityksettömän pienestä määrästä ruoppausmassaa;

10) maa-aineksen ottaminen vesialueen pohjasta muuhun kuin tavanomaiseen kotitarvekäyttöön;

11) uiton vakinaisen toimintapaikan perustaminen.

4 a §

Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen

Lupa- ja valvontavirasto myöntää lupa-asian yhteydessä hakemuksesta poikkeuksen vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 20 a ja 20 b §:n vaatimuksista mainitun lain 20 c §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä.

8 §

Luvan voimassaolo

Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä ennen määräajan päättymistä hakemuksesta pidentää 2 momentissa tarkoitettua määräaikaa. Pidentämistä koskevassa päätöksessä voidaan tarkistaa tai täydentää luvan määräyksiä.

11 §

Tarkkailuvelvoite

Luvassa on määrättävä luvanhaltija tarvittaessa tarkkailemaan hankkeen toteuttamista ja sen vaikutuksia. *Lupa- ja valvontavirasto*, tai sen määräyksestä kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus, voi määrätä useat luvanhaltijat yhdessä tarkkailemaan toimintojensa vaikutusta (yhteistarkkailu) tai hyväksyä toiminnan tarkkailemiseksi osallistumisen alueella tehtävään seurantaan. Yhteistarkkailu voi koskea myös ympäristönsuojelulakiin ja tähän lakiin perustuvaa tarkkailua. Tarkkailua

perustuvaa tarkkailua. Tarkkailua koskevassa päätöksessä voidaan antaa oikeus tarkkailla toisen alueella ja sijoittaa tarkkailun edellyttämät laitteet ja rakennelmat toisen alueelle. Tarkkailusta aiheutuvien edunmenetysten korvaamisesta säädetään 13 luvussa.

Luvanhaltija voidaan luvassa velvoittaa esittämään tarkkailusuunnitelma 1 momentissa tarkoitetun tarkkailun tarkemmasta järjestämisestä lupaviranomaisen tai sen määräämän viranomaisen hyväksyttäväksi niin ajoissa, että tarkkailu voidaan aloittaa toiminnan alkaessa tai muuna toiminnan vaikutusten kannalta tarkoituksenmukaisena ajankohtana.

Yhteistarkkailua tai tarkkailusuunnitelman hyväksymistä koskevan päätöksen tehnyt viranomaisen voi muuttaa päätöstä luvan voimassaolosta huolimatta. Asia voi tulla vireille tarkkailusta päättäneen viranomaisen omasta aloitteesta tai luvanhaltijan, valvontaviranomaisen, yleistä etua valvovan viranomaisen, kunnan tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta. Yhteistarkkailua koskevaa päätöstä on muutettava aina, jos yhteistarkkailuun on määrätty osallistumaan uusi luvanhaltija.

koskevassa päätöksessä voidaan antaa oikeus tarkkailla toisen alueella ja sijoittaa tarkkailun edellyttämät laitteet ja rakennelmat toisen alueelle. Tarkkailusta aiheutuvien edunmenetysten korvaamisesta säädetään 13 luvussa.

Luvanhaltija voidaan luvassa velvoittaa esittämään tarkkailusuunnitelma 1 momentissa tarkoitetun tarkkailun tarkemmasta järjestämisestä *Lupa- ja valvontaviraston* tai sen määräämän viranomaisen hyväksyttäväksi niin ajoissa, että tarkkailu voidaan aloittaa toiminnan alkaessa tai muuna toiminnan vaikutusten kannalta tarkoituksenmukaisena ajankohtana.

Yhteistarkkailua tai tarkkailusuunnitelman hyväksymistä koskevan päätöksen tehnyt viranomaisen voi muuttaa päätöstä luvan voimassaolosta huolimatta. Asia voi tulla vireille tarkkailusta päättäneen viranomaisen omasta aloitteesta tai luvanhaltijan, *Lupa- ja valvontaviraston, vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä* hoitavan *elinvoimakeskuksen*, yleistä etua valvovan viranomaisen, kunnan tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta. Yhteistarkkailua koskevaa päätöstä on muutettava aina, jos yhteistarkkailuun on määrätty osallistumaan uusi luvanhaltija.

14 §

Kalatalousvelvoite ja kalatalousmaksu

Jos vesitaloushankkeesta aiheutuu kalakannoille tai kalastukselle vahinkoa, hankkeesta vastaava on velvoitettava ryhtymään toimenpiteisiin vahinkojen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi (*kalatalousvelvoite*) taikka määrättävä maksamaan tällaisten toimenpiteiden kohtuullisia kustannuksia vastaava maksu kalatalousviranomaiselle (*kalatalousmaksu*).

Kalatalousmaksu käytetään 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä niiden tuloksellisuuden

14 §

Kalatalousvelvoite ja kalatalousmaksu

Jos vesitaloushankkeesta aiheutuu kalakannoille tai kalastukselle vahinkoa, hankkeesta vastaava on velvoitettava ryhtymään toimenpiteisiin vahinkojen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi (*kalatalousvelvoite*) taikka määrättävä maksamaan tällaisten toimenpiteiden kohtuullisia kustannuksia vastaava maksu kalataloustehtäviä hoitavalle *elinvoimakeskukselle* (*kalatalousmaksu*).

Kalatalousmaksu käytetään 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä niiden tuloksellisuuden

Voimassa oleva laki

seurantaan sillä vesialueella, johon hankkeen vahingollinen vaikutus ulottuu. Lupaviranomainen voi antaa kalatalousviranomaiselle määräyksiä maksun käytöstä.

15 §

Kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelma

Hankkeesta vastaavan on laadittava yksityiskohtainen suunnitelma luvassa määrätyn kalatalousvelvoitteen toteuttamiseksi (*kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma*). Kalatalousviranomainen hyväksyy kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman. Suunnitelman laatiminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos kalatalousvelvoite on vähäinen ja sen sisällöstä määrätään yksityiskohtaisesti luvassa.

Kalatalousviranomainen vahvistaa suunnitelman, jossa yksilöidään kalatalousmaksulla tehtävät toimenpiteet (*kalatalousmaksun käyttösuunnitelma*). Saman vesialueen haittojen ehkäisemiseksi määrättyjen kalatalousmaksujen käytöstä voidaan laatia yhteinen suunnitelma.

Päätös kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman hyväksymisestä ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelman vahvistamisesta on tehtävä noudattaen, mitä hallintolaissa säädetään. Päätös annetaan tiedoksi ja siitä tiedotetaan noudattaen, mitä 11 luvun 22 §:ssä säädetään hakemusiaa koskevan päätöksen antamisesta ja tiedottamisesta. Päätöksestä tehtävästä oikaisuvaatimuksesta säädetään 15 luvun 1 §:n 3 momentissa. Päätöstä voidaan muuttaa viran puolesta taikka hankkeesta vastaavan, valvontaviranomaisen, asiassa yleistä etua valvovan viranomaisen, kunnan tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta.

Ehdotus

seurantaan sillä vesialueella, johon hankkeen vahingollinen vaikutus ulottuu. *Lupa- ja valvontavirasto* voi antaa kalataloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukselle määräyksiä maksun käytöstä.

15 §

Kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelma

Hankkeesta vastaavan on laadittava yksityiskohtainen suunnitelma luvassa määrätyn kalatalousvelvoitteen toteuttamiseksi (*kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma*). *Kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus* hyväksyy kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman. Suunnitelman laatiminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos kalatalousvelvoite on vähäinen ja sen sisällöstä määrätään yksityiskohtaisesti luvassa.

Kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus vahvistaa suunnitelman, jossa yksilöidään kalatalousmaksulla tehtävät toimenpiteet (*kalatalousmaksun käyttösuunnitelma*). Saman vesialueen haittojen ehkäisemiseksi määrättyjen kalatalousmaksujen käytöstä voidaan laatia yhteinen suunnitelma.

Päätös kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman hyväksymisestä ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelman vahvistamisesta on tehtävä noudattaen, mitä hallintolaissa säädetään. Päätös annetaan tiedoksi ja siitä tiedotetaan noudattaen, mitä tämän lain 11 luvun 22 §:ssä säädetään hakemusiaa koskevan päätöksen tiedoksiannosta ja tiedottamisesta. Päätöksestä tehtävästä oikaisuvaatimuksesta säädetään 15 luvun 1 §:n 3 momentissa. Päätöstä voidaan muuttaa viran puolesta taikka hankkeesta vastaavan, *Lupa- ja valvontaviraston*, *kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen*, asiassa yleistä etua valvovan viranomaisen, kunnan, kalatalousalueen tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta.

16 §

16 §

*Valmistelulupa**Valmistelulupa*

Lupaviranomainen voi perustellusta syystä lupapäätöksessään oikeuttaa hakijan ryhtymään jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin (*valmistelulupa*). Toimenpiteet on lupapäätöksessä tarpeellisilta osin yksilöitävä. Toisen aluetta saadaan käyttää edellä tarkoitettuihin toimenpiteisiin vain, jos sellainen oikeus luvassa perustetaan tai oikeudenhaltijat siihen muuten suostuvat.

Lupa- ja valvontavirasto voi perustellusta syystä lupapäätöksessään oikeuttaa hakijan ryhtymään jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin (*valmistelulupa*). Toimenpiteet on lupapäätöksessä tarpeellisilta osin yksilöitävä. Toisen aluetta saadaan käyttää edellä tarkoitettuihin toimenpiteisiin vain, jos sellainen oikeus luvassa perustetaan tai oikeudenhaltijat siihen muuten suostuvat.

Valmistelulupa voidaan samoin edellytyksin myöntää valitusajan kuluessa tai 14 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä erikseen tehdystä hakemuksesta. Hakemuksesta on kuultava valvontaviranomaisia ja lupapäätökseen muutosta hakeneita. Päätös on tämän jälkeen tehtävä viivytyksettä. Myönnetystä valmisteluluvasta on ilmoitettava välittömästi hallinto-oikeudelle ja muutosta hakeneille. Se, joka on valittanut pääasiassa tehdystä päätöksestä, voi hallinto-oikeudessa vaatia valmistelulupaa koskevaa ratkaisua kumottavaksi tai muutettavaksi ilman, että hänen olisi siitä erikseen valitettava.

Valmistelulupa voidaan samoin edellytyksin myöntää valitusajan kuluessa tai 14 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä erikseen tehdystä hakemuksesta. Hakemuksesta on kuultava *elinvoimakeskusta, jos asialla on merkitystä sille kuuluvien vesitaloustehtävien tai kalataloustehtävien hoitamisen kannalta, kunnan ympäristönsuojeluviranomaista* ja lupapäätökseen muutosta hakeneita. Päätös on tämän jälkeen tehtävä viivytyksettä. Myönnetystä valmisteluluvasta on ilmoitettava välittömästi hallinto-oikeudelle ja muutosta hakeneille. Se, joka on valittanut pääasiassa tehdystä päätöksestä, voi hallinto-oikeudessa vaatia valmistelulupaa koskevaa ratkaisua kumottavaksi tai muutettavaksi ilman, että hänen olisi siitä erikseen valitettava.

17 §

17 §

*Valmistelulupaa koskeva päätös**Valmistelulupaa koskeva päätös*

Lupaviranomaisen tulee määrätä, onko lupapäätöksessä määrätyt korvaukset tai osa niistä suoritettava ennen valmisteluluvassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymistä. Korvaus saadaan nostaa hyväksyttävää vakuutta vastaan. Tässä momentissa

Lupa- ja valvontaviraston tulee määrätä, onko lupapäätöksessä määrätyt korvaukset tai osa niistä suoritettava ennen valmisteluluvassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymistä. Korvaus saadaan nostaa hyväksyttävää vakuutta vastaan. Tässä momentissa tarkoitettuun *Lupa- ja*

Voimassa oleva laki

tarkoitettuun lupaviranomaisen päätökseen ei saa hakea muutosta.

18 §

Valmistumisilmoitus

Hankkeesta vastaavan on tehtävä lupaviranomaiselle ja valtion valvontaviranomaiselle ilmoitus vesitaloushankkeen valmistumisesta tai hankkeeseen kuuluvan rakennelman käyttööntamiseksi (*valmistumisilmoitus*).

19 §

Hankkeen keskeyttäminen

Lupaviranomainen voi hakemuksesta antaa luvan 1 momentissa tarkoitetun hankkeen keskeyttämiselle. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hankkeen keskeyttäminen ei merkittävästi loukkaa yleistä tai yksityistä etua.

20 §

Lupamääräysten määräaikainen tarkistaminen

Lupapäätöksessä on tällöin määrättävä, mihin mennessä luvanhaltijan on saatettava yksilöityjen lupamääräysten ajanmukaisuus lupaviranomaisen tutkittavaksi ja mitä selvityksiä tuolloin on esitettävä.

Lupaviranomaisen on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus. Jos luvanhaltija ei ole tehnyt hakemusta määräajassa, lupaviranomainen voi valtion valvontaviranomaisen taikka haittaa tai vahinkoa kärsivän hakemuksesta määrätä, että lupa raukeaa, ja antaa tällöin tarvittavat määräykset.

Ehdotus

valvontaviraston päätökseen ei saa hakea muutosta.

18 §

Valmistumisilmoitus

Hankkeesta vastaavan on tehtävä *Lupa- ja valvontavirastolle* ilmoitus vesitaloushankkeen valmistumisesta tai hankkeeseen kuuluvan rakennelman käyttööntamiseksi (*valmistumisilmoitus*).

19 §

Hankkeen keskeyttäminen

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta antaa luvan 1 momentissa tarkoitetun hankkeen keskeyttämiselle. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hankkeen keskeyttäminen ei merkittävästi loukkaa yleistä tai yksityistä etua.

20 §

Lupamääräysten määräaikainen tarkistaminen

Lupapäätöksessä on tällöin määrättävä, mihin mennessä luvanhaltijan on saatettava yksilöityjen lupamääräysten ajanmukaisuus *Lupa- ja valvontaviraston* tutkittavaksi ja mitä selvityksiä tuolloin on esitettävä.

Lupa- ja valvontavirasto on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus. Jos luvanhaltija ei ole tehnyt hakemusta määräajassa, *Lupa- ja valvontavirasto voi omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen* taikka haittaa tai vahinkoa kärsivän hakemuksesta määrätä, että lupa raukeaa, ja antaa tällöin tarvittavat määräykset.

21 §

Lupamääräysten muu tarkistaminen ja uusien määräysten antaminen

Lupaviranomainen voi hakemuksesta tarkistaa lupamääräyksiä ja antaa uusia määräyksiä, jos:

1) hankkeen toteuttamisesta lupamääräysten mukaisesti aiheutuu haitallisia vaikutuksia, joita lupamääräyksiä annettaessa ei ole ennakoitu ja joita ei muutoin voida riittävästi vähentää;

2) hankkeen toteuttamisesta lupamääräysten mukaisesti aiheutuu olosuhteiden muutosten vuoksi haitallisia vaikutuksia, joita ei muutoin voida riittävästi vähentää;

3) turvallisuussyyt tätä edellyttävät; tai

4) tulvasta tai kuivuudesta voi aiheutua yleistä vaaraa ihmisen hengelle, turvallisuudelle tai terveydelle, suurta vahinkoa yleiselle edulle tai suurta ja laaja-alaista vahinkoa yksityiselle edulle, eikä näitä vaikutuksia muutoin voida riittävästi vähentää.

Hakemuksen lupamääräysten tarkistamisesta tai uusien määräysten antamisesta 1 momentin 1–3 kohdan nojalla voi tehdä haitallisen vaikutuksen kohteena olevan yksityisen edun haltija, kunta, valvontaviranomainen tai asiassa yleistä etua valvova viranomainen. Hakemuksen 1 momentin 4 kohdan nojalla voi tehdä valtion valvontaviranomainen ottaen huomioon, mitä 18 luvun 3 a §:ssä säädetään. Lupaviranomaisen on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus.

22 §

Kalatalousvelvoitetta tai -maksua koskevien määräysten tarkistaminen

21 §

Lupamääräysten muu tarkistaminen ja uusien määräysten antaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi omasta aloitteesta tai hakemuksesta tarkistaa lupamääräyksiä ja antaa uusia määräyksiä, jos:

1) hankkeen toteuttamisesta lupamääräysten mukaisesti aiheutuu haitallisia vaikutuksia, joita lupamääräyksiä annettaessa ei ole ennakoitu ja joita ei muutoin voida riittävästi vähentää;

2) hankkeen toteuttamisesta lupamääräysten mukaisesti aiheutuu olosuhteiden muutosten vuoksi haitallisia vaikutuksia, joita ei muutoin voida riittävästi vähentää;

3) turvallisuussyyt tätä edellyttävät; tai

4) tulvasta tai kuivuudesta voi aiheutua yleistä vaaraa ihmisen hengelle, turvallisuudelle tai terveydelle, suurta vahinkoa yleiselle edulle tai suurta ja laaja-alaista vahinkoa yksityiselle edulle, eikä näitä vaikutuksia muutoin voida riittävästi vähentää.

Hakemuksen lupamääräysten tarkistamisesta tai uusien määräysten antamisesta 1 momentin 1–3 kohdan nojalla voi tehdä haitallisen vaikutuksen kohteena olevan yksityisen edun haltija, kunta, vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai asiassa yleistä etua valvova viranomainen. Hakemuksen 1 momentin 4 kohdan nojalla voi tehdä vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus ottaen huomioon, mitä 18 luvun 3 a §:ssä säädetään. *Lupa- ja valvontaviraston* on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus.

22 §

Kalatalousvelvoitetta tai -maksua koskevien määräysten tarkistaminen

Lupaviranomainen voi hakemuksesta muuttaa kalatalousvelvoitetta ja kalatalousmaksua koskevia määräyksiä, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet. Kalataloudellisesti epätarkoituksenmukaiseksi osoittautunutta velvoitetta voidaan lisäksi tarkistaa, jos velvoitteen kalataloudellista tulosta voidaan parantaa sen toteuttamiskustannuksia merkittävästi lisäämättä.

Jos kalatalousmaksu on määrätty vuosittain suoritettavaksi ja sen perusteena oleva kustannustaso on muuttunut, kalatalousviranomainen perii maksun kustannustason nousua vastaavasti tarkistettuna. Tarkistus tehdään täysin kymmenin prosentein ja muutoin lupaviranomaisen määrittämiä perusteita noudattaen.

Jos maksun tarkistuksesta syntyy erimielisyyttä, asia voidaan saattaa hakemuksella lupaviranomaisen ratkaistavaksi. Kalatalousviranomaisen on viipymättä palautettava se osa peritystä kalatalousmaksusta, joka ylittää lupaviranomaisen päätöksellä myöhemmin määrätyn maksun suuruuden.

23 §

Lupamääräysten muuttaminen luvanhaltijan hakemuksesta

Jos vesitaloushanketta toteutettaessa havaitaan tarkoituksenmukaiseksi muuttaa lupamääräyksiä, lupaviranomainen voi luvanhaltijan hakemuksesta muuttaa lupamääräyksiä. Muuttamisen edellytyksenä on, että muutos on merkitykseltään vähäinen eikä se sanottavasti koske toisen oikeutta tai etua. Lupaviranomaisen on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus.

24 §

Luvan määrääminen raukeamaan

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta muuttaa kalatalousvelvoitetta ja kalatalousmaksua koskevia määräyksiä, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet. Kalataloudellisesti epätarkoituksenmukaiseksi osoittautunutta velvoitetta voidaan lisäksi tarkistaa, jos velvoitteen kalataloudellista tulosta voidaan parantaa sen toteuttamiskustannuksia merkittävästi lisäämättä.

Jos kalatalousmaksu on määrätty vuosittain suoritettavaksi ja sen perusteena oleva kustannustaso on muuttunut, *kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus* perii maksun kustannustason nousua vastaavasti tarkistettuna. Tarkistus tehdään täysin kymmenin prosentein ja muutoin *Lupa- ja valvontaviraston* määrittämiä perusteita noudattaen.

Jos maksun tarkistuksesta syntyy erimielisyyttä, asia voidaan saattaa hakemuksella *Lupa- ja valvontaviraston* ratkaistavaksi. *Kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen* on viipymättä palautettava se osa peritystä kalatalousmaksusta, joka ylittää *Lupa- ja valvontaviraston* päätöksellä myöhemmin määrätyn maksun suuruuden.

23 §

Lupamääräysten muuttaminen luvanhaltijan hakemuksesta

Jos vesitaloushanketta toteutettaessa havaitaan tarkoituksenmukaiseksi muuttaa lupamääräyksiä, *Lupa- ja valvontavirasto* voi luvanhaltijan hakemuksesta muuttaa lupamääräyksiä. Muuttamisen edellytyksenä on, että muutos on merkitykseltään vähäinen eikä se sanottavasti koske toisen oikeutta tai etua. *Lupa- ja valvontaviraston* on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus.

24 §

Luvan määrääminen raukeamaan

Voimassa oleva laki

Lupaviranomainen voi hakemuksesta määrätä, että lupa raukeaa, jos:

- 1) lupanhaltijaa ei enää ole taikka lupanhaltijaa ei voida hankaluudetta saada selville;
- 2) hanke on menettänyt alkuperäisen merkityksensä; tai
- 3) lupanhaltija sitä pyytää.

Ehdotus

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta määrätä, että lupa raukeaa, jos:

- 1) lupanhaltijaa ei enää ole taikka lupanhaltijaa ei voida hankaluudetta saada selville;
- 2) hanke on menettänyt alkuperäisen merkityksensä; tai
- 3) lupanhaltija sitä pyytää.

4 luku

Veden ottaminen

2 §

Veden ottaminen omalta alueelta

Vesialueen omistaja tai haltija saa sen estämättä, mitä 3 luvun 2 §:n 2 momentissa säädetään, ilman lupaviranomaisen lupaa ottaa pintavettä tavanomaista kiinteistökohtaista käyttöä varten.

3 §

Pintaveden ottaminen toisen vesialueelta

Kiinteistön omistaja ja haltija saa ottaa pintavettä toisen vesialueelta tavanomaista kiinteistökohtaista käyttöä varten sekä sijoittaa vesialueelle ottamisen edellyttämän laitteen ja johdon, jos ottamisesta ei aiheudu 3 luvun 2 §:n mukaisia seurauksia. Edellytyksenä on lisäksi, että ottamisesta ei aiheudu haittaa niille, jotka lupaviranomaisen luvan tai vesialueen omistuksen tai hallinnan perusteella ottavat vettä samalta vesialueelta.

Lupaviranomainen voi hakemuksesta antaa oikeuden muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun pintaveden ottamiseen ja sitä varten tarpeellisten laitteiden sijoittamiseen toisen alueella.

4 §

4 luku

Veden ottaminen

2 §

Veden ottaminen omalta alueelta

Vesialueen omistaja tai haltija saa sen estämättä, mitä 3 luvun 2 §:n 2 momentissa säädetään, ilman *Lupa- ja valvontaviraston* lupaa ottaa pintavettä tavanomaista kiinteistökohtaista käyttöä varten.

3 §

Pintaveden ottaminen toisen vesialueelta

Kiinteistön omistaja ja haltija saa ottaa pintavettä toisen vesialueelta tavanomaista kiinteistökohtaista käyttöä varten sekä sijoittaa vesialueelle ottamisen edellyttämän laitteen ja johdon, jos ottamisesta ei aiheudu 3 luvun 2 §:n mukaisia seurauksia. Edellytyksenä on lisäksi, että ottamisesta ei aiheudu haittaa niille, jotka *Lupa- ja valvontaviraston* luvan tai vesialueen omistuksen tai hallinnan perusteella ottavat vettä samalta vesialueelta.

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta antaa oikeuden muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun pintaveden ottamiseen ja sitä varten tarpeellisten laitteiden sijoittamiseen toisen alueella.

4 §

Pohjaveden ottaminen toisen alueelta

Pohjaveden ottaminen toisen alueelta

Lupaviranomainen voi hakemuksesta antaa oikeuden pohjaveden ottamiseen ja sitä varten tarpeellisten laitteiden sijoittamiseen toisen alueella, jos ottaminen ei edellytä 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan lupaa.

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta antaa oikeuden pohjaveden ottamiseen ja sitä varten tarpeellisten laitteiden sijoittamiseen toisen alueella, jos ottaminen ei edellytä 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan lupaa.

6 §

6 §

Veden ottamista koskeva päätös

Veden ottamista koskeva päätös

Jos veden ottamisen tarve on muutoin kuin ohimenevästi poistunut tai olennaisesti pienentynyt ja samaan vesiesiintymään on tarpeen myöntää toiselle oikeus veden ottamiseen, lupaviranomainen voi tarkistaa veden ottamista koskevan päätöksen määräyksiä. Asia on käsiteltävä noudattaen *soveltuvin osin*, mitä 11 luvussa hakemusmenettelystä säädetään.

Jos veden ottamisen tarve on muutoin kuin ohimenevästi poistunut tai olennaisesti pienentynyt ja samaan vesiesiintymään on tarpeen myöntää toiselle oikeus veden ottamiseen, *Lupa- ja valvontavirasto* voi tarkistaa veden ottamista koskevan päätöksen määräyksiä. Asia on käsiteltävä noudattaen, mitä 11 luvussa hakemusmenettelystä säädetään.

9 §

9 §

Veden ottamista koskevasta luvasta poikkeaminen

Veden ottamista koskevasta luvasta poikkeaminen

Veden ottamista koskevan luvan haltija saa vedenhankinnan erityistilanteissa ilman lupaviranomaisen lupaa toimittaa tilapäisesti vettä muuhunkin kuin luvassa tarkoitettuun käyttöön, jos tämä on tarpeen yhdyskunnan vesihuollon häiriöttömän toiminnan turvaamiseksi taikka muusta tähän verrattavasta painavasta syystä.

Veden ottamista koskevan luvan haltija saa vedenhankinnan erityistilanteissa ilman *Lupa- ja valvontaviraston* lupaa toimittaa tilapäisesti vettä muuhunkin kuin luvassa tarkoitettuun käyttöön, jos tämä on tarpeen yhdyskunnan vesihuollon häiriöttömän toiminnan turvaamiseksi taikka muusta tähän verrattavasta painavasta syystä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu toimenpiteestä on ilmoitettava valtion valvontaviranomaiselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu toimenpiteestä on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle*.

10 §

10 §

Veden ottamisen rajoittaminen

Veden ottamisen rajoittaminen

Jos pitkäaikainen kuivuus tai muu siihen verrattava syy aiheuttaa veden saannin

Jos pitkäaikainen kuivuus tai muu siihen verrattava syy aiheuttaa veden saannin

Voimassa oleva laki

Ehdotus

huomattavan vähentymisen, lupaviranomainen voi hakemuksesta velvoittaa vedenottamon omistajan määrääjäksi rajoittamaan ottamosta otettavan veden määrää tavanomaista kiinteistökohtaista käyttöä tai yhdyskunnan vesihuoltoa varten tarvittavan vedenoton turvaamiseksi.

Jos rajoituksesta aiheutuu ottamon omistajalle tai luvanhaltijalle kohtuutonta edunmenetystä, lupaviranomainen voi hakemuksesta määrätä edunmenetykset rajoituksen hakijan ja muiden rajoituksesta olennaista hyötyä saavien korvattaviksi.

11 §

Vedenottamon suoja-alue

Lupaviranomainen voi veden ottamista koskevassa päätöksessä tai erikseen määrätä pohjaveden ottamon ympärillä olevan alueen suoja-alueeksi. Suoja-alue voidaan määrätä, jos alueen käyttöä on tarpeen rajoittaa veden laadun tai pohjavesiesiintymän antoisuuden turvaamiseksi. Suoja-aluetta ei saa määrätä laajemmaksi kuin on välttämätöntä. Vaatimuksen tai hakemuksen suoja-alueen määräämisestä voi tehdä hankkeesta vastaava, valvontaviranomainen tai asianosainen.

12 §

Suoja-alueääräykset

Lupaviranomainen voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen suoja-alueääräyksistä. Poikkeuksen

huomattavan vähentymisen, *Lupa- ja valvontavirasto* voi hakemuksesta velvoittaa vedenottamon omistajan määrääjäksi rajoittamaan ottamosta otettavan veden määrää tavanomaista kiinteistökohtaista käyttöä tai yhdyskunnan vesihuoltoa varten tarvittavan vedenoton turvaamiseksi.

Jos rajoituksesta aiheutuu ottamon omistajalle tai luvanhaltijalle kohtuutonta edunmenetystä, *Lupa- ja valvontavirasto* voi hakemuksesta määrätä edunmenetykset rajoituksen hakijan ja muiden rajoituksesta olennaista hyötyä saavien korvattaviksi.

11 §

Vedenottamon suoja-alue

Lupa- ja valvontavirasto voi veden ottamista koskevassa päätöksessään tai erikseen määrätä pohjaveden ottamon ympärillä olevan alueen suoja-alueeksi. Suoja-alue voidaan määrätä, jos alueen käyttöä on tarpeen rajoittaa veden laadun tai pohjavesiesiintymän antoisuuden turvaamiseksi. Suoja-aluetta ei saa määrätä laajemmaksi kuin on välttämätöntä. *Jos asia ei ole tullut vireille Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta, vaatimuksen tai hakemuksen suoja-alueen määräämisestä voi tehdä hankkeesta vastaava, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus tai asianosainen.*

12 §

Suoja-alueääräykset

Lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen suoja-alueääräyksistä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

myöntämisestä ympäristölupa-asian yhteydessä säädetään ympäristönsuojelulain 47 §:n 4 momentissa.

Poikkeuksen myöntämisestä ympäristölupa-asian yhteydessä säädetään ympäristönsuojelulain 47 §:n 4 momentissa.

13 §

13 §

Lunastusoikeus suoja-alueella

Lunastusoikeus suoja-alueella

Lupaviranomainen voi hakemuksesta antaa yhdyskunnan vesihuollon järjestämistä tai muuta yleistä tarvetta palvelevan vedenottamon omistajalle tai haltijalle oikeuden lunastaa omaksi suoja-alueella oleva alue, jos se on tarpeen vedenottoa palvelevia laitteita tai rakennelmia varten.

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta antaa yhdyskunnan vesihuollon järjestämistä tai muuta yleistä tarvetta palvelevan vedenottamon omistajalle tai haltijalle oikeuden lunastaa omaksi suoja-alueella oleva alue, jos se on tarpeen vedenottoa palvelevia laitteita tai rakennelmia varten.

5 luku

5 luku

Ojitus

Ojitus

3 §

3 §

Ojituksen luvanvaraisuus

Ojituksen luvanvaraisuus

Ojituksella sekä ojan käyttämisellä ja kunnossapidolla on oltava tämän lain mukainen lupaviranomaisen lupa, jos se voi aiheuttaa:

Ojituksella sekä ojan käyttämisellä ja kunnossapidolla on oltava tämän lain mukainen *Lupa- ja valvontaviraston* lupa, jos se voi aiheuttaa:

- 1) ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua pilaantumista vesialueella; tai
- 2) 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja seurauksia, jollei kysymys ole yksinomaan puron yläpuolisella alueella suoritettavan ojituksen aiheuttamasta puron virtaaman muuttumisesta.

- 1) ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua pilaantumista vesialueella; tai
- 2) 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja seurauksia, jollei kysymys ole yksinomaan puron yläpuolisella alueella suoritettavan ojituksen aiheuttamasta puron virtaaman muuttumisesta.

4 §

4 §

Ojitustoimituksen tarpeellisuus

Ojitustoimituksen tarpeellisuus

Ojitusta koskeva asia, joka ei 3 §:n mukaan edellytä lupaviranomaisen lupaa, on käsiteltävä ojitustoimituksessa, jos:

Ojitusta koskeva asia, joka ei 3 §:n mukaan edellytä *Lupa- ja valvontaviraston* lupaa, on käsiteltävä ojitustoimituksessa, jos:

1) ojitus aiheuttaa tulva-alueen poistamisen tai pienentämisen taikka vesien virtaamissuunnan huomattavaa muuttumista;

3) oja on tehtävä maantien, rautatien, kaapelin, kaasuputken, vesijohdon, lämpöputken tai viemäriin alitse eikä tienpitäjä, radanpitäjä tai kaapelin, kaasuputken, vesijohdon, lämpöputken tai viemäriin omistaja ole antanut suostumustaan toimenpiteeseen;

4) yhteisestä ojituksesta ei voida sopia ja hyödynsajia on vähintään kolme; tai

5) kyse on ojitustoimituksessa aikaisemmin päätetyn suunnitelman muuttamisesta, ojitussyhteisön perustamisesta tai purkamisesta taikka jäsenten oikeuksia ja velvollisuuksia yhteisössä koskevasta asiasta.

Mitä 1 momentin 3 kohdassa säädetään uuden ojan tekemisestä, koskee myös olemassa olevan uoman suurentamista.

1) ojitus aiheuttaa tulva-alueen poistamisen tai pienentämisen taikka vesien virtaamissuunnan huomattavaa muuttumista;

2) oja on tehtävä maantien, rautatien, kaapelin, kaasuputken, vesijohdon, lämpöputken tai viemäriin alitse eikä tienpitäjä, radanpitäjä tai kaapelin, kaasuputken, vesijohdon, lämpöputken tai viemäriin omistaja ole antanut suostumustaan toimenpiteeseen;

3) yhteisestä ojituksesta ei voida sopia ja hyödynsajia on vähintään kolme; tai

4) kyse on ojitustoimituksessa aikaisemmin päätetyn suunnitelman muuttamisesta, ojitussyhteisön perustamisesta tai purkamisesta taikka jäsenten oikeuksia ja velvollisuuksia yhteisössä koskevasta asiasta.

Mitä 1 momentin 2 kohdassa säädetään uuden ojan tekemisestä, koskee myös olemassa olevan uoman suurentamista.

6 §

Ojituksesta ilmoittaminen

Hankkeesta vastaavan on ilmoitettava muusta kuin vähäisestä ojituksesta valtion valvontaviranomaiselle vähintään 60 vuorokautta ennen ojitukseen ryhtymistä. Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä ilmoitus sähköisesti. Valvontaviranomainen voi erityisestä syystä hyväksyä ilmoituksen toimittamisen paperisena. Ilmoitusta ei kuitenkaan tehdä, jos ojituksesta on määrätty 3–5 §:ssä tarkoitetussa päätöksessä, liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetussa laissa (503/2005) tarkoitetussa tiesuunnitelmassa tai ratalaissa (110/2007) tarkoitetussa ratasuunnitelmassa. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot hankkeesta vastaavasta, kuvaus hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista sekä hankkeen vaikutusalueesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

6 §

Ojituksesta ilmoittaminen

Hankkeesta vastaavan on ilmoitettava muusta kuin vähäisestä ojituksesta *Lupa- ja valvontavirastolle* vähintään 60 vuorokautta ennen ojitukseen ryhtymistä. Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä ilmoitus sähköisesti. *Lupa- ja valvontavirasto* voi erityisestä syystä hyväksyä ilmoituksen toimittamisen paperisena. Ilmoitusta ei kuitenkaan tehdä, jos ojituksesta on määrätty 3–5 §:ssä tarkoitetussa päätöksessä, liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetussa laissa (503/2005) tarkoitetussa tiesuunnitelmassa tai ratalaissa (110/2007) tarkoitetussa ratasuunnitelmassa. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot hankkeesta vastaavasta, kuvaus hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista sekä hankkeen vaikutusalueesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

Lupa- ja valvontaviraston tulee tarvittaessa kehottaa hankkeesta vastaavaa hakemaan 3

Voimassa oleva laki

Valtion valvontaviranomaisen tulee tarvittaessa kehottaa hankkeesta vastaavaa hakemaan 3 §:ssä tarkoitettua lupaviranomaisen lupaa tai 4 §:ssä tarkoitettua ojitustoimitusta.

9 §

Oikeus ojittaa toisen alueella

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus voidaan antaa, jos se on tarpeen alueen tarkoituksenmukaista kuivattamista varten tai 7 §:n 1 momentissa tarkoitettun seurauksen estämiseksi. Oikeus johtaa vettä toisen putkiojaan voidaan antaa vain, jos veden johtaminen pois muutoin ei ole mahdollista ilman kohtuuttomia kustannuksia. Oikeuden antamisesta päättää kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, ellei ojitus edellytä lupaviranomaisen lupaa tai ojitustoimituksen päätöstä.

Asemakaava-alueella 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun oikeuden antamista koskevaan asiaan sovelletaan, mitä rakentamislain 132 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään, jollei:

- 1) kyse ole alueidenkäyttölain 10 luvussa tarkoitettusta ranta-asemakaava-alueesta;
- 2) ojitus palvele asemakaavassa osoitettujen maa- ja metsätalousalueiden maankuivatusta;
- 3) ojitus sijoitu suurimmalta osin asemakaava-alueen ulkopuolelle;
- 4) ojituksesta aiheudu haittaa tai veden johtamisen tarvetta kolmannen omistamalle kiinteistölle; tai
- 5) ojitus edellytä lupaviranomaisen antamaa lupaa tai ojitustoimituksen päätöstä.

15 §

Ojitussuunnitelman laatiminen

Ojitussuunnitelma on laadittava, jos ojitus edellyttää lupaviranomaisen lupaa, ojitustoimituksessa annettua päätöstä tai asian laatu tai laajuus sitä muutoin edellyttää.

Ehdotus

§:ssä tarkoitettua lupaa tai 4 §:ssä tarkoitettua ojitustoimitusta.

9 §

Oikeus ojittaa toisen alueella

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus voidaan antaa, jos se on tarpeen alueen tarkoituksenmukaista kuivattamista varten tai 7 §:n 1 momentissa tarkoitettun seurauksen estämiseksi. Oikeus johtaa vettä toisen putkiojaan voidaan antaa vain, jos veden johtaminen pois muutoin ei ole mahdollista ilman kohtuuttomia kustannuksia. Oikeuden antamisesta päättää kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, ellei ojitus edellytä *Lupa- ja valvontaviraston* lupaa tai ojitustoimituksen päätöstä.

Asemakaava-alueella 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun oikeuden antamista koskevaan asiaan sovelletaan, mitä rakentamislain 132 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään, jollei:

- 1) kyse ole alueidenkäyttölain 10 luvussa tarkoitettusta ranta-asemakaava-alueesta;
- 2) ojitus palvele asemakaavassa osoitettujen maa- ja metsätalousalueiden maankuivatusta;
- 3) ojitus sijoitu suurimmalta osin asemakaava-alueen ulkopuolelle;
- 4) ojituksesta aiheudu haittaa tai veden johtamisen tarvetta kolmannen omistamalle kiinteistölle; tai
- 5) ojitus edellytä *Lupa- ja valvontaviraston* antamaa lupaa tai ojitustoimituksen päätöstä.

15 §

Ojitussuunnitelman laatiminen

Ojitussuunnitelma on laadittava, jos ojitus edellyttää *Lupa- ja valvontaviraston* lupaa, ojitustoimituksessa annettua päätöstä tai asian laatu tai laajuus sitä muutoin edellyttää.

Ojitussuunnitelman laatimisesta vastaa hakija tai muu hyödynsaaja. Lupaviranomaisen tai toimitusmiehen on ennen ojitussuunnitelman vahvistamista tehtävä siihen ne muutokset tai lisäykset, jotka tämän lain nojalla ovat tarpeen. Jos ojitussuunnitelma on 1 momentin mukaan laadittava eikä suunnitelmaa ole esitetty, toimitusmiehen tai lupaviranomaisen on huolehdittava ojitussuunnitelman hankkimisesta.

22 §

Ojitusyhteisö

Yhteisen ojituksen toteuttamista varten on perustettava ojitusyhteisö, kun hyödynsaajia on vähintään kolme ja:

- 1) ojitukseen tarvitaan lupaviranomaisen lupa;
- 2) sopimusta yhteisestä ojituksesta ei saada aikaan; tai
- 3) joku hyödynsaajista vaatii yhteisön perustamista, ja sitä on ojituksen toteuttamista, oijen kunnossapitoa tai muiden ojituksesta johtuvien asioiden hoitamista varten pidettävä tarpeellisenä.

Ojitusyhteisö voidaan perustaa 1 momentissa säädetyn edellytyksin myös valvontaviranomaisen vaatimuksesta, jos hyödynsaajat eivät ole ryhtyneet toimenpiteisiin yhteisön perustamiseksi ja sitä on ojituksesta johtuvien asioiden hoitamista varten edelleen pidettävä tarpeellisenä.

24 §

Ojitusyhteisön perustaminen ja säännöt

Ojitusyhteisö on perustettava ojitusasiaa lupaviranomaisessa tai ojitustoimituksessa käsiteltäessä, jolleivät hyödynsaajat perustamisesta toisin sovi. Jos ojitusyhteisö

Ojitussuunnitelman laatimisesta vastaa hakija tai muu hyödynsaaja. *Lupa- ja valvontaviraston* tai toimitusmiehen on ennen ojitussuunnitelman vahvistamista tehtävä siihen ne muutokset tai lisäykset, jotka tämän lain nojalla ovat tarpeen. Jos ojitussuunnitelma on 1 momentin mukaan laadittava eikä suunnitelmaa ole esitetty, toimitusmiehen tai *Lupa- ja valvontaviraston* on huolehdittava ojitussuunnitelman hankkimisesta.

22 §

Ojitusyhteisö

Yhteisen ojituksen toteuttamista varten on perustettava ojitusyhteisö, kun hyödynsaajia on vähintään kolme ja:

- 1) ojitukseen tarvitaan *Lupa- ja valvontaviraston* lupa;
- 2) sopimusta yhteisestä ojituksesta ei saada aikaan; tai
- 3) joku hyödynsaajista vaatii yhteisön perustamista, ja sitä on ojituksen toteuttamista, oijen kunnossapitoa tai muiden ojituksesta johtuvien asioiden hoitamista varten pidettävä tarpeellisenä.

Ojitusyhteisö voidaan perustaa 1 momentissa säädetyn edellytyksin myös *Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen* vaatimuksesta, jos hyödynsaajat eivät ole ryhtyneet toimenpiteisiin yhteisön perustamiseksi ja sitä on ojituksesta johtuvien asioiden hoitamista varten edelleen pidettävä tarpeellisenä.

24 §

Ojitusyhteisön perustaminen ja säännöt

Ojitusyhteisö on perustettava ojitusasiaa *Lupa- ja valvontavirastossa* tai ojitustoimituksessa käsiteltäessä, jolleivät hyödynsaajat perustamisesta toisin sovi. Jos

Voimassa oleva laki

perustetaan 22 §:n 2 momentin nojalla valvontaviranomaisen vaatimuksesta, asia ratkaistaan ojitustoimituksessa.

30 §

Kiinteistöpankki

Lupaviranomaisen on ojitusasiaa koskevan päätöksen antamisen jälkeen ilmoitettava 1 momentin 1 ja 2 kohdissa tarkoitetut maksuosuudet korkoineen kirjaamisviranomaiselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin merkittäviksi. Jos maksuosuutta koskevaan päätökseen haetaan muutosta, lupaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava tästä kirjaamisviranomaiselle. Lupaviranomaisen on ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle asiassa annetusta ratkaisusta, kun se on tullut lainvoimaiseksi. Mitä tässä pykälässä säädetään lupaviranomaisesta, sovelletaan valtion valvontaviranomaiseen, jos asia on ratkaistu ojitustoimituksessa.

31 §

Ojitustoimituksen vireilletulo

Ojitustoimitusta on haettava asianomaiselta valtion valvontaviranomaiselta. Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä hakemus sähköisesti. Valvontaviranomainen voi erityisestä syystä hyväksyä hakemuksen toimittamisen paperisena. Hankkeesta vastaavan on valvontaviranomaisen pyynnöstä toimitettava hakemusasiakirjat paperisena, jos se on tarpeen asian käsittelyn vuoksi. Valtion valvontaviranomaisen on annettava määräys

Ehdotus

ojitusyhteisö perustetaan 22 §:n 2 momentin nojalla *Lupa- ja valvontaviraston aloitteesta tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen* vaatimuksesta, asia ratkaistaan ojitustoimituksessa.

30 §

Kiinteistöpankki

Lupa- ja valvontaviraston on ojitusasiaa koskevan päätöksen antamisen jälkeen ilmoitettava 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut maksuosuudet korkoineen kirjaamisviranomaiselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin merkittäviksi. Jos maksuosuutta koskevaan päätökseen haetaan muutosta, *Lupa- ja valvontaviraston* on viipymättä ilmoitettava tästä kirjaamisviranomaiselle. *Lupa- ja valvontaviraston* on ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle asiassa annetusta ratkaisusta, kun se on tullut lainvoimaiseksi. Jos asia on ratkaistu ojitustoimituksessa, ilmoitukset kirjaamisviranomaiselle tekee *Lupa- ja valvontavirasto*.

31 §

Ojitustoimituksen vireilletulo

Ojitustoimitusta on haettava *Lupa- ja valvontavirastolta*. Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä hakemus sähköisesti. *Lupa- ja valvontavirasto* voi erityisestä syystä hyväksyä hakemuksen toimittamisen paperisena. Hankkeesta vastaavan on *Lupa- ja valvontaviraston* pyynnöstä toimitettava hakemusasiakirjat paperisena, jos se on tarpeen asian käsittelyn vuoksi. *Lupa- ja valvontaviraston* on annettava määräys

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ojitustoimituksen pitämiseen ympäristöhallinnon palveluksessa virkavastuulla toimivalle henkilölle, jolla on riittävä asiantuntemus (toimitusmies). Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimitusmiehen pätevyysvaatimuksista.

ojitustoimituksen pitämiseen *elinvoimakeskuksen* palveluksessa virkavastuulla toimivalle henkilölle, jolla on riittävä asiantuntemus (toimitusmies). Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimitusmiehen pätevyysvaatimuksista.

32 §

32 §

Lupaviranomaisessa käsiteltävä ojitus

Lupa- ja valvontavirastossa käsiteltävä ojitus

Jos toimitusmies havaitsee, että ojitus tai sen yhteydessä toteutettava toimenpide edellyttää lupaviranomaisen lupaa, toimitusmiehen on kehotettava toimituksen vireillepanijaa hakemaan mainittua lupaa.

Jos toimitusmies havaitsee, että ojitus tai sen yhteydessä toteutettava toimenpide edellyttää *Lupa- ja valvontaviraston* lupaa, toimitusmiehen on kehotettava toimituksen vireillepanijaa hakemaan mainittua lupaa.

33 §

33 §

Toimituskokous

Toimituskokous

Toimitusmiehen on kutsuttava toimituskokoukseen ne, joiden oikeutta tai etua ojitusasia saattaa koskea. Toimitusmiehen on varattava valtion valvontaviranomaiselle, kalatalousviranomaiselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tilaisuus lausunnon antamiseen ojitushankkeesta.

Toimitusmiehen on kutsuttava toimituskokoukseen ne, joiden oikeutta tai etua ojitusasia saattaa koskea. Toimitusmiehen on varattava *Lupa- ja valvontavirastolle, vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä* hoitavalle *elinvoimakeskukselle* ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tilaisuus lausunnon antamiseen ojitushankkeesta.

35 §

35 §

Kokouksesta ilmoittaminen

Kokouksesta ilmoittaminen

Ojitustoimituksen toimituskokouksesta ja loppukokouksesta on vähintään neljätoista päivää ennen kokousta julkisesti kuulutettava valtion valvontaviranomaisen verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on lisäksi julkaistava niiden kuntien, joiden alueelle ojituksen vaikutukset ulottuvat,

Ojitustoimituksen toimituskokouksesta ja loppukokouksesta on vähintään 14 päivää ennen kokousta julkisesti kuulutettava *Lupa- ja valvontaviraston* verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on lisäksi julkaistava niiden kuntien, joiden alueelle ojituksen vaikutukset ulottuvat,

verkkosivuilla noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Ojitussuunnitelma on samassa ajassa toimitettava 33 §:n 2 momentissa mainituille viranomaisille ja asetettava yleisesti nähtäville valtion valvontaviranomaisen verkkosivuilla. Toimituskokouksesta ja loppukokouksesta on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella lähetetyssä kirjeessä niille maanomistajille, joita ojitus koskee. Jos ojitus koskee toisen maalla olevaa puroa, jossa on voimalaitos tai muu rakennelma, on toimituskokouksesta ja loppukokouksesta ilmoitettava myös laitoksen tai rakennelman omistajalle.

verkkosivuilla noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Ojitussuunnitelma on samassa ajassa toimitettava *tämän luvun* 33 §:n 2 momentissa mainituille viranomaisille ja asetettava yleisesti nähtäville *Lupa- ja valvontaviraston* verkkosivuilla. Toimituskokouksesta ja loppukokouksesta on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella lähetetyssä kirjeessä niille maanomistajille, joita ojitus koskee. Jos ojitus koskee toisen maalla olevaa puroa, jossa on voimalaitos tai muu rakennelma, on toimituskokouksesta ja loppukokouksesta ilmoitettava myös laitoksen tai rakennelman omistajalle.

36 §

Päätös ojitusasiassa

Jos ojitus edellyttää 2 luvun 11 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeusta, ei ojitustoimituksessa saa antaa päätöstä ennen kuin lupaviranomainen on ratkaissut poikkeuksen myöntämistä koskevan asian.

Lupaviranomaisen päätökseen ojitusasiassa sovelletaan, mitä edellä 1 momentissa säädetään ojitustoimituksen päätöksen sisällöstä.

37 §

Ojitustoimituksen päätöksen tiedoksianto

Ojitustoimituksen päätös on annettava tiedoksi julkisella kuulutuksella valtion valvontaviranomaisen verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Päätös on annettava 30 päivän kuluessa toimituskokouksesta tai loppukokouksesta, jollei valtion valvontaviranomainen erityisistä syistä pidennä tätä aikaa.

Päätöksestä on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia koskee. Päätös on toimitettava hakijalle ja

36 §

Päätös ojitusasiassa

Jos ojitus edellyttää 2 luvun 11 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeusta, ei ojitustoimituksessa saa antaa päätöstä ennen kuin *Lupa- ja valvontaviraston* on ratkaissut poikkeuksen myöntämistä koskevan asian.

Lupa- ja valvontaviraston päätökseen ojitusasiassa sovelletaan, mitä edellä 1 momentissa säädetään ojitustoimituksen päätöksen sisällöstä.

37 §

Ojitustoimituksen päätöksen tiedoksianto

Ojitustoimituksen päätös on annettava tiedoksi julkisella kuulutuksella *Lupa- ja valvontaviraston* verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Päätös on annettava 30 päivän kuluessa toimituskokouksesta tai loppukokouksesta, jollei *Lupa- ja valvontavirasto* erityisistä syistä pidennä tätä aikaa.

Päätöksestä on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia koskee. Päätös on toimitettava hakijalle ja jäljennös siitä muulle sitä pyytäneelle

Voimassa oleva laki

jäljennös siitä muulle sitä pyytäneelle asianosaiselle. Jäljennös päätöksestä on myös lähetettävä asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille, valtion valvontaviranomaiselle ja kalatalousviranomaiselle.

39 §

Ojitustoimituksen kustannukset

Jos lupaviranomainen tai ojitustoimituksen toimitusmies hankkii ojitussuunnitelman taikka jos hakijan tai muun hyödynsaajan esittämä suunnitelma vaatii huomattavaa täydentämistä, hakijan on suoritettava siitä valtiolle aiheutuneet kustannukset. Maksun suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaisesti.

6 luku

Keskivedenkorkeuden pysyvä muuttaminen

7 §

Osallistuminen keskivedenkorkeuden alentamisen kustannuksiin

Jos keskivedenkorkeuden alentamisesta tulee 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa yksityisen hyödyn lisäksi muuta huomattavaa etua, lupaviranomainen voi luvan myöntämisen yhteydessä hakemuksesta velvoittaa tällaisen edun saajan osallistumaan hankkeen kustannuksiin. Edun saajan vastattavaksi tulevan määrän on oltava kohtuullinen ja enintään hänelle tulevan edun suuruinen.

4§

Ehdotus

asianosaiselle. Jäljennös päätöksestä on myös lähetettävä asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille sekä vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukselle.

39 §

Ojitustoimituksen kustannukset

Jos *Lupa- ja valvontavirasto* tai ojitustoimituksen toimitusmies hankkii ojitussuunnitelman taikka jos hakijan tai muun hyödynsaajan esittämä suunnitelma vaatii huomattavaa täydentämistä, hakijan on suoritettava siitä valtiolle aiheutuneet kustannukset. Maksun suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaisesti.

6 luku

Keskivedenkorkeuden pysyvä muuttaminen

7 §

Osallistuminen keskivedenkorkeuden alentamisen kustannuksiin

Jos keskivedenkorkeuden alentamisesta tulee 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa yksityisen hyödyn lisäksi muuta huomattavaa etua, *Lupa- ja valvontavirasto* voi luvan myöntämisen yhteydessä hakemuksesta velvoittaa tällaisen edun saajan osallistumaan hankkeen kustannuksiin. Edun saajan vastattavaksi tulevan määrän on oltava kohtuullinen ja enintään hänelle tulevan edun suuruinen.

4 §

Osallistuminen keskivedenkorkeuden nostamisen kustannuksiin

Lupaviranomainen voi lupapäätöksessä hakemuksesta velvoittaa keskivedenkorkeuden nostamista tarkoittavasta hankkeesta yksityistä hyötyä saavan osallistumaan hankkeen toteuttamiskustannuksiin. Hyödynsaajan maksettavaksi tulevan määrän tulee vastata hyödynsaajan osuutta hankkeen kokonaishyödyistä. Määrä ei kuitenkaan saa ylittää hyödynsaajan saamaa yksityistä hyötyä.

9 §

Keskivedenkorkeuden nostamista varten perustettava yhteisö

Keskivedenkorkeuden nostamisen toteuttamista varten on perustettava yhteisö siten kuin 12 luvussa säädetään, jos luvanhakijoita on enemmän kuin yksi. Lupaviranomaisen tulee vahvistaa yhteisön säännöt lupapäätöksellä siten kuin 12 luvun 5 §:ssä säädetään.

7 luku

Säännöstely

4 §

Esitys säännöstelyyn osallistumisesta

Jos säännöstelystä ilmeisesti aiheutuu hyötyä muille, luvanhakijan on tarjottava hyödynsaajille osallistumista säännöstelyyn toimittamalla asiaa koskevan esityksen lupaviranomaiselle. Kun hakijana on valtion viranomainen, esitystä säännöstelyyn osallistumisesta ei ole tarpeen tehdä.

Lupaviranomaisen on annettava esitys tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään.

Osallistuminen keskivedenkorkeuden nostamisen kustannuksiin

Lupa- ja valvontavirasto voi lupapäätöksessään hakemuksesta velvoittaa keskivedenkorkeuden nostamista tarkoittavasta hankkeesta yksityistä hyötyä saavan osallistumaan hankkeen toteuttamiskustannuksiin. Hyödynsaajan maksettavaksi tulevan määrän tulee vastata hyödynsaajan osuutta hankkeen kokonaishyödyistä. Määrä ei kuitenkaan saa ylittää hyödynsaajan saamaa yksityistä hyötyä.

9 §

Keskivedenkorkeuden nostamista varten perustettava yhteisö

Keskivedenkorkeuden nostamisen toteuttamista varten on perustettava yhteisö siten kuin 12 luvussa säädetään, jos luvanhakijoita on enemmän kuin yksi. *Lupa- ja valvontaviraston* tulee vahvistaa yhteisön säännöt lupapäätöksellä siten kuin 12 luvun 5 §:ssä säädetään.

7 luku

Säännöstely

4 §

Esitys säännöstelyyn osallistumisesta

Jos säännöstelystä ilmeisesti aiheutuu hyötyä muille, luvanhakijan on tarjottava hyödynsaajille osallistumista säännöstelyyn toimittamalla asiaa koskevan esityksen *Lupa- ja valvontavirastolle*. Kun hakijana on valtion viranomainen, esitystä säännöstelyyn osallistumisesta ei ole tarpeen tehdä.

Lupa- ja valvontaviraston on annettava esitys tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä

Lupaviranomaisen on kehotettava hyödynsaajia ilmoittamaan lupaviranomaiselle osallistumisestaan hankkeeseen. Esitystä ei kuuluteta, jos esitykseen liitetyn suunnitelman perusteella on ilmeistä, ettei lupaa sen mukaiseen hankkeeseen voida antaa.

Jos esitys säännöstelyyn osallistumisesta on tehty muulloin kuin lupahakemuksen yhteydessä, hanketta koskeva lupahakemus on tehtävä vuoden kuluessa kuulutusajan päättymisestä, jollei lupaviranomainen hakemuksesta ole pidentänyt määräaika.

5 §

Osallistuminen säännöstelyhankkeeseen

Toisen vireille panemasta säännöstelyhankkeesta merkittävää hyötyä saavalla on oikeus osallistua säännöstelyhankkeeseen. Hyötyä saavan on ilmoitettava osallistumisestaan kirjallisesti lupaviranomaiselle kuulutuksessa määrätyn ajan kuluessa.

Jos 1 momentin mukaan osallistumiseen oikeutettu hyödynsaaja on ilmoittanut osallistuvansa hankkeen toteuttamiseen, lupaviranomaisen on säännöstelyä koskevan lupa-asian tultua vireille osoitettava hakija ryhtymään 12 luvussa tarkoitettuihin toimenpiteisiin säännöstely-yhteisön perustamiseksi.

6 §

Säännöstely-yhteisö

Säännöstelyhanketta varten on perustettava säännöstely-yhteisö, jos luvanhakijoita on enemmän kuin yksi tai jos hyödynsaaja 5 §:n 1 momentin mukaisesti ilmoittaa osallistuvansa toisen vireille panemaan hankkeeseen. Yhteisö on perustettava siten kuin 12 luvussa säädetään. Lupaviranomainen vahvistaa yhteisön säännöt 12 luvun 5 §:n mukaisesti lupapäätöksellä.

7 §

säädetään. *Lupa- ja valvontaviraston* on kehotettava hyödynsaajia ilmoittamaan *Lupa- ja valvontavirastolle* osallistumisestaan hankkeeseen. Esitystä ei kuuluteta, jos esitykseen liitetyn suunnitelman perusteella on ilmeistä, ettei lupaa sen mukaiseen hankkeeseen voida antaa.

Jos esitys säännöstelyyn osallistumisesta on tehty muulloin kuin lupahakemuksen yhteydessä, hanketta koskeva lupahakemus on tehtävä vuoden kuluessa kuulutusajan päättymisestä, jollei *Lupa- ja valvontavirasto* hakemuksesta ole pidentänyt määräaika.

5 §

Osallistuminen säännöstelyhankkeeseen

Toisen vireille panemasta säännöstelyhankkeesta merkittävää hyötyä saavalla on oikeus osallistua säännöstelyhankkeeseen. Hyötyä saavan on ilmoitettava osallistumisestaan kirjallisesti *Lupa- ja valvontavirastolle* kuulutuksessa määrätyn ajan kuluessa.

Jos 1 momentin mukaan osallistumiseen oikeutettu hyödynsaaja on ilmoittanut osallistuvansa hankkeen toteuttamiseen, *Lupa- ja valvontaviraston* on säännöstelyä koskevan lupa-asian tultua vireille osoitettava hakija ryhtymään 12 luvussa tarkoitettuihin toimenpiteisiin säännöstely-yhteisön perustamiseksi.

6 §

Säännöstely-yhteisö

Säännöstelyhanketta varten on perustettava säännöstely-yhteisö, jos luvanhakijoita on enemmän kuin yksi tai jos hyödynsaaja 5 §:n 1 momentin mukaisesti ilmoittaa osallistuvansa toisen vireille panemaan hankkeeseen. Yhteisö on perustettava siten kuin 12 luvussa säädetään. *Lupa- ja valvontavirasto* vahvistaa yhteisön säännöt 12 luvun 5 §:n mukaisesti lupapäätöksellä.

7 §

Säännöstely-yhteisön jäsenet

Säännöstely-yhteisön jäseniä ovat lupanhakijat, säännöstelyyn 5 §:n mukaan osallistuvaksi ilmoittautuneet ja ne hyödynsaajat, jotka yhteisö myöhemmin on hyväksynyt jäseniksi. Säännöstely-yhteisössä voi jäsenenä olla myös ojitusyhteisö tai muu vesioikeudellinen yhteisö, jos lupaviranomainen harkitsee sen asianmukaiseksi.

Säännöstely-yhteisön jäsenet

Säännöstely-yhteisön jäseniä ovat lupanhakijat, säännöstelyyn 5 §:n mukaan osallistuvaksi ilmoittautuneet ja ne hyödynsaajat, jotka yhteisö myöhemmin on hyväksynyt jäseniksi. Säännöstely-yhteisössä voi jäsenenä olla myös ojitusyhteisö tai muu vesioikeudellinen yhteisö, jos *Lupa- ja valvontavirasto* harkitsee sen asianmukaiseksi.

10 §

Ulkopuolisen hyödynsaajan vastuu säännöstelyn kustannuksista

Lupaviranomainen voi lupapäätöksessä hakemuksesta velvoittaa hyödynsaajan, joka ei halua osallistua säännöstelyhankkeeseen, osallistumaan hankkeen kustannuksiin. Valtiota ei pidetä hyödynsaajana, ellei säännöstelystä välittömästi aiheudu hyötyä valtion omaisuudelle tai valtion säännöstelyhankkeelle.

Lupaviranomainen voi hakemuksesta määrätä hankkeesta vastaavan antamaan selvityksen 1 momentissa tarkoitetun suorituksen käytöstä. Selvitys on toimitettava valtion valvontaviranomaiselle, jossa sen tulee olla selvitystä vaatineen nähtävänä.

8 luku

Vesivoiman hyödyntäminen

8 §

Osallistumistarjous

Aloitteentekijän on tarjottava muille 5 §:n mukaan osallistumaan oikeutetuille osallistumista voimalaitoksen rakentamiseen.

10 §

Ulkopuolisen hyödynsaajan vastuu säännöstelyn kustannuksista

Lupa- ja valvontavirasto voi lupapäätöksessä hakemuksesta velvoittaa hyödynsaajan, joka ei halua osallistua säännöstelyhankkeeseen, osallistumaan hankkeen kustannuksiin. Valtiota ei pidetä hyödynsaajana, ellei säännöstelystä välittömästi aiheudu hyötyä valtion omaisuudelle tai valtion säännöstelyhankkeelle.

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta määrätä hankkeesta vastaavan antamaan selvityksen 1 momentissa tarkoitetun suorituksen käytöstä. *Lupa- ja valvontaviraston* on toimitettava selvitys sitä vaatineelle.

8 luku

Vesivoiman hyödyntäminen

8 §

Osallistumistarjous

Aloitteentekijän on tarjottava muille 5 §:n mukaan osallistumaan oikeutetuille osallistumista voimalaitoksen rakentamiseen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Asiaa koskeva esitys on toimitettava lupaviranomaiselle.

Asiaa koskeva esitys on toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle*.

9 §

9 §

Julkinen kuulutus osallistumisesta voimalaitoksen rakentamiseen

Julkinen kuulutus osallistumisesta voimalaitoksen rakentamiseen

Lupaviranomaisen on annettava 8 §:ssä tarkoitettu esitys tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Lupaviranomaisen on kehotettava osallistumaan oikeutettuja ilmoittamaan kirjallisesti lupaviranomaiselle osallistumisestaan hankkeeseen sekä esittämään tarvittava selvitys osallistumisoikeudestaan viimeistään kuulutuksessa määrätynä päivänä. Esitystä ei kuuluteta, jos siihen liitetyn selvityksen perusteella on ilmeistä, ettei lupaa hankkeeseen voida antaa.

Lupa- ja valvontaviraston on annettava 8 §:ssä tarkoitettu esitys tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. *Lupa- ja valvontaviraston* on kehotettava osallistumaan oikeutettuja ilmoittamaan kirjallisesti *Lupa- ja valvontavirastolle* osallistumisestaan hankkeeseen sekä esittämään tarvittava selvitys osallistumisoikeudestaan viimeistään kuulutuksessa määrätynä päivänä. Esitystä ei kuuluteta, jos siihen liitetyn selvityksen perusteella on ilmeistä, ettei lupaa hankkeeseen voida antaa.

10 §

10 §

Lupahakemus

Lupahakemus

Hanketta koskeva lupahakemus on tehtävä vuoden kuluessa 9 §:ssä tarkoitettussa kuulutuksessa määrätyn ajan päättymisestä uhalla, että aloite on muutoin katsottava rauenneeksi. Lupaviranomainen voi hakemuksesta pidentää määräaika.

Hanketta koskeva lupahakemus on tehtävä vuoden kuluessa 9 §:ssä tarkoitettussa kuulutuksessa määrätyn ajan päättymisestä uhalla, että aloite on muutoin katsottava rauenneeksi. *Lupa- ja valvontavirasto* voi hakemuksesta pidentää määräaika.

9 luku

9 luku

Puutavaran uitto

Puutavaran uitto

4 §

4 §

Uiton toimintapaikan käyttötarkoituksen muuttaminen

Uiton toimintapaikan käyttötarkoituksen muuttaminen

Voimassa oleva laki

Lupaviranomainen voi uittajan hakemuksesta antaa oikeuden uiton toimintapaikan käyttämiseen myös puutavaran muuta vesitse tapahtuvaa kuljettamista varten.

5 §

Uittajan oikeudet

Uittaja saa varastoida tilapäisesti puutavaraa uiton harjoittamista varten jäälle, jos vesialueen ja erityiseen käyttöön otetun rannan omistaja ovat antaneet suostumuksensa tähän. Lupaviranomainen voi hakemuksesta antaa oikeuden tässä momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

7 §

Yhteisuiitto

Uitto on harjoitettava puutavaran omistajien yhteiseen lukuun yhteisuiittona. Lupaviranomainen voi kuitenkin hakemuksesta antaa luvan yksityisuiittoon tietyllä alueella, jos uiton harjoittaminen yksityisuiittona on vesistöissä uitettavan puutavaran kuljetuskustannukset huomioon ottaen yhteisuiittoa edullisempaa eikä uiton harjoittaminen yksityisuiittona aiheuta haittaa uiton yleiselle järjestelylle eikä vesistön muulle käytölle.

8 §

Uittovahingon korvaaminen

Uittovahingon korvaamista koskeva vaatimus on tehtävä korvausvelvolliselle kirjallisesti viimeistään vahingon

Ehdotus

Lupa- ja valvontavirasto voi uittajan hakemuksesta antaa oikeuden uiton toimintapaikan käyttämiseen myös puutavaran muuta vesitse tapahtuvaa kuljettamista varten.

5 §

Uittajan oikeudet

Uittaja saa varastoida tilapäisesti puutavaraa uiton harjoittamista varten jäälle, jos vesialueen ja erityiseen käyttöön otetun rannan omistaja ovat antaneet suostumuksensa tähän. *Lupa- ja valvontavirasto* voi hakemuksesta antaa oikeuden tässä momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

7 §

Yhteisuiitto

Uitto on harjoitettava puutavaran omistajien yhteiseen lukuun yhteisuiittona. *Lupa- ja valvontavirasto* voi kuitenkin hakemuksesta antaa luvan yksityisuiittoon tietyllä alueella, jos uiton harjoittaminen yksityisuiittona on vesistöissä uitettavan puutavaran kuljetuskustannukset huomioon ottaen yhteisuiittoa edullisempaa eikä uiton harjoittaminen yksityisuiittona aiheuta haittaa uiton yleiselle järjestelylle eikä vesistön muulle käytölle.

8 §

Uittovahingon korvaaminen

Uittovahingon korvaamista koskeva vaatimus on tehtävä korvausvelvolliselle kirjallisesti viimeistään vahingon

Voimassa oleva laki

tapahtumista seuraavan kalenterivuoden aikana. Jos asianosaiset eivät sovi uittovahingon korvaamisesta, asia voidaan panna lupaviranomaisessa vireille erillisenä korvausasiana.

10 §

Haitallisten uppopuiden poistaminen vesistöistä

Lupaviranomainen voi velvoittaa uittajan puhdistamaan vesistön sellaisesta uitosta jääneestä uponneesta tai uppoamistilassa olevasta puutavarasta tai uittotarvikkeista, jotka aiheuttavat haittaa vesistön käyttämiselle. Jos uittajaa ei enää ole, määräys voidaan antaa vesistössä viimeksi uittoja harjoittaneelle. Hakemuksen uittajan velvoittamiseksi puhdistamaan vesistö voi tehdä valtion valvontaviranomainen tai haittaa kärsivä. Asian käsittelyssä on noudatettava soveltuvin osin, mitä 14 luvussa säädetään.

Kun uitto on lakannut eikä toimivaa uittoyhteisöä ole, valtion valvontaviranomainen voi 1 momentin estämättä poistaa vesistöä vaaraa tai haittaa aiheuttavat uppopuut ja muut uittojätteet, jos toimenpiteestä ei aiheudu 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta.

Jos valtion valvontaviranomainen on 1 tai 2 momentin nojalla puhdistanut vesistön, vesistöä nostettu puutavara siirtyy valtion omaisuudeksi.

12 §

Uittoyhteisön jäsenet

Metsänomistajilla on oikeus yhteiseen edustajaan uittoyhteisössä. Uittoyhteisön tulee pyytää niitä metsäkeskuksia, joiden toimialueelta tulevaa puutavaraa yhteisö uittaa, nimeämään ehdokkaansa

Ehdotus

tapahtumista seuraavan kalenterivuoden aikana. Jos asianosaiset eivät sovi uittovahingon korvaamisesta, asia voidaan panna *Lupa- ja valvontavirastossa* vireille erillisenä korvausasiana.

10 §

Haitallisten uppopuiden poistaminen vesistöistä

Lupa- ja valvontavirasto voi puhdistaa tai velvoittaa uittajan puhdistamaan vesistön sellaisesta uitosta jääneestä uponneesta tai uppoamistilassa olevasta puutavarasta tai uittotarvikkeista, jotka aiheuttavat haittaa vesistön käyttämiselle. Jos uittajaa ei enää ole, määräys voidaan antaa vesistössä viimeksi uittoja harjoittaneelle. *Jos asia ei ole tullut vireille Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta,* hakemuksen uittajan velvoittamiseksi puhdistamaan vesistö voi tehdä *vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus* tai haittaa kärsivä. Asian käsittelyssä on noudatettava soveltuvin osin, mitä 14 luvussa säädetään.

Kun uitto on lakannut eikä toimivaa uittoyhteisöä ole, *vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus* voi 1 momentissa säädetyn estämättä poistaa vesistöä vaaraa tai haittaa aiheuttavat uppopuut ja muut uittojätteet, jos toimenpiteestä ei aiheudu 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta.

Jos *Lupa- ja valvontavirasto* tai *vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus* on 1 tai 2 momentin nojalla puhdistanut vesistön, vesistöä nostettu puutavara siirtyy valtion omaisuudeksi.

12 §

Uittoyhteisön jäsenet

Metsänomistajilla on oikeus yhteiseen edustajaan uittoyhteisössä. Uittoyhteisön tulee pyytää niitä metsäkeskuksia, joiden toimialueelta tulevaa puutavaraa yhteisö uittaa, nimeämään ehdokkaansa

Voimassa oleva laki

metsänomistajien edustajaksi. Lupaviranomaisen tulee määrätä metsänomistajien edustajaksi metsäkeskusten nimeämistä ehdokkaista se, joka parhaiten edustaa alueen metsänomistajia.

Metsänomistajia uittoyhteisössä edustavalla on oikeus saada kohtuullinen korvaus tehtävästään hänet ehdokkaaksi nimenneeltä metsäkeskukselta. Jos uitettava puutavara on peräisin useiden metsäkeskusten toimialueilta, metsäkeskukset vastaavat korvauksen suorittamisesta siinä suhteessa, missä alue, jolta uitettava puutavara tulee, jakaantuu metsäkeskusten toimialueisiin. Jos korvauksen suuruudesta tai sen jakaantumisesta metsäkeskusten kesken syntyy erimielisyyttä, asia voidaan panna vireille lupaviranomaisessa siten kuin 11 luvussa säädetään.

16 §

Kiinteän omaisuuden luovuttaminen ja ulosmittaus

Uittoyhteisö saa luovuttaa tai kiinnittää velan vakuudeksi sille kuuluvaa kiinteää omaisuutta, jos lupaviranomainen on hakemuksesta antanut siihen luvan. Hakemus on hylättävä, jos omaisuuden säilyminen uittoyhteisön hallinnassa on uiton jatkuvan harjoittamisen kannalta välttämätöntä.

17 §

Rahastot

Uittoyhteisön on haettava rahaston perustamista ja sen sääntöjen hyväksymistä koskevalle yhteisön kokouksen päätökselle lupaviranomaisen vahvistus. Lupaviranomainen voi tehdä rahaston sääntöihin yhteisön jäsenten edun turvaamiseksi tarpeellisia muutoksia.

Ehdotus

metsänomistajien edustajaksi. *Lupa- ja valvontaviraston* tulee määrätä metsänomistajien edustajaksi metsäkeskusten nimeämistä ehdokkaista se, joka parhaiten edustaa alueen metsänomistajia.

Metsänomistajia uittoyhteisössä edustavalla on oikeus saada kohtuullinen korvaus tehtävästään hänet ehdokkaaksi nimenneeltä metsäkeskukselta. Jos uitettava puutavara on peräisin useiden metsäkeskusten toimialueilta, metsäkeskukset vastaavat korvauksen suorittamisesta siinä suhteessa, missä alue, jolta uitettava puutavara tulee, jakaantuu metsäkeskusten toimialueisiin. Jos korvauksen suuruudesta tai sen jakaantumisesta metsäkeskusten kesken syntyy erimielisyyttä, asia voidaan panna vireille *Lupa- ja valvontavirastossa* siten kuin 11 luvussa säädetään.

16 §

Kiinteän omaisuuden luovuttaminen ja ulosmittaus

Uittoyhteisö saa luovuttaa tai kiinnittää velan vakuudeksi sille kuuluvaa kiinteää omaisuutta, jos *Lupa- ja valvontavirasto* on hakemuksesta antanut siihen luvan. Hakemus on hylättävä, jos omaisuuden säilyminen uittoyhteisön hallinnassa on uiton jatkuvan harjoittamisen kannalta välttämätöntä.

17 §

Rahastot

Uittoyhteisön on haettava rahaston perustamista ja sen sääntöjen hyväksymistä koskevalle yhteisön kokouksen päätökselle *Lupa- ja valvontaviraston* vahvistus. *Lupa- ja valvontavirasto* voi tehdä rahaston sääntöihin yhteisön jäsenten edun turvaamiseksi tarpeellisia muutoksia.

19 §

Uittoyhteisön purkaminen

Uittoyhteisö on purettava sen jälkeen kun yhteisuito on päättynyt vesistöissä tai sen osassa. Jos uittoyhteisön hallitus ei viiden vuoden kuluessa uiton päättymisestä ole ryhtynyt yhteisön purkamiseksi tarpeellisiin toimiin, valtion valvontaviranomaisen on tehtävä lupaviranomaiselle hakemus uittoyhteisön purkamiseksi ja hallituksen velvoittamiseksi ryhtymään tarpeellisiin toimiin tai selvitysmiesten määräämiseksi. Hakemuksen uittoyhteisön purkamiseksi ja selvitysmiesten määräämiseksi voi tehdä myös uittoyhteisön toimiva tai viimeksi toiminut hallitus. Selvitysmiehiä voi olla yksi tai useampia tehtävän laajuudesta riippuen. Selvitysmiehillä on tehtävää hoitaessaan uittoyhteisön hallitukselle kuuluvat valtuudet.

19 §

Uittoyhteisön purkaminen

Uittoyhteisö on purettava sen jälkeen, kun yhteisuito on päättynyt vesistöissä tai sen osassa. Jos uittoyhteisön hallitus ei viiden vuoden kuluessa uiton päättymisestä ole ryhtynyt yhteisön purkamiseksi tarpeellisiin toimiin, *Lupa- ja valvontaviraston on omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta ryhdyttävä toimiin* uittoyhteisön purkamiseksi ja hallituksen velvoittamiseksi ryhtymään tarpeellisiin toimiin tai selvitysmiesten määräämiseksi. Hakemuksen uittoyhteisön purkamiseksi ja selvitysmiesten määräämiseksi voi tehdä myös uittoyhteisön toimiva tai viimeksi toiminut hallitus. Selvitysmiehiä voi olla yksi tai useampia tehtävän laajuudesta riippuen. Selvitysmiehillä on tehtävää hoitaessaan uittoyhteisön hallitukselle kuuluvat valtuudet.

20 §

Uittoyhteisön selvitystoimet

Uittoyhteisölle kuuluva irtain ja kiinteä omaisuus, jonka säilyttäminen vesistöalueella jatkuvan uiton harjoittamiseksi ei ole välttämätöntä, on muutettava rahaksi. Selvitystoimista vastaavan on laadittava esitys uittoyhteisön kiinteän omaisuuden rahaksi muuttamisesta ja jätettävä sitä koskeva hakemus lupaviranomaiselle. Lupaviranomaisen on määrättävä, mikä osa kiinteästä omaisuudesta on muutettava rahaksi. Muu osa kiinteästä omaisuudesta on määrättävä siirrettäväksi valtiolle.

Uittoyhteisön omaisuuden myynnistä saaduilla varoilla on maksettava uittoyhteisön velat. Loput varat on käytettävä uiton jälkihoitotoimenpiteisiin asianomaisella vesistöalueella. Lupaviranomainen voi määrätä selvitystoimista vastaavan tai valtion

20 §

Uittoyhteisön selvitystoimet

Uittoyhteisölle kuuluva irtain ja kiinteä omaisuus, jonka säilyttäminen vesistöalueella jatkuvan uiton harjoittamiseksi ei ole välttämätöntä, on muutettava rahaksi. Selvitystoimista vastaavan on laadittava esitys uittoyhteisön kiinteän omaisuuden rahaksi muuttamisesta ja jätettävä sitä koskeva hakemus *Lupa- ja valvontavirastolle*. *Lupa- ja valvontaviraston* on määrättävä, mikä osa kiinteästä omaisuudesta on muutettava rahaksi. Muu osa kiinteästä omaisuudesta on määrättävä siirrettäväksi valtiolle.

Uittoyhteisön omaisuuden myynnistä saaduilla varoilla on maksettava uittoyhteisön velat. Loput varat on käytettävä uiton jälkihoitotoimenpiteisiin asianomaisella vesistöalueella. *Lupa- ja valvontavirasto voi omasta aloitteesta* tai selvitystoimista

Voimassa oleva laki

Ehdotus

valvontaviranomaisen hakemuksesta varat siirrettäväksi asianomaiselle valtion valvontaviranomaiselle, jos se ottaa huolehtiakseen 21 §:n mukaisista jälkihoitotoimenpiteistä.

Selvitysmiesten tehtävä päättyy kaikkien uittoyhteisön varojen ja velvoitteiden tultua selvitettyä tai varojen siirryttyä valtion valvontaviranomaiselle 2 momentin mukaisesti.

21 §

Jälkihoitotoimenpiteet

Jos uitto vesistöissä tai sen osassa on päätynyt eikä sillä alueella ole toimivaa uittoyhteisöä, valtion valvontaviranomainen voi hakea lupaviranomaiselta uiton toimintapaikkoja koskevien lupien määräämistä raukeamaan.

Valtion valvontaviranomaisen tulee ryhtyä toimenpiteisiin sellaisten aikaisemmin harjoitettua uittoa varten tehtyjen laitteiden ja rakennelmien poistamiseksi tai muuttamiseksi, jotka voivat olla vaaraksi tai haitaksi vesistöä käytettäessä, sekä peratun uoman palauttamiseksi ennalleen. Jos toimenpiteistä aiheutuu 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, toimenpiteille on haettava lupa. Asia voidaan käsitellä samanaikaisesti 1 momentissa tarkoitettun hakemuksen kanssa tai erikseen.

10 luku

Kulkuväylät ja muut vesiliikennealueet

2 §

Yleiseksi kulkuväyläksi määrääminen

Lupaviranomainen voi Liikenneviraston hakemuksesta määrätä julkiseksi

vastaavan tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta määrätä varat siirrettäväksi vesitaloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukselle, jos se ottaa huolehtiakseen 21 §:n mukaisista jälkihoitotoimenpiteistä.

Selvitysmiesten tehtävä päättyy kaikkien uittoyhteisön varojen ja velvoitteiden tultua selvitettyä tai varojen siirryttyä vesitaloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukselle 2 momentin mukaisesti.

21 §

Jälkihoitotoimenpiteet

Jos uitto vesistöissä tai sen osassa on päätynyt eikä sillä alueella ole toimivaa uittoyhteisöä, Lupa- ja valvontavirasto voi omasta aloitteestaan tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta määrätä uiton toimintapaikkoja koskevat luvat raukeamaan.

Lupa- ja valvontaviraston tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen tulee Lupa- ja valvontaviraston määräyksestä ryhtyä toimenpiteisiin sellaisten aikaisemmin harjoitettua uittoa varten tehtyjen laitteiden ja rakennelmien poistamiseksi tai muuttamiseksi, jotka voivat olla vaaraksi tai haitaksi vesistöä käytettäessä, sekä peratun uoman palauttamiseksi ennalleen. Jos toimenpiteistä aiheutuu 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, toimenpiteille on haettava lupa. Asia voidaan käsitellä samanaikaisesti 1 momentissa tarkoitettun asian kanssa tai erikseen.

10 luku

Kulkuväylät ja muut vesiliikennealueet

2 §

Yleiseksi kulkuväyläksi määrääminen

Lupa- ja valvontavirasto voi Väyläviraston hakemuksesta määrätä julkiseksi

kulkuväyläksi sellaisen vesistön osan, joka on tarpeen pitää avoinna yleistä laiva- tai veneliikennettä varten.

Lupaviranomainen voi hakemuksesta määrätä yleiseksi paikallisväyläksi julkiseen väylään kuulumattoman vesistön osan, joka on tarpeen pitää avoinna yleistä laiva- tai veneliikennettä varten. Yleisenä veneliikenteenä pidetään myös vapaa-ajan veneilyä.

kulkuväyläksi sellaisen vesistön osan, joka on tarpeen pitää avoinna yleistä laiva- tai veneliikennettä varten.

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta määrätä yleiseksi paikallisväyläksi julkiseen väylään kuulumattoman vesistön osan, joka on tarpeen pitää avoinna yleistä laiva- tai veneliikennettä varten. Yleisenä veneliikenteenä pidetään myös vapaa-ajan veneilyä.

3 §

Yleiseksi kulkuväyläksi määrittämisen edellytykset

Yleiseksi kulkuväyläksi määrättävän vesistön osan on täytettävä vaatimukset, jotka vesistössä harjoitettava liikenne huomioon ottaen yleiselle kulkuväylälle kohtuudella voidaan asettaa. Lupaviranomaisen päätöksessä on määrättävä yleisen kulkuväylän sijainti. Jos sijainti joltakin osin vahvistetaan poikkeamaan siitä, mitä hakemuksessa on esitetty, hakijalle on varattava tilaisuus vastineen esittämiseen ennen päätöksen tekemistä.

Väyläksi määrittämistä koskevaan päätökseen on sisällytettävä myös määräykset ruoppauksesta ja ruoppausmassan sijoittamisesta vesialueelle tai muista toimenpiteistä, jos nämä ovat tarpeen väylän rakentamiseksi. Lupaviranomainen voi kuitenkin asian laajuuden tai muun syyn vuoksi määrätä väylästä erikseen ennen sanotuista toimenpiteistä päättämistä.

Lupaviranomaisen on väyläksi määrittämistä koskevassa päätöksessä määrättävä, milloin yleinen paikallisväylä otetaan käyttöön. Julkisen kulkuväylän käyttöön ottamisesta päättää Liikennevirasto.

4 §

3 §

Yleiseksi kulkuväyläksi määrittämisen edellytykset

Yleiseksi kulkuväyläksi määrättävän vesistön osan on täytettävä vaatimukset, jotka vesistössä harjoitettava liikenne huomioon ottaen yleiselle kulkuväylälle kohtuudella voidaan asettaa. *Lupa- ja valvontaviraston* päätöksessä on määrättävä yleisen kulkuväylän sijainti. Jos sijainti joltakin osin vahvistetaan poikkeamaan siitä, mitä hakemuksessa on esitetty, hakijalle on varattava tilaisuus vastineen esittämiseen ennen päätöksen tekemistä.

Väyläksi määrittämistä koskevaan päätökseen on sisällytettävä myös määräykset ruoppauksesta ja ruoppausmassan sijoittamisesta vesialueelle tai muista toimenpiteistä, jos nämä ovat tarpeen väylän rakentamiseksi. *Lupa- ja valvontavirasto* voi kuitenkin asian laajuuden tai muun syyn vuoksi määrätä väylästä erikseen ennen sanotuista toimenpiteistä päättämistä.

Lupa- ja valvontaviraston on väyläksi määrittämistä koskevassa päätöksessä määrättävä, milloin yleinen paikallisväylä otetaan käyttöön. Julkisen kulkuväylän käyttöön ottamisesta päättää *Väylävirasto*.

4 §

Yleistä kulkuväylää koskevan päätöksen muuttaminen

Yleistä kulkuväylää koskevan päätöksen muuttaminen

Julkisen kulkuväylän ylläpitäjä voi sen estämättä mitä 1 momentissa säädetään, merenkulun turvallisuuden ylläpitämiseksi tai muun tärkeän syyn vuoksi muuttaa vähäisessä määrin kulkuväylän sijaintia tai ulottuvuutta, jos siitä ei aiheudu yleisten tai yksityisten etujen loukkausta. Muutoksesta on ilmoitettava valtion valvontaviranomaiselle.

Julkisen kulkuväylän ylläpitäjä voi sen estämättä mitä 1 momentissa säädetään, merenkulun turvallisuuden ylläpitämiseksi tai muun tärkeän syyn vuoksi muuttaa vähäisessä määrin kulkuväylän sijaintia tai ulottuvuutta, jos siitä ei aiheudu yleisten tai yksityisten etujen loukkausta. Muutoksesta on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle*.

5 §

Turvalaitteiden asettaminen

5 §

Turvalaitteiden asettaminen

Lupaviranomainen voi antaa yleisen kulkuväylän ylläpitäjälle luvan muun kuin 1 momentissa tarkoitetun merenkulun turvalaitteen asettamiseksi vesistöön tai sen rannalle sekä turvalaitteiden näkymistä häiritsevien esteiden poistamiseen, jos asiasta ei ole sovittu alueen omistajan kanssa. Erityiseen käyttöön otetulle alueelle lupaa ei saa myöntää ilman pakottavaa tarvetta.

Liikennevirastolla on 1 ja 2 momentissa säädetyn edellytyksin oikeus sijoittaa yleisen kulkuväylän ulkopuolelle sellaisia turvalaitteita, jotka ovat tarpeen matalikon tai karin merkitsemiseksi tai muusta vastaavasta syystä.

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa yleisen kulkuväylän ylläpitäjälle luvan muun kuin 1 momentissa tarkoitetun merenkulun turvalaitteen asettamiseksi vesistöön tai sen rannalle sekä turvalaitteiden näkymistä häiritsevien esteiden poistamiseen, jos asiasta ei ole sovittu alueen omistajan kanssa. Erityiseen käyttöön otetulle alueelle lupaa ei saa myöntää ilman pakottavaa tarvetta.

Väylävirastolla on 1 ja 2 momentissa säädetyn edellytyksin oikeus sijoittaa yleisen kulkuväylän ulkopuolelle sellaisia turvalaitteita, jotka ovat tarpeen matalikon tai karin merkitsemiseksi tai muusta vastaavasta syystä.

7 §

Oikeus toisen vesialueeseen eräissä tapauksissa

Lupaviranomainen voi myöntää hakijalle kulkuväylään liittyvää yleistä lastaus- tai ankkuroimisaluetta tai yleistä satamaa varten oikeuden toisen vesialueen käyttöön saamiseen tai omaksi lunastamiseen, jos:

7 §

Oikeus toisen vesialueeseen eräissä tapauksissa

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää hakijalle kulkuväylään liittyvää yleistä lastaus- tai ankkuroimisaluetta tai yleistä satamaa varten oikeuden toisen vesialueen

Voimassa oleva laki

1) hanke täyttää 3 luvun 4 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset;

2) hanke turvaa satamapalveluiden saatavuutta, tärkeäksi katsottavaa liikennettä tai elinkeinotoimintaa taikka palvelee muuta vastaavaa yleistä etua; ja

3) hanke on yleisen tarpeen vaatima.

Lupaviranomainen voi myöntää hakijalle kulkuväylään liittyvää yksityistä ankkuroimisaluetta varten käyttöoikeuden toiselle kuuluvaan vesialueeseen, jos 3 luvun 4 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Rannan omistajalle voidaan myöntää käyttöoikeus toiselle kuuluvaan vesialueeseen yksityistä lastauspaikkaa tai satamaa varten, jos tämän pykälän 1 momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät.

8 §

*Eräät puolustusvoimien ja
rajavartiolaitoksen tehtäviä varten
tarpeelliset oikeudet*

Lupaviranomainen voi myöntää puolustusvoimille tai rajavartiolaitokselle niiden tehtävien suorittamiseksi tarpeellisen käyttö- tai lunastusoikeuden lastaus- tai ankkuroimisaluetta taikka satamaa varten muissakin kuin 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

Hakijan on annettava lupaviranomaiselle riittävä selvitys haetun oikeuden tai toimenpiteen tarpeellisuudesta.

9 §

Edunmenetyksen korvaaminen

Väylän ylläpitäjä on velvollinen korjaamaan tai korvaamaan kulkuväyläksi määräämisestä tai väylän tavanomaisesta käytöstä aiheutuvan edunmenetyksen, jonka sietämistä ei ole pidettävä kohtuullisena. Ennalta arvioitavien edunmenetysten korjaamisesta tai

Ehdotus

käyttöön saamiseen tai omaksi lunastamiseen, jos:

1) hanke täyttää 3 luvun 4 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset;

2) hanke turvaa satamapalveluiden saatavuutta, tärkeäksi katsottavaa liikennettä tai elinkeinotoimintaa taikka palvelee muuta vastaavaa yleistä etua; ja

3) hanke on yleisen tarpeen vaatima.

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää hakijalle kulkuväylään liittyvää yksityistä ankkuroimisaluetta varten käyttöoikeuden toiselle kuuluvaan vesialueeseen, jos 3 luvun 4 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Rannan omistajalle voidaan myöntää käyttöoikeus toiselle kuuluvaan vesialueeseen yksityistä lastauspaikkaa tai satamaa varten, jos tämän pykälän 1 momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät.

8 §

*Eräät puolustusvoimien ja
rajavartiolaitoksen tehtäviä varten
tarpeelliset oikeudet*

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää Puolustusvoimille tai Rajavartiolaitokselle niiden tehtävien suorittamiseksi tarpeellisen käyttö- tai lunastusoikeuden lastaus- tai ankkuroimisaluetta taikka satamaa varten muissakin kuin 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

Hakijan on annettava *Lupa- ja valvontavirastolle* riittävä selvitys haetun oikeuden tai toimenpiteen tarpeellisuudesta.

9 §

Edunmenetyksen korvaaminen

Väylän ylläpitäjä on velvollinen korjaamaan tai korvaamaan kulkuväyläksi määräämisestä tai väylän tavanomaisesta käytöstä aiheutuvan edunmenetyksen, jonka sietämistä ei ole pidettävä kohtuullisena. Ennalta arvioitavien edunmenetysten korjaamisesta tai

Voimassa oleva laki

korvaamisesta on määrättävä kulkuväyläksi määräämistä koskevassa päätöksessä. Lupaviranomainen voi myös määrätä, että annettuja korjaus- tai korvausmääräyksiä on erikseen tarkistettava päätöksessä määrättävänä ajankohtana. Jos edunmenetyksiä ei voida ennakolta arvioida, lupaviranomainen voi määrätä väylän ylläpitäjän panemaan määräajassa vireille korvausten määräämistä tarkoittavan hakemusasian.

10 §

Kulkuväylän käytön maksullisuus

Vesistöissä olevan kulkuväylän käyttämisestä ei saa periä maksua. Jos rakentamiskustannukset ovat huomattavan suuret, lupaviranomainen voi hakemuksesta myöntää yksityisen kulkuväylän ylläpitäjälle ja liikenne- ja viestintäministeriö yleisen paikallisväylän ylläpitäjälle oikeuden rakentamiskustannusten korvaamiseksi periä maksua väylän käyttäjiltä. Päätöksessä on määrättävä maksun suuruus ja perusteet sekä aika, jonka oikeus periä maksuja on voimassa.

Yksityiseen kulkuväylään kuuluvan sulkutai muun laitteen omistajalla on oikeus periä kohtuullinen maksu laitteen käyttämiseen kuuluvista palveluksista. Omistaja tai se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea, voi hakea lupaviranomaiselta maksun suuruuden ja perusteiden vahvistamista.

11 luku

Hakemusmenettely

1 §

Soveltamisala

Ehdotus

korvaamisesta on määrättävä kulkuväyläksi määräämistä koskevassa päätöksessä. *Lupa- ja valvontavirasto* voi myös määrätä, että annettuja korjaus- tai korvausmääräyksiä on erikseen tarkistettava päätöksessä määrättävänä ajankohtana. Jos edunmenetyksiä ei voida ennakolta arvioida, *Lupa- ja valvontavirasto* voi määrätä väylän ylläpitäjän panemaan määräajassa vireille korvausten määräämistä tarkoittavan hakemusasian.

10 §

Kulkuväylän käytön maksullisuus

Vesistöissä olevan kulkuväylän käyttämisestä ei saa periä maksua. Jos rakentamiskustannukset ovat huomattavan suuret, *Lupa- ja valvontavirasto* voi hakemuksesta myöntää yksityisen kulkuväylän ylläpitäjälle ja liikenne- ja viestintäministeriö yleisen paikallisväylän ylläpitäjälle oikeuden rakentamiskustannusten korvaamiseksi periä maksua väylän käyttäjiltä. Päätöksessä on määrättävä maksun suuruus ja perusteet sekä aika, jonka oikeus periä maksuja on voimassa.

Yksityiseen kulkuväylään kuuluvan sulkutai muun laitteen omistajalla on oikeus periä kohtuullinen maksu laitteen käyttämiseen kuuluvista palveluksista. Omistaja tai se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea, voi hakea *Lupa- ja valvontavirastolta* maksun suuruuden ja perusteiden vahvistamista.

11 luku

Hakemusmenettely

1 §

Soveltamisala

Voimassa oleva laki

Hakemusasioiden käsittelyyn lupaviranomaisessa sovelletaan hallintolain lisäksi tämän luvun säännöksiä.

2 §

Hakemusasian vireillepano

Asia pannaan vireille lupaviranomaisessa hakemuksella. Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä hakemus sähköisesti. Lupaviranomainen voi erityisestä syystä hyväksyä hakemuksen jättämisen paperisena. Hankkeesta vastaavan on lupaviranomaisen pyynnöstä toimitettava hakemusasiakirjat paperisena, jos se on tarpeen asian käsittelyn vuoksi.

Lupaviranomaisen on tehtävä vireille tulleesta asiasta merkintä 18 luvun 19 §:ssä tarkoitettuun vesitalousasioiden tietopalveluun. Merkinnästä tulee ilmetä asian lisäksi vireilletulopäivä, hankkeesta vastaavan nimi ja hankkeen sijaintikunta. Tietojen julkaisemisessa noudatetaan, mitä mainitun pykälän 2 momentissa säädetään päätökseen sisältyvien tietojen julkaisemisesta ja henkilötietojen poistamisesta.

6 §

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty lausunto siltä valtion valvontaviranomaiselta, jonka toimialueella hankkeen vaikutukset saattavat ilmetä, sekä asianomaisilta yleistä etua valvovilta viranomaisilta, jollei lausunnon pyytäminen näiltä ole ilmeisen tarpeetonta. Yhteiskunnan kannalta tärkeästä hankkeesta, jolla on valtakunnallista merkitystä ja josta voi aiheutua huomattavia tai laajalle ulottuvia haitallisia vaikutuksia, on pyydetty lausunto valtioneuvostolta.

Ehdotus

Hakemusasioiden käsittelyyn *Lupa- ja valvontavirastossa* sovelletaan hallintolain lisäksi tämän luvun säännöksiä.

2 §

Hakemusasian vireillepano

Asia pannaan vireille *Lupa- ja valvontavirastossa* hakemuksella. Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä hakemus sähköisesti. *Lupa- ja valvontavirasto* voi erityisestä syystä hyväksyä hakemuksen jättämisen paperisena. Hankkeesta vastaavan on *Lupa- ja valvontaviraston* pyynnöstä toimitettava hakemusasiakirjat paperisena, jos se on tarpeen asian käsittelyn vuoksi.

Lupa- ja valvontaviraston on tehtävä vireille tulleesta asiasta merkintä 18 luvun 19 §:ssä tarkoitettuun vesitalousasioiden tietopalveluun. Merkinnästä tulee ilmetä asian lisäksi vireilletulopäivä, hankkeesta vastaavan nimi ja hankkeen sijaintikunta. Tietojen julkaisemisessa noudatetaan, mitä mainitun pykälän 2 momentissa säädetään päätökseen sisältyvien tietojen julkaisemisesta ja henkilötietojen poistamisesta.

6 §

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty lausunto *vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavalta elinvoimakeskukselta* sekä asianomaisilta yleistä etua valvovilta viranomaisilta, jollei lausunnon pyytäminen näiltä ole ilmeisen tarpeetonta. Yhteiskunnan kannalta tärkeästä hankkeesta, jolla on valtakunnallista merkitystä ja josta voi aiheutua huomattavia tai laajalle ulottuvia haitallisia vaikutuksia, on pyydetty lausunto valtioneuvostolta. *Lupa- ja valvontaviraston on varattava yleistä etua valvovalle yksikölleen tilaisuus tulla kuulluksi yhteiskunnan kannalta merkittävästä*

hankkeesta tai hankkeesta, jolla voi olla huomattavia tai laajalle ulottuvia vaikutuksia vesiympäristöön tai vesien käyttöön.

Lupaviranomaisen on lisäksi pyydettävä lausunto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta niissä kunnissa, joissa hakemuksen tarkoittaman hankkeen vaikutukset saattavat ilmetä, sekä hakemuksen tarkoittaman hankkeen sijaintialueen kunnalta ja tarvittaessa hankkeen vaikutusalueen kunnilta.

Jos hanke sijoittuu tai sen vaikutukset ulottuvat saamelaisten kotiseutualueelle ja hanke voi vaikuttaa saamelaisille alkuperäiskansana kuuluviin oikeuksiin, lupaviranomaisen on varattava saamelaiskäräjille tilaisuus antaa lausunto.

Lupaviranomainen voi hankkia myös muita asiaan liittyviä tarpeellisia lausuntoja ja selvityksiä.

7 §

Muistutukset ja mielipiteet

Lupaviranomaisen on ennen asian ratkaisemista varattava niille, joiden oikeutta, etua tai velvollisuutta asia saattaa koskea (*asianosainen*), tilaisuus tehdä muistutuksia asiasta.

9 §

Viranomaisen puhevalta

Hakemusasiassa on asianosaisen puhevalta yleistä etua valvovilla valtion viranomaisilla toimialallaan sekä niiden kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilla, joiden alueelle hakemuksessa tarkoitettun hankkeen vaikutukset saattavat ulottua.

10 §

Lupa- ja valvontaviraston on lisäksi pyydettävä lausunto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta niissä kunnissa, joissa hakemuksen tarkoittaman hankkeen vaikutukset saattavat ilmetä, sekä hakemuksen tarkoittaman hankkeen sijaintialueen kunnalta ja tarvittaessa hankkeen vaikutusalueen kunnilta.

Jos hanke sijoittuu tai sen vaikutukset ulottuvat saamelaisten kotiseutualueelle ja hanke voi vaikuttaa saamelaisille alkuperäiskansana kuuluviin oikeuksiin, *Lupa- ja valvontaviraston* on varattava saamelaiskäräjille tilaisuus antaa lausunto.

Lupa- ja valvontavirasto voi hankkia myös muita asiaan liittyviä tarpeellisia lausuntoja ja selvityksiä.

7 §

Muistutukset ja mielipiteet

Lupa- ja valvontaviraston on ennen asian ratkaisemista varattava niille, joiden oikeutta, etua tai velvollisuutta asia saattaa koskea (*asianosainen*), tilaisuus tehdä muistutuksia asiasta.

9 §

Viranomaisen puhevalta

Lupa- ja valvontavirasto valvoo yleistä etua lupa- ja valvontatehtävissä.

Hakemusasiassa on asianosaisen puhevalta yleistä etua valvovilla valtion viranomaisilla niille kuuluvien tehtävien osalta sekä niiden kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilla, joiden alueelle hakemuksessa tarkoitettun hankkeen vaikutukset saattavat ulottua.

10 §

*Hakemuksen tiedoksianto ja hakemuksesta tiedottaminen**Hakemuksen tiedoksianto ja hakemuksesta tiedottaminen*

Lupaviranomaisen on annettava hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Kuulutuksesta on käytävä ilmi, mitä muistutuksia tehtäessä ja mielipiteitä ilmaistaessa on noudatettava. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä kuulutuksen sisällöstä ja sen julkaisemisesta.

Lupa- ja valvontaviraston on annettava hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Kuulutuksesta on käytävä ilmi, mitä muistutuksia tehtäessä ja mielipiteitä ilmaistaessa on noudatettava. Valtioneuvoston asetuksella *voidaan antaa* tarkempia säännöksiä kuulutuksen sisällöstä ja sen julkaisemisesta.

Kuulutus ja hakemusasialkirjat on pidettävä nähtävillä 30 päivän ajan lupaviranomaisen verkkosivuilla. Lupaviranomainen voi kuitenkin asian laatu huomioon ottaen päättää, että kuulutus ja hakemusasialkirjat on pidettävä nähtävillä tätä pitempään, kuitenkin enintään 45 päivän ajan.

Kuulutus ja hakemusasialkirjat on pidettävä nähtävillä 30 päivän ajan *Lupa- ja valvontaviraston* verkkosivuilla. *Lupa- ja valvontavirasto* voi kuitenkin asian laatu huomioon ottaen päättää, että kuulutus ja hakemusasialkirjat on pidettävä nähtävillä tätä pitempään, kuitenkin enintään 45 päivän ajan.

11 a §

11 a §

*Lupahakemuksesta ja arviointiselostuksen täydentämisestä kuuleminen**Lupahakemuksesta ja arviointiselostuksen täydentämisestä kuuleminen*

Jos lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 27 §:ssä tarkoitettu arviointiselostuksen täydentäminen ovat samaan aikaan vireillä, lupaviranomainen voi lupahakemuksesta kuulemisen yhteydessä kuulla arviointiselostuksesta noudattamalla, mitä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 20 §:ssä säädetään. Mielipiteet ja lausunnot arviointiselostuksesta sekä muistutukset ja mielipiteet lupahakemuksesta on toimitettava lupaviranomaiselle vähintään 45 päivän ja enintään 60 päivän kuluessa lupaviranomaisen määräämästä päivästä.

Jos lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 27 §:ssä tarkoitettu arviointiselostuksen täydentäminen ovat samaan aikaan vireillä, *Lupa- ja valvontavirasto* voi lupahakemuksesta kuulemisen yhteydessä kuulla arviointiselostuksesta noudattamalla, mitä mainitun lain 20 §:ssä säädetään. Mielipiteet ja lausunnot arviointiselostuksesta sekä muistutukset ja mielipiteet lupahakemuksesta on toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* vähintään 45 päivän ja enintään 60 päivän kuluessa *Lupa- ja valvontaviraston* määräämästä päivästä.

12 §

12 §

Lupahakemusten yhteiskäsittely

Lupahakemusten yhteiskäsittely

Jos tämän lain mukaista hakemusasiaa käsiteltäessä ilmenee hankkeen edellyttävän myös ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa, lupaviranomaisen on määrättävä hakija tekemään kohtuullisessa ajassa ympäristölupahakemus uhalla, että vireillä oleva lupahakemus muussa tapauksessa jätetään tutkimatta.

Jos tämän lain mukaista hakemusasiaa käsiteltäessä ilmenee hankkeen edellyttävän myös ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa, *Lupa- ja valvontaviraston* on määrättävä hakija tekemään kohtuullisessa ajassa ympäristölupahakemus uhalla, että vireillä oleva lupahakemus muussa tapauksessa jätetään tutkimatta.

13 §

13 §

Yhdessä käsitteleminen

Yhdessä käsitteleminen

Jos hakemukset liittyvät läheisesti toisiinsa, lupaviranomainen voi käsitellä ne yhdessä, jos sitä on pidettävä tarkoituksenmukaisena eikä yhteinen käsittely kohtuuttomasti viivytä asian käsittelyä tai aiheuta muuta haittaa.

Jos hakemukset liittyvät läheisesti toisiinsa, *Lupa- ja valvontavirasto* voi käsitellä ne yhdessä, jos sitä on pidettävä tarkoituksenmukaisena eikä yhteinen käsittely kohtuuttomasti viivytä asian käsittelyä tai aiheuta muuta haittaa.

14 §

14 §

Tarkastus

Tarkastus

Lupaviranomainen tai sen palveluksessa oleva virkamies voi suorittaa asiassa hallintolain 39 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen. Tarkastuskertomus on liitettävä asiakirjoihin.

Lupa- ja valvontavirasto tai sen palveluksessa oleva virkamies voi suorittaa asiassa hallintolain 39 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen. Tarkastuskertomus on liitettävä asiakirjoihin.

15 §

15 §

Suullinen todistelu

Suullinen todistelu

Lupaviranomainen voi hallintolain 38 §:n mukaisen katselmuksen yhteydessä tai muutoin tarpeen mukaan kuulla vakuutuksen nojalla todistajaa sekä suullisesti asianosaista.

Lupa- ja valvontavirasto voi hallintolain 38 §:n mukaisen katselmuksen yhteydessä tai muutoin tarpeen mukaan kuulla vakuutuksen nojalla todistajaa sekä suullisesti asianosaista.

16 §

16 §

Erityisen selvityksen hankkiminen

Erityisen selvityksen hankkiminen

Tiedoksiantamisen tapahduttua lupaviranomainen voi määrätä hankittavaksi asian ratkaisemisen kannalta erityistä selvitystä, jota ei muuten voida vaikeudetta saada. Selvitystä hankittaessa asianosaisille on tarvittaessa varattava tilaisuus tulla kuulluiksi.

Selvityksen hankkii ympäristöhallinnon palveluksessa oleva riittävän asiantunteva henkilö. Jos selvityksen hankkii muu kuin lupaviranomaisen palveluksessa oleva henkilö, määrätään hänet lupaviranomaisen sivutoimiseksi esittelijäksi selvityksen tekemistä varten.

Selvitys laaditaan lausunnoksi. Lausunto ja muut asiakirjat on toimitettava lupaviranomaiselle kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lupaviranomainen on ilmoittanut menettelyn aloittamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä erityisen selvityksen hankkimisessa noudatettavasta menettelystä.

18 §

Asian ratkaiseminen osittain

Lupaviranomainen voi erityisestä syystä antaa hakemusiassa päätöksen yksittäisestä asiakysymyksestä ennen asian ratkaisemista muilta osin. Korvauksen sovelletaan tällöin, mitä 13 luvussa säädetään.

Lupaviranomainen voi erityisestä syystä määrätä hakemuksen mukaisesta toimenpiteestä aiheutuvan vahingon korvaamisen ratkaistavaksi myöhemmin. Lupaviranomaisen on asiaa ratkaistessaan velvoitettava hankkeesta vastaava hankkimaan korvausasian ratkaisemiseksi tarpeellinen selvitys ja panemaan määräajassa vireille hakemus asiassa annetun korvausratkaisun täydentämiseksi. Päätös korvauskysymyksen siirtämisestä ratkaistavaksi erikseen ei estä vahingonkärsijää hakemasta korvausta tämän lain mukaisesti.

Tiedoksiantamisen tapahduttua *Lupa- ja valvontavirasto* voi määrätä hankittavaksi asian ratkaisemisen kannalta erityistä selvitystä, jota ei muuten voida vaikeudetta saada. Selvitystä hankittaessa asianosaisille on tarvittaessa varattava tilaisuus tulla kuulluiksi.

Selvityksen hankkii riittävän asiantunteva henkilö. Jos selvityksen hankkii muu kuin *Lupa- ja valvontaviraston* palveluksessa oleva henkilö, määrätään hänet *Lupa- ja valvontaviraston* sivutoimiseksi esittelijäksi selvityksen tekemistä varten.

Selvitys laaditaan lausunnoksi. Lausunto ja muut asiakirjat on toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun *Lupa- ja valvontavirasto* on ilmoittanut menettelyn aloittamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä erityisen selvityksen hankkimisessa noudatettavasta menettelystä.

18 §

Asian ratkaiseminen osittain

Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä antaa hakemusiassa päätöksen yksittäisestä asiakysymyksestä ennen asian ratkaisemista muilta osin. Korvauksen sovelletaan tällöin, mitä 13 luvussa säädetään.

Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä määrätä hakemuksen mukaisesta toimenpiteestä aiheutuvan vahingon korvaamisen ratkaistavaksi myöhemmin. *Lupa- ja valvontaviraston* on asiaa ratkaistessaan velvoitettava hankkeesta vastaava hankkimaan korvausasian ratkaisemiseksi tarpeellinen selvitys ja panemaan määräajassa vireille hakemus asiassa annetun korvausratkaisun täydentämiseksi. Päätös korvauskysymyksen siirtämisestä ratkaistavaksi erikseen ei estä vahingonkärsijää hakemasta korvausta tämän lain mukaisesti.

19 §

Aikaisemman päätöksen muuttaminen

Antaessaan myöhemmin päätöksen asiasta siltä osin, kuin sitä ei vielä ole ratkaistu, lupaviranomainen voi tehdä aikaisempaan päätökseensä ainoastaan sellaisia muutoksia, jotka ovat välttämättömiä ristiriitaisten tai ilmeisen epätarkoituksenmukaisten määräysten poistamiseksi.

Jos 18 §:n 2 momentin mukaisessa päätöksessä asetetun kalatalousvelvoitteen tai maksun perusteista on saatu uutta selvitystä, lupaviranomainen voi ottaa viran puolesta käsiteltäväkseen velvoitteen tai maksun tarkistamista ja täydentämistä koskevan asian. Lupapäätöstä voidaan tällöin tarkistaa 3 luvun 14 §:n mukaisesti sen estämättä, mitä lupamääräysten tarkistamisesta muutoin tässä laissa säädetään.

20 §

Vakuus

Vakuus asetetaan aluehallintovirastolle, jonka tulee valvoa korvauksensaajan etuja vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskevissa asioissa. Vakuuden määrää on tarvittaessa tarkistettava.

Vakuus on vapautettava, kun korvausvelvollisuus on täytetty taikka kun korvausta koskeva päätös on saanut lainvoiman eikä toimintaa sitä ennen ole aloitettu. Jos korvaukset määrätään maksettaviksi toistuvaiserin, vakuus kuitenkin vapautetaan, kun korvauksen määräämistä koskeva päätös saa lainvoiman, jos kaikki siihen mennessä erääntyneet maksuerät on maksettu tai muun säännöksen nojalla talletettu. Vakuuden vapauttamista koskevaan lupaviranomaisen päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

19 §

Aikaisemman päätöksen muuttaminen

Antaessaan myöhemmin päätöksen asiasta siltä osin kuin sitä ei vielä ole ratkaistu, *Lupa- ja valvontavirasto* voi tehdä aikaisempaan päätökseensä ainoastaan sellaisia muutoksia, jotka ovat välttämättömiä ristiriitaisten tai ilmeisen epätarkoituksenmukaisten määräysten poistamiseksi.

Jos 18 §:n 2 momentin mukaisessa päätöksessä asetetun kalatalousvelvoitteen tai maksun perusteista on saatu uutta selvitystä, *Lupa- ja valvontavirasto* voi ottaa viran puolesta käsiteltäväkseen velvoitteen tai maksun tarkistamista ja täydentämistä koskevan asian. Lupapäätöstä voidaan tällöin tarkistaa 3 luvun 14 §:n mukaisesti sen estämättä, mitä lupamääräysten tarkistamisesta muutoin tässä laissa säädetään.

20 §

Vakuus

Vakuus asetetaan *Lupa- ja valvontavirastolle*, jonka tulee valvoa korvauksensaajan etuja vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskevissa asioissa. Vakuuden määrää on tarvittaessa tarkistettava.

Vakuus on vapautettava, kun korvausvelvollisuus on täytetty taikka kun korvausta koskeva päätös on saanut lainvoiman eikä toimintaa sitä ennen ole aloitettu. Jos korvaukset määrätään maksettaviksi toistuvaiserin, vakuus kuitenkin vapautetaan, kun korvauksen määräämistä koskeva päätös saa lainvoiman, jos kaikki siihen mennessä erääntyneet maksuerät on maksettu tai muun säännöksen nojalla talletettu. Vakuuden vapauttamista koskevaan *Lupa- ja valvontaviraston* päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

22 §

Päätöksen tiedoksianto ja päätöksestä tiedottaminen

Lupaviranomaisen on annettava hakemusasiaa koskeva päätös tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään.

Päätös on toimitettava hakijalle. Päätöksestä on toimitettava jäljennös niille, jotka ovat sitä pyytäneet, valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Tieto päätöksen antamisesta on lähetettävä sähköisesti tiedossa olevalla osoitteella 11 §:ssä tarkoitetuille asianosaisille, 9 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille ja asiassa muistutuksen tehneille sekä mielipiteen ilmaiseille.

22 §

Päätöksen tiedoksianto ja päätöksestä tiedottaminen

Lupa- ja valvontaviraston on annettava hakemusasiaa koskeva päätös tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään.

Päätös on toimitettava hakijalle. Päätöksestä on toimitettava jäljennös niille, jotka ovat sitä pyytäneet, *vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavalle elinvoimakeskukselle, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle* ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Tieto päätöksen antamisesta on lähetettävä sähköisesti tiedossa olevalla osoitteella 11 §:ssä tarkoitetuille asianosaisille, 9 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille ja asiassa muistutuksen tehneille sekä mielipiteen ilmaiseille.

23 §

Edunvalvontakustannusten korvaaminen

Asianosaiset vastaavat omista kuluistaan lupaviranomaisessa.

Jos vahinkoa kärsineen hakemuksesta määrätään vahingon aiheuttajan suoritettavaksi korvaus tai toimenpide, lupaviranomainen voi määrätä vahingon aiheuttajan suorittamaan vahinkoa kärsineelle korvausta asian selvittämisestä aiheutuneista kuluista. Jos asianosaiselle on myönnetty oikeusapua oikeusapulain (257/2002) nojalla, lupaviranomaisen on korvausasian ratkaisemisen yhteydessä vahvistettava avustajan palkkion suuruus ja oikeusavun saajan omavastuuosuus sekä veloitettava hänet suorittamaan omavastuuosuus avustajalleen siten kuin mainitussa laissa säädetään.

23 §

Edunvalvontakustannusten korvaaminen

Asianosaiset vastaavat omista kuluistaan *Lupa- ja valvontavirastossa*.

Jos vahinkoa kärsineen hakemuksesta määrätään vahingon aiheuttajan suoritettavaksi korvaus tai toimenpide, *Lupa- ja valvontavirasto* voi määrätä vahingon aiheuttajan suorittamaan vahinkoa kärsineelle korvausta asian selvittämisestä aiheutuneista kuluista. Jos asianosaiselle on myönnetty oikeusapua oikeusapulain (257/2002) nojalla, *Lupa- ja valvontaviraston* on korvausasian ratkaisemisen yhteydessä vahvistettava avustajan palkkion suuruus ja oikeusavun saajan omavastuuosuus sekä veloitettava hänet suorittamaan omavastuuosuus avustajalleen siten kuin mainitussa laissa säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §

24 §

*Asian käsittely kunnan
ympäristönsuojeluviranomaisessa*

*Asian käsittely kunnan
ympäristönsuojeluviranomaisessa*

Asian käsittelyyn kunnan
ympäristönsuojeluviranomaisessa
sovelletaan, mitä 1–11, 13, 14, 17 ja 21–23
§:ssä säädetään asian käsittelystä
lupaviranomaisessa.

Asian käsittelyyn kunnan
ympäristönsuojeluviranomaisessa
sovelletaan, mitä 1–11, 13, 14, 17 ja 21–23
§:ssä säädetään asian käsittelystä *Lupa- ja
valvontavirastossa*.

12 luku

12 luku

Vesioikeudellinen yhteisö

Vesioikeudellinen yhteisö

5 §

5 §

Sääntöjen vahvistaminen

Sääntöjen vahvistaminen

Vesioikeudellisen yhteisön säännöt
vahvistaa lupaviranomainen, jollei 5 luvun 24
§:stä muuta johdu. Säännöt on vahvistettava,
jos ne ovat lain mukaiset eikä niistä aiheudu
vahinkoa jäsenelle. Sääntöihin voidaan tehdä
vähäisiä muutoksia, jos se on tarpeen
sääntöjen vahvistamiseksi.

Vesioikeudellisen yhteisön säännöt
vahvistaa *Lupa- ja valvontavirasto*, jollei 5
luvun 24 §:stä muuta johdu. Säännöt on
vahvistettava, jos ne ovat lain mukaiset eikä
niistä aiheudu vahinkoa jäsenelle. Sääntöihin
voidaan tehdä vähäisiä muutoksia, jos se on
tarpeen sääntöjen vahvistamiseksi.

8 §

8 §

Yhteisön rekisteröinti

Yhteisön rekisteröinti

Lupaviranomainen merkitsee perustetun
yhteisön vesiyhteisörekisteriin. Jos yhteisö on
perustettu ja sen säännöt vahvistettu
ojitustoimituksessa, ojitustoimitukseen
määräyksen antanut valtion
valvontaviranomainen vastaa tietojen
merkitsemisestä vesiyhteisörekisteriin.

Lupa- ja valvontavirasto merkitsee
perustetun yhteisön vesiyhteisörekisteriin. Jos
yhteisö on perustettu ja sen säännöt
vahvistettu ojitustoimituksessa, *Lupa- ja
valvontavirasto* vastaa tietojen
merkitsemisestä vesiyhteisörekisteriin.

9 §

9 §

Tietojen merkitseminen

Tietojen merkitseminen

Vesioikeudellisen yhteisön on ilmoitettava
6 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tiedoissa
tapahtuneista muutoksista valtion
valvontaviranomaiselle. Valtion

Vesioikeudellisen yhteisön on ilmoitettava
6 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tiedoissa
tapahtuneista muutoksista *Lupa- ja*

Voimassa oleva laki

valvontaviranomainen merkitsee muutokset vesiyhteisörekisteriin.

Valtion valvontaviranomainen tekee Vaasan hallinto-oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä johtuvat merkinnät vesiyhteisörekisteriin.

10 §

Oikeus saada tietoja

Lupaviranomaisella, valtion valvontaviranomaisella ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on oikeus saada maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi tarpeelliset tiedot vesiyhteisörekisteristä.

11 §

Yhteisön kokous

Jos yhteisön toiminta on lakannut, yhteisön jäsen tai valvontaviranomainen voi kutsua yhteisön kokouksen päättämään hallituksen taikka yhden tai useamman toimitsijan asettamisesta huolehtimaan yhteisölle kuuluvista velvoitteista.

17 §

Päätöksen moitteenvaraisuus

Edellä 1 momentissa tarkoitettu asia on pantava vireille hakemuksella lupaviranomaisessa 60 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Jos päätöksen johdosta on tehty 18 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus, jäsenellä on kuitenkin oikeus panna asia vireille 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen tiedoksisaamisesta.

Ehdotus

valvontavirastolle. Lupa- ja valvontavirasto merkitsee muutokset vesiyhteisörekisteriin.

Lupa- ja valvontavirasto tekee Vaasan hallinto-oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä johtuvat merkinnät vesiyhteisörekisteriin.

10 §

Oikeus saada tietoja

Lupa- ja valvontavirastolla, vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavalla elinvoimakeskuksella ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on oikeus saada maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi tarpeelliset tiedot vesiyhteisörekisteristä.

11 §

Yhteisön kokous

Jos yhteisön toiminta on lakannut, yhteisön jäsen, Lupa- ja valvontavirasto, vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi kutsua yhteisön kokouksen päättämään hallituksen taikka yhden tai useamman toimitsijan asettamisesta huolehtimaan yhteisölle kuuluvista velvoitteista.

17 §

Päätöksen moitteenvaraisuus

Edellä 1 momentissa tarkoitettu asia on pantava vireille hakemuksella Lupa- ja valvontavirastossa 60 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Jos päätöksen johdosta on tehty 18 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus, jäsenellä on kuitenkin oikeus panna asia vireille 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen tiedoksisaamisesta.

Voimassa oleva laki

Lupaviranomainen voi ennen asian lopullista ratkaisemista erityisestä syystä antaa luvan päätöksen täytäntöönpanoon, jos täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi.

18 §

Oikaisuvaatimus

Jäsen, jonka oikeutta yhteisön kokouksen, hallituksen tai toimitsijan päätös koskee, voi 17 §:ssä säädetyn estämättä vaatia yhteisön kokoukselta päätöksen oikaisemista. Oikaisuvaatimus voidaan tehdä sillä perusteella, että päätös ei ole syntynyt laillisessa järjestyksessä tai se on lain tai yhteisön sääntöjen vastainen taikka loukkaa oikaisun vaatijan oikeutta. Oikaisuvaatimusta ei voi tehdä, jos päätökselle on haettava lupaviranomaisen vahvistus.

19 §

Yhteisön purkautuminen

Yhteisö ei voi purkautua, jos sillä on vesitaloushankkeelle myönnettyyn lupaan tai oikeuteen perustuvia velvoitteita tai vastuita. Jos yhteisö on luvanhaltijana 3 luvun 19 §:ssä tarkoitettussa hankkeessa, yhteisö voi purkautua, jos lupaviranomainen on antanut luvan hankkeen keskeyttämiselle.

Purkautumisesta päättäneen yhteisön on maksettava sille kuuluvat velat ja huolehdittava lupaviranomaisen sille määräämistä velvoitteista. Jos kaikki yhteisön velkojat eivät ole tiedossa, yhteisön on otettava julkinen haaste tuntemattomille velkojille. Jos yhteisön varat ovat velkoja suuremmat ja yhteisön jäsenten välisistä oikeussuhteista ei muuta johdu, ylijäämä on jaettava jäsenten kesken äänimäärän mukaan.

Selvitystoimista 2 momentin mukaan vastaavan tai jonkun yhteisön jäsenistä on ilmoitettava yhteisön purkautumisesta

Ehdotus

Lupa- ja valvontavirasto voi ennen asian lopullista ratkaisemista erityisestä syystä antaa luvan päätöksen täytäntöönpanoon, jos täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi.

18 §

Oikaisuvaatimus

Jäsen, jonka oikeutta yhteisön kokouksen, hallituksen tai toimitsijan päätös koskee, voi 17 §:ssä säädetyn estämättä vaatia yhteisön kokoukselta päätöksen oikaisemista. Oikaisuvaatimus voidaan tehdä sillä perusteella, että päätös ei ole syntynyt laillisessa järjestyksessä tai se on lain tai yhteisön sääntöjen vastainen taikka loukkaa oikaisun vaatijan oikeutta. Oikaisuvaatimusta ei voi tehdä, jos päätökselle on haettava *Lupa- ja valvontaviraston* vahvistus.

19 §

Yhteisön purkautuminen

Yhteisö ei voi purkautua, jos sillä on vesitaloushankkeelle myönnettyyn lupaan tai oikeuteen perustuvia velvoitteita tai vastuita. Jos yhteisö on luvanhaltijana 3 luvun 19 §:ssä tarkoitettussa hankkeessa, yhteisö voi purkautua, jos *Lupa- ja valvontavirasto* on antanut luvan hankkeen keskeyttämiselle.

Purkautumisesta päättäneen yhteisön on maksettava sille kuuluvat velat ja huolehdittava *Lupa- ja valvontaviraston* sille määräämistä velvoitteista. Jos kaikki yhteisön velkojat eivät ole tiedossa, yhteisön on otettava julkinen haaste tuntemattomille velkojille. Jos yhteisön varat ovat velkoja suuremmat ja yhteisön jäsenten välisistä oikeussuhteista ei muuta johdu, ylijäämä on jaettava jäsenten kesken äänimäärän mukaan.

Selvitystoimista 2 momentin mukaan vastaavan tai jonkun yhteisön jäsenistä on ilmoitettava yhteisön purkautumisesta *Lupa-*

lupaviranomaiselle 45 päivän kuluessa selvitystoimien saattamisesta loppuun. Ilmoitukseen tulee liittää loppuselvitys, josta ilmenee 3 momentissa säädetyt seikat. Lupaviranomaisen on tarkastettava ilmoitus. Jos yhteisön purkautumiseen liittyvät selvitystoimet on suoritettu siten kuin 3 momentissa säädetään, lupaviranomaisen on todettava yhteisö purkautuneeksi ja tehtävä asiasta merkintä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

ja valvontavirastolle 45 päivän kuluessa selvitystoimien saattamisesta loppuun. Ilmoitukseen tulee liittää loppuselvitys, josta ilmenee 3 momentissa säädetyt seikat. *Lupa- ja valvontaviraston* on tarkastettava ilmoitus. Jos yhteisön purkautumiseen liittyvät selvitystoimet on suoritettu siten kuin 3 momentissa säädetään, *Lupa- ja valvontaviraston* on todettava yhteisö purkautuneeksi ja tehtävä asiasta merkintä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

13 luku

13 luku

Korvaukset**Korvaukset**

6 §

6 §

*Korvausasioita käsittelevät viranomaiset ja tuomioistuimet**Korvausasioita käsittelevät viranomaiset ja tuomioistuimet*

Tässä luvussa tarkoitetun edunmenetyksen korvaamista koskevan asian ratkaisee lupaviranomainen, jollei 2 ja 3 momentista muuta johdu.

Tässä luvussa tarkoitetun edunmenetyksen korvaamista koskevan asian ratkaisee *Lupa- ja valvontavirasto*, jollei 2 ja 3 momentista muuta johdu.

Käräjäoikeus käsittelee:

Käräjäoikeus käsittelee:

1) henkilövahingon korvaamista koskevan asian;

1) henkilövahingon korvaamista koskevan asian;

2) 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun asian, jollei asia ympäristönsuojelulain 130 §:n mukaan kuulu lupaviranomaisen käsiteltäväksi;

2) 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun asian, jollei asia ympäristönsuojelulain 130 §:n mukaan kuulu *Lupa- ja valvontaviraston* käsiteltäväksi;

3) 4 §:ssä tarkoitetun asian, jollei merilaista muuta johdu; sekä

3) 4 §:ssä tarkoitetun asian, jollei merilaista muuta johdu; sekä

4) 5 §:ssä tarkoitetun asian, jollei 7 §:n 2 momentista muuta johdu tai asiassa ole vireillä 14 luvun 4 §:ssä tarkoitettua hallintopakkomenettelyä.

4) 5 §:ssä tarkoitetun asian, jollei 7 §:n 2 momentista muuta johdu tai asiassa ole vireillä 14 luvun 4 §:ssä tarkoitettua hallintopakkomenettelyä.

7 §

7 §

*Hakemusasiaan liittyvät korvaukset**Hakemusasiaan liittyvät korvaukset*

Viranomaisen on käsiteltävä 2 momentissa tarkoitettu vaatimus, jollei siitä aiheudu olennaista viivästystä. Jos vaatimusta ei voida

Viranomaisen on käsiteltävä 2 momentissa tarkoitettu vaatimus, jollei siitä aiheudu olennaista viivästystä. Jos vaatimusta ei voida

Voimassa oleva laki

käsitellä lupa-asian yhteydessä, korvausta on vaadittava lupaviranomaisessa erillisellä hakemuksella. Korvausvaatimuksen erikseen käsittelemistä koskevaan ratkaisuun ei saa hakea valittamalla muutosta.

8 §

Erilliset korvausasiat

Lupaviranomaisessa voidaan aiemman ratkaisun estämättä vaatia hakemuksella korvausta edunmenetyksestä, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu. Jos edunmenetys on aiheutunut ojitustoimituksen tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsittelemästä asiasta, ratkaisee asian kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

15 §

Vedensaannin turvaaminen

Jos luvanvarainen vesitaloushanke estää tai huomattavasti vaikeuttaa vedenottoa, lupaviranomaisen on korvaukseen oikeutetun vaatimuksesta määrättävä korvausvelvollinen korvauksen sijasta tekemään tarpeelliset toimenpiteet vedensaannin turvaamiseksi.

Korvaukseen oikeutettu vastaa 1 momentin nojalla tehtyjen laitteiden ja rakennelmien kunnossapidosta, jollei lupaviranomainen olosuhteet huomioon ottaen toisin määrää.

Jos 1 momentissa tarkoitettu edunmenetys aiheutuu vedenottamon tekemisestä tai käyttämisestä, lupaviranomainen voi korvauksen sijasta antaa korvaukseen oikeutetulle oikeuden saada ottamosta enintään hänen aiempaa kulutusta vastaavan määrän vettä. Oikeuden antamisesta ei saa aiheutua kohtuuttomia kustannuksia, eikä se saa vaarantaa ottamon käyttötarkoitusta. Oikeus on voimassa niin kauan kuin ottamoa käytetään. Oikeudenhaltija on velvollinen maksamaan saamastaan vedestä sitä vastaavan osuuden ottamon

Ehdotus

käsitellä lupa-asian yhteydessä, korvausta on vaadittava *Lupa- ja valvontavirastossa* erillisellä hakemuksella. Korvausvaatimuksen erikseen käsittelemistä koskevaan ratkaisuun ei saa hakea valittamalla muutosta.

8 §

Erilliset korvausasiat

Lupa- ja valvontavirastossa voidaan aiemman ratkaisun estämättä vaatia hakemuksella korvausta edunmenetyksestä, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu. Jos edunmenetys on aiheutunut ojitustoimituksen tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsittelemästä asiasta, ratkaisee asian kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

15 §

Vedensaannin turvaaminen

Jos luvanvarainen vesitaloushanke estää tai huomattavasti vaikeuttaa vedenottoa, *Lupa- ja valvontaviraston* on korvaukseen oikeutetun vaatimuksesta määrättävä korvausvelvollinen korvauksen sijasta tekemään tarpeelliset toimenpiteet vedensaannin turvaamiseksi.

Korvaukseen oikeutettu vastaa 1 momentin nojalla tehtyjen laitteiden ja rakennelmien kunnossapidosta, jollei *Lupa- ja valvontavirasto* olosuhteet huomioon ottaen toisin määrää.

Jos 1 momentissa tarkoitettu edunmenetys aiheutuu vedenottamon tekemisestä tai käyttämisestä, *Lupa- ja valvontavirasto* voi korvauksen sijasta antaa korvaukseen oikeutetulle oikeuden saada ottamosta enintään hänen aiempaa kulutusta vastaavan määrän vettä. Oikeuden antamisesta ei saa aiheutua kohtuuttomia kustannuksia, eikä se saa vaarantaa ottamon käyttötarkoitusta. Oikeus on voimassa niin kauan kuin ottamoa käytetään. Oikeudenhaltija on velvollinen maksamaan saamastaan vedestä sitä vastaavan osuuden ottamon

käyttökustannuksista. Korvausvelvollinen vastaa tarvittavan vesijohdon tekemisestä ja kunnossapidosta.

Jos tässä pykälässä tarkoitetusta toimenpiteestä aiheutuva hyöty on 1 momentissa tarkoitettua edunmenetystä suurempi, lupaviranomainen voi toimenpiteestä päätettäessä velvoittaa korvaukseen oikeutetun kohtuuden mukaan osallistumaan toimenpiteen kustannuksiin enintään hänen saamaansa hyötyä vastaavalla osuudella.

16 §

Korvauksen maksaminen

Korvausvelvollisuutta koskevassa ratkaisussa on määrättävä, milloin ja miten korvaus suoritetaan. Vahvistettu korvaus on määrättävä maksettavaksi yhdellä kertaa, jolleivät erityiset syyt vaadi sen maksamista määräajoin. Määräajoin maksettavan korvauksen suorittamisesta voidaan korvauksen saajan vaatimuksesta määrätä asetettavaksi lupaviranomaisen hyväksymä vakuus.

Kertakaikkinen rahakorvaus on määrättävä maksettavaksi tai asianmukaisesti tallettavaksi aluehallintovirastoon lupaviranomaisen määräämänä aikana ennen korvausvelvollisuuden aiheuttavaan toimenpiteeseen ryhtymistä, jolleivät asianosaiset toisin sovi tai 3 luvun 17 §:stä tai 11 luvun 18 §:n 2 momentista muuta johdu. Korvaus on kuitenkin maksettava vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Korvaus on määrättävä maksettavaksi 30 päivän kuluessa korvauspäätöksen antamisesta 1 §:n 3 kohdan tilanteissa ja 11 luvun 18 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, jos luvassa tarkoitettu toiminta on aloitettu.

käyttökustannuksista. Korvausvelvollinen vastaa tarvittavan vesijohdon tekemisestä ja kunnossapidosta.

Jos tässä pykälässä tarkoitetusta toimenpiteestä aiheutuva hyöty on 1 momentissa tarkoitettua edunmenetystä suurempi, *Lupa- ja valvontavirasto* voi toimenpiteestä päätettäessä velvoittaa korvaukseen oikeutetun kohtuuden mukaan osallistumaan toimenpiteen kustannuksiin enintään hänen saamaansa hyötyä vastaavalla osuudella.

16 §

Korvauksen maksaminen

Korvausvelvollisuutta koskevassa ratkaisussa on määrättävä, milloin ja miten korvaus suoritetaan. Vahvistettu korvaus on määrättävä maksettavaksi yhdellä kertaa, jolleivät erityiset syyt vaadi sen maksamista määräajoin. Määräajoin maksettavan korvauksen suorittamisesta voidaan korvauksen saajan vaatimuksesta määrätä asetettavaksi *Lupa- ja valvontaviraston* hyväksymä vakuus.

Kertakaikkinen rahakorvaus on määrättävä maksettavaksi tai asianmukaisesti tallettavaksi *Lupa- ja valvontavirastoon* ratkaisussa määrättynä aikana ennen korvausvelvollisuuden aiheuttavaan toimenpiteeseen ryhtymistä, jolleivät asianosaiset toisin sovi tai 3 luvun 17 §:stä tai 11 luvun 18 §:n 2 momentista muuta johdu. Korvaus on kuitenkin maksettava vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Korvaus on määrättävä maksettavaksi 30 päivän kuluessa korvauspäätöksen antamisesta 1 §:n 3 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa ja 11 luvun 18 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, jos luvassa tarkoitettu toiminta on aloitettu.

18 §

18 §

*Korvauksen palauttaminen**Korvauksen palauttaminen*

Korvauksen maksajalla on oikeus vaatia perusteetta tai liikaa maksetun korvauksen palauttamista lupaviranomaiselle osoitetulla hakemuksella. Lupaviranomainen tai muutoksenhakuviranomainen voi korvauksen määrä ja olosuhteet huomioon ottaen määrätä, ettei korvausta tarvitse palauttaa.

Korvauksen maksajalla on oikeus vaatia perusteetta tai liikaa maksetun korvauksen palauttamista *Lupa- ja valvontavirastolle* osoitetulla hakemuksella. *Lupa- ja valvontavirasto* tai muutoksenhakutuomioistuin voi korvauksen määrä ja olosuhteet huomioon ottaen määrätä, ettei korvausta tarvitse palauttaa.

19 §

19 §

*Kiinnitetylle omaisuudelle maksettava korvaus**Kiinnitetylle omaisuudelle maksettava korvaus*

Jos kertakaikkinen korvaus määrätään suoritettavaksi kiinteistön tai siihen kuuluvan alueen luovuttamisesta, kiinteään omaisuuteen perustetusta käyttöoikeudesta tai siihen tämän lain nojalla muutoin kohdistetusta toimenpiteestä ja kysymyksessä olevaan omaisuuteen on vahvistettu kiinnitys, lupaviranomaisen tulee samalla määrätä, että korvaus on päätöksen saatua lainvoiman talletettava aluehallintovirastoon ja jaettava niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta säädetään. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus kuin hänellä oli panttioikeuden kohteena olleeseen omaisuuteen.

Jos kertakaikkinen korvaus määrätään suoritettavaksi kiinteistön tai siihen kuuluvan alueen luovuttamisesta, kiinteään omaisuuteen perustetusta käyttöoikeudesta tai siihen tämän lain nojalla muutoin kohdistetusta toimenpiteestä ja kysymyksessä olevaan omaisuuteen on vahvistettu kiinnitys, *Lupa- ja valvontavirasto* tulee samalla määrätä, että korvaus on päätöksen saatua lainvoiman talletettava *Lupa- ja valvontavirastoon* ja jaettava niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta säädetään. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus kuin hänellä oli panttioikeuden kohteena olleeseen omaisuuteen.

22 §

22 §

*Korvausvelvollisuuden poistaminen**Korvausvelvollisuuden poistaminen*

Jos luvan saajan on 16 §:n 3 momentin nojalla maksettava korvaus tai osa siitä ennen toimenpiteen aloittamista ja hän sittemmin ilmoittaa luopuvansa hankkeesta, jota ei ole aloitettu, lupaviranomainen voi määrätessään luvan rauenneeksi luvanhaltijan hakemuksesta poistaa siinä asetetun korvausvelvollisuuden.

Jos luvan saajan on 16 §:n 3 momentin nojalla maksettava korvaus tai osa siitä ennen toimenpiteen aloittamista ja hän sittemmin ilmoittaa luopuvansa hankkeesta, jota ei ole aloitettu, *Lupa- ja valvontavirasto* voi määrätessään luvan rauenneeksi luvanhaltijan hakemuksesta poistaa siinä asetetun korvausvelvollisuuden.

14 luku

Valvonta ja hallintopakko

1 §

Valvontaviranomaiset

Valtion valvontaviranomainen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

2 §

Viranomaisen toimet lainvastaisen menettelyn johdosta

Jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei ole noudatettu, valvontaviranomaisen on asian laatu huomioon ottaen:

- 1) kehotettava lopettamaan säännösten tai määräysten vastainen menettely;
- 2) pantava vireille 4 §:ssä tarkoitettu hallintopakkoasia;
- 3) ilmoitettava asiasta poliisille esitutkintaa varten, jollei tekoa ole olosuhteet huomioon ottaen pidettävä vähäisenä.

3 §

Tiedonsaanti ja tarkastusoikeus

Valvontaviranomaisella tai sen määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus valvontaa varten:

- 1) saada viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä välttämättömiä tietoja viranomaisilta sekä toiminnanharjoittajilta;
- 2) kulkea toisen alueella;
- 3) tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä;
- 4) päästä paikkaan, jossa toimintaa harjoitetaan;

14 luku

Valvonta ja hallintopakko

1 §

Valvontaviranomaiset

Lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

2 §

Viranomaisen toimet lainvastaisen menettelyn johdosta

Jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei ole noudatettu, *Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen* on asian laatu huomioon ottaen:

- 1) kehotettava lopettamaan säännösten tai määräysten vastainen menettely;
- 2) pantava vireille 4 §:ssä tarkoitettu hallintopakkoasia;
- 3) ilmoitettava asiasta poliisille esitutkintaa varten, jollei tekoa ole olosuhteet huomioon ottaen pidettävä vähäisenä.

3 §

Tiedonsaanti ja tarkastusoikeus

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella ja niiden määräämillä virkamiehillä tai viranhaltijoilla on oikeus valvontaa varten:

- 1) saada viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä välttämättömiä tietoja viranomaisilta sekä toiminnanharjoittajilta;
- 2) kulkea toisen alueella;
- 3) tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä;

5) tarkkailla toiminnan vaikutuksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus on myös valvontaviranomaista tehtävässään avustavalla henkilöllä.

Valvontaviranomainen saa tehdä edellä 1 momentissa tarkoitetun toimenpiteen kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa vain, jos se on välttämätöntä hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojelemiseksi, tai milloin valvontaviranomaisella on perusteltu syy epäillä 16 luvun 1 §:ssä tarkoitettua tekoa.

4 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Jos joku rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, lupaviranomainen voi:

1) kieltää häntä jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä;

2) määrätä hänet täyttämään velvollisuutensa;

3) määrätä hänet oikaisemaan sen, mitä säännösten tai määräysten vastaisesti on tehty.

Jos ojituksessa tai ojan käytössä on menetelty tämän lain säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti taikka jos ojan kunnossapito laiminlyödään, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa 1 momentissa tarkoitetun kiellon tai määräyksen. Jos kieltoa tai määräystä annettaessa joudutaan ratkaisemaan kysymys lupaviranomaisen luvan tarpeellisuudesta tai luvan noudattamisesta, kiellon tai määräyksen antaa kuitenkin lupaviranomainen. Jos asiaa käsiteltäessä havaitaan, että kyse on lupaa edellyttävästä hankkeesta tai luvan noudattamisesta, asia on siirrettävä lupaviranomaisen ratkaistavaksi.

5 §

4) päästä paikkaan, jossa toimintaa harjoitetaan;

5) tarkkailla toiminnan vaikutuksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus on myös *Lupa- ja valvontavirasto* tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaista tehtävässään avustavalla henkilöllä.

Lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen saavat tehdä 1 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa vain, jos se on välttämätöntä hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojelemiseksi, tai milloin on perusteltu syy epäillä 16 luvun 1 §:ssä tarkoitettua tekoa.

4 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Jos joku rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, *Lupa- ja valvontavirasto* voi:

1) kieltää häntä jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä;

2) määrätä hänet täyttämään velvollisuutensa;

3) määrätä hänet oikaisemaan sen, mitä säännösten tai määräysten vastaisesti on tehty.

Jos ojituksessa tai ojan käytössä on menetelty tämän lain säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti taikka jos ojan kunnossapito laiminlyödään, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa 1 momentissa tarkoitetun kiellon tai määräyksen. Jos kieltoa tai määräystä annettaessa joudutaan ratkaisemaan kysymys *Lupa- ja valvontaviraston* luvan tarpeellisuudesta tai luvan noudattamisesta, kiellon tai määräyksen antaa kuitenkin *Lupa- ja valvontavirasto*. Jos asiaa käsiteltäessä havaitaan, että kyse on lupaa edellyttävästä hankkeesta tai luvan noudattamisesta, asia on siirrettävä *Lupa- ja valvontaviraston* ratkaistavaksi.

5 §

*Menettely hallintopakkoasiassa**Menettely hallintopakkoasiassa*

Ennen kiellon tai määräyksen antamista on sille, jota kiello tai määräys koskee, varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tarvittaessa on kuultava myös muita asianosaisia, valvontaviranomaisia ja yleistä etua valvovia viranomaisia.

Ennen kiellon tai määräyksen antamista on sille, jota kiello tai määräys koskee, varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tarvittaessa on kuultava myös muita asianosaisia, *kunnan ympäristönsuojeluviranomaista* ja yleistä etua valvovia viranomaisia.

6 §

6 §

*Luontovahingon korjaaminen**Luontovahingon korjaaminen*

Jos tämän lain säännösten vastainen patoamiseen taikka vedenottoon liittyvä toimenpide tai velvollisuuksien laiminlyönti aiheuttaa tai uhkaa välittömästi aiheuttaa huomattavan haitallisen muutoksen vesistöissä tai pohjavedessä taikka luonnonsuojelulain 3 §:n 7 kohdassa tarkoitetun luontovahingon, lupaviranomaisen on, sen lisäksi, mitä tämän luvun 4 §:ssä säädetään, määrättävä haitan aiheuttanut ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi taikka ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa (383/2009) tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin. Asian käsittelyssä noudatetaan tämän luvun 5 §:ssä säädettyä menettelyä.

Jos tämän lain säännösten vastainen patoamiseen taikka vedenottoon liittyvä toimenpide tai velvollisuuksien laiminlyönti aiheuttaa tai uhkaa välittömästi aiheuttaa huomattavan haitallisen muutoksen vesistöissä tai pohjavedessä taikka luonnonsuojelulain 3 §:n 7 kohdassa tarkoitetun luontovahingon, *Lupa- ja valvontaviraston* on, sen lisäksi, mitä tämän luvun 4 §:ssä säädetään, määrättävä haitan aiheuttanut ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi taikka ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa (383/2009) tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin. Asian käsittelyssä noudatetaan tämän luvun 5 §:ssä säädettyä menettelyä.

7 §

7 §

*Luontovahingosta ilmoittaminen**Luontovahingosta ilmoittaminen*

Edellä 6 §:ssä tarkoitetun haitan tai vahingon tai niiden välittömän uhan aiheuttaneen on viipymättä ilmoitettava asiasta valtion valvontaviranomaiselle ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin haitan tai vahingon ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäiseksi.

Edellä 6 §:ssä tarkoitetun haitan tai vahingon tai niiden välittömän uhan aiheuttaneen on viipymättä ilmoitettava asiasta *Lupa- ja valvontavirastolle* ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin haitan tai vahingon ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäiseksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka

Uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka

Viranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, 4 tai 6 §:n nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Valvontaviranomainen voidaan oikeuttaa tekemään tarvittava toimenpide.

Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, 4 tai 6 §:n nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voidaan oikeuttaa tekemään tarvittava toimenpide.

9 §

9 §

Omistajattomat rakennelmat

Omistajattomat rakennelmat

Jos 2 luvun 9 §:n 1 momentissa säädetty rakennelman kunnossapito laiminlyödään eikä rakennelman omistajaa tai siitä muutoin vastaavaa tiedetä eikä saada hankaluudetta selville, lupaviranomainen voi hakemuksesta oikeuttaa valvontaviranomaisen ryhtymään haitan tai vaaran poistamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin valtion kustannuksella. Lupaviranomainen voi valvontaviranomaisen hakemuksesta määrätä toimenpiteistä valtiolle aiheutuneet kulut kokonaan tai osaksi perittäviksi kunnossapidon laiminlyöneeltä, jos tämä myöhemmin saadaan selville.

Jos 2 luvun 9 §:n 1 momentissa säädetty rakennelman kunnossapito laiminlyödään eikä rakennelman omistajaa tai siitä muutoin vastaavaa tiedetä eikä saada hankaluudetta selville, *Lupa- ja valvontavirasto voi omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta* ryhtyä tai oikeuttaa *kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen* ryhtymään haitan tai vaaran poistamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin valtion kustannuksella. *Lupa- ja valvontaviranomainen voi omasta aloitteesta tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta* määrätä toimenpiteistä valtiolle aiheutuneet kulut kokonaan tai osaksi perittäviksi kunnossapidon laiminlyöneeltä, jos tämä myöhemmin saadaan selville.

10 §

10 §

Valvontaviranomaisen välittömät toimet

Jos tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen toimenpide tai laiminlyönti aiheuttaa välitöntä haittaa tai vaaraa turvallisuudelle, terveydelle tai muulle tärkeälle yleiselle edulle taikka huomattavaa vaaraa toisen omaisuudelle, valvontaviranomainen voi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin haitan tai vaaran poistamiseksi.

Valvontaviranomaisen on 1 momentissa tarkoitetun toimenpiteen jälkeen viivytyksettä pantava vireille 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu hallintopakkoa koskeva asia, jollei tämä ole tarpeetonta.

11 §

Toiminnan keskeyttäminen

Valvontaviranomainen voi keskeyttää 2 luvun 15 §:ssä tarkoitetun toiminnan, jos se on ilmeisen lainvastaista. Valvontaviranomaisen on keskeyttämisen jälkeen viivytyksettä pantava vireille 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu hallintopakkoa koskeva asia, jollei tämä ole tarpeetonta.

Valvontaviranomainen voi määrätä, että sen palveluksessa oleva virkamies tai viranhaltija antaa 1 momentissa tarkoitetun määräyksen.

13 §

Toimenpiteet valmistumisilmoituksen johdosta

Valtion valvontaviranomaisen on annettava sille toimitettu valmistumisilmoitus julkisella kuulutuksella tiedoksi noudattaen, mitä

Valvontaviranomaisen välittömät toimet

Jos tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen toimenpide tai laiminlyönti aiheuttaa välitöntä haittaa tai vaaraa turvallisuudelle, terveydelle tai muulle tärkeälle yleiselle edulle taikka huomattavaa vaaraa toisen omaisuudelle, *Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen* voi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin haitan tai vaaran poistamiseksi.

Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on 1 momentissa tarkoitetun toimenpiteen jälkeen viivytyksettä pantava vireille 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu hallintopakkoa koskeva asia, jollei tämä ole tarpeetonta.

11 §

Toiminnan keskeyttäminen

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi keskeyttää 2 luvun 15 §:ssä tarkoitetun toiminnan, jos se on ilmeisen lainvastaista. *Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen* on keskeyttämisen jälkeen viivytyksettä pantava vireille *tämän luvun* 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu hallintopakkoa koskeva asia, jollei tämä ole tarpeetonta.

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi määrätä, että sen palveluksessa oleva virkamies tai viranhaltija antaa 1 momentissa tarkoitetun määräyksen.

13 §

Toimenpiteet valmistumisilmoituksen johdosta

Lupa- ja valvontaviraston on annettava sille toimitettu valmistumisilmoitus julkisella kuulutuksella tiedoksi noudattaen, mitä

hallintolain 62 a §:ssä säädetään, jos kyseessä olevasta hankkeesta aiheutuu merkittäviä tai laajalle ulottuvia ympäristövaikutuksia. Tieto kuulutuksesta on julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai tiedottaminen on muutoin tarpeetonta.

Valvontaviranomainen voi ilmoituksen johdosta suorittaa hallintolain 39 §:n mukaisen tarkastuksen tai ryhtyä muihin tämän luvun 3 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin sen selvittämiseksi, onko hanke toteutettu lupamääräysten mukaisesti.

14 §

Vireillepano

Jollei 4 tai 6 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) vesitaloushankkeen sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella hankkeen ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

15 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

1 §

hallintolain 62 a §:ssä säädetään, jos kyseessä olevasta hankkeesta aiheutuu merkittäviä tai laajalle ulottuvia ympäristövaikutuksia. Tieto kuulutuksesta on julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai tiedottaminen on muutoin tarpeetonta.

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi ilmoituksen johdosta suorittaa hallintolain 39 §:n mukaisen tarkastuksen tai ryhtyä muihin toimenpiteisiin sen selvittämiseksi, onko hanke toteutettu lupamääräysten mukaisesti.

14 §

Vireillepano

Jollei 4 tai 6 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille *Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen hakemuksesta*, asian voi panna kirjallisesti vireille:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) vesitaloushankkeen sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella hankkeen ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) *vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus tai muu* asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

15 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

1 §

Muutoksenhaku

Lupaviranomaisen, valtion valvontaviranomaisen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen ja ojitustoimituksessa annettuun päätökseen haetaan valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valvontaviranomaisen 3 luvun 11 §:ssä tarkoitettuun yhteistarkkailua tai tarkkailusuunnitelman hyväksymistä tai muuttamista koskevaan päätökseen sekä kalatalousviranomaisen 3 luvun 15 §:ssä tarkoitettuun kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman hyväksymistä ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelman vahvistamista koskevaan päätökseen ja näistä perittävää maksua koskevaan päätökseen saa hakea oikaisua lupaviranomaiselta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista noudattaen, mitä hallintolaissa säädetään. Lupaviranomaisen on annettava oikaisuvaatimukseen annettu päätös tiedoksi ja tiedotettava siitä noudattaen, mitä 11 luvun 22 §:ssä säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta noudattaen, mitä 1 momentissa säädetään.

2 §

Valitusoikeus

Muutosta tämän lain nojalla annettuun päätökseen saa hakea:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen

Muutoksenhaku

Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen ja ojitustoimituksessa annettuun päätökseen haetaan valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta. *Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen* säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Lupa- ja valvontaviraston tai kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen 3 luvun 11 §:ssä tarkoitettuun yhteistarkkailua tai tarkkailusuunnitelman hyväksymistä tai muuttamista koskevaan päätökseen sekä *kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen* mainitun luvun 15 §:ssä tarkoitettuun kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman hyväksymistä ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelman vahvistamista koskevaan päätökseen ja näistä perittävää maksua koskevaan päätökseen saa *vaatia* oikaisua *Lupa- ja valvontavirastolta*. *Oikaisuvaatimuksesta* säädetään hallintolaissa. *Lupa- ja valvontaviraston* on annettava oikaisuvaatimukseen annettu päätös tiedoksi ja tiedotettava siitä noudattaen, mitä 11 luvun 22 §:ssä säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta noudattaen, mitä 1 momentissa säädetään.

2 §

Valitusoikeus

Muutosta tämän lain nojalla annettuun päätökseen saa hakea:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen

Voimassa oleva laki

mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;

3) vesitaloushankkeen sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella hankkeen ympäristövaikutukset ilmenevät;

4) valtion valvontaviranomainen sekä hankkeen sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;

5) muu 11 luvun 9 §:ssä tarkoitettu yleistä etua valvova viranomainen;

6) saamelaiskäräjät, jos vesitaloushanke sijoittuu tai sen vaikutukset ulottuvat saamelaisten kotiseutualueelle ja hanke voi vaikuttaa saamelaisille alkuperäiskansana kuuluviin oikeuksiin.

4 §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Vaasan hallinto-oikeus voi tarvittaessa varata lupaviranomaiselle tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tilaisuuden antaa lausuntonsa valituksesta.

4 a §

Eräiden valitusasioiden käsittely kiireellisenä

Ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annetun lain (898/2009) 2 a §:ssä tarkoitettua lupahakemusta koskeva asia on muutoksenhakutuomioistuimessa käsiteltävä

Ehdotus

mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;

3) vesitaloushankkeen sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella hankkeen ympäristövaikutukset ilmenevät;

4) hankkeen sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;

5) *vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus, jos se on tarpeen sille kuuluvien tehtävien hoitamiseksi*, tai muu 11 luvun 9 §:ssä tarkoitettu yleistä etua valvova viranomainen;

6) saamelaiskäräjät, jos vesitaloushanke sijoittuu tai sen vaikutukset ulottuvat saamelaisten kotiseutualueelle ja hanke voi vaikuttaa saamelaisille alkuperäiskansana kuuluviin oikeuksiin.

Muutosta Lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa hakea myös viraston yleisen edun valvontayksikkö, jos se on tarpeen ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai muun näihin rinnastettavan painavan yleisen edun turvaamiseksi, lain soveltamiseen liittyvien merkittävien oikeuskysymysten selventämiseksi tai lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi.

4 §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Vaasan hallinto-oikeus voi tarvittaessa varata *Lupa- ja valvontavirastolle* tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tilaisuuden antaa lausuntonsa valituksesta.

4 a §

Eräiden valitusasioiden käsittely kiireellisenä

Eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa annetun lain (/) II §:ssä tarkoitettua lupahakemusta koskeva asia on muutoksenhakutuomioistuimessa

Voimassa oleva laki

kiireellisenä suhteessa muihin tämän lain mukaisiin lupa-asioihin.

7 §

Lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpano

Vaasan hallinto-oikeus voi hakijan pyynnöstä määrätä, että hanke voidaan valituksesta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen. Päätös voidaan määrätä pantavaksi täytäntöön kokonaan tai osaksi tai tiettyinä ajankohtana. Määräys voidaan antaa, jos toiminnan aloittamiselle esitetään perusteltu syy, täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa. Vakuus asetetaan aluehallintovirastolle. Vaatimus vakuuden asettamisesta ei koske valtiota tai sen laitosta eikä kuntaa tai kuntayhtymää.

8 §

Hallintopakkoa koskevan päätöksen täytäntöönpano

Viranomaisen voi asian kiireellisyyden tai muun erityisen syyn vuoksi määrätä, että 14 luvun 4 §:ssä tarkoitettua päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

9 §

Tarkkailua koskevan päätöksen täytäntöönpano

Ehdotus

käsiteltävä kiireellisenä suhteessa muihin tämän lain mukaisiin lupa-asioihin.

7 §

Lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpano

Vaasan hallinto-oikeus voi hakijan pyynnöstä määrätä, että hanke voidaan valituksesta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen. Päätös voidaan määrätä pantavaksi täytäntöön kokonaan tai osaksi tai tiettyinä ajankohtana. Määräys voidaan antaa, jos toiminnan aloittamiselle esitetään perusteltu syy, täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa. Vakuus asetetaan *Lupa- ja valvontavirastolle*. Vaatimus vakuuden asettamisesta ei koske valtiota tai sen laitosta eikä kuntaa tai kuntayhtymää.

8 §

Hallintopakkoa koskevan päätöksen täytäntöönpano

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi asian kiireellisyyden tai muun erityisen syyn vuoksi määrätä, että 14 luvun 4 §:ssä tarkoitettua päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

9 §

Tarkkailua koskevan päätöksen täytäntöönpano

Viranomaisen voi hyväksyessään sille esitetyn tarkkailusuunnitelman määrätä, että päätöstä on noudatettava oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta huolimatta.

Lupa- ja valvontavirasto tai kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus voi hyväksyessään sille esitetyn tarkkailusuunnitelman määrätä, että päätöstä on noudatettava oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta huolimatta.

16 luku

Rangaistussäännökset

2 §

Vesilain luparikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

- 1) ryhtyy 3 luvun 2 tai 3 §:ssä taikka 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun hankkeeseen ilman lupaviranomaisen myöntämää lupaa,
- 2) toteuttaa hankkeen luvan vastaisesti tai laiminlyö lupamääräyksen noudattamisen,
- 3) vaarantaa 2 luvun 11 §:n 1 momentissa tarkoitetun vesiluontotyypin luonnontilan ilman lupaviranomaisen myöntämää poikkeusta,
- 4) laiminlyö saattaa lupaan perustuvan hankkeen loppuun siten, että siitä saattaa aiheutua haittaa tai vaaraa toiselle tai toisen omaisuudelle,
- 5) laiminlyö lakiin tai lupaan perustuvan velvollisuutensa pitää kunnossa patoa, rakennelmaa, laitetta tai pengertä vesistössä tai sen ulkopuolella,
- 6) laiminlyö lakiin tai lupaan perustuvan velvollisuutensa pitää kunnossa ojaa, vedenjohtoa tai viemäriä,
- 7) laiminlyö lakiin tai lupaan perustuvan velvollisuutensa kulkuväylän ylläpitämiseen tai
- 8) ryhtyy 5 luvun 4 §:ssä tarkoitettuun hankkeeseen ilman ojitustoimituksen päätöstä tai toteuttaa hankkeen ojitustoimituksen päätöksen vastaisesti,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, vesilain luparikkomuksesta sakkoon.

16 luku

Rangaistussäännökset

2 §

Vesilain luparikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

- 1) ryhtyy 3 luvun 2 tai 3 §:ssä taikka 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun hankkeeseen ilman *Lupa- ja valvontaviraston* myöntämää lupaa,
- 2) toteuttaa hankkeen luvan vastaisesti tai laiminlyö lupamääräyksen noudattamisen,
- 3) vaarantaa 2 luvun 11 §:n 1 momentissa tarkoitetun vesiluontotyypin luonnontilan ilman *Lupa- ja valvontaviraston* myöntämää poikkeusta,
- 4) laiminlyö saattaa lupaan perustuvan hankkeen loppuun siten, että siitä saattaa aiheutua haittaa tai vaaraa toiselle tai toisen omaisuudelle,
- 5) laiminlyö lakiin tai lupaan perustuvan velvollisuutensa pitää kunnossa patoa, rakennelmaa, laitetta tai pengertä vesistössä tai sen ulkopuolella,
- 6) laiminlyö lakiin tai lupaan perustuvan velvollisuutensa pitää kunnossa ojaa, vedenjohtoa tai viemäriä,
- 7) laiminlyö lakiin tai lupaan perustuvan velvollisuutensa kulkuväylän ylläpitämiseen tai
- 8) ryhtyy 5 luvun 4 §:ssä tarkoitettuun hankkeeseen ilman ojitustoimituksen päätöstä tai toteuttaa hankkeen ojitustoimituksen päätöksen vastaisesti,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, vesilain luparikkomuksesta sakkoon.

3 §

Vesilain rikkominen

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) estää 2 luvun 10 §:n vastaisesti veden vapaata juoksua norossa tai ojassa siten, että teosta aiheutuu vähäistä suurempi yksityisen edun loukkaus,

2) ottaa pintavettä toisen vesialueelta 4 luvun 3 §:n vastaisesti tai pohjavettä toisen alueelta 4 luvun 4 §:n vastaisesti,

3) estää ilman laillista oikeutta vesistöissä kulkemista, puutavaran uittoa tai muuta tähän lakiin tai sen nojalla annettuun lupaan tai oikeuteen perustuvaa vesi- tai maa-alueen käyttämistä,

4) käyttää väärin 9 luvun 5 tai 6 §:ssä uittajalle säädettyjä oikeuksia tai toimii vastoin uittosäännön määräyksiä,

5) toimii vastoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen 4 luvun 2 §:n taikka 5 luvun 5 tai 9 §:n nojalla antamaa päätöstä,

6) liikkuu vesistöissä, ottaa vettä, sijoittaa rakennelman tai johdon toisen vesialueelle tai ryhtyy 2 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen vastoin 2 luvun 3–5, 5 a tai 6–8 §:ää tai

7) laiminlyö ilmoittaa toimenpiteestä valtion valvontaviranomaiselle vastoin 2 luvun 15 §:ää tai 5 luvun 6 §:ää,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vesilain rikkomisesta* sakkoon.

5 §

Valtion valvontaviranomaisen puhevalta

Jos tässä luvussa rangaistavaksi säädettyä tekoa koskevassa rikosasiassa on loukattu yleistä etua, valtion valvontaviranomainen käyttää asiassa asianomistajan puhevaltaa.

17 luku

3 §

Vesilain rikkominen

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) estää 2 luvun 10 §:n vastaisesti veden vapaata juoksua norossa tai ojassa siten, että teosta aiheutuu vähäistä suurempi yksityisen edun loukkaus,

2) ottaa pintavettä toisen vesialueelta 4 luvun 3 §:n vastaisesti tai pohjavettä toisen alueelta *mainitun* luvun 4 §:n vastaisesti,

3) estää ilman laillista oikeutta vesistöissä kulkemista, puutavaran uittoa tai muuta tähän lakiin tai sen nojalla annettuun lupaan tai oikeuteen perustuvaa vesi- tai maa-alueen käyttämistä,

4) käyttää väärin 9 luvun 5 tai 6 §:ssä uittajalle säädettyjä oikeuksia tai toimii vastoin uittosäännön määräyksiä,

5) toimii vastoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen 4 luvun 2 §:n taikka 5 luvun 5 tai 9 §:n nojalla antamaa päätöstä,

6) liikkuu vesistöissä, ottaa vettä, sijoittaa rakennelman tai johdon toisen vesialueelle tai ryhtyy 2 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen vastoin *mainitun* luvun 3–5, 5 a tai 6–8 §:ää tai

7) laiminlyö ilmoittaa toimenpiteestä *Lupa- ja valvontavirastolle* vastoin 2 luvun 15 §:ää tai 5 luvun 6 §:ää,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vesilain rikkomisesta* sakkoon.

5 §

Lupa- ja valvontaviraston puhevalta rikosasiassa

Jos tässä luvussa rangaistavaksi säädettyä tekoa koskevassa rikosasiassa on loukattu yleistä etua, *Lupa- ja valvontavirasto* käyttää asiassa asianomistajan puhevaltaa.

17 luku

Kiinteistöoikeudellisia säännöksiä**Kiinteistöoikeudellisia säännöksiä**

1 §

1 §

*Lunastuksesta ilmoittaminen**Lunastuksesta ilmoittaminen*

Lupaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtäviä merkintöjä varten päätöksestä, jolla on annettu oikeus tai määrätty velvollisuus lunastaa kiinteistö tai sen määräala, kiinteistöjen yhteinen alue tai sen määräala taikka kiinteistörekisterilain (392/1985) 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu liitännäisalue.

Kun lunastusta koskeva päätös on tullut lainvoimaiseksi ja päätöksessä määrätty korvaus on maksettu omistajalle tai talletettu asianmukaisesti, lupaviranomaisen on ilmoitettava asiasta kirjaamisviranomaiselle.

Lupa- ja valvontaviraston on viipymättä ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtäviä merkintöjä varten päätöksestä, jolla on annettu oikeus tai määrätty velvollisuus lunastaa kiinteistö tai sen määräala, kiinteistöjen yhteinen alue tai sen määräala taikka kiinteistörekisterilain (392/1985) 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu liitännäisalue.

Kun lunastusta koskeva päätös on tullut lainvoimaiseksi ja päätöksessä määrätty korvaus on maksettu omistajalle tai talletettu asianmukaisesti, *Lupa- ja valvontaviraston* on ilmoitettava asiasta kirjaamisviranomaiselle.

4 §

4 §

*Panttioikeus ja muut oikeudet**Panttioikeus ja muut oikeudet*

Jos muuta kiinteistöön kohdistuvaa oikeutta ei hankkeen toteuttamisen vuoksi voida säilyttää tai oikeuden käyttäminen huomattavasti vaikeutuu ja haltija vaatii oikeuden lunastamista, lupaviranomaisen tulee lunastamista koskevassa päätöksessä määrätä oikeus raukeamaan siitä lukien, kun päätös on tullut lainvoimaiseksi ja oikeuden menettämisestä suoritettavaksi määrätty korvaus maksettu tai asianmukaisesti talletettu.

Jos muuta kiinteistöön kohdistuvaa oikeutta ei hankkeen toteuttamisen vuoksi voida säilyttää tai oikeuden käyttäminen huomattavasti vaikeutuu ja haltija vaatii oikeuden lunastamista, *Lupa- ja valvontaviraston* tulee lunastamista koskevassa päätöksessä määrätä oikeus raukeamaan siitä lukien, kun päätös on tullut lainvoimaiseksi ja oikeuden menettämisestä suoritettavaksi määrätty korvaus maksettu tai asianmukaisesti talletettu.

5 §

5 §

*Tietojen merkitseminen
kiinteistötietojärjestelmään**Tietojen merkitseminen
kiinteistötietojärjestelmään*

Lupaviranomaisen on huolehdittava sellaisen lainvoiman saaneen päätöksen merkitsemisestä kiinteistötietojärjestelmään, jolla on myönnetty oikeus:

1) tehdä toisen maalle uoma tai muu rakennelma;

Lupa- ja valvontaviraston on huolehdittava sellaisen lainvoiman saaneen päätöksen merkitsemisestä kiinteistötietojärjestelmään, jolla on myönnetty oikeus:

1) tehdä toisen maalle uoma tai muu rakennelma;

Voimassa oleva laki

- 2) saattaa toiselle kuuluvaa aluetta pysyvästi veden alle;
3) käyttää toisen omistamaan kiinteistöön tai yhteiseen alueeseen kuuluvaa vesivoimaa;
4) muutoin jatkuvasti käyttää hyväksi toisen kiinteää omaisuutta.

Kiinteistötietojärjestelmään voidaan merkitä myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemä päätös ja ojitustoimituksessa tehty päätös. Ojitustoimituksessa tehdyn päätöksen merkitsemisestä kiinteistötietojärjestelmään huolehtii se valtion valvontaviranomainen, joka on antanut määräyksen ojitustoimituksen pitämiseen.

6 §

Kiinteistötoimitus

Jos 5 §:ssä tarkoitettuja tietoja ei voida merkitä kiinteistötietojärjestelmään ilman erityistä selvitystä, Maanmittauslaitoksen on annettava lupaviranomaisen hakemuksesta määräys kiinteistötoimituksen suorittamiseen. Toimitukseen sovelletaan, mitä kiinteistönmuodostamislaisissa säädetään kiinteistönmäärityksestä.

7 §

Oikeudet ja velvollisuudet omistajanvaihdoksessa

Jos säännöstelyä tai veden ottamista koskeva lupa tai oikeus siirtyy toiselle, saajan on ilmoitettava siirrosta valtion valvontaviranomaiselle. Siirrosta on ilmoitettava lisäksi, jos lupaan sisältyy kalatalousvelvoite.

8 §

Ehdotus

- 2) saattaa toiselle kuuluvaa aluetta pysyvästi veden alle;
3) käyttää toisen omistamaan kiinteistöön tai yhteiseen alueeseen kuuluvaa vesivoimaa;
4) muutoin kuin 1–3 kohdassa tarkoitetulla tavalla jatkuvasti käyttää hyväksi toisen kiinteää omaisuutta.

Kiinteistötietojärjestelmään voidaan merkitä myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemä päätös ja ojitustoimituksessa tehty päätös. Ojitustoimituksessa tehdyn päätöksen merkitsemisestä kiinteistötietojärjestelmään huolehtii *Lupa- ja valvontavirasto*.

6 §

Kiinteistötoimitus

Jos 5 §:ssä tarkoitettuja tietoja ei voida merkitä kiinteistötietojärjestelmään ilman erityistä selvitystä, Maanmittauslaitoksen on annettava *Lupa- ja valvontaviraston* hakemuksesta määräys kiinteistötoimituksen suorittamiseen. Toimitukseen sovelletaan, mitä kiinteistönmuodostamislaisissa säädetään kiinteistönmäärityksestä.

7 §

Oikeudet ja velvollisuudet omistajanvaihdoksessa

Jos säännöstelyä tai veden ottamista koskeva lupa tai oikeus siirtyy toiselle, saajan on ilmoitettava siirrosta *Lupa- ja valvontavirastolle*. Siirrosta on ilmoitettava lisäksi, jos lupaan sisältyy kalatalousvelvoite.

8 §

*Käyttöoikeuden antaminen**Käyttöoikeuden antaminen*

Lupaviranomainen voi myöntää hakijalle 2 luvun 12, 13, 13 a ja 14 §:ssä tarkoitettua oikeuden, jos:

1) hakijalle on myönnetty tämän lain mukainen lupa;

2) hakija on muutoin kuin tämän lain nojalla saanut oikeuden hankkeen edellyttämään alueeseen, mutta alue riidan, konkurssin tai ulosoton johdosta tai muusta syystä on joutunut pois siltä, jolle sen lupaa myönnettäessä katsottiin kuuluvan; ja

3) käyttöoikeus hankkeen laatu ja merkitys huomioon ottaen katsotaan tarpeelliseksi.

Jos oikeus voimalaitoksessa käyttöön otettuun vesivoimaan on 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla menetetty, lupaviranomainen voi hakemuksesta antaa voimalaitoksen omistajalle 8 luvun 5 §:n mukaisen pysyvän käyttöoikeuden tähän vesivoimaan. Lupa rakentaa voimalaitos pysyy voimassa siitä huolimatta, että oikeus voimalaitoksessa käyttöön otettavaan vesivoimaan tai alueeseen joko kokonaan tai osaksi on menetetty edellä tarkoitettulla tavalla.

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää hakijalle 2 luvun 12, 13, 13 a ja 14 §:ssä tarkoitettua oikeuden, jos:

1) hakijalle on myönnetty tämän lain mukainen lupa;

2) hakija on muutoin kuin tämän lain nojalla saanut oikeuden hankkeen edellyttämään alueeseen, mutta alue riidan, konkurssin tai ulosoton johdosta tai muusta syystä on joutunut pois siltä, jolle sen lupaa myönnettäessä katsottiin kuuluvan; ja

3) käyttöoikeus hankkeen laatu ja merkitys huomioon ottaen katsotaan tarpeelliseksi.

Jos oikeus voimalaitoksessa käyttöön otettuun vesivoimaan on 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla menetetty, *Lupa- ja valvontavirasto* voi hakemuksesta antaa voimalaitoksen omistajalle 8 luvun 5 §:n mukaisen pysyvän käyttöoikeuden tähän vesivoimaan. Lupa rakentaa voimalaitos pysyy voimassa siitä huolimatta, että oikeus voimalaitoksessa käyttöön otettavaan vesivoimaan tai alueeseen joko kokonaan tai osaksi on menetetty edellä tarkoitettulla tavalla.

11 §

11 §

*Tilusjärjestely**Tilusjärjestely*

Lupaviranomaisen on toimitettava lainvoiman saanut lupapäätös Maanmittauslaitokselle, jos:

1) päätöksellä annetaan 6 luvun 6 §:n mukainen käyttöoikeus; tai

2) päätöksen mukaisen hankkeen toteuttaminen aiheuttaa vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetussa laissa tarkoitettua tilusten pirstoutumista tai supistumista, kulkuyhteyksien katkeamista tai vaikeutumista taikka muuta vastaavaa haittaa.

Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava lainvoiman saanut lupapäätös Maanmittauslaitokselle, jos:

1) päätöksellä annetaan 6 luvun 6 §:n mukainen käyttöoikeus; tai

2) päätöksen mukaisen hankkeen toteuttaminen aiheuttaa vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetussa laissa tarkoitettua tilusten pirstoutumista tai supistumista, kulkuyhteyksien katkeamista tai vaikeutumista taikka muuta vastaavaa haittaa.

18 luku

Erinäisiä säädöksiä

1 §

Ympäristönsuojelun ja luonnonsuojelun tietojärjestelmiin merkittävät tiedot

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkitään tiedot lupaviranomaisen, Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden tämän lain nojalla antamista päätöksistä. Luonnonsuojelun tietojärjestelmään merkitään tiedot lupaviranomaisen, Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden 2 luvun 11 §:n 2 momentissa tarkoitetuista päätöksistä ja poikkeamisista.

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään voidaan lisäksi merkitä tietoja:

- 1) kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain nojalla antamista päätöksistä;
- 2) ojitustoimitusten päätöksistä;
- 3) valvontaviranomaisille tehdyistä ilmoituksista;
- 4) ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla annetuista viranomaisten päätöksistä.

2 §

Tietojen merkitseminen

Merkinnän ympäristönsuojelun tietojärjestelmään ja luonnonsuojelun tietojärjestelmään tekee asian ratkaissut viranomaisen. Jos asia on ratkaistu ojitustoimituksessa, merkinnän tekee ojitustoimitukseen määräyksen antanut valtion valvontaviranomainen.

Valtion valvontaviranomainen tekee myös merkinnän ympäristönsuojelun tietojärjestelmään 10 luvun 4 §:n 2

18 luku

Erinäisiä säädöksiä

1 §

Ympäristönsuojelun ja luonnonsuojelun tietojärjestelmiin merkittävät tiedot

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkitään tiedot *Lupa- ja valvontaviraston*, Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden tämän lain nojalla antamista päätöksistä. Luonnonsuojelun tietojärjestelmään merkitään tiedot *Lupa- ja valvontaviraston*, Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden 2 luvun 11 §:n 2 momentissa tarkoitetuista päätöksistä ja poikkeamisista.

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään voidaan lisäksi merkitä tietoja:

- 1) kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain nojalla antamista päätöksistä;
- 2) ojitustoimitusten päätöksistä;
- 3) *Lupa- ja valvontavirastolle* tehdyistä ilmoituksista;
- 4) ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla annetuista viranomaisten päätöksistä.

2 §

Tietojen merkitseminen

Merkinnän ympäristönsuojelun tietojärjestelmään ja luonnonsuojelun tietojärjestelmään tekee asian ratkaissut viranomaisen. Jos asia on ratkaistu ojitustoimituksessa, merkinnän tekee *Lupa- ja valvontavirasto*.

Lupa- ja valvontavirasto tekee myös merkinnän ympäristönsuojelun tietojärjestelmään 10 luvun 4 §:n 2

Voimassa oleva laki

Ehdotus

momentissa tarkoitettua julkisen
kulkuväylän muuttamisesta.

momentissa tarkoitettua julkisen
kulkuväylän muuttamisesta.

3 §

3 §

Viranomaisen oikeus saada tietoja maksutta

Viranomaisen oikeus saada tietoja maksutta

Lupaviranomaisella, valtion
valvontaviranomaisella ja kunnan
ympäristönsuojeluviranomaisella on, sen
estämättä mitä tietojen salassapidosta
säädetään, oikeus saada maksutta tässä laissa
säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi
tarpeelliset tiedot ympäristönsuojelun
tietojärjestelmästä.

Liikennevirastolla on merikartan
ylläpitämiseksi oikeus saada maksutta
tarpeelliset tiedot yleisestä paikallisväylästä
sen ylläpitäjältä.

Lupa- ja valvontavirastolla,
vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä
hoitavalla elinvoimakeskuksella ja kunnan
ympäristönsuojeluviranomaisella on, sen
estämättä mitä tietojen salassapidosta
säädetään, oikeus saada maksutta tässä laissa
säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi
tarpeelliset tiedot ympäristönsuojelun
tietojärjestelmästä.

Väylävirastolla on merikartan
ylläpitämiseksi oikeus saada maksutta
tarpeelliset tiedot yleisestä paikallisväylästä
sen ylläpitäjältä.

3 a §

3 a §

Vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvitys

Vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvitys

Valtion valvontaviranomainen laatii
tarvittaessa selvityksen toimenpiteistä, joilla
tulvasta tai kuivuudesta aiheutuvia haitallisia
vaikutuksia voidaan vähentää (*vesistöalueen
padotus- ja juoksutusselvitys*). Selvityksessä
on tarkasteltava sellaisia vedenkorkeuksiin ja
virtaamiin vaikuttavia toimenpiteitä, jotka
hankkeesta vastaava voi suorittaa
vesitaloushanketta toteuttaessaan.
Selvityksessä on lisäksi tarkasteltava
mahdollisuuksia sovittaa toimenpiteet yhteen
vesistöalueen muiden vesitaloushankkeiden
kanssa siten, että tulvasta tai kuivuudesta
aiheutuvat vahingolliset seuraukset jäävät
kokonaisuutena arvioiden mahdollisimman
vähäisiksi. Selvitys on laadittava riittävässä
yhteistyössä hankkeista vastaavien sekä
asianomaisten kuntien ja muiden
viranomaisten kanssa.

Vesitalousasioita hoitava elinvoimakeskus
laatii tarvittaessa selvityksen toimenpiteistä,
joilla tulvasta tai kuivuudesta aiheutuvia
haitallisia vaikutuksia voidaan vähentää
(*vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvitys*).
Selvityksessä on tarkasteltava sellaisia
vedenkorkeuksiin ja virtaamiin vaikuttavia
toimenpiteitä, jotka hankkeesta vastaava voi
suorittaa vesitaloushanketta toteuttaessaan.
Selvityksessä on lisäksi tarkasteltava
mahdollisuuksia sovittaa toimenpiteet yhteen
vesistöalueen muiden vesitaloushankkeiden
kanssa siten, että tulvasta tai kuivuudesta
aiheutuvat vahingolliset seuraukset jäävät
kokonaisuutena arvioiden mahdollisimman
vähäisiksi. Selvitys on laadittava riittävässä
yhteistyössä hankkeista vastaavien,
asianomaisten kuntien, Lupa- ja
valvontaviraston ja muiden viranomaisten
kanssa.

Vesistöalueen padotus- ja
juoksutusselvityksen perusteella valtion

Vesistöalueen padotus- ja
juoksutusselvityksen perusteella

Voimassa oleva laki

valvontaviranomainen voi tehdä lupaviranomaiselle hakemuksen vesitaloushanketta koskevien lupamääräysten tarkistamiseksi tai uusien määräysten antamiseksi 3 luvun 21 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla.

Maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus huolehtii 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta toisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella.

4 §

Vaarantorjuntatoimet

Jos poikkeuksellisista luonnonoloista tai muusta ylivoimaisesta tapahtumasta aiheutuu tulva tai muu sellainen vesistön tai sen vesiolojen muutos, josta voi aiheutua yleistä vaaraa ihmisen hengelle, turvallisuudelle tai terveydelle, suurta vahinkoa yleiselle edulle tai suurta ja laaja-alaista vahinkoa yksityiselle edulle, lupaviranomaisen on määrättävä valtion valvontaviranomainen tai vesitaloushankkeesta vastaava ryhtymään vaaran poistamiseksi tai vahinkojen vähentämiseksi välttämättömiin väliaikaisiin toimenpiteisiin. Määräys voidaan antaa sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään tai sen nojalla annetuissa luvissa tai päätöksissä määrätään.

Jos luvan saaneen vesitaloushankkeen toteuttamiseksi on tarpeen ryhtyä kiireellisesti väliaikaisiin toimenpiteisiin hanketta uhkaavan kuivuuden, tulvan, sortuman, jään tai muun poikkeuksellisen syyn vuoksi, lupaviranomainen voi hakemuksesta antaa vesitaloushankkeesta vastaavalle oikeuden ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin haitallisten seurausten estämiseksi.

Hakemuksen 1 momentissa tarkoitettun määräyksen antamiseksi voi tehdä valtion valvontaviranomainen. Jos asian kiireellisyys tai muu painava syy sitä edellyttää, 1 ja 2 momentissa tarkoitettu hakemus voidaan

Ehdotus

vesitalousasioita hoitavaelinvoimakeskus voi tehdä Lupa- ja valvontavirastolle hakemuksen vesitaloushanketta koskevien lupamääräysten tarkistamiseksi tai uusien määräysten antamiseksi 3 luvun 21 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla.

4 §

Vaarantorjuntatoimet

Jos poikkeuksellisista luonnonoloista tai muusta ylivoimaisesta tapahtumasta aiheutuu tulva tai muu sellainen vesistön tai sen vesiolojen muutos, josta voi aiheutua yleistä vaaraa ihmisen hengelle, turvallisuudelle tai terveydelle, suurta vahinkoa yleiselle edulle tai suurta ja laaja-alaista vahinkoa yksityiselle edulle, *Lupa- ja valvontaviraston* on ryhdyttävä tai määrättävä vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus tai vesitaloushankkeesta vastaava ryhtymään vaaran poistamiseksi tai vahinkojen vähentämiseksi välttämättömiin väliaikaisiin toimenpiteisiin. Määräys voidaan antaa sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään tai sen nojalla annetuissa luvissa tai päätöksissä määrätään.

Jos luvan saaneen vesitaloushankkeen toteuttamiseksi on tarpeen ryhtyä kiireellisesti väliaikaisiin toimenpiteisiin hanketta uhkaavan kuivuuden, tulvan, sortuman, jään tai muun poikkeuksellisen syyn vuoksi, *Lupa- ja valvontavirasto* voi hakemuksesta antaa vesitaloushankkeesta vastaavalle oikeuden ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin haitallisten seurausten estämiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu asia tulee vireille Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta. Jos asian kiireellisyys tai muu painava syy sitä

Voimassa oleva laki

käsitellä noudattamatta, mitä 11 luvussa säädetään hakemusioiden käsittelystä. Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu lupaviranomaisen päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

5 §

Jäästä aiheutuvien vahinkojen torjuminen

Laitoksen tai rakennelman omistajalla, uittajalla ja valtion viranomaisella on oikeus jäätyä tai jäästä johtuvan vahingon tai haitan estämiseksi räjäyttää jäätä, asettaa tilapäisiä puomeja ja suorittaa muita välttämättömiä toimenpiteitä.

Jääesteen räjäyttämässä on noudatettava tarpeellista varovaisuutta. Räjäyttäminen on tehtävä niin, ettei yleistä tai yleisesti käytettyä talvitietä ilman pakottavaa tarvetta katkaista eikä kalakantaa sanottavasti vahingoiteta. Räjäyttämistä on ilmoitettava poliisille ja valtion valvontaviranomaiselle.

7 §

Tutkimuslupa

Jos asiasta ei sovita, lupaviranomainen voi hakemuksesta antaa oikeuden toisen alueella tehtäviin maaperä-, vesimäärä- tai muihin tutkimuksiin, jotka ovat tarpeen tässä laissa tarkoitetun hankkeen vaikutusten tai toteuttamismahdollisuuksien taikka pohjavesivarojen selvittämiseksi (tutkimuslupa). Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lupahakemuksen sisällöstä ja siihen liitettävistä selvityksistä.

8 §

Ehdotus

edellyttää, 1 ja 2 momentissa tarkoitettu asia voidaan käsitellä noudattamatta, mitä 11 luvussa säädetään hakemusioiden käsittelystä. Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu *Lupa- ja valvontaviraston* päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

5 §

Jäästä aiheutuvien vahinkojen torjuminen

Laitoksen tai rakennelman omistajalla, uittajalla ja vesitaloustehtäviä hoitavalla elinvoimakeskuksella on oikeus jäätyä tai jäästä johtuvan vahingon tai haitan estämiseksi räjäyttää jäätä, asettaa tilapäisiä puomeja ja suorittaa muita välttämättömiä toimenpiteitä.

Jääesteen räjäyttämässä on noudatettava tarpeellista varovaisuutta. Räjäyttäminen on tehtävä niin, ettei yleistä tai yleisesti käytettyä talvitietä ilman pakottavaa tarvetta katkaista eikä kalakantaa sanottavasti vahingoiteta. Räjäyttämistä on ilmoitettava poliisille ja *Lupa- ja valvontavirastolle*.

7 §

Tutkimuslupa

Jos asiasta ei sovita, *Lupa- ja valvontavirasto* voi hakemuksesta antaa oikeuden toisen alueella tehtäviin maaperä-, vesimäärä- tai muihin tutkimuksiin, jotka ovat tarpeen tässä laissa tarkoitetun hankkeen vaikutusten tai toteuttamismahdollisuuksien taikka pohjavesivarojen selvittämiseksi (tutkimuslupa). Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lupahakemuksen sisällöstä ja siihen liitettävistä selvityksistä.

8 §

Lupaviranomaisessa käsiteltävä erimielisyys

Lupa- ja valvontavirastossa käsiteltävä erimielisyys

Luvan tarpeellisuutta, lupamääräysten soveltamista, hankkeen toteuttamista, kunnossapitovelvollisuutta, laitoksen tai rakennelman poistamista taikka olojen ennalleen palauttamista koskeva erimielisyys, jonka ratkaisu ilmeisesti vaikuttaa muuhunkin kuin kantajan tai vastaajan oikeuteen tai etuun, käsitellään lupaviranomaisessa. Asia pannaan vireille hakemuksella.

Jos 1 momentissa tarkoitettu asia on pantu vireille käräjäoikeudessa, käräjäoikeuden on siirrettävä asia 1 momentissa tarkoitelta osin lupaviranomaisen käsiteltäväksi. Käräjäoikeus ei saa ratkaista korvausta koskevaa vaatimusta ennen kuin 1 momentissa tarkoitettu erimielisyys on ratkaistu lainvoimaisesti.

9 §

Käyttö- tai omistusoikeutta koskeva erimielisyys

Jos asianosaisten välillä syntyy luvan tai oikeuden myöntämisen edellytyksenä olevaa käyttö- tai omistusoikeutta koskeva erimielisyys, jota ei voida ratkaista hakemuksen yhteydessä esikysymyksenä, lupaviranomaisen on päätöksellään osoitettava asianosainen määräajassa panemaan käräjäoikeudessa vireille asiaa koskeva kanne tai, jos asia on kiinteistönmuodostamislain 281 §:n nojalla ratkaistava kiinteistötoimituksessa, hakemaan sanottua toimitusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös ei estä hakemuksen edelleen käsittelyä ja lupasian ratkaisemista, ellei lupaviranomainen katso olevan painavia syitä käsittelyn siirtämiseen siksi, kunnes erimielisyys on ratkaistu.

Luvan tarpeellisuutta, lupamääräysten soveltamista, hankkeen toteuttamista, kunnossapitovelvollisuutta, laitoksen tai rakennelman poistamista taikka olojen ennalleen palauttamista koskeva erimielisyys, jonka ratkaisu ilmeisesti vaikuttaa muuhunkin kuin kantajan tai vastaajan oikeuteen tai etuun, käsitellään *Lupa- ja valvontavirastossa*. Asia pannaan vireille hakemuksella.

Jos 1 momentissa tarkoitettu asia on pantu vireille käräjäoikeudessa, käräjäoikeuden on siirrettävä asia 1 momentissa tarkoitelta osin *Lupa- ja valvontaviraston* käsiteltäväksi. Käräjäoikeus ei saa ratkaista korvausta koskevaa vaatimusta ennen kuin 1 momentissa tarkoitettu erimielisyys on ratkaistu lainvoimaisesti.

9 §

Käyttö- tai omistusoikeutta koskeva erimielisyys

Jos asianosaisten välillä syntyy luvan tai oikeuden myöntämisen edellytyksenä olevaa käyttö- tai omistusoikeutta koskeva erimielisyys, jota ei voida ratkaista hakemuksen yhteydessä esikysymyksenä, *Lupa- ja valvontaviraston* on päätöksellään osoitettava asianosainen määräajassa panemaan käräjäoikeudessa vireille asiaa koskeva kanne tai, jos asia on kiinteistönmuodostamislain 281 §:n nojalla ratkaistava kiinteistötoimituksessa, hakemaan sanottua toimitusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös ei estä hakemuksen edelleen käsittelyä ja lupasian ratkaisemista, ellei *Lupa- ja valvontavirasto* katso olevan painavia syitä käsittelyn siirtämiseen siksi, kunnes erimielisyys on ratkaistu.

10 §

Lupaviranomaisen lausunto

Jos yleisessä tuomioistuimessa on käsiteltävänä riita- tai rikosasia, jonka ratkaiseminen edellyttää erityistä vesitalousasioiden tuntemusta, tuomioistuimen on hankittava asiasta lausunto siltä lupaviranomaiselta, jonka toimialueen vesioaloja asia koskee.

12 §

Asian käsittelystä perittävät maksut

Tämän lain mukaisen asian käsittelystä lupaviranomaisessa ja valvontaviranomaisessa voidaan periä maksu. Maksua ei peritä viranomaisen eikä häiritsevän asianosaisen aloitteesta vireillepannun asian käsittelystä. Muiden vaatimuksesta vireillepannun asian käsittelystä voidaan periä maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Lupaviranomainen voi määrätä suoritettavaksi ennakkomaksun 1 momentissa tarkoitetuista asian käsittelykustannuksista ja samalla määrätä, että asian käsittelyä ei jatketa ennen kuin maksu on suoritettu tai hyväksyttävä vakuus sen maksamisesta asetettu. Ennakkomaksun on perustuttava lupaviranomaisen laatimaan laskelmaan.

Lupaviranomaisen määräämän viranomaisen 3 luvun 11 §:n 3 momentissa ja 15 §:ssä tarkoitetuista päätöksistä voidaan periä maksu siten kuin 1 momentissa säädetään.

17 §

Viranomaisten tiedonvaihto

10 §

Lupa- ja valvontaviraston lausunto

Jos yleisessä tuomioistuimessa on käsiteltävänä riita- tai rikosasia, jonka ratkaiseminen edellyttää erityistä vesitalousasioiden tuntemusta, tuomioistuimen on hankittava asiasta lausunto *Lupa- ja valvontavirastolta*.

12 §

Asian käsittelystä perittävät maksut

Tämän lain mukaisen asian käsittelystä *Lupa- ja valvontavirastossa ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa* voidaan periä maksu. Maksua ei peritä viranomaisen eikä häiritsevän asianosaisen aloitteesta vireillepannun asian käsittelystä. Muiden vaatimuksesta vireillepannun asian käsittelystä voidaan periä maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä suoritettavaksi ennakkomaksun 1 momentissa tarkoitetuista asian käsittelykustannuksista ja samalla määrätä, että asian käsittelyä ei jatketa ennen kuin maksu on suoritettu tai hyväksyttävä vakuus sen maksamisesta asetettu. Ennakkomaksun on perustuttava *Lupa- ja valvontaviraston* laatimaan laskelmaan.

Lupa- ja valvontavirasto määräämän viranomaisen 3 luvun 11 §:n 3 momentissa ja *mainitun luvun* 15 §:ssä tarkoitetuista päätöksistä voidaan periä maksu siten kuin 1 momentissa säädetään.

17 §

Viranomaisten tiedonvaihto

Valtion valvontaviranomaisen tulee antaa sille toimitetusta 2 luvun 15 §:ssä tarkoitettusta ilmoituksesta tieto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jonka alueella toteutettavasta toimenpiteestä on kysymys tai jonka alueelle toimenpiteen vaikutukset kohdistuvat.

Lupa- ja valvontaviraston tulee antaa sille toimitetusta 2 luvun 15 §:ssä tarkoitettusta ilmoituksesta tieto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jonka alueella toteutettavasta toimenpiteestä on kysymys tai jonka alueelle toimenpiteen vaikutukset kohdistuvat.

18 §

18 §

*Vesialueen rajan määrittäminen**Vesialueen rajan määrittäminen*

Jos 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettua vesialueen rajaa maata vasten on vesistön säännöstelyn aiheuttaman vedenkorkeuksien vaihtelun vuoksi vaikea määrätä, lupaviranomainen voi tarvittaessa lupapäätöksessä tai erikseen tehdystä hakemuksesta määrätä, missä sanotun rajan on katsottava kulkevan.

Jos 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettua vesialueen rajaa maata vasten on vesistön säännöstelyn aiheuttaman vedenkorkeuksien vaihtelun vuoksi vaikea määrätä, *Lupa- ja valvontavirasto* voi tarvittaessa lupapäätöksessä tai erikseen tehdystä hakemuksesta määrätä, missä sanotun rajan on katsottava kulkevan.

Jos vettä on sallittu pidettäväksi määrättyllä samalla ylimmällä korkeudella huomattava osa kasvukaudesta, voidaan vesialueen raja maata vasten määrätä tämän korkeuden mukaisesti. Muussa tapauksessa lupaviranomaisen tulee rajaa määrätessään asianmukaisesti ottaa huomioon säännöstelyn aikaisten sallittujen ylimpien vedenkorkeuksien ajankohta ja pysyvyys.

Jos vettä on sallittu pidettäväksi määrättyllä samalla ylimmällä korkeudella huomattava osa kasvukaudesta, voidaan vesialueen raja maata vasten määrätä tämän korkeuden mukaisesti. Muussa tapauksessa *Lupa- ja valvontaviraston* tulee rajaa määrätessään asianmukaisesti ottaa huomioon säännöstelyn aikaisten sallittujen ylimpien vedenkorkeuksien ajankohta ja pysyvyys.

19 §

19 §

*Vesitalousasioita koskeva tietopalvelu**Vesitalousasioita koskeva tietopalvelu*

Lupaviranomaisen on julkaistava vesitalousasiassa antamansa päätös muutoksenhauille säädetyn ajan päättymisen jälkeen verkkosivuillaan, jollei sitä asian merkitys huomioon ottaen ole pidettävä tarpeettomana (*vesitalousasioiden tietopalvelu*). Päätöksessä saadaan julkaista hankkeesta vastaavan nimi sekä hankkeen vaikutuspiiriin kuuluvien kiinteistöjen nimet ja kiinteistötunnukset.

Lupa- ja valvontaviraston on julkaistava vesitalousasiassa antamansa päätös muutoksenhauille säädetyn ajan päättymisen jälkeen verkkosivuillaan, jollei sitä asian merkitys huomioon ottaen ole pidettävä tarpeettomana (*vesitalousasioiden tietopalvelu*). Päätöksessä saadaan julkaista hankkeesta vastaavan nimi sekä hankkeen vaikutuspiiriin kuuluvien kiinteistöjen nimet ja kiinteistötunnukset.

Voimaantulo

5 §

Päätökseen sisältyvien määräysten tarkistaminen

Jollei tästä luvusta muuta johdu, lupaviranomainen voi hakemuksesta tarkistaa ennen tämän lain voimaantuloa annettuun lupaan tai lupaan rinnastuvaan muuhun viranomaisen tekemään päätökseen sisältyviä määräyksiä tai antaa uusia määräyksiä noudattaen soveltuvin osin, mitä 3 luvun 21 §:ssä säädetään.

Voimaantulo

5 §

Päätökseen sisältyvien määräysten tarkistaminen

Jollei tästä luvusta muuta johdu, *Lupa- ja valvontavirasto* voi hakemuksesta tarkistaa ennen tämän lain voimaantuloa annettuun lupaan tai lupaan rinnastuvaan muuhun viranomaisen tekemään päätökseen sisältyviä määräyksiä tai antaa uusia määräyksiä noudattaen soveltuvin osin, mitä 3 luvun 21 §:ssä säädetään.

7 §

Säännöstely

Jos säännöstelyhankkeesta, jolle on myönnetty lupa ennen 1 päivää toukokuuta 1991, aiheutuu vesiympäristön ja sen käytön kannalta huomattavia haitallisia vaikutuksia, asianomaisen valtion valvontaviranomaisen tulee selvittää mahdollisuudet vähentää säännöstelyn haitallisia vaikutuksia. Selvitys on tehtävä riittävässä yhteistyössä luvanhaltijan, säännöstelystä hyötyä saavien, vaikutusalueen kuntien ja asianomaisten viranomaisten kanssa. Valtion valvontaviranomaisen tulee tarvittaessa kuulla muitakin asianosaistahoja.

Kun 1 momentissa tarkoitettu selvitys on tehty, valtion valvontaviranomainen, kalatalousviranomainen tai kunta voi hakea lupamääräysten tarkistamista tai uusien määräysten asettamista, jollei haitallisia vaikutuksia voida muutoin riittävästi vähentää.

Tarkistamisen edellytyksenä on, että siitä saatava hyöty on yleisen edun kannalta olosuhteisiin nähden merkittävä.

7 §

Säännöstely

Jos säännöstelyhankkeesta, jolle on myönnetty lupa ennen 1 päivää toukokuuta 1991, aiheutuu vesiympäristön ja sen käytön kannalta huomattavia haitallisia vaikutuksia, *vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen* tulee selvittää mahdollisuudet vähentää säännöstelyn haitallisia vaikutuksia. Selvitys on tehtävä riittävässä yhteistyössä luvanhaltijan, säännöstelystä hyötyä saavien, vaikutusalueen kuntien, *Lupa- ja valvontaviraston* ja asianomaisten viranomaisten kanssa. *Selvitystä tehtäessä* tulee tarvittaessa kuulla muitakin asianosaistahoja.

Kun 1 momentissa tarkoitettu selvitys on tehty, *vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus* tai kunta voi hakea lupamääräysten tarkistamista tai uusien määräysten asettamista, jollei haitallisia vaikutuksia voida muutoin riittävästi vähentää ja jos asia ei ole tullut vireille *Lupa- ja valvontaviraston* omasta aloitteesta.

Tarkistaminen ei saa myöskään vähentää huomattavasti säännöstelystä saatavaa kokonaisuhyötyä eikä muuttaa olennaisesti säännöstelyn alkuperäistä tarkoitusta, ellei se ole jo menettänyt merkityksensä. Jos tarkistamisen edellytykset ilmeisesti ovat olemassa, lupaviranomainen voi, jollei hakemusasiakirjoissa ole riittävää selvitystä, määrätä myös luvanhaltijan toimittamaan lupaviranomaiselle tarvittavat lisäselvitykset. Tähän lupaviranomaisen päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta. Jollei luvanhaltija ole toimittanut lisäselvitystä määräajassa lupaviranomaiselle, se voidaan teettää hänen kustannuksellaan. Tarkistamiseen sovelletaan *soveltuvin osin*, mitä 3 luvun 21 §:ssä säädetään.

Tarkistamisen edellytyksenä on, että siitä saatava hyöty on yleisen edun kannalta olosuhteisiin nähden merkittävä. Tarkistaminen ei saa myöskään vähentää huomattavasti säännöstelystä saatavaa kokonaisuhyötyä eikä muuttaa olennaisesti säännöstelyn alkuperäistä tarkoitusta, ellei se ole jo menettänyt merkityksensä. Jos tarkistamisen edellytykset ilmeisesti ovat olemassa, *Lupa- ja valvontavirasto* voi, jollei hakemusasiakirjoissa ole riittävää selvitystä, määrätä myös luvanhaltijan toimittamaan *Lupa- ja valvontavirastolle* tarvittavat lisäselvitykset. Tähän *Lupa- ja valvontaviraston* päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta. Jollei luvanhaltija ole toimittanut lisäselvitystä määräajassa *Lupa- ja valvontavirastolle*, se voidaan teettää hänen kustannuksellaan. Tarkistamiseen sovelletaan, mitä 3 luvun 21 §:ssä säädetään.

9 §

Tarkkailuvelvoite

Lupaviranomainen voi valtion valvontaviranomaisen hakemuksesta määrätä 3 luvun 11 §:n mukaisen tarkkailuvelvoitteen myös hankkeelle, jolle on myönnetty lupa ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla. Tarkkailuvelvoitteen määräämisestä ja muuttamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 3 luvun 11 §:ssä säädetään.

10 §

Kalatalousvelvoite ja kalatalousmaksu

Lupaviranomainen voi 3 luvun 22 §:n mukaisesti hakemuksesta muuttaa myös ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla annettua kalatalousvelvoitetta tai kalatalousmaksua koskevia määräyksiä.

9 §

Tarkkailuvelvoite

Lupa- ja valvontavirasto voi omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä tai kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen hakemuksesta määrätä 3 luvun 11 §:n mukaisen tarkkailuvelvoitteen myös hankkeelle, jolle on myönnetty lupa ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla. Tarkkailuvelvoitteen määräämisestä ja muuttamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 3 luvun 11 §:ssä säädetään.

10 §

Kalatalousvelvoite ja kalatalousmaksu

Lupa- ja valvontavirasto voi 3 luvun 22 §:n mukaisesti hakemuksesta tai omasta aloitteesta muuttaa myös ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla annettua kalatalousvelvoitetta tai kalatalousmaksua koskevia määräyksiä.

Tarkistamisen edellytyksenä on, että sitä on pidettävä yleisen tai tärkeän yksityisen edun kannalta tarpeellisenä. Lupaviranomaisen tulee päätöksessään ottaa huomioon kalatalousmaksun määräämisestä kuluneen ajan pituus ja muut asiaan vaikuttavat näkökohdat.

Tarkistamisen edellytyksenä on, että sitä on pidettävä yleisen tai tärkeän yksityisen edun kannalta tarpeellisenä. *Lupa- ja valvontaviraston* tulee päätöksessään ottaa huomioon kalatalousmaksun määräämisestä kuluneen ajan pituus ja muut asiaan vaikuttavat näkökohdat.

12 §

12 §

*Aikaisemmin tehdyt rakennelmat**Aikaisemmin tehdyt rakennelmat*

Jos ennen vanhan vesilain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla on myönnetty lupa rakentaa vesistöön, lupaviranomainen voi hakemuksesta velvoittaa tällaisen luvan nojalla tehdyn rakennelman omistajan sallimaan kalakannan säilyttämistä, liikenteen turvaamista, uiton toimittamista tai vesistön tilan turvaamista varten tarpeellisten laitteiden tekeminen ja luovuttamaan käytettäväksi niitä varten tarvittavan vesimäärän.

Jos ennen vanhan vesilain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla on myönnetty lupa rakentaa vesistöön, *Lupa- ja valvontavirasto* voi hakemuksesta velvoittaa tällaisen luvan nojalla tehdyn rakennelman omistajan sallimaan kalakannan säilyttämistä, liikenteen turvaamista, uiton toimittamista tai vesistön tilan turvaamista varten tarpeellisten laitteiden tekeminen ja luovuttamaan käytettäväksi niitä varten tarvittavan vesimäärän.

Rakennelman omistajalle 1 momentissa tarkoitettu velvoitteesta aiheutuva edunmenetys on korvattava, jos se ei ole vähäinen. Jos rakennelman omistaja kuitenkin olisi 1 momentissa tarkoitettua lainsäädännön mukaan ollut velvollinen korvauksetta poistamaan rakennelman eikä hän sitä halua poistaa, lupaviranomainen voi velvoittaa hänet omalla kustannuksellaan tekemään tarvittavat laitteet ja rakennelmat.

Rakennelman omistajalle 1 momentissa tarkoitettu velvoitteesta aiheutuva edunmenetys on korvattava, jos se ei ole vähäinen. Jos rakennelman omistaja kuitenkin olisi 1 momentissa tarkoitettua lainsäädännön mukaan ollut velvollinen korvauksetta poistamaan rakennelman eikä hän sitä halua poistaa, *Lupa- ja valvontavirasto* voi velvoittaa hänet omalla kustannuksellaan tekemään tarvittavat laitteet ja rakennelmat.

16 §

16 §

*Aikaisemmin annetun päätöksen selventäminen**Aikaisemmin annetun päätöksen selventäminen*

Jos vesitaloushankkeelle on ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla myönnetty viranomaisen päätöksellä lupa tai oikeus ja luvan tai oikeuden sisällöstä taikka haltijasta on epäselvyyttä, lupaviranomainen voi selventää tällaista päätöstä tai korvata sen tämän lain mukaisella päätöksellä.

Jos vesitaloushankkeelle on ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla myönnetty viranomaisen päätöksellä lupa tai oikeus ja luvan tai oikeuden sisällöstä taikka haltijasta on epäselvyyttä, *Lupa- ja valvontavirasto* voi selventää tällaista päätöstä tai korvata sen tämän lain mukaisella päätöksellä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Hakemuksen 1 momentissa tarkoitettussa asiassa voi tehdä luvan tai oikeuden haltija, valvontaviranomainen, hankkeen välittömänä kohteena olevan alueen omistaja tai alueeseen kohdistuvan muun oikeuden haltija. Lupaviranomainen voi omasta aloitteestaan ottaa asian käsiteltäväkseen, jos se lupaviranomaisessa vireillä olevan muun asian käsittelyn vuoksi on välttämätöntä.

Hakemuksen 1 momentissa tarkoitettussa asiassa voi tehdä luvan tai oikeuden haltija, *vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen*, hankkeen välittömänä kohteena olevan alueen omistaja tai alueeseen kohdistuvan muun oikeuden haltija. *Lupa- ja valvontavirasto* voi ottaa asian käsiteltäväkseen myös omasta aloitteestaan.

19 §

19 §

Toiselle kuuluvan vesivoiman käyttäminen

Toiselle kuuluvan vesivoiman käyttäminen

Se, joka voi osoittaa oikeutensa 1 momentissa tarkoitettussa voimalaitoksessa käyttöön otettuun vesivoimaan, voi hakemuksella pyytää lupaviranomaista määräämään ajan, jonka kuluessa voimalaitoksen omistajan on ryhdyttävä 8 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun menettelyyn. Asian käsittelystä on soveltuvin osin voimassa, mitä 14 luvussa säädetään hallintopakosta.

Se, joka voi osoittaa oikeutensa 1 momentissa tarkoitettussa voimalaitoksessa käyttöön otettuun vesivoimaan, voi hakemuksella pyytää *Lupa- ja valvontavirastoa* määräämään ajan, jonka kuluessa voimalaitoksen omistajan on ryhdyttävä 8 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun menettelyyn. Asian käsittelystä on soveltuvin osin voimassa, mitä 14 luvussa säädetään hallintopakosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

44.

Laki

yhdistyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhdistyslain (503/1989) 4 §, 20 §:n 3 momentti, 22 § ja 38 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 4 § ja 20 §:n 3 momentti laissa 1389/2009, 22 § laissa 135/2023 ja 38 a §:n momentti laissa 1210/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleisiä säännöksiä

Yleisiä säännöksiä

4 §

4 §

Luvanvaraiset yhdistykset

Luvanvaraiset yhdistykset

Yhdistystä, jonka toimintaan kuuluu harjoittaminen ampuma-aseiden käyttöön ja joka ei ole yksinomaan metsästystä varten, ei saa perustaa ilman aluehallintoviraston lupaa.

Yhdistystä, jonka toimintaan kuuluu harjoittaminen ampuma-aseiden käyttöön ja joka ei ole yksinomaan metsästystä varten, ei saa perustaa ilman *Lupa- ja valvontaviraston* lupaa. *Ahvenanmaan maakunnassa lupaviranomainen on kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.*

5 luku

5 luku

Päätöksenteko

Päätöksenteko

20 §

20 §

Yhdistyksen kokous

Yhdistyksen kokous

Vaatus kokouksen pitämisestä on esitettävä kirjallisesti yhdistyksen hallitukselle. Hallituksen on viipymättä vaatimuksen saatuaan kutsuttava kokous koolle. Jollei kokousta ole kutsuttu koolle tai vaatimusta ole voitu esittää hallitukselle, aluehallintoviraston tulee kokouksen pitämistä vaatineen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhdistyksen kustannuksella tai velvoittaa hallitus siihen sakon uhalla.

Vaatus kokouksen pitämisestä on esitettävä kirjallisesti yhdistyksen hallitukselle. Hallituksen on viipymättä vaatimuksen saatuaan kutsuttava kokous koolle. Jollei kokousta ole kutsuttu koolle tai vaatimusta ole voitu esittää hallitukselle, *Lupa- ja valvontaviraston* tulee kokouksen pitämistä vaatineen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhdistyksen kustannuksella tai velvoittaa hallitus siihen sakon uhalla. *Jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, hakijan oikeuttaa tai hallituksen velvoittaa kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.*

22 §

22 §

Muun päätöksenteon järjestäminen

Muun päätöksenteon järjestäminen

Jos säännöissä mainittu asia on yhdistyksessä päätettävä määrättyä aikana 17 §:n 6 momentissa tai 19 §:ssä tarkoitetulla tavalla eikä näin ole menetelty, on yhdistyksen jäsenellä oikeus kirjallisesti

Jos säännöissä mainittu asia on yhdistyksessä päätettävä määrättyä aikana 17 §:n 6 momentissa tai 19 §:ssä tarkoitetulla tavalla eikä näin ole menetelty, on yhdistyksen jäsenellä oikeus kirjallisesti

vaatia hallitukselta tällaisen päätöksenteon järjestämistä. Jollei hallitus vaatimuksesta huolimatta ole järjestänyt päätöksentekoa tai jollei vaatimusta ole voitu esittää hallitukselle, aluehallintoviraston tulee päätöksenteon järjestämistä vaatineen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija järjestämään äänestystilaisuus, postiäänestys tai äänestys teknisen apuvälineen avulla yhdistyksen kustannuksella taikka velvoittaa hallitus siihen sakon uhalla.

vaatia hallitukselta tällaisen päätöksenteon järjestämistä. Jollei hallitus vaatimuksesta huolimatta ole järjestänyt päätöksentekoa tai jollei vaatimusta ole voitu esittää hallitukselle, *Lupa- ja valvontaviraston* tulee päätöksenteon järjestämistä vaatineen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija järjestämään äänestystilaisuus, postiäänestys tai äänestys teknisen apuvälineen avulla yhdistyksen kustannuksella taikka velvoittaa hallitus siihen sakon uhalla. *Jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, hakijan oikeuttaa tai hallituksen velvoittaa kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.*

6 luku

Yhdistyksen hallinto

38 a §

Toiminnantarkastus

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai yhdistyksen sääntöjen mukaisesti, aluehallintovirasto määrää ilmoituksesta toiminnantarkastajan noudattaen vastaavasti, mitä tilintarkastuslain 2 luvun 8 §:n 3 ja 4 momentissa tilintarkastajan määräämisestä säädetään.

6 luku

Yhdistyksen hallinto

38 a §

Toiminnantarkastus

Jos toiminnantarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai yhdistyksen sääntöjen mukaisesti, *Lupa- ja valvontavirasto* määrää ilmoituksesta toiminnantarkastajan noudattaen vastaavasti, mitä tilintarkastuslain 2 luvun 8 §:n 3 ja 4 momentissa tilintarkastajan määräämisestä säädetään. *Jos yhdistyksen kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, määrää toiminnantarkastajan kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

45.

Laki

henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain (615/2020) 3 §:n 2 momentin 10 kohta, 11 §:n 1 momentin 1–3, 7 ja 8 kohta sekä 13 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 228/2024, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

*Ulkomaalaisasioiden
asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjät ja
vastuunjako*

*Ulkomaalaisasioiden
asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjät ja
vastuunjako*

Kukin viranomainen saa käsitellä tallentamiaan tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi seuraavasti:

Kukin viranomainen saa käsitellä tallentamiaan tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi seuraavasti:

10) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 1 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohdassa tarkoitetussa käsittelytarkoituksessa;

10) *elinvoimakeskus* 1 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohdassa tarkoitetussa käsittelytarkoituksessa;

11 §

11 §

*Tiedonsaantioikeus ulkomaalaisasioiden
asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjien
välillä*

*Tiedonsaantioikeus ulkomaalaisasioiden
asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjien
välillä*

Käsitellessään tietoja ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmässä:

1) Maahanmuuttovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentissa tarkoitetussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain (359/2003), kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain (907/2017), jäljempänä *kausityölaki*, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain (908/2017), jäljempänä *ICT-laki*, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (719/2018), jäljempänä *tutkija- ja opiskelijalaki*, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkea

Käsitellessään tietoja ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmässä:

1) Maahanmuuttovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentissa tarkoitetussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain (359/2003), kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain (907/2017), jäljempänä *kausityölaki*, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain (908/2017), jäljempänä *ICT-laki*, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain (719/2018), jäljempänä *tutkija- ja opiskelijalaki*, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkea

osaamistasoa vaativaa työtä varten annetun lain (224/2024), jäljempänä *erityisosaajalaki*, kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011), jäljempänä *vastaanottolaki*, säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain (116/2002), jäljempänä *säilölaki*, ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023), jäljempänä *kotoutumislaki*, mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot poliisilta, suojelupoliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä, ulkoministeriöltä, edustustolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta sekä hyvinvointialueen viranomaiselta ja Helsingin kaupungilta;

2) vastaanottokeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa vastaanottolain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, toiselta vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta;

3) järjestelykeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain ja vastaanottolain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, toiselta järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta;

7) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentissa 5 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain ja kotoutumislain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot

osaamistasoa vaativaa työtä varten annetun lain (224/2024), jäljempänä *erityisosaajalaki*, kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011), jäljempänä *vastaanottolaki*, säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain (116/2002), jäljempänä *säilölaki*, ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023), jäljempänä *kotoutumislaki*, mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot poliisilta, suojelupoliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä, ulkoministeriöltä, edustustolta, *elinvoimakeskukselta* sekä hyvinvointialueen viranomaiselta ja Helsingin kaupungilta;

2) vastaanottokeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa vastaanottolain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, toiselta vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä ja *elinvoimakeskukselta*;

3) järjestelykeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain ja vastaanottolain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, toiselta järjestelykeskukselta, säilöönottoyksiköltä ja *elinvoimakeskukselta*;

7) *elinvoimakeskuksella* on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain ja kotoutumislain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta,

Maahanmuuttovirastolta, poliisilta, Rajavartiolaitokselta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, edustustolta sekä hyvinvointialueen viranomaiselta ja Helsingin kaupungilta;

8) hyvinvointialueen viranomaisella ja Helsingin kaupungilla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta *tämän lain* 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetussa käsittelytarkoituksessa kotoutumislain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, vastaanottokeskukselta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.

järjestelykeskukselta, edustustolta sekä hyvinvointialueen viranomaiselta ja Helsingin kaupungilta;

8) hyvinvointialueen viranomaisella ja Helsingin kaupungilla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetussa käsittelytarkoituksessa kotoutumislain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, vastaanottokeskukselta ja elinvoimakeskukselta.

13 §

Muu tiedonsaantioikeus

Maahanmuuttovirastolla on 1 §:n 1 momentissa, vastaanottokeskuksella 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa, järjestelykeskuksella 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa ja säilöönottoyksiköllä 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, ulkoministeriöllä ja edustustolla 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa sekä hyvinvointialueen viranomaisella ja Helsingin kaupungilla 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain, kausityölain, ICT-lain, tutkija- ja opiskelijalain, erityisosajalain, vastaanottolain, säilölain ja kotoutumislain mukaisten tehtävien hoitamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta välttämättömät luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä koskevat tiedot viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:ssä tarkoitetuilta tahoilta sekä yksityiseltä palveluntuottajalta ja ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyltä edustajalta.

13 §

Muu tiedonsaantioikeus

Maahanmuuttovirastolla on 1 §:n 1 momentissa, vastaanottokeskuksella 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa, järjestelykeskuksella 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa, säilöönottoyksiköllä 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa, *elinvoimakeskuksella*, ulkoministeriöllä ja edustustolla 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa sekä hyvinvointialueen viranomaisella ja Helsingin kaupungilla 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetussa käsittelytarkoituksessa ulkomaalaislain, kansalaisuuslain, kausityölain, ICT-lain, tutkija- ja opiskelijalain, erityisosajalain, vastaanottolain, säilölain ja kotoutumislain mukaisten tehtävien hoitamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta välttämättömät luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä koskevat tiedot viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:ssä tarkoitetuilta tahoilta sekä yksityiseltä palveluntuottajalta ja ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyltä edustajalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

46.

Laki

hätäkeskustoiminnasta annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hätäkeskustoiminnasta annetun lain (692/2010) 20 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 438/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 §

20 §

*Viranomaisten tiedonsaantioikeus
hätäkeskustietojärjestelmästä*

*Viranomaisten tiedonsaantioikeus
hätäkeskustietojärjestelmästä*

Aluehallintovirastolla on oikeus saada
hätäkeskustietojärjestelmästä
salassapitosäännösten estämättä
pelastustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen
valvontatehtäviään varten välttämättömät
tiedot maksutta.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada
hätäkeskustietojärjestelmästä
salassapitosäännösten estämättä
pelastustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen
valvontatehtäviään varten välttämättömät
tiedot maksutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

47.

Laki

pelastustoimen järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lain pelastustoimen järjestämisestä (613/2021) 6 §:n 3 ja 4 momentti, 7 §:n 3 ja 4 momentti, 13 §:n 2 ja 3 momentti, 14 ja 15 §, 17 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 ja 2 momentti sekä 19 §, sellaisena kuin niistä on 15 § laissa 470/2024, seuraavasti:

6 §

Pelastustoimen palvelutasopäätös

Hyvinvointialueen on pyydetävä palvelutasopäätöksestä ennen sen hyväksymistä aluehallintoviraston lausunto. Aluevaltuuston hyväksymä palvelutasopäätös on toimitettava aluehallintovirastolle.

Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä palvelutasopäätösten sisällön perusteista, rakenteesta ja seurannasta sekä aluehallintoviraston suorittamasta arvioinnista.

7 §

Pelastustoimen yleinen ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen

Aluehallintovirasto tukee sisäministeriötä 1 ja 2 momentissa säädetyissä tehtävissä.

Sisäministeriön ja aluehallintoviraston tehtävistä sekä eri ministeriöiden ja toimialojen valtakunnallisesta yhteistoiminnasta pelastustoimessa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuus

Hyvinvointialueen on laadittava vuosittain selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta alueellaan. Selvityksessä on kuvattava ja arvioitava, miten pelastustoimen valtakunnalliset tavoitteet, sekä mahdolliset sisäministeriön antamat toimenpidesuositukset on otettu huomioon hyvinvointialueella. Lisäksi selvitykseen on sisällytettävä hyvinvointialueen alustava esitys 11 §:ssä

6 §

Pelastustoimen palvelutasopäätös

Hyvinvointialueen on pyydetävä palvelutasopäätöksestä ennen sen hyväksymistä *Lupa- ja valvontaviraston* lausunto. Aluevaltuuston hyväksymä palvelutasopäätös on toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle*.

Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä palvelutasopäätösten sisällön perusteista, rakenteesta ja seurannasta sekä *Lupa- ja valvontaviraston* suorittamasta arvioinnista.

7 §

Pelastustoimen yleinen ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen

Lupa- ja valvontavirasto tukee sisäministeriötä 1 ja 2 momentissa säädetyissä tehtävissä.

Sisäministeriön ja *Lupa- ja valvontaviraston* tehtävistä sekä eri ministeriöiden ja toimialojen valtakunnallisesta yhteistoiminnasta pelastustoimessa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuus

Hyvinvointialueen on laadittava vuosittain selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta alueellaan. Selvityksessä on kuvattava ja arvioitava, miten pelastustoimen valtakunnalliset tavoitteet, sekä mahdolliset sisäministeriön antamat toimenpidesuositukset on otettu huomioon hyvinvointialueella. Lisäksi selvitykseen on sisällytettävä hyvinvointialueen alustava esitys 11 §:ssä

tarkoitetuksi investointisuunnitelman pelastustoimea koskevaksi osaksi. Selvitys tulee toimittaa sisäministeriölle ja asianomaiselle aluehallintovirastolle.

Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettun seurannan vähimmäistietosisällöstä, 2 momentissa tarkoitettuun selvitykseen tulevista tiedoista sekä ajankohdasta, jolloin selvitys on toimitettava sisäministeriölle ja aluehallintovirastolle.

14 §

Aluehallintoviraston asiantuntija-arvio

Aluehallintovirasto valmistelee alueellaan pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyyden arvioimiseksi hyvinvointialueittain vuosittain asiantuntija-arvion. Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti, pelastustoimen palvelujen tarvetta, saatavuuden sekä laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä, investointien tarvetta ja vaikutuksia. Asiantuntija-arviot toimitetaan sisäministeriölle ja julkaistaan julkisessa tietoverkossa.

Aluehallintovirastojen arvioista kootaan sisäministeriölle valtakunnallinen asiantuntija-arvio. Valtakunnallisen asiantuntija-arvion kokoamisesta *vastaava* aluehallintovirasto hyödyntää *valtakunnallisen asiantuntija-arvion laatimisessa muiden aluehallintovirastojen arvioita sekä* hyvinvointialueiden 13 §:n 2 momentissa tarkoitettuja selvityksiä. Aluehallintoviraston oikeudesta saada tietoja hyvinvointialueilta säädetään 19 §:ssä. *Valtakunnallisen asiantuntija-arvion kokoamisesta vastaavasta aluehallintovirastosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.*

Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tiedoista, joiden tulee sisältyä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin aluehallintovirastojen asiantuntija-arvioihin

tarkoitetuksi investointisuunnitelman pelastustoimea koskevaksi osaksi. Selvitys tulee toimittaa sisäministeriölle ja *Lupa- ja valvontavirastolle.*

Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettun seurannan vähimmäistietosisällöstä, 2 momentissa tarkoitettuun selvitykseen tulevista tiedoista sekä ajankohdasta, jolloin selvitys on toimitettava sisäministeriölle ja *Lupa- ja valvontavirastolle.*

14 §

Lupa- ja valvontaviraston asiantuntija-arvio

Lupa- ja valvontavirasto valmistelee pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyyden arvioimiseksi hyvinvointialueittain vuosittain asiantuntija-arvion. Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti, pelastustoimen palvelujen tarvetta, saatavuuden sekä laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä, investointien tarvetta ja vaikutuksia. Asiantuntija-arviot toimitetaan sisäministeriölle ja julkaistaan julkisessa tietoverkossa.

Lupa- ja valvontavirasto kokoaa hyvinvointialueittain laatimistaan asiantuntija-arvioista sisäministeriölle valtakunnallisen asiantuntija-arvion. Valtakunnallisen asiantuntija-arvion kokoamisessa Lupa- ja valvontavirasto hyödyntää lisäksi hyvinvointialueiden 13 §:n 2 momentissa tarkoitettuja selvityksiä. *Lupa- ja valvontaviraston* oikeudesta saada tietoja hyvinvointialueilta säädetään 19 §:ssä.

Sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tiedoista, joiden tulee sisältyä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin *Lupa- ja valvontaviraston* asiantuntija-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sekä ajankohdasta, jolloin ne on toimitettava sisäministeriölle.

arvioihin sekä ajankohdasta, jolloin ne on toimitettava sisäministeriölle.

15 §

15 §

Sisäministeriön vuosittainen selvitys

Sisäministeriön vuosittainen selvitys

Sisäministeriö laatii vuosittain valtakunnallisen selvityksen, jossa arvioidaan tarpeita ja uhkia vastaavien pelastustoimen palvelujen toteutumista ja rahoituksen tason riittävyyttä. Selvityksessä hyödynnetään 13 §:ssä tarkoitettuja hyvinvointialueiden selvityksiä ja 14 §:ssä tarkoitettua aluehallintovirastojen asiantuntija-arviota. Selvityksen tulee sisältää ehdotus tarvittavista toimenpiteistä julkisen talouden suunnitelman, valtion talousarvion sekä hyvinvointialueesta annetun lain 12 a §:ssä tarkoitettujen hyvinvointialueiden tehtäviä koskevien valtakunnallisten tavoitteiden laatimista sekä muuta valtakunnallista ohjausta varten.

Sisäministeriö laatii vuosittain valtakunnallisen selvityksen, jossa arvioidaan tarpeita ja uhkia vastaavien pelastustoimen palvelujen toteutumista ja rahoituksen tason riittävyyttä. Selvityksessä hyödynnetään 13 §:ssä tarkoitettuja hyvinvointialueiden selvityksiä ja 14 §:ssä tarkoitettua *Lupa- ja valvontaviraston* asiantuntija-arviota. Selvityksen tulee sisältää ehdotus tarvittavista toimenpiteistä julkisen talouden suunnitelman, valtion talousarvion sekä hyvinvointialueesta annetun lain 12 a §:ssä tarkoitettujen hyvinvointialueiden tehtäviä koskevien valtakunnallisten tavoitteiden laatimista sekä muuta valtakunnallista ohjausta varten.

17 §

17 §

Pelastustoimen valvonta ja siihen liittyvä ohjaus

Pelastustoimen valvonta ja siihen liittyvä ohjaus

Aluehallintovirasto valvoo pelastustointa sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa toimialueellaan.

Lupa- ja valvontavirasto valvoo pelastustointa sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa toimialueellaan.

18 §

18 §

Pelastustoimen palvelutason valvonta

Pelastustoimen palvelutason valvonta

Aluehallintoviraston tehtävänä on valvoa, että hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutaso on riittävä.

Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on valvoa, että hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutaso on riittävä.

Jos palvelutasossa on aluehallintoviraston arvion mukaan huomattavia puutteita tai epäkohtia eikä niitä korjata aluehallintoviraston asettamassa määräajassa, aluehallintovirasto voi määräajassa velvoittaa hyvinvointialueen oikaisemaan sen, mitä on tehty tai lyöty laimin.

Jos palvelutasossa on *Lupa- ja valvontaviraston* arvion mukaan huomattavia puutteita tai epäkohtia eikä niitä korjata *Lupa- ja valvontaviraston* asettamassa määräajassa, *Lupa- ja valvontavirasto* voi määräajassa velvoittaa hyvinvointialueen oikaisemaan sen, mitä on tehty tai lyöty laimin.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

Tiedonsaantioikeus

Hyvinvointialueen tulee antaa sisäministeriölle ja aluehallintovirastolle niiden pyytämät välttämättömät tiedot ja selvitykset tässä laissa niille säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi. Tiedot ja selvitykset on annettava maksutta ja sen estämättä, mitä tietojen salassapitovelvollisuudesta säädetään.

19 §

Tiedonsaantioikeus

Hyvinvointialueen tulee antaa sisäministeriölle ja *Lupa- ja valvontavirastolle* niiden pyytämät välttämättömät tiedot ja selvitykset tässä laissa niille säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi. Tiedot ja selvitykset on annettava maksutta ja sen estämättä, mitä tietojen salassapitovelvollisuudesta säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

48.

Laki

sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021–2027 annetun lain 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021–2027 annetun lain (1125/2021) 29 §:n 3 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

29 §

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoasetuksen 19 ja 20 artiklan määrärahoja koskeva tietojen saanti ja luovuttaminen

29 §

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoasetuksen 19 ja 20 artiklan määrärahoja koskeva tietojen saanti ja luovuttaminen

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis-

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, elinvoimakeskuksella sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on viranomaisten toiminnan julkisuudesta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ja hallintokeskuksella on viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa tarkoitettujen salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tämän lain 28 §:n 1 momentissa tarkoitettun määrärahan käyttämiseksi Maahanmuuttovirastolta maksutta ulkomaalaisasioiden asiankäsitelyjärjestelmästä niitä tietoja, jotka ovat tarpeellisia henkilön tunnistamista, hänen kuntaan sijoittumisensa ajankohdan ja kotikuntansa määrittämistä varten sekä tiedon henkilölle ulkomaalaislain (301/2004) nojalla myönnetystä oleskeluluvan perusteesta. Tällaisia tietoja ovat Maahanmuuttoviraston asiakasnumero, Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisjärjestön tapausnumero, tieto henkilön Suomeen saapumisen ajankohdasta, tieto henkilön sijoituskunnasta, kiintiövalintavuodesta, valintaotosta, henkilön syntymäajasta ja kansalaisuudesta sekä kiintiövalintapäätöksen jälkeen, ennen Suomeen saapumista syntyneistä lapsista.

annetussa laissa tarkoitettujen salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tämän lain 28 §:n 1 momentissa tarkoitettun määrärahan käyttämiseksi Maahanmuuttovirastolta maksutta ulkomaalaisasioiden asiankäsitelyjärjestelmästä niitä tietoja, jotka ovat tarpeellisia henkilön tunnistamista, hänen kuntaan sijoittumisensa ajankohdan ja kotikuntansa määrittämistä varten sekä tiedon henkilölle ulkomaalaislain (301/2004) nojalla myönnetystä oleskeluluvan perusteesta. Tällaisia tietoja ovat Maahanmuuttoviraston asiakasnumero, Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisjärjestön tapausnumero, tieto henkilön Suomeen saapumisen ajankohdasta, tieto henkilön sijoituskunnasta, kiintiövalintavuodesta, valintaotosta, henkilön syntymäajasta ja kansalaisuudesta sekä kiintiövalintapäätöksen jälkeen, ennen Suomeen saapumista syntyneistä lapsista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

49.

Laki

Suomen lipusta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen lipusta annetun lain (380/1978) 5 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1418/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §
Suorakaiteista valtiolippua käyttävät eduskunta, ministeriöt, ministeriöiden alaiset

5 §
Suorakaiteista valtiolippua käyttävät eduskunta, ministeriöt, ministeriöiden alaiset

Voimassa oleva laki

Ehdotus

keskushallinnon virastot ja niihin verrattavat virastot ja laitokset, korkein oikeus, korkein hallinto-oikeus, hovioikeudet, aluehallintovirastot, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Suomen ulkomailla olevat diplomaattiset tai niihin rinnastettavat edustustot ja lähetettyjen konsulien johtamat konsulinedustustot, Suomen Pankki, Kansaneläkelaitos, Suomen akatemia, julkisoikeudelliset yliopistot, rajavartiolaitos sekä valtion alukset.

keskushallinnon virastot ja niihin verrattavat virastot ja laitokset, korkein oikeus, korkein hallinto-oikeus, hovioikeudet, *Lupa- ja valvontavirasto*, *elinvoimakeskus*, Suomen ulkomailla olevat diplomaattiset tai niihin rinnastettavat edustustot ja lähetettyjen konsulien johtamat konsulinedustustot, Suomen Pankki, Kansaneläkelaitos, Suomen akatemia, julkisoikeudelliset yliopistot, Rajavartiolaitos sekä valtion alukset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

50.

Laki

vaaratiedotteesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaaratiedotteesta annetun lain (466/2012) 3 §:n 12 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1210/2020, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Toimivaltaiset viranomaiset

Vaaratiedotteen saa antaa:

Vaaratiedotteen saa antaa:

12) Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto;

12) *Lupa- ja valvontavirasto*;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

51.

Laki

palosuojelurahastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan palosuojelurahastolain (306/2003) 4–7 §, sellaisina kuin ne ovat, 4 ja 6 § laissa 1422/2009, 5 § laissa 1355/2018 ja 7 § laissa 1389/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Palosuojelumaksun maksuunpano

Palosuojelumaksun maksuunpano

Maksuunpanon toimittaa ja maksupäivän määrää kalenterivuositain Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

Finanssivalvonnan on vuosittain viimeistään 15 päivänä heinäkuuta annettava aluehallintovirastolle palosuojelumaksun määräämistä varten tiedot maksuvelvollisista ja muita tarpeellisia tietoja ja selvityksiä. Aluehallintoviraston tulee ennen heinäkuun loppua lähettää kehotus maksuvelvollisille maksuunpanoa varten tarvittavien tietojen antamisesta. Vakuutusentajien ja Suomessa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa harjoittavan ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön asiamiehen tulee antaa aluehallintovirastolle kirjallisesti tiedot maksuunpanoa varten vuosittain viimeistään 15 päivänä syyskuuta.

Jollei tietoja anneta aluehallintovirastolle määräajassa, aluehallintovirastolla on oikeus sakon uhalla velvoittaa asianomainen antamaan tiedot uuden määräajan kuluessa tai toimittaa maksuunpano muun saatavissa olevan selvityksen perusteella. Uhkasakkoa koskevassa asiassa sovelletaan, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Maksuvelvollisen on suoritettava palosuojelumaksu aluehallintoviraston päätöksessään määräämään maksupaikkaan

Maksuunpanon toimittaa ja maksupäivän määrää kalenterivuositain *Lupa- ja valvontavirasto*.

Finanssivalvonnan on vuosittain viimeistään 15 päivänä heinäkuuta annettava *Lupa- ja valvontavirastolle* palosuojelumaksun määräämistä varten tiedot maksuvelvollisista ja muita tarpeellisia tietoja ja selvityksiä. *Lupa- ja valvontaviraston* tulee ennen heinäkuun loppua lähettää kehotus maksuvelvollisille maksuunpanoa varten tarvittavien tietojen antamisesta. Vakuutusentajien ja Suomessa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa harjoittavan ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön asiamiehen tulee antaa *Lupa- ja valvontavirastolle* kirjallisesti tiedot maksuunpanoa varten vuosittain viimeistään 15 päivänä syyskuuta.

Jollei tietoja anneta *Lupa- ja valvontavirastolle* määräajassa, *Lupa- ja valvontavirastolla* on oikeus sakon uhalla velvoittaa asianomainen antamaan tiedot uuden määräajan kuluessa tai toimittaa maksuunpano muun saatavissa olevan selvityksen perusteella. Uhkasakkoa koskevassa asiassa sovelletaan, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Maksuvelvollisen on suoritettava palosuojelumaksu *Lupa- ja valvontaviraston*

Voimassa oleva laki

eräpäivänä. Palosuojelumaksun erääntyneelle määrälle maksetaan viivästyskorkoa siten kuin korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa säädetään.

Jos maksuunpantava määrä on pienempi kuin 10 euroa, sitä ei panna maksuun.

5 §

Palosuojelumaksun tilitys

Aluehallintoviraston on suoritettava palosuojelumaksut palosuojelurahastoon maksuunpanon toimittamista koskevan kalenterivuoden loppuun mennessä. Edellä 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun vakuutuksenvälittäjän on suoritettava palosuojelumaksu oma-aloitteisesti sisäministeriön määräämään maksupaikkaan viimeistään 15 päivänä syyskuuta.

6 §

Vanhentuminen

Velvollisuus suorittaa palosuojelumaksu vanhentuu 5 vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jolta aluehallintoviraston olisi tullut toimittaa maksuunpano.

7 §

Muutoksenhaku palosuojelumaksun maksuunpanoon

Aluehallintoviraston tekemään palosuojelumaksun maksuunpanoa koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Ehdotus

päätöksessään määräämään maksupaikkaan eräpäivänä. Palosuojelumaksun erääntyneelle määrälle maksetaan viivästyskorkoa siten kuin korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa säädetään.

Jos maksuunpantava määrä on pienempi kuin 10 euroa, sitä ei panna maksuun.

5 §

Palosuojelumaksun tilitys

Lupa- ja valvontaviraston on suoritettava palosuojelumaksut palosuojelurahastoon maksuunpanon toimittamista koskevan kalenterivuoden loppuun mennessä. Edellä 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun vakuutuksenvälittäjän on suoritettava palosuojelumaksu oma-aloitteisesti sisäministeriön määräämään maksupaikkaan viimeistään 15 päivänä syyskuuta.

6 §

Vanhentuminen

Velvollisuus suorittaa palosuojelumaksu vanhentuu 5 vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jolta *Lupa- ja valvontaviraston* olisi tullut toimittaa maksuunpano.

7 §

Muutoksenhaku palosuojelumaksun maksuunpanoon

Lupa- ja valvontaviraston tekemään palosuojelumaksun maksuunpanoa koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Maksuunpantu palosuojelumaksu on maksettava muutoksenhausta huolimatta määräaikana. Palosuojelumaksu on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Jos maksu poistetaan tai alennetaan, aluehallintoviraston tai palosuojelurahaston on palautettava muutoksenhaun johdosta annetun lainvoimaisen päätöksen perusteella liikaa maksettu määrä. Palautettavalle määrälle maksetaan korkoa korkolain 3 §:n 2 momentin mukaisesti.

Maksuunpantu palosuojelumaksu on maksettava muutoksenhausta huolimatta määräaikana. Palosuojelumaksu on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Jos maksu poistetaan tai sitä alennetaan, *Lupa- ja valvontaviraston* tai palosuojelurahaston on palautettava muutoksenhaun johdosta annetun lainvoimaisen päätöksen perusteella liikaa maksettu määrä. Palautettavalle määrälle maksetaan korkoa korkolain 3 §:n 2 momentin mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

52.

Laki

pelastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan pelastuslain (379/2011) 22 b §:n 1 momentti, 22 c §:n 1 momentti, 23 §:n otsikko sekä 2 ja 3 momentti, 26 §:n 1 momentti, 31 §:n 1 momentti, 31 a §:n 3 momentti, 48 §:n 3 momentti, 67 §, 79 §:n 3 momentti, 87 §:n 1 momentti, 91 §:n 5 momentin 2 kohta, 105 §:n 1 momentin johdantokappaleka 111 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 22 b §:n 1 momentti, 22 c §:n 1 momentti, 26 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto, 31 §:n 1 momentti ja 111 a §:n 3 momentti laissa 1353/2018, 23 §:n otsikko sekä 2 ja 3 momentti, 67 §, 79 §:n 3 momentti ja 87 §:n 1 momentti laissa 616/2022, 31 a §:n 3 momentti laissa 436/2023, 48 §:n 3 momentti laissa 563/2023, 91 §:n 5 momentin 2 kohta laissa 1171/2016 ja 105 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 754/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 b §

22 b §

*Suuren öljyvaraston haltijan velvollisuus
huolehtia torjuntavalmiudesta*

*Suuren öljyvaraston haltijan velvollisuus
huolehtia torjuntavalmiudesta*

Jos öljyn määrä muualla kuin rannikolla sijaitsevalla varastoalueella on miljoona litraa tai suurempi, varastoiija on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon varalta. Varastoiijan on myös hankittava öljyvahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa sekä huolehdittava siitä, että saatavissa on sen käyttöön perehtynyttä henkilöstöä. Suunnitelma on toimitettava tiedoksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Jos öljyn määrä muualla kuin rannikolla sijaitsevalla varastoalueella on miljoona litraa tai suurempi, varastoiija on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon varalta. Varastoiijan on myös hankittava öljyvahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa sekä huolehdittava siitä, että saatavissa on sen käyttöön perehtynyttä henkilöstöä. Suunnitelma on toimitettava tiedoksi *Lupa- ja valvontavirastolle*.

22 c §

22 c §

Sataman pitäjän ja rannikkoalueen toiminnanharjoittajan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta

Sataman pitäjän ja rannikkoalueen toiminnanharjoittajan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta

Pääasiassa kauppamerenkulun käyttöön tarkoitetun sataman pitäjä ja muun rannikkoalueella miljoona litraa tai sitä enemmän öljyä tai muita haitallisia aineita varastoivan laitoksen toiminnan harjoittaja on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon varalta. Sataman pitäjän ja toiminnan harjoittajan on hankittava öljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa. Toiminnanharjoittajan tulee myös huolehtia siitä, että torjuntakaluston käyttäjiksi on saatavissa koulutettua henkilöstöä. Suunnitelma on toimitettava tiedoksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Pääasiassa kauppamerenkulun käyttöön tarkoitetun sataman pitäjä ja muun rannikkoalueella miljoona litraa tai sitä enemmän öljyä tai muita haitallisia aineita varastoivan laitoksen toiminnanharjoittaja on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon varalta. Sataman pitäjän ja toiminnanharjoittajan on hankittava öljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa. Toiminnanharjoittajan tulee myös huolehtia siitä, että torjuntakaluston käyttäjiksi on saatavissa koulutettua henkilöstöä. Suunnitelma on toimitettava tiedoksi *Lupa- ja valvontavirastolle*.

23 §

23 §

Sisäministeriön ja aluehallintoviraston tehtävät

*Sisäministeriön ja **Lupa- ja valvontaviraston** tehtävät*

Aluehallintovirasto tukee sisäministeriötä 1 momentissa säädetyissä tehtävissä sekä huolehtii muista aluehallintovirastolle tässä laissa säädetyistä tehtävistä.

Lupa- ja valvontavirasto tukee sisäministeriötä 1 momentissa säädetyissä tehtävissä sekä huolehtii muista *Lupa- ja valvontavirastolle* tässä laissa säädetyistä tehtävistä.

Voimassa oleva laki

Sisäministeriön ja aluehallintoviraston tämän lain mukaisista tehtävistä pelastustoimessa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

26 §

Pelastusviranomaiset

Valtion pelastusviranomaisia ovat sisäministeriön pelastusylijohtaja ja hänen määräämänsä sisäministeriön ja aluehallintoviraston virkamiehet.

31 §

Vastuu metsäpalojen tähytyksestä ja maastopalovaroituksen antamisesta

Aluehallintoviraston on järjestettävä harvaan asutulla seudulla tehokas metsäpalojen tähytys, jos metsäpalon vaara on ilmeinen.

31 a §

Tilannekuvatoiminta

Aluehallintovirastot tukevat sisäministeriötä 2 momentissa säädettyssä tehtävässä.

48 §

Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma

Ulkaisen pelastussuunnitelman ja harjoitusten toteutumista valvoo aluehallintovirasto. Tapahtuneesta onnettomuudesta on tehtävä merkinnät 91 §:ssä tarkoitettuun toimenpiderekisteriin.

Ehdotus

Sisäministeriön ja *Lupa- ja valvontaviraston* tämän lain mukaisista tehtävistä pelastustoimessa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

26 §

Pelastusviranomaiset

Valtion pelastusviranomaisia ovat sisäministeriön pelastusylijohtaja ja hänen määräämänsä sisäministeriön ja *Lupa- ja valvontaviraston* virkamiehet.

31 §

Vastuu metsäpalojen tähytyksestä ja maastopalovaroituksen antamisesta

Sisäministeriön on järjestettävä harvaan asutulla seudulla tehokas metsäpalojen tähytys, jos metsäpalon vaara on ilmeinen.

31 a §

Tilannekuvatoiminta

Lupa- ja valvontavirasto tukee sisäministeriötä 2 momentissa säädettyssä tehtävässä.

48 §

Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma

Ulkaisen pelastussuunnitelman ja harjoitusten toteutumista valvoo *Lupa- ja valvontavirasto*. Tapahtuneesta onnettomuudesta on tehtävä merkinnät 91 §:ssä tarkoitettuun toimenpiderekisteriin.

67 §

*Velvollisuus osallistua
väestönsuojelukoulutukseen*

Sisäministeriö ja aluehallintovirasto voivat asianomaisen ministeriön tai hyvinvointialueen pelastusviranomaisen esityksestä määrätä väestönsuojelun johto- ja muun erityishenkilöstön osallistumaan Pelastusopiston järjestämään väestönsuojelukoulutukseen enintään kymmeneksi vuorokaudeksi vuodessa. Ahvenanmaan maakunnassa esityksen tekee Ahvenanmaan valtionvirasto.

79 §

Valvontasuunnitelma

Valvontasuunnitelman tulee perustua hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen. Valvontasuunnitelma on tarkistettava vuosittain ja muutoinkin, jos tarkistamiseen on erityinen syy. Valvontasuunnitelma on toimitettava tiedoksi aluehallintovirastolle.

87 §

Velvollisuus tilastotietojen antamiseen

Hyvinvointialueen pelastusviranomaisen tulee toimittaa pelastustoimen suoritteista, voimavaroista, järjestelyistä ja muusta varautumisesta sekä toimenpiderekisteristä maksutta sisäministeriölle, aluehallintovirastolle ja Pelastusopistolle tietoja, jotka ovat tarpeen tilastojen tekemistä varten. Tiedot voidaan tarvittaessa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla, ja ne voivat sisältää myös salassa pidettäviä tietoja.

91 §

67 §

*Velvollisuus osallistua
väestönsuojelukoulutukseen*

Sisäministeriö ja *Lupa- ja valvontavirasto* voivat asianomaisen ministeriön tai hyvinvointialueen pelastusviranomaisen esityksestä määrätä väestönsuojelun johto- ja muun erityishenkilöstön osallistumaan Pelastusopiston järjestämään väestönsuojelukoulutukseen enintään kymmeneksi vuorokaudeksi vuodessa. Ahvenanmaan maakunnassa esityksen tekee Ahvenanmaan valtionvirasto.

79 §

Valvontasuunnitelma

Valvontasuunnitelman tulee perustua hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen. Valvontasuunnitelma on tarkistettava vuosittain ja muutoinkin, jos tarkistamiseen on erityinen syy. Valvontasuunnitelma on toimitettava tiedoksi *Lupa- ja valvontavirastolle*.

87 §

Velvollisuus tilastotietojen antamiseen

Hyvinvointialueen pelastusviranomaisen tulee toimittaa pelastustoimen suoritteista, voimavaroista, järjestelyistä ja muusta varautumisesta sekä toimenpiderekisteristä maksutta sisäministeriölle, *Lupa- ja valvontavirastolle* ja Pelastusopistolle tietoja, jotka ovat tarpeen tilastojen tekemistä varten. Tiedot voidaan tarvittaessa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla, ja ne voivat sisältää myös salassa pidettäviä tietoja.

91 §

Toimenpiderekisteri

Toimenpiderekisteri

Rekisterissä olevat tiedot saadaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä, silloin kun tietojen saaminen on välttämätöntä:

Rekisterissä olevat tiedot saadaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä, silloin kun tietojen saaminen on välttämätöntä:

2) öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjuntaa ja siihen varautumista sekä vesitilannepalvelua ja tulvariskien hallintaa varten Suomen ympäristökeskukselle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille;

2) öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjuntaa ja siihen varautumista sekä vesitilannepalvelua ja tulvariskien hallintaa varten Suomen ympäristökeskukselle, *Lupa- ja valvontavirastolle ja elinvoimakeskukselle*;

105 §

105 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Uhkasakko ja teettämisuhka

Hyvinvointialueen pelastusviranomainen tai, jos on kyse 8 kohdassa tarkoitetusta asiasta, aluehallintovirasto taikka, jos on kyse 9 kohdassa tarkoitetusta asiasta, rakentamisluvan myöntävä viranomainen, voi määräajassa velvoittaa oikaisemaan sen, mitä on tehty tämän lain vastaisesti tai lyöty laimin. Määräys voidaan antaa sille, joka

Hyvinvointialueen pelastusviranomainen tai, jos on kyse 8 kohdassa tarkoitetusta asiasta, *Lupa- ja valvontavirasto* taikka, jos on kyse 9 kohdassa tarkoitetusta asiasta, rakentamisluvan myöntävä viranomainen voi määräajassa velvoittaa oikaisemaan sen, mitä on tehty tämän lain vastaisesti tai lyöty laimin. Määräys voidaan antaa sille, joka:

111 a §

111 a §

Öljyvahinkojen jälkitorjunta

Öljyvahinkojen jälkitorjunta

Jälkitorjuntaa johtaa asianomaisen kunnan määräämä viranomainen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa ja sovittaa yhteen jälkitorjuntatöitä, jos torjunta ulottuu usean kunnan alueelle.

Jälkitorjuntaa johtaa asianomaisen kunnan määräämä viranomainen. *Lupa- ja valvontavirasto* ohjaa ja sovittaa yhteen jälkitorjuntatöitä, jos torjunta ulottuu usean kunnan alueelle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

53.

Laki

ulkomaalaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaislain (301/2004) 72 b, 79 ja 79 a §, 83 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 84 §:n 2 momentti sekä 190 §:n otsikko ja 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 72 b, 79 ja 79 a § ja 190 §:n otsikko laissa 216/2023 sekä 83 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 84 §:n 2 momentti ja 190 §:n 1 momentti laissa 389/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

72 b §

72 b §

*Ulkomaisen työvoiman käytön alueelliset
linjaukset*

*Ulkomaisen työvoiman käytön alueelliset
linjaukset*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus seuraa yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa alueensa työmarkkinatilannetta ja tekee päätöksen, jossa annetaan linjaukset ulkomaisen työvoiman käytön yleisistä edellytyksistä sen alueella.

Elinvoimakeskus seuraa yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa alueensa työmarkkinatilannetta ja tekee päätöksen, jossa annetaan linjaukset ulkomaisen työvoiman käytön yleisistä edellytyksistä sen alueella.

79 §

79 §

Yrittäjän oleskelulupa

Yrittäjän oleskelulupa

Ulkomaalaiselle, jonka tarkoituksena on johtavassa asemassa harjoittaa yritystoimintaa ja jonka hakemuksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on tehnyt myönteisen osapäätöksen, myönnetään hakemuksesta yrittäjän oleskelulupa.

Ulkomaalaiselle, jonka tarkoituksena on johtavassa asemassa harjoittaa yritystoimintaa ja jonka hakemuksen *elinvoimakeskus* on tehnyt myönteisen osapäätöksen, myönnetään hakemuksesta yrittäjän oleskelulupa.

79 a §

79 a §

*Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen
osapäätös yrittäjän
oleskelulupahakemukseen*

*Elinvoimakeskuksen osapäätös yrittäjän
oleskelulupahakemukseen*

Yrittäjän oleskeluluvan myöntäminen perustuu harkintaan, jossa tulee varmistaa, että:

- 1) yritystoiminta tapahtuu Suomeen rekisteröidyssä yrityksessä;
- 2) yrityksellä arvioidaan olevan kannattavan liiketoiminnan edellytykset;

Yrittäjän oleskeluluvan myöntäminen perustuu harkintaan, jossa tulee varmistaa, että:

- 1) yritystoiminta tapahtuu Suomeen rekisteröidyssä yrityksessä;
- 2) yrityksellä arvioidaan olevan kannattavan liiketoiminnan edellytykset;

3) yrityksellä on riittävät resurssit liiketoiminnan toteuttamiseen;

4) yritystoiminnassa ei ole olennaisesti laiminlyöty lakisääteisiä velvollisuuksia suorittaa veroja tai maksuja.

Ulkomaalaisen on toimitettava 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä koskevat tiedot. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pyytää ulkomaalaista toimittamaan yritystä tai yritystoimintaa koskevia hakemuksen ratkaisemisen kannalta välttämättömiä muita tietoja siltä osin kuin se ei saa niitä toisen viranomaisen tietovarannosta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulee osapäätöstä tehdessään varmistaa, että ulkomaalaisen toimeentulo on turvattu yritystoiminnasta saatavalla tulolla oleskeluluvan voimassaolon ajan. Yritystoiminnan alkuvaiheessa toimeentulo voi olla turvattu ansiotyöstä saatavalla tulolla, yrityksen käytössä olevalla alkurahoituksella tai hakijan käytettävissä olevilla omilla rahavaroilla.

Jos osapäätös on myönteinen, siinä määrätään, mille ajalle yrittäjän oleskelulupa voidaan myöntää ja onko myönnettävä oleskelulupa tilapäinen vai jatkuva.

Toimivaltaisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

83 §

Maahanmuuttoviraston toimivalta

Maahanmuuttovirasto myöntää 79 a §:ssä tarkoitetun myönteisen osapäätöksen tai 80 a §:ssä tarkoitetun lausunnon jälkeen, yrittäjän oleskeluluvan ja kasvuyrittäjän oleskeluluvan, jollei 36 §:stä muuta johdu. Kasvuyrittäjän oleskeluluvan osalta Maahanmuuttovirasto arvioi, onko ulkomaalaisen toimeentulo turvattu 39 §:n mukaisesti.

Maahanmuuttovirasto myöntää muut tässä luvussa tarkoitetut oleskeluluvat, jos oleskeluluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät ja 36 §:stä ei muuta johdu.

3) yrityksellä on riittävät resurssit liiketoiminnan toteuttamiseen;

4) yritystoiminnassa ei ole olennaisesti laiminlyöty lakisääteisiä velvollisuuksia suorittaa veroja tai maksuja.

Ulkomaalaisen on toimitettava 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä koskevat tiedot. *Elinvoimakeskus* voi pyytää ulkomaalaista toimittamaan yritystä tai yritystoimintaa koskevia hakemuksen ratkaisemisen kannalta välttämättömiä muita tietoja siltä osin kuin se ei saa niitä toisen viranomaisen tietovarannosta.

Elinvoimakeskuksen tulee osapäätöstä tehdessään varmistaa, että ulkomaalaisen toimeentulo on turvattu yritystoiminnasta saatavalla tulolla oleskeluluvan voimassaolon ajan. Yritystoiminnan alkuvaiheessa toimeentulo voi olla turvattu ansiotyöstä saatavalla tulolla, yrityksen käytössä olevalla alkurahoituksella tai hakijan käytettävissä olevilla omilla rahavaroilla.

Jos osapäätös on myönteinen, siinä määrätään, mille ajalle yrittäjän oleskelulupa voidaan myöntää ja onko myönnettävä oleskelulupa tilapäinen vai jatkuva.

Toimivaltaisesta *elinvoimakeskuksesta* säädetään valtioneuvoston asetuksella.

83 §

Maahanmuuttoviraston toimivalta

Maahanmuuttovirasto myöntää 79 a §:ssä tarkoitetun myönteisen osapäätöksen tai 80 a §:ssä tarkoitetun lausunnon jälkeen, yrittäjän oleskeluluvan ja kasvuyrittäjän oleskeluluvan, jollei 36, 36 a, 36 b tai 36 d §:stä muuta johdu. Kasvuyrittäjän oleskeluluvan osalta Maahanmuuttovirasto arvioi, onko ulkomaalaisen toimeentulo turvattu 39 §:n mukaisesti.

Maahanmuuttovirasto myöntää muut tässä luvussa tarkoitetut oleskeluluvat, jos oleskeluluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät ja 36, 36 a, 36 b tai 36 d §:stä ei

Voimassa oleva laki

Maahanmuuttovirasto päättää, onko kyse 49 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua perusteettomuudesta.

Jos hakija ei täytä 11 §:n 1 momentin 1, 4 tai 5 kohdassa säädettyjä maahantulon edellytyksiä tai 35 §:ssä säädettyä vaatimusta matkustusasiakirjan voimassaolosta taikka 36 §:ssä säädettyjä oleskeluluvan myöntämisen yleisiä edellytyksiä, Maahanmuuttovirasto voi hylätä työntekijän ja yrittäjän oleskelulupaa koskevan hakemuksen ilman 72 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua harkintaa ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen osapäätösharkintaa.

84 §

Käsittelyajat

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä osapäätös viimeistään kuukauden kuluessa 1 momentissa tarkoitettua hakemuksen vastaanottamisesta. Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin on annettava kasvuyrittäjän jatkolupaa koskeva lausunto viimeistään kuukauden kuluessa Maahanmuuttoviraston 80 b §:n 2 momentin nojalla tekemästä pyynnöstä. Maahanmuuttoviraston on osapäätöksen tai lausunnon saatuaan tehtävä hakemukseen päätös viimeistään kuukauden kuluessa.

190 §

Valitus

Tässä laissa tarkoitettuun Maahanmuuttoviraston, poliisin, rajatarkastusviranomaisen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, Suomen edustuston ja opetus- ja kulttuuriministeriön päätökseen sekä Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin lausuntoon saa hakea muutosta valittamalla. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään

Ehdotus

muuta johdu. Maahanmuuttovirasto päättää, onko kyse 49 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua perusteettomuudesta.

Jos hakija ei täytä 11 §:n 1 momentin 1, 4 tai 5 kohdassa säädettyjä maahantulon edellytyksiä tai 35 §:ssä säädettyä vaatimusta matkustusasiakirjan voimassaolosta taikka oleskelulupaa ei myönnetä 36, 36 a, 36 b tai 36 d §:ssä säädetyllä perusteella, Maahanmuuttovirasto voi hylätä työntekijän ja yrittäjän oleskelulupaa koskevan hakemuksen ilman 72 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua harkintaa ja elinvoimakeskuksen osapäätösharkintaa.

84 §

Käsittelyajat

Elinvoimakeskuksen on tehtävä osapäätös viimeistään kuukauden kuluessa 1 momentissa tarkoitettua hakemuksen vastaanottamisesta. Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin on annettava kasvuyrittäjän jatkolupaa koskeva lausunto viimeistään kuukauden kuluessa Maahanmuuttoviraston 80 b §:n 2 momentin nojalla tekemästä pyynnöstä. Maahanmuuttoviraston on osapäätöksen tai lausunnon saatuaan tehtävä hakemukseen päätös viimeistään kuukauden kuluessa.

190 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettuun Maahanmuuttoviraston, poliisin, rajatarkastusviranomaisen, *elinvoimakeskuksen*, Suomen edustuston ja opetus- ja kulttuuriministeriön päätökseen sekä Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin lausuntoon saa hakea muutosta valittamalla. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään

Voimassa oleva laki

Ehdotus

oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen osapäätökseen ja Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin lausuntoon haetaan muutosta kuitenkin vasta pääasian yhteydessä.

oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. *Elinvoimakeskuksen* osapäätökseen ja Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin lausuntoon haetaan muutosta kuitenkin vasta pääasian yhteydessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

54.

Laki

terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetun lain (322/1987) 6 §, sellaisena kuin se on laeissa 1447/2015 ja 741/2023 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Puolustusvoimien terveydenhuollon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat pääesikunnalle.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa aluehallintoviraston toimintaa valvonnan ja siihen liittyvän ohjauksen toimeenpanossa, yhteensovittamisessa ja yhdenmukaistamisessa. Lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto valvoo 3 momentissa tarkoitetun puolustusvoimien terveydenhuollon lainmukaisuutta ja antaa siihen liittyvää ohjausta erityisesti silloin, kun kysymyksessä ovat:

1) periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat;

2) asiat, jotka liittyvät olennaisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa käsiteltävään muuhun terveydenhuoltoon tai

6 §

Puolustusvoimien terveydenhuollon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat pääesikunnalle.

Lupa- ja valvontavirasto valvoo 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun Puolustusvoimien terveydenhuollon lainmukaisuutta ja antaa siihen liittyvää ohjausta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*terveydenhuollon ammattihenkilöä koskevaan
valvonta-asiaan;*

*3) asiat, joita aluehallintoviraston valvonta-
asioita käsittelevät virkamiehet ovat
esteellisiä käsittelemään.*

*Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja
valvontaviraston ja aluehallintoviraston
tarkemmasta työnjaosta ohjauksessa ja
valvonnassa säädetään tarvittaessa
valtioneuvoston asetuksella.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

55.

Laki

puolustustilalain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan puolustustilalain (1083/1991) 12 §, sellaisena kuin se on laissa 1429/2009
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

Aluehallintovirasto voi rajoittaa oikeutta poistua tietyltä paikkakunnalta sekä kieltää ulkona liikkumisen määrättyinä aikoina tai määrättyillä paikoilla ilman poliisin lupaa, jos väestön turvallisuus tai sotilaallisen maanpuolustuksen tärkeä etu sitä vaatii.

Kiireellisessä tapauksessa 1 momentissa tarkoitetun määräyksen voi antaa poliisilaitoksen päällikkö. Päätös on välittömästi alistettava aluehallintoviraston vahvistettavaksi.

12 §

Lupa- ja valvontavirasto voi rajoittaa oikeutta poistua tietyltä paikkakunnalta sekä kieltää ulkona liikkumisen määrättyinä aikoina tai määrättyillä paikoilla ilman poliisin lupaa, jos väestön turvallisuus tai sotilaallisen maanpuolustuksen tärkeä etu sitä vaatii.

Kiireellisessä tapauksessa 1 momentissa tarkoitetun määräyksen voi antaa poliisilaitoksen päällikkö. Päätös on välittömästi alistettava *Lupa- ja valvontaviraston* vahvistettavaksi.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 . .*

56.

Laki

Digi- ja väestötietovirastosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään Digi- ja väestötietovirastosta annetun lain (304/2019) 3 §:ään uusi 4 momentti
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Viraston tehtävät

Viraston tehtävät

Digi- ja väestötietovirasto vastaa yhdessä Ahvenanmaan valtionviraston kanssa siitä, että 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen valtion palveluiden saatavuus järjestetään Ahvenanmaan maakunnassa tuloksellisesti. Digi- ja väestötietovirasto vastaa erityisesti palveluiden tuottamisessa käytettävien tietojärjestelmien sekä sähköisen asioinnin, asianhallinnan ja arkistoinnin palvelujen toimivuudesta ja kehittämisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

57.

Laki

kuntalain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntalain (410/2015) 10 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Kuntien seuranta ja laillisuusvalvonta

Kuntien seuranta ja laillisuusvalvonta

Aluehallintovirasto voi kantelun johdosta tutkia, onko kunta toiminut voimassa olevien lakien

Lupa- ja valvontavirasto voi kantelun johdosta tutkia, onko kunta toiminut voimassa olevien lakien

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

58.

Laki

eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain (1037/2004) 7 §, sellaisena kuin se on, laissa 771/2020, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Tuottajarekisteriin hyväksyminen

Tuottajarekisteriin hyväksyminen

Sen, joka oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) mukaisesti antamassaan veroilmoituksessa ilmoittaa, että juomapakkaukset kuuluvat toimivaan palautusjärjestelmään, tulee osoittaa, että Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on hyväksynyt juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän tuottajarekisteriin siten kuin jätelain 103 §:ssä säädetään tai että juomapakkaukset on hyväksytty Ahvenanmaan maakunnan lainsäädännön mukaiseen vastaavaan rekisteriin. Ympäristöviranomaisten on ilmoitettava rekisteriin tehtävistä muutoksista välittömästi

Sen, joka oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) mukaisesti antamassaan veroilmoituksessa ilmoittaa, että juomapakkaukset kuuluvat toimivaan palautusjärjestelmään, tulee osoittaa, että Pirkanmaan *Lupa- ja valvontavirasto* on hyväksynyt juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän tuottajarekisteriin siten kuin jätelain 103 §:ssä säädetään tai että juomapakkaukset on hyväksytty Ahvenanmaan maakunnan lainsäädännön mukaiseen vastaavaan rekisteriin. Ympäristöviranomaisten on ilmoitettava rekisteriin tehtävistä muutoksista välittömästi

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Verohallinnolle. Jos tuottajarekisterin tiedot aiheuttavat muutoksia verovelvollisen verotukseen, muutokset huomioidaan tietojen toimittamista seuraavan kalenterikuukauden verotuksessa.

Verohallinnolle. Jos tuottajarekisterin tiedot aiheuttavat muutoksia verovelvollisen verotukseen, muutokset huomioidaan tietojen toimittamista seuraavan kalenterikuukauden verotuksessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

59.

Laki

Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta annetun lain (432/2021) 9 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

9 §

Käteisvarojen palauttaminen

Käteisvarojen palauttaminen

Väliaikaisesta haltuunotosta vapautettavat käteisvarat on asetettava asianosaisen saataville tai palautettava hänelle siten kuin asianomainen henkilö ja toimivaltainen viranomainen erikseen sopivat. Toimivaltainen viranomainen voi tallettaa aluehallintovirastoon sellaiset käteisvarat, joihin soveltuu rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annettu laki (281/1931). *Varat talletetaan siihen aluehallintovirastoon, jonka toimialueella ne on haltuun otettu.*

Väliaikaisesta haltuunotosta vapautettavat käteisvarat on asetettava asianosaisen saataville tai palautettava hänelle siten kuin asianomainen henkilö ja toimivaltainen viranomainen erikseen sopivat. Toimivaltainen viranomainen voi tallettaa *Lupa- ja valvontavirastoon* sellaiset käteisvarat, joihin soveltuu rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annettu laki (281/1931).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

60.

Laki

henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (650/2019) 16 §:n 1 momentin 18
kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

16 §

*Tullin oikeus saada tietoja eräistä
rekistereistä ja tietojärjestelmistä*

*Tullin oikeus saada tietoja eräistä
rekistereistä ja tietojärjestelmistä*

Tullilla on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, oikeus saada tehtäviensä suorittamista ja henkilörekisteriensä ylläpitämistä varten salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja rekistereistä siten kuin käytännön menettelyistä asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, seuraavasti:

Tullilla on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, oikeus saada tehtäviensä suorittamista ja henkilörekisteriensä ylläpitämistä varten salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja rekistereistä siten kuin käytännön menettelyistä asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, seuraavasti:

18) Aluehallintoviraston rahanpesun valvontarekisteristä tiedot ja rekisteröitävää koskevat tunnistetiedot tulli- ja verovalvontaa ja tullirikostorjuntaa varten;

18) Lupa- ja valvontaviraston rahanpesun valvontarekisteristä tiedot ja rekisteröitävää koskevat tunnistetiedot tulli- ja verovalvontaa ja tullirikostorjuntaa varten;

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20.*

61.

Laki

hyvinvointialueesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 11 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 468/2024, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

11 §

*Hyvinvointialueiden seuranta ja
laillisuusvalvonta*

*Hyvinvointialueiden seuranta, ohjaus ja
laillisuusvalvonta*

Aluehallintovirasto voi kantelun johdosta tutkia, onko hyvinvointialue toiminut voimassa olevien lakien mukaan.

Lupa- ja valvontavirasto voi kantelun johdosta tutkia, onko hyvinvointialue toiminut voimassa olevien lakien mukaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

63.

Laki

julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain 8 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain (223/2007) 8 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 247/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 a §

8 a §

Yhteispalvelurekisteri

Yhteispalvelurekisteri

Yhteispalvelusopimuksista on pidettävä rekisteriä, johon talletetaan tiedot sopimuksen osapuolista, asiointipisteen sijaintipaikasta, sen palveluvalikoimasta ja sopimuksen voimassaoloajasta sekä muut vastaavat sopimusten seurannan edellyttämät tiedot.

Yhteispalvelusopimuksista on pidettävä rekisteriä, johon talletetaan tiedot sopimuksen osapuolista, asiointipisteen sijaintipaikasta, sen palveluvalikoimasta ja sopimuksen voimassaoloajasta sekä muut vastaavat sopimusten seurannan edellyttämät tiedot.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Rekisterinpitäjänä toimivasta aluehallintovirastosta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Yhteispalvelun toimeksisaajan on ilmoitettava aluehallintovirastolle tiedot yhteispalvelusopimuksen tekemisestä, muuttamisesta ja päättymisestä kuukauden kuluessa edellä mainitusta tapahtumasta.

Rekisterinpitäjänä toimii Lupa- ja valvontavirasto. Yhteispalvelun toimeksisaajan on ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle tiedot yhteispalvelusopimuksen tekemisestä, muuttamisesta ja päättymisestä kuukauden kuluessa edellä mainitusta tapahtumasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

63.

Laki

kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) 56 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

56 §

56 §

Uhkasakko

Uhkasakko

Jos kunta, kuntayhtymä tai opetuksen järjestäjä on valtionosuustehtäviä järjestäessään jättänyt noudattamatta laissa tai lain nojalla säädetyn tai määrätyn veloitteen, aluehallintovirasto voi, asianomaista ministeriötä kuultuaan, sakon uhalla määrätä kunnan tai kotikuntakorvauksen saajan noudattamaan veloitetta.

Jos kunta, kuntayhtymä tai opetuksen järjestäjä on valtionosuustehtäviä järjestäessään jättänyt noudattamatta laissa tai lain nojalla säädetyn tai määrätyn veloitteen, Lupa- ja valvontavirasto voi asianomaista ministeriötä kuultuaan sakon uhalla määrätä kunnan tai kotikuntakorvauksen saajan noudattamaan veloitetta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

64.

Laki

maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain 15 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain (603/2006) 15 § ja 16 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1181/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 §

15 §

Tietojen antaminen Verohallinnolle ja eräille muille viranomaisille

Tietojen antaminen Verohallinnolle ja eräille muille viranomaisille

Verohallinnolla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada maa- ja metsätalousministeriöltä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta sekä Ahvenanmaan valtionvirastolta tässä laissa tarkoitetun valmisteveron palauttamista sekä siihen liittyvää valvontaa varten tarpeellisia tietoja hakijalle myönnetystä 2 §:n 2–5 kohdassa tarkoitetusta tukityypistä ja tuen maksupäivästä. Hakijasta on oikeus saada yksilöinti- ja yhteystietoina hakijan nimi-, henkilö- tai yhteisötunnus sekä viranomaiselle ilmoitettu osoite.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla sekä Ahvenanmaan valtionvirastolla on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada Verohallinnolta tässä laissa tarkoitetun valmisteveron palauttamista sekä siihen liittyvää valvontaa varten tarpeellisia tietoja palautuksen määrästä ja sen perusteesta. Palautuksen saajasta on oikeus saada yksilöinti- ja yhteystietoina palautuksen saajan nimi, henkilö- tai yhteisötunnus sekä Verohallinnolle ilmoitettu toimipaikan osoite.

Verohallinnolla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada maa- ja metsätalousministeriöltä, *elinvoimakeskuksilta* sekä Ahvenanmaan valtionvirastolta tässä laissa tarkoitetun valmisteveron palauttamista sekä siihen liittyvää valvontaa varten tarpeellisia tietoja hakijalle myönnetystä 2 §:n 2–4, 4 a ja 5 kohdassa tarkoitetusta tukityypistä ja tuen maksupäivästä. Hakijasta on oikeus saada yksilöinti- ja yhteystietoina hakijan nimi-, henkilö- tai yhteisötunnus sekä viranomaiselle ilmoitettu osoite.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, *elinvoimakeskuksilla* sekä Ahvenanmaan valtionvirastolla on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada Verohallinnolta tässä laissa tarkoitetun valmisteveron palauttamista sekä siihen liittyvää valvontaa varten tarpeellisia tietoja palautuksen määrästä ja sen perusteesta. Palautuksen saajasta on oikeus saada yksilöinti- ja yhteystietoina palautuksen saajan nimi, henkilö- tai yhteisötunnus sekä Verohallinnolle ilmoitettu toimipaikan osoite.

16 §

16 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Verohallinnon ja eräiden muiden
viranomaisten oikeus oma-aloitteiseen
tietojen antamiseen*

*Verohallinnon ja eräiden muiden
viranomaisten oikeus oma-aloitteiseen
tietojen antamiseen*

Verohallinto voi salassapitosäännösten estämättä antaa omasta aloitteestaan tarpeellisia tässä laissa tarkoitettun veronpalautuksen saajaa ja myönnettyä veronpalautusta koskevia palautuksen oikeellisuuden valvontaan liittyviä tietoja maa- ja metsätalousministeriölle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille niiden laissa tai asetuksessa säädettyyn tehtävään liittyvän valvontavelvollisuuden täyttämiseksi, jos on syytä epäillä, että hakija ei olisi ollut oikeutettu 2 §:n 2–5 kohdassa tarkoitettuun tukeen. Yksilöinti- ja yhteystietoina voidaan antaa palautuksen saajan nimi, henkilö- tai yhteisötunnus sekä Verohallinnolle ilmoitettu toimipaikan osoite.

Verohallinto voi salassapitosäännösten estämättä antaa omasta aloitteestaan tarpeellisia tässä laissa tarkoitettun veronpalautuksen saajaa ja myönnettyä veronpalautusta koskevia palautuksen oikeellisuuden valvontaan liittyviä tietoja maa- ja metsätalousministeriölle sekä *elinvoimakeskuksille* niiden laissa tai asetuksessa säädettyyn tehtävään liittyvän valvontavelvollisuuden täyttämiseksi, jos on syytä epäillä, että hakija ei olisi ollut oikeutettu 2 §:n 2–4, 4 a ja 5 kohdassa tarkoitettuun tukeen. Yksilöinti- ja yhteystietoina voidaan antaa palautuksen saajan nimi, henkilö- tai yhteisötunnus sekä Verohallinnolle ilmoitettu toimipaikan osoite.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

65.

Laki

oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 79 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) 79 §
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

79 §

79 §

Virka-apu

Virka-apu

Voimassa oleva laki

Aluehallintovirasto ja poliisi ovat toimivaltansa puitteissa velvollisia antamaan vero- ja muutoksenhakuviranomaisille tarpeellista virka-apua.

Ehdotus

Lupa- ja valvontavirasto ja poliisi ovat toimivaltansa puitteissa velvollisia antamaan vero- ja muutoksenhakuviranomaisille tarpeellista virka-apua.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

66.

Laki

panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan panttilainauslaitoksista annetun lain (1353/1992) 3 §, 4 §:n 1 ja 2 momentti, 5 §:n 2 momentti, 10, 11, 11 a ja 11 b §, 13 a §:n 4 ja 5 momentti, 30 §:n 2 momentti, 30 a, 30 b, 40, 40 a ja 40 b §,

sellaisina kuin ne ovat, 3 §, 4 §:n 1 ja 2 momentti, 5 §:n 2 momentti, 10, 11, 11 a ja 11 b §, 30 §:n 2 momentti, 30 a, 30 b, 40 a ja 40 b § laissa 1430/2009, 13 a §:n 4 ja 5 momentti laissa 1149/2015 sekä 40 § laeissa 1430/2009 ja 453/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §
Tämän lain noudattamista valvoo keskushallintoviranomaisena Etelä-Suomen aluehallintovirasto (aluehallintovirasto).

4 §
Panttilainaus toiminnan harjoittamiseen on haettava aluehallintoviranomaiselta toimilupa. Toimilupa voidaan myöntää myös perustettavalle panttilainauslaitokselle ennen sen rekisteröimistä.

Toimilupahakemuksessa on annettava tarpeellinen selvitys panttilainauslaitoksen omistajista ja heidän omistusosuuksistaan, hallinnosta sekä hallintoa hoitavista henkilöistä. Hakemukseen on liitettävä perustamiskirja. Aluehallintovirastolla on oikeus vaatia myös muita tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Panttilainauslaitoksen

Ehdotus

3 §
Tämän lain noudattamista valvoo keskushallintoviranomaisena *Lupa- ja valvontavirasto*.

4 §
Panttilainaus toiminnan harjoittamiseen on haettava *toimilupa Lupa- ja valvontavirastolta*. Toimilupa voidaan myöntää myös perustettavalle panttilainauslaitokselle ennen sen rekisteröimistä.

Toimilupahakemuksessa on annettava tarpeellinen selvitys panttilainauslaitoksen omistajista ja heidän omistusosuuksistaan, hallinnosta sekä hallintoa hoitavista henkilöistä. Hakemukseen on liitettävä perustamiskirja. *Lupa- ja valvontavirastolla* on oikeus vaatia myös muita tarpeelliseksi

Voimassa oleva laki

toimilupahakemuksesta on pyydetävä
asianomaisen paikkakunnan poliisin lausunto.

5 §

Aluehallintovirastolla on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupa-
panttilainauslaitoksen liiketoimintaa
koskevia, valvonnan kannalta tarpeellisia
ehtoja.

10 §

Panttilainauslaitoksen sivutoimipaikkojen
perustamisesta ja lopettamisesta on
ilmoitettava aluehallintovirastolle.

11 §

Ennen kuin panttilainauslaitos aloittaa
toimintansa, laitoksen on toimitettava
aluehallintovirastolle:

1) täydellinen ote rekisteriviranomaisen
suorittamasta laitoksen rekisteröinnistä, johon
sisältyy yhtiöjärjestys;

2) hallituksen jäsenten ja varajäsenten,
toimitusjohtajan sekä, jos varatoimitusjohtaja
on valittu, varatoimitusjohtajan,
tilintarkastajien ja varatilintarkastajien nimet,
kansalaisuus ja kotipaikka;

3) selvitys siitä, miten pantit säilytetään
sekä millä tavoin pantit vakuutetaan.

Jos 1 momentissa mainituissa tiedoissa
tapahtuu muutos, siitä on viipymättä
ilmoitettava aluehallintovirastolle.

11 a §

Panttilainauslaitoksen on ennen toiminnan
aloittamista ilmoitettava aluehallintovirastolle
ne panttilainauslaitoksen osuuksien omistajat,
jotka omistavat vähintään 10 prosenttia
osakepääomasta taikka joiden osuus tuottaa
vähintään 10 prosenttia laitoksen osakkeiden
äänivallasta tai muutoin oikeuttaa käyttämään
siihen rinnastettavaa vaikutusvaltaa
panttilainauslaitoksen hallinnossa, sekä
omistusten suuruus. Ilmoituksessa on
annettava tarpeelliset tiedot osuuden
suuruudesta ja sen omistajasta.

Ehdotus

katsomiaan selvityksiä. Panttilainauslaitoksen
toimilupahakemuksesta on pyydetävä
asianomaisen paikkakunnan poliisin lausunto.

5 §

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus
toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa
toimilupa- panttilainauslaitoksen
liiketoimintaa koskevia, valvonnan kannalta
tarpeellisia ehtoja.

10 §

Panttilainauslaitoksen sivutoimipaikkojen
perustamisesta ja lopettamisesta on
ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle*.

11 §

Ennen kuin panttilainauslaitos aloittaa
toimintansa, laitoksen on toimitettava *Lupa-
ja valvontavirastolle*:

1) täydellinen ote rekisteriviranomaisen
suorittamasta laitoksen rekisteröinnistä, johon
sisältyy yhtiöjärjestys;

2) hallituksen jäsenten ja varajäsenten,
toimitusjohtajan sekä, jos varatoimitusjohtaja
on valittu, varatoimitusjohtajan,
tilintarkastajien ja varatilintarkastajien nimet,
kansalaisuus ja kotipaikka;

3) selvitys siitä, miten pantit säilytetään
sekä millä tavoin pantit vakuutetaan.

Jos 1 momentissa mainituissa tiedoissa
tapahtuu muutos, siitä on viipymättä
ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle*.

11 a §

Panttilainauslaitoksen on ennen toiminnan
aloittamista ilmoitettava *Lupa- ja
valvontavirastolle* ne panttilainauslaitoksen
osuuksien omistajat, jotka omistavat
vähintään 10 prosenttia osakepääomasta
taikka joiden osuus tuottaa vähintään 10
prosenttia laitoksen osakkeiden
äänivallasta tai muutoin oikeuttaa käyttämään
siihen rinnastettavaa vaikutusvaltaa
panttilainauslaitoksen hallinnossa, sekä
omistusten suuruus. Ilmoituksessa on
annettava tarpeelliset tiedot osuuden

Panttilainauslaitoksen on välittömästi ilmoitettava sen tietoon tulleet osuuksien omistuksessa tapahtuneet muutokset.

Jos aluehallintovirasto havaitsee osuuden omistuksen vaarantavan panttilainauslaitoksen varovaista ja tervettä liiketoimintaa, aluehallintovirasto voi kieltää osuuden omistajan äänivallan käyttämisen.

Aluehallintovirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta aluehallintovirastolle.

11 b §

Toimiluvan haltijan on toimitettava aluehallintovirastolle jäljennökset tilintarkastuskertomuksesta ja tilinpäätöksestä liitteineen kahden kuukauden kuluessa tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta. Toimiluvan haltijan on myös viipymättä tehtävä aluehallintovirastolle ilmoitus hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vaihtumisesta ja esitettävä selvitys toimitusjohtajan kelpoisuudesta.

13 a §

Aluehallintovirasto antaa panttilainauslaitokselle osakeyhtiölain 7 luvun 7 §:ssä tarkoitetun määräyksen.

Patentti- ja rekisterihallitus ja aluehallintovirasto voivat kesken toimikauden erottaa määräämänsä tilintarkastajan toimestaan.

30 §

Osakeyhtiölain 6 luvun 10 §:n 2 momentissa ja 19 §:n 1 momentissa tarkoitettun luvan antaa panttilainauslaitokselle aluehallintovirasto.

30 a §

Jos panttilainauslaitos aikoo siirtää kotipaikkansa Euroopan talousalueeseen kuuluvaan toiseen valtioon siten kuin eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklassa

suuruudesta ja sen omistajasta. Panttilainauslaitoksen on välittömästi ilmoitettava sen tietoon tulleet osuuksien omistuksessa tapahtuneet muutokset.

Jos *Lupa- ja valvontavirasto* havaitsee osuuden omistuksen vaarantavan panttilainauslaitoksen varovaista ja tervettä liiketoimintaa, *Lupa- ja valvontavirasto* voi kieltää osuuden omistajan äänivallan käyttämisen.

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen ilmoittamisesta *Lupa- ja valvontavirastolle*.

11 b §

Toimiluvan haltijan on toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* jäljennökset tilintarkastuskertomuksesta ja tilinpäätöksestä liitteineen kahden kuukauden kuluessa tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta. Toimiluvan haltijan on myös viipymättä tehtävä *Lupa- ja valvontavirastolle* ilmoitus hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vaihtumisesta ja esitettävä selvitys toimitusjohtajan kelpoisuudesta.

13 a §

Lupa- ja valvontavirasto antaa panttilainauslaitokselle osakeyhtiölain 7 luvun 7 §:ssä tarkoitetun määräyksen.

Patentti- ja rekisterihallitus ja *Lupa- ja valvontavirasto* voivat kesken toimikauden erottaa määräämänsä tilintarkastajan toimestaan.

30 §

Osakeyhtiölain 6 luvun 10 §:n 2 momentissa ja 19 §:n 1 momentissa tarkoitettun luvan antaa panttilainauslaitokselle *Lupa- ja valvontavirasto*.

30 a §

Jos panttilainauslaitos aikoo siirtää kotipaikkansa Euroopan talousalueeseen kuuluvaan toiseen valtioon siten kuin eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklassa

säädetään, panttilainauslaitoksen on lähetettävä aluehallintovirastolle jäljennös *eurooppayhtiöasetuksen* 8 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettusta siirtosuunnitelmasta ja selonteosta viipymättä sen jälkeen, kun panttilainauslaitos on ilmoittanut suunnitelman rekisteröitäväksi.

Rekisteriviranomainen ei saa antaa eurooppayhtiölain (742/2004) 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua todistusta, jos aluehallintovirasto on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen *saman* pykälän 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että panttilainauslaitos ei ole noudattanut kotipaikan siirtoa tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos aluehallintovirasto on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

30 b §

Jos panttilainauslaitos osallistuu rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella, rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain 4 §:n 3 momentissa taikka osakeyhtiölain 16 luvun 26 §:ssä tai jakautumista koskevaa 17 luvun 25 §:ssä tarkoitettua todistusta, jos aluehallintovirasto on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen *saman* pykälän 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että panttilainauslaitos ei ole noudattanut sulautumista, jakautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai 17 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos aluehallintovirasto on ilmoittanut, ettei se vastusta sulautumista tai jakautumista.

40 §

Aluehallintoviraston on kiellettävä panttilainaus toiminta, jota harjoitetaan ilman tässä laissa säädettyä toimilupaa.

säädetään, panttilainauslaitoksen on lähetettävä *Lupa- ja valvontavirastolle* jäljennös mainitun artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua siirtosuunnitelmasta ja selonteosta viipymättä sen jälkeen, kun panttilainauslaitos on ilmoittanut suunnitelman rekisteröitäväksi.

Rekisteriviranomainen ei saa antaa eurooppayhtiölain (742/2004) 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua todistusta, jos *Lupa- ja valvontavirasto* on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että panttilainauslaitos ei ole noudattanut kotipaikan siirtoa tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos *Lupa- ja valvontavirasto* on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

30 b §

Jos panttilainauslaitos osallistuu rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella, rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain 4 §:n 3 momentissa taikka osakeyhtiölain 16 luvun 26 §:ssä tai jakautumista koskevaa 17 luvun 25 §:ssä tarkoitettua todistusta, jos *Lupa- ja valvontavirasto* on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että panttilainauslaitos ei ole noudattanut sulautumista, jakautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai 17 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos *Lupa- ja valvontavirasto* on ilmoittanut, ettei se vastusta sulautumista tai jakautumista.

40 §

Lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä panttilainaus toiminta, jota harjoitetaan ilman tässä laissa säädettyä toimilupaa.

Jos toimiluvan haltija laiminlyö, mitä sen velvollisuudeksi tässä laissa tai rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa säädetään taikka toimiluvan haltijan yhtiöjärjestyksessä määrätään, aluehallintovirasto voi kehottaa toimiluvan haltijaa täyttämään velvollisuutensa määräajassa.

Aluehallintovirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakosta säädetään muilta osin uhkasakkolaissa (1113/1990).

40 a §

Aluehallintoviraston on peruutettava toimilupa, jos:

1) panttilainauslaitoksen toiminnassa on olennaisesti rikottu lakia, asetusta tai viranomaisen niiden nojalla antamia tai vahvistamia määräyksiä taikka jos luvan myöntämiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa;

2) panttilainauslaitos on lopettanut toimintansa yli 6 kuukauden ajaksi;

3) panttilainauslaitoksen toimintaa ei ole aloitettu 12 kuukauden sisällä toimiluvan myöntämisestä; tai

4) toimilupaa haettaessa on annettu vääriä tietoja.

Jos aluehallintovirasto peruuttaa 1 momentin nojalla panttilainauslaitoksen toimiluvan, aluehallintovirasto voi samalla antaa määräyksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulee tapahtua.

Aluehallintoviraston on ilmoitettava toimiluvan peruuttamisesta rekisteriviranomaiselle.

Jos toimiluvan peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta, aluehallintovirasto voi sen sijasta antaa toimiluvan haltijalle kirjallisen varoituksen.

Aluehallintovirasto voi panttilainauslaitoksen hakemuksesta peruuttaa panttilainauslaitoksen toimiluvan, jos panttilainauslaitos on päättänyt lopettaa luvanvaraisen toiminnan harjoittamisen.

Jos toimiluvan haltija laiminlyö, mitä sen velvollisuudeksi tässä laissa tai rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa säädetään taikka toimiluvan haltijan yhtiöjärjestyksessä määrätään, *Lupa- ja valvontavirasto* voi kehottaa toimiluvan haltijaa täyttämään velvollisuutensa määräajassa.

Lupa- ja valvontavirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakosta säädetään muilta osin uhkasakkolaissa (1113/1990).

40 a §

Lupa- ja valvontaviraston on peruutettava toimilupa, jos:

1) panttilainauslaitoksen toiminnassa on olennaisesti rikottu lakia, asetusta tai viranomaisen niiden nojalla antamia tai vahvistamia määräyksiä taikka jos luvan myöntämiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa;

2) panttilainauslaitos on lopettanut toimintansa yli 6 kuukauden ajaksi;

3) panttilainauslaitoksen toimintaa ei ole aloitettu 12 kuukauden sisällä toimiluvan myöntämisestä; tai

4) toimilupaa haettaessa on annettu vääriä tietoja.

Jos *Lupa- ja valvontavirasto* peruuttaa 1 momentin nojalla panttilainauslaitoksen toimiluvan, *Lupa- ja valvontavirasto* voi samalla antaa määräyksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulee tapahtua.

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava toimiluvan peruuttamisesta rekisteriviranomaiselle.

Jos toimiluvan peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta, *Lupa- ja valvontavirasto* voi sen sijasta antaa toimiluvan haltijalle kirjallisen varoituksen.

Lupa- ja valvontavirasto voi panttilainauslaitoksen hakemuksesta peruuttaa panttilainauslaitoksen toimiluvan, jos panttilainauslaitos on päättänyt lopettaa luvanvaraisen toiminnan harjoittamisen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tässä momentissa tarkoitettuun toimiluvan peruuttamiseen sovelletaan, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään.

Tässä momentissa tarkoitettuun toimiluvan peruuttamiseen sovelletaan, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään.

40 b §

Aluehallintovirastolla on oikeus saada valvontaa sekä toimiluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevien asioiden käsittelyä varten tarpeellisia tietoja rikosrekisteristä ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettusta sakkorekisteristä.

Aluehallintovirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus pyynnöstä saada toimiluvan haltijalta tämän lain noudattamisen valvontaa varten muut tarpeelliset tiedot.

40 b §

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada valvontaa sekä toimiluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevien asioiden käsittelyä varten tarpeellisia tietoja rikosrekisteristä ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettusta sakkorekisteristä.

Lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus pyynnöstä saada toimiluvan haltijalta tämän lain noudattamisen valvontaa varten muut tarpeelliset tiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

67.

Laki

pienien erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pienien erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain (1197/1997) 5 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1576/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Siirtopäätöksen tekeminen ja tiedoksianto

Siirtopäätöksen tekeminen ja tiedoksianto

Enklaavin siirtämisestä kunnasta toiseen päättää Maanmittauslaitos.

Enklaavin siirtämisestä kunnasta toiseen päättää Maanmittauslaitos.

Maanmittauslaitoksen on määrättävä siirtopäätös tulemaan voimaan

Maanmittauslaitoksen on määrättävä siirtopäätös tulemaan voimaan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kalenterivuoden alusta, ja päätös on tehtävä ennen edellisen vuoden kesäkuun loppua. Päätös siirtämisestä on julkaistava Virallisessa lehdessä sekä lähetettävä viipymättä tiedoksi valtiovarainministeriölle, Kirkkohallitukselle, Digi- ja väestötietovirastolle ja Verohallinnolle sekä asianomaiselle aluehallintovirastolle ja asianomaisille kunnille. Lisäksi jäljennös päätöksestä on lähetettävä viipymättä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuille alueiden omistajille. Tieto päätöksestä katsotaan saaduksi, kun se on julkaistu Virallisessa lehdessä.

kalenterivuoden alusta, ja päätös on tehtävä ennen edellisen vuoden kesäkuun loppua. Päätös siirtämisestä on julkaistava Virallisessa lehdessä sekä lähetettävä viipymättä tiedoksi valtiovarainministeriölle, Kirkkohallitukselle, Digi- ja väestötietovirastolle ja Verohallinnolle sekä asianomaisille kunnille. Lisäksi jäljennös päätöksestä on lähetettävä viipymättä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuille alueiden omistajille. Tieto päätöksestä katsotaan saaduksi, kun se on julkaistu Virallisessa lehdessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

68.

Laki

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 5 luvun 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 momentti, 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 4–6 momentti, 6 §:n 1 ja 2 momentti, 7 §:n 2 ja 3 momentti sekä 8 §, 7 luvun 1 §:n 1 momentin 4 kohta ja 1 a §:n 1 momentin 1 kohta, 8 luvun 1 §:n 6 momentti, 2 §:n 3 momentti, 3 §:n 4 momentti, 4 §:n 7 momentti, 7 §, 8 §:n 5 momentti, 10 §:n otsikko sekä 1, 3 ja 4 momentti sekä 11 §:n 3 momentti, 9 luvun 3 §:n 6 momentti, 3 b § ja 6 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 5 luvun 5 §:n 5 momentti ja 9 luvun 6 §:n 2 momentti laissa 406/2018, 7 luvun 1 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 187/2023, 7 luvun 1 a §:n 1 momentin 1 kohta ja 9 luvun 3 §:n 6 momentti laissa 573/2019, 8 luvun 11 §:n 3 momentti laissa 600/2021 ja 9 luvun 3 b § laissa 444/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 luku

5 luku

Rahanpesun valvontarekisteri

Rahanpesun valvontarekisteri

2 §

2 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Rahanpesun valvontarekisterin pitäjä ja
käyttötarkoitus*

*Rahanpesun valvontarekisterin pitäjä ja
käyttötarkoitus*

Aluehallintovirasto pitää rekisteriä 1 §:ssä tarkoitetuista ilmoitusvelvollisista rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi (*rahanpesun valvontarekisteri*).

Lupa- ja valvontavirasto pitää rekisteriä 1 §:ssä tarkoitetuista ilmoitusvelvollisista rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi (*rahanpesun valvontarekisteri*).

3 §

3 §

*Hakemus rekisteriin merkitsemiseksi ja
rekisteröinnin edellytykset*

*Hakemus rekisteriin merkitsemiseksi ja
rekisteröinnin edellytykset*

Aluehallintoviraston on rekisteröitävä hakija, jos:

- 1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;
- 2) hakijaa ei ole määrätty liiketoimintakieltoon;
- 3) hakija toimittaa 4 §:ssä tarkoitettut tiedot;
- 4) valuutanvaihtotoimintaa harjoittava ja 1 luvun 2 §:n 1 momentin 21 kohdassa tarkoitettu ilmoitusvelvollinen on 5 §:ssä tarkoitettulla tavalla luotettava.

Lupa- ja valvontaviraston on rekisteröitävä hakija, jos:

- 1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;
- 2) hakijaa ei ole määrätty liiketoimintakieltoon;
- 3) hakija toimittaa 4 §:ssä tarkoitettut tiedot;
- 4) valuutanvaihtotoimintaa harjoittava ja 1 luvun 2 §:n 1 momentin 21 kohdassa tarkoitettu ilmoitusvelvollinen on tämän luvun 5 §:ssä tarkoitettulla tavalla luotettava.

4 §

4 §

*Rahanpesun valvontarekisteriin merkittävät
tiedot ja muutoksista ilmoittaminen*

*Rahanpesun valvontarekisteriin merkittävät
tiedot ja muutoksista ilmoittaminen*

Ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava aluehallintovirastolle viipymättä 1 momentissa tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuneista muutoksista.

Ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* viipymättä 1 momentissa tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuneista muutoksista.

5 §

5 §

Luotettavuus

Luotettavuus

Aluehallintovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46

§:ssä tarkoitettu sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä pykälässä tarkoitettun luotettavuuden selvittämiseksi tai 6 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietojen rekisteröintiä hakevan veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta ja kytkennöistä, jotka ovat tarpeen tässä pykälässä tarkoitettun luotettavuuden selvittämiseksi, 6 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten tai rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada 5 momentissa tarkoitettuja tietoja vastaavat tarpeelliset tiedot myös hakijaan liittyvästä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 2 §:ssä tarkoitettua organisaatiosta ja 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

§:ssä tarkoitettu sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä tässä pykälässä tarkoitettun luotettavuuden selvittämiseksi tai 6 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietojen rekisteröintiä hakevan veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta ja kytkennöistä, jotka ovat tarpeen tässä pykälässä tarkoitettun luotettavuuden selvittämiseksi, 6 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten tai rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada 5 momentissa tarkoitettuja tietoja vastaavat tarpeelliset tiedot myös hakijaan liittyvästä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 2 §:ssä tarkoitettua organisaatiosta ja *tämän pykälän* 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

6 §

Rahanpesun valvontarekisteriin merkittyjen tietojen poistaminen

Aluehallintoviraston on poistettava ilmoitusvelvollinen rahanpesun valvontarekisteristä, jos:

- 1) ilmoitusvelvollinen ei enää täytä rekisteröinnin edellytyksiä;
- 2) ilmoitusvelvollisen toiminnassa on olennaisesti rikottu tätä lakia tai aluehallintoviraston sen nojalla antamia määräyksiä; tai
- 3) ilmoitusvelvollinen on lopettanut toimintansa.

Aluehallintoviraston on ennen 1 momentin 2 kohtaan perustuvan päätöksen tekemistä varattava ilmoitusvelvolliselle kohtuullinen määräaika puutteen korjaamiselle.

6 §

Rahanpesun valvontarekisteriin merkittyjen tietojen poistaminen

Lupa- ja valvontaviraston on poistettava ilmoitusvelvollinen rahanpesun valvontarekisteristä, jos:

- 1) ilmoitusvelvollinen ei enää täytä rekisteröinnin edellytyksiä;
- 2) ilmoitusvelvollisen toiminnassa on olennaisesti rikottu tätä lakia tai *Lupa- ja valvontaviraston* sen nojalla antamia määräyksiä; tai
- 3) ilmoitusvelvollinen on lopettanut toimintansa.

Lupa- ja valvontaviraston on ennen 1 momentin 2 kohtaan perustuvan päätöksen tekemistä varattava ilmoitusvelvolliselle kohtuullinen määräaika puutteen korjaamiselle.

7 §

*Tietojen antaminen rahanpesun
valvontarekisteristä*

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, aluehallintovirasto saa luovuttaa tiedon luonnollisen henkilön nimestä tai syntymäajasta tulosteena, teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti taikka saattaa ne yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta. Henkilötietoja voidaan hakea sähköisen tietoverkon kautta vain yksittäisinä hakuina.

Aluehallintovirasto saa luovuttaa tiedot aluehallintoviraston rahanpesun valvontarekisteriin tallennetusta henkilötunnuksen tunnusosasta vain, jos luovuttaminen täyttää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetty edellytykset. Rekisteriin tallennettua henkilötunnuksen tunnusosaa koskevan tiedon antamisen edellytyksenä on, että tietopyynnön tekijä antaa aluehallintovirastolle selvityksen tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

8 §

*Tietojen päivittäminen
väestötietojärjestelmästä, kaupparekisteristä
ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä*

Aluehallintovirastolla on oikeus päivittää väestötietojärjestelmästä tiedostojaan ja tarkistaa rekisteröitäväksi ilmoitettujen henkilöiden henkilötiedot niiden oikeellisuuden toteamiseksi.

Aluehallintovirastolla on oikeus päivittää rahanpesun valvontarekisterin tietoja kaupparekisteristä ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä.

7 §

*Tietojen antaminen rahanpesun
valvontarekisteristä*

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, *Lupa- ja valvontavirasto* saa luovuttaa tiedon luonnollisen henkilön nimestä tai syntymäajasta tulosteena, teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti taikka saattaa ne yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta. Henkilötietoja voidaan hakea sähköisen tietoverkon kautta vain yksittäisinä hakuina.

Lupa- ja valvontavirasto saa luovuttaa tiedot *Lupa- ja valvontaviraston* rahanpesun valvontarekisteriin tallennetusta henkilötunnuksen tunnusosasta vain, jos luovuttaminen täyttää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetty edellytykset. Rekisteriin tallennettua henkilötunnuksen tunnusosaa koskevan tiedon antamisen edellytyksenä on, että tietopyynnön tekijä antaa *Lupa- ja valvontavirastolle* selvityksen tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

8 §

*Tietojen päivittäminen
väestötietojärjestelmästä, kaupparekisteristä
ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä*

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus päivittää väestötietojärjestelmästä tiedostojaan ja tarkistaa rekisteröitäväksi ilmoitettujen henkilöiden henkilötiedot niiden oikeellisuuden toteamiseksi.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus päivittää rahanpesun valvontarekisterin tietoja kaupparekisteristä ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 luku

7 luku

Valvonta

Valvonta

1 §

1 §

*Valvontaviranomaiset ja ilmoitus
rahanpesun selvittelykeskukselle*

*Valvontaviranomaiset ja ilmoitus
rahanpesun selvittelykeskukselle*

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat seuraavat viranomaiset:

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat seuraavat viranomaiset:

4) aluehallintovirasto 1 luvun 2 §:n 1 momentin 13, 14, 16–18 ja 20–26 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia siltä osin kuin ne eivät ole tämän momentin 1 kohdan nojalla Finanssivalvonnan valvomia ilmoitusvelvollisia.

4) *Lupa- ja valvontavirasto* 1 luvun 2 §:n 1 momentin 13, 14, 16–18 ja 20–26 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia siltä osin kuin ne eivät ole tämän momentin 1 kohdan nojalla Finanssivalvonnan valvomia ilmoitusvelvollisia.

1 a §

1 a §

Asianajajayhdistyksen vuosikertomus

Asianajajayhdistyksen vuosikertomus

Asianajajayhdistyksen on laadittava vuosikertomus, jossa kerrotaan asianajajayhdistyksen:

Asianajajayhdistyksen on laadittava vuosikertomus, jossa kerrotaan asianajajayhdistyksen:

1) *tämän lain* 8 luvun nojalla aluehallintovirastolle tekemät esitykset seuraamusten määrittämiseksi;

1) 8 luvun nojalla *Lupa- ja valvontavirastolle* tekemät esitykset seuraamusten määrittämiseksi;

8 luku

8 luku

Hallinnolliset seuraamukset

Hallinnolliset seuraamukset

1 §

1 §

Rikemaksu

Rikemaksu

Asianajajayhdistys tekee aluehallintovirastolle esityksen rikemaksun määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

Asianajajayhdistys tekee *Lupa- ja valvontavirastolle* esityksen rikemaksun määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

2 §

Julkinen varoitus

Asianajajayhdistys tekee aluehallintovirastolle esityksen julkisen varoituksen määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

2 §

Julkinen varoitus

Asianajajayhdistys tekee *Lupa- ja valvontavirastolle* esityksen julkisen varoituksen määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

3 §

Seuraamusmaksu

Asianajajayhdistys tekee aluehallintovirastolle esityksen seuraamusmaksun määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

3 §

Seuraamusmaksu

Asianajajayhdistys tekee *Lupa- ja valvontavirastolle* esityksen seuraamusmaksun määräämisestä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettulle asianajajalle tai hänen apulaiselleen.

4 §

Luotto- tai rahoituslaitokselle määrättävän seuraamusmaksun suuruus

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään luotto- tai rahoituslaitokselle määrättävän seuraamusmaksun suuruudesta, sovelletaan myös aluehallintoviraston rahoituspalveluja tarjoavalle yritykselle määräämään seuraamusmaksuun, lukuun ottamatta 1 momentin *neljättä virkettä*.

4 §

Luotto- tai rahoituslaitokselle määrättävän seuraamusmaksun suuruus

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään luotto- tai rahoituslaitokselle määrättävän seuraamusmaksun suuruudesta, sovelletaan myös *Lupa- ja valvontaviraston* rahoituspalveluja tarjoavalle yritykselle määräämään seuraamusmaksuun, lukuun ottamatta *mitä 1 momentissa säädetään Finanssivalvonnan antamiin määräyksiin kohdistuneiden rikkomusten ja laiminlyöntien huomioimisesta kokonaisharkinnassa*.

7 §

7 §

*Hallinnollisen seuraamuksen
määräämisoikeuden vanhentuminen*

Valvontaviranomainen ei saa määrätä rikemaksua tai antaa julkista varoitusta eikä aluehallintovirasto saa asianajajayhdistyksen tekemän esityksen johdosta määrätä rikemaksua tai antaa julkista varoitusta, jos päätöstä ei ole tehty viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti tapahtui, tai jatkettun rikkomuksen tai laiminlyönnin osalta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti päättyi.

Valvontaviranomainen ei saa määrätä seuraamusmaksua eikä aluehallintovirasto saa asianajajayhdistyksen tekemän esityksen johdosta määrätä seuraamusmaksua, jos päätöstä ei ole tehty kymmenen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti tapahtui, tai jatkettun rikkomuksen taikka laiminlyönnin osalta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti päättyi.

8 §

*Hallinnollisen seuraamuksen ja muun
päätöksen julkistaminen*

Aluehallintovirasto julkistaa myös asianajajayhdistyksen esityksestä määräämäänsä rikemaksua, julkista varoitusta tai seuraamusmaksua koskevan päätöksen. Julkistettavat tiedot eivät saa sisältää tietoja asianajajan asiakkaista tai muutoin sellaisia tietoja, joiden perusteella asiakkaan henkilöllisyys tosiasiallisesti paljastuu.

10 §

*Asianajajayhdistyksen esitys
aluehallintovirastolle hallinnollisen
seuraamuksen määräämisestä*

Edellä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettulle asianajajalle ja hänen

*Hallinnollisen seuraamuksen
määräämisoikeuden vanhentuminen*

Valvontaviranomainen ei saa määrätä rikemaksua tai antaa julkista varoitusta eikä *Lupa- ja valvontavirasto* saa asianajajayhdistyksen tekemän esityksen johdosta määrätä rikemaksua tai antaa julkista varoitusta, jos päätöstä ei ole tehty viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti tapahtui, tai jatkettun rikkomuksen tai laiminlyönnin osalta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti päättyi.

Valvontaviranomainen ei saa määrätä seuraamusmaksua eikä *Lupa- ja valvontavirasto* saa asianajajayhdistyksen tekemän esityksen johdosta määrätä seuraamusmaksua, jos päätöstä ei ole tehty kymmenen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti tapahtui, tai jatkettun rikkomuksen taikka laiminlyönnin osalta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti päättyi.

8 §

*Hallinnollisen seuraamuksen ja muun
päätöksen julkistaminen*

Lupa- ja valvontavirasto julkistaa myös asianajajayhdistyksen esityksestä määräämäänsä rikemaksua, julkista varoitusta tai seuraamusmaksua koskevan päätöksen. Julkistettavat tiedot eivät saa sisältää tietoja asianajajan asiakkaista tai muutoin sellaisia tietoja, joiden perusteella asiakkaan henkilöllisyys tosiasiallisesti paljastuu.

10 §

*Asianajajayhdistyksen esitys Lupa- ja
valvontavirastolle hallinnollisen
seuraamuksen määräämisestä*

Edellä 1 luvun 2 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettulle asianajajalle ja hänen

Voimassa oleva laki

apulaiselleen määrättävää rikemaksua, julkista varoitusta ja seuraamusmaksua koskeva asia tulee vireille aluehallintovirastossa asianajajayhdistyksen esityksestä. Asianajajayhdistyksen on tehtävä aluehallintoviraston kanssa yhteistyötä tutkinnan aikana ennen esityksen tekemistä.

Asianajajayhdistyksen on toimitettava aluehallintovirastolle sen pyynnöstä salassapitosäännösten estämättä asian ratkaisemiseksi välttämättömät lisätiedot.

Aluehallintoviraston on noudatettava viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 22 §:n mukaista salassapitovelvoitetta silloin, kun se käsittelee tietoja, joita koskee asianajajista annetulla lailla säädetty vaitiolovelvollisuus.

11 §

Luotto- tai rahoituslaitokselle määrätystä seuraamuksista ilmoittaminen Euroopan pankkiviranomaiselle

Aluehallintoviraston on toimitettava Finanssivalvonnalle 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot, jotka koskevat rahoituspalveluja tarjoavia yrityksiä. Finanssivalvonnan on toimitettava tiedot edelleen Euroopan pankkiviranomaiselle.

9 luku

Erinäiset säännökset

3 §

Valvontaviranomaisten ja asianajajayhdistyksen kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö sekä tietojenvaihto

Finanssivalvonta ja aluehallintovirasto voivat käyttää tämän lain nojalla vastaanotettua salassa pidettävää tietoa, joka koskee luotto- tai rahoituslaitosta taikka rahoituspalveluja tarjoavaa yritystä, vain:

Ehdotus

apulaiselleen määrättävää rikemaksua, julkista varoitusta ja seuraamusmaksua koskeva asia tulee vireille *Lupa- ja valvontavirastossa* asianajajayhdistyksen esityksestä. Asianajajayhdistyksen on tehtävä *Lupa- ja valvontaviraston* kanssa yhteistyötä tutkinnan aikana ennen esityksen tekemistä.

Asianajajayhdistyksen on toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* sen pyynnöstä salassapitosäännösten estämättä asian ratkaisemiseksi välttämättömät lisätiedot.

Lupa- ja valvontaviraston on noudatettava viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 22 §:n mukaista salassapitovelvoitetta silloin, kun se käsittelee tietoja, joita koskee asianajajista annetulla lailla säädetty vaitiolovelvollisuus.

11 §

Luotto- tai rahoituslaitokselle määrätystä seuraamuksista ilmoittaminen Euroopan pankkiviranomaiselle

Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava Finanssivalvonnalle 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot, jotka koskevat rahoituspalveluja tarjoavia yrityksiä. Finanssivalvonnan on toimitettava tiedot edelleen Euroopan pankkiviranomaiselle.

9 luku

Erinäiset säännökset

3 §

Valvontaviranomaisten ja asianajajayhdistyksen kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö sekä tietojenvaihto

Finanssivalvonta ja *Lupa- ja valvontavirasto* voivat käyttää tämän lain nojalla vastaanotettua salassa pidettävää tietoa, joka koskee luotto- tai rahoituslaitosta

Voimassa oleva laki

1) luotto- ja rahoituslaitoksen taikka rahoituspalvelua tarjoavan yrityksen valvonnassa;

2) oikeudenkäynnissä tai hallinnollisessa menettelyssä, jossa haetaan muutosta tai oikaisua Finanssivalvonnan tai aluehallintoviraston tekemään päätökseen;

3) luotto- ja rahoituslaitosta sekä rahoituspalveluja tarjoavaa yritystä koskevan lainsäädännön nojalla vireillä olevassa oikeudenkäynnissä.

3 b §

Tietojen toimittaminen Euroopan pankkiviranomaiselle

Finanssivalvonnan ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston on toimitettava Euroopan pankkiviranomaiselle kaikki tiedot, joita se tarvitsee rahanpesudirektiivin mukaisten tehtäviensä hoitamiseen.

6 §

Määräyksenantovaltuus

Finanssivalvonta ja aluehallintovirasto voivat antaa määräyksiä valvomansa ilmoitusvelvollisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevien tietojen säännöllisestä toimittamisesta ja toimittamistavasta Finanssivalvonnalle ja aluehallintovirastolle.

Ehdotus

taikka rahoituspalveluja tarjoavaa yritystä, vain:

1) luotto- ja rahoituslaitoksen taikka rahoituspalvelua tarjoavan yrityksen valvonnassa;

2) oikeudenkäynnissä tai hallinnollisessa menettelyssä, jossa haetaan muutosta tai oikaisua Finanssivalvonnan tai *Lupa- ja valvontaviraston* tekemään päätökseen;

3) luotto- ja rahoituslaitosta sekä rahoituspalveluja tarjoavaa yritystä koskevan lainsäädännön nojalla vireillä olevassa oikeudenkäynnissä.

3 b §

Tietojen toimittaminen Euroopan pankkiviranomaiselle

Finanssivalvonnan ja *Lupa- ja valvontaviraston* on toimitettava Euroopan pankkiviranomaiselle kaikki tiedot, joita se tarvitsee rahanpesudirektiivin mukaisten tehtäviensä hoitamiseen.

6 §

Määräyksenantovaltuus

Finanssivalvonta ja *Lupa- ja valvontavirasto* voivat antaa määräyksiä valvomansa ilmoitusvelvollisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevien tietojen säännöllisestä toimittamisesta ja toimittamistavasta Finanssivalvonnalle ja *Lupa- ja valvontavirastolle*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

69.

Laki

rahoitusvakuusviranomaisesta annetun lain 5 luvun 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahoitusvakuusviranomaisesta annetun lain (1195/2014) 5 luvun 10 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 Luku

5 luku

Talletussuoja

Talletussuoja

10 §

10 §

Korvausten maksaminen

Korvausten maksaminen

Jos virastolla ei ole tarvittavia tietoja tallettajasta talletuksen korvaamiseksi 1 tai 2 momentissa säädettyssä ajassa, viraston on 2 momentissa säädettyssä ajassa talletettava korvaus aluehallintavirastoon noudattaen, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään.

Jos virastolla ei ole tarvittavia tietoja tallettajasta talletuksen korvaamiseksi 1 tai 2 momentissa säädettyssä ajassa, viraston on 2 momentissa säädettyssä ajassa talletettava korvaus *Lupa- ja valvontavirastoon* noudattaen, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

70.

Laki

tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 13 §:n 1 momentin 23, 23 a, 23 b ja 25 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 13 §:n 1 momentin 23 kohta laissa 442/2024 ja 13 §:n 1 momentin 23 a, 23 b ja 25 kohta laissa 402/2023, seuraavasti:

13 §

Tiedon käyttäjien oikeus saada tietoja tulotietojärjestelmästä

Tulorekisteriyksikkö välittää ja luovuttaa tulorekisterin tietoja, jotka tiedon käyttäjä on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeutettu muun lain nojalla saamaan suorituksen maksajalta tai toiselta tiedon käyttäjältä, seuraavasti:

23) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle palkka-turvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) toimeenpanoa varten ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (897/2009) säädetyn työvoimapalveluiden toimivuutta sekä tuloksellisuutta ja vaikutuksia koskevan tiedon tuottamista, arviointia ja seurantaa koskevan tehtävän hoitamiseksi;

23 a) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta annetun lain (537/2022) toimeenpanoa varten;

23 b) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle rekrytointitukikokeilusta annetun lain (20/2022) toimeenpanoa varten;

25) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ulkomaalaislaissa säädetyn yrittäjän oleskeluluvan osapäätöstä varten;

13 §

Tiedon käyttäjien oikeus saada tietoja tulotietojärjestelmästä

Tulorekisteriyksikkö välittää ja luovuttaa tulorekisterin tietoja, jotka tiedon käyttäjä on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeutettu muun lain nojalla saamaan suorituksen maksajalta tai toiselta tiedon käyttäjältä, seuraavasti:

23) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle palkkaturvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) toimeenpanoa varten, työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 120 §:n 1 momentissa tarkoitettujen työvoimapalvelujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen tuottamiseksi ja elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (/) säädetyn työvoimapalveluiden toimivuutta sekä tuloksellisuutta ja vaikutuksia koskevan tiedon tuottamista, arviointia ja seurantaa koskevan tehtävän hoitamiseksi;

23 a) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta annetun lain (537/2022) toimeenpanoa varten;

23 b) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle rekrytointitukikokeilusta annetun lain (20/2022) toimeenpanoa varten;

25) elinvoimakeskukselle ulkomaalaislaissa säädetyn yrittäjän oleskeluluvan osapäätöstä varten;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

71.

Laki

sijoitusrahastolain 12 luvun 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoitusrahastolain (213/2019) 12 luvun 4 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 luku

12 luku

**Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat
rahasto-osuudet**

**Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat
rahasto-osuudet**

4 §

4 §

*Yhteistilillä olevien rahasto-osuuksien
lunastaminen omistajien lukuun*

*Yhteistilillä olevien rahasto-osuuksien
lunastaminen omistajien lukuun*

Rahastoyhtiön on rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931) mukaisesti viipymättä talletettava varat, joista on vähennetty ilmoittamisesta ja lunastamisesta aiheutuneet kulut, rahastoyhtiön kotipaikan aluehallintovirastoon pidättämättä itselleen oikeutta saada talletettua takaisin. Rahasto-osuudenomistaja tai 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö voi osuustodistusta vastaan nostaa rahasto-osuutta vastaavan osuuden varoista.

Rahastoyhtiön on rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931) mukaisesti viipymättä talletettava varat, joista on vähennetty ilmoittamisesta ja lunastamisesta aiheutuneet kulut, *Lupa- ja valvontavirastoon* pidättämättä itselleen oikeutta saada talletettua takaisin. Rahasto-osuudenomistaja tai 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö voi osuustodistusta vastaan nostaa rahasto-osuutta vastaavan osuuden varoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

72.

Laki

säästöpankkilain 44 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan säästöpankkilain (1502/2001) 44 b §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 664/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

44 b §

Ylimääräinen isäntien kokous on pidettävä, kun isäntien puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, pankin hallintoneuvosto tai hallitus pitää sitä tarpeellisena taikka kun pankin tilintarkastaja tai kolmannes isännistä tai vähintään isäntien lukumäärän kolmannesta vastaava määrä isäntiä valittaessa äänioikeutettuja tallettajia taikka kantarahasto-osuuksien omistajat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa kaikista kantarahasto-osuuksista, kirjallisesti hallitukselta sitä vaativat ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Kokouskutsu on toimitettava 14 päivän kuluessa siitä, kun tallettajat tai kantarahasto-osuuden omistajat ovat esittäneet vaatimuksen. Jollei kutsua ole määräajassa toimitettu, aluehallintoviraston tulee tallettajan tai kantarahasto-osuuden omistajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle pankin kustannuksella.

44 b §

Ylimääräinen isäntien kokous on pidettävä, kun isäntien puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, pankin hallintoneuvosto tai hallitus pitää sitä tarpeellisena taikka kun pankin tilintarkastaja tai kolmannes isännistä tai vähintään isäntien lukumäärän kolmannesta vastaava määrä isäntiä valittaessa äänioikeutettuja tallettajia taikka kantarahasto-osuuksien omistajat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa kaikista kantarahasto-osuuksista, kirjallisesti hallitukselta sitä vaativat ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Kokouskutsu on toimitettava 14 päivän kuluessa siitä, kun tallettajat tai kantarahasto-osuuden omistajat ovat esittäneet vaatimuksen. Jollei kutsua ole määräajassa toimitettu, *Lupa- ja valvontaviraston* tulee tallettajan tai kantarahasto-osuuden omistajan hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle pankin kustannuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

73.

Laki

valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion virkamieslain (750/1994) 7 §:n 1 momentin 9 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1171/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Seuraaviin virkoihin voidaan nimittää vain Suomen kansalainen:

9) valtiovarainministeriön ja Digi- ja väestötietoviraston virka, johon kuuluu tietojen ja kyberturvallisuuteen olennaisesti vaikuttavia tehtäviä, Tullin virka, johon kuuluu oikeus pidättämiseen tai Suomen alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen osallistuminen tai Tullin toimialaan kuuluvia rikostutkinta- ja valvontatehtäviä, sekä Tullin pääjohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka, aluehallintoviraston pelastustoimen ja varautumisen tehtäviä hoitavan vastualueen päällikön virka sekä Digi- ja väestötietoviraston pääjohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka;

7 §

Seuraaviin virkoihin voidaan nimittää vain Suomen kansalainen:

9) valtiovarainministeriön ja Digi- ja väestötietoviraston virka, johon kuuluu tietojen ja kyberturvallisuuteen olennaisesti vaikuttavia tehtäviä, Tullin virka, johon kuuluu oikeus pidättämiseen tai Suomen alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen osallistuminen tai Tullin toimialaan kuuluvia rikostutkinta- ja valvontatehtäviä, sekä Tullin pääjohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka, *Lupa- ja valvontaviraston pelastustoimen ja varautumisen osaston osastopäällikön virka* sekä Digi- ja väestötietoviraston pääjohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

74.

Laki

varainsiirtoverolain 13 ja 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan varainsiirtoverolain (931/1996) 13 § ja 14 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 13 § laissa 1436/2009 ja 14 §:n 2 momentti laissa 1000/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

Eräät kiinteistön vaihdot

Veroa ei ole suoritettava siltä osin kuin kiinteistö on saatu vaihtamalla se toiseen kiinteistöön ja:

13 §

Eräät kiinteistön vaihdot

Veroa ei ole suoritettava siltä osin kuin kiinteistö on saatu vaihtamalla se toiseen kiinteistöön ja:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1) vaihto johtaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai metsäkeskuksen antaman todistuksen mukaan maa- tai metsätalouden harjoittamisen kannalta olennaisesti sopivampaan tilussijoitukseen; tai

2) vaihto on tapahtunut luonnonsuojelulain (1096/1996) mukaisen luonnonsuojelualueen perustamiseksi.

14 §

Eräät maatalouselinkeinolainsäädännön mukaiset luovutukset

Verovapauden edellytyksenä on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen antama todistus siitä, että luovutus tapahtuu tai on tapahtunut 1 momentin 1 kohdassa mainittuun tarkoitukseen tai että luovutuksensaajalle on myönnetty 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu laina taikka että hänen vastattavakseen on siirretty 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu laina.

1) vaihto johtaa *elinvoimakeskuksen* tai metsäkeskuksen antaman todistuksen mukaan maa- tai metsätalouden harjoittamisen kannalta olennaisesti sopivampaan tilussijoitukseen; tai

2) vaihto on tapahtunut luonnonsuojelulain (9/2023) mukaisen luonnonsuojelualueen perustamiseksi.

14 §

Eräät maatalouselinkeinolainsäädännön mukaiset luovutukset

Verovapauden edellytyksenä on *elinvoimakeskuksen* antama todistus siitä, että luovutus tapahtuu tai on tapahtunut 1 momentin 1 kohdassa mainittuun tarkoitukseen tai että luovutuksensaajalle on myönnetty 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu laina taikka että hänen vastattavakseen on siirretty 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu laina.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

75.

Laki

ammattikorkeakoululain 34 ja 35 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammattikorkeakoululain (932/2014) 34 §:n 6 momentti ja 35 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

34 §

34 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Opiskelu oikeuden peruuttamiseen liittyvä tiedonsaanti

Opiskelu oikeuden peruuttamiseen liittyvä tiedonsaanti

Ammattikorkeakoululla on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot vireillä olevasta 33 §:ssä tarkoitetusta opiskelu oikeuden peruuttamista koskevasta käsittelystä sekä opiskelu oikeuden peruuttamista tai muuhun koulutukseen siirtämistä koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

Ammattikorkeakoululla on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa *Lupa- ja valvontavirastolle* sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot vireillä olevasta 33 §:ssä tarkoitetusta opiskelu oikeuden peruuttamista koskevasta käsittelystä sekä opiskelu oikeuden peruuttamista tai muuhun koulutukseen siirtämistä koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

35 §

35 §

Opiskelu oikeuden palauttaminen

Opiskelu oikeuden palauttaminen

Ammattikorkeakoululla on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot opiskelu oikeuden palauttamista koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

Ammattikorkeakoululla on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa *Lupa- ja valvontavirastolle* sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot opiskelu oikeuden palauttamista koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

76.

Laki

hautaus toimilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan hautaustoimilain (457/2003) 8 §, 10 §:n 2 momentti, 15 §:n 2 ja 3 momentti, 16 §:n 1 ja 3 momentti, 17 §:n 1 ja 4 momentti, 21, 24 ja 26 § sekä 28 §:n 6 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1451/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Rekisteröity uskonnollinen yhdyskunta taikka muu rekisteröity yhteisö tai säätiö hautausmaan ylläpitäjänä

Rekisteröity uskonnollinen yhdyskunta taikka muu rekisteröity yhteisö tai säätiö hautausmaan ylläpitäjänä

Aluehallintovirasto voi myöntää rekisteröidylle uskonnolliselle yhdyskunnalle tai sen rekisteröidylle paikallisyhteisölle taikka muulle rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan perustaa hautausmaa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on edellytykset ylläpitää hautausmaata asianmukaisesti ja että muut hautausmaan perustamiselle säädetyt edellytykset täyttyvät. Hautausmaata ei saa ylläpitää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää rekisteröidylle uskonnolliselle yhdyskunnalle tai sen rekisteröidylle paikallisyhteisölle taikka muulle rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan perustaa hautausmaa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on edellytykset ylläpitää hautausmaata asianmukaisesti ja että muut hautausmaan perustamiselle säädetyt edellytykset täyttyvät. Hautausmaata ei saa ylläpitää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Lupahakemukseen on liitettävä selvitys siitä, miten hautausmaan ylläpito tullaan järjestämään. Lupa voidaan sisällyttää tarpeellisia hautausmaan ylläpitoa ja hoitoa koskevia ehtoja. Hautausmaan alueen laajentamiseen tai supistamiseen tulee saada aluehallintoviraston lupa.

Lupahakemukseen on liitettävä selvitys siitä, miten hautausmaan ylläpito tullaan järjestämään. Lupa voidaan sisällyttää tarpeellisia hautausmaan ylläpitoa ja hoitoa koskevia ehtoja. Hautausmaan alueen laajentamiseen tai supistamiseen tulee saada *Lupa- ja valvontaviraston* lupa.

Aluehallintovirasto voi määrääjäksi tai toistaiseksi kieltää hautaamasta tässä pykälässä tarkoitettuun hautausmaahan, jos hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämiseen tai jos toiminnassa rikotaan olennaisella tavalla tämän lain säännöksiä tai lupaehtoja.

Lupa- ja valvontavirasto voi määrääjäksi tai toistaiseksi kieltää hautaamasta tässä pykälässä tarkoitettuun hautausmaahan, jos hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämiseen tai jos toiminnassa rikotaan olennaisella tavalla tämän lain säännöksiä tai lupaehtoja.

10 §

10 §

Ilmoitukset lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin

Ilmoitukset lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin

Edellä 3 ja 7 §:ssä tarkoitetun hautausmaan ylläpitäjän on ilmoitettava maakaaren 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle kirjaamisviranomaiselle päätöksestä, joka koskee hautausmaan perustamista sen omistamalle kiinteistölle. Sama koskee päätöstä hautausmaan perustamisesta 9 §:n 1 momentissa tarkoitetun

Edellä 3 ja 7 §:ssä tarkoitetun hautausmaan ylläpitäjän on ilmoitettava maakaaren 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle kirjaamisviranomaiselle päätöksestä, joka koskee hautausmaan perustamista sen omistamalle kiinteistölle. Sama koskee päätöstä hautausmaan perustamisesta 9 §:n 1 momentissa tarkoitetun

vuokra- tai muun käyttöoikeuden nojalla hallitulle kiinteistölle. Milloin hautausmaan ylläpitoon on myönnetty 8 §:n mukainen lupa, aluehallintoviraston on tehtävä maakaaren 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle kirjaamisviranomaiselle ilmoitus siitä kiinteistöstä tai 9 §:n 1 momentissa tarkoitetusta oikeudesta, jota lupapäätös koskee. Alistettavasta päätöksestä ilmoitus tehdään sen jälkeen, kun alistusviranomainen on ratkaissut asian.

vuokra- tai muun käyttöoikeuden nojalla hallitulle kiinteistölle. Milloin hautausmaan ylläpitoon on myönnetty 8 §:n mukainen lupa, *Lupa- ja valvontaviraston* on tehtävä maakaaren 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetulle kirjaamisviranomaiselle ilmoitus siitä kiinteistöstä tai 9 §:n 1 momentissa tarkoitetusta oikeudesta, jota lupapäätös koskee. Alistettavasta päätöksestä ilmoitus tehdään sen jälkeen, kun alistusviranomainen on ratkaissut asian.

15 §

Hautausmaan lakkauttaminen

Rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan taikka muun rekisteröidyn yhteisön tai säätiön ylläpitämä hautausmaa voidaan lakkauttaa, kun 1 momentissa mainittu määräaika on kulunut ja aluehallintovirasto on antanut siihen luvan.

Erityisen painavasta syystä hautausmaa voidaan aluehallintoviraston luvalla lakkauttaa ja hautausmaan alue ottaa muuhun käyttöön 1 momentissa säädettyä aikaisemmin. Haudattujen lähimmille omaisille ja hautaoikeuden haltijalle on tällöin varattava tilaisuus tulla kuulluiksi.

16 §

Yksityisen haudan perustaminen

Aluehallintovirasto voi erityisestä syystä hakemuksesta myöntää luvan perustaa yksityinen hauta nimetyn vainajan hautaamiseen hautaustarkoitukseen sopivaan paikkaan. Yksityisen haudan paikka tulee selvästi merkitä.

Yksityisestä haudasta on muuten soveltuvien osin voimassa, mitä 2 §:ssä, 8 §:n 2 momentissa, 13 §:n 1 momentissa sekä 15 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään sekä terveydensuojelulaissa ja sen nojalla hautaamisesta säädetään.

15 §

Hautausmaan lakkauttaminen

Rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan taikka muun rekisteröidyn yhteisön tai säätiön ylläpitämä hautausmaa voidaan lakkauttaa, kun 1 momentissa mainittu määräaika on kulunut ja *Lupa- ja valvontavirasto* on antanut siihen luvan.

Erityisen painavasta syystä hautausmaa voidaan *Lupa- ja valvontaviraston* luvalla lakkauttaa ja hautausmaan alue ottaa muuhun käyttöön 1 momentissa säädettyä aikaisemmin. Haudattujen lähimmille omaisille ja hautaoikeuden haltijalle on tällöin varattava tilaisuus tulla kuulluiksi.

16 §

Yksityisen haudan perustaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä hakemuksesta myöntää luvan perustaa yksityinen hauta nimetyn vainajan hautaamiseen hautaustarkoitukseen sopivaan paikkaan. Yksityisen haudan paikka tulee selvästi merkitä.

Yksityisestä haudasta on muuten soveltuvien osin voimassa, mitä 2 §:ssä, 8 §:n 2 momentissa, 13 §:n 1 momentissa sekä 15 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään sekä terveydensuojelulaissa ja sen nojalla hautaamisesta säädetään. *Lupa- ja*

Voimassa oleva laki

Aluehallintoviraston on huolehdittava yksityistä hautaa koskevan merkinnän tekemisestä kiinteistötietojärjestelmään asianomaisen kiinteistörekisteriyksikön kohdalle. Merkintä poistetaan, kun yksityinen hauta on lakkautettu.

17 §

Krematorion perustaminen

Aluehallintovirasto voi myöntää 3 ja 7 §:ssä tarkoitetulle julkisyhteisölle ja 8 §:ssä tarkoitetulle yhteisölle tai säätiölle luvan ylläpitää krematoriota.

Aluehallintovirasto voi määrääjäksi kieltää krematorion toiminnan tai erityisen painavista syistä peruuttaa myöntämänsä ylläpitoluvan, jos hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämiseen, tai jos toiminnassa toistuvasti rikotaan tämän lain säännöksiä tai lupaehtoja.

21 §

Krematorion toiminnan lopettaminen

Krematorion ylläpitäjän on tehtävä toiminnan lopettamisesta ilmoitus aluehallintovirastolle.

24 §

Haudatun ruumiin tai tuhkan siirto

Haudattu ruumis tai tuhka saadaan erityisen painavista syistä aluehallintoviraston luvalla siirtää toiseen hautaan. Haudatun ruumiin siirtämiseen tarvittavasta terveydensuojeluviranomaisen luvasta säädetään erikseen.

26 §

Valvonta ja hallintopakko

Ehdotus

valvontaviraston on huolehdittava yksityistä hautaa koskevan merkinnän tekemisestä kiinteistötietojärjestelmään asianomaisen kiinteistörekisteriyksikön kohdalle. Merkintä poistetaan, kun yksityinen hauta on lakkautettu.

17 §

Krematorion perustaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää 3 ja 7 §:ssä tarkoitetulle julkisyhteisölle ja 8 §:ssä tarkoitetulle yhteisölle tai säätiölle luvan ylläpitää krematoriota.

Lupa- ja valvontavirasto voi määrääjäksi kieltää krematorion toiminnan tai erityisen painavista syistä peruuttaa myöntämänsä ylläpitoluvan, jos hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämiseen, tai jos toiminnassa toistuvasti rikotaan tämän lain säännöksiä tai lupaehtoja.

21 §

Krematorion toiminnan lopettaminen

Krematorion ylläpitäjän on tehtävä toiminnan lopettamisesta ilmoitus *Lupa- ja valvontavirastolle*.

24 §

Haudatun ruumiin tai tuhkan siirto

Haudattu ruumis tai tuhka saadaan erityisen painavista syistä *Lupa- ja valvontaviraston* luvalla siirtää toiseen hautaan. Haudatun ruumiin siirtämiseen tarvittavasta terveydensuojeluviranomaisen luvasta säädetään erikseen.

26 §

Valvonta ja hallintopakko

Aluehallintovirasto valvoo tämän lain mukaisten velvoitteiden täyttämistä. Aluehallintovirastolla on, sen estämättä, mitä salassapidosta erikseen säädetään, oikeus saada viranomaiselta, hautausmaan ja krematorion ylläpitäjältä sekä yksityisen haudan haltijalta valvonnan edellyttämät tiedot.

Jos hautausmaan tai krematorion ylläpitäjä taikka yksityisen haudan haltija on tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan jättänyt noudattamatta tässä laissa säädetyn tai sen nojalla määrätyn veloitteen, voi aluehallintovirasto sakon tai teettämisen uhalla määrätä mainitun tahon noudattamaan velvoitetta siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

28 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös

Tämän lain voimaan tullessa käytössä olevasta yksityisestä haudasta voi aluehallintovirasto tehdä 16 §:n 3 momentissa tarkoitetun merkinnän kiinteistötietojärjestelmään. Jos tällainen merkintä tulee tehtäväksi ennen 1 päivää kesäkuuta 2005, merkintä tehdään kiinteistörekisteriin asianomaisen rekisteriyksikön kohdalle. Aluehallintoviraston tulee ilmoittaa kiinteistörekisterin pitäjälle merkinnän tekemistä varten tarpeelliset tiedot.

Lupa- ja valvontavirasto valvoo tämän lain mukaisten velvoitteiden täyttämistä. *Lupa- ja valvontavirastolla* on, sen estämättä, mitä salassapidosta erikseen säädetään, oikeus saada viranomaiselta, hautausmaan ja krematorion ylläpitäjältä sekä yksityisen haudan haltijalta valvonnan edellyttämät tiedot.

Jos hautausmaan tai krematorion ylläpitäjä taikka yksityisen haudan haltija on tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan jättänyt noudattamatta tässä laissa säädetyn tai sen nojalla määrätyn veloitteen, voi *Lupa- ja valvontavirasto* sakon tai teettämisen uhalla määrätä mainitun tahon noudattamaan velvoitetta siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

28 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös

Tämän lain voimaan tullessa käytössä olevasta yksityisestä haudasta voi *Lupa- ja valvontavirasto* tehdä 16 §:n 3 momentissa tarkoitetun merkinnän kiinteistötietojärjestelmään. Jos tällainen merkintä tulee tehtäväksi ennen 1 päivää kesäkuuta 2005, merkintä tehdään kiinteistörekisteriin asianomaisen rekisteriyksikön kohdalle. *Lupa- ja valvontaviraston* tulee ilmoittaa kiinteistörekisterin pitäjälle merkinnän tekemistä varten tarpeelliset tiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

77.

Laki

ammattillisesta koulutuksesta annetun lain 111 ja 118 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 111 §:n 1 momentin johdantokappale ja 118 §:n 3 momentti,
sellaisena kuin niistä on, 111 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 1048/2020, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

111 §

111 §

Oikaisuvaatimus

Oikaisuvaatimus

Tässä laissa tarkoitettuun koulutuksen järjestäjän päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta, jollei tässä laissa toisin säädetä, jos päätös koskee:

Tässä laissa tarkoitettuun koulutuksen järjestäjän päätökseen saa vaatia oikaisua *Lupa- ja valvontavirastolta*, jollei tässä laissa toisin säädetä, jos päätös koskee:

118 §

118 §

Henkilöstö

Henkilöstö

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Aluehallintovirasto voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden. Yliopisto voi yksittäistapauksessa todeta henkilön kelpoiseksi antamaan opetusta jollakin taiteenalalla siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. *Lupa- ja valvontavirasto* voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden. Yliopisto voi yksittäistapauksessa todeta henkilön kelpoiseksi antamaan opetusta jollakin taiteenalalla siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

78.

Laki

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksista annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksista annetun lain (682/2021)
7 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

*Yhteistyö Opetushallituksen ja työ- ja
elinkeinohallinnon alueellisten toimijoiden
kanssa*

Palvelukeskuksen tulee tehdä yhteistyötä
Opetushallituksen ja elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskusten kanssa.

7 §

*Yhteistyö Opetushallituksen ja työ- ja
elinkeinohallinnon alueellisten toimijoiden
kanssa*

Palvelukeskuksen tulee tehdä yhteistyötä
Opetushallituksen ja *elinvoimakeskusten*
kanssa.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

79.

Laki

kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain (1433/2007)
27 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 672/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 §

Laiminlyönnin oikaiseminen

Jollei 1 tai 2 momentin nojalla annettua
kehotusta noudateta, aluehallintovirasto voi
Kansalliskirjaston tai instituutin
hakemuksesta velvoittaa luovutus- tai
tallettamisvelvollisen sakon uhalla täyttämään
velvollisuutensa tai korjaamaan
rikkomuksensa. Uhkasakon asettamisesta ja

27 §

Laiminlyönnin oikaiseminen

Jollei 1 tai 2 momentin nojalla annettua
kehotusta noudateta, *Lupa- ja valvontavirasto*
voi Kansalliskirjaston tai instituutin
hakemuksesta velvoittaa luovutus- tai
tallettamisvelvollisen sakon uhalla täyttämään
velvollisuutensa tai korjaamaan
rikkomuksensa. Uhkasakon asettamisesta ja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

maksettavaksi tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

maksettavaksi tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

80.

Laki

kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain (166/2019) 4 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Valtion viranomaisten tehtävät

Valtion viranomaisten tehtävät

Kulttuurin ja taiteen edistämisen tehtäviä alueilla hoitavat Museovirasto ja Taiteen edistämiskeskus sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset niitä koskevan lainsäädännön mukaisesti.

Kulttuurin ja taiteen edistämisen tehtäviä alueilla hoitavat Museovirasto, Taiteen edistämiskeskus ja *elinvoimakeskukset* niitä koskevan lainsäädännön mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

81.

Laki

opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 40 §, 57 §:n 1 momentti ja 64 §:n 1 momentin 5 kohta,
sellaisina kuin niistä on 40 § laissa 938/2013, 57 §:n 1 momentti laissa 1410/2014 sekä 64 §:n 1 momentin 5 kohta laissa 1126/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

40 §

40 §

Valtionavustuksen hakeminen

Valtionavustuksen hakeminen

Perustamishankkeen valtionavustusta koskevat, valtionapuviranomaiselle osoitetut hakemukset tulee toimittaa aluehallintovirastolle sen vuoden loppuun mennessä, joka edeltää sitä vuotta, jonka talousarvion perusteella valtionavustusta haetaan, ellei opetus- ja kulttuuriministeriö toisin määrää. Hakemukseen tulee liittää arvio hankkeen toteuttamisajankohdasta.

Perustamishankkeen valtionavustusta koskevat, valtionapuviranomaiselle osoitetut hakemukset tulee toimittaa *Lupa- ja valvontavirastolle* sen vuoden loppuun mennessä, joka edeltää sitä vuotta, jonka talousarvion perusteella valtionavustusta haetaan, ellei opetus- ja kulttuuriministeriö toisin määrää. Hakemukseen tulee liittää arvio hankkeen toteuttamisajankohdasta.

57 §

57 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomainen

Aluehallintovirasto on valtionapuviranomainen 45 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa ja 1 §:n 3 momentin mukaisissa perustamishankkeita koskevissa asioissa lukuun ottamatta opetus- ja kulttuuriministeriön ennen vuotta 2007 myöntämien perustamishankkeiden valtionosuuksien ja avustusten maksamista.

Lupa- ja valvontavirasto on valtionapuviranomainen 45 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa ja 1 §:n 3 momentin mukaisissa perustamishankkeita koskevissa asioissa lukuun ottamatta opetus- ja kulttuuriministeriön ennen vuotta 2007 myöntämien perustamishankkeiden valtionosuuksien ja avustusten maksamista.

64 §

64 §

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain eräiden säännösten soveltaminen

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain eräiden säännösten soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettuun rahoitukseen sovelletaan lisäksi seuraavia kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain säännöksiä:

Tässä laissa tarkoitettuun rahoitukseen sovelletaan lisäksi seuraavia kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain säännöksiä:

5) 56 §:n säännöstä aluehallintoviraston toimivallasta uhkasakon asettamiseen.

5) 56 §:n säännöstä *Lupa- ja valvontaviraston* toimivallasta uhkasakon asettamiseen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

82.

Laki

opiskelijoiden oikeusturvalautakunnasta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opiskelijoiden oikeusturvalautakunnasta annetun lain (956/2011) 12 §:n 3 momentti sellaisena kuin se on laissa 1409/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

Oikeus saada tietoja ja virka-apua

Oikeus saada tietoja ja virka-apua

Lautakunnalla ja hallinto-oikeudella on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot vireillä olevasta opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevasta käsittelystä sekä opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

Lautakunnalla ja hallinto-oikeudella on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa *Lupa- ja valvontavirastolle* sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot vireillä olevasta opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevasta käsittelystä sekä opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

83.

Laki

taiteen perusopetuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) 9 §:n 3 momentti, 10 §:n 2 momentti ja 11 §:n 3 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 9 §:n 3 momentti laissa 1447/2009, 10 §:n 2 momentti laissa 957/2015 sekä 11 §:n 3 momentti laissa 1415/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

9 §

Henkilöstö

Henkilöstö

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Aluehallintovirasto voi erityisestä syystä myöntää rehtorin kelpoisuusvaatimuksista erivapauden. Yliopisto voi yksittäistapauksessa todeta henkilön kelpoiseksi antamaan opetusta. Yliopistojen antamasta kelpoisuustodistuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. *Lupa- ja valvontavirasto* voi erityisestä syystä myöntää rehtorin kelpoisuusvaatimuksista erivapauden. Yliopisto voi yksittäistapauksessa todeta henkilön kelpoiseksi antamaan opetusta. Yliopistojen antamasta kelpoisuustodistuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

10 §

10 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Päätökseen, joka koskee 12 §:ssä tarkoitettua oppilasmaksua ja oppilaaksi ottamista, saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Päätökseen, joka koskee 12 §:ssä tarkoitettua oppilasmaksua ja oppilaaksi ottamista, saa vaatia oikaisua *Lupa- ja valvontavirastolta* siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

11 §

11 §

Valtionosuus

Valtionosuus

Koulutuksen järjestäjälle voidaan myöntää valtionavustusta valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa

Koulutuksen järjestäjälle voidaan myöntää valtionavustusta valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa

Voimassa oleva laki

säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointeihin siten kuin valtioneuvoston asetuksissa (688/2001) säädetään. Valtionapuviranomaisena investointiavustuksia koskevissa asioissa on aluehallintovirasto.

Ehdotus

säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointeihin siten kuin valtioneuvoston asetuksissa (688/2001) säädetään. Valtionapuviranomaisena investointiavustuksia koskevissa asioissa on *Lupa- ja valvontavirasto*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

84.

Laki

tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tutkintokoulutukseen valmentavasta laista annetun lain (1215/2020) 25 §:n 1 momentin johdantokappale seuraavasti:

Voimassa oleva laki

25 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos päätös koskee:

Ehdotus

25 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua *Lupa- ja valvontavirastolta* 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos päätös koskee:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

85.

Laki

valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetun lain (634/1998) 6 §, sellaisena kuin se on laissa 1448/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Laillisuusvalvonta

Laillisuusvalvonta

Aluehallintovirasto voi kantelun perusteella tutkia, onko tässä laissa tarkoitettua koulutusta järjestettäessä toimittu säännösten ja määräysten mukaan.

Lupa- ja valvontavirasto voi kantelun perusteella tutkia, onko tässä laissa tarkoitettua koulutusta järjestettäessä toimittu säännösten ja määräysten mukaan. *Lupa- ja valvontavirasto on toimivaltainen tutkimaan myös ulkomailla järjestettyä opetusta koskevan asian.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

86.

Laki

vapaasta sivistystyöstä annetun lain 25 k ja 25 l §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 25 k §:n 2 ja 3 momentti sekä 25 l §:n 1momentin johdantokappale, sellaisina kuin ne ovat laissa 1219/2020, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

25 k §

25 k §

Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen

Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen

Voimassa oleva laki

Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 2 momentissa tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

25 1 §

Muutoksenhaku oppivelvollisille suunnattua koulutusta koskevaan päätökseen

Tässä luvussa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos päätös koskee:

Ehdotus

Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, *Lupa- ja valvontavirastolta* 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Lupa- ja valvontaviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 2 momentissa tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

25 1 §

Muutoksenhaku oppivelvollisille suunnattua koulutusta koskevaan päätökseen

Tässä luvussa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua *Lupa- ja valvontavirastolta* 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos päätös koskee:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

87.

Laki

yleisistä kirjastoista annetun lain 4 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) 4 §:n 2 momentti ja 16 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Valtion viranomaisten tehtävät

Ehdotus

4 §

Valtion viranomaisten tehtävät

Voimassa oleva laki

Aluehallintoviraston tehtävänä on *valtion alueellisena hallintoviranomaisena*:

- 1) edistää *toimialueellaan* yleisiä kirjastoja koskevien valtakunnallisten kirjastopoliittisten tavoitteiden toteutumista;
- 2) seurata ja arvioida *toimialueensa* yleisten kirjastojen toimintaa;
- 3) edistää yleisten kirjastojen paikallisia, alueellisia, valtakunnallisia ja kansainvälisiä kehittämishankkeita; sekä
- 4) suorittaa opetus- ja kulttuuriministeriön antamat muut tehtävät.

16 §

Arviointi

Valtakunnallisesta arvioinnista sekä valtakunnallisesta osallistumisesta kansainväliseen arviointiin päättää opetus- ja kulttuuriministeriö, joka vastaa arvioinnin toteutuksesta yhdessä aluehallintoviraston kanssa. Kunta on velvollinen osallistumaan tässä momentissa tarkoitettuun arviointiin.

Ehdotus

Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on:

- 1) edistää yleisiä kirjastoja koskevien valtakunnallisten kirjastopoliittisten tavoitteiden toteutumista;
- 2) seurata ja arvioida yleisten kirjastojen toimintaa;
- 3) edistää yleisten kirjastojen paikallisia, alueellisia, valtakunnallisia ja kansainvälisiä kehittämishankkeita; ja
- 4) suorittaa muut opetus- ja kulttuuriministeriön antamat tehtävät.

16 §

Arviointi

Valtakunnallisesta arvioinnista sekä valtakunnallisesta osallistumisesta kansainväliseen arviointiin päättää opetus- ja kulttuuriministeriö, joka vastaa arvioinnin toteutuksesta yhdessä *Lupa- ja valvontaviraston* kanssa. Kunta on velvollinen osallistumaan tässä momentissa tarkoitettuun arviointiin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

88.

Laki

ylioppilastutkinnosta annetun lain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ylioppilastutkinnosta annetun lain (502/2019) 21 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 802/2024, seuraavasti:

21 §

Muutoksenhaku rehtorin ja koulutuksen järjestäjän monijäsenisen toimielimen päätökseen

Rehtorin päätökseen, jolla on 8 §:n 1 momentin mukaisesti eväyty osallistumisoikeus ylioppilastutkintoon tai sen kokeeseen, saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). *Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Päätös pannaan täytäntöön tehdystä valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomaisen kiellä täytäntöönpanoa.*

Päätökseen, jolla rehtori tai koulutuksen järjestäjän monijäseninen toimielin on määrännyt 15 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitetun seuraamuksen, haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Päätös pannaan täytäntöön tehdystä valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomaisen kiellä täytäntöönpanoa.

Valitus tämän pykälän 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta päätöksestä on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. *Muutoksenhausta on muutoin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.* Valitukset tulee käsitellä kiireellisinä. *Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.*

Jos 2 momentissa tarkoitettu päätös kumotaan, ilmoittautuminen niihin kokeisiin, joihin henkilö on jäänyt rehtorin päätöksen jälkeen osallistumatta, mitätöityy hakemuksetta ja koekohtaiset maksut palautetaan. Hallinto-oikeus tai korkein hallinto-oikeus voi valituksen hyväksyessään päättää, että kokelas saa aloittaa tutkinnon suorittamisen alusta.

21 §

Muutoksenhaku rehtorin ja koulutuksen järjestäjän monijäsenisen toimielimen päätökseen

Rehtorin päätökseen, jolla on 8 §:n 1 momentin mukaisesti eväyty osallistumisoikeus ylioppilastutkintoon tai sen kokeeseen, saa vaatia oikaisua *Lupa- ja valvontavirastolta.* *Muutoin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovelletaan, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään.*

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen ja päätökseen, jolla rehtori tai koulutuksen järjestäjän monijäseninen toimielin on määrännyt 15 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitetun seuraamuksen, saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Seuraamusta kokeva päätös pannaan täytäntöön tehdystä valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomaisen kiellä täytäntöönpanoa. Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitukset tulee käsitellä kiireellisinä.

Jos päätös, jolla rehtori tai koulutuksen järjestäjän monijäseninen toimielin on määrännyt 15 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitetun seuraamuksen, kumotaan, ilmoittautuminen niihin kokeisiin, joihin henkilö on jäänyt rehtorin päätöksen jälkeen osallistumatta, mitätöityy hakemuksetta ja koekohtaiset maksut palautetaan. Hallinto-oikeus tai korkein hallinto-oikeus voi valituksen hyväksyessään päättää, että kokelas saa aloittaa tutkinnon suorittamisen alusta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

89.

Laki

liikuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikuntalain (390/2015) 4 §:n 2 momentti, 7 §:n 1 momentti sekä 9 ja 15 §,
sellaisena kuin niistä on 15 § laissa 144/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Valtion vastuu

Valtion vastuu

Liikunnan aluehallinnon tehtävistä
vastaavat aluehallintovirastot. Tehtävistä
säädetään tarkemmin valtioneuvoston
asetuksella.

Liikunnan alueellisesti hoidettavista
valtionhallinnon tehtävistä vastaa *Lupa- ja
valvontavirasto*. Tehtävistä säädetään
tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

7 §

7 §

Alueellinen liikuntaneuvosto

Alueellinen liikuntaneuvosto

Aluehallintovirastossa on
asiantuntijaelimenä alueellinen
liikuntaneuvosto, jonka maakunnan liitto
asettaa.

Lupa- ja valvontavirastossa on
asiantuntijaelimenä alueellinen
liikuntaneuvosto, jonka maakunnan liitto
asettaa.

9 §

9 §

Rahoitus liikunnan aluehallinnon toimintaan

*Rahoitus liikunnan **alueellisesti hoidettaviin
valtionhallinnon tehtäviin***

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Opetus- ja kulttuuriministeriö osoittaa aluehallintoviraston käyttöön vuosittain liikunnan aluehallinnon toimintaan määrärahat, joiden käytöstä sovitaan aluehallintoviraston kanssa. Ministeriö voi osoittaa aluehallintovirastolle myös muita määrärahoja edelleen avustuksina myönnettäviksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö osoittaa *Lupa- ja valvontaviraston* käyttöön vuosittain liikunnan *alueellisesti hoidettaviin valtionhallinnon tehtäviin* määrärahat, joiden käytöstä sovitaan *Lupa- ja valvontaviraston* kanssa. Ministeriö voi osoittaa *Lupa- ja valvontavirastolle* myös muita määrärahoja edelleen avustuksina myönnettäviksi.

15 §

15 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomainen 8–14 §:ssä tarkoitettujen avustusten osalta on opetus- ja kulttuuriministeriö. Aluehallintovirasto toimii valtionapuviranomaisena muissa kuin kustannuksiltaan merkittävässä perustamishankkeissa sekä 9 §:ssä tarkoitettujen virastojen käyttöön osoitettujen määrärahojen myöntämisessä. Suomen Akatemia voi toimia valtionapuviranomaisena liikuntatieteellisten avustusten myöntämisessä. Toimivallan jaosta valtionapuviranomaisten välillä voidaan tarkemmin säätää valtioneuvoston asetuksella.

Valtionapuviranomainen 8–14 §:ssä tarkoitettujen avustusten osalta on opetus- ja kulttuuriministeriö. *Lupa- ja valvontavirasto* toimii valtionapuviranomaisena muissa kuin kustannuksiltaan merkittävässä perustamishankkeissa sekä 9 §:ssä tarkoitettujen virastojen käyttöön osoitettujen määrärahojen myöntämisessä. Suomen Akatemia voi toimia valtionapuviranomaisena liikuntatieteellisten avustusten myöntämisessä. Toimivallan jaosta valtionapuviranomaisten välillä voidaan tarkemmin säätää valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

90.

Laki

lukiolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan lukiolain (714/2018) 49 ja 51 §, 53 §:n 2 momentti, 54 §:n 2 momentti, 55 §, 57 §:n 3 momentti ja 61 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 49 § osaksi laissa 801/2024, ja 51 § laissa 163/2022, seuraavasti:

49 §

49 §

Oikaisuvaatimus

Oikaisuvaatimus

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta, jos päätös koskee:

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua *Lupa- ja valvontavirastolta*, jos päätös koskee:

- 1) opiskelijaksi ottamista;
 - 2) 23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä;
 - 3) suoritettujen opintojen hyväksi lukemista;
 - 4) opiskelun poikkeavaa järjestämistä;
 - 5) oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta;
 - 6) oikeutta saada erityisopetusta
- Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

- 1) opiskelijaksi ottamista;
- 2) 23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä;
- 3) suoritettujen opintojen hyväksi lukemista;
- 4) opiskelun poikkeavaa järjestämistä;
- 5) oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta;
- 6) oikeutta saada erityisopetusta.

(vahvistettu)

Muutoin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

51 §

51 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus *aluehallintovirastoon* 49 §:ssä tarkoitettussa asiassa, valitus 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä sekä valitus päätöksestä, joka koskee opiskelijalle annettavaa varoitusta, opiskelijan määräaikaista erottamista taikka asuntolasta erottamista määräajaksi tai lopullisesti, tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus 49 §:ssä tarkoitettussa asiassa, valitus 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä sekä valitus päätöksestä, joka koskee opiskelijalle annettavaa varoitusta, opiskelijan määräaikaista erottamista taikka asuntolasta erottamista määräajaksi tai lopullisesti, tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

53 §

53 §

Muutoksenhaku opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen

Muutoksenhaku opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen

Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista *siten kuin hallintolaissa säädetään*. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä

Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, *Lupa- ja valvontavirastolta* 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. *Muutoin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään*. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen *Lupa- ja*

Voimassa oleva laki

oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi.

54 §

Valituskiellot

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

55 §

Toimivaltainen hallinto-oikeus ja aluehallintoviranomainen

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

57 §

Henkilöstö

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Aluehallintovirasto voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden.

61 §

Rahoitus

Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointihankkeisiin siten kuin valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään.

Ehdotus

valvontavirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi.

54 §

Valituskiellot

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja Lupa- ja valvontaviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

55 §

Toimivaltainen hallinto-oikeus

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus.

57 §

Henkilöstö

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Lupa- ja valvontavirasto voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden.

61 §

Rahoitus

Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointihankkeisiin siten kuin valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Valtionapuviranomaisena

Voimassa oleva laki

Valtionapuviranomaisena investointihankkeissa on aluehallintovirasto.

Ehdotus

investointihankkeissa on *Lupa- ja valvontavirasto*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

91.

Laki

muinaismuistolain 7 ja 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan muinaismuistolain (295/1963) 7 §:n 3 momentti ja 18 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1443/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Milloin kiinteistö, jolla suoja-alue sijaitsee, on saamisen tai toistuvan raha- tai tavaratulon kantamisoikeuden panttina, on korvaus, josta edellä tässä pykälässä säädetään, talletettava aluehallintovirastoon ja jaettava niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta säädetään. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus kuin kiinteistöön. Tallettamista ei saa kuitenkaan toimittaa, jos esitetään panttioikeuden haltijan suostumus korvauksen tallettamatta jättämiseen taikka jos korvattavan edun vähäisyyden vuoksi tai muusta sellaisesta syystä haitan ei ole katsottava sanottavasti heikentäneen vakuuden arvoa.

Milloin kiinteistö, jolla suoja-alue sijaitsee, on saamisen tai toistuvan raha- tai tavaratulon kantamisoikeuden panttina, on korvaus, josta edellä tässä pykälässä säädetään, talletettava *Lupa- ja valvontavirastoon* ja jaettava niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta säädetään. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus kuin kiinteistöön. Tallettamista ei saa kuitenkaan toimittaa, jos esitetään panttioikeuden haltijan suostumus korvauksen tallettamatta jättämiseen taikka jos korvattavan edun vähäisyyden vuoksi tai muusta sellaisesta syystä haitan ei ole katsottava sanottavasti heikentäneen vakuuden arvoa.

18 §

18 §

Aluehallintovirasto voi tarvittaessa uhkasakkoa käyttäen kieltää ryhtymästä 1

Lupa- ja valvontavirasto voi tarvittaessa uhkasakkoa käyttäen kieltää ryhtymästä 1

Voimassa oleva laki

Ehdotus

momentissa tarkoitettulla alueella tutkimusta vaarantaviin toimenpiteisiin.

momentissa tarkoitettulla alueella tutkimusta vaarantaviin toimenpiteisiin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

92.

Laki

nuorisolain 4 ja 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan nuorisolain (1285/2016) 4 §:n 2 momentti ja 25 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Valtion vastuu

Valtion vastuu

Nuorisotyön ja -politiikan *aluehallinnon* tehtävistä *vastaavat* aluehallintovirastot. Tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Nuorisotyön ja -politiikan *alueellisesti hoidettavista valtionhallinnon* tehtävistä *vastaa Lupa- ja valvontavirasto*. Tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

25 §

25 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomainen

Ministeriö voi osoittaa aluehallintoviraston myönnettäväksi valtion talousarvioon otettuja avustuspäämäärärahoja.

Ministeriö voi osoittaa *Lupa- ja valvontaviraston* myönnettäväksi valtion talousarvioon otettuja avustuspäämäärärahoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

93.

Laki

oppivelvollisuuslain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oppivelvollisuuslain (1214/2020) 24 §:n 1 ja 2 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §

24 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Pidennettyä oppivelvollisuutta, 7 §:ssä tarkoitettua oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä tai 15 §:ssä tarkoitettua opiskelupaikan osoittamista koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Koulutuksen järjestäjä ei saa vaatia oikaisua 15 §:ssä tarkoitettuun päätökseen. Muutoin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Edellä tarkoitettu valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Aluehallintoviraston opiskelupaikan osoittamista koskevassa asiassa oikaisuvaatimuksen perusteella antama päätös voidaan panna täytäntöön siitä tehdystä valituksesta huolimatta, ellei hallinto-oikeus toisin määrää. Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu pidennettyä oppivelvollisuutta tai 7 §:ssä tarkoitettua oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä koskeva valitus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pidennettyä oppivelvollisuutta, 7 §:ssä tarkoitettua oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä tai 15 §:ssä tarkoitettua opiskelupaikan osoittamista koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua *Lupa- ja valvontavirastolta* 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Koulutuksen järjestäjä ei saa vaatia oikaisua 15 §:ssä tarkoitettuun päätökseen. Muutoin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Edellä tarkoitettu valitus on käsiteltävä kiireellisenä. *Lupa- ja valvontaviraston* opiskelupaikan osoittamista koskevassa asiassa oikaisuvaatimuksen perusteella antama päätös voidaan panna täytäntöön siitä tehdystä valituksesta huolimatta, ellei hallinto-oikeus toisin määrää. Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu pidennettyä oppivelvollisuutta tai 7 §:ssä tarkoitettua oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä koskeva valitus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

94.

Laki

oppivelvollisuuslain muuttamisesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oppivelvollisuuslain muuttamisesta annetun lain (1091/2024) 24 §:n 1 ja 2 momentti seuraavasti:

*Vahvistettu laki**Ehdotus*

24 §

24 §

*Muutoksenhaku**Muutoksenhaku*

Varhennettua oppivelvollisuutta, 7 §:ssä tarkoitettua oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä tai 15 §:ssä tarkoitettua opiskelupaikan osoittamista koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Koulutuksen järjestäjä ei saa vaatia oikaisua 15 §:ssä tarkoitettuun päätökseen. Muutoin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Edellä tarkoitettu valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Aluehallintoviraston opiskelupaikan osoittamista koskevassa asiassa oikaisuvaatimuksen perusteella antama päätös voidaan panna täytäntöön siitä tehdystä valituksesta huolimatta, ellei hallinto-oikeus toisin määrää. Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu varhennettua oppivelvollisuutta tai 7 §:ssä tarkoitettua oppivelvollisuuden suorittamisen

Varhennettua oppivelvollisuutta, 7 §:ssä tarkoitettua oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä tai 15 §:ssä tarkoitettua opiskelupaikan osoittamista koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua *Lupa- ja valvontavirastolta* 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Koulutuksen järjestäjä ei saa vaatia oikaisua 15 §:ssä tarkoitettuun päätökseen. Muutoin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Edellä tarkoitettu valitus on käsiteltävä kiireellisenä. *Lupa- ja valvontaviraston* opiskelupaikan osoittamista koskevassa asiassa oikaisuvaatimuksen perusteella antama päätös voidaan panna täytäntöön siitä tehdystä valituksesta huolimatta, ellei hallinto-oikeus toisin määrää. Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu varhennettua oppivelvollisuutta tai 7 §:ssä tarkoitettua oppivelvollisuuden

Vahvistettu laki

Ehdotus

keskeytymistä koskeva valitus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

suorittamisen keskeytymistä koskeva valitus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

95.

Laki

perusopetuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perusopetuslain (628/1998) 37 §:n 3 momentti, 42 ja 42 b §, 42 c §:n 2 momentti, 42 d §:n 2 momentti, 42 f § ja 43 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 37 §:n 3 momentti laissa 1444/2009, 42 § laeissa 959/2015, 1216/2020, 163/2022, 716/2022 ja 1090/2024 42 b § laissa 163/2022, 42 c §:n 2 momentti, 42 d §:n 2 momentti ja 42 f § laissa 959/2015, sekä 43 §:n 2 momentti laissa 1412/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

37 §

37 §

Henkilöstö

Henkilöstö

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Opetushallitus voi tarvittaessa antaa asetuksen säännöksiä täydentäviä määräyksiä. Aluehallintovirasto voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Opetushallitus voi tarvittaessa antaa asetuksen säännöksiä täydentäviä määräyksiä. *Lupa- ja valvontavirasto* voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden.

42 §

42 §

Oikaisuvaatimus

Oikaisuvaatimus

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua *Lupa- ja valvontavirastolta*,

Voimassa oleva laki

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta, jollei tässä laissa toisin säädetä, jos päätös koskee:

- 1) oppilaaksi ottamista;
 - 2) 13 §:ssä tarkoitettua oikeutta saada uskonnon ja elämäkatsomustiedon opetusta;
 - 3) 20 f §:ssä tarkoitettua päätöstä ja 31 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tulkitsemis- ja avustajapalveluja, muita opetuspalveluja ja erityisiä apuvälineitä; (*vahvistettu*)
 - 4) 18 §:ssä säädettyä opetuksen poikkeavaa järjestämistä; (*vahvistettu*)
 - 5) 18 a §:ssä säädettyä opiskelun poikkeavaa järjestämistä; (*vahvistettu*)
 - 6) 27 §:ssä säädettyä perusopetuksen poikkeavaa aloittamisajankohtaa;
 - 7) 46 a §:ssä tarkoitettua oppilaan tai opiskelijan eronneeksi katsomista.
- Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

42 b §

Muutoksenhakuaika

Oikaisuvaatimus 42 §:ssä tarkoitettussa asiassa aluehallintovirastoon, valitus hallintotuomioistuimeen 42 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä ja valitus päätöksestä, joka koskee oppilaalle annettavaa kirjallista varoitusta sekä määräaikaista erottamista, tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tässä pykälässä tarkoitettut asiat tulee käsitellä kiireellisinä.

42 c §

Muutoksenhaku oppilaan arviointia koskevaan päätökseen

Oppilaan huoltaja tai muu laillinen edustaja taikka 15 vuotta täyttänyt oppilas itse saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten

Ehdotus

jollei tässä laissa toisin säädetä, jos päätös koskee:

- 1) oppilaaksi ottamista;
 - 2) 13 §:ssä tarkoitettua oikeutta saada uskonnon ja elämäkatsomustiedon opetusta;
 - 3) 20 f §:ssä tarkoitettua päätöstä ja 31 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tulkitsemis- ja avustajapalveluja, muita opetuspalveluja ja erityisiä apuvälineitä;
 - 4) 18 §:ssä säädettyä opetuksen poikkeavaa järjestämistä;
 - 5) 18 a §:ssä säädettyä opiskelun poikkeavaa järjestämistä;
 - 6) 27 §:ssä säädettyä perusopetuksen poikkeavaa aloittamisajankohtaa
 - 7) 46 a §:ssä tarkoitettua oppilaan tai opiskelijan eronneeksi katsomista.
- Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

42 b §

Muutoksenhakuaika

Oikaisuvaatimus 42 §:ssä tarkoitettussa asiassa *Lupa- ja valvontavirastoon*, valitus hallintotuomioistuimeen 42 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä ja valitus päätöksestä, joka koskee oppilaalle annettavaa kirjallista varoitusta sekä määräaikaista erottamista, tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tässä pykälässä tarkoitettut asiat tulee käsitellä kiireellisinä.

42 c §

Muutoksenhaku oppilaan arviointia koskevaan päätökseen

Oppilaan huoltaja tai muu laillinen edustaja taikka 15 vuotta täyttänyt oppilas itse saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, *Lupa- ja valvontavirastolta* 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista

Voimassa oleva laki

kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi.

42 d §

Valituskiellot

Aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 42 c §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

42 f §

Toimivaltainen hallinto-oikeus ja aluehallintoviranomainen

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

43 §

Rahoitus

Perusopetuslain mukaiseen opetukseen ja toimintaan voidaan valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa myöntää valtionavustusta siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointihankkeisiin siten kuin valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Investointihankkeiden valtionapuviranomaisena on aluehallintovirasto.

Ehdotus

noudattaen, mitä hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen *Lupa- ja valvontavirasto* voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi.

42 d §

Valituskiellot

Lupa- ja valvontaviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 42 c §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

42 f §

Toimivaltainen hallinto-oikeus

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus.

43 §

Rahoitus

Perusopetuslain mukaiseen opetukseen ja toimintaan voidaan valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa myöntää valtionavustusta *noudattaen, mitä* opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää myös investointihankkeisiin *noudattaen, mitä* valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Investointihankkeiden valtionapuviranomaisena on *Lupa- ja valvontavirasto*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

tekijänoikeuslain 26 l pykälän muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tekijänoikeuslain (404/1961) 26 l § sellaisena kuin se on laissa 1442/2009,

Voimassa oleva laki

Ehdotus

26 l §

26 l §

*Tiedonanto- ja selvitysvelvollisuuden
noudattamisen valvonta*

*Tiedonanto- ja selvitysvelvollisuuden
noudattamisen valvonta*

Aluehallintovirasto voi järjestön hakemuksesta velvoittaa myyjän täyttämään 26 k §:n 2 momentissa tarkoitettun velvollisuutensa sakon uhalla. Uhkasakon asettamisesta ja maksettavaksi tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa.

Aluehallintovirastolla on oikeus 26 k §:n 2 momentissa tarkoitettun tiedonanto- ja selvitysvelvollisuuden noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus. Myyjän on tarkastusta varten päästettävä tarkastuksen suorittaja hallinnassaan oleviin liiketiloihin sekä vaadittaessa esitettävä kirjanpitoa, liikekirjeenvaihtonsa, korvausvelvollisuuden alaista myyntiä koskevat asiakirjat ja muut asiakirjat, joilla voi olla merkitystä valvonnassa. Tarkastuksen suorittajalla on oikeus ottaa jäljennöksiä tarkastettavista asiakirjoista. Tarkastuksen suorittajalla on oikeus käyttää asiantuntijana perivän järjestön määräämää henkilöä. Aluehallintovirastolla on oikeus luovuttaa perinnässä tarpeelliset tiedot järjestölle.

Poliisi on velvollinen tarvittaessa antamaan aluehallintovirastolle virka-apua tälle 2 momentin nojalla kuuluvien tehtävien suorittamiseksi.

Joka 26 k §:n 2 momentin tai tämän pykälän nojalla on saanut tiedon toisen liiketoimista, ei

Lupa- ja valvontavirasto voi järjestön hakemuksesta velvoittaa myyjän täyttämään 26 k §:n 2 momentissa tarkoitettun velvollisuutensa sakon uhalla. Uhkasakon asettamisesta ja maksettavaksi tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus 26 k §:n 2 momentissa tarkoitettun tiedonanto- ja selvitysvelvollisuuden noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus. Myyjän on tarkastusta varten päästettävä tarkastuksen suorittaja hallinnassaan oleviin liiketiloihin sekä vaadittaessa esitettävä kirjanpitoa, liikekirjeenvaihtonsa, korvausvelvollisuuden alaista myyntiä koskevat asiakirjat ja muut asiakirjat, joilla voi olla merkitystä valvonnassa. Tarkastuksen suorittajalla on oikeus ottaa jäljennöksiä tarkastettavista asiakirjoista. Tarkastuksen suorittajalla on oikeus käyttää asiantuntijana perivän järjestön määräämää henkilöä. *Lupa- ja valvontavirastolla* on oikeus luovuttaa perinnässä tarpeelliset tiedot järjestölle.

Poliisi on velvollinen tarvittaessa antamaan *Lupa- ja valvontavirastolle* virka-apua tälle 2 momentin nojalla kuuluvien tehtävien suorittamiseksi.

Joka 26 k §:n 2 momentin tai tämän pykälän nojalla on saanut tiedon toisen liiketoimista, ei

Voimassa oleva laki

saa oikeudettomasti käyttää sitä eikä ilmaista sitä muille.

Ehdotus

saa oikeudettomasti käyttää sitä eikä ilmaista sitä muille.

Lupa- ja valvontavirastolle edellä säädetyt tehtävät kuuluvat Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

97.

Laki

varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan varhaiskasvatuslain (540/2018) 51 §:n 4 momentti, ja muutetaan 42 §:n 4 momentti, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n 2 momentti, 46 §:n 1 momentti, 48 §, 51 §:n 2 ja 5 momentti, 52 §, 55 §:n 2 momentti, 57 b §:n 3 ja 4 momentti, 59 §:n 2 momentti, 60 §:n 3 momentti ja 62 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 42 §:n 4 momentti ja 46 §:n 1 momentti laissa 189/2024, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n 2 momentti ja 51 §:n 2 momentti laissa 326/2022, 57 b §:n 3 ja 4 momentti laissa 453/2021 sekä 62 §:n 1 momentti laissa 1183/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

42 §

Suunnittelun, arvioinnin, valvonnan ja lupamenettelyn tiedonsaanti

Ehdotus

42 §

Suunnittelun, arvioinnin, valvonnan ja lupamenettelyn tiedonsaanti

Aluehallintovirastoilla ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä ja maksutta saada pyydettyä muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja veroihin, lakisäateisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä ja maksutta saada pyydettyä muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja veroihin, lakisäateisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta,

Voimassa oleva laki

maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta ja kytkennöistä, jotka ovat välttämättömiä yksityisen päiväkotitoiminnan harjoittamista koskevan lupahakemuksen käsittelemiseksi tai 43 a §:ssä tarkoitettujen yleisten edellytysten täyttymisen selvittämiseksi tai valvomiseksi

44 §

Lupa harjoittaa yksityistä päiväkotitoimintaa

Varhaiskasvatusta järjestävällä tai tuottavalla yksityisellä palvelujentuottajalla on ennen toiminnan aloittamista oltava lupa harjoittaa päiväkotitoimintaa. Luvan myöntää hakemuksesta aluehallintovirasto.

45 §

Päiväkodin johtajan ja perhepäivähoidon vastuuhenkilön nimeäminen

Yksityisen palveluntuottajan on viipymättä tehtävä kirjallinen ilmoitus päiväkodin johtajan vaihtumisesta ja päiväkodin johtajan yhteystietojen muutoksesta 44 §:ssä tarkoitetun luvan myöntäneelle aluehallintovirastolle. Yksityisen palveluntuottajan on viipymättä tehtävä kirjallinen ilmoitus perhepäivähoidon vastuuhenkilön vaihtumisesta ja vastuuhenkilön yhteystietojen muutoksesta 44 e §:ssä tarkoitetun ilmoituksen vastaanottaneelle kunnan monijäseniselle toimielimelle.

46 §

Tietojen toimittaminen ja tallettaminen rekisteriin

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirastot pitävät valtakunnallista tietojärjestelmää (*palveluntuottajien rekisteri*) 44 §:ssä

Ehdotus

toiminnasta, taloudesta ja kytkennöistä, jotka ovat välttämättömiä yksityisen päiväkotitoiminnan harjoittamista koskevan lupahakemuksen käsittelemiseksi tai 43 a §:ssä tarkoitettujen yleisten edellytysten täyttymisen selvittämiseksi tai valvomiseksi

44 §

Lupa harjoittaa yksityistä päiväkotitoimintaa

Varhaiskasvatusta järjestävällä tai tuottavalla yksityisellä palvelujentuottajalla on ennen toiminnan aloittamista oltava lupa harjoittaa päiväkotitoimintaa. Luvan myöntää hakemuksesta *Lupa- ja valvontavirasto*.

45 §

Päiväkodin johtajan ja perhepäivähoidon vastuuhenkilön nimeäminen

Yksityisen palveluntuottajan on viipymättä tehtävä kirjallinen ilmoitus päiväkodin johtajan vaihtumisesta ja päiväkodin johtajan yhteystietojen muutoksesta 44 §:ssä tarkoitetun luvan myöntäneelle *Lupa- ja valvontavirastolle*. Yksityisen palveluntuottajan on viipymättä tehtävä kirjallinen ilmoitus perhepäivähoidon vastuuhenkilön vaihtumisesta ja vastuuhenkilön yhteystietojen muutoksesta 44 e §:ssä tarkoitetun ilmoituksen vastaanottaneelle kunnan monijäseniselle toimielimelle.

46 §

Tietojen toimittaminen ja tallettaminen rekisteriin

Lupa- ja valvontavirasto pitää valtakunnallista tietojärjestelmää (palveluntuottajien rekisteri) 44 §:ssä tarkoitettujen lupa-asioiden käsittelyä sekä

tarkoitettujen lupa-asioiden käsittelyä sekä yksityisen päiväkotitoiminnan valvontaa ja tilastointia varten. Palveluntuottajan on toimitettava lupakäsittelyä ja rekisteröintiä varten tiedot lupaviranomaiselle sähköisen asiointipalvelun kautta. Lupaviranomainen rekisteröi palveluntuottajan ja sen toimipaikat, jos se myöntää päiväkotitoiminnalle luvan. Palveluntuottajaa koskevat tiedot tulee poistaa rekisteristä vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä lukien, kun palveluntuottaja ilmoittaa toiminnan lopettamisesta tai päiväkotitoiminnan harjoittamista koskeva lupa peruutetaan 44 d §:ssä tarkoitetussa tilanteessa.

yksityisen päiväkotitoiminnan valvontaa ja tilastointia varten. Palveluntuottajan on toimitettava lupakäsittelyä ja rekisteröintiä varten tiedot lupaviranomaiselle sähköisen asiointipalvelun kautta. Lupaviranomainen rekisteröi palveluntuottajan ja sen toimipaikat, jos se myöntää päiväkotitoiminnalle luvan. Palveluntuottajaa koskevat tiedot tulee poistaa rekisteristä vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä lukien, kun palveluntuottaja ilmoittaa toiminnan lopettamisesta tai päiväkotitoiminnan harjoittamista koskeva lupa peruutetaan 44 d §:ssä tarkoitetussa tilanteessa.

48 §

Oma- ja valvontasuunnitelma

Yksityisen palveluntuottajan on laadittava oma- ja valvontasuunnitelma varhaiskasvatustoiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi. Yksityisen palveluntuottajan on pidettävä oma- ja valvontasuunnitelma julkisesti nähtävänä ja seurattava sen toteutumista. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksiä oma- ja valvontasuunnitelman sisällöstä, laadimisesta ja seurannasta.

51 §

Valtion ohjausjärjestelmä

Varhaiskasvatuksen alueellinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta sekä valtakunnallisen lupaviranomaisen tehtävät kuuluvat aluehallintovirastolle.

Lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa aluehallintovirastojen toimintaa niiden toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi varhaiskasvatuksen

48 §

Oma- ja valvontasuunnitelma

Yksityisen palveluntuottajan on laadittava oma- ja valvontasuunnitelma varhaiskasvatustoiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi. Yksityisen palveluntuottajan on pidettävä oma- ja valvontasuunnitelma julkisesti nähtävänä ja seurattava sen toteutumista. *Lupa- ja valvontavirasto* voi antaa määräyksiä oma- ja valvontasuunnitelman sisällöstä, laadimisesta ja seurannasta.

51 §

Valtion ohjausjärjestelmä

Varhaiskasvatuksen alueellinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta sekä valtakunnallisen lupaviranomaisen tehtävät kuuluvat *Lupa- ja valvontavirastolle*.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ohjauksessa ja valvonnassa. Lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo varhaiskasvatusta erityisesti silloin, kun kysymyksessä ovat:

1) periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat;

2) usean aluehallintoviraston toimialuetta tai koko maata koskevat asiat;

3) asiat, joita aluehallintovirasto on esteellinen käsittelemään.

Opetus- ja kulttuuriministeriö laatii Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston kanssa tulostavoiteasiakirjan varhaiskasvatukseen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi neuvoteltuaan asiasta sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

52 §

Valvontaviranomaiset

Varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisia ovat kunnan tai kuntayhtymän järjestämän ja tuottaman varhaiskasvatuksen osalta aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisia ovat yksityisen palveluntuottajan järjestämän ja tuottaman varhaiskasvatuksen osalta aluehallintovirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä 50 §:ssä tarkoitettu kunnan toimitilin tai sen määräämä viranhaltija.

55 §

Tarkastusoikeus

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto voi määrätä kunnan toimitelimen perustellusta syystä tarkastamaan yksityisen palveluntuottajan toimipaikan.

57 b §

Toimenpiteet ilmoituksen johdosta

Opetus- ja kulttuuriministeriö laatii *Lupa- ja valvontaviraston* kanssa tulostavoiteasiakirjan varhaiskasvatukseen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi neuvoteltuaan asiasta sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

52 §

Valvontaviranomaiset

Varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisena on kunnan tai kuntayhtymän järjestämän ja tuottaman varhaiskasvatuksen osalta *Lupa- ja valvontavirasto*. Varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisia ovat yksityisen palveluntuottajan järjestämän ja tuottaman varhaiskasvatuksen osalta *Lupa- ja valvontavirasto* sekä 50 §:ssä tarkoitettu kunnan toimitilin tai sen määräämä viranhaltija.

55 §

Tarkastusoikeus

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä kunnan toimitelimen perustellusta syystä tarkastamaan yksityisen palveluntuottajan toimipaikan.

57 b §

Toimenpiteet ilmoituksen johdosta

Varhaiskasvatuksen johtavan viranhaltijan on ilmoitettava asiasta edelleen aluehallintovirastolle tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, jos epäkohtaa tai ilmeisen epäkohdan uhkaa ei 1 ja 2 momentissa mainituista toimenpiteistä huolimatta poisteta. Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä, jos se on välttämätöntä asian käsittelemiseksi ja epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi.

Aluehallintovirasto tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksen epäkohdan poistamiseksi ja päättää sitä koskevista lisätoimenpiteistä siten kuin 58 §:ssä säädetään.

59 §

Valvontaviranomaisten ja lupaviranomaisen välinen yhteistyö

Kunnan toimielimen on heti ilmoitettava tämän lain mukaisessa valvonnassa tietoonsa tulleista puutteellisuuksista tai epäkohdista sekä 55–58 §:n perusteella tekemistään toimenpiteistä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tai aluehallintovirastolle. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tai aluehallintoviraston on ilmoitettava 55–58 §:n perusteella tekemistään yksityisiä palvelujentuottajia koskevista toimenpiteistä niiden kuntien toimielimille, joiden alueella palveluja tuotetaan.

60 §

Rahoitus ja avustukset

Tämän lain mukaiseen toimintaan voidaan valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa myöntää kunnille ja kuntayhtymille valtionavustusta siten kuin opetus- ja

Varhaiskasvatuksen johtavan viranhaltijan on ilmoitettava asiasta edelleen *Lupa- ja valvontavirastolle*, jos epäkohtaa tai ilmeisen epäkohdan uhkaa ei 1 ja 2 momentissa mainituista toimenpiteistä huolimatta poisteta. Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä, jos se on välttämätöntä asian käsittelemiseksi ja epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksen epäkohdan poistamiseksi ja päättää sitä koskevista lisätoimenpiteistä siten kuin 58 §:ssä säädetään.

59 §

Valvontaviranomaisten ja lupaviranomaisen välinen yhteistyö

Kunnan toimielimen on heti ilmoitettava tämän lain mukaisessa valvonnassa tietoonsa tulleista puutteellisuuksista tai epäkohdista sekä 55–58 §:n perusteella tekemistään toimenpiteistä *Lupa- ja valvontavirastolle*. *Lupa- ja valvontaviraston* on ilmoitettava 55–58 §:n perusteella tekemistään yksityisiä palvelujentuottajia koskevista toimenpiteistä niiden kuntien toimielimille, joiden alueella palveluja tuotetaan.

60 §

Rahoitus ja avustukset

Tämän lain mukaiseen toimintaan voidaan valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa myöntää kunnille ja kuntayhtymille valtionavustusta *noudattaen, mitä* opetus- ja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää kunnille ja kuntayhtymille myös investointeihin siten kuin valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Valtionapuviranomaisena investointiavustuksia koskevissa asioissa on aluehallintovirasto.

kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) säädetään. Valtionavustusta voidaan myöntää kunnille ja kuntayhtymille myös investointeihin *noudattaen, mitä* valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Valtionapuviranomaisena investointiavustuksia koskevissa asioissa on *Lupa- ja valvontavirasto*.

62 §

Muutoksenhaku varhaiskasvatusoikeutta, lapselle annettavaa tukea ja varhaiskasvatukseen ottamista koskevaan päätökseen

Lapsen varhaiskasvatusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua 50 §:ssä tarkoitetulta kunnan monijäseniseltä toimielimeltä. Edellä 15 e §:ssä tarkoitettuun lapsen tukea ja tukipalveluita koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta.

62 §

Muutoksenhaku varhaiskasvatusoikeutta, lapselle annettavaa tukea ja varhaiskasvatukseen ottamista koskevaan päätökseen

Lapsen varhaiskasvatusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua 50 §:ssä tarkoitetulta kunnan monijäseniseltä toimielimeltä. Edellä 15 e §:ssä tarkoitettuun lapsen tukea ja tukipalveluita koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua *Lupa- ja valvontavirastolta*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

98.

Laki

yliopistolain 43 b ja 43 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yliopistolain (558/2009) 43 b §:n 6 momentti ja 43 c §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 954/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

43 b §

43 b §

Opiskelu oikeuden peruuttamiseen liittyvä tiedonsaanti

Opiskelu oikeuden peruuttamiseen liittyvä tiedonsaanti

Yliopistolla on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot vireillä olevasta 43 a §:ssä tarkoitetusta opiskelu oikeuden peruuttamista koskevasta käsittelystä sekä opiskelu oikeuden peruuttamista tai muuhun koulutukseen siirtämistä koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

Yliopistolla on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa *Lupa- ja valvontavirastolle* sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot vireillä olevasta 43 a §:ssä tarkoitetusta opiskelu oikeuden peruuttamista koskevasta käsittelystä sekä opiskelu oikeuden peruuttamista tai muuhun koulutukseen siirtämistä koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

43 c §

43 c §

Opiskelu oikeuden palauttaminen

Opiskelu oikeuden palauttaminen

Yliopistolla on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot opiskelu oikeuden palauttamista koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

Yliopistolla on salassapitosäännösten estämättä velvollisuus antaa *Lupa- ja valvontavirastolle* sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot opiskelu oikeuden palauttamista koskevasta päätöksestä ja sen perusteluista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

99.

Laki

elintarvikelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan elintarvikelain (297/2021) 25 § sekä

muutetaan 10 §:n 6 momentti, 11 §:n 3–5 momentti, 12 §:n 1 momentin 3 kohta, 24 §:n 2 momentti, 26 §, 27 §:n 4 momentin 1 ja 5 kohta sekä 5 momentti, 28 §, 40 §:n 1 momentti, 45 §:n 1 momentti, 46 §, 73 §:n 2 momentti sekä 79 §:n 1, 2 ja 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Rekisteröity elintarviketoiminta

Rekisteröity elintarviketoiminta

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto käsittelee alkoholilain (1102/2017) 14 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua valmistustilan ja 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua varastointitilan rekisteröintiä koskevan ilmoituksen. Aluehallintovirasto käsittelee alkoholilain 17 §:n 2 momentissa ja 26 §:ssä tarkoitettujen alkoholijuomien vähittäismyyntipaikkojen rekisteröintiä koskevan ilmoituksen

Lupa- ja valvontavirasto käsittelee alkoholilain (1102/2017) 14 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua valmistustilan ja 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua varastointitilan rekisteröintiä koskevan ilmoituksen *sekä mainitun lain* 17 §:n 2 momentissa ja 26 §:ssä tarkoitettujen alkoholijuomien vähittäismyyntipaikkojen rekisteröintiä koskevan ilmoituksen.

11 §

11 §

Hyväksytty elintarvikehuoneisto

Hyväksytty elintarvikehuoneisto

Elintarvikehuoneiston sijaintikunta hyväksyy 1 momentissa tarkoitettua elintarvikehuoneistot. Ruokavirasto hyväksyy teurastamot ja riistan käsittelylaitokset sekä niiden yhteydessä olevat hyväksymistä edellyttävät elintarvikehuoneistot. Aluehallintovirasto hyväksyy poroteurastamot ja niiden yhteydessä olevat hyväksymistä edellyttävät elintarvikehuoneistot.

Elintarvikehuoneiston sijaintikunta hyväksyy 1 momentissa tarkoitettua elintarvikehuoneistot. Ruokavirasto hyväksyy teurastamot, riistan käsittelylaitokset ja niiden yhteydessä olevat hyväksymistä edellyttävät elintarvikehuoneistot. *Ruokavirasto* hyväksyy *myös* poroteurastamot ja niiden yhteydessä olevat hyväksymistä edellyttävät elintarvikehuoneistot.

Elintarvikealan toimijan kotikunta hyväksyy 1 momentissa tarkoitettua elintarvikehuoneistot, jos ne ovat liikkuvia elintarvikehuoneistoja. Ruokavirasto hyväksyy liikkuvat teurastamot ja riistan käsittelylaitokset sekä niiden yhteydessä olevat hyväksymistä edellyttävät elintarvikehuoneistot. Aluehallintovirasto hyväksyy liikkuvat poroteurastamot ja niiden yhteydessä olevat hyväksymistä edellyttävät elintarvikehuoneistot.

Elintarvikealan toimijan kotikunta hyväksyy 1 momentissa tarkoitettua elintarvikehuoneistot, jos ne ovat liikkuvia elintarvikehuoneistoja. Ruokavirasto hyväksyy liikkuvat teurastamot ja riistan käsittelylaitokset sekä niiden yhteydessä olevat hyväksymistä edellyttävät elintarvikehuoneistot. *Ruokavirasto* hyväksyy *myös* liikkuvat poroteurastamot ja niiden yhteydessä olevat hyväksymistä edellyttävät elintarvikehuoneistot.

Voimassa oleva laki

Aluehallintovirasto ja kunta ilmoittavat hyväksymänsä elintarvikehuoneiston Ruokavirastolle, joka antaa elintarvikehuoneistolle hyväksymisnumeron.

12 §

Tiedottaminen elintarviketoiminnasta liikkuvassa elintarvikehuoneistossa

Elintarvikealan toimijan on tiedotettava:

3) elintarviketoiminnasta liikkuvassa poroteurastamossa ja sen yhteydessä olevassa hyväksytyssä elintarvikehuoneistossa aluehallintovirastolle;

24 §

Ruokaviraston tehtävät

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, Ruokavirasto:

1) ohjaa aluehallintovirastoja kuntien elintarvikevalvonnan suunnittelussa, ohjauksessa ja arvioinnissa;

2) huolehtii lihantarkastuksesta ja muusta elintarvikevalvonnasta teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa hyväksytyissä elintarvikehuoneistoissa;

3) huolehtii tarvittaessa ante mortem - tarkastuksesta alkuperätilalla tai muualla teurastamon ulkopuolella;

4) nimeää tarvittaessa muun kuin Ruokaviraston tai kunnan palveluksessa olevan eläinlääkärin tekemään ante mortem - tarkastuksen alkuperätilalla tai muualla teurastamon ulkopuolella;

5) julkaisee suorittamansa elintarvikevalvonnan tulokset;

6) valvoo, että 34 §:ssä tarkoitetut laboratoriot noudattavat elintarvikesäännöksiä;

Ehdotus

Kunta ilmoittaa hyväksymänsä elintarvikehuoneiston Ruokavirastolle, joka antaa elintarvikehuoneistolle hyväksymisnumeron.

12 §

Tiedottaminen elintarviketoiminnasta liikkuvassa elintarvikehuoneistossa

Elintarvikealan toimijan on tiedotettava:

3) elintarviketoiminnasta liikkuvassa poroteurastamossa ja sen yhteydessä olevassa hyväksytyssä elintarvikehuoneistossa Ruokavirastolle;

24 §

Ruokaviraston tehtävät

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, Ruokavirasto:

1) arvioi kunnan elintarvikevalvonnan suunnittelua, järjestämistä ja toteuttamista sekä julkaisee arvioinnin tulokset;

2) huolehtii lihantarkastuksesta ja muusta elintarvikevalvonnasta teurastamoissa, poroteurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa hyväksytyissä elintarvikehuoneistoissa;

3) huolehtii tarvittaessa ante mortem - tarkastuksesta alkuperätilalla taikka muualla teurastamon tai poroteurastamon ulkopuolella;

4) nimeää tarvittaessa muun kuin Ruokaviraston tai kunnan palveluksessa olevan eläinlääkärin tekemään ante mortem - tarkastuksen alkuperätilalla taikka muualla teurastamon tai poroteurastamon ulkopuolella;

5) julkaisee suorittamansa elintarvikevalvonnan tulokset;

7) vastaa tarvittaessa yhteistyössä kuntien kanssa Euroopan unionin lainsäädännössä edellytettävien ja kansallisten seuranta- ja valvontaohjelmien suunnittelusta ja toteutuksesta;

8) osallistuu tarvittaessa yhteistyössä kuntien kanssa elintarvikevalvonnan viranomaisnäytteiden sekä 7 kohdassa tarkoitettuihin seuranta- ja valvontaohjelmiin liittyvien näytteiden ottamisen ja analysoinnin suunnitteluun ja toteuttamiseen;

9) vastaa valtakunnallisesti erityistä asiantuntemusta vaativista elintarviketurvallisuuden valvontatehtävistä ja muista virallisista tehtävistä sekä valvontaraporttien kokoamisesta;

10) toimii Euroopan unionin lainsäädännössä ja kansainvälisissä sopimuksissa edellytettynä kansallisena viranomaisena tai yhteispisteenä elintarvikevalvontaan liittyvissä asioissa silloin, kun sitä ei ole säädetty muun viranomaisen tehtäväksi;

11) arvioi elintarvikehygieniasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 852/2004 8 artiklassa tarkoitetut hyvän käytännön ohjeet;

12) laatii virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU)2016/429 ja (EU)2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta annetun

6) valvoo, että 34 §:ssä tarkoitetut laboratoriot noudattavat elintarvikesäännöksiä;

7) vastaa tarvittaessa yhteistyössä kuntien kanssa Euroopan unionin lainsäädännössä edellytettävien ja kansallisten seuranta- ja valvontaohjelmien suunnittelusta ja toteutuksesta;

8) osallistuu tarvittaessa yhteistyössä kuntien kanssa elintarvikevalvonnan viranomaisnäytteiden sekä 7 kohdassa tarkoitettuihin seuranta- ja valvontaohjelmiin liittyvien näytteiden ottamisen ja analysoinnin suunnitteluun ja toteuttamiseen;

9) vastaa valtakunnallisesti erityistä asiantuntemusta vaativista elintarviketurvallisuuden valvontatehtävistä ja muista virallisista tehtävistä sekä valvontaraporttien kokoamisesta;

10) toimii Euroopan unionin lainsäädännössä ja kansainvälisissä sopimuksissa edellytettynä kansallisena viranomaisena tai yhteispisteenä elintarvikevalvontaan liittyvissä asioissa silloin, kun sitä ei ole säädetty muun viranomaisen tehtäväksi;

11) arvioi elintarvikehygieniasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 852/2004 8 artiklassa tarkoitetut hyvän käytännön ohjeet;

12) laatii virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY,

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 115 artiklassa tarkoitettujen elintarvikkeita koskevan valtakunnallisen valmiussuunnitelman;

13) johtaa ATP-sopimuksessa edellytettyä määräysten kansallista valvontaa ja hyväksyy mainitussa sopimuksessa edellytetyt kausitarkastus- ja tyyppitarkastusasemat.

91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 (virallista valvontaa koskeva asetus) 115 artiklassa tarkoitettujen elintarvikkeita koskevan valtakunnallisen valmiussuunnitelman;

13) johtaa ATP-sopimuksessa edellytettyä määräysten kansallista valvontaa ja hyväksyy mainitussa sopimuksessa edellytetyt kausitarkastus- ja tyyppitarkastusasemat.

25 §

Aluehallintoviraston tehtävät

Aluehallintovirasto suunnittelee, ohjaa ja valvoo elintarvikevalvontaa sekä valvoo elintarvikesäännösten noudattamista toimialueellaan tämän lain mukaisesti sekä lisäksi:

1) arvioi kunnan elintarvikevalvonnan järjestämistä ja julkaisee arvioinnin tulokset;

2) arvioi kuntien valvontasuunnitelmat sekä tarkastaa niiden noudattamista;

3) julkaisee suorittamansa elintarvikevalvonnan tulokset;

4) valvoo helposti pilaantuvien elintarvikkeiden kansainvälisiä kuljetuksia ja tällaisissa kuljetuksissa käytettävää erityiskalustoa ATP-sopimuksen mukaisesti.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, aluehallintovirasto huolehtii:

1) lihantarkastuksesta ja muusta elintarvikevalvonnasta poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa hyväksytyissä elintarvikehuoneistoissa;

2) tarvittaessa poroteurastamossa teurastettavan eläimen ante mortem - tarkastuksesta alkuperätilalla tai muualla teurastamon ulkopuolella.

Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettujen tulosten julkaisemisesta.

(kumotaan)

26 §

26 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ympäristökeskukset huolehtivat maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013) tarkoitettujen täydentävien ehtojen valvontaan kuuluvista kasvintuotannon elintarvikehygieniää koskevista tarkastuksista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset voivat tehtävää hoitaessaan ottaa viranomaisnäytteitä kasvinsuojeluainejäämien tutkimiseksi. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset voivat ottaa Ruokaviraston toimeksiannosta muita viranomaisnäytteitä.

27 §

Kunnan tehtävät

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, kunta:

1) tekee *aluehallintovirastolle* ja Ruokavirastolle elintarvikesäännösten mukaiset ilmoitukset ja raportit;

5) huolehtii tarvittaessa ante mortem - tarkastuksesta alkuperätilalla tai muualla teurastamon ulkopuolella;

Poiketen siitä, mitä 24 §:n 2 momentin 2 kohdassa säädetään, kunta voi hoitaa Ruokaviraston tehtäväksi säädetyn lihantarkastuksen ja muun elintarvikevalvonnan teurastamoissa ja riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa hyväksytyissä elintarvikehuoneistoissa, jos kunta on tehnyt siitä Ruokaviraston kanssa sopimuksen.

28 §

Elinvoimakeskuksen tehtävät

Elinvoimakeskukset huolehtivat tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (1334/2022) tarkoitetuista ehdollisuuden valvontaan kuuluvista kasvintuotannon elintarvikehygieniää koskevista tarkastuksista. *Elinvoimakeskukset* voivat tehtävää hoitaessaan ottaa viranomaisnäytteitä kasvinsuojeluainejäämien tutkimiseksi. Lisäksi *elinvoimakeskukset* voivat ottaa Ruokaviraston toimeksiannosta muita viranomaisnäytteitä.

27 §

Kunnan tehtävät

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, kunta:

1) tekee Ruokavirastolle elintarvikesäännösten mukaiset ilmoitukset ja raportit;

5) huolehtii tarvittaessa ante mortem - tarkastuksesta alkuperätilalla tai muualla teurastamon *tai poroteurastamon* ulkopuolella;

Poiketen siitä, mitä 24 §:n 2 momentin 2 kohdassa säädetään, kunta voi hoitaa Ruokaviraston tehtäväksi säädetyn lihantarkastuksen ja muun elintarvikevalvonnan teurastamoissa, *poroteurastamoissa*, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa hyväksytyissä elintarvikehuoneistoissa, jos kunta on tehnyt siitä Ruokaviraston kanssa sopimuksen.

28 §

*Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja
valvontaviraston tehtävät*

Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, *Sosiaali- ja terveysalan* lupa- ja valvontavirasto:

1) suunnittelee, ohjaa ja suorittaa yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien juomien valvontaa;

2) ohjaa aluehallintovirastoja alkoholijuomien vähittäismyyntitilojen valvonnassa.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, Lupa- ja valvontavirasto suunnittelee, ohjaa ja suorittaa yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien juomien valvontaa.

40 §

40 §

Tarkastus- ja läsnäolo-oikeus

Tarkastus- ja läsnäolo-oikeus

Valvontaviranomaisella ja 33 §:ssä tarkoitetulla toimeksiannon saaneella elimellä ja luonnollisella henkilöllä on oikeus tehdä virallisen valvonnan edellyttämiä tarkastuksia valvontakohteessa, tutustua asiakirjoihin ja elintarviketietoihin, tarkastaa toiminnassa käytetyt tilat, laitteet ja välineet sekä tarkastaa tilat, joita valvontaviranomainen perustellusta syystä epäilee käytettävän valvontakohteen elintarvike- tai kontaktimateriaalitoiminnassa. Valvontaviranomainen antaa tarvittaessa kehotuksia elintarvikesäännösten noudattamiseksi. Valvontaviranomaisen ohjauksessa olevalla opiskelijalla, joka suorittaa viranomaistoimintaan perehdyttävää harjoittelua, on oikeus olla läsnä valvontaviranomaisen suorittaessa valvontaa ja tarkastuksia. Ruokavirastolla on oikeus olla läsnä *aluehallintoviraston* ja kunnan suorittaessa valvontaa ja tarkastuksia. *Aluehallintovirastolla on oikeus olla läsnä toimialueellaan kunnan suorittaessa valvontaa ja tarkastuksia.*

Valvontaviranomaisella ja 33 §:ssä tarkoitetulla toimeksiannon saaneella elimellä ja luonnollisella henkilöllä on oikeus tehdä virallisen valvonnan edellyttämiä tarkastuksia valvontakohteessa, tutustua asiakirjoihin ja elintarviketietoihin, tarkastaa toiminnassa käytetyt tilat, laitteet ja välineet sekä tarkastaa tilat, joita valvontaviranomainen perustellusta syystä epäilee käytettävän valvontakohteen elintarvike- tai kontaktimateriaalitoiminnassa. Valvontaviranomainen antaa tarvittaessa kehotuksia elintarvikesäännösten noudattamiseksi. Valvontaviranomaisen ohjauksessa olevalla opiskelijalla, joka suorittaa viranomaistoimintaan perehdyttävää harjoittelua, on oikeus olla läsnä valvontaviranomaisen suorittaessa valvontaa ja tarkastuksia. Ruokavirastolla on oikeus olla läsnä kunnan suorittaessa valvontaa ja tarkastuksia.

45 §

45 §

*Viranomaisen ilmoitus- ja
tiedonantovelvollisuus*

*Viranomaisen ilmoitus- ja
tiedonantovelvollisuus*

Valvontaviranomaisen on ilmoitettava *aluehallintovirastolle ja Ruokavirastolle* todetuista vaaroista ihmisen terveydelle sekä tarvittaessa sellaisista valvonnassa esille tulleista muista seikoista, joilla voi olla vaikutusta elintarvikkeiden tai elintarvikekontaktimateriaalien turvallisuuteen tai jäljitettävyyteen taikka niistä annettaviin tietoihin. Valvontaviranomaisen on lisäksi ilmoitettava tartuntatautilaissa tarkoitetuille viranomaisille sellaisista valvonnassa esille tulleista seikoista, joilla voi olla merkitystä väestön suojaamisessa tartuntataudeilta.

Valvontaviranomaisen on ilmoitettava Ruokavirastolle todetuista vaaroista ihmisen terveydelle sekä tarvittaessa sellaisista valvonnassa esille tulleista muista seikoista, joilla voi olla vaikutusta elintarvikkeiden tai elintarvikekontaktimateriaalien turvallisuuteen tai jäljitettävyyteen taikka niistä annettaviin tietoihin. Valvontaviranomaisen on lisäksi ilmoitettava tartuntatautilaissa tarkoitetuille viranomaisille sellaisista valvonnassa esille tulleista seikoista, joilla voi olla merkitystä väestön suojaamisessa tartuntataudeilta.

46 §

Tiedonantovelvollisuus eläinten terveydentilasta ja pito-olosuhteista

Alkutuotantopaikalla eläinlääkärikäynnin tekevän eläinlääkärin ja viranomaistehtävissä käyvän henkilön, joka käynnin yhteydessä havaitsee, että eläinten terveydentila tai pito-olosuhteet ovat sellaiset, että ne oleellisesti heikentävät kyseisistä eläimistä saatavien eläinperäisten elintarvikkeiden turvallisuutta tai laatua, on ilmoitettava tästä eläinten omistajalle tai haltijalle sekä kunnan tämän lain mukaisia tehtäviä hoitavalle valvontaviranomaiselle viipymättä. Kunnalla on oikeus ilmoittaa edellä mainituista seikoista eläimet tai elintarvikkeet vastaanottavalle toimijalle sekä Ruokavirastolle ja aluehallintovirastolle.

73 §

Kunnan suorittamasta elintarvikevalvonnasta perittävät muut maksut

Kunta perii elintarvikealan toimijalta hyväksymänsä taksan mukaisen maksun 27 §:n 4 momentin 5 kohdan tarkoittamasta alkuperätilalla tai muualla teurastamon ulkopuolella tehtävästä ante mortem -tarkastuksesta.

46 §

Tiedonantovelvollisuus eläinten terveydentilasta ja pito-olosuhteista

Alkutuotantopaikalla eläinlääkärikäynnin tekevän eläinlääkärin ja viranomaistehtävissä käyvän henkilön, joka käynnin yhteydessä havaitsee, että eläinten terveydentila tai pito-olosuhteet ovat sellaiset, että ne oleellisesti heikentävät kyseisistä eläimistä saatavien eläinperäisten elintarvikkeiden turvallisuutta tai laatua, on ilmoitettava tästä eläinten omistajalle tai haltijalle sekä kunnan tämän lain mukaisia tehtäviä hoitavalle valvontaviranomaiselle viipymättä. Kunnalla on oikeus ilmoittaa edellä mainituista seikoista eläimet tai elintarvikkeet vastaanottavalle toimijalle ja Ruokavirastolle.

73 §

Kunnan suorittamasta elintarvikevalvonnasta perittävät muut maksut

Kunta perii elintarvikealan toimijalta hyväksymänsä taksan mukaisen maksun 27 §:n 4 momentin 5 kohdassa tarkoitetusta alkuperätilalla tai muualla teurastamon tai poroteurastamon ulkopuolella tehtävästä ante mortem -tarkastuksesta.

79 §

Rekisterit

Ruokavirasto, *aluehallintovirastot* ja kunnat pitävät yhdessä valvonnan ohjausta ja kehittämistä sekä suorittamaansa valvontaa varten valtakunnallista rekisteriä:

1) 8 §:ssä tarkoitetusta rekisteröidystä alkutuotannosta ja 9 §:ssä tarkoitetuista hyväksytyistä alkutuotantopaikoista;

2) 10 §:ssä tarkoitetusta rekisteröidystä elintarviketoiminnasta ja 11 §:ssä tarkoitetuista hyväksytyistä elintarvikehuoneistoista;

3) 13 §:ssä tarkoitetusta rekisteröidystä kontaktimateriaalitoiminnasta;

4) 34 §:ssä tarkoitetuista virallisista laboratorioista ja nimetyistä omavalvontalaboratorioista.

Ruokavirasto, *aluehallintovirastot* ja kunnat ovat 1 momentissa tarkoitetun rekisterin luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (*yleinen tietosuoja-asetus*) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 26 artiklassa tarkoitettuja yhteisrekisterinpitäjiä. Ruokavirasto, *aluehallintovirastot* ja kunnat käyttävät ja pitävät rekisteriä ajan tasalla tässä laissa säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Ruokavirasto vastaa rekisterin toimivuuteen liittyvien tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto pitää rekisteriä alkoholijuomien myyntipaikoista sekä alkoholijuomien valmistus- ja varastointipaikoista.

79 §

Rekisterit

Ruokavirasto ja kunnat pitävät yhdessä valvonnan ohjausta ja kehittämistä sekä suorittamaansa valvontaa varten valtakunnallista rekisteriä:

1) 8 §:ssä tarkoitetusta rekisteröidystä alkutuotannosta ja 9 §:ssä tarkoitetuista hyväksytyistä alkutuotantopaikoista;

2) 10 §:ssä tarkoitetusta rekisteröidystä elintarviketoiminnasta ja 11 §:ssä tarkoitetuista hyväksytyistä elintarvikehuoneistoista;

3) 13 §:ssä tarkoitetusta rekisteröidystä kontaktimateriaalitoiminnasta;

4) 34 §:ssä tarkoitetuista virallisista laboratorioista ja nimetyistä omavalvontalaboratorioista.

Ruokavirasto ja kunnat ovat 1 momentissa tarkoitetun rekisterin luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (*yleinen tietosuoja-asetus*) 26 artiklassa tarkoitettuja yhteisrekisterinpitäjiä. Ruokavirasto ja kunnat käyttävät ja pitävät rekisteriä ajan tasalla tässä laissa säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Ruokavirasto vastaa rekisterin toimivuuteen liittyvien tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä.

Lupa- ja valvontavirasto pitää rekisteriä alkoholijuomien myyntipaikoista sekä alkoholijuomien valmistus- ja varastointipaikoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

Voimassa oleva laki

Ehdotus

100.

Laki

elintarvikemarkkinalain 13 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elintarvikemarkkinalain (1121/2018) 13 b §:n 2 momentin 4 kohta,
sellaisena kuin se on laissa 116/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 b §

13 b §

Viranomaisten välinen tietojenvaihto

Viranomaisten välinen tietojenvaihto

Elintarvikemarkkinavaltuutettu voi omasta aloitteestaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tiedon tai asiakirjan, jonka se on saanut tai laatinut tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamisen yhteydessä, jos se on välttämätöntä:

Elintarvikemarkkinavaltuutettu voi omasta aloitteestaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tiedon tai asiakirjan, jonka se on saanut tai laatinut tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamisen yhteydessä, jos se on välttämätöntä:

4) Ruokavirastolle, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille, aluehallintovirastoille, Tullille ja kunnille niiden toimivaltaan kuuluvien maataloustuotteita tai elintarvikkeita koskevien vaatimusten tai niihin liittyvien tukien myöntämisedellytysten varmistamisen valvontaa varten.

4) Ruokavirastolle, Lupa- ja valvontavirastolle, elinvoimakeskukselle, Tullille ja kunnille niiden toimivaltaan kuuluvien maataloustuotteita tai elintarvikkeita koskevien vaatimusten tai niihin liittyvien tukien myöntämisedellytysten varmistamisen valvontaa varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

101.

Laki

eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 3 §:n 2 momentti ja 5 § sekä
muutetaan 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 3 momentti, 13 §:n 3 momentti, 22 §:n
1 momentti, 23 §:n 1 momentti, 26 §:n 1 momentti ja 32 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Viranomaiset

Viranomaiset

Ruokavirasto ohjaa ja valvoo keskushallinnon viranomaisena tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista.

Ruokavirasto ohjaa ja valvoo tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista.

Aluehallintovirasto valvoo tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista toimialueellaan.

kumotaan

4 §

4 §

*Eläinlääkäripalveluja koskeva
valtakunnallinen suunnitelma*

*Eläinlääkäripalveluja koskeva
valtakunnallinen suunnitelma*

Ruokaviraston on laadittava valtakunnallinen suunnitelma 8 §:ssä tarkoitetun järjestämisvastuun piiriin kuuluvista eläinlääkäripalveluista. Suunnitelman tulee sisältää eläinlääkäripalvelujen saatavuutta ja laatua sekä palvelujen valvontaa koskevat yleiset tavoitteet.

Ruokaviraston on laadittava suunnitelma 8 §:ssä tarkoitetun järjestämisvastuun piiriin kuuluvista eläinlääkäripalveluista. Suunnitelman tulee sisältää eläinlääkäripalvelujen saatavuutta ja laatua koskevat yleiset tavoitteet. Siihen tulee myös sisältyä suunnitelma eläinlääkäripalvelujen valvonnasta.

5 §

5 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

***Eläinlääkäripalveluja koskeva alueellinen
suunnitelma***

***Eläinlääkäripalveluja koskeva alueellinen
suunnitelma***

Aluehallintoviraston on laadittava alueellinen suunnitelma 8 §:ssä tarkoitetun julkisen järjestämisvastuun piiriin kuuluvien eläinlääkäripalvelujen valvonnasta alueellaan.

(kumotaan)

Alueellisessa suunnittelussa on otettava huomioon valtakunnallinen suunnitelma.

6 §

6 §

Järjestäjän suunnitelma

Järjestäjän suunnitelma

Järjestäjän suunnitelmassa on otettava huomioon tässä laissa sekä 1 §:n 3 momentissa mainituissa laeissa tarkoitetut valtakunnalliset ja alueelliset suunnitelmat. Aluehallintovirasto ohjaa järjestäjän suunnitelman laatimista sekä valvoo ja arvioi sen toteutumista.

Järjestäjän suunnitelmassa on otettava huomioon tässä laissa sekä 1 §:n 3 momentissa mainituissa laeissa tarkoitetut valtakunnalliset suunnitelmat. Ruokavirasto ohjaa järjestäjän suunnitelman laatimista sekä valvoo ja arvioi sen toteutumista.

13 §

13 §

Toimintaedellytykset ja ilmoitusvelvollisuus toimipisteistä sekä vastuu potilasasiakirjojen säilyttämisestä

Toimintaedellytykset ja ilmoitusvelvollisuus toimipisteistä sekä vastuu potilasasiakirjojen säilyttämisestä.

Järjestäjän tulee ilmoittaa aluehallintovirastolle niiden toimipisteiden yhteystiedot, joissa se tuottaa eläinlääkäripalveluja itse.

Järjestäjän tulee ilmoittaa Ruokavirastolle niiden toimipisteiden yhteystiedot, joissa se tuottaa eläinlääkäripalveluja itse

22 §

22 §

Korvaus valvontatehtävistä

Korvaus valvontatehtävistä

Valtion varoista maksetaan järjestäjälle korvaus 20 §:n 2 momentissa tarkoitettujen valvontatehtävien suorittamisesta. Korvauksen perusteena ovat järjestäjälle aiheutuvat välittömät kustannukset. Korvaus ei saa ylittää tehtävistä järjestäjälle aiheutuneiden todellisten kustannusten

Valtion varoista maksetaan järjestäjälle korvaus 20 §:n 2 momentissa tarkoitettujen valvontatehtävien suorittamisesta. Korvauksen perusteena ovat järjestäjälle aiheutuvat välittömät kustannukset. Korvaus ei saa ylittää tehtävistä järjestäjälle aiheutuneiden todellisten kustannusten

Voimassa oleva laki

määrää. Aluehallintovirasto maksaa korvauksen laskutusta vastaan.

23 §

Ilmoitusvelvollisuus

Yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan tulee tehdä toiminnastaan kirjallinen ilmoitus sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella palveluntuottajalla on kiinteä toimipaikka. Jos yksityisellä eläinlääkäripalvelun tuottajalla ei ole kiinteää toimipaikkaa, ilmoitus tulee tehdä sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella eläinlääkäripalveluja pääasiallisesti aiotaan tarjota.

26 §

Tarkastusoikeus

Ruokavirastolla ja aluehallintovirastolla on oikeus päästä paikkoihin, joissa tarjotaan eläinlääkäripalveluja, sekä tarkastaa järjestäjän, yliopiston ja yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan toimitilat, työvälineet, kirjanpito, potilasasiakirjat ja muut eläinlääkäripalvelujen tuottamista koskevat asiakirjat, jos se on tarpeen tässä laissa säädetyn valvonnan toteuttamiseksi. Ruokavirasto voi määrätä aluehallintoviraston suorittamaan tarkastuksen.

32 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Ruokavirastolla ja aluehallintovirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada eläinlääkäripalvelujen valvomiseksi välttämättömät palvelujen tuottamiseen liittyvät tiedot ja potilastiedot toisiltaan, 30 §:ssä tarkoitettusta rekisteristä sekä

Ehdotus

määrää. Ruokavirasto maksaa korvauksen laskutusta vastaan.

23 §

Ilmoitusvelvollisuus

Yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan tulee tehdä toiminnastaan kirjallinen ilmoitus Ruokavirastolle.

26 §

Tarkastusoikeus

Ruokavirastolla on oikeus päästä paikkoihin, joissa tarjotaan eläinlääkäripalveluja, sekä tarkastaa järjestäjän, yliopiston ja yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan toimitilat, työvälineet, kirjanpito, potilasasiakirjat ja muut eläinlääkäripalvelujen tuottamista koskevat asiakirjat, jos se on tarpeen tässä laissa säädetyn valvonnan toteuttamiseksi.

32 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus ja salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Ruokavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada eläinlääkäripalvelujen valvomiseksi välttämättömät palvelujen tuottamiseen liittyvät tiedot ja potilastiedot 30 §:ssä tarkoitettusta rekisteristä sekä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

järjestäjiltä, yliopistolta ja yksityisiltä
eläinlääkäripalvelun tuottajilta.

järjestäjiltä, yliopistolta ja yksityisiltä
eläinlääkäripalvelun tuottajilta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

102.

Laki

eläintautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eläintautilain (76/2021) 68 § sekä

muutetaan 3 §:n 1 momentin 11 kohta, 13 §:n 1 ja 2 momentti, 14 §:n 1 momentti, 19 §:n 1 momentti, 20 §:n 1 momentti, 22 §:n 1–3 momentti, 25 ja 29 §, 32 §:n 1–3 momentti, 34 §:n 1 momentti, 36 §:n 2 ja 3 momentti, 38 §:n 2 momentin johdantokappale, 39 §:n 1 ja 2 momentti, 40 §:n 2 momentin johdantokappale, 41 §:n 2 momentin johdantokappale, 42 §:n 3 momentti, 45 §:n 3 momentti, 60 §:n 4 momentti, 61 §:n 3 momentti, 67 §, 69 §:n 3 ja 4 momentti, 72 §:n 2 momentti, 73 §:n 1 ja 2 momentti, 76 §:n 3 momentti, 91 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 93 §:n 1 ja 2 momentti, 94 §:n 1 momentti, 94 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 96 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 22 §:n 3 momentti laissa 643/2022, 32 §:n 2 momentti laissa 33/2023, 67 § osaksi laissa 289/2023 sekä 76 §:n 3 momentti ja 94 a §:n 1 momentin johdantokappale laissa 1073/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

11) *eläinterveysviranomaisella*
Ruokavirastoa, aluehallintovirastoa ja
kunnaneläinlääkäreitä;

11) *eläinterveysviranomaisella*
Ruokavirastoa ja kunnaneläinlääkäreitä;

13 §

13 §

*Sitoutuminen vapaaehtoiseen
terveysvalvontaan sekä päätös
terveysluokasta*

*Sitoutuminen vapaaehtoiseen
terveysvalvontaan sekä päätös
terveysluokasta*

Toimijan, joka haluaa sitoutua vapaaehtoiseen terveysvalvontaan, tulee ilmoittaa asiasta aluehallintovirastolle. Aluehallintovirasto tekee päätöksen pitopaikan terveysluokasta.

Aluehallintovirasto saa peruuttaa terveysluokkaa koskevan päätöksensä, jos pitopaikassa ei noudateta 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuja kieltoja, ehtoja, rajoituksia ja velvoitteita. Aluehallintoviraston tulee peruuttaa terveysluokkaa koskeva päätös, jos toimija ilmoittaa lopettavansa terveysvalvonnan kyseisen pitopaikan osalta.

Toimijan, joka haluaa sitoutua vapaaehtoiseen terveysvalvontaan, tulee ilmoittaa asiasta *Ruokavirastolle*. *Ruokavirasto* tekee päätöksen pitopaikan terveysluokasta.

Ruokavirasto saa peruuttaa terveysluokkaa koskevan päätöksensä, jos pitopaikassa ei noudateta 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuja kieltoja, ehtoja, rajoituksia ja velvoitteita. *Ruokaviraston* tulee peruuttaa terveysluokkaa koskeva päätös, jos toimija ilmoittaa lopettavansa terveysvalvonnan kyseisen pitopaikan osalta.

14 §

14 §

*B- tai c-luokan taudin hävittämishjelmaan
sisältyvä pitopaikkojen luokittelu*

*B- tai c-luokan taudin hävittämishjelmaan
sisältyvä pitopaikkojen luokittelu*

Luetteloituja lajeja pitäviä pitopaikkoja voidaan luokitella eläinterveys säännösten 31 ja 32 artiklan nojalla säädetyllä tavalla pitopaikan taudista vapaan aseman tai vektoreilta suojatun aseman perusteella alueella, jolla toteutetaan 8 §:ssä tarkoitettua hävittämishjelmaa b- tai c-luokan taudin vastustamiseksi. Aluehallintovirasto tekee pitopaikan asemaa koskevat päätökset.

Luetteloituja lajeja pitäviä pitopaikkoja voidaan luokitella eläinterveys säännösten 31 ja 32 artiklan nojalla säädetyllä tavalla pitopaikan taudista vapaan aseman tai vektoreilta suojatun aseman perusteella alueella, jolla toteutetaan tämän lain 8 §:ssä tarkoitettua hävittämishjelmaa b- tai c-luokan taudin vastustamiseksi. *Ruokavirasto* tekee pitopaikan asemaa koskevat päätökset.

19 §

19 §

Velvollisuus ilmoittaa eläintaudeista

Velvollisuus ilmoittaa eläintaudeista

Jos toimija tai lemmikkieläinten pitäjä epäilee tai toteaa eläimellä olevan luetteloitu tai uusi tauti taikka muu torjuttava tai valvottava eläintauti, hänen on ilmoitettava asiasta kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastolle. Sama ilmoitusvelvollisuus on muulla luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä, joka osallistuu eläimen tutkimiseen, hoitoon, käsittelyyn,

Jos toimija tai lemmikkieläinten pitäjä epäilee tai toteaa eläimellä olevan luetteloitu tai uusi tauti taikka muu torjuttava tai valvottava eläintauti, hänen on ilmoitettava asiasta *eläinterveysviranomaiselle*. Sama ilmoitusvelvollisuus on muulla luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä, joka osallistuu eläimen tutkimiseen, hoitoon, käsittelyyn, kuljetukseen, lopetukseen, teurastukseen,

kuljetukseen, lopetukseen, teurastukseen, metsästykseseen, pyyntiin tai tarkkailuun. Epäilyä koskeva ilmoitus on tehtävä myös epätavallisesta kuolleisuudesta ja muista vakavan eläntaudin merkeistä, eläimen lähiympäristöstä otetusta näytteestä todetusta eläntaudista sekä tuotantomäärien merkittävästä vähentymisestä määrittämättömästä syystä. Ilmoitus on tehtävä välittömästi, jos se koskee a-luokan tautia tai jos merkit viittaavat tällaisen taudin esiintymiseen. Ilmoitus on tehtävä heti kun se on käytännössä mahdollista, jos se koskee muuta luetteloitua tautia, uutta tautia tai muuta torjuttavaa tai valvottavaa eläintautia tai jos merkit viittaavat tällaisen eläntaudin esiintymiseen.

metsästykseseen, pyyntiin tai tarkkailuun. Epäilyä koskeva ilmoitus on tehtävä myös epätavallisesta kuolleisuudesta ja muista vakavan eläntaudin merkeistä, eläimen lähiympäristöstä otetusta näytteestä todetusta eläntaudista sekä tuotantomäärien merkittävästä vähentymisestä määrittämättömästä syystä. Ilmoitus on tehtävä välittömästi, jos se koskee a-luokan tautia tai jos merkit viittaavat tällaisen taudin esiintymiseen. Ilmoitus on tehtävä heti kun se on käytännössä mahdollista, jos se koskee muuta luetteloitua tautia, uutta tautia tai muuta torjuttavaa tai valvottavaa eläintautia tai jos merkit viittaavat tällaisen eläntaudin esiintymiseen.

20 §

Eläinlääkärin ja laboratorion ilmoitusvelvollisuus

Jos eläinlääkäri epäilee tai toteaa eläimellä olevan luetteloitu tai uusi tauti taikka muu ilmoitettava eläntauti, hänen on salassapitovelvollisuuden estämättä ilmoitettava asiasta kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastolle. Ilmoitus on tehtävä välittömästi, jos se koskee a-luokan tautia, ja heti kun se on käytännössä mahdollista, jos se koskee muuta luetteloitua tautia, uutta tautia tai muuta torjuttavaa tai valvottavaa eläintautia.

20 §

Eläinlääkärin ja laboratorion ilmoitusvelvollisuus

Jos eläinlääkäri epäilee tai toteaa eläimellä olevan luetteloitu tai uusi tauti taikka muu ilmoitettava eläntauti, hänen on salassapitovelvollisuuden estämättä ilmoitettava asiasta *eläinterveysviranomaiselle*. Ilmoitus on tehtävä välittömästi, jos se koskee a-luokan tautia, ja heti kun se on käytännössä mahdollista, jos se koskee muuta luetteloitua tautia, uutta tautia tai muuta torjuttavaa tai valvottavaa eläintautia.

22 §

Eläinterveysviranomaisen ilmoitusvelvollisuus

Jos kunnaneläinlääkäri epäilee tai toteaa eläimellä olevan luetteloitu tauti, uusi tauti tai muu ilmoitettava eläntauti taikka jos hän vastaanottaa 19 tai 20 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen, hänen on ilmoitettava asiasta aluehallintovirastolle. Lisäksi kunnaneläinlääkärin on kuukausittain toimitettava aluehallintovirastolle yhteenveto

22 §

Eläinterveysviranomaisen ilmoitusvelvollisuus

Jos kunnaneläinlääkäri epäilee tai toteaa eläimellä olevan luetteloitu tauti, uusi tauti tai muu ilmoitettava eläntauti taikka jos hän vastaanottaa 19 tai 20 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen, hänen on ilmoitettava asiasta *Ruokavirastolle*. Lisäksi kunnaneläinlääkärin on kuukausittain toimitettava *Ruokavirastolle* yhteenveto kaikista virka-alueellaan

kaikista virka-alueellaan todetuista luetteloiduista taudeista, uusista taudeista ja muista ilmoitettavista eläintaudeista. Yhteenvedoon ei kuitenkaan tarvitse merkitä tietoja, jotka on talletettu Ruokaviraston käytössä olevaan tietojärjestelmään.

Aluehallintoviraston on saatettava vastaanottamansa 1 momentissa sekä 19 ja 20 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset Ruokaviraston tietoon, ellei eläintautia ole todettu Ruokavirastossa tutkitusta näytteestä. Lisäksi aluehallintoviraston on toimitettava Ruokavirastoon kuukausittain kooste 1 momentissa tarkoitetuista yhteenvedoista. Ruokaviraston on ilmoitettava luetteloitujen tautien, uusien tautien sekä muiden torjuttavien ja valvottavien eläintautien esiintymisestä maa- ja metsätalousministeriölle.

Kunnaneläinlääkärin ja aluehallintoviraston on ilmoitettava asianomaiselle hyvinvointialueen tartuntataudeista vastaavalle lääkärielle sellaisista eläintaudeista, joista voi aiheutua vaaraa ihmisten terveydelle.

25 §

A–c-luokan tautia koskevat toimenpiteet

Aluehallintovirasto huolehtii eläinterveys säännösten III osan II osastossa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetystä epidemiologisesta selvityksestä ja sellaisista mainituissa osastossa ja mainituissa säännöksissä säädetyistä alustavista taudintorjuntatoimenpiteistä ja muista taudintorjuntatoimenpiteistä, jotka koskevat a–c-luokan taudin leviämisen estämistä. Aluehallintoviraston on saatettava luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle annettu taudin leviämisen estämistä koskeva päätös välittömästi Ruokaviraston tietoon.

todetuista luetteloiduista taudeista, uusista taudeista ja muista ilmoitettavista eläintaudeista. Yhteenvedoon ei kuitenkaan tarvitse merkitä tietoja, jotka on talletettu Ruokaviraston käytössä olevaan tietojärjestelmään.

Ruokaviraston on ilmoitettava luetteloitujen tautien, uusien tautien sekä muiden torjuttavien ja valvottavien eläintautien esiintymisestä maa- ja metsätalousministeriölle.

Eläinterveysviranomaisen on ilmoitettava asianomaiselle hyvinvointialueen tartuntataudeista vastaavalle lääkärielle sellaisista eläintaudeista, joista voi aiheutua vaaraa ihmisten terveydelle.

25 §

A–c-luokan tautia koskevat toimenpiteet

Ruokavirasto huolehtii eläinterveys säännösten III osan II osastossa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetystä epidemiologisesta selvityksestä ja sellaisista mainituissa osastossa ja mainituissa säännöksissä säädetyistä alustavista taudintorjuntatoimenpiteistä ja muista taudintorjuntatoimenpiteistä, jotka koskevat a–c-luokan taudin leviämisen estämistä. Tässä tarkoituksessa Ruokavirasto tekee tarvittavat luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle osoitettavat taudin leviämisen estämistä koskevat päätökset.

Jos eläintaudin epäilyä ei voida sulkea pois tai eläintaudin esiintymistä vahvistaa eläintä lopettamatta, aluehallintovirasto voi määrätä pidettävän eläimen lopetettavaksi.

Aluehallintovirasto voi myöntää sille, jolle taudin leviämisen estämistä koskeva päätös on osoitettu, luvan poiketa päätöksestä joltakin osin, jos eläinterveys säännöstö ja sen nojalla annetut säännökset tämän mahdollistavat, poikkeamiseen on perusteltu tarve eikä poikkeaminen aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa. Luvassa voidaan asettaa eläintaudin leviämisen estämiseksi tarpeellisia ehtoja.

Jos eläintaudin epäilyä ei voida sulkea pois tai eläintaudin esiintymistä vahvistaa eläintä lopettamatta, *Ruokavirasto* voi määrätä pidettävän eläimen lopetettavaksi.

Ruokavirasto voi myöntää sille, jolle taudin leviämisen estämistä koskeva päätös on osoitettu, luvan poiketa päätöksestä joltakin osin, jos eläinterveys säännöstö ja sen nojalla annetut säännökset tämän mahdollistavat, poikkeamiseen on perusteltu tarve eikä poikkeaminen aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa. Luvassa voidaan asettaa eläintaudin leviämisen estämiseksi tarpeellisia ehtoja.

Ruokavirasto päättää eläinterveys säännöstön III osan II osastossa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetyistä muista kuin 1 momentissa tarkoitetuista a–c-luokan taudin vuoksi toteutettavista taudintorjuntatoimenpiteistä, ellei tässä laissa toisin säädetä. Ruokaviraston on saatettava luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön kohdistamansa taudintorjuntatoimenpiteitä koskeva päätös välittömästi aluehallintoviraston tietoon.

Poiketen siitä, mitä 1 ja 4 momentissa säädetään, vyöhykkeitä koskevasta toimivallasta säädetään jäljempänä tässä luvussa.

29 §

Vyöhykettä koskevasta päätöksestä poikkeaminen

Aluehallintovirasto saa myöntää Euroopan unionin säädösten sallimia yksittäistapauksia koskevia ja tapauskohtaista riskinarviointia edellyttäviä poikkeuksia Ruokaviraston perustamalla vyöhykkeellä noudatettavista kielloista, ehdoista, rajoituksista tai toteutettavista toimenpiteistä, jos poikkeaminen ei aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa. Lupa poikkeamiseen myönnetään hakemuksesta. Luvassa asetetaan

Ruokavirasto päättää lisäksi eläinterveys säännöstön III osan II osastossa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetyistä muista kuin 1 momentissa tarkoitetuista a–c-luokan taudin vuoksi toteutettavista taudintorjuntatoimenpiteistä, ellei tässä laissa toisin säädetä. *Tässä tarkoituksessa Ruokavirasto tekee tarvittavat luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle osoittavat taudintorjuntatoimenpiteitä koskevat päätökset.*

Poiketen siitä, mitä 1 ja 4 momentissa säädetään, vyöhykkeitä koskevasta toimivallasta säädetään jäljempänä tässä luvussa

29 §

Vyöhykettä koskevasta päätöksestä poikkeaminen

Ruokavirasto saa myöntää Euroopan unionin säädöksissä sallittuja yksittäistapauksia koskevia ja tapauskohtaista riskinarviointia edellyttäviä poikkeuksia perustamallaan vyöhykkeellä noudatettavista kielloista, ehdoista, rajoituksista tai toteutettavista toimenpiteistä, jos poikkeaminen ei aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa. Lupa poikkeamiseen myönnetään hakemuksesta. Luvassa asetetaan

eläntaudin vastustamiseksi välttämättömät ehdot.

Aluehallintovirasto voi hakemuksesta myöntää yksittäistapauksessa luvan poiketa 26 §:n 2 momentissa tarkoitettulla muulla rajoitusvyöhykkeellä tai rokotusvyöhykkeellä noudatettavista kielloista, ehdoista, rajoituksista tai toteutettavista toimenpiteistä, jos poikkeaminen sallitaan vyöhykettä koskevassa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä eikä se aiheuta eläntaudin leviämisen vaaraa. Luvassa asetetaan eläntaudin vastustamiseksi välttämättömät ehdot.

32 §

Tautitilanteen selvittäminen ja taudin leviämisen estäminen

Jos eläimellä epäillään muuta torjuttavaa tai valvottavaa eläntautia 19 tai 20 §:ssä tarkoitettun ilmoituksen perusteella tai muusta syystä, eläinterveysviranomaisten tulee viipymättä pyrkiä selvittämään tautitilanne. Tässä tarkoituksessa eläinterveysviranomaiset voivat toteuttaa niitä tutkimuksia, joista a-luokan taudin osalta säädetään eläinterveys säännösten 54 artiklassa. Jos aluehallintovirasto tutkimusten perusteella tai muusta syystä epäilee eläimellä muuta torjuttavaa eläntautia tai valvottavaa eläntautia tai mainittu eläntauti on todettu, aluehallintovirasto voi toteuttaa välttämättömiä epidemiologista selvitystä sekä eläntaudin leviämisen estämistä koskevia toimenpiteitä, joista eläinterveys säännösten 55–57 ja 70 artiklassa säädetään a-luokan taudin osalta. Aluehallintoviraston on saatettava luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön kohdistamansa taudin leviämisen estämiseksi tehty päätös välittömästi Ruokaviraston tietoon.

Jos muun torjuttavan eläntaudin epäilyä ei voida sulkea pois tai eläntaudin esiintymistä vahvistaa eläintä lopettamatta, aluehallintovirasto voi määrätä pidettävän eläimen lopetettavaksi. Jos luonnonvaraisia

eläntaudin vastustamiseksi välttämättömät ehdot.

Ruokavirasto voi hakemuksesta myöntää yksittäistapauksessa luvan poiketa 26 §:n 2 momentissa tarkoitettulla muulla rajoitusvyöhykkeellä tai rokotusvyöhykkeellä noudatettavista kielloista, ehdoista, rajoituksista tai toteutettavista toimenpiteistä, jos poikkeaminen sallitaan vyöhykettä koskevassa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä eikä se aiheuta eläntaudin leviämisen vaaraa. Luvassa asetetaan eläntaudin vastustamiseksi välttämättömät ehdot.

32 §

Tautitilanteen selvittäminen ja taudin leviämisen estäminen

Jos eläimellä epäillään muuta torjuttavaa tai valvottavaa eläntautia 19 tai 20 §:ssä tarkoitettun ilmoituksen perusteella tai muusta syystä, eläinterveysviranomaisten tulee viipymättä pyrkiä selvittämään tautitilanne. Tässä tarkoituksessa eläinterveysviranomaiset voivat toteuttaa niitä tutkimuksia, joista a-luokan taudin osalta säädetään eläinterveys säännösten 54 artiklassa. Jos *Ruokavirasto* tutkimusten perusteella tai muusta syystä epäilee eläimellä muuta torjuttavaa eläntautia tai valvottavaa eläntautia tai mainittu eläntauti on todettu, *Ruokavirasto* voi toteuttaa välttämättömiä epidemiologista selvitystä sekä eläntaudin leviämisen estämistä koskevia toimenpiteitä, joista eläinterveys säännösten 55–57 ja 70 artiklassa säädetään a-luokan taudin osalta. *Tässä tarkoituksessa Ruokavirasto tekee tarvittavat luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle osoitettavat taudin leviämisen estämistä koskevat päätökset.*

Jos muun torjuttavan eläntaudin epäilyä ei voida sulkea pois tai eläntaudin esiintymistä vahvistaa eläintä lopettamatta, *Ruokavirasto* voi määrätä pidettävän eläimen lopetettavaksi. Jos luonnonvaraisia eläimiä

Voimassa oleva laki

eläimiä koskeviin toimenpiteisiin ryhtyminen edellyttää luonnonsuojelulaissa (9/2023), metsästyslaissa (615/1993) tai kalastuslaissa (379/2015) tarkoitettua lupaa, aluehallintovirasto vastaa luvan hakemisesta.

Aluehallintovirasto voi myöntää sille, jolle taudin leviämisen estämiseksi tehty päätös on osoitettu, luvan poiketa päätöksestä joltakin osin, jos poikkeamiseen on perusteltu tarve eikä poikkeaminen aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa. Luvassa voidaan asettaa eläintaudin leviämisen estämiseksi tarpeellisia ehtoja.

34 §

Taudin leviämisen estämistä koskevan päätöksen voimassaolo

Aluehallintoviraston on kumottava 32 §:n 1 momentissa tarkoitettu päätös välittömästi, kun se ei enää epäile eläintautia. Päätös on kumottava välittömästi myös, kun on voitu laboratoriotutkimuksin tai muulla riittävällä tavalla varmistua siitä, ettei eläintautia enää esiinny pitopaikassa tai muussa paikassa, tai ettei eläintaudista enää aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tehtyjen taudintorjuntatoimenpiteiden seurauksena.

36 §

TSE-asetuksen nojalla suoritettava taudintorjunta

Aluehallintovirasto huolehtii TSE-asetuksen 12 ja 13 artiklassa säädetyistä toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä. *Ruokavirasto päättää kuitenkin 13 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetyistä taudintorjuntatoimenpiteistä.*

Aluehallintovirasto voi myöntää hakemuksesta yksittäistapauksessa luvan poiketa siirtorajoituksia sisältävästä taudin leviämisen estämiseksi tehdystä päätöksestä, jos TSE-asetuksessa niin säädetään ja

Ehdotus

koskeviin toimenpiteisiin ryhtyminen edellyttää luonnonsuojelulaissa (9/2023), metsästyslaissa (615/1993) tai kalastuslaissa (379/2015) tarkoitettua lupaa, *Ruokavirasto* vastaa luvan hakemisesta.

Ruokavirasto voi myöntää sille, jolle taudin leviämisen estämiseksi tehty päätös on osoitettu, luvan poiketa päätöksestä joltakin osin, jos poikkeamiseen on perusteltu tarve eikä poikkeaminen aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa. Luvassa voidaan asettaa eläintaudin leviämisen estämiseksi tarpeellisia ehtoja.

34 §

Taudin leviämisen estämistä koskevan päätöksen voimassaolo

Ruokaviraston on kumottava 32 §:n 1 momentissa tarkoitettu päätös välittömästi, kun se ei enää epäile eläintautia. Päätös on kumottava välittömästi myös, kun on voitu laboratoriotutkimuksin tai muulla riittävällä tavalla varmistua siitä, ettei eläintautia enää esiinny pitopaikassa tai muussa paikassa tai ettei eläintaudista enää aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tehtyjen taudintorjuntatoimenpiteiden seurauksena.

36 §

TSE-asetuksen nojalla suoritettava taudintorjunta

Ruokavirasto huolehtii TSE-asetuksen 12 ja 13 artiklassa säädetyistä toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä.

Ruokavirasto voi myöntää hakemuksesta yksittäistapauksessa luvan poiketa siirtorajoituksia sisältävästä taudin leviämisen estämiseksi tehdystä päätöksestä, jos TSE-asetuksessa niin säädetään ja poikkeamiseen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

poikkeamiseen on perusteltu tarve eikä poikkeaminen aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa. Luvassa voidaan asettaa eläintaudin leviämisen estämiseksi tarpeellisia ehtoja.

on perusteltu tarve eikä poikkeaminen aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa. Luvassa voidaan asettaa eläintaudin leviämisen estämiseksi tarpeellisia ehtoja.

38 §

38 §

Toimenpiteet eräiden zoonoosien leviämisen estämiseksi

Toimenpiteet eräiden zoonoosien leviämisen estämiseksi

Jos ihmisten terveydelle aiheutuvan vaaran torjumiseksi on välttämätöntä, aluehallintovirasto voi 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa toteuttaa tai määrätä kunnaneläinlääkärin toteuttamaan pitopaikassa tutkimuksen tautitilanteen selvittämiseksi sekä toimijalle osoitettavalla päätöksellään määrätä:

Jos ihmisten terveydelle aiheutuvan vaaran torjumiseksi on välttämätöntä, *Ruokavirasto* voi 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa toteuttaa tai määrätä kunnaneläinlääkärin toteuttamaan pitopaikassa tutkimuksen tautitilanteen selvittämiseksi sekä toimijalle osoitettavalla päätöksellään määrätä:

39 §

39 §

Pitopaikkojen hyväksyminen maaeläinten ja niistä saatujen tuotteiden siirtoja varten

Pitopaikkojen hyväksyminen maaeläinten ja niistä saatujen tuotteiden siirtoja varten

Aluehallintovirasto päättää eläinterveys säännösten 94 ja 95 artiklassa tarkoitettua pitopaikkojen hyväksymisestä.

Ruokavirasto päättää eläinterveys säännösten 94 ja 95 artiklassa tarkoitettua pitopaikkojen hyväksymisestä.

Aluehallintovirasto päättää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 täydentämisestä sukusolujen ja alkioiden pitopaikkojen hyväksymisen sekä tiettyjen pidettävien maaeläinten sukusolujen ja alkioiden unionin sisäisiin siirtoihin sovellettavien jäljitettävyyttä ja eläinterveyttä koskevien vaatimusten osalta annetussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2020/686 säädetyistä hyväksytyyn sukusolujen ja alkioiden pitopaikan toimintaa koskevista kotijäsenvaltion viranomaisen poikkeusluvista.

Ruokavirasto päättää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 täydentämisestä sukusolujen ja alkioiden pitopaikkojen hyväksymisen sekä tiettyjen pidettävien maaeläinten sukusolujen ja alkioiden unionin sisäisiin siirtoihin sovellettavien jäljitettävyyttä ja eläinterveyttä koskevien vaatimusten osalta annetussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2020/686 säädetyistä hyväksytyyn sukusolujen ja alkioiden pitopaikan toimintaa koskevista kotijäsenvaltion viranomaisen poikkeusluvista.

40 §

40 §

Sperman keräysaseman hyväksyminen kotimaankauppaa varten

Sperman keräysaseman hyväksyminen kotimaankauppaa varten

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Aluehallintovirasto hyväksyy sperman keräysaseman hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että:

Ruokavirasto hyväksyy sperman keräysaseman hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että:

41 §

Alkioiden keräysryhmän hyväksyminen kotimaankauppaa varten

41 §

Alkioiden keräysryhmän hyväksyminen kotimaankauppaa varten

Aluehallintovirasto hyväksyy alkioiden keräysryhmän hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että:

Ruokavirasto hyväksyy alkioiden keräysryhmän hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että:

42 §

Kotimaankauppaa varten hyväksytyin sperman keräysaseman ja alkioiden keräysryhmän toiminta

42 §

Kotimaankauppaa varten hyväksytyin sperman keräysaseman ja alkioiden keräysryhmän toiminta

Toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista on ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle.

Toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista on ilmoitettava viipymättä *Ruokavirastolle*.

45 §

Siirtoihin liittyvät toimijoiden ja viranomaisten ilmoitukset

45 §

Siirtoihin liittyvät toimijoiden ja viranomaisten ilmoitukset

Kunnaneläinlääkäri tai aluehallintovirasto tekee ne suunniteltuja eläinten ja tuotteiden siirtoja koskevat ilmoitukset määräpaikkana olevan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jotka eläinterveys säännösten tai sen nojalla annettujen säädösten mukaan ovat alkuperäjäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen vastuulla. Kunnaneläinlääkäri tai aluehallintovirasto voi kuitenkin antaa toimijan huolehtia ilmoitusta varten tarvittavien perustietojen kirjaamisesta valvonta-asetuksessa tarkoitettuun virallisen valvonnan sähköiseen tiedonhallintajärjestelmään sekä silloin, kun

Eläinterveysviranomaisen tekee ne suunniteltuja eläinten ja tuotteiden siirtoja koskevat ilmoitukset määräpaikkana olevan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jotka eläinterveys säännösten tai sen nojalla annettujen säädösten mukaan ovat alkuperäjäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen vastuulla. Eläinterveysviranomaisen voi kuitenkin antaa toimijan huolehtia ilmoitusta varten tarvittavien perustietojen kirjaamisesta valvonta-asetuksessa tarkoitettuun virallisen valvonnan sähköiseen tiedonhallintajärjestelmään sekä silloin, kun

Voimassa oleva laki

siirrossa ei vaadita eläinterveystodistusta, myös ilmoituksen laatimisesta ja lähettämistä järjestelmän kautta. Toimijalla, joka tallettaa tietoja sähköiseen tiedonhallintajärjestelmään, tai hänen edustajallaan on oikeus saada valvontaviranomaiselta maksutta tarvittavat järjestelmää koskevat käyttöoikeudet.

60 §

Väliaikainen kuljetuskielto

Aluehallintovirasto voi yksittäistapauksessa myöntää hakemuksesta luvan poiketa tässä pykälässä tarkoitettusta kiellosta tai rajoituksesta edellyttäen, että luvan myöntäminen ei aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa.

61 §

Toimivalta päättää muista kiiretoimista ja uusia tauteja koskevista toimenpiteistä

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä koskevan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön kohdistuvan yksittäistapausta koskevan päätöksen tai rajoitusvyöhykkeen perustamista ja sillä noudatettavia kieltoja, ehtoja, rajoituksia ja toimenpiteitä koskevan päätöksen tekee *aluehallintovirasto tai Ruokavirasto niitä koskevan tässä laissa säädetyn toimivaltajaon mukaisesti.*

67 §

Ruokavirasto

Ruokavirasto suunnittelee, ohjaa, kehittää ja valvoo valtakunnallisesti eläintautien vastustamista.

Ehdotus

siirrossa ei vaadita eläinterveystodistusta, myös ilmoituksen laatimisesta ja lähettämistä järjestelmän kautta. Toimijalla, joka tallettaa tietoja sähköiseen tiedonhallintajärjestelmään, tai hänen edustajallaan on oikeus saada *eläinterveysviranomaiselta* maksutta tarvittavat järjestelmää koskevat käyttöoikeudet.

60 §

Väliaikainen kuljetuskielto

Ruokavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää hakemuksesta luvan poiketa tässä pykälässä tarkoitettusta kiellosta tai rajoituksesta edellyttäen, että luvan myöntäminen ei aiheuta eläintaudin leviämisen vaaraa.

61 §

Toimivalta päättää muista kiiretoimista ja uusia tauteja koskevista toimenpiteistä

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä koskevan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön kohdistuvan yksittäistapausta koskevan päätöksen tai rajoitusvyöhykkeen perustamista ja sillä noudatettavia kieltoja, ehtoja, rajoituksia ja toimenpiteitä koskevan päätöksen tekee Ruokavirasto.

67 §

Ruokavirasto

Ruokavirasto suunnittelee, ohjaa, kehittää ja *toteuttaa eläintautien vastustamista* sekä valvoo eläinterveyttä koskevien säädösten sekä niiden nojalla tehtyjen päätösten noudattamista.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Ruokaviraston tehtävistä, virasto:

1) vastaa kansallisen eläintautivalmiuden ylläpidosta;

2) laatii eläintautien vastustamista koskevan *valtakunnallisen* suunnitelman, joka on osa valvonta-asetuksen mukaista monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa, sekä muita tarvittavia *valtakunnallisia* valmiussuunnitelmia eläintautien varalta;

3) järjestää a–c-luokan tautien ja muiden torjuttavien eläintautien diagnostiikkaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitamisen virka-ajan ulkopuolella;

4) valvoo nimeämiään laboratorioita, ilmoitusvelvollisia laboratorioita sekä 64 §:ssä tarkoitettua luvanvaraista toimintaa;

5) toimii valvonta-asetuksen 103 artiklan mukaisena yhteyselimenä;

6) vastaa eläintauteihin liittyvästä tilastoinnista ja raportoinnista;

7) vastaa eläinterveyttä koskevien säädösten täytäntöönpanoon liittyvän koulutuksen järjestämisestä kunnaneläinlääkäreille sekä pitää luetteloa niistä kunnaneläinlääkäreistä, jotka ovat saaneet taudinpurkausten varalta erityistä valmiuskoulutusta.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Ruokaviraston tehtävistä, virasto:

1) vastaa eläintautivalmiuden ylläpidosta;

2) laatii eläintautien vastustamista koskevan suunnitelman, joka on osa valvonta-asetuksen mukaista monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa, sekä muita tarvittavia valmiussuunnitelmia eläintautien varalta;

3) järjestää a–c-luokan tautien ja muiden torjuttavien eläintautien diagnostiikkaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitamisen virka-ajan ulkopuolella;

4) valvoo nimeämiään laboratorioita, ilmoitusvelvollisia laboratorioita sekä 64 §:ssä tarkoitettua luvanvaraista toimintaa;

5) toimii valvonta-asetuksen 103 artiklan mukaisena yhteyselimenä;

6) vastaa eläintauteihin liittyvästä tilastoinnista ja raportoinnista;

7) *huolehtii pitopaikkoihin ja muihin paikkoihin kohdistettujen taudintorjuntapäätösten sekä vyöhykkeillä suoritettavia tarkastuksia ja tutkimuksia, eläinten joukkorokotuksia tai lopetuksia sekä raatojen hävittämistä koskevien päätösten täytäntöönpanon suunnittelusta ja täytäntöönpanosta, lukuun ottamatta päätöksiä, joiden täytäntöönpano on säädetty toimijoiden tai lemmikkieläinten pitäjien vastuulle;*

8) vastaa eläinterveyttä koskevien säädösten täytäntöönpanoon liittyvän koulutuksen järjestämisestä kunnaneläinlääkäreille sekä pitää luetteloa niistä kunnaneläinlääkäreistä, jotka ovat saaneet taudinpurkausten varalta erityistä valmiuskoulutusta;

9) *vastaa toimivaltaisena viranomaisena tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaisista tehtävistä siltä osin kuin tehtävät eivät kuulu muun viranomaisen toimivaltaan.*

Ruokavirasto valvoo ja toteuttaa eläintautien vastustamista elintarvikelaissa tarkoitetuissa teurastamoissa ja riistan käsittelylaitoksissa sekä niiden yhteydessä olevissa hyväksytyissä elintarvikehuoneistoissa, lukuun ottamatta

Ruokavirasto valvoo ja toteuttaa eläintautien vastustamista elintarvikelaissa tarkoitetuissa teurastamoissa, *poroteurastamoissa* ja riistan käsittelylaitoksissa sekä niiden yhteydessä olevissa hyväksytyissä

teurastamoja, laitoksia ja elintarvikehuoneistoja, joiden elintarvikelain mukainen valvonta on elintarvikelain 27 §:n 5 momentissa tarkoitetulla tavalla siirretty kunnalle. Ruokavirasto suorittaa valvomiensa teurastamojen, laitosten ja elintarvikehuoneistojen osalta kaikki ne tehtävät, jotka tämän lain mukaan muutoin kuuluisivat kunnaneläinlääkärille.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tilastoinnista ja raportoinnista sekä valtakunnallisten valmiussuunnitelmien sisällöstä.

68 §

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto suunnittelee, ohjaa ja toteuttaa eläintautien vastustamista sekä valvoo eläinterveyttä koskevien säädösten sekä niiden nojalla tehtyjen päätösten noudattamista toimialueellaan.

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään aluehallintoviraston tehtävistä, virasto:

- 1) ylläpitää toimialueensa eläintautivalmiutta;
- 2) laatii valtakunnalliseen suunnitelmaan perustuvan alueellisen suunnitelman eläintautien vastustamisesta sekä muita tarvittavia toimialuettaan koskevia valmiussuunnitelmia eläintautien varalta;
- 3) huolehtii Ruokaviraston pitopaikkoihin ja muihin paikkoihin kohdistamien taudintorjuntapäätösten sekä vyöhykkeillä suoritettavia tarkastuksia ja tutkimuksia, eläinten joukkorokotuksia tai lopetuksia sekä raatojen hävittämistä koskevien päätösten täytäntöönpanon suunnittelusta ja täytäntöönpanosta, lukuun ottamatta päätöksiä, joiden täytäntöönpano on säädetty

elintarvikehuoneistoissa, lukuun ottamatta teurastamoja, laitoksia ja elintarvikehuoneistoja, joiden elintarvikelain mukainen valvonta on elintarvikelain 27 §:n 5 momentissa tarkoitetulla tavalla siirretty kunnalle. Ruokavirasto suorittaa valvomiensa teurastamojen, *poroteurastamojen*, laitosten ja elintarvikehuoneistojen osalta kaikki ne tehtävät, jotka tämän lain mukaan muutoin kuuluisivat kunnaneläinlääkärille.

Ruokaviraston on järjestettävä a–c-luokan tautien, uusien tautien sekä muiden torjuttavien eläintautien torjuntaan ja tautitilanteen selvittämiseen liittyvien kiireellisten tehtävien hoitaminen virka-ajan ulkopuolella.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tilastoinnista ja raportoinnista sekä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen valmiussuunnitelmien sisällöstä.

(kumotaan)

toimijoiden tai lemmikkieläinten pitäjien vastuulle;

4) järjestää koulutusta kunnaneläinlääkäreille;

5) suorittaa elintarvikelaissa tarkoitetuissa poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa hyväksytyissä elintarvikehuoneistoissa ne eläintautien vastustamiseen liittyvät tehtävät, jotka tämän lain mukaan muutoin kuuluisivat kunnaneläinlääkärille;

6) vastaa toimivaltaisena viranomaisena tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaisista tehtävistä siltä osin kuin tehtävät eivät kuulu muun viranomaisen toimivaltaan.

Aluehallintoviraston on järjestettävä a–c-luokan tautien, uusien tautien sekä muiden torjuttavien eläintautien torjuntaan ja tautitilanteen selvittämiseen liittyvien kiireellisten tehtävien hoitaminen virka-ajan ulkopuolella yhteistoiminnassa muiden aluehallintovirastojen kanssa. Tällöin päivystysvuorossa oleva aluehallintovirasto on aluehallintovirastolle tässä laissa säädettyjen tehtävien osalta toimivaltainen koko päivystysalueella. Ruokavirasto vahvistaa aluehallintovirastojen päivystysvuorot.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen valmiussuunnitelmien sisällöstä.

69 §

Kunnaneläinlääkäri

Kiireellisessä tilanteessa, jossa kunnaneläinlääkäri epäilee tai eläimellä todetaan olevan a–c-luokan tauti, uusi tauti, muu torjuttava tai valvottava eläintauti ja jossa välittömät toimenpiteet ovat tarpeen eläintaudin leviämisen estämiseksi eikä aluehallintovirasto ole vielä ryhtynyt asiassa toimenpiteisiin, kunnaneläinlääkäri voi tehdä väliaikaisesti voimassa olevan 25 §:n 1 momentissa, 32 §:n 1 momentissa tai 36 §:ssä

69 §

Kunnaneläinlääkäri

Kiireellisessä tilanteessa, jossa kunnaneläinlääkäri epäilee tai eläimellä todetaan olevan a–c-luokan tauti, uusi tauti, muu torjuttava tai valvottava eläintauti ja jossa välittömät toimenpiteet ovat tarpeen eläintaudin leviämisen estämiseksi eikä Ruokavirasto ole vielä ryhtynyt asiassa toimenpiteisiin, kunnaneläinlääkäri voi tehdä väliaikaisesti voimassa olevan 25 §:n 1 momentissa, 32 §:n 1 momentissa tai 36 §:ssä

tarkoitettuna päätöksensä viivytyksettä, kuitenkin viimeistään neljäntoista vuorokauden kuluessa väliaikaisen päätöksen antamisesta.

tarkoitettuna päätöksensä viivytyksettä, kuitenkin viimeistään neljäntoista vuorokauden kuluessa väliaikaisen päätöksen antamisesta.

Aluehallintovirasto voi tarvittaessa määrätä kunnaneläinlääkäriin suorittamaan erikseen määriteltyjä, tässä laissa kunnaneläinlääkärille säädettyjä tehtäviä tämän toimialueen ulkopuolella, jos kyseessä on a–c-luokan tauti, uusi tauti tai muu torjuttava eläintauti taikka jos valvottavaa eläintautia esiintyy poikkeuksellisen laajasti. Aluehallintoviraston tulee ensisijaisesti määrätä tehtävään valmiuskoulutusta saanut kunnaneläinlääkäri. Määräystä annettaessa on otettava huomioon kunnan mahdollisuudet suorittaa lakisääteiset ja muut tehtävänsä. Aluehallintovirasto voi määrätä kunnaneläinlääkäriin suorittamaan tehtäviä myös toisen aluehallintoviraston toimialueella, jos määräys perustuu viimeksi mainitun aluehallintoviraston pyyntöön.

Ruokavirasto voi tarvittaessa määrätä kunnaneläinlääkäriin suorittamaan erikseen määriteltyjä tässä laissa kunnaneläinlääkärille säädettyjä tehtäviä tämän toimialueen ulkopuolella, jos kyseessä on a–c-luokan tauti, uusi tauti tai muu torjuttava eläintauti taikka jos valvottavaa eläintautia esiintyy poikkeuksellisen laajasti. Ruokaviraston tulee ensisijaisesti määrätä tehtävään valmiuskoulutusta saanut kunnaneläinlääkäri. Määräystä annettaessa on otettava huomioon kunnan mahdollisuudet suorittaa lakisääteiset ja muut tehtävänsä.

72 §

Työvelvolliset laajan eläintautiepidemian sattuessa

72 §

Työvelvolliset laajan eläintautiepidemian sattuessa

Ruokavirasto voi antaa työmääräyksen, jos valvonta-asetuksen 30 tai 31 artiklassa säädetty edellytykset täyttyvät. Toimivaltaisen viranomaisen velvollisuuksista säädetään valvonta-asetuksen 33 artiklassa. Aluehallintoviraston tulee huolehtia siitä, että työvelvollinen on selvillä tehtävän hoitamiseen liittyvistä velvollisuuksista ja vastuista.

Ruokavirasto voi antaa työmääräyksen, jos valvonta-asetuksen 30 tai 31 artiklassa säädetty edellytykset täyttyvät. Toimivaltaisen viranomaisen velvollisuuksista säädetään valvonta-asetuksen 33 artiklassa. Ruokaviraston tulee huolehtia siitä, että työvelvollinen on selvillä tehtävän hoitamiseen liittyvistä velvollisuuksista ja vastuista.

73 §

Taudintorjunnan johtaminen ja taudintorjunnasta tiedottaminen

73 §

Taudintorjunnan johtaminen ja taudintorjunnasta tiedottaminen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

A–c-luokan taudin, uuden taudin sekä muu torjuttavan ja valvottavan eläintaudin taudinpurkauksissa aluehallintovirasto johtaa toimialueellaan eläintaudin torjuntaa ja sen leviämisen estämistä. *Aluehallintovirasto toimii tarvittaessa Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuna alueellisena taudintorjuntakeskuksena.*

Ruokavirasto ohjaa ja valvoo aluehallintoviraston toimintaa 1 momentissa mainittujen eläintautien hävittämiseksi ja leviämisen estämiseksi. Jos taudinpurkaus edellyttää toimenpiteitä usean aluehallintoviraston toimialueella, Ruokavirasto vastaa tilannekuvan ylläpitämisestä ja toiminnan yhteensovittamisesta. Ruokavirastolla on tarvittaessa oikeus antaa aluehallintovirastolle eläintaudin torjuntaa ja leviämisen estämistä koskevia käskyjä sekä päätöksellään ottaa 1 momentissa tarkoitettu johtovastuu aluehallintovirastolta, jos eläintaudin tehokas torjunta tai leviämisen estäminen muutoin vaarantuu. Ruokavirasto toimii lisäksi tarvittaessa Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuna kansallisena taudintorjuntakeskuksena.

A–c-luokan taudin, uuden taudin sekä muun torjuttavan ja valvottavan eläintaudin taudinpurkauksissa *Ruokavirasto* johtaa eläintaudin torjuntaa ja sen leviämisen estämistä.

Ruokavirasto toimii tarvittaessa Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuna kansallisena ja *alueellisena taudintorjuntakeskuksena.*

76 §

Tiedonsaantioikeus

Aluehallintovirastolla on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta tämän lain 94 a §:n mukaisen eläintautivalvonnan seuraamusmaksun määräämistä varten välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettusta rekisteristä.

91 §

Kielto ja rajoitus

Aluehallintovirasto voi kieltää luetteloituun tai taudille alttiiseen lajiin kuuluvien eläinten tai niistä saatujen tuotteiden markkinoille

76 §

Tiedonsaantioikeus

Ruokavirastolla on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta 94 a §:n mukaisen eläintautivalvonnan seuraamusmaksun määräämistä varten välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettusta rekisteristä.

91 §

Kielto ja rajoitus

Ruokavirasto voi kieltää luetteloituun tai taudille alttiiseen lajiin kuuluvien eläinten tai niistä saatujen tuotteiden markkinoille

saattamisen tai muun siirtämisen pitopaikkaan tai sieltä pois toistaiseksi taikka rajoittaa sitä toistaiseksi, jos toiminnan harjoittaminen edellyttää eläinterveyttä koskevien säädösten mukaista lupaa tai hyväksyntää eikä sitä ole myönnetty tai jos pitopaikan tai pidettävien eläinten osalta ei noudateta:

saattamisen tai muun siirtämisen pitopaikkaan tai sieltä pois toistaiseksi taikka rajoittaa sitä toistaiseksi, jos toiminnan harjoittaminen edellyttää eläinterveyttä koskevien säädösten mukaista lupaa tai hyväksyntää eikä sitä ole myönnetty tai jos pitopaikan tai pidettävien eläinten osalta ei noudateta:

Käsitellessään 1 momentissa tarkoitettua asiaa aluehallintovirasto voi asettaa mainitussa momentissa tarkoitettua kiellon, rajoituksen tai määräyksen väliaikaisena, jos se on ihmisten tai eläinten terveydelle aiheutuvan välittömän vaaran vuoksi välttämätöntä. Väliaikainen kiello tai rajoitus on voimassa, kunnes aluehallintovirasto antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. Aluehallintoviraston tulee huolehtia siitä, että asiassa tarvittavat selvitykset tehdään viivytyksettä.

Käsitellessään 1 momentissa tarkoitettua asiaa *Ruokavirasto* voi asettaa mainitussa momentissa tarkoitettua kiellon, rajoituksen tai määräyksen väliaikaisena, jos se on ihmisten tai eläinten terveydelle aiheutuvan välittömän vaaran vuoksi välttämätöntä. Väliaikainen kiello tai rajoitus on voimassa, kunnes *Ruokavirasto* antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. *Ruokaviraston* tulee huolehtia siitä, että asiassa tarvittavat selvitykset tehdään viivytyksettä.

93 §

93 §

Toimenpiteet, kun jäsenvaltioiden välisiä siirtoja koskevia vaatimuksia on rikottu

Toimenpiteet, kun jäsenvaltioiden välisiä siirtoja koskevia vaatimuksia on rikottu

Jos toisesta jäsenvaltiosta toimitettu eläin tai tuote taikka eläimen tai tuotteen mukana olevat asiakirjat eivät täytä niille eläinterveyttä koskevissa säädöksissä säädettyjä vaatimuksia, aluehallintovirasto tai Tulli voi määrätä eläimen pidettäväksi karanteenissa tai eristettynä määräpaikassa tai osoittamassaan muussa paikassa taikka tuotteen säilytettäväksi määräpaikassa tai osoittamassaan muussa paikassa siihen asti, kunnes puutteet on korjattu. Kunnaneläinlääkäri voi tehdä mainitun päätöksen kiireellisessä tilanteessa, jossa aluehallintovirasto tai Tulli ei ole vielä ryhtynyt asiassa toimenpiteisiin. Kunnaneläinlääkäriin on toimitettava tieto tekemästään päätöksestä välittömästi aluehallintovirastolle.

Jos toisesta jäsenvaltiosta toimitettu eläin tai tuote taikka eläimen tai tuotteen mukana olevat asiakirjat eivät täytä niille eläinterveyttä koskevissa säädöksissä säädettyjä vaatimuksia, *Ruokavirasto* tai Tulli voi määrätä eläimen pidettäväksi karanteenissa tai eristettynä määräpaikassa tai osoittamassaan muussa paikassa taikka tuotteen säilytettäväksi määräpaikassa tai osoittamassaan muussa paikassa siihen asti, kunnes puutteet on korjattu. Kunnaneläinlääkäri voi tehdä mainitun päätöksen kiireellisessä tilanteessa, jossa *Ruokavirasto* tai Tulli ei ole vielä ryhtynyt asiassa toimenpiteisiin. Kunnaneläinlääkäriin on toimitettava tieto tekemästään päätöksestä välittömästi *Ruokavirastolle*.

Jos puutteita ei ole mahdollista korjata tai niitä ei ole korjattu asetetussa määräajassa, aluehallintovirasto tai Tulli voi määrätä eläimen lopetettavaksi tai tuotteen hävitettäväksi. Se voi toimijan tai

Jos puutteita ei ole mahdollista korjata tai niitä ei ole korjattu asetetussa määräajassa, *Ruokavirasto* tai Tulli voi määrätä eläimen lopetettavaksi tai tuotteen hävitettäväksi. Se voi toimijan tai lemmikkieläinten pitäjän

lemmikkieläinten pitäjän siihen suostuessa myös määrätä eläimen tai tuotteen palautettavaksi jäsenvaltioon, josta se on tuotu, jos kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen hyväksyy palautuksen, taikka käsiteltäväksi tai eläimen pidettäväksi karanteenissa tai eristettynä viranomaisen osoittamassa muussa paikassa, jos eläimeen tai tuotteeseen liittyvä eläintaudin leviämiskaava on siten mahdollista poistaa.

siihen suostuessa myös määrätä eläimen tai tuotteen palautettavaksi jäsenvaltioon, josta se on tuotu, jos kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen hyväksyy palautuksen, taikka käsiteltäväksi tai eläimen pidettäväksi karanteenissa tai eristettynä viranomaisen osoittamassa muussa paikassa, jos eläimeen tai tuotteeseen liittyvä eläintaudin leviämiskaava on siten mahdollista poistaa.

94 §

94 §

*Uhkasakko ja teettäminen**Uhkasakko ja teettäminen*

Aluehallintovirasto, Ruokavirasto tai Tulli voi tehostaa 90–93 §:ssä tarkoitettua kieltoa, rajoitusta tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Ruokavirasto tai Tulli voi tehostaa 90–93 §:ssä tarkoitettua kieltoa, rajoitusta tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

94 a §

94 a §

*Eläintautivalvonnan seuraamusmaksu**Eläintautivalvonnan seuraamusmaksu*

Aluehallintovirasto voi määrätä vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron eläintautivalvonnan seuraamusmaksun sille, joka:

Ruokavirasto voi määrätä vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron eläintautivalvonnan seuraamusmaksun sille, joka:

96 §

96 §

*Viranomaisten suoritteista perittävät maksut**Viranomaisten suoritteista perittävät maksut*

Aluehallintovirasto määrää ja perii valtiolle maksuja eläinterveyttä koskevien säädösten mukaisista kunnaneläinlääkärin suoritteista. Kunnaneläinlääkärin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaisissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön

Ruokavirasto määrää ja perii valtiolle maksuja eläinterveyttä koskevien säädösten mukaisista kunnaneläinlääkärin suoritteista. Kunnaneläinlääkärin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaisissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön

Voimassa oleva laki

Ehdotus

asetuksella säädetään myös
kunnaneläinlääkäriin suoritteiden
laskutuksessa noudatettavasta menettelystä.

asetuksella säädetään myös
kunnaneläinlääkäriin suoritteiden
laskutuksessa noudatettavasta menettelystä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

103.

Laki

kalastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kalastuslain (379/2015) 13 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 4 momentti, 14–16 §, 18 §:n 1–3 momentti, 19 §:n 1 momentti, 20 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 21 §, 22 §:n 3 ja 4 momentti, 24 §:n 9 kohta, 30 §:n 2 momentti, 31 §:n 1 momentti, 32 ja 33 §, 37 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3–5 momentti, 38 §:n 2–4 momentti, 39 §, 40 §:n 2 ja 3 momentti, 47 §:n otsikko ja 1 momentin johdantokappale, 53 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 54 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 57 ja 60 §, 61 §:n 1 ja 2 momentti, 64 §:n 3 momentti, 67 §:n 4 momentti, 69 §, 71 §:n 3 momentti, 72 §, 74 §:n 2 ja 3 momentti, 76 §, 77 §:n 1 ja 2 momentti, 83 §:n 1–3 momentti, 88 §:n 2 momentin 2 kohta, 89 §, 90 §:n 1 ja 3 momentti, 92 §:n 2–4 momentti, 94 §:n 1 momentti, 95 a §:n 2 ja 4 momentti, 101 §, 103 §:n 2 momentti, 104 §:n 1 momentti, 105 §:n 1 momentti, 106 ja 107 §, 117 §:n 3 ja 4 momentti, 124 §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 60 § laissa 1633/2015, 88 §:n 2 momentin 2 kohta laissa 390/2021, 90 §:n 1 ja 3 momentti, 92 §:n 2–4 momentti, 94 §:n 1 momentti ja 95 a §:n 2 ja 4 momentti laissa 448/2023 sekä 124 §:n 1 momentti laissa 828/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

13 §

Alueellinen lupa kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen

Alueellinen lupa kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen

Kalavarojen kestävän tuoton ja
hyödyntämisen sekä käyttö- ja
hoitosuunnitelman toteutumisen
turvaamiseksi elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus voi myöntää kaupalliselle

Kalavarojen kestävän tuoton ja
hyödyntämisen sekä käyttö- ja
hoitosuunnitelman toteutumisen
turvaamiseksi *elinvoimakeskus* voi myöntää
kaupalliselle kalastajalle enintään viiden

Voimassa oleva laki

kalastajalle enintään viiden vuoden määräajaksi luvan kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen, jos:

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on luvassa määrättävä kalastukselle sallitut alueet, sallitut pyydykset, kalastuksen kohteena olevat kalalajit, sallitut kalastusajankohdat sekä tarvittaessa sallittu enimmäissaalis. Lisäksi luvassa voidaan määrätä, miten kaupallisen kalastajan on raportoitava saaliistaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupapäätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

14 §

Kaupallisesta kalastuksesta kalastusoikeuden haltijoille maksettava korvaus

Kaupallisen kalastajan on 13 §:ssä tarkoitetun luvan saatuaan maksettava kalenterivuositain kalastusoikeuden haltijoille luvassa määrättyjen pyydysten mukaiset, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueen käyttö- ja hoitosuunnitelmissa määritettyihin alueen käypiin hintoihin perustuvat kohtuulliset maksut korvauksena vesialueen käyttämisestä kaupalliseen kalastukseen.

15 §

Etusijalle asettaminen luvan myöntämisessä kaupalliseen kalastukseen

Jos lupaa tietylle vesialueelle hakee useampi kaupallinen kalastaja kuin alueen kalakantojen tilan perusteella lupia on mahdollista myöntää, elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus voi asettaa luvansaannissa etusijalle luvanhakijat, jotka kuuluvat 88 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kaupallisten kalastajien ryhmään I ja joilla on jo aiemmin ollut lupa harjoittaa kaupallista kalastusta samalla tai siihen liittyvillä vesialueilla.

Ehdotus

vuoden määräajaksi luvan kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen, jos:

Elinvoimakeskuksen on luvassa määrättävä kalastukselle sallitut alueet, sallitut pyydykset, kalastuksen kohteena olevat kalalajit, sallitut kalastusajankohdat sekä tarvittaessa sallittu enimmäissaalis. Lisäksi luvassa voidaan määrätä, miten kaupallisen kalastajan on raportoitava saaliistaan.

Elinvoimakeskuksen lupapäätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

14 §

Kaupallisesta kalastuksesta kalastusoikeuden haltijoille maksettava korvaus

Kaupallisen kalastajan on 13 §:ssä tarkoitetun luvan saatuaan maksettava kalenterivuositain kalastusoikeuden haltijoille luvassa määrättyjen pyydysten mukaiset, *elinvoimakeskuksen* toimialueen käyttö- ja hoitosuunnitelmissa määritettyihin alueen käypiin hintoihin perustuvat kohtuulliset maksut korvauksena vesialueen käyttämisestä kaupalliseen kalastukseen.

15 §

Etusijalle asettaminen luvan myöntämisessä kaupalliseen kalastukseen

Jos lupaa tietylle vesialueelle hakee useampi kaupallinen kalastaja kuin alueen kalakantojen tilan perusteella lupia on mahdollista myöntää, *elinvoimakeskus* voi asettaa luvansaannissa etusijalle luvanhakijat, jotka kuuluvat 88 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kaupallisten kalastajien ryhmään I ja joilla on jo aiemmin ollut lupa harjoittaa kaupallista kalastusta samalla tai siihen liittyvillä vesialueilla.

16 §

Lupaehtojen muuttaminen ja luvan peruuttaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulee seurata ja valvoa 13 §:n nojalla annetun luvan ehtojen täyttymistä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on muutettava luvan ehtoja, jos:

1) lupa-alueen olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet siten, ettei lupaehtojen mukaista kalastusta voida muuttuneiden olosuhteiden johdosta enää sallia; tai

2) luvassa tarkoitettu kalastus ei enää täytä käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisia vaatimuksia.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on peruutettava lupa, jos luvan haltija toistuvasti laiminlyö 14 §:ssä tarkoitettujen maksujen suorittamisen, olennaisesti tai toistuvasti rikkoo asetettuja lupaehtoja tai tämän lain säännöksiä. Luvan peruuttamisen edellytyksenä on lisäksi, että luvan haltija ei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen huomautuksesta ja varoituksesta huolimatta lopeta lupaehtojen tai tämän lain säännösten rikkomista taikka suorita laiminlyötyjä maksuja kohtuullisen ajan kuluessa varoituksen antamisesta.

18 §

Alueellinen lupa kalastusopastointaan

Kalastusmatkailun toimintaedellytysten turvaamiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää koko toimialuettaan tai sen osaa koskevan luvan järjestää kalastusmatkailutilaisuuksia, joihin osallistuu enintään kuusi kalastajaa kerrallaan ja joissa harjoitetaan onkimista, pilkkimistä tai viehekalastusta. Lupa on haettava kirjallisesti ja se voidaan myöntää, jos kalakantojen kestävä hyödyntäminen tämän sallii. Lupa voi olla voimassa enintään viisi vuotta kerrallaan.

16 §

Lupaehtojen muuttaminen ja luvan peruuttaminen

Elinvoimakeskuksen tulee seurata ja valvoa 13 §:n nojalla annetun luvan ehtojen täyttymistä.

Elinvoimakeskuksen on muutettava luvan ehtoja, jos:

1) lupa-alueen olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet siten, ettei lupaehtojen mukaista kalastusta voida muuttuneiden olosuhteiden johdosta enää sallia; tai

2) luvassa tarkoitettu kalastus ei enää täytä käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisia vaatimuksia.

Elinvoimakeskuksen on peruutettava lupa, jos luvan haltija toistuvasti laiminlyö 14 §:ssä tarkoitettujen maksujen suorittamisen taikka olennaisesti tai toistuvasti rikkoo asetettuja lupaehtoja tai tämän lain säännöksiä. Luvan peruuttamisen edellytyksenä on lisäksi, että luvan haltija ei *elinvoimakeskuksen* huomautuksesta ja varoituksesta huolimatta lopeta lupaehtojen tai tämän lain säännösten rikkomista taikka suorita laiminlyötyjä maksuja kohtuullisen ajan kuluessa varoituksen antamisesta.

18 §

Alueellinen lupa kalastusopastointaan

Kalastusmatkailun toimintaedellytysten turvaamiseksi *elinvoimakeskus* voi myöntää koko toimialuettaan tai sen osaa koskevan luvan järjestää kalastusmatkailutilaisuuksia, joihin osallistuu enintään kuusi kalastajaa kerrallaan ja joissa harjoitetaan onkimista, pilkkimistä tai viehekalastusta. Lupa on haettava kirjallisesti ja se voidaan myöntää, jos kalakantojen kestävä hyödyntäminen tämän sallii. Lupa voi olla voimassa enintään viisi vuotta kerrallaan.

Elinvoimakeskuksen on luvassa asetettava alueellisia kalastusrajoituksia tai

Voimassa oleva laki

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on luvassa asetettava alueellisia kalastusrajoituksia tai päiväkohtaisia saaliskiintiöitä, jos kalataloudelliset näkökohdat tai alueen kalakantojen tila sitä edellyttävät. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on pyydettävä toimialueensa kalatalousalueilta vuosittain lausunto alueellisten kalastusrajoitusten ja päiväkohtaisten saaliskiintiöiden asettamiseen vaikuttavista seikoista.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi peruuttaa luvan, jos luvanhaltija olennaisesti rikkoo asetettuja ehtoja eikä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen huomautuksesta ja varoituksesta huolimatta lopeta ehtojen rikkomista.

19 §

Kalatalousviranomaiset

Valtion kalatalousviranomaisia ovat maa- ja metsätalousministeriö sekä ne elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, joille kalatalousasiat kuuluvat.

20 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävänä on:

Kalastuksenvalvontaa koskevissa asioissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi toimia viranomaisen virka-apupyyntöön perustuen koko maan alueella.

21 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivalta talousvyöhykkeellä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvista tehtävistä

Ehdotus

päiväkohtaisia saaliskiintiöitä, jos kalataloudelliset näkökohdat tai alueen kalakantojen tila sitä edellyttävät. *Elinvoimakeskuksen* on pyydettävä toimialueensa kalatalousalueilta vuosittain lausunto alueellisten kalastusrajoitusten ja päiväkohtaisten saaliskiintiöiden asettamiseen vaikuttavista seikoista.

Elinvoimakeskus voi peruuttaa luvan, jos luvanhaltija olennaisesti rikkoo asetettuja ehtoja eikä *elinvoimakeskuksen* huomautuksesta ja varoituksesta huolimatta lopeta ehtojen rikkomista.

19 §

Kalatalousviranomaiset

Valtion kalatalousviranomaisia ovat maa- ja metsätalousministeriö sekä ne *elinvoimakeskukset*, joille kalatalousasiat kuuluvat.

20 §

Elinvoimakeskuksen tehtävät

Elinvoimakeskuksen tehtävänä on:

Kalastuksenvalvontaa koskevissa asioissa *elinvoimakeskus* voi toimia viranomaisen virka-apupyyntöön perustuen koko maan alueella.

21 §

Elinvoimakeskuksen toimivalta talousvyöhykkeellä

Elinvoimakeskukselle kuuluvista tehtävistä huolehtii Suomen talousvyöhykkeellä se

Voimassa oleva laki

huolehtii Suomen talousvyöhykkeellä se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueen kohdalla kysymyksessä oleva osa talousvyöhykkeestä sijaitsee. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueiden välisen rajan katsotaan jatkuvan aluevesien ulkorajalta suuntaansa muuttamatta talousvyöhykkeen ulkorajaan saakka.

22 §

Kalatalousaluejako

Kalatalousalueiden maantieteelliset rajat vahvistaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 33 §:ssä tarkoitetun alueellisen kalatalouden yhteistyöryhmän ehdotuksen perusteella kuultuaan maa- ja metsätalousministeriötä ja muita keskeisiä tahoja. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää myös kalatalousalueen jakamisesta, sen yhdistämisestä toiseen kalatalousalueeseen tai sen rajojen muuttamisesta, jos olosuhteiden muuttuminen tai muut erityiset syyt sitä edellyttävät. Hakemuksen edellä mainittujen toimenpiteiden tekemiseksi lukuun ottamatta rajojen vahvistamista voi tehdä kalatalousalue tai kalastusoikeuden haltija.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi asianomaisia kalatalousalueita sekä kalastusoikeuden haltijoita kuultuaan myös oma-aloitteisesti päättää kalatalousalueen rajojen muuttamisesta. Jos syntyy epäselvyyttä siitä, minkä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivaltaan kalatalousalueen rajojen muuttaminen kuuluu, maa- ja metsätalousministeriö ratkaisee toimivaltaa koskevan kysymyksen.

24 §

Kalatalousalueiden tehtävät

Kalatalousalueen tehtävät ovat:

Ehdotus

elinvoimakeskus, jonka toimialueen kohdalla kysymyksessä oleva osa talousvyöhykkeestä sijaitsee. *Elinvoimakeskuksen* toimialueiden välisen rajan katsotaan jatkuvan aluevesien ulkorajalta suuntaansa muuttamatta talousvyöhykkeen ulkorajaan saakka.

22 §

Kalatalousaluejako

Kalatalousalueiden maantieteelliset rajat vahvistaa *elinvoimakeskus* 33 §:ssä tarkoitetun alueellisen kalatalouden yhteistyöryhmän ehdotuksen perusteella kuultuaan maa- ja metsätalousministeriötä ja muita keskeisiä tahoja. *Elinvoimakeskus* päättää myös kalatalousalueen jakamisesta, sen yhdistämisestä toiseen kalatalousalueeseen tai sen rajojen muuttamisesta, jos olosuhteiden muuttuminen tai muut erityiset syyt sitä edellyttävät. Hakemuksen edellä mainittujen toimenpiteiden tekemiseksi lukuun ottamatta rajojen vahvistamista voi tehdä kalatalousalue tai kalastusoikeuden haltija.

Elinvoimakeskus voi asianomaisia kalatalousalueita sekä kalastusoikeuden haltijoita kuultuaan myös oma-aloitteisesti päättää kalatalousalueen rajojen muuttamisesta. Jos syntyy epäselvyyttä siitä, minkä *elinvoimakeskuksen* toimivaltaan kalatalousalueen rajojen muuttaminen kuuluu, maa- ja metsätalousministeriö ratkaisee toimivaltaa koskevan kysymyksen.

24 §

Kalatalousalueiden tehtävät

Kalatalousalueen tehtävät ovat:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9) muut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulosohjaukseen sekä tähän lakiin perustuvat tehtävät.

9) muut *elinvoimakeskuksen* tulosohjaukseen sekä tähän lakiin perustuvat tehtävät.

30 §

30 §

Kalatalousalueen säännöt

Kalatalousalueen säännöt

Säännöt valmistelee kalatalousalue ja vahvistaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Säännöt valmistelee kalatalousalue ja vahvistaa *elinvoimakeskus*.

31 §

31 §

Kirjanpito ja tilintarkastus

Kirjanpito ja tilintarkastus

Kalatalousalueen tilikausi on kalenterivuosi. Kalatalousalueen vuosittain luovutettava kertomus toiminnastaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Kertomuksen tulee sisältää tiedot olennaisista tapahtumista tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen, arvio tulevasta kehityksestä sekä selvitys käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumisesta.

Kalatalousalueen tilikausi on kalenterivuosi. Kalatalousalueen vuosittain luovutettava kertomus toiminnastaan *elinvoimakeskukselle*. Kertomuksen tulee sisältää tiedot olennaisista tapahtumista tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen, arvio tulevasta kehityksestä sekä selvitys käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumisesta.

32 §

32 §

Kalatalousalueen toiminnan valvonta

Kalatalousalueen toiminnan valvonta

Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus valvoo toimialueensa kalatalousalueiden toimintaa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada kalatalousalueelta ja tilintarkastajilta salassapitosäännösten estämättä valvonnan kannalta tarpeelliseksi katsomansa tiedot, asiakirjat ja selvitykset. Kalatalousalueelta valvontaa varten saatuja tietoja ei saa ilmaista sivulliselle eikä käyttää muuhun tarkoitukseen ilman kalatalousalueen lupaa. Kalatalousalueen on ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle hallituksensa puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja toiminnanjohtajan nimet ja yhteystiedot.

Elinvoimakeskus valvoo toimialueensa kalatalousalueiden toimintaa. *Elinvoimakeskuksella* on oikeus saada kalatalousalueelta ja tilintarkastajilta salassapitosäännösten estämättä valvonnan kannalta tarpeelliseksi katsomansa tiedot, asiakirjat ja selvitykset. Kalatalousalueelta valvontaa varten saatuja tietoja ei saa ilmaista sivulliselle eikä käyttää muuhun tarkoitukseen ilman kalatalousalueen lupaa. Kalatalousalueen on ilmoitettava *elinvoimakeskukselle* hallituksensa puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja toiminnanjohtajan nimet ja yhteystiedot.

Jos kalatalousalue sijaitsee useamman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella, kalatalousaluetta koskevat asiat käsitellään siinä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa, jonka toimialueella enin osa kyseisen kalatalousalueen vesipinta-alasta sijaitsee.

Jos kalatalousalue sijaitsee useamman *elinvoimakeskuksen* toimialueella, kalatalousaluetta koskevat asiat käsitellään siinä *elinvoimakeskuksessa*, jonka toimialueella enin osa kyseisen kalatalousalueen vesipinta-alasta sijaitsee.

33 §

33 §

*Alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä**Alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus asettaa toimialueelleen alueellisia kalatalouden yhteistyöryhmiä avustamaan alueen kalatalousasioiden hoitamisessa, näkemysten yhteensovittamisessa sekä tutkimustiedon hyödyntämisessä. Yhteistyöryhmä asetetaan viideksi vuodeksi kerrallaan ja se koostuu kalatalousalueiden, kalatalous- ja ympäristöjärjestöjen, tutkimuksen, hallinnon, maakuntien liittojen sekä saamelaisten kotiseutualueella Saamelaiskäräjien edustajista.

Elinvoimakeskus asettaa toimialueelleen alueellisia kalatalouden yhteistyöryhmiä avustamaan alueen kalatalousasioiden hoitamisessa, näkemysten yhteensovittamisessa sekä tutkimustiedon hyödyntämisessä. Yhteistyöryhmä asetetaan viideksi vuodeksi kerrallaan ja se koostuu kalatalousalueiden, kalatalous- ja ympäristöjärjestöjen, tutkimuksen, hallinnon, maakuntien liittojen sekä saamelaisten kotiseutualueella Saamelaiskäräjien edustajista.

Yhteistyöryhmä toimii elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ohjauksessa ja sen tehtävänä on tehdä esityksiä ja aloitteita kalastuksen järjestämisestä ja kalakantojen hoidosta. Yhteistyöryhmä arvioi käyttö- ja hoitosuunnitelmia ja niissä esitettyjä käyttö- ja hoitotoimenpiteitä sekä tekee esityksiä eri alueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmissa sekä valtakunnallisissa kalavarojen hoitosuunnitelmissa esitettyjen toimenpiteiden yhteensovittamiseksi. Yhteistyöryhmä tekee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ehdotuksen toimialueensa kalatalousaluejaoksi.

Yhteistyöryhmä toimii *elinvoimakeskuksen* ohjauksessa ja sen tehtävänä on tehdä esityksiä ja aloitteita kalastuksen järjestämisestä ja kalakantojen hoidosta. Yhteistyöryhmä arvioi käyttö- ja hoitosuunnitelmia ja niissä esitettyjä käyttö- ja hoitotoimenpiteitä sekä tekee esityksiä eri alueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmissa sekä valtakunnallisissa kalavarojen hoitosuunnitelmissa esitettyjen toimenpiteiden yhteensovittamiseksi. Yhteistyöryhmä tekee *elinvoimakeskukselle* ehdotuksen toimialueensa kalatalousaluejaoksi.

37 §

37 §

*Käyttö- ja hoitosuunnitelman hyväksyminen**Käyttö- ja hoitosuunnitelman hyväksyminen*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hyväksyy käyttö- ja hoitosuunnitelman. Suunnitelma on hyväksyttävä, jos se:

Elinvoimakeskus hyväksyy käyttö- ja hoitosuunnitelman. Suunnitelma on hyväksyttävä, jos se:

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi palauttaa ehdotuksen käyttö- ja

Elinvoimakeskus voi palauttaa ehdotuksen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi

Voimassa oleva laki

hoitosuunnitelmaksi kalatalousalueelle uudelleen valmisteltavaksi, jos ehdotus ei täytä hyväksymisen edellytyksiä.

Jos kalatalousalue jättää ehdotuksen laatimatta määräajassa tai ei ehdotuksen palauttamisesta huolimatta laadi hyväksymisen edellytykset täyttävää ehdotusta, elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus voi pidättäytyä maksamasta kalatalousalueelle 82 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja varoja, kunnes hyväksymisen edellytykset täyttävä ehdotus on toimitettu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi toimeenpanna kalatalousalueen ehdotukset tarvittaviksi kalastuksen alueellisiksi säätelytoimenpiteiksi rajoittamalla alueen kalastusta suunnitelman hyväksymistä koskevassa päätöksessään 53, 54 ja 57 §:ssä sekä 67 §:n 4 momentissa ja 71 §:n 3 momentissa säädettyjen toimivaltuuksiensa mukaisesti.

38 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman voimassaolo ja muuttaminen

Jos kalatalousalueen kalakantojen tila on suunnitelman voimassaoloaikana muuttunut niin oleellisesti, ettei suunnitelman toteuttaminen enää täyttäisi sille asetettuja tavoitteita, on kalatalousalueen ryhdyttävä toimiin suunnitelman muuttamiseksi. Aloitteen suunnitelman muuttamiseksi voi tehdä suunnitelman hyväksynyt elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai kalatalousalue itse.

Ehdotus suunnitelman muutokseksi on esitettävä hyväksyttäväksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, joka hyväksyy muutokset osaksi suunnitelmaa 37 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen.

Ehdotus uudeksi suunnitelmaksi on esitettävä hyväksyttäväksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle viimeistään

Ehdotus

kalatalousalueelle uudelleen valmisteltavaksi, jos ehdotus ei täytä hyväksymisen edellytyksiä.

Jos kalatalousalue jättää ehdotuksen laatimatta määräajassa tai ei ehdotuksen palauttamisesta huolimatta laadi hyväksymisen edellytykset täyttävää ehdotusta, *elinvoimakeskus* voi pidättäytyä maksamasta kalatalousalueelle 82 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja varoja, kunnes hyväksymisen edellytykset täyttävä ehdotus on toimitettu *elinvoimakeskukselle*.

Elinvoimakeskus voi toimeenpanna kalatalousalueen ehdotukset tarvittaviksi kalastuksen alueellisiksi säätelytoimenpiteiksi rajoittamalla alueen kalastusta suunnitelman hyväksymistä koskevassa päätöksessään 53, 54 ja 57 §:ssä sekä 67 §:n 4 momentissa ja 71 §:n 3 momentissa säädettyjen toimivaltuuksiensa mukaisesti.

38 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman voimassaolo ja muuttaminen

Jos kalatalousalueen kalakantojen tila on suunnitelman voimassaoloaikana muuttunut niin oleellisesti, ettei suunnitelman toteuttaminen enää täyttäisi sille asetettuja tavoitteita, on kalatalousalueen ryhdyttävä toimiin suunnitelman muuttamiseksi. Aloitteen suunnitelman muuttamiseksi voi tehdä suunnitelman hyväksynyt *elinvoimakeskus* tai kalatalousalue itse.

Ehdotus suunnitelman muutokseksi on esitettävä hyväksyttäväksi *elinvoimakeskukselle*, joka hyväksyy muutokset osaksi suunnitelmaa 37 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen.

Ehdotus uudeksi suunnitelmaksi on esitettävä hyväksyttäväksi *elinvoimakeskukselle* viimeistään kuusi

Voimassa oleva laki

kuusi kuukautta ennen voimassaolevan suunnitelman voimassaolon päättymistä.

39 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpanon valvonta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo, että kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma toimeenpannaan. Jos kalatalousalue laiminlyö suunnitelman toimeenpanon siten, että alueella olevan kalakannan tai -lajin elinvoimaisuus vaarantuu, elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus voi pidättäytyä maksamasta kalatalousalueelle 82 §:ssä tarkoitettuja varoja, kunnes toimeenpanoon on ryhdytty.

40 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpano ja seuranta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on kuuden kuukauden kuluessa suunnitelman hyväksymisestä ilmoitettava suunnitelmasta kunnan kaavoituksesta vastaavalle viranomaiselle. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriölle on ilmoitettava suunnitelmaan sisältyvistä säätelytoimenpide-ehdotuksista, jotka edellyttävät lainsäädännön muuttamista tai joilla on vaikutusta valtakunnallisten kalavarojen hoitosuunnitelmien laadintaan ja kehittämiseen.

Kalatalousalue, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä seuraavat suunnitelman toimeenpanon vaikutuksia ja tavoitteiden toteutumista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyynnöstä oikeutettu saamaan kalatalousalueelta tietoja suunnitelman toteutumisesta.

47 §

Ehdotus

kuukautta ennen voimassaolevan suunnitelman voimassaolon päättymistä.

39 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpanon valvonta

Elinvoimakeskus valvoo, että kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma toimeenpannaan. Jos kalatalousalue laiminlyö suunnitelman toimeenpanon siten, että alueella olevan kalakannan tai -lajin elinvoimaisuus vaarantuu, *elinvoimakeskus* voi pidättäytyä maksamasta kalatalousalueelle 82 §:ssä tarkoitettuja varoja, kunnes toimeenpanoon on ryhdytty.

40 §

Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpano ja seuranta

Elinvoimakeskuksen on kuuden kuukauden kuluessa suunnitelman hyväksymisestä ilmoitettava suunnitelmasta kunnan kaavoituksesta vastaavalle viranomaiselle. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriölle on ilmoitettava suunnitelmaan sisältyvistä säätelytoimenpide-ehdotuksista, jotka edellyttävät lainsäädännön muuttamista tai joilla on vaikutusta valtakunnallisten kalavarojen hoitosuunnitelmien laadintaan ja kehittämiseen.

Kalatalousalue, *elinvoimakeskus* sekä alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä seuraavat suunnitelman toimeenpanon vaikutuksia ja tavoitteiden toteutumista. *Elinvoimakeskus* on pyynnöstä oikeutettu saamaan kalatalousalueelta tietoja suunnitelman toteutumisesta.

47 §

*Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen poikkeuslupa****Elinvoimakeskuksen poikkeuslupa***

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi siirtoistutusta, kalanviljelytoimintaa, tutkimustyötä, kalastusperinteen ylläpitämistä, kalataloudellisten velvoitteiden toimeenpanemista tai hyödyntämistä taikka muuta kalavarojen käyttöön ja hoitoon liittyvää tarkoitusta varten perustellusta syystä myöntää poikkeusluvan:

Elinvoimakeskus voi siirtoistutusta, kalanviljelytoimintaa, tutkimustyötä, kalastusperinteen ylläpitämistä, kalataloudellisten velvoitteiden toimeenpanemista tai hyödyntämistä taikka muuta kalavarojen käyttöön ja hoitoon liittyvää tarkoitusta varten perustellusta syystä myöntää poikkeusluvan:

53 §

53 §

*Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivalta rajoittaa kalastusta****Elinvoimakeskuksen toimivalta rajoittaa kalastusta***

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi, jos vesialueella esiintyy kalalaji tai -kanta, jonka elinvoimaisuus tai tuotto on heikentynyt tai vaarassa heikentyä taikka vesialue on keskeinen kalalajin tai -kannan lisääntymisen kannalta:

Elinvoimakeskus voi, jos vesialueella esiintyy kalalaji tai -kanta, jonka elinvoimaisuus tai tuotto on heikentynyt tai vaarassa heikentyä taikka vesialue on keskeinen kalalajin tai -kannan lisääntymisen kannalta:

Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi asettaa 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun rajoituksen tai kiellon, jos se vesiliikenteelle aiheutuvan vaaran estämiseksi on välttämätöntä.

Lisäksi *elinvoimakeskus* voi asettaa 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun rajoituksen tai kiellon, jos se vesiliikenteelle aiheutuvan vaaran estämiseksi on välttämätöntä.

54 §

54 §

*Yleiskalastusoikeuksien rajoittaminen**Yleiskalastusoikeuksien rajoittaminen*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrättyllä vesialueella rajoittaa onkimista, pilkkimistä ja viehekalastusta taikka kieltää ne, jos se on tarpeen:

Elinvoimakeskus voi määrättyllä vesialueella rajoittaa onkimista, pilkkimistä ja viehekalastusta taikka kieltää ne, jos se on tarpeen:

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä 1 momentissa tarkoitetun rajoituksen tai kiellon enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan joko omasta aloitteestaan taikka kalastusoikeuden haltijan, kaupallisen kalastajan, kalatalousalueen taikka sen aloitteesta, jonka etua asia koskee. Rajoitusta

Elinvoimakeskus voi määrätä 1 momentissa tarkoitetun rajoituksen tai kiellon enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan joko omasta aloitteestaan taikka kalastusoikeuden haltijan, kaupallisen kalastajan, kalatalousalueen taikka sen aloitteesta, jonka etua asia koskee. Rajoitusta tai kieltä on haettava kirjallisesti

tai kieltoa on haettava kirjallisesti ja hakemukseen on liitettävä selvitys hakemisen perusteista ja esitetystä rajoitus- tai kieltoalueesta karttaliitteineen. Rajoitus- tai kieltoalue voi olla kokonaisuudessaan enintään 25 prosenttia kalatalousalueen vesipinta-alasta. Rajoitukset tai kiellot eivät saa heikentää mahdollisuutta hyödyntää yleiskalastusoikeuksia enempää kuin on välttämätöntä rajoituksen tai kiellon tavoitteen toteuttamiseksi.

57 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeus määrätä pyyntimitoista

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi alueellisen erityistilanteen huomioimiseksi kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta taikka omasta aloitteestaan määrätä alueelle 56 §:n nojalla säädettyistä laji- tai kantakohtaisista pyyntimitoista poikkeavat pyyntimitat, jos kalalajin tai -kannan tila alueella poikkeaa olennaisesti siitä, mikä on ollut perusteena sitä koskevien pyyntimittojen säätämiseksi.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeudesta määrätä pyyntimitoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

60 §

Sopimukset saimaannorpan suojelemiseksi

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä vesialueen omistaja tai erityisen oikeuden haltija voivat tehdä saimaannorppakannan elinvoimaisena säilymiseksi ja saimaannorpan suotuisan suojelutason saavuttamiseksi sopimuksen kalastuksen rajoittamisesta ja kieltämisestä tietyllä vesialueella. Sopimus voidaan tehdä enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

61 §

ja hakemukseen on liitettävä selvitys hakemisen perusteista ja esitetystä rajoitus- tai kieltoalueesta karttaliitteineen. Rajoitus- tai kieltoalue voi olla kokonaisuudessaan enintään 25 prosenttia kalatalousalueen vesipinta-alasta. Rajoitukset tai kiellot eivät saa heikentää mahdollisuutta hyödyntää yleiskalastusoikeuksia enempää kuin on välttämätöntä rajoituksen tai kiellon tavoitteen toteuttamiseksi.

57 §

Elinvoimakeskuksen oikeus määrätä pyyntimitoista

Elinvoimakeskus voi alueellisen erityistilanteen huomioimiseksi kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta taikka omasta aloitteestaan määrätä alueelle 56 §:n nojalla säädettyistä laji- tai kantakohtaisista pyyntimitoista poikkeavat pyyntimitat, jos kalalajin tai -kannan tila alueella poikkeaa olennaisesti siitä, mikä on ollut perusteena sitä koskevien pyyntimittojen säätämiseksi.

Elinvoimakeskuksen oikeudesta määrätä pyyntimitoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

60 §

Sopimukset saimaannorpan suojelemiseksi

Itä-Suomen elinvoimakeskus sekä vesialueen omistaja tai erityisen oikeuden haltija voivat tehdä saimaannorppakannan elinvoimaisena säilymiseksi ja saimaannorpan suotuisan suojelutason saavuttamiseksi sopimuksen kalastuksen rajoittamisesta ja kieltämisestä tietyllä vesialueella. Sopimus voidaan tehdä enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

61 §

*Korvaukset uhanalaisten eläinlajien suojelusta aiheutuneesta haitasta**Korvaukset uhanalaisten eläinlajien suojelusta aiheutuneesta haitasta*

Jos 59 §:n 1 momentin nojalla säädetty kieltö aiheuttaa vesialueen omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellistä haittaa, hänellä on oikeus saada siitä valtiolta täysi korvaus. Valtiota korvausasiassa edustaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä sen, joka katsoo olevansa oikeutettu korvaukseen, on pyrittävä sopimukseen korvauksen määrästä. Jos korvauksesta ei ole voitu sopia, toimitusta korvauksen määräämiseksi voidaan hakea Maanmittauslaitokselta vuoden kuluessa hakemuksen perusteena olevan kiellon voimaantulosta. Korvauksen määräämiseen sovelletaan, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977) säädetään. Korvaukselle on maksettava mainitun lain 95 §:n 1 momentin mukaista korkoa siitä päivästä, jolloin korvaukseen oikeutettu on hakenut Maanmittauslaitokselta määräystä korvaustoimituksesta.

Jos 59 §:n 1 momentin nojalla säädetty kieltö aiheuttaa vesialueen omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellistä haittaa, hänellä on oikeus saada siitä valtiolta täysi korvaus. Valtiota korvausasiassa edustaa *elinvoimakeskus*.

Elinvoimakeskuksen sekä sen, joka katsoo olevansa oikeutettu korvaukseen, on pyrittävä sopimukseen korvauksen määrästä. Jos korvauksesta ei ole voitu sopia, toimitusta korvauksen määräämiseksi voidaan hakea Maanmittauslaitokselta vuoden kuluessa hakemuksen perusteena olevan kiellon voimaantulosta. Korvauksen määräämiseen sovelletaan, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977) säädetään. Korvaukselle on maksettava mainitun lain 95 §:n 1 momentin mukaista korkoa siitä päivästä, jolloin korvaukseen oikeutettu on hakenut Maanmittauslaitokselta määräystä korvaustoimituksesta.

64 §

Vaelluskalavesistöjen sekä koski- ja virta-alueiden määrittely

Vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueen rajat voidaan määrittää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksellä.

67 §

Kalaväylä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kuitenkin kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta taikka omasta aloitteestaan määrätä kalaväylän leveyden tai sijainnin enintään kymmenen vuoden

64 §

Vaelluskalavesistöjen sekä koski- ja virta-alueiden määrittely

Vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueen rajat voidaan määrittää *elinvoimakeskuksen* päätöksellä.

67 §

Kalaväylä

Elinvoimakeskus voi kuitenkin kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta taikka omasta aloitteestaan määrätä kalaväylän leveyden tai sijainnin enintään kymmenen vuoden määräajaksi

Voimassa oleva laki

Ehdotus

määräajaksi toisin, jos se kalan kulun turvaamiseksi on välttämätöntä.

toisin, jos se kalan kulun turvaamiseksi on välttämätöntä.

69 §

69 §

Kalaväylän ja jokisuualueiden rajojen selvittäminen

Kalaväylän ja jokisuualueiden rajojen selvittäminen

Kalaväylän ja 66 §:ssä tarkoitettujen jokisuualueiden rajat voidaan selvittää ja merkitä kartalle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta suoritettavassa maanmittaustoimituksessa. Toimituksen suorittaa toimitusinsinööri ilman uskottuja miehiä, ja siihen on muuten sovellettava mitä kiinteistönmuodostamislaisissa rajankäynnistä säädetään. Toimituskustannuksista vastaa hakija.

Kalaväylän ja 66 §:ssä tarkoitettujen jokisuualueiden rajat voidaan selvittää ja merkitä kartalle *elinvoimakeskuksen*, kalastusoikeuden haltijan tai kalatalousalueen hakemuksesta suoritettavassa maanmittaustoimituksessa. Toimituksen suorittaa toimitusinsinööri ilman uskottuja miehiä, ja siihen *sovelletaan muutoin*, mitä kiinteistönmuodostamislaisissa rajankäynnistä säädetään. Toimituskustannuksista vastaa hakija.

71 §

71 §

Kalatiessä kalastaminen

Kalatiessä kalastaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi, milloin vaelluskalakannan turvaaminen sitä edellyttää, enintään viiden vuoden määräajaksi kieltää kalastuksen padon alapuolella enintään viidensadan metrin matkalla samoin kuin patoaltaassa padon yläpuolella sekä tekojärvässä ja muussa tekoaltaassa.

Elinvoimakeskus voi, milloin vaelluskalakannan turvaaminen sitä edellyttää, enintään viiden vuoden määräajaksi kieltää kalastuksen padon alapuolella enintään viidensadan metrin matkalla samoin kuin patoaltaassa padon yläpuolella sekä tekojärvässä ja muussa tekoaltaassa.

72 §

72 §

Poikkeus kiellosta kalastaa jokisuualueella, kalaväylässä sekä kalatiessä

Poikkeus kiellosta kalastaa jokisuualueella, kalaväylässä sekä kalatiessä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää tilapäisen luvan 66, 68 tai 71 §:n mukaan kiellettyyn kalastukseen, jos tällainen toimenpide on välttämätön yleisen kalatalousedun turvaamiseksi tai muusta erityisestä syystä, eikä vaaranna kalan kulkua vesistöissä tai käyttö- ja hoitosuunnitelman toteuttamista.

Elinvoimakeskus voi myöntää tilapäisen luvan 66, 68 tai 71 §:n mukaan kiellettyyn kalastukseen, jos tällainen toimenpide on välttämätön yleisen kalatalousedun turvaamiseksi tai muusta erityisestä syystä, eikä vaaranna kalan kulkua vesistöissä tai käyttö- ja hoitosuunnitelman toteuttamista.

74 §

74 §

*Kalojen ja rapujen istuttaminen**Kalojen ja rapujen istuttaminen*

Uuden lajin tai kannan kotiutusistutukseen sekä kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa määrittämättömään istutukseen on saatava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Lupa voidaan myöntää, jos istutus ei vaikeuta kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteuttamista eikä vaaranna kohdevesistön kala- tai rapukannan elinvoimaisena säilymistä taikka luonnon monimuotoisuutta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kieltää istutusten tekemisen sellaisesta vesistöstä tai vesiviljelylaitoksesta, johon liittyy riski kala- tai raputautien leviämiseen luonnonvesiin.

Uuden lajin tai kannan kotiutusistutukseen sekä kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa määrittämättömään istutukseen on saatava *elinvoimakeskuksen* lupa. Lupa voidaan myöntää, jos istutus ei vaikeuta kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteuttamista eikä vaaranna kohdevesistön kala- tai rapukannan elinvoimaisena säilymistä taikka luonnon monimuotoisuutta.

Elinvoimakeskus voi kieltää istutusten tekemisen sellaisesta vesistöstä tai vesiviljelylaitoksesta, johon liittyy riski kala- tai raputautien leviämiseen luonnonvesiin.

76 §

76 §

*Poikkeukset istutuskielloista**Poikkeukset istutuskielloista*

Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus voi tutkimus-, koulutus- sekä kalanviljelytarkoituksiin, kaupallisen kalastuksen edellytysten olennaisen heikentymisen estämiseksi tai muusta erityisestä syystä myöntää poikkeuksen 73 ja 74 §:ssä tai niiden nojalla säädetyistä kielloista.

Elinvoimakeskus voi tutkimus-, koulutus- sekä kalanviljelytarkoituksiin, kaupallisen kalastuksen edellytysten olennaisen heikentymisen estämiseksi tai muusta erityisestä syystä myöntää poikkeuksen 73 ja 74 §:ssä tai niiden nojalla säädetyistä kielloista.

77 §

77 §

*Kalojen ja rapujen maahantuonti**Kalojen ja rapujen maahantuonti*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii tulokaslajien ja paikallisesti esiintymättömien lajien käytöstä vesiviljelyssä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 708/2007 tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Muun kuin Suomessa luonnonvaraisena esiintyvän kala- tai rapulajin tai niiden kantojen tai sukuosujen maahantuonti

Elinvoimakeskus toimii tulokaslajien ja paikallisesti esiintymättömien lajien käytöstä vesiviljelyssä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 708/2007 tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Muun kuin Suomessa luonnonvaraisena esiintyvän kala- tai rapulajin tai niiden kantojen tai sukuosujen maahantuonti

luonnonvesiin päästämistä tai vesiviljelytoimintaa varten on kielletty ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus käsittelee maahantuontilupaa koskevat hakemukset 1 momentissa mainitussa neuvoston asetuksessa määrättyä menettelyä noudattaen.

luonnonvesiin päästämistä tai vesiviljelytoimintaa varten on kielletty ilman *elinvoimakeskuksen* lupaa. *Elinvoimakeskus* käsittelee maahantuontilupaa koskevat hakemukset 1 momentissa mainitussa neuvoston asetuksessa määrättyä menettelyä noudattaen.

83 §

83 §

*Maksuvarojen jakaminen**Maksuvarojen jakaminen*

Maa- ja metsätalousministeriö sekä sen määräämissä rajoissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myöntävät varat 82 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myöntää varat 82 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin ja korvauksiin

Maa- ja metsätalousministeriö sekä sen määräämissä rajoissa *elinvoimakeskus* myöntävät varat 82 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin. *Elinvoimakeskus* myöntää varat 82 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin ja korvauksiin.

Edellä 82 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen korvausten jako vesialueen omistajille perustuu vesialueeseen kohdistuvaan viehekalastuksesta aiheutuvaan rasitukseen, joka vahvistetaan käyttö- ja hoitosuunnitelmassa. Jos kalatalousalueella ei ole voimassa olevaa käyttö- ja hoitosuunnitelmaa, voi kalatalousalue tehdä erillisen esityksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle jaon perustana olevasta viehekalastusrasituksesta. Kalatalousalueet vastaavat jaon teknisestä toteuttamisesta. Jos vesialueen omistajalle jaossa tuleva määrä olisi enintään 50 euroa, varoja ei jaeta omistajalle, vaan ne jäävät asianomaiselle kalatalousalueelle käytettäväksi kalakantojen hoitoon. Korvauksia ei pidetä valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitettuna valtionavustuksena.

Edellä 82 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen korvausten jako vesialueen omistajille perustuu vesialueeseen kohdistuvaan viehekalastuksesta aiheutuvaan rasitukseen, joka vahvistetaan käyttö- ja hoitosuunnitelmassa. Jos kalatalousalueella ei ole voimassa olevaa käyttö- ja hoitosuunnitelmaa, voi kalatalousalue tehdä erillisen esityksen *elinvoimakeskukselle* jaon perustana olevasta viehekalastusrasituksesta. Kalatalousalueet vastaavat jaon teknisestä toteuttamisesta. Jos vesialueen omistajalle jaossa tuleva määrä olisi enintään 50 euroa, varoja ei jaeta omistajalle, vaan ne jäävät asianomaiselle kalatalousalueelle käytettäväksi kalakantojen hoitoon. Korvauksia ei pidetä valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitettuna valtionavustuksena.

Maa- ja metsätalousministeriö sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voivat asettaa 82 §:n 1 momentin 1–3 ja 5 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin ja menoihin myönnettävien varojen käyttöä koskevia tulostavoitteita tai ehtoja varojen saajille.

Maa- ja metsätalousministeriö sekä *elinvoimakeskus* voivat asettaa 82 §:n 1 momentin 1–3 ja 5 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin ja menoihin myönnettävien varojen käyttöä koskevia tulostavoitteita tai ehtoja varojen saajille.

*Kaupallisten kalastajien ryhmät**Kaupallisten kalastajien ryhmät*

 Ryhmään I kuuluvat:

 Ryhmään I kuuluvat:

2) luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka ovat ryhtyneet tai ryhtyvät rekisteröitymisvuonna tai tätä edeltävänä vuotena harjoittamaan kaupallista kalastusta ja esittävät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman siitä, miten itse pyydetyn kalan ja siitä jalostettujen kalastustuotteiden yhteenlasketusta myynnistä kertyvä liikevaihto ylittää 10 000 euroa viimeistään kolmantena tilikautena rekisteröitymisestä.

2) luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka ovat ryhtyneet tai ryhtyvät rekisteröitymisvuonna tai tätä edeltävänä vuotena harjoittamaan kaupallista kalastusta ja esittävät *elinvoimakeskuksen* hyväksymän suunnitelman siitä, miten itse pyydetyn kalan ja siitä jalostettujen kalastustuotteiden yhteenlasketusta myynnistä kertyvä liikevaihto ylittää 10 000 euroa viimeistään kolmantena tilikautena rekisteröitymisestä.

*Kaupallisia kalastajia koskevan rekisteröinnin voimassaolo ja päättymisen**Kaupallisia kalastajia koskevan rekisteröinnin voimassaolo ja päättymisen*

Kaupallisen kalastajan rekisteröinti on voimassa enintään kolme vuotta kerrallaan. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa kaupalliselle kalastajalle todistuksen rekisteriin kuulumisesta. Jos kaupallinen kalastaja aikoo jatkaa kaupallisen kalastuksen harjoittamista rekisteröinnin voimassaolon päättymisen jälkeen, kaupallisen kalastajan tulee kirjallisesti hakea rekisteröinnin jatkamista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.

Kaupallisen kalastajan rekisteröinti on voimassa enintään kolme vuotta kerrallaan. *Elinvoimakeskus* antaa kaupalliselle kalastajalle todistuksen rekisteriin kuulumisesta. Jos kaupallinen kalastaja aikoo jatkaa kaupallisen kalastuksen harjoittamista rekisteröinnin voimassaolon päättymisen jälkeen, kaupallisen kalastajan tulee kirjallisesti hakea rekisteröinnin jatkamista *elinvoimakeskukselta*.

Kaupallinen kalastaja voidaan poistaa rekisteristä, jos hän ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua hakemusta tai ei enää täytä rekisteriin merkitsemisen edellytyksiä taikka jos hän toistuvasti tai jatkuvasti olennaisesti toimii vastoin tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä eikä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta korjaa toimintaansa.

Kaupallinen kalastaja voidaan poistaa rekisteristä, jos hän ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua hakemusta tai ei enää täytä rekisteriin merkitsemisen edellytyksiä taikka jos hän toistuvasti tai jatkuvasti olennaisesti toimii vastoin tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä eikä *elinvoimakeskuksen* huomautuksesta tai varoituksesta huolimatta korjaa toimintaansa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus poistaa kaupallisen kalastajan rekisteristä tämän lopetettua kaupallisen

Elinvoimakeskus poistaa kaupallisen kalastajan rekisteristä tämän lopetettua kaupallisen kalastustoiminnan. Kaupallinen kalastaja on velvollinen välittömästi

Voimassa oleva laki

kalastustoiminnan. Kaupallinen kalastaja on velvollinen välittömästi ilmoittamaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle rekisteröintiedellytyksissä tapahtuneista muutoksista sekä toiminnan lopettamisesta.

90 §

Sisävesiltä saatujen kaupallisen kalastuksen saaliiden ilmoittamisvelvollisuus

Kaupallinen kalastaja on velvollinen pitämään muualla kuin merialueella tapahtuvasta kalastuksesta päiväkirjaa ja vähintään kerran kalenterivuodessa ilmoittamaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle pyytämänsä tai lukuunsa pyydetty saaliit kalalajikohtaisesti, pyyntialueet, kalastusalueen rekisteritunnus, saaliin purkamispaikat sekä kalastuksessa käytetyt pyydykset ja niiden pyynnissä pitämisen aika. Ilmoitus on annettava myös, jos kyseisen kalenterivuoden aikana ei ole harjoitettu kaupallista kalastusta.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettusta päiväkirjasta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ilmoitettavista tiedoista sekä tietojen jättämisen ajankohdista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

92 §

Kalavarojen käytön ja hoidon tietovaranto

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Metsähallitus, Luonnonvarakeskus ja kalatalousalueet ovat kalavarojen käytön ja hoidon tietovarannon rekisterinpitäjiä. Kukin rekisterinpitäjä vastaa pitämiensä rekistereiden ajantasaisuudesta, niihin tallettamistaan tiedoista ja niiden oikeellisuudesta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja kalatalousalue ovat 94 §:n 1 momentin 3 ja 6 kohdissa tarkoitettujen rekisterien yhteisrekisterinpitäjiä. Rekisterinpitäjän

Ehdotus

ilmoittamaan *elinvoimakeskukselle* rekisteröintiedellytyksissä tapahtuneista muutoksista sekä toiminnan lopettamisesta.

90 §

Sisävesiltä saatujen kaupallisen kalastuksen saaliiden ilmoittamisvelvollisuus

Kaupallinen kalastaja on velvollinen pitämään muualla kuin merialueella tapahtuvasta kalastuksesta päiväkirjaa ja vähintään kerran kalenterivuodessa ilmoittamaan *elinvoimakeskukselle* pyytämänsä tai lukuunsa pyydetty saaliit kalalajikohtaisesti, pyyntialueet, kalastusalueen *rekisteritunnuksen*, saaliin purkamispaikat sekä kalastuksessa käytetyt pyydykset ja niiden pyynnissä pitämisen *ajan*. Ilmoitus on annettava myös, jos kyseisen kalenterivuoden aikana ei ole harjoitettu kaupallista kalastusta.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettusta päiväkirjasta ja *elinvoimakeskukselle* ilmoitettavista tiedoista sekä tietojen jättämisen ajankohdista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

92 §

Kalavarojen käytön ja hoidon tietovaranto

Elinvoimakeskukset, Metsähallitus, Luonnonvarakeskus ja kalatalousalueet ovat kalavarojen käytön ja hoidon tietovarannon rekisterinpitäjiä. Kukin rekisterinpitäjä vastaa pitämiensä rekistereiden ajantasaisuudesta, niihin tallettamistaan tiedoista ja niiden oikeellisuudesta.

Elinvoimakeskus ja kalatalousalue ovat 94 §:n 1 momentin 3 ja 6 kohdassa tarkoitettujen rekisterien yhteisrekisterinpitäjiä. Rekisterinpitäjän velvollisuuksista, *rekisterin* yleisestä toiminnasta ja käytettävyydestä,

velvollisuuksista, yleisestä toiminnasta ja käytettävyydestä, tietojen eheydestä, suojaamisesta tai säilyttämisestä vastaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Edellä mainitusta poiketen, rekisterinpitäjän velvollisuuksista vastaa kuitenkin kalatalousalue, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat kalatalousalueen tässä laissa määriteltyä tehtävää.

Kukin rekisterinpitäjä vastaa 94 §:n mukaisesti vastuullaan olevan rekisterin hallinnoimiseksi välttämättömän tietojärjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä vastaavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus yhdessä maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Ruokavirasto tuottaa ylläpito- ja muita tietohallinnon palveluita elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vastuulla oleville tietojärjestelmille.

tietojen eheydestä, suojaamisesta ja säilyttämisestä vastaa *elinvoimakeskus*. Rekisterinpitäjän velvollisuuksista vastaa kuitenkin kalatalousalue, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat kalatalousalueen tässä laissa määriteltyä tehtävää.

Kukin rekisterinpitäjä vastaa 94 §:n mukaisesti vastuullaan olevan rekisterin hallinnoimiseksi välttämättömän tietojärjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä. *Elinvoimakeskuksen* tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä vastaa *elinvoimakeskus* yhdessä maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Ruokavirasto tuottaa ylläpito- ja muita tietohallinnon palveluita *elinvoimakeskuksen* vastuulla oleville tietojärjestelmille.

94 §

Kalavarojen käytön ja hoidon tietovarannon rakenne ja sisältö

Tietovaranto muodostuu:

- 1) kaupallisista kalastajista pidettävästä rekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Rekisteriin merkitään kaupallisen kalastajan nimi ja henkilö-, yritys- tai yhteisötunnus sekä äidinkieli, kaupallisen kalastajan koti- tai asuinpaikkatiedot ja yhteystiedot, tieto siitä, mihin 88 §:ssä tarkoitettuun kaupallisten kalastajien ryhmään kalastaja kuuluu, tieto siitä harjoittaako kaupallinen kalastaja kalastusta sisävesillä vai merialueella, tiedot saalisilmoituksista sekä tieto rekisteröinnin alku- ja päättymisajankohdasta;
- 2) kalastonhoitomaksurekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimii Metsähallitus. Rekisteriin merkitään niiden Suomessa vakinaisesti asuvien henkilöiden nimet, osoitteet ja syntymäajat, joiden puolesta kalastonhoitomaksu on maksettu, suoritetun

94 §

Kalavarojen käytön ja hoidon tietovarannon rakenne ja sisältö

Tietovaranto muodostuu:

- 1) kaupallisista kalastajista pidettävästä rekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimivat *elinvoimakeskukset*; *rekisteriin* merkitään kaupallisen kalastajan nimi ja henkilö-, yritys- tai yhteisötunnus sekä äidinkieli, kaupallisen kalastajan koti- tai asuinpaikkatiedot ja yhteystiedot, tieto siitä, mihin 88 §:ssä tarkoitettuun kaupallisten kalastajien ryhmään kalastaja kuuluu, tieto siitä harjoittaako kaupallinen kalastaja kalastusta sisävesillä vai merialueella, tiedot saalisilmoituksista sekä tieto rekisteröinnin alku- ja päättymisajankohdasta;
- 2) kalastonhoitomaksurekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimii Metsähallitus; *rekisteriin* merkitään niiden Suomessa vakinaisesti asuvien henkilöiden nimet, osoitteet ja syntymäajat, joiden puolesta kalastonhoitomaksu on maksettu, suoritetun

kalastonhoitomaksun määrä, maksuaika sekä aika, jolta kalastonhoitomaksu on maksettu, lisäksi voidaan merkitä myös muita yhteystietoja;

3) omistajakorvausrekisteristä, jonka yhteisrekisterinpitäjinä toimivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja kalatalousalueet. Rekisteriin merkitään 84 §:ssä tarkoitettut tiedot, vesialueen omistajan yhteystiedot tai yhteyshenkilöiden yhteystiedot;

4) istutusrekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Rekisteriin merkitään jokaisesta kalanistutuksesta istuttajan, ilmoituksen jättäjän ja istutuserän vastaanottajan yhteystiedot, istutettu laji ja kanta, istutettavan erän alkuperä, istukkaiden koko, ikä ja kappalemäärä sekä istutuspaikka ja -aika;

5) kalatalousvelvoite- ja -maksurekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Rekisteriin merkitään vesilain 3 luvun 15 §:ssä tarkoitettuja suunnitelmia koskevat tiedot;

6) kalatalousaluerekisteristä, jonka yhteisrekisterinpitäjinä toimivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja kalatalousalueet. Rekisteriin merkitään kalatalousalueen nimi, alueellinen ulottuvuus, vastuuhenkilöt, yhteystiedot ja kalatalousalueen päätösvaltaa käyttävän yleiskokouksen järjestämiseen tarvittavat tiedot;

7) kalastuksentralvojenrekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Rekisteriin merkitään kalastuksentralvojen nimi ja kuva sekä syntymäaika, henkilötunnus, hyväksynnän voimassaoloaika, valtuuttaja, toimialue sekä valtuutuksen voimassaoloaika;

8) kalastuksensääteilyyn liittyvästä tietoaaineistosta, jonka rekisterinpitäjänä toimivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Tietoaaineistoon merkitään tähän lakiin perustuvista sekä sen nojalla asetettavista viranomaisen kalastuksentralvojen rajoituksista rajoituksen tyyppi,

kalastonhoitomaksun määrä, maksuaika sekä aika, jolta kalastonhoitomaksu on maksettu, lisäksi voidaan merkitä myös muita yhteystietoja;

3) omistajakorvausrekisteristä, jonka yhteisrekisterinpitäjinä toimivat *elinvoimakeskukset* ja kalatalousalueet; *rekisteriin* merkitään 84 §:ssä tarkoitettut tiedot, vesialueen omistajan yhteystiedot tai yhteyshenkilöiden yhteystiedot;

4) istutusrekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimivat *elinvoimakeskukset*; *rekisteriin* merkitään jokaisesta kalanistutuksesta istuttajan, ilmoituksen jättäjän ja istutuserän vastaanottajan yhteystiedot, istutettu laji ja kanta, istutettavan erän alkuperä, istukkaiden koko, ikä ja kappalemäärä sekä istutuspaikka ja -aika;

5) kalatalousvelvoite- ja -maksurekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimivat *elinvoimakeskukset*; *rekisteriin* merkitään vesilain 3 luvun 15 §:ssä tarkoitettuja suunnitelmia koskevat tiedot;

6) kalatalousaluerekisteristä, jonka yhteisrekisterinpitäjinä toimivat *elinvoimakeskukset* ja kalatalousalueet; *rekisteriin* merkitään kalatalousalueen nimi, alueellinen ulottuvuus, vastuuhenkilöt, yhteystiedot ja kalatalousalueen päätösvaltaa käyttävän yleiskokouksen järjestämiseen tarvittavat tiedot;

7) kalastuksentralvojenrekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimivat *elinvoimakeskukset*; *rekisteriin* merkitään kalastuksentralvojen nimi ja kuva sekä syntymäaika, henkilötunnus, hyväksynnän voimassaoloaika, valtuuttaja, toimialue sekä valtuutuksen voimassaoloaika;

8) kalastuksensääteilyyn liittyvästä tietoaaineistosta, jonka rekisterinpitäjänä toimivat *elinvoimakeskukset*; *tietoaaineistoon* merkitään tähän lakiin perustuvista sekä sen nojalla asetettavista viranomaisen kalastuksentralvojen rajoituksista rajoituksen tyyppi, rajoituksen sisältö, rajoitusalue sekä rajoituksen kesto; sekä

rajoituksen sisältö, rajoitusalue sekä rajoituksen kesto; sekä

9) vapaa-ajankalatalouden saalisrekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimii Luonnonvarakeskus. Rekisteriin merkitään *tämän lain* 62 a §:ssä tarkoitetun saalisilmoituksen perusteella kalastajan nimi ja osoitetiedot tai kalastusmatkailutilaisuuden järjestäjän nimi ja osoitetiedot, tiedot pyydetystä kalasta, pyyntiväline, päivämäärä ja pyyntialue. Luonnonvarakeskuksen on säilytettävä rekisteriin tallentamansa henkilötiedot erillään muista rekisterissä säilytettävistä tiedoista. Henkilötietoja saavat käsitellä tunnisteellisessa muodossa ainoastaan ne Luonnonvarakeskuksen henkilöt, joiden tehtävien suorittamiseksi se on välttämätöntä. Luonnonvarakeskuksen on nimettävä nämä henkilöt tai määriteltävä tehtävät.

9) vapaa-ajankalatalouden saalisrekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimii Luonnonvarakeskus; *rekisteriin* merkitään 62 a §:ssä tarkoitetun saalisilmoituksen perusteella kalastajan nimi ja osoitetiedot tai kalastusmatkailutilaisuuden järjestäjän nimi ja osoitetiedot, tiedot pyydetystä kalasta, pyyntiväline, päivämäärä ja pyyntialue; Luonnonvarakeskuksen on säilytettävä rekisteriin tallentamansa henkilötiedot erillään muista rekisterissä säilytettävistä tiedoista; *henkilötietoja* saavat käsitellä tunnisteellisessa muodossa ainoastaan ne Luonnonvarakeskuksen henkilöt, joiden tehtävien suorittamiseksi se on välttämätöntä; Luonnonvarakeskuksen on nimettävä nämä henkilöt tai määriteltävä tehtävät.

95 a §

Kalavarojen käytön ja hoidon tietovarannon tietojen luovuttaminen

Kukin 94 §:ssä tarkoitettu rekisterinpitäjä saa salassapitosäynnösten estämättä luovuttaa välttämättömiä tämän lain 94 §:n mukaisia tietovarannon tietoja kalakantojen ja kalastuksen tutkimusta, seurantaa ja käytön suunnittelua sekä valvontaa ja tilastojen laatimista varten maa- ja metsätalousministeriölle, Luonnonvarakeskukselle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Metsähallitukselle ja Ruokavirastolle.

Rekisterinpitäjät päättävät kukin tietojen luovuttamisesta oman toimialansa osalta. Tietojen luovuttamisesta 94 §:n 1 momentin 3 ja 6 kohdissa tarkoitettujen rekistereiden osalta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

101 §

95 a §

Kalavarojen käytön ja hoidon tietovarannon tietojen luovuttaminen

Kukin 94 §:ssä tarkoitettu rekisterinpitäjä saa salassapitosäynnösten estämättä luovuttaa välttämättömiä *mainitun pykälän* mukaisia tietovarannon tietoja kalakantojen ja kalastuksen tutkimusta, seurantaa ja käytön suunnittelua sekä valvontaa ja tilastojen laatimista varten maa- ja metsätalousministeriölle, Luonnonvarakeskukselle, *elinvoimakeskukselle*, Metsähallitukselle ja Ruokavirastolle.

Rekisterinpitäjät päättävät kukin tietojen luovuttamisesta oman toimialansa osalta. Tietojen luovuttamisesta 94 §:n 1 momentin 3 ja 6 kohdissa tarkoitettujen rekistereiden osalta päättää *elinvoimakeskus*.

101 §

Kalastuksentralvojen toiminnan valvonta

Kalastuksentralvojen yleisestä valvonnasta ja ohjauksesta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset vastaavat kalastuksentralvojen toiminnan valvonnasta toimialueellaan.

Maa- ja metsätalousministeriöllä sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on oikeus saada kalastuksentralvojalta ja kalastuksentralvojakoulutuksen järjestäjältä näiden toiminnan valvonnassa tarvittavia tietoja kalastuksentralvontatehtävien suorittamisesta ja kalastuksentralvojakoulutuksen järjestämisestä.

103 §

Kalastuksentralvojan kelpoisuusvaatimukset ja hyväksyminen

Kalastuksentralvojaksi hyväksyy hakemuksesta se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueeseen hakijan kotikunta kuuluu. Hyväksyminen on voimassa kymmenen vuotta.

104 §

Kalastuksentralvojan koe ja koulutus

Kalastuksentralvojan kokeen järjestämisestä ja valvonnasta vastaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Koetta koskevaan ratkaisuun on oikeus hakea oikaisua elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

105 §

*Kalastuksentralvojakortti ja -tunnus**Kalastuksentralvojen toiminnan valvonta*

Kalastuksentralvojen yleisestä valvonnasta ja ohjauksesta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. *Elinvoimakeskukset* vastaavat kalastuksentralvojen toiminnan valvonnasta toimialueellaan.

Maa- ja metsätalousministeriöllä sekä *elinvoimakeskuksilla* on oikeus saada kalastuksentralvojalta ja kalastuksentralvojakoulutuksen järjestäjältä näiden toiminnan valvonnassa tarvittavia tietoja kalastuksentralvontatehtävien suorittamisesta ja kalastuksentralvojakoulutuksen järjestämisestä.

103 §

Kalastuksentralvojan kelpoisuusvaatimukset ja hyväksyminen

Kalastuksentralvojaksi hyväksyy hakemuksesta se *elinvoimakeskus*, jonka toimialueeseen hakijan kotikunta kuuluu. Hyväksyminen on voimassa kymmenen vuotta.

104 §

Kalastuksentralvojan koe ja koulutus

Kalastuksentralvojan kokeen järjestämisestä ja valvonnasta vastaa *elinvoimakeskus*. Koetta koskevaan ratkaisuun on oikeus hakea oikaisua. *Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.*

105 §

Kalastuksentralvojakortti ja -tunnus

Voimassa oleva laki

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa kalastuksenvalvojaksi hyväksytyille kalastuksenvalvojakortin ja -tunnuksen. Kalastuksenvalvojan on pidettävä kortti sekä 107 §:ssä tarkoitettua valtuutusta koskeva asiakirja kalastuksenvalvontatehtävissä mukana ja esitettävä ne pyydettyinä. Kalastuksenvalvojan on lisäksi käytettävä kalastuksenvalvontatehtävissä kalastuksenvalvojatunnusta.

106 §

Kalastuksenvalvojan hyväksymisen peruuttaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on peruutettava kalastuksenvalvojaksi hyväksyminen, jos kalastuksenvalvoja sitä pyytää.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi, jollei suullista huomautusta katsota riittäväksi seuraamukseksi, antaa kirjallisen varoituksen kalastuksenvalvojalle, joka toimii vastoin tämän lain mukaisia velvollisuuksiaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi peruuttaa kalastuksenvalvojaksi hyväksymisen, jos kalastuksenvalvoja ei enää täytä 103 §:n 1 momentissa säädettyjä kelpoisuusehtoja tai jos hän olennaisesti tai toistuvasti rikkoo kalastuksenvalvontaa tai kalastusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä eikä kirjallista varoitusta ole pidettävä riittävänä seuraamuksena.

Kalastuksenvalvojan, jonka hyväksyminen on peruutettu, on palautettava 105 §:ssä tarkoitettu kalastuksenvalvojakortti ja -tunnus peruuttamispäätöksen tehneelle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sen määräämän kohtuullisen ajan kuluessa.

107 §

Kalastuksenvalvojan valtuutus ja toimialue

Edellä 103 §:n mukaan hyväksytyllä kalastuksenvalvojalla on oikeus valvoa

Ehdotus

Elinvoimakeskus antaa kalastuksenvalvojaksi hyväksytyille kalastuksenvalvojakortin ja -tunnuksen. Kalastuksenvalvojan on pidettävä kortti sekä 107 §:ssä tarkoitettua valtuutusta koskeva asiakirja kalastuksenvalvontatehtävissä mukana ja esitettävä ne pyydettyinä. Kalastuksenvalvojan on lisäksi käytettävä kalastuksenvalvontatehtävissä kalastuksenvalvojatunnusta.

106 §

Kalastuksenvalvojan hyväksymisen peruuttaminen

Elinvoimakeskuksen on peruutettava kalastuksenvalvojaksi hyväksyminen, jos kalastuksenvalvoja sitä pyytää.

Elinvoimakeskus voi, jollei suullista huomautusta katsota riittäväksi seuraamukseksi, antaa kirjallisen varoituksen kalastuksenvalvojalle, joka toimii vastoin tämän lain mukaisia velvollisuuksiaan.

Elinvoimakeskus voi peruuttaa kalastuksenvalvojaksi hyväksymisen, jos kalastuksenvalvoja ei enää täytä 103 §:n 1 momentissa säädettyjä kelpoisuusehtoja tai jos hän olennaisesti tai toistuvasti rikkoo kalastuksenvalvontaa tai kalastusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä eikä kirjallista varoitusta ole pidettävä riittävänä seuraamuksena.

Kalastuksenvalvojan, jonka hyväksyminen on peruutettu, on palautettava 105 §:ssä tarkoitettu kalastuksenvalvojakortti ja -tunnus peruuttamispäätöksen tehneelle *elinvoimakeskukselle* sen määräämän kohtuullisen ajan kuluessa.

107 §

Kalastuksenvalvojan valtuutus ja toimialue

Edellä 103 §:n mukaan hyväksytyllä kalastuksenvalvojalla on oikeus valvoa

kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista ainoastaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, kalatalousalueen, osakaskunnan tai osakaskuntaan kuulumattoman vesialueen omistajan valtuuttamana valtuutuksessa määritellyllä alueella. Kalatalousalueen valtuuttamalla kalastuksenvalvojalla on oikeus valvoa kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista koko kalatalousalueen alueella riippumatta siitä, onko 121 §:ssä tarkoitettua päätöstä tehtävien siirrosta kalatalousalueelle tehty.

Kalatalousalue, osakaskunta ja osakaskuntaan kuulumattoman vesialueen omistaja ovat velvollisia ilmoittamaan valtuutuksen sisällöstä ja voimassaoloajasta kahden kuukauden kuluessa valtuutuksen voimaantulosta sille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka toimialueeseen valtuuttajan alue pääasiallisesti kuuluu. Valtuutuksen päättymisestä alkuperäistä voimassaoloajankohtaa aikaisemmin tulee ilmoittaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle viivytyksettä.

117 §

Tapahtumailmoitus

Tapahtumailmoitukset on toimitettava kalastuksenvalvojan hyväksyneelle toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle vuosittain kutakin kalastuksenvalvojan toimintavuotta seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on säilytettävä tapahtumailmoitukset kahden vuoden ajan niiden toimituspäivästä, jonka jälkeen ne on hävitettävä.

124 §

Muutoksenhaku elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen

kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista ainoastaan *elinvoimakeskuksen*, kalatalousalueen, osakaskunnan tai osakaskuntaan kuulumattoman vesialueen omistajan valtuuttamana valtuutuksessa määritellyllä alueella. Kalatalousalueen valtuuttamalla kalastuksenvalvojalla on oikeus valvoa kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista koko kalatalousalueen alueella riippumatta siitä, onko 121 §:ssä tarkoitettua päätöstä tehtävien siirrosta kalatalousalueelle tehty.

Kalatalousalue, osakaskunta ja osakaskuntaan kuulumattoman vesialueen omistaja ovat velvollisia ilmoittamaan valtuutuksen sisällöstä ja voimassaoloajasta kahden kuukauden kuluessa valtuutuksen voimaantulosta sille *elinvoimakeskukselle*, jonka toimialueeseen valtuuttajan alue pääasiallisesti kuuluu. Valtuutuksen päättymisestä alkuperäistä voimassaoloajankohtaa aikaisemmin tulee ilmoittaa *elinvoimakeskukselle* viivytyksettä.

117 §

Tapahtumailmoitus

Tapahtumailmoitukset on toimitettava kalastuksenvalvojan hyväksyneelle toimivaltaiselle *elinvoimakeskukselle* vuosittain kutakin kalastuksenvalvojan toimintavuotta seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä.

Elinvoimakeskuksen on säilytettävä tapahtumailmoitukset kahden vuoden ajan niiden toimituspäivästä, jonka jälkeen ne on hävitettävä.

124 §

Muutoksenhaku elinvoimakeskuksen päätökseen

Voimassa oleva laki

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muualla tässä laissa toisin säädetä.

Ehdotus

Elinvoimakeskuksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Elinvoimakeskus voi määrätä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muualla tässä laissa toisin säädetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

104.

Laki

kasvinterveyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kasvinterveyslain (1110/2019) 6, 7 ja 12 §, 15 §:n 2 momentti, 19 §:n 1 ja 2 momentti, 24 §:n 3 momentti, 25 §:n johdantokappale, 28 § sekä 31 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

6 §

Kiireelliset toimenpiteet eräissä tilanteissa

Ruokavirasto voi kustannuksellaan tehdä tai teettää kiireellisiä ja kohtuullisia kasvintuhoojan torjuntatoimenpiteitä, jos toimenpiteiden tekemättä jättäminen vaarantaisi kasvinterveyden. Myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi tehdä tai teettää Ruokaviraston kustannuksella kiireellisiä ja vähäisiä kasvintuhoojan

Ehdotus

6 §

Kiireelliset toimenpiteet eräissä tilanteissa

Ruokavirasto voi kustannuksellaan tehdä tai teettää kiireellisiä ja kohtuullisia kasvintuhoojan torjuntatoimenpiteitä, jos toimenpiteiden tekemättä jättäminen vaarantaisi kasvinterveyden. Myös *elinvoimakeskus* voi tehdä tai teettää Ruokaviraston kustannuksella kiireellisiä ja vähäisiä kasvintuhoojan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

torjuntatoimenpiteitä, jos Ruokavirasto ennen toimenpiteisiin ryhtymistä antaa niihin luvan.

torjuntatoimenpiteitä, jos Ruokavirasto ennen toimenpiteisiin ryhtymistä antaa niihin luvan.

7 §

7 §

Ruokaviraston ohjaus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävissä

*Ruokaviraston ohjaus **elinvoimakeskuksen** tehtävissä*

Ruokavirasto ohjaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimenpiteitä kasvinterveysasetuksessa tarkoitettujen karanteenituhoojien hävittämiseksi ja leviämisen estämiseksi sekä mainitussa asetuksessa tarkoitettujen unionikaranteenituhoojien luetteloon sisällyttämättömien, mutta alustavan arvion mukaan luetteloinnin edellytykset täyttävien tuhoojien hävittämiseksi ja leviämisen estämiseksi. Jos tuhooja on kasvinterveyden kannalta erityisen haitallinen tai vaadittavat toimenpiteet aiheuttavat erityisen haitallisia vaikutuksia, Ruokavirasto voi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen puolesta tehdä päätöksen tuhoajan hävittämisestä tai leviämisen estämisestä. Jos Ruokavirasto tekee päätöksen, se vastaa toimenpiteistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen avustuksella.

Ruokavirasto ohjaa *elinvoimakeskuksen* toimenpiteitä kasvinterveysasetuksessa tarkoitettujen karanteenituhoojien hävittämiseksi ja leviämisen estämiseksi sekä mainitussa asetuksessa tarkoitettujen unionikaranteenituhoojien luetteloon sisällyttämättömien, mutta alustavan arvion mukaan luetteloinnin edellytykset täyttävien tuhoojien hävittämiseksi ja leviämisen estämiseksi. Jos tuhooja on kasvinterveyden kannalta erityisen haitallinen tai vaadittavat toimenpiteet aiheuttavat erityisen haitallisia vaikutuksia, Ruokavirasto voi *elinvoimakeskuksen* puolesta tehdä päätöksen tuhoajan hävittämisestä tai leviämisen estämisestä. Jos Ruokavirasto tekee päätöksen, se vastaa toimenpiteistä *elinvoimakeskuksen* avustuksella.

Jos tuhoajan hävittäminen ja leviämisen estäminen edellyttää toimenpiteitä usean elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alueella, Ruokavirasto vastaa tilannekuvan ylläpitämisestä ja toiminnan yhteensovittamisesta.

Jos tuhoajan hävittäminen ja leviämisen estäminen edellyttää toimenpiteitä usean *elinvoimakeskuksen* alueella, Ruokavirasto vastaa tilannekuvan ylläpitämisestä ja toiminnan yhteensovittamisesta.

12 §

12 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Elinvoimakeskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset vastaavat kukin toimialueellaan siitä, että tämän lain ja Euroopan unionin kasvinterveyttä koskevia säännöksiä noudatetaan sekä virallinen valvonta ja muut viralliset toimet järjestetään valvonta-asetuksen mukaisesti.

Elinvoimakeskukset vastaavat kukin toimialueellaan siitä, että tämän lain ja Euroopan unionin kasvinterveyttä koskevia säännöksiä noudatetaan sekä virallinen valvonta ja muut viralliset toimet järjestetään valvonta-asetuksen mukaisesti.

15 §

15 §

Valvontasuunnitelmat

Valvontasuunnitelmat

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Tulli laativat kumpikin vastuullaan olevaa kasvinterveysvalvontaa koskevat vuosittaiset valvontasuunnitelmat. Valvontasuunnitelmissa on otettava huomioon Ruokaviraston laatima valtakunnallinen suunnitelma.

Elinvoimakeskus ja Tulli laativat kumpikin vastuullaan olevaa kasvinterveysvalvontaa koskevat vuosittaiset valvontasuunnitelmat. Valvontasuunnitelmissa on otettava huomioon Ruokaviraston laatima valtakunnallinen suunnitelma.

19 §

19 §

Ulkopuolinen virallinen kasvintarkastaja ja eräiden tehtävien siirtäminen muulle kuin viranomaiselle

Ulkopuolinen virallinen kasvintarkastaja ja eräiden tehtävien siirtäminen muulle kuin viranomaiselle

Ruokavirasto ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset voivat kirjallisesti nimetä ulkopuolisen luonnollisen henkilön, jolla on tehtävään asianmukainen koulutus, suorittamaan erikseen määritellyt viralliseen valvontaan ja muihin virallisiin toimiin liittyvät tehtävät (*virallinen kasvintarkastaja*). Tarkastusten perusteella mahdollisesti tehtävät hallinnolliset päätökset tekee nimennyt viranomainen.

Ruokavirasto ja *elinvoimakeskukset* voivat kirjallisesti nimetä ulkopuolisen luonnollisen henkilön, jolla on tehtävään asianmukainen koulutus, suorittamaan erikseen määritellyt viralliseen valvontaan ja muihin virallisiin toimiin liittyvät tehtävät (*virallinen kasvintarkastaja*). Tarkastusten perusteella mahdollisesti tehtävät hallinnolliset päätökset tekee nimennyt viranomainen.

Ruokavirasto ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset voivat valvontasetuksen 28–33 artiklassa säädetyillä edellytyksillä kirjallisella toimeksiannolla siirtää viralliseen valvontaan ja muihin virallisiin toimiin liittyviä tarkastuksia, tutkimuksia ja selvityksiä toimielimen suoritettavaksi. Viralliseen valvontaan liittyviä tehtäviä voidaan siirtää luonnollisen henkilön suoritettavaksi. Tarkastusten perusteella mahdollisesti tehtävät hallinnolliset päätökset tekee toimeksiannon antanut viranomainen.

Ruokavirasto ja *elinvoimakeskukset* voivat valvontasetuksen 28–33 artiklassa säädetyillä edellytyksillä kirjallisella toimeksiannolla siirtää viralliseen valvontaan ja muihin virallisiin toimiin liittyviä tarkastuksia, tutkimuksia ja selvityksiä toimielimen suoritettavaksi. Viralliseen valvontaan liittyviä tehtäviä voidaan siirtää luonnollisen henkilön suoritettavaksi. Tarkastusten perusteella mahdollisesti tehtävät hallinnolliset päätökset tekee toimeksiannon antanut viranomainen.

24 §

24 §

Rekisterinpitäjä ja rekisterin tiedot

Rekisterinpitäjä ja rekisterin tiedot

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on oikeus käyttää, päivittää ja luovuttaa rekisteritietoja säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Ne myös vastaavat tehtäviensä osalta rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisesta sen mukaan, mitä luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679, jäljempänä *tietosuojasetus*, säädetään.

Elinvoimakeskuksilla on oikeus käyttää, päivittää ja luovuttaa rekisteritietoja säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Ne myös vastaavat tehtäviensä osalta rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisesta sen mukaan, mitä luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus), jäljempänä *tietosuojasetus*, säädetään.

25 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle

Ruokavirasto ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset saavat salassapitosäännösten estämättä luovuttaa asiakirjasta ja henkilörekisteristään tiedot, jotka ovat tarpeen:

- 1) syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi;
- 2) Verohallinnolle sen laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi;
- 3) ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille, jos Euroopan unionin lainsäädännössä tai muussa Suomea sitovassa kansainvälisessä velvoitteessa niin edellytetään.

28 §

Päätösvalta eräissä tapauksissa

Ruokavirasto voi päättää yhtä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta laajempaa aluetta koskevien 27 §:n 1 momentissa tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä.

Ruokavirasto voi päättää hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä myös yhden elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alueella, jos se perustellusta syystä arvioi

25 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle

Ruokavirasto ja *elinvoimakeskukset* saavat salassapitosäännösten estämättä luovuttaa asiakirjasta ja henkilörekisteristään tiedot, jotka ovat tarpeen:

28 §

Päätösvalta eräissä tapauksissa

Ruokavirasto voi päättää yhtä *elinvoimakeskusta* laajempaa aluetta koskevien 27 §:n 1 momentissa tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä.

Ruokavirasto voi päättää hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä myös yhden *Elinvoimakeskuksen* alueella, jos se perustellusta syystä arvioi

Voimassa oleva laki

Ehdotus

keskuksen toimet riittämättömiksi kasvinterveysvaaran estämiseksi.

elinvoimakeskuksen toimet riittämättömiksi kasvinterveysvaaran estämiseksi.

Ruokaviraston on viipymättä ilmoitettava 1 ja 2 momentin nojalla tekemistään päätöksistä asianomaisille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille.

Ruokaviraston on viipymättä ilmoitettava 1 ja 2 momentin nojalla tekemistään päätöksistä asianomaisille *elinvoimakeskuksille*.

31 §

31 §

Kasvintuhoojan torjunnasta aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Kasvintuhoojan torjunnasta aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Korvausta on haettava Ruokavirastolle osoitetulla hakemuksella kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hakija sai tiedon kustannusten syntymisestä tai vahingon ilmenemisestä. Hakemus on toimitettava asianomaiseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen ja siihen on liitettävä riittävä selvitys kustannuksista ja vahingoista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa lausunnon tekemäänsä torjuntapäätökseen liittyvästä korvaushakemuksesta Ruokavirastolle.

Korvausta on haettava Ruokavirastolle osoitetulla hakemuksella kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hakija sai tiedon kustannusten syntymisestä tai vahingon ilmenemisestä. Hakemus on toimitettava asianomaiseen *elinvoimakeskukseen* ja siihen on liitettävä riittävä selvitys kustannuksista ja vahingoista. *Elinvoimakeskus* antaa lausunnon tekemäänsä torjuntapäätökseen liittyvästä korvaushakemuksesta Ruokavirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

105.

Laki

kiinteistönmuodostamislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 33 §:n 4 momentti, 75 §, 203 §:n 4 momentti sekä 205 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 33 §:n 4 momentti laissa 761/2023, 75 § laissa 597/2011, 203 §:n 4 momentti laissa 914/2011 sekä 205 §:n 2 momentti laissa 1476/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

33 §

33 §

Jos lohkomisessa syntyy epätietoisuutta siitä, sijaitseeko määräala *alueidenkäyttölain* 72 §:n mukaisella ranta-alueella, toimitusinsinööri on siirrettävä asia *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* ratkaistavaksi.

Jos lohkomisessa syntyy epätietoisuutta siitä, sijaitseeko määräala *alueidenkäyttölain* 72 §:n mukaisella ranta-alueella, *on toimitusinsinööri* siirrettävä asia *Lupa- ja valvontaviraston* ratkaistavaksi.

75 §

75 §

Jos ojitus koskee vain uusjakoaluetta tai 73 §:n 3 momentissa tarkoitetun ojan tekemistä, toimitusmiehet päättävät ojituksen suorittamisesta, jollei ojitukseen tarvita vesilain (587/2011) 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettua *aluehallintoviraston* lupaa tai poikkeamista vesilain 2 luvun 11 §:ssä tarkoitettua kiellosta. Sama koskee ojituksesta päättämistä myös silloin, kun uusjakoalueeseen kuulumattomien kiinteistöjen omistajat suostuvat yhteiseen ojitukseen. Muussa tapauksessa asiasta päätetään sen mukaan kuin vesilaissa säädetään yhteisestä ojituksesta.

Jos ojitus koskee vain uusjakoaluetta tai 73 §:n 3 momentissa tarkoitetun ojan tekemistä, toimitusmiehet päättävät ojituksen suorittamisesta, jollei ojitukseen tarvita vesilain (587/2011) 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettua *Lupa- ja valvontaviraston* lupaa tai poikkeamista vesilain 2 luvun 11 §:ssä tarkoitettua kiellosta. Sama koskee ojituksesta päättämistä myös silloin, kun uusjakoalueeseen kuulumattomien kiinteistöjen omistajat suostuvat yhteiseen ojitukseen. Muussa tapauksessa asiasta päätetään sen mukaan kuin vesilaissa säädetään yhteisestä ojituksesta.

203 §

203 §

Maksuvelvollinen, joka on valittanut toimituksessa määrätystä korvauksesta, on velvollinen maksamaan riidanalaisen osan korvauksesta ja sille laskettavan koron korvauksensaajalle vain, jos korvauksensaaja asettaa maksuvelvollisen hyväksymän pantin tai muun vakuuden liikaa maksetun määrän ja sille suoritettavan koron palauttamisesta. Jos korvauksensaaja ei aseta hyväksyttävää vakuutta, riidanalainen osa korvauksesta saadaan tallettaa *kiinteistön sijaintipaikan aluehallintovirastoon* siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään. Korvauksensaajalla on kuitenkin oikeus nostaa talletettu osa

Maksuvelvollinen, joka on valittanut toimituksessa määrätystä korvauksesta, on velvollinen maksamaan riidanalaisen osan korvauksesta ja sille laskettavan koron korvauksensaajalle vain, jos korvauksensaaja asettaa maksuvelvollisen hyväksymän pantin tai muun vakuuden liikaa maksetun määrän ja sille suoritettavan koron palauttamisesta. Jos korvauksensaaja ei aseta hyväksyttävää vakuutta, riidanalainen osa korvauksesta saadaan tallettaa *Lupa- ja valvontavirastoon* siten kuin rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään. Korvauksensaajalla on kuitenkin oikeus nostaa talletettu osa korvauksesta lainvoimaisen korvauksen yli

korvauksesta lainvoimaisen korvauksen yli menevän määrän ja sille varojen nostopäivästä laskettavan kuuden prosentin koron takaisin maksamisesta asetettavaa vakuutta vastaan.

menevän määrän ja sille varojen nostopäivästä laskettavan kuuden prosentin koron takaisin maksamisesta asetettavaa vakuutta vastaan.

205 §

Jos kiinteistön omistajalle alueen tai osuuden siirtämisen, tilusvaihdon, osittelusta poikkeamisen, maan tai rakennuksen lunastamisen taikka muun sellaisen toimenpiteen johdosta on määrätty maksettavaksi suuruudeltaan merkittävä korvaus ja kiinteistön arvo on edellä tarkoitetun toimenpiteen vuoksi siinä määrin alentunut, että kiinteistöön kohdistuva panttioikeuden haltijan oikeus saattaa vaarantua, on omistajalle tuleva korvaus korkoineen määrättävä tallettavaksi *aluehallintovirastoon*. Talletettuun korvaukseen on panttioikeuden haltijalla sama oikeus kuin hänellä on kiinteistöön. Jollei kiinteistön omistaja voi näyttää kaikkien panttioikeuden haltijain antaneen lupaa talletetun korvauksen nostamiseen, on *aluehallintoviraston* jaettava varat niin kuin kiinteän omaisuuden kauppahinnan jakamisesta ulosottokaassa (705/2007) säädetään.

205 §

Jos kiinteistön omistajalle alueen tai osuuden siirtämisen, tilusvaihdon, osittelusta poikkeamisen, maan tai rakennuksen lunastamisen taikka muun sellaisen toimenpiteen johdosta on määrätty maksettavaksi suuruudeltaan merkittävä korvaus ja kiinteistön arvo on edellä tarkoitetun toimenpiteen vuoksi siinä määrin alentunut, että kiinteistöön kohdistuva panttioikeuden haltijan oikeus saattaa vaarantua, on omistajalle tuleva korvaus korkoineen määrättävä tallettavaksi *Lupa- ja valvontavirastoon*. Talletettuun korvaukseen on panttioikeuden haltijalla sama oikeus kuin hänellä on kiinteistöön. Jollei kiinteistön omistaja voi näyttää kaikkien panttioikeuden haltijain antaneen lupaa talletetun korvauksen nostamiseen, on *Lupa- ja valvontaviraston* jaettava varat niin kuin kiinteän omaisuuden kauppahinnan jakamisesta ulosottokaassa (705/2007) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

106.

Laki

kolttalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kolttalain (253/1995) 11 §:n 2 momentti, 12 ja 13 b §, 18 §:n 1 momentti, 19 §:n 2 momentti, 21 §, 27 §:n 1 ja 2 momentti, 28 §, 29 §:n 1 momentti, 31 §:n 1 momentti, 35 §:n 1 momentti, 36 §, 37 §:n 1 momentti, 38 §:n 1–3 momentti, 55 ja 55 a §, 63 § 1 mom., 64 ja 65 a § sekä 70 §:n 4 momentti,

sellaisina kuin ne ovat 11 §:n 2 momentti laissa 568/2014, 12 ja 21 §, 27 §:n 1 ja 2 momentti, 28 §, 29 §:n 1 momentti, 31 §:n 1 momentti, 35 §:n 1 momentti, 36 §, 37 §:n 1 momentti, 38 §:n 1–3 momentti, 65 a § ja 70 §:n 4 momentti laissa 1474/2009, 13 b §, 18 §:n 1 momentti ja 64 § laissa 1677/2015, 19 §:n 2 momentti laissa 785/2023, 55 § laeissa 1474/2009 ja 1330/2022, 55 a § laissa 1330/2022 sekä 63 §:n 1 momentti laissa 23/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

11 §

Kalaistutukset

Kalaistutukset

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta toimenpiteestä päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, joka voi antaa niiden toteuttamisen Metsähallituksen, Luonnonvarakeskuksen tai yhteisen vesialueen osakaskuntien suorittavaksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta toimenpiteestä päättää *elinvoimakeskus*, joka voi antaa niiden toteuttamisen Metsähallituksen, Luonnonvarakeskuksen tai yhteisen vesialueen osakaskuntien suorittavaksi.

12 §

12 §

Eräät tienteko- ja vesihuoltotyöt

Eräät tienteko- ja vesihuoltotyöt

Valtio voi tarvittaessa tehdä tai teettää kolttien tiloja varten tarpeelliset tienteko- ja vesihuoltotyöt. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää asiasta.

Valtio voi tarvittaessa tehdä tai teettää kolttien tiloja varten tarpeelliset tienteko- ja vesihuoltotyöt. *Elinvoimakeskus* päättää asiasta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus huolehtii 1 momentin mukaisesti tehdyn tien kunnossapidosta, kunnes tie on luovutettu yksityiseksi tieksi tai yleisenä tienä käytettäväksi.

Elinvoimakeskus huolehtii 1 momentin mukaisesti tehdyn tien kunnossapidosta, kunnes tie on luovutettu yksityiseksi tieksi tai yleisenä tienä käytettäväksi.

13 b §

13 b §

Lainan myöntämisen edellytykset

Lainan myöntämisen edellytykset

Laina voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston vuosittain vahvistetun käyttösuunnitelman myöntämisvaltuuden rajoissa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää lainan enimmäismäärästä.

Laina voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston vuosittain vahvistetun käyttösuunnitelman myöntämisvaltuuden rajoissa. *Elinvoimakeskus* päättää lainan enimmäismäärästä.

18 §

18 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tuen, valtiontakauksen ja lainan hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

Tuen, valtiontakauksen ja lainan hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

Avustuksen, valtionlainan, korkotuen ja valtiontakauksen sekä valtiontakaukseen sisältyvän tuen myöntää hakemuksesta Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Avustuksen, valtionlainan, korkotuen ja valtiontakauksen sekä valtiontakaukseen sisältyvän tuen myöntää hakemuksesta Lapin *elinvoimakeskus*.

19 §

19 §

Rakentamisen ohjaus ja tarkastukset

Rakentamisen ohjaus ja tarkastukset

Rakentamiseen myönnettyjen avustusten ja lainojen käytön valvomiseksi ja maksamisen edellytysten toteamiseksi on rakennuspaikalla pidettävä rakentamislupapäätöksessä määrätyt tarkastukset. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi tukea myöntäessään määrätä pidettäväksi muitakin tarpeellisiksi katsomiaan tarkastuksia. Tarkastukset suorittaa rakennuttajan kustannuksella kunnan rakennustarkastaja tai rakentamislupapäätöksessä määrätty henkilö. Jollei rakentamislupaa tarvita, tarkastuksen voi suorittaa myös muu pätevä henkilö, jonka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hyväksyy.

Rakentamiseen myönnettyjen avustusten ja lainojen käytön valvomiseksi ja maksamisen edellytysten toteamiseksi on rakennuspaikalla pidettävä rakentamislupapäätöksessä määrätyt tarkastukset. *Elinvoimakeskus* voi tukea myöntäessään määrätä pidettäväksi muitakin tarpeellisiksi katsomiaan tarkastuksia. Tarkastukset suorittaa rakennuttajan kustannuksella kunnan rakennustarkastaja tai rakentamislupapäätöksessä määrätty henkilö. Jollei rakentamislupaa tarvita, tarkastuksen voi suorittaa myös muu pätevä henkilö, jonka *elinvoimakeskus* hyväksyy.

21 §

21 §

Osto- ja siirtomenettely

Osto- ja siirtomenettely

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi ostaa tämän lain tarkoituksiin tiloja, tilanosia, oikeuksia ja osuuksia. Kauppahinta ei saa ylittää käypää hintaa.

Elinvoimakeskus voi ostaa tämän lain tarkoituksiin tiloja, tilanosia, oikeuksia ja osuuksia. Kauppahinta ei saa ylittää käypää hintaa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi käyttää tämän lain tarkoituksiin myös maatilalain (188/1977), luontaiselinkeinolain, porotalouslain ja maaseutuelinkeinolain (1295/1990) tarkoituksiin muulla tavoin kuin oikeudesta hankkia maa- ja metsätalousmaata annetun lain (391/1978) nojalla hankittua maata.

Elinvoimakeskus voi käyttää tämän lain tarkoituksiin myös maatilalain (188/1977), luontaiselinkeinolain (610/1984), porotalouslain (161/1990) ja maaseutuelinkeinolain (1295/1990) tarkoituksiin muulla tavoin kuin oikeudesta hankkia maa- ja metsätalousmaata annetun lain (391/1978) nojalla hankittua maata.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus vaihtaa hallinnassaan olevaa maata muiden

Elinvoimakeskuksella on oikeus vaihtaa hallinnassaan olevaa maata muiden omistamaan tai muiden valtion virastojen

omistamaan tai muiden valtion virastojen hallinnassa olevaan maahan. Mikäli vaihdettavat alueet eivät arvoltaan vastaa toisiaan, korvataan erotus rahana.

Metsähallitus siirtää, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtyä siitä esityksen, hallinnassaan olevasta valtion maasta tämän lain tarkoituksiin tarvittavat alueet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hallintaan. Metsähallituksen hallinnassa olevaa maata voidaan siirtää myös ennakolta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hallintaan lähinnä asumiseen soveltuvien tilojen muodostamista varten. Jos Metsähallitus ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus eivät ole yksimielisiä siirrettävästä alueesta, on alueen siirtämistä koskeva asia saatettava maa- ja metsätalousministeriön ratkaistavaksi.

27 §

Maan käyttöä koskeva suunnitelma

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulee laatia hankitun tai muulla tavalla saadun maan käyttöä koskeva erityinen suunnitelma, jollei kysymys ole samalla kertaa vain yhden tai muutaman 24 §:ssä tarkoitetun tilan tai muun alueen muodostamisesta taikka 25 §:ssä tarkoitetusta omaisuudesta.

Milloin omaisuutta käytetään muuhun kuin tämän lain tarkoituksiin eikä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ole, sen mukaan kuin erikseen säädetään, oikeutta luovuttaa valtion maaomaisuutta, on asia tältä osin siirrettävä maa- ja metsätalousministeriön käsiteltäväksi.

28 §

Maan hakeminen

Maata haetaan kirjallisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Hakemuksesta on hankittava kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen lausunto

hallinnassa olevaan maahan. Mikäli vaihdettavat alueet eivät arvoltaan vastaa toisiaan, korvataan erotus rahana.

Metsähallitus siirtää, *elinvoimakeskuksen* tehtyä siitä esityksen, hallinnassaan olevasta valtion maasta tämän lain tarkoituksiin tarvittavat alueet *elinvoimakeskuksen* hallintaan. Metsähallituksen hallinnassa olevaa maata voidaan siirtää myös ennakolta *elinvoimakeskuksen* hallintaan lähinnä asumiseen soveltuvien tilojen muodostamista varten. Jos Metsähallitus ja *elinvoimakeskus* eivät ole yksimielisiä siirrettävästä alueesta, on alueen siirtämistä koskeva asia saatettava maa- ja metsätalousministeriön ratkaistavaksi.

27 §

Maan käyttöä koskeva suunnitelma

Elinvoimakeskuksen tulee laatia hankitun tai muulla tavalla saadun maan käyttöä koskeva erityinen suunnitelma, jollei kysymys ole samalla kertaa vain yhden tai muutaman 24 §:ssä tarkoitetun tilan tai muun alueen muodostamisesta taikka 25 §:ssä tarkoitetusta omaisuudesta.

Milloin omaisuutta käytetään muuhun kuin tämän lain tarkoituksiin eikä *elinvoimakeskuksella* ole, sen mukaan kuin erikseen säädetään, oikeutta luovuttaa valtion maaomaisuutta, on asia tältä osin siirrettävä maa- ja metsätalousministeriön käsiteltäväksi.

28 §

Maan hakeminen

Maata haetaan kirjallisesti *elinvoimakeskukselta*. Hakemuksesta on hankittava kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen lausunto

Voimassa oleva laki

sekä tarvittaessa myös asianomaisen kolttien kyläkokouksen lausunto.

29 §

Myyntipäätös

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää tilan, alueen tai muun etuuden myymisestä hakijalle sekä maksu- ja muista luovutusehdoista.

Ehdotus

sekä tarvittaessa myös asianomaisen kolttien kyläkokouksen lausunto.

29 §

Myyntipäätös

Elinvoimakeskus päättää tilan, alueen tai muun etuuden myymisestä hakijalle sekä maksu- ja muista luovutusehdoista.

31 §

Maanmittaustoimitukset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maanmittausinsinööri tai hänen määräyksestään maanmittausteknikko voi suorittaa tämän lain täytäntöönpanoon liittyvän maanmittaustoimituksen sen mukaisesti kuin kiinteistömuodostamislaisissa (554/1995) säädetään. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myös huolehtia tämän lain mukaisten maanmittaustoimitusten vireille saattamisesta.

31 §

Maanmittaustoimitukset

Elinvoimakeskuksen maanmittausinsinööri tai hänen määräyksestään maanmittausteknikko voi suorittaa tämän lain täytäntöönpanoon liittyvän maanmittaustoimituksen sen mukaisesti kuin kiinteistömuodostamislaisissa (554/1995) säädetään. *Elinvoimakeskus* voi myös huolehtia tämän lain mukaisten maanmittaustoimitusten vireille saattamisesta.

35 §

Tienteko- ja vesihuoltotyöt

Jos valtio on tehnyt tai teettänyt tämän lain mukaisia tiloja varten tie- ja vesihuoltotöitä, peritään tilan omistajalta työn kustannuksista se määrä, jolla tilan arvon tarkoitukseensa käytettynä voidaan katsoa nousseen sanottujen töiden johdosta, enintään kuitenkin 10 prosenttia tilan osalle tulleiden kustannusten määrästä. Perittävän määrän takaisinmaksuaika on 10 vuotta ja sen vuotuinen korko on neljä prosenttia. Kustannusten perinnästä päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

35 §

Tienteko- ja vesihuoltotoimitukset

Jos valtio on tehnyt tai teettänyt tämän lain mukaisia tiloja varten tie- ja vesihuoltotöitä, peritään tilan omistajalta työn kustannuksista se määrä, jolla tilan arvon tarkoitukseensa käytettynä voidaan katsoa nousseen sanottujen töiden johdosta, enintään kuitenkin 10 prosenttia tilan osalle tulleiden kustannusten määrästä. Perittävän määrän takaisinmaksuaika on 10 vuotta ja sen vuotuinen korko neljä prosenttia. Kustannusten perinnästä päättää *elinvoimakeskus*.

36 §

36 §

Rajoitukset

Oikeustoimi, jolla ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa luovutetaan tämän lain nojalla muodostettu tila tai alue tai sen osa, on mitätön. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on myönnettävä luovutuslupa silloin, kun luovutuksensaajana on Inarin kunnassa asuva täysivaltainen koltta, joka ei ennestään omista tässä laissa tarkoitettua kiinteistöä, tai kun luovutuksensaajana on sellainen henkilö, joka voisi periä luovuttajan. Muulle henkilölle luovutusluvan saa myöntää vain erityisistä syistä.

Edellä 1 momentissa säädettyt rajoitukset ovat voimassa 20 vuotta siitä päivästä lukien, jona tilasta tai lisäalueesta tehty kauppakirja on allekirjoitettu. Rajoitusten estämättä on kolttatilan kiinnittäminen muun oikeuden kuin vuokraoikeuden vakuudeksi ja muu panttisiipano velan maksamisen vakuudeksi sekä ulosmittaus ja pakkohuutokaupalla myyminen sallittu. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi, milloin siihen on olosuhteet huomioon ottaen erityisiä syitä, vapauttaa tilan tai sen osan tässä pykälässä säädettyistä rajoituksista. Rajoitusten merkitsemisestä kiinteistörekisteriin sekä niitä koskevista ilmoituksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi liittää edellä tässä pykälässä tarkoitettua lupaa ja vapauttamista koskevaan päätökseen ehdon, että tämän lain nojalla syntynyt laina tai myyntihintasaaminen on kokonaan tai osaksi heti maksettava takaisin korkoineen. Jos tilaa varten on myönnetty tämän lain nojalla avustusta eikä sen myöntämisestä ole kulunut 10 vuotta, voidaan päätökseen myös liittää ehto, että sanottu avustus tai osa siitä on heti maksettava valtiolle takaisin.

37 §

Eräät lisäehdot

Rajoitukset

Oikeustoimi, jolla ilman *elinvoimakeskuksen* lupaa luovutetaan tämän lain nojalla muodostettu tila tai alue tai sen osa, on mitätön. *Elinvoimakeskuksen* on myönnettävä luovutuslupa silloin, kun luovutuksensaajana on Inarin kunnassa asuva täysivaltainen koltta, joka ei ennestään omista tässä laissa tarkoitettua kiinteistöä, tai kun luovutuksensaajana on sellainen henkilö, joka voisi periä luovuttajan. Muulle henkilölle luovutusluvan saa myöntää vain erityisistä syistä.

Edellä 1 momentissa säädettyt rajoitukset ovat voimassa 20 vuotta siitä päivästä lukien, jona tilasta tai lisäalueesta tehty kauppakirja on allekirjoitettu. Rajoitusten estämättä on kolttatilan kiinnittäminen muun oikeuden kuin vuokraoikeuden vakuudeksi ja muu panttisiipano velan maksamisen vakuudeksi sekä ulosmittaus ja pakkohuutokaupalla myyminen sallittu. *Elinvoimakeskus* voi, milloin siihen on olosuhteet huomioon ottaen erityisiä syitä, vapauttaa tilan tai sen osan tässä pykälässä säädettyistä rajoituksista. Rajoitusten merkitsemisestä kiinteistörekisteriin sekä niitä koskevista ilmoituksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Elinvoimakeskus voi liittää edellä tässä pykälässä tarkoitettua lupaa ja vapauttamista koskevaan päätökseen ehdon, että tämän lain nojalla syntynyt laina tai myyntihintasaaminen on kokonaan tai osaksi heti maksettava takaisin korkoineen. Jos tilaa varten on myönnetty tämän lain nojalla avustusta eikä sen myöntämisestä ole kulunut 10 vuotta, voidaan päätökseen myös liittää ehto, että sanottu avustus tai osa siitä on heti maksettava valtiolle takaisin.

37 §

Eräät lisäehdot

Milloin tämän lain nojalla maata, luottoa tai avustusta saanut henkilö taikka se, jolle hänen tilansa tai sen osan omistus- tai hallintaoikeus on siirtynyt, taikka jos heitä on useita, kukaan heistä ei ole kolmeen vuoteen vakituisesti asunut asianomaisella tilalla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä tilaa tai aluetta rasittavan valtion saamisen, valtionlainan tai avustuksen osaksi tai kokonaan takaisin maksettavaksi. Avustusta ei kuitenkaan voida määrätä maksettavaksi takaisin, jos sen myöntämisestä on kulunut 10 vuotta.

Milloin tämän lain nojalla maata, luottoa tai avustusta saanut henkilö taikka se, jolle hänen tilansa tai sen osan omistus- tai hallintaoikeus on siirtynyt, taikka jos heitä on useita, kukaan heistä ei ole kolmeen vuoteen vakituisesti asunut asianomaisella tilalla, *elinvoimakeskus* voi määrätä tilaa tai aluetta rasittavan valtion saamisen, valtionlainan tai avustuksen osaksi tai kokonaan takaisin maksettavaksi. Avustusta ei kuitenkaan voida määrätä maksettavaksi takaisin, jos sen myöntämisestä on kulunut 10 vuotta.

38 §

Myyntihintasaamisen ja lainojen irtisanominen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi 36 ja 37 §:ssä säädetyn lisäksi valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävien perusteiden määrätä tämän lain mukaisen valtion myyntihintasaamisen ja valtionlainan maksettavaksi takaisin osaksi tai kokonaan yhdessä tai useammassa erässä, jos velallinen on valtiolta maata ostaessaan tai lainaa hakiessaan antanut olennaisessa kohdin erehdyttäviä tietoja tai menetellyt muutoin vilpillisesti, luovuttanut kiinteistön osaksi tai kokonaan tai jättänyt noudattamatta 61 §:ssä tarkoitettua suunnitelmaa taikka jos tila on joutunut ulosottoihin myytäväksi. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävien perusteiden määrätä myyntihintasaamisen ja lainan heti takaisin maksettavaksi myös silloin, kun velallinen ei ole noudattanut kauppa- tai velkakirjassa asetettuja muita ehtoja. Jos valtionlainan tai myyntihintasaamisen irtisanomisen perusteena kuitenkin on lyhennyksen tai koron maksun viivästyminen, valtionlainan takaisinperimisestä ja myyntihintasaamisen irtisanomisesta päättää Valtiokonttori.

Takaisin perittävät 1 momentissa tarkoitetut valtionlainat saadaan periä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen

38 §

Myyntihintasaamisen ja lainojen irtisanominen

Elinvoimakeskus voi 36 ja 37 §:ssä säädetyn lisäksi valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävien perusteiden määrätä tämän lain mukaisen valtion myyntihintasaamisen ja valtionlainan maksettavaksi takaisin osaksi tai kokonaan yhdessä tai useammassa erässä, jos velallinen on valtiolta maata ostaessaan tai lainaa hakiessaan antanut olennaisessa kohdin erehdyttäviä tietoja tai menetellyt muutoin vilpillisesti, luovuttanut kiinteistön osaksi tai kokonaan tai jättänyt noudattamatta 61 §:ssä tarkoitettua suunnitelmaa taikka jos tila on joutunut ulosottoihin myytäväksi. *Elinvoimakeskus* voi valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävien perusteiden määrätä myyntihintasaamisen ja lainan heti takaisin maksettavaksi myös silloin, kun velallinen ei ole noudattanut kauppa- tai velkakirjassa asetettuja muita ehtoja. Jos valtionlainan tai myyntihintasaamisen irtisanomisen perusteena kuitenkin on lyhennyksen tai koron maksun viivästyminen, valtionlainan takaisinperimisestä ja myyntihintasaamisen irtisanomisesta päättää Valtiokonttori.

Takaisin perittävät 1 momentissa tarkoitetut valtionlainat saadaan periä *elinvoimakeskuksen* lainvoimaisen päätöksen

Voimassa oleva laki

lainvoimaisen päätöksen nojalla ulosottotoimin siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään. Tässä laissa tarkoitettujen valtionlainojen erääntyneet maksut saadaan periä sanotussa järjestyksessä ilman eri päätöstä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi antaa ennakkotiedon siitä, aiheuttaako toimenpide valtionlainan tai myyntihintasaamisen irtisanomisen taikka avustuksen takaisin perimisen.

55 §

Täytäntöönpanoviranomaiset

Maa- ja metsätalousministeriö, Ruokavirasto, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Inarin kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen sekä Metsähallitus huolehtivat tämän lain täytäntöönpanosta. Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Tämän lain mukaisissa tehtävissä voidaan, sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään, käyttää apuna *Lapin aluehallintovirastoa ja muita valtion viranomaisia.*

55 a §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Tätä lakia toimeenpantaessa maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeuteen saada ja luovuttaa tietoja sovelletaan porotalouden rakennetukilain 109 §:ää.

63 §

Muutoksenhaku

Ehdotus

nojalla ulosottotoimin siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään. Tässä laissa tarkoitettujen valtionlainojen erääntyneet maksut saadaan periä sanotussa järjestyksessä ilman eri päätöstä.

Elinvoimakeskus voi antaa ennakkotiedon siitä, aiheuttaako toimenpide valtionlainan tai myyntihintasaamisen irtisanomisen taikka avustuksen takaisin perimisen.

55 §

Täytäntöönpanoviranomaiset

Maa- ja metsätalousministeriö, Ruokavirasto, Lapin *elinvoimakeskus*, Inarin kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen sekä Metsähallitus huolehtivat tämän lain täytäntöönpanosta. Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Tämän lain mukaisissa tehtävissä voidaan, sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään, käyttää apuna muita valtion viranomaisia.

55 a §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Tätä lakia toimeenpantaessa maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston ja *elinvoimakeskuksen* oikeuteen saada ja luovuttaa tietoja sovelletaan porotalouden rakennetukilain 109 §:ää.

63 §

Muutoksenhaku

Voimassa oleva laki

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen haetaan muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen.

64 §

Käsittelymaksun periminen

Tämän lain nojalla annetuista päätöksistä peritään maksu siten kuin maksujen perimisestä erikseen säädetään. Luottojen maksuhelpotuksia sekä avustuksen ja muun tuen myöntämistä koskevat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökset ovat kuitenkin maksuttomia.

65 a §

Säännösten soveltaminen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen

Mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään maaseutuelinkeinopiiristä ja sen toimialueesta, koskee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta ja sen toimialuetta.

70 §

Aikaisemmat panttioikeudet

Milloin tila tai alue on 2 momentissa säädetyn tavoin panttina, tulee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lähettää asianomaiselle tuomarille ilmoitus panttioikeutta koskevan merkinnän tekemistä varten kiinnitysrekisteriin. Kun saaminen on täysin maksettu, tulee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lähettää ilmoitus asianomaiselle tuomarille tilan tai alueen vapautumisesta panttivastuusta.

Ehdotus

Elinvoimakeskuksen päätökseen haetaan muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen.

64 §

Käsittelymaksun periminen

Tämän lain nojalla annetuista päätöksistä peritään maksu siten kuin maksujen perimisestä erikseen säädetään. Luottojen maksuhelpotuksia sekä avustuksen ja muun tuen myöntämistä koskevat *elinvoimakeskuksen* päätökset ovat kuitenkin maksuttomia.

65 a §

Säännösten soveltaminen elinvoimakeskukseen

Mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään maaseutuelinkeinopiiristä ja sen toimialueesta, koskee *elinvoimakeskusta* ja sen toimialuetta.

70 §

Aikaisemmat panttioikeudet

Milloin tila tai alue on 2 momentissa säädetyn tavoin panttina, tulee *elinvoimakeskuksen* lähettää asianomaiselle tuomarille ilmoitus panttioikeutta koskevan merkinnän tekemistä varten kiinnitysrekisteriin. Kun saaminen on täysin maksettu, tulee *elinvoimakeskuksen* lähettää ilmoitus asianomaiselle tuomarille tilan tai alueen vapautumisesta panttivastuusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

107.

Laki

eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) 44 § ja 49 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 49 §:n 2 momentti laissa 1118/2022, sekä
muutetaan 3 §:n 17 kohta, 30 §, 31 §:n 2 momentti, 48 §, 50 §:n 3 momentti, 59 §:n 2 momentti, 63 a §:n 1 momentin johdantokappale sekä 68, 70 ja 71 §,

sellaisina kuin niistä ovat 30 osaksi laissa 78/2021 sekä 49 §:n 2 momentti, 50 §:n 3 momentti, 59 §:n 2 momentti, 63 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 70 § laissa 1118/2022 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

17) toimivaltaisella viranomaisella Elintarviketurvallisuusvirastoa, *aluehallintovirastoa* tai kunnaneläinlääkäriä sen mukaan, kenen toimivaltaan asia on tässä laissa säädetty kuuluvaksi.

17) toimivaltaisella viranomaisella *Ruokavirasto* tai kunnaneläinlääkäriä sen mukaan, *kumman* toimivaltaan asia on tässä laissa säädetty kuuluvaksi.

30 §

30 §

Hävittäminen poikkeuksellisissa olosuhteissa

Hävittäminen poikkeuksellisissa olosuhteissa

Aluehallintovirasto voi myöntää luvan sivutuoteasetuksen 19 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetun aineksen hävittämiseen hautaamalla maahan tai toimittamalla hyväksytylle kaatopaikalle alueilla, joissa se on perusteltua ilmastollisista, luonnonmullistuksellisista tai muista poikkeuksellisista olosuhteista johtuvista syistä tai jos hävittäminen muulla tavalla ei ole käytännössä mahdollista.

Ruokavirasto voi myöntää luvan sivutuoteasetuksen 19 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetun aineksen hävittämiseen hautaamalla maahan tai toimittamalla hyväksytylle kaatopaikalle alueilla, joissa se on perusteltua ilmastollisista, luonnonmullistuksellisista tai muista poikkeuksellisista olosuhteista johtuvista syistä tai jos hävittäminen muulla tavalla ei ole käytännössä mahdollista.

Ruokavirasto voi eläintautilaissa tarkoitetun taudin leviämisen estämistä ja

Aluehallintovirasto voi eläintautilaissa tarkoitetun taudin leviämisen estämistä koskevan päätöksen yhteydessä ja Ruokavirasto mainitussa laissa tarkoitetun taudintorjuntatoimenpiteitä koskevan päätöksen yhteydessä päättää eläintautitapauksissa sivutuoteasetuksen 19 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisesti muun kuin sivutuoteasetuksen 8 artiklan a kohdan i alakohdassa tarkoitetun luokkaan 1 kuuluvan aineksen hävittämisestä hautaamalla maahan tai tämän lain 29 §:ssä säädetystä kiellosta poiketen polttamalla avotulella, jos kuljetus lähimpään käsittelylaitokseen aiheuttaisi vaaraa terveydelle tai jos käsittelylaitosten kapasiteetti on ylittynyt eläintautiepidemian johdosta.

31 §

Sivutuotteita hautaamalla hävittävän kirjanpito- ja ilmoitusvelvollisuus

Toimijan on tautitapauksissa ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle sivutuotteiden hautamisesta ennen hautaamista.

44 §

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo toimialueellaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä sivutuoteasetuksen ja täytäntöönpanoasetuksen noudattamista Elintarviketurvallisuusviraston valvontasuunnitelman mukaisesti sekä arvioi kuntien sivutuotevalvonnan järjestämistä ja toteutumista.

48 §

Aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkärin antama virka-apu

taudintorjuntatoimenpiteitä koskevan päätöksen yhteydessä päättää eläintautitapauksissa sivutuoteasetuksen 19 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisesti muun kuin sivutuoteasetuksen 8 artiklan a kohdan i alakohdassa tarkoitetun luokkaan 1 kuuluvan aineksen hävittämisestä hautaamalla maahan tai tämän lain 29 §:ssä säädetystä kiellosta poiketen polttamalla avotulella, jos kuljetus lähimpään käsittelylaitokseen aiheuttaisi vaaraa terveydelle tai jos käsittelylaitosten kapasiteetti on ylittynyt eläintautiepidemian johdosta.

31 §

Sivutuotteita hautaamalla hävittävän kirjanpito- ja ilmoitusvelvollisuus

Toimijan on tautitapauksissa ilmoitettava viipymättä Ruokavirastolle sivutuotteiden hautamisesta ennen hautaamista.

(kumotaan)

48 §

Kunnaneläinlääkärin antama virka-apu

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus tarvittaessa saada kunnaneläinlääkäriltä ja aluehallintovirastolta toimialueillaan virka-apua Elintarviketurvallisuusvirastolle 43 §:n mukaan kuuluvan valvontatehtävän hoitamiseen silloin, kun se on yksittäistapauksissa tehtävän laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista.

Ruokavirastolla on oikeus tarvittaessa saada kunnaneläinlääkäriltä *toimialueellaan* virka-apua *Ruokavirastolle* 43 §:n mukaan kuuluvan valvontatehtävän hoitamiseen silloin, kun se on yksittäistapauksissa tehtävän laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista.

49 §

49 §

Valvontasuunnitelma

Valvontasuunnitelma

Aluehallintovirasto laatii valtakunnalliseen suunnitelmaan perustuvan alueellisen suunnitelman sivutuotevalvonnan järjestämiseksi.

(kumotaan)

50 §

50 §

Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

Ruokavirastolla ja aluehallintovirastolla on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettusta sakkorekisteristä tämän lain 63 a §:n mukaisen seuraamusmaksun määräämistä varten.

Ruokavirastolla on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettusta sakkorekisteristä tämän lain 63 a §:n mukaisen seuraamusmaksun määräämistä varten.

59 §

59 §

Viranomaisten suoritteista valtiolle perittävät maksut

Viranomaisten suoritteista valtiolle perittävät maksut

Aluehallintovirasto määrää ja perii valtiolle maksuja tämän lain mukaisista kunnaneläinlääkärin suoritteista. Kunnaneläinlääkärin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta sekä suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Ruokavirasto määrää ja perii valtiolle maksuja tämän lain mukaisista kunnaneläinlääkärin suoritteista. Kunnaneläinlääkärin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta sekä suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

63 a §

63 a §

*Sivutuotevalvonnan seuraamusmaksu**Sivutuotevalvonnan seuraamusmaksu*

Ruokavirasto ja aluehallintovirasto voivat määrätä toimijan maksamaan vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron sivutuotevalvonnan seuraamusmaksun sille, joka laiminlyö:

Ruokavirasto voi määrätä toimijan maksamaan vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron sivutuotevalvonnan seuraamusmaksun sille, joka laiminlyö:

68 §

68 §

*Luvan peruuttaminen**Luvan peruuttaminen*

Jos luvanhaltija rikkoo olennaisella tavalla lupaehtoja, Elintarviketurvallisuusvirasto voi peruuttaa 21 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun luvan, aluehallintovirasto 30 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan ja kunnaneläinlääkäri 8 §:ssä ja 12 §:n 2 momentissa tarkoitetun luvan, jos luvanhaltija ei ole korjannut puutteita asetetussa määräajassa.

Jos luvanhaltija rikkoo olennaisella tavalla lupaehtoja, Ruokavirasto voi peruuttaa 21 §:n 1 ja 2 momentissa ja 30 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan ja kunnaneläinlääkäri 8 §:ssä tarkoitetun luvan, jos luvanhaltija ei ole korjannut puutteita asetetussa määräajassa.

70 §

70 §

*Uhkasakko ja teettämishukka**Uhkasakko ja teettämishukka*

Ruokavirasto ja aluehallintovirasto voivat tehostaa 63 §:ssä tarkoitettua määräystä, 64 §:ssä tarkoitettua kieltoa tai 67 §:ssä tarkoitettua uudelleen käsittelyä, hävittämistä, markkinoilta poistamista tai palauttamista koskevaa määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Ruokavirasto voi tehostaa 63 §:ssä tarkoitettua määräystä, 64 §:ssä tarkoitettua kieltoa tai 67 §:ssä tarkoitettua uudelleen käsittelyä, hävittämistä, markkinoilta poistamista tai palauttamista koskevaa määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

71 §

71 §

*Päätösvallan siirtäminen eräissä tapauksissa**Päätösvallan siirtäminen eräissä tapauksissa*

Aluehallintovirasto voi toimialueellaan päättää yhtä kuntaa laajempaa aluetta koskevien 63–65 ja 67 §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päättää hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä yhdenkin kunnan alueella, jos se perustellusta

Ruokavirasto voi päättää lain 63, 64, 65 ja 67 §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä yhden tai useamman kunnan alueella, jos se perustellusta syystä arvioi kunnaneläinlääkäriin toimet riittämättömiksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

syystä arvioi kunnaneläinlääkäriin toimet riittämättömiksi.

Edellä 1 ja 2 momentin nojalla päätöksen tehneen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava tekemästään päätöksestä asianomaisille kunnille.

Ruokaviraston on viipymättä ilmoitettava tekemästään päätöksestä asianomaisille kunnille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

109.

Laki

eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään

kumotaan eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 33 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1499/2015, sekä

muutetaan 12 §:n 1 ja 2 momentti, 19 §, 22 §:n 1 momentti ja 40 §, sellaisina kuin ne ovat, 12 §:n 1 ja 2 momentti laissa 840/2024, 19 § laeissa 301/2006, 1484/2009 ja 1499/2015, 22 §:n 1 momentti laissa 1484/2009 sekä 40 § laissa 281/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

Ilmoitus- ja tietojenantovelvollisuus

Ilmoitus- ja tietojenantovelvollisuus

Eläinlääkäriammattin harjoittaja on velvollinen salassapitosäännösten estämättä antamaan Ruokaviraston vaatimia, tässä laissa säädettyjen ja muiden eläinlääkintähuollon viranomaistehtävien kannalta tarpeellisia tilastotietoja hoitamistaan tautitapauksista sekä Ruokaviraston tai aluehallintoviraston vaatimia tautitapauksiin tai muutoin eläinlääkäriammattin harjoittamiseen liittyviä mainittujen viranomaistehtävien kannalta välttämättömiä selvityksiä ja selityksiä. Eläinlääkäriammattia harjoittava laillistettu eläinlääkäri on lisäksi velvollinen ilmoittamaan asuinpaikkansa ja osoitteensa sekä niiden muutokset Ruokavirastolle ja aluehallintovirastolle.

Eläinlääkäriammattin harjoittaja on velvollinen salassapitosäännösten estämättä antamaan Ruokaviraston vaatimia, tässä laissa säädettyjen ja muiden eläinlääkintähuollon viranomaistehtävien kannalta tarpeellisia tilastotietoja hoitamistaan tautitapauksista sekä Ruokaviraston vaatimia tautitapauksiin tai muutoin eläinlääkäriammattin harjoittamiseen liittyviä mainittujen viranomaistehtävien kannalta välttämättömiä selvityksiä ja selityksiä. Eläinlääkäriammattia harjoittava laillistettu eläinlääkäri on lisäksi velvollinen ilmoittamaan asuinpaikkansa ja osoitteensa sekä niiden muutokset Ruokavirastolle.

Eläinlääkäriammattin harjoittaja on salassapitosäännösten estämättä velvollinen ilmoittamaan viipymättä kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastolle sellaisia ammattitoiminnassaan saamia tietoja, jotka ovat välttämättömiä eläintautilaissa (76/2021) tarkoitettujen luetteloitujen tautien, uusien tautien, muiden torjuttavien eläintautien ja valvottavien eläintautien leviämisen estämiseksi, sekä ilmoittamaan eläimestä, jonka hän ammattitoiminnassaan havaitsee tai epäilee tuodun Suomeen vastoin eläintautien vastustamiseen liittyviä tuontivaatimuksia. Eläinsuojelullisten syiden niin edellyttäessä eläinlääkäriammattin harjoittaja on salassapitosäännösten estämättä velvollinen ilmoittamaan viipymättä hoitamastaan tapauksesta tai hoidon yhteydessä eläintenpitopaikassa tekemistään havainnoista eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa (693/2023) tarkoitettulle valvontaviranomaiselle ja antamaan tapauksen selvittämiseksi välttämättömät tiedot.

Eläinlääkäriammattin harjoittaja on salassapitosäännösten estämättä velvollinen ilmoittamaan viipymättä kunnaneläinlääkärille tai *Ruokavirastolle* sellaisia ammattitoiminnassaan saamia tietoja, jotka ovat välttämättömiä eläintautilaissa (76/2021) tarkoitettujen luetteloitujen tautien, uusien tautien, muiden torjuttavien eläintautien ja valvottavien eläintautien leviämisen estämiseksi, sekä ilmoittamaan eläimestä, jonka hän ammattitoiminnassaan havaitsee tai epäilee tuodun Suomeen vastoin eläintautien vastustamiseen liittyviä tuontivaatimuksia. Eläinsuojelullisten syiden niin edellyttäessä eläinlääkäriammattin harjoittaja on salassapitosäännösten estämättä velvollinen viipymättä ilmoittamaan hoitamastaan tapauksesta tai hoidon yhteydessä eläintenpitopaikassa tekemistään havainnoista eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa (693/2023) tarkoitettulle valvontaviranomaiselle ja antamaan tapauksen selvittämiseksi välttämättömät tiedot.

19 §

Ohjaus ja valvonta

Ministeriö ohjaa ja valvoo ylimpänä viranomaisena tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista.

Elintarviketurvallisuusvirasto ohjaa ja valvoo keskushallinnon viranomaisena tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista.

Aluehallintovirasto huolehtii toimialueellaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta.

Tehtäviensä suorittamiseksi Elintarviketurvallisuusvirasto ja *aluehallintovirasto* käsittelevät eläinlääkäriammattitoimintaa koskevia kanteluja. Menettelyssä sovelletaan, mitä hallintolain

19 §

Ohjaus ja valvonta

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo ylimpänä viranomaisena tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista.

Ruokavirasto huolehtii tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta sekä noudattamisen ohjauksesta ja valvonnasta.

Tehtäviensä suorittamiseksi *Ruokavirasto* käsittelee eläinlääkäriammattitoimintaa koskevia kanteluja. Menettelyssä sovelletaan, mitä hallintolain (434/2003) 8 a luvussa säädetään hallintokantelusta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

(434/2003) 8 a luvussa säädetään hallintokantelusta.

22 §

22 §

Vastaanotto toiminnan tarkastaminen

Vastaanotto toiminnan tarkastaminen

Ruokavirasto tai aluehallintovirasto voi tarkastaa eläinlääkäriammattin harjoittajan vastaanotto-, tutkimus- ja hoitotilat sekä potilasasiakirjat, jos se on tarpeen tässä laissa säädetyn valvonnan toteuttamiseksi. *Samoin perusteiden Ruokavirasto voi myös määrätä aluehallintoviraston suorittamaan tarkastuksen.*

Ruokavirasto voi tarkastaa eläinlääkäriammattin harjoittajan vastaanotto-, tutkimus- ja hoitotilat sekä potilasasiakirjat, jos se on tarpeen tässä laissa säädetyn valvonnan toteuttamiseksi.

33 §

33 §

Eläinlääkärirekisteriin merkittyjen tietojen säilyttämisaikat sekä rekisterin käyttö ja tietojen luovuttaminen

Eläinlääkärirekisteriin merkittyjen tietojen säilyttämisaikat sekä rekisterin käyttö ja tietojen luovuttaminen

Aluehallintovirastolla on oikeus käyttää eläinlääkärirekisteriä säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa teknisen käyttöyhteyden avulla.

kumotaan

40 §

40 §

Tiedonsaantioikeus

Tiedonsaantioikeus

Ruokavirastolla ja aluehallintovirastolla on pyynnöstä oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta valtion, kunnan ja kuntayhtymän viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä samoin kuin apteekilta ja lääketukku kaupalta 2, 4 ja 5 luvussa sekä 32 ja 42 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja selvitykset.

Ruokavirastolla on pyynnöstä oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta valtion, kunnan ja kuntayhtymän viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä samoin kuin apteekilta ja lääketukku kaupalta 2, 4 ja 5 luvussa sekä 32 ja 42 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja selvitykset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

110.

Laki

eläinten hyvinvoinnista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 72 §, 77 §:n 2 momentti ja 104 §,
sekä

muutetaan 5 §:n 1 momentin 6 kohta, 46 §:n 2 momentti, 47 §:n 1 momentin 4 kohta, 48 §:n 3 momentti, 50 §:n 1 momentti, 52 ja 55 §, 56 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 57 ja 58 §, 59 § 1 ja 3 momentti, 60 § 61 §:n 1 momentti, 67 §:n 1 ja 2 momentit, 68 §:n 2 ja 3 momentti, 71 §:n 2 ja 3 momentti, 73 §, 78 §:n 4 momentti, 82 §:n 5 momentti, 86 §:n 3 momentti, 87 §:n 2 momentti, 94 §:n 1 ja 2 momentti, 96 §:n 3 momentti, 97 §:n 1 momentti, 101 ja 102 §, 103 §:n 1 momentti, 106 §:n 3 momentin 5 kohta, 14 §:n 2 momentti sekä 115 ja 116§, sellaisina kuin niistä ovat 78 §:n 4 momentti ja 114 §:n 2 momentti laissa (/20), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) *valvontaviranomaisella* aluehallintovirastoa, Tullia, kunnaneläinlääkäriä, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavaa viranhaltijaa ja poliisia sekä Ruokavirastoa elintarvikelaissa (297/2021) tarkoitetuissa teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevien laitosten osalta sekä Ruokavirastoa eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetussa laissa (1277/2019) tarkoitetuilla rajatarkastusasemilla;

6) *valvontaviranomaisella* Ruokavirastoa, Tullia, kunnaneläinlääkäriä, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavaa viranhaltijaa ja poliisia;

46 §

46 §

Ilmoituksenvarainen eläinkilpailujen järjestäminen

Ilmoituksenvarainen eläinkilpailujen järjestäminen

Eläinkilpailun järjestäjän on tehtävä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus sille

Eläinkilpailun järjestäjän on tehtävä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus

Voimassa oleva laki

aluehallintovirastolle, jonka toimialueella kilpailuja aiotaan järjestää. Ilmoitus voi olla määräaikainen tai toistaiseksi voimassa oleva. Ilmoitus on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista ja viipymättä toiminnan loppuessa, jos ilmoitus on tehty toistaiseksi voimassa olevana, tai toiminnan oleellisesti muuttuessa.

47 §

Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämistä koskevan ilmoituksen sisältö

Edellä 46 §:n 1 momentissa tarkoitettusta ilmoituksesta tulee käydä ilmi:

4) minkä aluehallintoviraston tai aluehallintovirastojen alueella toimintaa harjoitetaan;

48 §

Kilpailueläinlääkäriin tehtävät ja pätevyys

Jos kilpailueläinlääkäri havaitsee, että eläinkilpailu tarpeettomasti vaarantaa eläimen hyvinvointia eikä kilpailun järjestäjä ryhdy sille 45 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyihin toimenpiteisiin, hänen on ilmoitettava asiasta viipymättä kunnaneläinlääkärille, aluehallintovirastolle tai poliisille. Eläinten hyvinvointiin liittyvien syiden niin edellyttäessä kilpailueläinlääkäri on velvollinen ilmoittamaan viipymättä kunnaneläinlääkärille, aluehallintovirastolle tai poliisille myös kilpailussa käytettävästä eläimestä. Kilpailueläinlääkäri on velvollinen antamaan tapauksen selvittämiseksi tarpeelliset tiedot. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös tietoja, joista eläinlääkärillä on eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 16 §:n nojalla salassapitovelvollisuus.

Ehdotus

Ruokavirastolle. Ilmoitus voi olla määräaikainen tai toistaiseksi voimassa oleva. Ilmoitus on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista ja viipymättä toiminnan loppuessa, jos ilmoitus on tehty toistaiseksi voimassa olevana, tai toiminnan oleellisesti muuttuessa.

47 §

Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämistä koskevan ilmoituksen sisältö

Edellä 46 §:n 1 momentissa tarkoitettusta ilmoituksesta tulee käydä ilmi:

4) *maakunta*, jonka alueella toimintaa harjoitetaan;

48 §

Kilpailueläinlääkäriin tehtävät ja pätevyys

Jos kilpailueläinlääkäri havaitsee, että eläinkilpailu tarpeettomasti vaarantaa eläimen hyvinvointia eikä kilpailun järjestäjä ryhdy sille 45 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyihin toimenpiteisiin, hänen on ilmoitettava asiasta viipymättä kunnaneläinlääkärille, *Ruokavirastolle* tai poliisille. Eläinten hyvinvointiin liittyvien syiden niin edellyttäessä kilpailueläinlääkäri on velvollinen ilmoittamaan viipymättä kunnaneläinlääkärille, *Ruokavirastolle* tai poliisille myös kilpailussa käytettävästä eläimestä. Kilpailueläinlääkäri on velvollinen antamaan tapauksen selvittämiseksi tarpeelliset tiedot. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös tietoja, joista eläinlääkärillä on eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 16 §:n nojalla salassapitovelvollisuus.

50 §

*Eläintarha, pysyvä ja kiertävä eläinnäyttely
sekä sirkus*

Eläimiä ei saa pitää eläintarhassa, pysyvässä tai kiertävässä eläinnäyttelyssä tai käyttää sirkuksessa ilman aluehallintoviraston lupaa.

50 §

*Eläintarha, pysyvä ja kiertävä eläinnäyttely
sekä sirkus*

Eläimiä ei saa pitää eläintarhassa, pysyvässä tai kiertävässä eläinnäyttelyssä tai käyttää sirkuksessa ilman *Ruokaviraston* lupaa.

52 §

*Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää
eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskevan luvan
hakeminen*

Lupa eläintarhan ja pysyvän eläinnäyttelyn pitämiseen on haettava aluehallintovirastolta. Lupa sirkuksen ja kiertävän eläinnäyttelyn pitämiseen on haettava aluehallintovirastolta. Lupa ulkomaisen sirkuksen ja kiertävän eläinnäyttelyn pitämiseen on haettava aluehallintovirastolta.

52 §

*Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää
eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskevan luvan
hakeminen*

Ruokavirastolta on haettava lupaa:
1) eläintarhan ja pysyvän eläinnäyttelyn pitämiseen;
2) sirkuksen ja kiertävän eläinnäyttelyn pitämiseen;
3) ulkomaisen sirkuksen ja kiertävän eläinnäyttelyn pitämiseen.

55 §

Toiminnan tarkastaminen ja valvonta

Aluehallintoviraston on tarkastettava eläintarha, pysyvä ja kiertävä eläinnäyttely sekä sirkus ennen toiminnan aloittamista ja luvan sisältöä merkittävästi muuttavan tai luvan voimassaoloaikaa koskevan asian ratkaisemista.

Aluehallintoviraston on valvottava toimintaa säännöllisin tarkastuksin.

55 §

Toiminnan tarkastaminen ja valvonta

Ruokaviraston on tarkastettava eläintarha, pysyvä ja kiertävä eläinnäyttely sekä sirkus ennen toiminnan aloittamista ja luvan sisältöä merkittävästi muuttavan tai luvan voimassaoloaikaa koskevan asian ratkaisemista.

Ruokaviraston on valvottava toimintaa säännöllisin tarkastuksin.

56 §

*Toiminnanharjoittajan eräät ilmoitukset ja
toiminnassa tapahtuvat muutokset*

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava viipymättä kirjallisesti aluehallintovirastolle sellaisista suunnitelluista toiminnassa tapahtuvista muutoksista, joilla voi olla merkitystä arvioitaessa, ovatko luvan

56 §

*Toiminnanharjoittajan eräät ilmoitukset ja
toiminnassa tapahtuvat muutokset*

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava viipymättä kirjallisesti *Ruokavirastolle* sellaisista suunnitelluista toiminnassa tapahtuvista muutoksista, joilla voi olla merkitystä arvioitaessa, ovatko luvan

Voimassa oleva laki

saamisen edellytykset edelleen olemassa. aluehallintovirasto arvioi ilmoituksen perusteella, täytyvätkö luvan myöntämistä koskevat vaatimukset edelleen ja ilmoittaa siitä luvan haltijalle.

Kiertävän eläinnäyttelyn ja kiertävän sirkuksen kiertuepaikoista ja aikatauluista on ilmoitettava aluehallintovirastolle vuosittain, vähintään 30 vuorokautta ennen kiertueelle lähtemistä. Ilmoitus on tehtävä viipymättä myös kiertuepaikkoja ja aikatauluja koskevista muutoksista.

Toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle.

57 §

Kotieläinpihasta tehtävä ilmoitus

Sen lisäksi, mitä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa (1069/2021) säädetään eläinten pitämisestä ja pitopaikasta ilmoittamisesta sekä tietojen tallettamisesta, kotieläinpihan pitäjän on ilmoitettava aluehallintovirastolle eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin tallettavaksi tiedot eläinten pitäjän pätevydestä sekä selvitys siitä, kuinka eläinten hoito on tarkoitus järjestää.

58 §

Luonnonvaraisten eläinlajien tarhauksesta tehtävä ilmoitus

Sen lisäksi, mitä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa säädetään eläinten pitämisestä ja pitopaikasta ilmoittamisesta sekä tietojen tallettamisesta, riistanhoidollista tarhausta varten pidettävien eläinten pitäjän sekä tuotantoeläiminä pidettävien kuusipeurojen, biisonien, vesipuhveleiden, villisikojen, strutsien, emujen, viiriäisten, helmikanojen, fasaanien, peltopyiden ja heinäisorsien pitäjän on ilmoitettava aluehallintovirastolle eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin

Ehdotus

saamisen edellytykset edelleen olemassa. *Ruokavirasto* arvioi ilmoituksen perusteella, täytyvätkö luvan myöntämistä koskevat vaatimukset edelleen ja ilmoittaa siitä luvan haltijalle.

Kiertävän eläinnäyttelyn ja kiertävän sirkuksen kiertuepaikoista ja aikatauluista on ilmoitettava *Ruokavirastolle* vuosittain, vähintään 30 vuorokautta ennen kiertueelle lähtemistä. Ilmoitus on tehtävä viipymättä myös kiertuepaikkoja ja aikatauluja koskevista muutoksista.

Toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava viipymättä *Ruokavirastolle*.

57 §

Kotieläinpihasta tehtävä ilmoitus

Sen lisäksi, mitä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa (1069/2021) säädetään eläinten pitämisestä ja pitopaikasta ilmoittamisesta sekä tietojen tallettamisesta, kotieläinpihan pitäjän on ilmoitettava *Ruokavirastolle* eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin tallettavaksi tiedot eläinten pitäjän pätevydestä sekä selvitys siitä, kuinka eläinten hoito on tarkoitus järjestää.

58 §

Luonnonvaraisten eläinlajien tarhauksesta tehtävä ilmoitus

Sen lisäksi, mitä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa säädetään eläinten pitämisestä ja pitopaikasta ilmoittamisesta sekä tietojen tallettamisesta, riistanhoidollista tarhausta varten pidettävien eläinten pitäjän sekä tuotantoeläiminä pidettävien kuusipeurojen, biisonien, vesipuhveleiden, villisikojen, strutsien, emujen, viiriäisten, helmikanojen, fasaanien, peltopyiden ja heinäisorsien pitäjän on ilmoitettava *Ruokavirastolle* eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin tallettavaksi tiedot

tallettavaksi tiedot eläinten pitäjän pätevydestä sekä selvitys siitä, kuinka eläinten hoito on tarkoitus järjestää. Riistanhoidollista tarhausta harjoittavan eläinten pitäjän on lisäksi ilmoitettava, mihin metsästyslain 3 §:ssä tarkoitettuun riistanhoidolliseen tarkoitukseen eläimiä pidetään.

eläinten pitäjän pätevydestä sekä selvitys siitä, kuinka eläinten hoito on tarkoitus järjestää. Riistanhoidollista tarhausta harjoittavan eläinten pitäjän on lisäksi ilmoitettava, mihin metsästyslain 3 §:ssä tarkoitettuun riistanhoidolliseen tarkoitukseen eläimiä pidetään.

59 §

59 §

*Broilerikasvattamot**Broilerikasvattamot*

Sen lisäksi, mitä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa säädetään eläinten pitopaikasta ilmoittamisesta ja tietojen tallettamisesta, broilereiden omistajan tai pitäjän on ilmoitettava aluehallintovirastolle pitopaikkarekisteriin tallettavaksi tiedot kasvattamon rakennusten niistä kasvatusosastoista, joissa broileriparvia kasvatetaan. *Broilerilla* tarkoitetaan lihantuotantoa varten pidettävää tuotantopolven lintua, joka kuuluu Gallus gallus-lajiin.

Sen lisäksi, mitä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa säädetään eläinten pitopaikasta ilmoittamisesta ja tietojen tallettamisesta, broilereiden omistajan tai pitäjän on ilmoitettava *Ruokavirastolle* pitopaikkarekisteriin tallettavaksi tiedot kasvattamon rakennusten niistä kasvatusosastoista, joissa broileriparvia kasvatetaan. *Broilerilla* tarkoitetaan lihantuotantoa varten pidettävää tuotantopolven lintua, joka kuuluu Gallus gallus-lajiin.

Jos broilereiden kasvatustiheys on yli 33 elopainokiloa neliometriä kohti, broilereiden omistajan tai pitäjän on laadittava broilerikasvattamon tuotantojärjestelmästä kirjallinen kuvaus, johon on sisällytettävä tekniset tiedot rakennuksista ja niiden laitteista. Kuvaus on pidettävä ajan tasalla. Kasvattamossa käytettävästä kasvatustiheydestä tai siihen tehtävästä muutoksesta ja tuotantojärjestelmää koskevista keskeisistä tiedoista on ilmoitettava aluehallintovirastolle viimeistään 15 päivää ennen ensimmäisen parven sijoittamista rakennukseen. Tuotantojärjestelmään tehdyistä muutoksista, jotka voivat vaikuttaa broilereiden hyvinvointiin, on ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle.

Jos broilereiden kasvatustiheys on yli 33 elopainokiloa neliometriä kohti, broilereiden omistajan tai pitäjän on laadittava broilerikasvattamon tuotantojärjestelmästä kirjallinen kuvaus, johon on sisällytettävä tekniset tiedot rakennuksista ja niiden laitteista. Kuvaus on pidettävä ajan tasalla. Kasvattamossa käytettävästä kasvatustiheydestä tai siihen tehtävästä muutoksesta ja tuotantojärjestelmää koskevista keskeisistä tiedoista on ilmoitettava *Ruokavirastolle* viimeistään 15 päivää ennen ensimmäisen parven sijoittamista rakennukseen. Tuotantojärjestelmään tehdyistä muutoksista, jotka voivat vaikuttaa broilereiden hyvinvointiin, on ilmoitettava viipymättä *Ruokavirastolle*.

60 §

60 §

Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito

Liitteessä 2 tarkoitettua ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa koirien, kissojen ja muiden seura- ja harrastuseläinten pitoa harjoittavan on viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista tai lopettamista taikka toiminnan oleellisesti muuttuessa tehtävä siitä kirjallinen ilmoitus sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella toimintaa harjoitetaan.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta hevoseläimiä pitäviin. Hevoseläinten pitäjien ilmoitusvelvollisuudessa noudatetaan eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annettua lakia. Sen lisäksi ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa hevoseläimiä pitävän on ilmoitettava aluehallintovirastolle eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin tallettavaksi tiedot eläinten pitäjän pätevydestä sekä selvitys siitä, kuinka eläinten hoito on tarkoitettu järjestää.

61 §

Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittaminen

Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitoa harjoittavan on viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista tai lopettamista tai toiminnan oleellisesti muuttuessa tehtävä siitä kirjallinen ilmoitus sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella toimintaa harjoitetaan.

67 §

Eläinten lopetukseen liittyvästä toiminnasta ilmoittaminen

Toiminnanharjoittajan, joka harjoittaa eläinten lopetustoimintaa, tai eläinten omistajan tai pitäjän, joka lopettaa suuria

Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito

Liitteessä 2 tarkoitettua ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa koirien, kissojen ja muiden seura- ja harrastuseläinten pitoa harjoittavan on viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista tai lopettamista taikka toiminnan oleellisesti muuttuessa tehtävä siitä kirjallinen ilmoitus sille *Ruokavirastolle*.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta hevoseläimiä pitäviin. Hevoseläinten pitäjien ilmoitusvelvollisuudessa noudatetaan eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annettua lakia. Sen lisäksi ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa hevoseläimiä pitävän on ilmoitettava *Ruokavirastolle* eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin tallettavaksi tiedot eläinten pitäjän pätevydestä sekä selvitys siitä, kuinka eläinten hoito on tarkoitettu järjestää.

61 §

Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittaminen

Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitoa harjoittavan on viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista tai lopettamista tai toiminnan oleellisesti muuttuessa tehtävä siitä kirjallinen ilmoitus *Ruokavirastolle*.

67 §

Eläinten lopetukseen liittyvästä toiminnasta ilmoittaminen

Toiminnanharjoittajan, joka harjoittaa eläinten lopetustoimintaa, tai eläinten omistajan tai pitäjän, joka lopettaa suuria

Voimassa oleva laki

määriä eläimiä kerralla säännöllisesti, on hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista tai lopettamista taikka toiminnan oleellisesti muuttuessa tehtävä siitä kirjallinen ilmoitus sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella toimintaa pääasiallisesti harjoitetaan. Ilmoitusvelvollisuus ei koske teurastustoimintaa.

Lopetusasetuksen 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu ilmoitus turkiseläinten lopetuksesta on tehtävä sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella toimintaa pääasiallisesti harjoitetaan.

68 §

Eläinten joukkolopetus

Ruokavirasto, *aluehallintovirasto* ja kunnaneläinlääkäri ovat lopetusasetuksen 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja toimintasuunnitelman laativia viranomaisia ja 2 kohdassa tarkoitettuja toimintasuunnitelman toteutumista ja eläinten hyvinvointia varmistavia viranomaisia.

Ruokavirasto ja *aluehallintovirasto* ovat lopetusasetuksen 18 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja viranomaisia, joka voi myöntää poikkeuksia lopetusasetuksen säännöksistä.

71 §

Ruokavirasto

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Ruokaviraston tehtävistä, virasto:

Ehdotus

määriä eläimiä kerralla säännöllisesti, on hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista tai lopettamista taikka toiminnan oleellisesti muuttuessa tehtävä siitä kirjallinen ilmoitus *Ruokavirastolle*. Ilmoitusvelvollisuus ei koske teurastustoimintaa.

Lopetusasetuksen 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu ilmoitus turkiseläinten lopetuksesta on tehtävä *Ruokavirastolle*.

68 §

Eläinten joukkolopetus

Ruokavirasto ja kunnaneläinlääkäri ovat lopetusasetuksen 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja toimintasuunnitelman laativia viranomaisia ja 2 kohdassa tarkoitettuja toimintasuunnitelman toteutumista ja eläinten hyvinvointia varmistavia viranomaisia.

Ruokavirasto on lopetusasetuksen 18 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu viranomainen, joka voi myöntää poikkeuksia lopetusasetuksen säännöksistä.

71 §

Ruokavirasto

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Ruokaviraston tehtävistä, virasto:

1) vastaa valvonta-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua koordinaatiosta ja yhteydenpidosta komission ja muiden jäsenvaltioiden kanssa;

2) toimii valvonta-asetuksen 103 artiklassa tarkoitettuna yhteyselimenä;

- 8) päättää ammattipätevyys­den tunnustamisesta annetun lain (1384/2015) soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa ulkomailla hankitun ammattipätevyys­den tuottamasta oikeudesta tehdä tämän lain 15 §:ssä sallittuja leikkauksia, muita kipua aiheuttavia toimenpiteitä, eläinten keinosiemennystä, muita keinolliseen lisäämiseen liittyvien toimenpiteitä Suomessa sekä mainitun lain soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa ulkomailla hankitun ammattipätevyys­den tuottamasta oikeudesta toimia tämän lain 30 §:ssä tarkoitettuna eläinten pitäjänä tai muuna hoitajana Suomessa.
- Ruokavirasto vastaa eläinten hyvinvoinnin valvonnasta elintarvikelaissa tarkoitetuissa teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa, lukuun ottamatta teurastamoja ja laitoksia, joiden elintarvikelain mukainen valvonta on elintarvikelain 27 §:n 5 momentissa tarkoitettulla tavalla siirretty kunnalle. Poroteurastamojen valvonnasta säädetään tämän lain 72 §:n 3 momentissa. Ruokavirasto ja kunta ovat valvomiensa teurastamojen ja laitosten alueella aluehallintoviraston lisäksi lopetusasetuksen 21 artiklan 5 kohdassa
- 3) valvoo eläinten hyvinvointisäädösten noudattamista rajatarkastusasemalla ja poistumispaikalla;
- 4) toimii lopetusasetuksen 13 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna viranomaisena, jonka tehtävänä on arvioida hyvän toimintatavan oppaat, ja 4 kohdassa tarkoitettuna viranomaisena, joka voi kehittää ja julkaista hyvän toimintatavan oppaita;
- 5) on valvonta-asetuksen 138 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen toimissa, jotka koskevat lopetusasetuksen mukaisia liikkumisen rajoittamiseen ja tainnutukseen käytettävien välineiden käyttöohjeita;
- 6) valitsee otannalla tilat Euroopan unionin eläinten hyvinvointia koskevien säädösten edellyttämään säännölliseen valvontaan;
- 7) vastaa eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvästä tilastoinnista ja raportoinnista;
- 8) toimii lopetusasetuksen 21 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna kelpoisuustodistuksia antavana viranomaisena sekä 5 kohdassa tarkoitettuna väliaikaisia kelpoisuustodistuksia antavana viranomaisena;
- 9) peruuttaa lopetusasetuksen mukaisen kelpoisuustodistuksen valvonta-asetuksen 138 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena;
- 10) huolehtii eläinten hyvinvointia koskevissa säädöksissä edellytetyn otantaan perustuvan säännöllisen valvonnan järjestämisestä;
- 11) osallistuu eläinten hyvinvointisäädösten valvontaan ja täytäntöönpanoon oma-aloitteisesti sekä paikallisen eläinsuojeluviranomaisen pyydettyä laajassa tai vaikeassa eläinsuojelutapauksessa tehtävien siirtämistä Ruokavirastolle;
- 12) päättää ammattipätevyys­den tunnustamisesta annetun lain (1384/2015) soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa ulkomailla hankitun ammattipätevyys­den tuottamasta oikeudesta tehdä tämän lain 15 §:ssä sallittuja leikkauksia, muita kipua aiheuttavia toimenpiteitä, eläinten keinosiemennystä, muita keinolliseen lisäämiseen liittyvien toimenpiteitä Suomessa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tarkoitettuja väliaikaisia
kelpoisuustodistuksia antavia viranomaisia.

sekä mainitun lain soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tuottamasta oikeudesta toimia tämän lain 30 §:ssä tarkoitettuna eläinten pitäjänä tai muuna hoitajana Suomessa.

Ruokavirasto vastaa eläinten hyvinvoinnin valvonnasta elintarvikelaissa tarkoitetuissa teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa, lukuun ottamatta teurastamoja ja laitoksia, joiden mainitun lain mukainen valvonta on mainitun lain 27 §:n 5 momentissa tarkoitettulla tavalla siirretty kunnalle. *Elintarvikelaissa tarkoitetuissa poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvistä tehtävistä huolehtii koko maan alueella Ruokavirasto.* Ruokavirasto ja kunta ovat valvomiensa teurastamojen ja laitosten alueella lopetusasetuksen 21 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja väliaikaisia kelpoisuustodistuksia antavia viranomaisia.

72 §

kumotaan

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto suunnittelee, kehittää ja ohjaa eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestämistä sekä valvoo eläinten hyvinvointisäädösten noudattamista toimialueellaan.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään aluehallintoviraston tehtävistä, virasto:

- 1) toimii lopetusasetuksen 21 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna kelpoisuustodistuksia antavana viranomaisena sekä 5 kohdassa tarkoitettuna väliaikaisia kelpoisuustodistuksia antavana viranomaisena;
- 2) peruuttaa lopetusasetuksen mukaisen kelpoisuustodistuksen valvonta-asetuksen 138 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena;
- 3) huolehtii eläinten hyvinvointia koskevissa säädöksissä edellytetyn otantaan

perustuvan säännöllisen valvonnan järjestämisestä;

4) osallistuu eläinten hyvinvointisäädösten valvontaan ja täytäntöönpanoon omaaloitteisesti ja paikallisen eläinsuojeluviranomaisen pyydettyä laajassa tai vaikeassa eläinsuojelutapauksessa tehtävien siirtämistä aluehallintovirastolle.

Elintarvikelaissa tarkoitetuissa poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvistä tehtävistä huolehtii koko maan alueella Lapin aluehallintovirasto.

73 §

Tulli

Tulli valvoo Ruokaviraston, *aluehallintoviraston* ja kunnaneläinlääkäriin ohella eläinten hyvinvointisäädösten noudattamista, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon.

77 §

Valvontasuunnitelmat

Aluehallintoviraston on laadittava alueellinen suunnitelma eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä toimialueellaan. Alueellisessa suunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen suunnitelma.

78 §

Tarkastus ja näytteenotto

Ruokavirasto voi määrätä *aluehallintoviraston* tekemään tarkastuksen tai tarkastuksia eläinten hyvinvointisäädösten noudattamisen valvomiseksi taikka Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämiseksi tai Euroopan

73 §

Tulli

Tulli valvoo Ruokaviraston ja kunnaneläinlääkäriin ohella eläinten hyvinvointisäädösten noudattamista, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon.

kumotaan

78 §

Tarkastus ja näytteenotto

Ruokavirasto voi määrätä virkaeläinlääkäriin tekemään tarkastuksen tai tarkastuksia eläinten hyvinvointisäädösten noudattamisen valvomiseksi taikka Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämiseksi tai Euroopan

Voimassa oleva laki

unionin lainsäädännön niin edellyttäessä. *Aluehallintovirasto voi päättää vastaavista tarkastuksista myös omassa valvonnassaan tai määrätä virkaeläinlääkäriin tekemään tarkastuksia.*

82 §

Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

Jos asiantuntijaa tai avustajaa käyttää apunaan muu valvontaviranomainen kuin aluehallintovirasto, asiantuntijan tai avustajan käyttämisestä aiheutuville kustannuksille on haettava etukäteen aluehallintoviraston hyväksyntä.

86 §

Broilereiden ja sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamolla

Jos eläinten hyvinvointiarvion mukaan eläinten hyvinvointi on heikentynyt kasvatusaikana, 71 §:n 3 momentissa tarkoitetun viranomaisen on ilmoitettava siitä eläinten omistajalle tai pitäjälle, teurastamotoimijalle sekä sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella eläintenpitoyksikkö sijaitsee. Näiden on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin.

87 §

Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Edellä 71 §:n 3 momentissa tarkoitetun viranomaisen on, jos se epäilee eläinten hyvinvointisäädöksiä rikotun tai rikottavan teuraseläimiä toimittavassa eläintenpitoyksikössä, salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava asiasta sille

Ehdotus

unionin lainsäädännön niin edellyttäessä. Ruokavirasto voi päättää vastaavista tarkastuksista myös omassa valvonnassaan.

82 §

Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

Jos asiantuntijaa tai avustajaa käyttää apunaan muu valvontaviranomainen kuin *Ruokavirasto*, asiantuntijan tai avustajan käyttämisestä aiheutuville kustannuksille on haettava etukäteen *Ruokaviraston* hyväksyntä.

86 §

Broilereiden ja sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamolla

Jos eläinten hyvinvointiarvion mukaan eläinten hyvinvointi on heikentynyt kasvatusaikana, 71 §:n 3 momentissa tarkoitetun viranomaisen on ilmoitettava siitä eläinten omistajalle tai pitäjälle, teurastamotoimijalle sekä *Ruokavirastolle*. Näiden on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin.

87 §

Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Edellä 71 §:n 3 momentissa tarkoitetun kunnan viranomaisen on, jos se epäilee eläinten hyvinvointisäädöksiä rikotun tai rikottavan teuraseläimiä toimittavassa eläintenpitoyksikössä, salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava asiasta *Ruokavirastolle*

Voimassa oleva laki

aluehallintovirastolle, jonka toimialueella eläintenpitoyksikkö sijaitsee ja annettava virastolle valvontaa varten välttämättömät tiedot

94 §

Määräys korjaavista toimenpiteistä ja kasvatustiheyden alentamisesta broilereiden tuotannossa

Jos broilereiden hyvinvointiarvion mukaan broilereiden hyvinvointi on heikentynyt kasvatusaikana, aluehallintovirasto voi sen lisäksi, mitä muualla tässä luvussa säädetään, määrätä broilereiden omistajan tai pitäjän tekemään broilereiden pitopaikassa broilereiden hyvinvoinnin kannalta tarvittavat korjaavat toimenpiteet.

Jos broilereiden hyvinvointi on heikentynyt kasvatusaikana toisiaan välittömästi seuraavassa kolmessa parvessa vähintään kahdesti tai jos broilereiden omistajan tai pitäjän todetaan rikkoneen eläinten hyvinvointisäädöksiä, aluehallintovirasto voi määrätä broilereiden kasvatustiheyden alennettavaksi.

96 §

Toiminnan keskeyttäminen

Jos toiminnassa on kyse luvan- tai ilmoituksenvaraisesta toiminnasta ja toiminnan keskeyttää muu valvontaviranomainen kuin aluehallintovirasto, keskeyttämisestä on ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle.

97 §

Kiireellisen hoidon hankkiminen

Valvontaviranomainen voi ryhtyä välittömiin toimenpiteisiin ja hankkia eläimelle ravintoa, juotavaa tai eläimen

Ehdotus

ja annettava *Ruokavirastolle* valvontaa varten välttämättömät tiedot.

94 §

Määräys korjaavista toimenpiteistä ja kasvatustiheyden alentamisesta broilereiden tuotannossa

Jos broilereiden hyvinvointiarvion mukaan broilereiden hyvinvointi on heikentynyt kasvatusaikana, *Ruokavirasto* voi sen lisäksi, mitä muualla tässä luvussa säädetään, määrätä broilereiden omistajan tai pitäjän tekemään broilereiden pitopaikassa broilereiden hyvinvoinnin kannalta tarvittavat korjaavat toimenpiteet.

Jos broilereiden hyvinvointi on heikentynyt kasvatusaikana toisiaan välittömästi seuraavassa kolmessa parvessa vähintään kahdesti tai jos broilereiden omistajan tai pitäjän todetaan rikkoneen eläinten hyvinvointisäädöksiä, *Ruokavirasto* voi määrätä broilereiden kasvatustiheyden alennettavaksi.

96 §

Toiminnan keskeyttäminen

Jos toiminnassa on kyse luvan- tai ilmoituksenvaraisesta toiminnasta ja toiminnan keskeyttää muu valvontaviranomainen kuin *Ruokavirasto*, keskeyttämisestä on ilmoitettava viipymättä *Ruokavirastolle*.

97 §

Kiireellisen hoidon hankkiminen

Valvontaviranomainen voi ryhtyä välittömiin toimenpiteisiin ja hankkia eläimelle ravintoa, juotavaa tai eläimen

tarvitsemaa muuta hoitoa, jos se on välttämätöntä eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi eikä hyvinvointia voida turvata riittävän varmasti muulla tavoin. Eläin voidaan tässä tarkoituksessa myös ottaa haltuun ja toimittaa muualle saamaan hoitoa. Jos toimenpiteeseen ryhtyy muu valvontaviranomainen kuin aluehallintovirasto, toimenpiteestä on ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle.

tarvitsemaa muuta hoitoa, jos se on välttämätöntä eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi eikä hyvinvointia voida turvata riittävän varmasti muulla tavoin. Eläin voidaan tässä tarkoituksessa myös ottaa haltuun ja toimittaa muualle saamaan hoitoa. Jos toimenpiteeseen ryhtyy muu valvontaviranomainen kuin *Ruokavirasto*, toimenpiteestä on ilmoitettava viipymättä *Ruokavirastolle*.

101 §

Eläintarhaa, sirkusta ja eläinnäyttelyä koskevan luvan peruuttaminen ja muuttaminen

Aluehallintovirasto voi peruuttaa 50 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan ja sulkea laitoksen, jos luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty tai jos toiminnanharjoittaja rikkoo olennaisella tavalla eläinten hyvinvointisäädöksiä. Luvan peruuttamisen ja laitoksen sulkemisen sijaan lupaa voidaan muuttaa ja laitoksen osa sulkea, jos se on eläinten hyvinvoinnin turvaamisen kannalta riittävää. Luvan peruuttamisen tai muuttamisen ja laitoksen tai sen osan sulkemisen edellytyksenä on lisäksi, ettei toiminnanharjoittaja ole korjannut epäkohtia viranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa, joka voi olla enintään kaksi vuotta.

Aluehallintoviraston on tarkastettava laitos tarvittaessa ennen luvan peruuttamista tai sen muuttamista.

Jos toimintalupa peruutetaan, toiminnanharjoittajan on toteutettava luvan myöntäneen Aluehallintoviraston hyväksymät toimet eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Jos muut toimet eivät ole tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia, eläimet on lopetettava. Eläintarhojen osalta toimista päätettäessä on pyrittävä turvaamaan luonnonvaraisen eläimistön suojelun ja biologisen monimuotoisuuden suojelun tavoitteet.

101 §

Eläintarhaa, sirkusta ja eläinnäyttelyä koskevan luvan peruuttaminen ja muuttaminen

Ruokavirasto voi peruuttaa 50 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan ja sulkea laitoksen, jos luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty tai jos toiminnanharjoittaja rikkoo olennaisella tavalla eläinten hyvinvointisäädöksiä. Luvan peruuttamisen ja laitoksen sulkemisen sijaan lupaa voidaan muuttaa ja laitoksen osa sulkea, jos se on eläinten hyvinvoinnin turvaamisen kannalta riittävää. Luvan peruuttamisen tai muuttamisen ja laitoksen tai sen osan sulkemisen edellytyksenä on lisäksi, ettei toiminnanharjoittaja ole korjannut epäkohtia viranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa, joka voi olla enintään kaksi vuotta.

Ruokaviraston on tarkastettava laitos tarvittaessa ennen luvan peruuttamista tai sen muuttamista.

Jos toimintalupa peruutetaan, toiminnanharjoittajan on toteutettava *Ruokaviraston* hyväksymät toimet eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Jos muut toimet eivät ole tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia, eläimet on lopetettava. Eläintarhojen osalta toimista päätettäessä on pyrittävä turvaamaan luonnonvaraisen eläimistön suojelun ja biologisen monimuotoisuuden suojelun tavoitteet.

102 §

Ilmoitusta edellyttävän eläintenpidon ja toiminnan kieltäminen

Aluehallintovirasto voi kieltää 46 §:ssä tarkoitetun eläinkilpailujen järjestämisen, 57 §:ssä tarkoitetun kotieläinpihan pitämisen, 58 §:ssä tarkoitetun luonnonvaraisten eläinlajien tarhauksen, 60 §:ssä tarkoitetun seura- ja harrastuseläinten pidon, 61 §:ssä tarkoitetun avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittamisen ja 67 §:ssä tarkoitetun eläinten lopetukseen liittyvän toiminnan kokonaan tai osaksi, jos toiminnanharjoittaja rikkoo olennaisella tavalla eläinten hyvinvointisäädöksiä. Edellytyksenä toiminnan kieltämiselle on lisäksi, ettei toiminnanharjoittaja ole aluehallintoviraston asettamassa kohtuullisessa määräajassa korjannut epäkohtia. Toiminta voidaan kieltää, vaikka toimintaa koskeva ilmoitusvelvollisuus olisi lyöty laimin.

Jos aluehallintovirasto kieltää 1 momentissa tarkoitetun toiminnan tai sen osan, toiminnanharjoittajan on toteutettava tarvittavat toimenpiteet kiellon noudattamiseksi. Tarvittaessa toiminnanharjoittajan on myytävä tai muutoin luovutettava kielletyissä toiminnassa käytetyt omistamansa eläimet, luovutettava hallussaan olevat muut eläimet niiden omistajille sekä toteutettava muut aluehallintoviraston hyväksymät välttämättömät toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi niin, että eläinten hyvinvointi turvataan.

103 §

Uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka

Ruokavirasto, *aluehallintovirasto* ja Tulli voivat tehostaa tämän luvun nojalla määrättyä velvoitetta uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään.

102 §

Ilmoitusta edellyttävän eläintenpidon ja toiminnan kieltäminen

Ruokavirasto voi kieltää 46 §:ssä tarkoitetun eläinkilpailujen järjestämisen, 57 §:ssä tarkoitetun kotieläinpihan pitämisen, 58 §:ssä tarkoitetun luonnonvaraisten eläinlajien tarhauksen, 60 §:ssä tarkoitetun seura- ja harrastuseläinten pidon, 61 §:ssä tarkoitetun avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittamisen ja 67 §:ssä tarkoitetun eläinten lopetukseen liittyvän toiminnan kokonaan tai osaksi, jos toiminnanharjoittaja rikkoo olennaisella tavalla eläinten hyvinvointisäädöksiä. Edellytyksenä toiminnan kieltämiselle on lisäksi, ettei toiminnanharjoittaja ole *Ruokaviraston* asettamassa kohtuullisessa määräajassa korjannut epäkohtia. Toiminta voidaan kieltää, vaikka toimintaa koskeva ilmoitusvelvollisuus olisi lyöty laimin.

Jos *Ruokavirasto* kieltää 1 momentissa tarkoitetun toiminnan tai sen osan, toiminnanharjoittajan on toteutettava tarvittavat toimenpiteet kiellon noudattamiseksi. Tarvittaessa toiminnanharjoittajan on myytävä tai muutoin luovutettava kielletyissä toiminnassa käytetyt omistamansa eläimet, luovutettava hallussaan olevat muut eläimet niiden omistajille sekä toteutettava muut *Ruokaviraston* hyväksymät välttämättömät toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi niin, että eläinten hyvinvointi turvataan.

103 §

Uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka

Ruokavirasto ja Tulli voivat tehostaa tämän luvun nojalla määrättyä velvoitetta uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

104 §

kumotaan

*Ruokaviraston päätös hallinnollisten
pakkokeinojen käytöstä*

Ruokavirasto voi päättää yhtä aluehallintoviraston toimialuetta laajempaa aluetta koskevien hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä.

Jos Ruokavirasto ryhtyy 1 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin, viraston on viipymättä ilmoitettava siitä asianomaisille aluehallintovirastoille.

106 §

*Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa
koskevat rekisterit*

Eläinkilpailujen järjestämistä koskevaan rekisteriin talletetaan seuraavat tiedot:

5) minkä aluehallintoviraston tai aluehallintovirastojen alueella toimintaa harjoitetaan;

114 §

Perittävät maksut

Aluehallintovirasto määrää ja perii valtiolle maksuja kunnaneläinlääkäriin Euroopan unionin lainsäädännön ja tämän lain noudattamisen valvonnasta ja muista suoritteista. Kunnaneläinlääkäriin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaisissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään myös

106 §

*Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa
koskevat rekisterit*

Eläinkilpailujen järjestämistä koskevaan rekisteriin talletetaan seuraavat tiedot:

5) millä alueella toimintaa harjoitetaan;

114 §

Perittävät maksut

Ruokavirasto määrää ja perii valtiolle maksuja kunnaneläinlääkäriin suorittamasta Euroopan unionin lainsäädännön ja tämän lain noudattamisen valvonnasta ja muista kunnaneläinlääkäriin suoritteista. Kunnaneläinlääkäriin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaisissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kunnaneläinlääkäriin suoritteiden
laskutuksessa noudatettavasta menettelystä.

asetuksella säädetään myös
kunnaneläinlääkäriin suoritteiden
laskutuksessa noudatettavasta menettelystä.

115 §

115 §

*Asiantuntijoille ja avustajille maksettavat
palkkiot ja korvaukset*

*Asiantuntijoille ja avustajille maksettavat
palkkiot ja korvaukset*

Aluehallintovirasto maksaa 82 §:ssä
tarkoitettulle asiantuntijalle ja avustajalle
palkkion ja korvauksen matkakustannuksista.

Ruokavirasto maksaa 82 §:ssä tarkoitettulle
asiantuntijalle ja avustajalle palkkion ja
korvauksen matkakustannuksista.

116 §

116 §

*Hallinnollisista pakkokeinoista ja
löytöeläinten talteenotosta aiheutuvat
kustannukset*

*Hallinnollisista pakkokeinoista ja
löytöeläinten talteenotosta aiheutuvat
kustannukset*

Eläinten omistajan tai pitäjän on maksettava
97 §:n 1 momentin, 98 §:n 1 ja 3 momentin
sekä 99 §:n 1, 2 ja 4 momentin mukaisista
toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset. Jos
eläin on myyty tai toimitettu teurastettavaksi
tai jos eläimestä on saatu muuta tuloa,
kustannukset on vähennettävä eläimen
kauppahinnasta tai eläimestä saadusta muusta
tulosta ja jäännös on annettava eläinten
omistajalle tai pitäjälle. Aluehallintovirasto
kattaa toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset
väliaikaisesti ja perii ne takautuvasti eläinten
omistajalta tai pitäjältä.

Eläinten omistajan tai pitäjän on maksettava
97 §:n 1 momentin, 98 §:n 1 ja 3 momentin
sekä 99 §:n 1, 2 ja 4 momentin mukaisista
toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset. Jos
eläin on myyty tai toimitettu teurastettavaksi
tai jos eläimestä on saatu muuta tuloa,
kustannukset on vähennettävä eläimen
kauppahinnasta tai eläimestä saadusta muusta
tulosta ja jäännös on annettava eläinten
omistajalle tai pitäjälle. *Ruokavirasto* kattaa
toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset
väliaikaisesti ja perii ne takautuvasti eläinten
omistajalta tai pitäjältä.

Edellä 1 momentissa ja 26 §:n 4 momentissa
tarkoitettut kustannukset ovat suoraan
ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä
säädetään verojen ja maksujen
täytäntöönpanosta annetussa laissa
(706/2007). Jollei kustannuksia saada
perityksi, ne jäävät Aluehallintoviraston tai
kunnan vahingoksi.

Edellä 1 momentissa ja 26 §:n 4 momentissa
tarkoitettut kustannukset ovat suoraan
ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä
säädetään verojen ja maksujen
täytäntöönpanosta annetussa laissa
(706/2007). Jollei kustannuksia saada
perityksi, ne jäävät *Ruokaviraston* tai kunnan
vahingoksi.

120 §

120 §

Eräiden eläinyksilöiden hallussapito

Eräiden eläinyksilöiden hallussapito

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Eläimen omistajan tai pitäjän on tehtävä ilmoitus muun kuin liitteessä 1 tarkoitetun eläimen hallussapidosta aluehallintovirastolle kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Eläimen omistajan tai pitäjän on tehtävä ilmoitus muun kuin liitteessä 1 tarkoitetun eläimen hallussapidosta *Ruokavirastolle* kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

124 §

124 §

Luonnonvaraisten eläinten hallussapitoa koskevat siirtymäsäännökset

Luonnonvaraisten eläinten hallussapitoa koskevat siirtymäsäännökset

Eläimen pitäjän on ilmoitettava 1 tai 2 momentissa tarkoitetun eläimen hallussapidosta aluehallintovirastolle kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Eläimen pitäjän on ilmoitettava 1 tai 2 momentissa tarkoitetun eläimen hallussapidosta *Ruokavirastolle* kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

125 §

125 §

Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat siirtymäsäännökset

Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat siirtymäsäännökset

Eläintarhan tulee ilmoittaa eläintarhaluvan myöntäneelle aluehallintovirastolle, miten se osallistuu 51 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin. Ilmoitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Eläintarhan tulee ilmoittaa eläintarhaluvan myöntäneelle *Ruokavirastolle*, miten se osallistuu 51 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin. Ilmoitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa seura- tai harrastuseläinten pitoa harjoittavan toimijan, joka ei ole tehnyt toimintaa koskevaa ilmoitusta kumotun lain nojalla, on tehtävä 60 §:ssä tarkoitettu ilmoitus aluehallintovirastolle kahden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa seura- tai harrastuseläinten pitoa harjoittavan toimijan, joka ei ole tehnyt toimintaa koskevaa ilmoitusta kumotun lain nojalla, on tehtävä 60 §:ssä tarkoitettu ilmoitus *Ruokavirastolle* kahden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittajan tulee tehdä 61 §:ssä tarkoitettu ilmoitus aluehallintovirastolle kahden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittajan tulee tehdä 61 §:ssä tarkoitettu ilmoitus *Ruokavirastolle* kahden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

111.

Laki

eläinten kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) 25 §, 27 b §:n 2 momentti ja 36 §:n 1 momentin 4 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 25 § ja 27 b §:n 2 momentti laissa 668/2021, 36 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 561/2021, sekä

muutetaan lain 4 §:n 7 kohta, 16 §:n 1 momentti, 17—19, 21 ja 22 §, 24 § 1 momentti, 26 §:n 2 momentti, 27 §, 28 §:n 2 ja 5 momentti, 38 §:n 1 momentti ja 44 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 7 kohta, 24 §:n 1 momentti, 26 §:n 2 momentti, 27 §, 28 §:n 2 ja 5 momentti, 38 § ja 44 §:n 2 momentti laissa 668/2021, 16 §:n 1 momentti, 17—19, 21 ja 22 § laissa 1501/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

7) *valvontaviranomaisella* Ruokavirastoa, aluehallintovirastoa, Tullia, kunnaneläinlääkäreitä ja poliisia;

7) *valvontaviranomaisella* Ruokavirastoa, Tullia, kunnaneläinlääkäreitä ja poliisia;

16 §

16 §

Eläinkuljettajaluvan hakeminen

Eläinkuljettajaluvan hakeminen

Eläinkuljetusasetuksessa tarkoitettua eläinkuljettajalupaa haetaan siltä aluehallintovirastolta, jonka toimialueella on luvan hakijan kotipaikka tai jonne muusta jäsenvaltiosta oleva hakija on sijoittautunut taikka jossa kolmanteen maahan sijoittautunut hakija on edustettuna.

Eläinkuljetusasetuksessa tarkoitettua eläinkuljettajalupaa haetaan *Ruokavirastolta*.

17 §

17 §

Eläinkuljettajaluvan myöntäminen ja peruuttaminen

Aluehallintovirasto myöntää eläinkuljettajaluvan, jos hakija täyttää eläinkuljetusasetuksessa asetettavat vaatimukset.

Aluehallintovirasto voi peruuttaa luvan, jos eläinkuljettaja olennaisella tavalla rikkoo eläinten kuljetusta koskevaa lainsäädäntöä tai jos eläinten kuljetus ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä eikä eläinkuljettaja korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

18 §

Muutosten ilmoittaminen

Eläinkuljettajan tulee tehdä eläinkuljetusasetuksen 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ilmoitus lupaa koskevien edellytysten muutoksista aluehallintovirastolle.

19 §

Maantiekuljetusvälineiden hyväksymistodistus

Eläinkuljetusasetuksessa tarkoitettua hyväksymistodistusta pitkiin kuljetuksiin käytettävälle maantiekuljetusvälineelle haetaan eläinkuljettajaluvan myöntävältä aluehallintovirastolta. Eläinkuljetusasetuksen edellyttämän tarkastuksen kuljetusvälineelle suorittaa aluehallintovirasto tai aluehallintoviraston määräämä virkaeläinlääkäri.

Aluehallintovirasto myöntää hyväksymistodistuksen, jos kuljetusväline täyttää eläinkuljetusasetuksessa asetettavat vaatimukset. Aluehallintovirasto voi peruuttaa hyväksymistodistuksen, jos kuljetusväline ei enää täytä säädettyjä vaatimuksia eikä hyväksymistodistuksen haltija korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

Eläinkuljettajaluvan myöntäminen ja peruuttaminen

Ruokavirasto myöntää eläinkuljettajaluvan, jos hakija täyttää eläinkuljetusasetuksessa asetetut vaatimukset.

Ruokavirasto voi peruuttaa luvan, jos eläinkuljettaja olennaisella tavalla rikkoo eläinten kuljetusta koskevaa lainsäädäntöä tai jos eläinten kuljetus ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä eikä eläinkuljettaja korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

18 §

Muutosten ilmoittaminen

Eläinkuljettajan tulee tehdä eläinkuljetusasetuksen 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ilmoitus lupaa koskevien edellytysten muutoksista *Ruokavirastolle*.

19 §

Maantiekuljetusvälineiden hyväksymistodistus

Eläinkuljetusasetuksessa tarkoitettua hyväksymistodistusta pitkiin kuljetuksiin käytettävälle maantiekuljetusvälineelle haetaan *Ruokavirastolta*. Eläinkuljetusasetuksessa edellytetyn tarkastuksen kuljetusvälineelle suorittaa *Ruokavirasto* tai *Ruokaviraston* määräämä virkaeläinlääkäri.

Ruokavirasto myöntää hyväksymistodistuksen, jos kuljetusväline täyttää eläinkuljetusasetuksessa asetetut vaatimukset. *Ruokavirasto* voi peruuttaa hyväksymistodistuksen, jos kuljetusväline ei enää täytä säädettyjä vaatimuksia eikä hyväksymistodistuksen haltija korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Hyväksymistodistus voidaan kuitenkin peruuttaa heti, jos kuljetusvälineessä oleva

Voimassa oleva laki

Hyväksymistodistus voidaan kuitenkin peruuttaa heti, jos kuljetusvälineessä oleva puute on sellainen, että se välittömästi vaarantaa kuljetettavien eläinten hyvinvoinnin.

21 §

Maantieajoneuvojen kuljettajien ja hoitajien pätevyystodistus

Eläinkuljetusasetuksessa tarkoitettujen kotieläiminä pidettävien hevos-, nauta-, lammas-, vuohi- tai sikaeläinten taikka siipikarjan kuljetukseen tarkoitettujen maantieajoneuvon kuljettajan ja hoitajan pätevyystodistusta haetaan siltä aluehallintovirastolta, jonka toimialueella on hakijan kotipaikka.

Pätevyystodistuksen myöntää aluehallintovirasto. Pätevyystodistuksen myöntämisestä säädetään eläinkuljetusasetuksen 17 artiklan 2 kohdassa.

22 §

Tarkastusasemat

Tarkastusasemia koskevista yhteisön vaatimuksista ja direktiivin 91/628/ETY liitteessä tarkoitettujen reittisuunnitelman mukauttamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1255/97, jäljempänä tarkastusasema-asetus, tarkoitettua tarkastusaseman hyväksymistä haetaan siltä aluehallintovirastolta, jonka toimialueella tarkastusasema sijaitsee.

Aluehallintovirasto hyväksyy tarkastusaseman, jos tarkastusasema ja siellä harjoitettava toiminta täyttävät tarkastusasema-asetuksessa säädetyt vaatimukset. Aluehallintovirasto voi peruuttaa hyväksymisen, jos toiminnanharjoittaja olennaisella tavalla rikkoo tarkastusasema-asetusta taikka jos tarkastusasema tai siellä harjoitettava toiminta ei enää täytä hyväksymisen edellytyksiä eikä toiminnanharjoittaja korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa

Ehdotus

puute on sellainen, että se välittömästi vaarantaa kuljetettavien eläinten hyvinvoinnin.

21 §

Maantieajoneuvojen kuljettajien ja hoitajien pätevyystodistus

Eläinkuljetusasetuksessa tarkoitettujen kotieläiminä pidettävien hevos-, nauta-, lammas-, vuohi- tai sikaeläinten taikka siipikarjan kuljetukseen tarkoitettujen maantieajoneuvon kuljettajan ja hoitajan pätevyystodistusta haetaan *Ruokavirastolta*.

Pätevyystodistuksen myöntää *Ruokavirasto*. Pätevyystodistuksen myöntämisestä säädetään eläinkuljetusasetuksen 17 artiklan 2 kohdassa.

22 §

Tarkastusasemat

Tarkastusasemia koskevista yhteisön vaatimuksista ja direktiivin 91/628/ETY liitteessä tarkoitettujen reittisuunnitelman mukauttamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1255/97, jäljempänä *tarkastusasema-asetus*, tarkoitettua tarkastusaseman hyväksymistä haetaan *Ruokavirastolta*.

Ruokavirasto hyväksyy tarkastusaseman, jos tarkastusasema ja siellä harjoitettava toiminta täyttävät tarkastusasema-asetuksessa säädetyt vaatimukset. *Ruokavirasto* voi peruuttaa hyväksymisen, jos toiminnanharjoittaja olennaisella tavalla rikkoo tarkastusasema-asetusta taikka jos tarkastusasema tai siellä harjoitettava toiminta ei enää täytä hyväksymisen edellytyksiä eikä toiminnanharjoittaja korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Tarkastusaseman

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kohtuullisessa määräajassa. Tarkastusaseman käytön keskeyttämisestä säädetään tarkastusasema-asetuksen 3 artiklan 4 kohdassa.

käytön keskeyttämisestä säädetään tarkastusasema-asetuksen 3 artiklan 4 kohdassa.

24 §

24 §

Ruokavirasto

Ruokavirasto

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Ruokaviraston tehtävistä, virasto:

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Ruokaviraston tehtävistä, virasto:

1) suunnittelee, ohjaa ja valvoo keskushallinnon viranomaisena eläinkuljetusasetuksen, valvonta-asetuksen sekä tämän lain täytäntöönpanoa ja noudattamista;

1) suunnittelee, ohjaa ja valvoo keskushallinnon viranomaisena eläinkuljetusasetuksen, valvonta-asetuksen sekä tämän lain täytäntöönpanoa ja noudattamista;

2) vastaa valvonta-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua koordinaatiosta ja yhteydenpidosta komission ja muiden jäsenvaltioiden kanssa;

2) vastaa valvonta-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua koordinaatiosta ja yhteydenpidosta komission ja muiden jäsenvaltioiden kanssa;

3) toimii valvonta-asetuksen 103 artiklassa tarkoitettuna yhteyselimenä;

3) toimii valvonta-asetuksen 103 artiklassa tarkoitettuna yhteyselimenä;

4) nimeää poistumispaikat;

4) nimeää poistumispaikat;

5) valvoo eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain noudattamista rajatarkastusasemalla ja poistumispaikalla;

5) valvoo eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain noudattamista rajatarkastusasemalla ja poistumispaikalla;

6) vastaa eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta elintarvikelaissa (297/2021) tarkoitettujen teurastamoiden alueella; poroteurastamojen valvonnasta säädetään tämän lain 25 §:n 4 momentissa.

6) vastaa eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta elintarvikelaissa (297/2021) tarkoitettujen teurastamoiden ja niihin liittyvien laitosten alueella;

7) on eläinkuljetusasetuksen 20 artiklassa tarkoitettu karja-alueita tarkastava toimivaltainen viranomaisen ja tarkastusasema-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomaisen;

8) on toimivaltainen viranomaisen reittisuunnitelmiin liittyvissä tarkastuksissa ja muissa toimenpiteissä, jotka toteutetaan ennen pitkää kuljetusta tai kuljetuksen jälkeen.

25 §

kumotaan

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto huolehtii eläinkuljetusasetuksen, valvonta-asetuksen sekä tämän lain täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta toimialueellaan.

Aluehallintovirasto on eläinkuljetusasetuksen 20 artiklassa tarkoitettu karja-aluksia tarkastava toimivaltainen viranomaisen ja tarkastusasema-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomaisen.

Aluehallintovirasto on toimivaltainen viranomaisen reittisuunnitelmiin liittyvissä tarkastuksissa ja muissa toimenpiteissä, jotka toteutetaan ennen pitkää kuljetusta tai kuljetuksen jälkeen.

26 §

Paikalliset viranomaiset

Poiketen siitä, mitä 25 §:n 3 momentissa säädetään reittisuunnitelmiin liittyvistä tarkastuksista ja muista toimenpiteistä, jotka toteutetaan ennen pitkää kuljetusta, kunnaneläinlääkäri voi tehdä toimialueellaan reittisuunnitelmia koskevia tarkastuksia ja muita reittisuunnitelmia koskevia toimenpiteitä kuljetuksissa, joita tehdään toistuvasti samaan määräpaikkaan saman toimijan toimesta. Lisäksi aluehallintovirasto voi yksittäistapauksessa määrätä kunnaneläinlääkäriin tekemään reittisuunnitelmia koskevia tarkastuksia ja muita reittisuunnitelmia koskevia toimenpiteitä.

27 §

Tulli

Tulli valvoo Ruokaviraston, aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkäriin ohella eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain noudattamista, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon.

27 b §

26 §

Paikalliset viranomaiset

Poiketen siitä, mitä 24 §:n 1 momentin 9 kohdassa säädetään reittisuunnitelmiin liittyvistä tarkastuksista ja muista toimenpiteistä, jotka toteutetaan ennen pitkää kuljetusta, kunnaneläinlääkäri voi tehdä toimialueellaan reittisuunnitelmia koskevia tarkastuksia ja muita reittisuunnitelmia koskevia toimenpiteitä kuljetuksissa, joita tehdään toistuvasti samaan määräpaikkaan saman toimijan toimesta. Lisäksi Ruokavirasto voi yksittäistapauksessa määrätä kunnaneläinlääkäriin tekemään reittisuunnitelmia koskevia tarkastuksia ja muita reittisuunnitelmia koskevia toimenpiteitä.

27 §

Tulli

Tulli valvoo Ruokaviraston ja kunnaneläinlääkäriin ohella eläinkuljetusasetuksen sekä tämän lain noudattamista, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon.

kumotaan

Valvontasuunnitelmat

Aluehallintovirasto laatii eläinten kuljetusten valvontaa koskevan vuosittaisen valvontasuunnitelman toimialueellaan. Valvontasuunnitelmassa on otettava huomioon Ruokaviraston laatima valtakunnallinen suunnitelma.

28 §

Tarkastus- ja näytteenotto

Jos muussa kuin kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvassa kuljetuksessa on aihetta epäillä, että eläintä kuljetetaan 2–4 luvun vastaisesti, valvontaviranomaisella on oikeus suorittaa tarkastus. Poliisi ja Tulli voivat suorittaa tarkastuksen ilman epäilyäkin. Sama oikeus on Ruokavirastolla teurastamon, rajatarkastusaseman ja poistumispaikan alueella ja Lapin aluehallintovirastolla poroteurastamon alueella.

Ruokavirasto voi määrätä aluehallintoviraston tekemään tarkastuksen tai tarkastuksia eläinten kuljetusta koskevien säädösten noudattamisen valvomiseksi taikka Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämiseksi tai Euroopan unionin lainsäädännön niin edellyttäessä. Aluehallintovirasto voi päättää vastaavista tarkastuksista myös omassa valvonnassaan tai määrätä virkaeläinlääkärit tekemään tarkastuksia.

36 §

Eläinkuljettajarekisteri

Eläinkuljetusten valvontaa varten pidetään valtakunnallista eläinkuljettajarekisteriä. Rekisteriin sovelletaan ruokahallinnon tietovarannosta annettua lakia (560/2021). Rekisteriin merkitään:

28 §

Tarkastus- ja näytteenotto

Jos muussa kuin kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvassa kuljetuksessa on aihetta epäillä, että eläintä kuljetetaan 2–4 luvun vastaisesti, valvontaviranomaisella on oikeus suorittaa tarkastus. Poliisi ja Tulli voivat suorittaa tarkastuksen ilman epäilyäkin. Sama oikeus on Ruokavirastolla teurastamon, *poroteurastamon* rajatarkastusaseman ja poistumispaikan alueella.

Ruokavirasto voi määrätä *virkaeläinlääkärit* tekemään tarkastuksen tai tarkastuksia eläinten kuljetusta koskevien säädösten noudattamisen valvomiseksi taikka Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämiseksi tai Euroopan unionin lainsäädännön niin edellyttäessä. *Ruokavirasto* voi päättää vastaavista tarkastuksista myös omassa valvonnassaan.

36 §

Eläinkuljettajarekisteri

Eläinkuljetusten valvontaa varten pidetään valtakunnallista eläinkuljettajarekisteriä. Rekisteriin sovelletaan ruokahallinnon tietovarannosta annettua lakia (560/2021). Rekisteriin merkitään:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4) luvan myöntänyt aluehallintovirasto yhteystietoineen;

kumotaan

38 §

38 §

Uhkasakko ja teettäminen

Uhkasakko ja teettäminen

Ruokavirasto, *aluehallintovirasto* ja Tulli voivat tehostaa 37 §:ssä tarkoitettua määräystä tai kieltoa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Ruokavirasto ja Tulli voivat tehostaa 37 §:ssä tarkoitettua määräystä tai kieltoa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

44 §

44 §

Perittävät maksut

Perittävät maksut

Aluehallintovirasto määrää ja perii valtiolle maksuja kunnaneläinlääkäriin Euroopan unionin lainsäädännön ja tämän lain mukaisista suoritteista. Perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaisissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään myös kunnaneläinlääkäriin suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä.

Ruokavirasto määrää ja perii valtiolle maksuja kunnaneläinlääkäriin Euroopan unionin lainsäädännön ja tämän lain mukaisista suoritteista. Perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaisissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään myös kunnaneläinlääkäriin suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

112.

Laki

1457

eläinten lääkitsemisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014) 28 § ja 32 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on viimeksi mainittu laissa 16/2022, sekä

muutetaan 6 §:n 11 kohta, 15 §:n 4 momentti, 29 §, 41 §:n 1—4 momentti, 42 §:n 1 momentti, 43 §:n 1 ja 2 momentti, 44 §:n 2 momentti ja 51 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 11 kohta ja 15 §:n 4 momentti laissa 16/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

11) *valvontaviranomaisella* Ruokavirastoa, **aluehallintovirastoa**, kunnaneläinlääkärinä ja Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskusta;

11) *valvontaviranomaisella* Ruokavirastoa, kunnaneläinlääkärinä ja Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskusta;

15 §

15 §

Eläinlääkärin oikeus luovuttaa lääkkeitä

Eläinlääkärin oikeus luovuttaa lääkkeitä

Eläinlääkäri voi kuitenkin luovuttaa lääkkeitä eläinten tai ihmisten terveyttä uhkaavissa vaikeissa eläinten joukkosairastumisissa, vaikka ei olisi tutkinut itse kaikkia eläimiä ennen lääkkeiden luovutusta. Eläinlääkärin on tehtävä luovutuksesta tällöin välittömästi ilmoitus **toimialueensa** aluehallintovirastolle.

Eläinlääkäri voi kuitenkin luovuttaa lääkkeitä eläinten tai ihmisten terveyttä uhkaavissa vaikeissa eläinten joukkosairastumisissa, vaikka ei olisi tutkinut itse kaikkia eläimiä ennen lääkkeiden luovutusta. Eläinlääkärin on tehtävä luovutuksesta tällöin välittömästi ilmoitus *Ruokavirastolle*.

28 §

(kumotaan)

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto huolehtii tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta toimialueellaan.

29 §

29 §

Kunnaneläinlääkäri

Kunnaneläinlääkäri

Voimassa oleva laki

Kunnaneläinlääkäri huolehtii tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnasta aluehallintoviraston määräyksen mukaisesti eläinten pitopaikoissa. Aluehallintovirasto voi esteellisyyden välttämiseksi määrätä kunnaneläinlääkäriin suorittamaan näitä tehtäviä toimialueensa ulkopuolella.

32 §

Valtakunnallinen valvontasuunnitelma

Ruokavirasto toteuttaa suunnitelmaa valtakunnallisesti ja aluehallintovirastot kukin toimialueellaan. Ruokavirasto voi antaa suunnitelman toteuttamista koskevia yksittäisiä määräyksiä aluehallintovirastoille.

41 §

Määräykset ja kiellot

Aluehallintovirasto voi määrätä tuotantoeläimen lopetettavaksi sekä sen ruhon ja eläimestä saadut tuotteet hävitettäväksi, jos eläimelle on annettu tämän lain nojalla kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, muuhun kuin sallittuun käyttötarkoitukseen, tai jos eläimen käsittelyssä on käytetty tämän lain nojalla kiellettyä laitetta tai tarviketta. Aluehallintovirasto voi myös kieltää tällaisen eläimen myynnin tai muun luovuttamisen, eläimen teurastamisen elintarvikkeena tai rehuna käytettäväksi ja eläimestä saatavien tuotteiden luovuttamisen elintarvikkeina tai rehuna käytettäväksi. Aluehallintovirasto voi lisäksi kieltää tehtävien tutkimusten ja selvitysten ajaksi muiden tuotantoeläinten siirtämisen kyseisestä eläinten pitopaikasta.

Aluehallintovirasto voi määrätä pitopaikan muun tuotantoeläimen lopetettavaksi ja hävitettäväksi, jos kyseisen pitopaikan toisesta tuotantoeläimestä tai siitä saadusta tuotteesta on todettu tämän lain nojalla kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka

Ehdotus

Kunnaneläinlääkäri huolehtii tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnasta *Ruokaviraston* määräyksen mukaisesti eläinten pitopaikoissa. *Ruokavirasto* voi esteellisyyden välttämiseksi määrätä kunnaneläinlääkäriin suorittamaan näitä tehtäviä toimialueensa ulkopuolella.

32 §

Valtakunnallinen valvontasuunnitelma

(kumotaan)

41 §

Määräykset ja kiellot

Ruokavirasto voi määrätä tuotantoeläimen lopetettavaksi sekä sen ruhon ja eläimestä saadut tuotteet hävitettäväksi, jos eläimelle on annettu tämän lain nojalla kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, muuhun kuin sallittuun käyttötarkoitukseen, tai jos eläimen käsittelyssä on käytetty tämän lain nojalla kiellettyä laitetta tai tarviketta. *Ruokavirasto* voi myös kieltää tällaisen eläimen myynnin tai muun luovuttamisen, eläimen teurastamisen elintarvikkeena tai rehuna käytettäväksi ja eläimestä saatavien tuotteiden luovuttamisen elintarvikkeina tai rehuna käytettäväksi. *Ruokavirasto* voi lisäksi kieltää tehtävien tutkimusten ja selvitysten ajaksi muiden tuotantoeläinten siirtämisen kyseisestä eläinten pitopaikasta.

Ruokavirasto voi määrätä pitopaikan muun tuotantoeläimen lopetettavaksi ja hävitettäväksi, jos kyseisen pitopaikan toisesta tuotantoeläimestä tai siitä saadusta tuotteesta on todettu tämän lain nojalla kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka

käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, ja eläimen omistaja tai haltija kieltäytyy vastaamasta kustannuksista, jotka aiheutuvat tutkimuksista sen selvittämiseksi, onko eläimelle annettu tällaista lääkeainetta.

Aluehallintovirasto voi kieltää tehtävien tutkimusten ja selvitysten ajaksi tuotantoeläinten siirtämisen eläinten pitopaikasta ja eläimistä saatavien tuotteiden luovuttamisen elintarvikkeena tai rehuna käytettäväksi, jos eläimestä saadussa elintarvikkeessa todetaan lääkejäämiä yli sallittujen enimmäismäärien.

Aluehallintovirasto voi määrätä eläinten pitopaikan ja muut saman henkilön omistamat tai hallussa pitämät eläinten pitopaikat väliaikaisesti tehostettuun valvontaan, jos tuotantoeläimessä tai siitä saadussa tuotteessa on todettu tämän lain nojalla kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, taikka jos eläimistä saaduissa elintarvikkeissa on toistuvasti todettu lääkejäämiä yli sallittujen enimmäismäärien.

käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, ja eläimen omistaja tai haltija kieltäytyy vastaamasta kustannuksista, jotka aiheutuvat tutkimuksista sen selvittämiseksi, onko eläimelle annettu tällaista lääkeainetta.

Ruokavirasto voi kieltää tehtävien tutkimusten ja selvitysten ajaksi tuotantoeläinten siirtämisen eläinten pitopaikasta ja eläimistä saatavien tuotteiden luovuttamisen elintarvikkeena tai rehuna käytettäväksi, jos eläimestä saadussa elintarvikkeessa todetaan lääkejäämiä yli sallittujen enimmäismäärien.

Ruokavirasto voi määrätä eläinten pitopaikan ja muut saman henkilön omistamat tai hallussa pitämät eläinten pitopaikat väliaikaisesti tehostettuun valvontaan, jos tuotantoeläimessä tai siitä saadussa tuotteessa on todettu tämän lain nojalla kiellettyä lääkeainetta tai lääkeainetta, jonka käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, taikka jos eläimistä saaduissa elintarvikkeissa on toistuvasti todettu lääkejäämiä yli sallittujen enimmäismäärien.

42 §

Uhkasakko ja teettäminen

Aluehallintovirasto voi tehostaa 41 §:ssä tarkoitettua määräystä tai kieltoa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

42 §

Uhkasakko ja teettäminen

Ruokavirasto voi tehostaa 41 §:ssä tarkoitettua määräystä tai kieltoa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

43 §

Haltuunotto

Aluehallintovirasto voi 41 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ottaa eläinten pitopaikassa taikka eläimen omistajan tai haltijan hallussa olevan rehun, lääkkeen tai muun eläinten käsittelyssä käytettävän aineen taikka eläinlääkinnässä käytettävän laitteen tai tarvikkeen haltuunsa, jos on syytä epäillä, että rehu, lääke tai muu eläinten käsittelyssä käytettävä aine sisältää

43 §

Haltuunotto

Ruokavirasto voi 41 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ottaa eläinten pitopaikassa taikka eläimen omistajan tai haltijan hallussa olevan rehun, lääkkeen tai muun eläinten käsittelyssä käytettävän aineen taikka eläinlääkinnässä käytettävän laitteen tai tarvikkeen haltuunsa, jos on syytä epäillä, että rehu, lääke tai muu eläinten käsittelyssä käytettävä aine sisältää tämän lain nojalla

tämän lain nojalla kiellettyjä lääkeaineita tai lääkeaineita, joiden käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, tai että eläinlääkinnässä käytettävän laitteen tai tarvikkeen käyttö on tämän lain nojalla kielletty.

Lisäksi aluehallintovirasto voi ottaa eläinten pitopaikassa taikka eläimen omistajan tai haltijan, eläinlääkärin tai muun tässä laissa mainitun toimijan hallussa olevan lääkkeen tai muun eläinten käsittelyssä käytettävän aineen haltuunsa, jos on perusteltua syytä epäillä, että lääkettä tai ainetta on hankittu tai luovutettu tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti.

44 §

Haltuunotetun omaisuuden säilyttäminen ja käyttäminen

Aluehallintovirasto päättää siitä, miten haltuunotetun omaisuuden suhteen on meneteltävä. Haltuunotettu omaisuus voidaan määrätä hävitettäväksi, jos haltuunotetun omaisuuden todetaan sisältävän tämän lain nojalla kiellettyjä lääkeaineita tai lääkeaineita, joiden käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, tai jos haltuunotetun eläinlääkinnässä käytettävän laitteen tai tarvikkeen käyttö on tämän lain nojalla kielletty, taikka lääkkeitä on todettu hankitun tai luovutetun tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti. Muussa tapauksessa omaisuus on määrättävä palautettavaksi sen omistajalle tai haltijalle.

51 §

Valtakunnalliset eläinten terveydenhuolto-ohjelmat.

Terveydenhuolto-ohjelmaa hallinnoivan tahon on ilmoitettava **eläinten pitopaikan toimialueen** aluehallintovirastolle epäillessään, että tämän lain ja sen nojalla annettuja säännöksiä ei ole noudatettu.

kiellettyjä lääkeaineita tai lääkeaineita, joiden käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, tai että eläinlääkinnässä käytettävän laitteen tai tarvikkeen käyttö on tämän lain nojalla kielletty.

Lisäksi *Ruokavirasto* voi ottaa eläinten pitopaikassa taikka eläimen omistajan tai haltijan, eläinlääkärin tai muun tässä laissa mainitun toimijan hallussa olevan lääkkeen tai muun eläinten käsittelyssä käytettävän aineen haltuunsa, jos on perusteltua syytä epäillä, että lääkettä tai ainetta on hankittu tai luovutettu tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti.

44 §

Haltuunotetun omaisuuden säilyttäminen ja käyttäminen

Ruokavirasto päättää siitä, miten haltuunotetun omaisuuden suhteen on meneteltävä. Haltuunotettu omaisuus voidaan määrätä hävitettäväksi, jos haltuunotetun omaisuuden todetaan sisältävän tämän lain nojalla kiellettyjä lääkeaineita tai lääkeaineita, joiden käyttöä on tämän lain nojalla rajoitettu, tai jos haltuunotetun eläinlääkinnässä käytettävän laitteen tai tarvikkeen käyttö on tämän lain nojalla kielletty, taikka lääkkeitä on todettu hankitun tai luovutetun tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti. Muussa tapauksessa omaisuus on määrättävä palautettavaksi sen omistajalle tai haltijalle.

51 §

Valtakunnalliset eläinten terveydenhuolto-ohjelmat.

Terveydenhuolto-ohjelmaa hallinnoivan tahon on ilmoitettava *Ruokavirastolle* epäillessään, että tämän lain ja sen nojalla annettuja säännöksiä ei ole noudatettu.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

113.

Laki

eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain (1429/2019) 13 §:n
2 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

13 §

*Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen
toiselle viranomaiselle*

*Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen
toiselle viranomaiselle*

Ruokavirasto saa salassapitosäännösten
estämättä luovuttaa asiakirjasta ja
henkilörekisteristään tiedot, jotka ovat
välttämättömiä:

Ruokavirasto saa salassapitosäännösten
estämättä luovuttaa asiakirjasta ja
henkilörekisteristään tiedot, jotka ovat
välttämättömiä:

2) aluehallintovirastolle,
Rajavartiolaitokselle, kunnaneläinlääkärille,
kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle ja
Verohallinnolle niiden laissa säädettyjen
tehtävien hoitamiseksi;

2) *Lupa- ja valvontavirastolle,*
Rajavartiolaitokselle, kunnaneläinlääkärille,
kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle ja
Verohallinnolle niiden laissa säädettyjen
tehtävien hoitamiseksi;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

114

Laki

eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain (1069/2021) 21 § ja muutetaan 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti, 6 §, 14 §:n 2 momentti, 16 §:n johdantokappale, 18 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta, 20 ja 22 §, 24 §:n 1 momentti, 26 §:n 1 ja 3 momentti, 28 §:n 3 momentti, 33 §:n 3 ja 5 momentti, 36 §:n 1 momentin johdantokappale, 40 §:n 2 momentti sekä 41 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Kokoamisia toteuttavien pitopaikasta riippumattomien toimijoiden rekisteröinti

Kokoamisia toteuttavien pitopaikasta riippumattomien toimijoiden rekisteröinti

Sorkka- ja kavioläinten ja siipikarjan kokoamista toteuttavien pitopaikasta riippumattomien toimijoiden on ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava aluehallintovirastolle eläinterveys säännösten 90 artiklassa tarkoitetut tiedot.

Sorkka- ja kavioläinten ja siipikarjan kokoamista toteuttavien pitopaikasta riippumattomien toimijoiden on ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava *Ruokavirastolle* eläinterveys säännösten 90 artiklassa tarkoitetut tiedot.

5 §

5 §

Vesiviljelypitopaikkojen rekisteröinti

Vesiviljelypitopaikkojen rekisteröinti

Vesiviljelypitopaikkojen toimijoiden on ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tiedot vastuullaan olevista vesiviljelypitopaikoista. Jos pitopaikalle on eläinterveys säännösten 176–179 artiklan ja eläintautilain 43 §:n nojalla haettava Ruokaviraston hyväksyntä, tietoja rekisteröintiä varten ei kuitenkaan tarvitse erikseen ilmoittaa.

Vesiviljelypitopaikkojen toimijoiden on ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava *elinvoimakeskukselle* tiedot vastuullaan olevista vesiviljelypitopaikoista. Jos pitopaikalle on eläinterveys säännösten 176–179 artiklan ja eläintautilain 43 §:n nojalla haettava Ruokaviraston hyväksyntä, tietoja rekisteröintiä varten ei kuitenkaan tarvitse erikseen ilmoittaa.

6 §

6 §

Eräitä eläimiä kuljettavien henkilöiden rekisteröinti

Eräitä eläimiä kuljettavien henkilöiden rekisteröinti

Sen, joka kuljettaa jäsenvaltioiden välillä tai Euroopan unionin ulkopuolelle katio- ja

Sen, joka kuljettaa jäsenvaltioiden välillä tai Euroopan unionin ulkopuolelle katio- ja

Voimassa oleva laki

sorkkaeläimiä tai siipikarjaa taikka kaupallisessa tarkoituksessa koiria, kissoja ja frettejä, on ennen kuljetustoiminnan aloittamista ilmoitettava aluehallintovirastolle eläinterveys säännösten 87 artiklan mukaiset tiedot kavio- ja sorkkaeläinten kuljetustoiminnasta ja maaeläinten pitopaikkoja koskevan delegoidun asetuksen 3 artiklassa tarkoitetut tiedot koirien, kissojen ja frettien tai siipikarjan kuljetustoiminnasta. Ilmoitusta ei kuitenkaan vaadita, jos kuljettajalla on eläinkuljetuslainsäädännön mukainen eläinkuljettajalupa.

14 §

Porojen tunnistaminen poronhoitoalueella

Paliskunta pitää poronhoitolain 30 §:ssä tarkoitettua poroluetteloa paliskunnan osakkaiden omistamista poroista. Lapin aluehallintovirasto pitää rekisteriä paliskunnista.

16 §

Suljettujen pitopaikkojen toimijoille ja eläimiä eräitä erityistarkoituksia varten pitävälle toimijoille myönnettävät poikkeukset

Aluehallintovirasto voi hakemuksesta myöntää toimijalle luvan poiketa eläimen tunnistusvaatimuksista seuraavasti:

18 §

Eräiden eläinten tunnistusasiakirjat toiseen jäsenvaltioon siirtoa varten

Siirrettäessä eläimiä jäsenvaltioiden välillä niiden mukana tulee olla tunnistusasiakirja tai siirtoasiakirja, joilla eläinten siirtokelpoisuus voidaan osoittaa, seuraavasti:

2) kiertävän sirkuksen ja eläinnäytöksen maaeläimillä aluehallintoviraston myöntämä maaeläinten pitopaikkoja koskevan

Ehdotus

sorkkaeläimiä tai siipikarjaa taikka kaupallisessa tarkoituksessa koiria, kissoja ja frettejä, on ennen kuljetustoiminnan aloittamista ilmoitettava *Ruokavirastolle* eläinterveys säännösten 87 artiklan mukaiset tiedot kavio- ja sorkkaeläinten kuljetustoiminnasta ja maaeläinten pitopaikkoja koskevan delegoidun asetuksen 3 artiklassa tarkoitetut tiedot koirien, kissojen ja frettien tai siipikarjan kuljetustoiminnasta. Ilmoitusta ei kuitenkaan vaadita, jos kuljettajalla on eläinkuljetuslainsäädännön mukainen eläinkuljettajalupa.

14 §

Porojen tunnistaminen poronhoitoalueella

Paliskunta pitää poronhoitolain 30 §:ssä tarkoitettua poroluetteloa paliskunnan osakkaiden omistamista poroista. *Ruokavirasto* pitää rekisteriä paliskunnista.

16 §

Suljettujen pitopaikkojen toimijoille ja eläimiä eräitä erityistarkoituksia varten pitävälle toimijoille myönnettävät poikkeukset

Ruokavirasto voi hakemuksesta myöntää toimijalle luvan poiketa eläimen tunnistusvaatimuksista seuraavasti:

18 §

Eräiden eläinten tunnistusasiakirjat toiseen jäsenvaltioon siirtoa varten

Siirrettäessä eläimiä jäsenvaltioiden välillä niiden mukana tulee olla tunnistusasiakirja tai siirtoasiakirja, joilla eläinten siirtokelpoisuus voidaan osoittaa, seuraavasti:

2) kiertävän sirkuksen ja eläinnäytöksen maaeläimillä *Ruokaviraston* myöntämä maaeläinten pitopaikkoja koskevan

delegoidun asetuksen 77 artiklassa tarkoitettu siirtoasiakirja tai 78 artiklassa tarkoitettu tunnistusasiakirja;

3) kiertävän sirkuksen ja eläinnäytöksen linturyhmillä aluehallintoviraston myöntämä maaeläinten pitopaikkoja koskevan delegoidun asetuksen 79 artiklassa tarkoitettu tunnistusasiakirja.

delegoidun asetuksen 77 artiklassa tarkoitettu siirtoasiakirja tai 78 artiklassa tarkoitettu tunnistusasiakirja;

3) kiertävän sirkuksen ja eläinnäytöksen linturyhmillä *Ruokaviraston* myöntämä maaeläinten pitopaikkoja koskevan delegoidun asetuksen 79 artiklassa tarkoitettu tunnistusasiakirja.

20 §

Ruokavirasto

Ruokavirasto suunnittelee, ohjaa ja kehittää valtakunnallisesti eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvontaa.

Ruokavirasto valvoo eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamista niissä teurastamoissa ja riistan käsittelylaitoksissa, joissa se valvoo elintarvikelainsäädännön noudattamista.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Ruokaviraston tehtävistä, se:

1) laatii eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevan valtakunnallisen suunnitelman, joka on osa valvonta-asetuksen mukaista monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa;

2) vastaa eläinten merkitsemisen ja rekisteröinnin valvonnan tilastoinnista ja raportoinnista;

3) koordinoi valvonta-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaista yhteistyötä;

4) toimii valvonta-asetuksen 103 artiklassa tarkoitettuna yhteyselimenä

5) vastaa valvonta-asetuksen 113 artiklassa tarkoitettua vuosikertomuksesta.

21 §

20 §

Ruokavirasto

Ruokavirasto *ohjaa ja valvoo eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamista sekä suunnittelee ja kehittää valvontaa.*

Ruokavirasto valvoo eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamista niissä teurastamoissa, *poroteurastamoissa* ja riistan käsittelylaitoksissa, joissa se valvoo elintarvikelainsäädännön noudattamista.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Ruokaviraston tehtävistä, se:

1) laatii eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevan valtakunnallisen suunnitelman, joka on osa valvonta-asetuksen mukaista monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa;

2) vastaa eläinten merkitsemisen ja rekisteröinnin valvonnan tilastoinnista ja raportoinnista;

3) koordinoi valvonta-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaista yhteistyötä;

4) toimii valvonta-asetuksen 103 artiklassa tarkoitettuna yhteyselimenä;

5) vastaa valvonta-asetuksen 113 artiklassa tarkoitettua vuosikertomuksesta;

6) vastaa Euroopan unionin jäsenvaltiolle ja toimivaltaiselle viranomaiselle säädetyistä eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevista tehtävistä siltä osin kuin tehtävät eivät kuulu muun viranomaisen toimivaltaan.

21 §

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo toimialueellaan eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamista.

(kumotaan)

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään aluehallintoviraston tehtävistä, se:

1) laatii valtakunnalliseen suunnitelmaan perustuvan toimialuettaan koskevan alueellisen suunnitelman eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnasta;

2) valvoo eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamista niissä poroteurastamoissa, joissa se valvoo elintarvikelainsäädännön noudattamista;

3) vastaa Euroopan unionin jäsenvaltiolle ja toimivaltaiselle viranomaiselle säädetyistä eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevista tehtävistä siltä osin kuin tehtävät eivät kuulu muun viranomaisen toimivaltaan.

22 §

22 §

*Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus**Elinvoimakeskus*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo toimialueellaan eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamista.

Elinvoimakeskus valvoo toimialueellaan eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamista.

24 §

24 §

*Tulli**Tulli*

Tulli valvoo aluehallintoviraston ohella eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamista muun valvontansa yhteydessä, kun eläimiä siirretään jäsenvaltioiden välillä.

Tulli valvoo *Ruokaviraston* ohella eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamista muun valvontansa yhteydessä, kun eläimiä siirretään jäsenvaltioiden välillä.

26 §

26 §

Eräiden tehtävien siirtäminen muulle kuin viranomaiselle

Eräiden tehtävien siirtäminen muulle kuin viranomaiselle

Ruokavirasto ja aluehallintovirasto voivat kirjallisella toimeksiannolla siirtää viralliseen valvontaan liittyviä tarkastuksia luonnollisen henkilön suoritettavaksi, jos valvonta-asetuksen 30 artiklassa säädetty edellytykset täyttyvät. Toimeksiannon saaneella ei ole oikeutta päästä tehtäviensä suorittamiseksi pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin. *Toimeksiannon perusteella mahdollisesti tehtävät hallintopäätökset tekee toimeksiannon antanut viranomais.*

Ruokavirasto voi kirjallisella toimeksiannolla siirtää viralliseen valvontaan liittyviä tarkastuksia luonnollisen henkilön suoritettavaksi, jos valvonta-asetuksen 30 artiklassa säädetty edellytykset täyttyvät. Toimeksiannon saaneella ei ole oikeutta päästä tehtäviensä suorittamiseksi pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin.

Ruokavirasto ja aluehallintovirasto voivat peruuttaa 1 momentissa tarkoitetun toimeksiannon ja Ruokavirasto 2 momentissa tarkoitetun valtuutuksen, jos toimeksiannon tai valtuutuksen saanut laiminlyö toimeksiannossa tai valtuutuksessa asetettujen ehtojen noudattamisen tai muutoin olennaisella tavalla rikkoo tehtäviin liittyviä velvoitteitaan. Edellytyksenä toimeksiannon ja valtuutuksen peruuttamiselle on, että puutteita ei ole korjattu viranomaisen kehotuksesta huolimatta asetetussa määräajassa.

Ruokavirasto voi peruuttaa 1 momentissa tarkoitetun toimeksiannon ja 2 momentissa tarkoitetun valtuutuksen, jos toimeksiannon tai valtuutuksen saanut laiminlyö toimeksiannossa tai valtuutuksessa asetettujen ehtojen noudattamisen tai muutoin olennaisella tavalla rikkoo tehtäviin liittyviä velvoitteitaan. Edellytyksenä toimeksiannon ja valtuutuksen peruuttamiselle on, että puutteita ei ole korjattu viranomaisen kehotuksesta huolimatta asetetussa määräajassa.

28 §

Tiedonsaantioikeus

28 §

Tiedonsaantioikeus

Aluehallintovirastolla ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tämän lain 36 §:n mukaisen seuraamusmaksun määräämistä varten.

33 §

Rajoitus, kieltä ja muut hallinnolliset toimenpiteet.

Ruokavirastolla ja elinvoimakeskuksella on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tämän lain 36 §:n mukaisen seuraamusmaksun määräämistä varten.

33 §

Rajoitus, kieltä ja muut hallinnolliset toimenpiteet.

Aluehallintovirasto voi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen puolesta tapauskohtaisesti kieltää eläinten siirtämisen

Ruokavirasto voi elinvoimakeskuksen puolesta tapauskohtaisesti kieltää eläinten siirtämisen pitopaikasta pois tilanteessa, jossa

Voimassa oleva laki

pitopaikasta pois tilanteessa, jossa toimijaa epäillään vakavista puutteista eläinten tunnistamisessa, jos kielto on ihmisten tai eläinten terveydelle, eläinten hyvinvoinnille tai elintarviketurvallisuudelle aiheutuvan vakavan vaaran vuoksi välttämätöntä.

Tunnistamattoman eläimen lopettamisesta päättää aluehallintovirasto valvonta-asetuksen 138 artiklan 2 kohdan k alakohdan mukaisesti.

36 §

Eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksu

Aluehallintovirasto ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voivat määrätä vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksun sille, joka:

40 §

Viranomaisten suoritteista perittävät maksut

Aluehallintovirasto määrää ja perii valtiolle maksuja eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten nojalla toteutetuista kunnaneläinlääkärin suoritteista. Kunnaneläinlääkärin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta sekä suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

41 §

Muulle kuin viranomaiselle maksettavat palkkiot ja korvaukset

Ruokavirasto ja aluehallintovirasto maksavat 26 §:n 1 momentissa tarkoitetuista toimeksisaajan suorittamista tehtävistä palkkiota tai korvausta sekä korvaavat

Ehdotus

toimijaa epäillään vakavista puutteista eläinten tunnistamisessa, jos kielto on ihmisten tai eläinten terveydelle, eläinten hyvinvoinnille tai elintarviketurvallisuudelle aiheutuvan vakavan vaaran vuoksi välttämätöntä.

Tunnistamattoman eläimen lopettamisesta päättää Ruokavirasto valvonta-asetuksen 138 artiklan 2 kohdan k alakohdan mukaisesti.

36 §

Eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksu

Ruokavirasto ja elinvoimakeskus voivat määrätä vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksun sille, joka:

40 §

Viranomaisten suoritteista perittävät maksut

Ruokavirasto määrää ja perii valtiolle maksuja eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten nojalla toteutetuista kunnaneläinlääkärin suoritteista. Kunnaneläinlääkärin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta sekä suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

41 §

Muulle kuin viranomaiselle maksettavat palkkiot ja korvaukset

Ruokavirasto maksaa 26 §:n 1 momentissa tarkoitetuista toimeksisaajan suorittamista tehtävistä palkkiota tai korvausta sekä korvaa aiheutuneita kustannuksia sopimuksen perusteella.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

aiheutuneita kustannuksia sopimuksen
perusteella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

115.

Laki

eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten
siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain (78/2007) 2 §:n 3 kohdan a alakohta, 7
§:n 2 momentti, 11 §, 13 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentin 4 kohta, 15 §, 16 §:n 3 momentti,
17 § ja 18 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1505/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

3) tukijärjestelmästä vastaavalla
viranomaisella:

a) elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskusta sekä
maanmittauslaitosta, jos kysymys on 1 §:n 1
kohdassa, 2 kohdan b, d tai e alakohdassa tai
3 kohdassa mainitun lain nojalla myönnettyjä
lainoja ja syntyneitä saamisia koskevasta
tukijärjestelmästä; taikka

3) tukijärjestelmästä vastaavalla
viranomaisella:

a) elinvoimakeskusta sekä
Maanmittauslaitosta, jos kysymys on 1 §:n 1
kohdassa, 2 kohdan b, d tai e alakohdassa tai
3 kohdassa mainitun lain nojalla myönnettyjä
lainoja ja syntyneitä saamisia koskevasta
tukijärjestelmästä; taikka

7 §

7 §

*Pakkoperintä**Pakkoperintä*

Valtiokonttori huolehtii pakkohuutokaupan hakemisesta pyydettyään tarvittaessa 1 §:ssä tarkoitettuista lainasta tai saamisesta ensin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunnon. Pakkohuutokauppaa haettaessa Valtiokonttorin tulee selvittää, onko sillä perittävänä muita 1 §:ssä tarkoitettuja lainojen tai saamisten erääntyneitä maksuja samalta velalliselta tai onko pakkohuutokaupan kohteena oleva kiinteistö vakuutena muista 1 §:ssä tarkoitetuista lainoista tai saamisista taikka sellaisessa toimituksessa mukana, jota koskeva rahoituspäätös on jo tehty. Valtiokonttorin on huolehdittava valtion edun valvonnasta myös silloin, kun joku muu hakee sellaisen kiinteistön pakkohuutokauppaa, joka on myös 1 §:ssä tarkoitettun lainan tai saamisen vakuutena. Valtiokonttorin on huolehdittava, että pakkohuutokauppaan osallistuu tarvittaessa joko Valtiokonttorin edustaja tai muu virkamies valtion edun valvojana. Jollei Valtiokonttorin edustaja ole läsnä pakkohuutokaupassa, ensisijainen velvollisuus olla läsnä on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen edustajalla. Valtiokonttorin on myös selvitettävä yhdessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa, onko valtion saamisen turvaamiseksi tarkoituksenmukaista ostaa kiinteistö pakkohuutokaupassa valtiolle.

Valtiokonttori huolehtii pakkohuutokaupan hakemisesta pyydettyään tarvittaessa 1 §:ssä tarkoitettuista lainasta tai saamisesta ensin *elinvoimakeskuksen* lausunnon. Pakkohuutokauppaa haettaessa Valtiokonttorin tulee selvittää, onko sillä perittävänä muita 1 §:ssä tarkoitettuja lainojen tai saamisten erääntyneitä maksuja samalta velalliselta tai onko pakkohuutokaupan kohteena oleva kiinteistö vakuutena muista 1 §:ssä tarkoitetuista lainoista tai saamisista taikka sellaisessa toimituksessa mukana, jota koskeva rahoituspäätös on jo tehty. Valtiokonttorin on huolehdittava valtion edun valvonnasta myös silloin, kun joku muu hakee sellaisen kiinteistön pakkohuutokauppaa, joka on myös 1 §:ssä tarkoitettun lainan tai saamisen vakuutena. Valtiokonttorin on huolehdittava, että pakkohuutokauppaan osallistuu tarvittaessa joko Valtiokonttorin edustaja tai muu virkamies valtion edun valvojana. Jollei Valtiokonttorin edustaja ole läsnä pakkohuutokaupassa, ensisijainen velvollisuus olla läsnä on *elinvoimakeskuksen* edustajalla. Valtiokonttorin on myös selvitettävä yhdessä *elinvoimakeskuksen* kanssa, onko valtion saamisen turvaamiseksi tarkoituksenmukaista ostaa kiinteistö pakkohuutokaupassa valtiolle.

11 §

11 §

*Tietojen luovuttaminen**Tietojen luovuttaminen*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, *maanmittaustoimistolla*, metsäkeskuksella, Maaseutuvirastolla, Maanmittauslaitoksella ja maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada Valtiokonttorilta tietoja niistä 1 §:ssä tarkoitetuista lainoista ja saamisista, joista se vastaa tai jotka kuuluvat sen valvottavana

Elinvoimakeskuksella, metsäkeskuksella, *Ruokavirastolla*, Maanmittauslaitoksella ja maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada Valtiokonttorilta tietoja niistä 1 §:ssä tarkoitetuista lainoista ja saamisista, joista se vastaa tai jotka kuuluvat sen valvottavana olevaan tukijärjestelmään. Sama oikeus on maa- ja metsätalousministeriöllä sekä sillä

Voimassa oleva laki

olevaan tukijärjestelmään. Sama oikeus on maa- ja metsätalousministeriöllä sekä sillä viranomaisella, joka vastaa maatilatalouden kehittämisrahaston kirjjanpidosta. Valtiokonttori voi luovuttaa tiedot teknisen käyttöyhteyden avulla.

13 §

Maksuhelpotukset

Yhden tai useamman lyhennys- tai korkoerän maksuhelpotuksista päättää Valtiokonttori, jos maksuhelpotusta haetaan 1 §:n 2 kohdan a tai c—e alakohdassa taikka 3 kohdassa tarkoitetun saamisen tai lainan lyhennykselle tai korolle. Edellä 1 §:n 1 kohdassa tai 1 §:n 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun saamisen ja lainan lyhennys- ja korkoerän maksuhelpotuksesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää toimivaltaisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta.

14 §

Lainojen ja saamisten siirrot

Jos sen kiinteistön omistaja vaihtuu, jonka omistaminen on ollut lainan tai saamisen syntymisen perusteena, lainan tai saamisen siirtäminen uuden omistajan vastattavaksi taikka lainan tai saamisen velkavastuusta vapauttaminen voidaan hyväksyä siten kuin laissa tai sen nojalla säädetään tai on määrätty, päätöksellä, jonka tekee:

4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jos kysymys on muusta 1 §:ssä tarkoitetusta saamisesta tai lainasta.

15 §

Saneerausmenettelyt

Ehdotus

viranomaisella, joka vastaa maatilatalouden kehittämisrahaston kirjjanpidosta. Valtiokonttori voi luovuttaa tiedot teknisen käyttöyhteyden avulla.

13 §

Maksuhelpotukset

Yhden tai useamman lyhennys- tai korkoerän maksuhelpotuksista päättää Valtiokonttori, jos maksuhelpotusta haetaan 1 §:n 2 kohdan a tai c—e alakohdassa taikka 3 kohdassa tarkoitetun saamisen tai lainan lyhennykselle tai korolle. Edellä 1 §:n 1 kohdassa tai 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun saamisen ja lainan lyhennys- ja korkoerän maksuhelpotuksesta päättää *elinvoimakeskus*. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää toimivaltaisesta *elinvoimakeskuksesta*.

14 §

Lainojen ja saamisten siirrot

Jos sen kiinteistön omistaja vaihtuu, jonka omistaminen on ollut lainan tai saamisen syntymisen perusteena, lainan tai saamisen siirtäminen uuden omistajan vastattavaksi taikka lainan tai saamisen velkavastuusta vapauttaminen voidaan hyväksyä siten kuin laissa tai sen nojalla säädetään tai on määrätty, päätöksellä, jonka tekee:

4) *elinvoimakeskus*, jos kysymys on muusta 1 §:ssä tarkoitetusta saamisesta tai lainasta kuin 1—3 kohdassa tarkoitetusta.

15 §

Saneerausmenettelyt

Voimassa oleva laki

Suostumuksen yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitettuun menettelyyn tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993) tarkoitettuun menettelyyn taikka niitä vastaavaan vapaaehtoiseen laissa säädettyyn menettelyyn antaa Valtiokonttori tai, jos menettely koskee 1 §:n 1 kohdassa tai 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua lainaa tai saamista, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Jos suostumuksen antaminen kuuluu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Valtiokonttorin on annettava sille lausunto, jonka tulee sisältää asian käsittelyyn tarvittavat tiedot lainasta tai saamisesta.

16 §

Lainojen ja saamisten vakuuksia koskevat ilmoitukset

Muun 1 §:ssä tarkoitetun saamisen tai lainan loppuun maksamisesta Valtiokonttorin on toimitettava kirjallisesti tieto sille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka alueella oleva kiinteistö on saamisen tai lainan panttina. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtävää merkintää varten kiinteistön vapautumisesta panttivastuusta ja toimitettava kuitti velalliselle.

17 §

Muu vakuuksien hoito

Suostumuksen 1 §:n 1 kohdan a—d, f—n tai p alakohdassa tarkoitetun lainan tai saamisen vakuusjärjestelyihin ja panttivastuusta vapauttamiseen antaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus noudattaen, mitä laissa tai lain nojalla vakuusjärjestelyn edellytyksistä säädetään.

Ehdotus

Suostumuksen yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitettuun menettelyyn tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993) tarkoitettuun menettelyyn taikka niitä vastaavaan vapaaehtoiseen laissa säädettyyn menettelyyn antaa Valtiokonttori tai, jos menettely koskee 1 §:n 1 kohdassa tai 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua lainaa tai saamista, *elinvoimakeskus*. Jos suostumuksen antaminen kuuluu *elinvoimakeskukselle*, Valtiokonttorin on annettava sille lausunto, jonka tulee sisältää asian käsittelyyn tarvittavat tiedot lainasta tai saamisesta.

16 §

Lainojen ja saamisten vakuuksia koskevat ilmoitukset

Muun 1 §:ssä tarkoitetun saamisen tai lainan loppuun maksamisesta Valtiokonttorin on toimitettava kirjallisesti tieto sille *elinvoimakeskukselle*, jonka alueella oleva kiinteistö on saamisen tai lainan panttina. *Elinvoimakeskuksen* on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtävää merkintää varten kiinteistön vapautumisesta panttivastuusta ja toimitettava kuitti velalliselle.

17 §

Muu vakuuksien hoito

Suostumuksen 1 §:n 1 kohdan a—d, f—n tai p alakohdassa tarkoitetun lainan tai saamisen vakuusjärjestelyihin ja panttivastuusta vapauttamiseen antaa *elinvoimakeskus* noudattaen, mitä laissa tai lain nojalla vakuusjärjestelyn edellytyksistä säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

18 §

Irtisanominen

Irtisanominen

Ennen 1 §:n 1 kohdassa tai 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun lainan tai myyntihintasaamisen irtisanomista Valtiokonttorin on tarvittaessa pyydettävä lausunto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.

Ennen 1 §:n 1 kohdassa tai 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun lainan tai myyntihintasaamisen irtisanomista Valtiokonttorin on tarvittaessa pyydettävä lausunto *elinvoimakeskukselta*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

116.

Laki

eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain (1333/2022) 11 §:n 2momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

11 §

Korvauksen maksamisen edellytykset

Korvauksen maksamisen edellytykset

Neuvojan on annettava neuvonnasta elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskukselle ennakoilmoitus. Maatilojen neuvontapalveluista maksettavan korvauksen edellytyksenä on, että neuvonnan saaja on vahvistanut neuvontapalvelun toteutumisen, neuvontatapahtumasta ja annetun neuvonnan sisällöstä annetaan riittävä selvitys ja että korvausta haetaan neljän kuukauden kuluessa edellä mainitusta ennakoilmoituksesta.

Neuvojan on annettava neuvonnasta *elinvoimakeskukselle* ennakoilmoitus. Maatilojen neuvontapalveluista maksettavan korvauksen edellytyksenä on, että neuvonnan saaja on vahvistanut neuvontapalvelun toteutumisen, neuvontatapahtumasta ja annetun neuvonnan sisällöstä annetaan riittävä selvitys ja että korvausta haetaan neljän kuukauden kuluessa edellä mainitusta ennakoilmoituksesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

117.

Laki

Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain (997/2021) 2 §:n 2 momentti, 4 §:n 1 momentti, 6 ja 15 §, 17 §:n 1 ja 3 momentti, 18, 21 ja 22 §, 24 §:n 1–3 momentti sekä 25 ja 29 §, sellaisina kuin niistä ovat 24 §:n 1–3 momentti ja 25 § laissa 1180/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävät

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävät

Ohjelman yhdenmukaisen ja tehokkaan toimeenpanon varmistamiseksi maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskusta, jäljempänä *kehittämis- ja hallintokeskus*, sekä 5 §:ssä tarkoitettuja kalatalouden paikallisia toimintaryhmiä niiden hoitaessa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä.

Ohjelman yhdenmukaisen ja tehokkaan toimeenpanon varmistamiseksi maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo *elinvoimakeskuksia, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta* ja 5 §:ssä tarkoitettuja kalatalouden paikallisia toimintaryhmiä niiden hoitaessa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä.

4 §

4 §

Välittävät toimielimet ja valtionapuviranomaiset

Välittävät toimielimet ja valtionapuviranomaiset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä kehittämis- ja hallintokeskus toimivat yleisasetuksen 71 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuina välittävinä toimieliminä. Mainitut viranomaiset toimivat myös valtionavustuslain 4 §:n 1 kohdassa tarkoitettuina valtionapuviranomaisina.

Elinvoimakeskukset ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus toimivat yleisasetuksen 71 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuina välittävinä toimieliminä. Mainitut viranomaiset toimivat myös valtionavustuslain 4 §:n 1 kohdassa tarkoitettuina valtionapuviranomaisina.

6 §

Ohjelman yhteensovittaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa ohjelman yhteensovittamisesta muiden yleisasetuksen soveltamisalaan kuuluvien rahasto-ohjelmien ja rahoitusvälineiden kanssa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset vastaavat ohjelmaan sisältyvien alueellisten toimenpiteiden toimeenpanon yhteensovittamisesta muiden alueella toteutettavien edellä mainittujen ohjelmien ja niiden kehittämistoimenpiteiden kanssa. Kalatalouden paikalliset toimintaryhmät vastaavat paikallisten strategioiden yhteensovittamisesta muiden alueellisten kehittämistoimenpiteiden kanssa yhteistyössä alueen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

15 §

Tuen myöntäminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää tuen myöntämisestä.

Maa- ja metsätalousministeriö voi määräaikaisen hakumenettelyn avaamisen yhteydessä päättää, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen tuen myöntämisestä saatuaan asiasta maa- ja metsätalousministeriön lausunnon. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi poiketa ministeriön lausunnosta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön taikka ohjelman vastaista tai jos sillä ei ole riittävä määrä rahaa toimenpiteen rahoittamiseen.

6 §

Ohjelman yhteensovittaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa ohjelman yhteensovittamisesta muiden yleisasetuksen soveltamisalaan kuuluvien rahasto-ohjelmien ja rahoitusvälineiden kanssa. *Elinvoimakeskukset* vastaavat ohjelmaan sisältyvien alueellisten toimenpiteiden toimeenpanon yhteensovittamisesta muiden alueella toteutettavien edellä mainittujen ohjelmien ja niiden kehittämistoimenpiteiden kanssa. Kalatalouden paikalliset toimintaryhmät vastaavat paikallisten strategioiden yhteensovittamisesta muiden alueellisten kehittämistoimenpiteiden kanssa yhteistyössä alueen *elinvoimakeskusten* kanssa.

15 §

Tuen myöntäminen

Elinvoimakeskus päättää tuen myöntämisestä.

Maa- ja metsätalousministeriö voi määräaikaisen hakumenettelyn avaamisen yhteydessä päättää, että *elinvoimakeskus* tekee päätöksen tuen myöntämisestä saatuaan asiasta maa- ja metsätalousministeriön lausunnon. *Elinvoimakeskus* voi poiketa ministeriön lausunnosta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön taikka ohjelman vastaista tai jos sillä ei ole riittävä määrä rahaa toimenpiteen rahoittamiseen.

Ratkaistessaan hakemusta kalatalouden paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen saatuaan 16 §:ssä tarkoitetun lausunnon toimivaltaiselta kalatalouden paikalliselta toimintaryhmältä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi poiketa kalatalouden paikallisen toimintaryhmän lausunnosta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön taikka ohjelman vastaista tai jos kalatalouden paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiössä ei ole riittävää määrärahaa toimenpiteen rahoittamiseen.

Ratkaistessaan hakemusta kalatalouden paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä *elinvoimakeskus* tekee päätöksen saatuaan 16 §:ssä tarkoitetun lausunnon toimivaltaiselta kalatalouden paikalliselta toimintaryhmältä. *Elinvoimakeskus* voi poiketa kalatalouden paikallisen toimintaryhmän lausunnosta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön taikka ohjelman vastaista tai jos kalatalouden paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiössä ei ole riittävää määrärahaa toimenpiteen rahoittamiseen.

17 §

17 §

Tuen myöntäminen yhdenntyn meripolitiikan toimenpiteisiin

Tuen myöntäminen yhdenntyn meripolitiikan toimenpiteisiin

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää tukea erityisasetuksen 31–34 artikloissa tarkoitetuille toimenpiteille valtioneuvoston kanslian vahvistaman käyttösuunnitelman perusteella.

Elinvoimakeskus voi myöntää tukea erityisasetuksen 31–34 artiklassa tarkoitetuille toimenpiteille valtioneuvoston kanslian vahvistaman käyttösuunnitelman perusteella.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi poiketa käyttösuunnitelmasta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön vastaista taikka sen käytössä olevat määrärahat eivät riitä tuen myöntämiseen.

Elinvoimakeskus voi poiketa käyttösuunnitelmasta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön vastaista taikka sen käytössä olevat määrärahat eivät riitä tuen myöntämiseen.

18 §

18 §

Tuen myöntäminen maa- ja metsätalousministeriön vahvistaman käyttösuunnitelman perusteella

Tuen myöntäminen maa- ja metsätalousministeriön vahvistaman käyttösuunnitelman perusteella

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää tukea yleisasetuksen 36 artiklassa tarkoitettuun tekniseen apuun ja erityisasetuksen 22 artiklassa tarkoitettuun kalastuksen valvontaan maa- ja metsätalousministeriön vahvistaman käyttösuunnitelman perusteella. Käyttösuunnitelman perusteella voidaan

Elinvoimakeskus voi myöntää tukea yleisasetuksen 36 artiklassa tarkoitettuun tekniseen apuun ja erityisasetuksen 22 artiklassa tarkoitettuun kalastuksen valvontaan maa- ja metsätalousministeriön vahvistaman käyttösuunnitelman perusteella. Käyttösuunnitelman perusteella voidaan myöntää tukea myös monivuotisille tutkimus- ja kehittämisohjelmille.

myöntää tukea myös monivuotisille tutkimus- ja kehittämisohjelmille.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi poiketa käyttösuunnitelmasta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön vastaista taikka sen käytössä olevat määrärahat eivät riitä tuen myöntämiseen.

21 §

Tuen maksaminen

Tuen maksamisesta päättää kehittämis- ja hallintokeskus.

Tuen maksamisesta päättää kuitenkin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jos toimenpiteelle maksetaan tukea ilman erillistä maksatushakemusta, ja menettelystä on ilmoitettu toimenpidettä koskevan 13 §:n 2 momentissa tarkoitetun määräaikaisen hakumenettelyn yhteydessä.

22 §

Takaisinperinnän menettelyt

Tuen takaisinperinnästä päättää kehittämis- ja hallintokeskus. Maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä kehittämis- ja hallintokeskuksen perimään tuen takaisin, jos se katsoo valtionavustuslain 21 tai 22 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyvän.

24 §

Tietojärjestelmän yhteisrekisterinpitäjät

Maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä kehittämis- ja hallintokeskus ovat tietojärjestelmän ja sen tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä.

Rekisterinpitäjän velvollisuuksista vastaa:

1) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat tukipäätösprosessia;

Elinvoimakeskus voi poiketa käyttösuunnitelmasta vain, jos tuen myöntäminen olisi Euroopan unionin tai kansallisen lainsäädännön vastaista taikka sen käytössä olevat määrärahat eivät riitä tuen myöntämiseen.

21 §

Tuen maksaminen

Tuen maksamisesta päättää *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus*.

Tuen maksamisesta päättää kuitenkin *elinvoimakeskus*, jos toimenpiteelle maksetaan tukea ilman erillistä maksatushakemusta, ja menettelystä on ilmoitettu toimenpidettä koskevan 13 §:n 2 momentissa tarkoitetun määräaikaisen hakumenettelyn yhteydessä.

22 §

Takaisinperinnän menettelyt

Tuen takaisinperinnästä päättää *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus*. Maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen* perimään tuen takaisin, jos se katsoo valtionavustuslain 21 tai 22 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyvän.

24 §

Tietojärjestelmän yhteisrekisterinpitäjät

Maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, *elinvoimakeskukset* sekä *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus* ovat tietojärjestelmän ja sen tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä.

Rekisterinpitäjän velvollisuuksista vastaa:

1) *elinvoimakeskus*, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat tukipäätösprosessia;

2) *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus*, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat maksupäätös- tai takaisinperintäprosessia;

2) kehittämis- ja hallintokeskus, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat maksupäätös- tai takaisinperintäprosessia;

3) henkilötietojen luovuttamiseen liittyvien tehtävien osalta Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;

4) valtiovarainministeriö, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat tarkastusviranomaisen tehtäviä;

5) maa- ja metsätalousministeriö, jos kyseessä on muu kuin 1–3 kohdassa tarkoitettu henkilötietojen käsittely tai yleinen ylläpitoon ja käytettävyyteen, tietojen suojaamiseen ja säilyttämiseen sekä tietoturvaluuteen liittyvä tehtävä.

Maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä kehittämis- ja hallintokeskus saavat käyttää tietojärjestelmää ja sen tietovarantoa niille säädettyjen tehtävien edellyttämässä laajuudessa sekä vastaavat niille säädettyjen tehtävien mukaisesti siitä, että tietojärjestelmään tallennetaan oikeat ja riittävät tiedot.

3) henkilötietojen luovuttamiseen liittyvien tehtävien osalta *Lounais-Suomen elinvoimakeskus*;

4) valtiovarainministeriö, jos käsiteltävät henkilötiedot koskevat tarkastusviranomaisen tehtäviä;

5) maa- ja metsätalousministeriö, jos kyseessä on muu kuin 1–3 kohdassa tarkoitettu henkilötietojen käsittely tai yleinen ylläpitoon ja käytettävyyteen, tietojen suojaamiseen ja säilyttämiseen sekä tietoturvaluuteen liittyvä tehtävä.

Maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, *elinvoimakeskukset* sekä *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus* saavat käyttää tietojärjestelmää ja sen tietovarantoa niille säädettyjen tehtävien edellyttämässä laajuudessa sekä vastaavat niille säädettyjen tehtävien mukaisesti siitä, että tietojärjestelmään tallennetaan oikeat ja riittävät tiedot.

25 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, valtiovarainministeriöllä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla, kehittämis- ja hallintokeskuksella ja 28 §:n 2 momentin nojalla tarkastuksia tekevällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta, julkista tehtävää hoitavalta taholta ja kalatalouden paikalliselta toimintaryhmältä hakijaa ja tuensaajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, valtiovarainministeriöllä, elinkeino-,

25 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, valtiovarainministeriöllä, *elinvoimakeskuksilla, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella* ja 28 §:n 2 momentin nojalla tarkastuksia tekevällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta, julkista tehtävää hoitavalta taholta ja kalatalouden paikalliselta toimintaryhmältä hakijaa ja tuensaajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, valtiovarainministeriöllä,

Voimassa oleva laki

Ehdotus

liikenne- ja ympäristökeskuksella ja kehittämis- ja hallintokeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja, tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

elinvoimakeskuksilla ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja, tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

29 §

29 §

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Toimivaltainen elinvoimakeskus

Tässä laissa tarkoitettuja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle säädettyjä tehtäviä hoitaa se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueella tuettava toimenpide pääosin toteutetaan tai jonka alueella hakijan toimipaikka sijaitsee, jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 5 §:n nojalla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivallasta muuta säädetä.

Tässä laissa tarkoitettuja *elinvoimakeskukselle* säädettyjä tehtäviä hoitaa se *elinvoimakeskus*, jonka toimialueella tuettava toimenpide pääosin toteutetaan tai jonka alueella hakijan toimipaikka sijaitsee, jollei *elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain (/) 4 §:n* nojalla *elinvoimakeskusten* toimivallasta muuta säädetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

118.

Laki

Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1048/2016) 6 a §:n 1 momentti, 10 §:n 1 ja 2 momentti, 11 §, 16 §:n 6 momentti,

17 §:n 1 momentti, 18 §:n 5 momentti, 19 §:n 2 ja 3 momentti, 20 §:n 1–3 momentti, 21 §, 22 §:n 4 ja 5 momentti, 25 §:n 1 momentti, 26 §:n 3 momentti, 27 §:n 6 ja 8 momentti, 29 §:n 2 ja 5 momentti, 30 §:n 2 momentti, 32 §:n 1 momentti ja 39 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 6 a §:n 1 momentti, 21 § ja 29 §:n 2 ja 5 momentti laissa 872/2018, 17 §:n 1 momentti, 18 §:n 5 momentti, 19 §:n 2 ja 3 momentti ja 32 §:n 1 momentti laissa 3/2023 sekä 20 §:n 1–3 momentti ja 27 §:n 6 ja 8 momentti laissa 353/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 a §

6 a §

Jokialueiden kaupallisia lohisaaliita koskevat erityismääräykset

Jokialueiden kaupallisia lohisaaliita koskevat erityismääräykset

Jokialueelta kaupallisessa kalastuksessa pyydettyjen Itämerestä peräisin olevien lohien ensimyynti on sallittu vain sellaisille kaupallisille kalastajille, jotka ovat ilmoittaneet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle aikovansa kyseisenä vuonna harjoittaa lohien kaupallista kalastusta jokialueella. Jokialueella kaupallisessa kalastuksessa saadut lohet on merkittävää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta saadun tunnusteen avulla siten, että voidaan tunnistaa lohta pyytäneen kaupallisen kalastajan nimi ja tunnus.

Jokialueelta kaupallisessa kalastuksessa pyydettyjen Itämerestä peräisin olevien lohien ensimyynti on sallittu vain sellaisille kaupallisille kalastajille, jotka ovat ilmoittaneet *elinvoimakeskukselle* aikovansa kyseisenä vuonna harjoittaa lohien kaupallista kalastusta jokialueella. Jokialueella kaupallisessa kalastuksessa saadut lohet on merkittävää *elinvoimakeskukselta* saadun tunnusteen avulla siten, että voidaan tunnistaa lohta pyytäneen kaupallisen kalastajan nimi ja tunnus.

10 §

10 §

Kalastusluvut

Kalastusluvut

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myöntää neuvoston valvonta-asetuksen 7 artiklassa ja komission valvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitetut kalastusluvut vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pitää rekisteriä luvan saaneista kalastusaluksista ja niiden kalastuslisenssinhaltijoista.

Jos kalastuslupia haetaan useammalle kalastusalukselle kuin lupia voidaan Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan säännösten mukaan myöntää, etusijalle asetetaan sellaiset kalastuslisenssinhaltijat, joiden kalastusluvat ovat kyseisen lisenssinhaltijan hallinta-aikana ilmoittaneet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kyseisessä luvassa tarkoitettujen kalakantojen

Elinvoimakeskus myöntää neuvoston valvonta-asetuksen 7 artiklassa ja komission valvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitetut kalastusluvut vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi kalenterivuodeksi kerrallaan. *Elinvoimakeskus* pitää rekisteriä luvan saaneista kalastusaluksista ja niiden kalastuslisenssinhaltijoista.

Jos kalastuslupia haetaan useammalle kalastusalukselle kuin lupia voidaan Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan säännösten mukaan myöntää, etusijalle asetetaan sellaiset kalastuslisenssinhaltijat, joiden kalastusluvat ovat kyseisen lisenssinhaltijan hallinta-aikana ilmoittaneet *elinvoimakeskukselle* kyseisessä luvassa tarkoitettujen kalakantojen saaliita viimeisten viiden haettavaksi julistamista edeltävän

saaliita viimeisten viiden haettavaksi julistamista edeltävän vuoden aikana useimpina kalenterivuosina. Enintään kymmenen prosenttia jaettavista luvista tai Euroopan unionin säännöksellä Suomelle osoitettu ja siitä edellä tarkoitetun jaon jälkeen jäljellä oleva lupamäärä voidaan varata sellaisille kalastuslisenssin haltijoille, joiden aluksilla ei ole ollut kyseisen kalalajin ilmoitettuja saaliita edellä tarkoitetun viiden vuoden aikana. Tällaisille kalastuslisenssien haltijoille varattavien lupien myöntämisessä asetetaan etusijalle sellaiset kalastuslisenssinhaltijat, joiden kalastusaluksen pääkoneen kilowatteina ilmaistu teho on pienin.

vuoden aikana useimpina kalenterivuosina. Enintään kymmenen prosenttia jaettavista luvista tai Euroopan unionin säännöksellä Suomelle osoitettu ja siitä edellä tarkoitetun jaon jälkeen jäljellä oleva lupamäärä voidaan varata sellaisille kalastuslisenssin haltijoille, joiden aluksilla ei ole ollut kyseisen kalalajin ilmoitettuja saaliita edellä tarkoitetun viiden vuoden aikana. Tällaisille kalastuslisenssien haltijoille varattavien lupien myöntämisessä asetetaan etusijalle sellaiset kalastuslisenssinhaltijat, joiden kalastusaluksen pääkoneen kilowatteina ilmaistu teho on pienin.

11 §

Kalastusluvan siirtäminen

Jos kalastusluvan haltija luovuttaa luvassa mainitun aluksen eikä kalastusluvasta muuta ole luovutuksen osapuolten kanssa kirjallisesti sovittu, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus siirtää kalastusluvan jäljellä olevaksi ajaksi aluksen uudelle kalastuslisenssinhaltijalle, jos aluksen kansallisuus ei luovutuksen johdosta muutu. Kalastusluvan haltija voi sopia luovutuksensaajan kanssa, että kalastuslupa ei seuraa luovutettavaa alusta. Tällöin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus siirtää luvan luovuttajan toiseen kalastusalukseen, jos se Euroopan unionin säädösten mukaan on mahdollista eikä sitä ole kielletty muualla laissa.

16 §

Siirrettävien käyttöoikeuksien siirtäminen

Siirrettävän käyttöoikeuden siirto tulee voimaan, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on merkinnyt siirron 30 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin. Siirtäjän ja

11 §

Kalastusluvan siirtäminen

Jos kalastusluvan haltija luovuttaa luvassa mainitun aluksen eikä kalastusluvasta muuta ole luovutuksen osapuolten kanssa kirjallisesti sovittu, *elinvoimakeskus* siirtää kalastusluvan jäljellä olevaksi ajaksi aluksen uudelle kalastuslisenssinhaltijalle, jos aluksen kansallisuus ei luovutuksen johdosta muutu. Kalastusluvan haltija voi sopia luovutuksensaajan kanssa, että kalastuslupa ei seuraa luovutettavaa alusta. Tällöin *elinvoimakeskus* siirtää luvan luovuttajan toiseen kalastusalukseen, jos se Euroopan unionin säädösten mukaan on mahdollista eikä sitä ole kielletty muualla laissa.

16 §

Siirrettävien käyttöoikeuksien siirtäminen

Siirrettävän käyttöoikeuden siirto tulee voimaan, kun *elinvoimakeskus* on merkinnyt siirron 30 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin. Siirtäjän ja siirron saajan on haettava siirron merkitsemistä yhdessä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

siirron saajan on haettava siirron
merkitsemistä yhdessä.

17 §

*Aloittavien kaupallisten kalastajien ei-
siirrettävät käyttöoikeudet*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi jakaa kirjallisen hakemuksen perusteella kalastuslain 88 §:ssä tarkoitettuun ryhmään I rekisteröityneelle aloittavalle kaupalliselle kalastajalle, joka omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusaluksen, enintään viideksi kalenterivuodeksi silakan tai lohen rysäkalastukseen kaupallisen kalastajakohtaisen ei-siirrettävän käyttöoikeuden, jonka suuruus vastaa enintään kahta promillea siitä Suomen silakan tai lohen kalastuskiintiön osasta, josta on vähennetty tämän lain 12 §:ssä tarkoitetut Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävät kiintiömäärät sekä 18 §:ssä tarkoitetut erilliset kalastuskiintiöt. Silakan kalastuskiintiöistä jaetaan ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia siten, että ne ovat voimassa enintään vuoden 2026 loppuun saakka.

18 §

Erilliset kalastuskiintiöt

Silakan rysäkalastuksen erillisistä kalastuskiintiöistä jaetaan vuosittain syyskuun 1 päivän jälkeen jäljellä olevat käyttämättömät kiintiönosat 20 §:n 3 momentin mukaisesti silakan troolikalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaa kiintiömäärät siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille ilman 26 §:ssä säädettyä käyttömaksun suorittamisvelvoitetta.

19 §

17 §

*Aloittavien kaupallisten kalastajien ei-
siirrettävät käyttöoikeudet*

Elinvoimakeskus voi jakaa kirjallisen hakemuksen perusteella kalastuslain 88 §:ssä tarkoitettuun ryhmään I rekisteröityneelle aloittavalle kaupalliselle kalastajalle, joka omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusaluksen, enintään viideksi kalenterivuodeksi silakan tai lohen rysäkalastukseen kaupallisen kalastajakohtaisen ei-siirrettävän käyttöoikeuden, jonka suuruus vastaa enintään kahta promillea siitä Suomen silakan tai lohen kalastuskiintiön osasta, josta on vähennetty tämän lain 12 §:ssä tarkoitetut Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävät kiintiömäärät sekä 18 §:ssä tarkoitetut erilliset kalastuskiintiöt. Silakan kalastuskiintiöistä jaetaan ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia siten, että ne ovat voimassa enintään vuoden 2026 loppuun saakka.

18 §

Erilliset kalastuskiintiöt

Silakan rysäkalastuksen erillisistä kalastuskiintiöistä jaetaan vuosittain syyskuun 1 päivän jälkeen jäljellä olevat käyttämättömät kiintiönosat 20 §:n 3 momentin mukaisesti silakan troolikalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille. *Elinvoimakeskus* jakaa kiintiömäärät siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille ilman 26 §:ssä säädettyä käyttömaksun suorittamisvelvoitetta.

19 §

*Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden
jakomenettely**Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden
jakomenettely*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaa ei-siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen lisäysten ja vähennysten jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

Elinvoimakeskus jakaa ei-siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen lisäysten ja vähennysten jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaa siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen lisäysten ja vähennysten ja 2 momentin mukaisesti toteutetun jaon jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

Elinvoimakeskus jakaa siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen lisäysten ja vähennysten ja 2 momentin mukaisesti toteutetun jaon jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

20 §

20 §

*Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden
jakaminen**Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden
jakaminen*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaa Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöt toimijakohtaisiksi kalastuskiintiöiksi kalenterivuositain määräaikaan mennessä saapuneiden siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoiden hakemusten perusteella 19 §:ssä säädettyjen menettelyiden mukaisesti. Päätöksessään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ottaa huomioon mahdolliset 23 §:ssä tarkoitettujen toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä luopumiset, 27 §:n 5 momentissa tarkoitettua käyttömaksun maksamatta jättämisestä ja 27 §:n 6 momentissa tarkoitettua omistuspuhjan ilmoitusvelvollisuuden noudattamatta jättämisestä johtuvat toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden menetykset sekä 29 §:n 4 momentissa tarkoitettujen toimijakohtaisen kalastuskiintiön ylityksestä tehtävät vähennykset.

Elinvoimakeskus jakaa Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöt toimijakohtaisiksi kalastuskiintiöiksi kalenterivuositain määräaikaan mennessä saapuneiden siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoiden hakemusten perusteella 19 §:ssä säädettyjen menettelyiden mukaisesti. Päätöksessään *elinvoimakeskus* ottaa huomioon mahdolliset 23 §:ssä tarkoitettujen toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä luopumiset, 27 §:n 5 momentissa tarkoitettua käyttömaksun maksamatta jättämisestä ja 27 §:n 6 momentissa tarkoitettua omistuspuhjan ilmoitusvelvollisuuden noudattamatta jättämisestä johtuvat toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden menetykset sekä 29 §:n 4 momentissa tarkoitettujen toimijakohtaisen kalastuskiintiön ylityksestä tehtävät vähennykset.

Elinvoimakeskus voi vahvistaa maa- ja metsätalousministeriön päätöksen perusteella

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi vahvistaa maa- ja metsätalousministeriön päätöksen perusteella seuraavaa vuotta koskevat väliaikaiset toimijakohtaiset kalastuskiintiöt, joiden suuruus on enintään 90 prosenttia siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien perusteella tietyistä Suomen kalastuskiintiöstä jaettavista toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä, jos:

1) Suomen kalastuskiintiön jakamiseen vaikuttava muutoksenhaun käsittely tai muu oikeuskäsittely on kesken; tai

2) Itämeren kiintiöasetusta ei ole julkaistu eikä seuraavan vuoden Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöitä ole vahvistettu, jolloin väliaikaiset toimijakohtaiset kalastuskiintiöt voivat olla lisäksi enintään kansainvälisen merentutkimusneuvoston antaman tieteellisen neuvon alarajan suuruiset.

Kun maa- ja metsätalousministeriö on selvittänyt edellisen vuoden toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöä koskevat tiedot, se voi jakaa mahdolliset 27 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetut valtiolle palautuneet siirrettävät käyttöoikeudet 28 §:ssä säädetyn menettelyn mukaisesti ja muuttaa tarvittaessa siirrettäviä käyttöoikeuksia koskevia päätöksiä. Edellisen vuoden toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöä koskevien tietojen perusteella tai kun tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettuja perusteita ei enää ole, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muuttaa tarvittaessa toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä tai väliaikaisia toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevia päätöksiä.

21 §

Suomen kalastuskiintiöihin tehtävien muutosten vaikutus toimijakohtaisiin kalastuskiintiöihin

Jos Suomen kalastuskiintiö Euroopan unionin neuvoston päätöksellä pienenee tai suurenee kesken kalenterivuoden, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus muuttaa

seuraavaa vuotta koskevat väliaikaiset toimijakohtaiset kalastuskiintiöt, joiden suuruus on enintään 90 prosenttia siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien perusteella tietyistä Suomen kalastuskiintiöstä jaettavista toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä, jos:

1) Suomen kalastuskiintiön jakamiseen vaikuttava muutoksenhaun käsittely tai muu oikeuskäsittely on kesken; tai

2) Itämeren kiintiöasetusta ei ole julkaistu eikä seuraavan vuoden Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöitä ole vahvistettu, jolloin väliaikaiset toimijakohtaiset kalastuskiintiöt voivat olla lisäksi enintään kansainvälisen merentutkimusneuvoston antaman tieteellisen neuvon alarajan suuruiset.

Kun maa- ja metsätalousministeriö on selvittänyt edellisen vuoden toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöä koskevat tiedot, se voi jakaa mahdolliset 27 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetut valtiolle palautuneet siirrettävät käyttöoikeudet 28 §:ssä säädetyn menettelyn mukaisesti ja muuttaa tarvittaessa siirrettäviä käyttöoikeuksia koskevia päätöksiä. Edellisen vuoden toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöä koskevien tietojen perusteella tai kun tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettuja perusteita ei enää ole, *elinvoimakeskus* muuttaa tarvittaessa toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä tai väliaikaisia toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevia päätöksiä.

21 §

Suomen kalastuskiintiöihin tehtävien muutosten vaikutus toimijakohtaisiin kalastuskiintiöihin

Jos Suomen kalastuskiintiö Euroopan unionin neuvoston päätöksellä pienenee tai suurenee kesken kalenterivuoden, *elinvoimakeskus* muuttaa tarvittaessa 20 §:ssä

Voimassa oleva laki

tarvittaessa 20 §:ssä tarkoitettuja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevia päätöksiään siten, että Suomen kalastuskiintiöiden lisäykset ja vähennykset jaetaan siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien suhteessa.

22 §

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön siirtäminen

Jos toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija siirtää toimijakohtaisen kalastuskiintiön tai osan siitä kaupalliselle kalastajalle, jota ei ole rekisteröity 30 §:n mukaiseen rekisteriin, siirtäjän ja siirron saajan on haettava siirron merkitsemistä yhdessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, joka tarkistaa, että siirron saaja on rekisteröity kaupalliseksi kalastajaksi ja omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusalueen.

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön siirto tulee voimaan päivämäärästä, jolle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on vahvistanut siirron 30 §:n mukaiseen rekisteriin.

25 §

Lohisaaliita koskevat erityismääräykset

Merialueelta pyydettyjen lohien ensimyynti on sallittu vain lohien toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijalle. Muiden kaupallisten kalastajien on vapautettava rysäkalastuksessa saadut lohet. Lohien toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan on merkittävä myytävät lohet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta saadun tunnisteen avulla siten, että voidaan tunnistaa kenen toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä lohi on peräisin.

26 §

Ehdotus

tarkoitettuja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevia päätöksiään siten, että Suomen kalastuskiintiöiden lisäykset ja vähennykset jaetaan siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien suhteessa.

22 §

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön siirtäminen

Jos toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija siirtää toimijakohtaisen kalastuskiintiön tai osan siitä kaupalliselle kalastajalle, jota ei ole rekisteröity 30 §:n mukaiseen rekisteriin, siirtäjän ja siirron saajan on haettava siirron merkitsemistä yhdessä *elinvoimakeskukselta*, joka *tarkastaa*, että siirron saaja on rekisteröity kaupalliseksi kalastajaksi ja omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusalueen.

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön siirto tulee voimaan päivämäärästä, jolle *elinvoimakeskus* on vahvistanut siirron 30 §:n mukaiseen rekisteriin.

25 §

Lohisaaliita koskevat erityismääräykset

Merialueelta pyydettyjen lohien ensimyynti on sallittu vain lohien toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijalle. Muiden kaupallisten kalastajien on vapautettava rysäkalastuksessa saadut lohet. Lohien toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan on merkittävä myytävät lohet *elinvoimakeskukselta* saadun tunnisteen avulla siten, että voidaan tunnistaa kenen toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä lohi on peräisin.

26 §

*Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden
käyttömaksu**Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden
käyttömaksu*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus määrää toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevassa 20 §:n 1 momentissa tarkoitetussa jakopäätöksessä käyttömaksun siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijalle hänen saamastaan toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä.

Elinvoimakeskus määrää toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevassa 20 §:n 1 momentissa tarkoitetussa jakopäätöksessä käyttömaksun siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijalle hänen saamastaan toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä.

27 §

27 §

Siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä

Siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä

Siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltija on velvollinen toimittamaan vuosittain osana toimijakohtaisen kalastuskiintiön hakua kaikki ne hakemuksen jättämisen ajankohdan mukaiset tiedot käyttöoikeuden haltijana toimivan kaupallisen kalastajan omistuspohjasta ja siinä edellisen haun jälkeen tapahtuneista muutoksista 14 §:ssä säädetyn keskittymisrajoituksen arvioimiseksi. Omistuspohjaa koskevissa tiedoissa tulee eritellä jokainen omistajajyksikkö ja yksikön omistusosuus sekä näiden omistukset ja osuudet muissa kotimaisissa ja ulkomaisissa yhteisöissä. Jos siirrettävän tai ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltija ei toimita vaadittuja tietoja omistuspohjasta toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden hakumenettelyn yhteydessä tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sen jälkeen lisätietopyynnössä määräämään määräaikaan mennessä, haltija menettää oikeutensa hakua koskevan vuoden toimijakohtaiseen kalastuskiintiöön.

Siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltija on velvollinen toimittamaan vuosittain osana toimijakohtaisen kalastuskiintiön hakua kaikki ne hakemuksen jättämisen ajankohdan mukaiset tiedot käyttöoikeuden haltijana toimivan kaupallisen kalastajan omistuspohjasta ja siinä edellisen haun jälkeen tapahtuneista muutoksista 14 §:ssä säädetyn keskittymisrajoituksen arvioimiseksi. Omistuspohjaa koskevissa tiedoissa tulee eritellä jokainen omistajajyksikkö ja yksikön omistusosuus sekä näiden omistukset ja osuudet muissa kotimaisissa ja ulkomaisissa yhteisöissä. Jos siirrettävän tai ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltija ei toimita vaadittuja tietoja omistuspohjasta toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden hakumenettelyn yhteydessä tai *elinvoimakeskuksen* sen jälkeen lisätietopyynnössä määräämään määräaikaan mennessä, haltija menettää oikeutensa hakua koskevan vuoden toimijakohtaiseen kalastuskiintiöön.

Maa- ja metsätalousministeriö päättää siirrettävien käyttöoikeuksien vähentämisestä 2, 3 ja 7 momentissa tarkoitettujen

Maa- ja metsätalousministeriö päättää siirrettävien käyttöoikeuksien vähentämisestä 2, 3 ja 7 momentissa tarkoitettujen

käyttöoikeuksien osalta. Jos siirrettävää käyttöoikeutta on 2 tai 3 momentin perusteella jo vähennetty haltijalta, kyseisen haltijan toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöä tarkastellaan uuden kolmen vuoden tarkastelujakson perusteella, joka alkaa haltijan käyttöoikeuden vähentämisestä tehdyn päätöksen sisältämän kolmen vuoden tarkastelujakson jälkeen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää ei-siirrettävien käyttöoikeuksien menettämisestä 4 momentissa tarkoitettujen käyttöoikeuksien osalta.

käyttöoikeuksien osalta. Jos siirrettävää käyttöoikeutta on 2 tai 3 momentin perusteella jo vähennetty haltijalta, kyseisen haltijan toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöä tarkastellaan uuden kolmen vuoden tarkastelujakson perusteella, joka alkaa haltijan käyttöoikeuden vähentämisestä tehdyn päätöksen sisältämän kolmen vuoden tarkastelujakson jälkeen. *Elinvoimakeskus* päättää ei-siirrettävien käyttöoikeuksien menettämisestä 4 momentissa tarkoitettujen käyttöoikeuksien osalta.

29 §

29 §

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä

Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä

Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöiden kalastaminen on kielletty ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä, lukuun ottamatta 18 §:ssä tarkoitettujen erillisten kalastuskiintiöiden perusteella harjoitettavaa kalastusta. Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija ei saa kalastaa kyseistä Suomen kalastuskiintiötä, jos haltijan sitä koskeva toimijakohtainen kalastuskiintiö on täytynyt tai ylittynyt 4 §:n 4 momentissa tarkoitettussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitulla lisämäärällä. Kalastus on keskeytettävä heti, jos on ilmeistä, että toimijakohtainen kalastuskiintiö on täytynyt tai ylittynyt 4 §:n 4 momentissa tarkoitettussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitulla lisämäärällä. Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija saa toimijakohtaisen kalastuskiintiön täytyttyä tai ylityttyä 4 §:n 4 momentissa tarkoitettussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitulla lisämäärällä kalastaa 18 §:ssä tarkoitettujen erillisten kalastuskiintiöiden ja niitä koskevien säännösten perusteella. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää luvan tutkimus- ja koulutustarkoituksessa tapahtuvaan trooli- tai rysäkalastukseen ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä siten, että

Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöiden kalastaminen on kielletty ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä, lukuun ottamatta 18 §:ssä tarkoitettujen erillisten kalastuskiintiöiden perusteella harjoitettavaa kalastusta. Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija ei saa kalastaa kyseistä Suomen kalastuskiintiötä, jos haltijan sitä koskeva toimijakohtainen kalastuskiintiö on täytynyt tai ylittynyt 4 §:n 4 momentissa tarkoitettussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitulla lisämäärällä. Kalastus on keskeytettävä heti, jos on ilmeistä, että toimijakohtainen kalastuskiintiö on täytynyt tai ylittynyt *mainitussa* momentissa tarkoitettussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitulla lisämäärällä. Toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija saa toimijakohtaisen kalastuskiintiön täytyttyä tai ylityttyä *mainitussa* momentissa tarkoitettussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitulla lisämäärällä kalastaa 18 §:ssä tarkoitettujen erillisten kalastuskiintiöiden ja niitä koskevien säännösten perusteella. *Elinvoimakeskus* voi myöntää luvan tutkimus- ja koulutustarkoituksessa tapahtuvaan trooli- tai rysäkalastukseen ilman toimijakohtaista kalastuskiintiötä siten, että saaliit kirjataan

saaliit kirjataan erilliseen kalastuskiintiöön tai jätetään Euroopan unionin säädösten perusteella kirjaamatta Suomen kalastuskiintiöön.

erilliseen kalastuskiintiöön tai jätetään Euroopan unionin säädösten perusteella kirjaamatta Suomen kalastuskiintiöön.

Jos toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija ylittää toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä tai ylittää toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä 4 §:n 4 momentissa tarkoitetussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitun lisämäärän, haltijalla on saaliin purkamisen jälkeen 72 tuntia aikaa hankkia lisää toimijakohtaista kalastuskiintiötä ja ilmoittaa siitä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle välttääkseen 3 ja 4 momentissa tarkoitetut seuraamukset.

Jos toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltija ylittää toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä tai ylittää toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä 4 §:n 4 momentissa tarkoitetussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä sallitun lisämäärän, haltijalla on saaliin purkamisen jälkeen 72 tuntia aikaa hankkia lisää toimijakohtaista kalastuskiintiötä ja ilmoittaa siitä *elinvoimakeskukselle* välttääkseen 3 ja 4 momentissa tarkoitetut seuraamukset.

30 §

Kaupallisen kalastuksen siirrettäviä ja ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia ja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskeva rekisteri

30 §

Kaupallisen kalastuksen siirrettäviä ja ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia ja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskeva rekisteri

Kalastuskiintiörekisteriä pitävät maa- ja metsätalousministeriö ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Päävastuullinen rekisterinpitäjä on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Kumpikin rekisterinpitäjä vastaa rekisteriin tallettamistaan tiedoista ja niiden oikeellisuudesta. Rekisterin tietoja voidaan luovuttaa Luonnonvarakeskukselle tutkimusta ja tilastojen laatimista varten.

Kalastuskiintiörekisteriä pitävät maa- ja metsätalousministeriö ja *elinvoimakeskus*. Päävastuullinen rekisterinpitäjä on *elinvoimakeskus*. Kumpikin rekisterinpitäjä vastaa rekisteriin tallettamistaan tiedoista ja niiden oikeellisuudesta. Rekisterin tietoja voidaan luovuttaa Luonnonvarakeskukselle tutkimusta ja tilastojen laatimista varten.

32 §

Haltijan oikeus käyttää kalastuskiintiörekisterin tietoja

Siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoilla on oikeus rekisteriin kuuluvassa sähköisessä palvelussa nähdä omat tietonsa sekä siirtää hallussaan oleva toimijakohtainen kalastuskiintiö kokonaan tai osittain toiselle rekisteriin tallennetulle toimijakohtaisen

32 §

Haltijan oikeus käyttää kalastuskiintiörekisterin tietoja

Siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoilla on oikeus rekisteriin kuuluvassa sähköisessä palvelussa nähdä omat tietonsa sekä siirtää hallussaan oleva toimijakohtainen kalastuskiintiö kokonaan tai osittain toiselle rekisteriin tallennetulle toimijakohtaisen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kalastuskiintiön haltijalle. Siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijat voivat antaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle suostumuksensa sille, että rekisteriin kuuluvat muut haltijat voivat sähköisessä palvelussa nähdä haltijan tunnistetiedot sekä siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden määrät ja niiden kulloinkin käyttämättömät määrät.

kalastuskiintiön haltijalle. Siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijat voivat antaa *elinvoimakeskukselle* suostumuksensa sille, että rekisteriin kuuluvat muut haltijat voivat sähköisessä palvelussa nähdä haltijan tunnistetiedot sekä siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden määrät ja niiden kulloinkin käyttämättömät määrät.

39 §

Toimivaltainen rekisterinpitäjä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on sisävesialusten osalta toimivaltainen rekisterinpitäjä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää sisävesialusten rekisteröinnistä ja rekisteristä poistamisesta ja tekee niihin liittyvät merkinnät rekisteriin sekä vastaa merkintöjen oikeellisuudesta.

39 §

Toimivaltainen rekisterinpitäjä

Elinvoimakeskus on sisävesialusten osalta toimivaltainen rekisterinpitäjä. *Elinvoimakeskus* päättää sisävesialusten rekisteröinnistä ja rekisteristä poistamisesta ja tekee niihin liittyvät merkinnät rekisteriin sekä vastaa merkintöjen oikeellisuudesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

119.

Laki

hukkakauran torjunnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään
muutetaan hukkakauran torjunnasta annetun lain (185/2002) 6 §:n 3 momentti, 10 § ja 22 §:n 1 ja 2 momentti sellaisina kuin ne ovat 6 §:n 3 momentti ja 10 § laissa 1490/2009 sekä 22 §:n 1 ja 2 momentti laissa 30/2021, seuraavasti:

6 §

Katselmus ja torjuntasuunnitelma

Maaseutuelinkeinoviranomaisen tulee siirtää torjuntasuunnitelman tekeminen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jos siihen on erityistä syytä tai jos alue, jolla hukkakauraa esiintyy, sijaitsee useamman kunnan alueella.

6 §

Katselmus ja torjuntasuunnitelma

Maaseutuelinkeinoviranomaisen tulee siirtää torjuntasuunnitelman tekeminen *elinvoimakeskukselle*, jos siihen on erityistä syytä tai jos alue, jolla hukkakauraa esiintyy, sijaitsee useamman kunnan alueella.

10 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto, joka käyttää valvonnassaan apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia ja maaseutuelinkeinoviranomaisia. Kasvintuotannosta saatavien tuotteiden ja tavaroiden maahantuontia valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella tullilaitos.

22 §

Muutoksenhaku

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen muuhun kuin 6 §:ssä tai 5 luvussa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua siltä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, jonka toimialueella asianomainen kunta tai, jos kyseessä on kuntayhtymä, kuntayhtymän kotipaikka sijaitsee.

Ruokaviraston päätökseen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan tai muuhun päätökseen haetaan muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Muilta osin muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään

10 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto, joka käyttää valvonnassaan apunaan *elinvoimakeskuksia* ja maaseutuelinkeinoviranomaisia.

Kasvintuotannosta saatavien tuotteiden ja tavaroiden maahantuontia valvoo *Ruokaviraston* ohella tullilaitos.

22 §

Muutoksenhaku

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen muuhun kuin 6 §:ssä tai 5 luvussa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua siltä *elinvoimakeskukselta*, jonka toimialueella asianomainen kunta tai, jos kyseessä on kuntayhtymä, kuntayhtymän kotipaikka sijaitsee.

Ruokaviraston päätökseen sekä *elinvoimakeskuksen* oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan tai muuhun päätökseen haetaan muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Muilta osin muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Voimassa oleva laki

Ehdotus

oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

120.

Laki

kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain (176/2017) 3 §:n 2–4 momentti, 6 §:n 2 momentti, 8 b § sekä 13 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2–4 momentti ja 6 §:n 2 momentti laissa 207/2024 ja 8 b § laissa 322/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Kalastussäännössä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen

Kalastussäännössä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen

Kalastussäännön 8, 10, 19, 33, 37, 39 ja 40 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Kalastussäännön 35 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitetuissa

Kalastussäännön 8, 10, 19, 33, 37, 39 ja 40 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on Lapin elinvoimakeskus.

Kalastussäännön 35 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on Lapin elinvoimakeskus. Mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitetuissa hankkeissa

Voimassa oleva laki

hankkeissa toimivaltainen viranomainen on kuitenkin maa- ja metsätalousministeriö.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on pyydettävä lausunto Tenon kalatalousalueelta ennen kalastussäännön 40 §:ssä tarkoitetun poikkeusluvan myöntämistä opetuskalastusta tai kulttuuritapahtumia varten.

6 §

Hoitosuunnitelman valmistelu ja vahvistaminen

Luonnonvarakeskuksen tulee valmistella suunnitelma yhteistyössä Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä Tenon kalatalousalueen kanssa.

8 b §

Kalatalousalueen toiminnan valvonta

Kalatalousalueen toiminnan valvontaan sovelletaan, mitä kalastuslain 32 §:ssä säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeudesta valvoa toimialueensa kalatalousalueiden toimintaa sekä oikeudesta saada kalatalousalueelta ja tilintarkastajilta salassapitosäännösten estämättä valvonnan kannalta tarpeelliseksi katsomansa tiedot.

13 §

Sopimuksen paikallinen seurantaryhmä

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus asettaa paikallisen seurantaryhmän arvioimaan sopimuksen vaikutuksia. Paikallinen seurantaryhmä voi tehdä esityksiä ja aloitteita kalastuksen järjestämisestä ja kalakantojen hoidosta sekä sovittaa yhteen alueen näkemyksiä. Paikallisen seurantaryhmän tehtävänä on lisäksi välittää paikallista perinteistä tietämystä sopimuksen 12 artiklassa

Ehdotus

toimivaltainen viranomainen on kuitenkin maa- ja metsätalousministeriö.

Lapin elinvoimakeskuksen on pyydettävä lausunto Tenon kalatalousalueelta ennen kalastussäännön 40 §:ssä tarkoitetun poikkeusluvan myöntämistä opetuskalastusta tai kulttuuritapahtumia varten.

6 §

Hoitosuunnitelman valmistelu ja vahvistaminen

Luonnonvarakeskuksen tulee valmistella suunnitelma yhteistyössä *Lapin elinvoimakeskuksen* sekä Tenon kalatalousalueen kanssa.

8 b §

Kalatalousalueen toiminnan valvonta

Kalatalousalueen toiminnan valvontaan sovelletaan, mitä kalastuslain 32 §:ssä säädetään *elinvoimakeskuksen* oikeudesta valvoa toimialueensa kalatalousalueiden toimintaa sekä oikeudesta saada kalatalousalueelta ja tilintarkastajilta salassapitosäännösten estämättä valvonnan kannalta tarpeelliseksi katsomansa tiedot.

13 §

Sopimuksen paikallinen seurantaryhmä

Lapin elinvoimakeskus asettaa paikallisen seurantaryhmän arvioimaan sopimuksen vaikutuksia. Paikallinen seurantaryhmä voi tehdä esityksiä ja aloitteita kalastuksen järjestämisestä ja kalakantojen hoidosta sekä sovittaa yhteen alueen näkemyksiä. Paikallisen seurantaryhmän tehtävänä on lisäksi välittää paikallista perinteistä tietämystä sopimuksen 12 artiklassa tarkoitetulle seuranta- ja tutkimusryhmälle

Voimassa oleva laki

tarkoitettulle seuranta- ja tutkimusryhmälle sekä lohikantoja koskevia tieteellisiä tutkimustuloksia sidosryhmille.

Ehdotus

sekä lohikantoja koskevia tieteellisiä tutkimustuloksia sidosryhmille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

121.

Laki

kasvinsuojeluaineista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) 4 §:n 1 momentin 8 kohta, 22 §:n 1 momentti, 24 b § ja 38 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 544/2024, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

8) *valvontaviranomaisella* Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa, Ruokavirastoa, elinkeino- ja ympäristökeskusta sekä Tullia

22 §

Kasvinsuojeluaineen lentolevityksen toteuttaminen

Kasvinsuojeluaineen lentolevitys on suoritettava erityistä huolellisuutta noudattaen ja siten, ettei siitä aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai kohtuutonta haittaa ympäristölle. Lentolevityksestä on hyvissä ajoin ennen levitystä ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, kunnan

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

8) *valvontaviranomaisella* Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa, Ruokavirastoa, *elinvoimakeskusta* sekä Tullia;

22 §

Kasvinsuojeluaineen lentolevityksen toteuttaminen

Kasvinsuojeluaineen lentolevitys on suoritettava erityistä huolellisuutta noudattaen ja siten, ettei siitä aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai kohtuutonta haittaa ympäristölle. Lentolevityksestä on hyvissä ajoin ennen levitystä ilmoitettava *elinvoimakeskukselle*, kunnan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ympäristönsuojeluviranomaiselle
terveydensuojeluviranomaiselle
kunnaneläinlääkärille.

ja
sekä

ympäristönsuojeluviranomaiselle
terveydensuojeluviranomaiselle
kunnaneläinlääkärille.

ja
sekä

24 b §

24 b §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Elinvoimakeskus

Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukset
valvovat Ruokaviraston ohella
kasvinsuojeluaineiden käyttöä ja käytön
yhteydessä tapahtuvaa käsittelyä ja
varastointia.

Elinvoimakeskukset valvovat
Ruokaviraston ohella kasvinsuojeluaineiden
käyttöä ja käytön yhteydessä tapahtuvaa
käsittelyä ja varastointia.

Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukset
valvovat 22 §:ssä tarkoitettua lentolevityksen
toteuttamista.

Elinvoimakeskukset valvovat 22 §:ssä
tarkoitettua lentolevityksen toteuttamista.

38 §

38 §

Kielto

Kielto

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi
sille 24 b §:ssä säädetyn toimivallan
mukaisesti kieltää kasvinsuojeluaineiden 22
§:ssä tarkoitettua lentolevityksen, jos
lentolevitys ei täytä tässä laissa tai sen nojalla
säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia.

Elinvoimakeskus voi sille 24 b §:ssä
säädetyn toimivallan mukaisesti kieltää
kasvinsuojeluaineiden 22 §:ssä tarkoitettua
lentolevityksen, jos lentolevitys ei täytä tässä
laissa tai sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä
vaatimuksia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

122.

Laki

kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain (998/2012) 10 §:n 2 ja 3 momentti, 11 §:n 1–4 momentti, 13 §:n 2 momentti, 15, 16, 18 ja 19 §, 20 §:n 1 momentti sekä 23 §:n 2 momentin 4 kohta,
sellaisina kuin niistä ovat 19 § laissa 200/2015 ja 20 §:n 1 momentti laissa 45/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Kalastusvakuutuslaitoksen hyväksyminen

Kalastusvakuutuslaitoksen hyväksyminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää hakijan hyväksymisestä toimimaan kalastusvakuutuslaitoksena. Päätös tehdään hakemuksesta, josta on käytävä ilmi hyväksymisen edellytysten kannalta tarpeelliset tiedot. Päätökseen voidaan ottaa vakuutustuen hallinnoimiseen liittyviä ehtoja, jos se on tarpeen yhdenmukaisten menettelyjen varmistamiseksi kalastusvakuutuslaitoksissa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi peruuttaa kalastusvakuutuslaitoksen hyväksynnän, jos hyväksymisen edellytykset eivät enää täyty. Ennen hyväksynnän peruuttamista tulee vakuutuslaitokselle antaa mahdollisuus kohtuullisessa ajassa korjata virhe, jos korjaaminen on mahdollista. Peruuttamista koskeva päätös tulee voimaan välittömästi seuraavan kalenterivuoden tammikuun 1 päivänä.

11 §

Kalastusvakuutuslaitoksen avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Kalastusvakuutuslaitoksen on vahinkotapahtumaa selvittäessään otettava huomioon valtion etu vakuutustuen maksajana ja viivytyksettä saatettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tietoon epäily mahdollisista tukeen liittyvistä väärinkäytöksistä.

Kalastusvakuutuslaitoksen on ilmoitettava hyvissä ajoin ennakolta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisista muutoksista, jotka koskevat

Elinvoimakeskus päättää hakijan hyväksymisestä toimimaan kalastusvakuutuslaitoksena. Päätös tehdään hakemuksesta, josta on käytävä ilmi hyväksymisen edellytysten kannalta tarpeelliset tiedot. Päätökseen voidaan ottaa vakuutustuen hallinnoimiseen liittyviä ehtoja, jos se on tarpeen yhdenmukaisten menettelyjen varmistamiseksi kalastusvakuutuslaitoksissa.

Elinvoimakeskus voi peruuttaa kalastusvakuutuslaitoksen *hyväksymisen*, jos hyväksymisen edellytykset eivät enää täyty. Ennen *hyväksymisen* peruuttamista tulee vakuutuslaitokselle antaa mahdollisuus kohtuullisessa ajassa korjata virhe, jos korjaaminen on mahdollista. Peruuttamista koskeva päätös tulee voimaan välittömästi seuraavan kalenterivuoden tammikuun 1 päivänä.

11 §

Kalastusvakuutuslaitoksen avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Kalastusvakuutuslaitoksen on vahinkotapahtumaa selvittäessään otettava huomioon valtion etu vakuutustuen maksajana ja viivytyksettä saatettava *elinvoimakeskuksen* tietoon epäily mahdollisista tukeen liittyvistä väärinkäytöksistä.

Kalastusvakuutuslaitoksen on ilmoitettava hyvissä ajoin ennakolta *elinvoimakeskukselle* sellaisista muutoksista, jotka koskevat vakuutussopimuksen ehtoja,

vakuutus sopimuksen ehtoja, vakuutusmaksuja tai muita olosuhteita, joilla voi olla merkitystä kalastusvakuutuslaitoksen hyväksynnän kannalta.

Kalastusvakuutuslaitoksella on velvollisuus ilmoittaa arvoltaan 50 000 euroa ylittävistä vahingoista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ennen korvauksen maksamista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle on varattava tilaisuus tarkastaa vahinko ennen korvauksen suorittamista. Kalastusvakuutuslaitoksen on avustettava elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusta tarkastuksessa antamalla tietoja ja asiantuntija-apua.

Kalastusvakuutuslaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisia tuen saajaa ja vakuutuskohdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä vakuutustuen maksamisen edellytysten selvittämiseksi ja valvomiseksi.

13 §

Korvauksen hakeminen valtiolta

Hakemus osoitetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Hakemukseen on liitettävä selvitys tuen saajista, tukeen oikeuttavien vahinkojen perusteella maksetuista korvauksista ja niihin sisältyvän tuen osuudesta tai tarvittavan ennakon määrästä sekä kuvaus vahinkotapahtumista.

15 §

Kalastusvakuutuslaitoksen ohjaus ja valvonta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa ja valvoo kalastusvakuutuslaitoksia niiden hoitaessa tässä laissa säädettyjä tehtäviä. Muusta kalastusvakuutuslaitosten valvonnasta säädetään 10 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa.

vakuutusmaksuja tai muita olosuhteita, joilla voi olla merkitystä kalastusvakuutuslaitoksen hyväksymisen kannalta.

Kalastusvakuutuslaitoksella on velvollisuus ilmoittaa arvoltaan 50 000 euroa ylittävistä vahingoista *elinvoimakeskukselle* ennen korvauksen maksamista. *Elinvoimakeskukselle* on varattava tilaisuus tarkastaa vahinko ennen korvauksen suorittamista. Kalastusvakuutuslaitoksen on avustettava *elinvoimakeskusta* tarkastuksessa antamalla tietoja ja asiantuntija-apua.

Kalastusvakuutuslaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa *elinvoimakeskukselle* sellaisia tuen saajaa ja vakuutuskohdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä vakuutustuen maksamisen edellytysten selvittämiseksi ja valvomiseksi.

13 §

Korvauksen hakeminen valtiolta

Hakemus osoitetaan *elinvoimakeskukselle*. Hakemukseen on liitettävä selvitys tuen saajista, tukeen oikeuttavien vahinkojen perusteella maksetuista korvauksista ja niihin sisältyvän tuen osuudesta tai tarvittavan ennakon määrästä sekä kuvaus vahinkotapahtumista.

15 §

Kalastusvakuutuslaitoksen ohjaus ja valvonta

Elinvoimakeskus ohjaa ja valvoo kalastusvakuutuslaitoksia niiden hoitaessa tässä laissa säädettyjä tehtäviä. Muusta kalastusvakuutuslaitosten valvonnasta säädetään 10 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus suorittaa tarkastus kalastusvakuutuslaitoksen toimitiloissa. Tarkastus voi koskea kaikkia tiloja ja tietoja, jotka ovat merkityksellisiä hyväksynnän edellytysten ja vakuutustuen asianmukaisen hallinnon valvomiseksi. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

Elinvoimakeskuksella on oikeus suorittaa tarkastus kalastusvakuutuslaitoksen toimitiloissa. Tarkastus voi koskea kaikkia tiloja ja tietoja, jotka ovat merkityksellisiä *hyväksymisen* edellytysten ja vakuutustuen asianmukaisen hallinnon valvomiseksi. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

16 §

16 §

*Tuen saajan valvonta**Tuen saajan valvonta*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus suorittaa vakuutustuen edellytysten ja määrän toteamiseksi tai valvomiseksi tarkastus tuen saajan aluksella sekä tiloissa, joita käytetään kalastukseen liittyvän elinkeinotoiminnan harjoittamiseen. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

Elinvoimakeskuksella on oikeus suorittaa vakuutustuen edellytysten ja määrän toteamiseksi tai valvomiseksi tarkastus tuen saajan aluksella sekä tiloissa, joita käytetään kalastukseen liittyvän elinkeinotoiminnan harjoittamiseen. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada tarkastuksen suorittamiseksi tarvittavat tiedot ja asiakirjat maksutta sekä ottaa vahinkotapahtumaa koskeva aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä sen hallussapitoa.

Elinvoimakeskuksella on oikeus saada tarkastuksen suorittamiseksi tarvittavat tiedot ja asiakirjat maksutta sekä ottaa vahinkotapahtumaa koskeva aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä sen hallussapitoa.

18 §

18 §

*Takaisinperinnän menettelyt**Takaisinperinnän menettelyt*

Tuen takaisinperinnästä päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä, 17 §:n 3 momentissa tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sai tiedon takaisinperinnän perusteesta ja

Tuen takaisinperinnästä päättää *elinvoimakeskus*. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun *elinvoimakeskus* sai tiedon takaisinperinnän perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua vakuutuskorvauksen maksamisesta.

viimeistään kymmenen vuoden kuluttua vakuutuskorvauksen maksamisesta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperintäpäätös voidaan ulosottotoimin panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä ulosottokaassa (705/2007) säädetään.

19 §

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Tässä laissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle säädettyjä tehtäviä hoitaa kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Muut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, joiden toimialue rajautuu Suomen merialueen rannikkoon, antavat virka-apua toimialueillaan 11 §:n 3 momentissa tarkoitettujen vahinkotapahtumien toteamiseksi tehtävissä tarkastuksissa sekä 16 §:ssä tarkoitetuissa tarkastuksissa.

20 §

Muutoksenhaku

Kalastusvakuutuslaitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa. Jos samaa vahinkotapahtumaa koskeva asia on vireillä muussa valituselimestä tai tuomioistuimessa, oikaisuvaatimuksen käsittely on keskeytettävä, kunnes edellä tarkoitettu asia on ratkaistu.

23 §

Elinvoimakeskus vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperintäpäätös voidaan ulosottotoimin panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä ulosottokaassa (705/2007) säädetään.

19 §

Toimivaltainen elinvoimakeskus

Tässä laissa *elinvoimakeskukselle* säädettyjä tehtäviä hoitaa kaikkien *elinvoimakeskusten* toimialueella *Lounais-Suomen elinvoimakeskus*. Muut *elinvoimakeskukset*, joiden toimialue rajautuu Suomen merialueen rannikkoon, antavat virka-apua toimialueillaan 11 §:n 3 momentissa tarkoitettujen vahinkotapahtumien toteamiseksi tehtävissä tarkastuksissa sekä 16 §:ssä tarkoitetuissa tarkastuksissa.

20 §

Muutoksenhaku

Kalastusvakuutuslaitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua *Lounais-Suomen elinvoimakeskukselta*. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa. Jos samaa vahinkotapahtumaa koskeva asia on vireillä muussa valituselimestä tai tuomioistuimessa, oikaisuvaatimuksen käsittely on keskeytettävä, kunnes edellä tarkoitettu asia on ratkaistu.

23 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Valtionapurahastoa koskevat
siirtymäjärjestelyt*

*Valtionapurahastoa koskevat
siirtymäjärjestelyt*

Valtionapurahastosta saatua tuottoa ei kuitenkaan 1 päivästä tammikuuta 2014 lähtien saa käyttää kalastusvakuutuslaitoksen tavanomaisen toiminnan rahoittamiseen. Tuotto, joka kertyy mainitun päivän jälkeen, on tilitettävä vuosittain valtiolle siltä osin kuin sitä ei käytetä johonkin seuraavista tarkoituksista:

4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen avustaminen tuen saajan tai vahinkotapahtumien tarkastuksessa.

Valtionapurahastosta saatua tuottoa ei kuitenkaan 1 päivästä tammikuuta 2014 lähtien saa käyttää kalastusvakuutuslaitoksen tavanomaisen toiminnan rahoittamiseen. Tuotto, joka kertyy mainitun päivän jälkeen, on tilitettävä vuosittain valtiolle siltä osin kuin sitä ei käytetä johonkin seuraavista tarkoituksista:

4) *Elinvoimakeskukseen* avustaminen tuen saajan tai vahinkotapahtumien tarkastuksessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

123.

Laki

kaupanvahvistajista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupanvahvistajista annetun lain (573/2009) 1 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1143/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Virka-asemaan perustuva kaupanvahvistajan tehtävä

Virka-asemaan perustuva kaupanvahvistajan tehtävä

Kaupanvahvistajia ovat:
1) henkikirjoittajat, julkiset notaarit, poliisipäälliköt, apulaispoliisipäälliköt,

Kaupanvahvistajia ovat:
1) henkikirjoittajat, julkiset notaarit, poliisipäälliköt, apulaispoliisipäälliköt,

Voimassa oleva laki

Ehdotus

johtavat kihlakunnanvoudit,
kihlakunnanvoudit ja maakunnanvoudi sekä
elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen
maanmittausinsinöörit;

johtavat kihlakunnanvoudit,
kihlakunnanvoudit ja maakunnanvoudi sekä
elinvoimakeskuksen maanmittausinsinöörit;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

124.

Laki

kiinteistöjen kauppahintarekisteristä annetun lain 4 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistöjen kauppahintarekisteristä annetun lain (552/1980) 4 §:n 1 momentti ja
5 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 474/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §
Kaupanvahvistajan on ilmoitettava
vahvistamansa kiinteistönkauppa tai muu
luovutus samoin kuin *elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskuksen* on ilmoitettava
maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun
lain (657/1966) nojalla tehty kiinteän
omaisuuden kauppa kauppahintarekisterin
pitäjälle. Maakaaren (540/1995) 2 luvun 1 §:n
2 momentissa tarkoitetussa tapauksessa
luovutuksen saajan on ilmoitettava kiinteän
omaisuuden luovutus taikka yhteisomistuksen
purkusopimus, luovutuksen saajan
kansalaisuus sekä muut osapuolia yksilöivät
tiedot kauppahintarekisterin pitäjälle.
Tarkempia säännöksiä ilmoittamisesta
annetaan valtioneuvoston asetuksella.

4 §
Kaupanvahvistajan on ilmoitettava
vahvistamansa kiinteistönkauppa tai muu
luovutus samoin kuin *elinvoimakeskuksen* on
ilmoitettava maatilatalouden
kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966)
nojalla tehty kiinteän omaisuuden kauppa
kauppahintarekisterin pitäjälle. Maakaaren
(540/1995) 2 luvun 1 §:n 2 momentissa
tarkoitetussa tapauksessa luovutuksen saajan
on ilmoitettava kiinteän omaisuuden luovutus
taikka yhteisomistuksen purkusopimus,
luovutuksen saajan kansalaisuus sekä muut
osapuolia yksilöivät tiedot
kauppahintarekisterin pitäjälle. Tarkempia
säännöksiä ilmoittamisesta annetaan
valtioneuvoston asetuksella.

5 §

5 §

Kauppahintarekisteri on julkinen. Siitä on pyydettyäessä annettava otteita ja muita tietoja. Maanmittauslaitos saa teknisen käyttöyhteyden avulla luovuttaa tietoja kauppahintarekisteristä oikeushallinnon viranomaiselle, aluehallintovirastolle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, kunnalle, Verohallinnolle, puolustusministeriölle, Puolustusvoimille, Rajavartiolaitokselle, poliisille ja muulle esitutkintaviranomaiselle, pelastusviranomaiselle, kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitavalle viranomaiselle, väestökirjahallinnon viranomaiselle, Metsähallitukselle, Senaatti-kiinteistöille ja kaupanvahvistajalle. Maanmittauslaitos saa lisäksi hakemuksen perusteella myöntää luvan tietojen saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla. Tietoja saadaan luovuttaa ja välittää sille, joka tarvitsee tietoja 1 §:n 2 momentissa mainittua tai muuta niihin verrattavaa kiinteistöihin liittyvää käyttötarkoitusta taikka kansallisen turvallisuuden varmistamista varten. Lupaan voidaan ottaa tietojen hakuperustetta, muuta järjestelmän käyttöä ja sen valvontaa koskevia ehtoja. Lupaa ei saa myöntää eikä automaattiseen tietojenkäsittelyyn sellaisenaan soveltuvaa tiedostoa tai muuta laajaa tietoaaineistoa saa luovuttaa, ellei luvan hakija tai tietojen pyytäjät luotettavasti selvitä hyväksyttävää tarkoitusta, johon tietoja käytetään.

Kauppahintarekisteri on julkinen. Siitä on pyydettyäessä annettava otteita ja muita tietoja. Maanmittauslaitos saa teknisen käyttöyhteyden avulla luovuttaa tietoja kauppahintarekisteristä oikeushallinnon viranomaiselle, Lupa- ja valvontavirastolle, elinvoimakeskukseen, kunnalle, Verohallinnolle, puolustusministeriölle, Puolustusvoimille, Rajavartiolaitokselle, poliisille ja muulle esitutkintaviranomaiselle, pelastusviranomaiselle, kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitavalle viranomaiselle, väestökirjahallinnon viranomaiselle, Metsähallitukselle, Senaatti-kiinteistöille ja kaupanvahvistajalle. Maanmittauslaitos saa lisäksi hakemuksen perusteella myöntää luvan tietojen saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla. Tietoja saadaan luovuttaa ja välittää sille, joka tarvitsee tietoja 1 §:n 2 momentissa mainittua tai muuta niihin verrattavaa kiinteistöihin liittyvää käyttötarkoitusta taikka kansallisen turvallisuuden varmistamista varten. Lupaan voidaan ottaa tietojen hakuperustetta, muuta järjestelmän käyttöä ja sen valvontaa koskevia ehtoja. Lupaa ei saa myöntää eikä automaattiseen tietojenkäsittelyyn sellaisenaan soveltuvaa tiedostoa tai muuta laajaa tietoaaineistoa saa luovuttaa, ellei luvan hakija tai tietojen pyytäjät luotettavasti selvitä hyväksyttävää tarkoitusta, johon tietoja käytetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

125.

Laki

kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain (453/2002) 6 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 473/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Tietojen luovuttaminen tietopalveluna ja käsittelyn rajoittaminen

Tietojen luovuttaminen tietopalveluna ja käsittelyn rajoittaminen

Maanmittauslaitos saa teknisen käyttöyhteyden avulla luovuttaa 4 §:ssä tarkoitetun viranomaisen puolesta tietoja kiinteistötietojärjestelmästä oikeushallinnon viranomaiselle, aluehallintovirastolle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, kunnalle, Verohallinnolle, Puolustusministeriölle, Puolustusvoimille, Rajavartiolaitokselle, poliisille ja muulle esitutkintaviranomaiselle, pelastusviranomaiselle, kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitavalle viranomaiselle, väestökirjahallinnon viranomaiselle, Metsähallitukselle, Senaatti-kiinteistöille ja kaupanvahvistajalle. Lisäksi hakemuksen perusteella Maanmittauslaitos saa myöntää luvan tietojen saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla. Tietoja saadaan luovuttaa ja välittää sille, joka tarvitsee tietoja yhdyskuntasuunnittelua, kiinteistönvälitystä, kiinteistönarviointia, luoton myöntämistä ja valvontaa tai muuta näihin verrattavaa kiinteistöihin liittyvää käyttötarkoitusta taikka kansallisen turvallisuuden varmistamista varten. Käyttölupaan voidaan ottaa tietojen hakuperustetta, muuta järjestelmän käyttöä ja sen valvontaa koskevia ehtoja. Lupaa ei kuitenkaan tarvita kiinteistötunnusta ja kiinteistöjaotusta koskevan tiedon saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla.

Maanmittauslaitos saa teknisen käyttöyhteyden avulla luovuttaa 4 §:ssä tarkoitetun viranomaisen puolesta tietoja kiinteistötietojärjestelmästä oikeushallinnon viranomaiselle, Lupa- ja valvontavirastolle, elinvoimakeskukselle, kunnalle, Verohallinnolle, puolustusministeriölle, Puolustusvoimille, Rajavartiolaitokselle, poliisille ja muulle esitutkintaviranomaiselle, pelastusviranomaiselle, kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitavalle viranomaiselle, väestökirjahallinnon viranomaiselle, Metsähallitukselle, Senaatti-kiinteistöille ja kaupanvahvistajalle. Lisäksi hakemuksen perusteella Maanmittauslaitos saa myöntää luvan tietojen saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla. Tietoja saadaan luovuttaa ja välittää sille, joka tarvitsee tietoja yhdyskuntasuunnittelua, kiinteistönvälitystä, kiinteistönarviointia, luoton myöntämistä ja valvontaa tai muuta näihin verrattavaa kiinteistöihin liittyvää käyttötarkoitusta taikka kansallisen turvallisuuden varmistamista varten. Käyttölupaan voidaan ottaa tietojen hakuperustetta, muuta järjestelmän käyttöä ja sen valvontaa koskevia ehtoja. Lupaa ei kuitenkaan tarvita kiinteistötunnusta ja kiinteistöjaotusta koskevan tiedon saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

126.

Laki

luonnonmukaisesta tuotannosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luonnonmukaisesta tuotannosta annetun lain (1330/2021) 7 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2 momentin johdantokappale, 8 §, 11 §:n 2 ja 3 momentti, 14 §:n 1 ja 3 momentti, 17 §:n 2 momentti, 28 §:n 2 momentti, 31 § sekä 34 §:n 2 ja 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Elinvoimakeskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo:

Elinvoimakeskus valvoo:

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii luomuasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena, jos kyse on liitteen II:

Elinvoimakeskus toimii luomuasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena, jos kyse on liitteen II:

8 §

8 §

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Lupa- ja valvontavirasto

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto valvoo yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien luonnonmukaisten alkoholijuomien ja väkiviinan valmistusta, valmistuttamista, varastointia, markkinoille saattamista ja tukkukauppaa. Virasto valvoo 6 §:n 2 momentin 5 kohdassa säädetystä poiketen yli

Lupa- ja valvontavirasto valvoo yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien luonnonmukaisten alkoholijuomien ja väkiviinan valmistusta, valmistuttamista, varastointia, markkinoille saattamista ja tukkukauppaa. Virasto valvoo 6 §:n 2 momentin 5 kohdassa säädetystä poiketen yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia

Voimassa oleva laki

2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien luonnonmukaisten alkoholijuomien ja väkiviinan tuontia ja vientiä harjoittavia toimijoita.

11 §

Valvontasuunnitelmat

Monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman lisäksi Ruokaviraston on laadittava vuosittainen valvontasuunnitelma elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja suorittamansa valvonnan järjestämiseksi. Vuosittaisessa valvontasuunnitelmassa on määritettävä tarkastusten sisältö sekä valvontakohteiden riskinarvioinnin ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on laadittava 8 §:ssä tarkoitettua valvonnasta vuosittainen valvontasuunnitelma, jossa on määritettävä tarkastusten sisältö sekä valvontakohteiden riskinarvioinnin ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

14 §

Valtuutettu tarkastaja

Ruokavirasto voi kirjallisesti nimetä ulkopuolisen luonnollisen henkilön suorittamaan erikseen määriteltyjä viralliseen valvontaan liittyviä tehtäviä (valtuutettu tarkastaja). Valtuutettu tarkastaja voi tehdä Ruokaviraston tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimeksiannolla viralliseen valvontaan liittyviä tarkastuksia, tutkimuksia tai selvityksiä. Tarkastusten perusteella mahdollisesti tehtävät hallinnolliset päätökset tekee toimeksiannon antanut valvontaviranomainen.

Ruokavirasto vastaa virallista valvontaa ja muita virallisia toimia suorittavien valtuutettujen tarkastajien koulutuksesta. Lisäksi Ruokaviraston ja elinkeino-, liikenne-

Ehdotus

sisältävien luonnonmukaisten alkoholijuomien ja väkiviinan tuontia ja vientiä harjoittavia toimijoita.

11 §

Valvontasuunnitelmat

Monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman lisäksi Ruokaviraston on laadittava vuosittainen valvontasuunnitelma *elinvoimakeskuksen* ja suorittamansa valvonnan järjestämiseksi. Vuosittaisessa valvontasuunnitelmassa on määritettävä tarkastusten sisältö sekä valvontakohteiden riskinarvioinnin ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

Lupa- ja valvontaviraston on laadittava 8 §:ssä tarkoitettua valvonnasta vuosittainen valvontasuunnitelma, jossa on määritettävä tarkastusten sisältö sekä valvontakohteiden riskinarvioinnin ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

14 §

Valtuutettu tarkastaja

Ruokavirasto voi kirjallisesti nimetä ulkopuolisen luonnollisen henkilön suorittamaan erikseen määriteltyjä viralliseen valvontaan liittyviä tehtäviä (*valtuutettu tarkastaja*). Valtuutettu tarkastaja voi tehdä Ruokaviraston tai *elinvoimakeskuksen* toimeksiannolla viralliseen valvontaan liittyviä tarkastuksia, tutkimuksia tai selvityksiä. Tarkastusten perusteella mahdollisesti tehtävät hallinnolliset päätökset tekee toimeksiannon antanut valvontaviranomainen.

Ruokavirasto vastaa virallista valvontaa ja muita virallisia toimia suorittavien valtuutettujen tarkastajien koulutuksesta. Lisäksi Ruokaviraston ja *elinvoimakeskuksen*

Voimassa oleva laki

ja ympäristökeskuksen on valvottava valtuutettujen tarkastajien toimintaa.

17 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Ruokavirasto ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus saavat lisäksi omasta aloitteestaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä valvontaa suorittaessa saatuja tietoja, jotka ovat välttämättömiä ympäristönsuojelulaissa (527/2014) tarkoitetulle viranomaiselle ympäristönsuojelua koskevia lakisääteisiä valvontatehtäviä varten.

28 §

Rekisteriin liittyvät vastuut

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen lain 8 §:ssä tarkoitettujen tehtävien osalta rekisteriä pidetään alkoholilain 66 §:n nojalla. Rekisterinpitäjä on Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto.

31 §

Luettelon julkaiseminen toimijoista ja sertifiikaateista

Ruokavirasto julkaisee luomuasetuksen 34 artiklan 6 kohdassa tarkoitetun ajantasaisen luettelon toimijoista ja sertifiikaateista. Edellä 8 §:ssä tarkoitetun toiminnan osalta ajantasaisen luettelon toimijoista ja sertifiikaateista julkaisee kuitenkin Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto.

34 §

Tilapäinen ainesosalupa

Ehdotus

on valvottava valtuutettujen tarkastajien toimintaa.

17 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Ruokavirasto ja *elinvoimakeskus* saavat lisäksi omasta aloitteestaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä valvontaa suorittaessa saatuja tietoja, jotka ovat välttämättömiä ympäristönsuojelulaissa (527/2014) tarkoitetulle viranomaiselle ympäristönsuojelua koskevia lakisääteisiä valvontatehtäviä varten.

28 §

Rekisteriin liittyvät vastuut

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen 8 §:ssä tarkoitettujen tehtävien osalta rekisteriä pidetään alkoholilain 66 §:n nojalla. Rekisterinpitäjä on *Lupa- ja valvontavirasto*.

31 §

Luettelon julkaiseminen toimijoista ja sertifiikaateista

Ruokavirasto julkaisee luomuasetuksen 34 artiklan 6 kohdassa tarkoitetun ajantasaisen luettelon toimijoista ja sertifiikaateista. Edellä 8 §:ssä tarkoitetun toiminnan osalta ajantasaisen luettelon toimijoista ja sertifiikaateista julkaisee kuitenkin *Lupa- ja valvontavirasto*.

34 §

Tilapäinen ainesosalupa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi luomusasetuksen 25 artiklan mukaisesti pyynnöstä myöntää toimijalle tilapäisesti luvan käyttää muita kuin luonnonmukaista alkuperää olevia ainesosia luonnonmukaisten alkoholijuomien valmistuksessa.

Ruokavirasto tekee luomusasetuksen 25 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen luonnonmukaisten jalostettujen elintarvikkeiden tuotannon osalta ja Sosiaali- ja terveysalan Lupa- ja valvontavirasto luonnonmukaisten alkoholijuomien valmistuksen osalta.

Lupa- ja valvontavirasto voi luomusasetuksen 25 artiklan mukaisesti pyynnöstä myöntää toimijalle tilapäisesti luvan käyttää muita kuin luonnonmukaista alkuperää olevia ainesosia luonnonmukaisten alkoholijuomien valmistuksessa.

Ruokavirasto tekee luomusasetuksen 25 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen luonnonmukaisten jalostettujen elintarvikkeiden tuotannon osalta ja *Lupa- ja valvontavirasto* luonnonmukaisten alkoholijuomien valmistuksen osalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

127.

Laki

maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 annetun lain (1325/2022) 26 §:n 2 momentti, 30 §:n 2 momentti, 32 §, 33 §:n 2 ja 4 momentti, 34 §:n 2 ja 3 momentti, 36 § ja 43 §, 44 §:n 1 ja 2 momentti, 47 §:n 1 momentti, 48 §:n 3 momentti, 50 §:n 1 momentti, 54 §, 57 §:n 1 ja 3 momentti sekä 60 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

26 §

26 §

Toimenpiteen toteutusaika

Toimenpiteen toteutusaika

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua toteutusaikaa hakemuksesta, joka on tehty ennen toteutusajan päättymistä. Toteutusajan pidentämiselle tulee olla hyväksyttävä syy, joka ei ole ollut tiedossa toteutusajasta päätettäessä. Toteutusaika voidaan jättää pidentämättä, jos varoja, joista tuki on

Elinvoimakeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua toteutusaikaa hakemuksesta, joka on tehty ennen toteutusajan päättymistä. Toteutusajan pidentämiselle tulee olla hyväksyttävä syy, joka ei ole ollut tiedossa toteutusajasta päätettäessä. Toteutusaika voidaan jättää pidentämättä, jos varoja, joista tuki on myönnetty, tai muitakaan varoja ei ole

Voimassa oleva laki

myönnetty, tai muitakaan varoja ei ole käytettävissä tuen maksuun hyväksytyt toteutusajan jälkeen. Jos toimenpiteen toteutusajan pidentämistä koskeva hakemus toimitetaan kohtuullisessa ajassa 1 momentissa tarkoitettua toteutusajan päättymisen jälkeen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi käsitellä näin toimitettua hakemuksen, jos määräajan noudattamatta jättäminen johtuu hakijan vakavasta terveydentilasta koskevasta muutoksesta tai muusta hakijasta riippumattomasta yllättävästä, ennalta arvaamattomasta tapahtumasta taikka muusta ylivoimaisesta esteestä.

30 §

Hakuaika ja hakumahdollisuudesta tiedottaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tarkoituksenmukaisessa laajuudessa tiedotettava toimivaltaansa kuuluvan tuen hakumahdollisuudesta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tuen myöntämisen pääasiallisista edellytyksistä ja ehdoista.

32 §

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Tuen myöntää se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueella tuettava toimenpide on tarkoitus toteuttaa, jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 5 §:n nojalla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivallasta muuta säädetä.

Jos tuettava toimenpide on tarkoitus toteuttaa useamman kuin yhden elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella, toimivaltainen on se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka

Ehdotus

käytettävissä tuen maksuun hyväksytyt toteutusajan jälkeen. Jos toimenpiteen toteutusajan pidentämistä koskeva hakemus toimitetaan kohtuullisessa ajassa 1 momentissa tarkoitettua toteutusajan päättymisen jälkeen, *elinvoimakeskus* voi käsitellä näin toimitettua hakemuksen, jos määräajan noudattamatta jättäminen johtuu hakijan vakavasta terveydentilasta koskevasta muutoksesta tai muusta hakijasta riippumattomasta yllättävästä, ennalta arvaamattomasta tapahtumasta taikka muusta ylivoimaisesta esteestä.

30 §

Hakuaika ja hakumahdollisuudesta tiedottaminen

Elinvoimakeskuksen on tarkoituksenmukaisessa laajuudessa tiedotettava toimivaltaansa kuuluvan tuen hakumahdollisuudesta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tuen myöntämisen pääasiallisista edellytyksistä ja ehdoista.

32 §

Toimivaltainen elinvoimakeskus

Tuen myöntää se *elinvoimakeskus*, jonka toimialueella tuettava toimenpide on tarkoitus toteuttaa, jollei *elinvoimakeskuksesta* annetun lain (/20) 4 §:n nojalla *elinvoimakeskuksen* toimivallasta muuta säädetä.

Jos tuettava toimenpide on tarkoitus toteuttaa useamman kuin yhden *elinvoimakeskuksen* toimialueella, toimivaltainen on se *elinvoimakeskus*, jonka toimialueella tuettava toimenpide on tarkoitus

Voimassa oleva laki

toimialueella tuettava toimenpide on tarkoitus pääosin toteuttaa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset voivat kuitenkin siirtää tällä tavoin toimivaltaiselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta hakemuksen toisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ratkaistavaksi, jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetusta laista tai sen nojalla säädetyistä muuta johdu ja asianomaiset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset suostuvat siirtoon.

Jos kehittämishankkeella on pääasiassa valtakunnallisia tavoitteita, toimivaltainen on se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jolle maa- ja metsätalousministeriö on osoittanut varat valtakunnallisen hankkeen rahoitusta varten.

33 §

Tuen hakeminen paikallisen toimintaryhmän rahoituskäytäntöä

Toimivaltainen paikallinen toimintaryhmä tarkistaa, että sille toimitettu hakemus täyttää hakemukselle säädetyt muotovaatimukset, ja antaa lausunnon tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuudesta paikallisen strategian tavoitteiden kannalta. Paikallinen toimintaryhmä toimittaa tukihakemuksen sekä lausuntonsa toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Ruokavirasto antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset hakemuksen toimittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen sekä hakemuksen käsittelystä.

34 §

Tukihakemuksen arviointi

Ennen tukihakemuksen ratkaisemista koskevan päätöksen tekemistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pyytää muulta viranomaiselta lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä

Ehdotus

pääosin toteuttaa. *Elinvoimakeskukset* voivat kuitenkin siirtää tällä tavoin toimivaltaiselta *elinvoimakeskukselta* hakemuksen toisen *elinvoimakeskuksen* ratkaistavaksi, jollei *elinvoimakeskuksesta* annetusta laista tai sen nojalla säädetyistä muuta johdu ja asianomaiset *elinvoimakeskukset* suostuvat siirtoon.

Jos kehittämishankkeella on pääasiassa valtakunnallisia tavoitteita, toimivaltainen on se *elinvoimakeskus*, jolle maa- ja metsätalousministeriö on osoittanut varat valtakunnallisen hankkeen rahoitusta varten.

33 §

Tuen hakeminen paikallisen toimintaryhmän rahoituskäytäntöä

Toimivaltainen paikallinen toimintaryhmä tarkistaa, että sille toimitettu hakemus täyttää hakemukselle säädetyt muotovaatimukset, ja antaa lausunnon tuen myöntämisen tarkoituksenmukaisuudesta paikallisen strategian tavoitteiden kannalta. Paikallinen toimintaryhmä toimittaa tukihakemuksen sekä lausuntonsa toimivaltaiselle *elinvoimakeskukselle*.

Ruokavirasto antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset hakemuksen toimittamisesta *elinvoimakeskukseen* sekä hakemuksen käsittelystä.

34 §

Tukihakemuksen arviointi

Ennen tukihakemuksen ratkaisemista koskevan päätöksen tekemistä *elinvoimakeskus* voi pyytää muulta viranomaiselta lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä

Voimassa oleva laki

seikoista, jos tämä on välttämätöntä tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi ennen yritystuen myöntämistä tehdä yritystuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi yrityskäynnin. Yrityskäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Yrityskäynnin kohteena eivät saa olla pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitettut tilat.

36 §

Tuen myöntäminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää tuen myöntämisestä. Jos tuettava toiminta on tarkoitus toteuttaa useamman kuin yhden elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella, on toimivaltaisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hankittava ennen tuen myöntämistä muiden asianomaisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten lausunto. Tukea voidaan myöntää toisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen rahoituskiintiöstä ainoastaan, jos kyseinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa puoltavan lausunnon.

Edellytyksenä tuen myöntämiselle paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä on toimintaryhmän antama puoltava lausunto hakemuksesta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi poiketa paikallisen toimintaryhmän puoltavasta lausunnosta vain, jos tuen myöntäminen olisi vastoin Euroopan unionin tai kansallista lainsäädäntöä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ratkaisee myös hakemuksen, jota paikallinen toimintaryhmä ei ole puoltanut. Paikallisen toimintaryhmän on viipymättä toimitettava hakemus lausuntoineen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

43 §

Ehdotus

seikoista, jos tämä on välttämätöntä tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Elinvoimakeskus voi ennen yritystuen myöntämistä tehdä yritystuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi yrityskäynnin. Yrityskäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Yrityskäynnin kohteena eivät saa olla pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitettut tilat.

36 §

Tuen myöntäminen

Elinvoimakeskus päättää tuen myöntämisestä. Jos tuettava toiminta on tarkoitus toteuttaa useamman kuin yhden *elinvoimakeskuksen* toimialueella, on toimivaltaisen *elinvoimakeskuksen* hankittava ennen tuen myöntämistä muiden asianomaisten *elinvoimakeskusten* lausunto. Tukea voidaan myöntää toisen *elinvoimakeskuksen* rahoituskiintiöstä ainoastaan, jos kyseinen *elinvoimakeskus* antaa puoltavan lausunnon.

Edellytyksenä tuen myöntämiselle paikallisen toimintaryhmän rahoituskiintiöstä on toimintaryhmän antama puoltava lausunto hakemuksesta. *Elinvoimakeskus* voi poiketa paikallisen toimintaryhmän puoltavasta lausunnosta vain, jos tuen myöntäminen olisi vastoin Euroopan unionin tai kansallista lainsäädäntöä. *Elinvoimakeskus* ratkaisee myös hakemuksen, jota paikallinen toimintaryhmä ei ole puoltanut. Paikallisen toimintaryhmän on viipymättä toimitettava hakemus lausuntoineen *elinvoimakeskukselle*

43 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Maksujen hyväksyminen ja suorittaminen

Maksujen hyväksyminen ja suorittaminen

Hanke- ja yritystuen maksamisesta päättää tuen myöntänyt elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Ruokavirasto vastaa menojen lopullisesta hyväksymisestä sekä maksujen suorittamisesta tuen saajille. Maksuja koskevat päätökset voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

Hanke- ja yritystuen maksamisesta päättää tuen myöntänyt *elinvoimakeskus*. Ruokavirasto vastaa menojen lopullisesta hyväksymisestä sekä maksujen suorittamisesta tuen saajille. Maksuja koskevat päätökset voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

44 §

44 §

Tiedon antaminen seurantaan varten

Tiedon antaminen seurantaan varten

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Ruokavirastolla on salassapitosäännösten estämättä ja korvauksetta oikeus saada elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta sekä toimintaryhmiltä avustusjärjestelmän hallinnoinnin edellyttämät tarpeelliset tiedot ja selvitykset avustusten hakemisesta, myöntämisestä, maksamisesta ja valvonnasta. Maa- ja metsätalousministeriöllä on vastaava oikeus saada tietoja Ruokavirastolta.

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Ruokavirastolla on salassapitosäännösten estämättä ja korvauksetta oikeus saada *elinvoimakeskuksilta* sekä toimintaryhmiltä avustusjärjestelmän hallinnoinnin edellyttämät tarpeelliset tiedot ja selvitykset avustusten hakemisesta, myöntämisestä, maksamisesta ja valvonnasta. Maa- ja metsätalousministeriöllä on vastaava oikeus saada tietoja Ruokavirastolta.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada tietoja avustusten käytöstä avustuksen saajilta. Lisäksi tuen saajan on annettava tuettavan toimenpiteen edistymistä ja vaikuttavuutta koskevat selvitykset ja seurantatiedot elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja vastaavat tiedot toimintaryhmien kautta haetuista avustuksista on annettava toimintaryhmälle.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä *elinvoimakeskuksilla* on oikeus saada tietoja avustusten käytöstä avustuksen saajilta. Lisäksi tuen saajan on annettava tuettavan toimenpiteen edistymistä ja vaikuttavuutta koskevat selvitykset ja seurantatiedot *elinvoimakeskukselle* ja vastaavat tiedot toimintaryhmien kautta haetuista avustuksista on annettava toimintaryhmälle.

47 §

47 §

Tarkastusoikeus

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Ruokavirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi toimeenpanosta vastaaviin viranomaisiin ja tuen saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen saajien osalta elinkeino-, liikenne- ja

Maa- ja metsätalousministeriö ja Ruokavirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi toimeenpanosta vastaaviin viranomaisiin ja tuen saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen saajien osalta *elinvoimakeskuksilla* sekä

Voimassa oleva laki

ympäristökeskuksilla sekä hallinnointilain 12 §:ssä tarkoitetulla todentamisviranomaisella siltä osin kuin hallinnointilain 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetussa horisontaaliasetuksessa tai sen nojalla säädetään. Jos tukea on tämän lain 24 §:ssä tarkoitetulla tavalla siirretty muulle taholle, on edellä mainituilla viranomaisilla ja todentamisviranomaisella oikeus tarkastaa myös tämän taloutta ja toimintaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi. Jos tuen kohteena oleva toiminta tai tuetun investoinnin kohde on luovutettu ilman, että tukea on samalla siirtynyt, mainituilla viranomaisilla ja todentamisviranomaisella on oikeus tarkastaa luovutettu toiminta tai kohde luovutuksensaajan luona.

48 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastuksesta on laadittava tarkastuskertomus, joka toimitetaan viipymättä asianomaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Ruokavirastolle.

50 §

Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on velvollinen lopettamaan tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

- 1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;
- 2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;
- 3) tuen ehtoja ei ole noudatettu;
- 4) tuen saaja on luovuttanut tuetun investoinnin kohteen taikka olennaisesti

Ehdotus

hallinnointilain 12 §:ssä tarkoitetulla todentamisviranomaisella siltä osin kuin hallinnointilain 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetussa horisontaaliasetuksessa tai sen nojalla säädetään. Jos tukea on tämän lain 24 §:ssä tarkoitetulla tavalla siirretty muulle taholle, on edellä mainituilla viranomaisilla ja todentamisviranomaisella oikeus tarkastaa myös tämän taloutta ja toimintaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi. Jos tuen kohteena oleva toiminta tai tuetun investoinnin kohde on luovutettu ilman, että tukea on samalla siirtynyt, mainituilla viranomaisilla ja todentamisviranomaisella on oikeus tarkastaa luovutettu toiminta tai kohde luovutuksensaajan luona.

48 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastuksesta on laadittava tarkastuskertomus, joka toimitetaan viipymättä asianomaiselle elinvoimakeskukselle sekä Ruokavirastolle.

50 §

Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Elinvoimakeskus on velvollinen lopettamaan tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

- 1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;
- 2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;
- 3) tuen ehtoja ei ole noudatettu;
- 4) tuen saaja on luovuttanut tuetun investoinnin kohteen taikka olennaisesti

Voimassa oleva laki

supistanut tai lopettanut tuen kohteena olevan toiminnan 27 §:n vastaisesti;

5) tuen saaja on asetettu konkurssiin ennen 27 §:ssä tarkoitetun määräajan päättymistä ja tuen saajan toiminnassa on tehty rikoslain (39/1889) 39 luvussa tarkoitettu velallisen rikos;

6) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai

7) Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maaseudun kehittämisen tukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

54 §

Takaisinperintää ja maksamisen lopettamista koskeva päätös

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen lopettamisesta päätös. Päätöksessä määrätään takaisinperittävä määrä ja ilmoitetaan sen suorittamisen eräpäivä, joka on 60 päivän kuluttua takaisinperintäpäätöksen tekopäivästä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sai tiedon 50 §:ssä säädetystä perusteesta, ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta.

57 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta

Ehdotus

supistanut tai lopettanut tuen kohteena olevan toiminnan 27 §:n vastaisesti;

5) tuen saaja on asetettu konkurssiin ennen 27 §:n 2 momentissa tarkoitetun määräajan päättymistä ja tuen saajan toiminnassa on tehty rikoslain (39/1889) 39 luvussa tarkoitettu velallisen rikos;

6) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai

7) Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maaseudun kehittämisen tukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

54 §

Takaisinperintää ja maksamisen lopettamista koskeva päätös

Elinvoimakeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen lopettamisesta päätös. Päätöksessä määrätään takaisinperittävä määrä ja ilmoitetaan sen suorittamisen eräpäivä, joka on 60 päivän kuluttua takaisinperintäpäätöksen tekopäivästä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun *elinvoimakeskus* sai tiedon 50 §:ssä säädetystä perusteesta, ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta.

57 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä *elinvoimakeskuksella* on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja,

Voimassa oleva laki

merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa tarkoitetun asian käsittelemiseksi. Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on vastaava oikeus saada tällaiset tiedot ja selvitykset avustusten käytöstä tuen saajilta.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle ja Euroopan unionin toimielimelle sellaiset tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saadut tuen saajaa koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

60 §

Valituskielto

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 26 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräajan pidentämistä koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Ehdotus

jotka ovat välttämättömiä tässä laissa tarkoitetun asian käsittelemiseksi. Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä *elinvoimakeskuksella* on vastaava oikeus saada tällaiset tiedot ja selvitykset avustusten käytöstä tuen saajilta.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä *elinvoimakeskuksella* on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle ja Euroopan unionin toimielimelle sellaiset tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saadut tuen saajaa koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

60 §

Valituskielto

Elinvoimakeskuksen 26 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräajan pidentämistä koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

128.

Laki

maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annetun lain (210/2010) 7 §:n 2 momentti, 10 §:n 2 momentti, 11 §:n 2 ja 3 momentti sekä 12 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin niistä on 12 §:n 1 momentti laissa 585/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Ennakkotieto

Ennakkotieto

Ennakkotiedon antaa maa- ja metsätalousministeriö kuultuaan asianomaista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta sekä Maaseutuvirastoa.

Ennakkotiedon antaa maa- ja metsätalousministeriö kuultuaan asianomaista elinvoimakeskusta sekä Ruokavirastoa.

10 §

10 §

Valtioneuvoston päätöksenteko-oikeus

Valtioneuvoston päätöksenteko-oikeus

Valtioneuvoston on ennen 1 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemistä kuultava asianomaisia kuntia ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia sekä Maaseutuvirastoa.

Valtioneuvoston on ennen 1 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemistä kuultava asianomaisia kuntia ja elinvoimakeskuksia sekä Ruokavirastoa.

11 §

11 §

Tehtävien hoidon ohjaus ja valvonta

Tehtävien hoidon ohjaus ja valvonta

Elintarviketurvallisuusvirasto, Maaseutuvirasto sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ohjaavat ja valvovat toimialansa osalta tehtävien hoitoa kunnissa ja kuntayhtymissä.

Ruokavirasto sekä elinvoimakeskukset ohjaavat ja valvovat toimialansa osalta tehtävien hoitoa kunnissa ja kuntayhtymissä.

Maaseutuvirasto sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voivat tarkastaa kunnan ja kuntayhtymän tässä laissa tarkoitettua toiminnan sekä tehtäviä hoitavan yksikön. Kunnan ja kuntayhtymän on salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömät tiedot ja asiakirjat.

Ruokavirasto sekä elinvoimakeskus voivat tarkastaa kunnan ja kuntayhtymän tässä laissa tarkoitettua toiminnan sekä tehtäviä hoitavan yksikön. Kunnan ja kuntayhtymän on salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömät tiedot ja asiakirjat.

12 §

12 §

Virka-apu ja tiedonantovelvollisuus

Virka-apu ja tiedonantovelvollisuus

Kunta ja kuntayhtymä ovat velvollisia antamaan maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle,

Kunta ja kuntayhtymä ovat velvollisia antamaan maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle, elinvoimakeskukselle sekä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Elintarviketurvallisuusvirastolle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä muille valtion viranomaisille virka-apua 1 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin liittyvissä asioissa.

muille valtion viranomaisille virka-apua 1 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin liittyvissä asioissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

129.

Laki

maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) 50 ja 63-65 §, 66 §:n 1 momentti, 70 §:n 2 momentti sekä 73 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 50, 63 ja 64 §, 66 §:n 1 momentti, 70 §:n 2 momentti ja 73 §:n 3 momentti laissa 1499/2009 sekä 65 § laeissa 441/2007 ja 1499/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

50 §

50 §

Oikeus vaatia selvitystä luopumistuen saajalta

Oikeus vaatia selvitystä luopumistuen saajalta

Eläkelaitos, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen voi perustellusta syystä vaatia luopumistuen saajalta selvityksen siitä, että hän edelleen täyttää luopumistuen saamisen edellytykset. Jollei tuensaaja toimita selvitystä hänelle asetetussa kohtuullisessa määräajassa, joka ei saa olla kuukautta lyhyempi, eläkelaitos voi päättää, että luopumistuen suorittaminen keskeytetään, kunnes selvitys on toimitettu.

Elinvoimakeskus tai kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen voi perustellusta syystä vaatia luopumistuen saajalta selvityksen siitä, että hän edelleen täyttää luopumistuen saamisen edellytykset. Jollei tuensaaja toimita selvitystä hänelle asetetussa kohtuullisessa määräajassa, joka ei saa olla kuukautta lyhyempi, eläkelaitos voi päättää, että luopumistuen suorittaminen keskeytetään, kunnes selvitys on toimitettu.

63 §

63 §

Lain toimeenpano

Tämän lain toimeenpanosta huolehtivat kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Maaseutuvirasto, maa- ja metsätalousministeriö sekä eläkelaitos.

64 §

Lain toimeenpano Ahvenanmaan maakunnassa

Tämän lain mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuluvien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa vastaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

65 §

Valvonnan järjestäminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa luopumistuen käytön valvonnasta. Valvonnan toteuttamisesta vastaa Maaseutuvirasto. Ministeriöllä on oikeus ohjata ja valvoa eläkelaitoksen toimintaa siltä osin kuin se suorittaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Maaseutuvirastolla on oikeus tarkastaa eläkelaitoksen toimintaa tässä laissa tarkoitettun tukijärjestelmän toimeenpanon osalta.

Eläkelaitoksen on tukijärjestelmää toimeenpannessaan huolehdittava, ettei tukea makseta sitoumusten vastaisesti. Eläkelaitoksen on järjestettävä toimintansa niin, että maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat valvoa tuen myöntämisen ja maksamisen edellytysten täyttymistä sekä sitoumusten noudattamista.

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävänä on osaltaan valvoa annettujen sitoumusten noudattamista.

66 §

Lain toimeenpano

Tämän lain toimeenpanosta huolehtivat kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset, *elinvoimakeskukset*, *Ruokavirasto*, maa- ja metsätalousministeriö sekä eläkelaitos.

64 §

Lain toimeenpano Ahvenanmaan maakunnassa

Tämän lain mukaan *elinvoimakeskukselle* kuuluvien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa vastaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

65 §

Valvonnan järjestäminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa luopumistuen käytön valvonnasta. Valvonnan toteuttamisesta vastaa *Ruokavirasto*. Ministeriöllä on oikeus ohjata ja valvoa eläkelaitoksen toimintaa siltä osin kuin se suorittaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. *Ruokavirastolla* on oikeus tarkastaa eläkelaitoksen toimintaa tässä laissa tarkoitettun tukijärjestelmän toimeenpanon osalta.

Eläkelaitoksen on tukijärjestelmää toimeenpannessaan huolehdittava, ettei tukea makseta sitoumusten vastaisesti. Eläkelaitoksen on järjestettävä toimintansa niin, että maa- ja metsätalousministeriö ja *Ruokavirasto* voivat valvoa tuen myöntämisen ja maksamisen edellytysten täyttymistä sekä sitoumusten noudattamista.

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen ja *elinvoimakeskuksen* tehtävänä on osaltaan valvoa annettujen sitoumusten noudattamista.

66 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tuen saajia ja sitoumusten antajia koskevien tarkastusten suorittaminen

Tuen saajia ja sitoumusten antajia koskevien tarkastusten suorittaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus teettää palveluksessaan olevilla virkamiehillä ennakolta ilmoittamatta tässä laissa tarkoitettun tuen myöntämisen ja maksamisen ehtojen sekä sitoumusten noudattamisen valvonnassa tarvittavia tarkastuksia.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinvoimakeskuksella on oikeus teettää palveluksessaan olevilla virkamiehillä ennakolta ilmoittamatta tässä laissa tarkoitettun tuen myöntämisen ja maksamisen ehtojen sekä sitoumusten noudattamisen valvonnassa tarvittavia tarkastuksia.

70 §

70 §

Oikeus saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi

Oikeus saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisella on oikeus saada salassapitosäynnösten ja muiden tiedon saamista koskevien säännösten estämättä eläkelaitokselta luopumistuen saajaa ja sitoumuksen antajaa koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä 65 ja 66 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Maaseutuvirastolla on oikeus saada tietoja kaikista luopumistuen saajista ja sitoumuksen antajista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisella on oikeus saada tietoja niistä tuensaajista ja sitoumuksen antajista, jotka ovat antaneet sitoumuksen asianomaisen viranomaisen toimialueella sijaitsevasta maatilasta.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla, elinvoimakeskuksella sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisella on oikeus saada salassapitosäynnösten ja muiden tiedon saamista koskevien säännösten estämättä eläkelaitokselta luopumistuen saajaa ja sitoumuksen antajaa koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä 65 ja 66 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Maa- ja metsätalousministeriöllä ja Ruokavirastolla on oikeus saada tietoja kaikista luopumistuen saajista ja sitoumuksen antajista. Elinvoimakeskuksella sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisella on oikeus saada tietoja niistä tuensaajista ja sitoumuksen antajista, jotka ovat antaneet sitoumuksen asianomaisen viranomaisen toimialueella sijaitsevasta maatilasta.

73 §

73 §

Eläkelaitoksen oikeus ja velvollisuus antaa tietoja

Eläkelaitoksen oikeus ja velvollisuus antaa tietoja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Eläkelaitoksen on annettava luopumistuen käytön seuranta ja valvontaa varten maa- ja metsätalousministeriölle ja Maaseutuvirastolle tuen käyttämisen ja tukijärjestelmän toimeenpanon valvomiseksi välttämättömät 70 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot. Tietojen antamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada eläkelaitokselta tieto luopumistuen saajan ja hänen puolisonsa sekä sitoumuksen antajan ja hänen puolisonsa henkilötunnuksesta sekä yhteystiedoista.

Eläkelaitoksen on annettava luopumistuen käytön seuranta ja valvontaa varten maa- ja metsätalousministeriölle ja *Ruokavirastolle* tuen käyttämisen ja tukijärjestelmän toimeenpanon valvomiseksi välttämättömät 70 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot. Tietojen antamisesta *annetaan tarkemmat säännökset* valtioneuvoston asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriöllä, *Ruokavirastolla* sekä *elinvoimakeskuksella* on oikeus saada eläkelaitokselta tieto luopumistuen saajan ja hänen puolisonsa sekä sitoumuksen antajan ja hänen puolisonsa henkilötunnuksesta sekä yhteystiedoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

. .

130.

Laki

maatalouden rakennetuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 13 §:n 4 momentti, 19 §:n 2 momentti, 22 §:n 1 ja 2 momentti, 27 §:n 1 ja 2 momentti, 30 §:n 1 momentti, 31 §, 33 §:n 1 momentti, 34 ja 37 §, 38 §:n 1 momentti, 40 ja 40 a §, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n 3 momentti, 46 §:n 1 momentin johdantokappale, 49 ja 50 §, 54 §:n 1 ja 3 momentti sekä 61, 64 ja 66 §,

sellaisina kuin ne ovat, 13 §:n 4 momentti, 19 §:n 2 momentti, 37 ja 40 §, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n 3 momentti, 46 §:n 1 momentin johdantokappale, 50 §, 54 §:n 3 momentti ja 61 § laissa 1328/2022, 22 §:n 1 ja 2 momentti, 27 §:n 1 ja 2 momentti, 31 ja 34 §, 54 §:n 1 momentti sekä 64 ja 66 § laissa 1507/2009, 30 §:n 1 momentti, 33 §:n 1 momentti, 38 §:n 1 momentti ja 49 § laissa 1187/2014 sekä 40 a § laeissa 499/2011, 1412/2016 ja 661/2018, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

13 §

*Tuettavaa toimenpidettä koskevat edellytykset**Tuettavaa toimenpidettä koskevat edellytykset*

Jos tuettavaan toimenpiteeseen sisältyy rakentamisinvestointi, hakijan on lisäksi esitettävä rakentamista koskeva suunnitelma, josta käy ilmi rakentamisinvestoinnin toimivuus, tarkoituksenmukaisuus ja ympäristöön sopivuus. Jos tuettavaan toimenpiteeseen sisältyy yhteinen ojitusinvestointi, hakijan on esitettävä ojitushankkeesta vesilain 5 luvun 15 §:n mukainen ojitussuunnitelma. Tuettavasta toimenpiteestä on saatava vesilaissa tarkoitetun valtion valvontaviranomaisen puoltava lausunto, jonka edellytyksenä on, että toimenpide edistää ympäristön tilaa.

Jos tuettavaan toimenpiteeseen sisältyy rakentamisinvestointi, hakijan on lisäksi esitettävä rakentamista koskeva suunnitelma, josta käy ilmi rakentamisinvestoinnin toimivuus, tarkoituksenmukaisuus ja ympäristöön sopivuus. Jos tuettavaan toimenpiteeseen sisältyy yhteinen ojitusinvestointi, hakijan on esitettävä ojitushankkeesta vesilain 5 luvun 15 §:n mukainen ojitussuunnitelma. Tuettavasta toimenpiteestä on saatava vesilaissa tarkoitetun *vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen* puoltava lausunto, jonka edellytyksenä on, että toimenpide edistää ympäristön tilaa.

19 §

19 §

*Toimenpiteen toteutusaika**Toimenpiteen toteutusaika*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaika hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitetussa määräajassa ja että määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaika voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan. Jos toimenpiteen toteuttamisen pidentämistä koskeva hakemus toimitetaan kohtuullisessa ajassa 1 momentissa tarkoitetun määräajan päättymisen jälkeen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi käsitellä näin toimitetun hakemuksen, jos määräajan noudattamatta jättäminen johtuu hakijan vakavasta terveydentilaa koskevasta muutoksesta tai muusta hakijasta riippumattomasta yllättävästä, ennalta arvaamattomasta tapahtumasta taikka muusta ylivoimaisesta esteestä.

Elinvoimakeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaika hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitetussa määräajassa ja että määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaika voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan. Jos toimenpiteen toteuttamisen pidentämistä koskeva hakemus toimitetaan kohtuullisessa ajassa 1 momentissa tarkoitetun määräajan päättymisen jälkeen, *elinvoimakeskus* voi käsitellä näin toimitetun hakemuksen, jos määräajan noudattamatta jättäminen johtuu hakijan vakavasta terveydentilaa koskevasta muutoksesta tai muusta hakijasta riippumattomasta yllättävästä, ennalta arvaamattomasta tapahtumasta taikka muusta ylivoimaisesta esteestä.

22 §

Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus

Tuen saaja on velvollinen antamaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tuettavaa toimenpidettä, sen edistymistä sekä tuen käyttöä koskevat oikeat ja riittävät tiedot.

Tuen saajan on viivytyksettä ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisista asemaansa, toimintaansa tai tuettavaa toimenpidettä koskevista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta tuen maksamisen edellytyksiin tai jotka voivat johtaa tuen takaisinperintään.

22 §

Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus

Tuen saaja on velvollinen antamaan *elinvoimakeskukselle* tuettavaa toimenpidettä, sen edistymistä sekä tuen käyttöä koskevat oikeat ja riittävät tiedot.

Tuen saajan on viivytyksettä ilmoitettava *elinvoimakeskukselle* sellaisista asemaansa, toimintaansa tai tuettavaa toimenpidettä koskevista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta tuen maksamisen edellytyksiin tai jotka voivat johtaa tuen takaisinperintään.

27 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Tuen kohteena oleva laina saadaan siirtää toiselle 52 §:n mukaisesti hyväksytylle luotonantajalle. Lainan saadaan siirtää toiselle tuen saajalle, jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tämän hyväksyy 34 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä.

Tuen kohteena olevan lainan ehtoja saadaan muuttaa edellyttäen, ettei tällä ole vaikutusta tuen myöntämisen edellytysten tai ehtojen täyttämiseen taikka valtion asemaan takaajana. Muussa tapauksessa tuen saajan on hankittava lainan ehtojen muuttamiseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Lupaa ei voida myöntää, jos lainan ehtojen muuttaminen vaikuttaa tuen myöntämisen edellytysten täyttämiseen.

27 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Tuen kohteena oleva laina saadaan siirtää toiselle 52 §:n mukaisesti hyväksytylle luotonantajalle. Lainan saadaan siirtää toiselle tuen saajalle, jos *elinvoimakeskus* tämän hyväksyy 34 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä.

Tuen kohteena olevan lainan ehtoja saadaan muuttaa edellyttäen, ettei tällä ole vaikutusta tuen myöntämisen edellytysten tai ehtojen täyttämiseen taikka valtion asemaan takaajana. Muussa tapauksessa tuen saajan on hankittava lainan ehtojen muuttamiseen *elinvoimakeskuksen* lupa. Lupaa ei voida myöntää, jos lainan ehtojen muuttaminen vaikuttaa tuen myöntämisen edellytysten täyttämiseen.

30 §

Määräaika tuen hakemiselle

Tuen hakemiselle voidaan asettaa määräaika. Jos hakuaikaa ei aseteta,

30 §

Määräaika tuen hakemiselle

Tuen hakemiselle voidaan asettaa määräaika. Jos hakuaikaa ei aseteta,

tukihakemukset voidaan ratkaista tukijaksoittain. Tukihakemus on toimitettava toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) nojalla toimivallasta muuta säädetä, toimivaltainen on se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueella maatalan talouskeskus sijaitsee tai, jos maatalan talouskeskus sijaitsee usean elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella, se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueella pääosa maatalan tuotantorakennuksista sijaitsee.

tukihakemukset voidaan ratkaista tukijaksoittain. Tukihakemus on toimitettava toimivaltaiselle *elinvoimakeskukselle*. Jollei *elinvoimakeskuksesta* annetun lain (/) nojalla toimivallasta muuta säädetä, toimivaltainen on se *elinvoimakeskus*, jonka toimialueella maatalan talouskeskus sijaitsee tai, jos maatalan talouskeskus sijaitsee usean *elinvoimakeskuksen* toimialueella, se *elinvoimakeskus*, jonka toimialueella pääosa maatalan tuotantorakennuksista sijaitsee.

31 §

Tukihakemuksen arviointi

Ennen tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pyytää muilta viranomaisilta lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on välttämätöntä tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi ennen tuen myöntämistä suorittaa tuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi maatilakäynnin. Maatilakäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Maatilakäyntiä ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

33 §

Tukipäätös

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää tuen myöntämisestä. Päätöksestä on käytävä selvästi ilmi myönnetyn tuen määrä, tässä laissa säädetyt tuen ehdot, sen maksamisen ja takaisinperinnän edellytykset sekä takauksen ehdot. Päätöksestä on lisäksi käytävä ilmi Euroopan unionin lainsäädännössä asetetut ehdot ja edellytykset. Rakentamisinvestointia koskevalla

31 §

Tukihakemuksen arviointi

Ennen tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemistä *elinvoimakeskus* voi pyytää muilta viranomaisilta lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on välttämätöntä tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Elinvoimakeskus voi ennen tuen myöntämistä suorittaa tuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi maatilakäynnin. Maatilakäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Maatilakäyntiä ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

33 §

Tukipäätös

Elinvoimakeskus päättää tuen myöntämisestä. Päätöksestä on käytävä selvästi ilmi myönnetyn tuen määrä, tässä laissa säädetyt tuen ehdot, sen maksamisen ja takaisinperinnän edellytykset sekä takauksen ehdot. Päätöksestä on lisäksi käytävä ilmi Euroopan unionin lainsäädännössä asetetut ehdot ja edellytykset. Rakentamisinvestointia

Voimassa oleva laki

Ehdotus

päätöksellä hyväksytään rakentamista koskeva suunnitelma.

koskevalla päätöksellä hyväksytään rakentamista koskeva suunnitelma.

34 §

34 §

Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtäminen

Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtäminen

Tukipäätöksen mukainen oikeus tukeen voidaan siirtää toiselle 5 §:ssä tarkoitetulle taholle, jos kyseisen tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Siirron saajan on haettava päätöksen mukaisen oikeuden siirtämistä 29 §:ssä tarkoitettua menettelyä noudattaen. Tukipäätöksen siirtämisestä päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Tukipäätöksen mukainen oikeus tukeen voidaan siirtää toiselle 5 §:ssä tarkoitetulle taholle, jos kyseisen tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Siirron saajan on haettava päätöksen mukaisen oikeuden siirtämistä 29 §:ssä tarkoitettua menettelyä noudattaen. Tukipäätöksen siirtämisestä päättää *elinvoimakeskus*.

37 §

37 §

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Avustuksen maksamisesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kokoaa myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne Ruokavirastolle. Ruokavirasto vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

Avustuksen maksamisesta päättää *elinvoimakeskus*. *Elinvoimakeskus* kokoaa myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne Ruokavirastolle. Ruokavirasto vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

38 §

38 §

Nostolupa

Nostolupa

Luvan tuen kohteena olevan lainan tai sen erän nostamiseen myöntää hakemuksesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Nostoluvan hakemiseen sovelletaan, mitä 36 §:n 1 momentissa säädetään maksun hakemisesta. Hakemukseen on liitettävä luvan myöntämiseen tarvittavat tilinpitoasiakirjat ja selvitykset. Nostoluvan hakemiselle voidaan asettaa määräaika, jota voidaan pidentää kerran ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta. Määräajan pidentämiseen tulee olla hyväksyttävä syy.

Luvan tuen kohteena olevan lainan tai sen erän nostamiseen myöntää hakemuksesta *elinvoimakeskus*. Nostoluvan hakemiseen sovelletaan, mitä 36 §:n 1 momentissa säädetään maksun hakemisesta. Hakemukseen on liitettävä luvan myöntämiseen tarvittavat tilinpitoasiakirjat ja selvitykset. Nostoluvan hakemiselle voidaan asettaa määräaika, jota voidaan pidentää kerran ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta. Määräajan pidentämiseen tulee olla hyväksyttävä syy.

40 §

Tietojen antaminen seurantaan varten

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada tuen saajalta suunnitelma-asetuksen 7 artiklassa ja sen liitteessä I tarkoitettujen tukien seurantaan ja vaikuttavuuden arviointia varten tarpeelliset selvitykset ja seurantatiedot.

Tuen saajan on pyynnöstä esitettävä liiketoimintasuunnitelman toteutumista koskevat selvitykset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä selvitysten ja seurantatietojen sisällöstä. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset liiketoimintasuunnitelman toimittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

40 a §

Ilmoitus tuen käytön ehtojen vastaisesta hankintamenettelystä

Jollei tuettavan toimenpiteen hankintaan sovelleta julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia, tarjouksen tekijällä, jonka tarjous ei ole johtanut 20 §:ssä tarkoitettussa hankintamenettelyssä hankintasopimukseen, on kahden viikon kuluessa tarjouksen hylkäämisestä tiedon saatuaan tekemästään ilmoituksesta oikeus saada tuen myöntäneeltä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta perusteltu vastaus siitä, onko hankinta toteutettu tuen maksamisen edellytykset täyttävällä tavalla. Vastaus annetaan sen jälkeen, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on käsitellyt hankintaan myönnetyn tuen maksamista koskevan hakemuksen. Jos tuen maksamista koskevaa hakemusta käsiteltäessä ilmoituksen johdosta

40 §

Tietojen antaminen seurantaan varten

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla ja *elinvoimakeskuksella* on oikeus saada tuen saajalta suunnitelma-asetuksen 7 artiklassa ja sen liitteessä I tarkoitettujen tukien seurantaan ja vaikuttavuuden arviointia varten tarpeelliset selvitykset ja seurantatiedot.

Tuen saajan on pyynnöstä esitettävä liiketoimintasuunnitelman toteutumista koskevat selvitykset *elinvoimakeskukselle*.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä selvitysten ja seurantatietojen sisällöstä. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset liiketoimintasuunnitelman toimittamisesta *elinvoimakeskukselle*.

40 a §

Ilmoitus tuen käytön ehtojen vastaisesta hankintamenettelystä

Jollei tuettavan toimenpiteen hankintaan sovelleta julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia, tarjouksen tekijällä, jonka tarjous ei ole johtanut 20 §:ssä tarkoitettussa hankintamenettelyssä hankintasopimukseen, on kahden viikon kuluessa tarjouksen hylkäämisestä tiedon saatuaan tekemästään ilmoituksesta oikeus saada tuen myöntäneeltä *elinvoimakeskukselta* perusteltu vastaus siitä, onko hankinta toteutettu tuen maksamisen edellytykset täyttävällä tavalla. Vastaus annetaan sen jälkeen, kun *elinvoimakeskus* on käsitellyt hankintaan myönnetyn tuen maksamista koskevan hakemuksen. Jos tuen maksamista koskevaa hakemusta käsiteltäessä ilmoituksen johdosta havaitaan, että hankintamenettelyssä on tapahtunut

Voimassa oleva laki

Ehdotus

havaitaan, että hankintamenettelyssä on tapahtunut olennainen virhe, tuen maksamiseen ja jo maksetun tuen takaisinperintään sovelletaan, mitä 46 §:ssä säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettua vastausta ei ole voitu antaa kuuden kuukauden kuluessa ilmoituksen saapumisesta sen johdosta, että tuen maksamista ei ole vielä haettu, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on pyydettävä tuen saajalta vastauksen antamiseksi tarpeelliset tiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla tarjouksen tekijällä, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole oikeutta tietoon, jonka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on saanut 1 momentissa tarkoitettua vastausta antamiseksi ja joka koskee toisen tarjouksen tekijän liikesalaisuutta. Tieto tarjousten vertailussa käytetystä hinnasta ja muusta tekijästä on kuitenkin aina annettava.

olennainen virhe, tuen maksamiseen ja jo maksetun tuen takaisinperintään sovelletaan, mitä 46 §:ssä säädetään.

Jos 1 momentissa tarkoitettua vastausta ei ole voitu antaa kuuden kuukauden kuluessa ilmoituksen saapumisesta sen johdosta, että tuen maksamista ei ole vielä haettu, *elinvoimakeskuksen* on pyydettävä tuen saajalta vastauksen antamiseksi tarpeelliset tiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla tarjouksen tekijällä, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole oikeutta tietoon, jonka *elinvoimakeskus* on saanut 1 momentissa tarkoitettua vastausta antamiseksi ja joka koskee toisen tarjouksen tekijän liikesalaisuutta. Tieto tarjousten vertailussa käytetystä hinnasta ja muusta tekijästä on kuitenkin aina annettava.

44 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Ruokavirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla.

44 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Ruokavirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta *elinvoimakeskuksilla*.

45 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastuksessa noudatettavasta menettelystä säädetään hallintolain 39 §:ssä. Tarkastuskertomus on toimitettava viipymättä asianomaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Ruokavirastolle.

45 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastuksessa noudatettavasta menettelystä säädetään hallintolain 39 §:ssä. Tarkastuskertomus on toimitettava viipymättä asianomaiselle *elinvoimakeskukselle* sekä Ruokavirastolle.

46 §

Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on velvollinen lopettamaan tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

46 §

Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Elinvoimakeskus on velvollinen lopettamaan tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

49 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

49 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Elinvoimakeskus voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

50 §

Takaisinperintää ja maksamisen lopettamista koskeva päätös

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen lopettamisesta päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä ja sen suorittamiselle asetettava eräpäivä, joka on 60 päivän kuluttua takaisinperintäpäätöksen tekopäivästä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sai tiedon 46 §:ssä säädetystä perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta.

50 §

Takaisinperintää ja maksamisen lopettamista koskeva päätös

Elinvoimakeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen lopettamisesta päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä ja sen suorittamiselle asetettava eräpäivä, joka on 60 päivän kuluttua takaisinperintäpäätöksen tekopäivästä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun *elinvoimakeskus* sai tiedon 46 §:ssä säädetystä perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta.

54 §

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan on ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tuen kohteena olevan lainan siirtämisestä toiselle luotonantajalle sekä sellaisista 27 §:n 2 momentissa tarkoitetuista lainan ehtojen muutoksista, jotka eivät edellytä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa.

Luotonantajalla ja keskusrahallaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

61 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeuteen saada ja luovuttaa tämän lain nojalla myönnettyä tukea koskevia tietoja sovelletaan, mitä kehittämistukilain 57 §:ssä säädetään.

64 §

Varojen alueellinen kohdentaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa 14 §:n 1 momentissa tarkoitetun myöntämisvaltuuden tai määrärahan suuntaamisesta tässä laissa tarkoitettuihin tukiin ja päättää niiden osoittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten käyttöön.

54 §

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan on ilmoitettava *elinvoimakeskukselle* tuen kohteena olevan lainan siirtämisestä toiselle luotonantajalle sekä sellaisista 27 §:n 2 momentissa tarkoitetuista lainan ehtojen muutoksista, jotka eivät edellytä *elinvoimakeskuksen* lupaa.

Luotonantajalla ja keskusrahallaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle sekä *elinvoimakeskukselle* sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

61 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston sekä *elinvoimakeskuksen* oikeuteen saada ja luovuttaa tämän lain nojalla myönnettyä tukea koskevia tietoja sovelletaan, mitä kehittämistukilain 57 §:ssä säädetään.

64 §

Varojen alueellinen kohdentaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa 14 §:n 1 momentissa tarkoitetun myöntämisvaltuuden tai määrärahan suuntaamisesta tässä laissa tarkoitettuihin tukiin ja päättää niiden osoittamisesta *elinvoimakeskusten* käyttöön.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

66 §

66 §

Valituskielto

Valituskielto

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 19 §:n 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Elinvoimakeskuksen 19 §:n 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

140.

Laki

maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain (999/2012) 42 §:n 1 momentti, 46 b §:n 2 momentti, 46 g §:n 2 momentti, 53 §:n 1—3 momentti, 56 §:n 2 ja 4 momentti, 58 b ja 58 e § sekä 59 §:n 2 momentti

sellaisina kuin ne ovat, 42 §:n 1 momentti ja 46 g §:n 2 momentti laissa 565/2021, 46 b §:n 2 momentti, 53 §:n 1 ja 3 momentti, 56 §:n 2 ja 4 momentti, 58 e § ja 59 §:n 2 momentti laissa 1336/2022, 53 §:n 2 momentti laissa 1074/2016 ja 58 b § laeissa 207/2018 ja 1336/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

42 §

42 §

Tietojen ilmoittamisessa toimivaltainen viranomaisen ja ilmoitusmenettelyt

Tietojen ilmoittamisessa toimivaltainen viranomaisen ja ilmoitusmenettelyt

Hintaselvityksen antamisesta vastaavan toimijan on toimitettava tiedot Luonnonvarakeskukselle, joka käsittelee tiedot ja toimittaa ne EU:n toimielimille sekä tarvittaessa päättää tietojen luovutuksesta.

Hintaselvityksen antamisesta vastaavan toimijan on toimitettava tiedot Luonnonvarakeskukselle, joka käsittelee tiedot ja toimittaa ne EU:n toimielimille sekä tarvittaessa päättää tietojen luovutuksesta.

Voimassa oleva laki

Edellä 41 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettuna etyylialkoholialan toimijan on kuitenkin toimitettava tiedot Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, joka vastaa edellä mainituista toimenpiteistä.

46 b §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä hakemuksissa ja ilmoituksissa toimivaltainen viranomaisena

Hakemus ja ilmoitus on toimitettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, jos kyse on viinialan tuotteista, joiden alkoholipitoisuus ylittää 2,8 tilavuusprosenttia, eikä kyse ole 1 momentissa tarkoitettuna tuonnista.

46 g §

Kaupan pitämiseen liittyvien tietojen rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen

Rekisteriin sovelletaan ruokahallinnon tietovarannosta annettua lakia (560/2021). Tullille toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemiseen, käyttöön ja luovuttamiseen sovelletaan, mitä henkilötietojen käsittelystä Tullin osalta säädetään. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemiseen, käsittelyyn ja luovuttamiseen sovelletaan alkoholilain (1102/2017) 64 ja 66 §:ää sen estämättä, mitä mainitun lain 66 §:n 1 momentissa säädetään rekisterin pitämisestä lupa-asioiden käsittelyä ja valvontaa sekä alkoholitilastointia varten.

53 §

Varastoon toimitettavien ja sieltä poistettavien tuotteiden tarkastus

Ehdotus

Edellä 41 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettuna etyylialkoholialan toimijan on kuitenkin toimitettava tiedot *Lupa- ja valvontavirastolle*, joka vastaa edellä mainituista toimenpiteistä.

46 b §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä hakemuksissa ja ilmoituksissa toimivaltainen viranomaisena

Hakemus ja ilmoitus on toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle*, jos kyse on viinialan tuotteista, joiden alkoholipitoisuus ylittää 2,8 tilavuusprosenttia, eikä kyse ole 1 momentissa tarkoitettuna tuonnista.

46 g §

Kaupan pitämiseen liittyvien tietojen rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen

Rekisteriin sovelletaan ruokahallinnon tietovarannosta annettua lakia (560/2021). Tullille toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemiseen, käyttöön ja luovuttamiseen sovelletaan, mitä henkilötietojen käsittelystä Tullin osalta säädetään. *Lupa- ja valvontavirastolle* toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemiseen, käsittelyyn ja luovuttamiseen sovelletaan alkoholilain (1102/2017) 64 ja 66 §:ää sen estämättä, mitä mainitun lain 66 §:n 1 momentissa säädetään rekisterin pitämisestä lupa-asioiden käsittelyä ja valvontaa sekä alkoholitilastointia varten.

53 §

Varastoon toimitettavien ja sieltä poistettavien tuotteiden tarkastus

Ruokavirasto tarkastaa luuttomaksi leikattavan naudanlihan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden tuotteiden interventiovarastoon ja yksityisessä varastoinnissa käytettäviin tiloihin toimittamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitetulla tavalla. Ruokavirasto ottaa ja tutkii näytteet interventiovarastoon toimitettavasta voista ja maitojauheesta sekä tutkii interventiovarastoon toimitettavista viljatuotteista otetut näytteet.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tarkastaa sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, yksittäisten interventiovarastolle toimitettavien viljatuotekuormien laadun aistinvaraisesti (*viljatuotteiden alustava laaduntarkastus*) ennen tuotteiden siirtoa varastoon, jos tämä on tarpeen selvästi laatuvaatimuksista poikkeavien erien erottamisen varmistamiseksi.

Tulli tarkastaa tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden yksityisessä varastoinnissa käytettävistä tiloista poistamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitetulla tavalla. Ruokavirasto tarkastaa luuttomaksi leikattavan naudanlihan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden interventiovarastosta poistamisen yhteydessä, jos tämä on tarpeen tuotteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi.

56 §

Hyväksytyjen toimijoiden ja hintaselvityksiä antavien toimijoiden tarkastukset

Ruokavirasto tarkastaa luuttomaksi leikattavan naudanlihan, *elinvoimakeskus* viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden tuotteiden interventiovarastoon ja yksityisessä varastoinnissa käytettäviin tiloihin toimittamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitetulla tavalla. Ruokavirasto ottaa ja tutkii näytteet interventiovarastoon toimitettavasta voista ja maitojauheesta sekä tutkii interventiovarastoon toimitettavista viljatuotteista otetut näytteet.

Elinvoimakeskus tarkastaa sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, yksittäisten interventiovarastolle toimitettavien viljatuotekuormien laadun aistinvaraisesti (*viljatuotteiden alustava laaduntarkastus*) ennen tuotteiden siirtoa varastoon, jos tämä on tarpeen selvästi laatuvaatimuksista poikkeavien erien erottamisen varmistamiseksi.

Tulli tarkastaa tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden yksityisessä varastoinnissa käytettävistä tiloista poistamisen yhteydessä EU:n interventiolainsäädännössä tarkoitetulla tavalla. Ruokavirasto tarkastaa luuttomaksi leikattavan naudanlihan, *elinvoimakeskus* viljatuotteiden ja Tulli muiden tuotteiden määrän, laadun, pakkaustavan ja pakkausmerkintöjen vaatimustenmukaisuuden interventiovarastosta poistamisen yhteydessä, jos tämä on tarpeen tuotteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi.

56 §

Hyväksytyjen toimijoiden ja hintaselvityksiä antavien toimijoiden tarkastukset

Voimassa oleva laki

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tarkastaa etyylialkoholiin liittyvien tietojen ilmoittamisesta vastaavan toimijan toiminnan vaatimustenmukaisuuden.

Ruokavirastolla ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on oikeus päästä hintaselvityksen ja etyylialkoholiin liittyvien tietojen antamisesta vastaavan toimijan tiloihin ja tarkastaa ilmoitusvelvollisuuden kattamaan toimintaan liittyvät asiakirjat ja kirjanpito ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen ja ilmoitettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä.

58 b §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tarkastukset

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tarkastaa EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoite-tulla tavalla, kun kyse on viinialan tuotteista, joiden alkoholipitoisuus ylittää 2,8 tilavuusprosenttia, lukuun ottamatta 58 a §:ssä tarkoitettuja tarkastuksia.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto vastaa sille 46 b ja 46 c §:n nojalla kuuluvan hyväksymisen, todistuksen, luvan tai vapautuksen myöntämisedellytysten täyttymisen varmistamiseksi tarvittavista tarkastuksista.

58 e §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen käyttö apuna kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksissa

Ehdotus

Lupa- ja valvontavirasto tarkastaa etyylialkoholiin liittyvien tietojen ilmoittamisesta vastaavan toimijan toiminnan vaatimustenmukaisuuden.

Ruokavirastolla ja *Lupa- ja valvontavirastolla* on oikeus päästä hintaselvityksen ja etyylialkoholiin liittyvien tietojen antamisesta vastaavan toimijan tiloihin ja tarkastaa ilmoitusvelvollisuuden kattamaan toimintaan liittyvät asiakirjat ja kirjanpito ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen ja ilmoitettujen tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellyttämässä laajuudessa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

58 b §

Kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvät Lupa- ja valvontaviraston tarkastukset

Lupa- ja valvontavirasto tarkastaa EU:n kaupanormilainsäädännössä tarkoitettujen toimijoiden toiminnan ja näiden hallinnassa olevien tuotteiden ja asiakirjojen vaatimustenmukaisuuden mainitussa lainsäädännössä tarkoite-tulla tavalla, kun kyse on viinialan tuotteista, joiden alkoholipitoisuus ylittää 2,8 tilavuusprosenttia, lukuun ottamatta 58 a §:ssä tarkoitettuja tarkastuksia.

Lupa- ja valvontavirasto vastaa sille 46 b ja 46 c §:n nojalla kuuluvan hyväksymisen, todistuksen, luvan tai vapautuksen myöntämisedellytysten täyttymisen varmistamiseksi tarvittavista tarkastuksista.

58 e §

Elinvoimakeskuksen käyttö apuna kaupan pitämisen vaatimusten tarkastuksissa

Voimassa oleva laki

Ruokavirasto voi käyttää kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä tarkastuksissa apunaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia, kun kyse on:

- 1) hedelmistä tai vihanneksista;
- 2) muna-alan tuotteiden tuotantotavoista;
- 3) siipikarjanliha-alan tuotteiden tuotantotapaa koskevista vapaaehtoisista merkinnöistä.

59 §

Yksityisten toimijoiden käyttö apuna tarkastuksissa

Ruokavirasto voi oikeuttaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston käyttämään interventiovarastoon toimitettavien viljatuotteiden tarkastuksessa apuna viljatuotteiden interventiovarastonpitäjää tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastusten tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Interventiovarastonpitäjällä on oltava tehtävän edellyttämät riittävät tekniset ja hallinnolliset resurssit ja tämän tarkastuksessa käyttämällä henkilöstöllä tehtävän edellyttämä kokemukseen tai koulutukseen perustuva riittävä ammattitaito. Interventiovarastonpitäjän on kirjattava ja ilmoitettava Ruokavirastolle toteutettuihin tarkastuksiin liittyvät tiedot. Henkilökunnan ammattitaidosta, interventiovarastolta edellytettävistä resursseista sekä kirjattavista ja ilmoitettavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotus

Ruokavirasto voi käyttää kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyvissä tarkastuksissa apunaan *elinvoimakeskusta*, kun kyse on:

- 1) hedelmistä tai vihanneksista;
- 2) muna-alan tuotteiden tuotantotavoista;
- 3) siipikarjanliha-alan tuotteiden tuotantotapaa koskevista vapaaehtoisista merkinnöistä.

59 §

Yksityisten toimijoiden käyttö apuna tarkastuksissa

Ruokavirasto voi oikeuttaa *elinvoimakeskuksen* käyttämään interventiovarastoon toimitettavien viljatuotteiden tarkastuksessa apuna viljatuotteiden interventiovarastonpitäjää tämän suostumuksella, jos tämä on tarpeen tarkastusten tarkoituksenmukaiseksi toteuttamiseksi. Interventiovarastonpitäjällä on oltava tehtävän edellyttämät riittävät tekniset ja hallinnolliset resurssit ja tämän tarkastuksessa käyttämällä henkilöstöllä tehtävän edellyttämä kokemukseen tai koulutukseen perustuva riittävä ammattitaito. Interventiovarastonpitäjän on kirjattava ja ilmoitettava Ruokavirastolle toteutettuihin tarkastuksiin liittyvät tiedot. Henkilökunnan ammattitaidosta, interventiovarastolta edellytettävistä resursseista sekä kirjattavista ja ilmoitettavista tiedoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

Laki

maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain 3 ja 3 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) 3 §:n 2 momentti ja 3 a §:n 1 ja 2 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 2 momentti laissa 1458/2009 sekä 3 a §:n 1 ja 2 momentti laissa 19/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Rahaston varoja voidaan käyttää 1 momentissa säädettyihin tarkoituksiin tarpeellisten maa- ja vesialueiden ostamiseen tai vaihtamiseen. Maa- ja vesialueita voidaan ostaa, vaihtaa ja luovuttaa käypää hintaa vastaan siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Valtio voi myydä maata velaksi enintään vuoden maksuajalla. Velaksi annettavalle kauppahinnalle tai sen osalle on hankittava vakuus. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin myynnissä noudatettavasta menettelystä, valtion myyntihintasaamisen takaisinmaksamisesta ja myyntihintasaamisen perimisestä. Hankittua omaisuutta voidaan käyttää myös muihin kuin tämän lain tarkoituksiin, milloin se sanotuun tavoin käytettynä on selvästi tarkoituksenmukaisempaa. Tällöin noudatetaan, mitä oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annetussa laissa (973/2002) säädetään. Maa- ja metsätalousministeriö tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kiinteistönmuodostamislaisissa (554/1995) tarkoitettujen toimitusmiesten esityksestä myös siirtää hallinnassaan olevaa omaisuutta käytettäväksi uusjaossa toimitusmiesten esittämällä tavalla tämän lain mukaan maansaantiin oikeutettujen tilojen koon suurentamiseksi ja jakoalueen tilussijoituksen parantamiseksi. Rahaston varoja voidaan käyttää myös muihin kuin tämän lain

Rahaston varoja voidaan käyttää 1 momentissa säädettyihin tarkoituksiin tarpeellisten maa- ja vesialueiden ostamiseen tai vaihtamiseen. *Maa- ja vesialueita voidaan ostaa, vaihtaa ja luovuttaa käypään hintaan. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset maa- ja vesialueiden ostamisesta, vaihtamisesta ja luovuttamisesta käypään hintaan.* Valtio voi myydä maata velaksi enintään vuoden maksuajalla. Velaksi annettavalle kauppahinnalle tai sen osalle on hankittava vakuus. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin myynnissä noudatettavasta menettelystä, valtion myyntihintasaamisen takaisinmaksamisesta ja myyntihintasaamisen perimisestä. Hankittua omaisuutta voidaan käyttää myös muihin kuin tämän lain tarkoituksiin, milloin se sanotuun tavoin käytettynä on selvästi tarkoituksenmukaisempaa. Tällöin noudatetaan, mitä oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annetussa laissa (973/2002) säädetään. Maa- ja metsätalousministeriö tai *elinvoimakas* voi kiinteistönmuodostamislaisissa (554/1995) tarkoitettujen toimitusmiesten esityksestä myös siirtää hallinnassaan olevaa omaisuutta käytettäväksi uusjaossa toimitusmiesten esittämällä tavalla tämän lain mukaan maansaantiin oikeutettujen tilojen koon suurentamiseksi ja jakoalueen tilussijoituksen parantamiseksi. Rahaston varoja voidaan

Voimassa oleva laki

mukaisiin tarkoituksiin sen mukaan kuin siitä erikseen lailla säädetään. Valtion talousarviossa varoja voidaan osoittaa myös muihin maatilatalouden kehittämistarkoituksiin.

Ehdotus

käyttää myös muihin kuin tämän lain mukaisiin tarkoituksiin sen mukaan kuin siitä erikseen lailla säädetään. Valtion talousarviossa varoja voidaan osoittaa myös muihin maatilatalouden kehittämistarkoituksiin.

3 a §

Rahaston varoihin kuuluvaa kiinteää omaisuutta luovutettaessa tulee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen asettaa ostajaksi ilmoittautuneet keskinäiseen etusijajärjestykseen. Etusijajärjestystä harkittaessa on erityisesti otettava huomioon muodostuvien maatilojen elinkelpoisuus ja tilusten tarkoituksenmukainen sijainti sekä hakijoiden edellytykset menestyä maatilatalouden harjoittajina. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen edellä tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Muilta osin muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Kauppakirjojen laatimisesta ja allekirjoittamisesta 3 §:n 1 momentin mukaisiin tarkoituksiin luovutetun omaisuuden osalta huolehtii valtion puolesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Ostajan on allekirjoitettava kauppakirja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen asettaman 30 vuorokauden pituisen määräajan kuluessa uhalla, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi katsoa oikeuden ostamiseen rauenneeksi.

3 a §

Rahaston varoihin kuuluvaa kiinteää omaisuutta luovutettaessa tulee *elinvoimakeskuksen* asettaa ostajaksi ilmoittautuneet keskinäiseen etusijajärjestykseen. Etusijajärjestystä harkittaessa on erityisesti otettava huomioon muodostuvien maatilojen elinkelpoisuus ja tilusten tarkoituksenmukainen sijainti sekä hakijoiden edellytykset menestyä maatilatalouden harjoittajina. *Elinvoimakeskuksen* edellä tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. *Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.*

Kauppakirjojen laatimisesta ja allekirjoittamisesta 3 §:n 1 momentin mukaisiin tarkoituksiin luovutetun omaisuuden osalta huolehtii valtion puolesta *elinvoimakeskus*. Ostajan on allekirjoitettava kauppakirja *elinvoimakeskuksen* asettaman 30 vuorokauden pituisen määräajan kuluessa uhalla, että *elinvoimakeskus* voi katsoa oikeuden ostamiseen rauenneeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

133.

Laki

merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain 5 ja 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain (690/2010) 5 §:n 1 ja 2 momentti sekä 27 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 199/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Toimivaltainen rekisterinpitäjä

Toimivaltainen rekisterinpitäjä

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on toimivaltainen rekisterinpitäjä kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueella. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää alusten rekisteröinnistä ja rekisteristä poistamisesta, myöntää 12 ja 18 §:ssä tarkoitetut rekisteröintiluvat ja tekee kalastus- ja vesiviljelyaluksiin liittyvät merkinnät rekisteriin.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa rekisteriin tallettamiensa tietojen oikeellisuudesta sekä hallinnoi rekisteritilaa ja tekee alusryhmien rekisteritilaa koskevat merkinnät rekisteriin.

Lounais-Suomen elinvoimakeskus on toimivaltainen rekisterinpitäjä kaikkien elinvoimakeskusten toimialueella. Lounais-Suomen elinvoimakeskus päättää alusten rekisteröinnistä ja rekisteristä poistamisesta, myöntää 12 ja 18 §:ssä tarkoitetut rekisteröintiluvat ja tekee kalastus- ja vesiviljelyaluksiin liittyvät merkinnät rekisteriin.

Lounais-Suomen elinvoimakeskus vastaa rekisteriin tallettamiensa tietojen oikeellisuudesta sekä hallinnoi rekisteritilaa ja tekee alusryhmien rekisteritilaa koskevat merkinnät rekisteriin.

27 §

27 §

Tietojen luovutuksesta päättäminen

Tietojen luovutuksesta päättäminen

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää kalastusalusrekisteriin merkittyjen tietojen luovuttamisesta.

Lounais-Suomen elinvoimakeskus päättää kalastusalusrekisteriin merkittyjen tietojen luovuttamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

134.

Laki

metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain (1114/2020) 13 §, 14 §:n 1 momentti ja 28 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

13 §

Ennen tukipäätöstä hankittava lausunto

Ennen tukipäätöstä hankittava lausunto

Metsäkeskuksen on pyydettävä ennen 14 §:ssä tarkoitetun tukipäätöksen tekemistä toimivaltaiselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta lausunto hakemuksesta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on lausunnossaan otettava kantaa 6 §:n 1 momentin 3–6 kohdassa säädettyjen edellytysten toteutumiseen sekä tarvittaessa 5 §:n 4 momentin asiakokonaisuuksiin ja metsitettävän alueen vesitalouteen. Jos hakemus kohdistuu kokonaisuudessaan entiselle turvetuotantoalueelle, lausunnossa ei kuitenkaan tarvitse ottaa kantaa 6 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetyn edellytyksen toteutumiseen. Lausunto on sitova.

Metsäkeskuksen on pyydettävä ennen 14 §:ssä tarkoitetun tukipäätöksen tekemistä *Lupa- ja valvontavirastolta ja* toimivaltaiselta *elinvoimakeskukselta* lausunto hakemuksesta.

Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen on lausunnossaan otettava kantaa *tehtäviensä osalta* 6 §:n 1 momentin 3–6 kohdassa säädettyjen edellytysten toteutumiseen sekä tarvittaessa 5 §:n 4 momentin asiakokonaisuuksiin ja metsitettävän alueen vesitalouteen. Jos hakemus kohdistuu kokonaisuudessaan entiselle turvetuotantoalueelle, lausunnossa ei kuitenkaan tarvitse ottaa kantaa 6 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetyn edellytyksen toteutumiseen. Lausunto on sitova.

14 §

14 §

Tukipäätös

Tukipäätös

Metsäkeskuksen on metsitystuen myöntämistä tai epäämistä koskevaa tukipäätöstä tehdessään otettava huomioon 13 §:n 2 momentissa tarkoitettu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sitova lausunto.

Metsäkeskuksen on metsitystuen myöntämistä tai epäämistä koskevaa tukipäätöstä tehdessään otettava huomioon 13 §:n 2 momentissa *tarkoitettut Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen sitovat lausunnot.*

28 §

28 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Metsäkeskuksen yhteistyö viranomaisten kanssa

Metsäkeskuksen yhteistyö viranomaisten kanssa

Tämän lain toimeenpanossa metsäkeskuksen on toimittava tarvittavassa yhteistyössä Ruokaviraston, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, Maanmittauslaitoksen, Museoviraston ja kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten kanssa.

Tämän lain toimeenpanossa metsäkeskuksen on toimittava tarvittavassa yhteistyössä Ruokaviraston, *Lupa- ja valvontaviraston*, *elinvoimakeskusten*, Maanmittauslaitoksen, Museoviraston ja kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten kanssa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

135.

Laki

Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain (1157/2005) 19 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1494/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

19 §

Valvonta

Valvonta

Maa- ja metsätalousministeriö valvoo Metsähallituksen erävalvonnan lainmukaisuutta ja asianmukaisuutta. Aluehallintovirasto valvoo toimialueellaan erävalvontaan kuuluvien toimivaltuuksien käyttöä.

Maa- ja metsätalousministeriö valvoo Metsähallituksen erävalvonnan lainmukaisuutta ja asianmukaisuutta. *Lupa- ja valvontavirasto* valvoo erävalvontaan kuuluvien toimivaltuuksien käyttöä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

136.

Laki

metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain 27 ja 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain (71/2023) 27 § ja 28 §:n 5 momentti, sellaisena kuin niistä on 28 §:n 5 momentti laissa 711/2024, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 §

27 §

Metsäkeskuksen selvittämisvelvollisuus

Metsäkeskuksen selvittämisvelvollisuus

Metsäkeskuksen tulee ennen asian ratkaisemista selvittää, kohdistuuko aiottuun toimenpiteeseen luonnonsuojelulain 16 §:stä, 5 luvusta, 47, 53, 64, 65, 77–79, 81, 85, 91–94, 104, 124 ja 125 §:stä johtuvia rajoitteita. Metsäkeskuksen tulee tarvittaessa pyytää hakemuksesta lausunto siltä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, jonka toimialueella toimenpide on tarkoitus toteuttaa. Metsäkeskus saa kuitenkin ratkaista asian ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausuntoa sen jälkeen, kun kaksi kuukautta on kulunut lausuntopyynnön lähettämisestä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen.

Metsäkeskuksen tulee ennen asian ratkaisemista selvittää, kohdistuuko aiottuun toimenpiteeseen luonnonsuojelulain 16 §:stä, 5 luvusta, 47, 53, 64, 65, 77–79, 81, 85, 91–94, 104, 124 ja 125 §:stä johtuvia rajoitteita. Metsäkeskuksen tulee tarvittaessa pyytää hakemuksesta lausunto *Lupa- ja valvontavirastolta* sekä *siltä elinvoimakeskukselta*, jonka toimialueella toimenpide on tarkoitus toteuttaa. Metsäkeskus saa kuitenkin ratkaista asian ilman *Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen* lausuntoa sen jälkeen, kun kaksi kuukautta on kulunut lausuntopyynnön lähettämisestä *Lupa- ja valvontavirastoon ja elinvoimakeskukseen*.

28 §

28 §

Eräät hakemuksen ratkaisemista ja hankehaun käynnistämistä varten tarvittavat hakijan selvitykset

Eräät hakemuksen ratkaisemista ja hankehaun käynnistämistä varten tarvittavat hakijan selvitykset

Suometsän vesiensuojelutoimenpiteiden ja piennartien tekemisen tukea koskevaa päätöstä ei saa tehdä ennen kuin metsäkeskukselle on toimitettu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tehty ojitusilmoitus ja siitä mahdollisesti annettu lausunto, jos suometsän hoitosuunnitelmaan sisältyvästä toimenpiteestä on tehtävä vesilain (587/2011) 5 luvun 6 §:n mukainen ojitusilmoitus. Myöskään yksityistien perusrannuksen tukea koskevaa päätöstä ei saa tehdä ilman mainittua selvitystä, jos kyseiseen toteuttamissuunnitelmaan sisältyvästä toimenpiteestä on tehtävä vesilain mukainen ojitusilmoitus.

Suometsän vesiensuojelutoimenpiteiden ja piennartien tekemisen tukea koskevaa päätöstä ei saa tehdä ennen kuin metsäkeskukselle on toimitettu *Lupa- ja valvontavirastolle* tehty ojitusilmoitus ja siitä mahdollisesti annettu lausunto, jos suometsän hoitosuunnitelmaan sisältyvästä toimenpiteestä on tehtävä vesilain (587/2011) 5 luvun 6 §:n mukainen ojitusilmoitus. Myöskään yksityistien perusrannuksen tukea koskevaa päätöstä ei saa tehdä ilman mainittua selvitystä, jos kyseiseen toteuttamissuunnitelmaan sisältyvästä toimenpiteestä on tehtävä vesilain mukainen ojitusilmoitus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

137.

Laki

Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain (1331/1991) 2 §:n 2 momentti, 3 § ja 4 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 2 momentti ja 3 § laissa 1467/2009 sekä 4 §:n 1 momentti laissa 598/2011, seuraavasti:

2 §

Mikäli korvauksista ei päästä sopimukseen, voidaan korvausasia saattaa hakemuksella alueellisesti toimivaltaisen aluehallintoviraston ratkaistavaksi.

2 §

Jos korvauksista ei päästä sopimukseen, voidaan korvausasia saattaa hakemuksella Lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi.

3 §

Maa- ja metsätalousministeriön määräämän elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tarkkailtava juoksutuksen aikana sen vaikutuksia saimaannorpan elinoloihin sekä kalastoon ja kalastukseen maa- ja metsätalousministeriön hyväksymällä tavalla. Tarkkailua koskeva erimielisyys voidaan saattaa 2 §:n 2 momentissa tarkoitettun aluehallintoviraston käsiteltäväksi noudattaen, mitä vesilaissa säädetään hakemusasiasta.

3 §

Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen on tarkkailtava juoksutuksen aikana sen vaikutuksia saimaannorpan elinoloihin sekä kalastoon ja kalastukseen maa- ja metsätalousministeriön hyväksymällä tavalla. Tarkkailua koskeva erimielisyys voidaan saattaa Lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi noudattaen, mitä vesilaissa säädetään hakemusasiasta.

4 §

Juoksutuksen hoitajien on pidettävä kirjaa normaalista poikkeavien juoksutusten alkamis- ja päättymisajankohdista. Edellä 3 §:ssä tarkoitetun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tiedotettava niistä noudattaen soveltuvin osin, mitä vesilain 11 luvun 22 §:ssä säädetään.

4 §

Juoksutuksen hoitajien on pidettävä kirjaa normaalista poikkeavien juoksutusten alkamis- ja päättymisajankohdista. *Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen on tiedotettava niistä noudattaen soveltuvin osin, mitä vesilain 11 luvun 22 §:ssä säädetään.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

138.

Laki

porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) 36 §:n 1 momentti, 40 §, 43 §:n 2 momentti, 46 §:n 2 momentti, 49 §:n 1 ja 3 momentti, 50 §:n 1 ja 3 momentti, 52 §:n 1 momentti, 53 §:n 1 momentti, 55 §, 57 §:n 1 momentti, 58 §, 61 §:n 3 momentti, 62 §:n 1 momentti, 63 §:n 4 momentti, 65 §:n 1—3 momentti, 73 §:n 3 momentti, 87 §:n 2 momentti, 88 §:n 1 momentti, 89 §, 93 §:n 1 momentti, 94 §:n 3 momentti, 95 §:n 1 momentin johdantokappale ja 6 momentti, 96 §:n 2 ja 4 momentti, 97 §:n 2 momentti, 101 ja 102 §, 105 §:n 1 ja 3 momentti, 109 §:n 1 ja 3, 112 §, 119 §:n 2 momentti sekä 126 §,

sellaisina kuin niistä ovat 40 §, 43 §:n 2 momentti, 57 §:n 1 momentti, 58 §, 93 §:n 1 momentti, 94 §:n 3 momentti, 95 §:n 1 momentin johdantokappale ja 6 momentti, 105 §:n 3 momentti sekä 109 §:n 1 ja 3 momentti laissa 1329/2022, 49 §:n 1 ja 3 momentti, 73 §:n 3 momentti ja 97 §:n 2 momentti laissa 1676/2015, 89 § laeissa 1676/2015 ja 1329/2022 sekä 102 § osaksi laissa 1329/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

36 §

36 §

Valtionlainan myöntämisen edellytykset

Valtionlainan myöntämisen edellytykset

Valtionlaina voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston vuosittain vahvistetun käyttösuunnitelman myöntämisvaltuuden rajoissa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää tukipäätöksellään valtionlainan enimmäismäärästä. Enimmäismäärä ei saa ylittää luotonantajan hyväksymää enimmäismäärää.

Valtionlaina voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston vuosittain vahvistetun käyttösuunnitelman myöntämisvaltuuden rajoissa. *Elinvoimakeskus* päättää tukipäätöksellään valtionlainan enimmäismäärästä. Enimmäismäärä ei saa ylittää luotonantajan hyväksymää enimmäismäärää.

40 §

40 §

Korkotukilainan koron arviointi

Korkotukilainan koron arviointi

Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on aiheutta epäillä lainan koron ylittävän 38 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun koron, se voi pyytää Ruokavirastoa arvioimaan, täyttääkö lainan korko edellä mainitussa lainkohdassa tarkoitetun edellytyksen. Luotonantajan on toimitettava Ruokavirastolle sen asiassa pyytämä selvitys.

Jos *Elinvoimakeskuksella* on aiheutta epäillä lainan koron ylittävän 38 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun koron, se voi pyytää Ruokavirastoa arvioimaan, täyttääkö lainan korko edellä mainitussa lainkohdassa tarkoitetun edellytyksen. Luotonantajan on toimitettava Ruokavirastolle sen asiassa pyytämä selvitys.

43 §

43 §

Toimenpiteen toteutusaika

Toimenpiteen toteutusaika

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaika hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitettussa määräajassa ja että määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaika voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan. Jos toimenpiteen toteuttamisen pidentämistä koskeva hakemus toimitetaan kohtuullisessa ajassa 1 momentissa tarkoitettua määräajan päättymisen jälkeen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi käsitellä näin toimitetun hakemuksen, jos määräajan noudattamatta jättäminen johtuu hakijan vakavasta terveydentilaa koskevasta muutoksesta tai muusta hakijasta riippumattomasta yllättävästä, ennalta arvaamattomasta tapahtumasta taikka muusta ylivoimaisesta esteestä.

Elinvoimakeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaika hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitettussa määräajassa ja että määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaika voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan. Jos toimenpiteen toteuttamisen pidentämistä koskeva hakemus toimitetaan kohtuullisessa ajassa 1 momentissa tarkoitettua määräajan päättymisen jälkeen, *elinvoimakeskus* voi käsitellä näin toimitetun hakemuksen, jos määräajan noudattamatta jättäminen johtuu hakijan vakavasta terveydentilaa koskevasta muutoksesta tai muusta hakijasta riippumattomasta yllättävästä, ennalta arvaamattomasta tapahtumasta taikka muusta ylivoimaisesta esteestä.

46 §

Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus

Tuen saajan on viivytyksettä ilmoitettava toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisista asemaansa, toimintaansa tai tuettavaa toimenpidettä koskevista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta tuen maksamisen edellytyksiin tai jotka voivat johtaa tuen takaisinperintään.

46 §

Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus

Tuen saajan on viivytyksettä ilmoitettava toimivaltaiselle *elinvoimakeskukselle* sellaisista asemaansa, toimintaansa tai tuettavaa toimenpidettä koskevista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta tuen maksamisen edellytyksiin tai jotka voivat johtaa tuen takaisinperintään.

49 §

Määräaika tuen hakemiselle

Tuen hakemiselle voidaan asettaa määräaika. Jos määräaika ei aseteta, tukihakemukset voidaan ratkaista tukijaksoittain. Tukihakemus on toimitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

49 §

Määräaika tuen hakemiselle

Tuen hakemiselle voidaan asettaa määräaika. Jos määräaika ei aseteta, tukihakemukset voidaan ratkaista tukijaksoittain. Tukihakemus on toimitettava *elinvoimakeskukselle*.

Voimassa oleva laki

Toimivaltainen viranomainen on Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jollei jäljempänä 119 §:ssä tai 127 §:n nojalla toisin säädetä.

50 §

Tukihakemuksen arviointi

Ennen tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pyytää muilta viranomaisilta, Paliskuntain yhdistykseltä tai saamelaiskäräjiltä lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on tarpeen tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi ennen tuen myöntämistä suorittaa tuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi tilakäynnin porotaloustilalla, luontaiselinkeinotilalla tai muussa kohteessa, jossa elinkeinonharjoittaja tai paliskunta aikoo toteuttaa investoinnin. Tilakäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Tilakäynti porotalous- ja luontaiselinkeinotilalla ei saa koskea pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyjä tiloja.

52 §

Neuvottelu saamelaiskäräjien kanssa

Saatuaan käyttöönsä vuotuiset määrärahat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on neuvoteltava saamelaiskäräjien kanssa periaatteista, joita tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten lisäksi noudatetaan tuettavista kohteista päätettäessä.

53 §

Tukipäätös

Ehdotus

Toimivaltainen viranomainen on Lapin *elinvoimakeskus*, jollei jäljempänä 119 §:ssä tai 127 §:n nojalla toisin säädetä.

50 §

Tukihakemuksen arviointi

Ennen tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemistä *elinvoimakeskus* voi pyytää muilta viranomaisilta, Paliskuntain yhdistykseltä tai saamelaiskäräjiltä lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on tarpeen tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Elinvoimakeskus voi ennen tuen myöntämistä suorittaa tuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi tilakäynnin porotaloustilalla, luontaiselinkeinotilalla tai muussa kohteessa, jossa elinkeinonharjoittaja tai paliskunta aikoo toteuttaa investoinnin. Tilakäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle. Tilakäynti porotalous- ja luontaiselinkeinotilalla ei saa koskea pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyjä tiloja.

52 §

Neuvottelu saamelaiskäräjien kanssa

Saatuaan käyttöönsä vuotuiset määrärahat *elinvoimakeskuksen* on neuvoteltava saamelaiskäräjien kanssa periaatteista, joita tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten lisäksi noudatetaan tuettavista kohteista päätettäessä.

53 §

Tukipäätös

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää tuen ja valtioneuvoston päätöksen myöntämisestä.

Elinvoimakeskus päättää tuen ja valtioneuvoston päätöksen myöntämisestä.

55 §

55 §

Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtäminen

Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtäminen

Edellä 5–9 luvussa tarkoitettua tukea koskeva tukipäätöksen mukainen oikeus tukeen voidaan siirtää toiselle 4 luvussa säädetty edellytykset täyttävälle, jos kyseisen tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Siirron saajan on haettava päätöksen mukaisen oikeuden siirtämistä 48 §:ssä tarkoitettua menettelyä noudattaen. Tukipäätöksen siirtämisestä päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Edellä 5–9 luvussa tarkoitettua tukea koskeva tukipäätöksen mukainen oikeus tukeen voidaan siirtää toiselle 4 luvussa säädetty edellytykset täyttävälle, jos kyseisen tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Siirron saajan on haettava päätöksen mukaisen oikeuden siirtämistä 48 §:ssä tarkoitettua menettelyä noudattaen. Tukipäätöksen siirtämisestä päättää *elinvoimakeskus*.

57 §

57 §

Avustusmuotoisen investointituen, asunnonrakentamistuen ja paliskunnalle aitojen kunnossapitoon myönnetyn tuen maksaminen

Avustusmuotoisen investointituen, asunnonrakentamistuen ja paliskunnalle aitojen kunnossapitoon myönnetyn tuen maksaminen

Porotalous- tai luontaiselinkeinoyritystä varten myönnetyn investointituen ja asunnonrakentamistuen sekä paliskunnan investointituen ja aitojen kunnossapitotuen maksamista haetaan noudattaen 48 §:n 1 momentissa säädettyä. Tuen maksamista koskevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä tukihakemuksen käsittelystä 48 §:ssä säädetään. Maksuhakemus voidaan tehdä myös 48 §:ssä säädetyn mukaisesti tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella. Hakemuksen jättämiselle voidaan asettaa kohtuullinen määräaika, joka lasketaan tukipäätöksen tekemisestä tai, jos kyse on tuettavan toimenpiteen viimeisestä maksuhakemuksesta, tuettavan toimenpiteen toteutuksen päättymisestä. Hakemus on toimitettava tuen myöntäneelle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Porotalous- tai luontaiselinkeinoyritystä varten myönnetyn investointituen ja asunnonrakentamistuen sekä paliskunnan investointituen ja aitojen kunnossapitotuen maksamista haetaan noudattaen 48 §:n 1 momentissa säädettyä. Tuen maksamista koskevan hakemuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä tukihakemuksen käsittelystä 48 §:ssä säädetään. Maksuhakemus voidaan tehdä myös 48 §:ssä säädetyn mukaisesti tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella. Hakemuksen jättämiselle voidaan asettaa kohtuullinen määräaika, joka lasketaan tukipäätöksen tekemisestä tai, jos kyse on tuettavan toimenpiteen viimeisestä maksuhakemuksesta, tuettavan toimenpiteen toteutuksen päättymisestä. Hakemus on toimitettava tuen myöntäneelle *elinvoimakeskukselle*.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

58 §

58 §

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Edellä 5–9 luvussa tarkoitettujen avustusten maksamisesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kokoaa myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne Ruokavirastolle. Ruokavirasto vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

Edellä 5–9 luvussa tarkoitettujen avustusten maksamisesta päättää *elinvoimakeskus*. *Elinvoimakeskus* kokoaa myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne Ruokavirastolle. Ruokavirasto vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

61 §

61 §

Nostolupa

Nostolupa

Jos kyse on nuoren elinkeinon harjoittajan aloitustuen kohteena olevasta lainasta ja tuki on myönnetty ennen elinkeinon harjoittamisen aloittamista, nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen saaja esittää selvityksen elinkeinon harjoittamisen aloittamisesta tilalla. Jos tuki on myönnetty 17 §:n 1 momentissa tarkoitettujen sitoumuksen perusteella, nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen saaja osoittaa toteuttaneensa 22 §:n 2 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden. Jos laina nostetaan kahdessa erässä, on viimeksi mainittu selvitys esitettävä toisen erän nostamista varten. Erityisestä syystä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää nostoluvan ennen toimenpiteiden toteuttamista.

Jos kyse on nuoren elinkeinon harjoittajan aloitustuen kohteena olevasta lainasta ja tuki on myönnetty ennen elinkeinon harjoittamisen aloittamista, nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen saaja esittää selvityksen elinkeinon harjoittamisen aloittamisesta tilalla. Jos tuki on myönnetty 17 §:n 1 momentissa tarkoitettujen sitoumuksen perusteella, nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen saaja osoittaa toteuttaneensa 22 §:n 2 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden. Jos laina nostetaan kahdessa erässä, on viimeksi mainittu selvitys esitettävä toisen erän nostamista varten. Erityisestä syystä *elinvoimakeskus* voi myöntää nostoluvan ennen toimenpiteiden toteuttamista.

62 §

62 §

Valtionlainan vakuus

Valtionlainan vakuus

Valtionlainalla tulee lainaa nostettaessa olla pankkitoiminnassa yleisesti käytetty vakuus, jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus erityisestä syystä myönnä vakuuden hankkimisesta vapautusta.

Valtionlainalla tulee lainaa nostettaessa olla pankkitoiminnassa yleisesti käytetty vakuus, jollei *elinvoimakeskus* erityisestä syystä myönnä vakuuden hankkimisesta vapautusta.

63 §

Valtionlainan lyhentäminen ja koron suorittaminen

Luotonantaja voi myöntää lyhennysmaksuille lykkäystä, jos tämä on tarpeen tuen saajan tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Lykkäystä voidaan myöntää enintään vuodeksi kerrallaan ja yhteensä enintään viideksi vuodeksi. Jos lykkäystä tulisi myönnettäväksi yhteensä enemmän kuin kolme vuotta, luotonantajan on pyydettävä lykkäykseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Lykkäyksen johdosta laina-aikaa voidaan pidentää 36 §:n 2 momentin 1 kohdassa ja 38 §:n 1 kohdassa säädetyn enimmäisajan rajoissa tai jäljellä olevia lyhennysmaksuja korottaa.

63 §

Valtionlainan lyhentäminen ja koron suorittaminen

Luotonantaja voi myöntää lyhennysmaksuille lykkäystä, jos tämä on tarpeen tuen saajan tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Lykkäystä voidaan myöntää enintään vuodeksi kerrallaan ja yhteensä enintään viideksi vuodeksi. Jos lykkäystä tulisi myönnettäväksi yhteensä enemmän kuin kolme vuotta, luotonantajan on pyydettävä lykkäykseen *elinvoimakeskuksen* lupa. Lykkäyksen johdosta laina-aikaa voidaan pidentää 36 §:n 2 momentin 1 kohdassa ja 38 §:n 1 kohdassa säädetyn enimmäisajan rajoissa tai jäljellä olevia lyhennysmaksuja korottaa.

65 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Valtionlaina tai tuen kohteena oleva muu laina saadaan siirtää toiselle hyväksytylle luotonantajalle. Laina saadaan siirtää toiselle tuen saajalle, jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tämän hyväksyy 55 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä.

Valtionlainan ehtoja ei saa muuttaa ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa.

Tuen kohteena olevan muun lainan ehtoja saadaan muuttaa edellyttäen, ettei tällä ole vaikutusta tuen myöntämisen edellytysten tai ehtojen täyttämiseen taikka valtion asemaan takaajana. Muussa tapauksessa tuen saajan on hankittava lainan ehtojen muuttamiseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Jollei korkotukilainaan kohdistu valtioneuvoston päätös, laina saadaan siirtää ja sen ehtoja muuttaa rajoituksetta sen jälkeen, kun korkotuen maksaminen on päättynyt.

65 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Valtionlaina tai tuen kohteena oleva muu laina saadaan siirtää toiselle hyväksytylle luotonantajalle. Laina saadaan siirtää toiselle tuen saajalle, jos *elinvoimakeskus* tämän hyväksyy 55 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä.

Valtionlainan ehtoja ei saa muuttaa ilman *elinvoimakeskuksen* lupaa.

Tuen kohteena olevan muun lainan ehtoja saadaan muuttaa edellyttäen, ettei tällä ole vaikutusta tuen myöntämisen edellytysten tai ehtojen täyttämiseen taikka valtion asemaan takaajana. Muussa tapauksessa tuen saajan on hankittava lainan ehtojen muuttamiseen *elinvoimakeskuksen* lupa. Jollei korkotukilainaan kohdistu valtioneuvoston päätös, laina saadaan siirtää ja sen ehtoja muuttaa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

rajoituksetta sen jälkeen, kun korkotuen maksaminen on päättynyt.

73 §

73 §

Valtionvastuu

Valtionvastuu

Valtionlainan vakuutena olevan omaisuuden vapaaehtoinen rahaksi muuttaminen lainan takaisinperintää vaarantavalla tavalla saadaan tehdä vain elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen suostumuksella.

Valtionlainan vakuutena olevan omaisuuden vapaaehtoinen rahaksi muuttaminen lainan takaisinperintää vaarantavalla tavalla saadaan tehdä vain *elinvoimakeskuksen* suostumuksella.

87 §

87 §

Erityiset etuudet

Erityiset etuudet

Edellytyksenä 1 momentissa tarkoitetun etuuden käyttämiselle on, että Metsähallitus päätöksellään myöntää siihen hakemuksesta luvan. Lupa voidaan antaa vain, jos asianomaisen rakennuksen sijoittamista tai maan käyttämistä on pidettävä porotalouden tai muun luontaiselinkeinon harjoittamisen kannalta välttämättömänä. Ennen luvan antamista Metsähallituksen on pyydettävä tukikohdan tarpeellisuudesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja porotaloutta varten tarvittavasta tukikohdasta sen paliskunnan lausunto, jonka alueelle se on tarkoitus sijoittaa. Lisäksi porotaloutta varten tarvittavasta tukikohdasta on pyydettävä saamelaiskäräjien lausunto, jos tukikohta on tarkoitus sijoittaa saamelaisalueelle. Lupa voidaan vastaavaa menettelyä noudattaen siirtää henkilölle, jolle luontaiselinkeinotilan hallinta on siirtynyt ja joka täyttää luvan myöntämisen edellytykset. Metsähallituksen päätöksessä on mainittava myös etuuteen sisältyvän tuen määrä, jos tuen määrästä 3 momentin nojalla säädetään.

Edellytyksenä 1 momentissa tarkoitetun etuuden käyttämiselle on, että Metsähallitus päätöksellään myöntää siihen hakemuksesta luvan. Lupa voidaan antaa vain, jos asianomaisen rakennuksen sijoittamista tai maan käyttämistä on pidettävä porotalouden tai muun luontaiselinkeinon harjoittamisen kannalta välttämättömänä. Ennen luvan antamista Metsähallituksen on pyydettävä tukikohdan tarpeellisuudesta *elinvoimakeskuksen* ja porotaloutta varten tarvittavasta tukikohdasta sen paliskunnan lausunto, jonka alueelle se on tarkoitus sijoittaa. Lisäksi porotaloutta varten tarvittavasta tukikohdasta on pyydettävä saamelaiskäräjien lausunto, jos tukikohta on tarkoitus sijoittaa saamelaisalueelle. Lupa voidaan vastaavaa menettelyä noudattaen siirtää henkilölle, jolle luontaiselinkeinotilan hallinta on siirtynyt ja joka täyttää luvan myöntämisen edellytykset. Metsähallituksen päätöksessä on mainittava myös etuuteen sisältyvän tuen määrä, jos tuen määrästä 3 momentin nojalla säädetään.

88 §

88 §

*Erityisen etuuden peruuttaminen**Erityisen etuuden peruuttaminen*

Metsähallitus voi, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen annettua asiasta lausunnon, peruuttaa myönnetyn erityisen etuuden, jos etuutta ei voida pitää porotalouden tai muun luontaiselinkeinon harjoittamisen kannalta enää perusteltuna.

Metsähallitus voi, *elinvoimakeskuksen* annettua asiasta lausunnon, peruuttaa myönnetyn erityisen etuuden, jos etuutta ei voida pitää porotalouden tai muun luontaiselinkeinon harjoittamisen kannalta enää perusteltuna.

89 §

89 §

*Liiketoimintasuunnitelman seuranta**Liiketoimintasuunnitelman seuranta*

Tuen saajan on esitettävä liiketoimintasuunnitelmaan sisältyvien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista koskevat selvitykset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettujen selvitysten sisällöstä. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset selvitysten esitystavasta sekä niiden toimittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Tuen saajan on esitettävä liiketoimintasuunnitelmaan sisältyvien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista koskevat selvitykset *elinvoimakeskukselle*.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettujen selvitysten sisällöstä. Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset selvitysten esitystavasta sekä niiden toimittamisesta *elinvoimakeskukselle*.

93 §

93 §

*Tarkastusoikeus**Tarkastusoikeus*

Maa- ja metsätalousministeriö ja Ruokavirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, maksajiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella. Mainituilla viranomaisilla on tiedonsaantioikeus salassapitosäännöksistä riippumatta.

Maa- ja metsätalousministeriö ja Ruokavirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, maksajiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta *elinvoimakeskuksella*. Mainituilla viranomaisilla on tiedonsaantioikeus salassapitosäännöksistä riippumatta.

94 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastuksesta on laadittava tarkastuskertomus, joka toimitetaan viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Ruokavirastolle.

94 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastuksesta on laadittava tarkastuskertomus, joka toimitetaan viipymättä *elinvoimakeskukselle* sekä Ruokavirastolle.

95 §

Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on velvollinen lopettamaan 5–8 luvussa tarkoitetun tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

Takaisinperittäväksi määrätty tuki on maksettava takaisin viimeistään vuoden kuluessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä.

95 §

Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Elinvoimakeskus on velvollinen lopettamaan 5–8 luvussa tarkoitetun tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

Takaisinperittäväksi määrätty tuki on maksettava takaisin viimeistään vuoden kuluessa *elinvoimakeskuksen* päätöksestä.

96 §

Valtionlainan määrääminen irtisanottavaksi

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myös määrätä luotonantajan irtisanomaan valtionlainan, jos jokin 95 §:n 1 momentissa säädettyistä edellytyksistä täyttyy.

Irtisanottavaksi määrätty valtionlaina on maksettava takaisin enintään kahdessa erässä viimeistään puolen vuoden kuluessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä.

96 §

Valtionlainan määrääminen irtisanottavaksi

Elinvoimakeskus voi myös määrätä luotonantajan irtisanomaan valtionlainan, jos jokin 95 §:n 1 momentissa säädettyistä edellytyksistä täyttyy.

Irtisanottavaksi määrätty valtionlaina on maksettava takaisin enintään kahdessa erässä viimeistään puolen vuoden kuluessa *elinvoimakeskuksen* päätöksestä.

97 §

Tuen saajan ilmoitusvelvollisuus ja ennakkotieto

97 §

Tuen saajan ilmoitusvelvollisuus ja ennakkotieto

Tuen saajalle voidaan pyynnöstä antaa sitova ennakkotieto siitä, aiheuttaako suunniteltu toimenpide, joka koskee 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumusta, liiketoimintasuunnitelmaa, harjoitettua elinkeinoa tai tuen kohteena olleen omaisuuden muutosta tai luovutusta, 95 §:n 1 momentissa tai 96 §:ssä tarkoitettua seuraamuksen. Hakemuksessa on ilmoitettava yksilöitynä kysymys, josta ennakkotietoa haetaan, ja esitettävä asian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys. Ennakkotietoa koskeva elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös on voimassa vuoden sen antamisesta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei voi poiketa antamastaan ennakkotiedosta, jollei hakija ole toteuttanut toimenpidettään olennaisesti toisin kuin on ennakkotietoa koskevassa hakemuksessaan esittänyt tai jos hakija on esittänyt ennakkotiedon saamiseksi olennaisesti virheellisen tai puutteellisen tiedon.

Tuen saajalle voidaan pyynnöstä antaa sitova ennakkotieto siitä, aiheuttaako suunniteltu toimenpide, joka koskee 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumusta, liiketoimintasuunnitelmaa, harjoitettua elinkeinoa tai tuen kohteena olleen omaisuuden muutosta tai luovutusta, 95 §:n 1 momentissa tai 96 §:ssä tarkoitettua seuraamuksen. Hakemuksessa on ilmoitettava yksilöitynä kysymys, josta ennakkotietoa haetaan, ja esitettävä asian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys. Ennakkotietoa koskeva *elinvoimakeskuksen* päätös on voimassa vuoden sen antamisesta. *Elinvoimakeskus* voi poiketa antamastaan ennakkotiedosta, vain jos hakija on toteuttanut toimenpidettään olennaisesti toisin kuin on ennakkotietoa koskevassa hakemuksessaan esittänyt tai jos hakija on esittänyt ennakkotiedon saamiseksi olennaisesti virheellisen tai puutteellisen tiedon.

101 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden tai kalastuksen rakennetukia koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

102 §

Takaisinperintää ja maksamisen lopettamista koskeva päätös

101 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Elinvoimakeskus voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin kokonaan tai osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden tai kalastuksen rakennetukia koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

102 §

Takaisinperintää ja maksamisen lopettamista koskeva päätös

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen lopettamisesta sekä valtionlainan määräämisestä irtisanottavaksi päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä tai irtisanottava määrä, 99 §:ssä tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sai tiedon 95 §:ssä säädetystä perusteesta, ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta. Valtionlainaan liittyvä tuki katsotaan käytetyksi, kun viimeinen lainan korkoon liittyvä tukierä on tullut käytetyksi.

105

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan on ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tuen kohteena olevan lainan siirtämisestä toiselle luotonantajalle sekä sellaisista 65 §:n 3 momentissa tarkoitetuista lainan ehtojen muutoksista, jotka eivät edellytä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa.

Luotonantajalla ja keskusrahallaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

109 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Elinvoimakeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen lopettamisesta sekä valtionlainan määräämisestä irtisanottavaksi päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä tai irtisanottava määrä, 99 §:ssä tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun *elinvoimakeskus* sai tiedon 95 §:ssä säädetystä perusteesta, ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta. Valtionlainaan liittyvä tuki katsotaan käytetyksi, kun viimeinen lainan korkoon liittyvä tukierä on tullut käytetyksi.

105 §

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan on ilmoitettava *elinvoimakeskukselle* tuen kohteena olevan lainan siirtämisestä toiselle luotonantajalle sekä sellaisista 65 §:n 3 momentissa tarkoitetuista lainan ehtojen muutoksista, jotka eivät edellytä *elinvoimakeskuksen* lupaa.

Luotonantajalla ja keskusrahallaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle sekä *elinvoimakeskukselle* sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

109 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän terveydentilaa, taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä *elinvoimakeskuksella* on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän terveydentilaa, taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle ja julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle sellaisia tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle, julkista hallintotehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolle sekä *elinvoimakeskuksella* on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle ja julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan unionin toimielimelle sellaisia tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle, julkista hallintotehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

112 §

Varojen alueellinen kohdentaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun myöntämisvaltuuden tai määrärahan suuntaamisesta tässä laissa tarkoitettuihin tukiin ja päättää niiden osoittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen käyttöön.

119 §

Aikaisemman lainsäädännön soveltaminen

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain, porotalouslain ja

112 §

Varojen alueellinen kohdentaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun myöntämisvaltuuden tai määrärahan suuntaamisesta tässä laissa tarkoitettuihin tukiin ja päättää niiden osoittamisesta *elinvoimakeskuksen* käyttöön.

119 §

Aikaisemman lainsäädännön soveltaminen

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain, porotalouslain ja

Voimassa oleva laki

luontaiselinkeinolain sekä muun ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen lainsäädännön täytäntöönpanon osalta sekä mainitun lainsäädännön nojalla syntyneen valtion, kunnan ja luottolaitoksen saamisen osalta noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja niiden mukaisia sopimusehtoja, kuitenkin niin, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivaltaan kuuluneen asian käsittelee ja ratkaisee Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

126 §

Eräät aikaisemman lainsäädännön mukaiset toimenpiteet ja oikeussuhteet

Porotilalain, luontaiselinkeinolain ja porotalouslain säännöksiä noudatetaan niiden asioiden osalta, jotka liittyvät mainittujen lakien täytäntöönpanoon ja joista ei tässä laissa säädetä toisin. Sanottu koskee myös maksuhelpotuksia sekä tilojen rajoituksia. Valtion saamisten siirtäminen, valtion saamisten sekä avustusten takaisin periminen, tilan tai sen osan rajoituksista ja panttivastuusta vapauttaminen, luovutuslupien myöntäminen sekä maksuhelpotusten myöntäminen valtion saamisten osalta kuuluu kuitenkin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivaltaan. Maa- ja metsätalousministeriön myöntämän avustuksen perii kuitenkin takaisin tuen myöntänyt ministeriö. Mainittuja lakeja noudatetaan soveltuvin osin myös lainojen osalta. Maksuhelpotukset ja lainojen siirrot ratkaisee kuitenkin lainan myöntänyt luottolaitos, jonka tulee tällöin noudattaa, mitä ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleessa lainsäädännössä on säädetty.

Ehdotus

luontaiselinkeinolain sekä muun ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen lainsäädännön täytäntöönpanon osalta sekä mainitun lainsäädännön nojalla syntyneen valtion, kunnan ja luottolaitoksen saamisen osalta noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja niiden mukaisia sopimusehtoja, kuitenkin niin, että *elinvoimakeskuksen* toimivaltaan kuuluneen asian käsittelee ja ratkaisee Lapin *elinvoimakeskus*.

126 §

Eräät aikaisemman lainsäädännön mukaiset toimenpiteet ja oikeussuhteet

Porotilalain, luontaiselinkeinolain ja porotalouslain säännöksiä noudatetaan niiden asioiden osalta, jotka liittyvät mainittujen lakien täytäntöönpanoon ja joista ei tässä laissa säädetä toisin. Sanottu koskee myös maksuhelpotuksia sekä tilojen rajoituksia. Valtion saamisten siirtäminen, valtion saamisten sekä avustusten takaisin periminen, tilan tai sen osan rajoituksista ja panttivastuusta vapauttaminen, luovutuslupien myöntäminen sekä maksuhelpotusten myöntäminen valtion saamisten osalta kuuluu kuitenkin *elinvoimakeskuksen* toimivaltaan. Maa- ja metsätalousministeriön myöntämän avustuksen perii kuitenkin takaisin tuen myöntänyt ministeriö. Mainittuja lakeja noudatetaan soveltuvin osin myös lainojen osalta. Maksuhelpotukset ja lainojen siirrot ratkaisee kuitenkin lainan myöntänyt luottolaitos, jonka tulee tällöin noudattaa, mitä ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleessa lainsäädännössä on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

139.

Laki

porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään
muutetaan porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain (987/2011) 6 §:n 1 ja 2 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 momentti, 14 a §:n 2 momentti ja 15 §, sellaisena kuin niistä on 14 a §:n 2 momentti laissa 43/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Vahingon toteaminen

Vahingon toteaminen

Porotalouden harjoittajalle aiheutuneen vahingon arvioi kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen. Jos vahinko ja sen määrä on ilmeinen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi luopua arvion vaatimisesta.

Paliskunnalle aiheutuneen vahingon arvioi kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Porotalouden harjoittajalle aiheutuneen vahingon arvioi kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen. Jos vahinko ja sen määrä on ilmeinen, *elinvoimakeskus* voi luopua arvion vaatimisesta.

Paliskunnalle aiheutuneen vahingon arvioi kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen tai *elinvoimakeskus*.

11 §

11 §

Korvauksen hakeminen

Korvauksen hakeminen

Korvausta on haettava kirjallisesti Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Hakijan on allekirjoitettava hakemus.

Korvausta on haettava kirjallisesti Lapin *elinvoimakeskukselta*. Hakijan on allekirjoitettava hakemus.

12 §

12 §

Päätös korvauksesta

Päätös korvauksesta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen korvauksen maksamisesta. Jos paliskunnalle aiheutuneen vahingon on arvioinut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, päätöksen korvauksen maksamisesta tekee Maaseutuvirasto.

Elinvoimakeskus tekee päätöksen korvauksen maksamisesta. Jos paliskunnalle aiheutuneen vahingon on arvioinut *elinvoimakeskus*, päätöksen korvauksen maksamisesta tekee Ruokavirasto.

14 a §

14 a §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen
sekä Ruokaviraston päätökseen saa vaatia
oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään
hallintolaissa

Elinvoimakeskuksen sekä Ruokaviraston
pätökseen saa vaatia oikaisua.
Oikaisuvaatimuksesta säädetään
hallintolaissa .

15 §

15 §

*Korvauksen maksun keskeyttäminen ja
korvauksen takaisinperintä*

*Korvauksen maksun keskeyttäminen ja
korvauksen takaisinperintä*

Päätöksen korvauksen maksun
keskeyttämisestä ja korvauksen
takaisinperimisestä tekee elinkeino-, liikenne-
ja ympäristökeskus. Päätöksellä vahvistetaan
takaisinperittävä määrä, korkolain (633/1982)
3 §:ssä tarkoitettu korko, niiden
suorittamiselle asetettava eräpäivä sekä
korkolain 4 §:ssä tarkoitettu viivästyskorko.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä
ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun
elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sai
tiedon valtionavustuslain 21 tai 22 §:ssä
säädetystä perusteesta ja viimeistään
kymmenen vuoden kuluttua korvauksen
viimeisen erän maksamisesta.

Päätöksen korvauksen maksun
keskeyttämisestä ja korvauksen
takaisinperimisestä tekee *elinvoimakeskus*.
Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä
määrä, korkolain (633/1982) 3 §:ssä
tarkoitettu korko, niiden suorittamiselle
asetettava eräpäivä sekä mainitun lain 4 §:ssä
tarkoitettu viivästyskorko.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä
ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun
elinvoimakeskus sai tiedon valtionavustuslain
21 tai 22 §:ssä säädetystä perusteesta ja
viimeistään kymmenen vuoden kuluttua
korvauksen viimeisen erän maksamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
.

139.

Laki

ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain (560/2021) 5 §:n 1 momentti

seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Rekistereihin liittyvät vastuut

Rekistereihin liittyvät vastuut

Ruokavirasto, *aluehallintovirasto*, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunta ovat ruokahallinnon tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä. Ruokavirasto vastaa rekisterien yleisestä toiminnasta ja käytettävyydestä, tietojen eheydestä, suojaamisesta ja säilyttämisestä sekä rekistereihin liittyvien palvelujen teknisestä toteuttamisesta.

Ruokavirasto, *elinvoimakeskus* sekä kunta ovat ruokahallinnon tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä. Ruokavirasto vastaa rekisterien yleisestä toiminnasta ja käytettävyydestä, tietojen eheydestä, suojaamisesta ja säilyttämisestä sekä rekistereihin liittyvien palvelujen teknisestä toteuttamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

140.

Laki

Ruokavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Ruokavirastosta annetun lain (371/2018) 1 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Toimiala

Toimiala

Elintarvikkeiden ja maa- ja metsätalouden tuotantopanosten turvallisuuden ja laadun, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kasvinterveyden edistämistä, valvontaa ja tutkimusta sekä Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten toimenpiteiden, unionin rahoittamien maaseudun kehittämistoimien ja näitä täydentävien kansallisten toimenpiteiden

Elintarvikkeiden ja maa- ja metsätalouden tuotantopanosten turvallisuuden ja laadun, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kasvinterveyden edistämistä, valvontaa ja tutkimusta, *poronhoidon valvontaa* sekä Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten toimenpiteiden, unionin rahoittamien maaseudun kehittämistoimien ja näitä

Voimassa oleva laki

toimeenpanotehtäviä varten on Ruokavirasto. Virasto on maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla.

Ehdotus

täydentävien kansallisten toimenpiteiden toimeenpanotehtäviä varten on Ruokavirasto. Virasto on maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Muualla laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella aluehallintovirastoon tarkoitetaan lain voimaan tultua Ruokavirastoa, jos viittauksessa tarkoitettut tehtävät liittyvät Ruokavirastosta annetun lain (371/2018) 1 ja 2 §:ssä tai muualla laissa virastolle säädettyihin tehtäviin.

Aluehallintovirastojen ennen tämän lain voimaantuloa myöntämä lupa, tekemä päätös tai rekisteröinti sekä aluehallintovirastoille tehty ilmoitus jää voimaan siinä muodossa, kun se on tämän lain voimaantullessa.

Aluehallintovirastosta siirtyviä 1 ja 2 §:ssä tarkoitettuja tai muualla laissa Ruokavirastolle säädettyjä tehtäviä koskevat arkistot, rekisterit ja tietoaineistot sekä vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan Ruokavirastolle.

Edellä 3 momentissa tarkoitettut sopimukset ja sitoumukset siirtyvät Ruokavirastolle kuitenkin vain, jollei niiden sisällöstä muuta johdu.

Virkamiesten asemasta säädetään valtion virkamieslain (750/1994) 5 a—5 c §:ssä.

142.

Laki

saariston kehityksen edistämisestä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan saariston kehityksen edistämisestä annetun lain (494/1981) 12 §:n 2 ja 3 momenttia sellaisina kuin ne ovat laissa 1630/2015 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

Ympäristönhoitoavustus

Ympäristönhoitoavustus

Avustuksen myöntää hakemuksesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Ympäristöministeriö vahvistaa saaristoasiain neuvottelukuntaa kuultuaan käyttöperusteet sekä alueelliset avustuskiintiöt sen jälkeen, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ovat toimittaneet ministeriölle yhteenvedot hakemuksista.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa avustuksen maksamista, valvontaa ja takaisinperintää koskevat valtion-avustuslain (688/2001) 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät. Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lisäksi valtionavustuslain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä.

Avustuksen myöntää hakemuksesta elinvoimakeskus. Ympäristöministeriö vahvistaa saaristoasiain neuvottelukuntaa kuultuaan käyttöperusteet sekä alueelliset avustuskiintiöt sen jälkeen, kun *elinvoimakeskukset* ovat toimittaneet ministeriölle yhteenvedot hakemuksista.

Elinvoimakeskus sekä *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus* hoitaa avustuksen maksamista, valvontaa ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain (688/2001) 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät. Lisäksi *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus* hoitaa elinvoimakeskuksen lisäksi valtionavustuslain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

143.

Laki

Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Suomen ja Ruotsin välillä tehdyn rajajokisopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta, sopimuksen soveltamisesta ja eräiden lakien kumoamisesta annetun lain (722/2010) 2 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §
Rajajokisopimuksen 6 artiklassa tarkoitettuna sopimuspuolen nimeämänä viranomaisena ja 17 artiklassa tarkoitettuna valvontaviranomaisena toimii Suomessa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

2 §
Rajajokisopimuksen 6 artiklassa tarkoitettuna sopimuspuolen nimeämänä viranomaisena ja 17 artiklassa tarkoitettuna valvontaviranomaisena toimii Suomessa *Lapin elinvoimakeskus*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

144.

Laki

Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 6 ja 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) 6 §:n 2 momentin 1 kohta ja 9 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 1421/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Maakunnallinen metsäneuvosto ja sen tehtävät

6 §

Maakunnallinen metsäneuvosto ja sen tehtävät

Metsäneuvoston tehtävänä on:
1) tehdä esitys metsäkeskuksen johtokunnalle metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön, maakunnan liittojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategisen yhteistyön linjoista sekä antaa vuosittain arvio johtokunnalle metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön

Metsäneuvoston tehtävänä on:
1) tehdä esitys metsäkeskuksen johtokunnalle metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön, maakunnan liittojen, *Lupa- ja valvontaviraston* ja *elinvoimakeskusten* strategisen yhteistyön linjoista sekä antaa vuosittain arvio johtokunnalle metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön

Voimassa oleva laki

Ehdotus

keskeisten tehtävien toteutumisesta ja kehittämistarpeista maakunnassa;

keskeisten tehtävien toteutumisesta ja kehittämistarpeista maakunnassa;

9 §

9 §

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävät

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävät

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävänä on:

Metsäkeskuksen johtokunnan tehtävänä on:

3) päättää metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön, maakunnan liittojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten strategisen yhteistyön valtakunnallisista linjoista;

3) päättää metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikön, maakunnan liittojen, *Lupa- ja valvontaviraston* ja *elinvoimakeskusten* strategisen yhteistyön valtakunnallisista linjoista;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

145.

Laki

tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain (497/2013) 8 §:n 1 ja 2 momentti, 10 §:n 2 ja 3 momentti, 21 §:n 1 ja 2 momentti, 23 §, 27 §:n 2 momentin johdantokappale ja 4 momentti, 28 §:n 3 momentti, 29 §:n 2 ja 3 momentti, 29 a §:n 1 momentti, 30 §:n 1 momentti, 31 §:n 1 ja 2 momentti, 33 ja 35 §, 36 §:n otsikko ja johdantokappale, 38 §:n 1 momentti, 40 §:n 2 momentti, 45 §:n 2 momentin johdantokappale, 46 §:n 1 ja 3 momentti, 48 ja 49 §, 50 §:n 1 momentti ja 53 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 28 §:n 3 momentti, 29 a §:n 1 momentti, 30 §:n 1 momentti, 36 §:n otsikko ja johdantokappale ja 49 § laissa 912/2020, 45 §:n 2 momentin johdantokappale laissa 567/2021, 46 §:n 3 momentti laissa 71/2019 ja 48 § osaksi laissa 912/2020, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Henkilöstön koulutus- ja pätevyysvaatimukset

Henkilöstön koulutus- ja pätevyysvaatimukset

Hankkeen saa suunnitella tarkoitukseen soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö, joka on lisäksi suorittanut yliopiston tai korkeakoulun opetusohjelman mukaiset tai Etelä-Suomen aluehallintovirasto hyväksymät eläinten käyttöä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin koskevat opinnot.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto hyväksyy hakemuksesta henkilön, joka on muualla kuin Suomessa suorittanut tarvittavat opinnot, päteväksi suunnittelemaan hankkeita Suomessa. Hyväksymisen edellytyksenä on, että suoritettavat opinnot vastaavat sisällöltään 1 momentissa tarkoitettuja opintoja.

Hankkeen saa suunnitella tarkoitukseen soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö, joka on lisäksi suorittanut yliopiston tai korkeakoulun opetusohjelman mukaiset tai *Ruokaviraston* hyväksymät eläinten käyttöä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin koskevat opinnot.

Ruokavirasto hyväksyy hakemuksesta henkilön, joka on muualla kuin Suomessa suorittanut tarvittavat opinnot, päteväksi suunnittelemaan hankkeita Suomessa. Hyväksymisen edellytyksenä on, että suoritettavat opinnot vastaavat sisällöltään 1 momentissa tarkoitettuja opintoja.

10 §

10 §

Eläimiä koskeva kirjanpito ja tilastot

Eläimiä koskeva kirjanpito ja tilastot

Toiminnanharjoittajan on pyydettyessä laadittava tilasto 1 momentin 1 ja 4 kohdassa tarkoitetuista tiedoista ja toimitettava se Etelä-Suomen aluehallintovirastolle.

Toiminnanharjoittajan, joka on käyttäjä, on lisäksi pidettävä kirjaa toteutettavista hankkeista ja laadittava tilasto niihin käytetyistä eläimistä sekä niille tehtyjen toimenpiteiden tosiasiallisesta vakavuudesta. Tilasto on toimitettava vuosittain Etelä-Suomen aluehallintovirastolle kolmen kuukauden kuluessa kalenterivuoden päättymisestä.

Toiminnanharjoittajan on pyydettyessä laadittava tilasto 1 momentin 1 ja 4 kohdassa tarkoitetuista tiedoista ja toimitettava se *Ruokavirastolle*.

Toiminnanharjoittajan, joka on käyttäjä, on lisäksi pidettävä kirjaa toteutettavista hankkeista ja laadittava tilasto niihin käytetyistä eläimistä sekä niille tehtyjen toimenpiteiden tosiasiallisesta vakavuudesta. Tilasto on toimitettava vuosittain *Ruokavirastolle* kolmen kuukauden kuluessa kalenterivuoden päättymisestä.

21 §

21 §

Toimintalupa ja sen hakeminen

Toimintalupa ja sen hakeminen

Toiminnanharjoittajalla on oltava Etelä-Suomen aluehallintoviraston tai Itä-Suomen

Toiminnanharjoittajalla on oltava *Ruokaviraston* lupa toiminnan harjoittamiseen (*toimintalupa*).

aluehallintoviraston lupa toiminnan harjoittamiseen (*toimintalupa*).

Toimintalupaa on haettava Etelä-Suomen aluehallintovirastolta, jos luvan hakijan kotipaikka on Etelä-Suomen, Lounais-Suomen tai Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella, ja Itä-Suomen aluehallintovirastolta, jos luvan hakijan kotipaikka on Itä-Suomen, Pohjois-Suomen tai Lapin aluehallintoviraston toimialueella.

Toimintalupaa on haettava *Ruokavirastolta*.

23 §

Muutokset henkilöstössä ja toiminnassa

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava 7 §:n 2—4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vaihtumisesta toimintaluvan myöntäneelle aluehallintovirastolle. Käyttäjän on viipymättä ilmoitettava 25 §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vaihtumisesta Etelä-Suomen aluehallintovirastolle.

Toimintalupaa on haettava uudelleen, jos toimintaa tai laitoksen rakennetta muutetaan merkittävästi tavalla, joka voi vaikuttaa haitallisesti eläinten hyvinvointiin. Toiminnan lopettamisesta on viipymättä ilmoitettava luvan myöntäneelle aluehallintovirastolle.

27 §

Hankeluvan muuttaminen

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, Etelä-Suomen aluehallintovirasto voi myöntää luvan hanketta koskeviin vähäisiin muutoksiin, jos:

Etelä-Suomen aluehallintoviraston on ilmoitettava hankelupalautakunnalle lupaa koskevista muutoksista.

23 §

Muutokset henkilöstössä ja toiminnassa

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava 7 §:n 2, 3 ja 5 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vaihtumisesta *Ruokavirastolle*. Käyttäjän on viipymättä ilmoitettava 25 §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vaihtumisesta *Ruokavirastolle*.

Toimintalupaa on haettava uudelleen, jos toimintaa tai laitoksen rakennetta muutetaan merkittävästi tavalla, joka voi vaikuttaa haitallisesti eläinten hyvinvointiin. Toiminnan lopettamisesta on viipymättä ilmoitettava *Ruokavirastolle*.

27 §

Hankeluvan muuttaminen

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, *Ruokavirasto* voi myöntää luvan hanketta koskeviin vähäisiin muutoksiin, jos:

Ruokavirasto aluehallintoviraston on ilmoitettava hankelupalautakunnalle lupaa koskevista muutoksista.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

28 §

Hankkeessa käytetyn tai siihen tarkoitetun eläimen vapauttaminen, luovuttaminen ja palauttaminen

Ennen eläimen luontoon vapauttamista koskevan asian ratkaisemista lupahakemuksesta on tarvittaessa pyydettyä sen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto, jonka toimialueella eläin on tarkoitus vapauttaa luontoon. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulee tarvittaessa kuulla asiasta muita viranomaisia.

28 §

Hankkeessa käytetyn tai siihen tarkoitetun eläimen vapauttaminen, luovuttaminen ja palauttaminen

Ennen eläimen luontoon vapauttamista koskevan asian ratkaisemista lupahakemuksesta on tarvittaessa pyydettyä sen *elinvoimakeskuksen* lausunto, jonka toimialueella eläin on tarkoitus vapauttaa luontoon. *Elinvoimakeskuksen* tulee tarvittaessa kuulla asiasta muita viranomaisia.

29 §

Takautuva arviointi

Etelä-Suomen aluehallintovirasto tekee hankkeiden takautuvan arvioinnin. Hankeluvan haltijan on kolmen kuukauden kuluessa hankkeen päättymisestä toimitettava virastolle takautuvaa arviointia varten tarvittavat tiedot.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tulee toimittaa 1 momentissa tarkoitetut takautuvan arvioinnin tulokset tiedoksi hankeluvan haltijalle ja hankelupalautakunnalle.

29 §

Takautuva arviointi

Ruokavirasto tekee hankkeiden takautuvan arvioinnin. Hankeluvan haltijan on kolmen kuukauden kuluessa hankkeen päättymisestä toimitettava virastolle takautuvaa arviointia varten tarvittavat tiedot.

Ruokaviraston tulee toimittaa 1 momentissa tarkoitetut takautuvan arvioinnin tulokset tiedoksi hankeluvan haltijalle ja hankelupalautakunnalle.

29 a §

Hanketta koskevien asiakirjojen säilyttäminen

Hankelupalautakunnan asettaa valtioneuvosto maa- ja metsätalousministeriön esityksestä viideksi vuodeksi kerrallaan. Lautakuntaan kuuluu puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä 16 muuta jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Lautakunnan kokoonpanossa tulee ottaa huomioon maan eri osien tasapuolinen edustus tässä laissa tarkoitetun

29 a §

Hanketta koskevien asiakirjojen säilyttäminen

Hankelupalautakunnan asettaa valtioneuvosto maa- ja metsätalousministeriön esityksestä viideksi vuodeksi kerrallaan. Lautakuntaan kuuluu puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä 16 muuta jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Lautakunnan kokoonpanossa tulee ottaa huomioon maan eri osien tasapuolinen edustus tässä laissa tarkoitetun

Voimassa oleva laki

toiminnan harjoittamisen kannalta.
Lautakunta toimii Etelä-Suomen
aluehallintoviraston yhteydessä.

30 §

*Hankelupalautakunnan asettaminen ja
kokoontulo*

Hankelupalautakunnan asettaa
valtionneuvosto maa- ja
metsätalousministeriön esityksestä viideksi
vuodeksi kerrallaan. Lautakuntaan kuuluu
puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä 16
muuta jäsentä ja heidän henkilökohtaiset
varajäsenensä. Lautakunnan kokoonpanossa
tulee ottaa huomioon maan eri osien
tasapuolinen edustus tässä laissa tarkoitetun
toiminnan harjoittamisen kannalta.
Lautakunta toimii Etelä-Suomen
aluehallintoviraston yhteydessä. Jos
lautakunnankunnan puheenjohtaja,
varapuheenjohtaja taikka muu jäsen tai
varajäsen eroaa kesken toimikauden, maa- ja
metsätalousministeriö kutsuu hänen tilalleen
uuden jäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

31 §

*Asioiden valmistelu ja käsittely
lautakunnassa*

Lautakunnassa tai sen jaostossa käsiteltävät
asiat valmistellaan Etelä-Suomen
aluehallintovirastossa, josta myös käsiteltävät
asiat esitellään. Lautakunnan tai sen jaoston
kutsuu koolle lautakunnan tai jaoston
puheenjohtaja tai tämän estyneenä ollessa
varapuheenjohtaja.

Päätös hanketta koskevaan
lupahakemukseen on annettava viimeistään
40 työpäivän kuluttua siitä, kun kaikki asian
ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot on toimitettu
Ruokavirastolle. Etelä-Suomen
aluehallintoviraston on lähetettävä

Ehdotus

toiminnan harjoittamisen kannalta.
Lautakunta toimii *Ruokaviraston* yhteydessä.

30 §

*Hankelupalautakunnan asettaminen ja
kokoontulo*

Hankelupalautakunnan asettaa
valtionneuvosto maa- ja
metsätalousministeriön esityksestä viideksi
vuodeksi kerrallaan. Lautakuntaan kuuluu
puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä 16
muuta jäsentä ja heidän henkilökohtaiset
varajäsenensä. Lautakunnan kokoonpanossa
tulee ottaa huomioon maan eri osien
tasapuolinen edustus tässä laissa tarkoitetun
toiminnan harjoittamisen kannalta.
Lautakunta toimii *Ruokaviraston* yhteydessä.
Jos lautakunnan puheenjohtaja,
varapuheenjohtaja taikka muu jäsen tai
varajäsen eroaa kesken toimikauden, maa- ja
metsätalousministeriö kutsuu hänen tilalleen
uuden jäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

31 §

*Asioiden valmistelu ja käsittely
lautakunnassa*

Lautakunnassa tai sen jaostossa käsiteltävät
asiat valmistellaan *Ruokavirastossa*, josta
myös käsiteltävät asiat esitellään.
Lautakunnan tai sen jaoston kutsuu koolle
lautakunnan tai jaoston puheenjohtaja tai
tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtaja.

Päätös hanketta koskevaan
lupahakemukseen on annettava viimeistään
40 työpäivän kuluttua siitä, kun kaikki asian
ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot on toimitettu
Ruokavirastolle. *Ruokaviraston* on
lähetettävä hankeluvan hakijalle viipymättä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

hankeluvan hakijalle viipymättä ilmoitus vastaanotetuista hakemuksista sekä 40 työpäivän määräajasta, jonka kuluessa päätös tehdään. Jos se hankkeen monimutkaisuuden tai monitieteellisen luonteen vuoksi on perusteltua, päätöksen määräaika voidaan jatkaa 15 työpäivällä. Etelä-Suomen aluehallintoviraston on ilmoitettava hakijalle määräajan jatkamisesta ja sen perusteluista ennen ensin mainitun määräajan päättymistä.

ilmoitus vastaanotetuista hakemuksista sekä 40 työpäivän määräajasta, jonka kuluessa päätös tehdään. Jos se hankkeen monimutkaisuuden tai monitieteellisen luonteen vuoksi on perusteltua, päätöksen määräaika voidaan jatkaa 15 työpäivällä. *Ruokaviraston* on ilmoitettava hakijalle määräajan jatkamisesta ja sen perusteluista ennen ensin mainitun määräajan päättymistä.

33 §

Lautakunnan henkilöstö

Hankelupalautakunnalla on päätoimisia esittelijöitä ja toimistosihiteereitä, jotka ottaa palvelukseen Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Esittelijän kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja hyvä perehtyneisyys eläinten käyttöön tieteellisissä ja opetustarkoituksissa.

35 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Etelä-Suomen aluehallintovirasto Etelä-Suomen, Lounais-Suomen ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella ja Itä-Suomen aluehallintovirasto Itä-Suomen, Pohjois-Suomen ja Lapin aluehallintoviraston toimialueella.

Etelä-Suomen ja Itä-Suomen aluehallintovirastot voivat käyttää valvonnassa apunaan myös muita aluehallintovirastoja.

36 §

Etelä-Suomen aluehallintoviraston eräät tehtävät

33 §

Lautakunnan henkilöstö

Hankelupalautakunnalla on päätoimisia esittelijöitä ja toimistosihiteereitä, jotka ottaa palvelukseen *Ruokavirasto*. Esittelijän kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja hyvä perehtyneisyys eläinten käyttöön tieteellisissä ja opetustarkoituksissa.

35 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa *Ruokavirasto*,

kumotaan

36 §

Ruokaviraston eräät tehtävät

Voimassa oleva laki

Sen lisäksi, mitä Etelä-Suomen tehtävistä muualla tässä laissa säädetään, virasto:

38 §

Valvontasuunnitelma

Etelä-Suomen ja Itä-Suomen aluehallintovirastojen on laadittava vuosittain valvontasuunnitelma valvonnan järjestämisestä. Valvontasuunnitelmasta on käytävä ilmi suoritettavat tarkastukset, valvontakohdetyypit ja niiden tarkastustiheys. Lisäksi suunnitelmassa on esitettävä valvontakohdetyyppien riskinarvioinnin perusteet ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

40 §

Tarkastus- ja läsnäolo-oikeus

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ja Itä-Suomen aluehallintovirastolla on oikeus olla läsnä toteutettaessa hanketta ja tehtäessä toimenpidettä. Lisäksi virastolla on oikeus olla läsnä hankelupalautakunnan kokouksessa.

45 §

Rekisteri toiminnanharjoittajista

Etelä-Suomen aluehallintovirasto ja Itä-Suomen aluehallintovirasto tallettavat rekisteriin seuraavat tiedot:

46 §

Hankerekisteri

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää valvontaa ja valvonnan suunnittelua sekä

Ehdotus

Sen lisäksi, mitä *Ruokaviraston* tehtävistä muualla tässä laissa säädetään, virasto:

38 §

Valvontasuunnitelma

Ruokaviraston on laadittava vuosittain valvontasuunnitelma valvonnan järjestämisestä. Valvontasuunnitelmasta on käytävä ilmi suoritettavat tarkastukset, valvontakohdetyypit ja niiden tarkastustiheys. Lisäksi suunnitelmassa on esitettävä valvontakohdetyyppien riskinarvioinnin perusteet ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

40 §

Tarkastus- ja läsnäolo-oikeus

Ruokavirastolla on oikeus olla läsnä toteutettaessa hanketta ja tehtäessä toimenpidettä. Lisäksi virastolla on oikeus olla läsnä hankelupalautakunnan kokouksessa.

45 §

Rekisteri toiminnanharjoittajista

Ruokavirasto tallettaa rekisteriin seuraavat tiedot:

46 §

Hankerekisteri

Ruokavirasto pitää valvontaa ja valvonnan suunnittelua sekä tilastointia varten rekisteriä

tilastointia varten rekisteriä hankeluvista. Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

hankeluvista. Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

Maa- ja metsätalousministeriöllä sekä Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ja Itä-Suomen aluehallintovirastolla on oikeus käyttää rekisteriä säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Henkilötietojen keräämisestä ja tallettamisesta sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämisestä ja luovuttamisesta säädetään lisäksi luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679, tietosuojalaissa (1050/2018) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

Maa- ja metsätalousministeriöllä sekä *Ruokavirastolla* on oikeus käyttää rekisteriä säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Henkilötietojen keräämisestä ja tallettamisesta sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämisestä ja luovuttamisesta säädetään lisäksi luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus), tietosuojalaissa (1050/2018) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

48 §

48 §

Hankeluvan peruuttaminen

Hankeluvan peruuttaminen

Ruokavirasto voi peruuttaa hankeluvan, jos hankkeen toteuttamisessa on rikottu olennaisella tavalla hanketta koskevia säännöksiä, määräyksiä tai lupaehtoja eikä epäkohtia ole korjattu valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

Ruokavirasto voi peruuttaa hankeluvan, jos hankkeen toteuttamisessa on rikottu olennaisella tavalla hanketta koskevia säännöksiä, määräyksiä tai lupaehtoja eikä epäkohtia ole korjattu valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

Ruokavirasto peruuttaa hankeluvan, jos Euroopan komissio tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/63/EU 55 artiklan mukaisin perustein sitä vaatii.

Ruokavirasto peruuttaa hankeluvan, jos Euroopan komissio tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/63/EU 55 artiklan mukaisin perustein sitä vaatii.

Jos hankelupa peruutetaan, toiminnanharjoittajan on toteutettava toimivaltaisen aluehallintoviraston hyväksymät toimet eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Jos muut toimet eivät ole tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia, eläimet on lopetettava.

Jos hankelupa peruutetaan, toiminnanharjoittajan on toteutettava *Ruokaviraston* hyväksymät toimet eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Jos muut toimet eivät ole tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia, eläimet on lopetettava.

49 §

49 §

Toimintaluvan peruuttaminen

Toimintaluvan peruuttaminen ja toiminnan keskeyttäminen

Aluehallintovirasto voi peruuttaa myöntämänsä toimintaluvan, jos toiminnanharjoittaja rikkoo olennaisella tavalla tässä laissa tai eläinsuojelulaissa tai niiden nojalla säädettyjä toimintaa koskevia vaatimuksia tai lupaehtoja taikka jos toiminta ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä eikä toiminnanharjoittaja korjaa epäkohtia aluehallintoviraston asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

Jos aluehallintovirastolla on perusteltua aihetta epäillä, että toiminnanharjoittaja toimii 1 momentissa tarkoitettulla tavalla ja siitä johtuen eläinten hyvinvointi vaarantuu eikä tilannetta voida korjata riittävän nopeasti tai riittävällä varmuudella 47 §:ssä tarkoitetuilla kielloilla, määräyksillä tai muilla toimenpiteillä, toiminta voidaan keskeyttää väliaikaisesti kokonaan tai osittain asian selvittämistä varten. Toiminnan keskeyttämisestä koskeva päätös on voimassa määräajan tai toistaiseksi, kunnes aluehallintovirasto antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa.

Jos toimintalupa peruutetaan tai toiminta keskeytetään, toiminnanharjoittajan on toteutettava luvan myöntäneen aluehallintoviraston hyväksymät toimet eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Jos muut toimet eivät ole tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia, eläimet on lopetettava.

50 §

Uhkasakko ja teettäminen

Etelä-Suomen ja Itä-Suomen aluehallintovirasto voi asettaa 47 §:ssä tarkoitettua kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai teettämisuhan.

53 §

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta

Ruokavirasto voi peruuttaa myöntämänsä toimintaluvan, jos toiminnanharjoittaja rikkoo olennaisella tavalla tässä laissa tai eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa (693/2023) tai niiden nojalla säädettyjä toimintaa koskevia vaatimuksia tai lupaehtoja taikka jos toiminta ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä eikä toiminnanharjoittaja korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

Jos *Ruokavirastolla* on perusteltua aihetta epäillä, että toiminnanharjoittaja toimii 1 momentissa tarkoitettulla tavalla ja siitä johtuen eläinten hyvinvointi vaarantuu eikä tilannetta voida korjata riittävän nopeasti tai riittävällä varmuudella 47 §:ssä tarkoitetuilla kielloilla, määräyksillä tai muilla toimenpiteillä, toiminta voidaan keskeyttää väliaikaisesti kokonaan tai osittain asian selvittämistä varten. Toiminnan keskeyttämisestä koskeva päätös on voimassa määräajan tai toistaiseksi, kunnes *Ruokavirasto* antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa.

Jos toimintalupa peruutetaan tai toiminta keskeytetään, toiminnanharjoittajan on toteutettava *Ruokaviraston* hyväksymät toimet eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Jos muut toimet eivät ole tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia, eläimet on lopetettava.

50 §

Uhkasakko ja teettäminen

Ruokavirasto voi asettaa 47 §:ssä tarkoitettua kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai teettämisuhan.

53 §

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Etelä-Suomen aluehallintoviraston yhteydessä toimii tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta. Neuvottelukunnan tavoitteena on edistää korvaamisen, vähentämisen ja parantamisen periaatteen toteutumista. Valtioneuvosto asettaa neuvottelukunnan viideksi vuodeksi kerrallaan.

Ruokaviraston yhteydessä toimii tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta. Neuvottelukunnan tavoitteena on edistää korvaamisen, vähentämisen ja parantamisen periaatteen toteutumista. Valtioneuvosto asettaa neuvottelukunnan viideksi vuodeksi kerrallaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

146.

Laki

tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (1334/2022) 6 §:n 2 momentti, 7, 8 ja 11 §, 20 §:n 3, 4, 6 ja 7 momentti, 21 §:n 4 momentti, 25 §:n 1 momentti, 26 §:n 1–3 momentti, 26 a §:n 1 ja 2 momentti, 30 §:n 1 momentti, 49 §:n 5 momentti, 50 §:n 1 momentti sekä 54 §,

sellaisena kuin niistä ovat 8 §, 26 §:n 2 momentti ja 26 a §:n 1 ja 2 momentti laissa 913/2024, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Ruokavirasto

Ruokavirasto

Ruokavirasto tekee päätöksen kansallisten tukien lain 6 §:n 2 kohdassa tarkoitettusta kuljetusavustuksesta ja tuesta

Ruokavirasto tekee päätöksen kansallisten tukien lain 6 §:n 2 kohdassa tarkoitettusta kuljetusavustuksesta ja tuesta

kotieläintalouden palveluille sekä eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n mukaisesta ympäristökorvauksesta, kun korvauksen perusteena on viimeksi mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettu alkuperäiskasvien varmuuskokoelmien ylläpitoa koskeva ympäristösopimus tai alkuperäisrotujen perimän säilytystä koskeva ympäristösopimus. Asian käsittelyyn Ruokavirastossa sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään.

kotieläintalouden palveluille sekä eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n mukaisesta ympäristökorvauksesta, kun korvauksen perusteena on viimeksi mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettu alkuperäiskasvien varmuuskokoelmien ylläpitoa koskeva ympäristösopimus tai alkuperäisrotujen perimän säilytystä koskeva ympäristösopimus. Asian käsittelyyn Ruokavirastossa sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään. *Ruokavirasto suorittaa lisäksi ehdollisuuden valvontaa siten kuin jäljempänä säädetään.*

7 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen:

- 1) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:ssä tarkoitettua ympäristökorvauksen myöntämisestä, jos korvauksen perusteena on mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettu alkuperäiskasvilajikkeen ylläpitoa koskeva ympäristösopimus;
- 2) kansallisten tukien lain 6 §:ssä tarkoitettua puutarhatuotteiden sekä metsämarjojen ja -sienten varastoinnin tuen, kasvihuonetuotannon tuen, porotalouden tuen ja mehiläistalouden tuen myöntämisestä;
- 3) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 10 §:ssä tarkoitettua maatilojen neuvontapalvelujen korvauksen myöntämisestä;
- 4) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 6 §:ssä tarkoitettua luonnonmukaisen tuotannon korvauksen myöntämisestä;
- 5) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 9 §:ssä tarkoitettua ei-tuotannollisten investointien korvauksen myöntämisestä;
- 6) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n 1 momentin 1–3 ja 6 kohdassa tarkoitettua

7 §

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskus tekee päätöksen:

- 1) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:ssä tarkoitettua ympäristökorvauksen myöntämisestä, jos korvauksen perusteena on mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettu alkuperäiskasvilajikkeen ylläpitoa koskeva ympäristösopimus;
- 2) kansallisten tukien lain 6 §:ssä tarkoitettua puutarhatuotteiden sekä metsämarjojen ja -sienten varastoinnin tuen, kasvihuonetuotannon tuen, porotalouden tuen ja mehiläistalouden tuen myöntämisestä;
- 3) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 10 §:ssä tarkoitettua maatilojen neuvontapalvelujen korvauksen myöntämisestä;
- 4) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 6 §:ssä tarkoitettua luonnonmukaisen tuotannon korvauksen myöntämisestä;
- 5) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 9 §:ssä tarkoitettua ei-tuotannollisten investointien korvauksen myöntämisestä;
- 6) eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n 1 momentin 1—3 ja 6 kohdassa tarkoitettua

Voimassa oleva laki

ympäristösopimuksen ja 6 §:ssä tarkoitetun luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksen myöntämisestä sekä siirtämisestä ja päättämisestä kesken sopimus- tai sitoumuskauden.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus suorittaa lisäksi tukien, korvausten ja ehdollisuuden tarkastusta ja valvontaa sekä laadunarviointia siten kuin jäljempänä säädetään.

8 §

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto suorittaa *ehdollisuuden ja* sosiaalisen ehdollisuuden valvontaa siten kuin jäljempänä säädetään.

11 §

Viranomaisen alueellinen toimivalta

Jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) nojalla toimivallasta muuta säädetä, toimivaltainen on se tämän lain 7–10 §:ssä tarkoitettu viranomainen, jonka toimialueella maatilalla sijaitsee. Jos maatilalla ei ole talouskeskusta, toimivaltainen on se viranomainen, jonka toimialueella pääosa maatilalla sijaitsee.

Edellä 1 momentista poiketen toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain nojalla toimivallasta muuta säädetä, on se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueella:

1) investointi toteutetaan, jos hakemus koskee ei-tuotannollista investointia;

2) sopimuksen kohteena oleva alue sijaitsee, jos ympäristösopimuksen hakija on eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 9 §:ssä tarkoitettu rekisteröity yhdistys tai vesioikeudellinen yhteisö;

3) tuotteiden varasto sijaitsee, jos hakemus koskee metsämarjojen ja sienten varastointitukea;

Ehdotus

ympäristösopimuksen ja 6 §:ssä tarkoitetun luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksen myöntämisestä sekä siirtämisestä ja päättämisestä kesken sopimus- tai sitoumuskauden.

Elinvoimakeskus suorittaa lisäksi tukien, korvausten ja ehdollisuuden tarkastusta ja valvontaa sekä laadunarviointia siten kuin jäljempänä säädetään.

8 §

Lupa- ja valvontavirasto

Lupa- ja valvontavirasto suorittaa sosiaalisen ehdollisuuden valvontaa siten kuin jäljempänä säädetään.

11 §

Viranomaisen alueellinen toimivalta

Jollei *elinvoimakeskuksista annetun lain* (/) nojalla toimivallasta muuta säädetä, toimivaltainen on se tämän lain 7–10 §:ssä tarkoitettu viranomainen, jonka toimialueella maatilalla sijaitsee. Jos maatilalla ei ole talouskeskusta, toimivaltainen on se viranomainen, jonka toimialueella pääosa maatilalla sijaitsee.

Edellä 1 momentista poiketen toimivaltainen *elinvoimakeskus*, jollei *elinvoimakeskuksista annetun lain* nojalla toimivallasta muuta säädetä, on se *elinvoimakeskus*, jonka toimialueella:

1) investointi toteutetaan, jos hakemus koskee ei-tuotannollista investointia;

2) sopimuksen kohteena oleva alue sijaitsee, jos ympäristösopimuksen hakija on eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 9 §:ssä tarkoitettu rekisteröity yhdistys tai vesioikeudellinen yhteisö;

3) tuotteiden varasto sijaitsee, jos hakemus koskee metsämarjojen ja sienten varastointitukea;

Voimassa oleva laki

4) mehiläistalouden harjoittajan toimintapiste sijaitsee, jos hakemus koskee mehiläistalouden tukea.

Porotalouden tukea koskevassa asiassa toimivaltainen viranomainen on Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Kunta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi siirtää asian toisen kunnan tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ratkaistavaksi painavasta syystä.

20 §

Hallinnollinen tarkastus ja ristiintarkastus

Kunnan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, Ahvenanmaan valtionviraston ja Ruokaviraston on tarkastettava tukihakemukseen sisältyvät tiedot. Toimivaltainen tuen myöntävä viranomainen tarkastaa hallinnollisessa tarkastuksessa tai ristiintarkastuksessa tukea koskevassa hakemuksessa olevat tiedot. Kunta tekee lisäksi hallinnollisessa tarkastuksessa havaitun ehdollisuuden laiminlyönnin osalta arvioinnin ja seuraamusehdotuksen siltä osin kuin on kyse hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista ja kasvinsuojeluaineita koskevista ehdollisuuden vaatimuksista, mitkä ovat todennettavissa 12 §:ssä tarkoitettun tukea koskevan hakemuksen tiedoista.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai Ahvenanmaan valtionvirasto tekee ristiintarkastuksessa selvitettäviksi tulleiden tuenhakijoiden osalta tarpeelliset tarkastukset, joiden tulos toimitetaan sähköisesti tuenhakijalle.

Ruokavirasto vastaa laadunarviointiasetuksen 4 artiklassa tarkoitettusta paikkatietoperusteisen hakujärjestelmän laadunarvioinnista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai Ahvenanmaan valtionvirasto voi tehdä paikkatietoperusteisen hakujärjestelmän

Ehdotus

4) mehiläistalouden harjoittajan toimintapiste sijaitsee, jos hakemus koskee mehiläistalouden tukea.

Porotalouden tukea koskevassa asiassa toimivaltainen viranomainen on Lapin *elinvoimakeskus*.

Kunta ja *elinvoimakeskus* voi siirtää asian toisen kunnan tai *elinvoimakeskuksen* ratkaistavaksi painavasta syystä.

20 §

Hallinnollinen tarkastus ja ristiintarkastus

Kunnan, *elinvoimakeskuksen*, Ahvenanmaan valtionviraston ja Ruokaviraston on tarkastettava tukihakemukseen sisältyvät tiedot. Toimivaltainen tuen myöntävä viranomainen tarkastaa hallinnollisessa tarkastuksessa tai ristiintarkastuksessa tukea koskevassa hakemuksessa olevat tiedot. Kunta tekee lisäksi hallinnollisessa tarkastuksessa havaitun ehdollisuuden laiminlyönnin osalta arvioinnin ja seuraamusehdotuksen siltä osin kuin on kyse hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista ja kasvinsuojeluaineita koskevista ehdollisuuden vaatimuksista, mitkä ovat todennettavissa 12 §:ssä tarkoitettun tukea koskevan hakemuksen tiedoista.

Elinvoimakeskus tai Ahvenanmaan valtionvirasto tekee ristiintarkastuksessa selvitettäviksi tulleiden tuenhakijoiden osalta tarpeelliset tarkastukset, joiden tulos toimitetaan sähköisesti tuenhakijalle.

Ruokavirasto vastaa laadunarviointiasetuksen 4 artiklassa tarkoitettusta paikkatietoperusteisen hakujärjestelmän laadunarvioinnista. *Elinvoimakeskus* tai Ahvenanmaan valtionvirasto voi tehdä paikkatietoperusteisen hakujärjestelmän

Voimassa oleva laki

Ehdotus

laadunarviointiin liittyvän maastokäynnin pinta-alan määrittämiseksi. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n 5 momentissa ja 9 §:n 3 momentissa tarkoitettua hallinnollisen tarkastuskäynnin. Hallinnollisessa tarkastuskäynnissä määritetään sopimuksen kohteena oleva ala ja sen tukikelpoisuus. Hallinnollisesta tarkastuskäynnistä ilmoitetaan tuen hakijalle enintään 14 vuorokautta ennen tarkastuksen suorittamista.

laadunarviointiin liittyvän maastokäynnin pinta-alan määrittämiseksi. *Elinvoimakeskus* tekee eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n 5 momentissa ja 9 §:n 3 momentissa tarkoitettua hallinnollisen tarkastuskäynnin. Hallinnollisessa tarkastuskäynnissä määritetään sopimuksen kohteena oleva ala ja sen tukikelpoisuus. Hallinnollisesta tarkastuskäynnistä ilmoitetaan tuen hakijalle enintään 14 vuorokautta ennen tarkastuksen suorittamista.

21 §

Pinta-alamonitorointi

21 §

Pinta-alamonitorointi

Ruokavirasto vastaa laadunarviointiasetuksen 5 artiklassa tarkoitettua pinta-alamonitoroinnin laadunarvioinnista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai Ahvenanmaan valtionvirasto tekee pinta-alamonitoroinnin laadunarviointiin liittyvät paikan päällä tehtävät tarkastuskäynnit. Laadunarvioinnin havainnot toimitetaan tuenhakijalle sähköisesti verkkopalvelussa ja tuenhakija voi korjata hakemusta hakemustajärjestelmäasetuksen 7 artiklassa säädetyllä tavalla.

Ruokavirasto vastaa laadunarviointiasetuksen 5 artiklassa tarkoitettua pinta-alamonitoroinnin laadunarvioinnista. *Elinvoimakeskus* tai Ahvenanmaan valtionvirasto tekee pinta-alamonitoroinnin laadunarviointiin liittyvät paikan päällä tehtävät tarkastuskäynnit. Laadunarvioinnin havainnot toimitetaan tuenhakijalle sähköisesti verkkopalvelussa ja tuenhakija voi korjata hakemusta hakemustajärjestelmäasetuksen 7 artiklassa säädetyllä tavalla.

25 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla, Ahvenanmaan valtionvirastolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja aluehallintovirastolla on oikeus suorittaa tässä laissa tarkoitettua tuen ja ehdollisuuden vaatimusten tarkastamiseksi ja valvomiseksi tuenhakijoihin ja -saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Jos tuen saamisen edellytysten

25 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla, Ahvenanmaan valtionvirastolla ja *elinvoimakeskuksella* on oikeus suorittaa tässä laissa tarkoitettua tuen ja ehdollisuuden vaatimusten tarkastamiseksi ja valvomiseksi tuenhakijoihin ja -saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Jos tuen saamisen edellytysten valvonta tätä edellyttää, tarkastus saadaan suorittaa teurastamossa ja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

valvonta tätä edellyttää, tarkastus saadaan suorittaa teurastamossa ja maataloustuotteiden jalostusta tai välittämistä harjoittavassa yrityksessä.

maataloustuotteiden jalostusta tai välittämistä harjoittavassa yrityksessä.

26 §

26 §

Ehdollisuutta koskevat erityiset säännökset

Ehdollisuutta koskevat erityiset säännökset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo luonnonsuojelulain (1096/1996) ja ympäristönsuojelulain (527/2014) noudattamista siltä osin kuin on kyse ehdollisuuden ympäristöön liittyvien lakisäätteisten hoitovaatimusten noudattamisen sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta.

Elinvoimakeskus valvoo luonnonsuojelulain (1096/1996) ja ympäristönsuojelulain (527/2014) noudattamista siltä osin kuin on kyse ehdollisuuden ympäristöön liittyvien lakisäätteisten hoitovaatimusten noudattamisen sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja aluehallintovirasto valvovat elintarvikelain (297/2021), eläintautilain (76/2021), eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014), rehulain (1263/2020), kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) ja eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) soveltamisalaan kuuluvien vaatimusten noudattamista siltä osin kuin on kyse muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen ehdollisuuden vaatimusten noudattamisen valvonnasta. Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, valvonnassa noudatetaan mainittujen lakien sekä eläinlääkintähuoltolain (765/2009) säännöksiä valvonnasta ja valvontaviranomaisista.

Elinvoimakeskus ja Ruokavirasto valvovat elintarvikelain (297/2021), eläintautilain (76/2021), eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014), rehulain (1263/2020), kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) ja *eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023)* soveltamisalaan kuuluvien vaatimusten noudattamista siltä osin kuin on kyse muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen ehdollisuuden vaatimusten noudattamisen valvonnasta. Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, valvonnassa noudatetaan mainittujen lakien sekä eläinlääkintähuoltolain (765/2009) säännöksiä valvonnasta ja valvontaviranomaisista.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii ehdollisuuden valvontaseuraamusten yhteensovittajana.

Elinvoimakeskus toimii ehdollisuuden valvontaseuraamusten yhteensovittajana.

26 a §

26 a §

Sosiaalista ehdollisuutta koskevat erityiset säännökset

Sosiaalista ehdollisuutta koskevat erityiset säännökset

Aluehallintoviraston työsuojelun tehtäviä hoitava vastuualue valvoo työsuojeluvalvonnan yhteydessä

Lupa- ja valvontaviraston työsuojelun tehtäviä hoitava *toimiala* valvoo työsuojeluvalvonnan yhteydessä

Voimassa oleva laki

työturvallisuuslain (738/2002), työsopimuslain (55/2001), työaikalain (872/2019), työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) sekä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelun yhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) soveltamisalaan kuuluvien sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattamista tuenhakijan maataloustoiminnassa.

Aluehallintoviraston on toimitettava vuosittain tiedot valvonnan yhteydessä annetuista täytäntöönpanokelpoisista päätöksistä toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja Ahvenanmaan valtionvirastolle, jotka toimivat myös sosiaalisen ehdollisuuden valvontaseuraamusten yhteensovittajina. Aluehallintoviraston on toimitettava tiedot täytäntöönpanokelpoisen päätöksen antamivuotta seuraavan kalenterivuoden tammikuun loppuun mennessä.

30 §

Valvonnassa noudatettava menettely

Valvontaa suorittavalla henkilöllä on oltava Ruokaviraston, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, *aluehallintoviraston* tai Ahvenanmaan valtionviraston antama virkakortti tai tarkastusoikeuden osoittava asiakirja, joka on pyydettyessä esitettävä tuenhakijalle tai tämän edustajalle valvonnan yhteydessä.

49 §

Maitorekisteri

Maa- ja metsätalousministeriöllä, yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annetussa laissa tarkoitetulla todentamisviranomaisella, Ruokavirastolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla, *aluehallintovirastoilla*, Ahvenanmaan

Ehdotus

työturvallisuuslain (738/2002), työsopimuslain (55/2001), työaikalain (872/2019), työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) sekä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelun yhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) soveltamisalaan kuuluvien sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattamista tuenhakijan maataloustoiminnassa.

Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava vuosittain tiedot valvonnan yhteydessä annetuista täytäntöönpanokelpoisista päätöksistä toimivaltaiselle elinvoimakeskukselle ja Ahvenanmaan valtionvirastolle, jotka toimivat myös sosiaalisen ehdollisuuden valvontaseuraamusten yhteensovittajina. *Lupa- ja valvontaviraston* on toimitettava tiedot täytäntöönpanokelpoisen päätöksen antamivuotta seuraavan kalenterivuoden tammikuun loppuun mennessä.

30 §

Valvonnassa noudatettava menettely

Valvontaa suorittavalla henkilöllä on oltava Ruokaviraston, *elinvoimakeskuksen* tai Ahvenanmaan valtionviraston antama virkakortti tai tarkastusoikeuden osoittava asiakirja, joka on pyydettyessä esitettävä tuenhakijalle tai tämän edustajalle valvonnan yhteydessä.

49 §

Maitorekisteri

Maa- ja metsätalousministeriöllä, yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annetussa laissa tarkoitetulla todentamisviranomaisella, Ruokavirastolla, *elinvoimakeskuksilla*, Ahvenanmaan valtionvirastolla sekä kuntien viranomaisilla

Voimassa oleva laki

valtionvirastolla sekä kuntien viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maitorekisteristä niille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi tarvittavat tiedot.

50 §

Tietojen antaminen seurantaan varten

Ruokavirastolla, Ahvenanmaan valtionvirastolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä kunnalla on oikeus saada tuensaajalta suunnitelma-asetuksen 7 artiklassa ja liitteessä I tarkoitettujen tukien seurantaan ja vaikuttavuuden arviointia varten tarpeelliset selvitykset ja seurantatiedot.

Ehdotus

on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maitorekisteristä niille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi tarvittavat tiedot.

50 §

Tietojen antaminen seurantaan varten

Ruokavirastolla, Ahvenanmaan valtionvirastolla, *elinvoimakeskuksilla* sekä kunnalla on oikeus saada tuensaajalta suunnitelma-asetuksen 7 artiklassa ja liitteessä I tarkoitettujen tukien seurantaan ja vaikuttavuuden arviointia varten tarpeelliset selvitykset ja seurantatiedot.

54 §

Muutoksenhaku

Kunnan viranomaisen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua 11 §:n mukaan toimivaltaiselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Jos vaatimus koskee Ahvenanmaan maakunnan kunnan päätöstä, oikaisuvaatimus tehdään Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Ruokaviraston, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä Ahvenanmaan valtionviraston hallintopäätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Oikaisuvaatimukseen annettuun Ruokaviraston sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen haetaan muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Oikaisuvaatimukseen annettuun Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen, joka koskee porotalouden tuen myöntämistä tai takaisinperintää, haetaan muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Oikaisuvaatimukseen annettuun Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen haetaan muutosta valittamalla Ahvenanmaan

54 §

Muutoksenhaku

Kunnan viranomaisen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua 11 §:n mukaan toimivaltaiselta *elinvoimakeskukselta*. Jos vaatimus koskee Ahvenanmaan maakunnan kunnan päätöstä, oikaisuvaatimus tehdään Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Ruokaviraston, *elinvoimakeskuksen* sekä Ahvenanmaan valtionviraston hallintopäätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Oikaisuvaatimukseen annettuun Ruokaviraston sekä *elinvoimakeskuksen* päätökseen haetaan muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Oikaisuvaatimukseen annettuun Lapin *elinvoimakeskuksen* päätökseen, joka koskee porotalouden tuen myöntämistä tai takaisinperintää, haetaan muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Oikaisuvaatimukseen annettuun Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen haetaan muutosta valittamalla Ahvenanmaan hallintotuomioistuimeen. Muilta osin

Voimassa oleva laki

Ehdotus

hallintotuomioistuimeen. Muilta osin muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

147.

Laki

tulvariskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) 4 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 269/2020, sekä

muutetaan 4 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale, 2 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 8 §:n 3 momentti, 15 §:n 1 momentti, 17 §, 18 §:n 2 ja 3 momentti, 24 §:n 1 momentti ja 25 §,

sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale, 2 momentin johdantokappale ja 3 momentti ja 25 § laissa 269/2020 sekä 17 § ja 18 §:n 2 ja 3 momentti laissa 39/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

Elinvoimakeskuksen tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävänä on:

Elinvoimakeskuksen tehtävänä on:

Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus huolehtii toimialallaan muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta tulvariskien hallinnasta. Erityisesti keskuksen tehtävänä on:

Lisäksi *elinvoimakeskus* huolehtii toimialallaan muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta tulvariskien hallinnasta. Erityisesti *viraston* tehtävänä on:

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on otettava 2 momentin 3, 5 ja 6 kohdassa

Elinvoimakeskuksen on otettava 2 momentin 3, 5 ja 6 kohdassa *tarkoitetuissa* tehtävissä huomioon tulvista aiheutuvien

Voimassa oleva laki

mainituissa tehtävissä huomioon tulvista aiheutuvien riskien lisäksi muista tavanomaisesta poikkeavista vesioloista aiheutuvat yleiseltä kannalta katsoen vahingolliset vaikutukset.

Maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus huolehtii tässä pykälässä tarkoitetuista tehtävistä toisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella.

8 §

Merkittävät tulvariskialueet

Maa- ja metsätalousministeriö nimeää vesistöalueen ja merenrannikon merkittävät tulvariskialueet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ehdotuksesta. Ministeriön päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta valittamalla.

15 §

Tulvaryhmä

Tulvariskien hallintasuunnitelman laatimiseksi tarvittavaa viranomaisten yhteistyötä varten on tulvaryhmä sellaisella vesistöalueella ja merenrannikon alueella, jolle tulvariskien alustavan arvioinnin perusteella on nimetty yksi tai useampi merkittävä tulvariskialue. Tulvaryhmän muodostavat asianomaisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, maakunnan liittojen, kuntien ja alueiden pelastustoimien edustajat.

17 §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on varattava kaikille mahdollisuus tutustua 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuun ehdotukseen merkittävien tulvariskialueiden nimeämiseksi ja ehdotukseen tulvariskien

Ehdotus

riskien lisäksi muista tavanomaisesta poikkeavista vesioloista aiheutuvat yleiseltä kannalta katsoen vahingolliset vaikutukset.

(kumotaan)

8 §

Merkittävät tulvariskialueet

Maa- ja metsätalousministeriö nimeää vesistöalueen ja merenrannikon merkittävät tulvariskialueet *elinvoimakeskuksen* ehdotuksesta. Ministeriön päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta valittamalla.

15 §

Tulvaryhmä

Tulvariskien hallintasuunnitelman laatimiseksi tarvittavaa viranomaisten yhteistyötä varten on tulvaryhmä sellaisella vesistöalueella ja merenrannikon alueella, jolle tulvariskien alustavan arvioinnin perusteella on nimetty yksi tai useampi merkittävä tulvariskialue. Tulvaryhmän muodostavat asianomaisten *elinvoimakeskusten*, maakunnan liittojen, kuntien ja alueiden pelastustoimien edustajat.

17 §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Elinvoimakeskuksen on varattava kaikille mahdollisuus tutustua 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuun ehdotukseen merkittävien tulvariskialueiden nimeämiseksi ja ehdotukseen tulvariskien

hallintasuunnitelmaksi sekä niiden tausta-asiakirjoihin ja varattava tilaisuus esittää mielipiteensä ehdotuksista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus järjestää tarpeen mukaan tiedotustilaisuuksia, joissa varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiseen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää lisäksi tarvittavat lausunnot.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa 1 momentissa tarkoitetut ehdotukset tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Tieto kuulutuksesta on julkaistava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueen asianomaisissa kunnissa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä.

18 §

Vesistö- ja meritulvariskien hallintasuunnitelmien hyväksyminen

Maa- ja metsätalousministeriö toimittaa päätöksen hallintasuunnitelmien hyväksymisestä sähköisesti suunnitelmassa tarkoitetun vesistöalueen ja merenrannikon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa maa- ja metsätalousministeriön päätöksen tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Tieto kuulutuksesta on julkaistava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueen asianomaisissa kunnissa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimittaa lisäksi päätöksen sähköisesti niille viranomaisille, joita asian käsittelyn aikaisemmissa vaiheissa on kuultu.

24 §

Tietojen luovuttaminen

hallintasuunnitelmaksi sekä niiden tausta-asiakirjoihin ja varattava tilaisuus esittää mielipiteensä ehdotuksista. *Elinvoimakeskus* järjestää tarpeen mukaan tiedotustilaisuuksia, joissa varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiseen. *Elinvoimakeskus* pyytää lisäksi tarvittavat lausunnot.

Elinvoimakeskus antaa 1 momentissa tarkoitetut ehdotukset tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Tieto kuulutuksesta on julkaistava *elinvoimakeskuksen* toimialueen asianomaisissa kunnissa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä.

18 §

Vesistö- ja meritulvariskien hallintasuunnitelmien hyväksyminen

Maa- ja metsätalousministeriö toimittaa päätöksen hallintasuunnitelmien hyväksymisestä sähköisesti suunnitelmassa tarkoitetun vesistöalueen ja merenrannikon *elinvoimakeskukselle*.

Elinvoimakeskus antaa maa- ja metsätalousministeriön päätöksen tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Tieto kuulutuksesta on julkaistava *elinvoimakeskuksen* toimialueen asianomaisissa kunnissa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä. *Elinvoimakeskus* toimittaa lisäksi päätöksen sähköisesti niille viranomaisille, joita asian käsittelyn aikaisemmissa vaiheissa on kuultu.

24 §

Tietojen luovuttaminen

Voimassa oleva laki

Viranomaisten on annettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja asianomaiselle kunnan viranomaiselle maksutta hallussaan olevia tulvariskien hallinnan suunnittelua varten tarpeellisia tietoja.

25 §

Tietojen toimittaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimittaa Suomen ympäristökeskukselle digitaalisessa muodossa 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetut kartat, 4 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitetun hydrologisen havaintotiedon, 8 §:n 3 momentissa ja 15 §:n 2 momentissa tarkoitetut päätökset ja 18 §:ssä tarkoitetut tulvariskien hallintasuunnitelmat.

Kunta asettaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä Suomen ympäristökeskuksen saataville digitaalisessa muodossa tiedot 19 §:n 1 momentissa tarkoitetuista merkittävistä tulvariskialueista sekä kappaleet sanotussa lainkohdassa tarkoitetuista kartoista ja 19 §:n 2 momentissa tarkoitetuista hyväksytyistä tulvariskien hallintasuunnitelmista.

Ehdotus

Viranomaisten on annettava *elinvoimakeskukselle* ja asianomaiselle kunnan viranomaiselle maksutta hallussaan olevia tulvariskien hallinnan suunnittelua varten tarpeellisia tietoja.

25 §

Tietojen toimittaminen

Elinvoimakeskus toimittaa Suomen ympäristökeskukselle digitaalisessa muodossa 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetut kartat, 4 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitetun hydrologisen havaintotiedon, 8 §:n 3 momentissa ja 15 §:n 2 momentissa tarkoitetut päätökset ja 18 §:ssä tarkoitetut tulvariskien hallintasuunnitelmat.

Kunta asettaa *elinvoimakeskuksen* sekä Suomen ympäristökeskuksen saataville digitaalisessa muodossa tiedot 19 §:n 1 momentissa tarkoitetuista merkittävistä tulvariskialueista sekä kappaleet *mainitussa* lainkohdassa tarkoitetuista kartoista ja 19 §:n 2 momentissa tarkoitetuista hyväksytyistä tulvariskien hallintasuunnitelmista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

148.

Laki

valtioneuvoksista maatalojen maksuvalmiuslainoille annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtioneuvoksista maatalojen maksuvalmiuslainoille annetun lain (232/2019) 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 4 momentti, 6 §:n 2 ja 3 momentti, 8 §, 10 §:n 1 ja 2 momentti sekä 11 ja 12 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Valtiontakausten myöntövaltuus ja enimmäismäärä sekä takaajan vastuun toteutuminen

Valtiontakausten myöntövaltuus ja enimmäismäärä sekä takaajan vastuun toteutuminen

Valtiontakaus voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa tarkoitukseen vahvistetun enimmäismäärän rajoissa. Tämän lain nojalla myönnettävien takausten jäljellä oleva yhteismäärä saa olla samanaikaisesti enintään 100 miljoonaa euroa. Maa- ja metsätalousministeriö päättää myöntämisvaltuuden osoittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten käyttöön.

Valtiontakaus voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa tarkoitukseen vahvistetun enimmäismäärän rajoissa. Tämän lain nojalla myönnettävien takausten jäljellä oleva yhteismäärä saa olla samanaikaisesti enintään 100 miljoonaa euroa. Maa- ja metsätalousministeriö päättää myöntämisvaltuuden osoittamisesta *elinvoimakeskusten* käyttöön.

4 §

4 §

Valtiontakauksen kohteena oleva luotto

Valtiontakauksen kohteena oleva luotto

Takauksen kohteena olevan luoton takaisinmaksua koskevia ehtoja saadaan muuttaa 3 momentissa tarkoitetun laina-ajan rajoissa ja luotto saadaan siirtää toiselle 1 momentissa tarkoitetulle luotonantajalle, jos tällä ei ole vaikutusta takauksen myöntämisen ehtojen tai edellytysten täyttymiseen taikka valtion asemaan takaajana. Luotonantajan on ilmoitettava muutoksista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Takauksen kohteena olevan luoton takaisinmaksua koskevia ehtoja saadaan muuttaa 3 momentissa tarkoitetun laina-ajan rajoissa ja luotto saadaan siirtää toiselle 1 momentissa tarkoitetulle luotonantajalle, jos tällä ei ole vaikutusta takauksen myöntämisen ehtojen tai edellytysten täyttymiseen taikka valtion asemaan takaajana. Luotonantajan on ilmoitettava muutoksista *elinvoimakeskukselle*.

6 §

6 §

Valtiontakauksen hakeminen ja myöntäminen

Valtiontakauksen hakeminen ja myöntäminen

Hakemus on toimitettava rakennetukilain 30 §:n 1 momentissa tarkoitetulle toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Ruokaviraston määräämänä hakuaikana.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää takauksen myöntämisestä. Takauksen myöntämisen edellytyksenä on, että luotonantaja on hyväksynyt takausta

Hakemus on toimitettava rakennetukilain 30 §:n 1 momentissa tarkoitetulle toimivaltaiselle *elinvoimakeskukselle* Ruokaviraston määräämänä hakuaikana.

Elinvoimakeskus päättää takauksen myöntämisestä. Takauksen myöntämisen edellytyksenä on, että luotonantaja on hyväksynyt takausta koskevaan hakemukseen sisältyvän lainan määrän ja lainaehdot.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

koskevaan hakemukseen sisältyvän lainan määrän ja lainaehdot.

8 §

Tarkastusoikeus ja tarkastuksen suorittaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus suorittaa tämän lain nojalla myönnettyyn takaukseen liittyviä tarkastuksia noudattaen rakennetukilain 44 §:ää ja 45 §:n 1 ja 3–5 momenttia.

10 §

Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus

Valtiontakauksen saaja on velvollinen antamaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tietoja ja avustamaan tarkastuksessa noudattaen rakennetukilain 22 §:ää.

Valtiontakauksen kohteena olevan luoton luotonantaja on velvollinen antamaan maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tietoja ja ilmoituksia noudattaen rakennetukilain 54 §:n 2–4 momenttia.

11 §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada ja luovuttaa tämän lain nojalla myönnettyjä valtiontakauksia koskevia tietoja noudattaen

8 §

Tarkastusoikeus ja tarkastuksen suorittaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä *elinvoimakeskuksella* on oikeus suorittaa tämän lain nojalla myönnettyyn takaukseen liittyviä tarkastuksia noudattaen rakennetukilain 44 §:ää ja 45 §:n 1 ja 3–5 momenttia.

10 §

Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus

Valtiontakauksen saaja on velvollinen antamaan *elinvoimakeskukselle* tietoja ja avustamaan tarkastuksessa noudattaen rakennetukilain 22 §:ää.

Valtiontakauksen kohteena olevan luoton luotonantaja on velvollinen antamaan maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle sekä *elinvoimakeskukselle* tietoja ja ilmoituksia noudattaen rakennetukilain 54 §:n 2–4 momenttia.

11 §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Ruokavirastolla sekä *elinvoimakeskuksilla* on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada ja luovuttaa tämän lain nojalla myönnettyjä valtiontakauksia koskevia tietoja noudattaen *maaseudun kehittämisen tukemisesta*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain (28/2014) 64 §:ää.

rahoituskaudella 2023—2027 annetun lain (1325/2022) 57 §:ää.

12 §

12 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Elinvoimakeskuksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Muilta osin muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

149.

Laki

vesihuollon tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesihuollon tukemisesta annetun lain (686/2004) 5 §:n 1 momentti, 9 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 13 §:n 2 momentti ja 14 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1493/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Tukipäätös

Tukipäätös

Tämän lain mukaisen tuen myöntämisestä päättää asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön sille tätä varten myöntämien määrärahojen rajoissa.

Tämän lain mukaisen tuen myöntämisestä päättää asianomainen *elinvoimakeskus* maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön sille tätä varten myöntämien määrärahojen rajoissa.

9 §

Avustushakemus

Vesihuoltoavustusten hakemisesta ilmoittaa asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Avustushakemus on toimitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ennen kuin tuettavan toimenpiteen toteuttaminen aloitetaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tarvittaessa pyydettävä asianomaisen kunnan lausunto toimenpiteestä.

13 §

Sopimus valtion työstä

Sopimuksen tekee valtion puolesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Valtion tuen ollessa yli 2 000 000 euroa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on kuitenkin saatava asianomaiselta ministeriöltä oikeutus sopimuksen tekemiseen.

14 §

Tietojärjestelmä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tallentaa tarvittavat tiedot avustushakemuksista, tehdyistä tukipäätöksistä ja sopimuksista sekä tuettavien toimenpiteiden toteutumisesta Suomen ympäristökeskuksessa ylläpidettävään tietojärjestelmään.

9 §

Avustushakemus

Vesihuoltoavustusten hakemisesta ilmoittaa asianomainen *elinvoimakeskus*.

Avustushakemus on toimitettava *elinvoimakeskukselle* ennen kuin tuettavan toimenpiteen toteuttaminen aloitetaan.

Elinvoimakeskuksen on tarvittaessa pyydettävä asianomaisen kunnan lausunto toimenpiteestä.

13 §

Sopimus valtion työstä

Sopimuksen tekee valtion puolesta *elinvoimakeskus*. Valtion tuen ollessa yli 2 000 000 euroa *elinvoimakeskuksen* on kuitenkin saatava asianomaiselta ministeriöltä oikeutus sopimuksen tekemiseen.

14 §

Tietojärjestelmä

Elinvoimakeskus tallentaa tarvittavat tiedot avustushakemuksista, tehdyistä tukipäätöksistä ja sopimuksista sekä tuettavien toimenpiteiden toteutumisesta Suomen ympäristökeskuksessa ylläpidettävään tietojärjestelmään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

150.

Laki

vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain (451/1988) 16 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 590/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

16 §

Jos vahvistettu järjestelysuunnitelma koskee ojituksen yhteydessä suoritettavaa tilusjärjestelyä, toimitusinsinööri on toimitettava järjestelysuunnitelma ja 14 §:n 2 momentissa tarkoitetut ehdotukset ojitussuunnitelman muutoksiksi ojitustoimituksen toimitusmiehelle tai aluehallintovirastolle.

Jos vahvistettu järjestelysuunnitelma koskee ojituksen yhteydessä suoritettavaa tilusjärjestelyä, toimitusinsinööri on toimitettava järjestelysuunnitelma ja 14 §:n 2 momentissa tarkoitetut ehdotukset ojitussuunnitelman muutoksiksi ojitustoimituksen toimitusmiehelle tai *Lupa- ja valvontavirastolle*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

151.

Laki

vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain (1709/2015) 7 §:n 1 ja 3 momentti, 13 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 ja 2 momentti, 17,18 ja 20 §, sellaisina kuin niistä ovat 7 §:n 1 ja 3 momentti laissa 682/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Viranomaiset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo vieraslajiasetuksen ja tämän lain noudattamista, jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää nopeiden hävittämistoimenpiteiden toteuttamisesta vieraslajiasetuksen 17 ja 18 artiklan mukaisesti.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toimii vieraslajiasetuksen 8 ja 9 artiklassa tarkoitettuna lupaviranomaisena ja vastaa luvissa tarkoitettujen toimipaikkojen valvonnasta.

13 §

Luvan peruuttaminen

Etelä-Suomen aluehallintovirasto voi peruuttaa vieraslajiasetuksen 8 tai 9 artiklan nojalla myönnetyn luvan, jos luvan määräyksiä on rikottu olennaisella tavalla eikä toimintaa ole saatettu luvan mukaiseksi aluehallintoviraston asettaman kohtuullisen määräajan kuluessa.

14 §

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, Tullilla sekä Etelä-Suomen aluehallintovirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toisiltaan, toimijalta sekä vieraslajiasetuksen mukaista lupaa edellyttävää taikka tämän lain 11 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavalta tiedot, jotka ovat välttämättömiä vieraslajiasetuksen ja tämän lain noudattamisen valvontaa varten.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä Etelä-Suomen

Viranomaiset

Lupa- ja valvontavirasto valvoo vieraslajiasetuksen ja tämän lain noudattamista, jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä. *Lupa- ja valvontavirasto* päättää nopeiden hävittämistoimenpiteiden toteuttamisesta vieraslajiasetuksen 17 ja 18 artiklan mukaisesti.

Lupa- ja valvontavirasto toimii vieraslajiasetuksen 8 ja 9 artiklassa tarkoitettuna lupaviranomaisena ja vastaa luvissa tarkoitettujen toimipaikkojen valvonnasta.

13 §

Luvan peruuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa vieraslajiasetuksen 8 tai 9 artiklan nojalla myönnetyn luvan, jos luvan määräyksiä on rikottu olennaisella tavalla eikä toimintaa ole saatettu luvan mukaiseksi *Lupa- ja valvontaviraston* asettaman kohtuullisen määräajan kuluessa.

14 §

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Lupa- ja valvontavirastolla ja Tullilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toisiltaan, toimijalta sekä vieraslajiasetuksen mukaista lupaa edellyttävää taikka tämän lain 11 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavalta tiedot, jotka ovat välttämättömiä vieraslajiasetuksen ja tämän lain noudattamisen valvontaa varten.

Voimassa oleva laki

aluehallintovirastolla tai niiden määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus tehtävänsä suorittamista varten:

- 1) kulkea toisen alueella;
- 2) päästä paikkaan, jossa harjoitetaan vieraslajiasetuksen 8 tai 9 artiklan mukaista lupaa edellyttävää toimintaa taikka tämän lain 11 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa;
- 3) tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä.

17 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi:

- 1) kieltää sitä, joka vieraslajiasetuksen 7 artiklan 1 kohdan taikka tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti pitää hallussaan, kasvattaa, kuljettaa, saattaa markkinoille, välittää taikka myy tai muutoin luovuttaa unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin, jatkamasta tai toistamasta mainittujen säännösten vastaista menettelyä;
- 2) määrätä sen, joka tahallaan tai huolimattomuudesta päästää ympäristöön unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin, hävittämään ympäristöön päässeen lajin esiintymän;
- 3) määrätä sen, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 3 §:n 1 momentissa säädettyä ympäristöön päästämisen kielltoa, hävittämään kiellon rikkomisen seurauksena ympäristöön päässeen lajin esiintymän;
- 4) määrätä kiinteistön omistajan tai haltijan täyttämään 4 §:ssä säädetyn velvollisuutensa;
- 5) määrätä toimijan täyttämään 5 §:ssä säädetyn velvollisuutensa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua määräystä antaessaan määrättävä myös siitä,

Ehdotus

Lupa- ja valvontavirastolla tai sen määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus tehtävänsä suorittamista varten:

- 1) kulkea toisen alueella;
- 2) päästä paikkaan, jossa harjoitetaan vieraslajiasetuksen 8 tai 9 artiklan mukaista lupaa edellyttävää toimintaa taikka tämän lain 11 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa;
- 3) tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia *sekä* suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä.

17 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Lupa- ja valvontavirasto voi:

- 1) kieltää sitä, joka vieraslajiasetuksen 7 artiklan 1 kohdan taikka tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti pitää hallussaan, kasvattaa, kuljettaa, saattaa markkinoille, välittää taikka myy tai muutoin luovuttaa unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin, jatkamasta tai toistamasta mainittujen säännösten vastaista menettelyä;
- 2) määrätä sen, joka tahallaan tai huolimattomuudesta päästää ympäristöön unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin, hävittämään ympäristöön päässeen lajin esiintymän;
- 3) määrätä sen, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 3 §:n 1 momentissa säädettyä ympäristöön päästämisen kielltoa, hävittämään kiellon rikkomisen seurauksena ympäristöön päässeen lajin esiintymän;
- 4) määrätä kiinteistön omistajan tai haltijan täyttämään 4 §:ssä säädetyn velvollisuutensa;
- 5) määrätä toimijan täyttämään 5 §:ssä säädetyn velvollisuutensa.

Lupa- ja valvontaviraston on 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua määräystä antaessaan määrättävä myös siitä, millä

Voimassa oleva laki

millä tavalla vieraslajina tai haitallisena vieraslajina pidettävä lintu- tai nisäkäslaji on hävitettävä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, 1 momentin nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Jollei 1 momentissa tarkoitettu asia ole tullut vireille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille kunta tai kuntayhtymä, jonka toimialueella rikkomus tai laiminlyönti ilmenee tai jonka alueelle rikkomuksesta tai laiminlyönnistä aiheutuvat vaikutukset voivat ulottua, sekä asiassa yleistä etua valvova viranomainen tai muu julkista hallintotehtävää hoitava.

18 §

Takavarikointi ja hävittäminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai sen määräämä virkamies tai viranhaltija voi määrätä vieraslajiasetuksen taikka tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti hallussa pidetyn haitallisen vieraslajin takavarikoitavaksi ja hävitettäväksi.

Edellä 1 momentissa säädetty oikeus on myös Etelä-Suomen aluehallintovirastolla tai sen määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla näiden suorittaessa 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua valvontatehtävää.

Tavaran takavarikoinnista säädetään pakkokeinolaissa (806/2011).

20 §

Ilmoitus esitutkintaviranomaiselle

Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on todennäköisiä perusteita epäillä 21 §:ssä tarkoitettun teon tapahtuneen, sen on ilmoitettava asiasta poliisille tai Tullille esitutkintaa varten.

Ehdotus

tavalla vieraslajina tai haitallisena vieraslajina pidettävä lintu- tai nisäkäslaji on hävitettävä.

Lupa- ja valvontaviraston on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, 1 momentin nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Jollei 1 momentissa tarkoitettu asia ole tullut vireille *Lupa- ja valvontaviraston* aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille kunta tai kuntayhtymä, jonka toimialueella rikkomus tai laiminlyönti ilmenee tai jonka alueelle rikkomuksesta tai laiminlyönnistä aiheutuvat vaikutukset voivat ulottua, sekä asiassa yleistä etua valvova viranomainen tai muu julkista hallintotehtävää hoitava.

18 §

Takavarikointi ja hävittäminen

Lupa- ja valvontavirasto tai sen määräämä virkamies tai viranhaltija voi määrätä vieraslajiasetuksen taikka tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen vastaisesti hallussa pidetyn haitallisen vieraslajin takavarikoitavaksi ja hävitettäväksi.

Tavaran takavarikoinnista säädetään pakkokeinolaissa (806/2011).

20 §

Ilmoitus esitutkintaviranomaiselle

Jos *Lupa- ja valvontavirastolla* on todennäköisiä perusteita epäillä 21 §:ssä tarkoitettun teon tapahtuneen, sen on ilmoitettava asiasta poliisille tai Tullille esitutkintaa varten. Ilmoitus saadaan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos teko on olosuhteet huomioon ottaen vähäinen eikä yleinen etu vaadi asian tarkempaa selvittämistä.

kuitenkin jättää tekemättä, jos teko on olosuhteet huomioon ottaen vähäinen eikä yleinen etu vaadi asian tarkempaa selvittämistä.

—————
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
—————

152.

Laki

yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) 4 §:n 4 momentti, 5, 7 ja 13 §, 15 §:n 1 ja 2 momentti, 18 ja 19 §, 20 §:n 1 momentti, 21 §:n 1 momentti, 22 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentti, 28 §:n 1 momentti, 28 a, 36 ja 38 §, 49 §:n 25 kohta, 65 §:n 1 momentti, 69 §:n 2 momentti sekä 69 a §:n 8 ja 12 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 4 momentti, 18 §, 21 §:n 1 momentti ja 22 §:n 1 momentti laissa 208/2018, 7 ja 13 §, 20 §:n 1 momentti, 28 a ja 38 §, 49 §:n 25 kohta, 65 §:n 1 momentti, 69 §:n 2 momentti ja 69 a §:n 8 ja 12 kohta laissa 874/2022 sekä 15 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1017/2018, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriö

—————
Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaan liittyvien ohjaus- ja koordinointitehtävien siirtämisestä elinkeino- ja liikenne- ja ympäristökeskukselle.

—————
Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaan liittyvien ohjaus- ja koordinointitehtävien siirtämisestä elinvoimakeskukselle.

5 §

5 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja rajavartiolaitos vastaavat Euroopan unionin yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevien säädösten ja päätösten noudattamisen valvonnasta kalastustoiminnassa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo yhteiseen kalastuspolitiikkaan liittyvien kalastusta, saalista, kalan kuljetusta ja kalakauppaa koskevien ilmoitusvelvollisuuksien noudattamista ja vastaa ilmoitusten tallentamisesta jäljempänä 5 luvussa tarkoitettuihin rekistereihin.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo yhteistyössä Tullin kanssa neuvoston LIS-asetuksen ja komission LIS-asetuksen säännösten noudattamista kalatuotteita maahan tuotaessa ja maasta viettäessä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on neuvoston LIS-asetuksen 15 artiklassa, 16 artiklan 1 kohdassa sekä 17, 18 ja 21 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, ja se antaa mainitun asetuksen 15 ja 18 artiklassa edellytetyn kalatuotteiden maahantuontia ja maastavientiä koskevan varmennuksen ja hyväksynnän.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on neuvoston LIS-asetuksessa ja komission LIS-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, joka myöntää ja peruuttaa komission LIS-asetuksen 9 artiklassa tarkoitetun hyväksytyin talouden toimijan todistuksen (*APEO-todistus*) ja vastaa hyväksytyin talouden toimijan toiminnan valvonnasta ja siihen liittyvästä yhteistyöstä Euroopan unionin toimielinten ja muiden valtioiden kanssa. Neuvoston LIS-asetuksen 16 artiklassa ja komission LIS-asetuksen 9–30 artiklassa säädetään hyväksytyin talouden toimijan asemasta, APEO-todistuksesta, todistuksen haku- ja myöntämismenettelystä, hyväksymisen edellytyksistä, hyväksytyin talouden toimijan tehtävistä, toiminnan valvonnasta ja toiminnan keskeyttämisestä.

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskus ja Rajavartiolaitos vastaavat Euroopan unionin yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevien säädösten ja päätösten noudattamisen valvonnasta kalastustoiminnassa. *Elinvoimakeskus* valvoo yhteiseen kalastuspolitiikkaan liittyvien kalastusta, saalista, kalan kuljetusta ja kalakauppaa koskevien ilmoitusvelvollisuuksien noudattamista ja vastaa ilmoitusten tallentamisesta 5 luvussa tarkoitettuihin rekistereihin.

Elinvoimakeskus valvoo yhteistyössä Tullin kanssa neuvoston LIS-asetuksen ja komission LIS-asetuksen säännösten noudattamista kalatuotteita maahan tuotaessa ja maasta viettäessä. *Elinvoimakeskus* on neuvoston LIS-asetuksen 15 artiklassa, 16 artiklan 1 kohdassa sekä 17, 18 ja 21 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, ja se antaa mainitun asetuksen 15 ja 18 artiklassa edellytetyn kalatuotteiden maahantuontia ja maastavientiä koskevan varmennuksen ja hyväksynnän.

Elinvoimakeskus on neuvoston LIS-asetuksessa ja komission LIS-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, joka myöntää ja peruuttaa komission LIS-asetuksen 9 artiklassa tarkoitetun hyväksytyin talouden toimijan todistuksen (*APEO-todistus*) ja vastaa hyväksytyin talouden toimijan toiminnan valvonnasta ja siihen liittyvästä yhteistyöstä Euroopan unionin toimielinten ja muiden valtioiden kanssa. Neuvoston LIS-asetuksen 16 artiklassa ja komission LIS-asetuksen II luvussa säädetään hyväksytyin talouden toimijan asemasta, APEO-todistuksesta, todistuksen haku- ja myöntämismenettelystä, hyväksymisen edellytyksistä, hyväksytyin talouden toimijan tehtävistä, toiminnan valvonnasta ja toiminnan keskeyttämisestä.

Ruokavirasto, aluehallintovirastot ja kunnalliset elintarvikevalvontaviranomaiset

Ruokaviraston, aluehallintoviraston ja kunnallisten elintarvikevalvontaviranomaisten kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jäljitettävyyttä ja kuluttajille annettavia tietoja koskevasta valvonnasta säädetään elintarvikelaissa (297/2021). Jäljitettävyydestä ja kuluttajille annettavista tiedoista säädetään neuvoston valvonta-asetuksessa ja komission valvonta-asetuksessa.

13 §

Kalastusluvan tilapäinen peruuttaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja Rajavartiolaitoksella on oikeus peruuttaa toimijalle myönnetty kalastuslupa tilapäisesti, jos on perusteltua syytä epäillä, että toimija on syyllistynyt 7 luvussa tarkoitettuun vakavaan rikkomukseen ja että hän jatkaa lain vastaista toimintaansa. Päätös on voimassa, kunnes Ruokavirasto on käsitellyt asian tai samaa tekoa koskeva rikosoikeudellinen rangaistus on määrätty tai tuomittu, kuitenkin enintään 60 päivää sen antamisesta. Päätös voidaan panna täytäntöön, vaikka se ei olisi lainvoimainen, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

15 §

Moottoritehon mittaaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Rajavartiolaitos tai Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä, että kalastusaluksen moottoriteho on mitattava, jos kalastuslisenssissä ja moottorin valmistajan antamassa moottoritehotodistuksessa mainittu enimmäisteho eivät vastaa toisiaan tai jos on perusteltua syytä olettaa, että kalastusaluksen moottoriteho ylittää kalastuslisenssissä mainitun moottoritehon.

Ruokavirasto ja kunnalliset elintarvikevalvontaviranomaiset

Ruokaviraston ja kunnallisten elintarvikevalvontaviranomaisten kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jäljitettävyyttä ja kuluttajille annettavia tietoja koskevasta valvonnasta säädetään elintarvikelaissa (297/2021). Jäljitettävyydestä ja kuluttajille annettavista tiedoista säädetään neuvoston valvonta-asetuksessa ja komission valvonta-asetuksessa.

13 §

Kalastusluvan tilapäinen peruuttaminen

Elinvoimakeskuksella ja Rajavartiolaitoksella on oikeus peruuttaa toimijalle myönnetty kalastuslupa tilapäisesti, jos on perusteltua syytä epäillä, että toimija on syyllistynyt 51 §:ssä tarkoitettuun vakavaan rikkomukseen ja että hän jatkaa lain vastaista toimintaansa. Päätös on voimassa, kunnes Ruokavirasto on käsitellyt asian tai samaa tekoa koskeva rikosoikeudellinen rangaistus on määrätty tai tuomittu, kuitenkin enintään 60 päivää sen antamisesta. Päätös voidaan panna täytäntöön, vaikka se ei olisi lainvoimainen, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

15 §

Moottoritehon mittaaminen

Elinvoimakeskus, Rajavartiolaitos tai Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä, että kalastusaluksen moottoriteho on mitattava, jos kalastuslisenssissä ja moottorin valmistajan antamassa moottoritehotodistuksessa mainittu enimmäisteho eivät vastaa toisiaan tai jos on perusteltua syytä olettaa, että kalastusaluksen moottoriteho ylittää kalastuslisenssissä mainitun moottoritehon.

Edellä tarkoitettu valvontaviranomainen voi asettaa määräajan, jonka kuluessa moottoriteho tulee mitata ja sitä koskeva todistus toimittaa määräyksen antaneelle valvontaviranomaiselle. Jos valvontaviranomainen ei ole saanut asettamassaan määräajassa hyväksyttävää todistusta moottoritehosta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi valvontaviranomaisen pyynnöstä peruuttaa kalastusluksen kalastuslisenssin toistaiseksi, kuitenkin enintään siihen saakka, kunnes viranomaiselle toimitetaan asianmukainen moottoritehotodistus.

Edellä tarkoitettu valvontaviranomainen voi asettaa määräajan, jonka kuluessa moottoriteho tulee mitata ja sitä koskeva todistus toimittaa määräyksen antaneelle valvontaviranomaiselle. Jos valvontaviranomainen ei ole saanut asettamassaan määräajassa hyväksyttävää todistusta moottoritehosta, *elinvoimakeskus* voi valvontaviranomaisen pyynnöstä peruuttaa kalastusluksen kalastuslisenssin toistaiseksi, kuitenkin enintään siihen saakka, kunnes viranomaiselle toimitetaan asianmukainen moottoritehotodistus.

18 §

Vapautukset eräistä velvoitteista

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myöntää kalastuslisenssinhaltijan hakemuksesta vapautuksen velvollisuudesta ottaa käyttöön satelliittiseurantajärjestelmä tai varustaa alus kadonneen pyydyksen talteenoton mahdollistavilla laitteilla. Vapautus myönnetään sellaiselle Suomen lipun alla purjehtivalle vähintään 12 metriä mutta alle 15 metriä pitkälle kalastusalukselle, joka harjoittaa toimintaansa yksinomaan Suomen aluevesillä tai joka ei ole merellä koskaan pidempää kuin 24 tuntia laskettuna lähtöhetkestä satamaan paluuseen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus peruuttaa viipymättä vapautuksen, jos sen myöntämisperusteet eivät enää ole olemassa. Kalastuslisenssinhaltija on velvollinen ilmoittamaan hyvissä ajoin etukäteen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jos kalastusalueen kalastusalue tai kalastusaika muuttuu niin, että vapautus tulee peruuttaa.

19 §

LIS-kalastuksesta peräisin olevien kalastustuotteiden hävittäminen

18 §

Vapautukset eräistä velvoitteista

Elinvoimakeskus myöntää kalastuslisenssinhaltijan hakemuksesta vapautuksen velvollisuudesta ottaa käyttöön satelliittiseurantajärjestelmä tai varustaa alus kadonneen pyydyksen talteenoton mahdollistavilla laitteilla. Vapautus myönnetään sellaiselle Suomen lipun alla purjehtivalle vähintään 12 metriä mutta alle 15 metriä pitkälle kalastusalukselle, joka harjoittaa toimintaansa yksinomaan Suomen aluevesillä tai joka ei ole merellä koskaan pidempää kuin 24 tuntia laskettuna lähtöhetkestä satamaan paluuseen.

Elinvoimakeskus peruuttaa viipymättä vapautuksen, jos sen myöntämisperusteet eivät enää ole olemassa. Kalastuslisenssinhaltija on velvollinen ilmoittamaan hyvissä ajoin etukäteen *elinvoimakeskukselle*, jos kalastusalueen kalastusalue tai kalastusaika muuttuu niin, että vapautus tulee peruuttaa.

19 §

LIS-kalastuksesta peräisin olevien kalastustuotteiden hävittäminen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Maahantuotava tai maastavietävä kalastustuote tai saalis hävitetään saalistodistuksen hyväksymistä tai varmentamista hakeneen kustannuksella, jos kalastustuote tai saalis on peräisin kalastuksesta, joka on lainvoimaisella päätöksellä todettu olevan neuvoston LIS-asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kalastusta (*LIS-kalastus*). Hävittämistä koskevan päätöksen tekee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus samalla, kun se tekee saalistodistuksen hyväksymistä tai varmentamista koskevan päätöksen.

Maahantuotava tai maastavietävä kalastustuote tai saalis hävitetään saalistodistuksen hyväksymistä tai varmentamista hakeneen kustannuksella, jos kalastustuote tai saalis on peräisin kalastuksesta, joka on lainvoimaisella päätöksellä todettu olevan neuvoston LIS-asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kalastusta (*LIS-kalastus*). Hävittämistä koskevan päätöksen tekee *elinvoimakeskus* samalla, kun se tekee saalistodistuksen hyväksymistä tai varmentamista koskevan päätöksen.

20 §

20 §

Ilmoituksia vastaanottava viranomainen, määrääjän laskeminen ja tarkemmat määräykset

Ilmoituksia vastaanottava viranomainen, määrääjän laskeminen ja tarkemmat määräykset

Neuvoston valvonta-asetuksen 14 ja 15 artiklassa tarkoitettu kalastuspäiväkirja, 21 ja 22 artiklassa tarkoitettu jälleenlaivausilmoitus, 23 ja 24 artiklassa tarkoitettu purkamisilmoitus, 28 artiklassa tarkoitettu pyyntiponnistusilmoitus, 62–64 artiklassa tarkoitettu myynti-ilmoitus, 66 ja 67 artiklassa tarkoitettu haltuunottoilmoitus ja 68 artiklassa tarkoitettu kuljetusasiakirja toimitetaan Suomessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Neuvoston valvonta-asetuksen 17 artiklassa tarkoitettu ennakoilmoitus ja tämän lain 20 a §:ssä tarkoitettu lohenkalastusta koskeva ennakoilmoitus tehdään kalastuksenseurantakeskukselle.

Neuvoston valvonta-asetuksen 14 ja 15 artiklassa tarkoitettu kalastuspäiväkirja, 21 ja 22 artiklassa tarkoitettu jälleenlaivausilmoitus, 23 ja 24 artiklassa tarkoitettu purkamisilmoitus, 28 artiklassa tarkoitettu pyyntiponnistusilmoitus, 62–64 artiklassa tarkoitettu myynti-ilmoitus, 66 ja 67 artiklassa tarkoitettu haltuunottoilmoitus ja 68 artiklassa tarkoitettu kuljetusasiakirja toimitetaan Suomessa *elinvoimakeskukselle*. Neuvoston valvonta-asetuksen 17 artiklassa tarkoitettu ennakoilmoitus ja tämän lain 20 a §:ssä tarkoitettu lohenkalastusta koskeva ennakoilmoitus tehdään kalastuksenseurantakeskukselle.

21 §

21 §

Alle kymmenmetrisen kalastusaluksen kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvia kalalajeja koskevat saalisilmoitukset

Alle kymmenmetrisen kalastusaluksen kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvia kalalajeja koskevat saalisilmoitukset

Kokonaispituudeltaan alle kymmenen metriä pitkän kalastusaluksen päällikön tai hänen valtuuttamansa tulee 48 tunnin kuluessa saaliin purkamisen päättymisestä ilmoittaa saamansa lohisaaliit

Kokonaispituudeltaan alle kymmenen metriä pitkän kalastusaluksen päällikön tai hänen valtuuttamansa tulee 48 tunnin kuluessa saaliin purkamisen päättymisestä ilmoittaa saamansa lohisaaliit

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kappalemäärittäin ja kilogrammoittain sekä muiden kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvien kalalajien saaliit kilogrammoittain elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

kappalemäärittäin ja kilogrammoittain sekä muiden kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvien kalalajien saaliit kilogrammoittain *elinvoimakeskukselle*.

22 §

22 §

Alle kymmenmetrisen kalastusaluksen muita kuin kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvia kalalajeja koskevat saalisilmoitukset

*Alle kymmenmetrisen kalastusaluksen muita kuin kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvia **kalalajeja** koskevat saalisilmoitukset*

Kokonaispituudeltaan alle kymmenen metriä pitkän kalastusaluksen päällikön tai hänen valtuuttamansa tulee antaa vähintään kalenterikuukausittain seuraavan kalenterikuukauden 20 päivään mennessä ilmoitus kyseisellä kalastusaluksella saaduista kaikista muista kuin 21 §:n mukaisesti ilmoitettavista saaliista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Kokonaispituudeltaan alle kymmenen metriä pitkän kalastusaluksen päällikön tai hänen valtuuttamansa tulee antaa vähintään kalenterikuukausittain seuraavan kalenterikuukauden 20 päivään mennessä ilmoitus kyseisellä kalastusaluksella saaduista kaikista muista kuin 21 §:n mukaisesti ilmoitettavista saaliista *elinvoimakeskukselle*.

27 §

27 §

Ilmoitus kalastuspäiväkirjan, jälleenlaivaus- ja purkuilmoituksen ja saalisilmoituksen allekirjoittajista

Ilmoitus kalastuspäiväkirjan, jälleenlaivaus- ja purkuilmoituksen ja saalisilmoituksen allekirjoittajista

Kalastuslisenssinhaltijan tulee ilmoittaa kirjallisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle niiden henkilöiden henkilö- ja yhteystiedot, jotka ovat oikeutettuja allekirjoittamaan kalastuspäiväkirjan, jälleen-laivaus- ja purkamisilmoituksen tai antamaan niitä vastaavat sähköiset ilmoitukset tai 21 ja 22 §:ssä tarkoitetut saalisilmoitukset kalastuslisenssinhaltijan kalastusalusten pyytämistä saaliista. Ilmoituksesta on käytävä ilmi ilmoituksen antoon oikeutetun aseman kalastuslisenssinhaltijan aluksessa tai liiketoiminnassa. Tiedot tallennetaan kalastusalusrekisteriin.

Kalastuslisenssinhaltijan tulee ilmoittaa kirjallisesti *elinvoimakeskukselle* niiden henkilöiden henkilö- ja yhteystiedot, jotka ovat oikeutettuja allekirjoittamaan kalastuspäiväkirjan, *jälleenlaivaus-* ja purkamisilmoituksen tai antamaan niitä vastaavat sähköiset ilmoitukset tai 21 ja 22 §:ssä tarkoitetut saalisilmoitukset kalastuslisenssinhaltijan kalastusalusten pyytämistä saaliista. Ilmoituksesta on käytävä ilmi ilmoituksen antoon oikeutetun aseman kalastuslisenssinhaltijan aluksessa tai liiketoiminnassa. Tiedot tallennetaan kalastusalusrekisteriin.

28 §

28 §

*Ensiostajaksi ilmoittautuminen**Ensiostajaksi ilmoittautuminen*

Jokaisen, joka ostaa suoraan kalastusalukselta tai kaupallista kalastusta harjoittavalta merialueelta pyydettyjä kalansaaliita taikka tällaisista saaliista kalastuksenharjoittajan itse valmistamia kalastustuotteita, on ilmoittauduttava neuvoston valvonta-asetuksen 59 artiklassa tarkoitettuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen pitämään kalastustuotteiden ensiostajarekisteriin. Poikkeuksesta rekisteröitymisvelvollisuudesta säädetään neuvoston valvonta-asetuksen 59 artiklan 3 kohdassa.

Jokaisen, joka ostaa suoraan kalastusalukselta tai kaupallista kalastusta harjoittavalta merialueelta pyydettyjä kalansaaliita taikka tällaisista saaliista kalastuksenharjoittajan itse valmistamia kalastustuotteita, on ilmoittauduttava neuvoston valvonta-asetuksen 59 artiklassa tarkoitettuun *elinvoimakeskuksen* pitämään kalastustuotteiden ensiostajarekisteriin. Poikkeuksesta rekisteröitymisvelvollisuudesta säädetään *mainitun* artiklan 3 kohdassa.

28 a §

28 a §

*Kuljetusasiakirja**Kuljetusasiakirja*

Jos neuvoston valvonta-asetuksen 68 artiklassa tarkoitettu kalastustuote kuljetetaan saaliin kalastaneen lukuun, kuljetusasiakirja voidaan toimittaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle neuvoston valvonta-asetuksen 23 tai 24 artiklan mukaisen purkamisilmoituksen tai 21 §:n mukaisen ilmoituksen yhteydessä. Jos kalastustuote kuljetetaan ostajan lukuun, kuljetusasiakirja voidaan toimittaa neuvoston valvonta-asetuksen 62–64 artiklassa tarkoitetun myynti-ilmoituksen yhteydessä. Kuljetusasiakirja voidaan toimittaa myös neuvoston valvonta-asetuksen 66 tai 67 artiklassa tarkoitetun haltuunottoilmoituksen yhteydessä. Kuljettaja vastaa tällöinkin siitä, että kuljetusasiakirja saapuu määräajassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Jos neuvoston valvonta-asetuksen 68 artiklassa tarkoitettu kalastustuote kuljetetaan saaliin kalastaneen lukuun, kuljetusasiakirja voidaan toimittaa *elinvoimakeskukselle* neuvoston valvonta-asetuksen 23 tai 24 artiklan mukaisen purkamisilmoituksen tai 21 §:n mukaisen ilmoituksen yhteydessä. Jos kalastustuote kuljetetaan ostajan lukuun, kuljetusasiakirja voidaan toimittaa neuvoston valvonta-asetuksen 62–64 artiklassa tarkoitetun myynti-ilmoituksen yhteydessä. Kuljetusasiakirja voidaan toimittaa myös neuvoston valvonta-asetuksen 66 tai 67 artiklassa tarkoitetun haltuunottoilmoituksen yhteydessä. Kuljettaja vastaa tällöinkin siitä, että kuljetusasiakirja saapuu määräajassa *elinvoimakeskukselle*.

Poiketen siitä, mitä neuvoston valvonta-asetuksen 68 artiklassa säädetään, kuljetettaessa Suomessa kokonaispituudeltaan enintään 12-metrisestä kalastusaluksesta kuljetusvälineeseen lastattuja saaliita tai tällaisista saaliista peräisin olevia kalastustuotteita enintään 20 kilometrin päähän purkamispaikasta, niiden

Poiketen siitä, mitä neuvoston valvonta-asetuksen 68 artiklassa säädetään, kuljetettaessa Suomessa kokonaispituudeltaan enintään 12-metrisestä kalastusaluksesta kuljetusvälineeseen lastattuja saaliita tai tällaisista saaliista peräisin olevia kalastustuotteita enintään 20 kilometrin päähän purkamispaikasta, niiden

Voimassa oleva laki

Ehdotus

mukana ei tarvitse olla neuvoston valvonta-asetuksen 68 artiklan mukaista kuljetusasiakirjaa eikä kuljetusasiakirjaa tarvitse toimittaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

mukana ei tarvitse olla *mainitun* artiklan mukaista kuljetusasiakirjaa eikä kuljetusasiakirjaa tarvitse toimittaa *elinvoimakeskukselle*.

36 §

36 §

Saalistodistusrekisteri

Saalistodistusrekisteri

Saalistodistusrekisteriin tallennetaan neuvoston LIS-asetuksen 12 artiklassa tarkoitetut, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle toimitetut saalistodistukset liitteineen sekä tiedot saalistodistusten perusteella myönnettyistä maahantuontia ja maastavientiä koskevista luvista ja lupien epäämisistä. Rekisteriin tallennetaan myös tiedot Euroopan unionin LIS-alusluetteloon merkityistä kalastusaluksista ja niistä kolmansista maista, joiden tiedot komissio on julkaissut neuvoston LIS-asetuksen 35 artiklan mukaisesti.

Saalistodistusrekisteriin tallennetaan neuvoston LIS-asetuksen 12 artiklassa tarkoitetut *elinvoimakeskukselle* toimitetut saalistodistukset liitteineen sekä tiedot saalistodistusten perusteella myönnettyistä maahantuontia ja maastavientiä koskevista luvista ja lupien epäämisistä. Rekisteriin tallennetaan myös tiedot Euroopan unionin LIS-alusluetteloon merkityistä kalastusaluksista ja niistä kolmansista maista, joiden tiedot komissio on julkaissut neuvoston LIS-asetuksen 35 artiklan mukaisesti.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus käyttää saalistodistusrekisteriin tallennettuja tietoja hyväksyessään ja varmentaessaan saalistodistuksia sekä vastatessaan Euroopan komission tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden saalistodistusjärjestelmän toimeenpanoa koskeviin tiedusteluihin ja tietopyyntöihin. Maa- ja metsätalousministeriö käyttää tietoja neuvoston ja komission LIS- ja valvonta-asetuksissa tarkoitetun keskinäisen avunannon edellyttämiin tehtäviin.

Elinvoimakeskus käyttää saalistodistusrekisteriin tallennettuja tietoja hyväksyessään ja varmentaessaan saalistodistuksia sekä vastatessaan Euroopan komission tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden saalistodistusjärjestelmän toimeenpanoa koskeviin tiedusteluihin ja tietopyyntöihin. Maa- ja metsätalousministeriö käyttää tietoja *neuvoston valvonta-asetuksessa ja neuvoston LIS-asetuksessa sekä komission valvonta-asetuksessa ja komission LIS-asetuksessa* tarkoitetun keskinäisen avunannon edellyttämiin tehtäviin.

38 §

38 §

Yhteisrekisterinpitäjät

Yhteisrekisterinpitäjät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Rajavartiolaitos ja maa- ja metsätalousministeriö ovat 30–35 §:ssä tarkoitettujen rekisterien yhteisrekisterinpitäjiä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Tulli ja maa- ja metsätalousministeriö ovat 36 §:ssä tarkoitetun rekisterin yhteisrekisterinpitäjiä.

Elinvoimakeskus, Rajavartiolaitos ja maa- ja metsätalousministeriö ovat 30–35 §:ssä tarkoitettujen rekisterien yhteisrekisterinpitäjiä. *Elinvoimakeskus*, Tulli ja maa- ja metsätalousministeriö ovat 36 §:ssä tarkoitetun rekisterin yhteisrekisterinpitäjiä.

Maa- ja metsätalousministeriö käyttää rekistereitä yhteisen kalastuspolitiikan toimeenpanoon liittyvien raportointi- ja valvontavelvoitteiden täyttämiseen sekä ohjaa tietojärjestelmän kehittämistä, rekisterien ylläpitoa ja rekisterien pitoa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Rajavartiolaitos käyttävät rekistereitä hoitaessaan lakisääteisiä valvonta- ja raportointitehtäviään. Tulli käyttää 36 §:ssä tarkoitettua saalistodistusrekisteriä tehdessään kalastustuotteiden maahantuloa ja maastavientiä koskevia päätöksiä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus huolehtii 30–36 §:ssä tarkoitettujen rekistereiden tietoaaineiston yleisen tietosuojasetuksen 25 artiklassa tarkoitettua tietosuojasta, 32 artiklassa tarkoitettua käsittelyn turvallisuudesta, 35 artiklassa tarkoitettua tietosuojaa koskevasta vaikutustenarvioinnista, 36 artiklassa tarkoitettua ennakko-kuulemisesta ja 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista ja muista sellaisista yleisessä tietosuojasetuksessa säädettyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista, jotka koskevat käytettävän tietojärjestelmän ja tietoaaineiston tietoturvallisuutta. Muut 1 momentissa mainitut yhteisrekisterinpitäjät vastaavat muista kuin edellä mainituista tietosuojasetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista 30–36 §:ssä tarkoitettuihin rekistereihin tallentamiensa tietojen osalta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on tietosuojasetuksen 26 artiklan tarkoittama rekisteröidyn yhteyspiste.

49 §

Rikkomukset

Ruokavirasto määrää rikkomusmaksun sille, joka:

25) laiminlyö täyttää ja toimittaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle asianmukaisesti neuvoston valvonta-asetuksen 66 tai 67 artiklassa tarkoitettuja haltuunottoilmoitukset;

Maa- ja metsätalousministeriö käyttää rekistereitä yhteisen kalastuspolitiikan toimeenpanoon liittyvien raportointi- ja valvontavelvoitteiden täyttämiseen sekä ohjaa tietojärjestelmän kehittämistä, rekisterien ylläpitoa ja rekisterien pitoa. *Elinvoimakeskus* ja Rajavartiolaitos käyttävät rekistereitä hoitaessaan lakisääteisiä valvonta- ja raportointitehtäviään. Tulli käyttää 36 §:ssä tarkoitettua saalistodistusrekisteriä tehdessään kalastustuotteiden maahantuloa ja maastavientiä koskevia päätöksiä.

Elinvoimakeskus huolehtii 30–36 §:ssä tarkoitettujen rekistereiden tietoaaineiston tietosuojasetuksen 25 artiklassa tarkoitettua tietosuojasta, 32 artiklassa tarkoitettua käsittelyn turvallisuudesta, 35 artiklassa tarkoitettua tietosuojaa koskevasta vaikutustenarvioinnista, 36 artiklassa tarkoitettua ennakko-kuulemisesta ja 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista ja muista sellaisista tietosuojasetuksessa säädettyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista, jotka koskevat käytettävän tietojärjestelmän ja tietoaaineiston tietoturvallisuutta. Muut 1 momentissa mainitut yhteisrekisterinpitäjät vastaavat muista kuin edellä mainituista tietosuojasetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista 30–36 §:ssä tarkoitettuihin rekistereihin tallentamiensa tietojen osalta. *Elinvoimakeskus* on tietosuojasetuksen 26 artiklassa tarkoitettu rekisteröidyn yhteyspiste.

49 §

Rikkomukset

Ruokavirasto määrää rikkomusmaksun sille, joka:

25) laiminlyö täyttää ja toimittaa *elinvoimakeskukselle* asianmukaisesti neuvoston valvonta-asetuksen 66 tai 67 artiklassa tarkoitettuja haltuunottoilmoitukset;

65 §

Rikkomusrekisterin yhteisrekisterinpitäjät

Maa- ja metsätalousministeriö, Ruokavirasto, Rajavartiolaitos, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja kunnalliset elintarvikevalvontaviranomaiset ovat rikkomusrekisterin yhteisrekisterinpitäjiä. Rajavartiolaitos, elinkeino- ja liikenne- ja ympäristökeskus ja kunnalliset elintarvikeviranomaiset tallentavat rikkomusrekisteriin ne havaitsemaansa epäiltyä rikkomusta ja epäiltyä vakavaa rikkomusta koskevat tiedot, jotka ovat tarpeen epäillyn rikkomuksen tai vakavan rikkomuksen käsittelemiseksi Ruokavirastossa. Ruokavirasto tallentaa rikkomusrekisteriin tiedot, jotka liittyvät asian käsittelyyn Ruokavirastossa ja asiasta tehtyyn päätökseen. Maa- ja metsätalousministeriö käyttää rekisteriä yhteisen kalastuspolitiikan toimeenpanoon liittyvien raportointivelvoitteiden täyttämiseen sekä ohjaa tietojärjestelmän kehittämistä, rekisterien ylläpitoa ja rekisterien pitoa.

69 §

Tietojen luovuttaminen rekistereistä

Tietojen luovutuksesta päättää edellä 64 §:ssä tarkoitetun rikkomusrekisterin osalta Ruokavirasto ja 30–36 §:ssä tarkoitettujen rekistereiden osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Ennen tietojen luovuttamista tietoja luovuttavan on varmistuttava siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

69 a §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

65 §

Rikkomusrekisterin yhteisrekisterinpitäjät

Maa- ja metsätalousministeriö, Ruokavirasto, Rajavartiolaitos, elinvoimakeskus ja kunnalliset elintarvikevalvontaviranomaiset ovat rikkomusrekisterin yhteisrekisterinpitäjiä. Rajavartiolaitos, elinvoimakeskus ja kunnalliset elintarvikeviranomaiset tallentavat rikkomusrekisteriin ne havaitsemaansa epäiltyä rikkomusta ja epäiltyä vakavaa rikkomusta koskevat tiedot, jotka ovat tarpeen epäillyn rikkomuksen tai vakavan rikkomuksen käsittelemiseksi Ruokavirastossa. Ruokavirasto tallentaa rikkomusrekisteriin tiedot, jotka liittyvät asian käsittelyyn Ruokavirastossa ja asiasta tehtyyn päätökseen. Maa- ja metsätalousministeriö käyttää rekisteriä yhteisen kalastuspolitiikan toimeenpanoon liittyvien raportointivelvoitteiden täyttämiseen sekä ohjaa tietojärjestelmän kehittämistä, rekisterien ylläpitoa ja rekisterien pitoa.

69 §

Tietojen luovuttaminen rekistereistä

Tietojen luovutuksesta päättää 64 §:ssä tarkoitetun rikkomusrekisterin osalta Ruokavirasto ja 30–36 §:ssä tarkoitettujen rekistereiden osalta elinvoimakeskus. Ennen tietojen luovuttamista tietoja luovuttavan on varmistuttava siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

69 a §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Voimassa oleva laki

Tässä laissa tarkoitetuista rekistereistä voidaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa käyttötarkoituksen kannalta välttämättömiä tietoja:

8) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaan;

12) kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain 19 §:ssä tarkoitettulle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle vakuutustuen takaisinperintää varten;

Ehdotus

Tässä laissa tarkoitetuista rekistereistä voidaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa käyttötarkoituksen kannalta välttämättömiä tietoja:

8) *elinvoimakeskukselle* yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaan;

12) kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain 19 §:ssä tarkoitettulle *elinvoimakeskukselle* vakuutustuen takaisinperintää varten;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

153.

Laki

yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annetun lain (1324/2022) 6 §:n 1 momentti, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 2 momentti, 11 §:n 1 momentti ja 18 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

6 §

Alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma

Alueellisten tavoitteiden asettamiseksi ja niitä koskevien toimenpiteiden valmistelemiseksi laaditaan suunnitelma-

Ehdotus

6 §

Alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma

Alueellisten tavoitteiden asettamiseksi ja niitä koskevien toimenpiteiden valmistelemiseksi laaditaan suunnitelma-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

asetuksen 69 artiklan 1 kohdan d, e, g ja h alakohdan mukaisista toimenpiteistä alueelliset maaseudun kehittämissuunnitelmat. Alueellisten kehittämissuunnitelmien laatimisesta vastaavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset kukin toimialueellaan. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja paikallisen toimintaryhmän välisessä yhteistyöasiakirjassa määritellään tukikelpoinen alue.

asetuksen 69 artiklan 1 kohdan d, e, g ja h alakohdan mukaisista toimenpiteistä alueelliset maaseudun kehittämissuunnitelmat. Alueellisten kehittämissuunnitelmien laatimisesta vastaavat *elinvoimakeskukset* kukin toimialueellaan. *Elinvoimakeskuksen* ja paikallisen toimintaryhmän välisessä yhteistyöasiakirjassa määritellään tukikelpoinen alue.

7 §

Paikallinen kehittämisstrategia

Paikallisten tavoitteiden asettamiseksi ja niitä koskevien toimenpiteiden valmistelemiseksi laaditaan yleisasetuksen 32 artiklan mukaiset paikalliset kehittämisstrategiat. Paikallisten kehittämisstrategioiden laatimisesta vastaavat paikalliset toimintaryhmät. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja paikallisen toimintaryhmän välisessä yhteistyöasiakirjassa määritellään tukikelpoinen alue.

7 §

Paikallinen kehittämisstrategia

Paikallisten tavoitteiden asettamiseksi ja niitä koskevien toimenpiteiden valmistelemiseksi laaditaan yleisasetuksen 32 artiklan mukaiset paikalliset kehittämisstrategiat. Paikallisten kehittämisstrategioiden laatimisesta vastaavat paikalliset toimintaryhmät. *elinvoimakeskuksen* ja paikallisen toimintaryhmän välisessä yhteistyöasiakirjassa määritellään tukikelpoinen alue.

8 §

Yhteistyö

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa suunnitelman yhteensovittamisesta muiden suunnitelmien ja ohjelmien ja rahoitusvälineiden kanssa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset vastaavat alueellisten maaseudun kehittämissuunnitelmien sekä suunnitelmaan sisältyvien alueellisten tukitoimien toimeenpanon yhteensovittamisesta muiden alueella toteutettavien ohjelmien, suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden kanssa. Paikallisten kehittämisstrategioiden

8 §

Yhteistyö

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa suunnitelman yhteensovittamisesta muiden suunnitelmien ja ohjelmien ja rahoitusvälineiden kanssa. *Elinvoimakeskukset* vastaavat alueellisten maaseudun kehittämissuunnitelmien sekä suunnitelmaan sisältyvien alueellisten tukitoimien toimeenpanon yhteensovittamisesta muiden alueella toteutettavien ohjelmien, suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden kanssa. Paikallisten kehittämisstrategioiden yhteensovittamisesta

Voimassa oleva laki

yhteensovittamisesta muiden paikallisten ohjelmien, paikallisten suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden kanssa vastaavat paikalliset toimintaryhmät yhteistyössä alueen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

11 §

Välittävä toimielin

Välittäviä toimielimiä ovat Ruokavirasto, Ahvenanmaan valtionvirasto, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset.

18 §

Tekninen apu

Teknistä apua voidaan käyttää suunnitelma-asetuksen 125 artiklan mukaisesti toimiin maa- ja metsätalousministeriössä, Ruokavirastossa, maaseutuverkostossa sekä elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksissa.

Ehdotus

muiden paikallisten ohjelmien, paikallisten suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden kanssa vastaavat paikalliset toimintaryhmät yhteistyössä alueen *elinvoimakeskuksen* kanssa.

11 §

Välittävä toimielin

Välittäviä toimielimiä ovat Ruokavirasto, Ahvenanmaan valtionvirasto, *elinvoimakeskukset* sekä kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset.

18 §

Tekninen apu

Teknistä apua voidaan käyttää suunnitelma-asetuksen 125 artiklan mukaisesti toimiin maa- ja metsätalousministeriössä, Ruokavirastossa, maaseutuverkostossa sekä *elinvoimakeskuksissa*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

154.

Laki

lannoitelain 23 ja 38 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lannoitelain (711/2022) 23 § ja 38 §:n 4 momentti

seuraavasti:
:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 §

23 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Elinvoimakeskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset valvovat Ruokaviraston ohella lannoitevalmisteita toimialueellaan.

Elinvoimakeskukset valvovat Ruokaviraston ohella lannoitevalmisteita toimialueellaan.

38 §

38 §

Kielto

Kielto

Jos asia ei siedä viivytystä, Ruokaviraston lisäksi myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä lannoitevalmiste-erää koskevan kiellon väliaikaisesti. Väliaikainen kielto on saatettava viivytyksettä Ruokaviraston ratkaistavaksi. Kielto raukeaa, jos Ruokavirasto ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua päätöstä kahden viikon kuluessa kiellon antamisesta.

Jos asia ei siedä viivytystä, Ruokaviraston lisäksi *elinvoimakeskus* voi määrätä lannoitevalmiste-erää koskevan kiellon väliaikaisesti. Väliaikainen kielto on saatettava viivytyksettä Ruokaviraston ratkaistavaksi. Kielto raukeaa, jos Ruokavirasto ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua päätöstä kahden viikon kuluessa kiellon antamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
..

155.

Laki

luopumiseläkelain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan luopumiseläkelain (16/1974) 16 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1459/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

16 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten asiana on eläkelaitoksen ohella valvoa, että luopumiseläkkeensaaja pidättyy tässä laissa tarkoitetulla tavalla maatalouden harjoittamisesta ja että 6 §:n 2 momentissa, 8 §:n 2 momentissa ja 12 a §:n 1 momentissa tarkoitetut sitoumukset täytetään.

Elinvoimakeskusten ja kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten asiana on eläkelaitoksen ohella valvoa, että luopumiseläkkeensaaja pidättyy tässä laissa tarkoitetulla tavalla maatalouden harjoittamisesta ja että 6 §:n 2 momentissa, 8 §:n 2 momentissa ja 12 a §:n 1 momentissa tarkoitetut sitoumukset täytetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

156.

Laki

metsälain 7 a ja 14 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsälain (1093/1996) 7 a §:n 3 momentti ja 14 b §,
sellaisina kuin ne ovat, 7 a §:n 3 momentti laissa 1085/2013 ja 14 b § laissa 1478/2009,
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 a §

7 a §

*Maanomistajan ja metsäkeskuksen
ilmoitusvelvollisuus*

*Maanomistajan ja metsäkeskuksen
ilmoitusvelvollisuus*

Metsäkeskuksen on ilmoitettava välittömästi vastaanottamastaan metsänkäyttöilmoituksesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jos ilmoituksen mukaista käsittelyaluetta tai osaa

Metsäkeskuksen on ilmoitettava välittömästi vastaanottamastaan metsänkäyttöilmoituksesta *Lupa- ja valvontavirastolle*, jos ilmoituksen mukaista käsittelyaluetta tai osaa siitä koskee 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu päätös.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

siitä koskee 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu päätös.

14 b §

Menettely liito-oravailmoituksesta

Jos metsäkeskukselle saapunut metsänkäyttöilmoitus kohdistuu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen metsäkeskukselle toimittamassa asiakirjassa mainittuun liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaan, metsäkeskuksen on välittömästi ilmoitettava tästä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, maanomistajalle sekä tiedossaan olevalle maanomistajan edustajalle ja metsänhakkuuoikeuden haltijalle.

14 b §

Menettely liito-oravailmoituksesta

Jos metsäkeskukselle saapunut metsänkäyttöilmoitus kohdistuu *Lupa- ja valvontaviraston* metsäkeskukselle toimittamassa asiakirjassa mainittuun liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaan, metsäkeskuksen on välittömästi ilmoitettava tästä *Lupa- ja valvontavirastolle*, maanomistajalle sekä tiedossaan olevalle maanomistajan edustajalle ja metsänhakkuuoikeuden haltijalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

157.

Laki

metsästyslain 23 ja 88 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan metsästyslain (615/1993) 23 § ja 88 §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 23 § laissa 79/2021 sekä 88 §:n 4 momentti laissa 1469/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 §

Metsästyksen rajoittaminen yleisen turvallisuuden vuoksi

23 §

Metsästyksen rajoittaminen yleisen turvallisuuden vuoksi

Jos yleisen turvallisuuden kannalta on erityisen tärkeää, aluehallintovirasto voi Jos yleisen turvallisuuden kannalta on erityisen tärkeää, *Lupa- ja valvontavirasto* voi

määrääjäksi tietyllä alueella kieltää metsästyksen tai rajoittaa sitä. Ennen kiellon tai rajoituksen määräämistä on metsästysosoikeuden haltijaa ja alueen omistajaa kuultava.

Aluehallintoviraston tulee kumota 1 momentissa tarkoitettu kiello tai rajoitus ennen määräajan päättymistä, jos kiellon tai rajoituksen voimaapitämiseen ei enää ole tarvetta.

Aluehallintovirastolle kuuluvista 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista tehtävistä huolehtii Suomen talousvyöhykkeellä se Aluehallintovirasto, jonka toimialueen kohdalla kysymyksessä oleva osa talousvyöhykkeestä sijaitsee. Ahvenanmaan valtionviraston toimialueen vastaista rajaa lukuun ottamatta Aluehallintovirastojen toimialueiden välisen rajan katsotaan jatkuvan aluevesien ulkorajalta suuntaansa muuttamatta talousvyöhykkeen ulkorajaan saakka.

88 §

Lain noudattamisen valvonta

Jos tähän lakiin tai sen nojalla annettuun säännökseen tai määräykseen perustuva velvollisuus laiminlyödään, aluehallintovirasto voi valvontaviranomaisen tai tässä laissa tarkoitettun yhteisön ilmoituksesta taikka sen hakemuksesta, jonka oikeutta tai etua asia koskee, määrätä laiminlyöjän täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

määrääjäksi tietyllä alueella kieltää metsästyksen tai rajoittaa sitä. Ennen kiellon tai rajoituksen määräämistä on metsästysosoikeuden haltijaa ja alueen omistajaa kuultava.

Lupa- ja valvontaviraston tulee kumota 1 momentissa tarkoitettu kiello tai rajoitus ennen määräajan päättymistä, jos kiellon tai rajoituksen voimaapitämiseen ei enää ole tarvetta.

88 §

Lain noudattamisen valvonta

Jos tähän lakiin tai sen nojalla annettuun säännökseen tai määräykseen perustuva velvollisuus laiminlyödään, *Lupa- ja valvontavirasto* voi valvontaviranomaisen tai tässä laissa tarkoitettun yhteisön ilmoituksesta taikka sen hakemuksesta, jonka oikeutta tai etua asia koskee, määrätä laiminlyöjän täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

158.

Laki

patoturvallisuuslain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan patoturvallisuuslain (494/2009) 5 §, sellaisena kuin se on laissa 1511/2009,
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Viranomaiset

Viranomaiset

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle.

Tässä laissa tarkoitettuna patoturvallisuusviranomaisena toimii patoturvallisuusasioissa toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimimaan patoturvallisuusviranomaisena toisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella.

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle.

Tässä laissa tarkoitettuna patoturvallisuusviranomaisena toimii *Lapin elinvoimakeskus*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

159.

Laki

poronhoitolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään
muutetaan poronhoitolain (848/1990) 6 §:n 3 momentti, 8 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 28 §:n 2 ja 3 momentti, 39 § a §:n 3 momentti sekä 48 ja 52 §, sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 3 momentti, 8 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 28 §:n 2 ja 3 momentti sekä 48 ja 52 § laissa 1466/2009 ja 39 § a §:n 3 momentti laissa 979/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Paliskunta

Paliskuntien toimialueiden rajat vahvistaa Lapin aluehallintovirasto. Paliskuntien välinen esteita katsotaan kuitenkin paliskuntien rajaksi. Paliskunnan kotipaikka on siinä kunnassa, johon sen alue tai suurin osa siitä kuuluu.

8 §

Paliskunnan perustaminen

Paliskunta perustetaan kokouksessa, joka pidetään Lapin aluehallintoviraston määräämänä aikana paliskunnan toimialueen rajojen tultua vahvistetuiksi. Kaikilla niillä poronomistajilla, joiden poroja paliskunnan alueella hoidetaan, on oikeus osallistua kokoukseen. Kokoukseen sovelletaan muutoin, mitä 13–15 §:ssä säädetään. Kokouksen kutsuu kuitenkin koolle Lapin aluehallintoviraston määräämä henkilö.

14 §

Paliskunnan kokouksen koollekutsuminen

Paliskunnan kokouksen kutsuu koolle paliskunnan hallitus ilmoituksella, joka on julkaistava paliskunnan alueella leviävässä

6 §

Paliskunta

Paliskuntien toimialueiden rajat vahvistaa *Ruokavirasto*. Paliskuntien välinen esteita katsotaan kuitenkin paliskuntien rajaksi. Paliskunnan kotipaikka on siinä kunnassa, johon sen alue tai suurin osa siitä kuuluu.

8 §

Paliskunnan perustaminen

Paliskunta perustetaan kokouksessa, joka pidetään *Ruokaviraston* määräämänä aikana paliskunnan toimialueen rajojen tultua vahvistetuiksi. Kaikilla niillä poronomistajilla, joiden poroja paliskunnan alueella hoidetaan, on oikeus osallistua kokoukseen. Kokoukseen sovelletaan muutoin, mitä 13–15 §:ssä säädetään. Kokouksen kutsuu kuitenkin koolle *Ruokaviraston* määräämä henkilö.

14 §

Paliskunnan kokouksen koollekutsuminen

Paliskunnan kokouksen kutsuu koolle paliskunnan hallitus ilmoituksella, joka on julkaistava paliskunnan alueella leviävässä

Voimassa oleva laki

sanomalehdessä vähintään seitsemän päivää ennen kokousta. Lisäksi on paliskunnan hallituksen kutsuttava paliskunnan kokous koolle, milloin paliskunnan osakkaat, jotka omistavat vähintään kymmenen prosenttia paliskunnan osakkaiden lukuporoista, sitä tietyn asian ratkaisemiseksi vaativat. Jos kokousta ei ole kutsuttu koolle kuukauden kuluessa siitä, kun vaatimus todistettavasti esitettiin, Lapin aluehallintovirasto voi oikeuttaa vaatimuksen esittäjän kutsumaan kokouksen koolle.

28 §

Poroerotusten suorittaminen

Milloin jäkälän jäätyminen tai muun tärkeän syyn vuoksi poroerotusten pitäminen jonakin vuonna aiheuttaa paliskunnalle kohtuutonta haittaa, Lapin aluehallintovirasto voi vapauttaa paliskunnan poroerotusten pitämisestä. Porojen määräksi katsotaan tällöin edellisenä vuonna selvitetty poromäärä.

Jos paliskunta laiminlyö tarvittavien poroerotusten pitämisen, voi Lapin aluehallintovirasto hakemuksesta oikeuttaa jonkin muun paliskunnan suorittamaan ne laiminlyöntiin syyllystyneen paliskunnan kustannuksella.

39 a §

Valtakunnan rajalle rakennettava esteaita

Valtakunnan rajalle rakennettu esteaita kuuluu Suomen valtiolle, joka vastaa aidan rakentamisesta ja ylläpidosta. Määrärahan tähän myöntää Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Valtion edustajalla on oikeus käyttöoikeuden perusteella liikkua alueella esteaidan rakentamista ja kunnossapitoa varten.

Ehdotus

sanomalehdessä vähintään seitsemän päivää ennen kokousta. Lisäksi on paliskunnan hallituksen kutsuttava paliskunnan kokous koolle, milloin paliskunnan osakkaat, jotka omistavat vähintään kymmenen prosenttia paliskunnan osakkaiden lukuporoista, sitä tietyn asian ratkaisemiseksi vaativat. Jos kokousta ei ole kutsuttu koolle kuukauden kuluessa siitä, kun vaatimus todistettavasti esitettiin, *Ruokavirasto* voi oikeuttaa vaatimuksen esittäjän kutsumaan kokouksen koolle.

28 §

Poroerotusten suorittaminen

Milloin jäkälän jäätyminen tai muun tärkeän syyn vuoksi poroerotusten pitäminen jonakin vuonna aiheuttaa paliskunnalle kohtuutonta haittaa, *Ruokavirasto* voi vapauttaa paliskunnan poroerotusten pitämisestä. Porojen määräksi katsotaan tällöin edellisenä vuonna selvitetty poromäärä.

Jos paliskunta laiminlyö tarvittavien poroerotusten pitämisen, voi *Ruokavirasto* hakemuksesta oikeuttaa jonkin muun paliskunnan suorittamaan ne laiminlyöntiin syyllystyneen paliskunnan kustannuksella.

39 a §

Valtakunnan rajalle rakennettava esteaita

Valtakunnan rajalle rakennettu esteaita kuuluu Suomen valtiolle, joka vastaa aidan rakentamisesta ja ylläpidosta. Määrärahan tähän myöntää ja *1 momentissa tarkoitettua lunastustoimitusta hakee* Lapin elinvoimakeskus. Valtion edustajalla on oikeus käyttöoikeuden perusteella liikkua alueella esteaidan rakentamista ja kunnossapitoa varten.

48 §

Paliskuntain yhdistyksen toiminnan rahoitus

Valtion tulo- ja menoarviossa on vuosittain osoitettava määräraha Paliskuntain yhdistyksen käytettäväksi sille tämän lain mukaan kuuluvien tehtävien suorittamiseen. Määrärahan myöntää Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

52 §

Valvonta

Lapin aluehallintovirasto valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista ja täytäntöönpanoa.

Jos paliskunta tahallaan laiminlyö noudattaa sen toimintaa koskevia säännöksiä tai määräyksiä, tulee Lapin aluehallintoviraston sakon uhalla tai uhalla, että tekemättä jätetty työ suoritetaan paliskunnan kustannuksella, määrätä oikaistavaksi se, mitä oikeudettomasti on tehty tai laiminlyöty.

48 §

Paliskuntain yhdistyksen toiminnan rahoitus

Valtion tulo- ja menoarviossa on vuosittain osoitettava määräraha Paliskuntain yhdistyksen käytettäväksi sille tämän lain mukaan kuuluvien tehtävien suorittamiseen. Määrärahan myöntää Lapin *elinvoimakeskus*.

52 §

Valvonta

Ruokavirasto valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista ja täytäntöönpanoa.

Jos paliskunta tahallaan laiminlyö noudattaa sen toimintaa koskevia säännöksiä tai määräyksiä, tulee *Ruokaviraston* sakon uhalla tai uhalla, että tekemättä jätetty työ suoritetaan paliskunnan kustannuksella, määrätä oikaistavaksi se, mitä oikeudettomasti on tehty tai laiminlyöty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

160.

Laki

rehulain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rehaulain (1263/2020) 27 §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 §

27 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Elinvoimakeskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset valvovat Ruokaviraston ohella rehuja omalla toimialueellaan.

Elinvoimakeskukset valvovat Ruokaviraston ohella rehuja omalla toimialueellaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

161.

Laki

riistahallintolain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan riistahallintolain (158/2011) 5 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Alueelliset riistaneuvostot

Alueelliset riistaneuvostot

Alueelliset riistaneuvostot nimittää maa- ja metsätalousministeriö. Alueellisessa riistaneuvostossa on enintään kymmenen jäsentä. Alueelliseen riistaneuvostoon kuuluu kuusi 13 §:ssä tarkoitetun aluekokouksen esittämää jäsentä sekä maakuntaliiton edustaja, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen edustaja, metsäkeskuksen edustaja sekä alueellisesti merkittävän maanomistajatahon edustaja. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen, jota koskevat samat säännökset kuin jäsentäkin. Maa- ja metsätalousministeriö nimittää

Alueelliset riistaneuvostot nimittää maa- ja metsätalousministeriö. Alueellisessa riistaneuvostossa on enintään kymmenen jäsentä. Alueelliseen riistaneuvostoon kuuluu kuusi 13 §:ssä tarkoitetun aluekokouksen esittämää jäsentä sekä maakuntaliiton edustaja, *elinvoimakeskuksen* edustaja, metsäkeskuksen edustaja sekä alueellisesti merkittävän maanomistajatahon edustaja. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen, jota koskevat samat säännökset kuin jäsentäkin. Maa- ja metsätalousministeriö nimittää puheenjohtajan sekä varapuheenjohtajan aluekokouksen esittämistä jäsenistä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

puheenjohtajan sekä varapuheenjohtajan
aluekokouksen esittämistä jäsenistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

162.

Laki

riistavahinkolain 47 ja 50 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan riistavahinkolain (105/2009) 47 §:n 1 momentti ja 50 §, sellaisina kuin ne ovat, 47 §:n 1 momentti laissa 36/2021 ja 50 § laissa 1510/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

47 §

47 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen päätökseen saa vaatia oikaisua siltä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, jonka toimialueella asianomainen kunta sijaitsee.

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen päätökseen saa vaatia oikaisua siltä elinvoimakeskukselta, jonka toimialueella asianomainen kunta sijaitsee.

50 §

50 §

Maaseutuviraston valvontatehtävä

Ruokaviraston valvontatehtävä

Maaseutuviraston tehtävänä on suorittaa tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten sekä metsäkeskusten tarkastuksia. Tarkempia säännöksiä tarkastusten toteuttamisesta voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maaseutuviraston

Ruokaviraston tehtävänä on suorittaa tämän lain noudattamisen valvonnassa tarpeellisia kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten sekä metsäkeskusten tarkastuksia. Tarkempia säännöksiä tarkastusten toteuttamisesta voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Ruokaviraston valvontatehtävään sovelletaan tällöin vastaavasti, mitä 49 §:ssä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

valvontatehtävään sovelletaan tällöin vastaavasti, mitä 49 §:ssä säädetään maa- ja metsätalousministeriön valvontatehtävästä.

Maaseutuvirasto voi käyttää apunaan tarvittaessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten apua valvontatehtävänsä suorittamiseen.

säädetään maa- ja metsätalousministeriön valvontatehtävästä.

Ruokavirasto voi käyttää apunaan tarvittaessa *elinvoimakeskusten* apua valvontatehtävänsä suorittamiseen.

—————
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
.

163.

Laki

siemenlain 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siemenlain (600/2019) 23 §:n 1 momentti seuraavasti:
:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 §

23 §

*Valvontaviranomaiset ja
sertifiointiviranomainen*

*Valvontaviranomaiset ja
sertifiointiviranomainen*

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Ruokavirasto. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo siementen markkinointia toimialueellaan. Siementen maahantuontia valvoo Ruokaviraston ohella Tulli.

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Ruokavirasto. *Elinvoimakeskus* valvoo siementen markkinointia toimialueellaan. Siementen maahantuontia valvoo Ruokaviraston ohella Tulli.

—————
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

164.

Laki

taimiaiaineistolain 7 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taimiaiaineistolain (1205/1994) 7 a §, sellaisena kuin se on laissa 488/2020,
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 a §

7 a §

Valvontaviranomaiset

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Ruokavirasto, joka käyttää valvonnassa apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia.

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Ruokavirasto, joka käyttää valvonnassa apunaan *elinvoimakeskuksia*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

165.

Laki

vesihuoltolain muuttamisesta

1612

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesihuoltolain (119/2001) 4 §:n 2 ja 4 momentti, 15 §:n 3 momentti, 15 b §:n 1 ja 3 momentti, 20 d §:n 1 momentti sekä 29 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n 2 momentti laissa 681/2014, 4 §:n 4 momentti, 15 §:n 3 momentti ja 20 d §:n 1 momentti laissa 1259/2022, 15 b §:n 1 ja 3 momentti laissa 290/2018 sekä 29 §:n 2 momentti laissa 1488/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Viranomaiset

Viranomaiset

Tämän lain mukaisia valvontaviranomaisia ovat toimialoillaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan terveydensuojeluviranomainen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Tämän lain mukaisia valvontaviranomaisia ovat toimialoillaan *elinvoimakeskus* sekä kunnan terveydensuojeluviranomainen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen osallistuvat tarvittaessa toimialoillaan terveydensuojelulaissa tarkoitettuun vedentuotantoketjun riskienhallintaan tarvittavien ympäristötietojen kokoamiseen sekä riskienhallinnan toimenpiteiden tunnistamiseen.

Elinvoimakeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen osallistuvat tarvittaessa toimialoillaan terveydensuojelulaissa tarkoitettuun vedentuotantoketjun riskienhallintaan tarvittavien ympäristötietojen kokoamiseen sekä riskienhallinnan toimenpiteiden tunnistamiseen.

15 §

15 §

Vesihuoltolaitoksen selvillääolo- ja tarkkailuvelvollisuus

Vesihuoltolaitoksen selvillääolo- ja tarkkailuvelvollisuus

Vesihuoltolaitoksen on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle 2 momentissa tarkoitetuissa raakavedestä tarkkailtavissa muuttujissa havaituista epätavallisista muutoksista.

Vesihuoltolaitoksen on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja *elinvoimakeskukselle* 2 momentissa tarkoitetuissa raakavedestä tarkkailtavissa muuttujissa havaituista epätavallisista muutoksista.

15 b §

15 b §

Vesihuollon häiriötilanteista ilmoittaminen

Vesihuollon häiriötilanteista ilmoittaminen

Vesihuoltolaitoksen, joka toimittaa vettä tai ottaa vastaan jätevettä vähintään 5 000

Vesihuoltolaitoksen, joka toimittaa vettä tai ottaa vastaan jätevettä vähintään 5 000

Voimassa oleva laki

kuutiometriä vuorokaudessa, on ilmoitettava viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle merkittävstä häiriöstä vesihuollossa. Jos häiriöstä ilmoittaminen on yleisen edun mukaista, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi velvoittaa vesihuoltolaitoksen tiedottamaan asiasta tai vesihuoltolaitosta kuultuaan tiedottaa asiasta itse.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimittaa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on lisäksi arvioitava, koskeeko 1 momentissa tarkoitettu häiriö muita Euroopan unionin jäsenvaltiota, ja ilmoitettava häiriöstä tarvittaessa jäsenvaltion asianomaiselle viranomaiselle.

20 d §

Vesihuollon tietojärjestelmä

Suomen ympäristökeskus ylläpitää vesihuollon tietojärjestelmää yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

29 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Kuntaan kohdistuvan kiellon tai määräyksen antaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Ehdotus

kuutiometriä vuorokaudessa, on ilmoitettava viipymättä *elinvoimakeskukselle* merkittävstä häiriöstä vesihuollossa. Jos häiriöstä ilmoittaminen on yleisen edun mukaista, *elinvoimakeskus* voi velvoittaa vesihuoltolaitoksen tiedottamaan asiasta tai vesihuoltolaitosta kuultuaan tiedottaa asiasta itse.

Elinvoimakeskus toimittaa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle.

Elinvoimakeskuksen on lisäksi arvioitava, koskeeko 1 momentissa tarkoitettu häiriö muita Euroopan unionin jäsenvaltiota, ja ilmoitettava häiriöstä tarvittaessa jäsenvaltion asianomaiselle viranomaiselle.

20 d §

Vesihuollon tietojärjestelmä

Suomen ympäristökeskus ylläpitää vesihuollon tietojärjestelmää yhteistyössä *elinvoimakeskuksen* kanssa.

29 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Kuntaan kohdistuvan kiellon tai määräyksen antaa *elinvoimakeskus*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Laki

yhteisäluelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteisäluelain (758/1989) 18 §:n 3 momentti, 31 a §:n 2 ja 3 momentti sekä 33 §, sellaisina kuin ne ovat, 18 §:n 3 momentti laissa 99/2014, 31 a §:n 2 ja 3 momentti laissa 915/2011 sekä 33 § laissa 918/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

18 §

Osakaskunnan säännöt ja sääntöjen muutos on alistettava *aluehallintoviraston* vahvistettaviksi, ja ne tulevat voimaan, kun vahvistamispäätös on saanut lainvoiman. *Aluehallintoviraston* on vahvistettava säännöt, jos ne ovat lain mukaiset eikä niistä aiheudu vahinkoa osakkaalle.

Osakaskunnan säännöt ja sääntöjen muutos on alistettava *Lupa- ja valvontaviraston* vahvistettaviksi, ja ne tulevat voimaan, kun vahvistamispäätös on saanut lainvoiman. *Lupa- ja valvontaviraston* on vahvistettava säännöt, jos ne ovat lain mukaiset eikä niistä aiheudu vahinkoa osakkaalle. *Kun osakaskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa Lupa- ja valvontaviraston tehtävät kuuluvat Ahvenanmaan valtionvirastolle.*

31 a §

31 a §

Edellä 1 momentissa tarkoitettu korvaus maksetaan järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaille, jos osakkaat ovat tiedossa ja jos korvaus on merkittävä. Korvaus maksetaan kuitenkin järjestäytymättömälle osakaskunnalle, jos korvaus on vähäinen taikka osakassuhteiden selvittämisen tai maksujen suorittamisen kustannukset maksettavan korvauksen määrään verrattuna ovat ilmeisen suuret. Jollei osakaskunta ole tehnyt päätöstä siitä, miten korvaus on sille maksettava, korvaus talletetaan *aluehallintovirastoon*. Jos talletettua korvausta ei nosteta 14 päivän kuluessa, *aluehallintoviraston* on talletettava korvaussumma pankkiin sitä varten perustettavalle tilille ja tallettamisessa noudatetaan, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta

Edellä 1 momentissa tarkoitettu korvaus maksetaan järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaille, jos osakkaat ovat tiedossa ja jos korvaus on merkittävä. Korvaus maksetaan kuitenkin järjestäytymättömälle osakaskunnalle, jos korvaus on vähäinen taikka osakassuhteiden selvittämisen tai maksujen suorittamisen kustannukset maksettavan korvauksen määrään verrattuna ovat ilmeisen suuret. Jollei osakaskunta ole tehnyt päätöstä siitä, miten korvaus on sille maksettava, korvaus talletetaan *Lupa- ja valvontavirastoon*. *Jos osakaskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, talletus tehdään kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastoon.* Jos talletettua korvausta ei nosteta 14 päivän kuluessa, *Lupa- ja valvontaviraston* on talletettava korvaussumma pankkiin sitä varten perustettavalle tilille ja tallettamisessa noudatetaan, mitä rahan, arvo-osuuksien,

suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään.

Talletettu korvaus on maksettava osakaskunnalle sen jälkeen, kun osakaskunta on järjestäytynyt taikka kokouksessaan päättänyt korvauksen nostamisesta sekä valinnut tehtävän hoitamista varten asiamiehen. Ennen kuin korvaus on maksettu osakaskunnalle, *aluehallintoviraston* on maksettava korvaussummasta järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaalle kuuluva osuus, jos osakas esittää luotettavan selvityksen osuutensa suuruudesta.

33 §

Osakaskunnan säännöistä on lähetettävä Maanmittauslaitokselle ja *aluehallintovirastolle* ote, josta ilmenevät 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot. Samoin Maanmittauslaitokselle ja *aluehallintovirastolle* on lähetettävä tiedot hoitokunnan puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta tai toimitsijasta ja hänen varamiehestään sekä heidän osoitteistaan.

arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/1931) säädetään.

Talletettu korvaus on maksettava osakaskunnalle sen jälkeen, kun osakaskunta on järjestäytynyt taikka kokouksessaan päättänyt korvauksen nostamisesta sekä valinnut tehtävän hoitamista varten asiamiehen. Ennen kuin korvaus on maksettu osakaskunnalle, *Lupa- ja valvontaviraston* on maksettava korvaussummasta järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaalle kuuluva osuus, jos osakas esittää luotettavan selvityksen osuutensa suuruudesta.

33 §

Osakaskunnan säännöistä on lähetettävä Maanmittauslaitokselle ja *Lupa- ja valvontaviraston* ote, josta ilmenevät 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot. Jos osakaskunnan kotipaikka on *Ahvenanmaan maakunnassa*, ote on kuitenkin lähetettävä *Ahvenanmaan valtionvirastolle*. Samoin Maanmittauslaitokselle, *Lupa- ja valvontavirastolle* ja *Ahvenanmaan valtionvirastolle* on lähetettävä tiedot hoitokunnan puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta tai toimitsijasta ja hänen varamiehestään sekä heidän osoitteistaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

167.

Laki

yhteismetsälain 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yhteismetsälain (109/2003) 37 §, sellaisena kuin se on laissa 1491/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

37 §

37 §

Pantinhaltijan aseman turvaaminen

Pantinhaltijan aseman turvaaminen

Jos yhteismetsästä luovutetaan alue tai yhteismetsä myydään ja toimenpiteen vuoksi yhden tai useamman osakaskiinteistön arvo merkittävästi alenee, on osakaskunnan talletettava tällaiselle kiinteistölle kuuluva osuus kauppahinnasta korkoineen aluehallintovirastoon, jos kiinteistöön kohdistuu panttisaamisia. Lohkomistoimituksessa on toimitusmiesten päätettävä, minkä kiinteistöjen osalta kauppahinta on talletettava. Kauppahintaa ei saa jakaa ennen toimitusmiesten ratkaisua.

Jos yhteismetsästä luovutetaan alue tai yhteismetsä myydään ja toimenpiteen vuoksi yhden tai useamman osakaskiinteistön arvo merkittävästi alenee, on osakaskunnan talletettava tällaiselle kiinteistölle kuuluva osuus kauppahinnasta korkoineen *Lupa- ja valvontavirastoon*, jos kiinteistöön kohdistuu panttisaamisia. Lohkomistoimituksessa on toimitusmiesten päätettävä, minkä kiinteistöjen osalta kauppahinta on talletettava. Kauppahintaa ei saa jakaa ennen toimitusmiesten ratkaisua.

Panttioikeuden tai kirjatun eläkeoikeuden haltijalla on talletettuun kauppahintaan sama oikeus kuin hänellä on osakaskiinteistöön. Jollei osakaskiinteistön omistaja voi näyttää edellä mainittujen oikeudenhaltijoiden antaneen lupaa talletetun kauppahinnan nostamiseen, aluehallintoviraston on jaettava varat niin kuin kiinteän omaisuuden kauppahinnan jakamisesta säädetään ulosottokaassa (705/2007).

Panttioikeuden tai kirjatun eläkeoikeuden haltijalla on talletettuun kauppahintaan sama oikeus kuin hänellä on osakaskiinteistöön. Jollei osakaskiinteistön omistaja voi näyttää edellä mainittujen oikeudenhaltijoiden antaneen lupaa talletetun kauppahinnan nostamiseen, *Lupa- ja valvontaviraston* on jaettava varat niin kuin kiinteän omaisuuden kauppahinnan jakamisesta säädetään ulosottokaassa (705/2007).

Yhteismetsästä lunastetusta alueesta suoritettuun korvaukseen sovelletaan, mitä edellä 1 ja 2 momentissa säädetään kauppahinnasta.

Yhteismetsästä lunastetusta alueesta suoritettuun korvaukseen sovelletaan, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään kauppahinnasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

168.

Laki

ilmailulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ilmailulain (864/2014) 76 §:n 4 momentti, 80 §:n 1 momentti, 81 b §:n 1 momentti, 181 a §, sellaisina kuin niistä ovat 76 §:n 4 momentti laissa 965/2018 sekä 81 b §:n 1 momentti ja 181 a § laissa 1327/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

76 §

76 §

Lentopaikkojen ja muiden alueiden käyttö

Lentopaikkojen ja muiden alueiden käyttö

Jos lentoturvallisuus, liikenteen sujuvuus, maanpuolustukselliset syyt, elinkeinon harjoittaminen tai haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisy niin vaativat, Liikenne- ja viestintävirasto voi kieltää muun kuin lentopaikan käytön tai rajoittaa 2 momentissa tarkoitetun alueen käyttöä ilmalusten lentoonlähtöön ja laskeutumiseen. Liikenne- ja viestintäviraston on kuultava asianomaista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta sekä tarpeen mukaan muita viranomaisia, jos kiellon tai rajoituksen syy on muu kuin lentoturvallisuus tai liikenteen sujuvuus.

Jos lentoturvallisuus, liikenteen sujuvuus, maanpuolustukselliset syyt, elinkeinon harjoittaminen tai haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisy niin vaativat, Liikenne- ja viestintävirasto voi kieltää muun kuin lentopaikan käytön tai rajoittaa 2 momentissa tarkoitetun alueen käyttöä ilmalusten lentoonlähtöön ja laskeutumiseen. Liikenne- ja viestintäviraston on kuultava *Lupa- ja valvontavirastoa*, asianomaista *elinvoimakeskusta* sekä tarpeen mukaan muita viranomaisia, jos kiellon tai rajoituksen syy on muu kuin lentoturvallisuus tai liikenteen sujuvuus.

80 §

80 §

Rakentamislupa-asian käsittelyyn liittyvä kuulemismenettely

Rakentamislupa-asian käsittelyyn liittyvä kuulemismenettely

Ennen lentopaikan rakentamisluvan myöntämistä on asianomaiselle kunnalle sekä asian laadun mukaan puolustusministeriölle, ympäristöministeriölle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja maakunnan liitolle varattava tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta.

Ennen lentopaikan rakentamisluvan myöntämistä on asianomaiselle kunnalle sekä asian laadun mukaan puolustusministeriölle, ympäristöministeriölle, *Lupa- ja valvontavirastolle*, *elinvoimakeskukselle* ja maakunnan liitolle varattava tilaisuus antaa lausuntonsa asiasta.

81 b §

81 b §

Rakentamislupaa koskevan päätöksen tiedoksianto ja päätöksestä tiedottaminen

Rakentamislupaa koskevan päätöksen tiedoksianto ja päätöksestä tiedottaminen

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, Liikenne- ja viestintäviraston on annettava rakentamislupaa koskeva päätös tiedoksi

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, Liikenne- ja viestintäviraston on annettava rakentamislupaa koskeva päätös tiedoksi

Voimassa oleva laki

Ehdotus

julkisella kuulutuksella noudattaen hallintolain 62 a §:ää. Rakentamisluvan myöntämistä koskevasta päätöksestä on lisäksi ilmoitettava kunnalle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja maakunnan liitolle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle.

julkisella kuulutuksella noudattaen hallintolain 62 a §:ää. Rakentamisluvan myöntämistä koskevasta päätöksestä on lisäksi ilmoitettava kunnalle, *Lupa- ja valvontavirastolle* ja maakunnan liitolle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle.

181 a §

181 a §

Muutoksenhakuun oikeutetut eräissä tapauksissa

Muutoksenhakuun oikeutetut eräissä tapauksissa

Rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen, on oikeus toimialaansa kuuluvissa asioissa hakea valittamalla muutosta sellaiseen rakentamisluvan myöntämistä koskevaan päätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat yhdistyksen tai säätiön toiminta-alueelle, jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Kunnalla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen rakentamisluvan myöntämistä koskevaan päätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle, jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen, on oikeus toimialaansa kuuluvissa asioissa hakea valittamalla muutosta sellaiseen rakentamisluvan myöntämistä koskevaan päätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat yhdistyksen tai säätiön toiminta-alueelle, jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Kunnalla, *Lupa- ja valvontavirastolla* ja maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen rakentamisluvan myöntämistä koskevaan päätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle, jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

169.

Laki

kyberturvallisuuslain 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kyberturvallisuuslain (/) 26 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

26 §

26 §

Valvovat viranomaiset

Valvovat viranomaiset

Tämän lain, sen nojalla annettujen määräysten ja NIS 2 –direktiivin nojalla annettujen säännösten noudattamista valvoo:

Tämän lain, sen nojalla annettujen määräysten ja NIS 2 –direktiivin nojalla annettujen säännösten noudattamista valvoo:

4) Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto siltä osin kuin kyse on liitteen I kohdan 13 alakohdissa a ja b tarkoitetuista toimijoista;

4) *Lupa- ja valvontavirasto* siltä osin kuin kyse on liitteen I kohdan 13 alakohdassa a ja b *sekä liitteen II kohdassa 8* tarkoitetuista toimijoista;

5) Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus siltä osin kuin kyse on liitteen I kohdissa 14 ja 15 *sekä liitteen II kohdassa 8* tarkoitetuista toimijoista;

5) *Elinvoimakeskus* siltä osin kuin kyse on liitteen I kohdassa 14 ja 15 tarkoitetuista toimijoista;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

170.

Laki

ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain (1508/2019) 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 ja 4 momentti, 6 §:n 1 momentti, 7 § ja 15 §:n 2 ja 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Velvollisuus siirtää ajoneuvo onnettomuuspaikalta.

Velvollisuus siirtää ajoneuvo onnettomuuspaikalta.

Voimassa oleva laki

Jos ajoneuvoa ei ole siirretty 1 momentissa säädetyn ajan kuluessa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai kunta on velvollinen suorittamaan varastosiirron. Yksityistiellä tapahtuneen liikennevahingon osalta kunta suorittaa varastosiirron yksityistienpitäjän perustellusta pyynnöstä.

5 §

Siirto pysäköimistä koskevan säännöksen perusteella

Jos ajoneuvo on pysäköity pysäköimistä koskevan säännöksen vastaisesti tielle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, poliisi, kunta tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi suorittaa lähi- tai varastosiirron aikaisintaan kahden vuorokauden kuluttua säännöksen vastaisen pysäköinnin alkamisesta.

Jos ajoneuvon pysäköinnistä aiheutuu vaaraa liikenneturvallisuudelle, poliisi on velvollinen välittömästi siirtämään ajoneuvon. Jos pysäköinti aiheuttaa huomattavaa haittaa tien käytölle tai muulle liikenteelle, poliisi, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kunta tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi toimittaa lähi- tai varastosiirron välittömästi.

6 §

Siirto tiealueella tehtävän työn tai järjestettävän tapahtuman perusteella

Jos pysäköidystä ajoneuvosta aiheutuu haittaa tiealueella tapahtuvalle kunnossa- tai puhtaanapidolle, korjaus- tai rakennustyölle taikka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai kunnan luvalla järjestettävälle tapahtumalle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kunta tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi toimittaa ajoneuvon lähisiirron. Yksityistiellä kunta

Ehdotus

Jos ajoneuvoa ei ole siirretty 1 momentissa säädetyn ajan kuluessa, *elinvoimakeskus* tai kunta on velvollinen suorittamaan varastosiirron. Yksityistiellä tapahtuneen liikennevahingon osalta kunta suorittaa varastosiirron yksityistienpitäjän perustellusta pyynnöstä.

5 §

Siirto pysäköimistä koskevan säännöksen perusteella

Jos ajoneuvo on pysäköity pysäköimistä koskevan säännöksen vastaisesti tielle, *elinvoimakeskus*, poliisi, kunta tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi suorittaa lähi- tai varastosiirron aikaisintaan kahden vuorokauden kuluttua säännöksen vastaisen pysäköinnin alkamisesta.

Jos ajoneuvon pysäköinnistä aiheutuu vaaraa liikenneturvallisuudelle, poliisi on velvollinen välittömästi siirtämään ajoneuvon. Jos pysäköinti aiheuttaa huomattavaa haittaa tien käytölle tai muulle liikenteelle, poliisi, *elinvoimakeskus*, kunta tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi toimittaa lähi- tai varastosiirron välittömästi.

6 §

Siirto tiealueella tehtävän työn tai järjestettävän tapahtuman perusteella

Jos pysäköidystä ajoneuvosta aiheutuu haittaa tiealueella tapahtuvalle kunnossa- tai puhtaanapidolle, korjaus- tai rakennustyölle taikka *elinvoimakeskuksen* tai kunnan luvalla järjestettävälle tapahtumalle, *elinvoimakeskus*, kunta tai kunnallinen pysäköinninvalvoja voi toimittaa ajoneuvon lähisiirron. Yksityistiellä kunta toimittaa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

toimittaa lähisiirron yksityistienpitäjän perustellusta pyynnöstä.

lähisiirron yksityistienpitäjän perustellusta pyynnöstä.

7 §

7 §

Hylätyn ajoneuvon siirto

Hylätyn ajoneuvon siirto

Jos ajoneuvon arvon, kunnan ja muiden ulkoisesti havaittavien seikkojen perusteella on ilmeistä, että muu ajoneuvo kuin romuajoneuvo on hylätty, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai kunta on velvollinen alueellaan suorittamaan varastosiirron. Yksityistiellä tai yksityisalueella olevalle hylätylle ajoneuvolle kunta suorittaa varastosiirron yksityistienpitäjän tai yksityisalueen haltijan perustellusta pyynnöstä. Tämän pykälän säännöksiä sovelletaan myös poliisin haltuun jääneen hylätyn ajoneuvon siirtämiseen poliisin pyynnöstä.

Jos ajoneuvon arvon, kunnan ja muiden ulkoisesti havaittavien seikkojen perusteella on ilmeistä, että muu ajoneuvo kuin romuajoneuvo on hylätty, *elinvoimakeskus* tai kunta on velvollinen alueellaan suorittamaan varastosiirron. Yksityistiellä tai yksityisalueella olevalle hylätylle ajoneuvolle kunta suorittaa varastosiirron yksityistienpitäjän tai yksityisalueen haltijan perustellusta pyynnöstä. Tämän pykälän säännöksiä sovelletaan myös poliisin haltuun jääneen hylätyn ajoneuvon siirtämiseen poliisin pyynnöstä.

15 §

15 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Toimivaltaiset viranomaiset

Tämän lain mukaisia toimivaltaisia viranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus alueensa tienpidon tehtävistä vastaavana viranomaisena maantiellä ja kunta kadunpitäjänä katuverkolla. Yksityistiellä ja -alueella toimivaltainen viranomaisen on kunta siten kuin 4 ja 6–8 §:ssä säädetään. Poliisin toimivallasta säädetään 4 ja 5 §:ssä. Lisäksi poliisin toimivallasta on voimassa, mitä muualla laissa säädetään.

Tämän lain mukaisia toimivaltaisia viranomaisia ovat *elinvoimakeskus* alueensa tienpidon tehtävistä vastaavana viranomaisena maantiellä ja kunta kadunpitäjänä katuverkolla. Yksityistiellä ja -alueella toimivaltainen viranomaisen on kunta siten kuin 4 ja 6–8 §:ssä säädetään. Poliisin toimivallasta säädetään 4 ja 5 §:ssä. Lisäksi poliisin toimivallasta on voimassa, mitä muualla laissa säädetään.

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi sopimuksen nojalla antaa kunnalle hoidettavaksi keskukselle tämän lain mukaan kuuluvia julkisia tehtäviä tai ottaa hoidettavakseen tämän lain mukaan kunnalle kuuluvia julkisia tehtäviä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivallasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Toimivaltainen *elinvoimakeskus* voi sopimuksen nojalla antaa kunnalle hoidettavaksi keskukselle tämän lain mukaan kuuluvia julkisia tehtäviä tai ottaa hoidettavakseen tämän lain mukaan kunnalle kuuluvia julkisia tehtäviä. *Elinvoimakeskuksen* toimivallasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

171.

Laki

Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Liikenne- ja viestintävirastosta annettu lain (935/2018) 2 §:n 1 momentin 7 ja 8 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 1259/2020 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Viraston tehtävät

Viraston tehtävät

Liikenne- ja viestintävirasto hoitaa seuraavia tehtäviä:

Liikenne- ja viestintävirasto hoitaa seuraavia tehtäviä:

7) kehittää julkisen henkilöliikenteen, tavaraliikenteen ja logistiikan toimintaedellytyksiä sekä vastaa julkisen henkilöliikenteen *valtion rahoituksen kohdentamisesta* ja *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialaohjauksesta tältä osin*;

8) kehittää ja edistää yksityistieasioiden hoitamista valtakunnallisesti, huolehtii yksityistieihin liittyvistä asiantuntija- ja neuvontatehtävistä sekä vastaa yksityistieavustusten kohdentamisesta ja saariston liikenne- ja kuljetuspalveluiden rahoituksesta valtion talousarvion puitteissa sekä niihin liittyvästä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialaohjauksesta;

7) kehittää julkisen henkilöliikenteen, tavaraliikenteen ja logistiikan toimintaedellytyksiä sekä vastaa julkisen henkilöliikenteen *järjestämisestä ja sovittaa yhteen julkisen henkilöliikenteen sekä muiden liikkumispalveluiden kehittämistä*;

8) kehittää ja edistää yksityistieasioiden hoitamista valtakunnallisesti, huolehtii yksityistieihin liittyvistä asiantuntija- ja neuvontatehtävistä sekä vastaa yksityistieavustusten kohdentamisesta ja saariston liikenne- ja kuljetuspalveluiden rahoituksesta valtion talousarvion puitteissa sekä niihin liittyvästä *elinvoimakeskusten toimialaohjauksesta*;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . . Muualla laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen tarkoitetaan lain voimaan tultua Liikenne- ja viestintävirastoa, jos viittauksessa tarkoitetut tehtävät liittyvät Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 2 §:ssä tai muualla laissa virastolle säädettyihin tehtäviin.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ennen tämän lain voimaantuloa myöntämä lupa, tekemä päätös tai rekisteröinti sekä sille tehty ilmoitus jää voimaan siinä muodossa kuin se on tämän lain voimaantullessa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta siirtyviä 2 §:ssä tarkoitettuja tai muualla laissa Liikenne- ja viestintävirastolle säädettyjä tehtäviä koskevat arkistot, rekisterit ja tietoaaineistot sekä vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan Liikenne- ja viestintävirastolle.

Edellä 3 momentissa tarkoitetut sopimukset ja sitoumukset siirtyvät Liikenne- ja viestintävirastolle kuitenkin vain, jollei niiden sisällöstä muuta johdu.

Virkamiesten asemasta säädetään valtion virkamieslain 5 a—5 c §:ssä.

172.

Laki

liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005)

4 a §:n 1 momentti, 6 §:n 2 ja 3 momentti, 8 §, 11 §:n 1 ja 2 momentti, 15 f §:n 2—4 momentti, 15 g §:n 1 momentti, 15 h §:n 2—4 momentti, 16 §, 17 §:n 2 ja 3 momentti, 24 §:n 2 momentti, 27, 27 a ja 27 b §, 27 c §:n 1 momentti, 30 §:n 3 momentti, 32 §:n 2 momentti, 34 §, 35 §:n 1 ja 2 momentti, 36 ja 37 §, 38 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 40 §:n 2 ja 3 momentti, 42 §:n 1—4 momentti, 42 a §:n 1 ja 3 momentti, 42 b §:n 1—3 momentti, 43 §, 44 §:n 2 momentti, 45 §:n 2 momentti, 47 §, 48 §:n 2 momentti, 49 ja 51 §, 52 § 2—4 momentti, 52 b ja 54 §, 56 §:n 1, 3 ja 4 momentti,

56 a §, 57 §:n 1 momentti, 62 §:n 1 momentti, 69 §:n 2 momentti, 74 §:n 2 momentti, 75 §:n 1 ja 2 momentti, 79 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 81, 83, 85 ja 88 §, 90 §:n 3 momentti, 91 §:n 2 momentti, 93 §:n 3 ja 4 momentti, 95 §:n 1 ja 3 momentti, 95 a §:n 1 ja 2 momentti, 100 §:n 1 ja 2 momentti, 100 b §:n 1 ja 3 momentti, 101, 101 a ja 102 §, 103 §:n 1 momentti, 104 §, 105 §:n 3 ja 4 momentti, 107 §:n 3 momentti sekä 108 a §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat 4 a §:n 1 momentti, 103 §:n 1 momentti sekä 104 §laissa 139/2023, 6 §:n 2 ja 3 momentti laissa 158/2022, 8 § laeissa 572/2018 ja 766/2023, 11 §:n 1 ja 2 momentti, 32 §:n 2 momentti, 42 a §:n 1 ja 3 momentti, 42 b §:n 1—3 momentti, 52 b § sekä 108 a §:n 2 momentti laissa 980/2018, 15 f §:n 2 —4 momentti, 15 g §:n 1 momentti, 15 h §:n 2—4 momentti, 16 §, 17 §:n 3 momentti, 24 §:n 2 momentti, 34 §, 35 §:n 1 ja 2 momentti, 36 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 37 §, 38 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 40 §:n 2 ja 3 momentti, 43 §, 44 §:n 2 momentti, 45 §:n 2 momentti, 47 §, 48 §:n 2 momentti, 49 ja 51 §, 52 §:n 2—4 momentti, 54 §, 56 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 56 a §, 57 §:n 1 momentti, 62 §:n 1 momentti, 74 §:n 2 momentti, 75 §:n 1 ja 2 momentti, 79 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 81, 83, 85 ja 88 §, 90 §:n 3 momentti, 91 §:n 2 momentti, 95 §:n 1 ja 3 momentti, 95 a §:n 1 ja 2 momentti, 100 b §:n 1 ja 3 momentti, 101, 101 a ja 102 §, sekä 107 §:n 3 momentti laissa 572/2018, 17 §:n 2 momentti laissa 766/2023, 27, 27 a ja 27 b §, 27 c §:n 1 momentti, 30 §:n 3 momentti, 36 §:n suomenkielinen sanamuoto, 42 §:n 1—4 momentti, 69 §:n 2 momentti, 93 §:n 3 ja 4 momentti sekä 100 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1501/2019 sekä 105 §:n 3 ja 4 momentti laissa 998/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 a §

4 a §

Esitys maantien toiminnallisesta luokasta

Esitys maantien toiminnallisesta luokasta

Väylävirasto tekee Liikenne- ja viestintävirastolle esityksen maantien kuulumisesta valta- tai kantateihin, valta- tai kantatien muuttamisesta seutu- tai yhdystieksi ja usean elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen aluetta koskevan toiminnallista luokkaa koskevan esityksen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee esityksen maantien kuulumisesta seutu- tai yhdysteihin.

Väylävirasto tekee Liikenne- ja viestintävirastolle esityksen maantien kuulumisesta valta- tai kantateihin, valta- tai kantatien muuttamisesta seutu- tai yhdystieksi ja usean *elinvoimakeskuksen* aluetta koskevan toiminnallista luokkaa koskevan esityksen. *Elinvoimakeskus* tekee esityksen maantien kuulumisesta seutu- tai yhdysteihin.

6 §

6 §

Maantielautat

Maantielautat

Lautoista on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään ja määrätään. Lauttaliikenteen palvelujen tuottaja vastaa siitä, että lossin kuljettaja on 18 vuotta täyttänyt ja tehtävään kykenevä. Lisäksi lauttaliikenteen palvelujen tuottaja vastaa siitä, että lossin kuljettaja on perehtynyt lossin koneistoon, rakenteeseen ja

Lautoista on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään ja määrätään. Lauttaliikenteen palvelujen tuottaja vastaa siitä, että lossin kuljettaja on 18 vuotta täyttänyt ja tehtävään kykenevä. Lisäksi lauttaliikenteen palvelujen tuottaja vastaa siitä, että lossin kuljettaja on perehtynyt lossin koneistoon, rakenteeseen ja

käyttöön sekä kansainvälisistä säännöistä yhteen törmäämisen ehkäisemiseksi merellä vuonna 1972 tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 30/1977) annettuihin sääntöihin ja vesiliikennelain (782/2019) 2 luvun säännöksiin lukuun ottamatta kanavia ja avattavia siltoja koskevia säännöksiä ja tuntee tämän pykälän 4 momentin nojalla annettujen säännösten sisällön. Lossin kuljettajalla on oltava riittävä terveys lossin kuljettamiseksi. Hänellä on myös oltava riittävä kielitaito, jotta hän voi antaa hätätilanneohjeet matkustajille. Lossi on miehitettävä siten, ettei lossia, sen henkilökuntaa, matkustajia, lastia, muuta omaisuutta tai ympäristöä saateta vaaralle alttiiksi. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää tarvittaessa lossin miehityksestä. Lossi on peruskatsastettava ennen sen asettamista liikenteeseen suomalaisena aluksena. Lossille on peruskatsastuksen lisäksi tehtävä tarvittaessa uusintakatsastus, vuosikatsastus, välikatsastus ja määräaikainen katsastus. Muilta osin lossin katsastuksessa noudatetaan, mitä aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisuudesta käytöstä annetun lain 6 luvussa säädetään. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä lossien katsastuksesta.

Lautat liikennöivät pääsääntöisesti ilman aikataulua. Liikenteellisistä syistä voi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää, että lauttaa liikennöidään aikataulun mukaan. Päätöksen tulee samalla sisältää aikataulun määräämisen perusteet. Ennen asian ratkaisemista on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen varattava niille, joita lauttaliikenne välittömästi koskee, mahdollisuus lausua mielipiteensä asiassa sekä hankittava asianomaisen kunnan ja tarvittaessa muunkin viranomaisen lausunto. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulee kuuluttaa päätöksestä, ja aikataulu on asetettava nähtäville lauttapaikan välittömään läheisyyteen.

käyttöön sekä kansainvälisistä säännöistä yhteen törmäämisen ehkäisemiseksi merellä vuonna 1972 tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 30/1977) annettuihin sääntöihin ja vesiliikennelain (782/2019) 2 luvun säännöksiin lukuun ottamatta kanavia ja avattavia siltoja koskevia säännöksiä ja tuntee tämän pykälän 4 momentin nojalla annettujen säännösten sisällön. Lossin kuljettajalla on oltava riittävä terveys lossin kuljettamiseksi. Hänellä on myös oltava riittävä kielitaito, jotta hän voi antaa hätätilanneohjeet matkustajille. Lossi on miehitettävä siten, ettei lossia, sen henkilökuntaa, matkustajia, lastia, muuta omaisuutta tai ympäristöä saateta vaaralle alttiiksi. *Elinvoimakeskus* päättää tarvittaessa lossin miehityksestä. Lossi on peruskatsastettava ennen sen asettamista liikenteeseen suomalaisena aluksena. Lossille on peruskatsastuksen lisäksi tehtävä tarvittaessa uusintakatsastus, vuosikatsastus, välikatsastus ja määräaikainen katsastus. Muilta osin lossin katsastuksessa noudatetaan, mitä aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisuudesta käytöstä annetun lain 6 luvussa säädetään. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä lossien katsastuksesta.

Lautat liikennöivät pääsääntöisesti ilman aikataulua. Liikenteellisistä syistä voi *elinvoimakeskus* päättää, että lauttaa liikennöidään aikataulun mukaan. Päätöksen tulee samalla sisältää aikataulun määräämisen perusteet. Ennen asian ratkaisemista on *elinvoimakeskuksen* varattava niille, joita lauttaliikenne välittömästi koskee, mahdollisuus lausua mielipiteensä asiassa sekä hankittava asianomaisen kunnan ja tarvittaessa muunkin viranomaisen lausunto. *Elinvoimakeskuksen* tulee kuuluttaa päätöksestä, ja aikataulu on asetettava nähtäville lauttapaikan välittömään läheisyyteen.

*Maantiehen kuuluvat palvelualueet**Maantiehen kuuluvat palvelualueet*

Edellä 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulle pysäköintialueelle saadaan sijoittaa laitteita, rakennelmia ja rakennuksia kioskimyymälää varten sekä levähdysalueille myös kahvilaa, ravintolaa, polttoaineenjakehua, moottoriajoneuvojen huolto- ja muuta tienkäyttäjien palvelua varten. Sen lisäksi, mitä rakentamislaisissa (751/2023) säädetään, laitteiden, rakennelmien ja rakennusten sijoittamiseen vaaditaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen suostumus.

Maantiehen kuuluville palvelualueille tulevien laitteiden, rakennelmien ja rakennusten sijoittamiseksi on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävä tarvittaessa sopimus alueen käyttämisestä, rakentamisesta, tiedon tuottamisesta, liiketoiminnan harjoittamisesta ja valtiolle mahdollisesti tulevasta korvauksesta. Sopimuksen tekemiseksi on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen pyydettävä tarjouksia luotettavilta, vakavaraisilta ja ammattitaitoisilta yrittäjiltä. Sopimus on tehtävä sen yrittäjän kanssa, joka asetetussa määräajassa on antanut liikenteen ja matkailun vaatimukset sekä alueen käyttötarkoituksen edellyttämä palvelutaso huomioon ottaen kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen. Sopimusta ei saa siirtää toiselle ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen suostumusta.

11 §

Tienpidosta vastaavat viranomaiset

Väylävirasto vastaa maantieverkon omistajan tehtävistä ja muista tienpidon tehtävistä siten kuin tässä laissa erikseen säädetään. Väylävirasto myös ohjaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia tienpidon tehtävien hoitamisessa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset vastaavat alueensa tienpidon tehtävien hoitamisesta Väyläviraston ohjauksen

Edellä 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulle pysäköintialueelle saadaan sijoittaa laitteita, rakennelmia ja rakennuksia kioskimyymälää varten sekä levähdysalueille myös kahvilaa, ravintolaa, polttoaineenjakehua, moottoriajoneuvojen huolto- ja muuta tienkäyttäjien palvelua varten. Sen lisäksi, mitä rakentamislaisissa (751/2023) säädetään, laitteiden, rakennelmien ja rakennusten sijoittamiseen vaaditaan *elinvoimakeskuksen* suostumus.

Maantiehen kuuluville palvelualueille tulevien laitteiden, rakennelmien ja rakennusten sijoittamiseksi on *elinvoimakeskuksen* tehtävä tarvittaessa sopimus alueen käyttämisestä, rakentamisesta, tiedon tuottamisesta, liiketoiminnan harjoittamisesta ja valtiolle mahdollisesti tulevasta korvauksesta. Sopimuksen tekemiseksi on *elinvoimakeskuksen* pyydettävä tarjouksia luotettavilta, vakavaraisilta ja ammattitaitoisilta yrittäjiltä. Sopimus on tehtävä sen yrittäjän kanssa, joka asetetussa määräajassa on antanut liikenteen ja matkailun vaatimukset sekä alueen käyttötarkoituksen edellyttämä palvelutaso huomioon ottaen kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen. Sopimusta ei saa siirtää toiselle ilman *elinvoimakeskuksen* suostumusta.

11 §

Tienpidosta vastaavat viranomaiset

Väylävirasto vastaa maantieverkon omistajan tehtävistä ja muista tienpidon tehtävistä siten kuin tässä laissa erikseen säädetään. Väylävirasto myös ohjaa *elinvoimakeskuksia* tienpidon tehtävien hoitamisessa.

Elinvoimakeskukset vastaavat alueensa tienpidon tehtävien hoitamisesta Väyläviraston ohjauksen mukaisesti.

Voimassa oleva laki

mukaisesti. Väylävirasto vastaa kuitenkin merkittävien hankkeiden rakentamisesta.

15 f §

Maantien suunnittelun tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman laatimisesta.

Tienpitäjä voi kuitenkin ottaa vastattavakseen merkittävää hanketta koskevan yleissuunnitelman tai tiesuunnitelman laatimisen siihen kuuluvine tehtävineen. Se, mitä tässä laissa säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta yleissuunnitelman, tiesuunnitelman, hankearvioinnin, suunnitteluperusteiden ja jälkiarvioinnin laatijana, koskee myös tienpitäjää sen vastatessa mainituista tehtävistä.

Yleissuunnitelmaa ja tiesuunnitelmaa laadittaessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii yhteistyössä alueen kuntien ja muiden viranomaisten kanssa. Suunnittelun on perustuttava maantien kehittämisen tarpeisiin, valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan ja alueelliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun, yleissuunnittelua ja tiesuunnittelua koskeviin suunnitteluperusteisiin sekä alueiden käytön suunnitteluun.

15 g §

Hankearviointi

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on laadittava merkittävää tiehanketta koskevasta yleissuunnitelmasta ja tiesuunnitelmasta hankearviointi. Hankearviointi on laadittava myös merkittävää tiehanketta koskevasta tiesuunnitelman vaiheittain toteutettavista ratkaisuksista.

Ehdotus

Väylävirasto vastaa kuitenkin merkittävien hankkeiden rakentamisesta.

15 f §

Maantien suunnittelun tehtävät

Elinvoimakeskus vastaa yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman laatimisesta.

Tienpitäjä voi kuitenkin ottaa vastattavakseen merkittävää hanketta koskevan yleissuunnitelman tai tiesuunnitelman laatimisen siihen kuuluvine tehtävineen. Se, mitä tässä laissa säädetään *elinvoimakeskuksesta* yleissuunnitelman, tiesuunnitelman, hankearvioinnin, suunnitteluperusteiden ja jälkiarvioinnin laatijana, koskee myös tienpitäjää sen vastatessa mainituista tehtävistä.

Yleissuunnitelmaa ja tiesuunnitelmaa laadittaessa *elinvoimakeskus* toimii yhteistyössä alueen kuntien, *Lupa- ja valvontaviraston* ja muiden viranomaisten kanssa. Suunnittelun on perustuttava maantien kehittämisen tarpeisiin, valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan ja alueelliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun, yleissuunnittelua ja tiesuunnittelua koskeviin suunnitteluperusteisiin sekä alueiden käytön suunnitteluun.

15 g §

Hankearviointi

Elinvoimakeskuksen on laadittava merkittävää tiehanketta koskevasta yleissuunnitelmasta ja tiesuunnitelmasta hankearviointi. Hankearviointi on laadittava myös merkittävää tiehanketta koskevasta tiesuunnitelman vaiheittain toteutettavista ratkaisuksista.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 h §

15 h §

Yleissuunnittelua ja tiesuunnittelua koskevat suunnitteluperusteet

Yleissuunnittelua ja tiesuunnittelua koskevat suunnitteluperusteet

Valtatietä, kantatietä tai vilkasliikenteistä seututietä koskevaa yleissuunnitelmaa ja tiesuunnitelmaa koskevien suunnitteluperusteiden laatimisesta päättää tienpitäjä. Muuta maantietä koskevien suunnitteluperusteiden laatimisesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Suunnitteluperusteiden valmistelusta vastaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus yhteistyössä tienpitäjän sekä muiden viranomaisten kanssa, joita asia koskee.

Tienpitäjä hyväksyy valtatietä, kantatietä sekä vilkasliikenteistä seututietä koskevat suunnitteluperusteet. Muuta maantietä koskevat suunnitteluperusteet hyväksyy elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Valtatietä, kantatietä tai vilkasliikenteistä seututietä koskevaa yleissuunnitelmaa ja tiesuunnitelmaa koskevien suunnitteluperusteiden laatimisesta päättää tienpitäjä. Muuta maantietä koskevien suunnitteluperusteiden laatimisesta päättää *elinvoimakeskus*.

Suunnitteluperusteiden valmistelusta vastaa *elinvoimakeskus* yhteistyössä tienpitäjän sekä muiden viranomaisten kanssa, joita asia koskee.

Tienpitäjä hyväksyy valtatietä, kantatietä sekä vilkasliikenteistä seututietä koskevat suunnitteluperusteet. Muuta maantietä koskevat suunnitteluperusteet hyväksyy *elinvoimakeskus*.

16 §

16 §

Tutkimusoikeus

Tutkimusoikeus

Kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on päättänyt aloittaa yleissuunnitelman tai tiesuunnitelman laatimisen, on kiinteistöllä sallittava tutkimustöiden suorittaminen. Tässä tarkoituksessa saadaan kiinteistöllä suorittaa mittaus, maastoon merkitseminen, kartoitus, maaperän tutkimus ja muu valmistava toimenpide. Tutkimustyössä ei toisen oikeuteen saa puuttua enempää kuin tutkimuksen tuloksen saavuttamiseksi on välttämätöntä eikä omistajalle tai oikeudenhaltijalle saa aiheuttaa tarpeetonta häiriötä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ilmoitettava yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman laatimisen sekä näihin liittyvien tutkimusten aloittamisesta kunnalle ja tienpitäjälle sekä kuuluttamalla tai muulla sopivaksi katsottavalla tavalla 27 §:n 1 momentissa mainituille henkilöille, ja näillä

Kun *elinvoimakeskus* on päättänyt aloittaa yleissuunnitelman tai tiesuunnitelman laatimisen, on kiinteistöllä sallittava tutkimustöiden suorittaminen. Tässä tarkoituksessa saadaan kiinteistöllä suorittaa mittaus, maastoon merkitseminen, kartoitus, maaperän tutkimus ja muu valmistava toimenpide. Tutkimustyössä ei toisen oikeuteen saa puuttua enempää kuin tutkimuksen tuloksen saavuttamiseksi on välttämätöntä eikä omistajalle tai oikeudenhaltijalle saa aiheuttaa tarpeetonta häiriötä.

Elinvoimakeskuksen on ilmoitettava yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman laatimisen sekä näihin liittyvien tutkimusten aloittamisesta kunnalle ja tienpitäjälle sekä kuuluttamalla tai muulla sopivaksi katsottavalla tavalla 27 §:n 1 momentissa *tarkoitetuille* henkilöille, ja näillä on oikeus olla tutkimuksissa saapuvilla ja lausua mielipiteensä asiassa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

on oikeus olla tutkimuksissa saapuvilla ja lausua mielipiteensä asiassa.

17 §

Tien suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava ja yleiskaava on otettava huomioon alueidenkäyttölain mukaisesti. Yleissuunnitelmaa tai tiesuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sitä puoltaa. Tiesuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kyse on vaikutuksiltaan vähäisestä poikkeuksesta ja kunta ja ne kiinteistönomistajat, joihin poikkeus välittömästi vaikuttaa, sitä puoltavat.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan maantie suunnitella, jos tien luonne huomioon ottaen tien sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan ilman kaavaakin riittävästi selvittää yhteistyössä kunnan ja maakunnan liiton kanssa.

24 §

Yksityisten teiden liittymät ja maatalousliittymät sekä laskuojat tiesuunnitelmassa

Jos tiesuunnitelmassa kielletään käyttämästä ennestään olevaa yksityisen tien liittymää tai maatalousliittymää, on uuden kulkuyhteyden järjestämisestä määrättävä tiesuunnitelmassa, jolloin voidaan määrätä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kustannuksella tehtäväksi tarpeen mukaan yksityinen tie tai liittymä taikka

17 §

Tien suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava ja yleiskaava on otettava huomioon alueidenkäyttölain mukaisesti. Yleissuunnitelmaa tai tiesuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta ja Lupa- ja valvontavirasto sitä puoltavat. Tiesuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kyse on vaikutuksiltaan vähäisestä poikkeuksesta ja kunta ja ne kiinteistönomistajat, joihin poikkeus välittömästi vaikuttaa, sitä puoltavat.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan maantie suunnitella, jos tien luonne huomioon ottaen tien sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan ilman kaavaakin riittävästi selvittää yhteistyössä kunnan, maakunnan liiton ja Lupa- ja valvontaviraston kanssa.

24 §

Yksityisten teiden liittymät ja maatalousliittymät sekä laskuojat tiesuunnitelmassa

Jos tiesuunnitelmassa kielletään käyttämästä ennestään olevaa yksityisen tien liittymää tai maatalousliittymää, on uuden kulkuyhteyden järjestämisestä määrättävä tiesuunnitelmassa, jolloin voidaan määrätä elinvoimakeskuksen kustannuksella tehtäväksi tarpeen mukaan yksityinen tie tai liittymä taikka perustettavaksi oikeus ennestään olevaan yksityiseen tiehen taikka

Voimassa oleva laki

perustettavaksi oikeus ennestään olevaan yksityiseen tiehen taikka maantienä lakkautettuun tai lakkaavaan tiehen tai tienosaan.

27 §

Suunnitelmien nähtävälle asettaminen ja muistutusten tekeminen

Yleissuunnitelmaa ja tiesuunnitelmaa laadittaessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on varattava kunnalle, kiinteistön omistajille ja muille asianosaisille sekä niille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin suunnitelma saattaa vaikuttaa, mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun, arvioida suunnitelman vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiassa.

Ennen suunnitelman hyväksymistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on varattava 1 momentissa tarkoitetuille tahoille tilaisuus muistutuksen tekemiseen suunnitelmasta. Tässä tarkoituksessa on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen asetettava yleissuunnitelma ja tiesuunnitelma nähtävälle julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Kuulutus ja suunnitelma on kuitenkin pidettävä nähtävillä yhtäjaksoisesti 30 päivän ajan.

Tieto kuulutuksesta on julkaistava viipymättä niissä kunnissa, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on lisäksi ilmoitettava suunnitelman nähtäväksi asettamisesta tavallisella tiedoksiannolla niille kiinteistön omistajille ja haltijoille, joiden kiinteistöltä suunnitelman mukaan lunastetaan aluetta, joiden kiinteistön alueelle muodostuu suoja- tai näkemäalue, joiden kiinteistön alueeseen perustetaan muu oikeus tai joiden kiinteistö rajoittuu tiealueeseen. Tavallisesta tiedoksiannosta säädetään hallintolaissa.

Ehdotus

maantienä lakkautettuun tai lakkaavaan tiehen tai tienosaan.

27 §

Suunnitelmien nähtävälle asettaminen ja muistutusten tekeminen

Yleissuunnitelmaa ja tiesuunnitelmaa laadittaessa *elinvoimakeskuksen* on varattava kunnalle, kiinteistön omistajille ja muille asianosaisille sekä niille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin suunnitelma saattaa vaikuttaa, mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun, arvioida suunnitelman vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiassa.

Ennen suunnitelman hyväksymistä *elinvoimakeskuksen* on varattava 1 momentissa tarkoitetuille tahoille tilaisuus muistutuksen tekemiseen suunnitelmasta. Tässä tarkoituksessa on *elinvoimakeskuksen* asetettava yleissuunnitelma ja tiesuunnitelma nähtävälle julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Kuulutus ja suunnitelma on kuitenkin pidettävä nähtävillä yhtäjaksoisesti 30 päivän ajan.

Tieto kuulutuksesta on julkaistava viipymättä niissä kunnissa, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä. *Elinvoimakeskuksen* on lisäksi ilmoitettava suunnitelman nähtäväksi asettamisesta tavallisella tiedoksiannolla niille kiinteistön omistajille ja haltijoille, joiden kiinteistöltä suunnitelman mukaan lunastetaan aluetta, joiden kiinteistön alueelle muodostuu suoja- tai näkemäalue, joiden kiinteistön alueeseen perustetaan muu oikeus tai joiden kiinteistö rajoittuu tiealueeseen. Tavallisesta tiedoksiannosta säädetään hallintolaissa.

Muistutukset suunnitelmasta on toimitettava *elinvoimakeskukselle* ennen nähtävänäoloajan päättymistä.

Voimassa oleva laki

Muistutukset suunnitelmasta on toimitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ennen nähtävänäoloajan päättymistä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on esitettävä perusteltu kannanotto suunnitelmasta tehdyistä muistutuksista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ilmoitettava kannanottonsa alueen kunnille sekä niille muistutuksen tehneille, jotka ovat sitä kirjallisesti pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen perusteltu kannanotto ilmoitetaan Liikenne- ja viestintäviraston suunnitelmaa koskevassa hyväksymispäätöksessä.

27 a §

Lausunnot ja kunnan vastine muistutuksiin

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on pyydettävä suunnitelmasta lausunto niiltä maakuntien liitoilta ja kunnilta, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu tai joiden alueella suunnitelman vaikutukset muutoin ilmenevät. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on pyydettävä lausunto muultakin viranomaiselta, jos se on päätösharkinnassa tarpeen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on varattava niille kunnille, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu, mahdollisuus lausua suunnitelmasta tehdyistä muistutuksista.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on esitettävä perusteltu kannanottonsa suunnitelmasta annettuihin lausuntoihin.

27 b §

Ennakkoneuvottelu

Yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman laatimisen aikana ennen suunnitelman toimittamista hyväksyttäväksi Liikenne- ja viestintäviraston on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai muun viranomaisen pyynnöstä järjestettävä ennakkoneuvottelu. Virasto voi järjestää ennakkoneuvottelun

Ehdotus

Elinvoimakeskuksen on esitettävä perusteltu kannanottonsa suunnitelmasta tehdyistä muistutuksista. *Elinvoimakeskuksen* on ilmoitettava kannanottonsa alueen kunnille sekä niille muistutuksen tehneille, jotka ovat sitä kirjallisesti pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa. *Elinvoimakeskuksen* perusteltu kannanotto ilmoitetaan Liikenne- ja viestintäviraston suunnitelmaa koskevassa hyväksymispäätöksessä.

27 a §

Lausunnot ja kunnan vastine muistutuksiin

Elinvoimakeskuksen on pyydettävä suunnitelmasta lausunto *Lupa- ja valvontavirastolta* sekä niiltä maakuntien liitoilta ja kunnilta, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu tai joiden alueella suunnitelman vaikutukset muutoin ilmenevät. *Elinvoimakeskuksen* on pyydettävä lausunto muultakin viranomaiselta, jos se on päätösharkinnassa tarpeen.

Elinvoimakeskuksen on varattava niille kunnille, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu, mahdollisuus lausua suunnitelmasta tehdyistä muistutuksista.

Elinvoimakeskuksen on esitettävä perusteltu kannanottonsa suunnitelmasta annettuihin lausuntoihin.

27 b §

Ennakkoneuvottelu

Yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman laatimisen aikana ennen suunnitelman toimittamista hyväksyttäväksi Liikenne- ja viestintäviraston on *elinvoimakeskuksen* tai muun viranomaisen pyynnöstä järjestettävä ennakkoneuvottelu. Virasto voi järjestää ennakkoneuvottelun myös omasta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

myös omasta aloitteestaan. Ennakkoneuvottelu on järjestettävä kohtuullisessa ajassa pyynnön esittämisestä. Ennakkoneuvottelun tavoitteena on edistää suunnitelman vaatimien selvitys- ja arviointimenettelyjen hallintaa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja muiden viranomaisten välistä tiedonvaihtoa sekä parantaa selvitysten ja asiakirjojen laatua ja käytettävyyttä sekä sujuvoittaa menettelyjä.

aloitteestaan. Ennakkoneuvottelu on järjestettävä kohtuullisessa ajassa pyynnön esittämisestä. Ennakkoneuvottelun tavoitteena on edistää suunnitelman vaatimien selvitys- ja arviointimenettelyjen hallintaa sekä *elinvoimakeskuksen* ja muiden viranomaisten välistä tiedonvaihtoa sekä parantaa selvitysten ja asiakirjojen laatua ja käytettävyyttä sekä sujuvoittaa menettelyjä.

27 c §

27 c §

Yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymisesitys

Yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymisesitys

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee yleissuunnitelmasta ja tiesuunnitelmasta hyväksymisesityksen Liikenne- ja viestintävirastolle.

Elinvoimakeskus tekee yleissuunnitelmasta ja tiesuunnitelmasta hyväksymisesityksen Liikenne- ja viestintävirastolle.

30 §

30 §

Suunnitelmien muuttaminen ja vähäinen poikkeaminen

Suunnitelmien muuttaminen ja vähäinen poikkeaminen

Hyväksytystä tiesuunnitelmasta voidaan poiketa sitä muuttamatta, jos poikkeus on vaikutuksiltaan vähäinen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai Väylävirasto harkitsee poikkeamisen suunnitelman toteuttamisen yhteydessä tarpeelliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi.

Hyväksytystä tiesuunnitelmasta voidaan poiketa sitä muuttamatta, jos poikkeus on vaikutuksiltaan vähäinen ja *elinvoimakeskus* tai Väylävirasto harkitsee poikkeamisen suunnitelman toteuttamisen yhteydessä tarpeelliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi.

32 §

32 §

Seuranta ja jälkiarviointi

Seuranta ja jälkiarviointi

Väylävirasto voi erityisestä syystä päättää, että 15 g §:n 1 momentissa tarkoitetuista tiehankkeista, joista on tehty hankearviointi, on tehtävä myös jälkiarviointi. Jälkiarvioinnin laatimisesta vastaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus yhteistyössä tienpitäjän kanssa. Jälkiarvioinnissa on esitettävä selvitys tiehankkeen toteutuksen aikana

Väylävirasto voi erityisestä syystä päättää, että 15 g §:n 1 momentissa tarkoitetuista tiehankkeista, joista on tehty hankearviointi, on tehtävä myös jälkiarviointi. Jälkiarvioinnin laatimisesta vastaa *elinvoimakeskus* yhteistyössä tienpitäjän kanssa. Jälkiarvioinnissa on esitettävä selvitys tiehankkeen toteutuksen aikana

Voimassa oleva laki

tiesuunnitelmasta tehdyistä teknistaloudellisista poikkeuksista, liikenteen kehittymisestä sekä tiehankkeen kannattavuuden ja vaikuttavuuden kannalta merkittävien vaikutusten toteutumisesta.

34 §

Rajoitettu kunnossapito

Erityisestä syystä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi päättää, että jotain maantietä tai maantienosaa ei pidetä 33 §:ssä tarkoitetussa kunnossa. Tällainen tie tai tienosa on suljettava yleiseltä liikenteeltä. Tien tai tienosan sulkeminen on osoitettava liikennemerkillä ja tallettamalla siitä tienpitäjän osoittamaan rekisteriin tai tietojärjestelmään. Tien tai tienosan sulkemisesta on ilmoitettava poliisille ja pelastusviranomaisille, jos sulkemisella voi olla merkitystä niiden kiireellisten tehtävien hoitamisen kannalta eikä tieto ole saatavissa ajantasaisena tienpitäjän osoittamasta rekisteristä tai tietojärjestelmästä. Tarvittaessa tien tai tienosan sulkemisesta on ilmoitettava kuuluttamalla.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi päättää, että osa määräystä maantiehen kuuluvasta jalkakäytävästä tai pyörätiestä taikka yhdistetystä tai rinnakkaisesta pyörätiestä ja jalkakäytävästä pidetään kunnossa ilman liukkauden torjuntaa.

35 §

Liikenteen tilapäinen kieltäminen tai rajoittaminen

Jos ajoneuvoliikenne saattaa vaurioittaa maantietä, joka roudan sulamisen tai sateen takia taikka muusta tällaisesta syystä on rakenteeltaan heikentynyt, voi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kieltää toistaiseksi tai määräajaksi liikenteen tiellä tai sen osalla taikka rajoittaa liikennettä.

Erityisistä syistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää tilapäisen poikkeuksen 1 momentissa tarkoitetuista

Ehdotus

tiesuunnitelmasta tehdyistä teknistaloudellisista poikkeuksista, liikenteen kehittymisestä sekä tiehankkeen kannattavuuden ja vaikuttavuuden kannalta merkittävien vaikutusten toteutumisesta.

34 §

Rajoitettu kunnossapito

Erityisestä syystä *elinvoimakeskus* voi päättää, että jotain maantietä tai maantienosaa ei pidetä 33 §:ssä tarkoitetussa kunnossa. Tällainen tie tai tienosa on suljettava yleiseltä liikenteeltä. Tien tai tienosan sulkeminen on osoitettava liikennemerkillä ja tallettamalla siitä tienpitäjän osoittamaan rekisteriin tai tietojärjestelmään. Tien tai tienosan sulkemisesta on ilmoitettava poliisille ja pelastusviranomaisille, jos sulkemisella voi olla merkitystä niiden kiireellisten tehtävien hoitamisen kannalta eikä tieto ole saatavissa ajantasaisena tienpitäjän osoittamasta rekisteristä tai tietojärjestelmästä. Tarvittaessa tien tai tienosan sulkemisesta on ilmoitettava kuuluttamalla.

Elinvoimakeskus voi päättää, että osa määräystä maantiehen kuuluvasta jalkakäytävästä tai pyörätiestä taikka yhdistetystä tai rinnakkaisesta pyörätiestä ja jalkakäytävästä pidetään kunnossa ilman liukkauden torjuntaa.

35 §

Liikenteen tilapäinen kieltäminen tai rajoittaminen

Jos ajoneuvoliikenne saattaa vaurioittaa maantietä, joka roudan sulamisen tai sateen takia taikka muusta tällaisesta syystä on rakenteeltaan heikentynyt, voi *elinvoimakeskus* kieltää toistaiseksi tai määräajaksi liikenteen tiellä tai sen osalla taikka rajoittaa liikennettä.

Erityisistä syistä *elinvoimakeskus* voi myöntää tilapäisen poikkeuksen 1 momentissa tarkoitetuista kielloista tai

Voimassa oleva laki

kielloista tai rajoituksesta, jos se harkitsee, että liikenneturvallisuus ei vaarannu eikä maantie vaurioidu. Poikkeuslupa voidaan liittää tarpeellisia ehtoja. Yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömät kuljetukset eivät tarvitse poikkeuslupaa.

36 §

Tilapäinen kulkutie

Jos maantien tai siihen kuuluvan rakennelman sortumisen tai sortumisen vaaran vuoksi taikka poikkeuksellisten luonnonolosuhteiden johdosta liikenne tiellä estyy tai sitä joudutaan rajoittamaan taikka jos tietyö sitä erityisestä syystä edellyttää, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus järjestää toisen maalle tilapäinen kulkutie esteen tai rajoituksen poistamisen ajaksi. Ennen kulkutien järjestämistä on asianomaisen kiinteistön omistajalle tai haltijalle, jos mahdollista, varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Lisäksi yksityistielaisa tarkoitettulle tiekunnalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jos mahdollista, jos yksityinen tie sijaitsee kyseisellä kiinteistöllä tai rajoittuu siihen. Tässä momentissa tarkoitettujen kulkutien kunnossapitoon sovelletaan, mitä 33 §:ssä säädetään.

Liikenneonnettomuuden tai muun vastaavan syyn estäessä maantien liikenteen voi tieliikennelain (267/1981) 49 §:ssä tarkoitettu liikenteenohjaaja järjestää toisen maalle tilapäisen kulkutien esteen poistamisen ajaksi.

Tieto tilapäisestä kiellosta ja rajoituksesta on osoitettava liikennemerkillä ja tallettamalla siitä tieto tienpitäjän osoittamaan rekisteriin tai tietojärjestelmään.

37 §

Liittyminen maantiehen

Edellä 24 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiellon tai määräyksen estämättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi antaa luvan

Ehdotus

rajoituksesta, jos se harkitsee, että liikenneturvallisuus ei vaarannu eikä maantie vaurioidu. Poikkeuslupa voidaan liittää tarpeellisia ehtoja. Yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömät kuljetukset eivät tarvitse poikkeuslupaa.

36 §

Tilapäinen kulkutie

Jos maantien tai siihen kuuluvan rakennelman sortumisen tai sortumisen vaaran vuoksi taikka poikkeuksellisten luonnonolosuhteiden johdosta liikenne tiellä estyy tai sitä joudutaan rajoittamaan taikka jos tietyö sitä erityisestä syystä edellyttää, *elinvoimakeskuksella* on oikeus järjestää toisen maalle tilapäinen kulkutie esteen tai rajoituksen poistamisen ajaksi. Ennen kulkutien järjestämistä on asianomaisen kiinteistön omistajalle tai haltijalle, jos mahdollista, varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Lisäksi yksityistielaisa tarkoitettulle tiekunnalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jos mahdollista, jos yksityinen tie sijaitsee kyseisellä kiinteistöllä tai rajoittuu siihen. Tässä momentissa tarkoitettujen kulkutien kunnossapitoon sovelletaan, mitä 33 §:ssä säädetään.

Liikenneonnettomuuden tai muun vastaavan syyn estäessä maantien liikenteen voi tieliikennelain (729/2018) 65 §:ssä tarkoitettu liikenteenohjaaja järjestää toisen maalle tilapäisen kulkutien esteen poistamisen ajaksi.

Tieto tilapäisestä kiellosta ja rajoituksesta on osoitettava liikennemerkillä ja tallettamalla siitä tieto tienpitäjän osoittamaan rekisteriin tai tietojärjestelmään.

37 §

Liittyminen maantiehen

Edellä 24 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiellon tai määräyksen estämättä *elinvoimakeskus* voi antaa luvan yksityisen

yksityisen tien liittämiseen kiellon alaiseen maantiehen taikka kielletyn liittymän käyttämiseen tai liittymän käyttötarkoituksen muuttamiseen, jos kiinteistön tarkoituksenmukainen käyttö sitä vaatii eikä liittymästä ja sen käyttämisestä aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle. Jos kiinteistölle on tarpeen maatalousliittymä, on lupa sen tekemiseksi tässä momentissa tarkoitettuun tiehen myönnettävä, jos liittymä ja sen sijainti ovat sellaiset, ettei liikenneturvallisuus sen takia vaarannu. Lupaan voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

Lupa yksityisen tien liittämiseksi muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun maantiehen on myönnettävä, jos liittymä on tarpeen kiinteistön käyttämiseksi ja liittymä sekä sen sijainti ovat sellaiset, ettei liikenneturvallisuus liittymän eikä sen käyttämisen takia vaarannu. Lupaan voidaan liittää tarpeellisia ehtoja. Tässä momentissa tarkoitettuun tiehen saa tehdä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ohjeiden mukaan maatalousliittymän, jolle siitä aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle. Tällaisen maatalousliittymän tekemisestä on hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Jos maastoliikennelaissa (1710/1995) tarkoitettun moottorikelkkailureitin tai muun sitä vastaavan kulkuyhteyden perustamiseksi on maantien ylittämistä varten järjestettävä tiealueelle ylityskohta, voi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myöntää luvan toimenpiteen suorittamiseen, jos ylityskohdasta ei aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle eikä haittaa tienpidolle. Lupaan voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

Mitä 1–3 momentissa säädetään, ei koske moottori- eikä moottoriliikenneteitä eikä 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuja runkoverkkoon kuuluvia maanteitä, joille pääsystä voidaan määrätä vain tiesuunnitelmassa. Erityisistä syistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää runkoverkkoon kuuluvaan maantiehen 1 momentin mukaisen

tien liittämiseen kiellon alaiseen maantiehen taikka kielletyn liittymän käyttämiseen tai liittymän käyttötarkoituksen muuttamiseen, jos kiinteistön tarkoituksenmukainen käyttö sitä vaatii eikä liittymästä ja sen käyttämisestä aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle. Jos kiinteistölle on tarpeen maatalousliittymä, on lupa sen tekemiseksi tässä momentissa tarkoitettuun tiehen myönnettävä, jos liittymä ja sen sijainti ovat sellaiset, ettei liikenneturvallisuus sen takia vaarannu. Lupaan voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

Lupa yksityisen tien liittämiseksi muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun maantiehen on myönnettävä, jos liittymä on tarpeen kiinteistön käyttämiseksi ja liittymä sekä sen sijainti ovat sellaiset, ettei liikenneturvallisuus liittymän eikä sen käyttämisen takia vaarannu. Lupaan voidaan liittää tarpeellisia ehtoja. Tässä momentissa tarkoitettuun tiehen saa tehdä *elinvoimakeskuksen* ohjeiden mukaan maatalousliittymän, jolle siitä aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle. Tällaisen maatalousliittymän tekemisestä on hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä ilmoitettava *elinvoimakeskukselle*.

Jos maastoliikennelaissa (1710/1995) tarkoitettun moottorikelkkailureitin tai muun sitä vastaavan kulkuyhteyden perustamiseksi on maantien ylittämistä varten järjestettävä tiealueelle ylityskohta, *elinvoimakeskus* myöntää luvan toimenpiteen suorittamiseen, jos ylityskohdasta ei aiheudu vaaraa liikenneturvallisuudelle eikä haittaa tienpidolle. Lupaan voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

Mitä 1–3 momentissa säädetään, ei koske moottori- eikä moottoriliikenneteitä eikä 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuja runkoverkkoon kuuluvia maanteitä, joille pääsystä voidaan määrätä vain tiesuunnitelmassa. Erityisistä syistä *elinvoimakeskus* voi myöntää runkoverkkoon kuuluvaan maantiehen 1 momentin mukaisen liittymäluvan tai 3 momentin mukaisen luvan ylityskohdan järjestämiseksi.

liittymäluvan tai 3 momentin mukaisen luvan ylityskohdan järjestämiseksi.

38 §

*Liittymän ja ylityskohdan tekeminen,
kunnossapito ja muuttaminen*

Yksityisen tien pitäjä ja maatalousliittymän haltija ovat velvollisia tekemään liittymänsä ja pitämään sen kunnossa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ohjeiden mukaan sillä tavoin, ettei niistä ole vaaraa liikenteelle eikä haittaa maantien kunnossapidolle. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa kuitenkin yksityistien liittymän ja maatalousliittymän rumpujen kunnossapidosta.

Jos ennestään olevan yksityisen tien liittymän tai maatalousliittymän muuttuneen tai merkittävästi lisääntyneen käytön johdosta aiheutuu vaaraa liikenteelle tai haittaa maantien kunnossapidolle, yksityisen tien pitäjä tai maatalousliittymän haltija on velvollinen kustannuksellaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ohjeiden mukaan tekemään liittymään tai poikkeuksellisesti myös liittymäalueelle sellaiset muutokset, että liittymästä aiheutuva vaara tai haitta poistuu taikka vähenee, sekä hakemaan tarpeen vaatiessa uutta liittymälupaa.

Jos 1–3 momentin nojalla velvoitettu laiminlyö velvollisuutensa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi teettää vaaditut toimenpiteet laiminlyöjän kustannuksella tai keskeyttää rakennustyön. Teettämisen ja keskeyttämisen suhteen säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

40 §

Liittymän poistaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi poistaa kustannuksellaan asemakaavan vastaisen liittymän tai estää sen käytön, jos hyväksyttävä korvaava kulkuyhteys on

38 §

*Liittymän ja ylityskohdan tekeminen,
kunnossapito ja muuttaminen*

Yksityisen tien pitäjä ja maatalousliittymän haltija ovat velvollisia tekemään liittymänsä ja pitämään sen kunnossa *elinvoimakeskuksen* ohjeiden mukaan sillä tavoin, ettei niistä ole vaaraa liikenteelle eikä haittaa maantien kunnossapidolle. *Elinvoimakeskus* vastaa kuitenkin yksityistien liittymän ja maatalousliittymän rumpujen kunnossapidosta.

Jos ennestään olevan yksityisen tien liittymän tai maatalousliittymän muuttuneen tai merkittävästi lisääntyneen käytön johdosta aiheutuu vaaraa liikenteelle tai haittaa maantien kunnossapidolle, yksityisen tien pitäjä tai maatalousliittymän haltija on velvollinen kustannuksellaan *elinvoimakeskuksen* ohjeiden mukaan tekemään liittymään tai poikkeuksellisesti myös liittymäalueelle sellaiset muutokset, että liittymästä aiheutuva vaara tai haitta poistuu taikka vähenee, sekä hakemaan tarpeen vaatiessa uutta liittymälupaa.

Jos 1–3 momentin nojalla velvoitettu laiminlyö velvollisuutensa, *elinvoimakeskus* voi teettää vaaditut toimenpiteet laiminlyöjän kustannuksella tai keskeyttää rakennustyön. Teettämisen ja keskeyttämisen suhteen säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

40 §

Liittymän poistaminen

Elinvoimakeskus voi poistaa kustannuksellaan asemakaavan vastaisen liittymän tai estää sen käytön, jos hyväksyttävä korvaava kulkuyhteys on

järjestetty. Ennen toimenpiteeseen ryhtymistä on asianomaiselle kiinteistön omistajalle tai haltijalle ja kyseisen yksityisen tien tiekunnalle varattava tilaisuus tulla kuulluiksi ja, jos liittymää käytetään yleisesti liikenteeseen, tulee asiasta kuuluttaa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on päivitettävä tieto liittymän poistamisesta tienpitäjän osoittamaan rekisteriin tai tietojärjestelmään viimeistään, kun liittymä poistetaan käytöstä.

42 §

Tiealueeseen kohdistuva työ sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittaminen tiealueelle

Tiealueeseen kohdistuvaan työhön sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle on oltava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien tai laitteiden sijoittamista koskeva lupa on kuitenkin myönnettävä, jos sijoittamisesta ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle.

Luvan saaja on velvollinen suorittamaan 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet ja pitämään rakenteen, rakennelman ja laitteen kunnossa lupaehtojen mukaisesti. Luvan saaja on velvollinen kustannuksellaan tekemään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vaatimat muutokset taikka siirtämään tai poistamaan rakenteen, rakennelman tai laitteen, jos sen käyttämisestä aiheutuu 1 momentissa tarkoitettua vaaraa tai haittaa.

Jos muussa laissa säädetystä johtuen lupa ei ole tarpeen, on toimenpiteestä, hyvissä ajoin ennen siihen ryhtymistä, ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Jollei 1 tai 3 momentista, 8 §:n 1 momentista tai 42 a §:n 1 momentista muuta johdu, edellyttää tiealueen ja sillä olevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden käyttäminen muihin kuin

järjestetty. Ennen toimenpiteeseen ryhtymistä on asianomaiselle kiinteistön omistajalle tai haltijalle ja kyseisen yksityisen tien tiekunnalle varattava tilaisuus tulla kuulluiksi ja, jos liittymää käytetään yleisesti liikenteeseen, tulee asiasta kuuluttaa.

Elinvoimakeskuksen on päivitettävä tieto liittymän poistamisesta tienpitäjän osoittamaan rekisteriin tai tietojärjestelmään viimeistään, kun liittymä poistetaan käytöstä.

42 §

Tiealueeseen kohdistuva työ sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittaminen tiealueelle

Tiealueeseen kohdistuvaan työhön sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle on oltava *elinvoimakeskuksen* lupa. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömien rakenteiden, rakennelmien tai laitteiden sijoittamista koskeva lupa on kuitenkin myönnettävä, jos sijoittamisesta ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle.

Luvan saaja on velvollinen suorittamaan 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet ja pitämään rakenteen, rakennelman ja laitteen kunnossa lupaehtojen mukaisesti. Luvan saaja on velvollinen kustannuksellaan tekemään *elinvoimakeskuksen* vaatimat muutokset taikka siirtämään tai poistamaan rakenteen, rakennelman tai laitteen, jos sen käyttämisestä aiheutuu 1 momentissa tarkoitettua vaaraa tai haittaa.

Jos muussa laissa säädetystä johtuen lupa ei ole tarpeen, on toimenpiteestä, hyvissä ajoin ennen siihen ryhtymistä, ilmoitettava *elinvoimakeskukselle*.

Jollei 1 tai 3 momentista, 8 §:n 1 momentista tai 42 a §:n 1 momentista muuta johdu, edellyttää tiealueen ja sillä olevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden käyttäminen muihin kuin

Voimassa oleva laki

Ehdotus

maantietarkoituksiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupaa.

maantietarkoituksiin *elinvoimakeskuksen* lupaa.

42 a §

42 a §

Tiettyjen kaapeleiden sijoittaminen tiealueelle

Tiettyjen kaapeleiden sijoittaminen tiealueelle

Poiketen 42 §:n 1 momentissa säädetystä riittää, että sähkö- ja telekaapeleiden sekä niihin liittyvien jakokaappien ja kaapelikaivojen sijoittamisesta tiealueelle tehdä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ilmoitus edellyttäen, että kyse on:

Poiketen 42 §:n 1 momentissa säädetystä riittää, että sähkö- ja telekaapeleiden sekä niihin liittyvien jakokaappien ja kaapelikaivojen sijoittamisesta tiealueelle tehdään *elinvoimakeskukselle* ilmoitus edellyttäen, että kyse on:

1) maantien tai siihen kuuluvan jalkakäytävän ja pyörätien alituksesta;

1) maantien tai siihen kuuluvan jalkakäytävän ja pyörätien alituksesta;

2) tien pituussuuntaiseen kaapeliin tehtävästä jatkoksesta tai siihen liittyvästä poikittaissuuntaisesta kaapelista tiealueen ulkopuolelle tai maantien alitse;

2) tien pituussuuntaiseen kaapeliin tehtävästä jatkoksesta tai siihen liittyvästä poikittaissuuntaisesta kaapelista tiealueen ulkopuolelle tai maantien alitse;

3) maantien tai siihen kuuluvan jalkakäytävän ja pyörätien ylityksestä ilmajohdoilla;

3) maantien tai siihen kuuluvan jalkakäytävän ja pyörätien ylityksestä ilmajohdoilla;

4) maantien varressa tiealueen ulkopuolelle asennettavasta tien pituussuuntaisesta ilmajohdosta, jonka johtoalue ulottuu tiealueelle;

4) maantien varressa tiealueen ulkopuolelle asennettavasta tien pituussuuntaisesta ilmajohdosta, jonka johtoalue ulottuu tiealueelle;

5) laajakaistahankkeiden uusista asiakasliittymistä, jos ne on hankittu vasta rakennustyön aikana;

5) laajakaistahankkeiden uusista asiakasliittymistä, jos ne on hankittu vasta rakennustyön aikana;

6) tien pituussuuntaisesta kaapeloinnista, jos kaapelia asennetaan tien pituussuuntaisesti yksinomaan olemassa olevaan putkitukseen.

6) tien pituussuuntaisesta kaapeloinnista, jos kaapelia asennetaan tien pituussuuntaisesti yksinomaan olemassa olevaan putkitukseen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi ilmoituksen saatuaan, ennen ilmoitettua aloituspäivää kieltää toimenpiteen toteuttamisen, jos se harkitsee, että kaapelin sijoittaminen aiheuttaa vaaraa liikenneturvallisuudelle tai vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle. Suunniteltua toimenpidettä ei saa aloittaa ennen ilmoitettua aloituspäivää.

Elinvoimakeskus voi ilmoituksen saatuaan, ennen ilmoitettua aloituspäivää kieltää toimenpiteen toteuttamisen, jos se harkitsee, että kaapelin sijoittaminen aiheuttaa vaaraa liikenneturvallisuudelle tai vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle. Suunniteltua toimenpidettä ei saa aloittaa ennen ilmoitettua aloituspäivää.

42 b §

42 b §

Siirto-, suojaamis- ja poistamisvelvoite

Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus katsoo, että tien siirtäminen, parantaminen tai muu tienpito edellyttää tiealueelle tämän lain nojalla sijoitetun rakenteen, rakennelman tai laitteen suojaamista, siirtämistä tai poistamista, rakenteen, laitteen tai rakennelman omistaja vastaa toimenpiteen kustannuksista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu toimenpide on tehtävä sähkö- ja telekaapeleiden enintään kolmen asiakkaan asiakasliittymien osalta kolmen kuukauden kuluessa ja muiden tiealueella sijaitsevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden osalta kuuden kuukauden kuluessa tienpitäjän ilmoituksesta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä määräajan myös tätä pidemmäksi tai jatkaa määräaikaa, jos se on tarpeen toimenpiteen suorittamiseksi roudattoman kauden aikana tai muusta vastaavasta syystä.

Hankkeesta vastaava vastaa kuitenkin siirto-, suojaamis- ja poistamiskustannuksista, kun kohde on alun perin sijoitettu tiealueen ulkopuolelle tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei ole ilmoittanut luvan saajalle, että kohteeseen on tulossa asian käsittelyvuonna tai viiden vuoden kuluessa muu kuin pistemäinen tienpitotyö, joka edellyttää rakenteen, rakennelman tai laitteen siirtämistä tai poistamista. Siirtokustannusten korvaamisessa otetaan huomioon siirrettävän kohteen ikä ja korvaavan kaapelin tuoma kapasiteetin lisäys.

43 §

Erityisen talvitien ja kulkuväylän risteäminen

Jos laivaliikennettä talven aikana harjoitettaessa yleisessä kulkuväylässä jään avaamisen johdosta katkaistaan väylän poikki kulkeva erityinen talvitie, on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen mahdollisuuksien mukaan asetettava paikalle silta tai lautta taikka muulla tavoin

Siirto-, suojaamis- ja poistamisvelvoite

Jos *elinvoimakeskus* katsoo, että tien siirtäminen, parantaminen tai muu tienpito edellyttää tiealueelle tämän lain nojalla sijoitetun rakenteen, rakennelman tai laitteen suojaamista, siirtämistä tai poistamista, rakenteen, laitteen tai rakennelman omistaja vastaa toimenpiteen kustannuksista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu toimenpide on tehtävä sähkö- ja telekaapeleiden enintään kolmen asiakkaan asiakasliittymien osalta kolmen kuukauden kuluessa ja muiden tiealueella sijaitsevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden osalta kuuden kuukauden kuluessa tienpitäjän ilmoituksesta. *Elinvoimakeskus* voi määrätä määräajan myös tätä pidemmäksi tai jatkaa määräaikaa, jos se on tarpeen toimenpiteen suorittamiseksi roudattoman kauden aikana tai muusta vastaavasta syystä.

Hankkeesta vastaava vastaa kuitenkin siirto-, suojaamis- ja poistamiskustannuksista, jos kohde on alun perin sijoitettu tiealueen ulkopuolelle tai *elinvoimakeskus* ei ole ilmoittanut luvan saajalle, että kohteeseen on tulossa asian käsittelyvuonna tai viiden vuoden kuluessa muu kuin pistemäinen tienpitotyö, joka edellyttää rakenteen, rakennelman tai laitteen siirtämistä tai poistamista. Siirtokustannusten korvaamisessa otetaan huomioon siirrettävän kohteen ikä ja korvaavan kaapelin tuoma kapasiteetin lisäys.

43 §

Erityisen talvitien ja kulkuväylän risteäminen

Jos laivaliikennettä talven aikana harjoitettaessa yleisessä kulkuväylässä jään avaamisen johdosta katkaistaan väylän poikki kulkeva erityinen talvitie, on *elinvoimakeskuksen* mahdollisuuksien mukaan asetettava paikalle silta tai lautta taikka muulla tavoin huolehdittava niistä

Voimassa oleva laki

huolehdittava niistä toimenpiteistä, jotka ovat tarpeen liikenteen turvaamiseksi ja johtamiseksi väylän yli.

Ilman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen suostumusta ei yksityistä kulkuväylää saa avata siten, että se katkaisee erityisen talvitien. Tarvittavan ylikulkulaitteen asettaminen ja kunnossapito ovat sen velvollisuutena, joka on väylän avannut tai joka sitä käyttää.

44 §

Maantien suoja-alue

Rakennusta ei saa pitää suoja-alueella. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on liikenneturvallisuuden sitä vaatiessa ja varalaskupaikan osalta myös lentoturvallisuuden vuoksi oikeus poistaa suoja-alueelta kasvillisuutta.

45 §

Maantien näkemäalue

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus poistaa näkemäalueelta sellainen kasvillisuus ja sellaiset luonnonesteet, jotka tarpeellista näkemäalaa rajoittamalla tuottavat vaaraa liikenneturvallisuudelle.

47 §

Poikkeamisvalta

Erityisistä syistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää poikkeuksen 44–46 §:ssä tarkoitetuista kielloista, jos se harkitsee, että liikenneturvallisuus ei vaarannu eikä tienpidolle aiheutuisi muuta kuin enintään vähäistä haittaa. Poikkeamispäätökseen voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

48 §

Ehdotus

toimenpiteistä, jotka ovat tarpeen liikenteen turvaamiseksi ja johtamiseksi väylän yli.

Ilman *elinvoimakeskuksen* suostumusta ei yksityistä kulkuväylää saa avata siten, että se katkaisee erityisen talvitien. Tarvittavan ylikulkulaitteen asettaminen ja kunnossapito ovat sen velvollisuutena, joka on väylän avannut tai joka sitä käyttää.

44 §

Maantien suoja-alue

Rakennusta ei saa pitää suoja-alueella. *Elinvoimakeskuksella* on liikenneturvallisuuden sitä vaatiessa ja varalaskupaikan osalta myös lentoturvallisuuden vuoksi oikeus poistaa suoja-alueelta kasvillisuutta.

45 §

Maantien näkemäalue

Elinvoimakeskuksella on oikeus poistaa näkemäalueelta sellainen kasvillisuus ja sellaiset luonnonesteet, jotka tarpeellista näkemäalaa rajoittamalla tuottavat vaaraa liikenneturvallisuudelle.

47 §

Poikkeamisvalta

Erityisistä syistä *elinvoimakeskus* voi myöntää poikkeuksen 44–46 §:ssä tarkoitetuista kielloista, jos se harkitsee, että liikenneturvallisuus ei vaarannu eikä tienpidolle aiheutuisi muuta kuin enintään vähäistä haittaa. Poikkeamispäätökseen voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

48 §

*Poikkeukset rajoituksista**Poikkeukset rajoituksista*

 Jos 1 momentissa tarkoitettu kasvillisuus taikka rakennus, rakennelma tai laite aiheuttaa vaaraa liikenneturvallisuudelle tai haittaa tienpidolle, voi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus määrätä sen poistettavaksi tai siirrettäväksi taikka määrätä siihen tehtäväksi tarvittavan muutoksen. Jollei omistaja suorita toimenpidettä sitä varten määrättyssä kohtuullisessa ajassa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus suorittaa se kustannuksellaan.

 Jos 1 momentissa tarkoitettu kasvillisuus taikka rakennus, rakennelma tai laite aiheuttaa vaaraa liikenneturvallisuudelle tai haittaa tienpidolle, voi *elinvoimakeskus* määrätä sen poistettavaksi tai siirrettäväksi taikka määrätä siihen tehtäväksi tarvittavan muutoksen. Jollei omistaja suorita toimenpidettä sitä varten määrättyssä kohtuullisessa ajassa, *elinvoimakeskuksella* on oikeus suorittaa se kustannuksellaan.

49 §

49 §

*Kasvillisuuden ja luonnonesteiden poistamista koskeva menettely**Kasvillisuuden ja luonnonesteiden poistamista koskeva menettely*

Ennen kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ryhtyy poistamaan 44 §:n 2 momentissa tai 45 §:n 2 momentissa tarkoitettua kasvillisuutta tai jälkimmäisessä lainkohdassa tarkoitettuja luonnonesteitä, tulee siitä ilmoittaa asianomaisen kiinteistön omistajalle tai haltijalle taikka siitä kuuluttaa hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä. Kiinteistön omistaja voi halutessaan itse huolehtia toimenpiteistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen osoituksen mukaan.

Ennen kuin *elinvoimakeskus* ryhtyy poistamaan 44 §:n 2 momentissa tai 45 §:n 2 momentissa tarkoitettua kasvillisuutta tai jälkimmäisessä lainkohdassa tarkoitettuja luonnonesteitä, tulee siitä ilmoittaa asianomaisen kiinteistön omistajalle tai haltijalle taikka siitä kuuluttaa hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä. Kiinteistön omistaja voi halutessaan itse huolehtia toimenpiteistä *elinvoimakeskuksen* osoituksen mukaan.

51 §

51 §

*Lumiaita ja lumen sijoittaminen**Lumiaita ja lumen sijoittaminen*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus pystyttää tiealueen ulkopuolelle tilapäinen tai kiinteä lumiaita, jos se lumen tielle kerääntymisen estämiseksi on tarpeen. Kiinteä lumiaita saadaan asutulla alueella kuitenkin pystyttää vain kiinteistön omistajan tai haltijan suostumuksella tai, jos suostumusta ei saada, kunnan rakennusvalvontaviranomaisen antamalla luvalla. Lupa voidaan myöntää, jos

Elinvoimakeskuksella on oikeus pystyttää tiealueen ulkopuolelle tilapäinen tai kiinteä lumiaita, jos se lumen tielle kerääntymisen estämiseksi on tarpeen. Kiinteä lumiaita saadaan asutulla alueella kuitenkin pystyttää vain kiinteistön omistajan tai haltijan suostumuksella tai, jos suostumusta ei saada, kunnan rakennusvalvontaviranomaisen antamalla luvalla. Lupa voidaan myöntää, jos lumiaita on tarpeen maantien pitämiseksi

lumiaita on tarpeen maantien pitämiseksi yleistä liikennettä tyydyttävässä kunnossa eikä aidasta tai sen pitämisestä aiheudu kiinteistölle merkittävää haittaa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus maantien kunnossapidon yhteydessä sijoittaa maantialeuelta lunta tiealueen ulkopuolellekin.

52 §

Tienvarsimainonta ja -ilmoittelu

Edellä 1 momentissa tarkoitetun mainoksen tai ilmoituksen asettamisesta on ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jollei jäljempänä toisin säädetä. Ilmoitukseen on liitettävä selvitys mainoksesta tai ilmoituksesta ja sen sijoittamispaikasta sekä selvitys kiinteistönomistajan tai -haltijan suostumuksesta sen pystyttämiseen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi pyytää ilmoituksen johdosta kunnalta lausunnon.

Jos mainoksen tai ilmoituksen asettaminen ei täytä 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on 30 päivän kuluessa ilmoituksen saapumisesta tehtävä päätös, jossa se voi kieltää mainoksen tai ilmoituksen asettamisen tai määrätä asettamiselle tarpeellisia ehtoja. Mainosta tai ilmoitusta ei saa asettaa ennen tämän määräajan umpeutumista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kuitenkin ilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä sallia mainoksen tai ilmoituksen asettamisen edellä mainittua ajankohtaa aikaisemmin. Aika, jonka mainos tai ilmoitus saa olla ilmoitetussa paikassaan, on 10 vuotta, jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus määrää tätä lyhyempää aikaa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ennen rajoittavan tai kieltävän päätöksen antamista tehtävä yhteistyötä ilmoituksen tekijän ja asianomaisen kunnan kanssa.

52 b §

yleistä liikennettä tyydyttävässä kunnossa eikä aidasta tai sen pitämisestä aiheudu kiinteistölle merkittävää haittaa.

Elinvoimakeskuksella on oikeus maantien kunnossapidon yhteydessä sijoittaa maantialeuelta lunta tiealueen ulkopuolellekin.

52 §

Tienvarsimainonta ja -ilmoittelu

Edellä 1 momentissa tarkoitetun mainoksen tai ilmoituksen asettamisesta on ilmoitettava *Elinvoimakeskukselle*, jollei jäljempänä toisin säädetä. Ilmoitukseen on liitettävä selvitys mainoksesta tai ilmoituksesta ja sen sijoittamispaikasta sekä selvitys kiinteistönomistajan tai -haltijan suostumuksesta sen pystyttämiseen. *Elinvoimakeskus* voi pyytää ilmoituksen johdosta kunnalta lausunnon.

Jos mainoksen tai ilmoituksen asettaminen ei täytä 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia, *elinvoimakeskuksen* on 30 päivän kuluessa ilmoituksen saapumisesta tehtävä päätös, jossa se voi kieltää mainoksen tai ilmoituksen asettamisen tai määrätä asettamiselle tarpeellisia ehtoja. Mainosta tai ilmoitusta ei saa asettaa ennen tämän määräajan umpeutumista. *Elinvoimakeskus* voi kuitenkin ilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä sallia mainoksen tai ilmoituksen asettamisen edellä mainittua ajankohtaa aikaisemmin. Aika, jonka mainos tai ilmoitus saa olla ilmoitetussa paikassaan, on 10 vuotta, jollei *elinvoimakeskus* määrää tätä lyhyempää aikaa.

Elinvoimakeskuksen on ennen rajoittavan tai kieltävän päätöksen antamista tehtävä yhteistyötä ilmoituksen tekijän ja asianomaisen kunnan kanssa.

52 b §

Määräystenantovaltuus

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarpeellisia määräyksiä 52 §:ssä tarkoitetun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tehtävän ilmoituksen sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä. Lisäksi virasto voi antaa liikenneturvallisuuden varmistamiseksi tarkempia määräyksiä 52 ja 52 a §:ssä tarkoitettujen mainosten ja ilmoitusten teknisistä ominaisuuksista ja sijoittamisesta.

54 §

Maantietoimituksen vireilletulo

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus 26 §:n 1 momentin perusteella hakea maantietoimitusta, kun hyväksytty tiesuunnitelma on saanut lainvoiman tai on pantavissa täytäntöön valituksesta huolimatta, taikka 21 §:ssä tarkoitetun kirjallisen suostumuksen perusteella.

56 §

Haltuunotto

Tiesuunnitelmassa osoitetut tiealueet ja muut tienpitäjän käyttöön osoitetut alueet sekä perustettavat oikeudet otetaan tienpitäjän haltuun maantietoimituksessa pidettävässä haltuunotokatselmuksessa määrättyinä ajankohtana. Tiesuunnitelmassa osoitettu yksityistä tietä tai liittymää varten tarvittava alue otetaan tienpitäjän haltuun siksi ajaksi, kunnes tie tai liittymä on tehty. Haltuun otettaessa tienpitäjälle syntyy oikeus käyttää alueita ja oikeuksia tiesuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin kiinteistöön kohdistuvan muun oikeuden estämättä. Tässä momentissa tarkoitettu haltuunotto voi tapahtua myös vaiheittain elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen osoituksen mukaan.

Määräystenantovaltuus

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarpeellisia määräyksiä 52 §:ssä tarkoitetun *elinvoimakeskukselle* tehtävän ilmoituksen sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä. Lisäksi virasto voi antaa liikenneturvallisuuden varmistamiseksi tarkempia määräyksiä 52 ja 52 a §:ssä tarkoitettujen mainosten ja ilmoitusten teknisistä ominaisuuksista ja sijoittamisesta.

54 §

Maantietoimituksen vireilletulo

Elinvoimakeskuksella on oikeus 26 §:n 1 momentin perusteella hakea maantietoimitusta, kun hyväksytty tiesuunnitelma on saanut lainvoiman tai on pantavissa täytäntöön valituksesta huolimatta, taikka 21 §:ssä tarkoitetun kirjallisen suostumuksen perusteella.

56 §

Haltuunotto

Tiesuunnitelmassa osoitetut tiealueet ja muut tienpitäjän käyttöön osoitetut alueet sekä perustettavat oikeudet otetaan tienpitäjän haltuun maantietoimituksessa pidettävässä haltuunotokatselmuksessa määrättyinä ajankohtana. Tiesuunnitelmassa osoitettu yksityistä tietä tai liittymää varten tarvittava alue otetaan tienpitäjän haltuun siksi ajaksi, kunnes tie tai liittymä on tehty. Haltuun otettaessa tienpitäjälle syntyy oikeus käyttää alueita ja oikeuksia tiesuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin kiinteistöön kohdistuvan muun oikeuden estämättä. Tässä momentissa tarkoitettu haltuunotto voi tapahtua myös vaiheittain *elinvoimakeskuksen* osoituksen mukaan.

Edellä 21 §:ssä tarkoitetuissa vaikutuksiltaan vähäisiksi arvioituissa tien

Edellä 21 §:ssä tarkoitetuissa vaikutuksiltaan vähäisiksi arvioiduissa tien parantamisissa voi haltuunotto tapahtua sopimuksen perusteella. Haltuunoton jälkeen tulee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kuitenkin viipymättä hakea maantietoimitusta.

Jos haltuun otetulla alueella olevan omaisuuden poistamisesta tai siirtämisestä ei päästä sopimukseen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on asetettava poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle kohtuullinen ja tietyön kannalta sopiva määräaika, jonka päätyttyä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus poistaa omaisuuden. Tällöin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ennen omaisuuden poistamista, mikäli mahdollista, ilmoitettava siitä poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle.

parantamisissa voi haltuunotto tapahtua sopimuksen perusteella. Haltuunoton jälkeen tulee *elinvoimakeskuksen* kuitenkin viipymättä hakea maantietoimitusta.

Jos haltuun otetulla alueella olevan omaisuuden poistamisesta tai siirtämisestä ei päästä sopimukseen, *Elinvoimakeskuksen* on asetettava poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle kohtuullinen ja tietyön kannalta sopiva määräaika, jonka päätyttyä *elinvoimakeskus* poistaa omaisuuden. Tällöin *elinvoimakeskuksen* on ennen omaisuuden poistamista, mikäli mahdollista, ilmoitettava siitä poistettavan omaisuuden omistajalle tai haltijalle.

56 a §

Yksityisen tien luovuttaminen

Edellä 56 §:n 1 momentissa tarkoitettu yksityinen tie luovutetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen määräämänä ajankohtana tieosakkaille tai kiinteistön omistajalle sen jälkeen, kun tieosakkaista ja kunnossapidosta osakkaiden kesken on maantietoimituksessa päätetty ja toimitusta koskevan muutoksenhaun estämättä. Tien luovuttamiseksi voidaan tieosakkaista ja kunnossapidosta osakkaiden kesken määrätä maantietoimituksen kestäessä väliaikaisesti.

57 §

Lunastuksen kohteen vahvistaminen ja omistusoikeuden syntyminen tiealueeseen

Lunastuspäätöksessä vahvistetaan lunastuksen kohde tiesuunnitelman tai 21 §:ssä tarkoitetun kirjallisen suostumuksen perusteella, tarvittaessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen osoituksen mukaan. Tiesuunnitelmasta voidaan vähäisessä määrin

56 a §

Yksityisen tien luovuttaminen

Edellä 56 §:n 1 momentissa tarkoitettu yksityinen tie luovutetaan *elinvoimakeskuksen* määräämänä ajankohtana tieosakkaille tai kiinteistön omistajalle sen jälkeen, kun tieosakkaista ja kunnossapidosta osakkaiden kesken on maantietoimituksessa päätetty ja toimitusta koskevan muutoksenhaun estämättä. Tien luovuttamiseksi voidaan tieosakkaista ja kunnossapidosta osakkaiden kesken määrätä maantietoimituksen kestäessä väliaikaisesti.

57 §

Lunastuksen kohteen vahvistaminen ja omistusoikeuden syntyminen tiealueeseen

Lunastuspäätöksessä vahvistetaan lunastuksen kohde tiesuunnitelman tai 21 §:ssä tarkoitetun kirjallisen suostumuksen perusteella, tarvittaessa *elinvoimakeskuksen* osoituksen mukaan. Tiesuunnitelmasta voidaan vähäisessä määrin poiketa, jos siihen

Voimassa oleva laki

poiketa, jos siihen on erityinen syy. Tämän lain 75 §:n 2 momentin mukaisessa maantietoimituksessa lunastuksen kohde vahvistetaan 5 §:n 3 momentin mukaan, tarvittaessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen osoituksen mukaan.

62 §

Lunastuksen käsitteleminen kahtena toimituksena

Sen lisäksi, mitä lunastuslain 20 §:ssä säädetään, toimitusinsinööri voi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen esityksestä jakaa toimitusmääräyksen tarkoittamaa lunastusta koskevat asiat käsiteltäviksi kahdessa eri maantietoimituksessa, jos se ratkaistavien asioiden määrän tai laadun vuoksi taikka muusta syystä on tarkoituksenmukaista.

69 §

Yksityistiejärjestelyt

Yksityistieyhteydet ja tieoikeudet voidaan järjestellä yksityistielain 76 §:ssä tarkoitetussa alueellisessa yksityistietoimituksessa, joka voidaan suorittaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen pyynnöstä ilman erillistä hakemusta. Tällöin tämän lain 72 §:ssä tarkoitettua korvausta koskeva kysymys ratkaistaan tässä toimituksessa, johon lisäksi sovelletaan, mitä lunastuslain 82 §:ssä säädetään.

74 §

Muut korvaukset ja korvauksia koskeva maantietoimitus

Jos tästä laista johtuva korvaus- tai lunastuskysymys tulee esille muutoin kuin maantietoimituksen yhteydessä tai jos

Ehdotus

on erityinen syy. *Jäljempänä* 75 §:n 2 momentissa *tarkoitettussa* maantietoimituksessa lunastuksen kohde vahvistetaan 5 §:n 3 momentin mukaisesti, tarvittaessa *elinvoimakeskuksen* osoituksen mukaan.

62 §

Lunastuksen käsitteleminen kahtena toimituksena

Sen lisäksi, mitä lunastuslain 20 §:ssä säädetään, toimitusinsinööri voi *elinvoimakeskuksen* esityksestä jakaa toimitusmääräyksen tarkoittamaa lunastusta koskevat asiat käsiteltäviksi kahdessa eri maantietoimituksessa, jos se ratkaistavien asioiden määrän tai laadun vuoksi taikka muusta syystä on tarkoituksenmukaista.

69 §

Yksityistiejärjestelyt

Yksityistieyhteydet ja tieoikeudet voidaan järjestellä yksityistielain 76 §:ssä tarkoitetussa alueellisessa yksityistietoimituksessa, joka voidaan suorittaa *elinvoimakeskuksen* pyynnöstä ilman erillistä hakemusta. Tällöin tämän lain 72 §:ssä tarkoitettua korvausta koskeva kysymys ratkaistaan tässä toimituksessa, johon lisäksi sovelletaan, mitä lunastuslain 82 §:ssä säädetään.

74 §

Muut korvaukset ja korvauksia koskeva maantietoimitus

Jos tästä laista johtuva korvaus- tai lunastuskysymys tulee esille muutoin kuin maantietoimituksen yhteydessä tai jos

korvaus voidaan määrätä vasta maantietoimituksen päätyttyä eikä korvauksista sovita, on korvausasia ratkaistava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai korvausta vaativan hakemuksesta pidettävässä maantietoimituksessa.

korvaus voidaan määrätä vasta maantietoimituksen päätyttyä eikä korvauksista sovita, on korvausasia ratkaistava *elinvoimakeskuksen* tai korvausta vaativan hakemuksesta pidettävässä maantietoimituksessa.

75 §

75 §

*Maantietoimitus erityisissä tapauksissa**Maantietoimitus erityisissä tapauksissa*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on haettava viipymättä maantietoimitusta, kun yksityinen tie tai katu on muutettu maantiekseksi taikka kun maantie tai liitännäisalue on lakkautettu.

Elinvoimakeskuksen on haettava viipymättä maantietoimitusta, kun yksityinen tie tai katu on muutettu maantiekseksi taikka kun maantie tai liitännäisalue on lakkautettu.

Ennestään olevan maantien tiealueen tai liitännäisalueen taikka suoja- tai näkemäalueen rajan määrittämiseksi voidaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai kiinteistön omistajan hakemuksesta pitää maantietoimitus. Tällaisessa toimituksessa voidaan määrätä korvaus tien tai liitännäisalueen leventymisen aiheuttamista menetyksistä ja ratkaista 71 §:n 2 momentissa tarkoitettu korvausasia.

Ennestään olevan maantien tiealueen tai liitännäisalueen taikka suoja- tai näkemäalueen rajan määrittämiseksi voidaan *elinvoimakeskuksen* tai kiinteistön omistajan hakemuksesta pitää maantietoimitus. Tällaisessa toimituksessa voidaan määrätä korvaus tien tai liitännäisalueen leventymisen aiheuttamista menetyksistä ja ratkaista 71 §:n 2 momentissa tarkoitettu korvausasia.

79 §

79 §

*Korvausten maksaminen ja korko**Korvausten maksaminen ja korko*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen suoritettaviksi määrätyt ennakko- ja lopulliset korvaukset niille maksettavine kuuden prosentin vuotuisine korkoineen tulee suorittaa kolmen kuukauden kuluessa niiden määrittämisestä. Korvauksen maksamisen viivästyessä sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Elinvoimakeskuksen suoritettaviksi määrätyt ennakko- ja lopulliset korvaukset niille maksettavine kuuden prosentin vuotuisine korkoineen tulee suorittaa kolmen kuukauden kuluessa niiden määrittämisestä. Korvauksen maksamisen viivästyessä sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Tilusjärjestelyssä alueen saaja on velvollinen maksamaan saamastaan alueesta korvauksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle siltä osin kuin korvausta ei voida vähentää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen

Tilusjärjestelyssä alueen saaja on velvollinen maksamaan saamastaan alueesta korvauksen *elinvoimakeskukselle* siltä osin kuin korvausta ei voida vähentää *elinvoimakeskuksen* maksettaviksi määrätyistä suorituksista, ja alueen luovuttaja saa *elinvoimakeskukselta* korvauksen

Voimassa oleva laki

maksettaviksi määräytyistä suorituksista, ja alueen luovuttaja saa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta korvauksen luovuttamastaan alueesta. Tässä momentissa tarkoitettuihin korvauksiin sovelletaan, mitä 1 momentissa koron laskemisesta ja korvausten maksamisesta säädetään.

Maantietoimituksessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maksettaviksi määrätyt korvaukset ja edellä 2 momentissa tarkoitettut tilusjärjestelykorvaukset alueen luovuttajalle suorittaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus.

81 §

Pakkotäytäntöönpano erityisissä tapauksissa

Maantietoimituksessa määrättyyn korvaukseen, joka asianosaisen on maksettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, ja omaisuuteen, jonka omistus on tilusjärjestelyn vuoksi vaihtunut, sovelletaan, mitä kiinteistönmuodostamislain 288 §:ssä säädetään.

83 §

Vähäiset korvaukset

Jos lunastustoimikunta on määrännyt elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maksamaan samalle asianosaiselle korvauksia, joiden kokonaissumma ei ylitä 20:tä euroa, niitä ei tarvitse maksaa eikä tallettaa.

85 §

Maantietoimituksen kustannukset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa maantietoimituksen toimituskustannuksista. Edellä 74 §:n mukaisessa maantietoimituksessa toimituskustannukset on määrättävä osaksi tai

Ehdotus

luovuttamastaan alueesta. Tässä momentissa tarkoitettuihin korvauksiin sovelletaan, mitä 1 momentissa koron laskemisesta ja korvausten maksamisesta säädetään.

Maantietoimituksessa *elinvoimakeskuksen* maksettaviksi määrätyt korvaukset ja edellä 2 momentissa tarkoitettut tilusjärjestelykorvaukset alueen luovuttajalle suorittaa *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus*.

81 §

Pakkotäytäntöönpano erityisissä tapauksissa

Maantietoimituksessa määrättyyn korvaukseen, joka asianosaisen on maksettava *elinvoimakeskukselle*, ja omaisuuteen, jonka omistus on tilusjärjestelyn vuoksi vaihtunut, sovelletaan, mitä kiinteistönmuodostamislain 288 §:ssä säädetään.

83 §

Vähäiset korvaukset

Jos lunastustoimikunta on määrännyt *elinvoimakeskuksen* maksamaan samalle asianosaiselle korvauksia, joiden kokonaissumma ei ylitä 20:tä euroa, niitä ei tarvitse maksaa eikä tallettaa.

85 §

Maantietoimituksen kustannukset

Elinvoimakeskus vastaa maantietoimituksen toimituskustannuksista. Edellä 74 §:n mukaisessa maantietoimituksessa toimituskustannukset on määrättävä osaksi tai kokonaan vaatimuksen esittäjän

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kokonaan vaatimuksen esittäjän maksettaviksi, jos vaatimus on tehty ilmeisen aiheettomasti.

maksettaviksi, jos vaatimus on tehty ilmeisen aiheettomasti.

88 §

88 §

Maantien lakkaaminen

Maantien lakkaaminen

Jos maantietä parannettaessa tie on siirretty uuteen paikkaan eikä tiesuunnitelmassa ole määrätty, että tie entisellä paikallaan edelleen jää maantiekseksi, se tältä osin lakkaa olemasta maantie. Tämän estämättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus saa käyttää entistä tiealuetta muihin tietarkoituksiin sen mukaan kuin siitä tiesuunnitelmassa määrätään. Tällöin maantietoimituksessa tulee määrätä, että tiealue jää tienpitäjän omistukseen tai tieoikeus siihen jätetään voimaan. Jollei tällaista määräystä tiesuunnitelmassa ole annettu, alueen käyttö maantietarkoituksiin ja siihen kohdistuva oikeus lakkaa parannetun maantien tultua luovutetuksi yleiseen liikenteeseen.

Jos maantietä parannettaessa tie on siirretty uuteen paikkaan eikä tiesuunnitelmassa ole määrätty, että tie entisellä paikallaan edelleen jää maantiekseksi, se tältä osin lakkaa olemasta maantie. Tämän estämättä *elinvoimakeskus* saa käyttää entistä tiealuetta muihin tietarkoituksiin sen mukaan kuin siitä tiesuunnitelmassa määrätään. Tällöin maantietoimituksessa tulee määrätä, että tiealue jää tienpitäjän omistukseen tai tieoikeus siihen jätetään voimaan. Jollei tällaista määräystä tiesuunnitelmassa ole annettu, alueen käyttö maantietarkoituksiin ja siihen kohdistuva oikeus lakkaa parannetun maantien tultua luovutetuksi yleiseen liikenteeseen.

Kun lakanneen maantien tiealuetta ei enää tarvita 1 momentissa tarkoitettuihin muihin tietarkoituksiin, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus lakkauttaa alueen käytön ja siihen kohdistuvan tienpitäjän oikeuden. Tällaiseen alueeseen sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään entisestä tiealueesta.

Kun lakanneen maantien tiealuetta ei enää tarvita 1 momentissa tarkoitettuihin muihin tietarkoituksiin, *elinvoimakeskus* lakkauttaa alueen käytön ja siihen kohdistuvan tienpitäjän oikeuden. Tällaiseen alueeseen sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään entisestä tiealueesta.

90 §

90 §

Entisen tiealueen rakenteet ja laitteet

Entisen tiealueen rakenteet ja laitteet

Oikeus pitää tiealueelle 42 tai 42 a §:n nojalla sijoitettuja rakenteita, rakennelmia ja laitteita pysyvässä voimassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen myöntämän luvan tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tehdyn ilmoituksen mukaisesti tiealueen siirtyessä uudelle omistajalle.

Oikeus pitää tiealueelle 42 tai 42 a §:n nojalla sijoitettuja rakenteita, rakennelmia ja laitteita pysyvässä voimassa *elinvoimakeskuksen* myöntämän luvan tai *elinvoimakeskukselle* tehdyn ilmoituksen mukaisesti tiealueen siirtyessä uudelle omistajalle.

91 §

91 §

Entisen tiealueen siirtyminen

Entisen tiealueen siirtyminen

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös 112 §:n 6 momentissa tarkoitettuja muihin tietarkoituksiin käytettyjä entisiä tiealueita elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lakkautettua alueen käytön 88 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös 112 §:n 6 momentissa tarkoitettuja muihin tietarkoituksiin käytettyjä entisiä tiealueita *elinvoimakeskuksen* lakkautettua alueen käytön 88 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

93 §

93 §

*Entinen tiealue yksityisenä tienä**Entinen tiealue yksityisenä tienä*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa 1 momentissa tarkoitettua entisen maantien kunnossapidosta maantien lakkaamista seuraavan kalenterivuoden lokakuun 1 päivään saakka.

Elinvoimakeskus vastaa 1 momentissa tarkoitettua entisen maantien kunnossapidosta maantien lakkaamista seuraavan kalenterivuoden lokakuun 1 päivään saakka.

Ennen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kunnossapitovelvollisuuden päättymistä on maantietoimituksessa päätettävä entisen maantien tienpitovelvollisuuden jakamisesta tieosakasten kesken. Tarvittaessa siitä voidaan määrätä väliaikaisesti. Tällainen määräys lakkaa olemasta voimassa, kun maantietoimitus on saanut lainvoiman, jollei tienpitovelvollisuuden jakamisesta päätettäessä ole sen voimassaolosta toisin määrätty.

Ennen *elinvoimakeskuksen* kunnossapitovelvollisuuden päättymistä on maantietoimituksessa päätettävä entisen maantien tienpitovelvollisuuden jakamisesta tieosakasten kesken. Tarvittaessa siitä voidaan määrätä väliaikaisesti. Tällainen määräys lakkaa olemasta voimassa, kun maantietoimitus on saanut lainvoiman, jollei tienpitovelvollisuuden jakamisesta päätettäessä ole sen voimassaolosta toisin määrätty.

95 §

95 §

*Liitännäisalueen lakkauttaminen**Liitännäisalueen lakkauttaminen*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus lakkauttaa liitännäisalueen, kun sitä ei enää tarvita siihen tarkoitukseen, jota varten se on perustettu. Kun liitännäisalue lakkautetaan, lakkaa samalla siihen kohdistunut tieoikeus.

Elinvoimakeskus lakkauttaa liitännäisalueen, kun sitä ei enää tarvita siihen tarkoitukseen, jota varten se on perustettu. Kun liitännäisalue lakkautetaan, lakkaa samalla siihen kohdistunut tieoikeus.

Jos liitännäisalueen lakkauttamisesta aiheutuu jollekin hyötyä, jota ei ole pidettävä vähäisenä, on hyödynsaaja velvollinen korvaamaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle saamansa hyödyn. Jollei korvauksesta sovita, asia on ratkaistava maantietoimituksessa.

Jos liitännäisalueen lakkauttamisesta aiheutuu jollekin hyötyä, jota ei ole pidettävä vähäisenä, on hyödynsaaja velvollinen korvaamaan *elinvoimakeskukselle* saamansa hyödyn. Jollei korvauksesta sovita, asia on ratkaistava maantietoimituksessa.

95 a §

Tiealueen osan lakkauttaminen ja luovuttaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi lakkauttaa maantietarkoituksiin tarpeettomia tiealueen osia. Tienpitäjän oikeus lakkautettuun tiealueen osaan lakkaa, kun lakkautuspäätös on tehty. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on haettava viipymättä maantietoimituksen pitämistä, kun tiealueen osa on lakkautettu. Tiealueen osan lakkauttamiseksi voidaan tarvittaessa laatia ja hyväksyä tiesuunnitelma.

Tienpitäjän omistama lakkautettu tiealueen osa siirretään maantietoimituksessa viereiseen kiinteistöön noudattaen, mitä kiinteistönmuodostamislaissa lohkomisesta säädetään. Jos tiealueen osan lakkauttaminen on tullut vireille muun kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen aloitteesta, vastaa vireillepanija maantietoimituksen toimituskustannuksista. Tienpitäjän omistaman tiealueen osan lakkauttamisesta saadun hyödyn korvaamiseen sovelletaan, mitä 95 §:n 3 momentissa säädetään.

100 §

Varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin

Tienpitäjän ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten on yhteistyössä varauduttava normaaliolojen häiriötilanteisiin ja valmiuslaissa (1552/2011) tarkoitettuihin poikkeusoloihin sekä huolehdittava siitä, että toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi myös poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa. Niiden on osallistuttava toimintansa edellyttämällä tavalla valmiussuunnitteluun ja valmisteltava etukäteen normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa tapahtuvaa toimintaa.

Tienpitäjän on yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kanssa laadittava valmiussuunnitelma, jonka

95 a §

Tiealueen osan lakkauttaminen ja luovuttaminen

Elinvoimakeskus voi lakkauttaa maantietarkoituksiin tarpeettomia tiealueen osia. Tienpitäjän oikeus lakkautettuun tiealueen osaan lakkaa, kun lakkautuspäätös on tehty. *Elinvoimakeskuksen* on haettava viipymättä maantietoimituksen pitämistä, kun tiealueen osa on lakkautettu. Tiealueen osan lakkauttamiseksi voidaan tarvittaessa laatia ja hyväksyä tiesuunnitelma.

Tienpitäjän omistama lakkautettu tiealueen osa siirretään maantietoimituksessa viereiseen kiinteistöön noudattaen, mitä kiinteistönmuodostamislaissa lohkomisesta säädetään. Jos tiealueen osan lakkauttaminen on tullut vireille muun kuin *elinvoimakeskuksen* aloitteesta, vastaa vireillepanija maantietoimituksen toimituskustannuksista. Tienpitäjän omistaman tiealueen osan lakkauttamisesta saadun hyödyn korvaamiseen sovelletaan, mitä 95 §:n 3 momentissa säädetään.

100 §

Varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin

Tienpitäjän ja *elinvoimakeskusten* on yhteistyössä varauduttava normaaliolojen häiriötilanteisiin ja valmiuslaissa (1552/2011) tarkoitettuihin poikkeusoloihin sekä huolehdittava siitä, että toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi myös poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa. Niiden on osallistuttava toimintansa edellyttämällä tavalla valmiussuunnitteluun ja valmisteltava etukäteen normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa tapahtuvaa toimintaa.

Tienpitäjän on yhteistyössä *elinvoimakeskusten* kanssa laadittava valmiussuunnitelma, jonka laadinnassa on

Voimassa oleva laki

laadinnassa on otettava huomioon maanteiden liikenteellinen merkitys ja keliolosuhteet ja niiden ennakoitavissa olevat muutokset sekä muut tienpitoon poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa vaikuttavat olosuhteet.

100 b §

Tienpidon omavalvonta

Tienpitäjän ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on laadittava hoidettavinaan olevista tienpidon tehtävistä omavalvontaohjelma. Ohjelmassa tulee määritellä, miten laissa säädetty tienpidon yleiset vaatimukset, matkojen ja kuljetusten palvelutaso maanteillä ja kunnossapidon tason toteutuminen varmistetaan. Omavalvontaohjelmassa on määrättävä, miten vaatimusten toteutumista seurataan ja miten havaitut puutteet korjataan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on huolehdittava siitä, että palveluntuottajien kanssa tehtävissä sopimuksissa on riittävät määräykset palveluntuottajan valvonnasta sekä laatupoikkeamien käsittelystä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen omavalvonnan toteuttamiseksi.

101 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, jatkamasta tai toistamasta lainvastaista menettelyä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myös määrätä sen, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, täyttämään velvollisuutensa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi tehostaa päätöstään uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide tehdään laiminlyöjän

Ehdotus

otettava huomioon maanteiden liikenteellinen merkitys ja keliolosuhteet ja niiden ennakoitavissa olevat muutokset sekä muut tienpitoon poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa vaikuttavat olosuhteet.

100 b §

Tienpidon omavalvonta

Tienpitäjän ja *elinvoimakeskuksen* on laadittava hoidettavinaan olevista tienpidon tehtävistä omavalvontaohjelma. Ohjelmassa tulee määritellä, miten laissa säädetty tienpidon yleiset vaatimukset, matkojen ja kuljetusten palvelutaso maanteillä ja kunnossapidon tason toteutuminen varmistetaan. Omavalvontaohjelmassa on määrättävä, miten vaatimusten toteutumista seurataan ja miten havaitut puutteet korjataan.

Elinvoimakeskuksen on huolehdittava siitä, että palveluntuottajien kanssa tehtävissä sopimuksissa on riittävät määräykset palveluntuottajan valvonnasta sekä laatupoikkeamien käsittelystä *elinvoimakeskuksen* omavalvonnan toteuttamiseksi.

101 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Elinvoimakeskus voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, jatkamasta tai toistamasta lainvastaista menettelyä. *Elinvoimakeskus* voi myös määrätä sen, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, täyttämään velvollisuutensa. *Elinvoimakeskus* voi tehostaa päätöstään uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide tehdään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Uhkasakkoon, teettämiseen ja

kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Uhkasakkoon, teettämiseen ja keskeyttämiseen sovelletaan muutoin, mitä uhkasakkolaissa säädetään.

Jos liikennettä välittömästi uhkaavan vaaran poistamiseksi on tarpeen kiireellinen toimenpide taikka jos on kysymys tiealueeseen kohdistuvan luvattoman toimenpiteen oikaisemisesta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus toimenpiteeseen tai luvattoman toimenpiteen oikaisemiseen siihen velvollisen kustannuksella.

Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta estetään toimittamasta 2 momentissa tarkoitettua virkatehtävää tai estetään 16 §:n 1 momentissa tarkoitettua tutkimustyön suorittaminen, on poliisin annettava pyynnöstä virka-apua poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:n mukaisesti.

101 a §

Oikeus saada tietoja

Tienpitäjällä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada toisiltaan, muulta viranomaiselta sekä niiden puolesta sopimuksella määriteltyä tehtävää hoitavalta yksityiseltä palveluntarjoajalta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä tietoja, jotka ovat välttämättömiä tienpitäjälle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tässä laissa säädettyjen tienpito-, omavalvonta- ja lupatehtävien hoitamiseksi.

Tienpitäjällä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus luovuttaa salassa pidettäviä tietoja toimijalle, joka hoitaa sen puolesta sopimuksella määriteltyä tehtävää, jos tiedon saaminen on välttämätöntä tehtävän hoitamiseksi.

102 §

Kustannusten periminen

Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus tässä laissa

keskeyttämiseen sovelletaan muutoin, mitä uhkasakkolaissa säädetään.

Jos liikennettä välittömästi uhkaavan vaaran poistamiseksi on tarpeen kiireellinen toimenpide taikka jos on kysymys tiealueeseen kohdistuvan luvattoman toimenpiteen oikaisemisesta, *elinvoimakeskuksella* on oikeus toimenpiteeseen tai luvattoman toimenpiteen oikaisemiseen siihen velvollisen kustannuksella.

Jos *elinvoimakeskusta* estetään toimittamasta 2 momentissa tarkoitettua virkatehtävää tai estetään 16 §:n 1 momentissa tarkoitettua tutkimustyön suorittaminen, on poliisin annettava pyynnöstä virka-apua poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:n mukaisesti.

101 a §

Oikeus saada tietoja

Tienpitäjällä ja *elinvoimakeskuksella* on oikeus saada toisiltaan, muulta viranomaiselta sekä niiden puolesta sopimuksella määriteltyä tehtävää hoitavalta yksityiseltä palveluntarjoajalta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä tietoja, jotka ovat välttämättömiä tienpitäjälle ja *elinvoimakeskukselle* tässä laissa säädettyjen tienpito-, omavalvonta- ja lupatehtävien hoitamiseksi.

Tienpitäjällä ja *elinvoimakeskuksella* on oikeus luovuttaa salassa pidettäviä tietoja toimijalle, joka hoitaa sen puolesta sopimuksella määriteltyä tehtävää, jos tiedon saaminen on välttämätöntä tehtävän hoitamiseksi.

102 §

Kustannusten periminen

Jos *elinvoimakeskuksella* on oikeus tässä laissa tarkoitettua toimenpiteen suorittamiseen

Voimassa oleva laki

tarkoitettun toimenpiteen suorittamiseen toisen kustannuksella, kustannukset voidaan periä siten kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

103 §

Päätösten tiedoksi antaminen ja tiedoksisaanti

Liikenne- ja viestintävirasto toimittaa yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymistä sekä niiden voimassaoloajan pidentämistä sekä maantien toiminnallisen luokan vahvistamista koskevan päätöksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja tienpitäjälle. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on annettava päätös yleisesti tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Tieto kuulutuksesta on julkaistava viipymättä niissä kunnissa, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä.

104 §

Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ilmoitettava tavallisella tiedoksiannolla yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymispäätöksestä niille suunnitelmasta muistutuksen tehneille, joiden osoite on tiedossa, samanaikaisesti, kun päätös 103 §:n mukaisesti annetaan yleisesti tiedoksi. Tavallisesta tiedoksiannosta säädetään hallintolaissa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on lähetettävä ilmoitus yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymistä ja niiden voimassaoloajan pidentämistä koskevasta päätöksestä sekä maantien toiminnallisen luokan vahvistamista koskevasta päätöksestä kunnalle ja maakunnan liitolle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle.

Ehdotus

toisen kustannuksella, kustannukset voidaan periä *noudattaen* verojen ja maksujen täytäntöönpanosta *annettua lakia*(706/2007).

103 §

Päätösten tiedoksi antaminen ja tiedoksisaanti

Liikenne- ja viestintävirasto toimittaa yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymistä sekä niiden voimassaoloajan pidentämistä sekä maantien toiminnallisen luokan vahvistamista koskevan päätöksen *elinvoimakeskukselle* ja tienpitäjälle. *Elinvoimakeskuksen* on annettava päätös yleisesti tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Tieto kuulutuksesta on julkaistava viipymättä niissä kunnissa, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä.

104 §

Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille

Elinvoimakeskuksen on ilmoitettava tavallisella tiedoksiannolla yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymispäätöksestä niille suunnitelmasta muistutuksen tehneille, joiden osoite on tiedossa, samanaikaisesti, kun päätös 103 §:n mukaisesti annetaan yleisesti tiedoksi. Tavallisesta tiedoksiannosta säädetään hallintolaissa.

Elinvoimakeskuksen on lähetettävä ilmoitus yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymistä ja niiden voimassaoloajan pidentämistä koskevasta päätöksestä sekä maantien toiminnallisen luokan vahvistamista koskevasta päätöksestä kunnalle, *Lupa- ja valvontavirastolle* ja maakunnan liitolle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Ilmoitukseen on liitettävä tieto siitä, missä ja mihin asti päätös on nähtävillä.

Ilmoitukseen on liitettävä tieto siitä, missä ja mihin asti päätös on nähtävillä.

105 §

105 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä 37 §:ssä, 38 §:n 2 momentissa, 42 §:n 1 momentissa, 42 a ja 47 §:ssä, 48 §:n 2 momentissa ja 52 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa valitetaan siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä päätöksessä tarkoitettu liittymä, ylityskohta, teialue, kiinteistö taikka mainos tai ilmoitus sijaitsee.

Elinvoimakeskuksen päätöksestä 37 §:ssä, 38 §:n 2 momentissa, 42 §:n 1 momentissa, 42 a ja 47 §:ssä, 48 §:n 2 momentissa ja 52 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa valitetaan siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä päätöksessä tarkoitettu liittymä, ylityskohta, teialue, kiinteistö taikka mainos tai ilmoitus sijaitsee.

Kunnalla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan tai maakunnan alueelle taikka viranomaisen toimialueelle.

Kunnalla, *Lupa- ja valvontavirastolla* sekä maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan tai maakunnan alueelle taikka viranomaisen toimialueelle.

107 §

107 §

Päätösten välitön täytäntöönpano

Päätösten välitön täytäntöönpano

Päätöksessä, jonka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa 48 §:n 2 momentin nojalla, voidaan määrätä, että päätös on pantavissa täytäntöön valituksesta huolimatta.

Päätöksessä, jonka *elinvoimakeskus* antaa 48 §:n 2 momentin nojalla, voidaan määrätä, että päätös on pantavissa täytäntöön valituksesta huolimatta.

108 a §

108 a §

Maantierekisteri

Maantierekisteri

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten on toimitettava 1 momentin 3 kohdan kannalta tarpeelliset tiedot Väylävirastolle.

Elinvoimakeskusten on toimitettava 1 momentin 3 kohdan kannalta tarpeelliset tiedot Väylävirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

173.

Laki**liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 174 §:n 4 momentti sekä 174 a ja 175 a §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1256/2020, ja
muutetaan 174 §:n 2 momentti sekä 181 §:n 1 ja 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 174 §:n 2 momentti laissa 1256/2020 sekä 181 §:n 1 ja 5 momentti laissa 60/2022, seuraavasti:

174 §

174 §

*Määrärahan kohdentaminen ja käyttö**Määrärahan kohdentaminen ja käyttö*

Liikenne- ja viestintävirasto päättää määrärahan tai sen osan kohdentamisesta toimivaltaisille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja määrää tarvittavilta osin sen jaosta muihin kuin 1 momentin mukaisiin 173 §:n 1 momentissa mainittuihin tarkoituksiin. Liikenne- ja viestintävirasto saa itse käyttää määrärahaa 173 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainittuun tarkoitukseen.

Liikenne- ja viestintävirasto saa käyttää valtion talousarviossa osoitettua määrärahaa 173 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa mainittuihin tarkoituksiin 181 §:n 1 momentissa säädetyn toimivaltansa rajoissa. Liikenne- ja viestintävirasto saa itse käyttää määrärahaa 173 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainittuun tarkoitukseen.

Toimivaltaiset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset saavat käyttää Liikenne- ja viestintäviraston kohdentamaa määrärahaa 173 §:n 1 momentin 1–3 kohdassa mainittuihin tarkoituksiin. Ne voivat myös myöntää valtionavustusta kunnalle tai kuntayhtymälle käytettäväksi mainitun pykälän mukaisiin tarkoituksiin.

(kumotaan)

174 a §

174 a §

Valtionavustuksen maksaminen ja käytön valvominen

Valtionavustuksen maksaminen ja käytön valvominen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa toimivaltaisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten puolesta 174 §:n 4 momentin mukaiset maksamista ja käytön valvontaa koskevat tehtävät.

(kumotaan)

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä 1 momentissa tarkoitettu kehittämis- ja hallintokeskus toimivat valtioneuvostonlaissa (688/2001) tarkoitettuina valtionapuviranomaisina maksamiensa tukien ja korvausten takaisinperinnässä.

175 a §

Takaisinperintään liittyvien tehtävien hoitaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa toimivaltaisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten puolesta tämän lain nojalla myönnettyjen valtioneuvoston takaisinperintää koskevat tehtävät 175 §:n mukaisesti.

(kumotaan)

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä 1 momentissa tarkoitettu kehittämis- ja hallintokeskus toimivat valtioneuvostonlaissa tarkoitettuina valtionapuviranomaisina maksamiensa tukien ja korvausten takaisinperinnässä.

181 §

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitettujen tieliikenteen toimivaltaiset viranomaiset

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitettuja tieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia ovat toimivaltaiset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä 2 momentissa mainitut kunnalliset viranomaiset ja 3 momentissa mainitut seudulliset viranomaiset.

175 a §

Takaisinperintään liittyvien tehtävien hoitaminen

181 §

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitettujen tieliikenteen toimivaltaiset viranomaiset

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitettuja tieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia ovat Liikenne- ja viestintävirasto sekä 2 momentissa mainitut kunnalliset viranomaiset ja 3 momentissa mainitut seudulliset viranomaiset.

Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus sisällyttää 179 §:n 3 momentin mukaisesti

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus sisällyttää 179 §:n 3 momentin mukaisesti Liikenne- ja viestintävirastolta saamia tietoja liikenteen järjestämistä koskevan tarjouskilpailun tarjouspyyntöön. Tarjouspyynnöstä ei kuitenkaan saa käydä ilmi yksittäisen yrityksen liikesalaisuutta.

Liikenne- ja viestintävirastolle toimitettuja tietoja liikenteen järjestämistä koskevan tarjouskilpailun tarjouspyyntöön. Tarjouspyynnöstä ei kuitenkaan saa käydä ilmi yksittäisen yrityksen liikesalaisuutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

174.

Laki

sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 318 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 318 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

318 §

318 §

Tietojen luovuttaminen viranomaisesta

Tietojen luovuttaminen viranomaisesta

Liikenne- ja viestintävirastolla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamisen yhteydessä saamansa tai laatimansa asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto Energiavirastolle, Finanssivalvonnalle, Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskukselle, Liikenne- ja viestintävirastolle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jos se on näille säädettyjen tietoturvasääntöjen

Liikenne- ja viestintävirastolla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamisen yhteydessä saamansa tai laatimansa asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto Energiavirastolle, Finanssivalvonnalle, Lupa- ja valvontavirastolle sekä elinvoimakeskukselle, jos se on näille säädettyjen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

liittyvien tehtävien hoitamiseksi välttämätöntä.

tietoturvallisuuteen liittyvien tehtävien hoitamiseksi välttämätöntä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

175.

Laki

vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (541/2023) 33 §:n 4 momentti, 35 §:n 3 momentti ja 124 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

33 §

33 §

Sisäinen pelastussuunnitelma ja vastuuhenkilö

Sisäinen pelastussuunnitelma ja vastuuhenkilö

Ennen sisäisen pelastussuunnitelman hyväksymistä Liikenne- ja viestintäviraston on varattava pelastusviranomaiselle, alueelliselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, aluehallintovirastolle, kunnalle sekä tarvittaessa muille viranomaisille mahdollisuus esittää mielipiteensä sisäisestä pelastussuunnitelmasta ja hyväksymisen jälkeen pidettävä sisäinen pelastussuunnitelma näiden saatavilla.

Ennen sisäisen pelastussuunnitelman hyväksymistä Liikenne- ja viestintäviraston on varattava pelastusviranomaiselle, alueelliselle elinvoimakeskukselle, Lupa- ja valvontavirastolle, kunnalle sekä tarvittaessa muille viranomaisille mahdollisuus esittää mielipiteensä sisäisestä pelastussuunnitelmasta ja hyväksymisen jälkeen pidettävä sisäinen pelastussuunnitelma näiden saatavilla.

35 §

35 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Satama-alueen turvallisuusselvityksen
hyväksyminen*

*Satama-alueen turvallisuusselvityksen
hyväksyminen*

Ennen turvallisuusselvityksen hyväksymistä Liikenne- ja viestintäviraston on varattava pelastusviranomaiselle, alueelliselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, aluehallintovirastolle sekä tarvittaessa muille viranomaisille mahdollisuus esittää mielipiteensä turvallisuusselvityksestä ja hyväksymisen jälkeen pidettävä hyväksytty turvallisuusselvitys näiden saatavilla.

Ennen turvallisuusselvityksen hyväksymistä Liikenne- ja viestintäviraston on varattava pelastusviranomaiselle, alueelliselle elinvoimakeskukselle, Lupa- ja valvontavirastolle sekä tarvittaessa muille viranomaisille mahdollisuus esittää mielipiteensä turvallisuusselvityksestä ja hyväksymisen jälkeen pidettävä hyväksytty turvallisuusselvitys näiden saatavilla.

124 §

124 §

Muut viranomaistehtävät

Muut viranomaistehtävät

Aluehallintovirasto voi päättää tartuntavaarallisen aineen kuljetuksesta elävässä kantajaeläimessä ja tällaisen kuljetuksen ehdoista, jos aineen kuljetusta ei voida suorittaa millään muulla tavalla.

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää tartuntavaarallisen aineen kuljetuksesta elävässä kantajaeläimessä ja tällaisen kuljetuksen ehdoista, jos aineen kuljetusta ei voida suorittaa millään muulla tavalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

176.

Laki

Väylävirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan Väylävirastosta annetun lain (862/2009) 2 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 936/2018, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Viraston tehtävät

Viraston tehtävät

Väylävirasto hoitaa seuraavia tehtäviä:

Väylävirasto hoitaa seuraavia tehtäviä:

6) vastaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toiminnallisesta ohjauksesta toimialallaan ja tienpidon yhteensovittamisesta sanotuissa keskuksissa;

6) vastaa *elinvoimakeskusten* toiminnallisesta ohjauksesta toimialallaan ja tienpidon yhteensovittamisesta sanotuissa keskuksissa;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

177.

Laki

merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 9 luvun 6 §:n 1, 4 ja 5 momentti ja 7 §:n 1 momentti, 12 luvun 1 §:n 1 momentti, 4 §:n otsikko ja 1 momentti, 9 §:n 1 momentti, 15, 16 ja 19 § ja 13 luvun 1 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 9 luvun 6 §:n 1 ja 4 momentti ja 7 §:n 1 momentti, 12 luvun 1 §:n 1 momentti, 15, 16 ja 19 § ja 13 luvun 1 §:n 1 momentti laissa 669/2021, 9 luvun 6 §:n 5 momentti laissa 1116/2024 ja 12 luvun 4 §:n 1 momentti osaksi laissa 473/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 luku

9 luku

Jätteiden vastaanottojärjestelyt satamassa

Jätteiden vastaanottojärjestelyt satamassa

6 §

6 §

*Sataman jätehuoltosuunnitelman
hyväksyminen*

*Sataman jätehuoltosuunnitelman
hyväksyminen*

Sataman jätehuoltosuunnitelma on esitettävä arvioitavaksi ja hyväksyttäväksi sille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka toimialueella satama sijaitsee. Huvivenesataman ja sellaisen kalastussataman, johon vuosittain purettu saalismäärä on alle 20 000 kilogrammaa, jätehuoltosuunnitelma on kuitenkin esitettävä arvioitavaksi ja hyväksyttäväksi sen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jonka alueella huvivenesatama sijaitsee.

Sataman jätehuoltosuunnitelma on esitettävä arvioitavaksi ja hyväksyttäväksi Lupa- ja valvontavirastolle. Huvivenesataman ja sellaisen kalastussataman, johon vuosittain purettu saalismäärä on alle 20 000 kilogrammaa, jätehuoltosuunnitelma on kuitenkin esitettävä arvioitavaksi ja hyväksyttäväksi sen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jonka alueella huvivenesatama sijaitsee.

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi jätehuoltosuunnitelmaa hyväksyessään antaa määräyksiä tarvittavista vastaanottolaitteista ja siitä, millä kielillä tiedot on annettava satamaa käyttävien alusten jätehuollosta vastaaville ja heidän edustajilleen, sekä muista suunnitelman toteuttamisen kannalta tarpeellisista seikoista.

Kun sataman jätehuoltosuunnitelma on hyväksytty, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on merkittävä suunnitelma ympäristönsuojelulain (527/2014) 222 §:ssä tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

7 §

Sataman jätehuoltosuunnitelmasta kuuleminen ja tiedottaminen

Ennen sataman jätehuoltosuunnitelman esittämistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksyttäväksi sataman pitäjän on varattava satamaa käyttävien alusten haltijoille ja käyttäjille sekä heidän edustajilleen, toimivaltaisille viranomaisille sekä muille tahoille, joille jätehuoltosuunnitelmalla voi olla vaikutusta, tilaisuus lausua mielipiteensä sataman jätehuoltosuunnitelmasta ja sen tarkistamisesta. Jätehuoltosuunnitelman

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi jätehuoltosuunnitelmaa hyväksyessään antaa määräyksiä tarvittavista vastaanottolaitteista ja siitä, millä kielillä tiedot on annettava satamaa käyttävien alusten jätehuollosta vastaaville ja heidän edustajilleen, sekä muista suunnitelman toteuttamisen kannalta tarpeellisista seikoista.

Kun sataman jätehuoltosuunnitelma on hyväksytty, Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on merkittävä suunnitelma ympäristönsuojelulain 222 §:ssä tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

7 §

Sataman jätehuoltosuunnitelmasta kuuleminen ja tiedottaminen

Ennen sataman jätehuoltosuunnitelman esittämistä Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksyttäväksi sataman pitäjän on varattava satamaa käyttävien alusten haltijoille ja käyttäjille sekä heidän edustajilleen, toimivaltaisille viranomaisille sekä muille tahoille, joille jätehuoltosuunnitelmalla voi olla vaikutusta, tilaisuus lausua mielipiteensä sataman jätehuoltosuunnitelmasta ja sen tarkistamisesta. Jätehuoltosuunnitelman luonnos on pidettävä nähtävillä ennen sen

luonnos on pidettävä nähtävillä ennen sen esittämistä hyväksyttäväksi sataman pitäjän toimipaikassa ja muulla tarkoituksenmukaisella tavalla vähintään 14 päivän ajan sataman toiminta-aikana. Sataman pitäjän on ilmoitettava nähtävillä pitämisestä sataman käyttäjille ja muille tahoille ilmoitustaulullaan, sähköistä tiedonvälitystä apuna käyttäen, kirjeitse tai jollain muulla tiedon antamiseen soveltuvalla tarkoituksenmukaisella tavalla.

esittämistä hyväksyttäväksi sataman pitäjän toimipaikassa ja muulla tarkoituksenmukaisella tavalla vähintään 14 päivän ajan sataman toiminta-aikana. Sataman pitäjän on ilmoitettava nähtävillä pitämisestä sataman käyttäjille ja muille tahoille ilmoitustaulullaan, sähköistä tiedonvälitystä apuna käyttäen, kirjeitse tai jollain muulla tiedon antamiseen soveltuvalla tarkoituksenmukaisella tavalla.

12 luku

Valvonta ja hallintopakko

1 §

Valvontaviranomaiset

Tässä laissa tarkoitettuja valvontaviranomaisia ovat Liikenne- ja viestintävirasto, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset, Rajavartiolaitos, Tulli ja poliisi.

4 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valvontatehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo toimialueellaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista siltä osin kuin säännökset ja määräykset koskevat:

- 1) sataman jätehuoltosuunnittelua;
- 2) aluksesta peräisin olevien jätteiden ja sedimenttien vastaanottolaitteita satamassa; ja
- 3) sataman jätehuoltoa koskevia maksuja.

9 §

12 luku

Valvonta ja hallintopakko

1 §

Valvontaviranomaiset

Tässä laissa tarkoitettuja valvontaviranomaisia ovat Liikenne- ja viestintävirasto, *Lupa- ja valvontavirasto*, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset, Rajavartiolaitos, Tulli ja poliisi.

4 §

Lupa- ja valvontaviraston valvontatehtävät

Lupa- ja valvontavirasto valvoo toimialueellaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista siltä osin kuin säännökset ja määräykset koskevat:

- 1) sataman jätehuoltosuunnittelua;
- 2) aluksesta peräisin olevien jätteiden ja sedimenttien vastaanottolaitteita satamassa; ja
- 3) sataman jätehuoltoa koskevia maksuja.

9 §

Virka-apu

Ilmatieteen laitoksen, Suomen ympäristökeskuksen, puolustusvoimien ja aluehallintoviraston on annettava valvontaviranomaiselle tämän lain mukaisen tehtävän suorittamiseksi sellaista tarpeellista virka-apua, jonka antamiseen se on toimivaltainen.

15 §

Hallintopakko

Liikenne- ja viestintävirasto, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset ja Tulli voivat tämän lain mukaiseen toimivaltaansa kuuluvassa asiassa:

1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä;

2) määrätä sen, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä, täyttämään muulla kuin 1 kohdassa tarkoitettuun tavoin velvollisuutensa;

3) määrätä 1 tai 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla menetellyt palauttamaan ympäristö ennalleen tai poistamaan rikkomuksesta ympäristölle aiheutunut haitta.

16 §

Uhkasakko, teettämisuhta ja keskeyttämisuhta

Liikenne- ja viestintävirasto, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja Tulli voivat asettaa tämän lain nojalla antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon, teettämisuhan tai keskeyttämisuhan.

19 §

Virka-apu

Ilmatieteen laitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja puolustusvoimien on annettava valvontaviranomaiselle tämän lain mukaisen tehtävän suorittamiseksi sellaista tarpeellista virka-apua, jonka antamiseen se on toimivaltainen.

15 §

Hallintopakko

Liikenne- ja viestintävirasto, Lupa- ja valvontavirasto, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset ja Tulli voivat tämän lain mukaiseen toimivaltaansa kuuluvassa asiassa:

1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä;

2) määrätä sen, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä, täyttämään muulla kuin 1 kohdassa tarkoitettuun tavoin velvollisuutensa;

3) määrätä 1 tai 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla menetellyt palauttamaan ympäristö ennalleen tai poistamaan rikkomuksesta ympäristölle aiheutunut haitta.

16 §

Uhkasakko, teettämisuhta ja keskeyttämisuhta

Liikenne- ja viestintävirasto, Lupa- ja valvontavirasto, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja Tulli voivat asettaa tämän lain nojalla antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon, teettämisuhan tai keskeyttämisuhan.

19 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Liikenne- ja viestintäviraston, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, Rajavartiolaitoksen, Tullin ja poliisin tehtävistä valvontaviranomaisina ja niiden välisestä työnjaosta.

13 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Maksu, palkkiot ja kustannusten korvaaminen

Tässä laissa tarkoitetuista viranomaissuoritteista ja viranomaisen tarkastustoimenpiteistä perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992) ja sen nojalla. Kunnalle perittävän maksun perusteista määrätään kunnan hyväksymässä taksassa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 9 luvun 6 §:n mukaan kuuluvista viranomaistehtävistä voidaan periä maksu, jonka perusteen on vastattava valtion maksuperustelaissa säädettyjä perusteita.

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Liikenne- ja viestintäviraston, Lupa- ja valvontaviraston, Rajavartiolaitoksen, Tullin ja poliisin tehtävistä valvontaviranomaisina ja niiden välisestä työnjaosta.

13 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Maksu, palkkiot ja kustannusten korvaaminen

Tässä laissa tarkoitetuista viranomaissuoritteista ja viranomaisen tarkastustoimenpiteistä perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992) ja sen nojalla. Kunnalle perittävän maksun perusteista määrätään kunnan hyväksymässä taksassa. Lupa- ja valvontavirastolle 9 luvun 6 §:n mukaan kuuluvista viranomaistehtävistä voidaan periä maksu, jonka perusteen on vastattava valtion maksuperustelaissa säädettyjä perusteita.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

178.

Laki**ratalain muuttamisesta**

1665

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ratalain (110/2007) 8 §:n 2 momentti, 10 §:n 3 ja 4 momentti, 22 a §:n 1 momentti, 25 a ja 43 a §, 69 §:n 4 momentti, 89 a §, 91 §:n 2 momentti sekä 92 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 8 §:n 2 momentti, 43 a § ja 69 §:n 4 momentti laissa 998/2018, 10 §:n 3 ja 4 momentti sekä 89 a § laissa 567/2016 sekä 22 a §:n 1 momentti, 25 a §, 91 §:n 2 momentti ja 92 §:n 2 momentti laissa 1502/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Yleistä rautatien suunnittelusta

Yleistä rautatien suunnittelusta

Suunnitelmia tehtäessä rataverkon haltija toimii yhteistyössä maakuntien liittojen, kuntien, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä muiden viranomaisten kanssa. Suunnittelun on perustuttava rautatien kehittämisen tarpeisiin, valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan, alueelliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun sekä muuhun alueiden käytön suunnitteluun.

Suunnitelmia tehtäessä rataverkon haltija toimii yhteistyössä maakuntien liittojen, kuntien, *elinvoimakeskusten, Lupa- ja valvontaviraston* sekä muiden viranomaisten kanssa. Suunnittelun on perustuttava rautatien kehittämisen tarpeisiin, valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan, alueelliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun sekä muuhun alueiden käytön suunnitteluun.

10 §

10 §

Rautatiealueen suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu

Rautatiealueen suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan olemassa olevan rautatien rakentamista koskeva yleissuunnitelma ja ratasuunnitelma laatia, jos hankkeen luonne huomioon ottaen suunnitelman suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan riittävästi selvittää yhteistyössä liikenneviranomaisten, kunnan, maakunnan liiton sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

Yleissuunnitelmaa tai ratasuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sitä puoltavat. Ratasuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kyse on vaikutuksiltaan vähäisestä poikkeuksesta ja kunta ja ne

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan olemassa olevan rautatien rakentamista koskeva yleissuunnitelma ja ratasuunnitelma laatia, jos hankkeen luonne huomioon ottaen suunnitelman suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan riittävästi selvittää yhteistyössä liikenneviranomaisten, kunnan, maakunnan liiton sekä *Lupa- ja valvontaviraston* kanssa.

Yleissuunnitelmaa tai ratasuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sekä *Lupa- ja valvontavirasto* sitä puoltavat. Ratasuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kyse on vaikutuksiltaan vähäisestä poikkeuksesta ja kunta ja ne kiinteistönomistajat, joihin

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kiinteistönomistajat, joihin poikkeus välittömästi vaikuttaa, sitä puoltavat.

poikkeus välittömästi vaikuttaa, sitä puoltavat.

22 a §

22 a §

Lausunnot ja kunnan vastine muistutuksiin

Lausunnot ja kunnan vastine muistutuksiin

Rataverkon haltijan on pyydettävä yleis- ja ratasuunnitelmasta lausunto niiltä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, maakuntien liitoilta ja kunnilta, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu ja joiden alueella suunnitelman vaikutukset muutoin ilmenevät. Rataverkon haltijan on pyydettävä muulta viranomaiselta lausunto, jos se on päätösharkinnassa tarpeen.

Rataverkon haltijan on pyydettävä yleis- ja ratasuunnitelmasta lausunto *Lupa- ja valvontavirastolta sekä* niiltä maakuntien liitoilta ja kunnilta, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu ja joiden alueella suunnitelman vaikutukset muutoin ilmenevät. Rataverkon haltijan on pyydettävä muulta viranomaiselta lausunto, jos se on päätösharkinnassa tarpeen.

25 a §

25 a §

Tasoristeyksiä koskevat ratasuunnitelmat

Tasoristeyksiä koskevat ratasuunnitelmat

Väyläviraston lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi laatia 20 §:n 2 momentissa tarkoitetun tasoristeyksiä koskevan ratasuunnitelman ja siihen sovelletaan tällöin, mitä tässä laissa säädetään rataverkon haltijasta.

Väyläviraston lisäksi *elinvoimakeskus* voi laatia 20 §:n 2 momentissa tarkoitetun tasoristeyksiä koskevan ratasuunnitelman ja siihen sovelletaan tällöin, mitä tässä laissa säädetään rataverkon haltijasta.

43 a §

43 a §

Puhevallasta ratatoimituksessa

Puhevallasta ratatoimituksessa

Mitä tässä luvussa säädetään rataverkon haltijasta ratatoimituksen tai yksityistietoimituksen hakijana ja puhevallan käyttäjänä ratatoimituksessa, koskee myös toimivaltaista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta rataverkkoa koskevissa asioissa.

Mitä tässä luvussa säädetään rataverkon haltijasta ratatoimituksen tai yksityistietoimituksen hakijana ja puhevallan käyttäjänä ratatoimituksessa, koskee myös toimivaltaista *elinvoimakeskusta* rataverkkoa koskevissa asioissa.

69 §

69 §

Korvausten maksaminen ja korko

Korvausten maksaminen ja korko

Ratatoimituksessa ja 43 §:n 3 momentin mukaisessa yksityistietoimituksessa

Ratatoimituksessa ja 43 §:n 3 momentin mukaisessa yksityistietoimituksessa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

rataverkon haltijan maksettavaksi määrätty korvaukset sekä edellä 2 momentissa tarkoitetut tilusjärjestelykorvaukset alueen luovuttajalle suorittaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus. Yksityisraidetta koskevat korvaukset maksaa rautatien omistaja tai haltija.

rataverkon haltijan maksettavaksi määrätty korvaukset sekä edellä 2 momentissa tarkoitetut tilusjärjestelykorvaukset alueen luovuttajalle suorittaa *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus*. Yksityisraidetta koskevat korvaukset maksaa rautatien omistaja tai haltija.

89 a §

89 a §

Eräät vahingonkorvausasiat

Eräät vahingonkorvausasiat

Rataverkolla rautatieliikenteen palvelualueilla tapahtuneisiin esine- ja varallisuusvahinkoihin liittyvät korvausvaatimukset käsittelee ja ratkaisee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Rataverkolla rautatieliikenteen palvelualueilla tapahtuneisiin esine- ja varallisuusvahinkoihin liittyvät korvausvaatimukset käsittelee ja ratkaisee *elinvoimakeskus*.

91 §

91 §

Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille

Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille

Päätöksen tiedoksi antamisesta 90 §:n 1 momentin mukaan vastaavan on lähetettävä yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymistä ja niiden voimassaoloajan pidentämistä koskevasta päätöksestä ilmoitus kunnalle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja maakunnan liitolle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle. Ilmoitukseen on liitettävä tieto siitä, missä ja mihin asti suunnitelma on nähtävillä.

Päätöksen tiedoksi antamisesta 90 §:n 1 momentin mukaan vastaavan on lähetettävä yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymistä ja niiden voimassaoloajan pidentämistä koskevasta päätöksestä ilmoitus kunnalle, *Lupa- ja valvontavirastolle* ja maakunnan liitolle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle. Ilmoitukseen on liitettävä tieto siitä, missä ja mihin asti suunnitelma on nähtävillä.

92 §

92 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Rataverkon haltijalla on oikeus hakea valittamalla muutosta yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätökseen. Kunnalla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja ratasuunnitelman

Rataverkon haltijalla on oikeus hakea valittamalla muutosta yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätökseen. Kunnalla, *Lupa- ja valvontavirastolla* ja maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen yleis- ja ratasuunnitelman hyväksymispäätökseen,

Voimassa oleva laki

Ehdotus

hyväksymispäätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle.

jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

179.

Laki

tieliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tieliikennelain (729/2018) 65 §:n 2 momentin 4 kohta, 71 §:n 1 momentin 1 kohta, 184 §:n 5 momentti ja 191 §:n 1 ja 5 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 65 §:n 2 momentin 4 kohta, 71 §:n 1 momentin 1 kohta ja 191 §:n 1 ja 5 momentti laissa 360/2020, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

65 §

65 §

Liikenteenohjaaja

Liikenteenohjaaja

Liikenteenohjaajana saa myös toimia henkilö, jonka:

Liikenteenohjaajana saa myös toimia henkilö, jonka:

4) Väylävirasto, *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus* tai kunta määrää ohjaamaan liikennettä tiellä tai sen läheisyydessä tehtävän työn, tutkimuksen tai pitkäkestoisen liikennehäiriön vuoksi;

4) Väylävirasto, *elinvoimakeskus* tai kunta määrää ohjaamaan liikennettä tiellä tai sen läheisyydessä tehtävän työn, tutkimuksen tai pitkäkestoisen liikennehäiriön vuoksi;

71 §

71 §

Liikenteenohjauslaitteen asettaminen

Liikenteenohjauslaitteen asettaminen

Voimassa oleva laki

Liikenteenohjauslaitteen asettaa:

1) maantielle toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Väyläviraston ohjauksen perusteella;

184 §

Poikkeukset velvollisuudesta noudattaa liikennesääntöjä, liikenteenohjauslaitteita ja ajoneuvon käyttöä koskevia säännöksiä

Hälytysajoneuvolla sekä poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen virkatehtävässä olevalla ajoneuvolla on oikeus päästä lautalle ja yhteysalukselle ennen muita ajoneuvoja. Toimivaltainen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus voi antaa määräyksiä siitä, missä järjestyksessä muut ajoneuvot pääsevät lautalle tai yhteysalukselle.

191 §

Erikoiskuljetusluvan myöntäminen

Luvan 159 §:ssä tarkoitettuun erikoiskuljetukseen myöntää toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Erikoiskuljetusluvassa voidaan asettaa kuljetuksen reittiä, ajankohtaa ja muita kuljetuksen turvallisuuden ja sujuvuuden varmistamiseksi sekä liikenneympäristön suojaamiseksi tarvittavia ehtoja.

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi peruuttaa erikoiskuljetusluvan määräajaksi tai kokonaan, jos luvanhaltija ei noudata erikoiskuljetusta koskevia säännöksiä, määräyksiä tai erikoiskuljetusluvassa asetettuja ehtoja taikka luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty. Luvan peruuttamisen sijasta luvanhaltijalle voidaan antaa huomautus tai kirjallinen varoitus, jos luvan peruuttaminen olisi kohtuutonta.

Ehdotus

Liikenteenohjauslaitteen asettaa:

1) maantielle toimivaltainen *elinvoimakeskus* Väyläviraston ohjauksen perusteella;

184 §

Poikkeukset velvollisuudesta noudattaa liikennesääntöjä, liikenteenohjauslaitteita ja ajoneuvon käyttöä koskevia säännöksiä

Hälytysajoneuvolla sekä poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen virkatehtävässä olevalla ajoneuvolla on oikeus päästä lautalle ja yhteysalukselle ennen muita ajoneuvoja. Toimivaltainen *elinvoimakeskus* voi antaa määräyksiä siitä, missä järjestyksessä muut ajoneuvot pääsevät lautalle tai yhteysalukselle.

191 §

Erikoiskuljetusluvan myöntäminen

Luvan 159 §:ssä tarkoitettuun erikoiskuljetukseen myöntää toimivaltainen *elinvoimakeskus*. Erikoiskuljetusluvassa voidaan asettaa kuljetuksen reittiä, ajankohtaa ja sujuvuuden varmistamiseksi sekä liikenneympäristön suojaamiseksi tarvittavia ehtoja.

Toimivaltainen *elinvoimakeskus* voi peruuttaa erikoiskuljetusluvan määräajaksi tai kokonaan, jos luvanhaltija ei noudata erikoiskuljetusta koskevia säännöksiä, määräyksiä tai erikoiskuljetusluvassa asetettuja ehtoja taikka luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty. Luvan peruuttamisen sijasta luvanhaltijalle voidaan antaa huomautus tai kirjallinen varoitus, jos luvan peruuttaminen olisi kohtuutonta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

180.

Laki

vesiliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesiliikennelain (782/2019) 54 §:n 2 momentti, 102 §:n 1 momentti, 106 §:n 3 momentti ja 132 §, sellaisena kuin niistä on 54 §:n 2 momentti laissa 543/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

54 §

54 §

Vesiliikennemerkin ja valo-opasteen
asettaminen

Vesiliikennemerkin ja valo-opasteen
asettaminen

Vesiliikennemerkin ja valo-opasteen sijoittamisesta yleiselle kulkuväylälle vastaa väylänpitäjä ja yleisen kulkuväylän ulkopuolisille alueille kunta. Lauttaväylän risteämän merkitsemisestä ja lauttaväylälle asetettavien valo-opasteiden asettamisesta vastaa toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Rajoitetun alikulkukorkeusmerkin, ilmajohtomerkin sekä kaapeli- ja johtotaulun sekä niiden suuntamerkkien sijoittamisesta vastaa alikulkukorkeutta rajoittavan rakenteen, ilmajohdon, kaapelin tai putkijohdon omistaja.

Vesiliikennemerkin ja valo-opasteen sijoittamisesta yleiselle kulkuväylälle vastaa väylänpitäjä ja yleisen kulkuväylän ulkopuolisille alueille kunta. Lauttaväylän risteämän merkitsemisestä ja lauttaväylälle asetettavien valo-opasteiden asettamisesta vastaa toimivaltainen *elinvoimakeskus*. Rajoitetun alikulkukorkeusmerkin, ilmajohtomerkin sekä kaapeli- ja johtotaulun sekä niiden suuntamerkkien sijoittamisesta vastaa alikulkukorkeutta rajoittavan rakenteen, ilmajohdon, kaapelin tai putkijohdon omistaja.

102 §

102 §

*Kielto- ja rajoitusasioiden käsittely**Kielto- ja rajoitusasioiden käsittely*

Esityksen 101 §:ssä tarkoitetuksi kielloksi tai rajoitukseksi voi tehdä kunta tai kunnan jäsen taikka sellainen viranomainen, yhteisö tai vesialueen omistaja, jota asia koskee. Kiellon tai rajoituksen määrittämisen voi panna vireille myös Väylävirasto, Liikenne- ja viestintävirasto tai alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Esitys kiellon tai rajoituksen määrittämisestä on tehtävä kirjallisesti Liikenne- ja viestintävirastolle. Esityksestä tulee käydä ilmi kiellon tai rajoituksen voimassaoloaika ja perusteet sekä muut asian käsittelyn kannalta tarpeelliset seikat. Vesialue, jolle kieltoa tai rajoitusta haetaan, on osoitettava mittakaavaltaan asianmukaisella kartalla.

Esityksen 101 §:ssä tarkoitetuksi kielloksi tai rajoitukseksi voi tehdä kunta tai kunnan jäsen taikka sellainen viranomainen, yhteisö tai vesialueen omistaja, jota asia koskee. Kiellon tai rajoituksen määrittämisen voi panna vireille myös Väylävirasto, Liikenne- ja viestintävirasto, *Lupa- ja valvontavirasto* tai *elinvoimakeskus*. Esitys kiellon tai rajoituksen määrittämisestä on tehtävä kirjallisesti Liikenne- ja viestintävirastolle. Esityksestä tulee käydä ilmi kiellon tai rajoituksen voimassaoloaika ja perusteet sekä muut asian käsittelyn kannalta tarpeelliset seikat. Vesialue, jolle kieltoa tai rajoitusta haetaan, on osoitettava mittakaavaltaan asianmukaisella kartalla.

106 §

106 §

Lupa kilpailuihin, harjoituksiin ja muihin tapahtumiin

Lupa kilpailuihin, harjoituksiin ja muihin tapahtumiin

Luvan usean kunnan alueella pidettävään tapahtumaan antaa toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Usean keskuksen alueella pidettävään tapahtumaan myöntää luvan se toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueella tapahtuma pääosin pidetään.

Luvan usean kunnan alueella pidettävään tapahtumaan antaa *Lupa- ja valvontavirasto*.

132 §

132 §

Ympäristöhaittojen ehkäisemiseen ja torjumiseen liittyvä valvonta

Ympäristöhaittojen ehkäisemiseen ja torjumiseen liittyvä valvonta

Tämän lain noudattamisen valvonta kuuluu ympäristöhaittojen ehkäisemisen ja niiden torjumisen osalta *toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sen toimialueella*.

Tämän lain noudattamisen valvonta kuuluu ympäristöhaittojen ehkäisemisen ja niiden torjumisen osalta *Lupa- ja valvontavirastolle*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Voimassa oleva laki

Ehdotus

181.

Laki

yksityistielain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityistielain (560/2018) 13 §:n 2 momentti, 21 §:n 1 momentti, 23 §:n 1 ja 2 momentti, 61 §:n 4 momentti, 73 §:n 2 momentti, 83 §:n 3 momentti, 85 §:n 2 momentti, 88 §:n 1–3 momentti sekä 91 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 61 §:n 4 momentti, 83 §:n 3 momentti, 88 §:n 1–3 momentti ja 91 §:n 1 momentti laissa 1503/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

Yksityistien lakkaaminen ja muuttuminen kaduksi

Kunnan kadunpitovelvollisuuden alettua sellaisen kadun osalta, jolle yksityistien tai sen osan liikenne on tarkoitettu siirtyväksi, tai kunnan ryhdyttyä sellaista katua rakentamaan, kunnan on otettava tällaisen kaduksi muuttuvan yksityistien tai sen osan tienpito hoidettavakseen. Tieosakkaalla tai tiekunnalla on oikeus saattaa kysymys kunnan velvollisuudesta ottaa tienpito hoidettavakseen toimivaltaisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen käsiteltäväksi ja se voi uhkasakolla velvoittaa kunnan täyttämään sanotun velvollisuuden.

21 §

Tien rakentaminen Natura 2000 -verkostoon sisältyvällä alueella tai sen läheisyydessä

13 §

Yksityistien lakkaaminen ja muuttuminen kaduksi

Kunnan kadunpitovelvollisuuden alettua sellaisen kadun osalta, jolle yksityistien tai sen osan liikenne on tarkoitettu siirtyväksi, tai kunnan ryhdyttyä sellaista katua rakentamaan, kunnan on otettava tällaisen kaduksi muuttuvan yksityistien tai sen osan tienpito hoidettavakseen. Tieosakkaalla tai tiekunnalla on oikeus saattaa kysymys kunnan velvollisuudesta ottaa tienpito hoidettavakseen *Lupa- ja valvontaviraston* käsiteltäväksi ja se voi uhkasakolla velvoittaa kunnan täyttämään sanotun velvollisuuden.

21 §

Tien rakentaminen Natura 2000 -verkostoon sisältyvällä alueella tai sen läheisyydessä

Jos tien rakentaminen merkittävästi heikentäisi niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää luonnonsuojelulaissa tarkoitettuun Natura 2000 -verkostoon, eikä tien rakentamiselle olisi muutoin estettä, yksityistietoimituksen toimitusmiesten on yhteistyössä *toimivaltaisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* kanssa pyrittävä löytämään tien rakentamiselle sellainen vaihtoehto, jossa valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon sisällytettäväksi ehdottamalle tai siihen sisällytetylle alueelle aiheutuvat haitat jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

Jos tien rakentaminen merkittävästi heikentäisi niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää luonnonsuojelulaissa tarkoitettuun Natura 2000 -verkostoon, eikä tien rakentamiselle olisi muutoin estettä, yksityistietoimituksen toimitusmiesten on yhteistyössä *Lupa- ja valvontaviraston* kanssa pyrittävä löytämään tien rakentamiselle sellainen vaihtoehto, jossa valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon sisällytettäväksi ehdottamalle tai siihen sisällytetylle alueelle aiheutuvat haitat jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

23 §

Teettämisuhka

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi teiosakkaan, tiekunnan tai sellaisen kiinteistön omistajan, jonka kiinteistöä tieoikeus koskee, hakemuksesta tehostaa tämän lain nojalla annettua lainvoimaista tienpitoa koskevaa toimenpidettä koskevaa yksityistietoimituksen päätöstä tai tuomiota teettämisuhalla, jos toimenpiteeseen velvollinen ei ole ryhtynyt tarpeellisiin toimenpiteisiin yksityistietoimituksessa asetetussa määräajassa. Jos toimenpiteeseen velvollinen on tiekunta, on ennen teettämisuhan määräämistä täytäntöön pantavaksi toimitsijamiehelle tai hoitokunnalle varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi ja, jos tienpitoa koskevaa asiaa ei ole käsitelty tiekunnan kokouksessa, sille on varattava tilaisuus antaa määräajassa lausuntonsa asiasta.

Jos toimenpiteeseen velvollinen ei ole ryhtynyt tarpeellisiin toimenpiteisiin teettämisuhan asettamispäätöksessä asetettuun määräaikaan mennessä, hakijan on teettämisuhan määräämiseksi täytäntöön pantavaksi ilmoitettava tästä toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Teettämisuhka määrätään täytäntöön

23 §

Teettämisuhka

Toimivaltainen *elinvoimakeskus* voi teiosakkaan, tiekunnan tai sellaisen kiinteistön omistajan, jonka kiinteistöä tieoikeus koskee, hakemuksesta tehostaa tämän lain nojalla annettua lainvoimaista tienpitoa koskevaa toimenpidettä koskevaa yksityistietoimituksen päätöstä tai tuomiota teettämisuhalla, jos toimenpiteeseen velvollinen ei ole ryhtynyt tarpeellisiin toimenpiteisiin yksityistietoimituksessa asetetussa määräajassa. Jos toimenpiteeseen velvollinen on tiekunta, on ennen teettämisuhan määräämistä täytäntöön pantavaksi toimitsijamiehelle tai hoitokunnalle varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi ja, jos tienpitoa koskevaa asiaa ei ole käsitelty tiekunnan kokouksessa, sille on varattava tilaisuus antaa määräajassa lausuntonsa asiasta.

Jos toimenpiteeseen velvollinen ei ole ryhtynyt tarpeellisiin toimenpiteisiin teettämisuhan asettamispäätöksessä asetettuun määräaikaan mennessä, hakijan on teettämisuhan määräämiseksi täytäntöön pantavaksi ilmoitettava tästä toimivaltaiselle *elinvoimakeskukselle*. Teettämisuhka määrätään täytäntöön pantavaksi oikeuttamalla hakija tai muu yksityinen

Voimassa oleva laki

pantavaksi oikeuttamalla hakija tai muu yksityinen tekemään tai teettämään yksityistietoimituksen päätöksessä määrätty toimenpiteet niihin velvollisen kustannuksella.

61 §

Tiekunnan kokouksen koollekutsuminen

Jos toimitsijamies tai hoitokunta tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho laiminlyö vuosikokouksen koollekutsumisen tai kieltäytyy kutsumasta tieosakkaita ylimääräiseen kokoukseen, voidaan kokous tieosakkaan hakemuksesta pitää yksityistietoimituksen yhteydessä toimitusinsinöörin johdolla taikka toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi tieosakkaan hakemuksesta, varattuaan toimitsijamiehelle tai hoitokunnalle tilaisuuden tulla kuulluksi, oikeuttaa hakijan kutsumaan tieosakkaat kokoukseen siten kuin 1 momentissa säädetään. Jos edellisen tiekunnan kokouksen koollekutsumisesta ja pitämisestä on kulunut viisi vuotta tai enemmän, tieosakas voi kutsua tiekunnan kokouksen koolle siten kuin 1 momentissa säädetään.

73 §

Yksityistietoimituksen hakeminen

Yksityistietoimitusta saa hakea tieosakas, kiinteistön tai muun rekisteriyksikön omistaja ja osaomistaja, yhteisen alueen osakas, 6 §:ssä tarkoitettu elinkeinonharjoittaja tai muu pykälässä tarkoitettu taho, tiekunta, jonka tietä asia koskee, sekä kunta, toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai valtio. Yksityistietoimitusta tien aseman ja leveyden sekä tiehen kohdistuvien oikeuksien selvittämiseksi saa hakea myös kiinteistöön kohdistuvan erityisen oikeuden haltija. Ilman

Ehdotus

tekemään tai teettämään yksityistietoimituksen päätöksessä määrätty toimenpiteet niihin velvollisen kustannuksella.

61 §

Tiekunnan kokouksen koollekutsuminen

Jos toimitsijamies tai hoitokunta tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho laiminlyö vuosikokouksen koollekutsumisen tai kieltäytyy kutsumasta tieosakkaita ylimääräiseen kokoukseen, voidaan kokous tieosakkaan hakemuksesta pitää yksityistietoimituksen yhteydessä toimitusinsinöörin johdolla taikka toimivaltainen *elinvoimakeskus* voi tieosakkaan hakemuksesta, varattuaan toimitsijamiehelle tai hoitokunnalle tilaisuuden tulla kuulluksi, oikeuttaa hakijan kutsumaan tieosakkaat kokoukseen siten kuin 1 momentissa säädetään. Jos edellisen tiekunnan kokouksen koollekutsumisesta ja pitämisestä on kulunut viisi vuotta tai enemmän, tieosakas voi kutsua tiekunnan kokouksen koolle siten kuin 1 momentissa säädetään.

73 §

Yksityistietoimituksen hakeminen

Yksityistietoimitusta saa hakea tieosakas, kiinteistön tai muun rekisteriyksikön omistaja ja osaomistaja, yhteisen alueen osakas, 6 §:ssä tarkoitettu elinkeinonharjoittaja tai muu pykälässä tarkoitettu taho, tiekunta, jonka tietä asia koskee, sekä kunta, toimivaltainen *elinvoimakeskus* tai valtio. Yksityistietoimitusta tien aseman ja leveyden sekä tiehen kohdistuvien oikeuksien selvittämiseksi saa hakea myös kiinteistöön kohdistuvan erityisen oikeuden haltija. Ilman

Voimassa oleva laki

Ehdotus

hakemusta Maanmittauslaitos tai muu kiinteistörekisterin pitäjä voi panna vireille yksityistietoimituksen kiinteistönmuodostamislain 283 §:ssä tarkoitetussa tilanteessa.

hakemusta Maanmittauslaitos tai muu kiinteistörekisterin pitäjä voi panna vireille yksityistietoimituksen kiinteistönmuodostamislain 283 §:ssä tarkoitetussa tilanteessa.

83 §

83 §

Valtionavustus

Valtionavustus

Valtionavustuksen myöntämisestä ja lakkauttamisesta 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun tienpitoon päättää se toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueella tie tai suurin osa siitä on. Liikenne- ja viestintävirasto päättää määrärahan tai sen osan kohdentamisesta toimivaltaisille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille. Valtionavustuksen myöntämisestä 1 momentin 2 ja 3 kohdan mukaisiin tarkoituksiin päättää Liikenne- ja viestintävirasto.

Valtionavustuksen myöntämisestä ja lakkauttamisesta 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun tienpitoon päättää se toimivaltainen *elinvoimakeskus*, jonka toimialueella tie tai suurin osa siitä on. Liikenne- ja viestintävirasto päättää määrärahan tai sen osan kohdentamisesta toimivaltaisille *elinvoimakeskuksille*. Valtionavustuksen myöntämisestä 1 momentin 2 ja 3 kohdan mukaisiin tarkoituksiin päättää Liikenne- ja viestintävirasto.

85 §

85 §

Liikenteen salliminen avustettavalla tiellä

Liikenteen salliminen avustettavalla tiellä

Jos muusta kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvasta liikenteestä aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai rekisteriyksikön omistajalle tai liikenneturvallisuudelle, voidaan avustettavan tien käyttö kunnan suostumuksella muiden kuin tieosakkaiden hyväksi kieltää tai sitä rajoittaa taikka avustettava tie sulkea. Kunnan on pyydettävä ennen tällaisen suostumuksen antamista toimivaltaiselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta lausunto.

Jos muusta kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvasta liikenteestä aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai rekisteriyksikön omistajalle tai liikenneturvallisuudelle, voidaan avustettavan tien käyttö kunnan suostumuksella muiden kuin tieosakkaiden hyväksi kieltää tai sitä rajoittaa taikka avustettava tie sulkea. Kunnan on pyydettävä ennen tällaisen suostumuksen antamista *toimivaltaiselta elinvoimakeskukselta* lausunto.

88 §

88 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 83 §:n nojalla myöntämää valtionavustusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen ja 13 §:n 2 momentin, 23 §:n 1 ja 2 momentin sekä 61 §:n 4 momentin mukaiseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä yksityistie sijaitsee.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi hakea muutosta 85 §:n 2 momentissa tarkoitettua kunnan suostumusta koskevaan päätökseen.

91 §

Päätösten välitön täytäntöönpano

Tämän lain nojalla yksityistietoimituksessa tai tiekunnan kokouksessa tehty päätös sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 83 §:n mukainen valtionavustusta ja 61 §:n 4 momentin mukainen kokouksen koolle kutsumiseen oikeuttamista koskeva päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakutuomioistuimella toisin määrää. Maa-oikeus on tällöin päätösvaltainen myös, kun siinä on vain maa-oikeuden puheenjohtaja.

Elinvoimakeskuksen 83 §:n nojalla myöntämää valtionavustusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen ja 13 §:n 2 momentin *mukaiseen Lupa- ja valvontaviraston sekä* 23 §:n 1 ja 2 momentin *ja* 61 §:n 4 momentin mukaiseen *elinvoimakeskuksen* päätökseen saa hakea muutosta valittamalla. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä yksityistie sijaitsee.

Elinvoimakeskus saa hakea muutosta 85 §:n 2 momentissa tarkoitettua kunnan suostumusta koskevaan päätökseen.

91 §

Päätösten välitön täytäntöönpano

Tämän lain nojalla yksityistietoimituksessa tai tiekunnan kokouksessa tehty päätös sekä *elinvoimakeskuksen* 83 §:n mukainen valtionavustusta ja 61 §:n 4 momentin mukainen kokouksen koolle kutsumiseen oikeuttamista koskeva päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakutuomioistuimella toisin määrää. Maa-oikeus on tällöin päätösvaltainen myös, kun siinä on vain maa-oikeuden puheenjohtaja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

182.

Laki

henkilöstörahastolain 59 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilöstörahastolain (934/2010) 59 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa
229/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

59 a §

59 a §

*Maksettavaksi erääntyneen vähäisen
rahasto-osuuden lakkaaminen*

*Maksettavaksi erääntyneen vähäisen
rahasto-osuuden lakkaaminen*

Jos rahaston jäsen ei pyynnöstä anna henkilöstörahastolle vähäisen rahasto-osuuden maksamiseksi välttämättömiä tietoja, jäsenen saaminen henkilöstörahastolta lakkaa kahden vuoden kuluttua siitä, kun jäsenen saatava olisi pitänyt maksaa 47 tai 58 §:n perusteella. Pyyntö tietojen toimittamiseksi on annettava todisteellisesti tiedoksi jäsenelle tai hänen oikeudenomistajalleen. Rahasto-osuutta pidetään vähäisenä, jos se alittaa aluehallintovirastolle tehtävän maksutalletuksen käsittelymaksun määrän.

Jos rahaston jäsen ei pyynnöstä anna henkilöstörahastolle vähäisen rahasto-osuuden maksamiseksi välttämättömiä tietoja, jäsenen saaminen henkilöstörahastolta lakkaa kahden vuoden kuluttua siitä, kun jäsenen saatava olisi pitänyt maksaa 47 tai 58 §:n perusteella. Pyyntö tietojen toimittamiseksi on annettava todisteellisesti tiedoksi jäsenelle tai hänen oikeudenomistajalleen. Rahasto-osuutta pidetään vähäisenä, jos se alittaa Lupa- ja valvontavirastolle tehtävän maksutalletuksen käsittelymaksun määrän.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
..

183.

Laki

kaivoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kaivoslain (621/2011) 37 §:n 1 momentin 2 kohta ja 2 momentti, 58 §:n 1 momentti, 146 §:n 2 momentin 3 kohta, 152 §:n 5 momentti, 159 §:n 4 kohta sekä 165 §:n 1 momentin 4 kohta,

sellaisena kuin niistä on 58 §:n 1 momentti laissa 966/2020, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

37 §

37 §

Lausunnot lupahakemuksesta

Lausunnot lupahakemuksesta

Lupaviranomaisen on pyydettyä malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskevasta hakemuksesta lausunto:

Lupaviranomaisen on pyydettyä malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskevasta hakemuksesta lausunto:

2) siltä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, jonka toimialueella luvan mukaisen toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä;

2) *Lupa- ja valvontavirastolta;*

Lupaviranomaisen on pyydettyä kaivosaluelunastuslupaa koskevasta hakemuksesta lausunto toiminnan vaikutusalueen kunnalta, asianomaiselta maakunnan liitolta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.

Lupaviranomaisen on pyydettyä kaivosaluelunastuslupaa koskevasta hakemuksesta lausunto toiminnan vaikutusalueen kunnalta, asianomaiselta maakunnan liitolta ja *Lupa- ja valvontavirastolta.*

58 §

58 §

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös malminetsintäluvasta, kaivosluvasta ja kullanhuuhdontaluvasta on toimitettava hakijalle, ja niille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet, sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Päätös on lisäksi toimitettava niille kunnille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja muille tahoille, joille on asian käsittelyn aikana annettu tieto ja joilta on pyydetty lausunto.

Lupapäätös malminetsintäluvasta, kaivosluvasta ja kullanhuuhdontaluvasta on toimitettava hakijalle ja niille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet, sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Päätös on lisäksi toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* ja niille kunnille ja muille tahoille, joille on asian käsittelyn aikana annettu tieto ja joilta on pyydetty lausunto.

146 §

146 §

Lopputarkastus

Lopputarkastus

Voimassa oleva laki

Kaivosviranomaisen on tiedotettava lopputarkastuksesta:

3) sille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka toimialueella kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvät ympäristövaikutukset saattavat ilmetä;

152 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Kaivosviranomaisella, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, työsuojeluviranomaisella ja Säteilyturvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada malminetsintään, kaivostoimintaan ja kullanhuuhdontaan liittyvää valvontaa varten välttämättömiä tietoja toisiltaan ja käyttää toistensa hankkimia näytteitä. Alueen toimivaltaisella pelastusviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada kaivosviranomaiselta pelastustoiminnan kannalta tarpeellisia kaivosturvallisuuteen liittyviä tietoja.

159 §

Vireillepano-oikeus

Jollei 156 §:n 1 momentissa tarkoitettu asia ole tullut vireille kaivosviranomaisen omasta aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai muu asiassa toimialallaan yleistä etua valvova viranomainen;

165 §

Valitusoikeus

Ehdotus

Kaivosviranomaisen on tiedotettava lopputarkastuksesta:

3) *Lupa- ja valvontavirastolle;*

152 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Kaivosviranomaisella, *Lupa- ja valvontavirastolla*, työsuojeluviranomaisella ja Säteilyturvakeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada malminetsintään, kaivostoimintaan ja kullanhuuhdontaan liittyvää valvontaa varten välttämättömiä tietoja toisiltaan ja käyttää toistensa hankkimia näytteitä. Alueen toimivaltaisella pelastusviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada kaivosviranomaiselta pelastustoiminnan kannalta tarpeellisia kaivosturvallisuuteen liittyviä tietoja.

159 §

Vireillepano-oikeus

Jollei 156 §:n 1 momentissa tarkoitettu asia ole tullut vireille kaivosviranomaisen omasta aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

4) *Lupa- ja valvontavirasto* tai muu asiassa toimialallaan yleistä etua valvova viranomainen;

165 §

Valitusoikeus

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtonalupaa koskevaan päätökseen, mainitun luvan voimassaolon jatkamista, raukeamista, muuttamista ja peruuttamista koskevaan päätökseen sekä kaivostoiminnan lopettamis päätökseen saa hakea muutosta:

Malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtonalupaa koskevaan päätökseen, mainitun luvan voimassaolon jatkamista, raukeamista, muuttamista ja peruuttamista koskevaan päätökseen sekä kaivostoiminnan lopettamis päätökseen saa hakea muutosta:

4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja muu asiassa toimialallaan yleistä etua valvova viranomainen;

4) Lupa- ja valvontavirasto ja muu asiassa toimialallaan yleistä etua valvova viranomainen;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

184.

Laki

kilpailulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kilpailulain (948/2011) 35 §:n 1 momentti, 36 §:n 1 momentti, 37 §:n 1, 4 ja 6 momentti sekä 41 §, sellaisina kuin ne ovat, 35 §:n 1 momentti, 36 §:n 1 momentti sekä 37 §:n 1, 4 ja 6 momentti laissa 546/2021 ja 41 § laissa 662/2012, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

35 §

35 §

Tarkastukset elinkeinonharjoittajan liiketiloissa

Tarkastukset elinkeinonharjoittajan liiketiloissa

Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja aluehallintoviraston asianomaisella virkamiehellä on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi sekä 4 luvussa tarkoitettujen yrityskauppojen arvioimiseksi toimittaa kaikki tarvittavat tarkastukset elinkeinonharjoittajan hallinnassa olevissa liike- ja varastotiloissa, maa-alueilla ja kulkuneuvoissa. Kilpailu- ja

Kilpailu- ja kuluttajaviraston asianomaisella virkamiehellä on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi sekä 4 luvussa tarkoitettujen yrityskauppojen arvioimiseksi toimittaa kaikki tarvittavat tarkastukset elinkeinonharjoittajan hallinnassa olevissa liike- ja varastotiloissa, maa-alueilla ja kulkuneuvoissa. Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on velvollisuus Euroopan

Voimassa oleva laki

kuluttajavirastolla on velvollisuus Euroopan komission pyynnöstä toimittaa tarkastus siten kuin Euroopan unionin säädöksissä säädetään.

36 §

Tarkastukset muissa tiloissa

Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja aluehallintoviraston virkamiehellä on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus myös muissa kuin 35 §:ssä tarkoitetuissa tiloissa, jos voidaan perustellusti epäillä, että niissä säilytetään kirjanpitoa tai muita liiketoimintaan ja tarkastuksen kohteeseen liittyviä asiakirjoja, joilla voi olla merkitystä todistettaessa 5 tai 7 §:n taikka Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 tai 102 artiklan rikkomista.

37 §

Menettely tarkastusta toimitettaessa

Elinkeinonharjoittajan ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän on tarkastusta varten päästettävä Kilpailu- ja kuluttajaviraston, aluehallintoviraston, Euroopan komission ja toisen jäsenvaltion kilpailuviranomaisen virkamies taikka näiden valtuuttamat henkilöt hallinnassaan oleviin liike- ja varastotiloihin, maa-alueille ja kulkuneuvoihin. Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on oikeus tallennusvälineestä riippumatta tutkia elinkeinonharjoittajan ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän liikekirjeenvaihto, kirjanpito, tietojenkäsittelyn tallenteet, muut asiakirjat ja data, joilla voi olla merkitystä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnassa, ja ottaa niistä jäljennöksiä.

Toimittaessaan tarkastusta muissa kuin 35 §:ssä tarkoitetuissa tiloissa Euroopan

Ehdotus

komission pyynnöstä toimittaa tarkastus siten kuin Euroopan unionin säädöksissä säädetään.

36 §

Tarkastukset muissa tiloissa

Kilpailu- ja kuluttajaviraston virkamiehellä on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus myös muissa kuin 35 §:ssä tarkoitetuissa tiloissa, jos voidaan perustellusti epäillä, että niissä säilytetään kirjanpitoa tai muita liiketoimintaan ja tarkastuksen kohteeseen liittyviä asiakirjoja, joilla voi olla merkitystä todistettaessa 5 tai 7 §:n taikka Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 tai 102 artiklan rikkomista.

37 §

Menettely tarkastusta toimitettaessa

Elinkeinonharjoittajan ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän on tarkastusta varten päästettävä Kilpailu- ja kuluttajaviraston, Euroopan komission ja toisen jäsenvaltion kilpailuviranomaisen virkamies taikka näiden valtuuttamat henkilöt hallinnassaan oleviin liike- ja varastotiloihin, maa-alueille ja kulkuneuvoihin. Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on oikeus tallennusvälineestä riippumatta tutkia elinkeinonharjoittajan ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän liikekirjeenvaihto, kirjanpito, tietojenkäsittelyn tallenteet, muut asiakirjat ja data, joilla voi olla merkitystä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnassa, ja ottaa niistä jäljennöksiä.

Toimittaessaan tarkastusta muissa kuin 35 §:ssä tarkoitetuissa tiloissa Euroopan

Voimassa oleva laki

komission, Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja aluehallintoviraston virkamiehellä on 1 momentissa säädetyt toimivaltuudet, mutta ei 3 momentissa säädetyjä toimivaltuuksia.

Euroopan komissio, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, toisen jäsenvaltion kilpailuviranomainen ja aluehallintovirastot voivat tarkastuksessa käyttää apunaan muita valtuuttamiaan henkilöitä.

41 §

Aluehallintoviraston tehtävät

Aluehallintovirasto selvittää kilpailuolosuhteita ja kilpailunrajoituksia sekä Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimeksiannosta ryhtyy muihin toimenpiteisiin kilpailun edistämiseksi toimialueellaan.

Ehdotus

komission ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston virkamiehellä on 1 momentissa säädetyt toimivaltuudet mutta ei 3 momentissa säädettyjä toimivaltuuksia.

Euroopan komissio, Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja toisen jäsenvaltion kilpailuviranomainen voivat tarkastuksessa käyttää apunaan muita valtuuttamiaan henkilöitä.

41 §

Ahvenanmaan valtionviraston tehtävät

Ahvenanmaan valtionvirasto selvittää kilpailuolosuhteita ja kilpailunrajoituksia sekä Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimeksiannosta ryhtyy muihin toimenpiteisiin kilpailun edistämiseksi toimialueellaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
· ·

185.

Laki

alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

1683

muutetaan alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahoittamisesta annetun lain (757/2021) 12 ja 13 §, 14 §:n 2 momentti, 75 §:n 1 momentti sekä 81 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivalta

Elinvoimakeskuksen toimivalta

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää tukea:

1) Euroopan aluekehitysrahaston varoista ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston varoista:

a) ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen sekä ympäristöön ja luonnonvaroihin liittyviin kehittämis- ja investointihankkeisiin;

b) liikenteeseen ja infrastruktuuriin liittyviin kehittämis- ja investointihankkeisiin;

2) Euroopan sosiaalirahaston varoista ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston varoista työllisyyden, osaamisen ja sosiaalisen osallisuuden tukemiseen liittyviin kehittämissankkeisiin.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena myöntämiään tukia koskevilla asioissa.

Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää tukea myös itse toteuttamiinsa tässä pykälässä tarkoitettuihin hankkeisiin. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on hallinnollisesti eriytettävä rahoittavan viranomaisen tehtävät ja itse toteuttamiinsa hankkeisiin liittyvät tuen hakijan ja saajan tehtävät toisistaan. Tätä lakia ja tämän lain nojalla annettavia valtioneuvoston asetuksia sovelletaan myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen itse toteuttamiin hankkeisiin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa säännöksiä myönnettävästä tuesta ja tuen käyttökohteista.

Toimivaltainen *elinvoimakeskus* voi myöntää tukea:

1) Euroopan aluekehitysrahaston varoista ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston varoista:

a) ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen sekä ympäristöön ja luonnonvaroihin liittyviin kehittämis- ja investointihankkeisiin;

b) liikenteeseen ja infrastruktuuriin liittyviin kehittämis- ja investointihankkeisiin;

2) Euroopan sosiaalirahaston varoista ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston varoista työllisyyden, osaamisen ja sosiaalisen osallisuuden tukemiseen liittyviin kehittämissankkeisiin.

Elinvoimakeskus toimii valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena myöntämiään tukia koskevilla asioissa.

Toimivaltainen *elinvoimakeskus* voi myöntää tukea myös itse toteuttamiinsa tässä pykälässä tarkoitettuihin hankkeisiin. *Elinvoimakeskuksen* on hallinnollisesti eriytettävä rahoittavan viranomaisen tehtävät ja itse toteuttamiinsa hankkeisiin liittyvät tuen hakijan ja saajan tehtävät toisistaan. Tätä lakia ja tämän lain nojalla annettavia valtioneuvoston asetuksia sovelletaan myös *elinvoimakeskuksen* itse toteuttamiin hankkeisiin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa säännöksiä myönnettävästä tuesta ja tuen käyttökohteista.

13 §

13 §

*Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen
harkintavalta eräissä tapauksissa*

***Elinvoimakeskuksen** harkintavalta eräissä
tapauksissa*

Ennen 12 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tuen myöntämistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on pyydettävä opetus- ja kulttuuriministeriöltä lausunto sen toimialaan kuuluvista hankkeista, jotka koskevat:

1) korkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen aloittamista;

2) korkeakouluverkon muutoksia.

Opetus- ja kulttuuriministeriö antaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta sitovan lausunnon 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden lainmukaisuudesta sekä siitä, onko hanke opetus- ja kulttuuriministeriön korkeakoulu- ja tiedepolitiikan tavoitteiden mukainen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluviin hankkeisiin sovellettavasta lausuntomenettelystä.

Ennen 12 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tuen myöntämistä *elinvoimakeskuksen* on pyydettävä opetus- ja kulttuuriministeriöltä lausunto sen toimialaan kuuluvista hankkeista, jotka koskevat:

1) korkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen aloittamista;

2) korkeakouluverkon muutoksia.

Opetus- ja kulttuuriministeriö antaa *elinvoimakeskusta* sitovan lausunnon 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden lainmukaisuudesta sekä siitä, onko hanke opetus- ja kulttuuriministeriön korkeakoulu- ja tiedepolitiikan tavoitteiden mukainen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluviin hankkeisiin sovellettavasta lausuntomenettelystä.

14 §

14 §

*Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan
ohjelman valtakunnallisten teemojen
hankkeet*

*Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan
ohjelman valtakunnallisten teemojen
hankkeet*

Valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista ja maakuntien liitoista, jotka toimivat välittävänä toimieliminä valtakunnallisten teemojen hankkeiden osalta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä *elinvoimakeskuksista* ja maakuntien liitoista, jotka toimivat välittävänä toimieliminä valtakunnallisten teemojen hankkeiden osalta.

75 §

75 §

*Viranomaisten oikeus saada ja luovuttaa
tietoja*

*Viranomaisten oikeus saada ja luovuttaa
tietoja*

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, hallintoviranomaisella, kirjanpitoa hoitavalla viranomaisella, tarkastusviranomaisella, elinkeino-, liikenne-

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, hallintoviranomaisella, kirjanpitoa hoitavalla viranomaisella, tarkastusviranomaisella,

ja ympäristökeskuksilla, maakuntien liitoilla ja Ruokavirastolla on oikeus viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa tarkoitettujen salassapitosäännösten estämättä saada maksutta toiselta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta taholta tuen hakijana ja tuen saajana toimivan luonnollisen henkilön ja oikeushenkilön taloudellista asemaa, liike- ja ammattitoimintaa ja niille julkisista varoista myönnettyä rahoitusta ja muuta tuen kannalta merkittävää olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa ja toimeenpanolaissa sekä yleisasetuksessa ja muissa 2 §:ssä mainituissa asetuksissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi. Muilla tässä momentissa mainituilla viranomaisilla kuin kirjanpitoa hoitavalla viranomaisella on oikeus saada edellä tarkoitettuja välttämättömiä tietoja tuen käytöstä myös tuen saajalta.

elinvoimakeskuksilla, maakuntien liitoilla ja Ruokavirastolla on oikeus viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa tarkoitettujen salassapitosäännösten estämättä saada maksutta toiselta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta taholta tuen hakijana ja tuen saajana toimivan luonnollisen henkilön ja oikeushenkilön taloudellista asemaa, liike- ja ammattitoimintaa ja niille julkisista varoista myönnettyä rahoitusta ja muuta tuen kannalta merkittävää olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa ja toimeenpanolaissa sekä yleisasetuksessa ja muissa 2 §:ssä mainituissa asetuksissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi. Muilla tässä momentissa mainituilla viranomaisilla kuin kirjanpitoa hoitavalla viranomaisella on oikeus saada edellä tarkoitettuja välttämättömiä tietoja tuen käytöstä myös tuen saajalta.

81 §

Muutoksenhaku työ- ja elinkeinoministeriön päätökseen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman välittävän toimielimen hanke- ja tukiasioita sekä toimivaltaisen maakunnan liiton ja Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomaisen Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallista vastinrahoitusta koskevaan päätökseen

Työ- ja elinkeinoministeriön tämän lain nojalla tekemään päätökseen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, maakunnan liiton ja Ruokaviraston Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman välittävänä toimielimenä tekemään hanke- ja tukiasioita koskevaan päätökseen sekä toimivaltaisen maakunnan liiton ja Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomaisen Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallista vastinrahoitusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Tässä pykälässä tarkoitettuun

81 §

Muutoksenhaku työ- ja elinkeinoministeriön päätökseen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman välittävän toimielimen hanke- ja tukiasioita sekä toimivaltaisen maakunnan liiton ja Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomaisen Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallista vastinrahoitusta koskevaan päätökseen

Työ- ja elinkeinoministeriön tämän lain nojalla tekemään päätökseen sekä *elinvoimakeskuksen*, maakunnan liiton ja Ruokaviraston Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman välittävänä toimielimenä tekemään hanke- ja tukiasioita koskevaan päätökseen sekä toimivaltaisen maakunnan liiton ja Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomaisen Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallista vastinrahoitusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Tässä pykälässä tarkoitettuun

Voimassa oleva laki

Ehdotus

oikaisuvaatimukseen sovelletaan, mitä
hallintolaissa säädetään.

oikaisuvaatimukseen sovelletaan, mitä
hallintolaissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

186.

Laki

alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain (756/2021) 6 §:n 4 momentti, 8 §:n 2 momentti, 9 §:n 2 momentti sekä 10 §:n 1 ja 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Vastuu alueiden kehittämisestä

Vastuu alueiden kehittämisestä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista ja niiden tehtävistä alueiden kehittämisessä säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa laissa (897/2009).

Elinvoimakeskuksista ja niiden tehtävistä alueiden kehittämisessä säädetään *elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta* annetussa laissa (/).

8 §

8 §

Alueiden kehittämisen suunnittelu

Alueiden kehittämisen suunnittelu

Maakuntien liitot edistävät alueidensa kehittämistä laatimalla maakunnan pitkän aikavälin strategisiin linjauksiin perustuvan

Maakuntien liitot edistävät alueidensa kehittämistä laatimalla maakunnan pitkän aikavälin strategisiin linjauksiin perustuvan

Voimassa oleva laki

tämän lain 25 §:ssä tarkoitetun maakuntaohjelman. Alueen kehittämisen suunnittelusta vastaa maakunnan liitto yhteistyössä kuntien, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja muun valtion aluehallinnon sekä muiden aluekehittämiseen osallistuvien tahojen kanssa.

9 §

Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävät

Työ- ja elinkeinoministeriö hoitaa 1 momentin 1–5 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä yhteistyössä muiden ministeriöiden, maakuntien liittojen, kuntien, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja muiden julkisten ja yksityisten toimijoiden kanssa.

10 §

Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman välittävä toimielin

Yleisasetuksen 71 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja välittäviä toimielimiä ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Ruokavirasto ja maakuntien liitot. Välittävän toimielimen tulee täyttää sekä Euroopan unionin että kansallisen lainsäädännön mukaiset tehtävien hoitamista koskevat vaatimukset.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen välittävän toimielimen tehtäviä voidaan koota siten, että jokin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa välittävälle toimielimelle säädettyjä tehtäviä toisen keskuksen toimialueella.

Ehdotus

tämän lain 25 §:ssä tarkoitetun maakuntaohjelman. Alueen kehittämisen suunnittelusta vastaa maakunnan liitto yhteistyössä kuntien, *elinvoimakeskusten* ja muun valtion aluehallinnon sekä muiden aluekehittämiseen osallistuvien tahojen kanssa.

9 §

Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävät

Työ- ja elinkeinoministeriö hoitaa 1 momentin 1–5 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä yhteistyössä muiden ministeriöiden, maakuntien liittojen, kuntien, *elinvoimakeskusten* ja muiden julkisten ja yksityisten toimijoiden kanssa.

10 §

Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman välittävä toimielin

Yleisasetuksen 71 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja välittäviä toimielimiä ovat *elinvoimakeskukset*, Ruokavirasto ja maakuntien liitot. Välittävän toimielimen tulee täyttää sekä Euroopan unionin että kansallisen lainsäädännön mukaiset tehtävien hoitamista koskevat vaatimukset.

Elinvoimakeskuksen välittävän toimielimen tehtäviä voidaan koota siten, että jokin *elinvoimakeskus* hoitaa välittävälle toimielimelle säädettyjä tehtäviä toisen keskuksen toimialueella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Laki

brexit-mukautusvarauksen kansallisesta toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan brexit-mukautusvarauksen kansallisesta toimeenpanosta annetun lain (1352/2022)
 4 §, 5 §:n 3 momentti, 7 ja 9 §, 10 §:n 1 momentti sekä 11 ja 12 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

*Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten
 tehtävät ja toimivalta*

Elinvoimakeskuksen tehtävät ja toimivalta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset toimivat varauksen tukea välittävänä toimieliminä. Välittävät toimielimet hoitavat niille tässä laissa ja muualla laissa annettuja varaukseen liittyviä tehtäviä työ- ja elinkeinoministeriön lukuun ja sen vastuulla.

Elinvoimakeskukset toimivat varauksen tukea välittävänä toimieliminä. Välittävät toimielimet hoitavat niille tässä laissa ja muualla laissa annettuja varaukseen liittyviä tehtäviä työ- ja elinkeinoministeriön lukuun ja sen vastuulla.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset toimivat hallinnoimiaan varauksesta rahoitettavia avustuksia koskevissa asioissa valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitettuina valtionapuviranomaisina.

Elinvoimakeskukset toimivat hallinnoimiaan varauksesta rahoitettavia avustuksia koskevissa asioissa valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitettuina valtionapuviranomaisina.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävänä on lisäksi:

Elinvoimakeskusten tehtävänä on lisäksi:

1) laatia EU-asetuksessa tarkoitettu hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvaus, kun on kysymys väittävän toimielimenomasta toiminnasta varaukseen liittyvien tehtävien hoidossa, ja ylläpitää kuvausta;

1) laatia EU-asetuksessa tarkoitettu hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvaus, kun on kysymys väittävän toimielimenomasta toiminnasta varaukseen liittyvien tehtävien hoidossa, ja ylläpitää kuvausta;

2) kirjata ja tallentaa myöntämistään avustuksesta aiheutuneita menoja koskevat ja muut tämän lain soveltamiseksi tarvittavat tiedot 6 §:ssä tarkoitettuun sähköiseen tietojärjestelmään;

2) kirjata ja tallentaa myöntämistään avustuksesta aiheutuneita menoja koskevat ja muut tämän lain soveltamiseksi tarvittavat tiedot 6 §:ssä tarkoitettuun sähköiseen tietojärjestelmään;

3) antaa varauksen varoista myöntämistään avustuksista työ- ja elinkeinoministeriölle sen asettamaan määräaikaan mennessä EU-asetuksessa tarkoitettua johdon vahvistuslausumaa vastaava vahvistuslausuma.

3) antaa varauksen varoista myöntämistään avustuksista työ- ja elinkeinoministeriölle sen asettamaan määräaikaan mennessä EU-asetuksessa tarkoitettua johdon vahvistuslausumaa vastaava vahvistuslausuma.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle säädetyjä tehtäviä hoitavista toimivaltaisista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista säädetään

Elinvoimakeskukselle säädetyjä tehtäviä hoitavista toimivaltaisista *elinvoimakeskuksista* säädetään *elinvoimakeskuksista* sekä *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta* annetussa

Voimassa oleva laki

elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa laissa (897/2009) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

5 §

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnon tehtävät

Lisäksi valtiovarain controller -toiminto ilmoittaa tekemiensä tarkastusten tuloksista työ- ja elinkeinoministeriölle ja toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä laatii yhteenvedon suorittamistaan tarkastuksista varauksen käytöstä annettavaa jäsenvaltion varauksesta maksettavaa rahoitusosuutta koskevaa hakemusta varten.

7 §

Viranomaisten oikeus tietojen luovuttamiseen ja tiedonsaantioikeudet

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta toiselta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta taholta tuen hakijana ja tuen saajana toimivan luonnollisen henkilön ja oikeushenkilön taloudellista asemaa, liike- ja ammattitoimintaa, hakijalle ja saajalle julkisista varoista myönnettyä rahoitusta ja muuta tuen kannalta merkittävää olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa ja Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi. Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on oikeus saada tässä momentissa tarkoitettuja välttämättömiä tietoja tuen käytöstä myös tuen saajalta.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja valtiovarainministeriön valtiovarain

Ehdotus

laissa (/) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

5 §

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnon tehtävät

Lisäksi valtiovarain controller -toiminto ilmoittaa tekemiensä tarkastusten tuloksista työ- ja elinkeinoministeriölle ja toimivaltaiselle *elinvoimakeskukselle* sekä laatii yhteenvedon suorittamistaan tarkastuksista varauksen käytöstä annettavaa jäsenvaltion varauksesta maksettavaa rahoitusosuutta koskevaa hakemusta varten.

7 §

Viranomaisten oikeus tietojen luovuttamiseen ja tiedonsaantioikeudet

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla sekä *elinvoimakeskuksilla* on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta toiselta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta taholta tuen hakijana ja tuen saajana toimivan luonnollisen henkilön ja oikeushenkilön taloudellista asemaa, liike- ja ammattitoimintaa, hakijalle ja saajalle julkisista varoista myönnettyä rahoitusta ja muuta tuen kannalta merkittävää olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa ja Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi. Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla sekä *elinvoimakeskuksilla* on oikeus saada tässä momentissa tarkoitettuja välttämättömiä tietoja tuen käytöstä myös tuen saajalta.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla sekä

controller -toiminnolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa tässä pykälässä tarkoitetut välttämättömät tiedot muulle viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle taholle ja Euroopan unionin toimielimelle, elimelle ja laitokselle niiden lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi.

elinvoimakeskuksilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa tässä pykälässä tarkoitetut välttämättömät tiedot muulle viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle taholle ja Euroopan unionin toimielimelle, elimelle ja laitokselle niiden lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi.

9 §

9 §

*Kansallisten viranomaisten tarkastusoikeudet**Kansallisten viranomaisten tarkastusoikeudet*

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla on oikeus tehdä työ- ja elinkeinoministeriöön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin sekä valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetun lain 5 §:ssä tarkoitetun avustuksen saajiin kohdistuvia tarkastuksia tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus tehdä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin sekä avustusten saajiin ja hakijoihin kohdistuvia tarkastuksia tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä niiden käyttämän tarkastajan oikeudesta tarkastaa avustuksen hakijan ja avustuksen saajan liiketoimintaa säädetään lisäksi valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetun lain 18 §:ssä.

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminto, työ- ja elinkeinoministeriö sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset voivat tehdä tarkastuksen itse tai valtuuttaa muun tarkastustyötä tekevän viranomaisen tai tilintarkastajan tekemään sen puolestaan. Tilintarkastajan on oltava tilintarkastuslaissa (1141/2015) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetussa laissa (1142/2015) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Valtuutetun tilintarkastusyhteisön on nimettävä

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla on oikeus tehdä työ- ja elinkeinoministeriöön, *elinvoimakeskuksiin* sekä valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetun lain 5 §:ssä tarkoitetun avustuksen saajiin kohdistuvia tarkastuksia tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus tehdä *elinvoimakeskuksiin* sekä avustusten saajiin ja hakijoihin kohdistuvia tarkastuksia tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja *elinvoimakeskusten* sekä niiden käyttämän tarkastajan oikeudesta tarkastaa avustuksen hakijan ja avustuksen saajan liiketoimintaa säädetään lisäksi valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetun lain 18 §:ssä.

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminto, työ- ja elinkeinoministeriö sekä *elinvoimakeskukset* voivat tehdä tarkastuksen itse tai valtuuttaa muun tarkastustyötä tekevän viranomaisen tai tilintarkastajan tekemään sen puolestaan. Tilintarkastajan on oltava tilintarkastuslaissa (1141/2015) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetussa laissa (1142/2015) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Valtuutetun tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta päävastuussa oleva tilintarkastaja.

Ulkopuolinen asiantuntija voi työ- ja elinkeinoministeriön pyynnöstä avustaa

tarkastuksesta päävastuussa oleva tilintarkastaja.

Ulkopuolinen asiantuntija voi työ- ja elinkeinoministeriön pyynnöstä avustaa tarkastuksessa. Tilintarkastajaan ja ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan valtion virkamieslain (750/1994) 14 ja 15 §:ää sekä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tässä laissa säädettyjä tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

10 §

Tarkastajan toimivalta

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla, työ- ja elinkeinoministeriöllä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla ja niiden valtuuttamalla 9 §:ssä tarkoitetulla viranomaisella ja tilintarkastajalla on oikeus päästä tuen myöntämisen ja käytön kannalta merkityksellisiin rakennuksiin, toimitiloihin ja paikkoihin. Tarkastuksen saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa vain, jos niissä harjoitetaan ammattitoimintaa. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan kohdistuvan tarkastuksen voi toimittaa vain valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminto, työ- ja elinkeinoministeriö sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä niiden valtuuttama viranomaisena. Ulkopuolisen asiantuntijan oikeuteen avustaa tarkastuksen toimittamisessa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa sovelletaan, mitä 9 §:n 5 momentissa säädetään.

11 §

Virka-apu

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla, työ- ja elinkeinoministeriöllä, elinkeino-, liikenne- ja

tarkastuksessa. Tilintarkastajaan ja ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan valtion virkamieslain (750/1994) 14 ja 15 §:ää sekä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tässä laissa säädettyjä tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

10 §

Tarkastajan toimivalta

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla, työ- ja elinkeinoministeriöllä, *elinvoimakeskuksilla* ja niiden valtuuttamalla 9 §:ssä tarkoitetulla viranomaisella ja tilintarkastajalla on oikeus päästä tuen myöntämisen ja käytön kannalta merkityksellisiin rakennuksiin, toimitiloihin ja paikkoihin. Tarkastuksen saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa vain, jos niissä harjoitetaan ammattitoimintaa. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan kohdistuvan tarkastuksen voi toimittaa vain valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminto, työ- ja elinkeinoministeriö sekä *elinvoimakeskukset* sekä niiden valtuuttama viranomaisena. Ulkopuolisen asiantuntijan oikeuteen avustaa tarkastuksen toimittamisessa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa sovelletaan, mitä 9 §:n 5 momentissa säädetään.

11 §

Virka-apu

Valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnolla, työ- ja elinkeinoministeriöllä, *elinvoimakeskuksilla*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ympäristökeskuksilla ja niiden valtuuttamalla 9 §:ssä tarkoitetuilla viranomaisella ja tilintarkastajalla sekä Euroopan unionin toimivaltaisilla toimielimillä, elimillä ja laitoksilla on oikeus saada poliisi-, tulli-, vero- ja ulosottoviranomaisilta virka-apua tarkastuksen tekemisessä.

ja niiden valtuuttamalla 9 §:ssä tarkoitetuilla viranomaisella ja tilintarkastajalla sekä Euroopan unionin toimivaltaisilla toimielimillä, elimillä ja laitoksilla on oikeus saada poliisi-, tulli-, vero- ja ulosottoviranomaisilta virka-apua tarkastuksen tekemisessä.

12 §

12 §

Kirjanpitoaineiston ja muun todentavan aineiston säilyttäminen

Kirjanpitoaineiston ja muun todentavan aineiston säilyttäminen

Työ- ja elinkeinoministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, ja valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnon on säilytettävä tämän lain toimeenpanoon liittyvä todentava aineisto vuoden 2029 loppuun, jollei kansallisessa lainsäädännössä taikka vähämerkityksistä tukea tai valtiontukea koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetä pidempää säilyttämisaikaa.

Työ- ja elinkeinoministeriön, elinvoimakeskusten, ja valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnon on säilytettävä tämän lain toimeenpanoon liittyvä todentava aineisto vuoden 2029 loppuun, jollei kansallisessa lainsäädännössä taikka vähämerkityksistä tukea tai valtiontukea koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetä pidempää säilyttämisaikaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

188.

Laki

eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016) 4 §:n 7 momentti, sellaisena kuin se on laissa 248/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Valvontaviranomaiset

Valvontaviranomaiset

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja kunnat alueellaan ovat tässä laissa tarkoitettuja markkinavalvontaviranomaisia tupakkalain osalta.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, *Lupa- ja valvontavirasto* ja kunnat alueellaan ovat tässä laissa tarkoitettuja markkinavalvontaviranomaisia tupakkalain osalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
..

189.

Laki

julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 143 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 143 §:n 16 kohta, sellaisena kuin se on laissa 499/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

143 §

143 §

*Tietojen luovuttaminen toiselle
viranomaiselle*

*Tietojen luovuttaminen toiselle
viranomaiselle*

Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi omasta aloitteestaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä valvonnassa saamansa tiedon tai asiakirjan jos se on tarpeen:

Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi omasta aloitteestaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä valvonnassa saamansa tiedon tai asiakirjan jos se on tarpeen:

16) aluehallintovirastoille tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetussa laissa (1233/2006) säädettyjä valvontatehtäviä varten.

16) *Lupa- ja valvontavirastolle* tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetussa laissa (1233/2006) säädettyjä valvontatehtäviä varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

190.

Laki

kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain (1075/2000) 5 a §:n 4 ja 5 momentti, 7 ja 8 §, 16 a §:n 3 momentti, 17–19 §, 21 §:n otsikko ja 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat 5 a §:n 4 ja 5 momentti laissa 465/2017, 7 ja 18 § laissa 1523/2009, 8, 17 ja 19 § laeissa 1523/2009 ja 465/2017, 16 a §:n 3 momentti laissa 279/2013, 21 §:n otsikko laissa 1010/2015 ja 21 §:n 1 momentti laissa 365/2024, seuraavasti:

5 a §

5 a §

*Luotettavuus**Luotettavuus*

Aluehallintovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja ilmoituksen tekijän veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä, jotka ovat tarpeen tässä pykälässä tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi tai 19 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada 4 momentissa tarkoitettuja tietoja vastaavat tiedot myös ilmoituksen tekijään liittyvästä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 2 §:ssä tarkoitettua organisaatiosta ja 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja ilmoituksen tekijän veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä, jotka ovat tarpeen tässä pykälässä tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi tai 19 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada 4 momentissa tarkoitettuja tietoja vastaavat tiedot myös ilmoituksen tekijään liittyvästä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 2 §:ssä tarkoitettua organisaatiosta ja 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

7 §

7 §

*Välitysliikerekisteri, rekisteri-ilmoitus ja muutoksista ilmoittaminen**Välitysliikerekisteri, rekisteri-ilmoitus ja muutoksista ilmoittaminen*

Aluehallintovirasto pitää välitysliikkeistä rekisteriä (*välitysliikerekisteri*). Jokaisella on oikeus saada tietoja rekisteriin merkityistä seikoista sekä otteita rekisteristä.

Sen, joka aikoo harjoittaa välitystoimintaa, on tehtävä ilmoitus rekisteriin merkitsemistä varten sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella liikkeen hallintoa on tarkoitus pääasiallisesti hoitaa. Rekisteri-ilmoituksen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista on viipymättä ilmoitettava aluehallintovirastolle. Vastaavan hoitajan vaihtumisesta on ilmoitettava viimeistään kuukauden kuluttua siitä, kun edellisen tehtävä on päättynyt.

Lupa- ja valvontavirasto pitää välitysliikkeistä rekisteriä (välitysliikerekisteri). Jokaisella on oikeus saada tietoja rekisteriin merkityistä seikoista sekä otteita rekisteristä.

Sen, joka aikoo harjoittaa välitystoimintaa, on tehtävä ilmoitus rekisteriin merkitsemistä varten Lupa- ja valvontavirastolle. Rekisteri-ilmoituksen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista on viipymättä ilmoitettava Lupa- ja valvontavirastolle. Vastaavan hoitajan vaihtumisesta on ilmoitettava viimeistään kuukauden kuluttua siitä, kun edellisen tehtävä on päättynyt.

8 §

Rekisteröinnin edellytykset

Aluehallintoviraston on rekisteröitävä 7 §:n 2 momentissa tarkoitettu rekisteri-ilmoituksen tekijä kiinteistönvälitysliikkeeksi tai vuokrahuoneiston välitysliikkeeksi, jos:

1) ilmoituksen tekijällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;

2) ilmoituksen tekijä ei ole konkurssissa ja, jos hän on luonnollinen henkilö, on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;

3) ilmoituksen tekijä on luotettava;

4) ilmoituksen tekijällä on vastuuvakuutus, jonka vakuutusmäärän voidaan välitystoiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen arvioida riittävän toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamiseen ja joka muilta ehdoiltaan vastaa alalla tavanomaista vakuutuskäytäntöä;

5) ilmoituksen tekijä on ilmoittanut vastaavan hoitajan, joka täyttää 5 §:n 2 ja 3 momentissa säädetyt edellytykset.

Aluehallintovirasto voi evätä rekisteröinnin, jos olosuhteet huomioon ottaen on ilmeistä, että ilmoituksen tekijä aikoo harjoittaa välitystoimintaa toisen välikätenä.

16 a §

Välittäjäkokeen suorittaneiden rekisteri

Aluehallintovirastolla on oikeus saada teknisen käyttöyhteyden avulla 1 momentissa tarkoitettut tiedot.

17 §

Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Tämän lain noudattamista valvoo aluehallintovirasto.

Välitysliikkeen on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava aluehallintovirastolle toimeksiantopäiväkirja

8 §

Rekisteröinnin edellytykset

Lupa- ja valvontaviraston on rekisteröitävä 7 §:n 2 momentissa tarkoitettu rekisteri-ilmoituksen tekijä kiinteistönvälitysliikkeeksi tai vuokrahuoneiston välitysliikkeeksi, jos:

1) ilmoituksen tekijällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;

2) ilmoituksen tekijä ei ole konkurssissa ja, jos hän on luonnollinen henkilö, on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;

3) ilmoituksen tekijä on luotettava;

4) ilmoituksen tekijällä on vastuuvakuutus, jonka vakuutusmäärän voidaan välitystoiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen arvioida riittävän toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamiseen ja joka muilta ehdoiltaan vastaa alalla tavanomaista vakuutuskäytäntöä;

5) ilmoituksen tekijä on ilmoittanut vastaavan hoitajan, joka täyttää 5 §:n 2 ja 3 momentissa säädetyt edellytykset.

Lupa- ja valvontavirasto voi evätä rekisteröinnin, jos olosuhteet huomioon ottaen on ilmeistä, että ilmoituksen tekijä aikoo harjoittaa välitystoimintaa toisen välikätenä.

16 a §

Välittäjäkokeen suorittaneiden rekisteri

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada teknisen käyttöyhteyden avulla 1 momentissa tarkoitettut tiedot.

17 §

Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Tämän lain noudattamista valvoo *Lupa- ja valvontavirasto.*

Välitysliikkeen on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava *Lupa- ja*

ja siihen liittyvät asiakirjat sekä muut valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä vastaavan hoitajan ja 5 a §:n 3 momentissa ja 8 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun henkilön luotettavuuden selvittämiseksi tai 19 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään erikseen.

18 §

Pakkokeinot

Aluehallintoviraston on kiellettävä välitystoiminta, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos välityслиike laiminlyö 7 §:n 3 momentissa, 10 tai 11 §:ssä säädetyn taikka 17 §:n 2 momentista johtuvan velvollisuuden, aluehallintovirasto voi kehottaa välityслиikettä täyttämään velvollisuuden määräajassa. Jos vastaava hoitaja laiminlyö 5 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden, aluehallintovirasto voi antaa välityслиikkeelle varoituksen. Jos laiminlyönnit ovat vakavia tai jos ne annetusta kehotuksesta tai varoituksesta huolimatta toistuvat, aluehallintovirasto voi kieltää osaksi tai kokonaan välityслиikkeen toiminnan määräajaksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Aluehallintovirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakosta säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

valvontavirastolle toimeksiantopäiväkirja ja siihen liittyvät asiakirjat sekä muut valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä vastaavan hoitajan ja 5 a §:n 3 momentissa ja 8 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun henkilön luotettavuuden selvittämiseksi tai 19 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään erikseen.

18 §

Pakkokeinot

Lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä välitystoiminta, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos välityслиike laiminlyö 7 §:n 3 momentissa, 10 tai 11 §:ssä säädetyn taikka 17 §:n 2 momentista johtuvan velvollisuuden, *Lupa- ja valvontavirasto* voi kehottaa välityслиikettä täyttämään velvollisuuden määräajassa. Jos vastaava hoitaja laiminlyö 5 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden, *Lupa- ja valvontavirasto* voi antaa välityслиikkeelle varoituksen. Jos laiminlyönnit ovat vakavia tai jos ne annetusta kehotuksesta tai varoituksesta huolimatta toistuvat, *Lupa- ja valvontavirasto* voi kieltää osaksi tai kokonaan välityслиikkeen toiminnan määräajaksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakosta säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

19 §

Rekisteristä poistaminen

Aluehallintoviraston on poistettava välityslieke rekisteristä, jos:

- 1) välityslieke on lopettanut toimintansa;
- 2) 8 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa säädetty rekisteröinnin edellytykset eivät enää täyty;
- 3) välityslieke harjoittaa välitystoimintaa toisen välikätenä;
- 4) välitysliekkeellä ei enää ole 8 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua vastaavaa hoitajaa eikä välityslieke ole aluehallintoviraston kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uutta vastaavaa hoitajaa; tai
- 5) välitysliekkeen tai sen vastaavan hoitajan toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyöntejä ja liekkeelle on jo aiemmin asetettu määräaikainen toimintakielto.

Jos välityslieke on asetettu konkurssiin, välityslieke säilyy konkurssin estämättä rekisterissä kuuden kuukauden ajan. Konkurssipesän hoitajan on ilmoitettava aluehallintovirastolle viipymättä välitysliekkeen konkurssiin asettamisesta.

21 §

Muutoksenhaku aluehallintoviraston päätökseen

Aluehallintoviraston muuhun kuin 18 ja 19 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

19 §

Rekisteristä poistaminen

Lupa- ja valvontaviraston on poistettava välityslieke rekisteristä, jos:

- 1) välityslieke on lopettanut toimintansa;
- 2) 8 §:n 1 momentin 1–4 kohdassa säädetty rekisteröinnin edellytykset eivät enää täyty;
- 3) välityslieke harjoittaa välitystoimintaa toisen välikätenä;
- 4) välitysliekkeellä ei enää ole 8 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua vastaavaa hoitajaa eikä välityslieke ole *Lupa- ja valvontaviraston* kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uutta vastaavaa hoitajaa; tai
- 5) välitysliekkeen tai sen vastaavan hoitajan toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyöntejä ja liekkeelle on jo aiemmin asetettu määräaikainen toimintakielto.

Jos välityslieke on asetettu konkurssiin, välityslieke säilyy konkurssin estämättä rekisterissä kuuden kuukauden ajan. Konkurssipesän hoitajan on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* viipymättä välitysliekkeen konkurssiin asettamisesta.

21 §

*Muutoksenhaku **Lupa- ja valvontaviraston** päätökseen*

Lupa- ja valvontaviraston muuhun kuin 18 ja 19 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

Laki

Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) 6 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 567/2020, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Velvollisuus antaa tietoja

Velvollisuus antaa tietoja

Elinkeinonharjoittaja on velvollinen antamaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle kulutustavaroiden ja kuluttajapalveluiden vähittäismyyntihintoja koskevia tietoja 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tutkimuksia, selvityksiä ja vertailuja varten. Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi määrätä tiedot annettaviksi myös aluehallintovirastoille.

Elinkeinonharjoittaja on velvollinen antamaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle kulutustavaroiden ja kuluttajapalveluiden vähittäismyyntihintoja koskevia tietoja 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tutkimuksia, selvityksiä ja vertailuja varten. Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi määrätä tiedot annettaviksi myös *Lupa- ja valvontavirastolle tai, jos elinkeinonharjoittajan toimipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, Ahvenanmaan valtionvirastolle.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . . Muualla laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella aluehallintovirastoon tarkoitetaan lain voimaan tultua Kilpailu- ja kuluttajavirastoa, jos viittauksessa tarkoitettut tehtävät liittyvät Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) 1 ja 2 §:ssä tai muualla laissa virastolle säädettyihin tehtäviin.

Aluehallintovirastojen ennen tämän lain voimaantuloa myöntämä lupa, tekemä päätös tai rekisteröinti sekä aluehallintovirastoille tehty ilmoitus jää voimaan siinä muodossa, kun se on tämän lain voimaantullessa.

Aluehallintovirastosta siirtyviä 1 ja 2 §:ssä tarkoitettuja tai muualla laissa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle säädettyjä tehtäviä koskevat arkistot, rekisterit ja tietoaaineistot sekä vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle.

Edellä 3 momentissa tarkoitetut sopimukset ja sitoumukset siirtyvät Kilpailu- ja kuluttajavirastolle kuitenkin vain, jollei niiden sisällöstä muuta johdu.

Virkamiesten asemasta säädetään valtion virkamieslain (750/1994) 5 a—5 c §:ssä.

192.

Laki

kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) 5 §:n 15 ja 16 kohta, 11 §:n 2 momentti, 33 §:n 3 ja 4 momentti, 36 §, 39 §:n 1 momentti, 40–43, 51 ja 55–58 §, 59 §:n 1 momentti, 64 §, 65 §:n 4 momentti, 67 §:n 1 momentti, 68 §:n 2 ja 3 momentti, 69 §:n 4 momentti, 70 §:n 1 momentti, 71 ja 74 §, 75 §:n 2 momentti, 76 §:n 1 momentti, 77 ja 78 §, 79 §:n 3 momentti, 80 §, 81 §:n 4 momentti, 82 ja 83 §, 86 §:n 3 momentti, 89 §, 90 §:n 1–4 ja 6 momentti, 91 ja 92 §, 95 §:n 5 momentti ja 102 §:n 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 15 ja 16 kohta, 36 §:n, 39 §:n 1 momentin, 40–43 ja 51 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 57 §, 59 §:n 1 momentti, 74 §, 75 §:n 2 momentin ruotsinkielinen sanamuoto, 76 §:n 1 momentti, 77 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 78 §, 79 §:n 3 momentin ruotsinkielinen sanamuoto, 80 §, 81 §:n 4 momentin ja 82 ja 83 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 90 §:n 4 momentti, 91 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 95 §:n 5 momentti ja 102 §:n 4 momentti laissa 1100/2024, 11 §:n 2 momentti, 39 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto, 56 §, 68 §:n 2 ja 3 momentti, 69 §:n 4 momentti, 86 §:n 3 momentti, 89 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 90 §:n 1–3 ja 6 momentti ja 92 §:n ruotsinkielinen sanamuoto laissa 322/2024, 55, 64 ja 71 §:n ruotsinkielinen sanamuoto osaksi laissa 1100/2024 sekä 71 §:n suomenkielinen sanamuoto osaksi laissa 322/2024, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

15) *kuntapaikalla* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja kunnan 42 §:ssä tarkoitettuun sopimukseen perustuvaa kunnan ilmoitusta valmiudesta järjestää asunto, vastaanotto ja palvelut sekä ottaa 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettu maahanmuuttaja vastaan 4 luvussa tarkoitettua kuntaan ohjaamisen menettelyssä;

15) *kuntapaikalla elinvoimakeskuksen* ja kunnan 42 §:ssä tarkoitettuun sopimukseen perustuvaa kunnan ilmoitusta valmiudesta järjestää asunto, vastaanotto ja palvelut sekä ottaa 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettu maahanmuuttaja vastaan 4 luvussa tarkoitettua kuntaan ohjaamisen menettelyssä;

16) *kuntaan ohjaamisella* menettelyä, jossa 43 §:ssä säädetyllä tavalla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettua henkilön kunnan myöntämälle kuntapaikalle taikka kyseinen henkilö muuttaa vastaanottokeskuksesta kuntaan vastaanottokeskuksen tukitoimia hyödyntäen tai itsenäisesti;

16) *kuntaan ohjaamisella* menettelyä, jossa 43 §:ssä säädetyllä tavalla *elinvoimakeskus* ohjaa 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettua henkilön kunnan myöntämälle kuntapaikalle taikka kyseinen henkilö muuttaa vastaanottokeskuksesta kuntaan vastaanottokeskuksen tukitoimia hyödyntäen tai itsenäisesti;

11 §

11 §

Perustieto suomalaisesta yhteiskunnasta

Perustieto suomalaisesta yhteiskunnasta

Kukin tätä lakia soveltava viranomainen vastaa osaltaan 1 momentissa tarkoitettujen tietojen tuottamisesta ja ajan tasalla pitämisestä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus (*kehittämis- ja hallintokeskus*) vastaa tietojen yhteensovittamisesta, kääntämisestä ja jakelusta viranomaisten käyttöön.

Kukin tätä lakia soveltava viranomainen vastaa osaltaan 1 momentissa tarkoitettujen tietojen tuottamisesta ja ajan tasalla pitämisestä. *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus* vastaa tietojen yhteensovittamisesta, kääntämisestä ja jakelusta viranomaisten käyttöön.

33 §

*Ilman huoltajaa maassa olevan lapsen
asumisen järjestäminen*

Hyvinvointialueen on sovittava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa perheryhmäkodin perustamisesta, jos alueen palvelutarve sitä edellyttää. Hyvinvointialueen on ennen sopimuksen tekemistä kuultava kuntaa, johon perheryhmäkoti halutaan perustaa.

Aineiden ja esineiden haltuunottoon ja asukkaan käytössä olevien tilojen tarkastamiseen perheryhmäkodissa sovelletaan, mitä kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 60–62 §:ssä ja 63 §:n 1–3 momentissa säädetään. Aineiden ja esineiden haltuun ottamisesta ja asukkaan käytössä olevien tilojen tarkastamisesta tehdystä pöytäkirjasta toimitetaan jäljennös hyvinvointialueelle ja *toimintaa valvovalle* aluehallintovirastolle. Perheryhmäkodin johtajalle ja muulle henkilöstölle tässä momentissa annettua rajoitustoimivaltaa sovelletaan kaikissa perheryhmäkodeissa riippumatta siitä, kuuluuko mainittu henkilöstö virkasuhteiseen vai muuhun henkilökuntaan, jollei erikseen lailla toisin säädetä.

36 §

*Edustajatoiminnan ohjaus, suunnittelu ja
valvonta*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa edustajatoiminnan ohjauksesta, suunnittelusta ja valvonnasta.

33 §

*Ilman huoltajaa maassa olevan lapsen
asumisen järjestäminen*

Hyvinvointialueen on sovittava *elinvoimakeskuksen* kanssa perheryhmäkodin perustamisesta, jos alueen palvelutarve sitä edellyttää. Hyvinvointialueen on ennen sopimuksen tekemistä kuultava kuntaa, johon perheryhmäkoti halutaan perustaa.

Aineiden ja esineiden haltuunottoon ja asukkaan käytössä olevien tilojen tarkastamiseen perheryhmäkodissa sovelletaan, mitä kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 60–62 §:ssä ja 63 §:n 1–3 momentissa säädetään. Aineiden ja esineiden haltuun ottamisesta ja asukkaan käytössä olevien tilojen tarkastamisesta tehdystä pöytäkirjasta toimitetaan jäljennös hyvinvointialueelle ja *Lupa- ja valvontavirastolle*. Perheryhmäkodin johtajalle ja muulle henkilöstölle tässä momentissa annettua rajoitustoimivaltaa sovelletaan kaikissa perheryhmäkodeissa riippumatta siitä, kuuluuko mainittu henkilöstö virkasuhteiseen vai muuhun henkilökuntaan, jollei erikseen lailla toisin säädetä.

36 §

*Edustajatoiminnan ohjaus, suunnittelu ja
valvonta*

Elinvoimakeskus vastaa edustajatoiminnan ohjauksesta, suunnittelusta ja valvonnasta.

39 §

Edustajalle maksettava palkkio ja kulut

Kehittämisen- ja hallintokeskus maksaa valtion varoista hakemuksesta lapselle määrätylle edustajalle palkkion tämän edustajan tehtäviin käyttämänsä ajan perusteella ja korvauksen edustamisesta aiheutuneista kuluista silloin, kun edustaja on määrätty tämän lain perusteella tai kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain perusteella ja alaikäiselle on myönnetty oleskelulupa.

40 §

Kuntaan ohjaamisen valtakunnallinen suunnittelu ja kehittäminen

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa kuntaan ohjaamisen valtakunnallisesta suunnittelusta ja kehittämisestä sekä valtakunnallisten kuntapaikkatavoitteiden asettamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusalueille vuosittain.

41 §

Kuntaan ohjaamisen alueellinen suunnittelu, kehittäminen ja toimeenpano

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa kuntaan ohjaamisen alueellisesta suunnittelusta ja kehittämisestä sekä sen osana laadittavasta ja toimeenpantavasta 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan ohjaamisen alueellisesta strategiasta. Osana alueellista suunnittelua elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on varmistettava, että alueella on valtakunnallisia tavoitteita vastaavasti kuntapaikkoja. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tuettava alueellaan kuntia ja hyvinvointialueita varautumisessa ottaa vastaan 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettuja henkilöitä, jotka muuttavat kuntaan

39 §

Edustajalle maksettava palkkio ja kulut

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus maksaa valtion varoista hakemuksesta lapselle määrätylle edustajalle palkkion tämän edustajan tehtäviin käyttämänsä ajan perusteella ja korvauksen edustamisesta aiheutuneista kuluista silloin, kun edustaja on määrätty tämän lain perusteella tai kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain perusteella ja alaikäiselle on myönnetty oleskelulupa.

40 §

Kuntaan ohjaamisen valtakunnallinen suunnittelu ja kehittäminen

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa kuntaan ohjaamisen valtakunnallisesta suunnittelusta ja kehittämisestä sekä valtakunnallisten kuntapaikkatavoitteiden asettamisesta elinvoimakeskuksille vuosittain.

41 §

Kuntaan ohjaamisen alueellinen suunnittelu, kehittäminen ja toimeenpano

Elinvoimakeskus vastaa kuntaan ohjaamisen alueellisesta suunnittelusta ja kehittämisestä sekä sen osana laadittavasta ja toimeenpantavasta 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan ohjaamisen alueellisesta strategiasta. Osana alueellista suunnittelua elinvoimakeskuksen on varmistettava, että alueella on valtakunnallisia tavoitteita vastaavasti kuntapaikkoja. Elinvoimakeskuksen on tuettava alueellaan kuntia ja hyvinvointialueita varautumisessa ottaa vastaan 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettuja henkilöitä, jotka muuttavat kuntaan kuntapaikalle tai vastaanottokeskuksen

Voimassa oleva laki

kuntapaikalle tai vastaanottokeskuksen tukitoimia hyödyntäen tai niitä hyödyntämättä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä alueellista suunnittelua yhteistyössä kuntien, hyvinvointialueiden, Maahanmuuttoviraston, alueella sijaitsevien vastaanotto- ja järjestelykeskusten ja perheryhmäkotien sekä muiden kuntaan ohjaamisen kannalta keskeisten viranomaisten sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

42 §

Sopimus kuntaan ohjaamisesta ja kotoutumisen edistämisestä

Kunta voi tehdä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa sopimuksen kuntaan ohjaamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Sopimuksessa on sovittava varautumisesta 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vastaanottoon ja palvelujen järjestämiseen sekä kuntapaikoista, joille 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettu henkilö voidaan 43 §:n mukaan ohjata. Muun kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan on kuultava hyvinvointialuetta ennen sopimuksen laatimista. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan on kuultava Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaista ennen sopimuksen laatimista.

Sopimus on pääsääntöisesti monivuotinen ja sitä on tarkistettava vähintään neljän vuoden välein.

43 §

Kuntaan ohjaaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ohjattava 42 §:ssä tarkoitettulla sopimuksella sovitulle kuntapaikalle:

1) Maahanmuuttoviraston esityksestä ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitettussa pakolaiskiintiössä Suomeen otettu henkilö; ja

Ehdotus

tukitoimia hyödyntäen tai niitä hyödyntämättä.

Elinvoimakeskuksen on tehtävä alueellista suunnittelua yhteistyössä kuntien, hyvinvointialueiden, Maahanmuuttoviraston, alueella sijaitsevien vastaanotto- ja järjestelykeskusten ja perheryhmäkotien sekä muiden kuntaan ohjaamisen kannalta keskeisten viranomaisten sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

42 §

Sopimus kuntaan ohjaamisesta ja kotoutumisen edistämisestä

Kunta voi tehdä *elinvoimakeskuksen* kanssa sopimuksen kuntaan ohjaamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Sopimuksessa on sovittava varautumisesta 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vastaanottoon ja palvelujen järjestämiseen sekä kuntapaikoista, joille 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettu henkilö voidaan 43 §:n mukaan ohjata. Muun kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan on kuultava hyvinvointialuetta ennen sopimuksen laatimista. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan on kuultava Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaista ennen sopimuksen laatimista.

Sopimus on pääsääntöisesti monivuotinen ja sitä on tarkistettava vähintään neljän vuoden välein.

43 §

Kuntaan ohjaaminen

Elinvoimakeskuksen on ohjattava 42 §:ssä tarkoitettulla sopimuksella sovitulle kuntapaikalle:

1) Maahanmuuttoviraston esityksestä ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitettussa pakolaiskiintiössä Suomeen otettu henkilö; ja

2) vastaanottokeskuksen esityksestä 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö, joka on kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitettussa haavoittuvassa asemassa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kuitenkin ohjata kuntaan Maahanmuuttoviraston tai vastaanottokeskuksen esityksestä myös muun 2 §:n 3 momentissa tarkoitettuna kuin tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettuna henkilön. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi ohjata kuntaan myös 2 §:n 4 momentissa tarkoitettuna henkilön.

Ennen kuntapaikalle ohjaamista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on sovittava kuntaan ohjaamisesta kunnan kanssa. Muun kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan on kuultava hyvinvointialuetta ennen kuntaan ohjaamista, jos henkilöllä on ilmeisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelun tarpeita. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan on kuultava Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaista, jos henkilöllä on ilmeisiä terveydenhuollon palvelun tarpeita.

Edellä 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö voi muuttaa vastaanottokeskuksesta kuntaan hyödyntäen vastaanottokeskuksen tukitoimia tai niitä hyödyntämättä, jos henkilö pitää sitä tarkoituksenmukaisena.

Edellä 3 momentissa säädetyistä poiketen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on sovittava kunnan ja hyvinvointialueen kanssa 2 §:n 6 momentissa tarkoitettuna lapsen tai nuoren ohjaamisesta sovittuun kuntapaikalle. Perustellusta syystä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kunta ja hyvinvointialue voivat sopia edellä tarkoitettuna lapsen tai nuoren sijoittamisesta 33 §:ssä tarkoitettuun perhehoitoon myös ilman 42 §:ssä tarkoitettua sopimusta.

2) vastaanottokeskuksen esityksestä 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö, joka on kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitettussa haavoittuvassa asemassa.

Elinvoimakeskus voi kuitenkin ohjata kuntaan Maahanmuuttoviraston tai vastaanottokeskuksen esityksestä myös muun 2 §:n 3 momentissa tarkoitettuna kuin tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettuna henkilön. *Elinvoimakeskus* voi ohjata kuntaan myös 2 §:n 4 momentissa tarkoitettuna henkilön.

Ennen kuntapaikalle ohjaamista *elinvoimakeskuksen* on sovittava kuntaan ohjaamisesta kunnan kanssa. Muun kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan on kuultava hyvinvointialuetta ennen kuntaan ohjaamista, jos henkilöllä on ilmeisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelun tarpeita. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan on kuultava Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaista, jos henkilöllä on ilmeisiä terveydenhuollon palvelun tarpeita.

Edellä 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö voi muuttaa vastaanottokeskuksesta kuntaan hyödyntäen vastaanottokeskuksen tukitoimia tai niitä hyödyntämättä, jos henkilö pitää sitä tarkoituksenmukaisena.

Edellä 3 momentissa säädetyistä poiketen, *elinvoimakeskuksen* on sovittava kunnan ja hyvinvointialueen kanssa 2 §:n 6 momentissa tarkoitettuna lapsen tai nuoren ohjaamisesta sovittuun kuntapaikalle. Perustellusta syystä *elinvoimakeskus*, kunta ja hyvinvointialue voivat sopia edellä tarkoitettuna lapsen tai nuoren sijoittamisesta 33 §:ssä tarkoitettuun perhehoitoon myös ilman 42 §:ssä tarkoitettua sopimusta.

51 §

Kotoutumisen edistämisen valtakunnallinen suunnittelu, kehittäminen ja ohjaus

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa:

1) kotoutumisen edistämistä koskevan politiikan valtakunnallisesta suunnittelusta, kehittämisestä ja ohjauksesta sekä yhteensovittamisesta muiden politiikkaalojen ja hyvien väestösuhteiden edistämisen kanssa;

2) kotoutumisen kokonaisuuden ja kotoutumisen edistämistä koskevan politiikan seurannasta ja arvioinnista.

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia ja kehittämis- ja hallintokeskusta kotoutumisen edistämiseen ja hyvien väestösuhteiden edistämiseen liittyvissä tehtävissä.

55 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vastuulla ovat seuraavat maahanmuuttajien kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistämiseen liittyvät tehtävät toimialueellaan:

1) kotoutumisen ja asettautumisen edistämisen alueellinen kehittäminen, yhteistyö, yhteensovittaminen ja seuranta sekä kunnan muille kotoutuja-asiakkaille kuin työnhakijaksi rekisteröityneille järjestettävien 2 luvussa tarkoitettujen palveluiden saatavuuden, laadun ja vaikuttavuuden valvonta;

2) kuntien ja hyvinvointialueiden tukeminen ja neuvonta kotoutumisen edistämässä;

3) 41 §:ssä tarkoitetun 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan ohjaamisen alueellisen strategian laatiminen ja toimeenpano sekä muut 4 luvussa säädettyt kuntaan ohjaamisen tehtävät;

4) 2 §:n 6 momentissa tarkoitetuille lapsille tarkoitettujen perheryhmäkotien

51 §

Kotoutumisen edistämisen valtakunnallinen suunnittelu, kehittäminen ja ohjaus

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa:

1) kotoutumisen edistämistä koskevan politiikan valtakunnallisesta suunnittelusta, kehittämisestä ja ohjauksesta sekä yhteensovittamisesta muiden politiikkaalojen ja hyvien väestösuhteiden edistämisen kanssa;

2) kotoutumisen kokonaisuuden ja kotoutumisen edistämistä koskevan politiikan seurannasta ja arvioinnista.

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa elinvoimakeskuksia ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta kotoutumisen edistämiseen ja hyvien väestösuhteiden edistämiseen liittyvissä tehtävissä.

55 §

Elinvoimakeskuksen tehtävät

Elinvoimakeskuksen vastuulla ovat seuraavat maahanmuuttajien kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistämiseen liittyvät tehtävät toimialueellaan:

1) kotoutumisen ja asettautumisen edistämisen alueellinen kehittäminen, yhteistyö, yhteensovittaminen ja seuranta sekä kunnan muille kotoutuja-asiakkaille kuin työnhakijaksi rekisteröityneille järjestettävien 2 luvussa tarkoitettujen palveluiden saatavuuden, laadun ja vaikuttavuuden valvonta;

2) kuntien ja hyvinvointialueiden tukeminen ja neuvonta kotoutumisen edistämässä;

3) 41 §:ssä tarkoitetun 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan ohjaamisen alueellisen strategian laatiminen ja toimeenpano sekä muut 4 luvussa säädettyt kuntaan ohjaamisen tehtävät;

4) 2 §:n 6 momentissa tarkoitetuille lapsille tarkoitettujen perheryhmäkotien perustamisesta sopiminen hyvinvointialueen kanssa;

perustamisesta sopiminen hyvinvointialueen kanssa;

5) 2 §:n 6 momentissa tarkoitetuille lapsille tarkoitettujen perheryhmäkotien ohjaus ja valvonta yhdessä hyvinvointialueen, aluehallintoviraston, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja tarvittaessa Maahanmuuttoviraston kanssa;

6) 35 §:ssä tarkoitettujen edustajien toiminnan ohjaus ja valvonta;

7) 8 luvussa säädettyistä korvauksista sopiminen kunnan tai hyvinvointialueen kanssa;

8) hyvien väestösuhteiden ja väestöryhmien välisen vuoropuhelun ja yhteistyön edistäminen;

9) muut kuin 1–8 kohdassa tarkoitettut sille tässä laissa erikseen säädetty tehtävät.

Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi toimia valtionavustuslain (688/2001) 9 ja 11 §:ssä tarkoitetuissa tehtävissä valtionapuviranomaisena kotoutumisen edistämiseen liittyvissä tehtävissä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä sille tässä laissa säädettyjä tehtäviä hoitaessaan yhteistyötä toimialueensa aluehallintoviraston kanssa.

56 §

Kehittämisen- ja hallintokeskuksen tehtävät

Kehittämisen- ja hallintokeskuksen vastuulla ovat seuraavat maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseen ja asettautumiseen liittyvät tehtävät:

1) kotoutumisen edistämisen tuloksellisuuden ja toimivuuden seuraaminen ja arvioiminen sekä sitä koskevan tiedon tuottaminen;

2) kotoutumisen edistämisen valtakunnallinen osaamisen ja palveluiden kehittämisen ja palveluiden yhteensovittamisen tukeminen, tämän lain toimeenpanoon liittyvä oikeudellinen neuvonta sekä muu kuntien ja muiden kotoutumisen edistämisen toimijoiden

5) 2 §:n 6 momentissa tarkoitetuille lapsille tarkoitettujen perheryhmäkotien ohjaus ja valvonta yhdessä hyvinvointialueen, Lupa- ja valvontaviraston ja tarvittaessa Maahanmuuttoviraston kanssa;

6) 35 §:ssä tarkoitettujen edustajien toiminnan ohjaus ja valvonta;

7) 8 luvussa säädettyistä korvauksista sopiminen kunnan tai hyvinvointialueen kanssa;

8) hyvien väestösuhteiden ja väestöryhmien välisen vuoropuhelun ja yhteistyön edistäminen;

9) muut kuin 1–8 kohdassa tarkoitettut sille tässä laissa erikseen säädetty tehtävät.

Lisäksi elinvoimakeskus voi toimia valtionavustuslain (688/2001) 9 ja 11 §:ssä tarkoitetuissa tehtävissä valtionapuviranomaisena kotoutumisen edistämiseen liittyvissä tehtävissä.

Elinvoimakeskuksen on tehtävä sille tässä laissa säädettyjä tehtäviä hoitaessaan yhteistyötä Lupa- ja valvontaviraston kanssa.

56 §

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskuksen tehtävät

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskuksen vastuulla ovat seuraavat maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseen ja asettautumiseen liittyvät tehtävät:

1) kotoutumisen edistämisen tuloksellisuuden ja toimivuuden seuraaminen ja arvioiminen sekä sitä koskevan tiedon tuottaminen;

2) kotoutumisen edistämisen valtakunnallinen osaamisen ja palveluiden kehittämisen ja palveluiden yhteensovittamisen tukeminen, tämän lain toimeenpanoon liittyvä oikeudellinen neuvonta sekä muu kuntien ja muiden kotoutumisen edistämisen toimijoiden

tukeminen kotoutumisen ja asettautumisen edistämiseksi valtakunnallisella tasolla;

3) 8 luvussa säädettyjen korvaushakemusten käsittelyyn ja maksamiseen liittyvien tehtävien hoitaminen;

4) 9 luvussa säädettyjen tietojärjestelmän rekisterinpitoon liittyvien tehtävien hoitaminen; ja

5) muiden kuin 1—4 kohdassa tarkoitettujen tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitaminen.

Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskus voi toimia valtionavustuslain 12, 19, 21 ja 22 §:ssä tarkoitetuissa tehtävissä valtionapuviranomaisena kotoutumisen edistämiseen liittyvien tehtävien osalta. Kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lisäksi myös valtionavustuslain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä.

Kehittämis- ja hallintokeskukselle tässä laissa säädetyistä tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

57 §

Aluehallintoviraston ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Aluehallintovirasto vastaa toimialaansa kuuluvissa asioissa kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palvelujen suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta sekä huolehtii, että maahanmuuttajien tarpeet otetaan huomioon muita aluehallintoviraston toimialaan kuuluvia toimenpiteitä ja palveluja suunnitellessa ja järjestettäessä.

Aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaavat ja valvovat 33 §:ssä tarkoitetun perheryhmäkodin toimintaa yhdessä hyvinvointialueen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa. Sosiaalipalveluiden valvonnasta säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 5 luvussa.

tukeminen kotoutumisen ja asettautumisen edistämiseksi valtakunnallisella tasolla;

3) 8 luvussa säädettyjen korvaushakemusten käsittelyyn ja maksamiseen liittyvien tehtävien hoitaminen; 4) 9 luvussa säädettyjen tietojärjestelmän rekisterinpitoon liittyvien tehtävien hoitaminen; ja

5) muiden kuin 1—4 kohdassa tarkoitettujen tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitaminen.

Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi toimia valtionavustuslain 12, 19, 21 ja 22 §:ssä tarkoitetuissa tehtävissä valtionapuviranomaisena kotoutumisen edistämiseen liittyvien tehtävien osalta. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa elinvoimakeskuksen lisäksi myös valtionavustuslain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle tässä laissa säädetyistä tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

57 §

Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Lupa- ja valvontavirasto vastaa toimialaansa kuuluvissa asioissa kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palvelujen suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta sekä huolehtii, että maahanmuuttajien tarpeet otetaan huomioon muita lupa- ja valvontaviraston toimialaan kuuluvia toimenpiteitä ja palveluja suunnitellessa ja järjestettäessä.

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo 33 §:ssä tarkoitetun perheryhmäkodin toimintaa yhdessä hyvinvointialueen ja elinvoimakeskuksen kanssa. Sosiaalipalveluiden valvonnasta säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 5 luvussa.

Lupa- ja valvontaviraston on tehtävä sille tässä laissa säädetyistä tehtävistä hoitaessaan yhteistyötä elinvoimakeskusten kanssa.

Aluehallintoviraston on tehtävä sille tässä laissa säädettyjä tehtäviä hoitaessaan yhteistyötä toimialueensa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kanssa.

58 §

Alueellinen maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi asettaa alueellisen maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmän. Yhteistyöryhmän tehtävänä on tukea elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta 55 §:ssä tarkoitettujen tehtävien toteuttamisessa. Yhteistyöryhmällä voi olla muitakin maahanmuuttoon ja kotoutumisen edistämiseen liittyviä tehtäviä. Yhteistyöryhmään voi kuulua alueen kuntia, hyvinvointialueita, poliisi, vastaanotto- ja järjestelykeskuksia, muita viranomaisia, elinkeinoelämän edustajia sekä järjestöjä, yhdistyksiä, yhteisöjä ja kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja toteuttavia palveluntuottajia.

59 §

Valtion korvaus kunnalle ja hyvinvointialueelle

Kehittämisen ja hallintokeskus korvaa kunnalle ja hyvinvointialueelle valtion talousarvion rajoissa tässä laissa tarkoitettujen palveluiden järjestämisestä aiheutuvat kustannukset sen mukaan kuin tässä luvussa säädetään. Muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksettavien korvausten edellytyksenä on, että kunnassa on järjestetty

58 §

Alueellinen maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmä

Elinvoimakeskus voi asettaa alueellisen maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmän. Yhteistyöryhmän tehtävänä on tukea *elinvoimakeskusta* 55 §:ssä tarkoitettujen tehtävien toteuttamisessa. Yhteistyöryhmällä voi olla muitakin maahanmuuttoon ja kotoutumisen edistämiseen liittyviä tehtäviä. Yhteistyöryhmään voi kuulua alueen kuntia, hyvinvointialueita, poliisi, vastaanotto- ja järjestelykeskuksia, muita viranomaisia, elinkeinoelämän edustajia sekä järjestöjä, yhdistyksiä, yhteisöjä ja kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja toteuttavia palveluntuottajia.

59 §

Valtion korvaus kunnalle ja hyvinvointialueelle

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus korvaa kunnalle ja hyvinvointialueelle valtion talousarvion rajoissa tässä laissa tarkoitettujen palveluiden järjestämisestä aiheutuvat kustannukset sen mukaan kuin tässä luvussa säädetään. Muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksettavien korvausten edellytyksenä on, että kunnassa on järjestetty

Voimassa oleva laki

kotoutumisohjelma. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla maksettavien korvausten edellytyksenä on, että kunnassa on laadittu kotoutumisen edistämistä annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 2012:74) 26 §:ssä tarkoitettu kunnan kotouttamisohjelma. Edellytyksenä on lisäksi, että kunta on tehnyt 42 §:ssä tarkoitetun sopimuksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

Ehdotus

kotoutumisohjelma. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla maksettavien korvausten edellytyksenä on, että kunnassa on laadittu kotoutumisen edistämistä annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 2012:74) 26 §:ssä tarkoitettu kunnan kotouttamisohjelma. Edellytyksenä on lisäksi, että kunta on tehnyt tämän lain 42 §:ssä tarkoitetun sopimuksen *elinvoimakeskuksen* kanssa.

64 §

Korvaus vastaanottoon varautumisesta

Kunnalle voidaan korvata 43 §:ssä tarkoitetulla tavalla kuntapaikalle ohjatun 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitetun henkilön vastaanottoon varautumisesta aiheutuneita välttämättömiä kustannuksia enintään neljän kuukauden ajalta ennen henkilön Suomeen tuloa tai kuntaan muuttoa. Perustellusta syystä kustannukset voidaan korvata enintään kahdeksalta kuukaudelta.

Kunnalle maksettavien korvausten edellytyksenä on lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös korvausten maksamisesta.

65 §

Valtion korvaus erityiskustannuksista

Korvaamisen edellytyksenä on lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös korvausten maksamisesta.

64 §

Korvaus vastaanottoon varautumisesta

Kunnalle voidaan korvata 43 §:ssä tarkoitetulla tavalla kuntapaikalle ohjatun 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitetun henkilön vastaanottoon varautumisesta aiheutuneita välttämättömiä kustannuksia enintään neljän kuukauden ajalta ennen henkilön Suomeen tuloa tai kuntaan muuttoa. Perustellusta syystä kustannukset voidaan korvata enintään kahdeksalta kuukaudelta.

Kunnalle maksettavien korvausten edellytyksenä on lisäksi *elinvoimakeskuksen* päätös korvausten maksamisesta.

65 §

Valtion korvaus erityiskustannuksista

Korvaamisen edellytyksenä on lisäksi *elinvoimakeskuksen* päätös korvausten maksamisesta.

67 §

*Sodissa vapaaehtoisina palvelleista
henkilöistä aiheutuvien kustannusten
korvaaminen*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja hyvinvointialue voivat sopia Suomen sodissa vuosina 1939–1945 vapaaehtoisena palvelleen entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevan henkilön ja hänen aviopuolisonsa terveydentilan tulotarkastuksesta, asumisesta, toimeentulon turvaamisesta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta.

67 §

*Sodissa vapaaehtoisina palvelleista
henkilöistä aiheutuvien kustannusten
korvaaminen*

Elinvoimakeskus ja hyvinvointialue voivat sopia Suomen sodissa vuosina 1939–1945 vapaaehtoisena palvelleen entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevan henkilön ja hänen aviopuolisonsa terveydentilan tulotarkastuksesta, asumisesta, toimeentulon turvaamisesta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta.

68 §

*Ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja
tukitoimista aiheutuvien kustannusten
korvaaminen*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on varmistettava, että ihmiskaupan uhri on kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettu henkilö.

Korvaamisen edellytyksenä on lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös korvausten maksamisesta.

68 §

*Ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja
tukitoimista aiheutuvien kustannusten
korvaaminen*

Elinvoimakeskuksen on varmistettava, että ihmiskaupan uhri on kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettu henkilö.

Korvaamisen edellytyksenä on lisäksi *elinvoimakeskuksen* päätös korvausten maksamisesta.

69 §

*Korvaus alaikäisenä ilman huoltajaa
maahan tulleen lapsen tai nuoren asumisen
tai tuen järjestämisestä*

Korvaamisen edellytyksenä on lisäksi elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskuksen päätös korvausten maksamisesta.

69 §

*Korvaus alaikäisenä ilman huoltajaa
maahan tulleen lapsen tai nuoren asumisen
tai tuen järjestämisestä*

Korvaamisen edellytyksenä on lisäksi *elinvoimakeskuksen* päätös korvausten maksamisesta.

70 §

70 §

*Korvausten maksaminen**Korvausten maksaminen*

Kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen on haettava tässä luvussa tarkoitettua korvausta kehittämis- ja hallintokeskukselle osoitetulla hakemuksella viimeistään kahden vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tapahtuneesta toiminnasta korvausta haetaan.

Kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen on haettava tässä luvussa tarkoitettua korvausta *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle* osoitetulla hakemuksella viimeistään kahden vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tapahtuneesta toiminnasta korvausta haetaan.

71 §

71 §

*Maksetun korvauksen palautusvelvollisuus**Maksetun korvauksen palautusvelvollisuus*

Kehittämis- ja hallintokeskus voi määrätä kunnan, hyvinvointialueen tai Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen palauttamaan valtion maksaman korvauksen tai osan siitä, jos korvauksen suorittamista varten on annettu virheellisiä tai erehdyttäviä tietoja taikka muutoin käy selville, että korvaus on suoritettu perusteettomasti.

Palautettavalle määrälle on suoritettava korkolain 4 §:n 1 momentin mukaan määräytyvän korkokannan suuruinen viivästyskorko.

Kehittämis- ja hallintokeskuksen päätös kunnalle, hyvinvointialueelle tai Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle perusteettomasti maksetun korvauksen palauttamisesta on tehtävä viimeistään viidentenä kalenterivuonna sen vuoden päättymisestä, jolta korvaus on maksettu.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi määrätä kunnan, hyvinvointialueen tai Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen palauttamaan valtion maksaman korvauksen tai osan siitä, jos korvauksen suorittamista varten on annettu virheellisiä tai erehdyttäviä tietoja taikka muutoin käy selville, että korvaus on suoritettu perusteettomasti.

Palautettavalle määrälle on suoritettava korkolain 4 §:n 1 momentin mukaan määräytyvän korkokannan suuruinen viivästyskorko.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen päätös kunnalle, hyvinvointialueelle tai Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle perusteettomasti maksetun korvauksen palauttamisesta on tehtävä viimeistään viidentenä kalenterivuonna sen vuoden päättymisestä, jolta korvaus on maksettu.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

74 §

74 §

Kotoutumisen edistämisen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

Kotoutumisen edistämisen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

Kehittämisen- ja hallintokeskus vastaa kotoutumisen valtakunnallisen tietovarannon ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden kehittämisestä ja ylläpidosta siten kuin tässä luvussa tarkemmin säädetään.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa kotoutumisen valtakunnallisen tietovarannon ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden kehittämisestä ja ylläpidosta siten kuin tässä luvussa tarkemmin säädetään.

Kotoutumisen edistämisen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen kehittäminen toteutetaan yhteistyössä kehittämis- ja hallintokeskuksen ja valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja käyttävien kuntien kanssa. Kunnalla on velvollisuus käyttää valtakunnallista tietovarantoa ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta kotoutumisen edistämisen toimeenpanossa.

Kotoutumisen edistämisen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen kehittäminen toteutetaan yhteistyössä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen ja valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja käyttävien kuntien kanssa. Kunnalla on velvollisuus käyttää valtakunnallista tietovarantoa ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta kotoutumisen edistämisen toimeenpanossa.

75 §

75 §

Kunnan lisäosa valtakunnalliseen kotoutumisen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen

Kunnan lisäosa valtakunnalliseen kotoutumisen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen

Lisäosien on oltava yhteensopivia asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden kanssa. Kehittämis- ja hallintokeskus määrittelee tekniset ja tietoturvaan liittyvät vaatimukset, jotka lisäosan on täytettävä, jotta se voidaan liittää asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen.

Lisäosien on oltava yhteensopivia asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden kanssa. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus määrittelee tekniset ja tietoturvaan liittyvät vaatimukset, jotka lisäosan on täytettävä, jotta se voidaan liittää asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen.

76 §

76 §

Kotoutumisen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavat tiedot

Kotoutumisen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavat tiedot

Kunnalla ja kehittämis- ja hallintokeskuksella on velvollisuus tallentaa valtakunnalliseen tietovarantoon tiedot, jotka ovat tarpeen 72 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien toteuttamiseksi. Kunnan on tallennettava 73 §:n 1 momentissa

Kunnalla ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on velvollisuus tallentaa valtakunnalliseen tietovarantoon tiedot, jotka ovat tarpeen 72 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien toteuttamiseksi. Kunnan on tallennettava 73 §:n 1 momentissa

tarkoitettut tiedot jokaisesta kotoutuja-asiakkaasta ja maahanmuuttajasta, jolle tehdään 14 §:ssä tarkoitettu osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi tai jolle toteutetaan 22 §:ssä tarkoitettu suunnitelman tarkistus, mukaan lukien työnhakijasta.

tarkoitettut tiedot jokaisesta kotoutuja-asiakkaasta ja maahanmuuttajasta, jolle tehdään 14 §:ssä tarkoitettu osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi tai jolle toteutetaan 22 §:ssä tarkoitettu suunnitelman tarkistus, mukaan lukien työnhakijasta.

77 §

Valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettujen tietojen poistaminen

Kehittämisen- ja hallintokeskuksen on poistettava valtakunnallisesta tietovarannosta kaikki asiakasta tai tässä laissa tarkoitettua palveluntuottajaa koskevat tiedot, kun asiakkuuden tai sopimussuhteen päättymisestä on kulunut neljä vuotta. Tietoa ei kuitenkaan tarvitse poistaa, jos se on tarpeen lakiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi tai vireillä olevan asian johdosta.

77 §

Valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettujen tietojen poistaminen

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on poistettava valtakunnallisesta tietovarannosta kaikki asiakasta tai tässä laissa tarkoitettua palveluntuottajaa koskevat tiedot, kun asiakkuuden tai sopimussuhteen päättymisestä on kulunut neljä vuotta. Tietoa ei kuitenkaan tarvitse poistaa, jos se on tarpeen lakiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi tai vireillä olevan asian johdosta.

78 §

Kotoutumisen valtakunnallisen tietovarannon rekisterinpitäjät

Kehittämis- ja hallintokeskus ja kunnat ovat 74 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisen tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä.

Kehittämis- ja hallintokeskus vastaa valtakunnallisen tietovarannon yleisen tietosuojasetuksen:

- 1) 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista rekisterinpitäjien velvollisuuksista;
- 2) 25 artiklassa tarkoitettua sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta;
- 3) 32 artiklassa tarkoitettua käsittelyn turvallisuudesta;
- 4) 35 artiklassa tarkoitettua tietosuojaa koskevasta vaikutustendarvioinnista;
- 5) 36 artiklassa tarkoitettua ennakkokuulemisesta;
- 6) mukaisista, käytettävän tietojärjestelmän tietoturvallisuutta koskevista rekisterinpitäjien muista velvollisuuksista kuin 1–5 kohdassa tarkoitetuista velvollisuuksista.

78 §

Kotoutumisen valtakunnallisen tietovarannon rekisterinpitäjät

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus ja kunnat ovat 74 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisen tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa valtakunnallisen tietovarannon yleisen tietosuojasetuksen:

- 1) 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista rekisterinpitäjien velvollisuuksista;
- 2) 25 artiklassa tarkoitettua sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta;
- 3) 32 artiklassa tarkoitettua käsittelyn turvallisuudesta;
- 4) 35 artiklassa tarkoitettua tietosuojaa koskevasta vaikutustendarvioinnista;
- 5) 36 artiklassa tarkoitettua ennakkokuulemisesta;
- 6) mukaisista, käytettävän tietojärjestelmän tietoturvallisuutta koskevista rekisterinpitäjien

Voimassa oleva laki

Kunta vastaa muista kuin 2 momentissa tarkoitetuista yleisessä tietosuojasetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista. Kukin kunta vastaa rekisterinpitäjän tehtävistä asiakkaidensa osalta. Kehittämisen- ja hallintokeskus ja kunta vastaa omien asiakkaidensa osalta tietojen luovuttamisesta valtakunnallisesta tietovarannosta niille tahoille, joille on laissa säädetty oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tietoja kotoutuja-asiakkaista.

79 §

Valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin kuuluvan asiakastietojärjestelmän käyttöoikeudet

Kehittämisen- ja hallintokeskuksen on viipymättä ilmoitettava kunnalle käyttöoikeuksien lokitiedoista havaitsemistaan poikkeamista. Kunnan on viipymättä selvítettävä, mistä havaitut poikkeamat johtuvat ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin, jos poikkeamat ovat seurausta käyttöoikeuksien väärinkäytöstä.

80 §

Käyttöoikeuden myöntäminen valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin kuuluvaan asiakastietojärjestelmään

Kunta myöntää käyttöoikeudet valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin palveluksessaan olevalle henkilölle sekä ulkopuolisen tahon palveluksessa olevalle henkilölle hankkimansa palvelun osalta. Kunta myöntää käyttöoikeuden hyvinvointialueen palveluksessa olevalle henkilölle, joka osallistuu 14 §:ssä tarkoitettun osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin laatimiseen tai 16 §:ssä tarkoitettun kotoutumissuunnitelman laatimiseen tai sen 22 §:ssä tarkoitettuun tarkistamiseen.

Ehdotus

muista velvollisuuksista kuin 1–5 kohdassa tarkoitetuista velvollisuuksista.

Kunta vastaa muista kuin 2 momentissa tarkoitetuista yleisessä tietosuojasetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista. Kukin kunta vastaa rekisterinpitäjän tehtävistä asiakkaidensa osalta. Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus ja kunta vastaavat omien asiakkaidensa osalta tietojen luovuttamisesta valtakunnallisesta tietovarannosta niille tahoille, joille on laissa säädetty oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tietoja kotoutuja-asiakkaista.

79 §

Valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin kuuluvan asiakastietojärjestelmän käyttöoikeudet

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskuksen on viipymättä ilmoitettava kunnalle käyttöoikeuksien lokitiedoista havaitsemistaan poikkeamista. Kunnan on viipymättä selvítettävä, mistä havaitut poikkeamat johtuvat ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin, jos poikkeamat ovat seurausta käyttöoikeuksien väärinkäytöstä.

80 §

Käyttöoikeuden myöntäminen valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin kuuluvaan asiakastietojärjestelmään

Kunta myöntää käyttöoikeudet valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin palveluksessaan olevalle henkilölle sekä ulkopuolisen tahon palveluksessa olevalle henkilölle hankkimansa palvelun osalta. Kunta myöntää käyttöoikeuden hyvinvointialueen palveluksessa olevalle henkilölle, joka osallistuu 14 §:ssä tarkoitettun osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin laatimiseen tai 16 §:ssä tarkoitettun kotoutumissuunnitelman laatimiseen tai sen 22 §:ssä tarkoitettuun tarkistamiseen.

Kehittämisen- ja hallintokeskus myöntää käyttöoikeudet palveluksessaan olevalle henkilölle taikka työ- ja elinkeinoministeriön tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen palveluksessa olevalle henkilölle. Lisäksi kehittäminen- ja hallintokeskus myöntää käyttöoikeudet ulkopuolisten tahojen palveluksessa olevalle henkilölle, kun kyse on kehittäminen- ja hallintokeskuksen tai työ- ja elinkeinoministeriön tekemästä toimeksiannosta tai hankkimasta palvelusta.

Käyttöoikeus voidaan myöntää sellaiselle 1 momentissa tarkoitetun viranomaisen palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa:

- 1) tässä laissa säädettyjä tehtäviä;
- 2) 1 kohdassa tarkoitettuihin palveluihin, tukiin tai asiakasprosesseihin liittyviä valvonta-, kehittäminen-, seuranta-, tilastointi-, ennakointi- tai ohjaustehtäviä; tai
- 3) rekisterinpitäjän tehtäviä taikka käyttöoikeuksien hallintaan ja lokitietojen keräämiseen liittyviä tehtäviä.

Käyttöoikeus voidaan myöntää lisäksi sellaiselle henkilölle, joka on:

- 1) työ- ja elinkeinoministeriön tai kehittäminen- ja hallintokeskuksen toimeksiannosta erillistä arviointia, tarkastusta tai selvitystä tekevän tahon palveluksessa ja hoitaa arviointi-, tarkastus- tai selvitystehtävää;
- 2) kehittäminen- ja hallintokeskuksen toimeksiannosta 74 §:ssä tarkoitettujen tietojärjestelmäpalvelujen kehittäminen- tai ylläpitotehtäviä tekevän tahon palveluksessa ja hoitaa tällaista kehittäminen- tai ylläpitotehtävää; tai
- 3) kotoutumista edistävien palvelujen tuottajan palveluksessa ja hoitaa kotoutumisen edistämiseen liittyviä tehtäviä.

Kehittäminen- ja hallintokeskus vastaa käyttöoikeuksien teknisestä avaamisesta käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen ilmoituksen perusteella.

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus myöntää käyttöoikeudet palveluksessaan olevalle henkilölle taikka työ- ja elinkeinoministeriön tai *elinvoimakeskuksen* palveluksessa olevalle henkilölle. Lisäksi *Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus* myöntää käyttöoikeudet ulkopuolisten tahojen palveluksessa olevalle henkilölle, kun kyse on *Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskuksen* tai työ- ja elinkeinoministeriön tekemästä toimeksiannosta tai hankkimasta palvelusta.

Käyttöoikeus voidaan myöntää sellaiselle 1 momentissa tarkoitetun viranomaisen palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa:

- 1) tässä laissa säädettyjä tehtäviä;
- 2) 1 kohdassa tarkoitettuihin palveluihin, tukiin tai asiakasprosesseihin liittyviä valvonta-, kehittäminen-, seuranta-, tilastointi-, ennakointi- tai ohjaustehtäviä; tai
- 3) rekisterinpitäjän tehtäviä taikka käyttöoikeuksien hallintaan ja lokitietojen keräämiseen liittyviä tehtäviä.

Käyttöoikeus voidaan myöntää lisäksi sellaiselle henkilölle, joka on:

- 1) työ- ja elinkeinoministeriön tai *Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskuksen* toimeksiannosta erillistä arviointia, tarkastusta tai selvitystä tekevän tahon palveluksessa ja hoitaa arviointi-, tarkastus- tai selvitystehtävää;
- 2) *Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskuksen* toimeksiannosta 74 §:ssä tarkoitettujen tietojärjestelmäpalvelujen kehittäminen- tai ylläpitotehtäviä tekevän tahon palveluksessa ja hoitaa tällaista kehittäminen- tai ylläpitotehtävää; tai
- 3) kotoutumista edistävien palvelujen tuottajan palveluksessa ja hoitaa kotoutumisen edistämiseen liittyviä tehtäviä.

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus vastaa käyttöoikeuksien teknisestä avaamisesta käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen ilmoituksen perusteella.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

81 §

81 §

Valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin kuuluvaan asiakastietojärjestelmään myönnetyn käyttöoikeuden muuttaminen ja poistaminen

Valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin kuuluvaan asiakastietojärjestelmään myönnetyn käyttöoikeuden muuttaminen ja poistaminen

Käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava kehittämis- ja hallintokeskukselle käyttöoikeuden poistamisesta tai muuttamisesta. Edellä 80 §:n 3 momentissa tarkoitetun ulkopuolisen tahon on viipymättä ilmoitettava sen palveluksessa olevalle henkilölle käyttöoikeuden myöntäneelle viranomaiselle käyttöoikeuden poistamisen tai muuttamisen perusteista. Kehittämis- ja hallintokeskus vastaa käyttöoikeuden teknisestä poistamisesta tai muuttamisesta käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen ilmoituksen perusteella.

Käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle* käyttöoikeuden poistamisesta tai muuttamisesta. Edellä 80 §:n 3 momentissa tarkoitetun ulkopuolisen tahon on viipymättä ilmoitettava sen palveluksessa olevalle henkilölle käyttöoikeuden myöntäneelle viranomaiselle käyttöoikeuden poistamisen tai muuttamisen perusteista. *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus* vastaa käyttöoikeuden teknisestä poistamisesta tai muuttamisesta käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen ilmoituksen perusteella.

82 §

82 §

Kuntaan ohjaamisen valtakunnallisen suunnittelun tiedonsaanti

Kuntaan ohjaamisen valtakunnallisen suunnittelun tiedonsaanti

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 40 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot kuntaan ohjatuista 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja *elinvoimakeskukselta* maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 40 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot kuntaan ohjatuista 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

83 §

83 §

Kuntaan ohjaamisen alueellinen tiedonsaanti

Kuntaan ohjaamisen alueellinen tiedonsaanti

Maahanmuuttoviraston tai vastaanottokeskuksen on luovutettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 43 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot niistä 2 §:n 3 momentin tarkoitetuista henkilöistä, joiden ohjaamista kuntapaikalle Maahanmuuttovirasto tai vastaanottokeskus esittää.

Maahanmuuttoviraston tai vastaanottokeskuksen on luovutettava *elinvoimakeskukselle* maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 43 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot niistä 2 §:n 3 momentin tarkoitetuista henkilöistä, joiden ohjaamista kuntapaikalle Maahanmuuttovirasto tai vastaanottokeskus esittää.

Muulla kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla ja hyvinvointialueella sekä Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisella on oikeus saada toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanotto- ja järjestelykeskukselta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 42–44 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot kuntaan ohjatuista 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

86 §

Kotoutumista edistävien palveluiden tarjoamiseen liittyvä tiedonsaantioikeus

Kunnalla ja hyvinvointialueella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä toisiltaan, maahanmuuttajan edelliseltä kotikunnalta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, tässä laissa tarkoitettulta palveluntuottajalta ja 35 §:ssä tarkoitettulta alaikäisen edustajalta 20 ja 22 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä varten välttämättömät tiedot 2 §:n 6 momentissa tarkoitetuista lapsista tai nuorista.

89 §

Laskennallisten korvausten käsittelyyn liittyvä tiedonsaantioikeus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta sekä Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 61 ja 62 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Kunnalla on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 61 §:ssä

Muulla kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla ja hyvinvointialueella sekä Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisella on oikeus saada toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanotto- ja järjestelykeskukselta ja *elinvoimakeskukselta* maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 42–44 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot kuntaan ohjatuista 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

86 §

Kotoutumista edistävien palveluiden tarjoamiseen liittyvä tiedonsaantioikeus

Kunnalla ja hyvinvointialueella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä toisiltaan, maahanmuuttajan edelliseltä kotikunnalta, *elinvoimakeskukselta*, tässä laissa tarkoitettulta palveluntuottajalta ja 35 §:ssä tarkoitettulta alaikäisen edustajalta 20 ja 22 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä varten välttämättömät tiedot 2 §:n 6 momentissa tarkoitetuista lapsista tai nuorista.

89 §

Laskennallisten korvausten käsittelyyn liittyvä tiedonsaantioikeus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella* on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta sekä Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 61 ja 62 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Kunnalla on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 61 §:ssä

tarkoitettujen korvausten tarkastelemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Hyvinvointialueella ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 62 §:ssä tarkoitettujen korvausten tarkastelemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

90 §

Muiden korvausten hakemiseen ja käsittelyyn liittyvä tiedonsaantioikeus

Kehittämisen- ja hallintokeskuksella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta sekä Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 63–65, 68 ja 69 §:ssä tarkoitettujen korvaushakemusten käsittelemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä, ihmiskaupan uhreista ja mainitun pykälän 6 momentissa tarkoitetuista lapsista tai nuorista.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta, Digi- ja väestötietovirastolta, kunnalta ja hyvinvointialueelta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 64, 65, 68 ja 69 §:ssä tarkoitettujen päätösten tekemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä tai mainitun pykälän 6 momentissa tarkoitetuista lapsista ja nuorista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja vastaanottokeskukselta 68 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot ihmiskaupan uhreista.

Hyvinvointialueella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 63 ja 65 §:ssä tarkoitettujen korvausten ja 65 §:ssä tarkoitettujen päätösten hakemiseksi

tarkoitettujen korvausten tarkastelemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Hyvinvointialueella ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 62 §:ssä tarkoitettujen korvausten tarkastelemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

90 §

Muiden korvausten hakemiseen ja käsittelyyn liittyvä tiedonsaantioikeus

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta sekä Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 63–65, 68 ja 69 §:ssä tarkoitettujen korvaushakemusten käsittelemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä, ihmiskaupan uhreista ja mainitun pykälän 6 momentissa tarkoitetuista lapsista tai nuorista.

Elinvoimakeskuksella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta, Digi- ja väestötietovirastolta, kunnalta ja hyvinvointialueelta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 64, 65, 68 ja 69 §:ssä tarkoitettujen päätösten tekemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä tai mainitun pykälän 6 momentissa tarkoitetuista lapsista ja nuorista. Elinvoimakeskuksella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja vastaanottokeskukselta 68 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot ihmiskaupan uhreista.

Hyvinvointialueella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 63 ja 65 §:ssä tarkoitettujen korvausten ja 65 §:ssä tarkoitettujen päätösten hakemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa

välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä. Hyvinvointialueella ja kunnalla on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 68 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi välttämättömät tiedot ihmiskaupan uhreista. Hyvinvointialueella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 69 §:ssä tarkoitettujen korvausten ja siinä tarkoitetun päätöksen hakemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 6 momentissa tarkoitetuista lapsista ja nuorista. Hyvinvointialueella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65, 68 ja 69 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi maahanmuuttajan siltä hyvinvointialueelta, jonka alueella maahanmuuttaja on viimeksi asunut, Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselta tai Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalta kunnalta 65, 68 tai 69 §:ssä tarkoitettu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös ja muut välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä, ihmiskaupan uhreista ja mainitun pykälän 6 momentissa tarkoitetuista lapsista tai nuorista.

Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65 ja 68 §:ssä tarkoitettujen korvausten ja mainituissa pykälissä tarkoitettujen päätösten hakemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä. Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65 ja 68 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi hyvinvointialueelta mainituissa pykälissä tarkoitettu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös ja muut välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

tarkoitetuista henkilöistä. Hyvinvointialueella ja kunnalla on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 68 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi välttämättömät tiedot ihmiskaupan uhreista. Hyvinvointialueella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 69 §:ssä tarkoitettujen korvausten ja siinä tarkoitetun päätöksen hakemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 6 momentissa tarkoitetuista lapsista ja nuorista. Hyvinvointialueella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65, 68 ja 69 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi maahanmuuttajan siltä hyvinvointialueelta, jonka alueella maahanmuuttaja on viimeksi asunut, Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselta tai Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalta kunnalta 65, 68 tai 69 §:ssä tarkoitettu *elinvoimakeskuksen* päätös ja muut välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä, ihmiskaupan uhreista ja mainitun pykälän 6 momentissa tarkoitetuista lapsista tai nuorista.

Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65 ja 68 §:ssä tarkoitettujen korvausten ja mainituissa pykälissä tarkoitettujen päätösten hakemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä. Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65 ja 68 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi hyvinvointialueelta mainituissa pykälissä tarkoitettu *elinvoimakeskuksen* päätös ja muut välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Kunnalla on oikeus saada hyvinvointialueelta, Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja

Kunnalla on oikeus saada hyvinvointialueelta, Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65 §:n 2 momentissa tarkoitettujen korvausten ja mainitun pykälän 4 momentissa tarkoitettujen päätöksen hakemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä. Kunnalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 64, 65 ja 68 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi maahanmuuttajan edelliseltä kotikunnalta mainituissa pykälissä tarkoitettu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös ja muut välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä tai ihmiskaupan uhreista.

salassapitosäännösten estämättä 65 §:n 2 momentissa tarkoitettujen korvausten ja mainitun pykälän 4 momentissa tarkoitettujen päätöksen hakemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä. Kunnalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 64, 65 ja 68 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi maahanmuuttajan edelliseltä kotikunnalta mainituissa pykälissä tarkoitettu *elinvoimakeskuksen* päätös ja muut välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä tai ihmiskaupan uhreista.

91 §

Ohjaus- ja valvontatehtäviin liittyvä tiedonsaantioikeus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 55 §:n 1 momentin 1, 5 ja 6 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot kunnalta, hyvinvointialueelta, aluehallintovirastolta, Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastolta, 35 §:ssä tarkoitettulta edustajalta ja tässä laissa tarkoitettulta palveluntuottajalta.

Aluehallintovirastolla ja Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 57 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot *toisiltaan*, kunnalta, hyvinvointialueelta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, 35 §:ssä tarkoitettulta edustajalta ja tässä laissa tarkoitettulta palveluntuottajalta.

91 §

Ohjaus- ja valvontatehtäviin liittyvä tiedonsaantioikeus

Elinvoimakeskuksella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 55 §:n 1 momentin 1, 5 ja 6 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot kunnalta, hyvinvointialueelta, *Lupa- ja valvontavirastolta*, 35 §:ssä tarkoitettulta edustajalta ja tässä laissa tarkoitettulta palveluntuottajalta.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 57 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot kunnalta, hyvinvointialueelta, *elinvoimakeskukselta*, 35 §:ssä tarkoitettulta edustajalta ja tässä laissa tarkoitettulta palveluntuottajalta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

92 §

92 §

*Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen
muu tiedonsaantioikeus*

Elinvoimakeskuksen muu tiedonsaantioikeus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 55 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot kunnalta, työvoimaviranomaiselta, hyvinvointialueelta, 35 §:ssä tarkoitettulta edustajalta ja tässä laissa tarkoitettulta palveluntuottajalta.

Elinvoimakeskuksella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 55 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot kunnalta, työvoimaviranomaiselta, hyvinvointialueelta, 35 §:ssä tarkoitettulta edustajalta ja tässä laissa tarkoitettulta palveluntuottajalta.

95 §

95 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 43 §:ssä tarkoitettuun päätökseen kuntapaikalle ohjaamisesta ei saa hakea muutosta valittamalla.

Elinvoimakeskuksen 43 §:ssä tarkoitettuun päätökseen kuntapaikalle ohjaamisesta ei saa hakea muutosta valittamalla.

102 §

102 §

Siirtymäsäännökset

Siirtymäsäännökset

Kunnan ja kehittämis- ja hallintokeskuksen on tallennettava 76 §:ssä tarkoitettut tiedot kotoutumisen edistämisen tietovarantoon 1 päivästä tammikuuta 2027.

Kunnan ja *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen* on tallennettava 76 §:ssä tarkoitettut tiedot kotoutumisen tietovarantoon 1 päivästä tammikuuta 2027.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

193.

Laki

kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) 5 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Valvonta

Valvonta

Verohallinto ja poliisi valvovat tämän lain noudattamista. Alkoholijuomien anniskeluluvan haltijan anniskelupaikassa lain noudattamista valvoo aluehallintovirasto. Ahvenanmaan maakunnassa lain noudattamista valvoo Verohallinto. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

Verohallinto ja poliisi valvovat tämän lain noudattamista. Alkoholijuomien anniskeluluvan haltijan anniskelupaikassa lain noudattamista valvoo *Lupa- ja valvontavirasto*. Ahvenanmaan maakunnassa lain noudattamista valvoo Verohallinto. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
..

194.

Laki

lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) 2 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta, 4 § sekä 10 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta laissa 926/2012, 4 § laissa 932/2011 ja 10 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 1525/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Soveltamisala

Lakia sovelletaan 1 momentissa säädetyn edellytyksin myös:

4) yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa (922/2011) tarkoitettuun palvelun tuottajaan;

5) yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa (152/1990) tarkoitettuun palvelun tuottajaan; ja

4 §

Yksityisten sosiaalipalvelujen tai yksityisten terveydenhuollon palvelujen tuottajan rikosrekisteriote

Jos yksityisten sosiaalipalvelujen tai yksityisen terveydenhuollon palvelujen tuottajan toimialaan kuuluu palvelujen antaminen alaikäiselle, tulee Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston tai aluehallintoviraston ennen luvan myöntämistä pyytää muuhun kuin työsopimussuhteeseen henkilökuntaan kuuluvalta henkilöltä, jolle kuuluu 2 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä, nähtäväksi rikosrekisterilain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös kuntaa, jonka tulee vastaanottaa yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 11 §:n tai lasten päivähoidosta annetun lain (36/1973) 28 §:n 1 momentin mukaisen ilmoituksen, pyytää henkilöltä viipymättä nähtäväksi ote rikosrekisteristä.

Tässä pykälässä tarkoitettu ote on pyydetty nähtäväksi myös ennen kuin muu kuin lupahakemuksessa tai ilmoituksessa määritelty henkilö otetaan 2 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin. Palvelun tuottajan on ilmoitettava asiasta Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastolle, aluehallintovirastolle tai kunnalle.

Ehdotus

2 §

Soveltamisala

Lakia sovelletaan 1 momentissa säädetyn edellytyksin myös:

4) *sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 5 §:ssä tarkoitettuun sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajaan;*

5) *varhaiskasvatustalain (540/2018) 43 §:ssä tarkoitettuun yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajaan; ja*

4 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon tai yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajan rikosrekisteriote

Jos *sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajan* toimialaan kuuluu palvelujen antaminen alaikäiselle, tulee *palveluntuottajan* antaa *Lupa- ja valvontavirastolle* nähtäväksi muuhun kuin työsopimussuhteeseen henkilökuntaan kuuluvalta henkilöltä, jolle kuuluu 2 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä, rikosrekisterilain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä *rekisteröintihakemuksen yhteydessä sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain 16 §:n 2 momentin 7 kohdassa säädetyn mukaisesti.*

Lupa- ja valvontaviraston, joka vastaanottaa varhaiskasvatustalain 44 a §:n mukaisen lupahakemuksen tai kunnan, joka vastaanottaa 44 e §:n 3 momentin mukaisen ilmoituksen, tulee pyytää mainituissa pykälissä tarkoitettulla tavalla muuhun kuin työsopimussuhteeseen kuuluvalta henkilöltä, jolle kuuluu 2 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä, viipymättä nähtäväksi rikosrekisterilain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä.

Tässä pykälässä tarkoitettu ote on pyydetty nähtäväksi myös ennen kuin muu

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kuin 1 momentissa tarkoitetussa rekisteröintihakemuksessa tai 2 momentissa tarkoitetussa lupahakemuksessa tai ilmoituksessa määritelty henkilö otetaan 2 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin. *Palveluntuottajan* on ilmoitettava asiasta *Lupa- ja valvontavirastolle* tai kunnalle.

10 §

10 §

Rangaistussäännökset

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

2) rikkoo 4 §:n 3 momentissa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa aluehallintovirastolle tai kunnalle muun kuin lupahakemuksessa tai ilmoituksessa määritellyn henkilön ottamisesta lain tarkoittamiin tehtäviin tai

2) rikkoo 4 §:n 3 momentissa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa *Lupa- ja valvontavirastolle* tai kunnalle muun kuin rekisteröintihakemuksessa *taikka* lupahakemuksessa tai ilmoituksessa määritellyn henkilön ottamisesta lain tarkoittamiin tehtäviin tai

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

195.

Laki

luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain (487/2021) 8 §, 9 §:n 1 momentti, 11 § ja 12 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 8 ja 11 § sekä 12 §:n 1 momentti laissa 390/2023, seuraavasti:

8 §

*Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten
kehittämisen ja hallintokeskuksen tehtävät*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittäminen ja hallintokeskus (*kehittäminen- ja hallintokeskus*) arvioi, onko luonnontuotekeruualan toimija 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava. Arvio annetaan toimijan hakemuksesta vuodeksi kerrallaan.

Kehittäminen- ja hallintokeskus seuraa 5 ja 7 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttymisen ja antaa niistä edustustolle tai työsuojeluviranomaiselle näiden pyynnöstä lausunnon.

Kehittäminen- ja hallintokeskus antaa yhdessä työsuojeluviranomaisen kanssa neuvontaa 4–7 §:n soveltamisesta.

9 §

Valvonta

Tämän lain säännösten noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset noudattaen, mitä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

11 §

*Tietojensaantioikeus ja asiakirjojen
säilyttämisvelvollisuus*

Kehittäminen- ja hallintokeskuksella ja työsuojeluviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada luonnontuotekeruualan toimijalta tiedot ja asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädetyn seurannan ja valvonnan suorittamiseksi.

Kehittäminen- ja hallintokeskuksella ja työsuojeluviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta

8 §

*Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskuksen
tehtävät*

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus arvioi, onko luonnontuotekeruualan toimija 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava. Arvio annetaan toimijan hakemuksesta vuodeksi kerrallaan.

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus seuraa 5 ja 7 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttymisen ja antaa niistä edustustolle tai työsuojeluviranomaiselle näiden pyynnöstä lausunnon.

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus antaa yhdessä työsuojeluviranomaisen kanssa neuvontaa 4–7 §:n soveltamisesta.

9 §

Valvonta

Tämän lain säännösten noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen noudattaen, mitä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä.

11 §

*Tietojensaantioikeus ja asiakirjojen
säilyttämisvelvollisuus*

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskuksella ja työsuojeluviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada luonnontuotekeruualan toimijalta tiedot ja asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädetyn seurannan ja valvonnan suorittamiseksi.

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskuksella ja työsuojeluviranomaisella on oikeus

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tietoja veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin tai Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä tai tämän lain mukaisten velvoitteiden noudattamisesta, jos tiedot ovat välttämättömiä 5 §:ssä tarkoitettujen luotettavuuden selvittämiseksi.

Luonnontuotekeruualan toimijan tulee säilyttää tämän lain mukaisten velvollisuuksien hoitamiseen liittyvät tiedot siten, että ne ovat tarvittaessa vaivattomasti työsuojeluviranomaisen tarkastettavissa. Luonnontuotekeruualan toimijan on säilytettävä tiedot kahden vuoden ajan keruuvuoden päättymisestä lukien.

12 §

Muutoksenhaku

Kehittämisen ja hallintokeskuksen päätökseen luonnontuotekeruualan toimijan luotettavuudesta saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

salassapitosäännösten estämättä saada muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin tai Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä tai tämän lain mukaisten velvoitteiden noudattamisesta, jos tiedot ovat välttämättömiä 5 §:ssä tarkoitettujen luotettavuuden selvittämiseksi.

Luonnontuotekeruualan toimijan tulee säilyttää tämän lain mukaisten velvollisuuksien hoitamiseen liittyvät tiedot siten, että ne ovat tarvittaessa vaivattomasti työsuojeluviranomaisen tarkastettavissa. Luonnontuotekeruualan toimijan on säilytettävä tiedot kahden vuoden ajan keruuvuoden päättymisestä lukien.

12 §

Muutoksenhaku

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen päätökseen luonnontuotekeruualan toimijan luotettavuudesta saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

196.

Laki

matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain (921/2017) 18 §, 19 §:n 1 momentti, 20 ja 21 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

18 §

Valvonta

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvovat Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja aluehallintovirastot.

Tämän lain noudattamista valvoo Kilpailu- ja kuluttajavirasto.

19 §

19 §

Valvontaviranomaisen oikeus saada tietoja

Valvontaviranomaisen oikeus saada tietoja

Matkapalveluyhdistelmien tarjoajan on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle sekä aluehallintovirastolle valvontaa varten välttämättömät asiakirjat ja tiedot.

Matkapalveluyhdistelmien tarjoajan on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle valvontaa varten välttämättömät asiakirjat ja tiedot.

20 §

20 §

Tiedonsaanti viranomaiselta

Tiedonsaanti viranomaiselta

Kilpailu- ja kuluttajavirastolla sekä aluehallintovirastolla on oikeus salassapitovelvollisuuden ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä saada maksutta valvonnan, rekisteröinnin edellytysten ja rekisteristä poistamisen edellytysten selvittämisen kannalta välttämättömät tiedot toiselta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta. Tiedot voidaan luovuttaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle sekä aluehallintovirastolle myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on oikeus salassapitovelvollisuuden ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä saada maksutta valvonnan, rekisteröinnin edellytysten ja rekisteristä poistamisen edellytysten selvittämisen kannalta välttämättömät tiedot toiselta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta. Tiedot voidaan luovuttaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

21 §

21 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Kilpailu- ja kuluttajavirasto sekä aluehallintovirasto saavat salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valvonnassa saamiaan matkapalveluyhdistelmien tarjoajaa koskevia tietoja muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle, jos se on niiden tehtävien

Kilpailu- ja kuluttajavirasto saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valvonnassa saamiaan matkapalveluyhdistelmien tarjoajaa koskevia tietoja muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle, jos se on niiden tehtävien suorittamisen kannalta välttämätöntä, sekä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

suorittamisen kannalta välttämätöntä, sekä syyttäjälle syyteharkintaa varten ja esitutkintaviranomaiselle rikosten ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi.

syyttäjälle syyteharkintaa varten ja esitutkintaviranomaiselle rikosten ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

· ·

197.

Laki

nuorista työntekijöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) 15 §, 16 §:n 1 momentti ja 17 §, sellaisena kuin niistä on 15 § laissa 1517/2009, seuraavasti:

15 §

15 §

Poikkeusluvut

Poikkeusluvut

Aluehallintovirasto voi määrämillään ehdoilla sallia:

Lupa- ja valvontavirasto voi määrämillään ehdoilla sallia:

1) erityisestä syystä 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun henkilön työskentelyn esiintyjänä tai avustajana taide- ja kulttuuriesityksissä sekä muissa vastaavissa tilaisuuksissa, jos kyseinen toiminta ei vaaranna lapsen turvallisuutta taikka aiheuta haittaa hänen terveydelleen, kehitykselleen tai koulunkäynnilleen;

1) erityisestä syystä 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun henkilön työskentelyn esiintyjänä tai avustajana taide- ja kulttuuriesityksissä sekä muissa vastaavissa tilaisuuksissa, jos kyseinen toiminta ei vaaranna lapsen turvallisuutta taikka aiheuta haittaa hänen terveydelleen, kehitykselleen tai koulunkäynnilleen;

2) 14 vuotta täyttäneen nuoren työntekijän pitämisen työssä 2 §:n 2 momentin 2 kohdan sekä 2 luvun säännöksistä poikkeavasti, jos hänen ammatillinen kehityksensä tai muu tärkeä syy sitä edellyttää.

2) 14 vuotta täyttäneen nuoren työntekijän pitämisen työssä 2 §:n 2 momentin 2 kohdan sekä 2 luvun säännöksistä poikkeavasti, jos hänen ammatillinen kehityksensä tai muu tärkeä syy sitä edellyttää.

Aluehallintovirasto ei kuitenkaan voi antaa lupaa teettää nuorella työntekijällä 5 §:ssä sallitun ylityötuntimäärän lisäksi enempää kuin 40 tuntia ylityötä kalenterivuodessa eikä myöntää poikkeusta 8 §:n 1 ja 2 momentin lepoaikaa koskevista säännöksistä.

Lupa- ja valvontavirasto ei kuitenkaan voi antaa lupaa teettää nuorella työntekijällä 5 §:ssä sallitun ylityötuntimäärän lisäksi enempää kuin 40 tuntia ylityötä kalenterivuodessa eikä myöntää poikkeusta 8 §:n 1 ja 2 momentin lepoaikaa koskevista säännöksistä.

16 §

16 §

Nähtävänäpito

Nähtävänäpito

Jokaisessa työpaikassa, jossa on työssä yksi tai useampi nuori työntekijä, työnantajan on pidettävä sopivassa paikassa työntekijöiden nähtävänä tämä laki ja sen nojalla annetut täytäntöönpanosäännökset ja määräykset sekä viranomaisten päätökset niistä myönnettyistä poikkeuksista.

Jokaisessa työpaikassa, jossa on työssä yksi tai useampi nuori työntekijä, työnantajan on pidettävä sopivassa paikassa työntekijöiden nähtävänä tämä laki ja sen nojalla annetut täytäntöönpanosäännökset ja määräykset sekä *viranomaisen* päätökset niistä myönnettyistä poikkeuksista.

17 §

17 §

Valvonta

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset.

Tämän lain noudattamista *valvoo* työsuojeluviranomainen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

198.

Laki

perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain (411/2018) 5 §:n 1 momentti, 7 ja 8 §, 10 §:n 1 momentti, 14 §, 15 §:n 1–3 momentti, 16 ja 17 § sekä 18 §:n otsikko ja 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 18 §:n 1 momentti laissa 353/2024, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Perintätoiminnan harjoittajien rekisteri

Perintätoiminnan harjoittajien rekisteri

Etelä-Suomen aluehallintovirasto, jäljempänä *aluehallintovirasto*, pitää rekisteriä perintätoiminnan harjoittajista (*perintätoiminnan harjoittajien rekisteri*).

Lupa- ja valvontavirasto pitää rekisteriä perintätoiminnan harjoittajista (*perintätoiminnan harjoittajien rekisteri*).

7 §

7 §

Rekisteri-ilmoitus ja muutoksista ilmoittaminen

Rekisteri-ilmoitus ja muutoksista ilmoittaminen

Sen, joka aikoo harjoittaa perintätoimintaa, on tehtävä ilmoitus aluehallintovirastolle rekisteriin merkitsemistä varten (*ilmoituksen tekijä*). Rekisteri-ilmoitukseen on sisällytettävä:

Sen, joka aikoo harjoittaa perintätoimintaa, on tehtävä ilmoitus *Lupa- ja valvontavirastolle* rekisteriin merkitsemistä varten (*ilmoituksen tekijä*). Rekisteri-ilmoitukseen on sisällytettävä:

Voimassa oleva laki

1) 5 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot;

2) perintätoiminnasta vastaavan henkilön täydellinen nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika sekä selvitys vastaavan henkilön 4 §:n 1 momentissa säädetystä lainsäädännön tuntemuksesta;

3) vastaavan henkilön suostumus tehtävään;

4) selvitys 9 §:n 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä;

5) selvitys siitä, miten ilmoituksen tekijä aikoo huolehtia toimeksiantajan lukuun perittävien varojen (*asiakasvarat*) ja omien varojensa pitämisestä erillään ja asiakasvarojen säilyttämisestä luotettavalla tavalla;

6) selvitys siitä, miten ilmoituksen tekijä aikoo huolehtia toimeksiantajaa ja velallista koskevien tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

Ilmoituksen tekijän on aluehallintoviraston pyynnöstä toimitettava muutkin tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen rekisteröinnin edellytysten täyttymisen arvioimiseksi.

Perintätoiminnan harjoittajan on viipymättä ilmoitettava aluehallintovirastolle rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista. Perintätoiminnasta vastaavan henkilön vaihtumisesta on ilmoitettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun edellisen tehtävä on päättynyt. Lisäksi perintätoiminnan harjoittajan on ilmoitettava aluehallintovirastolle toimintansa lopettamisesta.

8 §

Rekisteröinnin edellytykset

Aluehallintoviraston on rekisteröitävä ilmoituksen tekijä perintätoiminnan harjoittajaksi, jos:

1) ilmoituksen tekijällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;

2) ilmoituksen tekijä ei ole konkurssissa ja, jos ilmoituksen tekijä on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen ja hänen

Ehdotus

1) 5 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot;

2) perintätoiminnasta vastaavan henkilön täydellinen nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika sekä selvitys vastaavan henkilön 4 §:n 1 momentissa säädetystä lainsäädännön tuntemuksesta;

3) vastaavan henkilön suostumus tehtävään;

4) selvitys 9 §:n 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä;

5) selvitys siitä, miten ilmoituksen tekijä aikoo huolehtia toimeksiantajan lukuun perittävien varojen (*asiakasvarat*) ja omien varojensa pitämisestä erillään ja asiakasvarojen säilyttämisestä luotettavalla tavalla;

6) selvitys siitä, miten ilmoituksen tekijä aikoo huolehtia toimeksiantajaa ja velallista koskevien tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

Ilmoituksen tekijän on *Lupa- ja valvontaviraston* pyynnöstä toimitettava muutkin tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen rekisteröinnin edellytysten täyttymisen arvioimiseksi.

Perintätoiminnan harjoittajan on viipymättä ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista. Perintätoiminnasta vastaavan henkilön vaihtumisesta on ilmoitettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun edellisen tehtävä on päättynyt. Lisäksi perintätoiminnan harjoittajan on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* toimintansa lopettamisesta.

8 §

Rekisteröinnin edellytykset

Lupa- ja valvontaviraston on rekisteröitävä ilmoituksen tekijä perintätoiminnan harjoittajaksi, jos:

1) ilmoituksen tekijällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;

2) ilmoituksen tekijä ei ole konkurssissa ja, jos ilmoituksen tekijä on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen ja hänen

Voimassa oleva laki

toimintakelpoisuuttaan ei ole rajoitettu eikä hänelle ole määrätty edunvalvojaa;

3) ilmoituksen tekijä on luotettava;
4) ilmoituksen tekijä on vakavarainen;
5) ilmoituksen tekijä on ilmoittanut perintätoiminnasta vastaavan henkilön, joka täyttää 4 §:n 1 momentissa säädetty edellytykset;

6) ilmoituksen tekijä kykenee huolehtimaan asiakasvaroista;

7) ilmoituksen tekijä kykenee huolehtimaan toimeksiantajaa ja velallista koskevien tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

Aluehallintovirasto voi evätä rekisteröinnin, jos olosuhteet huomioon ottaen on ilmeistä, että ilmoituksen tekijä aikoo harjoittaa perintätoimintaa toisen välikätenä.

10 §

Vakavaraisuus

Vakavaraisuutta arvioitaessa aluehallintoviraston tulee ottaa huomioon ilmoituksen tekijän taloudellinen asema.

14 §

Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Tämän lain noudattamista valvoo aluehallintovirasto.

Perintätoiminnan harjoittajan on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava aluehallintovirastolle valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

15 §

Oikeus saada tietoja eräistä viranomaisten rekistereistä

Aluehallintovirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada sakon täytäntöönpanosta annetun lain

Ehdotus

toimintakelpoisuuttaan ei ole rajoitettu eikä hänelle ole määrätty edunvalvojaa;

3) ilmoituksen tekijä on luotettava;
4) ilmoituksen tekijä on vakavarainen;
5) ilmoituksen tekijä on ilmoittanut perintätoiminnasta vastaavan henkilön, joka täyttää 4 §:n 1 momentissa säädetty edellytykset;

6) ilmoituksen tekijä kykenee huolehtimaan asiakasvaroista;

7) ilmoituksen tekijä kykenee huolehtimaan toimeksiantajaa ja velallista koskevien tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

Lupa- ja valvontavirasto voi evätä rekisteröinnin, jos olosuhteet huomioon ottaen on ilmeistä, että ilmoituksen tekijä aikoo harjoittaa perintätoimintaa toisen välikätenä.

10 §

Vakavaraisuus

Vakavaraisuutta arvioitaessa *Lupa- ja valvontaviraston* tulee ottaa huomioon ilmoituksen tekijän taloudellinen asema.

14 §

Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Tämän lain noudattamista valvoo *Lupa- ja valvontavirasto*.

Perintätoiminnan harjoittajan on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava *Lupa- ja valvontavirastolle* valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

15 §

Oikeus saada tietoja eräistä viranomaisten rekistereistä

Lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada

(672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen ilmoituksen tekijän ja perintätoiminnasta vastaavan sekä 9 §:n 3 momentissa tarkoitetun henkilön luotettavuuden selvittämiseksi tai 17 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

Aluehallintovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja ilmoituksen tekijän veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työkyvyttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä, jotka ovat tarpeen 9 §:ssä tarkoitetun luotettavuuden ja 10 §:ssä tarkoitetun vakavaraisuuden arvioimiseksi tai 17 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada 2 momentissa tarkoitettuja tietoja vastaavat tiedot myös ilmoituksen tekijään liittyvästä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 2 §:ssä tarkoitetusta organisaatiosta ja tämän lain 9 §:n 3 momentissa ja 10 §:n 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

16 §

Pakkokeinot

Aluehallintoviraston on kiellettävä perintätoiminta, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos perintätoiminnan harjoittaja laiminlyö 7 §:n 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai laiminlyö 11 §:n 1 momentin säännöksen noudattamisen,

sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen ilmoituksen tekijän ja perintätoiminnasta vastaavan sekä 9 §:n 3 momentissa tarkoitetun henkilön luotettavuuden selvittämiseksi tai 17 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja ilmoituksen tekijän veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työkyvyttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä, jotka ovat tarpeen 9 §:ssä tarkoitetun luotettavuuden ja 10 §:ssä tarkoitetun vakavaraisuuden arvioimiseksi tai 17 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada 2 momentissa tarkoitettuja tietoja vastaavat tiedot myös ilmoituksen tekijään liittyvästä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 2 §:ssä tarkoitetusta organisaatiosta ja tämän lain 9 §:n 3 momentissa ja 10 §:n 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

16 §

Pakkokeinot

Lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä perintätoiminta, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos perintätoiminnan harjoittaja laiminlyö 7 §:n 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tai laiminlyö 11 §:n 1 momentin säännöksen noudattamisen, *Lupa-*

aluehallintovirasto voi kehottaa perintätoiminnan harjoittajaa täyttämään velvollisuutensa määräajassa. Jos perintätoiminnasta vastaava henkilö laiminlyö 4 §:n 2 momentissa säädetyn huolehtimisvelvollisuuden tai jos perintätoiminnan harjoittaja laiminlyö 12 §:ssä tai 14 §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden, aluehallintovirasto voi antaa perintätoiminnan harjoittajalle varoituksen. Jos laiminlyönnit ovat vakavia ja jos ne annetusta kehotuksesta tai varoituksesta huolimatta toistuvat, aluehallintovirasto voi kieltää osaksi tai kokonaan perintätoiminnan harjoittajan toiminnan määräajaksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Aluehallintovirasto voi asettaa 2 momentissa tarkoitetun kehotuksen tai kiellon tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta.

17 §

Rekisteristä poistaminen

Aluehallintoviraston on poistettava perintätoiminnan harjoittaja perintätoiminnan harjoittajien rekisteristä, jos:

- 1) perintätoiminnan harjoittaja on lopettanut toimintansa;
- 2) 8 §:n 1 momentin 1–4 tai 6 taikka 7 kohdassa säädetyt rekisteröinnin edellytykset eivät enää täyty;
- 3) perintätoiminnan harjoittaja harjoittaa perintätoimintaa toisen välikätenä;
- 4) perintätoiminnan harjoittajan palveluksessa ei ole enää 8 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua perintätoiminnasta vastaavaa henkilöä eikä perintätoiminnan harjoittaja ole Aluehallintoviraston kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uutta vastaavaa henkilöä;
- 5) perintätoiminnan harjoittajan tai sen vastaavan henkilön toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyöntejä ja perintätoiminnan harjoittajalle on jo aiemmin

ja valvontavirasto voi kehottaa perintätoiminnan harjoittajaa täyttämään velvollisuutensa määräajassa. Jos perintätoiminnasta vastaava henkilö laiminlyö 4 §:n 2 momentissa säädetyn huolehtimisvelvollisuuden tai jos perintätoiminnan harjoittaja laiminlyö 12 §:ssä tai 14 §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden, *Lupa- ja valvontavirasto* voi antaa perintätoiminnan harjoittajalle varoituksen. Jos laiminlyönnit ovat vakavia ja jos ne annetusta kehotuksesta tai varoituksesta huolimatta toistuvat, *Lupa- ja valvontavirasto* voi kieltää osaksi tai kokonaan perintätoiminnan harjoittajan toiminnan määräajaksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi asettaa 2 momentissa tarkoitetun kehotuksen tai kiellon tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on kuitenkin tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta.

17 §

Rekisteristä poistaminen

Lupa- ja valvontaviraston on poistettava perintätoiminnan harjoittaja perintätoiminnan harjoittajien rekisteristä, jos:

- 1) perintätoiminnan harjoittaja on lopettanut toimintansa;
- 2) 8 §:n 1 momentin 1–4 tai 6 taikka 7 kohdassa säädetyt rekisteröinnin edellytykset eivät enää täyty;
- 3) perintätoiminnan harjoittaja harjoittaa perintätoimintaa toisen välikätenä;
- 4) perintätoiminnan harjoittajan palveluksessa ei ole enää 8 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua perintätoiminnasta vastaavaa henkilöä eikä perintätoiminnan harjoittaja ole *Lupa- ja valvontaviraston* kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uutta vastaavaa henkilöä;
- 5) perintätoiminnan harjoittajan tai sen vastaavan henkilön toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyöntejä ja perintätoiminnan harjoittajalle on jo aiemmin

Voimassa oleva laki

Ehdotus

asetettu samaa perustetta koskeva määräaikainen toimintakielto.

asetettu samaa perustetta koskeva määräaikainen toimintakielto.

18 §

18 §

Muutoksenhaku aluehallintoviraston päätökseen

*Muutoksenhaku **Lupa- ja valvontaviraston** päätökseen*

Aluehallintoviraston muuhun kuin 16 ja 17 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Lupa- ja valvontaviraston muuhun kuin 16 ja 17 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
..

199.

Laki

ravitsemisyriyten uudelleentyöllistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ravitsemisyriyten uudelleentyöllistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä annetun lain (403/2020) 16 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

16 §

Toimivaltainen viranomainen

Toimivaltainen viranomainen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (*KEHA-keskus*) on tämän lain tarkoittama toimivaltainen viranomainen. *KEHA-keskus* myöntää ja maksaa hakemuksen perusteella 3 §:n tarkoitetun tuen ja 5 §:ssä tarkoitetun hyvityksen. Sen estämättä mitä edellä tässä pykälässä säädetään, työ- ja elinkeinoministeriö tekee päätöksen 9 §:n 1 momentissa tarkoitetulla

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus on tämän lain tarkoittama toimivaltainen viranomainen. *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus* myöntää ja maksaa hakemuksen perusteella 3 §:n tarkoitetun tuen ja 5 §:ssä tarkoitetun hyvityksen. Sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, työ- ja elinkeinoministeriö tekee päätöksen 9 §:n 1 momentissa tarkoitetulla joukkoajolla suoritettavien hyvitysten

Voimassa oleva laki

Ehdotus

joukkoajolla suoritettavien hyvitysten myöntämisestä ja maksamisesta. KEHA-keskus vastaa 3 §:ssä tarkoitetun tuen ja 5 §:ssä tarkoitetun hyvityksen takaisinperinnästä siten kuin 13 §:ssä säädetään.

myöntämisestä ja maksamisesta. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa 3 §:ssä tarkoitetun tuen ja 5 §:ssä tarkoitetun hyvityksen takaisinperinnästä siten kuin 13 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

200.

Laki

tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain 10 ja 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006) 10 §:n 1 ja 2 momentti sekä 12 §, sellaisina kuin ne ovat, 10 §:n 1 momentti ja 12 § laissa 1530/2009 sekä 10 §:n 2 momentti laissa 70/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Laiminlyöntimaksun määrääminen

Laiminlyöntimaksun määrääminen

Aluehallintovirasto määrää päätöksellään tilaajan maksamaan laiminlyöntimaksun päätöksessä asetetussa määräajassa. Oikeus antaa laiminlyöntimaksua koskeva päätös vanhentuu, jollei maksun määräämistä koskeva asia ole tullut vireille kahdessa vuodessa siitä, kun tässä laissa tarkoitettua sopimusta koskeva työ on päättynyt.

Tilaaja saa hakea aluehallintoviraston päätökseen muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Lupa- ja valvontavirasto määrää päätöksellään tilaajan maksamaan laiminlyöntimaksun päätöksessä asetetussa määräajassa. Oikeus antaa laiminlyöntimaksua koskeva päätös vanhentuu, jollei maksun määräämistä koskeva asia ole tullut vireille kahdessa vuodessa siitä, kun tässä laissa tarkoitettua sopimusta koskeva työ on päättynyt.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

12 §

Valvonta

Työsuojeluviranomaiset valvovat tämän lain noudattamista siten kuin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään, jollei tästä laista muuta johdu.

Työsuojeluviranomaisilla on pyynnöstä oikeus saada tilaajalta nähtävikseen selvitysvelvollisuuteen liittyvät asiakirjat ja tarvittaessa jäljennökset niistä. Jos tarkastaja havaitsee, että edellytykset laiminlyöntimaksun määräämiselle ovat olemassa, hänen on saatettava asia välittömästi aluehallintoviraston käsiteltäväksi. Jos työsuojeluviranomaiselle on tehty ilmoitus siitä, että selvitysvelvollisuutta epäillään rikotun, aluehallintoviraston on käsiteltävä asia kiireellisenä.

12 §

Valvonta

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain noudattamista siten kuin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään, jollei tästä laista muuta johdu.

Työsuojeluviranomaisella on pyynnöstä oikeus saada tilaajalta nähtävikseen selvitysvelvollisuuteen liittyvät asiakirjat ja tarvittaessa jäljennökset niistä. Jos tarkastaja havaitsee, että edellytykset laiminlyöntimaksun määräämiselle ovat olemassa, hänen on saatettava asia välittömästi *Lupa- ja valvontaviraston* käsiteltäväksi. Jos työsuojeluviranomaiselle on tehty ilmoitus siitä, että selvitysvelvollisuutta epäillään rikotun, *Lupa- ja valvontaviraston* on käsiteltävä asia kiireellisenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

· ·

201.**Laki****työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain (381/2023) 12, 13, 17 ja 18 §, sellaisena kuin niistä on 12 § osaksi laissa 437/2024, seuraavasti:

12 §

Monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakastietoaineisto ja -järjestelmä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus (*kehittämis- ja hallintokeskus*) kehittää ja ylläpitää monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakastietoaineistoa ja asiakastietojärjestelmää monialaisen tuen yhteistoimintamallin toteuttamiseksi.

Työvoimaviranomaisen, hyvinvointialueen ja Kansaneläkelaitoksen on talletettava 11 §:ssä tarkoitetut tiedot monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakastietojärjestelmällä asiakastietoaineistoon. Työttömän tietoja saa tallettaa tietoaaineistoon sen jälkeen, kun asiakkuus monialaisen tuen yhteistoimintamallissa on alkanut. Kehittämis- ja hallintokeskuksen on poistettava kaikki työtöntä koskevat tiedot, kun monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakkuuden päättymisestä on kulunut neljä vuotta. Tietoa ei kuitenkaan tarvitse poistaa, jos se on tarpeen säännöksiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi tai vireillä olevan asian johdosta.

Rekisteröidyllä ei ole yleisen tietosuojasetuksen 18 artiklassa säädettyä oikeutta 11 §:ssä tarkoitettujen tietojen käsittelyn rajoittamiseen.

Asiakastietojärjestelmän käyttö edellyttää henkilökohtaista käyttöoikeutta. Kehittämis- ja hallintokeskus voi myöntää käyttöoikeuden kunnan, kuntayhtymän, hyvinvointialueen tai Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä.

13 §

Rekisterinpitäjät

Kehittämis- ja hallintokeskus, työvoimaviranomaiset, hyvinvointialueet ja Kansaneläkelaitos ovat 11 §:ssä tarkoitettujen tietojen yhteisrekisterinpitäjiä.

12 §

Monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakastietoaineisto ja -järjestelmä

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus kehittää ja ylläpitää monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakastietoaineistoa ja asiakastietojärjestelmää monialaisen tuen yhteistoimintamallin toteuttamiseksi.

Työvoimaviranomaisen, hyvinvointialueen ja Kansaneläkelaitoksen on talletettava 11 §:ssä tarkoitetut tiedot monialaisen tuen yhteistoimintamallin

asiakastietojärjestelmällä asiakastietoaineistoon. Työttömän tietoja saa tallettaa tietoaaineistoon sen jälkeen, kun asiakkuus monialaisen tuen yhteistoimintamallissa on alkanut. *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen* on poistettava kaikki työtöntä koskevat tiedot, kun monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakkuuden päättymisestä on kulunut neljä vuotta. Tietoa ei kuitenkaan tarvitse poistaa, jos se on tarpeen säännöksiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi tai vireillä olevan asian johdosta.

Rekisteröidyllä ei ole yleisen tietosuojasetuksen 18 artiklassa säädettyä oikeutta 11 §:ssä tarkoitettujen tietojen käsittelyn rajoittamiseen.

Asiakastietojärjestelmän käyttö edellyttää henkilökohtaista käyttöoikeutta. *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus* voi myöntää käyttöoikeuden kunnan, kuntayhtymän, hyvinvointialueen tai Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä.

13 §

Rekisterinpitäjät

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus, työvoimaviranomaiset, hyvinvointialueet ja Kansaneläkelaitos ovat 11 §:ssä tarkoitettujen tietojen yhteisrekisterinpitäjiä.

Voimassa oleva laki

Kehittämisen- ja hallintokeskus vastaa asiakastietojärjestelmän ja tietoaineiston yleisen tietosuojajärjestelyn:

- 1) 25 artiklassa tarkoitetusta sisänsäilytyksestä ja oletusarvoisesta tietosuojasta;
- 2) 32 artiklassa tarkoitetusta käsittelyn turvallisuudesta;
- 3) 35 artiklassa tarkoitetusta tietosuojaa koskevasta vaikutustenvaikutuksesta;
- 4) 36 artiklassa tarkoitetusta ennakkokuulemisesta;
- 5) 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen muista sellaisista yleisessä tietosuojajärjestelyssä säädettyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista, jotka koskevat käytettävän tietojärjestelmän ja tietoaineiston tietoturvaluutta.

Työvoimaviranomaiset, hyvinvointialueet ja Kansaneläkelaitos vastaavat muista kuin 2 momentin mukaisista yleisessä tietosuojajärjestelyssä tarkoitettujen rekisterinpitäjän velvollisuuksista asiakastietoaineistoon tallettamiensa tietojen osalta.

17 §

*Nuorten hyvinvoinnin ja elämäntilanteen
valmennus*

Kehittämisen- ja hallintokeskus tarjoaa nuorten hyvinvoinnin ja elämäntilanteen valmennusta. Valmennuksen tehtävänä on vahvistaa nuorten hyvinvointia, osallisuutta ja poistaa koulutukseen ja työelämään kiinnittymisen esteitä. Valmennus perustuu nuoren kokemaan tarpeeseen, vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön. Kehittämisen- ja hallintokeskus seuraa valmennuksen vaikuttavuutta.

Kehittämisen- ja hallintokeskus neuvottelee kuntatoimijoiden tai hyvinvointialueiden kanssa toteutettavasta valmennuksesta. Neuvottelu voidaan käynnistää yhden osapuolen niin esittäessä.

18 §

Ehdotus

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus vastaa asiakastietojärjestelmän ja tietoaineiston yleisen tietosuojajärjestelyn:

- 1) 25 artiklassa tarkoitetusta sisänsäilytyksestä ja oletusarvoisesta tietosuojasta;
- 2) 32 artiklassa tarkoitetusta käsittelyn turvallisuudesta;
- 3) 35 artiklassa tarkoitetusta tietosuojaa koskevasta vaikutustenvaikutuksesta;
- 4) 36 artiklassa tarkoitetusta ennakkokuulemisesta;
- 5) 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen muista sellaisista yleisessä tietosuojajärjestelyssä säädettyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista, jotka koskevat käytettävän tietojärjestelmän ja tietoaineiston tietoturvaluutta.

Työvoimaviranomaiset, hyvinvointialueet ja Kansaneläkelaitos vastaavat muista kuin 2 momentin mukaisista yleisessä tietosuojajärjestelyssä tarkoitettujen rekisterinpitäjän velvollisuuksista asiakastietoaineistoon tallettamiensa tietojen osalta.

17 §

*Nuorten hyvinvoinnin ja elämäntilanteen
valmennus*

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus tarjoaa nuorten hyvinvoinnin ja elämäntilanteen valmennusta. Valmennuksen tehtävänä on vahvistaa nuorten hyvinvointia, osallisuutta ja poistaa koulutukseen ja työelämään kiinnittymisen esteitä. Valmennus perustuu nuoren kokemaan tarpeeseen, vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön. Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus seuraa valmennuksen vaikuttavuutta.

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus neuvottelee kuntatoimijoiden tai hyvinvointialueiden kanssa toteutettavasta valmennuksesta. Neuvottelu voidaan käynnistää yhden osapuolen niin esittäessä.

18 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Monialaisten palveluiden kehittämisen tuen tarjoaminen

Monialaisten palveluiden kehittämisen tuen tarjoaminen

Kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa palveluintegraation ja monialaisen työn kehittämisen tukipalvelua kunnille ja muille työllisyyttä edistävän monialaisen palvelun toimijoille.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa palveluintegraation ja monialaisen työn kehittämisen tukipalvelua kunnille ja muille työllisyyttä edistävän monialaisen palvelun toimijoille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

202.

Laki

työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista (400/2004) annetun lain 1 § ja 8 §:n 2 kohta sekä 9–11 ja 17 §, sellaisina kuin ne ovat, 1, 10, 11 ja 17 § laissa 1527/2009, 8 §:n 2 kohta laissa 1336/2021 sekä 9 § laissa 877/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Työneuvoston asema

Työneuvoston asema

Työneuvosto on työ- ja elinkeinoministeriön alainen riippumaton erityisviranomainen, joka antaa lausuntoja 7 §:ssä tarkoitettujen työlainsäädännön alaan kuuluvien lakien soveltamisesta ja tulkinnasta. Työneuvosto käsittelee ja ratkaisee myös 9 §:ssä tarkoitettussa aluehallintoviraston poikkeuslupa-asiassa antamaa päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen.

Työneuvosto on työ- ja elinkeinoministeriön alainen riippumaton erityisviranomainen, jo-ka antaa lausuntoja 7 §:ssä tarkoitettujen työlainsäädännön alaan kuuluvien lakien soveltamisesta ja tulkinnasta. Työneuvosto käsittelee ja ratkaisee myös 9 §:ssä tarkoitettussa *Lupa- ja valvontaviraston* poikkeuslupa-asiassa antamaa päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen.

Voimassa oleva laki

8 §

Lausunnon pyytäjä ja sen pyytäminen

Työneuvoston lausuntoa voi pyytää:

2) aluehallintovirasto;

9 §

Aluehallintovirastojen poikkeuslupa-asiat

Aluehallintovirasto voi myöntää hakemuksesta poikkeuksia työaikalain 39 §:n ja nuorista työntekijöistä annetun lain 15 §:n perusteella.

10 §

*Poikkeuslupa-asian käsittely
aluehallintovirastossa*

Ennen kuin aluehallintovirasto tekee 9 §:ssä tarkoitetun päätöksen, on työnantajan varattava työehtosopimuslain (436/1946) nojalla sitovan työehtosopimuksen perusteella valitulle asianomaiselle luottamusmiehelle tai työsopimuslain (55/2001) 13 luvun 3 §:ssä tarkoitetulle luottamusvaltuutetulle mahdollisuus tulla kuulluksi asiassa joko suullisesti tai kirjallisesti. Jollei työpaikalla ole luottamusmiestä tai luottamusvaltuutettua, kuulemismahdollisuus on varattava työsuojeluvaltuutetulle, ja jollei tätäkään ole, kuulemismahdollisuus on varattava kullekin työntekijälle, jota päätös koskee.

Jos poikkeuslupa-asiaa ei voida aluehallintovirastossa heti lopullisesti ratkaista ja kyse on voimassa olevan poikkeusluvan jatkamisesta, voidaan antaa väliaikainen päätös, joka on voimassa enintään siihen asti, kunnes asia voidaan lopullisesti päättää.

Myönnetty poikkeuslupa voidaan peruuttaa, jos luvan myöntäminen on perustunut virheellisiin tietoihin asiaan vaikuttavista

Ehdotus

8 §

Lausunnon pyytäjä ja sen pyytäminen

Työneuvoston lausuntoa voi pyytää:

2) Lupa- ja valvontavirasto;

9 §

*Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-
asiat*

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää hakemuksesta poikkeuksia työaikalain 39 §:n ja nuorista työntekijöistä annetun lain 15 §:n perusteella.

10 §

*Poikkeuslupa-asian käsittely Lupa- ja
valvontavirastossa*

Ennen kuin Lupa- ja valvontavirasto tekee 9 §:ssä tarkoitetun päätöksen, on työnantajan varattava työehtosopimuslain (436/1946) nojalla sitovan työehtosopimuksen perusteella valitulle asianomaiselle luottamusmiehelle tai työsopimuslain (55/2001) 13 luvun 3 §:ssä tarkoitetulle luottamusvaltuutetulle mahdollisuus tulla kuulluksi asiassa joko suullisesti tai kirjallisesti. Jollei työpaikalla ole luottamusmiestä tai luottamusvaltuutettua, kuulemismahdollisuus on varattava työsuojeluvaltuutetulle, ja jollei tätäkään ole, kuulemismahdollisuus on varattava kullekin työntekijälle, jota päätös koskee.

Jos poikkeuslupa-asiaa ei voida Lupa- ja valvontavirastossa heti lopullisesti ratkaista ja kyse on voimassa olevan poikkeusluvan jatkamisesta, voidaan antaa väliaikainen päätös, jo-ka on voimassa enintään siihen asti, kunnes asia voidaan lopullisesti päättää.

Myönnetty poikkeuslupa voidaan peruuttaa, jos luvan myöntäminen on perustunut virheellisiin tietoihin asiaan vaikuttavista tosiasioista tai olosuhteet ovat päätöksen antamisen jälkeen olennaisesti muuttuneet.

tosiasioista tai olosuhteet ovat päätöksen antamisen jälkeen olennaisesti muuttuneet. Poikkeuslupaa peruutettaessa määrätään myös päivä, mistä lukien luvan voimassaolo päättyy. Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Poikkeuslupaa peruutettaessa määrätään myös päivä, mistä lukien luvan voimassaolo päättyy. Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

11 §

Muutoksenhaku aluehallintoviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan päätökseen

Aluehallintoviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan päätökseen voi vaatia kirjallisesti oikaisua työneuvostolta. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Poikkeusluvan hakijan on tehtävä oikaisuvaatimus 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon, ja muun oikaisuvaatimuksen tekijän siitä, kun päätös tai sen jäljennös on pantu nähtäville työpaikalle. Oikaisuvaatimus on toimitettava työneuvostolle.

Oikeus oikaisuvaatimuksen tekemiseen on:

- 1) poikkeusluvan hakijalla;
- 2) niillä 10 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla työntekijöiden edustajilla tai työntekijöillä, joita on kuultu tai joita olisi pitänyt kuulla ennen aluehallintoviraston asiassa tekemää ratkaisua; ja
- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun aluehallintoviraston päätös välittömästi vaikuttaa.

17 §

Työneuvoston asiakirjat ja poikkeuslupa-päätökset

Työneuvoston lausunnot ja päätökset sekä aluehallintoviraston poikkeuslupia koskevat päätökset annetaan asianosaisille maksutta.

11 §

Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan päätökseen

Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupa-asiassa antamaan päätökseen voi vaatia kirjallisesti oikaisua työneuvostolta. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Poikkeusluvan hakijan on tehtävä oikaisuvaatimus 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon, ja muun oikaisuvaatimuksen tekijän siitä, kun päätös tai sen jäljennös on pantu nähtäville työpaikalle. Oikaisuvaatimus on toimitettava työneuvostolle.

Oikeus oikaisuvaatimuksen tekemiseen on:

- 1) poikkeusluvan hakijalla;
- 2) niillä 10 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla työntekijöiden edustajilla tai työntekijöillä, joita on kuultu tai joita olisi pitänyt kuulla ennen *Lupa- ja valvontaviraston* asiassa tekemää ratkaisua; ja
- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun *Lupa- ja valvontaviraston* päätös välittömästi vaikuttaa

17 §

Työneuvoston asiakirjat ja poikkeuslupapäätökset

Työneuvoston lausunnot ja päätökset sekä *Lupa- ja valvontaviraston* poikkeuslupia koskevat päätökset annetaan asianosaisille maksutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

203.

Laki

työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijöiden lähettämisestä annetun lain (447/2016) 16 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 166/2024, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

16 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Toimivaltaiset viranomaiset

Tätä lakia koskevasta tiedottamisesta vastaavat työ- ja elinkeinoministeriö sekä työsuojeluviranomaiset.

Työsuojeluviranomainen vastaa yhdellä kansallisella verkkosivustolla työehtojen yleisesti saatavilla pitämisestä. Hyvän kielenkäytön vaatimuksesta säädetään hallintolain (434/2003) 9 §:ssä.

Tämän lain noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset lukuun ottamatta 3 §:ssä mainittuja tasa-arvolain säännöksiä, joiden noudattamista valvovat tasa-arvovaltuutettu sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta.

Lähetettyjä työntekijöitä koskevan lainsäädännön noudattamisen valvonnassa tehtävästä Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisten välisestä hallinnollisesta yhteistyöstä vastaavat työsuojeluviranomaiset sekä tasa-arvovaltuutettu ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta.

Taloudellisia hallinnollisia seuraamuksia ja sakkoja koskevien päätösten valtioiden rajat ylittävästä tiedoksiannosta vastaavat työsuojeluviranomaiset sekä tasa-arvovaltuutettu ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta sekä hallintotuomioistuimet. Taloudellisten hallinnollisten seuraamusten ja sakkojen valtioiden rajat ylittävästä perinnästä vastaa Oikeusrekisterikeskus.

Tässä laissa säädettyjen työsuojeluviranomaisen tehtävien antamisesta yhdelle tai useammalle aluehallintoviraston työsuojelun

Tätä lakia koskevasta tiedottamisesta vastaavat työ- ja elinkeinoministeriö sekä työsuojeluviranomainen.

Työsuojeluviranomainen vastaa yhdellä kansallisella verkkosivustolla työehtojen yleisesti saatavilla pitämisestä. Hyvän kielenkäytön vaatimuksesta säädetään hallintolain (434/2003) 9 §:ssä.

Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen lukuun ottamatta 3 §:ssä mainittuja tasa-arvolain säännöksiä, joiden noudattamista valvovat tasa-arvovaltuutettu sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta.

Lähetettyjä työntekijöitä koskevan lainsäädännön noudattamisen valvonnassa tehtävästä Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisten välisestä hallinnollisesta yhteistyöstä vastaavat työsuojeluviranomainen sekä tasa-arvovaltuutettu ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta.

Taloudellisia hallinnollisia seuraamuksia ja sakkoja koskevien päätösten valtioiden rajat ylittävästä tiedoksiannosta vastaavat työsuojeluviranomainen sekä tasa-arvovaltuutettu ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta sekä hallintotuomioistuimet. Taloudellisten hallinnollisten seuraamusten ja sakkojen valtioiden rajat ylittävästä perinnästä vastaa Oikeusrekisterikeskus.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*vastuualueelle
aluehallintovirastoista* säädetään
annetussa laissa
(896/2009).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

204.

Laki

työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 9, 23, 25 ja 26 §, 112 §:n 1 momentin 2 kohta, 114 §:n 1 momentin 3 kohta, 2 momentin 2 kohta ja 3 momentin 2 kohta, 116 ja 119 §, 120 §:n 1 momentti, 120 a §, 121 §:n 1 momentti, 122 §:n 1 momentti, 123 §, 124 §:n 4 momentti, 125 §, 126 §:n 4 momentti, 130 §:n 4 momentti, 131 § ja 145 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 112 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 728/2024, 114 §:n 1 momentin 3 kohta, 2 momentin 2 kohta ja 3 momentin 2 kohta, 120 §:n 1 momentti ja 120 a § laissa 435/2024 sekä 125 § osaksi laeissa 280/2024 ja 435/2024, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

9 §

Yhteistyövelvollisuus

Yhteistyövelvollisuus

Työvoimaviranomaisten tulee tehdä julkisten työvoimapalvelujen toimeenpanossa, suunnittelussa ja kehittämisessä yhteistyötä keskenään sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen (*kehittämis- ja hallintokeskus*), hyvinvointialueiden, Kansaneläkelaitoksen ja muiden viranomaisten, koulutuksen järjestäjien,

Työvoimaviranomaisten tulee tehdä julkisten työvoimapalvelujen toimeenpanossa, suunnittelussa ja kehittämisessä yhteistyötä keskenään sekä *elinvoimakeskusten, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen*, hyvinvointialueiden, Kansaneläkelaitoksen ja muiden viranomaisten, koulutuksen järjestäjien, työelämän järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa.

työelämän järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa.

23 §

Alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut

Työ- ja elinkeinoministeriö ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus käyvät säännöllisesti alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut työvoimaviranomaisten kanssa. Keskusteluihin voi osallistua myös muita työllisyyden edistämisen kannalta tarpeellisia tahoja.

Keskustelut perustuvat työllisyyttä ja työvoimapalveluja koskeviin seuranta- ja analyysitietoihin. Keskusteluissa on tarkasteltava työllisyyden edistämisen toteutumista kullakin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella suhteessa valtakunnallisiin tavoitteisiin ja alueen työllisyyden edistämisen toimintaympäristöön. Keskusteluissa tarkastellaan ainakin työvoimaviranomaisten järjestämien työvoimapalveluiden vaikuttavuutta, kehittämisen ja yhteistyön tarpeita sekä tuetaan kokemusten vaihtoa ja hyvien käytäntöjen levittämistä eri alueilla hyviksi havaituista ja vaikuttaviksi osoittautuneista työvoimapalveluista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä alueellisten työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelujen järjestämisestä ja sisällöstä.

25 §

Valvonta

Aluehallintovirasto käsittelee tässä laissa työvoimaviranomaiselle säädettyjen tehtävien ja julkisten työvoimapalveluiden lainmukaisuutta koskevat hallintokantelut. Hallintokantelusta säädetään hallintolain (434/2003) 8 a luvussa.

23 §

Alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut

Työ- ja elinkeinoministeriö ja elinvoimakeskus käyvät säännöllisesti alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut työvoimaviranomaisten kanssa. Keskusteluihin voi osallistua myös muita työllisyyden edistämisen kannalta tarpeellisia tahoja.

Keskustelut perustuvat työllisyyttä ja työvoimapalveluja koskeviin seuranta- ja analyysitietoihin. Keskusteluissa on tarkasteltava työllisyyden edistämisen toteutumista kullakin elinvoimakeskuksen toimialueella suhteessa valtakunnallisiin tavoitteisiin ja alueen työllisyyden edistämisen toimintaympäristöön. Keskusteluissa tarkastellaan ainakin työvoimaviranomaisten järjestämien työvoimapalveluiden vaikuttavuutta, kehittämisen ja yhteistyön tarpeita sekä tuetaan kokemusten vaihtoa ja hyvien käytäntöjen levittämistä eri alueilla hyviksi havaituista ja vaikuttaviksi osoittautuneista työvoimapalveluista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä alueellisten työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelujen järjestämisestä ja sisällöstä.

25 §

Valvonta

Lupa- ja valvontavirasto käsittelee tässä laissa työvoimaviranomaiselle säädettyjen tehtävien ja julkisten työvoimapalveluiden lainmukaisuutta koskevat hallintokantelut. Hallintokantelusta säädetään hallintolain (434/2003) 8 a luvussa.

Aluehallintovirasto voi suorittaa 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin ja palveluihin liittyvää valvontaa myös omasta aloitteestaan. Valvontaan voi sisältyä tarkastuksia. Tarkastukseen sovelletaan, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä oma-aloitteisen valvonnan ja tarkastusten sisällöstä.

26 §

Oma-aloitteisen valvonnan seuraamukset

Jos oma-aloitteisen valvonnan yhteydessä todetaan, että työvoimaviranomainen tai tämän palveluksessa oleva henkilö on menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, aluehallintovirasto voi kiinnittää valvottavan huomiota hyvän hallinnon vaatimuksiin tai saattaa tämän tietoon käsityksensä lain mukaisesta menettelystä. Jos tätä ei asian kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat huomioon ottaen pidetä riittävänä, valvottavalle voidaan antaa huomautus, jollei virheellinen menettely tai velvollisuuden täyttämättä jättäminen luonteensa tai vakavuutensa perusteella anna aiheutta ryhtyä toimenpiteisiin muussa laissa säädetyn menettelyn käynnistämiseksi.

Jos tässä laissa tarkoitettujen palvelujen järjestämisessä havaitaan olennaisia puutteita taikka toiminta muutoin on lainvastaista, aluehallintovirasto voi antaa työvoimaviranomaiselle määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Määräyksen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Aluehallintoviraston on ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle säännöllisesti valvontatoimista ja valvonnassa havaituista puutteista. Olennaisista puutteista työvoimaviranomaisen toiminnassa

Lupa- ja valvontavirasto voi suorittaa 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin ja palveluihin liittyvää valvontaa myös omasta aloitteestaan. Valvontaan voi sisältyä tarkastuksia. Tarkastukseen sovelletaan, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä oma-aloitteisen valvonnan ja tarkastusten sisällöstä.

26 §

Oma-aloitteisen valvonnan seuraamukset

Jos oma-aloitteisen valvonnan yhteydessä todetaan, että työvoimaviranomainen tai tämän palveluksessa oleva henkilö on menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, *Lupa- ja valvontavirasto* voi kiinnittää valvottavan huomiota hyvän hallinnon vaatimuksiin tai saattaa tämän tietoon käsityksensä lain mukaisesta menettelystä. Jos tätä ei asian kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat huomioon ottaen pidetä riittävänä, valvottavalle voidaan antaa huomautus, jollei virheellinen menettely tai velvollisuuden täyttämättä jättäminen luonteensa tai vakavuutensa perusteella anna aiheutta ryhtyä toimenpiteisiin muussa laissa säädetyn menettelyn käynnistämiseksi.

Jos tässä laissa tarkoitettujen palvelujen järjestämisessä havaitaan olennaisia puutteita taikka toiminta muutoin on lainvastaista, *Lupa- ja valvontavirasto* voi antaa työvoimaviranomaiselle määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Määräyksen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle säännöllisesti valvontatoimista ja valvonnassa havaituista puutteista. Olennaisista puutteista työvoimaviranoma sen toiminnassa *Lupa- ja*

Voimassa oleva laki

aluehallintoviraston on kuitenkin ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle välittömästi.

112 §

Asiakastietojen käyttötarkoitukset

Asiakkaiden ja työvoimapalvelujen tuottajien tietoja voidaan käyttää:

2) kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa, työttömyysturvalaissa, kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa työvoimaviranomaiselle tai kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen tehtävien hoitamiseen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (897/2009) kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin liittyvien tehtävien sekä työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan liittyvän neuvonnan hoitamiseen;

114 §

Käsiteltävät tiedot

Henkilöasiakkaasta voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

3) työvoimapalvelujen asiakkuuteen ja työvoimaviranomaisen tai kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa asiointiin sekä asioinnin mahdollisesti edellyttämiin erityisjärjestelyihin liittyvät tiedot;

Työvoimapalveluja hakevasta tai saavasta työnantajasta voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

2) työvoimapalvelujen asiakkuuteen ja työvoimaviranomaisen tai kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa asiointiin liittyvät tiedot;

Ehdotus

valvontaviraston on kuitenkin ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle välittömästi.

112 §

Asiakastietojen käyttötarkoitukset

Asiakkaiden ja työvoimapalvelujen tuottajien tietoja voidaan käyttää:

2) kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa, työttömyysturvalaissa, kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa työvoimaviranomaiselle tai *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle* säädettyjen tehtävien hoitamiseen sekä *elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (/) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle* säädettyjen kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin liittyvien tehtävien sekä työvoimapalveluihin ja työttömyysturvaan liittyvän neuvonnan hoitamiseen;

114 §

Käsiteltävät tiedot

Henkilöasiakkaasta voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

3) työvoimapalvelujen asiakkuuteen ja työvoimaviranomaisen tai *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen* kanssa asiointiin sekä asioinnin mahdollisesti edellyttämiin erityisjärjestelyihin liittyvät tiedot;

Työvoimapalveluja hakevasta tai saavasta työnantajasta voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

2) työvoimapalvelujen asiakkuuteen ja työvoimaviranomaisen tai *Työllisyys-*

Työvoimapalvelujen tuottajasta voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

2) työvoimaviranomaisen tai kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa asiointiin liittyvät tiedot;

116 §

Muiden viranomaisten ja palveluntuottajien tiedonsaantioikeus

Kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta muulta valtion viranomaiselta, työvoimaviranomaiselta, muulta kunnan viranomaiselta, Business Finland -nimiseltä osakeyhtiöltä, Kansaneläkelaitokselta ja työttömyyskassalta tiedot, jotka ovat välttämättömiä kehittämis- ja hallintokeskukselle tässä tai muussa laissa säädettyjen työvoimapalvelujen toimeenpanoon, seurantaan ja arviointiin liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta kehittämis- ja hallintokeskukselta, muulta valtion viranomaiselta, työvoimaviranomaiselta ja muulta kunnan viranomaiselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä työ- ja elinkeinoministeriölle tässä tai muussa laissa säädettyjen työvoimapalvelujen toimeenpanoon, seurantaan, arviointiin ja ohjaukseen liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 25 §:ssä tarkoitetun valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot työvoimaviranomaiselta ja kehittämis- ja hallintokeskukselta.

Työvoimapalvelujen tuottajalla ja työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitun työvoimaviranomaisen järjestämän

kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa asiointiin liittyvät tiedot;

Työvoimapalvelujen tuottajasta voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

2) työvoimaviranomaisen tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa asiointiin liittyvät tiedot;

116 §

Muiden viranomaisten ja palveluntuottajien tiedonsaantioikeus

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta muulta valtion viranomaiselta, työvoimaviranomaiselta, muulta kunnan viranomaiselta, Business Finland -nimiseltä osakeyhtiöltä, Kansaneläkelaitokselta ja työttömyyskassalta tiedot, jotka ovat välttämättömiä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella tässä tai muussa laissa säädettyjen työvoimapalvelujen toimeenpanoon, seurantaan ja arviointiin liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta, muulta valtion viranomaiselta, työvoimaviranomaiselta ja muulta kunnan viranomaiselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä työ- ja elinkeinoministeriölle tässä tai muussa laissa säädettyjen työvoimapalvelujen toimeenpanoon, seurantaan, arviointiin ja ohjaukseen liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta 25 §:ssä tarkoitetun valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot työvoimaviranomaiselta ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta.

Työvoimapalvelujen tuottajalla ja työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitun

Voimassa oleva laki

työllistymistä tukevan palvelun tuottajalla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta työvoimaviranomaiselta ja kehittämis- ja hallintokeskukselta henkilöasiakasta koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä palvelun tuottamiseksi ja toteuttamiseksi. Asiakkaan terveydentilaa koskevien tietojen luovuttaminen palveluntuottajalle on mahdollista vain, jos asiakas antaa tietojen luovuttamiseen yksilöidyn kirjallisen suostumuksen.

119 §

Tietojen luovuttamista koskevat erityissäännökset

Sen lisäksi, mitä 115 §:ssä säädetään, kehittämis- ja hallintokeskus on velvollinen luovuttamaan oma-aloitteisesti salassapitosäännösten estämättä työ- ja elinkeinoministeriölle 120 §:ssä tarkoitettuun tietovarantoon tallennetut tiedot työnvälitystilaston laatimista varten. Tiedot on luovutettava maksutta.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 28 §:ssä tarkoitetun luvan antamisesta 114 §:ssä tarkoitettujen salassa pidettävien tietojen luovuttamiseen tilastointia, tieteellistä tutkimusta taikka viranomaisten suunnittelu- tai selvitystyötä varten päättää kehittämis- ja hallintokeskus 120 §:ssä tarkoitetun tietovarannon osalta.

120 §

Työvoimapalvelujen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

Kehittämis- ja hallintokeskus vastaa työvoimapalvelujen valtakunnallisen tietovarannon, palvelualustan ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden sekä asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen liittymiseksi tarvittavien rajapintojen kehittämisestä ja ylläpidosta (työvoimapalvelujen valtakunnalliset

Ehdotus

työvoimaviranomaisen järjestämän työllistymistä tukevan palvelun tuottajalla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta työvoimaviranomaiselta ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta henkilöasiakasta koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä palvelun tuottamiseksi ja toteuttamiseksi. Asiakkaan terveydentilaa koskevien tietojen luovuttaminen palveluntuottajalle on mahdollista vain, jos asiakas antaa tietojen luovuttamiseen yksilöidyn kirjallisen suostumuksen.

119 §

Tietojen luovuttamista koskevat erityissäännökset

Sen lisäksi, mitä 115 §:ssä säädetään, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus on velvollinen luovuttamaan oma-aloitteisesti salassapitosäännösten estämättä työ- ja elinkeinoministeriölle 120 §:ssä tarkoitettuun tietovarantoon tallennetut tiedot työnvälitystilaston laatimista varten. Tiedot on luovutettava maksutta.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 28 §:ssä tarkoitetun luvan antamisesta tämän lain 114 §:ssä tarkoitettujen salassa pidettävien tietojen luovuttamiseen tilastointia, tieteellistä tutkimusta taikka viranomaisten suunnittelu- tai selvitystyötä varten päättää Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus 120 §:ssä tarkoitetun tietovarannon osalta.

120 §

Työvoimapalvelujen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa työvoimapalvelujen valtakunnallisen tietovarannon, palvelualustan ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden sekä asiakastietojärjestelmään liittymiseksi tarvittavien rajapintojen kehittämisestä ja ylläpidosta (työvoimapalvelujen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut).

tietojärjestelmäpalvelut). Työvoimapaalvelujen valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja kehitetään yhteistyössä työvoimaviranomaisten kanssa ottaen huomioon käytettävissä olevat määrärahat.

Työvoimapaalvelujen valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja kehitetään yhteistyössä työvoimaviranomaisten kanssa ottaen huomioon käytettävissä olevat määrärahat.

120 a §

Asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta täydentävät lisäosat

Työvoimaviranomainen voi hankkia 120 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta täydentäviä lisäosia. Lisäosan liittäminen 120 §:n 2 momentissa tarkoitettuun asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen edellyttää, että lisäosa:

1) täyttää kehittämis- ja hallintokeskuksen määrittelemät tekniset ja tietoturvaan liittyvät vaatimukset;

2) ei ole päällekkäinen mainitussa momentissa tarkoitettua käyttövelvoitteen piiriin kuuluvan asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden kanssa.

Jos lisäosan liittämiseksi tarvittavia rajapintoja tai muita teknisiä ja tietoturvaan liittyviä vaatimuksia ei ole määritelty, kehittämis- ja hallintokeskus päättää rajapinnan toteuttamisesta ottaen huomioon muut työvoimapaalvelujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden kehittämistarpeet.

Lisäosassa tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä 112 §:ssä säädetään asiakastietojen käyttötarkoituksista ja 114 §:ssä käsiteltävistä tiedoista. Työvoimaviranomainen vastaa yleisessä tietosuojasetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista ja tehtävistä lisäosassa tapahtuvan henkilötietojen käsittelyn osalta.

Kehittämis- ja hallintokeskus voi sulkea lisäosan yhteyden 120 §:ssä tarkoitettuun tietovarantoon, jos lisäosa vaarantaa tietoturvaa tai -suojaa taikka henkilötietoja käsitellään tämän pykälän 3 momentissa säädetyn vastaisesti.

120 a §

Asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta täydentävät lisäosat

Työvoimaviranomainen voi hankkia 120 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta täydentäviä lisäosia. Lisäosan liittäminen 120 §:n 2 momentissa tarkoitettuun asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen edellyttää, että lisäosa:

1) täyttää *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen* määrittelemät tekniset ja tietoturvaan liittyvät vaatimukset;

2) ei ole päällekkäinen mainitussa momentissa tarkoitettua käyttövelvoitteen piiriin kuuluvan asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden kanssa.

Jos lisäosan liittämiseksi tarvittavia rajapintoja tai muita teknisiä ja tietoturvaan liittyviä vaatimuksia ei ole määritelty, *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus* päättää rajapinnan toteuttamisesta ottaen huomioon muut työvoimapaalvelujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden kehittämistarpeet.

Lisäosassa tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä 112 §:ssä säädetään asiakastietojen käyttötarkoituksista ja 114 §:ssä käsiteltävistä tiedoista. Työvoimaviranomainen vastaa yleisessä tietosuojasetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista ja tehtävistä lisäosassa tapahtuvan henkilötietojen käsittelyn osalta.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voi sulkea lisäosan yhteyden 120 §:ssä tarkoitettuun tietovarantoon, jos lisäosa vaarantaa tietoturvaa tai -suojaa taikka henkilötietoja käsitellään tämän pykälän 3 momentissa säädetyn vastaisesti.

121 §

Työvoimapalvelujen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavat tiedot

Työvoimaviranomaisella ja kehittämis- ja hallintokeskuksella on velvollisuus tallentaa valtakunnalliseen tietovarantoon tiedot, jotka ovat tarpeen:

- 1) työvoimapalvelujen järjestämiseksi ja tuottamiseksi;
- 2) kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden järjestämiseksi, tuottamiseksi ja seuraamiseksi;
- 3) asiakaspalvelun järjestämiseksi yli kuntatai työllisyysaluerajojen sekä työvoimapalveluja koskevan neuvonnan tarjoamiseksi;
- 4) työvoimapalvelujen yleisen ohjauksen, suunnittelun ja kehittämisen toteuttamiseksi;
- 5) työllisyydenhoidon järjestämisen seurannan ja arvioinnin suorittamiseksi; sekä
- 6) tilastointia ja tiedolla johtamista varten.

122 §

Työvoimapalvelujen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettujen tietojen poistaminen ja arkistointi

Kehittämis- ja hallintokeskuksen on poistettava valtakunnallisesta tietovarannosta kaikki asiakasta tai palveluntuottajaa koskevat tiedot, kun asiakkuuden tai sopimussuhteen päättymisestä on kulunut neljä vuotta. Tietoa ei kuitenkaan tarvitse poistaa, jos se on tarpeen säännöksiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi tai vireillä olevan asian johdosta.

123 §

Työvoimapalvelujen valtakunnallisen tietovarannon rekisterinpitäjät

121 §

Työvoimapalvelujen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavat tiedot

Työvoimaviranomaisella ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on velvollisuus tallentaa valtakunnalliseen tietovarantoon tiedot, jotka ovat tarpeen:

- 1) työvoimapalvelujen järjestämiseksi ja tuottamiseksi;
- 2) kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden järjestämiseksi, tuottamiseksi ja seuraamiseksi;
- 3) asiakaspalvelun järjestämiseksi yli kuntatai työllisyysaluerajojen sekä työvoimapalveluja koskevan neuvonnan tarjoamiseksi;
- 4) työvoimapalvelujen yleisen ohjauksen, suunnittelun ja kehittämisen toteuttamiseksi;
- 5) työllisyydenhoidon järjestämisen seurannan ja arvioinnin suorittamiseksi; sekä
- 6) tilastointia ja tiedolla johtamista varten.

122 §

Työvoimapalvelujen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettujen tietojen poistaminen ja arkistointi

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on poistettava valtakunnallisesta tietovarannosta kaikki asiakasta tai palveluntuottajaa koskevat tiedot, kun asiakkuuden tai sopimussuhteen päättymisestä on kulunut neljä vuotta. Tietoa ei kuitenkaan tarvitse poistaa, jos se on tarpeen säännöksiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi tai vireillä olevan asian johdosta.

123 §

Työvoimapalvelujen valtakunnallisen tietovarannon rekisterinpitäjät

Kehittämisen- ja hallintokeskus ja työvoimaviranomaiset ovat 120 §:ssä tarkoitettuna valtakunnallisen tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä.

Kehittämisen- ja hallintokeskus vastaa valtakunnallisen tietovarannon yleisen tietosuojaj-asetuksen:

1) 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista;

2) 25 artiklassa tarkoitettu sisä- ja ulko-asetuksesta ja oletusarvoisesta tietosuojaj-asetuksesta;

3) 32 artiklassa tarkoitettu käsittelyn turvallisuudesta;

4) 35 artiklassa tarkoitettu tietosuojaj koskevasta vaikutustenvaikutuksesta;

5) 36 artiklassa tarkoitettu ennakkokuulemisesta ja muista sellaisista yleisessä tietosuojaj-asetuksessa säädetyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista, jotka koskevat käytettävän tietojärjestelmän tietoturvaluu-utusta.

Työvoimaviranomaiset vastaavat muista kuin 2 momentin mukaisista yleisessä tietosuojaj-asetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista. Kukin työvoimaviranomainen vastaa rekisterinpitäjän tehtävistä asiakkaidensa osalta.

Kehittämisen- ja hallintokeskus tai työvoimaviranomainen omien asiakkaidensa osalta vastaa tietojen luovuttamisesta valtakunnallisesta tietovarannosta niille tahoille, joille on laissa säädetty oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tietoja työvoimaviranomaiselle, jonka henkilöstön

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus ja työvoimaviranomaiset ovat 120 §:ssä tarkoitettuna valtakunnallisen tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa valtakunnallisen tietovarannon yleisen tietosuojaj-asetuksen:

1) 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista;

2) 25 artiklassa tarkoitettu sisä- ja ulko-asetuksesta ja oletusarvoisesta tietosuojaj-asetuksesta;

3) 32 artiklassa tarkoitettu käsittelyn turvallisuudesta;

4) 35 artiklassa tarkoitettu tietosuojaj koskevasta vaikutustenvaikutuksesta;

5) 36 artiklassa tarkoitettu ennakkokuulemisesta ja muista sellaisista yleisessä tietosuojaj-asetuksessa säädetyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista, jotka koskevat käytettävän tietojärjestelmän tietoturvaluu-utusta.

Työvoimaviranomaiset vastaavat muista kuin 2 momentin mukaisista yleisessä tietosuojaj-asetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista. Kukin työvoimaviranomainen vastaa rekisterinpitäjän tehtävistä asiakkaidensa osalta.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus tai työvoimaviranomainen omien asiakkaidensa osalta vastaa tietojen luovuttamisesta valtakunnallisesta tietovarannosta niille tahoille, joille on laissa säädetty oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tietoja työvoimaviranomaiselle, jonka henkilöstön

124 §

*Valtakunnallisen
asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden
käyttöoikeudet*

Kehittämisen- ja hallintokeskuksen on viipymättä ilmoitettava asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden lokitiedoissa havaituista poikkeamista sille työvoimaviranomaiselle, jonka henkilöstön

124 §

*Valtakunnallisen
asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden
käyttöoikeudet*

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on viipymättä ilmoitettava asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden lokitiedoissa havaituista poikkeamista sille työvoimaviranomaiselle, jonka henkilöstön

käyttöoikeuksiin poikkeamat liittyvät. Työvoimaviranomaisen on viipymättä selvitettävä, mistä havaitut poikkeamat johtuvat ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin, jos poikkeamat ovat seurausta virheellisestä tai lainvastaisesta menettelystä.

käyttöoikeuksiin poikkeamat liittyvät. Työvoimaviranomaisen on viipymättä selvitettävä, mistä havaitut poikkeamat johtuvat ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin, jos poikkeamat ovat seurausta virheellisestä tai lainvastaisesta menettelystä.

125 §

125 §

*Käyttöoikeuden myöntäminen
valtakunnalliseen
asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen*

*Käyttöoikeuden myöntäminen
valtakunnalliseen
asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen*

Käyttöoikeus valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen voidaan myöntää kunnan, kuntayhtymän, kehittämis- ja hallintokeskuksen, työ- ja elinkeinoministeriön tai aluehallintoviraston palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa:

- 1) tässä laissa säädettyjä tehtäviä;
- 2) kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa säädettyjä työvoimapalveluun liittyviä tehtäviä;
- 3) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun työvoimakoulutukseen liittyviä tehtäviä;
- 3 a) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa tarkoitettuja kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin tai työvoimapalveluiden tai työttömyysturvan valtakunnalliseen neuvontaan liittyviä tehtäviä;
- 4) työttömyysturvalaissa säädettyjä tehtäviä;
- 6) 1–3 tai 3 a kohdassa tarkoitettuihin palveluihin, tukiin tai asiakasprosesseihin taikka työttömyysturvajärjestelmään liittyviä valvonta-, kehittämis-, seuranta-, tilastointi-, ennakointi- tai ohjaustehtäviä;
- 7) rekisterinpitäjän tehtäviä taikka käyttöoikeuksien hallintaan ja lokitietojen keräämiseen liittyviä tehtäviä.

Käyttöoikeus voidaan myöntää lisäksi sellaiselle henkilölle, joka on:

- 1) työ- ja elinkeinoministeriön tai kehittämis- ja hallintokeskuksen toimeksiannosta erillistä arviointia,

Käyttöoikeus valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen voidaan myöntää kunnan, kuntayhtymän, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen, työ- ja elinkeinoministeriön tai Lupa- ja valvontaviraston palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa:

- 1) tässä laissa säädettyjä tehtäviä;
- 2) kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa säädettyjä työvoimapalveluun liittyviä tehtäviä;
- 3) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun työvoimakoulutukseen liittyviä tehtäviä;
- 3 a) elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa tarkoitettuja kansainvälisen rekrytoinnin palveluihin tai työvoimapalveluiden tai työttömyysturvan valtakunnalliseen neuvontaan liittyviä tehtäviä;
- 4) työttömyysturvalaissa säädettyjä tehtäviä;
- 6) 1–3 tai 3 a kohdassa tarkoitettuihin palveluihin, tukiin tai asiakasprosesseihin taikka työttömyysturvajärjestelmään liittyviä valvonta-, kehittämis-, seuranta-, tilastointi-, ennakointi- tai ohjaustehtäviä;
- 7) rekisterinpitäjän tehtäviä taikka käyttöoikeuksien hallintaan ja lokitietojen keräämiseen liittyviä tehtäviä.

Käyttöoikeus voidaan myöntää lisäksi sellaiselle henkilölle, joka on:

- 1) työ- ja elinkeinoministeriön tai Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimeksiannosta erillistä arviointia,

tarkastusta tai selvitystä tekevän tahon palveluksessa ja hoitaa arviointi-, tarkastus- tai selvitystehtävää;

2) kehittämis- ja hallintokeskuksen toimeksiannosta 120 §:ssä tarkoitettujen tietojärjestelmäpalvelujen kehittämis- tai ylläpitotehtäviä tekevän tahon palveluksessa ja hoitaa tällaista kehittämis- tai ylläpitotehtävää;

3) työvoimapalvelujen tuottajan palveluksessa ja hoitaa työvoimapalveluihin liittyviä tehtäviä.

Työvoimaviranomainen myöntää käyttöoikeuden valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa olevalle henkilölle sekä 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetun työvoimapalvelujen tuottajan palveluksessa olevalle henkilölle hankkimansa palvelun osalta. Kehittämis- ja hallintokeskus myöntää käyttöoikeuden palveluksessaan olevalle henkilölle sekä työ- ja elinkeinoministeriön ja aluehallintoviraston palveluksessa olevalle henkilölle. Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskus myöntää käyttöoikeuden 2 momentissa tarkoitetun työvoimapalvelujen ulkopuolisten tahon palveluksessa olevalle henkilölle, kun kyse on kehittämis- ja hallintokeskuksen tai työ- ja elinkeinoministeriön tekemästä toimeksiannosta tai hankkimasta palvelusta.

Kehittämis- ja hallintokeskus vastaa käyttöoikeuksien teknisestä avaamisesta käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen ilmoituksen perusteella.

126 §

*Valtakunnalliseen
asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen
myönnetyn käyttöoikeuden muuttaminen ja
poistaminen*

Käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava kehittämis- ja hallintokeskukselle käyttöoikeuden poistamisesta tai muuttamisesta. Edellä 125

tarkastusta tai selvitystä tekevän tahon palveluksessa ja hoitaa arviointi-, tarkastus- tai selvitystehtävää;

2) *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen* toimeksiannosta 120 §:ssä tarkoitettujen tietojärjestelmäpalvelujen kehittämis- tai ylläpitotehtäviä tekevän tahon palveluksessa ja hoitaa tällaista kehittämis- tai ylläpitotehtävää;

3) työvoimapalvelujen tuottajan palveluksessa ja hoitaa työvoimapalveluihin liittyviä tehtäviä.

Työvoimaviranomainen myöntää käyttöoikeuden valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa olevalle henkilölle sekä 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetun työvoimapalvelujen tuottajan palveluksessa olevalle henkilölle hankkimansa palvelun osalta. *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus* myöntää käyttöoikeuden palveluksessaan olevalle henkilölle sekä työ- ja elinkeinoministeriön ja *Lupa- ja valvontaviraston* palveluksessa olevalle henkilölle. Lisäksi *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus* myöntää käyttöoikeuden 2 momentissa tarkoitetun työvoimapalvelujen ulkopuolisten tahon palveluksessa olevalle henkilölle, kun kyse on *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen* tai työ- ja elinkeinoministeriön tekemästä toimeksiannosta tai hankkimasta palvelusta.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa käyttöoikeuksien teknisestä avaamisesta käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen ilmoituksen perusteella.

126 §

*Valtakunnalliseen
asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen
myönnetyn käyttöoikeuden muuttaminen ja
poistaminen*

Käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle* käyttöoikeuden poistamisesta tai

§:n 1 momentissa tarkoitetun valtion viranomaisen ja 125 §:n 2 momentissa tarkoitetun työvoimapalvelujen ulkopuolisen tahon on viipymättä ilmoitettava sen palveluksessa olevalle henkilölle käyttöoikeuden myöntäneelle viranomaiselle käyttöoikeuden poistamisen tai muuttamisen perusteista. Kehittämisen- ja hallintokeskus vastaa käyttöoikeuden teknisestä poistamisesta tai muuttamisesta käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen ilmoituksen perusteella.

130 §

Työnhakuprofiilien tietovaranto

Kehittämisen- ja hallintokeskus on työnhakuprofiilien tietovarannon rekisterinpitäjä.

131 §

Palvelualustan käytön valvonta

Kehittämisen- ja hallintokeskus laatii palvelualustan käyttöehdot ja valvoo alustan käyttöä sekä alustalla julkaistun sisällön lain ja käyttöehtojen mukaisuutta. Käyttöehtoihin voi sisältyä palvelun käyttäjän ja ylläpitäjän vastuuta, palvelualustan käyttöä koskevia teknisiä vaatimuksia, tietoturvallisuuden toteuttamista tarkentavia ja käyttöehtojen voimassaoloa koskevia ehtoja. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käyttöehtojen sisällöstä.

Kehittämisen- ja hallintokeskus voi kehottaa palvelualustan käyttäjää määräajassa poistamaan julkaisemastaan sisällöstä lain tai käyttöehtojen vastaisen sisällön. Jos käyttäjä ei noudata kehotusta määräajassa, kehittäminen- ja hallintokeskus voi poistaa kyseisen sisällön. Jos käyttäjän alustalla julkaisema sisältö on toistuvasti lain tai käyttöehtojen vastaista, kehittäminen- ja hallintokeskus voi estää alustan käytön häneltä määräajaksi.

muuttamisesta. Edellä 125 §:n 1 momentissa tarkoitetun valtion viranomaisen ja 125 §:n 2 momentissa tarkoitetun työvoimapalvelujen ulkopuolisen tahon on viipymättä ilmoitettava sen palveluksessa olevalle henkilölle käyttöoikeuden myöntäneelle viranomaiselle käyttöoikeuden poistamisen tai muuttamisen perusteista. *Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus* vastaa käyttöoikeuden teknisestä poistamisesta tai muuttamisesta käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen ilmoituksen perusteella.

130 §

Työnhakuprofiilien tietovaranto

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus on työnhakuprofiilien tietovarannon rekisterinpitäjä.

131 §

Palvelualustan käytön valvonta

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus laatii palvelualustan käyttöehdot ja valvoo alustan käyttöä sekä alustalla julkaistun sisällön lain ja käyttöehtojen mukaisuutta. Käyttöehtoihin voi sisältyä palvelun käyttäjän ja ylläpitäjän vastuuta, palvelualustan käyttöä koskevia teknisiä vaatimuksia, tietoturvallisuuden toteuttamista tarkentavia ja käyttöehtojen voimassaoloa koskevia ehtoja. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käyttöehtojen sisällöstä.

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus voi kehottaa palvelualustan käyttäjää määräajassa poistamaan julkaisemastaan sisällöstä lain tai käyttöehtojen vastaisen sisällön. Jos käyttäjä ei noudata kehotusta määräajassa, *Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus* voi poistaa kyseisen sisällön. Jos käyttäjän alustalla julkaisema sisältö on toistuvasti lain tai käyttöehtojen vastaista, *Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus* voi estää alustan käytön häneltä määräajaksi.

Voimassa oleva laki

Sen lisäksi, mitä 49 §:ssä säädetään, myös kehittämis- ja hallintokeskus voi poistaa avointa työpaikkaa koskevan ilmoituksen palvelualustalta.

145 §

Oikaisuvaatimus ja valitus

Jollei tässä laissa toisin säädetä, työvoimaviranomaisen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Ehdotus

Sen lisäksi, mitä 49 §:ssä säädetään, myös *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus* voi poistaa avointa työpaikkaa koskevan ilmoituksen palvelualustalta.

145 §

Oikaisuvaatimus ja valitus

Jollei tässä laissa toisin säädetä, työvoimaviranomaisen ja *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen* tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
..

205.

Laki

uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain (1145/2020) 4 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Yhteyspisteviranomainen

Yhteyspisteviranomainen

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on tässä laissa tarkoitettu yhteyspisteviranomainen.

Lupa- ja valvontavirasto on tässä laissa tarkoitettu yhteyspisteviranomainen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

206.

Laki

valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain (1068/2013) 4 §, 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentti ja 9 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 4 § ja 5 §:n 1 momentti laissa 1135/2014, 6 §:n 1 momentti laissa 1234/2015 sekä 9 §:n 1 momentti laissa 440/2020, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Toimivaltainen viranomainen

Toimivaltainen viranomainen

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa lain täytäntöönpanoa sekä vastaa korvausjärjestelmän kehittämisestä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus tekee päätöksen korvausasiassa sekä huolehtii muista lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä.

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa lain täytäntöönpanoa sekä vastaa korvausjärjestelmän kehittämisestä. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus tekee päätöksen korvausasiassa sekä huolehtii muista lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä.

5 §

5 §

*Hakemus ja hakemuksen käsittely**Hakemus ja hakemuksen käsittely*

Hakemus matkakustannusten korvaamisesta tehdään kirjallisesti kehittämis- ja hallintokeskukseen. Työnantajan oikeus korvaukseen valtion varoista raukeaa, jollei sitä ole haettu yhden vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana oikeus korvaukseen on syntynyt.

Hakemus matkakustannusten korvaamisesta tehdään kirjallisesti *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseen*. Työnantajan oikeus korvaukseen valtion varoista raukeaa, jollei sitä ole haettu yhden vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana oikeus korvaukseen on syntynyt.

6 §

6 §

*Tarkastusoikeus**Tarkastusoikeus*

Kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus tehdä työnantajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia hakemuksen ja tehdyn päätöksen oikeellisuuden selvittämiseksi. Kehittämis- ja hallintokeskus voi erityisestä syystä valtuuttaa tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitetun tilintarkastajan tekemään tarkastuksen. Tarkastusta suorittavaan tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus tehdä työnantajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia hakemuksen ja tehdyn päätöksen oikeellisuuden selvittämiseksi. *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus* voi erityisestä syystä valtuuttaa tilintarkastuslaissa (1141/2015) tarkoitetun tilintarkastajan tekemään tarkastuksen. Tarkastusta suorittavaan tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

9 §

9 §

*Muutoksenhaku**Muutoksenhaku*

Kehittämis- ja hallintokeskuksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolain 7 a luvussa.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolain 7 a luvussa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Laki

valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetun lain (758/2021) 4 §, 13 §:n 2 momentti, 17 §:n 1 momentti, 18 §:n 1 momentti sekä 19 ja 20 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Viranomaiset

Viranomaiset

Tässä laissa tarkoitettuja avustuksia koskevia asioita käsittelevät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Toimivaltaisista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa laissa (897/2009) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

Tässä laissa tarkoitettuja avustuksia koskevia asioita käsittelevät *elinvoimakeskukset*. Toimivaltaisista *elinvoimakeskuksista* säädetään *elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta* annetussa laissa (/) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

13 §

13 §

Avustuspäätös

Avustuspäätös

Jos avustuksen myöntämisen jälkeen hankkeen toteutuksessa tapahtuu olennaisia muutoksia, joiden vuoksi hanketta ei voida toteuttaa avustuspäätöksen mukaisesti, on avustuksen saajan haettava avustuspäätöksen muuttamista (*muutoshakemus*). Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi avustuksen saajan hakemuksesta muuttaa avustuspäätöstä (*muutospäätös*). Muuttuneesta hankkeesta johtuvat kustannukset voidaan hyväksyä aikaisintaan muutoshakemuksen vireille tulosta alkaen.

Jos avustuksen myöntämisen jälkeen hankkeen toteutuksessa tapahtuu olennaisia muutoksia, joiden vuoksi hanketta ei voida toteuttaa avustuspäätöksen mukaisesti, on avustuksen saajan haettava avustuspäätöksen muuttamista (*muutoshakemus*). *Elinvoimakeskus* voi avustuksen saajan hakemuksesta muuttaa avustuspäätöstä (*muutospäätös*). Muuttuneesta hankkeesta johtuvat kustannukset voidaan hyväksyä aikaisintaan muutoshakemuksen vireille tulosta alkaen.

17 §

17 §

Valvonta

Valvonta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia avustusten myöntäjinä ja maksajina valvoo ja *elinvoimakeskuksia* avustusten myöntäjinä ja maksajina valvoo työ- ja

työ- ja elinkeinoministeriö. Avustusten käyttöä valvovat työ- ja elinkeinoministeriö ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Työ- ja elinkeinoministeriö ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voivat osana valvontaa suoritettavassa tarkastuksessa käyttää apuna muuta viranomaista tai ulkopuolista tilintarkastajaa.

elinkeinoministeriö. Avustusten käyttöä valvovat työ- ja elinkeinoministeriö ja *elinvoimakeskukset*. Työ- ja elinkeinoministeriö ja *elinvoimakeskus* voivat osana valvontaa suoritettavassa tarkastuksessa käyttää apuna muuta viranomaista tai ulkopuolista tilintarkastajaa.

18 §

18 §

*Tarkastusoikeus**Tarkastusoikeus*

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä niiden käyttämällä tarkastajalla on oikeus tarkastaa avustuksen hakijan ja avustuksen saajan liiketoimintaa avustuksen myöntämisen ja käytön edellyttämässä laajuudessa. Tarkastuksen suorittamiseksi avustuksen hakija tai avustuksen saaja on velvollinen ilman aiheetonta viivytystä korvauksetta esittämään tarkastusta suorittavalle kaikki tarvittavat asiakirjat ja muun avustuksen käyttöön liittyvän aineiston sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksessa. Tarkastusta suorittavalla on oikeus tässä tarkoituksessa päästä tarkastettavan hallitsemiin tai käytössä oleviin tiloihin ja alueille. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja *elinvoimakeskuksella* sekä niiden käyttämällä tarkastajalla on oikeus tarkastaa avustuksen hakijan ja avustuksen saajan liiketoimintaa avustuksen myöntämisen ja käytön edellyttämässä laajuudessa. Tarkastuksen suorittamiseksi avustuksen hakija tai avustuksen saaja on velvollinen ilman aiheetonta viivytystä korvauksetta esittämään tarkastusta suorittavalle kaikki tarvittavat asiakirjat ja muun avustuksen käyttöön liittyvän aineiston sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksessa. Tarkastusta suorittavalla on oikeus tässä tarkoituksessa päästä tarkastettavan hallitsemiin tai käytössä oleviin tiloihin ja alueille. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

19 §

19 §

*Tiedonsaantioikeus**Tiedonsaantioikeus*

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on salassapitosäännösten estämättä ja korvauksetta oikeus saada elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta avustusten hallinnoinnin edellyttämät välttämättömät tiedot ja selvitykset avustusten hakemisesta, myöntämisestä, maksamisesta, valvonnasta ja tarkastuksesta. Työ- ja elinkeinoministeriöllä sekä elinkeino-, liikenne- ja

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on salassapitosäännösten estämättä ja korvauksetta oikeus saada *elinvoimakeskukselta* avustusten hallinnoinnin edellyttämät välttämättömät tiedot ja selvitykset avustusten hakemisesta, myöntämisestä, maksamisesta, valvonnasta ja tarkastuksesta. Työ- ja elinkeinoministeriöllä sekä *elinvoimakeskuksella* on vastaava oikeus

ympäristökeskuksella on vastaava oikeus saada tällaiset tiedot ja selvitykset avustusten käytöstä avustuksen saajilta.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus korvauksetta saada muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitamaan asetetulta yhteisöltä ja henkilöltä luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä koskeva, valvontavelvollisuuden hoitamiseksi tai avustushakemuksen käsittelemiseksi välttämätön tieto, joka muutoin olisi pidettävä salassa. Tietojen saamisesta säädetään lisäksi valtioneuvoston asetuksella 31 §:ssä.

20 §

Tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä työ- ja elinkeinoministeriö ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus saavat luovuttaa tämän lain mukaista tehtävää suorittaessa saatuja tietoja luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön taloudellisesta asemasta ja liikesalaisuudesta työ- ja elinkeinoministeriölle, ulkoministeriölle, ulkomaan edustukseen kuuluville edustustoille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille, Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandille, Business Finland Oy:lle, valtion erityisrahoitusyhtiölle, maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle, maakuntien liitoille, työ- ja elinkeinotoimistoille, veroviranomaiselle sekä 17 §:ssä tarkoitettua valvontaa suorittavalle muulle viranomaiselle tai ulkopuoliselle tilintarkastajalle, jos se on välttämätöntä asianomaiselle taholle laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Tietojen luovuttamisesta säädetään lisäksi valtioneuvoston asetuksella 32 §:ssä.

saada tällaiset tiedot ja selvitykset avustusten käytöstä avustuksen saajilta.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä sekä elinvoimakeskuksella on oikeus korvauksetta saada muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitamaan asetetulta yhteisöltä ja henkilöltä luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä koskeva, valvontavelvollisuuden hoitamiseksi tai avustushakemuksen käsittelemiseksi välttämätön tieto, joka muutoin olisi pidettävä salassa. Tietojen saamisesta säädetään lisäksi valtioneuvoston asetuksella 31 §:ssä.

20 §

Tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä työ- ja elinkeinoministeriö ja elinvoimakeskus saavat luovuttaa tämän lain mukaista tehtävää suorittaessa saatuja tietoja luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön taloudellisesta asemasta ja liikesalaisuudesta työ- ja elinkeinoministeriölle, ulkoministeriölle, ulkomaan edustukseen kuuluville edustustoille, elinvoimakeskuksille, Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandille, Business Finland Oy:lle, valtion erityisrahoitusyhtiölle, maa- ja metsätalousministeriölle, Ruokavirastolle, maakuntien liitoille, työ- ja elinkeinotoimistoille, veroviranomaiselle sekä 17 §:ssä tarkoitettua valvontaa suorittavalle muulle viranomaiselle tai ulkopuoliselle tilintarkastajalle, jos se on välttämätöntä asianomaiselle taholle laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Tietojen luovuttamisesta säädetään lisäksi valtioneuvoston asetuksella 32 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

208.

Laki

yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain (293/2017) 10 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 446/2024, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

*Asiakastietojärjestelmän tietojen
luovuttaminen*

*Asiakastietojärjestelmän tietojen
luovuttaminen*

Edellä 7 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja yrityspalvelujen toteuttamiseksi tarpeellisia muita kuin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja saa salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä luovuttaa työ- ja elinkeinoministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, ulkoministeriölle, ulkomaan edustukseen kuuluville edustustoille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle, Innovaatorahoituskeskus Business Finlandille, Business Finland Oy:lle, valtion erityisrahoitusyhtiölle, Ruokavirastolle ja alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain 4 §:n 13 kohdassa tarkoitetuille välittävälle toimielimille mainitun lain 28 §:n mukaisesti.

Edellä 7 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja yrityspalvelujen toteuttamiseksi tarpeellisia muita kuin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja saa salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä luovuttaa työ- ja elinkeinoministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, ulkoministeriölle, ulkomaan edustukseen kuuluville edustustoille, elinvoimakeskuksille, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle, Innovaatorahoituskeskus Business Finlandille, Business Finland Oy:lle, valtion erityisrahoitusyhtiölle, Ruokavirastolle ja alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain 4 §:n 13 kohdassa tarkoitetuille välittävälle toimielimille mainitun lain 28 §:n mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

209.

Laki

mittauslaitelain 34 ja 38 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan mittauslaitelain (707/2011) 34 §:n 1 momentti ja 38 §:n 2 momentin 2 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

34 §

34 §

Valvontaviranomaiset

Valvontaviranomaiset

Tämän lain noudattamista valvovat Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja aluehallintovirastot.

Tämän lain noudattamista valvovat Turvallisuus- ja kemikaalivirasto sekä *Lupa- ja valvontavirasto ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.*

38 §

38 §

Valvontaviranomaisen oikeus saada ja luovuttaa salassa pidettäviä tietoja

Valvontaviranomaisen oikeus saada ja luovuttaa salassa pidettäviä tietoja

Sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, valvontaviranomainen saa luovuttaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatuja tietoja:

Sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, valvontaviranomainen saa luovuttaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatuja tietoja:

2) aluehallintoviranomaiselle ja kuluttajansuojaviranomaiselle, kun luovutettava asiakirja sisältää tälle viranomaiselle kuuluvien tehtävien suorittamiseksi keskeisiä tietoja.

2) *Lupa- ja valvontavirastolle, kuluttajansuojaviranomaiselle ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle, kun luovutettava asiakirja sisältää tälle viranomaiselle kuuluvien tehtävien suorittamiseksi keskeisiä tietoja.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Laki

työaikalain 39 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työaikalain (872/2019) 39 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 944/2024,
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

39 §

39 §

Poikkeuslupa

Poikkeuslupa

Aluehallintovirasto voi määräämillään ehdoilla myöntää luvan:

1) poiketa 5 §:n mukaista säännöllistä työaikaa ja 25 §:n mukaista vuorokausilepoa koskevista säännöksistä työssä, jota tehdään vain aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava valmiina työhön siten, että työntekijälle 25 §:n mukaisten korvaavien lepoaikojen toteutuminen välittömästi työvuoron päättymisen jälkeen turvataan;

2) käyttää jaksotyöaikaa myös muussa kuin 7 §:ssä tarkoitetussa tehtävässä silloin, kun se on työajan järjestelyiden kannalta välttämätöntä;

3) tehdä yötyötä työssä, joka on toiminnan luonteen vuoksi välttämätöntä tehdä yöllä ja jota ei voida vaikeuksitta tehdä pelkästään päiväsaikaan;

4) poiketa 30 §:ssä säädetystä velvollisuudesta laatia työvuoroluettelo, jos sen laatiminen on työn epäsäännöllisen luonteen vuoksi erittäin vaikeaa.

Jos aluehallintovirasto on myöntänyt työnantajalle 1 momentissa tarkoitetun luvan määräaikaisena eivätkä olosuhteet ole myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet, työnantaja ja luottamusmies tai, jollei luottamusmiestä ole valittu, luottamusvaltuutettu tai muu henkilöstön valtuuttama edustaja tai, jollei tällaista ole valittu, henkilöstö tai henkilöstöryhmä yhdessä voivat sopia aluehallintoviraston myöntämän luvan tai vapautuksen jatkamisesta.

Lupa- ja valvontavirasto voi määräämillään ehdoilla myöntää luvan:

1) poiketa 5 §:n mukaista säännöllistä työaikaa ja 25 §:n mukaista vuorokausilepoa koskevista säännöksistä työssä, jota tehdään vain aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava valmiina työhön siten, että työntekijälle 25 §:n mukaisten korvaavien lepoaikojen toteutuminen välittömästi työvuoron päättymisen jälkeen turvataan;

2) käyttää jaksotyöaikaa myös muussa kuin 7 §:ssä tarkoitetussa tehtävässä silloin, kun se on työajan järjestelyiden kannalta välttämätöntä;

3) tehdä yötyötä työssä, joka on toiminnan luonteen vuoksi välttämätöntä tehdä yöllä ja jota ei voida vaikeuksitta tehdä pelkästään päiväsaikaan;

4) poiketa 30 §:ssä säädetystä velvollisuudesta laatia työvuoroluettelo, jos sen laatiminen on työn epäsäännöllisen luonteen vuoksi erittäin vaikeaa.

Jos *Lupa- ja valvontavirasto* on myöntänyt työnantajalle 1 momentissa tarkoitetun luvan määräaikaisena eivätkä olosuhteet ole myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet, työnantaja ja luottamusmies tai, jollei luottamusmiestä ole valittu, luottamusvaltuutettu tai muu henkilöstön valtuuttama edustaja tai, jollei tällaista ole valittu, henkilöstö tai henkilöstöryhmä yhdessä voivat sopia *Lupa- ja valvontaviraston* myöntämän luvan tai vapautuksen jatkamisesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

211.

Laki

ydinenergialain 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ydinenergialain (990/1987) 23 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa
964/2020, seuraavasti:

Edellä 4 momentissa tarkoitettua hanketta koskeva lupahakemus saatetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Julkista kuulutusta on kuitenkin pidettävä nähtävillä vähintään 14 vuorokautta. Lisäksi kuntien on annettava hakemus tiedoksi kunnan ilmoituksena. Tieto kuulutuksesta on julkaistava asianomaisessa kunnassa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle on lisäksi varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen hakemuksesta. Rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, voi esittää mielipiteensä hakemuksesta.

Edellä 4 momentissa tarkoitettua hanketta koskeva lupahakemus saatetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Julkista kuulutusta on kuitenkin pidettävä nähtävillä vähintään 14 vuorokautta. Lisäksi kuntien on annettava hakemus tiedoksi kunnan ilmoituksena. Tieto kuulutuksesta on julkaistava asianomaisessa kunnassa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä. *Elinvoimakeskukselle sekä Lupa- ja valvontavirastolle* on lisäksi varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen hakemuksesta. Rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, voi esittää mielipiteensä hakemuksesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

212.

Laki

palkkaturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan palkkaturvalain (866/1998) 3 §, 10 §:n 1 momentti, 13 §, 15 §:n 3 momentti, 19 §, 24 §:n 2 momentti, 26 §:n 1 momentti, 28 c § sekä 28 d §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale,

sellaisina kuin ne ovat, 3 ja 13 §, 15 §:n 3 momentti, 19 §, 24 §:n 2 momentti, 26 §:n 1 momentti, 28 c § sekä 28 d §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale laissa 395/2023 sekä 10 §:n 1 momentti laissa 440/2024, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Viranomaiset

Viranomaiset

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa lain toimeenpanoa sekä vastaa palkkaturvajärjestelmän kehittämisestä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus (*kehittämis- ja hallintokeskus*) tekee päätöksen palkkaturva-asiassa sekä huolehtii muista lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä.

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa lain toimeenpanoa sekä vastaa palkkaturvajärjestelmän kehittämisestä. *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus* tekee päätöksen palkkaturva-asiassa sekä huolehtii muista lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä.

10 §

10 §

Hakemus ja hakijat

Hakemus ja hakijat

Hakemus on toimitettava kehittämis- ja hallintokeskukseen tai työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetulle (380/2023) työvoimaviranomaiselle. Ahvenanmaan maakunnassa hakemus on kuitenkin toimitettava kehittämis- ja hallintokeskukseen. Hakemuksen voi ulkomailla jättää myös Suomen edustustoon.

Hakemus on toimitettava *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseen* tai työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetulle (380/2023) työvoimaviranomaiselle. Ahvenanmaan maakunnassa hakemus on kuitenkin toimitettava *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukseen*. Hakemuksen voi ulkomailla jättää myös Suomen edustustoon.

13 §

13 §

Pesänhoitajan työsuhdesaatavaluettelo

Pesänhoitajan työsuhdesaatavaluettelo

Konkurssipesän hoitajan on viipymättä konkurssin alettua laadittava luettelo maksamatta olevista työsuhteesta johtuvista saatavista. Pesänhoitajan on yhteistyössä kehittämis- ja hallintokeskuksen kanssa selvitettävä, mitkä saatavista voidaan maksaa palkkaturvana. Pesänhoitajan on varattava työntekijöille tai näiden edustajille tilaisuus lausua käsityksensä luetteloon merkityistä saatavista.

Konkurssipesän hoitajan on viipymättä konkurssin alettua laadittava luettelo maksamatta olevista työsuhteesta johtuvista saatavista. Pesänhoitajan on yhteistyössä *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen* kanssa selvitettävä, mitkä saatavista voidaan maksaa palkkaturvana. Pesänhoitajan on varattava työntekijöille tai näiden edustajille tilaisuus lausua käsityksensä luetteloon merkityistä saatavista.

15 §

15 §

Palkkaturvan maksaminen

Palkkaturvan maksaminen

Työntekijälle maksettavasta palkkaturvasta kehittämis- ja hallintokeskus saa käyttää valtion tämän lain mukaisen vastasaatavan kuittaukseen enintään sen osan, joka työntekijän palkasta lain mukaan on ulosmitattavissa.

Työntekijälle maksettavasta palkkaturvasta *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus* saa käyttää valtion tämän lain mukaisen vastasaatavan kuittaukseen enintään sen osan, joka työntekijän palkasta lain mukaan on ulosmitattavissa.

19 §

Maksuhuojennukset

Työ- ja elinkeinoministeriö ja asetuksella säädettävään määrään saakka kehittämis- ja hallintokeskus voi työllisyyden turvaamiseksi tärkeistä tai muista näihin rinnastettavista syistä taikka perimisen ollessa maksuvelvollisen taloudellinen asema huomioon ottaen kohtuutonta myöntää maksun suoritukselle lykkäystä tai vapauttaa työnantajan tai muun maksuvelvollisen kokonaan taikka osaksi maksuvelvollisuudestaan.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksuhuojennusta koskevassa asiassa tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

24 §

Saatavan selvittäminen työnantajan konkurssissa

Kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus tehdä muistutus sellaista konkurssissa valvottua saatavaa vastaan, joka voi tulla palkkaturvana maksettavaksi

26 §

Hallintovalitus

Palkkaturvapäätökseen, jolla saatava on hylätty muilla kuin 21 ja 22 §:ssä mainituilla perusteilla tai jätetty tutkimatta, työntekijä saa hakea muutosta sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta kirjallisella

19 §

Maksuhuojennukset

Työ- ja elinkeinoministeriö ja asetuksella säädettävään määrään saakka *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus* voi työllisyyden turvaamiseksi tärkeistä tai muista näihin rinnastettavista syistä taikka perimisen ollessa maksuvelvollisen taloudellinen asema huomioon ottaen kohtuutonta myöntää maksun suoritukselle lykkäystä tai vapauttaa työnantajan tai muun maksuvelvollisen kokonaan taikka osaksi maksuvelvollisuudestaan.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen* maksuhuojennusta koskevassa asiassa tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

24 §

Saatavan selvittäminen työnantajan konkurssissa

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus tehdä muistutus sellaista konkurssissa valvottua saatavaa vastaan, joka voi tulla palkkaturvana maksettavaksi.

26 §

Hallintovalitus

Palkkaturvapäätökseen, jolla saatava on hylätty muilla kuin 21 ja 22 §:ssä mainituilla perusteilla tai jätetty tutkimatta, työntekijä saa hakea muutosta sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta kirjallisella

valituksella. Valitus on toimitettava kehittämis- ja hallintokeskukselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kehittämis- ja hallintokeskuksen on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä, lausuntonsa ja kertyneet asiakirjat sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalle.

valituksella. Valitus on toimitettava *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle* 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen* on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä, lausuntonsa ja kertyneet asiakirjat sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalle.

28 c §

28 c §

*Tiedonsaanti muulta kuin asianosaiselta**Tiedonsaanti muulta kuin asianosaiselta*

Kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada maksutta salassapitosäännösten estämättä veroviranomaisilta, ulosottoviranomaisilta, työsuojeluviranomaisilta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkelaitoksilta, työttömyyskassoilta, työvoimaviranomaisilta ja kunnilta lain täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot sekä Maahanmuuttovirastolta palkkaturvan hakijan työnteko-oikeuden selvittämiseksi välttämättömät tiedot.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada maksutta salassapitosäännösten estämättä veroviranomaisilta, ulosottoviranomaisilta, *työsuojeluviranomaiselta*, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkelaitoksilta, työttömyyskassoilta, työvoimaviranomaisilta ja kunnilta lain täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot sekä Maahanmuuttovirastolta palkkaturvan hakijan työnteko-oikeuden selvittämiseksi välttämättömät tiedot.

Kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä yhteisen rakennus- tai telakkatyömaan pääasiallista määräysvaltaa käyttävältä taholta tai muulta päätoteuttajalta sekä palkkaturvan hakijan työnantajan tilitoimistolta palkkaturva-asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot. Työnantajan tilitoimistolla on oikeus saada kehittämis- ja hallintokeskukselta kohtuullinen korvaus tiedonantovelvollisuuden täyttämisestä aiheutuvista kustannuksista käytettävissä olevan määrärahan puitteissa.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä yhteisen rakennus- tai telakkatyömaan pääasiallista määräysvaltaa käyttävältä taholta tai muulta päätoteuttajalta sekä palkkaturvan hakijan työnantajan tilitoimistolta palkkaturva-asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot. Työnantajan tilitoimistolla on oikeus saada *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta* kohtuullinen korvaus tiedonantovelvollisuuden täyttämisestä aiheutuvista kustannuksista käytettävissä olevan määrärahan puitteissa.

Kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus hankkia palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja myös muun Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asioita hoitavalta viranomaiselta tai yhteisöltä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus hankkia palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja myös muun Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asioita hoitavalta viranomaiselta tai yhteisöltä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

28 d §

28 d §

Tietojen luovuttaminen

Tietojen luovuttaminen

Kehittämisen- ja hallintokeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asiaa hoitavalle viranomaiselle tai yhteisölle siellä vireillä olevan palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja.

Kehittämisen- ja hallintokeskus voi lisäksi salassapitosäännösten estämättä oma-aloitteisesti luovuttaa palkkaturvaan liittyviä tietoja, jotka ovat välttämättömiä:

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asiaa hoitavalle viranomaiselle tai yhteisölle siellä vireillä olevan palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja.

Työllisyys-, kehittäminen- ja hallintokeskus voi lisäksi salassapitosäännösten estämättä oma-aloitteisesti luovuttaa palkkaturvaan liittyviä tietoja, jotka ovat välttämättömiä:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

213.

Laki

vuosilomalain 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vuosilomalain (162/2005) 37 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

37 §

37 §

Valvonta

Valvonta

Työsuojeluviranomaiset valvovat tämän lain noudattamista.

Työsuojeluviranomainen valvoo tämän lain noudattamista.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
..

214.

Laki

alkoholilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan alkoholilain (1102/2017) 61 § sekä
muutetaan 7 §, 26 §:n 1 momentti, 27 §:n 2 momentti, 28 §:n 1 momentti, 29 §, 47 §:n 1 ja 3 momentti, 53 §:n 2 momentti, 54 §:n 1 momentti, 57 §:n 2 momentti, 60 §, 66 §:n 1 momentti, 68 §:n 2 ja 4 momentti, 73 §, 74 §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti, 75 §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti, 80 §:n 2 ja 3 momentti, 81 §, 82 §:n 2 momentti, 91 § sekä liitteen 2 ja 5 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Lupaviranomaiset

Lupaviranomaiset

Alkoholijuomien vähittäismyynti- ja anniskeluluvan myöntää hakemuksesta se aluehallintovirasto, jonka toimialueella hakijan vähittäismyynti- tai anniskelupaikka sijaitsee. Jos vähittäismyynti tai anniskelu ei tapahdu tietyn aluehallintoviraston alueella, luvan myöntää hakijan kotipaikan aluehallintovirasto tai, jos hakijalla ei ole kotipaikkaa Suomessa, Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

Muun luvan myöntää hakemuksesta Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto.

Alkoholijuomien vähittäismyynti- ja anniskeluluvan myöntää hakemuksesta *Lupa- ja valvontavirasto, jos hakijan vähittäismyynti- tai anniskelupaikka sijaitsee Suomessa tai hakijalla ei ole kotipaikkaa Suomessa. Jos hakijan vähittäismyyntipaikka sijaitsee Ahvenanmaan maakunnassa, luvan myöntää kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.*

Muun luvan myöntää hakemuksesta *Lupa- ja valvontavirasto.*

26 §

26 §

Vähittäismyyntipaikka ja vähittäismyyntiluvan myöntäminen

Vähittäismyyntipaikka ja vähittäismyyntiluvan myöntäminen

Voimassa oleva laki

Alkoholiyhtiön vähittäismyyntipaikan hyväksyy alkoholiyhtiön hakemuksesta aluehallintovirasto, jonka toimialueella myyntipaikka sijaitsee. Myyntipaikkaa ei saa hyväksyä, jos sen sijainnista aiheutuu kohtuutonta haittaa asuinympäristölle.

27 §

Luovutuspaikka ja alkoholijuoman luovuttaminen ostajalle

Luovutuspaikan hyväksyy alkoholiyhtiön hakemuksesta se aluehallintovirasto, jonka toimialueella luovutuspaikka sijaitsee. Luovutuspaikkaa ei saa hyväksyä, jos sen sijainnista aiheutuu kohtuutonta haittaa asuinympäristölle tai jos toiminnanharjoittaja ei täytä 13 §:ssä säädettyjä edellytyksiä.

28 §

Alkoholijuomien muu myynti

Alkoholiyhtiö saa myydä alkoholijuomia myös 17 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa myymäläautossa ja -veneessä, jonka reitin aluehallintovirasto on vahvistanut.

29 §

Ilmoittaminen maahantuonnista ja viennistä

Se, joka tuo maahan tai vie maasta väkiviinaa taikka tuo maahan tai vie maasta alkoholijuomia kaupallisessa tarkoituksessa, on velvollinen ilmoittamaan toiminnan

Ehdotus

Alkoholiyhtiön vähittäismyyntipaikan hyväksyy alkoholiyhtiön hakemuksesta *Lupa- ja valvontavirasto*. Jos myyntipaikka sijaitsee *Ahvenanmaan maakunnassa*, myyntipaikan hyväksyy kuitenkin *Ahvenanmaan valtionvirasto*. Myyntipaikkaa ei saa hyväksyä, jos sen sijainnista aiheutuu kohtuutonta haittaa asuinympäristölle.

27 §

Luovutuspaikka ja alkoholijuoman luovuttaminen ostajalle

Luovutuspaikan hyväksyy alkoholiyhtiön hakemuksesta *Lupa- ja valvontavirasto*. Jos luovutuspaikka on *Ahvenanmaan maakunnassa*, luovutuspaikan hyväksyy kuitenkin *Ahvenanmaan valtionvirasto*. Luovutuspaikkaa ei saa hyväksyä, jos sen sijainnista aiheutuu kohtuutonta haittaa asuinympäristölle tai jos toiminnanharjoittaja ei täytä 13 §:ssä säädettyjä edellytyksiä.

28 §

Alkoholijuomien muu myynti

Alkoholiyhtiö saa myydä alkoholijuomia myös 17 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa myymäläautossa ja -veneessä, jonka reitin *Lupa- ja valvontavirasto* on vahvistanut. *Ahvenanmaan valtionvirasto* hyväksyy reitin, joka kulkee yksinomaan *Ahvenanmaan maakunnan alueella*.

29 §

Ilmoittaminen maahantuonnista ja viennistä

Se, joka tuo maahan tai vie maasta väkiviinaa taikka tuo maahan tai vie maasta alkoholijuomia kaupallisessa tarkoituksessa, on velvollinen ilmoittamaan toiminnan aloittamisesta *Lupa- ja valvontavirastolle*.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

aloittamisesta Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle.

47 §

47 §

Alkoholijuomien vähittäismyynti ja anniskelu ulkomaanliikenteen aluksissa

Alkoholijuomien vähittäismyynti ja anniskelu ulkomaanliikenteen aluksissa

Alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua saa harjoittaa Suomen ja ulkomaiden välillä tai ulkomailla kulkevassa vesi- ja ilma-aluksessa matkustajille se, joka on tehnyt toiminnastaan kyseisessä myyntipaikassa ilmoituksen Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle.

Alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua saa harjoittaa Suomen ja ulkomaiden välillä tai ulkomailla kulkevassa vesi- ja ilma-aluksessa matkustajille se, joka on tehnyt toiminnastaan kyseisessä myyntipaikassa ilmoituksen *Lupa- ja valvontavirastolle*.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi kieltää anniskelualueen käyttöön ottamisen tai rajoittaa ilmoituksen mukaista anniskelualueetta, jos alue ei täytä 18 §:n 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä.

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää anniskelualueen käyttöön ottamisen tai rajoittaa ilmoituksen mukaista anniskelualueetta, jos alue ei täytä 18 §:n 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä.

53 §

53 §

Lievästi denaturoidun väkiviinan ja alkoholivalmisteen myynti

Lievästi denaturoidun väkiviinan ja alkoholivalmisteen myynti

Se, joka myy lievästi denaturoitua väkiviinaa, on velvollinen ilmoittamaan toiminnan aloittamisesta Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle. Myyjän tulee pitää kirjaa ostajista ja väkiviinan elinkeinotoimintaan liittyvästä käyttötarkoituksesta. Myynnin valvontaan sovelletaan 62 §:ää.

Se, joka myy lievästi denaturoitua väkiviinaa, on velvollinen ilmoittamaan toiminnan aloittamisesta *Lupa- ja valvontavirastolle*. Myyjän tulee pitää kirjaa ostajista ja väkiviinan elinkeinotoimintaan liittyvästä käyttötarkoituksesta. Myynnin valvontaan sovelletaan 62 §:ää.

54 §

54 §

Lisävaatimukset lievästi denaturoidun väkiviinan ja alkoholivalmisteen denaturoinnille

Lisävaatimukset lievästi denaturoidun väkiviinan ja alkoholivalmisteen denaturoinnille

Jos lievästi denaturoitua väkiviinaa tai lievästi denaturoitua alkoholivalmistetta myydään siten, että on perusteltua syytä olettaa sitä käytettävän päihtymiseen,

Jos lievästi denaturoitua väkiviinaa tai lievästi denaturoitua alkoholivalmistetta myydään siten, että on perusteltua syytä olettaa sitä käytettävän päihtymiseen, *Lupa-*

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto saa määrätä denaturointiaineita ja niiden pitoisuuksia koskevia lisävaatimuksia, jotka ovat välttämättömiä aineen tekemiseksi nautittavaksi kelpaamattomaksi. Lisävaatimukset eivät saa estää aineen käyttämistä sen 52 §:ssä tarkoitettuun käyttötarkoitukseen, jos mainittuun käyttötarkoitukseen ei ole käytettävissä muilla tavoin denaturoitua väkiviinaa tai alkoholivalmistetta.

ja valvontavirasto saa määrätä denaturointiaineita ja niiden pitoisuuksia koskevia lisävaatimuksia, jotka ovat välttämättömiä aineen tekemiseksi nautittavaksi kelpaamattomaksi. Lisävaatimukset eivät saa estää aineen käyttämistä sen 52 §:ssä tarkoitettuun käyttötarkoitukseen, jos mainittuun käyttötarkoitukseen ei ole käytettävissä muilla tavoin denaturoitua väkiviinaa tai alkoholivalmistetta.

57 §

Henkilökunnan osaaminen

Anniskeluluvanhaltijan on huolehdittava siitä, että 38 §:ssä tarkoitettulla vastaavalla hoitajalla tai muulla tehtävään nimetyllä henkilöllä on alkoholilain tuntemista osoittava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston hyväksymän mallin mukainen todistus.

60 §

Valvonta ja siihen liittyvä ohjaus

Aluehallintovirastot valvovat alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua sekä markkinointia alueellaan.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto valvoo alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua sekä markkinointia koko maassa sekä ilmailulaissa (864/2014) ja merilaissa (674/1994) tarkoitetuilla aluksilla, joilla on Suomen kansallisuus.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtäviin kuuluvat myös:

1) alkoholipitoisten aineiden valmistuksen, maahantuonnin, viennin ja tukkumyynnin valvonta;

2) alkoholijuomien verottomista varastoista tapahtuvan myynnin ja käyttöluvan mukaisen käytön valvonta;

57 §

Henkilökunnan osaaminen

Anniskeluluvanhaltijan on huolehdittava siitä, että 38 §:ssä tarkoitettulla vastaavalla hoitajalla tai muulla tehtävään nimetyllä henkilöllä on alkoholilain tuntemista osoittava *Lupa- ja valvontaviraston* hyväksymän mallin mukainen todistus.

60 §

Valvonta

Lupa- ja valvontavirasto valvoo alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua sekä markkinointia koko maassa sekä ilmailulaissa (864/2014) ja merilaissa (674/1994) tarkoitetuilla aluksilla, joilla on Suomen kansallisuus.

Lupa- ja valvontaviraston tehtäviin kuuluvat myös:

1) alkoholipitoisten aineiden valmistuksen, maahantuonnin, viennin ja tukkumyynnin valvonta;

2) alkoholijuomien verottomista varastoista tapahtuvan myynnin ja käyttöluvan mukaisen käytön valvonta;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3) aluehallintovirastojen lupahallinnon ja valvonnan ohjaus, yhteensovittaminen ja kehittäminen;

4) alkoholihallinnon tieto-, tilastointi- ja viestintäpalveluiden tuottaminen;

5) tässä laissa säädetty muut tehtävät.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintovirastojen tarkemmasta työnjaosta ohjauksessa ja valvonnassa säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

Tulli valvoo tässä laissa säädettyjen maahantuontikieltojen ja -rajoitusten sekä 32 §:n noudattamista.

3) alkoholihallinnon tieto-, tilastointi- ja viestintäpalveluiden tuottaminen;

4) tässä laissa säädettyt muut kuin 1—3 kohdassa tarkoitetut tehtävät.

Tulli valvoo tässä laissa säädettyjen maahantuontikieltojen ja -rajoitusten sekä 32 §:n noudattamista.

Ahvenanmaan maakunnassa alkoholijuomien vähittäismyyntiä ja markkinointia valvoo Ahvenanmaan valtionvirasto.

61 §

Valvontaohjelma

(kumotaan)

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto laatii yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa alkoholihallinnon valtakunnallisen valvontaohjelman. Ohjelmalla ohjataan alkoholijuomien anniskelun ja vähittäismyyntin sekä markkinoinnin alueellista lupahallintoa ja valvontaa yhdenmukaiseen ratkaisukäytäntöön ja tämän lain tehokkaaseen täytäntöönpanoon.

Valvontaohjelmassa määritellään lainsäädännön sekä valtioneuvoston ja sosiaali- ja terveysministeriön alkoholihallinnolle asettamien tavoitteiden toteuttamisen edellyttämät tarkoituksenmukaiset toimenpiteet sekä menettelytavat, joilla viranomaisvalvontaa kohdennetaan riskikohteisiin valvontatarpeiden perusteella.

66 §

Alkoholielinkeinorekisteri

66 §

Alkoholielinkeinorekisteri

Valvontaviranomaiset pitävät tässä laissa tarkoitettujen lupa-asioiden käsittelyä ja valvontaa sekä alkoholitilastointia varten alkoholielinkeinorekisteriä elinkeinonharjoittajista, joille on myönnetty tässä laissa tarkoitettu lupa tai jotka ovat hakeneet tällaista lupaa. Vastuullisena rekisterinpitäjänä toimii Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto.

Valvontaviranomaiset pitävät tässä laissa tarkoitettujen lupa-asioiden käsittelyä ja valvontaa sekä alkoholitilastointia varten alkoholielinkeinorekisteriä elinkeinonharjoittajista, joille on myönnetty tässä laissa tarkoitettu lupa tai jotka ovat hakeneet tällaista lupaa. Vastuullisena rekisterinpitäjänä toimii *Lupa- ja valvontavirasto*.

68 §

Valvontaviranomaisen kiellot ja turvaamistoimet

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi kieltää alkoholipitoisen aineen luovuttamisen markkinoille tai korvauksetta velvoittaa poistamaan alkoholipitoisen aineen markkinoilta, jos tuote tai sen esittely ovat siitä annettujen säännösten ja määräysten vastaisia tai jos tuotteen laatua tai siitä mahdollisesti aiheutuvia terveydellisiä haittoja ja vaaroja ei ole asianmukaisesti valvottu tai jos kieltö on muutoin perusteltu ihmisten terveyden suojelemiseksi.

Jos 1–3 momentissa tarkoitetun säännösten ja määräysten vastaisen tai terveydelle haitallisen menettelyn jatkaminen tai toistaminen on menettelyn laajuuden tai merkityksen johdosta tarpeen kiireellisesti estää, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi mainituissa momenteissa tarkoitettussa asiassa sekä aluehallintovirasto 1 ja 3 momentissa tarkoitettussa asiassa väliaikaisesti ennen asian lopullista ratkaisemista antaa tätä tarkoittavan kiellon. Väliaikainen kieltö tulee voimaan heti, ja se voidaan peruuttaa ennen asian lopullista ratkaisemista.

73 §

68 §

Valvontaviranomaisen kiellot ja turvaamistoimet

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää alkoholipitoisen aineen luovuttamisen markkinoille tai korvauksetta velvoittaa poistamaan alkoholipitoisen aineen markkinoilta, jos tuote tai sen esittely ovat siitä annettujen säännösten ja määräysten vastaisia tai jos tuotteen laatua tai siitä mahdollisesti aiheutuvia terveydellisiä haittoja ja vaaroja ei ole asianmukaisesti valvottu tai jos kieltö on muutoin perusteltu ihmisten terveyden suojelemiseksi.

Jos 1–3 momentissa tarkoitetun säännösten ja määräysten vastaisen tai terveydelle haitallisen menettelyn jatkaminen tai toistaminen on menettelyn laajuuden tai merkityksen johdosta tarpeen kiireellisesti estää, *Lupa- ja valvontavirasto* voi mainituissa momenteissa tarkoitettussa asiassa väliaikaisesti ennen asian lopullista ratkaisemista antaa tätä tarkoittavan kiellon. *Jos menettely tapahtuu Ahvenanmaan maakunnassa, kiellon antaa kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto*. Väliaikainen kieltö tulee voimaan heti, ja se voidaan peruuttaa ennen asian lopullista ratkaisemista.

73 §

*Seuraamukset rikkomuksista
ulkomaanliikenteessä ja alkoholiyhtiön
vähittäismyynnissä*

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi supistaa vähittäismyynti- tai anniskeluaikoja 47 ja 48 §:ssä tarkoitettussa liikennevälineessä tai myyntipaikassa enintään kolmen kuukauden ajaksi, jos liikennevälineessä tai myyntipaikassa on huomautuksesta tai seuraamusmaksusta huolimatta ilmennyt 71 §:ssä tarkoitettuja rikkomuksia.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi kieltää vähittäismyynnin tai anniskelun liikennevälineessä tai myyntipaikassa enintään kuukauden ajaksi, jos alkoholijuomaa on huomautuksesta tai seuraamusmaksusta huolimatta myyty 37 §:n vastaisesti taikka 71 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettut järjestyshäiriöt johtuvat törkeästä huolimattomuudesta tai tahallisuudesta ja menettelyä on pidettävä olennaisena.

Aluehallintovirasto voi kieltää alkoholijuomien myynnin alkoholiyhtiön myymälässä enintään kuukauden ajaksi, jos alkoholiyhtiö huomautuksesta tai seuraamusmaksusta huolimatta jatkaa 71 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua velvollisuutensa rikkomista tai laiminlyöntiä. Aluehallintovirasto voi myös kieltää alkoholiyhtiötä toimittamasta alkoholijuomia 27 §:ssä tarkoitettuun luovutuspaikkaan, jos luovutuspaikassa rikotaan 27 §:n 3 momentissa säädettyjä velvollisuuksia.

74 §

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston perimät maksut

*Seuraamukset rikkomuksista
ulkomaanliikenteessä ja alkoholiyhtiön
vähittäismyynnissä*

Lupa- ja valvontavirasto voi supistaa vähittäismyynti- tai anniskeluaikoja 47 ja 48 §:ssä tarkoitettussa liikennevälineessä tai myyntipaikassa enintään kolmen kuukauden ajaksi, jos liikennevälineessä tai myyntipaikassa on huomautuksesta tai seuraamusmaksusta huolimatta ilmennyt 71 §:ssä tarkoitettuja rikkomuksia.

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää vähittäismyynnin tai anniskelun liikennevälineessä tai myyntipaikassa enintään kuukauden ajaksi, jos alkoholijuomaa on huomautuksesta tai seuraamusmaksusta huolimatta myyty 37 §:n vastaisesti taikka 71 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettut järjestyshäiriöt johtuvat törkeästä huolimattomuudesta tai tahallisuudesta ja menettelyä on pidettävä olennaisena.

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää alkoholijuomien myynnin alkoholiyhtiön myymälässä enintään kuukauden ajaksi, jos alkoholiyhtiö huomautuksesta tai seuraamusmaksusta huolimatta jatkaa 71 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua velvollisuutensa rikkomista tai laiminlyöntiä. *Jos myynti tapahtuu Ahvenanmaan maakunnassa, myynnin voi kieltää kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.* *Lupa- ja valvontavirasto* voi myös kieltää alkoholiyhtiötä toimittamasta alkoholijuomia 27 §:ssä tarkoitettuun luovutuspaikkaan, jos luovutuspaikassa rikotaan mainitun pykälän 3 momentissa säädettyjä velvollisuuksia. *Jos myynti tapahtuu Ahvenanmaan maakunnassa, toimittamisen voi kieltää kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto.*

74 §

Lupa- ja valvontaviraston perimät maksut

Voimassa oleva laki

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto perii tämän lain valvonnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi vuotuisen valvontamaksun:

1) 14 §:ssä tarkoitettua valmistuslupa- ja valvontaviraston suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

2) 15 ja 16 §:ssä tarkoitettua valmistus- tai tukkumyyntilupa- ja valvontaviraston suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

3) 15 §:ssä tarkoitettua käyttö- ja valvontaviraston suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

4) 47 ja 48 §:ssä tarkoitettua vähittäismyynti- ja anniskelutoiminnan harjoittajalta perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

Ehdotus

Lupa- ja valvontaviraston suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

Lupa- ja valvontavirasto perii tämän lain valvonnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi vuotuisen valvontamaksun:

1) 14 §:ssä tarkoitettua valmistuslupa- ja valvontaviraston suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

2) 15 ja 16 §:ssä tarkoitettua valmistus- tai tukkumyyntilupa- ja valvontaviraston suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

3) 15 §:ssä tarkoitettua käyttö- ja valvontaviraston suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

4) 47 ja 48 §:ssä tarkoitettua vähittäismyynti- ja anniskelutoiminnan harjoittajalta perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

5) 18 §:ssä tarkoitettua anniskelulupa- ja valvontaviraston suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

6) 17 §:ssä tarkoitettua vähittäismyyntilupa- ja valvontaviraston suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

75 §

Aluehallintoviraston perimät maksut

Aluehallintoviraston suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa.

Aluehallintovirasto perii tämän lain valvonnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi vuotuisen valvontamaksun:

75 §

Ahvenanmaan valtionviraston perimät maksut

Ahvenanmaan valtionviraston suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa ja Ahvenanmaan valtionvirastosta annetussa laissa (/).

Ahvenanmaan valtionvirasto perii suorittamastaan valvonnasta vähittäismyyntilupa- ja valvontaviraston suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1) 18 §:ssä tarkoitetun anniskeluluvan haltijalta anniskelun valvonnasta (anniskelun valvontamaksu);

2) 17 §:ssä tarkoitetun vähittäismyyntiluvan haltijalta ja alkoholiyhtiöltä vähittäismyynnin valvonnasta (vähittäismyynnin valvontamaksu).

80 §

Valvontamaksua ja alkoholiyhtiön päätöstä koskeva oikaisuvaatimus

Edellä 79 §:n 1 momentissa tarkoitettuun alkoholiyhtiön päätökseen saa vaatia oikaisua Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

81 §

Muutoksenhaku Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintoviraston päätökseen

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintoviraston päätökseen, johon ei 82 §:ssä ole säädetty valituskieltoa, haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle ja aluehallintovirastolle

80 §

Valvontamaksua ja alkoholiyhtiön päätöstä koskeva oikaisuvaatimus

Edellä 79 §:n 1 momentissa tarkoitettuun alkoholiyhtiön päätökseen saa vaatia oikaisua Lupa- ja valvontavirastolta. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

81 §

Muutoksenhaku Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen

Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen, johon ei 82 §:ssä ole säädetty valituskieltoa, haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Voimassa oleva laki

voidaan myöntää valituslupa vain hallintolainkäyttölain 13 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintoviraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

82 §

Markkinointia koskevan asian saattaminen markkinaoikeuden käsiteltäväksi

Se, jolle Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto on antanut 68 §:ssä tarkoitetun kieltopäätöksen tai väliaikaista kieltä koskevan määräyksen taikka asettanut 70 §:ssä tarkoitetun uhkasakon tai teettämisen, voi hakemuksella saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksen tai määräyksen tiedoksisaamisesta.

91 §

Kuulemisvelvollisuus

Ennen 90 §:n 4 momentin 3 kohtaan perustuvan alkoholirikkomusta koskevan syytteen nostamista syyttäjän on varattava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus antaa lausuntonsa ja tuomioistuimen on käsitellessään tällaista asiaa varattava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

Ehdotus

Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

82 §

Markkinointia koskevan asian saattaminen markkinaoikeuden käsiteltäväksi

Se, jolle Lupa- ja valvontavirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto on antanut 68 §:ssä tarkoitetun kieltopäätöksen tai väliaikaista kieltä koskevan määräyksen taikka asettanut 70 §:ssä tarkoitetun uhkasakon tai teettämisen, voi hakemuksella saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksen tai määräyksen tiedoksisaamisesta.

91 §

Kuulemisvelvollisuus

Ennen 90 §:n 4 momentin 3 kohtaan perustuvan alkoholirikkomusta koskevan syytteen nostamista syyttäjän on varattava Lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus antaa lausuntonsa ja tuomioistuimen on käsitellessään tällaista asiaa varattava Lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Alkoholilain 74 ja 75 §:ssä tarkoitetut valvontamaksut

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2. Tukkumyynnin valvontamaksu

2. Tukkumyynnin valvontamaksu

Valvontamaksukausi on 1.9.–31.8.
Tukkumyynnin valvontamaksu muodostuu kiinteästä perusmaksusta ja toiminnan laajuuteen perustuvasta lisämaksusta seuraavasti:

Valvontamaksukausi on 1.9.–31.8.
Tukkumyynnin valvontamaksu muodostuu kiinteästä perusmaksusta ja toiminnan laajuuteen perustuvasta lisämaksusta seuraavasti:

Luvanhaltijakohtainen perusmaksu on 250 euroa. Jos luvanhaltijalla on enemmän kuin yksi varastointipaikka, valvontamaksua peritään kultakin lisävarastointipaikalta 95 euroa. Perusmaksu peritään myös niiltä luvanhaltijoilta, joiden lupa on voimassa kyseessä olevan valvontamaksukauden aikana.

Luvanhaltijakohtainen perusmaksu on 250 euroa. Jos luvanhaltijalla on enemmän kuin yksi varastointipaikka, valvontamaksua peritään kultakin lisävarastointipaikalta 95 euroa. Perusmaksu peritään myös niiltä luvanhaltijoilta, joiden lupa on voimassa kyseessä olevan valvontamaksukauden aikana.

Toiminnan laajuudesta riippuvan lisämaksun suuruus määräytyy valvontamaksukauden aikana Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle kuukausittain tukkumyynnin toimitustietoina raportoitujen tietorivien lukumäärän perusteella. Tietorivin muodostaa viraston tukkumyynnin toimitustietojen raportointia koskevassa ohjeessa määritelty asiakaskohtainen tuotetietorivi. Tietorivikohtainen valvontamaksu on 0,95 euroa / 10 riviä. Jos luvanhaltija toimittaa valvontaan tarvittavat tiedot viraston hyväksymällä tavalla tiedostomuotoisina määräajassa, näitä maksuja alennetaan 15 prosenttia. Perittävä valvontamaksu on kuitenkin vähintään perusmaksun suuruinen. Luvanhaltijakohtainen enimmäismaksu on kuitenkin 26 500 euroa.

Toiminnan laajuudesta riippuvan lisämaksun suuruus määräytyy valvontamaksukauden aikana *Lupa- ja valvontavirastolle* kuukausittain tukkumyynnin toimitustietoina raportoitujen tietorivien lukumäärän perusteella. Tietorivin muodostaa viraston tukkumyynnin toimitustietojen raportointia koskevassa ohjeessa määritelty asiakaskohtainen tuotetietorivi. Tietorivikohtainen valvontamaksu on 0,95 euroa / 10 riviä. Jos luvanhaltija toimittaa valvontaan tarvittavat tiedot viraston hyväksymällä tavalla tiedostomuotoisina määräajassa, näitä maksuja alennetaan 15 prosenttia. Perittävä valvontamaksu on kuitenkin vähintään perusmaksun suuruinen. Luvanhaltijakohtainen enimmäismaksu on kuitenkin 26 500 euroa.

Perusmaksua ei sovelleta luvanhaltijan ensimmäisenä laskutettavana

Perusmaksua ei sovelleta luvanhaltijan ensimmäisenä laskutettavana toimintavuotena (1.9.–31.8.), vaan maksu

Voimassa oleva laki

toimintavuotena (1.9.–31.8.), vaan maksu peritään tällöin yksinomaan todellisten toimitustietojen perusteella. Alle 10 euron valvontamaksua ei tällöin kuitenkaan peritä. Ajallisesti enintään yhdeksi kuukaudeksi rajoitetun tukkumyyntiluvan haltijalta ei peritä vuotuista valvontamaksua.

5. Anniskelun valvontamaksu

Aluehallintovirasto perii toistaiseksi voimassa olevien anniskelulupien haltijoilta toimipaikkakohtaisen vuotuisen valvontamaksun. Valvontamaksu määrätään sataprosenttisena alkoholina edellisen kalenterivuoden lasketuista tai vuoden pituisena laskenta-aikana arvioiduista ostoista seuraavasti:

Anniskelun määrä vuodessa	Valvonta maksu
Alle 100 litraa	105 euroa
Vähintään 100 litraa mutta alle 2 000 litraa	210 euroa
Vähintään 2 000 litraa mutta alle 10 000 litraa	420 euroa
10 000 litraa tai enemmän	790 euroa

Anniskeluajan jatkamista koskeva erillinen valvonnan vuosimaksu on 760 euroa, jos anniskelua jatketaan yli 180 päivänä vuodessa kello neljään, ja muutoin 380 euroa.

Ehdotus

peritään tällöin yksinomaan todellisten toimitustietojen perusteella. Alle 10 euron valvontamaksua ei tällöin kuitenkaan peritä. Ajallisesti enintään yhdeksi kuukaudeksi rajoitetun tukkumyyntiluvan haltijalta ei peritä vuotuista valvontamaksua.

5. Anniskelun valvontamaksu

Lupa- ja valvontavirasto perii toistaiseksi voimassa olevien anniskelulupien haltijoilta toimipaikkakohtaisen vuotuisen valvontamaksun. Valvontamaksu määrätään sataprosenttisena alkoholina edellisen kalenterivuoden lasketuista tai vuoden pituisena laskenta-aikana arvioiduista ostoista seuraavasti:

Anniskelun määrä vuodessa	Valvonta maksu
Alle 100 litraa	105 euroa
Vähintään 100 litraa mutta alle 2 000 litraa	210 euroa
Vähintään 2 000 litraa mutta alle 10 000 litraa	420 euroa
10 000 litraa tai enemmän	790 euroa

Anniskeluajan jatkamista koskeva erillinen valvonnan vuosimaksu on 760 euroa, jos anniskelua jatketaan yli 180 päivänä vuodessa kello neljään, ja muutoin 380 euroa.

215.

Laki

huumausainelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan huumausainelain (373/2008) 30 §:n 1 momentti, 34 §:n 4 momentti, 40 § ja 46 §:n 3 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 30 §:n 1 momentti ja 34 §:n 4 momentti laissa 323/2022, 40 § laissa 775/2009 ja 46 §:n 3 momentti laissa 1568/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

30 §

30 §

Kirjanpitovelvollisuus

Kirjanpitovelvollisuus

Tämän lain mukaisen luvan haltijan sekä 15 §:n 2 momentissa ja 22 §:n 3 momentissa tarkoitetun toimijan on pidettävä kirjaa valmistamistaan, viemistään, tuomistaan ja käsittelemistään huumausaineista. Kirjanpitovelvollisuus ei kuitenkaan koske henkilökohtaiseen lääkitykseen määrättyjä huumausaineiksi katsottavia lääkkeitä paitsi apteekkeissa, sairaaloissa ja terveyskeskuksissa ja 22 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa. Kirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana se on laadittu. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta on oikeus saada tässä momentissa tarkoitettu huumausainekirjanpitoaineisto nähtäväkseen salassapitosäännösten estämättä. Ruokavirastolla ja aluehallintovirastoilla on oikeus saada nähtäväkseen eläinlääkärin huumausainekirjanpito.

Tämän lain mukaisen luvan haltijan sekä 15 §:n 2 momentissa ja 22 §:n 3 momentissa tarkoitetun toimijan on pidettävä kirjaa valmistamistaan, viemistään, tuomistaan ja käsittelemistään huumausaineista. Kirjanpitovelvollisuus ei kuitenkaan koske henkilökohtaiseen lääkitykseen määrättyjä huumausaineiksi katsottavia lääkkeitä paitsi apteekkeissa, sairaaloissa ja terveyskeskuksissa ja 22 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa. Kirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana se on laadittu. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta on oikeus saada tässä momentissa tarkoitettu huumausainekirjanpitoaineisto nähtäväkseen salassapitosäännösten estämättä. Ruokavirastolla on oikeus saada nähtäväkseen eläinlääkärin huumausainekirjanpito.

34 §

34 §

Lupa- ja valvontaviranomaiset

Lupa- ja valvontaviranomaiset

Eläinlääkäreitä valvovat myös Ruokavirasto ja aluehallintovirastot.

Eläinlääkäreitä valvoo myös Ruokavirasto.

40 §

Tietojen luovuttaminen

Sen estämättä, mitä tietojen salassa pitämisestä säädetään, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus saa omasta aloitteestaan luovuttaa poliisille, tulli- ja rajavartiolaitosviranomaisille sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tämän lain mukaista valvontaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaisten lakisääteisten tehtävien hoitamista varten.

46 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon tuomitsee aluehallintovirasto Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen vaatimuksesta. Uhkasakosta, teettämisuhasta ja keskeyttämisuhasta säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

40 §

Tietojen luovuttaminen

Sen estämättä, mitä tietojen salassa pitämisestä säädetään, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus saa omasta aloitteestaan luovuttaa poliisille, tulli- ja rajavartiolaitosviranomaisille sekä *Lupa- ja valvontavirastolle* tämän lain mukaista valvontaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaisten lakisääteisten tehtävien hoitamista varten.

46 §

Hallinnolliset pakkokeinot

Kiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon tuomitsee *Lupa- ja valvontavirasto* Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen vaatimuksesta. Uhkasakosta, teettämisuhasta ja keskeyttämisuhasta säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

216.

Laki

kemikaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kemikaalilain (599/2013) 10 §:n 2 momentti, 11 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti sekä 55 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 11 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti laissa 711/2020, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Työsuojeluviranomainen

Työsuojeluviranomainen

Jos työsuojeluviranomainen havaitsee valvonnan yhteydessä, että tämän lain tai Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön säännöksiä on todennäköisesti rikottu kemikaalin tai kemikaalia sisältävän laitteen tai esineen markkinoille tai käyttöön saattamisessa, työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) tarkoitettu tarkastaja voi väliaikaisesti kieltää kemikaalin tai kemikaalia sisältävän laitteen tai esineen luovuttamisen markkinoille tai käyttöön noudattaen soveltuvin osin, mitä mainitun lain 18 §:n 4 momentissa säädetään. Tarkastajan on siirrettävä asia aluehallintovirastolle, joka saattaa asian Turvallisuus- ja kemikaaliviraston käsiteltäväksi.

Jos työsuojeluviranomainen havaitsee valvonnan yhteydessä, että tämän lain tai Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön säännöksiä on todennäköisesti rikottu kemikaalin tai kemikaalia sisältävän laitteen tai esineen markkinoille tai käyttöön saattamisessa, työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) tarkoitettu tarkastaja voi väliaikaisesti kieltää kemikaalin tai kemikaalia sisältävän laitteen tai esineen luovuttamisen markkinoille tai käyttöön noudattaen soveltuvin osin, mitä mainitun lain 18 §:n 4 momentissa säädetään. Tarkastajan on siirrettävä asia *Lupa- ja valvontavirastolle*, joka saattaa asian Turvallisuus- ja kemikaaliviraston käsiteltäväksi.

11 §

11 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Lupa- ja valvontavirasto ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat:

Lupa- ja valvontavirasto sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat:

Voimassa oleva laki

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaista 1 momentissa tarkoitetussa valvonnassa.

55 §

Muutoksenhaku

Haettaessa muutosta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa muutoksenhausta ja päätöksen täytäntöönpanosta säädetään.

Ehdotus

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaista 1 momentissa tarkoitetussa valvonnassa.

55 §

Muutoksenhaku

Haettaessa muutosta *Lupa- ja valvontaviraston* ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa muutoksenhausta ja päätöksen täytäntöönpanosta säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

217.

Laki

ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annetun lain (523/2015) 4 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 549/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Sosiaali- ja terveysministeriö johtaa ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kehittää ja ohjaa ehkäisevää päihdetyötä koko maassa yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

Aluehallintovirastot ohjaavat *toimialueensa* ehkäisevää päihdetyötä, suunnittelevat ja kehittävät sitä yhteistyössä muiden

Ehdotus

4 §

Sosiaali- ja terveysministeriö johtaa ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kehittää ja ohjaa *valtakunnallisesti* ehkäisevää päihdetyötä koko maassa yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa kuntien ja hyvinvointialueiden ehkäisevää päihdetyötä, *suunnittelee* ja *kehittää* sitä yhteistyössä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

viranomaisten ja yhteisöjen kanssa sekä tukevat toimialueensa kuntia ja hyvinvointialueita ehkäisevän päihdetyön toteuttamisessa ja kehittämisessä.

muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa sekä *tukee* kuntia ja hyvinvointialueita ehkäisevän päihdetyön toteuttamisessa ja kehittämisessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

218.

Laki

eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden teknisten laitteiden vaatimuksenmukaisuudesta annetun lain (1016/2004) 13 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 921/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

13 §

Rangaistussäännös

Rangaistussäännös

Laiteturvallisuusrikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo

1) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta varmentaa, että EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu,

2) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat aluehallintoviraston ja sosiaali- ja terveysministeriön saatavilla vaaditun ajan ja varmistaa, että tekniset asiakirjat voidaan

Laiteturvallisuusrikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo

1) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta varmentaa, että EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat on laadittu,

2) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta pitää vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat *Lupa- ja valvontaviraston* ja sosiaali- ja terveysministeriön saatavilla vaaditun ajan *tai* varmistaa, että tekniset

Voimassa oleva laki

antaa pyynnöstä näiden viranomaisten saataville,

3) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta toimittaa aluehallintoviraston tai sosiaali- ja terveysministeriön perustellusta pyynnöstä tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi, kielellä, jota kyseinen viranomaisiin voi helposti ymmärtää,

4) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta ilmoittaa riskin aiheuttavasta tuotteesta sosiaali- ja terveysministeriölle,

5) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta varmistaa, että ryhdytään viipymättä tarvittaviin korjaaviin toimiin, jos tuote ei vastaa sille säädettyjä vaatimuksia, tai jos tämä ei ole mahdollista, vähentää kyseisestä tuotteesta aiheutuvia riskejä.

Ehdotus

asiakirjat voidaan antaa pyynnöstä näiden viranomaisten saataville,

3) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta toimittaa *Lupa- ja valvontaviraston* tai sosiaali- ja terveysministeriön perustellusta pyynnöstä tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi, kielellä, jota kyseinen viranomaisiin voi helposti ymmärtää,

4) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta ilmoittaa riskin aiheuttavasta tuotteesta sosiaali- ja terveysministeriölle,

5) markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädettyä valmistajan, maahantuojan, valtuutetun edustajan tai jakelupalvelujen tarjoajan velvollisuutta varmistaa, että ryhdytään viipymättä tarvittaviin korjaaviin toimiin, jos tuote ei vastaa sille säädettyjä vaatimuksia, tai jos tämä ei ole mahdollista, vähentää kyseisestä tuotteesta aiheutuvia riskejä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

219.

Laki

eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista annetun lain (684/2015) 4, 7 ja 16 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Lupaviranomainen

Lupaviranomainen

Asbestipurkutyölupaa haetaan lupaviranomaisena toimivalta työsuoje-luviranomaiselta.

Asbestipurkutyölupaa haetaan lupaviranomaisena toimivalta *Lupa- ja valvontavirastolta.*

7§

7§

Ilmoitusvelvollisuus muutoksista

Ilmoitusvelvollisuus muutoksista

Luvanhaltijan on viipymättä ilmoitettava lupaviranomaisena toimivalle työsuoje-luviranomaiselle luvanvaraisen toiminnan lopettamisesta sekä sellaisista olennaisista muutoksista, joilla on vaikutusta 5 §:ssä tarkoitetun asbestipurkutyöluvan myöntämiseen.

Luvanhaltijan on viipymättä ilmoitettava *lupaviranomaiselle* luvanvaraisen toiminnan lopettamisesta sekä sellaisista olennaisista muutoksista, joilla on vaikutusta 5 §:ssä tarkoitetun asbestipurkutyöluvan myöntämiseen.

16 §

16 §

Valvonta

Valvonta

Tämän lain noudattamista valvovat työsuoje-luviranomaiset. Valvonnasta säädetään työsuoje-lun valvonnasta ja työpaikan työsuoje-luyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006).

Tämän lain noudattamista valvoo *työsuoje-luviranomainen*. Valvonnasta säädetään työsuoje-lun valvonnasta ja työpaikan työsuoje-luyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006).

Tässä laissa työsuoje-luviranomaiselle säädetyt lupaviranomaisen ja rekisterinpitäjän tehtävät voidaan antaa yhdelle tai useammalle työsuoje-luviranomaisena toimivalle aluehallintoviraston työsuoje-lun vastuualueelle noudattaen aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 6 §:n 2 momenttia.

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

220.

Laki

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 14 ja 60 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain
(566/2005) 14 §:n 2 momentti ja 60 §:n 4 ja 7 momentti, sellaisena kuin niistä on 14 §:n 2
momentti laissa 874/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

14 §

*Kuntoutuksesta aiheutuneiden kustannusten
korvaaminen*

*Kuntoutuksesta aiheutuneiden kustannusten
korvaaminen*

Kuntoutuspsykoterapiasta aiheutuneista kustannuksista korvataan kuntoutujalle enintään vahvistetun korvaustason mukainen määrä. Valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan kuntoutuspsykoterapian korvaustason perusteet ja enimmäismäärät. Kuntoutuspsykoterapian korvaustasoa määrättäessä otetaan huomioon kuntoutusterapian laatu, sen vaatima työ ja aiheuttama kustannus, terapeutin koulutustaso ja korvauksiin käytettävissä olevat varat. Sosiaali- ja terveysministeriön on kuntoutuspsykoterapian korvaustason perusteita ja enimmäismääriä valmisteltaessa kuultava Kansaneläkelaitosta. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön on korvaustason perusteita ja enimmäismääriä valmisteltaessa varattava Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle sekä asianomaisia toimijoita edustaville järjestöille mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Kuntoutuspsykoterapiasta aiheutuneista kustannuksista korvataan kuntoutujalle enintään vahvistetun korvaustason mukainen määrä. Valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan kuntoutuspsykoterapian korvaustason perusteet ja enimmäismäärät. Kuntoutuspsykoterapian korvaustasoa määrättäessä otetaan huomioon *kuntoutuspsykoterapian* laatu, sen vaatima työ ja aiheuttama kustannus, terapeutin koulutustaso ja korvauksiin käytettävissä olevat varat. Sosiaali- ja terveysministeriön on kuntoutuspsykoterapian korvaustason perusteita ja enimmäismääriä valmisteltaessa kuultava Kansaneläkelaitosta. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön on korvaustason perusteita ja enimmäismääriä valmisteltaessa varattava Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle, *Lupa- ja valvontavirastolle* sekä asianomaisia toimijoita edustaville järjestöille mahdollisuus lausunnon antamiseen.

60 §

60 §

Tietojensaantioikeus

Tietojensaantioikeus

Voimassa oleva laki

Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin merkityt tiedot sekä niissä tapahtuneet muutokset lääkäreistä, psykologeista, puhe-, toiminta- ja psykoterapeuteista, fysioterapeuteista sekä muista keskusrekisteriin merkityistä kuntoutusta antavista ammattihenkilöistä.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä tarkoitetut tiedot maksutta. Jos 4 momentissa tarkoitetut tiedot tarvitaan tietystä muodossa ja siitä aiheutuu Terveydenhuollon oikeusturvakeskukselle olennaisia lisäkustannuksia, on kustannukset kuitenkin korvattava.

Ehdotus

Lupa- ja valvontavirastolla on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin merkityt tiedot sekä niissä tapahtuneet muutokset lääkäreistä, psykologeista, puhe-, toiminta- ja psykoterapeuteista, fysioterapeuteista sekä muista keskusrekisteriin merkityistä kuntoutusta antavista ammattihenkilöistä.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä tarkoitetut tiedot maksutta. Jos 4 momentissa tarkoitetut tiedot tarvitaan tietystä muodossa ja siitä aiheutuu *Lupa- ja valvontavirastolle* olennaisia lisäkustannuksia, on kustannukset kuitenkin korvattava.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

221.

Laki

kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 75 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) 75 a ja 82 §, sellaisena kuin se on laissa 381/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

75 a §
Aluehallintoviraston on erityisesti valvottava 3 a luvun nojalla tapahtuvaa rajoitustoimenpiteiden käyttöä. Aluehallintovirasto voi valvontaa toteuttaessaan varata erityishuollossa olevalle

Ehdotus

75 a §
Lupa- ja valvontaviraston on erityisesti valvottava 3 a luvun nojalla tapahtuvaa rajoitustoimenpiteiden käyttöä. *Ahvenanmaan maakunnassa* tapahtuvaa rajoitustoimenpiteiden käyttöä valvoo

Voimassa oleva laki

henkilölle tilaisuuden luottamukselliseen keskusteluun aluehallintoviraston edustajan kanssa.

Jos toimintayksikössä on käytetty 42 l §:ssä tarkoitettua sitomista, toimintayksikön on tehtävä siitä kahden viikon kuluessa ilmoitus aluehallintovirastolle. Aluehallintovirastolle tehtävässä ilmoituksessa on mainittava henkilön tunnistetiedot, tiedot toimenpiteestä ja sen syystä sekä toimenpiteestä päättäneen lääkärin nimi. Aluehallintoviraston tulee hävittää henkilöä koskevat tunnistetiedot kahden vuoden kuluttua tietojen saamisesta.

Ehdotus

kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirasto. Lupa- ja valvontavirasto voi valvontaa toteuttaessaan varata erityishuollossa olevalle henkilölle tilaisuuden luottamukselliseen keskusteluun viraston edustajan kanssa. Ahvenanmaan maakunnassa keskustelun käymisestä huolehtii Ahvenanmaan valtionvirasto.

Jos toimintayksikössä on käytetty 42 l §:ssä tarkoitettua sitomista, toimintayksikön on tehtävä siitä kahden viikon kuluessa ilmoitus Lupa- ja valvontavirastolle. Ahvenanmaan maakunnassa ilmoitus tehdään Ahvenanmaan valtionvirastolle. Ilmoituksessa on mainittava henkilön tunnistetiedot, tiedot toimenpiteestä ja sen syystä sekä toimenpiteestä päättäneen lääkärin nimi. Henkilöä koskevat tunnistetiedot tulee hävittää kahden vuoden kuluttua tietojen saamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

222.

Laki

kliinisestä lääketutkimuksesta annetun lain 16 ja 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kliinisestä lääketutkimuksesta annetun lain (983/2021) 16 §:n 1 momentti ja 28 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

16 §

Valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston yhteydessä toimii itsenäinen ja riippumaton valtakunnallinen

Ehdotus

16 §

Valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta

Lupa- ja valvontaviraston yhteydessä toimii itsenäinen ja riippumaton valtakunnallinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta.

Voimassa oleva laki

lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta. Valtioneuvosto asettaa toimikunnan sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä neljäksi vuodeksi kerrallaan.

28 §

Oikeus saada tietoja

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, aluehallintovirasto, Verohallinto, Kansaneläkelaitos, alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta ja 16 §:ssä tarkoitettu toimikunta ovat velvollisia pyynnöstä antamaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuselle lääketutkimusasetuksessa, täytäntöönpanoasetuksessa ja tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot. Mainitut viranomaiset saavat toimittaa tutkittavien suojaamisen kannalta välttämättömäksi arvioimansa tiedon keskukselle myös omasta aloitteestaan.

Ehdotus

Valtioneuvosto asettaa toimikunnan sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä neljäksi vuodeksi kerrallaan.

28 §

Oikeus saada tietoja

Lupa- ja valvontavirasto, Verohallinto, Kansaneläkelaitos, alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta ja 16 §:ssä tarkoitettu toimikunta ovat velvollisia pyynnöstä antamaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuselle lääketutkimusasetuksessa, täytäntöönpanoasetuksessa ja tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot. Mainitut viranomaiset saavat toimittaa tutkittavien suojaamisen kannalta välttämättömäksi arvioimansa tiedon keskukselle myös omasta aloitteestaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

223.

Laki

korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 35 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain (695/2019) 35 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

35 §

Ehdotus

35 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Valvonta

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto valvoo Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön ja 8 §:ssä tarkoitettua alihankkijan toiminnan lainmukaisuutta siten kuin Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetussa laissa (669/2008) säädetään.

Valvonta

Lupa- ja valvontavirasto valvoo Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön ja 8 §:ssä tarkoitettua alihankkijan toiminnan lainmukaisuutta noudattaen *Lupa- ja valvontavirastosta* annettua lakia (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

224.

Laki

kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) 24 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1132/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §

24 §

Valtion korvaus

Valtion korvaus

Valtion korvauksen takaisinperintään ryhtymisestä ja tarvittavista takaisinperintätoimista päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus. Valtion korvauksen myöntämis- ja maksamismenettelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Valtion korvauksen takaisinperintään ryhtymisestä ja tarvittavista takaisinperintätoimista päättää *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus*. Valtion korvauksen myöntämis- ja maksamismenettelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

225.

Laki

laiva-apteekista annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan laiva-apteekista annetun lain (584/2015) 14 §, sellaisena kuin se on laissa 972/2018, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

14 §

Valvonta ja tietojenantovelvollisuus

Valvonta ja tietojenantovelvollisuus

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista valvovat Liikenne- ja viestintävirasto, työsuojeluviranomaiset ja terveydenhuollon valvontaviranomaiset.

Liikenne- ja viestintävirasto ja työsuojeluviranomaiset ovat velvollisia pyynnöstä salassapitosäännösten estämättä antamaan Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastolle ja aluehallintovirastoille sellaiset tiedot lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden käytöstä sekä tehdyistä hoitotoimenpiteistä, jotka ovat välttämättömiä muussa lainsäädännössä niille säädettyjen valvontatehtävien suorittamiseksi. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus on salassapitosäännösten estämättä annettava lääkelain (395/1987) tai sen nojalla annettujen säännösten perusteella apteekkien valvonnassa tarvittavat välttämättömät tiedot laiva-apteekkiin sisältyvistä lääkkeistä ja niiden määristä sekä laiva-apteekkiin tehdyistä lääkehankinnoista. Tiedot on annettava maksutta.

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista valvovat Liikenne- ja viestintävirasto, työsuojeluviranomainen ja terveydenhuollon valvontaviranomaiset.

Liikenne- ja viestintävirasto ja työsuojeluviranomainen ovat velvollisia pyynnöstä salassapitosäännösten estämättä antamaan Lupa- ja valvontaviraston terveydenhuollon valvontaviranomaiselle sellaiset tiedot lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden käytöstä sekä tehdyistä hoitotoimenpiteistä, jotka ovat välttämättömiä muussa lainsäädännössä sille säädettyjen valvontatehtävien suorittamiseksi. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus on salassapitosäännösten estämättä annettava lääkelain (395/1987) tai sen nojalla annettujen säännösten perusteella apteekkien valvonnassa tarvittavat välttämättömät tiedot laiva-apteekkiin sisältyvistä lääkkeistä ja niiden määristä sekä laiva-apteekkiin tehdyistä lääkehankinnoista. Tiedot on annettava maksutta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

226.

Laki

lapseen kohdistuneen seksuaali- ja pahoinpitelyrikoksen selvittämisen järjestämisestä annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lapseen kohdistuneen seksuaali- ja pahoinpitelyrikoksen selvittämisen järjestämisestä annetun lain (1009/2008) 5 §:n 1 momentin johdantokappale ja 7 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 550/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Sopimus palvelujen tuottamisesta

Sopimus palvelujen tuottamisesta

Aluehallintovirasto tekee 2 §:ssä tarkoitettun hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän kanssa sopimuksen tässä laissa tarkoitettujen tutkimusten suorittamisesta. Sopimuksessa sovitaan:

Lupa- ja valvontavirasto tekee 2 §:ssä tarkoitettun hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän kanssa sopimuksen tässä laissa tarkoitettujen tutkimusten suorittamisesta. Sopimuksessa sovitaan:

7 §

7 §

Korvausten maksaminen

Korvausten maksaminen

Aluehallintoviraston on maksettava 2 §:ssä tarkoitettulle hyvinvointialueelle tai HUS-yhtymälle huhtikuun loppuun mennessä kunakin varainhoitovuotena laskennallinen korvaus. Korvauksen suuruus määräytyy hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän alueella asuvien alle 16-vuotiaiden lasten määrän ja edellisen vuoden toiminnasta aiheutuneiden kustannusten perusteella.

Lopullisten kustannusten suorittamiseksi hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän on

Lupa- ja valvontaviraston on maksettava 2 §:ssä tarkoitettulle hyvinvointialueelle tai HUS-yhtymälle huhtikuun loppuun mennessä kunakin varainhoitovuotena laskennallinen korvaus. Korvauksen suuruus määräytyy hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän alueella asuvien alle 16-vuotiaiden lasten määrän ja edellisen vuoden toiminnasta aiheutuneiden kustannusten perusteella.

Lopullisten kustannusten suorittamiseksi hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän on

Voimassa oleva laki

Ehdotus

toimitettava aluehallintovirastolle selvitys 5 §:ssä tarkoitettuun sopimukseen perustuvista toteutuneista kustannuksista viimeistään varainhoitovuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* selvitys 5 §:ssä tarkoitettuun sopimukseen perustuvista toteutuneista kustannuksista viimeistään varainhoitovuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

227.

Laki

liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta annetun lain (959/2019) 18 §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

18 §

Lautakunnan oikeus saada virka-apua potilasvahinkoasiassa

Lautakunnan oikeus saada virka-apua potilasvahinkoasiassa

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto on velvollinen antamaan lautakunnalle virka-apua potilasvahinkoasiassa 16 §:ssä tarkoitetun tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi.

Lupa- ja valvontavirasto on velvollinen antamaan lautakunnalle virka-apua potilasvahinkoasiassa 16 §:ssä tarkoitetun tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

228.

Laki

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain (593/2009) 7 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Tietojen saanti

Tietojen saanti

Keskuksella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä seuraavat tiedot silloin, kun ne ovat välttämättömiä 2 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi:

1) lääkkeiden hintalautakunnalta lääkevalmisteen korvattavuutta ja tukkuhintaa koskevan hakemuksen yhteydessä sille luovutetut tai siellä syntyneet tiedot;

2) Kansaneläkelaitokselta lääkkeiden määräämistä ja korvaamista koskevat tilasto- ja rekisteritiedot;

3) Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta tilasto- ja rekisteritiedot;

4) Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksesta ja valvontavirastolta tarvittavat rekisteritiedot.

Keskuksella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä seuraavat tiedot silloin, kun ne ovat välttämättömiä 2 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi:

1) lääkkeiden hintalautakunnalta lääkevalmisteen korvattavuutta ja tukkuhintaa koskevan hakemuksen yhteydessä sille luovutetut tai siellä syntyneet tiedot;

2) Kansaneläkelaitokselta lääkkeiden määräämistä ja korvaamista koskevat tilasto- ja rekisteritiedot;

3) Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta tilasto- ja rekisteritiedot;

4) Lupa- ja valvontavirastolta tarvittavat rekisteritiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

229.

Laki

lääkinnällisistä laitteista annetun lain 46 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lääkinnällisistä laitteista annetun lain (719/2021) 46 §:n 3–6 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

46 §

46 §

*Oikeus saada ja velvoite luovuttaa tietoja**Oikeus saada ja velvoite luovuttaa tietoja*

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, aluehallintovirastot, Verohallinto, Kansaneläkelaitos, Säteilyturvakeskus, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Potilasvakuutuskeskus, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Suomen Tulli, eettinen toimikunta ja kunnallinen viranomaisen ovat velvollisia pyynnöstä antamaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus MD-asetuksessa ja tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot.

Jos Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto havaitsee valvontatoiminnassaan lääkinnällisiä laitteita koskevia merkittäviä puutteita tai muita merkittäviä epäkohtia, niistä on ilmoitettava Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, aluehallintovirasto ja muut edellä 3 momentissa tarkoitetut viranomaiset saavat toimittaa keskukselle omasta aloitteestaan niiden oman viranomaistoiminnan yhteydessä esiin tulleita potilaita, sosiaalihuollon asiakkaita sekä kliinisen tutkimuksen tai suorituskykyä koskevan tutkimuksen tutkittavia koskevia tietoja, jos ne arvioivat tietojen toimittamisen olevan välttämätöntä potilaiden, asiakkaiden tai tutkittavien suojaamisen kannalta.

Jos Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus MD-asetuksen, IVD-asetuksen tai tämän lain mukaista valvontatoimintaa suorittaessaan havaitsee potilasturvallisuuteen tai sosiaalihuollon asiakkaiden turvallisuuteen liittyviä merkittäviä puutteita tai epäkohtia, sen on ilmoitettava niistä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tai toimivaltaiselle aluehallintovirastolle. Tiedot voivat koskea potilaita, sosiaalihuollon asiakkaita sekä kliinisen tutkimuksen tai suorituskykyä koskevan tutkimuksen tutkittavia, jos keskus

Lupa- ja valvontavirasto, Verohallinto, Kansaneläkelaitos, Säteilyturvakeskus, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Potilasvakuutuskeskus, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Suomen Tulli, eettinen toimikunta ja kunnallinen viranomaisen ovat velvollisia pyynnöstä antamaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus MD-asetuksessa, IVD-asetuksessa ja tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot.

Jos Lupa- ja valvontavirasto havaitsee valvontatoiminnassaan lääkinnällisiä laitteita koskevia merkittäviä puutteita tai muita merkittäviä epäkohtia, niistä on ilmoitettava Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus. Lupa- ja valvontavirasto ja muut 3 momentissa tarkoitetut viranomaiset saavat toimittaa keskukselle omasta aloitteestaan niiden oman viranomaistoiminnan yhteydessä esiin tulleita potilaita, sosiaalihuollon asiakkaita sekä kliinisen tutkimuksen tai suorituskykyä koskevan tutkimuksen tutkittavia koskevia tietoja, jos ne arvioivat tietojen toimittamisen olevan välttämätöntä potilaiden, asiakkaiden tai tutkittavien suojaamisen kannalta.

Jos Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus MD-asetuksen, IVD-asetuksen tai tämän lain mukaista valvontatoimintaa suorittaessaan havaitsee potilasturvallisuuteen tai sosiaalihuollon asiakkaiden turvallisuuteen liittyviä merkittäviä puutteita tai epäkohtia, sen on ilmoitettava niistä Lupa- ja valvontavirastolle. Tiedot voivat koskea potilaita, sosiaalihuollon asiakkaita sekä kliinisen tutkimuksen tai suorituskykyä koskevan tutkimuksen tutkittavia, jos keskus arvioi tietojen toimittamisen olevan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

arvioi tietojen toimittamisen olevan välttämätöntä potilaiden, asiakkaiden tai tutkittavien suojaamisen kannalta.

Tässä pykälässä tarkoitetut tiedot saadaan ilmoittaa sekä asiakirjat ja selvitykset voidaan toimittaa Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukseen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle sekä aluehallintovirastolle salassapitosäännösten estämättä. Tiedot, asiakirjat ja selvitykset on annettava maksutta.

välttämätöntä potilaiden, asiakkaiden tai tutkittavien suojaamisen kannalta.

Tässä pykälässä tarkoitetut tiedot saadaan ilmoittaa sekä asiakirjat ja selvitykset voidaan toimittaa Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukseen ja Lupa- ja valvontavirastolle salassapitosäännösten estämättä. Tiedot, asiakirjat ja selvitykset on annettava maksutta

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

230.

Laki

lääkäriin hyväksymisestä luokkaan A kuuluvien säteilyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan lääkäriin hyväksymisestä luokkaan A kuuluvien säteilyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi annetun lain (170/2017) 1, 4 ja 5 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Luokkaan A kuuluvien säteilyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi hyväksyminen

Luokkaan A kuuluvien säteilyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi hyväksyminen

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto hyväksyy hakemuksesta säteilylain (592/1991) 32 §:ssä tarkoitettuun luokkaan A kuuluvien säteilyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi, laillistetun lääkärin (*säteilyyn perehtynyt työterveyslääkäri*), jolla on oikeus harjoittaa lääkärin ammattia itsenäisesti laillistettuna ammattihenkilönä Suomessa ja joka on perehtynyt työterveyshuoltoon ja säteilyn haitallisiin terveysvaikutuksiin.

Lupa- ja valvontavirasto hyväksyy hakemuksesta säteilylain (859/2018) 90 §:ssä tarkoitettuun luokkaan A kuuluvien säteilyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi, laillistetun lääkärin (*säteilyyn perehtynyt työterveyslääkäri*), jolla on oikeus harjoittaa lääkärin ammattia itsenäisesti laillistettuna ammattihenkilönä Suomessa ja joka on perehtynyt työterveyshuoltoon ja säteilyn haitallisiin terveysvaikutuksiin.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Luettelo hyväksytyistä säteilyyn perehtyneistä työterveyslääkäreistä

Luettelo hyväksytyistä säteilyyn perehtyneistä työterveyslääkäreistä

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on pidettävä saatavilla luettelo hyväksytyistä säteilyyn perehtyneistä työterveyslääkäreistä.

Lupa- ja valvontaviraston on pidettävä saatavilla luettelo hyväksytyistä säteilyyn perehtyneistä työterveyslääkäreistä.

5 §

5 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Edellä 1 §:ssä tarkoitettuun Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. *Hallinto-oikeuden päätökseen saa kuitenkin hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.*

Edellä 1 §:ssä tarkoitettuun *Lupa- ja valvontaviraston* päätökseen saa vaatia oikaisua. *Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

231.

Laki

potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista annetun lain 8 ja 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista annetun lain (739/2023) 8 §:n 4 ja 5 momentti sekä 14 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

*Potilasasiavastaavan, sosiaaliasiavastaavan ja vastuuhenkilön tehtävät**Potilasasiavastaavan, sosiaaliasiavastaavan ja vastuuhenkilön tehtävät*

Edellä 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettu aluehallitukselle annettava selvitys on annettava lisäksi tiedoksi hyvinvointialueen alueen kuntien kunnanhallituksille ja aluehallintovirastolle sekä tarvittaessa muille 2 §:n 1 momentissa tarkoitettujen palvelujen järjestäjille ja tuottajille. Hyvinvointialueen on julkaistava selvitys internetissä ja tiedotettava selvityksen julkaisemisesta.

Edellä 3 ja 4 §:ssä tarkoitettujen tahojen potilasasiavastaavien toiminnan vastuuhenkilöihin sovelletaan 3 momenttia siltä osin, kuin siinä säädetään potilasasiavastaavien toimintaan liittyvistä vastuuhenkilön tehtävistä. Kukin vastuuhenkilö antaa 3 momentin 3 kohdassa tarkoitetun selvityksen sille 3 tai 4 §:ssä tarkoitetulle taholle, jonka potilas-asiavastaavien toiminnan vastuuhenkilö hän on, sekä tiedoksi aluehallintovirastolle.

14 §

Potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien toiminnan valvonta ja valtakunnallinen rekisteri

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on pidettävä potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista valtakunnallista rekisteriä. Rekisteriin merkitään potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien nimi- ja yhteystiedot, koulutus sekä toiminnan järjestäjä. Potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien toiminnan järjestäjien on annettava mainitut tiedot ja niiden muutokset sähköisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle.

Edellä 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettu aluehallitukselle annettava selvitys on annettava lisäksi tiedoksi hyvinvointialueen alueen kuntien kunnanhallituksille ja *Lupa- ja valvontavirastolle* sekä tarvittaessa muille 2 §:n 1 momentissa tarkoitettujen palvelujen järjestäjille ja tuottajille. Hyvinvointialueen on julkaistava selvitys internetissä ja tiedotettava selvityksen julkaisemisesta.

Edellä 3 ja 4 §:ssä tarkoitettujen tahojen potilasasiavastaavien toiminnan vastuuhenkilöihin sovelletaan *tämän pykälän* 3 momenttia siltä osin, kuin siinä säädetään potilasasiavastaavien toimintaan liittyvistä vastuuhenkilön tehtävistä. Kukin vastuuhenkilö antaa *mainitun* momentin 3 kohdassa tarkoitetun selvityksen sille 3 tai 4 §:ssä tarkoitetulle taholle, jonka potilasasiavastaavien toiminnan vastuuhenkilö hän on, sekä tiedoksi *Lupa- ja valvontavirastolle*.

14 §

Potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien toiminnan valvonta ja valtakunnallinen rekisteri

Lupa- ja valvontaviraston on pidettävä potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista valtakunnallista rekisteriä. Rekisteriin merkitään potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien nimi- ja yhteystiedot, koulutus sekä toiminnan järjestäjä. Potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien toiminnan järjestäjien on annettava mainitut tiedot ja niiden muutokset sähköisesti *Lupa- ja valvontavirastolle*.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

232.

Laki

rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain 7 ja 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain (1201/2013) 7 §:n 2 momentti ja 25 §, sellaisena kuin niistä on 25 § laissa 346/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Hoitoon ottamisen rajoittaminen

Hoitoon ottamisen rajoittaminen

Rajoituksen käyttöönotosta on ilmoitettava viivytyksettä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, aluehallintovirastolle ja 24 §:ssä tarkoitettulle rajat ylittävän terveydenhuollon yhteyspisteelle.

Rajoituksen käyttöönotosta on ilmoitettava viivytyksettä *Lupa- ja valvontavirastolle* ja 24 §:ssä tarkoitettulle rajat ylittävän terveydenhuollon yhteyspisteelle.

25 §

25 §

Yhteistyövelvoite

Yhteistyövelvoite

Julkisen terveydenhuollon toimintayksiköt, Kansaneläkelaitos, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, aluehallintovirastot, Digi- ja väestötietovirasto sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ovat velvollisia antamaan yhteyspisteelle maksutta kaikki yhteyspisteen tehtävien suorittamisen kannalta välttämättömät tiedot, tukemaan yhteyspisteen tietosisältöihin liittyvää työtä

Julkisen terveydenhuollon toimintayksiköt, Kansaneläkelaitos, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, Digi- ja väestötietovirasto sekä *Lupa- ja valvontavirasto* ovat velvollisia antamaan yhteyspisteelle maksutta kaikki yhteyspisteen tehtävien suorittamisen kannalta välttämättömät tiedot, tukemaan yhteyspisteen tietosisältöihin liittyvää työtä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sekä varmistamaan oman hallintoalansa puitteissa tietosisältöjen ajantasaisuus.

sekä varmistamaan oman hallintoalansa puitteissa tietosisältöjen ajantasaisuus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

233.

Laki

raskauden keskeyttämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan raskauden keskeyttämisestä annetun lain (239/1970) 10 a §, sellaisena kuin se on laissa 1097/2022, sekä

muutetaan 1 §:n 3 momentin johdantokappale, 5 §:n 3 momentti, 5 a §, 6 §:n 2 momentti, 10 ja 11 § sekä 15 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 3 momentin johdantokappale, 5 §:n 3 momentti, 5 a § ja 6 §:n 2 momentti laissa 1097/2022, 10 ja 11 § laissa 1085/1992 sekä 15 §:n 2 momentti laissa 328/2001, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi lisäksi myöntää luvan raskauden keskeyttämiseen raskaana olevan pyynnöstä kahdennentoista raskausviikon jälkeen, kun:

Lupa- ja valvontavirasto voi lisäksi myöntää luvan raskauden keskeyttämiseen raskaana olevan pyynnöstä kahdennentoista raskausviikon jälkeen, kun:

5 §

5 §

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan 1 §:n 3 momentissa tarkoitetussa tapauksessa raskauden keskeyttämiseen kahdennenkymmenennen raskausviikon loppuun saakka.

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan 1 §:n 3 momentissa tarkoitetussa tapauksessa raskauden keskeyttämiseen kahdennenkymmenennen raskausviikon loppuun saakka.

5 a §

Sen estämättä, mitä 1 ja 5 §:ssä säädetään, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi antaa luvan raskauden keskeyttämiseen, jos lapsivesi- tai ultraäänitutkimuksella, serologisilla tutkimuksilla taikka muulla vastaavalla luotettavalla tutkimuksella on todettu vaikea sikiön sairaus tai ruumiinvika, ei kuitenkaan kahdennenkymmenenneljän raskausviikon jälkeen.

6 §

Jos kahden lääkärin päätös on kielteinen, voidaan lupa raskauden keskeyttämiseen pyytää Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta.

10 §

Tämän lain 1, 5, 5a ja 6 §:n mukaan terveydenhuollon oikeusturvakeskukselle kuuluvat asiat käsitellään raskaudenkeskeyttämis- ja steriloisiasioiden lautakunnassa, niin kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen on käsiteltävä 1 momentissa mainitut asiat kiireellisinä. Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen asiasta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

10 a §

Raskauden keskeyttämis- ja steriloisiasioiden lautakunnalle kuuluvista asioista voidaan päättää varsinaisessa kokouksessa tai sähköisessä toimintaympäristössä kokonaan tai osittain tapahtuvassa kokouksessa (sähköinen kokous).

11 §

Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen on valvottava, että lausunnonantaja- ja suorittajalääkärit pyrkivät noudattamaan tasapuolista ja yhdenmukaista käytäntöä.

5 a §

Sen estämättä, mitä 1 ja 5 §:ssä säädetään, Lupa- ja valvontavirasto voi antaa luvan raskauden keskeyttämiseen, jos lapsivesi- tai ultraäänitutkimuksella, serologisilla tutkimuksilla taikka muulla vastaavalla luotettavalla tutkimuksella on todettu vaikea sikiön sairaus tai ruumiinvika, ei kuitenkaan kahdennenkymmenenneljän raskausviikon jälkeen.

6 §

Jos kahden lääkärin päätös on kielteinen, voidaan lupa raskauden keskeyttämiseen pyytää Lupa- ja valvontavirastolta.

10 §

Edellä 1, 5, 5 a ja 6 §:ssä tarkoitetut Lupa- ja valvontavirastolle kuuluvat asiat käsitellään raskaudenkeskeyttämis- ja steriloisiasioiden lautakunnassa. Lautakunnasta säädetään Lupa- ja valvontavirastosta annetussa laissa (/).

Lupa- ja valvontaviraston on käsiteltävä 1 momentissa mainitut asiat kiireellisinä. Lupa- ja valvontaviraston asiasta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

11 §

Lupa- ja valvontaviraston on valvottava, että lausunnonantaja- ja suorittajalääkärit pyrkivät noudattamaan tasapuolista ja yhdenmukaista käytäntöä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 §

Raskauden keskeyttämistä koskevissa asioissa käytettävien lomakkeiden kaavat vahvistetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan lisäksi tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä raskauden keskeyttämistä koskevien asioiden käsittelystä. *Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen on ohjattava lausunnonantaja- ja suorittajalääkäreitä yhdenmukaiseen käytäntöön keskeyttämisperusteiden tulkinnessa.*

15 §

Raskauden keskeyttämistä koskevissa asioissa käytettävien lomakkeiden kaavat vahvistetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan lisäksi tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä raskauden keskeyttämistä koskevien asioiden käsittelystä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

234.

Laki

rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain 7 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain (1015/2005) 7 a §, sellaisena kuin se on laissa 680/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 a §

Palvelujen järjestämisen valvonta

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto valvoo sovittelupalvelujen järjestämistä.

7 a §

Palvelujen järjestämisen valvonta

Lupa- ja valvontavirasto valvoo sovittelupalvelujen järjestämistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain (703/2023) 65 §:n 2—4 momentti, 80 §, 82 §:n 1—2 momentti, 88 §, 89 §:n 1—2 ja 4 momentti, 90—94 §, 95 §:n 1 ja 3 momentti, 96 §, 97 §:n 3 momentti ja 99 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

65 §

*Sosiaali- ja terveydenhuollon
 valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut*

Ehdotus

65 §

*Sosiaali- ja terveydenhuollon
 valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut*

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on ylläpidettävä rooli- ja attribuuttitietopalvelua ja siihen liittyviä koodistoja, joiden avulla palvelunantajalle, apteekille, Kansaneläkelaitokselle ja Digi- ja väestötietovirastolle annetaan valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden käyttöä ja varmentamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta ja sen voimassaoloa koskeva tieto. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on ylläpidettävä koodistopalvelua, jonka avulla ylläpidetään ja jaetaan valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen edellyttämät asiakasasiakirjojen tietorakenteet.

Digi- ja väestötietovirasto toimii sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja muun henkilöstön, palvelunantajien sekä näiden palvelujen antamiseen osallistuvien organisaatioiden, niiden henkilöstön ja tietoteknisten laitteiden tunnistus- ja luottamuspalvelulaissa tarkoitettuna varmentajana. Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus saada tämän tehtävänsä hoitamiseksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta sen ylläpitämästä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden

Lupa- ja valvontaviraston on ylläpidettävä rooli- ja attribuuttitietopalvelua ja siihen liittyviä koodistoja, joiden avulla palvelunantajalle, apteekille, Kansaneläkelaitokselle ja Digi- ja väestötietovirastolle annetaan valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden käyttöä ja varmentamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeutta ja sen voimassaoloa koskeva tieto. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on ylläpidettävä koodistopalvelua, jonka avulla ylläpidetään ja jaetaan valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen edellyttämät asiakasasiakirjojen tietorakenteet.

Digi- ja väestötietovirasto toimii sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja muun henkilöstön, palvelunantajien sekä näiden palvelujen antamiseen osallistuvien organisaatioiden, niiden henkilöstön ja tietoteknisten laitteiden tunnistus- ja luottamuspalvelulaissa tarkoitettuna varmentajana. Digi- ja väestötietovirastolla on oikeus saada tämän tehtävänsä hoitamiseksi *Lupa- ja valvontavirastolta* sen ylläpitämästä sosiaali- ja terveydenhuollon

Voimassa oleva laki

keskusrekisteristä varmenteen myöntämiseen ja peruuttamiseen, varmenteeseen, varmenteen tekniseen alustaan ja varmenteen toimittamiseen tarvittavat tiedot.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi Digi- ja väestötietovirastolta tiedot sen 3 momentin nojalla myöntämistä varmenteista.

80 §

Tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten rekisteröinti

Tietojärjestelmäpalvelun tuottajan on ilmoitettava tietojärjestelmästä ja hyvinvointisovelluksen valmistajan on ilmoitettava hyvinvointisovelluksesta Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle ennen tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen ottamista tuotantokäyttöön. Ilmoituksessa on oltava tieto tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen valmistajasta ja käyttötarkoituksesta sekä yhteyshenkilöstä. Lisäksi ilmoituksessa on oltava 85 §:n mukainen selvitys toiminnallisuutta koskevien vaatimusten toteutumisesta, 86 §:ssä tarkoitettu todistus yhteentoimivuuden testauksesta ja 87 §:ssä tarkoitettu todistus tietoturvallisuutta koskevien olennaisten vaatimusten täyttämisestä. Tietojärjestelmäpalvelun tuottajan ja hyvinvointisovelluksen valmistajan on ilmoitettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen tuotantokäyttöön tarkoitetun version tuen päättymisestä tai tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen siirtymisestä toisen tietojärjestelmäpalvelun tuottajan vastuulle.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ylläpitää julkista rekisteriä sille ilmoitetuista, vaatimukset täyttävistä sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmistä ja hyvinvointisovelluksista. Rekisterissä on oltava ajantasainen tieto:

1) tuotantokäyttöön tarkoitetuista tietojärjestelmistä ja hyvinvointisovelluksista,

Ehdotus

ammattihenkilöiden keskusrekisteristä varmenteen myöntämiseen ja peruuttamiseen, varmenteeseen, varmenteen tekniseen alustaan ja varmenteen toimittamiseen tarvittavat tiedot.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi Digi- ja väestötietovirastolta tiedot sen 3 momentin nojalla myöntämistä varmenteista.

80 §

Tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten rekisteröinti

Tietojärjestelmäpalvelun tuottajan on ilmoitettava tietojärjestelmästä ja hyvinvointisovelluksen valmistajan on ilmoitettava hyvinvointisovelluksesta *Lupa- ja valvontavirastolle* ennen tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen ottamista tuotantokäyttöön. Ilmoituksessa on oltava tieto tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen valmistajasta ja käyttötarkoituksesta sekä yhteyshenkilöstä. Lisäksi ilmoituksessa on oltava 85 §:n mukainen selvitys toiminnallisuutta koskevien vaatimusten toteutumisesta, 86 §:ssä tarkoitettu todistus yhteentoimivuuden testauksesta ja 87 §:ssä tarkoitettu todistus tietoturvallisuutta koskevien olennaisten vaatimusten täyttämisestä. Tietojärjestelmäpalvelun tuottajan ja hyvinvointisovelluksen valmistajan on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen tuotantokäyttöön tarkoitetun version tuen päättymisestä tai tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen siirtymisestä toisen tietojärjestelmäpalvelun tuottajan vastuulle.

Lupa- ja valvontavirasto ylläpitää julkista rekisteriä sille ilmoitetuista, vaatimukset täyttävistä sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmistä ja hyvinvointisovelluksista. Rekisterissä on oltava ajantasainen tieto:

1) tuotantokäyttöön tarkoitetuista tietojärjestelmistä ja hyvinvointisovelluksista,

Voimassa oleva laki

niiden käyttötarkoituksista sekä niiden täyttämistä olennaisista vaatimuksista;

2) luokkaan A kuuluvien tuotantokäyttöön hyväksytyjen tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten yhteentoimivuuden testauksen tuloksista;

3) luokkaan A kuuluvien tuotantokäyttöön hyväksytyjen tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten tietoturvallisuuden arvioinnista saadun tietoturvallisuuden arviointia koskevan todistuksen voimassaolosta; sekä

4) tuotantokäytössä olevan luokkaan A kuuluvan tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen merkittävästä poikkeamasta poikkeaman keston ajan.

Sosiaali- ja terveysalan lupa ja valvontavirasto voi antaa määräyksiä ilmoituksen sisällöstä, voimassaolosta, ilmoituksen uudistamisesta ja rekisteriin merkittävistä tiedoista.

82 §

Tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen käyttöönoton jälkeinen seuranta

Tietojärjestelmäpalvelun tuottajan on seurattava ja arvioitava ajantasaisella järjestelmällisellä menettelyllä tietojärjestelmästä ja hyvinvointisovelluksen valmistajan hyvinvointisovelluksesta sen tuotantokäytön aikana saatavia kokemuksia. Tietojärjestelmän olennaisten vaatimusten merkittävistä poikkeamista on ilmoitettava kaikille järjestelmää käyttäville palvelunantajille ja apteekkeille. Hyvinvointisovelluksen merkittävistä poikkeamista on ilmoitettava kaikille hyvinvointisovelluksen käyttäjille. Luokkaan A kuuluvien tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten merkittävistä poikkeamista on tietojärjestelmäpalvelun tuottajan ja hyvinvointisovelluksen valmistajan ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle.

Tietojärjestelmäpalvelun tuottajan on seurattava tietojärjestelmien ja hyvinvointisovelluksen valmistajan

Ehdotus

niiden käyttötarkoituksista sekä niiden täyttämistä olennaisista vaatimuksista;

2) luokkaan A kuuluvien tuotantokäyttöön hyväksytyjen tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten yhteentoimivuuden testauksen tuloksista;

3) luokkaan A kuuluvien tuotantokäyttöön hyväksytyjen tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten tietoturvallisuuden arvioinnista saadun tietoturvallisuuden arviointia koskevan todistuksen voimassaolosta; sekä

4) tuotantokäytössä olevan luokkaan A kuuluvan tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen merkittävästä poikkeamasta poikkeaman keston ajan.

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksiä ilmoituksen sisällöstä, voimassaolosta, ilmoituksen uudistamisesta ja rekisteriin merkittävistä tiedoista.

82 §

Tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen käyttöönoton jälkeinen seuranta

Tietojärjestelmäpalvelun tuottajan on seurattava ja arvioitava ajantasaisella järjestelmällisellä menettelyllä tietojärjestelmästä ja hyvinvointisovelluksen valmistajan hyvinvointisovelluksesta sen tuotantokäytön aikana saatavia kokemuksia. Tietojärjestelmän olennaisten vaatimusten merkittävistä poikkeamista on ilmoitettava kaikille järjestelmää käyttäville palvelunantajille ja apteekkeille. Hyvinvointisovelluksen merkittävistä poikkeamista on ilmoitettava kaikille hyvinvointisovelluksen käyttäjille. Luokkaan A kuuluvien tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten merkittävistä poikkeamista on tietojärjestelmäpalvelun tuottajan ja hyvinvointisovelluksen valmistajan ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle ja *Lupa- ja valvontavirastolle*.

Tietojärjestelmäpalvelun tuottajan on seurattava tietojärjestelmien ja

Voimassa oleva laki

hyvinvointisovellusten olennaisten vaatimusten muutoksia ja tehtävä muutosten edellyttämät korjaukset. Tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen olennaisista muutoksista on ilmoitettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviranomaiselle. Luokkaan A kuuluvan tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen olennaisista muutoksista on lisäksi ilmoitettava tietoturvallisuuden arviointilaitokselle ja valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin liitetyn tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen olennaisista muutoksista on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle. Tietoturvallisuuden arviointia koskeva todistus tai yhteentoimivuuden testaus on uudistettava, jos tietojärjestelmään tai hyvinvointisovellukseen tehdään merkittäviä muutoksia, tai olennaisia vaatimuksia on muutettu tavalla, joka edellyttää uutta sertifiointia.

Ehdotus

hyvinvointisovelluksen valmistajan hyvinvointisovellusten olennaisten vaatimusten muutoksia ja tehtävä muutosten edellyttämät korjaukset. Tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen olennaisista muutoksista on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle*. Luokkaan A kuuluvan tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen olennaisista muutoksista on lisäksi ilmoitettava tietoturvallisuuden arviointilaitokselle ja valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin liitetyn tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen olennaisista muutoksista on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle. Tietoturvallisuuden arviointia koskeva todistus tai yhteentoimivuuden testaus on uudistettava, jos tietojärjestelmään tai hyvinvointisovellukseen tehdään merkittäviä muutoksia, tai olennaisia vaatimuksia on muutettu tavalla, joka edellyttää uutta sertifiointia.

88 §

Kansaneläkelaitoksen ja tietoturvallisuuden arviointilaitoksen ilmoittamisvelvollisuus

Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen on ilmoitettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, Kansaneläkelaitokselle ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle tiedot kaikista myönnettyistä, muutetuista, täydennetyistä ja evätyistä 87 §:ssä tarkoitetuista todistuksista. Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, tietoturvallisuuden arviointilaitokselle ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle tiedot kaikista myönnettyistä, muutetuista, täydennetyistä ja evätyistä 86 §:ssä tarkoitetuista todistuksista.

Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen on pyydettyessä annettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle kaikki tarvittavat lisätiedot tietojärjestelmistä ja hyvinvointisovelluksista, joille arviointilaitos on myöntänyt tietoturvallisuuden arviointia koskevan todistuksen.

88 §

Kansaneläkelaitoksen ja tietoturvallisuuden arviointilaitoksen ilmoittamisvelvollisuus

Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle*, Kansaneläkelaitokselle ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle tiedot kaikista myönnettyistä, muutetuista, täydennetyistä ja evätyistä 87 §:ssä tarkoitetuista todistuksista. Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle*, tietoturvallisuuden arviointilaitokselle ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle tiedot kaikista myönnettyistä, muutetuista, täydennetyistä ja evätyistä 86 §:ssä tarkoitetuista todistuksista.

Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen on pyydettyessä annettava *Lupa- ja valvontavirastolle* kaikki tarvittavat lisätiedot tietojärjestelmistä ja hyvinvointisovelluksista, joille arviointilaitos on myöntänyt tietoturvallisuuden arviointia koskevan todistuksen.

*Tietojärjestelmien valvonta ja tarkastukset**Tietojärjestelmien valvonta ja tarkastukset*

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on valvoa ja edistää tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten vaatimustenmukaisuutta.

Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on valvoa ja edistää tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten vaatimustenmukaisuutta.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on oikeus tehdä valvonnan edellyttämiä tarkastuksia. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta. Tarkastuksen suorittamiseksi tarkastajalla on oikeus päästä kaikkiin tiloihin, joissa harjoitetaan tässä laissa tarkoitettua toimintaa tai säilytetään tämän lain noudattamisen valvonnan kannalta merkityksellisiä tietoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Lisäksi tarkastusta toteutettaessa on noudatettava hallintolain 39 §:ää. Jos tarkastettava taho vastustaa tarkastuksen suorittamista tai muutoin yrittää vaikeuttaa sitä, on Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla oikeus saada tarpeellista poliisin virka-apua. Poliisin antamasta virka-avusta säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:n 1 momentissa.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus tehdä valvonnan edellyttämiä tarkastuksia. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta. Tarkastuksen suorittamiseksi tarkastajalla on oikeus päästä kaikkiin tiloihin, joissa harjoitetaan tässä laissa tarkoitettua toimintaa tai säilytetään tämän lain noudattamisen valvonnan kannalta merkityksellisiä tietoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Lisäksi tarkastusta toteutettaessa on noudatettava hallintolain 39 §:ää. Jos tarkastettava taho vastustaa tarkastuksen suorittamista tai muutoin yrittää vaikeuttaa sitä, on *Lupa- ja valvontavirastolla* oikeus saada tarpeellista poliisin virka-apua. Poliisin antamasta virka-avusta säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:n 1 momentissa.

Tarkastuksesta on laadittava pöytäkirja, josta on toimitettava jäljennös 30 päivän kuluessa asianosaiselle. Tarkastus katsotaan päättyneeksi, kun tarkastuspöytäkirjan jäljennös on annettu tiedoksi asianosaiselle. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on säilytettävä tarkastuspöytäkirja kymmenen vuoden ajan tarkastuksen päättymisestä.

Tarkastuksesta on laadittava pöytäkirja, josta on toimitettava jäljennös 30 päivän kuluessa asianosaiselle. Tarkastus katsotaan päättyneeksi, kun tarkastuspöytäkirjan jäljennös on annettu tiedoksi asianosaiselle. *Lupa- ja valvontaviraston* on säilytettävä tarkastuspöytäkirja kymmenen vuoden ajan tarkastuksen päättymisestä.

Ilmoittaminen tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen olennaisten vaatimusten poikkeamista sekä tietoverkkoihin kohdistuvista tietoturvallisuuden häiriöistä

Ilmoittaminen tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen olennaisten vaatimusten poikkeamista sekä tietoverkkoihin kohdistuvista tietoturvallisuuden häiriöistä

Jos palvelunantaja tai apteekki havaitsee, että tietojärjestelmän olennaisten vaatimusten

Jos palvelunantaja tai apteekki havaitsee, että tietojärjestelmän olennaisten vaatimusten

Voimassa oleva laki

täyttymisessä on merkittäviä poikkeamia, sen on ilmoitettava asiasta tietojärjestelmäpalvelun tuottajalle. Jos tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen poikkeama voi aiheuttaa merkittävän riskin asiakas- tai potilasturvallisuudelle tai tietoturvalle, on palvelunantajan, apteekin, tietojärjestelmäpalvelun tuottajan tai tietojärjestelmän valmistajan, hyvinvointisovelluksen valmistajan, Kansaneläkelaitoksen tai Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ilmoitettava siitä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle. Myös muu taho voi ilmoittaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle havaitsemistaan riskeistä. Henkilötietojen tietoturvaloukkauksista ilmoittamisesta tietosuojavaltuutetulle säädetään tietosuoja-asetuksen 33 artiklassa.

Palvelunantajan, apteekin, Kansaneläkelaitoksen ja tietojärjestelmäpalvelun tuottajan tai tietojärjestelmän valmistajan tai välittäjän on ilmoitettava viipymättä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle sellaisesta sen käyttämiin käyttöympäristöihin ja tietoverkkoihin kohdistuvasta merkittävästä tietoturvallisuuteen liittyvästä häiriöstä, jonka seurauksena tietojärjestelmien käyttö ja sosiaali- ja terveyspalveluiden toteuttaminen voi merkittävästi vaarantua. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, milloin häiriö on merkittävä, sekä ilmoituksen sisällöstä, muodosta ja toimittamisesta.

Jos 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta tietoturvallisuuteen liittyvästä poikkeamasta tai häiriöstä ilmoittaminen on yleisen edun mukaista, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa palvelunantajan, apteekin, Kansaneläkelaitoksen, tietojärjestelmäpalvelun tuottajan tai tietojärjestelmän valmistajan taikka välittäjän tiedottamaan yleisölle asiasta taikka kuultuaan ilmoitusvelvollista tiedottaa asiasta itse.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on arvioitava, koskeeko 1 ja 2 momentissa tarkoitettu julkista

Ehdotus

täyttymisessä on merkittäviä poikkeamia, sen on ilmoitettava asiasta tietojärjestelmäpalvelun tuottajalle. Jos tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen poikkeama voi aiheuttaa merkittävän riskin asiakas- tai potilasturvallisuudelle tai tietoturvalle, on palvelunantajan, apteekin, tietojärjestelmäpalvelun tuottajan tai tietojärjestelmän valmistajan, hyvinvointisovelluksen valmistajan, Kansaneläkelaitoksen tai Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ilmoitettava siitä *Lupa- ja valvontavirastolle*. Myös muu taho voi ilmoittaa *Lupa- ja valvontavirastolle* havaitsemistaan riskeistä. Henkilötietojen tietoturvaloukkauksista ilmoittamisesta tietosuojavaltuutetulle säädetään tietosuoja-asetuksen 33 artiklassa.

Palvelunantajan, apteekin, Kansaneläkelaitoksen ja tietojärjestelmäpalvelun tuottajan tai tietojärjestelmän valmistajan tai välittäjän on ilmoitettava viipymättä *Lupa- ja valvontavirastolle* sellaisesta sen käyttämiin käyttöympäristöihin ja tietoverkkoihin kohdistuvasta merkittävästä tietoturvallisuuteen liittyvästä häiriöstä, jonka seurauksena tietojärjestelmien käyttö ja sosiaali- ja terveyspalveluiden toteuttaminen voi merkittävästi vaarantua. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, milloin häiriö on merkittävä, sekä ilmoituksen sisällöstä, muodosta ja toimittamisesta.

Jos 1 ja 2 momentissa tarkoitetusta tietoturvallisuuteen liittyvästä poikkeamasta tai häiriöstä ilmoittaminen on yleisen edun mukaista, *Lupa- ja valvontavirasto* voi velvoittaa palvelunantajan, apteekin, Kansaneläkelaitoksen, tietojärjestelmäpalvelun tuottajan tai tietojärjestelmän valmistajan taikka välittäjän tiedottamaan yleisölle asiasta taikka kuultuaan ilmoitusvelvollista tiedottaa asiasta itse.

Lupa- ja valvontaviraston on arvioitava, koskeeko 1 ja 2 momentissa tarkoitettu julkista terveydenhuoltoa koskeva

Voimassa oleva laki

terveydenhuoltoa koskeva tietoturvallisuuteen liittyvä poikkeama tai häiriö muita Euroopan unionin jäsenvaltioita ja ilmoitettava tarvittaessa muille jäsenvaltioille.

91 §

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeus valvontaa varten

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten valvontaa varten välttämättömät tiedot valtion ja hyvinvointialueen viranomaisilta sekä luonnollisilta ja oikeushenkilöiltä, joita tämän lain tai sen nojalla annetut säännökset ja päätökset sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmistä koskevat.

92 §

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston oikeus ulkopuolisen asiantuntijan käyttöön

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on oikeus käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita avustajina arvioidessaan tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen vaatimustenmukaisuutta. Ulkopuoliset asiantuntijat voivat osallistua tämän lain mukaisiin tarkastuksiin sekä tutkia ja testata tietojärjestelmiä ja hyvinvointisovelluksia, mutta eivät voi tehdä hallintopäätöksiä. Ulkopuolisella asiantuntijalla tulee olla tehtävien edellyttämä asiantuntemus ja pätevyys. Ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

93 §

Ehdotus

tietoturvallisuuteen liittyvä poikkeama tai häiriö muita Euroopan unionin jäsenvaltioita ja ilmoitettava tarvittaessa muille jäsenvaltioille.

91 §

Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeus valvontaa varten

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien ja hyvinvointisovellusten valvontaa varten välttämättömät tiedot valtion ja hyvinvointialueen viranomaisilta sekä luonnollisilta ja oikeushenkilöiltä, joita tämän lain tai sen nojalla annetut säännökset ja päätökset sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmistä koskevat.

92 §

Lupa- ja valvontaviraston oikeus ulkopuolisen asiantuntijan käyttöön

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita avustajina arvioidessaan tietojärjestelmän ja hyvinvointisovelluksen vaatimustenmukaisuutta. Ulkopuoliset asiantuntijat voivat osallistua tämän lain mukaisiin tarkastuksiin sekä tutkia ja testata tietojärjestelmiä ja hyvinvointisovelluksia, mutta eivät voi tehdä hallintopäätöksiä. Ulkopuolisella asiantuntijalla tulee olla tehtävien edellyttämä asiantuntemus ja pätevyys. Ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

93 §

Voimassa oleva laki

Määräys velvollisuuksien täyttämiseksi

Jos sosiaali- tai terveydenhuollon tietojärjestelmäpalvelun tuottaja tai tietojärjestelmän valmistaja, hyvinvointisovelluksen valmistaja, välittäjä taikka Kansaneläkelaitos on laiminlyönyt tässä laissa säädetyn velvollisuutensa, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi päätöksellään määrätä velvollisuuden täytettäväksi määräajassa.

94 §

Käytössä oleviin tietojärjestelmiin ja hyvinvointisovelluksiin kohdistuvat velvollisuudet

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi tehdessään 89 §:n nojalla tietojärjestelmää tai hyvinvointisovellusta koskevan valvonnan ja tarkastuksen samalla päätöksellään määrätä tietojärjestelmäpalvelun tuottajan tai tietojärjestelmän valmistajan korjaamaan tuotantokäytössä olevaa tietojärjestelmää koskevat puutteet ja hyvinvointisovelluksen valmistajan korjaamaan tuotantokäytössä olevaa hyvinvointisovellusta koskevat puutteet.

Jos tietojärjestelmä tai hyvinvointisovellus voi vaarantaa asiakas- tai potilasturvallisuuden tai toteuttaa puutteellisesti käyttötarkoituksen mukaiset olennaiset vaatimukset, eikä puutteita ole korjattu Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston asettamassa määräajassa, virasto voi kieltää tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen käytön, kunnes puutteet on korjattu. Lisäksi Kansaneläkelaitos voi sulkea yhteyden ylläpitämiinsä valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin, jos niihin liitetty tietojärjestelmä tai sen käyttäjätaho taikka hyvinvointisovellus tai sen käyttäjätaho vaarantaa valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen asianmukaisen toiminnan.

Ehdotus

Määräys velvollisuuksien täyttämiseksi

Jos sosiaali- tai terveydenhuollon tietojärjestelmäpalvelun tuottaja tai tietojärjestelmän valmistaja, hyvinvointisovelluksen valmistaja, välittäjä taikka Kansaneläkelaitos on laiminlyönyt tässä laissa säädetyn velvollisuutensa, *Lupa- ja valvontavirasto* voi päätöksellään määrätä velvollisuuden täytettäväksi määräajassa.

94 §

Käytössä oleviin tietojärjestelmiin ja hyvinvointisovelluksiin kohdistuvat velvollisuudet

Lupa- ja valvontavirasto voi tehdessään 89 §:n nojalla tietojärjestelmää tai hyvinvointisovellusta koskevan valvonnan ja tarkastuksen samalla päätöksellään määrätä tietojärjestelmäpalvelun tuottajan tai tietojärjestelmän valmistajan korjaamaan tuotantokäytössä olevaa tietojärjestelmää koskevat puutteet ja hyvinvointisovelluksen valmistajan korjaamaan tuotantokäytössä olevaa hyvinvointisovellusta koskevat puutteet.

Jos tietojärjestelmä tai hyvinvointisovellus voi vaarantaa asiakas- tai potilasturvallisuuden tai toteuttaa puutteellisesti käyttötarkoituksen mukaiset olennaiset vaatimukset, eikä puutteita ole korjattu *Lupa- ja valvontaviraston* asettamassa määräajassa, virasto voi kieltää tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen käytön, kunnes puutteet on korjattu. Lisäksi Kansaneläkelaitos voi sulkea yhteyden ylläpitämiinsä valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin, jos niihin liitetty tietojärjestelmä tai sen käyttäjätaho taikka hyvinvointisovellus tai sen käyttäjätaho vaarantaa valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen asianmukaisen toiminnan.

Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa tietojärjestelmäpalvelun tuottajan,

Voimassa oleva laki

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa tietojärjestelmäpalvelun tuottajan, hyvinvointisovelluksen valmistajan tai niiden valtuuttaman edustajan tiedottamaan tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen tuotantokäyttöä koskevasta kiellosta tai määräyksestä asettamassaan määräajassa ja määrämällänsä tavalla.

95 §

Muutoksenhaku

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tekemän tarkastuksen yhteydessä annettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tämän lain nojalla tekemää päätöstä on oikaisuvaatimuksesta tai muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei oikaisuvaatimusta käsittelevä viranomainen tai hallintotuomioistuimien toisin määrää.

96 §

Uhkasakko

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tämän lain nojalla tekemää päätöstä voidaan tehostaa uhkasakolla. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

97 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

Tietosuojavaltuutettu, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä aluehallintovirasto toimialueellaan ohjaavat ja valvovat niille säädetyn toimivallan mukaisesti osaltaan tämän lain noudattamista.

Ehdotus

hyvinvointisovelluksen valmistajan tai niiden valtuuttaman edustajan tiedottamaan tietojärjestelmän tai hyvinvointisovelluksen tuotantokäyttöä koskevasta kiellosta tai määräyksestä asettamassaan määräajassa ja määrämällänsä tavalla.

95 §

Muutoksenhaku

Lupa- ja valvontaviraston tekemän tarkastuksen yhteydessä annettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Lupa- ja valvontaviraston tämän lain nojalla tekemää päätöstä on oikaisuvaatimuksesta tai muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei oikaisuvaatimusta käsittelevä viranomainen tai hallintotuomioistuimien toisin määrää.

96 §

Uhkasakko

Lupa- ja valvontaviraston tämän lain nojalla tekemää päätöstä voidaan tehostaa uhkasakolla. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

97 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

Tietosuojavaltuutettu, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus sekä *Lupa- ja valvontavirasto* ohjaavat ja valvovat niille säädetyn toimivallan mukaisesti osaltaan tämän lain noudattamista.

Voimassa oleva laki

99 §

Maksut

Tietojärjestelmäpalvelun tuottaja vastaa sertifiointiin aiheuttamista kustannuksista. Kansaneläkelaitoksen 86 §:n tarkoitettuun yhteentoimivuuden testaukseen ilmoittautuminen on tietojärjestelmäpalvelun tuottajille maksullinen. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle 80 §:n mukaan tehtävän ilmoituksen rekisteröinti ja merkintä julkiseen rekisteriin on maksullinen. Maksuista säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella ottaen huomioon, mitä valtion maksuperustelaisissa ja sen nojalla maksuista säädetään. Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen hyväksymisestä perittävistä maksuista säädetään tietoturvallisuuden arviointilaitoksista annetun lain 11 §:ssä.

Ehdotus

99 §

Maksut

Tietojärjestelmäpalvelun tuottaja vastaa sertifiointiin aiheuttamista kustannuksista. Kansaneläkelaitoksen 86 §:ssä tarkoitettuun yhteentoimivuuden testaukseen ilmoittautuminen on tietojärjestelmäpalvelun tuottajille maksullinen. *Lupa- ja valvontavirastolle* 80 §:n mukaan tehtävän ilmoituksen rekisteröinti ja merkintä julkiseen rekisteriin on maksullinen. Maksuista säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella ottaen huomioon, mitä valtion maksuperustelaisissa ja sen nojalla maksuista säädetään. Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen hyväksymisestä perittävistä maksuista säädetään tietoturvallisuuden arviointilaitoksista annetun lain 11 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

236.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 2 §:n 5 kohta, 13 §:n 5 momentti, 30 §:n 2 ja 3 momentti sekä 51 §:n 2 momentin 3 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Ehdotus

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) *valvontaviranomaisella* Lupa- ja valvontavirastoa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5) valvontaviranomaisella aluehallintovirastoa ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoa (Valvira).

13 §

Vuokratyövoiman ja yksityiseltä palveluntuottajalta hankittavan työvoiman käyttö

Jos hyvinvointialue käyttää hankittua tai vuokrattua työvoimaa 3 momentissa tarkoitetuilla perusteilla muutoin kuin täydentävästi, hyvinvointialueen on ilmoitettava asiasta sosiaali- ja terveysministeriölle ja aluehallintovirastolle.

30 §

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arviot

Asiantuntija-arvioiden laatimista varten Valvira ja kukin aluehallintovirasto laativat vuosittain sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan yhteydessä saatujen tietojen perusteella selvityksen sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisesta toteutumisesta hyvinvointialueilla. Valviran ja aluehallintovirastojen on toimitettava selvitys Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle sekä sosiaali- ja terveysministeriölle. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos hyödyntää asiantuntija-arvioiden laatimisessa myös 29 §:n 2 momentissa tarkoitettuja hyvinvointialueiden selvityksiä. Laitoksen oikeudesta saada muita tietoja hyvinvointialueilta ja yksityisiltä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tuottajilta säädetään Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain (668/2008) 5 ja 5 h §:ssä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin tiedoista, joiden tulee sisältyä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arvioihin sekä Valviran

13 §

Vuokratyövoiman ja yksityiseltä palveluntuottajalta hankittavan työvoiman käyttö

Jos hyvinvointialue käyttää hankittua tai vuokrattua työvoimaa 3 momentissa tarkoitetuilla perusteilla muutoin kuin täydentävästi, hyvinvointialueen on ilmoitettava asiasta sosiaali- ja terveysministeriölle ja Lupa- ja valvontavirastolle.

30 §

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arviot

Asiantuntija-arvioiden laatimista varten Lupa- ja valvontavirasto laatii vuosittain sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan yhteydessä saatujen tietojen perusteella selvityksen sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisesta toteutumisesta hyvinvointialueilla. Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava selvitys Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle sekä sosiaali- ja terveysministeriölle. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos hyödyntää asiantuntija-arvioiden laatimisessa myös 29 §:n 2 momentissa tarkoitettuja hyvinvointialueiden selvityksiä. Laitoksen oikeudesta saada muita tietoja hyvinvointialueilta ja yksityisiltä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tuottajilta säädetään Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain (668/2008) 5 ja 5 h §:ssä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä, joiden tulee sisältyä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arvioihin sekä Lupa- ja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ja aluehallintoviraston selvityksiin, sekä niiden laatimisen aikataulusta ja ajankohdasta, jolloin ne on toimitettava Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle tai sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle.

valvontaviraston selvityksiin, sekä niiden laatimisen aikataulusta ja ajankohdasta, jolloin ne on toimitettava Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle tai sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle.

51 §

51 §

Varautuminen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueella

Varautuminen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueella

Yliopistollista sairaalaa ylläpitävällä hyvinvointialueella ja HUS-yhtymässä tulee yhteistyöalueen tilannekuvan luomista ja ylläpitämistä varten olla sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus. Sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen tehtävänä on yhteistyöalueellaan:

Yliopistollista sairaalaa ylläpitävällä hyvinvointialueella ja HUS-yhtymässä tulee yhteistyöalueen tilannekuvan luomista ja ylläpitämistä varten olla sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus. Sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen tehtävänä on yhteistyöalueellaan:

3) jakaa salassapitosäännösten estämättä yhteistyöalueensa hyvinvointialueille sekä aluehallintovirastoille niiden tehtävien hoitamista varten 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tilannekuvatiedot;

3) jakaa salassapitosäännösten estämättä yhteistyöalueensa hyvinvointialueille sekä *Lupa- ja valvontavirastolle* niiden tehtävien hoitamista varten 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tilannekuvatiedot;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

237.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 11 §:n 2 momentti, 15 § ja 32 §:n 3 ja 4 momentti, sekä
muutetaan 4 §:n 6 kohdan ruotsinkielinen sanamuoto ja 9 kohta, 5 §:n 1 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §, 13 §:n 1 momentti, 20 §:n 3 momentti, 27 §:n 2 momentti, 31 §:n 2 momentti, 32 §:n 2 momentti, 34 §:n 1 ja 5 momentti, 35 §:n 1 momentin ruotsinkielinen sanamuoto, 36 §:n

1 momentti, 44 §:n 1 momentti, 45 ja 46 §, 47 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 48, 49 ja 55 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) *valvontaviranomaisella* aluehallintovirastoa ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoa (*Valvira*).

9) *valvontaviranomaisella* Lupa- ja valvontavirastoa.

5 §

5 §

Oikeus tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluja

Oikeus tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluja

Sosiaali- ja terveyspalveluja saa tuottaa vain palveluntuottaja, joka on 11 §:ssä tarkoitettu Valviran ylläpitämässä valtakunnallisessa palveluntuottajien rekisterissä (*Soteri*) ja jonka palveluyksikkö on rekisterissä 21 §:n mukaisesti.

Sosiaali- ja terveyspalveluja saa tuottaa vain palveluntuottaja, joka on 11 §:ssä tarkoitettu Lupa- ja valvontaviraston ylläpitämässä valtakunnallisessa palveluntuottajien rekisterissä (*Soteri*) ja jonka palveluyksikkö on rekisterissä 21 §:n mukaisesti.

11 §

11 §

Palveluntuottajien rekisteri

Palveluntuottajien rekisteri

Valvira ylläpitää valtakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien ja palveluyksikköjen rekisteriä (*Soteri*) palveluntuottajien ja sosiaali- ja terveyspalvelujen rekisteröintiä, valvontaa ja tilastointia sekä muiden viranomaisten lakisääteisiä tehtäviä varten. Valvira myös vastaa rekisterin toimivuuteen liittyvien tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä sekä rekisterin yleisestä toiminnasta ja käytettävyydestä, tietojen eheydestä, suojaamisesta ja säilyttämisestä.

Lupa- ja valvontavirasto ylläpitää valtakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien ja palveluyksikköjen rekisteriä (*Soteri*) palveluntuottajien ja sosiaali- ja terveyspalvelujen rekisteröintiä, valvontaa ja tilastointia sekä muiden viranomaisten lakisääteisiä tehtäviä varten. Lupa- ja valvontavirasto myös vastaa rekisterin toimivuuteen liittyvien tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä sekä rekisterin yleisestä toiminnasta ja käytettävyydestä, tietojen eheydestä, suojaamisesta ja säilyttämisestä. (kumotaan)

Valvira ja aluehallintovirastot ovat yhteisrekisterinpitäjiä. Valvira ja aluehallintovirastot vastaavat käsittelyvastuullaan rekisteriin tallettamistaan tiedoista ja niiden luovuttamisesta sekä tallentamia tietoja

koskevista, rekisteröidyn oikeuksien käyttämiseen liittyvistä pyynnöistä.

12 §

Rekisteriin tallennettavat tiedot ja niiden poistaminen

Palveluntuottajien rekisteriin tallennetaan 16 ja 18 §:ssä säädetty tiedot sekä

1) palveluntuottajan ilmoittamat toiminnan rekisteröinnin, valvonnan ja tilastoinnin kannalta tarpeelliset tiedot,

2) tiedot palveluntuottajan toiminnan muutoksista,

3) tiedot valvontaviranomaisen suorittamista tarkastuksista sekä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja kieltojen rikkomisesta,

4) tiedot valvontaviranomaisen tämän lain 38 §:n nojalla antamasta hallinnollisesta ohjauksesta ja kehotuksesta sekä 39 §:ssä tarkoitettua seuraamuksesta tai valvonnan päättämisestä,

5) tiedot 40 ja 41 §:ssä tarkoitettua rekisteröinnin poistamisesta ja peruuttamisesta, sekä

6) muilta viranomaisilta tai palveluntuottajalta saadut palvelutuotannon rekisteröinnin ja valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot.

Palveluntuottajaa ja palveluja koskevia tietoja säilytetään rekisterissä niin kauan kuin se on tässä laissa tarkoitettujen palvelujen tuottamisessa tarpeen. Merkintä valvontaviranomaisten määräämistä seuraamuksista säilytetään rekisterissä vain niin kauan kuin se on välttämätöntä, kuitenkin enintään viisi vuotta. Arkaluonteinen henkilötieto on poistettava rekisteristä, kun sen käsittely ei ole enää käyttötarkoituksen kannalta välttämätöntä. Jos palveluntuottaja on lopettanut toimintansa, niin valvontaviranomainen siirtää palveluntuottajaa tai palveluyksikköä koskevat tiedot valtakunnallisesta rekisteristä valvontaviranomaisen arkistoon. Tällöin myös tiedot valvontaviranomaisten määräämistä seuraamuksista poistetaan

12 §

Rekisteriin tallennettavat tiedot ja niiden poistaminen

Palveluntuottajien rekisteriin tallennetaan 16 ja 18 §:ssä säädetty tiedot sekä

1) palveluntuottajan ilmoittamat toiminnan rekisteröinnin, valvonnan ja tilastoinnin kannalta tarpeelliset tiedot,

2) tiedot palveluntuottajan toiminnan muutoksista,

3) tiedot valvontaviranomaisen suorittamista tarkastuksista sekä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja kieltojen rikkomisesta,

4) tiedot valvontaviranomaisen tämän lain 38 §:n nojalla antamasta hallinnollisesta ohjauksesta ja kehotuksesta sekä 39 §:ssä tarkoitettua seuraamuksesta tai valvonnan päättämisestä,

5) tiedot 40 ja 41 §:ssä tarkoitettua rekisteröinnin poistamisesta ja peruuttamisesta, sekä

6) muilta viranomaisilta tai palveluntuottajalta saadut palvelutuotannon rekisteröinnin ja valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot.

Palveluntuottajaa ja palveluja koskevia tietoja säilytetään rekisterissä niin kauan kuin se on tässä laissa tarkoitettujen palvelujen tuottamisessa tarpeen. Merkintä *valvontaviranomaisen* määräämistä seuraamuksista säilytetään rekisterissä vain niin kauan kuin se on välttämätöntä, kuitenkin enintään viisi vuotta. Arkaluonteinen henkilötieto on poistettava rekisteristä, kun sen käsittely ei ole enää käyttötarkoituksen kannalta välttämätöntä. Jos palveluntuottaja on lopettanut toimintansa, niin valvontaviranomainen siirtää palveluntuottajaa tai palveluyksikköä koskevat tiedot valtakunnallisesta rekisteristä valvontaviranomaisen arkistoon. Tällöin myös tiedot *valvontaviranomaisen* määräämistä seuraamuksista poistetaan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

rekisteristä ja ne siirretään
valvontaviranomaisen arkistoon.

rekisteristä ja ne siirretään
valvontaviranomaisen arkistoon.

13 §

13 §

Rekisteritietojen käyttö

Rekisteritietojen käyttö

Valvontaviranomaisilla on oikeus käyttää ja pitää rekisteriä ajan tasalla tässä laissa säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.

Valvontaviranomaisella on oikeus käyttää ja pitää rekisteriä ajan tasalla tässä laissa säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.

15 §

Toimivaltainen viranomainen

(kumotaan)

Palveluntuottajan on annettava rekisteröintiä varten tiedot 6 §:ssä säädettyjen edellytysten toteutumisesta ja 16 §:ssä säädetty tiedot sähköisesti Valviralle, josta tiedot siirtyvät palveluntuottajaa ja palveluyksikön rekisteröintiä varten toimivaltaisen aluehallintoviraston käsiteltäväksi. Asian käsittelee se aluehallintovirasto, jonka toimialueella palveluja tuotetaan.

Jos palveluja tuotetaan useamman kuin yhden aluehallintoviraston toimialueella tai palveluntuottaja rekisteröidään ilman palveluyksikköä, asian käsittelee Valvira.

Jos palveluntuottaja tuottaa palveluja vain yhden aluehallintoviraston toimialueella, niin palveluntuottaja voi antaa 1 momentissa tarkoitetut tiedot rekisteröintiä varten kirjallisesti myös muutoin kuin sähköisessä muodossa suoraan sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella palveluja on tarkoitus tuottaa.

20 §

20 §

Ennakkotarkastus

Ennakkotarkastus

Ennakkotarkastuksen tekee valvontaviranomainen, joka käsittelee palveluyksikköä koskevan rekisteröinti-

Ennakkotarkastus voidaan tehdä myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ilmoituksen. Valvira voi pyytää myös aluehallintovirastoa tekemään tarkastuksen, jolloin aluehallintoviraston on tarkastettava kyseinen palveluyksikkö, jota koskevan rekisteröinti-ilmoituksen Valvira käsittelee. Ennakkotarkastus voidaan tehdä myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

27 §

Palveluntuottajan omavalvonta

Palveluntuottajan on otettava huomioon palveluyksikön omavalvontasuunnitelmaa tehtäessä ja muutettaessa palveluyksikön palveluja saavilta asiakkailta ja potilailta, heidän omaisiltaan ja läheisiltään sekä palveluyksikön henkilöstöltä säännöllisesti kerättävä palaute. Palveluyksikön omavalvontasuunnitelmaa tehtäessä ja muutettaessa on otettava huomioon myös valvontaviranomaisten antama ohjaus ja päätökset.

31 §

Asetuksenantovaltuus ja määräykset

Valvira voi antaa tarkempia määräyksiä omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta.

32 §

Viranomaisvalvonta ja siihen liittyvä ohjaus

Aluehallintovirasto valvoo *toimialueellaan* sosiaali- ja terveysten palvelujen järjestämisen ja tuottamisen lainmukaisuutta ja antaa siihen liittyvää ohjausta. Aluehallintovirasto valvoo *toimialueellaan* myös vammaispalvelulain 11 §:ssä tarkoitetun henkilökohtaisen avun

27 §

Palveluntuottajan omavalvonta

Palveluntuottajan on otettava huomioon palveluyksikön omavalvontasuunnitelmaa tehtäessä ja muutettaessa palveluyksikön palveluja saavilta asiakkailta ja potilailta, heidän omaisiltaan ja läheisiltään sekä palveluyksikön henkilöstöltä säännöllisesti kerättävä palaute. Palveluyksikön omavalvontasuunnitelmaa tehtäessä ja muutettaessa on otettava huomioon myös *valvontaviranomaisen* antama ohjaus ja päätökset.

31 §

Asetuksenantovaltuus ja määräykset

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta.

32 §

Viranomaisvalvonta ja siihen liittyvä ohjaus

Lupa- ja valvontavirasto valvoo sosiaali- ja terveysten palvelujen järjestämisen ja tuottamisen lainmukaisuutta ja antaa siihen liittyvää ohjausta. *Lupa- ja valvontavirasto* valvoo myös vammaispalvelulain 11 §:ssä tarkoitetun henkilökohtaisen avun työnantajamallin

Voimassa oleva laki

työnantajamallin mukaan toimivan henkilön toimintaa 28 §:n velvoitteiden täyttämiseksi.

Valvira ohjaa aluehallintoviraston toimintaa valvonnan ja siihen liittyvän ohjauksen toimeenpanossa, yhteensovittamisessa ja yhdenmukaistamisessa. Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, Valvira valvoo sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen ja tuottamisen lainmukaisuutta ja antaa valvontaan liittyvää ohjausta, jos kysymyksessä ovat:

1) periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat;

2) usean aluehallintoviraston toimialuetta tai koko maata koskevat asiat;

3) asiat, jotka liittyvät olennaisesti Valvirassa käsiteltävään muuhun sosiaali- tai terveydenhuoltoon taikka sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilöä koskevaan valvonta-asiaan; sekä

4) asiat, joita aluehallintoviraston valvonta-asioita käsittelevät virkamiehet ovat esteellisiä käsittelemään.

Valviran ja aluehallintoviraston työnjaosta valvonnassa ja siihen liittyvässä ohjauksessa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

34 §

Viranomaisten välinen yhteistyö

Valvontaviranomaisten on tarvittaessa toimittava yhteistyössä keskenään ja muiden viranomaisten kanssa hoitaessaan tässä laissa säädettyjä tehtäviä.

Lääkelaisissa (395/1987), biopankkilaisissa (688/2012), ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetussa laissa (101/2001), veripalvelulaissa (197/2005), kliinisestä lääketutkimuksesta annetussa laissa (983/2021) ja lääkinnällisistä laitteista annetussa laissa (719/2021) tarkoitettua toimintaa valvoo Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus (Fimea) ja säteilylaissa (859/2018) tarkoitettua toimintaa valvoo Säteilyturvakeskus (STUK). Jos

Ehdotus

mukaan toimivan henkilön toimintaa *tämän lain* 28 §:n velvoitteiden täyttämiseksi.

(kumotaan)

(kumotaan)

34 §

Viranomaisten välinen yhteistyö

Valvontaviranomaisen on tarvittaessa toimittava yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa hoitaessaan tässä laissa säädettyjä tehtäviä.

Lääkelaisissa (395/1987), biopankkilaisissa (688/2012), ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetussa laissa (101/2001), veripalvelulaissa (197/2005), kliinisestä lääketutkimuksesta annetussa laissa (983/2021) ja lääkinnällisistä laitteista annetussa laissa (719/2021) tarkoitettua toimintaa valvoo Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus (Fimea) ja säteilylaissa (859/2018) tarkoitettua toimintaa valvoo Säteilyturvakeskus (STUK). Jos

Voimassa oleva laki

Ehdotus

aluehallintovirasto tai Valvira on valvonnassaan havainnut Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen valvontaan kuuluvissa toiminnoissa puutteita tai asiakas- ja potilasturvallisuutta olennaisesti vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia, niistä on ilmoitettava Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle. Säteilyn käytössä havaituista puutteista ja epäkohdista on ilmoitettava Säteilyturvakeskukselle.

valvontaviranomainen on valvonnassaan havainnut Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen valvontaan kuuluvissa toiminnoissa puutteita tai asiakas- ja potilasturvallisuutta olennaisesti vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia, niistä on ilmoitettava Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle. Säteilyn käytössä havaituista puutteista ja epäkohdista on ilmoitettava Säteilyturvakeskukselle.

36 §

36 §

Tarkastusoikeus

Tarkastusoikeus

Valvontaviranomainen voi tarkastaa palvelunjärjestäjän sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan ja toiminnassa käytettävät toimitilat, tietojärjestelmät ja välineet sekä palveluntuottajan tässä laissa tarkoitettujen palveluyksiköiden toiminnan, toimitilat, tietojärjestelmät ja välineet. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta. Tarkastus perustuu valvontaviranomaisen antamaan tarkastusmääräykseen. Tarkastusmääräykseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Valvira voi määrätä aluehallintoviraston tekemään puolestaan edellä mainitun tarkastuksen. Tarkastus voidaan tehdä myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

Valvontaviranomainen voi tarkastaa palvelunjärjestäjän sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan ja toiminnassa käytettävät toimitilat, tietojärjestelmät ja välineet sekä palveluntuottajan tässä laissa tarkoitettujen palveluyksiköiden toiminnan, toimitilat, tietojärjestelmät ja välineet. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta. Tarkastus perustuu valvontaviranomaisen antamaan tarkastusmääräykseen. Tarkastusmääräykseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Tarkastus voidaan tehdä myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti.

44 §

44 §

Täytäntöönpano

Täytäntöönpano

Valviran tai aluehallintoviraston päätös, joka koskee toiminnan keskeyttämistä, palveluyksikön tai sen osan, laitteen tai välineen käytön kieltämistä taikka rekisteröinnin poistamista, voidaan panna muutoksenhausta huolimatta heti täytäntöön, jos se on asiakas- tai potilasturvallisuuden kannalta välttämätöntä. Toiminnan keskeyttämistä sekä palveluyksikön tai sen osan, laitteen tai välineen käytön kieltämistä

Lupa- ja valvontaviraston päätös, joka koskee toiminnan keskeyttämistä, palveluyksikön tai sen osan, laitteen tai välineen käytön kieltämistä taikka rekisteröinnin poistamista, voidaan panna muutoksenhausta huolimatta heti täytäntöön, jos se on asiakas- tai potilasturvallisuuden kannalta välttämätöntä. Toiminnan keskeyttämistä sekä palveluyksikön tai sen osan, laitteen tai välineen käytön kieltämistä

koskeva päätös tai määräys voidaan antaa tarkastuksen yhteydessä suullisesti. Suullisesti annettu päätös tai määräys on annettava mahdollisimman pian kirjallisesti.

koskeva päätös tai määräys voidaan antaa tarkastuksen yhteydessä suullisesti. Suullisesti annettu päätös tai määräys on annettava mahdollisimman pian kirjallisesti.

45 §

45 §

*Tiedonsaantioikeus**Tiedonsaantioikeus*

Sosiaali- ja terveysministeriöllä, Valviralla ja aluehallintovirastolla on oikeus maksutta ja salassapitosäännösten estämättä saada palvelunjärjestäjältä, sosiaali- ja terveystieteiden ammattihenkilöltä, ammattihenkilöltä, sosiaali- ja terveyspalveluntuottajalta, terveydenhuollon ammattihenkilöltä, sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilöltä, veroviranomaiselta, ulosottoviranomaiselta, Harmaan talouden selvitysyksiköltä, Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta, Potilasvakuutuskeskuksesta, liikenne- ja potilasvahinkolautakunnalta, valtion terveydenhuollon yksiköiltä, valtion koulukodeilta, vankiloilta, Rikosseuraamuslaitokselta, puolustusvoimilta, työ- ja elinkeinotoimistolta, rakennusvalvonta-, ympäristö-, tulli- ja poliisiviranomaiselta, Oikeusrekisterikeskuksesta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskuksesta, eläkesäätiöltä ja muulta eläkelaitokselta, vakuutuslaitokselta sekä apteekilta tämän lain mukaisten tehtäviensä suorittamista varten välttämättömät tiedot.

Valvontaviranomaisilla on oikeus maksutta ja salassapitosäännösten estämättä saada välttämättömät tiedot ulosottorekisteristä ja liiketoimintakieltorekisteristä.

Tiedot voidaan luovuttaa myös teknisen rajapinnan avulla. Ennen teknisen rajapinnan avaamista on varmistettava tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuilla tahoilla on oikeus ilman valvontaviranomaisen pyyntöä ja salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa valvontaviranomaiselle seikasta,

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ja *Lupa- ja valvontavirastolla* on oikeus maksutta ja salassapitosäännösten estämättä saada palvelunjärjestäjältä, sosiaali- ja terveystieteiden ammattihenkilöltä, ammattihenkilöltä, sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilöltä, veroviranomaiselta, ulosottoviranomaiselta, Harmaan talouden selvitysyksiköltä, Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksesta, Potilasvakuutuskeskuksesta, liikenne- ja potilasvahinkolautakunnalta, valtion terveydenhuollon yksiköiltä, valtion koulukodeilta, vankiloilta, Rikosseuraamuslaitokselta, puolustusvoimilta, työ- ja elinkeinotoimistolta, rakennusvalvonta-, ympäristö-, tulli- ja poliisiviranomaiselta, Oikeusrekisterikeskuksesta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskuksesta, eläkesäätiöltä ja muulta eläkelaitokselta, *Työllisyysrahastolta*, vakuutuslaitokselta sekä apteekilta tämän lain mukaisten tehtäviensä suorittamista varten välttämättömät tiedot.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus maksutta ja salassapitosäännösten estämättä saada *tämän lain mukaisten tehtäviensä suorittamista varten välttämättömät tiedot* ulosottorekisteristä ja liiketoimintakieltorekisteristä.

Tiedot voidaan luovuttaa myös teknisen rajapinnan avulla. Ennen teknisen rajapinnan avaamista on varmistettava tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuilla tahoilla on oikeus ilman *Lupa- ja valvontaviraston* pyyntöä ja salassapitosäännösten estämättä

Voimassa oleva laki

joka voi vaarantaa asiakas- tai potilasturvallisuutta tai joka voi vaikuttaa valvottavan palveluntuottajan 6 §:ssä säädettyyn arviointiin.

Palvelunjärjestäjä ja palveluntuottaja ovat velvollisia antamaan sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnastaan Valviralle ja aluehallintovirastolle ohjaus- ja valvontatehtävän toteuttamiseksi välttämättömiksi katsottavia tietoja ja selvityksiä maksutta ja salassapitosäännösten estämättä.

46 §

Tietojen luovuttaminen

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) tai muussa laissa säädetään, valvontaviranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa toisilleen tässä laissa tarkoitettujen tehtävien suorittamisessa tarvittavat välttämättömät tiedot ja selvitykset. Tiedot ja selvitykset voidaan luovuttaa myös teknisen rajapinnan avulla. Ennen teknisen rajapinnan avaamista on varmistuttava tietojen asianmukaisesta suojaamisesta.

Valvontaviranomainen saa salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa poliisille henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten välttämättömät tiedot, jos valvontaviranomainen tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan on saanut tietoja olosuhteista, joiden perusteella on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua mainitun uhkan tai teon kohteeksi. Valvontaviranomainen saa salassapitosäännösten estämättä lisäksi ilmoittaa poliisille sekä syyttäjälle tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan saamansa tiedon palveluntuottajasta tai palveluntuottajan palveluksessa olevasta henkilöstä ja muut asian selvittämiseksi välttämättömät tiedot, jos saadun tiedon perusteella palveluntuottajaa tai

Ehdotus

ilmoittaa *Lupa- ja valvontavirastolle* seikasta, joka voi vaarantaa asiakas- tai potilasturvallisuutta tai joka voi vaikuttaa valvottavan palveluntuottajan 6 §:ssä säädettyyn arviointiin.

Palvelunjärjestäjä ja palveluntuottaja ovat velvollisia antamaan sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnastaan *Lupa- ja valvontaviraston tämän lain mukaisen* ohjaus- ja valvontatehtävän toteuttamiseksi välttämättömiksi katsottavia tietoja ja selvityksiä maksutta ja salassapitosäännösten estämättä.

46 §

Tietojen luovuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto saa salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa poliisille henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten välttämättömät tiedot, jos *Lupa- ja valvontavirasto* tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan on saanut tietoja olosuhteista, joiden perusteella on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua mainitun uhkan tai teon kohteeksi. *Lupa- ja valvontavirasto* saa salassapitosäännösten estämättä lisäksi ilmoittaa poliisille sekä syyttäjälle tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan saamansa tiedon palveluntuottajasta tai palveluntuottajan palveluksessa olevasta henkilöstä ja muut asian selvittämiseksi välttämättömät tiedot, jos saadun tiedon perusteella palveluntuottajaa tai palveluntuottajan palveluksessa olevaa henkilöä on syytä epäillä rikoksesta, josta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

palveluntuottajan palveluksessa olevaa henkilöä on syytä epäillä rikoksesta, josta säädetty enimmäisrangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta, taikka erittäin tärkeä yleinen tai yksityinen etu vaatii asian selvittämistä.

säädetty enimmäisrangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta, taikka erittäin tärkeä yleinen tai yksityinen etu vaatii asian selvittämistä.

47 §

47 §

Tietojen luovuttaminen viranomaisille

Tietojen luovuttaminen viranomaisille

Salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä valvontaviranomainen voi luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla valtakunnallisesta palveluntuottajien rekisteristä sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään:

Salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä *Lupa- ja valvontavirasto* voi luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla valtakunnallisesta palveluntuottajien rekisteristä sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään:

48 §

48 §

Virka-apu

Virka-apu

Poliisi on velvollinen antamaan Valviralle ja aluehallintovirastolle maksutta virka-apua 36 §:n mukaisen tarkastuksen, 39 §:n mukaisen keskeyttämisen ja käyttökiellon sekä 45 §:n mukaisen tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi.

Poliisi on velvollinen antamaan *Lupa- ja valvontavirastolle* maksutta virka-apua 36 §:n mukaisen tarkastuksen, 39 §:n mukaisen keskeyttämisen ja käyttökiellon sekä 45 §:n mukaisen tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi.

49 §

49 §

Rekisteröintiin liittyvien kustannusten korvaaminen

Rekisteröintiin liittyvien suoritteiden maksullisuus

Edellä 21 §:ssä tarkoitetun rekisteröintiä koskevan päätöksen maksullisuudesta säädetään valtion maksuperustelain (150/1992) 4 §:ssä.

Edellä 21 §:ssä *tarkoitettu* rekisteröintiä koskeva päätös on maksullinen. Valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992). (kumotaan)

Aluehallintovirastojen tulee suorittaa rekisteröintiä koskevista maksuista Valviralle osuus, joka kattaa palveluntuottajien rekisteröintiin liittyvistä toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset.

55 §

55 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Aikaisemman luvan ja tehdyn ilmoituksen
rekisteröinti*

*Aikaisemman luvan ja tehdyn ilmoituksen
rekisteröinti*

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten perusteella myönnetty lupa tai rekisteröity ilmoitus yksityisestä sosiaalipalvelusta tai yksityisestä terveydenhuollosta jää voimaan. Valviran tai aluehallintoviraston tulee kuitenkin viran puolesta ja maksutta muuttaa *toimialueellaan* ennen lain voimaantuloa palveluntuottajalle myönnettyt luvat ja tehdyt rekisteröinnit tämän lain mukaisiksi palveluntuottajan ja palveluyksikköjen rekisteröinneiksi kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Jos sellaiseen toimintaan, johon on myönnetty lupa tai rekisteröinti aiemmin voimassa olleen lain perusteella, tulee olennaisia muutoksia, valvontaviranomainen muuttaa ilmoituksen käsittelyn yhteydessä luvan tai rekisteröinnin viran puolesta palveluntuottajan kaikki palveluyksiköt kattavaksi tämän lain mukaiseksi rekisteröinniksi.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten perusteella myönnetty lupa tai rekisteröity ilmoitus yksityisestä sosiaalipalvelusta tai yksityisestä terveydenhuollosta jää voimaan. *Lupa- ja valvontaviraston* tulee kuitenkin viran puolesta ja maksutta muuttaa ennen lain voimaantuloa palveluntuottajalle myönnettyt luvat ja tehdyt rekisteröinnit tämän lain mukaisiksi palveluntuottajan ja palveluyksikköjen rekisteröinneiksi kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Jos sellaiseen toimintaan, johon on myönnetty lupa tai rekisteröinti aiemmin voimassa olleen lain perusteella, tulee olennaisia muutoksia, *Lupa- ja valvontavirasto* muuttaa ilmoituksen käsittelyn yhteydessä luvan tai rekisteröinnin viran puolesta palveluntuottajan kaikki palveluyksiköt kattavaksi tämän lain mukaiseksi rekisteröinniksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Tämän lain voimaan tullessa aluehallintovirastossa tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa vireillä ollut asia käsitellään loppuun noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

238.

Laki

sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain (552/2019) 6 §:n 4 kohta sekä

muutetaan 6 §:n 5 kohta, 28 §, 30 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 31 §:n otsikko ja 1 momentti, 32—34 §, 50 §:n 5 momentti, 56 §:n 2 ja 3 momentti ja 58 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 32 § laissa 544/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Palveluista vastaavat viranomaiset ja organisaatiot sekä tietoineistorajaukset

Palveluista, joita tarvitaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sekä niihin yhdistettävien muiden tässä laissa tarkoitettujen henkilötietojen käsittelemiseksi 2 §:n mukaisiin käyttötarkoituksiin, säädetään 3 luvussa. Vastuu niiden tuottamisesta on Tietolupaviranomaisella sekä seuraavilla viranomaisilla ja organisaatioilla:

4) *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto;*

5) aluehallintovirastot siltä osin kuin ne käsittelevät sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyviä asioita;

6 §

Palveluista vastaavat viranomaiset ja organisaatiot sekä tietoineistorajaukset

Palveluista, joita tarvitaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sekä niihin yhdistettävien muiden tässä laissa tarkoitettujen henkilötietojen käsittelemiseksi 2 §:n mukaisiin käyttötarkoituksiin, säädetään 3 luvussa. Vastuu niiden tuottamisesta on Tietolupaviranomaisella sekä seuraavilla viranomaisilla ja organisaatioilla:

(kumotaan)

5) *Lupa- ja valvontavirasto* siltä osin kuin se käsittelee sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyviä asioita;

28 §

Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen ilmoittamisvelvollisuus

Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen on ilmoitettava *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle* tiedot kaikista myönnettyistä, muutetuista, täydennetyistä, määräajaksi tai kokonaan peruutetuista tai evätyistä todistuksista sekä 27 §:n mukaisista kehoituksista ja rajoituksista. Lisäksi tietoturvallisuuden arviointilaitoksen on pyydettyessä annettava *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle* kaikki tarvittavat lisätiedot.

30 §

Tietojärjestelmien valvonta ja tarkastukset

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on valvoa ja edistää sitä, että tietoturvalliset

28 §

Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen ilmoittamisvelvollisuus

Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* tiedot kaikista myönnettyistä, muutetuista, täydennetyistä, määräajaksi tai kokonaan peruutetuista tai evätyistä todistuksista sekä 27 §:n mukaisista kehoituksista ja rajoituksista. Lisäksi tietoturvallisuuden arviointilaitoksen on pyydettyessä annettava *Lupa- ja valvontavirastolle* kaikki tarvittavat lisätiedot.

30 §

Tietojärjestelmien valvonta ja tarkastukset

Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on valvoa ja edistää sitä, että tietoturvalliset käyttöympäristöt täyttävät tietosuojaa ja

käyttöympäristöt täyttävät tietosuojaa ja tietoturvaa koskevat vaatimukset. *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto* ylläpitää julkista rekisteriä sille ilmoitetuista, vaatimukset täyttävistä käyttöympäristöistä.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on oikeus tehdä valvonnan edellytyksenä olevia tarkastuksia. Tarkastuksen suorittamiseksi tarkastajalla on oikeus päästä kaikkiin tiloihin, joissa harjoitetaan tässä laissa tarkoitettua toimintaa tai säilytetään tämän lain noudattamisen valvonnan kannalta merkityksellisiä tietoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on säilytettävä tarkastuksesta laadittava tarkastuskertomus kymmenen vuoden ajan tarkastuksen suorittamisesta.

31 §

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston oikeus ulkopuolisen asiantuntijan käyttöön

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on oikeus käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita arvioimaan tietoturvallisen käyttöympäristön vaatimustenmukaisuutta. Ulkopuoliset asiantuntijat voivat osallistua tämän lain mukaisiin tarkastuksiin sekä tutkia ja testata käyttöympäristöjä. Ulkopuolisella asiantuntijalla tulee olla tehtävien edellytyksenä oleva asiantuntemus ja pätevyys.

32 §

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeus

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada maksutta

tietoturvaa koskevat vaatimukset. *Lupa- ja valvontavirasto* ylläpitää julkista rekisteriä sille ilmoitetuista, vaatimukset täyttävistä käyttöympäristöistä.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus tehdä valvonnan edellytyksenä olevia tarkastuksia. Tarkastuksen suorittamiseksi tarkastajalla on oikeus päästä kaikkiin tiloihin, joissa harjoitetaan tässä laissa tarkoitettua toimintaa tai säilytetään tämän lain noudattamisen valvonnan kannalta merkityksellisiä tietoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

Lupa- ja valvontaviraston on säilytettävä tarkastuksesta laadittava tarkastuskertomus kymmenen vuoden ajan tarkastuksen suorittamisesta.

31 §

Lupa- ja valvontaviraston oikeus ulkopuolisen asiantuntijan käyttöön

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita arvioimaan tietoturvallisen käyttöympäristön vaatimustenmukaisuutta. Ulkopuoliset asiantuntijat voivat osallistua tämän lain mukaisiin tarkastuksiin sekä tutkia ja testata käyttöympäristöjä. Ulkopuolisella asiantuntijalla tulee olla tehtävien edellytyksenä oleva asiantuntemus ja pätevyys.

32 §

Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeus

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä

ja salassapitosäännösten estämättä käyttöympäristöjen valvontaa varten välttämättömät tiedot valtion ja kunnan viranomaisilta sekä luonnollisilta ja oikeushenkilöiltä, joita tämän lain tai sen nojalla annetut säännökset koskevat.

käyttöympäristöjen valvontaa varten välttämättömät tiedot valtion ja kunnan viranomaisilta sekä luonnollisilta ja oikeushenkilöiltä, joita tämän lain tai sen nojalla annetut säännökset koskevat.

33 §

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston määräys puutteiden korjaamiseksi ja uhkasakko

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto saa 30 §:n nojalla tehdyn tarkastuksen perusteella määrätä palveluntarjoajan korjaamaan tuotantokäytössä olevaa käyttöympäristöä koskevat puutteet.

Jos tietoturvallinen käyttöympäristö voi vaarantaa tietosuojan tai toteuttaa puutteellisesti tässä laissa sille asetetut vaatimukset eikä puutteita ole korjattu *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston* asettamassa määräajassa, lupa- ja valvontavirasto saa kieltää käyttöympäristön käytön, kunnes puutteet on korjattu. Lisäksi Tietolupaviranomainen tai muu 6 §:ssä tarkoitettu viranomainen voi sulkea yhteyden ylläpitämiinsä tietojärjestelmiin, jos niitä käyttävä vaarantaa tai niihin liitetty ulkopuolinen järjestelmä voi vaarantaa niiden asianmukaisen toiminnan.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa palveluntarjoajan tai valtuutetun edustajan tiedottamaan käyttöympäristön tuotantokäyttöä koskevasta päätöksestä lupa- ja valvontaviraston asettamassa määräajassa ja määrämällä tavalla.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi asettaa 1 momentin nojalla tekemänsä päätöksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toiminta keskeytetään osaksi tai kokonaan taikka että tekemättä jätetty toimenpide teetetään asianomaisen kustannuksella. Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava päätöksestään Tietolupaviranomaiselle.

33 §

Lupa- ja valvontaviraston määräys puutteiden korjaamiseksi ja uhkasakko

Lupa- ja valvontavirasto saa 30 §:n nojalla tehdyn tarkastuksen perusteella määrätä palveluntarjoajan korjaamaan tuotantokäytössä olevaa käyttöympäristöä koskevat puutteet.

Jos tietoturvallinen käyttöympäristö voi vaarantaa tietosuojan tai toteuttaa puutteellisesti tässä laissa sille asetetut vaatimukset eikä puutteita ole korjattu *Lupa- ja valvontaviraston* asettamassa määräajassa, lupa- ja valvontavirasto saa kieltää käyttöympäristön käytön, kunnes puutteet on korjattu. Lisäksi Tietolupaviranomainen tai muu 6 §:ssä tarkoitettu viranomainen voi sulkea yhteyden ylläpitämiinsä tietojärjestelmiin, jos niitä käyttävä vaarantaa tai niihin liitetty ulkopuolinen järjestelmä voi vaarantaa niiden asianmukaisen toiminnan.

Lupa- ja valvontavirasto voi velvoittaa palveluntarjoajan tai valtuutetun edustajan tiedottamaan käyttöympäristön tuotantokäyttöä koskevasta päätöksestä lupa- ja valvontaviraston asettamassa määräajassa ja määrämällä tavalla.

Lupa- ja valvontavirasto voi asettaa 1 momentin nojalla tekemänsä päätöksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toiminta keskeytetään osaksi tai kokonaan taikka että tekemättä jätetty toimenpide teetetään asianomaisen kustannuksella. Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava päätöksestään Tietolupaviranomaiselle.

34 §

Määräys velvollisuuksien täyttämiseksi

Jos palveluntarjoaja, 6 §:ssä tarkoitettu viranomainen tai henkilötietoja muutoin tämän lain mukaisesti käsittelevä on laiminlyönyt tässä laissa säädetyn tietojärjestelmiin tai niiden käyttöön liittyvän velvollisuutensa, *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto* voi määrätä velvollisuuden täytettäväksi määräajassa.

Lisäksi Tietolupaviranomainen tai muu 6 §:ssä tarkoitettu viranomainen voi sulkea yhteyden ylläpitämiinsä tietojärjestelmiin, jos palveluntarjoaja, 6 §:ssä tarkoitettu viranomainen tai henkilötietoja muutoin tämän lain mukaisesti käsittelevä on *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston* asettamasta määräajasta huolimatta laiminlyönyt tässä laissa säädetyn tietojärjestelmiin tai niiden käyttöön liittyvän velvollisuutensa.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi asettaa 1 momentin nojalla tekemänsä määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toiminta keskeytetään osaksi tai kokonaan taikka että tekemättä jätetty toimenpide teetetään asianomaisen kustannuksella. *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston* on ilmoitettava päätöksestään Tietolupaviranomaiselle.

50 §

Palveluista perittävät korvaukset

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle 30 §:n 1 momentin mukaan tehtävän ilmoituksen rekisteröinti ja merkintä julkiseen rekisteriin on maksullinen.

56 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

34 §

Määräys velvollisuuksien täyttämiseksi

Jos palveluntarjoaja, 6 §:ssä tarkoitettu viranomainen tai henkilötietoja muutoin tämän lain mukaisesti käsittelevä on laiminlyönyt tässä laissa säädetyn tietojärjestelmiin tai niiden käyttöön liittyvän velvollisuutensa, *Lupa- ja valvontavirasto* voi määrätä velvollisuuden täytettäväksi määräajassa.

Lisäksi Tietolupaviranomainen tai muu 6 §:ssä tarkoitettu viranomainen voi sulkea yhteyden ylläpitämiinsä tietojärjestelmiin, jos palveluntarjoaja, 6 §:ssä tarkoitettu viranomainen tai henkilötietoja muutoin tämän lain mukaisesti käsittelevä on *Lupa- ja valvontaviraston* asettamasta määräajasta huolimatta laiminlyönyt tässä laissa säädetyn tietojärjestelmiin tai niiden käyttöön liittyvän velvollisuutensa.

Lupa- ja valvontavirasto voi asettaa 1 momentin nojalla tekemänsä määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toiminta keskeytetään osaksi tai kokonaan taikka että tekemättä jätetty toimenpide teetetään asianomaisen kustannuksella. *Lupa- ja valvontaviraston* on ilmoitettava päätöksestään Tietolupaviranomaiselle.

50 §

Palveluista perittävät korvaukset

Lupa- ja valvontavirastolle 30 §:n 1 momentin mukaan tehtävän ilmoituksen rekisteröinti ja merkintä julkiseen rekisteriin on maksullinen.

56 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

Tietosuojavaltuutettu, *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto* sekä Tietolupaviranomainen ohjaavat ja valvovat toimialueellaan niille säädetyn toimivallan mukaisesti osaltaan tämän lain noudattamista.

Tietolupaviranomaisen ja muiden tämän lain mukaisesti tietolupia myöntävien viranomaisten sekä *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston* on omalta osaltaan seurattava ja valvottava, että kunkin antamaan palveluun liittyvä tietosuojaja ja tietoturva toteutuvat ja että niiden myöntämien lupien ehtoja noudatetaan. Jos joku on lainvastaisesti käsitellyt henkilötietoja, asianomaisen viranomaisen on oma-aloitteisesti ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin. Jos tietoja käsitellään 20 §:n 3 momentin nojalla muussa kuin Tietolupaviranomaisen tietoturvallisessa käyttöympäristössä, 19 §:ssä tarkoitetut lokitiedot sekä 22 §:n 2 momentissa tarkoitetun käyttäjärekisterin tiedot on toimitettava Tietolupaviranomaiselle seurannan ja valvonnan toteuttamiseksi sen pyynnöstä ilman aiheetonta viivytystä.

Tietosuojavaltuutettu, *Lupa- ja valvontavirasto* sekä Tietolupaviranomainen ohjaavat ja valvovat toimialueellaan niille säädetyn toimivallan mukaisesti osaltaan tämän lain noudattamista.

Tietolupaviranomaisen ja muiden tämän lain mukaisesti tietolupia myöntävien viranomaisten sekä *Lupa- ja valvontaviraston* on omalta osaltaan seurattava ja valvottava, että kunkin antamaan palveluun liittyvä tietosuojaja ja tietoturva toteutuvat ja että niiden myöntämien lupien ehtoja noudatetaan. Jos joku on lainvastaisesti käsitellyt henkilötietoja, asianomaisen viranomaisen on oma-aloitteisesti ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin. Jos tietoja käsitellään 20 §:n 3 momentin nojalla muussa kuin Tietolupaviranomaisen tietoturvallisessa käyttöympäristössä, 19 §:ssä tarkoitetut lokitiedot sekä 22 §:n 2 momentissa tarkoitetun käyttäjärekisterin tiedot on toimitettava Tietolupaviranomaiselle seurannan ja valvonnan toteuttamiseksi sen pyynnöstä ilman aiheetonta viivytystä.

58 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettuun 45 §:n mukaista tietopyyntöä koskevaan päätökseen sekä tietolupahakemusta ja luvan peruuttamista koskevaan päätökseen, jonka antaa Tietolupaviranomainen taikka 6 §:ssä tarkoitettu rekisterinpitäjä, sekä *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviranomaisen* tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolaissa säädetään.

58 §

Muutoksenhaku

Edellä 45 §:ssä tarkoitettuun tietopyyntöä koskevaan päätökseen sekä tietolupahakemusta ja luvan peruuttamista koskevaan päätökseen, jonka antaa Tietolupaviranomainen taikka 6 §:ssä tarkoitettu rekisterinpitäjä, sekä Lupa- ja valvontaviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

239.

Laki

sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annetun lain (1230/2001) 1 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 594/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Sosiaalialan osaamiskeskustoiminta

Sosiaalialan osaamiskeskustoiminta

Osaamiskeskuksen voivat muodostaa kunkin toimialueen hyvinvointialueet yhdessä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden sosiaali- ja terveysalan oppilaitosten, maakunnan liittojen, aluehallintovirastojen, järjestöjen ja yritysten sekä muiden sosiaali- ja terveysalalla toimivien eri tahojen kanssa.

Osaamiskeskuksen voivat muodostaa kunkin toimialueen hyvinvointialueet yhdessä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden sosiaali- ja terveysalan oppilaitosten, maakunnan liittojen, *Lupa- ja valvontaviraston*, järjestöjen ja yritysten sekä muiden sosiaali- ja terveysalalla toimivien eri tahojen kanssa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

240.

Laki

sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain (1299/2006) 14 §:n 9 momentti, sellaisena kuin se on laissa 410/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

14 §

Asian käsittely

Asian käsittely

Kansaneläkelaitos, työttömyyskassa, Työllisyysrahasto, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus, sekä työvoimaviranomainen ovat velvollisia toimittamaan asiakirjat muutoksenhakulautakunnalle sen vaatimassa muodossa maksutta.

Kansaneläkelaitos, työttömyyskassa, Työllisyysrahasto, *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus*, sekä työvoimaviranomainen ovat velvollisia toimittamaan asiakirjat muutoksenhakulautakunnalle sen vaatimassa muodossa maksutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

241.

Laki

sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain (352/2010) 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 439/2024, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Toimivaltaiseksi nimetyt laitokset eräissä työnhakuun liittyvissä tilanteissa

Toimivaltaiseksi nimetyt laitokset eräissä työnhakuun liittyvissä tilanteissa

Perusasetuksessa ja täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitettuja työvoimaviranomaisia Suomessa ovat 1 momentissa tarkoitettut työvoimaviranomaiset sekä elinkeino-, liikenne- ja

Perusasetuksessa ja täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitettuja työvoimaviranomaisia Suomessa ovat 1 momentissa tarkoitettut työvoimaviranomaiset sekä *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus*.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ympäristökeskusten
hallintokeskus.

kehittämiskeskus

ja

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

242.

Laki

sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain (61/2007) 7 §:n 2 momentti, 15 §:n 1 momentin 1 kohta, 24 §:n 3 momentti ja 24 b §:n 3 momentti sellaisina kuin ne ovat 7 §:n 2 momentti laissa 706/2023, 15 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 937/2019, 24 §:n 3 momentti laissa 1229/2010 ja 24 b §:n 3 momentti laissa 1232/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Lääkemääräyksen allekirjoittaminen ja ammattioikeuden tarkistaminen

Lääkemääräyksen allekirjoittaminen ja ammattioikeuden tarkistaminen

Lääkemääräyksen laatijan oikeus lääkkeen määräämiseen tulee varmentaa ennen allekirjoitusta. Sähköisen lääkemääräyksen laatimisessa käytettävä tietojärjestelmä on toteutettava siten, että tieto ammattioikeuden voimassaolosta ja siitä, onko ammattioikeutta rajoitettu, tarkistetaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston asiakastietolain 65 §:n 2 momentin mukaisesti ylläpitämästä rooli- ja attribuuttipalvelusta.

Lääkemääräyksen laatijan oikeus lääkkeen määräämiseen tulee varmentaa ennen allekirjoitusta. Sähköisen lääkemääräyksen laatimisessa käytettävä tietojärjestelmä on toteutettava siten, että tieto ammattioikeuden voimassaolosta ja siitä, onko ammattioikeutta rajoitettu, tarkistetaan *Lupa- ja valvontaviraston* asiakastietolain 65 §:n 2 momentin mukaisesti ylläpitämästä rooli- ja attribuuttipalvelusta.

15 §

15 §

Tietojen luovuttaminen viranomaisille ja tieteelliseen tutkimukseen

Tietojen luovuttaminen viranomaisille ja tieteelliseen tutkimukseen

Salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä

Salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Kansaneläkelaitos saa reseptikeskuksen yhteisrekisterinpitäjänä luovuttaa reseptikeskuksesta pyynnöstä sen lisäksi, mitä muualla lainsäädännössä säädetään:

1) Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle ja aluehallintovirastolle terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvonnassa tarvittavat tiedot lääkkeen määrääjien laatimista lääkemääräyksistä ja niiden toimittamisesta;

24 §

Ohjaus, seuranta ja valvonta

Tietosuojavaltuutettu, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä aluehallintovirasto toimialueellaan ohjaavat ja valvovat niille säädetyn toimivallan mukaisesti tämän lain noudattamista.

24 b §

Biologisten lääkkeiden määräämisen ohjaus ja valvonta

Jos Kansaneläkelaitoksen valvonnassa käy ilmi, että itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiva lääkkeen määrääjä tai lääkkeen määrääjän työnantajana tai toimeksiantajana toimiva terveydenhuollon toimintayksikkö käyttää tietojärjestelmää, joka ei täytä tämän lain 5 b §:n edellytyksiä, Kansaneläkelaitos voi ilmoittaa asiasta *lääkkeen määrääjän ja terveydenhuollon toimintayksikön osalta toimivaltaiselle aluehallintovirastolle ja tietojärjestelmän osalta Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle.*

Kansaneläkelaitos saa reseptikeskuksen yhteisrekisterinpitäjänä luovuttaa reseptikeskuksesta pyynnöstä sen lisäksi, mitä muualla lainsäädännössä säädetään:

1) *Lupa- ja valvontavirastolle* terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvonnassa tarvittavat tiedot lääkkeen määrääjien laatimista lääkemääräyksistä ja niiden toimittamisesta;

24 §

Ohjaus, seuranta ja valvonta

Tietosuojavaltuutettu, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus sekä *Lupa- ja valvontavirasto* ohjaavat ja valvovat niille säädetyn toimivallan mukaisesti tämän lain noudattamista.

24 b §

Biologisten lääkkeiden määräämisen ohjaus ja valvonta

Jos Kansaneläkelaitoksen valvonnassa käy ilmi, että itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiva lääkkeen määrääjä tai lääkkeen määrääjän työnantajana tai toimeksiantajana toimiva terveydenhuollon toimintayksikkö käyttää tietojärjestelmää, joka ei täytä 5 b §:n edellytyksiä, Kansaneläkelaitos voi ilmoittaa asiasta *Lupa- ja valvontavirastolle.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

243.

Laki

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä annetun lain 2 §:n muuttamista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojelulaitoksista annetun lain (1379/2010) 2 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Ohjaus, johto ja valvonta

Ohjaus, johto ja valvonta

Lisäksi 1 momentin mukaista toimintaa valvovat aluehallintovirastot.

Lisäksi 1 momentin mukaista toimintaa valvoo Lupa- ja valvontavirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

244.

Laki

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain (668/2008) 5 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 553/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Oikeus saada ja käsitellä tietoja

Oikeus saada ja käsitellä tietoja

Voimassa oleva laki

Edellä 2 §:n 1 momentin 1–3, 4 ja 4 d kohdassa Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle säädettyjen tehtävien hoitamista varten laitoksella on oikeus saada maksutta sekä salassapitovelvoitteiden ja muiden tietojen käyttöä koskevien rajoitusten estämättä tunnistetietoineen väestöä koskevat välttämättömät tiedot seuraavasti:

3) Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirastolta:

a) raskauden keskeyttämistä ja steriloinnista koskevat tiedot noudattaen raskauden keskeyttämisestä annettua lakia (239/1970) ja steriloinnislakia (283/1970);

b) tiedot sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 24 a §:ssä tarkoitetusta terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 16 §:ssä tarkoitetusta sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä;

Ehdotus

Edellä 2 §:n 1 momentin 1–3, 4 ja 4 d kohdassa Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle säädettyjen tehtävien hoitamista varten laitoksella on oikeus saada maksutta sekä salassapitovelvoitteiden ja muiden tietojen käyttöä koskevien rajoitusten estämättä tunnistetietoineen väestöä koskevat välttämättömät tiedot seuraavasti:

3) Lupa- ja valvontavirastolta:

a) raskauden keskeyttämistä ja steriloinnista koskevat tiedot noudattaen raskauden keskeyttämisestä annettua lakia (239/1970) ja steriloinnislakia (283/1970);

b) tiedot sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 24 a §:ssä tarkoitetusta terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 16 §:ssä tarkoitetusta sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

245.

Laki

toimeentulotuesta annetun lain 27 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 27 c §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1023/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 c §

27 c §

Määräaikojen noudattamisen seuranta

Määräaikojen noudattamisen seuranta

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tulee luovuttaa 1 momentissa tarkoitettujen hyvinvointialueita koskevat tiedot edelleen Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle sen valtakunnallista ohjaus- ja valvontatehtävää varten.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tulee luovuttaa 1 momentissa tarkoitettujen hyvinvointialueita koskevat tiedot edelleen Lupa- ja valvontavirastolle sen valtakunnallista ohjaus- ja valvontatehtävää varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

246.

Laki

työsuojeluhallinnosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan työsuojeluhallinnosta annetun lain (16/1993) 1 ja 3 § sekä 4 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 1 § laissa 9/1997 sekä 3 § ja 4 §:n 2 momentti laissa 900/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Työsuojeluhallinnon tehtävänä on sosiaali- ja terveysministeriön johdolla huolehtia työsuojelun alueellisesta ohjauksesta ja valvonnasta.

1 §

Työsuojeluhallinnon tehtävänä on sosiaali- ja terveysministeriön johdolla huolehtia työsuojelun ohjauksesta ja valvonnasta.

3 §

Ministeriö voi asianomaisia aluehallintovirastoja kuultuaan määrätä aluehallintoviraston työsuojelun tehtäviä hoitavan vastuualueen virkamiehen suostumuksellaan tekemään tilapäisesti toisen aluehallintoviraston työsuojelun tehtäviä

3 §

Ministeriö voi Lupa- ja valvontavirastoa kuultuaan määrätä viraston työsuojeluosaston virkamiehen suostumuksellaan tekemään tilapäisesti ministeriölle kuuluvia tehtäviä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

hoitavalle vastuualueelle tai ministeriölle kuuluvia tehtäviä.

4 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä varten on aluehallintoviraston työsuojelun tehtäviä hoitavan vastualueen yhteydessä työsuojelulautakunta, jonka kokoonpanon määrää asianomaisen aluehallintoviraston asianomaisen vastualueen päällikkö. Työsuojelulautakunnista on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä työsuojeluneuvottelukunnasta säädetään. Työsuojelulautakunnan tehtävistä ja kokoonpanosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

4 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä varten on *Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosaston yhteydessä tarpeellinen määrä työsuojelulautakuntia. Lautakuntien lukumäärän sekä niiden kokoonpanon määrää Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosaston osastopäällikkö kolmivuotiskaudeksi kerrallaan. Mitä edellä 1 momentissa säädetään työsuojeluneuvottelukunnan kokoonpanosta, koskee myös työsuojelulautakuntia. Työsuojelulautakunnan tehtävistä, kokoonpanosta, toiminnasta ja sen järjestämisestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

247.

Laki

työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) 2 §, 16 §:n 1 momentti, 18 §:n 1 ja 4 momentti, 21 a §:n 1 momentti, 28 §:n 1 momentti, 29 §:n 1 momentti, 31 §, 43 c §:n 2 momentti, 44 §:n 4 momentti, 45 ja 46 §, 46 a §:n 1 ja 3 momentti sekä 54 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laissa 1564/2009, 18 §:n 1 ja 4 momentti laissa 603/2013, 21 a §:n 1 momentti ja 44 §:n 4 momentti laissa 920/2021, 43 c § laissa 701/2006, 45 § laissa 1564/2009, 46 § ja 46 a §:n 1 ja 3 momentti laissa 482/2015 sekä 54 § laissa 449/2016, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *työsuojeluviranomaisella* aluehallintovirastoa sekä sosiaali- ja terveysministeriötä (*ministeriö*) sen hoitaessa tuotteiden turvallisuuden valvontaan liittyviä tehtäviä;

2) *tarkastajalla* työsuojeluviranomaiseen virkasuhteessa olevaa, jolla on toimivaltuudet suorittaa tässä laissa tarkoitettuja valvonta- ja tarkastustehtäviä; ja

3) *tuotteella* konetta, työvälinettä, henkilönsuojainta tai muuta teknistä laitetta taikka esinettä sekä kemikaalia taikka kemikaalia sisältävää laitetta tai esinettä.

16 §

Käyttökielto ja väliaikainen käyttökielto

Jos työpaikalla vallitsevasta puutteellisuudesta tai epäkohdasta aiheutuu työntekijälle hengen tai terveyden menettämisen vaara, *asianomainen* työsuojeluviranomainen voi kieltää vaaraa aiheuttavan koneen, työvälineen tai muun teknisen laitteen, tuotteen tai työmenetelmän käyttämisen tai työnteon jatkamisen, kunnes lain vastainen olotila on korjattu tai poistettu. Työsuojeluviranomainen voi määrätä edellä mainitun käyttökiellon tehosteeksi uhkasakon siten kuin uhkasakkolaissa säädetään.

18 §

Teknisen laitteen luovuttamiskielto

Jos aluehallintovirasto on valvonnassaan havainnut, ettei markkinoille tai käyttöön tarkoitettu kone, työväline, henkilönsuojain tai muu tekninen laite ole säädettyjen vaatimusten mukainen tai se on muuten

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *työsuojeluviranomaisella* *Lupa- ja valvontavirastoa* sekä sosiaali- ja terveysministeriötä (*ministeriö*) sen hoitaessa tuotteiden turvallisuuden valvontaan liittyviä tehtäviä ja valvoessa työsuojelua koskevien säännösten noudattamista *Lupa- ja valvontavirastossa*;

2) *tarkastajalla* työsuojeluviranomaiseen virkasuhteessa olevaa, jolla on toimivaltuudet suorittaa tässä laissa tarkoitettuja valvonta- ja tarkastustehtäviä; ja

3) *tuotteella* konetta, työvälinettä, henkilönsuojainta tai muuta teknistä laitetta taikka esinettä sekä kemikaalia taikka kemikaalia sisältävää laitetta tai esinettä.

16 §

Käyttökielto ja väliaikainen käyttökielto

Jos työpaikalla vallitsevasta puutteellisuudesta tai epäkohdasta aiheutuu työntekijälle hengen tai terveyden menettämisen vaara, työsuojeluviranomainen voi kieltää vaaraa aiheuttavan koneen, työvälineen tai muun teknisen laitteen, tuotteen tai työmenetelmän käyttämisen tai työnteon jatkamisen, kunnes lain vastainen olotila on korjattu tai poistettu. Työsuojeluviranomainen voi määrätä edellä mainitun käyttökiellon tehosteeksi uhkasakon siten kuin uhkasakkolaissa säädetään.

18 §

Teknisen laitteen luovuttamiskielto

Jos *Lupa- ja valvontavirasto* on valvonnassaan havainnut, ettei markkinoille tai käyttöön tarkoitettu kone, työväline, henkilönsuojain tai muu tekninen laite ole säädettyjen vaatimusten mukainen tai se on

Voimassa oleva laki

omiaan aiheuttamaan vaaraa henkilöille tai omaisuudelle, aluehallintoviraston on tarpeelliselta osin siirrettävä asia ministeriön käsiteltäväksi.

Tarkastaja voi antaa 2 ja 3 momentissa tarkoitetun kiellon väliaikaisena, jos markkinoille tai käyttöön tarkoitettu tekninen laite ei ole säädettyjen vaatimusten mukainen tai jos se käyttöön otettuna voi aiheuttaa välitöntä vaaraa työntekijöiden turvallisuudelle tai terveydelle. Edellytyksenä on lisäksi, että väliaikainen kiello on valvonnan tarkoituksen toteutumisen kannalta välttämätön. Tarkastajan on siirrettävä asia aluehallintovirastolle, joka saattaa asian ministeriön käsiteltäväksi. Tarkastajan, aluehallintoviraston ja ministeriön on toimittava asiassa kiireellisesti.

21 a §

Oikeus hankkia tekninen laite tutkittavaksi valehenkilöllisyyttä käyttäen

Aluehallintovirastolla ja ministeriöllä on oikeus hankkia tekninen laite tutkittavaksi valehenkilöllisyyttä käyttäen, jos se on välttämätöntä teknisen laitteen vaatimustenmukaisuuden valvomiseksi. Mitä 21 §:n 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös, kun tekninen laite on hankittu tutkittavaksi valehenkilöllisyyttä käyttäen.

28 §

Työnantajaa edustava yhteistoimintahenkilö

Työnantajan on nimettävä edustajansa (työsuojelupäällikkö) tässä luvussa tarkoitettua yhteistoimintaa varten, jollei hän itse hoida tätä tehtävää. Työsuojelupäällikön tehtävänä on avustaa työnantajaa ja esimiehiä tehtävissä, jotka liittyvät työsuojelun asiantuntemuksen hankintaan sekä yhteistyöhön työntekijöiden ja työsuojeluviranomaisten kanssa. Tässä

Ehdotus

muuten omiaan aiheuttamaan vaaraa henkilöille tai omaisuudelle, *Lupa- ja valvontaviraston* on tarpeelliselta osin siirrettävä asia ministeriön käsiteltäväksi.

Tarkastaja voi antaa 2 ja 3 momentissa tarkoitetun kiellon väliaikaisena, jos markkinoille tai käyttöön tarkoitettu tekninen laite ei ole säädettyjen vaatimusten mukainen tai jos se käyttöön otettuna voi aiheuttaa välitöntä vaaraa työntekijöiden turvallisuudelle tai terveydelle. Edellytyksenä on lisäksi, että väliaikainen kiello on valvonnan tarkoituksen toteutumisen kannalta välttämätön. Tarkastajan on siirrettävä asia *Lupa- ja valvontavirastolle*, joka saattaa asian ministeriön käsiteltäväksi. Tarkastajan, *Lupa- ja valvontaviraston* ja ministeriön on toimittava asiassa kiireellisesti.

21 a §

Oikeus hankkia tekninen laite tutkittavaksi valehenkilöllisyyttä käyttäen

Lupa- ja valvontavirastolla ja ministeriöllä on oikeus hankkia tekninen laite tutkittavaksi valehenkilöllisyyttä käyttäen, jos se on välttämätöntä teknisen laitteen vaatimustenmukaisuuden valvomiseksi. Mitä 21 §:n 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös, kun tekninen laite on hankittu tutkittavaksi valehenkilöllisyyttä käyttäen.

28 §

Työnantajaa edustava yhteistoimintahenkilö

Työnantajan on nimettävä edustajansa (työsuojelupäällikkö) tässä luvussa tarkoitettua yhteistoimintaa varten, jollei hän itse hoida tätä tehtävää. Työsuojelupäällikön tehtävänä on avustaa työnantajaa ja esimiehiä tehtävissä, jotka liittyvät työsuojelun asiantuntemuksen hankintaan sekä yhteistyöhön työntekijöiden ja työsuojeluviranomaisen kanssa. Tässä

tarkoituksessa työsuojelupäällikön tehtävänä on ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin työnantajan ja työntekijöiden välisen yhteistoiminnan järjestämiseksi ja ylläpitämiseksi työpaikalla sekä toimia työsuojelua koskevan yhteistoiminnan kehittämiseksi.

tarkoituksessa työsuojelupäällikön tehtävänä on ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin työnantajan ja työntekijöiden välisen yhteistoiminnan järjestämiseksi ja ylläpitämiseksi työpaikalla sekä toimia työsuojelua koskevan yhteistoiminnan kehittämiseksi.

29 §

Työsuojeluvaltuutettu ja varavaltuutetut

Työpaikalla, jossa säännöllisesti työskentelee vähintään kymmenen työntekijää, työntekijöiden on valittava keskuudestaan työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua edustajikseen tässä luvussa tarkoitettuun yhteistoimintaan sekä yhteydenpitoon työsuojeluviranomaisiin. Muussakin työpaikassa työntekijät voivat valita keskuudestaan edellä tarkoitettut valtuutetut. Työpaikan toimihenkilöasemassa olevilla työntekijöillä on oikeus valita keskuudestaan heitä edustava työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua.

29 §

Työsuojeluvaltuutettu ja varavaltuutetut

Työpaikalla, jossa säännöllisesti työskentelee vähintään kymmenen työntekijää, työntekijöiden on valittava keskuudestaan työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua edustajikseen tässä luvussa tarkoitettuun yhteistoimintaan sekä yhteydenpitoon *työsuojeluviranomaiseen*. Muussakin työpaikassa työntekijät voivat valita keskuudestaan edellä tarkoitettut valtuutetut. Työpaikan toimihenkilöasemassa olevilla työntekijöillä on oikeus valita keskuudestaan heitä edustava työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua.

31 §

Työsuojeluvaltuutetun tehtävät

Työsuojeluvaltuutettu edustaa työpaikan työntekijöitä käsiteltäessä 26 §:ssä tarkoitettuja asioita yhteistoiminnassa työnantajan kanssa ja suhteessa työsuojeluviranomaisiin. Tämän lisäksi työsuojeluvaltuutetun tehtävänä on oma-aloitteisesti perehtyä työpaikkansa työympäristöön ja työyhteisön tilaan liittyviin työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen vaikuttaviin asioihin sekä työsuojelusäännöksiin. Samoin hänen tulee osallistua työsuojelua koskeviin tarkastuksiin ja asiantuntijan tutkimuksiin, jos tämä tai työsuojeluviranomainen katsoo tutkimukseen osallistumisen tarpeelliseksi. Työsuojeluvaltuutetun tulee myös osaltaan

31 §

Työsuojeluvaltuutetun tehtävät

Työsuojeluvaltuutettu edustaa työpaikan työntekijöitä käsiteltäessä 26 §:ssä tarkoitettuja asioita yhteistoiminnassa työnantajan kanssa ja suhteessa *työsuojeluviranomaiseen*. Tämän lisäksi työsuojeluvaltuutetun tehtävänä on oma-aloitteisesti perehtyä työpaikkansa työympäristöön ja työyhteisön tilaan liittyviin työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen vaikuttaviin asioihin sekä työsuojelusäännöksiin. Samoin hänen tulee osallistua työsuojelua koskeviin tarkastuksiin ja asiantuntijan tutkimuksiin, jos tämä tai työsuojeluviranomainen katsoo tutkimukseen osallistumisen tarpeelliseksi. Työsuojeluvaltuutetun tulee myös osaltaan

Voimassa oleva laki

kiinnittää edustamiensa työntekijöiden huomiota työn turvallisuutta ja terveellisyttä edistäviin seikkoihin.

43 c §

Yhteistoiminnan osapuolet yhteisellä työpaikalla

Jos yhteinen työpaikka on rakennustyömaa, siellä työskentelevillä, eri työnantajien palveluksessa olevilla työntekijöillä on oikeus valita yhteinen työmaakohtainen työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua edustamaan heitä työsuojelun yhteistoiminnassa kyseisen työmaan kaikkien työnantajien ja itsenäisten työnsuorittajien kanssa sekä suhteessa työsuojeluviranomaisiin.

44 §

Muutoksenhaku työsuojeluviranomaisen päätökseen

Muutoksenhausta aluehallintoviraston antamaan päätökseen, joka koskee työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004) 9 §:ssä tarkoitettuja poikkeuslupia, säädetään mainitussa laissa.

45 §

Muistutus

Työnantajalla, asianomaisella työsuojeluvaltuutetulla ja työntekijällä on oikeus tehdä aluehallintovirastolle kirjallinen muistutus siitä, ettei työsuojelutarkastuksessa ole toimittu tämän lain mukaisesti. Muistutus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa työsuojelutarkastuksesta tai muusta valvontatoimenpiteestä. Muistutuksen johdosta on tutkittava tehty valvontatoimenpiteet ja tarvittaessa tehtävä uusi tarkastus. Muistutuksen tekijälle on

Ehdotus

kiinnittää edustamiensa työntekijöiden huomiota työn turvallisuutta ja terveellisyttä edistäviin seikkoihin.

43 c §

Yhteistoiminnan osapuolet yhteisellä työpaikalla

Jos yhteinen työpaikka on rakennustyömaa, siellä työskentelevillä, eri työnantajien palveluksessa olevilla työntekijöillä on oikeus valita yhteinen työmaakohtainen työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua edustamaan heitä työsuojelun yhteistoiminnassa kyseisen työmaan kaikkien työnantajien ja itsenäisten työnsuorittajien kanssa sekä suhteessa työsuojeluviranomaiseen.

44 §

Muutoksenhaku työsuojeluviranomaisen päätökseen

Muutoksenhausta *Lupa- ja valvontaviraston* antamaan päätökseen, joka koskee työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004) 9 §:ssä tarkoitettuja poikkeuslupia, säädetään mainitussa laissa.

45 §

Muistutus

Työnantajalla, asianomaisella työsuojeluvaltuutetulla ja työntekijällä on oikeus tehdä *työsuojeluviranomaiselle* kirjallinen muistutus siitä, ettei työsuojelutarkastuksessa ole toimittu tämän lain mukaisesti. Muistutus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa työsuojelutarkastuksesta tai muusta valvontatoimenpiteestä. Muistutuksen johdosta on tutkittava tehty valvontatoimenpiteet ja tarvittaessa tehtävä uusi tarkastus. Muistutuksen tekijälle on

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kohtuullisessa ajassa asian selvittämisestä ilmoitettava muistutuksen aiheuttamista toimenpiteistä.

kohtuullisessa ajassa asian selvittämisestä ilmoitettava muistutuksen aiheuttamista toimenpiteistä.

46 §

46 §

Kuoleman tai vaikean vamman aiheuttaneesta työtapaturmasta ilmoittaminen

Kuoleman tai vaikean vamman aiheuttaneesta työtapaturmasta ilmoittaminen

Työnantajan on viipymättä ilmoitettava poliisille ja aluehallintovirastolle työtapaturma- ja ammattitautilaissa (459/2015) tarkoitetusta työtapaturmasta, joka on aiheuttanut kuoleman tai vaikean vamman. Poliisin on viipymättä suoritettava tapahtumapaikalla poliisitutkinta. Siihen on kutsuttava työnantaja tai hänen edustajansa. Poliisitutkinnasta on annettava tieto myös aluehallintovirastolle sekä työtapaturmassa vahingoittuneelle tai hänen edustajalleen. Jäljennös tutkintapöytäkirjasta on toimitettava vakuutuslaitokselle ja tutkimusta pyytäneelle sekä pyynnöstä asianosaiselle.

Työnantajan on viipymättä ilmoitettava poliisille ja työsuojeluviranomaiselle työtapaturma- ja ammattitautilaissa (459/2015) tarkoitetusta työtapaturmasta, joka on aiheuttanut kuoleman tai vaikean vamman. Poliisin on viipymättä suoritettava tapahtumapaikalla poliisitutkinta. Siihen on kutsuttava työnantaja tai hänen edustajansa. Poliisitutkinnasta on annettava tieto myös työsuojeluviranomaiselle sekä työtapaturmassa vahingoittuneelle tai hänen edustajalleen. Jäljennös tutkintapöytäkirjasta on toimitettava vakuutuslaitokselle ja tutkimusta pyytäneelle sekä pyynnöstä asianosaiselle.

46 a §

46 a §

Ammattitaudista tai työstä johtuvasta muusta työperäisestä sairaudesta ilmoittaminen

Ammattitaudista tai työstä johtuvasta muusta työperäisestä sairaudesta ilmoittaminen

Jos lääkäri perustellusti epäilee työtapaturma- ja ammattitautilaissa tarkoitettua ammattitautia tai työstä johtuvaa muuta työperäistä sairautta, hänen on viipymättä tehtävä salassapitosäännösten estämättä asiasta ilmoitus aluehallintovirastolle.

Jos lääkäri perustellusti epäilee työtapaturma- ja ammattitautilaissa tarkoitettua ammattitautia tai työstä johtuvaa muuta työperäistä sairautta, hänen on viipymättä tehtävä salassapitosäännösten estämättä asiasta ilmoitus työsuojeluviranomaiselle.

Aluehallintoviraston tulee toimittaa 1 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen tiedot työterveyslaitokselle työperäisten sairauksien rekisteriä varten.

Työsuojeluviranomaisen tulee toimittaa 1 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen tiedot työterveyslaitokselle työperäisten sairauksien rekisteriä varten.

54 §

54 §

Valvonta

Valvonta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Työsuojeluviranomaiset valvovat 5 ja 5 a luvussa säädettyä työsuojelun yhteistoimintaa ja 7 luvussa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta koskevien säännösten noudattamista.

Työsuojeluviranomaiset eivät kuitenkaan valvo yhteistoimintaa koskevien säännösten noudattamista, jos yhteistoiminnasta on sovittu 23 §:n 1 tai 2 momentissa tai 43 b §:n 1 momentissa säädetyn mukaisesti.

Työsuojeluviranomainen valvoo 5 ja 5 a luvussa säädettyä työsuojelun yhteistoimintaa ja 7 luvussa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta koskevien säännösten noudattamista.

Työsuojeluviranomainen ei kuitenkaan valvo yhteistoimintaa koskevien säännösten noudattamista, jos yhteistoiminnasta on sovittu 23 §:n 1 tai 2 momentissa tai 43 b §:n 1 momentissa säädetyn mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

248.

Laki

valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle annetun lain (1354/2014) 12 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 551/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

Viranomaiset

Viranomaiset

Turvakotitoimintaa valvovat Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä aluehallintovirastot toimialueellaan. Turvakotitoiminnan valvontaan sovelletaan hyvinvointialueen tuottaman turvakotitoiminnan osalta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 6 lukua ja muun julkisen palveluntuottajan tuottaman turvakotitoiminnan osalta mainitun lain 46 ja 48 §:ää sekä yksityisten sosiaalipalvelujen

Turvakotitoimintaa valvoo Lupa- ja valvontavirasto. Turvakotitoiminnan valvonnasta säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa (741/2023).

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tuottajan osalta yksityisistä sosiaalipalveluista annettua lakia.

_____ *Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20*

249.

Laki

ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annetun lain 4 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta annetun lain (410/2009) 4 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2–4 momentti sekä 5 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1571/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Kunnan ja ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen ilmoitukset

Kunnan ja ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen ilmoitukset

Kunnan tai 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteistoiminta-alueen on ilmoitettava aluehallintovirastolle seuraavat tiedot:

Kunnan tai 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteistoiminta-alueen on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* seuraavat tiedot:

Toimielimen on lisäksi ilmoitettava aluehallintovirastolle, mitkä kunnat yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat.

Toimielimen on lisäksi ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle*, mitkä kunnat yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat.

Kunnan tai yhteistoiminta-alueen on tarvittaessa perusteltava 3 §:ssä tarkoitettu poikkeus tehdessään 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen aluehallintovirastolle.

Kunnan tai yhteistoiminta-alueen on tarvittaessa perusteltava 3 §:ssä tarkoitettu poikkeus tehdessään 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen *Lupa- ja valvontavirastolle*.

Aluehallintoviraston on ilmoitettava 1–3 momentissa tarkoitetut tiedot sosiaali- ja terveysministeriölle.

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava 1–3 momentissa tarkoitetut tiedot sosiaali- ja terveysministeriölle.

5 §

5 §

Valtioneuvoston päätöksenteko-oikeus

Valtioneuvoston päätöksenteko-oikeus

Voimassa oleva laki

Jos kunta, joka ei täytä 2 §:n 1 momentissa säädettyä edellytystä, ei tee päätöstä kuulumisestaan yhteistoiminta-alueeseen tai jos tällainen kunta jää siitä itsestään riippumattomista syistä yhteistoiminta-alueen ulkopuolelle, valtioneuvosto päättää kunnan kuulumisesta yhteistoiminta-alueeseen sekä kustannusten jaosta, hallintomallista, virkojen ja tehtävien järjestämisen perusteista ja muista yhteistoiminnan järjestämiseksi välttämättömistä asioista, joista kunnat eivät ole sopineet. Valtioneuvoston on kuultava ennen päätöksentekoa asianomaisia kuntia ja aluehallintovirastoja sekä yhteistoiminta-alueita. Valtioneuvoston päätös yhteistoiminnan ehdoista on voimassa, kunnes asianomaiset kunnat toisin sopivat.

Ehdotus

Jos kunta, joka ei täytä 2 §:n 1 momentissa säädettyä edellytystä, ei tee päätöstä kuulumisestaan yhteistoiminta-alueeseen tai jos tällainen kunta jää siitä itsestään riippumattomista syistä yhteistoiminta-alueen ulkopuolelle, valtioneuvosto päättää kunnan kuulumisesta yhteistoiminta-alueeseen sekä kustannusten jaosta, hallintomallista, virkojen ja tehtävien järjestämisen perusteista ja muista yhteistoiminnan järjestämiseksi välttämättömistä asioista, joista kunnat eivät ole sopineet. Valtioneuvoston on kuultava ennen päätöksentekoa asianomaisia kuntia ja *Lupa- ja valvontavirastoa* sekä yhteistoiminta-alueita. Valtioneuvoston päätös yhteistoiminnan ehdoista on voimassa, kunnes asianomaiset kunnat toisin sopivat.

—————
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
.

250.

Laki

lastensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lastensuojelulain (417/2007) 27 a §:n 3 momentti, 79 §:n 2 ja 3 momentti sekä 80 §, sellaisina kuin ne ovat, 27 a §:n 3 momentti laissa 598/2013, 79 §:n 2 ja 3 momentti laissa 610/2022 sekä 80 § laeissa 542/2019 ja 741/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

27 a §

Määräaikojen noudattamisen seuranta

Ehdotus

27 a §

Määräaikojen noudattamisen seuranta

—————
Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tulee luovuttaa 1 momentissa tarkoitetut tiedot edelleen Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja

—————
Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tulee luovuttaa 1 momentissa tarkoitetut tiedot edelleen *Lupa- ja valvontavirastolle* sen

Voimassa oleva laki

valvontavirastolle sen valtakunnallista ohjaus- ja valvontatehtävää varten.

79 §

Sijaishuollon valvonta

Sijaishuoltoapaikan toimintaa valvovat lisäksi sijoitushyvinvointialue ja aluehallintovirasto. Valvontaa toteuttaessaan niiden tulee toimia yhteistyössä sijoittajahyvinvointialueen kanssa.

Jos sijoittajahyvinvointialue havaitsee sijaishuoltoapaikan toiminnassa sellaisia epäkohtia tai puutteita, jotka voivat vaikuttaa sijoitettujen lasten hoitoon tai huolenpitoon, sen tulee salassapitovelvoitteiden estämättä ilmoittaa asiasta viipymättä sijoitushyvinvointialueelle ja 2 momentissa tarkoitetulle aluehallintovirastolle sekä tiedossaan oleville muille lapsia samaan sijaishuoltoapaikkaan sijoittaneille hyvinvointialueille.

80 §

Muu valvonta

Aluehallintoviraston on seurattava lastensuojelulaitosten toimintaa 79 §:ssä säädetyn lisäksi omasta aloitteestaan tapahtuvien tarkastuskäyntien avulla ja erityisesti valvottava 11 luvun nojalla tehtäviä rajoituksia lastensuojelulaitoksissa. Aluehallintoviraston on valvontaa toteuttaessaan varattava lapselle tilaisuus luottamukselliseen keskusteluun aluehallintoviraston edustajan kanssa.

Ehdotus

valtakunnallista ohjaus- ja valvontatehtävää varten.

79 §

Sijaishuollon valvonta

Sijaishuoltoapaikan toimintaa valvovat lisäksi sijoitushyvinvointialue ja *Lupa- ja valvontavirasto*. Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto valvoo sijaishuoltoapaikan toimintaa siltä osin, kun on kyse Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 24 kohdan mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvasta hallinnollisesta puuttumisesta henkilökohtaiseen vapauteen. Valvontaa toteuttaessaan sijoitushyvinvointialueen, *Lupa- ja valvontaviraston* sekä Ahvenanmaan valtionviraston tulee toimia yhteistyössä sijoittajahyvinvointialueen kanssa.

Jos sijoittajahyvinvointialue havaitsee sijaishuoltoapaikan toiminnassa sellaisia epäkohtia tai puutteita, jotka voivat vaikuttaa sijoitettujen lasten hoitoon tai huolenpitoon, sen tulee salassapitovelvoitteiden estämättä ilmoittaa asiasta viipymättä sijoitushyvinvointialueelle, *Lupa- ja valvontavirastolle*, tiedossaan oleville muille lapsia samaan sijaishuoltoapaikkaan sijoittaneille hyvinvointialueille ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirastolle.

80 §

Muu valvonta

Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston on seurattava lastensuojelulaitosten toimintaa 79 §:ssä säädetyn lisäksi *viraston* omasta aloitteestaan *tekemien* tarkastuskäyntien avulla ja erityisesti valvottava 11 luvun nojalla tehtäviä rajoituksia lastensuojelulaitoksissa. *Lupa- ja valvontaviraston ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionviraston*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

on valvontaa toteuttaessaan varattava lapselle tilaisuus luottamukselliseen keskusteluun *viraston* edustajan kanssa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

251.

Laki

lääkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lääkelain (395/1987) 30 g §:n 3 momentti, 32 §:n 1 momentti, 68 §:n 3–5 momentti, 71 §, 72 §:n 1–3 momentti, 73 §:n 1 momentti, 89 b §:n 1 momentti, 90 §:n 3 momentti, 92 a §:n 3 momentti, 93 §:n 3 momentti ja 102 §:n 1–3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 30 g §:n 3 momentti, 32 §:n 1 momentti ja 89 b §:n 1 momentti laissa 1200/2013, 68 §:n 3–5 momentti, 71 §, 72 §:n 1–3 momentti, 73 §:n 1 momentti, 90 §:n 3 momentti ja 102 §:n 1–3 momentti laissa 1258/2021, 92 a §:n 3 momentti laissa 1546/2009 sekä 93 §:n 3 momentti laissa 1112/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

30 g §

30 g §

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on ilmoitettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle tietoonsa tulleista ilmoituksista lääkkeen käyttöön liittyvästä virheestä johtuvista epäillyistä haittavaikutuksista. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on luovutettava saamansa rokotetta koskevat tiedot Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on välittömästi ilmoitettava Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle epäillyistä

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle tietoonsa tulleista ilmoituksista lääkkeen käyttöön liittyvästä virheestä johtuvista epäillyistä haittavaikutuksista. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on luovutettava saamansa rokotetta koskevat tiedot Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle. *Lupa- ja valvontaviraston* sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on välittömästi ilmoitettava Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle epäillyistä haittavaikutuksista, jotka on saatettu niiden tietoon.

haittavaikutuksista, jotka on saatettu niiden tietoon.

32 §

Lääkkeiden tukkukaupalla tarkoitetaan kaikkea ammattimaisesti ja vastiketta vastaan harjoitettavaa toimintaa, jonka tarkoituksena on:

- 1) lääkkeitä koskevien tilausten vastaanottaminen ja muu kuin 2 momentissa tarkoitettu toimittaminen;
- 2) lääkkeiden hankkiminen ja hallussapito niiden toimittamiseksi edelleen apteekkeille, sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille ja muille tämän lain 34, 35 ja 88 §:ssä tarkoitetuille tahoille; tai
- 3) lääkkeiden maasta vieminen.

32 §

Lääkkeiden tukkukaupalla tarkoitetaan kaikkea ammattimaisesti ja vastiketta vastaan harjoitettavaa toimintaa, jonka tarkoituksena on:

- 1) lääkkeitä koskevien tilausten vastaanottaminen ja muu kuin 2 momentissa tarkoitettu toimittaminen;
- 2) lääkkeiden hankkiminen ja hallussapito niiden toimittamiseksi edelleen apteekkeille, sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille ja muille tämän lain 34 ja 35 §:ssä tarkoitetuille tahoille; tai
- 3) lääkkeiden maasta vieminen.

68 §

Yksityisen palveluntuottajan on saatava lupa rajatun lääkevaraston ylläpitämiseen. Lupahakemus tehdään sille aluehallintovirastolle, jonka alueella toimintayksikkö sijaitsee. *Ahvenanmaalla sijaitsevat toimintayksiköt tekevät lupahakemuksen kuitenkin Lounais-Suomen aluehallintovirastolle. Jos palveluntuottajalla on toimintayksikköjä useamman kuin yhden aluehallintoviraston toimialueella, lupa haetaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta.* Lupa myönnetään 2 momentissa tarkoitettujen edellytysten täyttyessä. Luvan myöntämiseksi voidaan suorittaa tarkastus, jos se on tarpeen asiakasturvallisuuden turvaamiseksi. Lupa voidaan liittää asiakasturvallisuuden varmistamiseksi välttämättömiä ehtoja lääkevaraston lääkevalikoimasta, tiloista, ylläpitämisestä, omavalvonnasta ja lääkevarastoa ylläpitävän yksikön henkilöstöstä.

Kunnalla on velvollisuus tehdä ilmoitus toimintayksikössään olevasta rajatusta lääkevarastosta sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella kunta sijaitsee. *Ahvenanmaalla sijaitsevat kunnan*

68 §

Yksityisen palveluntuottajan on saatava lupa rajatun lääkevaraston ylläpitämiseen. Lupahakemus tehdään *Lupa- ja valvontavirastolle*. Lupa myönnetään 2 momentissa *säädettyjen* edellytysten täyttyessä. Luvan myöntämiseksi voidaan suorittaa tarkastus, jos se on tarpeen asiakasturvallisuuden turvaamiseksi. Lupa voidaan liittää asiakasturvallisuuden varmistamiseksi välttämättömiä ehtoja lääkevaraston lääkevalikoimasta, tiloista, ylläpitämisestä, omavalvonnasta ja lääkevarastoa ylläpitävän yksikön henkilöstöstä.

Kunnalla on velvollisuus tehdä ilmoitus toimintayksikössään olevasta rajatusta lääkevarastosta *Lupa- ja valvontavirastolle*. Kunnan on huolehdittava, että

toimintayksiköt tekevät ilmoituksen kuitenkin Lounais-Suomen aluehallintovirastolle. Kunnan on huolehdittava, että toimintayksikkö täyttää 2 momentissa tarkoitetut edellytykset.

Yksityisen palveluntuottajan ja kunnan on ilmoitettava rajatun lääkevaraston ylläpitämiseen liittyvistä olennaisista muutoksista ja rajatun lääkevaraston ylläpitämisen lopettamisesta sille viranomaiselle, joka on käsitellyt kyseisen toimintayksikön rajattua lääkevarastoa koskevan lupahakemuksen tai ilmoituksen. Viranomaisella voi edellyttää, että luvanhaltija rajatun lääkevaraston toiminnan lopettamisen uhalla tekee uuden lupahakemuksen olennaisen muutoksen johdosta, jos se on potilasturvallisuuden kannalta välttämätöntä.

71 §

Kunnan tulee tarkastaa kunnan alueella olevien toimintayksiköiden rajatut lääkevarastot vuosittain. Kunta raportoi tarkastuksesta toimivaltaiselle aluehallintovirastolle. Lounais-Suomen aluehallintovirasto tarkastaa kuitenkin vuosittain Ahvenanmaalla sijaitsevat rajatut lääkevarastot.

Aluehallintovirastot ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto vastaavat rajatun lääkevaraston viranomaisvalvonnasta ja ne voivat tarkastaa rajatut lääkevarastot perustellusta syystä. *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi perustellusta syystä määrätä aluehallintoviraston tekemään tarkastuksen.* Rajatun lääkevaraston tarkastajan on oltava terveydenhuollon asiantuntija, jolla on tarvittava lääkehoidon koulutus ja osaaminen. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta ja siitä on pidettävä pöytäkirjaa. Tarkastaja on päästettävä kaikkiin toimintayksikön tiloihin ja tälle on salassapitosäännösten estämättä pyydettyä esitettävä kaikki tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömät asiakirjat ja annettava niistä maksutta pyydyt jäljennökset. Tarkastajalla on oikeus ottaa

toimintayksikkö täyttää 2 momentissa säädetyt edellytykset.

Yksityisen palveluntuottajan ja kunnan on ilmoitettava rajatun lääkevaraston ylläpitämiseen liittyvistä olennaisista muutoksista ja rajatun lääkevaraston ylläpitämisen lopettamisesta *Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa- ja valvontavirasto voi edellyttää, että luvanhaltija rajatun lääkevaraston toiminnan lopettamisen uhalla tekee uuden lupahakemuksen olennaisen muutoksen johdosta, jos se on potilasturvallisuuden kannalta välttämätöntä.*

71 §

Kunnan tulee tarkastaa kunnan alueella olevien toimintayksiköiden rajatut lääkevarastot vuosittain. Kunta raportoi tarkastuksesta *Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa- ja valvontavirasto* tarkastaa kuitenkin vuosittain Ahvenanmaalla sijaitsevat rajatut lääkevarastot.

Lupa- ja valvontavirasto vastaa rajatun lääkevaraston viranomaisvalvonnasta ja *se* voi tarkastaa rajatut lääkevarastot perustellusta syystä. Rajatun lääkevaraston tarkastajan on oltava terveydenhuollon asiantuntija, jolla on tarvittava lääkehoidon koulutus ja osaaminen. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta ja siitä on pidettävä pöytäkirjaa. Tarkastaja on päästettävä kaikkiin toimintayksikön tiloihin ja tälle on salassapitosäännösten estämättä pyydettyä esitettävä kaikki tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömät asiakirjat ja annettava niistä maksutta pyydyt jäljennökset. Tarkastajalla on oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana. Poliisin on tarvittaessa annettava *Lupa- ja valvontavirastolle* virka-apua tarkastuksen suorittamiseksi.

valokuvia tarkastuksen aikana. Poliisin on tarvittaessa annettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle ja aluehallintovirastolle virka-apua tarkastuksen suorittamiseksi.

Aluehallintovirastolla, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla ja kunnalla on oikeus käyttää tarkastuksissa avustajana laillistettua proviisorita tai laillistettua farmaseuttia, joka on perehtynyt tehtävään ja joka työskentelee sairaala-apteekissa, lääkekeskuksessa tai avohuollon apteekissa. Viranomaisen pyytäessä edellä mainitulla laillistetulla farmaseutilla tai laillistetulla proviisorilla on velvollisuus avustaa viranomaista rajatun lääkevaraston tarkastuksessa. Tämä voi osallistua avustajana tarkastukseen muualla kuin pysyväisluontoiseen asumiseen tarkoitetuissa tiloissa. Tarkastuksessa avustava toimii rikosoikeudellisessa virkavastuussa hoitaessaan tätä tehtävää. Vahingonkorvauksesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974). Tarkastuksessa avustavalla on oikeus saada tehtävänsä suorittamiseksi välttämättömät tiedot rajatusta lääkevarastosta, varastossa olevista lääkevalmisteista, huumausaineiksi luokiteltavia lääkkeitä ja pkv-lääkkeitä koskevasta kirjanpidosta ja lääkehoitosuunnitelmasta sen estämättä, mitä salassapitovelvollisuudesta säädetään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin rajatun lääkevaraston tarkastuksesta.

Aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voivat kieltää rajatun lääkevaraston pitämisen ja antaa määräyksen valvonnassa tai tarkastuksessa havaitun puutteen korjaamiseksi, jos lääkevarastoa pidetään ilman 68 §:ssä tarkoitettua lupaa tai kunnan tekemää ilmoitusta, lääkevarasto ei täytä mainitun pykälän mukaisia edellytyksiä tai lääkevarastoa ylläpidetään tai lääkevarastosta toteutetaan lääkehoitoa 68–70 §:n vastaisesti tai lääkevarastoa koskevan luvan vastaisesti tai tavalla, joka vaarantaa asiakas- tai potilasturvallisuuden tai on muuten

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnalla on oikeus käyttää tarkastuksissa avustajana laillistettua proviisorita tai laillistettua farmaseuttia, joka on perehtynyt tehtävään ja joka työskentelee sairaala-apteekissa, lääkekeskuksessa tai avohuollon apteekissa. Viranomaisen pyytäessä edellä mainitulla laillistetulla farmaseutilla tai laillistetulla proviisorilla on velvollisuus avustaa viranomaista rajatun lääkevaraston tarkastuksessa. Tämä voi osallistua avustajana tarkastukseen muualla kuin pysyväisluontoiseen asumiseen tarkoitetuissa tiloissa. Tarkastuksessa avustava toimii rikosoikeudellisessa virkavastuussa hoitaessaan tätä tehtävää. Vahingonkorvauksesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974). Tarkastuksessa avustavalla on oikeus saada tehtävänsä suorittamiseksi välttämättömät tiedot rajatusta lääkevarastosta, varastossa olevista lääkevalmisteista, huumausaineiksi luokiteltavia lääkkeitä ja pkv-lääkkeitä koskevasta kirjanpidosta ja lääkehoitosuunnitelmasta sen estämättä, mitä salassapitovelvollisuudesta säädetään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin rajatun lääkevaraston tarkastuksesta.

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää rajatun lääkevaraston pitämisen ja antaa määräyksen valvonnassa tai tarkastuksessa havaitun puutteen korjaamiseksi, jos lääkevarastoa pidetään ilman 68 §:ssä tarkoitettua lupaa tai kunnan tekemää ilmoitusta, lääkevarasto ei täytä mainitun pykälän mukaisia edellytyksiä tai lääkevarastoa ylläpidetään tai lääkevarastosta toteutetaan lääkehoitoa 68–70 §:n vastaisesti tai lääkevarastoa koskevan luvan vastaisesti tai tavalla, joka vaarantaa asiakas- tai potilasturvallisuuden tai on muuten lainvastainen. Määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla.

lainvastainen. Määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla.

Jos valvonnan yhteydessä todetaan, että palveluntuottaja tai toimintayksikkö on menetellyt virheellisesti tai jättänyt 68–70 §:ssä tarkoitetun velvollisuutensa täyttämättä mutta asia ei anna aiheutta muihin toimenpiteisiin, viranomaisella voi antaa palvelujen tuottajalle tai toimintayksikölle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle tai kiinnittää huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen. Huomautukseen ja huomion kiinnittämiseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

72 §

Edellä 68 ja 71 §:ssä säädettyjen viranomaistehtäviensä toteuttamiseksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirasto tallentavat valvomiensa rajattujen lääkevarastojen tiedot omiin asianhallintajärjestelmiinsä. Lisäksi ne tallentavat seuraavat tiedot rajattuja lääkevarastoja koskevaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintovirastojen yhteiseen rekisteriin:

1) tiedot rajattua lääkevarastoa ylläpitävistä palveluntuottajista ja toimintayksiköistä ja niiden ISO OID-yksilöintitunnukset Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kansallisen koodistopalvelun mukaisesti;

2) tiedot toimintayksikön johdosta, vastuuhenkilöistä, toimintayksikön terveydenhuollosta vastaavasta lääkäristä, lääkehoitosuunnitelman hyväksyneestä lääkäristä ja rajatun lääkevaraston vastuuhenkilöstä;

3) tiedot lääkevaraston mahdollisesta ennakkotarkastuksesta, tarkastuksen ajankohdasta ja tarkastuksen suorittaneesta viranomaisesta;

4) tiedot toimintayksikölle myönnetystä luvasta rajatun lääkevaraston ylläpitämiseen ja julkisen toimintayksikön rajattua lääkevarastoa koskevan ilmoituksen rekisteröinnistä ja niiden ajankohdista;

Jos valvonnan yhteydessä todetaan, että palveluntuottaja tai toimintayksikkö on menetellyt virheellisesti tai jättänyt 68–70 §:ssä säädetyn velvollisuutensa täyttämättä mutta asia ei anna aiheutta muihin toimenpiteisiin, *Lupa- ja valvontavirasto* voi antaa palvelujen tuottajalle tai toimintayksikölle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle tai kiinnittää huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen. Huomautukseen ja huomion kiinnittämiseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

72 §

Edellä 68 ja 71 §:ssä säädettyjen viranomaistehtäviensä toteuttamiseksi *Lupa- ja valvontavirasto tallentaa valvomiaan rajattuja lääkevarastoja koskevat tiedot omaan asianhallintajärjestelmäänsä*. Lisäksi *se tallentaa* seuraavat tiedot rajattuja lääkevarastoja koskevaan rekisteriin:

1) tiedot rajattua lääkevarastoa ylläpitävistä palveluntuottajista ja toimintayksiköistä ja niiden ISO OID-yksilöintitunnukset Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kansallisen koodistopalvelun mukaisesti;

2) tiedot toimintayksikön johdosta, vastuuhenkilöistä, toimintayksikön terveydenhuollosta vastaavasta lääkäristä, lääkehoitosuunnitelman hyväksyneestä lääkäristä ja rajatun lääkevaraston vastuuhenkilöstä;

3) tiedot lääkevaraston mahdollisesta ennakkotarkastuksesta, tarkastuksen ajankohdasta ja tarkastuksen suorittaneesta viranomaisesta;

4) tiedot toimintayksikölle myönnetystä luvasta rajatun lääkevaraston ylläpitämiseen ja julkisen toimintayksikön rajattua lääkevarastoa koskevan ilmoituksen rekisteröinnistä ja niiden ajankohdista;

5) tiedot rajatun lääkevaraston tarkastuksesta valvonta-asian yhteydessä ja tarkastuksen ajankohdasta;

6) tiedot seuraamuksista, jotka toimintayksikölle on määrätty rajattujen lääkevarastojen ylläpidossa tapahtuneiden laiminlyöntien vuoksi;

7) tiedot rajatun lääkevaraston luvan päättymisestä ja lääkevaraston ylläpitämisen lopettamisesta ja niiden ajankohdista.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun viranomaisten yhteisen rekisterin rekisterinpitäjänä toimii Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Kukin viranomainen vastaa tallentamistaan tiedoista ja toimivaltaansa kuuluvien tietojen luovuttamisen lainmukaisuudesta. Viranomaiset saavat käsitellä rajattuja lääkevarastoja koskevia tietoja vain siltä osin kuin se on välttämätöntä niille 68 ja 71 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla ja aluehallintovirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa toisilleen ja kullekin toimintayksikköä valvovalle kunnalle 68 ja 71 §:ssä tarkoitettujen tehtävien suorittamisessa tarvittavat välttämättömät tiedot.

73 §

Edellä 68 ja 71 §:ssä tarkoitetut viranomaisten toimenpiteet ovat maksullisia. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston rajattuja lääkevarastoja koskevien suoritteiden maksuista säädetään valtion maksuperustelain 8 §:n nojalla annetussa säännöksessä. Aluehallintoviraston rajattuja lääkevarastoja koskevien suoritteiden maksuista säädetään aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 22 §:n 2 momentin nojalla annetussa säännöksessä.

89 b §

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Terveiden ja hyvinvoinnin

5) tiedot rajatun lääkevaraston tarkastuksesta valvonta-asian yhteydessä ja tarkastuksen ajankohdasta;

6) tiedot seuraamuksista, jotka toimintayksikölle on määrätty rajattujen lääkevarastojen ylläpidossa tapahtuneiden laiminlyöntien vuoksi;

7) tiedot rajatun lääkevaraston luvan päättymisestä ja lääkevaraston ylläpitämisen lopettamisesta ja niiden ajankohdista.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun rekisterin rekisterinpitäjänä toimii Lupa- ja valvontavirasto, joka vastaa rekisteriin tallennetuista tiedoista ja tietojen luovuttamisen lainmukaisuudesta. Lupa- ja valvontaviraston henkilöstö saa käsitellä rajattuja lääkevarastoja koskevia tietoja vain siltä osin kuin se on välttämätöntä 68 ja 71 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa kullekin toimintayksikköä valvovalle kunnalle sen 68 ja 71 §:ssä tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi tarvittavat välttämättömät tiedot.

73 §

Edellä 68 ja 71 §:ssä tarkoitetut viranomaisten toimenpiteet ovat maksullisia. Lupa- ja valvontaviraston rajattuja lääkevarastoja koskevien suoritteiden maksuista säädetään Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 28 §:n 2 momentin nojalla.

89 b §

Lupa- ja valvontavirasto, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos sekä Kansaneläkelaitos

laitos sekä Kansaneläkelaitos ovat velvollisia pyynnöstä antamaan maksutta Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukseen tässä laissa säädettyjen lupa- ja valvontatehtävien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset sen estämättä, mitä salassapitovelvollisuudesta säädetään. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus ilman Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukseen pyyntöäkin ilmoittaa keskukselle sellaisesta terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuteen vaikuttavasta seikasta, jolla voi olla vaikutusta tämän lain mukaisen luvan myöntämiseen tai voimassaoloon. Kansaneläkelaitoksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus ilman Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukseen pyyntöäkin ilmoittaa keskukselle tietoonsa tulleista apteekkeista ja apteekkareita koskevista seikoista, joilla voi olla vaikutusta tämän lain mukaisen luvan myöntämiseen tai voimassaoloon.

ovat velvollisia pyynnöstä antamaan maksutta Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukseen tässä laissa säädettyjen lupa- ja valvontatehtävien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset sen estämättä, mitä salassapitovelvollisuudesta säädetään. *Lupa- ja valvontavirastolla* on salassapitosäännösten estämättä oikeus ilman Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukseen pyyntöäkin ilmoittaa keskukselle sellaisesta terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuteen vaikuttavasta seikasta, jolla voi olla vaikutusta tämän lain mukaisen luvan myöntämiseen tai voimassaoloon. Kansaneläkelaitoksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus ilman Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukseen pyyntöäkin ilmoittaa keskukselle tietoonsa tulleista apteekkeista ja apteekkareita koskevista seikoista, joilla voi olla vaikutusta tämän lain mukaisen luvan myöntämiseen tai voimassaoloon.

90 §

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus saa luovuttaa tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan saamiaan tietoja yksityisen ja yhteisön liikesalaisuudesta Euroopan unionin toimielimelle ja muulle valvontaviranomaiselle Euroopan unionin säädöksissä edellytetyllä tavalla sekä Ruokavirastolle, sosiaali- ja terveysministeriölle, lääkkeiden hintalautakunnalle, Kansaneläkelaitokselle, aluehallintovirastolle ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle sekä poliisi-, tulli- ja syyttäväviranomaiselle silloin, kun se on välttämätöntä niiden lakisäätteisten tehtävien hoitamiseksi.

92 a §

90 §

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus saa luovuttaa tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan saamiaan tietoja yksityisen ja yhteisön liikesalaisuudesta Euroopan unionin toimielimelle ja muulle valvontaviranomaiselle Euroopan unionin säädöksissä edellytetyllä tavalla sekä Ruokavirastolle, sosiaali- ja terveysministeriölle, lääkkeiden hintalautakunnalle, Kansaneläkelaitokselle, *Lupa- ja valvontavirastolle* sekä poliisi-, tulli- ja syyttäväviranomaiselle silloin, kun se on välttämätöntä niiden lakisäätteisten tehtävien hoitamiseksi.

92 a §

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintovirastojen tulee valvoa, että terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitetut terveydenhuollon ammattihenkilöt, joilla on oikeus määrätä tai toimittaa lääkkeitä, noudattavat 92 §:ssä säädettyä kieltoa. Valvonnasta säädetään muutoin terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa.

Lupa- ja valvontaviraston tulee valvoa, että terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitetut terveydenhuollon ammattihenkilöt, joilla on oikeus määrätä tai toimittaa lääkkeitä, noudattavat 92 §:ssä säädettyä kieltoa. Valvonnasta säädetään muutoin terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa.

93 §

93 §

Kiellon tai määräyksen tehosteeksi asetetun uhkasakon tuomitsee aluehallintovirasto Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen vaatimuksesta.

Kiellon tai määräyksen tehosteeksi asetetun uhkasakon tuomitsee *Lupa- ja valvontavirasto* Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen vaatimuksesta.

102 §

102 §

Tarkastajan 78 §:ssä tarkoitettuun määräykseen saa vaatia oikaisua Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselta. Myös Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen päätökseen 2, 6, 8, 12 a, 15 a, 15 c, 17 a, 30 e, 30 l, 30 n, 32, 48, 51, 52 a, 52 b, 53, 57 c, 61, 62, 67, 76 a, 84 b, 87 ja 87 a §:ssä tarkoitetuissa asioissa saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Tarkastajan 78 §:ssä tarkoitettuun määräykseen saa vaatia oikaisua Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselta. Myös Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen päätökseen 2, 6, 8, 12 a, 15 a, 15 c, 17 a, 30 e, 30 l, 30 n, 32, 48, 51, 52 a, 52 b, 53, 57 c, 61, 62, 67, 76 a ja 84 b §:ssä tarkoitetuissa asioissa saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Hallinto-oikeuden päätökseen 29 §:n 2 momentissa, 49, 50, 66, 80, 80 a, 80 b, 87 c, 88 a, 93, 101 ja 101 a §:ssä tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen ilman valituslupaa.

Hallinto-oikeuden päätökseen 29 §:n 2 momentissa, 49, 50, 66, 80, 80 a, 80 b, 88 a, 93, 101 ja 101 a §:ssä tarkoitettussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen ilman valituslupaa.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen 2 §:n 4 momentissa, 6, 23 c, 30 l, 30 n, 59, 66, 80, 80 a, 80 b, 87, 87 c, 88 a, 93 ja 101 §:ssä tarkoitettuja päätöksiä, aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston 68 ja 71 §:ssä tarkoitettuja päätöksiä sekä tarkastajan määräyksiä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen 21, 21 a ja 21 c §:n mukaiset lääkevalmisteen myyntilupapäätökset voidaan panna

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen 2 §:n 4 momentissa sekä 6, 23 c, 30 l, 30 n, 59, 66, 80, 80 a, 80 b, 88 a, 93 ja 101 §:ssä tarkoitettuja päätöksiä, *Lupa- ja valvontaviraston* 68 ja 71 §:ssä tarkoitettuja päätöksiä sekä tarkastajan määräyksiä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen 21, 21 a ja 21 c §:n mukaiset lääkevalmisteen myyntilupapäätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, jolle muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen 40, 41, 52, 53 ja 54 §:n mukaisia päätöksiä ei saa panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen 40, 41, 52, 53 ja 54 §:n mukaisia päätöksiä ei saa panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Tämän lain voimaan tullessa Lupa- ja valvontavirastolle luovutetaan rajattuja lääkevarastoja koskeva 72 §:ssä tarkoitettu rekisteri ja aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston omissa asianhallintajärjestelmissä olevat rajattuja lääkevarastoja koskevat tiedot siinä määrin kuin ne ovat välttämättömiä Lupa- ja valvontavirastolle 68 ja 71 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

252.

Laki

mielenterveyslain 17 c ja 22 f §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan mielenterveyslain (1116/1990) 17 c §:n 3 momentti ja 22 f §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 17 c §:n 3 momentti laissa 20/2016 ja 22 f §:n 4 momentti laissa 1066/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 c §

17 c §

*Hoidon jatkamisesta päättäminen
erityistilanteissa*

*Hoidon jatkamisesta päättäminen
erityistilanteissa*

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen päätös potilaan hoidon jatkamisesta väliaikaispäätöstä lukuun ottamatta on heti

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen päätös potilaan hoidon jatkamisesta väliaikaispäätöstä lukuun ottamatta on heti

Voimassa oleva laki

alistettava hallinto-oikeuden vahvistettavaksi. Lisäksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on lähetettävä aluehallintovirastolle ilmoitus tekemästään potilaan hoidon jatkamista tai hoidon lopettamista koskevasta päätöksestä väliaikaispäätöstä lukuun ottamatta. Ilmoituksessa on mainittava potilaan tunnistetiedot sekä syy 17 §:n 3 momentissa tarkoitetun määräajan ylitykselle.

22 f §

Erityisten rajoitusten kesto ja niiden täytäntöönpanon valvonta

Aluehallintovirastolle on kahden viikon välein toimitettava ilmoitus potilaiden eristämistä ja sitomisista. Aluehallintovirastolle tehtävässä ilmoituksessa on mainittava potilaan tunnistetiedot, tiedot toimenpiteestä ja sen syystä sekä toimenpiteen määränneen lääkärin nimi. Aluehallintoviraston tulee hävittää potilasta koskevat tunnistetiedot kahden vuoden kuluttua tietojen saamisesta.

Ehdotus

alistettava hallinto-oikeuden vahvistettavaksi. Lisäksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on lähetettävä *Lupa- ja valvontavirastolle* ilmoitus tekemästään potilaan hoidon jatkamista tai hoidon lopettamista koskevasta päätöksestä väliaikaispäätöstä lukuun ottamatta. Ilmoituksessa on mainittava potilaan tunnistetiedot sekä syy 17 §:n 3 momentissa tarkoitetun määräajan ylitykselle.

22 f §

Erityisten rajoitusten kesto ja niiden täytäntöönpanon valvonta

Lupa- ja valvontavirastolle on kahden viikon välein toimitettava ilmoitus potilaiden eristämistä ja sitomisista. *Lupa- ja valvontavirastolle* tehtävässä ilmoituksessa on mainittava potilaan tunnistetiedot, tiedot toimenpiteestä ja sen syystä sekä toimenpiteen määränneen lääkärin nimi. *Lupa- ja valvontaviraston* tulee hävittää potilasta koskevat tunnistetiedot kahden vuoden kuluttua tietojen saamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

253.

Laki

panostajalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan panostajalain (423/2016) 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 2 momentti, 8 §:n 2 ja 3 momentti, 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §, 14 §:n 3 momentti, 15—21 §, 22 §:n 1 momentti, 23 §:n 1 momentti sekä 26, 28 ja 29 §,

sellaisena kuin niistä on 23 §:n 1 momentti laissa 942/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Pätevyyskirjan myöntäminen

Pätevyyskirjan myöntäminen

Panostajan pätevyyskirjan myöntää aluehallintovirasto.

Panostajan pätevyyskirjan myöntää *Lupa- ja valvontavirasto*.

6 §

6 §

Terveystilan osoittaminen

Terveystilan osoittaminen

Aluehallintovirastolla on oikeus saada lääkärintlausunto muulloinkin kuin pätevyyskirjan myöntämisen ja uusimisen yhteydessä, jos on syytä epäillä henkilön sopivuutta panostajaksi

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada lääkärintlausunto muulloinkin kuin pätevyyskirjan myöntämisen ja uusimisen yhteydessä, jos on syytä epäillä henkilön sopivuutta panostajaksi.

8 §

8 §

Panostajan koulutus

Panostajan koulutus

Panostajan perus- ja kertauskurssilla tulee olla nimettyä kurssin johtaja, jonka nimeää kurssin järjestävä taho. Kurssin johtajan tulee hyvissä ajoin, viimeistään 14 vuorokautta ennen kurssin aloittamista tehdä ilmoitus aluehallintovirastolle. Ilmoitukseen tulee liittää aluehallintoviraston vahvistama aineisto. Aluehallintovirastolla tai sen määräämällä on oikeus osallistua kursseille koulutuksen ohjaus- ja valvontatarkoituksessa.

Panostajan perus- ja kertauskurssilla tulee olla nimettyä kurssin johtaja, jonka nimeää kurssin järjestävä taho. Kurssin johtajan tulee hyvissä ajoin, viimeistään 14 vuorokautta ennen kurssin aloittamista tehdä ilmoitus *Lupa- ja valvontavirastolle*. Ilmoitukseen tulee liittää *Lupa- ja valvontaviraston* vahvistama aineisto. *Lupa- ja valvontavirastolla* tai sen määräämällä on oikeus osallistua kursseille koulutuksen ohjaus- ja valvontatarkoituksessa.

Aluehallintovirasto valvoo panostajan peruskurssin jälkeen suoritettavaa kuulustelua ja se järjestetään aluehallintoviraston hyväksymällä tavalla. Kuulustelussa voidaan käyttää apuna aluehallintoviraston hyväksymää asiantuntijaa.

Lupa- ja valvontavirasto valvoo panostajan peruskurssin jälkeen suoritettavaa kuulustelua ja se järjestetään *Lupa- ja valvontaviraston* hyväksymällä tavalla. Kuulustelussa voidaan käyttää apuna *Lupa- ja valvontaviraston* hyväksymää asiantuntijaa.

10 §

10 §

*Poikkeukset koulutus- ja työkokemusvaatimuksista**Poikkeukset koulutus- ja työkokemusvaatimuksista*

Edellä 5 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettu pätevyys on myös henkilöllä, jolla on ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa (1384/2015) tarkoitettu päätös toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa myönnettyjen muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta räjäytystyöhön. Päätöksen tekee aluehallintovirasto.

Edellä 5 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettu pätevyys on myös henkilöllä, jolla on ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa (1384/2015) tarkoitettu päätös toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa myönnettyjen muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta räjäytystyöhön. Päätöksen tekee *Lupa- ja valvontavirasto*.

11 §

11 §

*Pätevyyskirjan hakeminen**Pätevyyskirjan hakeminen*

Panostajan pätevyyskirjaa haetaan aluehallintovirastolta. Hakemukseen on liitettävä tarvittavat selvitykset pätevyyskirjan myöntämisen edellytysten täyttymisestä.

Panostajan pätevyyskirjaa haetaan *Lupa- ja valvontavirastolta*. Hakemukseen on liitettävä tarvittavat selvitykset pätevyyskirjan myöntämisen edellytysten täyttymisestä.

12 §

12 §

*Turvallisuusselvitys**Turvallisuusselvitys*

Panostajan pätevyyskirjan myöntävän aluehallintoviraston on ennen pätevyyskirjan myöntämistä hankittava pätevyyskirjaa hakeneesta turvallisuusselvityslaisissa (726/2014) tarkoitettu suppea henkilöturvallisuusselvitys, jollei hakija esitä aluehallintovirastolle mainitun lain mukaan annettua turvallisuusselvitystodistusta.

Lupa- ja valvontaviraston on ennen panostajan pätevyyskirjan myöntämistä hankittava pätevyyskirjaa hakeneesta turvallisuusselvityslaisissa (726/2014) tarkoitettu suppea henkilöturvallisuusselvitys, jollei hakija esitä *Lupa- ja valvontavirastolle* mainitun lain mukaan annettua turvallisuusselvitystodistusta.

14 §

14 §

*Pätevyyskirjan uusiminen**Pätevyyskirjan uusiminen*

Jos pätevyyskirjan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä oleva kertauskurssi peruuntuu hakijasta riippumattomista syistä,

Jos pätevyyskirjan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä oleva kertauskurssi peruuntuu hakijasta riippumattomista syistä,

hakijalla on oikeus saada perustellusta syystä jatkoaikaa pätevyyskirjalleen enintään kuusi kuukautta pätevyyskirjan voimassaolon päättymisestä. Jatkoaikaa haetaan aluehallintovirastolta.

hakijalla on oikeus saada perustellusta syystä jatkoaikaa pätevyyskirjalleen enintään kuusi kuukautta pätevyyskirjan voimassaolon päättymisestä. Jatkoaikaa haetaan *Lupa- ja valvontavirastolta*.

15 §

Pätevyyskirjan peruuttaminen

Aluehallintoviraston on peruutettava panostajan pätevyyskirjan voimassaolo, jos:

1) pätevyyskirjan haltija sitä itse pyytää; tai
2) hakemuksessa on annettu virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet pätevyyskirjan myöntämiseen.

Aluehallintovirasto voi peruuttaa panostajan pätevyyskirjan, jos:

1) panostaja ei enää olojensa olennaisten muutosten vuoksi täytä 5–7 §:n mukaisia pätevyyskirjan myöntämisen edellytyksiä; tai
2) panostaja on pätevyyskirjaa edellyttävässä toiminnassa olennaisesti rikkonut tätä lakia, työturvallisuuslakia (738/2002) tai niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Jos 2 momentissa tarkoitetut puutteet tai laiminlyönnit voidaan korjata, aluehallintoviraston on asetettava pätevyyskirjan haltijalle määräaika puutteiden tai laiminlyönnin korjaamiseksi. Aluehallintovirasto voi peruuttaa pätevyyskirjan voimassaolon, jos pätevyyskirjan haltija ei ole korjannut puutetta tai laiminlyöntiä määräajassa.

Pätevyyskirjan voimassaolo peruutetaan enintään 12 kuukaudeksi tai toistaiseksi. Pätevyyskirjan haltijan on välittömästi luovutettava pätevyyskirja aluehallintovirastolle.

Aluehallintovirasto voi päätöksessään määrätä, että peruuttamispäätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Aluehallintovirasto palauttaa pätevyyskirjan sen haltijalle hakemuksesta peruuttamispäätöksessä määrätyn ajan jälkeen. Pätevyyskirjaa, jonka voimassaolo on

15 §

Pätevyyskirjan peruuttaminen

Lupa- ja valvontaviraston on peruutettava panostajan pätevyyskirjan voimassaolo, jos:

1) pätevyyskirjan haltija sitä itse pyytää; tai
2) hakemuksessa on annettu virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet pätevyyskirjan myöntämiseen.

Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa panostajan pätevyyskirjan, jos:

1) panostaja ei enää olojensa olennaisten muutosten vuoksi täytä 5–7 §:n mukaisia pätevyyskirjan myöntämisen edellytyksiä; tai
2) panostaja on pätevyyskirjaa edellyttävässä toiminnassa olennaisesti rikkonut tätä lakia, työturvallisuuslakia (738/2002) tai niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Jos 2 momentissa tarkoitetut puutteet tai laiminlyönnit voidaan korjata, *Lupa- ja valvontaviraston* on asetettava pätevyyskirjan haltijalle määräaika puutteiden tai laiminlyönnin korjaamiseksi. *Lupa- ja valvontavirasto* voi peruuttaa pätevyyskirjan voimassaolon, jos pätevyyskirjan haltija ei ole korjannut puutetta tai laiminlyöntiä määräajassa.

Pätevyyskirjan voimassaolo peruutetaan enintään 12 kuukaudeksi tai toistaiseksi. Pätevyyskirjan haltijan on välittömästi luovutettava pätevyyskirja *Lupa- ja valvontavirastolle*.

Lupa- ja valvontavirasto voi päätöksessään määrätä, että peruuttamispäätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Lupa- ja valvontavirasto palauttaa pätevyyskirjan sen haltijalle hakemuksesta peruuttamispäätöksessä määrätyn ajan jälkeen. Pätevyyskirjaa, jonka voimassaolo on

Voimassa oleva laki

peruutettu toistaiseksi, haetaan kuten 11 §:ssä säädetään.

16 §

Pätevyyskirjan väliaikainen peruuttaminen

Aluehallintovirasto voi kiireellisissä tapauksissa väliaikaisesti peruuttaa panostajan pätevyyskirjan voimassaolon, jos sen tietoon on tullut olennaisia seikkoja, jotka voisivat johtaa panostajan pätevyyskirjan voimassaolon peruuttamiseen.

Jos pätevyyskirjan haltijalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi vaarantaisi räjäytystöiden työturvallisuuden tai yleisen turvallisuuden, aluehallintovirasto voi jättää kuulemisen tekemättä. Pätevyyskirjan voimassaolon väliaikainen peruuttaminen määrätään olemaan voimassa enintään kolme kuukautta. Aluehallintovirasto voi määrätä, että väliaikaista peruuttamista koskevaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Pätevyyskirjan haltijan on välittömästi luovutettava pätevyyskirja, jonka voimassaolo on peruutettu väliaikaisesti, aluehallintovirastolle.

17 §

Huomautus

Pätevyyskirjan voimassaolon peruuttamisen tai väliaikaisen peruuttamisen sijasta aluehallintoviraston tulee antaa pätevyyskirjan haltijalle huomautus, jos pätevyyskirjan voimassaolon peruuttaminen tai väliaikainen peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta.

18 §

Pätevyyskirjan haltijan ilmoitusvelvollisuus

Panostajan pätevyyskirjan haltijan on viipymättä ilmoitettava aluehallintovirastolle terveydellisessä sopivuudessaan tapahtuneista

Ehdotus

peruutettu toistaiseksi, haetaan kuten 11 §:ssä säädetään.

16 §

Pätevyyskirjan väliaikainen peruuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi kiireellisissä tapauksissa väliaikaisesti peruuttaa panostajan pätevyyskirjan voimassaolon, jos sen tietoon on tullut olennaisia seikkoja, jotka voisivat johtaa panostajan pätevyyskirjan voimassaolon peruuttamiseen.

Jos pätevyyskirjan haltijalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi vaarantaisi räjäytystöiden työturvallisuuden tai yleisen turvallisuuden, *Lupa- ja valvontavirasto* voi jättää kuulemisen tekemättä. Pätevyyskirjan voimassaolon väliaikainen peruuttaminen määrätään olemaan voimassa enintään kolme kuukautta. *Lupa- ja valvontavirasto* voi määrätä, että väliaikaista peruuttamista koskevaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Pätevyyskirjan haltijan on välittömästi luovutettava pätevyyskirja, jonka voimassaolo on peruutettu väliaikaisesti, *Lupa- ja valvontavirastolle*.

17 §

Huomautus

Pätevyyskirjan voimassaolon peruuttamisen tai väliaikaisen peruuttamisen sijasta *Lupa- ja valvontaviraston* tulee antaa pätevyyskirjan haltijalle huomautus, jos pätevyyskirjan voimassaolon peruuttaminen tai väliaikainen peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta.

18 §

Pätevyyskirjan haltijan ilmoitusvelvollisuus

Panostajan pätevyyskirjan haltijan on viipymättä ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* terveydellisessä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

muutoksista, jotka estävät hänen toimimisensa panostajana.

sopivuudessaan tapahtuneista muutoksista, jotka estävät hänen toimimisensa panostajana.

19 §

19 §

Työnantajan ilmoitusoikeus

Työnantajan ilmoitusoikeus

Panostajan pätevyyskirjan haltijan työnantajalla on oikeus ilmoittaa aluehallintovirastolle tietoonsa tulleista seikoista, jotka voivat vaikuttaa pätevyyskirjan voimassaoloon. Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.

Panostajan pätevyyskirjan haltijan työnantajalla on oikeus ilmoittaa *Lupa- ja valvontavirastolle* tietoonsa tulleista seikoista, jotka voivat vaikuttaa pätevyyskirjan voimassaoloon. Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti.

20 §

20 §

Poliisin ilmoitusvelvollisuus

Poliisin ilmoitusvelvollisuus

Poliisin on viipymättä ilmoitettava aluehallintovirastolle tietoonsa tulleista olennaisista seikoista, jotka voivat vaikuttaa panostajan pätevyyskirjan voimassaoloon.

Poliisin on viipymättä ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* tietoonsa tulleista olennaisista seikoista, jotka voivat vaikuttaa panostajan pätevyyskirjan voimassaoloon.

21 §

21 §

Terveydenhuollon ammattihenkilön ilmoitusoikeus

Terveydenhuollon ammattihenkilön ilmoitusoikeus

Lääkärillä ja muulla terveydenhuollon ammattihenkilöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä tehdä aluehallintovirastolle ilmoitus henkilöstä, jonka hän potilastietojen ja henkilön tapaamisen perusteella katsoo perustellusta syystä olevan terveydentilansa tai käyttäytymisensä perusteella sopimaton toimimaan panostajana.

Lääkärillä ja muulla terveydenhuollon ammattihenkilöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä tehdä *Lupa- ja valvontavirastolle* ilmoitus henkilöstä, jonka hän potilastietojen ja henkilön tapaamisen perusteella katsoo perustellusta syystä olevan terveydentilansa tai käyttäytymisensä perusteella sopimaton toimimaan panostajana.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoitusmenettelystä, ilmoitusten sisällöstä sekä niiden käsittelyyn oikeutetusta aluehallintoviraston henkilöstöstä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoitusmenettelystä, ilmoitusten sisällöstä sekä niiden käsittelyyn oikeutetusta *Lupa- ja valvontaviraston* henkilöstöstä.

22 §

22 §

Panostajan pätevyyskirjojen rekisteri

Panostajan pätevyyskirjojen rekisteri

Aluehallintovirasto pitää työsuojelun edistämiseksi ja asianmukaista valvontaa

Lupa- ja valvontavirasto pitää työsuojelun edistämiseksi ja asianmukaista valvontaa

Voimassa oleva laki

varten panostajan pätevyyskirjojen rekisteriä. Rekisteriin tallennetaan:

- 1) pätevyyskirjan haltijan nimi ja tunnistetiedot;
- 2) pätevyyskirjasta ilmenevän oikeutuksen laajuus ja pätevyyskirjan voimassaoloaika;
- 3) pätevyyskirjan haltijan terveydentilaa koskevat tiedot;
- 4) pätevyyskirjan haltijan koulutus, suoritettu kuulustelu ja työkokemus;
- 5) tieto pätevyyskirjan voimassaolon peruuttamisesta;
- 6) tieto pätevyyskirjan voimassaolon väliaikaisesta peruuttamisesta;
- 7) tieto aluehallintoviraston 17 §:n nojalla antamasta huomautuksesta.

23 §

Tietojen luovuttaminen, henkilötietojen käsittely ja rekisteröidyn oikeudet

Aluehallintovirasto voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 22 §:ssä tarkoitettuja tietoja muulle viranomaiselle sen laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi sekä Euroopan unionin jäsenvaltion ja Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion viranomaiselle pätevyyskirjan myöntämiseen ja valvontaan liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

26 §

Poikkeuslupa

Aluehallintovirasto voi erityisistä syistä yksittäistapauksessa myöntää 68 vuotta täyttäneelle oikeuden toimia panostajana. Lisäksi aluehallintovirasto voi erityisistä syistä yksittäistapauksessa myöntää ulkomailla panostajaksi pätevöityneelle oikeuden toimia panostajana, vaikka tällä ei olisi 10 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöstä.

28 §

Ehdotus

varten panostajan pätevyyskirjojen rekisteriä. Rekisteriin tallennetaan:

- 1) pätevyyskirjan haltijan nimi ja tunnistetiedot;
- 2) pätevyyskirjasta ilmenevän oikeutuksen laajuus ja pätevyyskirjan voimassaoloaika;
- 3) pätevyyskirjan haltijan terveydentilaa koskevat tiedot;
- 4) pätevyyskirjan haltijan koulutus, suoritettu kuulustelu ja työkokemus;
- 5) tieto pätevyyskirjan voimassaolon peruuttamisesta;
- 6) tieto pätevyyskirjan voimassaolon väliaikaisesta peruuttamisesta;
- 7) tieto *Lupa- ja valvontaviraston* 17 §:n nojalla antamasta huomautuksesta.

23 §

Tietojen luovuttaminen, henkilötietojen käsittely ja rekisteröidyn oikeudet

Lupa- ja valvontavirasto voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 22 §:ssä tarkoitettuja tietoja muulle viranomaiselle sen laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi sekä Euroopan unionin jäsenvaltion ja Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion viranomaiselle pätevyyskirjan myöntämiseen ja valvontaan liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

26 §

Poikkeuslupa

Lupa- ja valvontavirasto voi erityisistä syistä yksittäistapauksessa myöntää 68 vuotta täyttäneelle oikeuden toimia panostajana. Lisäksi *Lupa- ja valvontavirasto* voi erityisistä syistä yksittäistapauksessa myöntää ulkomailla panostajaksi pätevöityneelle oikeuden toimia panostajana, vaikka tällä ei olisi 10 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöstä.

28 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista valvoo aluehallintovirasto *siten kuin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoinnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään.*

29 §

Pätevyyskirjan kaava

Aluehallintovirasto vahvistaa panostajan pätevyyskirjan kaavan.

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista valvoo *Lupa- ja valvontavirasto.*

29 §

Pätevyyskirjan kaava

Lupa- ja valvontavirasto vahvistaa panostajan pätevyyskirjan kaavan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

254.

Laki

potilasvakuutuslain 55 ja 57 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan potilasvakuutuslain (948/2019) 55 ja 57 §, sellaisena kuin niistä 57 § on laissa 1146/2020, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

55 §

Potilasvakuutuskeskuksen oikeus saada virka-apua

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä aluehallintovirastot ovat velvollisia antamaan Potilasvakuutuskeskukselle virka-apua 54 §:ssä tarkoitetun tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi.

55 §

Potilasvakuutuskeskuksen oikeus saada virka-apua

Lupa- ja valvontavirasto on velvollinen antamaan Potilasvakuutuskeskukselle virka-apua 54 §:ssä tarkoitetun tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

57 §

57 §

Potilasvakuutuskeskuksen ilmoitusoikeus

Potilasvakuutuskeskuksen ilmoitusoikeus

Salassapitosäännösten ja muiden tiedonluovuttamista koskevien rajoitusten estämättä Potilasvakuutuskeskuksella on oikeus ilmoittaa *Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle*, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuselle sekä *aluehallintovirastolle* sen tietoon tulleesta seikasta, joka voi vaarantaa potilasturvallisuutta.

Salassapitosäännösten ja muiden tiedonluovuttamista koskevien rajoitusten estämättä Potilasvakuutuskeskuksella on oikeus ilmoittaa *Lupa- ja valvontavirastolle ja Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuselle* sen tietoon tulleesta seikasta, joka voi vaarantaa potilasturvallisuutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

255.

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 1 luvun 4 §:n 2 kohta, 3 luvun 6 §:n 2 momentti sekä 19 luvun 4 §:n otsikko ja 3 ja 4 momentti sekä 5 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 4 §:n 2 kohta laissa 531/2009, 3 luvun 6 §:n 2 momentti ja 19 luvun 5 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 1203/2013 sekä 19 luvun 4 §:n otsikko ja 3 ja 4 momentti laissa 678/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Lain tarkoitus ja soveltamisala

4 §

4 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) muulla terveydenhuollon ammattihenkilöllä sellaista sairaanhoitajaa, terveydenhoitajaa, kättilää, fysioterapeuttia, laboratoriohoitajaa, erikoishammasteknikkoa, psykologia ja suuhygienistiä, jolle Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto on myöntänyt oikeuden harjoittaa ammattiaan laillistettuna ammattihenkilönä;

2) muulla terveydenhuollon ammattihenkilöllä sellaista sairaanhoitajaa, terveydenhoitajaa, kättilää, fysioterapeuttia, laboratoriohoitajaa, erikoishammasteknikkoa, psykologia ja suuhygienistiä, jolle *Lupa- ja valvontavirasto* on myöntänyt oikeuden harjoittaa ammattiaan laillistettuna ammattihenkilönä;

3 luku

Hoito- ja tutkimuskorvaukset

6 §

Sairaanhoitokorvauksen korvaustaksan enimmäismäärä ja perusteet sekä korvaustaksan vahvistaminen

Edellä 1 momentissa tarkoitetut korvaustaksojen perusteet ja vahvistettavat korvaustaksat perustuvat tutkimus- ja hoitotoimenpiteen laatuun, sen vaatimaan työhön ja aiheuttamaan kustannukseen, korvattavan palvelun hoidolliseen arvoon ja korvauksiin käytettävissä oleviin varoihin. Sosiaali- ja terveysministeriön on korvaustaksojen perusteita valmisteltaessa kuultava Kansaneläkelaitosta. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön sekä Kansaneläkelaitoksen on korvaustaksojen perusteita ja korvaustaksoja valmisteltaessa varattava Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, terveydenhuoltolain 78 a §:ssä tarkoitetulle terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvostolle sekä asianomaisia toimijoita edustaville järjestöille mahdollisuus lausunnon antamiseen.

19 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

3 luku

Hoito- ja tutkimuskorvaukset

6 §

Sairaanhoitokorvauksen korvaustaksan enimmäismäärä ja perusteet sekä korvaustaksan vahvistaminen

Edellä 1 momentissa tarkoitetut korvaustaksojen perusteet ja vahvistettavat korvaustaksat perustuvat tutkimus- ja hoitotoimenpiteen laatuun, sen vaatimaan työhön ja aiheuttamaan kustannukseen, korvattavan palvelun hoidolliseen arvoon ja korvauksiin käytettävissä oleviin varoihin. Sosiaali- ja terveysministeriön on korvaustaksojen perusteita valmisteltaessa kuultava Kansaneläkelaitosta. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön sekä Kansaneläkelaitoksen on korvaustaksojen perusteita ja korvaustaksoja valmisteltaessa varattava Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle, *Lupa- ja valvontavirastolle*, terveydenhuoltolain (1326/2010) 78 a §:ssä tarkoitetulle terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvostolle sekä asianomaisia toimijoita edustaville järjestöille mahdollisuus lausunnon antamiseen.

19 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

4 §

*Tiedot hoitolaitoksilta, vankiloilta ja
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja
valvontavirastolta*

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 24 a §:n 2 momentin 1 ja 3 kohdassa mainitut terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin merkityt tiedot sekä niissä tapahtuneet muutokset lääkäreistä, hammaslääkäreistä, psykologeista, puhe-, toiminta- ja psykoterapeuteista sekä 1 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa mainituista muista terveydenhuollon ammattihenkilöistä.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta. Jos 3 momentissa tarkoitetut tiedot tarvitaan tiettyssä määrättyssä muodossa ja siitä aiheutuu Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle olennaisia lisäkustannuksia, kustannukset on kuitenkin korvattava.

5 §

Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa

Kansaneläkelaitoksella on oikeus antaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä:

3) Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle sille kuuluvien tehtävien suorittamista varten tiedon lääkäristä, joka toistuvasti on määrännyt lääkkeitä huomattavasti enemmän kuin tässä laissa tarkoitettuun sairauden hoitoon nähden on tarpeellista;

4 §

*Tiedot hoitolaitoksilta, vankiloilta ja Lupa-
ja valvontavirastolta*

Lupa- ja valvontavirastolla on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 24 a §:n 2 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitetut terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin merkityt tiedot sekä niissä tapahtuneet muutokset lääkäreistä, hammaslääkäreistä, psykologeista, puhe-, toiminta- ja psykoterapeuteista sekä tämän lain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa mainituista muista terveydenhuollon ammattihenkilöistä.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta. Jos 3 momentissa tarkoitetut tiedot tarvitaan tiettyssä määrättyssä muodossa ja siitä aiheutuu Lupa- ja valvontavirastolle olennaisia lisäkustannuksia, kustannukset on kuitenkin korvattava.

5 §

Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa

Kansaneläkelaitoksella on oikeus antaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä:

3) Lupa- ja valvontavirastolle sille kuuluvien tehtävien suorittamista varten tiedon lääkäristä, joka toistuvasti on määrännyt lääkkeitä huomattavasti enemmän kuin tässä laissa tarkoitettuun sairauden hoitoon nähden on tarpeellista;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Voimassa oleva laki

Ehdotus

256.

Laki

sosiaalihuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) 22 a §:n 5 momentti, 25 §:n 5 momentti, 60 b §:n 1 momentti ja 60 c §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 22 a §:n 5 momentti laissa 965/2024, 25 §:n 5 momentti laissa 1280/2022, 60 b §:n 1 momentti laissa 1155/2022 ja 60 c §:n 1 momentti laissa 449/2020, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 a §

22 a §

Perheryhmäkoti

Perheryhmäkoti

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi hyväksyä määräaikaisesti perheryhmäkotitoiminnan aloittamisen ennen kuin sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 21 §:n 2 momentissa tarkoitettu rekisteröintipäätös on tehty, jos palvelua ei saada laajamittaisen maahantulon tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi muutoin järjestettyä.

Lupa- ja valvontavirasto voi hyväksyä määräaikaisesti perheryhmäkotitoiminnan aloittamisen ennen kuin sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 21 §:n 2 momentissa tarkoitettu rekisteröintipäätös on tehty, jos palvelua ei saada laajamittaisen maahantulon tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi muutoin järjestettyä.

25 §

25 §

Mielenterveystyö

Mielenterveystyö

Aluehallintoviraston tulee järjestää vuosittain lasten ja nuorten mielenterveystyön ja mielenterveyden hoidon työnjaon kehittämiseksi alueelliset yhteistyökokoukset.

Lupa- ja valvontaviraston tulee järjestää vuosittain lasten ja nuorten mielenterveystyön ja mielenterveyden hoidon työnjaon kehittämiseksi alueelliset yhteistyökokoukset.

60 b §

60 b §

*Koulutuskorvauksien maksaminen**Koulutuskorvauksien maksaminen*

Sosiaalityön erikoistumiskoulutukseen perustuva korvaus ja sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvään ammattitaitoa edistävään harjoitteluun perustuva korvaus maksetaan puolivuositain hakemusten perusteella. Ensimmäisen vuosipuoliskon osalta korvausta on haettava viimeistään saman vuoden 30 päivänä syyskuuta ja toisen vuosipuoliskon osalta viimeistään seuraavan vuoden 31 päivänä maaliskuuta. Lounais-Suomen aluehallintoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston on ratkaistava määräajassa jätetty korvaushakemus sen kalenterivuoden aikana, jolloin hakemus on saapunut.

Sosiaalityön erikoistumiskoulutukseen perustuva korvaus ja sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvään ammattitaitoa edistävään harjoitteluun perustuva korvaus maksetaan puolivuositain hakemusten perusteella. Ensimmäisen vuosipuoliskon osalta korvausta on haettava viimeistään saman vuoden 30 päivänä syyskuuta ja toisen vuosipuoliskon osalta viimeistään seuraavan vuoden 31 päivänä maaliskuuta. *Lupa- ja valvontaviraston* ja Ahvenanmaan valtionviraston on ratkaistava määräajassa jätetty korvaushakemus sen kalenterivuoden aikana, jolloin hakemus on saapunut.

60 c §

60 c §

*Yliopistotasaisen sosiaalityön tutkimuksen rahoitus**Yliopistotasaisen sosiaalityön tutkimuksen rahoitus*

Sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää vuosittain hakemusten perusteella valtion rahoitusta yliopistotasoisille sosiaalityön tutkimushankkeille, jotka sopivat yhteen sosiaalityön tutkimustoiminnan painoalueiden ja tavoitteiden kanssa ja jotka on vertaisarvioitu. Ministeriö päättää rahoitusta saavista hankkeista vertaisarviointiin perustuen kuultuaan 2 momentissa tarkoitettua arviointiryhmää. Lounais-Suomen aluehallintovirasto maksaa tutkimusrahoituksen hankkeiden toteuttajille kahdessa erässä vuosittain.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää vuosittain hakemusten perusteella valtion rahoitusta yliopistotasoisille sosiaalityön tutkimushankkeille, jotka sopivat yhteen sosiaalityön tutkimustoiminnan painoalueiden ja tavoitteiden kanssa ja jotka on vertaisarvioitu. Ministeriö päättää rahoitusta saavista hankkeista vertaisarviointiin perustuen kuultuaan 2 momentissa tarkoitettua arviointiryhmää. *Lupa- ja valvontavirasto* maksaa tutkimusrahoituksen hankkeiden toteuttajille kahdessa erässä vuosittain.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Laki

steriloimislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan steriloimislain (283/1970) 4, 5 ja 8 §, sellaisina kuin ne ovat, 4 § laeissa 564/2002 ja 296/2023, 5 § laissa 1050/2015 ja 8 § laissa 561/1994, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Steriloimiseen voidaan ryhtyä:

1) 1 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa steriloimisen suorittavan lääkärin päätöksellä;

2) 1 §:n 3 ja 4 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa kahden lääkärin päätöksellä;

3) 1 §:n 5 ja 6 kohdassa ja 2 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston luvalla.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun päätöksen tulee sisältää toimenpiteen suorittavan lääkärin sekä muun lääkärin antama kirjallinen lausunto, jossa he tarkasti ilmoittavat toimenpiteen syyt ja yksimielisesti toteavat tarvittavien edellytysten olevan olemassa.

Jos yhden lääkärin, tai 1 §:n 3 ja 4 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa, kahden lääkärin päätös on kielteinen, voidaan lupaa steriloimiseen pyytää Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta.

Edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun lääkärin päätöksen tarkemmasta sisällöstä voidaan säätää sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

5 §

Tässä laissa tarkoitetut Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle kuuluvat asiat käsitellään raskauden keskeyttämis- ja steriloimisasioiden lautakunnassa siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Tämän lain nojalla tehtyyn Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-

4 §

Steriloimiseen voidaan ryhtyä:

1) 1 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa steriloimisen suorittavan lääkärin päätöksellä;

2) 1 §:n 3 ja 4 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa kahden lääkärin päätöksellä;

3) 1 §:n 5 ja 6 kohdassa ja 2 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa *Lupa- ja valvontaviraston* luvalla.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun päätöksen tulee sisältää toimenpiteen suorittavan lääkärin sekä muun lääkärin antama kirjallinen lausunto, jossa he tarkasti ilmoittavat toimenpiteen syyt ja yksimielisesti toteavat tarvittavien edellytysten olevan olemassa.

Jos yhden lääkärin, tai 1 §:n 3 ja 4 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa, kahden lääkärin päätös on kielteinen, voidaan lupaa steriloimiseen pyytää *Lupa- ja valvontavirastolta*.

5 §

Tässä laissa tarkoitetut *Lupa- ja valvontavirastolle* kuuluvat asiat käsitellään raskauden keskeyttämis- ja steriloimisasioiden *lautakunnassa. Lautakunnasta säädetään Lupa- ja valvontavirastosta annetussa laissa (/).*

Tämän lain nojalla tehtyyn *Lupa- ja valvontaviraston* päätökseen saa vaatia *oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).*

Voimassa oleva laki

oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut asiat on käsiteltävä kiireellisinä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa, hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

8 §

Steriloimisen suorittaa laillistettu lääkäri taikka se, jolle terveydenhuollon oikeusturvakeskus terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/94) 13 §:n 1 kohdan nojalla on myöntänyt luvan harjoittaa lääkärin ammattia.

Ehdotus

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Lain 4 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun lääkäriin tai lääkäreiden päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Tässä laissa tarkoitettut Lupa- ja valvontavirastolle kuuluvat asiat on käsiteltävä kiireellisinä Lupa- ja valvontavirastossa, hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

8 §

Steriloimisen suorittaa terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu laillistettu lääkäri tai ammatinharjoittamisluvan saanut lääkäri.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

258.

Laki

säteilylain 139 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan säteilylain (859/2018) 139 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

139 §

139 §

Valtion huolehtimisvelvollisuus

Valtion huolehtimisvelvollisuus

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto laatii suunnitelman toimenpiteistä ja ohjeiden antamisesta alueella asuville ja työskenteleville henkilöille. Jollei oikeutusperiaatteesta muuta johdu, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi päättää, että vallitseva altistustilanne ei edellytä toimenpiteitä. Suunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteuttamisen valvonnasta säädetään erikseen.

Lupa- ja valvontavirasto laatii suunnitelman toimenpiteistä ja ohjeiden antamisesta alueella asuville ja työskenteleville henkilöille. Jollei oikeutusperiaatteesta muuta johdu, *Lupa- ja valvontavirasto* voi päättää, että vallitseva altistustilanne ei edellytä toimenpiteitä. Suunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteuttamisen valvonnasta säädetään erikseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

259.

Laki

tartuntatautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan tartuntatautilain (1227/2016) 12 §:n 2 ja 3 momentti ja 13 §:n 2 momentti sekä *muutetaan* 7 §:n 2 momentti, 8 §:n otsikko ja 1 ja 2 momentti, 12 §:n 1 momentti, 13 §:n 1 momentti, 15 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti, 18 §:n 2, 4 ja 5 momentti, 36 §:n 4 momentti, 40 §:n 1 momentti, 58 §:n 1 ja 2 momentti, 71 § ja 89 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 7 §:n 2 momentti, 8 §:n otsikko ja 1 ja 2 momentti, 36 §:n 4 momentti, 58 §:n 1 ja 2 momentti, 71 § ja 89 §:n 1 momentti laissa 1149/2022, 16 §:n 1 momentti laissa 224/2021, 18 §:n 5 momentti laissa 643/2018 ja 40 §:n 1 momentti laissa 883/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Valtakunnallinen torjuntatyö

Valtakunnallinen torjuntatyö

Tartuntatautien torjunnan kansallisena asiantuntijalaitoksena toimii Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, joka tukee asiantuntemuksellaan sosiaali- ja

Tartuntatautien torjunnan kansallisena asiantuntijalaitoksena toimii Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, joka tukee asiantuntemuksellaan sosiaali- ja

terveysministeriötä ja aluehallintovirastoja, ylläpitää tartuntatautien torjuntaa palvelevia valtakunnallisia epidemiologisia seurantajärjestelmiä sekä ohjaa ja tukee tartuntatautien torjuntatyötä hyvinvointialueilla, HUS-yhtymässä ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköissä. Laitos tutkii tartuntatauteja, seuraa ja selvittää tartuntatautien ilmaantumista ja esiintymistä, kehittää niiden diagnostiikkaa, seurantaa ja torjuntaa sekä tiedottaa niistä ja antaa väestölle ohjeita tartunnan välttämiseksi ja leviämisen ehkäisemiseksi. Laitos huolehtii osaltaan rokotehuollosta, rokotteiden vaikutusten seuraamisesta sekä rokotteiden ja rokotusten haittavaikutusten selvittämisestä. Laitos toimii Euroopan unionin tartuntatautien epidemiologisesta seurannasta ja tartuntatautien ilmoittamisesta vastaavana kansallisena toimivaltaisena viranomaisena.

8 §

Torjuntatyö aluehallintovirastossa

Aluehallintovirasto sovittaa yhteen ja valvoo tartuntatautien torjuntaa alueellaan. Aluehallintovirasto valvoo, että hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä ovat varautuneet alueellisesti terveydenhuollon häiriötilanteita varten. Aluehallintovirasto valvoo torjuntatyön säännösten mukaista toteuttamista sekä kansallisten suunnitelmien ja sosiaali- ja terveysministeriön päätösten toimeenpanoa. Aluehallintovirastossa on oltava virastoon virkasuhteessa oleva tartuntataudeista vastaava lääkäri.

Aluehallintoviraston ja sen toimialueen hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän on tehtävä yhteistyötä tartuntatautien torjunnassa. Aluehallintovirasto tekee tässä laissa säädetty hallinnolliset päätökset käyttäen hyväksi *toimialueensa* hyvinvointialueen, HUS-yhtymän ja yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta.

terveysministeriötä ja *Lupa- ja valvontavirastoa*, ylläpitää tartuntatautien torjuntaa palvelevia valtakunnallisia epidemiologisia seurantajärjestelmiä sekä ohjaa ja tukee tartuntatautien torjuntatyötä hyvinvointialueilla, HUS-yhtymässä ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköissä. Laitos tutkii tartuntatauteja, seuraa ja selvittää tartuntatautien ilmaantumista ja esiintymistä, kehittää niiden diagnostiikkaa, seurantaa ja torjuntaa sekä tiedottaa niistä ja antaa väestölle ohjeita tartunnan välttämiseksi ja leviämisen ehkäisemiseksi. Laitos huolehtii osaltaan rokotehuollosta, rokotteiden vaikutusten seuraamisesta sekä rokotteiden ja rokotusten haittavaikutusten selvittämisestä. Laitos toimii Euroopan unionin tartuntatautien epidemiologisesta seurannasta ja tartuntatautien ilmoittamisesta vastaavana kansallisena toimivaltaisena viranomaisena.

8 §

Torjuntatyö Lupa- ja valvontavirastossa

Lupa- ja valvontavirasto sovittaa yhteen ja valvoo tartuntatautien torjuntaa valtakunnallisesti. *Lupa- ja valvontavirasto* valvoo, että hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä ovat varautuneet alueellisesti terveydenhuollon häiriötilanteita varten. *Lupa- ja valvontavirasto* valvoo torjuntatyön säännösten mukaista toteuttamista sekä kansallisten suunnitelmien ja sosiaali- ja terveysministeriön päätösten toimeenpanoa. *Lupa- ja valvontavirastossa* on oltava riittävä määrä virastoon virkasuhteessa olevia tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä.

Lupa- ja valvontaviraston ja hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän on tehtävä yhteistyötä tartuntatautien torjunnassa. *Lupa- ja valvontavirasto* tekee tässä laissa säädetty hallinnolliset päätökset käyttäen hyväksi *päätöstä koskevan* hyvinvointialueen, HUS-yhtymän ja yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta.

12 §

Torjuntatyön valvonta

Tartuntatautien torjuntatyön lainmukaisuuden valvonta ja siihen liittyvä ohjaus kuuluu aluehallintovirastolle toimialueellaan.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa aluehallintovirastojen toimintaa valvonnan ja siihen liittyvän ohjauksen toimeenpanossa, yhteensovittamisessa ja yhdenmukaistamisessa.

Lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto valvoo tartuntatautien torjuntatyön lainmukaisuutta ja antaa siihen liittyvää ohjausta erityisesti silloin, kun kysymyksessä ovat:

- 1) periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat;
- 2) usean aluehallintoviraston toimialuetta tai koko maata koskevat asiat;
- 3) asiat, jotka liittyvät olennaisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa käsiteltävään muuhun sosiaalihuoltoon tai terveydenhuoltoon taikka terveydenhuollon ammattihenkilöä koskevaan valvonta-asiaan;
- 4) asiat, joita aluehallintovirasto on esteellinen käsittelemään.

13 §

Asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 6 ja 7 §:ssä tarkoitetuista sosiaali- ja terveysministeriön, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä 6 ja 8 §:ssä tarkoitetuista aluehallintoviraston tehtävistä sekä 11 §:ssä tarkoitetun tartuntatautien neuvottelukunnan kokoonpanosta, asettamisesta ja tehtävistä.

12 §

Torjuntatyön valvonta

Tartuntatautien torjuntatyön lainmukaisuuden valvonta ja siihen liittyvä ohjaus kuuluu Lupa- ja valvontavirastolle.
(kumotaan)

(kumotaan)

13 §

Asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 6 ja 7 §:ssä tarkoitetuista sosiaali- ja terveysministeriön, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä 6 ja 8 §:ssä tarkoitetuista Lupa- ja valvontaviraston tehtävistä sekä 11 §:ssä tarkoitetun tartuntatautien neuvottelukunnan kokoonpanosta, asettamisesta ja tehtävistä.
(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintovirastojen tarkemmasta työnjaosta ohjauksessa ja valvonnassa säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

15 §

Kohdennetut terveystarkastukset

Aluehallintovirasto voi määrätä järjestettäväksi toimialueensa jollakin paikkakunnalla tai tietyssä työpaikassa, laitoksessa, kulkuneuvossa tai vastaavassa paikassa oleskeleville terveystarkastuksen, jos tarkastus on yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi tarpeen. Terveystarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

16 §

Pakollinen terveystarkastus

Aluehallintovirasto voi päättää, että 14 ja 15 §:n mukaiseen terveystarkastukseen osallistuminen on pakollista, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä. Päätös voi kohdistua yksittäiseen tai useaan henkilöön.

18 §

Laboratoriotutkimukset ja toimilupa

Aluehallintovirasto myöntää toimiluvat laboratorioille. Aluehallintoviraston on pyydettävä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselta lausunto ennen toimiluvan myöntämistä laboratorioille. Toimilupaan voidaan liittää välttämättömiä ehtoja palvelujen määrästä, henkilöstöstä, tiloista, laitteista ja tarvikkeista sekä toimintatavoista.

15 §

Kohdennetut terveystarkastukset

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä järjestettäväksi jollakin paikkakunnalla tai tietyssä työpaikassa, laitoksessa, kulkuneuvossa tai vastaavassa paikassa oleskeleville terveystarkastuksen, jos tarkastus on yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi tarpeen. Terveystarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

16 §

Pakollinen terveystarkastus

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää, että 14 ja 15 §:n mukaiseen terveystarkastukseen osallistuminen on pakollista, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä. Päätös voi kohdistua yksittäiseen tai useaan henkilöön.

18 §

Laboratoriotutkimukset ja toimilupa

Lupa- ja valvontavirasto myöntää toimiluvat laboratorioille. *Lupa- ja valvontaviraston* on pyydettävä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselta lausunto ennen toimiluvan myöntämistä laboratorioille. Toimilupaan voidaan liittää välttämättömiä ehtoja palvelujen määrästä, henkilöstöstä,

Aluehallintovirasto valvoo laboratorioita käyttäen hyväksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta. Jos toimiluvan myöntämisen jälkeen ilmenee, ettei laboratorio, sen alihankintalaboratorio tai sen valvoma toimintayksikkö täytä olennaisia luvan myöntämisen edellytyksiä ja sen toiminnassa esiintyy vakavia puutteita, joita ei aluehallintoviraston määräyksestä huolimatta ole korjattu, aluehallintovirasto voi peruuttaa toimiluvan. Aluehallintoviraston tehtävistä ja toimivallasta on lisäksi voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

Aluehallintovirastolla ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten oikeus päästä tarkastamaan laboratorioiden tiloja, toimintaa ja valvonnassa tarvittavia asiakirjoja sekä saada korvaukset salassapitosäännösten estämättä käyttöönsä tarvittavat tiedot, selvitykset, asiakirjat ja muu aineisto. Tiedonsaantioikeus koskee myös valvontaa varten tarvittavia tietoja liikesalaisuudesta. Tiedot, selvitykset, asiakirjat ja muu aineisto on annettava aluehallintovirastolle tai Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle niiden asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Jollei tietoja, selvityksiä, asiakirjoja ja muuta aineistoa anneta asetetussa määräajassa, aluehallintovirasto voi velvoittaa antamaan ne sakon uhalla.

36 §

Hoitoon liittyvien infektioiden rekisterit

Terveydenhuollon toimintayksikön ja sosiaalihuollon toimintayksikön on annettava salassapitosäännösten estämättä tiedot Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle ja hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavalle lääkärille harvinaisesta ja vakavasta hoitoon liittyvien

tiloista, laitteista ja tarvikkeista sekä toimintatavoista.

Lupa- ja valvontavirasto valvoo laboratorioita käyttäen hyväksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta. Jos toimiluvan myöntämisen jälkeen ilmenee, ettei laboratorio, sen alihankintalaboratorio tai sen valvoma toimintayksikkö täytä olennaisia luvan myöntämisen edellytyksiä ja sen toiminnassa esiintyy vakavia puutteita, joita ei *Lupa- ja valvontaviraston* määräyksestä huolimatta ole korjattu, *Lupa- ja valvontavirasto* voi peruuttaa toimiluvan. *Lupa- ja valvontaviraston* tehtävistä ja toimivallasta on lisäksi voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

Lupa- ja valvontavirastolla ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten oikeus päästä tarkastamaan laboratorioiden tiloja, toimintaa ja valvonnassa tarvittavia asiakirjoja sekä saada korvaukset salassapitosäännösten estämättä käyttöönsä tarvittavat tiedot, selvitykset, asiakirjat ja muu aineisto. Tiedonsaantioikeus koskee myös valvontaa varten tarvittavia tietoja liikesalaisuudesta. Tiedot, selvitykset, asiakirjat ja muu aineisto on annettava *Lupa- ja valvontavirastolle* tai Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle niiden asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Jollei tietoja, selvityksiä, asiakirjoja ja muuta aineistoa anneta asetetussa määräajassa, *Lupa- ja valvontavirasto* voi velvoittaa antamaan ne sakon uhalla.

36 §

Hoitoon liittyvien infektioiden rekisterit

Terveydenhuollon toimintayksikön ja sosiaalihuollon toimintayksikön on annettava salassapitosäännösten estämättä tiedot Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle ja hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavalle lääkärille harvinaisesta ja vakavasta hoitoon liittyvien

infektioiden ja mikrobilääkkeille erityisen vastustuskykyisten mikrobien aiheuttamasta epidemiasta ja epidemiaepäilystä. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on ilmoitettava Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle saamastaan tiedosta, jonka mukaan lääkeaineen epäillään aiheuttavan tartuntoja. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen aluehallintoviraston on ilmoitettava Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle saamastaan tiedosta, jonka mukaan lääkinnällisen laitteen epäillään aiheuttavan tartuntoja.

infektioiden ja mikrobilääkkeille erityisen vastustuskykyisten mikrobien aiheuttamasta epidemiasta ja epidemiaepäilystä. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on ilmoitettava Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle saamastaan tiedosta, jonka mukaan lääkeaineen epäillään aiheuttavan tartuntoja. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen sekä *Lupa- ja valvontaviraston* on ilmoitettava Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle saamastaan tiedosta, jonka mukaan lääkinnällisen laitteen epäillään aiheuttavan tartuntoja.

40 §

40 §

*Tietojen luovuttaminen rekistereistä**Tietojen luovuttaminen rekistereistä*

Edellä 32, 33, 36, 37 ja 39 §:ssä tarkoitettuihin rekistereihin talletetut henkilötiedot on pidettävä salassa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos voi kuitenkin salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valtakunnallisesta tartuntatautirekisteristä ja tapauskohtaisesta rekisteristä tietoja aluehallintoviraston tartuntataudeista vastaavalle lääkärille, hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavalle lääkärille sekä hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin nimeämälle tartuntatautien torjuntatyöhön osallistuvalla henkilöstöllä siinä laajuudessa kuin se on tartuntatautien torjuntatyöhön kuuluvien tehtävien vuoksi välttämätöntä.

Edellä 32, 33, 36, 37 ja 39 §:ssä tarkoitettuihin rekistereihin talletetut henkilötiedot on pidettävä salassa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos voi kuitenkin salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valtakunnallisesta tartuntatautirekisteristä ja tapauskohtaisesta rekisteristä tietoja *Lupa- ja valvontaviraston* tartuntataudeista vastaavalle lääkärille, hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavalle lääkärille sekä hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin nimeämälle tartuntatautien torjuntatyöhön osallistuvalla henkilöstöllä siinä laajuudessa kuin se on tartuntatautien torjuntatyöhön kuuluvien tehtävien vuoksi välttämätöntä.

58 §

58 §

*Laajaan tartunnanvaaraan liittyvät toimenpiteet**Laajaan tartunnanvaaraan liittyvät toimenpiteet*

Kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, hyvinvointialueen tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi ensisijaisesti päättää toimialueellaan

Kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, hyvinvointialueen tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi ensisijaisesti päättää toimialueellaan

sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavat päätökset. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Hyvinvointialueen toimielimen tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät hyvinvointialueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Jos muu kuin 1 momentissa tarkoitettu tartuntatauti aiheuttaa laajaa tartunnan vaaraa, hyvinvointialueen tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi alueellaan ensisijaisesti päättää oppilaitosten ja päiväkotien sulkemisesta, jos se on välttämätöntä taudin leviämisen ehkäisemiseksi. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavat päätökset. Hyvinvointialueen toimielimen tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät hyvinvointialueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

71 §

Äkillinen vakava terveysvaara

Jos pikaiset toimenpiteet ovat tarpeen yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi, sosiaali- ja terveysministeriö, aluehallintovirasto ja hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin toimialueellaan voivat tehdä niitä koskevat välttämättömät 60, 61 ja 63 §:n mukaiset päätökset virkasuhteisen hyvinvointialueen

sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä. *Lupa- ja valvontavirasto* voi tehdä vastaavat päätökset tai useaa hyvinvointialuetta koskevan päätöksen. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Hyvinvointialueen toimielimen tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät hyvinvointialueella voimassa olevia *Lupa- ja valvontaviraston* päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Jos muu kuin 1 momentissa tarkoitettu tartuntatauti aiheuttaa laajaa tartunnan vaaraa, hyvinvointialueen tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi alueellaan ensisijaisesti päättää oppilaitosten ja päiväkotien sulkemisesta, jos se on välttämätöntä taudin leviämisen ehkäisemiseksi. *Lupa- ja valvontavirasto* voi tehdä vastaavat päätökset tai useaa hyvinvointialuetta koskevan päätöksen. Hyvinvointialueen toimielimen tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät hyvinvointialueella voimassa olevia *Lupa- ja valvontaviraston* päätöksellä asetettuja velvoitteita.

71 §

Äkillinen vakava terveysvaara

Jos pikaiset toimenpiteet ovat tarpeen yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi, sosiaali- ja terveysministeriö, *Lupa- ja valvontavirasto* ja hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin toimialueellaan voivat tehdä niitä koskevat välttämättömät 60, 61 ja 63 §:n mukaiset päätökset virkasuhteisen hyvinvointialueen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin sijasta.

tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin sijasta.

89 §

89 §

Virka-apu

Virka-apu

Jos Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, aluehallintovirasto, tartuntatautien torjunnasta vastaava hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän toimielin taikka hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri toteaa, että yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämistä ei voida muulla tavoin estää, poliisin, pelastusviranomaisen, Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen tai Tullin on annettava tämän pyynnöstä virka-apua. Virka-avun antamisen edellytyksenä on, että se ei vaaranna virka-apua antavalle viranomaiselle säädettyjen muiden tärkeiden tehtävien suorittamista.

Jos Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, *Lupa- ja valvontavirasto*, tartuntatautien torjunnasta vastaava hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän toimielin taikka hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri toteaa, että yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämistä ei voida muulla tavoin estää, poliisin, pelastusviranomaisen, Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen tai Tullin on annettava tämän pyynnöstä virka-apua. Virka-avun antamisen edellytyksenä on, että se ei vaaranna virka-apua antavalle viranomaiselle säädettyjen muiden tärkeiden tehtävien suorittamista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

260.

Laki

terveydenhuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 27 §:n 4 momentti, 60 §:n 3 momentti, 63 §:n 1 ja 2 momentti, 68 a §:n 3 momentti ja 78 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 27 §:n 4 momentti laissa 1281/2022, 60 §:n 3 momentti laissa 1191/2022, 63 §:n 1 momentti ja 68 a §:n 3 momentti laissa 581/2022, 63 §:n 2 momentti laissa 1154/2022 sekä 78 a §:n 3 momentti laissa 1202/2013, seuraavasti:

27 §

Mielenterveyden hoito

Aluehallintovirastojen tulee järjestää vuosittain lasten ja nuorten mielenterveyden hoidon ja sosiaalihuollon mielenterveystyön työnjaon kehittämiseksi alueelliset yhteistyökokoukset.

60 §

Valtion korvaus koulutuksesta muulle terveydenhuollon toimintayksikölle kuin yliopistolliselle sairaalalle

Hyvinvointialueelle ja HUS-yhtymälle sekä Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle suoritetaan valtion varoista laskennallisin perustein korvaus yleislääketieteen erityiskoulutuksesta ja siihen rinnastettavasta koulutuksesta, laillistetun hammaslääkärin käytännön palvelusta ja siihen rinnastettavasta koulutuksesta sekä hammaslääkärin peruskoulutukseen sisältyvästä syventävästä käytännön harjoittelusta johtuvista kustannuksista. Lisäksi korvausta suoritetaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettua Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston määräämästä palvelusta, jota vaaditaan Europan talousalueeseen kuulumattoman valtion kansalaiselta, joka on suorittanut terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 4 §:ssä tai 5 §:n 1 momentissa tarkoitetun koulutuksen ulkomailla, ammatinharjoittamisluvan saamiseksi mainituissa lainkohdissa tarkoitettuihin tehtäviin tai ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi laillistettuna ammattihenkilönä toimimiseen. Korvausta ei suoriteta siltä osin kuin palvelun kesto ylittää kuusi kuukautta, ellei Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto edellytä tätä pidempää

27 §

Mielenterveyden hoito

Lupa- ja valvontaviraston tulee järjestää vuosittain lasten ja nuorten mielenterveyden hoidon ja sosiaalihuollon mielenterveystyön työnjaon kehittämiseksi *alueellisia yhteistyökokouksia*.

60 §

Valtion korvaus koulutuksesta muulle terveydenhuollon toimintayksikölle kuin yliopistolliselle sairaalalle

Hyvinvointialueelle ja HUS-yhtymälle sekä Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle suoritetaan valtion varoista laskennallisin perustein korvaus yleislääketieteen erityiskoulutuksesta ja siihen rinnastettavasta koulutuksesta, laillistetun hammaslääkärin käytännön palvelusta ja siihen rinnastettavasta koulutuksesta sekä hammaslääkärin peruskoulutukseen sisältyvästä syventävästä käytännön harjoittelusta johtuvista kustannuksista. Lisäksi korvausta suoritetaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettua *Lupa- ja valvontaviraston* määräämästä palvelusta, jota vaaditaan Europan talousalueeseen kuulumattoman valtion kansalaiselta, joka on suorittanut *mainitun* lain 4 §:ssä tai 5 §:n 1 momentissa tarkoitetun koulutuksen ulkomailla, ammatinharjoittamisluvan saamiseksi mainituissa lainkohdissa tarkoitettuihin tehtäviin tai ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi laillistettuna ammattihenkilönä toimimiseen. Korvausta ei suoriteta siltä osin kuin palvelun kesto ylittää kuusi kuukautta, ellei *Lupa- ja valvontavirasto* edellytä tätä pidempää palvelua. Korvaus perustuu koulutuksessa olevien ja koulutuskuukausien määrään.

palvelua. Korvaus perustuu koulutuksessa olevien ja koulutuskuukausien määrään.

63 §

Koulutuskorvauksen ja tutkimusrahoituksen maksaminen

Aluehallintovirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto maksavat valtion koulutuskorvauksen. Tutkintojen ja opinnot aloittaneiden opiskelijoiden määrään perustuva koulutuskorvaus maksetaan hyvinvointialueelle, jossa on yliopistollinen sairaala, HUS-yhtymälle sekä erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutusta järjestävälle yliopistolle ilman eri hakemusta.

Toteutuneisiin koulutuskuukausiin perustuva korvaus, rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämän koulutuksen korvaus sekä toteutuneisiin harjoitteluviikkoihin perustuva korvaus maksetaan puolivuositain hakemusten perusteella. Ensimmäisen vuosipuoliskon osalta korvausta on haettava viimeistään saman vuoden 30 päivänä syyskuuta ja toisen vuosipuoliskon osalta viimeistään seuraavan vuoden 31 päivänä maaliskuuta. Lounais-Suomen aluehallintoviraston ja Ahvenanmaan valtionviraston on ratkaistava määrääjassa jätetyt korvaushakemukset sen kalenterivuoden aikana, jona hakemus on saapunut. Lounais-Suomen aluehallintovirasto maksaa kuukausittain tutkimusrahoituksen yhteistyöalueen tutkimustoimikunnalle, joka maksaa rahoituksen edelleen hankkeiden toteuttajille.

68 a §

Lääketieteellisten asiantuntijalausuntojen antaminen

Aluehallintovirasto maksaa korvauksen Pohjois-Savon hyvinvointialueelle hakemuksesta kahdesti vuodessa. Ensimmäisen vuosipuoliskon osalta korvausta

63 §

Koulutuskorvauksen ja tutkimusrahoituksen maksaminen

Lupa- ja valvontavirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto maksavat valtion koulutuskorvauksen. Tutkintojen ja opinnot aloittaneiden opiskelijoiden määrään perustuva koulutuskorvaus maksetaan hyvinvointialueelle, jossa on yliopistollinen sairaala, HUS-yhtymälle sekä erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutusta järjestävälle yliopistolle ilman eri hakemusta.

Toteutuneisiin koulutuskuukausiin perustuva korvaus, rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämän koulutuksen korvaus sekä toteutuneisiin harjoitteluviikkoihin perustuva korvaus maksetaan puolivuositain hakemusten perusteella. Ensimmäisen vuosipuoliskon osalta korvausta on haettava viimeistään saman vuoden 30 päivänä syyskuuta ja toisen vuosipuoliskon osalta viimeistään seuraavan vuoden 31 päivänä maaliskuuta. *Lupa- ja valvontaviraston* ja Ahvenanmaan valtionviraston on ratkaistava määrääjassa jätetyt korvaushakemukset sen kalenterivuoden aikana, jona hakemus on saapunut. *Lupa- ja valvontavirasto* maksaa kuukausittain tutkimusrahoituksen yhteistyöalueen tutkimustoimikunnalle, joka maksaa rahoituksen edelleen hankkeiden toteuttajille.

68 a §

Lääketieteellisten asiantuntijalausuntojen antaminen

Lupa- ja valvontavirasto maksaa korvauksen Pohjois-Savon hyvinvointialueelle hakemuksesta kahdesti vuodessa. Ensimmäisen vuosipuoliskon

Voimassa oleva laki

on haettava saman vuoden syyskuun loppuun mennessä ja toisen vuosipuoliskon osalta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

78 a §

Terveystieteiden tutkimuskeskus

Neuvostossa on puheenjohtaja ja enintään 15 jäsentä, joilla kullakin on henkilökohtainen varajäsen. Neuvosto tulee asettaa siten, että sosiaali- ja terveysministeriö, Terveystieteiden tutkimuskeskus, Kansaneläkelaitos, Kuntaliitto ry ovat edustettuina. Neuvostossa tulee lisäksi olla lääketieteen, hammaslääketieteen, hoitotyön, oikeustieteen, terveystaloustieteen sekä suomalaisen terveydenhuolto- ja sosiaaliturvajärjestelmän asiantuntemus.

Ehdotus

osalta korvausta on haettava saman vuoden syyskuun loppuun mennessä ja toisen vuosipuoliskon osalta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

78 a §

Terveystieteiden tutkimuskeskus

Neuvostossa on puheenjohtaja ja enintään 15 jäsentä, joilla kullakin on henkilökohtainen varajäsen. Neuvosto tulee asettaa siten, että sosiaali- ja terveysministeriö, Terveystieteiden tutkimuskeskus ja Kansaneläkelaitos ovat edustettuina. Neuvostossa tulee lisäksi olla lääketieteen, hammaslääketieteen, hoitotyön, oikeustieteen, terveystaloustieteen sekä suomalaisen terveydenhuolto- ja sosiaaliturvajärjestelmän asiantuntemus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 78 a §:n 3 momentin nojalla nimetty Terveystieteiden tutkimuskeskus voi jatkaa toimikautensa loppuun tämän lain voimaan tullessa voimassa olleella kokoonpanolla.

261.

Laki

terveydensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan terveydensuojelulain (763/1994) 5 §, sellaisena kuin se on laissa 1551/2009, ja muutetaan 4 §:n otsikko ja 2 momentti, 4 a §:n 1 momentti, 6 §:n 4 momentti, 8 §:n 2 momentti, 17 a §:n 1 momentti, 18 §:n 4 momentti, 18 a §:n 3 momentti, 19 a §:n 3 ja 4 momentti, 20 §:n 2 momentti, 20 a §:n 2 momentti, 20 b §:n 1 momentti, 21 §:n 1 momentti, 28 a §:n 1 momentti, 47 §:n 2 ja 3 momentti, 48 §, 49 a §:n 3 ja 4 momentti, 49 b §:n 1 momentti,

50 a §:n 4 momentti, 52 §, 53 §:n 2 momentti, 59 a §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 4 §:n otsikko ja 2 momentti, 4 a §:n 1 momentti, 6 §:n 4 momentti, 8 §:n 2 momentti, 20 b §:n 1 momentti, 28 a §:n 1 momentti ja 59 a §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 3 momentti laissa 942/2016, 17 a §:n 1 momentti, 18 §:n 4 momentti, 18 a §:n 3 momentti, 19 a §:n 3 ja 4 momentti, 20 §:n 2 momentti, 21 §:n 1 momentti, 49 a §:n 3 ja 4 momentti sekä 49 b §:n 1 momentti laissa 1258/2022, 20 a §:n 2 momentti, 47 §:n 2 ja 3 momentti, 48 ja 52 § sekä 53 §:n 2 momentti laissa 1551/2009 ja 50 a §:n 4 momentti laissa 1187/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Valvonnan johto ja ohjaus

Terveysturvatoiminnan valtakunnallinen johto, ohjaus ja valvonta

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten toimeenpanoa ja valvontaa.

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo terveysturvatoimintaa sekä arvioi kuntien terveysturvatoiminnan valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista.

4 a §

4 a §

Valtakunnallinen valvontaohjelma

Valtakunnallinen valvontaohjelma

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tulee laatia tämän lain valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallinen terveysturvatoiminnan valvontaohjelma (*valvontaohjelma*).

*Lupa- ja valvontaviraston tulee laatia tämän lain valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallinen terveysturvatoiminnan valvontaohjelma (*valvontaohjelma*).*

5 §

Alueellinen terveysturvatoiminta

(kumotaan)

Aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo terveysturvatoimintaa toimialueellaan sekä arvioi kuntien terveysturvatoiminnan valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista.

6 §

6 §

Kunnan terveysturvatoimintatehtävät

Kunnan terveysturvatoimintatehtävät

Kunnan tehtävänä on myös huolehtia alueellaan tämän lain soveltamisalaan

Kunnan tehtävänä on myös huolehtia alueellaan tämän lain soveltamisalaan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

liittyvien Euroopan unionin asetusten noudattamisen valvonnasta sekä Maailman terveysjärjestön kansainvälisen terveyssäännösten (2005) (SopS 50 ja 51/2007) 20 ja 39 artiklassa tarkoitettujen todistusten myöntämisestä säännösten liitteessä 3 olevan mallin mukaisesti. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto nimeää ne Suomen satamat, joissa kunnan terveydensuojeluviranomaisen tulee tarkastaa alukset ja myöntää tarvittaessa todistukset.

liittyvien Euroopan unionin asetusten noudattamisen valvonnasta sekä Maailman terveysjärjestön kansainvälisen terveyssäännösten (2005) (SopS 50 ja 51/2007) 20 ja 39 artiklassa tarkoitettujen todistusten myöntämisestä säännösten liitteessä 3 olevan mallin mukaisesti. *Lupa- ja valvontavirasto* nimeää ne Suomen satamat, joissa kunnan terveydensuojeluviranomaisen tulee tarkastaa alukset ja myöntää tarvittaessa todistukset.

8 §

8 §

Häiriötilanteisiin varautuminen

Häiriötilanteisiin varautuminen

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on laadittava suunnitelma talousveden laadun turvaamiseksi onnettomuuksissa tai vastaavissa muissa häiriötilanteissa.

Lupa- ja valvontaviraston on laadittava suunnitelma talousveden laadun turvaamiseksi onnettomuuksissa tai vastaavissa muissa häiriötilanteissa.

17 a §

17 a §

Laatuvaatimuksista poikkeaminen

Laatuvaatimuksista poikkeaminen

Aluehallintovirasto voi talousvettä toimittavan laitoksen tai veden käyttäjän omilla laitteilla otetun talousveden osalta veden omistajan hakemuksesta myöntää määräaikaisen poikkeuksen 17 §:n 5 momentin nojalla säädettyjen kemiallisten laatuvaatimusten täyttymisestä vedenjaketualueella.

Lupa- ja valvontavirasto voi talousvettä toimittavan laitoksen tai veden käyttäjän omilla laitteilla otetun talousveden osalta veden omistajan hakemuksesta myöntää määräaikaisen poikkeuksen 17 §:n 5 momentin nojalla säädettyjen kemiallisten laatuvaatimusten täyttymisestä vedenjaketualueella.

18 §

18 §

Talousvettä toimittavan laitoksen toiminnan hyväksyminen

Talousvettä toimittavan laitoksen toiminnan hyväksyminen

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on lähetettävä hakemus tiedoksi *niille* aluehallintovirastoille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja kuntien terveydensuojeluviranomaisille, joiden

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on lähetettävä hakemus tiedoksi *Lupa- ja valvontavirastolle, elinvoimakeskukselle ja niille* kuntien terveydensuojeluviranomaisille, joiden alueelle talousvettä toimittava laitos

Voimassa oleva laki

alueelle talousvettä toimittava laitos toimittaa vettä tai joiden alueelta se ottaa vettä, ja varattava näille tilaisuus antaa hakemuksesta lausunto.

18 a §

Ilmoitusvelvollisuus vedenjakelualueesta

Talousvettä toimittavan laitoksen on ylläpidettävä vedenjakelualueen rajausvektorimuotoisena paikkatietona, jossa vedenjakelualue on tallennettu aluekohteena. Tiedot rajauksesta on toimitettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston erikseen määrittelemällä tavalla kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja Suomen ympäristökeskukselle, joille on myös vuosittain ilmoitettava rajauksen muutoksista.

19 a §

Vedentuotantoketjun riskienhallintasuunnitelma

Riskienhallintasuunnitelma on laadittava yhteistyössä kunnan terveydensuojeluviranomaisen sekä muiden riskienhallinnan kannalta keskeisten viranomaisten ja sidosryhmien kanssa, jollei näiden osallistuminen suunnitelman laatimiseen ole ilmeisen tarpeetonta. *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen osallistumisesta riskienhallintaan säädetään vesihuoltolain 4 §:ssä.*

Talousvettä toimittavan laitoksen on otettava riskienhallintasuunnitelma huomioon omavalvonnassa ja toimitettava se kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on otettava riskienhallintasuunnitelma huomioon 6 ja 20 §:ssä tarkoitettussa viranomaisvalvonnassa.

Ehdotus

toimittaa vettä tai joiden alueelta se ottaa vettä, ja varattava näille tilaisuus antaa hakemuksesta lausunto.

18 a §

Ilmoitusvelvollisuus vedenjakelualueesta

Talousvettä toimittavan laitoksen on ylläpidettävä vedenjakelualueen rajausvektorimuotoisena paikkatietona, jossa vedenjakelualue on tallennettu aluekohteena. Tiedot rajauksesta on toimitettava *Lupa- ja valvontaviraston* erikseen määrittelemällä tavalla kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja Suomen ympäristökeskukselle, joille on myös vuosittain ilmoitettava rajauksen muutoksista.

19 a §

Vedentuotantoketjun riskienhallintasuunnitelma

Riskienhallintasuunnitelma on laadittava yhteistyössä kunnan terveydensuojeluviranomaisen sekä muiden riskienhallinnan kannalta keskeisten viranomaisten ja sidosryhmien kanssa, jollei näiden osallistuminen suunnitelman laatimiseen ole ilmeisen tarpeetonta.

Talousvettä toimittavan laitoksen on otettava riskienhallintasuunnitelma huomioon omavalvonnassa ja toimitettava se kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, *Lupa- ja valvontavirastolle, elinvoimakeskukselle* ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on otettava riskienhallintasuunnitelma huomioon 6 ja 20 §:ssä tarkoitettussa viranomaisvalvonnassa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 §

Veden laatua koskeva valvonta, määräykset ja tiedottaminen

Valvontatutkimusten tulokset on tallennettava Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston osoittamaan tietojärjestelmään ja talousveden valvontatutkimustuloksista on tiedotettava vedenkäyttäjille tietoverkossa.

20 a §

Talousveden välityksellä leviävän taudin ehkäiseminen

Saatuun tiedon talousveden aiheuttamasta epidemiasta tai sen epäilystä kunnan terveys- ja suojeluviranomaisen on tehtävä viipymättä tapausta koskeva selvitys ja ryhdyttävä toimenpiteisiin taudin leviämisen ehkäisemiseksi sekä ilmoitettava siitä edelleen Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle ja asianomaiselle aluehallintovirastolle.

20 b §

Talovesihygieninen osaaminen

Toiminnanharjoittajan on kustannuksellaan huolehdittava siitä, että talousvettä toimittavassa laitoksessa työskentelevillä talousveden laatuun vaikuttavien toimenpiteiden tekemistä henkilöillä on laite- ja talovesihygienistä osaamista osoittava Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston antama todistus. Todistus annetaan henkilölle, joka on suorittanut hyväksytysti laite- ja talovesihygienistä osaamista arvioivan testin. Todistus on voimassa viisi vuotta.

20 §

Veden laatua koskeva valvonta, määräykset ja tiedottaminen

Valvontatutkimusten tulokset on tallennettava Lupa- ja valvontaviraston osoittamaan tietojärjestelmään ja talousveden valvontatutkimustuloksista on tiedotettava vedenkäyttäjille tietoverkossa.

20 a §

Talovesihygieninen osaaminen

Saatuun tiedon talousveden aiheuttamasta epidemiasta tai sen epäilystä kunnan terveys- ja suojeluviranomaisen on tehtävä viipymättä tapausta koskeva selvitys ja ryhdyttävä toimenpiteisiin taudin leviämisen ehkäisemiseksi sekä ilmoitettava siitä edelleen Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle ja Lupa- ja valvontavirastolle.

20 b §

Talovesihygieninen osaaminen

Toiminnanharjoittajan on kustannuksellaan huolehdittava siitä, että talousvettä toimittavassa laitoksessa työskentelevillä talousveden laatuun vaikuttavien toimenpiteiden tekemistä henkilöillä on laite- ja talovesihygienistä osaamista osoittava Lupa- ja valvontaviraston antama todistus. Todistus annetaan henkilölle, joka on suorittanut hyväksytysti laite- ja talovesihygienistä osaamista arvioivan testin. Todistus on voimassa viisi vuotta.

21 §

Tietokokonaisuudet

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos laatii juomavesidirektiivin 18 artiklassa tarkoitetut tietokokonaisuudet. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tulee osaltaan varmistaa, että Euroopan komissiolla, Euroopan ympäristökeskuksella ja Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskuksella on tietoyhteyden avulla pääsy näihin tietokokonaisuuksiin.

21 §

Tietokokonaisuudet

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos laatii juomavesidirektiivin 18 artiklassa tarkoitetut tietokokonaisuudet. *Lupa- ja valvontaviraston* tulee osaltaan varmistaa, että Euroopan komissiolla, Euroopan ympäristökeskuksella ja Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskuksella on tietoyhteyden avulla pääsy näihin tietokokonaisuuksiin.

28 a §

Allasvesihygieeninen osaaminen

Toiminnanharjoittajan on kustannuksellaan huolehdittava siitä, että 13 §:n nojalla ilmoitusvelvollisessa uimahallissa, kylpylässä tai vastaavassa laitoksessa työskentelevillä, allasveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekevillä henkilöillä on laitosteknistä ja allasvesihygieenistä osaamista osoittava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston antama todistus. Todistus annetaan henkilölle, joka on suorittanut hyväksytysti laitosteknistä ja allasvesihygieenistä osaamista arvioivan testin. Todistus on voimassa viisi vuotta.

28 a §

Allasvesihygieeninen osaaminen

Toiminnanharjoittajan on kustannuksellaan huolehdittava siitä, että 13 §:n nojalla ilmoitusvelvollisessa uimahallissa, kylpylässä tai vastaavassa laitoksessa työskentelevillä, allasveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekevillä henkilöillä on laitosteknistä ja allasvesihygieenistä osaamista osoittava *Lupa- ja valvontaviraston* antama todistus. Todistus annetaan henkilölle, joka on suorittanut hyväksytysti laitosteknistä ja allasvesihygieenistä osaamista arvioivan testin. Todistus on voimassa viisi vuotta.

47 §

Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Kunnan terveydensuojeluviranomainen sekä aluehallintovirasto ovat velvollisia pyydettyään toimittamaan korvauksetta Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja sekä valvontaa koskevia muita tietoja

47 §

Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Kunnan terveydensuojeluviranomainen on velvollinen pyydettyään toimittamaan korvauksetta *Lupa- ja valvontavirastolle* tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja sekä valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaista valvontaa, valvonnan ohjausta, seurantaa, raportointia ja tilastointia varten.

Voimassa oleva laki

tämän lain mukaisen valvonnan ohjausta, seurantaa, raportointia ja tilastointia varten.

Valvontaviranomaisen on toimitettava 2 momentissa tarkoitetut tiedot Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston määräämällä tavalla.

48 §

Virka-apu

Poliisi ja aluehallintovirasto ovat velvollisia tarvittaessa antamaan virka-apua kunnan terveydensuojeluviranomaiselle tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnassa.

49 a §

Tutkimuslaboratoriot

Laboratorion on toimitettava tämän lain nojalla tehdyt viranomaisille tarkoitetut talousveden, lämpimän käyttöveden ja uimaveden tutkimustulokset sähköisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston osoittamaan tietojärjestelmään.

Ruokavirasto hyväksyy laboratorion hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että laboratorio täyttää 2 ja 3 momentissa säädetty vaatimukset. Ennen laboratorion hyväksymistä Ruokaviraston tulee pyytää hakemuksesta lausunto Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta, Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta tai Säteilyturvakeskukselta.

49 b §

Tutkimuslaboratorioiden valvonta

Ruokavirasto valvoo, että 49 a §:ssä tarkoitetut laboratoriot noudattavat tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja

Ehdotus

Valvontaviranomaisen on toimitettava 2 momentissa tarkoitetut tiedot *Lupa- ja valvontaviraston* määräämällä tavalla.

48 §

Virka-apu

Poliisi ja *Lupa- ja valvontavirasto* ovat velvollisia tarvittaessa antamaan virka-apua kunnan terveydensuojeluviranomaiselle tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnassa.

49 a §

Tutkimuslaboratoriot

Laboratorion on toimitettava tämän lain nojalla tehdyt viranomaisille tarkoitetut talousveden, lämpimän käyttöveden ja uimaveden tutkimustulokset sähköisesti *Lupa- ja valvontaviraston* osoittamaan tietojärjestelmään.

Ruokavirasto hyväksyy laboratorion hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että laboratorio täyttää 2 ja 3 momentissa säädetty vaatimukset. Ennen laboratorion hyväksymistä Ruokaviraston tulee pyytää hakemuksesta lausunto *Lupa- ja valvontavirastolta*, Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta tai Säteilyturvakeskukselta.

49 b §

Tutkimuslaboratorioiden valvonta

Ruokavirasto valvoo, että 49 a §:ssä tarkoitetut laboratoriot noudattavat tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

määräyksiä. Jos laboratorio toimii näiden vastaisesti, Ruokavirasto voi antaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoa kuultuaan tarpeellisia määräyksiä toiminnan korjaamiseksi. Jos laboratorio ei Ruokaviraston määräyksistä huolimatta korjaa puutteita, Ruokavirasto voi peruuttaa laboratorion hyväksymisen määräajaksi. Ruokaviraston tulee antaa määräyksiä laboratorion toiminnan korjaamiseksi tai tarvittaessa toiminnan keskeyttämiseksi määräajaksi myös Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston esityksestä.

määräyksiä. Jos laboratorio toimii näiden vastaisesti, Ruokavirasto voi antaa *Lupa- ja valvontavirastoa* kuultuaan tarpeellisia määräyksiä toiminnan korjaamiseksi. Jos laboratorio ei Ruokaviraston määräyksistä huolimatta korjaa puutteita, Ruokavirasto voi peruuttaa laboratorion hyväksymisen määräajaksi. Ruokaviraston tulee antaa määräyksiä laboratorion toiminnan korjaamiseksi tai tarvittaessa toiminnan keskeyttämiseksi määräajaksi myös *Lupa- ja valvontaviraston* esityksestä.

50 a §

50 a §

Terveydensuojeluvalvonnasta perittävät muut maksut

Terveydensuojeluvalvonnasta perittävät muut maksut

Valtio korvaa kunnille aiheutuneet kustannukset sellaisista Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston kuntien toimeenpantavaksi ohjaamista tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään viraston tehtäviksi tai jotka liittyvät säädösten tai viraston ohjeiden valmisteluun.

Valtio korvaa kunnille aiheutuneet kustannukset sellaisista *Lupa- ja valvontaviraston* kuntien toimeenpantavaksi ohjaamista tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään viraston tehtäviksi tai jotka liittyvät säädösten tai viraston ohjeiden valmisteluun.

52 §

52 §

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintoviraston määräykset

Lupa- ja valvontaviraston määräykset

Milloin 51 §:ssä tarkoitettu terveyshaitta ulottuu laajalle alueelle tai muutoin on erityisen merkityksellinen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto toimialueellaan voi antaa määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveydellisen haitan poistamiseksi tai sen syntymisen ehkäisemiseksi.

Milloin 51 §:ssä tarkoitettu terveyshaitta ulottuu laajalle alueelle tai muutoin on erityisen merkityksellinen, *Lupa- ja valvontavirasto* voi antaa määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveydellisen haitan poistamiseksi tai sen syntymisen ehkäisemiseksi.

53 §

53 §

Uhkasakko sekä teettämisen- ja keskeyttämismääräys

Uhkasakko sekä teettämisen- ja keskeyttämismääräys

Aluehallintovirasto tai kunnan terveydensuojeluviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai että toiminta keskeytetään tai kielletään.

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan terveydensuojeluviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai että toiminta keskeytetään tai kielletään.

59 a §

59 a §

Testi ja testaaminen

Testi ja testaaminen

Edellä 20 b ja 28 a §:ssä tarkoitettuja testejä voivat järjestää Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston hyväksymät testaajat. Testaajaksi hyväksytään henkilö:

Edellä 20 b ja 28 a §:ssä tarkoitettuja testejä voivat järjestää *Lupa- ja valvontaviraston* hyväksymät testaajat. Testaajaksi hyväksytään henkilö:

Testi suoritetaan testiin osallistuvan valinnan mukaan joko suomeksi tai ruotsiksi. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi määrätä testin laatimisesta, testin hyväksyttävän suorittamisen arvioinnista ja testitodistuksen sisällöstä.

Testi suoritetaan testiin osallistuvan valinnan mukaan joko suomeksi tai ruotsiksi. *Lupa- ja valvontavirasto* voi määrätä testin laatimisesta, testin hyväksyttävän suorittamisen arvioinnista ja testitodistuksen sisällöstä.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto valvoo testaajien toimintaa. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa testaajan hyväksynnän, jos testaaja rikkoo olennaisesti toimintaansa koskevia säännöksiä eikä ole korjannut toimintaansa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston kehotuksesta huolimatta asetetussa määräajassa.

Lupa- ja valvontavirasto valvoo testaajien toimintaa. *Lupa- ja valvontavirasto* voi peruuttaa testaajan hyväksynnän, jos testaaja rikkoo olennaisesti toimintaansa koskevia säännöksiä eikä ole korjannut toimintaansa *Lupa- ja valvontaviraston* kehotuksesta huolimatta asetetussa määräajassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Laki

tupakkalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan tupakkalain (549/2016) 7 § sekä

muutetaan 6 §:n otsikko ja johdantokappale, 9 §:n 2 ja 3 momentti, 10 §:n 2 momentti, 14 §:n 1 momentin johdantokappale, 15 §, 16 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 18 §:n 2 ja 3 momentti, 20 §:n 1 momentti, 2 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 21 §:n 1 momentti, 22 §:n 2 momentti, 26 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentin johdantokappale, 28 ja 29 §, 30 §:n 1 momentti, 42 a §:n johdantokappale, 49 §, 50 §:n 3 momentti, 60 §:n 5 momentti, 83 §:n 1 momentti, 84 §:n 3 momentti, 85 §, 86 §:n 1 momentin johdantokappale ja 5 momentti, 87 §:n 1–3 momentti, 88 §:n 1 momentti, 89 §, 90 §:n 3 momentin johdantokappale, 91 §:n 4 momentin johdantokappale, 93 §, 94 §:n 1 ja 2 momentti, 95 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 99, 100, 100 a ja 100 b §, 101 §:n 1 momentti, 102 §:n 1 momentti, 103 ja 104 §, 105 §:n 1 ja 2 momentti, 106 §:n otsikko sekä 107 ja 112 §,

sellaisina kuin niistä ovat, 26 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentin johdantokappale, 42 a §:n johdantokappale, 60 §:n 5 momentti, 91 §:n 4 momentin johdantokappale, 95 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti ja 106 §:n otsikko laissa 283/2022, 83 §:n 1 momentti laissa 1374/2016, 87 §:n 1–3 momentti, sekä 100 a ja 100 b § laissa 248/2019, 88 §:n 1 momentti ja 94 §:n 2 momentti laissa 701/2018, 100 § osaksi laissa 262/2022, 105 §:n 1 momentti laissa 262/2022 sekä 107 § osaksi laissa 283/2022, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Valviran tehtävät

Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (*Valvira*) ohjaa *aluehallintovirastoja* ja kuntia niille tämän lain perusteella kuuluvien tehtävien hoitamisessa. Valvira valvoo:

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa kuntia niille tämän lain perusteella kuuluvien tehtävien hoitamisessa ja *huolehtii toiminnasta tupakoinnin lopettamiseksi*. *Lupa- ja valvontavirasto* valvoo:

7 §

Aluehallintoviraston tehtävät

(kumotaan)

Aluehallintovirasto ohjaa kuntia tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten toimeenpanossa toimialueellaan. *Aluehallintovirasto huolehtii myös alueellisesta toiminnasta tupakoinnin lopettamiseksi.*

9 §

Muiden viranomaisten tehtävät

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikkö (FINAS-akkreditointipalvelu) avustaa Valviraa 85 §:ssä tarkoitettujen varmistuslaboratorioiden pätevyyden ja varmistusmenetelmien pätevyyden valvonnassa.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus avustaa Valviraa nikotiininesteisiin liittyvässä valvonnassa.

10 §

Tupakkatuotteen valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet

Velvoite toimittaa Valviralle ja Euroopan komissiolle (*komissio*) sekä muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tässä luvussa vaaditut tiedot on ensisijaisesti valmistajalla, jos valmistaja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on ensisijaisesti maahantuojalla, jos valmistaja on sijoittautunut EU:n ulkopuolelle ja maahantuoja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on yhteisesti valmistajalla ja maahantuojalla, jos sekä valmistaja että maahantuoja ovat sijoittautuneet EU:n ulkopuolelle.

14 §

Ainesosa-, päästö- ja paloturvallisuusilmoitukset

Ennen kuin tupakkatuotetta myydään tai muutoin luovutetaan kuluttajalle, valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valviralle:

9 §

Muiden viranomaisten tehtävät

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikkö (FINAS-akkreditointipalvelu) avustaa Lupa- ja valvontavirastoa 85 §:ssä tarkoitettujen varmistuslaboratorioiden pätevyyden ja varmistusmenetelmien pätevyyden valvonnassa.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus avustaa Lupa- ja valvontavirastoa nikotiininesteisiin liittyvässä valvonnassa.

10 §

Tupakkatuotteen valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet

Velvoite toimittaa Lupa- ja valvontavirastolle ja Euroopan komissiolle (*komissio*) sekä muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tässä luvussa vaaditut tiedot on ensisijaisesti valmistajalla, jos valmistaja on sijoittautunut EU:hun. Velvoite toimittaa tiedot on ensisijaisesti maahantuojalla, jos valmistaja on sijoittautunut EU:n ulkopuolelle ja maahantuoja on sijoittautunut EU:hun. Velvoite toimittaa tiedot on yhteisesti valmistajalla ja maahantuojalla, jos sekä valmistaja että maahantuoja ovat sijoittautuneet EU:n ulkopuolelle.

14 §

Ainesosa-, päästö- ja paloturvallisuusilmoitukset

Ennen kuin tupakkatuotetta myydään tai muutoin luovutetaan kuluttajalle, valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle:

15 §

Muutosilmoitukset

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Valviralle, jos tuotteen koostumusta muutetaan niin, että muutos vaikuttaa 14 §:n nojalla toimitettuihin tietoihin. Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valviralle muuttuneet tiedot ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

16 §

Markkinatutkimukset ja myyntimäärät

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valviralle tupakkatuotteen ainesosia ja päästöjä koskien:

Valmistajan tai maahantuojan on lisäksi kerran vuodessa ilmoitettava Valviralle tupakkatuotteiden tuote- ja tyyppikohtaisista myyntimääristään. Savukkeiden, sikarien ja pikkusikarien myyntimäärät on ilmoitettava kappaleina ja muiden tupakkatuotteiden myyntimäärät kilogrammoina.

18 §

Tiukennettu ilmoitusvelvollisuus

Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava 1 momentissa tarkoitettu raportti komissiolle sekä raportin jäljennös Valviralle ja muiden sellaisten EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, joissa tutkittua lisäainetta sisältävä tupakkatuote on saatettu markkinoille, viimeistään 18 kuukauden kuluessa siitä, kun lisäaine on lisätty 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuun luetteloon.

Komissio ja Valvira voivat pyytää valmistajalta tai maahantuojalta lisätietoja

15 §

Muutosilmoitukset

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle*, jos tuotteen koostumusta muutetaan niin, että muutos vaikuttaa 14 §:n nojalla toimitettuihin tietoihin. Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* muuttuneet tiedot ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

16 §

Markkinatutkimukset ja myyntimäärät

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* tupakkatuotteen ainesosia ja päästöjä koskien:

Valmistajan tai maahantuojan on lisäksi kerran vuodessa ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* tupakkatuotteiden tuote- ja tyyppikohtaisista myyntimääristään. Savukkeiden, sikarien ja pikkusikarien myyntimäärät on ilmoitettava kappaleina ja muiden tupakkatuotteiden myyntimäärät kilogrammoina.

18 §

Tiukennettu ilmoitusvelvollisuus

Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava 1 momentissa tarkoitettu raportti komissiolle sekä raportin jäljennös *Lupa- ja valvontavirastolle* ja muiden sellaisten EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, joissa tutkittua lisäainetta sisältävä tupakkatuote on saatettu markkinoille, viimeistään 18 kuukauden kuluessa siitä, kun lisäaine on lisätty 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuun luetteloon.

Komissio ja *Lupa- ja valvontavirasto* voivat pyytää valmistajalta tai maahantuojalta

Voimassa oleva laki

tutkitusta lisäaineesta. Lisätiedot kuuluvat raporttiin sen osana. Komissio ja Valvira voivat lisäksi pyytää riippumatonta tieteellistä elintä tekemään raportista vertaisarvioinnin.

20 §

Ilmoitus uudesta tupakkatuotteesta

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Valviralle uudesta tupakkatuotteesta, jota se aikoo alkaa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin tuote saatetaan markkinoille. Ilmoitukseen on liitettävä yksityiskohtainen kuvaus tuotteesta, sen käyttöohjeet sekä tiedot sen ainesosista ja päästöistä 14 §:n mukaisesti.

Valmistajan tai maahantuojan on samassa ajassa toimitettava Valviralle myös:

Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valviralle uudet tai päivitetty tutkimukset ja muut 2 momentissa tarkoitetut tiedot. Valvira voi vaatia valmistajaa tai maahantuojaa tekemään lisätestejä ja toimittamaan lisätietoja tuotteesta.

21 §

Tupakkatuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Tässä luvussa tarkoitetut ilmoitukset ja muut tiedot on toimitettava Valviralle sähköisessä muodossa. Sama koskee komissiolle ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille 18 §:n mukaan toimitettavia tietoja.

22 §

Ehdotus

lisätietoja tutkitusta lisäaineesta. Lisätiedot kuuluvat raporttiin sen osana. Komissio ja *Lupa- ja valvontavirasto* voivat lisäksi pyytää riippumatonta tieteellistä elintä tekemään raportista vertaisarvioinnin.

20 §

Ilmoitus uudesta tupakkatuotteesta

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* uudesta tupakkatuotteesta, jota se aikoo alkaa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin tuote saatetaan markkinoille. Ilmoitukseen on liitettävä yksityiskohtainen kuvaus tuotteesta, sen käyttöohjeet sekä tiedot sen ainesosista ja päästöistä 14 §:n mukaisesti.

Valmistajan tai maahantuojan on samassa ajassa toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* myös:

Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* uudet tai päivitetty tutkimukset ja muut 2 momentissa tarkoitetut tiedot. *Lupa- ja valvontavirasto* voi vaatia valmistajaa tai maahantuojaa tekemään lisätestejä ja toimittamaan lisätietoja tuotteesta.

21 §

Tupakkatuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Tässä luvussa tarkoitetut ilmoitukset ja muut tiedot on toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* sähköisessä muodossa. Sama koskee komissiolle ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille 18 §:n mukaan toimitettavia tietoja.

22 §

*Eräiden muiden tuotteiden valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet**Eräiden muiden tuotteiden valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet*

Velvoite toimittaa Valviralle ja komissiolle sekä muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tässä luvussa vaaditut tiedot on ensisijaisesti valmistajalla, jos valmistaja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on ensisijaisesti maahantuojalla, jos valmistaja on sijoittautunut EU:n ulkopuolelle ja maahantuoja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on yhteisesti valmistajalla ja maahantuojalla, jos sekä valmistaja että maahantuoja ovat sijoittautuneet EU:n ulkopuolelle.

Velvoite toimittaa *Lupa- ja valvontavirastolle* ja komissiolle sekä muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tässä luvussa vaaditut tiedot on ensisijaisesti valmistajalla, jos valmistaja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on ensisijaisesti maahantuojalla, jos valmistaja on sijoittautunut EU:n ulkopuolelle ja maahantuoja on sijoittautunut *EU:hun*. Velvoite toimittaa tiedot on yhteisesti valmistajalla ja maahantuojalla, jos sekä valmistaja että maahantuoja ovat sijoittautuneet EU:n ulkopuolelle.

26 §

26 §

*Ennakoilmoitus sähkösavukkeista, täyttösäiliöistä ja höyrystettäväksi tarkoitetuista nikotiinittomista nesteistä**Ennakoilmoitus sähkösavukkeista, täyttösäiliöistä ja höyrystettäväksi tarkoitetuista nikotiinittomista nesteistä*

Sähkösavukkeen, täyttösäiliön tai höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Valviralle tuotteesta, jota se aikoo alkaa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin tuote saatetaan markkinoille. Vastaavasti myös tuotteeseen tehtävästä merkittävästä muutoksesta on tehtävä ilmoitus ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

Sähkösavukkeen, täyttösäiliön tai höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* tuotteesta, jota se aikoo alkaa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin tuote saatetaan markkinoille. Vastaavasti myös tuotteeseen tehtävästä merkittävästä muutoksesta on tehtävä ilmoitus ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

27 §

27 §

*Markkinatutkimukset ja myyntimäärät sähkösavukkeista, nikotiininesteistä ja höyrystettäväksi tarkoitetuista nikotiinittomista nesteistä**Markkinatutkimukset ja myyntimäärät sähkösavukkeista, nikotiininesteistä ja höyrystettäväksi tarkoitetuista nikotiinittomista nesteistä*

Voimassa oleva laki

Sähkösavukkeen tai nikotiininesteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava vuosittain Valviralle:

28 §

Haittavaikutusten seuranta ja korjaavat toimenpiteet

Sähkösavukkeiden tai täyttösäiliöiden valmistajan, maahantuojan ja jakelijan on perustettava järjestelmä tietojen keräämiseksi sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden epäillyistä haittavaikutuksista ihmisten terveydelle ja pidettävä tällaista järjestelmää yllä. Valmistajan, maahantuojan ja jakelijan on toimitettava järjestelmän tiedot Valviralle.

Jos jokin 1 momentissa tarkoitettu toimija katsoo tai sillä on syytä uskoa, että sen hallussa olevat ja markkinoille saatettavaksi tarkoitetut taikka markkinoille saatetut sähkösavukkeet tai täyttösäiliöt eivät ole turvallisia ja laadukkaita taikka muuten tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisia, toimijan on ryhdyttävä heti tarpeellisiin korjaaviin toimiin kyseisen tuotteen saattamiseksi säännösten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai sitä koskevan palautusmenettelyn järjestämiseksi. Tällöin toimijan on myös heti ilmoitettava asiasta Valviralle sekä markkinavalvontaviranomaisille muissa sellaisissa EU:n jäsenvaltioissa, joissa tuote on asetettu tai on tarkoitus asettaa saataville. Samalla on annettava yksityiskohtaiset tiedot erityisesti ihmisen terveyttä ja turvallisuutta koskevista riskeistä sekä mahdollisista korjaavista toimista ja niiden tuloksista.

29 §

Ainesosailmoitukset poltettavaksi tarkoitetuista kasvipiperäisistä tuotteista

Poltettavaksi tarkoitettun kasvipiperäisen tuotteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valviralle tuotenimi- ja

Ehdotus

Sähkösavukkeen tai nikotiininesteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava vuosittain *Lupa- ja valvontavirastolle*:

28 §

Haittavaikutusten seuranta ja korjaavat toimenpiteet

Sähkösavukkeiden tai täyttösäiliöiden valmistajan, maahantuojan ja jakelijan on perustettava järjestelmä tietojen keräämiseksi sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden epäillyistä haittavaikutuksista ihmisten terveydelle ja pidettävä tällaista järjestelmää yllä. Valmistajan, maahantuojan ja jakelijan on toimitettava järjestelmän tiedot *Lupa- ja valvontavirastolle*.

Jos jokin 1 momentissa tarkoitettu toimija katsoo tai sillä on syytä uskoa, että sen hallussa olevat ja markkinoille saatettavaksi tarkoitetut taikka markkinoille saatetut sähkösavukkeet tai täyttösäiliöt eivät ole turvallisia ja laadukkaita taikka muuten tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisia, toimijan on ryhdyttävä heti tarpeellisiin korjaaviin toimiin kyseisen tuotteen saattamiseksi säännösten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai sitä koskevan palautusmenettelyn järjestämiseksi. Tällöin toimijan on myös heti ilmoitettava asiasta *Lupa- ja valvontavirastolle* sekä markkinavalvontaviranomaisille muissa sellaisissa EU:n jäsenvaltioissa, joissa tuote on asetettu tai on tarkoitus asettaa saataville. Samalla on annettava yksityiskohtaiset tiedot erityisesti ihmisen terveyttä ja turvallisuutta koskevista riskeistä sekä mahdollisista korjaavista toimista ja niiden tuloksista.

29 §

Ainesosailmoitukset poltettavaksi tarkoitetuista kasvipiperäisistä tuotteista

Poltettavaksi tarkoitettun kasvipiperäisen tuotteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle*

tyyppikohtainen luettelo tuotteen valmistamisessa käytetyistä ainesosista ja niiden määräistä ennen kuin tuotetta myydään tai muutoin luovutetaan kuluttajille.

Valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Valviralle, jos tuotteen koostumusta muutetaan niin, että muutos vaikuttaa 1 momentin mukaisesti toimitettuihin tietoihin. Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valviralle muuttuneet tiedot ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

30 §

Eräitä muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Tässä luvussa tarkoitetut ilmoitukset ja muut tiedot on toimitettava Valviralle sähköisessä muodossa.

tuotenimi- ja tyyppikohtainen luettelo tuotteen valmistamisessa käytetyistä ainesosista ja niiden määräistä ennen kuin tuotetta myydään tai muutoin luovutetaan kuluttajille.

Valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle*, jos tuotteen koostumusta muutetaan niin, että muutos vaikuttaa 1 momentin mukaisesti toimitettuihin tietoihin. Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* muuttuneet tiedot ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

30 §

Eräitä muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Tässä luvussa tarkoitetut ilmoitukset ja muut tiedot on toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* sähköisessä muodossa.

42 a §

Talouden toimijan tunnuksen tekeminen toimimattomaksi

Komission jäljitettävyyasetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu tunnisteiden antaja saa Tullin tai Valviran pyynnöstä tehdä toimimattomaksi mainitun asetuksen 15 artiklassa tarkoitetun talouden toimijan tunnistekoodin, jos mainitun asetuksen 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu talouden toimija:

42 a §

Talouden toimijan tunnuksen tekeminen toimimattomaksi

Komission jäljitettävyyasetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu tunnisteiden antaja saa Tullin tai *Lupa- ja valvontaviraston* pyynnöstä tehdä toimimattomaksi mainitun asetuksen 15 artiklassa tarkoitetun talouden toimijan tunnistekoodin, jos mainitun asetuksen 2 artiklan 2 *alakohdassa* tarkoitettu talouden toimija:

49 §

Vähittäismyyntilupaa koskevat ilmoitukset

Vähittäismyyntiluvan haltijan on ilmoitettava kunnalle 46 §:ssä tarkoitetun hakemuksen ja 48 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tietojen muutoksista sekä

49 §

Vähittäismyyntilupaa koskevat ilmoitukset

Vähittäismyyntiluvan haltijan on ilmoitettava kunnalle 46 §:ssä tarkoitetun hakemuksen ja 48 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tietojen muutoksista sekä

Voimassa oleva laki

myynnin lopettamisesta. Kunnan on ilmoitettava Valviralle luvan myöntämisestä ja peruuttamisesta, lupaa koskevista muutoksista, myyntirikkomuksista sekä myynnin lopettamisesta.

50 §

Tukkumyynnin ilmoituksenvaraisuus

Kunnan on ilmoitettava Valviralle 1 momentissa tarkoitetuista ilmoituksista.

60 §

Tukkumyynnin rajoitukset

Tukkumyyjällä on oikeus saada Valviralta 1 ja 2 momentissa säädettyjen velvollisuuksiensa varmistamiseksi välttämättömät tiedot vähittäismyyntiluvan haltijoista ja tukkumyynti-ilmoituksen tehneistä elinkeinonharjoittajista sekä käsitellä näitä tietoja.

83 §

Valvontaohjelma

Valvira laatii tämän lain valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallisen tupakkalain valvontaohjelman (*valvontaohjelma*).

84 §

Valvontasuunnitelma

Aluehallintovirasto arvioi *alueensa* valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista.

85 §

Ehdotus

myynnin lopettamisesta. Kunnan on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* luvan myöntämisestä ja peruuttamisesta, lupaa koskevista muutoksista, myyntirikkomuksista sekä myynnin lopettamisesta.

50 §

Tukkumyynnin ilmoituksenvaraisuus

Kunnan on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* 1 momentissa tarkoitetuista ilmoituksista.

60 §

Tukkumyynnin rajoitukset

Tukkumyyjällä on oikeus saada *Lupa- ja valvontavirastolta* 1 ja 2 momentissa säädettyjen velvollisuuksiensa varmistamiseksi välttämättömät tiedot vähittäismyyntiluvan haltijoista ja tukkumyynti-ilmoituksen tehneistä elinkeinonharjoittajista sekä käsitellä näitä tietoja.

83 §

Valvontaohjelma

Lupa- ja valvontavirasto laatii tämän lain valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallisen tupakkalain valvontaohjelman (*valvontaohjelma*).

84 §

Valvontasuunnitelma

Lupa- ja valvontavirasto arvioi valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista.

85 §

*Varmistuslaboratorion hyväksyminen**Varmistuslaboratorion hyväksyminen*

Edellä 12 §:ssä tarkoitetut päästömittaukset on varmistettava ja 13 §:ssä tarkoitetut savukkeiden palamisominaisuudet osoitettava laboratoriossa, joka on Valviran hyväksymä ja valvoma. Laboratorio ei saa olla tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan omistuksessa tai määräysvallassa. Valvira pitää yllä ja päivittää luetteloa hyväksytyistä laboratorioista ja toimittaa sen komissiolle.

Edellä 12 §:ssä tarkoitetut päästömittaukset on varmistettava ja 13 §:ssä tarkoitetut savukkeiden palamisominaisuudet osoitettava laboratoriossa, joka on *Lupa- ja valvontaviraston* hyväksymä ja valvoma. Laboratorio ei saa olla tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan omistuksessa tai määräysvallassa. *Lupa- ja valvontavirasto* pitää yllä ja päivittää luetteloa hyväksytyistä laboratorioista ja toimittaa sen komissiolle.

Laboratorion on toimitettava hyväksymistä koskeva hakemuksensa Valviralle. Valvira hyväksyy laboratorion, jos laboratorio esittää hakemuksensa liitteenä todistuksen siitä, että FINAS-akkreditointipalvelu on todennut laboratorion täyttävän kansainväliset vaatimukset varmistuslaboratorioiden pätevydestä ja että 12 ja 13 §:ssä tarkoitetut menetelmät kuuluvat laboratorion pätevyysalueeseen. Laboratorion on ilmoitettava hyväksymisen edellytyksiä koskevista muutoksista Valviralle.

Laboratorion on toimitettava hyväksymistä koskeva hakemuksensa *Lupa- ja valvontavirastolle*. *Lupa- ja valvontavirasto* hyväksyy laboratorion, jos laboratorio esittää hakemuksensa liitteenä todistuksen siitä, että FINAS-akkreditointipalvelu on todennut laboratorion täyttävän kansainväliset vaatimukset varmistuslaboratorioiden pätevydestä ja että 12 ja 13 §:ssä tarkoitetut menetelmät kuuluvat laboratorion pätevyysalueeseen. Laboratorion on ilmoitettava hyväksymisen edellytyksiä koskevista muutoksista *Lupa- ja valvontavirastolle*.

Laboratorio katsotaan ilman eri päätöstä hyväksytyksi, jos laboratorio toimittaa Valviralle todistuksen siitä, että EU:n toisen jäsenvaltion viranomainen on hyväksynyt laboratorion, ja ilmoittaa ne perusteet, joilla laboratorio ja käytetyt varmistusmenetelmät on hyväksytty.

Laboratorio katsotaan ilman eri päätöstä hyväksytyksi, jos laboratorio toimittaa *Lupa- ja valvontavirastolle* todistuksen siitä, että EU:n toisen jäsenvaltion viranomainen on hyväksynyt laboratorion, ja ilmoittaa ne perusteet, joilla laboratorio ja käytetyt varmistusmenetelmät on hyväksytty.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista laboratorioista ja niiden hyväksymisestä, hyväksymisen edellytyksenä olevasta akkreditointimenettelystä, valvonnan toteuttamisesta sekä Valviralle ja komissiolle tehtävistä ilmoituksista.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista laboratorioista ja niiden hyväksymisestä, hyväksymisen edellytyksenä olevasta akkreditointimenettelystä, valvonnan toteuttamisesta sekä *Lupa- ja valvontavirastolle* ja komissiolle tehtävistä ilmoituksista.

86 §

86 §

*Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus**Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus*

Voimassa oleva laki

Valviralla ja kunnalla on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten oikeus:

Jos 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja näytteitä ei anneta määräajassa, Valvira tai kunta voi asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee hallinto-oikeus uhkasakon asettajan hakemuksesta. Uhkasakkoa ei kuitenkaan saa asettaa, jos asianosaista on aihetta epäillä rikoksesta ja pyydetty aineisto liittyy rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

87 §

Tiedonsaantioikeus

Valviralla ja kunnalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden valmistajilta, maahantuojilta ja myyjiltä sekä muilta viranomaisilta tietoja, jotka ovat välttämättömiä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vastaisen toiminnan selvittämiseksi. Lisäksi Valviralla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 32 §:n 2 momentissa tarkoitettulta aitoustekijän tarjoajalta ja sen mahdollisilta alihankkijoilta komission turvaominaisuuspäätöksen 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettut tiedot.

Jos 1 momentissa tarkoitettuja tietoja ei anneta määräajassa, Valvira tai kunta voi asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee hallinto-oikeus uhkasakon asettajan hakemuksesta. Uhkasakkoa ei kuitenkaan saa asettaa, jos asianomaista on aihetta epäillä rikoksesta ja pyydetty aineisto liittyy rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

Kunta ja aluehallintovirasto ovat pyydettyäessä velvollisia toimittamaan korvauksetta Valviralle tarkastuksia ja muita valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä,

Ehdotus

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnalla on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten oikeus:

Jos 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja näytteitä ei anneta määräajassa, *Lupa- ja valvontavirasto* tai kunta voi asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee hallinto-oikeus uhkasakon asettajan hakemuksesta. Uhkasakkoa ei kuitenkaan saa asettaa, jos asianosaista on aihetta epäillä rikoksesta ja pyydetty aineisto liittyy rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

87 §

Tiedonsaantioikeus

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden valmistajilta, maahantuojilta ja myyjiltä sekä muilta viranomaisilta tietoja, jotka ovat välttämättömiä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vastaisen toiminnan selvittämiseksi. Lisäksi *Lupa- ja valvontavirastolla* on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 32 §:n 2 momentissa tarkoitettulta aitoustekijän tarjoajalta ja sen mahdollisilta alihankkijoilta komission turvaominaisuuspäätöksen 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettut tiedot.

Jos 1 momentissa tarkoitettuja tietoja ei anneta määräajassa, *Lupa- ja valvontavirasto* tai kunta voi asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee hallinto-oikeus uhkasakon asettajan hakemuksesta. Uhkasakkoa ei kuitenkaan saa asettaa, jos asianomaista on aihetta epäillä rikoksesta ja pyydetty aineisto liittyy rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

Kunta on pyydettyäessä velvollinen toimittamaan korvauksetta *Lupa- ja valvontavirastolle* tarkastuksia ja muita valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä,

Voimassa oleva laki

maksuja ja valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaisen valvonnan ohjausta, seurantaa, raportointia ja tilastointia varten. Tiedot on toimitettava Valviran määrämällä tavalla.

88 §

Tietojen luovuttaminen

Salassapitosäännösten estämättä Valvira ja kunta saavat luovuttaa toiselle valvontaviranomaiselle tämän lain noudattamista valvottaessa ja valvontaan liittyvää tehtävää suorittaessa saatuja tietoja liikesalaisuudesta, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseiselle viranomaiselle säädetyn valvontatehtävän hoitamiseksi. Tietoja saa luovuttaa myös EU:n lainsäädännön tai muun Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen edellyttämille ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille kyseisen lainsäädännön tai sopimuksen niin edellyttäessä.

89 §

Virka-apu

Valviralla ja kunnalla on oikeus saada muilta viranomaisilta virka-apua tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi ja päätösten täytäntöön panemiseksi.

90 §

Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut

Valvira voi periä valmistajalta tai maahantuojalta maksun:

91 §

Ehdotus

maksuja ja valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaisen valvonnan ohjausta, seurantaa, raportointia ja tilastointia varten. Tiedot on toimitettava *Lupa- ja valvontaviraston* määrämällä tavalla.

88 §

Tietojen luovuttaminen

Salassapitosäännösten estämättä *Lupa- ja valvontavirasto* ja kunta saavat luovuttaa toiselle valvontaviranomaiselle tämän lain noudattamista valvottaessa ja valvontaan liittyvää tehtävää suorittaessa saatuja tietoja liikesalaisuudesta, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseiselle viranomaiselle säädetyn valvontatehtävän hoitamiseksi. Tietoja saa luovuttaa myös EU:n lainsäädännön tai muun Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen edellyttämille ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille kyseisen lainsäädännön tai sopimuksen niin edellyttäessä.

89 §

Virka-apu

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnalla on oikeus saada muilta viranomaisilta virka-apua tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi ja päätösten täytäntöön panemiseksi.

90 §

Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut

Lupa- ja valvontavirasto voi periä valmistajalta tai maahantuojalta maksun:

91 §

*Tupakkalain valvontamaksut**Tupakkalain valvontamaksut*

Valvira perii tämän lain valvonnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi vuosittain valvontamaksun tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja höyrystettäväksi tarkoitettujen nikotiinittomien nesteiden valmistajilta ja maahantuojilta. Valvontamaksu muodostuu seuraavasti niiden myyntimäärien perusteella, jotka valmistaja tai maahantuoja on edellisen kalenterivuoden aikana ilmoittanut Valviralle 16 ja 27 §:n nojalla:

Lupa- ja valvontavirasto perii tämän lain valvonnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi vuosittain valvontamaksun tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja höyrystettäväksi tarkoitettujen nikotiinittomien nesteiden valmistajilta ja maahantuojilta. Valvontamaksu muodostuu seuraavasti niiden myyntimäärien perusteella, jotka valmistaja tai maahantuoja on edellisen kalenterivuoden aikana ilmoittanut *Lupa- ja valvontavirastolle* 16 ja 27 §:n nojalla:

93 §

93 §

*Kustannusten korvaaminen kunnalle**Kustannusten korvaaminen kunnalle*

Valtio korvaa kunnalle aiheutuneet kustannukset sellaisista kunnan virka-apuna suorittamista tupakkavalvonnan tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään Valviran tehtäviksi.

Valtio korvaa kunnalle aiheutuneet kustannukset sellaisista kunnan virka-apuna suorittamista tupakkavalvonnan tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään *Lupa- ja valvontaviraston* tehtäviksi.

94 §

94 §

*Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen**Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen*

Valvira tallentaa 14–16 ja 18 §:n nojalla saadut tiedot sähköisesti niin, että komissiolla ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla on pääsy niihin. Valvira toimittaa 20 §:n nojalla saadut tiedot komissiolle. Valviran on lisäksi pyynnöstä toimitettava komissiolle ja toisen EU:n jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle 26–28 §:n nojalla saadut tiedot.

Lupa- ja valvontavirasto tallentaa 14–16 ja 18 §:n nojalla saadut tiedot sähköisesti niin, että komissiolla ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla on pääsy niihin. *Lupa- ja valvontavirasto* toimittaa 20 §:n nojalla saadut tiedot komissiolle. *Lupa- ja valvontaviraston* on lisäksi pyynnöstä toimitettava komissiolle ja toisen EU:n jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle 26–28 §:n nojalla saadut tiedot.

Valvira asettaa 14 §:n 1 momentin 1–4 kohdan sekä 15, 18, 26 ja 29 §:n nojalla saadut tiedot liikesalaisuuksia lukuun ottamatta yleisön saatavilla olevalle verkkosivustolle,

Lupa- ja valvontavirasto asettaa 14 §:n 1 momentin 1–4 kohdan sekä 15, 18, 26 ja 29 §:n nojalla saadut tiedot liikesalaisuuksia lukuun ottamatta yleisön saatavilla olevalle

Voimassa oleva laki

josta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena tuotteen nimeä taikka rekisteröidyn nimeä tai yritys- ja yhteisötunnusta.

95 §

*Vähittäismyyntilupien ja tukkumyyn-
ilmoitusten rekisteri*

Valvira ja kunnat pitävät lupa- ja ilmoitusasioiden käsittelyä, valvontaa, valvonnan ohjausta ja kehittämistä sekä tilastointia varten valtakunnallista rekisteriä elinkeinonharjoittajista:

Valvira ja kunnat ovat 1 momentissa tarkoitettun rekisterin luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679, jäljempänä *tietosuoja-asetus*, 26 artiklassa tarkoitettuja yhteisrekisterinpitäjiä. Kunta vastaa 2 momentissa tarkoitettujen tietojen kirjaamisesta rekisteriin ja niiden oikeellisuudesta. Valvira vastaa rekisterin tietojärjestelmän toimivuudesta, ylläpidosta ja kehittämisestä, tietojen käytettävyydestä, eheydestä, säilyttämisestä ja tuhoamisesta sekä muista tietosuoja-asetuksen mukaisista rekisterinpitäjän velvoitteista. Valvira toimii tietosuoja-asetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna rekisteröityjen yhteyspisteenä, jos rekisteröidyn pyyntö koskee useamman kuin yhden kunnan alueella sijaitsevia myyntipaikkoja. Kunta toimii tietosuoja-asetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna rekisteröityjen yhteyspisteenä, jos rekisteröidyn pyyntö koskee kunnan alueella sijaitsevaa myyntipaikkaa.

Ehdotus

verkkosivustolle, josta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena tuotteen nimeä taikka rekisteröidyn nimeä tai yritys- ja yhteisötunnusta.

95 §

*Vähittäismyyntilupien ja tukkumyyn-
ilmoitusten rekisteri*

Lupa- ja valvontavirasto ja kunnat pitävät lupa- ja ilmoitusasioiden käsittelyä, valvontaa, valvonnan ohjausta ja kehittämistä sekä tilastointia varten valtakunnallista rekisteriä elinkeinonharjoittajista:

Lupa- ja valvontavirasto ja kunnat ovat 1 momentissa tarkoitettun rekisterin luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679, jäljempänä *tietosuoja-asetus*, 26 artiklassa tarkoitettuja yhteisrekisterinpitäjiä. Kunta vastaa 2 momentissa tarkoitettujen tietojen kirjaamisesta rekisteriin ja niiden oikeellisuudesta. *Lupa- ja valvontavirasto* vastaa rekisterin tietojärjestelmän toimivuudesta, ylläpidosta ja kehittämisestä, tietojen käytettävyydestä, eheydestä, säilyttämisestä ja tuhoamisesta sekä muista tietosuoja-asetuksen mukaisista rekisterinpitäjän velvoitteista. *Lupa- ja valvontavirasto* toimii tietosuoja-asetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna rekisteröityjen yhteyspisteenä, jos rekisteröidyn pyyntö koskee useamman kuin yhden kunnan alueella sijaitsevia myyntipaikkoja. Kunta toimii tietosuoja-asetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna rekisteröityjen yhteyspisteenä, jos rekisteröidyn pyyntö koskee kunnan alueella sijaitsevaa myyntipaikkaa.

99 §

99 §

*Markkinointia koskeva kielto**Markkinointia koskeva kielto*

Jos tupakkatuotetta, tupakan vastiketta, tupakointivälinettä, tupakkajäljitelmää, sähkösavuketta tai nikotiinestettä markkinoidaan 68 §:n vastaisesti eikä menettely rajoitu yhden kunnan alueelle, Valvira voi kieltää markkinointitoimen tilaajaa, sen toimeenpanijaa sekä näiden palveluksessa olevaa jatkamasta ja uudistamasta säännösten vastaista menettelyä.

Jos tupakkatuotetta, tupakan vastiketta, tupakointivälinettä, tupakkajäljitelmää, sähkösavuketta tai nikotiinestettä markkinoidaan 68 §:n vastaisesti eikä menettely rajoitu yhden kunnan alueelle, *Lupa- ja valvontavirasto* voi kieltää markkinointitoimen tilaajaa, sen toimeenpanijaa sekä näiden palveluksessa olevaa jatkamasta ja uudistamasta säännösten vastaista menettelyä.

100 §

100 §

*Myyntikielto**Myyntikielto*

Valvira voi kieltää tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen ja poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen myymisen ja muun luovuttamisen, jos:

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen ja poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen myymisen ja muun luovuttamisen, jos:

1) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole perustanut 28 §:n 1 momentissa tarkoitettua haittavaikutusten seurantajärjestelmää tai pitänyt sitä yllä taikka kieltäytyy toimittamasta seurantajärjestelmän tietoja Valviralle;

1) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole perustanut 28 §:n 1 momentissa tarkoitettua haittavaikutusten seurantajärjestelmää tai pitänyt sitä yllä taikka kieltäytyy toimittamasta seurantajärjestelmän tietoja *Lupa- ja valvontavirastolle*;

2) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole 28 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tilanteessa ryhtynyt säännöksessä tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin tai on jättänyt tekemättä säännöksessä tarkoitetun ilmoituksen;

2) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole 28 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tilanteessa ryhtynyt säännöksessä tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin tai on jättänyt tekemättä säännöksessä tarkoitetun ilmoituksen;

3) valmistaja tai maahantuoja ei ole toimittanut Valviralle 14–16, 18, 20, 26, 27 tai 29 §:ssä tarkoitettuja tietoja säädetyllä tavalla, säädetyssä ajassa tai säädettyä mallia käyttäen taikka jos toimitetut tiedot eivät pidä paikkaansa;

3) valmistaja tai maahantuoja ei ole toimittanut *Lupa- ja valvontavirastolle* 14–16, 18, 20, 26, 27 tai 29 §:ssä tarkoitettuja tietoja säädetyllä tavalla, säädetyssä ajassa tai säädettyä mallia käyttäen taikka jos toimitetut tiedot eivät pidä paikkaansa;

4) valmistaja tai maahantuoja on jättänyt suorittamatta Valviralle 90 §:n 3 momentissa tarkoitetun maksun.

4) valmistaja tai maahantuoja on jättänyt suorittamatta *Lupa- ja valvontavirastolle* 90 §:n 3 momentissa tarkoitetun maksun.

Voimassa oleva laki

Valviran on ilmoitettava komissiolle sellaisesta markkina- ja valvontalain 18 §:n nojalla määrätystä kiellosta, joka perustuu siihen, että tupakkatuote on tämän lain 11 §:n 1 momentin 1 tai 9 kohdan vastainen.

Valvira voi kieltää tupakkatuotteen myynnin ja muun luovuttamisen kuluttajille myös harkitessaan 85 §:n mukaisesti sen varmistamisesta vastuussa olevan varmistuslaboratorion hyväksymisen tai 104 §:n mukaisesti hyväksymisen peruuttamisen edellytyksiä, jos virastolla on perusteltu syy epäillä laboratoriota koskevien tietojen oikeellisuutta tai laboratorion toiminnan asianmukaisuutta. Myyntikieltoa määrättäessä on otettava huomioon, onko valmistajalla tai maahantuojalla mahdollisuus tässä laissa tarkoitettujen velvoitteiden täyttämiseksi käyttää asian käsittelyn aikana toista hyväksyttyä laboratoriota.

Valviran on peruutettava myyntikielto heti, kun sille ei enää ole perustetta.

100 a §

Vaatimus turvaominaisuuden korvaamisesta tai muuttamisesta

Kunnan on ilmoitettava heti Valviralle, jos se epäilee 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun aitoustekijän koskemattomuuden vaarantuneen. Jos Valviralla on syytä uskoa aitoustekijän koskemattomuuden vaarantuneen, sen on vaadittava tuotteen valmistajalta tai maahantuojalta, että kyseinen turvaominaisuus korvataan tai sitä muutetaan.

100 b §

Aitoustekijän tarjoajan riippumattomuuden varmistaminen

Jos 87 §:n 1 momentin nojalla toimitetuista tiedoista tai muutoin ilmenee, että 32 §:n 2

Ehdotus

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava komissiolle sellaisesta markkina- ja valvontalain 18 §:n nojalla määrätystä kiellosta, joka perustuu siihen, että tupakkatuote on tämän lain 11 §:n 1 momentin 1 tai 9 kohdan vastainen.

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää tupakkatuotteen myynnin ja muun luovuttamisen kuluttajille myös harkitessaan 85 §:n mukaisesti sen varmistamisesta vastuussa olevan varmistuslaboratorion hyväksymisen tai 104 §:n mukaisesti hyväksymisen peruuttamisen edellytyksiä, jos virastolla on perusteltu syy epäillä laboratoriota koskevien tietojen oikeellisuutta tai laboratorion toiminnan asianmukaisuutta. Myyntikieltoa määrättäessä on otettava huomioon, onko valmistajalla tai maahantuojalla mahdollisuus tässä laissa tarkoitettujen velvoitteiden täyttämiseksi käyttää asian käsittelyn aikana toista hyväksyttyä laboratoriota.

Lupa- ja valvontaviraston on peruutettava myyntikielto heti, kun sille ei enää ole perustetta.

100 a §

Vaatimus turvaominaisuuden korvaamisesta tai muuttamisesta

Kunnan on ilmoitettava heti *Lupa- ja valvontavirastolle*, jos se epäilee 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun aitoustekijän koskemattomuuden vaarantuneen. Jos *Lupa- ja valvontavirastolla* on syytä uskoa aitoustekijän koskemattomuuden vaarantuneen, sen on vaadittava tuotteen valmistajalta tai maahantuojalta, että kyseinen turvaominaisuus korvataan tai sitä muutetaan.

100 b §

Aitoustekijän tarjoajan riippumattomuuden varmistaminen

Jos 87 §:n 1 momentin nojalla toimitetuista tiedoista tai muutoin ilmenee, että 32 §:n 2

Voimassa oleva laki

momentissa tarkoitettu aitoustekijän tarjoaja tai sen mahdolliset alihankkijat eivät enää täytä riippumattomuutta koskevia vaatimuksia, Valvira on kohtuullisessa määräajassa ja viimeistään sitä kalenterivuotta, jona tiedot vastaanotettiin, seuraavan kalenterivuoden loppuun mennessä toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet riippumattomuutta koskevien edellytysten noudattamiseksi.

101 §

Markkinoilta poistaminen

Edellä 99 ja 100 §:ssä tarkoitetuissa asioissa Valvira voi asettamassaan määräajassa velvoittaa valmistajan tai maahantuojan ottamaan tuotteen pois markkinoilta tämän kustannuksella. Valvira on peruutettava markkinoilta poistamista koskeva velvoite heti, kun sille ei enää ole perustetta.

102 §

Väliaikainen kieltö

Jos 99 tai 100 §:ssä tarkoitettujen säännösten vastaisen menettelyn jatkaminen tai uudistaminen on menettelyn laadun tai merkityksen johdosta tarpeen estää kiireellisesti, Valvira voi väliaikaisesti ennen asian lopullista ratkaisemista antaa tätä koskevan kiellon. Väliaikainen kieltö tulee voimaan heti, ja se voidaan peruuttaa ennen asian lopullista ratkaisemista.

103 §

Oikaisu

Valvira voi 99, 100 tai 102 §:ssä säädetystä kiellosta taikka 101 §:ssä säädetystä markkinoilta poistamisesta päättäessään velvoittaa kiellon tai määräyksen saaneen

Ehdotus

momentissa tarkoitettu aitoustekijän tarjoaja tai sen mahdolliset alihankkijat eivät enää täytä riippumattomuutta koskevia vaatimuksia, *Lupa- ja valvontaviraston* on kohtuullisessa määräajassa ja viimeistään sitä kalenterivuotta, jona tiedot vastaanotettiin, seuraavan kalenterivuoden loppuun mennessä toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet riippumattomuutta koskevien edellytysten noudattamiseksi.

101 §

Markkinoilta poistaminen

Edellä 99 ja 100 §:ssä tarkoitetuissa asioissa *Lupa- ja valvontavirasto* voi asettamassaan määräajassa velvoittaa valmistajan tai maahantuojan ottamaan tuotteen pois markkinoilta tämän kustannuksella. *Lupa- ja valvontaviraston* on peruutettava markkinoilta poistamista koskeva velvoite heti, kun sille ei enää ole perustetta.

102 §

Väliaikainen kieltö

Jos 99 tai 100 §:ssä tarkoitettujen säännösten vastaisen menettelyn jatkaminen tai uudistaminen on menettelyn laadun tai merkityksen johdosta tarpeen estää kiireellisesti, *Lupa- ja valvontavirasto* voi väliaikaisesti ennen asian lopullista ratkaisemista antaa tätä koskevan kiellon. Väliaikainen kieltö tulee voimaan heti, ja se voidaan peruuttaa ennen asian lopullista ratkaisemista.

103 §

Oikaisu

Lupa- ja valvontavirasto voi 99, 100 tai 102 §:ssä säädetystä kiellosta taikka 101 §:ssä säädetystä markkinoilta poistamisesta päättäessään velvoittaa kiellon tai määräyksen

Voimassa oleva laki

suorittamaan asetetussa määräajassa ja viraston määräämällä tavalla virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja koskevan oikaisutoimen, jos sitä säännösten vastaisesta menettelystä aiheutuvien ilmeisten haittojen vuoksi on pidettävä tarpeellisena.

104 §

Varmistuslaboratorion toiminnan keskeyttäminen ja hyväksymisen peruuttaminen

Valvira voi keskeyttää 85 §:ssä tarkoitetun varmistuslaboratorion toiminnan määräajaksi tai peruuttaa laboratorion hyväksymisen, jos:

1) FINAS-akkreditointipalvelu toteaa, ettei laboratorio täytä sen pätevyydelle tai varmistusmenetelmien pätevyydelle asetettuja vaatimuksia; tai

2) Valvira on saanut toisen jäsenvaltion viranomaiselta tai muulta taholta perustellun tiedon siitä, että laboratorio tai varmistusmenetelmät eivät täytä hyväksymiselle tai pätevyydelle asetettuja vaatimuksia tai ettei laboratorion ilmoittamia mittaustuloksia voida pitää luotettavina.

Valvira voi keskeyttää laboratorion toiminnan määräajaksi myös, jos virastolla on toiminnan kannalta olennaisessa asiassa perusteltu syy epäillä laboratoriota koskevien tietojen oikeellisuutta tai laboratorion toiminnan asianmukaisuutta eivätkä laboratoriolle annetut varoitukset ole johtaneet puutteiden korjaamiseen.

105 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Valvira tai kunta voi asettaa tämän lain säännösten perusteella antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että asetetun määräajan jälkeen tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske markkinavalvonnassa määrättävää

Ehdotus

saaneen suorittamaan asetetussa määräajassa ja viraston määräämällä tavalla virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja koskevan oikaisutoimen, jos sitä säännösten vastaisesta menettelystä aiheutuvien ilmeisten haittojen vuoksi on pidettävä tarpeellisena.

104 §

Varmistuslaboratorion toiminnan keskeyttäminen ja hyväksymisen peruuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi keskeyttää 85 §:ssä tarkoitetun varmistuslaboratorion toiminnan määräajaksi tai peruuttaa laboratorion hyväksymisen, jos:

1) FINAS-akkreditointipalvelu toteaa, ettei laboratorio täytä sen pätevyydelle tai varmistusmenetelmien pätevyydelle asetettuja vaatimuksia; tai

2) *Lupa- ja valvontavirasto* on saanut toisen jäsenvaltion viranomaiselta tai muulta taholta perustellun tiedon siitä, että laboratorio tai varmistusmenetelmät eivät täytä hyväksymiselle tai pätevyydelle asetettuja vaatimuksia tai ettei laboratorion ilmoittamia mittaustuloksia voida pitää luotettavina.

Lupa- ja valvontavirasto voi keskeyttää laboratorion toiminnan määräajaksi myös, jos virastolla on toiminnan kannalta olennaisessa asiassa perusteltu syy epäillä laboratoriota koskevien tietojen oikeellisuutta tai laboratorion toiminnan asianmukaisuutta eivätkä laboratoriolle annetut varoitukset ole johtaneet puutteiden korjaamiseen.

105 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Lupa- ja valvontavirasto tai kunta voi asettaa tämän lain säännösten perusteella antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että asetetun määräajan jälkeen tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske markkinavalvonnassa määrättävää

Voimassa oleva laki

Ehdotus

uhkasakkoa tai teettämisuuhkaa, joista säädetään markkinavalvontalain 28 §:ssä.

Valviran tai kunnan 107 §:ssä tarkoitetussa asiassa asettaman uhkasakon tuomitsee ja teettämisuhan täytäntöönpanosta päättää uhkasakon tai teettämisuhan asettajan hakemuksesta markkinaoikeus. Muutoksenhausta tällaiseen uhkasakkoon ja teettämisuuhkaan säädetään 107 §:ssä.

106 §

Muutoksenhaku Valviran ja kunnan päätöksiin

107 §

Muutoksenhaku markkinaoikeudellisiin asioihin

Valittamalla ei saa hakea muutosta:

1) Valviran tai kunnan antamaan kieltopäätökseen tai muuhun päätökseen, joka perustuu 68 §:n vastaiseen markkinointiin taikka siihen, että tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, täyttösäiliön, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen tai poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen vähittäismyyntipakkaus tai tuote itsessään on 5 luvun säännösten vastainen;

2) 1 kohdassa tarkoitettua päätöstä koskevaan uhkasakkoon tai teettämisuuhkaan.

Se, jolle Valvira on antanut 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai asettanut 1 momentissa tarkoitetun uhkasakon tai teettämisuhan, voi hakemuksella saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta.

Se, jolle kunta on antanut 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai asettanut 1 momentissa tarkoitetun uhkasakon tai teettämisuhan, voi saattaa asian hakemuksella Valviran käsiteltäväksi 14 päivän kuluessa

uhkasakkoa tai *teettämisuuhkaa*, joista säädetään markkinavalvontalain 28 §:ssä.

Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan 107 §:ssä tarkoitetussa asiassa asettaman uhkasakon tuomitsee ja teettämisuhan täytäntöönpanosta päättää uhkasakon tai teettämisuhan asettajan hakemuksesta markkinaoikeus. Muutoksenhausta tällaiseen uhkasakkoon ja teettämisuuhkaan säädetään 107 §:ssä.

106 §

*Muutoksenhaku **Lupa- ja valvontaviraston** ja kunnan päätöksiin*

107 §

Muutoksenhaku markkinaoikeudellisiin asioihin

Valittamalla ei saa hakea muutosta:

1) *Lupa- ja valvontaviraston* tai kunnan antamaan kieltopäätökseen tai muuhun päätökseen, joka perustuu 68 §:n vastaiseen markkinointiin taikka siihen, että tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, täyttösäiliön, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen tai poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen vähittäismyyntipakkaus tai tuote itsessään on 5 luvun säännösten vastainen;

2) 1 kohdassa tarkoitettua päätöstä koskevaan uhkasakkoon tai teettämisuuhkaan.

Se, jolle *Lupa- ja valvontavirasto* on antanut 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai asettanut 1 momentissa tarkoitetun uhkasakon tai teettämisuhan, voi hakemuksella saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta.

Se, jolle kunta on antanut 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai asettanut 1 momentissa tarkoitetun uhkasakon tai teettämisuhan, voi saattaa asian hakemuksella

Voimassa oleva laki

Ehdotus

päätöksen tiedoksisaannista. Valviran päätöksen voi saattaa edelleen markkinaoikeuden käsiteltäväksi siten kuin 2 momentissa säädetään.

Lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. *Lupa- ja valvontaviraston* päätöksen voi saattaa edelleen markkinaoikeuden käsiteltäväksi siten kuin 2 momentissa säädetään.

112 §

112 §

Valviran kuuleminen

Lupa- ja valvontaviraston kuuleminen

Ennen 110 §:ssä tarkoitettua tupakan markkinointirikkomusta ja 111 §:ssä tarkoitettua tupakan markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista syyttäjän on varattava Valviralle tilaisuus antaa lausuntonsa. Tuomioistuimen on tällaista asiaa käsitellessään varattava Valviralle tilaisuus tulla kuulluksi.

Ennen 110 §:ssä tarkoitettua tupakan markkinointirikkomusta ja 111 §:ssä tarkoitettua tupakan markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista syyttäjän on varattava *Lupa- ja valvontavirastolle* tilaisuus antaa lausuntonsa. Tuomioistuimen on tällaista asiaa käsitellessään varattava *Lupa- ja valvontavirastolle* tilaisuus tulla kuulluksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

263.

Laki

työterveyshuoltolain 23 ja 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työterveyshuoltolain (1383/2001) 24 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1559/2009, sekä

muutetaan 23 §:n 4 momentti sekä 24 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 24 §:n 1 momentti laissa 612/2022 ja 24 §:n 2 momentti laissa 1559/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 §

23 §

Rangaistukset

Rangaistukset

Ennen kuin virallinen syyttäjä nostaa syytteen tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten rikkomisesta, on hänen, jolle työsuojeluviranomainen ole ilmoittanut rikkomusta syytteeseen pantavaksi, hankittava asiasta lausunto sanotulta viranomaiselta. Virallisen syyttäjän tulee hyvissä ajoin, ennen kuin syyteasia otetaan tuomioistuimessa käsiteltäväksi, ilmoittaa siitä *asianomaiselle* työsuojeluviranomaiselle.

24 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaan työnantajan järjestettäväksi kuuluvan työterveyshuollon toteuttamisesta huolehtivien työterveyshuoltopalveluja tuottavien yksiköiden ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden toiminnan sekä työterveyshuoltopalvelujen sisällön lääketieteellinen valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle ja aluehallintovirastolle siten kuin siitä erikseen säädetään.

Työsuojeluviranomaisten on, sen mukaan kuin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään, valvottava, että työnantaja järjestää tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säädöksissä tarkoitetun työterveyshuollon.

Jos työnantaja on laiminlyönyt tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten mukaan työnantajan velvollisuudeksi säädettyjen työterveyshuoltopalvelujen järjestämisen ja syntyä erimielisyyttä järjestämisvelvollisuuden sisällöstä, on työsuojeluviranomaisen ennen työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa tarkoitetun työnantajaa velvoittavan päätöksen tekemistä pyydettävä lausunto Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta.

Ennen kuin virallinen syyttäjä nostaa syytteen tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten rikkomisesta, on hänen, jolle työsuojeluviranomainen ole ilmoittanut rikkomusta syytteeseen pantavaksi, hankittava asiasta lausunto sanotulta viranomaiselta. Virallisen syyttäjän tulee hyvissä ajoin, ennen kuin syyteasia otetaan tuomioistuimessa käsiteltäväksi, ilmoittaa siitä työsuojeluviranomaiselle.

24 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaan työnantajan järjestettäväksi kuuluvan työterveyshuollon toteuttamisesta huolehtivien työterveyshuoltopalveluja tuottavien yksiköiden ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden toiminnan sekä työterveyshuoltopalvelujen sisällön lääketieteellinen valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle ja *Lupa- ja valvontavirastolle* siten kuin siitä erikseen säädetään.

Työsuojeluviranomaisen on, sen mukaan kuin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa säädetään, valvottava, että työnantaja järjestää tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säädöksissä tarkoitetun työterveyshuollon.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

264.

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 4 §:n 3 momentti, 2 a luvun 4 §:n 4 momentti, 11 luvun 2 §:n 2 momentti, 4 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 2 ja 3 momentti, 4 a §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 4 momentti sekä 4 c ja 4 d §, 12 luvun 1 §:n 5 momentti ja 9 § sekä 13 luvun 1 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentin 1 kohta sekä 3 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 4 §:n 3 momentti, 2 a luvun 4 §:n 4 momentti, 11 luvun 4 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 2 ja 4 momentti, 4 a §:n otsikko sekä 2 ja 3 momentti sekä 4 c ja 4 d §, 12 luvun 1 §:n 5 momentti ja 9 § sekä 13 luvun 1 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentin 1 kohta sekä 3 §:n 1 momentti laissa 385/2023 sekä 11 luvun 2 §:n 2 momentti ja 4 a §:n 1 momentin johdantokappale laissa 438/2024, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

4 §

4 §

Lain toimeenpano

Lain toimeenpano

Työvoimaviranomainen tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus antaa työttömyysetuuden saamisen työvoimapoliittisista edellytyksistä Kansaneläkelaitosta ja työttömyyskassaa sitovan lausunnon siten kuin 11 luvussa säädetään.

Työvoimaviranomainen tai *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus* antaa työttömyysetuuden saamisen työvoimapoliittisista edellytyksistä Kansaneläkelaitosta ja työttömyyskassaa sitovan lausunnon siten kuin 11 luvussa säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 a luku

2 a luku

Työvoimapolitiittisesti moitittava menettely

Työvoimapolitiittisesti moitittava menettely

4 §

4 §

Työstä kieltäytyminen

Työstä kieltäytyminen

Ellei muuhun arvioon ole aihetta, työnhakijan katsotaan kieltäytyneen työstä sinä päivänä, jona työvoimaviranomainen tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus saa tiedon työnhakijan 1 tai 2 momentissa tarkoitetusta menettelystä taikka työnhakija menettelee 1 tai 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ajankohdasta, jona työnhakijan katsotaan kieltäytyneen työstä.

Jollei muuhun arvioon ole aihetta, työnhakijan katsotaan kieltäytyneen työstä sinä päivänä, jona työvoimaviranomainen tai *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus* saa tiedon työnhakijan 1 tai 2 momentissa tarkoitetusta menettelystä taikka työnhakija menettelee 1 tai 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Valtioneuvoston asetuksella *annetaan tarkempia säännöksiä* ajankohdasta, jona työnhakijan katsotaan kieltäytyneen työstä.

11 luku

11 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

Toimeenpanoa koskevat säännökset

2 §

2 §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Velvollisuus tietojen antamiseen

Työttömyysetuuden hakijan on esitettävä työvoimaviranomaisen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen lausunnon antamiseksi tarpeelliset häntä henkilökohtaisesti koskevat selvitykset työvoimaviranomaiselle tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle sen määräämällä tavalla.

Työttömyysetuuden hakijan on esitettävä työvoimaviranomaisen ja *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen* lausunnon antamiseksi tarpeelliset häntä henkilökohtaisesti koskevat selvitykset työvoimaviranomaiselle tai *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle* sen määräämällä tavalla.

4 §

4 §

Työvoimaviranomaisen työvoimapolitiittinen lausunto

Työvoimaviranomaisen työvoimapolitiittinen lausunto

Työvoimaviranomainen antaa 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapoliittisen lausunnon:

1) tarvittaessa sellaisista 2 luvussa säädettyistä etuuden saamisen yleisistä työvoimapoliittisista edellytyksistä, joita ei ole 4 a §:ssä säädetty elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen annettavaksi;

Työvoimapoliittinen lausunto annetaan Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan pyynnöstä. Lausuntoa on Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan pyynnöstä täydennettävä viipymättä. Jos työnhakija on ilmoittanut työvoimaviranomaiselle tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle hakevansa työmarkkinatukea tai työttömyyspäivärahaa, työvoimapoliittinen lausunto voidaan antaa ja sitä voidaan täydentää ilman erillistä pyyntöä.

Työvoimapoliittinen lausunto annetaan työnhakijalle tiedoksi 3 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä. Työnhakijalla on oikeus pyynnöstä saada tieto lausunnosta työvoimaviranomaiselta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselta.

4 a §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen työvoimapoliittinen lausunto

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus antaa 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapoliittisen lausunnon niistä työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä, joista säädetään seuraavissa lainkohdissa:

Hoitaessaan tässä pykälässä säädettyjä tehtäviä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus voi lisäksi antaa kaikkien työvoimaviranomaisten toimialueilla

Työvoimaviranomainen antaa 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapoliittisen lausunnon:

1) tarvittaessa sellaisista 2 luvussa säädettyistä etuuden saamisen yleisistä työvoimapoliittisista edellytyksistä, joita ei ole tämän luvun 4 a §:ssä säädetty *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen* annettavaksi;

Työvoimapoliittinen lausunto annetaan Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan pyynnöstä. Lausuntoa on Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan pyynnöstä täydennettävä viipymättä. Jos työnhakija on ilmoittanut työvoimaviranomaiselle tai *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle* hakevansa työmarkkinatukea tai työttömyyspäivärahaa, työvoimapoliittinen lausunto voidaan antaa ja sitä voidaan täydentää ilman erillistä pyyntöä.

Työvoimapoliittinen lausunto annetaan työnhakijalle tiedoksi 3 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä. Työnhakijalla on oikeus pyynnöstä saada tieto lausunnosta työvoimaviranomaiselta ja *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta*.

4 a §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen työvoimapoliittinen lausunto

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus antaa 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapoliittisen lausunnon niistä työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä, joista säädetään seuraavissa lainkohdissa:

Hoitaessaan tässä pykälässä säädettyjä tehtäviä *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus* voi lisäksi antaa kaikkien työvoimaviranomaisten toimialueilla työvoimapoliittisen lausunnon muistakin kuin

Voimassa oleva laki

Ehdotus

työvoimapolitiittisen lausunnon muistakin kuin 1 momentissa tarkoitetuista työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä.

1 momentissa tarkoitetuista työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä.

Mitä 4 §:n 2, 3 ja 4 momentissa säädetään työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta, sovelletaan myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen antamiin työvoimapolitiittisiin lausuntoihin.

Mitä 4 §:n 2, 3 ja 4 momentissa säädetään työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta, sovelletaan myös *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen* antamiin työvoimapolitiittisiin lausuntoihin.

4 c §

4 c §

*Tämän luvun poikkeava soveltaminen
Ahvenanmaan maakunnassa*

*Tämän luvun poikkeava soveltaminen
Ahvenanmaan maakunnassa*

Poiketen siitä, mitä 4 §:n 1 momentissa säädetään työvoimaviranomaisen tehtävistä, Ahvenanmaan maakunnassa työvoimapolitiittisen lausunnon henkilön oikeudesta ansiopäivärahaan 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen edellytysten osalta antaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus.

Poiketen siitä, mitä 4 §:n 1 momentissa säädetään työvoimaviranomaisen tehtävistä, Ahvenanmaan maakunnassa työvoimapolitiittisen lausunnon henkilön oikeudesta ansiopäivärahaan 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen edellytysten osalta antaa *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus*.

Poiketen siitä, mitä 4 b §:ssä säädetään työvoimaviranomaisen tehtävistä, Ahvenanmaan maakunnassa 4 b §:ssä tarkoitetun ilmoituksen ansiopäivärahaa hakevasta työnhakijasta tekee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus.

Poiketen siitä, mitä 4 b §:ssä säädetään työvoimaviranomaisen tehtävistä, Ahvenanmaan maakunnassa 4 b §:ssä tarkoitetun ilmoituksen ansiopäivärahaa hakevasta työnhakijasta tekee *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus*.

4 d §

4 d §

Valvonta

Valvonta

Tässä laissa työvoimaviranomaiselle ja elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen tehtävien valvontaan sovelletaan, *mitä* työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 25 ja 26 §:ssä säädetään.

Tässä laissa työvoimaviranomaiselle ja *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle* säädettyjen tehtävien valvontaan sovelletaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 25 ja 26 §:ää.

12 luku

12 luku

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

1 §

1 §

*Muutoksenhakuoikeus**Muutoksenhakuoikeus*

Työvoimaviranomaisen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen antamasta sitovasta lausunnosta ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Työvoimaviranomaisen ja *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen* antamasta sitovasta lausunnosta ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

9 §

9 §

*Oikeudenkäyntikulujen jakaminen**Oikeudenkäyntikulujen jakaminen*

Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusoikeus voivat velvoittaa työvoimaviranomaisen tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen korvaamaan oikeudenkäyntikulut kokonaisuudessaan tai osaksi Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle asiassa, jossa Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa velvoitetaan suorittamaan asianosaisen oikeudenkäyntikuluja ja oikeudenkäyntikulujen suoritusvelvollisuus perustuu pääasiassa tai osittain 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuun työvoimapoliittiseen lausuntoon. Työvoimaviranomaista tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskusta on kuultava korvausvastuun jakamisesta.

Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusoikeus voivat velvoittaa työvoimaviranomaisen tai *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen* korvaamaan oikeudenkäyntikulut kokonaisuudessaan tai osaksi Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle asiassa, jossa Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa velvoitetaan suorittamaan asianosaisen oikeudenkäyntikuluja ja oikeudenkäyntikulujen suoritusvelvollisuus perustuu pääasiassa tai osittain 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuun työvoimapoliittiseen lausuntoon. Työvoimaviranomaista tai *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta* on kuultava korvausvastuun jakamisesta.

13 luku

13 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset**Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset**

1§

1§

*Oikeus tietojen saamiseen**Oikeus tietojen saamiseen*

Kansaneläkelaitoksella, työvoimaviranomaisella, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksella, työttömyyskassalla sekä tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada

Kansaneläkelaitoksella, työvoimaviranomaisella, *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella*, työttömyyskassalla sekä tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon

Voimassa oleva laki

Ehdotus

salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain tai Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot:

saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain tai Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot:

Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus saada maksutta tässä tai muissa laeissa säädettyjen tehtäviensä hoitamista varten:

Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus saada maksutta tässä tai muissa laeissa säädettyjen tehtäviensä hoitamista varten:

1) työvoimaviranomaiselta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselta 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettu työvoimapoliittinen lausunto;

1) työvoimaviranomaiselta *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta* 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettu työvoimapoliittinen lausunto;

3 §

3 §

Tietojen luovuttaminen

Tietojen luovuttaminen

Salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus luovuttaa tehtävässään haltuunsa saamiaan tietoja työvoimaviranomaiselle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle työttömyysetuuden saamisen työvoimapoliittisiin edellytyksiin vaikuttavista seikoista.

Salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus luovuttaa tehtävässään haltuunsa saamiaan tietoja työvoimaviranomaiselle ja *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle* työttömyysetuuden saamisen työvoimapoliittisiin edellytyksiin vaikuttavista seikoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus vastaa niistä vireillä olevista ja uudelleen vireille tulevista tehtävistä, jotka tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan kuuluvat elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle.

265.

Laki

työturvallisuuslain 65 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työturvallisuuslain (738/2002) 65 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

65 §

65 §

Lain noudattamisen valvonta

Lain noudattamisen valvonta

Tämän lain noudattamista valvovat työsuojeluviranomaiset.

Tämän lain noudattamista valvoo työsuojeluviranomainen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

.

266.

Laki

eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain 21 e §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain (634/1956) 21 e §, sellaisena kuin se on laissa 521/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 e §

21 e §

Oulangan kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä Metsähallituksen tueksi voidaan asettaa kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään neljätoista jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Oulangan kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä Metsähallituksen tueksi voidaan asettaa kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään neljätoista jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, asianomaisten kuntien ja paliskuntien, Puolustusvoimien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, kalatalousalueita, asukkaita sekä elinkeinoja edustavien yhteisöjen ja retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, *elinvoimakeskuksen*, asianomaisten kuntien ja paliskuntien, Puolustusvoimien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, kalatalousalueita, asukkaita sekä elinkeinoja edustavien yhteisöjen ja retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

· ·

267.

Laki

eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetun lain 9 ja 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetun lain (383/2009) 9 ja 15 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

9 §

Viranomaisen oikeus ryhtyä toimenpiteisiin

Viranomaisen oikeus ryhtyä toimenpiteisiin

Alueellinen ympäristökeskus voi valtion kustannuksella tehdä tai teettää välttämättömät vahingon ehkäisemistä tai rajoittamista koskevat toimenpiteet taikka korjaavat toimenpiteet vahingoittuneella alueella, jos:

1) asia on kiireellinen eikä 2 §:n 1 momentissa tarkoitettussa laissa säädettyä menettelyä voida odottaa vahingon olennaisesti laajentumatta; tai

Lupa- ja valvontavirasto voi valtion kustannuksella tehdä tai teettää välttämättömät vahingon ehkäisemistä tai rajoittamista koskevat toimenpiteet taikka korjaavat toimenpiteet vahingoittuneella alueella, jos:

1) asia on kiireellinen eikä 2 §:n 1 momentissa mainitussa laissa säädettyä menettelyä voida odottaa vahingon olennaisesti laajentumatta; tai

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2) vahingon aiheuttanutta toiminnanharjoittajaa ei vaikeudetta saada selville.

Alueellisen ympäristökeskuksen on 1 momentissa tarkoitetun toimenpiteen jälkeen tai kun 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu toiminnanharjoittaja on saatu selville, viipymättä pantava vireille menettely korjaavista toimenpiteistä määräämiseksi siten kuin 2 §:n 1 momentissa mainitussa laissa säädetään.

15 §

Valtion osallistuminen korjaaviin toimenpiteisiin

Jos toiminnanharjoittaja ei 11 §:stä johtuvasta syystä vastaa kustannuksista tai vahingon aiheuttaneen toiminnanharjoittajan kustannusvastuuta on 12 §:n nojalla kohtuullistettu, alueellinen ympäristökeskus voi ympäristötyönä tehdä tai teettää korjaavat toimet.

2) vahingon aiheuttanutta toiminnanharjoittajaa ei vaikeudetta saada selville.

Lupa- ja valvontaviraston on 1 momentissa tarkoitetun toimenpiteen jälkeen tai kun mainitun momentin 2 kohdassa tarkoitettu toiminnanharjoittaja on saatu selville, viipymättä pantava vireille menettely korjaavista toimenpiteistä määräämiseksi 2 §:n 1 momentissa mainitun lain mukaisesti.

15 §

Valtion osallistuminen korjaaviin toimenpiteisiin

Jos toiminnanharjoittaja ei 11 §:stä johtuvasta syystä vastaa kustannuksista tai vahingon aiheuttaneen toiminnanharjoittajan kustannusvastuuta on 12 §:n nojalla kohtuullistettu, *Lupa- ja valvontavirasto* voi ympäristötyönä tehdä tai teettää korjaavat toimet.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

268.

Laki

Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain (28/1998) 7 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1020/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Lupaviranomainen

Lupaviranomainen

Tämän lain mukainen lupaviranomainen on Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Tämän lain mukainen lupaviranomainen on *Lupa- ja valvontavirasto*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

269.

Laki

hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain 12 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain (416/2012) 12 §:n 2 momentti ja 16 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 16 §:n 1 momentti laissa 1426/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

Viranomaisten tehtävät

Viranomaisten tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamista. Jos tässä laissa tarkoitettua toimintaa harjoitetaan Suomen talousvyöhykkeellä, valvonnasta vastaa se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialuetta lähinnä toimintaa harjoitetaan.

Lupa- ja valvontavirasto valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamista Suomessa ja Suomen talousvyöhykkeellä.

16 §

16 §

Muutoksenhaku

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Energiaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta *valittamalla* hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) *säädetään*, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Muutoksenhaku

Lupa- ja valvontaviraston ja Energiaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudessa noudattaen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia (808/2019), jollei jäljempänä toisin säädetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

270.

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan jätelain (646/2011) 22 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 494/2022, sekä *muutetaan* 7 §:n 1 ja 2 momentti, 22 §:n 2, 4 ja 6 momentti, 24 §:n 1 momentti, 25 §:n 2 ja 3 momentti, 48 e §, 49 d §:n 1 momentti, 51 §:n 2 ja 3 momentti, 53 a §:n 3 momentti, 54 §:n 2 momentti, 61 §:n 1—3 momentti, 62 §:n 2 momentti, 64, 66 c ja 70 §, 75 §:n 2 momentti, 88 §:n otsikko ja 1 momentti, 92 §, 93 §:n 2 momentti, 94 §:n 2 momentti, 95 a §:n 1 momentti, 96 §:n 1 ja 3 momentti, 97 §, 98 §:n 2 momentti, 99 §, 101 §:n 1 momentti, 103 §:n 1 ja 3 momentti, 104 ja 105 §, 106 §:n 1 ja 2 momentti, 107 §:n 1 momentti, 107 a ja 107 b §, 107 c §:n 1 momentti, 108 a §:n 1 ja 2 momentti, 108 b §:n 1—3 momentti, 108 c §:n 1 ja 2 momentti, 122 §:n 2, 3 ja 5 momentti, 124 §:n 2 momentti, 128 §, 132 §:n 3 momentti, 134 §, 136 §:n 2 momentti, 137 §:n 1 ja 2 momentti, 138 § ja 142 §:n 1—3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 24 §:n 1 momentti laissa 757/2018, 25 §:n 2 momentti laissa 917/2021, 25 §:n 3 momentti, 48 e §, 53 a §:n 3 momentti ja 128 § laissa 1096/2022, 49 d §:n 1 momentti, 51 §:n 2 ja 3 momentti, 54 §:n 2 momentti, 62 §:n 2 momentti, 64 ja 66 c §, 88 §:n otsikko ja 1 momentti, 93 §:n 2 momentti ja 136 §:n 2 momentti laissa 714/2021, 61 §:n 1 momentti laissa 410/2014, 94 §:n 2 momentti, 95 a §:n 1 momentti, 96 §:n 1 ja 3 momentti, 97 §, 98 §:n 2 momentti, 99 ja 105 §, 122 §:n 2 momentti, 137 §:n 2 momentti ja 142 §:n 1—3 momentti laissa 494/2022, 107 a ja 107 b §, 107 c §:n 1 momentti ja 122 §:n 5 momentti laissa 54/2024, 108 a §:n 1 ja 2 momentti, 108 b §:n 1—3 momentti ja 108 c §:n 1 ja 2 momentti laissa 1120/2024, 124 §:n 2 momentti laissa 834/2017 sekä 137 § 1 momentti laissa 1421/2019, seuraavasti:

7 §

Vaarallisen jätteen luokittelusta poikkeaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi jätteen haltijan hakemuksesta tai omasta aloitteestaan yksittäistapauksessa päättää, että:

1) 6 §:n 3 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa vaaralliseksi jätteeksi luokiteltu jäte ei ole vaarallista jätettä, jos jätteen haltija osoittaa luotettavasti, ettei kyseisellä jätteellä ole yhtään vaaraominaisuutta ja ettei tämä ole seurausta jätteen laimentamisesta;

2) myös muu kuin mainitussa asetuksessa vaaralliseksi jätteeksi luokiteltu jäte on vaarallista jätettä, jos jätteellä on jokin vaaraominaisuus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun päätöksen tekee aluehallintovirasto, jos kysymys on sen toimivaltaan kuuluvasta ympäristöluvanvaraisesta toiminnasta. Asia voidaan tällöin käsitellä osana vireillä olevaa ympäristölupa-asiaa.

22 §

Valtion viranomaiset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa ja edistää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista toimialueellaan.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa ja edistää valtakunnallisena viranomaisena tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tuottajavastuuta koskevien tehtävien hoitamista.

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa Suomen ulkopuolelle sijoittautuneiden jätteen kuljettajien ja

7 §

Vaarallisen jätteen luokittelusta poikkeaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi jätteen haltijan hakemuksesta tai omasta aloitteestaan yksittäistapauksessa päättää, että:

1) 6 §:n 3 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa vaaralliseksi jätteeksi luokiteltu jäte ei ole vaarallista jätettä, jos jätteen haltija osoittaa luotettavasti, ettei kyseisellä jätteellä ole yhtään vaaraominaisuutta ja ettei tämä ole seurausta jätteen laimentamisesta;

2) myös muu kuin 1 kohdassa tarkoitettussa asetuksessa vaaralliseksi jätteeksi luokiteltu jäte on vaarallista jätettä, jos jätteellä on jokin vaaraominaisuus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu asia voidaan käsitellä osana vireillä olevaa ympäristölupa-asiaa.

22 §

Valtion viranomaiset

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista toimialueellaan.

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää valtakunnallisena viranomaisena tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tuottajavastuuta koskevien tehtävien hoitamista.

(kumotaan 5 mom.)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

välittäjien hyväksymisestä ja merkitsemisestä jätehuoltorekisteriin sekä näiden valvonnasta.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa toimialallaan jätteestä aiheutuvien terveyshaittojen ehkäisyä.

24 §

Yleiset valvontaviranomaiset

Tämän lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ne valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Lisäksi ne valvovat elohopea-asetuksen 10 artiklan 4 ja 6 kohdan, 11 ja 12 artiklan, 13 artiklan 1 ja 3 kohdan sekä 14 artiklan säännösten

25 §

Muut valvontaviranomaiset

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo tuottajavastuun valtakunnallisena viranomaisena tuottajavastuuta ja juomapakkausten palautusjärjestelmiä koskevien säännösten noudattamista.

Verohallinto valvoo toimialallaan 68 §:ssä tarkoitettuja juomapakkauksia koskevien tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista. Tulli valvoo yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa jätteiden kansainvälisiä siirtoja ja yhteistyössä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa tuottajavastuun piiriin kuuluvien tuotteiden etäkauppaa. Tulli valvoo lisäksi elohopea-asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tuontia jätteenä koskevan rajoituksen noudattamista.

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa toimialallaan jätteestä aiheutuvien terveyshaittojen ehkäisyä.

24 §

Yleiset valvontaviranomaiset

Tämän lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat *Lupa- ja valvontavirasto* sekä kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ne valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Lisäksi ne valvovat elohopea-asetuksen 10 artiklan 4 ja 6 kohdan, 11 ja 12 artiklan, 13 artiklan 1 ja 3 kohdan sekä 14 artiklan säännösten noudattamista.

25 §

Muut valvontaviranomaiset

Lupa- ja valvontavirasto valvoo tuottajavastuun valtakunnallisena viranomaisena tuottajavastuuta ja juomapakkausten palautusjärjestelmiä koskevien säännösten noudattamista.

Verohallinto valvoo toimialallaan 68 §:ssä tarkoitettuja juomapakkauksia koskevien tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista. Tulli valvoo yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa jätteiden kansainvälisiä siirtoja ja yhteistyössä *Lupa- ja valvontaviraston* kanssa tuottajavastuun piiriin kuuluvien tuotteiden etäkauppaa. Tulli valvoo lisäksi elohopea-asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tuontia jätteenä koskevan rajoituksen noudattamista.

48 e §

Kunnan jätehuolto- ja siivouskustannusten ilmoittaminen ja korvaaminen

Ollakseen oikeutettu tuottajan maksamiin korvauksiin kunnan on vuosittain toukokuun loppuun mennessä ilmoitettava Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 48 d §:ssä tarkoitetut jätehuolto- ja siivouskustannuksensa edelliseltä vuodelta. Ilmoituksessa on eriteltävä kustannukset, jotka ovat aiheutuneet:

- 1) roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetystä jätteen keräyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä;
- 2) roskaantumisen siivoamisesta, roskien kuljetuksesta ja käsittelystä;
- 3) erillisistä tupakkajätteelle tarkoitetuista jäteastioista sekä 48 b §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettua tiedotuksesta ja neuvonnasta.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen kunnalle maksettavista korvauksista 48 d §:ssä säädetyn perusteella. Päätöksessä on eriteltävä jokaisen 62 §:ssä tarkoitetun tuottajayhteisön ja tuottajan korvaukset tuoteryhmittäin ja päätöksestä on käytävä ilmi kullekin kunnalle maksettavan korvauksen kokonaismäärä. Tuottajayhteisön ja tuottajan on maksettava korvaukset Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, joka tilittää ne edelleen kunnille. Tuottajan on maksettava korvausten perimisestä ja niiden tilittämisestä aiheutuvat kustannukset viranomaisille.

49 d §

Sopimusta koskevien tietojen antaminen valvontaviranomaiselle

Pakkausten tuottajayhteisön on vuosittain toimitettava Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle yhteenveto kuntien kanssa edellisenä kalenterivuonna tehdystä 49 a §:ssä tarkoitetusta sopimuksesta ja sen toimeenpanosta. Yhteenvetoon on

48 e §

Kunnan jätehuolto- ja siivouskustannusten ilmoittaminen ja korvaaminen

Ollakseen oikeutettu tuottajan maksamiin korvauksiin kunnan on vuosittain toukokuun loppuun mennessä ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* 48 d §:ssä tarkoitetut jätehuolto- ja siivouskustannuksensa edelliseltä vuodelta. Ilmoituksessa on eriteltävä kustannukset, jotka ovat aiheutuneet:

- 1) roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetystä jätteen keräyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä;
- 2) roskaantumisen siivoamisesta, roskien kuljetuksesta ja käsittelystä;
- 3) erillisistä tupakkajätteelle tarkoitetuista jäteastioista sekä 48 b §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettua tiedotuksesta ja neuvonnasta.

Lupa- ja valvontavirasto tekee päätöksen kunnalle maksettavista korvauksista 48 d §:ssä säädetyn perusteella. Päätöksessä on eriteltävä jokaisen 62 §:ssä tarkoitetun tuottajayhteisön ja tuottajan korvaukset tuoteryhmittäin ja päätöksestä on käytävä ilmi kullekin kunnalle maksettavan korvauksen kokonaismäärä. Tuottajayhteisön ja tuottajan on maksettava korvaukset *Lupa- ja valvontavirastolle*, joka tilittää ne edelleen kunnille. Tuottajan on maksettava korvausten perimisestä ja niiden tilittämisestä aiheutuvat kustannukset viranomaisille.

49 d §

Sopimusta koskevien tietojen antaminen valvontaviranomaiselle

Pakkausten tuottajayhteisön on vuosittain toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* yhteenveto kuntien kanssa edellisenä kalenterivuonna tehdystä 49 a §:ssä tarkoitetusta sopimuksesta ja sen toimeenpanosta. Yhteenvetoon on

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sisällytettävä ainakin tiedot sopimuksen osapuolista ja voimassaoloajasta sekä kiinteistöiltä ja alueellisista vastaanottopaikoista kerätyn pakkausjätteen määristä. Yhteenvedoon on myös liitettävä ammattitaitoisen ja riippumattoman tarkastajan arvio tuottajan kustannusvastuun toteutumisesta, mukaan lukien tiedot kiinteistöittäisen erilliskeräyksen kustannusten korvaamisesta kunnille ja jätteen haltijoille.

sisällytettävä ainakin tiedot sopimuksen osapuolista ja voimassaoloajasta sekä kiinteistöiltä ja alueellisista vastaanottopaikoista kerätyn pakkausjätteen määristä. Yhteenvedoon on myös liitettävä ammattitaitoisen ja riippumattoman tarkastajan arvio tuottajan kustannusvastuun toteutumisesta, mukaan lukien tiedot kiinteistöittäisen erilliskeräyksen kustannusten korvaamisesta kunnille ja jätteen haltijoille.

51 §

51 §

Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus

Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus

Tuottajan on vuosittain toimitettava selvitys järjestämästään tiedotuksesta Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä 1 ja 2 momentissa säädettyä suppeamman tiedotusvelvollisuuden tuottajalle, joka saattaa markkinoille ainoastaan yritysten käyttöön tarkoitettuja tuotteita silloin, kun se on toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista.

Tuottajan on vuosittain toimitettava selvitys järjestämästään tiedotuksesta *Lupa- ja valvontavirastolle*.

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä 1 ja 2 momentissa säädettyä suppeamman tiedotusvelvollisuuden tuottajalle, joka saattaa markkinoille ainoastaan yritysten käyttöön tarkoitettuja tuotteita silloin, kun se on toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista.

53 a §

53 a §

Tuottajan omavalvonta

Tuottajan omavalvonta

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi hyväksyä poikkeuksen 2 momentissa tarkoitettua vaatimuksesta, jos se on perusteltua tuottajan toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi tarvittaessa määrätä tarkastuksen teettämisestä 1 momentissa tarkoitettua omavalvonnan tueksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi hyväksyä poikkeuksen 2 momentissa tarkoitettua vaatimuksesta, jos se on perusteltua tuottajan toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen. *Lupa- ja valvontavirasto* voi tarvittaessa määrätä tarkastuksen teettämisestä 1 momentissa tarkoitettua omavalvonnan tueksi.

54 §

54 §

*Tuottajan kirjanpito- ja
tiedonantovelvollisuus*

*Tuottajan kirjanpito- ja
tiedonantovelvollisuus*

Tuottajan on toimitettava tiivistelmä 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista sekä tiedot 53 a §:n 1 momentissa tarkoitettun suunnitelman mukaisista toimista ja tarkastuksista Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kalenterivuositain taikka tämän määräyksestä useammin, jos se on tarpeen tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi. Tuottajan on myös 1 momentissa tarkoitettujen tietojen perusteella julkaistava vuosittain yleisessä tietoverkossa tiedot jätteen erilliskeräystä ja hyödyntämistä koskevien velvollisuuksiensa täyttymisestä.

Tuottajan on toimitettava tiivistelmä 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista sekä tiedot 53 a §:n 1 momentissa tarkoitettun suunnitelman mukaisista toimista ja tarkastuksista *Lupa- ja valvontavirastolle* kalenterivuositain taikka tämän määräyksestä useammin, jos se on tarpeen tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi. Tuottajan on myös 1 momentissa tarkoitettujen tietojen perusteella julkaistava vuosittain yleisessä tietoverkossa tiedot jätteen erilliskeräystä ja hyödyntämistä koskevien velvollisuuksiensa täyttymisestä.

61 §

*Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajalta
vaadittava vakuus*

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajan on asetettava Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen eduksi vakuus, jolla katetaan tuottajan markkinoille saattamien kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanotosta, kuljetuksesta, muusta jätehuollosta ja näihin liittyvästä tiedotuksesta sekä uudelleenkäytön edistämisestä aiheutuvat kustannukset. Jäljempänä 62 §:ssä tarkoitettuun tuottajayhteisöön kuuluvan tuottajan ei tarvitse asettaa erillistä vakuutta.

Hyväksyttäviä vakuuksia ovat takaus, vakuutus ja pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kotipaikan omaava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos. Edellytyksenä on lisäksi, että Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus saa vakuuden käyttöönsä vaatimuksen nojalla.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada vakuus

61 §

*Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajalta
vaadittava vakuus*

Sähkö- ja elektroniikkalaitteen tuottajan on asetettava *Lupa- ja valvontaviraston* eduksi vakuus, jolla katetaan tuottajan markkinoille saattamien kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanotosta, kuljetuksesta, muusta jätehuollosta ja näihin liittyvästä tiedotuksesta sekä uudelleenkäytön edistämisestä aiheutuvat kustannukset. Jäljempänä 62 §:ssä tarkoitettuun tuottajayhteisöön kuuluvan tuottajan ei tarvitse asettaa erillistä vakuutta.

Hyväksyttäviä vakuuksia ovat takaus, vakuutus ja pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kotipaikan omaava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos. Edellytyksenä on lisäksi, että *Lupa- ja valvontavirasto* saa vakuuden käyttöönsä vaatimuksen nojalla.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada vakuus käyttöönsä, kun tuottaja on todettu maksukyvyttömäksi tai kun tämä on

Voimassa oleva laki

Ehdotus

käyttöön, kun tuottaja on todettu maksukyvyttömäksi tai kun tämä on kehotuksesta huolimatta laiminlyönyt jätehuollon järjestämisen. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaa vakuuden markkinaosuuden mukaisessa suhteessa niille 142 §:ssä tarkoitettuun tuottajarekisteriin hyväksytyille tuottajille ja tuottajayhteisöille, jotka järjestävät vakuudenantajan markkinoille saattamien laitteiden jätehuollon.

kehotuksesta huolimatta laiminlyönyt jätehuollon järjestämisen. *Lupa- ja valvontavirasto* jakaa vakuuden markkinaosuuden mukaisessa suhteessa niille 142 §:ssä tarkoitettuun tuottajarekisteriin hyväksytyille tuottajille ja tuottajayhteisöille, jotka järjestävät vakuudenantajan markkinoille saattamien laitteiden jätehuollon.

62 §

Tuottajayhteisöön liittyminen

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi hyväksyä tuottajarekisteriin yksittäisen tuottajan, jos tuottajayhteisöön liittyminen on toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen ilmeisen tarpeetonta.

62 §

Tuottajayhteisöön liittyminen

Lupa- ja valvontavirasto voi hyväksyä tuottajarekisteriin yksittäisen tuottajan, jos tuottajayhteisöön liittyminen on toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen ilmeisen tarpeetonta.

64 §

Tuottajarekisteriin hyväksytyin tuottajan ja tuottajayhteisön toiminnan turvaaminen

Tuottajayhteisöllä on oltava riittävät taloudelliset voimavarat toimintansa asianmukaiseksi järjestämiseksi ja niin, että se voi vastata sille siirretyistä tuottajavastuuveloitteista jatkuvasti vähintään kuuden kuukauden ajan. Tämän osoittamiseksi tuottajayhteisön on esitettävä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle selvitys riittävästä taloudellisista järjestelyistä ja toimintasuunnitelma uudelleenikäytön ja jätehuollon järjestämisestä. Selvitys ja suunnitelma on annettava vuosittain tai jos toiminta muuttuu olennaisesti, kolmen kuukauden kuluessa muutoksesta.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi edellyttää 1 momentissa tarkoitettua selvitystä taloudellisista

64 §

Tuottajarekisteriin hyväksytyin tuottajan ja tuottajayhteisön toiminnan turvaaminen

Tuottajayhteisöllä on oltava riittävät taloudelliset voimavarat toimintansa asianmukaiseksi järjestämiseksi ja niin, että se voi vastata sille siirretyistä tuottajavastuuveloitteista jatkuvasti vähintään kuuden kuukauden ajan. Tämän osoittamiseksi tuottajayhteisön on esitettävä *Lupa- ja valvontavirastolle* selvitys riittävästä taloudellisista järjestelyistä ja toimintasuunnitelma uudelleenikäytön ja jätehuollon järjestämisestä. Selvitys ja suunnitelma on annettava vuosittain tai jos toiminta muuttuu olennaisesti, kolmen kuukauden kuluessa muutoksesta.

Lupa- ja valvontavirasto voi edellyttää 1 momentissa tarkoitettua selvitystä taloudellisista järjestelyistä ja toimintasuunnitelmaa muulta kuin

järjestelyistä ja toimintasuunnitelmaa muulta kuin tuottajayhteisöön kuuluvalta tuottajalta silloin, kun se on tarkoituksenmukaista tuottajan toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen riittävien taloudellisten järjestelyjen osoittamisesta ja toiminnan turvaamiseksi laadittavista selvityksistä ja suunnitelmista sekä niiden toimittamisesta Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

66 c §

Tuottajavastuujärjestelmien yhteistyöryhmä

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on yhteistyössä tuottajien kanssa asetettava yksi tai useampi yhteistyöryhmä tuottajavastuujärjestelmien ja 68 §:ssä tarkoitettujen palautusjärjestelmien toimintaa koskevaa säännöllistä tiedonvaihtoa varten. Yhteistyöryhmässä on oltava tuottajien, jakelijoiden ja viranomaisten edustajat sekä edustajat sellaisista julkisista ja yksityisistä jätealan toiminnanharjoittajista ja 134 §:n 2 kohdassa tarkoitetuista yhdistyksistä ja säätiöistä, joiden toimialaan yhteistyöryhmän tehtävät voivat olennaisesti liittyä. Lisäksi yhteistyöryhmässä on oltava edustajat uudelleenkäyttöä ja uudelleenkäytön valmistelua harjoittavista yrityksistä ja yhteisöistä.

70 §

Juomapakkausten palautusjärjestelmään kuuluvien pakkausten merkinnät

Juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on huolehdittava siitä, että palautusjärjestelmään kuuluviin juomapakkauksiin merkitään pantin määrä ja se, että ne kuuluvat juomapakkausten palautusjärjestelmään, jonka ylläpitäjä on hyväksytty 103 §:n mukaisesti. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi

tuottajayhteisöön kuuluvalta tuottajalta silloin, kun se on tarkoituksenmukaista tuottajan toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen riittävien taloudellisten järjestelyjen osoittamisesta ja toiminnan turvaamiseksi laadittavista selvityksistä ja suunnitelmista sekä niiden toimittamisesta *Lupa- ja valvontavirastolle*.

66 c §

Tuottajavastuujärjestelmien yhteistyöryhmä

Lupa- ja valvontaviraston on yhteistyössä tuottajien kanssa asetettava yksi tai useampi yhteistyöryhmä tuottajavastuujärjestelmien ja 68 §:ssä tarkoitettujen palautusjärjestelmien toimintaa koskevaa säännöllistä tiedonvaihtoa varten. Yhteistyöryhmässä on oltava tuottajien, jakelijoiden ja viranomaisten edustajat sekä edustajat sellaisista julkisista ja yksityisistä jätealan toiminnanharjoittajista ja 134 §:n 2 kohdassa tarkoitetuista yhdistyksistä ja säätiöistä, joiden toimialaan yhteistyöryhmän tehtävät voivat olennaisesti liittyä. Lisäksi yhteistyöryhmässä on oltava edustajat uudelleenkäyttöä ja uudelleenkäytön valmistelua harjoittavista yrityksistä ja yhteisöistä.

70 §

Juomapakkausten palautusjärjestelmään kuuluvien pakkausten merkinnät

Juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on huolehdittava siitä, että palautusjärjestelmään kuuluviin juomapakkauksiin merkitään pantin määrä ja se, että ne kuuluvat juomapakkausten palautusjärjestelmään, jonka ylläpitäjä on hyväksytty 103 §:n mukaisesti. *Lupa- ja valvontavirasto* voi hakemuksesta myöntää

Voimassa oleva laki

hakemuksesta myöntää poikkeuksen merkintävelvollisuudesta, jos pakattuja juomia ei luovuteta kuluttajille tai merkintöjen puuttuminen ei olennaisesti vaikeuta juomapakkausten palauttamista.

75 §

Siivoamisesta määrääminen

Jos kunta laiminlyö 74 §:n 2 momentissa tarkoitettun siivoamisvelvollisuutensa, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi antaa kunnalle siivoamisesta määräyksen.

88 §

Alueellinen yhteistyöryhmä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on asetettava alueellinen yhteistyöryhmä tukemaan valtakunnallisen jätesuunnitelman valmistelua, toimeenpanoa ja toimeenpanon seurantaa. Alueellisessa yhteistyöryhmässä on oltava edustettuina toimialueen kunnat sekä sellaiset toiminnanharjoittajat ja 134 §:n 2 kohdassa tarkoitettut yhdistykset ja säätiöt, joiden tehtäviin tai tarkoitukseen asia voi liittyä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset voivat asettaa yhteistyöryhmän yhdessä, jos se on tarpeen tehtävän hoitamiseksi alueellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla.

92 §

Menettely kunnan jätehuoltomääräyksiä annettaessa

Ennen kunnan jätehuoltomääräysten antamista kunnan on varattava asianomaiselle elinkeino, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä tarvittaessa muille viranomaisille tilaisuus lausunnon antamiseen. Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta

Ehdotus

poikkeuksen merkintävelvollisuudesta, jos pakattuja juomia ei luovuteta kuluttajille tai merkintöjen puuttuminen ei olennaisesti vaikeuta juomapakkausten palauttamista.

75 §

Siivoamisesta määrääminen

Jos kunta laiminlyö 74 §:n 2 momentissa tarkoitettun siivoamisvelvollisuutensa, *Lupa- ja valvontavirasto* voi antaa kunnalle siivoamisesta määräyksen.

88 §

Alueelliset yhteistyöryhmät

Lupa- ja valvontaviraston on asetettava vähintään kuusi alueellista yhteistyöryhmää tukemaan valtakunnallisen jätesuunnitelman valmistelua, toimeenpanoa ja toimeenpanon seurantaa. Alueellisessa yhteistyöryhmässä on oltava edustettuina toimialueen kunnat sekä sellaiset toiminnanharjoittajat ja 134 §:n 2 kohdassa tarkoitettut yhdistykset ja säätiöt, joiden tehtäviin tai tarkoitukseen asia voi liittyä.

92 §

Menettely kunnan jätehuoltomääräyksiä annettaessa

Ennen kunnan jätehuoltomääräysten antamista kunnan on varattava *Lupa- ja valvontavirastolle* sekä tarvittaessa muille viranomaisille tilaisuus lausunnon antamiseen. Vaikuttamismahdollisuuksien

Voimassa oleva laki

asian käsittelyssä säädetään hallintolain 41 §:ssä.

Kunnan on tiedotettava jätehuoltomääräyksistä yleisesti siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Määräykset on oltava saatavilla tietoverkossa. Ne on lisäksi toimitettava tiedoksi asianomaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä aluehallintovirastolle.

93 §

Jäteneuvonta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 3 §:n 2 momentin mukaista tehtävää suorittaessaan erityisesti* edistettävä 12 §:n 1 momentissa tuotannon harjoittajalle sekä tuotteen valmistajalle ja maahantuojalle säädetyt selvilläölovelvollisuuden toteutumista.

94 §

Hakemus toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin

Hakemus tehdään sille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, *jonka toimialueella suurinta osaa toiminnasta harjoitetaan. Jos toimivaltainen viranomainen ei mainitulla perusteella ole osoitettavissa, hakemus tehdään toiminnanharjoittajan kotipaikan mukaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Suomen ulkopuolelle sijoittautuneen toiminnanharjoittajan on tehtävä hakemus Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.* Hakemus on tehtävä viranomaisen sähköisessä asiointipalvelussa. Hakemuksen voi toimittaa myös sähköpostitse tai paperisena, jos hakemuksen laatiminen sähköisessä asiointipalvelussa ei ole mahdollista. Suomen ulkopuolelle sijoittautuneen

Ehdotus

varaamisesta asian käsittelyssä säädetään hallintolain 41 §:ssä.

Kunnan on tiedotettava jätehuoltomääräyksistä yleisesti siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Määräykset on oltava saatavilla tietoverkossa. Ne on lisäksi toimitettava tiedoksi *Lupa- ja valvontavirastolle.*

93 §

Jäteneuvonta

Lupa- ja valvontaviraston on edistettävä 12 §:n 1 momentissa tuotannon harjoittajalle sekä tuotteen valmistajalle ja maahantuojalle säädetyt selvilläölovelvollisuuden toteutumista.

94 §

Hakemus toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin

Hakemus tehdään *Lupa- ja valvontavirastolle.* Hakemus on tehtävä viranomaisen sähköisessä asiointipalvelussa. Hakemuksen voi toimittaa myös sähköpostitse tai paperisena, jos hakemuksen laatiminen sähköisessä asiointipalvelussa ei ole mahdollista. Suomen ulkopuolelle sijoittautuneen toiminnanharjoittajan on toimitettava hakemus suomen, ruotsin tai englannin kielellä. Vieraskielisistä todistuksista on annettava auktorisoidun kääntäjän tekemä tai muu luotettava käännös suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

toiminnanharjoittajan on toimitettava hakemus suomen, ruotsin tai englannin kielellä. Vieraskielisistä todistuksista on annettava auktorisoidun kääntäjän tekemä tai muu luotettava käännös suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

95 a §

Vastavuoroinen tunnustaminen

Toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa rekisteröity jätteen kuljettaja voi toimittaa 94 §:ssä tarkoitetun hakemuksen sijaan todistuksen rekisteröinnistä Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle jätehuoltorekisteriin merkitsemiseksi (*vastavuoroinen tunnustaminen*). Todistuksessa on oltava tiedot kuljettajasta, rekisteröintiviranomaisesta ja rekisteröinnin voimassaolosta sekä muut olennaiset tiedot rekisteröinnin sisällöstä. Todistuksen lisäksi on toimitettava muut jätehuoltorekisteriin merkitsemiseen tarvittavat tiedot toiminnanharjoittajasta, Suomessa harjoitettavasta toiminnasta sekä toiminta-alueesta Suomessa. Tiedot on toimitettava suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi. Todistuksesta on annettava auktorisoidun kääntäjän tekemä tai muu luotettava käännös suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

96 §

Päätös jätehuoltorekisteriin hyväksymisestä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ilman aiheutonta viivytystä tehtävä päätös jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevasta hakemuksesta tai tehtävä vastavuoroista tunnustamista koskeva merkintä jätehuoltorekisteriin. Päätös tai tieto merkinnästä on toimitettava hakijalle. Suomen ulkopuolelle sijoittautuneelle toiminnanharjoittajalle päätös tai tieto merkinnästä tehdään suomeksi tai ruotsiksi.

95 a §

Vastavuoroinen tunnustaminen

Toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa rekisteröity jätteen kuljettaja voi toimittaa 94 §:ssä tarkoitetun hakemuksen sijaan todistuksen rekisteröinnistä *Lupa- ja valvontavirastolle* jätehuoltorekisteriin merkitsemiseksi (*vastavuoroinen tunnustaminen*). Todistuksessa on oltava tiedot kuljettajasta, rekisteröintiviranomaisesta ja rekisteröinnin voimassaolosta sekä muut olennaiset tiedot rekisteröinnin sisällöstä. Todistuksen lisäksi on toimitettava muut jätehuoltorekisteriin merkitsemiseen tarvittavat tiedot toiminnanharjoittajasta, Suomessa harjoitettavasta toiminnasta sekä toiminta-alueesta Suomessa. Tiedot on toimitettava suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi. Todistuksesta on annettava auktorisoidun kääntäjän tekemä tai muu luotettava käännös suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

96 §

Päätös jätehuoltorekisteriin hyväksymisestä

Lupa- ja valvontaviraston on ilman aiheutonta viivytystä tehtävä päätös jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevasta hakemuksesta tai tehtävä vastavuoroista tunnustamista koskeva merkintä jätehuoltorekisteriin. Päätös tai tieto merkinnästä on toimitettava hakijalle. Suomen ulkopuolelle sijoittautuneelle toiminnanharjoittajalle päätös tai tieto merkinnästä tehdään suomeksi tai ruotsiksi.

Päätöksestä tai merkinnästä on toimitettava tarvittaessa englanninkielinen käännös toiminnanharjoittajalle. Toimintaa ei saa aloittaa ennen kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on hyväksynyt tai merkinnyt toiminnan jätehuoltorekisteriin. Hyväksymistä koskeva päätös ja vastavuoroista tunnustamista koskeva merkintä ovat voimassa toistaiseksi tai määräajan. Vastavuoroista tunnustamista koskeva merkintä tehdään määräajaksi, jos rekisteröinti toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa on tehty määräajaksi.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on merkittävä hakemuksen, päätöksen ja vastavuoroista tunnustamista koskevan merkinnän olennaiset tiedot jätehuoltorekisteriin. *Jos toimintaa harjoitetaan kahden tai useamman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella, tieto päätöksen antamisesta tai tehdystä merkinnästä on toimitettava näille muille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille.*

97 §

Jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen

Jos jätehuoltorekisteriin hyväksytty tai vastavuoroisen tunnustamisen perusteella rekisteriin merkitty toiminta muuttuu olennaisesti tai lopetetaan, siitä on viivytyksettä ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja tarvittaessa tehtävä uusi hakemus tai toimitettava 95 a §:ssä tarkoitettu todistus ja muut mainitussa pykälässä tarkoitettut tiedot. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on merkittävä muuttuneet tiedot jätehuoltorekisteriin ja tarvittaessa muutettava hyväksymispäätöstä vastaavasti. Jos toiminta lopetetaan, toiminnanharjoittajan tiedot on poistettava jätehuoltorekisteristä.

Jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevaa päätöstä tai vastavuoroisen

Päätöksestä tai merkinnästä on toimitettava tarvittaessa englanninkielinen käännös toiminnanharjoittajalle. Toimintaa ei saa aloittaa ennen kuin *Lupa- ja valvontavirasto* on hyväksynyt tai merkinnyt toiminnan jätehuoltorekisteriin. Hyväksymistä koskeva päätös ja vastavuoroista tunnustamista koskeva merkintä ovat voimassa toistaiseksi tai määräajan. Vastavuoroista tunnustamista koskeva merkintä tehdään määräajaksi, jos rekisteröinti toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa on tehty määräajaksi.

Lupa- ja valvontaviraston on merkittävä hakemuksen, päätöksen ja vastavuoroista tunnustamista koskevan merkinnän olennaiset tiedot jätehuoltorekisteriin.

97 §

Jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen

Jos jätehuoltorekisteriin hyväksytty tai vastavuoroisen tunnustamisen perusteella rekisteriin merkitty toiminta muuttuu olennaisesti tai lopetetaan, siitä on viivytyksettä ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* ja tarvittaessa tehtävä uusi hakemus tai toimitettava 95 a §:ssä tarkoitettu todistus ja muut mainitussa pykälässä tarkoitettut tiedot. *Lupa- ja valvontaviraston* on merkittävä muuttuneet tiedot jätehuoltorekisteriin ja tarvittaessa muutettava hyväksymispäätöstä vastaavasti. Jos toiminta lopetetaan, toiminnanharjoittajan tiedot on poistettava jätehuoltorekisteristä.

Jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevaa päätöstä tai vastavuoroisen tunnustamisen perusteella tehtyä merkintää

tunnustamisen perusteella tehtyä merkintää voidaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen aloitteesta muuttaa, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet tai hyväksymisen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty.

98 §

Ote jätehuoltorekisteristä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on toimitettava ote tarkistamista varten jätehuoltorekisteriin hyväksytyn tai merkityn toiminnan harjoittajalle sen kalenterivuoden aikana, jolloin on kulunut kolme vuotta toiminnan hyväksymisestä tai merkitsemisestä jätehuoltorekisteriin tai, jos toimintaa on muutettu, viimeisen muutoksen hyväksymisestä rekisteriin. Toiminnanharjoittajan on tarkistamispyynnössä asetetussa kohtuullisessa määräajassa vastattava pyyntöön ja ilmoitettava muuttuneet tiedot.

99 §

Jätehuoltorekisteriin hyväksymisen tai merkitsemisen peruuttaminen ja raukeaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi peruuttaa jätehuoltorekisteriin hyväksymisen tai merkitsemisen, jos:

- 1) 95 §:n mukaisia hyväksymisen edellytyksiä ei enää saada täytetyiksi muuttamalla päätöstä 97 §:n mukaisesti;
- 2) toiminnanharjoittaja ei enää ole 95 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla luotettava ja peruste, jonka takia toimijaa ei pidetä luotettavana, on luonteeltaan olennainen ja vakava eikä toiminnanharjoittaja ole viranomaisen määräyksestä huolimatta korjannut epäkohtaa;
- 3) toiminnanharjoittaja on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet hyväksymisen tai merkitsemisen edellytyksiin; tai

voidaan *Lupa- ja valvontaviraston* aloitteesta muuttaa, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet tai hyväksymisen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty.

98 §

Ote jätehuoltorekisteristä

Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava ote tarkistamista varten jätehuoltorekisteriin hyväksytyn tai merkityn toiminnan harjoittajalle sen kalenterivuoden aikana, jolloin on kulunut kolme vuotta toiminnan hyväksymisestä tai merkitsemisestä jätehuoltorekisteriin tai, jos toimintaa on muutettu, viimeisen muutoksen hyväksymisestä rekisteriin. Toiminnanharjoittajan on tarkistamispyynnössä asetetussa kohtuullisessa määräajassa vastattava pyyntöön ja ilmoitettava muuttuneet tiedot.

99 §

Jätehuoltorekisteriin hyväksymisen tai merkitsemisen peruuttaminen ja raukeaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa jätehuoltorekisteriin hyväksymisen tai merkitsemisen, jos:

- 1) 95 §:n mukaisia hyväksymisen edellytyksiä ei enää saada täytetyiksi muuttamalla päätöstä 97 §:n mukaisesti;
- 2) toiminnanharjoittaja ei enää ole 95 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla luotettava ja peruste, jonka takia toimijaa ei pidetä luotettavana, on luonteeltaan olennainen ja vakava eikä toiminnanharjoittaja ole viranomaisen määräyksestä huolimatta korjannut epäkohtaa;
- 3) toiminnanharjoittaja on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet hyväksymisen tai merkitsemisen edellytyksiin; tai

4) toiminnanharjoittaja on elinkeinotoiminnassaan toistuvasti osoittanut ilmeistä piittaamattomuutta tämän lain säännöksistä tai on toistuvasti rikkonut päätöksen määräyksiä viranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta ja toiminnasta aiheutuu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on päätettävä, että jätehuoltorekisteriin hyväksyminen tai merkitseminen raukeaa, jos toiminnanharjoittaja ei vastaa 98 §:n 2 momentissa tarkoitettuun otteen tarkistamispyyntöön. Toiminnanharjoittajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen hyväksymisen tai merkitsemisen peruuttamista tai raukeamista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on poistettava jätehuoltorekisteristä tiedot toiminnanharjoittajasta, jonka hyväksyminen tai merkitseminen peruutetaan tai raukeaa.

101 §

Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi

Edellä 48 §:ssä säädetyn tuottajan, 62 §:ssä säädetyn tuottajayhteisön ja 68 §:ssä säädetyn juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on tehtävä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle hakemus 142 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun tuottajarekisteriin hyväksymiseksi. Hakemus on tehtävä hyvissä ajoin siten, että käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuolto voidaan turvata.

103 §

Päätös tuottajarekisteriin hyväksymisestä

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ilman aiheetonta viivytystä tehtävä päätös tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevasta hakemuksesta. Päätös tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hyväksymisestä tuottajarekisteriin määrätään

4) toiminnanharjoittaja on elinkeinotoiminnassaan toistuvasti osoittanut ilmeistä piittaamattomuutta tämän lain säännöksistä tai on toistuvasti rikkonut päätöksen määräyksiä viranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta ja toiminnasta aiheutuu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Lupa- ja valvontaviraston on päätettävä, että jätehuoltorekisteriin hyväksyminen tai merkitseminen raukeaa, jos toiminnanharjoittaja ei vastaa 98 §:n 2 momentissa tarkoitettuun otteen tarkistamispyyntöön. Toiminnanharjoittajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen hyväksymisen tai merkitsemisen peruuttamista tai raukeamista. *Lupa- ja valvontaviraston* on poistettava jätehuoltorekisteristä tiedot toiminnanharjoittajasta, jonka hyväksyminen tai merkitseminen peruutetaan tai raukeaa.

101 §

Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi

Edellä 48 §:ssä tarkoitetun tuottajan, 62 §:ssä tarkoitetun tuottajayhteisön ja 68 §:ssä tarkoitetun juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on tehtävä *Lupa- ja valvontavirastolle* hakemus 142 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun tuottajarekisteriin hyväksymiseksi. Hakemus on tehtävä hyvissä ajoin siten, että käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuolto voidaan turvata.

103 §

Päätös tuottajarekisteriin hyväksymisestä

Lupa- ja valvontaviraston on ilman aiheetonta viivytystä tehtävä päätös tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevasta hakemuksesta. Päätös tuottajayhteisön ja juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän hyväksymisestä tuottajarekisteriin määrätään asian laadun mukaan olemaan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

asian laadun mukaan olemaan voimassa toistaiseksi tai määräajan. Tuottajan hyväksymistä koskeva päätös on voimassa toistaiseksi.

voimassa toistaiseksi tai määräajan. Tuottajan hyväksymistä koskeva päätös on voimassa toistaiseksi.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on merkittävä hakemuksen ja päätöksen olennaiset tiedot tuottajarekisteriin.

Lupa- ja valvontaviraston on merkittävä hakemuksen ja päätöksen olennaiset tiedot tuottajarekisteriin.

104 §

104 §

Ote tuottajarekisteristä

Ote tuottajarekisteristä

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on annettava tuottajarekisteriin hyväksytyille juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjälle ote tuottajarekisteristä. Palautusjärjestelmän ylläpitäjän on toimitettava ote järjestelmään liittyneille jäsenille.

Lupa- ja valvontaviraston on annettava tuottajarekisteriin hyväksytyille juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjälle ote tuottajarekisteristä. Palautusjärjestelmän ylläpitäjän on toimitettava ote järjestelmään liittyneille jäsenille.

105 §

105 §

Tuottajan tai jäsenen ilmoittaminen tuottajarekisteriin

Tuottajan tai jäsenen ilmoittaminen tuottajarekisteriin

Tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on ilmoitettava tuottajarekisteriin tuottajat tai jäsenet, joiden tämän lain mukaisista velvollisuuksista tuottajayhteisö tai palautusjärjestelmän ylläpitäjä huolehtii. Valtuutetun edustajan osalta on lisäksi ilmoitettava valtuutuksen antaja ja tuottaja, joka muutoin vastaisi valtuutusta koskevien tuotteiden tuottajavastuovelvoitteista. Jos tiedot muuttuvat, myös tästä on tehtävä ilmoitus rekisteriin. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on merkittävä tiedot tuottajarekisteriin ja ilmoitettava merkinnästä ilmoituksen tekijälle. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

Tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on ilmoitettava tuottajarekisteriin tuottajat tai jäsenet, joiden tämän lain mukaisista velvollisuuksista tuottajayhteisö tai palautusjärjestelmän ylläpitäjä huolehtii. Valtuutetun edustajan osalta on lisäksi ilmoitettava valtuutuksen antaja ja tuottaja, joka muutoin vastaisi valtuutusta koskevien tuotteiden tuottajavastuovelvoitteista. Jos tiedot muuttuvat, myös tästä on tehtävä ilmoitus rekisteriin. *Lupa- ja valvontaviraston* on merkittävä tiedot tuottajarekisteriin ja ilmoitettava merkinnästä ilmoituksen tekijälle. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

106 §

Tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen

Jos tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajan, tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän toiminta muuttuu olennaisesti taikka jos tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän jäsenet muuttuvat, on tästä ilmoitettava viivytyksettä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja tarvittaessa tehtävä uusi hakemus. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on merkittävä muuttuneet tiedot tuottajarekisteriin ja tarvittaessa muutettava tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevaa päätöstä.

Päätöstä voidaan muuttaa myös Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen aloitteesta, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet tai päätöksen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty.

107 §

Tuottajarekisteriin hyväksymisen peruuttaminen ja raukeaminen

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi peruuttaa tuottajarekisteriin hyväksymisen, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti laiminlyö tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisen tuottajavastuuseen perustuvan velvollisuuden järjestää käytöstä poistetun tuotteen vastaanotto, uudelleenkäyttö, hyödyntäminen ja muu jätehuolto tai jos jotakin muuta 102 §:ssä säädettyä hyväksymisen edellytystä ei viranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta saada täytettyä.

106 §

Tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen

Jos tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajan, tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän toiminta muuttuu olennaisesti taikka jos tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän jäsenet muuttuvat, on tästä ilmoitettava viivytyksettä *Lupa- ja valvontavirastolle* ja tarvittaessa tehtävä uusi hakemus. *Lupa- ja valvontaviraston* on merkittävä muuttuneet tiedot tuottajarekisteriin ja tarvittaessa muutettava tuottajarekisteriin hyväksymistä koskevaa päätöstä.

Päätöstä voidaan muuttaa myös *Lupa- ja valvontaviraston* aloitteesta, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet tai päätöksen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty.

107 §

Tuottajarekisteriin hyväksymisen peruuttaminen ja raukeaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi peruuttaa tuottajarekisteriin hyväksymisen, jos tuottaja, tuottajayhteisö tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä *Lupa- ja valvontaviraston* kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti laiminlyö tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisen tuottajavastuuseen perustuvan velvollisuuden järjestää käytöstä poistetun tuotteen vastaanotto, uudelleenkäyttö, hyödyntäminen ja muu jätehuolto tai jos jotakin muuta 102 §:ssä säädettyä hyväksymisen edellytystä ei viranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta saada täytettyä.

107 a §

Ilmoittamisesta vastaava viranomainen

Ympäristöministeriö toimii akkuasetuksen 22 artiklassa tarkoitettuna vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen ilmoittamisesta sekä hyväksymisestä ja nimeämisestä vastaavana viranomaisena. Ympäristöministeriö valvoo hyväksymiään ilmoitettuja laitoksia.

107 b §

Ilmoitetuksi laitokseksi hyväksymistä koskeva hakemus

Suomeen sijoittautuneen vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen on haettava ilmoitetuksi laitokseksi hyväksymistä ympäristöministeriöltä. Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksia koskevista vaatimuksista säädetään akkuasetuksen 25 artiklassa.

Hakemukseen on liitettävä tiedot ja todistukset arviointilaitokselta edellytettävien vaatimusten täyttymisestä niiden akkujen ja paristojen osalta, joiden osalta laitos katsoo olevansa pätevä. Lisäksi hakemukseen on liitettävä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikön akkreditointipalvelun antama akkreditointitodistus siitä, että vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos täyttää akkuasetuksen vaatimukset. Jos arviointilaitos ei voi toimittaa akkreditointitodistusta, sen on toimitettava ympäristöministeriölle tarpeelliset asiakirjatodisteet, joiden avulla ympäristöministeriö voi arvioida hakijan täyttävän akkuasetuksen vaatimukset.

107 c §

Ilmoitetuksi laitokseksi hyväksyminen ja hyväksymisen rajaaminen tai peruuttaminen

Ympäristöministeriö hyväksyy ja nimeää vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen

107 a §

Ilmoittamisesta vastaava viranomainen

Lupa- ja valvontavirasto toimii akkuasetuksen 22 artiklassa tarkoitettuna vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen ilmoittamisesta sekä hyväksymisestä ja nimeämisestä vastaavana viranomaisena. *Lupa- ja valvontavirasto* valvoo tässä luvussa tarkoitettuja ilmoitettuja laitoksia.

107 b §

Ilmoitetuksi laitokseksi hyväksymistä koskeva hakemus

Suomeen sijoittautuneen vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen on haettava ilmoitetuksi laitokseksi hyväksymistä *Lupa- ja valvontavirastolta*. Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksia koskevista vaatimuksista säädetään akkuasetuksen 25 artiklassa.

Hakemukseen on liitettävä tiedot ja todistukset arviointilaitokselta edellytettävien vaatimusten täyttymisestä niiden akkujen ja paristojen osalta, joiden osalta laitos katsoo olevansa pätevä. Lisäksi hakemukseen on liitettävä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikön akkreditointipalvelun antama akkreditointitodistus siitä, että vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos täyttää akkuasetuksen vaatimukset. Jos arviointilaitos ei voi toimittaa akkreditointitodistusta, sen on toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* tarpeelliset asiakirjatodisteet, joiden avulla *Lupa- ja valvontavirasto* voi arvioida hakijan täyttävän akkuasetuksen vaatimukset.

107 c §

Ilmoitetuksi laitokseksi hyväksyminen ja hyväksymisen rajaaminen tai peruuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto hyväksyy ja nimeää vaatimustenmukaisuuden

Voimassa oleva laki

ilmoitetuksi laitokseksi, jos laitos täyttää akkuasetuksen 25 artiklassa säädetty vaatimukset ja akkuasetuksen 29 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja vastalauseita ei esitetä.

108 a §

*Viranomaisten tehtävät
aluskierrätysasetuksen ja Hongkongin
yleissopimuksen toimeenpanossa*

Aluskierrätysasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 11 alakohdassa ja Hongkongin yleissopimuksen 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia ovat *se aluehallintovirasto, joka myöntää aluskierrätysasetuksen 14 artiklan ja mainitun yleissopimuksen 6 artiklan mukaisen luvan ja se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, joka valvoo luvan saanutta laitosta.*

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Liikenne- ja viestintävirasto toimivat yhteistyössä aluskierrätysasetuksen toimeenpanon seuraamiseksi ja aluskierrätysasetuksen 22 artiklassa tarkoitettua mainitun asetuksen ja Hongkongin yleissopimuksen kiertämisen ja rikkomisen ehkäisemiseksi.

108 b §

*Aluskierrätysuunnitelma ja
ennakkoilmoitukset aluksen siirrosta ja
purkamisesta*

Sen lisäksi, mitä aluskierrätysasetuksessa säädetään, aluskierrätyslaitoksen on laadittava Hongkongin yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla aluksella aluskierrätysuunnitelma mainitun sopimuksen liitteen 9 säännön mukaisesti. Suunnitelma on tehtävä suomen- tai ruotsinkielisenä. Jos aluskierrätysuunnitelma laaditaan ulkomaiselle alukselle,

Ehdotus

arviointilaitoksen ilmoitetuksi laitokseksi, jos laitos täyttää akkuasetuksen 25 artiklassa säädetty vaatimukset ja akkuasetuksen 29 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja vastalauseita ei esitetä.

108 a §

*Viranomaisten tehtävät
aluskierrätysasetuksen ja Hongkongin
yleissopimuksen toimeenpanossa*

Aluskierrätysasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 11 alakohdassa ja Hongkongin yleissopimuksen 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on *Lupa- ja valvontavirasto.*

Lupa- ja valvontavirasto ja Liikenne- ja viestintävirasto toimivat yhteistyössä aluskierrätysasetuksen toimeenpanon seuraamiseksi ja aluskierrätysasetuksen 22 artiklassa tarkoitettua mainitun asetuksen ja Hongkongin yleissopimuksen kiertämisen ja rikkomisen ehkäisemiseksi.

108 b §

*Aluskierrätysuunnitelma ja
ennakkoilmoitukset aluksen siirrosta ja
purkamisesta*

Sen lisäksi, mitä aluskierrätysasetuksessa säädetään, aluskierrätyslaitoksen on laadittava Hongkongin yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla aluksella aluskierrätysuunnitelma mainitun sopimuksen liitteen 9 säännön mukaisesti. Suunnitelma on tehtävä suomen- tai ruotsinkielisenä. Jos aluskierrätysuunnitelma laaditaan ulkomaiselle alukselle,

aluskierrätyslaitoksen on tehtävä suunnitelmasta englannin-, ranskan- tai espanjankielinen käännös, jos kyseessä olevan aluksen lippuvaltion hallinto sitä vaatii. Aluskierrätyslaitoksen on toimitettava aluskierrätysuunnitelma asianomaiselle aluehallintovirastolle hyväksyttäväksi vähintään 45 vuorokautta ennen kuin se vastaanottaa Hongkongin yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvan aluksen purettavaksi. Suunnitelman lisäksi aluskierrätyslaitoksen on ilmoitettava asianomaiselle aluehallintovirastolle Hongkongin yleissopimuksen liitteen 24 säännön 2 kohdan mukaiset tiedot.

Aluehallintoviraston on ilmoitettava aluskierrätyslaitokselle, aluksen omistajalle ja Liikenne- ja viestintävirastolle kolmen vuorokauden kuluessa, että se on vastaanottanut aluskierrätysuunnitelman. Aluehallintovirasto hyväksyy aluskierrätysasetuksen 7 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa ja Hongkongin yleissopimuksessa tarkoitetun aluskierrätysuunnitelman ja antaa hyväksynnästä aluskierrätyslaitokselle kirjallisen päätöksen. Aluehallintoviraston on toimitettava Hongkongin yleissopimuksessa tarkoitettu aluskierrätysuunnitelmaa koskeva päätös tiedoksi aluksen omistajalle, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, asianomaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Liikenne- ja viestintävirastolle ja Suomen ympäristökeskukselle.

Kun alukselle on myönnetty kierrätyskelpoisuuden osoittava kansainvälinen todistuskirja merenkulun ympäristönsuojelulain 8 a luvun 2 §:ssä säädetyn mukaisesti, aluskierrätyslaitoksen on ilmoitettava asianomaiselle aluehallintovirastolle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle purkamisen suunnittelusta aloittamisesta Hongkongin yleissopimuksen liitteen 24 säännön 3 kohdan mukaisesti.

aluskierrätyslaitoksen on tehtävä suunnitelmasta englannin-, ranskan- tai espanjankielinen käännös, jos kyseessä olevan aluksen lippuvaltion hallinto sitä vaatii. Aluskierrätyslaitoksen on toimitettava aluskierrätysuunnitelma *Lupa- ja valvontavirastolle* hyväksyttäväksi vähintään 45 vuorokautta ennen kuin se vastaanottaa Hongkongin yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvan aluksen purettavaksi. Suunnitelman lisäksi aluskierrätyslaitoksen on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* Hongkongin yleissopimuksen liitteen 24 säännön 2 kohdan mukaiset tiedot.

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava aluskierrätyslaitokselle, aluksen omistajalle ja Liikenne- ja viestintävirastolle kolmen vuorokauden kuluessa, että se on vastaanottanut aluskierrätysuunnitelman. *Lupa- ja valvontavirasto* hyväksyy aluskierrätysasetuksen 7 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa ja Hongkongin yleissopimuksessa tarkoitetun aluskierrätysuunnitelman ja antaa hyväksynnästä aluskierrätyslaitokselle kirjallisen päätöksen. *Lupa- ja valvontaviraston* on toimitettava Hongkongin yleissopimuksessa tarkoitettu aluskierrätysuunnitelmaa koskeva päätös tiedoksi aluksen omistajalle, Liikenne- ja viestintävirastolle ja Suomen ympäristökeskukselle.

Kun alukselle on myönnetty kierrätyskelpoisuuden osoittava kansainvälinen todistuskirja merenkulun ympäristönsuojelulain 8 a luvun 2 §:ssä säädetyn mukaisesti, aluskierrätyslaitoksen on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* purkamisen suunnittelusta aloittamisesta Hongkongin yleissopimuksen liitteen 24 säännön 3 kohdan mukaisesti.

*Ilmoitus aluksen purkamisen
loppuunsaattamisesta*

Kun alus on kokonaan tai osittain purettu aluskierrätysuunnitelman ja Hongkongin yleissopimuksen vaatimusten mukaisesti, aluskierrätyslaitoksen on laadittava yleissopimuksen liitteen 25 säännön mukainen loppuunsaattamisilmoitus. Ilmoitus on laadittava yleissopimuksen lisäyksessä 7 olevan mallin mukaisesti ja siihen on liitettävä raportti mahdollisista vaaratilanteista ja onnettomuuksista, jotka ovat aiheuttaneet haittaa ihmisten terveydelle tai ympäristölle. Ilmoitus on toimitettava 14 vuorokauden kuluessa purkamisen päättymisestä asianomaiselle aluehallintovirastolle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Aluehallintoviraston on toimitettava loppuunsaattamisilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle.

122 §

Tiedonsaantioikeus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja toiminnanharjoittajan veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin tai Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta ja taloudesta, jotka ovat välttämättömiä 95 §:n 2 momentissa tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi sekä Liikenne- ja viestintävirastolta tiedot 95 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetusta liikenneluvasta.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella tai sen määräämällä virkamiehellä on lisäksi oikeus pyynnöstä saada tuottajayhteisöltä, tuottajalta, jakelijalta

*Ilmoitus aluksen purkamisen
loppuunsaattamisesta*

Kun alus on kokonaan tai osittain purettu aluskierrätysuunnitelman ja Hongkongin yleissopimuksen vaatimusten mukaisesti, aluskierrätyslaitoksen on laadittava yleissopimuksen liitteen 25 säännön mukainen loppuunsaattamisilmoitus. Ilmoitus on laadittava yleissopimuksen lisäyksessä 7 olevan mallin mukaisesti ja siihen on liitettävä raportti mahdollisista vaaratilanteista ja onnettomuuksista, jotka ovat aiheuttaneet haittaa ihmisten terveydelle tai ympäristölle. Ilmoitus on toimitettava 14 vuorokauden kuluessa purkamisen päättymisestä *Lupa- ja valvontavirastolle*.

Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava loppuunsaattamisilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle.

122 §

Tiedonsaantioikeus

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja toiminnanharjoittajan veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin tai Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta ja taloudesta, jotka ovat välttämättömiä 95 §:n 2 momentissa tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi sekä Liikenne- ja viestintävirastolta tiedot 95 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetusta liikenneluvasta.

Lupa- ja valvontavirastolla tai sen määräämällä virkamiehellä on lisäksi oikeus pyynnöstä saada tuottajayhteisöltä, tuottajalta, jakelijalta ja muulta 48 §:ssä tarkoitetun käytöstä poistetun tuotteen jätehuolto

ja muulta 48 §:ssä tarkoitetun käytöstä poistetun tuotteen jätehuoltoa harjoittavalta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa sekä tämän lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot markkinoille saatettujen ja käytöstä poistettujen tuotteiden määrästä, keräyksestä tai viennistä taikka uudelleenkäytöstä, valmistelusta uudelleenkäyttöön, kierrätyksestä, hyödyntämisestä tai muusta jätehuollosta sekä muista näihin rinnastettavista seikoista.

harjoittavalta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa sekä tämän lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot markkinoille saatettujen ja käytöstä poistettujen tuotteiden määrästä, keräyksestä tai viennistä taikka uudelleenkäytöstä, valmistelusta uudelleenkäyttöön, kierrätyksestä, hyödyntämisestä tai muusta jätehuollosta sekä muista näihin rinnastettavista seikoista.

Ympäristöministeriöllä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvonnan suorittamiseksi välttämättömät akkuasetuksen 35 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tiedot sellaiselta ilmoittamaltaan vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokselta, jota akkuasetuksessa säädetty velvoitteet koskevat.

Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvonnan suorittamiseksi välttämättömät akkuasetuksen 35 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tiedot sellaiselta ilmoittamaltaan vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokselta, jota akkuasetuksessa säädetty velvoitteet koskevat.

124 §

124 §

*Tarkastukset ja valvontasuunnitelmat**Tarkastukset ja valvontasuunnitelmat*

Valvontaviranomaisen on laadittava sellaisten 1 momentissa tarkoitettujen toimintojen, joihin liittyy tai voidaan perustellusti olettaa liittyvän jätteen kansainvälisiä siirtoja, tarkastuksia ja muuta valvontaa varten suunnitelma. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on laadittava jätteen ammattimaisen kuljettamisen ja jätteen välittämisen valvontaa varten suunnitelma. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava 100 §:ssä tarkoitetun jätteen ammattimaisen keräyksen valvontaa varten suunnitelma. Edellä tarkoitettujen suunnitelmien, jotka viranomaisen voi yhdistää ympäristönsuojelulain 168 §:n 4 momentissa tarkoitettuun valvontaohjelmaan, tulee perustua arviointiin jätteistä ja niiden jätehuollosta aiheutuvista riskeistä ja ympäristövaikutuksista.

Valvontaviranomaisen on laadittava sellaisten 1 momentissa tarkoitettujen toimintojen, joihin liittyy tai voidaan perustellusti olettaa liittyvän jätteen kansainvälisiä siirtoja, tarkastuksia ja muuta valvontaa varten suunnitelma. *Lupa- ja valvontaviraston* on laadittava jätteen ammattimaisen kuljettamisen ja jätteen välittämisen valvontaa varten suunnitelma. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava 100 §:ssä tarkoitetun jätteen ammattimaisen keräyksen valvontaa varten suunnitelma. Edellä tarkoitettujen suunnitelmien, jotka viranomaisen voi yhdistää ympäristönsuojelulain 168 §:n 4 momentissa tarkoitettuun valvontaohjelmaan, tulee perustua arviointiin jätteistä ja niiden jätehuollosta aiheutuvista riskeistä ja ympäristövaikutuksista.

128 §

128 §

*Tuottajavastuuta koskevan rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen**Tuottajavastuuta koskevan rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen*

Jos 6 luvussa tarkoitettu tuottaja tai tuottajayhteisö taikka 68 §:ssä tarkoitettu juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä ei ole järjestänyt 46 §:n 1 momentissa säädettyyn tuottajavastuuseen perustuvaa uudelleenkäyttöä, kierrätystä, muuta hyödyntämistä tai muuta jätehuoltoa tai jos se ei ole noudattanut 48 e §:ssä tarkoitetun päätöksen mukaista korvausten maksuvelvollisuutta tai 48 f §:ssä säädettyä velvollisuutta tehdä koostumus selvitys tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisesti, Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi sen lisäksi, mitä 126 §:ssä säädetään:

1) velvoittaa tuottajan, tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän saattamaan toimintansa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaiseksi sekä osoittamaan muutokset tehdyiksi;

2) kieltää tuottajaa saattamasta 48 §:ssä tarkoitettua tuotetta markkinoille, kunnes tuottaja on hyväksytty tai merkitty 142 §:n mukaiseen tuottajarekisteriin tai kunnes tuottaja on suorittanut 48 e §:ssä tarkoitetun päätöksen mukaisen maksuvelvollisuutensa tai 48 f §:n mukaisen velvollisuuden tehdä koostumus selvitys.

132 §

Laiminlyöntimaksun suuruus

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus pyynnöstä saada laiminlyöntimaksun suuruuden määrittämistä varten Verohallinnolta yksilöimiensä yhteisöjen, yhtymien sekä liikkeen- ja ammatinharjoittajien verotusta varten antamat tiedot liikevaihdosta tai sitä vastaavasta tuotosta.

Jos 6 luvussa tarkoitettu tuottaja tai tuottajayhteisö taikka 68 §:ssä tarkoitettu juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä ei ole järjestänyt 46 §:n 1 momentissa säädettyyn tuottajavastuuseen perustuvaa uudelleenkäyttöä, kierrätystä, muuta hyödyntämistä tai muuta jätehuoltoa tai jos se ei ole noudattanut 48 e §:ssä tarkoitetun päätöksen mukaista korvausten maksuvelvollisuutta tai 48 f §:ssä säädettyä velvollisuutta tehdä koostumus selvitys tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisesti, *Lupa- ja valvontavirasto* voi sen lisäksi, mitä 126 §:ssä säädetään:

1) velvoittaa tuottajan, tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän saattamaan toimintansa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaiseksi sekä osoittamaan muutokset tehdyiksi;

2) kieltää tuottajaa saattamasta 48 §:ssä tarkoitettua tuotetta markkinoille, kunnes tuottaja on hyväksytty tai merkitty 142 §:n mukaiseen tuottajarekisteriin tai kunnes tuottaja on suorittanut 48 e §:ssä tarkoitetun päätöksen mukaisen maksuvelvollisuutensa tai 48 f §:n mukaisen velvollisuuden tehdä koostumus selvitys.

132 §

Laiminlyöntimaksun suuruus

Lupa- ja valvontavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus pyynnöstä saada laiminlyöntimaksun suuruuden määrittämistä varten Verohallinnolta yksilöimiensä yhteisöjen, yhtymien sekä liikkeen- ja ammatinharjoittajien verotusta varten antamat tiedot liikevaihdosta tai sitä vastaavasta tuotosta.

134 §

Vireillepano-oikeus

Jollei 75, 125 tai 126 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen omasta aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

1) se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;

2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;

3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;

4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

136 §

Toiminta rikosasiassa

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on rikosasiassa asianomistaja, jos yleistä etua on loukattu. *Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on asianomistaja tuottajavastuuta koskevassa rikosasiassa ja Suomen ympäristökeskus jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevassa rikosasiassa, jos yleistä etua on loukattu.*

137 §

Muutoksenhaku

Viranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta *valittamalla* hallintotuomioistuimeen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään, jollei jäljempänä toisin säädetä. Asian käsittelystä perittävästä

134 §

Vireillepano-oikeus

Jollei 75, 125 tai 126 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen omasta aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

1) se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;

2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;

3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;

4) *Lupa- ja valvontavirasto* sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

136 §

Toiminta rikosasiassa

Lupa- ja valvontavirasto on rikosasiassa asianomistaja, jos yleistä etua on loukattu. Suomen ympäristökeskus on jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevassa rikosasiassa *asianomistaja*, jos yleistä etua on loukattu.

137 §

Muutoksenhaku

Viranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta *hallinto-oikeudessa noudattaen* oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia (808/2019), jollei *tässä laissa* toisin säädetä. Asian

maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen muusta kuin 96, 97 tai 99 §:n nojalla tekemästä päätöksestä ja mainituissa pykälissä säädettyjen velvoitteiden rikkomista tai laiminlyöntiä koskevasta 126 ja 133 §:ssä tarkoitettua päätöksestä tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosaa kysymyksessä olevasta toiminnasta harjoitetaan. Valitus Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 96, 97 tai 99 §:n nojalla tekemästä päätöksestä, joka koskee Suomen ulkopuolelle sijoitautunutta toiminnanharjoittajaa, tehdään Itä-Suomen hallinto-oikeudelle. Valitus, joka koskee Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 103, 106, 107, 126, 128 tai 133 §:n nojalla tekemää päätöstä, tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä sijaitsee sen henkilön kotikunta tai sen yhteisön kotipaikka, jota päätös pääosin koskee. Valitus aluehallintoviraston 7 §:n 2 momentin nojalla tekemästä päätöksestä tehdään Vaasan hallinto-oikeudelle.

138 §

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:

- 1) sillä, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;
- 2) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;
- 4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella.

käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Lupa- ja valvontaviraston päätökseen haetaan muutosta

1) siltä hallinto-oikeudelta, jonka tuomiopiirissä sijaitsee sen henkilön kotikunta tai sen yhteisön kotipaikka, jota päätös pääosin koskee, kun kyse on 103, 106 tai 107 §:ssä tarkoitettua päätöksestä tai mainituissa pykälissä säädettyjen velvoitteiden rikkomista tai laiminlyöntiä koskevasta 126, 128 tai 133 §:ssä tarkoitettua päätöksestä; tai

2) Vaasan hallinto-oikeudelta, kun kyse on 7 §:n 2 momentin nojalla tehdystä päätöksestä.

138 §

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:

- 1) sillä, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;
- 2) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristö- tai terveysvaikutukset ilmenevät;
- 4) toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella sekä Lupa- ja valvontavirastolla kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksestä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa yleisen edun valvomiseksi sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa yleisen edun valvomiseksi sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

142 §

Jätehuollon rekisterit ja tuottajarekisteri

Jätehuollon rekisterien ja tuottajarekisterin rekisterinpitäjinä toimivat Suomen ympäristökeskus ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset seuraavasti:

1) Suomen ympäristökeskus pitää rekisteriä, jossa on tiedot jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevista ilmoituksista ja ennakkohyväksyntää koskevista hakemuksista sekä niistä tehdyistä päätöksistä ja 117 c §:ssä tarkoitetuista kirjanpitolietoista;

2) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset pitävät jätehuoltorekisteriä, jossa on tiedot 94 §:ssä säädettyistä hakemuksista ja niistä tehdyistä päätöksistä, sekä 100 §:ssä tarkoitetuista ilmoituksista ja toimivat rekisterin yhteisrekisterinpitäjinä;

3) Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pitää tuottajarekisteriä, jossa on tiedot 101 §:ssä tarkoitetuista hakemuksista ja niistä tehdyistä päätöksistä sekä 105 §:ssä tarkoitetuista ilmoituksista;

4) Suomen ympäristökeskus pitää rekisteriä, jossa on tiedot 121 §:ssä tarkoitetuista siirtoasiakirjoista.

Kukin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 rekisterinpitäjälle säädettyistä velvollisuuksista ja rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta *jätehuoltorekisteriin tallentamiensa tietojen*

142 §

Jätehuollon rekisterit ja tuottajarekisteri

Jätehuollon rekisterien ja tuottajarekisterin rekisterinpitäjinä toimivat Suomen ympäristökeskus ja *Lupa- ja valvontavirasto* seuraavasti:

1) Suomen ympäristökeskus pitää rekisteriä, jossa on tiedot jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevista ilmoituksista ja ennakkohyväksyntää koskevista hakemuksista sekä niistä tehdyistä päätöksistä ja 117 c §:ssä tarkoitetuista kirjanpitolietoista;

2) *Lupa- ja valvontavirasto* pitää jätehuoltorekisteriä, jossa on tiedot 94 §:ssä tarkoitetuista hakemuksista ja niistä tehdyistä päätöksistä, sekä 100 §:ssä tarkoitetuista ilmoituksista;

3) *Lupa- ja valvontavirasto* pitää tuottajarekisteriä, jossa on tiedot 101 §:ssä tarkoitetuista hakemuksista ja niistä tehdyistä päätöksistä sekä 105 §:ssä tarkoitetuista ilmoituksista;

4) Suomen ympäristökeskus pitää rekisteriä, jossa on tiedot 121 §:ssä tarkoitetuista siirtoasiakirjoista.

Sen lisäksi mitä luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) säädetään, rekisterinpitäjä vastaa rekisterinsä ylläpidosta ja kehittämisestä. Edellä 1 momentin 2–4 kohdassa tarkoitettuja rekistereitä kehitetään yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa.

osalta. Rekisterinpitäjä vastaa rekisterinsä ylläpidosta ja kehittämisestä, lukuun ottamatta jätehuoltorekisteriä, jonka ylläpidosta ja kehittämisestä vastaa Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Edellä 1 momentin 2–4 kohdassa tarkoitettuja rekistereitä kehitetään yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa.

Suomen ympäristökeskus, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen huolehtivat osaltaan siitä, että 1 momentissa tarkoitettuihin rekistereihin merkitään toiminnanharjoittajan nimi ja yhteystiedot, yritys- ja yhteisötunnus sekä muut niille rekisteriin hyväksymistä tai merkitsemistä varten ilmoitetut olennaiset tiedot. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen vastaa jätehuoltorekisteriin tallentamiensa tietojen oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekistereihin merkittävistä olennaisista tiedoista.

Suomen ympäristökeskus, Lupa- ja valvontavirasto sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen huolehtivat osaltaan siitä, että 1 momentissa tarkoitettuihin rekistereihin merkitään toiminnanharjoittajan nimi ja yhteystiedot, yritys- ja yhteisötunnus sekä muut niille rekisteriin hyväksymistä tai merkitsemistä varten ilmoitetut olennaiset tiedot. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen vastaa jätehuoltorekisteriin tallentamiensa tietojen oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekistereihin merkittävistä olennaisista tiedoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 Lupa- ja valvontaviraston on laadittava 124 §:n 2 momentissa tarkoitettu suunnitelma kahden vuoden kuluessa lain voimaan tulosta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten laatimat suunnitelmat ovat voimassa, kunnes Lupa- ja valvontavirasto on laatinut suunnitelman.

Tämän lain voimaan tullessa ympäristöministeriössä vireillä ollut 107 b §:n mukainen hakemus käsitellään loppuun ympäristöministeriössä.

271.

Laki

kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 14 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
muutetaan kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain (669/1978) 14 § 2 momentti ja 16 § 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 14 §:n 2 momentti laissa 803/2023 ja 16 §:n 2 momentti laissa 1575/2009 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

14 §

Kunnossa- ja puhtaanapitoa koskevien kunnallisten määräysten laatimista koskevaan menettelyyn sovelletaan, mitä rakentamislaisissa (751/2023) säädetään rakennusjärjestyksen laatimisesta. Määräykset annetaan kunnan päätöksellä. Ne on annettava elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle sekä poliisille tiedoksi.

Kunnossa- ja puhtaanapitoa koskevien kunnallisten määräysten laatimista koskevaan menettelyyn sovelletaan, mitä rakentamislaisissa (751/2023) säädetään rakennusjärjestyksen laatimisesta. Määräykset annetaan kunnan päätöksellä. Ne on annettava *Lupa- ja valvontavirastolle* sekä poliisille tiedoksi.

16 §

16 §

Jollei kunta täytä sille kuuluvaa kadun ja yleisten alueiden kunnossapito- ja puhtaanapitovelvollisuutta, elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus voi velvoittaa kunnan siihen sakon uhalla.

Jollei kunta täytä sille kuuluvaa kadun ja yleisten alueiden kunnossapito- ja puhtaanapitovelvollisuutta, *Lupa- ja valvontavirasto* voi velvoittaa kunnan siihen sakon uhalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

272.

Laki

kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) 2 §, sellaisena kuin se on laissa 1580/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus edistää ja tukee kuntien ympäristönsuojelua *toimialueellaan* siten kuin ympäristönsuojelun erityislainsäädännössä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa laissa (897/2009) säädetään.

Lupa- ja valvontavirasto edistää ja tukee kuntien ympäristönsuojelua siten kuin ympäristönsuojelun erityislainsäädännössä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

273.

Laki

luonnonsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan luonnonsuojelulain (9/2023) 9 §, 13 §:n 5 momentti, 16 §:n 2 momentti, 18 §:n 3 momentti, 20 §:n 1 ja 2 momentti, 21 §:n 2 momentti, 23 §:n 1 momentti, 25 §:n 1 ja 3 momentti, 26 §:n 2 momentti, 27 §:n 1 momentti, 28 §:n 2–4 momentti, 29 §:n 1 ja 3 momentti, 30–32 §, 35 §:n 2–4 momentti, 36–38 §, 41 §:n 2 momentti, 47 ja 48 §, 53 §:n 2 ja 4 momentti, 54 §, 57 §:n 3 momentti, 61 §:n 1 ja 2 momentti, 64 §:n 1 ja 4 momentti, 66 §:n 1 ja 4 momentti, 67 §:n 2 momentti, 72 §:n 2 momentti, 77 §:n 2 ja 4 momentti, 79 §:n 1 momentti, 80 §:n 2 momentti, 81 §:n 1 momentti, 83 §:n 1 ja 7 momentti, 85 §, 89 §:n 1 momentti, 92 §:n 1–3 momentti, 93 §:n 3 momentti, 94 §:n 2 momentti, 96 §:n 2 ja 3 momentti, 103 §:n 3–5 momentti, 104 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 105 §:n 1 momentti, 108 §:n 2 momentti, 111 §:n 1 momentin 3 kohta, 115 §:n 1 momentti, 117 §:n 2 ja 3 momentti, 118 §, 120 §:n 2 momentti, 121 §:n 1 ja 3 momentti, 122 §:n 1 momentti, 124 §:n 1 momentti, 126 §:n 1 momentti, 127 §:n 1 ja 2 momentti, 128 §:n 1 momentti, 129 §:n 2 momentti, 134 §:n 1 ja 2 momentti sekä 135, 140, 141 ja 144 §, sellaisina kuin niistä ovat 35 §:n 4 momentti ja 83 §:n 7 momentti laissa 422/2024, sekä

lisätään 57 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, 67 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 840/2023, uusi 3 momentti, 80 §:ään uusi 3 momentti, 108 §:ään uusi 3 momentti ja 134 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

*Luonnonsuojelun valtion viranomaiset**Luonnonsuojelun valtion viranomaiset*

Ympäristöministeriö vastaa luonnon- ja maisemansuojelun yleisestä ohjauksesta, seurannasta ja kehittämisestä. Ympäristöministeriö on luonnonvaraisten eläinten ja kasvien suojelusta niiden kauppaa sääntelemällä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 338/97, jäljempänä *CITES-asetus*, tarkoitettu hallintoviranomainen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua ja kestävää käyttöä sekä maiseman suojelua *alueellaan*, vastaa tässä laissa sille säädetyistä viranomaistehtävistä, valvoo luonnonsuojelulain säännösten noudattamista ja käyttää luonnonsuojelun yleisen edun puhevaltaa. *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii lisäksi 4 luvun mukaisena tukiviranomaisena ja ohjaa, valvoo ja edistää tuen toimeenpanoa sekä tukee mahdollisuuksien mukaan kunnan toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.*

Metsähallitus vastaa valtion luonnonsuojelualueverkoston hallintaan, käyttöön ja hoitoon liittyvistä tehtävistä sekä muista sille tässä laissa osoitetuista viranomaistehtävistä.

Rajavartiolaitos osallistuu tämän lain noudattamisen valvontaan luonnonsuojelualueilla.

Tulli valvoo tämän lain ja CITES-asetuksen noudattamista maahantuonnissa, maastaviennissä, jälleenviennissä ja kauttakuljetuksessa.

Ympäristöministeriö vastaa luonnon- ja maisemansuojelun yleisestä ohjauksesta, seurannasta ja kehittämisestä. Ympäristöministeriö on luonnonvaraisten eläinten ja kasvien suojelusta niiden kauppaa sääntelemällä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 338/97, jäljempänä *CITES-asetus*, tarkoitettu hallintoviranomainen.

Lupa- ja valvontavirasto edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua ja kestävää käyttöä sekä maiseman suojelua, vastaa tässä laissa sille säädetyistä viranomaistehtävistä, valvoo tämän lain säännösten noudattamista ja käyttää luonnonsuojelun yleisen edun puhevaltaa sekä tukee mahdollisuuksien mukaan kunnan toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Elinvoimakeskus edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua ja kestävää käyttöä sekä maiseman suojelua alueellaan ja vastaa tässä laissa sille säädetyistä viranomaistehtävistä. Elinvoimakeskus toimii lisäksi 4 luvun mukaisena tukiviranomaisena ja ohjaa, valvoo ja edistää tuen toimeenpanoa.

Metsähallitus vastaa valtion luonnonsuojelualueverkoston hallintaan, käyttöön ja hoitoon liittyvistä tehtävistä sekä muista sille tässä laissa osoitetuista viranomaistehtävistä.

Rajavartiolaitos osallistuu tämän lain noudattamisen valvontaan luonnonsuojelualueilla.

Tulli valvoo tämän lain ja CITES-asetuksen noudattamista maahantuonnissa, maastaviennissä, jälleenviennissä ja kauttakuljetuksessa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Kansallinen luonnon
monimuotoisuusstrategia ja toimintaohjelma*

*Kansallinen luonnon
monimuotoisuusstrategia ja toimintaohjelma*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi laatia alueelleen 1 momentissa tarkoitettua luonnon monimuotoisuusstrategiaa ja toimintaohjelmaa koskevan luonnon monimuotoisuuden toimeenpanosuunnitelman. Toimeenpanosuunnitelman laatimisessa tulee varmistaa riittävä vuorovaikutus alueen keskeisten toimijoiden kanssa.

Elinvoimakeskus voi laatia alueelleen 1 momentissa tarkoitettua luonnon monimuotoisuusstrategiaa ja toimintaohjelmaa koskevan luonnon monimuotoisuuden toimeenpanosuunnitelman. Toimeenpanosuunnitelman laatimisessa tulee varmistaa riittävä vuorovaikutus alueen keskeisten toimijoiden kanssa.

16 §

16 §

Luonnonsuojeluohjelman oikeusvaikutukset

Luonnonsuojeluohjelman oikeusvaikutukset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää luvan poiketa 1 momentissa säädetystä rajoituksesta, jos suojelun tarkoitus ei mainittavasti vaarannu.

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa 1 momentissa säädetystä rajoituksesta, jos suojelun tarkoitus ei mainittavasti vaarannu.

18 §

18 §

Luonnonsuojelun seuranta

Luonnonsuojelun seuranta

Metsähallitus ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaavat luonnonsuojelualueiden ja luonnonmuistomerkkien määrää ja pinta-alaa sekä niiden ekologista tilaa koskevasta seurannasta.

Metsähallitus, *Lupa- ja valvontavirasto* sekä *toimialueellaan elinvoimakeskus* vastaavat luonnonsuojelualueiden ja luonnonmuistomerkkien määrää ja pinta-alaa sekä niiden ekologista tilaa koskevasta seurannasta.

20 §

20 §

*Avustus luonnon monimuotoisuuden suojelun
ja hoidon edistämiseen*

*Avustus luonnon monimuotoisuuden suojelun
ja hoidon edistämiseen*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää valtion talousarvion rajoissa avustusta hankkeisiin ja toimenpiteisiin

Elinvoimakeskus voi myöntää valtion talousarvion rajoissa avustusta hankkeisiin ja toimenpiteisiin luonnon monimuotoisuuden ja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

luonnon monimuotoisuuden ja luonnon- ja kulttuurimaiseman suojelun ja hoidon edistämiseksi. Avustusta voidaan myöntää myös tutkimukseen ja kehitystyöhön.

Avustuksen maksamisesta, maksatuksen keskeytyksestä ja takaisinperinnästä säädetään valtionavustuslaissa (688/2001). Sen 12, 19, 21 ja 22 §:ssä tarkoitettavat tehtävät hoitaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus. Kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lisäksi myös valtionavustuslain 15 §:ssä tarkoitettuja valvontatehtäviä.

luonnon- ja kulttuurimaiseman suojelun ja hoidon edistämiseksi. Avustusta voidaan myöntää myös tutkimukseen ja kehitystyöhön.

Avustuksen maksamisesta, maksatuksen keskeytyksestä ja takaisinperinnästä säädetään valtionavustuslaissa (688/2001). Sen 12, 19, 21 ja 22 §:ssä tarkoitettavat tehtävät hoitaa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa elinvoimakeskuksen lisäksi myös valtionavustuslain 15 §:ssä tarkoitettuja valvontatehtäviä.

21 §

Tuki

21 §

Tuki

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää tukea hakemuksesta tai maanomistajan kirjallisella suostumuksella. Jos tuki edistää tuen saajan taloudellista toimintaa, se voidaan myöntää ainoastaan hakemuksen perusteella.

Elinvoimakeskus voi myöntää tukea hakemuksesta tai maanomistajan kirjallisella suostumuksella. Jos tuki edistää tuen saajan taloudellista toimintaa, se voidaan myöntää ainoastaan hakemuksen perusteella.

23 §

Tuen järjestäminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus järjestää tuen hankinnan ja sen luovuttamisen tuen saajalle. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtäviin kuuluu tukemisen suunnittelu, tuen hankinnan valmistelu, hankintapäätöksen ja -sopimuksen tekeminen, tavaroiden tai palveluiden maksaminen sekä hankinnan ja tuen luovuttamisen järjestäminen tukipäätökseen perustuen sekä muut tukemisen edellyttämät järjestämistehtävät.

23 §

Tuen järjestäminen

Elinvoimakeskus järjestää tuen hankinnan ja sen luovuttamisen tuen saajalle. *Elinvoimakeskuksen* tehtäviin kuuluu tukemisen suunnittelu, tuen hankinnan valmistelu, hankintapäätöksen ja -sopimuksen tekeminen, tavaroiden tai palveluiden maksaminen sekä hankinnan ja tuen luovuttamisen järjestäminen tukipäätökseen perustuen sekä muut tukemisen edellyttämät järjestämistehtävät.

25 §

Tuen hakeminen ja suostumuksen antaminen

Tukea on haettava kirjallisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta tai maanomistajan on annettava siihen kirjallinen suostumuksensa ennen tuettavan toimen aloittamista. Tukea ei saa myöntää ennen kuin toimeen aikaisemmin myönnetyn tuen vaikutusaika on päättynyt.

Jos tukea myönnetään maanomistajan kirjallisen suostumuksen nojalla, on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen varmistettava, että sillä on 2 momentissa tarkoitettut tiedot.

26 §

Tuen myöntämisen edellytykset

Tuki voi kattaa kustannukset osaksi tai kokonaan. Myönnettävän tuen laskentaperusteena on tavarasta tai palvelusta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle aiheutuva arvonlisäverollinen kustannus.

27 §

Tukihakemuksen tai suostumuksen peruuttaminen

Tuen hakija saa peruuttaa hakemuksensa tai maanomistaja tuen myöntämiseen annetun suostumuksensa kokonaan tai osittain tukipäätöksen tiedoksi saamiseen saakka. Hakijan tai maanomistajan on viivytyksettä ilmoitettava peruuttamisesta kirjallisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

28 §

Päätös ja sopimus tuesta

25 §

Tuen hakeminen ja suostumuksen antaminen

Tukea on haettava kirjallisesti *elinvoimakeskukselta* tai maanomistajan on annettava siihen kirjallinen suostumuksensa ennen tuettavan toimen aloittamista. Tukea ei saa myöntää ennen kuin toimeen aikaisemmin myönnetyn tuen vaikutusaika on päättynyt.

Jos tukea myönnetään maanomistajan kirjallisen suostumuksen nojalla, on *elinvoimakeskuksen* varmistettava, että sillä on 2 momentissa tarkoitettut tiedot.

26 §

Tuen myöntämisen edellytykset

Tuki voi kattaa kustannukset osaksi tai kokonaan. Myönnettävän tuen laskentaperusteena on tavarasta tai palvelusta *elinvoimakeskukselle* aiheutuva arvonlisäverollinen kustannus.

27 §

Tukihakemuksen tai suostumuksen peruuttaminen

Tuen hakija saa peruuttaa hakemuksensa tai maanomistaja tuen myöntämiseen annetun suostumuksensa kokonaan tai osittain tukipäätöksen tiedoksi saamiseen saakka. Hakijan tai maanomistajan on viivytyksettä ilmoitettava peruuttamisesta kirjallisesti *elinvoimakeskukselle*.

28 §

Päätös ja sopimus tuesta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ilmoitettava tuen saajalle tuen toteutunut rahallinen arvo toimenpiteiden valmistuttua.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi tehdä tuensaajan kanssa sopimuksen toimen toteuttamisen ja tuen luovuttamisen yksityiskohdista. Sopimuksen on tarvittaessa sisällettävä määräykset sopijapuolten tehtävistä ja vastuista tukitoimien toteuttamisessa ja muista tukemisen käytännön toteuttamisen yksityiskohdista.

Jos tuki myönnetään maanomistajan suostumuksen perusteella, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei saa antaa myönteistä päätöstä ennen kuin se on tehnyt sopimuksen maanomistajan kanssa toimen toteuttamisen ja tuen luovuttamisen yksityiskohdista.

Elinvoimakeskuksen on ilmoitettava tuen saajalle tuen toteutunut rahallinen arvo toimenpiteiden valmistuttua.

Elinvoimakeskus voi tehdä tuensaajan kanssa sopimuksen toimen toteuttamisen ja tuen luovuttamisen yksityiskohdista. Sopimuksen on tarvittaessa sisällettävä määräykset sopijapuolten tehtävistä ja vastuista tukitoimien toteuttamisessa ja muista tukemisen käytännön toteuttamisen yksityiskohdista.

Jos tuki myönnetään maanomistajan suostumuksen perusteella, *elinvoimakeskus* ei saa antaa myönteistä päätöstä ennen kuin se on tehnyt sopimuksen maanomistajan kanssa toimen toteuttamisen ja tuen luovuttamisen yksityiskohdista.

29 §

Tuen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on keskeytettävä tukeminen, jos on ilmeistä, että:

1) tuen saaja on jättänyt ilmoittamatta tai antanut väärän tai harhaanjohtavan tiedon ja tämä on olennaisesti vaikuttanut tuen saantiin, määrään tai ehtoihin;

2) tuen saaja käyttää tukea olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin mihin tuki on myönnetty;

3) tuen saaja muutoin olennaisesti rikkoo tuen ehtoja.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on määrättävä jo luovutettu tuki tai sen arvo kokonaan tai osittain perittäväksi takaisin 1 ja 2 momentissa tarkoitetuilla perusteilla. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kuitenkin olla perimättä tuen tai sen osan takaisin, jos tuen saaja on oikaissut 1 momentissa tarkoitettua menettelynsä ja tuen tavoitteiden saavuttaminen ei ole vaarantunut.

30 §

29 §

Tuen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Elinvoimakeskuksen on keskeytettävä tukeminen, jos on ilmeistä, että:

1) tuen saaja on jättänyt ilmoittamatta tai antanut väärän tai harhaanjohtavan tiedon ja tämä on olennaisesti vaikuttanut tuen saantiin, määrään tai ehtoihin;

2) tuen saaja käyttää tukea olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin mihin tuki on myönnetty;

3) tuen saaja muutoin olennaisesti rikkoo tuen ehtoja.

Elinvoimakeskuksen on määrättävä jo luovutettu tuki tai sen arvo kokonaan tai osittain perittäväksi takaisin 1 ja 2 momentissa tarkoitetuilla perusteilla. *Elinvoimakeskus* voi kuitenkin olla perimättä tuen tai sen osan takaisin, jos tuen saaja on oikaissut 1 momentissa tarkoitettua menettelynsä ja tuen tavoitteiden saavuttaminen ei ole vaarantunut.

30 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Takaisinperittävälle tuelle määrättävä korko ja viivästyskorko

Takaisinperittävälle tuelle määrättävä korko ja viivästyskorko

Takaisin perittävän tuen rahamäärälle on maksettava tuen myöntämispäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa mainitun lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Takaisin perittävän tuen rahamäärälle on maksettava tuen myöntämispäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään *elinvoimakeskuksen* asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa mainitun lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

31 §

Kirjanpito

Tuetusta tai avustetusta hankkeesta on pidettävä kirjanpitolain (1336/1997) mukaista kirjanpitoa erillisellä kustannuspaikalla tai muulla tavalla siten, että tuen tai avustuksen käytön valvonta on vaikeudetta mahdollista. Kaikki hankkeen toteuttamiseen liittyvät tositteet on säilytettävä kirjanpitolain mukaisesti. Tuen osalta kirjanpitovelvollinen on tuen hankinnasta vastaava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja avustuksen osalta avustuksen saaja.

32 §

Hakuaika ja tiedottaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi asettaa tuen tai avustuksen hakemiselle hakuajan. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tiedotettava mahdollisuudesta hakea tukea tai avustusta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tuen tai avustuksen myöntämisen edellytyksistä ja ehdoista.

35 §

Hankkeiden ja suunnitelmien arviointi

31 §

Kirjanpito

Tuetusta tai avustetusta hankkeesta on pidettävä kirjanpitolain (1336/1997) mukaista kirjanpitoa erillisellä kustannuspaikalla tai muulla tavalla siten, että tuen tai avustuksen käytön valvonta on vaikeudetta mahdollista. Kaikki hankkeen toteuttamiseen liittyvät tositteet on säilytettävä kirjanpitolain mukaisesti. Tuen osalta kirjanpitovelvollinen on tuen hankinnasta vastaava *elinvoimakeskus* ja avustuksen osalta avustuksen saaja.

32 §

Hakuaika ja tiedottaminen

Elinvoimakeskus voi asettaa tuen tai avustuksen hakemiselle hakuajan. *Elinvoimakeskuksen* on tiedotettava mahdollisuudesta hakea tukea tai avustusta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tuen tai avustuksen myöntämisen edellytyksistä ja ehdoista.

35 §

Hankkeiden ja suunnitelmien arviointi

Luvan myöntävän tai suunnitelman hyväksyvän viranomaisen on valvottava, että 1 momentissa tarkoitettu arviointi tehdään. Viranomaisen on pyydettävä arvioinnista lausunto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ja siltä, jonka hallinnassa Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue on. *Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus itse on hankkeen suunnittelija tai toteuttaja, ympäristöministeriö päättää, mikä toinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa lausunnon. Ympäristöministeriön päätökseen ei saa erikseen valittamalla hakea muutosta.*

Edellä 2 momentissa tarkoitettu lausunto on annettava viivytyksettä ja viimeistään kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun lausuntopyyntö on saapunut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen tai kun keskus on saanut tiedoksi ympäristöministeriön 2 momentissa tarkoitetun päätöksen.

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 3 luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä, tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettu arviointi tehdään tapauskohtaisesti arviointimenettelyn yhteydessä. Jos kyse on uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain (1145/2020) 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettua uusiutuvan energian tuotantolaitoksen, eri uusiutuvia energialähteitä yhdistävän laitoksen tai lämpöpumpun ja samalla paikalla sijaitsevan energiavaraston rakentamista, päivittämistä tai käyttöä koskevasta hankkeesta tai tällaisen laitoksen, lämpöpumpun tai varaston sähköverkkoon liittämistä taikka uusiutuvan energian lämmitys- tai jäähdytysverkkoon liittämistä koskevasta hankkeesta, arviointi tehdään aina arviointimenettelyn yhteydessä. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua yhteysviranomaisen on sisällytettävä tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettua elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen haltijan

Luvan myöntävän tai suunnitelman hyväksyvän viranomaisen on valvottava, että 1 momentissa tarkoitettu arviointi tehdään. Viranomaisen on pyydettävä arvioinnista lausunto *Lupa- ja valvontavirastolta* ja siltä, jonka hallinnassa Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue on.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu lausunto on annettava viivytyksettä ja viimeistään kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun lausuntopyyntö on saapunut *Lupa- ja valvontavirastoon*.

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 3 luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä, tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettu arviointi tehdään tapauskohtaisesti arviointimenettelyn yhteydessä. Jos kyse on uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain (1145/2020) 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettua uusiutuvan energian tuotantolaitoksen, eri uusiutuvia energialähteitä yhdistävän laitoksen tai lämpöpumpun ja samalla paikalla sijaitsevan energiavaraston rakentamista, päivittämistä tai käyttöä koskevasta hankkeesta tai tällaisen laitoksen, lämpöpumpun tai varaston sähköverkkoon liittämistä taikka uusiutuvan energian lämmitys- tai jäähdytysverkkoon liittämistä koskevasta hankkeesta, arviointi tehdään aina arviointimenettelyn yhteydessä. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua yhteysviranomaisen on sisällytettävä tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettua *Lupa- ja valvontaviraston* ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen haltijan lausunnot mainitun lain 23 §:ssä tarkoitettuun perusteltuun päätelmään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

lausunnot mainitun lain 23 §:ssä tarkoitettuun perusteltuun päätelmään.

36 §

Viranomaisen keskeyttämis- ja ilmoitusvelvollisuus

Viranomaisen, jolle laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden perusteella on tehty ilmoitus 35 §:n 1 momentissa tarkoitettua hankkeesta tai suunnitelmasta, on ryhdyttävä toimivallassaan oleviin toimenpiteisiin hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen keskeyttämiseksi, kunnes mainitussa momentissa tarkoitettu arviointi on suoritettu. Viranomaisen on myös välittömästi ilmoitettava asiasta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

37 §

Toimenpiteestä vastaavan ilmoitusvelvollisuus

Jos toimenpide saattaa merkittävästi heikentää Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja, toimenpiteestä vastaavan on ilmoitettava siitä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos toimenpide edellyttää viranomaisen lupaa tai 36 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta.

Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteeseen ryhtymistä. Se katsotaan toimitetuksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, kun se on saapunut sille. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot toimenpiteestä, sen toteuttamistavasta ja vaikutuksista alueen suojelutavoitteisiin. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

38 §

Toimenpiteen kieltäminen tai rajoittaminen

36 §

Viranomaisen keskeyttämis- ja ilmoitusvelvollisuus

Viranomaisen, jolle laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden perusteella on tehty ilmoitus 35 §:n 1 momentissa tarkoitettua hankkeesta tai suunnitelmasta, on ryhdyttävä toimivallassaan oleviin toimenpiteisiin hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen keskeyttämiseksi, kunnes mainitussa momentissa tarkoitettu arviointi on suoritettu. Viranomaisen on myös välittömästi ilmoitettava asiasta *Lupa- ja valvontavirastolle*.

37 §

Toimenpiteestä vastaavan ilmoitusvelvollisuus

Jos toimenpide saattaa merkittävästi heikentää Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja, toimenpiteestä vastaavan on ilmoitettava siitä *Lupa- ja valvontavirastolle*. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos toimenpide edellyttää viranomaisen lupaa tai 36 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta.

Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteeseen ryhtymistä. Se katsotaan toimitetuksi *Lupa- ja valvontavirastolle*, kun se on saapunut sille. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot toimenpiteestä, sen toteuttamistavasta ja vaikutuksista alueen suojelutavoitteisiin. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

38 §

Toimenpiteen kieltäminen tai rajoittaminen

Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 36 tai 37 §:n nojalla ilmoitettu toimenpide voisi merkittävästi heikentää Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on 30 vuorokauden kuluessa ilmoituksen saapumisesta kiellettävä toimenpiteeseen ryhtyminen tai rajoitettava sitä. Ennen päätöksen tekemistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on pyrittävä neuvottelemaan toimenpiteen toteuttamisen vaihtoehtoista toimenpiteestä vastaavan kanssa 34 §:ssä kielletyn seurauksen estämiseksi.

41 §

Natura 2000 -verkoston toteuttaminen

Alueiden suojelutavoitteiden perusteet sisältyvät Natura 2000 -tietokannan aluekohtaisiin tietolomakkeisiin. Viranomaisten on toteutettava Natura 2000 -verkoston alueiden suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja eliölajien ekologisia vaatimuksia vastaavia, niiden säilyttämiseen, lisäämiseen tai parantamiseen tähtäviä toimenpiteitä luonnonsuojelualueita perustettaessa ja muista tämän lain mukaisista toimenpiteistä päätettäessä. Vastaavia toimenpiteitä on toteutettava myös laadittaessa erämaalain (62/1991) mukaisten erämaa-alueiden ja ulkoilulain (606/1973) nojalla perustettujen valtion retkeilyalueiden hoito- ja käyttösuunnitelmia sekä Natura 2000 -alueita koskevia elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja Metsähallituksen hoito- ja käyttösuunnitelmia samoin kuin Natura 2000 -alueiden tilaa koskevia arvioita. Suojelutavoitteet on otettava huomioon myös maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisia kaavoja laadittaessa kaavan tehtävän ja tarkoituksen edellyttämällä tavalla sekä tehtäessä ympäristönhoitoa koskevia tukipäätöksiä.

47 §

Jos *Lupa- ja valvontavirastolle* 36 tai 37 §:n nojalla ilmoitettu toimenpide voisi merkittävästi heikentää Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja, *Lupa- ja valvontaviraston* on 30 vuorokauden kuluessa ilmoituksen saapumisesta kiellettävä toimenpiteeseen ryhtyminen tai rajoitettava sitä. Ennen päätöksen tekemistä *Lupa- ja valvontaviraston* on pyrittävä neuvottelemaan toimenpiteen toteuttamisen vaihtoehtoista toimenpiteestä vastaavan kanssa 34 §:ssä kielletyn seurauksen estämiseksi.

41 §

Natura 2000 -verkoston toteuttaminen

Alueiden suojelutavoitteiden perusteet sisältyvät Natura 2000 -tietokannan aluekohtaisiin tietolomakkeisiin. Viranomaisten on toteutettava Natura 2000 -verkoston alueiden suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja eliölajien ekologisia vaatimuksia vastaavia, niiden säilyttämiseen, lisäämiseen tai parantamiseen tähtäviä toimenpiteitä luonnonsuojelualueita perustettaessa ja muista tämän lain mukaisista toimenpiteistä päätettäessä. Vastaavia toimenpiteitä on toteutettava myös laadittaessa erämaalain (62/1991) mukaisten erämaa-alueiden ja ulkoilulain (606/1973) nojalla perustettujen valtion retkeilyalueiden hoito- ja käyttösuunnitelmia sekä Natura 2000 -alueita koskevia hoito- ja käyttösuunnitelmia samoin kuin Natura 2000 -alueiden tilaa koskevia arvioita. Suojelutavoitteet on otettava huomioon myös *alueidenkäyttölain* (132/1999) mukaisia kaavoja laadittaessa kaavan tehtävän ja tarkoituksen edellyttämällä tavalla sekä tehtäessä ympäristönhoitoa koskevia tukipäätöksiä.

47 §

Yksityinen luonnonsuojelualue

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi maanomistajan hakemuksesta tai suostumuksella päätöksellään perustaa yksityisen luonnonsuojelualueen 43 §:n 2 momentissa tarkoitetut perustamisedellytykset täyttävälle alueelle. *Harkittaessa alueen perustamista on otettava huomioon myös muut yleiseen etuun liittyvät näkökohdat. Yksityistä luonnonsuojelualuetta ei saa perustaa, elleivät maanomistaja ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ole sopineet alueen rauhoitusmääräyksistä ja aluetta koskevista korvauksista.*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi ilman maanomistajan hakemusta tai suostumusta päätöksellään perustaa luonnonsuojelualueeksi sellaisen yksityisen alueen, joka sisältyy valtioneuvoston hyväksymään luonnonsuojeluohjelmaan tai jonka suojelu on valtioneuvoston Natura 2000 -verkoston toteuttamista koskevan periaatepäätöksen mukaan toteutettava tässä laissa säädetysti.

Luonnonsuojelualueen merkitsemisestä säädetään 59 §:ssä. Tieto luonnonsuojelualueen perustamisesta on myös tallennettava kiinteistötietojärjestelmään.

48 §

Yksityinen luonnonsuojelualue

Lupa- ja valvontavirasto voi maanomistajan hakemuksesta tai suostumuksella päätöksellään perustaa yksityisen luonnonsuojelualueen 43 §:n 2 momentissa tarkoitetut perustamisedellytykset täyttävälle alueelle 15 §:ssä tarkoitettujen ohjelmien, 144 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päätösten tai Natura 2000 -verkoston suojelun toteuttamiseksi taikka muutoin luonnonsuojelutarkoituksessa.

Elinvoimakeskus voi maanomistajan hakemuksesta tai suostumuksella päätöksellään perustaa yksityisen luonnonsuojelualueen 43 §:n 2 momentissa tarkoitetut perustamisedellytykset täyttävälle alueelle 14 §:ssä tarkoitettujen toimenpideohjelmien tai muun vapaaehtoisen suojelun toteuttamiseksi.

Harkittaessa 1 tai 2 momentissa tarkoitettua yksityisen luonnonsuojelualueen perustamista on otettava huomioon myös muut yleiseen etuun liittyvät näkökohdat. Yksityistä luonnonsuojelualuetta ei saa perustaa, elleivät maanomistaja ja toimivaltainen viranomainen ole sopineet alueen rauhoitusmääräyksistä ja aluetta koskevista korvauksista.

Lupa- ja valvontavirasto voi ilman maanomistajan hakemusta tai suostumusta päätöksellään perustaa luonnonsuojelualueeksi sellaisen yksityisen alueen, joka sisältyy valtioneuvoston hyväksymään luonnonsuojeluohjelmaan tai jonka suojelu on valtioneuvoston Natura 2000 -verkoston toteuttamista koskevan periaatepäätöksen mukaan toteutettava tässä laissa säädetysti.

Luonnonsuojelualueen merkitsemisestä säädetään 59 §:ssä. Tieto luonnonsuojelualueen perustamisesta on myös tallennettava kiinteistötietojärjestelmään.

48 §

*Yksityisen omistaman alueen määräaikainen rauhoittaminen**Yksityisen omistaman alueen määräaikainen rauhoittaminen*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja yksityinen maanomistaja voivat luonnon- tai maisemansuojelun edistämiseksi tehdä sopimuksen 43 §:n 2 momentissa tarkoitetut perustamisedellytykset täyttävän alueen määräaikaisesta rauhoittamisesta joko kokonaan tai tiettyjen toimenpiteiden osalta. Sopimus saadaan tehdä enintään 20 vuodeksi kerrallaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu sopimus on voimassa, vaikka alue siirtyy uudelle omistajalle.

Tieto sopimuksesta on tallennettava kiinteistötietojärjestelmään.

Lupa- ja valvontavirasto ja yksityinen maanomistaja voivat *tässä laissa edellytetyn lajisuojelun* edistämiseksi tehdä sopimuksen 43 §:n 2 momentissa tarkoitetut perustamisedellytykset täyttävän alueen määräaikaisesta rauhoittamisesta joko kokonaan tai tiettyjen toimenpiteiden osalta. Sopimus saadaan tehdä enintään 20 vuodeksi kerrallaan.

Elinvoimakeskus ja yksityinen maanomistaja voivat *vapaaehtoisien suojelun edistämiseksi tehdä sopimuksen 43 §:n 2 momentissa* tarkoitetut perustamisedellytykset täyttävän alueen määräaikaisesta rauhoittamisesta joko kokonaan tai tiettyjen toimenpiteiden osalta. Sopimus saadaan tehdä enintään 20 vuodeksi kerrallaan.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen sopimukset ovat voimassa, vaikka alue siirtyy uudelle omistajalle.

Tieto sopimuksesta on tallennettava kiinteistötietojärjestelmään.

53 §

53 §

*Yksityisen luonnonsuojelun alueen rauhoitusmääräykset**Yksityisen luonnonsuojelun alueen rauhoitusmääräykset*

Perustettaessa yksityinen luonnonsuojelun alue 47 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla ilman maanomistajan suostumusta päätökseen otettavat rauhoitusmääräykset eivät saa rajoittaa maankäyttöä enempää kuin aluetta koskevasta luonnonsuojeluohjelmasta tai Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojeluperusteista johtuu, ellei maanomistaja ole muuhun suostunut. Asianosaisten lisäksi kunnalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen antamista.

Perustettaessa yksityinen luonnonsuojelun alue 47 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla ilman maanomistajan suostumusta päätökseen otettavat rauhoitusmääräykset eivät saa rajoittaa maankäyttöä enempää kuin aluetta koskevasta luonnonsuojeluohjelmasta tai Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojeluperusteista johtuu, ellei maanomistaja ole muuhun suostunut. Asianosaisten lisäksi kunnalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen antamista.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Metsähallitus saavat maanomistajan

Elinvoimakeskus ja Metsähallitus saavat maanomistajan suostumuksella toteuttaa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

suostumuksella toteuttaa yksityisen luonnonsuojelualan luonnonhoidon tehtäviä.

yksityisen luonnonsuojelualan luonnonhoidon tehtäviä.

54 §

54 §

Poikkeaminen yksityisen luonnonsuojelualan rauhoitusmääräyksistä

Poikkeaminen yksityisen luonnonsuojelualan rauhoitusmääräyksistä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa yksityistä luonnonsuojelualuetta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai olemassa olevien yhdyskuntateknisten rakenteiden tai niihin liittyvien laitteiden kunnostamisen taikka tutkimuksen kannalta.

Lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa yksityistä luonnonsuojelualuetta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai olemassa olevien yhdyskuntateknisten rakenteiden tai niihin liittyvien laitteiden kunnostamisen taikka tutkimuksen kannalta.

Jos 1 momentissa tarkoitettu oikeus siirretään toiselle, siirrosta on viipymättä ilmoitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Luvan aikaisempi haltija vastaa kaikista lupaan liittyvistä velvoitteista, kunnes hänen tilalleen on hakemuksesta hyväksytty toinen.

Jos 1 momentissa tarkoitettu oikeus siirretään toiselle, siirrosta on viipymättä ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle*. Luvan aikaisempi haltija vastaa kaikista lupaan liittyvistä velvoitteista, kunnes hänen tilalleen on hakemuksesta hyväksytty toinen.

57 §

57 §

Luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelma

Luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelma

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi hyväksyä hoito- ja käyttösuunnitelman yksityiselle luonnonsuojelualueelle, jos suunnitelmalle on maanomistajan suostumus.

Lupa- ja valvontavirasto voi hyväksyä hoito- ja käyttösuunnitelman yksityiselle luonnonsuojelualueelle, jos suunnitelmalle on maanomistajan suostumus.

Elinvoimakemus voi valmistella hoito- ja käyttösuunnitelman yksityiselle luonnonsuojelualueelle.

61 §

61 §

Yksityisen luonnonsuojelualan lakkauttaminen ja rauhoitusmääräysten lieventäminen

Yksityisen luonnonsuojelualan lakkauttaminen ja rauhoitusmääräysten lieventäminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi alueen omistajan tai sen, jolla asiassa on

Lupa- ja valvontavirasto voi alueen omistajan tai sen, jolla asiassa on intressi,

intressi, hakemuksesta taikka ympäristöministeriön esityksestä kokonaan tai osittain lakkauttaa yksityisen omistaman alueen suojelun tai lieventää sen rauhoitusmääräyksiä, jos alueen luonnonarvot ovat oleellisesti vähentyneet. Sama koskee tilannetta, jossa alueen rauhoitus estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen eikä tälle hankkeelle tai suunnitelmalle ole teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa. Hakemuksesta on hankittava ympäristöministeriön lausunto.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöksen ehdoksi voidaan asettaa, että omistaja tai erityisen oikeuden haltija maksaa takaisin hänelle 47 § 1 momentin tai 111 §:n nojalla maksetun korvauksen kokonaan tai osittain, jos sitä on pidettävä kohtuullisena.

hakemuksesta taikka ympäristöministeriön esityksestä kokonaan tai osittain lakkauttaa yksityisen omistaman alueen suojelun tai lieventää sen rauhoitusmääräyksiä, jos alueen luonnonarvot ovat oleellisesti vähentyneet. Sama koskee tilannetta, jossa alueen rauhoitus estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen eikä tälle hankkeelle tai suunnitelmalle ole teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa. Hakemuksesta on hankittava ympäristöministeriön lausunto.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöksen ehdoksi voidaan asettaa, että omistaja tai erityisen oikeuden haltija maksaa takaisin hänelle 47 §:n 1–3 momentin tai 111 §:n nojalla maksetun korvauksen kokonaan tai osittain, jos sitä on pidettävä kohtuullisena.

64 §

Suojellut luontotyypit

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi päättää suojella seuraavien luontotyyppien (*suojeltu luontotyyppi*) luonnontilaisen tai luonnontilaiseen verrattavan esiintymän, joka on suojellun luontotyypin säilymiselle tärkeä:

- 1) hiekkarannat;
- 2) jalopuumetsiköt;
- 3) pähkinäpensaikot;
- 4) tervaleppämetsät;
- 5) merenrantaniityt;
- 6) lehdesniityt;
- 7) kedot;
- 8) rannikon metsäiset dyynit;
- 9) sisämaan tulvametsät;
- 10) harjumetsien valorinteet;
- 11) meriajokaspohjat;
- 12) suojaisat näkinpartaispohjat;
- 13) kalkkikalliot.

Jos 2 momentissa tarkoitettulla päätöksellä määritelty suojellun luontotyypin esiintymä on menettänyt merkityksensä luontotyypin suotuisan suojelutason saavuttamiselle tai

64 §

Suojellut luontotyypit

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää suojella seuraavien luontotyyppien (*suojeltu luontotyyppi*) luonnontilaisen tai luonnontilaiseen verrattavan esiintymän, joka on suojellun luontotyypin säilymiselle tärkeä:

- 1) hiekkarannat;
- 2) jalopuumetsiköt;
- 3) pähkinäpensaikot;
- 4) tervaleppämetsät;
- 5) merenrantaniityt;
- 6) lehdesniityt;
- 7) kedot;
- 8) rannikon metsäiset dyynit;
- 9) sisämaan tulvametsät;
- 10) harjumetsien valorinteet;
- 11) meriajokaspohjat;
- 12) suojaisat näkinpartaispohjat;
- 13) kalkkikalliot.

Jos 2 momentissa tarkoitettulla päätöksellä määritelty suojellun luontotyypin esiintymä on menettänyt merkityksensä luontotyypin suotuisan suojelutason saavuttamiselle tai

Voimassa oleva laki

säilyttämiseksi, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi lakkauttaa esiintymän suojelun.

66 §

Poikkeus luontotyyppien hävittämisen- ja heikentämiskiellosta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen 64 §:n 2 momentissa tai 65 §:n 1 momentissa tarkoitetusta kiellosta, jos kyseisen luontotyyppien suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu tai luontotyyppien suojelu estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen eikä hankkeelle tai suunnitelmalle ole teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa.

Jos hanke tai toimenpide, jota varten lupa on myönnetty, siirtyy toiselle, luvan siirtoa on haettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Luvan saanut vastaa kaikista lupapäätöksen mukaisista velvollisuuksista, kunnes hänen tilalleen on hyväksytty toinen.

67 §

Uhanalaisten luontotyyppien hoito

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Metsähallitus voivat lisäksi maanomistajan suostumuksella toteuttaa tarpeellisia hoito- ja kunnostustoimenpiteitä tiukasti suojellulla luontotyyppillä sekä suojellulla luontotyyppillä sen jälkeen, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on tehnyt 64 §:ssä tarkoitetun päätöksen.

Ehdotus

säilyttämiseksi, *Lupa- ja valvontavirasto* voi lakkauttaa esiintymän suojelun.

66 §

Poikkeus luontotyyppien hävittämisen- ja heikentämiskiellosta

Lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen 64 §:n 2 momentissa tai 65 §:n 1 momentissa tarkoitetusta kiellosta, jos kyseisen luontotyyppien suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu tai luontotyyppien suojelu estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen eikä hankkeelle tai suunnitelmalle ole teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa.

Jos hanke tai toimenpide, jota varten lupa on myönnetty, siirtyy toiselle, luvan siirtoa on haettava *Lupa- ja valvontavirastolta*. Luvan saanut vastaa kaikista lupapäätöksen mukaisista velvollisuuksista, kunnes hänen tilalleen on hyväksytty toinen.

67 §

Uhanalaisten luontotyyppien hoito

Elinvoimakeskus ja *Metsähallitus* voivat lisäksi maanomistajan suostumuksella toteuttaa tarpeellisia hoito- ja kunnostustoimenpiteitä tiukasti suojellulla luontotyyppillä sekä suojellulla luontotyyppillä sen jälkeen, kun *Lupa- ja valvontavirasto* on tehnyt 64 §:ssä tarkoitetun päätöksen

Elinvoimakeskuksen ja Metsähallituksen on pyydettävä *Lupa- ja valvontaviraston lausunto* ennen 2 momentissa tarkoitettujen hoito- ja kunnostustoimenpiteiden toteuttamista.

72 §

72 §

*Kuolleena löydetty rauhoitettu eläin**Kuolleena löydetty rauhoitettu eläin*

Jos 1 momentissa tarkoitettulla eläimellä asianmukaisesti käsiteltynä on tieteellistä tai opetuksellista arvoa, se saadaan ottaa talteen ja ilman aiheutonta viivytystä luovuttaa Luonnontieteelliselle keskusmuseolle, muulle luonnontieteelliselle museolle tai laitokselle tai korkeakoululle, jonka on haettava hallussapitoon 89 §:ssä tarkoitettu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa.

Jos 1 momentissa tarkoitettulla eläimellä asianmukaisesti käsiteltynä on tieteellistä tai opetuksellista arvoa, se saadaan ottaa talteen ja ilman aiheutonta viivytystä luovuttaa Luonnontieteelliselle keskusmuseolle, muulle luonnontieteelliselle museolle tai laitokselle tai korkeakoululle, jonka on haettava hallussapitoon 89 §:ssä tarkoitettu *Lupa- ja valvontaviraston* lupa.

77 §

77 §

*Erityisesti suojeltavien eliölajien esiintymispaikkojen suojelu**Erityisesti suojeltavien eliölajien esiintymispaikkojen suojelu*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi päättää suojella erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan. Suojelupäätöksessä on määriteltävä esiintymispaikan rajat. Esiintymispaikkaa ei saa hävittää eikä heikentää. Kielto tulee voimaan, kun päätös on annettu tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää suojella erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan. Suojelupäätöksessä on määriteltävä esiintymispaikan rajat. Esiintymispaikkaa ei saa hävittää eikä heikentää. Kielto tulee voimaan, kun päätös on annettu tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

Jos 2 momentissa tarkoitettu esiintymispaikka on menettänyt merkityksensä eliölajin suotuisan suojelutason saavuttamiselle tai säilyttämiselle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi lakkauttaa esiintymispaikan suojelun.

Jos 2 momentissa tarkoitettu esiintymispaikka on menettänyt merkityksensä eliölajin suotuisan suojelutason saavuttamiselle tai säilyttämiselle, *Lupa- ja valvontavirasto* voi lakkauttaa esiintymispaikan suojelun.

79 §

79 §

*Euroopan unionin tärkeinä pitämien eliölajien esiintymispaikkojen suojelu**Euroopan unionin tärkeinä pitämien eliölajien esiintymispaikkojen suojelu*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi päättää suojella lintudirektiivin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettun tai direktiivin liitteessä I mainitun eliölajin taikka luontodirektiivin liitteessä II mainitun eliölajin suotuisan

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää suojella lintudirektiivin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettun tai direktiivin liitteessä I mainitun eliölajin taikka luontodirektiivin liitteessä II mainitun eliölajin suotuisan suojelutason

Voimassa oleva laki

Ehdotus

suojelutason saavuttamisen tai säilyttämisen kannalta merkittävän esiintymispaikan.

saavuttamisen tai säilyttämisen kannalta merkittävän esiintymispaikan.

80 §

80 §

Uhanalaisten eliölajien elinympäristöjen hoito

Uhanalaisten eliölajien elinympäristöjen hoito

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Metsähallitus voivat maanomistajan suostumuksella toteuttaa tarpeellisia hoito- ja kunnostustoimenpiteitä 78 §:ssä tarkoitetulla lisääntymis- ja levähdyspaikalla sekä 77 §:ssä tarkoitetulla erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikalla ja 79 §:ssä tarkoitetulla Euroopan unionin tärkeänä pitämän eliölajin esiintymispaikalla sen jälkeen, kun esiintymispaikan suojelusta on tehty päätös.

Elinvoimakeskus ja Metsähallitus voivat maanomistajan suostumuksella toteuttaa tarpeellisia hoito- ja kunnostustoimenpiteitä 78 §:ssä tarkoitetulla lisääntymis- ja levähdyspaikalla sekä 77 §:ssä tarkoitetulla erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikalla ja 79 §:ssä tarkoitetulla Euroopan unionin tärkeänä pitämän eliölajin esiintymispaikalla sen jälkeen, kun esiintymispaikan suojelusta on tehty päätös.

Elinvoimakeskuksen ja Metsähallituksen on pyydettävä Lupa- ja valvontaviraston lausunto ennen 2 momentissa tarkoitettujen hoito- ja kunnostustoimenpiteiden toteuttamista.

81 §

81 §

Uusina tavattujen eliölajien suojelu

Uusina tavattujen eliölajien suojelu

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi päättää suojella Suomessa uutena löydetyn tai tieteelle ennestään tuntemattoman eliölajin esiintymispaikan, jos se on välttämätöntä eliölajin tutkimiselle ja säilymiselle.

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää suojella Suomessa uutena löydetyn tai tieteelle ennestään tuntemattoman eliölajin esiintymispaikan, jos se on välttämätöntä eliölajin tutkimiselle ja säilymiselle.

83 §

83 §

Poikkeus eliölajin suojelua koskevista säännöksistä

Poikkeus eliölajin suojelua koskevista säännöksistä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää luvan poiketa 70, 73, 74, 77, 78 ja 79 §:ssä säädetystä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiseksi tai sen saavuttamiselle.

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa 70, 73, 74 ja 77-79 §:ssä säädetystä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiseksi tai sen saavuttamiselle.

Voimassa oleva laki

Jos hanke tai toimenpide, jota varten lupa on myönnetty, siirtyy toiselle, luvan siirtoa on haettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Luvan saanut vastaa kaikista lupapäätöksen mukaisista velvollisuuksista, kunnes hänen tilalleen on hyväksytty toinen.

85 §

Erityisesti suojeltavan eliölajin avustettu leviäminen

Edellä 83 §:ssä säädetystä poiketen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi antaa 83 §:ssä tarkoitetun luvan erityisesti suojeltavan eliölajin yksilöiden tai niiden osien siirtämiseen eliölajin luontaisen levinneisyysalueen ulkopuolelle vain, jos se on eliölajin säilyttämisen tai suotuisan suojelutason saavuttamisen ja eliölajin ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta välttämätöntä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös voidaan muulla kuin valtion omistamalla alueella tehdä vain maanomistajan suostumuksella. Päätöksen edellytyksenä on, että maanomistaja ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ovat sopineet toimenpiteiden toteuttamisen yksityiskohdista.

89 §

Poikkeukset eliölajien hallussapidon, vaihdannan, maahantuonnin ja maastaviennin kielloista

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää poikkeuksen 87 ja 88 §:ssä säädetystä kielloista eliölajien tutkimus- ja suojelutarkoitukseen tai koulutustarkoitukseen.

92 §

Maisemanhoitoalueen perustaminen

Ehdotus

Jos hanke tai toimenpide, jota varten lupa on myönnetty, siirtyy toiselle, luvan siirtoa on haettava *Lupa- ja valvontavirastolta*. Luvan saanut vastaa kaikista lupapäätöksen mukaisista velvollisuuksista, kunnes hänen tilalleen on hyväksytty toinen.

85 §

Erityisesti suojeltavan eliölajin avustettu leviäminen

Edellä 83 §:ssä säädetystä poiketen *Lupa- ja valvontavirasto* voi antaa *mainitussa pykälässä* tarkoitetun luvan erityisesti suojeltavan eliölajin yksilöiden tai niiden osien siirtämiseen eliölajin luontaisen levinneisyysalueen ulkopuolelle vain, jos se on eliölajin säilyttämisen tai suotuisan suojelutason saavuttamisen ja eliölajin ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta välttämätöntä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös voidaan muulla kuin valtion omistamalla alueella tehdä vain maanomistajan suostumuksella. Päätöksen edellytyksenä on, että maanomistaja ja *Lupa- ja valvontavirasto* ovat sopineet toimenpiteiden toteuttamisen yksityiskohdista.

89 §

Poikkeukset eliölajien hallussapidon, vaihdannan, maahantuonnin ja maastaviennin kielloista

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää poikkeuksen 87 ja 88 §:ssä säädetystä kielloista eliölajien tutkimus- ja suojelutarkoitukseen tai koulutustarkoitukseen.

92 §

Maisemanhoitoalueen perustaminen

Voimassa oleva laki

Valtakunnallisen maisemanhoitoalueen perustamisesta ja tarkoituksesta päättää ympäristöministeriö maakunnan liiton tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen esityksestä.

Maakunnallisen maisemanhoitoalueen perustamisesta ja tarkoituksesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus rekisteröidyn paikallisen tai alueellisen yhdistyksen, kunnan tai maakunnan liiton esityksestä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi laatia maisemanhoitoalueelle hoito- ja käyttösuunnitelman. Valtakunnallisen maisemanhoitoalueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta on sen valmisteluvaiheessa pyydettyä ympäristöministeriön lausunto.

93 §

Maisemanhoitoaluetta koskevat määräykset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää luvan poiketa maisemanhoitoaluetta koskevista määräyksistä.

94 §

Maisemanhoitoalueen lakkauttaminen

Ympäristöministeriö voi lakkauttaa valtakunnallisen maisemanhoitoalueen tai muuttaa sitä koskevaa päätöstä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kunnan tai maakuntaliiton esityksestä lakkauttaa maakunnallisen maisemanhoitoalueen tai muuttaa sitä koskevaa päätöstä.

96 §

Luonnonmuistomerkin rauhoituksen lakkauttaminen

Ehdotus

Valtakunnallisen maisemanhoitoalueen perustamisesta ja tarkoituksesta päättää ympäristöministeriö maakunnan liiton tai *Lupa- ja valvontaviraston* esityksestä.

Maakunnallisen maisemanhoitoalueen perustamisesta ja tarkoituksesta päättää *Lupa- ja valvontavirasto* rekisteröidyn paikallisen tai alueellisen yhdistyksen, kunnan tai maakunnan liiton esityksestä.

Elinvoimakeskus voi laatia maisemanhoitoalueelle hoito- ja käyttösuunnitelman. Valtakunnallisen maisemanhoitoalueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta on sen valmisteluvaiheessa pyydettyä ympäristöministeriön lausunto.

93 §

Maisemanhoitoaluetta koskevat määräykset

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa maisemanhoitoaluetta koskevista määräyksistä.

94 §

Maisemanhoitoalueen lakkauttaminen

Ympäristöministeriö voi lakkauttaa valtakunnallisen maisemanhoitoalueen tai muuttaa sitä koskevaa päätöstä. *Lupa- ja valvontavirasto* voi kunnan tai *maakunnan liiton* esityksestä lakkauttaa maakunnallisen maisemanhoitoalueen tai muuttaa sitä koskevaa päätöstä.

96 §

Luonnonmuistomerkin rauhoituksen lakkauttaminen

Kunta voi yksityisen omistamalla alueella omistajan hakemuksesta tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen esityksestä osittain tai kokonaan lakkauttaa luonnonmuistomerkin rauhoituksen, jos rauhoitukselle ei ole enää perusteita tai jos rauhoitus estää yleisen edun kannalta merkittävän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen.

Yksityisen alueen omistajan hakemuksesta on hankittava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto.

103 §

Luonnonarvojen tuottaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa maanomistajan hakemuksesta lausunnon hyvityssuunnitelmasta. Lausunto on toimitettava tiedoksi kunnalle ja maakuntaliitolle, jossa suunnitelmassa tarkoitettu alue sijaitsee.

Hyvityssuunnitelman mukaisten perustavien toimenpiteiden toteutuksen jälkeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa maanomistajan hakemuksesta lausunnon toimenpiteillä tuotettavien luonnonarvojen laadusta ja määrästä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tallentaa maanomistajan hakemuksesta tiedon toimenpiteillä tuotettavien luonnonarvojen laadusta ja määrästä luonnonsuojelun tietojärjestelmään kuuluvaan rekisteriin.

104 §

Päätös hyvityksen korvaavuudesta

Heikennyksen aiheuttaja voi hakea elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta päätöstä hyvityksen korvaavuudesta. Hakemuksessa on esitettävä:

1) tiedot heikennettävästä alueesta, sen luonnonarvoista ja niiden tilasta ennen

Kunta voi yksityisen omistamalla alueella omistajan hakemuksesta tai *Lupa- ja valvontaviraston* esityksestä osittain tai kokonaan lakkauttaa luonnonmuistomerkin rauhoituksen, jos rauhoitukselle ei ole enää perusteita tai jos rauhoitus estää yleisen edun kannalta merkittävän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen.

Yksityisen alueen omistajan hakemuksesta on hankittava *Lupa- ja valvontaviraston* lausunto.

103 §

Luonnonarvojen tuottaminen

Lupa- ja valvontavirasto antaa maanomistajan hakemuksesta lausunnon hyvityssuunnitelmasta. Lausunto on toimitettava tiedoksi kunnalle ja maakuntaliitolle, jossa suunnitelmassa tarkoitettu alue sijaitsee.

Hyvityssuunnitelman mukaisten perustavien toimenpiteiden toteutuksen jälkeen *Lupa- ja valvontavirasto* antaa maanomistajan hakemuksesta lausunnon toimenpiteillä tuotettavien luonnonarvojen laadusta ja määrästä.

Lupa- ja valvontavirasto tallentaa maanomistajan hakemuksesta tiedon toimenpiteillä tuotettavien luonnonarvojen laadusta ja määrästä luonnonsuojelun tietojärjestelmään kuuluvaan rekisteriin.

104 §

Päätös hyvityksen korvaavuudesta

Heikennyksen aiheuttaja voi hakea *Lupa- ja valvontavirastolta* päätöstä hyvityksen korvaavuudesta. Hakemuksessa on esitettävä:

1) tiedot heikennettävästä alueesta, sen luonnonarvoista ja niiden tilasta ennen heikennystä sekä arvio luonnonarvoille aiheutuvasta heikennyksestä;

heikennystä sekä arvio luonnonarvoille aiheutuvasta heikennyksestä;

2) tiedot niistä 103 §:n mukaisesti tuotetusta luonnonarvosta tai 100 §:ssä tarkoitettusta suojeluhyvityksestä, jolla luontotyyppille tai eliölajin elinympäristölle aiheutuva heikennys hyvitetään.

Jos hakijan esittämä hyvitys täyttää 99–101 §:ssä säädetyt edellytykset, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on hyväksyttävä hakemus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on päätöksessä kiellettävä hyvitysalueen luonnonarvojen hävittäminen ja heikentäminen ja määriteltävä hyvitysalueen rajat. Kielto tulee voimaan, kun päätös on annettu tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tallentaa tiedon hyvittämisestä luonnonsuojelun tietojärjestelmään kuuluvaan rekisteriin.

105 §

Poikkeus hyvitysalueen suojelusta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää poikkeuksen 104 §:n 2 momentissa säädetyistä kielloista, jos kielto estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen eikä hankkeelle tai suunnitelmalle ole teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa.

108 §

Alueiden hankinta valtiolle

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Metsähallitus hoitavat alueiden luonnonsuojelutarkoituksessa tapahtuvaan hankintaan liittyvät tehtävät. Alueiden hankintaan liittyvistä tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

2) tiedot niistä 103 §:n mukaisesti tuotetusta luonnonarvosta tai 100 §:ssä tarkoitettusta suojeluhyvityksestä, jolla luontotyyppille tai eliölajin elinympäristölle aiheutuva heikennys hyvitetään.

Jos hakijan esittämä hyvitys täyttää 99–101 §:ssä säädetyt edellytykset, *Lupa- ja valvontaviraston* on hyväksyttävä hakemus. *Lupa- ja valvontaviraston* on päätöksessä kiellettävä hyvitysalueen luonnonarvojen hävittäminen ja heikentäminen ja määriteltävä hyvitysalueen rajat. Kielto tulee voimaan, kun päätös on annettu tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

Lupa- ja valvontavirasto tallentaa tiedon hyvittämisestä luonnonsuojelun tietojärjestelmään kuuluvaan rekisteriin.

105 §

Poikkeus hyvitysalueen suojelusta

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää poikkeuksen 104 §:n 2 momentissa säädetyistä kielloista, jos kielto estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen eikä hankkeelle tai suunnitelmalle ole teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa.

108 §

Alueiden hankinta valtiolle

Alueiden luonnonsuojelutarkoituksessa tapahtuvaan hankintaan liittyvät tehtävät hoitaa:

1) *Lupa- ja valvontavirasto* 15 §:ssä tarkoitettujen ohjelmien, 144 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -

Voimassa oleva laki

Ehdotus

päätösten tai Natura 2000 -verkoston suojelun toteuttamiseksi taikka muutoin luonnonsuojelutarkoituksessa;

2) elinvoimakeskus 14 §:ssä tarkoitettujen toimenpideohjelmien tai muun vapaaehtoisen suojelun toteuttamiseksi;

3) Metsähallitus olemassa olevan luonnonsuojelualueverkoston täydentämiseksi.

Alueiden hankintaan liittyvistä tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

111 §

111 §

Valtion korvausvelvollisuus

Valtion korvausvelvollisuus

Valtio on velvollinen korvaamaan kiinteistön omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellisen haitan, joka aiheutuu:

Valtio on velvollinen korvaamaan kiinteistön omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellisen haitan, joka aiheutuu:

3) 47 §:n 2 momentin nojalla perustetun luonnonsuojelualan rauhoitussäännöksistä;

3) 47 §:n 4 momentin nojalla perustetun luonnonsuojelualan rauhoitussäännöksistä;

115 §

115 §

Korvausten jaksottaminen

Korvausten jaksottaminen

Poiketen kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain 52 §:stä edellä 111 §:ssä tarkoitetun korvauksen maksatus voidaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vaatimuksesta jaksottaa enintään neljään vuotuisen maksuerään.

Poiketen kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain 52 §:stä edellä 111 §:ssä tarkoitetun korvauksen maksatus voidaan *Lupa- ja valvontaviraston* vaatimuksesta jaksottaa enintään neljään vuotuisen maksuerään.

117 §

117 §

Luonnonsuojelun tietojärjestelmä

Luonnonsuojelun tietojärjestelmä

Luonnonsuojelun tietojärjestelmä koostuu tiedoista, jotka tallennetaan tai on tallennettu ympäristöministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, Metsähallituksen, Suomen ympäristökeskuksen ja Luonnontieteellisen keskusmuseon

Luonnonsuojelun tietojärjestelmä koostuu tiedoista, jotka tallennetaan tai on tallennettu ympäristöministeriön, *Lupa- ja valvontaviraston*, *elinvoimakeskusten*, Metsähallituksen, Suomen ympäristökeskuksen ja Luonnontieteellisen

(ylläpitäjät) ylläpitämiin tietojärjestelmiin, rekistereihin ja asianhallintajärjestelmiin. Tietojärjestelmään tallennettavista tiedoista säädetään 118 §:ssä sekä vesilain 18 luvun 1 ja 2 §:ssä.

Ympäristöministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Metsähallitus, Suomen ympäristökeskus ja Luonnontieteellinen keskusmuseo ovat kukin luonnonsuojelun tietojärjestelmän rekisterinpitäjiä järjestelmään tallentamiensa tietojen osalta.

keskusmuseon (ylläpitäjät) ylläpitämiin tietojärjestelmiin, rekistereihin ja asianhallintajärjestelmiin. Tietojärjestelmään tallennettavista tiedoista säädetään 118 §:ssä sekä vesilain 18 luvun 1 ja 2 §:ssä.

Ympäristöministeriö, Lupa- ja valvontavirasto, elinvoimakeskus, Metsähallitus, Suomen ympäristökeskus ja Luonnontieteellinen keskusmuseo ovat kukin luonnonsuojelun tietojärjestelmän rekisterinpitäjiä järjestelmään tallentamiensa tietojen osalta.

118 §

Luonnonsuojelun tietojärjestelmään tallennettavat tiedot

Ympäristöministeriön on tallennettava luonnonsuojelun tietojärjestelmään:

1) tämän lain nojalla tekemänsä päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä hallinto-oikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) 57 §:n 2 momentissa, 61 §:n 1 momentissa ja 92 §:n 3 momentissa tarkoitetut lausunnot;

3) luonnonsuojelun seurannan järjestämiseen liittyvät tiedot ja kertomukset.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tallennettava tietojärjestelmään:

1) tämän lain nojalla tekemänsä päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä hallinto-oikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) 35 §:n 2 momentissa ja 92 §:ssä tarkoitetut lausunnot ja aloitteet sekä 108 §:ssä tarkoitettuun alueiden hankintaan liittyvät asiakirjat.

118 §

Luonnonsuojelun tietojärjestelmään tallennettavat tiedot

Ympäristöministeriön on tallennettava luonnonsuojelun tietojärjestelmään:

1) tämän lain nojalla tekemänsä päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä hallinto-oikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) 57 §:n 2 momentissa, 61 §:n 1 momentissa ja 92 §:n 3 momentissa tarkoitetut lausunnot;

3) luonnonsuojelun seurannan järjestämiseen liittyvät tiedot ja kertomukset.

Lupa- ja valvontaviraston on tallennettava tietojärjestelmään:

1) tämän lain nojalla tekemänsä päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä hallinto-oikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) 35 §:n 2 momentissa ja 92 §:ssä tarkoitetut lausunnot ja aloitteet sekä 108 §:ssä tarkoitettuun alueiden hankintaan liittyvät asiakirjat.

Elinvoimakeskuksen on tallennettava tietojärjestelmään:

1) tämän lain nojalla tekemänsä päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä hallinto-oikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) 108 §:ssä tarkoitettuun alueiden hankintaan liittyvät asiakirjat.

Metsähallituksen on tallennettava järjestelmään:

1) tämän lain nojalla tekemänsä päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä hallinto-oikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) 35 §:n 2 momentissa tarkoitettu lausunto Natura-arvioinnista, 60 §:n 1 momentissa tarkoitettu hakemus alueen liittämiseksi luonnonsuojelualueeseen sekä 108 §:ssä tarkoitettuun alueiden hankintaan liittyvät asiakirjat.

Ympäristöministeriö vastaa lisäksi 13, 14, 15, 33, 39 ja 114 §:ssä tarkoitettujen valtioneuvoston päätösten ja 39 §:ssä tarkoitettun Euroopan komission lausunnon tallentamisesta luonnonsuojelun tietojärjestelmään.

Luonnon monimuotoisuuden tilaa seuraavien viranomaisten ja Suomen ympäristökeskuksen sekä Luonnontieteellisen keskusmuseon on tallennettava 18 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojelun seuranta koskevat tiedot tietojärjestelmään. Seurantatietoja saavat tallettaa myös kyseisten viranomaisten hyväksymät muut tahot.

Kunnan ja maakunnan liiton on mahdollisuuksien mukaan toimitettava kunnan toiminnassa syntyviä luonnon monimuotoisuutta ja siihen vaikuttavia toimintoja koskevia tietoja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tallennettaviksi luonnonsuojelun tietojärjestelmään, jos tietojen suora tallentaminen tietojärjestelmään ei ole mahdollista.

120 §

Tietojen luovuttaminen ja oikeus saada tietoja

Ylläpitäjillä sekä Suomen Metsäkeskuksella, *aluehallintovirastoilla*, kunnilla ja maakunnan liitoilla, Suomen riistakeskuksella ja Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla on salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada

Metsähallituksen on tallennettava järjestelmään:

1) tämän lain nojalla tekemänsä päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä hallinto-oikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) 35 §:n 2 momentissa tarkoitettu lausunto Natura-arvioinnista, 60 §:n 1 momentissa tarkoitettu hakemus alueen liittämiseksi luonnonsuojelualueeseen sekä 108 §:ssä tarkoitettuun alueiden hankintaan liittyvät asiakirjat.

Ympäristöministeriö vastaa lisäksi 13-15, 33, 39 ja 114 §:ssä tarkoitettujen valtioneuvoston päätösten ja 39 §:ssä tarkoitettun Euroopan komission lausunnon tallentamisesta luonnonsuojelun tietojärjestelmään.

Luonnon monimuotoisuuden tilaa seuraavien viranomaisten ja Suomen ympäristökeskuksen sekä Luonnontieteellisen keskusmuseon on tallennettava 18 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojelun seuranta koskevat tiedot tietojärjestelmään. Seurantatietoja saavat tallettaa myös kyseisten viranomaisten hyväksymät muut tahot.

Kunnan ja maakunnan liiton on mahdollisuuksien mukaan toimitettava kunnan toiminnassa syntyviä luonnon monimuotoisuutta ja siihen vaikuttavia toimintoja koskevia tietoja *Lupa- ja valvontavirastolle* tallennettaviksi luonnonsuojelun tietojärjestelmään, jos tietojen suora tallentaminen tietojärjestelmään ei ole mahdollista.

120 §

Tietojen luovuttaminen ja oikeus saada tietoja

Ylläpitäjillä sekä Suomen Metsäkeskuksella, kunnilla ja *maakuntien* liitoilla, Suomen riistakeskuksella ja Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla on salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada luonnonsuojelun

Voimassa oleva laki

luonnonsuojelun tietojärjestelmästä tiedot, jotka ovat välttämättömiä niille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

121 §

Päätösten tiedoksi antaminen ja päätöksistä tiedottaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on annettava 64, 77, 79, 81 ja 104 §:ssä ja Metsähallituksen on annettava 60 §:ssä tarkoitettu päätös tiedoksi hallintolain 62 a §:ssä tarkoitettulla julkisella kuulutuksella, ja tieto kuulutuksesta on julkaistava asianomaisessa kunnassa kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetyn mukaisesti. Päätökset on lisäksi tallennettava kiinteistötietojärjestelmään.

Ympäristöministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Metsähallituksen on julkaistava tämän lain nojalla tekemänsä päätökset internetsivuillaan. Internetissä julkaistava päätös saa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä sisältää sijaintitietoja.

122 §

Valvonnan järjestäminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on valvottava tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten sekä Euroopan unionin säännösten noudattamista.

124 §

Väliaikainen toimenpidekielto

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi enintään kahdeksi vuodeksi kieltää 43 §:n 2 momentissa tarkoitettun alueen sellaisen käyttämisen, joka voi vaarantaa alueen suojelun tarkoituksen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöstä on noudatettava

Ehdotus

tietojärjestelmästä tiedot, jotka ovat välttämättömiä niille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

121 §

Päätösten tiedoksi antaminen ja päätöksistä tiedottaminen

Lupa- ja valvontaviraston on annettava 64, 77, 79, 81 ja 104 §:ssä ja Metsähallituksen on annettava 60 §:ssä tarkoitettu päätös tiedoksi hallintolain 62 a §:ssä tarkoitettulla julkisella kuulutuksella, ja tieto kuulutuksesta on julkaistava asianomaisessa kunnassa kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetyn mukaisesti. Päätökset on lisäksi tallennettava kiinteistötietojärjestelmään.

Ympäristöministeriön, *Lupa- ja valvontaviraston*, elinvoimakeskusten ja Metsähallituksen on julkaistava tämän lain nojalla tekemänsä päätökset internetsivuillaan. Internetissä julkaistava päätös saa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä sisältää sijaintitietoja.

122 §

Valvonnan järjestäminen

Lupa- ja valvontaviraston on valvottava tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten sekä Euroopan unionin säännösten noudattamista.

124 §

Väliaikainen toimenpidekielto

Lupa- ja valvontavirasto voi enintään kahdeksi vuodeksi kieltää 43 §:n 2 momentissa tarkoitettun alueen sellaisen käyttämisen, joka voi vaarantaa alueen suojelun tarkoituksen. *Lupa- ja valvontaviraston* päätöstä on noudatettava

Voimassa oleva laki

Ehdotus

muutoksenhausta huolimatta, jollei
valitusviranomainen toisin määrää.

muutoksenhausta huolimatta, jollei
valitusviranomainen toisin määrää.

126 §

126 §

Pakkokeinot

Pakkokeinot

Jos joku lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamisen taikka ryhtyy niiden vastaiseen toimeen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kieltää asianomaista jatkamasta tai toistamasta tekoa tai laiminlyöntiä ja sakon tai keskeyttämisen uhalla velvoittaa hänet määräajassa poistamaan oikeudenvastaisen tilan tai korjaamaan laiminlyönnin taikka asettaa uhan, että tarpeelliset toimenpiteet teetetään asianomaisen kustannuksella. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

Jos joku lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamisen taikka ryhtyy niiden vastaiseen toimeen, *Lupa- ja valvontavirasto* voi kieltää asianomaista jatkamasta tai toistamasta tekoa tai laiminlyöntiä ja sakon tai keskeyttämisen uhalla velvoittaa hänet määräajassa poistamaan oikeudenvastaisen tilan tai korjaamaan laiminlyönnin taikka asettaa uhan, että tarpeelliset toimenpiteet teetetään asianomaisen kustannuksella. *Lupa- ja valvontaviraston* päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

127 §

127 §

Luontovahingon ehkäiseminen ja korjaaminen

Luontovahingon ehkäiseminen ja korjaaminen

Jos luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka harjoittaa ammatillista toimintaa tai joka tosiasiallisesti määrää tästä toiminnasta (*toiminnanharjoittaja*), tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaa tai uhkaa välittömästi aiheuttaa tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai päätösten vastaisella toimenpiteellä tai laiminlyönnillä 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettua luontovahingon, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava luontovahingosta tai sen välittömästä uhasta viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi.

Saatuaan tiedon luontovahingosta tai sen välittömästä uhasta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on, sen lisäksi, mitä 126

Jos luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka harjoittaa ammatillista toimintaa tai joka tosiasiallisesti määrää tästä toiminnasta (*toiminnanharjoittaja*), tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaa tai uhkaa välittömästi aiheuttaa tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai päätösten vastaisella toimenpiteellä tai laiminlyönnillä 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettua luontovahingon, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava luontovahingosta tai sen välittömästä uhasta viipymättä *Lupa- ja valvontavirastolle* ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi.

Saatuaan tiedon luontovahingosta tai sen välittömästä uhasta *Lupa- ja valvontaviraston* on sen lisäksi, mitä 126 §:ssä säädetään, määrättävä haitan aiheuttanut

§:ssä säädetään, määrättävä haitan aiheuttanut toiminnanharjoittaja tarvittaessa ryhtymään toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi sekä määrättävä toiminnanharjoittaja ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa (383/2009) tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin. Vireillepano-oikeuteen sovelletaan tämän lain 128 §:n 1 momenttia.

toiminnanharjoittaja tarvittaessa ryhtymään toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi sekä määrättävä toiminnanharjoittaja ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa (383/2009) tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin. Vireillepano-oikeuteen sovelletaan tämän lain 128 §:n 1 momenttia.

128 §

Erityinen vireillepano-oikeus

Haittaa kärsivällä henkilöllä on oikeus saattaa 126 §:ssä tarkoitettu asia vireille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa, jos vireillepanon tarkoituksena on estää luonnon tuhoutuminen tai luonnonarvojen heikentyminen, joka ei ole merkitykseltään vähäinen, tai käynnistää luontovahingon korjaaminen. Sama oikeus on 134 §:n 4 momentissa tarkoitettulla rekisteröidyllä yhteisöllä toiminta-alueellaan ja kunnalla.

129 §

Toiminta rikosasiassa

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on rikosasiassa asianomistaja.

134 §

Muutoksenhaku

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 4 luvun mukaiseen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Tämän lain mukaiseen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla noudattaen, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa

128 §

Erityinen vireillepano-oikeus

Haittaa kärsivällä henkilöllä on oikeus saattaa 126 §:ssä tarkoitettu asia vireille *Lupa- ja valvontavirastossa*, jos vireillepanon tarkoituksena on estää luonnon tuhoutuminen tai luonnonarvojen heikentyminen, joka ei ole merkitykseltään vähäinen, tai käynnistää luontovahingon korjaaminen. Sama oikeus on 134 §:n 4 momentissa tarkoitettulla rekisteröidyllä yhteisöllä toiminta-alueellaan ja kunnalla.

129 §

Toiminta rikosasiassa

Lupa- ja valvontavirasto on rikosasiassa asianomistaja.

134 §

Muutoksenhaku

Elinvoimakeskuksen 4 luvun mukaiseen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Tämän lain mukaiseen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla noudattaen, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa

Voimassa oleva laki

laissa (808/2019) säädetään, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Ehdotus

laissa (808/2019) säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Poiketen siitä, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 §:n 3 momentissa säädetään, valitus Lupa- ja valvontaviraston tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, joka ei koske kiinteistöä tai aluetta, tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä sijaitsee sen henkilön kotikunta tai sen yhteisön kotipaikka, jota päätös pääosin koskee.

135 §

Valitus muun lain nojalla tehdystä päätöksestä

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus valittaa muun lain mukaisesta luvan myöntämisestä tai suunnitelman hyväksymisestä koskevasta päätöksestä sillä perusteella, että päätös on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai päätösten vastainen.

140 §

Kumotun lain mukaiset suojellut luontotyypit

Kumotun lain 29–30 §:n nojalla tehtyihin suojeltuja luontotyyppejä koskeviin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksiin sovelletaan tämän lain säännöksiä seuraavasti:

1) kumotun lain 29 §:n 1 momentin 1–5, 7 ja 8 kohdissa tarkoitettuihin luontotyyppisiin sovelletaan tämän lain 64, 66 ja 67 §:ää;

2) kumotun lain 29 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuun puuttomat tai luontaisesti vähäpuustoiset hiekkadyynit luontotyyppiin sovelletaan tämän lain 65–67 §:ää.

135 §

Valitus muun lain nojalla tehdystä päätöksestä

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, Lupa- ja valvontavirastolla on oikeus valittaa muun lain mukaisesta luvan myöntämisestä tai suunnitelman hyväksymisestä koskevasta päätöksestä sillä perusteella, että päätös on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai päätösten vastainen.

Jos 1 momentissa tarkoitettujen päätösten on tehnyt Lupa- ja valvontavirasto, noudatetaan ympäristönsuojelulain 191 §:n 2 momentissa ja vesilain 15 luvun 2 §:n 2 momentissa säädettyä.

140 §

Kumotun lain mukaiset suojellut luontotyypit

Kumotun lain 29 ja 30 §:n nojalla tehtyihin suojeltuja luontotyyppejä koskeviin viranomaisen päätöksiin sovelletaan tämän lain säännöksiä seuraavasti:

1) kumotun lain 29 §:n 1 momentin 1–5, 7 ja 8 kohdassa tarkoitettuihin luontotyyppisiin sovelletaan tämän lain 64, 66 ja 67 §:ää;

2) kumotun lain 29 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuun puuttomat tai luontaisesti vähäpuustoiset hiekkadyynit luontotyyppiin sovelletaan tämän lain 65–67 §:ää.

141 §

Kumotun lain mukaiset eliölajien esiintymispaikat

Kumotun lain 47 §:n 2 ja 3 momentin nojalla tehtyihin erityisesti suojeltavien eliölajien esiintymispaikkojen suojelua koskeviin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksiin sovelletaan tämän lain 77, 80 ja 83 §:ää.

Kumotun lain 47 §:n 5 momentin nojalla tehtyihin lajien esiintymispaikkojen suojelua koskeviin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksiin sovelletaan tämän lain 79, 80 ja 83 §:ää.

144 §

Soveltaminen ennen kumotun lain voimaantuloa hyväksytyihin luonnonsuojeluohjelmiin ja -päätöksiin

Mitä 47 §:n 2 momentissa, 53 §:n 2 momentissa ja 114 §:ssä säädetään luonnonsuojeluohjelmasta, sovelletaan myös seuraaviin valtioneuvoston ennen kumotun lain voimaantuloa hyväksymiin suojeluohjelmiin ja -päätöksiin:

1) 24 päivänä helmikuuta 1978 hyväksytty kansallis- ja luonnonpuistojen kehittämisohjelma siihen myöhemmin tehtyine täydennyksineen;

2) 19 päivänä huhtikuuta 1979 ja 26 päivänä maaliskuuta 1981 hyväksytty soidensuojelun perusohjelma;

3) 3 päivänä kesäkuuta 1981 hyväksytty lintuvesiensuojeluohjelma;

4) 13 päivänä huhtikuuta 1989 hyväksytty lehtojensuojeluohjelma;

5) 24 päivänä elokuuta 1989 hyväksytty Mikkeliinsaarten saariryhmän suojelupäätös;

6) 20 päivänä joulukuuta 1990 hyväksytty rantojensuojeluohjelma;

7) 27 päivänä kesäkuuta 1996 hyväksytty vanhojen metsien suojeluohjelma.

141 §

Kumotun lain mukaiset eliölajien esiintymispaikat

Kumotun lain 47 §:n 2 ja 3 momentin nojalla tehtyihin erityisesti suojeltavien eliölajien esiintymispaikkojen suojelua koskeviin viranomaisen päätöksiin sovelletaan tämän lain 77, 80 ja 83 §:ää.

Kumotun lain 47 §:n 5 momentin nojalla tehtyihin lajien esiintymispaikkojen suojelua koskeviin viranomaisen päätöksiin sovelletaan tämän lain 79, 80 ja 83 §:ää.

144 §

Soveltaminen ennen kumotun lain voimaantuloa hyväksytyihin luonnonsuojeluohjelmiin ja -päätöksiin

Mitä 47 §:n 4 momentissa, 53 §:n 2 momentissa ja 114 §:ssä säädetään luonnonsuojeluohjelmasta, sovelletaan myös seuraaviin valtioneuvoston ennen kumotun lain voimaantuloa hyväksymiin suojeluohjelmiin ja -päätöksiin:

1) 24 päivänä helmikuuta 1978 hyväksytty kansallis- ja luonnonpuistojen kehittämisohjelma siihen myöhemmin tehtyine täydennyksineen;

2) 19 päivänä huhtikuuta 1979 ja 26 päivänä maaliskuuta 1981 hyväksytty soidensuojelun perusohjelma;

3) 3 päivänä kesäkuuta 1981 hyväksytty lintuvesiensuojeluohjelma;

4) 13 päivänä huhtikuuta 1989 hyväksytty lehtojensuojeluohjelma;

5) 24 päivänä elokuuta 1989 hyväksytty Mikkeliinsaarten saariryhmän suojelupäätös;

6) 20 päivänä joulukuuta 1990 hyväksytty rantojensuojeluohjelma;

7) 27 päivänä kesäkuuta 1996 hyväksytty vanhojen metsien suojeluohjelma.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

274.

Laki

maa-aineslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maa-aineslain (555/1981) 2 §, 4 b §:n 2 momentti, 7 §:n 2 momentti, 13 §:n 3 momentti, 14 §:n 5 momentti, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 3 momentti, 19 §:n 3 momentti, 20 a §, 20 c §:n 2 momentti, 23 §:n 3 momentti, 23 a §:n 2 momentti ja 23 b §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 §, 7 §:n 2 momentti, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 3 momentti, 19 §:n 3 momentti ja 23 a §:n 2 momentti laissa 1577/2009, 4 b §:n 2 momentti ja 14 §:n 5 momentti laissa 977/2017, 13 §:n 3 momentti ja 20 c §:n 2 momentti laissa 1407/2019, 20 a § laissa 424/2015, 23 §:n 3 momentti laissa 764/2023 ja 23 b §:n 4 momentti laissa 557/2021, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Poikkeukset soveltamisalaan

Poikkeukset soveltamisalaan

Tämä laki ei koske:

Tämä laki ei koske:

- 1) kaivoslakiin (503/1965) perustuvaa ainesten ottamista;
- 2) rakentamisen yhteydessä irrotettujen ainesten ottamista ja hyväksikäyttöä, kun toimenpide perustuu viranomaisen antamaan lupaan tai hyväksymään suunnitelmaan;
- 3) sellaista ainesten ottamista vesialueella, johon vesilain (264/1961) mukaan vaaditaan aluehallintoviraston lupa.

- 1) kaivoslakiin (621/2011) perustuvaa ainesten ottamista;
- 2) rakentamisen yhteydessä irrotettujen ainesten ottamista ja hyväksikäyttöä, kun toimenpide perustuu viranomaisen antamaan lupaan tai hyväksymään suunnitelmaan;
- 3) sellaista ainesten ottamista vesialueella, johon vesilain (587/2011) mukaan vaaditaan *Lupa- ja valvontaviraston* lupa.

4 b §

4 b §

Ottamisen ohjaus ja valvonta

Ottamisen ohjaus ja valvonta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa ja valvoo tämän lain mukaista toimintaa sekä 4 a §:ssä tarkoitetun yhteisen luvan mukaista toimintaa silloin, kun toiminnan lupa-asian käsittely kuuluu valtion ympäristölupaviranomaisen toimivaltaan.

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo tämän lain mukaista toimintaa sekä 4 a §:ssä tarkoitetun yhteisen luvan mukaista toimintaa silloin, kun toiminnan lupa-asian käsittely kuuluu valtion ympäristölupaviranomaisen toimivaltaan.

7 §

7 §

Lupaviranomainen ja lausunnot

Lupaviranomainen ja lausunnot

Ennen luvan myöntämistä lupaviranomaisen on pyydettävä *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* lausunto, milloin:

- 1) alueella on valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä luonnonsuojelun kannalta;
- 2) alueella on merkitystä vesien suojelun kannalta; tai
- 3) ainesten ottaminen vaikuttaa välittömästi toisen kunnan alueeseen.

Ennen luvan myöntämistä lupaviranomaisen on pyydettävä *Lupa- ja valvontaviraston* lausunto, milloin:

- 1) alueella on valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä luonnonsuojelun kannalta;
- 2) alueella on merkitystä vesien suojelun kannalta; tai
- 3) ainesten ottaminen vaikuttaa välittömästi toisen kunnan alueeseen.

13 §

13 §

Lupahakemuksen tiedoksianto ja lupahakemuksesta tiedottaminen

Lupahakemuksen tiedoksianto ja lupahakemuksesta tiedottaminen

Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua hanketta, *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle* on varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen hakemuksesta. Rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kyseessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, voi esittää mielipiteensä hakemuksesta.

Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua hanketta, *Lupa- ja valvontavirastolle* on varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen hakemuksesta. Rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kyseessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, voi esittää mielipiteensä hakemuksesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

14 §

Valvontaviranomainen ja hallintopakkoasia

Valvontaviranomainen ja hallintopakkoasia

Edellä 1 ja 2 momentissa valvontaviranomaiselle säädetty oikeudet ja velvoitteet koskevat *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta* sen valvoessa 4 a §:ssä tarkoitetun yhteisen luvan mukaista toimintaa kunnassa.

Edellä 1 ja 2 momentissa valvontaviranomaiselle säädetty oikeudet ja velvoitteet koskevat *Lupa- ja valvontavirastoa* sen valvoessa 4 a §:ssä tarkoitetun yhteisen luvan mukaista toimintaa kunnassa.

15 §

15 §

Ottamisen keskeyttäminen

Ottamisen keskeyttäminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi 1 momentissa mainituin edellytyksin myös keskeyttää ottamisen silloin, kun ottaminen kohdistuu alueelle, jolla on luonnonsuojelun kannalta valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä, tai alueelle, jolla on merkitystä tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen suojelun kannalta.

Lupa- ja valvontavirasto voi 1 momentissa säädettyin edellytyksin myös keskeyttää ottamisen silloin, kun ottaminen kohdistuu alueelle, jolla on luonnonsuojelun kannalta valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä, tai alueelle, jolla on merkitystä tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen suojelun kannalta.

16 §

16 §

Lupamääräysten muuttaminen, lupapäätöksestä poikkeaminen ja luvan peruuttaminen

Lupamääräysten muuttaminen, lupapäätöksestä poikkeaminen ja luvan peruuttaminen

Edellä 2 momentissa tarkoitettu muutos on merkittävä lupa-asiakirjoihin ja ilmoitettava *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle*.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu muutos on merkittävä lupa-asiakirjoihin ja ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle*.

19 §

19 §

Lupapäätöksen tiedoksianto ja lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätöksen tiedoksianto ja lupapäätöksestä tiedottaminen

Voimassa oleva laki

Ottamisluvasta on lisäksi viivytyksettä ilmoitettava *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle*.

20 a §

Valitusoikeus

Valitusoikeus tämän lain mukaiseen lupapäätökseen on:

- 1) asianosaisella;
- 2) kunnan jäsenellä;
- 3) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 5) *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella* sekä toiminnan vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- 6) muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristön- ja luonnonsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemää lupapäätöstä tai kumonnut lupapäätöksen.

20 c §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Hallinto-oikeuden päätös on toimitettava valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koskevassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jollei tämä ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lisäksi toimitettava kunnan

Ehdotus

Ottamisluvasta on lisäksi viivytyksettä ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle*.

20 a §

Valitusoikeus

Valitusoikeus tämän lain mukaiseen lupapäätökseen on:

- 1) asianosaisella;
- 2) kunnan jäsenellä;
- 3) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 5) *Lupa- ja valvontavirastolla* sekä toiminnan vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- 6) muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.

Lupa- ja valvontavirastolla on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristön- ja luonnonsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemää lupapäätöstä tai kumonnut lupapäätöksen.

20 c §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Hallinto-oikeuden päätös on toimitettava valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koskevassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jollei tämä ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lisäksi toimitettava kunnan

Voimassa oleva laki

valvontaviranomaiselle sekä *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.*

23 §

Valvontamaksu ja valtion avustus

Kun edellä 4 a §:ssä tarkoitetun lupa-asian ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, lupahakemuksen tarkastamisesta ja yhteisen luvan valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan, mitä rakentamislain 79 §:ssä säädetään rakennustyön valvonnasta kunnille suoritettavasta maksusta. Kun 4 a §:n mukaisen lupa-asian ratkaisee *aluehallintovirasto,* lupahakemuksen tarkastamisesta ja valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

23 a §

Ilmoittamisvelvollisuus

Lupaviranomaisen on vuosittain ilmoitettava *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle* 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten perusteella otetun aineksen määrä ja laatu.

23 b §

Tietojärjestelmä

Tietojärjestelmää ylläpitävät *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset* ja Suomen ympäristökeskus, jotka toimivat luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilö tietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679

Ehdotus

valvontaviranomaiselle sekä *Lupa- ja valvontavirastolle.*

23 §

Valvontamaksu ja valtion avustus

Kun edellä 4 a §:ssä tarkoitetun lupa-asian ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, lupahakemuksen tarkastamisesta ja yhteisen luvan valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan, mitä rakentamislain 79 §:ssä säädetään rakennustyön valvonnasta kunnille suoritettavasta maksusta. Kun 4 a §:n mukaisen lupa-asian ratkaisee *Lupa- ja valvontavirasto,* lupahakemuksen tarkastamisesta ja valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

23 a §

Ilmoittamisvelvollisuus

Lupaviranomaisen on vuosittain ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten perusteella otetun aineksen määrä ja laatu.

23 b §

Tietojärjestelmä

Tietojärjestelmää ylläpitävät *Lupa- ja valvontavirasto* ja Suomen ympäristökeskus, jotka toimivat luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilö tietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

(yleinen tietosuoja-asetus) tarkoittamina rekisterinpitäjinä.

tietosuoja-asetus) rekisterinpitäjinä.

tarkoitettuina

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

275.

Laki

maastoliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maastoliikennelain (1710/1995) 8 §, 9 §:n 1 ja 2 momentti, 10 §, 11 §:n 1 momentti, 12 §, 25 §:n 4 kohta, 28 § sekä 32 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1586/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Alueelliset kiellot ja rajoitukset

Alueelliset kiellot ja rajoitukset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttämisen tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella muuhun kuin 4 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun liikkumiseen taikka rajoittaa sitä. Kielto tai rajoitus on voimassa määräajan tai toistaiseksi.

Kielto tai rajoitus ei nopeusrajoitusta lukuun ottamatta koske 4 §:n 2 momentin 3–6 kohdassa tarkoitettua ajoa, ellei *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus* erityisen painavista syistä toisin määrää.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi 1 momentissa tarkoitettussa päätöksessään määrätä nopeusrajoituksen maastossa

Lupa- ja valvontavirasto voi 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttämisen tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella muuhun kuin 4 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun liikkumiseen taikka rajoittaa sitä. Kielto tai rajoitus on voimassa määräajan tai toistaiseksi.

Kielto tai rajoitus ei nopeusrajoitusta lukuun ottamatta koske 4 §:n 2 momentin 3–6 kohdassa tarkoitettua ajoa, ellei *Lupa- ja valvontavirasto* erityisen painavista syistä toisin määrää.

Lupa- ja valvontavirasto voi 1 momentissa tarkoitettussa päätöksessään määrätä nopeusrajoituksen maastossa alemmaksi kuin 29 §:n nojalla säädetty yleinen nopeusrajoitus.

alemmaksi kuin 29 §:n nojalla säädetty yleinen nopeusrajoitus.

9 §

Kielto- ja rajoitusasiain käsittely

Esityksen alueellisen kiellon tai rajoituksen määräämisestä voi tehdä asianomainen kunta tai kunnan jäsen, paliskunta taikka sellainen viranomainen, yhteisö ja maanomistaja, jota asia koskee. Kiellon tai rajoituksen määräämisen voi panna vireille myös *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus*.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ennen kiellon tai rajoituksen määräämistä kuultava kuntaa, jonka aluetta kielto tai rajoitus koskee, sekä varattava niille viranomaisille, yhteisöille ja maanomistajille sekä muille, joita asia koskee, tilaisuus tulla kuulluksi.

10 §

Kiellon ja rajoituksen voimaantulo

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä, että kielto tai rajoitus tulee voimaan muutoksenhausta huolimatta päätöksessä määrättyllä tavalla sen jälkeen, kun päätöksestä on tiedotettu. Muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

11 §

Kiellon tai rajoituksen merkitseminen

Alueellinen kielto tai rajoitus on merkittävä alueelle, jota se koskee, tai sen läheisyyteen. *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* tulee määrätä merkitsemisestä kieltoa tai rajoitusta koskevassa päätöksessä. Jollei merkitsemisestä ole päätöksessä muuta määrätty, kiellon tai rajoituksen merkitsemisestä vastaa *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus*. Velvollisuus kiellon tai rajoituksen merkitsemiseen valtion maa-

9 §

Kielto- ja rajoitusasiain käsittely

Esityksen alueellisen kiellon tai rajoituksen määräämisestä voi tehdä asianomainen kunta tai kunnan jäsen, paliskunta taikka sellainen viranomainen, yhteisö ja maanomistaja, jota asia koskee. Kiellon tai rajoituksen määräämisen voi panna vireille myös *Lupa- ja valvontavirasto*.

Lupa- ja valvontaviraston on ennen kiellon tai rajoituksen määräämistä kuultava kuntaa, jonka aluetta kielto tai rajoitus koskee, sekä varattava niille viranomaisille, yhteisöille ja maanomistajille sekä muille, joita asia koskee, tilaisuus tulla kuulluksi.

10 §

Kiellon ja rajoituksen voimaantulo

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä, että kielto tai rajoitus tulee voimaan muutoksenhausta huolimatta päätöksessä määrättyllä tavalla sen jälkeen, kun päätöksestä on tiedotettu. Muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

11 §

Kiellon tai rajoituksen merkitseminen

Alueellinen kielto tai rajoitus on merkittävä alueelle, jota se koskee, tai sen läheisyyteen. *Lupa- ja valvontaviraston* tulee määrätä merkitsemisestä kieltoa tai rajoitusta koskevassa päätöksessä. Jollei merkitsemisestä ole päätöksessä muuta määrätty, kiellon tai rajoituksen merkitsemisestä vastaa *Lupa- ja valvontavirasto*. Velvollisuus kiellon tai rajoituksen merkitsemiseen valtion maa-

Voimassa oleva laki

alueella tai jääpeitteisellä vesialueella on kuitenkin sillä viranomaisella, jonka hallinnassa alue on. Jos kieltä tai rajoitus on annettu pelkästään yksityisen edun suojelemiseksi, merkitsemisestä vastaa hakija.

12 §

Päätöksen muuttaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi muuttaa 8 §:n nojalla annettua päätöstä, jos sitä tehtäessä vallinneet olot ovat olennaisesti muuttuneet tai jos päätöksen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty. Tällöin on soveltuvin osin noudatettava, mitä 9–11 §:ssä säädetään.

25 §

Maastoliikenne-rikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

4) käyttää moottorikäyttöistä ajoneuvoa maastossa vastoin valtioneuvoston 7 §:n taikka *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* 8 §:n perusteella antamaa kieltä tai rajoitusta,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta tai 26 §:stä muuta johdu, *maastoliikenne-rikkomuksesta* sakkoon.

28 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen erityislupa

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi hakemuksesta myöntää henkilölle, jonka liikuntakyky on iän, vamman tai sairauden vuoksi rajoittunut, luvan poiketa 4 tai 8 §:ssä säädetystä kiellosta tai rajoituksesta.

Ehdotus

alueella tai jääpeitteisellä vesialueella on kuitenkin sillä viranomaisella, jonka hallinnassa alue on. Jos kieltä tai rajoitus on annettu pelkästään yksityisen edun suojelemiseksi, merkitsemisestä vastaa hakija.

12 §

Päätöksen muuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi muuttaa 8 §:n nojalla annettua päätöstä, jos sitä tehtäessä vallinneet olot ovat olennaisesti muuttuneet tai jos päätöksen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty. Tällöin noudatetaan, mitä 9–11 §:ssä säädetään.

25 §

Maastoliikenne-rikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

4) käyttää moottorikäyttöistä ajoneuvoa maastossa vastoin valtioneuvoston 7 §:n taikka *Lupa- ja valvontaviraston* 8 §:n perusteella antamaa kieltä tai rajoitusta,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta tai 26 §:stä muuta johdu, *maastoliikenne-rikkomuksesta* sakkoon.

28 §

Lupa- ja valvontaviraston erityislupa

Lupa- ja valvontavirasto voi hakemuksesta myöntää henkilölle, jonka liikuntakyky on iän, vamman tai sairauden vuoksi rajoittunut, luvan poiketa 4 tai 8 §:ssä säädetystä kiellosta tai rajoituksesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

32 §

32 §

Valvonta

Valvonta

Tämän lain toimeenpano ja lain noudattamisen ylin valvonta kuuluvat ympäristöministeriölle. Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten yleinen valvonta kuuluu *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle* ja kunnassa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Tämän lain toimeenpano ja lain noudattamisen ylin valvonta kuuluvat ympäristöministeriölle. Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten yleinen valvonta kuuluu *Lupa- ja valvontavirastolle* ja kunnassa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
..

276.

Laki

merensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merensuojelulain (1415/1994) 9 §:n 5 momentti, 10 §:n 2 ja 3 momentti sekä 11 §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat 9 §:n 5 momentti, 10 §:n 3 momentti ja 11 §:n 4 momentti laissa 1585/2009, sekä 10 §:n 2 momentti laissa 221/1995, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

9 §

Ruoppausmassan sijoittamista koskeva lupa

Ruoppausmassan sijoittamista koskeva lupa

Jos 1 momentissa tarkoitettu ruoppausmassan sijoittaminen Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolelle tai sen vaikutukset ulottuvat myös Suomen talousvyöhykkeelle tai aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta *Etelä-Suomen aluehallintovirasto*. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on

Jos 1 momentissa tarkoitettu ruoppausmassan sijoittaminen Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolelle tai sen vaikutukset ulottuvat myös Suomen talousvyöhykkeelle tai aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta *Lupa- ja valvontavirasto*. Lupamenettelyyn ja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

soveltuvin osin voimassa, mitä niistä säädetään vesilaissa (264/1961).

muutoksenhakuun sovelletaan, mitä niistä säädetään vesilaissa (587/2011).

10 §

10 §

Merelle tehtävät rakennelmat

Merelle tehtävät rakennelmat

Edellä 1 momentissa tarkoitettu Suomen ympäristökeskuksen lupa annetaan määräajaksi tai toistaiseksi. Voimassa oleva lupa voidaan ottaa haittaa kärsivän hakemuksesta tai valvontaviranomaisen aloitteesta uudelleen käsiteltäväksi ja, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, peruuttaa lupa tai muuttaa sen ehtoja. Ennen lupa-asian ratkaisemista on asiassa kuultava liikenneministeriötä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu Suomen ympäristökeskuksen lupa annetaan määräajaksi tai toistaiseksi. Voimassa oleva lupa voidaan ottaa haittaa kärsivän hakemuksesta tai valvontaviranomaisen aloitteesta uudelleen käsiteltäväksi ja, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, peruuttaa lupa tai muuttaa sen ehtoja. Ennen lupa-asian ratkaisemista on asiassa kuultava liikenne- ja viestintäministeriötä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu rakennelma ulottuu myös Suomen talousvyöhykkeelle tai aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta *Etelä-Suomen aluehallintovirasto*. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on soveltuvin osin voimassa, mitä niistä säädetään vesilaissa.

Jos 1 momentissa tarkoitettu rakennelma ulottuu myös Suomen talousvyöhykkeelle tai aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta *Lupa- ja valvontavirasto*. Lupamenettelyyn ja muutoksenhakuun sovelletaan, mitä niistä säädetään vesilaissa

11 §

11 §

Merenpohjan ja sen sisustan tutkimista ja hyväksikäyttöä koskeva lupa

Merenpohjan ja sen sisustan tutkimista ja hyväksikäyttöä koskeva lupa

Jos 1 momentissa tarkoitettu toiminta Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolella ulottuu myös Suomen talousvyöhykkeelle tai aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta *Etelä-Suomen aluehallintovirasto*. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on soveltuvin osin voimassa, mitä niistä säädetään ympäristönsuojelulaissa.

Jos 1 momentissa tarkoitettu toiminta Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolella ulottuu myös Suomen talousvyöhykkeelle tai aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta *Lupa- ja valvontavirasto*. Lupamenettelyyn ja muutoksenhakuun sovelletaan, mitä niistä säädetään ympäristönsuojelulaissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Laki

pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain (246/2019) 10 a §, sellaisena kuin se on laissa 1451/2019,
muutetaan 4 §, 6 §:n 1 momentti, 8 §, 10 §:n 1 ja 2 momentti ja 12 §:n 1—3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 12 §:n 1—3 momentti laissa 179/2024, sekä lisätään lakiin uusi 1 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 a §

*Soveltaminen kaivannaisjätteiden
jätealueiden kunnostamiseen*

Tässä laissa säädettyjä menettelyjä sovelletaan myös käytöstä poistettujen tai hylättyjen vakavaa ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavien kaivannaisjätteiden jätealueiden kunnostamisen tukemiseen ja riskienhallintaan. Kaivannaisjätteiden jätealueiden kunnostamista voidaan tukea valtion talousarviossa siihen tarkoitukseen myönnettyjen määrärahojen puitteissa.

Lupa- ja valvontavirasto hoitaa käytöstä poistettujen tai hylättyjen vakavaa ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavien kaivannaisjätteiden jätealueiden riskienhallintaa, alueiden selvitys- ja kunnostushankkeiden kilpailuttamista, hankintapäätösten tekemistä sekä sopimuksenaikaista ja sen jälkeistä toimintaa koskevat tehtävät sekä näiden alueiden avustuksia koskevat tehtävät.

4 §

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitettuna

4 §

Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Lupa- ja valvontaviraston toimii valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitettuna valtionapuviranomaisena. Tehtävistä säädetään lisäksi valtionavustuslaissa.

valtionapuviranomaisena. Tehtävistä säädetään lisäksi valtioneuvoston asetuksella.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulee edistää pilaantuneiden alueiden kestävä riskienhallintaa. Lisäksi Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa ja edistää tämän lain täytäntöönpanoa ja soveltamista neuvonnalla ja ohjauksella.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen asiantuntijapalvelutehtävästä säädetään 8 §:ssä ja tehtävistä alueen pilaantuneisuuden selvittämisen ja pilaantuneen alueen puhdistamisen järjestäjänä 12 §:ssä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävistä.

6 §

Valtioneuvoston myöntämisen edellytykset

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää avustusta 2 §:ssä säädettyyn tarkoitukseen, jos:

- 1) pilaantumisen aiheuttajaa ei saada selville tai aiheuttajaa ei tavoiteta, taikka pilaantumisen aiheuttaja ei kykene vastaamaan toimen kustannuksista; ja
- 2) alueen pilaantuneisuuden selvittäminen tai puhdistaminen on muulle kuin aiheuttajalle ilmeisen kohtuutonta.

8 §

Asiantuntijapalvelu

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi hakijan pyynnöstä antaa alueen pilaantuneisuuden selvittämiseen ja puhdistamiseen asiantuntijapalvelua. Palvelun maksullisuudesta säädetään valtioneuvoston asetuksella (150/1992).

Lupa- ja valvontaviraston tulee edistää pilaantuneiden alueiden kestävä riskienhallintaa. Lisäksi *Lupa- ja valvontavirasto* ohjaa ja edistää tämän lain täytäntöönpanoa ja soveltamista neuvonnalla ja ohjauksella.

Lupa- ja valvontaviraston asiantuntijapalvelutehtävästä säädetään 8 §:ssä ja tehtävistä alueen pilaantuneisuuden selvittämisen ja pilaantuneen alueen puhdistamisen järjestäjänä 12 §:ssä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä *Lupa- ja valvontaviraston* tehtävistä.

6 §

Valtioneuvoston myöntämisen edellytykset

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää avustusta 2 §:ssä säädettyyn tarkoitukseen, jos:

- 1) pilaantumisen aiheuttajaa ei saada selville tai aiheuttajaa ei tavoiteta, taikka pilaantumisen aiheuttaja ei kykene vastaamaan toimen kustannuksista; ja
- 2) alueen pilaantuneisuuden selvittäminen tai puhdistaminen on muulle kuin aiheuttajalle ilmeisen kohtuutonta.

8 §

Asiantuntijapalvelu

Lupa- ja valvontavirasto voi hakijan pyynnöstä antaa alueen pilaantuneisuuden selvittämiseen ja puhdistamiseen asiantuntijapalvelua. *Palvelu on maksullista. Valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtioneuvoston asetuksella (150/1992).*

10 §

Valtionavustuspäätös

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee tämän lain mukaisen valtionavustuslain 11 §:ssä tarkoitetun valtionavustuspäätöksen.

Jos Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa alueen pilaantuneisuuden selvittämiseen tai puhdistamiseen 8 §:ssä tarkoitettua asiantuntijapalvelua, voidaan myös tätä koskeva tieto sisällyttää valtionavustuspäätökseen.

10 a §

Kehittämisen- ja hallintokeskuksen tehtävät

Poiketen siitä, mitä 4 §:ssä säädetään, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa avustuksen maksamista ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät. Kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ohella myös mainitun lain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä.

12 §

Alueen pilaantuneisuuden selvittämisen ja alueen puhdistamisen järjestäminen

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi päättää järjestää alueen pilaantuneisuuden selvittämisen ja puhdistamisen, jos 6 §:ssä valtionavustuksen myöntämiselle säädetyt edellytykset täyttyvät.

Hakija, kiinteistön omistaja tai haltija taikka kunta osallistuu alueen pilaantuneisuuden selvittämisen ja puhdistamisen järjestämisen kustannuksiin Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tekemän

10 §

Valtionavustuspäätös

Lupa- ja valvontavirasto tekee tämän lain mukaisen valtionavustuslain 11 §:ssä tarkoitetun valtionavustuspäätöksen.

Jos *Lupa- ja valvontavirasto* antaa alueen pilaantuneisuuden selvittämiseen tai puhdistamiseen 8 §:ssä tarkoitettua asiantuntijapalvelua, voidaan myös tätä koskeva tieto sisällyttää valtionavustuspäätökseen.

(kumotaan)

12 §

Alueen pilaantuneisuuden selvittämisen ja alueen puhdistamisen järjestäminen

Lupa- ja valvontavirasto voi päättää järjestää alueen pilaantuneisuuden selvittämisen ja puhdistamisen, jos 6 §:ssä valtionavustuksen myöntämiselle säädetyt edellytykset täyttyvät.

Hakija, kiinteistön omistaja tai haltija taikka kunta osallistuu alueen pilaantuneisuuden selvittämisen ja puhdistamisen järjestämisen kustannuksiin *Lupa- ja valvontaviraston* tekemän päätöksen mukaisesti. Kustannukset

päätöksen mukaisesti. Kustannukset jaetaan tarkoituksenmukaisessa suhteessa ottaen huomioon terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan vaaran tai haitan vakavuus tai todennäköisyys, toimen kiireellisyys, toimeen saadut muut julkiset varat ja muut näihin rinnastettavat seikat. Puhdistamisen järjestämisen kustannusten jakamisessa otetaan lisäksi huomioon hakijan, kiinteistön omistajan tai haltijan taikka kunnan saama taloudellinen hyöty sekä puhdistamiseen soveltuva menetelmä ja sen kestävyys.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa kustannuksista kokonaan, jos se on yleisen ympäristöedun kannalta välttämätöntä asian kiireellisyyden, alueiden pilaantuneisuuden järjestelmällisen selvittämisen, vastuutahon puuttumisen, luonnonsuojelulainsäädännön nojalla suojellun alueen suojelutarkoituksen turvaamisen, vedenhankintakäytössä olevan pohjavesialueen vedenoton turvaamisen tai muun näihin rinnastettavissa olevan syyn takia. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa kustannuksista kokonaan myös, jos pilaantuneisuudesta aiheutuu tai uhkaa aiheutua erityisen vakavaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai yksilön asuinympäristölle.

jaetaan tarkoituksenmukaisessa suhteessa ottaen huomioon terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan vaaran tai haitan vakavuus tai todennäköisyys, toimen kiireellisyys, toimeen saadut muut julkiset varat ja muut näihin rinnastettavat seikat. Puhdistamisen järjestämisen kustannusten jakamisessa otetaan lisäksi huomioon hakijan, kiinteistön omistajan tai haltijan taikka kunnan saama taloudellinen hyöty sekä puhdistamiseen soveltuva menetelmä ja sen kestävyys.

Lupa- ja valvontavirasto vastaa kustannuksista kokonaan, jos se on yleisen ympäristöedun kannalta välttämätöntä asian kiireellisyyden, alueiden pilaantuneisuuden järjestelmällisen selvittämisen, vastuutahon puuttumisen, luonnonsuojelulainsäädännön nojalla suojellun alueen suojelutarkoituksen turvaamisen, vedenhankintakäytössä olevan pohjavesialueen vedenoton turvaamisen tai muun näihin rinnastettavissa olevan syyn takia. *Lupa- ja valvontavirasto* vastaa kustannuksista kokonaan myös, jos pilaantuneisuudesta aiheutuu tai uhkaa aiheutua erityisen vakavaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai yksilön asuinympäristölle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat jätelain (1072/1993) 35 §:ssä tarkoitettut valtion jätehuoltotyöjärjestelmään liittyvät asiat ja niistä johtuvat sitoumukset ja sopimukset siirtyvät tämän lain tullessa voimaan Lupa- ja valvontavirastolle.

278.

Laki

1995

rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä annetun lain (431/2023) 10 §, sellaisena
kuin se on laissa 772/2024, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

*Viranomaisten tiedonsaantioikeudet
salassapidettävistä tiedoista*

*Viranomaisten tiedonsaantioikeudet
salassapidettävistä tiedoista*

Seuraavilla viranomaisilla on oikeus saada tehtäviensä hoitamisen kannalta välttämättömät tiedot maksutta salassapitosäännösten estämättä rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä:

- 1) Aluehallintovirasto;
- 2) Digi- ja väestötietovirasto;
- 3) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset;
- 4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus;
- 5) Häätokeskuslaitos;
- 6) Maanmittauslaitos;
- 7) Museovirasto;
- 8) museolaissa (314/2019) tarkoitetut alueelliset vastuumuseot niiden hoitaessa mainitun lain 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua tehtävää;
- 9) pelastusviranomaiset;
- 10) puolustusministeriö;
- 11) Puolustusvoimat;
- 12) Ruokavirasto;
- 13) Tilastokeskus;
- 14) Verohallinto.

Seuraavilla viranomaisilla on oikeus saada tehtäviensä hoitamisen kannalta välttämättömät tiedot maksutta salassapitosäännösten estämättä rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä:

- 1) Digi- ja väestötietovirasto;
- 2) elinvoimakeskukset
- 3) Häätokeskuslaitos;
- 4) Lupa- ja valvontavirasto;
- 5) Maanmittauslaitos;
- 6) Museovirasto;
- 7) museolaissa (314/2019) tarkoitetut alueelliset vastuumuseot niiden hoitaessa mainitun lain 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua tehtävää;
- 8) pelastusviranomaiset;
- 9) puolustusministeriö;
- 10) Puolustusvoimat;
- 11) Ruokavirasto;
- 12) Tilastokeskus;
- 13) Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus;
- 14) Verohallinto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

279.

Laki

rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 9 §:n 1 ja 3 momentti, 10 a §:n 1 ja 3 momentti, 10 b §:n 1—3 momentti, 11 ja 12 §, 16 §:n 1 momentti, 17 §:n 1 momentti, 18 §:n 1 momentti, 19 §, 20 §:n 2 momentti sekä 23 a ja 23 b §,

sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 momentti, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 9 §:n 1 ja 3 momentti, 10 a §:n 1 ja 3 momentti, 10 b §:n 1—3 momentti, 18 §:n 1 momentti sekä 23 a ja 23 b § laissa 1085/2020 ja 16 §:n 1 momentti laissa 1631/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Viranomaiset

Viranomaiset

Rakennusperinnön säilyttämistä tämän lain nojalla edistävät ja valvovat *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset* ja Museovirasto.

Rakennusperinnön säilyttämistä tämän lain nojalla edistävät *elinvoimakeskukset* ja Museovirasto sekä valvovat *Lupa- ja valvontavirasto* ja Museovirasto.

5 §

5 §

Asian vireilletulo

Asian vireilletulo

Rakennuksen suojelua koskeva asia tulee *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa* vireille sille tehdystä esityksestä tai sen omasta aloitteesta.

Rakennuksen suojelua koskeva asia tulee *Lupa- ja valvontavirastossa* vireille sille tehdystä esityksestä tai sen omasta aloitteesta.

6 §

6 §

Vaarantamiskielto

Vaarantamiskielto

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kieltää rakennuksen kulttuurihistoriallista merkitystä vaarantaviin toimenpiteisiin ryhtymisen (*vaarantamiskielto*). Vaarantamiskielto on kuitenkin määrättävä aina, kun suojelun turvaaminen sitä välttämättä edellyttää. *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus* voi lisäksi velvoittaa rakennuksen omistajan tai haltijan ryhtymään tarpeellisiin suojaamistoimenpiteisiin rakennuksen suojelun turvaamiseksi.

Vaarantamiskielto voidaan antaa, kun rakennuksen suojelua koskeva asia on vireillä. Jos vaarantamiskielto ei riittävällä tavalla

Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää rakennuksen kulttuurihistoriallista merkitystä vaarantaviin toimenpiteisiin ryhtymisen (*vaarantamiskielto*). Vaarantamiskielto on kuitenkin määrättävä aina, kun suojelun turvaaminen sitä välttämättä edellyttää. *Lupa- ja valvontavirasto* voi lisäksi velvoittaa rakennuksen omistajan tai haltijan ryhtymään suojaamistoimenpiteisiin rakennuksen suojelun turvaamiseksi.

Vaarantamiskielto voidaan antaa, kun rakennuksen suojelua koskeva asia on vireillä. Jos vaarantamiskielto ei riittävällä tavalla turvaa rakennuksen säilymistä, *Lupa- ja*

turvaa rakennuksen säilymistä, *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus* voi antaa vaarantamiskieltoa täydentäviä välttämättömiä määräyksiä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on käsiteltävä suojelua koskeva asia kahden vuoden kuluessa vaarantamiskiellon antamisesta.

7 §

Asianosaisten kuuleminen ja lausunnot

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ennen suojelua koskevan päätöksen tekemistä varattava rakennuksen ja kiinteistön omistajalle ja, jos rakennus tai kiinteistö ei ole omistajan hallussa, sen haltijalle sekä viereisen ja vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalle ja haltijalle tilaisuus tulla kuulluksi. *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* on myös pyydetävä rakennuksen sijaintikunnan ja Museoviraston sekä tarvittaessa muun yhteisön lausunto. Saamelaisten kotiseutualueella ja saamelaista rakennusperintöä koskevissa asioissa on pyydetävä saamelaiskäräjien ja Saamelaismuseo Siidan lausunto. Kolttalaueella ja kolttasaamelaista rakennusperintöä koskevissa asioissa lausunto on lisäksi pyydetävä kolttien kyläkokoukselta.

Kun suojelua koskeva asia on tullut vireille, *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus* voi järjestää tilaisuuden, jossa 1 momentissa tarkoitetuilla kuultavilla sekä muilla, joiden oloihin asia saattaa huomattavasti vaikuttaa, on mahdollisuus tuoda esiin suojelun tarpeeseen, tavoitteisiin ja keinoihin liittyviä näkökohtia. Kutsu tilaisuuteen toimitetaan joko kirjeitse tai, jos kutsuttavien määrää ei voida etukäteen tietää, ilmoittamalla siitä vähintään yhdessä rakennuksen sijaintipaikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

9 §

Suojelua koskeva päätös

valvontavirasto voi antaa vaarantamiskieltoa täydentäviä välttämättömiä määräyksiä.

Lupa- ja valvontaviraston on käsiteltävä suojelua koskeva asia kahden vuoden kuluessa vaarantamiskiellon antamisesta.

7 §

Asianosaisten kuuleminen ja lausunnot

Lupa- ja valvontaviraston on ennen suojelua koskevan päätöksen tekemistä varattava rakennuksen ja kiinteistön omistajalle ja, jos rakennus tai kiinteistö ei ole omistajan hallussa, sen haltijalle sekä viereisen ja vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalle ja haltijalle tilaisuus tulla kuulluksi. *Lupa- ja valvontaviraston* on myös pyydetävä rakennuksen sijaintikunnan ja Museoviraston sekä tarvittaessa muun yhteisön lausunto. Saamelaisten kotiseutualueella ja saamelaista rakennusperintöä koskevissa asioissa on pyydetävä saamelaiskäräjien ja Saamelaismuseo Siidan lausunto. Kolttalaueella ja kolttasaamelaista rakennusperintöä koskevissa asioissa lausunto on lisäksi pyydetävä kolttien kyläkokoukselta.

Kun suojelua koskeva asia on tullut vireille, *Lupa- ja valvontavirasto* voi järjestää tilaisuuden, jossa 1 momentissa tarkoitetuilla kuultavilla sekä muilla, joiden oloihin asia saattaa huomattavasti vaikuttaa, on mahdollisuus tuoda esiin suojelun tarpeeseen, tavoitteisiin ja keinoihin liittyviä näkökohtia. Kutsu tilaisuuteen toimitetaan joko kirjeitse tai, jos kutsuttavien määrää ei voida etukäteen tietää, ilmoittamalla siitä vähintään yhdessä rakennuksen sijaintipaikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

9 §

Suojelua koskeva päätös

Rakennuksen suojelusta päättää *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus*.

Rakennuksen suojelusta päättää *Lupa- ja valvontavirasto*.

elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on toimitettava suojelua koskeva päätös tiedoksi ympäristöministeriölle.

Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava suojelua koskeva päätös tiedoksi ympäristöministeriölle.

10 a §

10 a §

Poikkeaminen suojelupäätöksestä

Poikkeaminen suojelupäätöksestä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi rakennuksen tai kiinteistön omistajan tai haltijan hakemuksesta ja asettamallaan ehdoilla myöntää luvan poiketa suojelupäätöksestä, jos:

Lupa- ja valvontavirasto voi rakennuksen tai kiinteistön omistajan tai haltijan hakemuksesta ja asettamallaan ehdoilla myöntää luvan poiketa suojelupäätöksestä, jos:

1) osa rakennuksesta on vahingoittunut ja vahingoittunut osa vaarantaa rakennuksen käyttötarkoituksen mukaista käyttöä tai suojelun perusteena olevien arvojen säilymistä;

1) osa rakennuksesta on vahingoittunut ja vahingoittunut osa vaarantaa rakennuksen käyttötarkoituksen mukaista käyttöä tai suojelun perusteena olevien arvojen säilymistä;

2) rakennuksen käyttäminen käyttötarkoitukseensa sekä muuttaminen uuteen soveltuvaan käyttötarkoitukseen on suojelun vuoksi estynyt; tai

2) rakennuksen käyttäminen käyttötarkoitukseensa sekä muuttaminen uuteen soveltuvaan käyttötarkoitukseen on suojelun vuoksi estynyt; tai

3) siihen on muu erityisen painava rakennusperinnön käyttöä tai hoitoa edistävä peruste.

3) siihen on muu erityisen painava rakennusperinnön käyttöä tai hoitoa edistävä peruste.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on poikkeamisluvan myöntäessään määrättävä aika, jonka kuluessa on haettava poikkeamisen perusteena olevan toimenpiteen toteuttamiseksi muussa laissa edellytettyä lupaa tai saatettava toimenpide loppuun. Määräaika alkaa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta ja voi olla enintään kaksi vuotta. *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus* voi luvansaajan hakemuksesta jatkaa määräaikaan enintään kahdella vuodella.

Lupa- ja valvontaviraston on poikkeamisluvan myöntäessään määrättävä aika, jonka kuluessa on haettava poikkeamisen perusteena olevan toimenpiteen toteuttamiseksi muussa laissa edellytettyä lupaa tai saatettava toimenpide loppuun. Määräaika alkaa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta ja voi olla enintään kaksi vuotta. *Lupa- ja valvontavirasto* voi luvansaajan hakemuksesta jatkaa määräaikaan enintään kahdella vuodella.

10 b §

10 b §

Menettely haettaessa poikkeamista suojelupäätöksestä

Menettely haettaessa poikkeamista suojelupäätöksestä

Suojelupäätöksestä poikkeamista koskeva hakemus on tehtävä *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle* kirjallisesti. Hakemus on perusteltava ja siinä on yksilöitävä, miltä osin suojelupäätöksestä on tarkoitus poiketa. Hakemukseen on liitettävä suunnitelma poikkeamista edellyttävästä toimenpiteestä.

Suojelupäätöksestä poikkeamista koskeva hakemus on tehtävä *Lupa- ja valvontavirastolle* kirjallisesti. Hakemus on perusteltava ja siinä on yksilöitävä, miltä osin suojelupäätöksestä on tarkoitus poiketa. Hakemukseen on liitettävä suunnitelma poikkeamista edellyttävästä toimenpiteestä.

Muun kuin rakennuksen omistajan tekemään hakemukseen on liitettävä myös omistajan suostumus.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ennen poikkeamista koskevan päätöksen tekemistä pyydettävä Museoviraston ja rakennuksen sijaintikunnan lausunto. Lisäksi 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuille muille tahoille on tarvittaessa varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Saamelaisten kotiseutualueella ja saamelaista rakennusperintöä koskevista asioissa on pyydettävä saamelaiskäräjien ja Saamelaismuseo Siidan lausunto. Koltta-alueella ja kolttaasaamelaista rakennusperintöä koskevista asioissa lausunto on lisäksi pyydettävä kolttien kyläkokoukselta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on toimitettava poikkeamista koskeva päätös tiedoksi rakennuksen sijaintikunnan rakennusvalvontaviranomaiselle.

Muun kuin rakennuksen omistajan tekemään hakemukseen on liitettävä myös omistajan suostumus.

Lupa- ja valvontaviraston on ennen poikkeamista koskevan päätöksen tekemistä pyydettävä Museoviraston ja rakennuksen sijaintikunnan lausunto. Lisäksi 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuille muille tahoille on tarvittaessa varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Saamelaisten kotiseutualueella ja saamelaista rakennusperintöä koskevista asioissa on pyydettävä saamelaiskäräjien ja Saamelaismuseo Siidan lausunto. Koltta-alueella ja kolttaasaamelaista rakennusperintöä koskevista asioissa lausunto on lisäksi pyydettävä kolttien kyläkokoukselta.

Lupa- ja valvontaviraston on toimitettava poikkeamista koskeva päätös tiedoksi rakennuksen sijaintikunnan rakennusvalvontaviranomaiselle.

11 §

Valtion omistaman rakennuksen luovutus

Jos valtion omistamien rakennusten suojelua koskevien säännösten nojalla aiemmin suojeltu valtion omistama rakennus luovutetaan toiselle, *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* on pantava vireille rakennuksen suojelua koskeva asia.

Luovuttajan on ilmoitettava edellä 1 momentissa tarkoitetun rakennuksen luovuttamisesta viivytyksettä *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle*.

12 §

Suojelusta ilmoittaminen

Kun rakennuksen suojelemista koskeva asia on tullut vireille *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa*, suojelua koskeva päätös on saanut lainvoiman tai suojelu on lainvoimaisesti lakkautettu, *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* on ilmoitettava siitä asianomaiselle kirjaamisviranomaiselle, jonka tulee tehdä siitä merkintä lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Ilmoituksessa on mainittava kiinteistö, jolla rakennus sijaitsee.

11 §

Valtion omistaman rakennuksen luovutus

Jos valtion omistamien rakennusten suojelua koskevien säännösten nojalla aiemmin suojeltu valtion omistama rakennus luovutetaan toiselle, *Lupa- ja valvontaviraston* on pantava vireille rakennuksen suojelua koskeva asia.

Luovuttajan on ilmoitettava edellä 1 momentissa tarkoitetun rakennuksen luovuttamisesta viivytyksettä *Lupa- ja valvontavirastolle*.

12 §

Suojelusta ilmoittaminen

Kun rakennuksen suojelemista koskeva asia on tullut vireille *Lupa- ja valvontavirastossa*, suojelua koskeva päätös on saanut lainvoiman tai suojelu on lainvoimaisesti lakkautettu, *Lupa- ja valvontaviraston* on ilmoitettava siitä asianomaiselle kirjaamisviranomaiselle, jonka tulee tehdä siitä merkintä lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Ilmoituksessa on mainittava kiinteistö, jolla rakennus sijaitsee.

16 §

Avustuksen myöntäminen ja maksaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä Museovirasto voivat myöntää suojeltavaksi määrätyn rakennuksen omistajalle valtion talousarvion rajoissa avustusta rakennuksen hoitoa ja kunnossapitoa varten. *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* myöntämän avustuksen maksamista, maksatuksen keskeytystä ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain (688/2001) 12, 19, 21 ja 22 §:ssä mainitut tehtävät hoitaa *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (kehittämis- ja hallintokeskus). Kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* lisäksi myös valtionavustuslain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä, jos avustuksen on myöntänyt *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus*.

17 §

Välttämättömät kunnostustyöt

Jos rakennuksen omistaja on laiminlyönyt säilyttämisen ja suojelun tarkoituksen edellyttämän hoidon ja kunnostuksen, *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus* voi velvoittaa hänet määräajassa ryhtymään tarpeellisiin toimiin rakennuksen kunnostamiseksi tai saattamiseksi ennalleen sakon uhalla tai uhalla, että *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus* teettää työn hänen kustannuksellaan. Toimenpiteistä johtuvat kustannukset maksetaan etukäteen valtion varoista, ja ne peritään valtiolle siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

18 §

Tarkastusoikeus

Jos on perusteltu syy epäillä, että rakennuksen suojelua koskevia

16 §

Avustuksen myöntäminen ja maksaminen

Elinvoimakeskus sekä Museovirasto voivat myöntää suojeltavaksi määrätyn rakennuksen omistajalle valtion talousarvion rajoissa avustusta rakennuksen hoitoa ja kunnossapitoa varten. *Elinvoimakeskuksen* myöntämän avustuksen maksamista, maksatuksen keskeytystä ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain (688/2001) 12, 19, 21 ja 22 §:ssä mainitut tehtävät hoitaa *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus*. *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus* hoitaa *elinvoimakeskuksen* lisäksi myös valtionavustuslain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä, jos avustuksen on myöntänyt *elinvoimakeskus*.

17 §

Välttämättömät kunnostustyöt

Jos rakennuksen omistaja on laiminlyönyt säilyttämisen ja suojelun tarkoituksen edellyttämän hoidon ja kunnostuksen, *Lupa- ja valvontavirasto* voi velvoittaa hänet määräajassa ryhtymään tarpeellisiin toimiin rakennuksen kunnostamiseksi tai saattamiseksi ennalleen sakon uhalla tai uhalla, että *Lupa- ja valvontavirasto* teettää työn hänen kustannuksellaan. Toimenpiteistä johtuvat kustannukset maksetaan etukäteen valtion varoista. *Kustannukset ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).*

18 §

Tarkastusoikeus

Jos on perusteltu syy epäillä, että rakennuksen suojelua koskevia tai

vaarantamiskiellon yhteydessä annettuja määräyksiä taikka suojelupäätöksestä poikkeamiseen myönnetyn luvan ehtoja on rikottu, Museovirastolla sekä *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella* on oikeus toimittaa tarkastus rakennuksessa tai sen huonetiloissa. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa tarkastuksen saa kuitenkin toimittaa vain, jos on epäily sellaisesta rangaistavasta menettelystä, josta voi seurata vankeusrangaistus, ja jos se on rangaistavan menettelyn selvittämiseksi välttämätöntä. *Tarkastuksesta säädetään lisäksi hallintolain (434/2003) 39 §:ssä.*

vaarantamiskiellon yhteydessä annettuja määräyksiä taikka suojelupäätöksestä poikkeamiseen myönnetyn luvan ehtoja on rikottu, Museovirastolla sekä *Lupa- ja valvontavirastolla* on oikeus toimittaa tarkastus rakennuksessa tai sen huonetiloissa. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa tarkastuksen saa kuitenkin toimittaa vain, jos on epäily sellaisesta rangaistavasta menettelystä, josta voi seurata vankeusrangaistus, ja jos se on rangaistavan menettelyn selvittämiseksi välttämätöntä. *Tarkastukseen sovelletaan lisäksi, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.*

19 §

Vahingosta ilmoittaminen

Jos suojeltavaksi määrätty rakennus on vahingoittunut tai tuhoutunut, rakennuksen omistajan tai haltijan on ilmoitettava siitä viipymättä *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle*. Tämän tulee välittömästi neuvoteltuaan asiasta Museoviraston kanssa päättää tarvittavista toimenpiteistä.

20 §

Seurannan järjestäminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, maakunnan liitot ja kunnat huolehtivat kukin alueellaan rakennetun kulttuuriympäristön tilan ja kehityksen seurannasta siten kuin siitä erikseen säädetään.

23 a §

Menettely rikosasioissa

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä ilmoitus poliisille esitutkintaa varten, jos on aihetta epäillä rikoslain 48 luvun 6 §:ssä rangaistavaksi säädettyä tämän lain vastaista tekoa tai laiminlyöntiä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on myös tehtävä ilmoitus poliisille esitutkintaa

19 §

Vahingosta ilmoittaminen

Jos suojeltavaksi määrätty rakennus on vahingoittunut tai tuhoutunut, rakennuksen omistajan tai haltijan on ilmoitettava siitä viipymättä *Lupa- ja valvontavirastolle*. Tämän tulee välittömästi neuvoteltuaan asiasta Museoviraston kanssa päättää tarvittavista toimenpiteistä.

20 §

Seurannan järjestäminen

Lupa- ja valvontavirasto, maakunnan liitot ja kunnat huolehtivat kukin alueellaan rakennetun kulttuuriympäristön tilan ja kehityksen seurannasta.

23 a §

Menettely rikosasioissa

Lupa- ja valvontaviraston on tehtävä ilmoitus poliisille esitutkintaa varten, jos on aihetta epäillä rikoslain 48 luvun 6 §:ssä rangaistavaksi säädettyä tämän lain vastaista tekoa tai laiminlyöntiä.

Lupa- ja valvontaviraston on myös tehtävä ilmoitus poliisille esitutkintaa varten, jos on

varten, jos on aihetta epäillä tämän lain 23 §:ssä säädettyä tekoa tai laiminlyöntiä. Ilmoitus voidaan kuitenkin jättää tekemättä, jos tekoa tai laiminlyöntiä on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä eikä yleinen etu vaadi ilmoituksen tekemistä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle on 1 tai 2 momentissa tarkoitettua tekoa tai laiminlyöntiä käsiteltäessä esitutkinnassa ja syyteharkinnassa varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tuomioistuimen on tällaista asiaa käsitellessään varattava *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle* tilaisuus tulla kuulluksi.

23 b §

Oikeus saada tietoja

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, Museovirastolla, kehittämis- ja hallintokeskuksella sekä Maanmittauslaitoksella on niille tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, oikeus salassapitosäännösten estämättä saada Verohallinnolta maksutta asian käsittelemiseksi välttämättömät tiedot vainajan ja kuolinpesän osakkaan nimestä ja kotipaikasta sekä henkilötunnuksesta tai syntymä- ja kuolinpäivästä sekä tieto kuolinpesän pesänselvittäjästä, testamentin toimeenpanijasta tai pesänjakajasta.

aihetta epäillä tämän lain 23 §:ssä säädettyä tekoa tai laiminlyöntiä. Ilmoitus voidaan kuitenkin jättää tekemättä, jos tekoa tai laiminlyöntiä on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä eikä yleinen etu vaadi ilmoituksen tekemistä.

Lupa- ja valvontavirastolle on 1 tai 2 momentissa tarkoitettua tekoa tai laiminlyöntiä käsiteltäessä esitutkinnassa ja syyteharkinnassa varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tuomioistuimen on tällaista asiaa käsitellessään varattava *Lupa- ja valvontavirastolle* tilaisuus tulla kuulluksi.

23 b §

Oikeus saada tietoja

Lupa- ja valvontavirastolla, elinvoimakeskuksella, Museovirastolla, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on niille tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, oikeus salassapitosäännösten estämättä saada Verohallinnolta maksutta asian käsittelemiseksi välttämättömät tiedot vainajan ja kuolinpesän osakkaan nimestä ja kotipaikasta sekä henkilötunnuksesta tai syntymä- ja kuolinpäivästä sekä tieto kuolinpesän pesänselvittäjästä, testamentin toimeenpanijasta tai pesänjakajasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

280.

Laki

rakentamislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rakentamislain (751/2023) 4 §, 19 §:n 2 momentti, 66 §:n 1 ja 2 momentti, 67 §:n 1 momentti, 67 a §, 75 §:n 1 momentti, 132 §:n 3 momentti, 179 §:n 3 momentti, 179 a §:n 1 momentti, 182 §:n 2 momentti, 185 §:n 2 momentti sekä 188 §,

sellaisina kuin niistä ovat 67 a §, 179 §:n 3 momentti, 179 a §:n 1 momentti ja 182 §:n 2 momentti laissa 897/2024, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

Lupa- ja valvontaviraston tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus edistää rakennustoimen järjestämistä.

Lupa- ja valvontavirasto edistää rakennustoimen järjestämistä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on valvottava, että rakentamisessa otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat.

Lupa- ja valvontaviraston on valvottava, että rakentamisessa otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat.

19 §

19 §

Rakennusjärjestyksen hyväksyminen, kuuleminen ja julkaiseminen

Rakennusjärjestyksen hyväksyminen, kuuleminen ja julkaiseminen

Kunnan on asetettava ehdotus rakennusjärjestykseksi julkisesti nähtäville vähintään 30 päivän ajaksi. Kunnan ilmoitusten julkaisemisesta säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä. Kunnan jäsenille ja osallisille on varattava tilaisuus tehdä muistutus rakennusjärjestysehdotuksesta. Muistutus on toimitettava kunnalle ennen ehdotuksen nähtävänäoloajan päättymistä. Ehdotuksesta rakennusjärjestykseksi on pyydetävä lausunto *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta*, maakunnan liitolta ja kunnalta, jonka alueiden käyttöön tai rakentamiseen rakennusjärjestys voi vaikuttaa. Muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet yhteystietonsa, on ilmoitettava kunnan perusteltu kannanotto esitettyyn mielipiteeseen.

Kunnan on asetettava ehdotus rakennusjärjestykseksi julkisesti nähtäville vähintään 30 päivän ajaksi. Kunnan ilmoitusten julkaisemisesta säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä. Kunnan jäsenille ja osallisille on varattava tilaisuus tehdä muistutus rakennusjärjestysehdotuksesta. Muistutus on toimitettava kunnalle ennen ehdotuksen nähtävänäoloajan päättymistä. Ehdotuksesta rakennusjärjestykseksi on pyydetävä lausunto *Lupa- ja valvontavirastolta*, maakunnan liitolta ja kunnalta, jonka alueiden käyttöön tai rakentamiseen rakennusjärjestys voi vaikuttaa. Muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet yhteystietonsa, on ilmoitettava kunnan perusteltu kannanotto esitettyyn mielipiteeseen.

66 §

66 §

*Lausunto purkamis- ja maisematyöluvasta
sekä rakentamisluvasta*

Kunnan on pyydettävä *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* lausunto purkamis- ja maisematyölupahakemuksesta sekä sellaisesta rakentamis- ja sijoittamislupahakemuksesta, johon ei sovelleta suunnittelutarvealuetta koskevia säännöksiä, jos lupaa haetaan alueelle, joka kuuluu:

- 1) valtioneuvoston hyväksymään luonnonsuojeluohjelmaan;
- 2) luonnonsuojelulain (9/2023) nojalla suojellun luontotyypin alueeseen taikka erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikkaan, jolla on voimassa mainitun lain 29 §:n 1 momentissa tai 47 §:n 2 momentissa tarkoitettu kieltö;
- 3) luonnonsuojelulain mukaiseen maisema-alueeseen; tai
- 4) maakuntakaavassa osoitettuun virkistys- tai suojelualueeseen.

Lausuntoa ei ole tarpeen pyytää, jos rakentaminen tai purkaminen perustuu poikkeamislupaan, josta *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus* on antanut lausunnon. Lausuntoa ei 1 momentin 4 kohdan perusteella ole myöskään tarpeen pyytää, jos alueella on asemakaava tai yleiskaava taikka aiemman rakentamista koskevan lainsäädännön mukainen oikeusvaikutteinen yleiskaava.

67 §

*Lausunto poikkeamisluvasta sekä
rakentamisluvasta suunnittelutarvealueelle
sijoittuvan rakennuspaikan osalta*

Kunnan on pyydettävä *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* lausunto poikkeamislupa-hakemuksesta sekä rakentamis- ja sijoittamislupahakemuksesta, johon sovelletaan suunnittelutarvealuetta koskevia säännöksiä, jos lupahakemus todennäköisesti koskee:

- 1) ympäristön- tai luonnonsuojelun kannalta merkittävää aluetta;

*Lausunto purkamis- ja maisematyöluvasta
sekä rakentamisluvasta*

Kunnan on pyydettävä *Lupa- ja valvontaviraston* lausunto purkamis- ja maisematyölupahakemuksesta sekä sellaisesta rakentamis- ja sijoittamislupahakemuksesta, johon ei sovelleta suunnittelutarvealuetta koskevia säännöksiä, jos lupaa haetaan alueelle, joka kuuluu:

- 1) valtioneuvoston hyväksymään luonnonsuojeluohjelmaan;
- 2) Luonnonsuojelulain (9/2023) nojalla suojellun luontotyypin alueeseen taikka erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikkaan, jolla on voimassa mainitun lain 64 §:n 1 momentissa tai 77 §:n 2 momentissa tarkoitettu päätös;
- 3) luonnonsuojelulain mukaiseen maisema-alueeseen; tai
- 4) maakuntakaavassa osoitettuun virkistys- tai suojelualueeseen.

Lausuntoa ei ole tarpeen pyytää, jos rakentaminen tai purkaminen perustuu poikkeamislupaan, josta *Lupa- ja valvontavirasto* on antanut lausunnon. Lausuntoa ei 1 momentin 4 kohdan perusteella ole myöskään tarpeen pyytää, jos alueella on asemakaava tai yleiskaava taikka aiemman rakentamista koskevan lainsäädännön mukainen oikeusvaikutteinen yleiskaava.

67 §

*Lausunto poikkeamisluvasta sekä
rakentamisluvasta suunnittelutarvealueelle
sijoittuvan rakennuspaikan osalta*

Kunnan on pyydettävä *elinvoimakeskuksen* lausunto poikkeamislupahakemuksesta sekä rakentamis- ja sijoittamislupahakemuksesta, johon sovelletaan suunnittelutarvealuetta koskevia säännöksiä, jos lupahakemus todennäköisesti koskee valtion liikenneverkkoa. Kunnan on pyydettävä *Lupa- ja valvontaviraston* lausunto poikkeamislupahakemuksesta sekä rakentamis- ja sijoittamislupahakemuksesta,

2) kulttuuriperinnön suojelun tai virkistystarpeiden kannalta merkittävää aluetta tai kohdetta; tai

3) valtion liikenneverkkoa.

johon sovelletaan suunnittelutarvealuetta koskevia säännöksiä, jos lupahakemus todennäköisesti koskee:

1) ympäristön- tai luonnonsuojelun kannalta merkittävää aluetta;

2) kulttuuriperinnön suojelun tai virkistystarpeiden kannalta merkittävää aluetta tai kohdetta.

67 a §

Lausunto puhtaan siirtymän sijoittamislupasta

Kunnan on pyydettävä puhtaan siirtymän sijoittamislupahakemuksesta lausunto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, maakunnan liitolta sekä muulta valtion viranomaiselta, jos lupahakemus koskee merkittävästi sen toimialaa.

75 §

Ympäristövaikutusten arviointi

Jos rakentamisesta taikka muusta tämän lain mukaan luvanvaraisesta tai viranomaishyväksyntää edellyttävästä toimenpiteestä on tehtävä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi, on hakemuksen vireille tulosta sen lisäksi mitä 63 §:ssä säädetään, tiedotettava yleisessä tietoverkossa. *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle* on varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen hakemuksesta. Asiassa jätetyistä huomautuksista ja lausunnoista on laadittava yhteenveto, jonka on oltava yleisesti saatavilla päätöksen antamisajankohtana.

132 §

Veden johtaminen ja ojittaminen

Edellä 2 momentissa tarkoitettu asia ratkaistaan kuitenkin siten kuin vesilain 5 luvussa säädetään, jos:

67 a §

Lausunto puhtaan siirtymän sijoittamislupasta

Kunnan on pyydettävä puhtaan siirtymän sijoittamislupahakemuksesta lausunto Lupa- ja valvontavirastolta, maakunnan liitolta sekä muulta valtion viranomaiselta, jos lupahakemus koskee merkittävästi sen toimialaa.

75 §

Ympäristövaikutusten arviointi

Jos rakentamisesta taikka muusta tämän lain mukaan luvanvaraisesta tai viranomaishyväksyntää edellyttävästä toimenpiteestä on tehtävä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi, on hakemuksen vireille tulosta sen lisäksi, mitä 63 §:ssä säädetään, tiedotettava yleisessä tietoverkossa. *Lupa- ja valvontavirastolle* on varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen hakemuksesta. Asiassa jätetyistä huomautuksista ja lausunnoista on laadittava yhteenveto, jonka on oltava yleisesti saatavilla päätöksen antamisajankohtana.

132 §

Veden johtaminen ja ojittaminen

Edellä 2 momentissa tarkoitettu asia ratkaistaan kuitenkin siten kuin vesilain 5 luvussa säädetään, jos:

- 1) kyse on ranta-asemakaava-alueesta;
- 2) ojitus palvelee asemakaavassa osoitettujen maa- ja metsätalousalueiden maankuivatusta;
- 3) ojitus sijoittuu suurimmalta osin asemakaava-alueen ulkopuolelle;
- 4) ojituksesta aiheutuu haittaa tai veden johtamisen tarvetta kolmannen omistamalle kiinteistölle;
- 5) ojitus edellyttää *aluehallintoviraston* lupaa tai ojitustoimituksen päätöstä.

179 §

Valitusoikeus rakentamisluvasta

Jos rakentamisluvan mukainen rakentaminen merkitsee purkamislupaa edellyttävän valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävän rakennuksen purkamista, valitusoikeus rakentamisluvasta on myös *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella*.

179 a §

Valitusoikeus puhtaan siirtymän sijoittamisluvasta

Valitusoikeus puhtaan siirtymän sijoittamisluvasta on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 4) kunnalla;
- 5) naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
- 6) *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella*;
- 7) muulla kuin 4–6 kohdassa tarkoitettulla viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa.

- 1) kyse on ranta-asemakaava-alueesta;
- 2) ojitus palvelee asemakaavassa osoitettujen maa- ja metsätalousalueiden maankuivatusta;
- 3) ojitus sijoittuu suurimmalta osin asemakaava-alueen ulkopuolelle;
- 4) ojituksesta aiheutuu haittaa tai veden johtamisen tarvetta kolmannen omistamalle kiinteistölle;
- 5) ojitus edellyttää *Lupa- ja valvontaviraston* lupaa tai ojitustoimituksen päätöstä

179 §

Valitusoikeus rakentamisluvasta

Jos rakentamisluvan mukainen rakentaminen merkitsee purkamislupaa edellyttävän valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävän rakennuksen purkamista, valitusoikeus rakentamisluvasta on myös *Lupa- ja valvontavirastolla*.

179 a §

Valitusoikeus puhtaan siirtymän sijoittamisluvasta

Valitusoikeus puhtaan siirtymän sijoittamisluvasta on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 4) kunnalla;
- 5) naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
- 6) *Lupa- ja valvontavirastolla*;
- 7) muulla kuin 4–6 kohdassa tarkoitettulla viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa.

182 §

Valitusoikeus purkamisluvasta

Valitusoikeus rakennuksen purkamista koskevasta päätöksestä on myös *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella* sekä museoviranomaisella silloin, kun rakennus on valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä

185 §

Eräiden päätösten tiedoksianto ja tiedottaminen

Kunnan on toimitettava 57 §:n mukainen poikkeamislupa hakijalle. Kunnan on toimitettava poikkeamislupa tai sen jäljennös myös niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa, sekä niille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet. Jos samassa muistutuksessa on useita muistuttajia, poikkeamislupaa tai sen jäljennöstä ei tarvitse lähettää kuin muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle. Ensimmäinen allekirjoittaja vastaa tiedon toimittamisesta muille allekirjoittaneille. Lisäksi kunnan on toimitettava poikkeamislupa viivytyksettä tiedoksi *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle*.

188 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Ympäristöministeriöllä ja *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella* on oikeus saada kunnilta, maakuntien liitoilta ja muilta tämän lain mukaisilta viranomaisilta maksutta tämän lain ohjaamisen, seurannan ja kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja.

182 §

Valitusoikeus purkamisluvasta

Kun rakennus on valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä, valitusoikeus rakennuksen purkamista koskevasta päätöksestä on myös *Lupa- ja valvontavirastolla* ja museoviranomaisella.

185 §

Eräiden päätösten tiedoksianto ja tiedottaminen

Kunnan on toimitettava 57 §:n mukainen poikkeamislupa hakijalle. Kunnan on toimitettava poikkeamislupa tai sen jäljennös myös niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa, sekä niille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet. Jos samassa muistutuksessa on useita muistuttajia, poikkeamislupaa tai sen jäljennöstä ei tarvitse lähettää kuin muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle. Ensimmäinen allekirjoittaja vastaa tiedon toimittamisesta muille allekirjoittaneille. Lisäksi kunnan on toimitettava poikkeamislupa viivytyksettä tiedoksi *Lupa- ja valvontavirastolle*.

188 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Ympäristöministeriöllä ja *Lupa- ja valvontavirastolla* on oikeus saada kunnilta, maakuntien liitoilta ja muilta tämän lain mukaisilta viranomaisilta maksutta tämän lain ohjaamisen, seurannan ja kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

281.

Laki

rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain (15/2022) 3 §:n 4 momentti, 6, 7 ja 10 §, 19 §:n 1 momentti, 20 §:n 1 ja 2 momentti, 28 §, 30 §:n 1 momentti, 31 §:n 3 ja 4 momentti, 36 §:n 1 momentti, 37 § ja 38 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 §:n 4 momentti laissa 669/2024, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

*Euroopan unionin valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
Euroopan unionin valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
soveltaminen*

*Euroopan unionin valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
Euroopan unionin valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
soveltaminen*

Tarkempia säännöksiä avustuksen, korvauksen tai sääksen pesintään perustuvan tuen myöntämisestä, myöntämisen edellytyksistä, maksamisesta, käytöstä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä avustuksen saajan velvollisuuksista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella noudattaen, mitä 2 momentissa mainituissa suuntaviivoissa määrätään ja 2 momentissa mainituissa asetuksessa säädetään.

Tarkempia säännöksiä avustuksen, korvauksen tai sääksen pesintään perustuvan tuen myöntämisestä, myöntämisen edellytyksistä, maksamisesta, käytöstä ja elinvoimakeskuksen sekä avustuksen saajan velvollisuuksista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella noudattaen, mitä 2 momentissa mainituissa suuntaviivoissa määrätään ja mainituissa momentissa mainituissa asetuksessa säädetään.

6 §

6 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

Elinvoimakeskuksen tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävänä on:

1) rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisyn edistäminen;

2) vahinkoilmoitusten, korvaus-, tuki- ja avustushakemusten sekä niitä koskevien oikaisuvaatimusten käsitteleminen ja ratkaiseminen;

3) avustuksen, korvauksen ja tuen toimeenpanotehtävät ja niihin liittyvä neuvonta, ohjaus, tiedotus ja valvonta.

Toimivaltainen valtion viranomainen on se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus,

Elinvoimakeskuksen tehtävänä on:

1) rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisyn edistäminen;

2) vahinkoilmoitusten, korvaus-, tuki- ja avustushakemusten sekä niitä koskevien oikaisuvaatimusten käsitteleminen ja ratkaiseminen;

3) avustuksen, korvauksen ja tuen toimeenpanotehtävät ja niihin liittyvä neuvonta, ohjaus, tiedotus ja valvonta.

Toimivaltainen valtion viranomainen on se elinvoimakeskus, jonka toimialueella vahinko tapahtuu. *Lapin elinvoimakeskus* käsittelee ja

Voimassa oleva laki

jonka toimialueella vahinko tapahtuu. Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus käsittelee ja ratkaisee kuitenkin hakemukset maakotkan pesintään perustuvasta tuesta ja Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hakemukset sääksen pesintään perustuvasta tuesta.

7 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa avustusten maksamista ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain (688/2001) 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät. Kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa toimivaltaisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ohella myös mainitun lain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä.

10 §

Avustuksen tarkoitus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää avustusta 15, 21 ja 26 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen sekä rakennuksille aiheutuvien vahinkojen ennaltaehkäisemiseen valtion talousarviossa osoitettujen määrärahojen rajoissa. Avustusta voidaan myöntää tavaroiden ja palveluiden hankintaan sekä tutkimukseen ja kehitystyöhön.

19 §

Viljelys- ja eläinvahingosta ilmoittaminen

Vahingonkärsijän on tehtävä vahingon havaittuaan viipymättä vahinkoilmoitus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Ilmoitus katsotaan toimitetuksi, kun se on saapunut viranomaiselle. Ilmoituksen tulee sisältää vahingonkärsijän yhteystiedot sekä

Ehdotus

ratkaisee kuitenkin hakemukset maakotkan pesintään perustuvasta tuesta ja Keski-Suomen elinvoimakeskus hakemukset sääksen pesintään perustuvasta tuesta.

7 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävät

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa avustusten maksamista ja takaisinperintää koskevat valtionavustuslain (688/2001) 12, 19, 21 ja 22 §:n mukaiset tehtävät. *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus* hoitaa toimivaltaisen *elinvoimakeskuksen* ohella myös mainitun lain 15 §:n mukaisia valvontatehtäviä.

10 §

Avustuksen tarkoitus

Elinvoimakeskus voi myöntää avustusta 15, 21 ja 26 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen sekä rakennuksille aiheutuvien vahinkojen ennaltaehkäisemiseen valtion talousarviossa osoitettujen määrärahojen rajoissa. Avustusta voidaan myöntää tavaroiden ja palveluiden hankintaan sekä tutkimukseen ja kehitystyöhön.

19 §

Viljelys- ja eläinvahingosta ilmoittaminen

Vahingonkärsijän on tehtävä vahingon havaittuaan viipymättä vahinkoilmoitus *elinvoimakeskukselle*. Ilmoitus katsotaan toimitetuksi, kun se on saapunut viranomaiselle. Ilmoituksen tulee sisältää vahingonkärsijän yhteystiedot sekä tiedot

Voimassa oleva laki

tiedot vahingon sijainnista, vahingon aiheuttajasta ja ajankohdasta sekä vahingon kohteesta ja laajuudesta.

20 §

Viljelys- ja eläinvahingon toteaminen ja arviointi

Viljelysvahingon toteaa ja arvioi vahingonkärsijän pyynnöstä toimivaltainen kunnan viranomainen. Eläinvahingon toteaa ja arvioi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymä riippumaton asiantuntija. Arviointi on tehtävä viipymättä sen jälkeen, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on vastaanottanut vahinkoilmoituksen ja arvioinnin suorittava taho on saanut tiedon vahingosta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi siirtää eläinvahingon arviointia koskevan tehtävän sellaisen tahon hoidettavaksi, jolla on tarvittava pätevyys ja parhaimmat edellytykset eläinvahingon arvioimiseksi. Ulkopuoliseen arvioijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä laissa tarkoitettua tehtävää. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

28 §

Avustuksen hakeminen

Avustusta haetaan toimivaltaiselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ennen avustettavan hankkeen tai toimenpiteen aloittamista. Avustuksen hakemisesta säädetään lisäksi valtionavustuslain 9 §:ssä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi asettaa avustuksen hakemiselle hakuajan.

30 §

Ehdotus

vahingon sijainnista, vahingon aiheuttajasta ja ajankohdasta sekä vahingon kohteesta ja laajuudesta.

20 §

Viljelys- ja eläinvahingon toteaminen ja arviointi

Viljelysvahingon toteaa ja arvioi vahingonkärsijän pyynnöstä toimivaltainen kunnan viranomainen. Eläinvahingon toteaa ja arvioi *elinvoimakeskuksen* hyväksymä riippumaton asiantuntija. Arviointi on tehtävä viipymättä sen jälkeen, kun *elinvoimakeskus* on vastaanottanut vahinkoilmoituksen ja arvioinnin suorittava taho on saanut tiedon vahingosta.

Elinvoimakeskus voi siirtää eläinvahingon arviointia koskevan tehtävän sellaisen tahon hoidettavaksi, jolla on tarvittava pätevyys ja parhaimmat edellytykset eläinvahingon arvioimiseksi. Ulkopuoliseen arvioijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä laissa tarkoitettua tehtävää. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

28 §

Avustuksen hakeminen

Avustusta haetaan toimivaltaiselta *elinvoimakeskukselta* ennen avustettavan hankkeen tai toimenpiteen aloittamista. Avustuksen hakemisesta säädetään lisäksi valtionavustuslain 9 §:ssä.

Elinvoimakeskus voi asettaa avustuksen hakemiselle hakuajan.

30 §

Korvauksen ja tuen hakeminen

Korvausta ja tukea haetaan toimivaltaiselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Korvausta haetaan ilman aiheetonta viivytystä vahingon toteamisen jälkeen. Edellä 5 luvussa tarkoitettua tukea haetaan vuosittain viimeistään 31 päivänä lokakuuta.

31 §

Korvaushakemus

Jos vahingon määrä voidaan todeta vasta seuraavalla kasvukaudella, hakemusta on tältä osin täydennettävä vahingon määrän todentavalla lisäselvityksellä. Lisäselvitys on toimitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle vahinkoa seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä.

Hakijan tulee korvaushakemuksen käsittelyn yhteydessä pyynnöstä antaa tiedot muistakin seikoista, joita toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tarvitsee hakemuksen ratkaisemiseksi.

36 §

Avustuksen, korvauksen ja tuen palauttaminen

Korvauksen ja tuen saajan tulee viipymättä palauttaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa korvaus tai tuki.

37 §

Avustuksen, korvauksen ja tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen on päätöksellään

Korvauksen ja tuen hakeminen

Korvausta ja tukea haetaan toimivaltaiselta *elinvoimakeskukselta*. Korvausta haetaan ilman aiheetonta viivytystä vahingon toteamisen jälkeen. Edellä 5 luvussa tarkoitettua tukea haetaan vuosittain viimeistään 31 päivänä lokakuuta.

31 §

Korvaushakemus

Jos vahingon määrä voidaan todeta vasta seuraavalla kasvukaudella, hakemusta on tältä osin täydennettävä vahingon määrän todentavalla lisäselvityksellä. Lisäselvitys on toimitettava *elinvoimakeskukselle* vahinkoa seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä.

Hakijan tulee korvaushakemuksen käsittelyn yhteydessä pyynnöstä antaa tiedot muistakin seikoista, joita toimivaltainen *elinvoimakeskus* tarvitsee hakemuksen ratkaisemiseksi.

36 §

Avustuksen, korvauksen ja tuen palauttaminen

Korvauksen ja tuen saajan tulee viipymättä palauttaa *elinvoimakeskukselle* virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa korvaus tai tuki.

37 §

Avustuksen, korvauksen ja tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on päätöksellään määrättävä korvauksen ja tuen maksaminen lopetettavaksi sekä jo

määrättävä korvauksen ja tuen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu korvaus ja tuki takaisin perittäväksi, jos:

1) saaja on jättänyt ilmoittamatta seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan korvauksen tai tuen saantiin tai määrään taikka antanut siitä väärän tai harhaanjohtavan tiedon;

2) saaja on jättänyt palauttamatta korvauksen tai tuen, joka on 36 §:n mukaan palautettava;

3) korvaus tai tuki on muusta kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettusta syystä myönnetty tai maksettu perusteettomasti;

4) Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytetään.

38 §

Muutoksenhaku

Tämän lain mukaiseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

maksettu korvaus ja tuki takaisin perittäväksi, jos:

1) saaja on jättänyt ilmoittamatta seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan korvauksen tai tuen saantiin tai määrään taikka antanut siitä väärän tai harhaanjohtavan tiedon;

2) saaja on jättänyt palauttamatta korvauksen tai tuen, joka on 36 §:n mukaan palautettava;

3) korvaus tai tuki on muusta kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettusta syystä myönnetty tai maksettu perusteettomasti;

4) Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytetään.

38 §

Muutoksenhaku

Tämän lain mukaiseen *elinvoimakeskuksen* sekä *Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen* päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

282.

Laki

Suomen ympäristökeskuksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan Suomen ympäristökeskuksesta annetun lain (1069/2009) 1 §:n 2 momentti seuraavasti:

1 §

*Suomen ympäristökeskuksen toiminta-ajatus
ja tehtävät*

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan Suomen ympäristökeskus erityisesti:

1) tutkii ja arvioi ympäristössä, alueiden käytössä ja vesivaroissa tapahtuvia muutoksia ja niiden syitä sekä kehittää keinoja haitallisten ympäristömuutosten ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa;

2) tuottaa asiantuntijapalveluja ympäristöministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille* sekä *aluehallintovirastoille*;

3) seuraa ja arvioi ympäristön tilaa ja kuormitusta sekä alueiden käyttöä ja vesivaroja sekä huolehtii niihin liittyvistä raportointivelvoitteista;

4) ylläpitää ja kehittää toimialan tietojärjestelmiä, tietovarantoja ja tietopalveluja;

5) osallistuu tehtäviinsä liittyvään kansainväliseen yhteistyöhön;

6) edistää ympäristötietoisuutta ja tuottaa toimialansa koulutuspalveluja.

1 §

*Suomen ympäristökeskuksen toiminta-ajatus
ja tehtävät*

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan Suomen ympäristökeskus erityisesti:

1) tutkii ja arvioi ympäristössä, alueiden käytössä ja vesivaroissa tapahtuvia muutoksia ja niiden syitä sekä kehittää keinoja haitallisten ympäristömuutosten ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa;

2) tuottaa asiantuntijapalveluja ympäristöministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, *Lupa- ja valvontavirastolle ja elinvoimakeskuksille*;

3) seuraa ja arvioi ympäristön tilaa ja kuormitusta sekä alueiden käyttöä ja vesivaroja sekä huolehtii niihin liittyvistä raportointivelvoitteista;

4) ylläpitää ja kehittää toimialan tietojärjestelmiä, tietovarantoja ja tietopalveluja;

5) osallistuu tehtäviinsä liittyvään kansainväliseen yhteistyöhön;

6) edistää ympäristötietoisuutta ja tuottaa toimialansa koulutuspalveluja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Tammisaaren saariston kansallispuistosta annetun lain 1 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Tammisaaren saariston kansallispuistosta annetun lain (485/1989) 1 c §, sellaisena
kuin se on laissa 526/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 c §

Tammisaaren saariston kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä voidaan Metsähallituksen avuksi asettaa kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään kymmenen jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, asianomaisten kuntien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, asukkaita ja elinkeinoja edustavien yhteisöjen sekä retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

1 c §

Tammisaaren saariston kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä voidaan Metsähallituksen avuksi asettaa kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään kymmenen jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, *elinvoimakeskuksen*, asianomaisten kuntien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, asukkaita ja elinkeinoja edustavien yhteisöjen sekä retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

284.

Laki

ulkoilulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkoilulain (606/1973) 4, 11, 12, 14 ja 29 §, sellaisina kuin ne ovat, 4, 11, 12 ja 14 § laissa 1572/2009 sekä 29 § laissa 1413/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Ulkoilureittisuunnitelman vahvistaa se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueella ulkoilureitti tai suurin osa siitä on. Ennen suunnitelman vahvistamista on niille, joiden oikeutta tai etua suunnitelma koskee, varattava tilaisuus muistutusten tekemiseen suunnitelman johdosta.

Kunnan on 1 momentissa säädettyssä tarkoituksessa pidettävä suunnitelma nähtävänä 14 päivän aikana. Muistutukset suunnitelmaa vastaan on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle osoitettuna toimitettava asianomaiselle kunnalliselle viranomaiselle 30 päivän kuluessa suunnitelman nähtävänä olon päättymisestä lukien. Suunnitelman nähtäväksi asettamisesta sekä muistutusten tekemistavasta ja -ajasta on kunnan kustannuksellaan kuulutettava siinä järjestyksessä kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa saatetaan tiedoksi. Lisäksi on, jos se hankaluudetta voi tapahtua, suunnitelman nähtäväksi panemisesta erikseen ilmoitettava maanomistajille ja poronhoitoalueella paikalliselle paliskunnalle, joiden alueen kautta reitti tulisi kulkemaan.

Kunnan on toimitettava jätetyt muistutuskirjelmät omine lausuntoineen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

11 §

Ulkoilureitin siirtämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä ulkoilureitin tekemisestä säädetään. Siirtämisestä voi maan omistaja tehdä asianomaiselle kunnalle esityksen. Kunnan vastustaessa siirtämistä voi maanomistaja saattaa asian elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ratkaistavaksi.

12 §

Jollei ulkoilureitti tai sen osa olosuhteiden muututtua enää ole tarpeen yleistä ulkoilutoimintaa varten, voi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus siitä tai muusta erityisestä syystä kunnan tai maan omistajan

Ulkoilureittisuunnitelman vahvistaa *Lupa- ja valvontavirasto*. Ennen suunnitelman vahvistamista on niille, joiden oikeutta tai etua suunnitelma koskee, varattava tilaisuus muistutusten tekemiseen suunnitelman johdosta.

Kunnan on 1 momentissa säädettyssä tarkoituksessa pidettävä suunnitelma nähtävänä 14 päivän aikana. Muistutukset suunnitelmaa vastaan on *Lupa- ja valvontavirastolle* osoitettuna toimitettava asianomaiselle kunnalliselle viranomaiselle 30 päivän kuluessa suunnitelman nähtävänä olon päättymisestä lukien. Suunnitelman nähtäväksi asettamisesta sekä muistutusten tekemistavasta ja -ajasta on kunnan kustannuksellaan kuulutettava siinä järjestyksessä kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa saatetaan tiedoksi. Lisäksi on, jos se hankaluudetta voi tapahtua, suunnitelman nähtäväksi panemisesta erikseen ilmoitettava maanomistajille ja poronhoitoalueella paikalliselle paliskunnalle, joiden alueen kautta reitti tulisi kulkemaan.

Kunnan on toimitettava jätetyt muistutuskirjelmät omine lausuntoineen *Lupa- ja valvontavirastolle*.

11 §

Ulkoilureitin siirtämisestä on voimassa, mitä ulkoilureitin tekemisestä säädetään. Siirtämisestä voi maan omistaja tehdä asianomaiselle kunnalle esityksen. Kunnan vastustaessa siirtämistä voi maanomistaja saattaa asian *Lupa- ja valvontaviraston* ratkaistavaksi.

12 §

Jollei ulkoilureitti tai sen osa olosuhteiden muututtua enää ole tarpeen yleistä ulkoilutoimintaa varten, voi *Lupa- ja valvontavirasto* siitä tai muusta erityisestä syystä kunnan tai maan omistajan

Voimassa oleva laki

hakemuksesta lakkauttaa ulkoilureitin tai sen osan.

Ulkoilureitin tai sen osan tultua lakkautetuksi siirtyy reittiin kuulunut alue korvauksetta omistajan hallintaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ulkoilureitin lakkauttamisesta ilmoitettava kiinteistörekisterin pitäjälle, jonka asiana on huolehtia siitä, että ulkoilureitin lakkauttamisesta tehdään tarpeelliset merkinnät kiinteistörekisteriin.

14 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä kunnan huolehtimaan toisen kunnan aluetta koskevan ulkoilureittisuunnitelman laatimisesta, sen vahvistamisen hakemisesta, määräyksen hakemisesta ulkoilureittitoimitukseen ja ulkoilureitin pitämisestä, jos asianomainen kunta on tähän suostunut. Reitistä johtuvien kustannusten ja korvausten jakamisesta kuntien kesken määrää *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus*, jolleivät kunnat ole asiasta sopineet.

29 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on annettava päätös ulkoilureittisuunnitelman vahvistamisesta tai ulkoilureitin lakkauttamisesta tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Tieto kuulutuksesta on julkaistava asianomaisessa kunnassa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä.

Ehdotus

hakemuksesta lakkauttaa ulkoilureitin tai sen osan.

Ulkoilureitin tai sen osan tultua lakkautetuksi siirtyy reittiin kuulunut alue korvauksetta omistajan hallintaan.

Lupa- ja valvontaviraston on ulkoilureitin lakkauttamisesta ilmoitettava kiinteistörekisterin pitäjälle, jonka asiana on huolehtia siitä, että ulkoilureitin lakkauttamisesta tehdään tarpeelliset merkinnät kiinteistörekisteriin.

14 §

Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä kunnan huolehtimaan toisen kunnan aluetta koskevan ulkoilureittisuunnitelman laatimisesta, sen vahvistamisen hakemisesta, määräyksen hakemisesta ulkoilureittitoimitukseen ja ulkoilureitin pitämisestä, jos asianomainen kunta on tähän suostunut. Reitistä johtuvien kustannusten ja korvausten jakamisesta kuntien kesken määrää *Lupa- ja valvontavirasto*, jolleivät kunnat ole asiasta sopineet.

29 §

Lupa- ja valvontaviraston on annettava päätös ulkoilureittisuunnitelman vahvistamisesta tai ulkoilureitin lakkauttamisesta tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Tieto kuulutuksesta on julkaistava asianomaisessa kunnassa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..

285.

Laki

Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun lain 6 d §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun lain (228/1983) 6 d §, sellaisena kuin se on laissa 525/2023, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 d §

Urho Kekkosen kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä on Metsähallituksen apuna kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään neljätoista jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, Saamelaiskäräjien, asianomaisten kuntien ja paliskuntien, Puolustusvoimien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, kalatalousalueita, asukkaita ja elinkeinoja edustavien yhteisöjen sekä retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

6 d §

Urho Kekkosen kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä on Metsähallituksen apuna kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään neljätoista jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varajäsenensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, *elinvoimakeskuksen*, Saamelaiskäräjien, asianomaisten kuntien ja paliskuntien, Puolustusvoimien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, kalatalousalueita, asukkaita ja elinkeinoja edustavien yhteisöjen sekä retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

—————
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
..

286.

Laki

vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään annetun lain (121/2011) 7 §:n 1 momentti seuraavasti:

2018

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Valvontaviranomaiset

Valvontaviranomaiset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset, metsäkeskukset, Energiamarkkinavirasto ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ovat 2 §:n 5 kohdan mukaisia valvontaviranomaisia, omalla toimialallaan.

Lupa- ja valvontavirasto, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset, metsäkeskukset, Energiamarkkinavirasto ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ovat 2 §:n 5 kohdassa tarkoitettuja valvontaviranomaisia, omalla toimialallaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

..
..

287.

Laki

vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 4 §:n 2—4 momentti, 5 ja 6 §, 6 b §:n 1 momentti, 6 e §:n 1 momentti, 6 f §, 6 g §:n 2 momentti, 6 h §:n 1 momentti, 6 i §:n 1 ja 3 momentti, 6 j ja 6 k §, 6 l §:n 1 momentti, 9 §:n 2 momentti, 10 a §:n 1 momentti, 10 b—10 d ja 10 f §, 11 §:n 4 momentti, 13 §, 14 §:n 1 ja 2 momentti, 15 §, 16 §:n 2 momentti, 17 §:n 2 ja 3 momentti, 26 a §:n 3 momentti, 26 f §:n 1 momentti, 26 j §:n 1 momentti ja 26 l §:n kohta 6,

sellaisina kuin ne ovat 4 §:n 2 momentti, 6 § 9 §:n 2 momentti, 11 §:n 4 momentti, 13 §, 14 §:n 1 ja 2 momentti sekä 16 §:n 2 momentti laissa 1593/2009, 4 §:n 3 momentti, 26 a §:n 3 momentti, 26 f §:n 1 momentti ja 26 l §:n 6 kohta laissa 272/2011, 4 §:n 4 momentti laissa 571/2014, 5 § laeissa 1593/2009, 272/2011 ja 507/2020, 6 b §:n 1 momentti, 6 e §:n 1 momentti, 6 f §, 6 g §:n 2 momentti, 6 h §:n 1 momentti, 6 i §:n 1 ja 3 momentti, 6 j ja 6 k § sekä 6 l §:n 1 momentti laissa 507/2020, 10 a §:n 1 momentti, 10 b, 10 c ja 10 f § laissa 1263/2014, 10 d § laissa 1263/2014 ja 1410/2019, 15 § ja 17 §:n 2 ja 3 momentti laissa 1410/2019 sekä 26 j §:n 1 momentti laissa 272/2020, ja

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1833/2009, uusi 2 momentti, 4 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1593/2009, 272/2011 ja 571/2014, uusi 6 momentti sekä lakiin uusi 6 m § seuraavasti:

3 §

Vesienhoitoalue

Vesienhoitoalue koostuu yhdestä tai useammasta vesistöalueesta. Rannikkovesimuodostuma ja pohjavesimuodostuma kuuluvat siihen rajoittuvaan soveltuviin vesienhoitoalueeseen. Valtakunnan rajan ylittävillä vesistöalueilla vesienhoitoalueeseen kuuluu Suomen alueella oleva vesistöalueen osa. Toisen valtion alueelle ulottuvista vesistöalueista muodostetaan kansainvälinen vesienhoitoalue siten kuin siitä erikseen säädetään

4 §

Viranomaiset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus huolehtii tämän lain mukaisista tehtävistä toimialueellaan.

Ympäristöministeriö vastaa muiden Itämeren valuma-alueella sijaitsevien valtioiden kanssa tehtävästä merenhoidon suunnittelun yhteistyöstä. Suomen ympäristökeskus, asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä muut toimivaltaiset viranomaiset osallistuvat yhteistyöhön omilla toimialueillaan.

Suomen ympäristökeskus, Ilmatieteen laitos, Luonnonvarakeskus, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä Metsähallitus vastaavat merenhoidon seuranta- ja muista tehtävistä toimialoillaan.

3 §

Vesienhoitoalue

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vesienhoitoalueista.

4 §

Viranomaiset

Tämän lain mukaisena vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisena toimii Lupa- ja valvontavirasto. Tämän lain mukaisena vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisena toimii elinvoimakeskus, josta säädetään elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (/) ja sen nojalla.

Ympäristöministeriö vastaa muiden Itämeren valuma-alueella sijaitsevien valtioiden kanssa tehtävästä merenhoidon suunnittelun yhteistyöstä. Suomen ympäristökeskus, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisena sekä muut toimivaltaiset viranomaiset osallistuvat yhteistyöhön omilla toimialueillaan.

Suomen ympäristökeskus, Ilmatieteen laitos, Luonnonvarakeskus, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisena sekä Metsähallitus vastaavat merenhoidon seuranta- ja muista tehtävistä toimialoillaan.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettujen viranomaisten tehtävistä.

5 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

Kullakin vesienhoitoalueella *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* tehtäviin kuuluu:

- 1) laatia selvitys vesien ominaispiirteistä;
- 2) laatia selvitykset ihmisen aiheuttamista vaikutuksista vesiin;
- 3) laatia vedenkäytön taloudelliset selvitykset;
- 4) kerätä tiedot valtioneuvoston asetuksella säädettyistä alueista, jotka ovat Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaan suojeltavia;
- 5) kerätä tarpeelliset tiedot talousveden ottoon tarkoitetuista alueista;
- 6) valmistella vesien tilan luokittelu;
- 7) järjestää vesien seuranta ja laatia vesien seurantaohjelma;
- 8) valmistella vesienhoitosuunnitelma ja toimenpideohjelma;
- 9) hoitaa muut ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämät tehtävät vesienhoidon järjestämiseksi.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtäviin merenhoidon järjestämisessä kuuluu toimialueellaan:

- 1) osallistua Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman meriympäristön ominaispiirteiden ja meriympäristön tilan alustavan arvioinnin laatimiseen;
- 2) tehdä tarvittavat selvitykset meriympäristön hyvän tilan määrittämiseksi sekä ympäristötavoitteiden ja niihin liittyvien kuvaajien asettamiseksi;
- 3) osallistua Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman Itämeren tilan seurantaohjelman laatimiseen ja järjestää seuranta rannikkovesille;
- 4) valmistella merenhoitosuunnitelmaa ja sen toimenpideohjelmaa ja hoitaa muut ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämät tehtävät merenhoidon järjestämiseksi.

5 §

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen tehtävät

Kullakin vesienhoitoalueella *vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen* tehtäviin kuuluu:

- 1) laatia selvitys vesien ominaispiirteistä;
- 2) laatia selvitykset ihmisen aiheuttamista vaikutuksista vesiin;
- 3) laatia vedenkäytön taloudelliset selvitykset;
- 4) kerätä tiedot valtioneuvoston asetuksella säädettyistä alueista, jotka ovat Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaan suojeltavia;
- 5) kerätä tarpeelliset tiedot talousveden ottoon tarkoitetuista alueista;
- 6) valmistella vesien tilan luokittelu;
- 7) järjestää vesien seuranta ja laatia vesien seurantaohjelma;
- 8) valmistella vesienhoitosuunnitelma ja toimenpideohjelma;
- 9) hoitaa muut *kuin 1–8 kohdassa tarkoitettut* ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämät tehtävät vesienhoidon järjestämiseksi.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen tehtäviin merenhoidon järjestämisessä kuuluu:

- 1) osallistua Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman meriympäristön ominaispiirteiden ja meriympäristön tilan alustavan arvioinnin laatimiseen;
- 2) tehdä tarvittavat selvitykset meriympäristön hyvän tilan määrittämiseksi sekä ympäristötavoitteiden ja niihin liittyvien kuvaajien asettamiseksi;
- 3) osallistua Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman Itämeren tilan seurantaohjelman laatimiseen ja järjestää seuranta rannikkovesille;
- 4) valmistella merenhoitosuunnitelmaa ja sen toimenpideohjelmaa;
- 5) hoitaa muut *kuin 1–4 kohdassa tarkoitettut* ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämät tehtävät merenhoidon järjestämiseksi.

Voimassa oleva laki

Suomen ympäristökeskus vastaa merenhoitosuunnitelman seurantaohjelman valmistelusta ja antaa 1 ja 2 momentissa mainituissa tehtävissä *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle* asiantuntija-apua ja pitää 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista tiedoista laadittua rekisteriä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii 1 a luvun mukaisena tukiviranomaisena.

6 §

Valtioneuvoston asetus vesienhoitoalueista

Vesienhoitoalueista ja vesienhoitoalueen yhteensovittavasta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

1 a luku

Vesienhoitoa ja merenhoitoa koskeva tuki

6 b §

Tuen järjestäminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus järjestää tuen hankinnan ja luovuttamisen tuen saajalle. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtäviin kuuluu tukemisen suunnittelu, tuen hankinnan valmistelu, hankintapäätöksen ja -sopimuksen tekeminen sekä hankinnan ja tuen luovuttamisen järjestäminen tukipäätökseen perustuen sekä muut tukemisen edellyttämät järjestämistehtävät.

6 e §

Ehdotus

Suomen ympäristökeskus vastaa merenhoitosuunnitelman seurantaohjelman valmistelusta ja antaa 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tehtävissä *vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiselle* asiantuntija-apua ja pitää 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista tiedoista laadittua rekisteriä.

6 §

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtävät

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtävänä on edistää toimenpiteiden toteuttamista toimialueellaan.

Vesienhoidon ja merenhoidon tuen järjestämistehtävästä säädetään 1 a luvussa. Kalatalousviranomaisesta säädetään kalastuslaissa (379/2015).

1 a luku

Vesienhoitoa ja merenhoitoa koskeva tuki

6 b §

Tuen järjestäminen

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomainen järjestää tuen hankinnan ja luovuttamisen tuen saajalle. Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtäviin kuuluu tukemisen suunnittelu, tuen hankinnan valmistelu, hankintapäätöksen ja -sopimuksen tekeminen sekä hankinnan ja tuen luovuttamisen järjestäminen tukipäätökseen perustuen sekä muut tukemisen edellyttämät järjestämistehtävät.

6 e §

Tuen hakeminen

Tukea on haettava *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta* ennen tuettavan toimen aloittamista. Tukea ei voi hakea ennen kuin samaan toimeen myönnetyn tuen vaikutusaika on päättynyt.

6 f §

Hakuaika ja tiedottaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi asettaa tuen hakemiselle hakuajan. *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* on tiedotettava tuen hakumahdollisuudesta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tuen myöntämisen edellytyksistä ja ehdoista.

6 g §

Tuen myöntämisen edellytykset

Tuki voi kattaa kustannukset osaksi tai kokonaan. Myönnettävän tuen laskentaperusteena on tavaran ja palvelun arvonlisäverollinen myyntihinta *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle*.

6 h §

Tukihakemuksen peruuttaminen

Tuen hakija voi peruuttaa hakemuksen kokonaan tai osittain tukipäätöksen tiedoksi saamiseen saakka. Hakijan on viivytyksettä ilmoitettava peruuttamisesta kirjallisesti *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle*.

Tuen hakeminen

Tukea on haettava *vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiselta* ennen tuettavan toimen aloittamista. Tukea ei voi hakea ennen kuin samaan toimeen myönnetyn tuen vaikutusaika on päättynyt.

6 f §

Hakuaika ja tiedottaminen

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomainen voi asettaa tuen hakemiselle hakuajan. *Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen* on tiedotettava tuen hakumahdollisuudesta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tuen myöntämisen edellytyksistä ja ehdoista.

6 g §

Tuen myöntämisen edellytykset

Tuki voi kattaa kustannukset osaksi tai kokonaan. Myönnettävän tuen laskentaperusteena on tavaran ja palvelun arvonlisäverollinen myyntihinta *vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiselle*.

6 h §

Tukihakemuksen peruuttaminen

Tuen hakija voi peruuttaa hakemuksen kokonaan tai osittain tukipäätöksen tiedoksi saamiseen saakka. Hakijan on viivytyksettä ilmoitettava peruuttamisesta kirjallisesti *vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiselle*.

6 i §

Päätös ja sopimus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee kirjallisen päätöksen tuesta. Päätös on tehtävä myös 6 h §:ssä tarkoitetussa asiassa.

Lisäksi *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus* voi tehdä tuensaajan kanssa sopimuksen toimen toteuttamisen ja tuen luovuttamisen yksityiskohdista. Sopimuksen on sisällettävä tarpeelliset määräykset sopijapuolten tehtävistä ja vastuista tukemisessa sekä noudatettavasta menettelystä ja muista tukemisen käytännön toteuttamisen yksityiskohdista.

6 j §

Tuen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on päätöksellään keskeytettävä tukeminen, jos:

- 1) on ilmeistä, että:
 - a) tuen saaja on jättänyt ilmoittamatta tai antanut väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan tuen saantiin, määrään tai ehtoihin;
 - b) tuen saaja käyttää tukea olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin tukipäätöksessä on myönnetty; tai
 - c) tuen saaja muutoin olennaisesti rikkoo tuen ehtoja; taikka
- 2) asianomaiseen tukeen sovellettava Euroopan unionin valtiontukea koskevan säädöksen noudattaminen tätä edellyttää.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on päätöksellään määrättävä jo luovutettu tuki tai sen arvo tai sen osa perittäväksi takaisin. *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus* voi olla perimättä tukea tai sen osaa takaisin, jos tuen saaja on oikaissut edellä 1 momentin 1

6 i §

Päätös ja sopimus

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomainen tekee kirjallisen päätöksen tuesta. Päätös on tehtävä myös 6 h §:ssä tarkoitetussa asiassa.

Lisäksi *vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomainen* voi tehdä tuensaajan kanssa sopimuksen toimen toteuttamisen ja tuen luovuttamisen yksityiskohdista. Sopimuksen on sisällettävä tarpeelliset määräykset sopijapuolten tehtävistä ja vastuista tukemisessa sekä noudatettavasta menettelystä ja muista tukemisen käytännön toteuttamisen yksityiskohdista.

6 j §

Tuen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen on päätöksellään keskeytettävä tukeminen, jos:

- 1) on ilmeistä, että:
 - a) tuen saaja on jättänyt ilmoittamatta tai antanut väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan tuen saantiin, määrään tai ehtoihin;
 - b) tuen saaja käyttää tukea olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin tukipäätöksessä on myönnetty; tai
 - c) tuen saaja muutoin olennaisesti rikkoo tuen ehtoja; taikka
- 2) asianomaiseen tukeen sovellettava Euroopan unionin valtiontukea koskevan säädöksen noudattaminen tätä edellyttää.

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen on päätöksellään määrättävä jo luovutettu tuki tai sen arvo tai sen osa perittäväksi takaisin. *Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomainen* voi olla perimättä tukea

Voimassa oleva laki

kohdan *alakohdissa* tarkoitetun menettelynsä ja tuen tavoitteiden saavuttaminen ei ole vaarantunut.

6 k §

Korko ja viivästyskorko

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on sisällytettävä takaisin perittävälle määrälle tuen myöntämispäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättyinä kolmella prosenttiyksiköllä. Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

61 §

Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku tukea koskevista päätöksistä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tämän luvun mukaiseen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

9 §

Ehdotus

tai sen osaa takaisin, jos tuen saaja on oikaissut 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun menettelynsä ja tuen tavoitteiden saavuttaminen ei ole vaarantunut.

6 k §

Korko ja viivästyskorko

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen on sisällytettävä takaisin perittävälle määrälle tuen myöntämispäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättyinä kolmella prosenttiyksiköllä. Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään *vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen* asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korko-lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korko-kannan mukaan.

61 §

Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku tukea koskevista päätöksistä

Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen tämän luvun mukaiseen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

6 m §

Kirjanpito

Tuen saajan on pidettävä hankkeesta kirjanpitolain (1336/1997) mukaista kirjanpitoa erillisellä kustannuspaikalla tai muulla tavalla siten, että tuen käytön valvonta on vaikeudetta mahdollista. Tuen saajan on säilytettävä kaikki tuen toteuttamiseen liittyvät tositteet kirjanpitolain mukaisesti

9 §

Seuranta

Seuranta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten laatimat vesien seurantaohjelmat yhteensovitetaan vesienhoitoalueella ja liitetään vesienhoitosuunnitelmaan. Seurantaohjelmaa laadittaessa otetaan soveltuvin osin huomioon toiminnan harjoittajalle muun lain nojalla kuuluva tarkkailu.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen laatimat vesien seurantaohjelmat yhteensovitetaan vesienhoitoalueella ja liitetään vesienhoitosuunnitelmaan. Seurantaohjelmaa laadittaessa otetaan huomioon vesimuodostuman tilan kannalta edustava toiminnan harjoittajalle muun lain nojalla kuuluva tarkkailu.

10 a §

10 a §

*Pohjavesialueen määrittäminen**Pohjavesialueen määrittäminen*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus määrittää pohjaveden muodostumisalueen rajan (*muodostumisalue*) ja uloimman rajan alueelle, jolla on vaikutusta pohjavesimuodostuman veden laatuun tai muodostumiseen (*pohjavesialue*). Jos vedenhankintakäytössä olevan tai käyttöön soveltuvan pohjavesialueen tai sen muodostumisalueen rajaa ei ilman huomattavia vaikeuksia voida määrittää, pohjavesialue voidaan määrittää myös pistemäisenä.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen määrittää pohjaveden muodostumisalueen rajan (*muodostumisalue*) ja uloimman rajan alueelle, jolla on vaikutusta pohjavesimuodostuman veden laatuun tai muodostumiseen (*pohjavesialue*). Jos vedenhankintakäytössä olevan tai käyttöön soveltuvan pohjavesialueen tai sen muodostumisalueen rajaa ei ilman huomattavia vaikeuksia voida määrittää, pohjavesialue voidaan määrittää myös pistemäisenä.

10 b §

10 b §

*Pohjavesialueen luokitus**Pohjavesialueen luokitus*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus luokittelee pohjavesialueen vedenhankintakäyttöön soveltuvuuden ja suojelutarpeen perusteella:

1) 1-luokkaan vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesialueen, jonka vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdyskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai yli viidenkymmenen ihmisen tarpeisiin;

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen luokittelee pohjavesialueen vedenhankintakäyttöön soveltuvuuden ja suojelutarpeen perusteella:

1) 1-luokkaan vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesialueen, jonka vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdyskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai yli 50 ihmisen tarpeisiin;

Voimassa oleva laki

2) 2-luokkaan muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen, joka pohjaveden antoisuuden ja muiden ominaisuuksiensa perusteella soveltuu 1 kohdassa tarkoitettuun käyttöön.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus luokittelee lisäksi E-luokkaan pohjavesialueen, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan *säätää tarkemmin* pohjavesialueen luokituksen perusteista.

10 c §

Pohjavesialueen rajan ja luokituksen muuttaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on muutettava pohjavesialueen rajausta tai luokitusta, jos niihin olennaisesti vaikuttava tieto sitä edellyttää.

10 d §

Pohjavesialueen määrittämisen ja luokituksen valmistelu

Vesienhoitosuunnitelman laatimisen yhteydessä tehtävän pohjavesialueen määrittämisen ja luokituksen valmistelussa laadittavien valmisteluasiakirjojen tiedoksi antamisessa ja niitä koskevassa kuulemisessa noudatetaan, mitä 15 §:ssä säädetään. Jos pohjavesialueen luokkaa tai rajaa muutetaan vesienhoitosuunnitelman laatimisesta erillisenä menettelynä, 15 §:ssä säädetystä poiketen *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* on pidettävä valmisteluasiakirjat nähtävillä vähintään 30 päivää. *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* on pyydettävä asiassa lausunto pohjavesialueen sijaintikunnalta ja niiltä kunnilta, joiden vedenhankintaan tai maankäyttöön pohjavesialueen rajauksella ja luokituksella voi olla vaikutusta sekä siltä maakunnan liitolta, jonka alueella pohjavesialue sijaitsee.

Ehdotus

2) 2-luokkaan muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen, joka pohjaveden antoisuuden ja muiden ominaisuuksiensa perusteella soveltuu 1 kohdassa tarkoitettuun käyttöön.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen luokittelee lisäksi E-luokkaan pohjavesialueen, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan *antaa tarkempia säännöksiä* pohjavesialueen luokituksen perusteista.

10 c §

Pohjavesialueen rajan ja luokituksen muuttaminen

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on muutettava pohjavesialueen rajausta tai luokitusta, jos niihin olennaisesti vaikuttava tieto sitä edellyttää.

10 d §

Pohjavesialueen määrittämisen ja luokituksen valmistelu

Vesienhoitosuunnitelman laatimisen yhteydessä tehtävän pohjavesialueen määrittämisen ja luokituksen valmistelussa laadittavien valmisteluasiakirjojen tiedoksi antamisessa ja niitä koskevassa kuulemisessa noudatetaan, mitä 15 §:ssä säädetään. Jos pohjavesialueen luokkaa tai rajaa muutetaan vesienhoitosuunnitelman laatimisesta erillisenä menettelynä, 15 §:ssä säädetystä poiketen *vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen* on pidettävä valmisteluasiakirjat nähtävillä vähintään 30 päivää. *Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen* on pyydettävä asiassa lausunto pohjavesialueen sijaintikunnalta ja niiltä kunnilta, joiden vedenhankintaan tai maankäyttöön pohjavesialueen rajauksella ja luokituksella voi olla vaikutusta sekä siltä maakunnan liitolta, jonka alueella pohjavesialue sijaitsee.

Voimassa oleva laki

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tallettaa ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tiedot pohjavesialueiden rajoista, luokituksesta ja luokituksen perusteista sekä muista pohjavesialueen ominaisuuksista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin valmistelussa esitettävistä tiedoista ja kuulemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tietojärjestelmään merkittävistä pohjavesialuetta koskevista tiedoista.

10 f §

Pohjavesialueen suojeleusuunnitelman valmistelu

Kunnan on pohjavesialueen suojeleusuunnitelmaa laadittaessa tai muutettaessa varattava kaikille mahdollisuus tutustua ehdotukseen ja esittää siitä mielipiteensä. Suojeleusuunnitelmaa koskevasta ehdotuksesta on pyydetty lausunto niiltä kunnilta, joita suojeleusuunnitelma voi koskea, sekä suojeleusuunnitelman alueella toimivaltaiselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ja aluehallintovirastolta.

Kunnan on julkaistava suojeleusuunnitelma ja tiedotettava siitä sekä toimitettava suojeleusuunnitelma elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle merkittäväksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin suojeleusuunnitelman tiedottamisessa noudatettavasta menettelystä.

11 §

Vesienhoitosuunnitelma

Viranomaisten ja julkisia palveluja tarjoavien laitosten on annettava maksutta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle hallussaan olevia tarpeellisia muita tietoja kuin henkilötietoja vesienhoitosuunnitelman laatimiseksi. Viranomaisten on luovutettava

Ehdotus

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen tallettaa ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tiedot pohjavesialueiden rajoista, luokituksesta ja luokituksen perusteista sekä muista pohjavesialueen ominaisuuksista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valmistelussa esitettävistä tiedoista ja kuulemisessa noudatettavasta menettelystä sekä tietojärjestelmään merkittävistä pohjavesialuetta koskevista tiedoista.

10 f §

Pohjavesialueen suojeleusuunnitelman valmistelu

Kunnan on pohjavesialueen suojeleusuunnitelmaa laadittaessa tai muutettaessa varattava kaikille mahdollisuus tutustua ehdotukseen ja esittää siitä mielipiteensä. Suojeleusuunnitelmaa koskevasta ehdotuksesta on pyydetty lausunto niiltä kunnilta, joita suojeleusuunnitelma voi koskea, sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiselta.

Kunnan on julkaistava suojeleusuunnitelma ja tiedotettava siitä sekä toimitettava suojeleusuunnitelma vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiselle merkittäväksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä suojeleusuunnitelman tiedottamisessa noudatettavasta menettelystä.

11 §

Vesienhoitosuunnitelma

Viranomaisten ja julkisia palveluja tarjoavien laitosten on annettava maksutta vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiselle ja vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiselle hallussaan olevia

Voimassa oleva laki

tietoja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) salassapitosäännösten estämättä. *Muita kuin tilakohtaisia tietoja on lisäksi luovutettava maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) salassapitosäännösten estämättä.*

13 §

Vesienhoitosuunnitelman valmistelu

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on vesienhoitosuunnitelman laatimista varten tehtävä:

- 1) hoitosuunnitelman laatimisen aikataulu ja työohjelma vähintään kolme vuotta ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista;
- 2) yhteenveto vesistöalueen hoitoa koskevista keskeisistä kysymyksistä vähintään kaksi vuotta ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista; sekä
- 3) hoitosuunnitelmaehdotus vähintään vuosi ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista.

14 §

Yhteistyö vesienhoitosuunnitelman valmistelussa

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on järjestettävä vesienhoitosuunnitelman valmistelun eri vaiheissa riittävä yhteistyö ja vuorovaikutus toimialueensa eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa. Tätä varten tulee olla vähintään yksi yhteistyöryhmä. Yhteistyöryhmiä voidaan perustaa myös vesistöalueittain.

Vesienhoitosuunnitelman yhteensovittamista varten vesienhoitoalueella on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten edustajista sekä maa- ja metsätalousministeriön nimeämästä kalatalouden edustajasta muodostuva ohjausryhmä. Ohjausryhmän toiminnasta vastaa yhteensovittava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Ohjausryhmän kokoonpanosta määrää ympäristöministeriö.

Ehdotus

tarpeellisia muita tietoja kuin henkilötietoja vesienhoitosuunnitelman laatimiseksi tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi. Viranomaisten on luovutettava tietoja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) salassapitosäännösten estämättä.

13 §

Vesienhoitosuunnitelman valmistelu

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on vesienhoitosuunnitelman laatimista varten tehtävä:

- 1) hoitosuunnitelman laatimisen aikataulu ja työohjelma vähintään kolme vuotta ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista;
- 2) yhteenveto vesistöalueen hoitoa koskevista keskeisistä kysymyksistä vähintään kaksi vuotta ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista; sekä
- 3) hoitosuunnitelmaehdotus vähintään vuosi ennen hoitosuunnitelmakauden alkamista.

14 §

Yhteistyö vesienhoitosuunnitelman valmistelussa

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on järjestettävä vesienhoito-suunnitelman valmistelun eri vaiheissa riittävä yhteistyö ja vuorovaikutus vesienhoitoalueen eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa. Tätä varten tulee olla vähintään yksi yhteistyöryhmä. Yhteistyöryhmiä voidaan perustaa myös vesistöalueittain.

Vesienhoitosuunnitelman yhteensovittamista varten vesienhoitoalueella on vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen ja toimeenpano- ja tukiviranomaisen, vesitalous- ja kalataloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen, sekä muiden vesienhoitoon ja merenhoitoon liittyvien tehtäväkokonaisuuksien edustajista

muodostuva ohjausryhmä. Ohjausryhmän toiminnasta vastaa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomainen. Ohjausryhmän kokoonpanosta määrää ympäristöministeriö. *Elinvoimakeskuksen tehtävistä ja toimialueista säädetään elinvoimakeskuksista ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (/) ja sen nojalla.*

15 §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on annettava 13 §:ssä tarkoitetut valmisteluasiakirjat tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Tieto kuulutuksesta on julkaistava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueen asianomaisissa kunnissa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on varattava kaikille mahdollisuus tutustua valmisteluasiakirjoihin ja niiden tausta-asiakirjoihin ja esittää niistä mielipiteensä kirjallisesti tai sähköisesti kuuden kuukauden ajan, joka alkaa 1 momentissa tarkoitetun kuulutuksen julkaisemisajankohdasta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on lisäksi pyydettävä tarvittavat lausunnot. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus järjestää tarpeen mukaan tiedotustilaisuuksia, joissa varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiseen. Valmisteluasiakirjoista ja menettelyn aikatauluista säädetään 13 §:ssä. Valmisteluasiakirjojen ja tausta-asiakirjojen julkisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

16 §

15 §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on annettava 13 §:ssä tarkoitetut valmisteluasiakirjat tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on julkaistava tieto kuulutuksesta vesienhoitoalueen kunnissa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on varattava kaikille mahdollisuus tutustua valmisteluasiakirjoihin ja niiden tausta-asiakirjoihin ja esittää niistä mielipiteensä kirjallisesti tai sähköisesti kuuden kuukauden ajan, joka alkaa 1 momentissa tarkoitetun kuulutuksen julkaisemisajankohdasta.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on lisäksi pyydettävä tarvittavat lausunnot. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomainen järjestää tarpeen mukaan tiedotustilaisuuksia, joissa varataan ti-laisuus mielipiteiden esittämiseen. Valmisteluasiakirjoista ja menettelyn aikatauluista säädetään 13 §:ssä. Valmisteluasiakirjojen ja tausta-asiakirjojen julkisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

16 §

Vesienhoitosuunnitelman käsittely

Vesienhoitosuunnitelman käsittely

Yhteensovittava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimittaa ohjausryhmässä käsitellyn ehdotuksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi ympäristöministeriölle.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen toimittaa ohjausryhmässä käsitellyn ehdotuksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi ympäristöministeriölle.

17 §

17 §

Vesienhoitosuunnitelman hyväksyminen

Vesienhoitosuunnitelman hyväksyminen

Ympäristöministeriö julkaisee valtioneuvoston hyväksymät vesienhoitosuunnitelmat sähköisesti. Ympäristöministeriö toimittaa valtioneuvoston päätöksen sähköisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille.

Ympäristöministeriö julkaisee valtioneuvoston hyväksymät vesienhoitosuunnitelmat sähköisesti. Ympäristöministeriö toimittaa valtioneuvoston päätöksen sähköisesti vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiselle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on annettava valtioneuvoston päätös tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Tieto kuulutuksesta on julkaistava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueen asianomaisissa kunnissa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimittaa lisäksi päätöksen niille viranomaisille, joita asian käsittelyn aikaisemmissa vaiheissa on kuultu.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on annettava valtioneuvoston päätös tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen on julkaistava tieto kuulutuksesta vesienhoitoalueen kunnissa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen toimittaa lisäksi päätöksen niille viranomaisille, joita asian käsittelyn aikaisemmissa vaiheissa on kuultu.

26 a §

26 a §

Merenhoidon järjestäminen

Merenhoidon järjestäminen

Alueellisesta merenhoidon järjestämisen yhteensovittamisesta sekä merenhoidon ja vesienhoidon yhteensovittamisesta vastaa asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa.

Merenhoidon ja vesienhoidon yhteensovittamisesta vastaa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Yhteensovittavista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista säädetään erikseen.

26 f §

Merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus laatii toimenpideohjelman merenhoitosuunnitelmassa asetettujen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon toimenpiteiden kustannustehokkuuden sekä teknisen toteuttamiskelpoisuuden. Toimenpideohjelma voidaan laatia koskemaan yhtä tai useampaa merivesien osaa. Toimenpideohjelmassa tulee tarkastella toimenpiteiden vaikutuksia myös Suomen talousvyöhykkeen ulkopuoliseen merialueeseen.

26 j §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Ympäristöministeriön on yhteistyössä elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kanssa annettava merenhoitosuunnitelman valmisteluasiakirjat tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Tieto kuulutuksesta on julkaistava kunnissa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä. Ympäristöministeriön on yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa:

1) varattava kaikille mahdollisuus osallistua merenhoitosuunnitelman valmisteluun, tutustua merenhoitosuunnitelman valmisteluasiakirjoihin ja niiden taustasiakirjoihin sekä esittää niistä mielipiteensä kirjallisesti tai sähköisesti vähintään 30 vuorokauden ajan kuulutuksen julkaisemisajankohdasta lukien;

2) pyydettyjä tarvittavat lausunnot; ja

26 f §

Merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelma

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen laatii toimenpideohjelman merenhoitosuunnitelmassa asetettujen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon toimenpiteiden kustannustehokkuuden sekä teknisen toteuttamiskelpoisuuden. Toimenpideohjelma voidaan laatia koskemaan yhtä tai useampaa merivesien osaa. Toimenpideohjelmassa tulee tarkastella toimenpiteiden vaikutuksia myös Suomen talousvyöhykkeen ulkopuoliseen merialueeseen.

26 j §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Ympäristöministeriön on yhteistyössä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen kanssa annettava merenhoitosuunnitelman valmisteluasiakirjat tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Tieto kuulutuksesta on julkaistava kunnissa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä. Ympäristöministeriön on yhteistyössä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaisen kanssa:

1) varattava kaikille mahdollisuus osallistua merenhoitosuunnitelman valmisteluun, tutustua merenhoitosuunnitelman valmisteluasiakirjoihin ja niiden taustasiakirjoihin sekä esittää niistä mielipiteensä kirjallisesti tai sähköisesti vähintään 30 vuorokauden ajan kuulutuksen julkaisemisajankohdasta lukien;

2) pyydettyjä tarvittavat lausunnot; ja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3) järjestettävä tarpeen mukaan tiedotustilaisuuksia, joissa varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiseen.

3) järjestettävä tarpeen mukaan tiedotustilaisuuksia, joissa varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiseen.

261 §

261 §

Valtioneuvoston asetus merenhoidon järjestämisestä

Valtioneuvoston asetus merenhoidon järjestämisestä

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin:

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin:

6) Suomen ympäristökeskuksen tehtävistä merenhoidon suunnittelussa ja seurannassa, *merenhoidon suunnittelua yhteensovittavista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista* sekä muista viranomaistehtävistä;

6) Suomen ympäristökeskuksen tehtävistä merenhoidon suunnittelussa ja seurannassa sekä muista viranomaistehtävistä;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

288.

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 23 §:n 2 momentti ja 24 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 24 §:n 1 momentti laissa 916/2021,

muutetaan 15 §:n 2 momentti, 21 §, 23 §:n 1 ja 3 momentti, 29 a §:n 2 momentti, 34, 36 ja 37 §, 38 §:n 1 momentti, 39 a §:n 2 momentti, 42 §:n 2 ja 3 momentti, 44 §:n 2 momentti, 80 §:n 2—4 momentti, 81 §:n 1 momentti, 85 a §, 88 §:n 2 momentti, 89 §:n 2 ja 3 §:n momentti, 89 a ja 92 §, 93 §:n 1 momentti, 95 §:n 1 ja 4 momentti, 99 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 104 §:n 2 momentti, 105 §:n 1—3 momentti, 106 c §:n 1 momentti, 106 d §:n 1—3 momentti, 106 e §, 115 a §:n 3 momentti, 116 §:n 4 momentti, 118 §:n 1 ja 3 momentti, 123 §:n 1 ja 4 momentti, 126, 129 ja 130 §, 131 §:n 2—4 momentti, 135 §:n 1 ja 2 momentti, 136 §:n 1 ja 2 momentti, 137 §:n 1 momentti, 138 §:n 1 momentti, 143 §:n 1 ja 3 momentti, 147 §:n 3, 4 ja 6 momentti, 148 §:n 2 ja 3 momentti, 152 §:n 2 momentti, 153 §, 166 §:n 2 momentti, 168 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 169 §:n 2 momentti, 170 §:n 5 momentti, 171 §:n 1 momentti, 175 §:n 2 momentti, 176 ja 178 §, 181 §:n 3 momentti, 182 a §:n 1 momentti, 186 §, 188 §:n 2 momentti, 189 §, 190

§:n 4 momentti, 191, 192 ja 194 §, 197 §:n 3 momentti, 203 §, 205 §:n 1 momentti, 207 §, 212 § 1—3 momentti, 214 §:n 1 momentti, 221 a §:n 2 ja 4 momentti, 222 §:n 2 momentti sekä 223 §:n 1, 2 ja 6 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 15 §:n 2 momentti, 115 a §:n 3 momentti, 123 §:n 1 ja 4 momentti, 168 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 170 §:n 5 momentti, 171 §:n 1 momentti, 175 §:n 2 momentti, 181 §:n 3 momentti, 205 §:n 1 momentti ja 223 §:n 1, 2 ja 6 momentti laissa 1166/2018, 21 § laeissa 916/2021 ja 754/2024, 29 a §:n 2 momentti, 85 a §, 116 §:n 4 momentti ja 189 § laissa 905/2020, 39 a §:n 2 momentti laissa 437/2017, 44 §:n 2 momentti, 95 §:n 1 momentti, 99 §:n 4 momentti, 118 §:n 1 momentti, 136 §:n 2 momentti ja 192 § laissa 504/2019, 88 §:n 2 momentti ja 89 a § laissa 423/2015, 89 §:n 2 ja 3 §:n momentti laissa 490/2022, 106 c §:n 1 momentti, 106 d §:n 1—3 momentti ja 106 e § laissa 1064/2017, 143 §:n 1 ja 3 momentti laissa 49/2019, 147 §:n 3, 4 ja 6 momentti ja 212 §:n 1—3 momentti laissa 327/2016, 152 §:n 2 momentti laissa 1018/2018, 169 §:n 2 momentti ja 221 a §:n 2 ja 4 momentti laissa 1121/2024, 176 § osaksi laissa 10/2023, 182 a §:n 1 momentti laissa 1077/2018, 190 §:n 4 momentti ja 207 § laissa 1420/2019, 222 §:n 2 momentti laissa 1263/2022, sekä

lisätään lakiin uusi 21 a ja 23 a—23 c § ja 42 §:ään uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti ja nykyinen 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 §

15 §

Ennaltavarautumisvelvollisuus

Ennaltavarautumisvelvollisuus

Ennalta varautumista varten toiminnanharjoittajan, jonka ympäristöluvan myöntää valtion lupaviranomainen, on laadittava riskinarviointiin perustuva varautumissuunnitelma, varattava tarpeelliset laitteet ja muut varusteet, laadittava toimintaohje, testattava laitteet ja varusteet sekä harjoiteltava toimia onnettomuuksia ja muita poikkeuksellisia tilanteita varten (*ennaltavarautumisvelvollisuus*).

Suunnitelman sisältö, laajuus ja tarkkuus määräytyvät toiminnan luonteen perusteella. Varautumissuunnitelmaa ei kuitenkaan tarvitse laatia, jos valvontaviranomainen arvioi, että toiminta, sen vaikutukset ja riskit eivät edellytä suunnitelman laatimista. Suunnitelmaa ei myöskään ole tarpeen tehdä siltä osin kuin vastaava suunnitelma on laadittu vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005), pelastuslain (379/2011), kaivoslain (621/2011) tai muun lain nojalla eikä eläinsuojan toiminnasta.

21 §

Ennalta varautumista varten toiminnanharjoittajan, jonka ympäristöluvan myöntää *Lupa- ja valvontavirasto*, on laadittava riskinarviointiin perustuva varautumissuunnitelma, varattava tarpeelliset laitteet ja muut varusteet, laadittava toimintaohje, testattava laitteet ja varusteet sekä harjoiteltava toimia onnettomuuksia ja muita poikkeuksellisia tilanteita varten (*ennaltavarautumisvelvollisuus*).

Suunnitelman sisältö, laajuus ja tarkkuus määräytyvät toiminnan luonteen perusteella. Varautumissuunnitelmaa ei kuitenkaan tarvitse laatia, jos valvontaviranomainen arvioi, että toiminta, sen vaikutukset ja riskit eivät edellytä suunnitelman laatimista. Suunnitelmaa ei myöskään ole tarpeen tehdä siltä osin kuin vastaava suunnitelma on laadittu vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005), pelastuslain (379/2011), kaivoslain (621/2011) tai muun lain nojalla eikä eläinsuojan toiminnasta.

21 §

Valtion viranomaiset

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat ympäristöministeriölle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa ja edistää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista alueellaan, valvoo näiden säännösten noudattamista sekä käyttää osaltaan ympäristönsuojelun yleisen edun puhevaltaa tämän lain mukaisessa päätöksenteossa siten kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa laissa (897/2009) ja sen nojalla säädetään. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tukee kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Aluehallintovirasto toimii valtion ympäristölupaviranomaisena siten kuin aluehallintovirastoista annetussa laissa (896/2009) ja sen nojalla säädetään. Lisäksi aluehallintovirasto käsittelee toimivaltaansa kuuluvat ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat asiat. Aluehallintovirasto tukee kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Suomen ympäristökeskus toimii otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1005/2009, jäljempänä otsoniasetus, sekä fluoratuista kasvihuonekaasuista ja asetuksen (EY) N:o 842/2006 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 517/2014, jäljempänä F-kaasuasetus, mukaisena toimivaltaisena viranomaisena sekä valvoo näiden asetusten noudattamista, jollei muualla tässä laissa toisin säädetä. Lisäksi Suomen ympäristökeskus ylläpitää ja kehittää parhaan käyttökelpoisen tekniikan tiedonvaihtoa, seuraa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä ja tiedottaa siitä. Suomen ympäristökeskus vastaa myös ympäristövahingon vaaraa aiheuttavien hylkyjen seurannasta ja saneerauksesta, jollei muualla laissa toisin säädetä, sekä öljy- tai muun

Ympäristöministeriö

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat ympäristöministeriölle.

(kumotaan 2 mom.)

(kumotaan 3 mom.)

(kumotaan 4 mom.)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kemikaalivahingon seurauksena
likaantuneiden eläinten hoitamisen
järjestämisestä. (25.11.2022/963)

(kumotaan 5 mom.)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta ja direktiivin 1999/13/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/42/EY mukaisena toimivaltaisena viranomaisena.

21 a §

Lupa- ja valvontavirasto

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja edistää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista, valvoo näiden säännösten noudattamista, toimii valtion ympäristölupaviranomaisena ja käsittelee toimivaltaansa kuuluvat ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat asiat. Lupa- ja valvontavirasto tukee kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Lupa- ja valvontavirasto huolehtii toiminnassaan ja päätöksenteossään ympäristönsuojelun yleisen edun toteutumisesta sekä käyttää osaltaan ympäristönsuojelun yleisen edun puhevaltaa tämän lain mukaisessa päätöksenteossa.

23 §

Yleiset valvontaviranomaiset

Tämän lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (valtion valvontaviranomainen) sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista myös siltä osin kuin on kyse yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmissä viljelijöille myönnettäviä

23 §

Yleiset valvontaviranomaiset

Tämän lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat Lupa- ja valvontavirasto ja valtion ympäristönsuojeluviranomaisen sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

(kumotaan 2 mom.)

suoria tukia koskevista säännöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 637/2008 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1307/2013 tarkoitettujen lakisääteisten hoitovaatimusten noudattamisen valvonnasta.

Valtion valvontaviranomaisen on ilmoitettava valvonnassa havaitsemistaan puutteista kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tämän toimivaltaan kuuluvia mahdollisia toimenpiteitä varten. Vastaavasti kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on ilmoitettava valvonnassa havaitsemistaan puutteista valtion valvontaviranomaiselle.

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava valvonnassa havaitsemistaan puutteista kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tämän toimivaltaan kuuluvia mahdollisia toimenpiteitä varten. Vastaavasti kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on ilmoitettava valvonnassa havaitsemistaan puutteista Lupa- ja valvontavirastolle.

23 a §

Suomen ympäristökeskus

Suomen ympäristökeskus toimii otsonikerrosta heikentävistä aineista ja asetuksen (EY) N:o 1005/2009 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/590, jäljempänä **otsoniasetus**, sekä fluoratuista kasvihuonekaasuista, direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 517/2014 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/573, jäljempänä **F-kaasuasetus**, mukaisena toimivaltaisena viranomaisena sekä valvoo näiden asetusten noudattamista, jollei muualla tässä laissa toisin säädetä. Lisäksi Suomen ympäristökeskus ylläpitää ja kehittää parhaan käyttökelpoisen tekniikan tiedonvaihtoa, seuraa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä ja tiedottaa siitä. Suomen ympäristökeskus vastaa myös ympäristövahingon vaaraa aiheuttavien hylkyjen seurannasta ja saneerauksesta, jollei muualla laissa toisin säädetä, sekä öljy- tai muun kemikaalivahingon seurauksena likaantuneiden eläinten hoitamisen järjestämisestä.

23 b §

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta ja direktiivin 1999/13/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/42/EY mukaisena toimivaltaisena viranomaisena.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo 216 §:n 2 momentin nojalla annetun orgaanisia liuottimia sisältäviä tuotteita koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamista.

23 c §

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskus valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista siltä osin kuin on kyse yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmissä viljelijöille myönnettäviä suoria tukia koskevista säännöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 637/2008 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1307/2013 tarkoitettujen lakisääteisten hoitovaatimusten noudattamisen valvonnasta.

Elinvoimakeskus valvoo 64 §:ssä tarkoitettuna kalatalousviranomaisena 57 §:ssä tarkoitettujen kalatalousmääräysten noudattamista.

24 §

Muut valvontaviranomaiset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo 216 §:n 2 momentin nojalla annetun orgaanisia liuottimia sisältäviä tuotteita

24 §

Muut valvontaviranomaiset

(kumotaan 1 mom.)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamista.

29 a §

Ilmoituksenvaraisen toiminnan luvanvaraisuus

Jos toimintaan tarvitaan ympäristölupa 1 momentin 2 tai 3 kohdan nojalla, ympäristöluvan käsittelee se viranomainen, jonka toimivaltaan kuuluu 115 a §:n nojalla käsitellä toimintaa koskeva ilmoitus. Jos lupa kuitenkin on tarpeen 27 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella, käsittelevä viranomainen on valtion ympäristölupaviranomainen. Jos toimintaan tarvitaan ympäristölupa tämän pykälän 1 momentin 1 tai 4 kohdan nojalla, ympäristöluvan käsittelee valtion ympäristölupaviranomainen.

34 §

Toimivaltainen lupaviranomainen

Valtion ympäristölupaviranomainen ratkaisee ympäristölupahakemuksen, jos:

1) toiminnalla saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia tai asian ratkaiseminen valtion ympäristölupaviranomaisessa muuten on perusteltua toiminnan laatu tai luonne huomioon ottaen;

2) muun kuin 1 kohdassa tarkoitetun toiminnan ympäristövaikutukset saattavat kohdistua huomattavassa määrin sijaintikuntaa laajemmalle alueelle;

3) toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi lupaa vesilain 3 luvun nojalla tai vesilaissa säädetyn muun kuin purkujohtoa koskevan tai tämän lain 68 ja 69 §:ssä tarkoitetun käyttöoikeuden perustamista ja lupahakemukset on 47 §:n mukaan käsiteltävä yhteiskäsittelyssä;

4) lupa on tarpeen 27 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella.

29 a §

Ilmoituksenvaraisen toiminnan luvanvaraisuus

Jos toimintaan tarvitaan ympäristölupa 1 momentin 2 tai 3 kohdan nojalla, ympäristöluvan käsittelee se viranomainen, jonka toimivaltaan kuuluu 115 a §:n nojalla käsitellä toimintaa koskeva ilmoitus. Jos lupa kuitenkin on tarpeen 27 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella, käsittelevä viranomainen on *Lupa- ja valvontavirasto*. Jos toimintaan tarvitaan ympäristölupa tämän pykälän 1 momentin 1 tai 4 kohdan nojalla, ympäristöluvan käsittelee *Lupa- ja valvontavirasto*.

34 §

Toimivaltainen lupaviranomainen

Lupa- ja valvontavirasto ratkaisee ympäristölupahakemuksen, jos:

1) toiminnalla saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia tai asian ratkaiseminen *Lupa- ja valvontavirastossa* muuten on perusteltua toiminnan laatu tai luonne huomioon ottaen;

2) muun kuin 1 kohdassa tarkoitetun toiminnan ympäristövaikutukset saattavat kohdistua huomattavassa määrin sijaintikuntaa laajemmalle alueelle;

3) toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi lupaa vesilain 3 luvun nojalla tai vesilaissa säädetyn muun kuin purkujohtoa koskevan tai tämän lain 68 ja 69 §:ssä tarkoitetun käyttöoikeuden perustamista ja lupahakemukset on 47 §:n mukaan käsiteltävä yhteiskäsittelyssä;

4) lupa on tarpeen 27 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee muun kuin 1 momentissa tarkoitetun lupahakemuksen.

Valtion ympäristölupaviranomainen ratkaisee kuitenkin lupahakemuksen, jos:

1) toiminta sijaitsee usean ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella;

2) kyse on sotilaskäyttöön tarkoitettusta toiminnasta;

3) lupa-asian yhteydessä ratkaistaan 136 §:ssä tarkoitettu maaperän tai pohjaveden puhdistamista koskeva asia, eikä toimivaltaa mainitun pykälän mukaisissa asioissa ole siirretty kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Jos samalla toiminta-alueella sijaitsevien toimintojen lupa-asian ratkaisu kuuluu osaksi valtion ympäristölupaviranomaisen ja osaksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan ja toimintoihin on haettava lupaa siten kuin 41 §:ssä säädetään, lupa-asian ratkaisee valtion ympäristölupaviranomainen.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista valtion ympäristölupaviranomaisen toimivaltaan kuuluvista toiminnoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

36 §

Lupa-asian siirtäminen

Jos lupahakemus on pantu vireille kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa ja asian selvittämisen yhteydessä ilmenee, että toiminnasta voi aiheutua vesistön pilaantumista, on asia siirrettävä valtion ympäristölupaviranomaisen ratkaistavaksi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi yksittäistapauksessa siirtää päätösvaltaansa kuuluvan lupa-asian valtion ympäristölupaviranomaisen ratkaistavaksi, jos asia vaatii sellaista asiantuntemusta, jota kunnassa ei voida saada tai jos asian käsittely valtion ympäristölupaviranomaisessa on tarkoituksenmukaista toiminnan sijaintiin tai luonteeseen liittyvästä erityisestä syystä.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee muun kuin 1 momentissa tarkoitetun lupahakemuksen. *Lupa- ja valvontavirasto* ratkaisee kuitenkin lupahakemuksen, jos:

1) toiminta sijaitsee usean kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella;

2) kyse on sotilaskäyttöön tarkoitettusta toiminnasta;

3) lupa-asian yhteydessä ratkaistaan 136 §:ssä tarkoitettu maaperän tai pohjaveden puhdistamista koskeva asia, eikä toimivaltaa mainitun pykälän mukaisissa asioissa ole siirretty kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Jos samalla toiminta-alueella sijaitsevien toimintojen lupa-asian ratkaisu kuuluu osaksi *Lupa- ja valvontaviraston* ja osaksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan ja toimintoihin on haettava lupaa siten kuin 41 §:ssä säädetään, lupa-asian ratkaisee *Lupa- ja valvontavirasto*.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista *Lupa- ja valvontaviraston* toimivaltaan kuuluvista toiminnoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

36 §

Lupa-asian siirtäminen

Jos lupahakemus on pantu vireille kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa ja asian selvittämisen yhteydessä ilmenee, että toiminnasta voi aiheutua vesistön pilaantumista, on asia siirrettävä *Lupa- ja valvontaviraston* ratkaistavaksi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi yksittäistapauksessa siirtää päätösvaltaansa kuuluvan lupa-asian *Lupa- ja valvontaviraston* ratkaistavaksi, jos asia vaatii sellaista asiantuntemusta, jota kunnassa ei voida saada tai jos asian käsittely *Lupa- ja valvontavirastossa* on tarkoituksenmukaista toiminnan sijaintiin tai luonteeseen liittyvästä erityisestä syystä.

37 §

Lupaviranomaisen alueellinen toimivalta

Lupahakemuksen ratkaisee se 34 §:n mukaan toimivaltainen lupaviranomainen, jonka toimialueelle toiminta sijoitetaan. Jos toiminta sijaitsee useamman kuin yhden valtion ympäristölupaviranomaisen toimialueella, lupahakemuksen ratkaisee se viranomainen, jonka toimialueella merkittävin osa päästöjä aiheuttavasta toiminnasta sijaitsee.

Jos useiden samaa vesistöä kuormittavien toimintojen lupiin sisältyvät kalatalousmääräykset tulevat tarkistettaviksi samanaikaisesti ja niistä on tarkoituksenmukaista päättää yhtenä kokonaisuutena, asiat ratkaisee 1 momentin mukaan toimivaltainen valtion ympäristölupaviranomainen.

38 §

Toimivallan siirto lupa-asiassa valtion ympäristölupaviranomaiselta kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan valtion ympäristölupaviranomaista ja valtion valvontaviranomaista päättää, että liitteen 1 taulukon 2 mukaisten toimintojen lupa-asioissa toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Päätös voidaan rajoittaa koskemaan myös vain osaa edellä mainituista toiminnoista. Toimivaltaa ei kuitenkaan voida siirtää lupa-asiassa, joka koskee turvetuotantoa, kaivostoimintaa, koneellista kullankaivuuta, malmin tai mineraalien rikastamoa, lentoasemaa, satamaa, ydinvoimalaitosta, jätteenpolttolaitosta, jätteen rinnakkaispolttolaitosta taikka puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen toimintaa. Ennen toimivallan siirtoa koskevan päätöksen tekemistä valtion ympäristölupaviranomaisessa vireille tulleet

37 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alueellinen toimivalta lupa-asioissa

Lupahakemuksen ratkaisee se 34 § 2 momentin mukaan toimivaltainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jonka toimialueelle toiminta sijoitetaan.

(kumotaan 2 mom.)

38 §

Toimivallan siirto lupa-asiassa Lupa- ja valvontavirastolta kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan Lupa- ja valvontavirastoa päättää, että liitteen 1 taulukon 2 mukaisten toimintojen lupa-asioissa toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Päätös voidaan rajoittaa koskemaan myös vain osaa edellä mainituista toiminnoista. Toimivaltaa ei kuitenkaan voida siirtää lupa-asiassa, joka koskee turvetuotantoa, kaivostoimintaa, koneellista kullankaivuuta, malmin tai mineraalien rikastamoa, lentoasemaa, satamaa, ydinvoimalaitosta, jätteenpolttolaitosta, jätteen rinnakkaispolttolaitosta taikka puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen toimintaa. Ennen toimivallan siirtoa koskevan päätöksen tekemistä Lupa- ja valvontavirastossa vireille tulleet asiat käsitellään loppuun Lupa- ja valvontavirastossa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

asiat käsitellään loppuun valtion
ympäristölupaviranomaisessa.

39 a §

Hakijan neuvonta

Lupaviranomainen voi lisäksi hakijan
pyynnöstä tai omasta aloitteestaan järjestää
tapaamisen lupa-asiasta hakijan ja
viranomaisen välillä neuvonnan
järjestämiseksi. Tapaamiseen voidaan kutsua
myös muiden lupamenettelyyn osallistuvien
viranomaisten edustajia ja muita asianosaisia.
*Valtion ympäristölupaviranomaisen on aina
kutsuttava mukaan valtion
valvontaviranomaisen edustaja.*

42 §

Lausunnot

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään,
valtion ympäristölupaviranomaisen on
pyydetty lausunto valtion
valvontaviranomaiselta, hakemuksen
tarkoittaman toiminnan sijaintikunnalta ja
tarvittaessa vaikutusalueen kunnilta.

Lupaviranomainen voi hankkia myös muita
asiaan liittyviä tarpeellisia selvityksiä.

44 §

Lupaviranomainen voi lisäksi hakijan
pyynnöstä tai omasta aloitteestaan järjestää
tapaamisen lupa-asiasta hakijan ja
viranomaisen välillä neuvonnan
järjestämiseksi. Tapaamiseen voidaan kutsua
myös muiden lupamenettelyyn osallistuvien
viranomaisten edustajia ja muita asianosaisia.

39 a §

Hakijan neuvonta

42 §

Lausunnot

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään,
Lupa- ja valvontaviraston on pyydetty
lausunto hakemuksessa tarkoitetun toiminnan
sijaintikunnalta ja tarvittaessa vaikutusalueen
kunnilta.

*Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa
säädetään, Lupa- ja valvontaviraston on
varattava yleisen edun valvontayksikölleen
tilaisuus tulla kuulluksi yhteiskunnan
kannalta merkittävästä hankkeesta ja
hankkeesta, jolla voi olla huomattavia tai
laajalle ulottuvia vaikutuksia ympäristöön tai
ympäristön käyttöön.*

Lupaviranomainen voi hankkia myös muita
asiaan liittyviä tarpeellisia selvityksiä. *Lisäksi
lupaviranomainen voi tarvittaessa järjestää
keskustelun 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen
viranomaisten kanssa.*

44 §

*Lupahakemuksen tiedoksianto ja lupahakemuksesta tiedottaminen**Lupahakemuksen tiedoksianto ja lupahakemuksesta tiedottaminen*

Tieto kuulutuksesta on julkaistava myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään. Lisäksi kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen ole muutoin tarpeetonta. Kuulutus on annettava erikseen tiedoksi niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Valtion lupaviranomaisen on julkaistava internetsivuillaan yleisölle tarkoitettu tiivistelmä lupahakemuksesta.

Tieto kuulutuksesta on julkaistava myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään. Lisäksi kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen ole muutoin tarpeetonta. Kuulutus on annettava erikseen tiedoksi niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. *Lupa- ja valvontaviraston* on julkaistava internetsivuillaan yleisölle tarkoitettu tiivistelmä lupahakemuksesta.

80 §

80 §

*Luvan tarkistaminen uusien päätelmien vuoksi**Luvan tarkistaminen uusien päätelmien vuoksi*

Toiminnanharjoittajan on toimitettava valvontaviranomaiselle selvitys luvan tarkistamisen tarpeesta perusteluineen. Selvitys on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun komissio on julkaissut päätöksen päätelmistä. Valvontaviranomainen voi antaa selvityksen tekemiselle pyynnöstä lisäaikaa.

Valvontaviranomainen arvioi, onko lupaa tarkistettava 1 momentin perusteella. Jos lupaa ei ole tarpeen tarkistaa, viranomainen antaa tätä koskevan arvionsa toiminnanharjoittajalle ja tarkistamisasian käsittely päättyy. Jos lupaa on tarpeen tarkistaa, valvontaviranomaisen on määrättävä toiminnanharjoittaja jättämään tarkistamista koskeva hakemus lupaviranomaiselle. Hakemus on jätettävä viimeistään valvontaviranomaisen määräämänä päivänä, joka voi olla aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua

Toiminnanharjoittajan on toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* selvitys luvan tarkistamisen tarpeesta perusteluineen. Selvitys on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun komissio on julkaissut päätöksen päätelmistä. *Lupa- ja valvontavirasto* voi antaa selvityksen tekemiselle pyynnöstä lisäaikaa.

Lupa- ja valvontavirasto arvioi, onko lupaa tarkistettava 1 momentin perusteella. Jos lupaa ei ole tarpeen tarkistaa, viranomainen antaa tätä koskevan arvionsa toiminnanharjoittajalle ja tarkistamisasian käsittely päättyy. Jos lupaa on tarpeen tarkistaa, *Lupa- ja valvontaviraston* on määrättävä toiminnanharjoittaja jättämään *sille* tarkistamista koskeva hakemus. Hakemus on jätettävä viimeistään *Lupa- ja valvontaviraston* määräämänä päivänä, joka voi olla aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua määräyksen antamisesta. Eri

määräyksen antamisesta. Eri toiminnanharjoittajat voidaan määrätä jättämään hakemuksensa samaan tai eri aikaan viranomaisen työn järjestelyn tai vireillä olevien asioiden määrän tai toiminnanharjoittajien erilaisen tilanteen vuoksi. Määräystä ei ole tarpeen antaa, jos vireillä on jo toiminnan lupa-asia, jossa 1 momentin mukaiset vaatimukset otetaan huomioon. Valvontaviranomainen voi antaa määräyksen, vaikka toiminnanharjoittaja olisi lyönyt laimin 2 momentissa tarkoitettun selvityksen tekemisen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valvontaviranomaiselle toimitettavan selvityksen sisällöstä.

81 §

Tarkistamismenettely

Lupaviranomainen tarkistaa toiminnanharjoittajan hakemuksesta luvan 80 §:n 1 momentissa säädettyjen perusteiden mukaisesti ja määrää tarvittaessa 78 §:n mukaisten lievempien päästöraja-arvojen noudattamisesta. Jos parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttöönotto edellyttää pidempää aikaa kuin teollisuuspäästädirektiivin 21 artiklan mukainen neljä vuotta, lupamääräyksissä voidaan antaa lisäaikaa tekniikan käyttöönotolle 78 §:n mukaisilla perusteilla.

toiminnanharjoittajat voidaan määrätä jättämään hakemuksensa samaan tai eri aikaan viranomaisen työn järjestelyn tai vireillä olevien asioiden määrän tai toiminnanharjoittajien erilaisen tilanteen vuoksi. Määräystä ei ole tarpeen antaa, jos vireillä on jo toiminnan lupa-asia, jossa 1 momentin mukaiset vaatimukset otetaan huomioon. *Lupa- ja valvontavirasto* voi antaa määräyksen, vaikka toiminnanharjoittaja olisi lyönyt laimin 2 momentissa tarkoitettun selvityksen tekemisen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä *Lupa- ja valvontavirastolle* toimitettavan selvityksen sisällöstä.

81 §

Tarkistamismenettely

Lupa- ja valvontavirasto tarkistaa toiminnanharjoittajan hakemuksesta luvan 80 §:n 1 momentissa säädettyjen perusteiden mukaisesti ja määrää tarvittaessa 78 §:n mukaisten lievempien päästöraja-arvojen noudattamisesta. Jos parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttöönotto edellyttää pidempää aikaa kuin teollisuuspäästädirektiivin 21 artiklan mukainen neljä vuotta, lupamääräyksissä voidaan antaa lisäaikaa tekniikan käyttöönotolle 78 §:n mukaisilla perusteilla.

85 a §

Ympäristölupa-asioita koskeva tietopalvelu

Valtion lupaviranomaisen on julkaistava verkkosivuillaan ympäristötiedon saatavuuden varmistamiseksi tieto vireille tulleesta ympäristölupa-asiasta, tiedoksiannetusta ympäristölupa-asiasta ja sen kuulutusasiakirjoista sekä ympäristölupa-asiassa annetusta päätöksestä (*ympäristölupa-asioiden tietopalvelu*). Ympäristölupa-asioiden tietopalvelusta, jossa julkaistaan 222

85 a §

Ympäristölupa-asioita koskeva tietopalvelu

Lupa- ja valvontaviraston on julkaistava verkkosivuillaan ympäristötiedon saatavuuden varmistamiseksi tieto vireille tulleesta ympäristölupa-asiasta, tiedoksiannetusta ympäristölupa-asiasta ja sen kuulutusasiakirjoista sekä ympäristölupa-asiassa annetusta päätöksestä (*ympäristölupa-asioiden tietopalvelu*). Ympäristölupa-asioiden tietopalvelusta, jossa julkaistaan 222

Voimassa oleva laki

§:ssä tarkoitettuja tietoja, voidaan hakea tietoja rajattuna hakuna käyttäen hakuperusteena asian tunnistetietoja, toiminnanharjoittajan nimeä, hankkeen laatua tai sijaintikuntaa taikka tiettyä aikaväliä.

88 §

Luvan raukeaminen

Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään. Asian voi panna vireille lupaviranomaisen omasta aloitteestaan, *valvontaviranomainen*, toiminnanharjoittaja, kunta tai haitankärsijä.

89 §

Luvan muuttaminen

Lupaviranomaisen on lisäksi valvontaviranomaisen, asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen tai haitankärsijän taikka 186 §:ssä tarkoitetun rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön aloitteesta muutettava lupaa, jos:

1) toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta;

2) toiminnasta voi aiheutua tässä laissa kielletty seuraus;

3) parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi päästöjä voidaan olennaisesti vähentää ilman kohtuuttomia kustannuksia;

4) toiminnan ulkopuoliset olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet ja luvan muuttaminen on tämän vuoksi tarpeen;

5) luvan muuttaminen on tarpeen luvan myöntämisen jälkeen laissa, valtioneuvoston asetuksessa tai Euroopan unionin säädöksessä annetun sitovan ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevan yksilöidyn vaatimuksen täyttämiseksi.

Ehdotus

§:ssä tarkoitettuja tietoja, voidaan hakea tietoja rajattuna hakuna käyttäen hakuperusteena asian tunnistetietoja, toiminnanharjoittajan nimeä, hankkeen laatua tai sijaintikuntaa taikka tiettyä aikaväliä.

88 §

Luvan raukeaminen

Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään. Asian voi panna vireille *Lupa- ja valvontavirasto* tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen omasta aloitteestaan taikka toiminnanharjoittaja, kunta tai haitankärsijä.

89 §

Luvan muuttaminen

Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on lisäksi omasta aloitteestaan tai asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen tai haitankärsijän taikka 186 §:ssä tarkoitetun rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön aloitteesta muutettava lupaa, jos:

1) toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta;

2) toiminnasta voi aiheutua tässä laissa kielletty seuraus;

3) parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi päästöjä voidaan olennaisesti vähentää ilman kohtuuttomia kustannuksia;

4) toiminnan ulkopuoliset olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet ja luvan muuttaminen on tämän vuoksi tarpeen;

5) luvan muuttaminen on tarpeen luvan myöntämisen jälkeen laissa, valtioneuvoston asetuksessa tai Euroopan unionin säädöksessä annetun sitovan ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevan yksilöidyn vaatimuksen täyttämiseksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Lupaviranomaisen on lisäksi valvontaviranomaisen tai asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen aloitteesta muutettava luvan vakuutta koskevia lupamääräyksiä, jos lupaviranomainen arvioi, että jätteen käsittelytoiminnalle luvassa määrätyn vakuuden määrä ei ole riittävä 59 §:ssä tarkoitettujen toimien hoitamiseksi tai vakuus ei muutoin täytä 59–61 §:n mukaisia vaatimuksia.

Lupa- ja valvontaviraston tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on lisäksi omasta aloitteestaan tai asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen aloitteesta muutettava luvan vakuutta koskevia lupamääräyksiä, jos lupaviranomainen arvioi, että jätteen käsittelytoiminnalle luvassa määrätyn vakuuden määrä ei ole riittävä 59 §:ssä tarkoitettujen toimien hoitamiseksi tai vakuus ei muutoin täytä 59–61 §:n mukaisia vaatimuksia.

89 a §

Kalatalousvelvoitteen ja kalatalousmaksun muuttaminen

Kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun muuttamisesta on voimassa, mitä vesilain 3 luvun 22 §:ssä säädetään. Jos kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun perusteista on saatu uutta selvitystä tämän lain 126 §:ssä tarkoitettussa korvausmenettelyssä, valtion ympäristölupaviranomainen voi samalla ottaa viran puolesta velvoitteen tai maksun muuttamista koskevan asian käsiteltäväkseen sen estämättä, mitä määräysten muuttamisesta ja tarkistamisesta muutoin säädetään.

92 §

Luvan selventäminen

Lupaviranomainen voi toiminnanharjoittajan tai valvontaviranomaisen pyynnöstä saattaa ympäristöluvan tiedot ajan tasalle antamalla asiasta kirjallisen lausuman. Lausuma voidaan antaa, jos se on merkitykseltään selventävä eikä sillä muuteta luvan tosiasiallista sisältöä niin, että muutoksesta voisi aiheutua ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa taikka muutosta kenenkään oikeuteen tai etuun.

93 §

89 a §

Kalatalousvelvoitteen ja kalatalousmaksun muuttaminen

Kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun muuttamisesta on voimassa, mitä vesilain 3 luvun 22 §:ssä säädetään. Jos kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun perusteista on saatu uutta selvitystä tämän lain 126 §:ssä tarkoitettussa korvausmenettelyssä, *Lupa- ja valvontavirasto* voi samalla ottaa viran puolesta velvoitteen tai maksun muuttamista koskevan asian käsiteltäväkseen sen estämättä, mitä määräysten muuttamisesta ja tarkistamisesta muutoin säädetään.

92 §

Luvan selventäminen

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi omasta aloitteestaan tai toiminnanharjoittajan pyynnöstä saattaa ympäristöluvan tiedot ajan tasalle antamalla asiasta kirjallisen lausuman. Lausuma voidaan antaa, jos se on merkitykseltään selventävä eikä sillä muuteta luvan tosiasiallista sisältöä niin, että muutoksesta voisi aiheutua ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa taikka muutosta kenenkään oikeuteen tai etuun.

93 §

Luvan peruuttaminen

Lupaviranomainen voi valvontaviranomaisen aloitteesta peruuttaa luvan, jos:

1) hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämisen edellytyksiin;

2) lupamääräyksiä on valvontaviranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti rikottu siten, että toiminnasta voi aiheutua luvan myöntämisen edellytysten vastainen seuraus;

3) toiminnan jatkamisen edellytyksiä ei saada täytetyksi lupaa muuttamalla.

Luvan peruuttaminen

Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi omasta aloitteestaan peruuttaa luvan, jos:

1) hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämisen edellytyksiin;

2) lupamääräyksiä on valvontaviranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti rikottu siten, että toiminnasta voi aiheutua luvan myöntämisen edellytysten vastainen seuraus;

3) toiminnan jatkamisen edellytyksiä ei saada täytetyksi lupaa muuttamalla.

95 §

*Maaperää ja pohjavettä koskevat toimet
direktiivilaitoksen toiminnan päättyessä*

Jos direktiivilaitoksen toimintaan liittyen on tullut laatia 82 §:ssä tarkoitettu maaperän ja pohjaveden tilaa koskeva perustilaselvitys, toiminnanharjoittajan on mainitussa pykälässä tarkoitettun toiminnan päättyessä arvioitava maaperän ja pohjaveden tilaa suhteessa perustilaan. Arviossa on erityisesti tarkasteltava 66 §:ssä tarkoitettuja merkityksellisiä vaarallisia aineita, ja siihen on sisällytettävä selvitys mahdollisista perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimista. Arvio on toimitettava valtion valvontaviranomaiselle tai, jos toimivalta perustilan palauttamista koskevissa asioissa on siirretty 4 momentin mukaisesti, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Viranomainen tekee arvion johdosta päätöksen, jossa on annettava määräykset perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimista, jos maaperän tai pohjaveden tila toiminnan seurauksena eroaa huomattavasti perustilasta. Toimien tekninen toteutettavuus voidaan tällöin ottaa huomioon. Määräykset voivat koskea esimerkiksi pilaavien aineiden poistamista, vähentämistä, leviämisen estämistä tai hallitsemista sekä maa-aineksen

95 §

*Maaperää ja pohjavettä koskevat toimet
direktiivilaitoksen toiminnan päättyessä*

Jos direktiivilaitoksen toimintaan liittyen on tullut laatia 82 §:ssä tarkoitettu maaperän ja pohjaveden tilaa koskeva perustilaselvitys, toiminnanharjoittajan on mainitussa pykälässä tarkoitettun toiminnan päättyessä arvioitava maaperän ja pohjaveden tilaa suhteessa perustilaan. Arviossa on erityisesti tarkasteltava 66 §:ssä tarkoitettuja merkityksellisiä vaarallisia aineita, ja siihen on sisällytettävä selvitys mahdollisista perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimista. Arvio on toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* tai, jos toimivalta perustilan palauttamista koskevissa asioissa on siirretty 4 momentin mukaisesti, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Viranomainen tekee arvion johdosta päätöksen, jossa on annettava määräykset perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimista, jos maaperän tai pohjaveden tila toiminnan seurauksena eroaa huomattavasti perustilasta. Toimien tekninen toteutettavuus voidaan tällöin ottaa huomioon. Määräykset voivat koskea esimerkiksi pilaavien aineiden poistamista, vähentämistä, leviämisen estämistä tai hallitsemista sekä maa-aineksen

hyödyntämistä. Päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään.

hyödyntämistä. Päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään.

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan valtion valvontaviranomaista ja valtion ympäristölupaviranomaista päättää, että perustilan palauttamista koskevissa asioissa toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Toimivalta voidaan siirtää määräajaksi tai toistaiseksi. Päätöstä voidaan muuttaa, jos toimivallan siirtämisen edellytyksiä ei enää ole. Toimivallan siirron edellytyksistä, siinä noudatettavasta menettelystä ja asioiden käsittelystä siirtymävaiheessa noudatetaan, mitä 138 §:ssä säädetään.

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan *Lupa- ja valvontavirasto* päättää, että perustilan palauttamista koskevissa asioissa toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Toimivalta voidaan siirtää määräajaksi tai toistaiseksi. Päätöstä voidaan muuttaa, jos toimivallan siirtämisen edellytyksiä ei enää ole. Toimivallan siirron edellytyksistä, siinä noudatettavasta menettelystä ja asioiden käsittelystä siirtymävaiheessa noudatetaan, mitä 138 §:ssä säädetään.

99 §

99 §

*Menettely poikkeuksellisissa tilanteissa**Menettely poikkeuksellisissa tilanteissa*

Suuren polttolaitoksen toiminnanharjoittajan on ilmoitettava valtion valvontaviranomaiselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viipymättä polttoaineen saatavuudessa ilmenneistä häiriöistä sekä energiantuotantoyksikön savukaasujen puhdistinlaitteiden häiriöistä ja rikkoutumisista.

Suuren polttolaitoksen toiminnanharjoittajan on ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viipymättä polttoaineen saatavuudessa ilmenneistä häiriöistä sekä energiantuotantoyksikön savukaasujen puhdistinlaitteiden häiriöistä ja rikkoutumisista.

Valtion valvontaviranomainen voi myöntää polttoaineen saatavuudessa ilmenneen häiriön johdosta toiminnanharjoittajalle rajoitetuksi ajaksi oikeuden poiketa vähärikkistä polttoainetta käyttävässä energiantuotantoyksikössä sille asetettujen päästöraja-arvojen noudattamisesta tai oikeuden käyttää kaasumaista polttoainetta käyttävässä energiantuotantoyksikössä muuta kuin kaasumaista polttoainetta.

Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää polttoaineen saatavuudessa ilmenneen häiriön johdosta toiminnanharjoittajalle rajoitetuksi ajaksi oikeuden poiketa vähärikkistä polttoainetta käyttävässä energiantuotantoyksikössä sille asetettujen päästöraja-arvojen noudattamisesta tai oikeuden käyttää kaasumaista polttoainetta käyttävässä energiantuotantoyksikössä muuta kuin kaasumaista polttoainetta.

Valtion valvontaviranomainen voi antaa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tehneelle toiminnanharjoittajalle polttolaitoksen toimintaa koskevia määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi taikka kieltää tai keskeyttää toiminnan, jos se on tarpeen teollisuuspäästädirektiivin III luvun ja liitteen

Lupa- ja valvontavirasto voi antaa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tehneelle toiminnanharjoittajalle polttolaitoksen toimintaa koskevia määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi taikka kieltää tai keskeyttää toiminnan, jos se on tarpeen teollisuuspäästädirektiivin III luvun ja liitteen

Voimassa oleva laki

V mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi. Valtion valvontaviranomaisen tässä momentissa tarkoitettu päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään.

104 §

Valtioneuvoston päätöksen valmistelu

Valtioneuvoston päätöstä valmisteltaessa 186 §:ssä tarkoitetulle rekisteröidylle yhdistykselle ja säätiölle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Toiminnan sijaintikunnalta ja vaikutusalueen kunnilta sekä asianomaisilta aluehallintovirastoilta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta on pyydettävä lausunto.

105 §

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetun laitoksen toiminnasta toimitettavat tiedot ja päätöksen noudattamisen seuranta

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetun laitoksen toiminnanharjoittajan on toimitettava vuosittain helmikuun loppuun mennessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja valtion valvontaviranomaiselle 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetty tiedot laitoksen toiminnasta ja päästöistä.

Toiminnanharjoittajan on lisäksi ilmoitettava välittömästi valtion valvontaviranomaiselle laitoksen toiminnan olennaisesta muutoksesta, jolla saattaa olla vaikutusta päätöksen mukaisten päästöjen enimmäismäärien noudattamiseen.

Suomen ympäristökeskus laatii ympäristöministeriölle 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista yhteenvedon vuosittain marraskuun loppuun mennessä. Lisäksi valtion valvontaviranomaisen on ilmoitettava

Ehdotus

V mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi. *Lupa- ja valvontaviraston* tässä momentissa tarkoitettu päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään.

104 §

Valtioneuvoston päätöksen valmistelu

Valtioneuvoston päätöstä valmisteltaessa 186 §:ssä tarkoitetulle rekisteröidylle yhdistykselle ja säätiölle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Toiminnan sijaintikunnalta ja vaikutusalueen kunnilta sekä *Lupa- ja valvontavirastolta* on pyydettävä lausunto.

105 §

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetun laitoksen toiminnasta toimitettavat tiedot ja päätöksen noudattamisen seuranta

Valtioneuvoston päätöksessä tarkoitetun laitoksen toiminnanharjoittajan on toimitettava vuosittain helmikuun loppuun mennessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja *Lupa- ja valvontavirastolle* 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetty tiedot laitoksen toiminnasta ja päästöistä.

Toiminnanharjoittajan on lisäksi ilmoitettava välittömästi *Lupa- ja valvontavirastolle* laitoksen toiminnan olennaisesta muutoksesta, jolla saattaa olla vaikutusta päätöksen mukaisten päästöjen enimmäismäärien noudattamiseen.

Suomen ympäristökeskus laatii ympäristöministeriölle 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista yhteenvedon vuosittain marraskuun loppuun mennessä. Lisäksi *Lupa- ja valvontaviraston* on ilmoitettava

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ympäristöministeriölle viipymättä 2
momentissa tarkoitetuista muutoksista.

ympäristöministeriölle viipymättä 2
momentissa tarkoitetuista muutoksista.

106 c §

106 c §

*Uusien keskisuurten
energiantuotantoyksiköiden polttoainetehon
yhteenlaskusääntö*

*Uusien keskisuurten
energiantuotantoyksiköiden polttoainetehon
yhteenlaskusääntö*

Jos kahden tai useamman uuden keskisuuren energiantuotantoyksikön savukaasut poistetaan tai tekniset ja taloudelliset tekijät huomioon ottaen voitaisiin toimivaltaisen viranomaisen arvion perusteella poistaa yhteisen piipun kautta, pidetään yksiköitä yhtenä kokonaisuutena, jonka polttoaineteho määräytyy yksiköiden yhteenlasketun polttoainetehon perusteella. Toimivaltainen viranomainen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen lupaviranomainen on valtion ympäristölupaviranomainen, valtion ympäristölupaviranomainen.

Jos kahden tai useamman uuden keskisuuren energiantuotantoyksikön savukaasut poistetaan tai tekniset ja taloudelliset tekijät huomioon ottaen voitaisiin toimivaltaisen viranomaisen arvion perusteella poistaa yhteisen piipun kautta, pidetään yksiköitä yhtenä kokonaisuutena, jonka polttoaineteho määräytyy yksiköiden yhteenlasketun polttoainetehon perusteella. Toimivaltainen viranomainen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen lupaviranomainen on *Lupa- ja valvontavirasto, Lupa- ja valvontavirasto.*

106 d §

106 d §

*Polttoaineiden saatavuushäiriöihin liittyvät
poikkeukselliset tilanteet*

*Polttoaineiden saatavuushäiriöihin liittyvät
poikkeukselliset tilanteet*

Jos tavanomaisesti vähärikkistä polttoainetta käyttävä keskisuuri energiantuotantolaitos ei pysty noudattamaan sille ympäristöluvassa asetettuja tai 10 §:n nojalla säädettyjä rikkidioksidin päästöraja-arvoja sen vuoksi, että vähärikkisen polttoaineen toimitukset ovat keskeytyneet vakavan polttoainepulan vuoksi, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava asiasta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen lupaviranomainen on valtion ympäristölupaviranomainen, valtion valvontaviranomaiselle. Ilmoituksen perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai valtion

Jos tavanomaisesti vähärikkistä polttoainetta käyttävä keskisuuri energiantuotantolaitos ei pysty noudattamaan sille ympäristöluvassa asetettuja tai 10 §:n nojalla säädettyjä rikkidioksidin päästöraja-arvoja sen vuoksi, että vähärikkisen polttoaineen toimitukset ovat keskeytyneet vakavan polttoainepulan vuoksi, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava asiasta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen lupaviranomainen on *Lupa- ja valvontavirasto, Lupa- ja valvontavirastolle.* Ilmoituksen perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai *Lupa- ja valvontavirasto* voi myöntää

valvontaviranomainen voi myöntää toiminnanharjoittajalle enintään kuuden kuukauden ajaksi oikeuden poiketa kyseisten rikkidioksidin päästöraja-arvojen noudattamisesta.

Jos yksinomaan kaasumaista polttoainetta käyttävä keskisuuri energiantuotantolaitos ei pysty noudattamaan sille ympäristöluvassa asetettuja tai 10 §:n nojalla säädettyjä päästöraja-arvoja sen vuoksi, että polttoaineen toimitukset ovat keskeytyneet äkillisesti ja sen olisi muun kuin kaasumaisen polttoaineen käytön vuoksi asennettava savukaasujen puhdistinlaite, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava asiasta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen lupaviranomainen on valtion ympäristölupaviranomainen, valtion valvontaviranomaiselle. Ilmoituksen perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai valtion valvontaviranomainen voi myöntää toiminnanharjoittajalle enintään kymmenen päivän ajaksi oikeuden poiketa kyseisten päästöraja-arvojen noudattamisesta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja valtion valvontaviranomaisen on ilmoitettava 1 ja 2 momentin nojalla myönnettyistä poikkeuksista ympäristöministeriölle viipymättä, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa poikkeuksen myöntämisestä. Ympäristöministeriö huolehtii siitä, että päätöksistä ilmoitetaan Euroopan komissiolle tiettyjen keskisuurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2193, jäljempänä *keskisuuria polttolaitoksia koskeva direktiivi*, 6 artiklan 10 kohdan toisen alakohdan ja 6 artiklan 11 kohdan toisen alakohdan mukaisesti kuukauden kuluessa niiden myöntämisestä.

toiminnanharjoittajalle enintään kuuden kuukauden ajaksi oikeuden poiketa kyseisten rikkidioksidin päästöraja-arvojen noudattamisesta.

Jos yksinomaan kaasumaista polttoainetta käyttävä keskisuuri energiantuotantolaitos ei pysty noudattamaan sille ympäristöluvassa asetettuja tai 10 §:n nojalla säädettyjä päästöraja-arvoja sen vuoksi, että polttoaineen toimitukset ovat keskeytyneet äkillisesti ja sen olisi muun kuin kaasumaisen polttoaineen käytön vuoksi asennettava savukaasujen puhdistinlaite, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava asiasta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen lupaviranomainen on *Lupa- ja valvontavirasto*, *Lupa- ja valvontavirastolle*. Ilmoituksen perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai *Lupa- ja valvontavirasto* voi myöntää toiminnanharjoittajalle enintään kymmenen päivän ajaksi oikeuden poiketa kyseisten päästöraja-arvojen noudattamisesta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja *Lupa- ja valvontaviraston* on ilmoitettava 1 ja 2 momentin nojalla myönnettyistä poikkeuksista ympäristöministeriölle viipymättä, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa poikkeuksen myöntämisestä. Ympäristöministeriö huolehtii siitä, että päätöksistä ilmoitetaan Euroopan komissiolle tiettyjen keskisuurista polttolaitoksista ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2193, jäljempänä *keskisuuria polttolaitoksia koskeva direktiivi*, 6 artiklan 10 kohdan toisen alakohdan ja 6 artiklan 11 kohdan toisen alakohdan mukaisesti kuukauden kuluessa niiden myöntämisestä.

Voimassa oleva laki

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen viranomaisen on valtion ympäristölupaviranomainen, valtion ympäristölupaviranomaisen on pidettävä rekisteröitäviä ja luvanvaraisia keskisuuria energiantuotantolaitoksia koskevista tiedoista rekisteriä. Rekisteriin talletetuista tiedoista on yleisessä tietoverkossa julkaistava keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin 9 artiklassa ja sen liitteessä 1 tarkoitetut tiedot lukuun ottamatta henkilötietoja. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin, mitä rekisteriin talletettuja tietoja julkaistaan yleisessä tietoverkossa.

115 a §

Ilmoitusvelvollisuus ja toimivaltainen viranomaisen

Valtion ympäristölupaviranomainen käsittelee ilmoituksen liitteen 4 kohdan 2 alakohdassa b ja kohdassa 3 tarkoitetuista toiminnoista sekä muista liitteen 4 toiminnoista, jos niissä on kyse sotilaskäyttöön tarkoitettusta toiminnasta.

116 §

Rekisteröinti-ilmoitus toiminnan rekisteröintiä varten

Edellä 32 §:n 2 momentissa tarkoitettusta jätteen käsittelystä on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. Jos rekisteröitävällä toiminnalla on ympäristölupa ja lupa raukeaa 32 §:n 2 momentin nojalla, rekisteröinti-ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, vaan viranomaisen rekisteröi toiminnan omasta aloitteestaan ja ilmoittaa siitä viipymättä toiminnanharjoittajalle.

Ehdotus

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai, jos toiminta on luvanvaraista ja toimivaltainen viranomaisen on *Lupa- ja valvontavirasto*, *Lupa- ja valvontaviraston* on pidettävä rekisteröitäviä ja luvanvaraisia keskisuuria energiantuotantolaitoksia koskevista tiedoista rekisteriä. Rekisteriin talletetuista tiedoista on yleisessä tietoverkossa julkaistava keskisuuria polttolaitoksia koskevan direktiivin 9 artiklassa ja sen liitteessä 1 tarkoitetut tiedot lukuun ottamatta henkilötietoja. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin, mitä rekisteriin talletettuja tietoja julkaistaan yleisessä tietoverkossa.

115 a §

Ilmoitusvelvollisuus ja toimivaltainen viranomaisen

Lupa- ja valvontavirasto käsittelee ilmoituksen liitteen 4 kohdan 2 alakohdassa b ja kohdassa 3 tarkoitetuista toiminnoista sekä muista liitteen 4 toiminnoista, jos niissä on kyse sotilaskäyttöön tarkoitettusta toiminnasta.

116 §

Rekisteröinti-ilmoitus toiminnan rekisteröintiä varten

Edellä 32 §:n 2 momentissa tarkoitettusta jätteen käsittelystä on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus *Lupa- ja valvontavirastolle* hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. Jos rekisteröitävällä toiminnalla on ympäristölupa ja lupa raukeaa 32 §:n 2 momentin nojalla, rekisteröinti-ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, vaan viranomaisen rekisteröi toiminnan omasta aloitteestaan ja ilmoittaa siitä viipymättä toiminnanharjoittajalle.

118 §

Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta

Toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle sähköisesti ilmoitus rakentamisesta, yleisötilaisuudesta tai muusta tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää. Jos toimenpide tehdään tai tapahtuma järjestetään usean kunnan alueella, ilmoitus tehdään *sille* valtion valvontaviranomaiselle, jonka toimialueella melu tai tärinä pääasiallisesti ilmenee. Toiminnanharjoittajan asemassa oleva luonnollinen henkilö voi tehdä ilmoituksen paperisena.

Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä tai toiminnan aloittamista, kuitenkin viimeistään 30 vuorokautta ennen tätä ajankohtaa, jollei kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä määrätä tätä lyhyemmästä ajasta. Edellä 1 momentissa tarkoitettua valtion viranomaisen toimivaltaan kuuluvan ilmoituksen osalta määräaika on kuitenkin aina 30 vuorokautta.

123 §

Poikkeuksellinen tilanne luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa ja rekisteröitävässä toiminnassa

Jos onnettomuudesta, ennakoimattomasta tuotantohäiriöstä tai muusta niihin rinnastettavasta yllättävästä, toiminnasta riippumattomasta poikkeuksellisesta syystä taikka rakennelman tai laitteen purkamisesta luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa aiheutuu päästöjä tai syntyy jätettä siten, että aiheutuu tilanne, jonka vuoksi ympäristölupaa, ilmoituspäätöstä tai toimintaa koskevan valtioneuvoston asetuksen vaatimuksia ei

118 §

Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta

Toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle sähköisesti ilmoitus rakentamisesta, yleisötilaisuudesta tai muusta tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää. Jos toimenpide tehdään tai tapahtuma järjestetään usean kunnan alueella, ilmoitus tehdään *Lupa- ja valvontavirastolle*. Toiminnanharjoittajan asemassa oleva luonnollinen henkilö voi tehdä ilmoituksen paperisena.

Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä tai toiminnan aloittamista, kuitenkin viimeistään 30 vuorokautta ennen tätä ajankohtaa, jollei kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä määrätä tätä lyhyemmästä ajasta. Edellä 1 momentissa tarkoitettua *Lupa- ja valvontaviraston* toimivaltaan kuuluvan ilmoituksen osalta määräaika on kuitenkin aina 30 vuorokautta.

123 §

Poikkeuksellinen tilanne luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa ja rekisteröitävässä toiminnassa

Jos onnettomuudesta, ennakoimattomasta tuotantohäiriöstä tai muusta niihin rinnastettavasta yllättävästä, toiminnasta riippumattomasta poikkeuksellisesta syystä taikka rakennelman tai laitteen purkamisesta luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa aiheutuu päästöjä tai syntyy jätettä siten, että aiheutuu tilanne, jonka vuoksi ympäristölupaa, ilmoituspäätöstä tai toimintaa koskevan valtioneuvoston asetuksen vaatimuksia ei

voida noudattaa tai tilanne, jossa voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi tavanomaisesta poikkeavia toimia jätehuollossa, on toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan ilmoitettava tapahtuneesta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, taikka valtion valvontaviranomaiselle, jos valtion ympäristölupaviranomainen myöntää toimintaan ympäristöluvan tai antaa ilmoituspäätöksen taikka 116 §:n 2 momentin mukainen ilmoitus on tehty valtion valvontaviranomaiselle. Toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan on viipymättä ilmoituksen tekemisen jälkeen toimitettava viranomaiselle suunnitelma, jonka mukaisesti toiminnan päästöjä ja jätteitä sekä niistä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista voidaan rajoittaa poikkeuksellisen tilanteen aikana.

voida noudattaa tai tilanne, jossa voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi tavanomaisesta poikkeavia toimia jätehuollossa, on toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan ilmoitettava tapahtuneesta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, taikka *Lupa- ja valvontavirasto* myöntää toimintaan ympäristöluvan tai antaa ilmoituspäätöksen taikka 116 §:n 2 momentin mukainen ilmoitus on tehty *Lupa- ja valvontavirastolle*. Toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan on viipymättä ilmoituksen tekemisen jälkeen toimitettava viranomaiselle suunnitelma, jonka mukaisesti toiminnan päästöjä ja jätteitä sekä niistä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista voidaan rajoittaa poikkeuksellisen tilanteen aikana.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai valtion valvontaviranomaisen on poikkeuksellisen tilanteen sitä edellyttäessä pantava omasta aloitteestaan vireille 89 §:ssä tarkoitettu menettely lupamääräysten muuttamiseksi tai 93 §:ssä tarkoitettu menettely luvan peruuttamiseksi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai *Lupa- ja valvontaviraston* on poikkeuksellisen tilanteen sitä edellyttäessä pantava omasta aloitteestaan vireille 89 §:ssä tarkoitettu menettely lupamääräysten muuttamiseksi tai 93 §:ssä tarkoitettu menettely luvan peruuttamiseksi.

126 §

126 §

Korvauksista päättäminen erikseen

Korvauksista päättäminen erikseen

Jos 125 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen yksityiskohtainen selvittäminen viivästyttäisi kohtuuttomasti lupa-asian ratkaisua, valtion ympäristölupaviranomainen voi ratkaista luvan myöntämistä koskevan asian ja siirtää korvausasian myöhemmin ratkaistavaksi.

Jos 125 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen yksityiskohtainen selvittäminen viivästyttäisi kohtuuttomasti lupa-asian ratkaisua, *Lupa- ja valvontavirasto* voi ratkaista luvan myöntämistä koskevan asian ja siirtää korvausasian myöhemmin ratkaistavaksi.

Valtion ympäristölupaviranomainen voi myös määrätä vahinkojen korvaamisen joiltakin osin ratkaistavaksi myöhemmin, jos siihen tarpeellisen selvityksen puuttuessa tai muutoin on erityistä syytä. Luvan saaja on tällöin velvoitettava hankkimaan tarvittava selvitys ja panemaan määräajassa vireille hakemus asiassa annetun korvausratkaisun täydentämiseksi.

Lupa- ja valvontavirasto voi myös määrätä vahinkojen korvaamisen joiltakin osin ratkaistavaksi myöhemmin, jos siihen tarpeellisen selvityksen puuttuessa tai muutoin on erityistä syytä. Luvan saaja on tällöin velvoitettava hankkimaan tarvittava selvitys ja panemaan määräajassa vireille hakemus asiassa annetun korvausratkaisun täydentämiseksi.

129 §

Ennen lupa-asian ratkaisua aiheutuneen vahingon korvaaminen

Valtion ympäristölupaviranomainen voi ympäristölupa-asian yhteydessä käsitellä myös vaatimuksen, joka koskee hakemuksessa tarkoitettua toiminnasta ennen lupa-asian ratkaisemista aiheutuneen 125 §:ssä tarkoitettua vahingon korvaamista, jolle siitä aiheudu olennaista viivästystä. Jos vaatimusta ei käsitellä lupa-asian yhteydessä, valtion ympäristölupaviranomainen käsittelee sen erillisenä asiana.

130 §

Ennakoimattoman vahingon korvaaminen

Korvausta vahingosta, jota ympäristölupaa myönnettäessä ei ollut ennakoitu, voidaan aiemman korvausratkaisun estämättä vaatia valtion ympäristölupaviranomaiselle tehtävällä hakemuksella. Samassa yhteydessä voidaan käsitellä vaatimus, joka koskee samalla toimenpiteellä luvasta poiketen aiheutetun vahingon korvaamista.

131 §

Korvausasian käsittely käräjäoikeudessa

Käräjäoikeus ratkaisee 129 ja 130 §:n estämättä vesistön pilaantumista koskevasta rikoksesta johtuvan korvausvaatimuksen. Valtion ympäristölupaviranomaisen on jätettävä tutkimatta korvausasia, jos käräjäoikeudessa on vireillä rikosasia, johon korvausvaatimus perustuu.

Käräjäoikeuden on ilmoitettava korvausasian vireilletulosta valtion ympäristölupaviranomaiselle.

Käräjäoikeus ja muutoksenhakutuomioistuin voivat pyytää lausunnon asianomaiselta valtion valvontaviranomaiselta tai valtion ympäristölupaviranomaiselta, jos

129 §

Ennen lupa-asian ratkaisua aiheutuneen vahingon korvaaminen

Lupa- ja valvontavirasto voi ympäristölupa-asian yhteydessä käsitellä myös vaatimuksen, joka koskee hakemuksessa tarkoitettua toiminnasta ennen lupa-asian ratkaisemista aiheutuneen 125 §:ssä tarkoitettua vahingon korvaamista, jolle siitä aiheudu olennaista viivästystä. Jos vaatimusta ei käsitellä lupa-asian yhteydessä, *Lupa- ja valvontavirasto* käsittelee sen erillisenä asiana.

130 §

Ennakoimattoman vahingon korvaaminen

Korvausta vahingosta, jota ympäristölupaa myönnettäessä ei ollut ennakoitu, voidaan aiemman korvausratkaisun estämättä vaatia *Lupa- ja valvontavirastolle* tehtävällä hakemuksella. Samassa yhteydessä voidaan käsitellä vaatimus, joka koskee samalla toimenpiteellä luvasta poiketen aiheutetun vahingon korvaamista.

131 §

Korvausasian käsittely käräjäoikeudessa

Käräjäoikeus ratkaisee 129 ja 130 §:n estämättä vesistön pilaantumista koskevasta rikoksesta johtuvan korvausvaatimuksen. *Lupa- ja valvontaviraston* on jätettävä tutkimatta korvausasia, jos käräjäoikeudessa on vireillä rikosasia, johon korvausvaatimus perustuu.

Käräjäoikeuden on ilmoitettava korvausasian vireilletulosta *Lupa- ja valvontavirastolle*.

Käräjäoikeus ja muutoksenhakutuomioistuin voivat pyytää lausunnon *Lupa- ja valvontavirastolta*, jos korvausasian ratkaiseminen vaatii erityistä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

korvausasian ratkaiseminen vaatii erityistä ympäristönsuojelun tai vesiasioiden tuntemusta.

ympäristönsuojelun tai vesiasioiden tuntemusta.

135 §

135 §

Selvitysvelvollisuus ja puhdistamistarpeen arviointi

Selvitysvelvollisuus ja puhdistamistarpeen arviointi

Jos on aihetta epäillä maaperän tai pohjaveden pilaantumista, puhdistamisesta 133 §:n mukaan vastuussa olevan on selvitettävä alueen pilaantuneisuus ja puhdistamistarve. Selvitys on toimitettava valtion valvontaviranomaiselle.

Jos on aihetta epäillä maaperän tai pohjaveden pilaantumista, puhdistamisesta 133 §:n mukaan vastuussa olevan on selvitettävä alueen pilaantuneisuus ja puhdistamistarve. Selvitys on toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle*.

Jos puhdistamisesta vastuussa oleva ei huolehdi 1 momentin mukaisesta selvitysvelvollisuudestaan, valtion valvontaviranomainen voi määrätä puhdistamisesta vastuussa olevan täyttämään velvollisuutensa. Määräys annetaan noudattaen, mitä 18 luvussa säädetään.

Jos puhdistamisesta vastuussa oleva ei huolehdi 1 momentin mukaisesta selvitysvelvollisuudestaan, *Lupa- ja valvontavirasto* voi määrätä puhdistamisesta vastuussa olevan täyttämään velvollisuutensa. Määräys annetaan noudattaen, mitä 18 luvussa säädetään.

136 §

136 §

Päätös pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta

Päätös pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta

Maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen pilaantuneella alueella sekä puhdistamisen yhteydessä kaivetun maa-aineksen hyödyntämiseen kaivualueella tai poistamiseen toimitettavaksi muualla käsiteltäväksi voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle, jos puhdistaminen ei 4 luvun nojalla edellytä ympäristölupaa. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään 45 vuorokautta ennen puhdistamisen kannalta olennaisen työvaiheen aloittamista.

Maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen pilaantuneella alueella sekä puhdistamisen yhteydessä kaivetun maa-aineksen hyödyntämiseen kaivualueella tai poistamiseen toimitettavaksi muualla käsiteltäväksi voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus *Lupa- ja valvontavirastolle*, jos puhdistaminen ei 4 luvun nojalla edellytä ympäristölupaa. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään 45 vuorokautta ennen puhdistamisen kannalta olennaisen työvaiheen aloittamista.

Valtion valvontaviranomainen tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen. Päätöksessä on annettava tarvittavat määräykset pilaantuneen alueen puhdistamisesta, puhdistamisen tavoitteista ja maa-aineksen hyödyntämisestä sekä tarkkailusta. Pilaantuneen alueen puhdistamisen on katettava toimet, jotka ovat

Lupa- ja valvontavirasto tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen. Päätöksessä on annettava tarvittavat määräykset pilaantuneen alueen puhdistamisesta, puhdistamisen tavoitteista ja maa-aineksen hyödyntämisestä sekä tarkkailusta. Pilaantuneen alueen puhdistamisen on katettava toimet, jotka ovat

Voimassa oleva laki

tarpeen pilaavien aineiden poistamiseksi, vähentämiseksi, leviämisen estämiseksi tai hallitsemiseksi. Päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään.

137 §

Puhdistamisesta määrääminen

Valtion valvontaviranomaisen on määrättävä pilaantuneen maaperän tai pohjaveden puhdistamisesta, jollei puhdistamisesta 133 §:n mukaan vastuussa oleva ryhdy siihen. Määräys annetaan noudattaen, mitä 18 luvussa säädetään.

Ehdotus

tarpeen pilaavien aineiden poistamiseksi, vähentämiseksi, leviämisen estämiseksi tai hallitsemiseksi. Päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään.

137 §

Puhdistamisesta määrääminen

Lupa- ja valvontaviraston on määrättävä pilaantuneen maaperän tai pohjaveden puhdistamisesta, jollei puhdistamisesta 133 §:n mukaan vastuussa oleva ryhdy siihen. Määräys annetaan noudattaen, mitä 18 luvussa säädetään.

138 §

Toimivallan siirto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan valtion valvontaviranomaista ja valtion ympäristölupaviranomaista päättää, että pilaantunutta maaperää ja pohjavettä koskevissa tässä luvussa tarkoitetuissa asioissa, lukuun ottamatta 133 §:n 3 momenttia, toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Edellytyksenä toimivallan siirtämiselle on, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on riittävä asiantuntemus tehtävien asianmukaiseksi hoitamiseksi ja toimivallan siirrolla voidaan parantaa toiminnan tehokkuutta tai aikaansaada tasapainoinen työnjako viranomaisten kesken. Ennen toimivallan siirtoa koskevan päätöksen tekemistä valtion valvontaviranomaisessa vireille tulleet asiat käsitellään loppuun valtion valvontaviranomaisessa.

143 §

138 §

Toimivallan siirto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan *Lupa- ja valvontavirastoa* päättää, että pilaantunutta maaperää ja pohjavettä koskevissa tässä luvussa tarkoitetuissa asioissa, lukuun ottamatta 133 §:n 3 momenttia, toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Edellytyksenä toimivallan siirtämiselle on, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on riittävä asiantuntemus tehtävien asianmukaiseksi hoitamiseksi ja toimivallan siirrolla voidaan parantaa toiminnan tehokkuutta tai aikaansaada tasapainoinen työnjako viranomaisten kesken. Ennen toimivallan siirtoa koskevan päätöksen tekemistä *Lupa- ja valvontavirastossa* vireille tulleet asiat käsitellään loppuun *Lupa- ja valvontavirastossa*.

143 §

Ympäristön tilan seuranta

Kunnan on alueellaan huolehdittava paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ympäristön tilan seurannasta asianmukaisin menetelmin. Valtion valvontaviranomainen huolehtii ympäristön tilan seurannasta alueellaan.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset huolehtivat yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa päästökattodirektiivin 9 artiklan mukaisesta ilmaan joutuvien päästöjen aiheuttamien haitallisten ekologisten muutosten seurannasta pintavesissä osana 7 momentissa tarkoitettua seurantaa. Luonnonvarakeskus huolehtii mainitun artiklan mukaisesta seurannasta metsämailla ja Ilmatieteen laitos huolehtii mainitun artiklan mukaisesta seurannasta otsonin kuormituksen osalta. Ympäristöministeriö teettää mainitun artiklan mukaisen seurannan suomailta. Seurannan järjestämisessä noudatetaan, mitä päästökattodirektiivin 9 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään.

147 §

Määräaika ilmansuojelusuunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman laatimiseksi ja suunnitelmien laatimismenettely

Suunnitelmia laadittaessa on suunnitelmaluonnoksista pyydetty lausunto valtion valvontaviranomaiselta ja muilta viranomaisilta, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

Ympäristön tilan seuranta

Kunnan on alueellaan huolehdittava paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ympäristön tilan seurannasta asianmukaisin menetelmin. *Lupa- ja valvontavirasto* huolehtii *osaltaan* ympäristön tilan seurannasta alueellisella ja valtakunnallisella tasolla.

Lupa- ja valvontavirasto huolehtii yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa päästökattodirektiivin 9 artiklan mukaisesta ilmaan joutuvien päästöjen aiheuttamien haitallisten ekologisten muutosten seurannasta pintavesissä osana 7 momentissa tarkoitettua seurantaa. Luonnonvarakeskus huolehtii mainitun artiklan mukaisesta seurannasta metsämailla ja Ilmatieteen laitos huolehtii mainitun artiklan mukaisesta seurannasta otsonin kuormituksen osalta. Ympäristöministeriö teettää mainitun artiklan mukaisen seurannan suomailta. Seurannan järjestämisessä noudatetaan, mitä päästökattodirektiivin 9 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään.

147 §

Määräaika ilmansuojelusuunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman laatimiseksi ja suunnitelmien laatimismenettely

Suunnitelmia laadittaessa on suunnitelmaluonnoksista pyydetty lausunto *Lupa- ja valvontavirastolta* ja muilta viranomaisilta, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

Voimassa oleva laki

Valmiista suunnitelmista perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava siten kuin 3 momentissa säädetään. Valmiit suunnitelmat on lähetettävä tiedoksi valtion valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle.

Kunnan on toimitettava vuosittain 15 päivään toukokuuta mennessä tiedot ilmansuojelusuunnitelman mukaisista toteutetuista toimista sekä mahdollisesta ilmansuojelusuunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman tarkistamisesta valtion valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle.

148 §

Hiekoituksesta ja suolauksesta aiheutuvat raja-arvojen ylitykset

Selvitys on laadittava seitsemän kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona raja-arvo on ylittynyt ensimmäisen kerran. Selvitystä laadittaessa on noudatettava, mitä 147 §:n 3 momentissa säädetään yleisön osallistumismahdollisuuden varaamisesta ja valtion valvontaviranomaiselta pyydettävästä lausunnosta.

Jos raja-arvo selvityksen laatimisen jälkeen ylittyy uudestaan, kunnan on toimitettava valtion valvontaviranomaiselle ja ympäristöministeriölle tiedot pitoisuuksien alentamiseksi jo tehdyistä toimista ja arvio niiden vaikutuksista sekä mahdollisesti tarvittavista lisätoimista. Jos tarvittavat lisätoimet ovat kuitenkin niin merkittäviä, että ne edellyttävät kokonaan uuden selvityksen laatimista, on noudatettava 2 momentissa tarkoitettua menettelyä.

152 §

Meluselvitysten ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmien laatimismenettely

Ehdotus

Valmiista suunnitelmista perusteluineen sekä siitä, miten lausunnot ja mielipiteet on otettu huomioon, on tiedotettava siten kuin 3 momentissa säädetään. Valmiit suunnitelmat on lähetettävä tiedoksi *Lupa- ja valvontavirastolle* ja ympäristöministeriölle.

Kunnan on toimitettava vuosittain viimeistään 15. päivänä toukokuuta tiedot ilmansuojelusuunnitelman mukaisista toteutetuista toimista sekä mahdollisesta ilmansuojelusuunnitelman ja lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman tarkistamisesta *Lupa- ja valvontavirastolle* ja ympäristöministeriölle.

148 §

Hiekoituksesta ja suolauksesta aiheutuvat raja-arvojen ylitykset

Selvitys on laadittava seitsemän kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona raja-arvo on ylittynyt ensimmäisen kerran. Selvitystä laadittaessa on noudatettava, mitä 147 §:n 3 momentissa säädetään yleisön osallistumismahdollisuuden varaamisesta ja *Lupa- ja valvontavirastolta* pyydettävästä lausunnosta.

Jos raja-arvo selvityksen laatimisen jälkeen ylittyy uudestaan, kunnan on toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* ja ympäristöministeriölle tiedot pitoisuuksien alentamiseksi jo tehdyistä toimista ja arvio niiden vaikutuksista sekä mahdollisesti tarvittavista lisätoimista. Jos tarvittavat lisätoimet ovat kuitenkin niin merkittäviä, että ne edellyttävät kokonaan uuden selvityksen laatimista, on noudatettava 2 momentissa tarkoitettua menettelyä.

152 §

Meluselvitysten ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmien laatimismenettely

Meluntorjunnan toimintasuunnitelmaa laadittaessa suunnitelmaluonnoksesta on pyydetty lausunto vaikutusalueen kunnilta ja valtion valvontaviranomaisilta, Liikenne- ja viestintävirastolta, lentoaseman pitäjältä sekä valtioneuvoston asetuksella säädettäviltä muilta tahoilta. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

Meluntorjunnan toimintasuunnitelmaa laadittaessa suunnitelmaluonnoksesta on pyydetty lausunto vaikutusalueen kunnilta ja *Lupa- ja valvontavirastolta*, Liikenne- ja viestintävirastolta, lentoaseman pitäjältä sekä valtioneuvoston asetuksella säädettäviltä muilta tahoilta. Kaikille muille on varattava riittävän ajoissa tilaisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen sekä esittää siitä mielipiteensä. Mahdollisuus varataan tiedottamalla asiasta paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja yleisessä tietoverkossa. Mielipiteiden esittämiselle on varattava aikaa vähintään 30 päivää.

153 §

Tietojen antaminen meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista

Meluselvitys ja meluntorjunnan toimintasuunnitelma on julkaistava ja niistä on tiedotettava tarvittavassa laajuudessa. Ne on toimitettava valtion valvontaviranomaiselle. Lisäksi ne on tarpeen mukaan lähetettävä tiedoksi muille 152 §:n 1 momentissa mainituille vastuutahoille.

153 §

Tietojen antaminen meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista

Meluselvitys ja meluntorjunnan toimintasuunnitelma on julkaistava ja niistä on tiedotettava tarvittavassa laajuudessa. Ne on toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle*. Lisäksi ne on tarpeen mukaan lähetettävä tiedoksi muille 152 §:n 1 momentissa mainituille vastuutahoille.

166 §

Viranomaisen ilmoitusvelvollisuus

Jos 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu valvontaviranomainen valvonnassa toteaa, että 163 §:n mukainen tai sen nojalla säädetty velvollisuus on laiminlyöty, sen on ilmoitettava asiasta *asianomaiselle* valtion valvontaviranomaiselle tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

166 §

Viranomaisen ilmoitusvelvollisuus

Jos 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu valvontaviranomainen valvonnassa toteaa, että 163 §:n mukainen tai sen nojalla säädetty velvollisuus on laiminlyöty, sen on ilmoitettava asiasta *Lupa- ja valvontavirastolle* tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

168 §

Säännöllinen valvonta

Valtion valvontaviranomaisen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava

168 §

Säännöllinen valvonta

Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava

alueelleen tämän lain mukaista säännöllistä valvontaa varten suunnitelma (valvontasuunnitelma).

Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti.

Valtion valvontaviranomaisen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on valvottava ympäristöluvanvaraisia, ilmoituksenvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Tarkastuskohteet ja -tiheys on määriteltävä ympäristöriskien arvioinnin perusteella.

Valtion valvontaviranomaisen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (valvontaohjelma). Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

169 §

Tarkastus onnettomuus-, häirtä- ja rikkomustilanteissa

Jos kyse on turvallisesta ja ympäristön kannalta asianmukaisesta aluskierrätyksestä Hongkongissa 15 päivänä toukokuuta vuonna 2009 tehdyn Hongkongin kansainvälisen yleissopimuksen, jäljempänä *Hongkongin yleissopimus*, 9 artiklan 4 kohdassa tai 10 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa tarkoitetusta aluskierrätyslaitokselle tehtävästä

alueelleen tämän lain mukaista säännöllistä valvontaa varten suunnitelma (valvontasuunnitelma).

Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti.

Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on valvottava ympäristöluvanvaraisia, ilmoituksenvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Tarkastuskohteet ja -tiheys on määriteltävä ympäristöriskien arvioinnin perusteella.

Lupa- ja valvontaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (valvontaohjelma). Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

169 §

Tarkastus onnettomuus-, häirtä- ja rikkomustilanteissa

Jos kyse on turvallisesta ja ympäristön kannalta asianmukaisesta aluskierrätyksestä Hongkongissa 15 päivänä toukokuuta vuonna 2009 tehdyn Hongkongin kansainvälisen yleissopimuksen, jäljempänä *Hongkongin yleissopimus*, 9 artiklan 4 kohdassa tai 10 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa tarkoitetusta aluskierrätyslaitokselle tehtävästä

tarkastuksesta tai yleissopimuksen velvoitteiden rikkomisesta, valvontaviranomaisen ja työsuojeluviranomaisen on liikesalaisuutta koskevien salassapitosäännösten estämättä toimitettava yleissopimuksessa edellytetyt tarkastusta, tarkastuksen johdosta toteutettuja toimia ja yleissopimuksen rikkomista koskevat tiedot englannin kielellä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle raportointia varten. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on toimitettava ilmoituksen tehneelle sopimuspuolelle ja Kansainväliselle merenkulkujärjestölle Hongkongin yleissopimuksen 9, 10 ja 12 artiklan mukaisesti tiedot aluskierrätyslaitosta koskevien velvoitteiden rikkomisesta ja niiden johdosta toteutetuista toimista. Valvontaviranomaisen ja työsuojeluviranomaisen on ilmoitettava myös aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1257/2013, jäljempänä *aluskierrätysasetus*, 21 artiklan mukaisesti rikkomuksista, jotka koskevat aluskierrätyslaitosta ja rikkomusten johdosta toteutetuista toimista Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, joka toimittaa tiedot mainitun artiklan mukaisesti Euroopan komissiolle.

170 §

Ilmoitus toiminnan aloittamisesta sekä toiminnan muutoksista ja toiminnanharjoittajan vaihtumisesta

Luvanvaraista toimintaa koskeva ilmoitus on tehtävä valtion valvontaviranomaiselle, jos ympäristöluvan myöntää valtion ympäristölupaviranomainen, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ilmoituksenvaraista toimintaa koskeva tämän pykälän mukainen ilmoitus on tehtävä valtion valvontaviranomaiselle, jos ilmoituksen on käsitellyt valtion ympäristölupaviranomainen,

tarkastuksesta tai yleissopimuksen velvoitteiden rikkomisesta, *Lupa- ja valvontaviraston* on toimitettava ilmoituksen tehneelle sopimuspuolelle ja Kansainväliselle merenkulkujärjestölle mainitun sopimuksen 9, 10 ja 12 artiklan mukaisesti tiedot aluskierrätyslaitosta koskevien ympäristönsuojelun ja työsuojelun velvoitteiden rikkomisesta ja niiden johdosta toteutetuista toimista. *Lupa- ja valvontaviraston* on myös ilmoitettava aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1257/2013, jäljempänä *aluskierrätysasetus*, 21 artiklan mukaisesti ympäristönsuojelun ja työsuojelun rikkomuksista, jotka koskevat aluskierrätyslaitosta ja rikkomusten johdosta toteutetuista toimista mainitun artiklan mukaisesti Euroopan komissiolle.

170 §

Ilmoitus toiminnan aloittamisesta sekä toiminnan muutoksista ja toiminnanharjoittajan vaihtumisesta

Luvanvaraista toimintaa koskeva ilmoitus on tehtävä *Lupa- ja valvontavirastolle*, jos ympäristöluvan myöntää *Lupa- ja valvontavirasto*, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ilmoituksenvaraista toimintaa koskeva tämän pykälän mukainen ilmoitus on tehtävä *Lupa- ja valvontavirastolle*, jos ilmoituksen on käsitellyt *Lupa- ja valvontavirasto*, ja muutoin

ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Rekisteröitävää toimintaa koskeva ilmoitus on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jollei kysymys ole 32 §:n 2 momentissa tarkoitettusta jätteen käsittelystä, jolloin ilmoitus tehdään valtion valvontaviranomaiselle.

171 §

Tarkkailu toisen alueella

Valtion valvontaviranomainen, luvan myöntämisen yhteydessä lupaviranomainen lupapäätöksessään tai ilmoituksenvaraisen toiminnan osalta toimivaltainen viranomainen ilmoituspäätöksessään voi myöntää toiminnanharjoittajalle oikeuden tarkkailla toimintansa ympäristövaikutuksia ja ympäristön laatua toisen alueella, jollei alueen omistaja tai haltija ole antanut suostumustaan tähän. Oikeus tarkkailuun koskee mittalaitteiden asentamista ja mittausten tekemistä sekä muuta vastaavaa toiminnan havainnointia ja seurantaa, samoin kuin tätä varten välttämätöntä liikkumista ja oleskelua alueella. Oikeus voidaan myöntää edellyttäen, että tarkkailu on tarpeen toiminnan ympäristövaikutusten selvittämiseksi ja ettei siitä aiheudu sanottavaa haittaa.

175 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan osalta määräyksen antaa valtion valvontaviranomainen, jos ympäristöluvan myöntää tai ilmoituspäätöksen antaa valtion ympäristölupaviranomainen, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

176 §

kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Rekisteröitävää toimintaa koskeva ilmoitus on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jollei kysymys ole 32 §:n 2 momentissa tarkoitettusta jätteen käsittelystä, jolloin ilmoitus tehdään *Lupa- ja valvontavirastolle*.

171 §

Tarkkailu toisen alueella

Lupa- ja valvontavirasto, luvan myöntämisen yhteydessä *kunnan ympäristönsuojeluviranomainen* lupapäätöksessään tai ilmoituksenvaraisen toiminnan osalta toimivaltainen viranomainen ilmoituspäätöksessään voi myöntää toiminnanharjoittajalle oikeuden tarkkailla toimintansa ympäristövaikutuksia ja ympäristön laatua toisen alueella, jollei alueen omistaja tai haltija ole antanut suostumustaan tähän. Oikeus tarkkailuun koskee mittalaitteiden asentamista ja mittausten tekemistä sekä muuta vastaavaa toiminnan havainnointia ja seurantaa, samoin kuin tätä varten välttämätöntä liikkumista ja oleskelua alueella. Oikeus voidaan myöntää edellyttäen, että tarkkailu on tarpeen toiminnan ympäristövaikutusten selvittämiseksi ja ettei siitä aiheudu sanottavaa haittaa.

175 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan osalta määräyksen antaa *Lupa- ja valvontavirasto*, jos ympäristöluvan myöntää tai ilmoituspäätöksen antaa *Lupa- ja valvontavirasto*, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

176 §

*Määräys vesistön merkittävän pilaantumisen ja luontovahingon korjaamiseksi**Määräys vesistön merkittävän pilaantumisen ja luontovahingon korjaamiseksi*

Jos 175 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun rikkomuksen tai laiminlyönnin seurauksena aiheutuu merkittävää vesistön pilaantumista tai luonnonsuojelulain 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettu luontovahinko, on sen lisäksi, mitä tämän lain 175 §:ssä säädetään, valtion valvontaviranomaisen määrättävä toiminnanharjoittaja ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin.

Jos vesistön merkittävä pilaantuminen tai luontovahinko on aiheutunut onnettomuuden tai muun ennakoimattoman syyn seurauksena, on valtion valvontaviranomaisen määrättävä vahingon aiheuttanut toiminnanharjoittaja eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin.

178 §

Ilmoitus vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja luontovahingosta

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava valtion valvontaviranomaiselle 176 §:ssä tarkoitettusta vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja luontovahingosta sekä niiden välittömästä uhasta.

181 §

Toiminnan keskeyttäminen

Luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan keskeyttää valtion valvontaviranomainen, jos ympäristöluvan myöntää tai ilmoituspäätöksen antaa valtion ympäristölupaviranomainen, ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jos se myöntää luvan tai antaa ilmoituspäätöksen.

182 a §

Jos 175 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun rikkomuksen tai laiminlyönnin seurauksena aiheutuu merkittävää vesistön pilaantumista tai luonnonsuojelulain 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettu luontovahinko, on sen lisäksi, mitä tämän lain 175 §:ssä säädetään, *Lupa- ja valvontaviraston* määrättävä toiminnanharjoittaja ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin.

Jos vesistön merkittävä pilaantuminen tai luontovahinko on aiheutunut onnettomuuden tai muun ennakoimattoman syyn seurauksena, on *Lupa- ja valvontaviraston* määrättävä vahingon aiheuttanut toiminnanharjoittaja eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin.

178 §

Ilmoitus vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja luontovahingosta

Toiminnanharjoittajan on viipymättä ilmoitettava *Lupa- ja valvontavirastolle* 176 §:ssä tarkoitettusta vesistön merkittävästä pilaantumisesta ja luontovahingosta sekä niiden välittömästä uhasta.

181 §

Toiminnan keskeyttäminen

Luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan keskeyttää *Lupa- ja valvontavirasto*, jos ympäristöluvan myöntää tai ilmoituspäätöksen antaa *Lupa- ja valvontavirasto*, ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jos se myöntää luvan tai antaa ilmoituspäätöksen.

182 a §

Viranomaisen toimivalta eräissä tilanteissa

Viranomaisen toimivalta eräissä tilanteissa

Jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta aiheutuu tai uhkaa aiheutua vakavaa vaaraa tai vakavaa haittaa terveydelle tai ympäristölle, valtion valvontaviranomainen voi ryhtyä sellaisiin ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi välttämättömiin toimiin, jotka eivät pelastuslain 32 §:n mukaan kuulu pelastustoimintaan. Edellytyksenä toimiin ryhtymiselle on lisäksi, että:

- 1) toimien toteuttamista ei voida toiminnasta vastaavan tahon tosiasiallisen toimintakyvyn puuttumisen vuoksi varmistaa tämän lain 175 §:ssä tarkoitetussa menettelyssä; tai
- 2) toiminnasta vastaavaa tahoaa ei viivytyksettä saada selville.

Jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta aiheutuu tai uhkaa aiheutua vakavaa vaaraa tai vakavaa haittaa terveydelle tai ympäristölle, *Lupa- ja valvontavirasto* voi ryhtyä sellaisiin ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi välttämättömiin toimiin, jotka eivät pelastuslain 32 §:n mukaan kuulu pelastustoimintaan. Edellytyksenä toimiin ryhtymiselle on lisäksi, että:

- 1) toimien toteuttamista ei voida toiminnasta vastaavan tahon tosiasiallisen toimintakyvyn puuttumisen vuoksi varmistaa tämän lain 175 §:ssä tarkoitetussa menettelyssä; tai
- 2) toiminnasta vastaavaa tahoaa ei viivytyksettä saada selville.

186 §

186 §

Vireillepano-oikeus

Vireillepano-oikeus

Jollei 135, 137, 175, 176, 180 tai 181 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) valtion valvontaviranomainen sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;
- 5) asiassa yleistä etua valvova viranomainen;
- 6) saamelaiskäräjät, jos ympäristövaikutukset ilmenevät saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien kyläkokous, jos

Jollei 135, 137, 175, 176, 180 tai 181 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille panna kirjallisesti vireille:

- 1) asianosainen;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) *Lupa- ja valvontavirasto* sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;
- 5) asiassa yleistä etua valvova viranomainen;
- 6) saamelaiskäräjät, jos ympäristövaikutukset ilmenevät saamelaisten kotiseutualueella, ja kolttien kyläkokous, jos

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ympäristövaikutukset ilmenevät koltta-alueella.

Valtion valvontaviranomainen voi panna vireille 202 §:n 3 momentin 7 kohdassa tarkoitetun kunnan ympäristönsuojelumääräyksen antamista koskevan asian, jos kunta ei ole antanut määräystä mainitussa kohdassa tarkoitetuista toimista.

188 §

Toiminta rikosasiassa

ympäristövaikutukset ilmenevät koltta-alueella.

Lupa- ja valvontavirasto voi panna vireille 202 §:n 3 momentin 7 kohdassa tarkoitetun kunnan ympäristönsuojelumääräyksen antamista koskevan asian, jos kunta ei ole antanut määräystä mainitussa kohdassa tarkoitetuista toimista.

188 §

Toiminta rikosasiassa

Valtion valvontaviranomainen on rikosasiassa asianomistaja, jos yleistä etua on loukattu.

189 §

Valvontaviranomaisten vastuunjako luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen valvonnassa

Vastuu luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan 168 ja 169 §:n mukaisesta valvonnasta kuuluu valtion valvontaviranomaiselle, jos toiminnan ympäristöluvan myöntää tai ilmoituspäätöksen tekee valtion ympäristölupaviranomainen, ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jos se myöntää toiminnan ympäristöluvan tai tekee ilmoituspäätöksen.

Vastuu rekisteröitävän toiminnan 168 ja 169 §:ssä tarkoitetusta valvonnasta on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella. Vastuu 116 §:n 4 momentin nojalla rekisteröitävän toiminnan valvonnasta on kuitenkin valtion valvontaviranomaisella. Rekisteröitävän ja ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta voidaan suorittaa osana samalla alueella sijaitsevan luvanvaraisen toiminnan valvontaa, jos se on valvonnan asianmukaiseksi ja tehokkaaksi järjestämiseksi tarpeen. Luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan harjoittajaa ja viranomaista, jolle valvonta siirretään, on kuultava, jos

Lupa- ja valvontavirasto on rikosasiassa asianomistaja, jos yleistä etua on loukattu.

189 §

Valvontaviranomaisten vastuunjako luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen valvonnassa

Vastuu luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan 168 ja 169 §:n mukaisesta valvonnasta kuuluu *Lupa- ja valvontavirastolle*, jos toiminnan ympäristöluvan myöntää tai ilmoituspäätöksen tekee *Lupa- ja valvontavirasto*, ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jos se myöntää toiminnan ympäristöluvan tai tekee ilmoituspäätöksen.

Vastuu rekisteröitävän toiminnan 168 ja 169 §:ssä tarkoitetusta valvonnasta on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella. Vastuu 116 §:n 4 momentin nojalla rekisteröitävän toiminnan valvonnasta on kuitenkin *Lupa- ja valvontavirastolla*.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

valvonnasta vastaava viranomainen tämän vuoksi vaihtuu.

Rekisteröitävän ja ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta voidaan suorittaa osana samalla alueella sijaitsevan luvanvaraisen toiminnan valvontaa, jos se on valvonnan asianmukaiseksi ja tehokkaaksi järjestämiseksi tarpeen. Luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan harjoittajaa ja viranomaista, jolle valvonta siirretään, on kuultava, jos valvonnasta vastaava viranomainen tämän vuoksi vaihtuu.

190 §

Muutoksenhaku

Kunnan ympäristönsuojelumääräysten hyväksymistä sekä käsittelymaksua tarkoittavaa taksaa koskevaan päätökseen *saa hakea muutosta* valittamalla *siten kuin* kuntalaissa (410/2015) *säädetään*. Valtion valvontaviranomaisella on oikeus hakea muutosta kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä koskevaan päätökseen.

191 §

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:
1) asianosaisella;
2) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
4) *valtion valvontaviranomaisella sekä* toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
5) asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella;

190 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta kunnan ympäristönsuojelumääräysten hyväksymistä sekä käsittelymaksua tarkoittavaa taksaa koskevaan päätökseen valittamalla *säädetään* kuntalaissa (410/2015). *Lupa- ja valvontavirastolla* on oikeus hakea muutosta kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä koskevaan päätökseen.

191 §

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:
1) asianosaisella;
2) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
4) toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella *sekä Lupa- ja valvontavirastolla* kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksestä;

6) saamelaiskäräjillä sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan;

7) kolttien kyläkokouksella sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttialueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa kolttalaissa tarkoitettuja luontaiselinkeinoja.

Valtion valvontaviranomaisella ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristönsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla Vaasan hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

192 §

Oikaisuvaatimus tarkkailusuunnitelmaa ja tarkkailumääräysten muuttamista koskevasta päätöksestä

Lupaviranomaisen määräämän viranomaisen 64 ja 65 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa hakea oikaisua lupaviranomaiselta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus tehdään valtion ympäristölupaviranomaiselle, jos yhteistarkkailuun kuuluvan jonkin toiminnan tarkkailuvelvoite on perustunut sen antamaan päätökseen. Oikaisuvaatimuksena voidaan käsitellä myös yhteistarkkailun kustannuksien jakamista koskeva erimielisyys. Oikaisuvaatimuksen johdosta

5) asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella;

6) saamelaiskäräjillä sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan;

7) kolttien kyläkokouksella sillä perusteella, että ympäristöluvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttialueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa kolttalaissa tarkoitettuja luontaiselinkeinoja.

Lupa- ja valvontaviraston yleisen edun valvontayksiköllä on oikeus valittaa Lupa- ja valvontaviraston tekemästä päätöksestä, jos se on tarpeen ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun tai muun näihin rinnastettavan painavan yleisen edun turvaamiseksi, lain soveltamisalaan liittyvien merkittävien oikeuskysymysten ratkaisemiseksi tai lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi.

Lupa- ja valvontavirastolla ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristönsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla Vaasan hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

192 §

Oikaisuvaatimus tarkkailusuunnitelmaa ja tarkkailumääräysten muuttamista koskevasta päätöksestä

Lupaviranomaisen määräämän viranomaisen 64 ja 65 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa hakea oikaisua lupaviranomaiselta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus tehdään Lupa- ja valvontavirastolle, jos yhteistarkkailuun kuuluvan jonkin toiminnan tarkkailuvelvoite on perustunut sen antamaan päätökseen. Oikaisuvaatimuksena voidaan käsitellä myös yhteistarkkailun kustannuksien jakamista koskeva erimielisyys. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtävä päätös

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tehtävä päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen haetaan muutosta siten kuin 190 §:ssä säädetään. Tarkkailupäätöksestä perittävään maksuun haetaan oikaisua samassa järjestyksessä kuin päätöksestä. Oikaisuvaatimuksen käsittelyyn sovelletaan muutoin hallintolakia.

on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen haetaan muutosta siten kuin 190 §:ssä säädetään. Tarkkailupäätöksestä perittävään maksuun haetaan oikaisua samassa järjestyksessä kuin päätöksestä. Oikaisuvaatimuksen käsittelyyn sovelletaan muutoin hallintolakia.

194 §

194 §

Oikaisuvaatimus direktiivilaitoksen luvan tarkistamisvelvollisuutta koskevasta päätöksestä

Oikaisuvaatimus direktiivilaitoksen luvan tarkistamisvelvollisuutta koskevasta päätöksestä

Toiminnanharjoittaja saa hakea oikaisua *valtion valvontaviranomaisen* 80 §:n 3 momentissa tarkoitettuun luvan tarkistamista koskevaan päätökseen valtion ympäristölupaviranomaiselta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

Toiminnanharjoittaja saa hakea oikaisua 80 §:n 3 momentissa tarkoitettuun luvan tarkistamista koskevaan päätökseen *Lupa- ja valvontavirastolta* siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

197 §

197 §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Vaasan hallinto-oikeuden päätös on toimitettava valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koskevassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jos tämä ei ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lisäksi toimitettava valtion ympäristölupaviranomaiselle, valvontaviranomaiselle, asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille ja Suomen ympäristökeskukselle.

Vaasan hallinto-oikeuden päätös on toimitettava valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koskevassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jos tämä ei ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lisäksi toimitettava *Lupa- ja valvontavirastolle, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle,* asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille ja Suomen ympäristökeskukselle.

203 §

203 §

Menettely kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä annettaessa

Menettely kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä annettaessa

Ennen kunnan ympäristönsuojelumääräysten antamista kunnan on varattava *asianomaiselle* valtion valvontaviranomaiselle sekä tarvittaessa muille viranomaisille tilaisuus lausunnon antamiseen. Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta asian käsittelyssä säädetään hallintolain 41 §:ssä. Asian valmistelusta on myös tiedotettava kunnan tietoverkkosivulla.

Kunnan on tiedotettava ympäristönsuojelumääräyksistä yleisesti siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Määräykset on oltava saatavilla kunnan tietoverkkosivulla. Ne on lisäksi toimitettava tiedoksi asianomaiselle valtion valvontaviranomaiselle ja valtion ympäristölupaviranomaiselle.

205 §

Maksut

Sen lisäksi, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta, valtion valvontaviranomainen voi periä maksun:

1) laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta;

2) 169 §:n mukaisista tarkastuksista;

3) tarkastuksista, jotka ovat tarpeen 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi;

4) valvontatoimista, jotka ovat tarpeen 136 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen noudattamisen varmistamiseksi.

207 §

Todistajan kuuleminen

Valtion ympäristölupaviranomainen voi, jos se erityisestä syystä on tarpeen, kuulla

Ennen kunnan ympäristönsuojelumääräysten antamista kunnan on varattava *Lupa- ja valvontavirastolle* sekä tarvittaessa muille viranomaisille tilaisuus lausunnon antamiseen. Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta asian käsittelyssä säädetään hallintolain 41 §:ssä. Asian valmistelusta on myös tiedotettava kunnan tietoverkkosivulla.

Kunnan on tiedotettava ympäristönsuojelumääräyksistä yleisesti siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Määräykset on oltava saatavilla kunnan tietoverkkosivulla. Ne on lisäksi toimitettava tiedoksi *Lupa- ja valvontavirastolle*.

205 §

Maksut

Sen lisäksi, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta, *Lupa- ja valvontavirasto* voi periä maksun:

1) laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta;

2) 169 §:n mukaisista tarkastuksista;

3) tarkastuksista, jotka ovat tarpeen 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi;

4) valvontatoimista, jotka ovat tarpeen 136 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen noudattamisen varmistamiseksi.

207 §

Todistajan kuuleminen

Lupa- ja valvontavirasto voi, jos se erityisestä syystä on tarpeen, kuulla todistajaa

todistajaa vakuutuksen nojalla sekä suullisesti asianosaista. Asianosaisille on varattava tilaisuus olla läsnä kuultaessa todistajaa tai asianosaista, ja heillä on oikeus esittää kysymyksiä sekä lausua käsityksensä todistajan tai asianosaisen kertomuksesta. Todistajalle maksettavaan korvaukseen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

vakuutuksen nojalla sekä suullisesti asianosaista. Asianosaisille on varattava tilaisuus olla läsnä kuultaessa todistajaa tai asianosaista, ja heillä on oikeus esittää kysymyksiä sekä lausua käsityksensä todistajan tai asianosaisen kertomuksesta. Todistajalle maksettavaan korvaukseen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

212 §

212 §

*Menettely valtion rajat ylittävien vaikutusten huomioonottamiseksi eräissä tilanteissa**Menettely valtion rajat ylittävien vaikutusten huomioonottamiseksi eräissä tilanteissa*

Jos direktiivilaitoksen tai suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavan kaivannaisjätteen jätealueen toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Euroopan unionin toisen jäsenvaltion alueella, valtion ympäristölupaviranomaisen on toimitettava tälle valtiolle tiedoksi kyseisen toiminnan ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät teollisuuspäästädirektiivin liitteen IV mukaiset tiedot samanaikaisesti kuin lupahakemuksesta tiedotetaan ja kuullaan 5 luvun mukaisesti. Samaa tiedotusmenettelyä noudatetaan myös sellaisen jäsenvaltion pyynnöstä, jossa kyseisestä toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Ympäristöministeriön on tarvittaessa neuvoteltava toisen valtion toimivaltaisen viranomaisen kanssa ennen lupa-asian ratkaisemista sen varmistamiseksi, että ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät teollisuuspäästädirektiivin liitteen IV mukaiset tiedot annetaan kyseisessä valtiossa asianmukaiseksi ajaksi yleisesti saataville mahdollisten huomautusten esittämistä varten.

Valtion ympäristölupaviranomaisen on lupa-asiaa ratkaistessaan otettava huomioon 1 momentin mukaiseen kuulemiseen perustuvat huomautukset.

Valtion ympäristölupaviranomaisen on ilmoitettava 1 momentin mukaisesti kuullulle valtiolle ympäristölupapäätöksestä ja

Jos direktiivilaitoksen tai suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavan kaivannaisjätteen jätealueen toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Euroopan unionin toisen jäsenvaltion alueella, *Lupa- ja valvontaviraston* on toimitettava tälle valtiolle tiedoksi kyseisen toiminnan ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät teollisuuspäästädirektiivin liitteen IV mukaiset tiedot samanaikaisesti kuin lupahakemuksesta tiedotetaan ja kuullaan 5 luvun mukaisesti. Samaa tiedotusmenettelyä noudatetaan myös sellaisen jäsenvaltion pyynnöstä, jossa kyseisestä toiminnasta todennäköisesti aiheutuu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Ympäristöministeriön on tarvittaessa neuvoteltava toisen valtion toimivaltaisen viranomaisen kanssa ennen lupa-asian ratkaisemista sen varmistamiseksi, että ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät teollisuuspäästädirektiivin liitteen IV mukaiset tiedot annetaan kyseisessä valtiossa asianmukaiseksi ajaksi yleisesti saataville mahdollisten huomautusten esittämistä varten.

Lupa- ja valvontaviraston on lupa-asiaa ratkaistessaan otettava huomioon 1 momentin mukaiseen kuulemiseen perustuvat huomautukset.

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava 1 momentin mukaisesti kuullulle valtiolle ympäristölupapäätöksestä ja toimitettava sille

Voimassa oleva laki

Ehdotus

toimitettava sille teollisuuspäästödirektiivin 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut tiedot.

teollisuuspäästödirektiivin 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut tiedot.

214 §

214 §

Kuuleminen ja tiedottaminen yhteistoteutuksesta

Kuuleminen ja tiedottaminen yhteistoteutuksesta

Ympäristöministeriön on ennen 213 §:ssä tarkoitettun päätöksen tekemistä pyydetävä hakemuksesta lausunto toiminnan sijaintikunnalta ja vaikutusalueen kunnilta, asianomaisilta valtion valvontaviranomaisilta sekä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetäviltä tahoilta. Lisäksi 186 §:ssä tarkoitettulle rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi hakemuksen johdosta.

Ympäristöministeriön on ennen 213 §:ssä tarkoitettun päätöksen tekemistä pyydetävä hakemuksesta lausunto toiminnan sijaintikunnalta ja vaikutusalueen kunnilta, *Lupa- ja valvontavirastolta* sekä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetäviltä tahoilta. Lisäksi 186 §:ssä tarkoitettulle rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi hakemuksen johdosta.

221 a §

221 a §

Alusten purkamista koskevat erityissäännökset

Alusten purkamista koskevat erityissäännökset

Edellä 1 momentissa tarkoitettun luvan myöntäminen edellyttää sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, *että työsuojeluviranomainen katsoo lausunnossaan*, että laitos täyttää aluskierrätysasetuksen ja Hongkongin yleissopimuksen työsuojelua koskevat vaatimukset. Työsuojeluviranomainen valvoo aluskierrätyslaitoksen osalta työsuojelua koskevien säännösten noudattamista soveltaen, mitä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään. Sen lisäksi, mitä tämän lain 93 §:ssä säädetään, lupa harjoittaa aluskierrätystä on peruutettava, kun työsuojeluviranomainen katsoo, että työsuojelua koskevat vaatimukset eivät enää täyty.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun luvan myöntäminen edellyttää sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, *että laitos täyttää aluskierrätysasetuksen ja Hongkongin yleissopimuksen työsuojelua koskevat vaatimukset*. Työsuojeluviranomainen valvoo aluskierrätyslaitoksen osalta työsuojelua koskevien säännösten noudattamista soveltaen, mitä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) säädetään. Sen lisäksi, mitä tämän lain 93 §:ssä säädetään, lupa harjoittaa aluskierrätystä on peruutettava, jos työsuojelua koskevat vaatimukset eivät enää täyty.

Aluehallintoviraston on ilmoitettava aluskierrätyslaitoksille myönnettyistä luvista ja lupien muutoksista Euroopan komissiolle aluskierrätysasetuksen 14 artiklan mukaisesti

Lupa- ja valvontaviraston on ilmoitettava aluskierrätyslaitoksille myönnettyistä luvista ja lupien muutoksista Euroopan komissiolle aluskierrätysasetuksen 14 artiklan mukaisesti

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ja Kansainväliselle merenkulkujärjestölle Hongkongin yleissopimuksen 7 ja 12 artiklan mukaisesti. Tiedot on toimitettava myös ympäristöministeriölle.

ja Kansainväliselle merenkulkujärjestölle Hongkongin yleissopimuksen 7 ja 12 artiklan mukaisesti. Tiedot on toimitettava myös ympäristöministeriölle.

222 §

222 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä muodostuu tiedoista, jotka talletetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, aluehallintovirastojen, Ilmatieteen laitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja ympäristöministeriön ylläpitämiin tietojärjestelmiin, rekistereihin ja tiedostoihin. Tietojärjestelmään tallettavista tiedoista säädetään 223 §:ssä, jätelaissa, vesilaissa, merenkulun ympäristönsuojelulaissa, vesihuoltolaissa (119/2001) ja vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa ja ympäristövahinkorahastosta annetussa laissa (1262/2022) sekä niiden nojalla. Tietojen tallettaminen voidaan tehdä konekielisenä tiedonsiirtona teknisen käyttöyhteyden avulla.

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä muodostuu tiedoista, jotka talletetaan *Lupa- ja valvontaviraston*, elinvoimakeskusten, Ilmatieteen laitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja ympäristöministeriön ylläpitämiin tietojärjestelmiin, rekistereihin ja tiedostoihin. Tietojärjestelmään tallettavista tiedoista säädetään 223 §:ssä, jätelaissa, vesilaissa, merenkulun ympäristönsuojelulaissa, vesihuoltolaissa (119/2001) ja vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa ja ympäristövahinkorahastosta annetussa laissa (1262/2022) sekä niiden nojalla. Tietojen tallettaminen voidaan tehdä konekielisenä tiedonsiirtona teknisen käyttöyhteyden avulla.

223 §

223 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tallettavat tiedot

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tallettavat tiedot

Valtion ympäristölupaviranomaisen on talletettava tietojärjestelmään tämän lain nojalla antamansa päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä.

Lupa- ja valvontaviraston on talletettava tietojärjestelmään tämän lain nojalla antamansa päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä.

Valtion valvontaviranomaisen on talletettava tietojärjestelmään:

Lupa- ja valvontaviraston on talletettava tietojärjestelmään:

1) tämän lain nojalla antamansa päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

1) tämän lain nojalla antamansa päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä;

2) valtion valvontaviranomaiselle tehtäviin rekisteröinti-ilmoituksiin perustuvat tiedot rekisteröitävistä toiminnoista;

2) *Lupa- ja valvontavirastolle* tehtäviin rekisteröinti-ilmoituksiin perustuvat tiedot rekisteröitävistä toiminnoista;

Voimassa oleva laki

3) tämän lain mukaiseen valvontaan liittyvät tarkastuskertomukset ja muut valvontatoimia koskevat tiedot;

4) 105 §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot laitoksen toiminnasta ja päästöistä;

5) 151 §:n 1 momentin 2–4 kohtien perusteella laaditut meluselvitykset ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmat;

6) 168 §:ssä tarkoitettut valtion valvontaviranomaisen laatimat valvontasuunnitelmat ja valvontaohjelmat;

7) valtion valvontaviranomaisen valvontavastuulle kuuluvan luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan seuranta- ja tarkkailutiedot ja muut vastaavat tiedot, jotka toiminnanharjoittaja on velvollinen toimittamaan valvontaviranomaiselle.

Kunta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voivat toimittaa edellä säädetyt tiedot valtion valvontaviranomaiselle tallettavaksi tietojärjestelmään, jos niillä ei ole mahdollisuutta tallettaa tietoja itse.

Ehdotus

3) tämän lain mukaiseen valvontaan liittyvät tarkastuskertomukset ja muut valvontatoimia koskevat tiedot;

4) 105 §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot laitoksen toiminnasta ja päästöistä;

5) 151 §:n 1 momentin 2–4 kohtien perusteella laaditut meluselvitykset ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmat;

6) 168 §:ssä tarkoitettut *Lupa- ja valvontaviraston* laatimat valvontasuunnitelmat ja valvontaohjelmat;

7) *Lupa- ja valvontaviraston* valvontavastuulle kuuluvan luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan seuranta- ja tarkkailutiedot ja muut vastaavat tiedot, jotka toiminnanharjoittaja on velvollinen toimittamaan valvontaviranomaiselle.

Kunta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voivat toimittaa edellä säädetyt tiedot *Lupa- ja valvontavirastolle* tallettavaksi tietojärjestelmään, jos niillä ei ole mahdollisuutta tallettaa tietoja itse.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Lupa- ja valvontaviraston on laadittava 168 §:ssä tarkoitettu valvontasuunnitelma kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaan tulosta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten laatimat valvontasuunnitelmat ovat voimassa, kunnes Lupa- ja valvontavirasto on laatinut valvontasuunnitelman.

289.

Laki

ympäristövahinkorahastosta annetun lain 10 ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

2074

muutetaan ympäristövahinkorahastosta annetun lain (1262/2022) 10 § ja 21 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Maksunkantoviranomainen

Maksunkantoviranomainen

Vuosittaisen ja kertaluonteisen ympäristövahinkomaksun määrää Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (maksunkantoviranomainen).

Vuosittaisen ja kertaluonteisen ympäristövahinkomaksun määrää *Lupa- ja valvontavirasto (maksunkantoviranomainen)*.

21 §

21 §

Katselmuslautakunta

Katselmuslautakunta

Katselmuslautakuntaan kuuluu vähintään puheenjohtaja ja kaksi muuta jäsentä. Puheenjohtaja on *siitä* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta, *jonka alueella korvaushakemuksen perusteena oleva tapahtuma on ensiksi todettu*. Lautakunnalla tulee olla sen tehtävän kannalta tarpeellinen ympäristö- ja luonnontieteen sekä vahinkojen ja torjunta- ja ennallistamistoimien arviointiin liittyvä asiantuntemus sekä riittävä alueen paikallistuntemus.

Katselmuslautakuntaan kuuluu vähintään puheenjohtaja ja kaksi muuta jäsentä. Puheenjohtaja on *Lupa- ja valvontavirastosta*. Lautakunnalla tulee olla sen tehtävän kannalta tarpeellinen ympäristö- ja luonnontieteen sekä vahinkojen ja torjunta- ja ennallistamistoimien arviointiin liittyvä asiantuntemus sekä riittävä alueen paikallistuntemus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

288.

Laki

ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

2075

muutetaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 10, 11 ja 32 §, 34 §:n 1 momentti, 35 § ja 37 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 10 ja 11 § osaksi laissa 556/2021 sekä 37 §:n 1 momentti laissa 1428/2019, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Yhteysviranomainen

Yhteysviranomainen

Yhteysviranomaisena toimii *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus*. Yhteysviranomaisena toimii kuitenkin työ- ja elinkeinoministeriö, kun hanke koskee ydinenergialaissa (990/1987) tarkoitettua ydinlaitosta tai muuta sellaista laitosta, jossa käsitellään tai varastoidaan tai jonne loppusijoitetaan ydinjätteitä. Ydinenergialain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa kaivos- ja malminrikastustoiminnassa, jonka tarkoituksena on uraanin tai toriumin tuottaminen, yhteysviranomaisena toimii kuitenkin *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus*.

Yhteysviranomaisena toimii *Lupa- ja valvontavirasto*. Yhteysviranomaisena toimii kuitenkin työ- ja elinkeinoministeriö, kun hanke koskee ydinenergialaissa (990/1987) tarkoitettua ydinlaitosta tai muuta sellaista laitosta, jossa käsitellään tai varastoidaan tai jonne loppusijoitetaan ydinjätteitä. Ydinenergialain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa kaivos- ja malminrikastustoiminnassa, jonka tarkoituksena on uraanin tai toriumin tuottaminen, yhteysviranomaisena toimii kuitenkin *Lupa- ja valvontavirasto*.

Jos hanke sijoittuu useamman kuin yhden elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueelle, viranomaisten on sovittava, mikä niistä toimii hankkeen yhteysviranomaisena.

(kumotaan)

Jos yhteysviranomaisesta syntyy epäselvyyttä tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa hankkeen suunnittelusta tai toteuttamisesta, ympäristöministeriö määrää, mikä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista toimii hankkeen yhteysviranomaisena. Ympäristöministeriön on päätöksenteossa otettava huomioon hankkeen sijoittuminen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten voimavarat sekä varmistettava, että hankkeen suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaaminen on eriytetty yhteysviranomaisen tehtävistä siten, ettei viranomaisen puolueettomuus vaarannu. Ympäristöministeriön asiassa tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

(kumotaan)

11 §

11 §

Toimivaltainen viranomainen

Toimivaltainen viranomainen

Voimassa oleva laki

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen arviointimenettelyn soveltamisesta 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun hankkeeseen.

Jos hanke sijoittuu useamman kuin yhden elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueelle tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa hankkeen suunnittelusta tai toteuttamisesta, ympäristöministeriö määrää, mikä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista tekee päätöksen. Ympäristöministeriön on päätöksenteossa otettava huomioon hankkeen sijoittuminen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten voimavarat sekä varmistettava, että hankkeen suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaaminen on eriytetty toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä siten, ettei viranomaisen puolueettomuus vaarannu. Ympäristöministeriön asiassa tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Työ- ja elinkeinoministeriö tekee 1 momentissa tarkoitetun päätöksen hankkeissa, jotka koskevat ydinenergialaissa tarkoitettua ydinlaitosta tai muuta sellaista laitosta, jossa käsitellään tai varastoidaan tai jonne loppusijoitetaan ydinjätteitä. Ydinenergialain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa kaivos- ja malminrikastustoiminnassa, jonka tarkoituksena on uraanin tai toriumin tuottaminen, päätöksen tekee kuitenkin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

32 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

Tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta sekä ympäristövaikutusten arvioinnin yleinen kehittäminen kuuluu ympäristöministeriölle. Muut ministeriöt huolehtivat täytäntöönpanon ohjauksesta ja seurannasta sekä arvioinnin kehittämisestä toimialallaan.

Ehdotus

Lupa- ja valvontavirasto tekee päätöksen arviointimenettelyn soveltamisesta 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun hankkeeseen.

(kumotaan)

Työ- ja elinkeinoministeriö tekee 1 momentissa tarkoitetun päätöksen hankkeissa, jotka koskevat ydinenergialaissa tarkoitettua ydinlaitosta tai muuta sellaista laitosta, jossa käsitellään tai varastoidaan tai jonne loppusijoitetaan ydinjätteitä. Ydinenergialain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa kaivos- ja malminrikastustoiminnassa, jonka tarkoituksena on uraanin tai toriumin tuottaminen, päätöksen tekee kuitenkin Lupa- ja valvontavirasto.

32 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

Tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta sekä ympäristövaikutusten arvioinnin yleinen kehittäminen kuuluu ympäristöministeriölle. Muut ministeriöt huolehtivat täytäntöönpanon ohjauksesta ja seurannasta sekä arvioinnin kehittämisestä toimialallaan.

Lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo tämän lain täytäntöönpanoa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ohjaavat ja valvovat tämän lain täytäntöönpanoa toimialueellaan.

34 §

Valitusoikeus arvioinnin puuttumisen tai puutteellisuuden perusteella

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella* on oikeus valittaa 3 §:ssä tarkoitettua hanketta koskevasta lupapäätöksestä sillä perusteella, että tässä laissa tarkoitettua ympäristövaikutusten arviointia ei ole suoritettu tai se on suoritettu olennaisilta osiltaan puutteellisesti.

35 §

Pakkokeinot

Jos 3 §:ssä tarkoitettun hankkeen toteuttaminen ei edellytä lupaa ja hankkeen toteuttamiseen ryhdytään ennen tässä laissa edellytettyä ympäristövaikutusten arviointia, *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus* voi sakon uhalla määrätä hankkeen toteuttamisen keskeytettäväksi siihen saakka, kunnes ympäristövaikutusten arviointimenettely on suoritettu. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

37 §

Muutoksenhaku arviointimenettelyn soveltamista koskevaan päätökseen

Hankkeesta vastaava saa hakea muutosta 13 §:ssä tarkoitettuun päätökseen sekä 36 §:n nojalla tehtyyn päätökseen, jolla hankkeesta vastaavan esitys on hylätty, valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitettaessa *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* päätöksestä toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka

34 §

Valitusoikeus arvioinnin puuttumisen tai puutteellisuuden perusteella

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, *Lupa- ja valvontavirastolla* on oikeus valittaa 3 §:ssä tarkoitettua hanketta koskevasta lupapäätöksestä sillä perusteella, että tässä laissa tarkoitettua ympäristövaikutusten arviointia ei ole suoritettu tai se on suoritettu olennaisilta osiltaan puutteellisesti.

35 §

Pakkokeinot

Jos 3 §:ssä tarkoitettun hankkeen toteuttaminen ei edellytä lupaa ja hankkeen toteuttamiseen ryhdytään ennen tässä laissa edellytettyä ympäristövaikutusten arviointia, *Lupa- ja valvontavirasto* voi sakon uhalla määrätä hankkeen toteuttamisen keskeytettäväksi siihen saakka, kunnes ympäristövaikutusten arviointimenettely on suoritettu. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

37 §

Muutoksenhaku arviointimenettelyn soveltamista koskevaan päätökseen

Hankkeesta vastaava saa hakea muutosta 13 §:ssä tarkoitettuun päätökseen sekä 36 §:n nojalla tehtyyn päätökseen, jolla hankkeesta vastaavan esitys on hylätty. Valitettaessa *Lupa- ja valvontaviraston* päätöksestä toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä pääosa kysymyksessä olevasta hankkeesta sijaitsee. *Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tuomiopiirissä pääosa kysymyksessä olevasta
hankkeesta sijaitsee.

*hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019)
säädetään.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

. .

Valtioneuvoston asetus

Lupa- ja valvontavirastosta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti *säädetään* Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain (/) 4 §:n 5 ja 7 momentin, 13 §:n 3 momentin, 18 §:n 2 momentin ja 23 §:n 5 momentin nojalla:

1 luku

Tehtävät ja organisaatio

1 §

Viraston osastojen tehtävät

Lupa- ja valvontaviraston, jäljempänä virasto, osastot hoitavat pääasiallisesti lupa- ja valvontavirastosta annetun lain (/), jäljempänä virastolaki, 4 §:n 2 momentissa niille säädettyjä tehtäviä sekä muita niille erikseen säädettyjä tai määrättyjä tehtäviä.

Viraston yleinen osasto hoitaa:

- 1) viraston sisäisen hallinnon tehtäviä;
- 2) ulkoministeriön toimialan lainsäädännössä virastolle säädettyjä tehtäviä, lukuun ottamatta Suomen talousvyöhykkeestä annetussa laissa (1058/2004) virastolle säädettyjä tehtäviä, jotka kuuluvat viraston ympäristöosaston käsiteltäväksi;
- 3) puolustusministeriön toimialan lainsäädännössä virastolle säädettyjä tehtäviä, lukuun ottamatta terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa (322/1987) virastolle säädettyjä tehtäviä, joka kuuluvat sosiaali- ja terveysalan osaston käsiteltäväksi;
- 4) oikeusministeriön toimialan lainsäädännössä virastolle säädettyjä tehtäviä, lukuun ottamatta kieltotoimenpiteitä koskevista edustajakanteista annetussa laissa (1101/2022), kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetussa laissa (21/1987), avioliittolaissa (234/1929), rikoslaissa (39/1889), , hedelmöityshoidoista annetussa laissa (1237/2006), lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetussa laissa (361/1983), oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013) ja adoptiolaissa (22/2012) virastolle säädettyjä tehtäviä, jotka kuuluvat viraston sosiaali- ja terveysalan osaston tai sen yhteydessä toimivan toimielimen käsiteltäväksi, sekä eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annetussa laissa (768/2004), kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977) ja vesilaissa (587/2011) virastolle säädettyjä tehtäviä, jotka kuuluvat viraston ympäristöosaston käsiteltäväksi sekä valmiuslaissa (1552/2011) virastolle säädettyjä tehtäviä, jotka kuuluvat osastojen toimialan tehtäväjaon mukaisesti viraston sosiaali- ja terveysalan osaston tai ympäristöosaston käsiteltäväksi;
- 5) valtiovarainministeriön toimialan lainsäädännössä virastolle säädettyjä tehtäviä, lukuun ottamatta kuntia koskevia kanteluasioita, jos ne kuuluvat osastojen toimialan tehtäväjaon mukaisesti osaksikaan viraston muiden osastojen käsiteltäviksi, hyvinvointialueita koskevia kanteluasioita, jotka kuuluvat osastojen toimialan tehtäväjaon mukaisesti viraston sosiaali- ja terveysalan taikka pelastustoimen ja varautumisen osaston käsiteltäväksi, eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetussa laissa (1037/2004) virastolle säädetyt tehtävät, jotka kuuluvat ympäristöosaston käsiteltäviksi;
- 6) maa- ja metsätalousministeriön toimialan lainsäädännössä virastolle säädettyjä tehtäviä, lukuun ottamatta vieraslajeista aiheutuvien riskien torjunnasta annetussa laissa (1709/2015) ja

Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä annetussa laissa (1331/1991) virastolle säädettyjä tehtäviä, jotka kuuluvat ympäristöosaston käsiteltäväksi sekä elintarvikelaissa (297/2021), maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetussa laissa (999/2012) ja luonnonmukaisesta tuotannosta annetussa laissa (1330/2021) virastolle säädettyjä tehtäviä, jotka kuuluvat sosiaali- ja terveysosaston käsiteltäväksi;

7) työ- ja elinkeinoministeriön toimialan lainsäädännössä virastolle säädettyjä tehtäviä, lukuun ottamatta kaivoslaissa (621/2011), uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä, eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetussa laissa (1145/2020) ja ydinenergialaissa (990/1987) virastolle säädettyjä tehtäviä, jotka kuuluvat viraston ympäristöosaston käsiteltäväksi, eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016) ja kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (681/2023) virastolle säädettyjä tehtäviä, jotka kuuluvat viraston sosiaali- ja terveysalan osaston käsiteltäväksi, lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetussa laissa (504/2002) virastolle säädettyjä tehtäviä, jotka kuuluvat osastojen toimialan tehtäväjaon mukaisesti viraston sosiaali- ja terveysalan osaston tai varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin osaston käsiteltäväksi sekä luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeuksien asemasta annetussa laissa (487/2021), nuorista työntekijöistä annetussa laissa (998/1993), tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetussa laissa (1233/2006), työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetussa laissa (400/2004) ja työaikalaisissa (872/2019) virastolle säädettyjä tehtäviä, jotka kuuluvat työsuojeluosaston käsiteltäväksi.

Työsuojeluosasto [käsittelee lainsäädännössä työsuojeluviranomaiselle säädetty tehtävät sekä] hoitaa itsenäisesti osastonsa viestinnän, asiakirjahallinnon ja käännöspalvelut.

2 §

Varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin osaston ruotsinkielinen yksikkö

Yksikkö sijoittuu Vaasaan. Yksikön tehtävänä on hoitaa virastolain 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetty tehtävät siltä osin kuin ne koskevat ruotsinkielistä varhaiskasvatusta, opetusta ja koulutusta sekä ruotsinkielisiä kirjastotoimen palveluja. Lisäksi yksikkö toimii asiantuntijana elinvoimakeskusten toimialaan kuuluvissa ruotsinkielistä väestöä koskevissa koulutukseen ja osaamiseen liittyvissä asioissa.

2 luku

Valmiustoimikunta

3 §

Asettaminen

Virasto asettaa jokaiselle varautumisen yhteistyöalueelle alueellisen valmiustoimikunnan määräajaksi.

4 §

Kokoonpano

Alueellisessa valmiustoimikunnassa on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä tarpeellinen määrä muita jäseniä alueellisten erityispiirteiden ja tarpeiden mukaisesti. Puheenjohtajan tulee olla viraston virkamies ja varapuheenjohtajan tulee olla valtion virkamies.

5 §

Tehtävät

Alueellisen valmiustoimikunnan tehtävänä on:

- 1) edistää toimijoiden yhteisen tilanneymmärryksen muodostamista turvallisuuteen vaikuttavista ilmiöistä ja tapahtumista;
- 2) seurata alueellista varautumisen tilaa;
- 3) edistää alueen yhteisiä tavoitteita ja kehittämisen painopisteitä valmiusasioissa;
- 4) seurata alueella järjestettävien valmiusharjoitusten toteuttamista ja tarvittaessa osallistua viraston järjestämien valmiusharjoitusten suunnitteluun;
- 5) toimia yhteistyöelimenä viraston alueellisen varautumisen yhteistyön järjestämistehtävään liittyen;
- 6) huolehtia toimintaansa liittyvästä viestinnästä.

3 luku

Erinäiset säännökset ja voimaantulo

6 §

Toimielinten jäsenille maksettavat palkkiot ja korvaukset

Virastolain 15 §:ssä tarkoitettujen lautakuntien ja toimielinten jäsenet saavat suorittamistaan tehtävistä kohtuullista palkkiota ja matkakustannusten korvausta valtiovarainministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti.

Valtiovarainministeriön on pyydettävä lausunto sosiaali- ja terveysministeriöltä ennen perusteiden vahvistamista.

7 §

Arvonimet

Osastopäälliköllä on yliohtajan arvonimi.

8 §

Virkojen erityiset kelpoisuusvaatimukset ja lisäkelpoisuusvaatimukset

Sen lisäksi mitä muualla säädetään viraston virkojen erityisistä kelpoisuusvaatimuksista, kaikissa 2 §:ssä tarkoitetun ruotsinkielisen yksikön viroissa erityisenä lisäkelpoisuusvaatimuksena on julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) 6 §:n 1 momentissa säädetystä poiketen ruotsin kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito sekä suomen kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito.

9 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan _ päivänä ____kuuta 20__.

Valtioneuvoston asetus

elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain (.../...) nojalla:

1 §

Nimet, toimialueet ja toimipaikat

Elinvoimakeskuksia ovat:

- 1) Uudenmaan elinvoimakeskus, jonka toimialueeseen kuuluu Uudenmaan maakunta ja jonka päätoimipaikka on Helsingissä;
- 2) Lounais-Suomen elinvoimakeskus, jonka toimialueeseen kuuluvat Varsinais-Suomen, Satakunnan ja Ahvenanmaan maakunnat ja jonka päätoimipaikka on Turussa ja toimipaikka Porissa;
- 3) Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus, jonka toimialueeseen kuuluvat Kymenlaakson, Päijät-Hämeen ja Etelä-Karjalan maakunnat ja jonka päätoimipaikka on Kouvolassa ja toimipaikat Lahdessa ja Lappeenrannassa;
- 4) Sisä-Suomen elinvoimakeskus, jonka toimialueeseen kuuluvat Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen maakunnat ja jonka päätoimipaikka on Tampereella ja toimipaikka Hämeenlinnassa;
- 5) Keski-Suomen elinvoimakeskus, jonka toimialueeseen kuuluu Keski-Suomen maakunta ja jonka päätoimipaikka on Jyväskylässä;
- 6) Itä-Suomen elinvoimakeskus, jonka toimialueeseen kuuluvat Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnat ja jonka päätoimipaikka on Kuopiossa ja toimipaikat Mikkelissä ja Joensuussa;
- 7) Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus, jonka toimialueeseen kuuluu Etelä-Pohjanmaan maakunta ja jonka päätoimipaikka on Seinäjoella;
- 8) Pohjanmaan elinvoimakeskus, jonka toimialueeseen kuuluu Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnat ja jonka päätoimipaikka on Vaasassa ja toimipaikka Kokkolassa;
- 9) Pohjois-Suomen elinvoimakeskus, jonka toimialueeseen kuuluvat Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnat ja jonka päätoimipaikka on Oulussa ja toimipaikka Kajaanissa;
- 10) Lapin elinvoimakeskus, jonka toimialueeseen kuuluu Lapin maakunta ja jonka päätoimipaikka on Rovaniemi.

Lisäksi elinvoimakeskuksella voi olla sivutoimipaikkoja.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaisen toimialueen osalta Lounais-Suomen elinvoimakeskus hoitaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan kuulumattomat elinvoimakeskuksissa hoidettavat tehtävät.

2 §

Organisaatio

Elinvoimakeskuksissa on niiden tehtävistä ja koosta riippuen vähintään kolme osastoa, joista yksi hoitaa elinkeinojen ja osaamisen, toinen liikenteen ja kolmas maaseutupalvelujen tehtäviä sekä ympäristötehtäviä.

Elinvoimakeskuksella voi olla elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetussa laissa (.../...) osastorakenteelle säädettyjen ehtojen rajoissa myös muita osastoja, mikäli keskuksen toiminnalliset tarpeet sitä edellyttävät. Muista osastoista päätetään keskuksen työjärjestyksessä.

Lisäksi keskuksessa voi olla osastot yhdistäviä ja muita yksiköitä.

3 §

Uudenmaan elinvoimakeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Uudenmaan elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi kaikkien elinvoimakeskusten toimialueilla seuraavat elinvoimakeskukselle kuuluvat tehtävät:

- 1) ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitetut yrittäjän oleskelulupaan liittyvät tehtävät;
- 2) valtionavustuslaissa (688/2001) tarkoitetut valtionapuviranomaisen tehtävät, kun avustusta myönnetään kunnille valtion talousarviossa erikseen osoitetuista määrärahoista kuntien lähivirkistysalueiden ja viheralueiden kunnostamiseen, kehittämiseen ja palvelujen parantamiseen;
- 3) valtionavustuslaissa tarkoitetut valtionapuviranomaisen tehtävät, kun avustusta myönnetään valtion talousarviossa erikseen osoitetuista määrärahoista kunnille tai järjestöille Helmi-elinympäristöohjelman mukaisesti elinympäristöjen kunnostamis- ja ennallistamishankkeisiin;
- 4) kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) 64, 65 ja 68 §:ssä tarkoitettujen päätösten tekeminen.

Uudenmaan elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Kaakkois-Suomen ja Itä-Suomen elinvoimakeskusten toimialueella kotoutumisen edistämisestä annetun lain 33 §:n 3 momentin mukaisen alaikäisenä ilman huoltajaa saapuneille lapsille tarkoitettujen perheryhmäkotien perustamisesta sopimisen, 36 §:ssä tarkoitetun edustajatoiminnan ohjauksen, suunnittelun ja valvonnan, 55 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen perheryhmäkotien ohjauksen ja valvonnan sekä 69 §:ssä tarkoitettujen päätösten tekemisen.

Uudenmaan elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Keski-Suomen elinvoimakeskuksen toimialueella sekä Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen osalta Päijät-Hämeen maakunnan alueella vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 6 §:ssä tarkoitetut toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtävät.

4 §

Lounais-Suomen elinvoimakeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Lounais-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi kaikkien elinvoimakeskusten toimialueella seuraavat elinvoimakeskukselle kuuluvat tehtävät:

- 1) Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetussa laissa (1048/2016) tarkoitetut tehtävät;
- 2) Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston perustamisesta ja asetuksen (EU) 2017/1004 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1139 22-23 ja 32-34 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden rahoittamiseksi myönnettävien tukien myöntämiseen, seurantaan ja valvontaan liittyvät tehtävät;
- 3) yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetussa laissa (1188/2014) tarkoitetut elinvoimakeskukselle säädetyt tehtävät;
- 4) kalastuslain (379/2015) 77 §:ssä tarkoitetut kalojen maahantuontia koskevat tehtävät, 87–89 §:ssä tarkoitetut kaupallisen kalastajan rekisteröintiä koskevat tehtävät sekä 90 §:ssä

tarkoitettujen sisävesiltä saatujen kaupallisen kalastuksen saaliiden ilmoittamisvelvollisuuteen liittyvät tehtävät;

5) maanteiden päivittäisen kunnossapidon alueurakoiden kilpailuttamistehtävät ja hankintapäätökset sekä maantielauttaliikenteen hankintaan ja palvelutason määrittelyyn liittyvät tehtävät;

6) saariston kehityksen edistämisestä annetussa laissa (494/1981) tarkoitettujen saariston yhteysalusliikenteen hankintaan ja avustuksiin sekä palvelutason määrittelyyn liittyvät tehtävät;

7) tieliikennelaissa (729/2018) tarkoitettujen etuajo-oikeuteen lautoilla ja yhteysaluksilla liittyvät tehtävät;

8) vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 6 §:ssä tarkoitettujen merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtävät;

9) vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 1 a luvussa ja maatalousmaan kipsikäsittelyyn vuosina 2020–2030 myönnettävästä tuesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (510/2020) tarkoitettujen maatalousmaan kipsikäsittelyyn myönnettävän tuen järjestämistä koskevat tehtävät;

10) biokaasulaitoksille kierrätyslannoitevalmisteiden tuotannon edistämiseen vuosina 2024–2026 myönnettävästä tuesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (81/2024) tarkoitettujen elinvoimakeskukselle säädetyt tehtävät;

11) elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 2 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettu tehtävä, joka koskee valtion vesistörakenteista huolehtimista. Tätä tehtävää hoitava yksikkö sijaitsee Seinäjoen toimipaikassa.

Lounais-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitettua toimialueen lisäksi Uudenmaan, Kaakkois-Suomen ja Sisä-Suomen elinvoimakeskusten toimialueilla elinvoimakeskukselle kuuluvien tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (1334/2022) 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen maa- ja puutarhatalouden kansallista tuista annetun lain (1559/2001) 11 §:ssä tarkoitettua kasvihuonetuotannon tuen ja 12 §:ssä tarkoitettua puutarhatuotteiden varastointituen osalta.

Lounais-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitettua toimialueen lisäksi Uudenmaan, Kaakkois-Suomen, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan elinvoimakeskusten toimialueilla kalastuslaissa, Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetussa laissa (997/2021), yhteisalueissa (758/1989), vesilaissa (587/2011), vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa ja ympäristönsuojelulaissa (527/2014) säädetyt kalatalouteen ja yleisen kalatalousedun valvontaan liittyvät tehtävät.

Lounais-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitettua toimialueen lisäksi Sisä-Suomen, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan elinvoimakeskusten toimialueilla maanteiden kunnossapidon ja rakentamisen kilpailuttamista, sopimuskauden aikaa ja takuu-aikaa koskevat elinvoimakeskuksen tehtävät sekä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 37, 42, 47 ja 52 §:ssä tarkoitettujen lupien ja päätösten noudattamisen valvontatehtävät ja 101 §:ssä tarkoitettujen tienpitoviranomaisen toimenpiteet ja maantien kuntoon, kunnossapitoon ja rakentamiseen liittyvät liikenteen tilapäiseen kieltämiseen tai rajoittamiseen ja tilapäisen kulkutien järjestämiseen liittyvät tienpitoviranomaisen tehtävät, joista säädetään liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 35 ja 36 §:ssä.

Lounais-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitettua toimialueen lisäksi Sisä-Suomen, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan elinvoimakeskusten toimialueilla elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen vesitaloustehtävyyden tehtävät lukuun ottamatta vesihuoltolain ja patoturvallisuuslain mukaisia elinvoimakeskuksen tehtäviä. Lisäksi Lounais-Suomen elinvoimakeskus hoitaa tässä momentissa tarkoitetuilla toimialueilla lain 2 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaiset yleisen edun valvontatehtävät sille laissa hoidettavaksi säädetyissä vesitalousasioissa sekä valtion vesioikeudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista huolehtimisen ja maa- ja metsätalouden vesienhallinnan edistämisen tehtävät. Näitä tehtäviä Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan elinvoimakeskusten toimialueilla hoitava yksikkö sijoittuu Seinäjoen ja Vaasan

toimipaikkoihin, ja tätä yksikköä johtaa aluetasolla päällikkö, jonka virkapaikka on alueen toimipaikassa.

5 §

Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Sisä-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi kaikkien elinvoimakeskusten toimialueilla seuraavat elinvoimakeskukselle kuuluvat tehtävät:

1) maantie-, rata- ja vesiväyläasioiden valtakunnallinen neuvontapalvelu. Sisä-Suomen elinvoimakeskus toteuttaa tehtävää yhteistyössä Väyläviraston, muiden elinvoimakeskusten ja Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:n kanssa;

2) seuraavat tienpitoviranomaisen tehtävät:

a) liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 8 §:ssä tarkoitetut elinvoimakeskukselle tienpitoviranomaisena kuuluvat tehtävät;

b) liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 37 ja 47 §:ssä tarkoitetut liittymiä koskevat lupatehtävät ja suoja- ja näkemäalueita koskevat poikkeamispäätökset yhdysteiden ja vähäliikenteisten seututeiden osalta, liittymälupapäätökset ja poikkeamispäätökset sekä muut yhdyskuntateknisiin kaapeleihin ja johtolinjoihin liittyvät lupatehtävät kuitenkin kaikkien maanteiden osalta;

c) liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 42 §:ssä tarkoitetut lupatehtävät ja tieliikennelain 187 §:ssä tarkoitettu tien tilapäinen sulkeminen silloin, kun sulkeminen liittyy liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 42 §:ssä tarkoitettuun lupaan tiealueella työskentelyyn, sekä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 42 a §:ssä tarkoitetut ilmoituksia ja toimenpiteen kieltämistä koskevat tehtävät;

d) liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 52 §:ssä tarkoitetut tienvarsimainontaan ja -ilmoitteluun liittyvät tehtävät;

3) tieliikennelaissa tarkoitettuja tilapäisiä liikennejärjestelyjä koskevat lupa- ja lausuntotehtävät sekä tieliikennelain 81 §:ssä tarkoitettuja opastusmerkkejä koskevat lupatehtävät liikennemerkkien E2, F16–F17 ja liitteessä 3.7 mainittujen osalta;

4) asemakaavan mukaisten liittymien toteuttamisesta annettavat ohjeet yhdysteiden ja vähäliikenteisten seututeiden osalta;

5) rakentamislain (751/2023) 42 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettujen valaistuksen mainoslaitteiden rakentamislupien myöntämiseen liittyvät tehtävät kuultaessa elinvoimakeskusta tienpitoviranomaisena sekä 179 §:n 1 momentissa tarkoitettujen puhevallan käyttämisen tienpitoviranomaisena;

6) tieliikennelain 191 §:ssä tarkoitetut erikoiskuljetuslupia koskevat tehtävät;

7) tienpitoviranomaisen perinnetoimintaan liittyvät tehtävät.

Sisä-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan ja Lounais-Suomen elinvoimakeskusten toimialueella kotoutumisen edistämistä annetun lain 33 §:n 3 momentin mukaisen alaikäisenä ilman huoltajaa saapuneille lapsille tarkoitettujen perheryhmäkotien perustamisesta sopimisen, 36 §:ssä tarkoitetun edustajatoiminnan ohjauksen, suunnittelun ja valvonnan, 55 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun perheryhmäkotien ohjauksen ja valvonnan sekä 69 §:ssä tarkoitettujen päätösten tekemisen.

Sisä-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi kaikkien elinvoimakeskusten toimialueilla valtionavustuslaissa tarkoitetut valtionapuviranomaiset tehtävät, kun avustusta myönnetään valtion talousarviossa erikseen määritellyin tavoin asuinrakennusten öljylämmityksestä luopumiseksi.

Sisä-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi kaikkien elinvoimakeskusten toimialueilla ilmastolain (423/2022) 11 §:ssä tarkoitetun keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman toimeenpanoon liittyvät koordinointi-, seuranta- ja

edistämistehtävät, lukuun ottamatta maatalouden toimia, ja kiertotalouden koordinoitua, edistämistä ja rahoitusmahdollisuuksien neuvontaa koskevat tehtävät, joilla tuetaan elinvoimakusten ilmasto- ja kiertotaloustyötä.

Sisä-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan elinvoimakusten toimialueilla valtionavustuslaissa tarkoitetut valtionapuviranomaisten tehtävät, kun avustusta myönnetään valtion talousarviossa erikseen osoitetuista määrärahoista rakennuksen hoitoa ja kunnossapitoa varten rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 16 §:n nojalla.

6 §

Kaakkois-Suomen elinvoimakituksen toimialue eräissä tehtävissä

Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi kaikkien elinvoimakusten toimialueilla seuraavat elinvoimaketukselle kuuluvat tehtävät:

- 1) vesihuoltolaissa tarkoitetut elinvoimaketukselle kuuluvat tehtävät;
- 2) valtionavustuslaissa tarkoitetut valtionapuviranomaisen tehtävät, kun avustusta myönnetään valtion talousarviossa erikseen määriteltyihin ohjelmiin tai tarkoituksiin osoitetuista määrärahoista, joilla edistetään vesihuollon tai vesiliiketoiminnan kehittämistä, kokeiluja, kumppanuuksia tai vientiä;
- 3) maanteiden tienpitoon liittyvät tunneliturvallisuuden asiantuntijatehtävät;
- 4) jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maaloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/2115 ja maaseudun hanketoiminnan tukemisesta rahoituskautella 2023–2027 annetussa valtioneuvoston asetuksessa (617/2023) tarkoitetut valtakunnalliset hankkeet;
- 5) valtionavustuslain 9 ja 11 §:ssä tarkoitetut valtionapuviranomaisen tehtävät koskien elinvoimaketuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 2 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohdassa tarkoitettuihin tehtäväryhmiin liittyvät hankkeet;
- 6) valtionavustuslain 15 §:ssä tarkoitetut valvontatehtävät siltä osin kuin ne eivät kuulu kehittämis- ja hallintokeskuksen toimivaltaan.

Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Uudenmaan elinvoimaketuksen toimialueella seuraavat elinvoimaketukselle kuuluvat tehtävät:

- 1) alueiden kehittämisestä ja rakennerrahastotoiminnan hallinnoinnista annetussa laissa (7/2014) sekä alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetussa laissa (756/2021) tarkoitetut välittävän toimielimen tehtävät;
- 2) valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetussa laissa (9/2014) sekä valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 (758/2021) annetussa laissa tarkoitetut tehtävät;
- 3) maanteiden kunnossapidon ja rakentamisen kilpailuttamista, sopimuskauden aikaa ja takuu-aikaa koskevat elinvoimaketukselle kuuluvat tehtävät lukuun ottamatta 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä, liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 37, 42, 47 ja 52 §:ssä tarkoitettujen lupien ja päätösten noudattamisen valvontatehtävät ja lain 101 §:ssä tarkoitetut tienpitoviranomaisen toimenpiteet ja maantien kuntoon, kunnossapitoon ja rakentamiseen liittyvät liikenteen tilapäiseen kieltämiseen tai rajoittamiseen ja tilapäisen kulkutien järjestämiseen liittyvät tienpitoviranomaisen tehtävät, joista säädetään liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 35 ja 36 §:ssä.

Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus hoitaa Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltojen välisen rajavesistöjä koskevan sopimuksen (SopS 25/1965) täytäntöönpanotehtäviä.

Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Uudenmaan, Keski-Suomen ja Itä-Suomen elinvoimakeskusten toimialueilla elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut vesitaloustehtävärühmän tehtävät lukuun ottamatta patoturvallisuuslain mukaisia elinvoimakeskuksen tehtäviä. Lisäksi Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus hoitaa tässä momentissa tarkoitetuilla toimialueilla lain 2 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaiset yleisen edun valvontatehtävät sille laissa hoidettavaksi säädetyissä vesitalousasioissa sekä valtion vesioikeudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista huolehtimisen ja maa- ja metsätalouden vesienhallinnan edistämisen tehtävät.

7 §

Itä-Suomen elinvoimakeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Itä-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi kaikkien elinvoimakeskusten toimialueilla seuraavat elinvoimakeskukselle kuuluvat tehtävät:

1) tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut elinvoimakeskukselle kuuluvat tehtävät maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 6 §:n 3 kohdassa tarkoitettuna tukena myönnettävän mehiläistalouden kansallisen pesäkohtaisen tuen osalta lukuun ottamatta valvontatehtäviä;

2) valtionavustuslaissa tarkoitetut valtionapuviranomaisen tehtävät koskien vesiensuojelun tehostamisohjelmassa 2019–2023 tarkoitettuja avustuksia kaupunkivesien hallinnan ja haitallisten aineiden vähentämisen tutkimus- ja selvityshankkeisiin.

Itä-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Sisä-Suomen ja Keski-Suomen elinvoimakeskusten toimialueilla kalastuslaissa, Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetussa laissa, yhteisaluelaissa, vesilaissa, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa ja ympäristönsuojelulaissa säädetyt kalatalouteen ja yleisen kalatalousedun valvontaan liittyvät tehtävät.

Itä-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen toimialueella, lukuun ottamatta Päijät-Hämeen maakunnan aluetta, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 6 §:ssä tarkoitetut toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtävät.

Itä-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen toimialueella valtionavustuslaissa tarkoitetut valtionapuviranomaisten tehtävät, kun avustusta myönnetään valtion talousarviossa erikseen osoitetuista määrärahoista rakennuksen hoitoa ja kunnossapitoa varten rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 16 §:n nojalla.

8 §

Keski-Suomen elinvoimakeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Keski-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi kaikkien elinvoimakeskusten toimialueilla seuraavat elinvoimakeskukselle kuuluvat tehtävät:

1) ympäristökasvatusta tukevat elinvoimakeskukselle kuuluvat yhteensovittamis- ja asiantuntijatehtävät;

2) rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain (15/2022) 6 §:ssä tarkoitetut sääksen pesintään perustuvaan tukeen liittyvät tehtävät.

Keski-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Lounais-Suomen, Sisä-Suomen, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan elinvoimakeskusten toimialueilla lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakuntaa, seuraavat elinvoimakeskukselle kuuluvat tehtävät:

1) alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetussa laissa sekä alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetussa laissa tarkoitetut välittävän toimielimen tehtävät;

2) valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetussa laissa sekä valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetussa laissa tarkoitetut tehtävät.

Keski-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Itä-Suomen elinvoimakeskuksen toimialueella maanteiden kunnossapidon ja rakentamisen kilpailuttamista, sopimuskauden aikaa ja takuuaikaa koskevat elinvoimakeskukselle kuuluvat tehtävät lukuun ottamatta 5 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä, liikennejärjestelmästä ja maanteista annetun lain 37, 42, 47 ja 52 §:ssä tarkoitettujen lupien ja päätösten noudattamisen valvontatehtävät ja liikennejärjestelmästä ja maanteista annetun lain 101 §:ssä tarkoitettujen tienpitoviranomaisen toimenpiteet ja maantien kuntoon, kunnossapitoon ja rakentamiseen liittyvät liikenteen tilapäiseen kieltämiseen tai rajoittamiseen ja tilapäisen kulkutien järjestämiseen liittyvät tienpitoviranomaisen tehtävät, joista säädetään liikennejärjestelmästä ja maanteista annetun lain 35 ja 36 §:ssä.

9 §

Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi kaikkien elinvoimakeskusten toimialueilla biomassojen ravinteiden kierrätystä edistäviin toimenpiteisiin myönnettävästä väliaikaisesta valtionavustuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (382/2016) tarkoitetut tehtävät.

Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Lounais-Suomen, Sisä-Suomen ja Pohjanmaan elinvoimakeskusten toimialueilla vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 6 §:ssä tarkoitetut toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtävät.

Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Pohjanmaan elinvoimakeskuksen toimialueella elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 2 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisista tehtävistä maanteiden pitoon liittyvät tehtävät siltä osin kuin niitä ei ole säädetty muun elinvoimakeskuksen tehtäväksi.

Lisäksi Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus hoitaa elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 2 §:n 1 momentin 6 kohdassa sekä 2 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä viraston toimialueen lisäksi Pohjanmaan elinvoimakeskuksen toimialueella.

10 §

Pohjanmaan elinvoimakeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Pohjanmaan elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Etelä-Pohjanmaan, Pohjois-Suomen, Keski-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin elinvoimakeskusten toimialueilla tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut elinvoimakeskukselle kuuluvat tehtävät maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 11 §:ssä tarkoitetun kasvihuonetuotannon tuen ja 12 §:ssä tarkoitetun puutarhatuotteiden varastointituen osalta.

Pohjanmaan elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskuksen toimialueella elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 2 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisista tehtävistä liikennejärjestelmän toimivuuteen, liikenneturvallisuuteen sekä tie- ja liikenneoloihin liittyvät tehtävät siltä osin kuin niitä ei ole säädetty muun elinvoimakeskuksen tehtäväksi.

11 §

Pohjois-Suomen elinvoimakeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Pohjois-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Kaakkois-Suomen, Itä-Suomen, Keski-Suomen, Pohjanmaan ja Lapin elinvoimakeskusten toimialueilla alueellisesta kuljetustuesta vuosina 2020–2022 annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1193/2020) ja alueellisesta kuljetustuesta vuosina 2023–2025 annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1015/2022) tarkoitetut elinvoimakeskukselle kuuluvat tehtävät.

Pohjois-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Lapin elinvoimakeskuksen toimialueilla seuraavat elinvoimakeskukselle kuuluvat tehtävät:

1) alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetussa laissa sekä alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetussa laissa tarkoitetut välittävän toimielimen tehtävät;

2) valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetussa laissa sekä valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetussa laissa tarkoitetut tehtävät.

Pohjois-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Lapin ja Pohjanmaan elinvoimakeskusten toimialueella kotoutumisen edistämisestä annetun lain 33 §:n 3 momentin mukaisen alaikäisenä ilman huoltajaa saapuneille lapsille tarkoitettujen perheryhmäkotien perustamisesta sopimisen, 36 §:ssä tarkoitetun edustajatoiminnan ohjauksen, suunnittelun ja valvonnan, 55 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun perheryhmäkotien ohjauksen ja valvonnan sekä 69 §:ssä tarkoitettujen päätösten tekemisen.

Pohjois-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Lapin elinvoimakeskuksen toimialueella valtionavustuslaissa tarkoitetut valtionapuviranomaisten tehtävät, kun avustusta myönnetään valtion talousarviossa erikseen osoitetuista määrärahoista rakennuksen hoitoa ja kunnossapitoa varten rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 16 §:n nojalla.

12 §

Lapin elinvoimakeskuksen toimialue eräissä tehtävissä

Lapin elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi kaikkien elinvoimakeskusten toimialueilla seuraavat elinvoimakeskukselle kuuluvat tehtävät:

1) maantien kunnossapitoon liittyvät ja ratalain (110/2007) 89 a §:ssä tarkoitetut esine- ja varallisuusvahinkoja koskevat vahingonkorvausasiat lukuun ottamatta valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetussa laissa (978/2014) tarkoitettuja vahingonkorvausasioita;

2) ajoneuvojen siirtämisestä annetussa laissa (1508/2019) tarkoitetut omistajatietojen selvittämistä sekä siirto- ja korvauspäätöksiä koskevat tehtävät maanteille jätettyjen ajoneuvojen osalta;

3) tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut tehtävät maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 13 §:ssä tarkoitetun metsämarjojen ja -sienten varastointituen osalta;

4) rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitetut maakotkan pesintään perustuvaan tukeen liittyvät tehtävät;

- 5) patoturvallisuuslaissa tarkoitetut patoturvallisuusviranomaisen tehtävät;
- 6) ilmastolain 10 §:ssä tarkoitetun kansallisen ilmastomuutokseen sopeutumissuunnitelman, 11 §:ssä tarkoitetun keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman maatalouden toimien osalta sekä 12 §:ssä tarkoitetun maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimeenpanoon liittyvät valtionavustuslaissa tarkoitetut valtionapuviranomaisen tehtävät sekä toimeenpanoon liittyvät alueelliset koordinointi-, seuranta- ja edistämistehtävät.

Lapin elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Pohjois-Suomen elinvoimakeskuksen toimialueella seuraavat elinvoimakeskukselle kuuluvat tehtävät:

- 1) kalastuslaissa, Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetussa laissa, yhteisalueissa, vesilaissa, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa ja ympäristönsuojelulaissa säädetyt kalatalouteen ja yleisen kalatalousedun valvontaan liittyvät tehtävät;

- 2) maanteiden kunnossapidon ja rakentamisen kilpailuttamista, sopimuskauden aikaa ja takuu-aikaa koskevat elinvoimakeskukselle kuuluvat tehtävät lukuun ottamatta 5 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä, liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 37, 42, 47 ja 52 §:ssä tarkoitettujen lupien ja päätösten noudattamisen valvontatehtävät ja lain 101 §:ssä tarkoitetut tienpitoviranomaisen toimenpiteet ja maantien kuntoon, kunnossapitoon ja rakentamiseen liittyvät liikenteen tilapäiseen kieltämiseen tai rajoittamiseen ja tilapäisen kulkutien järjestämiseen liittyvät tienpitoviranomaisen tehtävät, joista säädetään liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 35 ja 36 §:ssä.

Lapin elinvoimakeskus hoitaa täytäntöönpanotehtäviä koskien sopimusta Suomen Hallituksen, Norjan Hallituksen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton Hallituksen kesken Inarinjärven säännöstelemisestä Kaitakosken voimalaitoksen ja padon avulla (SopS 39/1959) sekä Suomen Tasavallan ja Norjan Kuningaskunnan välistä sopimusta kalastuksesta Näätänojien kalastusalueella (SopS 18/1978).

Lapin elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Pohjois-Suomen elinvoimakeskuksen toimialueella elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut vesitaloustehtäväryhmän tehtävät lukuun ottamatta vesihuoltolain mukaisia elinvoimakeskuksen tehtäviä. Lisäksi Lapin elinvoimakeskus hoitaa tässä momentissa tarkoitetuilla toimialueilla lain 2 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaiset yleisen edun valvontatehtävät sille laissa hoidettavaksi säädetyissä vesitalousasioissa sekä valtion vesioikeudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista huolehtimisen ja maa- ja metsätalouden vesienhallinnan edistämisen tehtävät.

13 §

Toimivaltaisen elinvoimakeskuksen määrittäminen eräissä asioissa

Edellä 6 §:n 2 momentissa, 8 §:n 2 momentissa ja 11 §:n 3 momentissa tarkoitetut tehtävät hoidetaan Kaakkois-Suomen, Keski-Suomen ja Pohjois-Suomen elinvoimakeskuksessa sen mukaan, minkä mainitun elinvoimakeskuksen toimialueella hanke pääosin toteutetaan. Hankkeen pääasiallisen toteutusalueen ollessa edellä 1 §:n 6 kohdan mukaisella toimialueella vastaa toimialueen Itä-Suomen elinvoimakeskus tehtävän hoidosta.

Poiketen siitä mitä, edellä 1 §:n 6 kohdassa, 6 §:n 2 momentissa, 8 §:n 2 momentissa ja 11 §:n 3 momentissa säädetään toimialueista, hoitavat Kaakkois-Suomen, Keski-Suomen, Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen elinvoimakeskukset alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain (757/2021) 14 §:ssä tarkoitettujen Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman valtakunnallisten teemojen välittävän toimielimen tehtävät kaikkien elinvoimakeskusten toimialueilla. Tehtävien jakautumisesta mainittujen elinvoimakeskusten kesken päättää työ- ja elinkeinoministeriö.

14 §

Elinvoimakeskusten strategisen suunnittelun ja tulohjauksen sisältö ja menettelytavat

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 7 §:ssä tarkoitetun strategisen suunnittelun ja tulohjauksen järjestämisestä elinvoimakeskusten osalta ja siitä, että keskuksille laaditaan yhteinen strategia-asiakirja sekä keskuskohtaiset tulossopimukset.

Strategia-asiakirjassa esitetään elinvoimakeskusten strategiset tavoitteet, jotka perustuvat:

- 1) hallitusohjelmaan;
- 2) hallituksen strategia-asiakirjaan;
- 3) valtioneuvoston kehyspäätöksiin;
- 4) valtakunnallisiin alueiden kehittämisen painopisteisiin;
- 5) maakuntaohjelmiin;
- 6) hallituksen politiikkaohjelmiin;
- 7) muihin kuin 5 ja 6 kohdissa tarkoitettuihin poikkihallinnollisiin ohjelmiin;
- 8) lainsäädäntöön ja kansainvälisiin sopimuksiin.

Tulossopimus laaditaan kullekin elinvoimakeskukselle hallituskaudeksi, ja sitä tarkistetaan vuosittain ottaen huomioon valtiontalouden kehukset ja talousarvio. Tulossopimus perustuu strategia-asiakirjassa asetettuihin yleisiin tavoitteisiin ja päämääriin sekä keskuksen toimialueen maakuntaohjelmiin. Tulossopimuksessa määritellään keskukselle keskeiset toimintalinjat, tulostavoitteet ja yhteistyökysymykset sekä määrärahapuitteet. Erityisestä syystä tulossopimuksessa voi olla hallinnonalakohtaisia tavoitteita sisältävä erillinen osuus.

15 §

Elinvoimakeskusten ohjauksen yhteensovittamisryhmän asioiden valmistelu

Elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitetun elinvoimakeskusten ohjauksen yhteensovittamisryhmässä käsiteltävät asiat valmistellaan ja yhteensovitetaan työ- ja elinkeinoministeriön asettamissa valmisteluryhmissä. Valmisteluryhmissä voivat olla elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 6 §:ssä mainitut ministeriöt ja siinä tarkoitetut keskushallinnon virastot, elinvoimakeskukset ja elinvoimakeskusten henkilöstöä edustavat järjestöt sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus. Henkilöstöä edustavilla järjestöillä voi olla kussakin valmisteluryhmässä yksi tai useampi yhteinen edustaja.

16 §

Elinvoimakeskuksen virkojen kelpoisuusvaatimukset

Osastopäällikön kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, tehtävän edellyttämä monipuolinen kokemus, käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus.

17 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimipaikka

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen toimipaikka on Mikkelissä. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen henkilöstön virkapaikkoja ovat kaikki elinvoimakeskukset. Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen virkapaikkoja voi olla muissa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan virastojen toimipaikoissa.

18 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen ohjaus

Työ- ja elinkeinoministeriö huolehtii siitä, että Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle laaditaan tulostavoiteasiakirja.

Työ- ja elinkeinoministeriö sekä valtiovarainministeriö laativat yhdessä tietohallintopalvelujen tulostavoitteet.

19 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen virkojen kelpoisuusvaatimukset

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen johtajan kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, tehtävän edellyttämä monipuolinen kokemus, käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksessa toimivan siviilipalveluskeskuksen johtajan kelpoisuusvaatimuksesta on voimassa, mitä siviilipalveluksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1461/2007) säädetään.

20 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen virkamiehen toimivalta elinvoimakeskusten hallintoasioiden esittelyssä

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen virkamies esittelee ratkaistaviksi:

- 1) toimintamenojen käyttösuunnitelman kullekin elinvoimakeskukselle;
- 2) virkanimitykset ja työsuhteeseen ottamista koskevat päätökset ja palvelussuhteeseen liittyvät päätökset sille elinvoimakeskukselle, jonka virkaan henkilö nimitetään tai jonka työsuhteeseen henkilö otetaan pois lukien virkanimitykset, joista säädetään elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 12 §:n 2 momentissa;
- 3) muut kuin virkavapautta koskevat palvelussuhteeseen liittyvät päätökset sille elinvoimakeskukselle, johon päätöksen kohteena oleva henkilö on palvelussuhteessa;
- 4) elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 13 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin palvelu-, yleishallinto- ja tietohallintotehtäviin liittyviä kanteluasioita koskevat vastaukset sille tai niille elinvoimakeskuksille, joita kantelu koskee, jollei niistä muualla lainsäädännössä toisin säädetä.

21 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen muut tehtävät

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa elinvoimakeskusten:

- 1) kirjanpitoyksikkö- ja talousjärjestelmätehtävät;
- 2) henkilöstöhallinnon tehtävät;
- 3) tietohallinnon ohjaustehtävät, palvelut ja palveluhankinnat;
- 4) yhteiset viestintäpalvelut ja viestintäpalveluhankinnat;
- 5) yhteiset valmiustehtävät;
- 6) yleishallinnon tehtävät sekä
- 7) yhteiset sisäiset koulutus- ja kehittämistehtävät sekä niiden hankinnat; sekä

8) tukien ja avustusten maksamista, käytön valvontaa ja takaisinperintää koskevat tehtävät, joista säädetään erikseen.

Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus antaa elinvoimakusten henkilöstön tasapuolisen kohtelun, asiakkaiden tasapuolisen kohtelun ja tehtävien valtakunnallisesti yhdenmukaisen hoitamisen kannalta tarpeelliset ohjeet tehtäväkseen säädettyissä kehittämis- ja hallintoasioissa sekä avustusten maksamista, käytön valvontaa ja takaisinperintää koskevissa tehtävissä.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksessa on erillisyyksikkönä toimiva siviilipalveluskeskus, joka hoitaa siviilipalveluslaissa tarkoitettuja tehtäviä (1446/2007).

22 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tietohallintopalvelujen tehtävät

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus hoitaa 20 ja 21 §:ssä tarkoitettujen tehtävien lisäksi elinvoimakusten tietohallintopalveluja. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen oikeudesta tarjota Lupa- ja valvontavirastolle palveluita säädetään Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 27 §:ssä.

Tietohallintopalveluina Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus kehittää, tuottaa ja hankkii sähköisiä palveluja ja tietojärjestelmiä sekä hoitaa muita vastaavia sille säädettyjä ja määrättyjä tehtäviä.

23 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen työllisyyden edistämisen valtakunnallisten tavoitteiden toteutumisen seurantaan ja arviointiin liittyvät tehtävät

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on valmistettava työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 21 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisten tavoitteiden toteutumisen seuraamiseksi ja arvioimiseksi tarvittava tietopohja. Valmistelu on tehtävä siten, että tavoitteiden toteutumista voidaan seurata ja arvioida pääosin tavoitteiden vahvistamista seuraavan kalenterivuoden osalta.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on tuotettava vähintään kerran kalenterivuodessa tietoa ja asiantuntija-arvionsa valtakunnallisten tavoitteiden toteutumisesta valtakunnallisesti sekä jollakin valtakunnallista tasoa tarkemmalla tasolla ottaen huomioon valtakunnallisten tavoitteiden sisällön ja erilaiset hallinnon rakenteet.

24 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen velvollisuus tuottaa tietoa työvoimapalveluiden tuloksellisuudesta ja toimivuudesta

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on tuotettava tietoa työvoimapalveluiden tuloksellisuudesta ja toimivuudesta. Tiedot on esitettävä työvoimapalveluiden järjestämisestä vastaavan kunnan tai työllisyysalueen tarkkuudella. Tiedot ja niiden laskentatavat on julkaistava yleisessä tietoverkossa.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on lisäksi tuotettava muuta työvoimapalveluita koskevaa tietoa ja asiantuntija-arvioita työ- ja elinkeinoministeriön pyynnöstä.

25 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen asiantuntija-arvio työvoimapalveluiden tuloksellisuudesta ja toimivuudesta

Vähintään kerran vuodessa Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on tuotettava asiantuntija-arvionsa työvoimapalveluiden tuloksellisuudesta ja toimivuudesta. Asiantuntija-arvio on esitettävä valtakunnallisesti ja työvoimapalveluiden järjestämisestä vastaavan kunnan tai työllisyysalueen tarkkuudella.

Asiantuntija-arviossa on arvioitava ainakin:

- 1) työvoimaviranomaisten toiminnan ja resursoinnin keskeiset tunnusluvut;
- 2) työvoimapalveluiden toimivuutta, käyttöä, saatavuutta, laatua ja vaikutuksia;
- 3) työnhakija- ja työpaikkamäärien kehitystä ja koostumusta;
- 4) työvoimapalveluiden järjestämiseen ja työvoimaviranomaisten työttömyysturvaan liittyvien lakisääteisten tehtävien toteutumista.

Joka toinen vuosi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on tuotettava osana asiantuntija-arviota selvitys yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisesta työvoimapalveluissa.

26 §

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen yhteenvedo työvoimapalvelujärjestelmän toiminnasta

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on kerran hallituskaudessa tuotettava yhteenvedo työvoimapalvelujärjestelmän toiminnasta.

Yhteenvedossa on esitettävä ja arvioitava valtakunnallisesti ja maakunnittain ainakin:

- 1) työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 21 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisten tavoitteiden toteutumista;
- 2) työvoimaviranomaisten toiminnan ja resursoinnin keskeiset tunnusluvut;
- 3) työvoimapalveluiden toimivuutta, käyttöä, saatavuutta, laatua ja vaikutuksia;
- 4) työnhakija- ja työpaikkamäärien kehitystä ja koostumusta;
- 5) työvoimapalveluiden järjestämiseen ja työvoimaviranomaisten työttömyysturvaan liittyvien lakisääteisten tehtävien toteutumista.

Työllisyysalueen kunnat käsitellään sen maakunnan yhteenvedossa, johon työllisyysalueen vastuukunta kuuluu tai jossa on työvoimapalveluiden järjestämisestä vastaavan kuntayhtymän kotipaikka.

27 §

Ruotsinkieliset palveluryhmät

Elinvoimakeskuksella voi olla ruotsinkielinen palveluryhmä 6 §:n 2 momentissa ja 8 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä varten.

Palveluryhmän henkilöstön virkapaikkoja voi olla kaikissa elinvoimakeskuksissa.

Elinvoimakeskuksessa voi olla Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen ruotsinkielistä asiakaspalvelua varten palveluryhmä, johon kuuluvan henkilöstön virkapaikka voi edellä 17 §:ssä säädetyllä tavalla olla muussa virastossa.

28 §

Kielitaitovaatimukset

Kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista virkaan, johon edellytetään säädettyinä kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkintoa, säädetään julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) 6 §:ssä.

Kaakkois-Suomen ja Keski-Suomen elinvoimakeskusten 6 §:n 2 momentissa ja 8 §:n 2 momentissa tarkoitetuista tehtävistä vastaavien ryhmien ja yksikköjen päälliköiltä edellytetään erinomaista suomen kielen suullista ja kirjallista taitoa sekä ruotsin kielen tyydyttävää suullista ja kirjallista taitoa.

Edellä 28 §:ssä säädettyjen ruotsinkielisten palveluryhmien virkojen kelpoisuusvaatimuksena on ruotsin kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito sekä suomen kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito.

29 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Tämä asetus tulee voimaan _ päivänä ____kuuta 20__.